ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (c) 2015-2016 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

[בראשית]

בראא1

1 אין ראשית האט אלוקים ברא השמים און הארץ. 2 און הארץ איז געווען תהו ובהו (וויסט און לער), און חושך
איז געווען אויפן פני תהום, און דער רוח אלוקים האט מרחפת אויפן פני המים. 3 און האט אלוקים אמר: עס זאל
זיין אור (ליכט). און עס איז געווארן אור [זען קור"ב 4:6 see
http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf see page 38 Yeshua Sar HaPanim, Machzor
Rosh HaShanah v'Yom Kippurim K'Minhag Sefarad: New York Hebrew Publishing
Company]. 4 און אלוקים האט ראה האור אז עס איז טוב; און אלוקים האט געמאכט א צווישנשייד צווישן
האור און צווישן החושך. 5 און אלוקים האט גערופן דאס אור יום, און די חושך האט ער גערופן לילה. און עס איז
געווען ערב, און עס איז געווען בקר, 1טן יום [זען מרק' 16:2]. 6 און האט אלוקים אמר: זאל ווערן א רקיע (קופאל)
אין מיטן פון המים, און ער געמאכט א צווישנשייד צווישן מים און מים. 7 און אלוקים האט געמאכט דעם רקיע,
און האט געמאכט א צווישנשייד צווישן המים וואס אונטער דעם רקיע און צווישן המים וואס איבער דעם רקיע.
און עס איז אזוי געשען. 8 און אלוקים האט גערופן דעם רקיע שמים. און עס איז געווען ערב, און עס איז געווען
בקר, 2טן יום. 9 האט אלוקים אמר: יקוו המים פון אונטערן השמים אין מקום אחד, און זאל זיך באווייזן די יבשה.
און עס איז אזוי געשען. 10 און אלוקים האט גערופן די יבשה ארץ, און די מקוה מים [זען בראשית 2:25; כיפא א
3:21] האט ער גערופן ימען. און אלוקים האט ראה אז עס איז טוב. 11 און האט אלוקים אמר: זאל הארץ
ארויסגראזן דשא עשב, מזריע זרע עץ פרי וואס נשׂא פרי לויט זיין מין, וואס זייער זרע איז אין זיי אויף הארץ. און
עס איז אזוי געשען. 12 און הארץ האט יצא דשא עשב מזריע זרע לויט זיין מין, און עץ וואס נשׂא פרי, וואס זרעו בו
לויט זיין מין [זען ישעיהו 53:10 משיח מיט זיין אשם קרבן פון זיין נפש יראה זרע פון משיח, יהודים אין משיח און
חסידי אומות העולם אין משיח]. און אלוקים האט ראה אז עס איז טוב. 13 און עס איז געווען ערב, און עס איז
געווען בקר, 3טן יום [יום שלישי משיח איז הבכורים פון תחית המתים; זע ויקרא 23:11; ניסן 16, 3793 פסח קורבן
שה משיח ישעיהו 53:7 לרצונכם; זען דניאל 9:25-26]. 14 און האט אלוקים אמר: זאלן ווערן מאורות אין דעם רקיע
פון שמים, פאר א צווישנשייד צווישן דעם יום און צווישן דער לילה, און זיי זאלן זיין פאר אותות און פאר מועדים,
און פאר טעג און יארן. 15 און זיי זאלן זיין פאר מאורות אין דעם רקיע פון שמים, צו לייכטן אויף הארץ. און עס
איז אזוי געשען. 16 און אלוקים האט געמאכט די 2 מאורות הגדולים: דאס מאור הגדול פאר דער ממשלת פון
היום, און דאס מאור הקטון פאר דער ממשלת פון דער לילה; און גם די כוכבים. 17 און אלוקים האט זיי נתן אין
דעם רקיע פון שמים, צו לייכטן אויף הארץ, 18 און למשול איבער היום און איבער דער לילה, און פאר א
צווישנשייד צווישן האור און צווישן החושך. און אלוקים האט ראה אז עס איז טוב. 19 און עס איז געווען ערב, און
עס איז געווען בקר, 4טן יום. 20 און האט אלוקים אמר: זאל המים שרץ שרץ נפש חיה, און עוף זאלן פליען איבער
הארץ, על פני רקיע פון שמים. 21 און אלוקים האט ברא התנינם הגדולים, און כל נפש החיה וואס רמש, וואס
המים האט שרץ לויט זייערע מינים, און כל עוף כנף [זען כנף דניאל 27: 9, כנף פון בית המקדש; זע אנטי-משיח,
דניאל 11:36-37] לויט זיין מין. און אלוקים האט ראה אז עס איז טוב. 22 און אלוקים האט זיי ברוך, לאמור:
פרוכפערט אייך און מערט אייך, און פילט אן המים אין די ימען, און די עוף זאלן זיך מערן אויף הארץ. 23 און עס
איז געווען ערב, און עס איז געווען בקר, 5טן יום. 24 און האט אלוקים אמר: זאל הארץ יצא נפש חיה לויט איר מין,
בהמה און רמש און חיתו ארץ לויט איר מין. און עס איז אזוי געשען. 25 און אלוקים האט געמאכט די חית הארץ
לויט איר מין, און די בהמה לויט איר מין, און כל רמש האדמה לויט זיין מין. און אלוקים האט ראה אז עס איז טוב.
26 און האט אלוקים אמר: נעשׂה אדם בצלמנו כדמותנו, און זיי זאלן האבן רדה איבער די דגה פון דעם ים, און
איבער די עוף השמים, און איבער די בהמה, און איבער כל הארץ, און איבער כל רמש וואס רמש אויף הארץ. 27 און
אלוקים האט ברא האדם בצלמו, בצלם אלוקים ברא אים [אדם איז באשאפן צו מאכן א שפיגל פון ה': אדם איז
אחד נאך המשולש: גוף און נפש און רוח, ווי דער אויבערשטער און דער זון פון דער אויבערשטער און דער רוח פון
דער אויבערשטער איז ה' אחד נאך המשולש, קוהלת 4:12]; זכר און נקבה האט ער זיי ברא. 28 און אלוקים האט זיי
ברוך, און אלוקים האט צו זיי אמר: פרוכפערט אייך און מערט אייך, און פילט אן הארץ, און כבש זי, און רדה
איבער די דגה פון ים, און איבער די עוף השמים, און איבער כל חיה וואס רמש אויף הארץ. 29 און אלוקים האט

אמר: הנה, איך האב אייך נתן כל־עשֹב זורע זרע, וואס אויפן פני כל הארץ, און כל-העץ וואס אויף אים איז דא
פרי-עץ וואס זורע זרע; פאר אייך זאל דאס זיין פאר אכלה. 30 און פאר כל חית הארץ, און פאר כל עוף השמים, און
פאר כל וואס רמש אויף הארץ, וואס אין אים איז דא נפש חיה, איז כל גרין עשֹב פאר אכלה. און עס איז אזוי
געווען. 31 און אלוקים האט ראה כל וואס ער האט עשה, און הנה עס איז טוב מאוד. און עס איז געווען ערב, און
עס איז געווען בקר, 6טן יום.

בראא2

1 אזוי עס איז געענדיקט [זען יוח' 30: 19], השמים און הארץ און כל זייער צבא.
2 און אלוקים האט געענדיקט צום 7טן יום זיין מלאכה וואס ער האט עשה, און ער האט שבת אויפן 7טן יום פון
כל זיין מלאכה וואס ער האט עשה. 3 ויברך אלוקים 7טן יום ויקדש אתו, מחמת אין אים האט ער שבת פון כל זיין
מלאכה וואס ברא אלוקים לעשות. 4 דאס איז די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון שמים און ארץ
ווען זיי זיינען ברא געווארן, אין דעם יום וואס ה' אלוקים האט געמאכט ארץ און שמים. 5 און כל שיח השדה איז
נאך נישט געווען אויף הארץ, און קיין עשב השדה האט נאך נישט יצמח [זען צמח, זכריה 12: 6 בעל אותו שם פון
משיח איז יהושע/ישוע, יהושע הנה איש צמח (משיח) שמו], מחמת ה' אלוקים האט נישט המטיר אויף הארץ, און
אדם אֵין [זען ואין לו, משיח, דניאל 26: 9] לעבוד האדמה; 6 און אן אד עלה פון הארץ, און שקה כל פני האדמה. 7
האט ה' אלוקים יצר האדם פון עפר [זען עפר דניאל 12:2] פון האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים, און האדם איז
געווארן א נפש חיה. 8 און ה' אלוקים האט נטע א גן אין עדן מקדם, און האט דארטן שום האדם וואס ער האט
יצר. 9 ויצמח [זען זכריה 6:12 צמח משיח יהושע/ישוע שמו] ה' אלוקים פון האדמה כל עץ [זען בן דוד משיח תלוי
בעץ שמואל ב 10: 18; זכריה 12:10] נחמד למראה און טוב פאר מאכל; גם העץ החיים [זען בראשית 3:22; דניאל
12:2; זע העץ החיים משיח (קורבן פסח שה, לקח ואכל וחי לעולם, ישעיהו 53:7)], אין מיטן גן, און העץ הדעת טוב
ורע [זען דברים 12:8; ישעיהו 53:6]. 10 און א נהר איז יצא פון עדן שקה דעם גן, און פון דארטן האט ער זיך פרד,
און איז געווארן 4 הויפט טייכן. 11 דער שם פון 1טן איז פישון; דאס איז דער וואס רינגלט ארום דאס כל ארץ
חוילה, וואס דארטן איז דא זהב; 12 און דאס זהב הארץ ההוא טוב. דארטן איז דער בדולח און דער אבן השוהם.
13 און דער שם פון 2טן נהר איז גיחון; דאס איז דער וואס רינגלט ארום דאס כל ארץ כוש. 14 און דער שם פון
3טן נהר איז חדקל [זען דניאל 10:4]; דאס איז דער וואס הלך צו קדמת אשור. און דער 4טן נהר, דאס איז פרת. 15
און ה' אלוקים האט לקח האדם, און האט אים נוח אין גן עדן, אים לעבד ולשמר איבער. 16 און ה' אלוקים האט
האדם נתן מצוה, לאמור: פון כל עץ הגן אכל תאכל; 17 אבער פון העץ הדעת טוב ורע [זען דברים 12:8; ישעיהו
53:6], פון אים לא תאכל, מחמת אין דעם יום וואס דו אכל פון אים, מות תמות [זען יוח' 4:34; 6:50]. 18 און ה'
אלוקים האט אמר: עס איז נישט טוב האדם זאל זיין אליין; איך וועל אים עשה אן עזר נגוד פאר אים. 19 און ה'
אלוקים האט יצר פון האדמה כל חית פון השדה און כל עוף פון השמים, און געבראכט צו האדם, צו ראה וואס ער
וועט זיי קרא, און וואס נאר האדם וועט קרא איטלעך נפש חיה, דאס זאל זיין שמו [זען שמו, זע זכריה 6:12 צמח
משיח יהושע/ישוע שמו]. 20 און האט האדם אנגערופן נעמען פאר כל הבהמה, און פאר די עוף השמים, און פאר
כל חית פון שדה; אבער פאר אדם האט ער נישט מצא אן עזר נגוד פאר אים. 21 און האט ה' אלוקים געלאזט פאלן
א תרדמה אויף האדם, און ער איז איינגעשלאפן; און ער האט ארויסגענומען 1 פון זיינע צלעות, און האט
פארמאכט איר מקום מיט בשר. 22 און ה' אלוקים האט געבויט פון דער צלע, וואס ער האט ארויסגענומען פון
האדם, אן אשה, און האט זי געבראכט צו האדם. 23 און האדם אמר: דאס הפעם איז דאס עצם פון מיינע עצם, און
בשר פון מיין בשר; די דאזיקע זאל גערופן ווערן אשה, ווייל פון איש איז לקח געווארן די דאזיקע. 24 דעריבער עזב
אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי [2] ווערן בשר אחד [1, איין ,בשר, זע אחד, דברים 6:4 ספר
הזוהר ג, ב288, בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 14-7:13]. 25 און זיי זיינען ביידע געווען ערומים, האדם
און זיין אשה, ולא יתבששו [דאס איז צדק קדמון לפני חטא קדמון. רעכטפארטיקונג איז די "געבראכט צוריק" פון
צדק קדמון דרוך בריאה חדשה חתחדשות תשובה אמונה אין משיח מיט לב חדש רוח חדשה, זע ישעיהו 53:11;
אפס' 4:24; קול' 3:10; רומ' 6:3; מלכים ב 5:14].

בראג3

1 און הנחש איז געווען ערום פון כל חיות השדה וואס ה' אלוקים האט עשה, און הנחש האט אמר צו דער אשה: אף

כי אמר אלוקים, לא תאכלו מכל עץ הגן? 2 און האט די אשה אמר צו דער נחש: פון דער פרי עץ הגן מעגן מיר נאכל, 3 נאר פון דער פרי העץ וואס אין מיטן הגן האט אלוקים אמר: לא תאכלו דערפון אכל, און איר זאלט זיך דעראן נישט נגע [זען נגע ישעיהו 53:4], אזיסט וועט איר מות [דברים 4:2; מרק' 7:6,8; מתי 5:20]. 4 און האט די נחש אמר צו דער אשה: לא מות תמתון, 5 נאר אלוקים האט דעת אז אין דעם יום וואס איר עסט דערפון, וועלן זיך פקח אייערע אויגן, און איר וועט זיין אזוי ווי אלוקים ידעי טוב און רע [זען משלי 16:25 ; תהילים 119:11]. 6 און האט די אשה ראה אז העץ איז טוב פאר מאכל, און אז ער איז תאוה פאר די אויגן, ונחמד העץ להשכיל, און זי האט לקח פון זיין פרי, און האט אכל; און זי האט גם נתן צו איר איש מיט איר, און ער האט אכל. 7 און ביידע פון זיי, זייער אויגן האבן זיך פקח, און זיי האבן דעת אז זיי זיינען עירומם [זען בראשית 2:25]; האבן זיי תפר עלה תאנה (פייגנבלעטער), און זיך עשה חגורות. 8 און זיי האבן שמע דעם קול פון ה' אלוקים, ווי ער הלך ארום אין הגן אין דער קילקייט היום; און האדם און זיין אשה האבן זיך חבא מפני ה' אלוקים בתוך די עץ הגן [ישעיהו 59:2; רומ' 5:12-21]. 9 און האט ה' אלוקים קרא צו האדם, און האט צו אים אמר: ווו ביסטו? 10 און האט ער אמר: איך האב שמע דיין קול אין הגן, און איך האב ירא געהאט, ווייל עירום אנוכי; דעריבער האב איך מיך חבא. 11 און האט ער אמר: מי האט דיר נגד אז אתה ביסט עירום? האסטו אכל פון העץ וואס איך האב דיר נתן מצוה נישט צו אכל פון אים? 12 און האט האדם אמר: די אשה וואס דו האסט מיר נתן עמדי, הוא האט מיר נתן פון העץ, און איך האב אכל. 13 און האט ה' אלוקים אמר צו דער אשה: מה זאת עשה? און האט די אשה אמר: די נחש האט מיך השיאני (נשא ,האט מיך גענארט, בראשית 29:25) , און איך האב אכל. 14 און האט ה' אלוקים אמר צו דער נחש: ווייל דו האסט זאת עשה, זאלסטו זיין ארור אתה מכל הבהמה, און מכל חית השדה; אויף דיין גחון זאלסטו הלך, און עפר זאלסטו אכל כל ימי חייך. 15 ואיבה איך שית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה [זען "זרה זה מלך המשיח," מדרש רבה כג, ה; זרע "אות" פון העלמה מיידל בתולה פון בית דוד, ישעיהו 7:14; שמואל ב 7:12-14; זען העלמה בתולה רבקה, בראשית 24:16,43 און העלמה בתולה מרים, שמות 2:8 און העלמה בתולה מוטער פון משיח ישעיהו 7:14]; הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב [עקב משיח,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, תהילים 22:17; דניאל 9:26; ישעיהו 53:8, מדרש רבה כג, ה זרע זה מלך המשיח]. 16 צו דער אשה האט ער אמר: מערן וועל איך מערן דיין עצבון און דיין הריון; מיט עצב וועסטו געבערן בנים, און צו דיין איש וועט זיין דיין תשוקה, והוא ימשל איבער דיר. 17 און צו אדם האט ער אמר: ווייל דו האסט שמע צו דעם קול פון אשתך, און אכל פון העץ וואס איך האב דיר נתן מצוה, לאמר: לא תאכל ממנו; זאל האדמה זיין ארורה בעבורך; מיט עצבון זאלסטו אכל דערפון כל ימי חייך. 18 און קוץ און דרדר תצמיח לך [זען צמח משיח שמו יהושע/ישוע, זכריה 6:11-12], און זאלסט אכל עשב השדה. 19 מיט דעם זעה פון דיין אף זאלסטו תאכל לחם, ביז דו שוב זיך צו האדמה; ווייל פון האדמה ביסטו לקח געווארן; פאר עפר אתה, און צו עפר תשוב. 20 און האדם האט קרא דעם שם פון זיין אשה חוה, ווייל הוא היתה די אם כל חי. 21 און ה' אלוקים האט עשה פאר אדם און פאר זיין אשה כתנות עור, און ער האט זיי לבש. 22 און ה' אלוקים האט אמר: זע, האדם איז געווארן ווי איינער פון אונדז לדעת טוב און רע, און איצט פן ער שלח ידו, און לקח גם פון העץ החיים, און ער וועט אכל, און וועט חי לעולם [יוח' 3:5]. 23 האט ה' אלוקים אים שלח פון דעם גן-עדן, לעבוד האדמה, פון וואנעט ער איז לקח געווארן. 24 און ער האט גרש האדם; און ער האט שכן מקדם לגן-עדן די כרובים, און די פלאמיקע חרב וואס הפך זיך ארום, לשמר איבער דרך עץ החיים [זען יוח' 14:6].

בראא4

1 און האדם האט דעת פון זיין אשה חוהן, און זי איז הרה געווארן [זען הרה, אם המשיח, ישעיהו 7:14], און האט געבארן קין, און זי האט אמר: קניתי [זען קנה, זען משלי 8:22; 30:4, זען חכמה ה' און אלצדינג איז דורך אים באשאפן געווארן; דאס געפינען אָפּשפּיגלונג אין משיח ווי דער חכמה פון שאַפונג (קול' 1:16; קור"א 8:6); משיח איז די חכמה פון ה' (קור"א 1:24,31; הדרך המשיחיסטים 1:1-3), די אייביק אלוקים אין זיין נאַטור ווי דאס מאמר מימרא דה'.] איש את ה'. 2 און זי האט ווידער געבארן אחיו הבלען. און הבל איז געווען א רועה הצאן, און קין איז געווען אן עובד אדמה. 3 און עס איז געווען אין קץ ימים, האט קין געבראכט פון דער פרי האדמה א מנחה צו ה'. 4 און הבל, ער גם האט געבראכט פון די בכורות פון זיינע צאן און פון זייערע חלב. און ה' האט זיך שעה צו הבלען און צו זיין מנחה, 5 אבער צו קינען און צו זיין מנחה האט ער זיך נישט שעה. און האט קינען חרה מאד, און זיין פנים איז נפל. 6 און האט ה' אמר צו קינען: למה חרה דיך, און למה איז נפל דיין פנים? 7 איז עס נישט אזוי, אויב דו וועסט יטב וועסטו אויפגענעמען ווערן [שׂאת, נשׂא], און אויב דו וועסט נישט יטב, רבץ חטאת ביי דער פתח; און צו

דיר איז איר תשוקה [זען תשוקה, בראשית 3:16], ואתה תמשל-בו [זען רומ' 8:13]. 8 און האט קין אמר צו אחיו הבלען: גלכה השדה. און עס איז געווען, ווי זיי זיינען געווען אין שדה, אזוי איז קין קום קעגן אחיו הבלען, און האט אים הרג. 9 און האט ה' אמר צו קינען: ווו איז אחיך הבל? און האט ער אמר: איך האב דעת נישט; השומר אחי אנוכי? 10 און האט ער אמר: וואס האסטו עשה? דער קול פון דעם דם פון אחיך צעק צו מיר פון האדמה. 11 און איצט, ארור אתה זיין פון האדמה וואס האט פצה איר פה צו לקח דעם דם פון אחיך פון ידך. 12 אז דו וועסט תעבד [עבד] האדמה, זאל זי דיר מער נישט נתן איר כוח; נע-ונד זאלסטו זיין אויף הארץ. 13 און האט קין אמר צו ה': מיין עוון איז צו גדול צו נשׂא. 14 אט האסטו מיך היום גרש פון דעם פני האדמה, און פון דיין פנים וועל איך זיין סתר [זען ישעיהו 53:3], און איך וועל זיין נע-ונד אויף הארץ; וועט זיין, יעדערער וואס וועט מיך מצא וועט מיך הרג. 15 און האט ה' צו אים אמר: לכן כל הרג קינען זאל 7 מאל ווערן נקם פון אים. און ה' האט שום לקין אן אות, אז כל וואס מצא אים, זאל אים נישט נכה. 16 און קין איז יצא מלפני ה', און האט זיך ישב אין ארץ נוד, אין קדמת-עדן. 17 און קין האט דעת פון זיין אשה, און זי איז הרה געווארן [זען הרה, אם המשיח, ישעיהו 7:14], און האט ילד חנוך. און קין האט בנה אן עיר, און האט קרא דעם שם פון דער עיר אזוי ווי דער שם פון בנו, חנוך. 18 און ביי חנוכן איז ילד געווארן עירד, און עירד האט ילד מחויאלן, און מחויאל האט ילד מתושאלן, און מתושאל האט ילד למך. 19 און למך האט זיך לקח 2 נשים; דער שם פון 1 איז געווען עדה, און דער שם פון דער 2טן צלה. 20 און עדה האט ילד יבל; ער איז געווען אבי ישב אוהל און האבן מקנה. 21 און דער שם פון אחיו איז געווען יובל; ער איז געווען אבי פון כל וואס תפשׂ כנור און עוגב. 22 און צלה, זי גם האט ילד תובל-קין, דעם לטש כל-חרש נחשת און ברזל; און די אחות פון תובל-קין איז געווען נעמה. 23 און למך האט אמר צו זיינע נשים, עדה און צלה: שמע מיין קול, נשים פון למך, אזן מיין אמרה [זען יוח' 1:1, משיח איז מאמר מימרא דה', משלי 30:4; 8:30; תהילים 33:6]; ווייל איך הרג אן איש פאר מיין פצע, און א ילד פאר מיין חבורה [זען גלט' 6:17]; 24 ווייל אויב 7 מאל ווערט נקם פאר קין, פאר למך 77 מאל. 25 און אדם האט ווידער דעת פון זיין אשה, און זי האט ילד א בן, און האט קרא שמו שת, ווייל: אלוקים האט מיר שית אן אנדער זרע תחת הבל, אז קין האט אים הרג. 26 און ביי שת, ביי אים גם איז ילד געווארן א בן, און ער האט קרא שמו אנוש. דעמאלט האט מען חלל קרא בשם ה'.

בראה5

1 דאס איז דאס ספר תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון אדם אין יום ווען אלוקים האט ברא אדם, האט ער אים אין דער דמות פון אלוקים עשה; 2 זכר און נקבה האט ער זיי ברא, און ער האט זיי ברוך, און האט קרא זייער שם אדם אין יום וואס זיי זיינען ברא געווארן. 3 און אדם האט חיה 130 שנה, און האט ילד אין זיין דמות, אזוי ווי זיין צלם, און האט קרא שמו שת [זען שמו משיח, זע זכריה 6:12 צמח משיח יהושע/ישוע שמו]. 4 און ימי אדם נאכדעם ווי ער האט ילד שת, זיינען געווען 800 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 5 און כל ימי אדם האט חיה, זיינען געווען 930 שנה; און ער איז מות. 6 און שת האט חיה 105 שנה, און האט ילד אנוש. 7 און שת האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד אנוש 807 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 8 און כל ימי שת זיינען געווען 912 שנה; און ער איז מות. 9 און אנוש האט חיה 90 שנה, און האט ילד קינן. 10 און אנוש האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד קינן 815 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 11 און כל ימי אנוש זיינען געווען 905 שנה; און ער איז מות. 12 און קינן האט חיה 70 שנה, און האט ילד מהללאל. 13 און קינן האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד מהללאל, 840 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 14 און כל ימי קינן זיינען געווען 910 שנה; און ער איז מות. 15 און מהללאל האט חיה 65 שנה, און האט ילד ירד. 16 און מהללאל האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד ירד, 830 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 17 און כל ימי מהללאל זיינען געווען 895 שנה; און ער איז מות. 18 און ירד האט חיה 162 שנה, און האט ילד חנוך. 19 און ירד האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד חנוך, 800 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 20 און כל ימי ירד זיינען געווען 962 שנה; און ער איז מות. 21 און חנוך האט חיה 65 שנה, און האט ילד מתושלח. 22 און חנוך איז הלך מיט האלוקים נאכדעם ווי ער האט ילד מתושלח, 300 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 23 און כל ימי חנוך זיינען געווען 365 שנה. 24 און חנוך האט הלך מיט האלוקים; און ער איז נישט מער געווען, ווייל אלוקים האט אים לקח [מלכים ב 2:11]. 25 און מתושלח האט חיה 187 שנה, און האט ילד למך. 26 און מתושלח האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד למך, 782 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 27 און כל ימי מתושלח זיינען געווען 969 שנה; און ער איז מות. 28 און למך האט חיה 182 שנה, און האט ילד בן. 29 און ער האט קרא שמו נוח, לאמור: דער דאזיקער וועט אונדז נחם אין מעשנו, און אין דער עצבון פון ידינו, פון וועגן האדמה וואס ה' האט זי ארר. 30 און למך האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד נוח, 595 שנה; און ער האט ילד בנים

און בנות. 31 און כל ימי למך זיינען געווען 777 שנה; און ער איז מות. 32 און אז נוח איז געווארן 500 שנה, האט נוח ילד שם, חם, און יפת.

בראַ6

1 און עס איז געווען, אז האדם האבן זיך רבב אויפן פני האדמה, און ביי זיי זיינען ילד געווארן בנות, 2 און האבן די בני-האלוקים ראה די בנות האדם אז זיי זיינען טובות, הנה זיי האבן זיך לקח נשים פון כל וואס זיי האבן בחר. 3 און ה' האט אמר: מיין רוח [הקודש] זאל נישט דין מיט האדם לעולם, ווייל ער איז בשר; אבער זיינע ימים זאלן זיין 120 שנה. 4 די נפילים זיינען געווען אויף הארץ אין ימים ההם און גם דערנאך ווען די בני-האלוקים פלעגן בוא צו די בנות האדם, און זיי פלעגן ילד פון זיי; דאס זיינען די גיבורים אשר מעולם אנוש השם. 5 און ה' האט ראה אז דאס רעת האדם איז רבה אויף הארץ, און כל יצר פון די מחשבות פון לבו איז רק רע כל היום [ירמיהו 17:9; רומ' 7:18]. 6 און ה' האט חרטה געהאט וואס ער האט עשה האדם אויף הארץ, עצב אין לבו. 7 און ה' האט אמר: איך וועל מחה האדם וואס איך האב ברא, פון דעם פני האדמה; פון אדם ביז בהמה, ביז רמש, און ביז עוף השמים; ווייל איך האב חרטה וואס איך האב זיי עשה. 8 אבער נוח האט מצא חן אין די אויגן פון ה' [זען אפס' 9-2:8; יוח"א 5:19].

[נֹח]

9 דאס איז די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון נוח. נוח איז געווען איש צדיק, ערלעכער איש און תמים אין זיין דורות; נוח איז הלך מיט האלוקים. 10 און נוח האט ילד 3 בנים: שם, חם, און יפת. 11 ותשחת [שחת] הארץ [זען תהילים 16:10, משיח לא שחת] לפני האלוקים, און הארץ איז מלא געווארן מיט חמס [זען ישעיהו 53:9, לא חמס מיט משיח]. 12 און אלוקים האט ראה הארץ, און הנה נשחתה [שחת], ווייל השחית [שחת] כל בשר זיין דרך אויף הארץ [זען ישעיהו 53:6; איוב 25:4; תהילים 51:5; יוח' 3:5]. 13 און אלוקים האט אמר צו נוח: דער קץ כל בשר איז בא פאר מיר, ווייל הארץ איז פול מיט חמס [זען ישעיהו 53:9] דורך זיי; והנני, איך וועל זיי שחת מיט הארץ. 14 עשה דיר א תבה פון עצי-גופר; אין קנים (קן) זאלסטו עשה די תבה, און כפר אתה מבית ומחוץ אין כפר. 15 און אט ווי דו זאלסט זי עשה: 300 אמה די אורך פון דער תבה, 50 אמה איר ברייט, און 30 אמה איר הייך. 16 צוהר זאלסטו עשה צו דער תבה, און כלה זי אמה פון אויבן; און דעם פתח פון דער תבה זאלסטו עשה אין איר צד; מיט תחתים, 2טן, 3טן דעקן זאלסטו זי עשה. 17 און איך, הנני, איך ברענג דער מבול מים אויף הארץ צו שחת [זען תהילים 16:10, משיח לא שחת] כל בשר וואס אין אים איז דא רוח חיים, פון אונטערן שמים; כל וואס אויף הארץ וועט גוע. 18 אבער איך וועל קום מיין ברית מיט דיר, און וועסט בוא אין דער תבה, אתה און בניך, און אשתך, און נשים פון בניך, מיט דיר. 19 ומכל-החי מכל-בשר 2 מכל, בוא אין דער תבה צו חיה מיט דיר [זען יוח' 14:3]; זכר און נקבה זאלן זיי זיין. 20 פון די עוף לויט זיין מין, און פון די בהמה לויט איר מין, פון כל רמש האדמה לויט זיין מין, צו 2 מכל זאלן בוא צו דיר [זען מתי 19:14], צו חיה. 21 און אתה לקח פאר דיר פון כל מאכל וואס ווערט אכל, און אסף פאר דיר, כדי עס זאל זיין פאר דיר און פאר זיי לאכלה. 22 און נוח האט אזוי עשה; אזוי ווי כל וואס אלוקים האט אים צווה, אזוי האט ער עשה.

בראַ7

1 און ה' האט אמר צו נוח: בוא אתה וכל-ביתך אין דער תבה, ווייל דיך האב איך ראה צדיק פאר מיר אין דעם דאזיקן דור. 2 מכל הבהמה הטהורה זאלסטו דיר לקח מיט דיר 7 און 7, איטלעכס מיט זיין פאָר; און פון די בהמה וואס זיי זיינען נישט טהורה, 2, איטלעכס מיט זיין פאָר. 3 גם פון די עוף השמים 7 און 7, זכר און נקבה, כדי צו חיה זרע [זען זרע פון משיח, ישעיהו 53:10] אויפן פני כל הארץ. 4 ווייל אין 7 ימים עוד, אנכי מטר אויף הארץ 40 יום און 40 לילה, און איך וועל מחה דעם כל היקום וואס איך האב עשה, פון דעם פני האדמה. 5 און נוח האט עשה אזוי ווי כל וואס ה' האט אים צוה. 6 און נוח איז געווען 600 שנה, ווען דער מבול מים איז געווען אויף הארץ. 7 און נוח, און זיין בנים, און זיין אשה, און נשים פון זיין בנים, מיט אים [זען יוח' 14:3], זיינען בוא אין דער תבה, פון פני פון דעם מים פון המבול. 8 פון די הבהמה הטהורה, און פון די בהמה וואס זיינען נישט טהורה, און פון די עוף און כל וואס רמש אויף האדמה, 9 זיינען 2 און 2 [זען לוקס 10:1] בוא צו נוח אין דער תבה, זכר און נקבה, אזוי ווי אלוקים האט צוה צו נוח. 10 און עס איז געווען צו 7 ימים, אזוי איז מים פון מבול געווען אויף הארץ. 11 אין דעם 600טן שנה פון

חיי נוח, אין 2טן חדש, אין 17טן יום פון חודש, אין דעם דאזיקן יום האבן בקע כל מעינות [מעין] פון תהום רבה,
און די ארבות [ארבה] השמים האבן זיך פתח. 12 און דער גשם איז געווען אויף הארץ 40 יום און 40 לילה. 13 אין
דעם דאזיקן אייגענעם יום זיינען בוא נוח, און שם, און חם, און יפת, בני-נוח, און אשת נוח, און די 3 נשים פון זיין
בנים מיט זיי, אין דער תבה; 14 זיי, און כל חיות לויט איר מין, און כל בהמה לויט איר מין, און כל רמש וואס רמש
אויף הארץ לויט זיין מין, און כל עוף לויט זיין מין, איטלעך צפור, כל כנף. 15 און זיי זיינען בוא צו נוח אין דער תבה,
2 און 2 פון כל בשר וואס אין זיי איז דא רוח חיים. 16 און די וואס זיינען בוא, זיינען בוא זכר און נקבה פון כל בשר,
אזוי ווי אלוקים האט אים צוה; און ה' האט סגר בעד אים. 17 און דער מבול איז געווען 40 יום אויף הארץ, און די
מים האבן זיך רבה, און זיי האבן נשׂא די תבה, און זי האט זיך רום איבער הארץ. 18 און המים האבן זיך גבר, און
האבן זיך זייער רבה אויף הארץ, און די תבה איז הלך אויף דער פני המים. 19 און די מים האבן זיך מאד מאד גבר
אויף הארץ; און עס זיינען כסה געווארן כל הויכע הרים וואס אונטערן כל השמים. 20 אמה פון 15 איבער האבן זיך
מים גבר און ההרים זיינען כסה געווארן. 21 און עס איז גוע כל בשר וואס רמש זיך אויף הארץ, סיי עוף, סיי בהמה,
סיי חיה, סיי כל שרץ וואס שרץ אויף הארץ, און כל האדם; 22 כל וואס אין זיין אף איז געווען נשמת רוח חיים, כל
וואס אויף דער חרבה, איז מות. 23 און ער האט מחה דעם כל היקום וואס אויפן פני האדמה, פון אדם ביז בהמה,
ביז רמש, און ביז עוף השמים; און זיי זיינען מחה געווארן פון הארץ, און נאר נוח איז שאר, און די וואס מיט אים אין
דער תבה [זען יוח' 14:6]. 24 און מים האבן זיך גבר אויף הארץ 150 יום.

בראא8

1 און אלוקים האט זכר נוח, און אן כל חיה, און כל בהמה, וואס מיט אים אין דער תבה, און אלוקים האט געמאכט
עבר א ווינט אויף הארץ, און מים האבן זיך שכך. 2 און עס זיינען סכר געווארן די מעינות [מעין] תהום, און ארובות
[ארבה] השמים; און דער גשם פון שמים איז כלא געווארן. 3 און דער מים האבן שוב פון אויף הארץ; און המים
זיינען הלך און שוב און חסר געווארן צום סוף פון 150 יום. 4 און די תבה האט נוח אין דעם 7טן חודש, אין דעם
17טן יום פון חודש, אויף די הר אררט. 5 און המים האבן הלך און חסר ווערן ביזן דעם 10טן חודש; אין 1טן יום
פון 10טן חודש, האבן זיך באוויזן די ראשים פון די הרים. 6 און עס איז געווען צום קץ פון 40 יום, האט נוח פתח
דעם חלון פון דער תבה וואס ער האט עשה. 7 און ער האט שלח דעם עורב, און יצא ער יצא און שוב, ביז דאס
יבושה פון המים איז פון אויף הארץ. 8 האט ער שלח פון זיך די יונה, צו ראה אויב המים איז קלל פון פני האדמה. 9
נאר די יונה האט נישט מצא קיין מנוח [זען רות 1:9] פאר איר כף רגל, און זי האט זיך שוב צו אים אין דער תבה
[זען יוחנן 6:68], ווייל מים איז געווען אויפן פני כל הארץ. האט ער שלח ידו, און האט זי לקח און זי בוא צו זיך אין
דער תבה. 10 און ער האט חול נאך אנדערע 7 ימים, און האט ווידער שלח די יונה פון דער תבה. 11 און די יונה איז
בוא אין ערב, און הנה אן טרף עלה-זית איז אין איר פה, און נוח האט דעת אז המים איז קלל פון אויף הארץ. 12
האט ער יחל נאך 7 ימים אחרים, און האט שלח די יונה, און זי האט זיך מער נישט שוב צו אים ווידער. 13 און עס
איז געווען אין דעם 601טן שנה, אין 1טן חודש, אין 1טן יום פון חודש, איז חרב געווארן המים פון אויף הארץ, און
נוח האט סור דעם מכסה פון דער תבה, און האט ראה, און הנה דאס פני האדמה איז חרב. 14 און אין 2טן חודש,
אין 27טן יום פון חודש, איז יבשה געווארן הארץ. 15 און אלוקים האט דבר צו נוח, לאמור: 16 גיי ארויס פון דער
תבה, אתה, און אשתך, און בניך, און די נשים פון בניך, מיט דיר. 17 כל החיה וואס מיט דיר, פון כל בשר, סיי עוף,
סיי בהמה, סיי כל רמש וואס רמש אויף הארץ, ברענג ארויס מיט זיך, און זיי זאלן זיך שרץ אויף הארץ, און זיך פרה
און רבה אויף הארץ. 18 און איז יצא נוח, און זיין בנים, און זיין אשה, און נשים פון זיין בנים, מיט אים [זען מה"ש
16:31]. 19 כל חיה, כל רמש, און כל עוף, כל וואס רמש אויף הארץ, לויט זייערע משפחות, זיינען יצא פון דער תבה.
20 און נוח האט בנה א מזבח צו ה', און ער האט לקח פון כל בהמה טהורה, און פון כל עוף הטהור, און האט עלה
עולות אויפן מזבח. 21 און ה' האט ריח דעם ריח ניתח, און ה' האט אמר אין לבו: איך וועל מער ווידער נישט קלל
האדמה בעבור האדם; ווארום די יצר לב האדם איז רע פון זיין נעורים אן; און איך וועל מער ווידער נישט נכה כל
חי, אזוי ווי איך האב עשה. 22 אזוי לאנג ווי די ימי הארץ, זאל זרע און קציר, און קור און חום, און קיץ און חורף, און
יום און לילה, נישט שבת.

בראט9

1 ויברך אלוקים את-נוח און זיין בנים, און האט צו זיי אמר: פרוכפערט אייך און מערט אייך, און מלא הארץ. 2 און

אייער מורא און אייער חת זאל זיין אויף כל חית הארץ, און אויף כל עוף השמים, אויף כל וואס רמש אויף האדמה,
און אויף כל דגים פון ים; אין ידכם זיינען זיי נתן. 3 כל רמש וואס הוא חי, זאל זיין פאר אייך פאר אכלה; אזוי ווי
ירק עשב האב איך אייך דאס כל נתן. 4 נאר בשר מיט זיין נפש, זיין דם, זאלט איר נישט אכל. 5 און פארוואר, אייער
דם, פון אייערע נפשות, וועל איך דרש [זען דרש דברים 19-15:18 און משמעת צו נביא משיח]; פון דער יד פון כל
חיה וועל איך עס דרש, און פון דער יד האדם, פון דער יד פון איש אחיו, וועל איך דרש דאס נפש האדם. 6 שופך
דם האדם, זאל דורך אדם זיין דם שפך ווערן; ווייל אין דער צלם אלוקים האט ער עשה האדם. 7 און אתם, פרה
אייך און מערט אייך; שרץ אייך אויף הארץ, און רבה אייך אויף איר. 8 און אלוקים האט אמר צו נוח און צו זיין בנים
מיט אים, לאמור: 9 און איך, הנני, איך קום מיין ברית [זען מה"ש 26-21:18] מיט אייך, און מיט אייער זרע נאך
אייך, 10 און מיט כל נפש החיה וואס מיט אייך, סיי עוף, סיי בהמה, סיי כל חית הארץ מיט אייך, פון די כל וואס
זיינען יצא פון דער תבה, כל חית הארץ. 11 און איך וועל קום מיין ברית [זען מה"ש 26-21:18] מיט אייך, און עס
וועלן מער נישט כרת [זען דניאל 26: 9, משיח יכרת] כל בשר פון מים המבול, און עס וועט מער נישט זיין קיין מבול
צו שחת [זען נישט שחת פון משיח, תהילים 10: 16] הארץ. 12 און אלוקים האט אמר: דאס איז דער אות הברית
וואס איך נתן צווישן מיר און צווישן אייך, און צווישן כל נפש חיה וואס מיט אייך, דורות עולם [זען דור פון משיח,
ישעיהו 53:8]: 13 מיין קשת האב איך נתן אין ענן, און עס וועט זיין פאר אן אות ברית צווישן מיר און צווישן הארץ.
14 און עס וועט זיין, ווען איך וועל ענן אן ענן אויף הארץ, אזוי וועט זיך ראה דער קשת בענן, 15 און איך וועל זיך
זכר מיין ברית וואס צווישן מיר און צווישן אייך, און צווישן כל נפש חיה פון כל בשר, און המים וועט מער נישט
ווערן א מבול צו שחת כל בשר. 16 און דער קשת בענן איך וועל ראה אים, כדי זיך צו זכר ברית עולם צווישן
אלוקים און צווישן כל נפש חיה פון כל בשר וואס אויף הארץ. 17 און אלוקים האט אמר צו נוח: דאס איז דער אות
הברית וואס איך האב קום צווישן מיר און צווישן כל בשר וואס אויף הארץ. 18 און די בני-נוח וואס זיינען יצא פון
דער תבה, זיינען געווען שם, חם, און יפת; און חם, דאס איז דער אבי כנען. 19 די דאזיקע 3 זיינען געווען די בני-נוח,
און פון זיי האט זיך נפץ כל הארץ. 20 ויחל [חלל] נוח איש האדמה און האט נטע א כרם. 21 און ער האט שתה פון
דעם יין, און איז געווארן שכר און האט זיך גלה אין זיין אוהל. 22 און האט חם אבי כנען ראה די ערות אביו, און
האט נגד זיינע 2 אחים דרויסן. 23 האבן שם און יפת לקח א שמלה, און שום אויף זייערע 2 שכם, און זיי זיינען הלך
אחרנית, און האבן כסה די ערות פון אביהם, מיט זייערע פנימער אחרנית, און זיי האבן נישט ראה די ערות פון
אביהם. 24 און נוח האט זיך יקץ [זען יקיצו (קיץ), דניאל 12:2] פון זיין יין, און האט דעת וואס בנו הקטן האט אים
עשה. 25 און ער האט אמר: ארור זאל זיין כנען. עבד עבדים זאל ער זיין ביי אחיו. 26 און ער האט אמר: ברוך ה'
אלוקי שם; און כנען זאל זיין עבד ביי אים. 27 פתה זאל אלוקים יפת, און ער [יפת] זאל שכן אין די אהלים פון שם;
און כנען זאל זיין עבד ביי אים. 28 און נוח האט חיה נאכן המבול 350 שנה. 29 און כל ימי נוח זיינען געווען 950
שנה; און ער איז מות.

בראב10

1 און דאס זיינען די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון בני-נוח: שם, חם, און יפת; און ביי זיי זיינען ילד
געווארן בנים נאכן המבול. 2 די בני-יפת זיינען געווען: גומר, און מגוג, און מדי, און יון, און תובל, און משך, און
תירס. 3 און די בני-גומר: אשכנז, און ריפת, און תוגרמה. און די בני-יון: אלישה, און תרשיש, כתים, און דודנים. 5
פון די דאזיקע האבן זיך פרד די איים פון די גוים אין זייערע לענדער, איש לויט זיין לשון, לויט זייערע משפחות, אין
זייערע גוים. 6 און די בני-חם זיינען געווען: כוש, און מצרים, און פוט, און כנען. 7 און די בני-כושן: סבא, און חוילה,
און סבתה, און רעמה, און סבתכא. און די בני-רעמה: שבא און דדן. 8 און כוש האט ילד נמרוד. ער איז געווען דער
1טן גבור אויף הארץ. 9 ער איז געווען א גבור ציד פאר ה'; דעריבער ווערט אמר: אזוי ווי נמרוד, א גבור ציד פאר ה'.
10 און דער 1טן פון זיין מלכות איז געווען בבל, און ארך, און אכד, און כלנה, אין ארץ שנער. 11 פון יענעם ארץ איז
ער יצא קיין אשור, און האט בנה נינוה, און רחובות עיר, און כלח, 12 און רסן, צווישן נינוה און צווישן כלח; דאס
איז די עיר גדול. 13 און מצרים האט ילד לודים, און ענמים, און להבים, און נפתוחים, 14 און פתרוסים, און
כסלוחים פון וואנען פון דארט זיינען יצא פלשתים און כפתורים. 15 און כנען האט ילד צידון זיין בכור, און חת, 16
און דעם יבוסי, און דעם אמורי, און דעם גרגשי, 17 און דעם חוי, און דעם ערקי, און דעם סיני, 18 און דעם ארודי,
און דעם צמרי, און דעם חמתי; און דערנאך האבן זיך פוץ די משפחות פון דעם כנעני. 19 און דער גבול פון דעם
כנעני איז געווען פון צידון, ווי דו בוא קיין גרר, ביז עזה; ווי דו בוא קיין סדום, און עמורה, און אדמה, און צבוים, ביז
לשע. 20 דאס זיינען בני-חם לויט זייערע משפחות, לויט זייערע לשונות, אין זייערע לענדער, אין זייערע גוים. 21 די

עלטערע ברודער פון יפת איז שם. ביי שם ילד בנים אויך. שם איז אבי כל בני עבר [זען משיח בן שם דורך יוסף בן דוד (מרים בת עלי), לוקס 3:36], 22 בני-שם: עילם, און אשור און ארפכשד און לוד און ארם. 23 און די בני-ארם: עוץ, און חול און גתר און מש. 24 און ארפכשד האט ילד שלח, און שלח האט ילד עבר. 25 און ביי עבר זיינען ילד געווארן 2 בנים; דער שם פון 1 איז געווען פלג, ווייל אין זיינע יום איז פלג געווארן הארץ; און דער שם פון אחיו איז געווען יקטן. 26 און יקטן האט ילד אלמודד און שלף און חצרמות און ירח, 27 און הדורם און אוזל און דקלה, 28 און עובל און אבימאל און שבא, 29 און אופר און חוילה און יובב. די כל זיינען געווען בני-יקטן. 30 און זייער מושב איז געווען פון משא, ווי דו בוא קיין ספר אין הר הקדם. 31 דאס זיינען די בני-שם לויט זייערע משפחות, לויט זייערע לשונות, אין זייערע לענדער, לויט זייערע גוים. 32 דאס זיינען די משפחות פון בני-נוח לויט זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1], אין זייערע גוים; און פון די דאזיקע האבן זיך פרד די גוים אויף הארץ נאכן המבול.

בראא11

1 און די כל הארץ איז געווען 1 שפה און דברים אחדים. 2 און עס איז געווען, אז זיי האבן נסע פון קדם, האבן זיי מצא א בקעה אין ארץ שנער, און האבן זיך דארטן ישב. 3 און זיי האבן אמר איש אל זיין רֵעַ: יהב בוא לאמיר אונדז לבן לבנים און שרף מיט שרף. און די לבנה איז זיי געווען פאר אבן, און חמר איז זיי געווען פאר חומר. 4 און זיי האבן אמר: יהב לאמיר אונדז בנה עיר, און א מגדל מיט זיין ראש אין שמים, און לאמיר אונדז עשה א שם לנו, כדי מיר זאלן נישט פוץ ווערן אויפן פני כל הארץ. 5 נאר האט ה' ירד צו ראה די עיר און דעם מגדל, וואס די בני-האדם האבן בנה [זען תהילים 22: 118]. 6 און ה' האט אמר: זע, זיי זיינען 1 עם, און 1 שפה און דאס חלל צו עשה, און איצט וועט פון זיי נישט בצר ווערן כל וואס זיי זמם צו עשה. 7 יהב לאמיר ירד און בלל דארטן זייער שפה, אז זיי זאלן נישט שמע שפה איש צו זיין רֵעַ. 8 און ה' האט זיי פוץ פון דארטן אויפן פני כל הארץ, און זיי האבן חדל צו בנה די עיר. 9 דעריבער האט מען קרא איר שם בבל, ווייל דארטן האט ה' בלל די שפה פון כל הארץ, און פון דארטן האט זיי ה' פוץ אויפן פני כל הארץ. 10 דאס זיינען די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון שם: ווען 100 שנה האט שם ילד ארפכשד [זען משיח בן שם דורך יוסף בן דוד (מרים בת עלי), לוקס 3:36], 2 שנה נאכן המבול. 11 און נאכדעם ווי ער האט ילד ארפכשד, שם האט חיה 500 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 12 און ארפכשד האט חי 35 שנה, און האט ילד שלח. 13 און נאכדעם ווי ער האט ילד שלח, ארפכשד האט חיה 403 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 14 און שלח האט חי 30 שנה, און האט ילד עבר. 15 און שלח האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד עבר, 403 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 16 און עבר האט חיה 34 שנה, און האט ילד פלג. 17 און עבר האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד פלג, 430 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 18 און פלג האט חיה 30 שנה, און האט ילד רעו. 19 און פלג האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד רעו, 209 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 20 און רעו האט חיה 32 שנה, און האט ילד שרוג. 21 און רעו האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד שרוג, 207 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 22 און שרוג האט חיה 30 שנה, און האט ילד נחור. 23 און שרוג האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד נחור, 200 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 24 און נחור האט חיה 29 שנה, און האט ילד תרח. 25 און נחור האט חיה נאכדעם ווי ער האט ילד תרח, 119 שנה; און ער האט ילד בנים און בנות. 26 און תרח האט חיה 70 שנה, און האט ילד אברם [זען משיח בן דוד בן אברהם דורך יוסף בן דוד, מתי 1:1], נחור, און הרן. 27 און דאס זיינען די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון תרח: תרח האט ילד אברם, נחור און הרן; און הרן האט ילד לוט. 28 בשעת אביו תרח איז געווען לעבעדיק, הרן איז מות אין ארץ פון זיין מולדת אין אור כשדים. 29 און אברם און נחור האבן זיך לקח נשים; דער שם פון אשת אברם איז געווען שרי, און דער שם פון אשת נחור איז געווען מלכה בת הרן. הרן איז געווען אבי מלכה און יסכה. 30 און שרי איז געווען עקרה און ילד אֵין לה [זען דניאל 9:26 משפט מות אשמה "אֵין לו" (משיח)]. 31 און תרח האט לקח בנו אברם, און זיין אייניקל לוט בן הרן, און זיין שנור שרי אשת אברם בנו, און זיי זיינען יצא מיט זיי פון אור כשדים, צו הלך קיין ארץ כנען. און זיי זיינען בוא ביז חרן, און האבן זיך דארטן ישב. 32 און די ימי תרח זיינען געווען 205 שנה. און אין חרן תרח איז מות.

[לך לך]

בראא12

1 און ה' האט אמר צו אברם: גיי דיר אוועק פון ארצך, און פון דיין מולדת, און פון בית אביך, צו הארץ וואס איך
וועל דיר ווייזן. 2 און איך וועל דיך עשה פאר א גוי גדול, און איך וועל דיך ברך, און גדל שמך, און וועסט זיין א
ברכה [זען מתי 1:1; תהילים 22:17, 29]. 3 און איך וועל ברך די וואס ברך דיך, און דעם וואס קלל דיך וועל איך
ארר; און כל משפחות האדמה וועט זיין ברוך אין דיין ברכה. 4 און אברם איז הלך אזוי ווי ה' האט צו אים גערעדט;
און לוט איז הלך מיט אים. און אברם איז געווען אן איש פון 75 שנה ביי זיין יצא פון חרן. 5 און אברם האט לקח
זיין אשה שרי, און לוט בן אחיו, און זייער כל רכוש וואס זיי האבן רכש, און די נפשות וואס זיי האבן זיך עשה אין
חרן, און זיי זיינען יצא צו הלך קיין ארץ כנען; און זיי זיינען בוא קיין ארץ כנען. 6 און אברם איז עבר דורך הארץ ביז
דעם מקום פון שכם, ביז דעם בוים [אלון] פון מורה. און דער כנעני איז דעמאלט געווען אין הארץ. 7 און ה' האט
זיך באוויזן צו אברם, און האט אמר: צו דיין זרע וועל איך נתן הארץ הזאת. און ער האט דארטן בנה א מזבח צו ה'
וואס האט זיך באוויזן צו אים. 8 און ער האט זיך עתק פון דארטן צום הר קדם פון בית-א-ל; און ער האט נטה זיין
אוהל מיט בית-א-ל פון ים, און עי פון קדם; און ער האט דארטן בנה א מזבח צו ה', און האט קרא בשם ה'. 9 און
אברם האט נסע צו הלך און נסע צו נגב. 10 איז געווארן א רעב אין הארץ, און אברם האט ירד קיין מצרים, זיך
דארטן צו גור, מחמת דער רעב איז געווען שווער אין הארץ. 11 און עס איז געווען, ווי ער איז בוא נאענט צו מצרים,
אזוי האט ער אמר צו זיין אשה שרי: הנה, נא, איך האב דעת אז דו ביסט אן אשה פון א יפת-מראה. 12 איז, ווי די
מצרים וועלן דיך ראה, אזוי וועלן זיי אמר: דאס איז זיין אשה; און זיי וועלן מיך הרג, און דיך וועלן זיי לאזן חיה. 13
זאג, נא, דו ביסט מיינע אחות, כדי מיר זאל יטב זיין פון דיינעטוועגן, און מיין נפש זאל בלייבן חיה בגלל דיר. 14 און
עס איז געווען, ווי אברם איז בוא קיין מצרים, אזוי האבן די מצרים ראה די אשה, אז זי איז יפה מאד. 15 און די
שרים פון פרעה האבן זי ראה, און האבן זי הלל פאר פרעהן, און די אשה איז לקח געווארן אין בית פרעה. 16 און
עס ווען יטב פאר אברם פון אירעטוועגן; און ער האט געקריגן צאן, און בקר, און חמורים, און עבדים, און שפחות,
און אתונות, און גמלים. 17 האט ה' נגע פרעהן [זען "נגע" משיח, ישעיהו 53:4] און זיין בית מיט נגעים גדלים פון
וועגן שרי אשת אברם. 18 און פרעה האט קרא אברם, און האט צו אים אמר: וואס האסטו דא עשה צו מיר? למה
האסטו מיר נישט נגד אז זי איז אשתך? 19 למה אמרת: זי איז מיינע אחות? און איך האב זי לקח פאר אן אשה! און
איצט, הנה איז אשתך, לקח און הלך. 20 און פרעה האט צוה וועגן אנוש, און זיי האבן שלח אים, און זיין אשה, און
כל וואס ער האט געהאט.

בראב13

1 און אברם איז עלה פון מצרים, ער און זיין אשה, און כל וואס ער האט געהאט, און לוט מיט אים, קיין נגב. 2 און
אברם איז געווען זייער רייך אין מקנה, אין כסף, און אין זהב. 3 און ער איז הלך אויף זיינע מסע, פון נגב און ביז
בית-א-ל, ביז דעם מקום וואס זיין אוהל איז דארטן געווען אין תחלה, צווישן בית-א-ל און צווישן עי, 4 צו דעם
מקום פון דעם מזבח וואס ער האט דארטן עשה בראשונה; און וואס אברם האט דארטן קרא בשם ה'. 5 און גם
ביי לוטן, וואס איז הלך מיט אברם, זיינען געווען צאן און בקר און אוהלים. 6 און הארץ האט זיי נישט געקענט
נשׂא, צו ישב יחד; ווייל זייער רכוש איז געווען רב, און זיי האבן נישט יכל צו ישב יחד. 7 און עס איז געווען א ריב
צווישן די רועים פון מקנה אברם און צווישן די רועים פון מקנה לוט. און דער כנעני און דער פרזי זיינען דעמאלט
ישב אין הארץ. 8 און האט אברם אמר צו לוטן: זאל, נא, נישט זיין קיין מריבה צווישן מיר און צווישן דיר, און
צווישן מיינע רועים און צווישן דיינע רועים; כי אנשים אחים אנחנו. 9 דאס כל הארץ ליגט דאך פאר דיר; פרד זיך
נא פון מיר. אויב אויף שמואל, און איך וועל זיך ימין, אדער אויב אויף ימין, און איך וועל זיך שמואל. 10 האט לוט
נשׂא זיינע אויגן, און האט ראה די כל ככר פון ירדן, אז זי איז אין כל משקה. דאס איז געווען איידער ה' האט שחת
[זען שחת, תהילים 10: 16] סדום און עמורה. דאס איז אזוי ווי דער גן ה', אזוי ווי ארץ מצרים, ביז דו בוא קיין צוער.
11 און לוט האט בחר פאר זיך די כל ככר פון ירדן; און לוט האט נסע קיין קדם, און זיי האבן זיך פרד איש מעל
אחיו. 12 אברם האט זיך ישב אין ארץ כנען, און לוט האט זיך ישב אין די ערים פון דער ככר; און ער אהל ביז סדום.
13 און די אנוש סדום זיינען געווען זייער רעים און חטאים לה' מאד. 14 און ה' האט אמר צו אברם, נאכדעם ווי
לוט האט זיך פרד פון אים: נשׂא נא דיינע אויגן, און ראה פון דעם מקום ווו דו ביסט, קיין צפון און קיין נגב און
קיין קדם און קיין מערב; 15 ווייל כל הארץ וואס דו ראה, וועל איך נתן צו דיר און צו דיין זרע עד עולם. 16 און איך
וועל שום דיין זרע אזוי ווי עפר הארץ, אז אויב עמיצער וועט קענען מנה דעם עפר הארץ, וועט גם דיין זרע מנה
ווערן. 17 קום, הלך דורך הארץ פאר ארך און פאר ברייט, ווייל צו דיר וועל איך עס נתן. 18 און אברם האט אהל,
און ער איז בוא און האט זיך ישב ביי די ביימער (אלון) פון ממרא, וואס אין חברון; און ער האט דארטן בנה א מזבח

צו ה'.

בראא14

1 און עס איז געווען אין די ימי אמרפל מלך שנער, אריאך מלך אלסר, כדרלעומר מלך עילם, און תדעל מלך גוים, 2
האבן זיי עשה מלחמה מיט ברע מלך סדום, און מיט ברשע מלך עמורה, שנאב מלך אדמה, און שמאבר מלך צביים,
און מלך בלע, דאס איז צוער. 3 די כל האבן זיך חבר אין עמק פון שדים, דאס איז דער ים-המלח. 4 12 שנה האבן
זיי עבד כדרלעומרן, און אויפן 13טן שנה האבן זיי מרד. 5 און אויפן 14טן שנה איז בוא כדרלעומר און די מלכים
וואס מיט אים, און זיי האבן נכה די רפאים אין עשתרות-קרנים, און די זוזים אין הם, און די אימים אין
שוה-קריתים, 6 און די חורים אויף זייער הר שעיר, ביז איל-פארן וואס ביים מדבר. 7 און זיי האבן זיך שוב, און
זיינען בוא קיין עין-משפט, דאס איז קדש, און האבן נכה דאס כל שדה פון עמלק, און גם דעם אמורי וואס איז ישב
אין חצצון-תמר. 8 איז יצא מלך סדום, און מלך עמורה, און מלך אדמה, און מלך צבויים, און מלך בלע, דאס איז
צוער, און זיי האבן ערך מיט זיי מלחמה אין עמק שדים 9 מיט כדרלעומר מלך עילם, און תדעל מלך גוים, און
אמרפל מלך שנער, און אריוך מלך אלסר; 4 מלכים אקעגן 5. 10 און דער עמק השדים איז געווען גריבער אויף
גריבער מיט חמר, און ווי די מלכים פון סדום און עמורה זיינען נוס, אזוי זיינען זיי אהין נפל; און די שאר זיינען נוס
צום הר. 11 און יענע האבן לקח דעם כל רכוש פון סדום און עמורה, און דאס כל אכל זייערס, און זיינען הלך. 12
און זיי האבן לקח לוט בן אחי אברם און זיין רכוש, און הלך, ווייל לוט ישב אין סדום. 13 איז בוא דער פליט, און
האט נגד אברם העברי; און ער האט שכן ביי די ביימער פון ממרא האמורי אחי אשכול און אחי ענרן; און זיי זיינען
געווען בעלי ברית אברם. 14 און ווי אברם האט שמע אז אחיו איז שבה געווארן, אזוי האט ער ריק זיינע חניך,
געבארענע אין זיין בית, 318, און ער האט רדף ביז דן. 15 און ער האט זיך חלק אקעגן זיי ביי לילה, ער און זיינע
עבדים, און ער האט זיי נכה און זיי רדף ביז חובה וואס משמואל פון דמשק. 16 און ער האט שוב כל רכוש, און אויך
לוט אחיו און זיין רכוש האט ער שוב, און אויך די נשים און העם. 17 איז מלך סדום אים יצא צו קרא, נאכדעם ווי
ער האט זיך שוב פון נכה כדרלעומר און די מלכים וואס מיט אים, אין עמק שוה, דאס איז דעם עמק המלך. 18 און
מלכי-צדק מלך שלם האט יצא לחם און וויין; און ער איז געווען כהן צו א-ל עליון [זען כהונה פון משיח, הדרך
המשיחיסטים 7:1-10; תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17; ישעיהו 53:8]. 19 און ער האט אים ברוך, און האט
אמר: ברוך אברם לא-ל עליון קונה [פארמאגער, זען בראשית 4:1; משלי 8:22] שמים און ארץ. 20 און ברוך זאל זיין
דער א-ל עליון וואס האט מגן דיינע צרים אין ידך. און ער האט אים נתן מעשר [זען הדרך המשיחיסטים 7:4] פון
אלצדינג. 21 און מלך סדום האט אמר צו אברם: נתן מיר די נפשות און דעם רכוש לקח דיר. 22 און האט אברם
אמר צו מלך סדום: איך רום ידי צו ה' א-ל עליון קונה [פארמאגער, זען בראשית 4:1; משלי 8:22] פון שמים און
ארץ, 23 אויב א חוט [זען קוהלת 4:12] אדער א שרוך נעל! אדער אויב איך וועל לקח פון עפעס וואס איז דיינס! כדי
זאלסט נישט אמר: איך האב עשר געמאכט אברם. 24 נישט מיר! נאר וואס די נערים האבן אכל, און דעם חלק פון
די אנוש וואס זיינען הלך מיט מיר, ענר, אשכול, און ממרא; זיי מעגן לקח זייער חלק.

בראא15

1 נאך די דאזיקע דברים איז דאס דבר-ה' געווען צו אברם אין א מחזה, לאמור: זאלסט נישט מורא האבן, אברם,
איך בין דיר מגן; דיין שכר איז הרבה מאד. 2 און האט אברם אמר: אֲדֹנָי ה', וואס קענסטו מיר נתן, אז איך הלך
ערירי, און בן-משק פון מיין בית איז דמשק אליעזר? 3 און אברם האט אמר: זע, האסט מיר קיין זרע [זען זרע פון
משיח, ישעיהו 53:10] נישט נתן, און הנה וועט א בן [עבד] פון מיין בית מיך יורש. 4 און הנה דאס דבר-ה' איז געווען
צו אים, לאמר: נישט דער דאזיקער וועט דיך יורש, נאר דער וואס וועט יצא פון דיינע מעה, ער וועט דיך יורש. 5 און
ה' האט אים יצא חוץ, און האט אמר: טו נבט נא אויפן השמימה, און ספר די כוכבים, אויב דו יכל זיי צו ספר. און
ער האט צו אים אמר: אזוי וועט זיין דיין זרע. 6 וְהֶאֱמִן בַּה' וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה [זען "וכבגד עדים כל צדקותינו",
ישעיהו 64:5-6; וצדיק באמונתו יחיה, חבק' 2:4; בדעתו יצדיק צדיק עבדי (משיח) לרבים; דברים 7:7-8; 9:4-6; רומ'
4:3; 5:1; גלט' 3:6; יעקב 2:23; יוח' 6:28-29; 14:6]. 7 און ער האט צו אים אמר: איך בין ה' וואס האט דיך יצא פון
אור כשדים, דיר צו נתן הארץ הזאת, עס צו ירש. 8 האט ער אמר: אֲדֹנָי ה', מיט וואס וועל איך האב דעת אז איך
וועל עס ירש? 9 און האט ער צו אים אמר: לקח מיר עגלה משולשת, און אן עז משולשת, און אן איל משולש און א
תור און א גוזל [זען קדושה משלשת פון ה' אֲדֹנָי אחד, שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, קדוש קדוש קדוש, עתיק

יומיא און בר אנש און רוח הקודש, ישעיהו 48:16, ספר הזוהר ג, ב288]. 10 און האט ער אים לקח כל, און האט זיי בתר אין מיטן, און נתן 1/2 קעגן דער אנדערער; נאר די צפור האט ער נישט בתר. 11 און האבן די עיט ירד אויף די פגרים, אבער אברם האט זיי נשב. 12 און ווי די שמש איז געווען ביים אונטערגיין, אזוי איז א תרדמה נפל אויף אברם; און הנה אן אימה, א חשכה גדולה, נפל אויף אים. 13 און ער האט אמר צו אברם: ידע תדע אז דיינע זרע וועלן זיין גר אין אן ארץ וואס נישט זייערס, און מע וועט זיי עבד, וענו [ענה] זיי 400 שנה [זען שמות 12:40]. 14 און גם דאס גוי וועמען זיי וועלן עבד, וועל איך דין; און דערנאך וועלן זיי יצא מיט רכוש גדול. 15 דו אבער וועסט בוא צו אבותיך בשלום; אין א גוטער עלטער וועסטו קבר ווערן [זען קבר פון משיח, ישעיהו 53:9]. 16 און אין דעם 4טן דור וועלן זיי זיך שוב הנה ווארום לא שלם עוון האמורי עד הנה. 17 און עס איז געווען, ווי די שמש איז בוא, און עס איז געווארן עלטה, און הנה א תנור מיט עשן, און א לפיד אש וואס איז עבר צווישן די דאזיקע גזרים. 18 אין יום ההוא האט ה' כרת ברית [זען מה"ש 21:18-26] מיט אברם, לאמר: צו דיין זרע האב איך נתן הארץ הזאת, פון דעם נהר מצרים ביז דעם נהר גדול, דעם נהר פרת; 19 [הארץ פון] דעם קיני, און דעם קנזי, און דעם קדמוני, 20 און דעם חתי, און דעם פרזי, און די רפאים, 21 און דעם אמורי, און דעם כנעני, און דעם גרגשי, און דעם יבוסי.

בראא16

1 און שרי אשת אברם האט אים נישט ילד; און זי האט געהאט א מצרישע שפחה [זען יואל 3:1-5, השפחות וועט באקומען די רוח הקודש מקוה] וואס איר שם איז געווען הגר. 2 האט שרי אמר צו אברם: הנה נא ה' האט מיך עצר מלדת; בוא, נא, צו מיין שפחה, אפשר וועל איך בנה דורך איר. האט אברם שמע צו דעם קול פון שרין [זען בראשית 3:17]. 3 און שרי אשת אברם האט לקח הגר די מצרית, איר שפחה, נאכדעם ווי אברם איז ישב אין ארץ כנען 10 שנה, און זי האט זי נתן איר איש אברם פאר אן אשה צו אים. 4 און ער איז בוא צו הגרן, און זי איז הרה געווארן; און ווי זי האט ראה אז זי איז טראגעדיק, אזוי איז איר גברת קלל געווארן אין אירע אויגן. 5 האט שרי אמר צו אברם: מיין חמס אויף דיר! איך האב נתן מיין שפחה [זען יואל 3:1-5, השפחות וועט באקומען די רוח הקודש מקוה] אין דיין חיק, און ווי זי האט ראה אז זי איז טראגעדיק, אזוי בין איך קלל געווארן אין אירע אויגן; זאל ה' שפט צווישן מיר און צווישן דיר. 6 און האט אברם אמר צו שרין: הנה איז דיין שפחה [זען יואל 3:1-5, השפחות וועט באקומען די רוח הקודש מקוה] אין ידך, עשה מיט איר וואס איז טוב אין דיינע אויגן. און שרי האט זי ענה, און זי איז ברח פון איר פנים. 7 האט מלאך ה' זי מצא ביי אן עין המים אין דער מדבר, ביי דעם עין אויפן דרך קיין שור. 8 און ער האט אמר: הגר שפחת שרי, פון וואנען בוא, און ווהין הלך? האט זי אמר: פון מיין גברת שרין ברח איך. 9 האט דער מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח] צו איר אמר: שוב זיך אום צו דיין גברת, און ענה זיך אונטער אירע יד. 10 און דער מלאך ה' האט צו איר אמר: מערן וועל איך מערן דיין זרע, און ער וועט נישט קענען ספר ווערן פון רב. 11 און דער מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח] האט צו איר אמר: זע, דו ביסט הרה, און ילד בן, זאלסטו קרא שמו ישמעאל [זען "שמו" זכריה 6:11-12; עזרא 3:8 צמח משיח שמו ישוע], ווייל ה' האט שמע דיין עני. 12 און ער וועט זיין פרא אדם: ידו וועט זיין אקעגן כל, און יד כל וועט זיין אקעגן אים; און אין פני כל אחיו וועט ער שכן. 13 האט זי קרא דעם שם ה' וואס האט צו איר דבר דו ביסט א-ל ראי; ווארום זי האט אמר: אחרי אים נישט-שוין האב איך דא ראה דעם וואס ראה מיך? 14 דעריבער האט מען קרא דעם באר באר-לחי-רואי; הנה איז צווישן קדש און צווישן ברד. 15 און הגר האט ילד אברם בן, און אברם האט קרא דעם שם בנו וואס הגר האט ילד, ישמעאל. 16 און אברם איז געווען 86 שנה, ווען הגר האט ילד ישמעאלן צו אברם.

בראא17

1 און אז אברם איז געווען 99 שנה, האט זיך ה' באוויזן צו אברם, און האט צו אים אמר: איך בין א-ל שדי; הלך פאר מיר, און זיי תמים. 2 און איך וועל נתן מיין ברית [זען מה"ש 21:18-26] צווישן מיר און צווישן דיר, און איך וועל דיך רבה מאד מאד. 3 איז אברם נפל אויף זיין פנים, און אלוקים האט מיט אים דבר, לאמור: 4 איך הנה, מיין ברית [זען מה"ש 21:18-26] וועט זיין מיט דיר, און וועסט זיין אב המון גוים. 5 און שמך זאל מער נישט קרא ווערן אברם, נאר שמך זאל זיין אברהם; ווארום פאר אב המון גוים האב איך דיך נתן [רומ' 4:17]. 6 און איך וועל דיך פרה מאד מאד, און איך וועל דיך נתן לגוים, און מלכים וועלן יצא פון דיר. 7 און איך וועל קום מיין ברית [זען מה"ש 21:18-26] צווישן מיר און צווישן דיר, און צווישן דיין זרע נאך דיר, אויף זייערע דור-דורות [זען דור ישעיהו 53:8], פאר א ברית

עולם [זען מה"ש 26-21:18], צו זיין דיר צום אלוקים און דיין זרע נאך דיר. 8 און איך וועל נתן דיר און דיין זרע נאך דיר הארץ פון דיין מגור, דאס כל ארץ כנען, פאר אן אחוזת עולם; און איך וועל זיי זיין צום אלוקים. 9 און אלוקים האט אמר צו אברהמען: דו אבער זאלסט שמר מיין ברית [זען מה"ש 26-21:18], דו און דיין זרע נאך דיר, אויף זייערע דור-דורות. 10 דאס איז מיין ברית [זען מה"ש 26-21:18] וואס איר זאלט שמר צווישן מיר און צווישן אייך, און צווישן דיין זרע נאך דיר: ביי אייך זאל מול ווערן כל זכר [זען מה"ש 26-21:18]. 11 און איר זאלט מול ווערן אין דעם בשר פון אייער ערלה, און עס וועט זיין פאר אן אות ברית [זען מה"ש 26-21:18] צווישן מיר און צווישן אייך. 12 און בן 8 ימים זאל מול ווערן ביי אייך כל זכר אויף אייערע דור-דורות, ילד אין בית, אדער מקנה כסף פון כל בן-נכר וואס איז נישט פון דיין זרע. 13 מול מוז מול ווערן דער וואס איז ילד אין ביתך, און דער וואס איז מקנת כספך; און מיין ברית זאל זיין אין אייער בשר פאר א ברית עולם [זען מה"ש 26-21:18]. 14 און אן ערל זכר וואס וועט זיך נישט מול אין דעם בשר פון זיין ערלה, יענע נפש זאל זיין כרת [זען כרת משיח, דניאל 26: 9] ווערן פון איר עם; מיין ברית האט ער הפר [פרר, זע ירמיהו 31:31]. 15 און אלוקים האט אמר צו אברהמען: אשתך שרין זאלסטו נישט קרא מיט איר שם שרי, נייערט שרה זאל זיין איר שם. 16 און איך וועל זי ברך, און וועל דיר גם נתן פון איר א בן; יא, איך וועל זי ברך, און גוים וועלן ווערן פון איר; מלכים פון עמים וועלן זיין פון איר. 17 איז אברהם נפל אויף זיין פנים, און צחק, און אמר ביי זיך אין לב: קען איש פון 100 שנה ילד ווערן? און קען שרה צו 90 שנה ילד? 18 און אברהם האט אמר צו האלוקים: הלוואי זאל ישמעאל חיה פאר דיר! 19 האט אלוקים אמר: אבל, אשתך שרה וועט דיר ילד בן, און זאלסט קרא שמו יצחק [זאלסט קרא שמו משיח יהושע/ישוע, זכריה 12-6:11, עזרא 3:8]; און איך וועל קום מיין ברית מיט אים פאר א ברית עולם צו זיין זרע נאך אים. 20 און וועגן ישמעאלן האב איך דיך שמע; הנה, איך האב אים ברוך, און איך וועל אים פרה, און וועל אים רבה מאד מאד; 12 נשיאם [זען בראשית 25:16] וועט ער ילד, און איך וועל אים נתן פאר א גוי גדול. 21 מיין ברית אבער וועל איך קום מיט יצחקן, וואס שרה וועט דיר ילד צו דער מועד הזה בשנה האחרת. 22 און ווי ער האט כלה דבר מיט אים, אזוי האט אלוקים זיך עלה פון איבער אברהמען. 23 און אברהם האט לקח בנו ישמעאלן, און כל זיינע ילידי ביתו, און כל זיינע מקנת כספו, כל זכר צווישן די אנוש בית אברהמען, און ער האט מול בשר פון זייער ערלה אין דעם דאזיקן אייגענעם יום, אזוי ווי אלוקים האט צו אים דבר. 24 און אברהם איז געווען 99 שנה, ווען ער איז מול געווארן אין דעם בשר פון זיין ערלה. 25 און בנו ישמעאל איז געווען 13 שנה, ווען ער איז מול געווארן אין דעם בשר פון זיין ערלה. 26 אין דעם דאזיקן אייגענעם יום איז מול געווארן אברהם און בנו ישמעאל. 27 און כל אנוש ביתו, ילד אין בית, אדער מקנת כסף פון בן-נכר, זיינען מול געווארן מיט אים.

[וירא]

בראא18

1 און ה' האט זיך באוויזן צו אים, ביי די ביימער (אלון) פון ממרא, ווען ער איז ישב אין פתח פון זיין אוהל, אין דער חם פון יום. 2 און ער האט נשׂא זיינע אויגן און האט ראה, און הנה 3 אנוש נצב פאר אים [זען ישעיהו 48:16, דריי ווייזן זיך נאָך אָבער דארטן איז ה' אחד; זען חוט, קוהלת 4:12, חֶבֶל אחד, חוט מְשׁוּלָשׁ; ה' איז מְשׁוּלָשׁ נאָך אָבער אחד, זען קדושה משלשת פון ה' אֱדֹנָי אחד, שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, קדוש קדוש קדוש, עתיק יומיא און בר אנש און רוח הקודש, דניאל 14-7:13, זען ספר הזוהר ג, ב288; גייט דערפאר און מאַכט תּלמידים פּוּן כל אוּמות, און זיי מיט דער מקוה טובל אין מָשׁיחַס מקוה, רומ' 6:3, אין דעם נאָמען פּוּן דעם אלוקים הָאָב, און פּוּן דעם זוּן פּוּן דער אויבערשטער, און פּוּן דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ פון ה', זען משלי 30:4; יוח' 3:13; תהלים 33:6; ה' האָט מיך, חכמה, פארמאגן, קנה, בראשית 4:1, אין אָנהייבּ פּוּן זיַין דֶּרֶךְ, קֶדֶם (פריער צו) מִפְּעָל (אַקטן) מֵאָז (פון דעמאָלט); במדבר 11:17; ישעיהו 63:16]; און ווי ער האט זיי ראה, אזוי איז ער זיי רוץ אנטקעגן פון דעם פתח פון אוהל, און האט זיך שחה צו ארצה. 3 און ער האט אמר: אדוני, אויב, נא, איך האב מצא חן אין דיינע אויגן, זאלסטו, נא, נישט עבר פון עבדך. 4 לאז לקח ווערן א ביסל מים, און רחץ רגליכם, און שען אייך אן אונטערן העץ. 5 און איך וועל לקח א שטיקל לחם, און איר וועט סעד לבבכם, דערנאך וועט איר עבר; אזוי ווי איר זייט שוין עבר צו אייער עבד. האבן זיי אמר: כן, טו אזוי ווי דו האסט דבר. 6 און האט אברהם מהר אין אוהל צו שרהן, און האט אמר: מהר זיך! 3 סאה קמח סלת, לוש און עשה עגה. 7 און צו די בקר איז אברהם רוץ, און האט לקח א בן בקר, רך און טוב, און נתן צום נער; און ער האט עס מהר צו עשה. 8 און ער האט לקח חמאה און חלב, און דאס בן בקר וואס ער האט עשה, און

האט נתן פאר זיי; און ער איז עמד פאר זיי אונטערן העץ, און זיי האבן אכל. 9 און האבן זיי צו אים אמר: ווו איז שרה אשתך? האט ער אמר: הנה אין אוהל. 10 האט ער אמר: שוב וועל איך זיך שוב כעת חיה, און הנה, שרה אשתך וועט האבן א בן. און שרה האט זיך שמע אין פתח פון אוהל וואס הינטער אים. 11 און אברהם און שרה זיינען געווען באטאגטע זקנים; ביי שרהן האט חדל צו זיין דער אורח ווי ביי נשים. 12 און שרה האט צחק אין זיך לאמור: נאכדעם ווי איך בין בלה געווארן, זאל איך נאך האבן עדנה? דערצו איז אדוני אלט. 13 האט ה' אמר צו אברהמען: למה האט שרה צחק, לאמר: צי קען איך אין דער אמתן ילד, אז איך בין זקן? 14 איז עפעס פאר ה' פלא? איך וועל שוב צו דיר למועד כעת חיה, און שרה וועט האבן א בן [זען ישעיהו 7:14]. 15 האט שרה כחש, לאמור: איך האב נישט צחק; ווייל זי האט מורא געהאט; און ער האט אמר: לא, האסט יא צחק. 16 און די אנוש זיינען קום פון דארטן, און האבן שקף אויף סדום. און אברהם איז הלך מיט זיי, זיי צו שלח. 17 און ה' האט אמר: זאל איך כסה פון אברהמען וואס איך וויל עשה? 18 און אברהם וועט ווערן א גוי גדול און עצום, און כל גויי הארץ וועלן זיך ברך אין אים; 19 ווייל איך האב אים ידע, כדי ער זאל צוה זיין בנים, און זיין בית נאך אים, אז זיי זאלן זיין שומר איבער הדרך ה', צו עשה צדקה און משפט, כדי ה' זאל הביא (בוא) אויף אברהמען וואס ער האט דבר וועגן אים. 20 און ה' האט אמר: דאס זעקה וועגן סדום און עמורה איז רבה, און זייער חטאת איז כבדה מאד. 21 איך ירד נא און ראה, אויב זיי האבן אין כל עשה אזוי ווי דאס זעקה וואס איז בוא צו מיר; און אויב נישט, איך ידע. 22 און די אנוש האבן זיך פנה פון דארטן, און זיינען הלך קיין סדום; און אברהם איז עוד עמד פאר ה'. 23 און אברהם האט נגש (גענענט) און האט אמר: נישט-שוין וועסטו ספה דעם צדיק [חבקוק 2:4] מיט דעם רשע [הדרך משיחיסטים 11:6; רומ' 11:20-21]? 24 טאמער זיינען דא 50 צדיקים [חבקוק 2:4] אין דער עיר, נישט-שוין וועסטו זיי ספה, און וועסט נישט נשא דעם מקום למען די 50 צדיקים וואס אין איר? 25 חלילה דיר צו עשה אזא זאך, צו מות דעם צדיק [חבקוק 2:4] מיט דעם רשע [הדרך משיחיסטים 11:6; רומ' 11:20-21], אז דער צדיק [חבקוק 2:4] זאל זיין אזוי ווי דער רשע; חלילה דיר! זאל דער שופט כל הארץ נישט עשה משפט? 26 האט ה' אמר: אויב איך וועל מצא אין סדום 50 צדיקים [חבקוק 2:4] אין דער עיר, וועל איך נשא דעם כל מקום פון זייערטוועגן. 27 האט זיך ענה אברהם און האט אמר: הנה, נא, איך יאל מיך צו דבר צו אֲדֹנָי, הגם איך ביז עפר און אפר. 28 טאמער וועלן חסר פון די 50 צדיקים 5, וועסטו פון וועגן די 5 שחת כל עיר? האט ער אמר: איך וועל נישט שחת, אויב איך וועל דארטן מצא 45. 29 און ער האט יסף א מאל צו אים דבר, און האט אמר: טאמער וועלן זיך דארטן מצא 40? האט ער אמר: איך וועל עס נישט עשה פון וועגן די 40. 30 האט ער אמר: זאל, נא, אֲדֹנָי נישט חרה, און איך וועל דבר: טאמער וועלן זיך דארטן מצא 30? האט ער אמר: איך וועל עס נישט עשה, אויב איך וועל דארטן מצא 30. 31 און האט ער אמר: הנה, נא, איך יאל מיך צו דבר צו אֲדֹנָי: טאמער וועלן זיך דארטן מצא 20? און האט ער אמר: איך וועל נישט שחת פון וועגן די 20. 32 און האט ער אמר: זאל, נא, אֲדֹנָי נישט חרה, און איך וועל דבר נאר דאס מאל: טאמער וועלן זיך דארטן מצא 10? האט ער אמר: איך וועל נישט שחת פון וועגן די 10. 33 און ה' איז הלך, ווען ער האט כלה דבר צו אברהמען; און אברהם האט זיך שוב צו זיין מקום.

בראא19

1 און די 2 מלאכים זיינען בוא קיין סדום אין ערב; און לוט איז ישב אין שער סדום. און לוט האט זיי ראה, און ער האט זיך קום זיי אנטקעגן, און האט זיך שחה מיטן פנים צו ארצה. 2 און ער האט צו זיי אמר: הנה, נא, אדוני, סור איין אין בית אייער עבד! לון, און רחץ אייערע רגלים [זען תהילים 22:17]; און איר וועט זיך שכם, און וועט הלך אויף אייער דרך. האבן זיי אמר: לא, נייערט אויף דער רחוב וועלן מיר לון. 3 איז ער זייער פצר צו זיי מאד, און זיי האבן סור צו אים, און זיינען בוא אין זיין בית, און ער האט פאר זיי עשה א משתה, און אפה מצה, און זיי האבן אכל. 4 איידער נאך זיי האבן זיך שכב, האבן די אנוש פון העיר, די אנשים פון סדום, סבב דאס בית, פון נער ביז זקן, כל העם פון עק צו עק. 5 און זיי האבן קרא צו לוטן, און האבן צו אים אמר: ווו זיינען די אנוש וואס זיינען צו דיר בוא די לילה? יצא זיי ארויס צו אונדז, מיר זאלן זיי ידע. 6 און איז לוט יצא צו זיי אין פתח, און די דלח האט ער סגר הינטער זיך. 7 און ער האט אמר: אל-נא, אחי, רעע. 8 הנה, נא, זיינען ביי מיר 2 בנות וואס ידע נישט פון קיין איש, לאמיך זיי יצא צו אייך, און עשה מיט זיי ווי עס איז טוב אין אייערע אויגן, נאר די דאזיקע אנוש זאלט איר קיין זאך נישט עשה, אזוי ווי זיי זיינען בוא אין דעם צל פון מיין קורה. 9 האבן זיי אמר: נגש הלאה! און זיי האבן אמר: בוא איינער צו גור, און שפט וויל ער שפט! איצט מיר וועט זיין רעע צו דיר ווי מיט זיי. און זיי זיינען זייער פצר צו דעם איש, צו לוטן, און האבן נגש שבר די דלת. 10 האבן די אנוש שלח זייער יד, און בוא לוטן צו זיך אין בית, און די דלת האבן זיי סגר [זען בראשית 7:16]. 11 און די אנוש וואס ביים פתח פון בית האבן זיי נכה מיט סנורים פון קטן ביז

גדול, און זיי האבן לאה צו מצא דעם פתח. 12 און די אנוש האבן אמר צו לוטן: וועמען נאך האסטו דא? אן חתן אדער בניך און דיינע בנות, אדער וועמען נאר דו האסט אין דער עיר, יצא פון דעם מקום; 13 ווייל מיר שחת דעם דאזיקן מקום, ווייל דאס צעקה וועגן זיי איז גדול פאר ה', און ה' האט אונדז שלח זי צו שחת. 14 איז לוט יצא, און האט דבר צו זיינע איידעמס, די וואס האבן לקח זיינע בנות, און ער האט אמר: קום, יצא פון דעם דאזיקן מקום, ווייל ה' שחת די עיר. און ער איז געווען ווי איינער וואס מאכט צחק אין די אויגן פון זיינע איידעמס. 15 און ווי דער שחר איז עלה, אזוי האבן די מלאכים אוץ לוטן, לאמור: קום, לקח אשתך, און דיינע 2 בנות וואס מצא זיך דא, כדי זאלסט נישט ספה ווערן דורך דער עוון פון דער עיר. 16 און אז ער האט מהה, האבן די אנוש חזק ידו, און די יד פון זיין אשה, און די יד פון זיינע 2 בנות; פון וועגן חמלה פון ה' אויף אים. און זיי האבן אים יצא, און האבן אים נוח מחוץ עיר. 17 און עס איז געווען, ווי זיי האבן זיי יצא מחוץ, אזוי האט ער אמר: מלט מיט דיין נפש; זאלסט זיך נישט נבט הינטער דיר, און זיך נישט עמד אין דער כל הככר ההר; מלט, כדי זאלסט נישט ספה ווערן. 18 האט לוט צו זיי אמר: אל-נא, אדוני. 19 הנה, נא, עבדך האט מצא חן אין דיינע אויגן, און האסט גדל דיין חסד וואס דו האסט עשה מיט מיר, צו חיה מיין נפש; אבער איך יכל נישט מלט צום הר, כדי נישט הרעה וועט מיך דבק, און איך וועל מות. 20 הנה, נא, איז יענע עיר, קרובה אהין צו נוס, און זי איז א מצער; לאמיך, נא, אהין מלט. זי איז דאך א מצער: און מיין נפש וועט חיה. 21 האט ער צו אים אמר: הנה, איך נשא דיין פנים גם אין דער דאזיקער זאך, איך זאל נישט הפך [זען מתי 18:3] די עיר וואס דו האסט דבר. 22 מהר, מלט אהין, ווייל איך יכל נישט עשה קיין זאך, ביז דו בוא אהין. דעריבער האט מען קרא דעם שם פון דער עיר צוער. 23 די שמש איז געווען יצא אויף הארץ, ווען לוט איז בוא קיין צוער. 24 און ה' האט מטר אויף סדום און אויף עמורה גפרית און אש, פון ה', פון השמים [זען התג' 10-20:9]. 25 און ער האט הפך [זען מתי 18:3] די דאזיקע ערים, און די כל ככר, און כל ישב פון די ערים, און די צמח האדמה [זען זכריה 12-6:11 צמח שמו, דער בעל אותו שם פון משיח איז יהושע/ישוע, יהושע הנה איש צמח (משיח) שמו]. 26 און זיין אשה האט זיך נבט פון הינטער אים, און איז געווארן א נציב מלח. 27 און אברהם האט זיך שכם אין דער בוקר צו דעם מקום וואס ער איז דארטן עמד פאר ה'. 28 און ער האט שקף אויף סדום און עמורה, און אויף דעם כל פני ארץ פון דער ככר, און ער האט ראה, און הנה דער קיטור הארץ עלה אזוי ווי דער קיטור פון א כבשן. 29 אזוי עס איז געווען, ווען ה' האט שחת די ערים פון דער ככר, אז אלקים האט זכר אן אברהמען, און האט שלח לוטן פון מיטן פון דער הפכה, ביים הפך [זען מתי 18:3] פון די ערים וואס לוט איז אין זיי ישב. 30 און לוט איז עלה פון צוער, און האט זיך ישב אויפן הר, און זיינע 2 בנות מיט אים; ווייל ער האט מורא געהאט צו ישב אין צוער; און ער איז ישב אין א מערה, ער און זיינע 2 בנות. 31 האט די בכירה אמר צו דער יינגערער: אבינו איז זקן, און קיין איש איז נישטא בארץ צו בוא צו אונדז, אזוי ווי הדרך כל הארץ. 32 הלך, לאמיר שקה אבינו מיט וויין, און מיר וועלן שכב מיט אים, און מיר וועלן חיה פון אבינו זרע. 33 האבן זיי שקה אביהן מיט וויין אין יענער לילה, און די בכירה איז בוא און איז שכב מיט אביה; און ער האט נישט ידע פון איר שכב זיך אדער פון איר קום. 34 און עס איז געווען אויף מחרת, האט די בכירה אמר צו דער יינגערער: זע, אמש בין איך שכב מיט אבי; לאמיר אים שקה מיט וויין גם די לילה, און בוא דו שכב מיט אים, און מיר וועלן חיה פון אבינו זרע. 35 האבן זיי גם אין יענער לילה שקה אביהם מיט וויין, און די יינגערע איז קום און איז שכב מיט אים; און ער האט נישט ידע פון איר שכב זיך אדער פון איר קום. 36 און 2 בנות פון לוטן זיינען חרה געווארן פון אביהם. 37 און די בכירה האט ילד בן, און זי האט קרא שמו מואב; דאס איז אבי מואב עד היום. 38 און די יינגערע, זי גם האט ילד בן, און זי האט קרא שמו בן-עמי; דאס איז אבי בני-עמון עד היום.

בראב20

1 און אברהם האט נסע פון דארטן צום ארץ נגב, און ער האט זיך ישב צווישן קדש און צווישן שור, און האט גור אין גרר. 2 און אברהם האט אמר אויף זיין אשה שרהן: זי איז מיינע אן אחות. און אבימלך מלך גרר האט שלח, און ער האט לקח שרהן. 3 איז אלוקים בוא צו אבימלכן אין א חלום הלילה, און האט צו אים אמר: זע, וועסט מות פון וועגן דער אשה וואס דו האסט לקח, ווייל האשה אשר לקח איז בעלת בעל. 4 און אבימלך האט צו איר נישט קרב און ער האט אמר: אֲדֹנָי, ווילסטו גם גוי צדיק הרג? 5 האט ער מיר נישט אליין אמר: זי איז מיינע אן אחות? און זי, גם זי האט אמר: ער איז מיינער אן אח. אין דער ערלעכקייט פון מיין לב און אין דער ריינקייט פון מיינע יד האב איך דאס עשה. 6 און האט האלוקים צו אים אמר אין חלום: יא, איך ידע אז אין דער ערלעכקייט פון לבבך האסטו דאס עשה, און איך האב דיך גם געוואלט חשך פון חטא צו מיר, דעריבער האב איך דיך נישט נתן זיך נגע צו איר. 7 און איצט, שוב אשת-האיש, ווייל ער איז א נביא, און ער וועט דאוונען פאר דיר [זען דאוונען, לוקס 4-11:1], און דו

וועסט חיה; אבער אויב דו שוב זי נישט אום, זיי וויסן אז מות תמות, דו און כל וואס געהערן צו דיר. 8 און האט אבימלך זיך שכם אין דער בוקר, און האט קרא כל זיינע עבדים, און האט דבר כל די דאזיקע דברים אין זייערע אוזנים, און די אנוש האבן זייער מורא געהאט. 9 און אבימלך האט קרא אברהמען, און האט צו אים אמר: וואס האסטו אונדז עשה? און וואס האב איך חטא אקעגן דיר, וואס דו האסט בוא אויף מיר און אויף מיין ממלכה אזא חטאת גדול? מעשים וואס ווערן נישט עשה, האסטו עשה צו מיר. 10 און אבימלך האט אמר צו אברהמען: וואס האסטו ראה, אז דו האסט עשה די דאזיקע זאך? 11 און האט אברהם אמר: כי אמרתי רק: יראת אלוקים איז נישטא אין דעם דאזיקן מקום, און זיי וועלן מיך הרג פון וועגן מיין אשה. 12 און זי איז גם אין דער אמתן מיינע אן אחות, די בת אבי, נאר נישט די בת אמי; דעריבער איז זי מיר געווארן פאר אן אשה. 13 און עס איז געווען, אז אלוקים האט מיך תעה פון מיין בית אבי, האב איך צו איר אמר: דאס זאל זיין דיין חסד וואס דו זאלסט עשה מיט מיר: אין כל המקום, וואס מיר וועלן אהין בוא, אמר אויף מיר: לי אחי הוא. 14 און האט אבימלך לקח צאן און בקר, און עבדים און שפחות, און האט נתן אברהמען, און ער האט אים שוב זיין אשה שרהן. 15 און אבימלך האט אמר: הנה איז מיין ארץ פאר דיר; ווו עס איז טוב אין דיינע אויגן, ישב! 16 און צו שרהן האט ער אמר: הנה האב איך נתן אחיך 1000 כסף; הנה, דאס איז דיר א כסות פאר די אויגן אקעגן כל וואס מיט דיר; און פאר אלעמען ביסטו יכח [געוויזן צו זיין רעכט פאר אנשים, הצדיקה פאר אנשים, ווי אמונה ווייזט איר צו זיין רעכט פאר ה', ענלעך צו אברהם, בראשית 15:6]. 17 און אברהם האט דאוונען [זען דאוונען, לוקס 11:1-4] געווען צו האלוקים, און אלוקים האט רפא אבימלכן, און זיין אשה, און זיינע אמהות, און זיי האבן ילד. 18 כי עצור עצר האט ה' כל רחם פון בית אבימלך פון וועגן שרה אשת אברהם.

בראא21

1 און ה' האט פקד אן שרהן, אזוי ווי ער האט אמר, און ה' האט עשה צו שרהן אזוי ווי ער האט דבר. 2 און שרה איז הרה געווארן [זען מוטער פון משיח הרה, ישעיהו 7:14], און האט ילד אברהמען בן אויף זיין זקנים, צו דער מועד וואס אלוקים האט אים דבר. 3 און אברהם האט קרא שם בנו וואס איז אים ילד געווארן, וואס שרה האט אים ילד, יצחק. 4 און אברהם האט מול בנו יצחקן צו 8 ימים, אזוי ווי אלוקים האט אים צוה. 5 און אברהם איז געווען 100 שנה, ווען בנו יצחק איז אים ילד געווארן. 6 און שרה האט אמר: צחק האט מיר אלוקים עשה; כל וואס שמע עס, וועט יצחק וועגן מיר. 7 און זי האט אמר: מי וואלט מלל צו אברהמען: שרה וועט בנים ינק? אז איך וועל ילד בן אויף זיין זקנים? 8 און דאס ילד איז גדל, און איז גמל געווארן, און אברהם האט עשה א משתה גדול אין דעם יום וואס יצחק איז גמל געווארן. 9 און שרה האט ראה בן הגר המצרית, וואס זי האט ילד אברהמען, ווי ער צחק זיך. 10 און זי האט אמר צו אברהמען: גרש די דאזיקע אמה און איר בן, ווייל דער דאזיקער בן-האמה וועט נישט ירש מיט בני, מיט יצחקן [גלט 3:18; 4:29-30]. 11 און די זאך איז געווען זייער רעע אין די אויגן פון אברהמען פון וועגן בנו. 12 האט אלוקים אמר צו אברהמען: זאל נישט רעע זיין אין דיינע אויגן איבער דעם נער, און איבער דער אמה; כל וואס שרה אמר דיר, שמע זיך צו איר קול, ווייל אויף יצחקן וועט קרא ווערן דיין זרע [זען רומ' 9:7-8]. 13 אבער גם דעם בן-האמה וועל איך שום פאר א גוי, ווייל ער איז דיין זרע. 14 האט אברהם זיך שכם אין דער בוקר, און ער האט לקח לחם און א חמת מים, און נתן צו הגרן, שום אויף איר אקסל, און דאס ילד, און האט זי שלח; און זי איז הלך, און האט תעה אין דעם מדבר באר-שבע. 15 איז מים כלה פון חמת, און זי האט שלך דאס ילד אונטער איינעם פון די שיח, 16 און זי איז הלך און האט זיך ישב אקעגנאיבער רחק פון טחה קשת, ווייל זי האט אמר: לאמיך נישט ראה ווי דאס מות הילד. און זי איז ישב אקעגנאיבער, און האט נשׂא איר קול און האט בכה. 17 און האט אלוקים שמע דעם קול פון דעם נער, און מלאך אלוקים האט קרא צו הגרן השמים, און האט צו איר אמר: וואס איז דיר, הגר? זאלסט נישט מורא האבן, ווייל אלוקים האט שמע צו דעם קול פון דעם נער אווו ער איז דארט. 18 קום, נשא אויף דעם נער, און חזק אים צו מיט דיין יד; ווייל פאר א גוי גדול וועל איך אים שום. 19 און אלוקים האט פקח אירע אויגן, און זי האט ראה א באר מים, און זי איז הלך און האט מלא דעם חמת מיט מים, און שקה דעם נער. 20 און אלוקים איז געווען מיטן הנער, און ער איז גדל, און איז ישב אין מדבר, און איז געווען א רובה קשת. 21 און ער איז ישב אין מדבר פארן; און אמו האט אים לקח אן אשה פון ארץ מצרים. 22 און עס איז געווען אין יענער צייט, האט אבימלך און פיכול זיין שר צבא אמר צו אברהמען, לאמור: אלוקים איז מיט דיר אין כל וואס דו עשה; 23 דעריבער שווער מיר דא איצט ביי אלוקים, הנה דו וועסט נישט שקר מיט מיר, אדער מיט מיין נין, אדער מיין נכד; אזוי ווי דער חסד וואס איך האב עשה מיט דיר, זאלסטו עשה מיט מיר, און מיט הארץ וואס דו האסט זיך גור. 24 האט אברהם אמר: איך וועל שווערן. 25 אבער אברהם האט יכח אבימלכן וועגן דעם באר מים,

וואס די עבדים פון אבימלכן האבן גזל. 26 האט אבימלך אמר: איך ידע נישט מי עס האט עשה די דאזיקע זאך;
ווייל נישט דו האסט מיר נגד, און נישט איך האב עס שמע בלתי היום. 27 האט אברהם לקח צאן און בקר, און נתן
אבימלכן, און זיי האבן ביידע כרת א ברית. 28 און אברהם האט נצב 7 כבשה פון די צאן באזונדער. 29 האט
אבימלך אמר צו אברהמען: וואס זיינען די דאזיקע 7 כבשה, וואס דו האסט נצב באזונדער? 30 האט ער אמר: דאס
די 7 כבשה מוסטו לקח פון ידי, כדי דאס זאל מיר זיין צום עדות, אז איך האב חפר דעם דאזיקן באר. 31 דעריבער
האט מען קרא יענעם מקום באר-שבע, ווייל דארטן האבן זיי 2 זיך שווער א שבועה. 32 אזוי האבן זיי כרת א ברית
אין באר-שבע; און אבימלך און פיכול זיין שר צבא זיינען קום, און האבן זיך שוב אין ארץ פלשתים. 33 און ער האט
נטע אן אשל אין באר-שבע, און האט דארטן קרא צו דעם שם ה' א-ל עולם. 34 און אברהם האט זיך גור אין ארץ
פלשתים ימים רבים.

בראב22

1 און עס איז געווען נאך די דאזיקע דברים, האט האלוקים נסה אברהמען, און האט צו אים אמר: אברהם! האט
ער אמר: הנני. 2 האט ער אמר: לקח נא בנך, דיין יחיד [זען יוח' 3:16], וואס דו האסט אהב, יצחקן, און הלך דיר קיין
ארץ מוריה [זען דברי הימים ב 3:1], און עלה אים דארטן פאר אן עולה [זען ישעיהו 53:10, זען אשם פון נפש פון
משיח עלה אויף גלגלתא] אויף איינעם פון די הרים וואס איך וועל דיר אמר. 3 האט אברהם זיך שכם אין דער
בוקר, און ער האט חבש זיין חמור [זען זכריה 9:9] , און לקח מיט זיך זיינע 2 נערים, און בנו יצחקן; און ער האט
בקע דאס עצי עולה, און ער איז קום, און איז הלך צו דעם מקום וואס האלוקים האט אים אמר. 4 אויפן 3טן יום
האט אברהם נשׂא זיינע אויגן, און האט ראה דעם מקום פון רחק. 5 און אברהם האט אמר צו זיינע נערים: ישב!
אייך דא מיטן חמור, און איך און דער נער וועלן הלך ביז אהין, און מיר וועלן זיך שחה, און זיך שוב צו אייך [הדרך
המשיחיסטים 11:19]. 6 און אברהם האט לקח דאס עצי העולה, און שום אויף בנו יצחקן [זען און פאראויסזען
משיח בן דוד דער יצחק פון אונדזער גאולה, משיח בן דוד מיט בוים פון מסרת נפש, שמואל ב 15-18:9; תהילים
22:17], און ער האט לקח אין ידו דאס אש און דעם מאכלת, און זיי זיינען 2 הלך באנאנד. 7 האט יצחק זיך אמר צו
אביו אברהמען, און האט אמר: אבי! האט ער אמר: הנני, בני. האט ער אמר: הנה דאס אש און העצים, און ווו איז
דאס שה [זען משיח שה, ישעיהו 53:7] פאר עולה? 8 האט אברהם אמר: אלוקים וועט זיך ראה לו השה לעולה, בני.
און זיי זיינען 2 הלך באנאנד. 9 און זיי זיינען בוא צו דעם מקום וואס האלוקים האט אים אמר; און אברהם האט
דארטן בנה המזבח, און האט ערך העצים, און ער האט געבונדן עקדה [זען מרק' 15:1] אויפן בנו יצחקן, און אים
שום אויפן מזבח, איבערן העצים. 10 און אברהם האט שלח ידו, און האט לקח דעם שלאכטמעסער צו שחט בנו.
11 און האט מלאך ה' קרא צו אים פון שמים, און האט אמר: אברהם! אברהם! און האט ער אמר: הנני. 12 און האט
ער אמר: זאלסט נישט שלח ידך אויפן הנער, און זאלסט אים גארנישט עשה; ווייל איצט ידע איך אז ירא אלוקים
אתה, אז דו האסט נישט חשך [צוריקהאלטן, האלטן צוריק, זע מה"ש 5:3] בנך, דיין בן יחיד [משלי 30:4; 8:30;
תהילים 33:6; יוח' 3:16 משיח בן יחיד פון ה' און חכמה אצלו און זון פון דער אויבערשטער], פון מיר. 13 האט
אברהם נשׂא זיינע אויגן, און האט ראה און הנה הינטן האט אן איל זיך אחז אין א סבך מיט זיינע קרנות. איז
אברהם הלך, און האט לקח דעם איל, און האט אים עלה פאר אן עולה תחת [אנשטאט, זע בראשית 4:25; כפרה
תמורה פון משיח אנשטאט פון אונדזער עונש; תחת , זע דניאל 9:26; ישעיהו 53:5] בנו. 14 און אברהם האט קרא
דעם שם פון יענעם מקום ה'-יראה; אשר יאמר היום אויף ההר ה' יראה. 15 און מלאך ה' האט קרא צו אברהמען א
2טן מאל פון שמים, 16 און האט אמר: איך שווער ביי זיך, זאגט ה', אז ווייל דו האסט עשה די דאזיקע זאך, און
האסט נישט צוריקהאלטן [חשך] דיין בן, דיין בן יחיד, 17 איז, ברך וועל איך דיך ברך, און מערן וועל איך מערן דיין
זרע אזוי ווי די כוכבים פון השמים, און אזוי ווי דער חול וואס אויפן שפת הים; און דיין זרע וועט ירש דעם שער פון
זיינע אויבים. 18 און ברך וועלן זיך מיט דיין זרע כל גויי הארץ, עקב דו האסט שמע צו מיין קול. 19 און אברהם
האט זיך שוב צו זיינע נערים, און זיי זיינען קום, און זיינען הלך באנאנד קיין באר-שבע. און אברהם איז ישב אין
באר-שבע. 20 און עס איז געווען נאך די דאזיקע דברים, איז נגד געווארן אברהמען, לאמור: הנה, מלכה, זי גם האט
ילד בנים צו אחיך נחורן: 21 עוץ זיין בכור, און בוז אחיו, און קמואל אבי ארם, 22 און כשדן, און חזון, און פלדשן,
און ידלפן, און בתואלן. 23 און בתואל האט ילד רבקהן [זען העלמה בתולה רבקה, בראשית 24:16,43 און העלמה
בתולה מרים, שמות 2:8 און העלמה בתולה מוטער פון משיח ישעיהו 7:14]. די דאזיקע 8 האט מלכה געבארן צו
נחור אחי אברהם. 24 און זיין פילגש [זען פילגש זיין א קאנטראסט מיט העלמה בתולה שיר השירים 6:8] וואס איר
שם איז געווען ראומה, זי גם האט ילד טבחן, און גחמען, און תחשן, און מעכהן.

[חיי שרה]

בראב23

1 און דאס פון שרהן איז געווען 127 שנה; דאס זיינען געווען די יארן פון חיי שרה. 2 און שרה איז מות אין קרית
ארבע, דאס איז חברון, אין ארץ כנען. און אברהם איז בוא צו ספד [זען ספד, זכריה 12:10 ווגען משיח] אויף שרהן
און זי צו בכה. 3 און אברהם איז קום פון פאר זיין מת, און ער האט דבר צו בני-חת, לאמור: 4 א גר און א תושב בין
איך ביי אייך, נתן מיר אן אחוזה קבר ביי אייך, און איך וועל קבר מיין מת פון פאר מיר [זען קבר פון משיח, ישעיהו
53:9]. 5 האבן בני-חת ענה צו אברהמען, אים לאמור: 6 שמע צו אונדז, אדוני, אתה א נשיא אלוקים ביסטו צווישן
אונדז; אין דעם געקליבנסטן פון קברינו קבר דיין טויטן; קיינער פון אונדז וועט נישט כלא זיין קבר פון דיר, אויף צו
קבר דיין טויטן. 7 איז אברהם קום, און האט זיך שחה צו עם הארץ, צו בני-חת. 8 און ער האט צו זיי דבר, לאמור:
אויב עס איז אייער ווילן צו קבר מיין טויטן פון פאר מיר, שמע צו מיך, און פגע [זען פגע ישעיהו 53:12] פאר מיר
ביי עפרון בן צוחרן, 9 אז ער זאל מיר נתן די מערה פון מכפלה וואס געהענט צו אים, וואס אין עק פון זיין שדה; אין
פולן געלט זאל ער עס מיר נתן צווישן אייך פאר אן אחוזה קבר. 10 און עפרון איז ישב צווישן בני-חת; האט עפרון
דער חתי ענה צו אברהמען אין די אוזנים פון בני-חת, פאר כל בוא אין דעם שער פון זיין עיר, לאמור: 11 לא, אדוני,
שמע צו מיך: דאס שדה שענק איך דיר, גם די מערה וואס דרינען שענק איך דיר; פאר די אויגן פון בני-עמי שענק
איך עס דיר; קבר! דיין טויטן. 12 האט אברהם זיך שחה פאר עם הארץ, 13 און ער האט דבר צו עפרונען אין די
אוזנים פון עם הארץ, לאמור: ווען דו וואלסט מיך נאר שמע! איך נתן דאס געלט פארן שדה, לקח עס פון מיר, און
איך וועל דארטן קבר מיין טויטן. 14 האט עפרון ענה צו אברהמען, אים לאמור: 15 שמע צו מיך, אדוני, ארץ איז
400 שקל כסף, וואס איז דאס צווישן מיר און צווישן דיר? מתך קבר. 16 האט אברהם שמע צו עפרונען, און אברהם
האט שקל עפרונען דאס כסף, וואס ער האט דבר אין די אוזנים פון די בני-חת, 400 שקל כסף, גאנגבאר ביים סוחר.
17 אזוי איז קום דאס שדה פון עפרונען, וואס אין מכפלה, וואס פאר ממרא, דאס שדה מיט דער מערה וואס
דרינען, און כל עץ וואס אויפן שדה, וואס אין זיין כל גבול רונד ארום, 18 דער מקנה פון אברהמען, פאר די אויגן
פון בני-חת, פאר כל בוא אין דעם שער פון זיין עיר. 19 און דערנאך האט אברהם קבר זיין אשה שרהן אין דער
מערה פון דעם שדה פון מכפלה פאר ממרא. דאס איז חברון, אין ארץ כנען. 20 אזוי איז קום דאס שדה, און די
מערה וואס דרינען, ביי אברהמען פאר א אחוזה קבר, פון בני-חת.

בראב24

1 און אברהם איז געווארן זקן און בוא אין ימים; און ה' האט ברוך אברהמען מיט כל. 2 האט אברהם אמר צו זיין
עבד, דעם זקן פון זיין בית, וואס האט משל איבער כל וואס ער האט געהאט: שום, נא, ידך אונטער מיין ירך, 3 און
איך וועל דיך באשווערן ביי ה' אלוקי השמים און אלוקי הארץ, אז דו זאלסט נישט לקח אן אשה פאר בני פון די
בנות הכנעני וואס איך ישב צווישן אים. 4 נייערט צו מיין ארץ און צו מיין מולדת זאלסטו הלך, און לקח אן אשה
פאר בני, פאר יצחקן. 5 האט דער עבד צו אים אמר: טאמער וועט די אשה אבה נישט צו הלך נאך מיר אין הארץ
הזאת; זאל איך נישט אנדערש שוב דיין בן צו הארץ וואס דו ביסט פון דארטן יצא? 6 האט אברהם צו אים אמר:
שומר דיך, זאלסט נישט שוב בני אהין. 7 ה' אלוקי השמים, וואס האט מיך לקח פון דעם בית אבי, און פון הארץ
פון מיין מולדת, און וואס האט צו מיר דבר, און וואס האט מיר געשווארן, לאמור: צו דיין זרע וועל איך נתן הארץ
הזאת, ער וועט שלח זיין מלאך [זען בראשית 16:7; 22:11] דיר פארויס, און וועסט לקח אן אשה פאר בני פון
דארטן. 8 און אויב די אשה וועט נישט וועלן הלך נאך דיר, וועסט זיין נקה פון דער דאזיקער שבועה מיינער; נאר
זאלסט נישט שוב בני אהין. 9 האט דער עבד שום ידו אונטער דעם ירך פון אדניו אברהמען, און ער האט אים
געשווארן אויף דער דאזיקער זאך. 10 און דער עבד האט לקח 10 גמלים פון די גמלים פון אדניו, און איז הלך מיט
כל טוב פון אדניו אין ידו; און ער איז קום, און איז הלך קיין ארם נהרים, צו דער עיר נחורן [זען בראשית 11:31-32;
22:20; 27:43; 29:5]. 11 און ער האט געמאכט קניען די גמלים אויסן עיר ביים באר המים, אין ערב-צייט, אין דער
צייט וואס די צו שאב [מים] זיי יצא. 12 און ער האט דאוונען [פתקה, זען לוקס 11:1-4]: ה', אלוקי אדוני אברהמען,
קרה מיר צו היום, נא, און עשה חסד מיט אדוני אברהמען. 13 הנה נצב איך ביים עין פון מים, און די בנות פון די
אנוש העיר יצא שאב מים; 14 זאל זיין, אז די נער וואס איך וועל צו איר אמר: נטה, נא, דיין קרוג, און לאמיך שתה,

און זי וועט אמר: שתה, און גם דיינע גמלים וועל איך שקה, האסטו זי באשערט פאר עבדך יצחקן, און דערמיט
וועל איך האב דעת אז דו האסט עשה חסד מיט אדוני. 15 און עס איז געווען, איידער נאך ער האט כלה צו דבר, און
הנה רבקה יצא: די וואס איז ילד געווארן ביי בתואל בן מלכה, דער אשה פון נחור, אחי אברהם: מיט איר קרוג אויף
איר שכם. 16 און די נער איז געווען זייער שיין פון מראה, א בתולה [זען בראשית 24:43; העלמה און בתולה זענען
מיינען דער זעלביקער, און דא זענען סינאָנימען] וואס קיין איש האט נאך זי נישט ידע; און זי האט ירד צום עין, און
האט מלא איר קרוג, און איז עלה. 17 איז דער עבד איר רוץ אנטקעגן, און האט קרא: גמא מיך, נא, א ביסל מים פון
דיין קרוג. 18 האט זי אמר: שתה אדוני; און זי האט מהר ירד איר קרוג אויף איר יד, און האט אים שקה. 19 און אז
זי האט כלה אים שקה, האט זי אמר: גם פאר דיינע גמלים וועל איך שאב, ביז זיי האבן כלה שתה. 20 און זי האט
מהר ערה איר קרוג אין דער שקת, און איז ווידער רוץ צום באר צו שאב, ביז זי האט שאב פאר זיינע כל גמלים. 21
און דער איש שאה זי און חרש, לדעת אויב ה' האט צלח [זען צלח פון משיח, ישעיהו 53:10] זיין דרך אדער נישט. 22
און עס איז געווען, ווי די גמלים האבן כלה שתה, אזוי האט דער איש לקח א נזם זהב וואס זיין וואג איז געווען א
בקע, און 2 צמידים פאר אירע יד, וואס זייער וואג איז געווען 10 זהב שקל. 23 און ער האט אמר: וועמעס בת
ביסטו? נגד מיר, נא, איז דא אין בית אביך מקום פאר אונדז צו לון? 24 האט זי צו אים אמר: איך בין די בת בתואל
בן מלכהן, וואס זי האט ילד נחורן. 25 און זי האט צו אים אמר: גם שטרוי און פוטער א סך איז דא ביי אונדז, אי אן
מקום צו לון. 26 האט דער איש זיך קדד און זיך שחה צו ה'. 27 און ער האט אמר: ברוך ה' אלוקי אדוני אברהמען,
וואס האט נישט עזב זיין חסד און זיין אמר צו אדוני; מיך האט ה' נחה אויף הדרך צו דעם בית אחי אדוני. 28 און די
נער איז רוץ, און האט נגד אין איר בית אמה די דאזיקע זאכן. 29 און רבקה האט געהאט אן אח וואס שמו איז
געווען לבן; איז לבן רוץ צו דעם איש דרויסן צום עין. 30 און עס איז געווען, ווי ער האט ראה דעם נזם, און די
צמידים אויף ידים פון אחות, און ווי ער האט שמע די דברי אחות רבקהן, לאמור: אזוי און אזוי האט דער איש צו
מיר דבר: איז ער בוא צו דעם איש און הנה ער עמד ביי די גמלים לעבן עין, 31 און ער האט אמר: בוא, ברוך ה', למה
עמד דרויסן? איך האב דאך פנה דאס בית, און אן מקום פאר די גמלים. 32 איז דער איש בוא אין בית; און ער האט
פתח די גמלים, און האט נתן שטרוי און פוטער פאר די גמלים, און מים צו רחץ זיינע פיס, און די פיס פון די אנשים
וואס מיט אים. 33 און עס איז שום געווארן פאר אים צום אכל, נאר ער האט אמר: איך וועל נישט אכל, ביז איך
האב דבר מיינע דבר. האט ער אמר: דבר. 34 האט ער אמר: דער עבד פון אברהמען בין איך. 35 און ה' האט ברוך
אדוני מאד, און ער איז געווארן גדל; און ער האט אים נתן צאן און בקר, און כסף און זהב, און עבדים און שפחות,
און גמלים און חומרים. 36 און שרה אשת אדוני האט ילד בן צו אדוני אויף איר זקנה; און ער האט אים נתן כל
וואס ער האט געהאט. 37 און אדוני האט מיך באשווארן, לאמור: זאלסט נישט לקח אן אשה פאר בני פון די בנות
הכנעני וואס איך ישב אין זיין ארץ. 38 אבער זאלסטו הלך צו מיין בית אביך, און צו מיין משפחה, און לקח אן אשה
פאר בני. 39 האב איך אמר צו אדוני: טאמער וועט די אשה נישט וועלן הלך מיט מיר? 40 האט ער צו מיר אמר: ה'
וואס איך בין הלך פאר אים, וועט שלך זיין מלאך מיט דיר, און וועט צלח [זען צלח פון משיח, ישעיהו 53:10] דיין
דרך, און וועסט לקח אן אשה פאר בני, פון מיין משפחה און פון מיין בית אבי. 41 דעמאלט וועסטו נקה זיין פון
מיין אלה, אז דו וועסט בוא צו מיין משפחה; און אויב זיי וועלן דיר נישט נתן, וועסטו גם פריי זיין פון מיין אלה. 42
בין איך בוא היום צום עין, און האב אמר: ה' אלוקי אדוני אברהמען, אויב דו ווילסט, נא, צלח [זען צלח פון משיח,
ישעיהו 53:10] מיין דרך וואס איך הלך אויף אים: 43 הנה נצב איך ביים עין פון מים; און עס זאל זיין, אז העלמה
[זען בראשית 24:16; שמות 2:8; תהילים 68:25; משלי 30:19; שיר השירים 1:3; 6:8; ישעיהו 7:14; דברי הימים א
15:20; תהילים 46:1, שטענדיק א יונג בתולה] וואס יצא צו שאב, און איך וועל אמר צו איר: שקה מיר, נא, א ביסל
מים פון דיין קרוג, 44 און זי וועט אמר צו מיר: אי דו שתה, גם פאר דיינע גמלים וועל איך שאב, זאל זי זיין די אשה,
וואס ה' האט יכח (באשערט) פאר בן אדוני. 45 נאך איידער איך כלה צו דבר צו מיין לב, און הנה רבקה יצא מיט
איר קרוג אויף איר שכם; און זי האט ירד צום עין און האט שאב. האב איך צו איר אמר: שקה מיר, נא. 46 האט זי
מהר און ירד איר קרוג פון זיך, און האט אמר: שתה, און גם דיינע גמלים וועל איך שקה. האב איך שתה, און גם די
גמלים האט זי שקה. 47 האב איך זי שאל און האב אמר: וועמעס בת ביסטו? האט זי אמר: בת בתואל בן נחורן,
וואס מלכה האט ילד צו אים. און איך האב שום דעם נזם אויף איר אף, און די צמידים אויף אירע יד. 48 און איך
האב מיך קדד און מיך שחה צו ה', און איך האב ברך ה' אלוקי אדוני אברהמען, וואס האט מיך נחה אויפן דרך
אמת צו לקח די בת אחי אדוני פאר בנו. 49 און איצט, אויב איר ווילט עשה א חסד און אמת מיט אדוני, נגד מיר;
און אויב נישט, נגד מיר; און איך וועל מיך פנה אויף ימין אדער אויף שמאל. 50 האט ענה לבן און בתואל, און זיי
האבן אמר: די זאך איז יצא פון ה'; מיר יכל נישט דבר צו דיר רע אדער טוב. 51 אט איז רבקה פאר דיר, לקח און
הלך, און זאל זי זיין אן אשה צו דעם בן אדונך, אזוי ווי ה' האט דבר. 52 און עס איז געווען, ווי דער עבד אברהמען

האט שמע זייערע דברים, אזוי האט ער זיך שחה צו ארצה פאר ה'. 53 און דער עבד האט יצא כלי כסף, און כלי
זהב, און בגדים, און נתן רבקהן; גם איר אח און איר אם האט ער נתן מגדנות. 54 און זיי האבן אכל און שתה, ער
און די אנוש וואס מיט אים; און זיי האבן לון; און זיי זיינען קום אין דער בוקר, און ער האט אמר: שלח מיך צו
אדוני. 55 האט אמר איר אח און איר אם: זאל די נער ישב אִתָּנוּ יָמִים אוֹ 10; אַחַר זי הלך. 56 האט ער צו זיי אמר:
אחר מיך נישט, אז ה' האט צלח מיין דרך. שלח מיך אוועק, און לאמיך הלך צו אדוני. 57 האבן זיי אמר: מיר וועלן
קרא די נער, און מיר וועלן שאל איר פה. 58 האבן זיי קרא רבקהן, און האבן צו איר אמר: ווילסטו הלך מיט דעם
דאזיקן איש? האט זי אמר: איך וויל הלך. 59 האבן זיי שלח זייער אחות רבקהן, און איר ינק, און עבד אברהם, און
זיינע אנוש. 60 און זיי האבן ברוך רבקהן, און האבן צו איר אמר: אחותנו, דו ווער טויזנטער מאל צען טויזנט, און
דיין זרע זאל ירש דעם שער פון זיינע שנאים. 61 און רבקה איז קום מיט אירע נערות, און זיי האבן זיך רכב אויף די
גמלים, און זיינען הלך נאכדעם איש. און דער עבד האט לקח רבקהן, און איז הלך. 62 און יצחק איז בוא פון ווו מע
בוא קיין באר-לחי-רואי, ווייל ער איז ישב אין ארץ נגב. 63 און יצחק איז יצא זיך צו שוח אין שדה אקעגן ערב און
האט ער נשא זיינע אויגן און האט ראה, און הנה גמלים בוא. 64 און רבקה האט נשׂא אירע אויגן, און האט ראה
יצחקן, און זי האט זיך נפל פון גמל. 65 און זי האט אמר צו דעם עבד: מי איז יענער איש וואס הלך אין שדה אונדז
צו קראז? האט דער עבד אמר: דאס איז אדוני. האט זי לקח דעם צעיף, און האט זיך כסה. 66 און דער עבד האט
ספר יצחקן כל זאכן וואס ער האט עשה. 67 און יצחק האט זי בוא אין דעם אוהל פון אמו שרהן. און ער האט לקח
רבקהן, און זי איז אים געווארן פאר אן אשה; און ער האט זי אהב. און יצחק האט זיך נחם נאך אמו.

[תּוֹלדֹת]

בראז25

1 און אברהם האט יסף לקח אן אשה, און איר שם איז געווען קטורה. 2 און זי האט אים ילד זמרנען, און יקשנען,
און מדנען, און מדינען, און ישבקן, און שוחן. 3 און יקשן האט ילד שבאן, און דדנען. און בני-דדנען זיינען געווען
אשורים, און לטושים, און לאומים. 4 און די בני-מדין זיינען געווען: עיפה, און עפר, און חנוך, און אבידע, און
אלדעה, די כל זיינען געווען בני-קטורהן. 5 און אברהם האט נתן כל וואס ער האט געהאט צו יצחקן. 6 און צו די
בנים פון די פילגשים [זען שיר השירים 6:8] וואס אברהם האט געהאט, האט אברהם נתן מתנות, און האט זיי שלח
פון בנו יצחקן, ווען ער האט נאך חי, קיין קדמה אין ארץ קדם. 7 און דאס זיינען די ימי שני חיי אברהם וואס ער
האט חי 175 שנה. 8 און אברהם איז גוע און איז מות אין א גוטער עלטער, זקן און שבע [זען שׂבע, ישעיהו 53:11]
מיט יארן; און ער איז אסף געווארן צו עמיו. 9 און יצחק און ישמעאל, זיין בנים, האבן אים קבר אין דער מערה פון
מכפלה, אין דעם שדה פון עפרון בן צוחר דעם חתי, וואס פאר ממרא; 10 דאס שדה וואס אברהם האט קנה [זען
קנה משלי 8:22] פון בני-חת, דארטן איז קבר געווארן אברהם, און זיין אשה שרה. 11 און עס איז געווען נאכדעם
מות פון אברהמען, האט אלוקים ברוך בנו יצחקן. און יצחק איז ישב ביי באר-לחי-רואי [זען בראשית 16:14]. 12
און דאס זיינען די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון ישמעאל בן אברהם, וואס הגר די מצרית, די
שפחה פון שרהן, האט ילד אברהמען. 13 און דאס זיינען די שמות פון בני ישמעאל, נאך זייערע שמות, לויט זייערע
תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1]: דער בכור פון ישמעאלן, נבות, און קדר, און אדבאל, און מבשם; 14
און משמע, און דומה, און משא; 15 חדד, און תימא, יטור, נפיש און קדמה. 16 דאס זיינען די בני-ישמעאלן, און
דאס זיינען זייערע שמות אין זייערע חצרים, און אין זייערע טירה; 12 נשיאם לויט זייערע אומה. 17 און דאס זיינען
די שנים פון חיי ישמעאל: 137 שנה. און ער איז גוע און איז מות; און ער איז אסף געווארן צו עמיו. 18 און זיי האבן
שכן פון חוילה ביז שור וואס פאר מצרים, ווי דו בוא קיין אשור; אין פני כל אחיו האט ער זיך נפל.

[תולדות]

19 און דאס איז די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון יצחק בן אברהם: אברהם האט ילד יצחקן. 20
און יצחק איז געווען 40 שנה, ווען ער האט זיך לקח רבקה בת בתואל דעם ארמי פון פדן-ארם, די אחות לבן דעם
ארמי, פאר אן אשה. 21 און יצחק האט עתר צו ה' פון ווגען זיין אשה, ווייל זי איז געווען אן עקרה; און ה' האט זיך
עתר דערבעטן פון אים, און רבקה זיין אשה איז הרה געווארן [זען הרה, ישעיהו 7:14, העלמה מוטער פון משיח].

22 און די בנים האבן זיך רצץ אין איר, און זי האט אמר: אויב אזוי, למה זה אנכי? און זי איז הלך צו דרש ביי ה'. 23
און ה' האט צו איר אמר: 2 גוים זיינען אין דיין בטן, און 2 אומים וועלן זיך פון דיינע מעה פרד, און אן עם פון אן
עם וועט זיין אמץ, און דער עלטערער וועט עבד דעם יינגערן. 24 און אז אירע ימים זיינען מלא געווארן צו ילד, און
הנה תאומים איז אין איר בטן. 25 און דער 1טן איז יצא אן אדמוני, אין כל אזוי ווי א אדרת שער; און מע האט קרא
שמו עשו. 26 און דערנאך איז יצא אחיו, און ידו האט אחז דעם עקב פון עשון; און מע האט קרא שמו יעקב. און
יצחק איז געווען 60 שנה ביי זייער ילד ווערן. 27 און די נערים זיינען גדל; און עשו איז געווען אן איש ידע ציד, אן
איש שדה, און יעקב איז געווען אן איש תם וואס ישב אין אוהל. 28 און יצחק האט אהב עשון, ווייל דאס ציד איז
געווען צו זיין פה; און רבקה האט אהב יעקבן. 29 האט יעקב איינמאל זיד א נזיד, און עשו איז בוא פון שדה, און ער
איז געווען עיף. 30 האט עשו אמר צו יעקבן: לאז מיך לעט, נא, פון דעם דאזיקן האדם-האדם, ווייל איך בין עיף;
דעריבער האט מען קרא שמו אדום. 31 האט יעקב אמר: מכר מיר כיום דיין בכורה. 32 האט עשו אמר: הנה, איך
הלך צום מות, און למה זה צו מיר בכורה? 33 האט יעקב אמר: שווער מיר כיום. האט ער אים געשווארן, און ער
האט מכר זיין בכורה צו יעקבן. 34 און יעקב האט נתן עשון לחם און נזיד פון עדשים; און ער האט אכל און שתה,
און איז קום און הלך. אזוי האט עשו בזה [זען "בזה" פון משיח, ישעיהו 49:7; 53:3] די בכורה.

בראה26

1 און עס איז געווארן א רעב אין הארץ, אחוץ דעם פריערדיקן רעב, וואס איז געווען אין די ימי אברהמען; און יצחק
איז הלך צו אבימלך מלך פלשתים, קיין גרר. 2 און ה' האט זיך באוויזן צו אים, און האט אמר: זאלסט נישט ירד
קיין מצרים, שכן אין הארץ וואס איך וועל דיר אמר. 3 גור זיך אויף אין דעם דאזיקן ארץ, און איך וועל זיין מיט
דיר, און וועל דיך ברך; ווייל צו דיר און צו דיין זרע וועל איך נתן כל די דאזיקע ארצות, און איך וועל קום די שבועה
וואס איך האב געשווארן צו אביך אברהמען [זען בראשית 12:7; 13:15; 15:18; 22:16]. 4 און איך וועל רבה דיין זרע
אזוי ווי די כוכבים השמים, און וועל נתן צו דיין זרע כל די דאזיקע ארצות; און ברך וועלן זיך מיט דיין זרע כל גויי
הארץ; 5 עקב אברהם האט שמע צו מיין קול, און איז געווען שומר איבער מיין משמרת, מיינע מצוות, מיינע חוקות,
און מיינע תורות. 6 און יצחק האט זיך ישב אין גרר. 7 האבן די אנוש פון המקום שאל וועגן זיין אשה, און ער האט
אמר: זי איז מיינע אן אחות; ווייל ער האט מורא געהאט צו אמר מיין אשה; טאמער וועלן די אנוש פון המקום מיך
הרג איבער רבקהן, ווייל זי איז טובה פון מראה. 8 און עס איז געווען, אז ער איז דארטן אפגעווען א לאנגע צייט,
האט אבימלך מלך פלשתים שקף דורכן חלון, און ראה, און הנה יצחק צחק מיט זיין אשה רבקהן. 9 האט אבימלך
קרא יצחקן, און האט אמר: זי איז דאך גאר אשתך, און פאר וואס האסטו אמר: זי איז מיינע א אחות? האט יצחק צו
אים אמר: ווייל איך האב אמר: איך וועל מות איבער איר. 10 האט אבימלך אמר: וואס האסטו דא עשה לנו? כמעט
וואלט איינער פון העם שכב מיט דיין אשה, און וואסלט בוא אויף אונדז אשם [זען ויקרא 5:15; ישעיהו 53:10 און
שולדאפפער אשם פון משיחס נפש]. 11 און אבימלך האט צוה כל העם, לאמור: דער וואס נגע אן דעם דאזיקן איש
אדער זיין אשה, וועט מות יומת ווערן. 12 און יצחק האט זרע אין יענעם ארץ, און האט מצא אין יענעם שנה 100
שערים; און ה' האט אים ברוך. 13 און דער איש איז גדל, און איז נאכאנאנד רייכער געווארן, ביז ער איז געווארן גדל
מאד. 14 און ער האט געהאט מקנה צאן, און מקנה בקר, און עבדים רבה; און די פלשתים האבן אים קנא געווען.
15 און כל בארות וואס די עבדים פון אביו האבן חפר אין די ימי אביו אברהמען, האבן די פלשתים זיי סתם, און זיי
מלא מיט עפר. 16 און אבימלך האט אמר צו יצחקן: הלך! פון אונדז, ווייל ביסט עצם פון אונדז. 17 איז יצחק הלך
פון דארטן, און האט חנה אין נחל גרר, און האט זיך דארטן ישב. 18 און יצחק האט שוב און ווידער חפר די וואס
בארות וואס מע האט חפר אין די ימי אביו אברהמען, און די פלשתים האבן זיי סתם נאכדעם מות פון אברהמען;
און ער האט זיי קרא מיט שמות אזוי ווי די שמות וואס אביו האט זיי קרא. 19 און די עבדים פון יצחקן האבן חפר
אין נחל, און האבן דארטן מצא באר מים חיים [זען יוח' 4:10-11]. 20 האבן זיך ריב די רועים פון גרר מיט די רועים
פון יצחקן, לאמור: לנו המים. און ער האט קרא דעם שם פון דעם באר עשק, ווייל זיי עשק מיט אים. 21 און זיי
האבן חפר אן אנדער באר, און האבן זיך איבער אים גם ריב. און ער האט קרא שם שטנה. 22 און ער האט זיך עתק
פון דארטן, און האט חפר אן אנדער באר; און זיי האבן זיך איבער אים נישט ריב. האט ער קרא שם רחובות, ווייל
ער האט אמר: איצט האט אונדז ה' רחב, און מיר פרה אין הארץ. 23 און ער איז עלה פון דארטן קיין באר-שבע. 24
און ה' האט זיך באוויזן צו אים אין יענער לילה, און האט אמר: איך בין אלוקי אברהם אביך; זאלסט נישט מורא
האבן, מחמת איך בין מיט דיר, און איך וועל דיך ברך, און וועל רבה דיין זרע, בעבור עבדי אברהם. 25 האט ער
דארטן בנה א מזבח, און ער האט קרא בשם ה'; און ער האט דארטן נטה זיין אוהל. און די עבדים פון יצחקן האבן

דארטן כרה א באר [כרה, זען כרו (כור, כאר) ידי ורגלי, תהילים 22:17, זען

see http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw

A9fU_] א באר 26 און אבימלך איז הלך צו אים פון גרר, מיט אחוזת זיין מרע, און פיכול זיין שר צבא. 27 האט יצחק צו זיי אמר: נאך מדוע איר בוא צו מיר, אז איר זייט מיר שנא, און האט מיך שלח פון אייך? 28 האבן זיי אמר: ראה האבן מיר ראה אז ה' איז מיט דיר, און מיר האבן אמר: היה אן אלה צווישן אונדז, צווישן אונדז און צווישן דיר, און מיר אמר כרת א ברית מיט דיר. 29 אויב דו וועסט עשה מיט אונדז רעה אזוי ווי מיר האבן דיך נישט נגע, און אזוי ווי מיר האבן מיט דיר רק טוב עשה, און מיר האבן דיך שלח בשלום. איצט ביסטו ברוך פון ה'. 30 האט ער עשה פאר זיי א משתה, און זיי האבן אכל און שתה. 31 און זיי האבן זיך שכם אין דער בוקר, און זיי האבן געשווארן איינער דעם אנדערן, און יצחק האט זיי שלח, און זיי זיינען הלך פון אים בשלום. 32 און עס איז געווען אין יום ההוא, זיינען בוא די עבדים פון יצחקן, און האבן אים נגד ווען א באר וואס זיי האבן חפר, און זיי האבן צו אים אמר: מיר האבן מצא מים. 33 האט ער אים קרא שבעה. דעריבער איז דער שם פון דער עיר באר שבע ביז אויף יום הזה. 34 און אז עשו איז געווען 40 שנה, האט ער לקח פאר אן אשה יהודית בת בארי דעם חתי, און בשמת בת אילון דעם חתי. 35 און זיי זיינען געווען א מורת רוח פאר יצחקן און פאר רבקהן.

בראה27

1 און עס איז געווען, אז יצחק איז זקן געווארן, און זיינע אויגן זיינען געווארן צו כהה צו ראה, האט ער קרא זיין בנו הגדול עשון, און האט צו אים אמר: בני! האט ער צו אים אמר: הנני. 2 האט ער אמר: הנה נא, איך בין זקן, איך ידע נישט מיין יום מות. 3 דעריבער נשא איצט, נא, דיינע כלי, דיין תלי און דיין קשת, און יצא אין שדה, און צוד מיר א צידה; 4 און עשה מיר א מטעם אזוי ווי איך האב אהב, און ברענג מיר, און איך וועל אכל; כדי מיין נפש זאל דיך ברך איידער איך מות. 5 און רבקה האט שמע ווי יצחק דבר צו בנו עשון. און עשו איז הלך אין שדה, צו צוד א ציד אויף צו ברענגען. 6 האט רבקה אמר צו איר בן יעקבן, לאמור: הנה, איך האב שמע אביך דבר צו אחיך עשון, לאמר: 7 ברענג מיר א ציד, און עשה מיר א מטעם, און איך וועל אכל, און איך וועל דיך ברך פאר ה' פאר מיין מות. 8 איז איצט, בני, שמע צו מיין קול לויט ווי איך צוה דיר. 9 הלך נא צו די צאן, און לקח מיר פון דארטן 2 גדיי עזים טובים, און איך וועל פון זיי עשה א מטעם פאר אביך, אזוי ווי ער האט אהב. 10 און וועסט ברענגען צו אביך, ער זאל אכל, כדי ער זאל דיך ברך פאר זיין מות. 11 האט יעקב אמר צו אמו רבקהן: זע, אחי עשו איז אן איש שער, און איך בין אן איש חלק. 12 טאמער וועט מיך אבי משש, וועל איך זיין אין זיינע אויגן אזוי ווי אן תעע, און איך וועל ברענגען אויף מיר א קללה [זען דברים 27:18], און נישט א ברכה. 13 האט אמו צו אים אמר: אויף מיר דיין קללה, בני! נאר שמע צו מיין קול, און הלך לקח פאר מיר. 14 איז ער הלך, און האט לקח און געבראכט צו אמו, און אמו האט עשה א מטעם אזוי ווי אביו האט אהב. 15 און רבקה האט לקח די חמודה בגדים פון איר בן גדול עשון, וואס זיינען געווען ביי איר אין בית, און זי האט לבש איר בן קטן יעקבן. 16 און די עורות פון די גדיי העזים האט זי לבש אויף זיינע ידים און אויף זיין חלקה צואר. 17 און זי האט נתן דעם מטעם און דאס לחם וואס זי האט עשה, אין דער יד פון איר בן יעקבן. 18 און ער איז בוא צו אביו, און האט אמר: אב מיינער! האט ער אמר: הנני; מי אתה בני? 19 האט יעקב אמר צו אביו: איך בין עשו דיין בכור; איך האב עשה אזוי ווי דו האסט מיר דבר. קום, נא, ישב דיך, און אכל פון מיין ציד, כדי דיין נפש זאל מיך ברך. 20 האט יצחק אמר צו בנו: מה זה עפעס אזוי מהר מצא, בני? האט ער אמר: ווייל ה' אלוקיך האט מיר קרה (הקרה). 21 האט יצחק אמר צו יעקבן: נגש, נא, און לאמיך דיך מוש, בני, אויב דו ביסט דאס בני עשו, אדער נישט. 22 האט יעקב נגש צו אביו יצחקן, און ער האט אים משש, און האט אמר: דער קול איז דער קול פון יעקבן, נאר הידים זיינען הידים פון עשון. 23 און ער האט אים נישט נכר, ווייל זיינע ידים זיינען געווען שער, אזוי ווי די ידים פון אחיו עשון; און ער האט אים ברוך. 24 און ער האט אמר: דו ביסט דאס בני עשו? האט ער אמר: איך בין עס. 25 האט ער אמר: נגש מיר, און איך וועל אכל פון ציד פון בני, כדי מיין נפש זאל דיך ברך. האט ער אים נגש, און ער האט אכל; און ער האט אים געבראכט וויין, און ער האט שתה. 26 און אביו יצחק האט אמר צו אים: נגש, נא, און טו מיך נשק [זען תהילים 2:12, נשק משיח], בני. 27 האט ער נגש, און אים נשק. און ער האט ריח דעם ריח פון זיינע בגדים, און האט אים ברוך, און אמר: ראה, דער ריח פון בני איז ווי דער ריח פון א שדה וואס ה' האט עס ברוך. 28 און האלוקים זאל דיר נתן פון דעם טל השמים, און פון די שמן פון הארץ, און רוב דגן און תירוש. 29 עמים [עם] זאלן דיר עבד, און לאומים [לאם] זאלן זיך שחה צו דיר. זיי גביר איבער אחיך, און די בני אמך זאלן זיך שחה צו דיר. ארור די וואס ארר דיך, און ברוך די וואס ברך דיך [זען בראשית 12:2-3]! 30 און עס

איז געווען, אז יצחק האט כלה ברך יעקבן, איז ווי נאר יעקב איז יצא פון פאר אביו יצחקן, אזוי איז אחיו עשו בוא פון זיין ציד. 31 און ער גם האט עשה א מטעם און געבראכט צו אביו; און ער האט אמר צו אביו: זאל אבי קום, און אכל פון זיין ציד בנו, כדי דיין נפש זאל מיך ברך. 32 האט אביו יצחק צו אים אמר: מי אתה? האט ער אמר: איך בין בנך, דיין בכור, עשו. 33 האט יצחק חרד זייער א גדול עד מאד חרדה און ער האט אמר: מי איז דער וואס האט צוד א צידה און מיר געבראכט, און איך האב אכל פון כל איידער דו ביסט בוא, און איך האב אים ברוך? ער וועט גם זיין ברך. 34 ווי עשו האט שמע די דברי אביו, אזוי האט ער צעק א זייער גדול און מר צעקה, און ער האט אמר צו אביו: ברך מיך גם, אבי. 35 האט ער אמר: אחיך איז בוא מיט מרמה [זען ישעיהו 53:9, לא מרמה אין משיח], און האט לקח דיין ברכה. 36 האט ער אמר: צי דען קרא מען שמו יעקב, ווייל ער האט מיר שוין פעמים עקב? מיין בכורה האט ער לקח, און אט האט ער איצט לקח מיין ברכה. און ער האט אמר: האסטו נישט אצל פאר מיר א ברכה? 37 האט יצחק ענה און האט אמר צו עשון: זע, איך האב אים עשה פאר א גביר איבער דיר, און כל אחיו האב איך אים נתן פאר עבדים, און מיט דגן און תירש האב איך אים סמך, און פאר דיר, וואס קען איך עשה, בני? 38 האט עשו אמר צו אביו: איז ברכה אחד ביי דיר, אבי? ברך מיך גם, אבי. און עשו האט נשא זיין קול און האט בכה. 39 האט אביו יצחק זיך ענה און האט צו אים אמר: הנה, פון די שמן פון הארץ וועט זיין דיין מושב, און פון דעם טל השמים פון אויבן; 40 און אויף דיין חרב וועסטו חיה, און אחיך וועסטו עבד; און עס וועט זיין, אז דו וועסט זיך רוד, וועסטו פרק זיין עול פון דיין צואר [זען מלכים ב 8:20-22]. 41 און עשו האט שטם יעקבן איבער דער ברכה וואס אביו האט אים ברוך, און עשו האט אמר ביי זיך אין לב: זאלן קרב די ימי אבל נאך אבי, און איך וועל הרג אחי יעקבן. 42 זיינען נגד געווארן רבקהן די דברים פון איר בן גדול עשון, און זי האט שלך און האט קרא איר בן קטן יעקבן, און האט צו אים אמר: הנה, אחיך עשו נחם זיך וועגן דיר, אז ער וועט דיך הרג. 43 און איצט, בני, שמע צו מיין קול, און קום, ברח דיר צו אחי לבנען קיין חרן [זען בראשית 11:31]. 44 און וועסט ישב ביי אים ימים אחדים, ביז וואנען דער חמה פון אחיך וועט שוב; 45 ביז דער אף פון אחיך וועט זיך שוב פון דיר, און ער וועט שכח וואס דו האסט אים עשה; און איך וועל שלח, און וועל דיך לקח פון דארטן. למה זאל איך שכל אייך ביידן אין יום אחד? 46 און רבקה האט אמר צו יצחקן: חיי איז מיר קוץ פון וועגן די בנות פון חת; אויב יעקב לקח אן אשה פון די בנות פון חת, אזוי ווי די דאזיקע, פון די בנות הארץ, למה צו מיר חיים?

בראה28

1 האט יצחק קרא יעקבן, און האט אים ברוך, און האט אים צוה, און האט צו אים אמר: זאלסט נישט לקח אן אשה פון די בנות כנען. 2 קום, הלך! פדן-ארם, צו דעם בית בתואל, אבי אמך, און לקח דיר פון דארטן אן אשה פון די בנות לבן אחי אמך. 3 און א-ל שדי וועט דיך ברך, און וועט דיך פרה און דיך רבה, און וועסט ווערן א קהל עמים. 4 און ער וועט דיר נתן די ברכה אברהמען, דיר און דיין זרע מיט דיר, כדי זאלסט ירש ארץ מגור וואס אלוקים האט נתן צו אברהמען. 5 און יצחק האט שלח יעקבן, און ער איז הלך קיין פדן-ארם, צו לבן בן בתואל דעם ארמי דעם אחי רבקה אם יעקבן און עשון. 6 און עשו האט ראה אז יצחק האט ברוך יעקבן, און האט אים שלח קיין פדן-ארם, זיך צו לקח אן אשה פון דארטן; אז ווען ער האט אים ברוך, האט ער אים צוה, לאמור: זאלסט נישט לקח אן אשה פון די בנות כנען; 7 און יעקב האט שמע צו אביו און צו אמו, און איז הלך קיין פדן-ארם. 8 און עשו האט ראה אז די בנות כנען זיינען רעות אין די אויגן פון אביו יצחקן, 9 און עשו איז הלך צו ישמעאלן, און האט, צו זיינע אנדערע נשים, זיך לקח פאר אן אשה מחלת בת ישמעאל בן אברהם. מחלת איז די אחות פון נביותן.

[ויצא]

10 און יעקב איז יצא פון באר שבע, און איז הלך קיין חרן. 11 און ער האט פגע אן מקום, און איז דארטן לון, ווייל די שמש איז אונטערגעגאנגען; און ער האט לקח פון די אבנים פון המקום, און שום פאר זיין קישן, און האט זיך שכב אין מקום ההוא. 12 האט זיך אים געחלומט, און הנה א סולם נצב ארצה, און זיין ראש נגע ביזן שמים, און הנה, מלאכים פון אלוקים עלה און ירד אויף אים. 13 און הנה נצב ה' איבער אים, און ער זאגט: איך בין ה' אלוקי אברהמען אביך, און אלוקי יצחקן. הארץ וואס דו שכב דערויף, צו דיר וועל איך עס נתן, און צו דיין זרע. 14 און דיין זרע וועט זיין אזוי ווי עפר הארץ, און וועסט זיך פרץ קיין ים און קיין קדם און קיין צפון און קיין נגב, און ברך וועלן זיך דרוך דיר און דורך דיין זרע כל משפחות האדמה. 15 און הנה, איך וועל זיין מיט דיר, און איך וועל דיך זיין שמר איבער אין כל ווו דו וועסט הלך, און איך וועל דיך שוב צו דער דאזיקער אדמה, ווייל איך וועל דיך נישט עזב, ביז

וואנען איך האב עשה וואס איך האב דיר דבר. 16 האט יעקב זיך יקץ [זען קיץ דניאל 12:2] פון זיין שנה, און ער האט אמר: איך בין זיכער, ה' איז אין דעם מקום הזה, און איך האב נישט ידע. 17 און ער האט מורא געהאט, און האט אמר: ווי מוראדיק איז דער דאזיקער מקום! דאס איז נישט אנדערש ווי דאס בית אלוקים, און דאס איז דער שער השמים. 18 און יעקב האט זיך שכם אין דער בוקר, און ער האט לקח דעם אבן וואס ער האט שום פאר זיין קישן, און האט אים שום פאר א מצבה, און ער האט יצק שמן אויף זיין ראש. 19 און ער האט קרא דעם שם פון מקום ההוא בית-א-ל, כאטש לוז איז געווען דער שם פון דער עיר לראשונה. 20 און יעקב נדר נדר, לאמור: אויב אלוקים וועט זיין מיט מיר, און וועט מיך זיין שומר איבער אויף דעם דאזיקן דרך וואס איך הלך, און ער וועט מיר נתן לחם צום אכל, און בגד צו לבש, 21 און איך וועל מיך שוב בשלום צו בית אבי, וועט ה' מיר זיין צום אלוקים. 22 און דער דאזיקער אבן וואס איך האב שום פאר אז מצבה, וועט זיין בית אלוקים; און פון כל וואס דו וועסט מיר נתן, וועל איך מעשרן מעשר צו דיר.

בראב29

1 און יעקב האט נשׂא זיינע פיס, און איז הלך צו ארצה פון בני-קדם. 2 און ער האט ראה, און הנה א באר איז אין שדה, און הנה, 3 עדרים פון צאן רבץ דארטן ביי אים; ווייל פון יענעם באר פלעגט מען שקה די עדרים, און דער אבן אויפן פה פון באר איז געווען גדול. 3 און אז דארטן האבן זיך אסף כל עדרים, האט מען גלל דעם אבן פון דעם פה פון באר, און מע האט שקה די צאן, און שוב דעם אבן אויפן פה פון דעם באר אויף זיין מקום. 4 האט יעקב צו זיי אמר: פון וואנען זייט איר, אחי? האבן זיי אמר: פון חרן זיינען מיר. 5 האט ער צו זיי אמר: ידע איר לבן בן נחורן? האבן זיי אמר: מיר ידע. 6 האט ער צו זיי אמר: איז שלום צו אים? האבן זיי אמר: שלום; און הנה בוא זיין בת רחל מיט די צאן. 7 האט ער צו זיי אמר: זע, דער יום איז נאך גדול, נאך נישט צייט דאס מקנה זאל אסף ווערן; שקה די צאן, און הלך און רעה. 8 האבן זיי אמר: מיר יכל נישט, ביז וואנען כל עדרים וועלן זיך אסף, און מע וועט גלל דעם אבן פון דעם פה פון באר; און מיר וועלן שקה די צאן. 9 ווי ער דבר נאך מיט זיי, אזוי איז רחל בוא מיט איר צאן פון אביה; ווייל זי איז געווען א רועה. 10 און עס איז געווען, ווי יעקב האט ראה רחלען בת לבן אחי אמו, און די צאן פון לבן אחי אמו, אזוי האט יעקב נגש, און האט גלל דעם אבן פון דעם פה פון באר, און האט שקה די צאן פון לבן אחי אמו. 11 און יעקב האט נשק רחלען, און האט נשא זיין קול און האט בכה. 12 און יעקב האט נגד רחלען אז ער איז אחי אביה, און אז ער איז בן רבקה; און זי איז רוץ, און האט נגד אביה. 13 און עס איז געווען, ווי לבן האט שמע די שמע וועגן יעקב בן אחותו, אזוי איז ער אים רוץ אנטקעגן, און ער האט אים חבק און אים נשק, און האט אים בוא אין זיין בית. און ער האט ספר לבנען כל יענע דברים. 14 און לבן האט צו אים אמר: פארוואר, מיין עצם און מיין בשר ביסטו. און ער איז ישב ביי אים א חודש צייט. 15 האט לבן אמר צו יעקבן: צי ווייל דו ביסט אחי, זאסלטו מיר עבד אומזיסט? נגד מיר וואס איז דיין לוין [זען רומ' 4:4]. 16 און לבן האט געהאט 2 בנות; דער שם פון דער גדולה איז געווען לאה, און דער שם פון דער קטנה רחל. 17 און אויגן פון לאה זיינען געווען רכות, און רחל איז געווען יפה אויפן תואר, און יפה אויפן מראה, 18 און יעקב האט אהב רחלען; און ער האט אמר: איך וועל דיר עבד 7 שנה פאר דיין בת קטנה רחלען. 19 האט לבן אמר: בעסער איך זאל זי דיר נתן, איידער איך זאל זי נתן צו אן אנדער איש; ישב ביי מיר. 20 און יעקב האט עבד פאר רחלען 7 שנה, און זיי זיינען געווען אין זיינע אויגן אזוי ווי ימים אחדים, פון זיין ליבשאפט צו איר. 21 און יעקב האט אמר צו לבנען: יהב מיר מיין אשה, ווייל מיינע ימים זיינען מלא געווארן; און איך וועל בוא צו איר. 22 האט לבן אסף כל אנוש המקום, און ער האט עשה א משתה. 23 און עס איז געווען אין ערב, האט ער לקח זיין בת לאהן, און האט זי בוא צו אים, און ער איז בוא צו איר. 24 און לבן האט איר נתן זיין שפחה זלפהן פאר א שפחה [זען שפחה, יואל 3:2] צו זיין בת לאהן. 25 און עס איז געווען אין דער בוקר, און הנה דאס איז לאה! האט ער אמר צו לבנען: וואס האסטו מיר דא עשה? האב איך נישט עבד ביי דיר פאר רחלען, און למה האסטו מיך רמה? 26 האט לבן אמר: עס ווערט נישט עשה אזוי במקומנו, צו נתן די יינגערע פאר דער בכירה. 27 מלא די שבע [זען דניאל 9:24-27, משיח צו קומען אין א ספעציפיש צייט, 483 (69 געמערט דורך 7)

7 7's (49) + 62 7's = 69 7's = 483 years = 173,880 days (360 day years) + Nisan 1 (March 5) 444 B.C.E. = Nisan 10 (March 30), 33 C.E.(date of Luke 19:28-40

יאר נאך די וואנט פון ירושלים געבויט ווידער (444 לפני הספירה, נחמ' 2:1-8)] זאת, און מיר וועלן דיר גם נתן, זאת פאר עבודה וואס דו וועסט עבד ביי מיר נאך 7 אנדערע שנה. 28 האט יעקב אזוי עשה, און ער האט מלא די שבע פון זאת; און ער האט אים נתן זיין בת רחלען, אים פאר אן אשה. 29 און לבן האט נתן צו זיין בת רחלען זיין שפחה בלההן פאר א שפחה [זען יואל 3:2] צו איר. 30 און ער איז בוא גם צו רחלען. און ער האט רחלען גם מער אהב געהאט פון לאהן; און ער האט עבד

ביי אים נאך 7 אנדערע שנה. 31 און ה' האט ראה אז לאה איז שנא, און ער האט פתח איר רחם; און רחל איז געווען
אן עקרה. 32 און לאה איז הרה געווארן, און האט ילד בן, און זי האט קרא שמו ראובן, ווייל זי האט אמר: יא, ה'
האט ראה מיין עני, ווייל איצט וועט מיך מיין איש אהב האבן. 33 און זי איז ווידער הרה געווארן, און האט ילד בן,
און זי האט אמר: ווייל ה' האט שמע אז איך בין שנואה, דעריבער האט ער מיר נתן גם דעם דאזיקן; און זי האט
קרא שמו שמעון. 34 און זי איז איל הרה געווארן, און האט ילד בן, און זי האט אמר: איצט דאס מאל וועט מיין
איש ווערן לוה צו מיר, ווייל איך האב אים ילד 3 בנים; דעריבער האט מען קרא שמו לוי. 35 און זי איז ווידער הרה
געווארן, און האט ילד בן, און זי האט אמר: דאס מאל טו איך אודה [ידה] את ה'; דעריבער האט זי קרא שמו יהודה
[זען רומ' 2:29; מה"ש 21:18-26]. און זי האט עמד פון ילד.

בראב30

1 און אז רחל האט ראה אז זי ילד נישט פון יעקבן, האט רחל קנא געווען איר אחות, און זי האט אמר צו יעקבן: יהב
מיר בנים, אניט מות איך. 2 האט חרה אף יעקבן אויף רחלען, און ער האט אמר: בין איך התחת פון אלוקים, וואס
האט מנע פון דיר פרי בטן? 3 האט זי אמר: הנה מיין אמה בלהה, בוא צו איר, און זי וועט ילד אויף מיינע קני, און
גם איך וועל בנה ווערן פון איר. 4 און זי האט אים נתן איר שפחה בלההן פאר אן אשה, און יעקב איז צו איר בוא. 5
און בלהה איז הרה געווארן, און האט יעקבן ילד בן. 6 און רחל האט אמר: אלוקים האט זיך פאר מיר דין, און האט
גם מיין קול שמע, און מיר נתן א בן; דעריבער האט זי קרא שמו דן. 7 און בלהה, שפחת רחל, איז ווידער הרה
געווארן, און האט יעקבן ילד א 2טן בן. 8 און רחל האט אמר: מיט נפתולי פון אלוקים האב איך זיך פתל מיט מיין
אחות, און איך בין יכל; דעריבער האט זי קרא שמו נפתלי. 9 און לאה האט ראה אז זי האט עמד ילד. האט זי לקח
איר שפחה זלפהן, און זי נתן יעקבן פאר אן אשה. 10 און זלפה, שפחת לאה, האט יעקבן ילד בן. 11 האט לאה
אמר: בא גד! און זי האט קרא שמו גד. 12 און זלפה, שפחת לאה, האט יעקבן ילד א 2טן בן. 13 האט לאה אמר:
באשרי! ווייל די בנות וועלן אשרוני; און זי האט קרא שמו אשר. 14 און ראובן איז הלך אין די ימי קציר חטים, און
האט מצא דודאים אין שדה, און האט זיי געבראכט צו אמו לאהן. האט רחל אמר צו לאהן: נתן מיר, נא, פון
דודאים בנך. 15 האט זי אמר צו איר: ווינציק וואס דו האסט לקח מיין איש, ווילסטו גם לקח דודאים פון בני? האט
רחל אמר: דעריבער זאל ער שכב מיט דיר הלילה, תחת די דודאים פון בנך. 16 און ווי יעקב איז בוא פון שדה אין
ערב, אזוי איז לאה אים יצא אנטקעגן, און האט אמר: צו מיר מוזטו בוא, ווייל שכר האב איך דיך שכר פאר די
דודאים פון בני. און ער איז מיט איר שכב אין לילה הוא. 17 און אלוקים האט שמע צו לאהן, און זי איז הרה
געווארן, און האט יעקבן ילד א 5טן בן. 18 און לאה האט אמר: אלוקים האט נתן מיין שכר ווייל איך האב נתן מיין
שפחה צו מיין איש; און זי האט קרא שמו יששכר. 19 און לאה איז ווידער הרה געווארן, און האט יעקבן ילד א 6טן
בן. 20 און לאה האט אמר: אלוקים האט מיך זבד מיט א זבד טוב; דאס מאל וועט מיין איש זבל מיר, ווייל איך
האב אים ילד 6 בנים; און זי האט קרא שמו זבולון. 21 און דערנאך האט זי ילד בת, און זי האט קרא איר שם דינה.
22 און אלוקים האט זכר אן רחלען, און אלוקים האט שמע צו איר, און האט פתח איר רחם. 23 און זי איז הרה
געווארן, און האט ילד בן; און זי האט אמר: אלוקים האט אסף מיין חרפה. 24 און זי האט קרא שמו יוסף, לאמר: ה'
זאל מיר צו יסף נאך אן אנדער בן. 25 און עס איז געווען, אז רחל האט ילד יוספן, האט יעקב אמר צו לבנען: שלח
מיך אוועק, און איך וועל הלך צו מיין מקום און צו מיין ארץ. 26 נתן מיר מיינע נשים און מיינע ילדים, וואס איך
האב דיר פאר זיי עבד, און איך וועל הלך; ווייל דו ידע מיין עבודה וואס איך האב דיר עבד. 27 האט לבן צו אים
אמר: אויב, נא, איך האב מצא חן אין דיינע אויגן; איך האב נחש אז ה' האט מיך ברוך בגלל איר. 28 און ער האט
אמר: נקב מיר דיין לוין, און איך וועל נתן. 29 האט ער צו אים אמר: דו ידע ווי איך האב דיר עבד, און וואס דיין
מקנה איז געווארן אונטער מיר; 30 ווייל מעט האסטו געהאט פאר מיר, און עס האט זיך פרץ לרוב, און ה' האט
דיך ברוך לרגלים פון מיר. און איצט, ווען וועל איך גם עשה פאר מיין ביתי? 31 האט ער אמר: וואס זאל איך דיר
נתן? האט יעקב אמר: זאלסט מיר גארנישט נתן; אויב דו וועסט מיר עשה די דאזיקע זאך, וועל איך שוב רעה דיינע
צאן, און זיין שומר איבער: 32 איך וועל עבר היום דורך כל דיינע צאן, און סור פון דארטן כל געשפרענקלט און
געפלעקט שה [זען ישעיהו 53:7], און כל טונקל שה צווישן די כבשים, און געפלעקט און געשפרענקלט צווישן די
עזים; און אזוינס זאל זיין מיין לוין. 33 און עדות זאגן וועט אויף מיר מיין צדקה פאר דיר, אין א מחר יום, אז דו
וועסט בוא איבערקוקן מיין לוין: כל וואס איז נישט געשפרענקלט און געפלעקט צווישן די עזים און טונקל צווישן
די כבשים, איז דאס גנוב ביי מיר. 34 האט לבן אמר: יא, זאל זיין אזוי ווי דיין דבר. 35 און ער האט סור אין יום
ההוא די געשטרייפטע און געפלעקטע תישים, און כל געשפרענקלטע און געפלעקטע עזים, כל וואס האט אויף זיך

ווייס, און כל חום צווישן די כבשים, און ער האט זיי נתן אין דער יד פון זיין בנים. 36 און ער האט שום 3 ימים דרך צווישן זיך און צווישן יעקבן. און יעקב האט רעה צאן לבן יתר. 37 האט יעקב זיך לקח פייכטע שטעקלעך פון טאפאל (לבנה), און מאנדלבוים (לוז), און פלאטאנענבוים (ערמון), און ער האט פצל אויף זיי ווייסע פצלה, אפדעקנדיק דאס ווייסע וואס אויף די שטעקלעך. 38 און ער האט יצג די שטעקלעך וואס ער האט פצל, אין די רהט, אין די שקת מים ווו די צאן בוא שתה, אקעגן די צאן; און זיי האבן זיך חמם אז זיי זיינען בוא שתה. 39 און די צאן האבן זיך חמם פאר די שטעקלעך, און די צאן האבן ילד געשטרייפטע, געשפרענקלטע, און געפלעקטע. 40 און די כשבים האט יעקב פרד: און ער האט נתן די פנימער פון די צאן אין צאן לבן צו די געשטרייפטע און כל טונקעלע: און האט זיך שית עדרים באזונדער, און האט זיי נישט שית מיט צאן לבן. 41 און עס איז געווען, ווען נאר די קשר צאן האבן זיך יחם, אזוי פלעגט יעקב שום די שטעקלעך פאר די אויגן פון די צאן אין די רהט [זען אבוס, לוקס 2:12], כדי זיי זאלן זיך יחם ביי די שטעקלעך; 42 נאר אז די צאן זיינען געווען עטף, פלעגט ער נישט שום; אזוי פלעגן די עטף אנקומען לבנען, און די שטארקע יעקבן. 43 און דער איש איז געווארן מאוד מאוד פרץ, און ער האט געהאט צאן רבות, און שפחות און עבדים, און גמלים און חמורים.

בראא31

1 און ער האט שמע די דברי בני-לבן, לאמר: יעקב האט לקח כל וואס אבינו האט געהאט, און פון אבינו האב האט ער עשה די דאזיקע כל כבוד. 2 און יעקב האט ראה פני לבן, און הנה ער איז נישט צו אים ווי תמול שלשום. 3 און ה' האט אמר צו יעקבן: שוב זיך אום צו ארץ אבותיך, און צו דיין מולדת, און איך וועל זיין מיט דיר. 4 האט יעקב שלח און האט קרא רחלען און לאהן אין שדה, צו זיינע צאן. 5 און ער האט צו זיי אמר: איך ראה פני אביכן, אז ער איז נישט צו מיר ווי תמול שלשום; אבער אלוקי אבי איז געווען מיט מיר. 6 און איר ידע אז מיט מיין כל כוח האב איך עבד אביכן. 7 און אביכן האט התל מיט מיר, און האט חלף מיין לוין 10 מאל, נאר אלוקים האט אים נישט געלאזן רעע מיט מיר. 8 אז ער האט אזוי אמר: געשפרענקלטע זאלן זיין דיין לוין, האבן כל צאן ילד געשפרענקלטע; און אז ער האט אזוי אמר: געשטרייפטע זאלן זיין דיין לוין, האבן כל צאן ילד געשטרייפטע. 9 און אלוקים האט נצל פון מקנה אביכם, און נתן מיר. 10 און עס איז געווען אין דער צייט ווען די צאן האבן זיך יחם, האב איך נשׂא מיינע אויגן, און האב ראה אין חלום, און הנה די עתודים וואס עלה אויף די צאן זיינען געשטרייפטע, געשפרענקלטע, און געפלעקטע. 11 און מלאך האלוקים האט אמר צו מיר אין חלום: יעקב! און איך האב אמר: הנני. 12 האט ער צו מיר אמר: נשא דיינע אויגן און ראה, כל עתודים וואס עלה אויף די צאן זיינען געשטרייפטע, געשפרענקלטע, און געפלעקטע; ווייל איך האב ראה כל וואס לבן עשה צו דיר. 13 איך בין א-ל בית א-ל וואס דו האסט דארטן משח א מצבה, וואס דו האסט דארטן נדר א נדר צו מיר. און איצט קום, יצא פון דעם ארץ הזאת, און שוב זיך אום צו ארץ מולדת. 14 האבן רחל און לאה ענה און אמר צו אים: האבן מיר דען נאך א חלק אדער א נחלה אין בית אבינו? 15 זיינען מיר נישט אזוי ווי נכריות חשב [זען חשב בראשית 15:6] ביי אים? ווייל ער האט אונדז מכר, און אכל גם אכל דאס געלט פאר אונדז. 16 ווייל כל עשירות וואס אלוקים האט נצל פון אבינו, דאס איז לנו און בנינו. און איצט, כל וואס אלוקים האט דיר אמר, עשה. 17 איז יעקב קום, און האט נשא זיין בנים און זיינע נשים אויף גמלים; 18 און ער האט נהג דאס כל מקנה זיינס, און כל זיין רכש וואס ער האט רכש, דאס מקנה פון זיין קנין וואס ער האט רכש אין פדן-ארם כדי צו בוא צו אביו יצחקן, קיין ארץ כנען. 19 און לבן איז געווען הלך צו גזז [זען ישעיהו 53:7] זיינע צאן. האט רחל גנב דעם תרפים פון אביה. 20 און יעקב האט גנב דאס לב לבן דעם ארמי מיט וואס ער האט אים נישט נגד אז ער איז ברח. 21 און ער איז ברח מיט כל וואס ער האט געהאט, און ער איז קום און עבר דעם נהר, און האט שום זיין פנים צום הר גלעד. 22 איז נגד געווארן לבנען אויפן 3טן יום אז יעקב איז ברח. 23 האט ער לקח אחיו מיט זיך, און האט אים רדף דרך 7 ימים, און ער האט אים דבק אויפן הר גלעד. 24 איז אלוקים בוא צו לבן דעם ארמי אין א חלום הלילה, און האט צו אים אמר: שומר דיך, זאלסט נישט דבר מיט יעקבן פון טוב ביז רע. 25 און לבן האט נשג יעקבן. און יעקב האט תקע זיין אוהל אויפן הר; גם לבן און אחיו האבן תקע אויפן הר גלעד. 26 און האט לבן אמר צו יעקבן: וואס האסטו עשה וואס דו האסט גנב מיין לב, און האסט נהג מיינע בנות אזוי ווי שבה פון חרב? 27 למה ביסטו ברח חבא, און האסט זיך גנב פון מיר, און האסט מיר נישט נגד, אז איך זאל דיך שלח מיט שמחה און מיט שרים, מיט תוף און מיט כנור? 28 און האסט מיך נישט נטש נשק מיינע בנים און מיינע בנות. סכל האסטו איצט עשה. 29 ידי האט בכוח צו עשה מיט אייך רע, נאר אלוקי אביכם האט אמש אמר צו מיר, לאמור: שומר דיך פון צו דבר מיט יעקבן פון טוב ביז רע. 30 און איצט, הלך ביסטו הלך, ווייל כסף האסטו זיך כסף נאך בית אביך, למה האסטו גנג אלוקי? 31 האט יעקב ענה און האט אמר צו לבנען: ווייל איך האב מורא געהאט, ווייל איך האב אמר:

טאמער וועסטו גזל דיינע בנות פון מיר. 32 ביי וועמען נאר דו וועסט מצא אלוקיך, דער זאל נישט חיה. פאר אחינו דערקען וואס איז דיינס ביי מיר, און לקח דיר צו. און יעקב האט נישט ידע אז רחל האט עס גנב. 33 איז לבן בוא אין דעם אוהל יעקבן, און אין דעם אוהל לאהן, און אין דעם אוהל פון די 2 אמהות, און ער האט נישט מצא; און ער איז יצא פון אוהל לאה, און איז בוא אין דעם אוהל רחלען. 34 און רחל האט לקח דעם תרפים, און האט אים שום אין כר פון דעם גמל, און האט זיך ישב דערויף; און לבן האט משש דאס כל אוהל, און האט נישט מצא. 35 האט זי אמר צו אביה: זאל נישט חרה אין די אויגן פון אדוני, וואס איך יכל נישט קום פאר דיר, ווייל הדרך נשים איז ביי מיר. און ער האט חפש, און האט נישט מצא דעם תרפים. 36 האט יעקבן חרה, און ער האט זיך ריב מיט לבנען. און יעקב האט זיך ענה און האט אמר צו לבנען: וואס איז מיין פשע, וואס איז מיין חטאת, וואס דו האסט מיך דלקן? 37 אז דו האסט משש כל מיינע כלים, וואס האסטו מצא פון כל כלי ביתך? שום עס דא פאר אחי און דיינע אחים, און זאלן זיי יכח צווישן אונדז ביידן. 38 פאר די 20 שנה וואס איך בין געווען מיט דיר, האבן רחליך און דיינע עזים נישט שכל, און די אילים פון דיינע צאן האב איך נישט אכל. 39 א טרפה האב איך נישט געבראכט צו דיר; איך פלעג ליידן איר שאדן; פון ידי חטא עס בקש, גנב ביי יום, צי גנב ביי לילה. 40 ביי יום פלעגט מיך אכל די חורב, און דער קרח ביי לילה; און מיין שנה נדד פון מיינע אויגן. 41 פאר 20 שנה בין איך געווען אין ביתך: 14 שנה האב איך דיר עבד פאר דיינע 2 בנות, און 6 שנה פאר דיינע צאן; און דו האסט חלף מיין לוין 10 מאל. 42 ווען נישט אלוקי אבי, אלוקי אברהמען און די פחד פון יצחקן, וואלט געווען מיט מיר, וואלסטו מיך איצט שלח מיט ריקם. אלוקים האט ראה מיין עני און די יגיע פון מיינע כף, און ער האט יכח אמש. 43 האט לבן ענה און האט אמר צו יעקבן; די בנות זיינען מיינע בנות, און די בנים מיינע בנים, און די צאן מיינע צאן, און כל וואס דו ראה איז מיינס; און וואס איך היום עשה צו וועגן די דאזיקע בנות מיינע, אדער צו זייערע בנים וואס זיי האבן ילד? 44 און איצט, הלך נכרתה א ברית [זען מה"ש 26-21:18], איך און דו, און זאל עס זיין צום עדות צווישן מיר און צווישן דיר. 45 האט יעקב לקח אן אבן, און האט אים רום פאר א מצבה. 46 און יעקב האט אמר צו אחיו: לקט אבנים. האבן זיי לקח אבנים, און עשה א גל, און זיי האבן אכל דארטן ביי גל. 47 און לבן האט אים קרא יגר-שהדותא, און יעקב האט אים קרא גלעד. 48 און לבן האט אמר: דער דאזיקער גל איז אן עדות צווישן מיר און צווישן דיר היום. דעריבער האט מען קרא שמו גלעד; 49 און גם מצפה, ווייל ער האט אמר: ה' זאל צפה צווישן מיר און צווישן דיר, ווען מיר וועלן זיין סתר איינער פון אנדערן, 50 אויב דו וועסט ענה מיינע בנות, און אויב דו וועסט לקח אנדערע נשים צו מיינע בנות, בעת קיין אין איש עמנו [זען ישעיהו 7:14]; ראה, אלקים עד ביני ובינך. 51 און לבן האט אמר צו יעקבן: הנה דער דאזיקער גל, און הנה דער מצבה, וואס איך האב ירה צווישן מיר און צווישן דיר. 52 אן עדות איז דער דאזיקער גל, און אן עדות דער מצבה, אז איך וועל נישט עבר דעם דאזיקן גל צו דיר, און אז דו וועסט נישט עבר דעם דאזיקן גל און דעם דאזיקן מצבה צו מיר, צום רעה. 53 זאל אלוקי אברהמען, און אלוקי נחורן, אלוקי אביהם, שפט צווישן אונדז. און יעקב האט געשווארן ביי דער פחד אביו יצחקן. 54 און יעקב האט זבח זבח [זען ישעיהו 53:10, משיח זבח זבח זיין נפש] אויפן הר, און ער האט קרא אחיו צו אכל לחם; און זיי האבן אכל לחם, און האבן לון אויפן הר.

בראב32

1 און לבן האט זיך שכם אין דער בוקר, און ער האט נשק זיין בנים און זיינע בנות, און האט זיי ברך; און לבן איז הלך, און האט זיך שוב צו זיין מקום. 2 און יעקב איז הלך אויף זיין דרך, און מלאכים פון אלוקים האבן אים פגע. 3 און יעקב האט אמר, אז ער האט זיי ראה: מחנה אלוקים איז דאס; און ער האט קרא דעם שם פון מקום ההוא מחנים.

[וישלח]

4 און יעקב האט שלח מלאכים פארויס פאר זיך צו אחיו עשון קיין ארץ שעיר, אין שדה פון אדום. 5 און ער האט זיי צוה, לאמור: אזוי זאלט איר אמר צו אדוני, צו עשון: אזוי האט אמר עבדך יעקב: ביי לבנען האב איך גור, און איך האב זיך אחר ביז איצט. 6 און איך האב שור און חמור, צאן, און עבד און שפחה; האב איך שלח נגד אדוני, כדי צו מצא חן אין דיינע אויגן. 7 האבן די מלאכים זיך שוב צו יעקבן, לאמור: מיר זיינען בוא צו אחיך, צו עשון, און ער הלך דיר גם אנטקעגן, און 400 איש מיט אים. 8 האט יעקב מורא מאד, און ער איז געווען צרר. און ער האט חצה העם וואס מיט אים, און די צאן און די בקר און די גמלים, אין 2 מחנות. 9 און ער האט אמר: אויב עשו וועט בוא אויף

איין מחנה, און וועט זי נכה, וועט די מחנה הנשאר פליטה ווערן. 10 און יעקב האט אמר: אלוקי אבי אברהמען, און אלוקי אבי יצחקן, ה', וואס האט אמר צו מיר: שוב לארצך און צו דיין מולמת, און איך וועל יטב מיט דיר; 11 איך קטן פאר כל חסדים און פאר כל האמת וואס דו האסט עשה מיט עבדך; ווייל מיט מיין מקל בין איך עבר דעם דאזיקן ירדן, און איצט בין איך געווארן 2 מחנות. 12 נצל מיך, נא, פון דער יד פון אחי, פון דער יד פון עשון, ווייל איך האב מורא פאר אים, ער זאל נישט בוא און מיך נכה אם מיט בנים. 13 דו האסט אמר: יטב וועל איך יטב מיט דיר, און איך וועל שום דיין זרע אזוי ווי דער חול פון ים, וואס קען נישט ספר ווערן פון פילקייט. 14 און ער האט דארטן לון יענע לילה; און ער האט לקח פון וואס אים איז בוא צו דער יד, א מנחה פאר אחיו עשון: 15 200 עזים, און 20 תישים, 200 רחלים און 20 אילים, 16 30 גמלים מיט זייערע יונגע, 40 פרות, און 10 פרים, 20 אתונות, און 10 עירם. 17 און ער האט נתן אין דער יד פון זיינע עבדים, צו עדר, צו עדר באזונדער; און ער האט אמר זיינע עבדים: עבר מיר פארויס, און ווארע זאלט איר מאכן צווישן עדר און עדר. 18 און ער האט צוה דעם 1טן, לאמור: אז דיך וועט פגש עשו אחי, און וועט דיך שאל , לאמור: וועמעס ביסטו? און ווהין גייסטו? און וועמעס זיינען די דאזיקע לפניך? 19 זאלסטו אמר: עבדך יעקב; א מנחה איז דאס שלח צו אדוני, צו עשון; און הנה גם ער איז הינטער אונדז. 20 און ער האט צוה גם דעם 2טן און דעם 3טן, און כל וואס זיינען הלך הינטער די עדרים, לאמור: אזוי ווי די דאזיקע רייד זאלט איר דבר צו עשון, אז איר מצא אים; 21 און איר זאלט אמר: הנה איז גם עבדך יעקב הינטער אונדז. ווייל ער האט אמר: אכפרה [כפר] פניו במנחה [זען בראשית 6:14; ישעיהו 53:11] וואס הלך מיר פארויס, און דערנאך וועל איך ראה זיין פנים, אפשר וועט ער מיך נשא. 22 איז די מנחה עבר אים פארויס, און ער האט לון יענע לילה אין מחנה. 23 און ער איז קום אין יענער לילה, און האט לקח זיינע 2 נשים, און זיינע 2 שפחות, און זיינע 11 ילדים, און ער איז עבר דעם מעבר יבוק. 24 ער האט זיי לקח, און האט זיי עבר איבערן נחל, און האט עבר וואס ער האט געהאט. 25 און אז יעקב איז יתר אליין, האט אן איש [בראשית 16:7; 32:30; הושע 12:3-4] זיך אבק מיט אים ביז עלה דער שחר. 26 און אז ער האט ראה אז ער קען אים נישט יכל, האט ער נגע דאס כף פון זיין ירך; און דאס כף פון ירך יעקב איז יקע געווארן אין זיין אבק זיך מיט אים. 27 האט ער אמר: שלח מיך, ווייל דער שחר איז עלה. האט ער אמר: איך וועל דיך נישט שלח, סיידן וועסט מיך ברך. 28 האט ער צו אים אמר: וואס איז שמך? האט ער אמר: יעקב. 29 האט ער אמר: נישט מער זאל יעקב אמר ווערן שמך, נייערט ישראל, ווייל האסט שרה מיט אלוקים און מיט אנוש, און ביסט יכל. 30 האט יעקב שאל און האט אמר: נגד מיר, נא, שמך. האט ער אמר: למה זה שאל אויף שמי? און ויברך אים דארטן. 31 און יעקב האט קרא דעם שם פון המקום פניאל, ווייל: איך האב ראה אלוקים פנים אל פנים, און מיין נפש איז נצל געווארן [זען קור"ב 4:6 see

http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf on page 38 Yeshua Sar HaPanim, Machzor Rosh HaShanah v'Yom Kippurim K'Minhag Sefarad: New York Hebrew Publishing Company. 32 און די שמש איז אים זרח ווי ער איז עבר פניאל. און ער האט צלע אויף זיין ירך. 33 דעריבער אכל נישט די בני-ישראל דעם גיד הנשה וואס אויפן כף פון דיך, ביז אויף יום הזה; ווייל ער האט נגע דאס כף פון ירך יעקב, דעם נשה.

בראב33

1 און יעקב האט נשׂא זיינע אויגן, און האט ראה, און הנה עשו בוא, און 400 איש מיט אים; האט ער חצה די ילדים צו לאהן, און צו רחלען, און צו די 2 שפחות. 2 און ער האט שום די שפחות און זייערע ילדים 1טן, און לאהן און אירע ילדים הינטער זיי, און רחלען און יוספן די אחרונים. 3 און ער איז עבר זיי פארויס, און ער האט זיך שחה צו ארצה 7 מאל ביז ער האט נגש צו אחיו. 4 איז עשו אים ירץ אנטקעגן, און ער האט אים חבק, און איז אים נפל אויפן צואר, און האט אים נשק, און זיי האבן בכה. 5 און ער האט נשׂא זיינע אויגן, און האט ראה די נשים און די ילדים, און ער האט אמר: מי זיינען די דאזיקע ביי דיר? האט ער אמר: די ילדים מיט וואס אלוקים האט חנן עבדך. 6 האבן נגש די שפחות, זיי און זייערע ילדים, און האבן זיך שחה. 7 און גם לאה און אירע ילדים האבן נגש, און האבן זיך שחה; און דערנאך האבן נגש יוסף און רחל, און האבן זיך שחה. 8 האט ער אמר: וואס איז ביי דיר די דאזיקע כל מחנה וואס איך האב פגש? האט ער אמר: צו מצא חן אין די אויגן פון אדוני. 9 האט עשו אמר: איך האב רב, אחי, זאל בלייבן ביי דיר וואס ביי דיר. 10 האט יעקב אמר: לא, נא; אויב, נא, איך האב מצא חן אין דיינע אויגן, זאלסטו לקח מיין מנחה פון ידי, ווייל איך האב ראה דיין פנים, אזוי ווי מע ראה דעם פני אלוקים, און דו האסט מיך רצה. 11 לקח אן, נא, ברכתי וואס איז דיר געבראכט געווארן, ווייל אלוקים האט מיך חנן, און ווייל יש לי כל און ער איז

פצר צו אים, ביז ער האט לקח. 12 האט ער אמר: נסעה [נסע], און איך וועל הלך נגד דיר. 13 האט ער צו אים אמר:
אדוני ידע אז די ילדים זיינען רך, און די צאן און די בקר זיינען עול ביי מיר, און אז מע וועט זיי דפק יום אחד, וועלן
מות כל הצאן. 14 זאל, נא, אדוני עבר פאר זיין עבד, און איך וועל מיר נהל פאמעלעך נאך די רגל פון דעם מקנה
וואס פאר מיר, און נאך די רגל פון די ילדים, ביז וואנען איך וועל בוא צו אדוני קיין שעיר [זען בראשית 14:6]. 15
האט עשו אמר: לאמיך יצג ביי דיר פון העם וואס מיט מיר. האט ער אמר: למה זה? זאל איך מצא חן אין די אויגן
פון אדוני? 16 און עשו האט זיך שוב אין יום ההוא אויף זיין דרך קיין שעיר. 17 און יעקב האט נסע קיין סוכות, און
ער האט בנה פאר זיך בית, און פאר זיינע מקנה האט ער עשה סכות; דעריבער האט מען קרא דעם שם פון דעם
מקום סוכות. 18 און יעקב איז בוא שלום אין דער עיר שכם וואס אין ארץ כנען, ווען ער איז בוא פון פדן-ארם; און
ער האט חנה פאר דער עיר. 19 און ער האט קנה [זען משלי 8:22] דאס חלקת השדה וואס ער האט דארטן נטה זיין
אוהל, פון דער יד פון בני-חמור אבי שכמען, פאר 100 קשיטה. 20 און ער האט דארטן נצב א מזבח, און האט אים
קרא א-ל-אלוקי-ישראל.

בראב34

1 און דינה בת לאהן, וואס זי האט ילד צו יעקבן, איז יצא צו ראה די בנות הארץ. 2 האט שכם בן חמור דעם חוי,
דעם נשיא הארץ, זי ראה, און ער האט זי לקח, און איז שכב מיט איר, און האט זי ענה. 3 און זיין נפש האט זיך דבק
אן בת יעקב דינהן, און ער האט אהב געקריגן די נער, און ער האט דבר צום לב פון דער נער. 4 און שכם האט אמר
צו אביו חמורן, לאמור: לקח מיר די דאזיקע ילדה פאר אן אשה. 5 און יעקב האט שמע אז ער האט טמא זיין בת
דינהן, ווען זיין בנים זיינען געווען מיט זיין מקנה אין שדה; האט יעקב חרש ביז זיי זיינען בוא. 6 און חמור אבי
שכמען איז יצא צו יעקבן, צו דבר מיט אים. 7 און די בני-יעקבן זיינען בוא פון דעם שדה, ווי זיי האבן עס שמע; און
די אנוש האבן זיך עצב, און זיי האט חרה מאד וואס ער האט עשה נבלה אקעגן ישראל, צו שכב מיט דער בת
יעקבן, און כן נישט עשה ווערן. 8 און חמור האט דבר מיט זיי, לאמור: די נפש פון בני שכמען חשק נאך אייער בת.
נתן זי אים, נא, פאר אן אשה. 9 והתחתנו [זע אסימילאציע דורך זייט זיך מתחתן, זע מה"ש 26-21:18 ווו
אסימילאציע איז נישט הדרך המשיחיסטים] מיט אונדז; בנותיכם וועט איר אונדז נתן, און בנותינו וועט איר אייך
לקח. 10 און איר וועט זיך ישב ביי אונדז, און הארץ וועט ישב פאר אייך; ישב און סחר און אחז אייך אין איר. 11
און שכם האט אמר צו אביה און צו אירע אחים: לאמיך מצא חן אין אייערע אויגן, און וואס איר וועט מיר אמר,
וועל איך נתן. 12 רבה אויף מיר מהר און מתן, און איך וועל נתן אזוי ווי איר וועט מיר אמר, נאר נתן מיר די נער פאר
אן אשה. 13 האבן די בני-יעקבן ענה צו שכמען און אביו חמורן מיט מרמה [זען ישעיהו 53:9], און זיי האבן דבר
ווייל ער האט טמא זייער אחות דינהן 14 און זיי האבן צו זיי אמר: מיר יכל נישט עשה די דאזיקע זאך, צו נתן
אחותנו צו אן איש וואס איז ערלה, ווייל דאס איז א חרפה פאר אונדז. 15 נאר מיט דעם באדינג וועלן מיר אות צו
אייך: אויב איר וועט ווערן אזוי ווי מיר, אז ביי אייך זאל מול ווערן כל זכר. 16 דעמאלט וועלן מיר אייך נתן בנותינו,
און בנותיכם וועלן מיר אונדז לקח, און מיר וועלן זיך ישב ביי אייך, און ווערן עם אחד. 17 נאר אז איר וועט נישט
שמע צו אונדז, זיך צו מול, וועלן מיר לקח אונדזער בת, און מיר וועלן הלך. 18 און זייערע דברים זיינען יטב אין די
אויגן פון חמורן, און אין די אויגן פון שכם בן חמורן. 19 און דער יונג האט נישט אחר צו עשה די זאך, ווייל ער האט
חפץ נאך דער בת יעקבן; און ער איז געווען דער נכבד פון כל בית אביו. 20 און חמור און בנו שכם זיינען בוא צום
שער פון זייער עיר, און האבן דבר צו די אנוש פון זייער עיר, לאמור: 21 די דאזיקע אנוש זיינען אין שלום מיט אונדז;
זאלן זיי זיך ישב אין ארץ, און זאלן זיי סחר דרינען; ווייל הנה, הארץ ליגט רחבת ידים פאר זיי. זייערע בנות וועלן
מיר אונדז לקח פאר נשים, און בנותינו וועלן מיר זיי נתן. 22 אבער נאר מיט דעם באדינג וועלן די אנוש אות צו
אונדז זיך צו ישב ביי אונדז, צו ווערן עם אחד, אז ביי אונדז זאל מול ווערן כל-זכר, אזוי ווי זיי זיינען נמולים. 23 זייער
מקנה, און זייער קנין, און כל זייערע בהמות, וועלן דאך זיין אונדזערע; זאלן מיר נאר אות צו זיי, און זיי זאלן זיך ישב
ביי אונדז. 24 האבן כל יצא פון דעם שער פון זיין עיר שמע צו חמורן און צו בנו שכמען, און כל זכר זיינען מול
געווארן, כל יצא פון דעם שער פון זיין עיר. 25 און עס איז געווען אויפן 3טן יום, ווען זיי זיינען געווען אין כאב,
האבן 2 בני יעקב, שמעון און לוי, די אחים פון דינהן, לקח איטלעכער זיין חרב, און זיי זיינען בוא זיכערערהייט אויף
דער עיר, און האבן הרג כל זכר. 26 גם חמורן און בנו שכמען האבן זיי הרג מיטן שארף פון חרב; און זיי האבן לקח
דינהן פון בית שכם, און זיינען יצא. 27 זיינען די בני-יעקבן בוא אויף די חללים, און האבן בזז די עיר, ווייל זיי האבן
טמא זייער אחות; 28 זייערע צאן און זייערע בקר און זייערע חמורים, סיי וואס אין עיר, סיי וואס אין שדה, האבן זיי
לקח; 29 און זייער כל חיל, און כל זייערע טף און זייערע נשים, האבן זיי שבה און בזז: כל וואס אין בית. 30 האט

יעקב אמר צו שמעונען און צו לוין: איר האט מיך עכר, מיך צו הבאיש [באש] ביי דעם ישב הארץ, ביי דעם כנעני און
ביי דעם פרזי; ווייל איך בין א מספר מענטשן, און זיי וועלן זיך אסף אקעגן מיר, און וועלן מיך נכה, און איך און
מיין בית וועלן שמד ווערן. 31 האבן זיי אמר: זאל מען אזוי ווי מיט א זונה זיך עשה אחותנו?

בראב35

1 און אלוקים האט אמר צו יעקבן: קום, עלה קיין בית-א-ל און ישב דארטן, און עשה דארטן א מזבח צו א-ל וואס
האט זיך באוויזן צו דיר ביי דיין ברח פון אחיך עשון. 2 האט יעקב אמר צו זיין בית, און צו כל וואס מיט אים: סור
די אלוקי הנכר וואס צווישן אייך, און טהר אייך, און חלף אייערע שמלה. 3 און לאמיר קום און עלה קיין בית-א-ל,
און איך וועל דארטן עשה א מזבח צו א-ל וואס האט מיר ענה אין יום פון מיין צרה, און איז געווען מיט מיר אויף
הדרך וואס איך בין הלך. 4 האבן זיי נתן יעקבן כל אלוקי הנכר וואס אין זייער יד, און די נזמים וואס אין זייערע
אוזנים; און יעקב האט זיי טמן אונטער דעם אייכנבוים וואס ביי שכם. 5 און זיי האבן נסע; און א חתה פון אלוקים
איז געווען אויף די ערים וואס ארום זיי, און זיי האבן נישט רדף די בני-יעקבן. 6 און יעקב איז בוא קיין לוז וואס אין
ארץ כנען -- דאס איז בית-א-ל -- ער און כל העם וואס מיט אים. 7 און ער האט דארטן בנה א מזבח, און האט
קרא המקום א-ל בית א-ל, ווייל דארטן האט זיך האלוקים גלה צו אים ביי זיין ברח פון אחיו. 8 און דבורה, מינקת
רבקה, איז מות, און זי איז קרב געווארן אונטער בית-א-ל, אונטער דעם אייכנבוים; און ער האט קרא שמו
אלון-בכות. 9 און אלוקים האט זיך ווידער באוויזן צו יעקבן ביי זיין בוא פון פדן-ארם, און ער האט אים ברוך. 10
און אלוקים האט צו אים אמר: שמך איז יעקב; זאל מער נישט קרא ווערן דיין שם יעקב, נייערט ישראל זאל זיין
שמך; און ער האט קרא שמו ישראל [זען זכריה 12-6:11; 3:8 צמח משיח שמו ישוע]. 11 און אלוקים האט צו אים
אמר: איך בין א-ל שדי, פרה דיך און מער דיך; א גוי און א קהל גוים זאל ווערן פון דיר, און מלכים זאלן יצא פון
דיינע חלץ. 12 און הארץ וואס איך האב נתן אברהמען און יצחקן, דיר וועל איך עס נתן, און דיין זרע נאך דיר וועל
איך נתן הארץ. 13 און אלוקים האט זיך עלה פון איבער אים אין המקום ווו ער האט מיט אים דבר. 14 און יעקב
האט נצב א מצבה אויף המקום ווו ער האט מיט אים דבר, א מצבה פון אבן, און ער האט נסך אויף אים א נסך, און
יצק אויף אים שמן. 15 און יעקב האט קרא דעם שם פון המקום וואס אלוקים האט דבר מיט אים דארטן,
בית-א-ל. 16 און זיי האבן נסע פון בית-א-ל. און ווען עס איז נאך געווען א שטרעק ארץ צו בוא קיין אפרתה [זען
מיכה 5:1], איז רחל ילד, און זי האט געהאט א קשה ילד. 17 און עס איז געווען, אין איר קשה ילד, האט די
אקושערקע צו איר אמר: זאלסט נישט מורא האבן, ווייל גם דאס איז דיר א בן. 18 און עס איז געווען, ווען איר
נשמה איז יצא, בעת זי איז מות, האט זי קרא שמו בן-אוני; נאר אביו האט אים קרא בנימין. 19 און רחל איז מות,
און זי איז קבר געווארן אויפן דרך קיין אפרתה, דאס איז בית-לחם [זען מיכה 2-5:1, צו זיין געבורט ארט פון
משיח]. 20 און יעקב האט נצב א מצבה אויף איר קבר [זען קבר פון משיח, ישעיהו 53:9]; דאס איז די מצבה פון
קברת רחל ביז אויף היום. 21 און ישראל האט נסע, און ער האט נטה זיין אוהל פון יענער זייט מגדל-עדר. 22 און
עס איז געווען ווען ישראל האט שכן אין ארץ ההוא, איז הלך ראובן און איז שכב מיט בלהה, פילגש אביו [זען שיר
השירים 6:8]; און ישראל האט עס שמע. און די בני-יעקבן זיינען געווען 12: 23 די בני-לאהן: בכור יעקב ראובן, און
שמעון, און לוי, און יהודה, און יששכר, און זבולון; 24 די בני-רחלען: יוסף און בנימין; 25 און די בני-בלהה, שפחת
רחל: דן און נפתלי; 26 און די בני-זלפה, שפחת לאה: גד און אשר. דאס זיינען די בני-יעקבן, וואס זיינען אים ילד
געווארן אין פדן-ארם. 27 און יעקב איז בוא צו אביו יצחקן קיין ממרא, קיין קרית-ארבע: דאס איז חברון: וואס
דארטן האט גור אברהם און יצחק. 28 און די ימי יצחקן זיינען געווען 180 שנה. 29 און יצחק איז גור און איז מות,
און ער איז אסף געווארן צו עמו, זקן און שבע [זען שׂבע, ישעיהו 53:11] מיט ימים. און עשו און יעקב זיין בנים
האבן אים קבר.

בראב36

1 און דאס זיינען די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון עשון, דאס איז אדום. 2 עשו האט לקח זיינע
נשים פון די בנות פון כנען: עדה בת אילון דעם חתי, און אהליבמה בת ענהן בת צבעון דעם חוי; 3 און בשמת בת
ישמעאלן, די אחות פון נביותן. 4 און עדה האט עשון ילד אליפזן; און בשמת האט ילד רעואלן; 5 און אהליבמה
האט ילד יעושן, און יעלמען, און קרחן. דאס זיינען די בני-עשון, וואס זיינען אים ילד געווארן אין ארץ כנען. 6 און
עשו האט לקח זיינע נשים, און זיינע בנים און זיינע בנות, און כל נפשות פון זיין בית, און זיין מקנה, און כל זיינע

בהמות, און זיין כל קנין וואס ער האט רכש אין ארץ כנען, און ער איז הלך אין ארץ, אוועק פון אחיו יעקבן. 7 ווייל
זייער רכש איז געווען צו רב אויף צו ישב באנאנד, און הארץ פון זייער מגור האט זיי נישט יכל נשׂא פון וועגן זייער
מקנה. 8 האט עשו זיך ישב אויפן הר שעיר; עשו דאס איז אדום. 9 און דאס זיינען די תולדות [זען תולדות משיח בן
דוד מתי 1:1] פון עשו דעם אב פון אדום אויפן הר שעיר. 10 דאס זיינען די שמות פון בני-עשו: אליפז בן עדהו אשר
עשו, רעואל בן בשמתן אשת עשו. 11 און די בני-אליפזן זיינען געווען: תימן, אומר, צפו, און געתם, און קנז. 12 און
תמנע איז געווען א פילגש [זען שיר השירים 6:8] פון אליפזן בן עשו, און זי האט אליפזן ילד עמלקן. דאס זיינען די
בני-עדהן אשת עשו. 13 און דאס זיינען די בני-רעואלן: נחת, און זרח, שמה, און מזה. דאס זיינען געווען די
בני-בשמתן אשת עשו. 14 און דאס זיינען געווען די בנים פון אשת עשו אהליבמה בת ענהן בת צבעונען; זי האט
עשון ילד יעושן, און יעלמען, און קרחן. 15 דאס זיינען אלופי בני-עשו: בני-אליפזן בכור עשו: אלוף פון תימן, אלוף
אומר, אלוף צפו, אלוף קנז, 16 אלוף קרח, אלוף געתם, אלוף עמלק. דאס זיינען אלופי אליפז אין ארץ אדום. דאס
זיינען בני-עדהן. 17 און דאס זיינען בני-רעואלן בן עשו: אלוף פון נחת, אלוף זרח, אלוף שמה, אלוף מזה. דאס זיינען
אלופי רעואל אין ארץ אדום. דאס זיינען די בני-בשמת עשת עשו. 18 און דאס זיינען בני-אהליבמה אשת עשו: דער
אלוף פון יעוש, אלוף יעלם, אלוף קרח; דאס זיינען די אלופי אהליבמה בת ענהן אשת עשו. 19 דאס זיינען בני-עשו,
און דאס זיינען זייערע אלופים; דאס איז אדום. 20 דאס זיינען די בני-שעיר דעם חורי, די ישב הארץ: לוטן, און
שובל, און צבעון, און ענה, 21 און דשון, און אצר, און דישן, דאס זיינען די אלופי די חורים, בני-שעיר אין ארץ אדום.
22 און די בני-לוטנען זיינען געווען חורי און הימם. און אחות לוטן איז געווען תמנע. 23 און דאס זיינען די
בני-שובלן: עלון, און מנחת, און עיבל, שפו, און אונם. 24 און דאס זיינען די בני-צבעונען: איה און ענה. דאס איז דער
ענה וואס האט מצא די ימם אין דער מדבר, ווען ער האט רעה די חמורים פון אביו צבעונען. 25 און דאס זיינען די
בני-ענהן: דשון, און אהליבמה בת ענהן. 26 און דאס זיינען די בני-דשונען: חמדן, און אשבן, און יתרן, און כרן. 27
דאס זיינען די בני-אצרן: בלהן, און זעון, און עקן. 28 דאס זיינען די בני-דישנען: עוץ און ארן. 29 דאס זיינען די
אלופי החורי: דער אלוף פון לוטן, אלוף שובל, אלוף צבעון, אלוף ענה, 30 אלוף דשון, אלוף אצר, אלוף דישן. דאס
זיינען די אלופי החורי, לויט זייערע אלופים אין ארץ שעיר. 31 און דאס זיינען די מלכים וואס האבן מלך אין ארץ
אדום, איידער עס האט מלך א מלך ביי די בני-ישראל. 32 עס האט מלך אין אדום בלע בן בעורן; און דער שם פון
זיין עיר איז געווען דנהבה. 33 איז בלע מות, און תחת האט מלך יובב בן זרחן, פון בצרה. 34 איז יובב מות, און תחת
האט מלך חושם פון ארץ התימני. 35 איז חושם מות, און תחת האט מלך הדד בן בדדן, וואס האט נכה מדין אין
שדה מואב; און דער שם פון זיין עיר איז געווען עוית. 36 איז הדד מות, און תחת האט מלך שמלה פון משרקה. 37
איז שמלה מות, און תחת האט מלך שאול פון רחובות הנהר. 38 איז שאול מות, און תחת האט מלך בעל-חנן בן
עכבורן. 39 איז בעל-חנן בן עכבורן מות, און תחת האט מלך הדד; און דער שם פון זיין עיר איז געווען פעו; און דער
שם פון זיין אשה איז געווען מהיטבאל בת מטרד בת מי-זהבן. 40 און דאס זיינען די שמות פון די אלופי עשו, לויט
זייערע משפחות, לויט זייערע מקומות, מיט זייערע שמות: דער אלוף תמנע, אלוף עלוה, אלוף יתת, 41 אלוף
אהליבמה, אלוף אלה, אלוף פינון, 42 אלוף קנז, אלוף תימן, אלוף מבצר, 43 אלוף מגדיאל, אלוף עירם. דאס זיינען
די אלופי אדום לויט זייערע מושבות, אין הארץ פון זייער אחוזה. דאס איז עשו אבי אדום.

[וישב]

בראב37

1 און יעקב איז ישב אין הארץ מגורי אביו, אין ארץ כנען. 2 דאס איז די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1]
יעקבן: יוסף צו 17 שנה איז געווען רועה מיט אחיו ביי די צאן; און ער איז געווען נער מיט די בני-בלההן, און מיט די
בני-זלפהן, די נשים פון אביו; און יוסף האט געבראכט זייער דבה רעה אויף זיי צו אביהם. 3 און ישראל האט אהב
יוספן מער פון כל זיין בנים, ווייל ער איז ביי אים געווען א בן-זקונים. און ער האט אים עשה א כתונת פסים [זען
יוח' 19:23]. 4 און אז אחיו האבן ראה אז אביהם האט אים אהב פון כל אחיו, האבן זיי אים שנא, און נישט יכל דבר
צו אים לשלום. 5 און יוספן האט זיך חלם א חלום [זען מתי 2:22], און ער האט נגד אחיו, און זיי האבן יסף עוד שנא
אים. 6 און ער האט צו זיי אמר: שמע נא דעם דאזיקן חלום וואס מיר האט זיך חלם: 7 און הנה מיר אלם אלומה
אין שדה, און הנה מיין אלומה האט זיך קום, און איז גם נצב; און הנה, אייערע אלומה האבן זיך סבב, און האבן זיך
שחה צו מיין אלומה. 8 האבן אחיו צו אים אמר: מלך ווילסטו מלך איבער אונדז? אדער משל ווילסטו משל איבער
אונדז? און זיי האבן יסף עוד שנא אים פאר זיינע חלומות, און פאר זיינע דברים [זען יוח' 8:42]. 9 און אים האט זיך

ווידער חלם אן אנדער חלום, און ער האט ספר אחיו, און האט אמר: הנה האט זיך מיר ווידער חלם א חלום: און הנה די שמש און די לבנה און די 11 כוכבים שחה זיך צו מיר. 10 און ווי ער האט עס ספר אביו און אחיו, האט אביו גער אים, און האט צו אים אמר: וואס איז דאס פאר א חלום וואס דיר האט זיך חלם? זאל איך און אמך און אחיך בוא בוא זיך שחה פאר דיר צו ארצה? 11 ויקנאו-בו אחיו ואביו שמר את-הדבר [זען לוקס 2:51]. 12 און אחיו זיינען הלך פאר דעם ציל צו זיין רועה צאן אביחם אין שכם. 13 האט ישראל אמר צו יוספן: דיינע אחים רעה דאך אין שכם; הלך און איך וועל דיך שלח צו זיי. האט ער צו אים אמר: הנני. 14 האט ער צו אים אמר: הלך נא ראה אויב שלום איז צו אחיך, און שלום צו די צאן, און שוב מיר אן דבר. און ער האט אים שלח פון דעם עמק חברון, און ער איז בוא קיין שכם. 15 האט אים מצא אן איש, און הנה ער תעה אין שדה; און דער איש האט אים שאל, לאמור: וואס בקש? 16 האט ער אמר: אחי זוך איך צו בקש; נגד מיר, נא, ווו רעה זיי? 17 האט דער איש אמר: זיי האבן נסע פון דאנען, ווייל איך האב שמע ווי זיי אמר: לאמיר הלך קיין דותן. איז יוסף הלך נאך אחיו, און ער האט זיי מצא אין דותן. 18 און ווי זיי האבן אים ראה פון ווייטן, און איידער נאך ער האט קרב צו זיי, האבן זיי זיך נכל קעגן אים, אים צו מות. 19 און זיי האבן אמר איינער צום אנדערן: הנה בוא דער דאזיקער בעל-חלומות. 20 און איצט, הלך, און לאמיר אים הרג, און אים שלך אין איינער פון די בורות, און מיר וועלן אמר: א חיה רעה האט אים אכל; און מיר וועלן ראה וואס וועט ווערן פון זיינע חלומות [זען מתי 27:42; 27:63-64]. 21 האט ראובן שמע, און ער האט אים געזוכט צו נצל פון זייער יד, און האט אמר: לאמיר אים נישט נכה דאס נפש. 22 און ראובן האט צו זיי אמר: איר זאלט נישט שפך דם; שלך אים אריין אין יענער בור וואס אין מדבר, נאר א יד זאלט איר נישט שלח אויף אים: כדי אים צו נצל פון זייער יד, אים שוב צו אביו. 23 און עס איז געווען, ווי יוסף איז בוא צו אחיו, אזוי האבן זיי פשט יוספן זיין כתונת [זען יוח' 23: 19], דאס כתונת הפסים וואס אויף אים. 24 און זיי האבן אים לקח, און האבן אים שלך אין דער בור. און די בור איז געווען ליידיק, קיין מים איז אין איר נישט געווען. 25 און זיי האבן זיך ישב אכל לחם. און זיי האבן נשא זייערע אויגן, און האבן ראה, און הנה אן אורחה ישמעאלים בוא פון גלעד, און זייערע גמלים נשׂא נכואת און צרי און לט וואס זיי הלך ירד קיין מצרים. 26 האט יהודה אמר צו אחיו: וואס וועט בצע, אז מיר וועלן הרג אחינו, און מיר וועלן כסה זיין דם? 27 הלך, און לאמיר אים מכר [זען מתי 26:15] צו די ישמעאלים, און ידנו זאל נישט זיין אויף אים; ווייל אחינו און בשרנו איז ער. און אחיו האבן שמע. 28 און ווי די מדינים, די סוחרים, זיינען עבר, אזוי האבן זיי משך און עלה יוספן פון דער בור, און זיי האבן מכר יוספן צו די ישמעאלים פאר 20 כסף [זען תהילים 105:17; פיל 2:7; מתי 27:9]; און די האבן בוא יוספן קיין מצרים. 29 און ראובן האט זיך שוב צו דער בור, און הנה אֵין יוסף אין דער בור [זען מרק' 16:6] און ער געמאכט די קריעה פון זיינע בגדים. 30 און ער האט זיך שוב צו אחיו, און האט אמר: דער ילד איז נישטא, און איך, ווו טו איך מיך בוא? 31 און זיי האבן לקח כתונת יוסף, און האבן שחט א שעיר עזים, און האבן טבל דאס כותונת אין דעם דם [זען געטובלט אין מָוֶת פון משיח, רומ' 6:3; קול' 3:9; אפס' 4:22-24]. 32 און זיי האבן שלח דאס כותונת הפסים, און בוא צו אביהם, און זיי אמר: דאס האבן מיר מצא; נכר נא אויב דאס איז כותונת בנך אדער נישט. 33 האט ער עס נכר, און ער האט אמר: כותונת בנך; א חיה רעה האט אים אכל, טרף טרף געווארן איז יוסף! 34 און יעקב געמאכט די קריעה פון זיינע שמלה, און שום זאק אויף זיינע מתנים, און ער האט אבל אויף בנו ימים רבים. 35 און כל זיין בנים און כל זיינע בנות זיינען קום אים צו נחם, נאר ער האט זיך נישט געוואלט נחם; און ער האט אמר: פארוואר, אן אבל וועל איך ירד צו בני אין שאול. און אביו האט אים בכה. 36 און די מדינים האבן אים מכר אין מצרים צו פוטיפרן, סריס פרעהן, דעם שר הטבחים.

בראב38

1 און עס איז געווען אין יענער צייט, האט יהודה ירד פון אחיו, און ער האט נטה צו אן איש עדולמי, וואס שמו איז געווען חירה. 2 און יהודה האט דארטן ראה בת איש כנעני שמו שוע, און ער האט זי לקח, און איז בוא צו איר. 3 און זי איז הרה געווארן, און האט ילד בן; און ער האט קרא שמו ער. 4 און זי איז ווידער הרה געווארן, און האט ילד בן; און זי האט קרא שמו אונן. 5 און זי האט יסף ווידער ילד בן; און זי האט קרא שמו שלה. און ער איז געווען אין כזיב, אז זי האט אים ילד. 6 און יהודה האט לקח אן אשה פאר ער זיין בכור, וואס איר שם איז געווען תמר. 7 און ער, בכור יהודה, איז געווען רע אין די אויגן פון ה', און ה' האט אים מות. 8 האט יהודה אמר צו אונן: בוא צו אשת אחיך, און יבם צו זי, און קום זרע פאר אחיך. 9 און אזוי ווי אונן האט ידע אז דער זרע וועט נישט געהערן צו אים, איז, אז ער איז בוא צו אשת אחיו, האט ער שחת צו דער ארצה, כדי נישט צו נתן זרע צו אחיו. 10 איז געווען רעע אין די אויגן פון ה' וואס ער האט עשה, און ער האט אים גם מות. 11 האט יהודה אמר צו זיין שנור תמרן: ישב אן אלמנה

אין בית אביך, ביז בני שלה וועט גדל; ווייל ער האט אמר: טאמער וועט ער גם מות אזוי ווי אחיו. איז תמר הלך, און איז ישב אין בית אביה. 12 האבן זיך געמערט די ימים, און בת שוע אשת יהודהן איז מות. און אז יהודה האט זיך געהאט נחם, איז ער עלה צו די גזז [זען ישעיהו 53:7] פון זיינע צאן קיין תמנה, ער און זיין רֵעַ חירה פון עדולם. 13 איז נגד געווארן תמרן, לאמור: הנה, דיין חם עלה קיין תמנה, צו גזז זיינע צאן. 14 האט זי סור אירע בגדי אלמנות פון זיך, און האט זיך כסה מיט א צעיף, און זיך עלף, און זי האט זיך ישב ביים פתח פון עין, וואס אויפן דרך קיין תמנה; ווייל זי האט ראה אז שלה איז גדל, און זי איז נישט נתן געווארן צו אים פאר אן אשה. 15 און יהודה האט זי ראה, און ער האט זי חשב פאר א זונה, ווייל זי האט כסה איר פנים. 16 האט ער נטה צו איר ביים דרך, און האט אמר: יחב, נא, לאמיך בוא צו דיר; ווייל ער האט נישט ידע אז זי איז זיין שנור. האט זי אמר: וואס וועסטו מיר נתן, אז דו וועסט בוא צו מיר? 17 האט ער אמר: איך וועל שלח א גדי עזים פון הצאן. האט זי אמר: סיידן וועסט מיר נתן אן ערבון [זען אפס' 1:14] ביז דו שלח. 18 האט ער אמר: וואס פאר אן ערבון זאל איך דיר נתן? האט זי אמר: דיין חותם, און דיין פתיל, און דיין מטה וואס אין ידך. האט ער עס איר נתן, און ער איז צו איר בוא, און זי איז הרה [זען הרה, ישעיהו 7:14, מוטער פון משיח] געווארן פון אים. 19 און זי איז קום און איז הלך, און זי האט סור פון זיך איר צעיף, און האט לבש אירע בגדי אלמנות. 20 און יהודה האט שלח דאס גדי-עזים דורך דער יד פון זיין רֵעַ פון עדולם, כדי לקח דעם ערבון פון דער יד האשה; נאר ער האט זי נישט מצא. 21 האט ער שאל די אנוש פון איר מקום, לאמור: ווו איז די קדשה וואס איז געווען אין עין ביים דרך? האבן זיי אמר: דא איז נישט געווען קיין קדשה. 22 האט ער זיך שוב צו יהודהן, און האט אמר: איך האב זי נישט מצא. און גם די אנוש פון המקום האבן אמר: דא איז נישט געווען קיין קדשה. 23 האט יהודה אמר: זאל זי עס לקח פאר זיך, כדי מיר זאלן נישט ווערן בוז; הנה איך האב שלח דאס דאזיקע גדי, און דו האסט זי נישט מצא. 24 און עס איז געווען אין ארום 3 חדשים, איז נגד געווארן יהודהן, לאמור: דיין שנור תמר האט זנה געווען, און הנה איז זי גם הרה [זען הרה, ישעיהו 7:14, מוטער פון משיח] פון זנות. האט יהודה אמר: יצא זי, און זאל זי שרף ווערן. 25 ווי זי איז יצא געווארן, אזוי האט זי שלח צו איר חם: פון דעם איש וואס די דאזיקע געהערן צו אים, בין איך הרה [זען הרה, ישעיהו 7:14, מוטער פון משיח]. און זי האט אמר: דערקען אקארשט וועמעס איז דער דאזיקער חותם, און די פתילים, און דער מטה? 26 האט יהודה נכר, און ער האט אמר: זי איז צדק פון מיר ,ווייל איך האב זי נישט נתן צו בני שלהן. נאר ער האט מער ווידער נישט ידע איר. 27 און עס איז געווען אין דער צייט פון איר ילד [זען ילד, ישעיהו 9:5, ילד לנו א-ל גבור משיח האדון, דניאל 7:13-14; מלאכי 3:1], הנה תאומים איז אין איר בטן. 28 און עס איז געווען, אז זי האט ילד, האט איינער נתן ידו, און די מילדת האט לקח און האט קשר אן ידו א שני, לאמור: דער דאזיקער איז יצא ראשון. 29 און עס איז געווען, ווי ער שוב ידו, הנה אחיו איז יצא; האט זי אמר: מה פרצת עליך פרץ? און מע האט קרא שמו פרץ [זען לוקס 3:33; מתי 1:3]. 30 און דערנאך איז יצא אחיו, וואס אויף ידו איז געווען דער שני; און מע האט קרא שמו זרח.

בראב39

1 און יוסף איז ירד געווארן קיין מצרים, און פוטיפר, סריס פרעהן, דער שר הטבחים [טבח], אן איש מצרי, האט אים קנה [זען משלי 8:22] פון דער יד פון די ישמעאלים וואס האבן אים אהין ירד. 2 און ה' איז געווען מיט יוספן, און ער איז געווען אן איש מצליח; און ער איז געווען אין בית אדניו המצרי. 3 און אדניו האט ראה, אז ה' איז מיט אים, און כל וואס ער עשה, ה' צלח בידו [זען ישעיהו 53:10]; 4 האט יוסף מצא חן אין זיינע אויגן, און ער האט אים שרת. און ער האט אים איז מפקד איבער זיין בית, און כל וואס ער האט געהאט, האט ער נתן אין ידו. 5 און עס איז געווען, פון זינט ער האט אים הפקיד (פקד) איבער זיין בית, און איבער כל וואס ער האט געהאט, האט ה' ברך בית המצרי בגלל יוסף, און ברכת ה' איז געווען אויף כל וואס ער האט געהאט אין בית און אין שדה. 6 האט ער עזב כל וואס ער האט געהאט אין יד יוסף, און ער האט נישט ידע קיין זאך, אחוץ דעם לחם וואס ער האט אכל. און יוסף איז געווען יפה תואר און יפה מראה. 7 און עס איז געווען נאך די דאזיקע געשעענישן, האט אשת אדוניו נשׂא אירע אויגן אויף יוספן, און זי האט אמר: שכב מיט מיר. 8 האט ער מאן, און ער האט אמר צו אשת אדוניו: זע, אדוני ידע נישט וואס איז מיט אים אין בית, און כל וואס ער האט, האט ער נתן אין ידי. 9 ער איז אין דעם דאזיקן בית נישט גדול פון מיר, און ער האט נישט חשך פון מיר קיין זאך, נאר בלויז דיך, ווייל דו ביסט זיין אשה. היינט ווי קען איך עשה הרעה הגדולה הזאת, און חטא צו אלוקים? 10 און עס איז געווען, אז זי האט דבר צו יוספן יום יום, און ער האט נישט שמע צו איר, צו שכב אצל [זען אצל, משלי 8:30; 30:4; יוח' 1:1, חכמה ה' אצל ה', דניאל 7:13-14] איר, אדער צו זיין מיט איר, 11 און היה, איין יום ווען ער איז בוא אין בית צו עשה זיין מלאכה, ואֵין איש פון אנוש הבית איז דארטן נישט געווען אין בית, 12 האט זי אים תפש פאר זיין בגד, לאמור: שכב מיט מיר. האט ער עזב זיין בגד

אין איר יד, און איז נוס און ער יצא דרויסן. 13 און עס איז געווען, ווי זי האט ראה, אז ער האט עזב [זען עזב, תהילים 22:2; 16:10; מתי 27:46] זיין בגד אין איר יד, און איז נוס דרויסן, 14 אזוי האט זי קרא צו אירע אנוש הבית, און האט צו זיי אמר, לאמור: זעט, מע האט אונדז געבראכט אן איש עברי, צו צחק פון אונדז; ער איז בוא צו מיר צו שכב מיט מיר, און איך האב קרא אויף א קול גדול. 15 איז, ווי ער האט שמע, אז איך האב רום מיין קול און האב קרא, אזוי האט ער עזב זיין בגד אצל מיר, און איז נוס און יצא דרויסן. 16 און זי האט נוח זיין בגד אצל זיך, ביז אדניו איז בוא אהיים. 17 און זי האט דבר צו אים אזוי ווי די דאזיקע דברים, לאמור: דער עבד העברי וואס דו האסט אונדז געבראכט, איז בוא צו מיר צו צחק פון מיר. 18 און עס איז געווען, ווי איך האב רום מיין קול און האב קרא, אזוי האט ער עזב זיין בגד אצל מיר, און איז נוס דרויסן. 19 און עס איז געווען, ווי אדניו האט שמע די דברי אשתו, וואס זי האט צו אים גערעדט, לאמור: אזעלכע זאכן האט עשה צו מיר עבדך, האט ער חרה אפו. 20 און אדוני יוסף האט אים נתן אין בית הסוהר אין מקום ווו דעם אסורי המלך זיינען אסר; און ער איז דארטן געווען אין בית הסוהר. 21 און ה' איז געווען מיט יוספן, און ער האט נטה צו אים חסד, און אים נתן חן אין די אויגן פון דעם שר בית הסוהר. 22 און דער שר בית הסוהר האט נתן אויף דער יד פון יוספן כל האסירם וואס אין בית הסוהר; און כל וואס מע האט דארטן עשה, האט ער עשה. 23 און דער שר בית הסוהר האט נישט ראה קיין שום זאך אונטער ידו, ווייל ה' איז געווען מיט אים, און וואס ער האט עשה, האט ה' מצליח [זען צלח, ישעיהו 53:10].

בראה40

1 און עס איז געווען נאך די דאזיקע געשעענישן, האט דער משקה מלך מצרים, און דער אפה, זיך חטא אקעגן זייער אדון המלך מצרים. 2 און פרעה האט קצף אויף זיינע 2 סריסים, אויף דעם שר המשקים און אויף דעם שר האופים [אפה]. 3 און ער האט זיי נתן אין משמר אין בית שר הטבחים [טבח] אין בית הסוהר, אין דער מקום וואס יוסף איז דארטן געווען אסר. 4 און דער שר הטבחים האט פקד יוספן לעבן זיי, און ער האט זיי שרת; און זיי זיינען געווען ימים אין דער משמר. 5 האט זיך ביידן געחלומט א חלום אין איין לילה, איטלעכן זיין חלום, איטלעכן מיט זיין אייגן פיתרון [קור"א 12:10] פון זיין חלום, דעם משקה און דעם אפה פון מלך מצרים, וואס זיינען געווען אסר אין בית הסוהר. 6 און יוסף איז בוא צו זיי אין דער בוקר, און האט זיי ראה, הנה זיי זיינען זעף. 7 האט ער שאל די סריסים פון פרעהן וואס מיט אים אין דער משמר בית אדוניו, לאמור: למה זיינען אייערע פנימער הנה זעף? 8 האבן זיי צו אים אמר: אונדז האט זיך געחלומט א חלום, און עס איז נישטא קיין פותר. האט יוסף צו זיי אמר: פיתרונים זיינען דאך פון אלוקים, נו? ספר מיר, נא. 9 האט דער שר המשקים ספר זיין חלום צו יוספן, און ער האט צו אים אמר: מיר חלומט זיך, און הנה פאר מיר איז גפן, 10 און אויפן גפן 3 שריגם; און ווי ער פרח, איז עלה זיין נץ, האבן זיינע אשכול געצייטיקט ענבים. 11 און כוס פרעה איז געווען אין ידי; האב איך לקח די ענבים, און האב זיי שחט אין כוס פרעה, און נתן דעם כוס אין כף פרעה. 12 האט יוסף צו אים אמר: דאס איז דער פיתרון דערפון: די 3 שריגם דאס זיינען 3 ימים. 13 אין 3 ימים ארום וועט פרעה נשא [זען נשא, ישעיהו 52:13-53:12] דיין קאפ, און וועט דיך שוב אויף דיין כן, און וועסט נתן כוס פרעה אין ידו, לויטן פריערדיקן משפט, ווען דו ביסט געווען זיין משקה. 14 נאר זאלסט מיך זכר [זען לוקס 22:19] ביי זיך, אז דיר וועט יטב זיין, און זאלסט עשה, נא, א חסד מיט מיר, און מיך זכר פאר פרעהן, און מיך יצא פון דעם דאזיקן בית. 15 ווייל געגנבעט בין איך געגנבעט געווארן פון הארץ העברים; און דא גם האב איך קיין זאך נישט עשה, וואס מע האט מיך שום אין בור. 16 האט דער שר האופים ראה אז ער האט צום גוטן פותר געווען, און ער האט אמר צו יוספן: מיר גם האט זיך געחלומט, און הנה 3 סל חורי זיינען אויף מיין קאף; 17 און אין דעם אויבערשטן סל איז פון אלערליי מאכל פאר פרעהן, מעשה אפה, און די עוף אכל זיי פון דעם סל איבער מיין קאף. 18 האט יוסף ענה און האט אמר: דאס איז דער פיתרון דערפון: די 3 סלים דאס זיינען 3 ימים. 19 אין 3 ימים ארום וועט פרעה נשא דיין קאפ פון דיר, און וועט דיך תלה אויף אן עץ [זען בן דוד תקע נאך חי תלוי אויף עץ, זע בן דוד דקרו און אויפהונגען אויף א בוים, שמואל ב 14-18:9; זכריה 12:10; תהילים 22:17; ישעיהו 53:5 ;יוח' 19:34], און די עוף וועלן אכל דיין בשר פון דיר. 20 און עס איז געווען אויפן 3טן יום, אין פרעהס געבורטסטאג, האט ער עשה א משתה פאר כל עבדיו, און האט נשא דעם קאפ פון דעם שר המשקים, און דעם קאפ פון דעם שר האופים, אין בייזיין פון זיין עבדים. 21 און ער האט שוב דעם שר המשקים צו זיין משקה; און ער האט נתן דעם כוס אין כף פרעה. 22 און דעם שר האופים האט ער תלה, אזוי ווי יוסף האט זיי פותר געווען. 23 אבער דער שר המשקים האט נישט זכר [זען לוקס 22:19] אן יוספן, און האט אים שכח.

[מקץ]

1 און עס איז געווען צום סוף פון 2 יאר צייט, האט זיך פרעהן געחלומט, און הנה ער עמד ביים טייך. 2 און הנה
עלה פון טייך 7 פרות [פרה], שיין אויפן אויסזען און פעט אויפן בשר; און זיי האבן זיך רעה אין דעם אחו. 3 און
הנה עלה נאך זיי פון טייך 7 אנדערע פרות [פרה], מיאוס אויפן מראה, און מאגער אויפן בשר; און זיי האבן זיך עמד
אצל יענע פרות ביים שפה פון טייך. 4 און די מיאוסע אויפן מראה און דק בשר פרות [פרה] האבן אכל די 7 שיינע
אויפן מראה און פעטע פרות [פרה]. און פרעה האט זיך יקץ [זען קיץ אין גיהנום, דניאל 12:2]. 5 און ער איז ישן,
און אים האט זיך געחלומט א 2טן מאל, און הנה 7 שבלים עלה אויף קנה אחד בריאות און טבות. 6 און הנה צמח
[זען צמח משיח, זכריה 6:11-12] נאך זיי 7 שבולת דק און שדף פון מזרח-ווינט. 7 און די דק שבלים האבן בלע די 7
בריאות און פולע שבלים. און פרעה האט זיך יקץ [זען קיץ אין גיהנום, דניאל 12:2], און הנה עס איז א חלום. 8 און
עס איז געווען אין דער בוקר, איז זיין רוח געווען פעם, און ער האט שלח און קרא כל חרטומים פון מצרים, און
אירע כל חכמים; און פרעה האט זיי ספר זיינע חלומות, נאר קיינער האט זיי נישט געקענט פתר פאר פרעהן. 9
האט דער שר המשקים דבר צו פרעהן, לאמור: מיינע חטא מוז איך היום זכר. 10 פרעה האט קצף אויף עבדיו, און
האט מיך נתן אין דער משמר פון דעם בית שר הטבחים, מיך און דעם שר האופים. 11 האט זיך אונדז געחלומט א
חלום אין איין לילה, מיר און אים; איטלעכן מיט זיין אייגן פיתרון פון זיין חלום האט זיך אונדז געחלומט. 12 און
דארטן איז מיט אונדז געווען א נער, א עברי, אן עבד פון דעם שר הטבחים, האבן מיר אים ספר, און ער האט אונדז
פתר געווען חלומתינו; איטלעכן לויט זיין חלום האט ער פתר געווען. 13 און עס איז געווען, אזוי ווי ער האט אונדז
פתר געווען, אזוי איז געשען: מיך האט מען שוב אויף מיין כן, און אים האט מען תלה [זען בן דוד תקע נאך חי תלוי
אויף עץ, זע בן דוד דקרו און אויפהונגען אויף א בוים, שמואל ב 14-18:9; זכריה 12:10; תהילים 22:17; ישעיהו 53:5
;יוח' 19:34]. 14 האט פרעה שלח און קרא יוספן, און מע האט אים אויף רוץ פון בור. און ער האט זיך גלח, און האט
חלף זיינע שמלה, און איז בוא צו פרעהן. 15 האט פרעה אמר צו יוספן: מיר האט זיך געחלומט א חלום, און עס איז
נישטא קיין פותר; און איך האב שמע אויף דיר לאמר, אז דו שמע א חלום, און אים פתר. 16 האט יוסף ענה צו
פרעהן, לאמור: נישט איך, אלוקים וועט ענה דעם שלום פרעהן [זען שלום, ישעיהו 53:5]. 17 האט פרעה דבר צו
יוספן: מיר חלומט זיך, און הנה איך עמד ביים שפה פון טייך. 18 און הנה עלה פון טייך 7 פרות [פרה], פעט אויפן
בשר און שיין אויפן תואר; און זיי האבן זיך רעה אין אחו. 19 און הנה עלה נאך זיי 7 אנדערע פרות [פרה], דלה און
זייער רע אויפן תואר און רק אויפן בשר, וואס אין כל ארץ מצרים האב איך נישט ראה זייער גלייכן אין רע. 20 און
די רק און רע פרות [פרה] האבן אכל די 1טן 7 פעטע פרות [פרה]. 21 און זיי בוא אריין אין זיי, און עס איז נישט
געווען ידע אז זיי בוא אין זיי אריין, און זייער מראה איז געווען אזוי רע ווי אין תחלה. און איך האב זיך יקץ [זען יקץ,
דניאל 12:2]. 22 און איך האב ראה אין מיין חלום, און הנה 7 שבלים עלה [זען עלה, ישעיהו 53:2] אויף קנה אחד,
פולע און גוטע. 23 און הנה צמח [זען צמח, זכריה 6:11-12] נאך זיי 7 שבלים צנם, דינע, שדף פון מזרח-ווינט. 24 און
די דינע שבלים האבן בלע די 7 שבלים טובות. האב איך אמר די חרטומים, ואֵין מגיד לי [רומ' 10:14]. 25 האט יוסף
אמר צו פרעהן: דער חלום פון פרעהן איז אחד; וואס האלוקים וויל עשה האט ער נגד פרעהן [זען נגד, שמואל ב
7:11-12]. 26 די 7 גוטע פרות [פרה] דאס זיינען 7 שנה, און די 7 גוטע שבלים דאס זיינען 7 שנה; הנה חלום אחד איז
דאס. 27 און די 7 רק און רע פרות [פרה], וואס זיינען עלה נאך זיי, דאס זיינען 7 שנה; און די 7 ליידיקע שבלים שדף
פון מזרח-ווינט, דאס וועלן זיין 7 שנה פון רעב. 28 דאס איז די זאך וואס איך האב דבר צו פרעהן: וואס האלוקים
וויל עשה האט ער באוויזן פרעהן. 29 הנה, עס בוא 7 שנה פון שבע [זען שבע, ישעיהו 53:11] גדול אין כל ארץ
מצרים. 30 און נאך זיי וועלן קום 7 שנה פון רעב, און די כל שבע וועט זיין שכח אין ארץ מצרים; און דער רעב וועט
כלה הארץ. 31 און פון דער שבע וועט נישט זיין ידע אין דער ארץ, פון וועגן יענעם רעב וואס נאכדעם; ווייל רעב
וועט זיין זייער כבד. 32 און וואס דער חלום האט זיך שנה א 2טן מאל: ווייל די זאך איז כון פון האלוקים, און
האלוקים מהר דאס צו עשה. 33 און איצט, זאל פרעה ראה אן איש נבון און א חכם, און אים שית איבערן ארץ
מצרים. 34 זאל פרעה דאס עשה, און זאל ער פקד פקדים [פקיד] איבערן הארץ, און חמש ארץ מצרים אין די 7
שנה פון שבע. 35 און זאל מען קבץ די כל מאכל פון די דאזיקע גוטע יארן וואס בוא, און זאל מען צבר בר אונטער
דער יד פרעהן, פאר מאכל אין די ערים, און עס זיין שומר איבער. 36 און די מאכל וועט זיין פקדון פארן ארץ, אויף
די 7 שנה פון רעב וואס וועלן זיין אין ארץ מצרים, און הארץ וועט נישט כרת [זען כרת, דניאל 9:26] ווערן פון רעב.
37 און די זאך איז יטב אין די אויגן פון פרעהן, און אין די אויגן פון זיינע כל עבדים. 38 און פרעה האט אמר צו
זיינע עבדים: קענען מיר דען מצא אזא ווי דער דאזיקער, אן איש וואס דער רוח אלוקים איז אין אים? 39 און פרעה

האט אמר צו יוספן: נאכדעם ווי אלוקים האט דיך געלאזט ידע דאס כל, איז נישטא בִּין און חכם אזוי ווי דו. 40 דו
וועסט זיין איבער מיין בית, און לויט דיין פה זאל נשק [זען תהילים 2:12] ווערן כל העם פון מיר; נאר מיטן כסא
וועל איך זיין גדל פון דיר. 41 און פרעה האט אמר צו יוספן: הנה, איך האב דיך נתן איבערן כל ארץ מצרים. 42 און
פרעה האט סור זיין טבעת פון ידו, און האט אים נתן אויף דער יד יוספן, און ער האט אים לבש אין ליינענע בגדים,
און אים שום א רביד הזהב אויפן זיין צואר. 43 און ער האט אים רכב אין זיין משנה מרכבה; און מע האט קרא
פאר אים: אברך! און ער האט אים נתן איבערן כל ארץ מצרים. 44 און פרעה האט אמר צו יוספן: איך בין פרעה,
אבער אן דיר זאל קיינער נישט רום א יד אדער א רגל אין כל ארץ מצרים. 45 און פרעה האט קרא דעם שם פון
יוספן, צפנת-פענח; און ער האט אים נתן אסנת בת פוטי-פרע כהן אֹן, פאר אן אשה. און יוסף איז יצא איבערן ארץ
מצרים. 46 און יוסף איז געווען 30 שנה, ווען ער האט זיך עמד פאר פרעה מלך מצרים. און יוסף איז יצא פון פאר
פרעהן, און איז עבר דורכן כל ארץ מצרים. 47 און הארץ האט עשה אין די 7 שנה פון שבע לקמצים [קֹמץ]. 48 און
ער האט קבץ די כל מאכל פון די 7 שנה וואס זיינען געווען אין ארץ מצרים, און האט נתן די מאכל אין די ערים; די
מאכל פון די שדה העיר וואס ארום איר, האט ער נתן אין איר. 49 און יוסף האט צבר בר אזוי ווי חול פון ים, רבה
,ביז מע האט חדל צו ספר, ווייל עס איז געווען אֵין מספר. 50 און ביי יוספן זיינען ילד געווארן, איידער דאס שנה
פון רעב איז בוא, 2 בנים, וואס אסנת בת פוטי-פרע כהן אֹן האט אים ילד. 51 און יוסף האט גערופן דעם שם פון
דעם בכור מנשה, ווייל: אלוקים האט מיך געמאכט נשה את-כל-עמלי ואת כל-בית אבי. 52 און דעם שם פון דעם
2טן האט ער קרא אפרים, ווייל: כי-הפרני [פרה] אלוקים אין ארץ עניי. 53 און עס האבן זיך כלה די 7 שנה פון שבע
[זען שבע, ישעיהו 53:11] וואס איז געווען אין ארץ מצרים. 54 און עס האבן חלל בוא די 7 שנה פון רעב, אזוי ווי
יוסף האט אמר. און עס איז געווען רעב אין כל הארצות, נאר אין כל ארץ מצרים איז געווען לחם. 55 און אז דאס
כל ארץ מצרים האט אנגעהויבן רעבן, און העם האט צעק צו פרעהן אום לחם, האט פרעה אמר צו כל מצרים: הלך
צו יוספן; וואס ער וועט אייך אמר, זאלט איר עשה [זען יוח' 2:5]. 56 און דער רעב איז געווען איבערן כל פני הארץ;
און יוסף האט פתח כל אשר בהם, און האט שבר צו מצרים; און דער רעב האט זיך חזק אין ארץ מצרים. 57 און פון
כל הארץ איז מען בוא קיין מצרים צו שבר, ווייל דער רעב איז געווען חזק אויף כל הארץ.

ברא42

1 און יעקב האט ראה אז עס איז דא שבר אין מצרים, און יעקב האט אמר צו זיינע בנים: וואס ראה איר אייך אן? 2
און ער האט אמר: הנה האב איך שמע, אז עס איז דא שבר אין מצרים. רדו [ירד] אהין, און שבר אונדז איין פון
דארטן, כדי מיר זאלן חיה און נישט מות. 3 האבן 10 אחים פון יוסף ירד צו שבר פון מצרים. 4 נאר בנימין אחי יוסף
האט יעקב נישט שלח מיט אחיו, ווייל ער האט אמר: טאמער וועט אים טרעפן אן אסון. 5 זיינען בוא די
בני-ישראלן צו שבר צווישן די וואס זיינען בוא, ווייל דער רעב איז געווען אין ארץ כנען. 6 און יוסף איז געווען דער
שליט איבערן הארץ; ער איז געווען דער וואס שבר צום כל עם הארץ [יוח' 6:35 ;מה"ש 4:12; ישעיהו 52:3; כיפא א
1:18]. זיינען בוא אחי יוסף, און האבן זיך צו אים שחה מיטן פנים צו ארצה. 7 און יוסף האט ראה אחיו, און האט זיי
נכר, אבער ער האט זיך געמאכט לא נכר צו זיי, און האט דבר מיט זיי קשה, און האט צו זיי אמר: פון וואנען בוא
איר? האבן זיי אמר: פון ארץ כנען, צו שבר אוכל. 8 און יוסף האט נכר אחיו, אבער זיי האבן אים נישט נכר [זען גואל
וועט נישט זיין דערקענט, ישעיהו 53:1-8; לוקס 24:16]. 9 און יוסף האט זיך זכר אן די חלומות, וואס האבן זיך אים
געחלומט וועגן זיי, און ער האט צו זיי אמר: מרגלים [רגל] זייט איר; צו ראה די ערות פון הארץ זייט איר בוא. 10
האבן זיי צו אים אמר: לא, אדוני, נייערט צו שבר אוכל זיינען בוא דיינע עבדים. 11 כלנו בני איש-אחד מיר; ערלעכע
מענטשן זיינען אנהנו; דיינע עבדים לא היו [היה] מרגלים [רגל]. 12 האט ער צו זיי אמר: לא, נייערט די ערות הארץ
זייט איר בוא צו ראה. 13 האבן זיי אמר: 12 אחים זיינען מיר, דיינע עבדים, בני איש-אחד אין ארץ כנען, און הנה איז
דער קטון היום מיט אבינו, און האחד איננו [זען יכרת משיח ואֵין לו, דניאל 9:26]. 14 האט יוסף צו זיי אמר: דאס
איז דאך וואס איך האב צו אייך דבר, לאמור: מרגלים זייט איר. 15 דערמיט וועט איר בחן ווערן: אזוי ווי פרעה חי,
אויב איר וועט פון דאנען יצא, סיידן אחיכם הקטון וועט בוא אהער! 16 שלח פון אייך איינעם, ער זאל ברענגען
אחיכם, און איר בלייבט אסר, כדי אייערע דברים זאלן בחן ווערן, אויב דער אמת איז מיט אייך; און אויב נישט,
אזוי ווי פרעה חי, אז איר זייט מרגלים [רגל]! 17 און ער האט זיי אסף אין משמר [וואך] אויף 3 ימים. 18 און יוסף
האט צו זיי אמר אויפן 3טן יום: דאס עשה, און איר וועט בלייבן לעבן; איך האב מורא פאר האלוקים: 19 אויב איר
זייט ערלעכע מענטשן, זאל אח אחד אייערער בלייבן אסר אין אייער בית משמר, און איר הלך, און ברענגט שבר
פאר דעם רעב פון אייערע בתים. 20 און אחיכם הקטון זאלט איר ברענגען צו מיר; און אייערע דברים וועלן אמן

ווערן, און איר וועט נישט מות. האבן זיי אזוי עשה. 21 און זיי האבן אמר איינער צום אנדערן: פארוואר, מיר זיינען שולדיק וועגן אחינו וואס מיר האבן ראה דעם צרה פון זיין נפש [זען צרה פון נפש פון משיח, ישעיהו 53:10-12], ווען ער האט זיך חנן ביי אונדז, און מיר האבן נישט שמע. דעריבער איז אויף אונדז בוא די דאזיקע צרה [זען מתי 27:25]. 22 און ראובן האט זיך ענה צו זיי, לאמור: האב איך אייך נישט אמר, לאמור: תחטאו [חטא] אייך נישט אן דעם ילד? אבער איר האט נישט שמע; וגם-דמו הנה נדרש [דרש, זען דרש, דברים 18:19]. 23 און זיי האבן נישט ידע אז יוסף שמע ווייל המליץ איז געווען צווישן זיי. 24 האט ער זיך סבב פון זיי, און האט בכה [זען לוקס 19:41]. און ער האט זיך שוב צו זיי, און האט צו זיי דבר; און ער האט לקח פון זיי שמעונען, און האט אים אסר פאר זייערע אויגן. 25 און יוסף האט צוה, מע זאל מלא זייערע כלים מיט בר, און להשיב [שוב] זייער געלט איטלעכן אין זיין זאק, און זיי נתן צדה אויפן דרך. און מע האט צו זיי אזוי עשה. 26 און זיי האבן נשא זייער שבר אויף זייערע חמורים, און זיינען הלך פון דארטן. 27 האט איינער פתח זיין זאק צו נתן זיין חמור מספוא אין מלון, און האט ראה זיין געלט, און הנה עס איז אין פה פון זיין זאק. 28 האט ער אמר צו אחיו: מיין געלט איז שוב געווארן, און הנה איז עס גם אין מיין זאק. איז זיי יצא לב, און זיי האבן חרד איינער צום אנדערן לאמור: מה זאת עשה אלוקים לנו? 29 און זיי זיינען בוא צו אביהם יעקבן קיין ארץ כנען, און האבן אים נגד כל וואס זיי האט קרה, לאמור: 30 דער איש [זען איש, הנה איש צמח שמו נאָמען פון משיח, זכריה 6:11-12], דער אדוני הארץ [זען האדון אשר אתם מבקשים, משיח האדון כל הארץ, מלאכי 3:1; זכריה 6:5], האט מיט אונדז דבר קשה, און ער האט אונדז נתן פאר מרגלים [רגל] פון הארץ. 31 האבן מיר צו אים אמר: ערלעכע מענטשן זיינען מיר, מיר לא היה מרגלים. 32 12 אחים זיינען מיר, בני-אבינו; האחד איננו [זען מה"ש 25:19], און הקטון איז היום מיט אבינו אין ארץ כנען. 33 האט דער איש, אדוני הארץ, צו אונדז אמר: דערמיט וועל איך האב דעת אז איר זייט ערלעכע מענטשן: איין אח אייערן נוח ביי מיר, און פאר דעם רעב פון בתיכם לקח, און הלך. 34 און ברענגט אחיכם הקטון צו מיר, און איך וועל האב דעת אז איר זייט נישט קיין מרגלים, נאר איר זייט ערלעכע מענטשן; וועל איך אייך נתן אחיכם, און איר וועט מעגן סחר אין הארץ. 35 און עס איז געווען, ווי זיי ריק אויס זייערע זעק, און הנה איטלעכנס צרור געלט איז אין זיין זאק; און ווי זיי און אביהם האבן ראה זייערע צרורות געלט, אזוי האבן זיי ירא. 36 און אביהם יעקב האט צו זיי אמר: איר האט מיך שכל; יוסף איננו [זען מה"ש 25:19], און שמעון איז נישטא, און בנימינען ווילט איר לקח; עלי היו [היה] כולנה. 37 האט ראובן אמר צו אביו, לאמור: מיינע 2 בנים זאלסטו מות, אויב איך וועל דיר אים נישט צוריקברענגען. נתן אים אויף ידי, און איך וועל אים שוב צו דיר. 38 האט ער אמר: בני וועט נישט ירד מיט אייך, ווייל אחיו איז מת, און ער אליין איז שאר, און אז אים וועט טרעפן אן אסון אויף הדרך וואס איר וועט הלך דערויף, וועט איר ירד מיינע שיבה מיט יגון אין שאול.

בראא43

1 און דער רעב איז געווען כבד אין הארץ. 2 און עס איז געווען, אז זיי האבן כלה צו אכל די שבר, וואס זיי האבן געבראכט פון מצרים, האט אביהם צו זיי אמר: שוב ווידער שבר אונדז א ביסל אוכל. 3 האט יהודה אמר צו אים, לאמור: עוד האט אונדז עוד דער איש, לאמור: איר זאלט מיין פנים נישט ראה, אויב אחיכם איז נישט מיט אייך. 4 אויב דו שלח אחינו מיט אונדז, וועלן מיר ירד, און וועלן דיר שבר אוכל. 5 אויב אבער דו שלח נישט, וועלן מיר נישט ירד, ווייל דער איש האט אונדז אמר: איר זאלט מיין פנים נישט ראה, אויב אחיכם איז נישט מיט אייך. 6 האט ישראל אמר: למה האט איר מיר רעע, צו נגד דעם איש, אז איר האט נאך אן אח? 7 האבן זיי אמר: דער איש האט זיך שאל שאל וועגן אונדז, און וועגן אונדזער מולדת, לאמור: לעבט נאך אביכם? האט איר נאך אן אח? און מיר האבן אים נגד לויט די דאזיקע דברים. זאלן מיר ידע ידע, אז ער וועט אמר: הורידו (ירד) אחיכם? 8 און יהודה האט אמר צו אביו ישראל: שלח דעם נער מיט מיר, און מיר וועלן קום און וועלן הלך, כדי מיר זאלן חיה און נישט מות, אי מיר, אי דו, אי טפנו. 9 איך בין ערב פאר אים, פון ידי זאלסטו אים בקש; אויב איך וועל דיר אים נישט ברענגען און אים יצג פאר דיר, זאל איך חטא פאר דיר כל הימים. 10 ווייל אז מיר וואלטן זיך נישט מהה, וואלטן מיר שוין איצט זיך געהאט שוב צום 2טן מאל. 11 האט אביהם ישראל צו זיי אמר: אויב שוין יא אזוי, עשו (עשה) אט-וואס: לקח פון די זמרה פון הארץ אין אייערע כלים, און ירד צו דעם איש מנחה, א ביסל צרי, און א ביסל דבש, נכואת, און לוט, בטנים, און שקדים. 12 און כסף משנה לקח מיט אין ידכם; און דאס געלט וואס איז שוב געווארן אין פה פון אייערע זעק, זאלט איר שוב מיט ידכם; אפשר איז דאס געווען א משגה. 13 און לקח אחיכם, און קום, און שוב צו דעם איש. 14 און א-ל שדי וועט אייך נתן רחמים פאר דעם איש, און ער וועט אייך שלח אייער אנדער אח און בנימינען; און איך, אויב איך זיין שכל, וועל איך שכל. 15 האבן די אנוש לקח די דאזיקע מנחה, און משנה געלט

האבן זיי לקח אין זייער יד, און בנימינען, און זיי זיינען קום און האבן ירד קיין מצרים, און האבן זיך עמד פאר יוספן [זען קור"ב 5:10]. 16 און ווי יוסף האט ראה בנימינען מיט זיי, אזוי האט ער אמר צו דעם וואס איבער זיין בית: ברענג אריין די אנוש אין בית, און טבח [זען "טבח" ישעיהו 53:7 משיח כשה לטח] א טבח, און כון צו, ווייל די אנוש וועלן אכל מיט מיר צו צהרים [זען מה"ש 7:13; לוקס 24:30-31]. 17 האט דער איש עשה אזוי ווי יוסף האט אמר, און דער איש האט אריינגעבראכט די אנוש אין בית יוסף. 18 און די אנוש האבן ירא געהאט, ווייל זיי זיינען אריינגעבראכט געווארן אין בית יוסף, און זיי האבן אמר: פון וועגן דעם געלט וואס איז שוב געווארן אין אונדזערע זעק דאס 1טן מאל, ווערן מיר אריינגעבראכט, כדי זיך גלל אויף אונדז, און נפל אויף אונדז, און אונדז לקח פאר עבדים מיט חמורינו. 19 האבן זיי נגש צו דעם איש וואס איבער בית יוסף, און האבן דבר צו אים אין פתח הבית. 20 און זיי האבן אמר: אדוני, מיר ירד האבן ירד דאס 1טן מאל צו שבר אוכל. 21 און עס איז געווען, אז מיר זיינען בוא צום מלון, און האבן פתח אונדזערע זעק, און הנה איטלעכנס געלט איז אין פה פון זיין זאק, אונדזער געלט אין זיין משקל; האבן מיר עס שוב אין ידנו. 22 און נאך אנדער געלט האבן מיר אראפגעבראכט אין ידנו, צו שבר אוכל. מיר ידע נישט מי עס האט שום אונדזער געלט אין אונדזערע זעק. 23 האט ער אמר: שלום צו אייך! איר זאלט נישט מורא האבן; אלוקיכם, און אלוקי אביכם, האט אייך נתן א מטמון אין אייערע זעק; אייער געלט איז מיר בוא. און ער האט יצא צו זיי שמעונען. 24 און דער איש האט אריינגעבראכט די אנוש אין בית יוסף, און ער האט נתן מים, און זיי האבן געוואשן רגליהם; און ער האט נתן מספוא פאר זייערע חמורים. 25 און זיי האבן כון די מנחה איידער יוסף וועט בוא אום צהרים, ווייל זיי האבן שמע אז דארטן וועלן זיי אכל לחם. 26 און ווי יוסף איז בוא אין בית, אזוי האבן זיי אריינגעבראכט צו אים אין בית די מנחה וואס אין זייער יד, און זיי האבן זיך שחה פאר אים צו ארצה. 27 און ער האט זיי שאל אויף שלום, און ער האט צו זיי אמר: איז שלום צו אביכם הזקן, וואס איר האט פון אים אמר? לעבט ער נאך? 28 האבן זיי אמר: שלום איז צו עבדך אבינו, ער לעבט נאך. און זיי האבן זיך קדד און זיך שחה. 29 האט ער נשׂא זיינע אויגן, און האט ראה בנימין אחיו בן אמו, און ער האט אמר: איז דאס אחיכם הקטון, וואס איר האט מיר פון אים אמר? און ער האט אמר: זאל דיך אלוקים חנן, בני. 30 און יוסף האט זיך מהר, ווייל כמר האט אים רחמים אויף אחיו, און ער האט זיך געוואלט בקש ווו צו בכה; איז ער בוא אריין אין חדר, און האט דארטן בכה [זען לוקס 19:41]. 31 און ער האט רחץ זיין פנים, און איז יצא; און ער האט זיך אפק און האט אמר: שום לחם. 32 האט מען שום פאר אים באזונדער, און פאר זיי באזונדער, און פאר די מצרים וואס האבן אכל ביי אים, באזונדער, מחמת די מצרים יכל נישט צו אכל לחם מיט די עברים, ווייל דאס איז אן תועבה ביי די מצרים. 33 און זיי זיינען ישב געווארן פאר אים, דער בכור לויט זיין בכורה, און דער צעיר לויט זיין צעירה; און די אנוש האבן זיך תמה צווישן איינאנדער. 34 און ער האט זיי געלאזט נשׂא משאת פון פאר אים, און משאת בנימן איז געווען 5 מאל רבה ווי זייער משאת כולם. און זיי האבן שתה און זיך שכר מיט אים [זען יוח' 2:1-10].

בראב44

1 און ער האט צוה דעם וואס איבער זיין בית, לאמר: מלא אן די זעק פון די אנשים מיט אוכל וויפיל זיי יכל נשׂא, און שום אריין איטלעכנס געלט אין פה פון זיין זאק. 2 און מיין גביע, דעם גביע הכסף, זאלסטו שום אין פה פון דעם זאק פון דעם קטון, מיט דעם געלט פאר זיין שבר. און ער האט עשה אזוי ווי דאס דבר יוסף האט דבר. 3 ווי דער מחר האט אור, אזוי זיינען די אנוש שלח געווארן, זיי און זייערע חמורים. 4 זיי זיינען נארוואס יצא פון עיר, נאך נישט געווען רחק, אזוי האט יוסף אמר צו דעם וואס איבער זיין בית: קום! רדף נאך די אנוש, און אז דו וועסט זיי נשג, זאלסטו אמר צו זיי: למה האט איר שלם א רעה תחת טובה? 5 דאס איז דאך דער וואס אדוני שתה פון אים, און נחש טוט ער נחש מיט אים. איר האט זיך רעע באגאנגען מיט וואס איר האט עשה. 6 און ער האט זיי נשג, און האט צו זיי דבר די דאזיקע דברים. 7 האבן זיי צו אים אמר: למה רעדט אדוני אזעלכע דברים? חלילה זאלן ווערן עבדיך פון עשה אזא זאך! 8 זע, דאס געלט וואס מיר האבן מצא אין פה פון אונדזערע אמתחת, האבן מיר דיר שוב פון ארץ כנען, היינט ווי וועלן מיר גנבען פון בית אדונך כסף אדער זהב? 9 דער יעניקער פון עבדיך וואס ער וועט ביי אים מצא ווערן, זאל מות, און גם מיר וועלן זיין עבדים צו אדוני. 10 האט ער אמר: הגם געזאלט האט איצט זיין אזוי ווי אייערע דברים, זאל נאר דער וואס ער וועט ביי אים מצא ווערן, זיין אן עבד צו מיר, און איר וועט זיין נקים (נקי). 11 האבן זיי מהר און ירד איטלעכער זיין אמתחת אויף ארצה, און זיי האבן פתח איטלעכער זיין אמתחת. 12 און ער האט חפש; מיטן גדול האט ער חלל, און מיטן קטון האט ער כלה. און דער גביע איז מצא געווארן אין אמתחת בנימן. 13 האבן זיי געמאכט די קריעה פון זייערע שמלה, און איטלעכער האט עמס זיין חמור, און זיי האבן זיך שוב אין עיר. 14 און יהודה איז בוא און אחיו אין בית יוסף; און ער איז נאך דארטן געווען. און זיי זיינען

נפל פאר אים צו ארצה. 15 האט יוסף צו זיי אמר: וואס איז דאס פאר א מעשה וואס איר האט עשה? האט איר
נישט ידע אז נחש טוט נחש אזא איש ווי איך? 16 האט יהודה אמר: וואס זאלן מיר אמר צו אדוני, וואס זאלן מיר
דבר, און וואס זאלן מיר זיך נצטדק [צדק, זען ישעיהו 53:11, משיח יצדיק אונדז און מוסר עליו שלומנו, ישעיהו
53:5]? אלוקים האט מצא די עוון פון עבדיך. הנה זיינען מיר עבדים צו אדוני, אי מיר, אי דער וואס דער גביע איז
מצא געווארן אין ידו. 17 האט ער אמר: חלילה מיר דאס צו עשה! דער איש וואס דער גביע איז מצא געווארן אין
ידו, ער זאל זיין אן עבד צו מיר, און איר עלה לשלום צו אביכם.

[ויגש]

18 האט יהודה נגש צו אים; און האט אמר: אדוני, זאל אקארשט עבדך דבר א דבר אין די אוזנים פון אדוני, און
לאזן נישט אפך חרה אויף עבדך; ווייל דו ביסט אזוי ווי פרעה [זען ישעיהו 53:1-2, יהודה טוט נישט דערקענען זיין
מושיע]. 19 אדוני האט שאל עבדיו, לאמר: האט איר אן אב אדער אן אח? 20 און מיר האבן אמר צו אדוני: מיר
האבן אן אב זקן, און א ילד זקונים קטן, וואס אחיו איז מת [זען ישעיהו 53:4,10], און ער אליין איז יתר פון אמו,
און אביו האט אים אהב. 21 האסטו אמר צו עבדיך: ירד אים צו מיר, איך זאל שום מיין אויג אויף אים. 22 האבן
מיר אמר צו אדוני: דער נער יכל נישט עזב אביו, ווייל אז ער וועט עזב אביו, וועט דער מות. 23 האסטו אמר צו
עבדיך: אויב אחיכם הקטון וועט נישט ירד מיט אייך, זאלט איר יסף מיין פנים נישט ראה. 24 און עס איז געווען, אז
מיר זיינען עלה צו עבדך, אבי, האבן מיר אים נגד די דברי אדוני. 25 און אז אבינו האט אמר: בוב! שבר! אונדז א
ביסל אוכל, 26 האבן מיר אמר: מיר יכל נישט ירד; נאר אויב אחינו הקטון וועט זיין מיט אונדז, וועלן מיר ירד, ווייל
מיר יכל נישט ראה דעם פני האיש אויב אחינו הקטון איז נישט מיט אונדז. 27 האט עבדך, אבינו, צו אונדז אמר: איר
ידע אז 2 האט מיר מיין אשה ילד. 28 און איינער איז יצא פון מיר, און איך האב אמר: פארוואר, טרף איז ער טרף
געווארן; און איך האב אים נישט ראה ביז איצט. 29 און אז איר וועט לקח גם דעם דאזיקן פון מיין פנים, און אים
וועט קרה אסון, וועט איר ירד מיינע שיבה מיט רע אין שאול. 30 און איצט אז איך וועל בוא צו עבדך, אבי, און דער
נער איז מיט אונדז נישטא, אזוי ווי זיין נפש איז קשר צו זיין נפש, 31 און הנה, ווי ער וועט ראה אז דער נער איז
נישטא, אזוי וועט ער מות, און עבדיך וועלן ירד די שיבה פון עבדך, אבינו, מיט יגון אין שאול. 32 ווייל עבדך איז
ערב געווען פאר דעם נער צו אבי, לאמור: אויב איך וועל דיר אים נישט ברענגען, זאל איך זיין א חוטא צו אבי כל
הימים. 33 און איצט, נא, זאל עבדך ישב תחת דעם נער, אן עבד צו אדוני, און דער נער זאל עלה מיט אחיו. 34 ווייל
ווי קען איך עלה צו אבי, אז דער נער איז נישט מיט מיר? חלילה איך וועל ראה דאס רע וואס וועט מצא אבי.

בראא45

1 און יוסף האט זיך נישט יכל אפק פאר כל וואס זיינען נצב לעבן אים, און ער האט קרא: יצא! כל איש פון מיר. און
קיין איש איז נישט עמד לעבן אים, ווען יוסף האט זיך התודע (ידע) צו אחיו [זען התגלות פון ישוה, זען מה"ש 9:5].
2 און ער האט נתן זיין קול אין בכי, און די מצרים האבן שמע; און דאס בית פרעהן האט שמע דערפון. 3 און יוסף
האט אמר צו אחיו: איך בין יוסף [זען יוח' 16-20:15]; העוד אבי חי? און אחיו האבן אים נישט יכל ענה, ווייל זיי
האבן זיך בהל פאר אים. 4 האט יוסף אמר צו אחיו: נגש! צו מיר, נא. האבן זיי נגש. און ער האט אמר: איך בין
אחיכם יוסף [זען לוקס 49-24:36], וואס איר האט מיך מכר קיין מצרים. 5 און איצט זאלט איר אייך נישט עצב, און
זאל נישט חרה אין אייערע אויגן, וואס איר האט מיך מכר אהער, ווייל צו מחיה [זען יוח' 3:17; טימ"א 1:15] האט
מיך אלוקים שלח אייך פארויס [זען מה"ש 4:28; 2:23; 7:9]. 6 ווייל שוין 2 שנה אז דער רעב איז אין הארץ, און נאך 5
שנה וועלן זיין, וואס עס וועט נישט זיין קיין חריש און קיין קציר. 7 און אלוקים האט מיך שלח אייך פארויס, כדי
אייך צו שום א שארית אויף הארץ, און אייך צו החיות (היה) דורך א פליטה גדולה. 8 און איצט, נישט איר האט מיך
אהער שלח, נייערט אלוקים; און ער האט מיך שום פאר אב צו פרעהן, און פאר אדון [זען אדון כל הארץ משיח,
מלאכי 3:1] כל ביתו, און פאר מושל [זען מושל, מיכה 5:1] איבערן כל ארץ מצרים [זען האדון אשר אתם מבקשים,
מלאכי 1: 3; מתי 28:18]. 9 מהר! און עלה צו אבי, און איר זאלט אמר צו אים: אזוי האט אמר בנך יוסף: אלוקים
האט מיך שום פאר אדון כל מצרים; ירד! צו מיר [זען מתי 30-11:28], זאלסט זיך נישט עמד. 10 און וועסט ישב אין
ארץ גושן, און וועסט זיין קרוב צו מיר, דו און בניך און בני בניך, און דיינע צאן, און דיינע בקר, און כל וואס דו
האסט. 11 און איך וועל דיך דארטן כול; ווייל עוד 5 שנה רעב; כדי זאלסט נישט זיין ירש, דו און ביתך און כל וואס
דו האסט. 12 און הנה ראה אייערע אויגן, און די אויגן פון אחי בנימינען, אז מיין פה דבר דאס צו אייך. 13 און איר

זאלט נגד אבי כל מיין כבוד אין מצרים [זען כיפא א 1:11], און כל וואס איר האט ראה, און איר זאלט מהר און ירד אבי אהער. 14 און ער איז נפל אויפן צואר פון אחיו בנימינען, און האט בכה, און בנימין האט בכה [זען זכריה 12:10] אויף זיין צואר. 15 און ער האט נשק [זען תהילים 2:12] כל אחיו, און האט בכה אויף זיי, און דערנאך האבן אחיו דבר מיט אים [זען קור"ב 5:19]. 16 און דער קול איז שמע געווארן אין בית פרעה, לאמר: אחי יוסף זיינען בוא [זען רומ' 11:26]; און עס איז יטב אין די אויגן פון פרעהן, און אין די אויגן פון עבדיו. 17 און פרעה האט אמר צו יוספן: אמר צו אחיך: זאת עשה! טען! אן אייערע בעיר, און הלך! בוא קיין ארץ כנען, 18 און לקח אביכם, און בתיכם, און בוא צו מיר [זען מתי 11:28-30], און איך וועל אייך נתן דאס טוב ארץ מצרים, און אכל דאס חלב הארץ. 19 און דו ווערסט צוה, זאת עשה! לקח אייך פון ארץ מצרים עגלות פאר אייערע טף, און פאר נשיכם, און איר זאלט נשא אביכם און בוא. 20 און אייער אויג זאל זיך נישט חוס אום אייערע כלי, ווייל דאס טוב כל ארץ מצרים איז אייערס. 21 האבן די בני-ישראלן אזוי עשה, און יוסף האט זיי נתן עגלות, לויט דעם פה פון פרעהן, און ער האט זיי נתן צידה אויפן דרך. 22 זיי אלעמען האט ער נתן חלפות שמלות פאר איטלעכן, און בנימינען האט ער נתן 300 כסף, און 5 חלפות שמלות. 23 און צו אביו האט ער דעסגלייכן שלח 10 חמורים נושאים [נשא] מיטן טוב פון מצרים, און 10 אתונות נושאות [נשא] מיט בר און לחם, און מזון פאר אביו אויפן דרך. 24 און ער האט שלח אחיו, און זיי זיינען הלך; און ער האט זיי אמר: איר זאלט אייך נישט רגז אויפן דרך. 25 און זיי זיינען עלה פון מצרים, און זיינען בוא קיין ארץ כנען צו אביהם יעקבן. 26 און זיי האבן אים נגד, לאמור: עוד יוסף חי! [זען מתי 28:7] און אז ער משל איבערן כל ארץ מצרים. איז לבו פוג געווארן, ווייל ער האט זיי נישט אמן [זען בראשית 15:6]. 27 האבן זיי אים דבר כל דברי יוספן, וואס ער האט צו זיי דבר, און ער האט ראה די עגלות [זען יוח' 20:24-29] וואס יוסף האט שלח אים צו נשא, און דער רוח אביהם יעקבן האט חיה. 28 און ישראל האט אמר: גענוג! עוד יוסף בני חי! [מרק' 16:11] איך וועל הלך און וועל אים ראה איידער איך מות.

בראא46

1 און ישראל האט נסע מיט כל וואס ער האט געהאט, און איז בוא קיין באר שבע, און ער האט זבח זבחים צו אלוקי אביו יצחקן. 2 און אלוקים האט אמר צו ישראלן אין מראות הלילה, און האט אמר: יעקב, יעקב! האט ער אמר: הנני. 3 האט ער אמר: איך בין הא-ל, אלוקי אביך, זאלסט נישט מורא האבן פון ירד קיין מצרים, ווייל פאר א גוי גדול וועל איך דיך דארטן שום. 4 איך וועל ירד מיט דיר קיין מצרים, און גם עלה וועל איך דיך עלה. און יוסף וועט שית ידו אויף דיינע אויגן. 5 און יעקב איז קום פון באר שבע, און בני-ישראל האבן נשא אביהם יעקבן, און זייערע טף, און זייערע נשים, אויף די עגלות וואס פרעה האט שלח אים צו נשא. 6 און זיי האבן לקח זייערע מקנה, און זייער רכוש וואס זיי האבן רכש אין ארץ כנען, און זיי זיינען בוא קיין מצרים, יעקב און כל זרעו מיט אים; 7 זיין בנים ובני-זיין בנים מיט אים בנתיו ובנות זיין בנים און כל זרעו, האט ער געבראכט מיט זיך קיין מצרים. 8 און דאס זיינען די שמות פון די בני-ישראל וואס זיינען בוא קיין מצרים, יעקב און זיין בנים: בכור יעקב ראובן. 9 און די בני-ראובנען: חנוך, און פלוא, און חצרון, און כרמי. 10 און די בני-שמעונען: ימואל, און ימין, און אוהד, און יכין, און צוחר, און שאול א בן פון א כנענית. 11 און די בני-לוין: גרשון, קהת, און מררי. 12 און די בני-יהודהן: ער, און אונן, און שלה, און פרץ, און זרח; און ער און אונן זיינען מות אין ארץ כנען. און די בני-פרצן זיינען געווען חצרון און חמול. 13 און די בני-יששכרן: תולע, און פווה, און יוב, און שמרון. 14 און די בני-זבולונען: סרד, און אלון, און יחלאל. 15 דאס זיינען די בני-לאהן, וואס זי האט ילד יעקבן אין פדן-ארם; דערצו זיין בת דינה; כל נפש פון זיין בנים און זיינע בנות, 33. 16 און די בני-גדן זיינען געווען צפיון, און חגי, שוני, און אצבון, ערי, און ארודי, און אראלי. 17 און בני-אשרן: ימנה, און ישוה, און ישוי, און בריעה, און זייער אחות שרח; און די בני-בריעהן: חבר און מלכיאל. 18 דאס זיינען די בני-זלפהן, וואס לבן האט נתן זיין בת לאהן, און די דאזיקע האט זי ילד יעקבן: 16 נפש. 19 די בני-רחלען אשת יעקב זיינען געווען יוסף און בנימין. 20 און ביי יוספן זיינען ילד געווארן אין ארץ מצרים מנשה און אפרים, וואס אסנת בת פוטי-פרע דעם כוהן פון אֹן האט אים ילד. 21 און די בני-בנימן זיינען געווען בלע, און בכר, און אשבל, גרא, און נעמן, אחי, און ראש, מופים, און חופים, און ארד. 22 דאס זיינען די בני-רחלען, וואס זיינען ילד געווארן ביי יעקבן: כל נפשות, 14. 23 און די בני-דנען: חושים. 24 און די בני-נפתלין: יחצאל, און גוני, און יצר, און שלם. 25 דאס זיינען די בני-בלההן, וואס לבן האט נתן זיין בת רחלען, און די דאזיקע האט זי ילד צו יעקבן; כל נפש, 7. 26 כל נפש פון יעקבן וואס זיינען בוא קיין מצרים, די וואס זיינען יצא פון זיין ירך, אחוץ די נשים פון בני יעקב כל נפש זיינען געווען 66. 27 און בני-יוסף, וואס זיינען אים ילד געווארן אין מצרים, זיינען געווען 2 נפש. כל הנפש פון בית יעקב וואס זיינען בוא קיין מצרים, 70. 28 און יהודהן האט ער שלח פארויס פאר זיך צו יוספן, צו

ירה אים פארויס הדרך קיין גושן; און זיי זיינען בוא קיין ארצה גושן. 29 און יוסף האט אסר זיין מרכבה, און איז
עלה צו טרעפן אביו ישראלן קיין גושן. און ווי ער האט זיך געוויזן פאר אים, אזוי איז ער אים נפל אויפן צואר, און
ער האט עוד בכה אויף זיין צואר. 30 און ישראל האט אמר צו יוספן: איצט קען איך מות, ווייל ווי איך האב ראה
דיין פנים, אז דו עוד חי. 31 און יוסף האט אמר צו אחיו און צו בית אביו: איך וועל עלה און וועל נגד פרעהן, און איך
וועל אים אמר: אחי און בית אבי, וואס זיינען געווען אין ארץ כנען, זיינען בוא צו מיר. 32 און די אנוש זיינען רועי
צאן, ווייל זיי זיינען אנשי מקנה; און זייערע צאן און זייערע בקר און כל וואס זיי האבן, האבן זיי מיטגעבראכט. 33
און עס וועט זיין, אז פרעה וועט אייך קרא, און וועט אמר: מה מעשיכם? 34 זאלט איר אמר: אנוש מקנה זיינען
עבדיך פון אונדזער נעורים אן און ביז איצט, אזוי מיר, אזוי אבותינו; כדי איר זאלט ישב אין ארץ גושן, ווייל אן
תועבה ביי די מצרים איז כל רועה צאן.

בראא47

1 און יוסף איז בוא און האט נגד פרעהן, און האט אמר: אבי און אחי, מיט זייערע צאן און זייערע בקר און כל וואס
זיי האבן, זיינען בוא פון ארץ כנען, און זיי זיינען אין ארץ גושן. 2 און פון צווישן פון אחיו האט ער לקח 5 אנוש, און
האט זיי יצג פאר פרעהן. 3 האט פרעה אמר צו אחיו: מה מעשיכם? האבן זיי אמר צו פרעהן: רועה צאן זיינען
עבדיך, אזוי מיר, אזוי אבותינו. 4 און זיי האבן אמר צו פרעהן: צו גור אין הארץ זיינען מיר בוא, ווייל עס איז נישטא
קיין מרעה פאר די צאן פון עבדיך, ווייל דער רעב איז כבד אין ארץ כנען. און איצט, נא, זאלן עבדיך ישב אין ארץ
גושן. 5 האט פרעה אמר צו יוספן, לאמור: אביך און אחיך זיינען בוא צו דיר; 6 ארץ מצרים ליגט פאר דיר, אין מיטב
הארץ ישב אביך און אחיך. זאלן זיי ישב אין ארץ גושן. און אויב דו ידע אז צווישן זיי זיינען דא אנוש חיל, זאלסטו
זיי שום שרי מקנה איבער וואס איך האב. 7 און יוסף האט געבראכט אביו יעקבן, און ער האט אים עמד פאר
פרעהן; און יעקב האט ברוך פרעהן. 8 און פרעה האט אמר צו יעקבן: וויפיל זיינען די ימי שני חייך? 9 האט יעקב
אמר צו פרעהן: די ימי שני פון מיין מגור 130 שנה. ווינציק און רעים זיינען די ימי שני חיי, און זיי נשג נישט צו די ימי
שני חיי אבותי אין די ימי זייער מגור. 10 און יעקב האט ברוך פרעהן, און איז יצא פון פאר פרעהן. 11 און יוסף האט
ישב אביו און אחיו, און ער האט זיי נתן אחוזה אין ארץ מצרים, אין מיטב הארץ, אין ארץ רעמסס, אזוי ווי פרעה
האט צוה. 12 און יוסף האט כול אביו און אחיו, און דאס כל בית אביו, מיט לחם, ווי פה פון טף. 13 און קיין לחם
איז נישט געווען אין כל הארץ, ווייל דער רעב איז געווען זייער כבד, און ארץ מצרים און ארץ כנען זיינען להה
געווארן פון דעם רעב. 14 און יוסף האט לקט דאס גאנצע געלט וואס האט זיך מצא אין ארץ מצרים און אין ארץ
כנען, פאר דער שבר וואס זיי האבן שבר. און יוסף האט געבראכט דאס געלט אין בית פרעה. 15 און ווען דאס
געלט איז תמם אין ארץ מצרים און אין ארץ כנען, זיינען כל מצרים בוא צו יוספן [זען יוח' 12:32], לאמור: יהב!
אונדז לחם; למה זאלן מיר מות פאר דיר? אז דאס געלט האט זיך אפס. 16 האט יוסף אמר: יהב אייערע מקנה, און
איך וועל אייך נתן פאר אייערע מקנה, אויב דאס געלט האט זיך אפס. 17 האבן זיי געבראכט זייערע מקנה צו
יוספן, און יוסף האט זיי נתן לחם פאר סוסים, און פאר מקנה הצאן, און פאר מקנה הבקר, און פאר חמורים; און
ער האט זיי נהל מיט לחם אין יענעם שנה, פאר כל זייערע מקנה. 18 האט זיך דאס שנה תמם; און אויפן 2טן שנה
זיינען זיי בוא צו אים, און האבן צו אים אמר: מיר וועלן נישט כחד פון אדוני, אז אזוי ווי דאס געלט איז תמם, און די
מקנה הבהמה זיינען ביי אדוני, איז נישט שאר פאר אדוני אחוץ נאר גויתנו און אדמתינו [זען קור"א 20-6:19]. 19
למה זאלן מיר מות פאר דיינע אויגן, אי מיר אי אדמתינו? קנה [זען משלי 8:22]! אונדז און אדמתינו פאר לחם, און
מיר מיט אדמתינו וועלן זיין עבדים צו פרעהן; און נתן! אונדז זריעה, כדי מיר זאלן חיה און נישט מות, און די אדמה
זאל נישט ישם ווערן. 20 האט יוסף קנה [זען משלי 8:22] כל אדמת מצרים פאר פרעהן, ווייל די מצרים האבן מכר
איטלעכער זיין שדה, ווייל דער רעב האט זיך חזק איבער זיי; און הארץ איז געווארן הארץ לפרעה. 21 און דאס עם
ער עבד צו ערים פון איין קצה גבול פון מצרים צום אנדער קצה. 22 נאר די אדמת פריסטער האט ער נישט קנה
[זען משלי 8:22], ווייל די פריסטער האבן געקריגן א חוק פון פרעהן, און זיי האבן אכל זייער חוקם וואס פרעה
האט זיי נתן; דעריבער האבן זיי נישט מכר זייער אדמה. 23 און יוסף האט אמר צום עם: אט האב איך היינט קנה
[זען משלי 8:22] אייך און אייער אדמה פאר פרעהן; נאט אייך זריעה, און זרע! די אדמה. 24 און עס וועט זיין ביי די
תבואות, ווען איר נתן 1/5 צו פרעהן, און 4/5 וועלן אייך זיין פאר זריעה פון שדה, און פאר אייער אוכל, און פאר די
וואס אין אייערע בתים, און צום אוכל פאר אייערע טף. 25 האבן זיי אמר: החיתנו [זען טימ"א 1:15]; לאמיר מצא חן
אין די אויגן פון אדוני, און מיר וועלן זיין עבדים צו פרעהן. 26 און יוסף האט עס שום פאר א חוק ביז אויף יום הזה
אויף אדמת מצרים, אז צו פרעהן זאל געהערן א 1/5. נאר די אדמת פריסטער אליין איז נישט געווארן פרעהס. 27

און ישראל איז ישב אין ארץ מצרים, אין ארץ גושן; און זיי האבן זיך דארטן אחז, און האבן זיך פרה און רבה זייער.

[ויחי]

28 און יעקב האט חיה אין ארץ מצרים 17 שנה; און די ימי יעקבן, די שני חייו, זיינען געווען 147 שנה. 29 און די ימי ישראלן האבן קרב צום מות, און ער האט קרא בנו יוספן, און האט צו אים אמר: אויב, נא, איך האב מצא חן אין דיינע אויגן, שום! נא, ידך אונטער מיין ירך, און זאלסט עשה מיט מיר חסד און אמת: זאלסט מיך נישט קבר, נא, אין מצרים. 30 און אז איך וועל זיך שכב צו אבותי, זאלסטו מיך נשׂא פון מצרים, און מיך קבר אין זייער קבר [זען קבר פון משיח, ישעיהו 53:9]. האט ער אמר: איך וועל עשה אזוי ווי דיין דבר. 31 האט ער אמר: שווער! מיר. און ער האט אים געשווארן; און ישראל האט זיך שחה ראש פון מטה.

בראב48

1 און עס איז געווען נאך די דאזיקע געשעענישן, האט מען אמר צו יוספן: הנה, אביך איז חלה. האט ער לקח מיט זיך זיינע 2 בנים, מנשהן און אפרימען. 2 און מע האט נגד יעקבן און אמר: הנה, בנך יוסף בוא צו דיר [זען מלאכי 3:1]; און ישראל האט זיך חזק, און האט זיך ישב אויפן מטה. 3 און יעקב האט אמר צו יוספן: א-ל שדי האט זיך באוויזן צו מיר אין לוז, אין ארץ כנען, און ער האט מיך ברוך. 4 און ער האט צו מיר אמר: הנני, איך וועל דיך פרה און וועל דיך רבה, און איך וועל דיך נתן פאר א קהל עמים; און איך וועל נתן הארץ הזאת צו דיין זרע נאך דיר פאר אן אחוזת עולם. 5 און איצט, די 2 בנים וואס זיינען דיר ילד געווארן אין ארץ מצרים עד מיין בוא צו דיר קיין מצרים, זיי זיינען מיינע: אפרים און מנשה זאלן זיין מיינע אזוי ווי ראובן און שמעון. 6 אבער דיינע מולדת וואס דו האסט ילד נאך זיי, זאלן זיין דיינע; אויף דעם שם פון זייערע אחים זאלן זיי קרא ווערן אין זייער נחלה. 7 און איך, אז איך בין בוא פון פדן, איז צו מיר האט מות רחל אין ארץ כנען אויפן דרך, ווען עס איז בעוד כברת ארץ לבא אפרת; און איך האב זי דארטן קבר אויפן דרך קיין אפרת, דאס איז בית-לחם [זען משיח וועט זיין געבוירן אין בית-לחם, מיכה 5:1-2]. 8 און ישראל האט ראה בני-יוסף, און ער האט אמר: מי זיינען די דאזיקע? 9 האט יוסף אמר צו אביו: דאס זיינען מיינע בנים וואס אלוקים האט מיר נתן בזה. האט ער אמר: לקח! זיי, נא, צו מיר, און איך וועל זיי ברך. 10 און די אויגן פון ישראלן זיינען געווען כבד פון זקנה, ער האט נישט יכל ראה. האט ער זיי נגש צו אים, און ער האט זיי נשק [זען תהילים 2:12] און זיי חבק. 11 און ישראל האט אמר צו יוספן: איך האב נישט פלל דיין פנים צו ראה, און הנה האט מיך אלוקים געלאזט ראה גם דיינע זרע [זען ישעיהו 53:10, משיח יראה זרע נאך נפשו איז אשם]. 12 און יוסף האט זיי יצא פון צווישן זיינע קני, און האט זיך שחה אויף זיין פנים צו ארצה. 13 און יוסף האט זיי ביידן לקח, אפרימען אין זיין ימין, צו דער שמאל ישראלן, און מנשהן אין זיין שמאל, צו דער ימין פון ישראלן, און האט זיי נגש צו אים. 14 האט ישראל שלח זיין ימין, און שית אויפן קאפ פון אפרימען, וואס איז געווען דער צעיר, און זיין שמאל אויפן קאפ פון מנשהן; ער האט שכל זיינע יד, אפילו שכל מנשה איז געווען דער בכור [זען יוח' 1:13; אפס' 2:8-9]. 15 און ער האט ברוך יוספן, און האט אמר: האלוקים וואס אבותי אברהם און יצחק זיינען התהלכו פאר אים, האלוקים וואס איז געווען מיין רועה אלע טעג מעודי עד היום, 16 דער מלאך [זען בראשית 22:11; 28:13; 31:11] הגואל וואס האט מיך גאל פון כל רע, ער זאל ברך די נערים; און עס זאל קרא ווערן אויף זיי שמי, און דער שם פון אבותי אברהם און יצחק; און זיי זאלן זיך דגה לרוב אויף הארץ. 17 און יוסף האט ראה, אז אביו שית ארויף זיין ימין אויפן קאפ פון אפרימען, און עס איז רעע אין זיינע אויגן; האט ער תמך זיין יד אביו, כדי זי סור פון ראש אפרימס אויף ראש מנשה. 18 און יוסף האט אמר צו אביו: נישט אזוי, אבי, ווייל דער איז דער בכור; שום! ארויף דיין ימין אויף זיין קאפ. 19 נאר אביו האט נישט געוואלט, און האט אמר: איך ידע, בני, איך ידע; ער גם וועט ווערן אן עם, און ער גם וועט זיין גדל, נאר אחיו הקטון וועט זיין גרעסער פון אים, און זיין זרע וועט ווערן מלא הגוים. 20 און ער האט זיי ברך היום ההוא, לאמור: מיט דיר זאל זיך ברך ישראל, לאמור: אלוקים זאל דיך שום אזוי ווי אפרים און אזוי ווי מנשה. און ער האט שום אפרימען פאר מנשהן [זען יוח' 1:13; אפס' 2:8-9]. 21 און ישראל האט אמר צו יוספן: הנה, איך מות; אבער אלוקים וועט זיין מיט אייך [זען ישעיהו 7:14], און ער וועט אייך שוב צו ארץ אבותיכם. 22 און איך האב דיר נתן שכם אחד איבער אחיך, וואס איך האב לקח פון דער יד פון דעם אמורי מיט מיין חרב און מיט מיין קשת.

בראב49

1 און יעקב האט קרא זיין בנים, און האט אמר: אסף! אייך, און איך וועל אייך נגד וואס אייך וועט געשען אין
אחרית הימים. 2 קבצ! אייך און שמע! בני-יעקב, און שמע צו אביכם ישראל: 3 ראובן, מיין בכור ביסטו, מיין כוח און
מיין ראשית און די יתר פון שאת און די יתר פון עז. 4 ביסט פחז ווי מים: זאלסטו די יתר נישט זיין; ווייל דו עלה
משכב אביך; דעמאלט האסטו עס חלל: מיין יצוע ער איז עלה. 5 שמעון און לוי זיינען אחים, כלי חמס [זען ישעיהו
53:9] זיינען זייערע מכרות [מכרה]. 6 אין זייער סוד זאל נישט בוא מיין נפש, צו זייער קהל זאל מיין כבוד נישט ידד;
ווייל אין זייער אף הרגען זיי איש, און אין זייער רצון עקר זיי א שור. 7 ארור זייער אף, ווייל ער איז עז, און זייער
צארן, ווייל ער איז קשה! איך וועל זיי חלק אין יעקב, און זיי פוץ אין ישראל. 8 יהודה, דיך וועלן ידה אחיך [זען רומ'
2:28-29], ידך וועט זיין אויפן ערף פון אויביך, די בני-אביך וועלן זיך שחה צו דיר. 9 א גור אריה איז יהודה; פון טרף,
בני, ביסטו עלה; ער כרע, ער רבץ ווי אן אריה, און ווי א לייבינטע: מי אים קום? 10 נישט סור וועט ווערן א שבט פון
יהודה, און א חקק פון צווישן זיינע רגלים, עד כי יבוא שילו [זען ישעיהו 11:1-10; 9:5-6; זכריה 6:11-12]; און צו
אים וועלן יקהה פון עמים. 11 ער אסר צום גפן זיין עיר, אום צום שרקה בן זיין אתון. ער כבס אין וויין זיין לבוש,
און אין דם פון ענבים זיין סות; 12 חכלילי די אויגן פון וויין, און לבן שנים פון חלב. 13 זבולון וועט שכן ביים חוף
ימען, און ער וועט זיין חוף אניות, און זיין ירכה על צידון. 14 יששכר איז א חמור גרם, ער רבץ צווישן די משפתים.
15 און ער האט ראה די מנוחה, אז זי איז טוב, און הארץ, אז עס איז נעמה, האט ער נטה זיין שכם צו סבל, און איז
א למס-עבד געווארן. 16 דן וועט זיך דין פאר עמו, ווי איינער פון די שבטים פון ישראל. 17 דן וועט זיין א נחש
אויפן דרך, א שפיפון אויפן שטעג, וואס נשך די עקבי-סוס, און זיין רכב נפל אהינטער. 18 אויף דיין ישועה, ה', טו
איך קוה. גד, אים וועט א גדוד גוד, אבער ער וועט גוד אויף זייער עקב. 20 ביי אשרן וועט פעט זיין זיין לחם, און ער
וועט נתן מעדני-מלך. 21 נפתלי איז אן אילה שלח; ער נתן אמרי-שפר. 22 א בן פרה איז יוסף, א בן פרה ביי אן עין;
די בנות צעד איבער דער שור. 23 און אים מרר, און רבב, און אים שטם האבן די בעלי חצים; 24 נאר פעסט איז זיין
קשת ישב, און פזז געווען זיינען די זרועי מידי, דורך אביר יעקב, פון דארט: פון דעם רועה, דעם אבן ישראל; 25 פון
א-ל אביך וואס עזר דיר, און פון שדי וואס ברך דיך, מיט ברכות שמים פון אויבן, ברכות פון תהום וואס רבץ
אונטן, ברכות פון שדים און רחם. 26 די ברכות אביך גבר איבער די ברכות הורי עד תאות גבעות עולם. זיי זאלן זיין
אויף דעם קאפ פון יוספן, און אויפן קדקד דעם נזיר פון זיינע אחים. 27 בנימין איז א זאב וואס איז טרף; אין דער
בוקר אכל ער פאנג, און אין ערב חלק ער שלל. 28 די כל זיינען די 12 שבטים פון ישראל, און דאס איז וואס אביהם
האט צו זיי דבר און זיי ברוך; איטלעכן ווי לויט זיין ברכה האט ער זיי ברוך. 29 און ער האט זיי צוה, און זיי אמר:
איך ווער אסף צו עמי; קבר! מיך לעבן אבותי, אין דער מערה וואס אין דעם שדה פון עפרון דעם חתי. 30 אין דער
מערה וואס אין דעם שדה פון מכפלה, וואס פאר ממרא אין ארץ כנען, וואס אברהם האט קנה מיטן שדה פון
עפרון דעם חתי פאר א אחוזת-קבר 31 דארטן האט מען קבר אברהמען און זיין אשה שרהן, דארטן האט מען קבר
יצחקן און זיין אשה רבקהן, און דארטן האב איך קבר לאהן 32 דער איינקויף פון דעם שדה מיט דער מערה וואס
דרינען, פון בני-חת. 33 און ווי יעקב האט כלה צו צוה זיין בנים, אזוי האט אסף זיינע רגלים אין מטה, און איז גוע,
און איז אסף געווארן צו עמו.

בראס50

1 און יוסף איז נפל אויף אביו פנים, און ער האט בכה איבער אים, און האט אים נשק [זען תהילים 2:12]. 2 און יוסף
האט צוה עבדיו די רופאים צו חנט אביו; און די רופאים האבן חנט ישראלן. 3 און זיי האבן מלא פאר אים 40 יום,
ווייל אזוי פיל טעג מוזן מלא ווערן ביים חנט. און די מצרים האבן אים בכה 70 טעג. 4 און אז די טעג פון זיין בכית
זיינען עבר, האט יוסף דבר צו בית פרעה, לאמור: אויב, נא, איך האב מצא חן אין אייערע אויגן, דבר! נא, אין די
אוזנים פון פרעהן, לאמור: 5 אבי האט מיך באשווארן, לאמור: הנה, איך מות; אין מיין קבר [זען קבר פון משיח,
ישעיהו 53:9] וואס איך האב מיר כרה [זען תהילים 22:17] אין ארץ כנען, דארטן זאלסטו מיך קבר. און איצט,
לאמיך עלה, נא, און קבר אבי, און זיך שוב. 6 האט פרעה אמר: עלה! און קבר אביך, אזוי ווי ער האט דיך באשווארן.
7 איז יוסף עלה צו קבר אביו, און מיט אים זיינען עלה כל עבדים פון פרעהן, די זקנים פון זיין בית, און כל זקנים
פון ארץ מצרים, 8 און דאס כל בית יוספן, און אחיו, און בית אביו; בלויז זייערע טף, און זייערע צאן און זייערע
בקר, האבן זיי עזב אין ארץ גושן. 9 גם רכב און פרשים זיינען עלה מיט אים, און די מחנה איז געווען כבד מאד. 10
און זיי זיינען בוא ביז דעם גורן פון אטד וואס אויף יענער זייט ירדן, און האבן דארטן ספד א גדול און כבד ספד
[זען ספד, זכריה 12:10]; און ער האט עשה א אבל אויף אביו 7 ימים. 11 און דער ישב הארץ, דער כנעני, האט ראה

דעם אבל ביי דעם גורן פון אטד, און זיי האבן אמר: אן אבל כבד איז דאס ביי מצרים. דעריבער האט מען קרא דעם שם דערפון אבל-מצרים, וואס אויף יענער זייט ירדן. 12 און זיין בנים האבן עשה צו אים אזוי ווי ער האט זיי צוה. 13 און זיין בנים האבן אים נשא קיין ארץ כנען, און האבן אים קבר אין דער מערה פון דעם שדה פון מכפלה, וואס אברהם האט קנה [זען משלי 8:22] מיטן שדה, פאר א אחוזת-קבר, פון עפרון דעם חתי, פאר ממרא. 14 און יוסף האט זיך שוב קיין מצרים, נאכדעם ווי ער האט קבר אביו, ער און אחיו, און כל וואס זיינען עלה מיט אים צו קבר אביו. 15 און ווי אחים פון יוסף האבן ראה אז אביהם איז מת, אזוי האבן זיי אמר: אפשר וועט אונדז יוסף שטם, און שוב וועט ער אונדז שוב כל הרעה וואס מיר האבן אים גמל. 16 און זיי האבן געהייסן זאגן יוספן: אביך האט צוה פאר זיין מת, לאמור: 17 אזוי זאלט איר אמר צו יוספן: נשא, נא, דעם פשע [זען פשע, ישעיהו 53:5] פון אחיך און זייער חטא, וואס זיי האבן דיר רעה גמל. און איצט, נשא, נא, דעם פשע עבדי אלוקי אביך. און יוסף האט בכה אז מע האט צו אים דבר. 18 און אחיו זיינען גם הלך און זיינען נפל פאר אים, און האבן אמר: הננו, מיר זיינען דיינע עבדים. 19 האט יוסף צו זיי אמר: איר זאלט נישט מורא האבן; בין איך התחת אלוקים? 20 ווייל איר האט חשב רעה פאר מיר, אבער אלוקים האט עס חשב פאר טובה, כדי צו עשה אזוי ווי יום הזה, צו להחיות עם רב [זען ישעיהו 53:11-12]. 21 און איצט, זאלט איר נישט מורא האבן; איך וועל כול אייך און אייערע טף. און ער האט זיי נחם, און זיי דבר צום לב. 22 און יוסף איז ישב אין מצרים, ער און זיין בית אביו; און יוסף האט חיה 110 שנה. 23 און יוסף האט ראה פון אפרימען בני שלשים גם בני-מכיר בן-מנשה זיינען ילד געווארן אויף ברכי יוסף. 24 און יוסף האט אמר צו אחיו: איך מות; אבער פקד וועט זיך אלוקים פקד אייך, און ער וועט אייך עלה פון הארץ הזאת צו הארץ וואס ער האט צוגעשווארן אברהמען, יצחקן, און יעקבן. 25 און יוסף האט באשווארן די בני-ישראלן, לאמור: פקד וועט זיך אלוקים פקד אייך; זאלט איר עלה מיינע עצמות פון דאנען. 26 און יוסף איז מות, 110 שנה. און מע האט אים חנט, און ער איז שום געווארן אין ארון אין מצרים.
שמות

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל
קאפירייט© 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

[שמות]

שמו1

1 און דאס זיינען די שמות פון די בני-ישראל וואס זיינען בוא קיין מצרים מיט יעקבן; איטלעכער מיט זיין בית זיינען זיי בוא: 2 ראובן, שמעון, לוי, און יהודה; 3 יששכר, זבולון, און בנימין; 4 דן און נפתלי, גד און אשר. 5 און כל נפש וואס זיינען יצא פון ירך יעקב, זיינען געווען 70 נפש; און יוסף איז געווען אין מצרים. 6 און איז מות יוסף, און כל אחיו, און יענער כל הדור. 7 און די בני-ישראל האבן זיך פרה, און זיך שרץ און רבה, און זיי זיינען עצם מאד מאד, און הארץ איז מלא געווארן מיט זיי. 8 איז קום א מלך חדש איבער מצרים, וואס האט נישט ידע יוספן. 9 און ער האט אמר צו עמו: הנה, עם בני-ישראל איז רב און שטארקער פון אונדז. 10 יהבו! לאמיר זיך חכם מיט אים; אניט וועט ער זיך רבה, און עס וועט זיין, אז עס וועט זיך טרעפן א מלחמה, וועט ער גם יסף צו שנאינו, און ער וועט מלחמה לחם אויף אונדז, און וועט עלה מן הארץ. 11 האבן זיי שום איבער אים שרי מסים [זען רומ' 6:23], כדי אים צו ענה מיט זייערע סבלות, און ער האט בנה ערי מסכנות פאר פרעהן, פתום און רעמסס. 12 אבער ווי זיי האבן אים ענה [זען ישעיהו 53:4], אזוי האט ער זיך רבה, און אזוי האט ער זיך פרץ; און זיי זיינען געווען אין קוץ צוליב פון די בני-ישראל. 13 און די מצרים האבן עבד די בני-ישראל מיט פרך. 14 און זיי האבן מרר זייער לעבן מיט עבודה קשה, ביי חומר און ביי לבנה, און ביי כל עבודה אין שדה; כל עבודה זייערע וואס זיי האבן מיט זיי עבד, איז געווען מיט פרך. 15 און מלך מצרים האט אמר צו די מילדות העבריות, וואס דער שם פון איינער איז געווען שפרה, און דער שם פון דער 2טן פועה, 16 און ער האט אמר: אז איר העלפט די עבריות געבערן, זאלט איר ראה אויפן בראכשטול, אויב דאס איז א בן, זאלט איר אים מות, און אויב דאס איז א בת, זאל זי חיה. 17 אבער די מילדות האבן מורא געהאט פאר האלוקים, און זיי האבן נישט עשה אזוי ווי מלך מצרים האט זיי דבר, און זיי האבן געלאזט לעבן חיה די ילדים. 18 האט מלך מצרים קרא די מילדות, און האט צו זיי אמר: מדוע האט איר עשה די דאזיקע זאך, און געלאזט לעבן חיה די ילדים? 19 האבן די מילדות אמר צו פרעהן: ווייל נישט אזוי ווי די מצרישע

נשים זיינען די יידישע; ווייל זיי זיינען חיות; איידער די מילדת בוא צו זיי, האבן זיי שוין ילד. 20 און אלוקים האט יטב די מילדות; און העם האט זיך רבה, און העם זיינען געווארן עצם מאד. 21 און עס איז געווען, ווייל די מילדות האבן מורא געהאט פאר האלוקים, האט ער זיי עשה בתים. 22 און פרעה האט צוה כל עמו, לאמור: כל הבן וואס ווערט געבארן, זאלט איר אים אין טייך שלך, און כל הבת זאלט איר לאזן לעבן חיה.

שמו2

1 און אן איש פון בית לוי איז הלך און האט לקח א בת לוי. 2 און די אשה איז הרה [זען ישעיהו 7:14] געווארן, און האט ילד א בן; און זי האט אים ראה אז ער איז טוב, און האט אים צפן 3 ירח. 3 און אז זי האט אים מער נישט יכל צפן, האט זי לקח פאר אים א תבה פון גומא, און האט עס חמר מיט חמר און מיט זפת; און זי האט שום דערין דאס ילד, און האט עס שום אין די סוף ביים שפה פון ניל. 4 און זיין אחות האט זיך יצב פון דער רחק, צו האבן דעת וואס מיט אים וועט עשה. 5 און בת פרעהן האט ירד זיך צו רחץ אין ניל; און אירע נערות זיינען הלך על זייט ניל. האט זי ראה דאס תבה צווישן די סוף, און זי האט שלח איר אמה, און האט עס זי לקח. 6 און זי האט עס פתח, און האט עס ראה: דאס ילד און הנה דאס נער בכה. האט זי זיך חמל אויף אים, און האט אמר: פון ילדי העברים איז דער דאזיקער. 7 האט זיין אחות אמר צו בת פרעה: זאל איך הלך און דיר קרא א מינקת פון די יידישע נשים, אז זי זאל ינק פאר דיר דאס ילד? 8 האט בת פרעה צו איר אמר: הלך! און איז העלמה [זען בראשית 24:43; תהילים 68:25; משלי 30:19; שיר השירים 1:3; 6:8; ישעיהו 7:14; דברי הימים א 15:20; תהילים 46:1, יונג נישט-חתונה בתולה] הלך און האט קרא די אם הילד. 9 און בת פרעה האט צו איר אמר: נעם אוועק דאס דאזיקע ילד, און ינק עס פאר מיר, און איך וועל דיר נתן דיין לוין. האט די אשה לקח דאס ילד, און האט עס נוק. 10 און אז דאס ילד איז גדל געווארן, האט זי אים געבראכט צו בת פרעה, און ער איז איר געווארן פאר א בן. און זי האט קרא שמו משה [משיח שמו יהושע/ישוע, זכריה 3:8; 6:11-12], און האט אמר: ווייל פון מים האב איך אים משה. 11 און עס איז געווען אין יענע טעג, אז משה איז גדל, איז ער יצא צו אחיו, און האט זיך ראה צו זייערע סבלות; און ער האט ראה אן איש א מצרי נכה אן איש א יידן, פון אחיו. 12 האט ער זיך פנה אהער און אהין, און אז ער האט ראה אז קיין איש איז נישטא, האט ער נכה דעם מצרי, און האט אים טמן אין חול. 13 און ער איז יצא אויפן 2נן יום, און הנה 2 אנוש יידן נצה זיך; האט ער אמר צו דעם רשע: למה נכה דיין רֵעַ? 14 האט יענער אמר: מי האט דיך שום פאר אן איש א שר און א שופט איבער אונדז? צי מיינסטו מיך צו הרג, אזוי ווי דו האסט הרג דעם מצרי? האט משה ירא, און ער האט אמר: פארוואר, די זאך איז ידע געווארן. 15 און פרעה האט שמע פון דער דאזיקער זאך, און ער האט בקש הרג משהן. איז משה ברח פון פאר פרעהן, און ער האט זיך ישב אין ארץ מדין; און ער איז ישב ביי א באר. 16 און דער פריסטער פון מדין האט געהאט 7 בנות; זיינען זיי בוא, און האבן דלה און מלא די רהטים [רהט], כדי שקה די צאן אביהן. 17 נאר די רועים זיינען בוא, און האבן זיי גרש. איז משה קום און האט זיי ישע, און האט שקה זייערע צאן. 18 און אז זיי זיינען בוא צו אביהן רעואלן, האט ער אמר: מדוע זייט איר היום בוא אזוי מהר? 19 האבן זיי אמר: אן איש א מצרי האט אונדז נצל פון דער יד פון די רועים, און גם דלה האט ער דלה פאר אונדז, און האט שקה די צאן. 20 האט ער אמר צו זיינע בנות: און ווו איז ער? למה דען האט איר דעם איש עזב? קרא אים, כדי ער זאל אכל לחם. 21 און משה האט יאל צו ישב ביי דעם איש; און ער האט נתן משהן זיין בת צפורהן. 22 און זי האט ילד בן, און ער האט קרא שמו גרשים, ווייל ער האט אמר: איך בין א גר אין אן ארץ נכריה. 23 און עס איז געווען אין ימים הרבים, איז מות דער מלך מצרים, און די בני-ישראל האבן אנח פון דער עבודה, און זיי האבן זעק, און זייער געשריי איז עלה צו האלוקים צוליב דער עבודה. 24 און אלוקים האט שמע זייער נאקה, און אלוקים האט זכר אן זיין ברית [זען מה"ש 21:18-26] מיט אברהמען, מיט יצחקן, און מיט יעקבן. און אלוקים האט ראה די בני-ישראל, און אלוקים האט ידע [געמערקט].

שמו3

1 און משה האט רעה די צאן פון זיין שווער יתרון, דעם פריסטער פון מדין, און ער האט נהג די צאן צו אחר המדבר, און ער איז בוא צום הר האלוקים, צו חורב. 2 האט זיך באוויזן צו אים מלאך ה' אין א לבת אש פון מיטן פון א סנה, און ער האט ראה, און הנה דער סנה בער אין אש, און דער סנה ווערט נישט אכל. 3 האט משה אמר: לאמיך סור נא און ראה די דאזיקע גדול מראה, מדוע דער סנה ווערט נישט בער. 4 און ווי ה' האט ראה, אז ער האט סור צו ראה, אזוי האט אלוקים קרא צו אים פון מיטן פון סנה, און האט אמר: משה! משה! האט ער אמר:

הנני. 5 האט ער אמר: זאלסט נישט קרב אהער; נשל דיינע נעלים [נעל] פון דיינע רגלים, ווייל המקום וואס דו עמד
אויף אים, דאס איז אדמת קודש. 6 און ער האט אמר: איך בין אלוקי אביך, אלוקי אברהמען, אלוקי יצחקן, און
אלוקי יעקבן. און משה האט סתר זיין פנים, ווייל ער האט מורא געהאט צו נבט אויף האלוקים. 7 און ה' האט אמר:
ראה ראה האב איך די עני פון עמי וואס אין מצרים, און איך האב שמע זיין צעקה פון וועגן זיינע נוגשים [נגש], ווייל
איך ידע זיינע מכאובים [מכאוב]. 8 און איך האב ירד אים צו נצל פון דער יד מצרים, און אים צו עלה פון יענעם
ארץ צו אן ארץ טובה און רחבה, אין אן ארץ זבת חלב און דבש, אין המקום פון דעם כנעני, און דעם חתי, און דעם
אמורי, און דעם פרזי, און דעם חוי, און דעם יבוסי. 9 און איצט, הנה, דאס צעקה פון בני-ישראל איז בוא צו מיר,
און איך האב גם ראה די לחץ וואס די מצרים לחץ זיי. 10 דעריבער הלך! איצט, און איך וועל דיך שלח צו פרעהן,
און יצא עמי, די בני-ישראל, פון מצרים. 11 האט משה אמר צו האלוקים: מי בין איך, אז איך זאל הלך צו פרעהן,
און אז איך זאל יצא די בני-ישראל פון מצרים? 12 האט ער אמר: פארוואר איך וועל זיין מיט דיר; און דאס וועט
דיר זיין דער אות, אז איך האב דיך שלח. ווען דו יצא העם פון מצרים, וועט איר עבד האלוקים אויף דעם דאזיקן
הר. 13 האט משה אמר צו האלוקים: הנה בוא איך צו בני-ישראל, און איך וועל אמר צו זיי: אלוקי אבותיכם האט
מיך שלח צו אייך, און זיי וועלן אמר צו מיר: וואס איז שמו? וואס זאל איך אמר צו זיי? 14 האט אלוקים אמר צו
משהן: אהיה אשר אהיה. און ער האט אמר: אזוי זאלסטו אמר צו די בני-ישראל: איך בין האט מיך שלח צו אייך. 15
און אלוקים האט עוד אמר צו משהן: אזוי זאלסטו אמר צו די בני-ישראל: ה', אלוקי אבותיכם, אלוקי אברהמען,
אלוקי יצחקן, און אלוקי יעקבן, האט מיך שלח צו אייך. דאס איז שמי לעולם, און דאס איז מיין זכר אויף דור דור
[זען דור, ישעיהו 53:8, דור פון משיח] . 16 הלך! און זאלסט אסף די זקני ישראל, און אמר צו זיי: ה', אלוקי
אבותיכם, אלוקי אברהם, יצחק, און יעקב, האט זיך באוויזן צו מיר, לאמור: פקד איך פקד אייך, און אן וואס אייך
ווערט עשה אין מצרים. 17 און איך האב אמר: איך וועל אייך עלה פון דער עני פון מצרים, צו ארץ הכנעני, און דעם
חתי, און דעם אמורי, און דעם פרזי, און דעם חוי, און דעם יבוסי, צו אן ארץ זבת חלב ודבש. 18 און זיי וועלן שמע
צו דיין קול, און וועסט בוא, דו און די זקני ישראל, צו מלך מצרים, און איר וועט אמר צו אים: ה' אלוקי העבריים,
האט זיך קרה פאר אונדז. און איצט, לאמיר הלך, נא, 3 טעג דרך אין דער מדבר, כדי מיר זאלן זבח צו ה' אלוקינו.
19 אבער איך ידע אז דער מלך מצרים וועט אייך נישט לאזן הלך סיידן דורך א יד חזקה. 20 וועל איך שלח ידי, און
איך וועל נכה מצרים מיט כל מיינע נפלאות, וואס איך וועל עשה בקרבו, און דערנאך וועט ער אייך שלח. 21 און
איך וועל נתן דעם דאזיקן עם חן אין די אויגן פון מצרים, און עס וועט זיין, אז איר וועט הלך, וועט איר נישט הלך
מיט ריקם; 22 נאר כל אשה וועט שאל פון איר שכנטע, און פון דער וואס גור מיט איר אין בית, כלי כסף, און כלי
זהב, און שמלה; און איר וועט זיי שום אויף בניכם און אויף בנותיכם, און איר וועט נצל מצרים.

שמו4

1 האט ענה משה און האט אמר: נאר זיי וועלן דאך מיר נישט אמן [זען אמן בראשית 15:6; ישעיהו 53:1], און וועלן
נישט שמע צו מיין קול, ווייל זיי וועלן אמר: ה' האט זיך נישט באוויזן צו דיר. 2 האט ה' צו אים אמר: וואס איז דאס
אין ידך? האט ער אמר: א מטה. 3 האט ער אמר: שלך אים צו ארצה. האט ער אים שלך צו ארצה, און ער איז
געווארן א נחש; און משה איז נוס פאר איר. 4 האט ה' אמר צו משהן: שלח ידך, און אחז זי אן זנב: האט ער שלח זיין
יד, און האט זי חזק, און זי איז געווארן א מטה אין זיין יד: 5 למען זיי זאלן אמן, אז ה', אלוקי אבותם, אלוקי
אברהמען, אלוקי יצחקן, און אלוקי יעקבן, האט זיך באוויזן צו דיר. 6 און ה' האט ווידער צו אים אמר: עוד בוא נא
דיין יד אין דיין חיק. האט ער בוא ידו אין זיין חיק; און ווי ער האט זי יצא, הנה ידו איז מצורעת [צרע] ווי שלג. 7
האט ער אמר: שוב ידך אין דיין חיק. האט ער שוב ידו אין זיין חיק; און ווי ער האט זי יצא פון זיין חיק, און הנה זי
איז ווידער געווארן אזוי ווי זיין בשר. 8 און עס וועט זיין, אז זיי וועלן דיר נישט אמן, און וועלן נישט שמע צו דעם
קול פון דעם 1טן אות, וועלן זיי אמן אין דעם קול פון דעם אות אחרון. 9 און עס וועט זיין, אז זיי וועלן די דאזיקע
2 אותות גם זיי נישט אמן, און וועלן נישט שמע צו דיין קול, זאלסטו לקח פון מים פון ניל, און שפך אויף דער
יבשה, און מים וואס דו וועסט לקח פון ניל, וועט ווערן דם אויף דער יבשה. 10 האט משה אמר צו ה': נא, אדוני,
איך בין נישט קיין איש דברים, סיי פון תמול, סיי פון אייערנעכטן, סיי פון זינט דו דבר צו עבדך; ווייל איך בין כבד
אויפן פה, און כבד אויף דער לשון. 11 האט ה' אמר צו אים: מי האט שום דעם אדם א פה? אדער מי שום אלם [זען
אלם משיח, ישעיהו 53:7], אדער חרש, אדער זעעדיק, אדער עיוור, אויב נישט איך, ה'? 12 דעריבער הלך! איצט, און
איך וועל זיין מיט דיין פה, און וועל דיך לערנען וואס דו זאלסט דבר. 13 האט ער אמר: נא, אדוני, שלח! דורך
וועמען דו וועסט שלח. 14 האט דער אף ה' חרה אויף משהן, און ער האט אמר: איז נישט פאראן אהרן אחיך, דער

לוי? איך ידע אז ער דבר יא דבר. און הנה, ער יצא דיר נאך אנטקעגן, און ווי ער וועט דיך ראה, אזוי וועט ער זיך שמח אין זיין לב. 15 און וועסט דבר צו אים, און וועסט שום די דברים אין זיין פה, און איך וועל זיין מיט דיין פה, און מיט זיין פה, און וועל אייך לערנען וואס איר זאלט עשה. 16 און ער וועט דבר פאר דיר צום עם; און עס וועט זיין, ער וועט דיר זיין פאר א פה, און דו וועסט אים זיין ווי אלוקים. 17 און זאלסט לקח אין ידך דעם דאזיקן מטה, וואס מיט אים וועסטו עשה די אותות [אות, זען ישעיהו 7:14, שוואנגער פרוי פעלנדיק בתולהשאפט בתולים איז נישט אן אות]. 18 איז משה הלך און האט זיך שוב צו זיין שווער יתרון, און האט צו אים אמר: לאמיך הלך, נא, און זיך שוב צו מיין אחים וואס אין מצרים, און לאמיך ראה אויב זיי העודם חיים [עוד חי]. האט יתרו אמר צו משהן: הלך! בשלום. 19 און ה' האט אמר צו משהן אין מדין: הלך! שוב! קיין מצרים, ווייל מות זיינען כל אנוש וואס האבן בקש דיין נפש. 20 האט משה לקח זיין אשה און זיין בנים, און האט זיי רכב אויף חמור, און ער האט זיך שוב קיין ארץ מצרים. און משה האט לקח מטה האלוקים אין זיין יד. 21 און ה' האט אמר צו משהן: ווען דו הלך זיך צו שוב קיין מצרים, ראה! כל מופתים [זען מופת, זכריה 3:8 בנוגע נאמען פון משיח, זכריה 6:11-12] וואס איך האב שום אין דיין יד, אז דו זאלסט זיי עשה פאר פרעהן; נאר איך וועל חזק לבו, און ער וועט נישט שלח העם. 22 און זאלסט אמר צו פרעהן: אזוי האט אמר ה': מיין בן מיין בכור איז ישראל; 23 און איך האב צו דיר אמר: שלח! בני, ער זאל מיר עבד, און דו ווילסט אים נישט שלח; הנה, איך הרג בנך בכורך. 24 און עס איז געווען בדרך אין א מלון, האט אים פגש ה', און האט אים בקש צו מות. 25 האט צפורה לקח א צור, און האט כרת [זען כרת, דניאל 9:26 און מות משיח] די ערלה פון איר בן, און האט נגע צו זיינע רגלים; און זי האט אמר: פארוואר, א חתן-דמים ביסטו צו מיר. 26 און ער [ה'] האט אים רפה. דעמאלט האט זי אמר, א חתן-דמים, פון וועגן דער מוּלָה. 27 און ה' האט אמר צו אהרנען: הלך! אנטקעגן משהן צום מדבר. איז ער הלך, און האט אים פגש אויפן הר האלוקים, און ער האט אים נשק [זען תהילים 2:12]. 28 און משה האט נגד אהרנען כל דברי ה', מיט וואס ער האט אים שלח, און כל אותות וואס ער האט אים צוה. 29 און משה און אהרן זיינען הלך און האבן אסף כל זקני בני-ישראל. 30 און אהרן האט דבר כל הדברים, וואס ה' האט דבר צו משהן, און ער האט עשה די אותות פאר די אויגן העם. 31 און העם האט אמן [זען בראשית 15:6, חבק' 4:2 ישועה על-ידי האמונה, אפס' 2:8-9]; און ווי זיי האבן שמע אז ה' האט פקד אן די בני-ישראל, און אז ער האט ראה זייער עני, אזוי האבן זיי זיך קדד און זיך שחה.

שמו5

1 און דערנאך זיינען משה און אהרן בוא, און האבן אמר צו פרעהן: אזוי האט אמר ה' לוקי ישראל: שלח! עמי, זיי זאלן חגג און האלטן א יום-טוב צו מיר אין דער מדבר. 2 האט פרעה אמר: מי איז ה', אז איך זאל שמע צו זיין קול, צו שלח ישראל? נישט איך ידע ה', און נישט איך וועל גם שלח ישראל. 3 האבן זיי אמר: אלוקי העברים האט זיך קרא מיט אונדז. לאמיר, נא, הלך דרך 3 ימים אין דער מדבר, און מיר וועלן זבח צו ה' אלוקינו, כדי ער זאל אונדז נישט פגע מיט א דֶבֶר אדער מיט חרב. 4 האט מלך מצרים צו זיי אמר: למה, משה און אהרן, פרע איר העם פון זיין מעשים? הלך! צו אייערע סבלות. 5 און פרעה האט אמר: העם הארץ איז שוין איצט רבים, און איר ווילט זיי שבת פון זייערע סבלות. 6 און פרעה האט צוה אין יום ההוא די נוגשים בעם, און זיינע שוטרים, לאמור: 7 איר זאלט יסף נישט נתן העם תבן אויף צו לבן די לבנים [לבנה], אזוי ווי פריער. זיי אליין זאלן הלך, און זיך קשש תבן. 8 און די מתכונת פון לבנים [לבנה], וואס זיי האבן עשה פריער, זאלט איר שום אויף זיי; איר זאלט דערפון נישט גרע; ווייל רפה זיינען זיי, דעריבער צעק זיי, לאמור: מיר ווילן הלך צו זבח צו אלוקינו. 9 זאל די עבודה זיין כבד אויף אנוש, אז זיי זאלן עשה דערמיט, און זיך נישט שעה צו דברי שקר. 10 זיינען יצא די נוגשים פון עם, און זיינע שוטרים, און האבן אמר צום עם, לאמור: אזוי האט אמר פרעה: איך נתן אייך נישט קיין תבן. 11 הלך איר! לקח! אייך תבן פון ווו איר קענט מצא; ווייל פון אייער עבודה ווערט גארנישט גרע. 12 האט זיך העם פוץ איבערן כל ארץ מצרים, צו קשש קש פאר תבן. 13 און די נוגשים האבן אוץ, לאמור: כלה אייערע יום ביום מעשה, אזוי ווי בעת עס איז געווען תבן. 14 און די שוטרים פון די בני-ישראל, וואס די נוגשים פון פרעהן האבן שום איבער זיי, האבן געקריגן נכה, לאמור: מדוע האט איר נישט כלה אייער חוק צו מאכט לבנה אזוי ווי פריער, אי תמול אי היום? 15 זיינען בוא די שוטרים פון די בני-ישראל, און האבן צעק צו פרעהן, לאמור: למה עשה אזוי צו דיינע עבדים? 16 קיין תבן ווערט נישט נתן עבדיך, און מע אמר אונדז: מאכט לבנה; און הנה, דיינע עבדים קריגן נכה, און די שולד איז אין עמך. 17 האט ער אמר: רפה זייט איר, רפה; דעריבער זאגט איר: מיר ווילן הלך זבח צו ה'. 18 און איצט, הלך! עבדו! ווייל קיין תבן וועט אייך נישט נתן ווערן, און די תוכן לבנים מוזט איר נתן. 19 האבן די שוטרים פון די בני-ישראל זיך ראה אין רע, לאמור: איר וועט נישט גרע פון אייערע יום ביום לבנים. 20 און זיי האבן פגע משהן און אהרנען, וואס נצב אקעגן

זיי, ביי זייער יצא פון פרעהן; 21 און זיי האבן צו זיי אמר: זאל ה' ראה אויף אייך, און שפט, וואס איר האט געמאכט באש אונדזער ריח אין די אויגן פון פרעהן, און אין די אויגן פון עבדיו, צו נתן א חרב אין זייער יד אונדז צו הרג. 22 האט משה זיך שוב צו ה', און האט אמר: אֲדֹנָי, למה רעע דעם דאזיקן עם? למה האסטו מיך שלח? 23 אז זינט איך בין בוא צו פרעהן, צו דבר אין דיין שם, האט ער געבראכט רעע צו דעם דאזיקן עם, און האסטו נצל נישט נצל געווען עמך.

שמו6

1 האט ה' אמר צו משהן: איצט וועסטו ראה וואס איך וועל עשה צו פרעהן; ווייל דורך יד חזקה וועט ער זיי שלח, און דורך יד חזקה וועט ער זיי גרש פון זיין ארץ. וארא

[וארא]

2 און אלוקים האט דבר צו משהן, און האט צו אים אמר: איך בין ה'; 3 און איך האב זיך באוויזן צו אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, ווי א-ל שדי, אבער מיט שמי ה' האב איך זיך נישט געלאזט ידע צו זיי. 4 און איך האב גם קום מיין ברית [זען מה"ש 26-21:18] מיט זיי, זיי צו נתן ארץ כנען, הארץ פון זייער מגור, וואס זיי האבן דערין גור. 5 און איך האב גם שמע דאס נאקה פון די בני-ישראל, וואס די מצרים פארקנעכטן זיי, און איך האב זכר אן מיין ברית [זען מה"ש 26-21:18]. 6 דעריבער אמר! צו די בני-ישראל: איך בין ה', און איך וועל אייך יצא פון אונטער די סבלות פון מצרים, און וועל אייך נצל פון זייערע עבודה, און איך וועל אייך גאל מיט אן זרוע [זען זרוע פון גאולה, זרוע משיח, ישעיהו 1: 53] נטה, און מיט שפטים גדולים. 7 און איך וועל אייך לקח צו מיר פאר אן עם, און איך וועל אייך זיין צום אלוקים; און איר וועט האבן דעת, אז איך בין ה' אלוקיכם, וואס האט אייך יצא פון אונטער די סבלות פון מצרים. 8 און איך וועל אייך ברענגען אין הארץ, וואס איך האב נשׂא ידי, עס צו נתן צו אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, און איך וועל עס נתן צו אייך פאר אן מורשה; איך בין ה'. 9 האט משה אזוי דבר צו די בני-ישראל, אבער זיי האבן נישט שמע צו משהן פון קוצר רוח און פון עבודה קשה. 10 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 11 בוא! דבר! צו פרעה מלך מצרים, ער זאל שלח בני-ישראל פון זיין ארץ. 12 האט משה דבר פאר ה', לאמור: זע, די בני-ישראל האבן נישט שמע צו מיר, און היינט ווי וועט פרעה מיך שמע, אז איך האב ערל שפתים? 13 און ה' האט דבר צו משהן און צו אהרנען, און זיי צוה צו די בני-ישראל, און צו פרעה מלך מצרים, כדי יצא די בני-ישראל פון ארץ מצרים. 14 דאס זיינען די ראשי בת אבותם: די בני-ראובן, בכור ישראל: חנוך, און פלוא, חצרון, און כרמי. דאס זיינען די משפחות פון ראובן. 15 און די בני-שמעונען: ימואל, און ימין, און אוהד, און יכין, און צוחר, און שאול בן הכנענית. דאס זיינען די משפחות פון שמעון. 16 און דאס זיינען די שמות פון בני-לוי, לויט זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1]: גרשון, און קהת, און מררי. און די שנים פון חיי לוי זיינען געווען 137 שנה. 17 די בני-גרשונען: לבני, און שמעי, לויט זייערע משפחות. 18 און די בני-קהתן: עמרם, און יצהר, און חברון, און עוזיאל. און די שנים פון חיי קהת זיינען געווען 133 שנה. 19 און די בני-מרריו: מחלי, און מושי. דאס זיינען די משפחות פון לוי לויט זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1]. 20 און עמרם האט זיך לקח זיין דודה יוכבדן פאר אן אשה, און זי האט אים ילד אהרנען און משהן. און די שנים פון חיי עמרם זיינען געווען 137 שנה. 21 און די בני-יצהרן: קרח, און נפג, און זכרי. 22 און די בני-עוזיאלן: מישאל, און אלצפן, און סתרי. 23 און אהרן האט זיך לקח אלישבע בת עמינדבן, די אחות פון נחשונען, פאר אן אשה, און זי האט אים ילד נדבן, און אביהואן, אלעזרן, און איתמרן. 24 און די בני-קרחן: אסיר, און אלקנה, און אביאסף. דאס זיינען די משפחות פון די קרחים. 25 און אלעזר בן אהרנען האט זיך לקח איינע פון די בנות פון פוטיאלן זיך פאר אן אשה; און זי האט אים ילד פינחסן. דאס זיינען די ראשי אבות פון די לויים לויט זייערע משפחות. 26 דאס זיינען אהרן און משה, וואס ה' האט צו זיי אמר: יצא! די בני-ישראל פון ארץ מצרים לויט זייערע צבאות [צבא]. 27 זיי זיינען דאס די וואס האבן דבר צו פרעה מלך מצרים, כדי יצא די בני-ישראל פון מצרים. דאס זיינען משה און אהרן. 28 און עס איז געווען אין דעם יום וואס ה' האט דבר צו משהן אין ארץ מצרים. 29 האט ה' דבר צו משהן, לאמור: איך בין ה'; דבר! צו פרעה מלך מצרים כל וואס איך דבר צו דיר. 30 האט משה אמר פאר ה': איך האב ערל שפתים, און ווי וועט פרעה שמע צו מיר?

שמו7

1 האט ה' אמר צו משהן: ראה, איך האב דיך געמאכט ווי אלוקים צו פרעהן, און אהרן אחיך וועט זיין דיין נביא. 2
דו וועסט דבר כל וואס איך וועל דיר צוה, און אהרן אחיך וועט דבר צו פרעהן, ער זאל שלח די בני-ישראל פון זיין
ארץ. 3 און איך וועל קשה לב פרעה, און וועל רבה מיינע אותות און מיינע מופתים [זען זכריה 3:8] אין ארץ מצרים.
4 אבער פרעה וועט נישט שמע צו אייך, און איך וועל נתן ידי אויף מצרים, און וועל יצא מיינע צבאות, עמי,
בני-ישראל, פון ארץ מצרים, מיט שפטים גדולים. 5 און די מצרים וועלן האבן דעת, אז איך בין ה', ווען איך וועל
נטה ידי אויף מצרים, און וועל יצא די בני-ישראל פון צווישן זיי. 6 האבן משה און אהרן אזוי עשה; אזוי ווי ה' האט
זיי צוה, אזוי האבן זיי עשה. 7 און משה איז געווען אן איש פון 80 שנה, און אהרן אן איש פון 83 שנה, ווען זיי האבן
דבר צו פרעהן. 8 און ה' האט אמר צו משהן און צו אהרנען, לאמור: 9 אז פרעה וועט דבר צו אייך, לאמור: נתן פון
אייך א מופת; זאלסטו אמר צו אהרנען: לקח דיין מטה, און שלך פאר פרעהן, וועט ער ווערן א תנין. 10 זיינען משה
און אהרן בוא צו פרעהן, און זיי האבן אזוי עשה, ווי ה' האט צוה; און אהרן האט שלך זיין מטה פאר פרעהן, און
פאר עבדיו, און ער איז געווארן א תנין. 11 האט גם פרעה קרא די חכמים [חכם] און די מכשפים [כשף], און גם זיי,
די חרטומים [חרטֹם] פון מצרים, האבן עשה דעס גלייכן מיט זייערע להטים [להט]. 12 און זיי האבן שלך
איטלעכער זיין מטה, און זיי זיינען געווארן תנינים [תנין]; אבער מטה אהרן האט בלע זייערע מטות [מטה]. 13 און
לב פרעה איז חזק, און ער האט נישט שמע צו זיי, אזוי ווי ה' האט דבר. 14 און ה' האט אמר צו משהן: לב פרעה איז
כבד, ער וויל מאן צו שלח העם. 15 הלך! צו פרעהן אין דער בוקר; הנה, ער יצא צום מים, וועסטו זיך נצב אים
אנטקעגן, ביים שפה ניל, און דעם מטה וואס איז הפך געווארן אין א נחש, זאלסטו לקח אין ידך. 16 און זאלסט
אמר צו אים: ה', אלוקי עברים, האט מיך שלח צו דיר, לאמור: לאז שלח עמי, זיי זאלן מיר עבד אין דער מדבר; און
הנה, האסט נישט שמע ביז אהער. 17 האט ה' אזוי אמר: דערמיט וועסטו האבן דעת, אז איך בין ה': הנה, איך נכה
מיט דעם מטה וואס אין ידי, אויפן מים וואס אין ניל, און עס וועט הפך ווערן אין דם. 18 און די דג וואס אין ניל
וועלן מות, און דער ניל וועט באש ווערן, און די מצרים וועלן זיך לאה צו שתה מים אויסן ניל. 19 און ה' האט אמר
צו משהן: אמר צו אהרנען: לקח! דיין מטה, און נטה! אויס ידך אויף המים פון מצרים, אויף זייערע נהרות [נהר], אויף
זייערע יאורים [יאור], און אויף זייערע אגמים [אגם], און אויף כל זייערע מקוה מים, און זיי זאלן ווערן דם; און עס
זאל זיין דם אין כל ארץ מצרים, סיי אין הילצערנע כלים, סיי אין שטיינערנע. 20 האבן משה און אהרן אזוי עשה, ווי
ה' האט צוה. און ער האט רום דעם מטה, און האט נכה המים וואס אין ניל, פאר די אויגן פון פרעהן, און פאר די
אויגן פון זיינע עבדים; און דאס כל מים וואס אין ניל איז הפך געווארן אין דם. 21 און די דג וואס אין ניל זיינען
מות, און דער ניל איז באש געווארן, און די מצרים האבן נישט יכל שתה מים אויסן ניל; און הדם איז געווען אין כל
ארץ מצרים. 22 האבן די חרטומים [חרטֹם] פון מצרים עשה דעס גלייכן מיט זייערע לטים [לט]; און לב פרעה איז
חזק, און ער האט נישט שמע צו זיי; אזוי ווי ה' האט דבר. 23 און פרעה האט זיך פנה און איז בוא אין זיין בית, און
האט גם דאס נישט שית צום לב. 24 און כל מצרים האבן חפר ארום ניל נאך מים צום שתה, ווייל זיי האבן נישט
יכל צו שתה פון המים פון ניל. 25 און עס זיינען מלא געווארן 7 ימים, נאכדעם ווי ה' האט נכה דעם ניל. [1: 8]26
און ה' האט אמר צו משהן: בוא! צו פרעהן, און אמר צו אים: אזוי האט אמר ה': לאז שלח עמי, זיי זאלן מיר עבד
[זען דניאל 3:12; 7:13-14 צדיקים לא עבד און פלח אלילים אבער כל עמים עבד און פלח בר אנוש משיח]. [2: 8]27
און אויב דו ווילסט זיי מאן צו שלח, הנה נגף איך דיין כל גבול מיט צפרדעים. [3: 8]28 און דער ניל וועט שרץ
צפרדעים, און זיי וועלן עלה, און וועלן בוא אין ביתך, און אין דיין חדר משכב, און אויף דיין מטה, און אין בית פון
דיינע עבדים, און אויף עמך, און אין דיינע תנורים [תנור], און אין דיינע משארות [משארת]. [4: 8]29 אי אויף דיר, אי
אויף עמך, אי אויף כל דיינע עבדים, וועלן עלה די צפרדעים.

שמו8

1 און ה' האט אמר צו משהן: אמר! צו אהרנען: נטה! ידך מיט דיין מטה אויף די נהרות [נהר], אויף די יאורים [יאור],
און אויף די אגמים [אגם, זען התג' 20:15], און ברענג ארויף צפרדע אויפן ארץ מצרים. 2 און אהרן האט נטה ידו
אויף די מים פון מצרים, און די צפרדעים זיינען עלה, און האבן כסה ארץ מצרים. 3 האבן די חרטומים [חרטום]
עשה דעס גלייכן מיט זייערע לטים [לט], און זיי האבן ארויפגעבראכט צפרדעים אויפן ארץ מצרים. 4 און פרעה
האט קרא משהן און אהרנען, און האט אמר: עתר! צו ה', ער זאל סור די צפרדעים פון מיר און פון עמי, און איך
וועל שלח העם, זיי זאלן זבח צו ה'. 5 האט משה אמר צו פרעהן: התפאר (פָּאַר) איבער מיר; אויף ווען זאל איך עתר
פאר דיר, און פאר דיינע עבדים, און פאר עמך, צו כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואֵין לו; ישעיהו 53:8; נגזר מארץ

חיים מפשע עמי] די צפרדעים פון דיר, און פון בתיך, אז נאר אין ניל זאלן זיי שאר? 6 האט ער אמר: אויף מחר. האט
ער אמר: אזוי ווי דיין דבר! כדי זאלסט האבן דעת, אז נישטא אזא ווי ה' אלוקינו. 7 און די צפרדעים וועלן זיך סור
פון דיר, און פון בתיך, און פון דיינע עבדים, און פון עמך; נאר אין ניל וועלן זיי שאר. 8 זיינען משה און אהרן יצא
פון פרעהן, און משה האט צעק צו ה' פון וועגן די צפרדעים וואס ער האט שום אויף פרעהן. 9 און ה' האט עשה
אזוי ווי דאס דבר פון משהן, און די צפרדעים זיינען מות פון די בתים, פון די חצרות [חצר], און פון די שדות [שדה].
10 און מע האט זיי צבר חמרם [חומר] אויף חמרם, און הארץ איז באש געווארן. 11 און ווי פרעה האט ראה, אז עס
איז געווארן רוחה, אזוי האט ער כבד זיין לב, און האט נישט שמע צו זיי; אזוי ווי ה' האט דבר. 12 און ה' האט אמר
צו משהן: אמר! צו אהרנען: נטה דיין מטה, און נכה דעם עפר הארץ, און ער זאל ווערן כנם (כֻּן) אין כל ארץ מצרים.
13 האבן זיי אזוי עשה; און אהרן האט נטה זיין יד מיט זיין מטה, און ער האט נכה דעם עפר הארץ, און עס איז
געווארן כנם (כֻּן) אויף אדם און אויף בהמות [בהמה]; דער כל עפר הארץ איז געווארן כנם (כֻּן) אין כל ארץ מצרים.
14 און די חרטומים [חרטום] האבן דעס גלייכן עשה מיט זייערע לטים [לט] צו יצא כנם (כֻּן), נאר זיי האבן נישט
יכל. און דאס כנם (כֻּן) איז געווען אויף אדם און אויף בהמות [בהמה]. 15 און די חרטומים [חרטום] האבן אמר צו
פרעהן: אצבע אלוקים איז דאס. נאר לב פרעה איז חזק, און ער האט נישט שמע צו זיי; אזוי ווי ה' האט דבר. 16 און
ה' האט אמר צו משהן: שכם! זיך אין דער בוקר, און יצב זיך פאר פרעהן; הנה, ער יצא צום מים, זאלסטו אמר צו
אים: אזוי האט אמר ה': שלח! עמי, זיי זאלן מיר עבד. 17 ווייל אויב דו נישט שלח עמי, הנני שלח איך אויף דיר, און
אויף דיינע עבדים, און אויף עמך, און אין דיינע בתים, ערוב, און די בתים פון מצרים וועלן מלא ווערן מיט דעם
ערוב, און גם די אדמה וואס זיי זיינען אויף. 18 און איך וועל פלה אין יום ההוא ארץ גושן, וואס עמי עמד זיך אויף
דערין, אז דאס ערוב זאל דארטן נישט זיין, כדי זאלסט האבן דעת, אז איך, ה', בין אין קרב הארץ. 19 און איך וועל
שום א פדות צווישן עמי און צווישן עמך. אויף מחר היה דער דאזיקער אות [אות, זען ישעיהו 7:14, שוואנגער פרוי
פעלנדיק בתולהשאפט בתולים איז נישט אן אות]. 20 און ה' האט אזוי עשה: און עס איז בוא כבד ערוב אין בית
פרעהן, און אין בית עבדיו, און אין כל ארץ מצרים. הארץ איז שחת [זען תהילים 16:10] געווארן פון וועגן דעם
ערוב. 21 האט פרעה קרא משהן און אהרנען, און האט אמר: הלך זבח צו אלוקיכם אין הארץ. 22 האט משה אמר:
עס איז נישט כון אזוי צו עשה, ווייל די תועבה פון די מצרים וועלן מיר זבח צו ה' אלוקינו; זע, אז מיר וועלן זבח די
תועבה פון די מצרים פאר זייערע אויגן, צי וועלן זיי אונדז נישט סקל? 23 דרך 3 ימים וועלן מיר הלך אין דער
מדבר, און מיר וועלן זבח צו ה' אלוקינו, אזוי ווי ער וועט אונדז אמר. 24 האט פרעה אמר: איך וועל אייך שלח, איר
זאלט זבח צו ה' אלוקיכם אין דער מדבר, נאר רחק נישט זייער רחק זאלט איר הלך. עתר פאר מיר. 25 האט משה
אמר: הנה, איך יצא פון דיר, און וועל עתר צו ה', אז דאס ערוב זאל זיך סור פון פרעהן, פון עבדיו, און פון עמו מחר;
זאל נאר פרעה נישט יסף התל [תלל], נישט שלח העם צו זבח צו ה'. 26 און משה איז יצא פון פרעהן, און האט עתר
צו ה'. 27 און ה' האט עשה אזוי ווי דאס דבר פון משהן, און האט סור דאס ערוב, פון פרעהן, פון עבדיו, און פון
עמו; נישט אן איינציקע איז שאר. 28 אבער פרעה האט גם דאס מאל געמאכט כבד זיין לב, און האט נישט שלח
העם.

שמו9

1 און ה' האט אמר צו משהן: בוא צו פרעהן, און דבר צו אים: אזוי האט אמר ה', אלוקי העברים: שלח עמי, זיי זאלן
מיר עבד. 2 ווייל אויב דו ווילסט מאן, און עוד דו זיי חזק, 3 הנה, וועט די יד ה' זיין אויף דיין מקנה וואס איז אין
שדה, אויף די סוסים, אויף די חמורים, אויף די גמלים, אויף די בקר, און אויף די צאן; א זייער כָּבֵד דֶּבֶר. 4 און ה'
וועט פלה צווישן דעם מקנה פון ישראל און צווישן דעם מקנה פון מצרים, און פון כל וואס געהערט צו די
בני-ישראל וועט גארנישט מות. 5 און ה' האט שום א מועד, לאמור: מחר וועט ה' עשה די דאזיקע זאך אין ארץ. 6
און ה' האט עשה די דאזיקע זאך אויף מחר, און דאס כל מקנה פון מצרים איז מות, אבער פון דעם מקנה פון די
בני-ישראל איז אן איינציקס נישט מות. 7 און פרעה האט שלח, און הנה פון דעם מקנה פון ישראל איז צו מאל אן
איינציקס נישט מות. אבער לב פרעה איז געבליבן כבד, און ער האט נישט שלח העם. 8 און ה' האט אמר צו משהן
און צו אהרנען: לקח אייך אייערע פולע חפנים [חֹפֶן] פיח פון א כבשן, און משה זאל עס זרק [זרק, זען אויף נזה,
משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך
המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער
טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו
אויף גוים רבים, זען ויק' 4:6,17] אקעגן שמים, פאר די אויגן פון פרעהן. 9 און עס וועט ווערן צו אבק איבערן כל

ארץ מצרים, און ווערן א שחין וואס פרח אין אבעבועות, אויף אדם און אויף בהמה, אין כל ארץ מצרים. 10 האבן
זיי לקח פיח פון א כבשן, און זיי האבן זיך עמד פאר פרעהן, און משה האט עס זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז
דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך
המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער
טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו
אויף גוים רבים, זען ויק' 4:6,17] אקעגן שמים, און עס איז געווארן א שחין וואס פרח אין אבעבועות, אויף אדם און
אויף בהמה. 11 און די חרטומים [חרטום] האבן נישט יכל עמד פאר משהן פון וועגן דעם שחין, ווייל דער שחין איז
געווען אויף די חרטומים אזוי ווי אויף כל מצרים. 12 און ה' האט חזק לב פרעה, און ער האט נישט שמע צו זיי; אזוי
ווי ה' האט דבר צו משהן. 13 און ה' האט אמר צו משהן: שכם זיך אין דער בוקר, און יצב! זיך פאר פרעהן, און אמר
צו אים: אזוי האט אמר ה' אלוקי העברים: שלח עמי, זיי זאלן מיר עבד. 14 ווייל דאס מאל שלח איך כל מיינע
מגפות [מגפה] אויף לבך, אויף דיינע עבדים, און אויף עמך, כדי זאלסט האבן דעת, כי אֵין כמוני בכל הארץ. 15 ווייל
איך וואלט איצט שלח ידי, און וואלט נכה דיך און עמך מיט דֶבֶר, אז דו וואלסט כחד געווארן פון הארץ. 16 און
נאר דעריבער האב איך דיך עמד, כדי דיר צו ווייזן מיין כוח, און כדי מע זאל ספר שמי איבער כל הארץ. 17 נאך דו
סלל זיך אקעגן עמי, זיי נישט צו שלח. 18 הנני, איך מטר מחר אין דער צייט ברד כבד מאד, וואס אזא ווי ער איז
נישט געווען אין מצרים פון דעם יום וואס זי איז יסד געווארן און ביז איצט. 19 און איצט שלח! עוז! אריינטרייבן
דיין מקנה, און כל וואס דו האסט אין שדה; כל האדם און בהמה וואס וועט זיך מצא אין שדה, און וועט נישט אסף
ווערן אין בית, וועט אויף זיי ירד דער ברד, און זיי וועלן מות. 20 דער עבדים פון פרעה וואס האט מורא [יראה]
געהאט פאר דבר ה', האט נוס עבדיו און זיין מקנה אין די בתים. 21 און ווער עס האט נישט שום לבו אויף דבר ה',
האט עזב [זען עזב, תהילים 22:2; מתי 27:46] עבדיו און זיין מקנה אין שדה. 22 און ה' האט אמר צו משהן: נטה! ידך
אקעגן שמים, און זאל ווערן א ברד אין כל הארץ מצרים, אויף אדם, און אויף בהמה, און אויף כל עשב השדה, אין
ארץ מצרים. 23 האט משה נטה זיין מטה אקעגן שמים, און ה' האט נתן קולות און ברד, און אש איז הלך אויף
ארצה; און ה' האט מטר ברד אויפן ארץ מצרים. 24 און עס איז געווען ברד, מיט אש לקח אין מיטן ברד, כבד מאד,
וואס אזא ווי ער איז נישט געווען אין כל ארץ מצרים, פון זינט עס איז געווארן צום גוי. 25 און דער ברד האט נכה
אין כל ארץ מצרים כל וואס אויפן שדה, פון אדם ביז בהמה; גם כל עשב השדה האט דער ברד נכה, און כל עץ
השדה האט ער שבר. 26 נאר אין ארץ גושן, וואס דארטן זיינען געווען די בני-ישראל, איז קיין ברד נישט געווען. 27
האט פרעה שלח און קרא משהן און אהרנען, און ער האט צו זיי אמר: איך האב חטא דאס מאל; ה' איז הצדיק, און
איך און עמי זיינען הרשעים [רשע]. 28 עתר! ה', און זאל זיין גענוג די קולות אלוקים און ברד, און איך וועל אייך
שלח, און איר וועט נישט יסף עמד. 29 האט משה צו אים אמר: ווי איך יצא פון עיר, וועל איך פרש מיינע כף צו ה';
וועלן די קולות חדל, און דער ברד וועט מער נישט זיין; כדי זאלסט האבן דעת אז הארץ געהערט צו ה'. 30 און דו
און דיינע עבדים איך ידע, אז איר האט נאך כל נישט מורא [יראה] פנים ה' אלוקים [זען קור"ב 4:6 see
http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf page 38 Yeshua Sar HaPanim, Machzor Rosh
HaShanah v'Yom Kippurim K'Minhag Sefarad: New York Hebrew Publishing Company]. 31
און דער פשתה און דער שעורה זיינען נכה געווארן, ווייל דער שעורה איז געווען אין אביב, און דער פשתה אין
בליונג. 32 און דער חטה און דער כוסמת זיינען נישט נכה געווארן, ווייל זיי ווערן אפיל. 33 און משה איז יצא פון
פרעהן אויסן עיר, און האט פרש זיינע כף צו ה', און די קולות און דער ברד האבן חדל, און דער מטר האט מער
נישט נתך אויף ארצה. 34 און ווי פרעה האט ראה, אז דער מטר און דער ברד און די קולות האבן חדל, אזוי האט
ער יסף צו חטא, און האט כבד לבו, ער און עבדיו. 35 און לב פרעה איז חזק, און ער האט נישט שלח די בני-ישראל;
אזוי ווי ה' האט דבר דורך משהן.

[בא]

שמו10

1 און ה' האט אמר צו משהן: בוא צו פרעהן, ווייל איך האב כבד לבו און דאס לב פון עבדיו, כדי איך זאל שית מיינע

דאזיקע אותות צווישן אים; 2 און כדי זאלסט ספר אין די אוזנים פון בנך, און פון בן בנך, וואס איך האב עלל אין מצרים, און מיינע אותות וואס איך האב שום צווישן זיי; און איר זאלט האבן דעת, אז איך בין ה'. 3 זיינען משה און אהרן בוא צו פרעהן, און זיי האבן צו אים אמר: אזוי האט אמר ה' אלוקי העברים: עד מתי וועסטו זיך נישט וועלן ענה פאר מיר? שלח עמי, זיי זאלן מיר עבד. 4 ווייל אויב דו וויסלט מאן צו שלח עמי, הנני ברענג איך מחר ארבה אין דיין גבול. 5 און ער וועט כסה עין הארץ, אז מע וועט נישט יכל צו ראה הארץ; און ער וועט אכל דעם יתר פון דער פליטה, וואס אייך איז שאר פון דעם ברד, און וועט אכל כל העץ וואס צמח [זען זכריה 3:8; 6:11-12 דערמאנען נאמען פון משיח] ביי אייך אויפן שדה. 6 און מלא וועלן ווערן דיינע בתים, און די בתים פון כל עבדיך, און די בתים פון כל מצרים; וואס אבותיך און אבות אבותיך האבן נישט ראה פון דעם יום, וואס זיי זיינען געווען אויף אדמה, און ביז יום הזה. און ער האט זיך פנה, און איז יצא פון פרעהן. 7 האבן עבדים פון פרעה צו אים אמר: עד מתי וועט דער דאזיקער אונדז זיין פאר א מוקש? שלח די אנשים, און זאלן זיי עבד ה' אלוקיהם. צי נאך ידע נישט אז מצרים אבד [זען אבד, יוח' 3:16]? 8 האט מען שוב משהן און אהרנען צו פרעהן, און ער האט צו זיי אמר: הלך! עבד! ה' אלוקיכם; נאר מי און מי זיינען די הולכים? 9 האט משה אמר: מיט אונדזערע נערים און מיט אונדזערע זקנים וועלן מיר הלך; מיט אונדזערע בנים און מיט אונדזערע בנות, מיט אונדזערע צאן און מיט אונדזערע בקר וועלן מיר הלך; ווייל א חג (יום-טוב) צו ה' איז ביי אונדז. 10 האט ער צו זיי אמר: זאל ה' אזוי זיין מיט אייך, ווי איך וועל אייך שלח מיט אייערע טף! ראה! ווארום רע איז פאר אייער פנים. 11 נישט אזוי! הלך נא איר גברים [גבר] און עבד ה', ווייל דאס איז דאך וואס איר בקש. און מע האט זיי גרש פון פאר פרעהן. 12 האט ה' אמר צו משהן: נטה ידך אויפן ארץ מצרים וועגן דעם ארבה, און ער וועט עלה אויפן ארץ מצרים, און וועט אכל כל עשב הארץ, כל וואס דער ברד האט שאר. 13 און משה האט נטה זיין מטה אויפן ארץ מצרים, און ה' האט נהג א רוח קדים אויפן הארץ כל היום ההוא און כל לילה; ווי עס איז געווארן בוקר, אזוי האט דער רוח קדים נשא דעם ארבה. 14 און דער ארבה איז עלה אויפן כל ארץ מצרים, און האט זיך נוח אין כל גבול מצרים כבד מאד; נישט פאר אים איז געווען אזא ארבה ווי ער, און נישט נאך אים וועט זיין אזא. 15 און ער האט כסה דעם עין פון כל הארץ, און הארץ איז חשך געווארן; און ער האט אכל כל עשב הארץ, און כל פרי העץ, וואס דער ברד האט יתר; און עס איז נישט יתר קיין ירק אין עץ אדער עשב השדה אין כל ארץ מצרים. 16 האט פרעה מהר צו קרא משהן און אהרנען, און האט אמר: איך האב חטא צו ה' אלוקיכם, און צו אייך. 17 און איצט נשא, נא, מיין חטא בלויז דאס מאל, און עתר צו ה' אלוקיכם, ער זאל סור פון מיר נאר די דאזיקע מות. 18 איז ער יצא פון פרעהן, און האט עתר צו ה'. 19 און ה' האט הפך רוח-ים חזק מאד, וואס האט נשא דעם ארבה, און האט אים תקע אין ים-סוף; נישט אן איינציקער ארבה איז שאר אין כל גבול פון מצרים. 20 נאר ה' האט חזק לב פרעה, און ער האט נישט שלח די בני-ישראל. 21 און ה' האט אמר צו משהן: נטה ידך אקעגן שמים, און זאל ווערן חשך איבערן ארץ מצרים, אז מע זאל קענען משש די חשך. 22 האט משה נטה ידו אקעגן שמים, און עס איז געווען א חשך אפלה אין כל ארץ מצרים 3 ימים. 23 זיי האבן איינער דעם אנדערן נישט ראה, און זיי האבן זיך קיינער נישט קום פון זיין ארט 3 יום [זען הושע 6:2]. נאר ביי כל בני-ישראל איז געווען אור אין זייערע מושבות. 24 האט פרעה קרא משהן, און האט אמר: הלך! עבד! ה'; נאר אייערע צאן און אייערע בקר זאלן זיך יצג; אייערע טף זאלן גם הלך מיט אייך. 25 האט משה אמר: אי דו מוזט אונדז נתן זבחים און עולות, כדי מיר זאלן עשה צו ה' אלוקינו, 26 אי אונדזער מקנה מוז הלך מיט אונדז; נישט א פרסה זאל שאר; ווייל דערפון וועלן מיר לקח צו עבד ה' אלוקינו; און מיר ידע נישט מיט וואס מיר וועלן דארפן עבד ה', ביז מיר בוא אהין. 27 אבער ה' האט חזק לב פרעה, און ער האט זיי נישט אבה שלח. 28 און פרעה האט צו אים אמר: הלך! פון מיר; שומר זיך, זאלסט יסף מיין פנים נישט ראה, ווייל אין דעם יום וואס דו ראה מיין פנים, וועסטו מות. 29 האט משה אמר: האסט נכון דבר; איך וועל יסף עוד דיין פנים נישט ראה.

שמו11

1 און ה' האט אמר צו משהן: עוד איין נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] וועל איך ברענגען אויף פרעהן און אויף מצרים; דערנאך וועט ער אייך שלח פון דאנען; אז ער אייך שלח, וועט ער אייך גרש אין כלה גרש פון דאנען. 2 דבר! נא אין די אוזנים פון העם, זיי זאלן שאל איטלעכער פון זיין רֵעַ, און איטלעכע פון איר חברטע, כלי כסף און כלי זהב. 3 און ה' האט נתן העם חן אין די אויגן פון מצרים. גם איז האיש משה געווען גדול מאד אין ארץ מצרים, אין די אויגן פון עבדים פון פרעה, און אין די אויגן פון העם. 4 און משה האט אמר: אזוי האט אמר ה': ארום חצות הלילה וועל איך יצא צווישן מצרים; 5 און עס וועט מות כל בכור אין ארץ מצרים, פון דעם בכור פון פרעהן וואס דארף ישב אויף זיין כסא, ביז דעם בכור פון דער שפחה וואס הינטער די רחים; גם כל בכור בהמה. 6 און עס וועט ווערן א צעקה

גדולה אין כל ארץ מצרים, וואס אזא איז נישט געווען, און אזא וועט יסף נישט זיין. 7 נאר קעגן כל בני-ישראל וועט
א כלב נישט חרץ זיין לשון, סיי קעגן איש, סיי קעגן בהמה; כדי איר זאלט האבן דעת, אז ה' פלה צווישן מצרים און
צווישן ישראל. 8 און כל די דאזיקע עבדים דיינע וועלן ירד צו מיר, און וועלן זיך שחה צו מיר, לאמור: יצא! דו מיט
דיין כל העם וואס ברגליך [זען רגל, תהילים 22:17]; און נאכדעם וועל איך יצא. און ער איז יצא פון פרעהן אין חרי
אף. 9 און ה' האט אמר צו משהן: פרעה וועט נישט שמע צו אייך; כדי צו רבה מיינע מופת אין ארץ מצרים. 10 און
משה און אהרן האבן עשה כל די דאזיקע מופתים פאר פרעהן; אבער ה' האט חזק לב פרעה, און ער האט נישט
שלח די בני-ישראל פון זיין ארץ.

שמו12

1 און ה' האט אמר צו משהן און צו אהרנען אין ארץ מצרים, לאמור: 2 דער דאזיקער חודש זאל אייך זיין דער ראש
פון חדשים; דער 1טן פון די חדשים פון שנה זאל ער אייך זיין. 3 דבר צו דער כל עדת ישראל, לאמור: אין 10טן יום
פון דעם דאזיקן חודש, זאלן זיי איטלעכער זיך לקח צו זיי שה [זען משיח שה, ישעיהו 53:7] פאר א בית אבות, צו
שה פאר א בית. 4 און אויב דאס בית איז מעט פאר א שה, זאל ער לקח מיט זיין שכן וואס איז קרוב צו זיין בית,
לויט דער מכסה נפשות; איטלעכן לויט זיין אכל זאלט איר כסס אויפן שה. 5 א שה תמים, א זכר א בן שנה, זאל
עס אייך זיין; פון כבשים [כבש] אדער פון עזים [עז] זאלט איר לקח. 6 און ער זאל ביי אייך זיין אין משמרת ביזן
14טן יום פון דעם דאזיקן חודש, און די כל קהל עדת ישראל זאל אים שחט בֵּין הערבים. 7 און זיי זאלן לקח פון
דעם דם און נתן אויף 2 מזוזות [מזוזה], און אויף דעם משקוף, אויף די בתים וואס זיי וועלן אים אכל אין זיי. 8 און
זיי זאלן אכל הבשר אין דער דאזיקער לילה, געבראטן אויפן אש; מיט מצה און מיט מרור זאלן זיי עס אכל. 9 איר
זאלט נישט אכל פון אים נא, אדער בשל, מבושל אין מים, נייערט געבראטן אויפן אש; זיין ראש מיט זיינע כרע און
מיט זיינע אינגעווייד. 10 און איר זאלט נישט יתר פון אים ביז אין דער בוקר, און וואס וועט יתר פון אים ביז אין
דער בוקר, זאלט איר אין אש שרף. 11 און אזוי זאלט איר אים אכל: אייערע מתנים חגר, אייערע נעל אויף אייערע
רגלים, און אייער מקל אין ידכם; און איר זאלט אים אכל אין חפזון. פסח איז דאס צו ה'. 12 און איך וועל עבר ארץ
מצרים אין לילה הזה, און וועל נכה כל בכור אין ארץ מצרים, פון אדם ביז בהמה; און אויף כל אלוקי מצרים וועל
איך עשה שפטים; איך בין ה'. 13 און הדם וועט אייך זיין פאר אות [אות, זען ישעיהו 7:14, שוואנגער פרוי פעלנדיק
בתולהשאפט בתולים איז נישט אן אות] אויף די בתים וואס איר זייט דארטן, און ווען איך וועל ראה הדם [זען
הדם פון משיח, ישעיהו 53:7,11], איך וועל פסח איבער אייך, און עס וועט נישט זיין צווישן אייך קיין נגף צו משחית,
ווען איך נכה אין ארץ מצרים. 14 און יום הזה זאל אייך זיין פאר א זכרון [זען זכרון, לוקס 22:19], און איר זאלט
אים חגג א חג צו ה'; אויף אייערע דור-דורות, ווי חוקת עולם, זאלט איר אים חגג. 15 7 ימים זאלט איר אכל מצה;
אבער ביים 1טן יום זאלט איר שבת שׂאור פון אייערע בתים, ווייל איטלעכער וואס אכל חמץ פון 1טן יום ביזן 7טן
יום, יענע נפש זאל כרת ווערן פון ישראל [זען כרת און משיח, דניאל 9:26]. 16 און אין 1טן יום זאל זיין א מקרא
קודש, און אין 7טן יום זאל זיין א מקרא קודש ביי אייך; קיין מלאכה זאל אין זיי נישט עשה ווערן, נאר וואס דארף
אכל ווערן פון כל נפש, דאס אליין מעג עשה ווערן ביי אייך. 17 און איר זאלט שמר איבער די מצה; ווייל אין דעם
דאזיקן אייגענעם יום האב איך יצא אייערע צבאות פון ארץ מצרים. און איר זאלט זיין שמר איבער דעם דאזיקן יום
אויף אייערע דור-דורות ווי אן חוקת עולם. 18 אין 1טן חודש, פון 14טן יום אין חודש אין ערב, זאלט איר אכל מצה,
ביזן 21טן יום אין חודש אין ערב. 19 7 ימים זאל זיך נישט זיין מצא שׂאור אין אייערע בתים, מחמת כל וואס אכל
חמץ, יענע נפש זאל כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון דער עדת ישראל, סיי א גר, און סיי אזרח
הארץ. 20 קיין חמץ זאלט איר נישט אכל; אין כל אייערע מושבות [מושב] זאלט איר אכל מצה. 21 און משה האט
קרא כל זקני ישראל, און האט צו זיי אמר: משך! און לקח! אייך צאן לויט אייערע משפחות, און שחט דעם
קרבן-פסח. 22 און איר זאלט לקח אגודה פון אזוב און טבל [זען רומ' 6:3] אין דעם דם וואס אין סף, און איר זאלט
נגע צו דעם משקוף און צו די 2 מזוזות פון דעם דם וואס אין סף, און איר זאלט קיינער נישט יצא פון דעם פתח פון
זיין בית ביז בוקר. 23 און אז ה' וועט עבר צו נגף מצרים, וועט ער ראה הדם אויפן משקוף און אויף די 2 מזוזות, און
ה' וועט פסח איבערן פתח, און ער וועט נישט נתן דעם משחית צו בוא אין אייער בתים צו נגף. 24 און איר זאלט זיין
שמר איבער די דאזיקע דבר ווי א חק פאר דיר און פאר בניך עד עולם. 25 און עס וועט זיין, אז איר וועט בוא אין
הארץ וואס ה' וועט אייך נתן, אזוי ווי ער האט דבר, זאלט איר זיין שמר איבער דעם דאזיקן עבודה. 26 און עס
וועט זיין, אז בניכם וועלן אייך אמר: מה העבודה הזאת לכם? 27 זאלט איר אמר: זבח פסח איז דאס צו ה', ווייל ער
האט פסח איבער די בתים פון די בני-ישראל אין מצרים, ווען ער האט נגף מצרים, און אונדזערע בתים האט ער

נצל געווען. האט העם זיך קדד און זיך שחה. 28 און די בני-ישראל זיינען הלך און האבן עשה; אזוי ווי ה' האט צוה משהן און אהרנען, אזוי האבן זיי עשה. 29 און עס איז געווען אין חצי לילה, אזוי האט ה' נכה כל בכור אין ארץ מצרים, פון דעם בכור פון פרעהן וואס האט געזאלט ישב אויף זיין כסא, ביז דעם בכור פון דעם שבי וואס אין בית הבור; און כל בכור פון בהמה. 30 איז פרעה קום ביי דער לילה, ער און כל זיינע עבדים, און כל מצרים, און עס איז געווארן צעקה גדול אין מצרים, ווייל עס איז נישט געווען א בית וואס דארטן זאל נישט זיין א מת. 31 און ער האט קרא משהן און אהרנען ביי לילה, און האט אמר: קום! יצא! פון צווישן עמי, אי איר, אי די בני-ישראל, און הלך! עבד! ה', אזוי ווי איר האט דבר. 32 לקח אי אייערע צאן, אי אייערע בקר, אזוי ווי איר האט דבר, און הלך! און ברך מיך גם. 33 און די מצרים זיינען חזק צו העם, זיי צו מהר צו שלח פון הארץ, ווייל זיי האבן אמר: מיר וועלן כל מות. 34 און העם האט נשא זייער בצק איידער ער איז חמץ געווארן; זייערע משארות [משארת] זיינען געווען צרר אין זייערע שמלה אויף זייערע אקסלען. 35 און די בני-ישראל האבן עשה אזוי ווי דאס דבר פון משהן, און זיי האבן שאל פון די מצרים כלי כסף און כלי זהב, און שמלה. 36 ווייל ה' האט נתן העם חן אין די אויגן פון די מצרים, און זיי האבן זיי שאל; און זיי האבן נצל מצרים. 37 און די בני-ישראל האבן נסע פון רעמסס קיין סוכות, ארום 600,000 רגלי הגברים, אחוץ טף. 38 און גם ערב רב איז עלה מיט זיי; און צאן און בקר מקנה כבד מאד. 39 און זיי האבן אפה פון דעם בצק וואס זיי האבן יצא פון מצרים, עוגה מצה, ווייל ער איז נישט חמץ געווארן, ווייל זיי זיינען גרש געווארן פון מצרים, און האבן זיך נישט יכל מהה, און אפילו צידה האבן זיי זיך נישט עשה. 40 און דאס מושב פון די בני-ישראל, וואס זיי זיינען ישב אין מצרים, איז געווען 430 שנה. 41 און עס איז געווען צום קץ פון 430 שנה, איז, גענוי אין דעם יום הזה, זיינען כל צבאות פון ה' יצא פון ארץ מצרים. 42 לילה שמורים איז דאס געווען ביי ה' אז זיי יצא פון ארץ מצרים; איז די דאזיקע אייגענע לילה א שמורים צו ה' ביי כל בני-ישראל אויף זייערע דור-דורות. 43 און ה' האט אמר צו משהן און אהרנען: דאס איז דער חוקת הפסח: קיין בן-נכר טאר פון אים נישט אכל. 44 און כל עבד איש מקנה [זען קנה משלי 8:22] פאר געלט, אז דו האסט אים געמלט, דעמאלט מעג ער פון אים אכל. 45 א תושב און א שכיר טאר פון אים נישט אכל. 46 אין בית אחד זאל ער אכל ווערן; זאלסט נישט יצא אויסן בית דעם בשר; און א עצם זאלט איר נישט שבר אין אים [זען יוח' 19:33]. 47 כל עדת ישראל זאל אים עשה. 48 און אז ביי דיר וועט זיך אויפהאלטן א גר, און ער וועט וועלן עשה פסח צו ה', זאל ביי אים געמלט ווערן כל זכר, און דעמאלט קען ער קרב אים צו עשה; און ער זאל זיין אזוי ווי אן אזרח הארץ; נאר קיין ערל טאר פון אים נישט אכל. 49 תורה אחד זאל זיין פאר דעם אזרח, און פאר דעם גר וואס גור זיך אויף צווישן אייך. 50 און כל בני-ישראל האבן דאס עשה; אזוי ווי ה' האט צוה משהן און אהרנען, אזוי האבן זיי עשה. 51 און עס איז געווען אין דעם דאזיקן אייגענעם יום, האט ה' יצא די בני-ישראל, פון ארץ מצרים, לויט זייערע צבאות.

שמו13

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 קדש! צו מיר כל בכור; פטר כל רחם צווישן די בני-ישראל, פון אדם אדער פון בהמה, זאל געהערן צו מיר. 3 און משה האט אמר צו העם: זכר דעם דאזיקן יום וואס איר זייט יצא פון מצרים, פון דעם בית עבדים; ווייל מיט א חוזק יד האט אייך ה' יצא פון דאנען; דעריבער זאל נישט אכל ווערן חמץ. 4 היום איר יצא, אין חודש אביב, 5 איז, אז ה' וועט דיך ברענגען אין ארץ הכנעני, און דעם חתי, און דעם אמורי, און דעם חוי, און דעם יבוסי, וואס ער האט געשווארן צו אבותיך, דיר צו נתן, אן ארץ זבת חלב און דבש, זאלסטו עבד דעם דאזיקן עבודה אין דעם דאזיקן חודש. 6 7 ימים זאלסטו אכל מצה און אויפן 7טן יום זאל זיין א חג צו ה'. 7 מצה זאל אכל ווערן אין 7 ימים, און עס זאל נישט ראה ווערן ביי דיר חמץ, און עס זאל נישט ראה ווערן ביי דיר שאור, אין כל דיין גבול. 8 און זאלסט נגד בנך אין יום ההוא, לאמור: דאס איז פון וועגן דעם וואס ה' האט מיר עשה ביי מיין יצא פון מצרים. 9 און עס זאל דיר זיין פאר אן אות [אות, זען ישעיהו 7:14, שוואנגער פרוי פעלנדיק בתולהשאפט בתולים איז נישט אן אות] אויף ידך, און פאר א זכרון צווישן דיינע אויגן, כדי די תורה פון ה' זאל זיין אין דיין פה; ווייל מיט א חזקה יד האט דיך ה' יצא פון מצרים. 10 און זאלסט זיין שמר איבער דאס דאזיקער חוקה אין זיין מועד, פון ימים צו ימים. 11 און עס וועט זיין, אז ה' וועט דיך ברענגען אין ארץ הכנעני, אזוי ווי ער האט געשווארן דיר און אבותיך, און ער וועט עס דיר נתן, 12 זאלסטו עבר איטלעכס וואס פטר דעם רחם, צו ה'; און איטלעך פטר וואס שגר פון בהמה וואס דו וועסט האבן, אויב זכרים, זאל געהערן צו ה'. 13 און כל פטר פון א חמור זאלסטו פדה מיט שה [זען משיח שה, ישעיהו 53:7], און אויב דו וועסט נישט פדה, זאלסטו אים ערף. און כל בכור אדם צווישן בניך זאלסטו פדה. 14 און עס וועט זיין, אז בנך וועט דיך שאל מחר, לאמור: וואס איז דאס? זאלסטו אמר צו אים: מיט חוזק יד האט אונדז ה' יצא פון מצרים, פון דעם בית עבדים. 15 און עס איז געווען, אז

פרעה האט זיך קשה קעגן אונדז צו שלח, האט ה' געהרגעט כל בכור אין ארץ מצרים, פון בכור פון אדם ביז בכור פון בהמה; דעריבער זבח איך צו ה' כל פטר רחם זכרים; און כל בכור פון מיינע בנים איך פדה. 16 און עס זאל זיין פאר אן אות [אות, זען ישעיהו 7:14, שוואנגער פרוי פעלנדיק בתולהשאפט בתולים איז נישט אן אות] אויף ידך, און פאר א טוטפות צווישן דיינע אויגן; ווייל מיט א חוזק יד האט אונדז ה' יצא פון מצרים.

[בשלח]

17 און עס איז געווען, אז פרעה האט שלח העם, האט זיי ה' נישט נחה אויף דרך ארץ פלשתים, הגם ער איז געווען קרוב; ווייל אלוקים האט אמר: העם וועט נאך נחם האבן, אז זיי וועלן ראה מלחמה, און זיי וועלן זיך שוב קיין מצרים. 18 און ה' האט סבב העם ארום, אויפן דרך מדבר ים-סוף. און די בני-ישראל זיינען חמושים [חמש] עלה פון ארץ מצרים. 19 און משה האט לקח מיט זיך די עצמות [עצם] פון יוספן; מחמת באשווערן האט ער באשווארן די בני-ישראל, לאמור: פקד וועט זיך ה' פקד אייך; זאלט איר עלה מיינע עצמות פון דאנען מיט אייך. 20 און זיי האבן נסע פון סוכות, און האבן חנה אין אֵתָם ביים קצה מדבר. 21 און ה' איז הלך זיי פארויס, ביי יומם אין עמוד ענן, זיי צו נחה אויפן דרך, און ביי לילה אין עמוד אש, זיי צו לייכטן; כדי צו הלך יומם ולילה. 22 דער עמוד ענן פלעגט זיך נישט מוש ביי יומם, און דער עמוד אש ביי לילה, פון פארן העם.

שמו14

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר צו די בני-ישראל, זיי זאלן זיך שוב, און חנה פאר פי-החירות, צווישן מגדול און צווישן ים, פאר בעל-צפון; אקעגן אים זאלט איר חנה ביים ים. 3 און פרעה וועט אמר אויף בני-ישראל: זיי זיינען בוך אין ארץ, דער מדבר האט זיי סגר. 4 און איך וועל חזק לב פרעה, און ער וועט זיי רדף; און איך וועל כבד ווערן דורך פרעהן, און דורך זיין כל חיל, און די מצרים וועלן האבן דעת, אז איך בין ה'. און זיי האבן אזוי עשה. 5 איז נגד געווארן מלך מצרים, אז דעס עם איז ברח, און דאס לב פרעהן און פון עבדיו איז הפך געווארן אקעגן דעם עם, און זיי האבן אמר: וואס האבן מיר דא עשה, וואס מיר האבן שלח ישראל פון אונדז צו עבד? 6 האט ער אסר זיין מרכבה, און האט לקח מיט זיך עמו. 7 און ער האט לקח 600 רכב בחר, און כל רכב פון מצרים, און שליש איבער זיי כל. 8 און ה' האט חזק דאס לב פרעה מלך מצרים, און ער האט רדף די בני-ישראל; און די בני-ישראל זיינען יצא מיט א יד רום. 9 און די מצרים האבן זיי רדף, כל סוסים, די מרכבות פון פרעהן, און זיינע פרשים, און זיין חיל, און זיי האבן זיי נשג ווי זיי האבן חנה ביים ים, ביי פי-החירות, פאר בעל-צפון. 10 און ווי פרעה האט זיך קרב, אזוי האבן די בני-ישראל נשא זייערע אויגן, און הנה די מצרים נסע הינטער זיי, און זיי האבן ירא מאד געהאט; און די בני-ישראל האבן צעק צו ה'. 11 און זיי האבן אמר צו משהן: צי ווייל קיין קברים [זען קבר, ישעיהו 53:9] זיינען נישטא אין מצרים, האסטו אונדז לקח צו מות אין דער מדבר? וואס האסטו דא עשה צו אונדז, אונדז יצא פון מצרים? 12 איז דאס נישט דאס דבר וואס מיר האבן דבר צו דיר אין מצרים, לאמור: חדל זיך פון אונדז, און לאמיר עבד מצרים? ווייל בעסער פאר אונדז צו עבד מצרים, איידער מיר זאלן מות אין דער מדבר. 13 האט משה אמר צום עם: איר זאלט נישט מורא האבן; יצב! און ראה די ישועה פון ה' וואס ער וועט אייך היום עשה; ווייל ווי איר ראה היום די מצרים, וועט איר זיי עד עולם מער ווידער נישט ראה. 14 ה' וועט מלחמה האלטן פאר אייך, און איר וועט חרש. 15 און ה' האט אמר צו משהן: וואס צעק צו מיר? דבר צו די בני-ישראל, זיי זאלן נסע. 16 און דו רום דיין מטה, און נטה ידך אויפן ים, און בקע אים, און די בני-ישראל וועלן בוא אין מיטן ים אויף יבשה. 17 און איך, הנני, איך חזק דאס לב מצרים, און זיי וועלן בוא נאך זיי; און איך וועל כבד ווערן דורך פרעהן, און דורך זיין כל חיל, דורך זיינע מרכבות, און דורך זיינע פרשים. 18 און די מצרים וועלן האבן דעת אז איך בין ה', ווען איך ווער כבד דורך פרעהן, דורך זיינע מרכבות , און דורך זיינע פרשים. 19 און דער מלאך האלוקים וואס איז הלך פאר דער מחנה פון ישראל, האט נסע און איז הלך פון הינטער זיי; און דער עמוד ענן האט נסע פון פאר זיי, און האט זיך עמד הינטער זיי; 20 און ער איז בוא צווישן דער מחנה מצרים, און צווישן דער מחנה ישראל; און דארטן איז געווען דער ענן און די חשך און דא האט ער אור די לילה; און איינע האט נישט קרב צו דער אנדערער די כל לילה. 21 און משה האט נטה ידו אויפן ים, און ה' האט געטריבן דעם ים מיט א רוח קדים עז כל הלילה, און שום דעם ים פאר חרבה, און המים האבן זיך בקע. 22 און די בני-ישראל זיינען בוא אין מיטן ים אויף יבשה; און המים זיינען זיי געווען א חומה פון זייער ימין און פון זייער שמאל. 23 און די מצרים האבן רדף, און כל סוס פרעהן, זיינע מרכבות, און זיינע פרשים, זיינען בוא נאך זיי אין מיטן ים. 24 און עס איז געווען אין דער אשמורה פון בוקר, האט ה' שקף אויף דער

מחנה מצרים דורך עמוד אש און ענן, און ער האט המם די מחנה פון מצרים. 25 און ער האט סור די אופן פון
זייערע מרכבות, און זיי נהג מיט כבדות, און די מצרים האבן אמר: לאמיר נוס פון ישראל, ווייל ה' האלט מלחמה
פאר זיי מיט מצרים. 26 און ה' האט אמר צו משהן: נטה ידך אויפן ים, און זאלן המים זיך שוב אויף די מצרים, אויף
זייערע מרכבות, און אויף זייערע פרשים. 27 האט משה נטה זיין יד אויפן ים, און דער ים האט זיך שוב צו זיין איתן
פון די בוקר, און די מצרים זיינען אים נוס אנטקעגן; און ה' האט נער די מצרים אין מיטן ים. 28 און המים האבן זיך
שוב, און האבן כסה די מרכבות, און די פרשים: דעם כל חיל פון פרעהן, וואס איז בוא נאך זיי אין ים; נישט שאר
פון זיי עד אחד. 29 און די בני-ישראל זיינען הלך אין מיטן ים אויף יבשה און המים זיינען זיי געווען א חומה פון
זייער ימין און פון זייער שמאל. 30 און ה' האט אין יענעם יום ישע ישראל פון דער יד פון מצרים, און ישראל האט
ראה די מצרים מות אויפן שפה ים. 31 און ישראל האט ראה די יד הגדולה וואס ה' האט עשה אקעגן מצרים, און
העם האט מורא געהאט פאר ה', און זיי האבן אמן [זען בראשית 15:6; ישעיהו 53:1,11] אין ה', און אין זיין עבד
משהן [זען עבד כמוך משיח, דברים 18:18; ישעיהו 52:13-53:12].

שמו15

1 דעמאלט שיר משה און די בני-ישראל דאס דאזיקע שיר צו ה', און זיי האבן אמר, לאמור: איך וועל שיר צו ה',
ווייל ער גאה איז גאה; דעם סוס מיט זיין רכב האט ער רמה אין ים. 2 מיין עז און זמרה איז י-ה, און ער איז מיר
געווען ישועה. דאס איז א-לי, און איך וועל אים נוה; אלוקי אבי, און איך וועל אים רום. 3 ה' איז אן איש מלחמה, ה'
איז שמו. 4 מרכבות פרעה און זיין חיל האט ער ירה אין ים, און זיינע מבחר שלשיו זיינען אין ים-סוף טבע. 5 די
תהום טוען זיי כסה, זיי האבן ווי אן אבן אין די מצולה ירד. 6 דיין ימין, ה', דו אדר אין כוח, דיין ימין, ה', רעץ דעם
אויב. 7 און מיט דיין רב גאון האסט הרס זיי וואס קום קעגן דיר; דו שלח דיין חרון, אכל ער זיי ווי קש. 8 און פון
דעם רוח פון דיינע אף האבן זיך המים ערם; אזוי ווי א נד נזלים [נזל] זיינען נצב; די תהום האבן קפא אין לב ים. 9
דער אויב האט אמר: איך וועל רדף, איך וועל נשג, איך וועל חלק שלל [זען שלל ישעיהו 53:12], מיין נפש וועט זיך
מלא מיט זיי; איך וועל ריק מיין חרב, ירש וועט זיי ידי. 10 האסטו מיט דיין רוח נשף, האט דער ים זיי כסה; זיי
זיינען צלל ווי עפרת אין די מים אדיר. 11 מי איז ווי דו, ה', צווישן די א-לם? מי איז ווי דו, אדר אין קודש, נורא [ירא]
אין תהלות [תהלה], עשה פלא [זען פלא און משיח, ישעיהו 9:5-6]? 12 האסט נטה דיין ימין, האט ארץ זיי בלע. 13
האסט נחה מיט דיין חסד העם וואס דו האסט גאל; האסט נהל מיט דיין עז צו דיין נוה קודש. 14 עמים האבן
שמע, האבן זיי רגז, אן חיל האט אחז די יושבי פלשת. 15 בהל האבן זיך דעמאלט די אלופי אדום, די אילי מואב, זיי
האט א רעד אחז, מוג געווארן זיינען כל יושבי כנען; 16 אן אימה און פחד איז נפל אויף זיי. דורך דער גרויסקייט פון
דיין זרוע [זען זרוע משיח, ישעיהו 53:1] זיינען זיי דמם ווי אן אבן געווארן, בעת עמך איז עבר, ה', בעת עבר איז העם
וואס דו האסט קנה [זען משלי 8:22]. 17 וועסט זיי ברענגען און זיי נטע אויף ההר פון נחלתך, מכון וואס דו האסט
פעל פאר דיר, ה', צו ישב, מקדש, ה', וואס דיינע ידים האבן כון. 18 ה' וועט מלך לעולם ועד. 19 ווייל סוס פרעה
מיט זיינע מרכבות און זיינע פרשים זיינען בוא אין ים, און ה' האט שוב אויף זיי המים פון ים, און די בני-ישראל
זיינען הלך אין מיטן ים אויף יבשה. 20 און מרים די נביאה, אחות אהרן, האט לקח די תוף אין איר יד, און כל נשים
זיינען יצא נאך איר מיט תופים און מיט מחולה. 21 און מרים האט ענה זיי: שיר! צו ה', ווייל ער גאה איז גאה; דעם
סוס מיט זיין רכב האט ער רמה אין ים. 22 און משה האט נסע ישראל פון ים-סוף, און זיי זיינען יצא צום מדבר
שור; און זיי זיינען הלך 3 ימים אין דער מדבר, און האבן נישט מצא קיין מים. 23 און זיי זיינען בוא קיין מרה; נאר
זיי האבן נישט יכל שתה דאס מים פון מרה, ווייל עס איז געווען מר. דעריבער האט מען קרא איר שם מרה. 24 און
העם האט לון אקעגן משהן, לאמור: וואס זאלן מיר שתה? 25 האט ער צעק צו ה', און ה' האט אים אנגעוויזן אן עץ,
און ער האט אים שלך אין מים, און המים איז געווארן מתק. דארטן האט ער זיי שום חוק און משפט, און דארטן
האט ער זיי נסה. 26 און ער האט אמר: אויב שמע וועסטו שמע צו דעם קול ה' אלוקיך, און וועסט עשה וואס איז
ישר אין זיינע אויגן, און וועסט אזן צו זיינע מצוות, און זיין שומר איבער כל זיינע חוקים, וועל איך כל מחלה וואס
איך האב שום אויף מצרים, נישט שום אויף דיר; ווייל איך ה' בין דיין רפא. 27 און זיי זיינען בוא קיין אילם; און
דארטן זיינען געווען 12 עינות [עין] מים, און 70 תמרים; און זיי האבן דארטן חנה ביים מים.

שמו16

1 און זיי האבן נסע פון אילם, און די כל עדת בני-ישראל איז בוא אין מדבר סין וואס צווישן אילם און צווישן סיני,

אין 15טן יום פון 2טן חודש נאך זייער יצא הארץ מצרים. 2 און די כל עדת בני-ישראל האט לון אקעגן משהן און
אקעגן אהרנען אין מדבר; 3 און בני-ישראל האבן צו זיי אמר: הלוואי וואלטן מיר מות דורך דער יד ה' אין ארץ
מצרים ווען מיר זיינען ישב איבערן סיר בשר ווען מיר האבן אכל לחם צו שבע [זען שׂבע, ישעיהו 53:11]; ווייל איר
האט אונדז יצא אין דעם דאזיקן מדבר, צו מות די דאזיקע כל קהל דורך רעב. 4 האט ה' אמר צו משהן: הנני, איך
מטר אייך לחם פון שמים, און העם וועט יצא און לקט דבר-יום ביומו, כדי איך זאל אים נסה אויב ער וועט הלך
אין מיין תורה אדער נישט. 5 און עס וועט זיין, אויפן 6טן יום, אז זיי וועלן כון וואס זיי וועלן בוא, וועט עס זיין
משנה ווי זיי לקט יום יום. 6 און משה און אהרן האבן אמר צו כל בני-ישראל: אין ערב וועט איר האבן דעת, אז ה'
האט אייך יצא פון ארץ מצרים; 7 און אין דער בוקר וועט איר ראה די כבוד ה'; מחמת ער האט שמע אייערע תלונה
אקעגן ה'. און וואס זיינען מיר, וואס איר לון אקעגן אונדז? 8 און משה האט אמר: דאס וועט געשען ווען ה' וועט
אייך נתן אין ערב בשר צום אכל, און אין דער בוקר לחם צו שבע [זען שׂבע, ישעיהו 53:11]; ווייל ה' האט שמע
אייערע תלנה וואס איר לון אקעגן אים; און וואס זיינען מיר? נישט אקעגן אונדז זיינען אייערע תלונה, נייערט
אקעגן ה'. 9 און משה האט אמר צו אהרנען: אמר! צו דער כל עדת בני-ישראל: קרב! פאר ה', ווייל ער האט שמע
אייערע תלונה. 10 און עס איז געווען, ווי אהרן האט דבר צו כל עדת בני-ישראל, האבן זיי זיך פנה צום מדבר, און
הנה די כבוד ה' האט זיך באוויזן אין ענן [זען דניאל 7:13-14]. 11 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 12 איך האב
שמע די תלונה פון די בני-ישראל. דבר! צו זיי לאמור: קעגן ערבים וועט איר אכל בשר, און אין דער בוקר וועט איר
זיך שבע [זען שבע, ישעיהו 53:11] מיט לחם, און איר וועט האבן דעת, אז איך בין ה' אלוקיכם. 13 און עס איז
געווען אין ערב, זיינען עלה שׂלו און האבן כסה דעם מחנה; און אין דער בוקר איז געווען א שכבה פון טוי רונד
ארום מחנה. 14 און אז די שכבה פון טוי האט זיך עלה, הנה אויפן פני המדבר דק מחפס דק ווי כפור על-הארץ. 15
און ווי די בני-ישראל האבן דאס ראה, אזוי האבן זיי אמר איינער צום אנדערן: מן הוא? ווייל זיי האבן נישט ידע
וואס דאס איז. האט משה צו זיי אמר: דאס איז דאס לחם, וואס ה' האט אייך נתן צום אכל [זען יוח' 6:13,49,58;
קור"א 10:3]. 16 דאס איז די זאך, וואס ה' האט צוה: לקט! דערפון איטלעכער לויט זיין אכל; אן עומר אויף א
גוגולת [זען מתי 27:33; מרק' 15:22; יוח' 19:17], לויט דער מספר פון אייערע נפשות, איטלעכער פאר די וואס אין
זיין אוהל זאלט איר לקח. 17 און די בני-ישראל האבן אזוי עשה, און זיי האבן לקט ווער רבה און ווער מעט. 18 און
אז זיי האבן מדד מיט אן עומר, האט דער וואס האט עדף נישט געהאט רבה, און דעם וואס האט מעט האט נישט
חסר; איטלעכער לויט זיין אכל האבן זיי לקט. 19 און משה האט צו זיי אמר: קיינער זאל דערפון נישט יתר ביז אין
דער בוקר. 20 נאר זיי האבן נישט שמע צו משהן, און אנשים האבן יתר דערפון ביז אין דער בוקר, און עס איז
געווארן רום תולעים [תולע, זען תולעים פון גיהנום, ישעיהו 66:24], און האט באש; און משה האט קצף אויף זיי. 21
און זיי האבן עס לקט בוקר בבוקר, איטלעכער וועדליק זיין אכל; און ווי די שמש איז חמם געווארן, אזוי איז עס
מסס. 22 און עס איז געווען אויפן 6טן יום, האבן זיי לקט לחם משנה, 2 עומר פאר איטלעכן; און כל נשיאים
[נשיא] פון דער עדה זיינען בוא, און האבן נגד צו משהן. 23 האט ער צו זיי אמר: דאס איז וואס ה' האט דבר: א
שבתון, א שבת קודש צו ה' איז מחר; וואס איר אפה ווילט אפה, און וואס איר בשל ווילט בשל, און כל וואס עדף,
נוח אייך פאר משמרת ביז אין דער בוקר. 24 האבן זיי עס נוח ביז אין דער בוקר, אזוי ווי משה האט צוה, און עס
האט נישט באש, און קיין רימה זיינען דערין נישט געווען. 25 און משה האט אמר: אכל! עס היום, ווייל היום איז
שבת צו ה', היום וועט איר עס נישט מצא אויפן שדה. 26 6 ימים זאלט איר עס לקט, אבער אויפן 7טן יום איז שבת,
לא יהיה-בו. 27 און עס איז געווען אויפן 7טן יום, זיינען פון העם יצא צו לקט, נאר זיי האבן נישט מצא. 28 האט ה'
אמר צו משהן: ביז וואנען וועט איר מאן צו זיין שומר איבער מיינע מצוות און מיינע תורות? 29 ראה! אז ה' האט
אייך נתן דעם שבת, דעריבער נתן ער אייך אין 6טן יום לחם יומים. ישב! איש תחתיו; קיינער זאל נישט יצא פון זיין
מקום אין 7טן יום. 30 און העם האט שבת אין 7טן יום. 31 און דאס בית ישראל האט קרא דעם שם דערפון מן;
און עס איז געווען אזוי ווי קאריאנדערזאמען [גד], לבן; און דער טעם דערופון איז געווען אזוי ווי א צפיחית אויף
דבש. 32 און משה האט אמר: דאס איז די זאך וואס ה' האט צוה: אן עומר-פול דערפון זאל זיין פאר א משמרת
אויף אייערע דור-דורות, כדי זיי זאלן ראה דאס לחם וואס איך האב אכל אין דער מדבר, ווען איך האב אייך יצא
פון ארץ מצרים. 33 און משה האט אמר צו אהרנען: לקח! א צנצנת, און נתן אהין אריין אן עומר-פול מן, און נוח עס
פאר ה', פאר א משמרת אויף אייערע דור-דורות. 34 אזוי ווי ה' האט צוה משהן, אזוי האט עס אהרן נוח פארן
העדות, פאר א משמרת. 35 און די בני-ישראל האבן אכל דעם מן 40 שנה, ביז זיי זיינען בוא צו ארץ נושבת; זיי
האבן אכל דעם מן ביז זיי זיינען בוא צום קצה ארץ כנען. 36 און אן עומר דאס איז א 1/10 איפה.

1 און כל עדת בני-ישראל האט נסע פון מדבר סין אויף זייערע מסע, לויט דעם פי ה', און זיי האבן חנה אין רפידים;
און עס איז נישט געווען קיין מים פארן עם צום שתה. 2 און העם האט זיך ריב מיט משהן, און זיי האבן אמר: נתן!
אונדז מים, מיר זאלן שתה. האט משה צו זיי אמר: מה-תריבון [ריב] עמדי מה-תנסון [נסה] את-ה'? 3 און העם האט
דארטן צמא נאך מים, און העם האט לון אקעגן משהן, און האט אמר: למה זה האסטו אונדז עלה פון מצרים, צו
מות מיך און מיינע בנים און מיינע מקנה דורך צמא [זען צמא פון משיח, תהילים 69:21; יוח' 19:28]? 4 האט משה
צעק צו ה', לאמור: וואס זאל איך עשה צו דעם דאזיקן עם? נאך א ביסל און זיי וועלן מיך סקל. 5 האט ה' אמר צו
משהן: עבר! פארן עם, און לקח! מיט דיר פון די זקני ישראל; און דיין מטה, וואס דו האסט מיט אים נכה דעם יאור,
לקח! אין ידך, און זאלסט הלך. 6 הנני, איך וועל דארטן עמד פאר דיר אויפן צור [זען קור"א 10:4] אין חורב; און
זאלסט נכה דעם צור, און עס וועט יצא פון אים מים, און העם וועט שתה. און משה האט אזוי עשה פאר די אויגן
פון די זקני ישראל. 7 און ער האט קרא דעם שם פון המקום מסה און מריבה, פון וועגן דעם ריב זיך פון די
בני-ישראל, און פון וועגן זייער נסה ה', לאמור: איז ה' פאראן צווישן אונדז אדער נישט? 8 און עמלק איז בוא, און
האט לחם מיט ישראל אין רפידים. 9 האט משה אמר צו יהושוען: בחר! אונדז אנשים, און יצא! לחם! מיט עמלק.
מחר וועל איך זיך נצב אויפן ראש גבעה, מיט דעם מטה האלוקים אין ידי. 10 האט יהושוע עשה אזוי ווי משה האט
אים אמר: צו לחם מיט עמלק. און משה, אהרן, און חור זיינען עלה אויפן ראש גבעה. 11 און עס איז געווען, ווי משה
האט רום ידו, אזוי האט גבר געווען ישראל, און ווי ער האט נוח ידו, אזוי האט גבר געווען עמלק. 12 און ידי משה
זיינען געווארן כבדים [כבד]; האבן זיי לקח אבן און שום אונטער אים, און ער האט זיך דערויף ישב. און אהרן און
חור האבן תמך זיינע ידים, איינער פון דער זייט, און איינער פון דער אנדער זייט; און זיינע ידים זיינען היה אמונה
ביז בוא השמש. 13 און יהושוע האט חלש עמלק און עמו מיטן שארף חרב. 14 און ה' האט אמר צו משהן: כתב!
דאס אויף פאר א זכרון אין א ספר, און שום עס אין די אוזנים פון יהושוען, אז מחה וועל איך מחה דעם זכר עמלק,
פון אונטערן שמים. 15 און משה האט בנה מזבח, און האט קרא שמו ה'-נסי. 16 און ער האט אמר: כי-יד על-כס
י-ה, מלחמה איז ביי ה' מיט עמלק פון דור צו דור.

[יתרו]

שמו18

1 און יתרו דער פריסטער מדין שווער משה האט שמע כל וואס אלוקים האט עשה פאר משהן, און פאר עמו
ישראל, אז ה' האט יצא ישראל פון מצרים. 2 האט יתרו שווער משה, לקח צפורה אשת משה, נאך שלוחיה, 3 און
אירע 2 בנים, וואס דער שם פון איינעם איז געווען גרשום, ווייל ער האט אמר: איך בין א גר אין אן ארץ נכרי, 4 און
דער שם פון אנדערן איז געווען אליעזר, ווייל: אלוקי אבי איז עזרי, און ער האט מיך נצל געווען פון חרב פרעה. 5
און יתרו שווער משה איז בוא מיט זיין בנים און זיין אשה צו משהן אין דעם מדבר וואס ער האט דארטן חנה, ביים
הר האלוקים. 6 און ער האט אמר צו משהן: איך דיין שווער יתרו בוא צו דיר, און אשתך, און אירע 2 בנים מיט איר.
7 איז משה יצא אנטקעגן זיין שווער, און ער האט זיך שחה, און האט אים נשק, און זיי האבן איינער דעם אנדערן
שאל אויף שלום, און זיי זיינען בוא אין אוהל. 8 און משה האט ספר זיין שווער כל וואס ה' האט עשה צו פרעהן און
צו מצרים פון וועגן ישראל, כל תלאה וואס זיי האט מצא אויפן דרך, און ווי ה' האט זיי נצל געווען. 9 האט זיך יתרו
חדה איבער כל הטובה וואס ה' האט עשה פאר ישראל, וואס ער האט זיי נצל געווען פון דער יד פון מצרים. 10 און
יתרו האט אמר: ברך ה' וואס האט אייך נצל געווען פון דער יד מצרים, און פון דער יד פרעהן; וואס ער האט נצל
געווען העם פון אונטער דער יד מצרים. 11 איצט ידע איך, אז ה' איז גדול פון כל האלוקים, אפילו ווי זיי האבן זוד
אקעגן זיי. 12 און יתרו שווער משה האט לקח אן עולה און זבחים צו אלוקים; און אהרן און כל זקני ישראל זיינען
בוא צו אכל לחם מיט שווער משה פאר האלוקים. 13 און עס איז געווען אויף מחרת, האט זיך משה ישב צו שפט
העם, און העם איז עמד פאר משהן פונעם בוקר ביזן ערב. 14 האט שווער משה ראה כל וואס ער עשה מיט העם,
און ער האט אמר: וואס איז די דאזיקע זאך וואס דו עשה מיט העם? מדוע ישב דו אליין, און דאס כל העם נצב
פאר דיר פון בוקר ביז ערב? 15 האט משה אמר צו זיין שווער: ווייל העם בוא צו מיר צו דרש אלוקים; 16 אז זיי
האבן א זאך, בוא זי פאר מיר, און איך שפט צווישן איש און צווישן זיין רֵעַ, והודעתי די חוקים פון אלוקים און זיינע

תורות. 17 האט שווער משה צו אים אמר: נישט טוב איז די זאך וואס דו עשה. 18 נבל וועסטו נבל ווערן, אי דו, אי
דאס דאזיקער עם וואס מיט דיר, ווייל די זאך איז צו כבד פאר דיר; יכל עס נישט עשה אליין. 19 איצט שמע! צו
מיין קול; איך וועל דיר יעץ, און אלוקים וועט זיין מיט דיר: היה! פאר העם פאר האלוקים, און דו זאלסט ברענגען
די דברים צו האלוקים. 20 און זאלסט זיי זהר די חוקים און די תורות, און איר מאכן ידע זיי הדרך וואס זיי זאלן
אין אים הלך, און די מעשה וואס זיי זאלן עשה. 21 און דו זאלסט חזה פון כל העם אנשי חיל, יראי אלוקים, אנשי
אמת, וואס האבן שונאי בצע, און זאלסט זיי שום איבער זיי פאר שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים און שרי
עשרות. 22 און זיי זאלן שפט העם צו כל צייט; און עס וועט זיין, כל הדבר הגדול וועלן זיי ברענגען צו דיר, און כל
הדבר הקטון וועלן זיי אליין שפט, און זיי וועלן דיר קלל, און נשא מיט דיר. 23 אויב דו וועסט עשה די דאזיקע דבר,
און אלוקים וועט דיר אזוי צוה, וועסטו יכל צו עמד, און גם דאס דאזיקע כל העם וועט בוא צו זייער ארט אין
שלום. 24 האט משה שמע צו דעם קול פון זיין שווער, און ער האט עשה כל וואס ער האט אמר. 25 און משה האט
בחר אנשי חיל פון כל ישראל, און האט זיי נתן פאר ראשים על-העם, שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמשים, שרי
עשרות. 26 און זיי האבן שפט העם צו כל צייט; הדבר הקשה האבן זיי געבראכט צו משהן, און כל הדבר הקטון
האבן זיי אליין שפט. 27 און משה האט שלח זיין שווער, און ער איז זיך הלך אין זיין ארץ.

שמו19

1 אין 3טן חודש נאכן יצא פון די בני-ישראל פון ארץ מצרים, אין דעם דאזיקן יום, זיינען זיי בוא אין מדבר סיני. 2
און אז זיי האבן נסע פון רפידים, און זיינען בוא אין מדבר סיני, האבן זיי חנה אין מדבר; און ישראל האט דארטן
חנה אקעגן ההר. 3 און משה איז עלה צו האלוקים, און ה' האט קרא צו אים פון ההר, לאמור: אזוי זאלסטו אמר
צום בית יעקב, און נגד די בני-ישראל: 4 איר האט ראה וואס איך האב עשה צו מצרים, און ווי איך האב אייך נשא
[זען נשא, ישעיהו 53:11] אויף כנפי נשרים, און האב אייך געבראכט צו מיר. 5 און איצט, אויב שמע וועט איר שמע
צו מיין קול, און איר וועט זיין שומר איבער מיין ברית [זען מה"ש 26-21:18], וועט איר זיין צו מיר סגולה פון כל
עמים; ווארום צו מיר געהערט כל הארץ. 6 און איר וועט מיר זיין א ממלכה פון כהנים, און א גוי קדוש. דאס זיינען
די דברים וואס דו זאלסט דבר צו די בני-ישראל. 7 און משה איז בוא און האט קרא די זקני העם, און ער האט פאר
זיי שום כל די דאזיקע דברים וואס ה' האט אים צוה. 8 האט ענה דאס כל העם אין איינעם און אמר: כל וואס ה'
האט דבר, וועלן מיר עשה. און משה האט שוב די דברי העם צו ה'. 9 און ה' האט אמר צו משהן: הנה, איך בוא צו
דיר אין עב ענן, כדי העם זאל שמע ווי איך דבר מיט דיר, און גם אין דיר זאלן זיי אמן לעולם [זען יוח' 11:25]. און
משה האט נגד די דברי העם צו ה'. 10 און ה' האט אמר צו משהן: הלך! צום עם, און זאלסט זיי קדש היום און מחר,
און זיי זאלן כבס זייערע שמלה; 11 און זיי זאלן זיין כון אויפן 3טן יום [זען קור"א 15:4], ווייל אויפן 3טן יום וועט ה'
ירד פאר די אויגן פון כל העם אויפן הר סיני. 12 און זאלסט גבל צו העם רונד ארום, לאמור: שומר נישט אייך עלה
אויפן הר, אדער זיך נגע אן זיין קצה. איטלעכער וואס נגע זיך אן ההר זאל מות יומת; 13 א יד זאל זיך נישט נגע אן
אים, נייערט סקל זאל ער סקל ווערן, אדער ירה זאל ער ירה ווערן; סיי א בהמה, סיי אן איש, לא יחיה. ערשט אז
דער משך היובל, מעגן זיי עלה אויפן הר. 14 האט משה ירד פון ההר צום עם, און האט קדש העם, און זיי האבן
כבס זייערע שמלה. 15 און ער האט אמר צום עם: זייט כון אופן 3טן יום; איר זאלט נישט נגש צו אשה. 16 און עס
איז געווען אויפן 3טן יום, ווי עס איז געווארן בוקר, אזוי זיינען געווארן קולות און ברקים [ברק], און א כבד ענן
אויפן ההר, און דער קול פון שופר איז געווען חזק מאד, און דאס כל העם וואס אין מחנה האט חרד. 17 און משה
האט יצא העם פון מחנה צו אנטקעגן האלוקים, און זיי האבן זיך יצב צופוסנס ההר. 18 און דער הר סיני איז געווען
עשן, פון וועגן וואס ה' האט ירד אויף אים מיט אש; און זיין עשן איז עלה אזוי ווי דער עשן פון א כבשן, און דער כל
ההר האט חרד מאד. 19 און דער קול פון שופר איז געווארן הלך און חזק מאד; משה האט דבר, און האלוקים האט
אים ענה מיט קול. 20 און ה' האט ירד אויפן הר סיני, אויפן ראש ההר, און ה' האט קרא משהן אויפן ראש ההר,
און משה איז עלה. 21 און ה' האט אמר צו משהן: ירד! עוד! העם; זיי וועלן זיך הרס צו ה' צו ראה, און עס וועלן נפל
פון זיי רב. 22 און גם די כהנים וואס נגש צו ה', זאלן זיך קדש, כדי ה' זאל נישט פרץ צווישן זיי. 23 האט משה אמר
צו ה': העם נישט יכל צו עלה אויפן הר סיני, ווייל דו האסט עוד אונדז, לאמור: גבל! ההר, און זאלסט אים קדש. 24
האט ה' צו אים אמר: הלך! ירד! און זאלסט עלה, דו, און אהרן מיט דיר; נאר די כהנים און העם זאלן זיך נישט הרס
צו עלה צו ה', כדי ער זאל נישט פרץ צווישן זיי. 25 האט משה ירד צום עם, און זיי ער אמר.

שמו20

1 און אלוקים דבר כל-הדברים האלה לאמור. 2 אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך [יצא] פון ארץ מצרים פון בית
עבדים: 3 לא-יהיה לך אלוקים אחרים על-פני. 4 לא-תעשה לך פסל וכל-תמונה וואס אין שמים פון מעל און וואס
אין ארץ מתחת און וואס אין מים מתחת לארץ. 5 לא-תשתחוה [שחה] להם און לא זיי עבד [זען דניאל 3:12;
7:13-14 צדיקים לא עבד און פלח אלילים אבער כל עמים עבד און פלח בר אנוש משיח, האדון כל הארץ אשר
אתם מבקשים, מלאכי 3:1; מתי 28:18]: כי אנכי ה' אלוקיך א-ל קנא פקד עוון אבות על-בנים על-3טן און על-4טן
דור פון די וואס האבן מיך שנא. 6 און עשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי. 7 לא תשא [נשא] את-שם-ה'
אלוקיך לשוא: כי לא ינקה [נקה] ה' את אשר-ישא [נשא] את-שמו לשוא. 8 זכור את-יום השבת לקדשו. 9 ששת
ימים תעבוד [עבד] און עשה כל-מלאכתך. 10 ויום השביעי איז שבת לה' אלוקיך: לא-תעשה כל-מלאכה אתה ובנך
ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך. 11 כי ששת-ימים עשה הי את-השמים ואת-הארץ את-הים
ואת-כל-אשר-בם וינח ביום השביעי על-כן ברך ה' את-יום השבת ויקדשהו. 12 כבד את-אביך ואת-אמך למען
יארכון [ארך] ימיך על האדמה אשר-ה' אלקיך נתן לך. 13 לא תרצח 14 לא תנאף 15 לא תגנב 16 לא-תענה [ענה]
ברעך [רֵעַ] עד שקר. 17 לא תחמוד בית רעך לא-תחמוד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמורו וכל אשר לרעך.18
און דאס כל העם האט ראה די קולות, און די לפידים, און דעם קול השופר, און ההר עשן; און ווי העם האט עס
ראה, אזוי האבן זיי נוע, און זיינען עמד פון דער רחוק. 19 און זיי האבן אמר צו משהו: דבר דו צו אונדז, און מיר
וועלן שמע, און זאל נישט דבר צו אונדז אלוקים; פן נמות [זען מתווך המליץ בראשית 42:23; טימ"א 2:5]. 20 האט
משה אמר צום עם: איר זאלט נישט מורא האבן, ווייל כדי אייך צו נסה איז האלוקים בוא, און כדי זיין יראה זאל
זיין פאר אייער פנים, אז איר זאלט נישט חטא. 21 איז העם עמד פון דער רחוק, און משה האט נגש צו דעם ערפל
וואס דארטן איז געווען האלוקים. 22 און ה' האט אמר צו משהו: אזוי זאלסטו אמר צו בני-ישראל: איר האט ראה
אז פון השמים האב איך דבר צו אייך. 23 איר זאלט נישט עשה לעבן מיר אלוקים פון כסף, און אלוקים פון זהב
זאלט איר אייך נישט עשה פאר זיך. 24 א מזבח אדמה זאלסטו עשה פאר מיר, און זבח אויף אים דיינע עולות און
דיינע זבח שלמים, דיינע צאן און דיינע בקר; אין כל מקום ווו איך וועל פארשאפן זכר שמי. איך בוא צו דיר, און
וועל דיך ברך. 25 און אויב א מזבח פון אבנים [אבן] וועסטו מיר עשה, זאלסטו זיי נישט בנה גזית, כי דיין חרב נוף
אויף אים און חלל אים. 26 און זאלסט נישט עלה מיט מעלות [מעלה] אויף מיין מזבח, כדי דיין ערוה זאל נישט גלה
ווערן אויף אים.

[משפטים]

שמו21

1 און דאס זיינען די משפטים וואס דו זאלסט שום פאר זיי: 2 אויב דו וועסט קנה [זען משלי 8:22] אן עברי עבד,
זאל ער 6 שנה עבד, און אויפן 7טן זאל ער יצא חפשי חנם. 3 אויב ער איז אליין בוא, זאל ער אליין יצא; אויב ער איז
בעל אשה, זאל זיין אשה יצא מיט אים. 4 אויב זיין אדון וועט אים נתן אן אשה, און זי וועט אים ילד בנים אדער
בנות, זאל די אשה מיט אירע ילדים געהערן צו איר אדון, און ער זאל יצא אליין [זען בראשית 14:14; 17:13; ויקרא
22:11; פילמ' 1:15-16; הדרך המשיחיסטים 8:13]. 5 און אויב אמר וועט אמר דער עבד: איך האב אהב מיין אדון,
מיין אשה, און מיינע בנים, איך וויל נישט יצא חפשי; 6 זאל זיין אדון אים נגש צו האלוקים [שופטים, זע יוח'
10:35-36], און אים נגש צום דלת, אדער צום מזוזה, און זיין אדון זאל רצע זיין אוזן מיט א מרצע; און ער זאל אים
עבד לעולם. 7 און אויב אן איש וועט מכר זיין בת פאר אן אמה, זאל זי נישט יצא אזוי ווי עס יצא די עבדים. 8 אויב
זי רע אין די אויגן פון איר אדון, וואס האט זי געהאט יעד פאר זיך, זאל ער זי לאזן פדה; ער זאל נישט משל זי צו
מכר צו נכרי, זינט ער בגד אן איר. 9 און אויב ער וועט זי יעד פאר זיין בן, זאל ער עשה צו איר אזוי ווי דער משפט
מיט בנות. 10 אויב ער וועט זיך לקח אן אנדערע, זאל ער איר שאר, איר כסות, און איר עונה, נישט גרע. 11 און אויב
ער וועט איר נישט עשה די דאזיקע שלוש, זאל זי יצא חנם, אָן געלט. 12 דער וואס נכה אן איש און ער מות, זאל
מות יומת ווערן. 13 אבער דער וואס האט נישט צדה, אבער האלוקים האט עס אנה אונטער זיין יד, וועל איך דיר
שום א מקום וואס ער זאל אהין נוס. 14 און אויב אן איש וועט זוד אויף זיין רֵעַ, אים צו הרגען מיט ערמה, זאלסטו

פון מיין מזבח אים לקח למות. 15 און דער וואס נכה זיין אב, אדער זיין אם, זאל מות יומת ווערן. 16 און דער וואס
גנבעט אן איש און מכר אים, אדער אויב ער ווערט מצא אין זיין יד, זאל מות יומת ווערן. 17 און דער וואס קלל זיין
אב, אדער זיין אם, זאל מות יומת ווערן. 18 און אויב אנשים וועלן זיך ריב, און איינער וועט נכה דעם אנדערן מיט
אן אבן, אדער מיטן אגרוף, און ער וועט נישט מות, נאר ער וועט זיך נפל אין משכב, 19 איז, אויב ער וועט קום און
הלך דרויסן אויף זיין משענה, זאל דער שלעגער זיין נקה; נאר פאר זיין שבת מוז ער נתן, און רפא מוז ער אים לאזן
רפא [זען רפא, ישעיהו 53:5]. 20 און אויב אן איש וועט נכה זיין עבד, אדער זיין אמה, מיט א שבט, און ער וועט
מות אונטער זיין יד, זאל ער נקם ווערן נקם. 21 אויב אבער ער וועט זיך עמד א יום אדער שנים, זאל ער נישט נקם
ווערן; ווייל דאס איז זיין געלט. 22 און אויב אנשים וועלן זיך נצה, און וועלן נגף אן אשה הרה, און אירע ילד וועלן
יצא, און לא היה אסון, זאל ענש ווערן ענש [דער שולדיקער], לויט ווי דער בעל האשה וועט אויף אים שית, און ער
זאל עס נתן פאר די פללים [פליל]. 23 אויב אבער אן אסון וועט היה, זאלסטו נתן נפש תחת נפש [זען ישעיהו 53:11
און תמורה נפש פון משיח תחת דיין נפש, בראשית 22:13]. 24 אן אויג תחת אויג, א שן תחת שן, א יד תחת יד, א
רגל תחת רגל. 25 א ברען תחת ברען, א וונד תחת וונד, א חבורה תחת חבורה [זען גלט' 6:17]. 26 און אויב אן איש
וועט נכה דאס אויג פון זיין עבד, אדער דאס אויג פון זיין אמה, און וועט עס שחת, זאל ער אים שלח חפשי תחת
זיין אויג. 27 און אויב ער וועט נפל א שן פון זיין עבד, אדער א שן פון זיין אמה, זאל ער אים שלח חפשי תחת זיין
שן. 28 און אז א שור וועט נגח אן איש אדער אן אשה, און זיי וועלן מות, סקל זאל סקל ווערן דער שור, און זיין
בשר זאל נישט אכל ווערן; און דער בעל־השור איז נקי. 29 אויב אבער ער איז א נגח שור פון תמול-שלשום, און זיין
בעל איז עוד געווארן, און האט אים נישט שמר, און ער וועט מות אן איש אדער אן אשה, זאל סקל ווערן דער שור,
און גם זיין בעל זאל מות ווערן. 30 אויב א כופר [זען מרק' 10:45] וועט שית ווערן אויף אים, זאל ער נתן פארן פדיון
פון זיין נפש [זען ישעיהו 53:11] ווי כל עס וועט שית ווערן אויף אים. 31 סיי ער וועט נגח א בן, סיי ער וועט נגח א
בת, זאל אזוי ווי דער דאזיקער משפט עשה ווערן צו אים. 32 אויב דער שור וועט נגח אן עבד אדער אן אמה, זאל
ער נתן זיין אדון 30 שקל כסף, און דער שור זאל סקל ווערן. 33 און אויב אן איש וועט פתח א בור, אדער אויב אן
איש וועט כרה [זען תהילים 22:17] א בור, און וועט זי נישט כסה, און אהין וועט נפל א שור אדער א חמור, 34 זאל
דער בעל פון דער בור שלם; געלט זאל ער שוב צו זייער בעל, און די מת זאל געהערן צו אים. 35 און אויב א
שור-איש וועט נגף דעם שור פון זיין רֵעַ, און ער וועט מות, זאלן זיי מכר דעם שור החי, און זיך חצה מיטן געלט; און
גם מיטן מות זאלן זיי זיך חצה. 36 אויב עס איז ידע, אז ער איז א שור נגח פון תמול שלשום, און זיין בעל האט אים
נישט שמר, זאל שלם ער שלם א שור תחת שור, און דער טויטער זאל געהערן צו אים. [22:1]37 אז אן איש וועט
גנבען א שור אדער א שה [זען ישעיהו 53:7], און וועט אים טבח [זען "טבח" ישעיהו 53:7 משיח כשה לטח], אדער
ער וועט אים מכר, זאל ער שלם 5 בקר פארן שור, און 4 צאן פארן שה.

שמו22

[22 :2]1 אז א גנב וועט מצא ווערן ביי אן מחתרת [איינברעכונג], און וועט קריגן נכה און וועט מות, אֵין לו [זען אֵין
לו, דניאל 9:26] קיין בלוטשולד. [22 :3]2 אויב אבער די שמש איז זרח איבער אים, איז דא פאר אים בלוטשולד.
שלם מוז ער שלם; אויב אֵין לו [זען אֵין לו, דניאל 9:26], זאל ער מכר ווערן פאר זיין גנבה. [22:4]3 אויב מצא וועט
מצא ווערן די גנבה אין זיין יד חי, סיי א שור, סיי א חמור, סיי א שה [זען ישעיהו 53:7], זאל ער שלם טאפל. [22 :5]4
אז אן איש וועט לאזן בער א שדה אדער א כרם, און וועט שלח זיין בעיר, און זי וועט בער אין אן אנדערנס שדה,
זאל ער מיט דעם בעסטן פון זיין שדה, און מיט דעם בעסטן פון זיין כרם שלם. [22:6]5 אז אן אש וועט יצא, און
וועט מצא קוצים [זען מתי 27:29; מרק' 15:17; יוח' 19:2], און עס וועט אכל ווערן א גדיש, אדער קמה, אדער א
שדה, שלם זאל שלם דער וואס האט בער די בערה. [22:7]6 אז אן איש וועט נתן זיין רֵעַ געלט אדער כלים צום זיין
שומר איבער, און עס וועט געגנבעט ווערן פון דעם בית האיש, אויב דער גנב וועט מצא ווערן, זאל ער שלם טאפל;
[22:8]7 אויב דער גנב וועט נישט מצא ווערן, זאל דער בעל־הבית קרב צו האלוקים [זען תהילים 82:6; יוח'
10:34-36]: צי ער האט נישט שלח זיין יד אויף מלאכה פון רֵעַ. [22:9]8 על כל דבר פשע, וועגן א שור, וועגן א חמור,
וועגן א שה [זען ישעיהו 53:7], וועגן א שלמה, וועגן וואסער עס איז אבדה [זען מתי 18:11], וואס איינער אמר, דאס
געהערט צו מיר, זאל די זאך פון ביידן בוא פאר האלוקים [שופטים, תהילים 82:6; יוח' 10:34-36]; דער וועמען
אלוקים וועט רשע, זאל שלם זיין רֵעַ טאפל. [22:10]9 אז אן איש וועט נתן זיין רֵעַ א חמור, אדער א שור, אדער א
שה [זען ישעיהו 53:7], אדער כל בהמה צום זיין שומר איבער, און זי וועט מות, אדער שבר ווערן, אדער שבה ווערן,
ווען קיינער ראה נישט, [22:11]10 זאל א שבועה ה' זיין צווישן זיי ביידן, אויב ער האט נישט שלח זיין יד אויף

מלאכה פון זיין רֵעַ; און איר בעל זאל עס לקח, און ער דארף נישט שלם. [22:12]11 אויב אבער גנבען איז זי געגנבעט געווארן פון אים, מוז ער שלם איר בעל. [22:13]12 אויב טרף איז זי טרף געווארן, זאל ער ברענגען עֵד [זען עדים פון תחיתו פון משיח, קור"א 15:1-11]; פאר הטרפה דארף ער נישט שלם. [22:14]13 און אז אן איש וועט שאל פון זיין רֵעַ, און זי וועט שבר ווערן, אדער מות, איז איר בעל נישט מיט איר, מוז שלם ער שלם. [22:15]14 אויב איר בעל איז מיט איר, דארף ער נישט שלם. אויב זי איז א שכיר, בוא דאס אריין אין איר שכר. [22:16]15 און אז אן איש וועט פתה א בתולה וואס איז נישט ארש, און וועט שכב מיט איר, זאל ער מיט מהר זי מהר פאר זיין אשה.
[22:17]16 אויב אביה וועט זי אים נישט וועלן נתן, זאל ער שקל כסף לויט דעם מהר פון בתולות. [22:18]17 א מכשפה [כשף] זאלסטו נישט לאזן חיה. [22:19]18 איטלעכער וואס שכב מיט א בהמה זאל מות יומת ווערן.
[22:20]19 דער וואס זבח צו אלוקים, אחוץ צו ה' אליין, זאל ווערן חרם. [22:21]20 און א גר זאלסטו נישט ינה, און זאלסט אים נישט לחץ, ווייל גרים זייט איר געווען אין ארץ מצרים. [22:22]21 אן אלמנה און א יתום זאלט איר נישט ענן. [22:23]22 אויב ענה וועסטו אים ענה, איז, ווי צעק ער וועט צעק צו מיר, וועל שמע איך שמע זיין צעקה.
[22:24]23 און מיין אף וועט חרה, און איך וועל אייך הרג מיטן חרב, און נשיכם וועלן זיין אלמנות, און בניכם יתומים. [22:25]24 אז דו וועסט כסף לוה עמי, דעם עני ביי דיר, זאלסטו נישט זיין צו אים ווי א בעל-חוב; איר זאלט נישט שום אויף אים נשך. [22:26]25 אז דו חבל וועסט חבל אין חבל שלמה רֵעַ פון דיר, זאלסטו עס אים שוב איידער די בוא השמש; [22:27]26 ווייל דאס איז זיין איינציקער כסות, דאס איז זיין שמלה פאר זיין עור; אין וואס וועט ער שכב? איז, אז ער וועט צעק צו מיר, וועל איך שמע, ווייל איך בין חנון. [22:28]27 אלוקים זאלסטו נישט קלל, און א נשיא אין עמך זאלסטו נישט ארר. [22:29]28 מלאתך ודמעך לא תאחר [אחר]. דעם בכור פון בניך זאלסטו נתן צו מיר. [22:30]29 דעס גלייכן זאלסטו עשה מיט דיין שור, מיט דיינע צאן; 7 ימים זאל עס זיין ביי אמו, אויפן 8טן יום זאלט איר עס נתן צו מיר. [31: 22]30 און אנשי קודש זאלט איר מיר זיין, און בשר פון א טרפה אויפן שדה זאלט איר נישט אכל; פארן כלב [זען תהילים 22:17] זאלט איר עס שלך.

שמו23

1 זאלסט נישט נשא א שמע שוא; זאלסט נישט שית איין יד מיט דעם רשע צו זיין אן עד חמס [זען קור"א 15:15]. 2 זאלסט נישט נאכגיין נאך א רבים צום רעות; און אין א ריב זאלסטו נישט ענה כדי זיך צו נטה נאך א רבים צו נטה.
3 און אן דל זאלסטו נישט הדר אין זיין ריב. 4 אז דו וועסט פגע דיין שונאס שור, אדער זיין חמור, תעה [זען תעה ישעיהו 53:6], זאלסטו שוב אים שוב צו אים. 5 אז דו וועסט ראה דיין שונאס חמור רבץ אונטער זיין משא, זאלסטו זיך חדל פון איבערלאזן צו אים; עזב זאלסטו עזב מיט אים. 6 זאלסט נישט נטה דאס משפט פון דיין אביון אין זיין ריב. 7 פון א פסק שקר זאלסטו זיך רחק, און א נקין און צדיק זאלסטו נישט הרגען; ווייל איך וועל נישט צדק דעם רשע [זען רומ' 4:5]. 8 און שוחד זאלסטו נישט לקח, מחמת שוחד עור זעעדיקע, און סלף די דברי צדיקם. 9 און א גר זאלסטו נישט לחץ, ווייל איר ידע דאס נפש פון דעם גר, ווייל גרים זייט איר געווען אין ארץ מצרים. 10 און 6 שנה זאלסטו זייען ארצך, און אסף איר תבואה; 11 אבער דאס 7טן שנה זאלסטו עס שמט און עס נטש, כדי די אביוני עמך זאלן אכל; און וואס בלייבט פון זיי, זאל אכל די חיה השדה. דעס גלייכן זאלסטו עשה מיט דיין כרם, און מיט דיין זית. 12 6 ימים זאלסטו עשה מעשיך, און אויפן 7טן זאלסטו שבת, כדי עס זאל נוח דיין שור און דיין חמור, און עס זאל נפש בן אמתך, און דער גר. 13 און אין כל, וואס איך האב אייך אמר, זאלט איר זיין שמר; און דעם שם פון אלוקים אחרים זאלט איר נישט זכר; עס זאל פון דיין פה נישט שמע ווערן. 14 3 מאל אין שנה זאלסטו חגג א יום-טוב צו מיר. 15 דעם יום-טוב פון חג המצות זאלסטו זיין שומר איבער: 7 ימים זאלסטו אכל מצות, אזוי ווי איך האב דיר צוה, צו דער מועד אין חודש אביב, מחמת אין אים ביסטו יצא פון מצרים; און מע זאל זיך נישט ווייזן פאר מיר מיט ריקם; 16 און דעם יום-טוב פון חג הקציר [זען מה"ש 2:1], פון די בכורי מעשיך, פון וואס דו וועסט זרע אין שדה; און דעם יום-טוב פון חג האסף [זען יוח' 7:14] ביי יצא השנה, ווען דו אסף דיינע מעשה פון שדה. 17 3 מאל אין שנה זאלן כל דיינע זכור זיך ווייזן פאר פני האדון, ה'. 18 זאלסט נישט זבח מיט חמץ הדם פון מיין זבח; און דאס חלב פון מיין חג זאל נישט לון ביז אין דער בוקר. 19 די ראשית בכורי אדמתך [זען קור"א 15:20] זאלסטו ברענגען אין בית ה' אלוקיך. זאלסט נישט בשל א גדי אין חלב אמו . 20 הנה, איך שלח דיר פארויס א מלאך [זען מלאכי 3:1], דיך לשמר אויפן דרך, און דיך צו ברענגען צו המקום וואס איך האב כון. 21 שמר! דיך פאר אים, און שמע צו זיין קול; זאלסט נישט מרר אן אים, ווייל ער וועט נישט נשא פשעכם, ווייל מיין שם איז קרב אין אים. 22 נאר אויב שמע וועסטו שמע צו זיין קול, און וועסט עשה כל וואס איך דבר, וועל איך איב אויביך, און צור דיינע צרר. 23 ווייל מיין מלאך וועט הלך דיר פארויס, און ער וועט דיך ברענגען צו דעם אמורי, און

דעם חתי, און דעם פרזי, און דעם כנעני, דעם חוי, און דעם יבוסי; און איך וועל זיי כחד. 24 זאלסט זיך נישט שחה צו זייערע אלוקים, און זאלסט זיי נישט עבד, און זאלסט נישט עשה אזוי ווי זייערע מעשים; נייערט הרס זאלסטו זיי הרס, און שבר זאסלטו שבר זייערע מצבה. 25 און איר זאלט עבד ה' אלוקיכם, און ער וועט ברך דיין לחם און דיין מים; און איך וועל סור מחלה פון צווישן דיר. 26 עס וועט נישט זיין א משכלה [שכול] אדער אן עקרה אין ארצך; די מספר פון דיינע ימים וועל איך מלא. 27 מיין אימה וועל איך שלח דיר פארויס, און וועל המם כל העם וואס דו וועסט בוא צווישן זיי, און איך וועל נתן כל אויביך מיטן עורף צו דיר. 28 און איך וועל שלח דיר פארויס די צרעה, און זי וועט גרש דעם חוי, דעם כנעני, און דעם חתי, פון פאר דיר. 29 איך וועל זיי נישט גרש פון פאר דיר אין איין שנה, טאמער וועט הארץ ווערן א שממה, און עס וועט זיך רבב אויף דיר די חיה השדה. 30 מעט מעט וועל איך זיי גרש פון פאר דיר, ביז וואנען דו וועסט זיך פרה, און וועסט נחל הארץ. 31 און איך וועל שית דיין גבול פון ים-סוף און ביז דעם ים פלשתים, און פון מדבר ביזן נהר; ווייל איך וועל נתן אין ידכם די ישבי הארץ, און וועסט זיי גרש פון פאר דיר. 32 זאלסט נישט כרת ברית מיט זיי און זייערע אלוקים. 33 זיי זאלן נישט ישב אין ארצך, כדי זיי זאלן דיך נישט יחטיאו (חטא) צו מיר, אז דו וועסט עבד זייערע אלוקים [זען דניאל 3:12; 7:13-14 צדיקים לא עבד און פלח אלילים אבער כל עמים עבד און פלח בר אנוש משיח] ווייל דאס וועט דיר זיין פאר א מוקש.

שמו24

1 און צו משהן האט ער אמר: עלה! צו ה', דו, און אהרן, נדב, און אביהוא, און 70 פון די זקני ישראל, און איר זאלט זיך שחה פון דער רחק. 2 און משה אליין זאל נגש צו ה'; אבער זיי זאלן נישט נגש. און העם זאל נישט עלה מיט אים. 3 איז משה בוא, און האט ספר העם כל דברי ה', און כל משפטים; און דאס כל העם האט ענה מיט קול אחד [זען אחד: מורכב אחדות, ה' איז אלוקים האב און אלוקים הבן און אלוקים הרוח הקודש, דברים 6:4; בראשית 2:24], און זיי אמר: כל הדברים וואס ה' האט דבר וועלן מיר עשה. 4 און משה האט כתב כל דברי ה', און ער האט זיך שכם אין דער בוקר, און האט בנה א מזבח אונטערן ההר, און 12 מצבה פאר די 12 שבטים פון ישראל. 5 און ער האט שלח די נערי בני-ישראל, און זיי האבן עלה עולות און זבח זבחים שלמים צו ה' פרים [פר]. 6 און משה האט לקח 1/2 פון דעם דם, און שום אין אגנות, און 1/2 פון דעם דם האט ער זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זען ישעיהו 52:15, משיח וועט נזה אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] אויפן מזבח. 7 און ער האט לקח דאס ספר הברית [זען מה"ש 21:18-26], און קרא אין די אוזנים פון העם; און זיי האבן אמר: כל וואס ה' האט דבר וועלן מיר עשה און שמע. 8 און משה האט לקח הדם, און האט זרק אויפן העם [זען ישעיהו 52:15, משיח וועט נזה אויף גוים רבים], און האט אמר: הנה איז דם הברית [זען מה"ש 21:18-26] וואס ה' האט כרת מיט אייך אויף כל די דאזיקע דברים. 9 און משה, און אהרן, נדב, און אביהוא, און 70 פון די זקני ישראל, זיינען עלה; 10 און זיי האבן ראה דעם אלוקי ישראל; און אונטער רגליו כמעשה לבנת הספיר, און אזוי ווי דער שמים אליין אין לויטערקייט. 11 און אויף די אצילי בני-ישראל האט ער נישט שלח ידו; און זיי האבן חזה האלוקים, און האבן אכל און שתה. 12 און ה' האט אמר צו משהן: עלה! צו מיר אויפן ההר, און היה דארטן, און איך וועל דיר נתן די לוחות האבן מיט דער תורה און דעם מצוות וואס איך האב כתב זיי צו ירה. 13 איז קום משה, און זיין משרת יהושע [זען זכריה 6:12 צמח שמו, דער בעל אותו שם פון משיח איז יהושע/ישוע, יהושע הנה איש צמח (משיח) שמו], און משה איז עלה אויפן הר האלוקים. 14 און צו די זקנים האט ער אמר: ישב! דא פאר אונדז, ביז וואנען מיר וועלן זיך שוב צו אייך. און הנה זיינען אהרן און חור מיט אייך; מי איז בעל הדברים זאל נגש צו זיי. 15 און משה איז עלה אויפן ההר, און דער ענן האט כסה ההר. 16 און די כבוד ה' האט שכן אויפן הר סיני, און דער ענן האט אים כסה 6 ימים; און אויפן 7טן יום האט ער קרא צו משהן פון מיטן הענן. 17 און דאס אויסזען פון כבוד ה' איז געווען אזוי ווי אש אוכלת אויפן ראש ההר, פאר די אויגן פון די בני-ישראל. 18 און משה איז בוא אין מיטן ענן, און איז עלה אויפן ההר; און משה איז געווען אויפן ההר 40 יום און 40 לילה.

[תרומה]

שמו25

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר! צו די בני-ישראל, זיי זאלן לקח פאר מיר א תרומה; פון כל איש וואס
לבו וועט אים נדב, זאלט איר לקח מיין תרומה. 3 און דאס איז די תרומה וואס איר זאלט לקח פון זיי: זהב, און
כסף, און נחשת; 4 און תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען, און ציגנהאר; 5 און עורות אילם מאדמים,
און עורות תחשים, און עצי שטים; 6 שמן פאר דער לייכטונג, בשמים פאר דעם שמן המשחה, און פאר דעם קטורת
הסמים; 7 שוהם אבנים, און אבנים צום איינפאסן פאר דעם אפוד און פאר דעם חושן. 8 און זיי זאלן מיר עשה א
מקדש, אז איך זאל שכן צווישן זיי. 9 אזוי ווי כל וואס איך ווייז דיר, די תבנית המשכן, און די תבנית כל זיינע כלים,
אזוי זאלט איר עשה. 10 און זיי זאלן עשה אן ארון עצי שטים; 2 און 1/2 אמה זיין ארך, און 1 און 1/2 אמה זיין
ברייט, און 1 און 1/2 אמה זיין הייך. 11 און זאלסט אים צפה מיט זהב טהור פון אינעווייניק און פון אויסנווייניק
זאלסטו אים צפה; און זאלסט עשה אויף אים א זֵר זהב רונד ארום. 12 און זאלסט יצק פאר אים 4 טבעות זהב, און
נתן אויף זיינע 4 פיס; און 2 טבעות זאלן זיין אויף זיין איין זייט, און 2 טבעות אויף זיין 2טן זייט. 13 און זאלסט
עשה בדים פון עצי שטים, און זיי צפה מיט זהב. 14 און זאלסט אריינציען די בדים אין די טבעות ביי די זייטן פון
ארון, צו נשׂא אויף זיי הארון. 15 אין די טבעות פון ארון זאלן די בדים זיין, זיי זאלן נישט סור ווערן פון אים. 16 און
זאלסט נתן אין הארון העדות וואס איך וועל דיר נתן. 17 און זאלסט עשה א כפורת [זעץ רומ' 3:25] פון זהב טהור;
2 און 1/2 אמה זיין ארך, און 1 און 1/2 אמה זיין ברייט. 18 און זאלסט עשה 2 כרובים פון זהב; מקשה זאלסטו זיי
עשה, ביי 2 עקן פון כפורת [זעץ רומ' 3:25]. 19 און עשה איין כרוב ביים עק פון דער זייט, און איין כרוב ביים עק פון
דער אנדער זייט; פון דעם כפורת [זעץ רומ' 3:25] גופא זאלט איר עשה די כרובים ביי זיינע 2 עקן. 20 און די כרובים
זאלן פרש די כנפים צו דער הייך, סכך מיט זייערע כנפים איבער דעם כפורת [זעץ רומ' 3:25], מיט זייערע פנימער
איינער אקעגן אנדערן; צום כפורת צו זאלן זיין די פנימער פון די כרובים. 21 און זאלסט נתן דעם כפורת [זעץ רומ'
3:25] אויבן אויפן ארון; און אין הארון זאלסטו נתן העדת וואס איך וועל דיר נתן. 22 און איך וועל זיך דארטן יעד
צו דיר, און וועל דבר מיט דיר פון איבערן כפורת [זעץ רומ' 3:25], פון צווישן די 2 כרובים וואס איבער ארון העדת,
כל וואס איך וועל דיר צוה פאר די בני-ישראל. 23 און זאלסט עשה א שולחן פון עצי שטים; 2 אמה זיין ארך, און 1
אמה זיין ברייט, און 1 און 1/2 אמה זיין הייך. 24 און זאלסט אים צפה מיט זהב טהור, און עשה צו אים א זֵר זהב
רונד ארום. 25 און זאלסט עשה צו אים א מסגרת פון א האנטברייט רונד ארום, און עשה א זֵר זהב צו זיין מסגרת
רונד ארום. 26 און זאלסט עשה פאר אים 4 טבעות זהב, און נתן די טבעות אויף די 4 ווינקלען וואס אויף זיינע 4
פיס. 27 לעבן דעם מסגרת זאלן זיין די טבעות, פאר בתים פאר די בדים צו נשׂא דעם שולחן. 28 און זאלסט עשה
די בדים פון עצי שטים, און זיי צפה מיט זהב; און דער שולחן זאל נשא ווערן אויף זיי. 29 און זאלסט עשה זיינע
קערות, און זיינע כפות, און זיינע קשות, און זיינע מנקיות, וואס מיט זיי נסך; פון זהב טהור זאלסטו זיי עשה. 30 און
זאלסט נתן אויפן שולחן דאס לחם פנים פאר מיר תמיד. 31 און זאלסט עשה א מנורה פון זהב טהור; מקשה זאל
די מנורה עשה ווערן, איר ירך, און איר קנה; אירע גביע: אירע כפתור און אירע פרח: זאלן זיין פון איר גופא. 32 און
6 קנה זאלן יצא פון אירע זייטן, 3 קנה פון דער מנורה פון איר איין זייט, און 3 קנה פון דער מנורה פון איר 2טן
זייט. 33 3 גביע משוקדים פון א כפתור און א פרח אויף איין קנה, און 3 גביע משוקדים פון א כפתור און א פרח
אויפן אנדער קנה; אזוי פאר די 6 קנים, וואס יצא פון דער מנורה. 34 און אויף דער מנורה 4 גביע משוקדים: אירע
כפתור און אירע פרח. 35 און א כפתור אונטער 2 קנים פון איר, און א כפתור אונטער 2 קנים פון איר, און א כפתור
אונטער 2 קנים פון איר, פאר די 6 קנים וואס יצא פון דער מנורה. 36 זייערע כפתור און זייערע קנות זאלן זיין פון
איר גופא, אין כל איין מקשה פון זהב טהור. 37 און זאלסט עשה צו איר 7 נרות, און מע זאל אנצינדן אירע נרות,
און אור על עבר איר פנים. 38 און אירע מלקחים און אירע מחתה זאלן זיין פון זהב טהור. 39 פון א ככר זהב טהור
זאל מען זי עשה מיט כל די דאזיקע כלים. 40 און ראה זאלסט עשה לויט זייער תבנית, וואס דיר ווערט געוויזן
אויפן הר.

שמו26

1 און המשכן זאלסטו עשה פון 10 יריעה; פון ליינען שזר, און תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, מיט כרובים
מעשה חשב זאלסטו זיי עשה. 2 די ארך פון איטלעכן יריעה 28 אמה, און די ברייט פון איטלעכן יריעה 4 אמה; איין
מדה פאר כל יריעות. 3 5 יריעות זאלן זיין חברת איינער אן אנדערן, און ווידער 5 יריעות חברת איינער אן אנדערן. 4
און זאלסט עשה שלייפן פון תכלת וואל אויף דעם שפה פון איין יריעה ביים עק פון איין חוברת, און אזוי זאלסטו

עשה אויף דעם שפה פון דעם עקסטן יריעה אין דער 2טן מחברת. 5 50 שלייפן זאלסטו עשה אויף דעם איין יריעה, און 50 שלייפן זאלסטו עשה אויף קצה פון דעם יריעה וואס אין דער 2טן חברת; איינער קבל אנדערן זאלן די שלייפן זיין. 6 און זאלסט עשה 50 קרס זהב, און חבר די יריעות איינעם צום אנדערן מיט די קרסים, אז דער משכן זאל זיין אחד [זען אחד און מורכב אחדות דברים 6:4]. 7 און זאלסט עשה יריעה פון עזים פאר אן אוהל איבערן משכן; 11 יריעות זאלסטו זיי עשה. 8 די ארך פון איטלעכן יריעה 30 אמה, און די ברייט פון איטלעכן יריעה 4 אמה; איין מדה פאר די 11 יריעות. 9 און זאלסט חבר 5 יריעות באזונדער, און 6 יריעות באזונדער; און דעם 6טן יריעה זאלסטו כפל אויף דער פאדער זייט פון אוהל. 10 און זאלסט עשה 50 שלייפן אויף דעם שפה פון עק יריעה, פון איין חוברת און אזוי זאלסטו עשה אויף דעם עק יריעה פון דעם אנדערן חוברת. 11 און זאלסט עשה 50 נחשת קרסים, און אריינטאן די קרסים אין די שלייפן, און חבר דאס אוהל, אז עס זאל זיין אחד. 12 און דער אריבערהאנג וואס עדף פון די יריעה פון אוהל, דער איבעריקער 1/2 יריעה, זאל סרח אויף דער אחורי זייט פון משכן. 13 און די אמה פון דער זייט, און די אמה פון דער אנדער זייט, וואס עדף פון דער ארך פון די יריעות פון אוהל, זאל סרח אויף די זייטן פון משכן, פון דער זייט און פון דער אנדער זייט, אים צו כסה. 14 און זאלסט עשה א מכסה פאר דעם אוהל פון עורות אילם מאדמים, און א מכסה פון עורות תחשים פון אויבן. 15 און זאלסט עשה די קרשים צום משכן פון עצי שטים, עומדים. 16 10 אמה די ארך פון א קרש, און 1 און 1/2 אמה די ברייט פון איטלעכן קרש. 17 2 ידות צו איטלעכן קרש, איינער קעגן אנדערן אזוי ווי שלב; אזוי זאלסטו עשה צו כל קרשים פון משכן. 18 און זאלסט עשה די קרשים צום משכן, 20 קרשים פאר דער נגבה תימנה. 19 און 40 אדני כסף זאלסטו עשה אונטער די 20 קרשים; צו 2 אדנים אונטער איין קרש פאר זיינע 2 ידות, צו 2 אדנים אונטער איין קרש פאר זיינע 2 ידות. 20 און פאר דער 2טן זייט פון משכן, פאר דער צפון-זייט, 20 קרשים, 21 מיט 40 אדנים פון כסף צו זיי: 2 אדנים אונטער איין קרש, 2 אדנים אונטער איין קרש. 22 און פאר דער הינטערשטער זייט פון משכן צו ימה, זאלסטו עשה 6 קרשים. 23 און 2 קרשים זאלסטו עשה פאר די ווינקלען פון משכן, אויף דער הינטערשטער זייט. 24 און זיי זאלן זיין תאם אונטן, און דעס גלייכן זאלן זיי זיין תאם אויבן ביז צום 1טן טבעת; אזוי זאל זיין ביי זיי ביידן; זיי זאלן זיין פאר די 2 ווינקלען. 25 און עס וועלן זיין 8 קרשים מיט זייערע אדנים פון כסף: 16 אדנים: 2 אדנים אונטער איין קרש, 2 אדנים אונטער איין קרש. 26 און זאלסט עשה בריחם פון עצי שטים; 5 פאר די קרשים פון איין זייט משכן; 27 און 5 בריחם פאר די קרשים פון דער 2טן זייט משכן, און 5 בריחם פאר די קרשים פון דער הינטערשטער זייט משכן, צו ימה; 28 און דעם מיטלסטן בריח אין מיטן פון די קרשים, וואס זאל ברח פון עק צו עק. 29 און די קרשים זאלסטו צפה מיט זהב, און עשה צו זיי טבעות פון זהב, בתים פאר די בריחם; און זאלסט צפה די בריחם מיט זהב. 30 און זאלסט קום המשכן אזוי ווי זיין משפט וואס איז דיר באוויזן געווארן אויפן הר. 31 און זאלסט עשה א פרוכת פון תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר; מעשה חושב, מיט כרובים זאל מען אים עשה. 32 און זאלסט אים נתן אויף 4 עמודים פון עצי שטים צפה מיט זהב, מיט זייערע העקלעך פון זהב, אויף 4 אדנים פון כסף. 33 און זאלסט נתן דעם פרוכת אונטער די קרסים; און זאלסט אריינברענגען אהין, אינעווייניק פון פרוכת, ארון העדות; און דער פרוכת וועט אייך בדל צווישן דעם הקודש און דעם קודש-הקדשים. 34 און זאלסט נתן דעם כפורת אויף ארון העדות, אין קודש-הקדשים. 35 און זאלסט שום דעם שולחן דרויסן פון פרוכת, און די מנורה אקעגן דעם שולחן, אין תימנה-זייט משכן; און דעם שולחן זאלסטו נתן אין צפון-זייט. 36 און זאלסט עשה א מסך צום פתח פון אוהל, פון תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר, מעשה רקם. 37 און זאלסט עשה צום מסך 5 עמודים פון שטים, און זיי צפה מיט זהב; זייערע העקלעך פון זהב; און זאלסט יצק פאר זיי 5 אדנים פון נחשת.

שמו27

1 און זאלסט עשה דעם מזבח פון עצי שטים, 5 אמה די ארך, און 5 אמה די ברייט; רבע זאל דער מזבח זיין, און 3 אמה זיין הייך. 2 און זאלסט עשה זיינע קרנות אויף זיינע 4 ווינקלען; פון אים גופא זאלן זיין זיינע קרנות; און זאלסט אים צפה מיט נחשת. 3 און זאלסט עשה זיינע סירות צו דשן, און זיינע יע, און זיינע מזרק, און זיינע מזלג און זיינע מחתה; כל זיינע כלים זאלסטו עשה פון נחשת. 4 און זאלסט עשה צו אים א מכבר מעשה רשת נחשת, און זאלסט עשה אויף דער רשת 4 טבעות נחשת אויף זיינע 4 עקן. 5 און זאלסט זי נתן אונטער דעם כרכוב פון מזבח, פון אונטן, און די רשת זאל זיין ביז 1/2 פון מזבח. 6 און זאלסט עשה בדים צום מזבח, בדים פון עצי שטים, און זיי צפה מיט נחשת. 7 און זיינע בדים זאלן בוא ווערן אין די טבעות, און די בדים זאלן זיין אויף 2 זייטן פון מזבח, ווען מע נשׂא אים [זען משיח נשא, ישעיהו 53:12]. 8 נבב, פון לוחות, זאלסטו אים עשה; אזוי ווי מע האט דיר געוויזן

אויפן הר, אזוי זאל מען עשה. 9 און זאלסט עשה דעם חצר פון משכן: פאר דער נגב-זייט צו תימנה, קלעים פארן חצר פון ליינען שזר, 100 אמה די ארך פאר דער איין זייט. 10 און די עמודים דערצו 20, און זייערע אדנים 20, פון נחשת; די העקלעך פון די עמודים, און זייערע חשוק פון כסף. 11 און דעס גלייכן פאר דער צפון-זייט, פאר ארך: קלעים 100 אמה די ארך, און די עמודים דערצו 20, און זייערע אדנים 20, פון נחשת; די העקלעך פון די עמודים, און זייערע חשוק פון כסף. 12 און פאר ברייט פון חצר אין ים-זייט, קלעים פון 50 אמה: די עמודים דערצו 10, און זייערע אדנים 10. 13 און די ברייט פון חצר אין קדמה-זייט צו מזרח 50 אמה. 14 און 15 אמה קלעים פאר איין זייט; די עמודים דערצו 3, און זייערע אדנים 3. 15 און פאר דער 2טן זייט 15 אמה קלעים; די עמודים דערצו 3, און זייערע אדנים 3. 16 און פארן שער החצר א מסך פון 20 אמה, פון תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר, מעשה רקם; די עמודים דערצו 4, און זייערע אדנים 4. 17 כל עמודים פון חצר רונד ארום, חשק מיט כסף; זייערע העקלעך פון כסף, און זייערע אדנים פון נחשת. 18 די ארך פון חצר 100 אמה, און די ברייט 50 אקעגן 50, און די הייך 5 אמה, פון ליינען שזר; און די אדנים דערצו פון נחשת. 19 כל כלי פון משכן פאר זיין כל עבודה, און כל זיינע יתדות, און כל יתדות פון חצר, פון נחשת.

[תצוה]

20 און דו זאלסט צוה די בני-ישראל, זיי זאלן דיר ברענגען שמן זית זך כתית פאר דער לייכטונג, אויף עלה א נר תמיד. 21 אין אוהל-מועד, דרויסן פון פרוכת וואס פארן העדות, זאל עס אהרן און זיין בנים ערך פון ערב ביז אין דער בוקר, פאר ה'; אן חוקת עולם אויף זייערע דור-דורות פאר די בני-ישראל.

שמו28

1 און דו קרב! צו דיר אחיך אהרנען, און זיין בנים מיט אים, פון צווישן די בני-ישראל, כדי זיי זאלן כהן צו מיר; אהרן, נדב, און אביהוא, אלעזר, און איתמר, בני אהרן. 2 און זאלסט עשה אחיך אהרנען בגדי קודש פאר כבוד און פאר תפארת. 3 און דו זאלסט דבר צו כל חכמי לב, וואס איך האב זיי מלא מיט רוח חכמה, זיי זאלן עשה די בגדי אהרנען, כדי אים צו קדש אז ער זאל כהן צו מיר. 4 און דאס זיינען די בגדים, וואס זיי זאלן עשה: א חושן, און אן אפוד, און א מעיל, און א כתונת תשבץ, א מצנפת, און אן אבנט; און זיי זאלן עשה בגדי קודש פאר אחיך אהרנען און פאר זיין בנים, כדי זיי זאלן כהן צו מיר. 5 און זיי זאלן לקח דאס זהב, און די תכלת, און דעם פורפל, און דאס ווערמילרויט, און דעם ליינען. 6 און זיי זאלן עשה דעם אפוד פון זהב, תכלת, און פורפל, ווערמילרויט, און ליינען שזר, מעשה חושב. 7 2 כתפות זאל ער האבן, חבר צו זיינע 2 עקן; און עס זאל זיין חבר. 8 און דער חשב פון זיין איפוד וואס אויף אים, זאל זיין אזוי ווי זיין מעשה, פון אים גופא; פון זהב, תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר. 9 און זאלסט לקח 2 אבני שוהם, און פתת אויף זיי די שמות פון די בני-ישראל; 10 6 פון זייערע שמות אויף איין אבן, און די 6 שמות יתר אויפן 2טן אבן, לויט זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1]. 11 ווי מעשה פון א חרש אבן, ווי פתח פון א חותם, זאלסטו פתח די 2 אבנים לויט די שמות פון די בני-ישראל; מוסבה אין משבצות פון זהב זאלסטו זיי עשה. 12 און זאלסט שום די 2 אבנים אויף די כתפות פון איפוד: אבני-זכרון פאר די בני-ישראל; און אהרן זאל נשׂא זייערע שמות פאר ה' אויף זיינע 2 כתפות פאר א זכרון. 13 און זאלסט עשה משבצות פון זהב; 14 און 2 שרשרות פון זהב טהור; געדרייט זאלסטו זיי עשה, מעשה עבות; און זאלסט נתן די שרשרות העבותות אויף די משבצות. 15 און זאלסט עשה חושן משפט, מעשה חושב; אזוי ווי די מעשה פון איפוד זאלסטו אים עשה: פון זהב, תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר, זאלסטו אים עשה. 16 רבע זאל ער זיין, כפל, א שפאן זיין ארך, און א שפאן זיין ברייט. 17 און זאלסט מלא אין אים אן מלאת פון אבנים, 4 טורים אבנים. א טור פון רובין, טאפאז, און שמאראק, איין טור; 18 און די 2טן טור: גארפונקל, סאנשיאיין, און דימענט; 19 און די 3טן טור: יאכצום, אגאט, און אמעטיסט; 20 און די 4טן טור: גאלדשטיין, און אניקל, און יאשפיז; איינגעזעצט אין זהב זאלן זיי זיין אין זייערע משבצות. 21 און די אבנים זאלן זיין לויט די שמות פון די בני-ישראל, 12, לויט זייערע שמות; ווי פתח פון א חותם, איטלעכער לויט שמו זאלן זיי זיין, אקעגן די 12 שבטים. 22 און זאלסט עשה אויפן חושן שרשות גבלת, מעשה עבות, פון זהב טהור. 23 און זאלסט עשה צום חושן 2 טבעות זהב, און נתן די 2 טבעות אויף די 2 עקן פון חושן. 24 און זאלסט נתן די 2 עבותות הזהב אין די 2 טבעות ביי די עקן פון חושן. 25 און די 2 עקן פון די 2 עבותות זאלסטו נתן אויף די 2 משבצות, און נתן אויף די כתפות פון איפוד, אויף זיין פאדער זייט. 26 און זאלסט עשה 2 טבעות זהב, און זיי שום אויף די 2 עקן פון חושן ביי זיין שפה וואס צו דער זייט

פון איפוד, אינעווייניק צו. 27 און זאלסט עשה 2 טבעות זהב, און זיי נתן אויף די 2 כתפות פון איפוד, פון אונטן,
אויף זיין פאדער זייט, לעבן זיין מחברת, איבער דעם חשב האיפוד. 28 און מע זאל רכס דעם חושן דורך זיינע
טבעות צו די טבעות פון איפוד מיט א פתיל פון תכלת, כדי ער זאל זיין אויף דעם חשב האיפוד, און דער חושן זאל
זיך נישט זחח פון איפוד. 29 און אהרן זאל נשׂא די שמות פון די בני-ישראל אין דעם חושן המשפט אויף זיין לב,
ווען ער בוא אין הקודש, פאר א זכרון פאר ה' תמיד. 30 און זאלסט נתן אין דעם חושן המשפט די אורים-ותומים,
און זיי זאלן זיין אויף לב אהרנען, ווען ער בוא פאר ה'; און אהרן זאל נשׂא [זען ישעיהו 53:12] דעם משפט פון די
בני-ישראל אויף זיין לב פאר ה' תמיד. 31 און זאלסט עשה דעם מעיל האיפוד פון לויטער תכלת. 32 און זיין
עפענונג פארן קאפ זאל זיין אין זיין מיטן; א שפה זאל זיין ביי זיין עפענונג רונד ארום, מעשה אורג; אזוי ווי די
עפענונג פון א תחרא זאל זיין ביי אים, ער זאל זיך נישט קרע. 33 און זאלסט עשה אויף זיינע שול רמון פון תכלת,
און פורפל, און ווערמילרויט, אויף זיינע שול רונד ארום, און פעמן זהב צווישן זיי רונד ארום; 34 א פעמון זהב און א
רמון, א פעמן זהב און א רמון, אויף די שול פון דעם מעיל רונד ארום. 35 און עס זאל זיין אויף אהרנען ביים שרת,
און דער קול דערפון זאל זיך שמע ווען ער בוא אריין אין הקודש פאר ה', און ווען ער יצא, כדי ער זאל נישט מות.
36 און זאלסט עשה א ציץ פון זהב טהור, און פתח אויף אים ווי פתח פון א חותם קודש צו ה'. 37 און זאלסט עס
שום אויף א פתיל פון תכלת, און עס זאל זיין אויף דער מצנפת; אויף דער פאדער זייט פון דער מצנפת זאל עס זיין.
38 און עס זאל זיין אויף מצח אהרן, און אהרן זאל נשׂא [זען משיח נשׂא, ישעיהו 53:12] אויף זיך די עוון הקדושים,
וואס קדש די בני-ישראל, ביי כל זייערע מתנות קדשום; און עס זאל זיין אויף זיין מצח תמיד, לרצון להם לפני ה'. 39
און זאלסט שבץ דאס כתונת, פון ליינען; און זאלסט עשה א מצנפת פון לייענן; און אן אבנט זאלסטו עשה, מעשה
רוקם. 40 און בני אהרן זאלסטו עשה כתונת; און זאלסט זיי עשה אבנטים; און מגבעות זאלסטו זיי עשה פאר כבוד
און פאר תפארת. 41 און זאלסט זיי לבש אחיך אהרנען און זיין בנים מיט אים; און זאלסט זיי משח, און מלא זייער
יד, און זיי קדש, אז זיי זאלן כהן צו מיר. 42 און עשה זיי מכנסי בד צו כסה דאס בשר ערוה; פון די לענדן און ביז די
דיכן זאלן זיי זיין. 43 און זיי זאלן זיין אויף אהרנען און זיין בנים, ווען זיי בוא אין אוהל-מועד, אדער ווען זיי נגש
צום מזבח, צו שרת אין הקודש; כדי זיי זאלן נישט נשׂא עוון און מות; א חוקת עולם פאר אים און פאר זיין זרע נאך
אים.

שמו29

1 און דאס איז די זאך וואס דו זאלסט עשה צו זיי, זיי צו קדש צו כהן צו מיר: לקח! איין פר און 2 אילים תמימם. 2
און לחם מצות, און חלות מצות בלל מיט שמן, און רקיקי מצות משח מיט שמן; פון סולת חטים זאלסטו זיי עשה. 3
און זאלסט זיי נתן אין איין סל, און זיי קרב אין דעם סל, מיט דעם פר און מיט די 2 אילים. 4 און אהרנען און זיין
בנים זאלסטו קרב צום פתח פון אוהל-מועד, און זאלסט זיי רחץ מיט מים. 5 און זאלסט לקח די בגדים, און לבש
אהרנען דאס כתונת [זען יוח' 19:23; תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17, כתונת פון משיח און זיין כהונה], און
דעם מעיל האיפוד, און דעם איפוד, און דעם חושן, און אים אפד מיט דעם חישב האיפוד. 6 און זאלסט שום די
מצנפת אויף זיין קאפ, און נתן די נזר הקודש אויף דער מצנפת. 7 און זאלסט לקח דאס שמן המשחה, און יצק אויף
זיין קאפ, און אים משח. 8 און זיין בנים זאלסטו קרב, און זיי לבש כתונת. 9 און זאלסט זיי חגר אן אבנט, אהרנען
און זיין בנים, און זיי חבש מגבעות, און די כהונה זאל זיי געהערן פאר אן חוקת עולם; און זאלסט מלא די יד פון
אהרנען, און די יד פון זיין בנים. 10 און זאלסט קרב דעם פר לפני אוהל-מועד, און אהרן און זיין בנים זאלן סמך
ידיהם אויפן קאפ פון פר. 11 און זאלסט שחט דעם פר פאר ה', ביים פתח פון אוהל-מועד. 12 און זאלסט לקח פון
דעם דם פון פר, און נתן אויף די קרנות פון מזבח מיט דיין אצבע, און דאס כל הדם זאלסטו שפך ביים יסוד פון
מזבח. 13 און זאלסט לקח כל-החלב המכסה את-הקרב ואת היותרת על-הכבד ואת שתי הכליות ואת-החלב אשר
עליהן והקטרת המזבחה. 14 און הבשר פון פר, און זיין עור, און זיין פרש, זאלסטו שרף אין אש מחוץ מחנה; א
חטאת איז דאס. 15 און איין איל זאלסטו לקח, און אהרן און זיין בנים זאלן סמך ידיהם אויפן קאפ פון איל. 16
און זאלסט שחט דעם איל, און לקח זיין דם, און זרק [זען ישעיהו 52:15] אויפן מזבח רונד ארום. 17 און דעם איל
זאלסטו נתח אויף זיינע נתח, און זאלסט רחץ זיינע אינגעווייד, און זיינע כרע, און זיי נתן צו זיינע נתח, און צו זיין
קאפ. 18 און זאלסט קטר דעם כל האיל אויפן מזבח; אן עולה איז דאס צו ה'; ריח ניחוח, אן אִשֶׁה איז דאס צו ה'.
19 און זאלסט לקח דעם 2טן איל, און אהרן און זיין בנים זאלן סמך ידיהם אויפן קאפ פון איל. 20 און זאלסט
שחט דעם איל, און לקח פון זיין דם, און נתן אויפן תנוך אוזן פון אהרנען, און אויפן תנוך אוזן פון זיין בנים, און
אויפן בוהן פון זייער יד ימין, און אויפן בוהן פון זייער רגל הימנית; און זאלסט זרק הדם אויפן מזבח רונד ארום. 21

און זאלסט לקח פון דעם דם וואס אויפן מזבח, און פון דעם שמן המשחה, און נזה [זען ישעיהו 52:15] אויף אהרנען, און אויף זיינע בגדים, און אויף זיין בנים, און אויף די בגדים פון זיין בנים מיט אים; און ער און זיינע בגדים וועלן ווערן קדש, און זיין בנים און די בגדים פון זיין בנים מיט אים. 22 און זאלסט לקח פון דעם איל החלב והאליה ואת-החלב המכסה את-הקרב ואת יותרת הכבד ואת שתי הכליות ואת-החלב אשר עליהן ואת שוק הימין: כי איל מלואים הוא. 23 און איין ככר לחם, און איין חלה לחם אויף שמן, און איין רקיק פון דעם סל המצות וואס פאר ה'. 24 און זאלסט שום הכל על כפי אהרנען, און על כף פון זיין בנים; און זאלסט זיי נוף א תנופה פאר ה'. 25 און זאלסט עס לקח פון זייער יד, און קטר אויפן מזבח, איבער דעם עולה, פאר א ריח ניחוח פאר ה'; אן אִשֶׁה איז דאס צו ה'. 26 און זאלסט לקח די חזה פון דעם איל המלואים וואס פאר אהרנען, און זי נוף א תנופה פאר ה'; און עס זאל זיין דיר צום מנה. 27 און זאלסט קדש די חזה התנופה, און דעם שוק התרומה, וואס איז נוף געווארן, און וואס איז רום געווארן פון דעם איל המלואים, פון דעם וואס פאר אהרנען און פאר זיין בנים. 28 און עס זאל געהערן צו אהרנען און צו זיין בנים, פאר א חק עולם, פון די בני-ישראל; ווייל א תרומה איז דאס, און א תרומה זאל עס זיין, פון די בני-ישראל פון זייערע זבחי שלמים, זייער תרומה צו ה'. 29 און די בגדי הקודש פון אהרנען זאלן זיין פאר זיין בנים נאך אים, אויף צו משח אין זיי, און צו מלא זייער יד אין זיי. 30 7 ימים זאל זיי לבש תחתיו מבניו, דער וואס בוא אין אוהל-מועד צו שרת אין הקודש. 31 און דעם איל המלואים זאלסטו לקח, און בשל זיין בשר אין מקום קדוש. 32 און אהרן און זיין בנים זאלן אכל בשר פון דעם איל, און דאס לחם וואס אין סל, ביים פתח אוהל-מועד. 33 און דאס זאלן אכל וואס כפר געווארן דערמיט, כדי צו מלא זייער יד, זיי צו קדש; נאר א זר זאל דערפון נישט אכל, ווייל דאס איז קודש. 34 און אז עס וועט יתר פון דעם בשר המלואים, אדער פון דעם לחם, ביז אין דער בוקר, זאלסטו שרף דאס יתר אין אש; עס זאל נישט אכל ווערן, ווייל עס איז קודש. 35 און זאלסט עשה צו אהרנען און צו זיין בנים אזוי ווי כל וואס איך האב דיר צוה; 7 ימים זאלסטו מלא זייער יד. 36 און א פר א חטאת זאלסטו עשה איטלעכן יום פאר הכפורים, און חטא דעם מזבח דורך געבראכט כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים; און זאלסט אים משח, אים צו קדש. 37 7 ימים זאלסטו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אויפן מזבח, און אים קדש; און דער מזבח זאל זיין קודש קדשים; כל וואס נגע זיך אן מזבח זאל ווערן קודש. 38 און דאס איז וואס דו זאלסט עשה אויפן מזבח: יאריקע כבשים 2 א יום, תמיד. 39 איין כבש זאסלטו עשה אין דער בוקר, און דעם 2טן כבש זאלסטו עשה בין ערבים. 40 און א 1/10 סולת בלל מיט שמן כתית און א 1/4 הין, און א נסך פון א 1/4 הין וויין צו דעם 1טן כבש. 41 און דעם 2טן כבש זאלסטו עשה בין ערבים; אזוי ווי דאס מנחה פון דער בוקר, און אזוי ווי איר נסך, זאלסטו עשה צו איר, פאר א ריח ניחוח, אן אִשֶׁה צו ה'. 42 אן עולה תמיד אויף אייערע דור-דורות, ביים פתח פון אוהל-מועד, פאר ה', וואס דארטן וועל איך זיך יעד צו אייך, דארטן צו דבר צו דיר. 43 און איך וועל זיך דארטן יעד צו די בני-ישראל, און עס וועט קדש ווערן מיט מיין כבוד. 44 און איך וועל קדש דעם אוהל-מועד, און דעם מזבח; און אהרנען און זיין בנים וועל איך קדש צו כהן צו מיר. 45 און איך וועל שכן צווישן די בני-ישראל, און וועל זיי זיין צום אלוקים. 46 און זיי וועלן האבן דעת, אז איך בין ה' אלוקיהם, וואס האב זיי יצא פון ארץ מצרים, כדי איך זאל שכן צווישן זיי. איך בין ה' אלוקיהם.

שמו30

1 און זאלסט עשה א מזבח מקטר קטורת; פון עצי-שטים זאלסטו אים עשה. 2 1 אמה זיין ארך, און 1 אמה זיין ברייט; רבע זאל ער זיין, און 2 אמה זיין הייך; פון אים גופא זאלן זיין זיינע קרנות. 3 און זאלסט אים צפה מיט זהב טהור, זיין גג, און זיינע קיר רונד ארום, 4 און זיינע קרנות; און זאלסט עשה צו אים א זר זהב רונד ארום. און 2 טבעות זהב זאלסטו עשה צו אים אונטער זיין זר; אויף זיינע 2 צלע זאלסטו זיי עשה: אויף זיינע 2 זייטן, און זיי זאלן זיין פאר בתים פאר די בדים, אים צו נשׂא אויף זיי. 5 און זאלסט עשה די בדים [בד] פון עצי שטים, און זיי צפה מיט זהב. 6 און זאלסט אים נתן פאר דעם פרוכת וואס פאר הארון העדות פאר דעם כפורת וואס איבער העדות, וואס דארטן וועל איך זיך יעד צו דיר. 7 און אהרן זאל קטר אויף אים קטורת סמים [סם] בבוקר בבוקר, ווען ער יטב די נרות, זאל ער עס קטר. 8 און ווען אהרן עלה די נרות בֵּין ערבים, זאל ער עס קטר קטורת תמיד פאר ה' אויף אייערע דור-דורות. 9 איר זאלט נישט עלה אויף אים קטורת זרה, אדער אן עולה און א מנחה; און נסך זאלט איר נישט נסך אויף אים. 10 און אהרן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אויף זיינע קרנות 1 מאל אין שנה; מיט דעם

דם פון דעם חטאת הכפורים זאל ער 1 מאל אין שנה מאכן כפרה פאר אים, אויף אייערע דור-דורות; א קודש קדשים איז ער צו ה'.

[כי תשא]

11 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 12 אז דו וועסט נשא דעם מספר פון די בני-ישראל לויט זייער פקד, זאלן זיי נתן איטלעכער א כופר [זען מרק' 10:45] פאר זיין נפש צו ה', ווען מע פקד זיי, כדי עס זאל נישט זיין צווישן זיי א נגף, ווען מע פקד זיי. 13 דאס זאלן זיי נתן, איטלעכער וואס עבר אריין אין דער פקודים: א 1/2 שקל, אויפן שפל הקודש: 20 גרה איז א שקל. א 1/2 שקל איז א תרומה צו ה'. 14 איטלעכער וואס עבר אריין אין דער פקודים, פון 20 שנה און העכער, זאל נתן די תרומה צו ה'. 15 דער עשיר זאל נישט רבה, און דער דל זאל נישט מעט פון א 1/2 שקל, ביים נתן די תרומה פון ה', כדי צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אייערע נפשות. 16 און זאלסט לקח דאס כסף [זען כיפא א 19-1:18] הכפורים, פון די בני-ישראל, און זאלסט עס נתן פאר דער עבודה אוהל-מועד, און עס זאל זיין די בני-ישראל פאר א זכרון פאר ה', מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אייערע נפשות [זען תהילים 49; כיפא א 19-1:18]. 17 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 18 זאלסט גם עשה א כיור פון נחשת, מיט זיין כן פון נחשת, זיך צו רחץ; און זאלסט אים נתן צווישן אוהל-מועד און צווישן מזבח, און נתן אהין מים. 19 און אהרן און זיין בנים זאלן רחץ פון אים זייערע ידים און זייערע רגלים [זען תהילים 22:17]. 20 ווען זיי בוא אין אוהל-מועד, זאלן זיי זיך רחץ מיט מים, כדי זיי זאלן נישט מות; אדער ווען זיי נגש צום מזבח צו שרת, צו קטר אִשֶׁה צו ה'. 21 און זיי זאלן רחץ ידיהם און רגליהם [זען תהילים 22:17], כדי זיי זאלן נישט מות; און עס זאל זיי זיין חק עולם, אים און זיין זרע [זען ישעיהו 53:10] אויף דור-דורות. 22 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 23 דו לקח דיר בשמים ראש מר-דרור 500 [שקל], און קנמן בשם א 1/2 דערפון, 250, און קנה-בשם 250, 24 און קדה 500, אויפן שפל הקודש, און שמן זית א הין. 25 און זאלסט עשה דערפון שמן משחת-קודש רוקח מרקחת מעשה רוקח; א שמן משחת קודש זאל עס זיין. 26 און זאלסט משח דערמיט דעם אוהל-מועד, און הארון העדות, 27 און דעם שולחן און כל זיינע כלים, און די מנורה און אירע כלים, און דעם מזבח הקטורת, 28 און דעם מזבח העולה און אלע זיינע כלים, און דעם כיור און זיין כן. 29 און זאלסט זיי קדש, זיי זאלן זיין קודש קדשים; כל וואס נגע זיך אן זיי אן זאל ווערן קודש. 30 און אהרנען און זיין בנים זאלסטו משח [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] און זיי קדש צו זיין כהן צו מיר. 31 און צו די בני-ישראל זאלסטו דבר, לאמור: שמן משחת קודש זאל דאס זיין צו מיר אויף אייערע דור-דורות. 32 אויף בשר אדם זאל עס נישט סוך ווערן, און איר זאלט נישט עשה אזוינס, לויט דער מתכונת דערפון; קודש איז דאס, קודש זאל עס אייך זיין. 33 איטלעכער וואס וועט רקח אזוינס, אדער וואס וועט נתן דערפון אויף א זר, וועט כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון עמו. 34 און ה' האט אמר צו משהן: לקח! דיר סמים, נטף, און שחלת, און חלבנה; סמים, און לבונה זכה; בד אויף בד זאלן זיי זיין. 35 און זאלסט עשה דערפון קטורת, רוקח מעשה פון רוקח מיט מולח, טהור קודש. 36 און זאלסט דערפון דין שחק, און דקק דערפון פאר העדות אוהל-מועד, וואס דארטן וועל איך זיך יעד צו דיר; קודש קדשים זאל עס אייך זיין. 37 און דאס קטורת וואס דו וועסט עשה: לויט זיין מתכונת זאלט איר פאר זיך נישט עשה; קודש צו ה' זאל עס דיר זיין. 38 איטלעכער וואס וועט עשה אזוינס, צו ריח דערפון, וועט כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון עמו.

שמו31

1 און ה' האט דבר צו משהן לאמור: 2 ראה! איך האב קרא מיטן שם בצלאל בן אורי בן חורן, פון מטה יהודה, 3 און איך האב אים מלא מיטן רוח אלוקים, אין חכמה, און אין תבונה און אין דעת, און אין כל מלאכה, 4 צו חשב מחשבות, צו עשה אין זהב, און אין כסף, און אין נחשת; 5 און אין חרושת פון אבן צום מלא, און אין חרושת פון עץ, צו עשה אין כל מלאכה. 6 און איך, הנה, האב צו נתן צו אים אהליאב בן אחיסמכן, פון מטה דן; און אין לב פון כל חכם לב האב איך נתן חכמה, אז זיי זאלן עשה כל וואס איך האב דיר צוה: 7 דעם אוהל-מועד, און הארון העדות, און דעם כפורת וואס איבער אים, און כל כלים פון אוהל; 8 און דעם שולחן און זיינע כלים, און די מנורה הטהורה און כל אירע כלים, און דעם מזבח הקטורת; 9 און דעם מזבח העולה און אלע זיינע כלים, און דעם כיור און זיין כן; 10 און די בגדי השרד, און די בגדי הקודש פאר אהרן הכהן, און די בגדים פון זיין בנים, אויף צו כהן; 11 און דאס

שמן המשחה, און דעם קטורת הסמים [סם] פארן הקודש; אזוי ווי כל וואס איך האב דיר צוה, זאלן זיי עשה. 12
און ה' האט אמר צו משהן, לאמור: 13 דו דבר גם צו די בני-ישראל, לאמור: איר זאלט נאר זיין שומר איבער מיינע
שבתות, ווייל אן אות [אות, זען ישעיהו 7:14, שוואנגער פרוי פעלנדיק בתולהשאפט בתולים איז נישט אן אות] איז
דאס צווישן מיר און צווישן אייך אויף אייערע דור-דורות, כדי איר זאלט האבן דעת, אז איך ה' קדש אייך. 14 און
איר זאלט זיין שומר איבער שבת, ווייל ער איז קודש פאר אייך; דער וואס חלל אים, זאל מות יומת ווערן; ווייל
איטלעכער וואס עשה אין אים מלאכה, יענע נפש זאל כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון צווישן זיין
עם. 15 6 ימים זאל עשה ווערן מלאכה, נאר אויפן 7טן יום זאל זיין א שבת שבתון, קודש צו ה'; איטלעכער וואס
עשה מלאכה אין יום שבת, זאל מות יומת ווערן. 16 און די בני-ישראל זאלן זיין שומר איבער שבת, צו עשה שבת
אויף זייערע דור-דורות; א ברית עולם [זען מה"ש 21:18-26]. 17 צווישן מיר און צווישן די בני-ישראל איז דאס אות
לעולם, אז 6 ימים האט ה' עשה השמים און הארץ, און אויפן 7טן יום האט ער שבת און נפש. 18 און ער האט נתן
משהן, ווי ער האט כלה דבר מיט אים אויפן הר סיני, די 2 לוחות העדות, לוחות אבן כתב מיט דעם אצבע אלוקים.

שמו32

1 און ווי העם האט ראה, אז משה בוש זיך ירד פון הר, אזוי האט העם זיך קהל ארום אהרנען, און זיי האבן צו אים
אמר: קום! עשה אונדז אלוקים וואס זאל הלך פאר אונדז; מחמת דער דאזיקער איש משה, וואס האט אונדז עלה
פון ארץ מצרים, ידע מיר נישט וואס מיט אים איז געווארן. 2 האט אהרן צו זיי אמר: פרק די נזמי הזהב וואס אין די
אוזנים פון נשיכם, בניכם, און בנותיכם, און ברענגט צו מיר. 3 האט דאס כל העם פרק פון זיך די נזמי הזהב וואס
אין זייערע אוזנים, און געבראכט צו אהרנען. 4 און ער האט לקח פון זייער יד, און האט עס צור מיט א חרט, און
האט דערפון עשה אן עגל מסכה ; און זיי האבן אמר: דאס איז אלוקיך, ישראל, וואס האט דיך עלה פון ארץ
מצרים. 5 און ווי אהרן האט דאס ראה, אזוי האט ער בנה פאר אים א מזבח, און אהרן האט קרא און אמר: א חג
(יום-טוב) צו ה' איז מחר. 6 און זיי האבן זיך שכם אויף מחר, און האבן עלה עולות, און נגש זבח שלמים; און העם
האט זיך ישב צו אכל און שתה, און זיי זיינען קום זיך צו צחק. 7 האט ה' דבר צו משהן: הלך! ירד! ווייל שחת [זען
תהילים 16:10] געווארן איז עמך, וואס דו האסט עלה פון ארץ מצרים; 8 זיי האבן זיך מהר סור פון הדרך וואס איך
האב זיי צוה [זען גלט' 1:6]; זיי האבן זיך עשה אן עגל מסכה, און האבן זיך שחה צו אים, און זבח צו אים, און אמר:
דאס איז אלוקיך, ישראל, וואס האט דיך עלה פון ארץ מצרים. 9 און ה' האט אמר צו משהן: איך האב ראה דאס
דאזיקע עם, און הנה עס איז אן עם קשה-עורף; 10 און איצט נוח מיך, און מיין אף וועט חרה אויף זיי, און איך וועל
זיי כלה, און וועל דיך עשה פאר א גוי גדול. 11 האט משה חלה פאר ה' אלוקיו, און ער האט אמר: למה, ה', זאל חרה
דיין אף אויף עמך, וואס דו האסט יצא פון ארץ מצרים מיט כוח גדול און מיט א יד חזקה? 12 למה זאלן אמר די
מצרים, לאמור: צום רעה האט ער זיי יצא, כדי זיי צו הרגען אין די הרים, און זיי צו כלה פון דעם פני האדמה? שוב
זיך פון דיין חרון אף, און נחם! פון הרעה צו עמך. 13 זכר! זיך אברהם, און יצחק, און ישראל, עבדיך, וואס דו האסט
זיי געשווארן ביי זיך, און האסט צו זיי דבר: איך וועל רבה אייער זרע אזוי ווי די כוכבים פון שמים, און כל הארץ
הזאת וואס איך האב אמר, וועל איך נתן צו אייער זרע, און זיי וועלן עס נחל לעולם. 14 האט ה' נחם אויף דעם רעה
וואס ער האט דבר צו עשה צו עמו. 15 און משה האט זיך פנה, און האט ירד פון הר, מיט די 2 לוחות העדות אין
ידו, לוחות כתב פון זייערע 2 זייטן; פון דער זייט און פון יענער זייט זיינען זיי געווען כתב. 16 און די לוחות זיינען
געווען די מעשה פון אלוקים, און דער מכתב איז געווען דער מכתב פון אלוקים, חרת אויף די לוחות. 17 און יהושע
[זען זכריה 6:12 צמח שמו, דער בעל אותו שם פון משיח איז יהושע/ישוע, יהושוע הנה איש צמח (משיח) שמו] האט
שמע דעם קול פון העם אין זיין רֵעַ, און ער האט אמר צו משהן: א קול פון מלחמה איז אין מחנה. 18 האט ער אמר:
עס איז נישט א קול פון געשריי פון גבורה, און נישט א קול פון געשריי פון חלושה; א קול פון זינגען איך שמע. 19
און עס איז געווען, ווי ער האט קרב צום מחנה, און האט ראה דאס עגל און די מחולה, אזוי האט חרה דער אף פון
משהן, און ער האט שלך פון זיינע יד די לוחות, און האט זיי שבר אונטערן ההר. 20 און ער האט לקח דאס עגל,
וואס זיי האבן עשה, און האט שרף אין אש, און טחן ביז וואנען עס איז געווארן דקק, און האט זרה אויפן מים, און
נתן שקה די בני-ישראל. 21 און משה האט אמר צו אהרנען: וואס האט דיר דאס דאזיקע עם עשה, וואס דו האסט
געבראכט אויף אים א חטאה גדול? 22 האט אהרן אמר: זאל נישט חרה דער אף אדוני; דו ידע העם, אז ער איז אין
רע. 23 האבן זיי צו מיר אמר: עשה! אונדז אלוקים וואס זאל הלך פאר אונדז, ווייל דער דאזיקער איש משה, וואס
האט אונדז עלה פון ארץ מצרים, ידע מיר נישט וואס מיט אים איז געווארן. 24 האב איך צו זיי אמר: למי זהב, פרק
פון זיך; און זיי האבן מיר נתן, און איך האב עס שלך אין אש, און עס איז יצא דאס דאזיקער עגל. 25 און משה האט

ראה העם, אז עס איז פרע, ווייל אהרן האט עס לאז פרע, צו שמצה בקמיהם [קוּם]. 26 האט משה זיך עמר אין
שער פון מחנה, און האט אמר: מי פאר ה', צו מיר! האבן זיך אסף צו אים כל בני-לוי. 27 און ער האט צו זיי אמר:
אזוי האט אמר ה' אלוקי ישראל: שום איטלעכער זיין חרב אויף זיין ירך, עבר! שוב! פון שער צו שער אין מחנה, און
הרג! איטלעכער אחיו, און איטלעכער זיין רֵעַ, און איטלעכער זיין קרוב. 28 האבן די בני-לוי עשה אזוי ווי דאס דבר
פון משהן, און עס זיינען נפל העם אין יום ההוא ארום 3000 איש. 29 און משה האט אמר: מלא ידכם היום צו ה',
ווייל איטלעכער איז געווען אקעגן בנו, און אקעגן אחיו, און כדי אייך היום צו נתן א ברכה. 30 און עס איז געווען
אויף מחר, האט משה אמר צום עם: איר האט חטא א חטאה גדול; און איצט וועל איך עלה צו ה', אפשר וועל איך
מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק,
תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בעד אייער חטאת. 31 האט משה זיך שוב צו ה', און האט אמר: אנא, דאס
דאזיקער עם האט חטא א חטאה גדולה, און זיי האבן זיך עשה אלוקי זהב. 32 איז, איצט, אויב דו וועסט נשא זייער
חטאת, און אויב נישט, מחה מיך, נא, פון דיין ספר וואס דו האסט כתב. 33 האט ה' אמר צו משהן: מי עס האט
חטא צו מיר, אים וועל איך מחה פון מיין ספר. 34 און איצט הלך! נחה! דאס דאזיקער עם אהין ווו איך האב דיר
דבר; הנה, מלאכי וועט הלך דיר פארויס; נאר אין דעם יום, וואס איך פקד זיך, וועל איך זיך פקד מיט זיי פאר זייער
חטאת. 35 און ה' האט נגף העם פאר וואס זיי עשה את העגל, וואס אהרן האט עשה.

שמו33

1 און ה' האט דבר צו משהן: הלך! עלה! פון דאנען, דו און העם וואס דו האסט עלה פון ארץ מצרים, צו הארץ וואס
איך האב געשווארן צו אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, לאמור: צו דיין זרע וועל איך עס נתן 2 און איך וועל שלח
דיר פארויס מלאך, און וועל גרש דעם כנעני, דעם אמורי, און דעם חתי, און דעם פרזי, דעם חוי, און דעם יבוסי 3 צו
ארץ זבת חלב און דבש ווייל איך וועל נישט עלה צווישן דיר, ווייל עם קשה-עורף ביסטו; טאמער איך דיך וועל כלה
אויפן דרך. 4 האט העם שמע דעם דאזיקן דבר הרע, און זיי האבן אבל, און האבן קיינער נישט שית זיין עדי אויף
זיך. 5 און ה' האט אמר צו משהן: אמר צו די בני-ישראל: איר זייט עם קשה-עורף; איין רגע ווען איך זאל עלה צווישן
דיר, וועל איך דיך כלה. און איצט ירד דיין עדי פון זיך, און איך וועל ידע וואס איך זאל עשה צו דיר. 6 האבן די
בני-ישראל זיך נצל זייער עדים [עדי] פון הר חורב אן. 7 און משה פלעגט לקח דאס אוהל, און פלעגט עס זיך נטה
מחוץ מחנה, רחק פון מחנה, און פלעגט עס קרא אוהל-מועד. און עס איז געווען, איטלעכער וואס האט בקש ה',
פלעגט יצא צום אוהל-מועד וואס מחוץ מחנה. 8 און עס איז געווען, ווי משה איז יצא צום אוהל, אזוי פלעגט דאס
כל העם זיך קום, און נצב איטלעכער אין פתח פון זיין אוהל, און נבט משהן, ביז ער בוא אריין אין אוהל. 9 און עס
איז געווען, ווי משה איז בוא אין אוהל, פלעגט ירד דער עמוד הענן, און עמד ביים פתח פון אוהל, און ה' פלעגט
דבר מיט משהן. 10 און דאס כל העם פלעגט ראה דעם עמוד הענן עמד ביים פתח פון אוהל, און דאס כל העם
פלעגט קום, און זיך שחה איטלעכער ביים פתח פון זיין אוהל. 11 און ה' פלעגט דבר צו משהן פנים אל פנים, אזוי
ווי אן איש דבר צו זיין רֵעַ. און ער פלעגט זיך שוב אין מחנה, נאר זיין משרת יהושוע בן נון [זען זכריה 6:11-12], א
נער, פלעגט נישט מוש פון אוהל. 12 און משה האט אמר צו ה': ראה, דו אמר צו מיר: עלה! דאס דאזיקער עם, נאר
דו האסט מיך נישט געלאזט האבן דעת, וועמען דו וועסט שלח מיט מיר. דו האסט אמר: איך האב דיך ידע בשם,
און האסט גם מצא חן אין מיינע אויגן. 13 און איצט, אויב, נא, איך האב מצא חן אין דיינע אויגן, לאז מיך האבן
דעת, נא, פון דיינע דרך, אז איך זאל דיך ידע, כדי איך זאל מצא חן אין דיינע אויגן; און ראה! אז דאס דאזיקער גוי
איז עמך. 14 האט ער אמר: מיין פנים וועט הלך, און איך וועל דיך נוח. 15 האט ער צו אים אמר: אויב דיין פנים הלך
נישט, זאלסטו אונדז נישט עלה פון דאנען. 16 ווייל מיט וואס דען זאל ידע ווערן, אז איך האב מצא חן אין דיינע
אויגן, איך און עמך, אויב נישט דורך דיין הלך מיט אונדז, אז מיר זאלן זיין פלה, איך און עמך, פון כל העם וואס
אויפן פני האדמה? 17 האט ה' אמר צו משהן: גם די דאזיקע זאך וואס דו האסט דבר, וועל איך עשה, ווייל דו
האסט מצא חן אין מיינע אויגן, און איך האב דיך ידע בשם. 18 האט ער אמר: לאז מיך ראה דיין כבוד, נא. 19 האט
ער אמר: איך וועל עבר כל מיין טוּב פאר דיין פנים, און איך וועל קרא פאר דיר דעם שם ה'; און איך וועל חנן
וועמען איך וועל חנן, און וועל רחם וועמען איך וועל רחם. 20 און ער האט אמר: יכל נישט ראה מיין פנים, ווייל
האדם קען מיך נישט ראה און בלייבן חי. 21 און ה' האט אמר: הנה איז א מקום ביי מיר; זאלסטו זיך נצב אויפן
צור. 22 און עס וועט זיין, ווען מיין כבוד עבר, וועל איך דיך שום אין א נקרה פון דעם צור, און איך וועל סכך מיין
כף אויף דיר, ביז איך וועל עבר. 23 און אז איך וועל סור מיין כף, וועסטו ראה מיין אחור; אבער מיין פנים קען נישט
ראה ווערן.

שמו34

1 און ה' האט אמר צו משהן: פסל דיר אויס 2 לוחות אבנים אזוי ווי די ראשונים, און איך וועל כתב אויף די לוחות
די דברים וואס זיינען געווען אויף די לוחות הראשונים, וואס דו האסט שבר. 2 און זיי כון אין דער בוקר, און עלה
אין דער בוקר אויפן הר סיני, און נצב זיך פאר מיר דארטן אויפן ראש ההר. 3 און קיין איש זאל נישט עלה מיט דיר,
און קיין איש זאל גם נישט ראה ווערן אויפן כל ההר; אפילו די צאן און די בקר זאלן זיך נישט רעה אקעגן יענעם
הר. 4 האט ער פסל 2 לוחות אבנים אזוי ווי די ראשונים; און משה האט זיך שכם אין דער בוקר, און איז עלה אויפן
הר סיני, אזוי ווי ה' האט אים צוה, און ער האט לקח אין ידו די 2 לוחות אבנים. 5 און ה' האט ירד אין דעם ענן; און
ער האט זיך יצב מיט אים דארטן; און ער האט קרא דעם שם ה'. 6 און ה' איז עבר פאר זיין פנים, און האט קרא: ה',
ה' א-ל רחום וחנון ארך אפים ורב-חסד ואמת. 7 נצר חסד לאלפים, נשֹא עוון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה, פקד
עוון אבות על-בנים ועל-בני-בנים על 3טן און על 4טן. 8 האט משה זיך מהר און קדד צו ארצה, און זיך שחה. 9 און
ער האט אמר: אויב, נא, איך האב מצא חן אין דיינע אויגן, אדוני, אדוני, זאל, נא, אדוני הלך צווישן אונדז, ווייל עם
קשה-עורף איז דאס; און זאלסט סלח עוונו און חטאתנו, און אונדז מאכן פאר דיין נחלה. 10 האט ער אמר: הנה,
איך כרת ברית [זען מה"ש 21:18-26]; נגד כל עמך וועל איך עשה נפלאות וואס זיינען נישט ברא געווארן אויף דער
כל הארץ, און צווישן כל גוים; און דאס כל העם, וואס דו ביסט צווישן אים, וועט ראה די מעשה ה' וואס איך עשה
מיט דיר, אז זי איז נורא. 11 שמר! דיר וואס איך צוה דיר היום; הנני, איך גרש פון פאר דיר דעם אמורי, און דעם
כנעני, און דעם חתי, און דעם פרזי, און דעם חוי, און דעם יבוסי. 12 שמר! זיך, זאלסט נישט כרת ברית דעם יושב
הארץ וואס דו בוא אין איר, כדי ער זאל נישט זיין פאר א מוקש צווישן דיר. 13 ווייל זייערע מזבחות זאלט איר נתץ,
און זייערע מצבות זאלט איר שבר, און זייערע אשרה זאלט איר כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת]. 14 ווייל
לא זיך שחה צו אן א-ל אהר, ווייל ה': שמו איז קנא, אן א-ל קנא איז ער. 15 טאמער וועסטו כרת א ברית [זען מה"ש
21:18-26] די יושב הארץ, און זיי וועלן זיין זנה צו זייערע אלוקים, און זבח צו זייערע אלוקים, וועלן זיי דיך קרא, און
וועסט אכל פון זייער זבחים; 16 און וועסט לקח פון זייערע בנות פאר בניך, און זייערע בנות וועלן זיין זנה צו זייערע
אלוקים, און וועלן זנה דיינע בנים צו זייערע אלוקים. 17 קיין אלוקי מסכה זאלסטו דיר נישט עשה. 18 דעם חג
מצות זאלסטו זיין שומר איבער: 7 ימים זאלסטו אכל מצות, אזוי ווי איך האב דיר צוה, אין דער מועד אין חודש
אביב, ווייל אין חודש אביב ביסטו יצא פון מצרים. 19 איטלעכס וואס עפנט דעם רחם געהערט צו מיר; און פון כל
דיין מקנה זאלסטו געבן אויס דעם זכר, דעם פטר פון שור און שה. 20 און דעם פטר פון א חמור זאלסטו פדה
מיט א שה [זען ישעיהו 53:7]; און אויב דו וועסט נישט פדה, זאלסטו אים ערף. כל בכור פון בניך זאלסטו פדה. און
מע זאל זיך נישט ווייזן פאר מיר מיט ריקם. 21 6 ימים זאלסטו עבד, און אויפן 7טן יום זאלסטו שבת; אפילו אין
חריש און אין קציר זאלסטו שבת. 22 און דעם יום-טוב פון חג שבועות זאלסטו דיר עשה, ביי די בכורים פון קציר
חטים; און דעם יום-טוב פון חג האסיף ביים תקופה פון שנה. 23 3 מאל אין שנה זאלן כל דיינע זכור זיך ווייזן פאר
האדון ה' אלוקי ישראל. 24 ווייל איך וועל ירש די גוים פון פאר דיר, און וועל רחב דיין גבול; און קיינער וועט נישט
חמד ארצך, ווען דו עלה זיך ווייזן פאר ה' אלוקיך 3 מאל אין שנה. 25 זאלסט נישט שחט דם פון מיין זבח [זען
קור"א 5:7] מיט חמץ, און דאס זבח פון דעם יום-טוב פון חג פסח זאל נישט לון ביז אין דער בוקר. 26 די ראשית
בכורי אדמה פון אייך זאלסטו ברענגען אין בית ה' אלוקיך; זאלסט נישט בשל א גדי אין חלב אמו. 27 און ה' האט
אמר צו משהן: כתב! דיר די דאזיקע דברים, ווייל לויט די דאזיקע דברים האב איך כתת א ברית [זען מה"ש
21:18-26] מיט דיר און מיט ישראל. 28 און ער איז דארטן געווען מיט ה' 40 יום און 40 לילה; קיין לחם האט ער
נישט אכל, און קיין מים האט ער נישט שתה. און ער האט כתב אויף די לוחות די דברי הברית [זען מה"ש
21:18-26], די עשרת הדברים. 29 און עס איז געווען, אז משה האט ירד פון הר סיני: און די 2 לוחות העדות זיינען
געווען אין יד משה, ווען ער האט ירד פון ההר: האט משה נישט ידע, אז די עור פון זיין פנים האט קרן פון זיין דבר
מיט אים. 30 און אהרן און כל בני-ישראל האבן ראה משהן, און הנה די עור פון זיין פנים קרן, און זיי האבן מורא
געהאט צו נגש צו אים. 31 האט זיי משה קרא, און אהרן, און כל נשיאים פון דער עדה האבן זיך שוב צו אים, און
משה האט צו זיי דבר. 32 און דערנאך האבן נגש כל בני-ישראל, און ער האט זיי צוה כל וואס ה' האט מיט אים
דבר אויפן הר סיני . 33 און ווי משה האט כלה דבר מיט זיי, האט ער נתן אויף זיין פנים א מסוה. 34 און אז משה
איז בוא פאר ה' צו דבר מיט אים, פלעגט ער סור דעם מסוה ביז זיין יצא; און ער פלעגט יצא און דבר צו די
בני-ישראל דאס וואס ער איז צוה געווארן. 35 און די בני-ישראל פלעגן ראה דעם פנים פון משהן, אז די עור פנים
משה קרן; און משה פלעגט שוב דעם מסוה אויף זיין פנים, ביז ער איז בוא צו דבר מיט אים.

[ויקהל]

שמו35

1 און משה האט קהל די כל עדת בני-ישראל, און האט צו זיי אמר: דאס זיינען די דברים וואס ה' האט צוה זיי צו
עשה: 2 6 ימים זאל עשה ווערן מלאכה, אבער אויפן 7טן יום זאל אייך זיין קודש, א שבת שבתון צו ה'; איטלעכער
וואס עשה אין אים מלאכה, זאל מות ווערן. 3 איר זאלט נישט בער אש אין כל אייערע מושבות אין יום שבת. 4 און
משה האט אמר צו כל עדת בני-ישראל, לאמור: דאס איז די דבר וואס ה' האט צוה, לאמור: 5 לקח פון צווישן אייך
תרומה צו ה', כל פון נדיב לבו זאל זי ברענגען, די תרומה פון ה', זהב, און כסף, און נחשת; 6 און תכלת, און פורפל,
און ווערמילרויט, און ליינען און עזים; 7 און עורות אילם מאדמים און עורות תחשים, און עצי שטים; 8 און שמן
פאר דער לייכטונג, און בשמים פאר דעם שמן המשחה, און פאר דעם קטורת הסמים [סם]; 9 אבני שוהם, און אבני
מלואים, פארן אפוד און פארן חושן. 10 און כל חכם-לב צווישן אייך זאלן בוא און עשה כל וואס ה' האט צוה: 11
דעם משכן, זיין אוהל, און זיין מכסה, זיינע קרס, און זיינע קרשים [קרש], זיינע בריחם [בריח], זיינע עמודים, און
זיינע אדנים; 12 הארון און זיינע בדים, דעם כפורת און דעם פרוכת המסך; 13 דעם שולחן און זיינע בדים, און כל
זיינע כלים, און דאס לחם הפנים; 14 און די מנורה המאור, און אירע כלים, און אירע נרות, און דאס שמן המאור;
15 און דעם מזבח הקטורת און זיינע בדים, און דאס שמן המשחה, און דעם קטורת הסמים [סם]; און דעם מסך
הפתח צום פתח המשכן; 16 דעם מזבח העולה און די מכבר הנחושת וואס צו אים, זיינע בדים, און כל זיינע כלים;
דעם כיור און זיין כן; 17 די קלעים [קלע] פון חצר, זיינע עמודים, און זיינע אדנים, און דעם מסך שער פון חצר; 18
די יתדות פון המשכן, און די יתדות פון חצר, און זייערע מיתר; 19 די בגדי השרד צו שרת אין הקודש, די בגדי
הקודש פאר אהרן הכהן, און די בגדים פון זיין בנים, פאר צו כהן. 20 און די כל עדת בני-ישראל איז יצא פון פאר
משהן. 21 און זיי זיינען בוא, איטלעכער איינער וואס לבו האט אים נשא, און איטלעכער פון נדבה רוח; זיי האבן
געבראכט די תרומה פון ה', פאר דער מלאכה פון אוהל-מועד, און פאר כל עבודה פון אים, און פאר די בגדי
הקודש. 22 און זיי זיינען בוא אנשים מיט נשים, איטלעכער וואס איז געווען פון נדב לב; זיי האבן געבראכט חח,
און נזם, און טבעת, און כומז כל כלי זהב; איטלעכער איינער וואס האט נוף א תנופה פון זהב צו ה'. 23 און
איטלעכער איינער וואס ביי אים האט זיך מצא תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען, און עזים, און עורות
אילם מאדמים און עורות תחשים, האט געבראכט. 24 איטלעכער וואס האט רום א תרומה פון כסף און נחשת,
האט געבראכט די תרומה פון ה'; און איטלעכער וואס ביי אים האט זיך מצא עצי שטים פאר כל מלאכת העבודה,
האט געבראכט. 25 און כל אשה פון חכמת לב האבן מיט ידיהם טוה, און האבן געבראכט דאס מטוה, די תכלת,
און דעם פורפל, דאס שני תולע, און דעם ליינען. 26 און כל הנשים וואס לבן האט זיי נשא מיט חכמה, האבן טוה
די עזים. 27 און די נשיאים האבן געבראכט די אבני השוהם, און די אבני המלואים, פארן אפוד און פארן חושן; 28
און די בשם, און דאס שמן, פאר לייכטונג, און פאר דעם שמן המשחה, און פאר דעם קטורת הסמים [סם]. 29 די
בני-ישראל האבן געבראכט נדבה צו ה': איטלעכער איש און אשה וואס איז געווען פון נדב לב ברענגען פאר כל
המלאכה, וואס ה' האט צוה דורך משהן צו עשה. 30 און משה האט אמר צו די בני-ישראל: ראה, ה' האט קרא מיטן
שם בצלאל בן אורי בן חורן, פון מטה יהודה. 31 און ער האט אים מלא מיטן רוח אלוקים, אין חכמה, אין תבונה,
און אין דעת, און אין כל מלאכה; 32 און חשב מחשבות, צו עשה אין זהב, און אין כסף, און אין נחשת; 33 און אין
חרושת פון אבן צום מלא, און אין חרושת פון עץ, צו עשה אין כל מלאכת מחשבת. 34 גם צו לערנען אנדערע האט
ער נתן אין לבו, אים, און אהליאב בן אחיסמכן, פון מטה דן. 35 ער האט זיי מלא מיט חכמת לב צו עשה כל
מלאכת חרש, און חשב, און רקם אין תכלת און אין פורפל, אין שני תולע און אין ליינען, און פונעם ארג פון די וואס
עשה כל מלאכה, און חשב אויס מחשבות.

שמו36

1 און בצלאל און אהליאב, און כל איש חכם לב, וואס ה' האט נתן חכמה און תבונה אין זיי, צו האבן דעת ווי צו
עשה כל מלאכה פון דער עבודת הקודש, זאלן עשה אזוי ווי כל וואס ה' האט צוה. 2 און משה האט קרא בצלאלן,

און אהליאבן, און כל איש חכם לב, וואס ה' האט נתן חכמה אין זיין לב, איטלעכן וואס לבו האט אים נשא צו קרב
צו דער מלאכה, זי צו עשה. 3 און זיי האבן לקח פון משהן כל התרומה וואס די בני-ישראל האבן געבראכט פאר
דער מלאכה פון דער עבודת הקודש, כדי זי צו עשה. און זיי האבן נאך עשה און ברענגען צו אים נדבה, בוקר בבוקר.
4 זיינען בוא כל החכמים וואס האבן עשה די כל מלאכה פון הקודש, איטלעכער איש פון זיין מלאכה וואס ער האט
עשה, 5 און זיי האבן אמר צו משהן, לאמור: העם ברענגט מער ווי עס איז נייטיק צו דער עבודה, פאר דער מלאכה
וואס ה' האט צוה זי צו עשה. 6 האט משה צוה, און מע האט עבר אן קול אין מחנה, לאמור: קיין איש און קיין אשה
זאל מער נישט עשה מלאכה פאר דער תרומת הקודש. און העם איז כלא געווארן פון ברענגען. 7 און דאס מלאכה
איז זיי געווען גענוג פאר דער כל המלאכה, זי צו עשה, והותר [יתר]. 8 און כל חכם לב צווישן די וואס האבן עשה די
מלאכה האבן געמאכט המשכן אין 10 יריעות; פון ליינען שזר, און תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט; מיט
כרובים, מעשה חשב האט מען זיי עשה. 9 די ארך פון איטלעכן יריעה 28 אמה, און די ברייט פון איטלעכן יריעה 4
אמה; איין מדה פאר כל היריעות. 10 און מע האט חבר 5 יריעות איינעם צום אנדערן, גם די אנדערע 5 יריעות האט
מען חבר איינעם צום אנדערן. 11 און מע האט עשה שלייפן פון תכלת אויף דעם שפה פון איין יריעה אין עק פון
איין מחברת; אזוי האט מען עשה אויף דעם שפה פון דעם עקסטן יריעה אין דער 2טן מחברת. 12 50 שלייפן האט
מען עשה אויף דעם איין יריעה, און 50 שלייפן האט מען עשה אויף קצה פון דעם יריעה וואס אין דער 2טן מחברת;
די שלייפן זיינען געווען איינער קעגן אנדערן. 13 און מע האט עשה 50 קרסים פון זהב, און מע האט חבר די יריעות
איינעם צום אנדערן מיט די קרסים [קרס], און איז געווען המשכן אחד. 14 און מע האט עשה יריעות פון עזים פאר
אוהל איבערן משכן; 11 יריעות האט מען זיי עשה. 15 די ארך פון איטלעכן יריעה 30 אמה, און די ברייט פון
איטלעכן יריעה 4 אמה; איין מדה פאר די 11 יריעות. 16 און מע האט חבר 5 יריעות באזונדער, און 6 יריעות
באזונדער. 17 און מע האט עשה 50 שלייפן אויף דעם שפה פון דעם עקסטן יריעה אין איין מחברת, און 50 שלייפן
האט מען עשה אויף דעם שפה פון דעם יריעה אין דער 2טן חוברת. 18 און מע האט עשה 50 נחשת קרסים [קרס]
צו חבר דאס אוהל, אז עס זאל זיין אחד. 19 און מע האט עשה א מכסה פאר דעם אוהל, פון עורות אלים מאדמים,
און א מכסה פון עורות תחשים פון אויבן. 20 און מע האט עשה די קרשים [קרש] צום משכן, פון עצי שטים, עמד.
21 10 אמה די ארך פון א קרש, און 1 און 1/2 אמה די ברייט פון איטלעכן קרש. 22 2 ידות צו איטלעכן קרש,
איינער קעגן אנדערן אזוי ווי שטאפלען. אזוי האט מען עשה צו כל קרשים פון משכן. 23 און מע האט עשה די
קרשים פארן משכן: 20 קרשים פאר דער נגב-זייט צו תימנה. 24 און 40 אדנים פון כסף האט מען עשה אונטער די
20 קרשים: צו 2 אדנים אונטער איין קרש פאר זיינע 2 ידות, צו 2 אדנים אונטער איין קרש פאר זיינע 2 ידות. 25 און
פאר דער 2טן זייט פון משכן, צו צפון-זייט, האט מען עשה 20 קרשים, 26 און זייערע 40 אדנים פון כסף: צו 2
אדנים אונטער איין קרש, צו 2 אדנים אונטער איין קרש. 27 און פאר דער הינטערשטער זייט פון משכן, צו ימה,
האט מען עשה 6 קרשים. 28 און 2 קרשים האט מען עשה פאר די ווינקלען פון המשכן, אויף דער הינטערשטער
זייט. 29 און זיי זיינען געווען תאם פון מטה, און דעס גלייכן זיינען זיי געווען תאם אויבן ביז צום ראש טבעת; אזוי
האט מען עשה ביי זיי ביידן, פאר די 2 ווינקלען. 30 און עס זיינען געווען 8 קרשים מיט זייערע אדנים פון כסף: 16
אדנים: צו 2 אדנים, צו 2 אדנים אונטער איין קרש. 31 און מע האט עשה בריח פון עצי שטים: 5 פאר די קרשים פון
איין זייט משכן, 32 און 5 בריח פאר די קרשים פון דער 2טן זייט משכן, און 5 בריחם פאר די קרשים פון משכן
אויף דער הינטערשטער זייט, צו ימה. 33 און מע האט עשה דעם מיטלסטן בריח ברח אין מיטן פון די קרשים פון
עק צו עק. 34 און די קרשים האט מען צפה מיט זהב, און מע האט עשה צו זיי טבעות פון זהב, בתים פאר די
בריחם; און מע האט צפה די בריחם מיט זהב. 35 און מע האט עשה דעם פרוכת [זען מרק' 15:38] פון תכלת, און
פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר; מעשה חשב האט מען אים עשה, מיט כרובים. 36 און מע האט עשה צו
אים 4 עמודים פון שטים, און זיי צפה מיט זהב, מיט זייערע העקלעך פון זהב; און מע האט יצק צו זיי 4 אדנים פון
כסף. 37 און מע האט עשה א מסך פאר דעם פתח פון אוהל, פון תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען
שזר, מעשה רקם; 38 און 5 עמודים צו אים, מיט זייערע העקלעך; און מע האט צפה זייערע ראש און זייערע
חשוקים מיט זהב. און זייערע 5 אדנים זיינען געווען נחשת.

שמו37

1 און בצלאל האט עשה הארון פון עצי שטים, 2 און 1/2 אמה זיין ארך, און 1 און 1/2 אמה זיין ברייט, און 1 און
1/2 אמה זיין הייך. 2 און ער האט אים צפה מיט זהב טהור פון אינעווייניק און פון אויסנווייניק, און עשה צו אים א
זר זהב רונד ארום. 3 און ער האט יצק צו אים 4 טבעות זהב פאר זיינע 4 פיס; 2 טבעות אויף זיין איין זייט, און 2

טבעות אויף זיין 2טן זייט. 4 און ער האט עשה בדים פון עצי שטים, און זיי צפה מיט זהב. 5 און ער האט
אריינגעצויגן די בדים אין די טבעות אויף די זייטן פון ארון, צו נשׂא הארון. 6 און ער האט עשה א כפורת פון זהב
טהור, 2 און 1/2 אמה זיין ארך, און 1 און 1/2 אמה זיין ברייט. 7 און ער האט עשה 2 כרובים פון זהב; מקשה האט
ער זיי עשה, אויף 2 עקן פון כפורת: 8 איין כרוב ביים עק פון דער זייט, און איין כרוב ביים עק פון דער אנדער זייט;
פון כפורת גופא האט ער עשה די כרובים אויף זיינע 2 עקן. 9 און די כרובים האבן פרש זייערע כנפים צו דער הייך,
סכך מיט זייערע כנפים איבער דעם כפורת, מיט זייערע פנימער איינער קעגן אנדערן; צום כפורת צו זיינען געווען די
פנימער פון די כרובים. 10 און ער האט עשה דעם שולחן פון עצי שטים, 2 אמה זיין ארך, און אן אמה זיין ברייט,
און 1 און 1/2 אמה זיין הייך. 11 און ער האט אים צפה מיט זהב טהור, און עשה צו אים א זר זהב רונד ארום. 12
און ער האט עשה צו אים א מסגרת פון א האנטברייט רונד ארום, און עשה א זר זהב צו זיין מסגרת רונד ארום. 13
און ער האט יצק פאר אים 4 טבעות זהב, און נתן די טבעות אויף די 4 ווינקלען וואס אויף זיינע 4 פיס. 14 לעבן
דעם מסגרת זיינען געווען די טבעות, בתים פאר די בדים, צו נשׂא דעם שולחן. 15 און ער האט עשה די בדים פון
עצי שטים, און זיי צפה מיט זהב, צו נשׂא דעם שולחן. 16 און ער האט עשה די כלים וואס אויפן שולחן, זיין קערה,
זיין כף, זיין מנקית, זיין קשות צו נסך, בהן זהב טהור. 17 און ער האט עשה די מנורה פון זהב טהור: מקשה עשה
המנרה ירך און קנה און גביע און כפתור און פרח ממנה היו. 18 און 6 קנים זיינען יצא פון אירע זייטן, 3 קנים פון
דער מנורה פון איר איין זייט, און 3 קנים פון דער מנורה פון איר 2טן זייט; 19 3 משוקדים גבעים פון א קנאף מיט
א בלום אויף איין קנה, און 3 משוקדים גבעים פון א קנאף מיט א בלום אויפן אנדער קנה; אזוי פאר די 6 קנים וואס
זיינען יצא פון דער מנורה. 20 און אויף דער מנורה אליין 4 משוקדים גבעים: אירע קנעף און אירע בלומען; 21 און א
קנאפ אונטער 2 קנים פון איר, און א קנאף אונטער 2 קנים פון איר, און א קנאפ אונטער 2 קנים פון איר, פאר די 6
קנים וואס זיינען יצא פון איר. 22 אירע קנעף און אירע קנים זיינען געווען פון איר גופא, אין כל איין מקשה פון זהב
טהור. 23 און ער האט עשה אירע 7 נרות, און אירע מלקחים, און אירע מחתות, פון זהב טהור. 24 פון א ככר זהב
טהור האט ער זי עשה מיט כל אירע כלים. 25 און ער האט עשה דעם מזבח הקטורת, פון עצי שטים, 1 אמה זיין
ארך, און 1 אמה זיין ברייט, רבע, און 2 אמה זיין הייך; פון אים גופא זיינען געווען זיינע קרנות. 26 און ער האט אים
צפה מיט זהב טהור, זיין גג, און זיינע קיר רונד ארום, און זיינע קרנות; און ער האט עשה צו אים א זר זהב רונד
ארום. 27 און 2 טבעות זהב האט ער עשה צו אים אונטער זיין זר אויף זיינע 2 צלעות: אויף זיינע 2 זייטן, פאר בתים
פאר די בדים, אים צו נשׂא אויף זיי. 28 און ער האט עשה די בדים פון עצי שטים, און זיי צפה מיט זהב. 29 און ער
האט עשה דאס שמן המשחה קודש, און קטורת הסמים טהור מעשה רוקח.

שמו38

1 און ער האט עשה דעם מזבח העולה, פון עצי שטים, 5 אמה זיין ארך, און 5 אמה זיין ברייט, רבע, און 3 אמה זיין
הייך. 2 און ער האט עשה זיינע קרנות אויף זיינע 4 ווינקלען; פון אים גופא זיינען געווען זיינע קרנות; און ער האט
אים צפה מיט נחשת. 3 און ער האט עשה כל כלים פון מזבח, די סירות [סיר], און די יעים [יע], און די מזרקות, די
מזלגות, און די מחתות; כל זיינע כלים האט ער עשה פון נחשת. 4 און ער האט עשה צום מזבח מכבר מעשה רשת
נחשת אונטער זיין כרכוב, פון אונטן ביז זיין העלפט. 5 און ער האט יצק 4 טבעות פאר די 4 עקן פון דער מכבר
הנחשת, בתים פאר די בדים. 6 און ער האט עשה די בדים פון עצי שטים, און זיי צפה מיט נחשת. 7 און ער האט
אריינגעצויגן די בדים אין די טבעות אויף די זייטן פון מזבח, אים צו נשׂא אויף זיי; נבב אינעווייניק, פון ברעטער,
האט ער אים עשה. 8 און ער האט עשה דעם כיור פון נחשת, און זיין כן פון נחשת, פון די מראות פון די צובאות
פלעגן זיך צבא ביים פתח פון אוהל-מועד. 9 און ער האט עשה דעם חצר: פאר דער זייט נגב צו תימנה, קלעים פון
חצר פון ליינען שזר, 100 אמה; 10 די עמודים דערצו 20, און זייערע אדנים 20, פון נחשת; די העקלעך פון די
עמודים, און זייערע חשוקים, פון כסף. 11 און פאר דער צפון-זייט, 100 אמה; די עמודים דערצו 20, און זייערע
אדנים 20, פון נחשת; די העקלעך פון די עמודים, און זייערע חשוקים, פון כסף. 12 און פאר דער מערב-זייט, קלעים
פון 50 אמה; די עמודים דערצו 10, און זייערע אדנים 10; די העקלעך פון די עמודים, און זייערע חשוקים, פון כסף.
13 און פאר דער קדמה-זייט צו זונאויפגאנג, 50 אמה. 14 קלעים פאר איין זייט, 15 אמה; די אמודים דערצו 3, און
זייערע אדנים 3. 15 און אזוי אויף דער 2טן זייט; אי אויף דער זייט אי אויף דער אנדער זייט פון שער החצר קלעים
15 אמה; די עמודים דערצו 3, און זייערע אדנים 3. 16 כל קלעים פון חצר רונד ארום, פון ליינען שזר. 17 און די
אדנים צו די עמודים, פון נחשת: די העקלעך פון די עמודים, און זייערע חשוקים, פון כסף; און דער צפוי פון זייערע
ראש, פון כסף; און זיי זיינען געווען מחושקים מיט כסף, כל עמודים פון חצר. 18 און דער מסך פון שער החצר איז

געווען מעשה רקם, פון תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר; און 20 אמה די ארך, און די הייך: פאר ברייט: 5 אמה, גלייך מיט די קלעים פון חצר. 19 און די עמודים דערצו 4, און זייערע אדנים 4, פון נחשת; זייערע העקלעך, פון כסף, דער צפוי פון זייערע ראש, און זייערע חשוקים, פון כסף; 20 און כל יתדות פון משכן און פון חצר רונד ארום, פון נחשת.

[פקודי]

21 דאס זיינען די פקד פון משכן, המשכן העדות, וואס זיינען פקד געווארן לויט דעם פה פון משהן דורך דער עבודה פון די לויים אונטער דער יד פון איתמר בן אהרן הכהן. 22 און בצלאל בן אורי בן חורן, פון מטה יהודה, האט עשה כל וואס ה' האט צוה משהן. 23 און מיט אים איז געווען אהליאב בן אחיסמכן, פון מטה דן, א חרש, און א חשב, און א רקם אין תכלת, און אין פורפל, און אין ווערמילרויט, און אין ליינען. 24 דאס כל זהב וואס איז עשה געווארן אויף דער מלאכה ביי דער כל מלאכה פון הקודש, דאס זהב פון דער תנופה, איז געווען 29 ככר, און 730 שקל, אויפן שפל הקודש. 25 און דאס כסף פון דער פקד פון דער עדה איז געווען 100 ככר, און 1,775 שקל, אויפן שפל הקודש. 26 1 בקע אויף א קאפ, א 1/2 שקל, אויפן שפל הקודש, פאר איטלעכן וואס איז עבר אין דער פקודים [פקד], פון 20 שנה און העכער, פאר 603,550. 27 און די 100 ככר כסף זיינען געווען אויף יצק די אדנים פון הקודש, און די אדנים פון פרוכת; 100 אדנים פון 100 ככר, א ככר אויף דער אדן. 28 און פון די 1,775 שקל האט מען עשה העקלעך צו די עמודים, און צפה זייערע ראש, און זיי חשק. 29 און דאס נחשת פון דער תנופה איז געווען 70 ככר, און 2,400 שקל. 30 און מע האט דערפון עשה די אדנים פון דעם פתח פון אוהל-מועד, און מזבח הנחשת, און מכבר הנחשת וואס צו אים, און כל כלים פון מזבח, 31 און די אדנים פון חצר רונד ארום, און די אדנים פון דעם שער פון חצר, און כל יתדות פון משכן, און כל יתדות פון חצר רונד ארום.

שמו39

1 און פון דער תכלת, און דעם פורפל, און דעם ווערמילרויט, האט מען עשה די בגדי שרד אויף צו שרת אין הקודש, און עשה די בגדי הקודש וואס פאר אהרנען, אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 2 און מע האט עשה דעם אפוד פון זהב, תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר. 3 און מע האט רקע בלעכן פון זהב, און קצץ אויף פתילם, אויף לעשות אין דער תכלת, און אין דעם פורפל, און אין דעם שני תולע, און אין דעם ליינען, מיט מעשה חשב. 4 אקסלבענדער האט מען צו אים עשה, חבר; ביי זיינע 2 עקן איז ער געווען חבר. 5 און חשב פון זיין אפוד וואס אויף אים, איז געווען פון אים גופא, אזוי ווי זיין מלאכה, פון זהב, תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר, אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 6 און מע האט עשה די אבני-השוהם מוסבה אין משבצות פון זהב, אויסגעקריצט ווי אויסקריצונגען פון א חותם, לויט די שמות פון די בני-ישראל. 7 און מע האט זיי שום אויף די כתפות האפוד אבני-זכרון פאר די בני-ישראל, אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 8 און מע האט עשה דעם חושן מעשה חשב, אזוי ווי די מעשה פון אפוד, פון זהב, תכלת, און פורפל, און ווערמילרויט, און ליינען שזר. 9 רבע איז ער געווען; כפל האט מען עשה דעם חושן, א שפאן זיין ארך, און א שפאן זיין ברייט, כפל. 10 און מע האט מלא אין אים 4 טור פון אבן: א טור פון אודם, פטדה, און ברקת, איין טור; 11 און די 2טן טור: נופך, ספיר, און יהלום; 12 און די 3טן טור: לשם, שבו, און אחלמה; 13 און די 4טן טור: תרשיש, שוהם, און ישפה; מוסבה אין משבצות פון זהב אין זייערע מלאות. 14 און די אבנים זיינען געווען לויט די שמות פון די בני-ישראל, 12, לויט זייערע שמות, ווי אויסקריצונגען פון א חותם, איטלעכער לויט שמו, לויט די 12 שבטים. 15 און מע האט עשה צום חושן שרשרות, מעשה עבות, פון זהב טהור. 16 און מע האט עשה 2 משבצות פון זהב, און 2 טבעות זהב, און מע האט נתן די 2 טבעות אויף די 2 עקן פון חושן. 17 און מע האט נתן די 2 עבותות הזהב אין די 2 טבעות אויף די עקן פון חושן. 18 און די 2 עקן פון די 2 עבותות האט מען נתן אויף די 2 משבצות, און זיי נתן אויף די כתפות פון אפוד, אויף זיין פאדער זייט. 19 און מע האט עשה 2 טבעות זהב, און שום אויף די 2 עקן פון חושן, ביי זיין שפה וואס צו דער זייט פון אפוד, אינעווייניק צו. 20 און מע האט עשה 2 טבעות זהב, און זיי נתן אויף די 2 כתפות פון אפוד, פון אונטן, אויף זיין פאדער זייט, ביי זיין מחברת, איבער דעם חשב פון אפוד. 21 און מע האט רכס דעם חושן דורך זיינע טבעות צו די טבעות פון אפוד, מיט א פתיל פון תכלת, כדי ער זאל זיין אויף דעם חשב פון אפוד, און דער חושן זאל זיך נישט זחח פון אפוד; אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 22 און מע האט עשה דעם מעיל פון אפוד, מעשה ארג, פון לויטער תכלת. 23 און די עפענונג פון דעם מעיל איז געווען אין זיין מיטן, אזוי ווי די עפענונג פון א תחרא, מיט א שפה ביי זיין עפענונג רונד ארום, ער

זאל זיך נישט קרע. 24 און מע האט עשה אויף די שול פון דעם מעיל רמון פון תכלת, און פורפל, און שני תולע, שזר.
25 און מע האט עשה פעמונים [פעמון] פון זהב טהור, און נתן די פעמונים צווישן די רמונים אויף די שול פון דעם
מעיל רונד ארום, צווישן די רמונים: 26 א פעמון און א רמון, א פעמון און א רמון, אויף די שול פון דעם מעיל רונד
ארום, אויף צו שרת; אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 27 און מע האט עשה ליינענע כותונת, מעשה ארג [זען יוח' 19:23;
תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17], פאר אהרנען און פאר זיין בנים; 28 און די ליינענע מצנפת, און די פארי
המגבעות פון ליינען, און די מכנס בד פון ליינען שזר; 29 און דעם אבנט פון ליינען שזר, און תכלת, און פורפל, און
ווערמילרויט, מעשה רקם, אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 30 און מע האט עשה דאס ציץ, די נזר הקודש, פון זהב
טהור, און כתב אויף אים א מכתב, ווי פתוח פון א חותם, קודש צו ה'. 31 און מע האט נתן אויף אים א פתיל פון
תכלת, כדי אים נתן אויף דער מצנפת פון אויבן, אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 32 אזוי איז כלה געווארן די כל עבודה
פון המשכן פון אוהל-מועד; און די בני-ישראל האבן עשה אזוי ווי כל וואס ה' האט צוה משהן; גענוי אזוי האבן זיי
עשה. 33 און זיי האבן געבראכט המשכן צו משהן: דאס אוהל און כל זיינע כלים, זיינע קרסים [קרס], זיינע קרשים
[קרש], זיינע בריחם [בריח], און זיינע עמודים [עמוד], און זיינע אדנים [אדן]; 34 און דעם מכסה פון עורות האילם
המאדמים, און דעם מכסה פון עורות התחשים, און דעם פרוכת המסך; 35 הארון העדות, און זיינע בדים, און דעם
כפורת; 36 דעם שולחן, כל זיינע כלים, און דאס לחם הפנים; 37 די מנורה הטהורה, אירע נרות: די נרות המערכה:
און כל אירע כלים, און דאס שמן המאור; 38 און דעם מזבח הזהב, און דאס שמן המשחה, און דעם קטורת הסמים
[סם], און דעם מסך פתח האוהל; 39 דעם מזבח הנחשת, און די מכבר נחשת וואס צו אים, זיינע בדים, און כל זיינע
כלים; דעם כיור און זיין כן; 40 די קלעים פון חצר, זיינע עמודים, און זיינע אדנים, און דעם מסך שער החצר, זיינע
מיתר, און זיינע יתדות, און כל כלים פון עבודה פון המשכן פון אוהל-מועד; 41 די בגדי השרד אויף צו שרת אין
הקודש, די בגדי הקודש פאר אהרן הכהן, און די בגדים פון זיין בנים, אויף צו כהן. 42 אזוי ווי כל וואס ה' האט צוה
משהן, אזוי האבן די בני-ישראל עשה די כל העבודה. 43 און משה האט ראה כל מלאכה, אז זיי האבן זי עשה; אזוי
ווי ה' האט צוה, אזוי האבן זיי עשה; און משה האט זיי ברוך.

שמו40

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 אין 1טן יום 1טן חודש זאלסטו קום המשכן אוהל-מועד. 3 און זאלסט שום
אהין הארון העדות, און סכך הארון מיטן פרוכת. 4 און זאלסט אריינברענגען דעם שולחן, און ערך זיין ערך; און
זאלסט אריינברענגען די מנורה, און עלה אירע נרות. 5 און זאלסט נתן דעם מזבח הזהב הקטורת, פאר הארון
העדות, און שום דעם מסך הפתח צום משכן. 6 און זאלסט נתן דעם מזבח העולה, פאר דעם פתח פון משכן
אוהל-מועד. 7 און זאלסט נתן דעם כיור צווישן אוהל-מועד און צווישן מזבח, און נתן אהין מים. 8 און זאלסט שום
דעם חצר רונד ארום, און נתן דעם מסך שער החצר. 9 און זאלסט לקח דאס שמן המשחה, און משח המשכן, און
כל וואס אין אים, און קדש אים און כל זיינע כלים, און ער זאל זיין קודש. 10 און זאלסט משח דעם מזבח העולה,
און כל זיינע כלים, און קדש דעם מזבח; און דער מזבח זאל זיין קודש קדשים. 11 און זאלסט משח דעם כיור און
זיין כן, און אים קדש. 12 און זאלסט קרב אהרנען און זיין בנים צום פתח פון אוהל-מועד, און זיי רחץ מיט מים. 13
און זאלסט לבש אהרנען די בגדי הקודש, און זאלסט אים משח, און אים קדש, אז ער זאל כהן צו מיר. 14 און
זאלסט קרב זיין בנים, און זיי לבש כותונות [זען יוח' 19:23; תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]. 15 און
זאלסט זיי משח, אזוי ווי דו האסט משח אביהם, אז זיי זאלן כהן צו מיר; און זייער משח [זען משח, יוח"א 2:27] זאל
זיי זיין פאר אן כהונה עולם אויף זייערע דור-דורות [זען דור, ישעיהו 53:8]. 16 און משה האט דאס עשה; אזוי ווי כל
וואס ה' האט אים צוה, אזוי האט ער עשה. 17 און עס איז געווען אין 1טן חודש אין 2טן שנה, אין 1טן יום פון
חודש, איז קום [זען הושע 6:2] געווארן דער משכן. 18 און משה האט קום המשכן: ער האט נתן זיינע אדנים, און
שום זיינע קרשים, און אריינגעצויגן זיינע בריחם, און קום זיינע עמודים. 19 און ער האט פרש דאס אוהל איבערן
משכן, און שום דעם מכסה פון אוהל אויבן איבער אים, אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 20 און ער האט לקח און נתן
העדת אין הארון, און שום די בדים אויפן הארון, און נתן דעם כפורת אויבן איבערן הארון. 21 און ער האט
אריינגעבראכט הארון אין משכן, און שום דעם פרוכת המסך, און סכך הארון העדות, אזוי ווי ה' האט משהן צוה.
22 און ער האט נתן דעם שולחן אין אוהל-מועד, אין צפון-זייט פון המשכן, דרויסן פון הפרוכת. 23 און ער האט
ערך אויף אים ערך פון לחם, פאר ה', אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 24 און ער האט שום די מנורה אין אוהל-מועד
אקעגן דעם שולחן אין נגבה-זייט פון המשכן. 25 און ער האט עלה די נרות פאר ה', אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 26
און ער האט שום דעם מזבח הזהב אין אוהל-מועד פארן הפרוכת. 27 און ער האט קטר אויף אים קטורת סמים

[סם], אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 28 און ער האט שום דעם מסך הפתח צום משכן. 29 און דעם מזבח העולה האט
ער שום ביים פתח פון משכן אוהל-מועד, און עלה אויף אים דאס עולה און דאס מנחה, אזוי ווי ה' האט משהן צוה.
30 און ער האט שום דעם כיור צווישן אוהל-מועד און צווישן המזבח, און נתן אהין מים, זיך צו רחץ 31 און משה
און אהרן און זיין בנים זאלן דערפון רחץ ידיהם און רגליהם [זען תהילים 22:17]; 32 ווען זיי בוא אין אוהל-מועד,
און ווען זיי קרב צום מזבח, זאלן זיי זיך רחץ: אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 33 און ער האט קום דעם חצר רונד ארום
המשכן און דעם מזבח, און נתן דעם מסך שער החצר. און משה האט כלה די מלאכה [זען יוח' 19:30]. 34 און דער
ענן האט כסה דעם אוהל-מועד, און די כבוד ה' האט מלא המשכן. 35 און משה האט נישט יכל בוא אין
אוהל-מועד, ווייל דער ענן האט אויף אים שכן, און די כבוד ה' האט מלא המשכן [זען ענן שכינה סוד התגשמות
טפוס פון מאמר מימרא זון פון דער אויבערשטער וואס געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוחנן 1:1-14; משלי 8:22;
30:4; ישעיה 7:14]. 36 און ווען דער ענן האט זיך עלה פון המשכן, פלעגן די בני-ישראל נסע כל זייערע מסע. 37
ואם-לא יעלה הענן ולא יסעו עד-יום העלתו. 38 ווייל דער ענן ה' איז געווען אויפן המשכן ביי יומם, און אן אש
פלעגט זיין אין [ענן] ביי לילה, פאר די אויגן פון כל בית ישראל, אין כל זייערע מסע.

ויקרא

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (c) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

[ויקרא]

ויקרא

ויק1

1 און ה' האט קרא צו משהן, און האט צו אים דבר פון אוהל-מועד, לאמור: 2 דבר! צו די בני-ישראל, און זאלסט
אמר צו זיי: אז עמיצער פון אייך וועט קרב א קרבן צו ה', זאלט איר פון בהמה, פון בקר אדער פון צאן, קרב אייער
קרבן. 3 אויב אן עולה איז זיין קרבן, פון בקר, זאל ער אים קרב א זכר תמים; צום פתח אוהל-מועד זאל ער אים
קרב, כדי ער זאל לרצונו ווערן פאר ה'. 4 און ער זאל סמך ידו אויפן קאפ פון עולה, און עס וועט רצה ווערן פון
אים, צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי
צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים. 5 און ער זאל שחט דאס בן הבקר פאר ה', און בני אהרן,
די כהנים, זאלן קרב הדם, און זרק הדם רונד ארום אויף דעם מזבח וואס ביים פתח אוהל-מועד. 6 און ער זאל
פשט דאס עולה, און עס נתח אויף זיינע שטיקער. 7 און בני אהרן הכהן זאלן נתן אש אויפן מזבח, און ערך עצים
אויפן אש. 8 און בני אהרן, די כהנים, זאלן ערך די שטיקער, דעם קאפ, און דאס פדר, אויף עצים וואס איבער דעם
אש וואס אויפן מזבח. 9 און זיינע אינגעווייד און זיינע כרעים זאל ער רחץ אין מים, און הכהן זאל אלצדינג קטר
אויפן מזבח פאר אן עולה, אן אִשֶׁה פאר א ריח ניחוח צו ה'. 10 ואם-מן-הצאן קרבנו מן-הכשבים או מן-העזים
לעלה זכר תמים יקריבנו. 11 און ער זאל אים שחט ביי דער צפון-זייט פון מזבח פאר ה', און בני אהרן, די כהנים,
זאלן זרק זיין דם אויפן מזבח רונד ארום. 12 און ער זאל אים נתח אויף זיינע שטיקער; און הכהן זאל זיי אויסלייגן
מיטן קאפ און מיטן פדר אויף דעם עצים וואס איבער דעם אש וואס אויפן מזבח. 13 און די אינגעווייד און די
כרעים זאל ער רחץ אין מים; און הכהן זאל אלצדינג קרב, און קטר אויפן מזבח. אן עולה איז דאס, אן אִשֶׁה פאר א
ריח ניחוח צו ה'. 14 און אויב אן עולה העוף איז זיין קרבן צו ה', זאל ער קרב זיין קרבן פון תורים אדער פון יונגע
יונה. 15 און הכהן זאל אים קרב צום מזבח, און מלק זיין קאפ, און קטר אויפן מזבח; און זיין דם זאל מצה ווערן
אויף דער קיר פון מזבח. 16 און ער זאל סור זיין מראה מיט אירע נוצה, און זי שלך לעבן מזבח אין מזרח-זייט, אין
מקום פון דער דשן. 17 און ער זאל אים שסע מיט זיינע כנפים, נאר נישט בדל; און הכהן זאל אים קטר אויפן
מזבח, אויף העצים וואס איבערן אש. אן עולה איז דאס, אן אִשֶׁה פאר א ריח ניחוח צו ה'.

ויק2

1 און אז א נפש וועט קרב א מנחה צו ה', זאל זיין קרבן זיין פון סולת, און ער זאל יצק אויף אים שמן, און נתן אויף
אים לבונה. 2 און ער זאל עס ברענגען צו די בני אהרן, די כהנים; און ער זאל קמץ דערפון זיין פולן הויפן פון זיין
סולת, און פון זיין שמן, מיט זיין כל לבונה, און דער כהן זאל קטר זיין אזכרה אויפן מזבח, אן אִשֶׁה ריח ניחוח צו ה'.
3 און דאס יתר פון דעם מנחה איז פאר אהרנען און פאר זיין בנים; א קודש קדשים פון די אִשֶׁה פון ה'. 4 און אז דו
וועסט קרב א קרבן מנחה מאפה אין א תנור, זאל עס זיין פון סולת, חלה מצה בלל מיט שמן, אדער רקיק פון מצה
משח מיט שמן. 5 און אויב א מנחה אויף מחבת איז דיין קרבן, זאל עס זיין פון סולת בלל מיט שמן, מצה. 6 זאלסט
עס פתת אין בראקן, אן יצק דערויף שמן; א מנחה איז דאס. 7 און אויב א מנחה אין א מרחשת איז דיין קרבן, זאל
עשה ווערן פון סולת מיט שמן. 8 און זאלסט ברענגען דאס מנחה וואס ווערט עשה פון די דאזיקע צו ה'; און מע
זאל עס קרב צום כהן, און ער זאל עס נגש צום מזבח. 9 און דער כהן זאל רום פון דעם מנחה זיין אזכרה, און קטר
אויפן מזבח: אן אִשֶׁה ריח ניחוח צו ה'. 10 און דאס יתר פון דעם מנחה איז פאר אהרנען און פאר זיין בנים; א קודש
קדשים פון די אִשֶׁה פון ה'. 11 קיין מנחה וואס איר וועט קרב צו ה', זאל נישט עשה ווערן פון חמץ, ווייל פון קיין
שאור און קיין דבש טארט איר נישט קטר אן אִשֶׁה צו ה'. 12 פאר א קרבן ראשית איר זיי קרב צו ה', נאר אויפן
מזבח טארן זיי נישט עלה פאר א ריח ניחוח. 13 און דיין כל קרבן מנחה זאלסטו מיט מלח מלח, און זאלסט נישט
שבת פון דיין מנחה דאס מלח ברית אלוקיך; מיט דיין כל קרבן מנחה זאלסטו קרב מלח. 14 און אויב דו וועסט
קרב א מנחה פון בכורים צו ה', זאלסטו קרב אביב קלה אין אש, גרש כרמל, פאר דעם מנחה פון דיינע בכורים. 15
און זאלסט נתן אויף אים שמן, און שום אויף אים לבונה; א מנחה איז דאס. 16 און דער כהן זאל קטר זיין אזכרה,
פון זיין גרש, און פון זיין שמן, מיט זיין כל לבונה, אן אִשֶׁה צו ה'.

ויק3

1 און אויב א זבח שלמים איז זיין קרבן, אויב ער קרב פון בקר, סיי א זכר, סיי א נקבה, זאל ער תמים אים קרב פאר
ה'. 2 און ער זאל סמך זיין יד אויפן קאפ פון זיין קרבן, און אים שחט ביים פתח אוהל-מועד, און די בני אהרן, די
כהנים, זאלן זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש
טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק
אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו
52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] דאס דם אויפן מזבח רונד ארום. 3 און
ער זאל קרב פון דעם זבח שלמים, אן אִשֶׁה צו ה', דאס חלב וואס כסה צו די אינגעווייד, און דאס כל חלב וואס
אויף די אינגעווייד, 4 און 2 כליות, און דאס חלב וואס אויף זיי, וואס ביי די כסלים [כסל], און דאס יתרת איבערן
כבד: ביי די כליות זאל ער עס סור. 5 און די בני אהרן זאלן עס קטר אויפן מזבח איבער דעם עולה וואס אויפן עצים
וואס איבערן אש, אן אִשֶׁה ריח ניחוח צו ה'. 6 און אויב פון צאן איז זיין קרבן פאר א זבח שלמים צו ה', א זכר אדער
א נקבה, זאל ער תמים אים קרב. 7 אויב א כבש קרב ער פאר זיין קרבן, זאל ער אים קרב פאר ה'. 8 און ער זאל
סמך זיין יד אויפן קאפ פון זיין קרבן, און אים שחט פארן אוהל-מועד; און בני אהרן זאלן זרק [זרק, זען אויף נזה,
משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך
המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער
טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו
אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] זיין דם אויפן מזבח רונד ארום. 9 און ער זאל קרב פון דעם זבח שלמים, אן אִשֶׁה צו ה',
זיין חלב, דעם אליה תמימה לעבן דעם עצה זאל ער אים סור און דאס חלב וואס כסה צו די אינגעווייד, און דאס
כל חלב וואס אויף די אינגעווייד, 10 און 2 כליות, און דאס חלב וואס אויף זיי, וואס ביי די כסלים, און דאס יתרת
איבערן כבד: ביי די כליות זאל ער עס סור 11 און הכהן זאל עס קטר אויפן מזבח, א לחם פון אִשֶׁה צו ה'. 12 און
אויב עז איז זיין קרבן, זאל ער אים קרב פאר ה'. 13 און ער זאל סמך זיין יד אויף זיין קאפ, און אים שחט פארן
אוהל-מועד; און בני אהרן זאלן זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי
משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו
52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק,
זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] זיין דם אויפן מזבח
רונד ארום. 14 און ער זאל קרב דערפון זיין קרבן, אן אִשֶׁה צו ה': דאס חלב וואס כסה צו די אינגעווייד, און דאס כל

חלב וואס אויף די אינגעווייד, 15 און 2 כליות, און דאס חלב וואס אויף זיי, וואס ביי די כסלים, און דאס יתרת
איבערן כבד: ביי די כליות זאל ער עס סור. 16 און הכהן זאל עס קטר אויפן מזבח: לחם אִשֶׁה ריח ניחוח; דאס כל
חלב צו ה'. 17 אן חוקת עולם אויף אייערע דור-דורות אין כל אייערע מושבות: קיין חלב און קיין דם זאלט איר
נישט אכל.

ויק4

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר! צו די בני-ישראל, לאמור: אז נפש וועט חטא אין שגגה אין כל מצות ה'
וואס טארן נישט עשה ווערן, און ער וועט עשה איינע פון זיי, 3 איז, אויב דאס וועט חטא הכהן המשיח [זען
תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17, משיח כהן], צו דער אשמה פון העם, זאל ער קרב זיין פאר זיין חטאת
וואס ער האט חטא, פר בן בקר תמים צו ה' פאר א חטאת. 4 און ער זאל ברענגען דעם פר צום פתח אוהל-מועד
פאר ה', און זאל סמך זיין יד אויפן קאפ פון דעם פר, און שחט דעם פר פאר ה'. 5 און הכהן המשיח זאל לקח פון
דעם דם פון פר, און זאל עס ברענגען צום אוהל-מועד. 6 און הכהן זאל טבל [זען רומ' 6:3, מיר וואס זענען מקוה
געטובלט געווארן אין משיח זענען מקוה געטובלט געווארן אין זיין מות דם און מיר זענען געמאכט טהור דורך
אמונה, מלכים ב 14-1:5, ישעיהו 11-4:53; בראשית 15:6] זיין אצבע אין דעם דם, און נזה [זען ישעיהו 52:15] פון
דעם דם 7 מאל פאר ה', פאר דעם פרוכת פון הקודש. 7 און הכהן זאל נתן פון דעם דם אויף די קרנות פון דעם
מזבח הקטורת הסמים וואס פאר ה' אין אוהל-מועד, און דאס כל דם פון פר זאל ער שפך אן יסוד פון דעם מזבח
העולה וואס ביים פתח אוהל-מועד. 8 און דאס כל חלב פון דעם פר פון חטאת זאל ער פון אים רום: דאס חלב
וואס כסה צו די אינגעווייד, און דאס כל חלב וואס אויף די אינגעווייד, 9 און 2 כליות, און דאס חלב וואס אויף זיי,
וואס ביי די כסלים [כסל], און דאס יתרת איבערן כבד: ביי די כליות זאל ער עס סור, 10 אזוי ווי עס ווערט רום פון
דעם שור זבח השלמים; און הכהן זאל עס קטר אויפן מזבח העולה. 11 און דאס עור פון דעם פר, און דאס כל בשר
זיינס, מיט זיין קאפ, און מיט זיינע כרעים [כרע], און זיינע אינגעווייד, און זיין פרש: 12 דעם כל פר זאל ער יצא
מחוץ מחנה אין א מקום טהור, ווו מע שפך די דשן, און אים שרף אויף עצים אין אש; ווו מע שפך די דשן זאל ער
שרף ווערן. 13 און אויב די כל עדת ישראל וועט שגה, ווייל א דבר וועט זיין עלם פון די אויגן פון הקהל, און זיי
וועלן עשה איינע פון כל מצות ה' וואס טארן נישט עשה ווערן, און וועלן זיך אשם, 14 און זיי וועט ידע ווערן די
חטאת וואס זיי האבן זיך דערמיט חטא, זאל קהל קרב א פר בן בקר פאר א חטאת, און זיי זאלן אים צו ברענגען
פארן אוהל-מועד. 15 און די זקני העדה זאלן סמך ידיהם אויפן קאפ פון פר פאר ה', און מע זאל שחט דעם פר
פאר ה'. 16 און הכהן המשיח [זען תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17, משיח כהן] זאל ברענגען פון דעם דם
פון פר צום אוהל-מועד. 17 און הכהן זאל טבל [זען נזה אין ישעיהו 12:53-13:52 און נזר און טבל אין במדבר 19
און זען רומ' 6:3, מיר וואס זענען מקוה געטובלט געווארן אין משיח זענען מקוה געטובלט געווארן אין זיין מות און
מיר זענען געמאכט טהור דורך אמונה, מלכים ב 14-1:5, ישעיהו 11-4:53; בראשית 15:6] זיין אצבע אין דעם דם,
און נזה [זען ישעיהו 52:15] 7 מאל פאר ה', פארנט פון פרוכת. 18 און ער זאל נתן פון דעם דם אויף די קרנות פון
דעם מזבח וואס פאר ה', וואס אין אוהל-מועד, און דאס כל הדם זאל ער שפך אן יסוד פון דעם מזבח העולה וואס
ביים פתח אוהל-מועד. 19 און דאס כל חלב זיינס זאל ער רום פון אים, און קטר אויפן מזבח. 20 און ער זאל עשה
מיט דעם פר, אזוי ווי ער האט עשה מיט דעם פר פון חטאת; גענוי אזוי זאל ער עשה מיט אים; און הכהן זאל מאכן
כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים
110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר זיי, און זיי וועט סלח ווערן. 21 און ער זאל יצא דעם פר מחוץ מחנה, און אים
שרף, אזוי ווי ער האט שרף דעם פר הראשון; א חטאת פאר קהל איז דאס. 22 אז א נשיא וועט חטא, און וועט עשה
אין שגגה איינע פון כל מצות פון ה' אלוקיו וואס טארן נישט עשה ווערן, און וועט זיך אשם; 23 אויב אים ווערט
ידע זיין חטאת וואס ער האט זיך דערין חטא, זאל ער ברענגען פאר זיין קרבן א שעיר עזים, א זכר תמים. 24 און ער
זאל סמך זיין יד אויפן קאפ פון שעיר, און אים שחט אין המקום ווו מע שחט דאס עולה פאר ה'; א חטאת איז
דאס. 25 און הכהן זאל לקח פון דעם דם פון חטאת מיט זיין אצבע, און נתן אויף די קרנות פון דעם מזבח העולה;
און דאס דם זיינס זאל ער שפך אן יסוד פון דעם מזבח העולה. 26 און דאס כל חלב זיינס זאל ער קטר אויפן מזבח,
אזוי ווי דאס חלב פון דעם זבח שלמים; און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17
און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פון וועגן זיין
חטאת, און אים וועט סלח ווערן. 27 און אויב א נפש העם הארץ וועט חטא אין שגגה, מיט וואס ער וועט עשה
איינע פון די מצות ה' וואס טארן נישט עשה ווערן, און וועט זיך אשם; 28 אויב מע אים האבן דעת זיין חטאת וואס

ער האט חטא, זאל ער ברענגען פאר זיין קרבן א שעירה עזים תמימה א נקבה, פאר דער חטאת וואס ער האט חטא. 29 און ער זאל סמך זיין יד אויפן קאפ פון דעם חטאת, און שחט דאס חטאת אין המקום פון דעם עולה. 30 און הכהן זאל לקח פון איר דם מיט זיין אצבע, און נתן אויף די קרנות פון דעם מזבח העולה, און דאס כל דם דערפון זאל ער שפך אן יסוד פון מזבח. 31 און דאס כל חלב דערפון זאל ער סור, אזוי ווי דאס חלב ווערט סור פון דעם זבח שלמים; און הכהן זאל עס קטר אויפן מזבח פאר א ריח ניחוח צו ה'; און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים, און אים וועט סלח ווערן [זען ישעיהו 53:1-12]. 32 און אויב א כבש וועט ער ברענגען זיין קרבן פאר א חטאת, זאל ער ברענגען א נקבה תמימה. 33 און ער זאל סמך זיין יד אויפן קאפ פון חטאת, און זאל עס שחט פאר א חטאת, אין המקום ווו מע שחט דאס עולה. 34 און הכהן זאל לקח פון דעם דם פון חטאת מיט זיין אצבע, און נתן אויף די קרנות פון דעם מזבח העולה, און דאס כל דם דערפון זאל ער שפך אן יסוד פון מזבח. 35 און דאס כל חלב פון איר זאל ער סור, אזוי ווי דאס חלב פון כשב ווערט סור פון דעם זבח שלמים; און הכהן זאל עס קטר אויפן מזבח, אויף די אִשֶׁה פון ה'; און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פון וועגן זיין חטאת וואס ער האט חטא, און אים וועט סלח ווערן.

ויק5

1 און אז נפש וועט חטא מיט וואס ער וועט שמע דעם קול אלה, ווען ער איז אן עד, סיי ער האט ראה, סיי ער ידע עפעס: אויב ער וועט נישט נגד, און נשׂא אויף זיך אן עוון; 2 אדער אז נפש וועט זיך נגע אן עפעס טמא, סיי נבלת חיה טמאה, סיי נבלת בהמה טמאה, סיי נבלת שרץ טמא, און עס וועט זיין עלם פון אים אז ער איז טמא, ער וועט זיך אשם; 3 אדער אז ער וועט זיך נגע אן דער טמא פון אדם, וואס נאר זיין טמאה איז וואס ער איז טמא דערמיט, און עס וועט זיין עלם פון אים; און ער וועט זיך ידע אז ער האט זיך אשם; 4 אדער אז נפש וועט שווערן דורך בטא מיט די שפתים צום רעע אדער יטב, וואס נאר אן אדם וועט בטא מיט א שבועה, און עס וועט זיין עלם פון אים; און ער וועט זיך ידע אז ער איז אשם אין איינער פון די דאזיקע זאכן; 5 איז, אז ער אשם זיך אין איינער פון די דאזיקע זאכן, זאל ער זיך מתוודה זיין אויף וואס ער האט חטא. 6 און ער זאל ברענגען זיין אשם צו ה' [זען אשם ישעיהו 53:10] פאר זיין חטאת וואס ער האט חטא, נקבה פון צאן, א כבש אדער א שעירה עזים, פאר א חטאת; און דער כהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פון וועגן זיין חטאת. 7 און אויב זיין יד נגע נישט גענוג אויף א שה [זען ישעיהו 53:7], זאל ער ברענגען פאר זיין אשם [זען ישעיהו 53:10] פאר וואס ער האט חטא, 2 תורים, אדער 2 בני יונה, צו ה': איינע פאר א חטאת און איינע פאר אן עולה. 8 און ער זאל זיי ברענגען צום כהן; און ער זאל קרב זיין די וואס פאר א חטאת ראשונה, און מלק איר קאפ ביי איר ערף, נאר נישט בדל. 9 און ער זאל נזה [זען ישעיהו 52:15] פון דעם דם פון חטאת אויף דער קיר פון מזבח און דער שאר פון דעם דם זאל מצה ווערן אן יסוד פון מזבח; א חטאת איז דאס. 10 און די 2טן זאל ער עשה פאר אן עולה אזוי ווי דער משפט; און דער כהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פון וועגן זיין חטאת וואס ער האט חטא, און אים וועט סלח ווערן. 11 און אויב זיין יד פארמאגט נישט אויף 2 תורים, אדער אויף 2 בני יונה, זאל ער ברענגען פאר זיין קרבן פאר וואס ער האט חטא, א 1/10 איפה סולת פאר א חטאת; ער זאל נישט שום אויף איר שמן. און נישט נתן אויף איר לבונה, ווייל א חטאת איז דאס. 12 און ער זאל עס ברענגען צום כהן, און דער כהן זאל קמץ פון איר זיין פולן קומץ זיין אזכרה און קטר אויפן מזבח, אויף די אִשֶׁה פון ה'; א חטאת איז דאס. 13 און דער כהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פאר זיין חטאת וואס ער האט חטא אין איינער פון די דאזיקע זאכן, און אים וועט סלח ווערן. און עס זאל געהערן צום כהן אזוי ווי א מנחה. 14 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 15 אז נפש וועט מעל א מעל, און וועט חטא אין שגגה אין די קדשי ה', זאל ער ברענגען זיין אשם צו ה': אן איל פון די צאן, תמים, לויט דיין ערך אין כסף-שקלים, אויפן שפל הקודש, פאר אן אשם. 16 און וואס ער האט חטא קעגן דער קודש זאל ער שלם, און יסף דערצו 1/5 דערפון, און דאס נתן צום כהן; און דער כהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים מיט דעם איל האשם, און אים וועט סלח ווערן. 17 און אויב נפש וועט חטא, און וועט עשה איינע פון כל

מצות ה' וואס טארן נישט עשה ווערן, ווייל ער האט נישט ידע, און ער וועט זיך אשם און נשׂא אויף זיך אן עוון, 18 זאל ער ברענגען אן איל פון די צאן, תמים, לויט דיין ערך, פאר אן אשם, צום כהן; און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים, פאר דעם שגגה וואס ער האט שגג, ווייל ער האט נישט ידע, און אים וועט סלח ווערן. 19 אן אשם איז דאס; אשם אשם קעגן ה' [זען ישעיהו 53:10] 20 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 21 אז נפש וועט חטא, און וועט מעל א מעל אן ה', און וועט כחש זיין רֵעַ אן פקדון, אדער א תשומת, אדער א גזל, אדער ער וועט עשק זיין חבר; 22 אדער ער האט מצא עבדה און כחש עס, און שווערט שקר: אין איינער פון די כל וואס אן אדם עשה דערמיט א חטאת; 23 איז, אז ער האט אזוי חטא און זיך אשם, זאל ער שוב די גזלה וואס ער האט גזל, אדער די עשק וואס ער האט עשק, אדער דעם פקדון וואס איז פקד געווארן ביי אים, אדער דאס אבדה וואס ער האט מצא, 24 אדער וואס נאר ער האט געשווארן דערויף שקר; און ער זאל שלם דעם קרן דערפון, און 1/5 דערפון יסף דערצו; צו דעם וועמען עס געהערט זאל ער עס נתן אין דעם יום פון זיין אשם. 25 און ער זאל ברענגען זיין אשם צו ה': אן איל פון די צאן, תמים, לויט דיין ערך, פאר אן אשם צום כהן. 26 און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פאר ה', און אים וועט סלח ווערן וואס נאר פון כל דעם ער האט עשה זיך לאשמה דערמיט.

[צו]

ויק6

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 צוה! אהרנען און זיין בנים, לאמור: דאס איז דער תורת העולה: הוא העלה על מוקדה על-המזבח כל-הלילה עד-הבוקר ואש המזבח יקד בו. 3 און דער כהן זאל לבש זיין ליינען מד, און ליינענע מכנס זאל ער לבש אויף זיין בשר; און ער זאל רום די דשן אויף וואס דאס אש האט אכל דאס עולה אויפן מזבח, און ער זאל עס שום אצל [זען משלי 8:30; יוח' 1:1] מזבח. 4 און ער זאל פשט זיינע בגדים, און לבש בגדים אחרים, און יצא די דשן מחוץ מחנה אין א מקום טהור. 5 און דאס אש אויפן מזבח זאל געהאלטן ווערן אין יקד דערויף, עס זאל נישט כבה ווערן. און דער כהן זאל בער דערויף עצים בוקר בבוקר; און ער זאל ערך דערויף דאס עולה, און קטר דערויף דאס חלב פון די זבח שלמים. 6 אן אש זאל תמיד געהאלטן ווערן יקד אויפן מזבח; עס זאל נישט כבה ווערן. 7 און דאס איז דער תורת המנחה: בני אהרן זאלן עס קרב פאר ה' פארנט פון מזבח. 8 און ער זאל רום דערפון מיט זיין הויפן: פון דעם סולת פון דעם מנחה, און פון זיין שמן, און דעם כל לבונה וואס אויפן מנחה; און ער זאל קטר זיין אזכרה אויפן מזבח פאר א ריח ניחוח צו ה'. 9 און דאס יתר פון אים זאלן אכל אהרן און זיין בנים; מצות זאל עס אכל ווערן, אין א מקום קדש; אין חצר פון אוהל-מועד זאלן זיי עס אכל. 10 עס זאל נישט אפה ווערן חמץ. פאר זייער חלק האב איך דאס זיי נתן פון מיינע אִשֶׁה; א קודש קדשים איז דאס, אזוי ווי דאס חטאת, און אזוי ווי דאס אשם. 11 כל זכר צווישן בני אהרן מעג עס אכל; חוק עולם אויף אייערע דור-דורות פון די אִשֶׁה פון ה'; כל וואס וועט זיך נגע [זען ישעיהו 53:4] אן דעם זאל ווערן קדש. 12 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 13 דאס איז דער קרבן פון אהרנען און זיין בנים, וואס זיי זאלן קרב צו ה' אין דעם יום הִמָּשַׁח: 1/10 איפה סולת פאר א מנחה תמיד, 1/2 דערפון אין דער בוקר, און 1/2 דערפון אין ערב. 14 אויף א מחבת, מיט שמן, זאל עס עשה ווערן; רבך זאלסטו עס ברענגען; א תופיני מנחה פתים [פת] זאלסטו עס קרב פאר א ריח ניחוח צו ה'. 15 און דער כהן המשיח תחתיו פון צווישן זיין בנים, זאל עס עשה; חוק עולם; אין כליל צו ה' זאל עס קטר ווערן. 16 און כל מנחה פון א כהן זאל כליל פארברענט ווערן; עס זאל נישט אכל ווערן. 17 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 18 דבר צו אהרנען און צו זיין בנים, לאמור: דאס איז דער תורת החטאת: אין המקום ווו דאס עולה ווערט שחט, זאל שחט ווערן דאס חטאת פאר ה'; א קודש קדשים איז דאס. 19 דער כהן וואס ברענגט עס אויף פאר א חטאת זאל עס אכל; אין א מקום קדוש זאל עס אכל ווערן, אין חצר אוהל-מועד. 20 כל וואס וועט זיך נגע [זען ישעיהו 53:4] אן זיין בשר, זאל ווערן קדש; און אויב עס וועט נזה [זען ישעיהו 52:15] פון זיין דם אויף א בגד, זאלסטו דאס אויף וואס עס וועט נזה [זען ישעיהו 52:15], כבס אין א מקום קדוש. 21 און די כלי חרשׂ וואס עס ווערט בשל ווערן

דערין, זאל שבר ווערן; און אויב עס ווערט בשל אין א כלי נחשת, זאל זי מרק ווערן, און שטף ווערן מיט מים. 22 כל
זכר צווישן די כהנים מעג דאס אכל; א קודש קדשים איז דאס. 23 אבער קיין חטאת, וואס פון זיין דם ווערט
געבראכט אין אוהל-מועד כדי מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח
לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אין הקודש, זאל נישט אכל ווערן; אין אש
זאל עס שרף ווערן.

ויק7

1 און דאס איז דער תורה פון דעם אשם [זען ישעיהו 53:10]: א קודש קדשים איז דאס. 2 אין המקום ווו מע שחט
דאס עולה, זאל מען שחט דאס אשם; און זיין דם זאל מען זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון
גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען
במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות
מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק'
4:6,17] אויפן מזבח רונד ארום. 3 און דאס כל חלב זיינס זאל מען קרב פון אים, דעם אליה, און דאס חלב וואס
כסה צו די אינגעווייד, 4 און 2 כליות, און דאס חלב וואס אויף זיי, וואס ביי די כסלים [כסל], און דאס יתרת איבערן
כבד ביי די כליות זאל מען עס סור. 5 און דער כהן זאל עס קטר אויפן מזבח, אן אִשֶׁה צו ה'; אן אשם איז דאס. 6
כל זכר צווישן די כהנים מעג עס אכל; אין א מקום קדוש זאל עס אכל ווערן; א קודש קדשים איז דאס. 7 ווי דאס
חטאת אזוי דאס אשם, תורה אחד פאר זיי; דער כהן וואס איז דערמיט מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און
"נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17], צו
אים זאל עס געהערן. 8 און דער כהן וואס איז קרב עולה פון איש, זאל דאס עור פון דעם עולה וואס ער האט קרב
געווען, געהערן צו אים, צום כהן. 9 און כל מנחה וואס ווערט אפה אין תנור, און איטלעכס וואס ווערט עשה אין א
מרחשת, אדער אויף א מחבת, זאל געהערן צו אים, צו דער כהן וואס איז דאס קרב. 10 און כל מנחה בלל מיט שמן,
אדער חרב, זאל געהערן צו כל בני אהרן, צו איינעם אזוי ווי צום אנדערן. 11 און דאס איז דער תורת זבח שלמים
וואס ער קרב צו ה': 12 אויב ער קרב עס פאר א תודה, זאל ער קרב מיט דעם זבח התודה חלות מצות בלל מיט
שמן, און רקיקי מצות משח מיט שמן, און סולת רבך, חלות בלל מיט שמן. 13 אין חלות לחם חמץ זאל ער קרב זיין
קרבן ביי זיין זבח שלמים פון תודה. 14 און ער זאל דערפון קרב אחד פון כל קרבן תרומה צו ה'; צו הכהן וואס זרק
[זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום
טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין
אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין
כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] דם פון דעם זבח שלמים, צו אים זאל עס געהערן. 15 און
דאס בשר פון זיין זבח שלמים פון תודה מוז אכל ווערן אין דעם יום זיין קרבן; ער זאל נישט נוח דערפון ביז אין
דער בוקר. 16 אויב אבער דאס זבח פון זיין קרבן איז א נדר, אדער א נדבה, זאל עס אכל ווערן אין דעם יום וואס
ער איז קרב זיין זבח; און גם אויף מחר מעג וואס יתר דערפון אכל ווערן. 17 אבער וואס יתר פון דעם בשר פון דעם
זבח אויפן יום שלישי [זען קור"א 15:4] זאל אין אש שרף ווערן. 18 און אויב אכל וועט אכל ווערן פון דעם בשר פון
זיין זבח שלמים אויפן יום השלישי, וועט עס נישט רצה ווערן; עס וועט נישט חשב [זען חשב, בראשית 15:6] ווערן
דעם וואס איז דאס קרב; פגול וועט עס זיין, און דער נפש וואס אכל דערפון וועט נשׂא זיין עוון. 19 און דאס בשר
וואס וועט זיך נגע אן עפעס טמא, זאל נישט אכל ווערן; אין אש זאל עס שרף ווערן. און דאס בשר: כל וואס איז
טהור אכל בשר. 20 און דער נפש וואס וועט אכל בשר פון זבח שלמים וואס צו ה', מיט זיין טמאה אויף אים, יענע
נפש זאל כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון זיין עם. 21 און אז נפש וועט זיך נגע [זען נגע ישעיהו
53:4] אן עפעס טמא, אין כל טמא בטומאת אדם, אדער אן א בהמה טמאה, אדער א שקץ טמא, און ער וועט אכל
פון דעם בשר פון זבח שלמים וואס צו ה', זאל יענע נפש כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון איר עם.
22 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 23 דבר צו די בני-ישראל, לאמור: קיין חלב פון א שור, אדער א כבש, אדער
אן עז, זאלט איר נישט אכל. 24 און חלב פון א נבלה, און חלב פון א טרפה, מעג עשה ווערן אויף כל מלאכה; נאר
אכל זאלט איר עס נישט אכל. 25 ווייל כל וואס אכל חלב פון א בהמה וואס מע איז קרב פון איר אן אִשֶׁה צו ה',
זאל דער נפש וואס אכל עס, כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון עמו. 26 און קיין דם זאלט איר נישט
אכל אין כל אייערע מושבות, סיי פון אן עוף, סיי פון א בהמה. 27 כל נפש וואס וועט אכל וואסער כל דם, יענע נפש
זאל כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון איר עם. 28 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 29 דבר: צו די

בני-ישראל, לאמור: דער וואס איז קרב זבח שלמים צו ה', ער זאל ברענגען זיין קרבן צו ה' פון זיין זבח שלמים. 30
זיינע יד זאלן ברענגען די אִשֶׁה פון ה'; דאס חלב מיט דער חזה זאל ער ברענגען; די חזה, כדי זי נוף א תנופה צו ה'.
31 און דער כהן זאל קטר דאס חלב אויפן מזבח, און די חזה זאל געהערן צו אהרנען און צו זיין בנים. 32 און דעם
שוק הימין זאלט איר נתן פאר א תרומה צום כהן פון אייערע זבח שלמים. 33 דערפון בני אהרן וואס איז קרב דאס
דם פון דעם זבח שלמים און דאס חלב, צו אים זאל געהערן דער שוק הימין פאר א מנה. 34 ווייל די חזה פון תנופה
און דעם שוק פון תרומה האב איך לקח פון די בני-ישראל, פון זייערע זבח שלמים, און האב זיי נתן צו אהרן דעם
כהן און צו זיין בנים, פאר א חוק עולם, פון די בני-ישראל. 35 דאס איז דער משחה פון אהרנען, און דער משחה פון
זיין בנים, פון די אִשֶׁה פון ה', אין דעם יום וואס מע האט זיי קרב צו כהן צו ה'; 36 וואס ה' האט צוה זיי צו נתן פון
די בני-ישראל, אין דעם יום וואס מע האט זיי משח; א חוקת עולם אויף זייערע דור-דורות. 37 דאס איז דער תורה
לעולם, פארן מנחה, און פארן חטאת, און פארן אשם, און פארן מלואים [מלוא], און פארן זבח שלמים; 38 וואס ה'
האט צוה משהן אויפן הר סיני, אין דעם יום וואס ער האט צוה די בני-ישראל קרב צו זייערע קרבנות צו ה', אין
מדבר סיני.

ויק8

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 לקח! אהרנען און זיין בנים מיט אים, און די בגדים, און דאס שמן המשחה,
און דעם פר החטאת, און די 2 אילים, און דעם סל פון מצה; 3 און די כל העדה קהל! פתח אוהל-מועד. 4 האט
משה עשה אזוי ווי ה' האט אים צוה; און די עדה האט זיך קהל צום פתח אוהל-מועד. 5 און משה האט אמר צו דער
עדה: דאס איז די דבר וואס ה' האט צוה צו עשה. 6 און משה האט קרב אהרנען און זיין בנים, און ער האט זיי רחץ
מיט מים. 7 און ער האט נתן אויף אים דאס כתונת, און אים חגר מיטן אבנט, און אים לבש דעם מעיל, און נתן אויף
אים דעם אפוד, און אים חגר מיט דעם חשב האפוד, און אים אפד דעם אפוד דערמיט. 8 און ער האט שום אויף
אים דעם חושן, און נתן אויפן חושן די אורים-ותומים. 9 און ער האט אים שום די מצנפת אויפן קאפ, און שום אויף
דער מצנפת, אויף דער פאדער זייט, דאס ציץ הזהב, די נזר הקודש, אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 10 און משה האט
לקח דאס שמן המשחה, און האט משח המשכן און כל וואס אין אים, און האט זיי קדש. 11 און ער האט נזה
דערפון אויפן מזבח 7 מאל; און ער האט משח דעם מזבח, און כל זיינע כלים, און דעם כיור און זיין כן, זיי צו קדש.
12 און ער האט יצק פון דעם שמן המשחה אויף קאפ אהרן, און האט אים משח, אים צו קדש. 13 און משה האט
קרב בני אהרן, און האט זיי לבש כתנות, און זיי חגר אבנט, און זיי חבש מגבעות, אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 14 און
ער האט נגש דעם פר פון חטאת, און אהרן און זיין בנים האבן סמך ידיהם אויפן קאפ פון דעם פר החטאת. 15 און
מע האט אים שחט; און משה האט לקח הדם, און האט נתן מיט זיין אצבע אויף די קרנות פון מזבח רונד ארום, און
חטא דעם מזבח, און דאס דם האט ער יצק אן יסוד פון מזבח, און אים קדש, כדי מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו
52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א
21:17] פאר אים. 16 און ער האט לקח דאס כל חלב וואס אויף די אינגעווייד, און דאס יותרת פון כבד, און 2 כליות
און זייער חלב, און משה האט עס קטר אויפן מזבח. 17 און דעם פר מיט זיין עור, און זיין בשר, און זיין פרש, האט
מען שרף אין אש מחוץ מחנה, אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 18 און ער האט קרב דעם איל העולה, און אהרן און זיין
בנים האבן סמך ידיהם אויפן קאפ פון דעם איל. 19 און מע האט אים שחט, און משה האט זרק [זרק, זען אויף נזה,
משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך
המשיחיסטים 14-9:11, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער
טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו
אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] הדם אויפן מזבח רונד ארום. 20 און דעם איל האט מען נתח אויף זיינע נתח, און משה
האט קטר דעם קאפ און די נתח און דאס פדר. 21 און די אינגעווייד און די כרעים האט מען רחץ מיט מים, און
משה האט קטר דעם כל האיל אויפן מזבח; אן עולה איז דאס געווען, פאר א ריח ניחוח, אן אִשֶׁה איז דאס געווען צו
ה', אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 22 און ער האט קרב דעם 2טן איל, דעם איל המלואים, און אהרן און זיין בנים
האבן סמך זייערע ידים אויפן קאפ פון דעם איל. 23 און מע האט אים שחט, און משה האט לקח פון זיין דם, און
נתן אויף תנוך אוזן אהרון הימנית, און אויפן בוהן פון זיין יד הימנית און אויפן רגלו הימנית. 24 און מע האט קרב
בני אהרן, און משה האט נתן פון דעם דם אויף תנוך אזנם הימנית און אויפ בוהן ידם הימנית און אויפן רגלם [זען
תהילים 22:17] הימנית; און משה האט זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום
השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 14-9:11, זען במדבר 19, 19:9;

ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] הדם אויפן מזבח רונד ארום. 25 און ער האט לקח דאס חלב, און דעם אליה, און דאס כל חלב וואס אויף די אינגעווייד, און דאס יתרת פון כבד, און 2 כליות און זייער חלב, און דעם שוק הימין. 26 און פון דעם סל מצה וואס פאר ה', האט ער לקח איין חלה מצה, און איין חלה לחם אויף שמן, און איין רקיק, און האט שום אויפן חלבים, און אויפן שוק הימין. 27 און ער האט נתן כל אויף כף פון אהרנען, און אויף כף פון זיין בנים, און האט זיי נוף אן תנופה פאר ה'. 28 און משה האט עס לקח פון זייערע כפים, און קטר אויפן מזבח איבערן עולה; מלואים זיינען זיי געווען, פאר א ריח ניחוח; אן אִשֶׁה איז דאס געווען צו ה'. 29 און משה האט לקח די חזה, און האט זי נוף א תנופה פאר ה'; דאס איז געווען משהן צום מנה פון דעם איל המלואים, אזוי ווי ה' האט משהן צוה. 30 און משה האט לקח פון דעם שמן המשחה, און פון דעם דם וואס אויפן מזבח, און האט נזה [זען אויף "נזה," משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] אויף אהרנען, אויף זיינע בגדים, און אויף זיין בנים און אויף בגדים פון זיין בנים מיט אים, און קדש אהרנען, זיינע בגדים, און זיין בנים און אויף בגדים פון זיין בנים מיט אים. 31 און משה האט אמר צו אהרנען און צו זיין בנים: בשל! הבשר ביים פתח אוהל-מועד, און דארטן זאלט איר עס אכל, מיט דעם לחם וואס אין דעם סל המלואים, לויט ווי איך האב צוה, לאמור: אהרן און זיין בנים זאלן עס אכל. 32 און וואס יתר פון דעם בשר און פון דעם לחם, זאלט איר אין אש שרף. 33 און פון דעם פתח אוהל-מועד זאלט איר נישט יצא 7 ימים, ביז דעם יום מלואת ימי מלואים; ווייל 7 ימים וועט מען מלא ידכם. 34 אזוי ווי מע האט עשה יום הזה, האט ה' צוה צו עשה, כדי מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אייך. 35 און אין דעם פתח אוהל-מועד זאלט איר ישב יומם און לילה 7 ימים, און זיין שומר איבער די משמרת ה', כדי איר זאלט נישט מות; אזוי בין איך צוה. 36 און אהרן און זיין בנים האבן עשה כל דברים וואס ה' האט צוה דורך משהן.

[שמיני]

ויק9

1 און עס איז געווען אויפן 8טן יום, האט משה קרא אהרנען, און זיין בנים, און די זקני ישראל. 2 און ער האט אמר צו אהרנען: לקח! דיר אן עגל, א בן בקר, פאר א חטאת, און אן איל פאר אן עולה, תמים, און קרב! פאר ה'. 3 און צו די בני-ישראל זאלסטו דבר, לאמור: לקח! א שעיר עזים פאר א חטאת; און אן עגל און א כבש, בני שנה תמים לעולה; 4 און א שור און אן איל פאר זבח שלמים, צו זבח פאר ה'; און א מנחה בלל מיט שמן; ווייל היום טוט זיך ה' באווייזן צו אייך. 5 האבן זיי לקח וואס משה האט צוה פארן אוהל-מועד, און כל עדה האט קרב, און זיך עמד פאר ה'. 6 און משה האט אמר: דאס איז די דבר וואס ה' האט צוה איר זאלט עשה, כדי די כבוד ה' זאל זיך באווייזן צו אייך. 7 און משה האט אמר צו אהרנען: קרב! צום מזבח, און עשה דיין חטאת און דיין עולה, און מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אייך און פאר העם; און עשה דעם קרבן העם, און מאכן כפרה! פאר זיי, אזוי ווי ה' האט צוה. 8 האט אהרן קרב צום מזבח, און האט שחט דאס עגל החטאת וואס פאר אים. 9 און די בני-אהרנען האבן קרב צו אים הדם, און ער האט טבל [זען נזה אין ישעיהו 52:13-53:12 און נזר און טבל אין במדבר 19 און זען רומ' 6:3, מיר וואס זענען מקוה געטובלט געווארן אין משיח זענען מקוה געטובלט געווארן אין זיין מות און מיר זענען געמאכט טהור דורך אמונה, מלכים ב 5:1-14, ישעיהו 53:4-11; בראשית 15:6] זיין אצבע אין דעם דם, און נתן אויף די קרנות פון מזבח, און דאס דם האט ער יצק אן יסוד פון מזבח. 10 און דאס חלב, און די כליות, און דאס יתרת פון כבד, פון דעם חטאת, האט ער קטר אויפן מזבח, אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 11 און הבשר און דאס עור האט מען שרף אין אש מחוץ מחנה. 12 און ער האט שחט דאס עולה, און די בני-אהרנען האבן אים מצא הדם, און ער האט עס זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15,

משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] אויפן מזבח רונד ארום. 13 און זיי האבן אים מצא דאס עולה אין זיינע נתח, און דעם קאפ, און ער האט עס קטר אויפן מזבח. 14 און ער האט רחץ די אינגעווייד און די כרעים, און קטר איבער דעם עולה אויפן מזבח. 15 און ער האט קרב דעם קרבן העם; און ער האט לקח דעם שעיר פון חטאת וואס פארן עם, און האט אים שחט, און אים חטא פאר א חטאת אזוי ווי דאס ראשון. 16 און ער האט קרב דאס עולה, און האט עס עשה אזוי ווי דער משפט. 17 און ער האט קרב דאס מנחה, און האט מלא כף דערפון, און קטר אויפן מזבח, בד דעם עולה פון דער בוקר. 18 און ער האט שחט דעם שור און דעם איל, דאס זבח שלמים וואס פארן עם; און די בני-אהרנען האבן אים מצא הדם, און ער האט עס זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 14-9:11, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] אויפן מזבח רונד ארום. 19 און דאס חלבים פון דעם שור און פון דעם איל, דעם אליה, און דאס וואס מכסה, און די כליות, און דאס יתרת פון כבד 20 דאס חלבים האבן זיי שום אויף די חזות, און ער האט קטר דאס חלבים אויפן מזבח. 21 און די חזות און דעם שוק הימין האט אהרן נוף אן תנופה פאר ה', אזוי ווי משה האט צוה. 22 און אהרן האט נשׂא זיינע יד צום עם, און האט זיי ברוך; און ער האט ירד פון עשה דאס חטאת און דאס עולה און דאס זבח שלמים. 23 און משה און אהרן זיינען בוא אין אוהל-מועד, און זיינען יצא און האבן ברוך העם; און די כבוד ה' האט זיך באוויזן צום כל העם. 24 און אן אש איז יצא פון פאר ה', און האט אכל אויפן מזבח דאס עולה און דאס חלבים. און דאס כל העם האט ראה, און זיי האבן רנן, און זיינען נפל אויף זייער פנים.

ויק10

1 און די בני-אהרנען, נדב און אביהוא, האבן לקח איטלעכער זיין מחתה, און האבן נתן דערין אש, און שום דערויף קטורת, און קרב פאר ה' אש זרה, וואס ער האט זיי נישט צוה [זען ויקרא 16:12; במדבר 16:46]. 2 איז יצא אן אש פון פאר ה', און האט זיי אכל, און זיי זיינען מות פאר ה'. 3 און משה האט אמר צו אהרנען: דאס איז וואס ה' האט דבר, לאמור: בקרובי אקדש [זען מה"ש 5:10], און פארן כל העם וועל איך כבד ווערן. און אהרן האט דמם. 4 און משה האט קרא מישאל און אלצפן, די בני-עוזיאל דוד אהרן, און האט צו זיי אמר: קרב! נשׂא אחיכם פון פאר הקודש מחוץ מחנה. 5 האבן זיי קרב, און האבן זיי נשא אין זייערע כתנות מחוץ מחנה, אזוי ווי משה האט דבר. 6 און משה האט אמר צו אהרנען, און צו אלעזרן און צו איתמרן, זיין בנים: אייערע קעפ זאלט איר נישט לאזן פרע, און אייערע בגדים זאלט איר נישט פרם, כדי איר זאלט נישט מות, און אויף דער כל עדה וועט ער קצף; נאר אייערע אחים, דאס כל בית ישראל, זאלן בכה די שרפה וואס ה' האט שרף. 7 און פון פתח פון אוהל-מועד זאלט איר נישט יצא, כדי איר זאלט נישט מות; ווייל דאס שמן משחת ה' איז אויף אייך. און זיי האבן עשה אזוי ווי דאס דבר פון משהן. 8 און ה' האט דבר צו אהרנען, לאמור: 9 וויין און שכר זאלסטו נישט שתה, דו און בניך מיט דיר, ווען איר בוא אין אוהל-מועד, כדי איר זאלט נישט מות; א חקת עולם אויף אייערע דור-דורות; 10 כדי איר זאלט בדל צווישן קדש און חול, און צווישן טמא און טהור; 11 און לערנען די בני-ישראל כל חקים וואס ה' האט זיי דבר ביד משהן. 12 און משה האט דבר צו אהרנען, און צו אלעזרן און צו איתמרן, זיינע יתר בנים: לקח! דאס מנחה וואס יתר פון די אִשֶׁה פון ה', און אכל עס מצה אצל [זען אצל, משלי 8:30; 30:4; יוח' 1:1] מזבח; ווייל א קודש קדשים איז דאס. 13 און איר זאלט עס אכל אין א מקום קדש, ווייל דיין חוק און דיינע חוק בניך איז דאס פון די אִשֶׁה פון ה'; ווייל אזוי בין איך צוה געווארן. 14 און די חזה פון תנופה און דעם שוק פון תרומה זאלט איר אכל אין א מקום טהור, דו, און בניך און דיינע בנות מיט דיר; ווייל ווי דיין חוק און דיינע חוק בניך זיינען זיי נתן געווארן פון די זבח שלמים פון בני-ישראל. 15 דעם שוק פון תרומה און די חזה פון תנופה זאלן זיי ברענגען מיט די אִשֶׁה פון חלבים, כדי זיי נוף אן תנופה פאר ה'; און עס זאל געהערן צו דיר, און צו בניך מיט דיר, פאר אן חוק עולם, אזוי ווי ה' האט צוה. 16 און משה האט דרש זיך דרש וועגן דעם שעיר פון חטאת, און הנה ער איז שרף געווארן. האט ער קצף אויף אלעזרן און אויף איתמרן, בני אהרן הנותרים, לאמור [זען מתי 10:37]: 17 מדוע האט איר נישט אכל דאס חטאת אין מקום הקודש? ווייל א קודש קדשים איז דאס, און ער האט דאס אייך נתן, כדי צו נשא זיך די עוון פון דער עדה, צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר זיי פאר ה' [זען ישעיהו 53:11]. 18 זיין דם איז דאך נישט געבראכט געווארן אינעווייניק אין הקודש; אכל האט איר עס געזאלט אכל אין הקודש, אזוי ווי איך האב צוה. 19 האט אהרן דבר צו משהן: אט האבן זיי היום קרב זייער חטאת און זייער עולה פאר ה', און מיר האט אזוי וואס קרא, און אז איך וואלט

אכל דאס חטאת היום, וואלט עס דען יטב אין די אויגן פון ה'? 20 און משה האט שמע, און עס איז יטב אין זיינע אויגן.

ויק11

http://www.afii.org/ravshaultorahobservant.htm

http://www.afii.org/job1.pdf

1 וידבר ה' אל-משה ואל-אהרן לאמר אלהם [זען מה"ש 26-21:18]. 2 דברו אל-בני ישראל לאמר: זאת החיה אשר תאכלו מכל-הבהמה אשר על-הארץ. 3 כל מפרסת [פרס] פרסה ושסעת שסע פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו. 4 אך את-זה לא תואכלו ממעלי הגרה וממפרסי הפרסה: את-הגמל כי-מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם. 5 ואת-השפן כי-מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס טמא הוא לכם. 6 ואת-הארנבת כי-מעלת גרה הוא ופרסה לא הפריסה טמאה הוא לכם. 7 ואת-החזיר כי-מפריס פרסה הוא ושוסע שסע פרסה והוא גרה לא-יגר טמא הוא לכם. 8 מבשרם לא תואכלו ובנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם. 9 את-זה תואכלו מכול אשר במים: כל אשר-לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אתם תואכלו. 10 וכול אשר אֵין-לו [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים מכול שרץ המים ומכול נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם. 11 ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תואכלו ואת-נבלתם תשקצו. 12 כל אשר אין-לו סנפיר וקשקשת במים שקץ [זען שקץ, ישעיהו 66:17 און גיהנום, ישעיהו 66:24] הוא לכם. 13 ואת-אלה תשקצו מן-העוף לא יאכלו שקץ הם: את-הנשר ואת-הפרס ואת העזניה. 14 ואת-הדאה ואת-האיה למינה. 15 את כל-עורב למינו. 16 ואת בת היענה ואת-התחמס ואת-השחף ואת-הנץ למינהו. 17 ואת-הכוס ואת-השלך ואת-הינשוף. 18 ואת-התנשמת ואת-הקאת ואת-הרחם. 19 ואת החסידה האנפה למינה ואת-הדוכיפת ואת-העטלף. 20 כל שרץ העוף ההולך על-ארבע שקץ הוא לכם. 21 אך את-זה תואכלו מכל שרץ העוף ההולך על-ארבע: אשר-לא (לו) כרעים ממעל לרגליו לנתר בהן על-הארץ. 22 את-אלה מהם תואכלו את-הארבה למינו ואת-הסלעם למינהו ואת-החרגול למינהו ואת-החגב למינהו. 23 וכל שרץ העוף אשר-לו ארבע רגלים שקץ הוא לכם. 24 ולאלה תטמאו כל-הנוגע בנבלתם יטמא עד-הערב. 25 וכל-הנושא מנבלתם יכבס בגדיו וטמא עד-הערב. 26 לכל-הבהמה אשר הוא מפרסת פרסה ושסע איננה שוסעת וגרה איננה מעלה טמאים הם לכם כל-הנוגע [זען נגע ישעיהו 53:4] בהם יטמא. 27 וכל הולך על-כפיו בכל-החיה ההולכת על-ארבע טמאים הם לכם כל-הנוגע [זען נגע ישעיהו 53:4] בנבלתם יטמא עד-הערב. 28 והנושא את-נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד-הערב טמאים המה לכם. 29 וזה לכם הטמא בשרץ השורץ על-הארץ: החולד והעכבר והצב למינהו. 30 והאנקה והכוח והלטאה והחומט והתנשמת. 31 אלה הטמאים לכם בכל-השרץ כל-הנוגע [זען נגע ישעיהו 53:4] בהם במותם יטמא עד-הערב. 32 וכל אשר-יפול-עליו מהם במותם יטמא מכל-כלי-עץ או בגד או-עור או שק כל-כלי אשר-יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד-הערב וטהר. 33 וכל-כלי-חרש אשר-יפול מהם אל-תוכו: כל אשר בתוכו יטמא ואותו תשברו. 34 מכל-האוכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא וכל-משקה אשר ישתה בכל-כלי יטמא. 35 וכל אשר-יפול מנבלתם עליו יטמא תנור וכירים יותץ טמאים הם וטמאים יהיו

לכם. 36 אך מעין ובור מקוה-מים [זען מתי 20-28:19; **www.afii.org/tevilah.pdf**] יהיה טהור ונוגע [זען נגע ישעיהו 53:4] בנבלתם יטמא. 37 וכי יפול מנבלתם על-כל-זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא. 38 וכי יותן-מים על-זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם. 39 וכי ימות מן-הבהמה אשר-היא לכם לאכלה הנוגע [זען נגע ישעיהו 53:4] בנבלתה יטמא עד-הערב. 40 והאוכל מנבלתה יכבס בגדיו וטמא עד-הערב והנושא את-נבלתה יכבס בגדיו וטמא עד-הערב. 41 וכל-השרץ השורץ על-הארץ שקץ הוא לא יאכל. 42 כל הולך על-גחון וכל הולך על-ארבע עד כל-מרבה רגלים לכל-השרץ השורץ על-הארץ לא תואכלום כי-שקץ הם. 43 אל-תשקצו את-נפשותיכם בכל-השרץ השורץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם. 44 כי אני ה' אלוקיכם והתקדשתם [זען קרבן חי, רומ' 12:1] והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תטמאו את-נפשותיכם בכל-השרץ הרומש על-הארץ. 45 כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים והייתם קדושים כי קדוש אני. 46 זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרומשת במים ולכל-נפש השורצת על-הארץ. 47 להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל.

[תזריע]

ויק12

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר צו די בני-ישראל, לאמור: אן אִשָּׁה אז זי וועט זרע ווערן, און ילד א זכר,
זאל זי זיין טמאה 7 ימים; אזוי ווי די ימי דער נדה אין איר דוה זאל זי זיין טמא. 3 און אויפן 8טן יום זאל מול ווערן
בשר פון זיין ערלה. 4 און 33 ימים זאל זי ישב אין דעם דמי טהרה; אן כל קודש זאל זי זיך נישט נגע [זען נגע ישעיהו
53:4], און אין המקדש זאל זי נישט בוא, ביז די ימי איר טהרה ווערן מלא. 5 אויב אבער זי וועט ילד א נקבה, זאל זי
זיין טמא 2 שבועים, אזוי ווי אין איר נדה, און 66 ימים זאל זי ישב אין דעם דמי טהרה. 6 און אז די ימים פון איר
טהרה ווערן מלא, ביי א בן אדער ביי א בת, זאל זי ברענגען א כבש בן שנה פאר אן עולה, און א בן יונה, אדער א
תור, פאר א חטאת, צום פתח אוהל-מועד, צום כהן. 7 און ער זאל עס קרב פאר ה', און מאכן כפרה [זען "נזה"
ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי
הימים א 21:17] פאר איר, און זי וועט ווערן טהור פון איר מקור דמים. דאס איז דער תורה פון יולדת, ביי א זכר
אדער ביי א נקבה. 8 און אויב איר יד פארמאגט נישט גענוג אויף א שה, זאל זי לקח 2 תורים, אדער 2 בני יונה,
איינע פאר אן עולה, און איינע פאר א חטאת; און דער כהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה"
ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר איר,
און זי וועט ווערן טהור [זען לוקס 2:22-39].

ויק13

1 און ה' האט דבר צו משהן און צו אהרנען, לאמר: 2 אן אדם, אז אויף דער עור פון זיין בשר וועט זיין א שאת,
אדער א ספחת, אדער א בהרת, און וועט ווערן אויף דער עור פון זיין בשר ווי אן נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] פון
צרעת, זאל ער געבראכט ווערן צו אהרן דער כהן, אדער צו איינעם פון זיין בנים די כהנים. 3 און דער כהן זאל ראה
דעם נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] אויף דער עור פון בשר, און אויב די שער אויפן נגע איז געווארן הפך לבן, און דאס
אויסזען פון דעם נגע איז טיפער פון דער עור פון זיין בשר, איז דאס די נגע פון צרעת; און אז דער כהן וועט אים
ראה, זאל ער אים טמא. 4 אויב אבער דאס איז א בהרת לבנה אויף דער עור פון זיין בשר, און זיין אויסזען איז נישט
טיפער פון דער עור, און די שער אויף אים איז נישט געווארן הפך לבן, זאל דער כהן סגר דעם וואס האט דעם נגע
[זען נגע, ישעיהו 53:8] אויף 7 ימים. 5 און אז דער כהן וועט אים ראה אויפן 7טן יום, און הנה דער נגע [זען נגע,
ישעיהו 53:8] איז עמד ביי זיין אויסזען, דער נגע האט זיך נישט פשה אויף דער עור, זאל אים דער כהן סגר א 2טן
מאל אויף 7 ימים. 6 און אז דער כהן וועט אים ראה אויפן 7טן יום א 2טן מאל, און הנה דער נגע [זען נגע, ישעיהו
53:8] איז כהה, און דער נגע האט זיך נישט פשה אויף דער עור, זאל אים דער כהן טהר; א מספחת איז דאס; און ער
זאל כבס זיינע בגדים, און זיין טהור. 7 אויב אבער מספחת וועט זיך פשה דער גרינד אויף דער עור נאכדעם ווי ער
האט זיך געוויזן צום כהן פאר זיין טהרה, זאל ער זיך ווייזן צום כהן א 2טן מאל. 8 און אז דער כהן וועט ראה, און
הנה דער גרינד האט זיך פשה אויף דער עור, זאל דער כהן אים טמא; צרעת איז דאס. 9 אז די נגע [זען נגע, ישעיהו
53:8] פון צרעת וועט זיין אויף אן אדם, זאל ער געבראכט ווערן צום כהן. 10 און אז דער כהן וועט ראה, און הנה א
שאת לבנה איז אויף דער עור, און זי האט הפך די שער אין לבן, און מחיה פון בשר חי אין דער שאת, 11 איז דאס א
ישן צרעת אויף דער עור פון זיין בשר, און דער כהן זאל אים טמא; ער דארף אים נישט סגר, מחמת ער איז טמא. 12
און אויב פרח וועט פרח די צרעת אויף דער עור, און די צרעת וועט כסה די כל עור פון דעם וואס האט דעם נגע
[זען נגע, ישעיהו 53:8] פון קאפ ביז די רגלים [זען תהילים 22:17], ווו אין כל אונטער די אויגן פון די כהן, 13 איז, אז
דער כהן וועט ראה, און הנה די צרעת האט כסה זיין כל בשר, זאל ער טהר דעם וואס האט דעם נגע [זען נגע,
ישעיהו 53:8]; ער איז אין כל הפך לבן, איז ער טהור. 14 אבער דעם יום וואס עס באווייזט זיך אויף אים בשר חי,
זאל ער ווערן טמא. 15 און אז דער כהן וועט ראה דאס בשר חי, זאל ער אים טמא; בשר חי דאס איז טמא; צרעת
איז דאס. 16 אויב אבער דאס בשר חי וועט ווידער ווערן לבן, זאל ער בוא צום כהן. 17 און אז דער כהן וועט אים
ראה, און הנה דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] איז הפך לבן, זאל דער כהן טהר דעם נגע; ער איז טהור. 18 און א
בשר, אז ביי אים אויף זיין עור וועט זיין א שחין, און ער וועט רפא ווערן [זען רפא, ישעיהו 53:5], 19 און אויף
המקום פון דעם שחין וועט ווערן א שאת, לבנה, אדער א בהרת לבנה אדמדמת, זאל ער באוויזן ווערן צום כהן. 20

און אז דער כהן וועט ראה, און הנה דאס אויסזען דערפון איז שפל פון דער עור, און די שער דערויף איז הפך לבן,
זאל דער כהן אים טמא; די נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] פון צרעת איז דאס, וואס האט פרח אויף דעם שחין. 21 און
אז דער כהן וועט עס ראה, און הנה שער לבן איז דערויף נישטא, און עס איז נישט שפל פון דער עור, און עס איז
כהה, זאל אים דער כהן סגר אויף 7 ימים. 22 אויב אבער פשה וועט עס זיך פשה אויף דער עור, זאל דער כהן אים
טמא; די נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] איז דאס. 23 און אויב בהרת עמד אויף זיין ארט, ער האט זיך נישט פשה, איז
דאס דער צרבת פון דעם השחין און טהר דער כהן. 24 אדער א בשר, אז אויף זיין עור וועט זיין א מכוה פון אש, און
היה מחית מכוה וועט ווערן א לבן אדמדמת אדער א לבן, 25 און ראה איר דער כהן און הנה הפך שער לבן אין
בהרת און מראה עמוק פון העור צרעת הוא אין מכוה פרח און טמא אים דער כהן נגע [זען נגע ישעיהו 53:8] צרעת
דאס. 26 נאר דער כהן וועט עס ראה, און הנה שער לבן איז אויפן בהרת נישטא, און עס איז נישט שפל פון דער
עור, און עס איז כהה, זאל אים דער כהן סגר אויף 7 ימים. 27 און דער כהן זאל אים ראה אויפן 7טן יום; אויב פשה
האט עס זיך פשה אויף דער עור, זאל אים דער כהן טמא; די נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] פון צרעת איז דאס. 28 אויב
אבער דער בהרת עמד אויף זיין ארט, עס האט זיך נישט פשה אויף דער עור, און עס איז כהה, איז דאס א שאת פון
דעם מכוה, און דער כהן זאל אים טהר ווארום דער צרבת המכוה איז דאס. 29 און אן איש אדער אן אִשָּה, אז ביי
זיי וועט זיין א נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] אויפן קאפ אדער אין זקן, 30 און דער כהן וועט ראה דעם נגע [זען נגע,
ישעיהו 53:8], און הנה דאס אויסזען דערפון איז עמוק פון דער עור, און דערויף איז געלע דינע שער, זאל דער כהן
אים טמא; נתק איז דאס, צרעת פון קאפ אדער פון זקן איז דאס. 31 און אז דער כהן וועט ראה דעם נגע פון די
נתק, און הנה זיין אויסזען איז נישט עמוק פון דער עור, און שווארצע שער איז דערויף נישטא, זאל דער כהן סגר
דעם וואס האט דעם נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] פון די נתק, אויף 7 ימים. 32 און אז דער כהן וועט ראה דעם נגע
[זען נגע, ישעיהו 53:8] אויפן 7טן יום, און הנה די נתק האבן זיך נישט פשה, און געלע שער איז דערויף נישטא, און
דאס אויסזען פון די נתק איז נישט עמוק פון דער עור, 33 זאל ער זיך גלח, און די נתק זאל ער נישט גלח; און דער
כהן זאל סגר דעם וואס האט די נתק א 2טן מאל אויף 7 ימים. 34 און אז דער כהן וועט ראה די נתק אויפן 7טן יום,
און הנה די נתק האבן זיך נישט פשה אויף דער עור, און זייער אויסזען איז נישט עמוק פון דער עור, זאל אים דער
כהן טהר; און ער זאל כבס זיינע בגדים, און זיין טהור. 35 אויב אבער פשה וועלן זיך פשה די נתק אויף דער עור נאך
זיין טהרה, 36 און דער כהן וועט אים ראה, און הנה די נתק האבן זיך פשה אויף דער עור, דער כהן נישט זוכן קיין
געלע שער: ער איז טמא. 37 אויב אבער די נתק זיינען עמד ביי זייער אויסזען, און שווארצע שער איז צמח [זען
זכריה 12-6:11 שם משיח] דערויף, זיינען די נתק רפא [זען ישעיהו 53:5]; ער איז טהור, און דער כהן זאל אים טהר.
38 און אן איש אדער אן אִשָּה, אז אויף דער עור פון זייער בשר וועלן זיין בהרות, לבנות בהרות. 39 און דער כהן
ראה, און הנה די בהרות אויף דער עור פון זייער בשר זיינען כהה לבנות, איז דאס א בוהק וואס האט פרח אויף דער
עור; ער איז טהור. 40 און אן איש, אז זיין קאפ וועט מרט, האט ער א קרח; ער איז טהור. 41 און אויב זיין קאפ
וועט מרט צו דער פאה פון זיין פנים, האט ער א גבח; ער איז טהור. 42 אויב אבער אויף דעם קרחת אדער אויף
דעם גבחה וועט זיין א לבן אדמדם נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8], איז דאס א צרעת וואס פרח אויף זיין קרחת אדער
אויף זיין גבחת. 43 און אז דער כהן וועט אים ראה, און הנה די שאת פון דעם נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] איז לבנה
אדמדמה אויף זיין קרחת אדער אויף זיין גבחת, אזוי ווי דאס אויסזען פון צרעת אויף דער עור פון בשר, 44 איז ער
אן איש צרוע; טמא איז ער; פאר טמא זאל אים טמא דער כהן; ער האט די נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] אויף זיין
קאפ. 45 און דער מצורע וואס די נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] איז אויף אים, זיינע בגדים זאלן זיין פרם, און זיין קאפ
זאל זיין פרע, און זיין שפם זאל ער עטה, און טמא; טמא! זאל ער קרא. 46 כל ימים וואס די נגע [זען נגע, ישעיהו
53:8] איז אויף אים, זאל ער זיין טמא; טמא איז ער; בדד זאל ער ישב, מחוץ מחנה זאל זיין זיין מושב. 47 און אז די
נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] צרעת וועט זיין אין א בגד, אין א צמר בגד, אדער אין א פשת בגד, 48 אדער אין שתי,
אדער אין ערב, פון פשת, צי פון צמר, אדער אין אן עור, אדער אין וואסער עס איז מלאכה פון עור; 49 אן דער נגע
[זען נגע, ישעיהו 53:8] וועט זיין גרינלעך אדער רויטלעך אין דעם בגד, אדער אין דעם עור, אדער אין דעם שתי,
אדער אין דעם ערב, אדער אין וואסער עס איז זאך פון עור, איז דאס די נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] צרעת, און עס
זאל באוויזן ווערן צום כהן. 50 און אז דער כהן וועט ראה דעם נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8], זאל ער סגר דאס וואס
האט דעם נגע, אויף 7 ימים. 51 און אז ער וועט ראה דעם נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] אויפן 7טן יום, אז דער נגע
האט זיך פשה אין דעם בגד, אדער אין דעם שתי, אדער אין דעם עבר, אדער אין דעם עור: וואס נאר פאר אן
מלאכה עס איז עשה פון עור: איז דער נגע אן מאר צרעת; טמא איז ער. 52 און מע זאל שרף דעם בגד, אדער דעם
שתי, אדער דעם ערב, פון צמר צי פון פשת, אדער וואס נאר פאר א זאך פון עור וואס דער נגע [זען נגע, ישעיהו
53:8] וועט זיין דעריין; ווייל א מאר צרעת איז דאס; אין אש מוז עס שרף ווערן. 53 אויב אבער דער כהן וועט ראה,

און הנה דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] זיך נישט פשה אין דעם בגד, אדער אין דעם שתי, אדער אין דעם ערב, אדער אין וואסער עס איז זאך פון עור, 54 זאל דער כהן צוה מע זאל כבס דאס וואס דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] איז דערין, און ער זאל עס סגר א 2טן מאל אויף 7 ימים. 55 און אז דער כהן וועט ראה, נאכדעם ווי מע האט כבס דעם נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8], און הנה דער נגע האט נישט הפך זיין אנבליק, הגם דער נגע האט זיך נישט פשה, איז דאס טמא; אין אש זאלסטו עס שרף. אן פחתת איז דאס, סיי דאס איז אויף דער קרחת, סיי אויף דער גבחת. 56 און אויב דער כהן וועט ראה, און הנה דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] איז געווארן כהה נאכדעם ווי מע האט אים כבס, זאל ער אים קרע פון דעם בגד, אדער פון דעם עור, אדער פון דעם שתי, אדער פון דעם ערב. 57 און אויב ער וועט זיך ווידער באווייזן אין דעם בגד, אדער אין דעם שתי, אדער אין דעם ערב, אדער אין וואסער עס איז זאך פון עור: קרח דאס אויס; זאלסטו אין אש שרף דאס וואס דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] איז דערין. 58 און דער בגד, אדער דער שתי, אדער דער ערב, אדער וואסער עס איז זאך פון עור, וואס דו וועסט כבס און דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] וועט זיך סור דערפון, זאל כבס ווערן א 2טן מאל, און זיין טהור. 59 דאס איז דער תורה פון דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] פון צרעת אין א בגד פון צמר אדער פשת, אדער אין שתי, אדער אין ערב, אדער אין וואסער עס איז זאך פון עור, דאס צו טהר, אדער דאס צו טמא.

[מצורע]

ויק14

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דאס זאל זיין דער תורת המצורע אין יום פון זיין טהרה: ער זאל געבראכט ווערן צום כהן. 3 און דער כהן זאל יצא מחוץ מחנה, און אז דער כהן וועט ראה, און הנה די נגע [זען ישעיהו 53:8] צרעת איז רפא [זען ישעיהו 53:5] אויפן מצורע, 4 זאל דער כהן צוה מע זאל לקח פאר דעם וואס מטהר זיך 2 צפרים חיות טהורות, און עץ ארז, און ווערמילרויט, און אזוב. 5 און דער כהן זאל צוה מע זאל שחט איין צפור אין א כלי חרש איבער מים חיים. 6 דעם צפור החיה, איר זאל ער לקח, און דאס עץ ארז, און דאס ווערמילרויט, און דאס אזוב, און טבל [זען נזה אין ישעיהו 52:13-53:12 און נזר און טבל אין במדבר 19 און זען רומ' 6:3, מיר וואס זענען מקוה געטובלט געווארן אין משיח זענען מקוה געטובלט געווארן אין זיין מות און מיר זענען געמאכט טהור דורך אמונה, מלכים ב 5:1-14, ישעיהו 53:4-11; בראשית 15:6] זיי און דעם צפור החיה אין דעם דם הצפור וואס איז שחט געווארן איבערן מים חיים. 7 און ער זאל נזה [זען ישעיהו 52:15] אויף דעם וואס טהר זיך פון דער צרעת, 7 מאל, און אים טהור; און ער זאל שלח דעם צפור החיה אויפן פני השדה. 8 און דער וואס טהר זיך, זאל כבס זיינע בגדים, און גלח זיינע כל שער, און זיך רחץ אין מים, און ווערן טהר; און דערנאך מעג ער בוא אין מחנה, אבער ער זאל ישב מחוץ פון זיין אוהל 7 ימים. 9 און עס זאל זיין אויפן 7טן יום, זאל ער גלח זיינע כל שער, זיין קאפ, און זיין זקן, און די גבות פון זיינע אויגן: זיינע כל שער זאל ער גלח; און ער זאל כבס זיינע בגדים, און רחץ זיין בשר אין מים, און זיין טהר. 10 און אויפן 8טן יום זאל ער לקח 2 כבשים תמימים, און איין כבשה א יאריקע תמימה, און 3/10 סולת פאר א מנחה, בלל מיט שמן, און איין לוג שמן. 11 און דער כהן וואס עמד, זאל טהר דעם איש וואס המטהר זיך, און זיי, פאר ה', ביים פתח אוהל-מועד. 12 און דער כהן זאל לקח איין כבש און אים קרב פאר אן אשם [זען ישעיהו 53:10] מיט דעם לוג שמן, און ער זאל זיי נוף אן תנופה פאר ה'. 13 און ער זאל שחט דעם כבש אין המקום ווו מע שחט דאס חטאת און דאס עולה, אין א מקום קדש; ווייל אזוי ווי דאס חטאת איז דאס אשם [זען ישעיהו 53:10; תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פארן כהן; א קודש קדשים איז דאס. 14 און לקח דער כהן מדם האשם [זען ישעיהו 53:10, אשם פון משיח] און נתן דער כהן על-תנוך אוזן המטהר הימנית ועל-בהן זיין יד הימנית ועל-בהן רגלו הימנית. 15 און דער כהן זאל לקח פון דעם לוג שמן, און יצק אויף דער כף השמאלית פון כהן. 16 און דער כהן זאל טבל [זען נזה אין ישעיהו 52:13-53:12 און נזר און טבל אין במדבר 19 און זען רומ' 6:3, מיר וואס זענען מקוה געטובלט געווארן אין משיח זענען מקוה געטובלט געווארן אין זיין מות און מיר זענען געמאכט טהור דורך אמונה, מלכים ב 5:1-14, ישעיהו 53:4-11; בראשית 15:6] זיין אצבע הימנית אין דעם שמן וואס אויף זיין כף השמאלית, און נזה [זען ישעיהו 52:15] פון דעם שמן מיט זיין אצבע 7 מאל פאר ה'. 17 ומיתר השמן אשר על-כפו יתן דער כהן על-תנוך אזן המטהר הימנית ועל-בהן ידו הימנית ועל-בהן רגלו הימנית על דם האשם [זען האשם פון משיח, ישעיהו 53:10]. 18 און וואס יתר פון דעם שמן וואס אויף דעם כף דער כהן, זאל ער נתן אויפן קאפ פון דעם

מטהר; און דער כהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם
על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פאר ה'. 19 און דער כהן זאל עשה דאס
חטאת, און מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי
צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר דעם מטהר פון זיין טמאה; און דערנאך זאל ער שחט דאס
עולה. 20 און דער כהן זאל עלה דאס עולה און דאס מנחה אויפן מזבח; און דער כהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה"
ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי
הימים א 21:17] פאר אים, און ער וועט זיין טהור. 21 און אויב ער איז דל, און זיין יד נשג נישט, זאל ער לקח איין
כבש, אן אשם, פאר א תנופה, צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח
לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים, און 1/10 סולת בלל מיט שמן,
פאר א מנחה, און א לוג שמן; 22 און 2 תורים, אדער 2 בני יונה, לויט ווי זיין יד נשג; און איינע זאל זיין א חטאת, און
איינע אן עולה. 23 און ער זאל זיי ברענגען אויפן 8טן יום פון זיין טהרה צום כהן, צום פתח אוהל-מועד, פאר ה'. 24
און דער כהן זאל לקח דעם כבש האשם, און דעם לוג השמן, און דער כהן זאל זיי נוף א תנופה פאר ה'. 25 און שחט
את-כבש האשם און לקח דער כהן מדם האשם און נתן על-תנוך אוזן-המטהר הימנית און על-בהן ידו הימנית און
על-בהן רגלו הימנית. 26 און פון דעם שמן זאל דער כהן יצק אויף דער כף השמאלית פון כהן. 27 און דער כהן זאל
נזה [זען ישעיהו 52:15] מיט זיין אצבע הימנית פון דעם שמן וואס אויף זיין כף השמאלית, 7 מאל פאר ה'. 28 און
נתן דער כהן מן-השמן אשר על-כפו על-תנוך אוזן המטהר הימנית ועל-בהן ידו הימנית ועל-בהן רגלו הימנית
על-מקום דם האשם [זען ישעיהו 53:10]. 29 און וואס יתר פון דעם שמן וואס אויף דעם כף דער כהן, זאל ער נתן
אויפן קאפ פון דעם מטהר, צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח
לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פאר ה'. 30 און ער זאל עשה איינע
פון די תורים, אדער פון די בני היונה: פון וואס זיין יד נשג; 31 אזוי ווי זיין יד נשג: איינע פאר א חטאת, און איינע
פאר אן עולה, מיט דעם מנחה; און דער כהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און
כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים צו זיין טהר פאר
ה'. 32 דאס איז דער תורה פון דעם וואס אויף אים איז די נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] צרעת, וואס זיין יד נשג נישט
ביי זיין טהרה. 33 און ה' האט דבר צו משהן און צו אהרנען, לאמור: 34 אז איר וועט בוא אין ארץ כנען וואס איך
נתן אייך פאר אחוזה, און איך וועל נתן א נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] צרעת אין א בית ארץ אחוזתכם, 35 זאל בוא
דער וואס דאס בית געהערט צו אים, און ער זאל נגד דער כהן, לאמור: אזוי ווי א נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] ווייזט
מיר אויס אין בית. 36 און דער כהן זאל צוה מע זאל פנה דאס בית איידער דער כהן וועט בוא ראה דעם נגע [זען
נגע, ישעיהו 53:8], כדי כל וואס אין בית זאל נישט ווערן טמא; און דערנאך זאל דער כהן בוא ראה דאס בית. 37 און
אז ער וועט ראה דעם נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8], און הנה דער נגע אויף די קירות פון בית איז גרינלעכע און
רויטלעכע שקערורה, און זייער אויסזען איז שפל פון דער קיר, 38 זאל דער כהן יצא פון בית אין פתח הבית, און
סגר דאס בית אויף 7 ימים. 39 און דער כהן זאל שוב אויפן 7טן יום, און אז ער וועט ראה, און הנה דער נגע [זען
נגע, ישעיהו 53:8] האט זיך פשה אויף די קירות פון בית, 40 זאל דער כהן צוה מע זאל חלץ די אבנים וואס אויף זיי
איז דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8], און מע זאל זיי שלך מחוץ עיר אין אן מקום טמא. 41 און דאס בית זאל ער
לאזן קצע פון אינעווייניק רונד ארום, און די עפר וואס מע שפך, זאל מען קצה מחוץ עיר אין אן מקום טמא. 42 און
מע זאל לקח אבנים אחרות [זען לוקס 13:6-9], און אריינשטעלן אל תחת יענע האבנים, און מע זאל לקח עפר אחר,
און טוח דאס בית. 43 און אויב דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] וועט שוב און פרח אין בית נאכדעם ווי מע האט
חלץ די אבנים, און נאכן קצה דאס בית, און נאכן טוח, 44 דער כהן וועט בוא און ראה, און הנה דער נגע [זען נגע,
ישעיהו 53:8] האט זיך פשה אין בית, איז דאס א מאר צרעת אין בית; טמא איז דאס. 45 און מע זאל נחץ דאס בית,
זיינע אבנים, און זיין עצים, און די כל עפר פון בית, און יצא מחוץ עיר אין אן מקום טמא. 46 און דער וואס בוא אין
בית כל ימים וואס מע האלט עס סגר, זאל זיין טמא ביזן ערב. 47 און דער וואס שכב אין דעם בית, זאל כבס זיינע
בגדים; און דער וואס אכל אין דעם בית, זאל כבס זיינע בגדים. 48 און אויב בוא וועט בוא הכהן און וועט ראה, און
הנה דער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] האט זיך נישט פשה אין בית נאכן טוח דאס בית, זאל הכהן טהר דאס בית,
ווייל דער נגע האט זיך רפא. 49 און ער זאל לקח אויף צו חָטָא דאס בית, 2 צפרים, און עץ ארז, און ווערמילרויט,
און אזוב. 50 און ער זאל שחט איין צפור אין א כלי חרש איבער מים חיים. 51 און ער זאל לקח דאס עץ ארז, און
דאס אזוב, און דאס ווערמילרויט, און דעם צפור החיה, און ער זאל זיי טבל [זען נזה אין ישעיהו 52:13-53:12
נזר און טבל אין במדבר 19 און זען רומ' 6:3, מיר וואס זענען מקוה געטובלט געווארן אין משיח זענען מקוה
געטובלט געווארן אין זיין מות און מיר זענען געמאכט טהור דורך אמונה, מלכים ב 5:1-14, ישעיהו 53:4-11;

בראשית 15:6] אינעם דם פון דעם הצפר השחוטה [זען מרק' 15:37; משיחיסטים 2:14], און אינעם מים חיים, און נזה [זען ישעיהו 52:15] אויפן בית 7 מאל. 52 און ער זאל חטא דאס בית מיטן דם הצפור, און מיטן מים חיים, און מיטן צפור החיה, און מיטן עץ ארז, און מיטן אזוב, און מיטן ווערמילרויט. 53 און ער זאל שלח דעם צפור החיה מחוץ עיר אויפן פני השדה; און ער זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר בית, און עס וועט זיין טהור. 54 דאס איז דער תורה פאר כל נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] צרעת, און פאר נתק, 55 און פאר צרעת פון א בגד, און פאר א בית, 56 און פאר א שאת, און פאר א ספחת, און פאר א בהרת; 57 כדי צו לערנען ווען עס איז טמא, און ווען עס איז טהור. דאס איז דער תורת הצרעת.

ויק15

1 און ה' האט דבר צו משהן און צו אהרנען, לאמור: 2 דבר צו די בני-ישראל, און איר זאלט אמר צו זיי: איש איש, אז ער וועט זיין זוב פון זיין בשר, איז זיין זוב טמא. 3 און דאס זאל זיין זיין טמאה אין זיין זוב: סיי זיין בשר ריר מיט זיין זוב, סיי זיין בשר איז חתם פון זיין זוב, איז דאס זיין טמאה. 4 איטלעך משכב וואס ער שכב דערויף מיט זוב, זאל זיין טמא, און כל הכלי וואס ער וועט דערויף ישב, זאל זיין טמא. 5 און אן איש וואס וועט זיך נגע [זען ישעיהו 53:4] אן זיין משכב, זאל כבס זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 6 און דער וואס ישב אויף א זאך וואס דער זוב איז דערויף ישב, זאל כבס זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 7 און דער וואס נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] זיך אן דעם בשר פון זוב, זאל כבס זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 8 און אז דער פון זוב וועט רקק אויף א טהור, זאל יענער כבס זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 9 און כל מרכב וואס דער פון זוב וועט רכב דערויף, זאל זיין טמא. 10 און כל וואס נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] זיך אן וואס עס איז געווען אונטער אים, זאל זיין טמא ביזן ערב; און דער וואס נשׂא עס, זאל כבס זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 11 און כל וואס דער פון זוב וועט זיך אן אים נגע, אווו ער האט נישט שטף זיינע יד אין מים [אין א מקוה, זען ויקרא 4:6], זאל כבס זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 12 און א כלי חרש וואס דער פון זוב וועט זיך אן איר נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8], זאל שבר ווערן; און כל כלי עץ זאל שטף ווערן אין מים. 13 און אז דער פון זוב וועט טהר ווערן פון זיין זוב, זאל ער זיך ספר 7 ימים פאר זיין טהרה, און כבס זיינע בגדים, און רחץ זיין בשר אין מים חיים, און זיין טהור. 14 און אויפן 8טן יום זאל ער זיך לקח 2 תורים, אדער 2 בני יונה, און ער זאל בוא פאר ה' צום פתח אוהל-מועד, און זיי נתן צום כהן. 15 און הכהן זאל זיי עשה איינע א חטאת, און איינע אן עולה, און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פאר ה' וועגן זיין זוב. 16 און אן איש, אז פון אים וועט יצא א שכבת זרע, זאל ער רחץ אין מים זיין כל בשר, און זיין טמא ביזן ערב. 17 און כל בגד, און כל עור, וואס דערויף וועט זיין שכבת זרע, זאל כבס ווערן אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 18 און אן אִשָׁה, אז אן איש וועט שכב מיט איר א שכבת זרע, זאלן זיי זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 19 און אן אִשָׁה, אז זי וועט זיין זבה: דם וועט זיין איר זוב פון איר בשר: זאל זי 7 ימים זיין אין איר נדה, און כל וואס נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] זיך אן איר, זאל זיין טמא ביזן ערב. 20 און כל וואס זי וועט שכב דערויף אין איר נדה, זאל זיין טמא; און כל וואס זי וועט ישב דערויף, זאל זיין טמא. 21 און כל וואס נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] זיך אן איר משכב, זאל כבס זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 22 און כל וואס נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] זיך אן עפעס א זאך וואס זי ישב דערויף, זאל כבס זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 23 אפילו אויב ער איז אויף דעם משכב אדער אויף דער כלי וואס זי ישב דערויף, ווען ער נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] זיך אן דעם אן, זאל ער זיין טמא ביזן ערב. 24 און אויב שכב וועט שכב מיט איר אן איש, און איר נדה וועט זיין אויף אים, זאל ער זיין טמא 7 ימים, און כל משכב וואס ער וועט שכב דערויף, זאל זיין טמא. 25 און אן אִשָׁה, אז איר יזוב וועט זוב ימים רבים, נישט אין דער צייט פון איר נדה, אדער זי וועט זיין זוב איבער דער צייט פון איר נדה, זאל זי כל ימים פון איר זוב פון איר טמאה זיין אזוי ווי אין די ימים פון איר נדה; זי איז טמאה [זען מתי 9:20]. 26 איטלעך משכב וואס זי וועט שכב דערויף כל ימי איר זוב, זאל איר זיין אזוי ווי דאס משכב פון איר נדה; און איטלעכע זאך וואס זי וועט ישב דערויף, זאל זיין טמא אזוי ווי די טמאה פון איר נדה. 27 און כל וואס נגע [זען נגע, ישעיהו 53:8] זיך אן זיי אן, זאל ווערן טמא; און ער זאל כבס זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 28 און אז זי ווערט טהרה פון איר זוב, זאל זי זיך ספר 7 ימים, און דערנאך זאל זי זיין טהור .29 און אויפן 8טן יום זאל זי זיך לקח 2 תורים, אדער 2 בני יונה, און זיי ברענגען צום כהן, צום פתח אוהל-מועד. 30 און הכהן

זאל עשה איינע א חטאת, און איינע אן עולה, און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר איר פאר ה' וועגן איר זוב טמאה. 31 אזוי איר זאלט נזר די בני-ישראל פון זייער טמאה, כדי זיי זאלן נישט מות דורך זייער טמאה, אז זיי וועלן טמא מיין משכן וואס איז צווישן זיי. 32 דאס איז דער תורה הזב, און פון דעם וואס פון אים יצא א שכבת זרע, צו ווערן טמא דורך דעם; 33 און פון דער דוה אין איר נדה, און פון דעם וואס איז זוב מיט זיין זוב, סיי א זכר, און סיי א נקבה; און פון אן איש וואס וועט שכב
מיט א טמאה.

[אחרי]

ויק16

1 און ה' האט דבר צו משהן נאכדעם מות פון 2 בני אהרן, ווען זיי האבן קרב פאר ה', און זיינען מות; 2 און ה' האט אמר צו משהן: דבר צו אחיך אהרנען, אז ער זאל נישט בוא צו כל צייט אין הקודש אינעווייניק פון פרוכת, פארן הכפורת [זען רומ' 29-3:19] וואס איבערן הארון, כדי ער זאל נישט מות; ווייל איך באווייז זיך אין ענן איבערן הכפורת. 3 דערמיט זאל אהרן בוא אין הקודש: מיט א פר בן בקר פאר א חטאת, און אן איל פאר אן עולה. 4 א כתונת בד קודש [זען יוח' 19:23] זאל ער לבש, און לייענענע מכנס זאלן זיין אויף זיין בשר, און מיט א לייענענעם אבנט זאל ער זיך חגר, און מיט א לייענענער מצנפת זאל ער זיך צנף; בגדי הקודש זיינען דאס, און ער זאל רחץ זיין בשר אין מים, און זיי לבש. 5 און פון דער עדת בני-ישראל זאל ער לקח 2 שעירי עזים פאר א חטאת, און איין איל פאר אן עולה. 6 און אהרן זאל קרב דעם פר החטאת וואס פאר אים, און ער זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר זיך און פאר זיין בית. 7 און ער זאל לקח די 2 שעירים, און זיי עמד פאר ה' ביים פתח אוהל-מועד. 8 און אהרן זאל נתן אויף 2 שעירים גורלות, איין גורל פאר ה', און איין גורל פאר עזאזל. 9 און אהרן זאל קרב דעם שעיר וואס אויף אים איז עלה דער גורל פאר ה', און אים עשה פאר א חטאת. 10 און דער שעיר וואס אויף אים איז עלה דער גורל פאר עזאזל, זאל עמד חי פאר ה', צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים, אים שלח צו עזאזל אין המדבר. 11 און אהרן זאל קרב דעם פר החטאת וואס פאר אים, און מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר זיך און פאר זיין בית; און ער זאל שחט דעם פר החטאת וואס פאר אים. 12 און ער זאל לקח מלא מחתה פייערקוילן פון גחלת פון דעם מזבח, פון פאר ה', און זיינע חופן מלא קטורת סמים [סם] דקה [דק], און ברענגען אינעווייניק פון פרוכת. 13 און ער זאל נתן דעם קטורת אויפן אש פאר ה', און דער ענן פון דעם קטורת זאל כסה דעם כפורת [זען רומ' 29-3:19] וואס איבערן העדות, כדי ער זאל נישט מות. 14 און ער זאל לקח פון דעם דם פון פר, און נזה [זען ישעיהו 52:15] מיט זיין אצבע על פני הכפורת [זען רומ' 29-3:19] צו קדמה; און פארן הכפורת זאל ער נזה [זען ישעיהו 52:15] פון דעם דם 7 מאל מיט זיין אצבע. 15 און ער זאל שחט דעם שעיר החטאת וואס פארן עם, און ברענגען זיין דם אינעווייניק פון פרוכת, און עשה מיט זיין דם אזוי ווי ער האט עשה מיט דעם דם פון הפר, און עס נזה [זען ישעיהו 52:15] אויפן כפורת און פארן הכפורת [זען רומ' 29-3:19]. 16 און ער זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר הקודש פון וועגן די טמאהן פון די בני-ישראל, און פון וועגן זייערע פשעים [זען פשע, ישעיהו 53:5] אין כל זייערע חטאים; און אזוי זאל ער עשה צום אוהל-מועד וואס שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] ביי זיי אין מיטן פון זייערע טמאהן. 17 און כל אדם זאל נישט זיין אין אוהל-מועד, ווען ער בוא צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אין הקודש, ביז ער יצא. און ער זאל מאכן כפרה פאר זיך, און פאר זיין בית, און פאר דער כל קהל ישראל [זען ישעיהו 53:6]. 18 און ער זאל יצא צום מזבח וואס פאר ה', און מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים; און ער זאל לקח פון דעם דם פון פר, און פון דעם דם פון שעיר, און נתן

אויף די קרנות פון מזבח רונד ארום. 19 און ער זאל נזה [זען ישעיהו 52:15] אויף אים פון דעם דם מיט זיין אצבע 7
מאל, און אים טהר, און אים קדש פון די טמאהן פון די בני-ישראל. 20 און אז ער וועט כלה פון צו מאכן כפרה [זען
"נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען
דברי הימים א 21:17] פאר הקודש, און פאר אוהל-מועד, און פאר מזבח, זאל ער קרב השעיר החי. 21 און אהרן
זאל סמך זיינע 2 ידים אויפן קאפ פון השעיר החי, און זיך מתוודה זיין איבער אים אויף כל עוון פון די בני-ישראל,
און אויף כל זייערע פשעים אין כל זייערע חטאים; און ער זאל זיי נתן אויפן קאפ פון דעם שעיר, און אים שלח דורך
דער יד פון אן איש עתי אין מדבר. 22 און דער שעיר זאל נשׂא [זען נשׂא, ישעיהו 53:12] אויף זיך כל זייערע עוון אין
אן ארץ גזרה; און ער זאל שלח דעם שעיר אין דער מדבר. 23 און אהרן זאל בוא אין אוהל-מועד, און פשט די
ליינענע בגדים וואס ער האט לבש ביי זיין בוא אין הקודש, און ער זאל זיי דארטן נוח. 24 און ער זאל רחץ זיין בשר
אין מים אין א מקום קדש, און לבש זיינע בגדים, און יצא, און עשה זיין עולה און דאס עולת העם, און מאכן כפרה
[זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4,
זען דברי הימים א 21:17] פאר זיך און פאר העם. 25 און דאס חלב פון דעם חטאת זאל ער קטר אויפן מזבח. 26
און דער וואס שלח דעם שעיר צו עזאזל, זאל כבס זיינע בגדים, און רחץ זיין בשר אין מים, און דערנאך מעג ער בוא
אין מחנה. 27 און דעם פר החטאת, און דעם שעיר החטאת, וואס זייער דם איז געבראכט געווארן, צו מאכן כפרה
[זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4,
זען דברי הימים א 21:17] אין הקודש, זאל מען יצא מחוץ מחנה, און שרף אין אש זייערע עורות, און זייער בשר, און
זייער פרש. 28 און דער וואס שרף זיי, זאל כבס זיינע בגדים, און רחץ זיין בשר אין מים, און דערנאך מעג ער בוא
אין מחנה. 29 און דאס זאל אייך זיין צום חוקת עולם: אין 7טן חודש, אין 10טן יום פון חודש, זאלט איר ענה
נפשותיכם, און כל מלאכה זאלט איר נישט עשה, סיי דער אזרח, און סיי דער גר וואס גור זיך אויף צווישן אייך. 30
ווייל אין דעם דאזיקן יום וועט מען מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון
משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אייך, אייך צו טהר; פון כל
חטואתיכם וועט איר טהר ווערן פאר ה'. 31 א שבת שבתון איז דאס פאר אייך, און איר זאלט ענה נפשותיכם; א
חוקת עולם. 32 און דער כהן וואס מע וועט אים משח, און וואס מע וועט מלא זיין ידים צו כהן תחת אביו, זאל
מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק,
תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]; און ער זאל לבש די ליינענע בגדים, די בגדי הקודש. 33 און ער זאל מאכן
כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים
110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר קדש הקודש, און מאכן כפרה פאר אוהל-מועד; גם פאר מזבח זאל ער מאכן
כפרה פאר הכהנים און פאר כל עם הקהל. 34 און דאס זאל אייך זיין צום חוקת עולם, צו מאכן כפרה [זען "נזה"
ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי
הימים א 21:17] פאר די בני-ישראל פון וועגן כל זייערע חטאת, איין מאל אין שנה. און ער האט עשה אזוי ווי ה'
האט צוה משהן.

ויק17

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר צו אהרנען, און צו זיין בנים, און צו כל בני-ישראל, און זאלסט אמר צו
זיי: דאס איז די דבר וואס ה' האט צוה, לאמור: 3 איש איש פון דעם בית ישראל וואס וועט שחט א שור, אדער א
כבש, אדער אן עז, אין מחנה, אדער וואס וועט שחט מחוץ מחנה, 4 און צום פתח אוהל-מועד האט ער עס נישט
געבראכט, צו קרב פאר א קרבן צו ה', פארן משכן ה', זאל עס ווי דם חשב יענעם איש; שפך דם האט ער; און יענער
איש זאל כרת [זען משיח כרת, דניאל 9:26] ווערן פון צווישן עמו. 5 כדי די בני-ישראל זאלן ברענגען זייערע זבחים,
וואס זיי זבח על פני השדה: זיי זאלן זיי ברענגען צו ה', צום פתח אוהל-מועד, צום כהן, און זיי זבח זבחי שלמים צו
ה'. 6 און הכהן זאל זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער
איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און
פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה,
ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] הדם על מזבח פון ה', ביים פתח
אוהל-מועד, און קטר דאס חלב פאר א ריח ניחוח צו ה'. 7 און זיי זאלן מער נישט זבח זייערע זבחים צו די שעירים
(שדים), וואס זיי זיינען זנה נאך זיי. א חוקת עולם זאל דאס זיי זיין אויף זייערע דור-דורות. 8 און זאלסט אמר צו זיי:
איש איש פון דעם בית ישראל, אדער פון דעם גר וואס וועט זיך גור צווישן זיי, וואס וועט עלה אן עולה אדער א

זבח, 9 און צום פתח אוהל-מועד וועט ער עס נישט ברענגען, דאס צו עשה צו ה', יענער איש זאל כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון עמו. 10 און איש איש פון דעם בית ישראל, אדער פון דעם גר וואס גור זיך אויף צווישן אייך, וואס וועט אכל כל דם, וועל איך נתן מיין פנים קעגן דעם נפש וואס אכל הדם, און איך וועל אים כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואין לו; ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון צווישן עמו. 11 כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתיו לכם על-המזבח לכפר על-נפשתיכם: כי-הדם הוא בנפש יכפר [זכריה 9:11; תהילים 50:5; ישעיהו 53:5; מתי 26:28; ירמיהו 31:31-34; הדרך המשיחיסטים 9:12,22,26; רומ' 4:25]. 12 דעריבער אמר איך צו די בני-ישראל: כל נפש פון אייך זאל נישט אכל דם; גם דער גר וואס גור זיך אויף צווישן אייך, זאל נישט אכל דם. 13 און איש איש פון די בני-ישראל, אדער פון דעם גר וואס גור זיך אויף צווישן אייך, וואס וועט צוד א ציד חיה אדער אן עוף וואס מעג אכל ווערן, זאל שפך זיין דם, און עס כסה מיט עפר. 14 ווייל דאס נפש כל בשר: זיין דם דאס איז זיין נפש; דעריבער אמר איך צו די בני-ישראל: דם פון כל בשר זאלט איר נישט אכל, ווייל דאס נפש פון כל בשר דאס איז זיין דם; כל וואס אכל עס, זאל כרת ווערן. 15 און כל נפש וואס וועט אכל נבלה אדער טרפה, סיי דער אזרח, און סיי דער גר, זאל כבס זיינע בגדים, און רחץ אין מים, און זיין טמא ביזן ערב, און ווערן טהר. 16 און אויב ער וועט זיי נישט כבס, און זיין בשר נישט רחץ, וועט ער נשא זיין עוון [זען ישעיהו 53:6,11].

ויק18

1 און' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר צו די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: איך בין ה' אלוקיכם. 3 אזוי ווי די מעשה פון ארץ מצרים וואס איר זייט דערין ישב, זאלט איר נישט עשה; און אזוי ווי די מעשה פון ארץ כנען, וואס איך ברענג אייך אהין, זאלט איר נישט עשה; און אין זייערע חוקות זאלט איר נישט הלך. 4 מיינע משפטים זאלט איר עשה, און מיינע חוקות זאלט איר זיין שומר איבער צו הלך אין זיי; איך בין ה' אלוקיכם. 5 ושמרתם את-חוקותי ואת-משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה' [זען רומ' 3:10; 10:4-13; גלט' 3:12-14; לוקס 10:28; זען תורה איז דרך חיים פאר המשיחיסטים, זען מה"ש 21:20, תורה איז נישט דרך חיים פאר דער איש וואס איז פעלנדיק משיחס כפרה און זיין גאולה, זען ישעיה 53:11; גלט' 2:21]. 6 איש איש זאלט נישט קרב אל כל שְׁאֵר בשר זיינער, לגלות ערוה: איך בין ה'. 7 די ערוה פון אביך, און די ערוה פון אמך, זאלסטו נישט גלה: זי איז אמך, טארסטו נישט גלה איר ערוה. 8 די ערוה פון אשת אביך זאלסטו נישט גלה; די ערוה פון אביך איז דאס. 9 די ערוה פון אחותך בת אביך, אדער בת אמך, געבארן אין בית, אדער געבארן חוץ: זייער ערוה זאלסטו נישט גלה. 10 די ערוה פון דיין בת בנך, אדער פון דיין בת בתך: זייער ערוה זאלסטו נישט גלה, ווייל דיין ערוה זיינען זיי. 11 די ערוה פון דער בת אשת אביך, געבארן פון דיין אב: זי איז אחיך, זאלסטו נישט גלה איר ערוה. 12 די ערוה פון אחות אביך זאלסטו נישט גלה; דיין שְׁאֵר אביך איז זי. 13 די ערוה פון אחות אמך זאלסטו נישט גלה, ווייל דיין שְׁאֵר אמך איז זי. 14 די ערוה פון אח אביך זאלסטו נישט גלה: צו זיין אִשָּׁה זאלסטו נישט קרב; דיין דדה איז זי. 15 די ערוה פון דיין שנור זאלסטו נישט גלה; דיין אשת בנך איז זי, טארסטו נישט גלה איר ערוה. 16 די ערוה פון אשת אחיך זאלסטו נישט גלה; די ערוה פון אחיך איז דאס. 17 די ערוה פון אן אִשָּׁה מיט איר בת זאלסטו נישט גלה. איר בת בנה, אדער בת בתה, זאסלטו נישט לקח צו גלה איר ערוה; אירע שארה זיינען זיי, איז דאס זמה. 18 און אן אִשָּׁה צו איר אחות זאלסטו נישט לקח צו זיין א צרר, צו גלה איר ערוה לעבן יענער ביי איר לעבן. 19 און צו אן אִשָּׁה אין דער נדה פון איר טמאה זאלסטו נישט קרב צו גלה איר ערוה. 20 און מיט דער אִשָּׁה פון דיין עמית זאלסטו נישט האבן א שכובת זרע, זיך צו טמא מיט איר. 21 און פון זרעך זאלסטו נישט נתן אויף להעביר [עבר] צו מולך, און זאלסט נישט חלל דעם שם אלוקיך: איך בין ה'. 22 און מיט א זכר זאלסטו נישט שכב אזוי ווי מע שכב מיט אן אִשָּׁה; א תועבה איז דאס. 23 און מיט כל בהמה זאלסטו נישט נתן שכובת, זיך צו טמא מיט איר; און אן אִשָּׁה זאל נישט עמד פאר א בהמה צו רבע מיט איר; א תבל איז דאס. 24 איר זאלט אייך נישט טמא מיט כל די דאזיקע, מחמת מיט כל די דאזיקע האבן זיך טמא די גוים וואס איך שלח פון פאר אייך. 25 און הארץ איז געווארן טמא, דעריבער איך האב זיך פקד איר עוון אויף איר, און הארץ האט קיא אירע יושבים. 26 דעריבער זאלט איר זיין שומר איבער מיינע חוקות און מיינע משפטים, און איר זאלט נישט עשה פון כל די דאזיקע תועבות, סיי דער אזרח, און סיי דער גר וואס גור זיך אויף צווישן אייך: 27 ווייל כל די דאזיקע תועבות האבן עשה די אנשי הארץ וואס פאר אייך, און הארץ איז געווארן טמא 28 כדי הארץ זאל אייך נישט קיא, אז איר וועט עס טמא, אזוי ווי עס האט קיא הגוי וואס פאר אייך. 29 מחמת כל וואס וועט עשה פון כל די דאזיעק תועבות: די נפשות וואס עשה עס, זאלן כרת [זען ישעיהו 53:8; דניאל 9:26] ווערן פון צווישן זייער עם. 30 און איר זאלט זיין שומר איבער מיין משמרת, נישט צו עשה פון די חוקות התועבות [זען מה"ש 21:20-25] וואס זיינען עשה געווארן פאר אייך, און איר זאלט אייך נישט

טמא מיט זיי: איך בין ה' אלוקיכם.

[קדושים]

ויק19

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר צו דער כל עדת בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: קודשים זאלט איר
זיין, ווייל איך ה' אלוקיכם בין קדוש. 3 איר זאלט איש האבן ירא פאר אמו און אביו, און מיינע שבתות זאלט איר
זיין שומר איבער: איך בין ה' אלוקיכם. 4 איר זאלט אייך נישט פנה צו די אלילים, און אלוקי מסכה זאלט איר אייך
נישט עשה: איך בין ה' אלוקיכם. 5 און אז איר וועט זבח זבח שלמים צו ה', זאלט איר עס זבח אז לרצונכם [זען
ישעיהו 53:11, משיחס זבח פאר לרצונכם איז רצה ווערן, זען בראשית 1:13; און עס איז געווען ערב, און עס איז
געווען בקר, 3טן יום, יום שלישי און משיח איז הבכורים פון תחית המתים; זע ויקרא 23:11; ניסן 16, 3793 פסח
קורבן שה משיח ישעיהו 53:7 לרצונכם; זען דניאל 9:25-26]. 6 אין דעם יום אייער זבח זאל עס אכל ווערן, און אויף
מחר; און וואס יתר איבער ביז אויפן 3טן יום, זאל אין אש שרף ווערן. 7 און אויב אכל וועט עס אכל ווערן אויפן
3טן יום, איז דאס א פגול; עס וועט נישט רצה ווערן. 8 און דער וואס אכל דאס, וועט נשׂא זיין עוון [זען ישעיהו
53:11-12], ווייל א קודש פון ה' האט ער חלל; און יענע נפש זאל כרת ווערן [זען דניאל 9:26] פון איר עם. 9 און אז
איר קצר דעם קציר פון ארצכם, זאלסטו נישט כלה פאה פון דיין שדה, און דעם לקט פון דיין קציר זאלסטו נישט
לקט. 10 און דיין כרם זאלסטו נישט עלל ריין, און דאס פרט פון דיין כרם זאלסטו נישט לקט; פארן עני און פארן
גר זאלסטו זיי עזב: איך בין ה' אלוקיכם. 11 איר זאלט נישט גנבען, און איר זאלט נישט כחש, און איר זאלט נישט
שקר איינער דעם אנדערן. 12 און איר זאלט נישט שווערן ביי שמי צום שקר, און חלל דעם שם פון אלוקיך: איך בין
ה'. 13 זאלסט נישט עשק דיין רֵעַ, און נישט גזל. זאלסט נישט לאזן לון דעם לוין פון א שכיר ביי דיר ביז אין דער
בוקר. 14 זאלסט נישט קלל א חרש, און פאר אן עור זאלסטו נישט נתן א מכשול; און זאלסט מורא האבן פאר
אלוקיך: איך בין ה'. 15 איר זאלט נישט עשה אן עול משפט; זאלסט נישט נשא דעם פני דל, און נישט הדר דעם פני
גדול; מיט צדק זאלסטו שפט דיין עמית. 16 זאלסט נישט הלך רכיל צווישן עמך; זאלסט נישט עמד ביי דעם דם
פון דיין רֵעַ: איך בין ה'. 17 זאלסט נישט שנא אחיך אין לבבך; יכח זאלסטו יכח דיין עמית, כדי זאלסט נישט נשׂא
מיט אים חטא. 18 זאלסט זיך נישט נוקם זיין, און נישט נטר א שנאה אויף די בני-עמך; ואהבת לרעך כמוך; אני ה'.
19 מיינע חוקות זאלט איר זיין שומר איבער. דיין בהמה זאלסטו נישט רבא כלאים; דיין שדה זאלסטו נישט תזרע
כלאים; און א בגד פון כלאים שעטנז, זאל נישט עלה אויף דיר. 20 און אז אן איש וועט שכב מיט אן אִשָׁה שכבת
זרע, און זי איז א שפחה וואס איז חרף פאר אן איש, אבער פדה איז זי נישט פדה געווארן, און חופשה איז איר נישט
נתן געווארן, זאל זיין א בקורת; זיי זאלן נישט מות ווערן, ווייל זי איז נישט חופשה געווארן. 21 און ער זאל ברענגען
זיין אשם צו ה', צום פתח אוהל-מועד; אן איל אשם. 22 און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און
"נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר
אים מיט דעם איל האשם פאר ה', וועגן זיין חטאת וואס ער האט חטא; און אים וועט סלח ווערן פאר זיין חטאת
וואס ער האט חטא. 23 און אז איר וועט בוא אין הארץ, און וועט נטע כל עץ מאכל, זאלט ערלתם ערלתו זייער פרי;
3 שנה זאל עס אייך זיין ערלה, עס זאל נישט אכל ווערן. 24 און אויפן 4טן שנה זאל זייער כל פרי זיין קודש פאר א
הלול צו ה'. 25 און אויפן 5טן שנה מעגט איר אכל זייער פרי, כדי אייך זאל יסף זייער תבואה: איך בין ה' אלוקיכם.
26 איר זאלט נישט אכל מיטן דם. איר זאלט נישט נחש און נישט ענן. 27 איר זאלט נישט נקף רונד די פֵּאָה פון
אייער קאפ; און זאלסט נישט שחת די פֵּאָה פון דיין זקן. 28 און שרט פאר נפש זאלט איר נישט נתן אויף אייער
בשר, און א כתובת קעקע זאלט איר אויף זיך נישט נתן: איך בין ה'. 29 זאלסט נישט חלל דיין בת זי צו זנה, כדי
הארץ זאל נישט זנה ווערן, און הארץ מלא ווערן מיט זמה. 30 מיינע שבתות זאלט איר זיין שומר איבער, און פאר
מיין מקדש זאלט איר ירא: איך בין ה'. 31 איר זאלט אייך נישט פנה צו אוב, און ביי ידעונים זאלט איר נישט בקש,
זיך צו טמא מיט זיי: איך בין ה' אלוקיכם. 32 פאר א שיבה זאלסטו קום, און זאלסט הדר דעם פנים פון א זקן, און
מורא האבן פאר אלוקיך: איך בין ה'. 33 און אז ביי דיר וועט זיך גור א גר אין ארצכם, זאלסטו אים נישט ינה. 34
אזוי ווי אזרח פון אייך זאל אייך זיין דער גר וואס גור זיך אויף ביי אייך; און זאלסט אים אהב האבן אזוי ווי זיך

אליין; ווייל גרים זייט איר געווען אין ארץ מצרים: איך בין ה' אלוקיכם. 35 איר זאלט נישט עשה עול אין משפט,
אין מדה, אין משקל, אדער אין משורה. 36 א מואזן צדק, אבני צדק, אן איפה צדק, און א הין צדק, זאל ביי אייך
זיין: איך בין ה' אלוקיכם, וואס האב אייך יצא פון ארץ מצרים. 37 און איר זאלט זיין שומר איבער כל מיינע חוקות,
און כל מיינע משפטים, און זיי עשה: איך בין ה'.

ויק20

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 זאלסטו אמר צו די בני-ישראל: איש איש פון די בני-ישראל, אדער פון דעם
גר וואס גור זיך אין ישראל, וואס וועט נתן פון זיין בנים צו זרע, זאל מות יומת ווערן; העם הארץ זאל אים רגם מיט
אבנים. 3 און איך וועל נתן מיין פנים קעגן יענעם איש, און וועל אים כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואֵין לו;
ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון צווישן עמו, ווייל ער האט נתן פון זרעו צו מולך, כדי צו טמא מיין
מקדש, און צו חלל שם קדשי. 4 און אויב עלם וועט עלם העם הארץ זייערע אויגן פון יענעם איש, ווען ער נתן פון
זרעו צו מולך, אים נישט צו המית (מות), 5 וועל איך שום מיין פנים קעגן יענעם איש, און קעגן זיין משפחה, און איך
וועל אים, און כל וואס זיינען זנה נאך אים צו זיין זנה נאך מולך, כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואֵין לו; ישעיהו
53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון צווישן זייער עם. 6 און די נפש וואס וועט זיך פנה צו אוב און צו ידעונים, צו
זיין זנה נאך זיי, וועל איך נתן מיין פנים קעגן יענער נפש, און וועל אים כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואֵין לו;
ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון צווישן עמו. 7 און איר זאלט אייך קדש, און זיין קדושים, ווייל איך
בין ה' אלוקיכם. 8 און איר זאלט זיין שומר איבער מיינע חוקות און זיי עשה: איך בין ה' וואס קדש אייך. 9 ווייל איש
איש וואס וועט קלל זיין אב אדער אמו, זאל מות יומת ווערן; אביו אדער זיין אם האט ער קלל, זיין דם אויף אים!
10 און אן איש וואס וועט נאף זיין מיט אן אשת-איש, אז ער וועט נאף זיין מיט אשת רֵעַ פון אים, זאל מות יומת
ווערן, אי דער נואף, אי די נואפת. 11 און אן איש, אז ער וועט שכב מיט אשת אביו, האט ער די ערוה פון אביו גלה;
מות מות ווערן זאלן זיי ביידע; זייער דם אויף זיי! 12 און אז אן איש וועט שכב מיט זיין שנור, זאלן זיי מות יומת
ווערן ביידע; א תבל זיינען זיי עשה, זייער דם אויף זיי! 13 און אז אן איש וועט שכב מיט א זכר אזוי ווי מע שכב מיט
אן אִשָׁה, האבן זיי ביידע אן תועבה עשה; מות זאלן זיי מות ווערן; זייער דם אויף זיי! 14 און אז אן איש וועט לקח אן
אִשָׁה מיט איר אם, איז דאס א זמה; אין אש זאל מען שרף אי אים, אי זיי, כדי עס זאל נישט זיין קיין זמה צווישן
אייך. 15 און אן איש וואס וועט נתן שכבת מיט א בהמה, זאל ער מות יומת ווערן, און די בהמה זאלט איר הרג. 16
און אז אן אִשָׁה וועט קרב צו וואסער עס איז בהמה צו רבע מיט איר, זאלסטו הרג אי די אִשָׁה, אי די בהמה; מות
מוזן זיי מות ווערן, זייער דם אויף זיי! 17 און אז אן איש וועט לקח אחות, בת אביו, אדער זיין בת אמו, און ער וועט
ראה איר ערוה, און זי וועט ראה זיין ערוה, איז דאס א שאנד, און זיי זאלן כרת [זען דניאל 9:26 משיח איז כרת און
נישט פאר זיך, אבער כרת פאר ישעיהו און זיין עם, זען ישעיה 53:8] ווערן פאר די אויגן פון די בנים פון זייער עם;
די ערוה פון אחות האט ער גלה, זאל ער נשׂא זיין עוון. 18 און אז אן איש וועט שכב מיט אן אִשָׁה אין איר דוה, און
וועט גלה איר ערוה: ער האט ערה איר מקור, און זי האט גלה דעם מקור פון איר דם, זאלן זיי ביידע כרת [זען
דניאל 9:26 משיח איז כרת און נישט פאר זיך, אבער כרת פאר ישעיהו און זיין עם, זען ישעיה 53:8] ווערן פון צווישן
זייער עם. 19 און די ערוה פון אחות אמך, אדער פון אחות אביך, זאלסטו נישט גלה; ווייל זיין שְׁאֵר ערה ער; זיי זאלן
נשׂא זייער עוון. 20 און אז אן איש וועט שכב מיט זיין דודה, האט ער די ערוה פון זיין דוד גלה; זיי זאלן נשׂא זייער
חטא; ערירים [ערירי] זאלן זיי מות. 21 און אז אן איש וועט לקח אשת אחיו, איז דאס אן נדה; די ערוה פון אחיו
האט ער גלה; ערירים [ערירי] זאלן זיי היה. 22 און איר זאלט זיין שומר איבער כל מיינע חוקות, און כל מיינע
משפטים, און זיי עשה, כדי הארץ וואס איך ברענג אייך אהין, זיך צו ישב דרינען, זאל אייך נישט קיא. 23 און איר
זאלט נישט הלך אין די חוקות פון הגוי וואס איך שלח פון פאר אייך; ווייל דאס אלץ האבן זיי עשה, און איך האב
מיך קוץ מיט זיי. 24 און איך האב אמר צו אייך: איר וועט ירש זייער אדמה, און איך וועל זי אייך נתן זי צו ירש: אן
ארץ זבת חלב ודבש. איך בין ה' אלוקיכם וואס האב אייך בדל פון די עמים. 25 דעריבער זאלט איר בדל צווישן
בהמה טהורה און טמאה, און צווישן דעם עוף טמא און הטהור, און איר זאלט נישט שקץ נפשותיכם מיט א בהמה,
אדער מיט אן עוף, אדער מיט וואס רמש האדמה, וואס איך האב בדל צו טמא פאר אייך. 26 און איר זאלט מיר זיין
קדושים, ווייל איך ה' בין קדוש, און איך האב אייך בדל פון די עמים, צו געהערן צו מיר. 27 און אן איש אדער אן
אִשָׁה, וואס איז אן אוב אדער א ידעוני, זאלן זיי מות יומת ווערן; מיט אבן זאל מען זיי רגם; זייער
דם אויף זיי!

[אמור]

ויק21

1 און ה' האט אמר צו משהן: אמר צו די כהנים, די בני-אהרנען, און זאלסט אמר צו זיי: לנפש נישט יטמא צווישן
עמו; 2 סיידן אן זיינעם א שְׁאֵר-קרוב וואס איז קרוב צו אים, אן אמו, און אן אביו, און אן בנו, און אן זיין בת, און אן
אחיו; 3 און אן אחות בתולה, וואס איז קרוב צו אים, וואס האט נאך נישט געהאט אן איש: אן איר מעג ער זיך
יטמא. 4 דער בעל צווישן עמו טאר זיך נישט יטמא זיך צו חלל. 5 זיי זאלן קרח נישט קרח זייער קאפ, און די פאה
פון זייער זקן זאלן זיי נישט גלח, און אויף זייער בשר זאלן זיי נישט שרט שרטת. 6 קדושים זאלן זיי זיין צו
אלוקיהם, און זיי זאלן נישט חלל דעם שם פון אלוקיהם, ווייל די אִשֶׁה פון ה', די לחם פון אלוקיהם, זיינען זיי
מקריבם, דעריבער מוזן זיי זיין קודש. 7 אן אִשָׁה א זונה אדער א חללה זאלן זיי נישט לקח, און אן אִשָׁה גרושה פון
איר איש זאלן זיי נישט לקח; ווייל ער איז קדוש צו אלוקיו. 8 און זאלסט אים האלטן קדש, ווייל די לחם פון
אלוקיך איז ער מקריב; קדוש זאל ער דיר זיין, ווייל קדוש בין איך ה', וואס קדש אייך. 9 און בת אן איש פון א כהן,
אז זי וועט זיך חלל צו זנה זיין, חלל זי אביה; אין אש זאל זי מחללת [חלל] אין אש זי שרף . 10 און הכהן הגדול
מאחיו, וואס אויף זיין קאפ איז יצק געווארן דאס שמן המשחה, און מע האט מלא זיין יד צו לבש די בגדים, זאל
נישט לאזן פרע זיין קאפ, און נישט פרם זיינע בגדים; 11 און צו כל נפשת מת זאל ער נישט צו בוא; אפילו אן אביו
און אן אמו זאל ער זיך נישט טמא. 12 און פון מקדש זאל ער נישט יצא, און נישט חלל דאס מקדש אלוקיו, ווייל די
נזר שמן משחת אלוקיו איז אויף אים: איך בין ה'. 13 און אן אִשָׁה אין איר בתולים זאל ער לקח. 14 אן אלמנה,
אדער א גרושה, אדער א חללה, א זונה, די דאזיקע זאל ער נישט לקח; נאר בלויז א בתולה פון עמיו זאל ער לקח
פאר אן אִשָׁה. 15 און ער זאל נישט חלל זיין זרע צווישן עמיו, ווייל איך ה' קדש אים. 16 און ה' האט דבר צו משהן,
לאמור: 17 דבר צו אהרנען, לאמור: איש פון דיין זרע אויף זייערע דור-דורות, וואס אין אים וועט זיין א מום, זאל
נישט קרב צו מקריב די לחם פון אלוקיו. 18 ווייל כל איש וואס אין אים איז דא א מום, טאר נישט קרב: אן איש אן
עור, אדער א פסח, אדער מיט אן חרם, אדער מיט שרע, 19 אדער אן איש וואס ביי אים וועט זיין שבר רגל, אדער
שבר יד, 20 אדער א גבן, אדער א דק, אדער מיט א תבלל אויף זיין אויג, אדער מיט גרב, אדער ילפת, אדער א מרוח
אשך. 21 כל איש פון דעם זרע פון אהרן הכהן, וואס אין אים איז דא א מום, זאל נישט נגש צו מקריב די אִשֶׁה פון
ה'; א מום איז דא אין אים, טאר ער נישט נגש צו מקריב די לחם אלוקיו. 22 די לחם אלוקיו, פון קדשי הקדושים
אזוי ווי פון קדשים, מעג ער אכל. 23 נאר צום פרוכת טאר ער נישט בוא, און צום מזבח טאר ער נישט נגש, ווייל א
מום איז דא אין אים; און ער זאל נישט חלל מיינע מקדש, ווייל איך ה' קדש זיי. 24 און משה האט דאס דבר צו
אהרנען, און צו זיין בנים, און צו כל בני-ישראל.

ויק22

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר צו אהרנען און צו זיין בנים, אז זיי זאלן זיך נזר פון די קדושים פון די
בני-ישראל, וואס זיי קדש צו מיר, און זיי זאלן נישט חלל שם קודשי: איך בין ה'. 3 אמר צו זיי: כל איש פון כל אייער
זרע אויף אייערע דור-דורות וואס וועט קרב צו די קדושים, וואס די בני-ישראל וועלן קדש צו ה', מיט זיין טמאה
אויף אים, יענע נפש זאל כרת ווערן פון מיין פנים: איך בין ה'. 4 איש איש פון דעם זרע אהרן וואס איז א צורע אדער
א זוב, טאר פון די קדשים נישט אכל, ביז ער וועט טהור ווערן. און דער וואס נגע זיך אן אן כל טמא נפש; אדער אן
איש וואס פון אים וועט יצא א שכבת זרע; 5 אדער אן איש וואס וועט זיך נגע אן וואסער עס איז שרץ וואס מע
ווערט פון אים טמא, אדער אן אדם וואס מע ווערט פון אים טמא, וואס נאר זיין טמאה איז 6 דער נפש וואס וועט
זיך נגע אן זיי, זאל זיין טמא ביזן ערב, און ער זאל נישט אכל פון די קדשים, סיידן ער האט רחץ זיין בשר אין מים.
7 און אז די שמש בוא, זאל ער זיין טהור, און דערנאך מעג ער אכל פון די קדשים, ווייל דאס איז זיין לחם. 8 נבלה
און טרפה זאל ער נישט אכל, צו ווערן טמא דערמיט: איך בין ה'. 9 און זיי זאלן זיין שומר איבער מיין משמרת, כדי
זיי זאלן נישט נשׂא וועגן דעם א חטא און מות דורך דעם, אז זיי וועלן עס חלל: איך ה' קדש זיי. 10 און כל זר טאר
נישט אכל קודש; א תושב ביי א כהן, אדער א שכיר, טאר נישט אכל קודש. 11 און אז א כהן וועט קנה [זען משלי
8:22] נפש אין קנין פאר זיין געלט, מעג ער אכל דערפון; און די וואס זיינען ילד אין זיין בית, זיי מעגן אכל פון זיין
לחם. 12 און א בת כהן אז זי וועט היה צו אן איש א זר, טאר זי פון תרומה פון קדשים נישט אכל. 13 נאר בת כהן,

אז זי וועט ווערן אן אלמנה, אדער א גרושה, און קיין זרע האט זי נישט, און זי וועט זיך שוב צו בית אביך אזוי ווי
אין איר נעורים, מעג זי אכל פון איר לחם אביה; נאר כל זר טאר דערפון נישט אכל. 14 און אז איש וועט אכל קודש
דורך א שגגה, זאל ער יסף דערצו 1/5 דערפון, און נתן דאס קודש צום כהן. 15 און זיי זאלן נישט חלל די קדשים
פון די בני-ישראל, וואס זיי רום צו ה', 16 און זיי מאכן נשׂא אן עוון אשמה, אז זיי וועלן אכל זייערע קדשים; ווייל
איך ה' קדש זיי. 17 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 18 דבר צו אהרנען און צו זיין בנים, און צו כל בני-ישראל,
און זאלסט אמר צו זיי: אז איש איש פון דעם בית ישראל, אדער פון דעם גר בישראל, וועט קרב זיין קרבן, פון כל
זייערע נדרים, אדער פון כל זייערע נדבות גאבן, וואס זיי וועלן קרב צו ה' פאר אן עולה, 19 כדי איר זאלט רצה
ווערן, מוז עס זיין א זכר תמים, פון בקר, פון כבשים, אדער פון עזים. 20 כל וואס אין אים איז דא א מום זאלט איר
נישט קרב, מחמת עס וועט אייך נישט זיין צו רצה. 21 און אז אן איש וועט קרב א זבח שלמים צו ה', לויט לפלא
נדר, אדער פאר א נדבה, פון בקר, אדער פון צאן, מוז עס זיין תמים, כדי רצה צו ווערן; כל מום זאל אין אים נישט
זיין. 22 אן עורת, אדער א שבר, אדער א חרוץ, אדער יבל, אדער גרב, אדער ילפת: די דאזיקע זאלט איר נישט קרב
צו ה', און נישט נתן פון זיי אן אִשֶׁה אויפן מזבח צו ה'. 23 און א שור אדער א שה מיט איין שרע אדער קלט, דאס
מעגסטו עשה א נדבה, נאר פאר א נדר וועט עס נישט רצה ווערן. 24 און אזא וואס זיינע מעך, אדער כתת, אדער
נתק, אדער כרת, זאלט איר נישט קרב צו ה'; און איר זאלט אין ארצכם נישט עשה אזוי-וואס. 25 אפילו פון דער יד
פון א בן נכר זאלט איר נישט קרב די לחם פון אלוקיכם פון כל די דאזיקע, ווייל זייער משחת איז אין זיי, א מום איז
אין זיי; זיי וועלן נישט רצה ווערן פאר אייך. 26 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 27 א שור, אדער א כבש, אדער
אן עז, אז עס וועט ילד ווערן, זאל עס 7 ימים זיין אונטער אמו, און פון 8טן יום אן און ווייטער וועט עס רצה ווערן
פאר א קרבן, אן אִשֶׁה צו ה'. 28 און א שור צי א שה, זאלט איר עס נישט שחט אין יום אחד מיט זיין בן. 29 און אז
איר וועט זבח א זבח תודה צו ה', זאלט איר עס זבח לרצונכם. 30 אין דעם אייגענעם יום זאל עס אכל ווערן; איר
זאלט נישט יתר דערפון ביז אין דער בוקר: איך בין ה'. 31 און איר זאלט זיין שומר איבער מיינע מצוות און זיי עשה:
איך בין ה'. 32 און איר זאלט נישט חלל מיין שם קודש, כדי איך זאל זיין קדש צווישן די בני-ישראל: איך בין ה'
וואס קדש אייך; 33 דער וואס האט אייך יצא פון ארץ מצרים, אייך צו זיין צום אלוקים: איך בין ה'.

ויק23

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר! צו די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: די מועדים פון ה' וואס איר
זאלט זיי קרא פאר מקראי קודש: דאס זיינען מיינע מועדים: 3 6 ימים זאל עשה ווערן מלאכה, נאר אויפן 7טן יום
איז א שבת שבתון, א מקרא קודש; כל מלאכה זאלט איר נישט עשה; דאס איז שבת צו ה' אין כל אייערע מושבות. 4
דאס זיינען די מועדים פון ה', די מקראי קודש, וואס איר זאלט זיי קרא אין זייער מועדים. 5 אין 1טן חודש, אין
14טן יום פון חודש, בֵּין הערבים, איז דער פסח צו ה'. 6 און אויפן 15טן יום פון דעם דאזיקן חודש, איז דער חג
המצות צו ה'; 7 ימים זאלט איר אכל מצה. 7 אין 1טן יום זאל א מקרא קודש זיין ביי אייך; כל מלאכת עבודה זאלט
איר נישט עשה. 8 און איר זאלט קרב אן אִשֶׁה צו ה' 7 ימים; אויפן 7טן יום איז א מקרא קודש; כל מלאכת עבודה
זאלט איר נישט עשה. 9 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 10 דבר! צו די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: אז
בוא אין הארץ אשר אני נתן צו אייך און איר וועט קצר קציר דערפון און איר וועט ברענגען עומר פון ראשית פון
אייער קציר צו הכהן. 11 און ער וועט נוף העומר לפני ה' לרצנכם מחרת השבת וועט נוף עס הכהן [זען תהילים
110:4, זען דברי הימים א 21:17, משיח הכוהן לעולם על דברתי מלכי-צדק פון אונדז מקוים מועדים פון ה',
אריינגערעכנט קרבן פסח ניסן 14, 3793, און קרבן עומר הבכורים, ניסן 16, 3793, פאר אונדזער אָננעמען מיט ה',
ישעיהו 53:11; קור"א 15:20]. 12 און איר זאלט עשה, אין דעם יום וואס איר נוף אויף די עומר, א כבש תמים, א בֶּן
שנה, פאר אן עולה צו ה'; 13 און א מנחה דערצו, 2/10 סולת בלל מיט שמן, אן אִשֶׁה צו ה' פאר א ריח ניחוח; און א
נסך דערצו, ווייַן 1/4 היַן. 14 און לחם, און קלי, און כרמל, זאלט איר נישט אכל ביז דעם דאזיקן אייגענעם יום, ביז
איר ברענגט דעם קרבן פון אלוקיכם; אן חוקת עולם אויף אייערע דור-דורות אין כל אייערע מושבות. 15 און איר
זאלט אייך ספר פון אויף מחר נאכדעם שבת, פון דעם יום וואס איר ברענגט די עומר פון תנופה; 7 שבתות תמימות
זאלן עס זיין; 16 ביז אויף מחר נאך דער 7טן שבת זאלט איר ספר 50 יום, און קרב א מנחה חדשה צו ה'. 17 איר
זאלט ברענגען פון אייערע מושבות 2 לחם תנופה; פון 2/10 סולת זאלן זיי זיין, חמץ זאלן זיי אפה ווערן, בכורים צו
ה'. 18 און איר זאלט קרב מיטן לחם 7 כבשים יאריקע תמים, און איין פר בן בקר, און 2 אילים; זיי זאלן זיין אן
עולה צו ה', מיט זייערע מנחה און זייערע נסך אן אִשֶׁה ריח ניחוח צו ה'. 19 און איר זאלט עשה איין שעיר עזים פאר
א חטאת, און 2 כבשים בני שנה פאר א זבח שלמים. 20 און הכהן זאל זיי נוף מיט דעם לחם פון דעם בכורים,

תנופה פאר ה', מיט די 2 כבשים; קודש זאלן זיי זיין צו ה', פארן כהן. 21 און איר זאלט קרא אין דעם דאזיקן
אייגענעם יום א מקרא קודש זאל זיין ביי אייך; כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט עשה. חוקת עולם אין כל אייערע
מושבות אויף אייערע דור-דורות. 22 און אז איר קצר דעם קציר פון ארצכם, זאלסטו נישט כלה דעם עק פון דיין
שדה ביי דיין קצר, און דעם לקט פון דיין קציר זאלסטו נישט לקט; פארן עני און פארן גר זאלסטו זיי עזב: איך בין
ה' אלוקיכם. 23 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 24 דבר צו די בני-ישראל, לאמור: אין 7טן חודש, אין 1טן יום
פון חודש, זאל זיין ביי אייך שבתון, א זכרון תרועה מקרא קודש. 25 כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט עשה, און
איר זאלט קרב אן אִשֶׁה צו ה'. 26 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 27 אבער אין 10טן יום פון דעם דאזיקן 7טן
חודש איז דער יום הכפרים; א מקרא קודש זאל זיין ביי אייך, און איר זאלט ענה נפשותכם, און קרב אן אִשֶׁה צו ה'.
28 און כל מלאכה זאלט איר נישט עשה אין דעם דאזיקן אייגענעם יום, ווייל א יום כפרים איז דאס, צו מאכן כפרה
[זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4,
זען דברי הימים א 21:17] פאר אייך פאר ה' אלוקיכם. 29 ווייל כל הנפש וואס וועט זיך נישט ענה אין דעם דאזיקן
אייגענעם יום, זאל כרת ווערן פון איר עם [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת]. 30 און כל הנפש וואס וועט עשה כל
מלאכה אין דעם דאזיקן אייגענעם יום, יענע נפש וועל איך אבד פון צווישן זיין עם. 31 כל מלאכה זאלט איר נישט
עשה; דאס איז חוקת עולם אויף אייערע דור-דורות אין כל אייערע מושבות. 32 א שבת שבתון איז עס פאר אייך;
און איר זאלט ענה נפשותיכם; אין 9טן יום פון חודש אין ערב, פון ערב ביז ערב, זאלט איר שבת אייער שבת. 33 און
ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 34 דבר! צו די בני-ישראל, לאמור: אין 15טן יום דעם דאזיקן 7טן חודש איז דער חג
הסוכות, 7 ימים צו ה'. 35 אין 1טן יום איז א מקרא קודש; כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט עשה. 36 7 ימים
זאלט איר קרב אִשֶׁה צו ה'; אויפן 8טן יום זאל א מקרא קודש זיין ביי אייך, און איר זאלט קרב אן אִשֶׁה צו ה'; עצרה
איז דאס; כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט עשה. 37 דאס זיינען די מועדים פון ה', וואס איר זאלט זיי קרא פאר
מקראי קודש, צו קרב אן אִשֶׁה צו ה', אן עולה, און א מנחה, א זבח, און נסכים; וואס פאר דבר יום, אין זיין יום. 38
אחוץ די שבתות פון ה', און אחוץ אייערע מתנות, און אחוץ כל אייערע נדרים, און אחוץ כל אייערע נדבות, וואס איר
וועט נתן צו ה'. 39 אין דעם 15טן יום פון 7טן חודש, ווען איר אסף איין דעם תבואה הארץ, זאלט איר חגג דעם חג
פון ה' 7 ימים; אין 1טן יום זאל זיין א שבתון, און אויפן 8טן יום א שבתון. 40 ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ
הדר כפות תמרים וענף עץ-עבות וערבי-נחל ושמחתם לפני ה' אלקיכם 7 ימים. 41 און איר זאלט עס חגג א חג צו ה'
7 ימים אין שנה; א חוקת עולם אויף אייערע דור-דורות; אין 7טן חודש זאלט איר עס חגג. 42 אין סוכות זאלט איר
ישב 7 ימים; כל האזרח אין ישראל זאלן ישב אין סוכות. 43 כדי אייערע דור-דורות זאלן האבן דעת, אז אין סוכות
האב איך געמאכט ישב די בני-ישראל, ווען איך האב זיי יצא פון ארץ מצרים: איך בין ה' אלוקיכם. 44 און משה
האט דבר די בני-ישראל די מועדים פון ה'.

ויק24

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 צוה! די בני-ישראל, זיי זאלן דיר לקח שמן זית זך כתית פאר דער לייכטונג:
להעלות נר תמיד. 3 מחוץ פון דעם פרוכת העדות אין אוהל-מועד זאל עס אהרן ערך פון ערב ביז אין דער בוקר
פאר ה' תמיד; אן חוקת עולם אויף אייערע דור-דורות. 4 אין המנורה הטהורה זאל ער ערך די נרות פאר ה' תמיד. 5
און זאלסט לקח סולת, און אפה דערפון 12 חלות; פון 2/10 זאל זיין חלה אחד. 6 און זאלסט זיי שום אין 2
מערכות [מערכה], 6 אין א מערכת, אויפן שולחן טהור פאר ה'. 7 און זאלסט נתן אויף איטלעכער מערכת לבונה
זכה, כדי עס זאל זיין צו דעם לחם פאר אן אזכרה, אן אִשֶׁה צו ה'. 8 שבת בשבת זאל ער עס ערך פאר ה' תמיד; פון
די בני-ישראל א ברית עולם [זען מה"ש 21:18-26]. 9 און עס זאל געהערן צו אהרנען און צו זיין בנים, און זיי זאלן
עס אכל אין א מקום קדוש, ווייל קודש קדשים איז דאס, וואס געהערט צו אים פון די אִשֶׁה פון ה'; א חק עולם. 10
און בן אשה ישראלית, וואס איז געווען בן איש מצרי, איז יצא צווישן די בני-ישראל; און בן אשה ישראל און אן איש
ישראל האבן זיך נצה אין מחנה. 11 און בן אשה ישראל האט נקב דעם שם, און קלל, און מע האט אים געבראכט
צו משהן. און דער שם אמו איז געווען שלומית בת דברין פון מטה דן. 12 און מע האט אים ינח אין משמר, ביז מע
וועט זיי פרש לויט דעם פי ה'. 13 האט ה' דבר צו משהן, לאמור: 14 יצא! דעם וואס האט קלל, מחוץ מחנה, און כל
וואס האבן שמע זאלן סמך ידיהם אויף זיין קאפ, און די כל העדה זאל אים רגם. 15 און צו די בני-ישראל זאלסטו
דבר, לאמור: איש איש וואס וועט קלל אלוקיו, זאל נשׂא זיין חטא. 16 און דער וואס נקב דעם שם פון ה', זאל מות
יומת ווערן; רגם זאל אים רגם די כל העדה; ווי דער גר אזוי דער אזרח, אז ער נקב דעם שם, זאל ער מות ווערן. 17
און אז אן איש וועט נכה עמיצן א נפש אדם צום טויט, זאל ער מות יומת ווערן. 18 און דער וואס נכה א נפש בהמה

צום טויט, זאל זי שלם; נפש תחת נפש. 19 און אז אן איש וועט נתן זיין עמית א מום, זאל עשה ווערן צו אים אזוי ווי
ער האט עשה: 20 שבר תחת שבר, עין תחת עין, שן תחת שן, כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו [זען משיח שה תחת
כלנו, ישעיהו 53:6-7]. 21 יא, דער וואס נכה בהמה מוז זי שלם; און דער וואס נכה אדם מוז מות ווערן. 22 איין
משפט זאל זיין ביי אייך, ווי דער גר אזוי זאל זיין דער אזרח, ווייל איך בין ה' אלוקיכם. 23 און משה האט דבר צו די
בני-ישראל, און זיי האבן יצא דעם וואס האט קלל מחוץ מחנה, און האבן אים רגם מיט אבן; און די בני-ישראל
האבן עשה
אזוי ווי ה' האט צוה משהן.

[בהר]

ויק25

1 און ה' האט דבר צו משהן אויפן הר סיני, לאמור: 2 דבר צו די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: אז איר וועט
בוא אין הארץ וואס איך נתן אייך, זאל הארץ שבת א שבת צו ה'. 3 6 שנה זאלסטו זרע דיין שדה, און 6 שנה
זאלסטו זמר דיין כרם, און אסף דעם תבואה דערפון. 4 אבער אויפן 7טן שנה זאל זיין א שבת שבתון פארן הארץ,
א שבת צו ה'; דיין שדה זאלסטו נישט זרע, און דיין כרם זאלסטו נישט זמר. 5 דעם ספיח פון דיין קציר זאלסטו
נישט קצר, און די ענבים פון דיינע נזיר זאלסטו נישט בצר; א שנה פון שבתון זאל עס זיין פארן הארץ. 6 און די
שבת הארץ זאל זיין פאר אייך צום אכל: פאר דיר, און פאר עבדך, און פאר דיין אמה, און פאר דיין שכיר, און פאר
דיין תושב, וואס גור זיך אויף ביי דיר; 7 און פאר דיין בהמה, און פאר דער חיה וואס אין ארצך, זאל זיין איר כל
תבואה צום אכל. 8 און זאלסט דיר ספר 7 שבתות, 7 מאל 7 שנה; און די ימי די 7 שבתות וועלן דיר זיין 49 שנה [זען
דניאל 9:24]. 9 דעמאלט זאלסטו עבר א תרועה פון שופר; אין 7טן חודש, אין 10טן יום פון חודש, אום יום
הכפורים, זאלט איר עבר א שופר אין כל ארצכם. 10 און איר זאלט קדש דאס 50טן שנה, און קרא דרור אין ארץ
פאר כל אירע יושבים; יובל זאל עס אייך זיין; און איר זאלט אייך שוב איטלעכער צו זיין אחוזה, און איטלעכער צו
זיין משפחה זאלט איר אייך שוב. 11 יובל זאל דאס 50טן שנה אייך זיין; איר זאלט נישט זרע, און נישט קצר זיינע
ספיח, און נישט בצר זיינע נזיר. 12 מחמת יובל איז דאס; קודש זאל עס אייך זיין; פון שדה דערפון זאלט איר אכל
זיין תבואה. 13 אין דעם דאזיקן שנה פון יובל זאלט איר אייך שוב איטלעכער צו זיין אחוזה. 14 און אז איר וועט
מכר א ממכר צו דיין עמית, אדער קנה [זען משלי 8:22] פון דער יד פון דיין עמית, זאלט איר נישט ינה איינער דעם
אנדערן. 15 לויט דער מספר פון די שנים נאכן יובל זאלסטו קנה [זען משלי 8:22] פון דיין עמית; לויט דער מספר
פון שני-תבואות זאל ער דיר מכר. 16 לויט דער רוב השנים זאלסטו רבב דעם מקנה דערפון, און לויט דער מעט
השנים זאלסטו מעט דעם מקנה דערפון; ווייל די מספר פון תבואות מכר ער דיר. 17 און איר זאלט נישט ינה
איינער דעם אנדערן, און זאלסט מורא האבן פאר אלוקיך, ווייל איך בין ה' אלוקיכם. 18 און איר זאלט עשה מיינע
חוקות, און זיין שומר איבער מיינע משפטים, און זיי עשה, כדי איר זאלט ישב אויף הארץ אין בטח. 19 און הארץ
וועט נתן איר פרי, און איר וועט אכל צו שבע [זען שבע, ישעיהו 53:11], און וועט ישב אין בטח דערויף. 20 און אז
איר וועט אמר: וואס וועלן מיר אכל אין 7טן שנה? מיר וועלן דאך נישט זרע, און נישט אסף אונדזער תבואה? 21
וועל איך צוה מיין ברכה אויף אייך אין דעם 6טן שנה, און עס וועט עשה תבואה פאר 3 שנה. 22 און אז איר וועט
זרע אויפן 8טן שנה, וועט איר אכל פון דער תבואה, דאס ישן; ביזן 9טן שנה, ביז עס בוא זיין תבואה, וועט איר אכל
דאס ישן. 23 און הארץ זאל נישט מכר ווערן צו צמתת, ווייל צו מיר געהערט הארץ; ווייל גרים [גר] און תושבים
[תושב] זייט איר ביי מיר. 24 און אין דעם כל ארץ פון אייער אחוזה זאלט איר נתן הארץ א גאולה. 25 אז אחיך וועט
מוך ווערן, און וועט מכר פון זיין אחוזה, זאל בוא זיין גואל הקרוב וואס איז דער נענטסטער צו אים, און גאל דעם
ממכר פון אחיו. 26 און אז אן איש וועט נישט האבן קיין גואל, נאר זיין יד וועט ווערן נשג, און ער וועט מצא גענוג
עס גאולה, 27 זאל ער חשב די שנים פון זיין ממכר, און שוב דעם עדף צו דעם איש וואס ער האט צו אים מכר; און
ער זאל זיך שוב צו זיין אחוזה. 28 אויב אבער זיין יד קען נישט מצא גענוג אים השיב (שוב), זאל זיין ממכר בלייבן
אין דער יד פון דעם וואס האט עס קנה [זען משלי 8:22], ביז דעם שנה פון יובל, און אום יובל זאל עס יצא; און ער
זאל זיך שוב צו זיין אחוזה. 29 און אז אן איש וועט מכר א בית מושב אין אן עיר חומה, זאל זיין אויסלייזרעכט זיין
ביז עס ענדיקט זיך דאס שנה פון זיין ממכר; א שנה זאל זיין זיין גאולה. 30 אויב אבער עס וועט נישט גאל ווערן ביז

עס ווערט מלא דערויף א גאנץ שנה, זאל דאס בית וואס אין דער עיר וואס האט א חומה, בלייבן צמתת ביי דעם
וואס האט עס קנה [זען משלי 8:22], אויף זיינע דור-דורות; עס זאל נישט יצא אום יובל. 31 אבער די בתים פון די
דערפער, וואס האבן נישט קיין חומה רונד ארום, זאלן חשב [זען חשב, בראשית 15:6] ווערן צום שדה הארץ; זיי
זאלן האבן אן גאולה, און אום יובל זאלן זיי יצא. 32 און די ערים פון די לויים, די בתים פון די ערים פון זייער
אחוזה: די לויים האבן א גאולת עולם. 33 און אז מע וועט גאל פון די לויים, זאל דאס ממכר בית אין דער עיר פון
זיין אחוזה יצא אום יובל, ווייל די בתים פון די ערים פון די לויים דאס איז זייער אחוזה צווישן די בני-ישראל. 34
אבער דאס שדה מגרש ארום זייערע ערים קען נישט מכר ווערן, ווייל אן אחוזת עולם איז דאס זיי. 35 און אז אחיך
וועט מוך ווערן, און זיין יד וועט זיין מוט ביי דיר, זאלסטו אים חזק ווי א גר און תושב, אז ער זאל קענען חיה ביי
דיר. 36 זאלסט נישט לקח פון אים נשך אדער תרבית, און זאלסט מורא האבן פאר אלוקיך; כדי אחיך זאל קענען
חיה ביי דיר. 37 זאלסט אים נישט נתן דיין געלט אויף נשך, און דיין אוכל זאלסטו נישט נתן אויף מרבית. 38 איך
בין ה' אלוקיכם וואס האב אייך יצא פון ארץ מצרים, אייך צו נתן ארץ כנען, אייך צו זיין צום אלוקים. 39 און אז
אחיך וועט מוך ווערן ביי דיר, און וועט זיך מכר צו דיר, זאלסטו נישט עבד מיט אים ווי עבודת עבד. 40 ווי א שכיר,
ווי א תושב, זאל ער זיין ביי דיר; ביז דעם שנה פון יובל זאל ער עבד ביי דיר. 41 דעמאלט זאל ער יצא פון דיר, ער
און זיין בנים מיט אים, און ער זאל זיך שוב צו זיין משפחה, און צו דעם אחוזת אבותיו זאל ער זיך שוב. 42 ווייל
עבדי זיינען זיי, וואס איך האב זיי יצא פון ארץ מצרים; זיי טארן נישט מכר ווערן ווי ממכרת עבד. 43 זאלסט נישט
רדה איבער אים מיט פרך, און זאלסט מורא האבן פאר אלוקיך. 44 און עבדך און דיין אמה, וואס וועלן זיין ביי
דיר: פון די גוים וואס ארום אייך, פון זיי זאלט איר קנה [זען משלי 8:22] עבד אדער אמה. 45 און גם פון
בני-התושבים וואס גור זיך אויף ביי אייך, פון זיי קען איר קנה [זען משלי 8:22], און פון זייערע משפחות וואס ביי
אייך, וואס זיי האבן ילד אין ארצכם; און זיי קענען אייך ווערן לאחוזה. 46 און איר קענט זיי לאזן נחל צו בניכם נאך
אייך, צו ירש פאר אן אחוזה; לעולם קענט איר עבד זיי; נאר איבער אייערע אחים, די בני-ישראל, איינער איבערן
אנדערן, זאלט איר נישט רדה מיט פרך. 47 און אז די יד פון דעם גר אדער דעם תושב ביי דיר וועט ווערן נשג, און
אחיך וועט מוך ווערן לעבן אים, און וועט זיך מכר צו דעם גר תושב ביי דיר, אדער צו אן עקר משפחה גר, 48 קען
ער, נאכדעם ווי ער האט זיך מכר, האבן אן גאולה דאך; איינער פון זיינע אחים קען אים גאל; 49 אדער זיין דוד,
אדער זיין בן דוד קען אים גאל, אדער עמיצער א שאר בשר פון זיין משפחה קען אים גאל; אדער, אויב זיין יד
ווערט נשג, קען ער זיך אליין גאל. 50 און ער זאל זיך חשב [זען בראשית 15:6] מיט זיין קונה [זען משלי 8:22], פון
דעם שנה וואס ער האט זיך מכר צו אים ביז דעם שנה פון יובל, און דאס געלט פון זיין ממכר זאל ווערן לויט דער
מספר פון שנים; אזוי ווי די ימי שכיר זאל זיין וואס ער איז ביי אים. 51 סיי עס זיינען נאך דא רבות אין שנים, זאל
ער לויט זיי שוב פון זיין מקנה [זען משלי 8:22] פאר זיין גאולה, 52 און סיי עס זיינען געבליבן מעט שנים ביז דעם
שנת יובל, זאל ער זיך מיט אים חשב [זען בראשית 15:6]; ווי נאך זיינע שנים זאל ער שוב פאר זיין גאולה. 53 אזוי ווי
א שכיר פון שנה בשנה זאל ער זיין ביי אים; ער זאל נישט רדה איבער אים מיט פרך פאר דיינע אויגן. 54 און אויב
ער וועט נישט גאל ווערן אזוי אדער אזוי, זאל ער יצא אין שנת יובל, ער און זיינע בנים מיט אים. 55 ווייל צו מיר
זיינען די בני-ישראל עבדים; עבדי זיינען זיי, וואס איך האב זיי יצא פון ארץ מצרים: איך בין ה' אלוקיכם.

ויק26

1 איר זאלט אייך נישט עשה אלילם, און פסל און מצבה זאלט איר אייך נישט קום, און אבן משכית זאלט איר
נישט נתן אין ארצכם, זיך צו שחה פאר אים, ווייל איך בין ה' אלוקיכם. 2 מיינע שבתות זאלט איר זיין שומר איבער,
און פאר מיין מקדש זאלט איר יראה: איך בין ה'.

[בחקתי]

3 אויב איר וועט הלך אין מיינע חוקות, און זיין שומר איבער מיינע מצוות, און זיי עשה, 4 וועל איך נתן אייערע גשם
אין זייער צייט, און הארץ וועט נתן איר יבול, און דער עץ השדה וועט נתן זיין פרי. 5 און דיש וועט נשג ביי אייך ביז
בציר, און בציר וועט נשג ביז זריעה-צייט; און איר וועט אכל אייער לחם צו שבע [זען שבע, ישעיהו 53:11], און ישב
אין בטח אין ארצכם. 6 און איך וועל נתן שלום אין הארץ, און איר וועט זיך שכב, און קיינער מחרד [חרד]; און איך
וועל שבת חיה רעה פון הארץ, און חרב וועט נישט עבר אין ארצכם. 7 און איר וועט רדף אויביכם, און זיי וועלן נפל
פאר אייך דורכן חרב. 8 און 5 פון אייך וועלן רדף 100, און 100 פון אייך וועלן רדף 10,000, און אויביכם וועלן נפל

פאר אייך דורכן חרב. 9 און איך וועל זיך פנה צו אייך, און וועל אייך פרה און אייך רבה, און איך וועל קום מיין
ברית [זען מה"ש 26-21:18] מיט אייך. 10 און איר וועט אכל ישן, גאר ישן [תבואה], און איר וועט יצא די ישן פון
וועגן דער חדש. 11 און איך וועל נתן מיין משכן צווישן אייך [זען יוחנן 1:14], און מיין נפש וועט אייך נישט געל. 12
און איך וועל הלך צווישן אייך, און וועל אייך זיין צום אלוקים, און איר וועט מיר זיין צום עם. 13 איך בין ה'
אלוקיכם, וואס האב אייך יצא פון ארץ מצרים, פון צו זיין עבדים צו זיי, און איך האב שבר די מוטה פון אייער עול,
און האב אייך געמאכט צו הלך מיט קוממיות. 14 אויב אבער איר וועט נישט שמע צו מיר, און וועט נישט עשה כל
המצוות האלה, 15 ואם-בחוקותי תמאסו ואם את-משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את-כל-מצותי להפרכם
את-בריתי [זען מה"ש 26-21:18 און הדרך המשיחיסטים], 16 וועל איך גם עשה דאס דאזיקע צו אייך: איך וועל
פקד אויף אייך א בהלה: די שחפת, און קדחת וואס כלה די אויגן און דוב די נפש. און איר וועט זייען אייער זרע
לריק [ריק], ווייל אויביכם וועלן עס אכל. 17 און איך וועל נתן מיין פנים אקעגן אייך, און איר וועט נגף ווערן פאר
אויביכם, און אייערע שונאים וועלן רדה איבער אייך; און איר וועט נוס ווען קיינער רדף אייך נישט. 18 און אויב איר
וועט ביי כל דעם נישט שמע צו מיר, וועל איך אייך 7 מאל מער יסר [זען מוסר ישעיהו 53:5] פאר חטואתיכם. 19
און איך וועל שבר אייער גאון עוז, און וועל נתן אייער שמים אזוי ווי ברזל, און ארצכם אזוי ווי נחושת. 20 און אייער
כוח וועט תמם לריק [ריק], און ארצכם וועט נישט נתן איר יבול, און דער עץ הארץ וועט נישט נתן זיין פרי. 21 און
אויב איר וועט הלך מיר קרי, און וועט נישט אבה צו שמע צו מיר, וועל איך 7 מאל מערן אויף אייך יסף מכה, לויט
חטואתיכם. 22 און איך וועל שלח אויף אייך די חיה פון השדה, און זי וועט אייך שכול, און כרת [זען דניאל 9:26
יכרת משיח ואֵין לו; ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אייערע בהמות, און אייך מאכן מעט; און אייערע
דרכים וועלן שמם ווערן. 23 און אויב איר וועט דערמיט מיר נישט יסר [זען ישעיהו 53:5] ווערן, און איר וועט הלך
מיר קרי, 24 וועל איך גם הלך קרי צו אייך, און איך גם וועל אייך נכה 7 מאל פאר חטואתיכם. 25 און איך וועל
ברענגען אויף אייך א חרב, וואס וועט זיך נקם די נקם ברית [זען מה"ש 26-21:18], און איר וועט זיך אסף אין
אייערע ערים. און איך וועל שלח א דֶבֶר צווישן אייך, און איר וועט נתן ווערן אין דער יד פון דעם אויב. 26 אז איך
וועל אייך שבר דעם מטה פון לחם, וועלן 10 נשים אפה אייער לחם אין איין תנור, און זיי וועלן שוב אייער לחם
אויפן משקל, און איר וועט אכל און נישט שֹבע [זען שֹבע, ישעיהו 53:11] ווערן. 27 און אויב איר וועט נאכדעם
נישט שמע צו מיר, און איר וועט הלך מיר אין קרי, 28 וועל איך הלך אייך קרי מיט חמה, און איך גם וועל אייך יסר
[זען ישעיהו 53:5] 7 מאל פאר חטואתיכם. 29 און איר וועט אכל בשר פון בניכם, און בשר פון בנותיכם וועט איר
אכל [זען מלכים ב 6:29; איכה 4:10]. 30 און איך וועל שמד אייערע במות, און וועל כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח
ואֵין לו; ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אייערע חמנים [חמן], און נתן אייערע פגרים אויף די פגרים פון
אייערע גלולים [גלול], און מיין נפש וועט אייך געל. 31 און איך וועל נתן פון אייערע ערים א חרבה, און וועל שמם
מקדשיכם, און וועל נישט ריח אייערע ריח ניחות. 32 און איך וועל שמם הארץ, און אויביכם וואס ישב דערין, וועלן
זיין שמם איבער איר. 33 און אייך וועל איך זרה צווישן די גוים, און איך וועל ריק נאך אייך א חרב, און ארצכם וועט
זיין א שממה און אייערע ערים וועלן זיין חרבה. 34 דעמאלט וועט הארץ רצה אירע שבתות: כל ימי וואס עס וועט
שמם זיין, און איר וועט זיין אין הארץ פון אויביכם; דעמאלט וועט הארץ שבת, און רצה אירע שבתות. 35 כל ימי
וואס עס וועט שמם זיין, וועט עס שבת ווי עס האט נישט שבת אין אייערע שבתות, ווען איר זייט ישב דערויף. 36
און די וואס וועלן שאר פון אייך, וועל איך אריינברענגען א מורך אין זייער לב, אין די ארצות פון זייער אויבים, און
זיי וועט רדף דער קול פון א נדף עלה, און זיי וועלן נוס ווי מע נוס פון חרב, און נפל ווען קיינער רדף נישט. 37 און
זיי וועלן כשל ווערן איינער אן אנדערן, אזוי ווי פארן חרב, ווען קיינער רדף נישט; און איר וועט נישט האבן קיין
תקומה פאר אויביכם. 38 און איר וועט אבד [זען יוח' 3:16] צווישן די גוים, און הארץ פון אויביכם וועט אייך אכל.
39 און די שאר פון אייך וועלן מקק בעוונם [זען "ב" - "פאר" ווי אין ישעיהו 53:5] אין די ארצות אויביכם; און גם
פאר די חטאת פון אבותם וועלן זיי מקק מיט זיי. 40 און זיי וועלן זיך התודו (ידה) אויף זייערע עוון, און אויף די עוון
פון אבותם, אין זייער מעל, וואס זיי האבן מעל אן מיר, און גם וואס זיי זיינען הלך מיר אין קרי; 41 [וואס דעריבער]
בין איך גם זיי הלך אין קרי, און האב זיי געבראכט אין הארץ פון זייערע אויבים. אויב דעמאלט זייער לבב הערל
איז כנע, און זיי וועלן האבן רצה פאר זייערע עוון, 42 וועל איך זיך זכר אן מיין ברית [זען מה"ש 26-21:18] מיט
יעקבן, און גם אן מיין ברית מיט יצחקן, און גם אן מיין ברית מיט אברהמען וועל איך זיך זכר, און אן הארץ וועל
איך זיך זכר. 43 ווייל הארץ וועט זיין עזב אן זיי, און וועט רצה אירע שבתות, ווען עס וועט זיין שמם אָן זיי; און זיי
וועלן רצה פאר זייערע עוון; ווייל און ווייל מיינע משפטים האבן זיי מאס, און מיינע חוקות האט געל זייער נפש. 44
אבער אפילו דעמאלט, ווען זיי וועלן זיין אין ארץ אויביהם, וועל איך זיי נישט מאס, און וועל זיי נישט געל, זיי צו
כלה, צו פרר מיין ברית [זען מה"ש 26-21:18] מיט זיי, ווייל איך בין ה' אלוקיהם. 45 און איך וועל זיך זכר פון

זייערטוועגן א ברית [זען מה"ש 26-21:18] ראשונים, וואס איך האב זיי יצא פון ארץ מצרים פאר די אויגן פון די גוים, זיי צו זיין צום אלוקים: איך בין ה'. 46 דאס זיינען די חוקים און די משפטים און די תורות וואס ה' האט נתן צווישן אים און צווישן די בני-ישראל אויפן הר סיני דורך דער יד משהן.

ויק27

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר צו די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: אז אן איש וועט פלא א נדר פון נפשות צו ה', לויט דיין ערך, 3 זאל דיין ערך זיין פאר א זכר פון 20 שנה און ביז 60 שנה: זאל דיין ערך זיין 50 שקל כסף, אויפן שפל הקודש. 4 און אויב דאס איז א נקבה, זאל דיין ערך זיין 30 שקל. 5 און אויב פון 5 שנה און ביז 20 שנה, זאל דיין ערך זיין, א זכר 20 שקל, און פאר א נקבה 10 שקל. 6 און אויב פון א חודש אלט און ביז 5 שנה, זאל דיין ערך זיין, א זכר 5 שקל כסף, און פאר א נקבה זאל דיין ערך זיין 3 שקל כסף. 7 און אויב פון 60 שנה און העכער, אויב א זכר, זאל דיין ערך זיין 15 שקל, און פאר א נקבה 10 שקל. 8 און אויב ער איז צו מוך פאר דיין ערך, זאל מען אים עמד פארן הכהן, און הכהן זאל אים ערך; לויט ווי עס נשג די יד הנודר [נדר], זאל אים ערך הכהן. 9 און אויב דאס איז א בהמה וואס מע איז קרב דערפון א קרבן צו ה', זאל כל וואס ער נתן פון אזעלכע צו ה', זיין קודש. 10 לא יחליפנו [זען משיח בן דוד, זה חליפתי זה תמורתי זה כפרתי] ולא-ימיר אתו טוב ברע או-רע בטוב ואם-המר ימיר בהמה בבהמה והיה-הוא ותמורתו [זען ישעיהו 12-53:5; משיח אונדזער תמורה, זען ויקרא 27:33] יהיה-קודש. 11 און אויב דאס איז וואס ער עס איז בהמה טמאה, וואס מע איז דערפון נישט קרב א קרבן צו ה', זאל ער עמד די בהמה פארן כהן, 12 און הכהן זאל זי ערך, אויב זי איז טוב אדער רע; אזוי ווי דו, הכהן, ערך, אזוי זאל זיין. 13 און אויב גאל וויל ער זי גאל, זאל ער יסף 1/5 דערפון צו דיין ערך. 14 און אז אן איש וועט קדש זיין בית קודש צו ה', זאל עס הכהן ערך, אויב עס איז טוב אדער רע ; אזוי ווי הכהן וועט עס ערך, אזוי זאל קום. 15 און אויב דער וואס קדש עס וויל גאל זיין בית, זאל ער יסף דערצו 1/5 פון דעם געלט פון דיין ערך, און עס זאל בלייבן ביי אים. 16 און אויב פון דעם שדה פון זיין אחוזה וועט אן איש קדש צו ה', זאל דיין ערך זיין לויט דער זריעה דערפון: די זריעה פון א חומר שערים אין 50 שקל כסף. 17 אויב ער וועט קדש זיין שדה פון דעם שנת היובל, זאל עס קום לויט דיין ערך. 18 און אויב ער וועט קדש זיין שדה נאכן יובל, זאל אים הכהן חשב [זען בראשית 15:6] דאס געלט לויט דער צאל פון די שנים וואס זיינען יתר ביז דעם שנת היובל, און אן גרע זאל געמאכט ווערן פון דיין ערך. 19 און אויב גאל וויל גאל דאס שדה דער וואס קדש עס, זאל ער יסף דערצו 1/5 פון דעם געלט פון דיין ערך, און עס זאל זיך קום ביי אים. 20 אויב אבער ער וועט נישט גאל דאס שדה, אדער אויב מע האט מכר דאס שדה צו אן אנדער איש, קען עס מער נישט גאל ווערן. 21 און דאס שדה, ווען עס יצא אום יובל, זאל זיין קודש צו ה', אזוי ווי א שדה החרם; צום כהן זאל געהערן דאס אחוזה דערפון. 22 און אויב ער וועט קדש צו ה' א שדה פון זיין מקנה [זען משלי 8:22], וואס איז נישט פון דעם שדה פון זיין אחוזה, 23 זאל אים הכהן חשב [זען בראשית 15:6] דעם מכסה פון דיין ערך ביז דעם שנת היובל, און ער זאל נתן דיין ערך אין דעם יום ההוא, קודש צו ה'. 24 אין שנת היובל זאל דאס שדה זיך שוב צו דעם וואס ער האט עס פון אים קנה [זען משלי 8:22], וואס צו אים געהערט דאס אחוזה פון הארץ. 25 און דיין כל ערך זאל זיין אויפן שפל הקודש; 20 גרה זאל זיין דער שקל. 26 אבער א בכור צווישן בהמות, וואס בכר דורך זיין בכורהשאפט צו ה', אים דארף קיינער נישט קדש; סיי א שור, סיי א שה [זען ישעיהו 53:7], געהערט ער צו ה'. 27 און אויב פון אן בהמה טמאה, זאל מען פדה לויט דיין ערך, און יסף דערצו 1/5 דערפון; און אויב ער וועט נישט גאל ווערן, זאל ער מכר ווערן לויט דיין ערך. 28 נאר קיין חרם וואס איש וועט חרם צו ה', פון כל וואס ער האט, פון אדם, אדער פון בהמות, אדער פון דעם שדה פון זיין אחוזה, קען נישט מכר ווערן, און נישט גאל ווערן; איטלעכער חרם איז א קודש קדשים צו ה'. 29 קיין חרם וואס וועט חרם ווערן פון אדם, קען נישט פדה ווערן; מות מוז ער מות ווערן. 30 און כל מעשר פון הארץ, פון זרע הארץ, פון פרי העץ, געהערט צו ה'; קודש צו ה'. 31 און אויב גאל וויל אן איש גאל טייל פון זיין מעשר, זאל ער יסף דערצו 1/5 דערפון. 32 און כל מעשר פון בקר און צאן: פון כל וואס עבר אונטער דער שבט, זאל דער 1/10 זיין קודש צו ה'. 33 מען זאל נישט בקר אויב ער איז טוב אדער רע, און מע זאל אים נישט מור; און אויב מור וועט מען אים מור, זאל אי ער אי זיין תמורה [זען ישעיהו 52:13-53:12; משיח אונדזער תמורה, זען ויקרא 27:10] זיין קודש; ער קען נישט גאל ווערן. 34 דאס זיינען די מצוות וואס ה' האט צוה משהן פאר די בני-ישראל אויפן הר סיני [זען מה"ש 26-21:18].

במדבר

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (c) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

[במדבר]

במד1

1 און ה' האט דבר צו משהן אין מדבר סיני, אין אוהל-מועד, אין 1טן יום פון 2טן חודש, אין 2טן שנה נאך זייער
יצא פון ארץ מצרים, לאמור: 2 נשא דעם ראש פון כל עדת בני-ישראל לויט זייערע משפחות, לויט זייערע בת אבות,
נאך דער מספר פון שמות, כל זכר, לויט זייערע גולגלות [זען לוקס 23:33]. 3 פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא
אין ישראל, זאלט איר זיי פקד לויט זייערע צבאות, דו און אהרן. 4 און מיט אייך זאלן זיין איש איש פון א מטה, אן
איש וואס איז דער ראש פון זיין בית אבות. 5 און דאס זיינען די שמות פון די אנשים וואס זאלן עמד מיט אייך: פון
ראובן, אליצור בן שדיאורן. 6 פון שמעון, שלומיאל בן צורישדין. 7 פון יהודה, נחשון בן עמינדבן. 8 פון יששכר,
נתנאל בן צוערן. 9 פון זבולון, אליאב בן חלונען. 10 פון בני-יוסף: פון אפרים, אלישמע בן עמיהודן; פון מנשה,
גמליאל בן פדהצורן. 11 פון בנימין, אבידן בן גדעונין. 12 פון דן, אחיעזר בן עמישדין. 13 פון אשר, פגעיאל בן
עכרנען. 14 פון גד, אליסף בן דעואלן. 15 פון נפתלי, אחירע בן עיננען. 16 די דאזיקע זיינען געווען קרא פון דער
עדה, נשיאים פון זייערע מטות אבות; די ראשי אלפי ישראל זיינען זיי געווען. 17 און משה און אהרן האבן לקח די
דאזיקע אנשים וואס זיינען נקב מיט די שמות, 18 און זיי האבן קהל די כל עדה אין 1טן יום פון 2טן חודש; און זיי
האבן אנגעגעבן זייער געבורט לויט זייערע משפחות, לויט זייערע בת אבות, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה
און העכער, לויט זייערע גולגלות [זען לוקס 23:33]. 19 אזוי ווי ה' האט צוה משהן, האט ער זיי פקד אין מדבר סיני.
20 און די בני-ראובן, בכור ישראל, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע משפחות, לויט
זייערע בת אבות, נאך דער מספר שמות, לויט זייערע גולגלות [זען לוקס 23:33], כל זכר פון 20 שנה און העכער, כל
יצא צבא: 21 זייערע פקודים, פון מטה ראובן, זיינען געווען 46,500. 22 פון די בני-שמעון, זייערע תולדות [זען
תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע משפחות, לויט זייערע בת אבות, זיינע פקדים נאך דער מספר פון
שמות, לויט זייערע גוגלות [זען לוקס 23:33], כל זכר פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא: 23 זייערע פקודים, פון
מטה שמעון, 59,300. 24 פון בני-גד, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע משפחות, לויט
זייערע בת אבות, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא 25 זייערע פקודים, פון מטה גד,
45,650. 26 פון בני-יהודה, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע משפחות, לויט זייערע
בת אבות, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא 27 זייערע פקודים, פון מטה יהודה,
74,600. 28 פון די בני-יששכר, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע משפחות, לויט
זייערע בת אבות:, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא 29 זייערע פקודים, פון מטה
יששכר, 54,400 . 30 פון די בני-זבולון, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע משפחות,
לויט זייערע בת אבות, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא: 31 זייערע פקודים, פון מטה
זבולון, 57,400. 32 פון די בני-יוסף: פון בני-אפרים, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע
משפחות, לויט זייערע בת אבות, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא 33 זייערע
פקודים, פון מטה אפרים, 40,500. 34 פון בני-מנשה, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט
זייערע משפחות, לויט זייערע בת אבות, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא 35 זייערע
פקודים, פון מטה מנשה, 32,200. 36 פון די בני-בנימין, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט
זייערע משפחות, לויט זייערע בת אבות, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא 37 זייערע
פקודים, פון מטה בנימין, 35,400. 38 פון די בני-דן, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע
משפחות, לויט זייערע בת אבות, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא 39 זייערע
פקודים, פון מטה דן, 62,700. 40 פון די בני-אשר, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע
משפחות, לויט זייערע בת אבות נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא 41 זייערע פקודים,
פון מטה אשר, 41,500. 42 די בני-נפתלי, זייערע תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] לויט זייערע משפחות,

לויט זייערע בת אבות, נאך דער מספר פון שמות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא 43 זייערע פקודים, פון מטה נפתלי, 53,400. 44 דאס זיינען די פקודים וואס משה און אהרן האבן פקד, און די נשיאים פון ישראל, 12 איש איש, איין איש פון זיין בית אבות זיינען זיי געווען [זען מרק' 3:14]. 45 און כל פקודים פון די בני-ישראל לויט זייערע בת אבות, פון 20 שנה און העכער, כל יצא צבא אין ישראל, זיינען געווען 46 כל פקודים זיינען געווען 603,550. 47 אבער די לויים לויט זייער מטה אבות זיינען נישט פקד געווארן צווישן זיי. 48 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 49 דעם מטה לוי נאר זאלסטו נישט פקד, און זייער ראש זאלסטו נישט נשא צווישן די בני-ישראל. 50 נאר דו פקד! די לויים איבער דעם משכן העדות, און איבער אלע זיינע כלים, און איבער כל וואס געהערט צו אים; זיי זאלן נשׂא המשכן, און אלע זיינע כלים, און זיי זאלן אים שרת; און רונד ארום המשכן זאלן זיי יחנו (חנה). 51 און ביים נסע פון משכן זאלן אים די לויים ירד, און ביים חנה פון משכן זאלן אים די לויים קום [משכן פון משיחס סוד התגשמות קום 3טן יום, יוחנן 1:14; יוחנן א 1:1-2], און דער זר וואס געגענט זאל מות ווערן. 52 און די בני-ישראל זאלן חנה איטלעכער אין זיין מחנה, און איטלעכער ביי זיין דגל, לויט זייערע צבאות. 53 און די לויים זאלן חנה רונד ארום המשכן העדות, כדי עס זאל נישט זיין קצף אויף דער עדה פון די בני-ישראל. און די לויים זאלן זיין שומר איבער די משמרת פון המשכן העדות. 54 און די בני-ישראל האבן אזוי עשה; אזוי ווי כל וואס ה' האט צוה משהן, אזוי האבן זיי עשה.

במד2

1 און ה' האט דבר צו משהן און צו אהרנען, לאמור: 2 איטלעכער ביי זיין דגל, לויט די דגל באותות פון זייערע בת אבות, זאלן חנה די בני-ישראל; מנגד [נגד] רונד ארום דעם אוהל-מועד זאלן זיי חנה. 3 און די וואס חנה אין קדמה מזרחה זאלן זיין: די דגל פון דעם מחנה פון יהודה [זען בראשית 49:10] לויט זייערע צבאות, מיט דעם נשיא פון די בני-יהודה, נחשון בן עמינדבן, 4 און זיין צבא זייערע פקודים, 74,600. 5 און די וואס חנה לעבן אים: מטה יששכר, מיט דעם נשיא פון די בני-יששכר, נתנאל בן צוערן, 6 און זיין צבא: זיינע פקודים, 54,400; 7 מטה זבולון, מיט דעם נשיא פון די בני-זבולון, אליאב בן חלונען, 8 און זיין צבא: זיינע פקודים, 57,400. 9 כל פקודים פון דעם מחנה פון יהודה: 186,400, לויט זייערע צבאות. זיי זאלן נסע ראשונה. 10 די דגל פון דעם מחנה פון ראובן זאל זיין תימנה, לויט זייערע צבאות, מיט דעם נשיא פון די בני-ראובן, אליצור בן שדיאורן, 11 און זיין צבא און זיינע פקודים, 46,500. 12 און די וואס חנה לעבן אים: מטה שמעון, מיט דעם נשיא פון די בני-שמעון, שלומיאל בן צורי-שדין, 13 און זיין צבא: זייערע פקודים, 59,300; 14 און מטה גד, מיט דעם נשיא פון די בני-גד, אליסף בן רעואלן, 15 און זיין צבא: זייערע פקודים, 45,650. 16 כל פקודים פון דעם מחנה פון ראובן, 151,450, לויט זייערע צבאות. און זיי זאלן נסע 2טן. 17 און דער אוהל-מועד, דער מחנה פון די לויים, זאל נסע אין מיטן פון די מחנות; אזוי ווי זיי חנה, אזוי זאלן זיי נסע; איטלעכער אויף זיין יד לויט זייערע דגלים. 18 די דגל פון דעם מחנה פון אפרים לויט זייער צבאות זאל זיין ימה [ים], מיט דעם נשיא פון די בני-אפרים, אלישמע בן עמיהודן, 19 און זיין צבא און זייערע פקודים, 40,500. 20 און לעבן אים מטה מנשה, מיט דעם נשיא פון די בני-מנשה, גמליאל בן פדהצורן, 21 און זיין צבא און זייערע פקודים, 32,200; 22 און מטה בנימין, מיט דעם נשיא פון די בני-בנימין, אבידן בן גדעונין, 23 און זיין צבא און זייערע פקודים, 35,400. 24 כל פקודים פון דעם מחנה פון אפרים, 108,100, לויט זייערע צבאות. און זיי זאלן נסע 3טן. 25 די דגל פון דעם מחנה פון דן זאל זיין צפונה [צפון], לויט זייערע צבאות, מיט דעם נשיא פון די בני-דן, אחיעזר בן עמישדין, 26 און זיין צבא און זייערע פקודים, 62,700. 27 און די וואס חנה לעבן אים: מטה אשר, מיט דעם נשיא פון די בני-אשר, פגעיאל בן עכרנען, 28 און זיין צבא און זייערע פקודים, 41,500; 29 און מטה נפתלי, מיט דעם נשיא פון די בני-נפתלי, אחירע בן עיננען, 30 און זיין צבא און זייערע פקודים, 53,400. 31 כל פקודים פון דעם מחנה פון דן, 157,600. זיי זאלן נסע אחרונה לויט זייערע דגלים. 32 דאס זיינען די פקודים פון די בני-ישראל, לויט זייערע בית אבות; כל פקודים פון די מחנות, לויט זייערע צבאות, זיינען געווען 603,550. 33 נאר די לויים זיינען נישט פקד געווארן צווישן די בני-ישראל; אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 34 און די בני-ישראל האבן עשה אזוי ווי כל וואס ה' האט צוה משהן; אזוי האבן זיי חנה לויט זייערע דגלים, און אזוי האבן זיי נסע, איטלעכער לויט זיינע משפחות, ביי זיין בית אבות.

במד3

1 און דאס זיינען די תולדות [זען תולדות משיח בן דוד מתי 1:1] פון אהרנען און פון משהן, ווען ה' האט דבר מיט משהן אויפן הר סיני. 2 און דאס זיינען די שמות פון בני אהרן: דער בכור נדב, און אביהוא, אלעזר, און איתמר. 3

דאס זיינען די שמות פון בני אהרן, די כהנים המשוחים וואס מע האט מלא זייער ידים צו כהון. 4 און נדב און
אביהוא זיינען מות פאר ה' ווען זיי האבן קרב אש זרה פאר ה', אין מדבר סיני, און קיין בנים האבן זיי נישט געהאט;
און אלעזר און איתמר זיינען געווארן כהנים לעבן אביהם אהרנען. 5 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 6 קרב! דעם
מטה לוי, און זאלסט אים עמד פאר אהרן הכהן, און זיי זאלן אים שרת. 7 און זיי זאלן זיין שומר איבער זיין
משמרת און די משמרת פון כל עדה פארן אוהל-מועד, צו עבד דעם עבודה פון משכן. 8 און זיי זאלן זיין שומר
איבער כל כלים פון אוהל-מועד, און די משמרת פון די בני-ישראל, צו עבד דעם עבודה פון משכן. 9 און זאלסט נתן
די לויים צו אהרנען און צו זיין בנים; נתן זיינען זיי נתן צו אים פון די בני-ישראל. 10 און אהרנען און זיין בנים
זאלסטו פקד, זיי זאלן זיין שומר איבער זייער כהונה, און דער זר וואס קרב זאל מות ווערן. 11 און ה' האט דבר צו
משהן, לאמור: 12 און איך, הנה, האב לקח די לויים פון צווישן די בני-ישראל תחת כל בכור וואס פטר דעם רחם
צווישן די בני-ישראל; און די לויים זאלן געהערן צו מיר. 13 ווייל צו מיר געהערט כל בכור; אין דעם יום וואס איך
האב נכה כל בכור אין ארץ מצרים האב הקדשתי צו מיר כל בכור אין ישראל, פון אן אדם ביז א בהמה. צו מיר זאלן
זיי געהערן: איך בין ה'. 14 און ה' האט דבר צו משהן אין מדבר סיני, לאמור: 15 פקד! בני-לוי לויט זייערע בת אבות,
לויט זייערע משפחות; כל זכר פון א חודש אלט און העכער זאלסטו זיי פקד. 16 און משה האט זיי פקד לויט דעם
פי ה', אזוי ווי ער איז צוה געווארן. 17 און דאס זיינען געווען די בני-לוין מיט זייערע שמות: גרשון, און קהת, און
מררי. 18 און דאס זיינען די שמות פון די בני-גרשונען לויט זייערע משפחות: לבני, און שמעי. 19 און די בני-קהתן
לויט זייערע משפחות: עמרם, און יצהר, חברון, און עוזיאל. 20 און די בני-מררין לויט זייערע משפחות: מחלי, און
מושי. דאס זיינען די משפחות פון לוי לויט זייערע בית אבות. 21 פון גרשונען די משפחה פון די לבנים, און די
משפחה פון די שמעים; דאס זיינען די משפחות פון די גרשונים. 22 זייערע פקודים לויט דער מספר פון כל זכור פון
א חודש אלט און העכער: זייערע פקודים זיינען געווען 7,500. 23 די משפחות פון די גרשונים האבן חנה הינטער
המשכן ימה [ים]. 24 און דער נשיא פון דעם בית אב פון די גרשונים איז געווען אליסף בן לאלן. 25 און די משמרת
פון די בני-גרשון ביים אוהל-מועד איז געווען דער משכן, און דאס אוהל, זיין מכסה, און דער מסך פתח
אוהל-מועד, 26 און די קלע פון דעם חצר, און דער מסך פתח חצר וואס רונד ארום המשכן און דעם מזבח, און
זיינע מיתר, מיט כל זיינע עבודה. 27 און פון קהתן די משפחה פון די עמרמים, און די משפחה פון די יצהרים, און די
משפחה פון די חברונים, און די משפחה פון די עוזיאלים; דאס זיינען די משפחות פון די קהתים: 28 לויט דער
מספר פון כל זכר פון א חודש אלט און העכער, 8,600 וואס זיין שומר איבער די משמרת פון הקודש. 29 די
משפחות פון די בני-קהת האבן חנה ביין זייט פון משכן, צו תימנה. 30 און דער נשיא פון דעם בית אב פון די
משפחות פון די קהתים איז געווען אליצפן בן עוזיאלן. 31 און זייער משמרת איז געווען דער ארון, און דער שולחן,
און די מנורה, און די מזבחות, און די כלי קודש וואס מע שרת מיט זיי, און דער מסך, און כל זיינע עבודה. 32 און
דער נשיא איבער די נשיאים פון די לויים איז געווען אלעזר בן אהרן הכהן, דער פקודת שומרי משמרת הקודש. 33
פון מררין די משפחה פון די מחלים, און די משפחה פון די מושים; דאס זיינען די משפחות פון מררי. 34 און זייערע
פקודים לויט דער מספר פון כל זכר פון א חודש אלט און העכער זיינען געווען, 6,200. 35 און דער נשיא פון דעם
בית אב פון די משפחות פון מררי איז געווען צוריאל בן אביחילן. זיי האבן חנה ביין זייט פון משכן צו צפון. 36 און
די פקודת משמרת פון די בני-מררי איז געווען: די קרשים פון משכן, און זיינע בריח, און זיינע עמודים, און זיינע
אדנים, און כל זיינע כלים, און כל זיינע עבודה; 37 און די עמודים פון חצר רונד ארום, און זייערע אדנים, און זייערע
יתדות, און זייערע מיתר. 38 און די וואס האבן חנה פאר המשכן צו מזרח, פאר דעם אוהל-מועד צו מזרחה, זיינען
געווען משה, און אהרן און זיינע בנים, וואס האבן שומרים די משמרת פון המקדש, פאר דער משמרת פון די
בני-ישראל; און דער גר וואס גענענט, האט געזאלט מות ווערן. 39 כל פקודים פון די לויים, וואס משה און אהרן
האבן פקד על פי ה', נאך זייערע משפחות, כל זכר פון א חודש אלט און העכער, 22,000. 40 און ה' האט אמר צו
משהן: פקד! כל בכור זכר פון די בני-ישראל פון א חודש אלט און העכער, און נשא! אויף די מספר פון זייערע שמות.
41 און זאלסט לקח פאר מיר, ה', די לויים תחת כל בכור צווישן די בני-ישראל, און די בהמות פון די לויים תחת כל
בכור צווישן די בהמה פון די בני-ישראל. 42 און משה האט פקד, אזוי ווי ה' האט אים צוה, כל בכור צווישן די
בני-ישראל. 43 און כל בכור זכר, לויט דער מספר פון שמות, פון א חודש אלט און העכער, נאך זייערע פקודים,
זיינען געווען 22,273. 44 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 45 לקח די לויים תחת כל בכור צווישן די בני-ישראל
[זען משיח תחת בני-ישראל, זען ישעיהו 53:8], און די בהמה פון די לויים תחת זייערע בהמה, און די לויים זאלן
געהערן צו מיר, ה'. 46 און צום פדויי [פדוי] פאר די 273 פון די בכור פון די בני-ישראל וואס עדף פון די לויים, 47
זאלסטו לקח צו 5 צו 5 שקלים פון א גולגולת [לוקס 23:33]; אויפן שפל הקודש זאלסטו עס לקח, 20 גרה דער
שקל. 48 און זאלסט נתן דאס געלט צו אהרנען און צו זיין בנים: דעם פדויי פאר די וואס עדף צווישן זיי. 49 האט

משה לקח דאס כסף הפדיום [כיפא"א 19-1:18] פון די וואס זיינען עדף ווי די וואס זיינען פדויי געווארן דורך די לויים; 50 פון די בכור פון די בני-ישראל האט ער לקח דאס געלט: 1,365, אויפן שפל הקודש. 51 און משה האט נתן דאס כסף הפדויים צו אהרנען און צו זיין בנים, על פי ה', אזוי ווי ה' האט משהן צוה.

במד4

1 און ה' האט דבר צו משהן און צו אהרנען, לאמור: 2 נשא אויף די ראש פון די בני-קהת פון צווישן די בני-לוי, לויט זייערע משפחות, לויט זייערע בת אבות, 3 פון 30 שנה און העכער, און ביז 50 שנה, כל וואס בוא אין צבא, צו עשה מלאכה אין אוהל-מועד. 4 דאס איז דער עבודת בני-קהת אין אוהל-מועד ארום די קודש קדשים: 5 אהרן און זיין בנים זאלן בוא ביים נסע פון מחנה, און זיי זאלן ירד דעם פרוכת המסך, און כסה דערמיט הארון העדות. 6 און זיי זאלן נתן דערויף א כסוי פון עור תחש, און פרש פון אויבן בגד כליל תכלת פון אויבן אויף, און שום זיינע בדים. 7 און אויף דעם שולחן הפנם זאלן זיי פרש א בגד תכלת, און נתן דערויף די קערות, און די כפות, און די מנקיה, און די קשות פאר נסך; און דאס לחם התמיד זאל היה דערויף. 8 און זיי זאלן פרש אויף זיי א בגד תולעת שני, און דאס כסה מיט א מכסה פון עור תחש, און שום זיינע בדים. 9 און זיי זאלן לקח א בגד תכלת, און כסה די מנורת המאור, און אירע נרות, און אירע מלקחים, און אירע מחתות, און כל אירע כלי שמן וואס מע שרת זי מיט זיי. 10 און זיי זאלן נתן זי און כל אירע כלים אין א מכסה פון עור תחש, און נתן אויף מוט. 11 און אויף דעם מזבח הזהב זאלן זיי פרש א בגד תכלת, און אים כסה מיט א מכסה פון עור תחש, און שום זיינע בדים. 12 און זיי זאלן לקח כל כלים פון שרת וואס מע שרת מיט זיי אין הקודש, און זיי נתן אין א בגד תכלת, און זיי כסה מיט א מכסה פון עור תחש, און נתן אויף מוט. 13 און זיי זאלן דשן פון מזבח, און פרש אויף אים בגד פון פורפל. 14 און זיי זאלן נתן אויף אים כל זיינע כלים וואס מע שרת מיט זיי אויף אים, די מחתות, די מזלגות, און די יעים, און די מזרקות, כל כלים פון מזבח; און זיי זאלן פרש אויף אים א כסוי פון עור תחש, און שום זיינע בדים. 15 און אז אהרן און זיין בנים האבן כלה צו כסה דאס קודש, און כל כלי הקודש, ביים נסע פון מחנה, זאלן דערנאך בוא די בני-קהת, זיי צו נשׂא; אבער זיי זאלן זיך נישט נגע אן דעם קודש, ווייל זיי וועלן מות. דאס איז משא פון די בני-קהת אין אוהל-מועד. 16 און די פקודת פון אלעזר בן אהרן הכהן זאל זיין איבער דעם שמן המאור, און דעם קטורת הסמים, און דעם מנחת [מנחה] התמיד, און דעם שמן המשחה; די פקודת כל המשכן מיט כל וואס אין אים, סיי דאס הקודש, און סיי זיינע כלים. 17 און ה' האט דבר צו משהן און צו אהרנען, לאמור: 18 איר זאלט נישט כרת דעם שבט פון די משפחות פון די קהתים, פון צווישן די לויים; 19 נייערט אזוי עשה מיט זיי, כדי זיי זאלן חיה און נישט מות, ווען זיי נגש צו די קודש קדשים: אהרן און זיין בנים זאלן בוא, און זיי שום כל איינעם אויף זיין עבודה, און ביי זיין משא [זען גטל' 6:5]. 20 און זיי זאלן נישט בוא ראה ווי מע בלע דאס הקודש, און מות.

[נשא]

21 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 22 נשא אויף די ראש גם פון די בני-גרשון לויט זייערע בת אבות, לויט זייערע משפחות. 23 פון 30 שנה און העכער, ביז 50 שנה, זאלסטו זיי פקד, איטלעכן וואס בוא צו צבא צבא, צו עבד עבודה אין אוהל-מועד. 24 דאס איז דער עבודת משפחות פון די גרשונים ביים עבד און ביים נשׂא: 25 זיי זאלן נשׂא די יריעות המשכן, און דעם אוהל-מועד, זיין מכסה, און דעם מכסה פון תחש וואס אויבן מעל אים, און דעם מסך פתח אוהל-מועד: 26 און די קלע פון חצר, און דעם מסך פון פתח שער החצר וואס רונד ארום דעם משכן און דעם מזבח, און זייערע מיתר, און כל זייערע כלי עבודה; און כל וואס דארף דערמיט עשה ווערן זאלן זיי עבד. 27 לויט דעם פי אהרנען און זיין בנים זאל היה כל עבודת פון די בני-הגרשונים, אין כל זייער משא, און אין כל זייער עבודה; און איר זאלט פקד אין זייער משמרת כל וואס זיי דארפן משא. 28 דאס איז דער עבודת משפחות פון בני-הגרשונים אין אוהל-מועד; און זייער משמרת זאל זיין אונטער דער יד פון איתמר בן אהרן הכהן. 29 די בני-מררי, זיי זאלסטו פקד לויט זייערע משפחות, לויט זייערע בת אבות. 30 פון 30 שנה און העכער, און ביז 50 שנה, זאלסטו זיי פקד, כל וואס בוא אין צבא צו עבד די עבודת אוהל-מועד. 31 און דאס איז משמרת משא פון זיי, לויט זייער כל עבודה אין אוהל-מועד: די קרשים פון משכן, און זיינע בריח, און זיינע עמודים, און זיינע אדנים; 32 און די עמודים פון החצר רונד ארום, און זייערע אדנים, און זייערע יתדות, און זייערע מיתר: כל זייערע כלים, און כל זייערע עבודה. און מיט די שמות זאלט איר פקד די כלי משמרת משא פון זיי. 33 דאס איז דער עבודת משפחות פון די בני-מררי, לויט כל זייער עבודה אין אוהל-מועד, אונטער דער יד פון איתמר בן אהרן הכהן. 34 און משה און

אהרן און די נשיאים פון דער עדה האבן פקד די בני-הקהתי לויט זייערע משפחות, און לויט זייערע בית אבות, 35
פון 30 שנה און העכער, און ביז 50 שנה, כל בוא צו צבא צו עבודה אין אוהל-מועד. 36 און זייערע פקדים לויט
זייערע משפחות, זיינען געווען 2,750. 37 דאס זיינען די פקודי משפחות פון די קהתים, כל וואס האבן עבד אין
אוהל-מועד, די וואס משה און אהרן האבן פקד לויט דעם פי ה' דורך משהן. 38 און די פקודי בני-גרשון לויט
זייערע משפחות, און לויט זייערע בת אבות, 39 פון 30 שנה און העכער, און ביז 50 שנה, כל וואס בוא צו צבא צו
עבודה אין אוהל-מועד. 40 זייערע פקודים לויט זייערע משפחות, לויט זייערע בת אבות, זיינען געווען 2,630. 41
דאס זיינען די פקודים פון די משפחות פון די בני-גרשון, כל וואס האבן עבד אין אוהל-מועד, די וואס משה און
אהרן האבן פקד לויט דעם פי ה'. 42 און די פקודים פון די משפחות פון די בני-מררי לויט זייערע משפחות, לויט
זייערע בת אבות, 43 פון 30 שנה און העכער, און ביז 50 שנה, כל וואס בוא צו צבא צו עבודה אין אוהל-מועד 44
זייערע פקדים לויט זייערע משפחות, זיינען געווען 3,200. 45 דאס זיינען די פקודים פון די משפחות פון די
בני-מררי, וואס משה און אהרן האבן פקד לויט דעם פי ה' דורך משהן. 46 כל פקודים וואס משה און אהרן און די
נשיאים פון ישראל האבן פקד פון די לויים לויט זייערע משפחות, און לויט זייערע בית אבות, 47 פון 30 שנה און
העכער, און ביז 50 שנה, כל וואס איז בוא צו עבד דעם עבודה, און דעם עבודת משא אין אוהל-מועד. 48 זייערע
פקודים זיינען געווען 8,580. 49 לויט דעם פי ה' דורך משהן האט מען זיי פקד איש איש אויף זיין עבודה און אויף
זיין משא. אזוי איז געווען זייער פקודים וואס ה' האט צוה משהן.

במד5

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 צוה! די בני-ישראל, זיי זאלן שלח פון מחנה כל צרוע [צרע], און כל זוב, און
כל וואס איז טמא פון א נפש. 3 סיי א זכר סיי א נקבה זאלט איר שלח מחוץ מחנה זאלט איר זיי שלח, כדי זיי זאלן
נישט טמא זייערע מחנה וואס איך שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] צווישן זיי. 4
האבן די בני-ישראל אזוי עשה, און זיי האבן זיי שלח מחוץ מחנה; אזוי ווי ה' האט דבר צו משהן, אזוי האבן די
בני-ישראל עשה. 5 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 6 דבר צו די בני-ישראל: אן איש אדער אן אשה, אז זיי וועלן
עשה עפעס א חטואת האדם, צו מעול מעל אן ה', און יענע נפש וועט זיך אשם, 7 זאלן זיי זיך והתודו (ידה) זיין אויף
זייער חטאת וואס זיי האבן עשה; און ער זאל שוב דעם אשם פון זיין ראש, און יסף דערצו 1/5 דערפון, און נתן צו
דעם קעגן וועמען ער האט זיך אשם. 8 און אז דער איש האט נישט קיין גואל [זען איוב 19:25], וועמען שוב דאס
אשם, זאל דאס אשם וואס דארף שוב ווערן, געהערן צו ה', צום כהן; אחוץ דעם איל הכפרים, וואס דערמיט זאל
מען מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק,
תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים. 9 און כל תרומה, פון כל קדשים פון די בני-ישראל, וואס זיי
וועלן קרב צום כהן, זאל געהערן צו אים. 10 און די קדשים פון איטלעכן זאלן געהערן צו אים: וואס עמיצער וועט
נתן צום כהן, זאל געהערן צו אים. 11 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 12 דבר צו די בני-ישראל, און זאלסטו
אמר צו זיי: אז עמיצן איינעמס אשה וועט שטה, און וועט מעל א מעל אן אים, 13 און אן איש וועט שכב מיט איר א
שכבת זרע, און עס וועט זיין עלם פון די אויגן פון איר איש, ווייל זי איז טמא געווארן סתר, און קיין עדות אקעגן
איר איז נישטא, און זי איז נישט תפש געווארן; 14 און א רוח קנאה וועט עבר אויף אים, און ער וועט ווערן קנא אויף
זיין אשה, ווען זי איז טמא געווארן; אדער א רוח קנאה וועט עבר אויף אים, און ער וועט ווערן קנא אויף זיין אשה,
און זי איז נישט טמא געווארן; 15 זאל דער איש ברענגען זיין אשה צום כהן, און ברענגען איר קרבן מיט איר, 1/10
איפה קמח שעורים; ער זאל נישט יצק דערויף שמן, און נישט נתן דערויף לבונה, ווייל א מנחת קנאות איז דאס, א
מנחת זכרון, וואס זכר אן עוון. 16 און הכהן זאל זי קרב, און זי עמד פאר ה'. 17 און הכהן זאל לקח מים קדושים
אין א כלי חרש, און פון דעם עפר וואס איז אויפן קרקע פון משכן זאל הכהן לקח, און נתן אין דעם מים. 18 און
הכהן זאל עמד די אשה פאר ה', און פרע דעם ראש פון דער אשה, און נתן אויף אירע האנטפלעכן דאס מנחת
זכרון, דאס איז דאס מנחת קנאות; און אין דעם כהנס יד זאל זיין דאס דאזיקע מי המרים וואס מאכט ארר. 19 און
הכהן זאל זי באשווערן, און אמר צו דער אשה: אויב קיין איש איז נישט שכב מיט דיר, און אויב דו ביסט נישט
שטה אין טמאה הינטער דיין איש, בלייב הנקי (נקה) פון דעם דאזיקן מי המרים וואס מאכט ארר. 20 אויב נאר דו
ביסט שטה הינטער דיין איש, און אויב דו ביסט טמא געווארן, און אן איש איז נתן זיין שכובת צו דיר אחוץ דיין
איש 21 הכהן זאל באשווערן די אשה מיט א שבועת האלה, און הכהן זאל אמר צו דער אשה, זאל דיך ה' נתן פאר
אן אלה און פאר א שבועה צווישן עמך, אז ה' וועט נתן נופלת [נפל] דיין דיך, און צבה דיין בטן; 22 און דאס
דאזיקע מים וואס מאכט ארר זאל בוא אין דיינע אינגעווייד, צו צבה דעם בטן, און נפל דעם דיך; און די אשה זאל

אמר: אמן! אמן! 23 און הכהן זאל כתב די דאזיקע אלות אויף א ספר, און מחה אין דעם מי המרים. 24 און ער זאל שקה דער אשָה מי המרים וואס מאכט ארר, און המים וואס מאכט ארר וועט בוא אין איר פאר מרים [מר]. 25 און הכהן זאל לקח פון דער יד האשה דאס מנחת הקנאות, און נוף דאס מנחה פאר ה', און עס קרב צום מזבח. 26 און הכהן זאל קמץ פון דעם מנחה איר אזכרת, און קטר אויפן מזבח; און דערנאך זאל ער שקה דער אשָה המים. 27 און אז ער וועט איר שקה המים, איז, אויב זי איז טמא געווארן, און האט מעל א מעל אן איר איש, וועט המים וואס מאכט ארר, בוא אין איר פאר א מרים [מר], און איר בטן וועט צבה ווערן, און איר דיך וועט נפל; און די אשָה וועט ווערן פאר אן אלה צווישן איר עם. 28 אויב אבער די אשָה איז נישט טמא געווארן, און זי איז טהורה, וועט זי בלייבן נקה, און זרע וועט זרע. 29 דאס איז דער תורת הקנאות: אז אן אשָה וועט שטה הינטער איר איש, און וועט טמא ווערן, 30 אדער אז א רוח קנאה וועט בוא אויף אן איש, און ער וועט ווערן קנא אויף זיין אשָה, זאל ער עמד די אשָה פאר ה', און הכהן זאל עשה צו איר דעם דאזיקן תורה. 31 און דער איש וועט זיין נקה פון עוון, און יענע אשָה וועט נשׂא איר עוון [זען ישעיהו 53:4, חלינו הוא (משיח) נשא].

במד 6

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר צו די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: אז אן איש אדער אן אשָה וועט פלא צו נדר א נדר נזיר, זיך נזר צו ה', 3 זאל ער פון וויין און שכר זיך נזר; חומץ פון וויין און חומץ פון שכר זאל ער נישט שתה, און קיין משרה פון ענבים זאל ער נישט שתה; און ענבים לח אדער יבש זאל ער נישט אכל. 4 כל ימי נזיר פון אים זאל ער פון כל וואס ווערט עשה פון גפן, פון חרצן ביז א זג נישט אכל. 5 כל ימי נדר פון אים פון נזיר זאל א תער נישט עבר איבער זיין קאפ; ביז עס ווערן מלא די ימים וואס ער וועט זיך נזר צו ה', זאל ער זיין קודש: לאזן גדל פרע די שער פון זיין קאפ. 6 כל הימים וואס ער נזר זיך צו ה', זאל ער צו דעם נפש מת נישט צו בוא. 7 אן אביו און אן אמו, אן אחיו און אן זיין אחות, אפילו אן זיי זאל ער זיך נישט טמא, אז זיי מות, ווייל די נזיר אלוקיו איז אויף זיין קאפ. 8 כל ימים פון נזיר פון אים איז ער קדוש צו ה'. 9 און אז עמיצער וועט מות לעבן אים פתע אומגעריכט, און וועט טמא זיין ראש נזיר, זאל ער גלח זיין קאפ אין דעם יום פון טהרה פון אים: אויפן 7טן יום זאל ער אים גלח [זען מה"ש 18:18; 21:24]. 10 און אויפן 8טן יום זאל ער ברענגען 2 תורים, אדער 2 בני יונה, צום כהן, צום פתח אוהל-מועד. 11 און הכהן זאל עשה איינע פאר א חטאת, און איינע פאר אן עולה, און מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אים פאר וואס ער האט חטא על הנפש; און ער זאל קדש זיין קאפ אין יום ההוא. 12 און ער זאל זיך נזר צו ה' די ימי נזיר פון אים, און ברענגען א יאריקן כבש פאר אן אשם [זען משיחס נפש אשם, ישעיהו 53:10], און די ימים הראשונים זאלן נפל, ווייל זיין נזיר איז טמא געווארן. 13 און דאס איז דער תורה פון הנזיר: אין די ימים פון זיין נזיר ווערן מלא, זאל מען אים ברענגען צום פתח אוהל-מועד; 14 און ער זאל קרב זיין קרבן צו ה', איין כבש א יאריקן תמים פאר אן עולה, און איין כבשה א יאריקע תמימה פאר אן חטאת, און איין איל תמים פאר א זבח שלמים, 15 און א סל מצה, חלות פון סולת בלל מיט שמן, און מצות רקיק משח מיט שמן, און זייער מנחה און זייערע נסך. 16 און הכהן זאל עס קרב פאר ה', און עשה זיין חטאת און זיין עולה. 17 און דעם איל זאל ער עשה א זבח שלמים צו ה', מיט דעם סל מצות; און הכהן זאל עשה זיין מנחה און זיין נסך. 18 און דער נזיר זאל גלח ביים פתח אוהל-מועד זיין ראש נזיר [זען מה"ש 21:24], און לקח די שער פון זיין ראש נזיר, און נתן אויף דעם אש וואס אונטערן זבח שלמים. 19 און הכהן זאל לקח די זרוע, בשל, פון דעם איל, און איין מצה חלה פון דעם סל, און איין מצה רקיק, און נתן אויף דעם כף נזיר, נאכדעם ווי ער האט זיך גלח זיינע נזיר-האר. 20 און הכהן זאל זיי נוף אן תנופה פאר ה'; דאס איז קודש צום כהן, מיט דער חזה פון תנופה, און מיט דעם שוק פון תרומה. און דערנאך מעג דער נזיר שתה וויין. 21 דאס איז דער תורה פון דעם נזיר וואס טוט א נדר, וועגן זיין קרבן צו ה' פאר זיין נזיר, אחוץ וואס זיין יד נשג; אזוי ווי זיין נדר וואס ער וועט נדר, אזוי מוז ער עשה, לויט דעם תורה פון זיין נזיר. 22 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 23 דבר צו אהרנען און צו זיין בנים, לאמור: אזוי זאלט איר ברך די בני-ישראל; אמר צו זיי: 24 יְבָרֶכְךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ. 25 יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ. 26 יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם. 27 און זיי זאלן שום שמי אויף די בני-ישראל, און איך וועל זיי ברך.

במד 7

1 און עס איז געווען, אין דעם יום וואס משה האט כלה קום המשכן, און האט אים משח, און אים קדש מיט כל

זיינע כלים, און דעם מזבח מיט כל זיינע כלים אז ער האט זיי משח און זיי קדש, 2 האבן קרב די נשיאים פון ישראל,
די ראשי בת אבות זיי, די נשיאים פון די מטות, זיי וואס זיינען עמד ביי דער פקודים; 3 און זיי האבן געבראכט זייער
קרבן פאר ה', 6 עגלות [עגלה] צב, און 12 בקר: א וואגן פאר 2 נשיאים, און א שור פאר איטלעכן; און זיי האבן זיי
קרב צום משכן. 4 האט ה' אמר צו משהן, לאמור: 5 לקח פון זיי, און עס זאל זיין אויף צו עבד דעם עבודת
אוהל-מועד; און זאלסט עס נתן צו די לויים, איטלעכן לויט זיין עבודה. 6 האט משה לקח די עגלות און די בקר, און
האט זיי נתן צו די לויים. 7 2 עגלות און 4 בקר האט ער נתן צו בני-גרשון, לויט זייער עבודה. 8 און 4 עגלות און 8
בקר האט ער נתן צו בני-מררי, לויט זייער עבודה אונטער דער יד פון איתמר בן אהרן הכהן. 9 אבער צו בני-קהת
האט ער גארנישט נתן, ווייל דער עבודת הקודש זאכן איז געווען אויף זיי; אויפן כתף האבן זיי געדארפט נשׂא [זען
ישעיהו 53:11; תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]. 10 און די נשיאים האבן קרב די חנוכת מזבח אין דעם יום
וואס ער איז משח געווארן די נשיאים האבן קרב זייער קרבן פאר דעם מזבח. 11 און ה' האט אמר צו משהן: צו איין
נשיא א יום, צו איין נשיא א יום, זאלן זיי קרב זייער קרבן פאר דער חנוכת המזבח. 12 און דער וואס האט קרב זיין
קרבן דעם 1טן יום איז געווען נחשון בן עמינדבן, פון מטה יהודה. 13 און זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע קערה
וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שפל הקודש; 2 פול מיט סולת בלל
מיט שמן, פאר א מנחה; 14 איין כף זהב פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 15 איין פר בן בקר, איין איל, איין כבש א
יאריקער, פאר אן עולה; 16 איין שעיר עזים פאר א חטאת; 17 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5 אילים, 5 עתודים, 5
כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון נחשון בן עמינדבן. 18 אויפן 2טן יום האט קרב נתנאל בן צוערן, דער נשיא
פון יששכר. 19 ער האט קרב פאר זיין קרבן איין זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין
זילבערנעם מזרק פון 70 שקל, אויפן שקל הקודש; 2 פול מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 20 איין כף זהב
פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 21 איין פר בן בקר, איין איל, איין כבש א יאריקן, פאר אן עולה; 22 איין שעיר עזים
פאר א חטאת; 23 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5 אילים, 5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון
נתנאל בן צוערן. 24 אויפן 3טן יום, דער נשיא פון בני-זבולון, אליאב בן חלונען. 25 זיין קרבן איז געווען: איין
זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שפל הקודש; 2 פול
מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 26 איין כף זהב פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 27 איין פר בן בקר, איין איל,
איין כבש א יאריקער, פאר אן עולה; 28 איין שעיר עזים פאר א חטאת; 29 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5 אילים,
5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון אליאב בן חלונען. 30 אויפן 4טן יום, דער נשיא פון בני-ראובן,
אליצור בן שדיאורן. 31 זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין
זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שפל הקודש; 2 פול מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 32 איין כף זהב
פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 33 איין פר בן בקר, איין איל, איין כבש א יאריקער, פאר אן עולה; 34 איין שעיר עזים
פאר א חטאת; 35 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5 אילים, 5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון
אליצור בן שדיאורן. 36 אויפן 5טן יום, דער נשיא פון בני-שמעון, שלומיאל בן צורישדין . 37 זיין קרבן איז געווען:
איין זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שקל הקודש; 2
פול מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה: 38 איין כף זהב פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 39 איין פר בן בקר, איין
איל, איין כבש א יאריקערער פאר אן עולה; 40 איין שעיר עזים פאר א חטאת; 41 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5
אילים, 5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון שלומיאל בן צורישדין. 42 אויפן 6טן יום, דער נשיא
פון בני-גד, אליסף בן דעואלן. 43 זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל,
איין זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שפל הקודש; 2 פול מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 44 איין כף
זהב פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 45 איין פר בן בקר, איין איל, איין כבש א יאריקער, פאר אן עולה; 46 איין שעיר
עזים פאר א חטאת; 47 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5 אילים, 5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן
פון אליסף בן דעואלן. 48 אויפן 7טן יום, דער נשיא פון בני-אפרים, אלישמע בן עמיהודן. 49 זיין קרבן איז געווען:
איין זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שקל הקודש; 2
פול מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 50 איין כף זהב פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 51 איין פר בן בקר, איין
איל, איין כבש א יאריקער, פאר אן עולה; 52 איין שעיר עזים פאר א חטאת; 53 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5
אילים, 5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון אלישמע בן עמיהודן. 54 אויפן 8טן יום, דער נשיא פון
בני-מנשה, גמליאל בן פדה-צורן. 55 זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל,
איין זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שפל הקודש; 2 פול מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 56 איין כף
זהב פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 57 איין פר בן בקר, איין איל, איין כבש א יאריקער, פאר אן עולה; 58 איין שעיר
עזים פאר א חטאת; 59 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5 אילים, 5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן

פון גמליאל בן פדה-צורן. 60 אויפן 9טן יום, דער נשיא פון בני-בנימין, אבידן בן גדעונין. 61 זיין קרבן איז געווען:
איין זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שפל הקודש; 2
פול מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 62 איין כף זהב פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 63 איין פר בן בקר, איין
איל, איין כבש א יאריקער, פאר אן עולה; 64 איין שעיר עזים פאר א חטאת; 65 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5
אילים, 5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון אבידן בן גדעונין. 66 אויפן 10טן יום, דער נשיא פון
בני-דן, אחיעזר בן עמישדין. 67 זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין
זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שפל הקודש; 2 פול מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 68 איין כף זהב
פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 69 איין פר בן בקר, איין איל, איין כבש א יאריקער, פאר אן עולה; 70 איין שעיר עזים
פאר א חטאת; 71 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5 אילים, 5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון
אחיעזר בן עמישדין. 72 אויפן 11טן יום, דער נשיא פון בני-אשר, פגעיאל בן עכרנען. 73 זיין קרבן איז געווען: איין
זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שפל הקודש; 2 פול
מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 74 איין כף זהב פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 75 איין פר בן בקר, איין איל,
איין כבש א יאריקער, פאר אן עולה; 76 איין שעיר עזים פאר א חטאת; 77 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5 אילים,
5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון פגעיאל בן עכרנען. 78 אויפן 12טן יום, דער נשיא פון
בני-נפתלי, אחירע בן עיננען. 79 זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע קערה וואס איר וואג איז געווען 130 שקל, איין
זילבערנער מזרק פון 70 שקל, אויפן שפל הקודש; 2 פול מיט סולת בלל מיט שמן, פאר א מנחה; 80 איין כף זהב
פון 10 שקל, פול מיט קטורת; 81 איין פר בן בקר, איין איל, איין כבש א יאריקער, פאר אן עולה; 82 איין שעיר עזים
פאר א חטאת; 83 און פאר א זבח שלמים, 2 בקר, 5 אילים, 5 עתודים, 5 כבשים יאריקע. דאס איז דער קרבן פון
אחירע בן עיננען. 84 דאס איז געווען די חנוכת המזבח, אין דעם יום וואס ער איז משח געווארן, פון די נשיאים פון
ישראל: 12 זילבערנע קערות, 12 מזרקי כסף, 12 כפות זהב; 85 איטלעכע שיסל 130 שקל כסף, און איטלעכער מזרק
70; דאס כל כסף פון די כלים , 2,400, אויפן שקל הקודש. 86 12 כפות זהב פול מיט קטורת, צו 10, צו 10 שקל א
כף, אויפן שקל הקודש; דאס כל זהב פון די כפות, 120. 87 כל הבקר פאר עולה: 12 פרים; 12 אילים; 12 כבשים
יאריקע, מיט זייער מנחה, און 12 שעירים עזים, פאר חטאת. 88 און כל בקר פאר זבח שלמים: 24 פרים; 60 אילים,
60 עתודים, 60 כבשים יאריקע. דאס איז געווען די חנוכת המזבח נאכדעם ווי ער איז משח געווארן. 89 און אז משה
איז בוא אין אוהל-מועד כדי ה' זאל דבר מיט אים, האט ער שמע דעם קול דבר צו אים פון איבער דעם כפורת [זען
רומ' 29-3:19] וואס אויפן ארון העדות, פון צווישן די 2 כרובים; אזוי האט ער דבר צו אים.

[בהעלותך]

במד8

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר צו אהרנען און זאלסט אמר צו אים: אז דו עלה די נרות זאלן די 7 נרות
לייכטן פארנט צו פון דער מנורה. 3 און אהרן האט אזוי עשה: ער האט עלה די נרות פארנט צו פון דער מנורה, אזוי
ווי ה' האט צוה משהן. 4 און אזוי איז געווען די מעשה פון דער מנורה: מקשה זהב; ביז אויף איר ירך, ביז אויף אירע
פרח, איז זי געווען מקשה; אזוי ווי די מראה וואס ה' האט באוויזן משהן, אזוי האט ער עשה די מנורה. 5 און ה'
האט דבר צו משהן, לאמור: 6 לקח! די לויים פון צווישן די בני-ישראל, און זאלסט זיי טהר. 7 און אזוי זאלסטו
עשה צו זיי, זיי צו טהר: נזה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי
מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אויף זיי מי חטאת, און זיי זאלן עבר א תער איבער זייער כל
בשר, און כבס זייערע בגדים, און זיך טהר. 8 און זיי זאלן לקח א פר בן בקר, און דאס מנחה דערצו פון סולת בלל
מיט שמן; און א 2טן פר בן בקר זאלסטו לקח פאר א חטאת. 9 און זאלסט קרב די לויים פארן אוהל-מועד; און
זאלסט קהל די כל עדת בני-ישראל. 10 און זאלסט קרב די לויים פאר ה', און בני-ישראל זאלן סמך ידיהם אויף די
לויים. 11 און אהרן זאל נוף די לויים פאר אן תנופה פאר ה' פון בני-ישראל, כדי זיי זאלן זיין אויף צו עבד דעם
עבודת ה'. 12 און די לויים זאלן סמך ידיהם אויפן קאפ פון די פרים; און עשה איינעם א חטאת און איינעם אן
עולה צו ה', צו מאכן כפרה [זען "נזה" במדבר 8:7, ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם
על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר די לויים. 13 און זאלסט עמד די לויים פאר

אהרנען און פאר זיין בנים, און זיי נוף אן תנופה צו ה'. 14 און זאלסט בדל די לויים פון צווישן די בני-ישראל, און די
לויים זאלן געהערן צו מיר. 15 און דערנאך זאלן בוא די לויים צו עבד דעם אוהל-מועד; און זאלסט זיי טהר, און זיי
נוף אן תנופה. 16 ווייל נתן זיינען זיי נתן צו מיר פון צווישן די בני-ישראל; תחת איטלעכן וואס פטר דעם רחם,
איטלעכן בכור כל פון בני-ישראל, האב איך זיי לקח פאר מיר. 17 ווייל צו מיר געהערט כל בכור בני-ישראל, פון
אדם אדער פון בהמה; אין דעם יום וואס איך האב נכה כל בכור אין ארץ מצרים, האב איך זיי קדש צו מיר [זען
רומ' 1:1; 5:9; קור"א 6:19-20]. 18 און איך האב לקח די לויים תחת כל בכור בני-ישראל. 19 און איך האב נתן די
לויים אפגעגעבענע צו אהרנען און צו זיינע בנים צווישן די בני-ישראל, צו עבד דעם עבודת בני-ישראל אין
אוהל-מועד, און מאכן כפרה [זען "נזה" במדבר 8:7, ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח
לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר די בני-ישראל, כדי עס זאל נישט זיין
צווישן די בני-ישראל א נגף, אז די בני-ישראל וועלן נגש צום קודש. 20 און משה און אהרן און די כל עדת
בני-ישראל האבן אזוי עשה צו די לויים; אזוי ווי כל וואס ה' האט צוה משהן וועגן די לויים, אזוי האבן די
בני-ישראל צו זיי עשה. 21 און די לויים האבן זיך חטא, און האבן כבס זייערע בגדים; און אהרן האט זיי נוף אן
תנופה פאר ה', און אהרן האט מאכן כפרה [זען "נזה" במדבר 8:7, ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה
פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] געווען פאר זיי, כדי זיי צו טהר. 22
און דערנאך זיינען בוא די לויים צו עבד זייער עבודה אין אוהל-מועד, אונטער אהרנען און אונטער זיין בנים; אזוי ווי
ה' האט צוה משהן וועגן די לויים, אזוי האבן זיי צו זיי עשה. 23 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 24 דאס איז
וועגן די לויים: פון 25 שנה און העכער זאל ער בוא צו צבא דעם צבא ביי דער עבודת אוהל-מועד. 25 און נאך 50
שנה זאל ער זיך שוב פון דעם צבא העבודה, און מער נישט עבד. 26 נאר ער זאל שרת אחיו אין אוהל-מועד צו זיין
שמר איבער די משמרת, נאר קיין עבודה זאל ער מער נישט עבד. אזוי זאלסטו עשה מיט די לויים אין זייערע
משמרתען.

במד9

1 און ה' האט דבר צו משהן אין מדבר סיני, אין 2טן שנה נאך זייער יצא פון ארץ מצרים, אין 1טן חודש, לאמור: 2
די בני-ישראל זאלן עשה דעם פסח אין זיין מועד. 3 אין 14טן יום פון דעם דאזיקן חודש קעגן ערבים, אין זיין מועד
זאלט איר אים עשה; לויט כל זיינע חוקות און לויט כל זיינע משפטים זאלט איר אים עשה. 4 האט משה דבר צו די
בני-ישראל, צו עשה דעם פסח. 5 און זיי האבן עשה דעם פסח אין 1טן חודש, אין 14טן יום פון חודש קעגן ערבים,
אין מדבר סיני; אזוי ווי אלץ וואס ה' האט צוה משהן, אזוי האבן די בני-ישראל עשה. 6 נאר עס זיינען געווען אנשים
וואס זיינען געווען טמאים פון דעם נפש אדם, און זיי האבן נישט יכל עשה דעם פסח אין יום ההוא; האבן זיי קרב
פאר משהן און פאר אהרנען אין יום ההוא. 7 און יענע אנשים האבן צו אים אמר: מיר זיינען טמאים פון דעם נפש
אדם; למה זאלן מיר גרע ווערן, נישט קרב דעם קרבן פון ה' אין זיין מועד צווישן די בני-ישראל? 8 האט משה אמר
צו זיי: עמד! און איך וועל שמע וואס ה' וועט צוה וועגן אייך. 9 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 10 דבר! צו די
בני-ישראל, לאמור: אז עמיצער איינער פון אייך, אדער פון אייערע דורות וועט זיין טמא פון א טמא נפש, אדער זיין
אין א דרך רחוקה, זאל ער דאך עשה פסח צו ה'. 11 אין 2טן חודש, אין 14טן יום, קעגן ערבים זאלן זיי אים עשה;
מיט מצות און מרורים זאלן זיי אים אכל. 12 זיי זאלן נישט שאר פון אים ביז אין דער בוקר, און עצם זאלן זיי נישט
שבר אין אים [זען שמות 12:46; קור"א 5:7; יוח' 1:29; 19:36; ישעיהו 53:7]; לויט דעם כל חוקת הפסח זאלן זיי אים
עשה. 13 נאר דער איש וואס איז טהור, און אין דרך איז ער נישט, און ער חדל זיך צו עשה דעם קרבן-פסח, יענע
נפש זאל כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון זיין עם; ווייל ער האט דעם קרבן פון ה' נישט קרב
געווען אין זיין מועד, זאל יענער איש נשא זיין חטאת [זען ישעיהו 53:12]. 14 און אז ביי אייך וועט זיך גור א גר, און
ער וועט עשה א קרבן-פסח צו ה', איז, אזוי ווי דער חוקת פסח און יאזוי ווי זיין משפט, אזוי זאל ער עשה; איין חקה
זאל זיין ביי אייך אי פאר דעם גר, אי פאר דעם אזרח הארץ. 15 און אין דעם יום וואס מע האט קום המשכן, האט
דער ענן כסה המשכן, דאס אוהל העדות; און אין ערב פלעגט זיין איבערן משכן אזוי ווי דאס מראה פון אש, ביז
אין דער בוקר [זען שמות 40:34; זען משכן פון משיחס סוד התגשמות קום 3טן יום, יוחנן 1:14; יוחנן א 1:1-2]. 16
אזוי עס זיין תמיד: דער ענן פלעגט אים כסה, און דאס מראה פון אש ביי לילה. 17 און וועדליק דער ענן פלעגט זיך
עלה פון איבערן האוהל, אזוי פלעגן דערנאך נסע די בני-ישראל; און אין המקום וואס דער ענן פלעגט דארטן שכן
[זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14], דארטן פלעגן יחנו (חנה) בני-ישראל. 18 לויט דעם
פי ה' פלעגן נסע בני-ישראל, און לויט דעם פי ה' פלעגן זיי יחנו (חנה); כל ימים אשר דער ענן פלעגט שכן [זען

משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] אויפן משכן, פלעגן זיי יחנו (חנה). 19 און אז דער ענן האט
זיך ארך אויפן משכן ימים רבים, האבן די בני-ישראל שמר די משמרת פון ה', און פלעגן נישט נסע [זען מה"ש
16:6]. 20 און א מאל פלעגט דער ענן זיין ימים מספר אויפן משכן; לויט דעם פי ה' פלעגן זיי יחנו (חנה), און לויט
דעם פי ה' פלעגן זיי נסע. 21 און א מאל פלעגט זיין דער ענן פון ערב ביז אין דער בוקר, און ווי דער ענן האט זיך
עלה אין דער בוקר, אזוי האבן זיי נסע; אדער יומם ולילה, און ווי דער ענן האט זיך עלה, אזוי האבן זיי נסע. 22 צי 2
טעג, צי א חודש, צי א יאר אז דער ענן האט זיך ארך אויפן משכן צו שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה
צווישן אונדז, יוח' 1:14] אויף אים, פלעגן די בני-ישראל יחנו (חנה) און נישט נסע, און ווי ער האט זיך עלה, פלעגן זיי
נסע. 23 לויט דעם פי ה' פלעגן זיי יחנו (חנה), און לויט דעם פי ה' פלעגן זיי נסע; זיי האבן שמר די משמרת ה', לויט
דעם פי ה' דורך משהן.

במד10

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 עשה! דיר 2 חצוצרות כסף; מקשה זאלסטו זיי עשה; און זיי זאלן דיר זיין
פאר מקרא די עדה, און פאר מסע די מחנות. 3 און אז מע וועט תקע אין זיי, זאל זיך יעד צו דיר כל העדה צום פתח
אוהל-מועד. 4 און אויב מע וועט תקע אין איינעם, זאלן זיך יעד צו דיר די נשיאים, די ראשי אלפי ישראל. 5 און אז
איר וועט תקע א תרועה, זאלן ציען נסע די מחנות חנה קדמה . 6 און אז איר וועט תקע א 2טן תרועה, זאלן נסע די
מחנות חנה תימנה; א תרועה זאל מען תקע פאר מסעיהם. 7 אבער ביים קהל די קהל זאלט איר תקע, אבער נישט
רוע. 8 און בני אהרן, די כהנים, זאלן תקע אין די חצוצרות; און דאס זאל אייך זיין פאר חוקת עולם אויף אייערע
דור-דורות. 9 און אז איר וועט בוא אין מלחמה אין ארצכם אקעגן דעם צר וואס צרר אייך, זאלט איר רוע אין
חצוצרות, און איר וועט זכר ווערן פאר ה' אלוקיכם, און וועט ישע ווערן פון אויביכם. 10 און אין אייער יום פון
שמחה, און אין אייערע מועדים, און אין אייערע ראש-חודשן, זאלט איר תקע אין די חצוצרות אויף אייערע עולה
און אויף אייערע זבח שלמים; און זיי וועלן אייך זיין צו א זכרון פאר אלוקיכם; איך בין ה' אלוקיכם. 11 און עס איז
געווען אין 2טן שנה, אין 2טן חודש, אין 20טן טאג פון חודש, האט זיך עלה דער ענן פון איבערן משכן העדות. 12
און די בני-ישראל האבן נסע אויף זייערע מסע פון מדבר סיני; און דער ענן האט שכן [זען משיח צדקינו געמאכט
זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] אין מדבר פארן. 13 אזוי האבן זיי נסע צום 1טן מאל לויט דעם פי ה' דורך משהן.
14 און 1טן האט נסע די דגל פון דעם מחנה בני-יהודה, לויט זייערע צבאות; און איבער זיין צבא איז געווען נחשון
בן עמינדבן. 15 און איבער דער צבא מטה בני-יששכר, נתנאל בן צוערן. 16 און איבער דער צבא מטה בני-זבולון,
אליאב בן חלונען. 17 און אז דער משכן איז ירד געווארן, האבן נסע בני-גרשון, און בני-מררי, די נשא [זען נשא
ישעיהו 53:12] פון המשכן. 18 און עס האט נסע די דגל פון דעם מחנה פון ראובן, לויט זייערע צבאות; און איבער
זיין צבא איז געווען אליצור בן שדיאורן, 19 און איבער דער צבא מטה פון בני-שמעון, שלומיאל בן צורישדין. 20
און איבער דער צבא מטה פון די בני-גד, אליסף בן דעואלן. 21 און עס האבן נסע די קהתים, די נשא פון די מקדש;
און מע האט קום המשכן איידער זיי זיינען בוא. 22 און עס האט נסע די דגל פון דעם מחנה פון בני-אפרים, לויט
זייערע צבאות; און איבער זיין צבא איז געווען אלישמע בן עמיהודן. 23 און איבער דער צבא מטה פון בני-מנשה,
גמליאל בן פדהצורן. 24 און איבער דער צבא מטה פון בני-בנימין, אבידן בן גדעוניין. 25 און עס האט נסע די דגל
פון דעם מחנה פון בני-דן, די מאסף (אסף) פון כל המחנות לויט זייערע צבאות; און איבער זיין צבא איז געווען
אחיעזר בן עמישדין. 26 און איבער דער צבא מטה פון בני-אשר, פגעיאל בן עכרנען. 27 און איבער דער צבא מטה
פון בני-נפתלי, אחירע בן עיננען. 28 דאס זיינען די מסעי בני-ישראל לויט זייערע צבאות; אזוי האבן זיי נסע. 29 און
משה האט אמר צו חובב בן רעואל דעם מדיני, חותן משה [זען שמות 3:1; 18:1]: מיר נסע צו המקום וואס ה' האט
אמר: איך וועל אים נתן צו אייך; הלך! מיט אונדז, און מיר וועלן דיך יטב [טוב], ווייל ה' האט דבר טוב פאר ישראל.
30 האט ער צו אים אמר: איך וועל נישט הלך; נייערט צו מיין ארץ און צו מיין מולדת וועל איך הלך. 31 האט ער
אמר: זאלסט אונדז נישט עזב, נא; דעריבער ווייל דו ידע ווו מיר קענען חנה אין מדבר, און וועסט אונדז זיין פאר
אויגן. 32 און עס וועט זיין, אז דו וועסט הלך מיט אונדז, איז, פון דעם טוב וואס ה' וועט אונדז יטב, וועלן מיר דיך
יטב. 33 און זיי האבן נסע פון ההר ה' דרך 3 ימים, און דער ארון ברית ה' האט נסע זיי פארויס דרך 3 ימים, תור
פאר זיי א מנוחה [תהילים 116:7-9]. 34 און דער ענן ה' איז געווען איבער זיי יומם, ווען זיי האבן נסע פון מחנה. 35
און עס איז געווען, אז דער ארון האט נסע, האט משה אמר: קום, ה', און זאלן פוץ ווערן אויביך, און זאלן נוס דיינע
שונאים פאר דיר! 36 און אז ער האט נוח, האט ער אמר: שוב, ה', צו די רבבות אלפי ישראל!

במד11

1 און דאס עם [זען עם ישעיהו 53:8] האט זיך אנן; איז רע אין די אוזנים פון ה', און ה' האט שמע, און זיין אף האט
חרה, און אש ה' האט בער צווישן זיי, און עס האט אכל ביים עק מחנה. 2 האט העם צעק צו משהן, און משה האט
דאוונען געווען צו ה' [זען לוקס 11:1-4], און דאס אש האט זיך שקע [זען כבה, ישעיהו 66:24]. 3 און מע האט קרא
דעם שם פון מקום ההוא תבערה, ווייל אש ה' האט בער צווישן זיי. 4 און די אספסוף וואס צווישן זיי התאוו [אוה]
תאוה און בכה שוב גם בני ישראל אמר, ווער זאל געבן אונדז בשר צו אכל? 5 מיר זכר די דגה וואס מיר פלעגן אכל
אין מצרים חנם, די קשואה, און די אבטחים, און דאס חציר, און די בצל, און די שומים. 6 און איצט איז נפשנו יבש;
נישטא קיין זאך; בלתיז אויפן מן זיינען עינינו. 7 און דער מן איז געווען אזוי ווי קאריאנדערזאמען, און זיין אנבליק
אזוי ווי דער אנבליק פון בדולח. 8 דאס עם [זען ישעיהו 53:8] האט זיך שוט, און האט עס לקט, און טחן אין א
רחים, אדער דוך אין א שטייסל [מדוכה], און בשל אין א פרור, אדער עשה דערפון עוגה. און דער טעם דערפון איז
געווען ווי דער טעם פון לשד שמן. 9 און ווי דער טוי האט ירד אויפן מחנה ביי לילה, פלעגט ירד דערויף דער מן. 10
און משה האט שמע העם בכה משפחות-ווייז, איטלעכער פאר דעם פתח פון זיין אוהל, און דער אף ה' האט חרה
מאד, און עס איז געווען רע אין די אויגן פון משהן. 11 און משה האט אמר צו ה': למה טוסטו רעע עבדך, און למה
האב איך לא מצא חן אין דיינע אויגן, שום אויף מיר די משא פון כל העם הזה? 12 האב איך הרה [זען הרה ישעיהו
7:14] כל העם הזה, צי איך האב עס ילד, וואס דו אמר צו מיר: נשא עס אין דיין חיק, אזוי ווי א אומן נשׂא א ינק, צו
האדמה וואס דו האסט צוגעשווארן אבותיו? 13 פון וואנען האב איך בשר, צו נתן כל העם הזה, וואס זיי בכה אויף
מיר, לאמור: נתן! אונדז בשר, מיר זאלן אכל? 14 איך אליין קען נישט נשׂא [זען ישעיהו 53:12] כל העם הזה, ווייל עס
איז צו כבד פאר מיר. 15 און אויב דו עשה אזוי צו מיר, הרגען הרגע מיך, נא, אויב איך האב מצא חן אין דיינע אויגן,
און לאמיך נישט ראה מיין רע. 16 האט ה' אמר צו משהן: אסף מיר איין 70 איש פון די זקני ישראל, די וואס דו ידע
אז זיי זיינען די זקני העם, און זיינע שוטרים, און זאלסט זיי לקח צום אוהל-מועד, און זיי זאלן זיך דארטן יצב מיט
דיר. 17 און איך וועל ירד, און וועל דארטן דבר מיט דיר, און וועל אצל פון דעם רוח וואס אויף דיר, און שום אויף
זיי, און זיי וועלן נשא מיט דיר די משא העם, און וועסט נישט דארפן נשׂא דו אליין. 18 און צום עם זאלסטו אמר:
קדש אייך אן אויף מחר, און איר וועט אכל בשר; ווייל איר האט בכה אין די אוזנים פון ה', לאמור: ווער זאל געבן
אונדז בשר צו אכל? ווייל אונדז איז געווען טוב אין מצרים! דעריבער וועט אייך ה' נתן בשר, און איר וועט אכל. 19
נישט 1 יום וועט איר אכל, און נישט יומים, און נישט 5 ימים, און נישט 10 ימים, און נישט 20 יום; 20 ביז א חודש
צייט, ביז וואנען עס וועט אייך יצא פון דער אף, און וועט אייך זיין צום זרא; דעריבער וואס איר האט מאס [זען
ישעיהו 53:3] ה' וואס איז צווישן אייך, און האט בכה פאר אים, לאמור: למה זה זיינען מיר יצא פון מצרים? 21 האט
משה אמר: 600,000 רגלי העם איז וואס איך בין צווישן אים, און דו אמר: איך וועל זיי נתן בשר, און זיי וועלן אכל א
חודש צייט. 22 ווען צאן און בקר זאלן שחט ווערן פאר זיי, וועט זיי דען מצא? אז כל דגי הים זאלן אסף ווערן פאר
זיי, וועט זיי דען מצא? 23 האט ה' אמר צו משהן: איז די יד ה' קצר? איצט וועסטו ראה, אויב מיין דבר וועט דיר
קרה אדער נישט. 24 איז משה יצא, און האט דבר צום עם די דברי ה'; און ער האט אסף 70 איש פון זקני העם, און
זיי עמד רונד ארום האוהל. 25 און ה' האט ירד אין דעם ענן, און האט דבר צו אים, און האט אצל פון דעם רוח
וואס אויף אים, און נתן אויף די 70 איש, די זקנים. און עס איז געווען, ווי דער רוח האט אויף זיי נוח, אזוי האבן זיי
נביאות געזאגט; אבער נישט יסף [זען שמ"א 10:6; 19:24; מה"ש 19:6]. 26 און 2 אנשים זיינען שאר אין מחנה, דער
שם פון איינעם אלדד, און דער שם פון 2טן מידד; האט אויף זיי גם נוח דער רוח און זיי זיינען געווען צווישן די כתב,
נאר זיי זיינען נישט יצא צום האוהל און זיי האבן נביאות געזאגט אין מחנה [זען יואל 3:1; מה"ש 2:17]. 27 איז רוץ
דער נער, און האט נגד משהן, און אמר: אלדד און מידד זאגן נביאות אין מחנה. 28 האט זיך ענה יהושע בן נון [זען
נחמ' 8:17; עזרא 3:8; זכריה 6:11-12], שרת משה פון זיין בחורים, און האט אמר: אדוני משה, כלא! 29 האט משה צו
אים אמר: קנא זיך פאר מיר? הלוואי זאל דאס כל העם פון ה' זיין נביאים, אז ה' זאל נתן זיין רוח אויף זיי! [זען יואל
3:1; מה"ש 2:18; https://youtube.com/watch?v=03AVR9mFD5k] 30 און משה איז אסף צו מחנה, ער
און די זקני ישראל. 31 און א רוח האט נסע פון ה', און האט גוז שׂלוים [שׂלו] פון ים, און האט זיי נטש לעבן מחנה
ארום א דרך יום פון איין זייט, און ארום א דרך יום פון דער אנדער זייט, רונד ארום מחנה, און ארום 2 אמה
איבערן פני הארץ. 32 און העם איז קום יענעם כל היום, און כל הלילה, און כל יום המחרת, און זיי האבן אסף די
שׂלו; דער וואס האט מעט אסף האט אסף 10 חומר; און זיי האבן זיי זיך שטח רונד ארום מחנה. 33 הבשר איז נאך
געווען צווישן זייערע ציינער, איידער עס איז כרת געווארן, אזוי האט דער אף ה' חרה אויפן העם, און ה' האט נכה
צווישן העם מכה רבה מאד. 34 און מע האט קרא דעם שם פון המקום ההוא קברות-התאוה, ווייל דארטן האט

מען קבר העם וואס האט המתאוים (אוה). 35 פון קברות-התאוה האט העם נסע קיין חצרות; און זיי זיינען געבליבן אין חצרות.

במד12

1 און מרים און אהרן האבן דבר אויף משהן פון וועגן דער אשָה הכושית וואס ער האט לקח; ווייל ער האט לקח אן אשָה כושית. 2 און זיי האבן אמר: צי רק נאר דורך משהן האט ה' דבר? האט ער נישט גם דורך אונדז דבר? און ה' האט שמע. 3 און דער איש משה איז געווען ענו מאד, מער פון כל האדם וואס אויפן פני האדמה. 4 האט ה' פתאום אמר צו משהן און צו אהרנען און צו מרימען: יצא! איר 3 צום אוהל-מועד. זיינען זיי 3 יצא. 5 און ה' האט ירד אין אן עמוד הענן, און האט זיך עמד ביים פתח האוהל, און האט קרא אהרנען און מרימען. זיינען זיי ביידע יצא. 6 און ער האט אמר: שמע! נא צו מיינע דברים: אז א נביא איז דא ביי אייך, טו איך, ה', אין א מראה זיך אתודע (ידע) צו אים; אין א חלום דבר איך מיט אים. 7 נישט אזוי איז עבדי משה; אין מיין כל בית איז ער נאמן (אמן). 8 פה אל פה דבר איך מיט אים, און מראה און נישט מיט חידה, און די תמונה פון ה' נבט ער. און ווי אזוי האט איר נישט מורא געהאט צו דבר אויף עבדי, אויף משהן? 9 און דער אף ה' האט חרה אויף זיי; און ער איז הלך. 10 און ווי דער ענן האט זיך סור פון איבערן האוהל, און הנה מרים איז מצורעת (צרע) ווי שלג. און אהרן האט זיך פנה צו מרימען, און הנה זי איז מצורעת (צרע). 11 האט אהרן אמר צו משהן: נא, אדוני, זאלסט נישט שית אויף אונדז חטאת, וואס מיר האבן זיך יאל און וואס מיר האבן חטא. 12 זאל זי, נא, נישט זיין אזוי ווי טויטגעבארענער וואס זיין בשר איז האלב אכל ווען ער יצא פון רחם אמו. 13 און משה האט צעק צו ה', לאמור: א-ל, נא, רפא! זי. 14 האט ה' אמר צו משהן: אז אביה וואלט איר אין פנים ירק, וואלט זי זיך נישט כלם 7 ימים? זאל זי זיין סגר 7 ימים מחוץ מחנה, און דערנאך זאל זי אסף ווערן. 15 איז מרים געווען סגר מחוץ מחנה 7 ימים; און העם האט נישט נסע ביז מרים איז אסף געווארן. 16 און דערנאך האט העם נסע פון חצרות, און זיי האבן חנה אין מדבר פארן.

[שלח לך]

במד13

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 שלח אנשים, זיי זאלן תור ארץ כנען, וואס איך נתן צו די בני-ישראל; צו איש אחד איש אחד פאר זיין מטה אבות זאלט איר שלח; איטלעכער א נשיא צווישן זיי. 3 און משה האט זיי שלח פון מדבר פארן לויט דעם פי ה'; זיי כל זיינען געווען אנשים ראשי בני-ישראל. 4 און דאס זיינען זייערע שמות: פאר מטה ראובן, שמוע בן זכורן. 5 פאר מטה שמעון, שפט בן חורין. 6 פאר מטה יהודה, כלב בן יפונהן. 7 פאר מטה יששכר, יגאל בן יוספן. 8 פאר מטה אפרים, הושע בן נון. 9 פאר מטה בנימין, פלטי בן רפואן. 10 פאר מטה זבולון, גדיאל בן סודין. 11 פאר מטה יוסף: פאר מטה מנשה, גדי בן סוסין. 12 פאר מטה דן, עמיאל בן גמלין. 13 פאר מטה אשר, סתור בן מיכאלן. 14 פאר מטה נפתלי, נחבי בן ופסין. 15 פאר מטה גד, גאואל בן מכין. 16 דאס זיינען די שמות פון די אנשים וואס משה האט שלח צו תור הארץ. און משה האט קרא הושע בן נון, יהושוע [זען זכריה 6:11-12; דאס איז שם פון משיח צו קומען]. 17 און משה האט זיי שלח צו תור ארץ כנען, און האט צו זיי אמר: עלה! זה בנגב, און עלה אין ההר. 18 און איר זאלט ראה הארץ, וואס דאס איז, און העם וואס ישב דערויף, אויב ער איז חזק אדער רפה, אויב ער איז מעט אדער רב; 19 און ווי איז הארץ וואס ער ישב דרינען, אויב עס איז טובה אדער רעה, און ווי זיינען די ערים וואס ער ישב אין זיי, אין מחנים אדער אין מבצר; 20 און ווי איז הארץ, איז זי שמנה (שמן) אדער רזה, איז דא אויף איר עץ אדער נישט. און איר זאלט אייך חזק, און לקח פון דער פרי הארץ. און די ימים זיינען געווען די ימי בכורי ענבים. 21 זיינען זיי עלה, און האבן תור הארץ פון מדבר צן ביז רחוב לבוא חמת. 22 און זיי זיינען עלה בנגב, און זיינען בוא ביז חברון; און דארטן זיינען געווען אחימן, ששי, און תלמי, בני הענק. און חברון איז בנה געווארן 7 שנה פאר צוען אין מצרים. 23 און זיי זיינען בוא ביזן נחל אשכול, און האבן כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] פון דארטן א זמורה מיט אשכול ענבים אחד [קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד דאך מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי [2]

ווערן בשר אחד (איין בשר, זע אחד, דברים 6:4), זען ספר הזוהר ג, ב288, בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14], און האבן עס נשא אויף א מוט בשנים; גם פון די רמון און פון די תאנה האבן. 24 מקום ההוא האט מען קרא דער נחל אשכול פון וועגן דעם אשכול וואס די בני-ישראל האבן כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] פון דארטן. 25 און זיי האבן זיך שוב פון תור הארץ צום סוף פון 40 יום. 26 און זיי זיינען הלך און בוא צו משהן און צו אהרנען, און צו דער כל עדת בני-ישראל, אין מדבר פארן קיין קדש; און זיי האבן שוב דבר צו זיי און צו כל העדה, און האבן זיי געוויזן די פרי הארץ. 27 און זיי האבן אים ספר, און אמר: מיר זיינען בוא אין הארץ וווהין דו האסט אונדז שלח, און עס זבת חלב און דבש; און דאס איז איר פרי. 28 אבער עז איז העם וואס ישב אין הארץ, און די ערים זיינען בצר, גדולות מאד, און גם די ילדי הענק האבן מיר דארטן ראה. 29 עמלק ישב אין ארץ הנגב, און דער חתי, און דער יבוסי, און דער אמורי, ישב אין ההר, און דער כנעני ישב ביים ים און ביים יד ירדן. 30 האט כלב הסה העם פאר משהן, און ער האט אמר: עלה וועלן מיר עלה, און מיר וועלן עס ירש, מחמת יכול וועלן מיר עס יכול. 31 אבער די אנשים וואס זיינען עלה מיט אים, האבן אמר: מיר יכול נישט עלה קעגן העם, ווייל ער איז חזק פון אונדז. 32 און זיי האבן יצא א דבת הארץ וואס זיי האבן עס תור, ביי די בני-ישראל, לאמור: הארץ וואס מיר זיינען עבר דורך דעם, כדי עס תור, דאס איז אן ארץ אוכלת אירע יושבים, און דאס כל העם, וואס מיר האבן ראה דרינען, זיינען אנשי מדה. 33 און דארטן האבן מיר ראה די נפילים, די בני ענק, וואס פון די נפילים; און מיר זיינען געווען ווי חגבים [חגב] אין אונדזערע אויגן, און אזוי זיינען מיר געווען אין זייערע אויגן.

במד14

1 האט כל העדה נשׂא און נתן זייער קול; און העם האט בכה אין לילה ההוא. 2 און כל בני-ישראל האבן לון אויף משהן און אויף אהרנען, און די כל העדה האט צו זיי אמר: הלוואי וואלטן מיר מות אין ארץ מצרים, אדער הלוואי וואלטן מיר מות אין דעם דאזיקן מדבר! 3 און למה וואס ברענגט אונדז ה' אין הארץ הזאת, צו נפל דורכן חרב, נשינו און טפנו זאלן ווערן צו בז? איז נישט טוב לנו זיך שוב קיין מצרים? 4 און זיי האבן אמר איינער צום אנדערן: לאמיר נתן א ראש, און זיך שוב קיין מצרים. 5 זיינען משה און אהרן נפל אויף זייער פנים פאר דער כל קהל עדת בני-ישראל. 6 און יהושוע בן נון, און כלב בן יפונהן, פון די וואס האבן תור הארץ, האבן קרע זייערע בגדים, 7 און האבן אמר צו דער כל עדת בני-ישראל, לאמור: הארץ, וואס מיר זיינען עבר דורך דעם, כדי עס תור, הארץ איז מאד מאד טובה. 8 אויב ה' חפץ בנו [זען חפץ, ישעיהו 53:10], וועט ער אונדז ברענגען אין הארץ הזאת, און וועט עס אונדז נתן, אן ארץ וואס זבת חלב און דבש. 9 איר זאלט נאר נישט מרד קעגן ה', און נישט מורא האבן פאר עם הארץ, ווייל אונדזער לחם זיינען זיי; זייער צל האט זיך סור פון זיי, און ה' איז מיט אונדז; איר זאלט נישט מורא האבן פאר זיי. 10 האט כל עדה אמר מע זאל זיי רגם מיט אבנים; נאר די כבוד ה' האט זיך באוויזן אין אוהל-מועד צו כל בני-ישראל. 11 און ה' האט אמר צו משהן: עד אנה וועט דאס דאזיקע עם מיך נאץ? און עד אנה וועלן זיי נישט אמן [זען ישעיהו 53:1; בראשית 15:6] אין מיר, ביי כל אותות [זען אות אין ישעיהו 7:14] וואס איך האב עשה צווישן אים? 12 איך וועל אים נכה מיט דבר, און וועל אים ירש, און וועל דיך עשה פאר א גוי גדול און עצום פון אים. 13 האט משה אמר צו ה': אז די מצרים וועלן שמע, ווייל דו האסט דאך עלה מיט דיין כוח העם הזה פון צווישן זיי 14 וועלן זיי אמר צו די יושב הארץ הזאת, וואס האבן שמע אז דו, ה', ביסט צווישן דעם דאזיקן עם; מחמת עין בעין ביסט דו, ה', ראה געווארן, און דיין ענן עמד איבער זיי, און אין אן עמוד ענן הלך זיי פארויס ביי יומם, און אין אן עמוד אש ביי לילה 15 איז, אז דו וועסט מות דאס דאזיקע עם אזוי ווי איין איש, אזוי וועלן אמר די גוים וואס האבן שמע דיין שמע, לאמור: 16 ווייל ה' איז נישט יכול צו ברענגען דאס דאזיקע עם אין הארץ וואס ער האט זיי שבע, האט ער זיי שחט אין מדבר. 17 דעריבער זאל איצט גדל זיין, נא, כוח אדוני לויט ווי דו האסט דבר, לאמור: 18 ה' ארֹךְ אפיִם וְרב-חֶסֶד נשֵׂא עוון וָפֶשַׁע וְנקֵה לֹא יְנקֶה פקֵד עוון אבוֹת על-בנים עַל-שִׁלֵּשִׁים וְעַל-רבעִים. 19 סלח! נא, די עוון פון דעם דאזיקן עם, לויט דער גדל פון דיין חסד, און אזוי ווי דו האסט נשא דעם דאזיקן עם פון מצרים ועד הֵנָּה. 20 האט ה' אמר: איך האב סלח אזוי ווי דיין דבר. 21 נאר אזוי ווי אני חי, און די כבוד ה' איז מלא די כל הארץ, 22 אז די כל האנשים וואס האבן ראה מיין כבוד און מיינע אותות [זען אות אין ישעיהו 7:14], וואס איך האב עשה אין מצרים און אין מדבר, און פון דעסטוועגן האבן זיי מיך נסה שוין 10 מאל, און נישט שמע צו מיין קול, 23 אויב זיי וועלן ראה הארץ, וואס איך האב שבע אבותם! יא, כל וואס האבן מיך נאץ, וועלן עס נישט ראה. 24 נאר עבדי כלב, ווייל אין אים איז געווען א רוח אחרת, און ער איז מלא נאך מיר, אים וועל איך ברענגען אין הארץ, וואס ער איז אהין בוא, און צו זיין זרע וועט ער עס ירש [זען יהושע 15:13-19; שופים 1:9-15]. 25 דער עמלקי און דער כנעני יושב אין עמק; מחר פנה אייך אום, און נסע אייך צום מדבר אויפן דרך ים-סוף. 26 און ה' האט דבר

צו משהן און צו אהרנען, לאמור: 27 עד מתי וועט די דאזיקע עדה הרעה וואס לון אקעגן מיר? איך האב שמע די
תלונת פון די בני-ישראל, וואס זיי לון אקעגן מיר. 28 אמר צו זיי: אזוי ווי אני חי, נאום ה' [זען נאום תהילים 110:1],
אויב ווי איר האט דבר אין מיינע אוזנים, אזוי וועל איך עשה צו אייך! 29 אין דעם דאזיקן מדבר וועלן נפל אייערע
פגרים, און כל אייערע פקודים, לויט אייער כל מספר, פון 20 שנה און העכער, ווייל איר האט לון אקעגן מיר. 30
איר וועט נישט בוא אין הארץ וואס איך האב נשׂא ידים אייך צו שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן
אונדז, יוח' 1:14] דרינען, כי אם כלב בן יפונהן, און יהושע בן נון. 31 און אייערע טף וואס איר האט אמר, זיי וועלן
זיין צו בז, זיי וועל איך ברענגען אהין, און זיי וועלן ידע הארץ, וואס איר האט מאס [זען מאס, תהילים 118:22]. 32
אבער איר אייערע פגרים וועלן נפל אין דעם דאזיקן מדבר. 33 און אייערע בנים וועלן רועים אין מדבר 40 שנה, און
וועלן נשא פאר אייערע זנות, ביז אייערע פגרים וועלן תמם ווערן אין מדבר. 34 לויט דער מספר הימים וואס איר
האט תור הארץ 40 יום, פאר א יום א שנה, פאר א יום א שנה, וועט איר נשׂא עוונותיכם [זען ישעיהו 53:5], 40 שנה;
און איר וועט ידע מיין תנואה. 35 איך, ה', האב דבר; אויב איך וועל דאס נישט עשה צו דער דאזיקער כל העדה
הרעה, וואס האט זיך יעד אקעגן מיר! אין דעם דאזיקן מדבר וועלן זיי תמם ווערן, און דא וועלן זיי מות. 36 און די
אנשים וואס משה האט שלח צו תור הארץ, און זיי זיינען שוב און האבן לון אקעגן אים די כל עדה, מיט יצא א דבה
על הארץ 37 די אנשים וואס האבן יצא דעם דבה הארץ רעה, זיינען מות אין א מגפה פאר ה'. 38 נאר יהושע [זען
זכריה 6:11-12] בן נון, און כלב בן יפונהן, זיינען חיה פון יענע אנשים, וואס זיינען הלך צו תור הארץ. 39 און משה
האט דבר די דאזיקע דברים צו כל בני-ישראל, און העם האט אבל מאד. 40 און זיי האבן זיך שכם אין דער בוקר,
און זיינען עלה אויפן ראש ההר, לאמור: אט זיינען מיר, און מיר וועלן עלה צו המקום וואס ה' האט אמר; ווייל מיר
האבן חטא. 41 האט משה אמר: למה זה וואס איר עבר דעם פי ה', אז דאס וועט נישט צלח [זען צלח, ישעיהו
53:10]. 42 איר זאלט נישט עלה, אז ה' איז נישט צווישן אייך, כדי איר זאלט נישט נגף ווערן פאר אויביכם. 43 ווייל
דער עמלקי און דער כנעני זיינען דארטן פאר אייך, און איר וועט נפל דורכן חרב; ווייל אזוי ווי איר האט אייך שוב
פון הינטער ה', וועט ה' נישט זיין מיט אייך. 44 אבער זיי האבן זיך עפל צו עלה ראש ההר; אבער הארון ברית ה' [זען
מה"ש 21:18-26] און משה האבן זיך נישט מוש פון המחנה. 45 און דער עמלקי און דער כנעני, וואס זיינען יושב
אויף יענעם הר, האבן ירד, און האבן זיי נכה [זען נכה, ישעיהו 53:4] און זיי כתת ביז חרמה.

במד15

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 דבר! צו די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: אז איר וועט בוא אין הארץ
פון אייער מושבות וואס איך נתן אייך, 3 און איר וועט עשה אן אִשֶׁה צו ה', אן עולה אדער א זבח, צו פלא נדר,
אדער ווי א נדבה, אדער אין אייערע מועדים, כדי צו עשה א ריח ניחוח צו ה', פון בקר אדער פון צאן, 4 זאל דער
וואס קרב זיין קרבן צו ה', קרב א מנחה פון 1/10 איפה סולת בלל מיט 1/4 הין שמן; 5 און וויין פאר א נסך 1/4 הין,
זאלסטו עשה מיטן עולה אדער צום זבח פאר איטלעכן כבש. 6 אויב צו אן איל, זאלסטו עשה א מנחה פון 2/10
סולת בלל מיט שמן 1/3 הין; 7 און וויין פאר א נסך, 1/3 הין, זאלסטו קרב פאר א ריח ניחוח צו ה'. 8 און אז דו
וועסט עשה א בן בקר פאר אן עולה אדער א זבח, צו פלא נדר, אדער פאר א זבח שלמים צו ה', 9 זאל מען קרב
מיטן בן הבקר א מנחה פון 3/10 איפה סולת בלל מיט שמן 1/2 הין; 10 און וויין זאלסטו קרב פאר א נסך 1/2 הין,
אן אִשֶׁה פאר א ריח ניחוח צו ה'. 11 אזוי זאל עשה ווערן צו איטלעכן שור, אדער צו איטלעכן איל, אדער צו א שה
פון כבשים אדער פון עזים [עז]. 12 ווי נאך דער מספר וואס איר וועט עשה; אזוי זאלט איר עשה צו איטלעכן, לויט
זייער מספר. 13 כל אזרח זאל אזוי עשה די דאזיקע, ביים קרב אן אִשֶׁה פאר א ריח ניחוח צו ה'. 14 און אז ביי אייך
וועט זיך גור א זר, אדער ווער נאר עס וועט זיין צווישן אייך, אין אייערע דור-דורות, און ער וועט עשה אן אִשֶׁה פאר
א ריח ניחוח צו ה', זאל ער עשה אזוי ווי איר עשה. 15 הקהל איין חוקה זאל זיין פאר אייך און פאר דעם גר וואס
גור זיך אויף, חוקת עולם אויף אייערע דור-דורות; ווי איר, אזוי זאל זיין דער גר פאר ה' [זען מה"ש 21:18-26]. 16
תורה אחת און משפט אחת זאל זיין פאר אייך און פאר דעם גר וואס גור זיך אויף ביי אייך [זען מה"ש 21:18-26].
17 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 18 דבר צו די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: אז איר בוא אין הארץ וואס
איך ברענג אייך אהין, 19 איז, אז איר אכל פון דעם לחם הארץ, זאלט איר רום תרומה צו ה'. 20 דאס ראשית פון
אייערע עריסה זאלט איר רום א חלה פאר א תרומה; ווי די תרומת גורן, אזוי זאלט איר עס רום. 21 פון דעם
ראשית פון אייערע עריסה זאלט איר נתן א תרומה צו ה' אויף אייערע דור-דורות. 22 און אז איר וועט שגה, און איר
וועט נישט עשה כל המצוות האלה וואס ה' האט דבר משהן, 23 כל וואס ה' האט אייך צוה דורך משהן, פון דעם
יום וואס ה' האט עס צוה און ווייטער, אויף אייערע דור-דורות, 24 איז, אויב עס איז, פון די אויגן פון דער עדה עשה

געווארן לשגגה, זאל די כל עדה עשה איין פר בן בקר פאר אן עולה, פאר א ריח ניחוח צו ה', מיט זיין מנחה און זיין נסך, אזוי ווי דער משפט; און איין שעיר עזים פאר א חטאת. 25 און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר כל עדת בני-ישראל, און זיי זאל סלח ווערן, ווייל א שגגה איז דאס, און זיי האבן געבראכט זייער קרבן, אן אִשֶּׁה צו ה', און זייער חטאת פאר ה', פאר זייער שגגה. 26 און כל עדת בני-ישראל, און דעם גר וואס גור זיך אויף צווישן זיי, וועט סלח ווערן, ווייל ביי דעם כל העם איז דאס געווען אין שגגה. 27 אויב נאר א נפש אחת וועט חטא אין שגגה, זאל ער קרב אן עז בת שנה פאר א חטאת. 28 און הכהן זאל מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר דעם נפש וואס שגג, ווען ער חטא אין שגגה פאר ה'; כדי זאל מאכן כפרה פאר אים, אז אים זאל סלח ווערן. 29 פאר דעם אזרח צווישן בני-ישראל, און פאר דעם גר וואס גור זיך אויף צווישן זיי תורה אחת זאל זיין ביי אייך פאר דעם וואס עשה עפעס אין שגגה. 30 נאר נפש וואס עשה מיט א יד רום, פון די אזרח, אדער פון די גר, גדף ער ה', און יענע נפש זאל כרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת] ווערן פון צווישן איר עם. 31 ווייל דאס דבר-ה' האט ער בזה [זען בזה ישעיהו 53:3], און זיין מצוות האט ער פרר; כרת מוז כרת ווערן יענע נפש, איר עוון איז אויף איר. 32 און ווען די בני-ישראל זיינען געווען אין דער מדבר, האבן זיי מצא אן איש קשש עצים אום שבת. 33 האבן די וואס האבן אים מצא קשש עצים, אים קרב צו משהן און צו אהרנען און צו דער כל עדה. 34 און מע האט אים נוח אין משמר, ווייל עס איז נישט פרש געווארן וואס אים זאל עשה ווערן. 35 האט ה' אמר צו משהן: מות זאל מות ווערן דער איש; די כל העדה זאל אים רגם מיט אבנים מחוץ מחנה. 36 און די כל העדה האט אים יצא מחוץ מחנה, און זיי האבן אים רגם מיט אבנים, און ער איז מות; אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 37 און ה' אמר אל-משהן לאמור. 38 דבר צו די בני ישראל און אמר צו זיי וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל-כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לדורותם וְנִתְּנוּ עַל-צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת [זען מתי 14:36; זען מה"ש 21:18-26] 39 וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא-תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם זֹנִים [זנה] אַחֲרֵיהֶם. 40 לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹקֵיכֶם. 41 אני ה' אלקֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹקִים: אני ה' אלקֵיכֶם.

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

[קרח]

במד16

1 און קרח בן יצהר בן קהת בן לוין און דתן און אבירם, די בני-אליאבן, און און בן פלתן, בני-ראובן, ויקח (לקח), 2 און זיך קום אקעגן משהן מיט 250 פון בני-ישראל, נשיאי עדה, קראי מועד, אנשי שם. 3 און זיי האבן זיך קהל אקעגן משהן און אקעגן אהרנען, און האבן צו זיי אמר: רב צו אייך! ווייל כל העדה זיינען כל קדושים, און ה' איז צווישן זיי, און מדוע נשא איר זיך איבער אקעגן דעם קהל ה'? 4 און ווי משה האט עס שמע, אזוי איז ער נפל אויף זיין פנים. 5 און ער האט דבר צו קרחן און צו זיין כל עדה, לאמור: אין דער בוקר וועט ה' לאזן האבן דעת, מי עס איז זיינער, און דעם וואס איז קודש, וועט ער קרב צו זיך; יא, דעם וועמען ער וועט בחר, וועט ער קרב צו זיך. 6 דאס עשה: לקח אייך מחתה, קרח מיט זיין כל עדה, 7 און נתן אריין אין זיי אש, און שום אויף זיי ארויף קטורת פאר ה', מחר; און עס וועט זיין, דער איש וואס ה' וועט בחר, ער איז הקדוש. רב צו אייך, בני-לוי! 8 און משה האט אמר צו קרחן: שמע נא, בני-לוי. 9 ווינציק אייך וואס דער אלוקי ישראל האט אייך בדל פון צווישן דער עדת ישראל, אייך צו קרב צו זיך, צו עבד דעם עבודת משכן ה', און צו עמד פאר דער עדה, זיי צו שרת 10 וואס ער האט קרב דיך און כל אחיך, בני-לוי, מיט דיר, אז איר בקש גם די כהונה? 11 דעריבער, דו מיט דיין כל עדה, דאס זייט איר יעד אקעגן ה'; ווייל וואס איז אהרן, אז איר לון זאלט לון אקעגן אים? 12 און משה האט שלח צו קרא דתן און אבירם, די בני-אליאבן; אבער זיי האבן אמר: מיר וועלן נישט עלה. 13 ווינציק וואס דו האסט אונדז עלה פון אן ארץ וואס זבת חלב און דבש, אונדז צו מות אין דער מדבר, אז שרר ווילסטו נאך שרר איבער אונדז? 14 יא, האסט אונדז נישט געבראכט אין אן ארץ זבת חלב און דבש, אדער אונדז נתן א נחלת שדה און כרם. ווילסטו די דאזיקע אנשים די אויגן נקר? מיר וועלן נישט עלה. 15 האט משהן חרה מאד, און ער האט אמר צו ה': זאלסט זיך נישט פנה צו זייער

מנחה; נישט א איינציקן חמור האב איך נשא פון זיי, און נישט איך האב רעע אן איינציקן פון זיי. 16 און משה האט אמר צו קרחן: דו מיט דיין כל עדה זייט פאר ה' מחר, דו און זיי, און אהרן. 17 און לקח איטלעכער זיין מחתה, און איר זאלט נתן דערויף קטורת, און קרב פאר ה' איטלעכער זיין מחתה, 250 מחתות; גם דו און אהרן, איטלעכער זיין מחתה. 18 האבן זיי לקח איטלעכער זיין מחתה, און זיי האבן נתן אויף זיי אש, און שום אויף זיי קטורת, און זיי האבן זיך עמד ביים פתח אוהל-מועד מיט משהן און אהרנען. 19 און קרח האט קהל אקעגן זיי די כל עדה צום פתח אוהל-מועד; און די כבוד ה' האט זיך באוויזן צו דער כל העדה. 20 און ה' האט דבר צו משהן און צו אהרנען, לאמור: 21 בדל אייך פון צווישן דער דאזיקער עדה, און איך וועל זיי אכל אין א רגע. 22 זיינען זיי נפל אויף זייער פנים, און האבן אמר: א-ל אלקי הרוחות לכל בשר, זאל איין איש חטא, און אויף דער כל עדה זאלסטו קצף? 23 האט ה' דבר צו משהן, לאמור: 24 דבר! צו דער עדה, לאמור: עלה! פון ארום דער משכן פון קרחן, דתנען, און אבירמען. 25 איז משה קום און איז הלך צו דתנען און אבירמען, און נאך אים זיינען הלך די זקני ישראל. 26 און ער האט דבר צו דער עדה, לאמור: סור, נא, פון לעבן די אוהלים פון די דאזיקע אנשים רשעים, און איר זאלט זיך נישט נגע כל וואס איז זייערס, כדי איר זאלט נישט ספה ווערן דורך כל זייערע חטאת. 27 האבן זיי עלה פון דער משכן פון קרחן, דתנען, און אבירמען, פון רונד ארום; און דתן און אבירם זיינען יצא, זיך נצב אין פתח פון זייערע אוהלים, מיט זייערע נשים און זייערע בנים און זייערע טף. 28 האט משה אמר: דורך דעם וועט איר האבן דעת, אז ה' האט מיך שלח צו עשה כל די דאזיקע מעשים, אז דאס איז נישט פון מיין לב. 29 אויב אזוי ווי כל האדם מות, וועלן די דאזיקע מות, און די פקודה פון כל האדם וועט זיי פקד זיין, האט מיך ה' נישט שלח. 30 אויב אבער א בריאה וועט ברא ה', און האדמה וועט פצה איר פה, און וועט בלע זיי און כל וואס איז זייערס, און זיי וועלן ירד חיים אין שאול, וועט איר האבן דעת, אז די דאזיקע אנשים האבן נאץ ה'. 31 און עס איז געווען, ווי ער האט כלה דבר כל די דאזיקע דברים, אזוי האט זיך בקע האדמה וואס אונטער זיי. 32 און הארץ האט פתח איר פה [זען פה, ישעיהו 53:7], און האט בלע זיי, און זייערע בתים, און כל האדם מיט קרחן, און דעם כל רכוש. 33 און זיי און כל וואס איז זייערס האבן ירד חיים אין שאול, און הארץ האט זיי כסה, און זיי זיינען אבד [זען אבד, יוחנן 3:16] פון צווישן דער קהל. 34 און כל ישראל וואס רונד ארום זיי זיינען נוס פון זייערע קולות, ווייל זיי האבן אמר: הארץ וועט אונדז נאך בלע. 35 און אן אש איז יצא פון ה', און האט אכל די 250 איש, וואס האבן קרב דעם קטורת.

במד17

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 אמר צו אלעזר בן אהרן הכהן, ער זאל רום די מחתות פון צווישן דער שרפה, און דאס אש זרה אוועק; ווייל זיי זיינען געווארן קדש. 3 די מחתות פון די דאזיקע, וואס האבן חטא זייערע נפשות, פון זיי זאל מען עשה רקועי פחים [פח], אן צִפּוּי צום מזבח, ווייל מע האט זיי קרב פאר ה', און זיי זיינען געווארן קדש; און זיין פאר אן אות צו די בני-ישראל. 4 האט אלעזר הכהן לקח די מחתות הנחושת, וואס די פארברענטע האבן שרף, און מע האט זיי רקע פאר אן צִפּוּי צום מזבח, 5 א זכרון צו די בני-ישראל, כדי אן איש זר, וואס איז נישט פון דעם זרע פון אהרן, זאל נישט קרב צו קטר קטורת פאר ה', אז ער זאל נישט ווערן אזוי ווי קרח און אזוי ווי זיין עדה; אזוי ווי ה' האט דבר אים דורך משהן. 6 און די כל עדת בני-ישראל האט אויף מחרת לון אקעגן משהן און אקעגן אהרנען, לאמור: איר האט מות עם ה'. 7 און עס איז געווען, אז די עדה האט זיך קהל אקעגן משהן און אקעגן אהרנען, אזוי האבן זיי זיך פנה צום אוהל-מועד, און הנה הענן האט אים כסה, און די כבוד ה' האט זיך באוויזן. 8 און משה און אהרן זיינען בוא פארן אוהל-מועד, 9 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 10 רמם פון צווישן דער דאזיקער עדה, און איך וועל זיי אכל אין א רגע. זיינען זיי נפל אויף זייער פנים. 11 און משה האט אמר צו אהרנען: לקח די מחתה, און נתן אויף איר אש פון מזבח, און שום קטורת, און הלך גיך צו דער עדה, און מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר זיי, ווייל הקצף איז יצא פון פאר ה'; די נגף האט זיך חלל. 12 האט אהרן לקח, אזוי ווי משה האט דבר, און ער איז רוץ אין מיטן פון דער קהל; און הנה די נגף האט זיך חלל אין עם. האט ער נתן קטורת, און מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר העם. 13 און ער איז עמד צווישן די מתים און צווישן די חיים; און די מגפה איז עצר געווארן. 14 און די וואס זיינען מתים אין דער מגפה, זיינען געווען 14,700, אחוץ די וואס זיינען מתים וועגן דער דבר מיט קרחן. 15 און אהרן האט זיך שוב צו משהן, צום פתח אוהל-מועד, ווען די מגפה איז עצר געווארן. 16 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 17 דבר צו די בני-ישראל, און לקח פון זיי מטה, מטה פון א בית אב, פון כל זייערע נשיא לויט זייערע בת אבות, 12 מטות; איטלעכנס שמו [זען שמו, זכריה 6:11-12]

זאלסטו כתב אויף זיין מטה. 18 און שם אהרן זאלסטו כתב אויף דעם מטה פון לוי, ווייל איין מטה זאל זיין פאר דעם ראש פון זייערע בית אבות. 19 און זאלסט זיי נוח אין אוהל-מועד, פארן העדות, וואס איך יעד זיך מיט אייך דארטן. 20 און עס וועט זיין, דער איש וואס איך וועל אים בחר, וועט זיין מטה פרח; און איך וועל שכך פון ארום מיר די תלונת פון די בני-ישראל, וואס זיי לון אקעגן אייך. 21 האט משה דבד צו די בני-ישראל, און כל זייערע נשיאים האבן אים נתן מטה פון איטלעכן נשיא, צו מטה פון איטלעכן נשיא, לויט זייערע בת אבות, 12 מטות; און דער מטה פון אהרנען איז געווען צווישן זייערע מטות [מטה]. 22 און משה האט נוח די מטות [מטה] פאר ה', אין דעם אוהל העדות. 23 און עס איז געווען אויף מחרת, אז משה איז בוא אין דעם אוהל העדות, און הנה דער מטת אהרנען פאר בית לוי האט פרח, און יצא פרח, און צוץ ציץ, און גמל שקדים. 24 האט משה יצא כל המטות פון פאר ה' צו כל בני-ישראל, און זיי האבן ראה, און לקח איטלעכער זיין מטה. 25 און ה' האט אמר צו משהן: שוב! מטה אהרן פארן העדות, פאר א משמרת, פאר אן אות [זען אות ישעיהו 7:14] צו די בני מרי, כדי זאלסט כלה צו זייערע תלונות קעגן מיר, און זיי זאלן נישט מות. 26 האט משה דאס עשה; אזוי ווי ה' האט אים צוה, אזוי האט ער עשה. 27 האבן די בני-ישראל אמר צו משהן, לאמור: זע, מיר גוע, מיר אבד כלנו מיר אבד [זען אבד, יוח' 3:16]. 28 איטלעכער וואס קרב וואס קרב צום משכן ה', ימות (מות); צי וועלן מיר תמנו לגוע?

במד18

1 און ה' האט אמר צו אהרנען: דו און בניך און דאס בית אביך מיט דיר, זאלט נשׂא די עוון פון דעם מקדש, און דו און בניך מיט דיר זאלט נשׂא די עוון פון אייער כהונה [זען נשׂא ישעיהו 53:12; תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]. 2 און גם אחיך, דעם מטה לוי, דעם שבט פון אביך, קרב מיט דיר, און זיי זאלן לוה מיט דיר, און דיך שרת; ווען דו און בניך מיט דיר זאלט זיין פאר דעם אוהל העדות. 3 און זיי זאלן זיין שומר איבער משמרת פון איר, און די משמרת פון כל האוהל, נאר צו די כלי קודש און צום מזבח זאלן זיי נישט קרב, כדי זיי זאלן נישט מות, אי זיי אי איר. 4 און זיי זאלן זיין לוה צו דיר, און זיין שומר איבער די משמרת אוהל-מועד ביי כל עבודת האוהל; און א זר זאל נישט קרב צו אייך. 5 און איר זאלט זיין שומר איבער די משמרת פון הקודש, און די משמרת פון מזבח, כדי עס זאל מער נישט זיין קצף אויף די בני-ישראל. 6 און איך, הנה, האב לקח אייערע אחים די לויים פון צווישן די בני-ישראל; אייך א מתנה זיינען זיי נתן פאר ה', צו עבד דעם עבודת אוהל-מועד [זען אפסים 4:11]. 7 און דו און בניך מיט דיר זאלט זיין שומר איבער אייער כהונה ביי איטלעכער זאך פון מזבח און אינעווייניק פון פרוכת, און עבר דעם עבודת; נתן איך אייך די כהונה ווי א אמתנה, און דער זר, וואס גענענט, זאל מות ווערן. 8 און ה' האט דבר צו אהרנען: און איך, הנה, האב דיר נתן די משמרת פון מיינע תרומות פון כל קדשים פון די בני-ישראל; האב איך זיי נתן פאר א משחה צו דיר און צו דיינע בנים, פאר א חוק עולם. 9 דאס זאל געהערן צו דיר פון די מקודש קדשים, פון די אש: כל זייערע קרבנות, פון כל זייערע מנחה, און פון כל זייערע חטאת, און פון כל זייערע אשם [זען ישעיהו 53:10], וואס זיי ישיבו (שוב) צו מיר; א קודש קדשים איז דאס, פאר דיר און פאר בניך. 10 אין א קודש הקדשים זאלסטו עס אכל; איטלעכער זכר מעג עס אכל; קודש זאל עס זיין פאר דיר. 11 און דאס געהערט צו דיר: די תרומה פון זייער מתנה, ביי כל תנופות פון די בני-ישראל; צו דיר האב איך זיי נתן, און צו בניך און צו דיינע בנות מיט דיר, פאר א חוק עולם; איטלעכער וואס איז טהור אין ביתך מעג עס אכל. 12 אל דאס בעסטע פון יצהר, און כל דאס בעסטע פון תירוש און דגן, דאס ראשית דערפון וואס זיי נתן צו ה', דאס האב איך נתן צו דיר. 13 די בכורים פון כל וואס אין זייער ארץ, וואס זיי ברענגען צו ה', זאלן געהערן צו דיר; כל וואס איז טהור אין ביתך מעג עס אכל. 14 כל חרם אין ישראל זאל געהערן צו דיר. 15 כל וואס עפנט דעם רחם, פון כל וואס מע קרב צו ה', פון אדם און פון בהמה, זאל געהערן צו דיר; אבער פדה זאלסטו לאזן פדה דעם בכור פון אדם; גם דעם בכור פון בהמה טמאה זאלסטו לאזן פדה. 16 און זייער פדה פון א חודש אלט זאלסטו לאזן פדה זאל זיין לויט דיין ערך, 5 שקל כסף, אויפן שפל הקודש, דאס איז 20 גרה. 17 אבער א בכור שור, אדער א בכור כבש, אדער א בכור עז, טארסטו נישט לאזן פדה; זיי זיינען קודש. זייער דם זאלסטו זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 14-9:11, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] על מזבח, און זייער חלב זאלסטו קטר פאר אן אִשֶׁה, פאר א ריח ניחוח צו ה'. 18 און זייער בשר זאל געהערן צו דיר; אזוי ווי די חזה פון תנופה, און אזוי ווי דער כשוק הימין, זאל עס געהערן צו דיר. 19 כל תרומות פון די קדשים וואס די בני-ישראל רום צו ה', האב איך נתן צו דיר און צו בניך און צו דיינע בנות מיט דיר, פאר אן חוק עולם; א ברית מלח עולם איז דאס

פאר ה', דיר און דיין זרע מיט דיר. 20 און ה' האט אמר צו אהרנען: אין זייער ארץ זאלסטו נישט נחלה, און קיין חלק זאלסטו נישט האבן צווישן זיי; איך בין דיין חלק און דיין נחלה צווישן די בני-ישראל. 21 און צו בני-לוי, הנה, האב איך נתן כל מעשר אין ישראל פאר א נחלה, אין חלף פאר זייער עבודה וואס זיי עבד, דעם עבודת אוהל-מועד. 22 און די בני-ישראל זאלן מער נישט קרב צום אוהל-מועד, צו נשׂא חטא און מות. 23 נייערט דער לוי, ער זאל עבד דעם עבודת אוהל-מועד; און זיי זאלן נשׂא זייער עוון; א חוקת עולם אויף זייערע דור-דורות [זען דור ישעיהו 53:8]. און צווישן די בני-ישראל זאלן זיי נישט נחל קיין נחלה. 24 ווייל דעם מעשר פון די בני-ישראל, וואס זיי רום פאר א תרומה צו ה', האב איך נתן צו די לויים פאר אן נחלה; דעריבער האב איך וועגן זיי אמר: צווישן די בני-ישראל זאלן זיי נישט נחל קיין נחלה. 25 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 26 און צו די לויים זאלסטו דבר, און אמר צו זיי: אז איר וועט לקח פון די בני-ישראל דעם מעשר וואס איך האב אייך נתן פון זיי פאר אייער נחלה, זאלט איר רום דערפון א תרומה צו ה', מעשר פון דעם מעשר. 27 און אייער תרומה וועט אייך חשב [זען חשב בראשית 15:6] ווערן אזוי ווי די דגן אויסן גורן, און ווי די מלאה אויסן יקב. 28 אזוי זאלט איר גם רום די תרומה פון ה' פון כל אייערע מעשרות, וואס איר וועט לקח פון בני-ישראל, און איר זאלט נתן דערפון די תרומה פון ה' צו אהרן הכהן. 29 פון כל אייערע מתנות זאלט איר רום די כל תרומה פון ה', פון כל בעסטן דערפון, דאס מקדש דערפון. 30 און זאלסט אמר צו זיי: אז איר רום פון דעם דאס בעסטע דערפון, זאל עס חשב [זען חשב בראשית 15:6] ווערן די לויים אזוי ווי תבואה פון גורן, און אזוי ווי דער תבואה פון יקב. 31 און איר מעגט עס אכל אין כל מקום, איר און אייער בית, ווייל דאס איז אייך שכר אין חלף פאר אייער עבודת אוהל-מועד. 32 און איר וועט נישט נשׂא וועגן דעם א חטא, ווען איר רום פון דעם דאס בעסטע דערפון. און איר זאלט נישט חלל די קדשי בני-ישראל, כדי איר זאלט נישט מות.

[חקת]

במד19

1 און ה' האט דבר צו משהן און צו אהרנען, לאמור: 2 דאס איז חוקת התורה, וואס ה' האט צוה, לאמור: אמר צו די בני-ישראל, זיי זאלן דיר ברענגען א פרה אדומה תמימה, וואס אין איר איז נישטא קיין מום, וואס אויף איר איז נישט ארויף קיין עול. 3 און איר זאלט זי נתן צו אלעזר הכהן, און מע זאל זי יצא מחוץ מחנה, און זי שחט פאר אים. 4 און אלעזר הכהן זאל לקח פון איר דם מיט זיין אצבע, און נזה [משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17, זען ישעיהו 52:15 https://youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE] פון איר דם אקעגן דער נוכח פנים פון אוהל-מועד 7 מאל. 5 און מע זאל שרף די פרה פאר זיינע אויגן; איר עור און איר בשר און איר דם מיט איר פרש זאל מען שרף. 6 און הכהן זאל לקח עץ ארז, און אזוב, און שני תולעת, און שלך אין דער שרכה פון דער פרה. 7 און הכהן זאל כבס זיינע בגדים, און רחץ זיין בשר אין מים, און דערנאך מעג ער בוא אין מחנה; און הכהן זאל זיין טמא ביזן ערב. 8 גם דער וואס שרף זי, זאל כבס זיינע בגדים אין מים, און רחץ זיין בשר אין מים, און זיין טמא ביזן ערב. 9 און אן איש טהור זאל אסף די אפר פון דער פרה, און נוח מחוץ מחנה אין א מקום טהור; און עס זאל היה פאר דער עדת בני-ישראל פאר משמרת; א מי נדה חטאת איז דאס. 10 און דער וואס אסף אויף די אפר פון דער פרה, זאל כבס זיינע בגדים, און זיין טמא ביזן ערב. און עס זאל זיין פאר די בני-ישראל, און פאר דעם גר וואס גור זיך אויף צווישן זיי, פאר א חוקת עולם. 11 דער וואס נגע זיך א מת פון כל נפש אדם, זאל זיין טמא 7 ימים. 12 ער זאל זיך חטא דערמיט אויפן 3טן יום און אויפן 7טן יום, און ווערן טהור; און אויב ער וועט זיך נישט חטא אויפן יום השלישי און אויפן 7טן יום, זאל ער נישט ווערן טהור. 13 איטלעכער וואס נגע זיך א מת, נפש האדם וואס איז מות, און ער וועט זיך נישט יתחטא (חטא), האט ער די משכן ה' טמא, און יענע נפש זאל כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואין לו; זען ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ווערן פון ישראל; אז מי נדה ער איז אויף אים נישט זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] געווארן, זאל ער זיין טמא; זיין טמאה איז נאך אויף אים. 14 דאס איז דער תורה: אז אן אדם וועט מות אין אן אוהל, זאל איטלעכער וואס בוא אין האוהל, און כל וואס אין אוהל, זיין טמא 7 ימים. 15 און כל פתח כלי, וואס אויף איר איז נישטא אן צמיד פתיל, איז טמא. 16 און כל וואס וועט זיך נגע אויפן פני השדה אן א חלל פון א חרב, אדער אן א מת, אדער אן א עצם אדם,

אדער אן א קבר, זאל זיין טמא 7 ימים. 17 און מע זאל לקח פאר דעם טמא פון דער עפר פון דעם שרפת החטאת, און נתן דערויף מים חיים אין א כלי. 18 און אן איש טהור זאל לקח אזוב, און טבל [זען רומ' 6:3, מיר וואס זענען מקוה געטובלט געווארן אין משיח זענען מקוה געטובלט געווארן אין זיין מות דם און מיר זענען געמאכט טהור דורך אמונה, מלכים ב 5:1-14, ישעיהו 53:4-11; בראשית 15:6; זען ויקרא 4:6] אין דעם מים, און נזה [נזה, זען ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים] אויפן אוהל, און אויף כל הכלים, און אויף די נפשות וואס זיינען דארטן געווען, און אויף דעם וואס האט זיך נגע אן דעם עצם, אדער אן דעם חלל, אדער אן דעם מת, אדער אן דעם קבר. 19 און דער וואס איז טהור זאל נזה [זען ישעיהו 52:15] אויף דעם טמא אויפן יום השלישי און אויפן 7טן יום; און ער זאל אים וחטאו (חטא) אויפן 7טן יום; און ער זאל כבש זיינע בגדים, און זיך רחץ אין מים, און ווערן טהור אין ערב. 20 און אז אן איש וועט זיין טמא, און וועט זיך נישט יתחטא (חטא), זאל יענע נפש כרת [זען דניאל 9:26, יכרת משיח ואין לו; זען ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ווערן פון צווישן דער קהל, ווייל דאס מקדש ה' האט ער טמא; מי נדה ער איז אויף אים נישט זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17

[https://www.youtube.com/watch?v=S4Si147Y_es]

געווארן, איז ער טמא. 21 און עס זאל זיי זיין פאר אן חוקת עולם. און דער וואס נזה [משיח איז דער מזה פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער איש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21] דאס מי הנדה ער, זאל כבס זיינע בגדים; און דער וואס נגע זיך אן דעם מי הנדה, ער זאל זיין טמא ביזן ערב. 22 און כל וואס הטמא וועט זיך נגע אן דעם, זאל זיין טמא; און נפש וואס נגע זיך אן אים אן, זאל זיין טמא ביזן ערב.

במד20

1 און די בני-ישראל, די כל העדה, זיינען בוא אין מדבר צן, אין 1טן חודש; און העם איז ישב אין קדש; און מרים איז דארטן מות, און איז דארטן קבר [זען ישעיהו 53:9] געווארן. 2 און די עדה האט נישט געהאט קיין מים, און זיי האבן זיך קהל אקעגן משהן און אקעגן אהרנען. 3 און העם האט זיך ריב מיט משהן, און זיי האבן אמר, לאמור: הלוואי וואלטן מיר גוע, ווען אחינו זיינען גוע פאר ה'! 4 און למה האט איר געבראכט די קהל ה' אין דעם דאזיקן מדבר, אז מיר און אונדזער בעיר זאלן דא מות? 5 און למה האט איר אונדז עלה פון מצרים, אונדז צו ברענגען אין דעם דאזיקן מקום הרע, וואס איז נישט א מקום פון זרע, אדער תאנה, אדער גפן, אדער רמון, און ווו מים צום שתה איז נישטא? 6 זיינען משה און אהרן בוא פון פאר דער קהל צום פתח אוהל-מועד, און זיי זיינען נפל אויף זייער פנים; און די כבוד ה' האט זיך באוויזן צו זיי. 7 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 8 לקח! דעם מטה, און קהל איין די עדה, דו און אהרן אחיך, און איר זאלט דבר צום סלע פאר זייערע אויגן, אז ער זאל נתן פון זיך מים; און וועסט זיי יצא מים פון סלע, און וועסט שקה די עדה און זייער בעיר. 9 האט משה לקח דעם מטה פון פאר ה', אזוי ווי ער האט אים צוה. 10 און משה און אהרן האבן קהל די קהל פאר דעם סלע, און ער האט צו זיי אמר: שמע! נא המורים, זאלן מיר פון דעם דאזיקן סלע אייך יצא מים? 11 און משה האט רום זיין יד, און האט נכה דעם סלע מיט זיין מטה 2 מאל, און עס איז יצא מים רבים, און די עדה און זייער בעיר האבן שתה. 12 האט ה' אמר צו משהן און צו אהרנען: יען איר האט נישט אמן [זען ישעיהו 53:1] אין מיר, מיך צו קדש פאר די אויגן פון בני-ישראל, לכן וועט איר נישט ברענגען די דאזיקע קהל אין הארץ וואס איך האב זיי נתן. 13 דאס איז מי מריבה ווו די בני-ישראל האבן ריב אקעגן ה', ויקדש בם. 14 און משה האט שלח מלאכים פון קדש צו מלך אדום: כוה אמר אחיך ישראל: דו ידע כל תלאה וואס אונדז האט מצא; 15 ווי אבותינו האבן ירד קיין מצרים, און מיר זיינען ישב אין מצרים ימים רבים, און די מצרים האבן רעע אונדז און אבותינו; 16 און מיר האבן צעק צו ה', און ער האט שמע קולנו, און האט שלח א מלאך [מלאך ה' איז משיח, זכריה 12:8; בראשית 48:16; שמות 14:19; 23:20], און אונדז יצא פון מצרים; און הנה זיינען מיר אין קדש, אן עיר ביים עק פון דיין גבול. 17 לאז אונדז, נא, עבר דורך ארצך; מיר וועלן נישט עבר דורך שדה אדער דורך כרם, און מיר וועלן נישט שתה מי באר; אויף הדרך המלך וועלן מיר הלך; מיר וועלן זיך נישט נטה ימין אדער שמאל, ביז וואנען מיר וועלן עבר דיין גבול. 18 האט אדום צו אים אמר: זאלסט נישט עבר דורך מיר,

ווייל מיטן חרב וועל איך יצא אקעגן דיר. 19 האבן די בני-ישראל צו אים אמר: אויפן דרך וועלן מיר עלה, און אז מיר וועלן שתה דיין מים, איך און מיינע מקנה, וועל איך נתן מֶכֶר דערפאר; עס איז דאך גארנישט; לאמיך בלויז עבר אויף מיינע פיס. 20 האט ער אמר: דו קענסט נישט עבר. און אדום איז יצא אקעגן אים מיט עם כבד, און מיט א יד חזקה. 21 און אדום האט נישט געוואלט לאזן ישראל עבר דורך זיין גבול; דעריבער ישראל האט זיך נטה פון אים. 22 און זיי האבן נסע פון קדש; און די בני-ישראל, די כל העדה, זיינען בוא צום הר הור. 23 און ה' האט אמר צו משהן און צו אהרנען אויפן הר הור, ביים גבול ארץ אדום, לאמור: 24 זאל אהרן אסף ווערן צו עמו; ווייל ער וועט נישט בוא אין הארץ וואס איך האב נתן צו די בני-ישראל, על וואס איר האט מרה מיין פה ביים מי מריבה. 25 לקח! אהרנען און בנו אלעזרן, און עלה! זיי אויפן הר הור; 26 און פשט אהרנען זיינע בגדים, און לבש זיי אן בנו אלעזרן; און אהרן זאל אסף ווערן און מות דארטן. 27 האט משה עשה אזוי ווי ה' האט צוה; און זיי זיינען עלה אויפן הר הור, פאר די אויגן פון דער כל העדה. 28 און משה האט פשט אהרנען זיינע בגדים, און האט זיי לבש בנו אלעזרן. און אהרן איז דארטן מות אויפן ראש ההר. און משה און אלעזר האבן ירד פון ההר. 29 און די כל העדה האט ראה אז אהרן איז גוע; און דאס כל בית ישראל האט בכה אהרנען 30 יום.

במד21

1 און דער כנעני, מלך ערד, וואס ישב אין הנגב, האט שמע אז ישראל איז בוא אויף הדרך צו האתרים, און ער האט לחם מיט ישראל, און שבה פון זיי שבי. 2 האט ישראל נדר א נדר צו ה', און האט אמר: אויב נתן וועסטו נתן דאס דאזיקע עם אין ידי, וועל איך חרם זייערע ערים. 3 און ה' האט שמע צו דעם קול ישראל, און ער האט נתן דעם כנעני, און זיי האבן חרם זיי און זייערע ערים. און מע האט גערופן דעם שם פון המקום, חרמה. 4 און זיי האבן נסע פון הר הור אויפן דרך ים-סוף, כדי צו סבב ארץ אדום, און די נפש העם איז געווארן קצר אויף דעם דרך. 5 און העם האט דבר אקעגן אלוקים און אקעגן משהן: למה האט איר אונדז עלה פון מצרים צו מות אין דער מדבר? ווייל קיין לחם איז נישטא, און קיין מים איז נישטא, און נפשנו קוץ זיך לחם הקלוקל. 6 האט ה' שלח אויפן עם נחשים השרפים, און זיי האבן נשך העם, און עס איז מות עם רב פון ישראל. 7 איז העם בוא צו משהן, און זיי האבן אמר: מיר האבן חטא וואס מיר האבן דבר אקעגן ה' און אקעגן דיר; זיי דאוונען [זען דאוונען, לוקס 11:1-4] צו ה', אז ער זאל סור פון אונדז די נחש. האט משה דאוונען געווען פארן העם. 8 און ה' האט אמר צו משהן: עשה דיר א שרף, און שום זי ארויף אויף א נס; און עס וועט זיין, כל וואס ווערט נשך, וראה אותו וחי [זען זכריה 12:10; יוח' 3:14-15]. 9 האט משה עשה א נחש נחשת, און האט זי שום אויף א נס; און עס איז געווען, אז א נחש האט איש נשך, אזוי האט ער נבט אויף דער נחש נחשת, וחי [זען יוח' 3:14-15]. 10 און די בני-ישראל האבן נסע, און חנה אין אובות. 11 און זיי האבן נסע פון אובות, און חנה אין עיי-העברים, אין דעם מדבר וואס פאר מואב, מזרח השמש. 12 פון דארטן האבן זיי נסע, און חנה אין נחל זרד. 13 פון דארטן האבן זיי נסע, און חנה אויף יענער זייט ארנון וואס אין מדבר, וואס יצא פון דעם גבול פון אמורי; ווייל ארנון איז דער גבול פון מואב, צווישן מואב און צווישן דעם אמורי. 14 דעריבער ווערט אמר אין דעם ספר מלחמות ה': והב אין סופה, און די נחלים פון ארנון, 15 און דעם אשד פון די נחלים, וואס נטה זיך צו דער שבת פון ער, און שען זיך אן גבול פון מואב. 16 און פון דארטן קיין באר. דאס איז דער באר, ווו ה' האט אמר צו משהן: אסף העם, און איך וועל זיי נתן מים. 17 דעמאלט האט ישראל שיר דאס דאזיקע שירה: עלה, באר, ענה צו איר 18 דער באר וואס חפר האבן שרים, אים כרה

[https://youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] האבן נשיאים העם, מיטן מחוקק [חקק], מיט זייערע משענות. און פון מדבר קיין מתנה; 19 און פון מתנה קיין נחליאל, און פון נחליאל קיין במות; 20 און פון במות צו דעם גיא וואס אין שדה פון מואב, ביים ראש פון פסגה, וואס שקף על פני ישימון. 21 און ישראל האט שלח מלאכים צו סיחון מלך האמורי, לאמור: 22 לאמיך עבר דורך ארצך; מיר וועלן זיך נישט נטה אין א שדה אדער אין א כרם; מיר וועלן נישט שתה מי באר; אויף הדרך המלך וועלן מיר הלך, ביז וואנען מיר וועלן עבר דיין גבול. 23 אבער סיחון האט נישט נתן ישראל עבר דורך זיין גבול, און סיחון האט אסף כל עמו, און איז יצא אקעגן ישראל צום מדבר, און ער איז בוא קיין יהץ, און האט לחם מיט ישראל. 24 און ישראל האט אים נכה מיטן שארף פון חרב, און ירש זיין ארץ פון ארנון ביז יבוק, ביז בני-עמון; ווייל דער גבול פון בני-עמון איז געווען עז. 25 און ישראל האט לקח כל הערים האלה, און ישראל האט זיך ישב אין כל ערים פון אמורי, אין חשבון, און אין כל אירע בנות. 26 ווייל חשבון איז געווען די עיר פון סיחון מלך האמורי, וואס האט לחם מיט דעם פריערדיקן מלך מואב, און האט לקח זיין כל ארץ פון ידו, ביז ארנון. 27 דעריבער אמר די משל: בוא קיין חשבון! געבויט און כון זאל ווערן די עיר פון סיחון! 28 ווייל אש איז יצא פון חשבון, א להבה פון דער קריה פון סיחון; זי האט אכל ער פון מואב, די בעלי במות

ארנון. 29 וויי צו דיר, מואב! אבד ביסטו, עם פון כמוש! ער האט נתן ווערן זיין בנים פליט, און זיינע בנות אין שבית צו סיחון מלך אמורי. 30 און מיר האבן זיי ירה; אבד איז חשבון ביז דיבון; און מיר האבן שמם ביז נופח וואס ביז מידבא. 31 און ישראל האט זיך ישב אין ארץ האמורי. 32 און משה האט שלח צו רגל יעזר, און זיי האבן לכד אירע בנות, און ירש דעם אמורי וואס איז דארטן געווען. 33 און זיי האבן זיך פנה, און זיינען עלה אויפן דרך הבשן; איז יצא עוג מלך הבשן אקעגן זיי, ער מיט כל עמו, אויף מלחמה קיין אדרעי. 34 האט ה' אמר צו משהן: זאלסט נישט מורא האבן פאר אים, ווייל אין דיין יד האב איך נתן אים מיט כל עמו און זיין ארץ, און וועסט עשה צו אים, אזוי ווי דו האסט עשה צו סיחון מלך האמורי, וואס איז ישב אין חשבון. 35 און זיי האבן נכה אים מיט זיין בנים און כל עמו, ביז אים נישט צו שאר אן שריד; און זיי האבן ירש זיין ארץ.

במד22

1 און די בני-ישראל האבן נסע, און האבן חנה אין די ערבות מואב, אויף יענער זייט ירדן ביי יריחו.

[בלק]

2 און בלק בן צפורן האט ראה כל וואס ישראל האט עשה צום אמורי. 3 און מואב האט זיך גור מאד מפני דעם עם, ווייל זיי זיינען געווען רב, און מואב איז געווען אין קוץ מפני די בני-ישראל. 4 האט מואב אמר צו די זקני מדין: איצט וועט דאס קהל לחך כל וואס ארום אונדז, אזוי ווי א שור לחך דאס ירק השדה. און בלק בן צפורן איז געווען מלך מואב אין יענער צייט. 5 האט ער שלח מלאכים צו בלעם בן בעורן, קיין פתור וואס ביים נהר, אין ארץ בני-עמו, אים צו קרא, לאמור: הנה איז אן עם יצא פון מצרים; הנה, ער האט כסה דעם עין פון הארץ, און ער ישב מיר אנטקעגן. 6 און איצט הלך! נא, ארר פאר מיר דאס דאזיקע עם, ווייל ער איז שטארקער פון מיר. אפשר וועל איך יכל מיר זאלן אים נכה, און איך וועל אים גרש פון הארץ; ווייל ידעתי את אשר-תברך מבורך ואשר תאר (ארר) יואר (ארר). 7 זיינען די זקני מואב און די זקני מדין הלך מיט קסמים אין זייער יד, און זיי זיינען בוא צו בלעמען, און האבן דבר צו אים די דברי בלקן. 8 האט ער צו זיי אמר: לון דא די לילה, און איך וועל אייך שוב אן דבר, אזוי ווי ה' וועט דבר צו מיר. און די שרים פון מואב זיינען ישב ביי בלעמען. 9 איז אלוקים בוא צו בלעמען, און האט אמר: מי זיינען די דאזיקע אנשים ביי דיר? 10 האט בלעם אמר צו האלוקים: בלק בן צפורן, מלך מואב, האט שלח צו מיר: 11 הנה איז העם וואס איז יצא פון מצרים, און ער האט כסה דעם עין הארץ. איצט, הלך קבב פאר מיר אים; אפשר וועל איך יכל לחם אויף אים, און וועל אים גרש. 12 האט אלוקים אמר צו בלעמען: זאלסט נישט הלך מיט זיי; זאלסט נישט ארר העם, ווייל ער איז ברוך. 13 איז בלעם קום אין דער בוקר, און האט אמר צו שרי בלקן: הלך אין ארצכם, ווייל ה' מאן מיך נתן הלך מיט אייך. 14 זיינען קום שרי מואב, און זיינען בוא צו בלקן, און האבן אמר: בלעם האט מאן הלך מיט אונדז. 15 האט בלק יסף עוד שלח שרים, רב און כבד פון יענע. 16 און זיי זיינען בוא צו בלעמען, און האבן צו אים אמר: אזוי האט אמר בלק בן צפורן: זאלסט זיך נישט מנע, נא, פון הלך צו מיר. 17 ווייל כבוד כבוד מאד וועל איך דיר כבד, און כל וואס דו וועסט אמר צו מיר, וועל איך עשה; נאר הלך, נא, קבב פאר מיר דאס דאזיקע עם. 18 האט ענה בלעם און אמר צו די עבדים פון בלקן: ווען בלק זאל מיר נתן זיין בית מלא מיט כסף און זהב, קען איך נישט עבר דעם פי ה' אלוקי, צו עשה קטנה אדער גדולה. 19 און איצט, נא, ישב! איר גם דא די לילה, און איך וועל ידע ווערן וואס ה' וועט יסף דבר מיט מיר. 20 און אלוקים איז בוא צו בלעמען ביי לילה, און האט צו אים אמר: אויב דיך צו קרא זיינען די אנשים בוא, קום, הלך מיט זיי, אבער נאר די זאך וואס איך וועל דבר צו דיר, דאס זאלסטו עשה. 21 איז בלעם קום אין דער בוקר, און ער האט חבש זיין אתון, און איז הלך מיט די שרי מואב. 22 און דער אף אלוקים האט חרה וואס ער הלך, און מלאך ה' [זען בראשית 13-16:7; גם בראשית 32:30 און ישוע שר הפנים אין מחזור, http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf page 38 Yeshua Sar HaPanim, Machzor Rosh HaShanah vYom Kippurim K'Minhag Sefarad: New York Hebrew Publishing Company] האט זיך אים יצב לשטן אין דרך. און ער איז רכב אויף זיין אתון, און זיינע 2 נערים זיינען געווען מיט אים. 23 האט די אתון ראה דעם מלאך ה' נצב אויפן דרך, מיט זיין חרב שלף אין ידו, און די אתון האט זיך נטה פון דרך, און איז הלך אויפן שדה; און בלעם האט נכה די אתון כדי זי צו נטה אויפן דרך. 24 האט דער מלאך ה' זיך עמד אויף א משעול פון די כרמים, מיט א גדר פון דער זייט און א גדר פון דער אנדער זייט. 25 און די אתון האט ראה דעם מלאך ה', און האט זיך לחץ צו דער קיר, און לחץ רגל בלעם צו דער קיר; און ער האט זי ווידער נכה. 26

איז דער מלאך ה' ווידער עבר, און האט זיך עמד אין א מקום צר, ווו עס איז נישט געווען קיין דרך זיך נטה ימין
אדער שמאל. 27 און די אתון האט ראה דעם מלאך ה', און האט זיך רבץ אונטער בלעמען; און דער אף בלעמען
האט חרה, און ער האט נכה די אתון מיטן מקל. 28 האט ה' פתח דאס פה פון דער אתון, און זי האט אמר צו
בלעמען: מה עשה לך וואס דו האסט מיר נכה זה 3 רגלים? 29 האט בלעם אמר צו דער אתון: ווייל דו האסט עלל
פון מיר; ווען איך האב א חרב אין דער יד, וואלט איך דיך איצט געהרגעט. 30 האט די אתון אמר צו בלעמען: הלוא
אנוכי אתונך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה? ההסכן הסכנתי לעשות לך כוה? האט ער אמר: לא. 31 און ה'
האט גלה די אויגן פון בלעמען, און ער האט ראה דעם מלאך ה' נצב אין דרך, מיט זיין חרב שלף אין זיין יד. האט
ער זיך קדד, און זיך שחה אויף זיין פנים. 32 און דער מלאך ה' האט צו אים אמר: על מה האסטו נכה דיין אתון שוין
3 רגלים? הנה, איך בין יצא לשטן, ווייל ירט הרדך לנגדי. 33 און די אתון האט מיך ראה, און האט זיך נטה פאר מיר
די 3 רגלים; ווען זי וואלט זיך נישט נטה פון מיר, וואלט איך איצט דיך זיכער געהרגעט, און זי וואלט איך חיה. 34
האט בלעם אמר צו דעם מלאך ה': איך האב חטא, ווייל איך האב נישט ידע, אז דו נצב מיר אנטקעגן אויפן דרך; און
איצט אויב עס איז רעע אין דיינע אויגן, וועל איך מיך שוב. 35 האט דער מלאך ה' אמר צו בלעמען: הלך! מיט די
אנשים, אבער נאר דאס דבר וואס איך וועל דבר צו דיר, דאס זאלסטו דבר. איז בלעם הלך מיט די שרי בלקן. 36
און בלק האט שמע אז בלעם בוא, און ער איז אים יצא אנטקעגן קיין עיר-מואב וואס ביים גבול פון ארנון, וואס
ביים עק הגבול. 37 און בלק האט אמר צו בלעמען: האב שלח איך נישט שלח צו דיר, דיך צו קרא? למה ביסטו
נישט הלך צו מיר? בין איך האומנם לא אוכל כבדך? 38 האט בלעם אמר צו בלקן: הנה, איך בין בוא צו דיר; איצט,
צי קען איך גאר עפעס דבר? דאס דבר וואס אלוקים וועט שום אין מיין פה, דאס וועל איך דבר. 39 און בלעם איז
הלך מיט בלקן, און זיי זיינען בוא קיין קרית-חוצות. 40 און בלק האט זבח בקר און צאן, און האט שלח צו בלעמען,
און צו די שרים וואס מיט אים. 41 און עס איז געווען אין דער בוקר, האט בלק לקח בלעמען, און האט אים עלה
קיין במות-בעל, און ער האט פון דארטן ראה קצה העם.

במד23

1 האט בלעם אמר צו בלקן: בנה! מיר דא 7 מזבחות, און כון! מיר דא 7 פרים און 7 אילים. 2 האט בלק עשה אזוי ווי
בלעם האט דבר, און בלק און בלעם האבן עלה א פר און אן איל אויף א מזבח. 3 און בלעם האט אמר צו בלקן:
יצב! זיך ביי דיין עולה, און איך וועל הלך; אפשר וועט זיך מיר ה' קרה צו קרא, און וואס פאר א זאך ער וועט מיר
ווייזן, וועל איך דיר נגד. און ער איז הלך אויף א שפי. 4 און אלוקים האט זיך קרה בלעמען; און ער האט צו אים
אמר: די 7 מזבחות האב איך ערך, און האב עלה א פר און אן איל אויף מזבח. 5 האט ה' שום א דבר אין פה בלעם,
און האט אמר: שוב! זיך צו בלקן, און אזוי זאלסטו דבר. 6 האט ער זיך שוב צו אים, און הנה ער נצב ביי זיין עולה,
ער און כל שרים פון מואב. 7 האט ער נשא זיין משל, און האט אמר: פון ארם מיך נחה בלק, פון די קדם-הר מלך
מואב: הלך! ארר פאר מיר יעקבן, און הלך! זעם ישראלן. 8 ווי זאל איך קבב וועמען א-ל קבב נישט? און ווי זאל איך
זעם וועמען ה' זעם נישט? 9 ווייל פון ראש פון די צורים ראה איך אים, און פון די הייכן שור איך אים. זע, אן עם
וואס שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] באזונדער, און חשב [זען בראשית 15:6] זיך
נישט צווישן די גוים. 10 מי האט מנה דעם עפר יעקב, און בארעכנט דעם 1/4 פון ישראל? זאל מות מיין נפש דעם
מות ישרים, און זאל מיין אחרים זיין ווי זיינער! 11 האט בלק אמר צו בלעמען: מה עשית לי? צו קבב מיינע אויבים
האב איך דיך לקח, און הנה גאר ברך האסטו ברוך. 12 האט ער ענה און האט אמר: פארוואר, דאס וואס ה' שום
אין מיין פה, דאס מוז איך זיין שומר איבער צו דבר. 13 האט בלק אמר צו אים: הלך! מיט מיר, נא, צו אן אנדער
מקום, וואס דו וועסט אים ראה פון דארטן; בלויז א קצה פון אים וועסטו ראה, אבער אין גאנצן וועסטו אים נישט
ראה; און קבב מיר אים פון דארטן. 14 און ער האט אים לקח צו דעם שדה צופים אויפן ראש פסגה, און ער האט
בנה 7 מזבחות, און עלה א פר און אן איל אויף מזבח. 15 און ער האט אמר צו בלקן: יצב! זיך דא ביי דיין עולה, און
איך וועל קרה זיך דארטן. 16 האט ה' זיך קרה בלעמען, און ער האט שום א דבר אין זיין פה, און האט אמר: שוב!
זיך אום צו בלקן, און אזוי זאלסטו דבר. 17 איז ער בוא צו אים, און הנה ער נצב ביי זיין עולה, און די שרים פון
מואב מיט אים; און בלק האט צו אים אמר: וואס האט ה' דבר? 18 האט ער נשא זיין משל, און האט אמר: קום!
בלק, און שמע! אזן! צו מיר, בן צפור: 19 נישט אן איש איז א-ל, אז ער זאל כזב, נישט בן-אדם, ער זאל נחם האבן.
אז ער אמר, וועט ער דען נישט עשה? און אז ער דבר, וועט ער עס נישט קום זיין? 20 הנה, עס איז ברך! האב איך
לקח, און ברך ער, קען איך עס נישט שוב. 21 מע נבט נישט קיין און אין יעקב, און מע ראה נישט קיין עמל אין
ישראל. ה' אלוקיו איז מיט אים, און די תרועה פון מלך איז אויף אים. 22 א-ל זיי יצא פון מצרים, ווי תועפות פון א

ראם איז ער אים. 23 ווייל נישטא קיין נחש אין יעקב, און קיין קסם אין ישראל. איצט ווערט פון יעקב און ישראל
געזאגט: וואס א-ל האט פעל! 24 זע, אן עם וואס קום ווי א לביא, און נשא זיך אויף ווי אן ארי [זען תהילים 22:17];
ער שכב זיך נישט ביז ער אכל טרף, און דם פון חללים שתה ער. 25 האט בלק אמר צו בלעמען: נישט קבב זאלסטו
אים קבב, און נישט ברך זאלסטו אים ברך. 26 האט בלעם ענה און האט אמר צו בלקן: האב איך נישט דבר צו דיר,
לאמור: כל וואס ה' וועט דבר, דאס וועל איך עשה? 27 האט בלק אמר צו בלעמען: הלך! נא, איך וועל דיך לקח צו
אן אנדער מקום; אפשר וועט ישר אין די אויגן פון האלוקים, און וועסט מיר אים קבב פון דארטן. 28 און בלק
האט לקח בלעמען צום ראש פעור, וואס שקף אויף דער ישימון. 29 האט בלעם אמר צו בלקן: בנה! מיר דא 7
מזבחות, און כון מיר דא צו 7 פרים און 7 אילים. 30 און בלק האט עשה אזוי ווי בלעם האט אמר, און ער האט עלה
א פר און אן איל אויף די מזבח.

במד24

1 און בלעם האט ראה אז עס איז טוב אין די אויגן פון ה' צו ברך ישראל, און ער איז נישט הלך אזוי ווי די
פריערדיקע מאל, צו קרא נחשים, נאר ער האט שית זיין פנים צום מדבר. 2 און בלעם האט נשׂא זיינע אויגן, און
האט ראה ישראל שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] לויט זיינע שבטים, און דער
רוח אלוקים איז בוא אויף אים. 3 און ער האט נשׂא זיין משל, און האט אמר: נאום בלעם בן בעור, און נאום דער
גבר מיטן שתם העין; 4 נאום דער וואס שמע אמרי א-ל, וואס די מחזה שדי ער חזה, נפל, מיט אויגן גלה: 5 ווי שיין
זיינען דיינע אוהלען, יעקב, דיינע משכנות, ישראל! 6 ווי נחלים זיינען זיי נטה, ווי גנות ביים נהר, ווי אהלים וואס ה'
האט נטע, ווי ארזים ביים מים. 7 מים וועט נזל פון זיין דלי, און זיין זרע וועט זיין מיט מים רבים; און העכער פון
אגגן וועט זיין זיין מלך, און נשא וועט זיין זיין מלוכה. 8 א-ל יצא אים ארויס פון מצרים, ווי תועפות פון א ראם איז
ער; ער וועט אכל די גוים, זיינע צר, און זייערע עצמות גרם; און זיינע חצים וועלן מחץ. 9 ער כרע, ער שכב זיך ווי אן
ארי [זען תהילים 22:17], און ווי א לביא מי קען אים קום? מברכיך די וואס ברך דיך, און ארור די וואס ארר דיך! 10
האט דער אף בלקן חרה אויף בלעמען, און ער האט ספק זיינע כף; און בלק האט אמר צו בלעמען: צו קבב מיינע
אויבים האב איך דיך קרא, און הנה ברך האסטו ברוך שוין 3 פעמים. 11 און איצט ברח דיר אין דיין היים; איך האב
אמר, כבוד וועל איך דיר כבד, און הנה ה' האט דיך מנע פון כבוד. 12 האט בלעם אמר צו בלקן: האב איך נישט דבר
צו דיינע מלאכים, וואס דו האסט שלח צו מיר, לאמור: 13 ווען בלק זאל מיר נתן זיין בית מלא מיט כסף און זהב,
קען איך נישט איבערטרעטן דעם פי ה', צו עשה טובה אדער רעה פון מיין אייגענעם לב; וואס ה' וועט דבר, וואס
וועל איך דבר? 14 און איצט הנני, איך הלך צו עמי; הלך! לאמיך דיר יעץ וואס דאס דאזיקע עם וועט עשה צו עמך
אין אחרית הימים. 15 און ער האט נשא זיין משל, און האט אמר: אזוי נאום בלעם בן בעור, און אזוי נאום דער גבר
מיטן שתם העין; 16 אזוי נאום דער וואס שמע אמרי א-ל, און ידע דעם דעת פון עליון, וואס די מחזה פון שדי טוט
ער חזה, נפל, מיט אויגן גלה: 17 איך ראה אים, אבער נישט איצט, איך שור אים, אבער נישט קרוב; א כוכב [משיח,
זען תרגום] דרך ארויס פון יעקב, און א שבט וועט קום פון ישראל, און וועט מחץ די פאה פון מואב, און קור כל
בני-שת. 18 און אדום וועט ווערן א ירשה, און א ירשה וועט ווערן שעיר, זיין אויב; און ישראל וועט עשה חיל. 19
און פון יעקב וועט איינער רדה, און אבד אן שריד פון עיר. 20 און ער האט ראה עמלק, און האט נשׂא זיין משל, און
האט אמר: דער ראשית פון גוים איז עמלק, און זיין אחרית איז צום אובד. 21 און ער האט ראה דעם קיני, און האט
נשׂא זיין משל, און האט אמר: איתן איז דיין מושב, און שום אין סלע איז דיין קן; 22 אבער צום בער וועט זיין קין;
ווען אשור וועט דיך שבה. 23 און ער האט נשׂא זיין משל, און האט אמר: וויי, מי קען לעבן ווען א-ל וועט דאס
דאזיקע שום! 24 אבער צי וועלן קומען פון יד כתים, און זיי וועלן ענה אשור, און ענה עבר; און ער גם איז צום אובד.
25 און בלעם איז קום און איז הלך, און האט זיך שוב צו זיין היים, און גם בלק איז הלך אויף זיין דרך.

במד25

1 און ישראל איז ישב אין שטים, און העם האט חלל צו זנה מיט די בנות מואב. 2 און זיי האבן קרא העם צו די
זבחים פון זייערע אלוקים, און העם האט אכל, און האט זיך שחה צו זייערע אלוקים. 3 און ישראל האט זיך צמד אן
דעם בעל פון פעור, און דער אף ה' האט חרה אויף ישראל. 4 האט ה' אמר צו משהן: לקח! כל ראשי העם, און יקע

[יקע, הוקע, זען בן דוד תלוי, שמואל ב 18:10; תהילים 22:17] זיי פאר ה' נגד דער שמש, און דער חרון אף ה' וועט
זיך שוב פון ישראל. 5 און משה האט אמר צו די שופטים פון ישראל: הרגעט איטלעכער זיינע אנשים וואס האבן
זיך צמד דעם בעל פון פעור. 6 און הנה אן איש פון די בני-ישראל איז בוא, און האט געבראכט צו אחיו א מדינית
פאר די אויגן פון משהן, און פאר די אויגן פון דער כל עדת בני-ישראל, בעת זיי האבן בכה ביים פתח אוהל-מועד. 7
האט ראה פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, און ער איז קום פון צווישן דער עדה, און האט לקח א רומח אין זיין יד;
8 און ער איז בוא נאכדעם איש ישראל אין דער קובה, און האט זיי ביידן דקר [זען זכריה 12:10], דעם איש ישראל,
און די אשה דורך איר קובה. און די מגפה איז עצר געווארן פון די בני-ישראל. 9 און די וואס זיינען מות אין דער
מגפה, זיינען געווען 24,000.

[פינחס]

10 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 11 פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, האט שוב מיין חמה פון די בני-ישראל
ווען ער האט זיך קנא פון מיינע קנאה צווישן זיי, און איך האב נישט כלה די בני-ישראל אין מיין קנאה. 12 דעריבער
אמר: הנני, איך נתן אים מיין ברית [זען מה"ש 21:18-26] פון שלום. 13 און עס זאל זיין אים און זיין זרע נאך אים א
ברית [זען מה"ש 21:18-26] פון כהונת עולם, דעריבער וואס ער האט זיך קנא פון אלוקיו וועגן, און האט מאכן
כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים
110:4, זען דברי הימים א 21:17] געווען פאר בני-ישראל. 14 און דער שם פון דעם המוכה (נכה) איש ישראל, וואס
איז נכה געווארן מיט דער מדינית, איז געווען זמרי בן סלואן, א נשיא בית אב ביי די שמעונים. 15 און דער שם פון
דער אשה המוכה (נכה) המדינית איז געווען כזבי בת צורן, וואס איז געווען ראש אומות בית אב אין מדין. 16 און ה'
האט דבר צו משהן, לאמור: 17 איר זאלט צרר די מדינים, און זיי נכה, 18 ווייל זיי האבן אייך צרר מיט זייערע נכלים
[נכל] וואס זיי האבן נכל אקעגן אייך אין דער מעשה פון פעור, און אין דער מעשה מיט כזבי בת נשיא מדין, זייער
אחות וואס איז נכה געווארן אין יום המגפה, אין דער מעשה פון פעור. 19 און עס איז געווען נאך דער מגפה.

במד26

1 האט ה' אמר צו משהן און צו אלעזר בן אהרן הכהן, לאמור: 2 נשא: אויף די ראש כל עדת בני-ישראל, פון 20 שנה
און העכער, לויט זייערע בית אבות, איטלעכן וואס איז יוצא צבא אין ישראל. 3 און משה און אלעזר הכהן האבן
דבר מיט זיי אין די ערבות פון מואב ביים ירדן לעבן יריחו, לאמור: 4 פון 20 שנה און העכער, אזוי ווי ה' האט צוה
משהן, און די בני-ישראל וואס זיינען יצא פון ארץ מצרים. 5 ראובן, דער בכור ישראלן: בני-ראובן: חנוך די משפחה
פון די חנוכים; פון פלואן די משפחה פון די פלואים; 6 פון חצרונען די משפחה פון די חצרונים; פון כרמין די
משפחה פון די כרמים. 7 דאס זיינען די משפחות פון די ראובנים; און זייערע פקדים זיינען געווען 43,730 . 8 און די
בני-פלואן: אליאב. און די בני-אליאבן: 9 נמואל, און דתן, און אבירם. דאס זיינען דתן און אבירם, די קרואי העדה,
וואס האבן נצה אקעגן משהן און אקעגן אהרנען אין עדת קורח, ווען זיי האבן נצה אקעגן ה'; 10 און הארץ האט
פתח איר פה, און האט בלע זיי און קרחן, ווען דאס עדה איז מות; ווען אן אש האט אכל די 250 איש, און זיי זיינען
געווארן פאר א נס. 11 אבער בני קורח זיינען נישט מות. 12 בני-שמעון לויט זייערע משפחות: פון נמואלן די
משפחה פון די נמואלים; פון ימינען די משפחה פון די ימינים; פון יכינען די משפחה פון די יכינים; 13 פון זרחן די
משפחה פון די זרחים; פון שאולן די משפחה פון די שאולים. 14 דאס זיינען די משפחות פון די שמעונים, 22,200.
15 בני-גד לויט זייערע משפחות: פון צפונען די משפחה פון די צפונים; פון חגין די משפחה פון די חגים; פון שונין די
משפחה פון די שונים; 16 פון אזנין די משפחה פון די אוזנים; פון ערין די משפחה פון די ערים; 17 פון ארודן די
משפחה פון די ארודים; פון אראלין די משפחה פון די אראלים. 18 דאס זיינען די משפחות פון בני-גד לויט זייערע
פקודים, 40,500. 19 די בני-יהודהן: ער און אונן. און ער און אונן זיינען מות אין ארץ כנען. 20 און בני-יהודה לויט
זייערע משפחות זיינען געווען: פון שלהן די משפחה פון די שלונים; פון פרצן די משפחה פון פרצים; פון זרחן די
משפחה פון די זרחים. 21 און די בני-פרץ זיינען געווען: פון חצרונען די משפחה פון די חצרונים; פון חמולן די
משפחה פון די חמולים. 22 דאס זיינען די משפחות פון יהודה לויט זייערע פקודים, 76,500. 23 בני-יששכר לויט
זייערע משפחות: תולע די משפחה פון די תולעים; פון פוווהן די משפחה פון די פונים; 24 פון ישובן די משפחה פון
די ישובים; פון שמרונען די משפחה פון די שמרונים. 25 דאס זיינען די משפחות פון יששכר לויט זייערע פקודים,

64,300. 26 בני-זבולון לויט זייערע משפחות: פון סרדן די משפחה פון די סרדים; פון אלונען די משפחה פון די
אלונים; פון יחלאלן די משפחה פון די יחלאלים. 27 דאס זיינען די משפחות פון די זבולונים לויט זייערע פקודים,
60,500. 28 בני-יוסף לויט זייערע משפחות: מנשה און אפרים. 29 בני-מנשה: פון מכירן די משפחה פון די מכירים;
און מכיר האט ילד גלעדן; פון גלעדן די משפחה פון די גלעדים. 30 דאס זיינען בני-גלעד: איעזר די משפחה פון די
איעזרים; פון חלקן די משפחה פון די חלקים; 31 און אשריאל די משפחה פון די אשריאלים; און שכם די משפחה
פון די שכמים; 32 און שמידע די משפחה פון די שמידעים; און חפר די משפחה פון די חפרים. 33 און צלפחד בן
חפרן, ער האט נישט געהאט קיין בנים, אבער בלויז בנות; און די שם פון בנות צלפחד זיינען געווען: מחלה, און
נועה, חגלה, מלכה, און תרצה. 34 דאס זיינען די משפחות פון מנשה; און זייערע פקודים זיינען געווען 52,700. 35
דאס זיינען בני-אפרים לויט זייערע משפחות: פון שותלחן די משפחה פון די שותלחים; פון בכרן די משפחה פון די
בכרים; פון תחנען די משפחה פון די תחנים. 36 און דאס זיינען די בני-שותלח: פון ערנען די משפחה פון די ערנים.
37 דאס זיינען די משפחות פון בני-אפרים לויט זייערע פקודים, 32,500. דאס זיינען די בני-יוסף לויט זייערע
משפחות. 38 בני-בנימינען לויט זייערע משפחות: פון בלען די משפחה פון די בלעים; פון אשבלן די משפחה פון די
אשבלים; פון אחירמען די משפחה פון די אחירמים; 39 פון שפופמען די משפחה פון די שופמים; פון חופמען די
משפחה פון די חופמים. 40 און די בני-בלען זיינען געווען ארד און נעמן. די משפחה פון די ארדים; פון נעמנען די
משפחה פון די נעמים. 41 דאס זיינען די בני-בנימין לויט זייערע משפחות; און זייערע פקודים זיינען געווען 45,600.
42 דאס זיינען בני-דן לויט זייערע משפחות: פון שוחמען די משפחה פון די שוחמים. דאס זיינען די משפחות פון דן
לויט זייערע משפחות. 43 כל משפחות פון די שוחמים לויט זייערע פקודים זיינען געווען 64,400. 44 בני-אשר לויט
זייערע משפחות: פון ימנהן די משפחה פון ימנה; פון ישוין די משפחה פון די ישוים; פון בריעהן די משפחה פון די
בריעים. 45 פון די בני-בריעהן: פון חברן די משפחה פון די חברים; פון מלכיאלן די משפחה פון די מלכיאלים. 46
און דער שם פון בת אשר איז געווען שרח. 47 דאס זיינען די משפחות פון בני-אשר לויט זייערע פקודים, 53,400. 48
בני-נפתלי לויט זייערע משפחות: פון יחצאלן די משפחה פון די יחצאלים; פון גונין די משפחה פון די גונים; 49 פון
יצרן די משפחה פון די יצרים; פון שלמען די משפחה פון די שלמים. 50 דאס זיינען די משפחות פון נפתלי לויט
זייערע משפחות; און זייערע פקודים זיינען געווען 45,400. 51 דאס זיינען די פקודים פון די בני-ישראל, 601,730. 52
און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 53 צו די דאזיקע זאל חלק ווערן הארץ פאר א נחלה לויט דער מספר פון שמות.
54 דעם רב זאלסטו רבה נחלה, און דעם מעט זאלסטו מעט נחלה; איטלעכן לויט זיינע פקודים זאל נתן ווערן זיין
נחלה. 55 נאר דורך גורל זאל חלק ווערן הארץ; לויט די שמות פון זייערע מטות אבות זאלן זיי נחל. 56 לויטן גורל
זאל זייער נחלה חלק ווערן, סיי דעם רב סיי דעם מעט. 57 און דאס זיינען די פקודים פון די לויים לויט זייערע
משפחות: פון גרשונען די משפחה פון די גרשונים; פון קהתן די משפחה פון די קהתים; פון מרריין די משפחה פון די
מררים. 58 דאס זיינען די משפחות פון לוי: די משפחה פון די לבנים, די משפחה פון די חברונים, די משפחה פון די
מחלים, די משפחה פון די מושים, די משפחה פון די קרחים. און קהת האט ילד עמרמען. 59 און דער שם פון אשת
עמרם איז געווען יוכבד בת לוי וואס איז ילד געווארן ביי לוי אין מצרים; און זי האט פון עמרמען ילד אהרנען און
משהן, און זייער אחות מרים. 60 און ביי אהרנען זיינען ילד געווארן נדב, און אביהוא, אלעזר, און איתמר. 61 און
נדב און אביהוא זיינען מות ווען זיי האבן קרב אש זרה פאר ה'. 62 און זייערע פקודים זיינען געווען 23,000, כל זכור
פון א חודש אלט און העכער; ווייל זיי זיינען נישט פקד געווארן צווישן די בני-ישראל, ווייל זיי איז נישט נתן געווארן
קיין נחלה צווישן די בני-ישראל. 63 דאס זיינען די וואס זיינען פקד געווארן פון משהן און אלעזר הכהן, וואס האבן
פקד די בני-ישראל אין די ערבות פון מואב ביים ירדן לעבן יריחו. 64 און צווישן די דאזיקע איז נישט געווען קיינער
פון די וואס זיינען פקד געווארן פון משהן און אהרן הכהן, וואס האבן פקד די בני-ישראל אין מדבר סיני. 65 ווייל
ה' האט וועגן זיי אמר: מות אין מדבר וועלן זיי מות; און קיינער פון זיי איז נישט יתר אחוץ כלב בן יפונהן, און
יהושע בן נון [זען זכריה 6:11-12 יהושע בעל אותו שם פון צמח משיח].

במד27

1 האבן קרב די בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשהן, פון די משפחות מנשה בן יוסף און דאס זיינען
געווען די שמות פון זיינע בנות: מחלה, נועה, און חגלה, און מלכה, און תרצה 2 און זיי האבן זיך עמד פאר משהן און
פאר אלעזר הכהן, און פאר די נשיאים און דער כל עדה, ביים פתח אוהל-מועד, לאמור: 3 אבינו איז מות אין דער
מדבר, און ער איז נישט געווען צווישן דעם עדה וואס האט זיך יעד אקעגן ה' אין עדת קורח, נייערט אין זיין
אייגענער חטא איז ער מות; און קיין בנים האט ער נישט געהאט. 4 למה זאל גרע [זען התגלות 3:5] ווערן דער שם

פון אבינו פון צווישן זיין משפחה, ווייל ער האט נישט קיין בן? נתן! אונדז אן אחוזה צווישן די אחים פון אבינו. 5
האט משה געבראכט זייער משפט פאר ה'. 6 און ה' האט אמר צו משהן, לאמור: 7 כן די בנות צלפחדן: נתן זאלסטו
זיי נתן אן אחוזה פון א נחלה צווישן די אחי אביהם, און זאלסט עבר די נחלת אביהם צו זיי. 8 און צו די בני-ישראל
זאלסטו דבר, לאמור: אז אן איש וועט מות, און בן אין לו [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת], זאלט איר עבר זיין
נחלה צו זיין בת. 9 און אויב ער האט נישט קיין בת, זאלט איר נתן זיין נחלה צו אחיו. 10 און אויב ער האט נישט
קיין אחים, זאלט איר נתן זיין נחלה צו די אחים פון אביו. 11 און אויב אביו האט נישט קיין אחים, זאלט איר נתן
זיין נחלה צו זיין שאר הקרוב פון זיין משפחה, און ער זאל זי ירשען. און דאס זאל זיין בני-ישראל פאר א חוקת
משפט, אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 12 און ה' האט אמר צו משהן: עלה! אויף דעם דאזיקן הר עברים, און ראה אן
הארץ, וואס איך האב נתן צו די בני-ישראל. 13 און אז דו וועסט עס האבן ראה, וועסט דו גם אסף ווערן צו עמיך,
אזוי ווי אחיך אהרן איז אסף געווארן. 14 אזוי ווי איר האט מרה מיין פי, אין מדבר צן ביי דעם מריבה פון דער עדה,
מיך צו קדש ביים מים פאר זייערע אויגן. דאס איז המים פון מריבת-קדש אין מדבר צן. 15 האט משה דבר צו ה',
לאמור: 16 זאל ה' אלוקי הרוחות לכל בשר פקד אן איש איבער דער עדה, 17 וואס זאל יצא זיי פארויס, און וואס
זאל בוא זיי פארויס, און וואס זאל זיי יצא, און וואס זאל זיי אריינברענגען, כדי די עדת ה' זאל נישט זיין אזוי ווי צאן
וואס האבן נישט קיין רועה. 18 האט ה' אמר צו משהן: לקח! דיר יהושוע בן נון [זען זכריה 6:11-12 יהושוע בעל
אותו שם פון צמח משיח], אן איש וואס אין אים איז דא רוח, און זאלסט סמך ידך אויף אים [זען מה"ש 14:23]. 19
און זאלסט אים עמד פאר אלעזר הכהן, און פאר כל העדה, און זאלסט אים צוה דיין פאר זייערע אויגן. 20 און
זאלסט נתן פון דיין הוד אויף אים, כדי די כל עדת בני-ישראל זאלן שמע. 21 און ער זאל עמד פאר אלעזר הכהן,
און ער וועט שאל פאר אים דעם משפט פון די אורים פאר ה'. לויט זיין פה זאלן זיי יצא, און לויט זיין פה זאלן זיי
בוא, ער און כל בני ישראל מיט אים, די כל עדה. 22 האט משה עשה אזוי ווי ה' האט אים צוה, און ער האט לקח
יהושוען [זען זכריה 6:11-12], און האט אים עמד פאר אלעזר הכהן, און פאר כל העדה. 23 און ער האט סמך [זען
מה"ש 14:23] ידיו אויף אים, און האט אים צוה, אזוי ווי ה' האט דבר דורך משהן.

במד28

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 צוה די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: מיין קרבן, מיין לחם פון מיינע
אִשֶּׁה, פאר א ריח ניחוח צו מיר, זאלט איר זיין שומר איבער צו קרב צו מיר אין זיין מועד. 3 און זאלסט אמר צו זיי:
דאס איז דאס אִשֶּׁה וואס איר זאלט קרב צו ה': 2 ליום כבשים יאריקע, תמים, פאר אן עולה תמיד. 4 איין כבש
זאלסטו עשה אין דער בוקר, און דעם 2טן זאלסטו עשה קעגן ערבים. 5 און 1/10 איפה סולת פאר א מנחה, בלל
מיט שמן כתית, 1/4 היין. 6 אן עולה תמיד, אזוי ווי עס איז עשה געווארן ביים הר סיני, פאר א ריח ניחוח, אן אִשֶּׁה צו
ה'. 7 און זיין נסך: 1/4 היין צו דעם איין כבש; אין הקודש זאלסטו נסך דאס נסך פון שכר צו ה'. 8 און דעם 2טן כבש
זאלסטו עשה קעגן ערבים; אזוי ווי דאס מנחה פון אין דער בוקר, און אזוי ווי זיין נסך, זאלסטו עשה, אן אִשֶּׁה פאר
א ריח ניחוח צו ה'. 9 און אין יום השבת: 2 כבשים יאריקע תימם, און 2/10 סולת, א מנחה, בלל מיט שמן, מיט זיין
נסכים; 10 אן עולה פון שבת אין זיין שבת, אחוץ דעם עולת התמיד און זיין נסך. 11 און אין אייערע ראש-חודשן
זאלט איר קרב אן עולה צו ה': 2 פרים בני בקר און איין איל; 7 כבשים יאריקע, תמימם. 12 און 3/10 סולת, א מנחה,
בלל מיט שמן, צו איטלעכן פר, און 2/10 סולת, א מנחה, בלל מיט שמן, צו דעם איין איל; 13 און 1/10 סולת, א
מנחה, בלל מיט שמן, צו איטלעכן כבש. אן עולה פאר א ריח ניחוח, אן אִשֶּׁה צו ה'. 14 און זייערע נסך: 1/2 היין וויין
זאל זיין צו א פר, און 1/3 היין צו אן איל, און 1/4 היין צו א כבש. דאס איז דאס עולה פון ראש-חודש אין ראש-חודש
פאר די חדשים פון שנה. 15 און איין שעיר עזים פאר א חטאת צו ה', אחוץ דעם עולת התמיד, זאל עשה ווערן, מיט
זיין נסך. 16 און אין 1טן חודש, אין 14טן יום פון חודש, זאל זיין א פסח צו ה'. 17 און אין 15טן יום דעם דאזיקן
חודש, זאל זיין א חג [חג המצות, זען חברא קדישא אויף חג המצות מרק' 15:47]. 7 ימים זאל אכל ווערן מצות. 18
אין 1טן יום זאל זיין א מקרא קודש; כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט עשה. 19 און איר זאלט קרב אן אִשֶּׁה, אן
עולה צו ה': 2 פרים בני בקר, און איין איל, און 7 כבשים יאריקע; תמימם זאלן זיי ביי אייך זיין. 20 און זייער מנחה:
סולת בלל מיט שמן; 3/10 צו א פר, און 2/10 צו אן איל, זאלט איר עשה. 21 1/10 זאלסטו עשה פאר איטלעכן כבש
פון די 7 כבשים. 22 און איין שעיר א חטאת, צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און
כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אייך. 23 אחוץ דעם
עולה פון אין דער בוקר, וואס פארן עולת התמיד, זאלט איר עשה די דאזיקע. 24 אזוי ווי די דאזיקע זאלט איר עשה
טעגלעך 7 ימים, לחם פון אִשֶּׁה פאר א ריח ניחוח צו ה'. אחוץ דעם עולת התמיד זאל עס עשה ווערן, מיט זיין נסך.

25 און אויפן 7טן יום זאל זיין א מקרא קודש ביי אייך; כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט עשה. 26 און אין יום
הבכורים, ווען איר קרב א מנחה חדשה צו ה', אין אייער שבועות [זען מה"ש 2:1], זאל זיין א מקרא קודש ביי אייך;
כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט עשה. 27 און איר זאלט קרב אן עולה פאר א ריח ניחוח צו ה': 2 פרים בני בקר,
איין איל, 7 כבשים יאריקע. 28 און זייער מנחה: סולת בלל מיט שמן, 3/10 צו איטלעכן פר, 2/10 צו דעם איין איל;
29 1/10 פאר איטלעכן כבש פון די 7 כבשים. 30 איין שעיר עזים, צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה"
ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר אייך.
31 אחוץ דעם עולת התמיד און זיין מנחה זאלט איר זיי עשה תמימם זאלן זיי ביי אייך זיין מיט זייערע נסך.

במד29

1 און אין 7טן חודש, אין 1טן יום פון חודש, זאל זיין א מקרא קודש ביי אייך, כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט
עשה; א יום תרועה זאל עס אייך זיין. 2 און איר זאלט עשה אן עולה פאר א ריח ניחוח צו ה': איין פר בן בקר, איין
איל, 7 כבשים יאריקע, תמימם. 3 און זייער מנחה: סולת בלל מיט שמן, 3/10 צו דעם פר, 2/10 צו דעם איל, 4 און
1/10 צו איטלעכן כבש פון די 7 כבשים. 5 און איין שעיר עזים א חטאת, צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און
"נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר
אייך [זען ישעיהו 53:5]. 6 אחוץ דעם עולה פון ראש-חודש און זיין מנחה, און דעם עולת התמיד און זיין מנחה, און
זייערע נסך, לויט זייער משפט, פאר א ריח ניחוח, אן אִשֶׁה צו ה'. 7 און אין 10טן יום פון דעם דאזיקן 7טן חודש
זאל זיין א מקרא קודש ביי אייך; ועניתם (ענה) את-נפשותיכם כל-מלאכה לא תעשו. 8 און איר זאלט קרב אן עולה
צו ה' פאר א ריח ניחוח: איין פר בן בקר, איין איל, 7 כבשים יאריקע; תמימם זאלן זיי ביי אייך זיין. 9 און זייער
מנחה: סולת בלל מיט שמן, 3/10 דעם פר, 2/10 צו דעם איין איל; 10 1/10 פאר איטלעכן כבש פון די 7 כבשים. 11
איין שעיר עזים א חטאת. אחוץ דעם חטאת הכפרים, און דעם עולת התמיד און איר מנחה, און זייערע נסכים. 12
און אין 15טן יום 7טן חודש זאל זיין א מקרא קודש ביי אייך; כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט עשה. און איר
זאלט חגג א חג צו ה' 7 ימים. 13 און איר זאלט קרב אן עולה אִשֶׁה פאר א ריח ניחוח צו ה': 13 פרים בני בקר, 2
אילים, 14 כבשים יאריקע; תמימם זאלן זיי זיין. 14 און זייער מנחה: סולת בלל מיט שמן, 3/10 צו איטלעכן פר פון
די 13 פרים, 2/10 צו איטלעכן איל פון די 2 אילים, 15 און 1/10 פאר איטלעכן כבש פון די 14 כבשים. 16 און איין
שעיר עזים א חטאת. אחוץ דעם עולה תמיד. איר מנחה און איר נסך, 17 און אויפן 2טן יום: 12 יונגע פרים בני בקר,
2 אילים, 14 כבשים יאריקע, תמימם. 18 און זייער מנחה און נסכים, צו די פרים, צו די אילים, און צו די כבשים,
לויט זייער מספר, אזוי ווי דער משפט. 19 און איין שעיר עזים א חטאת. אחוץ דעם עולה תמיד און איר מנחה, און
זייערע נסכים. 20 און אויפן 3טן יום: 11 פרים, 2 אילים, 14 כבשים יאריקע, תמימם. 21 און זייער מנחה און זייערע
נסכים, צו די פרים, צו די אילים, און צו די כבשים, לויט זייער מספר אזוי ווי דער משפט. 22 און איין שעיר א
חטאת. אחוץ דעם עולה תמיד און איר מנחה און איר נסך. 23 און אויפן 4טן יום: 10 פרים, 2 אילים, 14 כבשים
יאריקע, תמימם. 24 און זייער מנחה און זייערע נסכים, צו די פרים, צו די אילים, און צו די כבשים, לויט זייער מספר
אזוי ווי דער משפט. 25 און איין שעיר עזים א חטאת. אחוץ דעם עולה תמיד, איר מנחה, און איר נסך. 26 און אויפן
5טן יום: 9 פרים, 2 אילים, 14 כבשים יאריקע, תמימם. 27 און זייער מנחה און זייערע נסכים, צו די פרים, צו די
אילים, און צו די כבשים, לויט זייער מספר אזוי ווי דער משפט. 28 און איין שעיר א חטאת. אחוץ דעם עולה תמיד
און איר מנחה, און איר נסך. 29 און אויפן 6טן יום: 8 פרים, 2 אילים, 14 כבשים יאריקע, תמימם. 30 און זייער
מנחה און זייערע נסכים, צו די פרים, צו די אילים, און צו די כבשים, לויט זייער מספר אזוי ווי דער משפט. 31 און
איין שעיר א חטאת. אחוץ דעם עולה תמיד, איר מנחה, און איר נסך. 32 און אויפן 7טן יום: 7 פרים, 2 אילים, 14
כבשים יאריקע, תמימם. 33 און זייער מנחה און זייערע נסכים, צו די פרים, צו די אילים, און צו די כבשים, לויט
זייער מספר אזוי ווי זייער משפט. 34 און איין שעיר א חטאת. אחוץ דעם עולה תמיד, איר מנחה, און איר נסך. 35
אויפן 8טן יום זאל זיין אן עצרת ביי אייך; כל מלאכת עבודה זאלט איר נישט עשה. 36 און איר זאלט קרב אן עולה,
אן אִשֶׁה פאר א ריח ניחוח צו ה': איין פר, איין איל, 7 כבשים יאריקע, תמימם. 37 זייער מנחה און זייערע נסך, צו
דעם פר, צו דעם איל, און צו די כבשים, לויט זייער מספר אזוי ווי דער משפט. 38 און איין שעיר א חטאת. אחוץ
דעם עולה תמיד, און איר מנחה, און איר נסך. 39 די דאזיקע זאלט איר עשה צו ה' אין מועדים, אחוץ אייערע נדרים,
און אייערע נדבות, פון אייערע עולות, און פון אייערע מנחות און פון אייערע נסכים, און פון אייערע שלמים.

במד30

1 און משה האט אמר די בני-ישראל, אזוי ווי כל וואס ה' האט משהן צוה.

[מטות]

2 און משה האט דבר צו די ראשי המטות פון די בני-ישראל, לאמור: דאס איז די זאך וואס ה' האט צוה: 3 אז אן
איש וועט נדר א נדר צו ה', אדער שווערן א שבועה, צו אסר אויף זיך אן איסור, זאל ער נישט חלל זיין דבר; אזוי ווי
כל וואס יצא פון זיין פה, זאל ער עשה. 4 און אז אן אִשָׁה וועט נדר א נדר צו ה', און וועט אסרן אויף זיך אן איסור,
אין איר בית אב, אין איר נעורים, 5 און איר אב וועט שמע איר נדר, אדער איר איסור וואס זי האט אסר אויף זיך,
און איר אב וועט איר חרש, זאלן כל אירע נדרים קום, און כל איסור וואס זי האט אסר אויף זיך, זאל קום. 6 אויב
אבער איר אב האט איר נוא אין דעם יום וואס ער האט שמע, זאלן כל אירע נדרים, און אירע איסורים וואס זי
האט אסר אויף זיך, נישט קום; און ה' וועט איר סלח, ווייל איר אב האט איר נוא. 7 און אויב זי וועט נעמען אן איש,
ווען אירע נדרים זיינען אויף איר, אדער דער מבטא פון אירע שׂפתים, וואס זי האט אסר אויף זיך, 8 און איר איש
וועט שמע אין וואסער יום ער וועט שמע און ער וועט איר חרש, זאלן קום אירע נדרים, און אירע איסורים וואס זי
האט אסר אויף זיך, זאלן קום. 9 אויב אבער איר איש וועט איר נוא אין דעם יום וואס ער שמע, זאל ער פרר איר
נדר וואס אויף איר, און דעם מבטא פון אירע שׂפתים, וואס זי האט אסר אויף זיך, און ה' וועט איר סלח. 10 אבער
דער נדר פון אן אלמנה און א גרושה, כל וואס זי האט אסר אויף זיך, זאל קום פאר איר. 11 און אויב אן אִשָׁה האט
נדר אין איר בית איש, אדער זי האט אסר אויף זיך אן איסור דורך א שבועה, 12 און איר איש האט שמע, און האט
איר חרש, און איר נישט נוא, זאלן אירע כל נדרים קום, און איטלעכער איסור וואס זי האט אסר אויף זיך, זאל קום.
13 אויב אבער פרר וועט זיי פרר איר איש אין דעם יום וואס ער שמע, זאל קיין ארויסלאז פון אירע שׂפתים, פון
אירע נדרים, אדער פון אן איסור אויף זיך, נישט קום; איר איש האט זיי פרר, און ה' וועט איר סלח. 14 איטלעכער
נדר, און איטלעכער שבועת איסור, אויף צו ענה די נפש, קען איר איש עס לאזן קום, און איר איש קען עס פרר. 15
אויב אבער חרש וועט איר חרש איר איש א מעת-לעת, האט ער געמאכט קום כל אירע נדרים, אדער כל אירע
איסורים וואס אויף איר; ער האט זיי געמאכט קום ווייל ער האט איר חרש אין דעם יום וואס ער האט שמע. 16 און
אויב פרר וועט ער זיי פרר לאנג נאך דעם ווי ער האט שמע, וועט ער נשׂא איר עוון. 17 דאס זיינען די חוקים וואס ה'
האט צוה משהן, צווישן אן איש און זיין אִשָׁה, צווישן אן אב און זיין בת, אין איר נעורים, אין איר בית אב.

במד31

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 נקם! די נקמה פון די בני-ישראל אן די מדינים; דערנאך וועסטו אסף ווערן
צו עמך. 3 האט משה דבר צום עם, לאמור: חלצ! אייך אנשים צום צבא, און זאלן זיי היה אויף מדין נתן די נקמה פון
ה' אויף מדין. 4 פון איטלעכען מטה, צו 1,000 פון א מטה, פון כל מטות ישראל, זאלט איר שלח אין צבא. 5 זיינען
מסר געווארן פון די אלפי ישראל צו 1,000 פון א מטה, 12,000 חלצ צבא. 6 און משה האט זיי שלח אין צבא צו
1,000 פון א מטה, זיי מיט פינחס בן אלעזר הכהן, אין צבא, מיט די כלי הקודש און די חצוצרות התרועה אין ידו. 7
און זיי האבן צבא אויף מדין, אזוי ווי ה' האט צוה משהן, און זיי האבן הרג כל זכר. 8 גם די מלכים פון מדין האבן
זיי הרג צווישן זייערע חללים: אוי, און רקם, און צור, און חור, און רבע, די 5 מלכים פון מדין; גם בלעם בן בעורן
האבן זיי הרג מיטן חרב. 9 און די בני-ישראל האבן שבה די נשים פון מדין, און זייערע טף; און כל זייערע בהמות,
און כל זייערע מקנה, און כל חיל פון זיי, האבן זיי בזז. 10 און כל זייערע ערים אין זייערע מושבות, און כל זייערע
טירות [טירה], האבן זיי שרף אין אש. 11 און זיי האבן לקח כל השלל [זען שלל ישעיהו 53:12], און דעם מלקוח,
פון אדם און פון בהמות, 12 און האבן געבראכט די שבי און דעם מלקוח און דעם שלל [זען ישעיהו 53:12] צו
משהן און צו אלעזר הכהן, און צו דער עדת בני-ישראל, אין מחנה, אויף די ערבות פון מואב וואס ביים ירדן לעבן
יריחו. 13 זיינען משה, און אלעזר הכהן, און כל נשיאים פון דער עדה, יצא זיי אנטקעגן מחוץ מחנה. 14 ויקצף משה
על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה. 15 און משה האט צו זיי אמר: האט איר
געלאזט חיה כל נקבה? 16 הנה דאס האבן זיי דאך, אויף דעם עצה פון בלעמען, געבראכט די בני-ישראל צו מסר
מעל אן ה', אין דער מעשה פון פעור, און די מגפה איז געווען אויף דער עדת ה'. 17 און איצט הרג! כל זכר צווישן די
טף, און הרג! כל אשה וואס ידע פון אן איש דורך שכב מיט א זכר. 18 און כל טף צווישן די נשים וואס ווייסן נישט
פון שכב מיט א זכר, זאלט איר לאזן חיה פאר אייך. 19 און איר,חנה מחוץ מחנה 7 ימים; איטלעכער וואס האט הרג

נפש, און איטלעכער וואס האט זיך נגע אן א חלל, רייניקט אייך אויפן 3טן יום [קור"א 15:4; רומ' 4:25] און אויפן
7טן יום, איר און שביכם. 20 און כל בגד, און כל כלי עור, און כל וואס איז מעשה עזים, און כל כלי עץ, זאלט איר
אייך רייניקן. 21 און אלעזר הכהן האט אמר צו די אנשי הצבא וואס זיינען בוא אין מלחמה: דאס איז חוקת התורה
וואס ה' האט צוה משהן: 22 נאר דאס זהב, און דאס כסף, דאס נחושת, דאס ברזל, דאס בדיל, און דאס עפרת, 23
כל וואס קען בוא אין אש, זאלט איר עבר דורך אש, און עס וועט ווערן טהר; נאר עס מוז חטא ווערן מיט מי נדה.
און כל וואס קען נישט בוא אין אש, זאלט איר עבר דורך מים. 24 און איר זאלט כבס אייערע בגדים אויפן 7טן יום,
און איר וועט ווערן טהור, און דערנאך מעגט איר בוא אין מחנה. 25 און ה' האט אמר צו משהן, לאמור: 26 נשא!
אויף די ראש פון דעם מלקוח השבי, פון אדם און פון בהמות, דו און אלעזר הכהן, און די ראשי אבות העדה. 27 און
זאלסט חצה דעם מלקוח אין העלפט, צווישן די תפש המלחמה וואס זיינען יצא אין צבא, און צווישן דער כל העדה.
28 און זאלסט רום מכס צו ה' פון די אנשי המלחמה וואס זיינען יצא אין צבא; איין נפש פון 500, פון די אדם, און
פון די בקר, און פון די חמורים, און פון די צאן. 29 פון זייער העלפט זאלט איר עס לקח; און זאלסט עס נתן צו
אלעזר הכהן, א תרומה צו ה'. 30 און פון דער העלפט פון די בני-ישראל זאלסטו לקח 1 אחז פון 50, פון די אדם,
פון די בקר, פון די חמורים, און פון די צאן פון כל בהמה; און זאלסט זיי נתן צו די לויים, וואס זיין שומר איבער
משמרת משכן ה'. 31 און משה און אלעזר הכהן האבן עשה אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 32 און דער מלקוח וואס
איז יתר נאך בז וואס דאס עם הצבא האט בזז, איז געווען: צאן, 675,000; 33 און בקר, 72,000; 34 און חמורים,
61,000; 35 און נפש אדם מן-הנשים אשר לא-ידעו משכב זכר: כל-נפש, 32,000. 36 און א העלפט, דער חלק פון די
וואס זיינען יצא אין צבא די מספר פון די צאן, איז געווען 337,500. 37 און די מכס צו ה' פון הצאן איז געווען 675.
38 און די בקר, 36,000, און די מכס צו ה', 72. 39 און חמורים, 30,500; און די מכס צו ה', 61. 40 און נפש אדם,
16,000; און די מכס צו ה', 32. 41 און משה האט נתן די מכס פון תרומת ה' צו אלעזר הכהן, אזוי ווי ה' האט צוה
משהן. 42 און פון דער העלפט פון די בני-ישראל, וואס משה האט חצה ביי די אנשים הצובאים: 43 און די העלפט
פון דער עדה איז געווען: פון די צאן, 337,500; 44 און בקר, 36,000; 45 און חמורים, 30,500; 46 און נפש אדם,
16,000. 47 פון דער העלפט פון די בני-ישראל האט משה לקח 1 פון 50, פון די אדם, און פון די בהמה, און ער
האט זיי נתן צו די לויים, וואס זיין שומר איבער משמרת משכן ה', אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 48 און די פקודים
וואס איבער די אלפי הצבא, די שרי האלפים, און די שרי המאות, האבן קרב צו משהן; 49 און זיי האבן אמר צו
משהן: עבדיך האבן נשא די ראש פון די אנשי מלחמה וואס אונטער ידנו, און קיינער פון אונדז איז נישט פקד
געווארן. 50 האבן מיר געבראכט א קרבן צו ה', איטלעכער וואס ער האט מצא, כלי זהב, אצעדה, און צמיד, טבעת,
עגיל, און כומז, צו מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על
דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר נפשותינו פאר ה'. 51 האבן משה און אלעזר הכהן
לקח פון זיי דאס זהב, כל כלי מעשה. 52 און דאס כל זהב פון דער תרומה וואס זיי האבן רום צו ה', איז געווען
16,750 שקל, פון די שרי האלפים, און פון די שרי המאות. 53 די אנשי הצבא האבן בזז איטלעכער פאר זיך. 54 און
משה און אלעזר הכהן האבן לקח דאס זהב פון די שרי האלפים און פון המאות, און האבן עס געבראכט אין
אוהל-מועד, א זכרון פאר בני-ישראל פאר ה'.

במד32

1 און בני-ראובן און בני-גד האבן געהאט פיל מקנה, זייער א סך, און זיי האבן ראה ארץ יעזר און ארץ גלעד, און
הנה המקום איז א מקום פאר מקנה. 2 זיינען בני-גד און בני-ראובן בוא, און זיי האבן אמר צו משהן, און צו אלעזר
הכהן, און צו די נשיאים פון דער עדה, לאמור: 3 עטרות, און דיבון, און יעזר, און נמרה, און חשבון, און אלעלה, און
שבם, און נבו, און בעון, 4 הארץ וואס ה' האט נכה פאר דער עדת ישראל, איז אן ארץ פאר מקנה, און עבדיך האבן
מקנה. 5 און זיי האבן אמר: אויב מיר האבן מצא חן אין דיינע אויגן, זאל הארץ הזאת נתן ווערן צו עבדיך ווי אן
אחזה; זאלסט אונדז נישט עבר דעם ירדן. 6 האט משה אמר צו בני-גד און צו בני-ראובן: אייערע אחים זאלן בוא
אין מלחמה, און איר זאלט ישב דא? 7 און למה זאלט איר נוא דאס לב פון די בני-ישראל פון עבר אין הארץ וואס
ה' האט זיי נתן? 8 אזוי האבן עשה אבותיכם, ווען איך האב זיי שלח פון קדש-ברנע צו ראה הארץ. 9 ווייל זיי זיינען
עלה ביזן נחל אשכול, און האבן ראה הארץ, און זיי האבן נוא דאס לב פון די בני-ישראל, נישט צו בוא אין הארץ,
וואס ה' האט זיי נתן. 10 און דער אף ה' האט חרה אין יום ההוא, און ער האט געשווארן, לאמר: 11 אם די אנשים
וואס זיינען עלה פון מצרים, פון 20 שנה און העכער, וועלן ראה הארץ, וואס איך האב צוגעשווארן צו אברהמען, צו
יצחקן, און צו יעקבן כי זיי זיינען נישט מלא נאך מיר. 12 אחוץ כלב בן יפונהן, דער קנזי, און יהושע [זען זכריה

[6:11-12] בן נון, ווייל זיי זיינען מלא נאך ה'. 13 און דער אף ה' האט חרה אויף ישראל, און ער האט זיי געמאכט נוע
אין דער מדבר 40 שנה, ביז דער כל הדור וואס האט עשה הרע אין די אויגן פון ה', איז תמם געווארן. 14 און הנה
זייט איר קום תחת פון אבותיכם, א תרבות פון אנשים חטאים, נאך ספר צו דעם חרון אף ה' אויף ישראל. 15 ווייל
אז איר שוב זיך פון הינטער אים, וועט ער זיי ווידער נוח אין דער מדבר, און איר וועט שחת [זען תהילים 16:10]
דאס דאזיקער כל העם. 16 האבן זיי נגש צו אים, און האבן אמר: גדרות צאן פאר אונדזער מקנה וועלן מיר דא בנה,
און ערים פאר טפנו. 17 אבער מיר אליין וועלן זיין חלץ חוש פארויס פאר די בני-ישראל, ביז וואנען מיר האבן זיי
געבראכט אויף זייער מקום; און טפנו וועלן ישב אין די ערי המבצר פון וועגן די יושבי הארץ. 18 מיר וועלן זיך נישט
שוב אין אונדזערע בתים, ביז די בני-ישראל נחל איטלעכער זיין נחלה. 19 ווייל מיר וועלן נישט נחל מיט זיי אויף
יענער זייט ירדן און ווייטער, ווייל אונדז איז בוא אונדזער נחלה אויף דער זייט ירדן, צו מזרח. 20 האט משה צו זיי
אמר: אויב איר וועט עשה די דאזיקע זאך, אויב איר וועט אייך חלץ פאר ה' פאר מלחמה, 21 און כל חלץ פון אייך
וועלן עבר דעם ירדן פאר ה', ביז ער ירש זיינע אויבים פון פאר אים, 22 און הארץ וועט כבש ווערן פאר ה', און איר
וועט זיך דערנאך שוב, וועט איר זיין נקיים פאר ה' און פאר ישראל, און הארץ הזאת וועט אייך זיין פאר אחזה פאר
ה'. 23 אויב אבער איר וועט אזוי נישט עשה, הנה חטאתם פאר ה', ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם [זען מה"ש
5:1-11]. 24 בנה! אייך ערים פאר אייערע טף, און גדרות פאר אייערע צאן, אבער וואס איז יצא פון אייער פה זאלט
איר עשה. 25 האבן בני-גד און בני-ראובן אמר צו משהן, לאמור: עבדיך וועלן עשה אזוי ווי אדוני צוה. 26 אונדזערע
טף, אונדזערע נשים, אונדזער מקנה, און כל אונדזערע בהמה, וועלן זיין דארטן אין די ערים פון גלעד; 27 אבער
עבדיך, איטלעכער חלץ צום צבא, וועלן עבר פאר ה' צו מלחמה, אזוי ווי אדוני דבר. 28 און משה האט צוה וועגן זיי
אלעזר הכהן, און יהושוע בן נון [זען זכריה 6:11-12], און די ראשי אבות המטות פון די בני-ישראל, 29 און משה
האט צו זיי אמר: אויב בני-גד און בני-ראובן, איטלעכער חלץ צו מלחמה, וועלן עבר מיט אייך דעם ירדן פאר ה', און
הארץ וועט כבש ווערן פאר אייער פנים, זאלט איר זיי נתן ארץ גלעד פאר אחוזה. 30 אויב אבער זיי וועלן נישט עבר
חלץ מיט אייך, זאלן זיי אחז צווישן אייך אין ארץ כנען. 31 האבן זיך ענה בני-גד און בני-ראובן, לאמור: וואס ה'
האט דבר צו עבדיך, אזוי וועלן מיר עשה. 32 מיר וועלן עבר חלץ פאר ה' אין ארץ כנען, און דאס אחוזה פון
אונדזער נחלה וועט זיין אויף דעם זייט פון די ירדן. 33 און משה האט זיי, בני-גד און בני-ראובן און דעם 1/2 שבט
פון מנשה בן יוספן, נתן דאס ממלכה פון סיחון מלך אמורי, און דאס ממלכה פון עוג מלך בשן, הארץ לויט אירע
ערים מיט די גבולן, די ערים פון הארץ רונד ארום. 34 און בני-גד האבן בנה דיבון, און עטרות, און ערוער, 35 און
עטרות-שופן, און יעזר, און יגבהה, 36 און בית-נמרה, און בית-הרן; ערי מבצר מיט גדרות צאן. 37 און בני-ראובן
האבן בנה חשבון, און אלעלא, און קריתים, 38 און נבו, און בעל-מעון מוסבות שם און שבמה; און זיי האבן קרא
מיט שמות די שמות פון ערים וואס זיי האבן בנה. 39 און בני-מכיר בן מנשהן זיינען הלך קיין גלעד, און זיי האבן
עס לכד, און האבן ירש דעם אמורי וואס דרינען. 40 און משה האט נתן גלעד צו מכיר בן מנשהן, און ער האט זיך
ישב דרינען. 41 און יאיר בן מנשהן איז הלך און האט לכד זייערע חוה, און ער האט זיי קרא חוות-יאיר. 42 און נובח
איז הלך און האט לכד קנת מיט אירע חוה; און ער האט זי קרא נובח אויף שמו [זען שמו זכריה 6:11-12].

[מסעי]

במד33

1 דאס זיינען די מסעי בני-ישראל, וואס זיינען יצא פון ארץ מצרים לויט זייערע צבאות אונטער דער יד פון משהן
און אהרנען. 2 און משה האט כתב מוצאיהם אויף מסעיהם לויט דעם פי ה'; און דאס זיינען מסעיהם אין מוצאיהם:
3 זיי האבן נסע פון רעמסס אין 1טן חודש, אין 15טן יום פון 1טן חודש; אויף מחר נאכן פסח זיינען בני-ישראל יצא
מיט א יד רמה (רום) פאר די אויגן פון כל מצרים [זען יום ראשון, ניסן 16, 2315, זען יום שלישי משיח איז הבכורים
פון תחית המתים, זען ניסן 16, 3793 פסח קורבן שה משיח ישעיהו 53:7 לרצונכם זען ויקרא 23:11; זען דניאל
9:25-26, בראשית 1:13], 4 בעת די מצרים מקברים [זען ישעיהו 53:9] די וואס ה' האט נכה צווישן זיי כל בכור; און
גם אויף זייערע אלוקים האט ה' עשה שפטים. 5 און די בני-ישראל האבן נסע פון רעמסס, און חנה אין סוכות. 6
און זיי האבן נסע פון סוכות, און חנה אין אתם וואס ביים עק מדבר. 7 און זיי האבן נסע פון אתם, און זיך שוב צו
פי-החירות וואס פאר בעל-צפון, און חנה פאר מגדול. 8 און זיי האבן נסע פון פני-החירות, און זיינען עבר בתוך ים

צום מדבר; און זיי זיינען הלך דרך 3 ימים אין מדבר אתם, און האבן חנה אין מרה. 9 און זיי האבן נסע פון מרה, און
זיינען בוא קיין אילם; און אין אילם זיינען געווען 12 עינות מים און 70 תמרים; און זיי האבן דארטן חנה. 10 און זיי
האבן נסע פון אילם, און חנה ביים ים-סוף. 11 און זיי האבן נסע פון ים-סוף, און חנה אין מדבר סין. 12 און זיי
האבן נסע פון מדבר סין און חנה אין דפקה. 13 און זיי האבן נסע פון דפקה, און חנה אין אלוש. 14 און זיי האבן
נסע פון אלוש, און חנה אין רפידים; און דארטן איז נישט געווען קיין מים פארן עם צום שתה. 15 און זיי האבן נסע
פון רפידים, און חנה אין מדבר סיני. 16 און זיי האבן נסע פון מדבר סיני, און חנה אין קברות-התאוה. 17 און זיי
האבן נסע פון קברות-התאוה, און חנה אין חצרות. 18 און זיי האבן נסע פון חצרות, און חנה אין רתמה. 19 און זיי
האבן נסע פון רתמה, און חנה אין רמון-פרץ. 20 און זיי האבן נסע פון רמון-פרץ, און חנה אין לבנה. 21 און זיי
האבן נסע פון לבנה, און חנה אין רסה. 22 און זיי האבן נסע פון רסה, און חנה אין קהלתה. 23 און זיי האבן נסע
פון קהלתה, און חנה ביים הר שפר. 24 און זיי האבן נסע פון הר שפר, און חנה אין חרדה. 25 און זיי האבן נסע פון
חרדה, און חנה אין מקהלות. 26 און זיי האבן נסע פון מקהלות, און חנה אין תחת. 27 און זיי האבן נסע פון תחת,
און חנה אין תרח. 28 און זיי האבן נסע פון תרח, און חנה אין מתקה. 29 און זיי האבן נסע פון מתקה, און חנה אין
חשמונה. 30 און זיי האבן נסע פון חשמונה, און חנה אין מוסרות. 31 און זיי האבן נסע פון מוסרות, און חנה אין
בני-יעקן. 32 און זיי האבן נסע פון בני-יעקן, און חנה אין חור-הגדגד. 33 און זיי האבן נסע פון חור-הגדגד, און חנה
אין יטבתה. 34 און זיי האבן נסע פון יטבתה, און חנה אין עברונה. 35 און זיי האבן נסע פון עברונה, און חנה אין
עציון-גבר. 36 און זיי האבן נסע פון עציון-גבר, און חנה אין מדבר צן, דאס איז קדש. 37 און זיי האבן נסע פון קדש,
און חנה ביים הר הור, אין עק ארץ אדום. 38 און אהרן הכהן איז עלה אויפן הר הור, לויט דעם פי ה', און ער איז
דארטן מות, אין דעם 40טן שנה נאך דעם ווי די בני-ישראל זיינען יצא פון ארץ מצרים, אין 5טן חודש, אין 1טן יום
פון חודש. 39 און אהרן איז געווען 123 שנה, ווען ער איז מות אויפן הר הור. 40 און דער כנעני, מלך ערד, וואס איז
ישב אין נגב, אין ארץ כנען, האט שמע וועגן דעם בוא פון די בני-ישראל. 41 און זיי האבן נסע פון הר הור, און חנה
אין צלמונה. 42 און זיי האבן נסע פון צלמונה, און חנה אין פונון. 43 און זיי האבן נסע פון פונון, און חנה אין אובות.
44 און זיי האבן נסע פון אובות, און חנה אין עיי-עברים, ביים גבול פון מואב. 45 און זיי האבן נסע פון עיים, און
חנה אין דיבון-גד. 46 און זיי האבן נסע פון דיבון-גד, און חנה אין עלמון-דבלתים. 47 און זיי האבן נסע פון
עלמון-דבלתים, און חנה אין די הר העברים, פאר נבו. 48 און זיי האבן נסע פון הר העברים, און חנה אין די ערבות
פון מואב ביים ירדן לעבן יריחו. 49 און זיי האבן חנה ביים ירדן, פון בית-ישימות ביז אבל-שטים אין די ערבות פון
מואב. 50 און ה' האט דבר צו משהן אין די ערבות פון מואב ביים ירדן לעבן יריחו, לאמור: 51 דבר! צו די
בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: אז איר עבר דעם ירדן קיין ארץ כנען, 52 זאלט איר ירש כל ישב הארץ פון פאר
אייך, און איר זאלט אבד [זען אבד, יוח' 3:16] כל זייערע משכיות, און כל זייערע צלמי מסכות זאלט איר אבד, און
כל זייערע במות (במה) זאלט איר שמד. 53 און איר זאלט ירש הארץ, און זיך ישב דרינען, ווייל אייך האב איך נתן
הארץ, עס צו ירש. 54 און איר זאלט נחל הארץ דורך גורל, לויט אייערע משפחות; דעם רב זאלט איר געבן רבה
נחלה, און דעם מעט זאלסטו געבן מעט נחלה. דארטן ווו זיין גורל וועט יצא, זאל געהערן צו אים; לויט אייערע
מטות אבות זאלט איר אייך נחל. 55 און אויב איר וועט נישט ירש פון פאר אייך די יושבי הארץ, וועלן די וואס איר
וועט לאזן יתר פון זיי, זיין פאר שך אין אייערע אויגן, און פאר צנין אין אייערע זייטן, און זיי וועלן אייך צרר אין
הארץ וואס איר יושבים דרינען. 56 און עס וועט זיין, אזוי ווי איך האב דמה צו עשה צו זיי, וועל איך עשה צו אייך.

במד34

1 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 2 צוה! די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: אז איר בוא קיין ארץ כנען, זאל
דאס זיין הארץ וואס וועט אייך נפל פאר א נחלה ארץ כנען לויט אירע גבולות: 3 די נגב-זייט זאל אייך זיין פון
מדבר צן לעבן אדום, און דער גבול פון נגב זאל אייך זיין פון עק ים-המלח, צו קדמה. 4 און דער גבול זאל זיך סבב
ביי אייך צו נגב פון דעם מעלה פון עקרבים, און עבר קיין צן; און זיין תוצאה זאל זיין אין נגב פון קדש-ברנע; און
ער זאל יצא צו חצר-אדר, און עבר ביז עצמון. 5 און דער גבול זאל זיך סבב פון עצמון צום נחלה מצרים; און זיין
תוצאה זאל זיין ביים ים. 6 און דער גבול פון מערב זאל אייך זיין דער ים-הגדול מיטן גבול; דאס זאל אייך זיין דער
גבול פון מערב. 7 און דאס זאל אייך זיין דער גבול פון צפון: פון ים-הגדול זאלט איר אייך תאה ביז דעם הר הור. 8
פון הר הור זאלט איר תאה ביז מע בוא חמת; און דער תוצאה פון דעם גבול זאל זיין ביי צדד. 9 און דער גבול זאל
יצא ביי זפרון, און זיין תוצאה זאל זיין חצר-עינן. דאס זאל אייך זיין דער גבול פון צפון. 10 און איר זאלט אייך אוה
פארן גבול פון קדמה פון חצר-עינן ביז שפם. 11 און דער גבול זאל ירד פון שפם ביז רבלה, אין קדמה פון עין; און

דער גבול זאל ירד און זיך מחה אן דעם כתף פון ים כנרת, צו קדמה. 12 און דער גבול זאל ירד צום ירדן, און זיין תוצאה זאל זיין דער ים-המלח. דאס זאל אייך זיין הארץ לויט אירע גבולות רונד ארום. 13 און משה האט צוה די בני-ישראל, לאמור: דאס איז הארץ וואס איר זאלט עס זיך נחל לויט גורל, וואס ה' האט צוה צו נתן צו די 9 מטות און דעם 1/2 שבט. 14 מחמת דער מטה פון בני-ראובן לויט זייערע בית אבות, און דער מטה פון בני-גד לויט זייערע בית אבות, האבן לקח, און 1/2 מטה מנשה האבן לקח, זייער נחלה. 15 די 2 מטות און דער 1/2 מטה האבן לקח זייער נחלת דער זייט ירדן לעבן יריחו, צו קדמה, צו מזרחה. 16 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 17 דאס זיינען די שמות פון די אנשים וואס זאלן נחל פאר אייך הארץ: אלעזר הכהן, און יהושע בן נון [זען זכריה 6:11-12]. 18 און איר זאלט לקח צו איין נשיא, צו איין נשיא פון א מטה, צו נחל הארץ. 19 און דאס זיינען די שמות פון די אנשים: פאר מטה יהודה, כלב בן יפונהן. 20 און פאר דעם מטה פון בני-שמעון, שמואל בן עמיהודן. 21 פאר מטה בנימין, אלידד בן כסלונען. 22 און פאר דעם מטה פון בני-דן, דער נשיא בוקי בן יגלין. 23 פאר בני-יוסף: פאר דעם מטה בני-מנשה, דער נשיא חניאל בן אפודן; 24 און פאר דעם מטה פון בני-אפרים, דער נשיא קמואל בן שפטנען. 25 און פאר דעם מטה פון בני-זבולון, דער נשיא אליצפן בן פרנכן. 26 און פאר דעם מטה פון בני-יששכר, דער נשיא פלטיאל בן עזנען. 27 און פאר דעם מטה פון בני-אשר, דער נשיא אחיהוד בן שלומין, 28 און פאר דעם מטה פון די בני-נפתלי, דער נשיא פדהאל בן עמיהודן. 29 דאס זיינען די וועמען ה' האט צוה צו נחל די בני-ישראל אין ארץ כנען.

במד35

1 און ה' האט דבר צו משהן אין די ערבות פון מואב ביים ירדן לעבן יריחו, לאמור: 2 צוה! בני-ישראל, זיי זאלן נתן די לויים פון דער נחלת פון זייער אחוזה ערים צום ישב; און א מגרש צו די ערים רונד ארום זיי זאלט איר נתן די לויים. 3 און די ערים וועלן זיין פאר זיי צום ישב, און זייערע מגרשים וועלן זיין פאר זייער בהמה, און פאר זייער רכוש, און פאר כל זייערע חיה. 4 און די מגרשים פון די ערים, וואס איר וועט נתן די לויים פון דער עיר קיר, חוצה זאלן זיין 1,000 אמה רונד ארום. 5 און איר זאלט מדד מחוץ פון עיר, קדמה-זייט 2,000 אמה, און נגב-זייט 2,000 אמה, און ים-זייט 2,000 אמה, און צפון-זייט 2,000 אמה, מיט דער עיר אין מיטן. דאס זאלן ביי זיי זיין די מגרשים פון די ערים. 6 און די ערים וואס איר וועט נתן די לויים, זאלן זיין די 6 ערים פון מקלט וואס איר וועט נתן פאר דעם רוצח צו נוס אהין; און צו זיי זאלט איר נתן 42 ערים. 7 כל הערים וואס איר וועט נתן די לויים, זאלן זיין 48 ערים; זיי מיט זייערע מגרשים. 8 און די ערים וואס איר וועט נתן פון דעם אחוזה פון די בני-ישראל, זאלט איר פון דעם רב רבה, און פון דעם מעט מעט; איטלעכער לויט זיין נחלה וואס ער נחל, זאל נתן פון זיינע ערים צו די לויים. 9 און ה' האט דבר צו משהן, לאמור: 10 דבר! צו די בני-ישראל, און זאלסט אמר צו זיי: אז איר עבר דעם ירדן קיין ארץ כנען, 11 זאלט איר אייך קרה ערים וואס זאלן אייך זיין ערים פון מקלט, און אהין זאל נוס דער רוצח וואס נכה נפש בשגגה. 12 און די ערים זאלן אייך זיין פאר מקלט פון דעם גואל, און דער רוצח זאל נישט מות איידער ער עמד זיך פאר דער עדה צום משפט. 13 און די ערים וואס איר זאלט נתן: 6 ערים פון מקלט זאלן ביי אייך זיין. 14 3 ערים זאלט איר נתן פון דער זייט ירדן, און 3 ערים זאלט איר נתן אין ארץ כנען; ערים פון מקלט זאלן זיי זיין. 15 פאר די בני-ישראל, און פארן גר, און פארן תושב צווישן זיי, זאלן זיין די דאזיקע 6 ערים פון מקלט, אויף צו נוס אהין פאר איטלעכן וואס נכה נפש בשגגה (שגגה). 16 אויב אבער ער האט אים נכה מיט כלי ברזל, און ער איז מות, איז ער א רוצח; מות זאל מות ווערן דער רוצח. 17 און אויב ער האט אים נכה מיט אן אבן אין יד, וואס מע קען דערפון מות, און ער איז מות, איז ער א רוצח; מות זאל מות ווערן דער רוצח. 18 אדער אז ער האט אים נכה מיט א כלי עץ אין יד, וואס מע קען דערפון מות, און ער איז מות, איז ער א רוצח; מות זאל מות ווערן דער רוצח. 19 דער גואל הדם, ער זאל מות דעם רוצח; ווען ער פגע אים, זאל ער אים מות. 20 און אויב ער האט אים מיט שנאה הדף, אדער ער שלך אויף אים עפעס מיט א כיוון, און ער איז מות, 21 אדער ער האט אים מיט איבה נכה מיט ידו, און ער איז מות, זאל מות יומת ווערן דער שלעגער; א רוצח איז ער; דער גואל הדם זאל מות דעם רוצח, ווען ער פגע אים. 22 אויב אבער ער האט אים אין פתע, אן איבה, הדף, אדער ער האט שלך אויף אים עפעס א זאך אן א כיוון, 23 אדער מיט עפעס אן אבן וואס מע קען דערפון מות, האט ער געווארפן אויף אים אומגעזען, און ער איז מות, און ער איז אים נישט געווען אן אויב, און נישט בקש רעה, 24 זאל די עדה שפט צווישן דעם שלעגער און צווישן דעם גואל הדם לויט די דאזיקע משפטים. 25 און די עדה זאל נצל זיין דעם רוצח פון דעם יד גואל הדם, און די עדה זאל אים שוב צו זיין עיר מקלט, וואס ער איז אהין נוס, און ער זאל ישב אין איר ביז דעם מת פון כהן-גדול וואס מע האט אים משח מיטן שמן הקודש [זען: עס איז פרייהייט אין די טויט פון די כוהן גדול; אויך דארט איז שלום איז

די טויט פון די משיח כוהן וואס נעמט אוועק די איבה, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17; ישעיהו 53:5; בראשית 3:15, מדרש רבה 23:5-6]. 26 אויב אבער יצא וועט יצא דער רוצח פון דעם גבול פון זיין עיר מקלט, וואס ער איז אהין נוס, 27 און דער גואל הדם וועט אים מצא מחוץ דעם גבול פון זיין עיר מקלט, און דער גואל הדם וועט מות דעם רוצח, אין לו דם [זען אין לו, דניאל 9:26]. 28 ווייל אין זיין עיר מקלט מוז ער ישב ביז דעם מות פון כהן-גדול, און ערשט נאך דעם מות פון כהן-גדול מעג דער רוצח זיך שוב צו ארץ פון זיין אחוזה. 29 דאס זאל אייך זיין פאר א חוקת משפט אויף אייערע דור-דורות [זען דור, ישעיהו 53:8] אין כל אייערע מושבות. 30 ווער נאר עס נכה נפש, זאל מען רצח דעם רוצח לויט דעם פה פון עדות; און איין עדות קען נישט עדות-זאגן אויף א נפש, ער זאל מות. 31 און איר זאלט נישט לקח כופר פאר דעם נפש פון א רוצח וואס איז פארשולדיקט צום טויט; כי מות יומת. 32 און איר זאלט נישט לקח א כופר פון דעם וואס איז נוס אין זיין עיר מקלט, אז ער זאל מעגן זיך שוב ישב אין ארץ פריער דעם מות הכהן. 33 און איר זאלט נישט חנף הארץ וואס איר זיצט דרינען, ווייל הדם דאס חנף הארץ, און הארץ ווערט נישט יכופר פאר דעם דם וואס איז דרינען שפך געווארן, סיידן מיט דעם דם פון דעם וואס האט עס שפך. 34 און זאלסט נישט טמא הארץ וואס איר ישב דרינען, וואס איך שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] אין דעם; ווייל איך, ה', שכן צווישן בני-ישראל.

במד36

1 און די ראשי האבות פון דער משפחה פון בני-גלעד בן מכיר בן מנשהן, פון די משפחות פון בני-יוסף, האבן קרב, און האבן דבר פאר משהן, און פאר די נשיאים ראשי אבות פון די בני-ישראל, 2 און זיי האבן אמר: ה' האט צוה אדוני צו נתן הארץ אין נחלה לויט גורל צו די בני-ישראל, און אדוני איז צוה געווארן פון ה' צו נתן די נחלה פון אחינו צלפחדן צו זיינע בנות. 3 און אז זיי וועלן ווערן פאר נשים צו איינעם פון די בני-שבטי בני-ישראל, וועט זייער נחלה גרע ווערן פון דער נחלה פון אבותינו, און וועט יסף ווערן צו דער נחלה פון דעם מטה וואס זיי וועלן צו אים געהערן; אזוי וועט גרע ווערן פון דעם גורל פון נחלתנו. 4 אפילו אז יובל וועט זיין ביי די בני-ישראל, וועט זייער נחלה בלייבן יסף צו דער נחלה פון דעם מטה וואס זיי וועלן צו אים געהערן, און זייער נחלה וועט גרע ווערן פון דער נחלה פון אבותינו. 5 האט משה צוה די בני-ישראל לויט דעם פי ה', לאמור: כן דבר דער מטה פון בני-יוסף. 6 דאס איז די זאך וואס ה' האט צוה וועגן די בנות פון צלפחדן, לאמור: זיי מעגן ווערן פאר נשים צו דעם וואס וועט ווילגעפעלן אין זייערע אויגן, אבער אין דער משפחה פון דעם מטה פון אביהם זאלן זיי ווערן פאר נשים. 7 כדי א נחלה פון די בני-ישראל זאל נישט סבב פון מטה צו מטה; נייערט די בני-ישראל זאלן זיין דבק איטלעכער אן דער נחלה דעם מטה פון אבותיו. 8 און כל בת פון די מטות פון די בני-ישראל, וואס ירש א נחלה, מוז ווערן פאר אן אִשָּׁה צו איינעם פון דער משפחה פון מטה אביה; כדי די בני-ישראל זאלן ירש איטלעכער די נחלת אבותיו. 9 און א נחלה זאל נישט סבב פון איין מטה צו אן אנדער מטה; נייערט די מטות פון די בני-ישראל זאלן זיין דבק איטלעכער אן זיין נחלה. 10 אזוי ווי ה' האט צוה משהן, אזוי האבן די בנות פון צלפחדן עשה. 11 און מחלה, תרצה, און חגלה, און מלכה, און נועה, די בנות פון צלפחדן, זיינען געווארן פאר נשים צו די בני-דודיהן . 12 אין די משפחות פון בני-מנשה בן יוספן זיינען זיי געווארן פאר נשים, און זייער נחלה איז געבליבן אין דעם מטה פון משפחה אביהן. 13 דאס זיינען די מצוות און די משפטים וואס ה' האט צוה די בני-ישראל דורך משהן אין די ערבות פון מואב ביים ירדן לעבן יריחו.

דברים

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (c) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

דבר1

1 דאס זיינען די דברים וואס משה האט דבר צו כל ישראל אויף יענער זייט ירדן, אין מדבר, אין דעם ערבה, אקעגן סוף, צווישן פארן און צווישן תופל, און לבן, און חצרות, און די-זהב. 2 עס איז א נסיעה פון 11 טעג פון חורב ביז

קדש-ברנע אויף הדרך פון הר שעיר. 3 און עס איז געווען אין 40טן שנה, אין 11טן חודש, אין 1טן יום פון חודש
האט משה דבר צו די בני-ישראל אזוי ווי כל וואס ה' האט אים צוה פאר זיי; 4 נאך דעם אז ער האט נכה סיחון מלך
אמורי, וואס איז ישב אין חשבון, און עוג מלך בשן, וואס איז ישב אין עשתרות אין אדרעי. 5 אויף יענער זייט ירדן,
אין ארץ מואב, האט משה יאל באר די דאזיקע תורה, לאמור: 6 ה' אלוקינו האט דבר צו אונדז אין חורב, לאמור:
גענוג אייך ישב אויף דעם דאזיקן הר; 7 פנה! זיך און נסע! אייך, און בוא צו דעם הר האמורי, און צו כל זיינע שכנים
[שכן], אין דעם ערבה, אין דעם הר, און אין דער שפלה, און אין נגב, און ביים חוף פון ים, אין ארץ הכנעני, און צום
לבנון, ביזן נהר הגדול, דעם נהר פרת. 8 ראה! איך האב נתן הארץ פאר אייך; בוא און ירש הארץ וואס ה' האט
געשווארן צו אבותיכם, צו אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, צו נתן זיי און זייער זרע נאך זיי. 9 און איך האב אמר
צו אייך אין יענער צייט, לאמור: איך אליין יכל אייך נישט נשׂא. 10 ה' אלוקיכם האט אייך רבה, און הנה זייט איר
אזוי ווי די כוכבי השמים אין לרוב 11 זאל ה' אלוקי אבותיכם אייך יסף 1,000 מאל ווי איר זייט, און אייך ברך אזוי
ווי ער האט אייך דבר! 12 ווי קען איך אליין נשׂא אייער טורח און אייער משע און אייער ריב? 13 יהב אייך אנשים
חכמים און בִּין און ידועים, לויט אייערע שבטים, און איך וועל זיי שום פאר אייערע ראשים. 14 האט איר מיר ענה
און אמר: טוב איז די זאך וואס דו האסט דבר צו עשה. 15 און איך האב לקח די ראשי שבטיכם, חכמים און ידועים,
און איך האב זיי נתן פאר ראשים איבער אייך, פאר שרי האלפים, און שרי מאה, און שרי חמשים, און שרי עשר, און
שוטרים, לויט אייערע שבטים. 16 און איך האב צוה אייערע שופטים אין יענער צייט, לאמור: שמע צווישן אייערע
אחים, און איר זאלט שפט צדק צווישן איטלעכן און צווישן אחיו, אדער צווישן זיינע גר. 17 איר זאלט נישט זייט
נכר פנים אין משפט; דעם קטון אזוי ווי דעם גדול זאלט איר שמע; איר זאלט זיך נישט גור פאר אן איש, ווייל דער
משפט איז לאלוקים. און די זאך וואס וועט זיין צו קשה פאר אייך, זאלט איר ברענגען צו מיר, און איך וועל זי שמע.
18 און איך האב אייך צוה אין יענער צייט כל הדברים וואס איר זאלט עשה. 19 און מיר האבן נסע פון חורב, און
זיינען הלך אין כל יענעם מדבר גדול און נורא [ירא] וואס איר האט ראה, אויפן דרך צו דעם הר האמורי, אזוי ווי ה'
אלוקינו האט אונדז צוה; און מיר זיינען בוא ביז קדש-ברנע. 20 און איך האב צו אייך אמר: איר זייט בוא ביז דעם
הר האמורי, וואס ה' אלוקינו נתן לנו; 21 ראה, ה' אלוקיך האט נתן הארץ פאר דיר; עלה! און ירש עס, אזוי ווי ה'
אלוקי אבותיך האט דיר דבר; זאלסט נישט מורא האבן און נישט חתת. 22 האט איר כל קרב צו מיר, און האט
אמר: לאמיר שלח אנשים אונדז פארויס, און זיי זאלן חפר פאר אונדז הארץ, און אונדז ברענגען אן ענטפער וועגן
הדרך וואס מיר זאלן אויף אים עלה, און די ערים וואס מיר זאלן אין זיי בוא. 23 און די זאך איז יטב אין מיינע
אויגן, און איך האב לקח פון אייך 12 אנשים, צו איין איש פאר א שבט. 24 און זיי האבן זיך פנה און זיינען עלה אין
דעם ההרה, און זיינען בוא ביזן נחל אשכול, און האבן עס רגל. 25 און זיי האבן לקח אין זייער יד פון דער פרי
הארץ, און ירד צו אונדז; און זיי האבן אונדז שוב אן ענטפער און אמר: טובה הארץ וואס ה' אלוקינו נתן אונדז. 26
אבער איר האט נישט געוואלט עלה, און האט מרה דעם פי ה' אלוקיכם. 27 און איר האט רגן אין אייערע אוהלים,
און האט אמר: ווייל ה' האט אונדז אין שנאה, האט ער אונדז יצא פון ארץ מצרים, אונדז צו נתן אין דער יד פון
אמורי, כדי אונדז להשמיד (שמד). 28 ווהין מיר עלה? אחינו האבן מסס לבבנו, לאמור: עם איז גרעסער און רום פון
אונדז, די ערים גדולות און בוצרות (בצר) ביז שמים; און גם בני ענקים האבן מיר דארטן ראה. 29 און איך האב צו
אייך אמר: איר זאלט אייך נישט ערץ און נישט מורא האבן פאר זיי. 30 ה' אלוקיכם וואס הלך אייך פארויס, ער
וועט לחם פאר אייך, אזוי ווי כל וואס ער האט עשה מיט אייך אין מצרים פאר אייערע אויגן, 31 און אין דער מדבר,
ווו דו האסט ראה, אז ה' אלוקיך האט דיך נשא, אזוי ווי אן איש נשׂא זיין בן, דעם כל דרך וואס איר הלך, ביז איר
בוא צו דעם מקום הזה. 32 און אין דער דאזיקער זאך אמן [זען בראשית 15:6] איר נישט ה' אלוקיכם [זען
משיחיסטים 11:6; יוח' 6:29], 33 וואס איז אייך הלך פארויס אויפן דרך, אייך תור א מקום פאר אייך צום יחנו
(חנה): אין אש ביי לילה, כדי אייך צו ווייזן הדרך וואס איר זאלט אויף אים הלך, און אין ענן יומם. 34 און ה' האט
שמע דעם קול פון אייערע דברים, און ער האט קצף, און האט געשווארן, לאמור: 35 אויב עמיצער פון די דאזיקע
אנשים, פון דעם דאזיקן דור הרע, וועט ראה הארץ הטובה, וואס איך האב געשווארן צו נתן אבותיכם! 36 אחוץ
כלב בן יפונהן; ער וועט עס ראה, און צו אים וועל איך נתן הארץ וואס ער האט דרך דערויף, און צו זיין בנים; ווייל
ער איז מלא אחר נאך ה'. 37 גם אויף מיר האט ה' אנף גלל אייך, לאמור: דו גם וועסט אהין נישט בוא; 38 יהושוע בן
נון, וואס עמד פאר דיר, ער וועט אהין בוא; אים חזק, ווייל ער וועט עס מאכן נחל ישראל. 39 און אייערע טף, וואס
איר האט אמר, זיי וועלן זיין פאר בז, און בניכם, וואס ידע נאך היום נישט טוב אדער רע, זיי וועלן אהין בוא, און צו
זיי וועל איך עס נתן, און זיי וועלן עס ירש. 40 און איר פנה אייך, און נסע צום מדבר, אויפן דרך ים-סוף. 41 האט
איר זיך ענה, און האט צו מיר אמר: מיר האבן חטא צו ה'; מיר וועלן עלה, און וועלן לחם, אזוי ווי כל וואס ה'
אלוקינו האט אונדז צוה. און איר האט חגר איטלעכער זיינע כלי-מלחמה, און הון צו עלה אין דעם הרה. 42 און ה'

האט צו מיר אמר: אמר צו זיי: איר זאלט נישט עלה, און איר זאלט נישט לחם, ווייל איך בין נישט צווישן אייך; כדי איר זאלט נישט זייט נגף ווערן פאר אויביכם. 43 און איך האב צו אייך דבר, נאר איר האט נישט שמע, און איר האט מרה דעם פי ה', און איר האט זייט זוד, און זייט עלה אין דעם הרה. 44 איז יצא אקעגן אייך דער אמורי וואס איז ישב אין יענעם הרה, און זיי האבן אייך רדף אזוי ווי די דבורים אשה, און אייך כתת אין שעיר, ביז חרמה. 45 און איר האט זיך שוב, און איר האט בכה פאר ה', נאר ה' האט נישט שמע צו אייער קול, און נישט אזן צו אייך. 46 און איר זייט ישב אין קדש ימים רבים, לויט די ימים וואס איר זייט ישב.

דבר2

1 און מיר האבן זיך פנה, און האבן נסע צום מדבר, אויפן דרך ים-סוף, אזוי ווי ה' האט צו מיר דבר; און מיר האבן זיך סבב ארום הר שעיר ימים רבים. 2 און ה' האט צו מיר אמר, לאמור: 3 גענוג אייך סבב דעם דאזיקן הר; פנה אייך קיין צפון. 4 און דעם עם צוה! לאמור: איר עבר דורך דעם גבול פון אייערע אחים, בני-עשו, וואס ישב אין שעיר, און זיי וועלן מורא האבן פאר אייך; זאלט איר זיין שמר מאד. 5 איר זאלט זיך נישט גרה מיט זיי, ווייל נישט א מדרך פון א כף-רגל וועל איך אייך נתן פון זייער ארץ, ווייל א ירושה צו עשו האב איך נתן הר שעיר. 6 אוכל זאלט איר פון זיי פאר געלט שבר און אכל, און אפילו מים זאלט איר פון זיי פאר געלט כרה און שתה. 7 ווייל ה' אלוקיך האט דיך ברך אין כל מעשה פון ידך; ער האט ידע דיין הלך דורך דעם דאזיקן גרויסן מדבר; שוין 40 שנה איז ה' אלוקיך מיט דיר; קיין זאך האט דיר נישט חסר [זען תהילים 23:1]. 8 און מיר זיינען עבר פון אחינו, בני-עשו וואס ישב אין שעיר, פון הדרך פון הערבה, פון אילת, און פון עציון-גבר. און מיר האבן זיך פנה און זיינען עבר אויף הדרך פון דעם מדבר פון מואב. 9 און ה' האט צו מיר אמר: זאלסט נישט צור מואב, און נישט גרה מיט זיי א מלחמה, ווייל איך וועל דיר פון זיין ארץ נישט נתן קיין ירושה, ווייל צו די בני-לוט האב איך נתן ער [מואב] א ירושה. 10 פריער זיינען דארטן ישב די אימים, אן עם גדול און רב, און רום ווי די ענקים; 11 זיי גם זיינען חשב געווארן פאר רפאים, אזוי ווי די ענקים, נאר די מואבים האבן זיי קרא אימים. 12 און אין שעיר זיינען פריער ישב די חורים, נאר בני-עשו האבן זיי ירש, און זיי שמד פון פאר זיך, און זיך ישב אויף זייער מקום, אזוי ווי ישראל האט עשה צום ארץ ירושתו, וואס ה' האט זיי נתן. 13 איצט קום! און עבר אייך דעם נחל זרד. און מיר זיינען עבד דעם נחל זרד. 14 און די ימים וואס מיר זיינען הלך פון קדש-ברנע ביז וואנען מיר זיינען עבר דעם נחל זרד, זיינען געווען 38 שנה; ביז דער כל הדור, די אנשי המלחמה, זיינען תמם געווארן פון צווישן דעם מחנה, אזוי ווי ה' האט זיי געשווארן. 15 און גם איז די יד ה' געווען אויף זיי, זיי המם פון צווישן דעם מחנה, ביז זיי זיינען תמם געווארן. 16 און עס איז געווען, אז כל אנשי המלהמה זיינען תמם און מות פון צווישן העם, 17 האט ה' דבר צו מיר, לאמור: 18 דו עבר היום דעם גבול מואב, ער, 19 און וועסט קרב אקעגן בני-עמון, זאלסט זיי נישט צור, און זיך מיט זיי נישט גרה, ווייל איך וועל דיר פון ארץ בני-עמון נישט נתן קיין ירושה, ווייל צו די בני-לוט האב איך עס נתן א ירושה. 20 דאס גם ווערט חשב פארן ארץ רפאים; די רפאים זיינען דרינען ישב פריער, און די עמונים האבן זיי קרא זמזומים; 21 אן עם גדול און רב, און רום ווי די ענקים; נאר ה' האט זיי שמד פון פאר זיי, און זיי האבן זיי ירש, און זיך ישב תחת [זען בראשית 22:13, תחת בנו; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו] זיי; 22 אזוי ווי ער האט עשה פאר בני-עשו וואס ישב אין שעיר, וואס ער האט שמד החורים פון פאר זיי, און זיי האבן זיי ירש, און זיך ישב תחת זיי ביז אויף יום הזה. 23 און די עוים וואס זיינען ישב אין חצרים ביז עזה, זיי האבן די כפתורים וואס יצא פון כפתור, שמד, און זיך ישב תחת [זען בראשית 22:13, תחת בנו; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו] זיי. 24 קום! נסע! און עבר דעם נחל ארנון. ראה! איך האב נתן אין ידך סיחון דעם אמורי, מלך חשבון, און זיין ארץ; חלל! צו ירש! און גרה! מיט אים מלחמה. 25 יום הזה וועל איך חלל צו נתן דיין פחד און דיין יראה פני העמים אונטערן כל השמים, אז ווען זיי וועלן שמע דיין שֵׁמַע [זען ישעיהו 53:1], וועלן זיי רגז און חול פאר דיר. 26 און איך האב שלח מלאכים פון מדבר קדמות צו סיחון מלך חשבון מיט דברי שלום, לאמור: 27 לאמיך עבר דורך ארצך; אויפן דרך, אויפן דרך וועל איך הלך; איך וועל זיך נישט סור ימין אדער שמאל. 28 אוכל וועסטו מיר פאר געלט שבר, און איך וועל אכל, און מים וועסטו מיר פאר געלט נתן, און איך וועל שתה; לאמיך בלויז עבר אויף מיינע רגלים [זען תהילים 22:17]; 29 אזוי ווי עס האבן מיט מיר עשה בני-עשו וואס ישב אין שעיר, און די מואבים וואס ישב אין ער; ביז וואנען איך וועל עבר דעם ירדן צו הארץ וואס ה' אלוקינו נתן אונדז. 30 נאר סיחון מלך חשבון האט אונדז נישט געוואלט עבר דורך אים, ווייל ה' אלוקיך האט הקשה (קשה) זיין רוח, און אמץ לבבו, כדי אים צו נתן אין ידך, אזוי ווי יום הזה. 31 און ה' האט צו מיר אמר: ראה! איך האב חלל צו נתן צו דיר סיחונען און זיין ארץ; חלל! צו ירש! ירש זיין ארץ. 32 איז סיחון יצא אקעגן אונדז, ער מיט כל עמו, אויף מלחמה קיין יהץ. 33 און ה' אלוקינו האט אים נתן צו אונדז, און מיר האבן נכה אים, און זיין

בנים, און כל עמו. 34 און מיר האבן אין יענער צייט לכד זיינע כל ערים, און חרם כל עיר, מת און נשים און טף; מיר
האבן נישט שאר א שריד. 35 נאר די בהמות האבן מיר בזז פאר זיך, און דעם שלל [זען שלל ישעיהו 53:12] פון די
ערים וואס מיר האבן לכד. 36 פון ערוער וואס ביים שפה נחל ארנון, און דער עיר וואס אין נחל, און ביז גלעד, איז
נישט געווען א קריה וואס איז געווען שגב פון אונדז; כל האט ה' אלוקינו נתן צו אונדז. 37 נאר צו ארץ בני-עמון
האסטו נישט קרב: צו דעם כל יד נחל יבוק, און די ערים פון הרה, און כל ווו ה' אלוקינו האט פארווערט.

דבר3

1 און מיר האבן זיך פנה, און זיינען עלה דרך הבשן; און עוג מלך בשן איז יצא אקעגן אונדז, ער און כל עמו, אין
מלחמה קיין אדרעי. 2 און ה' האט אמר צו מיר: זאלסט נישט מורא האבן פאר אים, ווייל איך האב אים, מיט כל
עמו און זיין ארץ, נתן אין ידך, און וועסט עשה צו אים אזוי ווי דו האסט עשה צו סיחון מלך אמורי, וואס איז ישב
אין חשבון. 3 און ה' אלוקינו האט גם נתן אין ידנו עוג מלך בשן, מיט כל עמו, און מיר האבן אים נכה ביז אים נישט
צו שאר שריד. 4 און מיר האבן לכד אין יענער צייט כל זיינע ערים; נישט געווען אן קריה וואס מיר האבן נישט לקח
פון זיי; 60 ערים, די כל חבל פון ארגוב, דאס ממלכה פון עוג אין בשן. 5 כל די דאזיקע זיינען געווען ערים בצורות
(בצר) מיט חומה גבה, מיט דלתים און בריח, אחוץ פרזי ערים רבה מאד. 6 און מיר האבן זיי חרם, אזוי ווי מיר האבן
עשה צו סיחון מלך חשבון חרם כל עיר, מת, נשים, און טף. 7 נאר כל בהמות, און דעם שלל [זען שלל ישעיהו 53:12]
פון די ערים, האבן מיר בזז פאר זיך. 8 און מיר האבן לקח אין יענער צייט הארץ פון דער יד פון די 2 מלכים פון
אמורי וואס אויף דער עבר זייט ירדן, פון נחל ארנון ביז הר חרמון 9 די צידונים קרא דעם חרמון, שריון, און די
אמורים קרא אים שניר 10 כל ערים פון דעם מישור, און כל גלעד, און כל בשן, ביז סלכה און אדרעי, ערים פון
ממלכת עוג אין בשן. 11 ווייל נאר עוג מלך בשן איז שאר פון דעם יתר פון די רפאים; הנה זיין ערש, אן ערש ברזל,
איז דאך אין רבה פון בני-עמון. 9 אמה איז איר אורך, און 4 אמה איר ברייט, אויף דער אמה פון אן איש. 12 און
הארץ הזאת האבן מיר ירש אין יענער צייט. פון ערוער וואס ביים נחל ארנון, און 1/2 פון דעם הר הגלעד, מיט אירע
ערים, האב איך נתן צו די ראובנים און צו די גדים. 13 און דעם יתר פון גלעד, און כל בשן, דאס ממלכה פון עוגן,
האב איך נתן צום 1/2 שבט מנשה; די כל געגנט פון ארגוב יענער כל בשן ווערט קרא ארץ רפאים. 14 יאיר בן מנשה
האט לקח די כל געגנט פון ארגוב ביז דעם גבול פון דעם גשורי, און דעם מעכתי, און האט זיי קרא על שמו הבשן
חוות-יאיר, ווי ביז אויף יום הזה. 15 און צו מכירן האב איך נתן גלעד. 16 און צו די ראובנים און צו די גדים האב איך
נתן פון גלעד און ביזן נחל ארנון, דעם מיטן נחל און גבול, און ביזן נחל יבוק, דעם גבול פון בני-עמון; 17 און דעם
ערבה מיטן ירדן און דעם גבול, פון כנרות און ביז דעם ים פון ערבה, דעם ים-המלח, אונטער די אשדה פון פסגה,
צו מזרח. 18 און איך האב אייך צוה אין יענער צייט, לאמור: ה' אלוקיכם האט אייך נתן הארץ הזאת עס צו ירש;
זאלט איר, כל חלוצים (חלץ), עבר פארויס פאר אייערע אחים, די בני-ישראל. 19 בלויז נשיכם און אייערע טף און
אייער מקנה (איך ידע אז איר האט רב מקנה) זאלן ישב אין אייערע ערים, וואס איך האב אייך נתן; 20 ביז ווען ה'
וועט נוח אייערע אחים אזוי ווי אייך, און זיי גם וועלן ירש הארץ וואס ה' אלוקיכם נתן זיי אויף יענער זייט ירדן;
דעמאלט וועט איר זיך שוב איטלעכער צו זיין ירושה, וואס איך האב אייך נתן. 21 און יהושוען [זען זכריה 6:11-12]
האב איך צוה אין יענער צייט, לאמור: דיינע אויגן האבן ראה כל וואס ה' אלוקיך האט עשה צו די דאזיקע 2 מלכים;
אזוי וועט ה' עשה צו כל ממלכות וואס דו עבר אהין. 22 איר זאלט נישט מורא האבן פאר זיי, ווייל ה' אלוקיכם איז
דער וואס לחם פאר אייך.

[ואתחנן]

23 און איך האב חנן צו ה' אין יענער צייט, לאמור: 24 אדוני ה', דו האסט חלל צו ווייזן עבדך דיין גרויסקייט און
דיין יד חזקה; ווייל מי איז א-ל אין שמים אדער אויף הארץ וואס זאל עשה אזוי ווי דיינע מעשים און אזוי ווי דיינע
גבורות? 25 לאמיך עבר, נא, און לאמיך ראה הארץ הטובה וואס אויף יענער זייט ירדן, דאס דאזיקע ההר הטוב, און
דעם לבנון. 26 אבער ה' האט עָבַר אויף מיר פון וועגן אייך, און האט נישט שמע צו מיר; און ה' האט צו מיר אמר:
גענוג דיר! זאלסט מער נישט דבר צו מיר וועגן דער דאזיקער זאך. 27 עלה! צום ראש פסגה, און נשא דיינע אויגן צו
ימה, און צו צפון, און צו תימן, און צו מזרח, און ראה מיט דיינע אויגן, ווייל וועסט נישט עבר דעם דאזיקן ירדן. 28
און צוה! יהושוען [זען זכריה 6:11-12], און חזק אים, און אמץ אים, ווייל ער וועט עבר פארויס פאר דעם דאזיקן
עם, און ער וועט זיי מאכן נחל הארץ וואס דו וועסט ראה. 29 און מיר זיינען ישב אין גיא מול בית-פעור.

דבר4

1 און איצט, ישראל, שמע! צו די חוקים און די משפטים וואס איך למד דיך צו עשה, כדי איר זאלט חיה, און בוא
און ירש הארץ וואס ה' אלוקי אבותיכם נתן אייך. 2 איר זאלט נישט יסף [דברים 12:32; יהושע 1:7; משלי 30:6; התג'
22:18; 22:19] צו דעם דבר וואס איך צוה אייך, און איר זאלט נישט גרע דערפון, כדי צו זיין שומר איבער די מצוות
פון ה' אלוקיכם, וואס איך צוה אייך. 3 אייערע אויגן האבן ראה וואס ה' האט עשה אין בעל-פעור, אז כל האיש
וואס איז הלך נאך דעם בעל פון פעור, האט אים ה' אלוקיך שמד פון צווישן דיר. 4 און איר, וואס זענען דבקים צו
ה' אלוקיכם, חיים כולכם היום. 5 ראה, איך האב אייך למד חוקים און משפטים, אזוי ווי ה' אלוקי האט מיר צוה,
אויף צו עשה אזוי אין הארץ וואס איר בוא אהין, עס צו ירש. 6 זאלט איר זיי זיין שומר איבער און עשה, ווייל דאס
איז אייער חכמה און אייער בינה אין די אויגן פון די עמים, וואס אז זיי וועלן שמע כל די דאזיקע חוקים, וועלן זיי
אמר: פארוואר, אן עם חכם און נבון איז דאס דאזיקער גוי גדול. 7 ווייל וואסער גוי גדול איז פאראן, וואס האט
אלוקים קרובים צו אים אזוי ווי ה' אלוקינו, ווען נאר מיר קרא צו אים? 8 און וואסער גוי גדול איז פאראן, וואס
האט חוקים און משפטים צדיקם אזוי ווי כל תורה הזאת, וואס איך נתן פאר אייך היום? 9 נאר זיי דיר שמר און
שומר! דיין נפש מאד, זאלסט נישט שכח די דברים וואס דיינע אויגן האבן ראה, און זיי זאלן נישט סור ווערן פון
לבבך כל ימי חייך, און זאלסט מאכן ידע בניך און בני בניך; 10 דעם יום וואס דו ביסט עמד פאר ה' אלוקיך אין
חורב, ווען ה' האט צו מיר אמר: קהל! צו מיר העם, און איך וועל זיי לאזן שמע מיינע דברים, כדי זיי זאלן לערנען
מורא צו האבן פאר מיר כל הימים וואס זיי חי אויף האדמה, און גם זייערע בנים זאלן זיי למד. 11 און איר האט
קרב, און האט זיך עמד אונטערן ההר, און דער הר האט בער מיט אש ביזן לב השמים, מיט חושך, ענן, און ערפל.
12 און ה' האט צו אייך דבר פון מיטן אש; א קול פון דברים האט איר שמע, אבער א תמונה האט איר נישט ראה;
בלויז א קול. 13 און ער האט אייך נגד זיין ברית [זען מה"ש 26-21:18

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] וואס ער האט אייך צוה צו עשה די עשרת
הדברים; און ער האט זיי כתב אויף 2 לוחות אבנים. 14 און מיר האט ה' צוה אין יענער צייט אייך צו למד חוקים און
משפטים, כדי איר זאלט זיי עשה אין הארץ וואס איר עבר אהין, עס צו ירש. 15 דעריבער זאלט איר זיין שומר מאד
איבער נפשותיכם ווייל איר האט נישט ראה קיין תמונה אין דעם יום וואס ה' האט דבר צו אייך אין חורב פון מיטן
אש 16 אז איר זאלט נישט שחת ווערן און אייך עשה א פסל, די תמונה פון א סמל תבנית פון א זכר אדער א נקבה,
17 די תבנית פון א בהמה וואס אויף הארץ, די תבנית פון א צפור כנף וואס עוף אין שמים, 18 די תבנית פון כל רמש
אויף אדמה, די תבנית כל דג וואס אין מים אונטער הארץ. 19 און אז דו וועסט נשא דיינע אויגן צום שמים, און ראה
די שמש און די ירח און די כוכבים, כל צבא השמים, זאלסטו נישט נדח ווערן, און זיך שחה צו זיי, און עבד זיי, וואס
ה' אלוקיך האט זיי חלק צו כל עמים אונטערן כל השמים. 20 אבער אייך האט ה' לקח, און אייך יצא פון דעם כור
ברזל, פון מצרים, אים צו זיין פאר אן עם נחלה, אזוי ווי יום הזה. 21 און ה' האט אנף אויף מיר פון אייערטוועגן, און
ער האט געשווארן אז איך זאל נישט עבר דעם ירדן, און נישט בוא אין הארץ הטובה וואס ה' אלוקיך נתן דיר פאר
א נחלה. 22 ווייל איך מות אין דעם ארץ הזאת; איך נישט עבר דעם ירדן, אבער איר וועט עבר, און וועט ירש דאס
דאזיקע ארץ טובה. 23 שמר! אייך, איר זאלט נישט שכח ברית [זען מה"ש 26-21:18

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] ה' אלוקיכם, וואס ער האט כרת מיט אייך, און
אייך עשה א פסל, די תמונה פון כל וואס ה' אלוקיך האט דיר צוה. 24 ווייל ה' אלוקיך איז אן אש אוכלה, אן א-ל
קנא. 25 ווען דו וועסט ילד בנים און בני בנים, און איר וועט זיך ישן אין הארץ, און איר וועט שחת [זען שחת,
תהילים 16:10] ווערן, און וועט עשה א פסל, א תמונה פון עפעס, און איר וועט עשה וואס איז הרע אין די אויגן פון
ה' אלוקיך, אים צו כעס, 26 מאך איך היום השמים און הארץ עדות קעגן אייך, אז אבד וועט איר מהר אבד פון
הארץ וואס איר עבר דעם ירדן אהין, עס צו ירש; איר וועט נישט ארך ימים זיין דרינען, נייערט שמד וועט איר שמד
ווערן. 27 און ה' וועט אייך פוץ צווישן די עמים, און איר וועט שאר מת מספר צווישן די גוים, וואס ה' וועט אייך
אהין נהג. 28 און איר וועט דארטן עבד אלוקים, מעשה ידי אדם, עץ, און אבן, וואס נישט זיי ראש, און נישט זיי
שמע, און נישט זיי אכל, און נישט זיי ריח. 29 און איר וועט בקש פון דארטן ה' אלוקיכם; און וועסט אים מצא, אויב
דו וועסט אים דרש מיט כל לבבך, און מיט כל נפשך. 30 ווען דיך וועט צר [זען די צרה גדולה, מתי 24:21, 29, 22;
דניאל 12:1; 9:27; התגלות 7:14; 13:1-18,

https://youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg], און דיך וועלן מצא כל די דאזיקע זאכן, אין אחרית

הימים, וועסטו זיך שוב צו ה' אלוקיך, און וועסט שמע צו זיין קול. 31 ווייל ה' אלוקיך איז א-ל רחום ; ער וועט דיך
נישט רפה און דיך נישט שחת, און ער וועט נישט שכח הברית [זען מה"ש 26-21:18

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] מיט אבותיך, וואס ער האט זיי געשווארן. 32
ווייל שאל! נא וועגן די ימים ראשונים וואס זיינען געווען פאר דיר, פון זינט דעם יום וואס ברא אלוקים אדם אויף
הארץ, און פון עק שמים ביז עק שמים, אויב עס איז ווען געשען אזוי ווי די דאזיקע דבר הגדול, אדער הנשמע
כמוהו; 33 אויב אן עם האט שמע דעם קול אלוקים דבר מתוך האש, אזוי ווי דו האסט שמע, און איז געבליבן לעבן;
34 אדער אויב אלוקים האט נסה צו בוא צו לקח פאר זיך א גוי פון צווישן א גוי, מיט מסות [מסה], מיט אותות [זען
אות אין ישעיהו 7:14], און מיט מופתים [זען זכריה 3:8], און מיט מלחמה, און מיט א יד חזקה, און מיט א
אויסגעשטרעקטן זרוע [זען זרוע פון גאולה, זרוע משיח, ישעיהו 53:1], און מיט מוראים גדולים, אזוי ווי כל וואס ה'
אלוקיכם האט עשה לכם אין מצרים פאר דיינע אויגן. 35 דיר איז עס באוויזן געווארן, כדי זאלסט האבן דעת אז
ה', ער איז האלוקים; אֵין עוד מלבדו. 36 פון השמים האט ער דיך געלאזט שמע זיין קול, כדי דיך צו יסר, און אויף
הארץ האט ער דיר באוויזן זיין אש הגדולה, און זיינע דברים איר שמע פון מיטן אש. 37 ווייל ער האט אהב אבותיך,
און האט ער בחר זייער זרע נאך אים, און האט דיך יצא אין פראנט פון זיין פנים, מיט זיין כוח הגדול, פון מצרים,
38 צו ירש פון פאר דיר גוים גדולים און עצומים פון דיר, דיך צו ברענגען כדי דיר צו נתן זייער ארץ פאר א נחלה,
אזוי ווי יום הזה. 39 און זאלסט האבן דעת היום, און שוב אין לבבך, אז ה', ער איז האלוקים אין שמים אויבן, און
אויף הארץ אונטן; אֵין עוד. 40 און זאלסט זיין שומר איבער זיינע חוקים און זיינע מצוות, וואס איך צוה דיר היום,
כדי עס זאל יטב דיר און בניך נאך דיר, און כדי זאלסט ארך ימים זיין אויף האדמה וואס ה' אלוקיך נתן דיר, כל
הימים. 41 דעמאלט האט משה בדל 3 ערים אויף יענער זייט ירדן מזרחה שמש, 42 אויף צו נוס אהין, פאר דעם
רוצח וואס רצח זיין רֵעַ אָן א כיוון, און ער איז אים נישט געווען א שונא פון מתמול שלשום; אז ווען ער וועט נוס
אין איינער פון די דאזיקע ערים, זאל ער חיה: 43 בצר אין מדבר, אין דעם מישור, פאר די ראובנים, און ראמות אין
גלעד, פאר די גדים, און גולן אין בשן, פאר די מנשים. 44 און דאס איז די תורה וואס משה האט שום פאר די
בני-ישראל; 45 דאס זיינען די עדות און די חוקים און די משפטים וואס משה האט דבר צו די בני-ישראל, ווען זיי
זיינען יצא פון מצרים; 46 אויף יענער זייט ירדן, אין גיא מול בית-פעור, אין ארץ סיחון מלך אמורי, וואס איז ישב
אין חשבון, דעם וואס משה און די בני-ישראל האבן נכה, ווען זיי זיינען יצא פון מצרים; 47 און זיי האבן ירש זיין
ארץ, און ארץ פון עוג מלך בשן, די 2 מלכים פון אמורי וואס אין עבר הירדן מזרח שמש; 48 פון ערוער וואס ביים
שפה נחל ארנון, און ביזן הר שיאון, דאס איז חרמון 49 און כל הערבה עבר הירדן מזרחה, און ביז דעם ים הערבה,
אונטער די אשדות (אשדה) פון פסגה.

דבר5

1 און משה האט קרא כל ישראל, און האט צו זיי אמר: שמע, ישראל, די חוקים און די משפטים וואס איך דבר היום
אין דיינע אוזנים, און איר זאלט זיי למד, און זיין שומר איבער זיי צו עשה. 2 ה' אלוקינו האט כרת א ברית [זען
מה"ש 26-21:18 http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] מיט אונדז אין חורב. 3 נישט
מיט אבותינו האט ה' כרת דעם דאזיקן ברית [זען מה"ש 26-21:18

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18], נייערט מיט אונדז, מיר, אט די וואס זיינען דא
היום כל כולנו חיים. 4 פנים אל פנים האט ה' דבר מיט אייך אויפן הר, פון מיטן אש. 5 איך בין עמד צווישן ה' און
צווישן אייך אין יענער עת, אייך צו נגד דאס דבר-ה'; ווייל איר האט מורא געהאט פארן אש, און איר זייט נישט עלה
אויפן הר לאמור: 6 אנוכִי ה' אלקֶיךָ אשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵארץ מִצְרִים מִבית עֲבדים: 7 לֹא-יִהְיֶה לְךָ אלקִים אחֵרים
עַל-פני. 8 לֹא-תַעֲשֶׂה לְךָ פסֶל כל-תְּמוּנה אשֶׁר בשָׁמַים מִמַעַל וַאשֶׁר בארץ מִתָּחַת וַאשֶׁר במַים מִתַּחַת לָארץ. 9
לֹא-תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבדם: כִּי אנוכִי ה' אלקֶיךָ א-ל קַנא פקֵד עוון אבוֹת עַל-בנים וְעַל-שִׁלֵּשִים וְעַל-רבעִים
לְשֹׂנאי. 10 וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאלָפים לְאהֲבי וּלְשֹׁמְרי מצותו (מִצְוֹתָי). 11 לֹא תִשָּׂא את-שֵׁם-ה' אלקֶיךָ לַשָּׁוְא: כִּי לֹא יְנקֶה
ה' את אשֶׁר-יִשָּׂא את-שְׁמוֹ לַשָּׁוְא. 12 שָׁמוֹר את-יוֹם הַשַּׁבת לְקַדשוֹ כַּאשֶׁר צִוְּךָ ה' אלקֶיךָ. 13 שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבד וְעָשִׂיתָ
כל-מְלַאכְתֶּךָ. 14 וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבת לַה' אלקֶיךָ: לֹא תַעֲשֶׂה כל-מְלָאכָה אתָּה ובנךָ-ובתֶּךָ וְעַבדךָ-וַאמָתֶךָ וְשׁוֹרךָ
וַחֲמֹרךָ וְכל-בהֶמְתֶּךָ וְגֵרךָ אשֶׁר בשְׁעָריךָ לְמַעַן יָנוּחַ עַבדךָ וַאמָתְךָ כָּמוֹךָ. 15 וְזָכַרתָּ כִּי עֶבד הָיִיתָ בארץ מִצְרִים וַיּוֹצִאךָ ה'
אלקֶיךָ מִשָּׁם ביָד חֲזָקה ובזְרוֹע נטוּיָה עַל-כֵּן צִוְּךָ ה' אלקֶיךָ לַעֲשׂוֹת את-יוֹם הַשַּׁבת. 16 כַּבד את-אביךָ וְאת-אמֶּךָ
כַּאשֶׁר צִוְּךָ ה' אלקֶיךָ לְמַעַן יַאריכֻן יָמֶיךָ וּלְמַעַן יִיטַב לְךָ עַל הָאדמָה אשֶׁר-ה' אלקֶיךָ נתֵן לָךְ. 17 לֹא תִרצָח 18 וְלֹא

תִּנאף 19 וְלֹא תִגְּנֹב 20 וְלֹא-תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁוְא

[זען מה"ש 21:21-24 https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18]

. 21 וְלֹא תַחְמֹד אִשֶׁת רֵעֶךָ וְלֹא תִתְאַוֶּה בֵּית רֵעֶךָ שָׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ שׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ. 22 די דאזיקע דברים האט ה' דבר צו אייער כל קהל אויפן הר, פון מיטן אש, ענן, און ערפל, אויף א קול גדול און נישט יסף; און ער האט זיי כתב אויף 2 לוחות אבנים, און האט זיי מיר נתן. 23 און עס איז געווען, ווי איר האט שמע דעם קול פון מיטן דער חושך, און דער הר האט בער אין אש, אזוי האט איר קרב צו מיר, כל אייערע ראשי שבטים, און אייערע זקנים, 24 און איר האט צו מיר אמר: זע, ה' אלוקינו האט אונדז באוויזן זיין כבוד און זיין גרויסקייט, און מיר האבן שמע זיין קול פון מיטן אש. היום הזה האבן מיר ראה, ווי אלוקים דבר מיט האדם וחי. 25 און איצט, למה זאלן מיר מות? ווייל דאס דאזיקע האש הגדול וועט אונדז אכל; אויב מיר שמע נאך יסף דעם קול ה' אלוקינו, וועלן מיר מות. 26 ווייל מי כל בשר איז דא, וואס האט שמע קול אלוקים חיים דבר פון מיטן אש, אזוי ווי מיר, און איז געבליבן לעבן? 27 קרב! און שמע! כל וואס ה' אלוקינו וועט אמר, און דו וועסט דבר צו אונדז כל וואס ה' אלוקינו וועט דבר צו דיר, און מיר וועלן שמע און עשה. 28 און ה' האט שמע דעם קול פון אייערע דברים, ווען איר האט דבר צו מיר, און ה' האט צו מיר אמר: איך האב שמע דעם קול פון די דברים פון העם הזה, וואס זיי האבן צו דיר דבר; יטב כל וואס זיי האבן דבר. 29 הלוואי זאל ביי זיי זיין דאס דאזיקע לב זייערס כל הימים, מורא צו האבן פאר מיר, און צו זיין שמור איבער כל מיינע מצוות, כדי עס זאל יטב מיט זיי און מיט זייערע בנים לעולם. 30 הלך! אמר! צו זיי: שוב! אייך אום צו אייערע אוהלים. 31 און דו עמד דא מיט מיר, און איך וועל דיר דבר כל מצוות און די חוקים און די משפטים וואס דו זאלסט זיי למד, אז זיי זאלן עשה אין הארץ וואס איך נתן זיי, עס צו ירש. 32 און איר זאלט זיין שומר איבער צו עשה אזוי ווי ה' אלוקיכם האט אייך צוה, איר זאלט אייך נישט סור ימין אדער שמאל. 33 אויף כל הדרך וואס ה' אלוקיכם האט אייך צוה, זאלט איר הלך, כדי איר זאלט לעבן, און טוב לכם, און איר זאלט ארך ימים זיין אין הארץ וואס איר וועט ירש [זען מה"ש 21:21-24].

דבר6

1 און דאס איז דאס מצוות, די חוקים, און די משפטים, וואס ה' אלוקיכם האט צוה אייך צו למד, אויף צו עשה אין הארץ וואס איר עבר אהין, עס צו ירש; 2 כדי זאלסט מורא האבן פאר ה' אלוקיך, צו זיין שומר איבער כל זיינע חוקות און זיינע מצוות וואס איך צוה דיר, דו, און בנך, און בן בנך, כל ימי דיין חיים, און כדי דיינע ימים זאלן זיך ארך. 3 און זאלסט שמע, ישראל, און זיין שומר איבער צו עשה, כדי דיר זאל יטב, און כדי איר זאלט אייך רבה מאר, אזוי ווי ה' אלוקי אבותיך האט דיר דבר אן ארץ זבת חלב ודבש. 4 שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד [זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח]. 5 וְאָהַבְתָּ, את ה' אלקֶיךָ בכל-לְבָבְךָ וּבכל-נַפְשְׁךָ וּבכל-מְאֹדֶךָ. 6 וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל-לְבָבֶךָ. 7 וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ. 8 וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל-יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. 9 וּכְתַבְתָּם עַל-מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ. 10 און עס וועט זיין, אז ה' אלוקיך וועט דיך ברענגען אין הארץ וואס ער האט געשווארן צו אבותיך, צו אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, דיר צו ערים גדולים און טובות, וואס דו האסט נישט בנה [זען תהילים 118:22; ישעיהו 53:3], 11 און בתים פול מיט כל-טוב, וואס דו האסט נישט מלא, און בורות חצובים, וואס דו האסט נישט חצב, כרמים און זיתים, וואס דו האסט נישט נטע, און

דו וועסט אכל און שבע [זען שבע, ישעיהו 53:11] זיין, 12 שומר! דיך, זאלסט נישט שכח ה', וואס האט דיך יצא פון ארץ מצרים, פון דעם בית עבדים. 13 פאר ה' אלוקיך זאלסטו מורא האבן, און אים זאלסטו עבד, און ביי שמו זאלסטו שווערן. 14 איר זאלט נישט הלך נאך אלוקים אחרים, פון די אלוקי העמים וואס ארום אייך; 15 ווייל אן א-ל קנה איז ה' אלוקיך צווישן דיר; טאמער וועט חרה דער אף ה' אלוקיך אויף דיר, און ער וועט דיך שמד פון דעם פני האדמה. 16 איר זאלט נישט נסה ה' אלוקיכם, אזוי ווי איר האט אים נסה אין מסה. 17 איר זיין שומר איבער די מצוות פון ה' אלוקיכם, און זיינע עדות און זיינע חוקים, וואס ער האט דיר צוה. 18 און זאלסט עשה וואס איז ישר און טוב אין די אויגן פון ה', כדי דיר זאל יטב, און זאלסט בוא און ירש הארץ הטובה וואס ה' האט צוגעשווארן אבותיך, 19 להדוף [הדף] כל אויביך פון פאר דיר,אזוי ווי ה' האט דבר. 20 אז בנך וועט דיך מחר אהין שאל , לאמור: וואס זיינען דאס פאר עדות און חוקים און משפטים, וואס ה' אלוקינו האט אייך צוה? 21 זאלסטו אמר צו בנך: עבדים זיינען מיר געווען ביי פרעהן אין מצרים, און ה' האט אונדז יצא פון מצרים מיט א יד חזקה. 22 און ה' האט נתן אותות [זען אות אין ישעיהו 7:14] און מופתים גדולים און רעים אויף מצרים, אויף פרעהן און אויף כל ביתו, פאר אונדזערע אויגן. 23 און אונדז האט ער יצא פון דארטן, כדי אונדז צו ברענגען, אונדז צו נתן הארץ וואס ער האט צוגעשווארן אבותינו. 24 און ה' האט אונדז צוה צו עשה כל די דאזיקע חוקים, מורא צו האבן פאר ה' אלוקינו, כדי אונדז זאל טוב זיין כל הימים, כדי אונדז צו לאזן לעבן, אזוי ווי יום הזה. 25 און צדק וועט עס זיין לנו פאר ה' אלוקינו, אויב מיר וועלן זיין שומר איבער צו עשה כל מצוות הזאת, אזוי ווי ער האט אונדז צוה [זען דברים 11-7:7; 8:7; 6-9:4; רומ' 3:10-9:30; בראשית 15:6; חבק' 2:4; ישעיהו (5)64:6; יעקב 26-2:14].

דבר7

1 אז ה' אלוקיך וועט דיך ברענגען אין הארץ וואס דו בוא אהין, עס צו ירש, און וועט נשל פון פאר דיר גוים רבים, דעם חתי, און דעם גרגשי, און דעם אמורי, און דעם כנעני, און דעם פרזי, און דעם חוי, און דעם יבוסי, 7 גוים רבים און עצומים פון דיר; 2 און ה' אלוקיך וועט זיי נתן צו דיר, און וועסט זיי נכה; זאלסטו חרם זיי חרם. זאלסט זיי נישט כרת א ברית, און זאלסט זיי נישט חנן. 3 און זאלסט זיך נישט מתחתן [און אסימילאציע דורך זייט זיך מתחתן, דעריבער זע מה"ש 26-19: 21 ווו דעם טוט נישט פאסירן] זיין מיט זיי; דיין בת זאלסטו נישט נתן צו בנו, און זיין בת זאלסטו נישט לקח פאר בנך. 4 ווייל ער וועט סור בנך פון הינטער מיר, און זיי וועלן עבד אלוקים אחרים, און דער אף ה' וועט חרה אויף אייך, און ער וועט דיך שמד מהר. 5 נייערט אזוי זאלט איר עשה צו זיי: זייערע מזבחות זאלט איר נתץ, און זייערע מצבות זאלט איר שבר, און זייערע אשירה זאלט איר גדע, און זייערע פסילים זאלט איר שרף אין אש. 6 ווייל אן עם קודש ביסטו ביי ה' אלוקיך; דיך האט ה' אלוקיך בחר אים צו זיין פאר אן עם סגולה, פון כל העמים וואס אויפן פני האדמה. 7 נישט ווייל איר זייט רב פון כל העמים, האט ה' חשק צו אייך און אייך בחר; ווייל איר זייט דאס מעט פון כל העמים. 8 נייערט ווייל ה' האט אייך אהב, און ווייל ער שמר די שבועה וואס ער האט געשווארן אבותיכם, האט אייך ה' יצא מיט א יד חזקה, און האט דיך פדה פון דעם בית עבדים, פון דער יד פון פרעה מלך מצרים. 9 דעריבער זאלסטו האבן דעת אז ה' אלוקיך, ער איז האלוקים, דער א-ל הנאמן שומר הברית און האט חסד צו די וואס האבן אים אהב, און צו די וואס זיין שומר איבער זיינע מצוות, ביז אלף דור, 10 און שלם זיינע שונא אין זייער פנים, צו אבד; ער אחר נישט זיין שונא, אין זיין פנים שלם ער אים. 11 דעריבער זאלסטו זיין שומר איבער דאס מצוות און די חוקים און די משפטים וואס איך צוה דיר היום זיי צו עשה.

[עקב]

12 און עס וועט זיין, דעריבער וואס איר וועט שמע די דאזיקע משפטים, און וועט זיין שומר איבער און זיי עשה, וועט ה' אלוקיך דיר שומר איבער הברית און די חסד וואס ער האט געשווארן צו אבותיך. 13 און ער וועט דיך אהב האבן, און וועט דיך ברך, און דיך רבה, און ער וועט ברך די פרי פון דיין בטן, און די פרי פון דיין אדמה, דיין דגן, און דיין תירוש, און דיין יצהר, די שגר פון דיינע אלף, און די עשתרות פון דיינע צאן, אויף האדמה וואס ער האט געשווארן צו אבותיך דיר צו נתן. 14 וועסט זיין ברוך פון כל העמים; עס וועט נישט זיין אן עקר אדער אן עקרה צווישן דיר אדער צווישן דיינע בהמות. 15 און ה' וועט הסיר [סור] פון דיר כל חולי, און כל מדוה הרעים פון מצרים וואס דו ידע זיי, וועט ער נישט שום אויף דיר, נייערט ער וועט זיי נתן אויף כל דיינע שונאים. 16 און זאלסט אכל כל העמים וואס ה' אלוקיך נתן דיר; דיין אויג זאל זיך נישט חוס אויף זיי; און זאלסט נישט עבד זייערע אלוקים, ווייל דאס וועט דיר זיין א מוקש. 17 טאמער וועסטו אמר אין לבבך: די דאזיקע גוים זיינען רבים פון מיר, ווי אזוי וועל

איך זיי קענען ירש? 18 זאלסטו נישט מורא האבן פאר זיי; זכר זאלסטו זכר וואס ה' אלוקיך האט עשה צו פרעהן
און צו כל מצרים; 19 די מסות גדולות [מסה] וואס דיינע אויגן האבן ראה, און די אותות [זען אות אין ישעיהו 7:14]
און די מופתים, און די יד חזקה, און דעם אויסגעשטרעקטן זרוע [זען זרוע פון גאולה, זרוע משיח, ישעיהו 1: 53],
מיט וואס ה' אלוקיך האט דיך יצא; אזוי וועט ה' אלוקיך עשה צו כל עמים וואס דו איצט האסט מורא פאר זיי. 20
און גם די צרעה וועט ה' אלוקיך שלח אויף זיי, ביז עס וועלן אבד הנשארים (שאר), און וואס האבן זיך הנסתרים
(סתר) פאר דיר. 21 זאלסט זיך נישט ערץ פאר זיי, ווייל ה' אלוקיך איז צווישן דיר, אן א-ל גדול און נורא. 22 און ה'
אלוקיך וועט נשל די דאזיקע גוים פון פאר דיר מעט מעט; טארסט זיי נישט כלה אויף מהר, כדי די חיה השדה זאל
זיך נישט רבה אויף דיר. 23 און ה' אלוקיך וועט זיי נתן צו דיר, און וועט זיי הום א מהומה גדול, ביז זיי וועלן שמד
ווערן. 24 און ער וועט נתן זייערע מלכים אין דיין יד, און וועסט אבד זייער שם פון אונטערן שמים; קיינער וועט
נישט יצב פאר דיר, ביז דו וועסט זיי שמד. 25 זייערע פסילי אלוקים זאלט איר שרף אין אש; זאלסט נישט תחמוד
[חמד] דאס כסף און דאס זהב אויף זיי, און לקח פאר זיך, כדי זאלסט נישט יקש ווערן דורך דעם; ווייל אן תועבה
ביי ה' אלוקיך איז דאס. 26 און זאלסט נישט אריינברענגען אן תועבה אין ביתך, און ווערן חרם אזוי ווי דאס; שקץ
זאלסטו זיך שקץ מיט דעם, און תעב זאלסטו עס תעב, ווייל חרם איז דאס.

דבר8

1 כל המצוות וואס איך צוה דיר היום, זאלט איר שומר איבער צו עשה, כדי איר זאלט חיה, און זיך רבה, און בוא
און ירש הארץ וואס ה' האט צוגעשווארן אבותיכם. 2 און זאלסט זכר דעם כל הדרך וואס ה' אלוקיך האט דיך הלך
זה 40 שנה דורכן מדבר, כדי דיך צו ענה, דיך צו נסה, צו האבן דעת וואס ביי דיר בלבבך, אויב דו וועסט זיין שומר
איבער זיינע מצוות אדער נישט. 3 און ער האט דיך ענה, און וירעבך (רעב), און ויאכלך (אכל) מיט מן, וואס נישט דו
האסט דערפון ידע, נישט אבותיך האבן ידע; כדי דיך צו לאזן ידע אז לֹא עַל-הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאדם כִּי
עַל-כל-מוֹצָא פי-ה' יִחְיֶה הָאדם [זען מתי 4:4]. 4 דיין שמלה איז נישט בלה געווארן אויף דיר, און דיין רגל איז נישט
בצק, דורך די 40 שנה. 5 דעריבער זאלסטו האבן דעת אין לבבך, אז אזוי ווי אן איש יסר בנו, יסר דיך ה' אלוקיך. 6
און זאלסט זיין שומר איבער די מצוות פון ה' אלוקיך, צו הלך אין זיינע דרכים, און מורא צו האבן פאר אים. 7 ווייל
ה' אלוקיך ברענגט דיך אין אן ארץ טובה, אן ארץ נחלי מים, עינות, און תהומות, וואס יצא אויף בקעה און הר; 8 אן
ארץ פון חטה, און שערה, און גפן, און תאנה, און רמון; אן ארץ זית שמן און דבש; 9 אן ארץ וואס נישט אין מסכנת
וועסטו דרינען אכל לחם, וואס דיר וועט גארנישט חסר דרינען; אן ארץ וואס אירע אבנים זיינען ברזל, און פון
אירע הר וועסטו חצב נחשת. 10 און וועסט אכל און וועסט שבע [זען שׂבע, ישעיהו 53:11] זיין, און וועסט ברך ה'
אלוקיך, פאר הארץ הטובה וואס ער האט דיר נתן. 11 שומר! דיך, זאלסט נישט שכח ה' אלוקיך, נישט צו זיין שומר
איבער זיינע מצוות און זיינע משפטים און זיינע חוקות וואס איך צוה דיר היום. 12 טאמער, אז דו וועסט אכל און
וועסט שבע [זען שׂבע, ישעיהו 53:11] זיין, און וועסט בנה בתים טובים, און ישב; 13 און דיינע בקר און דיינע צאן
וועלן זיך רבה, און כסף און זהב וועט זיך ביי דיר רבה, און כל וואס דו האסט וועט זיך רבה; 14 וועט זיך רום לבבך,
און וועסט שכח אן ה' אלוקיך וואס האט דיך יצא פון ארץ מצרים, פון דעם בית עבדים; 15 וואס האט דיך הלך
דורך דעם מדבר הגדול און הנורא, דורך נחש שרף און עקרב, און א צמאון וואס אָן מים; וואס האט דיר יצא מים
פון צור החלמיש; 16 וואס האט דיך אכל אין דער מדבר מיט מן, וואס אבותיך האבן דערפון נישט ידע; כדי דיך צו
ענה, און כדי דיך צו נסה, דיך צו יטב אין דיין אחרית; 17 און וועסט אמר אין לבבך: מיין כוח און די עצם פון ידי
האט מיר עשה דעם דאזיקן חיל; 18 זאלסטו זכר ה' אלוקיך, ווייל ער איז דער וואס נתן דיר כוח צו עשה חיל, כדי
קום צו זיין זיין ברית [זען מה"ש 21:18-26 http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] וואס
ער האט געשווארן צו אבותיך, אזוי ווי יום הזה. 19 און עס וועט זיין, אויב שכח וועסטו שכח ה' אלוקיך, און וועסט
הלך נאך אלוקים אחרים, און זיי עבד, און שחה צו זיי, עוד איך אייך היום, אז אבד וועט איר אבד [זען אבד, יוח'
3:16]. 20 אזוי ווי די גוים וואס ה' אבד פון פאר אייך, אזוי וועט איר אבד, עקב (אלע ווייל) איר האט נישט שמע צו
דעם קול פון ה' אלוקיכם.

דבר9

1 שמע, ישראל, דו עבר היום דעם ירדן צו בוא ירש גוים גדולים און עצומים פון דיר, ערים גדולות און בצורות
(בצר) ביז אין שמים, 2 אן עם גדול און רום, בני ענקים, וואס דו ידע און וואס דו האסט שמע: מי קען יצב פאר די

בני ענק? 3 זאלסטו האבן דעת היום אז ה' אלוקיך, ער איז דער וואס עבר דיר פארויס, אן אש אוכלה; ער וועט זיי
שמד, און ער וועט זיי כנע פאר דיר, און וועסט זיי ירש, און וועסט זיי אבד מהר, אזוי ווי ה' האט דיר דבר. 4 זאלסט
נישט אמר אין לבבך, ווען ה' אלוקיך וועט זיי הדף פון פאר דיר, לאמור: פאר מיין צדק [זען אפס' 9-2:8; טיט' 3:5
https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE] האט מיך ה' געבראכט צו ירש הארץ הזאת;
ווען פאר דער רשעה פון די דאזיקע גוים ירש זיי ה' פאר דיר. 5 נישט פאר דיין צדק [זען פיל' 3:9; בראשית 15:6;
ישעיהו 53:11], און פאר דער יושר פון לבבך, קומסטו ישר ארצם, נייערט פאר דער רשעה פון די דאזיקע גוים
מורישם [ירש] זיי ה' אלוקיך פון פאר דיר; און כדי קום צו זיין דעם דבר וואס ה' האט געשווארן צו אבותיך, צו
אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן. 6 און זאלסט ידע, אז נישט פאר דיין צדק נתן דיר ה' אלוקיך דאס דאזיקער
הארץ הטובה, עס צו ישר; ווייל אן עם קשה-עורף ביסטו. 7 זכר, זאלסט נישט שכח, ווי דו האסט הקצפת (קצף) ה'
אלוקיך אין דער מדבר; פון דעם יום אן וואס דו ביסט יצא פון ארץ מצרים, ביז אייער בוא צו דעם מקום הזה, זייט
איר ממרים [זען מל"א 12:19; ישעיהו 53:5-8] געווען אקעגן ה'. 8 גם אין חורב האט איר קצף ה', און ה' איז געווארן
אנף אויף אייך, אייך צו שמד. 9 אז איך בין עלה אויפן הר צו לקח די לוחות האבנים, די לוחות הברית [זען מה"ש
21:18-26 http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] וואס ה' האט מיט אייך כרת, בין איך
ישב אויפן הר 40 יום און 40 לילה; קיין לחם האב איך נישט אכל, און קיין מים האב איך נישט שתה. 10 און ה'
האט מיר נתן די 2 לוחות האבנים כתבים מיט אצבע אלוקים, און אויף זיי איז געווען כל הדברים וואס ה' האט מיט
אייך דבר אויפן הר פון מיטן אש אין יום הקהל. 11 און עס איז געווען צום סוף פון 40 יום און 40 לילה, האט מיר
ה' נתן די 2 לוחות האבנים, די לוחות הברית [זען מה"ש 21:18-26
http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] . 12 און ה' האט צו מיר אמר: קום! ירד! מהר פון
דאנען, מחמת שחת געווארן איז עמך וואס דו האסט יצא פון מצרים; זיי האבן זיך מהר סור פון הדרך [זען גלט'
1:6] וואס איך האב זיי צוה; זיי האבן זיך עשה א מסכה. 13 און ה' האט צו מיר אמר, לאמור: איך האב ראה העם
הזה, און הנה אן עם קשה-עורף איז עס. 14 רפה! פון מיר, און איך וועל זיי שמד, און וועל מחה זייער שם פון
אונטערן השמים, און איך וועל דיך עשה פאר א גוי עצום און רב פון אים. 15 האב איך זיך פנה און האב ירד פון
ההר, און ההר האט בער אין אש; און די 2 לוחות הברית [זען מה"ש 21:18-26
http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] זיינען געווען אויף מיינע 2 ידים. 16 און איך האב
ראה, און הנה איר האט חטא צו ה' אלוקיכם; איר האט אייך עשה אן עגל מסכה; איר האט זיך מהר סור פון הדרך
וואס ה' האט אייך צוה [זען גלט' 1:6]. 17 האב איך תפש די 2 לוחות, און האב זיי שלך פון מיינע 2 ידים, און האב
זיי שבר פאר אייערע אויגן. 18 און איך האב מיך נפל פאר ה', אזוי ווי דאס ראשונה מאל, 40 יום און 40 לילה; קיין
לחם האב איך נישט אכל, און קיין מים האב איך נישט שתה; איבער כל חטאתכם וואס איר האט חטא, צו עשה
וואס איז הרע אין די אויגן פון ה', אים צו כעס; 19 ווייל איך האב זיך יגור פאר דעם אף און דעם חמה וואס ה' האט
אויף אייך קצף, אייך צו שמד. און ה' האט גם דאס מאל שמע צו מיר. 20 גם אויף אהרנען איז ה' אנף מאד געווארן,
אים להשמידו (שמד), און איך האב דאוונען [זען דאוונען, לוקס 11:1-4] געווען גם פאר אהרנען אין עת ההוא. 21
און אייער חטאת, דאס עגל וואס איר האט עשה, האב איך לקח, און האב עס שרף אין אש, און האב עס כתת, טחן
יטב, ביז וואנען עס איז געווען דקק ווי עפר; און איך האב שלך זיין עפר אין דעם נחל וואס ירד אראפ פון הר. 22 גם
אין תבערה, און אין מסה, און אין קברות-התאוה, האט איר קצף ה'. 23 און אז ה' האט אייך שלח פון קדש-ברנע,
לאמור: עלה! און ירש הארץ וואס איך האב אייך נתן, האט איר מרה דעם פי ה' אלוקיכם, ולא האמנתם לו [זען
ישעיהו 53:1], און נישט שמע צו זיין קול. 24 ממרים (מרה) זייט איר געווען אקעגן ה' פון דעם יום וואס איך ידע
אייך. 25 אזוי האב איך מיך נפל פאר ה' די 40 יום און די 40 לילה וואס איך האב מיך נפל, ווייל ה' האט אמר אייך
להשמיד (שמד). 26 און איך האב דאוונען [זען לוקס 11:1-4] געווען צו ה', און האב אמר: אדוני ה', זאלסט נישט
תשחת [שחת, זען תהילים 16:10] עמך און דיין נחל, וואס דו האסט פדה מיט דיין גרויסקייט, וואס דו האסט יצא
פון מצרים מיט א יד חזקה. 27 זכר דיינע עבדים, אברהם, יצחק, און יעקב; זאלסט זיך נישט פנה אויף דער קשי
העם הזה, און אויף זיין רשע, און אויף זיין חטאת; 28 כדי הארץ וואס דו האסט אונדז יצא פון דארטן, זאל נישט
אמר: ווייל ה' איז נישט יכל זיי צו ברענגען אין הארץ וואס ער האט זיי דבר, און ווייל ער האט זיי שנאה, דעריבער
האט ער זיי יצא זיי צו מות אין דער מדבר. 29 און זיי זיינען דאך עמך און נחלתך, וואס דו האסט יצא מיט דיין כוח
גדול און מיט דיין אויסגעשטרעקטן זרוע [זען זרוע פון גאולה, זרוע משיח, ישעיהו 53: 1].

1 אין יענער צייט האט ה' צו מיר אמר: פסל! דיר אויס 2 לוחות אבנים אזוי ווי די ראשונים, און עלה! צו מיר אויפן
הר; און זאלסט דיר עשה אן ארון עץ. 2 און איך וועל כתב אויף די לוחות די דברים וואס זיינען געווען אויף די
לוחות הראשונים וואס דו האסט שבר; און וועסט זיי שום אין הארון. 3 האב איך עשה ארון עצי שטים; און איך
האב פסל 2 לוחות אבנים אזוי ווי די ראשונים, און איך בין עלה אויפן הר מיט די 2 לוחות אין ידי. 4 און ער האט
כתב אויף די לוחות אזוי ווי דאס מכתב הראשון: די עשרת הדברות וואס ה' האט צו אייך דבר אויפן הר פון מיטן
אש, אין יום הקהל; און ה' האט זיי מיר נתן. 5 און איך האב זיך פנה און האב ירד פון הר, און איך האב שום די
לוחות אין הארון וואס איך האב עשה, און זיי זיינען דארטן, אזוי ווי ה' האט מיר צוה. 6 און די בני-ישראל האבן
נסע פון בארות-בני-יעקן קיין מוסרה. דארטן איז אהרן מות, און איז דארטן קבר געווארן [זען קבר פון משיח,
ישעיהו 53:9]; און בנו אלעזר איז געווארן כהן תחתיו [תחת, זע בראשית 22:13; דניאל 9:26; ישעיהו 53:5 תחת;
אנשטאט; כפרה תמורה פון משיח אנשטאט פון אונדזער עונש]. 7 פון דארטן האבן זיי נסע קיין גודגוד, און פון
גודגוד קיין יטבתה, אן ארץ נחלי מים. 8 אין יענער צייט האט ה' בדל דעם שבט לוי צו נשׂא [זען שעיר לעזאזל
משיח נשׂא חטא רבים, ישעיהו 53:12] ארון ברית ה', צו עמד פאר ה', אין צו שרת, און צו ברך אין שמו, ביז אויף יום
הזה. 9 דעריבער האט דער לוי נישט היה קיין חלק און קיין נחלה מיט אחיו; ה' איז זיין נחלה, אזוי ווי ה' אלוקיך
האט אים דבר. 10 און איך בין עמד אויפן הר אזוי ווי די ימים הראשונים, 40 יום און 40 לילה, און ה' האט גם דאס
מאל שמע צו מיר; ה' האט נישט אבה דיך שחת. 11 און ה' האט צו מיר אמר: קום! הלך! פארויס פארן עם אויף
מסע, כדי זיי זאלן בוא און ירש הארץ וואס איך האב געשווארן אבותם זיי צו נתן. 12 און איצט, ישראל, וואס שאל
ה' אלוקיך פון דיר? אבער בלויז מורא צו האבן פאר ה' אלוקיך, צו הלך אין כל זיינע דרכים, און אים אהבה צו
האבן, און צו עבד ה' אלוקיך מיט כל לבבך, און מיט כל נפשך; 13 לשמר איבער די מצוות פון ה' און זיינע חוקות,
וואס איך צוה דיר היום פאר דיין טוב. 14 זע, צו ה' אלוקיך געהערן השמים, און די שמי השמים, און הארץ און כל
וואס אויף איר [זען קנה, בראשית 14:19,22; דברים 32:6; משלי 8:22]. 15 נאר צו אבותיך האט ה' חשק, זיי אהבה צו
האבן, און ער האט בחר זייער זרע נאך זיי אייך פון כל העמים, אזוי ווי יום הזה. 16 דעריבער זאלט איר מול די
ערלה פון לבבכם, און אייער עורף זאלט איר מער נישט קשה [זען דברים 30:6; ירמיה 4:4; 9:25; יחזקאל 44:7; קול'
2:11-13 אויף משיחס ברית מילה מקוה]. 17 ווייל ה' אלוקיכם, ער איז אלוקי האלוקים, און אדוני האדונים, דער
א-ל הגדול הגבור און הנורה, וואס שוינט נישט קיין פנים, און לקח נישט קיין שוחד. 18 עושה משפט דעם יתום
און דער אלמנה, און האט אהב דעם גר, אים צו נתן לחם און שמלה. 19 און איר זאלט אהבה האבן דעם גר, ווייל
גרים זייט איר געווען אין ארץ מצרים. 20 פאר ה' אלוקיך זאלסטו מורא האבן, אים זאלסטו עבד, און אן אים
זאלסטו זיך דבק, און ביי שמו זאלסטו שווערן. 21 ער איז דיין תהלה, און ער איז אלוקיך, וואס האט מיט דיר עשה
די דאזיקע גדולות און נוראות האלה, וואס דיינע אויגן האבן ראה [זען קור"א 8-15:1; יוח"א 3-1:1]. 22 מיט 70 נפש
האבן אבותיך ירד מצרים, און איצט האט ה' אלוקיך דיך שום אזוי ווי די כוכבים פון השמים לרב.

דבר11

1 דעריבער זאלסטו אהב האבן ה' אלוקיך, און זיין שומר איבער זיין משמרת, און זיינע חוקות און זיינע משפטים
און זיינע מצוות, כל הימים. 2 און איר ידע היום, אז בניכם זענען נישט וואס האבן ידע און וואס האבן ראה די מוסר
[זען מוסר משיח ישעיהו 53:5] פון ה' אלוקיכם, זיין גרויסקייט, און זיין יד חזקה, און זיין אויסגעשטרעקטן זרוע
[זען זרוע פון גאולה, זרוע משיח, ישעיהו 1: 53], 3 און זיינע אותות [זען אות אין ישעיהו 7:14], און זיינע מעשים
וואס ער האט עשה אין מצרים צו פרעה מלך מצרים, און צו כל ארצו; 4 און וואס ער האט עשה צו דעם חיל
מצרים, צו זיינע סוסים און צו זיינע מרכבות, וואס ער האט הציף (צוף) איבער זיי המים פון ים-סוף, ווען זיי האבן
אייך רדף, און ה' האט זיי אבד ביז אויף יום הזה; 5 און וואס ער האט עשה מיט אייך אין מדבר, ביז איר זייט בוא צו
דעם מקום הזה; 6 און וואס ער האט עשה צו דתן און צו אבירם די בני-אליאב בן ראובן, וואס הארץ האט פצה
איר פה, און האט זיי בלע אין מיטן פון כל ישראל, מיט זייערע בתים און זייערע אוהלים, און דעם כל היקום אשר
ברגליהם; 7 נייערט אייערע אויגן האבן ראה כל מעשה ה' הגדול וואס ער האט עשה. 8 דעריבער זאלט איר זיין
שומר איבער כל המצוות וואס איך צוה אייך היום, כדי איר זאלט זיין חזק, און בוא און ירש הארץ וואס איר עבר
אהין, עס צו ירש; 9 און כדי איר זאלט ארך ימים זיין אויף האדמה וואס ה' האט געשווארן אבותיכם צו נתן זיי און
זייער זרע אן ארץ זבת חלב און דבש. 10 ווייל הארץ וואס דו בוא אהין, עס צו ירש, איז נישט ווי ארץ מצרים, וואס
איר זייט פון דארטן יצא, וואס תזרע את-זרעך [זען ישעיהו 53:10, משיח יראה זרע], האסטו שקה מיט דיין רגל [זען

תהילים 22:17 http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
], אזוי ווי א גן הירק. 11 נייערט הארץ וואס איר עבר אהין, עס צו ירש, איז אן ארץ הרים און בקעות; פון מטר
השמים שתה עס מים; 12 אן ארץ וואס ה' אלוקיך דרש זיך אום דעם; תמיד זיינען די אויגן פון ה' אלוקיך דרש פון
רשית השנה ביז אחרית שנה. 13 וְהָיָה אם-שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אנכי מְצַוֶּה אתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה את-ה'
אלֹקֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בכל-לְבבכֶם ובכל-נפשְׁכֶם. 14 וְנתַתִּי מְטַר-ארצְכֶם בעִתּוֹ יוֹרה ומַלְקוֹשׁ וְאסַפתָּ דגָנךָ וְתִירשְׁךָ
וְיִצְהָרךָ. 15 וְנתַתִּי עֵשֶׂב בשָׂדךָ לִבהֶמְתֶּךָ וְאכלתָּ וְשָׂבעְתָּ [זען שבע ישעיהו 53:11]. 16 הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פן יִפתֶּה לְבבכֶם
וְסַרתֶּם וַעֲבדתֶּם אלֹקִים אחֵרים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם. 17 וְחָרה אף-ה' בכֶם וְעָצַר את-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מָטָר וְהָאדמָה
לֹא תִתֵּן את-יְבוּלָהּ וַאבדתֶּם מְהֵרה מֵעַל הָארץ הַטֹּבה אֲשֶׁר ה' נתֵן לָכֶם. 18 וְשַׂמְתֶּם את-דברי אלֶּה עַל-לְבבכֶם
וְעַל-נפשְׁכֶם וּקְשַׁרתֶּם אתָם לְאוֹת עַל-יֶדכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפת בין עֵיניכֶם. 19 וְלִמַּדתֶּם אתָם את-בניכֶם לְדבר בם
בשִׁבתְּךָ בביתֶּךָ ובלֶכתְּךָ בדרךְ ובשָׁכבךָ ובקוּמֶךָ. 20 וּכְתַבתָּם עַל-מְזוּזוֹת ביתֶּךָ ובִשְׁעָריךָ. 21 לְמַעַן יִרבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי
בניכֶם עַל הָאדמָה אשֶׁר נשְׁבע ה' לַאבתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל-הָארץ. 22 ווייל אויב זיין שומר איבער כל
דאזיקע מצוות וואס איך צוה אייך עס צו עשה, אהבה צו האבן ה' אלוקיכם, צו הלך אין כל זיינע דרכים, און זיך צו
דבק אן אים, 23 וועט ה' ירש כל די דאזיקע גוים פון פאר אייך, און איר וועט ירש גוים גדולים און עצומים פון אייך.
24 כל המקום וואס כף רגלכם וועט דערויף דרך, וועט געהערן צו אייך, פון דעם מדבר און דעם לבנון, פון דעם
נהר, דעם נהר פרת, און ביזן ים האחרון, וועט זיין אייער גבול. 25 קיינער וועט נישט יצב פאר אייך; ה' אלוקיכם
וועט נתן אייער פחד און אייער מורא אויף כל הארץ וואס איר וועט דרך דערויף, אזוי ווי ער האט אייך דבר.

[ראה]

26 זע, איך נתן פאר אייך היום ברכה און קללה [זען דברים 21:22-23; ארור איז יעדער איינער וואס בּאשטייט נישט
אין אלצדינג וואס סע שטייט געשריבּן אין דעם ספר תורה, צו טאן עס, דברים 27:26, און משיח האט אונדז
אויסגעלייזט פון דער קללה פון דער תורה, ער איז געווארן א קללה פאר אונדז
http://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg]; 27 א ברכה, אויב איר וועט שמע צו די מצוות
פון ה' אלוקיכם, וואס איך צוה אייך היום, 28 און א קללה [זען דברים 21:22-23; ארור איז יעדער איינער וואס
בּאשטייט נישט אין אלצדינג וואס סע שטייט געשריבּן אין דעם ספר תורה, צו טאן עס, דברים 27:26, און משיח
האט אונדז אויסגעלייזט פון דער קללה פון דער תורה, ער איז געווארן א קללה פאר אונדז], אויב איר וועט נישט
שמע צו די מצוות פון ה' אלוקיכם, און איר וועט זיך סור פון הדרך וואס איך צוה אייך היום, כדי צו הלך נאך
אלוקים אחרים, וואס איר ידע נישט. 29 און עס וועט זיין, אז ה' אלוקיך וועט דיך ברענגען אין הארץ וואס דו בוא
אהין, עס צו ירש, זאלסטו נתן די ברכה אויפן הר גרזים, און די קללה [זען דברים 21:22-23; ארור איז יעדער איינער
וואס בּאשטייט נישט אין אלצדינג וואס סע שטייט געשריבּן אין דעם ספר תורה, צו טאן עס, דברים 27:26, און
משיח האט אונדז אויסגעלייזט פון דער קללה פון דער תורה, ער איז געווארן א קללה פאר אונדז] אויפן הר עיבל.
30 יא, זיי זיינען אויף יענער זייט ירדן אחרי דרך צו מבוא השמש, אין ארץ כנעני וואס ישב אין דעם ערבה [עמק
הירדן], אקעגן גלגל, אצל [זען משלי 8:30; יוח' 1:1] די אלוני מורה. 31 ווייל איר עבר דעם ירדן צו בוא ירש הארץ
וואס ה' אלוקיכם נתן אייך, און איר וועט עס ירש, און זיך ישב דרינען; 32 זאלט איר זיין שומר איבער צו עשה כל
חוקים און משפטים וואס איך נתן פאר אייך היום.

דבר12

1 דאס זיינען די חוקים און די משפטים וואס איר זאלט שומר איבער צו עשה אין הארץ וואס ה' אלוקי אבותיך
האט דיר נתן, עס צו ירש, כל הימים וואס איר חיים אויף האדמה. 2 אבד זאלט איר אבד כל המקומות וואס די גוים
וואס איר יורשים זיי האבן דארטן עבד זייערע אלוקים, אויף די הרים הרמים, און אויף די גבעות, און אונטער כל עץ
רענן. 3 און איר זאלט נתץ זייערע מזבחות, און שבר זייערע מצבות, און זייערע אשרה זאלט איר שרף אין אש, און
זייערע פסילים פון זייערע אלוקים זאלט איר גדע, און איר זאלט אבד זייער שם פון המקום ההוא. 4 איר זאלט
נישט עשה אזוי ווי זיי, צו ה' אלוקיכם. 5 נייערט צו המקום וואס ה' אלוקיכם וועט בחר פון כל אייערע שבטים צו
שום שמו שם לשכנו (שכן) תדרשו (דרש) ובאת (בוא) שמה. 6 און אהין זאלט איר ברענגען אייערע עולות און
אייערע זבחים, און מעשרותיכם, און די תרומה פון ידכם, און אייערע נדרים, און אייערע נדבות, און די בכורות פון

אייערע בקר און אייערע צאן. 7 און איר זאלט דארטן אכל פאר ה' אלוקיכם, און זיך שמח מיט כל משלוח פון
ידכם, איר און אייערע בתים, לויט ווי ה' אלוקיך האט דיך ברך. 8 איר זאלט נישט עשה אזוי ווי כל וואס מיר עושים
דא היום, איש כל-הישר בעיניו; 9 ווייל איר זייט ביז איצט נישט בוא צו דער מנוחה [זען רות 1:9] און צו דער נחלה
וואס ה' אלוקיך נתן דיר. 10 אבער אז איר וועט עבר דעם ירדן, און איר וועט זיך ישב אין הארץ וואס ה' אלוקיכם
נחל אייך, און ער וועט אייך נוח פון כל אויביכם פון רונד ארום, און איר וועט ישב אין בטח, 11 זאל זיין: המקום
וואס ה' אלוקיכם וועט אים בחר צו שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] שמו דארטן,
אהין זאלט איר ברענגען כל וואס איך צוה אייך: אייערע עולות און אייערע זבחים, מעשרותיכם, און תרומה פון
ידכם, און כל מבחר נדריכם וואס איר וועט נדר צו ה'. 12 און איר זאלט זיך שמח פאר ה' אלוקיכם, איר, און בניכם
און בנותיכם, און אייערע עבדים און אייערע אמהות, און דער לוי וואס אין אייערע שערים; ווייל אין לו [זען משיח
יכרת ואין לו, דניאל 9:26; ישעיהו 53:8] ער האט נישט קיין חלק און קיין נחלה ביי אייך. 13 שומר דיך, זאלסט נישט
עלה דיינע עולות אין כל מקום וואס דו וועסט ראה; 14 נייערט אין המקום וואס ה' וועט בחר אין איינעם פון דיינע
שבטים, דארטן זאלסטו עלה דיינע עולות, און דארטן זאלסטו עשה כל וואס איך צוה דיר. 15 אבער מעגסט כל
אוה נפשך זבח און אכל בשר אין כל דיינע שערים, ווי נאך דער ברכה פון ה' אלוקיך וואס ער האט דיר נתן; הטמא
אזוי ווי הטהור מעג עס אכל, אזוי ווי צבי און ווי איל. 16 נאר הדם זאלט איר נישט אכל; אויף הארץ זאלסטו עס
שפך אזוי ווי מים. 17 טארסט נישט יכל אכל אין דיינע שערים דעם מעשר פון דיין דגן און דיין תירוש און דיין
יצהר, און די בכורות פון דיינע בקר און דיינע צאן, און כל נדרים וואס דו וועסט נדר זיין, און דיינע נדבות, און די
תרומה פון ידך; 18 נייערט פאר ה' אלוקיך זאלסטו עס אכל, אין המקום וואס ה' אלוקיך וועט אים בחר, דו, און
בנך און דיין בת, און דיין עבד און דיין אמה, און דער לוי וואס אין דיינע שערים. און זאלסט זיך שמח פאר ה'
אלוקיך מיט כל משלוח ידך. 19 שמר! דיך, זאלסט נישט עזב דעם לוי, כל-ימיך על-אדמתך. 20 אז ה' אלוקיך וועט
רחב דיין גבול, אזוי ווי ער האט דיר דבר, און וועסט אמר: לאמיך אכל בשר, כי אוה נפשך צו אכל בשר, מעגסטו
אכל בשר נפשך כל אוה. 21 אויב עס וועט זיין רחק פון דיר המקום וואס ה' אלוקיך וועט בחר צו שום שמו דארטן,
זאלסטו זבח פון דיינע בקר און פון דיינע צאן וואס ה' האט דיר נתן, אזוי ווי איך האב דיר צוה, און אכל אין דיינע
שערים נפשך כל אוה. 22 נאר ווי מע אכל צבי און איל, אזוי זאלסטו עס אכל; ביידע הטמא און הטהור מעג עס
אכל. 23 נאר זיי חזק נישט צו אכל הדם, ווייל הדם איז דאס נפש, און טארסט נישט אכל דאס נפש מיטן הבשר. 24
זאלסט עס נישט אכל; אויף הארץ זאלסטו עס שפך אזוי ווי מים. 25 זאלסט עס נישט אכל, כדי עס זאל יטב דיר
און בניך נאך דיר, כי דו וועסט עשה וואס איז ישר אין די אויגן פון ה'. 26 נאר דיינע קדשים וואס וועלן זיין ביי דיר,
און דיינע נדרים, זאלסטו נשׂא און בוא צו המקום וואס ה' וועט בחר; 27 און זאלסט עשה דיינע עולות, הבשר און
הדם, אויף דעם מזבח פון ה' אלוקיך; און דם פון דיינע זבחים זאל שפך ווערן על מזבח פון ה' אלוקיך, און הבשר
זאלסטו אכל. 28 שמר! און זאלסט שמע כל די דאזיקע דברים וואס איך צוה דיר, כדי עס זאל יטב דיר און בניך
נאך דיר עד עולם, כי דו וועסט עשה וואס איז טוב און ישר אין די אויגן פון ה' אלוקיך. 29 אז ה' אלוקיך וועט יכרית
(כרת) [זען משיח יכרת דניאל 9:26; ישעיהו 53:8] די גוים וואס דו בוא אהין, זיי צו ירש פון פאר דיר, און וועסט זיי
ירש, און זיך ישב אין זייער ארץ, 30 שמר! זאלסט נישט נקש ווערן אחריהם, נאכדעם ווי זיי וועלן שמד ווערן פון
פאר דיר, און זאלסט נישט דרש נאך זייערע אלוקים, לאמור: איכה די דאדאזיקע גוים עבד זייערע אלוקים? און
לאמיך כן גם אני. 31 זאלסט נישט עשה אזוי צו ה' אלוקיך; ווייל כל תועבה פון ה', וואס ער האט שׂנא, האבן זיי
עשה צו זייערע אלוקים; ווייל אפילו זייערע בנים און זייערע בנות שרף זיי אין אש צו זייערע אלוקים.

דבר13

1 כל הדבר וואס איך צוה אייך, דאס זאלט איר שומר איבער צו עשה; זאלסט נישט יסף דערצו, און זאלסט נישט
גרע דערפון. 2 אז צווישן דיר וועט קום א נביא, אדער א חלומער פון חלומות, און ער וועט דיר נתן אן אות אדער א
מופת 3 און דער אות און דאס מופת וואס ער האט דיר דבר, וועט אנקומען לאמור: לאמיר הלך נאך אלוקים
אחרים וואס דו ידע נישט און לאמיר זיי עבד; 4 זאלסטו נישט שמע צו די דברי הנביא ההוא, אדער יענעם חלומער
פון חלומות, מחמת דאס נסה אייך ה' אלוקיכם, כדי צו האבן דעת אויב איר האט אהבה ה' אלוקיכם בכל לבבכם
און בכל נפשכם. 5 נאך ה' אלוקיכם זאלט איר הלך, און פאר אים זאלט איר מורא האבן, און זיינע מצוות זאלט איר
זיין שומר איבער, און צו זיין קול זאלט איר שמע, און אים זאלט איר עבד, און אן אים זאלט איר האט דבקות. 6
און יענער נביא אדער יענער חלומער פון חלומות יומת כי דבר סרה קעגן ה' אלוקיכם, וואס האט אייך יצא פון ארץ
מצרים, און וואס האט דיך פדה פון דעם בית עבדים להדיחך (נדח) פון הדרך וואס ה' אלוקיך האט דיר צוה צו

הלך אין אים. און זאלסט בער דאס רע פון צווישן דיר. 7 אז אחיך בן אמך, אדער בנך, אדער דיין בת, אדער די אשה פון דיין חיק, אדער דיין רֵעַ, וואס איז אזוי ווי דיין אייגן נפש, וועט דיך סות בסתר, לאמר: לאמיר הלך און עבד אלוקים אחרים וואס נישט דו האסט ידע, נישט אבותיך; 8 פון די אלוקים פון די עמים וואס ארום אייך, פון הקרובים צו דיר, אדער פון הרחוקים פון דיר, פון מקצה הארץ ביז קצה הארץ 9 זאלסטו נישט אבה צו אים, און נישט שמע צו אים, און עינך אים נישט חוס, און זאלסט זיך נישט חמל, און אים נישט כסה. 10 נייערט הרג זאלסטו אים הרג; ידך זאל זיין אויף אים די 1טן להמיתו, און דערנאך די יד פון כל העם. 11 און זאלסט אים סקל מיט אבנים, און ער זאל מות, דעריבער וואס ער האט דיך בקש צו נדח פון ה' אלוקיך, וואס האט דיך יצא מארץ מצרים, פון דעם בית עבדים. 12 און כל ישראל וועלן שמע און וועלן מורא האבן, און וועלן מער נישט עשה אזוי ווי די דאזיקע רע צווישן דיר. 13 אז דו וועסט שמע אין איינער פון דיינע ערים וואס ה' אלוקיך נתן דיר, צו ישב דארטן, לאמור: 14 יצא אנשים בני-בליעל צווישן דיר ישבי עירם און נדח לאמר: לאמיר הלך און עבד אלוקים אחרים וואס איר ידע נישט; 15 און וועסט דרש און חקר און שאל יטב, און הנה די זאך איז אמת נכון (כון), די דאזיקע תועבה איז עשה געווארן צווישן דיר, 16 זאלסטו נכה נכה די ישב פון דער דאזיקער עיר מיטן שארף פון חרב; חרם! זי, כל וואס אין איר, און אירע בהמה, מיטן שארף פון חרב. 17 און כל שלל [זען שלל ישעיהו 53:12] פון איר זאלסטו קבץ אין מיטן פון איר רחוב, און שרף אין אש די עיר מיט כל שלל פון איר, אין כליל צו ה' אלוקיך, און זי זאל זיין א תל עולם; זי זאל עוד נישט בנה ווערן. 18 און לא מאומה פון דעם חרם זאל זיך דבק אין ידך, כדי ה' זאל זיך שוב פון זיין חרון אף, און דיר נתן רחמים, און זיך רחם אויף דיר, און דיך רבה, אזוי ווי ער האט געשווארן צו אבותיך; 19 אז דו וועסט שמע צו דעם קול פון ה' אלוקיך, לשמר איבער כל זיינע מצוות וואס איך צוה דיר היום, צו עשה וואס איז ישר אין די אויגן פון ה' אלוקיך.

דבר14

1 בנים זייט איר צו ה' אלוקיכם; איר זאלט אייך נישט גדד, און נישט שום קרחה צווישן אייערע אויגן, נאך מת. 2 ווייל עם קודש ביסטו ביי ה' אלוקיך, און דיך האט ה' בחר אים צו זיין פאר אן עם סגלה, פון כל העמים וואס אויפן פני האדמה. 3 זאלסט נישט אכל קיין תועבה. 4 דאס זיינען די בהמה וואס איר מעגט אכל: שור, שה כבשים, און שה עזים, 5 איל, און צבי, און יחמור, און אקו, און דישן, און תאו, און זמר. 6 און כל-בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה, זי מעגט איר אכל. 7 נאר די דאזיקע טארט איר נישט אכל ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה השסועה: את-הגמל ואת-הארנבת ואת-השפן כי-מעלה גרה המה ופרסה לא הפריסו טמאים הם לכם. 8 ואת-החזיר כי-מפריס פרסה הוא ולא גרה טמא הוא לכם מבשרם לא תואכלו ובנבלתם לא תגעו. 9 את-זה תואכלו מכל אשר במים: כל אשר-לו סנפיר וקשקשת תואכלו. 10 וכל אשר אין-לו סנפיר וקשקשת לא תואכלו טמא הוא לכם. 11 כל-צפור טהורה תואכלו. 12 וזה אשר לא-תואכלו מהם: הנשר והפרס והעזניה. 13 והראה ואת-האיה והדיה למינה. 14 ואת כל-עורב למינו. 15 ואת בת היענה ואת-התחמס ואת-השחף ואת-הנץ למינהו. 16 את-הכוס ואת-הינשוף והתנשמת. 17 והקאת ואת-הרחמה ואת-השלך. 18 והחסידה והאנפה למינה והדוכיפת והעטלף. 19 וכל שרץ העוף טמא הוא לכם: לא יאכלו. 20 כל-עוף טהור תואכלו. 21 לא תואכלו כל-נבלה לגר אשר-בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך לא-תבשל גדי בחלב אמו. 22 מעשרן זאלסטו מעשרן דעם כל תבואה פון דיין זריעה, וואס יצא פון דיין שדה שנה שנה. 23 און זאלסט אכל פאר ה' אלוקיך, אין המקום וואס ער וועט בחר צו שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] שמו דארטן, דעם מעשר פון דיין דגן, פון דיין תירוש, און פון דיין יצהר, און די בכורות פון דיינע בקר און דיינע צאן, כדי זאלסט לערנען מורא צו האבן פאר ה' אלוקיך כל הימים. 24 און אויב הדרך וועט זיין רבה פאר דיר, אויב דו וועסט עס נישט יכל נשׂא אז ה' אלוקיך וועט דיך ברך ווייל המקום וואס ה' אלוקיך וועט אים בחר צו שום שמו דארטן, וועט זיין רחק פאר דיר, 25 זאלסטו נתן צו כסף, און צור דאס כסף אין ידך, און הלך צו המקום וואס ה' אלוקיך וועט אים בחר; 26 און זאלסט נתן דאס כסף אויף כל וואס נפשך וועט אוה, אויף בקר און אויף צאן און אויף וויין און אויף שכר, און אויף כל וואס נפשך שאל דיר; און זאלסט דארטן אכל פאר ה' אלוקיך, און זיך שמח, דו און ביתך. 27 און דעם לוי וואס אין דיינע שערים, אים זאלסטו נישט עזב, ווייל ער האט נישט קיין חלק און קיין נחלה ביי דיר. 28 צי דעם אין סוף פון 3 יאר זאלסטו יצא דעם כל מעשר פון דיין תבואה נוח אין דיינע שערים. 29 און עס זאל בוא דער לוי, ווייל ער האט נישט קיין חלק און קיין נחלה ביי דיר, און דער גר, און דער יתום, און די אלמנה, וואס אין דיינע שערים, און זיי זאלן אכל און שבע [זען שׂבע, ישעיהו 53:11] זיין, כדי ה' אלוקיך זאל דיך ברך אין כל מעשה פון ידך וואס דו וועסט עשה.

דבר15

1 צום סוף פון 7 שנה זאלסטו עשה שמיטה. 2 און דאס איז דער דבר פון שמיטה: כל בעל-משה זאל שמט וואס ער
האט נשה זיין רֵעַ; ער זאל נישט נגש פון זיין רֵעַ און אחיו, ווען מע האט קרא שמיטה פון ה'. 3 פון דעם נכרי
מעגסטו נגש, נאר פון וואס דיר בוא ביי דיין אח זאלסטו שמט ידך. 4 פון דעסטוועגן וועט נישט זיין ביי דיר אן
אביון, ווייל ברך וועט דיך ה' ברך אין הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר פאר א נחלה, עס צו ירש; 5 אויב נאר שמוע
תשמע צו דעם קול פון ה' אלוקיך, לשמר איבער צו עשה כל דאזיקע מצוות וואס איך צוה דיר היום. 6 מחמת ה'
אלוקיך וועט דיך ברך אזוי ווי ער האט דיר דבר, און וועסט עבט צו גוים רבים, און דו אליין וועסט נישט עבט, און
וועסט משל איבער גוים רבים, און איבער דיר וועט מען נישט משל. 7 אז ביי דיר וועט זיין אן אביון, איינער פון
אחיך, אין איינעם פון דיינע שערים, אין ארצך וואס ה' אלוקיך נתן דיר, זאלסטו נישט אמץ לבבך, און נישט קפץ
ידך פאר אחיך דעם אביון. 8 נייערט פתח זאלסטו אים פתח דיין יד, און עבט זאלסטו אים עבט גענוג פאר זיין
מחסור וואס ער חסר. 9 שמר! דיך, עס זאל נישט זיין אין דיין לב בליעל, לאמור: דאס 7טן שנה, דאס שנה פון
שמיטה, קרבה; און דיין אויג רעע צו אחיך דעם אביון, און וועסט אים נישט נתן, און ער וועט קרא איבער דיר צו ה',
און אויף דיר וועט זיין חטא. 10 נתן זאלסטו אים נתן, און לבבך זאל נישט ירע ווען דו נתן אים, ווייל פון וועגן דער
דאזיקער זאך וועט דיך ה' אלוקיך ברך אין כל מעשך, און אין כל משלוח ידך. 11 ווייל עס וועט נישט חדל אביון
מקרב הארץ; דעריבער צוה איך דיר, לאמור: פתח זאלסטו פתח ידך צו אחיך, צו דיין עני און צו דיין אביון אין
ארצך. 12 אז אחיך, א יד, אדער א יידישע פרוי, וועט זיך מכר צו דיר, זאל ער דיר עבד 6 שנה, און אויפן 7טן שנה
זאלסטו אים שלח חפשי פון דיר. 13 און אז דו אים שלח חפשי פון דיר, זאלסטו אים נישט שלח מיט ריקם; 14 ענק
זאלסטו אים ענק פון דיינע צאן, און פון דיין גרן, און פון דיין יקב; מיט וואס ה' אלוקיך האט דיך ברוך, דערפון
זאלסטו אים נתן. 15 און זאלסט זכר אז עבד ביסטו געווען אין ארץ מצרים, און ה' אלוקיך האט דיך פדה;
דעריבער צוה איך דיר היום די דאזיקע זאך. 16 און עס וועט זיין, אז ער וועט אמר צו דיר: איך וויל נישט יצא פון
דיר; ווייל ער האט אהבה דיך און ביתך, ווייל אים איז טוב ביי דיר, 17 זאלסטו לקח אן מרצע, און נתן זיין אזן ביז
אין דלת, און ער זאל דיר זיין עבד עולם; און גם צו דיין אמה זאלסטו עשה כן. 18 עס זאל נישט קשה זיין אין דיינע
אויגן, ווען דו שלח אים חפשי פון דיר, ווייל משנה שכר ווי פאר דעם לוין פון שכיר האט ער דיר עבד 6 שנה; און ה'
אלוקיך וועט דיך ברך אין כל וואס דו וועסט עשה. 19 כל הבכור וואס וועט ילד ווערן צווישן דיינע בקר און צווישן
דיינע צאן, זאלסטו תקדיש (קדש) צו ה' אלוקיך; זאלסט נישט עבד מיט דעם בכור פון דיינע שור, און נישט גזז [זען
ישעיהו 53:7] דעם בכור פון דיינע צאן. 20 פאר ה' אלוקיך זאלסטו אים אכל שנה בשנה, אין המקום וואס ה' וועט
בחר, דו און ביתך. 21 און אויב ער וועט זיין מיט א מום, א פסח, אדער אן עור מיט וואסער עס איז מום רע,
זאלסטו אים נישט זבח צו ה' אלוקיך. 22 אין דיינע שערים זאלסטו אים אכל, הטמא אין איינעם מיט הטהור, אזוי
ווי א צבי און ווי אן איל. 23 נאר זיין דם זאלסטו נישט אכל; אויף הארץ זאלסטו עס שפך אזוי ווי מים.

דבר16

1 שומר דעם חודש אביב, און זאלסט עשה פסח צו ה' אלוקיך, ווייל אין חודש האביב האט דיך ה' אלוקיך יצא פון
מצרים, ביי לילה. 2 און זאלסט זבח דעם קרבן-פסח צו ה' אלוקיך, פון צאן אדער פון בקר, אין המקום וואס ה'
וועט בחר צו שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] שמו דארטן. 3 זאלסט נישט אכל
עליו חמץ; 7 ימים זאלסטו אכל עליו מצה, לחם עוני, ווייל אין חפזון ביסטו יצא מארץ מצרים; כדי זאלסט זכר דעם
יום פון דיין יצא פון ארץ מצרים, כל דיין ימי חיים. 4 און עס זאל נישט ראה ווערן ביי דיר שאור אין כל גבולך 7
ימים; און עס זאל נישט לון ביז אין דער בוקר פון דעם בשר וואס דו וועסט זבח אין ערב פון 1טן יום. 5 טארסט
נישט זבח דעם קרבן-פסח אין איינעם פון דיינע שערים וואס ה' אלוקיך נתן דיר. 6 נייערט אין המקום וואס ה'
אלוקיך וועט בחר אויף צו שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] שמו, דארטן זאלסטו
זבח דעם קרבן-פסח, אין ערב כבוא השמש, אין דער מועד פון דיין יצא פון מצרים. 7 און זאלסט אים בשל און
אכל אין המקום וואס ה' אלוקיך וועט אים בחר; און זאלסט פנה אין דער בוקר און הלך צו דיינע אוהל. 8 6 ימים
זאלסטו אכל מצה, און אויפן 7טן זאל זיין אן עצרת צו ה' אלוקיך; זאלסט נישט עשה קיין מלאכה. 9 7 שבועות
זאלסטו דיר ספר; פון ווען מע לאזט אנהייבן א חרמש אויף דער קמה זאלסטו אנהייבן ספר 7 שבועות. 10 און
זאלסט עשה דעם יום-טוב פון שבועות צו ה' אלוקיך, ווי נאך דער מסה נדבת פון ידך, וואס דו וועסט נתן, לויט ווי

ה' אלוקיך וועט דיך ברך. 11 און זאלסט זיך שמח פאר ה' אלוקיך, דו, און בנך און דיין בת, און עבדך און דיין אמה,
און דער לוי וואס אין דיינע שערים, און דער גר, און דער יתום, און די אלמנה, וואס צווישן דיר אין המקום וואס ה'
אלוקיך וועט בחר צו שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] שמו דארטן. 12 און
זאלסט זכר אז אן עבד ביסטו געווען אין מצרים, און זאלסט זיין שומר איבער און עשה די דאזיקע חוקים. 13 דעם
יום-טוב פון סוכות זאלסטו דיר עשה 7 ימים, ווען דו אסף פון דיין גרן און פון דיין יקב. 14 און זאלסט זיך שמח
אין דיין יום-טוב, דו, און בנך און דיין בת, און דיין עבד און דיין אמה, און דער לוי, און דער גר, און דער יתום, און
די אלמנה, וואס אין דיינע שערים. 15 7 ימים זאלסטו חגג יום-טוב צו ה' אלוקיך אין המקום וואס ה' וועט בחר;
ווייל ה' אלוקיך וועט דיך ברך אין כל תבואתך, און אין כל מעשה פון דיינע ידים, און וועסט זיין אך שמח. 16 3
מאל אין שנה זאלן כל דיינע זכור זיך ווייזן פאר ה' אלוקיך, אין המקום וואס ער וועט בחר: אין דעם יום-טוב פון חג
המצות, און אין דעם יום-טוב פון חג השבועות, און אין דעם יום-טוב פון חג הסוכות; און מע זאל זיך נישט ווייזן
פאר ה' מיט ריקם; 17 איטלעכער לויט דער מתנה פון ידו, ווי נאך דער ברכה פון ה' אלוקיך, וואס ער האט דיר נתן.

[שופטים]

18 שופטים און שוטרים זאלסטו דיר נתן אין כל דיינע שערים, וואס ה' אלוקיך נתן דיר, לויט דיינע שבטים; און זיי
זאלן שפט העם מיט משפט צדק. 19 זאלסט נישט נטה משפט; זאלסט נישט תכיר (נכר) פנים, און נישט לקח
שוחד, ווייל שוחד עור די אויגן פון חכמים, און סלף די דברי צדיקים. 20 צדק צדק זאלסטו זיך רדף, כדי זאלסט חיה
און ירש הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר. 21 זאלסט דיר נישט נטע אן אשרה כל עץ אצל [זען משלי 8:30; יוח' 1:1]
דעם מזבח פון ה' אלוקיך, אשר עשה לך. 22 און זאלסט דיר נישט קום מצבה, וואס ה' אלוקיך האט שנא.

דבר17

1 זאלסט נישט זבח צו ה' אלוקיך שור אדער שה וואס אין אים איז דא מום, עפעס זאך רע; ווייל אן תועבה ביי ה'
אלוקיך איז דאס. 2 אז עס וועט מצא ווערן צווישן דיר, אין איינעם פון דיינע שערים וואס ה' אלוקיך נתן דיר, אן
איש אדער אן אִשָּה וואס וועט עשה וואס איז רע אין די אויגן פון ה' אלוקיך, לעבור (עבר) זיין ברית [זען מה"ש
21:18-26 http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] ; 3 און ער וועט הלך און עבד אלוקים
אחרים, און זיך שחה צו זיי, אדער צו דער שמש, אדער צו דער ירח, אדער צו דעם כל צבא השמים, וואס איך האב
נישט צוה; 4 און עס וועט דיר נגד ווערן, און וועסט שמע, און וועסט דרש יטב, און הנה די זאך איז אמת נכון (כון),
די דאזיקע תועבה איז עשה געווארן אין ישראל, 5 זאלסטו יצא יענעם איש אדער יענע אִשָּה, וואס האבן עשה די
דאזיקע זאך רע, צו דיינע שערים דעם איש אדער די אִשָּה און זאלסט זיי סקל מיט אבנים, און זיי זאלן מות. 6 לויט
דעם פה פון 2 עדים אדער 3 עדים זאל מות דער מת; ער זאל נישט מות ווערן לויט דעם פה פון עד אחד. 7 די יד
העדים זאל זיין אויף אים די 1טן להמיתו, און דערנאך די יד פון כל העם; און זאלסט בער דאס רע פון צווישן דיר.
8 כי פלא ממך דבר למשפט בין-דם לדם בין-דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך, זאלסטו קום און עלה צו
המקום וואס ה' אלוקיך וועט אים בחר. 9 און זאלסט בוא צו די כהנים הלוים, און צו דעם שופט וואס וועט זיין אין
ימים ההם, און זאלסט דרש, און זיי וועלן דיר נגד דאס דבר המשפט. 10 און זאלסט עשה לויט דעם פי הדבר וואס
זיי וועלן דיר נגד פון מקום ההוא וואס ה' וועט בחר; און זאלסט זיין שומר איבער צו עשה אזוי ווי כל וואס זיי וועלן
דיך ירה. 11 לויט דער פי התורה וואס זיי וועלן דיך ירה, און לויט המשפט וואס זיי וועלן דיר אמר, זאלסטו עשה;
זאלסט זיך נישט סור פון דעם דבר וואס זיי וועלן דיר נגד, ימין אדער שמאל. 12 און דער איש וואס וועט עשה מיט
זדון, נישט צו שמע הכהן וואס עמד צו שרת דארטן ה' אלוקיך, אדער דעם שופט, יענער איש זאל מות; און זאלסט
בער דאס רע פון ישראל. 13 און כל העם וועט שמע און וועט מורא האבן, און זיי וועלן מער נישט זדון. 14 אז דו
וועסט בוא אין הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר, און וועסט עס ירש, און וועסט זיך ישב דרינען, און וועסט אמר: איך
וויל שום א מלך איבער מיר, אזוי ווי כל הגוים וואס ארום מיר, 15 שום זאלסטו שום א מלך איבער דיר דעם וואס
ה' אלוקיך וועט אים בחר; פון צווישן אחיך זאלסטו שום איבער דיר א מלך; טארסט נישט נתן איבער דיר אן איש
נכרי, וואס איז נישט אחיך הוא [זען מתי 1:1-16 ;לוקס 3:23-38]. 16 נאר ער זאל זיך נישט רבה סוסים, און נישט
שוב העם קיין מצרים, כדי צו רבה סוסים; וואס ה' האט אייך אמר: איר זאלט זיך יסף נישט צו שוב אויף דעם
דאזיקן דרך עוד. 17 און ער זאל זיך נישט רבה נשים כדי לבבו זאל זיך נישט סור; גם כסף און זהב זאל ער זיך נישט
רבה א סך. 18 און עס וועט זיין, אז ער ישב זיך אויף זיין כסא ממלכת, זאל ער זיך כתב א משנה התורה הזאת אויף

א ספר, פון דער וואס פאר די כהנים הלוים. 19 און דאס זאל זיין ביי אים, און ער זאל לייענען דערין כל זיין ימי חיים, כדי ער זאל לערנען מורא צו האבן פאר ה' אלוקיו, לשמר איבער כל דברי התורה הזאת, און די דאזיקע חוקים, זיי צו עשה; 20 אז לבו זאל זיך נישט רום איבער אחיו, און ער זאל זיך נישט סור פון די מצווה ימין אדער שמאל, כדי ער זאל ארך ימים זיין אויף זיין ממלכת, ער און זיין בנים, צווישן ישראל.

דבר18

1 די כהנים הלויים, דער כל שבט לוי, זאלן נישט האבן קיין חלק און קיין נחלה מיט ישראל; די אִשֶׁה פון ה' און זיין נחלה זאלן זיי אכל. 2 און זיי זאלן נישט האבן קיין נחלה צווישן זייערע אחים; ה' איז זייער נחלה, אזוי ווי ער האט צו זיי דבר. 3 און דאס זאל זיין דאס משפט פון די כהנים, פון העם, פון די וואס זבח הזבח; סיי שור, סיי שה, זאל מען נתן הכהן די זרוע, און די לחי, און דעם קבה. 4 דאס ראשית פון דיין דגן, פון דיין תירוש, און פון דיין יצהר, און דאס ראשית פון דער גז [זען ישעיהו 53:7] פון דיינע צאן, זאלסטו אים נתן. 5 ווייל אים האט ה' אלוקיך בחר פון כל דיינע שבטים, צו עמד צו שרת בשם ה', ער און זיין בנים כל הימים. 6 און אז א לוי וויל בוא פון איינעם פון דיינע שערים פון כל ישראל, וואס ער גור דארטן, און בוא בכל-אוה פון נפשו, צו המקום וואס ה' וועט בחר. 7 און ער זאל שרת בשם ה' אלוקיו אזוי ווי כל אחיו די לויים וואס עמד דארטן פאר ה'. 8 חלק כחלק יאכלו אחוץ ממכר על-האבות. 9 אז דו בוא אין הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר, זאלסטו זיך נישט למד צו עשה אזוי ווי די תועבות פון יענע גוים. 10 עס זאל זיך נישט מצא ביי דיר איינער וואס מעביר (עבר) בנו אדער זיין בת דורכן אש, אדער א קוסם קסמים, אדער א מעונן (ענן), אדער א מנחש (נחש), אדער א מכשף (כשף), 11 אדער א חובר חבר, אדער שואל אוב אדער א ידעוני, אדער א דורש אל המתים. 12 ווייל א תועבה ביי ה' איז כל וואס עשה דאס, און בגלל די דאזיקע תועבות מוריש (ירש) זיי ה' אלוקיך פון פאר דיר. 13 תמים זאלסטו זיין מיט ה' אלוקיך. 14 ווייל די דאזיקע גוים וואס דו ירש זיי, שמע זיך צו מעוננים (ענן) , און צו קוסמים (קסם), אבער דו נישט אזוי וואס האט נתן צו דיר ה' אלוקיך. 15 נביא מקרבך מאחיך כמני [זען שמות 32:30] יקים [זען קור"א 15:4, ה' האט קם משיח פון המתים] לך ה' אלוקיך: אליו תשמעון [זען יוח' 1:21

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18]. 16 גענוי אזוי ווי דו האסט שאל פון ה' אלוקיך אין חורב, אין יום הקהל, לאמור: לאמיך נישט יסף צו שמע קול ה' אלוקי, לאמיך נישט ראה מער דאס דאזיקע אש הגדולה, כדי איך זאל נישט מות. 17 און ה' האט אמר צו מיר: יטב איז וואס זיי האבן דבר. 18 נביא אקים [קום, זען קור"א 15:4, ה' האט קם משיח פון המתים] להם מקרב אחיהם כמוך [זען לוקס 16:31] ונתתי דברי בפיו ודבר (דבר) אליהם את כל-אשר אצונו (צוה) [זען יוחנן 10:18]. 19 והיה האיש אשר לא-ישמע (שמע) אל-דברי אשר ידבר (דבר) בשמי אנכי אדרש (דרש) מעמו [זען דניאל 12:2; התג' 20:11-15]. 20 אך הנביא אשר יזיד (זיד) לדבר דבר בשמי את אשר לא-צויתיו (צוה) לדבר (דבר) ואשר ידבר (דבר) בשם אלקים אחרים ומת הנביא ההוא. 21 וכי תאמר בלבבך: איכה נדע (ידע) את-הדבר אשר לא-דברו (דבר) ה'. 22 אשר ידבר (דבר) הנביא בשם ה' ולא-יהיה הדבר ולא יבוא הוא הדבר אשר לא-דברו ה': בזדון (זדון) דברו הנביא לא תגור (גור) ממנו.

דבר19

1 אז ה' אלוקיך וועט כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואין לו; ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] די גוים וואס ה' אלוקיך נתן דיר זייער ארץ, און וועסט זיי ירש, און זיך ישב אין זייערע ערים, און אין זייערע בתים, 2 זאלסטו דיר בדל 3 ערים אין מיטן פון ארצך וואס ה' אלוקיך נתן דיר, עס צו ירש. 3 זאלסט דיר כון הדרך, ושָׁלַשְׁתָּ [זען: ווי הארץ איז איינער אין דריי אזוי איז ה', זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אִשָּׁה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אִשָּׁה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה

ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד) בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח] דאס גבול פון ארצך וואס ה' אלוקיך וועט דיך ינחילך (נחל), און עס זאל זיין אויף צו נוס אהין פאר כל רוצח. 4 און דאס איז דער דבר פון דעם רוצח וואס קען אהין נוס און בלייבן חי: דער וואס וועט נכה זיין רֵעַ בבלי-דעת והוא לא-שנא לו מתמל שלשם. 5 ווי אז איינער וועט בוא מיט זיין רֵעַ אין יער צו חטב עצים, און ידו וועט זיך נדח מיט דער גרזן צו כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואין לו; ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] העץ, און דער ברזל וועט נשל פון העץ, און וועט מצא זיין רֵעַ, און ער וועט מות; ער זאל נוס אין איינער פון די דאזיקע ערים, און בלייבן חי; 6 כדי דער גואל הדם זאל נישט רדף דעם רוצח ווען לבבו איז חמם, און אים נשג, ווייל הדרך ירבה (רבה), און אים נכה נפש, ווען אין לו משפט מות [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואין לו חטא משפט מות; ישעיהו 53:4-5], כי לא שנא הוא לו מתמול שלשום. 7 דעריבער צוה איך דיר, לאמור: 3 ערים זאלסטו דיר בדל. 8 און אויב ה' אלוקיך וועט רחב דיין גבול, אזוי ווי ער האט געשווארן אבותיך, און וועט דיר נתן דאס כל הארץ וואס ער האט דבר אבותיך צו נתן 9 אז דו וועסט שומר איבער כל דאזיקע מצוות וואס איך צוה דיר היום עס צו עשה, אהבה צו האבן ה' אלוקיך, און צו הלך אין זיינע דרכים כל הימים, דעמאלט זאלסטו דיר יסף עוד 3 ערים צו די דאזיקע 3; 10 כדי עס זאל נישט ווערן שפך דם נקי אין ארצך וואס ה' אלוקיך נתן דיר פאר א נחלה, און עס זאל נישט זיין אויף דיר קיין דמים. 11 אבער אז אן איש וועט זיין א שונא צו זיין רֵעַ, און ער וועט ארב אויף אים, און וועט קום אויף אים, און וועט אים נכה נפש, און ער וועט מות; און ער וועט נוס אין איינער פון די דאזיקע ערים, 12 זאלן די זקנים פון זיין עיר שלח, און אים לקח פון דארטן, און אים נתן אין יד פון דעם גואל הדם, און ער זאל מות. 13 דיין אויג זאל זיך נישט חוס אויף אים, און זאלסט בער שפך דם הנקי פון ישראל, כדי זאל זיין טוב פאר דיר. 14 זאלסט נישט סוג דעם גבול פון דיין רֵעַ, וואס די ראשנים האבן גבל, אין דיין נחלה וואס דו וועסט נחל, אין הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר, עס צו ירש. 15 עס זאל נישט קום איין עדות קעגן אן איש פאר כל עוון אדער פאר כל חטאת אין כל חטא ער חטא; דורך דעם פה פון 2 עדים, אדער דורך דעם פה פון 3 עדים, זאל א זאך קום. 16 אז עס וועט קום אן עד חמס אקעגן אן איש, צו ענה אויף אים סרה, 17 זאלן די 2 אנשים וואס האבן דעם ריב, זיך עמד פאר ה', פאר די כהנים און די שופטים וואס וועלן זיין אין יענע ימים. 18 און אויב די שופטים וועלן יטב דרש, און הנה דער עד איז אן עד שקר [זען מתי 26:59], ליגן האט ער ענה אויף אחיו, 19 זאלט איר עשה צו אים, אזוי ווי ער האט זמם צו עשה צו אחיו; און זאלסט בער דאס רע פון צווישן דיר. 20 און די נשארים (שאר) וועלן שמע און וועלן מורא האבן, און וועלן יסף נישט עשה אזוי ווי די דאזיקע רע זאך צווישן דיר. 21 און דיין אויג זאל זיך נישט חוס: א נפש פאר א נפש, אן אויג פאר אן אויג, א שן פאר א שן, א יד פאר א יד, א רגל פאר א רגל [זען תהילים 22:17

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU].

דבר20

1 אז דו וועסט יצא אויף מלחמה אקעגן דיין אויבים, און וועסט ראה סוס און מרכבה, עם רב פון דיר, זאלסטו נישט מורא האבן פאר זיי, ווייל ה' אלוקיך איז מיט דיר, דער וואס האט דיך המעלך (עלה) מארץ מצרים. 2 און עס וועט זיין, ווי איר קרב זיך צו דער מלחמה, אזוי זאל נגש הכהן, און זאל דבר צום עם, 3 און אמר צו זיי: שמע, ישראל, איר קרב היום אויף מלחמה אקעגן אויביכם, זאל נישט רכך ווערן לבבכם; איר זאלט נישט מורא האבן און נישט חפז און זיך נישט ערץ פאר זיי; 4 ווייל ה' אלוקיכם איז דער וואס הלך מיט אייך [זען מתי 28:20], מלחמה צו לחם פאר אייך אקעגן אויביכם, אייך צו ישע. 5 און די שוטרים זאלן דבר צום עם, לאמור: מי האיש דא וואס האט בנה בית חדש, און האט עס נישט חנך? זאל ער הלך און זיך שוב צו זיין היים, טאמער מות ער אין מלחמה, און אן איש אחר וועט עס חנך. 6 אדער מי האיש דא וואס האט נטע א כרם, און האט אים נישט חלל? זאל ער הלך און זיך שוב צו זיין היים, טאמער מות ער אין מלחמה, און אן איש אחר וועט עס חלל. 7 אדער מי האיש דא וואס האט ארש אן אִשָׁה, און האט זי נישט לקח? זאל ער הלך און זיך שוב צו זיין היים, טאמער מות ער אין מלחמה, און אן איש אחר וועט זי לקח. 8 און די שוטרים זאלן יסף און זאלן דבר צום עם, און אמר: מי האיש דא וואס איז ירא און רך הלבב? זאל ער הלך און זיך שוב צו זיין היים, כדי דאס לבב פון אחיו זאל נישט מסס אזוי ווי לבב. 9 און עס וועט זיין, ווי די שוטרים כלה דבר צום עם, אזוי זאלן זיי פקד שרי צבאות בראש איבערן העם. 10 אז דו וועסט קרב צו אן עיר, צו

לחם מלחמה אויף איר, זאלסטו איר קרא שלום. 11 און עס וועט זיין, אויב זי וועט דיר ענה שלום, און וועט דיר פתח, איז, דאס כל העם, וואס מצא זיך אין איר, זאל דיר ווערן צו מס און דיר עבד. 12 אויב אבער זי וועט נישט שלם אויף שלום מיט דיר, און וועט עשה מלחמה מיט דיר, זאלסטו צור אויף איר; 13 און אז ה' אלוקיך וועט זי נתן אין ידך, זאלסטו נכה כל אירע זכור מיטן שארף פון חרב. 14 נאר די נשים און די טף, און די בהמה, און כל וואס וועט זיין אין דער עיר, איר כל שלל [זען שלל ישעיהו 53:12], זאלסטו בזז פאר דיר; און זאלסט אכל דעם שלל פון דיינע אויבים, וואס ה' אלוקיך האט דיר נתן. 15 אזוי זאלסטו עשה צו כל ערים וואס זיינען זייער רחוקות (רחק) פון דיר, וואס זיי זיינען נישט פון די ערים פון די היגע גוים. 16 נאר פון די ערים פון די היגע עמים, וואס ה' אלוקיך נתן דיר פאר א נחלה, זאלסטו נישט לאזן לעבן כל נשמה. 17 נייערט חרם זאלסטו זיי חרם: דעם חתי, און דעם אמורי, דעם כנעני, און דעם פרזי, דעם חוי, און דעם יבוסי, אזוי ווי ה' אלוקיך האט דיר צוה; 18 כדי זיי זאלן אייך נישט לערנען צו עשה אזוי ווי כל זייערע תועבות וואס זיי האבן עשה פאר זייערע אלוקים, און איר וועט חטא צו ה' אלוקיכם. 19 אז דו וועסט צור אויף אן עיר ימים רבים צו לחם מלחמה אויף איר, כדי זי תפש, זאלסטו נישט שחת אירע עץ דורך נדח דערויף א גרזן; ווייל אכל פון זיי מעגסטו, אבער זיי כרת [זען דניאל 9:26 יכרת משיח ואֵין לו; ישעיהו 53:8; נגזר מארץ חיים מפשע עמי] טארסטו נישט; ווייל איז דער עץ השדה אן אדם, צו זיין אין מצור פון דיר? 20 בלויז עץ וואס דו ידע, אז ער איז נישט אן עץ מאכל, אים מעגסטו שחת און כרת, און בנה מצור ארום דער עיר וואס עשה מיט דיר מלחמה, ביז איר ירד.

דבר21

1 אז א חלל וועט מצא ווערן נפל אין שדה, אין הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר עס צו ירש, און עס איז נישט נודע (ידע) מי עס האט אים נכה, 2 זאלן יצא דיינע זקנים און דיינע שופטים, און זיי זאלן מדד ביז די ערים וואס ארום דעם חלל. 3 און עס זאל זיין: די עיר וואס איז הקרובה צום חלל, זאלן די זקני העיר ההוא לקח א עגלה בקר, וואס מיט איר איז נאך נישט עבד געווארן, וואס האט נאך נישט משך אן עול. 4 און די זקני העיר ההוא זאלן ירד די עגלה צו א נחל איתן, וואס ווערט נישט עבד און נישט זרע; און זיי זאלן ערף דער עגלה אין נחל. 5 און די כהנים, די בני-לוי, זאלן נגש; ווייל זיי האט ה' אלוקיך בחר אים צו שרת, און צו ברך בשם ה', און לויט זייער פה זאל זיין ביי כל ריב און כל נגע [זען ישעיהו 53:8]. 6 און כל זקני העיר ההוא, די קרובים צום חלל, זאלן רחץ ידיהם איבער דער עגלה וואס מע האט איר ערף אין נחל. 7 און זיי זאלן ענה און אמר: ידינו האבן נישט שפך דם דאס, און אונדזערע אויגן האבן נישט ראה. 8 מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]! פאר עמך ישראל, וואס דו, ה', האסט פדה, און לאז נישט דם נקי צווישן עמך ישראל, און פאר זיי זאל מאכן כפרה ווערן הדם. 9 אזוי זאלסטו בער דם נקי פון צווישן דיר, אויב דו ווילסט עשה וואס איז ישר אין די אויגן פון ה'.

[כי תצא]

10 אז דו וועסט יצא אין מלחמה אקעגן אויביך, און ה' אלוקיך וועט זיי נתן אין ידך, און וועסט שבה פון זיי שבי, 11 און וועסט ראה צווישן די שבי אן אשת יפת תואר, און חשק בה, און וועסט זי דיר וועלן לקח פאר אן אִשָׁה, 12 זאלסטו זי ברענגען אין ביתך, און זי זאל גלח איר קאפ, און עשה אירע צפרן; 13 און זי זאל סור פון זיך די איר שמלת שבי, און ישב אין ביתך, און בכה פאר אביה און איר אם א חודש צייט, און דערנאך זאלסטו בוא צו איר, און איר דיר וועלן זיין פאר א בעל, און זי זאל דיר ווערן פאר אן אִשָׁה. 14 און עס וועט זיין, אויב זי וועט דיר נישט חפץ [זען חפץ משיח מלאכי 3:1], זאלסטו זי שלח ווהין זי וויל, נאר מכר פאר געלט זאלסטו זי נישט מכר; טארסט נישט עמר איבער איר; דערפאר וואס דו האסט זי ענה. 15 אז אן איש וועט האבן 2 נשים, איינע אהובה און איינע שנואה, און זיי וועלן אים ילד בנים, אי די באליבטע אי די שונואה, און דער בן בכור וועט זיין פון דער שונואה, 16 איז, אין דעם יום צו נחל צו זיין בנים דאס וואס יהיה לו ער נישט יכל על פני פאר דעם משפט הבכור בן האהובה איבער בן השנואה, וואס איז דער בכורה. 17 נייערט דעם בכור בן השנואה מוז ער נכר, אים צו נתן פי שנים פון כל וואס ער מצא; ווייל ער איז דער ראשית פון אונו (זיין און), צו אים איז דאס משפט הבכורה. 18 אז אן איש וועט האבן א בן סורר (סרר) און מורה (מרה), וואס שמע נישט צו דעם קול פון אביו, און צו דעם קול פון אמו, און זיי וועלן אים יסר, און ער וועט נישט שמע צו זיי, 19 זאל אביו און אמו אים תפש, און אים יצא צו די זקני עיר פון אים, און צו דעם שער פון זיין מקום. 20 און זיי זאלן אמר צו די זקני עיר פון אים: דער דאזיקער בן אונדזערער איז סורר (סרר)

און מורה (מרה), ער שמע נישט צו אונדזער קול; ער איז א זולל (זלל) און א סובא [סבא, זען קור"א 6:8]. 21 און כל אנשים פון זיין עיר זאלן אים רגם מיט אבנים, און ער זאל מות. און זאלסט בער דאס רע פון צווישן דיר; און כל ישראל וועלן שמע, און וועלן מורא האבן. 22 און אז אויף אן איש וועט זיין א חטא משפט מות, און ער וועט מות ווערן, און וועסט אים תלה אויף א בוים [זען בן דוד דקרו און אויפהונגען אויף א בוים, שמואל ב 14-18:9; זכריה 12:10; תהילים 22:17; ישעיהו 53:5 ;יוח' 19:34; גלט' 3:13

https://www.youtube.com/watch?v=ZExce4C2Ck0], 23 זאלסטו נישט לון זיין נבלה אויפן עץ; נאר קבר זאלסטו אים קבר [זען ישעיהו 53:9] אין דעם אייגענעם יום [זען יוח' 19:31]; ווייל קללה פון ה' [זען ישעיהו 53:4] איז א געהאנגענער; און זאלסט נישט תטמא (טמא) דיין אדמה, וואס ה' אלוקיך נתן דיר פאר א נחלה.

דבר22

1 זאלסט נישט ראה אחיך שור אדער זיין שה נדח [זען תעה, ישעיהו 53:6], און זיך עלם פון זיי; שוב זאלסטו זיי שוב צו אחיך. 2 און אויב אחיך איז נישט קרוב פון דיר, אדער דו ידע אים נישט, זאלסטו עס אסף אין ביתך, און עס זאל זיין ביי דיר, ביז אחיך דרש זיך נאך אויף דעם, און וועסט עס אים שוב. 3 און אזוי זאלסטו עשה מיט זיין חמור, און אזוי זאלסטו עשה מיט זיין שמלה, און אזוי זאלסטו עשה מיט כל אבדה פון אחיך, וואס וועט אבד ווערן ביי אים, און דו וועסט עס מצא; טארסט זיך נישט עלם [זען לוקס 19:10]. 4 זאלסט נישט ראה חמור אחיך אדער זיין שור נפל אין דרך, און זיך עלם פון זיי; קום זאלסטו זיי קום אין מיט אים. 5 אויף אן אשָה זאל נישט זיין א כלי פון א גבר, און א גבר זאל נישט לבש א שמלה פון אן אשָה; ווייל אן תועבה ביי ה' אלוקיך איז כל וואס עשה דאס. 6 אז פאר דיר וועט זיך קרא אין דרך א כן צפור אויף ערגעץ אן עץ, אדער אויף הארץ, מיט אפרח אדער ביצים, און די אם רבץ אויף די אפרח אדער אויף די ביצים, זאלסטו נישט לקח די אם אין איינעם מיט די בנים. 7 שלח זאלסטו שלח די אם, און די בנים זאלסטו לקח צו דיר; כדי דיר זאל יטב, און זאלסט ארך ימים זיין. 8 אז דו וועסט בנה א בית חדש, זאלסטו עשה א מעקה צו דיין גג, כדי זאלסט נישט ברענגען דמים אויף ביתך, אז עמיצער וועט נפל נפל פון אים. 9 נישט תזרע (זרע) כרמך כלאים: פן-תקדש המלאה הזרע אשר תזרע (זרע) ותבואה פון דעם כרם. 10 זאלסט נישט חרש מיט א שור און א חמור אין איינעם. 11 לא תלבש (לבש) שעטנז צמר ופשתים יחדו. 12 גדלים תעשה-לך על 4 כנפות פון דיין כסות אשר כסה בה. 13 אז אן איש וועט לקח אן אִשָה, און וועט בוא צו איר, און זי שנא, 14 און ער וועט שום אויף איר אן עלילה, און יצא אויף איר א שם-רע, און אמר: איך האב לקח די דאזיקע אִשָה, און איך האב צו איר קרב, און האב ביי איר נישט מצא קיין בתולים; 15 זאל אבי פון דער נער, און איר אם, לקח און יצא די בתולים פון דער נער צו די זקני העיר השערה. 16 און אבי הנער זאל אמר צו די זקנים: איך האב נתן בתי צו דעם דאזיקן איש פאר אן אִשָה, און ער האט זי שנא; 17 און הנה שום ער אן עלילה, לאמור: איך האב נישט מצא ביי דיין בת קיין בתולים; און דאס זיינען די בתולים פון מיין בת. און זיי זאלן פרש די שמלה פאר די זקני העיר. 18 און די זקנים פון יענער עיר זאלן לקח דעם איש און אים יסר [זען מוסר פון משיח און אונדזער שלום מיט ה', ישעיהו 53:5 וְהוּאֹ מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ מְדֻכָא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ נִרְפָּא־לָנוּ, זען רומ' 5:1]. 19 און זיי זאלן אים ענש 100 כסף, און נתן דעם אב פון דער מיידל; ווייל ער האט יצא א שם-רע אויף א בתולת ישראל. און זי זאל אים בלייבן פאר אן אִשָה; ער יכל זי נישט שלח כל זיינע ימים. 20 אויב נאר די דאזיקע זאך איז אמת, עס זיינען נישט מצא געווארן קיין בתולים ביי דער נער, 21 זאל מען יצא די מיידל צום פתח בית אבי, און די אנשים פון איר עיר זאלן זי סקל מיט אבנים, און זי זאל מות; ווייל זי האט עשה נבלה אין ישראל, זנה צו זיין אין בית אביה און זאלסט בער דאס רע פון צווישן דיר. 22 אז אן איש וועט מצא ווערן שכב מיט אן אִשָה בעולת בעל, זאלן שניהם מות, אי דער איש וואס איז שכב מיט דער אִשָה, אי די אִשָה. און זאלסט בער דאס רע פון ישראל. 23 אז א נער בתולה וועט זיין ארש צו אן איש, און אן איש וועט זי מצא אין עיר, און וועט שכב מיט איר, 24 זאלט איר שניהם יצא צום שער העיר ההוא, און איר זאלט זיי סקל מיט אבנים, און זיי זאלן מות; די נער דערפאר וואס זי האט נישט צעק אין עיר, און דער איש, דערפאר וואס ער האט ענה זיין אשת רֵעַ. און זאלסט בער דאס רע פון צווישן דיר. 25 אויב אבער דער איש וועט מצא הנער המאורשה אין שדה, און דער איש וועט זי חזק, און וועט שכב מיט איר, זאל בלויז מות דער איש וואס איז שכב מיט איר געווען; 26 און דער נער זאלסטו קיין זאך נישט עשה; אין לנער חטא מות [אֵין לו משיח חטא מות, דניאל 9:26]; ווייל אזוי ווי אן איש קום קעגן זיין רֵעַ, און רצח אים נפש, אזוי איז די דאזיקע זאך. 27 ווייל אין שדה האט ער זי מצא; הנער המאורשה האט צעק, ואין מושיע לה [זען קור"ב 3-11:2] 28 אז אן איש וועט מצא א מיידל, א בתולה וואס איז נישט ארש, און ער וועט זי תפש, און וועט שכב מיט איר, און זיי וועלן מצא ווערן, 29 זאל דער איש וואס איז שכב מיט איר, נתן דעם אבי מיידל 50 כסף, און זי זאל אים ווערן פאר

אן אִשָׁה, דערפאר וואס ער האט זי ענה; ער יכל זי נישט שלח כל זיינע ימים.

דבר23

1 קיינער זאל נישט לקח אשת אביו, און נישט גלה כנף אביו. 2 לא יבוא פצוע דכא וכרות שפכה אין קהל פון ה'. 3 א
ממזר זאל נישט בוא אין דער קהל ה'; צו 10טן דור פון אים זאל נישט בוא אין דער קהל ה'. 4 אן עמוני און א מואבי
זאל נישט בוא אין דער קהל ה'; גם 10טן דור זאל נישט בוא פון זיי אין דער קהל ה', עד עולם [זען דניאל 12:2;
ישעיהו 66:24]; 5 דערפאר וואס זיי זיינען אייך נישט קדם מיט לחם און מיט מים בדרך, ווען איר זייט יצא פון
מצרים, און וואס ער האט שׂכר עליך בלעם בן בעורן פון פתור אין ארם-נהרים, דיך צו קלל; 6 נאר ה' אלוקיך האט
נישט געוואלט שמע צו בלעמען, און ה' אלוקיך האט דיר הפך די קללה אין א ברכה; ווייל ה' אלוקיך האט דיך
אהב. 7 זאלסט נישט דרש זייער שלום און זייער טובה, כל דיינע ימים לעולם. 8 זאלסט נישט תעב אן אדומי, ווייל
ער איז אחיך; זאלסט נישט תעב א מצרי, ווייל דו ביסט געווען א גר אין זיין ארץ. 9 די בנים וואס ווערן ילד פון זיי,
דער 3טן דור, מעגן בוא פון זיי אין דער קהל ה'. 10 אז דו וועסט יצא אין מחנה אקעגן אויביך, זאלסטו זיין ונשמרת
(שמר) פון כל דבר רע. 11 אז צווישן דיר וועט זיין אן איש וואס וועט נישט זיין טהור, דורך א מקרה-לילה, זאל ער
יצא מחוץ מחנה; ער טאר נישט בוא אין מחנה. 12 און עס זאל זיין: פנה ערב זאל ער זיך רחץ אין מים, און ווי די
שמש בוא, זאל ער בוא אין מחנה. 13 און אן ארט זאלסטו האבן מחוץ מחנה, און אהין זאלסטו יצא ארויס. 14 און
א יתד זאלסטו האבן ביי דיין אזן; און עס וועט זיין, אז דו ישב זיך חוץ, זאלסטו דערמיט חפר, און זיך שוב און כסה
דיין צֵאה. 15 ווייל ה' אלוקיך הלך אום אין מיטן פון דיין מחנה, דיך צו נצל, און נתן אויביך צו דיר; דעריבער זאל
דיין מחנה זיין קדוש, כדי ער זאל נישט ראה ביי דיר אן ערות זאך, און זיך שוב פון דיר. 16 זאלסט נישט סגר אן
עבד צו אדניו, אז ער וועט זיך נצל צו דיר פון אדניו. 17 ביי דיר זאל ער ישב, אין דיין קרב, אין המקום וואס ער וועט
בחר, אין איינעם פון דיינע שערים, ווו אים איז טוב; זאלסט אים נישט ינה. 18 עס זאל נישט זיין א קְדשה פון די
בנות פון ישראל, און עס זאל נישט זיין א קָדש פון די בני-ישראל. 19 זאלסט נישט ברענגען דעם אתנן פון א זונה,
און דאס מחיר פון א כלב, אין דעם בית ה' אלוקיך פאר א כל נדר, מחמת תועבה ביי ה' אלוקיך זיינען זיי ביידע. 20
זאלסט נישט לייען אחיך אויף נשך; נשך פון געלט, נשך פון אוכל, נשך פון כל דבר וואס ישך (נשך). 21 דעם נכרי
מעגסטו לייען אויף נשך, אבער אחיך טארסטו נישט לייען אויף נשך; כדי ה' אלוקיך זאל דיך ברך אין כל משלח
ידך, אין הארץ וואס דו בוא אהין, עס צו ירש. 22 אז דו וועסט נדר א נדר צו ה' אלוקיך, זאלסטו זיך נישט אחר אים
צו שלם; ווייל דרש וועט אים דרש ה' אלוקיך פון דיר [זען דרש דברים 18:19 און משיח הנביא], און אויף דיר וועט
זיין חטא. 23 אויב אבער דו וועסט זיך חדל פון צו נדר, וועט אויף דיר נישט זיין קיין חטא. 24 וואס יצא פון דיין
שפתים זאלסטו זיין שומר איבער, און זאלסט עשה אזוי ווי דו האסט נדר נדבה געווען צו ה' אלוקיך וואס דו
האסט דבר מיט דיין פה. 25 אז דו בוא אין כרם רעך, מעגסטו אכל ענבים כנפשך שׂבע [זען שׂבע פון ה' בגלל קרבן
כפרה פון משיח, ישעיהו 53:11], נאר אין דיין כלי זאלסטו נישט נתן. 26 אז דו בוא אין קמה פון דיין רֵעַ, מעגסטו
קטף מלילה מיט ידך, נאר א חרמש טארסטו נישט נוף אויף קמה פון דיין רֵעַ.

דבר24

1 אז אן איש וועט לקח אן אִשָׁה און זי ער בעל, איז, אויב זי וועט לא מצא חן אן זיינע אויגן, ווייל ער האט מצא אין
איר אן ערות דבר, און ער וועט איר כתב א גט [ספר כריתות], און נתן אין איר יד, און וועט זי שלח פון זיין בית [זען
פירוש: דאס איז א בילד פון גהנום: משיח דער חתן אמר, אוועק פון מיר, איר פארשאלטענע, אין אש עולם, מתי
25:41], 2 און זי וועט יצא פון זיין בית, און הלך און ווערן אשת איש אחר, 3 און דער איש האחרון וועט זי שׂנא, און
וועט איר כתב א גט, און נתן אין איר יד, און וועט זי שלח פון זיין בית, אדער דער איש האחרון וואס האט זי לקח
פאר אן אִשָׁה צו אים, וועט מות, 4 לא-יוכל בעלה הראשון אשר-שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר
הטמאה כי-תועבה הוא לפני ה' ולא תחטיא את-הארץ אשר ה' אלוקיך נתן לך נחלה. 5 אז אן איש וועט לקח אן
אִשָׁה חדשה, זאל ער נישט יצא אין צבא, און אויף אים זאל נישט עבר ווערן קיין זאך; נקי זאל ער זיין פאר זיין היים
איין שנה, און ער זאל שמח זיין אשה וואס ער האט לקח. 6 לא-יחבל (חבל) רחים ורכב: כי-נפש הוא חבל. 7 אז
עמיצער וועט מצא ווערן גנבענדיק א נפש פון אחיו, פון די בני-ישראל, און ער וועט עמר איבער אים, און וועט אים
מכר, זאל מות יענער גנב. און זאלסט בער דאס רע פון צווישן דיר. 8 שמר: מיט דער נגע הצרעת [זען ישעיהו 53:8],
לשמר איבער זייער און צו עשה אזוי ווי כל וואס די כהנים הלויים וועלן אייך לערנען; אזוי ווי איך האב זיי צוה,

זאלט איר זיין שומר איבער צו עשה. 9 זכר וואס ה' אלוקיך האט עשה צו מרימען בדרך, ווען איר זייט יצא פון מצרים. 10 אז דו וועסט נשה דיין רֵעַ וואסער עס איז משאה, זאלסטו נישט בוא צו אים אין בית צו לקח זיין עבוט. 11 בחוץ זאלסטו עמד, און דער איש וואס דו נשה אים, זאל דיר יצא דעם עבוט החוצה. 12 און אויב ער איז אן עני, זאלסטו זיך נישט שכב מיט זיין עבוט. 13 שוב זאלסטו אים שוב דעם עבוט, ווי די בוא השמש; כדי ער זאל זיך שכב אין זיין שלמה, און דיך ברך; און פון דיר וועט עס זיין צדקה פאר ה' אלוקיך. 14 זאלסט נישט עשק א שכיר עני און אביון פון אחיך, אדער פון דיין גר וואס אין דיין ארץ, אין דיינע שערים. 15 אין דעם אייגענעם יום זאלסטו נתן זיין לוין, און די שמש זאל נישט בוא; ווייל ער איז אן עני, און ער נשא אויס דערויף; כדי ער זאל נישט קרא אויף דיר צו ה', און אויף דיר וועט זיין א חטא. 16 אבות זאלן נישט מות ווערן פאר בנים, און בנים זאלן נישט מות ווערן פאר אבות; כל פאר זיין חטאת זאל מות ווערן [זען דניאל 12:2; רומ' 6:23]. 17 זאלסט נישט נטה משפט פון א גר, פון א יתום; און זאלסט נישט חבל דעם בגד אלמנה. 18 און זאלסט זכר אז אן עבד ביסטו געווען אין מצרים, און ה' אלוקיך האט דיך פדה פון דארטן; דעריבער צוה איך דיר צו עשה די דאזיקע זאך. 19 אז דו וועסט קצר דיין קציר אין שדה, און וועסט שכח אן עומר אין שדה, זאלסטו זיך נישט שוב זי צו לקח; פארן גר, פארן יתום, און פאר דער אלמנה, זאל עס זיין; כדי ה' אלוקיך זאל דיך ברך אין כל מעשה פון דיינע ידים. 20 אז דו וועסט חבט דיין זית, זאלסטו נישט תפאר (פאר) הינטער דיר; פארן גר, פארן יתום, און פאר דער אלמנה, זאל עס זיין. 21 אז דו וועסט בצר דיין כרם, זאלסטו נישט עלל הינטער דיר; פארן גר, פארן יתום, און פאר דער אלמנה, זאל עס זיין. 22 און זאלסט זכר אז אן עבד ביסטו געווען אין ארץ מצרים; דעריבער צוה איך דיר צו עשה די דאזיקע זאך.

דבר25

1 אז צווישן אנשים וועט זיין א ריב, און זיי וועלן נגש צום משפט, און מע וועט זיי שפט, והצדיקו (צדק) דעם צדיק, והרשיעו (רשע) דעם שולדיקן [זען רומ' 5-4:4; זען ישעיהו 53:11 משיח יצדיק דעם שולדיקן וואס גלויבן שמעתנו (ישעיהו 53:1) און מאכן תשובה], 2 איז, אויב דעם שולדיקן איז בן הכות, זאל דער שופט אים לאזן נפל און נכה פאר זיין פני, וועדליק זיין שולד, מיט א מספר [זען ישעיהו 53:5, ובחבורתו נרפא לנו]. 3 40 נכה זאל מען אים, נישט יסף; טאמער צו נכה מען אים יסף ווי דאס, צו מכה רבה, וועט אחיך קלה ווערן פאר דיינע אויגן. 4 לא-תחסם שור בדישו [זען קור"א 10-9:9; טימ"א 5:17]. 5 אז אחים וועלן ישב אין איינעם, און איינער פון זיי וועט מות, און בן אֵין לו [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כרת], זאל דעם אשת המת נישט געהערן צו אן איש זר פון חוצה; איר יבם זאל בוא צו איר, און זי לקח פאר אן אשָה צו אים, און צו איר זיין יבם. 6 און עס זאל זיין: דער בכור וואס זי וועט ילד, זאל קום על שם פון אחיו המת, כדי שמו זאל נישט מחה ווערן פון ישראל [זען התג' 3:5]. 7 און אויב דער איש וועט נישט חפץ לקח זיין יבם, זאל זיין יבם עלה אין השערה צו די זקנים, און אמר: מיין יבם מאן צו קום אחיו א שם אין ישראל; ער וויל מיך נישט יבם. 8 און די זקנים פון זיין עיר זאלן אים קרא, און דבר צו אים. און אז ער וועט זיך עמד און אמר: איך חפץ זי נישט לקח, 9 זאל זיין יבם נגש צו אים פאר די אויגן פון די זקנים, און חלץ זיין נעל פון זיין רגל

[זען תהילים 22:17 http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און זי וועט ירק [זען רוק און משיח, ישעיהו 50:6] אין זיין פנים, און ענה און אמר: אזוי זאל עשה ווערן צו דעם איש וואס וויל נישט בנה זיין בית אחיו. 10 און שמו זאל קרא ווערן אין ישראל: דאס בית דעם וואס מיטן נעל חלץ. 11 אז 2 אנשים וועלן זיך נצה צווישן זיך, איינער מיטן אנדערן, און אשת האחד וועט קרב צו נצל איר איש פון זיין יד וואס נכה, און זי וועט שלח איר יד, און חזק מבושים פון אים, 12 זאלסטו קצץ איר כף; דיין אויג זאל זיך נישט חוס. 13 זאלסט נישט האבן אין דיין כיס אבן ואבן: גדולה און קטנה. 14 זאלסט נישט האבן אין דיין בית איפה און איפה: גדולה און קטנה. 15 אן אבן שלמה און צדק אבן זאל זיין ביי דיר; א שלמה און צדק איפה זאל זיין ביי דיר; כדי דיינע ימים זאלן זיך ארך אויף האדמה וואס ה' אלוקיך נתן דיר. 16 ווייל אן תועבה ביי ה' אלוקיך איז איטלעכער וואס עשה דאס עָוֶל. 17 זכר וואס עמלק האט דיר עשה בדרך, ווען איר זייט יצא פון מצרים; 18 ווי ער האט דיך קרה בדרך, און האט זנב דיינע הנחשלים (חשל) אחריך, בעת דו ביסט געווען עיף און יגע; און ער האט נישט מורא געהאט פאר אלוקים. 19 דעריבער זאל זיין, אז ה' אלוקיך נוח דיך פון כל אויביך פון רונד ארום, אין הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר פאר א נחלה, עס צו ירש, זאלסטו מחה דעם זכר פון עמלק פון אונטערן שמים; זאלסטו נישט שכח.

[כי תבוא]

דבר26

1 און עס וועט זיין, אז דו וועסט בוא אין הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר פאר א נחלה, און וועסט עס ירש, און זיך
ישב דרינען, 2 זאלסטו לקח פונעם ראשית כל פרי האדמה, וואס דו וועסט בוא פון ארצך וואס ה' אלוקיך נתן דיר,
און זאלסט שום אין א טנא, און הלך צו המקום וואס ה' אלוקיך וועט בחר צו עשה שכן [זען משיח צדקינו געמאכט
זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] שמו דארטן. 3 און זאלסט בוא צו הכהן וואס וועט זיין אין יענע ימים, און אמר
צו אים: איך נגד היום פאר ה' אלוקיך, אז איך בין בוא אין הארץ וואס ה' האט געשווארן אבותינו אונדז צו נתן. 4
און הכהן זאל לקח דעם טנא פון ידך, און אים נוח פאר דעם מזבח פון ה' אלוקיך. 5 און זאלסט ענה און אמר פאר
ה' אלוקיך: אן ארמי אובד געווען אבי, און ער האט ירד קיין מצרים, און האט זיך דארטן גור מיט א מעט מענטשן,
און ער איז דארטן געווארן א גוי, גדול, עצום, און רב. 6 און די מצרים האבן אונדז רעע, און האבן אונדז ענה, און
נתן אויף אונדז עבודה קשה. 7 און מיר האבן צעק צו ה' אלוקי אבותינו, און ה' האט שמע אונדזער קול, און ראה
אונדזער עני, און אונדזע עמל, און אונדזער לחץ. 8 און ה' האט אונדז יצא פון מצרים מיט א יד חזקה, און מיט אן
אויסגעשטרעקטן זרוע [זען זרוע פון גאולה, זרוע משיח, ישעיהו 10: 53], און מיט מורא גדול, און מיט אותות [זען
אות אין ישעיהו 7:14] און מיט מופתים [זען מופת פון יהושע משיח שמו זכריה 12-6:11 ;3:8]. 9 און ער האט אונדז
געבראכט צו דעם מקום הזה, און אונדז נתן הארץ הזאת, אן ארץ זבת חלב ודבש. 10 און איצט הנה, איך האב
געבראכט דאס ראשית פרי האדמה וואס דו, ה', האסט מיר נתן. און זאלסט עס נוח פאר ה' אלוקיך, און זיך שחה
פאר ה' אלוקיך. 11 און זאלסט זיך שמח מיט כל הטוב וואס ה' אלוקיך האט נתן דיר און ביתך דו, און דער לוי, און
דער גר וואס צווישן דיר. 12 אז דו וועסט כלה לעשר כל מעשר פון דיין תבואה אין שנה השלישת, דעם שנה פון
מעשר, זאלסטו עס נתן דעם לוי, דעם גר, דעם יתום, און דער אלמנה, כדי זיי זאלן אכל אין דיינע שערים, און שׂבע
[זען שׂבע ישעיהו 53:11 ה' שׂבע מיט קרבן כפרה פון משיח] זיין. 13 און זאלסט אמר פאר ה' אלוקיך: איך האב בער
הקודש פון הבית, און האב עס גם נתן דעם לוי, און דעם גר, דעם יתום, און דער אלמנה, אזוי ווי כל דיין מצוות
וואס דו האסט מיר צוה; איך בין נישט עבר פון דיינע מצוות, און האב נישט שכח. 14 איך האב נישט אכל אין אוני
דערפון, און איך האב נישט בער דערפון טמא, און נישט נתן דערפון פאר א מות; איך האב שמע צו דעם קול פון ה'
אלוקי; איך האב עשה אזוי ווי כל וואס דו האסט מיר צוה. 15 שקף! פון דיין מעון קדוש [זען יוח' 14:2], השמים, און
ברך עמך ישראל, און האדמה וואס דו האסט אונדז נתן, אזוי ווי דו האסט געשווארן אבותינו אן ארץ זבת חלב און
דבש. 16 יום הזה צוה דיר ה' אלוקיך צו עשה די דאזיקע חוקים און די משפטים; און זאלסט זיי שומר איבער און
עשה מיט דיין כל לבבך, און מיט כל נפשך. 17 דו האסט היום אמר ה' אים צו האבן פאר אלוקיך, און צו הלך אין
זיינע דרכים, און לשמר איבער זיינע חוקים און זיינע מצוות און זיינע משפטים, און צו שמע צו זיין קול. 18 און ה'
האט דיך היום אמר אים צו זיין פאר אן עם סגלה, אזוי ווי ער האט דיר דבר, און לשמר איבער כל זיינע מצוות; 19
און דיך צו נתן עליון איבער כל הגוים וואס ער האט עשה, פאר א תהלה, און פאר א שם, און פאר א תפארת, און
כדי זאלסט זיין אן עם קודש צו ה' אלוקיך, אזוי ווי ער האט דבר.

דבר27

1 און משה און די זקנים פון ישראל האבן צוה דעם עם, לאמור: זיי שומר איבער כל מצוות וואס איך צוה אייך
היום. 2 און עס וועט זיין, אין דעם יום וואס איר וועט עבר דעם ירדן צו הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר, זאלסטו
דיר קום אבנים גדלות, און זיי שיד מיט שיד. 3 און זאלסט כתב אויף זיי כל דברי התורה הזאת, אז דו וועסט עבר;
כדי זאלסט בוא אין הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר, אן ארץ זבת חלב און דבש, אזוי ווי ה' אלוקי אבותיך האט דיר
דבר. 4 און עס וועט היה, ווי איר עבר איבער דעם ירדן, זאלט איר קום די דאזיקע אבנים וואס איך צוה אייך היום,
אויף דעם הר עיבל, און זאלסט זיי שיד מיט שיד. 5 און זאלסט דארטן בויען א מזבח צו ה' אלוקיך, א מזבח פון
אבנים; זאלסט נישט נוף אויף זיי ברזל. 6 פון כל אבנים שלמות זאלסטו בויען דעם מזבח פון ה' אלוקיך; און
זאלסט עלה אויף אים עולה צו ה' אלוקיך. 7 און זאלסט זבח שלמים און אכל דארטן, און זיך שמח פאר ה' אלוקיך.
8 און זאלסט כתב אויף די אבנים כל דברי התורה הזאת באר היטב. 9 און משה און די כהנים פון שבט לוי האבן
דבר צו כל ישראל, לאמור: זיי סכת און שמע, ישראל: היום הזה ביסטו געווארן פאר אן עם צו ה' אלוקיך. 10
דעריבער זאלסטו שמע צו דעם קול פון ה' אלוקיך, און עשה זיינע מצוות און זיינע חוקים וואס איך צוה דיר היום.
11 און משה האט צוה העם אין יום ההוא, לאמור: 12 די דאזיקע זאלן עמד אויפן הר גרזים צו ברך העם, ווען איר

עבר דעם ירדן: שמעון, און לוי, און יהודה, און יששכר, און יוסף, און בנימין. 13 און די דאזיקע זאלן עמד אויפן הר עיבל פאר דער קללה: ראובן, גד, און אשר, און זבולון, דן, און נפתלי. 14 און די לויים זאלן ענה און אמר צו כל איש פון ישראל אויף א הויכן קול: 15 ארור דער איש, וואס וועט עשה א פסל אדער מסכה, א תועבה צו ה', דאס ווערק פון א ידי חרש, און שום בסתר! און דאס כל העם זאל זיך ענה און אמר: אמן! 16 ארור דער וואס איז קלה אביו אדער אמו! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 17 ארור דער וואס סוג דעם גבול פון זיין רֵעַ! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 18 ארור דער וואס שגה א בלינדן אין דרך! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 19 ארור דער וואס נטה המשפט פון א גר, א יתום, און אן אלמנה! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 20 ארור דער וואס שכב מיט אשת אביו, ווייל ער האט גלה כנף אביו! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 21 ארור דער וואס שכב מיט כל בהמה! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 22 ארור דער וואס שכב מיט אחות, זיין בת אביו , אדער זיין בת אמו! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 23 ארור דער וואס שכב מיט זיין שוויגער! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 24 ארור דער וואס נכה זיין רֵעַ בסתר! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 25 ארור דער וואס לקח שוחד צו נכה נפש דם נקי! און דאס כל העם זאל אמר: אמן! 26 ארור דער וואס וועט נישט מקיים זיין די דברי התורה הזאת [זען גלט 3:10 http://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg], זיי צו עשה! און דאס כל העם זאל אמר: אמן!

דבר28

1 און עס וועט זיין, אויב שמע וועסטו שמע צו דעם קול פון ה' אלוקיך, לשמר איבער צו עשה כל זיינע מצוות וואס איך צוה דיר היום, וועט ה' אלוקיך דיך נתן העכער איבער כל גויי הארץ. 2 און כל די דאזיקע ברכות וועלן בוא אויף דיר, און דיך נשג, אז דו וועסט שמע צו דעם קול פון ה' אלוקיך. 3 ברוך וועסטו זיין אין עיר, און ברוך וועסטו זיין אין שדה. 4 ברוך די פרי פון דיין בטן, און די פרי פון אדמתך, און די פרי פון דיין בהמה, די שגר פון דיינע אלף, און די עשתרות פון דיינע צאן. 5 ברוך דיין טנא, און דיין משארת. 6 ברוך וועסטו זיין ביי דיין בוא, און ברך וועסטו זיין ביי דיין יצא. 7 ה' וועט נתן אויביך וואס קום אקעגן דיר, נגף פאר דיר; אויף דרך אחד וועלן זיי יצא אקעגן דיר, און אויף 7 דרכים וועלן זיי נוס פאר דיר. 8 ה' וועט צוה א ברכה ביי דיר אין דיינע אסם, און אין כל צו וואס ידך נתן זיך, און ער וועט דיך ברך אין הארץ וואס ה' אלוקיך נתן דיר. 9 ה' וועט דיך קום פאר א עם קדש צו זיך, אזוי ווי ער האט דיר געשווארן, אויב דו וועסט זיין שומר איבער די מצוות פון ה' אלוקיך, און וועסט הלך אין זיינע דרכים. 10 און כל עמי הארץ וועלן ראה, אז שם פון ה' ווערט גערופן אויף דיר, און זיי וועלן מורא האבן פאר דיר. 11 און ה' וועט דיר יתר א לטובה אין דער פרי פון דיין בטן, און אין דער פרי פון דיין בהמה, און אין דער בפר פון אדמתך, אויף האדמה וואס ה' האט געשווארן צו אבותיך דיר צו נתן. 12 און ה' וועט דיר פתח זיין אוצר הטוב, השמים, צו נתן דעם מטר פון ארצך אין זיין צייט, און צו ברך כל מעשה פון ידך; און וועסט לוה גוים רבים, און אתה לא יהיה לווה. 13 און ה' וועט דיך עשה פאר דעם ראש און נישט פאר דעם זנב, און וועסט רק זיין אויבן, און נישט זיין אונטן, אויב דו וועסט שמע צו די מצוות פון ה' אלוקיך, וואס איך צוה דיר היום לשמר איבער און צו עשה, 14 און וועסט זיך נישט סור פון כל דברים וואס איך צוה דיר היום, ימין אדער שמאל, כדי צו הלך נאך אלוקים אחרים, זיי צו עבד. 15 און עס וועט זיין, אז דו וועסט נישט זיין שמע צו דעם קול פון ה' אלוקיך, לשמר איבער צו עשה כל זיינע מצוות און זיינע חוקות וואס איך צוה דיר היום, וועלן בוא אויף דיר כל די דאזיקע קללות, און וועלן דיך נשג. 16 ארור וועסטו זיין אין עיר, און ארור וועסטו זיין אין שדה. 17 ארור דיין טנא, און דיין משארת. 18 ארור די פרי פון דיין בטן, און די פרי פון אדמתך, די שגר פון דיינע אלף, און די עשתרות פון דיינע צאן. 19 ארור וועסטו זיין ביי דיין בוא, און ארור וועסטו זיין ביי דיין יצא. 20 ה' וועט שלח אויף דיר א מארה, א מהומה, און אן מגערת, אויף כל משלח פון ידך וואס דו וועסט עשה, ביז דו וועסט שמד ווערן, און ביז דו וועסט מהר אבד מפני רע מעלליך, אשר דו האסט מיך עזב. 21 ה' וועט מאכן דבר האט דבקות מיט דיר, ביז ער וועט דיך כלה פון האדמה וואס דו בוא אהין, זי צו ירש. 22 ה' וועט דיך נכה מיט דער שחפת, און מיט קדחת, און מיט דלקת, און מיט חרחר, און מיט חרב, און מיט שדפון, און מיט ירקון; און זיי וועלן דיך רדף ביז דו וועסט אבד. 23 און דער שמים וואס איבער דיין קאפ וועט זיין נחשת, און הארץ וואס אונטער דיר ברזל. 24 ה' וועט נתן דעם מטר פון ארצך אבק און עפר; עס וועט ירד אויף דיר פון השמים, ביז דו וועסט שמד ווערן. 25 ה' וועט דיך נתן צו זיין נגף פאר אויביך; אויף איין דרך וועסטו יצא אקעגן זיי, און אויף 7 דרכים וועסטו נוס פאר זיי, און וועסט זיין זעוה ביי כל ממלכות הארץ. 26 און דיינע נבלה וועלן זיין צו מאכל פאר כל עוף השמים, און פאר דער בהמה פון הארץ, און קיינער וועט נישט חרד. 27 ה' וועט דיך נכה מיט דעם שחין פון מצרים, און מיט טחור, און מיט גרב, און מיט חרס, אז דו וועסט נישט יכל רפא ווערן. 28 ה' וועט דיך נכה מיט משוגעת, און מיט בלינדקייט, און מיט תמהון פון לב. 29 און וועסט משש אין מיטן יום אזוי ווי

אן עיוור משש אין דער פינצטער, און וועסט נישט צלח אין דיינע דרכים, און וועסט רק זיין עשק און גזל כל הימים, און קיינער וועט נישט זיין מושיע. 30 אן אשה וועסטו ארש, און אן אנדערער וועט מיט איר שגל; א בית וועסטו בויען, און וועסט נישט ישב דערין; א כרם וועסטו נטע, און וועסט אים נישט חלל. 31 דיין שור וועט טבח [זען "טבח" ישעיהו 53:7 משיח כשה לטח] ווערן פאר דיינע אויגן, און וועסט פון אים נישט אכל; דיין חמור וועט גזל ווערן פון פאר דיין פנים, און וועט דיר נישט שוב ווערן; דיינע צאן וועלן נתן ווערן צו דיינע אויבים, און וועסט נישט האבן מושיע. 32 בניך און דיינע בנות וועלן נתן ווערן צו אן אנדער עם, און דיינע אויגן וועלן ראה, און כלה נאך זיי כל היום, און ידך וועט זיין אן מאכט. 33 די פרי פון אדמתך, און דיין כל יגיע, וועט אכל אן עם וואס דו ידע נישט, און וועסט רק זיין עשק און רצץ כל הימים. 34 און וועסט ווערן משוגע פון דער זאונג פון דיינע אויגן וואס דו וועסט ראה. 35 ה' וועט דיך נכה מיט א שחין רע אויף די קני און אויף די רגלים [זען רגלים, תהילים 22:17

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

], אז דו וועסט נישט יכל רפא ווערן; פון דיין פוסטריט ביז דיין שפיץ קאפ. 36 ה' וועט הלך דיך, און דיין מלך וואס דו וועסט קום איבער דיר, צו א גוי וואס דו און אבותיך האבן נישט ידע; און וועסט דארטן עבד אלוקים אחרים, עץ ואבן [מלכים ב 25:7]. 37 און וועסט זיין פאר א שמה, פאר א משל, און פאר א שנינה, צווישן כל הגוים וואס ה' וועט דיך אהין נהג. 38 פיל זריעה וועסטו יצא אין שדה, און ווינציק וועסטו אסף, ווייל דער ארבה וועט עס חסל. 39 כרמים וועסטו נטע און עבד, אבער ווין וועסטו נישט שתה און נישט אגר, ווייל דער תולעת [זען ישעיהו 66:24; דניאל 12:2, תולעת עולם פון גיהנום] וועט עס אכל. 40 איילבערטביימער וועסטו האבן אין דיין כל גבול, אבער מיט שמן וועסטו זיך נישט סוך, ווייל דיינע איילבערטן וועלן נשל. 41 בנים און בנות וועסטו האבן, נאר זיי וועלן נישט בלייבן ביי דיר, ווייל זיי וועלן הלך אין שבי (גלות). 42 כל דיינע עץ און די פרי פון אדמתך וועט ירש צלצל. 43 דער גר וואס צווישן דיר וועט עלה העכער איבער דיר, און דו וועסט ירד אראפ און אראפ. 44 ער וועט דיר לוה, און דו וועסט אים נישט לוה; ער וועט זיין דער ראש, און דו וועסט זיין דער זנב. 45 און כל די דאזיקע קללות וועלן בוא אויף דיר, און וועלן דיך רדף און דיך נשג, ביז דו וועסט שמד ווערן, ווייל דו האסט נישט שמע צו דעם קול פון ה' אלוקיך, לשמר איבער זיינע מצוות און זיינע חוקות וואס ער האט דיר צוה. 46 און זיי וועלן זיין פאר אן אות און פאר א מופת [זען מופת פון יהושע משיח שמו זכריה 6:11-12; 3:8] אויף דיר און אויף דיין זרע עד עולם. 47 מחמת וואס דו האסט נישט עבד ה' אלוקיך מיט שמחה, און מיט טוב לבב, מרוב כל, 48 דעריבער וועסטו עבד דיין אויבים, וואס ה' וועט אים שלח אויף דיר, אין רעב, און אין צמא, און אין עירום, און אין חוסר פון כל; און ער וועט נתן אן יאך פון ברזל אויף דיין צואר, ביז ער דיך געמאכט שמד. 49 ה' וועט נשא אויף דיר א גוי פון דער ווייטן, פון קצה הארץ, אזוי ווי עס בוא צו דאה א נשר, אן גוי וואס דו וועסט נישט פארשטיין זיין לשון; 50 א גוי מיט א פארשייטן פנים, וואס וועט נישט נשא דעם פנים פון א זקן, און א נער וועט ער נישט תנן. 51 און ער וועט אכל די פרי פון דיין בהמה, און די פרי פון אדמתך, ביז דו וועסט שמד ווערן; וואס וועט דיר נישט שאר קיין דגן, קיין תירוש, און קיין צהר, קיין שגר פון דיינע אלף, און קיין עשתרות פון דיינע צאן, ביז ער וועט דיך אבד. 52 און ער וועט דיך צרר אין כל דיינע שערים, ביז עס וועלן ירד דיינע הויכע און בצר חומות, וואס דו האסט זיך אויף זיי בטח, אין דיין כל הארץ; יא, ער וועט דיך צרר אין כל דיינע שערים, אין דיין כל הארץ וואס ה' אלוקיך האט דיר נתן. 53 און וועסט אכל די פרי פון דיין בטן, הבשר פון בניך און דיינע בנות וואס ה' אלוקיך האט דיר נתן, אין דער מצור, און אין דער דריקונג וואס דיין אויבים וועט דיך צוק. 54 דער איידעלער איש צווישן דיר און דער זייער פארצערטלטער, זיין אויג וועט זיין רעע צו אחיו, און צו זיין חיק אשת, און צו די איבעריקע בנים וואס ער וועט יתר, 55 צו נתן איינעם פון זיי פון דעם בשר פון זיין בנים וואס ער וועט אכל, ווייל גארנישט וועט אים זיין שאר אין דער מצור, און אין דער דריקונג וואס דיין אויבים וועט דיך צוק אין כל דיינע שערים. 56 די איידעלע צווישן דיר און די פארצערטלטע, וואס האט קיין מאל נישט נסה יצג איר פוסטריט אויף הארץ, פון פארצערטלטקייט און פון איידלקייט, איר אויג וועט זיין רעע צו דעם איש חיק, און צו איר בן, און צו איר בת, 57 און צו איר נאכגעבורט וואס יצא פון צווישן אירע פיס, און צו אירע ילדים וואס זי וועט געבערן, ווייל זי וועט זיי אכל אין פארהרעניש, אין חוסר פון כל, אין דער מצור, און אין דער דריקונג וואס דיין אויב וועט דיך דריקן אין דיינע שערים. 58 אויב דו וועסט נישט זיין שומר איבער צו עשה כל דברי דער דאזיקער תורה, וואס שטייען כתבים אין דעם דאזיקן ספר, מורא צו האבן פאר דעם דאזיקן כבד און ירא שם, פאר ה' אלוקיך, 59 וועט ה' עשה פלא דיינע מכה, און די מכות גדלות פון דיינע זרע אמן און חלים רעים און רעע און אמן. 60 און ער וועט ווידער שוב אויף דיר כל ווייטאקן פון מצרים, וואס דו האסט זיך יגר פאר זיי, און זיי וועלן זיך האבן דבקות אן דיר. 61 גם כל חלי און כל מכה וואס שטייט נישט כתב אין דעם ספר פון דער דאזיקער תורה, וועט זיי ה' עלה אויף דיר ביז דו וועסט שמד ווערן. 62 און איר וועט שאר מיט א מעט, אנשטאט וואס איר זייט געווען אזוי ווי די כוכבים השמים פאר רוב; ווייל דו האסט נישט שמע

צו דעם קול פון ה' אלוקיך. 63 און עס וועט זיין, אזוי ווי ה' האט זיך שׂוש איבער אייך, אייך צו יטב, און אייך צו מערן, אזוי וועט ה' זיך שׂוש איבער אייך, להאביד אתכם ולהשמיד אתכם; און איר וועט נסח ווערן פון האדמה וואס דו בוא אהין, זי צו ירש. 64 און ה' וועט דיך פוץ צווישן כל עמים, פון עק ארץ ביז עק ארץ, און וועסט דארטן עבד אלוקים אחרים, וואס דואון אבותיך האבן נישט ידע, עץ און אבן. 65 און צווישן די דאזיקע גוים וועסטו קיין רגע נישט האבן, און קיין מנוחה וועט נישט זיין פאר דיין פוסטריט; און ה' וועט דיר נתן דארטן אן לב רגז, און אויסגייעניש פון די אויגן, און דאבון נפש. 66 און דיין חיים וועט דיר תלא פחד, און וועסט אנגסטן יום און לילה, און נישט זיין אמן מיט דיין חיים. 67 אין בקר וועסטו אמר: הלוואי ווערט ערב! און אין ערב וועסטו אמר: הלוואי ווערט בקר! פון וועגן דער פחד פון לבבך וואס דו וועסט אנגסטן, און פון וועגן דער מראה פון דיינע אויגן וואס דו וועסט ראה. 68 און ה' וועט דיך שוב אויף שיפן קיין מצרים, אויף הדרך וואס איך האב דיר אמר, וועסט אים מער נישט ראה. און איר וועט זיך דארטן מכר צו אויביכם פאר עבדים און פאר שפחות, און קיין קנה וועט נישט זיין. 69

דאס זיינען די דברי הברית [זען מה"ש 21:18-26 http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] וואס ה' האט צוה משהן צו כרת מיט די בני-ישראל אין ארץ מואב, אחוץ הברית וואס ער האט כרת מיט זיי אין חורב.

דבר29

1 און משה האט קרא צו כל ישראל, און האט צו זיי אמר: איר האט ראה כל וואס ה' האט עשה פאר אייערע אויגן אין ארץ מצרים צו פרעהן, און צו כל עבדיו, און צו זיין כל הארץ; 2 די מסות [מסה] הגדלות וואס דיינע אויגן האבן ראה, יענע אותות [זען אות אין ישעיהו 7:14] און מופתים הגדלים. 3 ולא-נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמע עד היום הזה. 4 און איך האב אייך הלך 40 שנה דורכן מדבר; אייערע שלמות זיינען נישט בלה געווארן אויף אייך, און דיין נעל איז נישט בלה געווארן אויף דיין רגל. 5 לחם האט איר נישט אכל, און וויין און שכר האט איר נישט שתה; כדי איר זאלט האבן דעת אז איך בין ה' אלוקיכם. 6 און אז איר זייט בוא צו דעם מקום הזה, איז יצא סיחון מלך חשבון, און עוג מלך בשן, אקעגן אונדז אויף מלחמה, און מיר האבן זיי נכה. 7 און מיר האבן לקח ארצם, און האבן עס נתן פאר א נחלה צו די ראובנים, און צו די גדים, און צו דעם 1/2 שבט מנשה. 8 דעריבער זאלט איר זיין שומר איבער די דברי הברית הזאת [זען מה"ש 21:18-26

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18], און זיי עשה, כדי איר זאלט שׂכל אין כל וואס איר וועט עשה.

[נצבים]

9 איר נצב היום כל פאר ה' אלוקיכם, אייערע ראשי שבטים, אייערע זקנים, און אייערע שוטרים, כל איש ישראל, 10 אייערע טף, נשיכם, און דיין גר וואס אין דיין מחנה, פון דיין חטב עציך ביז דיין שאב מים; 11 אז דו זאלסט עבר אין

הברית [זען מה"ש 21:18-26 http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] מיט ה' אלוקיך און אין זיין אלה וואס ה' אלוקיך כרת מיט דיר היום; 12 כדי דיך קום היום פאר אן עם צו אים, און ער זאל דיר זיין צום אלוקים, אזוי ווי ער האט דיר דבר, און אזוי ווי ער האט געשווארן צו אבותיך, צו אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן. 13 און נישט מיט אייך אליין כרת איך דעם דאזיקן ברית [זען מה"ש 21:18-26

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] און די דאזיקע אלה, 14 נייערט אי מיט דעם וואס עמד דא מיט אונדז היום פאר ה' אלוקינו, אין מיט דעם וואס איז דא נישט פאראן מיט אונדז היום. 15 ווייל איר ידע ווי מיר זיינען ישב אין ארץ מצרים, און ווי מיר זיינען עבר צווישן די גוים וואס איר זייט עבר. 16 און איר האט ראה זייערע שקוצים, און זייערע גלולים עץ און אבן, כסף און זהב, וואס ביי זיי. 17 טאמער איז דא צווישן אייך אן איש, אדער אשה, אדער משפחה, אדער שבט, וואס זיין לב פנה זיך היום פון ה' אלוקינו, צו הלך און עבד די אלוקים פון יענע גוים; טאמער איז פאראן צווישן אייך א שרש וואס פרה ראש און לענה [זען יהודים אין משיח 12:15]; 18 און עס וועט זיין, אז ער וועט שמע די דברים פון דער דאזיקער אלה, וועט ער זיך ברך אין לבו, לאמור: שלום וועט זיין צו מיר, ווען איך וועל הלך אין דער שרירות פון מיין לב אזוי ספה הרוה את-הצמאה. 19 וועט אים ה' נישט וועלן סלח, נייערט דער אף ה' און זיין קנאה וועט עשן אויף יענעם איש, און אויף אים וועט רבץ כל האלה וואס הכתבה אין דעם דאזיקן ספר, און ה' וועט מחה שמו פון אונטערן שמים. 20 און ה' וועט אים בדל צום רעה

פון כל שבטים פון ישראל, אזוי ווי כל אלות פון הברית [זען מה"ש 26-21:18

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] וואס הכתבה אין דעם דאזיקן ספר תורה. 21 און דער דור האחרון, בניכם וואס וועלן קום נאך אייך, און דער גר וועט בוא פון אן ארץ רחוקה, וועלן אמר: ווען זיי וועלן ראה די מכות פון דעם דאזיקן ארץ, און אירע תחלאים מיט וואס ה' האט עס חלה געמאכט; 22 אז גפרית און מלח און שרפה, איז איר כל הארץ; נישט זי ווערט זרע, און נישט זי לאזט צמח, און נישט עס עלה אויף איר כל עשב, אזוי ווי די הפך פון סדום, און עמורה, אדמה, און צבויים, וואס ה' הפך אין זיין אף און אין זיין חמה 23 וועלן כל הגוים אמר: על מה האט ה' עשה אזוי צו דעם דאזיקן ארץ? וואס איז דער דאזיקער חרי האף הגדול? 24 און מע וועט אמר: פארוואס זיי האבן עזב הברית [זען מה"ש 26-21:18

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] פון ה' אלוקי אבותם, וואס ער האט מיט זיי כרת, ווען ער האט זיי יצא פון ארץ מצרים; 25 און זיי זענען הלך און האבן עבד אלוקים אחרים, און זיך שחה צו זיי, אלוקים וואס זיי האבן זיי נישט ידע, און וואס ער האט זיי נישט חלק. 26 און דער אף ה' חרה אויף דעם דאזיקן ארץ, צו בוא דערויף די כל קללה וואס שטייט הכתבה אין דעם דאזיקן ספר. 27 און ה' האט זיי נתש פון ארצם מיט אף, און מיט חמה, און מיט קצף גדול, און האט זיי שלך אין אן ארץ אחרת, אזוי ווי יום הזה. 28 דאס נסתרות איז ביי ה' אלוקינו, נאר דאס נגלות איז פאר אונדז און פאר אונדזערע בנים עד עולם צו עשה כל דברי התורה הזאת.

דבר30

1 און עס וועט זיין, אז עס וועלן בוא אויף דיר כל די דאזיקע זאכן, די ברכה און די קללה, וואס איך האב נתן פאר דיר, און וועסט דיר שוב צום לב, צווישן די כל הגוים וואס ה' אלוקיך האט דיך אהין נדח, 2 און וועסט זיך שוב צו ה' אלוקיך, און וועסט שמע צו זיין קול, אזוי ווי כל וואס איך צוה דיר היום, דו און בניך, מיט כל לבבך, און מיט כל נפשך, 3 וועט ה' אלוקיך שוב דיין שבית, און ער וועט דיך רחם, און וועט שוב דיך און קבץ פון כל עמים וואס ה' אלוקיך האט דיך אהין פוץ. 4 אם היה דיינע נדח זאלן זיין אין עק שמים, וועט דיך ה' אלוקיך פון דארטן קבץ, און וועט פון דארטן דיך לקח. 5 און ה' אלוקיך וועט דיך בוא אין הארץ וואס אבותיך האבן ירש, און וועסט עס ירש, און ער וועט דיך יטב, און דיך מערן מיין פון אבותיך. 6 און ה' אלוקיך וועט מול לבבך, און דאס לב פון זרעך, אהב צו האבן ה' אלוקיך מיט כל לבבך, און מיט דיין כל נפש, כדי זאלסט לעבן. 7 און ה' אלוקיך וועט נתן כל די דאזיקע אלות אויף אויביך, און אויף דיינע שונאים וואס האבן דיך רדף. 8 און דו וועסט זיך שוב, און שמע צו דעם קול פון ה', און עשה כל זיינע מצוות וואס איך צוה דיר היום. 9 און ה' אלוקיך וועט דיר יתר אין כל מעשה פון ידך, אין דער פרי פון דיין בטן, אין דער בוקר פון דיין בהמה, און אין דער בוקר פון אדמתך צום גוטן; ווייל ה' וועט זיך שוב און שוש מיט דיר צום גוטן, אזוי ווי ער האט זיך שוש אבותיך; 10 אז דו וועסט שמע צו דעם קול פון ה' אלוקיך, לשמר איבער זיינע מצוות און זיינע חוקות וואס הכתובה אין דעם דאזיקן ספר התורה; אז דו וועסט זיך שוב צו ה' אלוקיך מיט כל לבבך, און מיט כל נפשך. 11 ווייל דאס דאזיקע מצוות וואס איך צוה דיר היום, דאס איז נישט פלא פון דיר, און דאס איז נישט רחקה. 12 נישט אויפן שמים איז דאס, אז דו זאלסט אמר: מי וועט לנו עלה אויפן שמים און עס לקח פאר אונדז, און עס אונדז לאזן שמע, כדי מיר זאלן עס עשה? 13 און נישט פון יענער זייט ים איז דאס, אז דו זאלסט אמר: מי וועט לנו עבר אויף יענער זייט ים, און עס לקח פאר אונדז, און דאס אונדז לאזן שמע, כדי מיר זאלן עס עשה? 14 נייערט זייער נאענט איז דאס דבר צו דיר, אין דיין פה, און אין לבבך, עס צו עשה. 15 ראה, איך האב היום נתן פאר דיר החיים און הטוב און המות און הרע. 16 וואס איך צוה דיר היום אהב צו האבן ה' אלוקיך, צו הלך אין זיינע דרכים, און לשמר איבער זיינע מצוות און זיינע חוקות און זיינע משפטים, כדי זאלסט חיה און זיך מערן, און ה' אלוקיך זאל דיך ברך אין הארץ וואס דו בוא אהין, עסצו ירש. 17 נאר אז לבבך וועט זיך פנה, און וועסט נישט שמע, און וועסט נדח ווערן, און וועסט זיך שחה אלוקים אחרים, און זיי עבד, 18 נגד איך אייך היום, אז אבד וועט איר אבד; איר וועט נישט ארך ימים זיין אויף האדמה וואס דו עבר דעם ירדן צו בוא אהין, זי צו ירש. 19 איך עוד היום אקעגן אייך שמים און הארץ: חיים און המות נתתי לפניך הברכה און הקללה, דעריבער זאלסטו בחר חיים, כדי זאלסט לעבן, דו און דיין זרע; 20 אהב צו האבן ה' אלוקיך, צו שמע צו זיין קול, און זיך האבן דבקות צו אים, ווייל דאס איז דיין חיים און דיין אוריך-ימים; כדי צו ישב אויף האדמה וואס ה' האט געשווארן צו אבותיך, צו אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, זיי צו נתן.

[וילך]

דבר31

1 און משה הלך, און האט דבר די דאזיקע דברים צו כל ישראל. 2 און ער האט צו זיי אמר: אן איש פון 120 שנה בין
איך היום; איך יכל נישט מער יצא און בוא; און ה' האט צו מיר אמר: וועסט נישט עבר דעם דאזיקן ירדן. 3 ה'
אלוקיך, ער עבר דיר פארויס; ער וועט שמד די דאזיקע גוים פון פאר דיר, און וועסט זיי ירש; און יהושוע, ער עבר
דיר פארויס, אזוי ווי ה' האט דבר. 4 און ה' וועט עשה צו זיי אזוי ווי ער האט עשה צו סיחון און צו עוג, די מלכים
פון אמורי, און צו ארצם, וואס ער האט זיי שמד. 5 און ה' וועט זיי נתן צו אייך, און איר וועט עשה צו זיי אזוי ווי כל
מצוות וואס איך האב אייך צוה. 6 חזק! און אמץ, איר זאלט נישט מורא האבן און זיך נישט ערץ פאר זיי, ווייל ה'
אלוקיך, ער איז דער וואס הלך מיט דיר; ער וועט דיך נישט רפה און דיך נישט עזב. 7 און משה האט קרא צו
יהושוען, און ער האט צו אים אמר פאר די אויגן פון כל ישראל: חזק! און אמץ, ווייל דו וועסט בוא מיט דעם
דאזיקן עם אין הארץ וואס ה' האט געשווארן אבותם זיי צו נתן, און דו וועסט עס זיי נחל. 8 און ה', ער איז דער
וואס הלך דיר פארויס; ער וועט זיין מיט דיר, ער וועט דיך נישט רפה און דיך נישט עזב; זאלסט נישט מורא האבן
און נישט חתת. 9 און משה האט כתב די דאזיקע תורה, און האט זי נתן צו די כהנים, בני-לוי, וואס נשׂא הארון ברית

ה' [זען מה"ש 21:18-26 http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18], און צו כל זקני ישראל.
10 און משה האט זיי צוה, לאמור: צום סוף פון כל 7 שנים, אין דער מועד פון דעם שנה פון שמיטה, אין דעם
יום-טוב פון סוכות, 11 ווען כל ישראל בוא זיך ווייזן פאר ה' אלוקיך, אין המקום וואס ער וועט בחר, זאלסטו
לייענען די דאזיקע תורה פאר כל ישראל אין זייערע אוזנים. 12 זאמל איין קהל העם, די אנשים און די נשים און די
טף, און דיין גר וואס אין דיינע שערים, כדי זיי זאלן שמע, און כדי זיי זאלן לערנען, און מורא האבן פאר ה'
אלוקיכם, און זיין שומר איבער צו עשה כל דברי דער דאזיקער תורה; 13 און זייערע בנים וואס האבן נישט ידע,
זאלן שמע, און לערנען מורא צו האבן פאר ה' אלוקיכם כל טעג וואס איר לעבט אויף האדמה וואס איר עבר דעם
ירדן אהין, זי צו ירש. 14 און ה' האט אמר צו משהו: זע, דיינע יום קרב צום מות, קרא יהושוען, און יצב אייך אין
אוהל-מועד, און איך וועל אים צוה. און זיינען הלך משה און יהושוע, און האבן זיך יצב אין אוהל-מועד. 15 און ה'
האט זיך באוויזן אין אוהל אין א עמוד ענן, און דער עמוד ענן איז עמד ביים פתח פון אוהל. 16 און ה' האט אמר צו
משהו: זע, דו שכב זיך מיט אבותיך, און דאס דאזיקע עם וועט קום און זיך זנה, בוא נאך די אלוקים נכר הארץ וואס
ער קומט אהין צווישן זיי, און ער וועט מיך עזב, און פרר מיין ברית [זען מה"ש 21:18-26

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] וואס איך האב כרת מיט אים. 17 און מיין אף
וועט חרה אויף אים אין יום ההוא, און איך וועל זיי עזב, און סתר מיין פנים פון זיי, און ער וועט זיין צום אכל, און
אים וועלן מצא רעות רבות און צרות, און ער וועט אמר אין יום ההוא: פארוואר, ווייל אלוקי איז נישט צווישן מיר,
האבן מיך מצא די דאזיקע רעות. 18 און סתר וועל איך סתר מיין פנים אין יום ההוא, פאר כל הרעה וואס ער האט
עשה, אז זיי האבן זיך פנה צו אלוקים אחרים. 19 און איצט כתב אייך אויף דאס דאזיקער שירה, און לערן עס אויס
די בני-ישראל; שום עס אין זייער פה, כדי דאס דאזיקע שירה זאל מיר זיין צום עדות קעגן די בני-ישראל. 20 אז איך
וועל אים בוא אויף האדמה וואס איך האב שבע אבותם, זבת חלב און דבש, און זיי וועט אכל און ווערן שׂבע [זען
שׂבע ישעיהו 53:11] און דשן, און וועט זיך פנה צו אלוקים אחרים, און זיי וועלן זיי עבד, און וועלן מיך נאץ, און ער

וועט פרר מיין ברית [זען מה"ש 21:18-26 http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18], 21 און
היה, אז אים וועלן מצא רעות רבות און צרות וועט דאס דאזיקע שירה זיך ענה אים אין פנים צום עדות, ווארום עס
וועט נישט שכח ווערן פון דעם פה פון זיין זרע; ווייל איך ידע זיין יצר, ווי ער אשה גייט זיך היינט, נאך איידער איך
האב אים בוא אין הארץ וואס איך האב צוגעשווארן. 22 און משה האט כתב דאס דאזיקע שירה אין יענעם יום, און
האט עס למד די בני-ישראל. 23 און ער האט צוה יהושוע בן נון, און האט אמר: חזק! און אמץ, ווייל דו וועסט בוא
די בני-ישראל אין הארץ וואס איך האב זיי צוגעשווארן, און איך וועל זיין מיט דיר. 24 און עס איז געווען, ווי משה
האט כלה כתב די דברי התורה הזאת אין א ספר, ביז זייער תמם, 25 אזוי האט משה צוה די לויים וואס נשׂא הארון

ברית ה' [זען מה"ש 21:18-26 http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18], לאמור: 26 לקח
דאס דאזיקע ספר תורה, און איר זאלט עס שום מצד זייט פון הארון ברית ה' אלוקיכם, און עס זאל דארטן זיין
צום עדות קעגן דיר. 27 מחמת איך ידע דיין מרי און דיין ערף הקשה; זע, היינט, אז איך לעב נאך מיט אייך, זייט איר
געווען ממרים אקעגן ה', און ווי שוין נאך מיין מתי? 28 זאמלט קהל צו מיר אייערע כל זקני שבטים, און אייערע
שוטרים, און איך וועל דבר אין זייערע אוזנים די דאזיקע דברים, און וועל עוד שמים און ארץ קעגן זיי. 29 ווייל איך

ידע, אז שחת איר שחת ווערן נאך מיין מת, און איר וועט זיך סור פון הדרך וואס איך האב אייך צוה, און אייך וועט קרא הרעה אין אחרית הימים, ווייל איר וועט עשה וואס איז הרע אין די אויגן פון ה', אים צו כעס מיט דער מעשה פון אייערע ידים. 30 און משה האט דבר אין די אוזנים פון דער כל קהל ישראל די דברים פון דעם דאזיקן שירה ביז תמם.

[האזינו]

דבר32

1 אזן איר שמים, און איך וועל דבר, און שמע הארץ די אמרה פון מיין פה. 2 זאל ערף ווי מטר מיין לערנונג, זאל נזל ווי טל מיין אמרה; ווי א שעירים אויף גראז און ווי רביבים אויף עשב. 3 ווייל דעם שם פון ה' וועל איך קרא; יהב גרויסקייט צו אלוקינו. 4 דער צור זיין ווערק איז תמים, ווייל כל זיינע דרכים זיינען משפט; א-ל אמונה, און אן עול. צדיק און ישר איז ער. 5 שחת לו לא זיין בנים מומם:דור עקש ופתלתל. 6 טאן נישט אזוי גמל ה', עם נבל און נישט חכם! איז ער נישט אביך וואס האט דיך קנה [זען בראשית 14:19,20; משלי 8:22]? ער וואס האט דיך עשׂה און כון? 7 זכר די ימות עולם, בין שנות דור-ודור, שאל אביך, ער זאל דיר נגד, דיינע זקנים, זיי זאלן דיר אמר. 8 ווען דער אויבערשטער האט נחל די עמים, ווען ער האט פרד בני-אדם, האט ער נצב די גבולות פון עמים, לויט דער צאל פון די בני ישראל. 9 ווייל דער חלק פון ה' איז עמו, יעקב דער חבל פון זיין נחלה. 10 ער האט אים מצא אין ארץ מדבר, און אין וויסטן געוואי פון דער ישמון, אים סבב, אים געכעבן בינה, אים נצר ווי זיין אויגאפל. 11 ווי א נשר עור זיין נעסט, רחף איבער זיינע יונגע, פרש זיינע פלעדערן און לקח זיי, נשׂא זיי אויף זיין פליגל 12 האט ה' אליין אים נחה, און נישט געווען מיט אים א-ל נכר. 13 ער האט אים רכב אויף די הייכן פון הארץ, און ער האט אכל די תנובות שדה; און ער האט אים געמאכט ינק דבש פון סלע, און שמן פון חלמיש; 14 חמאה פון בקר, און חלב פון צאן, מיט חלב פון כרים, און אילים פון בשן און עתודים, מיט נירנפעסט פון חטה; און דם פון ענבים טרינקסטו שוימיקן וויין. 15 און ישורון איז שמן געווארן און בעט און ביסט שמן, ביסט עבה, ביסט כשׂה געווארן מיט פעט; און ער האט נטש א-לוה וואס האט אים אשׂה, און נבל דעם צור פון זיין ישועה. 16 זיי האבן אים קנא מיט זרים, מיט תועבות אים כעס. 17 זיי האבן זבח צו שדים, לא אלוקי אלוקים וואס זיי האבן זיי נישט ידע, צו חדשים, ניי אנקום, וואס אבותיכם האבן זיך פאר זיי נישט שׂער. 18 אן דעם צור וואס האט דיך ילד האסטו שיה, און שכח א-ל וואס האט דיך חול. 19 און ה' האט ראה און האט נאץ, ווייל פון כעס פון זיין בנים און זיינע בנות. 20 און ער האט אמר: איך וועל סתר מיין פנים פון זיי. איך וועל ראה וואס וועט זיין זייער סוף; ווייל א פארקערטער דור זיינען זיי, בנים אן אמן אין זיי. 21 זיי האבן מיך קנא מיט אן לא א-ל, מיך כעס מיט זייערע חבלים, און איך וועל זיי קנא מיט אן לא עם, מיט א גוי נבל וועל איך זיי כעס. 22 ווייל אן אש איז קדח אין מיין אף, און עס יקד ביז דער שאול תחתית, און אכל ארץ און איר יבול, און להט די מוסד פון די הרים. 23 איך וועל ספה אויף זיי רעות, איך וועל מיינע חצים כלה אויף זיי: 24 דארונג פון רעב, און צערונג פון היץ, און ביטערע פעסט; און דעם שן פון חיות וועל איך שלח אויף זיי: 25 מיט חמה פון די זחל פון עפר. דרויסן וועט וועקנעמען די חרב, און אין די קאמערן די אימה; אי דעם בחור אי די בתולה, דעם זויגעדיקן מיטן איש שׂיבה. 26 איך וואלט אמר: איך וועל זיי פאה, איך וועל פארטיליקן פון אנוש זייער זכר; 27 ווען איך פארכט נישט דעם שונאס דערצערענונג, זייערע אויבים זאלן נישט אויסלייגן פאלש; נישט אמר: ידנו איז רום, און נישט ה' האט דאס אלצדינג פעל. 28 ווייל אן עם אבד עצות זיינען זיי, און נישטא קיין בינה אין זיי. 29 אז זיי וואלטן חכם געווען, וואלטן זיי דאס שׂכל, זיי וואלטן באקלערט זייער אחרית: 30 ווי ידע איינער רדף 1,000, און 2 פארטרייבן 10,000 ווען נישט זייער צור האט זיי מכר, און ה' האט זיי סגר? 31 ווייל נישט ווי צורינו איז זייער צור; און מעגן אונדזערע שונאים אנטשיידן. 32 ווייל פון גפן פון סדום איז זייער גפן, און פון די שדות פון עמורה; זייערע ענבים זיינען ענבים פון רוש, ביטערע הענגלעך זיינען ביי זיי. 33 חמת תנינם יינם וראש פתנים אכזר. 34 פארוואר, דאס איז כמס ביי מיר, חתם אין מיינע אוצרות; 35 איך האלט נקמה און באצאלונג; זייער רגל וועט זיך מוט אין רעכט צייט; ווייל נאענט איז דער יום פון זייער איד, און עתדות חוש פאר זיי. 36 ווייל ה' וועט זיך דין עמו, און אויף עבדיו זיך נחם, ווען ער ראה אז אזל איז די כח, און פריי אדער שקלאף איז נישטא; 37 און מע זאגט: ווו זיינען זייערע אלוקים, דער צור וואס זיי האבן זיך חסה? 38 וואס האבן דאס חלב פון זייערע זבחים אכל, שתה דעם וויין פון זייער נסכים? זאלן זיי קום און אייך עזר; זאל ער זיין איבער אייך א סתרה. 39 ראה איצט אז איך, איך בין דאס, און נישטא קיין אלוקים מיט מיר; איך מות און עשה לעבעדיק, איך מחץ און איך רפא, און פון ידי איז נישטא מי זאל נצל זיין. 40 ווייל איך נשׂא צום שמים ידי, און זאג: אזוי ווי חי אנכי לעולם. 41 ווען איך שון מיין ברק

חרב, און ידי וועט צום משפט זיך אחז, וועל איך שוב נקמה צו מיינע אויבים, און מיינע שונאים וועל איך שלם. 42
איך וועל שכר מיינע חצים מיט דם, און מיין חרב וועט זיך אכל מיט בשר מיט דם פון דער חלל און שביה, מיט די
ראש פרעות אויב. 43 רנן, איר גוים, מיט עמו, ווייל פאר דם פון עבדיו וועט ער זיך נקם זיין, און נקם וועט ער שוב
צו זיינע אויבים, און וועט מאכן כפרה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און "נזה" ויקרא 4:6,17 און כפרה פון משיח לעולם
על דברתי מלכי צדק, תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאר ארץ פון עמו.לג44 און משה איז בוא און האט
דבר כל דברי השירה אין די אוזנים העם, ער און יהושוע בן נון. 45 און ווי משה האט כלה פון רעדן כל די דאזיקע
דברים צו כל ישראל, 46 האט ער צו זיי אמר: שום לבבכם צו כל דברים וואס איך עוד אייך היום אן, אז איר זאלט
זיי צוה צו בניכם, לשמר איבער צו עשה כל דברי התורה הזאת. 47 ווייל דאס איז נישט דבר רק פאר אייך, נייערט
דאס איז חייכם, און דורך דער דאזיקער זאך וועט איר ארך ימים אין האדמה וואס איר עבר אהין איבער דעם ירדן,
זי צו ירש. 48 און ה' האט דבר אין דעם דאזיקן אייגענעם יום צו משהן, לאמור: 49 עלה צו דעם דאזיקן הר עברים,
דעם הר נבו וואס אין ארץ מואב, וואס אקעגן יריחו, און ראה אן ארץ כנען וואס איך נתן צו די בני-ישראל פאר אן
אחוזה. 50 און מות אויף ההר וואס דו עלה אהין ארויף, און ווער אסף צו עמך, אזוי ווי אחיך אהרן איז מות אויפן
הר הור, און איז אסף געווארן צו עמו. 51 ווארום איר האט מעל אן מיר צווישן די בני-ישראל, ביים מים פון
מריבת-קדש, אין מדבר צין, ווארום מיך לא קדשתם צווישן די בני-ישראל. 52 אבער פון דער ווייטן וועסטו ראה
הארץ, נאר בוא אהין וועסטו נישט, אין הארץ וואס איך נתן צו די
בני-ישראל.

[וזאת הברכה]

דבר33

1 און דאס איז די ברכה וואס משה דער איש האלוקים האט ברך די בני-ישראל פאר מותו. 2 און ער האט אמר: ה'
איז פון סיני בוא, און זרח פון שעיר אויף זיי; ער האט יפע פון הר פארן, און אתה מיט רבבה קודש, אין זיין ימין א
אש דת פאר זיי. 3 ער חבב די עמים, כל זייערע קודש זיינען ביי ידך; און זיי ליגן צו דיינע פיס, זיי נשׂא אויף דיינע
דברות. 4 א תורה האט אונדז משה צוה, א מורשה פאר הקהלת יעקב. 5 און ער א מלך איז געווען אין ישורון, ווען
די ראשי עם און שבטי ישראל האבן זיך אסף. 6 לעבן זאל ראובן און נישט מות, און זיינע אדם זאלן נישט זיין
מספר. 7 און דאס אויף יהודה; און ער האט אמר: שמע, ה', דעם קול פון יהודה, און צו עמו זאלסטו אים בוא; זיינע
יד זאלן פאר אים ריב, און אן עזר פון זיינע אויבים זאלסטו זיין. 8 און אויף לוי האט ער אמר: דיינע אורים-ותומים
זיין מיט חסידך, וואס דו האסט אים אין מסה נסה; ביי מים פון מריבה דו האסט ריב מיט אים; 9 וואס האט אמר
אויף אביו און אויף אמו: איך האב זיי נישט ראה; און האט אחיו נישט נכר, און זיין בנים נישט געוואלט ידע; ווייל זיי
האבן געהיט דיין דבר, און דיין ברית [זען מה"ש 21:18-26

http://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18] האבן זיי נצר. 10 זיי לערנען דיינע משפטים
יעקבן, און דיין תורה ישראלן; זיי שום קטורת באפך, און כליל אויף דיין מזבח. 11 ברך, ה', זיין חיל, און דאס ווערק
פון זיינע יד זאלסטו רצה; מחץ די לענדן פון זיינע אויבים, אז זיינע שונאים זאלן נישט קום. 12 און אויף בנימין האט
ער אמר: דער באליבטער פון ה' וועט שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] ביי אים
אין בטח; און ה' וועט חפף איבער אים כל הימים, און ער וועט שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן
אונדז, יוח' 1:14] בין אקסלען פון אים. 13 און אויף יוסף האט ער אמר: ברוך ה' זאל זיין ארץ זיין, מיטן טייערסטן
השמים, מיט טל, און מיטן תהום וואס רבץ אונטן; 14 און מיט טייערסטע פרוכטן פון שמש, און מיט טייערסטן
געוועקס פון לבנה; 15 און מראש הררי-קדם און ממגד גבעות עולם. 16 און ממגד ארץ און מלאה און רצון שוכני
[בוער] סנה תבואתה אויפן ראש יוסף ואון אויפן קדקד נזיר פון אחיו. 17 זיין הדר איז ווי בכור שורו, און קרנות פון
אים ווי קרנות פון א ראם; מיט זיי וועט ער נגח די עמים, די עקן פון הארץ מיט רבבות אפרים, און אלפי מנשה. 18
און אויף זבולון האט ער אמר: שׂמח זיך, זבולון, ביי דיין יצא, און יששכר, אין דיינע אוהלים. 19 עמים וועלן זיך קרא
אויפן הר, דארט וועלן זיי זבח זבחים פון צדק; ווייל שפע ימים יינקו און שפני טמוני חול. 20 און אויף גד האט ער
אמר: ברך דער וואס רחב גד! אזוי ווי א לייבינטע ער שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח'
1:14], און טרף דעם זרוע [זען זרוע פון גאולה, זרוע משיח, ישעיהו 1: 53] און דעם קדקד. 21 און ער האט ראה דאס
ראשית פאר זיך, ווייל דארט איז דער חלקת מחוקק ספן. ווען ראשי עם אתה, ער אשה צדקת ה' און משפטיו
עם-ישראל. 22 און פון דן ער אמר דן גור אריה. ער וועט זנק מן-הבשן. 23 און פון נפתלי ער אמר, נפתלי שבע רצון

און מלא ברכת ה' ים און דרום ירשה! 24 און פון אשר ער אמר, ברוך זיין אשר מיט בנים; יהי רצה צו אחיו און לאזן
אים טבל [זען ויקרא 6:4 https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE] בשמן רגלו. 25
ברזל און נחשת מנעלך וכימיך דבאך.26 אין כאל ישרון: רכב שמים בעזרך ובגאותו שחקים. 27 מענה אלהי קדם און
מתחת זרועות עולם און ער וועט גרש מפניך אויב און ער וועט אמר, השמד! 28 און ישראל וועט שכן [זען משיח
צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14] בטח בדד; עין יעקב אין ארץ דגן און תירוש; און זיין שמים וועט
כרף טל.29 אשריך ישראל! מי כמוך עם נושע דורך ה' מגן עזרך און אשר-חרב גאותך און זיי כחש. איביך לך ואתה
על-במותימו און דו וועסט אויף זייערע במות.

דבר34

1 און משה איז עלה פון די פלוינען פון מואב צום הר נבו, אויפן ראש פסגה וואס אקעגן יריחו; און ה' האט אים
געוויזן דאס כל הארץ גלעד ביז דן; 2 און כל נפתלי, און ארץ אפרים און מנשה, און דאס כל הארץ יהודה ביז דעם
ים האחרון. 3 און דעם נגב, און די [ירדן]-געגנט, דעם טאל פון יריחו, דער עיר פון טייטלביימער, ביז צוער. 4 און ה'
האט צו אים אמר: דאס איז הארץ וואס איך האב געשווארן צו אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, לאמור: צו דיין
זרע וועל איך עס נתן. איך האב דיך געלאזט ראה מיט דיינע אויגן, אבער אהין עבר וועסטו נישט. 5 און משה עבד
ה' איז דארטן מות, אין ארץ מואב, לויט דעם פי ה'. 6 און מע האט אים באגראבן אין טאל, אין ארץ מואב, אקעגן
בית-פעור; און קיין אדם ידע נישט זיין קבר ביז אויף יום הזה [זען קבר פון משיח, ישעיהו 53:9]. 7 און משה איז
געווען 120 שנה, ווען ער איז מות; זיין אויג איז נישט געווען טונקל, און זיין פרישקייט איז נישט אוועק. 8 און די
בני-ישראל האבן בכה פאר משהן אין די פלוינען פון מואב 30 יום, ביז די ימי טרויערגעוויין נאך משהן האבן זיך
תמם. 9 און יהושוע בן נון איז געווען פול מיט דעם רוח חכמה, ווייל משה האט סמך אויף אים זיינע יד; און די
בני-ישראל האבן זיך שמע צו אים, און האבן עשה אזוי ווי ה' האט צוה משהן. 10 און עס איז נישט קום אין ישראל
נאך אזא נביא ווי משה, וואס ה' האט זיך ידע צו אים פנים אל פנים; 11 אין כל אותות [זען אות אין ישעיהו 7:14,
דעריבער וועט אֲדֹנָי אליין אתך נתן (זען "נתן" ישעיהו 53:9; 9:5; חגי 2:7-9) אן אוֹת: הנה! ווערט הָעַלְמָה (די
נישט-חתונה-געהאט יונגע בתולה מיידל) הרה (זען "הרה" נערה-בתולה, בראשית 24:16, סינאנים: הָעַלְמָה,
(בראשית 24:43) רבקה "הרה" ישראל (בראשית 25:21), און זי ילד בן, און וועט קרא שמו (זען "שמו" פון צֶמַח
משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח) עִמָּנוּ א-ל (זען ישעיהו 48:16; 42:1; ווייל עבד ה'
("מיר") משיח און ה' און רוח ה' איז אלוקים, קדש קדש קדש, אחָד דאך משֵלָש; בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות,
זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה
ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים
האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים,
ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט
המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו,
און זאל דבק צו זיין אִשָּה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר
ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז
כולל זיין אין ראָש אחד) בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל
3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט
קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵרות דתי ווי צו
אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח,
רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח
https://youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
]. און מופתים וואס ה' האט אים שלך עשה אין ארץ מצרים, צו פרעהן, און צו כל עבדיו, און צו זיין כל ארצו; 12
און אין כל היד החזקה, און אין כל המורה הגדול, וואס משה האט עשה פאר די אויגן פון כל ישראל.

יהוֹשֻׁעַ

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (c) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

יהוֹשֻׁעַ

יהו1

1 און עס איז געווען נאך דעם מוֹת משה עֶבֶד ה׳, האט ה׳ אמר צו יהוֹשֻׁעַ [זען "ישוע," נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג׳ 22:16;

https://www.youtube.com/watch?v=l6nzAiSjhbo] בן נוּן, דעם מְשָׁרֵת משהו, אזוי צו אמר: 2 משה עַבְדִּי [זען "עַבְדִּי" זכריה 3:8 "עַבְדִּי צמח" משיח] איז מֵת; אוּן אצונד קוּם! [זען "קוּם", במדבר 24:17; הושע 6:2] און עבר! דעם דאזיקן יַרדן, דוּ וְכל הָעָם הַזֶּה, צו הָאָרֶץ וואס איך נתן [זען "נתן", ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיי די בְּנֵי-יִשְׂראל. 3 כּל מָקוֹם וואס אייַער כּף רגל [זען "רגל", בראשית 49:10; תהלים 22:17] וועט דערויף דֶּרֶךְ [זען "דֶּרֶךְ", במדבר 24:17] האב איך אייַך אים נתן [זען "נתן", ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַזוי ווי איך האב דבר צו משהו. 4 פון דעם מדבר, און דעם דאזיקן לבנוֹן, און ביזן נהָר הגדול, דעם נהָר פְּרָת, כּל ארץ פון די חִתּים, און ביזן יַם-הַגָּדול, צו מְבוֹא השֶׁמֶש, וועט זיין אייַער גְּבוּל. 5 קיינער וועט נישט יצב פאר דיר כּל יְמֵי דייַן חַיִּים; אַזוי ווי איך בין געווען מיט משהו, וועל איך זיין מיט דיר; איך וועל דיך נישט רפה און דיך נישט עזב [זען מתי 28:20]. 6 חזק! און אמץ! ווארעם דו וועסט הָעָם הזה מאכן נחל הָאָרֶץ וואס איך האב שבע [זען "שבע", תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17 זייערע אבות זיי צו נתן [זען "נתן", ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 7 נאר חזק! זיַי אמץ מאֹד צו זיין שומר צו עשׂה [זען "עשׂה", ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כּל התּוֹרה וואס משה עַבְדִּי האט דיר צוה; זאלסט דערפון נישט סור רעכטס אדער לינקס, כדי זאלסט שׂכל [זען "שׂכל", ירמיהו 23:5-6; דניאל 9:25; ישעיהו 52:13] אומעטום אווו דוּ וועסט הלך. 8 דאס דאזיקע סֵפֶר התּוֹרה זאל זיך נישט מוש פון דייַן פֶּה, און זאלסט הגה [זען "הגה", תהלים 1:2] דערפון יוֹמָם וָלַיְלָה, כדי זאלסט זיין שומר צו עשׂה [זען "עשׂה", ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כּל וואס שטייט כתב [זען גלט׳ 1:14, נישט תורה שבעל פה; עס זאגט "כתב", זען דברים 4:2] דערין; ווארעם דעמאלט וועסטוּ צלח [זען "צלח", ישעיהו 53:10] זיין אין דייַנע דֶּרֶךְ [זען יוח"ג 1:2] און דעמאלט וועסטוּ שׂכל [זען "שׂכל", ירמיהו 23:5-6; דניאל 9:25; ישעיהו 52:13]. 9 הלוא איך צוה דיר: חזק! און זיין אמץ! זאלסט נישט ערץ און זאלסט נישט חתת, ווארעם ה׳ אֱלֹקֶיךָ איז מיט דיר אומעטום אווו דוּ וועסט הלך

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI].

10 האט יהוֹשֻׁעַ צוה די שׂטרי הָעָם, אזוי צו אמר: 11 עבר! דורך מַחֲנֶה, און צוה הָעָם, אזוי צו אמר: כּון! אייַך צידה, ווארעם בעוֹד 3 טעג [זען הושע 6:2; קור"א 15:4] עבר איר אריבער דעם דאזיקן יַרדן, צו בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו ירש הָאָרֶץ וואס ה׳ אלקֵיכֶם נתן [זען "נתן", ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אייַך, עס צו ירש. 12 און צו די ראובנים, און צו די גָדים, און צום האלבן שבט מנשה, האט יהוֹשֻׁעַ אמר, אזוי צו אמר: 13 זכר די דבר וואס משה עֶבֶד ה׳ האט אייַך צוה, אזוי צו אמר: ה׳ אלוקיכם איז נוח [זען רות 1:9] אייַך, און וועט אייַך נתן [זען "נתן", ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] הָאָרֶץ הזאת. 14 זאלן אייַערע נָשִׁים, אייַערע טַף, און אייַער מקנה, ישב אין הָאָרֶץ וואס משה האט אייַך נתן [זען "נתן", ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף דער עֵבר הַיַרדן, אָבער איר, אלע העלדישע גיבוֹרים, זאלט עבר פארויס פאר אחיכם, און זיי עזר 15 ביז וואנען ה׳ וועט נוח [זען רות 1:9; מתי 11:29-30] צו אחיכם אַזוי ווי אייַך, און אויך זיי וועלן ירש הָאָרֶץ וואס ה׳ אלקֵיכֶם נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיי. דעמאלט וועט איר זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו דעם ארץ פון אייַער יֵרֻשָׁה, און וועט עס ירש וואס משה עֶבֶד ה׳ האט אייַך נתן [זען "נתן", ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף דער עֵבֶר יַרדן, מזרח השמש. 16 האָבן זיי ענה יהוֹשֻׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג׳ 22:16] אזוי צו אמר: כּל וואס דו האסט אונדז צוה, וועלן מיר עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און אומעטום אווו דו וועסט אונדז שלח [זען "שלח", מלאכי 3:1] וועלן מיר הלך. 17 גענוי ווי מיר האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] צו משהו, אזוי וועלן מיר שמע צו דיר; רק זאל ה׳ אֱלֹקֶיךָ זיין מיט דיר [זען ישעיהו 7:14] אַזוי ווי ער איז געווען מיט משהו. 18 איטלעכער איש וואס וועט מרה דייַן פֶּה, און וועט נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דייַנע דברים, לויט כּל וואס דו

וועסט אים צוה, זאל מות ווערן; רק זײַ חזק! און אמץ!

יהו2

1 און יהוֹשעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16;] בן נוּן האט שלח פון שִׁטים 2 אנשים אויסקוקערס שטילערהייט, אזוי צו אמר [זען "אמר" מלאכי 3:1]: גייט ראה הָאָרֶץ, און יריחו. זײַנען זיי הלך, און זײַנען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין בית אִשָּׁה זוֹנה וואס איר שֵׁם איז געווען רָחָב [זען מתי 1:5

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0] און האָבן זיך דארטן שכב. 2 איז אמר געווארן דעם מלך יריחו, אזוי צו אמר: הנה, אנשים זײַנען בוא אַהער הַלַּיְלָה פון די בְּנֵי ישראל, צו חפר הָאָרֶץ. 3 האט דער מלך יריחו שלח צו רָחָבן, אזוי צו אמר: יצא! [זען "יצא" ישעיהו 10:1-11; מיכה 1:5] די אנשים וואס זײַנען בוא צו דיר, די וואס זײַנען בוא אין דײַן בית, ווארעם צו חפר דאס כֹּל הָאָרֶץ זײַנען זיי בוא. 4 אָבער די אִשָּׁה האט לקח די 2 אנשים, און האט זיי צפן. און זי האט אמר: כֵּן, די אנשים זײַנען בוא צו מיר, אָבער איך האב נישט ידע [זען "ידע", דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] פון וואנען זיי זײַנען; 5 און עס איז געווען, ווי מע האט געזאלט סגר דעם שַׁעַר, אז עס איז געווארן חֹשֶׁך, אזוי זײַנען די אנשים יצא [זען "יצא" ישעיהו 10:1-11; מיכה 1:5]; איך ידע נישט ווהין די אנשים זײַנען הלך; רדף! זיי נאך אויף גיך, ווארעם איר וועט זיי נשֹׂג. 6 אָבער זי האט זיי געהאט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויפן גָּג, און זיי טמן אין פלאקסשטעקלעך וואס זײַנען געווען ערך בײַ איר אויפן גָּג. 7 און די אנשים האָבן זיי רדף אויפן דרך הַיַּרדֵן, צו די מעברוֹת; און דעם שַׁעַר האט מען סגר [זען "סגר" ישעיהו 52:15] נאָכדעם ווי עס זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 10:1-11; מיכה 1:5] די וואס האָבן זיי רדף. 8 און איידער זיי האָבן זיך שכב, איז זי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו זיי אויפן גָּג, 9 און זי האט אמר צו די אנשים: איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אז ה' האט אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] הָאָרֶץ, און אז אײַער אֵימָה איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תְּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף אונדז, און אז כֹּל יושבי הָאָרֶץ זײַנען מוג געווארן מִפְּנֵיכֶם. 10 ווארעם מיר האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווי ה' האט יבש הַמָּיִם פון יַם-סוּף פון פאר אײַך, בײַ אײַער יציאת מצרים, און וואס איר האט עשֹׂה צו די 2 מלכים פון דעם אֱמוֹרי וואס אויף יענער זייט יַרדֵן, צו סיחונען און צו עוֹג, וואס איר האט זיי חֵרֶם

https://www.youtube.com/watch?v=03AVR9mFD5k]. 11 און ווי מיר האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אזוי איז מסס לבבֵנוּ, און אין קיינעם איז מער רוּח נישט קום מִפְּנֵיכם; ווארעם ה' אלקֵיכֶם ער איז אלוקים אין הימל אויבן [זען יוחנן 3:3, איר מוזן זיין געבוירן פון "אויבן"] און אויף הָאָרֶץ אונטן. 12 און שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כְּהֵנָּה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10

https://www.youtube.com/watch?v=zAQSMO7di-Y]

מיר, נא, בײַ ה', ווײַל איך האב עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] חֶסֶד מיט אײַך, אז איר אויך וועט עשֹׂה חֶסֶד מיט מיין בית אבי; און איר זאלט מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אן אוֹת אמֶת, 13 אז איר וועט לאזן חיה מיין אב און מיין אם, און מײַנע אחים און מײַנע אחוֹת, און כֹּל וואס געהערן צו זיי, און איר וועט נצל נפשותינו פון מָוֶת. 14 האָבן די אנשים צו איר אמר: אונדזער נפש תחת [זען בראשית 22:13 "תחת"; ישעיהו 53:5] אײַך צו מות, אויב איר וועט נישט נגד די דאזיקע דְּבָרֵנוּ ! און עס וועט זיין, אז ה' וועט אונדז נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] הָאָרֶץ, וועלן מיר עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט דיר חֶסֶד און אֱמֶת. 15 האט זי זיי ירד מיט א חֶבל [זען חוּט, קוהלת 4:12, חֶבל אחד, חוּט מְשׁוּלָשׁ; ה' איז אחד נאך מְשׁוּלָשׁ, זען ישעיהו 48:16; 42:1; ווייל עבד ה' ("מיר") משיח און ה' און רוח ה' איז אלוקים, קדש קדש קדש, אחָד דאך משֻׁלָּשׁ; בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אִשָּׁה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד) בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל

7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח

https://youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

] דורכן חַלּוֹן; ווארעם איר בית איז געווען אין דער חוֹמָה פון דער קיר, און זי האט געוווינט אין דעם חוֹמָה. 16 און זי האט צו זיי אמר: הלך! צו הָהָרָה, כדי די רֹדפים זאלן אײַך נישט פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:12]; און איר זאלט אײַך חבא דארטן 3 טעג [זען הושע 6:2; קור"א 15:4], ביז די רֹדפים שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אום; און דערנאך וועט איר הלך אויף אײַער דרך. 17 האָבן די אנשים צו איר אמר: מיר וועלן זיין נָקִים פון דײַן דאזיקער שבועה וואס דו האסט אונדז שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כְּהֲנָה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] 18 סיידן ווען מיר בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין הָאָרֶץ, זאלסטו קשר דעם דאזיקן תִּקְוָה רויטן חוּט [זען "חוּט", קוהלת 4:12] אין דעם חַלּוֹן וואס דו האסט אונדז ירד דורך אים, און דײַן אָב און אִמֶּךָ, און דײַנע אחים, און דײַן כֹּל בית אבי, זאלסטו אסף צו דיר אין בית [זען מה"ש 16:31; הדרך המשיחיסטים 10:25]. 19 און עס וועט זיין, איטלעכער וואס וועט יצא [זען "יצא" ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1] פון די דלת פון דײַן בית מחוּץ אין החוּצָה [זען שמות 12:22; הדרך המשיחיסטים 10:25] וועט זיין דם זיין אויף זיין קאפּ, און מיר וועלן זיין נקִים [זען מתי 27:24]; אָבער איטלעכער וואס וועט זיין בײַ דיר אין בית, וועט זיין דם זיין אויף אונדזער קאפּ, אויב א יָד וועט זיין אויף אים. 20 אויב אָבער דו וועסט נגד די דאזיקע דְּבָרֵנוּ, וועלן מיר זיין נָקִים פון דײַן שבועה וואס דו האסט אונדז שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כְּהֲנָה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10]. 21 האט זי אמר: ווי אײַערע דברים, אזוי זאל זיין. און זי האט זיי שלח, און זיי זײַנען הלך. און זי האט קשר די רויטע תִּקְוָה אין חַלּוֹן. 22 און זיי זײַנען הלך, און זײַנען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו הָהָרָה, און זײַנען דארטן ישב 3 טעג [זען הושע 6:2; קור"א 15:4], ביז די רֹדפים האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]. און די רֹדפים האָבן בקש [זען "בקש" הושע 3:4-5; מלאכי 3:1] אויפן כֹּל הַדֶּרֶךְ, און האָבן נישט מצא. 23 און די 2 אנשים האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] און האָבן ירד פון הָהָר, און זײַנען עבר און בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] בן נוּן, און האָבן אים ספר [זען "ספר", ישעיהו 52:15] כֹּל וואס זיי האט מצא. 24 און זיי האָבן אמר צו יהוֹשׁעַ: אמנם, ה' האט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין יָדֵנוּ כֹּל הָאָרֶץ; און אויך זײַנען די כֹּל יושבי הָאָרֶץ מוג געווארן מִפְּנֵנוּ.

יהו3

1 און יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] האט זיך שכם אין דער בוקר, און זיי האָבן נסע פון שִׁטים, און זײַנען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביזן יַרדן, ער און כֹּל בְּנֵי ישראל; און זיי האָבן דארטן לון איידער זיי זײַנען עבר. 2 און עס איז געווען צום סָוף פון 3 טעג [זען הושע 6:2; קור"א 15:4], זײַנען די שֹׁטרים עבר צווישן מַחֲנֶה; 3 און זיי האָבן צוה הָעָם, אזוי צו אמר: ווי איר ראה דעם אָרון ברית ה' אלקֵיכֶם, און די כֹּהנים פון שבט לֵוִי נשֹׂא [זען "נשֹׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] אים, אזוי זאלט איר נסע פון אײַער אָרט, און הלך נאך אים; 4 אָבער רחוק זאל זיין צווישן אײַך און צווישן אים, ארום 2,000 אַמָּה ביי מִדָּה; איר זאלט נישט קרב צו אים כדי איר זאלט ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דעם דֶּרֶךְ וואס איר זאלט אויף אים הלך [זען תהלים 119:105; יוחנן 14:6; 1:1] ווארעם איר זייט נישט עבר אויף דעם דֶּרֶךְ פריער. 5 און יהוֹשׁעַ האט אמר צו הָעָם: קדש! אײַך [זען יוחנן 17:19] ווארעם מָחָר וועט ה' עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צווישן אײַך פלא [זען "פלא" ישעיהו 9:5]. 6 און יהוֹשׁעַ האט אמר צו די כֹּהנים, אזוי צו אמר: נשֹׂא! [זען "נשֹׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון הַבְּרִית, און עבר פארויס פארן הָעָם. האָבן זיי נשֹׂא דעם אָרון הַבְּרִית, און זײַנען הלך פארויס פארן הָעָם. 7 און ה' האט אמר צו יהוֹשׁעַ: היום הזה וועל איך חלל דיך גדל פאר די אויגן פון כֹּל ישראל, כדי זיי זאלן ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אז אַזוי ווי איך בין געווען מיט משהן, וועל איך זיין מיט דיר [זען ישעיהו 7:14 "עמנו א-ל"]. 8 און דו זאלסט צוה די כֹּהנים וואס נשֹׂא [זען "נשֹׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון הַבְּרִית, אזוי צו אמר: ווי איר בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום קצה וואסער פון יַרדן, זאלט איר אין יַרדן זיך עמד. 9 האט יהוֹשׁעַ אמר צו די בְּנֵי-יִשְׂראל: נגש! אהער און שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דִּברי ה'

אלקֵיכֶם. 10 און יהוֹשעַ האט אמר: דורך זאָת וועט איר ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אז א-ל חי איז צווישן אײַך, און ירש וועט ער ירש פון פאר אײַך דעם כּנעֲני, און דעם חִתּי, און דעם חִוִי, און דעם פּרִזי, און דעם גִרגָשי, און דעם אֱמוֹרי, און דעם יבוּסי. 11 הנה! דער אָרון הבְּרִית אדון כּל הָאָרֶץ [זען משיח אדון כּל הָאָרֶץ אין בית המקדש, זען מלאכי 3:1; תהלים 110:1] עבר לפניכם איבערן יַרדן. 12 און אצונד, לקח אײַך 12 איש פון די שבטים פון ישראל, צו 1 איש, צו 1 איש, פון א שבט. 13 און עס וועט זיין, ווי די כּפּוֹת רגלים [זען "רגלים" תהלים 22:17] פון די כּהנים, וואס נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון ה' אדון כּל הָאָרֶץ, נוח אין וואסערן פון יַרדן, אזוי וועלן די וואסערן פון יַרדן כרת [זען "כרת" דניאל 9:26, משיח "כרת"] ווערן, און הַמָּיִם וואס ירד פון אויבן זיי וועלן עמד אין נֵד אחד. 14 און עס איז געווען, ווי הָעָם האט נסע פון זייערע אֹהָלִים צו עבר דעם יַרדן, מיט די כּהנים, וואס האָבּן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון הבְּרִית, פארויס פארן הָעָם, 15 און ווי די נשׂאי הארון זײַנען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביזן יַרדן, און די רגלים [זען "רגלים" תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] פון די כּהנים, וואס האָבּן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון, האָבּן זיך טבל [זען מלכים ב 5:14 "טבל" און משיחס מקוה מים] אין קצה המים -- און דער יַרדן איז מָלֵא [זען "מלא" הגי 2:7-9] איבער כּל זײַנע גדיה כּל יְמֵי קציר -- 16 אזוי האָבּן הַמָּיִם, וואס ירד פון אויבן, זיך עמד; זיי זײַנען געבליבן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין נֵד אחד, רחק מאֹד, בּיַי עִיר אדם וואס לעבן צָרתָן; און די וואס ירד צו דעם ים הערבה -- דעם יַם-הַמֶּלַח -- זײַנען תמם כרת געווארן; און הָעָם איז עבר אַקעגן יריחו. 17 און די כּהנים, וואס האָבּן נשׂא דעם אָרון ברית ה', זײַנען עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] פעסט אויף חָרָבָה אין מיטן יַרדן בשעת כּל ישראל זײַנען עבר אויף חָרָבָה, ביז דאס כּל הַגוֹי האט תמם עבר דעם יַרדן.

יהו4

1 און עס איז געווען, אז דאס כּל הגוֹי האט תמם עבר דעם יַרדן, האט ה' אמר צו יהוֹשעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] אזוי צו אמר: 2 לקח! אײַך פון הָעָם 12 אנשים, צו 1 איש, צו 1 איש, פון א שבט. 3 און צוה! זיי, אזוי צו אמר: נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] אײַך פון דאנען, פון מיטן יַרדן, פון מַצב פון די רגלים [זען "רגלים" תהלים 22:17] פון די כּהנים זײַנען כון, 12 שטיינער, און איר זאלט זיי עבר מיט אײַך, און זיי נוח אין דעם מָלוֹן וואס איר וועט לון די לֵילָה. 4 און יהוֹשעַ האט קרא די 12 איש, וואס ער האט כון פון די בְּנֵי-יִשְׂראל, צו 1 איש, צו 1 איש, פון א שבט, 5 און יהוֹשעַ האט צו זיי אמר: עבר! לפני דעם אָרון ה' אלקֵיכֶם, אין מיטן יַרדן, און רום [זען "רום" ישעיהו 52:13] אײַך איטלעכער א שטיין אויף זיין שֶׁכֶם, לויט דער צאָל פון די שבטים פון די בְּנֵי ישראל; 6 כּדי דאס זאל זיין זאָת אוֹת [זען "אוֹת" ישעיהו 7:14] צווישן אײַך; אז אײַערע בנים וועלן שפעטער אהין שאל, אזוי צו אמר: וואס זײַנען צו אײַך די דאזיקע שטיינער? 7 און זאלט איר זיי אמר: ווײַל די מַיִם פון יַרדן זײַנען כרת געווארן פאר דעם אָרון ברית ה'; ווען אָרון ה' איז עבר יַרדן די מַיִם פון יַרדן זײַנען כרת געווארן. און די דאזיקע שטיינער וועלן זיין פאר א זִכָּרוֹן צו די בְּנֵי-יִשְׂראל עד עוֹלם. 8 און די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבּן אזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי יהוֹשעַ האט צוה; און זיי האָבּן גענומען 12 שטיינער פון מיטן יַרדן, אַזוי ווי ה' האט דבר צו יהוֹשעַ, לויט דער צאָל פון די שבטים פון די בְּנֵי-יִשְׂראל, און זיי האָבּן זיי עבר מיט זיך צו דעם מלון, און זיי נוח דארטן. 9 און 12 שטיינער האט יהוֹשעַ קום אין מיטן יַרדן, אויף דעם מַצַב ווו די רגלים [זען "רגלים" תהלים 22:17] פון די כּהנים, וואס האָבּן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון הבְּרִית, זײַנען געשטאנען; און זיי זײַנען דארטן ביז היוֹם הזה. 10 און די כּהנים וואס האָבּן נשׂא דעם אָרון, זײַנען עמד אין מיטן יַרדן, ביז עס איז תמם געווארן כּל הדבר וואס ה' האט צוה יהוֹשעַ צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו הָעָם, אַזוי ווי כּל וואס משה האט צוה יהוֹשעַ. און הָעָם האט מהר (געאײַלט) און איז עבר. 11 און עס איז געווען, ווי דאס כּל הָעָם האט תמם צו עבר, אזוי איז עבר דער אָרון ה' און די כּהנים פארן הָעָם. 12 און בְּנֵי-ראובן, און בְּנֵי-גָד, און דער האלבּער שבט מנשה, 50 [חמש] פארויס פאר די בְּנֵי ישראל, אַזוי ווי משה האט צו זיי דבר. 13 ארום 40,000 חלוצי הצבא [חלץ] זײַנען עבר פאר ה' למלחמה, צו די פלוינען פון יריחו. 14 אין יוֹם ההוּא האט ה' גדל יהוֹשעַ פאר די אויגן פון כּל ישראל, און זיי יראָ [זען "יראָ" ירמיהו 23:4-6] אים אַזוי ווי זיי יראָ משהן, כּל טעג פון זיין חיים. 15 און ה' האט אמר צו יהוֹשעַ, אזוי צו אמר: 16 צוה! די כּהנים וואס נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון העדות, זיי זאלן עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון יַרדן. 17 האט יהוֹשעַ צוה די כּהנים, אזוי צו אמר: עלה! פון יַרדן. 18 און עס איז געווען, אז די כּהנים, וואס האָבּן

נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון ברית ה', זײַנען עלה פון מיטן יַרדן, ווי די כּפּות רגלים [זען "רגלים" תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] פון די כּהנים האָבּן זיך נתק אויף דער חָרָבָה, אזוי האָבּן הַמַּיִם פון יַרדן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף זייער מקוֹם, און זײַנען הלך איבער כּל זײַנע ברעגן אַזוי ווי פריער. 19 און הָעָם איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון יַרדן אין 10טן יוֹם פון 1טן חוֹדש, און זיי האָבּן חנה אין גִלגָל, אין מזרח-עק פון יריחו. 20 און די דאזיקע 12 שטיינער, וואס זיי האָבּן לקח פון יַרדן, האט יהוֹשׁעַ קום אין גִלגָל. 21 און ער האט אמר צו די בְּנֵי-יִשְׂראל, אזוי צו אמר: אז אײַערע בנים וועלן שפּעטער אהין שאל זייערע אבות, אזוי צו אמר: וואס זײַנען די דאזיקע שטיינער? 22 זאלט איר מאכן וויסן צו אײַערע בנים, אזוי צו אמר: אויף יַבָּשָׁה איז ישראל עבר דעם דאזיקן יַרדן. 23 ווארעם ה' אלקֵיכֶם האט יבש הַמַּיִם פון יַרדן פון פאר אײַך, ביז איר עבר, אַזוי ווי ה' אלוקיכם האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו ים-סוף, וואס ער האט יבש פון פאר אונדז, ביז מיר זײַנען עבר; 24 כדי כּל עַמֵּי הָאָרֶץ [זען מתי 28:19-20] זאלן ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] די יָד ה' אז זי איז חֲזָקָה [זען "יָד ה'" ישעיהו 53:1; מתי 28:18]; כדי איר זאלט ירא [זען "ירא" ירמיהו 23:4-6] האָבּן פאר ה' אלקֵיכֶם כּל הַיָּמִים.

יהו5

1 און עס איז געווען, ווי כּל מלכים פון דעם אֱמוֹרי וואס אויף דער זייט יַרדן, צו מערב, און כּל מלכים פון דעם כּנעָני וואס ביַים ים, האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אז ה' האט יבש וואסערן פון יַרדן פון פאר די בְּנֵי-יִשְׂראל, ביז זיי זײַנען עבר, אזוי איז זייער לב מסס, און רוּח איז מער נישט געבליבן אין זיי מִפְּנֵי בְּנֵי-יִשְׂראל. 2 אין יענער צײַט האט ה' אמר צו יהוֹשׁעַ: מאך דיר חרבות צֻרים [צוּר] און שוב מול די בְּנֵי-יִשְׂראל שֵׁנִית. 3 האט יהוֹשׁעַ זיך געמאכט חרבות צֻרים [צוּר] און האט מול די בְּנֵי-יִשְׂראל אין גִבעַת-הָעָרָלוֹת [זען ערלי לב און קשי עֹרף און אומגעמַלטע אין אויערן וואס רוח הקודש איז נישט שוכן אין זיי און יהושע/ישוע המשיחס אִזְמֵל פון תשובה התחדשות און דעם אוֹת פון מלכים ב 5:14, דעם אוֹת פון משיחס מִקְוֶה, דעם ירמיהו 31:30 קול" 2:11-13 ברית חדשה מִילָה

http://www.afii.org/tevilah.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

]. 4 און דאס איז די זאך פאַרוואס יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התגּ' 22:16; קול' 2:11-12] האט מול: דאס כּל הָעָם וואס איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון מִצרַיִם, די זכרים, כּל אנשי המלחמה, זײַנען מות אין דער מדבר בדֶרֶך נאך זייער יצא פון מִצרַיִם. 5 ווארעם דאס כּל הָעָם וואס זײַנען יצא זײַנען געווען מול, אָבער דאס כּל הָעָם וואס זײַנען ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געווארן אין דער מדבר בדֶרֶך נאך זייער יצא פון מִצרַיִם, האט מען נישט מול. 6 ווארעם 40 שָׁנָה זײַנען די בְּנֵי-יִשְׂראל הלך אין דער מדבר, ביז עס איז תמם געווארן די כּל הגוֹי, די אנשי המלחמה וואס זײַנען יצא פון מִצרַיִם, וואס האָבּן נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] צו דעם קוֹל ה', די וואס ה' האט זיי שבע [זען "שבע", תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] זיי נישט צו לאזן ראה הָאָרֶץ וואס ה' האט שבע זייערע אבות, אונדז צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ארץ זבת חָלָב וּדבש; 7 אָבער זייערע בנים האט ער קום תחת [זען "תחת" בראשית 22:13; משיח תחת "עַמִּי", זען ישעיהו 53:8] זיי. זיי האט דאס יהוֹשׁעַ מול [זען קול' 2:11], ווײַל זיי זײַנען געווען עֲרֵלִים, ווארעם מע האט זיי נישט מול בדֶרֶך. 8 און עס איז געווען, אז דאס כּל הַגּוֹי האָבּן תמם זיך מול, זײַנען זיי ישב אויף זייער אָרט אין מַחֲנֶה ביז זיי זײַנען חיה געווארן. 9 און ה' האט אמר צו יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התגּ' 22:16; קול' 2:11-12]: הַיּוֹם האב איך גלל פון אײַך די חרפּה פון מִצרַיִם. דעריבער קרא מען יענעם מקום גִלגָל ביז היוֹם הזה. 10 און די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבּן חנה אין גִלגָל; און זיי האָבּן געמאכט דעם פסַח אין 14טן יוֹם פון חוֹדש, אין עֶרֶב, אין די פלוינען פון יריחו. 11 און זיי האָבּן אכל פון דער עָבוּר פון הָאָרֶץ אויף מחרת נאָכן פֶּסַח, מצוֹת און קלוי [קלה] אין עצם יוֹם הזה. 12 און דער מַן האט שבת אויף מחרת, אז זיי האָבּן אכל פון דער עבוּר פון הָאָרֶץ; און די בְּנֵי ישראל האָבּן מער נישט געהאט קיין מַן; און זיי האָבּן אכל פון דער תבואה פון ארץ כְּנַעַן אין יענעם שָׁנָה. 13 און עס איז געווען, אז יהוֹשׁעַ איז געווען אין יריחו, האט ער נשׂא זײַנע אויגן און ראה, הנה אַן אִיש עמד אקעגן אים, מיט זיין חֶרֶב שלף אין זיין יָד. איז יהוֹשׁעַ הלך צו אים, און האט צו אים אמר: ביסטו פאר אונדז, אָדער פאר צרֵינוּ? 14 האט

ער אמר: לאָ, נײַערט איך בין שַׂר צָבָא ה'; נָא בין איך בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. איז יהוֹשעַ נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תְּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף זיין פנים צו דער ארצה, און האט זיך חוה, און האט צו אים אמר: וואס וויל אֲדֹנָי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו זיין עֶבֶד? 15 האט דער שַׂר צָבָא ה' אמר צו יהוֹשעַ: נשל! דײַן נַעַל פון דײַן רגל, ווארעם דער מקום וואס דו עמד אויף אים, ער איז קֹדֶשׁ. און יהוֹשעַ האט אזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9].

יהו6

1 און יריחו איז געווען סגר און סגר מִפְּנֵי בְּנֵי ישראל; נישט יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] און נישט בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 2 האט ה' אמר צו יהוֹשעַ: ראה! איך האב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דײַן יָד יריחו און איר מלך און גבורֵי החיל. 3 זאלט איר סבב, כּל אנשי המלחמה, נקף די עִיר רונד ארום 1 מאל. אזוי זאלסטו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] 6 טעג. 4 און 7 כֹּהנים זאלן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] 7 שופרות היובלים פאר דעם אָרון; און אויפן 7טן יום זאלט איר סבב די עִיר 7 מאל; און די כֹּהנים זאלן תקע די שופרות. 5 און עס וועט זיין, ווען מע משך מיטן קרן היובל, ווי איר שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קול פון שופר, זאל דאס כּל הָעָם רוע א תרועָה גדולָה, און די חומה פון דער עִיר וועט נפל אונטער זיך, און הָעָם וועט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] איטלעכער גלייך ארײַן. 6 האט יהוֹשעַ בן נון קרא די כֹּהנים, און ער האט צו זיי אמר: נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון הבְּרִית, און 7 כֹּהנים זאלן נשׂא 7 שופרות יובלים פאר דעם אָרון ה'. 7 און ער האט אמר צו הָעָם: עבר! און סבב די עִיר, און די חלוץ זאלן עבר פאר דעם אָרון ה'. 8 איז געשען אַזוי ווי יהוֹשעַ האט אמר צו הָעָם; און די 7 כֹּהנים, וואס האָבן נשׂא די 7 שופרות היבלים פאר ה', האָבן עבר, און תקע די שופרות, און דער אָרון ברית ה' איז הלך נאך זיי [https://www.youtube.com/watch?v=TePXar2jcm8]. 9 און די חלוץ [חלץ] זײַנען הלך פאר די כֹּהנים, וואס האָבן תקע די שופרות, און דער מאסֵף [אסף] איז הלך נאך דעם אָרון; הלך און תקע די שופרות. 10 און יהוֹשעַ האט צוה הָעָם, אזוי צו אמר: איר זאלט נישט רוע, און נישט לאָזן שמע אײַער קול, און א דבר זאל נישט יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון אײַער פֶּה, ביז דעם יום וואס איך אמר צו אײַך: רוע! דעמאלט זאלט איר רוע. 11 און ער האט געלאזט דעם אָרון ה' סבב די עִיר נקף רונד ארום 1 מאל; און זיי זײַנען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין מַחֲנֶה, און האָבן לון אין מַחֲנֶה. 12 און יהוֹשעַ האט זיך שכם אין דער בוקר; און די כֹּהנים האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון ה'. 13 און די 7 כֹּהנים, וואס האָבן נשׂא די 7 שופרות היובלים פאר דעם אָרון ה', זײַנען הלך הָלוֹךְ און תקע די שופרות, און די חלוץ [חלץ] זײַנען הלך זיי פארויס, און דער מאסֵף [אסף] איז הלך נאך דעם אָרון ה'; הלך און תקע די שופרות. 14 און אויפן 2טן יום זײַנען זיי סבב די עִיר 1 מאל, און זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו מַחֲנֶה. אזוי האָבן זיי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] 6 טעג. 15 און עס איז געווען אויפן 7טן יום, האָבן זיי זיך שכם ווי דער שַׁחַר איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] און זיי זײַנען סבב די עִיר אויפן דאזיקן משפט 7 מאל; רַק אין יום הַהוּא זײַנען זיי סבב די עִיר 7 מאל. 16 און עס איז געווען בײַם 7טן מאל, האָבן די כֹּהנים תקע די שופרות, און יהוֹשעַ האט אמר צו הָעָם: רוע! ווארעם ה' האט אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די עִיר. 17 און די דאזיקע עִיר זאל זיין חֵרֶם צו ה', זי און כּל וואס אין איר; רק רחָב די זונה זאל חיה [זען "חיה" הושע 6:2], זי און כּל וואס בײַ איר אין בית, ווײַל זי האט חבא די מלאכים וואס מיר האָבן שלח. 18 און רק איר זיין שומר צו בלייבן אוועק פון דעם חֵרֶם, כדי איר זאלט אליין נישט ווערן חֵרֶם, ווען איר וועט לקח פון דעם חֵרֶם, און שום דעם מַחֲנֶה ישראל צו חֵרֶם, און אים עכר. 19 און דאס כּל כֶּסֶף און זָהָב, און כּלי נחֹשֶׁת און ברזל, דאס זאל זיין קֹדֶשׁ צו ה'; אין אוֹצר ה' זאל עס בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ארײַן. 20 און האט הָעָם רוע, און מע האט תקע די שופרות. און עס איז געווען, ווי הָעָם האט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קול פון שופר, אזוי הָעָם האט רוע א תרועה גדולה, און די חומה איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19] אונטער זיך, און הָעָם איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין עִיר איטלעכער גלייך ארײַן איר; און זיי האָבן לכד די עִיר. 21 און זיי האָבן חֵרֶם כּל וואס אין עִיר, פון איש ביז אִשָּׁה, פון נער ביז זָקֵן, און ביז שׁוֹר, און שׂה, און חמוֹר, מיטן שארף פון חֶרֶב. 22 און צו די 2 אנשים, מרגלים (רגל) הָאָרֶץ, האט יהוֹשעַ אמר: בוא! [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַרײַן אין בית פון דער אִשָּׁה דער זונה, און יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון דארטן די אִשָּׁה, און כּל וואס געהערן צו איר, אַזוי ווי איר האט איר שבע [זען "שבע", תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17].

23 זײַנען די נערים די מרגלים בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן יצא
[זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] רָחָבן, און איר אָב און איר אֵם, און אירע אחים, און כּל וואס האָבן געהערט
צו איר, אויך איר כּל משפחה האָבן זיי יצא און זיי נוח מחוץ צו מַחֲנֶה ישראל. 24 און די עִיר האָבן זיי שׂרף אין אֵש
מיט כּל וואס אין איר; רַק דאס כֶּסֶף און דאס זָהָב, און די כּלי נחֹשֶׁת און ברזל האָבן זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין אוֹצר בית ה'. 25 און רחב די זוֹנה [זען רות 4:20-21; מתי 1:4-5; לוקס 3:32; דברי הימים א
2:11], און איר בית אבי, און כּל וואס האָבן געהערט צו איר, האט יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8;
זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] געלאזט חיה, און זי איז ישב
צווישן ישראל ביז היום הזה; ווײַל זי האט חבא די מלאכים וואס יהוֹשׁעַ האט שלח צו רגל [זען "רגלים" בראשית
49:10; תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
]

יריחו. 26 און יהוֹשׁעַ האט שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֶּהֱנָּה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] אין
יענער צײַט, אזוי צו אמר: ארוּר (ארר) פאר ה' דער איש וואס וועט קום און וועט אָפּבויען (בנה) די דאזיקע עִיר
יריחו! מיט זיין בכָּור זאל ער יסד איר, און מיט זיין צעיר זאל ער נצב אירע דלת [זען מלכים א 16:34]. 27 און ה' איז
געווען מיט יהוֹשׁעַ, און זיין שֵׁם איז געווען אין כּל הָאָרֶץ.

יהו7

1 און די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבן מעל א מעל אין דעם חֵרֶם, און עָכָן בן כַּרמי בן זַבדי בן זֶרחן פון שבט יהודה, האט לקח
פון דעם חֵרֶם, און דער אף ה' האט חרה אויף די בְּנֵי-יִשְׂראל [זען רוֹמ' 1:18]. 2 און יהוֹשׁעַ האט שלח אנשים פון
יריחו קיין עַי וואס לעבן בית-אָוֶן, אין מזרח פון בית א-ל, און ער האט זיי אמר, אזוי צו אמר: עלה! [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] און רגל הָאָרֶץ. זײַנען די אנשים עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] און האָבן רגל עַי. 3 און זיי האָבן זיך
שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו יהוֹשׁעַ, און האָבן צו אים אמר: זאל נישט עלה דאס כּל הָעָם; ארום
2,000 איש, אדער ארום 3,000 איש, זאלן עלה און נכה עַי. דארפסט נישט יגע אהין דאס כּל הָעָם, ווארעם זיי זײַנען
מעט. 4 זײַנען עלה אהין פון הָעָם ארום 3,000 איש; אָבער זיי זײַנען נוס פאר די אנשים פון עַי. 5 און די אנשים פון
עַי האָבן פון זיי נכה ארום 36 איש, און זיי האָבן זיי רדף פון פארן שַׁעַר ביז השברים, און האָבן זיי נכה בײַם מוֹרד;
און דאס לבב הָעָם איז מסס, און איז געווארן אַזוי ווי מַיִם. 6 האט יהוֹשׁעַ קרע זײַנע שִׂמְלָה, און איז נפל אויף זיין
פנים צו דער ארצה פאר דעם אָרון ה' ביזן עֶרב, ער און די זקני ישראל; און זיי האָבן עלה עָפָר אויף זייער קאָפּ. 7
און יהוֹשׁעַ האט אמר: ווײ, אֲדֹנָי ה', לָמָה האסטו עבר דאס דאזיקע הָעָם איבערן יַרדן, אונדז צו נתן [זען "נתן"
ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון אֱמוֹרי, כּדי אונדז צו אבד? הלוואי וואלטן מיר יאל און ישב אויף
יענער זייט יַרדן! 8 אֲדֹנָי, וואס קען איך אמר, נאָכדעם אז ישראל האט הפך דעם עֹרף פאר זײַנע פײַנט? 9 ווארעם
דער כּנַעֲני און כּל יושבי הָאָרֶץ וועלן שמע און וועלן אונדז סבב, און כרת [זען "כרת" דניאל 9:26

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
] שְׁמֵנוּ פון הָאָרֶץ; און וואס וועסטו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פאר דײַן שֵׁם הגדול? 10 און האט
ה' אמר צו יהוֹשׁעַ: קום! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] דיר; לָמָה זֶה נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19] אויף דײַן
פנים? 11 חטא האט ישראל, און זיי האָבן אויך עבר מיין ברית וואס איך האב זיי צוה [זען ירמיה 31:31], און זיי
האָבן אי לקח פון חֵרֶם, אי גנב, אי כחש, אי שום אין זייערע זאכן. 12 דעריבער יכל די בְּנֵי-יִשְׂראל נישט קום פאר
זייערע פײַנט; דעם עֹרֶף פנה זיי פאר זייערע פײַנט, ווײַל זיי זײַנען געווארן צו חֵרֶם; איך וועל יסף נישט זיין מיט אײַך,
אויב איר וועט נישט שמד דעם חֵרֶם פון צווישן אײַך. 13 קום! און קדש! הָעָם, און זאלסט אמר: קדש אײַך! אויף
מאָרגן, ווארעם אזוי האט אמר ה' אלוקֵי ישראל: חֵרֶם איז צווישן דיר, ישראל; וועסט נישט יכל קום פאר דײַנע
פײַנט, ביז איר וועט סור דעם חֵרֶם פון צווישן אײַך. 14 דעריבער זאלט איר קרב אין דער בוקר לויט אײַערע
שבטים, און עס וועט זיין, דער שבט וואס ה' וועט אים לכד, זאל קרב לויט די משפחות, און די משפחה וואס ה'
וועט זי לכד, זאל קרב לויט די בתּים, און דאס בית וואס ה' וועט עס לכד, זאל קרב לויט די גברים. 15 און עס וועט
זיין, דער וואס וועט לכד ווערן מיטן חֵרֶם, זאל שׂרף ווערן אין אֵש, ער און כּל וואס געהערט צו אים; ווײַל ער האט
עבר דעם ברית ה', און ווײַל ער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] א נבלה אין ישראל. 16 און האט
יהוֹשׁעַ זיך שכם אין דער בוקר, און געמאכט קרב ישראל לויט זײַנע שבטים; און איז לכד געווארן שבט יהודה. 17
און האט ער געמאכט קרב די משפחה פון יהודה, און ער האט לכד די משפחה פון די זַרחים. און האט ער געמאכט

קרב די משפחה פון די זַרחים לויט די גברים, און זַבדי איז לכד געווארן. 18 און האט ער געמאכט קרב זיין בית לויט די גברים, און עָכָן בן כַרמִי בן זַבדי בן זֶרחן, פון שבט יהודה, איז לכד געווארן. 19 און האט יהוֹשעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16; 20:11-15; במדבר 32:23] אמר צו עָכָנעוְ: בְּנֵי, שום, נא, כבוד צו ה' אלקֵי ישראל, און זַיַ זיך נתן תוֹדה פאר אים, און נגד מיר, נא, וואס דו האסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; זאלסט נישט כחד פון מיר. 20 און האט עָכָן ענן יהוֹשעַ, און האט אמר: אמְנה, איך האב חטא צו ה' אלקֵי ישראל, און אזוי און אזוי האב איך עשׂה. 21 איך האב ראה אין דעם שָׁלָל [זען "שָׁלָל" ישעיהו 53:12] א גוטן אַדֶּרֶת פון שִׁנעָר, און 200 שֶׁקל כֶּסֶף, און א לשוֹן זָהָב וואס איר וואג איז 50 שֶׁקל; האב איך זיי חמד [זען "חמד" שמות 20:14(17); דברים 5:18(21)], און האב זיי לקח, און הִנֵּם זיַינען זיי טמן אין הָאָרֶץ אין מיטן פון מיין אֹהֶל, און דאס כֶּסֶף איז אונטער דעם. 22 האט יהוֹשעַ שלח מלאכים, און זיי זיַינען רוץ צום אֹהֶל; און הנה! עס איז טמן אין זיין אֹהֶל, און דאס כֶּסֶף איז אונטער דעם. 23 און האָבּן זיי זיי לקח פון מיטן אֹהֶל, און זיי געמאכט בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו יהוֹשעַ, און צו כֹּל בְּנֵי ישראל, און זיי האָבּן זיי יצק פאר ה'. 24 און יהוֹשעַ און כֹּל ישראל מיט אים האָבּן לקח עָכָן בן זֶרחן, און דאס כֶּסֶף, און דעם אַדֶּרֶת, און די לשוֹן הַזָּהָב, און זיַינע בנים, און זיַינע בנוֹת, און זיַינע שוֹר, און זיַינע חֲמוֹר, און זיַינע צֹאן, און זיין אֹהֶל, און כֹּל וואס האט געהערט צו אים, און זיי האָבּן זיי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צום עֵמֶק עָכוֹר. 25 און יהוֹשעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16; 20:11-15] האט אמר: וואס האסטו אונדז עכר? עכר זאל דיך ה' היוֹם הזה. און כֹּל ישראל האָבּן אים רגם מיט שטיינער; און זיי האָבּן זיי שׂרף אין אֵש, און זיי סקל זיי מיט שטיינער. 26 און זיי האָבּן קום איבער אים א גֵּל אבנים גדול וואס שטייט ביז היוֹם הזה; און ה' האט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] פון זיין חרוֹן אף [זען רומ' 1:18]. דעריבער קרא מען יענעם מקוֹם דער עֵמֶק עָכוֹר ביז אויף היוֹם הזה

[https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U].

יהו8

1 און ה' האט אמר צו יהוֹשעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16]: זאלסט נישט ירא [זען "ירא" ירמיהו 23:4-6] האָבּן און נישט חתת; לקח מיט דיר דאס כֹּל עַם מלחמה, און קוּם! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] עלה! [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף עַי; ראה! איך האב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דיַין יָד דעם מלך פון עַי, און עמוֹ, און זיין עִיר, און זיין ארץ. 2 און זאלסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו עַי און צו איר מלך, אַזוי ווי דו האסט עשׂה צו יריחו און צו איר מלך; רק איר שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] און אירע בהמות זאלט איר בזז פאר אַיַך. שום דיר אֹרֶב אויף דער עִיר פון הינטער איר. 3 איז קום יהוֹשעַ און דאס כֹּל עַם המלחמה, צו עלה אויף עַי; און יהוֹשעַ האט בחר 30,000 איש גבוֹרי החיל, און האט זיי שלח בַּיַ לֵיְלָה. 4 און ער האט זיי צוה, אזוי צו אמר: ראה! איר זאלט אֹרֶב אויף דער עִיר פון הינטער דער עִיר; איר זאלט זיך נישט רחק זייער פון דער עִיר, און זייט כֻּלְּכֶם נכֹנים (כון). 5 און איך און דאס כֹּל הָעָם וואס מיט מיר וועלן קרב צו דער עִיר; און עס וועט זיין, אז זיי וועלן יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אקעגן אונדז, אַזוי ווי בראשונה, און וועלן מיר נוס פאר זיי. 6 און זיי וועלן יצא נאך אונדז, ביז מיר וועלן זיי נתק פון דער עִיר, ווארעם זיי וועלן אמר: זיי נוס פאר אונדז אַזוי ווי בראשונה; און מיר וועלן נוס פאר זיי. 7 און איר וועט קום פון דער אֹרֶב, און וועט ירש די עִיר, און ה' אלקֵיכֶם וועט זי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין אַיַער יָד. 8 און עס וועט זיין, ווי איר תפשׂ די עִיר, זאלט איר יצת די עִיר אין אֵש; אַזוי ווי דאס דבר-ה' זאלט איר עשׂה; ראה! איך האב אַיַך צוה. 9 און יהוֹשעַ האט זיי שלח, און זיי זיַינען הלך צו דעם מַאֲרָב, און זיַינען ישב צווישן בית-א-ל און צווישן עַי, אין מערב פון עַי. און יהוֹשעַ האט לון יענע לֵיְלָה צווישן הָעָם. 10 און יהוֹשעַ האט זיך שכם אין דער בוקר, און האט פקד הָעָם, און ער און די זקני ישראל זיַינען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פארויס פארן הָעָם צו עַי. 11 און דאס כֹּל העם המלחמה וואס מיט אים איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] און זיי האָבּן נגש, און זיַינען בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אקעגן דער עִיר, און האָבּן חנה אין צפון פון עַי; און דער גַּיְא איז געווען צווישן אים און צווישן עַי. 12 און ער האט לקח ארום 5,000 איש, און האט זיי שום פאר אֹרֶב צווישן בית-א-ל און צווישן עַי, אין מערב פון עַי. 13 און האָבּן זיי שום [זען "שום" ישעיהו 53:10] הָעָם, די כֹּל מַחֲנֶה וואס אין צפון פון דער עִיר, און זיין עָקֵב [אֹרֶב] אין מערב פון דער עִיר. און יהוֹשעַ איז הלך אין יענער לֵיְלָה אין מיטן עֵמֶק. 14 און עס איז געווען, ווי דער מלך פון עַי

האט ראה, אזוי האָבן די אנשי העִיר זיך געאײַלט, און זיי האָבן זיך שכם, און זײַנען יצא צו קרא ישראל אויף מלחמה, ער און זיין כּל הָעָם, אין דער מוֹעֵד, לפני הערבה, און ער האט נישט ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אז אֹרֶב זײַנען אויף אים פון הינטער דער עִיר. 15 און יהוֹשעַ און כּל ישראל האָבן זיך געמאכט ווי נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] פאר זיי, און זײַנען נוס אויפן דרֶךְ המדבר. 16 און דאס כּל הָעָם וואס אין עַי איז זעק געווארן, זיי רדף; און זיי האָבן רדף יהוֹשעַ, און זײַנען נתק געווארן פון דער עִיר. 17 און עס איז נישט שאר אן איש אין עַי און אין בית-א-ל, וואס איז נישט יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] נאך ישראל; און זיי האָבן עזב די עִיר פתח, און רדף ישראל. 18 און האט ה' אמר צו יהוֹשעַ: נטה! דעם כּידון וואס אין דײַן יָד אקעגן דער עִיר עַי, ווארעם אין דײַן יָד וועל איך זי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7]. און יהוֹשעַ האט נטה דעם כּידון וואס אין זיין יָד אקעגן דער עִיר. 19 און די אֹרֶב זײַנען קום אויף גיך פון זייער מקוֹם, און זיי זײַנען רוץ ווי ער האט נטה זיין יָד, און זײַנען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין דער עִיר, און האָבן זי לכד; און זיי האָבן מהר [זען "מהר" מלאכי 5-3:1] און האָבן יצת די עִיר אין אֵש [זען "אֵש" ישעיהו 66:24 און משיח יהוֹשעַ/ישוע און מתי 25:41]. 20 און די אנשי הָעָי האָבן זיך פנה [זען "פנה" מלאכי 3:1; ישעיהו 53:6] הינטער זיך, און ראה, און הנה! דער עשן [זען התג' 18:18] פון דער עִיר איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צום הימל, און זיי האָבן נישט געהאט ידים צו נוס אהין אדער אהער. און הָעָם וואס איז נוס צום מדבר, האט זיך הפך אויף די הָרוֹדף (רדף). 21 און ווי יהוֹשעַ און כּל ישראל האָבן ראה אז די אֹרֶב האָבן לכד די עִיר, און אז דער עשן פון דער עִיר איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אזוי האָבן זיי זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] און האָבן נכה די אנשי הָעָי. 22 און יענע זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון דער עִיר צו קרא זיי, אזוי אז זיי זײַנען געווען אין מיטן פון ישראל, די אויף דער זייט, און די אויף יענער זייט. און זיי האָבן זיי נכה ביז זיי נישט שאר א שׂריד אדער פָּליט. 23 און דעם מלך פון עַי האָבן זיי תפשׂ חי, און אים קרב צו יהוֹשעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 12-6:11, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 13-52:12-53:9; התג' 22:16]. 24 און עס איז געווען, אז ישראל האָבן כּלה הרג כּל יושבי הָעָי, אויפן שָׂדֶה אין דעם מדבר וואס זיי האָבן זיי רדף אין אים, און זיי זײַנען כּל נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תְּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] דורכן שארף פון חֶרֶב ביז זיי זײַנען תמם געווארן, האָבן כּל ישראל זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] קיין עַי, און האָבן זי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב. 25 און כּל וואס זײַנען נפל אין יוֹם ההוא, פון איש ביז אִשָׁה, זײַנען געווען 12,000; כּל אנשי הָעָי. 26 און יהוֹשעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 12-6:11, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 13-52:12-53:9; התג' 22:16] האט נישט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] זיין יָד וואס ער האט נטה מיטן כּידוֹן, ביז ער האט חֵרֶם כּל יושבי הָעָי. 27 אָבער די בהמות און דעם שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] פון יענער עִיר האָבן די ישראל בזז פאר זיך, אַזוי ווי דאס דבר-ה' וואס ער האט צוה יהוֹשעַ. 28 און יהוֹשעַ האט שׂרף עַי [זען משיח יהוֹשעַ/ישוע און מתי 25:41] און האט זי שום פאר א תּל עוֹלם שממה ביז אויף היום הזה. 29 און דעם מלך פון עַי האט ער תּלה אויף הָעֵץ ביז אוונטצײַט [זען בן דוד דקרו און אויפהונגען אויף א בוים, שמואל ב 14-18:9; זכריה 12:10; תהלים 22:17; ישעיהו 53:5; יוחנן 19:34]; און ווי די שמש איז אונטערגעגאנגען, האט יהוֹשעַ צוה, און מע האט ירד זיין נְבֵלָה פון דעם עֵץ [זען מרק' 46-15:42] און אים שלך פאר דעם פתח פון דעם שער העיר, און מע האט קום איבער אים א גרויסן הויפן שטיינער וואס שטייט ביז אויף היום הזה. 30 דעמאלט האט יהוֹשעַ בנה א מזבח צו ה' אלוקי ישראל אויפן הַר עֵיבל, 31 אַזוי ווי משה עֶבֶד ה' האט צוה די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, ווי עס שטייט כתב אין סֵפֶר תּוֹרַת-משה; א מזבח פון שטיינער, וואס מע האט אויף זיי נישט נוף אן ברזל. און זיי האָבן עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף אים עֹלוֹת צו ה', און זבח שלמים. 32 און ער האט דארטן כתב אויף די שטיינער א משנה תּוֹרַת-משה, וואס ער האט כתב לפני בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל. 33 און כּל ישראל, ווי דער גֵּר ווי דער אזרח, און זייערע זקנים און שׁטרים, און זייערע שׁפטים, זײַנען עמד פון דער זייט און פון יענער זייט פון אָרון, פאר די כֹּהנים פון שבט לֵוִי וואס האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון ברית ה' אזוי דער העלפט פון זיי אקעגן הר גרזים, און העלפט פון זיי אקעגן הר עֵיבל, אַזוי ווי משה עֶבֶד ה' האט פון פריער צוה, צו ברך הָעָם ישראל [זען דברים 29:11; 26-27:11]. 34 און דערנאך האט ער געלייענט (קרא) כּל דִּברי תּוֹרה, די ברכה און די קללה, אַזוי ווי כּל וואס שטייט כתב אין סֵפֶר תּוֹרה

[https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg]. 35 נישט געווען א דבר פון אלץ וואס משה האט צוה, וואס יהוֹשעַ האט נישט געלייענט (קרא) פאר דער כּל קהל ישראל, און די נָשִׁים און די טַף, און דעם גֵּר וואס איז הלך צווישן זיי.

1 און עס איז געווען, אז כּל המלכים וואס אויף דער זייט יַרדן, אין דעם הר, און אין דער שפלה, און אויף דעם כּל
חוֹף פון יַם-הַגָּדול, אקעגן לבנוֹן, דער חִתי, און דער אֱמוֹרי, דער כנַעֲני, דער פּרִזי, דער חִוִי, און דער יבוסי, האָבן שמע
[זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] 2 אזוי האָבן זיי זיך קבץ אין איינעם, צו לחם מיט יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע;
זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] און מיט ישראל,
מיט פֶּה אחד. 3 און די יושבי גִבעוֹן האָבן שמע וואס יהוֹשע האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו
יריחו און צו עַי; 4 און זיי אויך האָבן עשׂה מיט ערמה [זען בראשית 3:1] און זיַינען הלך און האָבן זיך ציר; און זיי
האָבן לקח זעק בָּלֶה פאר זייערע חמורים, און וויַינלאגלען בָּלֶה און בקע און צרר, 5 און נעלות בָּלֶה און טלא אויף
זייערע רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

], און שׂלמות בָּלֶה אויף זיך; און דאס כּל לֶחֶם פון זייער צַיִד איז געווען יבש און נקוד. 6 און זיי זיַינען הלך צו יהוֹשע
אין מַחֲנֶה קיין גִלגָל, און האָבן אמר צו אים און צו די איש ישראל: פון א רחוֹקה זיַינען מיר בוא [זען "בוא", בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און אצונד כרת אונדז א ברית. 7 האָבן די איש ישראל אמר צו דעם חִוִי:
אפשר ישב צווישן אונדז, און ווי קען איך דיר כרת א ברית [זען דברים 20:10-18]? 8 און האָבן זיי אמר צו יהוֹשע:
דיַינע עבדים זיַינען מיר. האט יהוֹשע צו זיי אמר: ווער זייט איר; און פון וואנען בוא איר? 9 האָבן זיי צו אים אמר:
פון ארץ רחוקה מאֹד זיַינען בוא דיַינע עבדים, צוליב דעם שֵם פון ה' אֱלֹקֶיךָ; ווארעם מיר האָבן שמע [זען "שמע"
ישעיהו 52:15-53:12] זיין שמע און כּל וואס ער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אין מִצרִים, 10
און כּל וואס ער האט עשׂה צו די 2 מלכים פון דעם אֱמוֹרי וואס אויף יענער זייט יַרדן, צו סיחון מלך חֶשבוֹן, און צו
עוֹג מלך בָּשָן וואס אין עַשתָּרוֹת. 11 און האָבן צו אונדז אמר אונדזערע עלטסטע, און כּל יושבי ארצנו, אזוי צו אמר:
לקח! מיט זיך צֵידָה אויפן דֶרֶךְ, און הלך! זיי אנטקעגן, און איר זאלט אמר צו זיי: איַיערע עבדים זיַינען מיר; און
אצונד כרת אונדז א ברית [זען "ברית" ירמיהו 31:30-33]. 12 דאס דאזיקע לֶחֶם אונדזערס ווארעמערהייט האָבן מיר
זיך ציד דערמיט פון בתינו, אין דעם יוֹם וואס מיר זיַינען יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו הלך צו איַיך,
און אצונד הנה! איז עס יבש, און געווארן נקוד. 13 און די דאזיקע וויַינלאגלען, וואס מיר האָבן מלא, זיַינען געווען
חדשים [זען מתי 9:16-17], און הנה! זיַינען זיי בקע געווארן, און די דאזיקע שׂלמותֵינו און נעָלֵינו זיַינען בלה געווארן
פון זייער רבב מאֹד דרֶךְ. 14 און די אנשים האָבן לקח פון זייער צַיִד, און פֶּה ה' האָבן זיי נישט שאל [זען קור"ב 6:14;
יעקב 4:2]. 15 און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ,
ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] האט געמאכט שלום [זען ישעיהו 53:5] מיט זיי, און כרת א ברית מיט זיי, זיי צו
לאזן חיה [זען קור"א 11:23-32]. און די נשׂיאי העֵדה האָבן זיי שבע [זען "שבע", תהלים 110:4, זען דברי הימים א
21:17]. 16 און עס איז געווען צום סָוף פון 3 טעג [זען הושע 6:2; קור"א 15:4] נאָכדעם ווי זיי האָבן זיי כרת א ברית,
האָבן זיי שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אז זיי זיַינען קרבים צו זיי, און אז זיי ישב צווישן זיי. 17 און די
בְּנֵי-יִשְׂראל האָבן נסע, און זיַינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין זייערע
ערים אויפן 3טן יוֹם [זען קור"א 15:4]. און זייערע ערים זיַינען געווען גִבעוֹן, און כּפִירָה, און בּאֵרוֹת, און קִריַת-יעָרים.
18 אָבער די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבן זיי נישט נכה, ווייל די נשׂיאי העֵדה האָבן זיי שבע [זען "שבע", תהלים 110:4, זען דברי
הימים א 21:17] בּיַי ה' אלוקי ישראל. און די כּל העֵדה האט הלון אויף די נשׂיאים. 19 און האָבן כּל הנשׂיאים אמר
צו דער כּל העֵדה: מיר האָבן זיי שבע בּיַי ה' אלקֵי ישראל, און מיר יכל זיי אצונד נישט נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4].
20 דאס מוזן מיר זיי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיי לאזן חיה, כּדי אויף אונדז זאל נישט זיין
קֶצֶף [זען רומ' 1:18] פון וועגן דער שבועה וואס מיר האָבן זיי שבע [זען "שבע", תהלים 110:4, זען דברי הימים א
21:17

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

]. 21 און די נשׂיאים האָבן אמר וועגן זיי: זאלן זיי חיה. און זיי זיַינען געווארן האלצהעקער [חטב] און
וואסערשעפער [שאב] פאר כּל העֵדה, אַזוי ווי די נשׂיאים האָבן דבר וועגן זיי. 22 און יהוֹשע האט זיי קרא, און האט
צו זיי דבר, אזוי צו אמר: לָמָה האט איר אונדז רמה [זען "מרמה" ישעיהו 53:9] אזוי צו אמר: מיר זיַינען זייער רחוקים
פון איַיך, ווען איר ישב צווישן אונדז? 23 און אצונד זאלט איר זיין ארוּרים [ארר], און עס זאל נישט כרת פון איַיך אן
עֶבֶד און האלצהעקער [חטב] און וואסערשעפער [שאב] פאר דעם בית אלוקי. 24 און האָבן זיי ענה צו יהוֹשע, און
האָבן אמר: ווייל נגד איז נגד געווארן דיַינע עבדים, דאס וואס ה' אֱלֹקֶיךָ האט צוה זיין עֶבֶד משהו, איַיך צו נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דאס כּל הָאָרֶץ, און צו שמד כּל יושבי הָאָרֶץ פון פאר איַיך, און מיר האָבן
זייער ירא [זען "ירא" ירמיהו 23:4-6] פאר נפשותינו פון איַיך; דעריבער האָבן מיר עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;

ישעיהו 53:9] די דאזיקע זאך. 25 און אצונד אט זײַנען מיר אין דײַן יָד; ווי עס איז טוֹב און ישר אין דײַנע אויגן צו עשֹׂה מיט אונדז, עשֹׂה. 26 און ער האט מיט זײ אזוי עשֹׂה און האט זײ נצל פון דער יָד פון די בְּנֵי-יִשְׂראל [זען יוחנן 8:1-11] און זײ האָבן זײ נישט הרג. 27 און יהוֹשׁעַ האט זײ נתן אין יוֹם ההוא פאר האלצהעקער [חטב] און פאר וואסערשעפער [שאב], פאר העֵדה, און פאר דעם מזבח ה', ביז היוֹם הזה, אין דעם אָרט וואס ער וועט בחר [זען שמואל א 4:3; מלכים א 9:3; שמואל ב 21:1-14].

יהו10

1 און עס איז געווען, ווי אדוֹני-צֶדק מלך ירושָׁלַיִם האט שמע אז יהוֹשׁעַ האט לכד עַי, און האט זי חֵרֶם אז אַזוי ווי ער האט עשֹׂה צו יריחו און צו איר מלך, אזוי האט ער עשֹׂה צו עַי און צו איר מלך; און אז די יושבי גִבעוֹן האָבן געמאכט שלום מיט ישראל, און זײַנען געבליבן צווישן זײ; 2 האָבן זײ זײער ירא ווײַל גִבעוֹן איז געווען אן עִיר גדולה, אַזוי ווי 1 פון די ערי הממלכה, און ווײַל זי איז געווען גדולה פון עַי, און כֹּל אירע אנשים זײַנען געווען גיבוֹרים. 3 און אדוֹני-צֶדק מלך ירושָׁלַיִם האט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו הוֹהָם מלך חֶברוֹן, און צו פִּרְאָם מלך יַרמוּת, און צו יָפיעַ מלך לָכיש, און צו דביר מלך עֶגלוֹן, אזוי צו אמר: 4 עלה! צו מיר, און עזר! מיר, און לאמיר נכה גִבעוֹן, ווײַל זי האט געמאכט שלום מיט יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מְשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] און מיט די בְּנֵי-יִשְׂראל. 5 און האָבן זיך אסף און זײַנען עלה די 5 מלכים פון אֱמוֹרי -- דער מלך פון ירושָׁלַיִם, דער מלך פון חֶברוֹן, דער מלך פון יַרמוּת, דער מלך פון לָכיש, דער מלך פון עֶגלוֹן, זײ מיט כֹּל זײערע מחנות, און זײ האָבן חנה אויף גִבעוֹן, און לחם אויף איר. 6 און האָבן די אנשי גִבעוֹן שלח צו יהוֹשׁעַ אין מַחֲנֶה קיין גִלגָל, אזוי צו אמר: זאלסט נישט רפה דײַנע הענט פון דײַנע עבדים; עלה! צו אונדז אויף גיך, און ישע אונדז, און עזר אונדז; ווארעם כֹּל מלכים פון אֱמוֹרי, די ישבי ההר, האָבן זיך קבץ אויף אונדז. 7 איז יהוֹשׁעַ עלה פון גִלגָל, ער און כֹּל עם המלחמה מיט אים, און כֹּל גיבוֹרי החיל. 8 און ה' האט אמר צו יהוֹשׁעַ: זאלסט נישט ירא [זען "ירא" ירמיהו 23:4-6] פאר זײ, ווארעם איך האב זײ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דײַן יָד; קיינער פון זײ וועט נישט עמד פאר דיר. 9 און יהוֹשׁעַ איז בוא אויף זײ פתאם; די כֹּל הַלַּיְלָה איז ער עלה פון גִלגָל. 10 און ה' האט זײ המם פאר ישראל; און ער האט זײ נכה א מכּה גדולה אין גִבעוֹן, און האט זײ רדף אויף דעם דרך פון דעם ארויפגאנג פון בית-חוֹרוֹן, און זײ נכה ביז עַזֵּקָה, און ביז מַקֵּדה. 11 און עס איז געווען, אז זײ זײַנען נוס פאר ישראל, ווען זײ זײַנען געווען אויף דעם מוֹרד פון בית-חוֹרוֹן, האט ה' שלך אויף זײ פון הימל גרויסע שטיינער, ביז עַזֵּקָה, און זײ זײַנען מות. מער זײַנען געווען די וואס זײַנען מות פון די האגלשטיינער, ווי די וואס די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבן הרג מיטן חֶרֶב. 12 דעמאלט האט יהוֹשׁעַ דבר צו ה' אין דעם יוֹם וואס ה' האט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם אֱמוֹרי צו די בְּנֵי-יִשְׂראל; און ער האט אמר פאר די אויגן פון ישראל: שֶׁמֶש, דמם! אין גִבעוֹן, און לבנה, דמם! אין עֶמֶק פון אַיָלוֹן! 13 און די שֶׁמֶש איז דמם, און די לבנה האט זיך עמד, ביז גּוֹי [הָעָם] האט זיך נקם געווען אן זײַנע פײַנט. דאס איז שוין כתב אין סֵפר פון יָשָׁר. און די שֶׁמֶש האט זיך עמד אין חצי השָׁמַיִם, און האט זיך נישט אויץ צו בוֹא ארום א יוֹם תמים. 14 און אזא יוֹם ווי יענער איז נישט געווען, פאר אים אדער נאך אים, אז ה' זאל שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קוֹל פון אן איש; ווארעם ה' האט לחם פאר ישראל. 15 און יהוֹשׁעַ און כֹּל ישראל מיט אים האָבן זיך שוב אין מַחֲנֶה קיין גִלגָל. 16 און די דאזיקע 5 מלכים זײַנען נוס, און האָבן זיך חבא אין דער הייל אין מַקֵּדה. 17 און איז נגד געווארן יהוֹשׁעַ, אזוי צו אמר: די 5 מלכים זײַנען מצא געווארן חבא אין דער הייל אין מַקֵּדה. 18 און האט יהוֹשׁעַ אמר: גלל צו גרויסע שטיינער צום פֶּה פון דער הייל, און פקד לעבן איר אנשים, זײ צו שמר. 19 און איר זאלט אײַך נישט עמד; רדף! אײַערע פײַנט, און איר זאלט זײ זנב; איר זאלט זײ נישט נתן צו בוא אין זײערע ערים; ווארעם ה' אלקֵיכֶם האט זײ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין אײַער יָד. 20 און עס איז געווען, אז יהוֹשׁעַ און די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבן זײ כלה נכה מכּה גדולה מאֹד, ביז זײ זײַנען תמם געווארן, און די געבליבענע וואס זײַנען שֹׂרד פון זײ, זײַנען בוא אין די ערי המבצר, 21 אזוי האט דאס כֹּל הָעָם זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אין מַחֲנֶה צו יהוֹשׁעַ קיין מַקֵּדה בשלום; קיינער האט זײן צונג נישט חרץ אקעגן עמיצן פון די בְּנֵי-יִשְׂראל. 22 האט יהוֹשׁעַ אמר: פתח! דאס פֶּה פון דער הייל, און יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו מיר די דאזיקע 5 מלכים פון דער הייל. 23 און האָבן זײ אזוי עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; און זײ האָבן יצא צו אים די דאזיקע 5 מלכים פון דער הייל: דעם מלך פון ירושָׁלַיִם, דעם מלך פון חֶברוֹן, דעם מלך פון יַרמוּת, דעם מלך פון לָכיש, דעם מלך פון עֶגלוֹן. 24 און עס איז געווען, ווי זײ האָבן יצא די דאזיקע מלכים צו יהוֹשׁעַ, אזוי האט יהוֹשׁעַ קרא כֹּל איש ישראל, און ער האט אמר צו די קציני אנשי המלחמה וואס זײַנען הלך מיט אים: קרב! שום אײַערע רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
] אויף די העלדזער פון די דאזיקע מלכים. האָבן זיי קרב, און האָבן שום זייערע רגלים אויף זייערע העלדזער. 25 און יהוֹשעַ האט צו זיי אמר: איר זאלט נישט ירא [זען "ירא" ירמיהו 23:4-6] און נישט חתת. חזק! און אמץ! ווארעם אזוי וועט ה' עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו כּל אויַערע פיַינט וואס איר לחם מיט זיי. 26 און יהוֹשעַ האט זיי דערנאך נכה, און האט זיי מות, און זיי תּלה אוֹיף 5 עצים; און זיי זיַינען תּלה אויף די עֵץ ביזן עֶרב [זען דברים 21:23; גלט' 3:13

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
]. 27 און עס איז געווען אין צייַט פון בוא השמש, האט יהוֹשעַ צוה, און מע האט זיי ירד פון די ביימער, און זיי שלך אין דער הייל, וואס זיי האָבן זיך דארטן חבא. און מע האט שום גרויסע שטיינער אויפן פֶּה פון דער הייל [זען מרקוס 16:3

https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18
], ווו זיי ליגן אזש ביז אויף היום הזה. 28 און יהוֹשעַ האט לכד מַקֵּדה אין יוֹם ההוא, און האט נכה זי און איר מלך מיטן שארף פון חֶרֶב; ער האט חֵרֶם זיי און כּל נפשות וואס אין איר; ער האט נישט שאר א שׂריד. און ער האט עשׂה צום מלך פון מַקֵּדה, אַזוי ווי ער האט עשׂה צום מלך פון יריחו. 29 און יהוֹשעַ און כּל ישראל מיט אים זיַינען עבר פון מַקֵּדה קיין לִבנָה, און ער האט לחם מיט לִבנָה. 30 און ה' האט אויך זי און איר מלך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון ישראל; און ער האט זי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב, מיט כּל נפשות וואס אין איר; ער האט נישט שאר אין איר א שׂריד. און ער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו איר מלך אַזוי ווי ער האט עשׂה צום מלך פון יריחו. 31 און יהוֹשעַ און כּל ישראל מיט אים זיַינען עבר פון לִבנָה קיין לָכיש, און ער האט חנה אויף איר און לחם אקעגן איר. 32 און ה' האט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לָכיש אין דער יָד פון ישראל; און ער האט זי לכד אויפן יוֹם הַשֵּׁני, און האט זי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב, מיט כּל נפשות וואס אין איר; אַזוי ווי כּל וואס ער האט עשׂה צו לִבנָה. 33 דעמאלט איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] הוֹרם מלך גֶּזֶר צו עזר לָכיש, און יהוֹשעַ האט נכה אים און זיין עַם ביז ער האט אים נישט שאר א שׂריד. 34 און יהוֹשעַ און כּל ישראל מיט אים זיַינען עבר פון לָכיש קיין עֶגלוֹן, און זיי האָבן חנה אויף איר, און לחם אויף איר. 35 און זיי האָבן זי לכד אין יוֹם ההוא, און האָבן זי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב; און כּל נפשות וואס אין איר האט ער חֵרֶם אין יוֹם ההוא; אַזוי ווי כּל וואס ער האט עשׂה צו לָכיש. 36 און יהוֹשעַ און כּל ישראל מיט אים זיַינען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון עֶגלוֹן קיין חֶברוֹן, און זיי האָבן לחם אויף איר. 37 און זיי האָבן זי לכד, און האָבן זי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב, מיט איר מלך, און כּל אירע ערים, און כּל נפשות וואס אין איר; ער האט נישט שאר א שׂריד; אַזוי ווי כּל וואס ער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו עֶגלוֹן. און ער האט חֵרֶם זי און כּל נפשות וואס אין איר. 38 און יהוֹשעַ און כּל ישראל מיט אים האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] קיין דביר, און ער האט לחם אויף איר. 39 און ער האט לכד זי און איר מלך, און כּל אירע ערים; און זיי האָבן זיי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב, און חֵרֶם כּל נפשות וואס אין איר; ער האט נישט שאר א שׂריד. אַזוי ווי ער האט עשׂה צו חברון, אזוי האט ער עשׂה צו דביר און צו איר מלך; אַזוי ווי ער האט עשׂה צו לִבנָה און צו איר מלך. 40 און יהוֹשעַ האט נכה כּל הָאָרֶץ, דאס הר, און דעם נֶגֶב, און די שפלה, און די אשֵׁדוֹת און כּל זייערע מלכים; ער האט נישט שאר א שׂריד, און כּל הנשמה האט ער חֵרֶם, אַזוי ווי ה' אלקֵי ישראל האט צוה. 41 און יהוֹשעַ האט זיי נכה פון קָדש-ברנעַ און ביז עַזָה, און דאס כּל ארץ גוֹשֶׁן, און ביז גִבעוֹן. 42 און כּל די דאזיקע מלכים און זייער ארץ האט יהוֹשעַ לכד אויף פעם אחת; ווארעם ה' אלקֵי ישראל האט לחם פאר ישראל [זען התג' 19:11-16 און זען יהוֹשעַ און נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16]. 43 און יהוֹשעַ און כּל ישראל מיט אים האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אין מַחֲנֶה קיין גִלגָל.

יהו11

1 און עס איז געווען, ווי יָבין מלך חָצוֹר האט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אזוי האט ער שלח צו יוֹבב מלך מָדוֹן, און צו מלך שִׁמרוֹן, און צו מלך אכשָׁף; 2 און צו די מלכים וואס אין צפון, אין דעם הר, און אויפן עָרָבָה, אין נֶגֶב פון כִּנרוֹת, און אין דער שפלה, און אין נפוֹת דוֹר, אין מערב; 3 צו דעם כנעָני אין מזרח און אין מערב, און צו דעם אֱמוֹרי, און דעם חִתי, און דעם פּרִזי, און דעם יבוסי אין דעם הר, און דעם חִוִּי אונטער חרמון אין ארץ מִצְפָּה. 4 און זיי זיַינען יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] זיי און כּל זייערע מחנות מיט זיי, עם רב, אַזוי ווי דער זאמד

וואס אויפן ברעג פון ים אין פילקייט, און סוּס און מרכּבה רב מאֹד. 5 און כּל די דאזיקע מלכים האָבּן זיך יעד, און
זײַנען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבּן אין איינעם חנה בײַ הַמָּיִם פון
מֵרוֹם, צו לחם מיט ישראל. 6 און האט ה' אמר צו יהוֹשׁעַ: זאלסט נישט ירא [זען "ירא" ירמיהו 23:4-6] פאר זיי,
ווארעם מָחָר ארום דער צײַט, נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] איך זיי כּל חללים פאר ישראל.
זייערע סוּסים זאלסטו עקר, און זייערע מרכּבות זאלסטו שׂרף אין אֵש. 7 און יהוֹשׁעַ און דאס כּל עם המלחמה מיט
אים זײַנען בוא אויף זיי פתאם בײַ הַמָּיִם פון מֵרוֹם, און זיי זײַנען נפל אויף זיי. 8 און ה' האט זיי נתן אין דער יָד
ישראל, און זיי האָבּן זיי נכה, און זיי רדף ביז צידוֹן רבה, און ביז מִשׂרפוֹת-מַיִם, און ביז דעם בקע פון מִצְפה צו
מזרח; און זיי האָבּן זיי נכה ביז צו זיי נישט שאר א שׂריד. 9 און יהוֹשׁעַ האט צו זיי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] אַזוי ווי ה' האט אים אמר; זייערע סוּסים האט ער עקר, און זייערע מרכּבות, האט ער שׂרף אין אֵש. 10
און יהוֹשׁעַ האט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אין יענער צײַט, און האט לכד חָצוֹר, און איר מלך
האט ער נכה מיטן חֶרֶב; ווארעם חָצוֹר איז פריער געווען דאס ראש פון כּל די דאזיקע ממלכות. 11 און זיי האָבּן נכה
כּל נפשות וואס אין איר מיטן שארף פון חֶרֶב חֵרֶם; עס איז נישט יתר קיין נשמה; און חָצוֹר האט ער שׂרף אין אֵש.
12 און כּל פון די דאזיקע ערי המלכים, און כּל זייערע מלכים, האט יהוֹשׁעַ לכד, און זיי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב זיי
חֵרֶם, אַזוי ווי משה עֶבֶד ה' האט צוה. 13 אָבער כּל הערים וואס זײַנען עמד אויף זייערע תֵּל [זען דברים 6:10-11], זיי
האט ישראל נישט שׂרף; בלויז חָצוֹר אליין האט יהוֹשׁעַ שׂרף [זען מתי 25:41]. 14 און כּל שלל [זען "שלל" ישעיהו
53:12] פון די דאזיקע ערים, און די בהמות, האָבּן די בְּנֵי-יִשְׂראל בזז פאר זיך; אָבער כּל הָאדם האָבּן זיי נכה מיטן
שארף פון חֶרֶב ביז זיי האָבּן זיי שמד; זיי האָבּן נישט שאר כּל נשמה. 15 אַזוי ווי ה' האט צוה זיין עֶבֶד משהו, אזוי
האט משה צוה יהוֹשׁעַ, און אזוי האט יהוֹשׁעַ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. ער האט נישט סור א
זאך פון כּל וואס ה' האט צוה משהו. 16 און יהוֹשׁעַ האט לקח דאס דאזיקע כּל הָאָרֶץ, דאס הר, און דעם כּל הַנֶּגֶב,
און דאס כּל הָאָרֶץ גוֹשֶׁן, און די שפלה, און דעם עָרָבָה, און דאס הר פון ישראל, און זיין שפלה, 17 פון דעם הר
החלק וואס עלה ארויף צו שֵׂעִיר, און ביז בַּעַל-גָּד אין בקע פון לבנוֹן, אונטער הר חרמון; און כּל זייערע מלכים האט
ער לכד, און זיי נכה און זיי מות. 18 ימים רבים האט יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12,
יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] עשׂה מלחמה מיט אלע די דאזיקע מלכים. 19
נישט געווען אן עִיר וואס האט געמאכט שלום מיט בְּנֵי-ישראל, אחוץ דער חִוִּי, די ישבי גִבעוֹן; כּל האָבּן זיי לקח
מיט מלחמה. 20 ווארעם עס איז געווען פון ה', צו חזק זייער לב צו קרא מלחמה מיט ישראל, אז מע זאל זיי חֵרֶם,
כּדי זיי זאל נישט זיין קיין תְּחִנה, נײַערט אז מע זאל זיי שמד, אַזוי ווי ה' האט צוה משהו. 21 און יהוֹשׁעַ [זען נחמיה
8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] איז
בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין יענער צײַט, און האט כרת [זען דניאל 9:26,
משיח יכרת] די עֲנָקִים פון דעם הר, פון חברון, פון דביר, פון עֲנָב, און פון כּל הר יהודה, און פון כּל הר ישראל; מיט
זייערע ערים האט זיי יהוֹשׁעַ חֵרֶם. 22 עס זײַנען נישט יתר קיין עֲנָקִים אין ארץ בְּנֵי-יִשְׂראל; אָבער אין עַזָּה, אין גַּת,
און אין אשדוֹד, זײַנען זיי שאר. 23 און יהוֹשׁעַ האט לקח דאס כּל הָאָרֶץ, אַזוי ווי כּל וואס ה' האט דבר צו משהו; און
יהוֹשׁעַ האט עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאר א נחלה צו ישראל לויט זייערע מחלקות נאך
זייערע שבטים. און הָאָרֶץ איז געווען שקט פון מלחמה.

יהו12

1 און דאס זײַנען די מלכים פון הָאָרֶץ וואס בְּנֵי-ישראל האָבּן נכה, און ירש זייער ארץ אויף יענער זייט יַרדן, צו
מזרחה שֶׁמֶשׁ פון נחל ארנוֹן ביז הַר חרמון, און דעם כּל עָרָבָה צו מזרח: 2 סיחון מלך אֱמוֹרי וואס איז ישב אין
חֶשבּוֹן, וואס האט משל [זען "משל" מיכה 5:1; זכריה 6:11-13] פון עַרוֹעֵר וואס בײַם שׂפת נחל ארנוֹן און אין מיטן
נחל, און איבער האלב גִלעָד, און ביז יַבק נחל, דעם גְּבוּל פון בְּנֵי-עַמּוֹן, 3 און איבער דעם עָרָבָה ביזן ים כִּנרוֹת, צו
מזרח, און ביז דעם ים הערבה, דעם יַם-הַמֶּלַח, צו מזרח, אויפן דֶּרֶךְ צו בית-ישימוֹת; און אין מתימן, אונטער די
אשְׁדוֹת פון פסגָה. 4 און דער געמארק פון עוֹג מלך בשָׁן, פון דעם יתר פון די רפאים, וואס איז ישב אין עַשתָּרוֹת,
און אין אדרעִי, 5 און האט משל [זען "משל" מיכה 5:1; זכריה 6:11-13] איבער הַר חרמון, און איבער סַלכָּה, און
איבער כּל בשָׁן, ביז דעם געמארק פון דעם גשורי, און דעם מַעֲכָתִי, און איבער האלב גִלעָד, דעם געמארק פון סיחון
מלך חֶשבּוֹן. 6 משה עֶבֶד ה', און די בְּנֵי ישראל, האָבּן זיי נכה, און משה עֶבֶד ה' האט עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאר א יְרֻשָׁה צו די ראובנים, און צו די גָדים, און צום האלבן שבט מנשה. 7 און דאס זײַנען די
מלכים פון הָאָרֶץ וואס יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ

שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] און די בְּנֵי ישראל האָבן נכה אויף דער זייט יַרדן צו מערב, פון בעַל-גָּד אין בקע פון לבנוֹן, און ביז דעם הַר חלק עלה צו שֵׂעִיר; און יהוֹשׁעַ האט עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו די שבטים פון ישראל פאר א יְרֻשָּׁה לויט זייערע מחלקות; 8 אין דעם הר, און אין דער שפלה, און אין דעם עָרָבָה, און אויף די אשדות, און אין מדבר, און אין דעם נֶגֶב; דער חִתי, דער אֱמוֹרי, און דער כְּנַעֲני, דער פְּרִזִּי, דער חִוִּי, און דער יבוסי. 9 מלך יריחו, 1; מלך עַי וואס לעבן בית א-ל, 1; 10 מלך ירושָׁלַיִם, 1; מלך חֶברוֹן, 1; 11 מלך יַרמוּת, 1; מלך לָכִיש, 1; 12 מלך עֶגלוֹן, 1; מלך גֶּזֶר, 1; 13 מלך דביר, 1; מלך גֶּדֶר, 1; 14 מלך חָרמָה, 1; מלך ערד, 1; 15 מלך לִבנָה, 1; מלך עֲדוּלָם, 1; 16 מלך מַקֵּדה, 1; מלך בית א-ל, 1; 17 מלך תַּפּוּחַ, 1; מלך חֵפֶר, 1; 18 מלך אפק, 1; מלך לשָׁרוֹן, 1; 19 מלך מָדוֹן, 1; מלך חָצוֹר, 1; 20 מלך שִׁמרוֹן-מראוֹן, 1; מלך אכשָׁף, 1; 21 מלך תַּעֲנַך, 1; מלך מגִדוֹ, 1; 22 מלך קֶדֶש, 1; מלך יָקנעָם אין כַּרמֶל, 1; 23 מלך דוֹר לנפת דוֹר, 1; מלך גוֹיִם אין גִּלגָל, 1; 24 מלך תִּרצָה, 1; כּל מלכים, 31.

יהו13

1 און יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] איז געווארן זקן און בוא אין ימים; און ה' האט צו אים אמר: דו ביסט זקן און בוא אין ימים, און פון ארץ איז נאך שאר רבה מאֹד צו ירש. 2 דאס איז הָאָרֶץ וואס איז נאך שאר: כּל געגנטן פון די פלִשתים, און כּל גשורי, 3 פון דעם שיחוֹר וואס פאר מִצרִים, און ביז דעם געמארק פון עֶקרוֹן צו צפון, וואס ווערט חשב צום כְּנַעֲני; די 5 סרן פון די פלִשתים, דער עַזָּהער, און דער אשדוֹדער, דער אשקלוֹנער, דער גַתער, און דער עֶקרוֹנער; און די עַוִים 4 אין מתימן; דאס כּל ארץ פון כְּנַעֲני, און פון עָרה וואס געהערט צו די צידוֹנים, ביז אפק, בזי דעם געמארק פון אֱמוֹרי; 5 און הָאָרֶץ פון גִּבלי, און דער כּל לבנוֹן צו מזרח השמש, פון בעַל-גָּד אונטער הַר חרמון, ביז לבוא חמת; 6 כּל ישב פון דעם הר, פון לבנוֹן ביז מִשרפוֹת-מַיִם, כּל צידוֹנים. איך וועל זיי ירש פון פאר די בְּנֵי ישראל; אָבער נפל דו עס אויס צו ישראל פאר א נחלה, אַזוי ווי איך האב דיר צוה. 7 און אצונד חלק דאס דאזיקע ארץ פאר א נחלה צו די 9 שבטים, און דעם האלבן שבט מנשה. 8 מיט אים האָבן די ראובנים און די גָדים לקח זייער נחלה, וואס משה האט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף יענער זייט יַרדן צו מזרח אַזוי ווי משה עֶבֶד ה' האט זיי נתן: 9 פון עַרוֹעֵר וואס בתֵים שׂפת נחל ארנוֹן, און די עִיר וואס אין מיטן נחל, און דאס כּל מישור מֵידבא ביז דיבוֹן; 10 און כּל ערים פון סיחון מלך אֱמוֹרי, וואס האט מלך [זען "מלך" ירמיהו 23:5-6] אין חֶשבוֹן, ביז דעם געמארק פון די בְּנֵי עַמּוֹן; 11 און גִּלעָד, און דעם געמארק פון דעם גשורי, און דעם מַעֲכָתי, און כּל הַר חרמון, און כּל בשָׁן ביז סַלכָה; 12 דאס כּל ממלכוּת פון עוֹג אין בשָׁן, וואס האט מלך אין עַשתָּרוֹת און אין אדרעִי און ער איז שאר פון דעם יתר פון די רפאים ווארעם משה האט זיי נכה, און האט זיי ירש. 13 אָבער די בְּנֵי-יִשׂראל האָבן נישט ירש דעם גשורי און דעם מַעֲכָתי; און גשור און מַעֲכָת זיַינען ישב צווישן ישראל ביז אויף היוֹם הזה. 14 אָבער דעם שבט לֵוִי האט ער נישט נתן קיין נחלה; די פייעראפפער פון ה' אלקֵי ישראל, דאס איז זיין נחלה, אַזוי ווי ער האט צו אים דבר. 15 און משה האט נתן דעם שבט פון בְּנֵי-ראובן לויט זייערע משפחות. 16 און זייער געמארק איז געווען פון עַרוֹעֵר וואס בתֵים שׂפת נחל ארנוֹן, און די עִיר וואס אין מיטן נחל, און דאס כּל מישור ביז מֵידבא; 17 חֶשבוֹן און כּל אירע ערים וואס אויפן מישור, דיבוֹן, און במוֹת-בעַל, און בית-בעַל-מְעוֹן; 18 און יַהצָה, און קדמוֹת, און מֵיפעַת; 19 און קִריָתַיִם, און שִׁבמָה, און צֶרת-שַׁחַר אויפן הר פון עמק; 20 און בית-פעוֹר, און די אשדות פון פסגָה, און בית-ישימוֹת; 21 און כּל ערים פון דעם מישור, און דאס כּל ממלכוּת פון סיחון מלך אֱמוֹרי, וואס האט מלך אין חֶשבוֹן, וואס משה האט אים נכה מיט די נשׂיאים פון מִדיָן, אֵוִי, און רֶקֶם, און צור, און חוּר, און רבע, די נסיכים פון סיחונען, ישבי הָאָרֶץ. 22 אויך בלעָם בן בעוֹרן, דעם קסם, האָבן די בְּנֵי-יִשׂראל הרג מיטן חֶרֶב צווישן זייערע חללים. 23 און דער געמארק פון בְּנֵי-ראובן איז געווען דער יַרדן מיטן ברעג. דאס איז די נחלה פון בְּנֵי-ראובן לויט זייערע משפחות, די ערים מיט זייערע דערפער. 24 און משה האט נתן דעם שבט גָּד, בְּנֵי-גָּד, לויט זייערע משפחות. 25 און זייער געמארק איז געווען יַעְזֵר, און כּל ערים פון גִּלעָד, און א העלפט ארץ פון בְּנֵי-עַמּוֹן, ביז עַרוֹעֵר וואס פאר רבה; 26 און פון חֶשבוֹן ביז רמַת-מִצפה, און בטוֹנים, און פון מַחנַיִם ביז דעם געמארק פון דבר; 27 און אין עמק, בית-הָרם, און בית-נמרה, און סֻכּוֹת, און צָפון, דער יתר פון דעם ממלכוּת פון סיחון מלך חֶשבוֹן, דער יַרדן מיטן ברעג, ביז עק ים כִּנרת, אויף יענער זייט יַרדן צו מזרח. 28 דאס איז די נחלה פון בְּנֵי-גָּד לויט זייערע משפחות, די ערים מיט זייערע דערפער. 29 און משה האט נתן צום האלבן שבט מנשה; און עס איז געווען פאר דעם האלבן שבט פון בְּנֵי-מנשה לויט זייערע משפחות. 30 און זייער געמארק איז געווען פון מַחנַיִם, כּל בשָׁן, דאס כּל ממלכוּת פון עוֹג מלך בשָׁן, און כּל דערפער פון יָאיר וואס אין בשָׁן, 60 עיר; 31 און האלב גִּלעָד, און עַשתָּרוֹת, און אדרעִי, די

ערים פון דעם ממלכות פון עוֹג֗ן אין בשָׁן, זײַנען געווען פאר בְּנֵי-מָכִיר בן מְנשֶׁה֗ן פאר א העלפט פון בְּנֵי-מָכִיר, לויט
זייערע משפחות. 32 דאס איז וואס משה האט נחל אין די ערבוֹת פון מוֹאב, פון יענער זייט יַרדֵן, בײַ יריחו, צו מזרח.
33 אָבער דעם שבט לֵוִי האט משה נישט נתן קיין נחלה; ה' אלקֵי ישראל, ער איז זייער נחלה, אַזוי ווי ער האט צו זיי
דבר.

יהו14

1 און דאס איז וואס די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבּן נחל אין ארץ כּנעַן, וואס אלעָזָר דער כֹּהן, און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17,
ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] בן נון, און
די ראשי אבוֹת פון די שבטים פון די בְּנֵי ישראל, האָבּן זיי נחל, 2 לויט דעם גוֹרל פון זייער נחלה, אַזוי ווי ה' האט
צוה דורך משהן, פאר די 9 שבטים און דעם האלבן שבט. 3 ווארעם די נחלה פון די 2 שבטים און דעם האלבן שבט
האט משה נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פון יענער זייט יַרדֵן; אָבער די לוִיִּים האט ער נישט נתן
קיין נחלה צווישן זיי. 4 ווײַל די בְּנֵי יוֹסף זײַנען געווען 2 שבטים, מנשה און אפרים; און די לוִיִּים האט מען נישט נתן
קיין חלק אין הָאָרֶץ, אָבער ערים צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] מיט זייערע מִגְרָש פאר זייערע
מִקְנה און פאר זייער קנין. 5 אַזוי ווי ה' האט צוה משהן, אזוי האָבּן די בְּנֵי-יִשְׂראל עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9]; און זיי האָבּן חלק הָאָרֶץ. 6 און בְּנֵי-יהודה האָבּן נגש צו יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8;
זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] אין גִלגָל, און כלב בן יפוּנֶה,
דער קנזי, האט צו אים אמר: דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דאס ווארט וואס ה' האט דבר צו משה
דעם איש האלוקים וועגן מיר און וועגן דיר אין קָדש-ברנע [זען במדבר 14:6-9,24,30]. 7 40 שנה בין איך געווען,
ווען משה עֶבֶד ה' האט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פון קָדש-ברנע צו רגל הָאָרֶץ, און איך האב אים שוב אן
ענטפער אַזוי ווי אין מיין לֵב. 8 און מײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], וואס זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] מיט מיר, האָבּן געמאכט מסה
[זען "מסס" תהלים 22:15(14)-17(16)] דאס לֵב פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי],
אָבער איך בין געגאנגען מלא [זען "מלא" חגי 2:7-9] נאך ה' אלקֵי. 9 און משה האט שבע [זען "שבע", תהלים 110:4,
זען דברי הימים א 21:17] אין יוֹם ההוא, אזוי צו אמר: אם לא הָאָרֶץ וואס דײַן רגל האט דערויף דָּרְכּוּ, וועט זיין פאר
א נחלה צו דיר און צו דײַנע בנים עד עולָם! ווײַל דו ביסט מלא נאך ה' אלקֵי. 10 און אצונד הנה, ה' האט מיך חיה,
אַזוי ווי ער האט דבר; שוין 45 שָׁנה פון זינט ה' האט דבר דאס דאזיקע ווארט צו משהן, ווען ישראל איז הלך אין
מדבר; און אצונד הנה בין איך הַיּוֹם 85 שָׁנה. 11 איך בין נאך הַיּוֹם אזוי חזק, ווי אין דעם יוֹם וואס משה האט מיך
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]; אַזוי ווי מיין כוח דעמאלט, אזוי איז מיין כוח אצונד פאר מלחמה, און פאר יצא און
בוא. 12 דעריבער נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיר אצונד דעם דאזיקן הַר וואס ה' האט דבר
אין יוֹם ההוא; ווארעם דו האסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אין יוֹם ההוא, אז דארטן זײַנען דא עַנקים,
און ערים גדולות בצורות; אוּלַי וועט ה' זיין מיט מיר, און איך וועל זיי ירש, אַזוי ווי ה' האט דבר. 13 און האט אים
יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו
52:13-53:12; התג' 22:16] ברך, און ער האט נתן חברוֹן צו כלב בן יפונהן פאר א נחלה. 14 דעריבער איז חברון
געווארן כלב בן יפונהן, דעם קנזי, פאר א נחלה ביז אויף היום הזה; ווײַל ער איז מלא נאך ה' אלקֵי ישראל. 15 און
דער שֵׁם פון חברון איז פריער געווען קרית ארבע; ער איז געווען דער אדם הגדול צווישן די עַנקים. און הָאָרֶץ איז
געווען שקט פון מלחמה.

יהו15

1 און דער גוֹרל פאר דעם שבט פון בְּנֵי-יהודה לויט זייערע משפחות איז געווען ביז דעם געמארק פון אדוֹם, דעם
מדבר צִן צו נגְבה, אין עק תֵּימָן. 2 און זייער געמארק פון נֶגֶב איז זיי געווען פון עק יַם-הַמֶּלַח, פון דער לשון פנה [זען
"פנה" מלאכי 3:1; ישעיהו 53:6] זיך צו נגְבה. 3 און ער איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו נֶגֶב פון דעם מעלה
פון עַקרבים, און איז עבר קיין צִן, און עלה צו נֶגֶב פון קָדש-ברנע, און איז עבר חֶצרוֹן, און עלה קיין אדרה, און זיך
סבב צו קַרקַע. 4 און ער איז עבר צו עַצמוֹן, און איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] בײַם נחַל מִצרַיִם; און
דער תּוֹצאות פון דעם געמארק איז געווען בײַם יַם; דאס זאל אײַך זיין דער געמארק פון נֶגֶב. 5 און דער געמארק צו

מזרח, דער יַם-הַמֶּלַח ביז צום עק יַרדן; און דער געמארק צו צפון-זייט, פון דער לשון פון ים ביַים עק יַרדן. 6 און
דער געמארק איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו בית-חָגלָה, און איז עבר צו צפון פון בית-עָרָבָה; און דער
געמארק איז עלה צו דעם שטיין פון בוֹהַן בן ראובן. 7 און דער געמארק איז עלה קיין דביר פון דעם עמק עָכוֹר, און
האט זיך פנה צפון צו גִלגָל, וואס אקעגן דעם מעלה פון אדוֹמים, וואס איז נָגֶב צו פון דעם נחַל; און דער געמארק
איז עבר צו הַמָּיִם פון עֵין-שֶׁמֶש, און זיין תּוֹצָאה איז געווען בּיַי עֵין-רוֹגֵל. 8 און דער געמארק איז עלה מיט דעם גֵּיְא
פון בן-הִנוֹם צום כּתף פון דעם יבוסי פון נֶגֶב, דאס איז ירושָׁלַיִם; און דער געמארק איז עלה צום ראש הַר וואס פאר
דעם גֵּיְא הִנוֹם [זען דניאל 12:2; ישעיהו 66:24] צו מערב, וואס אין עק פון דעם עמק רפאים צו צפון. 9 און דער
געמארק האט זיך תאר פון ראש הַר צו דעם מעין פון די מַיִם פון נפתּוֹחַ, און איז יצא צו די ערים פון הַר עֶפרוֹן; און
דער געמארק האט זיך תאר ביז בעָלָה, דאס איז קִריַת-יעָרים. 10 און דער געמארק האט זיך סבב פון בעָלָה צו
מערב, צום הַר שֵׂעִיר, און איז עבר צו דעם כתף פון הַר יעָרים אין צפון; דאס איז כסָלוֹן; און האט ירד צו בית-שֶׁמֶש,
און איז עבר תִּמנה. 11 און דער געמארק איז יצא צו דעם כתף פון עֶקרוֹן צו צפון; און דער געמארק האט זיך תאר
קיין שִׁכרוֹן, און איז עבר צום הַר פון בעָלָה, און יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו יַבנאל; און דער
תּוֹצָאוֹת פון דעם געמארק איז געווען ביַים ים. 12 און דער געמארק פון מערב איז געווען דער יַם-הַגָּדול מיטן ברעג.
דאס איז דער געמארק פון בְּנֵי-יהודה, רונד ארום, לויט זייערע משפחות. 13 און כלב בן יפונהן האט ער נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] א חלק צווישן די בְּנֵי יהודה לויט דעם פֶּה ה' צו יהוֹשעַ [זען נחמיה 8:17,
ישועַ; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] די קִריַת
ארבע, דעם אב פון עַנק; דאס איז חֶברוֹן. 14 און כלב האט ירש פון דארטן די 3 בְּנֵי עַנק, שֵׁשַׁי, און אחיִמָן, און תַּלמַי,
בְּנֵי-עַנק. 15 און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון דארטן צו די יושבי דביר; און דער שֵׁם פון דביר איז פריער
געווען קִריַת-סֵפר. 16 און כלב האט אמר: ווער עס וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] קִריַת-סֵפר,
און וועט זי לכד, וועל איך אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיין בת עַכסָה פאר אן אִשָּׁה. 17
און האט עָתניאל בן קנז אח כלב, זי לכד, און ער האט אים נתן זיין בת עַכסָה פאר אן אִשָּׁה. 18 און עס איז געווען,
אז זי איז בוא, האט זי אים סות צו שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12] פון איר אב א שָׂדה. און ווי זי האט זיך צנח פון
חמוֹר, אזוי האט כלב צו איר אמר: וואס איז דיר? 19 האט זי אמר: נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]
מיר א ברכָה; ווארעם אין ארץ הַנֶגֶב האסטו מיך נתן; דעריבער זאלסטו מיר נתן גֻּלֹּת מַיִם. און האט ער איר נתן די
אויבערשטע גֻּלֹּת און די אונטערשטע גֻּלֹּת. 20 דאס איז די נחלה פון דעם שבט פון בְּנֵי-יהודה לויט זייערע משפחות.
21 און די ערים אין עק פון דעם שבט פון בְּנֵי-יהודה, צום געמארק פון אדוֹם אין נגבה, זיַינען געווען קַבצְאֵל, און
עֵדר, און יָגור; 22 און קינה, און דימוֹנה, און עַדעָדה; 23 און קֶדש, און חָצוֹר, און יִתנן; 24 זיף, און טֶלֶם, און בעָלוֹת;
25 און חָצוֹר, חַדתָּה, און קריוֹת-חֶצרוֹן, דאס איז חָצוֹר; 26 אמָם, און שמע און מוֹלָדה; 27 און חַצַר-גַּדה, און חֶשמוֹן,
און בית-פלֶט; 28 און חַזַר-שוּעָל, און באר שֶׁבע, און ביזיוֹתיָה; 29 בעָלָה, און עִיִּים, און עֶצֶם; 30 און אלתוֹלַד, און
כסיל, און חָרמָה; 31 און ציקלַג, און מַדמַנה, און סַנסַנה; 32 און לבאוֹת, און שִׁלחים, און עַיִן, און רמוֹן. כּל 29 ערים,
מיט זייערע דערפער. 33 אין דער שפלה: אשתָּאוֹל, און צָרעָה, און אשנה; 34 און זָנוֹחַ, און עֵין-גַּנים, תַּפּוּחַ, און עֵינם;
35 יַרמוּת, און עַדוּלָם, שׂוֹכֹה, און עַזֵקָה; 36 און שַׁעֲרִים, און עַדיתַיִם, און גדרה, און גדרוֹתַיִם. 14 ערים מיט זייערע
דערפער. 37 צנן, און חַדשָׁה, און מִגדל-גָּד; 38 און דִּלעָן, און מִצפה, און יָקתְּאֵל; 39 לָכיש, און בצקַת, און עֶגלוֹן; 40
און כַּבּוֹן, און לַחמָס, און כִּתלִיש; 41 און גדרוֹת, בית-דגוֹן, און נעֲמָה, און מַקֵּדה. 16 ערים מיט זייערע דערפער. 42
לִבנה, און עֶתֶר, און עָשָׁן; 43 און יִפתָּח, און אשנה, און נצִיב; 44 און קעִילָה, און אכזִיב, און מָראשָׁה -- 9 ערים מיט
זייערע דערפער. 45 עֶקרוֹן מיט אירע טעכטערשטעט און אירע דערפער; 46 פון עֶקרוֹן ביז צום ים, כּל וואס לעבן
אשדוֹד, מיט זייערע דערפער. 47 אשדוֹד, אירע טעכטערשטעט, און אירע דערפער; עַזָּה, אירע טעכטערשטעט, און
אירע דערפער; ביז דעם נחל פון מִצרַיִם, און דעם יַם-הַגָּדול מיטן ברעג. 48 און אין דעם הר: שָׁמיר, און יַתִּיר, און
שׂוֹכֹה; 49 און דנה, און קִריַת-סַנה -- דאס איז דביר; 50 און עַנב, און אשתּמֹה, און עָנים; 51 און גוֹשָׁן, און חולֹן, און
גילה -- 11 ערים מיט זייערע דערפער. 52 אֹרֶב, און דומָה, און אשעָן; 53 און יָנים, און בית-תַּפּוּחַ, און אפקָה; 54 און
חומטָה, און קִריַת-ארבע (דאס איז חֶברוֹן) און ציער -- 9 ערים מיט זייערע דערפער. 55 מָעוֹן, כַּרמֶל, און זיף, און
יוּטָה; 56 און יִזרעֶאל, און יָקדעָם, און זָנוֹחַ; 57 קַיִן, גִּבעָה, און תִּמנה -- 10 ערים מיט זייערע דערפער. 58 חַלחוּל,
בית-צוּר, און גדוֹר; 59 און מַעֲרת, און בית-ענוֹת, און אלתקוֹן -- 6 ערים מיט זייערע דערפער. 60 קִריַת-בעַל -- דאס
איז קִריַת-יעָרים -- און הרבה -- 2 ערים מיט זייערע דערפער. 61 אין מדבר: בית-עָרָבָה, מִדין, און סכָכָה; 62 און
נבשָׁן, און די עיר הַמֶּלַח, און עֵין-גֶּדי -- 6 ערים מיט זייערע דערפער. 63 אָבער דעם יבוסי, די יושבי ירושָׁלַיִם, זיי,
האָבּן די בְּנֵי יהודה נישט יכל ירש, און דער יבוסי איז ישב מיט בְּנֵי-יהודה אין ירושָׁלַיִם ביז אויף היום הזה.

יהו16

1 און דער גוֹרל פון בְּנֵי-יוֹסף איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון יַרדן בּיַי יריחו, צו הַמַּיִם פון יריחו,
קיין מזרח אין מדבר, עלה פון יריחו צום הר, צו בית א-ל. 2 און ער איז יצא פון בית א-ל -- לוּז -- און איז עבר צום
געמארק פון דעם ארכי אין עַטָרוֹת. 3 און ער האט ירד מערב צום געמארק פון דעם יַפלֵטי, ביז דעם געמארק פון
דער בית-חוֹרוֹן תחתון, און ביז גֶזֶר; און זיין תּוֹצאה איז געווען בּיַים ים. 4 און בְּנֵי-יוֹסף, מנשה און אפרים, האָבּן נחל.
5 און דאס איז געווען דער געמארק פון בְּנֵי-אפרים לויט זייערע משפחות: דער געמארק פון זייער נחלה צו מזרח
איז געווען עַטרוֹת-אדר, ביז דער בית-חוֹרוֹן עליון. 6 און דער געמארק איז יצא צו מערב, מיט מִכמתָת פון צפון, און
דער געמארק האט זיך סבב צו מזרח, צו תַּאנת-שילוֹ, און איז עס עבר פון מזרח, צו יָנוֹחַ. 7 און ער האט ירד פון יָנוֹחַ
קיין עַטָרוֹת, און קיין נעָרה, און האט זיך פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6,12] אן יריחו, און זיך יצא בּיַים יַרדן. 8 פון
תַּפוּחַ איז דער געמארק הלך צו מערב, צום נחַל קָנה, און זיין תּוֹצאות איז געווען בּיַים ים. דאס איז די נחלה פון
דעם שבט פון די בְּנֵי אפרים לויט זייערע משפחות; 9 דערצו די ערים וואס זיַינען אפגעשיידט געווארן פאר
בְּנֵי-אפרים אין מיטן פון דער נחלה פון בְּנֵי-מנשה, כּל ערים מיט זייערע דערפער. 10 און זיי האָבּן נישט ירש דעם
כּנעָני וואס איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין גֶזֶר; און דער כּנעָני איז ישב צווישן אפרים ביז אויף
היום הזה, און איז געווארן צום מַס עבד.

יהו17

1 און דאס איז געווען דער גוֹרל פאר שבט מנשה; ווארעם ער איז געווען בכָור פון יוֹסף. פאר מָכיר דעם בכָור פון
מנשהן, דעם אב פון גִלעָד, ווייַל ער איז געווען אן איש מלחמה, פאר אים איז געווען גִלעָד, און בשָן. 2 און דאס איז
געווען פאר די יתר בְּנֵי מנשה לויט זייערע משפחות; פאר בְּנֵי-אביעֶזֶר, און פאר בְּנֵי-חֵלֶק, און פאר בְּנֵי-אשׂריאל, און
פאר בְּנֵי-שֶׁכֶם, און פאר בְּנֵי-חֵפר, און פאר בְּנֵי-שמידע. דאס זיַינען בְּנֵי-מנשה בן יוֹספן, די זכרים, לויט זייערע
משפחות. 3 און צלָפחָד איז געווען בן חֵפר בן גִלעָד בן מָכיר בן מנשהן, און האט נישט געהאט קיין בנים אָבער
בלויז בנוֹת; און דאס זיַינען די שֵמוֹת פון זיַינע בנוֹת: מַחלָה, און נוֹעָה, חָגלָה, מִלכָה, און תִּרצָה. 4 האָבּן זיי קרב פאר
אלעָזָר דעם כּוֹהן, און פאר יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 12-6:11, יהוֹשֵע/יֵשוּע עַבְדִּי צֶמַח
מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 13:52-53:12; התג' 22:16] בן נון, און פאר די נשׂיאים, אזוי צו אמר: ה' האט צוה משהן, אונדז צו
נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] א נחלה צווישן אחֵינוּ [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 5:53; זכריה 10:12; משיח בן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 14:18]. און האט ער זיי נתן לויט דעם פֶּה ה' א נחלה צווישן די אחים פון זייער
אב. 5 און 10 טיילן זיַינען נפל [זען "נפל" ישעיהו 19:26; און זען תהלים 10:16 און ישעיהו 10-9:53 און דניאל 2:12,
תְּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף מנשה, אחוץ הָאָרֶץ הַגִלעָד, און בשָן, וואס פון יענער זייט יַרדן; 6 ווייַל די בנוֹת פון
מנשה האָבּן נחל א נחלה צווישן זיַינע בנים. און הָאָרֶץ הַגִלעָד איז געווען פאר די יתר בְּנֵי מנשה. 7 און דער געמארק
פון מנשה איז געווען פון אשר ביז מִכמתָת וואס פאר שֶכֶם; און דער געמארק איז הלך הימין צו די יושבי עֵין-תַּפוּחַ
8 צו מנשה האט געהערט ארץ תַּפוּחַ; אָבער תַּפוּחַ בּיַים געמארק פון מנשה האט געהערט צו די בְּנֵי אפרים. 9 און
דער געמארק האט ירד צום נחַל קָנה, צו נגבה פון נחל, פארבּיַי יענע ערים וואס האָבּן געהערט צו אפרים אין מיטן
פון די ערים פון מנשה. און דער געמארק פון מנשה איז געווען אין צפון פון נחל, און זיין תּצָאות איז געווען בּיַים ים.
10 צו נגבה איז געווען פאר אפרים, און צו צפון פאר מנשה; און דער ים איז געווען זיין געמארק. און זיי האָבּן זיך
פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6,12] אן אשר אין צפון, און אן יִשׂשָכָר אין מזרח. 11 און צו מנשה האָבּן געהערט אין
יִשׂשָכָר, און אין אשר, בית-שָׁאן און אירע טעכטערשטעט, און יִבלְעָם און אירע טעכטערשטעט, און די יושבי דאר
און אירע טעכטערשטעט, און די יושבי עֵין-דוֹר און אירע טעכטערשטעט, און די יושבי תַּעָנך און אירע
טעכטערשטעט, און די יושבי מגִדוֹ און אירע טעכטערשטעט די 3טן איז נפת. 12 אָבער בְּנֵי-מנשה האָבּן נישט יכל
ירש די דאזיקע ערים, ווייַל דער כּנעָני איז יאל צו ישב אין דעם ארץ הזֹאת. 13 און עס איז געווען, אז די בְּנֵי-יִשׂראל
זיַינען געווארן חזק, האָבּן זיי נתן דעם כּנעָני צו מס, אָבער ירש האָבּן זיי אים נישט ירש. 14 און בְּנֵי-יוֹסף האָבּן דבר
צו יהוֹשע אזוי צו אמר: לָמָה נתן מיר פאר א נחלה 1 גוֹרל און 1 חלק, ווען איך בין עם רב [זען "עמי" ישעיהו 8:53, כּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי], ווייַל ה' האט מיך אזוי ברך? 15 האט יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 8:3;
זכריה 12-6:11, יהוֹשֵע/יֵשוּע עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 13:52-53:12; התג' 22:16] צו זיי אמר: אויב דו ביסט עם
רב, דיר עלה צום וואלד, און וועסט דיר ברא פון דארטן, אין ארץ פון דעם פּרִזִי און די רפאים, אויב דיר איז אוץ

דאס הר פון אפרים. 16 האָבן די בְּנֵי יוֹסף אמר: אונדז וועט נישט מצא דאס הר; און מרכב ברזל זײַנען דא בײַ כּל כּנעֲנים וואס ישב אין ארץ פון עמק, בײַ די וואס אין בית-שְׁאן און אירע טעכטערשטעט, און בײַ די וואס אין עמק יִזרעֶאל. 17 און האט יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] אמר צום בית יוֹסף, צו אפרים און צו מנשה, אזוי צו אמר: עם רב [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ביסטו און כוח גדוֹל האסטו; וועסט האָבן נישט 1 גוֹרל, 18 נײַערט דאס הר וועט געהערן צו דיר; ווי עס איז וואלד, וועסטו עס ברא, און צו דיר וועט געהערן וואס וועט תּצאות דערפון; ווארעם וועסט ירש דעם כּנעֲני, ווי ער האט מרכב ברזל, ווי ער איז חזק.

יהו18

1 און די כּל עדה פון די בְּנֵי-יִשְׂראל האט זיך קהל אין שִׁלֹה, און זיי האָבן דארטן שכן [זען משיח צדקינו געמאכט זיין סוכה צווישן אונדז, יוח' 1:14; מאמר מימרא שכינה מתגשם] דעם אוֹהל-מוֹעד; און הָאָרֶץ איז כּבשׁ פאר זיי. 2 אָבער עס זײַנען נאך יתר צווישן די בְּנֵי-יִשְׂראל די וואס האָבן נישט חלק [זען "חלק" ישעיהו 53:12] זייער נחלה, 7 שבטים. 3 און האט יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] אמר צו די בְּנֵי-יִשְׂראל: ביז ווען וועט איר זיך רפה צו בוא ירש הָאָרֶץ וואס ה' אלוקֵי אבוֹתֵיכם האט אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]? 4 יהבו! אײַך 3 אנשים פון א שבט, און איך וועל זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און זיי זאלן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און הלך אין הָאָרֶץ, און זיי זאלן עס כּתב לויט זייער נחלה, און בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו מיר. 5 און זיי זאלן זיך עס חלק [זען "חלק" ישעיהו 53:12] אין 7 חלקים: יהודה זאל עמד בײַ זיין געמארק אין נֶגֶב, און דאס בית יוֹסף זאלן עמד בײַ זייער געמארק אין צפון. 6 און איר זאלט כּתב הָאָרֶץ אין 7 חלקים, און ברענגען צו מיר אהער, און איך וועל אײַך ירה גוֹרל דא פאר ה' אלקֵינוּ. 7 ווארעם די לוִיִּים האָבן נישט קיין חלק צווישן אײַך, ווײַל די כּהונה פון ה' איז זייער נחלה; און גָּד, און ראובן, און דער האלבּער שבט מנשה, און האָבן לקח זייער נחלה פון יענער זייט יַרדן צו מזרח, וואס משה עֶבֶד ה' האט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 8 זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] די אנשים און זיי זײַנען הלך; און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] האט צוה די וואס זײַנען הלך כּתב הָאָרֶץ, אזוי צו אמר: הלך! און הלך ארום אין הָאָרֶץ, און כּתב עס, און שוב זיך אום צו מיר [יהושע/ישוע, זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16], און איך וועל אײַך דא שלך [זען "שלך" זכריה 11:13] גוֹרל פאר ה' אין שִׁלֹה. 9 און די אנשים זײַנען הלך, און האָבן עבר דורכן הָאָרֶץ, און האָבן עס כּתב לויט די ערים, אין 7 חלקים, אין א סֶפר, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו יהוֹשע אין מַחֲנֶה קיין שִׁלֹה. 10 און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] האט זיי שלך [זען "שלך" זכריה 11:13] גוֹרל אין שִׁלֹה פאר ה', און יהוֹשע האט דארטן חלק הָאָרֶץ צו די בְּנֵי-יִשְׂראל לויט זייערע מחלקות. 11 איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] דער גוֹרל פון דעם שבט פון בְּנֵי-בנימין לויט זייערע משפחות; און דער געמארק פון זייער גוֹרל איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צווישן בְּנֵי-יהודה און צווישן בְּנֵי-יוֹסף. 12 און דער געמארק צו צפון-זייט איז זיי געווען פון יַרדן; און דער געמארק איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צום כּתף פון יריחו אין צפון, און איז עלה אויפן הַר צו מערב; און זיין תּצאות איז געווען בײַם מדבר פון בית-אֶוֶן. 13 און דער געמארק איז עבר פון דארטן צו לוז, צום כּתף פון לוז -- דאס איז בית א-ל -- צו נגבה; און דער געמארק האט ירד צו עַטרוֹת-אדר בײַם הַר וואס צו נֶגֶב פון דער בית-חוֹרוֹן תחתון. 14 און דער געמארק האט זיך תּאר, און זיך סבב צו מערב-זייט, צו נגבה פון דעם הַר וואס פאר בית-חוֹרוֹן צו נגבה; און זיין תּצאות איז געווען בײַ קִרְיַת-בעַל -- דאס איז קִרְיַת-יעָרים -- א עִיר פון די בְּנֵי יהודה. דאס איז די מערב-זייט. 15 און די נגבה-זייט איז געווען פון עק קִרְיַת-יעָרים; און דער געמארק איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו מערב, און איז יצא בײַם קוואל פון הַמַּיִם פון נפתּוֹחַ. 16 און דער געמארק האט ירד צום עק הַר וואס פאר דעם גַּיְא פון בן-הִנוֹם [זען דניאל 12:2; ישעיהו 66:24], וואס אין עמק רפאים צו צפון; און ער האט ירד צו דעם גֵּי הִנוֹם, צום כּתף פון דעם יבוסי צו נגבה, און איז ירד קיין עֵין-רוֹגֵל. 17 און ער האט זיך תּאר פון צפון, און איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] בײַ עֵין-שֶׁמֶשׁ, און איז יצא צו גלילוֹת וואס אקעגן דעם מעלה פון אדוֹמים, און האט ירד צו דעם אבן בוֹהַן בן ראובן. 18 און ער איז עבר צום כּתף אקעגן דעם עֲרָבָה צו צפון, און האט ירד צום עֲרָבָה. 19 און דער געמארק איז עבר צום כּתף פון בית-חָגלָה צו צפון; און דער תּצאות פון דעם

געמארק איז געווען בײַ דער לשׂון יַם-הַמֶּלַח צו צפון, בײַם עק יַרדן צו נגבה. דאס איז דער געמארק פון נֶגֶב. 20 און
דער גבל עס צו מזרח-זייט. דאס איז די נחלה פון בְּנֵי-בנימין לויט אירע געמארקן, רונד ארום, לויט זייערע
משפחות. 21 און די ערים פון דעם שבט פון בְּנֵי-בנימין לויט זייערע משפחות זײַנען געווען ירי‌חו, און בית-חָגלָה,
און עֵמֶק-קצי‌ץ; 22 און בית-עָרָבָה, און צמָרִים, און בית א-ל; 23 און עַוִים, און פרה, און עָפרה; 24 און כפר-עַמוֹנה,
און עָפני, און גֶבע. 12 ערים מיט זייערע דערפער. 25 גִבעוֹן, און רמָה, און בארוֹת; 26 און מִצפה, און כפירה, און
מוֹצָה; 27 און רקֶם, און יִרפאל, און תַראלָה; 28 און צֵלַע, הָאלֶף, און דער יבוסי -- דאס איז ירושָׁלַיִם -- גִבעַת, קִרי‌ַת.
14 ערים מיט זייערע דערפער. דאס איז די נחלה פון בְּנֵי-בנימין לויט זייערע משפחות.

יהו19

1 און דער 2טן גוֹרל איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פאר שמעון, פאר דעם שבט פון בְּנֵי-שמעון
לויט זייערע משפחות; און זייער נחלה איז געווען אין מיטן פון דער נחלה פון די בְּנֵי יהודה. 2 און זיי האָבן געהאט
אין זייער נחלה באר-שבע, אדער שבע, און מוֹלָדה; 3 און חַצַר-שוּעָל, און בלָה, און עֶצֶם; 4 און אלתוֹלַד, און בתוּל,
און חָרמָה; 5 און ציקלַג, און בית-מַרכָבוֹת, און חַצַר-סוּסָה; 6 און בית-לבאוֹת, און שָׁרוּחֶן. 13 ערים מיט זייערע
דערפער. 7 עַיִן, רמוֹן, און עֶתֶר, און עָשָׁן. 4 ערים מיט זייערע דערפער. 8 און כֹּל דערפער וואס רונד ארום די דאזיקע
ערים ביז בעָלַת-באר, רמָה פון נֶגֶב. דאס איז די נחלה פון דעם שבט פון בְּנֵי-שמעון לויט זייערע משפחות. 9 פון
דעם חבל פון בְּנֵי-יהודה איז געווען די נחלה פון בְּנֵי-שמעון, ווארעם דער חלק פון די בְּנֵי יהודה איז געווען רב פאר
זיי, און בְּנֵי-שמעון האָבן נחל א נחלה אין מיטן פון זייער נחלה. 10 און דער 3טן גוֹרל איז עלה [זען "עלה" ישעיהו
53:2] פאר בְּנֵי-זבולון לויט זייערע משפחות; און דער געמארק פון זייער נחלה איז געווען ביז שָׂריד. 11 און זייער
געמארק איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו מערב און צו מַרעֵלָה, און האט זיך פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6,12] אן
דבשֶׁת, און זיך פגע אן דעם נהל וואס פאר יָקנעָם. 12 און ער האט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פון
שָׂריד צו קדמה, קעגן מזרח השמש, ביז דעם געמארק פון כִסלוֹת-תָבוֹר, און איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1;
מיכה 5:1] צו דברת, און עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קיין יָפיעַ. 13 און פון דארטן איז ער עבר קיין קדמה, צו
מזרחה, צו גַת-חֵפר, צו עֵת-קָצין, און איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] בײַ רמוֹן. און תאר קיין נעָה. 14
און דער געמארק האט זיך סבב ארום דעם צו צפון פון חַנתוֹן; און זיין תּוֹצאות איז געווען דער גַיְא יִפתַח-א-ל; 15
און קַטָת, און נהלָל, און שִׁמרוֹן, און יִדאלָה, און בית-לֶחֶם. 12 ערים מיט זייערע דערפער. 16 דאס איז די נחלה פון
בְּנֵי-זבולון לויט זייערע משפחות, די דאזיקע ערים מיט זייערע דערפער. 17 פאר יִשׂשָׂכָר איז יצא [זען "יצא" ישעיהו
10-11:1; מיכה 5:1] דער 4טן גוֹרל; פאר די בְּנֵי יִשׂשָׂכָר לויט זייערע משפחות. 18 און זייער געמארק איז געווען
יִזרעֶאל, און כסולוֹת, און שוּנֵם; 19 און חַפרִים, און שִׁאוֹן, און אנחַרת; 20 און רבית, און קִשיוֹן, און אבץ; 21 און
רמֶת, און עֵין-גַנים, און עֵין-חַדה, און בית-פצֵץ, 22 און דער געמארק האט זיך פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6,12] אן
תָבוֹר, און שַׁחצימָה, און בית-שֶׁמֶש; און דער תּוֹצאות פון זייער געמארק איז געווען דער יַרדן. 16 ערים מיט זייערע
דערפער. 23 דאס איז די נחלה פון דעם שבט פון בְּנֵי-יִשׂשָׂכָר לויט זייערע משפחות, די ערים מיט זייערע דערפער.
24 און דער 5טן גוֹרל איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פאר דעם שבט פון די בְּנֵי אשר לויט זייערע
משפחות. 25 און זייער געמארק איז געווען: חֶלקַת, און חַלי, און בטֶן, און אכשָׁף; 26 און אלַמֶלֶך, און עַמעָד, און
מִשׂאל; און ער האט זיך פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6,12] אן כַרמֶל אין מערב, און אן שיחוֹר-לִבנת. 27 און ער האט
זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] צו מזרח השֶׁמֶש, צו בית-דגוֹן, און האט זיך פגע אן זבולון, און אן דעם
גַיְא יִפתַח-א-ל צו צפון, בית-עֵמֶק, און נעִיאל, און איז יצא צו כָבול אויף לינקס, 28 און עֶברוֹן, און רחוֹב, און חַמוֹן,
און קָנה, ביז צידוֹן-רבה. 29 און דער געמארק האט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] צו רמָה, און ביז
דער עיר מבצר צוֹר. און דער געמארק האט זיך שוב צו חוֹסָה; און זיין תּוֹצאות איז געווען בײַם ים, פון געגנט פון
אכזיב; 30 און עוּמָה, און אפק, און רחוֹב. 22 ערים מיט זייערע דערפער. 31 דאס איז די נחלה פון דעם שבט פון
בְּנֵי-אשר לויט זייערע משפחות, די דאזיקע ערים מיט זייערע דערפער. 32 פאר בְּנֵי-נפתלי איז יצא [זען "יצא"
ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] דער 6טן גוֹרל; פאר בְּנֵי-נפתלי לויט זייערע משפחות. 33 און זייער געמארק איז געווען
פון חֶלֶף, פון אלוֹן-בצַעַנים, און אדמי-נקֶב, און יַבנאל, ביז לַקוּם; און זיין תּוֹצאות איז געווען דער יַרדן. 34 און דער
געמארק האט זיך שוב קיין מערב, צו אזנוֹת-תָבוֹר, און איז יצא פון דארטן צו חוּקוֹק, און האט זיך פגע זבולון אין
נֶגֶב, און אָשר האט ער זיך פגע אין מערב, און אן יהודה בײַם יַרדן צו מזרח השֶׁמֶש. 35 און די ערים מבצר זײַנען
געווען צָדים-צֵר, און חַמַת, רקַת, און כִנרת; 36 און אדמָה, און רמָה, און חָצוֹר; 37 און קֶדש, און אדרעִי, און
עֵין-חָצוֹר; 38 און יִראוֹן, און מִגדל-א-ל, חֶרֶם, און בית-עַנת, און בית-שֶׁמֶש. 19 ערים מיט זייערע דערפער. 39 דאס

איז די נחלה פון דעם שבט פון בְּנֵי-נפתלי לויט זייערע משפחות, די ערים מיט זייערע דערפער. 40 פאר דעם שבט פון בְּנֵי-דן לויט זייערע משפחות איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] דער 7טן גוֹרל. 41 און דער געמארק פון זייער נחלה איז געווען: צָרעָה, און אשתָּאוֹל, און עִיר-שֶׁמֶש; 42 און שַׁעֲלַבִּין, און אַיָלוֹן, און יִתלָה; 43 און אילוֹן, און תִּמנה, און עֶקרוֹן; 44 און אלתקֵה, און גִבתוֹן, און בעֲלָת; 45 און יהוד, און בְּנֵי-ברק, און גַת-רמוֹן; 46 און מֵי-יַרקוֹן, און רקוֹן, מיט דעם געמארק אקעגן יָפוֹ. 47 און דער געמארק פון בְּנֵי-דן איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון זיי; זײַנען בְּנֵי-דן עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] און האָבּן לחם מיט לֶשֶׁם, און האָבּן זי לכד, און זי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב, און זי ירש, און זיך ישב אין איר; און זיי האָבּן קרא לֶשֶׁם, דן, אַזוי ווי דער שֵׁם פון זייער אב דן. 48 דאס איז די נחלה פון דעם שבט פון בְּנֵי-דן לויט זייערע משפחות, די דאזיקע ערים מיט זייערע דערפער. 49 און אז זיי האָבּן כלה נחל הָאָרֶץ לויט אירע געמארקן, האָבּן די בְּנֵי-יִשׂראל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] א נחלה צו יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 12-6:11, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] בן נון, צווישן זיי. 50 לויט דעם פֶּה ה' האָבּן זיי אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] די עִיר וואס ער האט שאל [זען תהלים 12-2:7], תִּמנת-סֶרח אין דעם הר פון אפרים; און ער האט בנה [זען "בנה" תהלים 118:22] די עִיר, און זיך ישב אין איר. 51 דאס זײַנען די נחלות וואס אלעָזָר דער כֹּהן, און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 12-6:11, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] בן נון, און די ראשי האבות פון די שבטים פון די בְּנֵי ישראל, האָבּן נחל לויט גוֹרל אין שִׁלֹה פאר ה', בײַם פתח פון אוֹהל-מוֹעד. אזוי האָבּן זיי כלה חלק [זען "חלק" ישעיהו 53:12] הָאָרֶץ.

יהו20

1 און ה' האט דבר צו יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 12-6:11, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] אזוי צו אמר: 2 דבר! צו די בְּנֵי ישראל, אזוי צו אמר: נתן! פאר אײַך די ערים פון מקלט וואס איך האב אײַך דבר דורך משהן, 3 אויף צו נוס אהין, פאר דעם רוֹצֵחַ וואס נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] א נפש דורך א שגגה, אָן א כּוונה; און זיי זאלן אײַך זיין פאר מקלט פון דעם גֹאל הַדם. 4 און ער זאל נוס אין 1 פון די דאזיקע ערים, און זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 10-11:1] אין פתח פון שער העיר, און דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] אין די אוזנים פון די זקנים פון יענער עִיר זײַנע דבר, און זיי זאלן אים אסף צו זיך אין דער עִיר, און אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] א מקום, און ער זאל ישב בײַ זיי. 5 און אז דער גֹאל הַדם וועט אים רדף, זאלן זיי נישט סגר דעם רוֹצֵחַ אין זיין יָד, ווארעם אן א כּוונה האט ער נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] זיין רֵעַ, און ער איז אים נישט געווען א שׂונא פריער. 6 און ער זאל ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין יענער עִיר, ביז ער עמד [זען "עמד" ישעיהו 10-11:1] זיך פאר דער עדה צום משפט, ביז דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון דעם כֹּהן-גָּדול וואס וועט זיין אין יענע טעג; דעמאלט מעג דער רוֹצֵחַ זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7], און בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין זיין עִיר, און אין זיין בית אין דער עִיר וואס ער איז פון דארטן נוס. 7 האָבּן זיי קדש קֶדש אין גָּליל [זען ישעיהו 9:1], אין דעם הר פון נפתלי, און שכֶם אין דעם הר פון אפרים, און קִריַת-ארבע -- דאס איז חֶברוֹן -- אין דעם הר פון יהודה [זען לוקס 1:39]. 8 און פון יענער זייט יַרדן, בײַ יריחו צו מזרח, האָבּן זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] בצֶר אין מדבר אין דעם מישׁוֹר, פון שבט ראובן, און ראמוֹת אין גִלעָד, פון שבט גָּד, און גוֹלָן אין בשָׁן, פון שבט מנשה. 9 דאס זײַנען געווען די באשטימטע ערים פאר כֹּל בְּנֵי ישראל, און פאר דעם גֵּר וואס גור זיך אויף צווישן זיי; אויף צו נוס אהין, פאר כֹּל וואס נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] א נפש דורך א שגגה; כדי ער זאל נישט מות דורך דער יָד פון דעם גֹאל הַדם, איידער ער עמד [זען "עמד" ישעיהו 10-11:1] זיך פאר דער עדה.

יהו21

1 און די ראשי אבוֹת פון די לוִיִּים האָבּן נגש צו אלעָזָר דעם כֹּהן, און צו יהוֹשע בן נון, און צו די ראשי אבות פון די שבטים פון די בְּנֵי ישראל, 2 און זיי האָבּן צו זיי דבר אין שִׁלֹה, אין ארץ כּנעַן, אזוי צו אמר: ה' האט צוה דורך משהן אונדז צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

] ערים צום ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11], מיט זייערע מִגְרש פאר אונדזערע בהמות. 3 און האָבּן די

בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די לִוִּיִּם פון זייער נחלה, לויט דעם פֶּה ה', די דאזיקע ערים
מיט זייערע מִגְרָש. 4 און דער גוֹרל איז יצא פאר די משפחות פון די קְהָתִים; און פאר בְּנֵי אהרן דעם כֹּהֵן, פון די
לִוִּיִּם, זײַנען געווען פון שבט יהודה, און פון שבט פון די שמעוֹנִים, און פון שבט בנימין, לויט גוֹרל, 13 ערים. און
פאר די יתר בְּנֵי קְהָת, פון די משפחות פון שבט אפרים, און פון שבט דן, און פון האלבן שבט מנשה, לויט גוֹרל, 10
ערים. 6 און פאר בְּנֵי-גֵרשוֹן, פון די משפחות פון שבט יִשָׂשכָר, און פון שבט אשר, און פון שבט נפתלי, און פון דעם
האלבן שבט מנשה אין בָּשָׁן, לויט גוֹרל, 13 ערים. 7 פאר בְּנֵי-מררי לויט זייערע משפחות, פון שבט ראובן, און פון
שבט גָּד, און פון שבט זבולון, 12 ערים. 8 און די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל האָבן נתן די לִוִּיִּם די דאזיקע ערים מיט זייערע מִגְרָש,
אַזוי ווי ה' האט צוה דורך משהן, לויט גוֹרל. 9 און זיי האב נתן פון דעם שבט פון בְּנֵי-יהודה, און פון דעם שבט פון
בְּנֵי-שמעון, די דאזיקע ערים וואס מע קרא זיי דא אן מיטן שֵׁם. 10 און דאס איז געווען פאר די בְּנֵי אהרן, פון די
משפחות פון די קְהָתִים פון בְּנֵי-לֵוִי; ווארעם זיי האָבן היה דעם גוֹרל ריאשונה. 11 און מע האט זיי נתן [זען "נתן"
ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די קרית ארבע, דעם אב פון עֲנָק -- דאס איז חברון -- אין דעם הר פון יהודה,
מיט אירע מִגְרָש רונד ארום איר. 12 אָבער דאס שָׂדֶה פון דער עִיר און אירע דערפער האָבן זיי נתן כלב בן יפונהן
פאר זיין אֲחֻזָּה. 13 און בְּנֵי אהרן דעם כֹּהֵן האָבן זיי נתן די עִיר פון מקלט פארן רוֹצֵחַ, חֶברוֹן מיט אירע מִגְרָש, און
לִבנה מיט אירע מִגְרָש; 14 און יַתיר מיט אירע מִגְרָש, און אשתמוֹעַ מיט אירע מִגְרָש; 15 און חוֹלוֹן מיט אירע מִגְרָש,
און דביר מיט אירע מִגְרָש; 16 און עַיִן מיט אירע מִגְרָש, און יוּטָה מיט אירע מִגְרָש, און בית-שֶׁמֶשׁ מיט אירע מִגְרָש.
9 ערים פון די דאזיקע 2 שבטים. 17 און פון שבט בנימין: גִּבעוֹן מיט אירע מִגְרָש, גֶּבע מיט אירע מִגְרָש; 18 עֲנָתוֹת
מיט אירע מִגְרָש, און עַלמוֹן מיט אירע מִגְרָש -- 4 ערים. 19 כֹּל ערים פון בְּנֵי אהרן, די כֹּהֲנִים: 13 ערים מיט זייערע
מִגְרָש. 20 און פאר די משפחות פון בְּנֵי-קְהָת, די לִוִּיִּם, די יתר פון בְּנֵי-קְהָת די ערים פון זייער גוֹרל זײַנען געווען פון
שבט אפרים. 21 און מע האט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די עִיר פון מקלט פארן רוֹצֵחַ,
שְׁכֶם, מיט אירע מִגְרָש, אין דעם הר פון אפרים, און גֶּזֶר מיט אירע מִגְרָש; 22 און קִבצַיִם מיט אירע מִגְרָש, און
בית-חוֹרוֹן מיט אירע מִגְרָש -- 4 ערים. 23 און פון שבט דן: אלתקֵה מיט אירע מִגְרָש, גִּבתוֹן מיט אירע מִגְרָש; 24
אַיָּלוֹן מיט אירע מִגְרָש, גַּת-רִמוֹן מיט אירע מִגְרָש -- 4 ערים. 25 און פון האלבן שבט מנשה: תַּעֲנַך מיט אירע מִגְרָש,
און גַּת-רִמוֹן מיט אירע מִגְרָש -- 2 ערים. 26 כֹּל ערים: 10, מיט זייערע מִגְרָש, פאר די משפחות פון די יתר בְּנֵי קְהָת.
27 און פאר בְּנֵי-גֵרשוֹן, פון די משפחות פון די לִוִּיִּם, פון האלבן שבט מנשה; די עִיר פון מקלט פארן רוֹצֵחַ, גוֹלָן אין
בָּשָׁן מיט אירע מִגְרָש, און בְּעֶשתֶּרה מיט אירע מִגְרָש -- 2 ערים. 28 און פון שבט יִשָׂשכָר: קִישיוֹן מיט אירע מִגְרָש,
דברת מיט אירע מִגְרָש; 29 יַרמוּת מיט אירע מִגְרָש, עֵין-גַּנים מיט אירע מִגְרָש -- 4 ערים. 30 און פון שבט אשר:
מִשְׁאל מיט אירע מִגְרָש, עַבדוֹן מיט אירע מִגְרָש; 31 חֶלקָת מיט אירע מִגְרָש, און רחוֹב מיט אירע מִגְרָש -- 4 ערים.
32 און פון שבט נפתלי: די עִיר פון מקלט פארן רוֹצֵחַ, קֶדֶש אין גָּליל, מיט אירע מִגְרָש, און חַמוֹת-דאר מיט אירע
מִגְרָש, און קַרתָּן מיט אירע מִגְרָש -- 3 ערים. 33 כֹּל ערים פון די גֵרשונים לויט זייערע משפחות: 13 ערים מיט
זייערע מִגְרָש. 34 און פאר די משפחות פון בְּנֵי-מררי, די יתר לִוִּיִּם, פון שבט זבולון: יָקנעָם מיט אירע מִגְרָש, קַרתָּה
מיט אירע מִגְרָש; 35 דמנה מיט אירע מִגְרָש, נהלָל מיט אירע מִגְרָש -- 4 ערים. 36 און פון שבט ראובן: בֶּצֶר מיט
אירע מִגְרָש, און יַהצָה מיט אירע מִגְרָש; 37 קדמוֹת מיט אירע מִגְרָש, און מֵיפעַת מיט אירע מִגְרָש -- 4 ערים. 38 און
פון שבט גָּד: די עִיר פון מקלט פארן רוֹצֵחַ, רמוֹת אין גִּלעָד, מיט אירע מִגְרָש, און מַחנַיִם מיט אירע מִגְרָש; 39 חֶשבוֹן
מיט אירע מִגְרָש, יַעְזֵר מיט אירע מִגְרָש. כֹּל ערים: 4. 40 כֹּל ערים זײַנען געווען פאר בְּנֵי-מררי לויט זייערע משפחות
-- די יתר פון די משפחות פון די לִוִּיִּם; און זייער גוֹרל איז געווען 12 ערים. 41 כֹּל ערים פון די לִוִּיִּם אין מיטן פון
דעם אֲחֻזָּה פון די בְּנֵי ישראל זײַנען געווען 48 ערים מיט זייערע מִגְרָש. 42 די דאזיקע ערים זײַנען געווען עִיר אין עִיר
מיט אירע מִגְרָש רונד ארום איר; אזוי בײַ כֹּל די דאזיקע ערים. 43 און ה' האט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] צו ישראל דאס כֹּל הָאָרֶץ וואס ער האט שבע [זען "שבע", תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] צו נתן
זייערע אבות; און זיי האָבן עס ירש, און זיך ישב דערין. 44 און ה' האט זיי נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] פון רונד
ארום, אַזוי ווי כֹּל וואס ער האט שבע זייערע אבות; און קיינער פון כֹּל זייערע פײַנט איז נישט עמד [זען "עמד"
ישעיהו 11:1-10] פאר זיי; כֹּל זייערע פײַנט האט ה' נתן אין זייער יָד. 45 נישט א דבר איז נפל [זען "נפל" ישעיהו
26:19] פון אלדעם הדבר הטוב צוזאג וואס ה' האט דבר דעם בית ישראל; כֹּל איז בוא.

יהו22

1 דעמאלט האט יהוֹשוּעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ,
ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] קרא די ראובנים, און די גָּדים, און דעם האלבן שבט מנשה. 2 און ער האט צו זיי

אמר: איר האט שוין שׂומר איבער כּל וואס משה עֶבֶד ה' האט אײַך צוה, און איר האט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיין קוֹל, אין כּל וואס איך האב אײַך צוה. 3 איר האט נישט עזב אײַערע

אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] די דאזיקע ימים רבים ביז אויף היום הזה, און איר האט שוין שׂומר איבער די משמרת מצות פון ה' אלקֵיכֶם. 4 און אצונד האט ה' אלקֵיכֶם נוח, אַזוי ווי ער האט זיי דבר; דעריבער פנה אײַך אום אצונד, און הלך אײַך צו אײַערע אוהלים, צו הָאָרֶץ פון אײַער אחֻזָּה וואס משה עֶבֶד ה' האט אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף יענער זייט יַרדן. 5 אָבער זיין שומר מאֹד צו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאס מצוה, און די תּוֹרה, וואס משה עֶבֶד ה' האט אײַך צוה, אהבה צו האָבן ה' אלקֵיכֶם, און צו הלך אין כּל זײַנע דרכים, און לִשמֹר זײַנע מצוה, און זיך צו דבק אן אים, און אים צו עבד מיט כּל לבבכם, און מיט כּל נפשכם. 6 און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התגּ' 22:16] האט זיי ברך, און האט זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און זיי זײַנען הלך צו זייערע אוהלים. 7 און צו א האלבן שבט מנשה האט משה נתן אין בשָׁן; אָבער צום אנדער האלבן האט יהוֹשע נתן מיט זייערע אחים אויף דער זייט יַרדן צו מערב. און אז יהוֹשע האט זיי שלח צו זייערע אוהלים, האט ער זיי אויך ברך, 8 און ער האט צו זיי אמר, אזוי צו אמר: מיט נכס רבים שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום צו אײַערע אוהלים, און מיט זייער מִקְנה רב מאֹד, מיט כֶּסֶף, און מיט זָהָב, און מיט נחשת, און מיט ברזל, און מיט קליידער רבה מאֹד; חלק! דעם שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] פון אײַערע פײַנט מיט אײַערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 9 האָבן בְּנֵי-ראובן, און בְּנֵי-גָד, און דער האלבער שבט מנשה, זיך שוב, און זיי זײַנען הלך פון די בְּנֵי-יִשְׂראל, פון שִׁלֹה וואס אין ארץ כּנעַן, צו הלך קיין ארץ גִּלעָד, צו ארץ פון זייער אחֻזָּה, וואס זיי האָבן זיך דערין אחז לויט דעם פֶּה ה' דורך משהו. 10 און אז זיי זײַנען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו גלילות פון יַרדן וואס אין ארץ כּנעַן, האָבן די בְּנֵי ראובן, און בְּנֵי-גָד, און דער האלבער שבט מנשה, דארטן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א מזבח בײַם יַרדן, א מזבח גדוֹל אויף אנצוקוקן. 11 האָבן די בְּנֵי-יִשְׂראל שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אזוי צו אמר: הִנה, די בְּנֵי ראובן, און בְּנֵי-גָד, און דער האלבער שבט מנשה, האָבן בנה א מזבח אל-מוּל ארץ כּנעַן, אין גלילות פון יַרדן, צו דער זייט פון די בְּנֵי-יִשְׂראל. 12 און ווי די בְּנֵי ישראל האָבן שמע, אזוי האט די כּל עדה פון די בְּנֵי ישראל זיך קהל קיין שִׁלֹה צו עלה אקעגן זיי אויף מלחמה. 13 און די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו די בְּנֵי ראובן, און צו בְּנֵי-גָד, און צום האלבן שבט מנשה, קיין ארץ גִּלעָד, פינחס בן אלעָזָר דעם כֹּהן, 14 און מיט אים 10 נשׂיאים, צו 1 נשׂיא, צו 1 נשׂיא פון א בית אב פון כּל שבטים פון ישראל; און זיי זײַנען איטלעכער געווען דער ראש פון זייער בית אב בײַ די אלפי ישראל. 15 און זיי זײַנען בוא צו בְּנֵי-ראובן, און צו בְּנֵי-גָד, און צום האלבן שבט מנשה, קיין ארץ גִּלעָד, און זיי האָבן מיט זיי דבר, אזוי צו אמר: 16 אזוי האט אמר די כּל עדת ה': וואס איז די דאזיקע מעל וואס איר האט מעל אן דעם אלקֵי ישראל, זיך שוב הַיּוֹם פון הינטער ה', מיט אײַער בויען פאר זיך א מזבח, כּדי איר זאלט הַיּוֹם מרד אן ה'? 17 איז נישט די עוון פון פעוֹר [זען במדבר 25:1-9; דברים 4:3] גענוג פאר אונדז? ביז אויף היום הזה מיר האָבן זיך נישט טהר פון איר, און איבער איר איז געווען א מגפה אויף דער עדת ה', 18 אז איר שוב אײַך הַיּוֹם פון הינטער ה'? און עס וועט זיין: איר וועט מרד הַיּוֹם אן ה', און מחר וועט ער קצף אויף דער כּל עדת ישראל. 19 אויב ווידער הָאָרֶץ פון אײַער אחֻזָּה איז טְמֵאה, עבר אײַך אין דעם ארץ פון אחֻזָּת ה', וואס דארטן שכן [זען יוחנן 1:14, מאמר מימרא שכינה מתגשם] דער מִשכן פון ה', און אחז אײַך צווישן אונדז, אָבער אן ה' זאלט איר נישט מרד, און אונדז זאלט איר נישט מרד, מיט אײַער בויען פאר זיך א מזבח, אחוץ דעם מזבח פון ה' אלקֵינוּ. 20 האט נישט עָכָן בן זֶרחן מעל א מעל מיט דעם חֵרֶם, און אויף דער כּל עדת ישראל איז געווען דער קצף [זען יהושע 7:1-26]? און נישט יענער איש אליין איז גוע פאר זיין עוון [זען "עוון" ישעיהו 53:11]. 21 האָבן ענה בְּנֵי-ראובן, און בְּנֵי-גָד, און דער האלבער שבט מנשה, און זיי האָבן דבר צו די ראשי אלפי ישראל: 22 א-ל אלוקים ה'! א-ל אלוקים, ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] און ישראל, ער זאל ידע! אויב דאס איז אין מֶרד אדער אויב אין מעל אן ה' זאלסט אונדז נישט ישע היום הזה! 23 אונדז צו בנה א מזבח כּדי זיך שוב פון הינטער ה', אדער אויב עלה אויף אים עוֹלָה און מנחה, אדער אויב צו מאכן אויף אים זבחי שלמים, זאל ה' אליין בקש [זען "בקש" הושע 3:4-5; מלאכי 3:1]! 24 לאֹ! מיר האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] זאֹת צו אמר מחר וועלן אײַערע בנים זאגן צו אונדזערע בנים, אזוי צו

אמר: וואס קערט איר אײַך אן מיט ה' אלוקי ישראל? 25 ווארעם א געמארק האט ה' נתן צווישן אונדז און צווישן
אײַך, בְּנֵי ראובן, און בְּנֵי גָד, דעם יַרדן; איר האט נישט קיין חלק אין ה'. און אײַערע בנים וועלן שבת אונדזערע בנים,
נישט צו ירא ה'. 26 האָבן מיר אמר: לאמיר זיך עשׂה נא צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דעם מזבח, נישט פאר עוֹלָה,
און נישט פאר זבח; 27 נײַערט ער זאל זיין אן עדות צווישן אונדז און צווישן אײַך, און צווישן אונדזערע דורות נאך
אונדז: צו עבד דעם עבדת ה' פאר אים מיט אונדזערע עוֹלָה, און מיט אונדזערע זבח, און מיט אונדזערע זבחי
שלמים, און אײַערע בנים זאלן מחר נישט זאגן צו אונדזערע בנים: איר האט נישט קיין חלק אין ה'. 28 און מיר
האָבן אמר: אויב עס וועט היה, אז זיי וועלן דאס זאגן צו אונדז אדער צו אונדזערע דורות, ראה! אהין, וועלן מיר
זאגן: הִנה דעם תּבנית פון דעם מזבח פון ה', וואס אבוֹתֵינוּ האָבן עשׂה, נישט פאר עוֹלָה, און נישט פאר זבח; נײַערט
אן עדות איז ער צווישן אונדז און צווישן אײַך. 29 חלילה אונדז צו מרד אן ה', און זיך שוב הַיּוֹם פון הינטער ה', צו
בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א מזבח פאר עוֹלָה, פאר מנחה, און פאר זבח, אחוץ דעם מזבח פון ה' אלקֵינוּ, וואס פאר
זיין מִשכן! 30 און ווי פינחס דער כֹּהן, און די נשׂיאים פון דער עדה, די ראשי אלפי ישראל וואס מיט אים, האָבן
שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די ווערטער וואס בְּנֵי-ראובן, און בְּנֵי-גָד, און די בְּנֵי מנשה, האָבן דבר, איז
דאס יטב אין זייערע אויגן. 31 און פינחס בן אלעָזָר דעם כֹּהן האט אמר צו די בְּנֵי ראובן, און צו בְּנֵי-גָד, און צו
בְּנֵי-מנשה: הַיּוֹם ידע מיר, אז צווישן אונדז איז ה'; ווארעם איר האט נישט מעל אן ה' די דאזיקע מעל; אצונד האט
איר נצל געווען די בְּנֵי-יִשׂראל פון דער יָד ה'. 32 און פינחס בן אלעָזָר דעם כֹּהן, און די נשׂיאים, האָבן זיך שוב [זען
"שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון בְּנֵי-ראובן, און פון בְּנֵי-גָד, פון ארץ גִלעָד, קיין ארץ כּנעַן צו די בְּנֵי-יִשׂראל, און
זיי האָבן זיי שוב אן ענטפער. 33 און דער ענטפער איז יטב אין די אויגן פון די בְּנֵי-יִשׂראל און די בְּנֵי-יִשׂראל האָבן
אמר ברך ה', און האָבן מער נישט אמר צו עלה אקעגן זיי אויף מלחמה, צו שחת הָאָרֶץ וואס בְּנֵי-ראובן און בְּנֵי-גָד
ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] דערין. 34 און בְּנֵי-ראובן און בְּנֵי-גָד האָבן קרא דעם מזבח: אן עדות
איז ער צווישן אונדז אז ה' איז האלוקים.

יהו23

1 און עס איז געווען אין ימים רבים, נאָכדעם אז ה' האט נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] ישראל פון כּל זייערע פײַנט
פון רונד ארום, און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁע/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ,
ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] איז געווארן זקן (אלט) און בוא אין ימים, 2 האט יהוֹשע קרא כּל ישראל, זייערע
זקנים, און זייערע ראשים, און זייערע שפטים, און זייערע שׂטרים, און האט צו זיי אמר: איך בין זקן (אלט) און בוא
אין ימים. 3 און איר האט ראה כּל וואס ה' אלקֵיכֶם האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו כּל די
דאזיקע גוֹיִם פון אײַערטוועגן; ווארעם ה' אלקֵיכֶם איז דער וואס האט לחם פאר אײַך. 4 ראה! איך האב אײַך נפל
די דאזיקע שאר גוֹיִם פאר א נחלה לויט אײַערע שבטים; פון ירדן, מיט כּל הגוֹיִם וואס איך האב כרת [זען משיח
"כרת" דניאל 9:26], און ביזן ים-הגדול צו מבוא השמש. 5 און ה' אלקֵיכֶם, ער וועט זיי הדף פון פאר אײַך, און וועט
זיי ירש פון פאר אײַך, און איר וועט ירש זייער ארץ, אַזוי ווי ה' אלקֵיכֶם האט אײַך דבר. 6 דעריבער זאלט איר זיין
חזק מאֹד לִשמֹר און צו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] כּל וואס שטייט כתב אין סֶפר תורת-משה,
זיך נישט סור דערפון רעכטס אדער לינקס, 7 נישט צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צווישן די דאזיקע גוֹיִם, די דאזיקע וואס זײַנען שאר בײַ אײַך. און דעם שֵׁם פון אלוקיהם
זאלט איר נישט זכר, און נישט שבע בײַ זיי און זיי נישט עבד, און זיך נישט שחה צו זיי. 8 אָבער בלויז אן ה' אלקֵיכֶם
זאלט איר אײַך דבק, אַזוי ווי איר האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ביז היום הזה, 9 וואס
דערפאר האט ה' ירש פון פאר אײַך גוֹיִם גדלים און עצומים; און איר -- קיינער איז נישט עמד [זען "עמד" ישעיהו
11:1-10] פאר אײַך ביז היום הזה. 10 1 איש פון אײַך האט רדף 1,000; ווארעם ה' אלקֵיכֶם איז דער וואס האט לחם
פאר אײַך, אַזוי ווי ער האט אײַך דבר. 11 דעריבער זאלט איר זיין שומר מאֹד איבער אײַער נפש, אהבה צו האָבן ה'
אלקֵיכֶם. 12 ווארעם אויב שוב וועט איר אײַך שוב, און איר וועט אײַך דבק אן דעם יתר פון די דאזיקע גוֹיִם, די
דאזיקע וואס זײַנען שאר בײַ אײַך, און איר וועט זיך חתן (מתחתן) זיין מיט זיי, און איר וועט בוא צווישן זיי, און זיי
צווישן אײַך, 13 ידע זאלט איר ידע זיין, אז ה' אלקֵיכֶם וועט יסף נישט ירש די דאזיקע גוֹיִם פון פאר אײַך, און זיי
וועלן אײַך זיין פאר א פח און פאר א מוֹקֵש, און פאר א שׂטֵט אין אײַערע זייטן, און פאר צִנין אין אײַערע אויגן, ביז
איר וועט אבד פון דער דאזיקער האדמה הטוֹבה וואס ה' אלקֵיכֶם האט אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9]. 14 און הנה הלך איך היוֹם אויף דעם דֶרֶך פון דער כּל הָאָרֶץ; דעריבער זאלט איר ידע מיט כּל לבבכם,
און מיט כּל נפשכם, אז נישט 1 דבר איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19] פון די כּל הדברים הטובים וואס ה' אלקֵיכֶם

האט דבר צו אײַך; כּל זײַנען אײַך בוא; נישט אן איינציק דבר דערפון איז נפל. 15 און עס וועט זײַן, אַזוי ווי אײַך איז בוא אלדער הדבר הטוב וואס ה' אלקֵיכֶם האט אײַך דבר, אזוי וועט ה' ברענגען אויף אײַך אלדעם דבר רע, ביז ער וועט אײַך שמד פון דער דאזיקער האדמה הטובה וואס ה' אלקֵיכֶם האט אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 16 אז איר וועט עבר דעם ברית פון ה' אלקֵיכֶם, וואס ער האט אײַך צוה, און איר וועט הלך און עבד אלוקים אחרים, און זיך שחה צו זיי, וועט חרה דער אף ה' אויף אײַך, און איר וועט גיך אבד פון דעם הָאָרֶץ הטוֹבה וואס ער האט אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9].

יהו24

1 און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] האט אסף כּל שבטים פון ישראל קיין שכם [זען יוחנן 4:5], און ער האט קרא די זקנים פון ישראל, און זייערע ראשים, און זייערע שׁפטים, און זייערע שׁטרים; און זיי האָבּן זיך יצב פאר האלקים. 2 און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] האט אמר צו כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: אזוי האט אמר ה' אלקֵי ישראל: אויף יענער זייט נהָר זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אבוֹתֵיכם מֵעוֹלָם, תרח אבי אברהם, און אבי נחור; און זיי האָבּן עבר אלוקים אחרים. 3 און איך האב לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אײַער אב אברהמען פון יענער זייט נהָר, און האב אים הלך דורך כּל ארץ כּנעַן; און איך האב רבה זײַן זֶרע, און אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] יצחקן. 4 און איך האב נתן צו יצחקן יעקבן און עשון; און איך האב נתן עשון דעם הַר שֵׂעִיר אים צו ירש; און יעקב און זײַנע בנים האָבּן ירד קיין מצרים. 5 און איך האב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] משהן און אהרנען, און האב נגף מצרים, לויט וואס איך האב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צווישן זיי, און דערנאך האב איך אײַך יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1]. 6 און איך האב יצא אבוֹתֵיכם פון מצרים, און איר זייט בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום ים, און די מצרים האָבּן רדף אבוֹתֵיכם מיט מרכּבות און מיט פרשים ביזן ים-סוף. 7 און זיי האָבּן צעק צו ה', און ער האט שום א פיצטערניש צווישן אײַך און צווישן די מצרים, און געבראכט אויף זיי דעם ים, און זיי כּסה; און אײַערע אויגן האָבּן ראה וואס איך האב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט מצרים. און איר זייט ישב אין מדבר ימים רבים. 8 און איך האב אײַך געבראכט צו ארץ האמורי וואס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף יענער זייט ירדן, און זיי האָבּן לחם מיט אײַך, און איך האב זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין אײַער יָד, און איר האט ירש זייער ארץ, און איך האב זיי שמד פון פאר אײַך. 9 איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] בלק בן צִפּוֹרן, מלך מואב, און האט לחם אקעגן ישראל; און ער האט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און קרא בלעם בן בעוֹרן, אײַך צו קלל [דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים 27:26; יוחנן 19:31]. 10 אָבער איך האב נישט אבה צו שמע צו בלעמען, און ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] האט ער אײַך ברך; און איך האב אײַך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון זײַן יָד. 11 און איר זייט עבר דעם ירדן, און איר זייט בוא צו יריחו, און עס האָבּן לחם אקעגן אײַך די בעלי יריחו, דער אֱמוֹרי, און דער פּרִזי, און דער כּנעני, און דער חתי, און דער גרגשי, דער חוי, און דער יבוסי; און איך האב זיי נתן אין אײַער יָד. 12 און איך האב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אײַך פארויס די צרעה, און זי האט זיי גרש פון פאר אײַך, די 2 מלכים פון אֱמוֹרי; נישט מיט דײַן חֶרֶב, און נישט מיט דײַן קשת. 13 און איך האב אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אן ארץ וואס דו האסט זיך דערויף נישט יגע [זען "יגע" ישעיהו 49:4], און ערים וואס איר האט נישט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], און איר האט זיך ישב אין זיי; ווײַנגערטנער און איילבערטגערטנער וואס איר האט נישט נטע [זען "נטע" יחזקאל 36:24-36], אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] איר. 14 און אצונד, האט ירא [זען לוקס 23:40] פאר ה', און עבד אים מיט גאנצקייט און מיט אמת; און סור די אלוקים וואס אבוֹתֵיכם האָבּן עבד, אויף יענער זייט נהָר, און אין מצרים, און עבד ה'. 15 און אויב עס איז רע אין אײַערע אויגן צו עבד ה', בחר [זען ישעיהו 49:7; 52:14; 53:3] אײַך אויס הַיּוֹם וועמען איר ווילט עבד, ענטוועדער די אלוקים וואס אבוֹתֵיכם האָבּן עבד אויף יענער זייט נהָר, אדער די אלוקים פון דעם אֱמוֹרי, וואס איר ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין זייער ארץ; און איך און מיין בית [זען "בית" ירמיהו 31:30(31)-33(34)] וועלן עבד ה' [זען עבודת ה', זען ה' איז אחד, נישט יחיד, דברים 6:4, זֹהר ג, ב288,

https://www.youtube.com/watch?v=y2FgD4mbTqU

האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל

זיין אין ראָש אחד) בראשית 2:24; דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח

https://www.youtube.com/watch?v=40e9WmXQm1c

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

]. 16 האט ענה הָעָם און האט אמר: חלילה אונדז צו עזב [זען "עזב" תהלים (16)17-(1)22:2] ה', כדי צו עבד אלוקים אחרים! 17 ווארעם ה' אלקֵינוּ איז דער וואס האט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אונדז און אבוֹתֵינוּ פון ארץ מצרים, פון דעם בית עבדים, און וואס האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] פאר אונדזערע אויגן די דאזיקע אתוֹת הגדלוֹת [זען "אוֹת" ישעיהו 7:14], און האט אונדז שמר אויף דעם כֹּל הַדרך וואס מיר זײַנען הלך אויף אים, און צווישן כֹּל העמים וואס מיר זײַנען עבר דורך זיי. 18 און ה' האט גרש פון פאר אונדז כֹּל העמים און דעם אֱמוֹרי, דעם יושֵׁב הָאָרֶץ; דעריבער וועלן מיר אויך עבד ה', ווארעם ער איז אלוקינו. 19 האט יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 53:12-52:13; התג' 22:16] אמר צו הָעָם: איר וועט נישט יכל עבד ה', ווארעם אן אלוקים קדשים איז ער, א-ל קַנוֹא איז ער; ער וועט נישט נשׂא אײַער פשעים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דוד און פִּשְׁעֵנוּ] און אײַערע חַטָּאת. 20 אויב איר וועט עזב [זען "עזב" תהלים (16)17-(1)22:2] ה', און וועט עבד אלוקי נכר, וועט ער זיך שוב און וועט אײַך רעע און וועט אײַך כלה, נאָכדעם ווי ער האט אײַך יטב. 21 האט הָעָם אמר צו יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 53:12-52:13; התג' 22:16]: לאָ, נײַערט ה' וועלן מיר עבד. 22 האט יהוֹשע אמר צו הָעָם: איר זייט עדים קעגן אײַך אליין. אז איר האט אײַך בחר ה', אים צו עבד. און זיי האָבן אמר: עדים! 23 און אצונד סור די אלוקי הנכר וואס צווישן אײַך, און נטה לבבכם צו ה' אלוקי ישראל. 24 האט הָעָם אמר צו יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 53:12-52:13; התג' 22:16]: ה' אלקֵינוּ וועלן מיר עבד, און צו זיין קוֹל וועלן מיר שמע. 25 און יהוֹשע האט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] א ברית מיטן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אין יוֹם ההוא, און ער האט זיי שום חֹק און משפט אין שכם. 26 און יהוֹשע האט כתב די דאזיקע ווערטער אין סֵפֶר תּוֹרת אלוקים; און ער האט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] א גרויסן שטיין, און האט אים דארטן קום אונטער דעם אייכנבוים וואס בײַם מקדש פון ה'. 27 און יהוֹשע האט אמר צו כֹּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: הנה דער דאזיקער שטיין זאל היה פאר אן עדות אקעגן אונדז, ווארעם ער האט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] כֹּל אמרי ה', וואס ער האט מיט אונדז דבר; און ער וועט זיין פאר אן עדות אקעגן אײַך, טאמער וועט איר כחש [זען מתי 10:33] אן אלוקיכם. 28 און יהוֹשע האט שלח הָעָם, איטלעכן צו זיין נחלה. 29 און עס איז געווען נאך די דאזיקע געשעענישן, איז מות יהוֹשע בן נון, עֶבֶד ה', 110 שנים. 30 און מע האט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין דעם געמארק פון זיין נחלה, אין תּמנת-סרח וואס אין דעם הר פון אפרים, אין צפון פון הַר געש. 31 און ישראל האט עבד ה' כֹּל יְמֵי יהוֹשע און כֹּל יְמֵי די זקנים וואס האָבן ארך ימים געווען נאך יהוֹשע און וואס האָבן ידע כֹּל מעשׂה ה', וואס ער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] פאר ישראל. 32 און די עצמות פון יוסף, וואס די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבן עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון מצרים, האָבן זיי קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784] אין שכם, אויף דעם חלקה פון השׂדה וואס יעקב האט קנה [זען קנה, זען משלי 8:22; 30:4, זען חכמה ה' און אלצדינג איז דורך אים באשאפן געווארן; דאס געפינען אפשפיגלונג אין משיח ווי דער חכמה פון שאפונג (קול' 1:16; קור"א 8:6); משיח איז די חכמה פון ה' (קור"א 1:24,31; הדרך המשיחיסטים 1:1-3), די אייביק אלוקים אין זיין נאטור ווי דאס מאמר מימרא דה'.

https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504] פון די בְּנֵי חמור, דעם אב פון שכמען, פאר 100 קשיטה; און עס איז געווארן בְּנֵי-יוֹסף פאר א נחלה. 33 און אלעזר בן אהרנען איז מות, און מע האט אים קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] אויף דעם גבעת פינחסן בנוֹ, וואס איז אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געווארן אין דעם הר פון אפרים

https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18].

שופטים

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (c) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

שפט1

1 און עס איז געווען נאך דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁע/יֵשׁוּע עבדי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] האבן די בני ישראל שאל [זען תהלים 2:7-12] ביי ה', אזוי צו אמר: ווער זאל אונדז צוערשט עלה [זען ישעיהו 53:2] אקעגן דעם כנעני, צו לחם אויף אים? 2 האט ה' אמר: יהודה זאל עלה [זען ישעיהו 53:2]; הנה, איך האב נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] הָאָרֶץ אין זיין יָד. 3 האט יהודה אמר צו זיין אָח שמעון: עלה! מיט מיר אין מיין גורל, און מיר וועלן לחם אויפן כנעני, און איך וועל אויך הלך מיט דיר אין דיַין גורל. איז שמעון הלך מיט אים. 4 און יהודה איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2], און ה' האט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם כנעני און דעם פרזי אין זייער יָד, און זיי האבן נכה פון זיי אין בזק 10,000 איש. 5 און זיי האבן מצא אדוני-בזק אין בזקן, און האבן לחם אויף אים, און האבן נכה דעם כנעני און דעם פרזי. 6 איז אדוני-בזק נוס, און זיי האבן אים רדף , און האבן אים אחז, און האבן קצץ די דוימען פון זיַינע הענט און זיַינע רגלים [זען תהלים 22:17 זען

https://youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]

7 האט אדוני-בזק אמר: 70 מלָכים מיט די דוימען פון זייערע הענט און זייערע רגלים [זען תהלים 22:17] קצץ האבן לקט אונטער מיין טיש; אזוי ווי איך האב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; אזוי האט מיר אלוקים שלם, און זיי האבן אים געבראכט קיין ירושלַים, און ער איז דארטן מות. 8 און בני-יהודה האבן לחם אויף ירושלַים, און האבן זי לכד, און זי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב, און די עִיר האבן זיי שלח אין אֵש. 9 און דערנאך האבן בני-יהודה ירד צו לחם אויף דעם כנעני, דעם יושב דעם הר און דעם נגב און דער שפלה. 10 און יהודה איז הלך אויף דעם כנעני וואס איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין חֶברון און דער שֵם פון חֶברון איז פריער געווען קִרית-ארבע און זיי האבן נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] שֵׁשַׁי, און אחיָמָנען, און תלמַיִן. 11 און פון דארטן איז ער הלך אויף די יושבי דביר; און דער שֵם פון דביר איז פריער געווען קִרית-סֵפר. 12 און כלב האט אמר: ווער עס וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] קִרית-סֵפר, און וועט זי לכד, וועל איך אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיין בת עכסָהן פאר אן אִשָׁה. 13 און האט זי לכד עתניאל בן קנזן, כלבס יִנגערער אָח, און ער האט אים נתן זיין בת עכסָהן פאר אן אִשָׁה. 14 און עס איז געווען, אז זי איז בוא, האט זי אים סות צו שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12] פון איר אָב א שָׂדֶה. און ווי זי האט זיך צנח פון חמור, אזוי האט כלב צו איר אמר: וואס איז דיר? 15 האט זי צו אים אמר: יהב מיר א ברכה; ווארעם אין אן הָאָרֶץ הנגב האסטו מיך נתן; דעריבער זאלסטו מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] גֻּלֹּת מַיִם. האט איר כלב נתן די אויבערשטע גֻּלֹּת און די אונטערשטע גֻּלֹּת. 16 און בני-קֵיני, משהס שווער, זיַינען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון דער עִיר פון טייטלביימער מיט בני-יהודה צו דעם מדבר פון יהודה וואס אין נגב פון ערד; און זיי זיַינען הלך און האבן זיך ישב מיט הָעם. 17 און יהודה איז הלך מיט זיין אָח שמעון, און זיי האבן נכה דעם כנעני, דעם ישב צפת און האבן זי חרם, און מע האט קרא דעם שֵם פון דער עִיר חָרמָה. 18 און יהודה האט לכד עזָה מיט איר געמארק, און אשקלון מיט איר געמארק, און עקרון מיט איר געמארק. 19 און ה' איז געווען מיט יהודה, און ער האט ירש דאס הר; ווארעם די יושבי עמק איז נישט געווען צו ירש, ווייַל זיי האבן געהאט מרכּבות ברזל. 20 און זיי האבן נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] חֶברון צו כלבן, אזוי ווי משה האט דבר; און ער האט ירש פון דארטן די 3 בני ענק. 21 און דעם יבוסי, דעם ישב ירושלַים, האבן בני-בנימין נישט ירש; און דער יבוסי איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] מיט די בני בנימין אין ירושלַים ביז אויף היום הזה. 22 און דאס בית יוסף, זיי אויך זיַינען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף בית-א-ל, און ה' איז געווען מיט זיי. 23 און דאס בית יוסף האט תור בית א-ל און דער שֵם פון דער עִיר איז פריער געווען לוז 24 און די שומרים האבן ראה אן איש יצא פון עִיר, און האבן צו אים אמר: ווייַז אונדז נא דעם מבוא פון עִיר, און מיר וועלן עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט דיר חֶסֶד. 25 האט ער זיי געוויזן דעם מבוא פון עִיר, און זיי האבן נכה די עִיר מיטן שארף פון חֶרֶב; און דעם איש און זיין כל משפחה האבן זיי שלח.

26 און דער איש איז הלך אין הָאָרֶץ פון די חִתים, און האט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אן עִיר, און קרא איר שֵם
לוּז; דאס איז איר שֵם בִּיז אויף היום הזה. 27 און מנשה האט נישט ירש בית-שאן און אירע טעכטערשטעט, און
תענך און אירע טעכטערשטעט, און די יושבי דור און אירע טעכטערשטעט, און די יושבי יִבלעם און אירע
טעכטערשטעט, און די יושבי מגִדו און אירע טעכטערשטעט; און דער כנעני איז יאל צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אין דעם דאזיקן הָאָרֶץ. 28 און עס איז געווען, אז ישראל איז חזק געווארן, האט ער שום דעם כנעני
צו מַס, אבער ירש האט ער אים נישט ירש. 29 און אפרים האט נישט ירש דעם כנעני וואס איז ישב [זען "ישב" הושע
3:4-5; זכריה 6:11-13] אין גֶזֶר, און דער כנעני איז ישב צווישן אים אין גֶזֶר. 30 זבולון האט נישט ירש די יושבי
קִטרון, און די יושבי נהלול; און דער כנעני איז ישב צווישן אים, און איז געווארן צו מַס. 31 אשר האט נישט ירש די
יושבי עכּוֹ, און די יושבי צידון, און אחלב, און אכזיב, און חֶלבה, און אפיק, און רחוב. 32 און דער אשֵרי איז ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] צווישן דעם כנעני, די יושבי הָאָרֶץ, ווארעם ער האט אים נישט ירש. 33 נפתלי
האט נישט ירש די יושבי בית-שֶמש, און די יושבי בית-ענת. און ער איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]
צווישן דעם כנעני, די יושבי הָאָרֶץ; אבער די יושבי בית-שֶמש און בית-ענת זײַנען געווארן בִּיי זיי צו מַס. 34 און דער
אמורי האט לחץ בני-דָן צום הר, ווארעם ער האט זיי נישט נתן צו ירד אין עמק. 35 און דער אמורי איז יאל צו ישב
[זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין הַר-חֶרס, אין איָלון, און אין שַעלבים; אבער די יָד פון דעם בית פון יוסף
איז געווען כבד און זיי זײַנען געווארן צו מַס. 36 און דער געמארק פון אמורי איז געווען פון דעם מעלה פון עקרבים
פון סֶלַע און אויסער.

שפט2

1 און א מלאך ה' איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון גִלגל קיין בוכים, און ער האט אמר: איך האב אײַך עלה פון
מצרים, און האב אײַך געבראכט אין דעם הָאָרֶץ וואס איך האב שבע אבוֹתיכם; און איך האב אמר: איך וועל נישט
פרר מיין ברית מיט אײַך לעולם; 2 אבער איר זאלט נישט כרת א ברית די יושבי הָאָרֶץ הזאת; זייערע מזבחות זאלט
איר נחץ. אבער איר האט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיין קוֹל. וואס
האט איר דא עשֹה [זען "עשֹה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? 3 דעריבער, אויך זאג איך: איך וועל זיי נישט גרש פון
פאר אײַך, און זיי וועלן אײַך זיין [לצִנים] לצדים, און זייערע אלוקים וועלן אײַך זיין פאר א מוקש. 4 און עס איז
געווען, ווי דער מלאך ה' האט דבר די דאזיקע ווערטער צו כל בני ישראל, אזוי האט הָעם נשֹא זייער קוֹל, און זיי
האבן בכה; 5 דעריבער האט מען קרא דעם שֵם פון יענעם מקום בוכים. און זיי האבן דארטן זבח צו ה'. 6 און אז
יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻע/יֵשוּע עבדי צֶמַח מָשִיחַ שְמוֹ, ישעיהו
52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

] האט שלח הָעם, און די בני ישראל זײַנען הלך איטלעכער צו זיין נחלה, צו ירש הָאָרֶץ, 7 האט הָעם עבד ה' כל יְמֵי
יהוֹשע און כל זקנים, וואס האבן אֹרֶךְ [מאריך]-ימים געווען נאך יהוֹשע וואס האבן ראה כל מעשֹה הגדול פון ה'
וואס ער האט עשֹה [זען "עשֹה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פאר ישראל. 8 און יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען
עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻע/יֵשוּע עבדי צֶמַח מָשִיחַ שְמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] בן נוּן, עבד ה', איז
מות צו 110 שָנָה. 9 און מע האט אים קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] אין דעם געמארק פון זיין נחלה, אין
תמנת-חֶרֶס, אין דעם הר פון אפרים אין צפון פון הַר געש. 10 און אויך יענער כל דור איז אסף געווארן צו זײַנע
אבות, און אן אנדער דור איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] נאך זיי, וואס האבן נישט ידע ה', און נישט
די מעשֹה וואס ער האט עשֹה [זען "עשֹה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פאר ישראל. 11 און בני ישראל האבן עשֹה
[זען "עשֹה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואס איז רע אין די אויגן פון ה', און זיי האבן עבד הבעלִים. 12 און זיי
האבן עזב [זען "עזב" תהלים 22:2(1)-17(16)] ה' אלוקי אבותם, וואס האט זיי יצא פון הָאָרֶץ מצרים, און זיי זײַנען
הלך נאך אלוקים אחרים, פון די אלוקים פון העמים וואס רונד ארום זיי, און זיי האבן זיך צו זיי שחה, און האבן
כעס ה'. 13 און זיי האבן עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] ה', און עבד צו בעל און צו די עשתרות. 14 האט דער אף
ה' חרה אויף ישראל, און ער האט זיי נתן אין דער יָד פון שוסים [שסה] וואס האבן זיי שסס, און ער האט זיי מכר
אין דער יָד פון זייערע פײַנט פון רונד ארום, און זיי האבן מער נישט יכל עמד פאר זייערע פײַנט. 15 אומעטום אווו
זיי זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], איז די יָד ה' געווען אקעגן זיי צום רע, אזוי ווי ה' האט דבר, און
אזוי ווי ה' זיי האט שבע [זען "שבע" תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]; און זי האט צרר מאד. 16 האט ה' קום
שופטים, און זיי ישע פון זייערע שוסים [שסה]. 17 אבער אויך צו זייערע שופטים האבן זיי נישט שמע [זען "שמע"

בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], ווארעם זיי זײַנען געווען זנה נאך אלוקים אחרים, און האבן זיך צו זיי שחה; זיי האבן זיך גיך סור פון דעם דֶּרֶך וואס אבותם זײַנען הלך, צו שמע די מצות ה'; זיי האבן אזוי נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 18 און אז ה' האט זיי קום שופטים, אזוי פלעגט ה' זיין מיט דעם שופט, און פלעגט זיי ישע פון דער יָד פון זייערע פײַנט כל יְמֵי השופט, ווײַל ה' פלעגט נחם איבער זייער געשריי פון וועגן זייערע לחץ און זייערע דחק. 19 אבער עס איז געווען, ווי דער שופט איז מות, אזוי פלעגן זיי שוב און שחת ווערן, נאך מער פון אבותם, צו הלך נאך אלוקים אחרים, זיי צו עבד און זיך צו שחה צו זיי. זיי האבן נישט נפל פון זייערע מעללים און פון זייער דֶּרֶך הקשה. 20 און דער אף ה' האט חרה אויף ישראל, און ער האט אמר: ווײַל דאס דאזיקע גוֹי האט עבר מיין ברית וואס איך האב צוה אבותם, און זיי האבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיין קוֹל, 21 וועל איך אויך נישט מער ירש פון פאר זיי קיינעם פון די גוֹיִם וואס יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁע/יֵשׁוּע עבדי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] האט עזב, ווען ער איז מות. 22 כדי צו נסה מיט זיי ישראל, אויב זיי וועלן זיין שומר איבער די דֶּרֶך ה' צו הלך אין זיי, אזוי ווי אבותם האבן שמר, אדער נישט. 23 און ה' האט די דאזיקע גוֹיִם נוח, זיי נישט צו ירש אויף גיך; און ער האט זיי נישט נתן אין דער יָד פון יהוֹשע.

שפט3

1 און דאס זײַנען די גוֹיִם וואס ה' האט נוח, כדי צו נסה מיט זיי ישראל, די כל וואס האבן נישט ידע פון כל מלחמות פון כְּנַעַן; 2 בלויז כדי די דורות פון די בני ישראל זאלן ידע, זיי צו למד מלחמה די וואס האבן נאך פריער דערפון נישט ידע; 3 די 5 סרנים פון די פלִשתים, און דער כל כנעני, און דער צידוֹני, און דער חִוי, דער יושבי הַר לבנון, פון הַר בעל-חרמון בִּיז לבוא חַמת. 4 און זיי זײַנען געבליבן כדי צו נסה מיט זיי ישראל, צו ידע אויב זיי וועלן שמע די מצות ה' וואס ער האט צוה אבותם דורך משהו. 5 און די בני ישראל זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] צווישן דעם כנעני, דעם חִתי, און דעם אמורי, און דעם פרזי, און דעם חִוי, און דעם יבוסי. 6 און זיי האבן זיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] זייערע בנוֹת פאר נשים, און זייערע בנוֹת האבן זיי נתן צו בניהם, און זיי האבן עבד זייערע אלוקים. 7 און די בני ישראל האבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואס איז רע אין די אויגן פון ה', און זיי האבן שכח ה' אלקֵיהֶם, און האבן עבד די בעלים און די אשֵׁרות. 8 און דער אף ה' האט חרה אויף ישראל, און ער האט זיי מכר אין דער יָד פון כושן-רשעתים מלך ארם-נהרים, און די בני ישראל האבן עבד כושן-רשעתימען 8 שָׁנָה. 9 האבן די בני ישראל זעק צו ה', און ה' האט קום די בני ישראל א מושיע וואס האט זיי ישע, עתניאל בן קנזן, כלבס יִנגערן אָח. 10 און דער רוּחַ ה' איז געווען אויף אים [זען מה"ש 2:4; 19:6], און ער האט שפט ישראל; און ער איז יצא אויף מלחמה, און ה' האט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין זיין יָד כושן-רשעתים מלך ארם, און זיין יָד איז געווען עזז אויף כושן-רשעתימען. 11 און הָאָרֶץ איז געווען שקט 40 שָׁנָה. און עתניאל בן קנזן איז מות. 12 און די בני ישראל האבן ווידער עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואס איז רע אין די אויגן פון ה', און ה' האט חזק עגלון מלך מואב איבער ישראל, ווײַל זיי האבן עשׂה וואס איז רע אין די אויגן פון ה'. 13 און ער האט אסף צו זיך בני-עמון און עמלק, און איז הלך און האט נכה ישראל; און זיי האבן ירש די עִיר פון טייטלביימער. 14 און בני ישראל האבן עבד עגלון מלך מואב 18 שָׁנָה. 15 האבן די בני ישראל זעק צו ה', און ה' האט זיי קום א מושיע אהוד בן גֵּראן, א בנימינער, אן איש א געלינקטן. און די בני ישראל האבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דורך זיין יָד א מנחה צו עגלון מלך מואב. 16 האט אהוד זיך עשׂה א חֶרֶב וואס האט געהאט 2 שארפן, א גֹמֶד די אֹרֶךְ; און ער האט זי חגר אונטער זײַנע קליידער אויף זיין רעכטן דיך. 17 און ער האט קרב די מנחה צו עגלון מלך מואב און עגלון איז געווען זייער א פעטער איש. 18 און עס איז געווען, ווי ער האט כלה קרב די מנחה, אזוי האט ער שלח הָעם וואס האבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] די מנחה. 19 און ער אליין האט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון די פסילים וואס לעבן גִּלגל, און האט אמר: א דבר סתר האב איך צו דיר, מלך. האט ער אמר: זאל זיין שטיל! און כל וואס זײַנען עמד צו אים, זײַנען יצא פון אים. 20 און אהוד איז בוא צו אים ווי ער ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אליין אין דער עלִיֹת המקרה וואס בִּיי אים, און אהוד האט אמר: א דבר-אלוקים האב איך צו דיר. איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון זיין כִּסא. 21 און אהוד האט שלח זיין לינקע יָד, און האט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] זיין חֶרֶב פון זיין רעכטער דיך, און האט זי תקע אין זיין בֶּטֶן. 22 און אויך דער נצב איז אריַין נאכן קלינג; און דאס חֵלֶב האט סגר איבער דעם קלינג, ווארעם ער האט די חֶרֶב נישט שלף פון זיין בֶּטֶן; און זי איז יצא פון הינטערלײַב. 23 און אהוד איז יצא אין מסדרוֹנה, און האט סגר די דלתות פון דער עלִיֹה הינטער זיך, און נעל.

24 און ווי ער איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1], אזוי זײַנען בוא זײַנע עבדים, און האבן ראה, הנה די דלתות
פון דער עליה זײַנען נעל, און זיי האבן אמר: מסתמא איז ער סכך זיין רגלים אין דער חדר המקרה. 25 אבער אז זיי
האבן זיך חול עד בוש, הנה ער פתח נישט די דלתות פון דער עליה, האבן זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
13-6:11; 11:13] דעם מפתח, און האבן פתח; הנה זייער אדון נפל מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] אויף דער ארצה. 26
און אהוד איז אנטרונען [מלט] געווארן בעת זיי האבן מהה, און ער איז עבר די פסילים, און איז אנטרונען [מלט]
קיין שׂעירה. 27 און עס איז געווען, ווי ער איז בוא, אזוי האט ער תקע אין שופר אין דעם הר פון אפרים, און די בני
ישראל האבן ירד מיט אים פון דעם הר, און ער זיי פארויס. 28 און ער האט צו זיי אמר: רדף נאך הינטער מיר,
ווארעם ה' האט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אײַערע פײַנט, מואב, אין אײַערע יָד. און זיי האבן
ירד נאך אים, און האבן לכד די מעברות פון ירדן פאר מואב, און קיינעם נישט נתן צו עבר. 29 און זיי האבן נכה
מואב אין יענער צײַט ארום 10,000 איש, ווו נאר א לײַביקער, און ווו נאר אן איש חיל; און קיינער איז נישט מלט
געווארן. 30 און מואב איז געווארן כנע אין יום ההוא אונטער דער יָד פון ישראל; און הָאָרֶץ איז געווען שקט 80
שָׁנָה. 31 און נאך אים איז געווען שמגר בן ענתן, וואס האט נכה די פלִשתים 600 איש מיט א מלמד הבקר. און ער
אויך האט ישע ישראל.

שפט4

1 און די בני ישראל האבן יסף עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואס איז רע אין די אויגן פון ה', ווען
אהוד איז מות. 2 און ה' האט זיי מכר אין דער יָד פון יבין מלך כּנַעַן, וואס האט מלך אין חָצור; און דער שׂר פון זיין
צָבא איז געווען סיסרא, וואס איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין חרושת-גוים. 3 און די בני ישראל
האבן צעק צו ה'; ווארעם 900 מרכּבות ברזל האט ער געהאט, און ער האט לחץ די בני ישראל 20 שָׁנָה מיט חזקה. 4
און דבורה אן אִשָׁה א נביאה, די אִשָׁה פון לפידותן, זי האט שפט ישראל אין יענער צײַט. 5 און זי איז ישב [זען
"ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אונטער דבורהס טייטלבוים צווישן רמה און צווישן בית א-ל אין דעם הר פון
אפרים, און די בני ישראל זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו איר צו משפט. 6 האט זי שלח [זען "שלח" מלאכי
3:1] און האט קרא ברק בן אבינועם פון קדש-נפתלי, און האט צו אים אמר: הלא, ה' אלקֵי ישראל האט צוה: הלך!
און זאלסט משך צום הַר תבור, און לקח מיט דיר 10,000 איש פון בני-נפתלי און פון בני-זבולון. 7 און איך וועל
משך צו דיר, צום נחל קישון, סיסרא שׂר צבא יָבין, מיט זײַנע מרכּבות און זיין מַחֲנֶה, און איך וועל אים נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אין דײַן יָד. 8 האט ברק צו איר אמר: אויב דו וועסט הלך מיט מיר, וועל
איך הלך, אויב אבער דו וועסט נישט הלך מיט מיר, וועל איך נישט הלך. 9 האט זי אמר: הלך וועל איך הלך מיט
דיר, אבער נישט דײַנער וועט זיין דער תפארה אויף דעם דֶּרֶך וואס דו הלך, ווארעם אין דער יָד פון אן אִשָׁה וועט ה'
מכר סיסראן. און דבורה איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז הלך מיט ברקן קיין קֶדֶש. 10 און
ברק האט זעק זבולון און נפתלי קיין קֶדֶש, און 10,000 איש זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] הינטער אים, און
דבורה איז עלה מיט אים. 11 און חֶבר דער קֵיני האט זיך געהאט פרד פון קַין, פון די בני חובב, משהס שווער, און
האט נטה זיין אֹהֶל ביז אלון-בצעננים וואס לעבן קֶדֶש. 12 האט מען נגד סיסראן אז ברק בן אבינועמען איז עלה
[זען "עלה" ישעיהו 53:2] צום הַר תבור, 13 און סיסרא האט זעק אלע זײַנע מרכּבות 900 מרכּבות ברזל, און דאס
כל הָעם וואס מיט אים, פון חרושת-גוים צום נחל קישון. 14 און דבורה האט אמר צו ברקן: קום! ווארעם דאס איז
דער יום וואס ה' האט נתן סיסראן אין דײַן יָד; אמנם, ה' איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] דיר
פארויס. האט ברק ירד פון הַר תבור, און 10,000 איש נאך אים. 15 און ה' האט המם סיסראן און כל מרכּבות און
כל מַחֲנֶה מיטן שארף פון חֶרֶב פאר ברקן; און סיסרא האט ירד פון זיין מרכּבה, און איז נוס צו רגל . 16 און ברק
האט רדף די מרכּבות און דעם מַחֲנֶה ביז חרושת-גוים, און דער כל מַחֲנֶה פון סיסראן איז נפל [זען "נפל" ישעיהו
26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִתַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] דורכן שארף פון חֶרֶב;
נישט שאר צו מאל 1. 17 און סיסרא איז נוס צו רגל צום אֹהֶל פון יעל דער אִשָׁה פון חֶבר דעם קֵיני; ווארעם שלום
איז געווען צווישן יָבין מלך חצור און צווישן דעם בית פון חֶבר דעם קֵיני. 18 און יעל איז יצא [זען "יצא" ישעיהו
10-11:1; מיכה 5:1] סיסראן קרא [אנטקעגן], און האט צו אים אמר: סור! אדוני, סור צו מיר; זאלסט נישט ירא
האבן. האט ער סור צו איר אין אֹהֶל, און זי האט אים כסה מיט א שׂמיכה. 19 האט ער צו איר אמר: שקה מיר נא א
ביסל מַיִם, ווארעם איך בין צמא. האט זי פתח דעם לאגל חלב, און האט אים שקה [זען "שקה" תהלים 22(21):69],
און האט אים כסה. 20 האט ער אמר: עמד! זיך אין פתח פון אֹהֶל, און עס וועט זיין, אז עמיצער וועט בוא [זען
"בוא" בראשית 10:49; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 1:3; חגי 9-2:7; זכריה 9:9], און וועט דיך שאל און אמר: איז דא פאראן

אַן אִישׁ? זאָלסטו אמר: לֹא. 21 האָט יעל די אִשָּׁה פון חֶברן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] א יתד האֹהֶל, און שום דעם מקבת [האמער] אין איר יָד, און זי איז בוא צו אים אין לָאָט, און האָט תקע דאָס יתד אין זיין רקה [שלייף], בּיז עס איז צנח אין הָאָרֶץ, און ווי ער איז רדם, אזוי האָט ער עיף און איז מות. 22 און הנה ברק רדף נאָך סיסראָן; איז אים יעל יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] קרא [אנטקעגן], און האָט צו אים אמר: הלך! און איך וועל דיר ווײַזן דעם איש וואָס דו בקש. איז ער בוא צו איר, און הנה סיסרא נפל מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] מיטן יתד אין זיין רקה [שלייף]. 23 און אלוקים האָט כנע אין יום ההוא יָבין מלך כּנַעַן פאַר די בני ישראל. 24 און די יָד פון די בני ישראל איז הלך הלך און קשה אויף יָבין מלך כּנַעַן, בּיז וואַנען זיי האָבן כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] יָבין מלך כּנַעַן.

שפט5

1 האָט שיר [געזונגען] דבורה און ברק בן אבינועמען אין יום ההוא, אזוי צו אמר: 2 ברכוּ ה' אז מע לאָזט די פרעות אין ישראל פרע, אז הָעם באָט נדב פרײַוויליק אָן! 3 שמעו! איר מלָכים, אַזן! איר רוזנים, איך, צו ה' וועל איך שיר, איך וועל זמר צו ה' אלקֵי ישראל. 4 ה', אז דו ביסט פון שֵׂעיר יצא, אז דו האָסט פון שָׂדֶה אדום צעד, האָט די הָאָרֶץ רעש, אויך די הימלען האָבן נטף, יאָ, וואָלקנס האָבן מַיִם נטף. 5 בערג זײַנען נזל פאַר ה', זה סיני פאַר ה' אלקֵי ישראל. 6 אין די יְמֵי שמגר בן ענת, אין די יְמֵי יעל, האָבן שליאָכן חדל, און זיי וואָס הלך פלעגן אויף קרומע שטעגן הלך. 7 פרזוֹן [קריגער] האָבן חדל אין ישראל, חדל, בּיז איך, דבורה, בין קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], קום, אַן אם אין ישראל. 8 אלוקים חדשים האָט מען בחר; דעריבער איז לחם אין די שערים; אויב אַ מָגֵן און אַ רֹמַח איז אנצוזען געווען אין 40,000 אין ישראל? 9 מיין לב צו די חקק פון ישראל, די נדב פרײַוויליקע צווישן הָעם; ברך ה'! 10 איר וואָס רכב [זען "רכב" זכריה 9:9] אויף אייזעלינס ווײַסע, איר וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף דעקעס, און איר וואָס הלך אויפן דֶרֶך, שׂיח [זען "שׂיח" ישעיהו 53:8]! 11 קול פון מחצצים [חצץ] איז צווישן די משאבים; דאָרטן תנה מען די צדקוֹת ה', די צדקוֹת פון זיין פרזוֹן [קריגער] אין ישראל. דעמאָלט האָט עם ה' ירד צו שערים. 12 עור דיך, עור דיך, דבורה, עור! דיך, דבר דיך, שיר! קוּם! ברק, און שבה! דײַן שבי, בן אבינועם! 13 דעמאָלט שׂריד האָט ירד צו אדירים; עם ה' האָט ירד צו מיך מיט גבורים. 14 פון אפרים זײַנען געקומען די שרש [ווארצלען] אין עמָלק, נאָך דיר, בנימין, מיט דײַנע עם; פון מָכיר האָבן מחֹקקים [חקק] ירד, און פון זבולון די וואָס משך שבט סֹפר. 15 און די שׂרים אין יששכר מיט דבורהן; און יששכר מיט ברק; האָט אין עמק שלח אין זיין רגלים. בּיי די פלגה פון ראובן איז גדולים חקקי לב. 16 וואָס ביסטו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] צווישן די משפתים, צו שמע דאָס שריקה פון עדרים? בּיי די פלגה פון ראובן איז דער גדולים חקרי [חקר] לב. 17 גלעד האָט שכן אויף יענער זייט ירדן; און דָן לָמָּה גור בּיי די שיפן? אשר איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בּיים חוף פון ים, און בּיי זײַנע מפרץ שכן. 18 זבולון איז אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס האָט חרף זיין נפש צום מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], און אויך נפתלי אויף די הייכן פון שָׂדֶה. 19 מלָכים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און לחם; דעמאָלט האָבן לחם די מלָכים פון כּנַעַן אין תענך בּיי מים מגִדו; בצע כֶּסֶף האָבן זיי נישט לקח. 20 פון שָׁמַיִם האָט מען לחם, די כּוֹכָבים פון זייערע מסלוֹת [מסלה, שטעגן] האָבן לחם מיט סיסראָן. 21 נחל קישון האָט זיי גרף, נחל קדומים, נחל קישון. דֶרֶך אויף מיט עשׂה, מיין נפש! 22 דעמאָלט האָבן הלם די טריט פון סוּס, פון די דהרה, די דהרה פון זײַנע אבירים. 23 ארר! מרוז, האָט אמר דער מלאך ה'. ארר ארוּר אירע ישב, ווײַל זיי זײַנען נישט בוא צו דער עזרה פון ה', צו דער עזרה פון ה', צווישן די גבורים. 24 ברך פון נשים זאָל זיין יעל, די אִשָּׁה פון חבר דעם קֵיני פון נשים אין אֹהֶל ברך. 25 מַיִם האָט ער שאָל, חלב האָט זי נתן אין אַ ספל פון אדירים, האָט זי קרב חמאה. 26 איר יָד האָט זי שלח צום יתד, און איר ימין צום הלמוּת פון עמלים, און הלם סיסראָן, מחק זיין קאָפּ, און מחץ און הלף זיין רקה [שלייף]. 27 צו אירע רגלים האָט ער זיך נפל, שכב צו אירע רגלים זיך כרע, נפל; ווו זיך כרע, דאָרט נפל שדד. 28 דורכן חַלּוֹן האָט שקף און יבב, דורך דער אשנב, די אם פון סיסראָן: וואָס זאָמט זיך זיין מרכבה צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]? וואָס אחר זיך די טריט פון זײַנע מרכּבות? 29 די קלוגע פון אירע שָׂרוֹת ענה, יאָ, זי אליין שוב איר אמרות צו זיך: 30 אמנם, זיי מצא, זיי חלק דעם שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12], אַ רחם, 2 רחם פאַר איטלעכן איש; שלל פון צבע פאַר סיסראָן, שלל פון צבעים רקמה, צבע רקמתים פאַר צוּארי שלל. 31 אזוי זאָלן אבד כל פײַנט דײַנע, ה'! און זײַנע אֹהבים זאָלן זיין ווי דער יצא פון דער שמש אין זיין שטאַרקייט. און הָאָרֶץ איז געווען שקט 40 שָׁנָה.

שפט6

1 און די בני ישראל האבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואס איז רע אין די אויגן פון ה', און ה'
האט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון מִדְיָן 7 שָׁנָה. 2 און די יָד פון מִדְיָן איז
געווען עזז אויף ישראל. און פון וועגן מִדְיָן האבן די בני ישראל זיך עשׂה די מנהרות וואס אין די בערג, און די היילן,
און די מצדות. 3 און עס איז געווען, אז ישראל האט זרע, אזוי פלעגט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] מִדְיָן, און עמלק,
און בני-קֶדם; און זיי פלעגן עלה אויף זיי, 4 און האבן חנה אויף זיי, און שחת די יבוּל הָאָרֶץ ביז דו בוא קיין עזה, און
זיי פלעגן נישט שאר קיין חיה אין ישראל, שֶׂה אדער שׁוֹר, אדער חמוֹר. 5 ווארעם זיי און זייערע מִקְנה פלעגן עלה,
מיט זייערע אוהלים, און פלעגן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
אזוי ווי דער ארבה אין פילקייט, און צו זיי און צו זייערע גְּמַלִּים איז נישט געווען קיין צאל, און זיי זײַנען בוא אין
הָאָרֶץ כדי עס צו שחת. 6 און ישראל איז זייער דלל געווארן פון וועגן מדין; און די בני ישראל האבן צעק צו ה'. 7
און עס איז געווען, אז די בני ישראל האבן זעק צו ה' פון וועגן מדין, 8 האט ה' שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אן איש
א נביא צו די בני ישראל, און ער האט זיי אמר: אזוי האט אמר ה' אלקֵי ישראל: איך האב אײַך עלה [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] פון מצרים, און האב אײַך יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון דעם בית עבדים; 9 און איך
האב אײַך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון דער יָד פון מצרים, און פון דער יָד פון אלע אײַערע לחצים, און
איך האב זיי גרש פון פאר אײַך, און האב אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זייער אֶרֶץ. 10 און
איך האב צו אײַך אמר: איך בין ה' אלקֵיכֶם; איר זאלט נישט ירא די אלוקים פון די אמורים וואס איר ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין זייער אֶרֶץ; אבער איר האט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו
52:15; דברים 18:15] צו מיין קוֹל. 11 און מלאך ה' [זען שמות 3:2,5; יהושע 5:13-15; בראשית 16:7-14; 19:1-5;
22:11-19; במדבר 22:22; זכריה 3; מתי 28:18; הדרך משיחיסטים 2:14-15; התג' 17:14; 19:11-21] איז בוא און האט
זיך ישב אונטער דעם אײַכנבוים וואס אין עפרה, וואס האט געהערט צו יואש דעם אביעזרער; און בנוֹ גדעון האט
חבט ווייץ אין גַּת, כדי נוס פון מדין. 12 האט דער מלאך ה' זיך באוויזן צו אים, און האט צו אים אמר: ה' מיט דיר,
גיבור החיל! 13 האט גדעון צו אים אמר: אדני, אויב ה' איז מיט אונדז, טא לָמָּה האט דאס כל אונדז מצא? און ווו
זײַנען כל זײַנע פלאות, וואס אבוֹתינוּ האבן אונדז ספר, אזוי צו אמר: אמנם, ה' האט אונדז עלה [זען "עלה" ישעיהו
53:2] פון מצרים? און אצונד האט אונדז ה' נטש, און האט אונדז נתן אין דער יָד פון מדין. 14 האט ה' זיך פנה צו
אים, און האט אמר: הלך מיט דײַן דאזיקן כוח, און זאלסט ישע ישראל פון דער כף פון מדין; אמנם, איך האב דיך
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 15 האט ער צו אים אמר: אדני! מיט וואס זאל איך ישע ישראל? הנה, מיין אלף איז די
דל אין מנשה, און איך בין דער צעיר אין מיין בית אבי. 16 האט ה' צו אים אמר: אבער איך וועל זיין מיט דיר, און
וועסט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] מדין אזוי ווי 1 איש. 17 האט ער צו אים אמר: אויב נא איך האב
מצא חֵן אין דײַנע אויגן, זאלסטו מיר עשׂה אן אוֹת אז דו דבר דאס מיט מיר. 18 זאלסט זיך נישט מוש פון דאנען,
נא, ביז איך בוא צוריק צו דיר, און וועל יצא מיין מנחה, און נוח פאר דיר. האט ער אמר: איך וועל ישב ביז דו שוב
זיך. 19 איז גדעון בוא, און האט עשׂה א גדי עזים, און איפת קמח מצות; דאס בָּשָׂר האט ער שום אין א קארב, און
די זופ האט ער שום אין א טאפ, און יצא צו אים אונטער דעם אײַכנבוים, און נגש. 20 האט דער מלאך ה' צו אים
אמר: לקח דאס בָּשָׂר און די מצות, און נוח אויף יענעם סלע, און די זופ שפך. האט ער אזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9]. 21 און דער מלאך ה' האט שלח דעם שפיץ פון דעם מטה וואס אין זיין יָד, און האט נגע [זען
"נגע" ישעיהו 53:4] דאס בָּשָׂר און די מצות; און אן אֵש איז עלה פון דעם צור, און האט אכל דאס בָּשָׂר און די מצות;
און דער מלאך ה' איז הלך פון זײַנע אויגן. 22 האט גדעון ראה אז דאס איז געווען מלאך ה', און גדעון האט אמר:
וויי, אֲדֹנָי ה'! ווארעם איך האב ראה מלאך ה' פנים אל פנים. 23 האט ה' צו אים אמר: שלום צו דיר; זאלסט נישט
ירא [זען לוקס 23:40] האבן, וועסט נישט מות. 24 און גדעון האט דארטן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א מזבח צו ה',
און האט אים קרא ה'-שלום; ביז אויף היום הזה איז ער נאך אין עפרה פון די אביעזרער. 25 און עס איז געווען אין
יענער לָיְלָה, האט ה' צו אים אמר: לקח יונגן אקס פון אביך, און דעם שֵׁני אקס פון 7 שָׁנָה, און זאלסט הרס מזבח
פון בעל פון אביך, און דעם אשרה וואס לעבן אים זאלסטו כרת. 26 און זאלסט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א
מזבח צו ה' אלקֶיך אויפן שפיץ פון דער דאזיקער מָעוֹז מיט קופע האלץ, און זאלסט לקח דעם שֵׁני אקס, און עלה
פאר אן עוֹלה מיטן האלץ פון דעם אשרה וואס דו וועסט כרת. 27 האט גדעון לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
6:11-13; 11:13] 10 אנשים פון זײַנע עבדים, און האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אזוי ווי ה' האט
צו אים דבר; און עס איז געווען, אזוי ווי ער האט ירא געהאט פאר זיין בית אבי און פאר די אנשים פון הָעִיר, דאס
צו עשׂה ביי יוֹם, האט ער דאס עשׂה ביי לָיְלָה. 28 און די אנשים פון הָעִיר האבן זיך שכם אין דער פרי, און הנה דער

מזבח פון בעל איז נתץ, און דער אשרה וואס לעבן אים איז כרת, און דער 2טן אקס איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] געווארן אויף דעם מזבח בנה. 29 האבן זיי אמר איינער צום אנדערן: ווער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאזיקע זאך? און אז זיי האבן דרש און בקש, האט מען אמר: גדעון בן יואשן האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאזיקע זאך. 30 האבן די אנשים פון הָעִיר אמר צו יואשן: יצא ארויס דײַן בן, און ער זאל מות, ווײַל ער האט נתץ דעם מזבח פון בעל, און ווײַל ער האט כרת דעם אשרה וואס לעבן אים. 31 האט יואש אמר צו כל וואס זײַנען עמד ארום אים: ווילט איר זיך ריב פאר בעל? אדער ווילט איר אים ישע? ווער עס וועט זיך ריב פאר אים, וועט מות ווערן ביז אין דער פרי. אויב ער איז אלוקים, זאל ער אליין זיך ריב פאר זיך,וואס מע האט נתץ זיין מזבח. 32 און מע האט אים קרא אין יום ההוא ירובעל, אזוי צו אמר: זאל בעל זיך ריב מיט אים, וואס ער האט נתץ זיין מזבח. 33 און כל מדין און עמלק און בני-מזרח האבן זיך אסף אין איינעם, און זײַנען עבר און האבן חנה אין עמק יזרעאל. 34 און האט רוּחַ ה' לבש, און גדעון האט תקע אין שופר, און אביעזר האט זיך זעק הינטער אים. 35 און ער האט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים דורך כל מנשה, און ער אויך האט זיך זעק הינטער אים; און ער האט שלח מלאכים דורך אשר, און דורך זבולון, און דורך נפתלי, און זיי זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] זיי אנטקעגן. 36 און גדעון האט אמר צו האלוקים: אויב דו ווילסט ישע דורך מיין יָד ישראל, אזוי ווי דו האסט דבר, 37 הנה יצג איך א גזה וואל אין גֹּרֶן; אויב עס וועט זיין טוי אויפן גזה אליין, און אויף דער כל הָאָרֶץ וועט זיין טרוקן, וועל איך ידע אז דו וועסט ישע ישראל דורך מיין יָד, אזוי ווי דו האסט דבר. 38 איז אזוי געווען; און ווי ער האט זיך שכם אויף מחר, און האט זור דעם גזה, האט ער מצה טוי פון דעם גזה, א פולן קרוג מַיִם. 39 האט גדעון אמר צו האלוקים: זאל נישט חרה דײַן אף אויף מיר, און איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] נאר דאס מאל :לאמיך, נא, נאר דאס מאל נסה מיט דעם גזה; זאל, נא, זיין טרוקן אויפן גזה אליין, און אויף דער כל הָאָרֶץ זאל זיין טוי. 40 האט אלוקים עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אזוי אין יענער לָיְלָה; און עס איז געווען טרוקן אויפן גזה אליין, און אויף דער כל הָאָרֶץ איז געווען טוי.

שפט7

1 האט זיך שכם ירובעל -- דאס איז גדעון -- ער און דאס כל הָעם וואס מיט אים, און זיי האבן חנה ביי עין-חרוד; און דער מַחֲנֶה פון מדין איז אים געווען פון צפון, פון גבעת-המורה אין עמק. 2 האט ה' אמר צו גדעונען: הָעם וואס מיט דיר איז צו רב, אז איך זאל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מדין אין זייער יָד; ישראל וועט זיך נאך פאר אקעגן מיר, אזוי צו אמר: מיין יָד האט מיך ישע. 3 דעריבער קרא נא אויס אצונד אין די אוזנים פון העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אזוי צו אמר: ווער עס האט ירא און ציטערט, זאל זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] און צפר אין דער הַר גלעד. האבן זיך שוב פון עם 22,000, און 10,000 זײַנען שאר. 4 האט ה' אמר צו גדעונען: הָעם איז נאך כל צו רב, מאך זיי ירד צום מַיִם, און איך וועל זיי דארטן צרף [זען לוקס 22:31] פאר דיר. און עס וועט זיין, דער וואס איך וועל דיר אמר: דער דאזיקער זאל הלך מיט דיר, ער זאל הלך מיט דיר; און איטלעכער וואס איך וועל דיר אמר: דער דאזיקער זאל נישט הלך מיט דיר, ער זאל נישט הלך. 5 האט ער ירד הָעם צום מַיִם; און ה' האט אמר צו גדעונען: איטלעכער וואס וועט לקק פונעם מַיִם מיט זיין צונג, אזוי ווי עס לקק א כלב [זען "כלב" תהלים (16)22:17], אים זאלסטו יצג, דעסט גלײַכן איטלעכן וואס וועט זיך כרע אויף זײַנע בֶּרֶךְ צו שתה. 6 איז געווען די צאל פון די וואס האבן לקק פון זייער יָד אין זייער פה 300 איש, און דאס כל יתר העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האט זיך כרע אויף זייערע בֶּרֶךְ צו שתה מַיִם. 7 און ה' האט אמר צו גדעונען: מיט די 300 איש וואס האבן לקק, וועל איך אײַך ישע, און וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מדין אין דײַן יָד; און דאס כל הָעם זאל הלך איטלעכער אין זיין היים. 8 האבן זיי לקח די צדה העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אין זייער יָד, און זייערע שופרות; און כל איש ישראל האט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] איטלעכן צו זײַנע אוהלים, אבער די 300 איש האט ער חזק. און דער מַחֲנֶה פון מדין איז געווען אונטער אים אין עמק. 9 און עס איז געווען אין יענער לָיְלָה, האט ה' צו אים אמר: קוּם! ירד! אין מַחֲנֶה, ווארעם איך האב אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דײַן יָד. 10 און אויב דו האסט ירא צו ירד, ירד דו מיט דײַן נער פורה צום מַחֲנֶה. 11 און וועסט שמע וואס זיי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14]; וועלן דערנאך חזק ווערן דײַנע הענט, און וועסט ירד אין מַחֲנֶה. האט ער ירד, ער און זיין נער פורה, צום קצה החמשים וואס אין מַחֲנֶה. 12 און מדין און עמלק און כל בני קדם זײַנען נפל אין עמק, אזוי ווי דער ארבה אין פילקייט, און צו זייערע גְּמַלִּים איז נישט געווען קיין מספר, אזוי ווי דער זאמד וואס אויפן שׂפת פון ים לרֹב. 13 און ווי גדעון איז בוא, הנה אן איש ספר זיין רֵע א חלום, און אמר: הנה, מיר האט זיך געחלומט א חלום: און הנה א קוכן

פון לֶחֶם שׂערים הפך זיך אין מַחֲנֶה פון מדין, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביזן אֹהֶל, און האט עס נכה און עס איז נפל, און ער האט עס הפך למעלה, ביז דאס אֹהֶל איז נפל. 14 האט זיך ענה זיין רֵע און האט אמר: דאס איז נישט אנדערש ווי די חֶרֶב פון גדעון בן יואשן, אן איש ישראל. האלוקים האט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין זיין יָד מדין מיטן כל המחנה. 15 און עס איז געווען, ווי גדעון האט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דערציילונג פון דעם חלום און זיין שֶׁבֶר, אזוי האט ער זיך שחה; און ער האט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] אין מַחֲנֶה פון ישראל און האט אמר: קום! ווארעם ה' האט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין אייער יָד דעם מַחֲנֶה פון מדין. 16 און ער האט חצה די 300 איש אין 3 ראשים, און האט זיי אלעמען נתן שופרות אין דער יָד, און ליידיקע קריג, און לפדים אין די קריג. 17 און ער האט צו זיי אמר: איר זאלט ראה אויף מיר, און עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דעסט גלייכן; און הנה איך בוא אין עק מַחֲנֶה, און , ווי איך וועל עשׂה אזוי זאלט איר עשׂה. 18 און אז איך וועל תקע אין שופר, איך און כל וואס מיט מיר, זאלט איר אויך תקע אין די שופרות רונד ארום דעם כל המחנה, און איר זאלט אמר: פאר ה' און פאר גדעונען! 19 און גדעון און די 100 איש וואס מיט אים זיינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין עק מַחֲנֶה ביים אנהייב פון דער אשמֹרת התיכֹונה; מע האט נאר קום קום די שומרים, און זיי האבן תקע אין די שופרות, און האבן נפץ די קריג וואס אין זייער יָד. 20 און די 3 ראשים האבן תקע אין די שופרות, און האבן שבר די קריג; און זיי האבן חזק אין זייער לינקער יָד די לפדים, און אין זייער רעכטער יָד די שופרות צו תקע; און זיי האבן קרא :א חֶרֶב פאר ה' און פאר גדעונען! 21 און זיי זיינען עמד איטלעכער אויף זיין ארט רונד ארום מַחֲנֶה; און דער כל מַחֲנֶה האט רוץ; און זיי האבן רוע און זיינען נוס. 22 און זיי האבן תקע די 300 שופרות, און ה' האט שום די חֶרֶב איש קעגן רֵע, אזוי אין כל המחנה, און דער מַחֲנֶה איז נוס ביז בית-שטה, צו צררה צו, ביז דעם שָׂפָה פון אבל-מחולה ביי טַבת. 23 און די איש ישראל האבן זיך צעק פון נפתלי, און פון אָשר, און פון כל מנשה, און זיי האבן רדף מדין. 24 און גדעון האט שלח מלאכים אין כל הר פון אפרים, אזוי צו אמר: ירד! קרא מדין, און לכד פאר זיי הַמַּיִם ביז בית-ברה, און דעם ירדן. האבן זיך צעק כל איש אפרים, און זיי האבן לכד הַמַּיִם ביז בית-ברה, און דעם ירדן [זען שופטים 3:28]. 25 און זיי האבן לכד די 2 שׂרי מדין, עורבן און זאבן, און האבן הרג עורבן ביי צור-עורב און זאבן האבן זיי הרג אין יֶקֶב פון זאבן; און זיי האבן רדף מדין; און די קעפ פון עורבן און זאבן האבן זיי געבראכט צו גדעונען פון יענער זייט ירדן.

שפט8

1 האבן צו אים אמר די איש אפרים: וואס פאר א זאך האסטו אונדז דא עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אונדז נישט צו קרא ווען דו ביסט הלך צו לחם אקעגן מדין? און זיי האבן זיך ריב מיט אים מיט חזקה. 2 האט ער צו זיי אמר: וואס האב איך אצונד עשׂה אין פארגלייך מיט אייך? איז נישט דער עלֻלוֹת פון אפרים בעסער ווי די בציר פון אביעזר? 3 אין אייער יָד האט אלוקים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די שׂרים פון מדין, עורבן און זאבן, און וואס האב איך יכל צו עשׂה אין פארגלייך מיט אייך? האט דעמאלט רפה זייער רוח פון אים, ווען ער האט דבר די דאזיקע רייד. 4 און גדעון איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום ירדן, און איז עבר, ער און די 300 איש וואס מיט אים, פארשמאכטע און רדף. 5 און ער האט אמר צו די אנשים פון סוכות: נתן, נא, כִּכְּרוֹת לֶחֶם פאר הָעם וואס הינטער מיר, ווארעם זיי זיינען פארשמאכט, און איך רדף נאך זבח און צלמונע די מלכים פון מדין. 6 האבן די שׂרים פון סוכות אמר: איז די יָד פון זבחן און צלמונען אצונד אין דיין יָד, אז מיר זאלן נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דיין צָבָא לֶחֶם? 7 האט גדעון אמר: דערפאר אז ה' וועט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זבחן און צלמונען אין מיין יָד, וועל איך דוש אייער בָּשָׂר מיט קוֹץ פון מדבר און מיט ברקנים. 8 און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון דארטן קיין פנואל, און האט צו זיי דבר דעסט גלייכן; האבן אים די אנשים פון פנואל ענה אזוי ווי די אנשים פון סוכות האבן ענה. 9 האט ער אמר אויך צו די אנשים פון פנואל, אזוי צו אמר: אז איך וועל זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] בשלום, וועל איך נחץ דעם דאזיקן מגדל. 10 און זבח און צלמונע זיינען געווען אין קרקור, און זייער מחנים מיט זיי, ארום 15,000, כל וואס זיינען יתר פון דעם כל מַחֲנֶה פון בני-קדם; און די נפל זיינען געווען 120,000 איש וואס האבן שלף חֶרֶב. 11 און גדעון איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] דֶּרֶך פון די שכן אין אוהלים, אין מזרח פון נובח און יגבהה, און האט נכה דעם מַחֲנֶה, בעת דער מַחֲנֶה היה בָּטַח. 12 אבער זבח און צלמונע זיינען נוס, און ער האט זיי רדף; און ער האט לכד די 2 מלכים פון מדין, זבחן און צלמונען, און דעם כל המחנה האט ער חרד. 13 און גדעון בן יואשן האט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון דער מלחמה, פון דעם מלמעלה פון חֶרֶס. 14 און ער

האט לכד א נער פון די אנשים פון סוכות, און האט אים שאל; און ער האט אים כתב די שׂרים פון סוכות, און אירע
זקנים, 77 איש. 15 און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו די אנשים
פון סוכות, און האט אמר: הנה זײַנען זבח און צלמונע, וואס איר האט חרף מיר, אזוי צו אמר: איז די יָד פון זבחן און
צלמונען אצונד אין דײַן יָד, אז מיר זאלן נתן לֶחֶם צו דײַנע פארשמאכטע אנשים? 16 און ער האט לקח [זען "לקח"
ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די זקנים פון הָעִיר, און קוֹץ פון מדבר און ברקנים, און האט ידע [זען "ידע"
ישעיהו 53:3] מיט זיי די אנשים פון סוכות. 17 און דעם מגדל פון פנואל האט ער נתץ, און האט הרג די אנשים פון
הָעִיר. 18 און ער האט אמר צו זבחן און צלמונען: ווי אזוי זײַנען געווען די אנשים וואס איר האט הרג אין תבור?
האבן זיי אמר: אזוי ווי דו, אזוי זיי; אזוי ווי די תאר פון בני-מלכים. 19 האט ער אמר: מײַנע אחים, די בני אמי, זײַנען
דאס געווען. אזוי ווי ה' לעבט, ווען איר וואלט זיי געלאזט חיה, וואלט איך אײַך נישט הרג! 20 און ער האט אמר צו
יֶתר זיין בכור: קום! הרג! זיי. אבער דער נער האט נישט שלף זיין חֶרֶב, ווארעם ער האט ירא [זען לוקס 23:40]
געהאט, ווײַל ער איז נאך געווען נער. 21 האט אמר זבח און צלמונע: קום! און פגע! אונדז, ווארעם ווי דער איש, אזוי
זיין גבורה. איז גדעון קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האט הרג זבחן און צלמונען. און ער האט לקח
די שׂהרון וואס אויף די העלדזער פון זייערע גְמַלִּים. 22 און די איש ישראל האבן אמר צו גדעונען: משל! איבער
אונדז, אי דו, אי דײַן בן, אי דײַן בן בנך, ווארעם דו האסט אונדז ישע פון דער יָד פון מדין. 23 האט גדעון צו זיי
אמר: נישט איך וועל משל איבער אײַך, און נישט מיין בן וועט משל איבער אײַך; ה' וועט משל איבער אײַך. 24 און
גדעון האט צו זיי אמר: איך וועל שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12] פון אײַך א שאֵלָה: נתן מיר איטלעכער א נֶזֶם פון
זיין שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12]. ווארעם זיי האבן געהאט גילדערנע נאזרינגען, ווײַל זיי זײַנען געווען ישמעאלים.
25 האבן זיי אמר: אוודאי וועלן מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. און זיי האבן פרש א טוך, און
האבן שלך אהין איטלעכער א נאזרינג פון זיין שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12]. 26 און די וואג פון די גילדערנע
נאזרינגען וואס ער האט שאל, איז געווען 1700 [שֶׁקֶל] זָהָב, אחוץ די שׂהרֹנים, און די נטיפה, און די פורפלקליידער
וואס אויף די מלכים פון מדין, און אחוץ די קייטלעך וואס אויף די העלדזער פון זייערע גְמַלִּים. 27 און גדעון האט
דערפון עשׂה אן אפוד, און האט אים יצג אין זיין עִיר, אין עפרה. און כל ישראל זײַנען זנה געווען נאך אים דארטן,
און ער איז געווען גדעונען און זיין בית פאר א מוֹקש. 28 און מדין איז כנע געווארן פאר די בני ישראל, און זיי האבן
מער נישט נשׂא זייער קאפ; און הָאָרֶץ איז געווען שקט 40 שָׁנָה בימֵי גדעונען. 29 און ירובעל בן יואשן איז הלך; און
ער איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין זיין בית. 30 און גדעון האט געהאט 70 בנים וואס זײַנען
יצא פון זיין יָרֵך, ווארעם ער האט געהאט נשים רבּוֹת. 31 און זיין פילגש [זען "פילגש" שיר השירים 6:8] וואס אין
שכֶם, זי אויך האט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] א בן, און ער האט שום שמוֹ אבימלך. 32 און גדעון בן יואשן
איז מות אין א שׂיבה טוֹבה, און איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געווארן אין דעם קבר פון אביו יואשן אין
עפרה פון די אביעזרער. 33 און עס איז געווען, ווי גדעון איז מות, אזוי זײַנען די בני ישראל ווידער זנה געווארן נאך
די בעלים, און זיי האבן זיך שום בעל-ברית פאר אלוקים. 34 און בני ישראל האבן נישט זכר ה' אלקֵיהֶם וואס האט
זיי נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון דער יָד פון כל זייערע פײַנט פון רונד ארום. 35 און זיי האבן נישט עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] חֶסֶד מיט דעם בית פון ירובעל-גדעונען, לויט כל הטוֹבה וואס ער האט
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט ישראל.

שפט9

1 און אבימלך בן ירובעלן איז הלך קיין שכֶם צו אחי אמוֹ, און ער האט דבר צו זיי, און צו דער כל משפחה פון דעם
בית אבי אמוֹ, אזוי צו אמר: 2 דבר, נא, אין די אוזנים פון כל בעלֵי שכֶם: וואס איז אײַך בעסער, צי איבער אײַך זאלן
משל 70 איש, כל בני ירובעלן, אדער איבער אײַך זאל משל 1 איש? אויך דארפט איר זכר, אז אײַער עצֶם און אײַער
בָשָׂר בין איך. 3 האבן אחי אמוֹ דבר פון זײַנעטוועגן אין די אוזנים פון כל בעלי שכֶם כל די דאזיקע ווערטער, און
זייער לב האט זיך נטה נאך אבימלכן, ווארעם זיי האבן אמר: אחינו הוא. 4 און זיי האבן אים נתן [זען "נתן" ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] 70 כֶּסֶף פון דעם בית בעל-ברית, און אבימלך האט דערמיט שׂכר רק און פחז אנשים, און
זיי זײַנען הלך נאך אים. 5 און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין זיין
בית אבי אין עפרה, און האט הרג זײַנע אחים, די בני ירובעלן, 70 איש, אויף 1 שטיין; אבער יותם, דער יִנגסטער בן
ירובעלן איז יתר, ווײַל ער האט זיך חבא. 6 און כל בעלי שכֶם און כל בית-מלוא האבן זיך אסף, און זיי זײַנען הלך,
און האבן מלך אבימלכן פאר א מלך ביים אֵלוֹן פון דעם זײַלשטיין וואס אין שכֶם. 7 האט מען נגד יותמען, און ער
איז הלך, און האט זיך עמד אויפן ראש הַר גרזים, און ער האט נשׂא זיין קוֹל און קרא, און האט זיי אמר: שמע מיר,

בעלי שכֶם, און ה' וועט איַיך שמע: 8 הלך זײַנען הלך די ביימער צו משח א מלך איבער זיך, און זײ האבן אמר צום
איילבערטבוים: מלך! איבער אונדז. 9 האט דער איילבערטבוים צו זײ אמר: זאל איך חדל מיין דֶשֶן, וואס מיט מיר
טוט מען כבוד אלוקים און אנשים, און הלך זיך צו נוע איבער די ביימער? 10 האבן די ביימער אמר צום פײַגנבוים:
הלך! מלך! איבער אונדז. 11 האט דער פײַגנבוים צו זײ אמר: זאל איך חדל מיין מתק און מיין תנובה הטוֹבה, און
הלך זיך נוע איבער די ביימער? 12 האבן די ביימער אמר צום גפן: הלך! מלך! איבער אונדז. 13 האט דער גפן צו זײ
אמר: זאל איך חדל מיין ווײַן וואס שֹׂמח אלוקים און אנשים, און הלך זיך נוע איבער די ביימער? 14 האבן כל העצים
אמר צום אָטָד: הלך! מלך! איבער אונדז. 15 האט דער אָטָד אמר צו די ביימער: אויב איר ווילט מיך אין דער אמת
משח פאר א מלך איבער איַיך, בוא! און חסה! איַיך אין מיין צֵל; און אויב נישט, זאל יצא אֵש פון דעם אָטָד, און אכל
די צעדערן פון לבנון. 16 און אצונד, אויב איר האט זיך מיט אמת און מיט תמים עשֹׂה, וואס איר האט אבימלכן
געמאכט פאר א מלך, און אויב איר האט געטאן טוֹבה מיט ירובעלן און מיט זיין בית, און אויב איר עשֹׂה [זען
"עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ווי גמוּל פון זײַנע הענט צו אים 17 ווארעם מיין אָב האט לחם פאר איַיך, און
האט שלך זיין נפש [זען "נפש" ישעיהו 53:11] אין פראנט, און איַיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון דער יָד
פון מדין; 18 און איר זײט הַיוֹם קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויף מיין בית אבי, און האט הרג זײַנע
בנים, 70 איש, אויף 1 שטיין, און געמאכט אבימלך דעם זון פון זיין אָמָה פאר א מלך איבער די בעלי שכֶם, ווײַל ער
איז אחיכם. 19 איז, אויב מיט אמת און מיט תמים איר האט זיך עשֹׂה מיט ירובעלן און מיט זיין בית היום הזה,
שֹׂמח זיך מיט אבימלכן, און זאל ער זיך שֹׂמח מיט איַיך. 20 אויב אבער נישט, זאל יצא אן אֵש פון אבימלכן, און
אכל די בעלי שכֶם און בית-מלוא; און זאל יצא אֵש פון די בעלי שכֶם און בית-מלוא, און אכל אבימלכן. 21 און
יותם איז נוס געווארן; און ער איז ברח און איז הלך קיין בארה, און איז דארטן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] פון וועגן זיין אָח אבימלכן. 22 און אבימלך האט שֹׂרר איבער ישראל 3 שָׁנָה. 23 אבער אלוקים האט שלח
א רוּח רעה צווישן אבימלכן און צווישן די בעלי שכֶם, און די בעלי שכֶם האבן בגד מיט אבימלכן. 24 כדי דאס חמס
[זען חמס ישעיהו 53:9] אקעגן די 70 בני ירובעלן זאל בוא, און זײער דם צו שום, אויף זײער אָח אבימלכן וואס
האט זײ הרג, און אויף די בעלי שכֶם וואס האבן חזק זײַנע הענט צו הרג זײַנע אחים. 25 און די בעלי שכֶם האבן
שום לויערער אויף אים, אויף די ראשי הֶהָרים, און זײ האבן גזל איטלעכן וואס איז עבר אויפן דֶרֶך; און עס איז נגד
געווארן צו אבימלכן. 26 און געל בן עבדן איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
מיט זײַנע אחים, און זײ זײַנען עבר אין שכֶם. און די בעלי שכֶם האבן זיך בטח אין אים. 27 און זײ זײַנען יצא [זען
"יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אין שָׂדֶה, און האבן בצר זײערע כּרם און דֶרֶך, און עשֹׂה א יָום-טוב, און זײ זײַנען
בוא אין בית פון אלוקיהם, און האבן אכל און שתה, און קלל אבימלכן. 28 און געל בן עבדן האט אמר: ווער איז
אבימלך, און ווער איז שכֶם, אז מיר זאלן אים עבד? איז ער נישט בן ירובעלן, און זבול זיין פקיד? עבד! אנשי חמור
אבי שכֶם; אבער מדוּע זאלן מיר אים עבד? 29 און הלוואי נתן ווער דאס דאזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי] אין מיין יָד, איך וואלט שוין סור אבימלכן. און אמר צו אבימלכן: רבה דײַן צָבא, און יצא!
30 און זבול דער שֹׂר הָעִיר האט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די ווערטער פון געל בן עבדן, און זיין אף
האט חרה. 31 און ער האט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו אבימלכן קיין תרמה, אזוי צו אמר: הנה, געל בן
עבדן און זײַנע אחים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין שכֶם, און זע,
צור זײ די עִיר אויף דיר. 32 און אצונד, קוּם! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] בּיי לָיְלָה, דו און הָעם וואס מיט
דיר, און ארב אין שָׂדֶה. 33 און עס וועט זיין אין דער בוקר, ווי די זרח שמש, אזוי זאלסטו דיך שכם, און זיך פשט
אויף דער עִיר; און הנה ווי ער און הָעם וואס מיט אים יצא צו דיר, אזוי זאלסטו עשֹׂה צו אים ווי דײַן יָד וועט מצא.
34 איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אבימלך און דאס כל הָעם וואס מיט אים בּיי לָיְלָה, און זײ האבן
ארב אויף שכֶם אין 4 ראשים. 35 און ווי געל בן עבדן איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און האט זיך
עמד אין פתח פון שער העִיר, אזוי איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אבימלך און הָעם וואס מיט אים,
פון דער מארב. 36 האט געל ראה הָעם, און ער האט אמר צו זבולן: הנה, עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] ירד פון די ראשי הֶהָרים. האט זבול צו אים אמר: דעם צֵל פון די הרים ראה אזוי ווי אנשים. 37
האט געל ווידער דבר און האט אמר: הנה, עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ירד פון דעם
טַבּוּר הָאָרֶץ, און 1 ראש בוא פון דעם דֶרֶך פון אלון-מעוננים [ענן]. 38 האט זבול צו אים אמר: אפוֹא אווו איז דײַן
פּה ווען דו האסט אמר: ווער איז אבימלך, אז מיר זאלן אים עבד? איז דאס נישט הָעם וואס דו האסט עס מאס
[זען מאס, תהילים 118:22]? יצא! אצונד, און לחם אקעגן אים. 39 איז געל יצא לפני בעלי שכֶם, און ער האט לחם
אקעגן אבימלכן. 40 און אבימלך האט אים רדף, און ער איז פון אים נוס; און עס זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו
26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] רבים חללים בּיז צום

פתח פון שער. 41 און אבימלך איז ישב אין ארומה; און זבול האט גרש געלן און זײַנע אחים פון ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין שכֶם. 42 און עס איז געווען אויף מחר, איז הָעם יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אין שָׂדֶה, און מע האט נגד אבימלכן. 43 האט ער לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] הָעם, און האט זיי חצה אין 3 ראשים; און ער האט ארב אין שָׂדֶה. האט ער ראה, און הנה הָעם יצא פון הָעִיר, און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויף זיי, און האט זיי נכה. 44 און אבימלך און די ראשים וואס מיט אים האבן זיך פשט און האבן זיך עמד ביים פתח פון שער העִיר; און די 2 ראשים האבן זיך פשט אויף כל וואס אין שָׂדֶה, און האבן זיי נכה. 45 און אבימלך האט לחם אויף דער עִיר כל היום ההוּא, און האט לכד די עִיר, און הָעם וואס איז אין איר האט ער הרג; און ער האט נתץ די עִיר, און האט זי זרע מיט מֶלַח. 46 האבן שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] כל בעלי מגדל-שכֶם, און זיי זײַנען בוא אין צריח בית אל-ברית. 47 איז נגד געווארן אבימלכן, אז כל בעלי מגדל-שכֶם האבן זיך קבץ. 48 און אבימלך איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויפן הַר צלמון, ער און דאס כל הָעם וואס מיט אים, און אבימלך האט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] א קרדֹם אין זיין יָד, און האט כרת א צווײַג פון די ביימער, און האט אים נשׂא און שום אויף זיין אקסל; און ער האט אמר צו הָעם וואס מיט אים: מהר! וואס איר האט ראה מיך עשׂה, טוט אזוי ווי איך. 49 האט אויך דאס כל הָעם כרת איטלעכער זיין צווײַג; און זיי זײַנען הלך נאך אבימלכן, און האבן עס שום ארום דעם צריח, און יצח אויף זיי דעם צריח אין אֵש; און אויך כל אנשי מגדל-שכֶם זײַנען מות, ארום 1,000 איש און אִשָּׁה. 50 און אבימלך איז הלך קיין תבץ, און ער האט חנה אויף תבץ, און האט זי לכד. 51 אבער א מגדל עז איז געווען אין מיטן עִיר, זײַנען אהין נוס כל אנשים און נשים, כל בעלי עִיר, און זיי האבן זיך סגר, און זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויפן גַּג המגדל. 52 איז אבימלך בוא ביזן מגדל, און האט לחם אויף אים, און ער האט נגש ביזן פתח פון מגדל, כדי אים צו שׂרף אין אֵש. 53 האט אן אִשָּׁה שלך אן אויבערשטן מילשטיין אויף אבימלכס קאפ, און האט אים רצץ גלגלתו [זען מתי 27:33]. 54 האט ער אויף גיך קרא דעם נער, זיין נשׂא כלי, און האט צו אים אמר: שלף! דײַן חֶרֶב, און מות! מיך, כדי מע זאל נישט אמר אויף מיר: אן אִשָּׁה האט אים הרג. האט אים זיין נער דקר [זען "דקר" זכריה 12:10--משיח דקר], און ער איז מות. 55 האבן ראה די איש ישראל אז אבימלך איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], און זיי זײַנען הלך איטלעכער אין זיין היים. 56 אזוי האט אלוקים שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] דאס רעה פון אבימלכן וואס ער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] אקעגן זיין אָב, צו הרג זײַנע 70 אחים. 57 און דאס כל רעה פון די אנשי שכֶם האט אלוקים שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] אויף

זייער קאפ, און זיי איז בוא די קללה [https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg] פון יותם בן ירובעלן.

שפט10

1 און נאך אבימלכן איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צו ישע ישראל תולע בן פואה בן דודון, אן איש פון יששכר; און ער איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין שמיר אין דעם הר פון אפרים. 2 און ער האט שפט ישראל 23 שָׁנָה. און ער איז מות, און איז קבר [זען משיחס "קבר," ישעיהו 53:9] געווארן אין שמיר. 3 און נאך אים איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] יָאיר דער גלעדער; און ער האט שפט ישראל 22 שָׁנָה. 4 און ער האט געהאט 30 בנים וואס זײַנען רכב אויף 30 עירים [זען "עיר" זכריה 9:9], און זיי האבן געהאט 30 ערים; מע קרא זיי חוות-יאיר ביז אויף היום הזה; די וואס אין אֶרֶץ גלעד. 5 און יאיר איז מות, און איז קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] געווארן אין קמון. 6 און די בני ישראל האבן ווידער עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואס איז רע אין די אויגן פון ה', און זיי האבן עבד די בעלים, און די עשתרות, און די אלוקי ארם, און די אלוקי צידון, און די אלוקי מואב, און די אלוקי בני-עמון, און די אלוקי פלִשתים, און זיי האבן עזב [זען "עזב" תהלים 17(16)-22:2(1)] ה', און האבן אים נישט עבד. 7 און דער אף ה' האט חרה אויף ישראל, און ער האט זיי מכר אין דער יָד פון די פלִשתים, און אין דער יָד פון בני-עמון. 8 און זיי האבן רעץ און רצץ די בני ישראל אין יענעם שָׁנָה; 18 שָׁנָה כל בני ישראל וואס אויף יענער זייט ירדן, אין אֶרֶץ הָאֱמורי וואס אין גלעד. 9 און בני-עמון זײַנען עבר דעם ירדן צו לחם אויך אויף יהודה, און אויף בנימין, און אויפן בית אפרים, און ישראלן זי צרר מאד. 10 און די בני ישראל האבן זעק צו ה', אזוי צו אמר: מיר האבן חטא צו דיר, וואס מיר האבן עזב [זען "עזב" תהלים 17(16)-22:2(1)] אלוקינו און עבד די בעלים. 11 האט ה' אמר צו די בני ישראל: האב איך אײַך נישט ישע פון מצרים, און פון אֱמורי, און פון בני-עמון, און פון די פלִשתים? 12 אויך די צידונים, און עמלק, און מעון, ווען האבן אײַך לחץ, און איר האט צעק צו מיר, און איך האב אײַך ישע פון זייער יָד. 13 אבער איר האט מיך עזב, און איר האט עבד אלוקים אחרים. דעריבער

וועל איך אײַך מער נישט ישע. 14 הלך! און זעק! צו די אלוקים וואס איר האט זיי בחר; זאלן זיי אײַך ישע אין דער
צײַט פון אײַער צרת. 15 האבן די בני ישראל אמר צו ה׳: מיר האבן חטא; עשֹה צו אונדז אזוי ווי כל וואס איז טוֹב אין
דײַנע אויגן, אבער נא אונדז היום הזה נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 16 און זיי האבן סור די אלוקי הנכר פון
צווישן זיך, און האבן עבד ה׳; און זײַן נפש איז קצר געווען מיט עמל פון ישראל. 17 און בני-עמון האבן זיך צעק, און
האבן חנה אין גלעד; און די בני ישראל האבן זיך אסף און האבן חנה אין מִצְפֶּה. 18 האט אמר דאס עם שׂרי גלעד,
איינער צום אנדערן: ווער איז דער איש וואס וויל חלל צו לחם אקעגן בני-עמון? ער זאל ווערן פאר א רֹאש איבער
כל יושבי גלעד.

שפט11

1 און יפתח דער גלעדער איז געווען א גבור חיל, און ער איז געווען בן אן אִשָּה א זונה; און גלעד האט ילד יפתחן. 2
און אִשָּה פון גלעד האט אים ילד בנים, און די בנים פון דער אִשָּה זײַנען גדל געווארן, און זיי האבן גרש יפתחן, און
האבן צו אים אמר: וועסט נישט נחל אין בית אבינו, ווארעם דו ביסט בן פון אן אנדער אִשָּה. 3 איז יפתח ברח פון
זײַנע אחים, און האט זיך ישב אין אֶרֶץ טוב, און עס האבן זיך לקט ארום יפתחן אנשים ריקים, און זיי זײַנען יצא
[זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] מיט אים. 4 און עס איז געווען אין טעג ארום, האבן בני-עמון לחם מיט
ישראל. 5 איז, ווען בני-עמון האבן לחם מיט ישראל, אזוי זײַנען הלך די זקני גלעד צו לקח יפתחן פון אֶרֶץ טוב. 6
און זיי האבן אמר צו יפתחן: הלך! און וועסט אונדז זײַן פאר א קצין, און מיר וועלן לחם אקעגן בני-עמון. 7 האט
יפתח אמר צו די זקני גלעד: איר האט דאך מיך שׂנא געהאט, און מיך גרש פון מיין בית אבי, לָמָּה זייט איר בוא [זען
"בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו מיר אצונד ווען אײַך האט צרר? 8 האבן די זקני
גלעד אמר צו יפתחן: דעריבער האבן מיר זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] צו דיר אצונד, אז דו זאלסט
הלך מיט אונדז, און לחם מיט די בני עמון, און ווערן בײַ אונדז פאר א רֹאש איבער כל יושבי גלעד. 9 האט יפתח
אמר צו די זקני גלעד: אויב איר שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] מיך אום, צו לחם מיט בני-עמון, און ה׳
וועט זיי נתן צו מיר, זאל איך היה בײַ אײַך פאר א רֹאש. 10 האבן די זקני גלעד אמר צו יפתחן: ה׳ זאל זײַן שֹׁמֵע
צווישן אונדז, אויב מיר וועלן נישט עשֹה [זען "עשֹה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] אזוי ווי דײַן דבר! 11 איז יפתח
הלך מיט די זקני גלעד, און הָעָם האט אים שום פאר א רֹאש און פאר א קצין איבער זיי. און יפתח האט דבר כל
זײַנע דברים פאר ה׳ אין מִצְפֶּה. 12 און יפתח האט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו מלך בני-עמון, אזוי צו
אמר: וואס האסטו צו מיר און צו איר, וואס דו ביסט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7;
זכריה 9:9] צו מיר צו לחם אויף מיין אֶרֶץ? 13 האט מלך פון די בני עמון אמר צו מלאכים פון יפתח: ווײַל ישראל
האט לקח מיין אֶרֶץ, ווען ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון מצרים, פון ארנון און ביזן יַבֹּק און ביזן ירדן. און
אצונד שוב זיי אום אין שלום [זען "שלום" תהלים 122:6 און משיח ישעיהו 53:5]. 14 האט יפתח ווידער שלח [זען
"שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו מלך פון די בני עמון, 15 און האט צו אים אמר: אזוי האט אמר יפתח: ישראל האט
נישט לקח אֶרֶץ פון מואב, אדער אֶרֶץ פון בני-עמון. 16 נײַערט אז זיי זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון מצרים,
און ישראל איז הלך דורכן מדבר ביזן ים-סוף, און איז בוא קיין קָדֵשׁ, 17 האט ישראל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]
מלאכים צו מלך אדום, אזוי צו אמר: לאמיך, נא, עבר דורך דײַן אֶרֶץ. אבער מלך אדום האט נישט שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]. און אויך צו מלך מואב האט ער שלח, אבער ער האט נישט אבה; און
ישראל איז ישב אין קָדֵשׁ. 18 און ער איז הלך דורכן מדבר, און האט סבב ארום אֶרֶץ אדום, און ארום אֶרֶץ מואב,
און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] פון מזרח-זייט פון אֶרֶץ מואב. און
זיי האבן חנה אויף יענער זייט ארנון, און זײַנען נישט בוא אין דעם געמארק פון מואב, ווארעם ארנון איז דער
געמארק פון מואב. 19 און ישראל האט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו סיחון מלך אמורי, מלך חשבון,
און ישראל האט צו אים אמר: לאז אונדז, נא, עבר דורך דײַן אֶרֶץ צו מיין מקום. 20 אבער סיחון האט נישט אמן
ישראל צו עבר דורך זײַן געמארק, און סיחון האט אסף זײַן כל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי], און זיי האבן חנה אין יהצה, און ער האט לחם מיט ישראל. 21 און ה׳ אלקֵי ישראל האט נתן [זען "נתן"
ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] סיחונען און זײַן כל עם אין דער יָד פון ישראל, און זיי האבן זיי נכה, און ישראל
האט ירש דאס כל אֶרֶץ פון אמורי, דעם יושבי יענעם אֶרֶץ. 22 און זיי האבן ירש דעם כל געמארק פון אמורי, פון
ארנון און ביזן יבוק, און פון מדבר און ביזן ירדן. 23 און אצונד, ה׳ אלקֵי ישראל האט ירש דעם אמורי פון פאר זײַן
עם ישראל, און דו ווילסט אים ירשען? 24 ירשעסטו נישט דאס וואס כמוש אלקֶיךָ ירש דיר? און כל וואס ה׳
אלקֵינוּ האט ירש פון פאר אונדז, זיי וועלן מיר ירשען. 25 און אצונד, ביסט דו דען עפעס בעסער פון בלק בן צפורן,

מלך מואב? האט ער דען ריב ריב מיט ישראל? צי האט ער לחם אויף זיי לחם? 26 אז ישראל איז ישב 300 שָׁנָה אין חשבון און אין אירע טעכטערשטעט, און אין ערעור און אין אירע טעכטערשטעט, און אין כל ערים וואס ביי די זייטן פון ארנון; מדוע האט איר זיי נישט נצל אין יענער צײַט? 27 האב איך דאך אקעגן דיר נישט חטא, און דו עשׂה מיט מיר רָעָה, צו לחם אויף מיר. זאל ה' השופט שפט הַיּוֹם צווישן די בני ישראל און צווישן בני-עמון. 28 אבער מלך בני-עמון האט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו די ווערטער פון יפתחן, וואס ער האט צו אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 29 און רוּחַ פון ה' איז געווען אויף יפתחן, און ער איז עבר גלעד און מנשה, און עבר מִצְפֶּה-גלעד, און פון מִצְפֶּה-גלעד איז ער עבר צו בני-עמון. 30 און יפתח האט א נדר נדר צו ה', און האט אמר: אויב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] וועסטו נתן בני-עמון אין מיין יָד, 31 איז, דער יוצא [יצא] וואס וועט יצא פון די דלת פון מיין בית מיר אנטקעגן, ווען איך שוב זיך אום בשלום פון בני-עמון, און זאל געהערן צו ה', און איך וועל אים עלה פאר אן עוֹלָה. 32 און יפתח איז עבר צו בני-עמון, צו לחם מיט זיי, און ה' האט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין זיין יָד. 33 און ער האט זיי נכה פון ערוער און ביז דו בוא קיין מנית, 20 עִיר, און ביז אבל-כרמים, א מכּה גדולה מאד. און בני-עמון זײַנען כנע געווארן פאר די בני ישראל. 34 און ווי יפתח איז בוא קיין מִצְפָּה צו זיין בית, הנה זיין בת יצא אים אנטקעגן מיט תֹּף און מיט מחולה; און זי איז געווען רַק הִיא יְחִידָה [

https://youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

זען ה' איז אחד, נישט יחיד, דברים 6:4, זֹהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד) בראשית 2:24; דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח], ער האט אחוץ איר נישט געהאט קיין בן און קיין בת. 35 און עס איז געווען, ווי ער האט זי ראה, אזוי האט ער קרע זײַנע קליידער, און האט אמר: ווײ, מיין בת, כרע האסטו מיך כרע, און דו ביסט פון מײַנע עכר געווארן; ווארעם איך האב פצה מיין פּה צו ה', און קען נישט שוב. 36 האט זי צו אים אמר: אבי, האסט פצה דײַן פּה צו ה'; טו צו מיר, אזוי ווי עס איז יצא פון דײַן פּה, נאך דעם אז ה' האט דיר עשׂה א נקמה אָן דײַנע פײַנט, אָן בני-עמון. 37 און זי האט אמר צו איר אָב: זאל מיר עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ווערן די דאזיקע זאך: לאז מיך אפ אויף 2 חדשים: און איך וועל הלך און וועל ירד אויף די הרים, און וועל בכה אויף מיין בתוּלים, איך און מײַנע רעות. 38 האט ער אמר: הלך! און ער האט זי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אויף 2 חדשים, און זי איז הלך, זי און אירע רעות, און האט בכה אויף איר בתוּלים, אויף די הרים. 39 און עס איז געווען צום קץ פון 2 חדשים, האט זי זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו איר אָב, און ער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו איר זיין נדר וואס ער האט נדר. און זי האט פון קיין איש נישט ידע. און עס איז געווארן א חֹק אין ישראל: 40 פון יאָר צו יאָר די בנוֹת ישראל הלך צו תנה דער בת פון יפתח דעם גלעדער 4 טעג אין יאָר.

שפט12

1 און די איש אפרים האבן זיך צעק, און זיי זײַנען עבר קיין צפון, און האבן אמר צו יפתחן: פאר וואס ביסטו עבר צו לחם מיט בני-עמון, און אונדז האסטו נישט קרא צו הלך מיט דיר? דײַן בית וועלן מיר שׂרף איבער דיר אין אֵש. 2 האט יפתח צו זיי אמר: אין איש ריב בין איך געווען, איך און עַמִּי, מיט די בני עמון, און איך האב אײַך זעק, און איר האט מיך נישט ישע פון זייער יָד. 3 האב איך ראה אז איר נישט מוֹשיע, און איך האב שום מיין נפש [זען "נפש" ישעיהו 53:11] אין מיין יָד, און בין עבר צו די בני עמון, און ה' האט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין מיין יָד; און פאר וואס זייט איר עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו מיר היום הזה צו לחם מיט מיר? 4 און יפתח האט קבץ כל אנשי גלעד, און האט לחם מיט אפרים, און די אנשי גלעד האבן נכה אפרים, ווײַל זיי האבן אמר: פליט פון אפרים זייט איר, גלעד, צווישן אפרים, צווישן מנשה. 5 און גלעד האט לכד די מעברה פון ירדן פאר אפרים, און עס איז געווען, אז פליט פון אפרים האט אמר: איך וויל עבר, אזוי האבן די אנשי גלעד צו אים אמר: ביסטו אן אפרימער? און אז ער האט אמר: לֹא, 6 האבן זיי צו אים אמר: זאג נא שִׁבֹּלֶת [זען ישעיהו 27:12], און אז ער האט אמר סבולת, ווײַל ער האט נישט געקענט דבר ריכטיק, אזוי האבן זיי אים אחז און אים שחט ביי די מעברה פון ירדן. און עס זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל

12:2, תחִיַּת הַמֵּתים איך מָשִׁיחַ] איך יענער צײַט פון אפרים 42,000. 7 און יפתח האט שפט ישראל 6 שָׁנָה, און יפתח
דער גלעדער איז מות, און איז קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] געווארן אין אן עִיר פון גלעד. 8 און נאך אים
האט שפט ישראל אַבְצָן פון בית-לחם. 9 און ער האט געהאט 30 בנים און 30 בנוֹת, וואס האט ער שלך חוּצה און
30 בנוֹת האט ער ברענגען פאר זײַנע בנים דערויסן. און ער האט שפט ישראל 7 שָׁנָה. 10 און אִבְצָן איז מות, און איז
קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] געווארן אין בית-לחם. 11 און נאך אים האט שפט ישראל אֵילוֹן דער זבולונער.
און ער האט שפט ישראל 10 שָׁנָה. 12 און אֵילוֹן דער זבולונער איז מות, און איז קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו
53:9] געווארן אין אַיָּלוֹן אין אֶרֶץ זבולון. 13 און נאך אים האט שפט ישראל עַבְדּוֹן בן הללן פון פרעתון. 14 און ער
האט געהאט 40 בנים און 30 בני בנים, וואס זײַנען רכב אויף 70 עירים [זען "עיר" זכריה 9:9]. און ער האט שפט
ישראל 8 שָׁנָה. 15 און עבדון בן הללן פון פרעתון איז מות, און איז קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] געווארן אין
פרעתון אין אֶרֶץ אפרים, אויפן הַר פון עמלק.

שפט13

1 און די בני ישראל האבן יסף עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואס איז רע אין די אויגן פון ה', און ה'
האט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון די פלִשתים 40 שָׁנָה. 2 און עס איז געווען
אן איש פון צרעה, פון דער משפחה פון דָן, וואס שמוֹ [זען "שמוֹ" זכריה 6:11-12] איז געווען מנוח; און זיין אִשָּׁה איז
געווען עקר, און האט נישט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]. 3 האט מלאך ה' זיך באוויזן צו דער אִשָּׁה, און האט צו איר
אמר: הנה נא, דו ביסט עקר, און האסט נישט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]; אבער וועסט הרה ווערן, און וועסט ילד
בן. 4 און אצונד, שמר זיך נא, און זאלסט נישט שתה [זען משיח האדון "שתה" תהלים 110:7] ווײַן אדער שֵׁכָר, און
נישט אכל קיין טָמֵא. 5 ווארעם זע, דו ווערסט הרה, און ילד בן; און א מוֹרה זאל נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו
53:2] אויף זיין קאפ, ווארעם א נזיר אלוקים זאל דער נער זיין פון בֶּטֶן [זען "בֶּטֶן" ירמיה 1:5] אן; און ער וועט חלל
צו ישע ישראל פון דער יָד פלִשתים. 6 און די אִשָּׁה איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] און האט אמר צו איר איש, אזוי צו אמר: אן איש האלוקים איז בוא צו מיר, און זיין אויסזען איז געווען
אזוי ווי דאס אויסזען פון א מלאך האלוקים, נוֹרא [ירא] מאד; און נישט איך האב אים שאל [זען "שאל" תהלים
2:7-12] פון וואנען ער איז, און נישט ער האט מיר נגד שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע
איז בעל אותו שם פון משיח]. 7 אבער ער האט צו מיר אמר: זע, דו ווערסט הרה, און ילד בן; און אצונד, זאלסטו
נישט שתה ווײַן אדער שֵׁכָר, און נישט עסן קיין טֻמְאָה, ווארעם א נזיר אלוקים זאל דער נער זיין פון בֶּטֶן [זען "בֶּטֶן"
ירמיה 1:5] אן ביז זיין יוֹם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 8 האט מנוח עתר געווען צו ה', און האט אמר: אדוֹני, זאל
דער איש האלוקים, וואס דו האסט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], ווידער בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אונדז, אונדז לערנען וואס מיר זאלן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] צו דעם נער וואס וועט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] ווערן. 9 און האלוקים האט שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל פון מנוחן, און דער מלאך האלוקים איז ווידער בוא [זען
"בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דער אִשָּׁה, ווי זי איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אין שָׂדֶה; און מנוח איר איש איז נישט געווען לעבן איר. 10 האט די אִשָּׁה מהר און איז רוץ, און
האט נגד איר איש, און האט צו אים אמר: הנה האט זיך באוויזן צו מיר דער איש וואס איז בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו מיר אין יענעם טאג. 11 איז מנוח קום [זען "קום" במדבר 24:17;
הושע 6:2], און איז הלך נאך זיין אִשָּׁה, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה
9:9] צו דעם איש, און האט צו אים אמר: ביסט דו דער איש וואס האט דבר צו דער אִשָּׁה? האט ער אמר: איך. 12
האט מנוח אמר: אצונד אז דײַן דבר וועט בוא, וואס זאל זיין דער משפט מיטן נער, און וואס זיין מעשׂה צו אים? 13
האט מלאך ה' אמר צו מנוחן: פון כל וואס איך האב אמר דער אִשָּׁה, זאל זי זיך זיין שומר איבער. 14 פון כל וואס
יצא פון גֶּפֶן, זאל זי נישט עסן, און ווײַן און שֵׁכָר זאל זי נישט שתה, און קיין טֻמְאה זאל זי נישט עסן; כל וואס איך
האב איר צוה זאל זי שמר. 15 האט מנוח אמר צו מלאך ה': לאמיר, נא, דיך עצר, און מיר וועלן עשׂה פאר דיר א גדי
עזים. 16 האט מלאך ה' אמר צו מנוחן: אפילו דו וועסט מיך עצר, וועל איך נישט עסן פון דײַן לחם; אויב אבער דו
ווילסט עשׂה עוֹלָה, זאלסטו עס עלה צו ה'. ווארעם מנוח האט נישט ידע אז דאס איז מלאך ה'. 17 און מנוח האט
אמר צו דעם מלאך ה': וואס איז דײַן שֵׁם, כדי אז דײַן דבר וועט בוא, זאלן מיר דיר כבד. 18 האט דער מלאך ה' [זען
זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח] צו אים אמר: לָמָּה דען שאל אויף מיין שֵׁם, אז ער איז פלאי
[זען "פֶּלֶא" ישעיהו 9:5]? 19 האט מנוח לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דאס גדי העזים און

דאס מנחה, און האט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף דעם צור פאר ה'; און מפלא עשׂה, און מנוח און זיין אִשָּׁה האבן ראה. 20 ווארעם עס איז געווען, ווי די לַהַב איז עלה פון מזבח צום הימל, אזוי איז דער מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח

https://youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

] עלה מיט דער לַהַב פון מזבח [זען מה"ש 1:9-12]. און מנוח און זיין אִשָּׁה האבן דאס ראה, און זיי זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף זייער פנים צו דער ארצה. 21 און מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח] האט זיך מער נישט באוויזן צו מנוחן און צו זיין אִשָּׁה. דעמאלט האט מנוח ידע, אז דאס איז געווען מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח]. 22 און מנוח האט אמר צו זיין אִשָּׁה: מות וועלן מיר מות, ווארעם אלוקים האבן מיר ראה. 23 האט זיין אִשָּׁה צו אים אמר: אז ה' וואלט אונדז חפץ מות, וואלט ער נישט לקח פון אונדזער יָד אן עוֹלָה און א מנחה, און וואלט אונדז נישט באוויזן דאס אלץ, און וואלט אונדז אצונד נישט שמע כּזֹאת. 24 און די אִשָּׁה האט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בֵּן, און זי האט קרא שמוֹ [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] שמשון. און דער נער איז גדל, און ה' האט אים ברך. 25 און דער רוּחַ ה' האט חלל צו פעם אין אים, אין מַחֲנֶה-דָּן, צווישן צרעה און צווישן אשתאול.

שפט14

1 און שמשון האט ירד קיין תמנה, און האט ראה אן אִשָּׁה אין תמנה פון די בנוֹת פון די פלִשתים. 2 און ער איז עלה, און האט נגד זיין אָב און אִמּוֹ, און האט אמר: איך האב ראה אן אִשָּׁה אין תמנה פון די בנוֹת פון די פלִשתים, און אצונד לקח! זי מיר פאר אִשָּׁה. 3 האט צו אים אמר זיין אָב און אִמּוֹ: איז נישטא צווישן די בנוֹת פון דײַנע אחים און צווישן מיין כל עמי [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אן אִשָּׁה, אז דו הלך לקח אן אִשָּׁה פון די פלִשתים הערלים? האט שמשון אמר צו זיין אָב: לקח זי מיר ווארעם זי איז ישר אין מײַנע אויגן. 4 און זיין אָב און זיין אֵם האבן נישט ידע אז דאס איז פון ה', אז דאס בקש ער א תּאֲנָה אויף די פלִשתים. און אין יענער צײַט האבן די פלִשתים משל איבער ישראל. 5 האט שמשון ירד מיט זיין אָב און זיין אֵם קיין תמנה. און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביז די כֶּרֶם פון תמנה, און הנה א כְּפִיר אֲרִי שאג אקעגן אים. 6 איז צלח אויף אים רוּחַ ה' [זען מה"ש 2:4], און ער האט אים שסע, אזוי ווי מע שסע א גדי; און קיין זאך איז נישט געווען אין זיין יָד. און ער האט נישט נגד זיין אָב און זיין אֵם וואס ער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 7 און ער האט ירד, און האט דבר צו דער אִשָּׁה, און זי איז ישר אין אויגן פון שמשון. 8 און אין טעג ארום איז ער שוב זי צו לקח, און ער האט סור צו ראה די מַפֶּלֶת פון דעם ארי, און הנה אין דעם גְּוִיָּה פון ארי איז אן עדה פון בינען און דבש. 9 האט ער עס רדה אין זײַנע האנטפלעכן, און איז הלך צו הלך אכל. און ער איז הלך צו זיין אָב און צו זיין אֵם, און האט זיי נתן און זיי האבן אכל. און ער האט זיי נישט נגד אז פון דעם גְּוִיָּה פון ארי האט ער רדה דעם דבש. 10 און זיין אָב האט ירד צו דער אִשָּׁה. און שמשון האט דארטן עשׂה א משתה; ווארעם אזוי פלעגן עשׂה די בחורים. 11 און עס איז געווען, ווי זיי האבן אים ראה, אזוי האבן זיי לקח 30 מרע, און זיי זײַנען געווען מיט אים. 12 האט שמשון צו זיי אמר: לאמיך אײַך חוד א חִידָה; אויב נגד וועט איר עס מיר נגד אין די 7 יְמֵי המשתה, און וועט מצא, וועל איך אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] 30 לײַנענע סדין און 30 גאנג קליידער. 13 אויב אבער איר וועט מיר נישט יכל נגד, זאלט איר מיר נתן 30 לײַנענע סדין און 30 גאנג קליידער. האבן זיי צו אים אמר: חוד דײַן חִידָה, און לאמיר זי שמע. 14 האט ער צו זיי אמר: פון עסער איז יצא מאכל, און פון שטארקן איז יצא זיסער. האבן זיי 3 טעג נישט יכל נגד די חִידָה. 15 און עס איז געווען אויפן 7 יוֹם, האבן זיי אמר צו אִשָּׁה פון שמשון: פתה איבער דײַן איש ער זאל אונדז נגד די חִידָה, אַניט וועלן מיר שׂרף דיך און דײַן בית אבי מיט אֵש. האט איר אונדז קרא כדי אונדז צו ירש? צי ניין? 16 האט אִשָּׁה פון שמשון בכה פאר אים, און האט אמר: סײַדן האסט מיך פײַנט און נישט אהב. האסט די חִידָה חוד צו בני-עַמִּי, און מיר האסטו נישט נגד. האט ער צו איר אמר: הנה, מיין טאטן און מיין מאמען האב איך נישט נגד, און דיר זאל איך נגד? 17 האט זי בכה פאר אים די 7 טעג וואס בּיי זיי איז געווען דער משתה. און עס איז געווען אויפן יוֹם 7, האט ער איר נגד, ווײַל זי האט אים צוק; און זי האט נגד די חִידָה צו בני-עַמָּהּ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 18 און די אנשי העִיר האבן אמר צו אים אויפן יוֹם 7, איידער די חֶרֶס איז בוא: וואס איז זיסער פון דבש? און וואס איז שטארקער פון אן ארי? האט ער צו זיי אמר: ווען איר וואלט מיט מיין עגלה נישט חרש, וואלט איר מיין חִידָה נישט מצא. 19 און רוּחַ ה' איז צלח אויף אים, און ער האט ירד קיין אשקלון, און האט נכה פון זיי 30 איש, און לקח זייער חליצה; און ער האט נתן די

חליפה צו די וואס האבן נגד די חִידָה. און זיין אף חרה, און ער איז עלה צו זיין בית אבי. 20 און אִשָּׁה פון שמשון איז געווארן זײַנעם א חברס, וועמען ער האט רעה צו זיך.

שפט15

1 און עס איז געווען אין טעג ארום, אין די יְמֵי קציר חטים, האט שמשון פקד זיין אִשָּׁה מיט א גדי עזים, און ער האט אמר: לאמיך בוא צו מיין אִשָּׁה אין חדר. אבער איר אָב האט אים נישט נתן צו בוא. 2 און איר אָב האט אמר: קלערן האב איך געקלערט, אז דו האסט זי שׂנא שׂנא, און איך האב זי נתן צו דײַן רֵעַ. איז נישט איר אחות הקטנה שענער פון איר? זאל זי דיר, נא, זיין אנשטאט יענער. 3 האט שמשון צו זיי אמר: דאס מאל בין איך נקה קעגן די פלִשתים, אויב איך טו מיט זיי רעה. 4 און שמשון איז הלך, און האט לכד 300 שועל, און ער האט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] לפידים, און האט פנה אן זנב צו אן זנב, און שום א לפיד צווישן 2 זנבות, אין מיטן. 5 און ער האט בער אן אֵש אין די לפידים, און האט זיי שלח אין די קָמָה פון די פלִשתים; און ער האט בער פון א גדיש ביז קָמָה, און ביז אן כרם זית. 6 האבן די פלִשתים אמר: ווער האט דאס עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? האט מען אמר: שמשון, דער חתן פון דעם תמנהער, ווײַל ער האט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] זיין אִשָּׁה, און זי נתן צו זיין רֵעַ. זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] די פלִשתים, און האבן שׂרף זי און איר אָב אין אֵש. 7 האט שמשון צו זיי אמר: אויב איר עשׂה אזוי-וואס, מוז איך נישט אנדערש זיך נוקם זיין אָן אײַך, און דערנאך וועל איך חדל. 8 און ער האט זיי נכה שׂוֹק און ירך, א מכּה גדול. און ער האט ירד, און איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין דעם סעיף פון סלע עיטם. 9 זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] די פלִשתים, און האבן חנה אין יהודה, און זיי האבן זיך נטש אין לחי. 10 האבן די איש יהודה אמר: לָמָּה זייט איר עלה אויף אונדז? האבן זיי אמר: צו אסר שמשונען זײַנען מיר עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]; צו עשׂה צו אים, אזוי ווי ער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו אונדז. 11 האבן ירד 3,000 איש יהודה צו דעם סעיף סלע עיטם, און זיי האבן אמר צו שמשונען: ידע דען נישט אז די פלִשתים משל איבער אונדז? מה זֹאת עשׂה אונדז? האט ער צו זיי אמר: ווי זיי האבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו מיר, אזוי האב איך עשׂה צו זיי. 12 האבן זיי צו אים אמר: מיר האבן ירד דיך צו אסר, כדי דיך נתן אין דער יָד פון די פלִשתים. האט שמשון צו זיי אמר: שבע! [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] מיר, אז איר אליין וועט נישט פגע אויף מיר. 13 האבן זיי צו אים אמר, אזוי צו אמר: לֹא, בּלויז אסר וועלן מיר דיך אסר און דיך נתן אין זייער יָד, אבער מות וועלן מיר דיך נישט מות, און זיי האבן אים אסר מיט 2 עֲבֹת חדש, און האבן אים עלה פון דעם סֶלַע. 14 ווי ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביז לחי, אזוי האבן די פלִשתים רוע אים צו קרא; און רוּחַ ה' איז צלח אויף אים, און די עבֹת אויף זײַנע זרוע [זען זרוע ישעיהו 53:1] זײַנען געווארן אזוי ווי פשת וואס איז בער געווארן פון אֵש, און זײַנע אֲסוּר זײַנען מסס פון זײַנע הענט. 15 און ער האט מצא א פרישע לְחִי פון אן חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9], און האט שלח זיין יָד, און זי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13], און נכה מיט איר 1,000 איש. 16 און שמשון האט אמר: מיט דער לחי פון א חֲמוֹר הויפנס אויף הויפנס מיט דער לחי פון א חֲמוֹר האב איך נכה 1,000 איש. 17 און עס איז געווען, ווי ער האט כלה דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] אזוי האט ער שלך די לחי פון זיין יָד; און מע האט קרא יענעם מקוֹם רמת-לחי. 18 און ער איז געווארן זייער צמא [זען יוחנן 19:28; תהלים 22:16(15)], און ער האט קרא צו ה', און האט אמר: דו האסט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דורך דער יָד פון דײַן עבד די דאזיקע תשועה הגדלה, און אצונד וועל איך מות פון צמא, און וועל נפל אין דער יָד הערלים [זען ערלי לב און קשי עֹרף און אומגעמַלטע אין אויערן וואס רוח הקודש איז נישט שוכן אין זיי און יהושע/ישוע המשיחס אִזְמֵל פון תשובה התחדשות און דעם אוֹת פון מלכים ב 5:14, דעם אוֹת פון משיחס מִקְוֶה, דעם ירמיהו 31:30 קול' 2:11-13 ברית חדשה מִילָה

http://www.afii.org/tevilah.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

https://youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

]. 19 האט אלוקים בקע דעם מכתש וואס אין לחי, און עס איז יצא פון אים מַיִם; און ער האט שתה, און האט שוב דעם רוּח, און חיה. דעריבער האט מען קרא שָׁמָהּ עין-הקורא, וואס איז אין לחי ביז אויף היום הזה. 20 און ער האט שפט ישראל אין די יְמֵי פלִשתים 20 שָׁנָה.

שפט16

1 און שמשון איז הלך קיין עזה, און האט דארטן ראה אן אִשָּׁה א זונה, און איז צו איר בוא. 2 די עזהער, אזוי צו
אמר: שמשון איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אהער. האבן זיי סבב, און
ארב אויף אים כל הַלַּיְלָה בּ֖יִם שער הָעִ֑יר, און זיי האבן זיך חרש כל הַלַּיְלָה, אזוי צו אמר: ביזן אוֹר הבוקר וועלן מיר
אים הרג. 3 און שמשון איז שכב בּ֣יז הצי הַלַּיְלָה, און אין חצי הַלַּיְלָה איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע
6:2], און האט אחז די דלתות פון דעם שער העִ֖יר, און די ביידע מזוּזוֹת, און האט זיי נסע מיטן בריחַ, און שום אויף
זײַנע אקסלען, און האט זיי עלה אויפן רֹ֣אש פון דעם הַ֔ר וואס פאר חברון. 4 און עס איז געווען נאך דעם, האט ער
אהב אן אִשָּׁה אין נחל שורק, וואס איר שֵׁ֥ם איז געווען דלילה. 5 זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו איר די
סרנים פון די פלִשתים, און האבן צו איר אמר: פתה אים איבער, און ראה מיט וואס זיין כוח איז גדול, און מיט
וואס מיר אים יכל, און אים אסר כדי אים צו ענה [זען "ענה" ישעיהו 53:7]; און מיר איטלעכער וועלן דיר נתן 1100
כֶּ֖סֶף. 6 האט דלילה אמר צו שמשונען: נגד מיר, נא, מיט וואס דײַן כוח איז גדול, און מיט וואס דו קענסט אסר
ווערן דיך צו ענה. 7 האט שמשון צו איר אמר: אז מע זאל מיך אסר מיט 7 יתר לח וואס זײַנען נאך נישט חָ֣רֶב
געווארן, וועל איך חלה ווערן, און וועל זיין ווי אחד הָאָדָֽם. 8 האבן די סרנים פון די פלִשתים איר עלה 7 יתר לח
וואס זײַנען נאך נישט חָ֣רֶב געווארן, און זי האט אים אסר מיט זיי. 9 און לויערער זײַנען ארב און ישב [זען "ישב"
הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בּ֣יי איר אין חדר. האט זי אמר צו אים: פלִשתים זײַנען אויף דיר, שמשון! האט ער נתק
די יתר אזוי ווי עס נתק זיך א פתיל פון פלאקסשטרוי, אז ער ריח אֵ֑שׁ. און זיין כוח איז נישט ידע געווארן. 10 האט
דלילה אמר צו שמשונען: הנה, דו האסט תלל פון מיר, און האסט מיר דבר כּזבים [כּזב]. אצונד, נגד מיר, נא, מיט
וואס דו קענסט אסר ווערן? 11 האט ער צו איר אמר: אויב אסר זאל מען מיך אסר מיט עבֹת חדש וואס מיט זיי איז
נישט עשֹׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] געווארן קיין מְלָאכָה, וועל איך חלה ווערן, און וועל זיין ווי אחד
הָאָדָֽם. 12 האט דלילה לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] עבֹת חדש, און האט אים אסר מיט זיי,
און זי האט אמר צו אים: פלִשתים זײַנען אויף דיר, שמשון! און לויערער זײַנען ארב און ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אין חֶדֶר. האט ער זיי נתק פון זײַנע זרֹוֹע [זען זרוֹע ה' משיח, ישעיהו 53:1] אזוי ווי א חוּט [זען "חוּט"
קוהלת 4:12]. 13 האט דלילה אמר צו שמשונען: בּ֣יז אהער האסטו תלל פון מיר און האסט מיר דבר כּזב; נגד מיר
מיט וואס דו קענסט אסר ווערן. האט ער צו איר אמר: אז דו וועסט ארג די 7 מחלפה פון מיין קאפ מיט דעם
מסכת. 14 האט זי זיי תקע מיטן יָתֵ֑ד, און האט אמר צו אים: פלִשתים זײַנען אויף דיר, שמשון! האט ער זיך יקץ [זען
"יקץ" דניאל 12:2] פון זיין שלאף, און האט נסע דאס יתד פון ארג און דאס מסכת. 15 האט זי צו אים אמר: ווי
קענסטו אמר: איך האב דיך אהבה, אז דײַן לב איז נישט מיט מיר? שוין 3 מאל האסטו תלל פון מיר, און האסט
מיר נישט נגד מיט וואס דײַן כוח איז גדול. 16 און עס איז געווען, אז זי האט אים צוק מיט אירע רייד אלע טעג, און
איז אלץ צו אים בּ֣יז זיין נפש איז געווארן קצר צו מות. 17 האט ער איר נגד זיין כל לֵ֑ב [זען משלי 4:23], און האט צו
איר אמר: א מוֹרָה איז נישט עלה אויף מיין קאפ, ווארעם א נזיר אלוקים בין איך פון מיין בֶּ֣טֶן אמִּ֔י אָ֑ן. אז איך זאל
גלח ווערן, וועט זיך סור פון מיר מיין כוח, און איך וועל חלה ווערן, און וועל זיין אזוי ווי כל הָאָדָֽם. 18 האט דלילה
ראה, אז ער האט איר נגד זיין כל לב, און זי האט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און קרא די סרנים פון די פלִשתים,
אזוי צו אמר: עלה! דאס מאל, ווארעם ער האט מיר נגד זיין כל לב. זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו איר די
סרנים פון די פלִשתים, און זיי האבן עלה דאס געלט אין זייער יָד. 19 און זי האט אים פארשלעפערט אויף אירע
בֶּ֣רֶךְ; און זי האט קרא אן איש, און גלח די 7 מחלפה פון זיין קאפ; און זי האט אים חלל ענה [זען "ענה" ישעיהו
53:7], און זיין כוח האט זיך סור פון אים. 20 האט זי אמר: פלִשתים זײַנען אויף דיר, שמשון! און ער האט זיך יקץ
[זען "יקץ" דניאל 12:2] פון זיין שלאף, און האט אמר: איך וועל יצא ווי כל מאל, און וועל מיך נער. און ער האט
נישט ידע אז ה' האט זיך סור פון אים. 21 און די פלִשתים האבן אים אחז, און האבן נקר זײַנע אויגן; און זיי האבן
אים ירד קיין עַזָּ֑ה, און האבן אים אסר אין נחֹשֶׁת קייטן; און ער האט טחן אין דער בית האסירים. 22 און די האָר
פון זיין קאפ האט חלל צו צמח [זען זמח משיח זכריה 6:11-12] נאך דעם ווי ער איז גלח געווארן. 23 און די סרנים
פון די פלִשתים האבן זיך אסף צו זבח א זבח גדול צו זייער אלוקים דגון, און זיך פאר שֹׂמח, ווארעם זיי האבן אמר:
אלקֵינוּ האט נתן אין אונדזער יָד אונדזער פײַנט שמשונען. 24 און הָעָם האט אים ראה, און זיי האבן הלל זייער
אלוקים, ווארעם זיי האבן אמר: אלוקינו האט נתן אין אונדזער יָד אונדזער פײַנט, און דעם חָרֵב פון אונדזער אֶרֶץ,
און דעם וואס האט רבה חֲלָלֵינוּ. 25 און עס איז געווען, אז זייער לב איז געווען טוב, האבן זיי אמר: קרא! שמשונען,
און ער זאל זיך שֹׂחק אונדז. האט מען קרא שמשונען פון בית האסירים, און ער האט זיך צחק פאר זיי; און מע האט

אים עמד צווישן די עמודים. 26 האט שמשון אמר צו דעם נער וואס האט אים חזק פאר דער יָד: נוח מיך איך זאל
ימש די עמודים וואס דאס בית איז כון אויף זיי, און איך וועל מיך שען אויף זיי. 27 און דאס בית איז געווען מלא
מיט אנשים און נשים, און דארטן זײַנען געווען כל סרנים פון די פלִשתים; און אויפן גָּג זײַנען געווען ארום 3,000
איש און אִשָּׁה וואס האבן ראה ווי שמשון זיך שׂחק. 28 האט שמשון קרא צו ה', און האט אמר: אֲדֹנָי ה', זכר זיך אָן
מיר, נא, און חזק מיך, נא, אבער דאס מאל, האלוקים, און לאמיך זיך נוקם זיין 1 מאל א נקמה פאר מײַנע 2 אויגן
אָן די פלִשתים. 29 און שמשון האט לפת די 2 עמודים התָּוָך [זען טימ"א 2:5; הדרך המשיחיסטים 12:24] וואס
דאס בית איז געווען כון אויף זיי, און האט זיך סמך אויף זיי; איינעם מיט זיין רעכטער יָד, און איינעם מיט זיין
לינקער. 30 און שמשון האט אמר: לאמיך מות נפש אין איינעם מיט די פלִשתים! און ער האט זיך נטה מיט כוח, און
דאס בית איז נפל אויף די סרנים, און אויפן כל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואס
דרינען. און די מתים וואס ער האט מות ביי זיין מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], זײַנען געווען מער ווי די וואס ער
האט מות ביי זיין חַיִּים. 31 און זײַנע אחים און דאס כל בית זיין אָב האבן ירד, און האבן אים נשׂא, און אים עלה,
און אים קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] צווישן צרעה און צווישען אשתאול אין דעם קבר פון זיין אָב מנוחן.
און ער האט שפט ישראל 20 שָׁנָה.

שפט17

1 און עס איז געווען אן איש פון דעם הר פון אפרים, וואס שמו [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12,
יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען מיכה. 2 האט ער אמר צו זיין אֵם: די 1,100 כֶּסֶף וואס זײַנען
לקח געווארן ביי דיר, און וואס דו האסט וועגן זיי אלה, און האסט עס אויך אמר אין מײַנע אוזנים אט איז דאס
כֶּסֶף ביי מיר; איך האב עס לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13]. האט זיין אֵם אמר: ברך זאל זיין
מיין בן פון ה'! 3 און ער האט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] די 1,100 מיט כֶּסֶף צו זיין אֵם, און זיין אֵם
האט אמר: קדש האב איך קדש דאס כֶּסֶף צו ה' פון מיין יָד פאר מיין בן, אויף צו עשׂה א פֶּסֶל און א מַסֵּכָה; און
אצונד וועל איך עס דיר שוב. 4 און אז ער האט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] דאס כֶּסֶף צו זיין אֵם, האט
זיין אֵם לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] 200 כֶּסֶף, און האט עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צום צרף, און ער האט דערפון עשׂה א פֶּסֶל און א מַסֵּכָה, און עס איז געווען אין בית מיכה. 5
און דער איש מיכה האט געהאט א בית אלוקים, און ער האט עשׂה אן אפוד און תרפים, און האט מלא די יָד פון
איינעם פון זײַנע בנים, און ער איז אים געווען פאר א כֹּהן. 6 אין יענע טעג איז קיין מלך נישט געווען אין ישראל;
איטלעכער האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואס איז ישר אין זײַנע אויגן. 7 און עס איז געווען א
נער פון בית-לחם-יהודה [זען מיכה 5:1], פון דער משפחה פון יהודה; און ער איז געווען א לֵוִי, און האט זיך דארטן
גור. 8 און דער איש איז הלך פון דער עִיר, פון בית-לחם-יהודה [זען מיכה 5:1], זיך צו גור ווו אים וועט זיך מצא; און
ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו הר פון אפרים ביז בית מיכה, צו
עשׂה זיין דֶּרֶך. 9 האט מיכה צו אים אמר: פון וואנען בוא? האט ער אמר: א לֵוִי בין איך פון בית-לחם-יהודה [זען
מיכה 5:1], און איך הלך זיך צו גור ווו מיר וועט זיך מצא. 10 האט מיכה צו אים אמר: ישב ביי מיר, און זײַ מיר פאר
אן אָב און פאר א כֹּהן, און איך וועל דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] 10 כֶּסֶף א שָׁנָה, און אן
ערך קליידער, און דײַנע מחיה. איז דער לֵוִי הלך. 11 און דער לֵוִי האט יאל צו ישב מיטן הָאִישׁ. און דער נער איז ביי
אים געווען אזוי ווי איינער פון זײַנע בנים. 12 און מיכה האט מלא די יָד פון דעם לֵוִי, און דער נער איז אים געווען
פאר א כֹּהן, און ער איז געווען אין בית מיכה. 13 און מיכה האט אמר: אצונד ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו
53:3] איך אז ה' וועט מיך יטב, אז דער לֵוִי איז מיר געווארן פאר א כֹּהן.

שפט18

1 אין יענע טעג איז קיין מלך נישט געווען אין ישראל. און אין יענע טעג האט דער שבט דָן זיך בקש א נחלה אויף
זיך צו ישב, ווארעם ביז יום ההוא איז אים גארנישט צוגעפאלן פאר א נחלה צווישן די שבטים פון ישראל. 2 האבן
בני-דָן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פון זייער משפחה 5 אנשים פון צווישן זיך, אנשים בני-חיל פון צרעה און פון
אשתאול, צו רגל הָאָרֶץ, און עס חקר. און זיי האבן צו זיי אמר: הלך! חקר! הָאָרֶץ. זײַנען זיי בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום הר פון אפרים ביז בית מיכה, און האבן דארטן לון. 3 ווי זיי זײַנען
לעבן בית מיכה, אזוי האבן זיי נכר דעם קוֹל פון דעם נער, דעם לֵוִי, און זיי האבן אהין סור, און האבן צו אים אמר:

ווער האט דיך אהער געבראכט? און וואס עשׂה דאָ? 4 האט ער צו זיי אמר: אזוי און אזוי
האט מיכה עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו מיר; און ער האט מיך שׂכר, און איך בין אים געווארן
פאר א כֹּהן. 5 האבן זיי צו אים אמר: שאל נא בּיי אלוקים, כדי מיר זאלן ידע אויב אונדזער דֶּרֶך וואס מיר הלך אויף
אים וועט צלח. 6 האט דער כֹּהן צו זיי אמר: הלך לשלום! פאר ה' איז אײַער דֶּרֶך וואס איר הלך אויף אים. 7 זײַנען די
5 אנשים הלך, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין לַיִש, און
האבן ראה הָעָם וואס אין איר ווי זי ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בֶּטַח, אזוי ווי דער משפט פון
די צידונים, שקט און בטח, און נישטא אין אֶרֶץ א מכלים דבר וואס זאל ירש עצר, און זיי זײַנען ווײַט פון די
צידונים, און האבן נישט קיין פארקער מיט אָדָם. 8 זײַנען זיי בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] צו זייערע אחים אין צרעה און אשתאול; און זייערע אחים האבן צו זיי אמר: מה אתם? 9 האבן זיי
אמר: קום! און לאמיר עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף זיי, ווארעם מיר האבן ראה הָאָרֶץ, און הנה עס איז טוֹבה
מאֹד. און איר חשה? איר זאלט אײַך נישט עצל צו הלך, כדי צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;
מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ירש הָאָרֶץ. 10 אז איר בוא, וועט איר בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו א בטח עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און
הָאָרֶץ איז רחבת ידים. אמנם, אלוקים האט עס נתן אין אײַער יָד; א מקוֹם וואס דארטן פעלט נישט קיין זאך וואס
אויף דער אֶרֶץ. 11 האבן נסע פון דארטן, פון דער משפחה פון דָן, פון צרעה און פון אשתאול, 600 איש חגר מיט
כלי-מלחמה. 12 און זיי זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] און האבן חנה אין קִרית-יערים, אין יהודה; דעריבער
קרא מען יענעם מקוֹם מַחֲנֶה-דָן בּיז אויף היום הזה; ער איז הינטער קִרית-יערים. 13 און זיי זײַנען עבר פון דארטן
צום הר פון אפרים, און זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] בּיז בית מיכה.
14 האבן זיך ענה די 5 אנשים וואס זײַנען הלך רגל הָאָרֶץ לַיִש, און האבן אמר צו זייערע אחים: ידע [זען "ידע" דניאל
9:25; ישעיהו 53:3] איר אז אין די דאזיקע בתים איז דאָ אן אפוד און תרפים, און א פסל און א מסכה? און אצונד,
ידע וואס איר האט צו עשׂה. 15 האבן זיי סור אהין, און זײַנען בוא צום בית פון דעם נער דעם לֵוִי, צו בית מיכה, און
האבן אים שאל שלום. 16 און די 600 איש חגר מיט זייערע כלי-מלחמה, וואס פון בני-דָן, זײַנען נצב בּיים פתח פון
שער. 17 און די 5 אנשים וואס זײַנען הלך רגל הָאָרֶץ, זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2], בוא ארײַן אהין, און לקח
דאס פסל, און דעם אפוד, און דעם תרפים, און דאס מסכה; און דער כֹּהן איז נצב בּיים פתח פון שער מיט די 600
איש חגר מיט כלי-מלחמה. 18 און ווי יענע זײַנען בוא אין בית מיכה, און האבן לקח דאס פסל מיט דעם אפוד, און
דעם תרפים, און דאס מסכה, אזוי האט דער כֹּהן צו זיי אמר: וואס עשׂה איר? 19 האבן זיי צו אים אמר: חרש! שום
דײַן יָד אויף דײַן פּה, און הלך מיט אונדז, און זײַ אונדז פאר אן אָב און פאר א כֹּהן. איז דיר בעסער צו זיין א כֹּהן בּיי
1 בית איש, אדער זיין א כֹּהן בּיי א שבט און בּיי א משפחה אין ישראל? 20 האט זיך דעם כֹּהנס לב יטב, און ער
האט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם אפוד, און דעם תרפים, און דאס פסל, און איז בוא
ארײַן צווישן הָעָם. 21 און זיי האבן זיך הלך און זײַנען הלך. און זיי האבן שום די טַף און דאס מִקְנה און דאס
כּבוּדה זיך פארויס. 22 ווי זיי האבן זיך רחק פון בית מיכה, אזוי זײַנען די אנשים וואס אין די בתים וואס לעבן בית
מיכה זיך זעק, און זיי האבן דבק בני-דָן. 23 און זיי האבן קרא צו בני-דָן. האבן יענע סבב זייער פנים, און האבן אמר
צו מיכהו: וואס איז דיר, וואס דו ביסט זיך זעק? 24 האט ער אמר: איר האט לקח אלקַי וואס איך האב עשׂה, און
דעם כֹּהן, און איר זייט הלך, און וואס נאך האב איך? וואס זאגט איר צו מיר: וואס איז צו דיר? 25 האבן בני-דָן צו
אים אמר: לאז נישט שמע דײַן קוֹל בּיי אונדז, ווארעם אנשים מיט מרי נפש וועלן פגע אויף אײַך, און וועסט אסף
דײַן נפש און די נפשות פון דײַן בית [זען "בית" ירמיהו (34)33-(31)31:30]. 26 און בני-דָן זײַנען הלך אויף זייער דֶּרֶך.
און מיכה האט ראה אז זיי זײַנען שטארקער פון אים, און ער האט זיך פנה און זיך שוב אין זיין בית. 27 און זיי
האבן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דאס וואס מיכה האט עשׂה, און דעם כֹּהן וואס ער האט
געהאט, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף לַיִש, אויף א שקט
און בטח עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און האבן זיי נכה מיטן שארף פון חֶרֶב, און די
עִיר האבן זיי שׂרף אין אֵש. 28 און ווער עס זאל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זיין איז נישט געווען, ווארעם זי איז
געווען ווײַט פון צידון, און קיין פארקער מיט אָדָם האבן זיי נישט געהאט; און זי איז געווען אין עמק וואס בּיי
בית-רחוב. און זיי האבן בנה די עִיר, און האבן זיך אין איר ישב. 29 און זיי האבן קרא דעם שֵׁם פון דער עִיר דָן, נאך
דעם שֵׁם פון זייער אָב דָן וואס איז ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געווען בּיי ישראלן; אבער לַיִש איז געווען דער שֵׁם
פון דער עִיר לראשונה. 30 און בני-דָן האבן זיך קום דאס פסל, און יהונתן בן גרשום בן מנשהו [זען משה, שמות
2:21-22], ער און זײַנע בנים, זײַנען געווען כֹּהנים בּיים שבט דָן, ביזן יוֹם דעם גלות הָאָרֶץ. 31 און זיי האבן שום בּיי
זיך דאס פסל וואס מיכה האט עשׂה, אלע טעג וואס דאס בית האלוקים איז געווען אין שילו.

שפט19

1 און עס איז געווען אין יענע טעג, ווען קיין מלך איז נישט געווען אין ישראל, האט אן איש א לֵוִי גור אין ירכה הר
אפרים, און ער האט זיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אן אִשָּׁה פילֶגֶש [זען פילגש שיר
השירים 6:8] פון בית-לחם-יהודה [זען מיכה 5:1]. 2 און זיין פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8] איז אים געווארן
זנה, און איז הלך פון אים צו איר בית אבי קיין בית-לחם-יהודה, און איז דארטן אפגעווען 4 חדשים צײַט. 3 איז
קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] איר איש, און איז הלך נאך איר, צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו
איר לֵב, כדי זי צו שוב; און מיט אים איז געווען זיין נער און א צֶמֶד חמֹרים [זען זכריה 9:9]. און זי האט אים
ארײַנגעבראכט אין איר בית אבי; און ווי דער אָב פון דער נערה [זען ישעיהו 7:14 זאגן אז עַלְמָה איז נישט נאָר א
נערה; אן אות איז נישט א שוואנגער נערה] האט אים ראה, אזוי האט ער זיך שׂמח אנטקעגן אים. 4 און זיין שווער,
דער אָב פון דער נערה האט אים חזק, און ער איז בײַ אים ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] 3 טעג; און
זיי האבן אכל און שתה, און האבן דארטן לון. 5 און עס איז געווען אויפן יום 4, האבן זיי זיך שכם אין דער פרי, און
ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צו הלך. האט דער אָב פון דער נערה אמר צו זיין איידעם: סעד דײַן
לב מיט א שטיקל לֶחֶם, און דערנאך וועט איר הלך. 6 האבן זיי זיך ישב, און האבן ביידע אין איינעם אכל און שתה,
און דער אָב פון דער נערה האט אמר צו דעם איש: יאל, נא, און לון, און יטב דײַן לב. 7 און דער איש איז קום [זען
"קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צו הלך, אבער זיין שווער איז פצר צו אים, און ער האט ישב דארטן לון. 8 און ווי ער
האט זיך שכם אין דער פרי אויפן יום 5 צו הלך, אזוי האט דער אָב פון דער נערה אמר: סעד, נא, דײַן לב, און מהה
בײַ דער טאג נײַגט זיך; און זיי האבן ביידע אכל. 9 און דער איש איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צו
הלך, ער און זיין פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8] און זיין נער; אבער זיין שווער, דער אָב פון דער נערה, האט צו
אים אמר: הנה נא, דער יום רפה צום עֶרֶב; לון נא; הנה חנה זיך דער יום, לון דא, און יטב דײַן לב, און מחר וועט איר
זיך שכם אויף אײַער דֶרֶך, און וועסט הלך צו דײַן אֹהֶל. 10 אבער דער איש האט נישט אבה צו לון, און ער איז קום
[זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז הלך, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] בײַ אקעגן יבוס דאס איז ירושלַים און מיט אים א צֶמֶד חבש [געזאטלטע] חמֹרים [זען זכריה 9:9],
און זיין פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8] מיט אים. 11 אז זיי זײַנען געווען בײַ יבוס, איז דער יום שוין געווען ירד
מאֹד, און דער נער האט אמר צו אדניו: הלך! נא, און לאמיר סור אין דער דאזיקער עִיר פון דעם יבוסי, און לון אין
איר. 12 האט אדניו צו אים אמר: מיר וועלן נישט סור אין אן עִיר נָכְרִי, וואס איז נישט פון די בני ישראל; לאמיר
עבר בײַ גבעה. 13 און ער האט אמר צו זיין נער: הלך! און לאמיר קרב צו איינעם פון די ערטער, און מיר וועלן לון
אין גבעה אדער אין רמה. 14 זײַנען זיי עבר און זײַנען הלך; און די שמש איז זיי בוא אצל [זען משלי 8:30] גבעה
וואס אין בנימין. 15 און זיי האבן סור אהין, כדי צו בוא צו לון אין גבעה. און ער איז בוא, און האט זיך ישב אין
רחוֹב פון עִיר, אבער קיין אָדָם האט זיי נישט אסף אין בית צו לון. 16 און הנה אן איש זָקֵן בוא פון זיין מעשֹׂה אין
שָׂדֶה, אין עֶרֶב; און דער איש איז געווען פון דעם הר אפרים, אבער ער האט זיך גור אין גבעה; און די אנשים פון
דעם מקוֹם זײַנען געווען בנימינער. 17 און ווי ער האט נשׂא זײַנע אויגן, און האט ראה דעם איש ארח אויפן רחוב פון
עִיר, אזוי האט דער איש זקן אמר: ווהין הלך? און פון וואנען בוא? 18 האט ער צו אים אמר: מיר עבר פון
בית-לחם-יהודה [זען מיכה 5:1] צום ירכה הר אפרים. איך בין פון דארטן, און איך בין הלך קיין בית-לחם-יהודה,
און צו בית ה' הלך איך, און קיין איש אסף מיך נישט ארײַן אין בית. 19 און פאראן אי תֶּבֶן אי מספוא פאר
אונדזערע חמֹרים [זען זכריה 9:9], און פאראן אויך לֶחֶם און ווײַן פאר מיר, און פאר דײַן אָמָה, און פאר דעם נער
וואס מיט דײַנע עבדים; עס פעלט נישט קיין זאך. 20 האט דער איש זקן אמר: שלוֹם צו דיר! רק כל דײַנע מחסוֹר
זאלן זיין אויף מיר; רק אויפן רחוֹב זאלסטו נישט לון. 21 און ער האט אים געבראכט אין זיין בית, און האט בלל
פאר די חמֹרים [זען זכריה 9:9]; און זיי האבן רחץ זייערע רגלים [זען תהלים 22:17], און האבן אכל און שתה. 22 זיי
יטב זייער לב, און הנה די אנשים פון עִיר, אנשי בני בליעל, האבן סבב דאס בית, דפק אויף דער דלת, און זיי האבן
אמר צו דעם איש זקן דעם בעל-הבית, אזוי צו אמר: יצא! דעם איש וואס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין דײַן בית, כדי מיר זאלן אים ידע. 23 איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10;
מיכה 5:1] צו זיי דער איש דער בעל-הבית, און האט צו זיי אמר: נישט, אחים! איר זאלט נישט רעע, נא, נאך דעם אז
דער דאזיקער איש איז בוא אין מיין בית; איר זאלט נישט עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאזיקע נְבָלָה.
24 הנה איז מיין בת די בתוּלה, און זיין פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8]; לאמיך, נא, זיי יצא, און ענה זיי, און
טוט צו זיי וואס איז טוֹב אין אײַערע אויגן, אבער דעם דאזיקן איש זאלט איר נישט עשׂה די דאזיקע נבלה זאך. 25

אבער די אנשים האבן נישט געוואלט שמע צו אים. האט דער איש חזק זיין פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8],
און יצא צו זיי החוּץ; און זיי האבן זי ידע, און האבן זי עלל כל הַלַּיְלָה בּיז בֹּקֶר, און זי שלח ווען דער שחר איז עלה.
26 און די אִשָּׁה איז בוא אין פנה הבֹּקר, און איז נפל און געלעגן אין פתח פון דעם בית האיש וואס איר אדון איז
דארטן געווען, בּיז עס איז געווארן ליכטיק. 27 און איר אדון איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין דער
פרי, און האט פתח די דלת פון בית, און איז יצא צו הלך אויף זיין דֶּרֶך, און הנה די אִשָּׁה, זיין פילֶגֶש [זען פילגש שיר
השירים 6:8], נפל אין פתח פון בית מיט אירע הענט אויפן סַף. 28 האט ער צו איר אמר: קוּם! און לאמיר הלך;
אבער קיינער ענה נישט. האט ער זי לקח אויפן חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9]; און דער איש איז קום און
איז הלך צו זיין היים. 29 און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין זיין
בית, און האט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם מאכלת, און האט חזק זיין פילֶגֶש [זען
פילגש שיר השירים 6:8], און האט זי נתח אויף אירע עֶצֶם, אין 12 נְתָחִים, און האט זי שלח אין כל גבוּל ישראל. 30 און
עס איז געווען, איטלעכער וואס האט עס ראה, האט אמר: אזוי-וואס איז נישט געשען און נישט ראה געווארן פון
דעם יוֹם וואס בני ישראל זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מצרים בּיז אויף היום הזה. שום אײַך וועגן
דעם, עוץ! און דבר!

שפט20

1 זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] כל בני ישראל, און די עדה ווי איש אחד, פון דָן און בּיז
בּאֵר-שֶׁבע און אֶרֶץ גלעד, האט זיך קהל צו ה' קיין מִצְפָּה. 2 און די פִּנּוֹת [פנה] פון כל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8,
כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], פון כל שבטים פון ישראל, האבן זיך יצב אין דער קהל פון עם האלוקים, 400,000
איש רגלי שלף חֶרֶב. 3 און בני-בנימין האבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אז די בני ישראל זײַנען עלה [זען
"עלה" ישעיהו 53:2] קיין מִצְפָּה. און די בני ישראל האבן אמר: דבר, ווי אזוי איז געשען דאס דאזיקע רָעָה. 4 האט
זיך ענה דער איש דער לֵוִי, דער איש פון דער אִשָּׁה רצח, און האט אמר: קיין גבעה וואס געהערט צו בנימין, בין איך
בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איך און מיין פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים
6:8], צו לון. 5 זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויף מיר די בעלים פון גבעה, און האבן סבב דאס
בית ארום מיר בּיי לַיְלָה; מיך האבן זיי דמה צו הרג, און מיין פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8] האבן זיי ענה בּיז זי
איז מות. 6 האב איך אחז מיין פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8], און האב זי נתח, און האב זי שלח אין כל שָׂדֶה
פון דער נחלה פון ישראל, ווארעם זיי האבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] א זִמָּה און א נְבָלָה אין
ישראל. 7 הנה זייט איר כל, בני ישראל, יהב אהער אײַער דָּבָר און עצה. 8 האט זיך קום דאס כל הָעָם ווי איש אחד,
אזוי צו אמר: מיר וועלן נישט הלך קיינער צו זיין אֹהֶל, און מיר וועלן נישט סור קיינער אין זיין בית! 9 און אצונד איז
דאס די זאך וואס מיר וועלן עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו גבעה: אויף איר לויט גורל [זען גורל און
משיח תהלים 22:19]! 10 און מיר וועלן לקח 10 אנשים פון 100, פון כל שבטים פון ישראל, און 100 פון 1000, און
1000 פון 10,000, אויף צו לקח צֵידָה פארן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], כדי זיי זאלן
עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אז זיי בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] צו גבע-בנימין, לויט דער כל נְבָלָה וואס זי האט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אין
ישראל. 11 און כל איש ישראל האבן זיך אסף אויף דער עִיר, חָבֵר ווי איש אחד. 12 און די שבטים פון ישראל האבן
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אנשים דורכן כל שבט בנימין, אזוי צו אמר: וואס פאר א רָעָה איז דאָ געשען צווישן
אײַך? 13 און אצונד נתן די אנשים, די בני בליִעל, וואס אין גבעה, און מיר וועלן זיי מות, און בער דאס רָעָה פון
ישראל. אבער בני-בנימין האבן נישט אבה צו שמע צו דעם קוֹל פון זייערע אחים, די בני ישראל. 14 און בני-בנימין
האבן זיך אסף פון די ערים קיין גבעה, כדי יצא אויף מלחמה מיט די בני ישראל. 15 און די בני בנימין האבן אין יום
ההוא זיך פקד פון די ערים 26,000 איש וואס שלף חֶרֶב, אחוץ די יושבי גבעה וואס האבן זיך פקד 700 איש בחר. 16
דאס דאזיקע כל הָעָם, 700 איש בחר, זײַנען געווען געלינקטע. איטלעכער פון די האט קלע א שטיין אין א שׂערה,
און נישט חטא. 17 און די איש יִשְׂראל האבן זיך פקד אחוץ בנימין 400,000 איש וואס שלף חֶרֶב; כל די דאזיקע איש
מלחמה. 18 און זיי זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קיין
בית א-ל, און האבן שאל [זען תהלים 2:7-12] בּיי אלוקים. און די בני ישראל האבן אמר: ווער זאל אונדז עלה צו
תחלה אויף מלחמה מיט בני-בנימין? האט ה' אמר: יהודה צו תחלה. 19 זײַנען קום די בני ישראל אין דער פרי, און
זיי האבן חנה אויף גבעה, 20 און די איש ישראל זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אויף מלחמה מיט
בנימין; און די איש ישראל האבן ערך מלחמה מיט זיי בּיי גבעה. 21 זײַנען די בני בנימין יצא [זען ישעיהו 11:1-10;

מיכה 5:1] פון גבעה, און זיי האבן שחת פון ישראל אין יום ההוא 22,000 איש צו ארצה. 22 אבער הָעָם, די איש
ישראל, האבן זיך חזק, און זיי האבן יסף ערך מלחמה אין דעם מקוֹם וואס זיי האבן דארטן ערך אין יוֹם הראשון.
23 און די בני ישראל זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2], און האבן בכה פאר ה' ביזן עֶרֶב, און זיי האבן שאל [זען
תהלים 2:7-12] בײַ ה', אזוי צו אמר: זאל איך עסף נגש אויף מלחמה מיט בני-בנימן מײַן אָח? האט ה' אמר: עלה!
אקעגן אים. 24 און די בני ישראל האבן קרב צו בני-בנימין אויפן יוֹם שֵׁנִי. 25 און בנימין איז יצא [זען ישעיהו
11:1-10; מיכה 5:1] אקעגן זיי פון גבעה אויפן יוֹם שֵׁנִי, און זיי האבן שחת פון די בני ישראל נאך 18,000 איש ארצה;
כל די דאזיקע האבן שלף חֶרֶב. 26 זײַנען כל בני ישראל, דאס כל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי], עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2], און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] קיין בית א-ל, און האבן בכה, און זיי זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] דארטן פאר ה',
און האבן צום אין יום ההוא ביזן ערב, און עלה עלוֹת [עוֹלָה] און זבחי שלמים פאר ה'. 27 און בני ישראל האבן שאל
[זען תהלים 2:7-12] בײַ ה'. דער ארון ברית האלוקים איז דארט געווען אין יענע טעג; 28 פינחס בן אלעזר בן
אהרנען איז עמד פאר אים אין יענע טעג אזוי צו אמר: זאל איך יסף יצא אויף מלחמה מיט בני-בנימן מײַן אָח, אדער
איך זאל חדל? האט ה' אמר: עלה! ווארעם מחר וועל איך אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין
דײַן יָד. 29 האט ישראל שום ארב אויף גבעה סביב. 30 און די בני ישראל זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אקעגן
בני-בנימין אויפן יום שְׁלִישִׁי [זען קור"א 15:4], און זיי האבן זיך ערך אקעגן גבעה, אזוי ווי די שׁרים מאל. 31 און
בני-בנימין זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אקעגן הָעָם און זיי זײַנען נתק געווארן פון הָעִיר; און זיי האבן
חלל צו נכה פון דעם עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] חללים אזוי ווי די פריעדיקע מאל,
אויפן מסלה, אויף די וועגן וואס עלה קיין בית א-ל, און איינער קיין גבעה אין שָׂדֶה, ארום 30 איש ישראל. 32 און
בני-בנימין האבן אמר: זיי זײַנען נגף פאר אונדז אזוי ווי בראשונה; אבער די בני ישראל האבן אמר: לאמיר נוס און זיי
נתק פון הָעִיר צו די מְסִלָּה. 33 און כל איש ישראל זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון זייער מקוֹם,
און האבן זיך ערך אין בעל-תמר. און די ארב פון ישראל זײַנען גיח פון זייער מקוֹם, פון מַערה-גבע. 34 און זיי זײַנען
בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון גֶּד גבעה, 10,000 איש בחר פון כל ישראל,
און עס איז געווען א כבד מלחמה; און יענע האבן נישט ידע, אז זיי נגע א רָעָה. 35 און ה' האט נגף בנימין פאר
ישראל, און די בני ישראל האבן שחת פון בנימין אין יום ההוא 25,100 איש; כל די דאזיקע האבן שלף חֶרֶב. 36 און
בני-בנימין האבן ראה, אז זיי זײַנען נגף. און די איש ישראל האבן נתן מקוֹם פאר בני-בנימין, ווארעם זיי האבן זיך
בטח אויף די ארב וואס זיי האבן שום אויף גבעה. 37 און די ארב האבן חוש און זיך פשט אויף גבעה, און די ארב
האבן משך און האבן נכה די כל הָעִיר מיטן שארף פון חֶרֶב. 38 און המוֹעֵד איז געווען בײַ די איש ישראל מיט די
ארב, זיי זאלן רבה צו עלה א גרויס מַשְׂאֵת עשָׁן פון הָעִיר. 39 און ווי די איש ישראל האבן זיך הפך אין דער מלחמה,
און בנימין האט חלל צו נכה דער חללים פון די איש ישראל, ארום 30 איש, ווײַל זיי [בני בנימן] האבן אמר: אךְ נגף
נגף איז ער פאר אונדז, אזוי ווי אין דער מלחמה הראשונה! 40 אזוי האט דער מַשְׂאֵת חלל צו עלה פון הָעִיר, אן עמוּד
עָשָׁן, און בנימין האט זיך פנה הינטער זיך, און הנה די גאנצע עִיר איז עלה אין עָשָׁן צום שָׁמַיִם. 41 און די איש
ישראל האבן זיך הפך, און די איש בנימין זײַנען בהל געווארן, ווארעם זיי האבן ראה אז א רָעָה האט זיי נגע [זען
"נגע" ישעיהו 53:4]. 42 און זיי האבן זיך פנה פאר די איש ישראל צום דֶּרֶך פון מדבר, אבער די מלחמה האט זיי
דבק; און די וואס פון די ערים האבן אים שחת אין זיין מיט. 43 זיי האבן כתר בנימין, אים רדף , צו מנוחה אים דרך,
ביז קעגן גבעה צו מזרח שֶׁמֶשׁ. 44 און עס זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו
53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] פון בנימין 18,000 איש; כל די דאזיקע, אנשי חיל. 45 און זיי
האבן זיך פנה, און זײַנען נוס צום מדבר, צום סלע הרמון, אבער יענע האבן עלל פון זיי אויף די מסלה 5,000 איש,
און זיי האבן זיי דבק ביז גדעום, און נכה פון זיי 2,000 איש. 46 און כל וואס זײַנענן נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19;
און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] פון בנימין אין יום ההוא, זײַנען
געווען 25,000 איש וואס האבן שלף חֶרֶב, כל די דאזיקע, אנשי חיל. 47 אבער 600 איש האבן זיך פנה, און זײַנען נוס
צום מדבר, צום סלע הרמון, און זיי זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין סלע רמון 4 חדשים. 48
און די איש ישראל האבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו בני-בנימין, און האבן זיי נכה מיטן שארף
פון חֶרֶב, פון דער עִיר ביז א בהמה, ביז כל וואס האט זיך דארטן מצא; אויך האבן זיי כל ערים וואס האבן זיך
דארטן מצא, שלח אין אֵש.

1 און די איש ישראל האבן געהאט שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אין מִצְפֶּה, אזוי צו
אמר: קיינער פון אונדז זאל נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיין בת צו בנימין פאר אן אִשָׁה! 2
און הָעָם איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין בית א-ל, און זיי זײַנען
דארטן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] ביזן ערב פאר האלוקים, און זיי האבן נשׂא זייער קוֹל און בכה
א בכִי גדול. 3 און זיי האבן אמר: לָמָּה, ה' אלקֵי ישראל, איז דאס געשען אין ישראל, עס זאל הַיּוֹם הִפקֵד ווערן פון
ישראל 1 שבט? 4 און עס איז געווען אויף מחר, האט זיך הָעָם שכם, און זיי האבן דארטן בנה [זען "בנה" דניאל
9:25] א מזבח, און עלה עוֹלָה און זבחי שלמים. 5 און די בני ישראל האבן אמר: ווער איז פון כל שבטים פון ישראל,
וואס איז נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין דער קהל צו ה'? ווארעם א שבועה הגדולה איז געווען אקעגן דעם
וואס איז נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו ה' קיין מִצְפֶּה [זען שופטים 20:1-3], אזוי צו אמר: מות זאל ער מות
ווערן! 6 און די בני ישראל האט נחם אויף זייער אָח בנימין, און זיי האבן אמר: גדע געווארן איז הַיּוֹם 1 שבט פון
ישראל! 7 וואס זאלן מיר עשׂה וועגן נשים פאר די יתר, אז מיר האבן שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי
הימים א 21:17] ביי ה' זיי נישט צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פון אונדזערע בנוֹת פאר נשים?
8 האבן זיי אמר: איז ווער איינער דא פון די שבטים פון ישראל, וואס איז נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו ה'
קיין מִצְפֶּה? און הנה קיינער איז נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין
מַחֲנֶה פון יָביש-גִלעד צו דער קהל. 9 ווארעם הָעָם איז פקד געווארן, און הנה קיינער איז דארטן נישט געווען פון די
יושבי יָביש-גִלעד. 10 האט די עדה שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אהין 12,000 איש פון די בני החיל, און זיי האבן זיי
צוה, אזוי צו אמר: הלך! און איר זאלט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] די יושבי יָביש-גִלעד מיטן שארף
פון חֶרֶב, מיט די נשים און די טַף. 11 און דאס איז די זאך וואס איר זאלט עשׂה: כל זכר, און כל אִשָׁה וואס ידע [זען
"ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] פון משכב זכר זאלט איר חרם. 12 האבן זיי מצא פון די יושבי יָביש-גִלעד 400 נערה
בתוּלה וואס האבן נישט ידע פון אן איש דורך משכב זכר; און זיי האבן זיי געבראכט אין מַחֲנֶה קיין שִׁלֹה וואס אין
אֶרֶץ כּנַעַן. 13 און די כל עדה האט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און דבר צו בני-בנימין וואס אין סלע רמון, און זיי
האבן זיי קרא שלום. 14 און בנימין האט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] אין יענער צײַט, און זיי האבן
זיי נתן די נשים וואס זיי האבן חיה פון די נשים פון יָביש-גִלעד, אבער אפילו אזוי זײַנען נישט מצא גענוג פאר זיי. 15
און הָעָם האט נחם אויף בנימין, וואס ה' האט עשׂה א פרץ צווישן די שבטים פון ישראל. 16 און די זקני העדה האבן
אמר: וואס זאלן מיר עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וועגן נשים פאר די יתר, אז נשים זײַנען שמד געווארן
פון בנימין? 17 און זיי האבן אמר: אן ירושה פון פלֵיטָה מוז בלײַבן בנימינען, כדי עס זאל נישט מחה ווערן א שבט
פון ישראל. 18 מיר אבער יכל זיי נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] נשים פון אונדזערע בנוֹת,
ווארעם די בני ישראל האבן שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אזוי צו אמר: ארור דער וואס
נתן אן אִשָׁה צו בנימין! 19 און זיי האבן אמר: הנה! איז א יָום-טוב צו ה' פון יאָר צו יאָר אין שילו וואס אין צפון פון
בית א-ל, צו מזרח הַשֶׁמֶש פון דעם מסלה וואס עלה פון בית א-ל קיין שכֶם, און אין נגֶב פון לבוֹנָה. 20 און זיי האבן
צוה בני-בנימין, אזוי צו אמר: הלך! און איר זאלט ארב אין די כּרמים. 21 און איר וועט ראה; און הנה ווי די בנוֹת פון
שילו וועלן יצא צו חול אין די טענץ, אזוי זאלט איר יצא פון די כּרמים, און אײַך חטף איטלעכער אן אִשָׁה פאר זיך
פון די בנוֹת פון שילו, און הלך אין אֶרֶץ בנימין. 22 און עס וועט זיין, ווי זייערע אבוֹת אדער זייערע אחים וועלן זיך
ריב מיט אונדז, אזוי וועלן מיר אמר צו זיי: חנן זיי אונדז, ווארעם נישט פאר איש האבן מיר לקח אן אִשָׁה אין דער
מלחמה; איבריקנס האט איר זיי זיי נישט נתן אז איר זאלט אצונד אשם [זען "אשם" ישעיהו 53:10] זיין. 23 האבן
בני-בנימין אזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיי האבן נשׂא נשים, לויט זייער צאל, פון די
טענצערינס וואס זיי האבן גזל; און זיי זײַנען הלך און האבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו זייער
נחלה, און האבן בנה די ערים, און זיך ישב אין זיי. 24 און די בני ישראל זײַנען זיך הלך פון דארטן אין יענער צײַט
איש צו זיין שבט און צו זיין משפחה; און זיי זײַנען יצא פון דארטן איש צו זיין נחלה. 25 אין יענע טעג איז קיין מלך
נישט געווען אין ישראל; איש האט עשׂה וואס איז יָשָׁר אין זײַנע אויגן.

שמואל א

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

1 עס איז געווען אַן איש פון רמתים-צופים, פון דעם הר פון אפרים, וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען אלקנה [זען דברי הימים א 6:18-23] בֶּן ירוחם בֶּן
אליהוא בֶּן תוחוּ בֶּן צוּפן, אַן אפרִימער. 2 און ער האָט געהאַט 2 נשִים: דער שֵם פון איינער איז געווען חנה, און דער
שֵם פון דער 2טן פנינה; און פנינה האָט געהאַט ילדים, און חנה האָט קיין ילדים נישט געהאַט. 3 און יענער איש
פלעגט פון יאָר צו יאָר עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון זיין עִיר, זיך צו שחה און צו זבח צו ה' צבאות אין שִלֹה. און
2 בני עֵלִי, חפני און פינחס, זיַינען דארטן געווען כֹּהנים צו ה'. 4 און ווי עס איז געווען דער יוֹם, און אלקנה האָט זבח,
אַזוי פלעגט ער נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיין אִשָה פנינהן און כֹּל אירע בנִים און אירע בנוֹת
מנות [מָנָה]. 5 אָבער חנהן פלעגט ער נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] א מָנָה אַפַּיִם, ווארעם חנהן
האָט ער אהב, אָבער ה' האָט סגר איר רֶחֶם. 6 און איר צָרָה האָט זי כעס, כדי זי צו רעם, ווַיַיל ה' האָט סגר איר
רֶחֶם. 7 און ווי ער פלעגט אַזוי עשֹה יאָר אין יאָר, ווען זי איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין בית ה', אַזוי פלעגט
יענע זי כעס; און זי האָט בכה, און פלעגט נישט אכל. 8 האָט אלקנה איר איש אמר צו איר: חנה, לָמָה בכה? און לָמָה
אכל נישט? און לָמָה איז דיַין לבב רעע? בין איך דיר נישט בעסער פון 10 בנִים? 9 איז חנה קום [זען "קום" במדבר
24:17; הושע 6:2] נאכן אכל אין שלֹה און נאכן שתה און עֵלי דער כהן איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] אויף א כִּסֵא בּיַי דעם מזוּזה פון הֵיכל ה'. 10 און ווי זי איז געווען אין מַר נפש, אַזוי האָט זי פלל געווען צו
ה', און האָט בכה בכה. 11 און זי האָט א נדר נדר און האָט אמר: ה' צבאות, אויב ראה וועסטו ראה די עֳנִי פון דיַין
אָמָה, און וועסט זכר אָן מיר, און נישט שכח אָן דיַין אָמָה, און וועסט נתן דיַין אָמָה זֶרַע [זען זרע ישעיהו 53:10]
אנשים, וועל איך אים נתן צו ה' אויף כֹּל יְמֵי חַיָיו, און א מוֹרָה וועט נישט עלה אויף זיין קאָפּ. 12 און עס איז געווען,
ווי זי האָט רבה פלל געווען פאר ה', אַזוי האָט עֵלִי שמר איר פֶּה. 13 ווארעם חנה, זי האָט דבר אין איר לֵב; בּלויז
אירע ליפן האָבּן זיך נוע, אָבער איר קוֹל האָט זיך נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; און עֵלִי האָט זי חשב
פאר א שיכּוֹרער. 14 האָט עֵלִי אמר צו איר: בּיז וואנען וועסטו זיין שכר? סור דיַין וויַין פון זיך. 15 האָט חנה ענה און
האָט אמר: לֹא, אֲדֹנִי, אַן אִשָה מיט א קָשֶה רוּחַ בין איך, און וויַין און שכר האָבּ איך נישט שתה, נַיַערט איך האָבּ
שפך מיין נפש פאר ה'. 16 זאלסט נישט נתן דיַין אָמָה פאר א בת בליַעל אִשָה, ווארעם פון מיין גרויס שִיחַ און מיין
כעס האָבּ איך דבר בּיז אהער. 17 האָט זיך ענה עֵלִי און האָט אמר: הלך! לשלום, און אלקֵי ישראל זאָל נתן דיַין
שלה וואָס דו האסט שאל פון אים. 18 האָט זי אמר: זאָל דיַין שפחה מצא חֵן אין דיַינע אויגן. און די אִשָה איז הלך
אויף איר דֶרֶךְ. און זי האָט אכל, און האָט געקריגן אַן אנדער פנים. 19 און אין דער בוקר האָבּן זיי זיך שכם, און זיי
האָבּן זיך שחה פאר ה', און האָבּן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7], און זיַינען בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין זייער בית קיין רָמָה. און אלקנה האָט ידע זיין אִשָה חנהן; און ה'
האָט אָן איר זכר. 20 און עס איז געווען נאכן תקופה פון הימים האָט חנה הרה און האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו
7:14] בֵּן; און זי האָט קרא שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון
משיח] שמואל, ווַיַיל: "פון ה' האָבּ איך אים שאל." 21 און דער איש אלקנה מיט זיין כֹּל בית [זען "בית" ירמיהו
31:30(31)-33(34)] איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו זבח פאר ה' דאָס זבח הימים, און זיין נדר. 22 אָבער חנה
איז נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]. ווארעם זי האָט אמר צו איר איש: בּיז דער נַעַר וועט גמל ווערן; דעמאָלט
וועל איך אים ברענגען און ער וועט זיך ווייזן פאר ה', און וועט דארטן ישב עַד עוֹלָם. 23 האָט אלקנה איר איש אמר
צו איר: אִשָה וואָס איז טוֹב אין דיַינע אויגן; ישב! בּיז דו וועסט אים גמל. זאָל אָבער ה' קום זיין דבר. איז די אִשָה
ישב; און זי האָט ינק איר בֵּן בּיז זי האָט אים גמל. 24 און אַז זי האָט אים גמל, האָט זי אים עלה מיט זיך מיט פרים
שלֹשָה, און איפה קֶמַח, און א נֵבל וויַין; און זי האָט אים געבראַכט אין בית ה' אין שִלֹה, און דער נַעַר איז נַעַר. 25 און
זיי האָבּן שחט דעם פר, און האָבּן געבראַכט דעם נער צו עֵלִי. 26 און זי האָט אמר: אֲדֹנִי, אַזוי ווי דיַין נפש לעבט,
אֲדֹנִי, איך בין די אִשָה וואָס איז דאָ נצב לעבן דיר, פלל צו ה'. 27 אויף דעם דאזיקן נער האָבּ איך פלל געווען, און ה'
האָט מיר נתן מיין שאל וואָס איך האָבּ שאל פון אים. 28 און אויך איך האָבּ אים שאל צו ה'; כֹּל הימים וואָס ער
לעבט איז ער שאל צו ה'. און ער האָט זיך דארטן שחה צו ה'.

שמלא2

1 און חנה האָט פלל געווען, און האָט אמר: מיין לב איז עלץ דורך ה', מיין קֶרֶן איז רום דורך ה'; מיין פֶּה איז רחב
אקעגן מיַינע פיַינט, ווארעם איך שֹמח זיך מיט דיַין ישועה. 2 נישטא א קָדוֹש ווי ה', ווארעם חוץ דיר איז נישטא; און
נישטא צוּר ווי אלוקינו. 3 נישט מערן זאלט איר דבר גָבֹהַ, נישט יצא זאָל עָתָק פון איַיער פֶּה. ווארעם א-ל דֵעוֹת ה',

און פון אים ווערן עלילה נתכן. 4 דער קשת פון גיבורים ווערט חת. און כשל אזר אָן חיל. 5 זאטע נשׂכּרוּ [שׂכר] זיך
אום לֶחֶם, און הונגעריקע חדל; בעת די עקרה ילד 7, די רײַכע אין בנים אמל. 6 ה' מות און ה' חיה, ער ירד אין שאוֹל
און עלה. 7 ה' ירש און שפל, און רום. 8 ער קום פון עָפָר דעם אָרעמאַן. פון מיסט אשפּת ער רום דעם אביון, זיי צו
ישב מיט נדיבים [נדיב], און א כִּסֵּא כבוד מאכט ער זיי נחל; ווארעם צו ה' זיינען די מצוק פון אֶרֶץ. און ער האָט אויף
זיי די תבל שית. 9 די רגלים [זען תהילים 22:17] פון זײַנע חסידים שמר ער, און רשעים ווערן אין חושך דמם;
ווארעם נישט מיט כוח איז איש גבר. 10 די וואָס ריב אויף ה' ווערן חתת; ער רעם אין שָׁמַיִם אויף זיי; ה' דין די עקן
פון דער אֶרֶץ, און נתן עֹז צו זיין מלך, און רום דעם קֶרֶן פון זיין משיח. 11 און אלקנה איז הלך קיין רָמָה צו זיין בית.
און דער נער האָט היה שרת ה' לעבן עֵלִי דעם כהן. 12 און בני עֵלִי זײַנען געווען בני בליעל, זיי האָבן נישט ידע ה'
[זען שמואל א 3:7; יוחנן 14:9]. 13 און דער משפט פון די כֹּהֲנים מיטן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] איז געווען: ווער עמעצער עס האָט זבח א זבח, אַזוי פלעגט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] דעם נער הכהן, ווי מע האָט בשל דאָס בָּשָׂר מיטן דרײַצייניקן מזלֵג אין
זיין יָד. 14 און פלעגט נכה אין כִּיּוֹר אָדער אין דָּוד אָדער אין קלחת אָדער אין פָּרוּר; וואָס אָבער דער מזלג האָט
עלה, האָט דער כהן לקח דערמיט. אַזוי פלעגן זיי עשׂה צו כּל ישראל וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אהין קיין שִׁלֹה. 15 נאָך איידער מען האָט קטר דאָס חֵלֶב [זען ויקרא 3:3-5],
פלעגט בוא דעם נער הכהן, און אמר צו דעם איש וואָס האָט זבח: נתן בָּשָׂר צום צלה פארן כהן, ווארעם ער וויל
נישט לקח פון דיר בָּשָׂר בשל, נײַערט רוי. 16 און אַז דער איש האָט צו אים אמר: קטר זאָל מען אקארשט קטר דאָס
חֵלֶב, און לקח דיר ווי דײַן נפש אוה, אַזוי פלעגט ער אמר: לא, דווקא איצט מוזטו נתן, אניט לקח איך מיט חזקה. 17
און די חַטָּאת פון די נערים איז געווען גדולה מאֹד פאר ה', ווארעם די אנשים האָבן נאץ געווען דעם מִנְחָה ה'. 18
און שמואל איז געווען שרת פאר פני ה', א נער חגר אין ליינענעם אפוד. 19 און א מְעִיל קָטֹן אים זיין אֵם עשׂה, און
אים עלה פון יאָר צו יאָר, ווען זי איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] מיט איר איש צו זבח דאָס זבח פון יאָר. 20 און
עֵלִי פלעגט ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] אלקנהן און זיין אִשָּׁה, און אמר: זאָל דיר ה' שום זֶרע פון דער דאזיקער
אִשָּׁה תחת הַשְׁאֵלָה וואָס איז שאל פון ה'. און זיי הלך אהיים. 21 האָט אויך ה' פקד אָן חנהן, און זי איז הרה, און זי
האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] 3 בנים און 2 בנוֹת. און דער נער שמואל איז גדל עִם ה'. 22 און עֵלִי איז געווען זקן
מאֹד; און ער האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] כּל וואָס זײַנע בנים עשׂה צו כּל ישראל, און אַז זיי שכב
מיט די נשים וואָס צבא זיך בְּיַם פתח פון אֹהֶל-מועד [זען שמות 38:8]. 23 און ער האָט צו זיי אמר: לָמָּה עשׂה עשׂה
איר אזעלכע זאכן? ווארעם איך שמע אײַערע דברים רעים פון דעם דאזיקן כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי]. 24 נישט, בנים מײַנע; ווארעם נישט טוֹב איז די שְׁמֻעָה [זען ישעיהו 53:1] וואָס איך שמע
וואָס עַם ה' מעברים [עבר]. 25 אויב אן איש חטא קעגן אן איש, אלוקים פלל זיך פאר אים; אָבער אַז אן איש חטא
קעגן ה', ווער וועט פאר אים פלל? אָבער זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים
18:15] צו דעם קוֹל פון זייער אָב; ווארעם ה' האָט חפץ [זען "חפץ" ישעיה 53:10] זיי צו מות. 26 און דער נער שמואל
איז געוואָרן הלך, און מער גדל און טוב אי בְּעֵי ה' און אי בְּעֵי אנשים. 27 און אן איש אלוקים איז בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו עֵלִי, און האָט צו אים אמר: אַזוי האָט ה' אמר: איך האָב
דאָך גלה זיך גלה צו בית אָבִיךָ [זען שמות 28:1] בעת זיי זײַנען געווען אין מצרים אונטער דעם בית פרעהן, 28 און
אים בחר פון כּל שבטים פון ישראל פאר א כהן צו מיר, צו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף מיין מזבח, צו קטר
קטֹרֶת, צו נשׂא אפוד פאר מיר; און איך האָב נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] בית אָבִיךָ כּל פײַעראפפער
פון בְּנֵי-ישראל. 29 לָמָּה בעט איר אויף מיין זבח און אויף מיין מנחה וואָס איך האָב צוה אין מיין מָעוֹן [זען יוחנן
14:2], און האלטסט דײַנע בנים אין מער כבוד ווי מיך, כדי אײַך צו שטאפן מיטן בעסטן פון כּל מִנְחָת ישראל עַמִּי
[זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]? 30 דעריבער זאגט ה' אלקֵי ישראל: אמר האָב איך
געוועסט אמר: דײַן בית און בית אָבִיךָ וועלן הלך פאר מיר עַד עוֹלָם; אָבער אצונד, זאגט ה', חלילה פאר מיר;
ווארעם די וואָס מיר כבוד, וועל איך כבוד, און די וואָס בזה [זען בזה ישעיה 53:3] מיך, וועלן קלל ווערן. 31 הנה,
טעג בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], און איך וועל גדע דײַן זרוֹעַ
[זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] און דעם זרוֹעַ פון בית אָבִיךָ, אַז א זקן וועט נישט זיין אין דײַן בית. 32 און וועסט
נבט צר מָעוֹן [זען שמואל א 4:11 און ירמיה 7:12-14] טראָץ וואָס וועט יטב ישראל; און א זקן וועט קיין מאל נישט
זיין אין דײַן בית. 33 און נישט איטלעכן פון דיר וועל איך כרת פון מיט מיין מזבח, כדי צו דײַנע אויגן כלה און דײַן
נפש האדיב [אדב]; און כּל מרבית אין דײַן בית וועלן מות ווי אנשים. 34 און דאָס וועט דיר זיין דער אוֹת [זען אות
ישעיה 7:14]: וואָס וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף דײַנע
2 בנים, אויף חפנין און פינחסן אין יוֹם אחד וועלן זיי ביידע מות. 35 און איך וועל מיר קום א כהן נאמן וואָס וועט

עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי אין מיין לֵב און אין מיין נפש; און איך וועל אים בנה א בּית נאמן,
און ער וועט הלך פאר מיין משיח כּל הימים. 36 און עס וועט זיין, איטלעכער וואָס יתר אין דיַין בּית, וועט בוא [זען
"בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] זיך שחה צו אים אום אגורת כֶּסֶף און א ככר
לֶחֶם, און וועט אמר: ספח מיך צו, נא, צו איינער פון די כּהוּנות, צו אכל א פת לֶחֶם.

שמלא3

1 און דער נַעַר שמואל האָט שרת ה' לעבן עֵלִין; און דבר ה' איז געווען יָקָר אין יענע טעג. קיין נפרץ חָזוֹן איז נישט
געווען. 2 און עס איז געווען אין יענע טעג, ווען עֵלִי איז שכב אויף זיין תחת און זיַינע אויגן האָבּן חלל כּהה ווערן; ער
האָט נישט יכל ראה; 3 און דאָס נֵר אלוקים איז נאָך נישט געווען כּבה, און שמואל איז שכב אין הֵיכַל ה', וואָס
דארטן איז געווען דער אָרון אלוקים. 4 האָט ה' קרא צו שמואלן; האָט ער אמר: הִנֵּנִי. 5 און ער איז רוץ צו עֵלִין, און
האָט אמר: הִנֵּנִי; האסט דאָך מיך קרא. האָט ער אמר: איך האָבּ נישט קרא; שוב שכב. איז ער הלך און האָט זיך
שכב. 6 האָט ה' יסף קרא שמואלן, און שמואל איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז הלך צו עֵלִין,
און האָט אמר: הִנֵּנִי; האסט דאָך מיך קרא. האָט ער אמר: איך האָבּ נישט קרא, בְּנִי; שוב שכב זיך. 7 און שמואל
האָט נאָך נישט ידע ה', און דאָס דבר-ה' האָט זיך נאָך נישט געהאט גלה צו אים [זען שמואל א 2:12; 14:9; יוחנן
1:1,14; התג' 3:20; ירמיה 31:30-34]. 8 האָט ה' יסף קרא שמואלן צום שְׁלִשִׁית מאל. און ער איז קום [זען "קום"
במדבר 24:17; הושע 6:2], און איז הלך צו עֵלִין, און האָט אמר: הִנֵּנִי; האסט דאָך מיך קרא. האָט עֵלִי בין אַז ה' קרא
דעם נַעַר. 9 און עֵלִי האָט אמר צו שמואלן: הלך שכב; און עס וועט זיין, אַז מע וועט קרא צו דיר, זאלסטו אמר: דבר!
ה', ווארעם דיַין עֶבֶד שמע. איז שמואל הלך און האָט זיך שכב אויף זיין מקום. 10 און ה' איז בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט זיך יצב, און האָט קרא אַזוי ווי פעם בפעם: שמואל!
שמואל! האָט שמואל אמר: דבר, ווארעם דיַין עֶבֶד שמע. 11 האָט ה' אמר צו שמואלן: הנה, איך עשׂה א זאַך אין
ישראל, אַז איטלעכער וואָס שמע עס, וועלן צלל זיַינע ביידע אוזנַיִם. 12 אין יום ההוא וועל איך קום זיין אויף עֵלִין
כּל וואָס איך האָבּ דבר וועגן זיין בּית, פון חלל בּיזן כלה. 13 ווארעם איך האָבּ אים נגד אַז איך שפט זיין בּית
עַד-עוֹלָם, פאר דער עוון [זען "עוון" ישעיהו 53:11], וואָס ער האָט ידע אַז זיַינע בּנים קלל אויף זיך, און האָט זיי נישט
כּהה. 14 און דעריבער האָבּ איך שבע [זען "שבע," תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אויף בּית עֵלִי: אַז די עוון
פון בּית עֵלִי וועט נישט כּפר ווערן דורך זבח אָדער דורך מנחה עַד עוֹלָם! 15 און שמואל איז שכב בּיז אין דער בּוקר,
און ער האָט פתח די דלתות פון בּית ה'. און שמואל האָט ירא [זען לוקס 23:40] געהאט צו נגד די מראה צו עֵלִין. 16
האָט עֵלִי קרא שמואלן, און האָט אמר: שמואל בְּנִי! האָט ער אמר: הִנֵּנִי. 17 האָט ער אמר: וואָס איז די זאַך וואָס ער
האָט צו דיר דבר? זאלסטו נישט כַּחֵד פון מיר. זאָל דיר אלוקים עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי און נאָך
מער, אויב דו וועסט פון מיר כַּחֵד א דבר פון כּל הַדָּבָר וואָס ער האָט צו דיר דבר. 18 האָט שמואל אים נגד כּל
הדברים, און נישט כַּחֵד פון אים. און ער האָט אמר: ער איז ה'; וואָס איז טוֹב אין זיַינע אויגן, זאָל ער עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 19 און שמואל איז גדל, און ה' איז געווען מיט אים, און ער האָט פון אלע זיַינע
ווערטער נישט געלאזט נפל צו דער ארצה. 20 און כּל ישראל פון דן און בּיז בּאר-שבע האָט ידע אַז שמואל איז אמן
געוואָרן פאר א נביא פון ה'. 21 און ה' האָט זיך יסף באוויזן אין שִׁלֹה; ווארעם ה' האָט זיך גלה צו שמואלן אין שִׁלֹו
דורך דעם דבר-ה' [זען שמואל א 3:1].

שמלא4

1 און דאָס דבר פון שמואלן איז היה צו כּל ישראל. און ישראל איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אויף
מלחמה אקעגן די פלשתים, און זיי האָבּן חנה בּיַי אֶבֶן-עֶזֶר, און די פלשתים האָבּן חנה אין אפק. 2 און די פלשתים
האָבּן זיך ערך אקעגן ישראל, און די מלחמה האָט זיך נטש, און ישראל איז נגף געוואָרן פאר די פלשתים; און זיי
האָבּן מות אין דער מַעֲרָכָה אויפן שָׂדֶה ארום 40,000 איש. 3 און אַז הָעָם איז בוא אין מַחֲנֶה, האָבּן די זקני ישראל
אמר: לָמָּה האָט אונדז הַיּוֹם ה' נגף פאר די פלשתים? לאמיר לקח צו אונדז פון שִׁלֹה דעם אָרון בּרית ה', כּדי ער זאָל
בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צווישן אונדז, און אונדז ישע פון
דער יָד פון אונדזערע פיַינט. 4 האָט הָעָם שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] קיין שִׁלֹה, און זיי האָבּן נשׂא פון דארטן דעם
אָרון בּרית ה' צבאות וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] איבער די כּרובים; און דארטן זיַינען געווען
2 בני עֵלִי בּיַי דעם אָרון בּרית האלוקים, חפני און פינחס. 5 און עס איז געווען, ווי דער אָרון בּרית ה' איז בוא אין

מַחֲנֶה, אַזוי האָבּן כּל ישׂראל רוע א תּרוּעה גדוֹלה, אַז הָאָרץ איז הום געוואָרן. 6 און די פּלשתּים האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קוֹל פון דער תּרוּעה, און זיי האָבּן אמר: וואָס איז דער קוֹל פון דער דאזיקער תּרוּעה הגדוֹלה אין מַחֲנֶה פון די עִברים? און זיי זײַנען ידע געוואָרן אַז דער אָרון ה' איז בּוא אין מַחֲנֶה. 7 און די פּלשתּים האָבּן ירא, ווארעם זיי האָבּן אמר: אלוקים איז בּוא [זען "בּוא," בּראשׁית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין מַחֲנֶה. און זיי האָבּן אמר: וויי אונדז! ווארעם אַזוי-וואָס איז נישט געשען פריער. 8 וויי אונדז! ווער וועט אונדז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דער יָד פון די דאזיקע אלוקים אדירים? דאָס זײַנען דאָך די אלוקים וואָס האָבּן נכה די מִצרים מיט כּל מַכָּה אין מדבּר. 9 חזק! און זייט אנשים, איר פּלשתּים, כּדי איר זאלט נישט עֶבֶד די עִברים, אַזוי ווי זיי האָבּן אײַך עֶבֶד; דעריבּער זייט אנשים, און איר זאלט לחם. 10 און די פּלשתּים האָבּן לחם, און ישׂראל איז נגף געוואָרן, און זיי זײַנען נוס איטלעכער צו זײַנע אוהלים. און עס איז געווען מכּה גדוֹלה מאֹד, און עס זײַנען נפל פון ישׂראל 30,000 רגְלִי. 11 און דער אָרון אלוקים איז לקח געוואָרן, און 2 בּני עֵלִי זײַנען מות געוואָרן, חפני און פינחס. 12 און אן איש בּנימין איז רוץ פון מערכב, און ער איז בּוא קיין שִׁלֹה אין יוֹם ההוּא, מיט זײַנע קליידער קרע, און אדמה אויף זיין קאָפּ. 13 און ווי ער איז בּוא [זען "בּוא," בּראשׁית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און הנה עֵלִי ישׁב [זען "ישׁב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף א כִּסֵּא בּײַם דֶּרֶךְ, צפה; ווארעם זיין לב האָט חָרֵד וועגן דעם אָרון האלוקים. און דער איש איז בּוא נגד אין עִיר, און כּל הָעִיר האָט זעק. 14 און עֵלִי האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קוֹל פון דעם צעקה, און האָט אמר: וואָס איז דער קוֹל פון דעם דאזיקן המוֹן? האָט דער איש מהר און איז בּוא, און האָט עֵלִין נגד. 15 און עֵלִי איז געווען 98 שָׁנָה, און זײַנע אויגן זײַנען געווען שטאר קום, און ער האָט נישט יכל ראה. 16 האָט דער איש אמר צו עֵלִין: איך בּין דער וואָס איז בּוא [זען "בּוא," בּראשׁית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון מערכה, און בּין הַיּוֹם נוס פון מערכה. האָט ער אמר: מה היה הדבר, בני? 17 האָט דער מבשֵׂר ענה און האָט אמר: ישׂראל איז נוס פאר די פּלשתּים, און עס איז אויך געווען א מגפה גדוֹלה צווישן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און אויך דײַנע 2 בּנים זײַנען מות געוואָרן, חפני און פינחס, און דער אָרון האלוקים איז לקח געוואָרן. 18 און עס איז געווען, ווי ער האָט זכר דעם אָרון האלוקים, אַזוי איז ער נפל פון כִּסֵּא הינטערווײַלעך בּײַם זייט פון שער, און זיין מפרקת האָט זיך שבר, און ער איז מות; ווארעם דער איש איז געווען זקן און כבֵד. און ער האָט שפט ישׂראל 40 שָׁנָה. 19 און זיין שנור, אֵשֶׁת פינחס, איז געווען הרה צו ילד, און ווי זי האָט שמע די שמֵעָה [זען ישעיהו 53:1], אַז דער אָרון האלוקים איז לקח געוואָרן, און איר שווער און איר איש זײַנען מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], אַזוי האָט זי זיך כרע און האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14], כּי אירע ציר הפך אויף איר. 20 און בּעת איר מות, האָבּן די נצבוֹת [נצב] וואָס זײַנען לעבן איר, צו איר דבר: זאלסט נישט ירא האָבּן, כּי א בּן האסטו ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]. אָבער זי האָט נישט ענה, און נישט שית איר לב. 21 און זי האָט קרא דעם נַעַר אי-כּבוד אַזוי צו אמר: גלה האָט זיך דער כּבוד פון ישׂראל; ווארעם דער אָרון האלוקים איז לקח, און וועגן איר שווער און איר איש. 22 און זי האָט אמר: גלה האָט זיך דער כּבוד פון ישׂראל, ווארעם דער אָרון האלוקים איז לקח געוואָרן.

שמלא5

1 און די פּלשתּים האָבּן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם אָרון האלוקים, און האָבּן אים געבראכט פון אֶבן-עֶזֶר קיין אשדוד. 2 און די פּלשתּים האָבּן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם אָרון האלוקים, און האָבּן אים געבראכט אין בּית דָּגוֹן, און אים יצג אֵצֶל [זען משׁלי 8:30] דָּגוֹן. 3 און די אשדודער האָבּן זיך שכם אויף מחר, און הנה דָּגוֹן ליגט נפל אויף זיין פּנים צו דער ארצה פאר דעם אָרון ה'; האָבּן זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דָּגוֹן און האָבּן אים שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] אויף זיין מקום. 4 און זיי האָבּן זיך שכם אויף מחר אין דער בּוקר, און הנה דָּגוֹן ליגט נפל אויף זיין פּנים צו דער ארצה פאר דעם אָרון ה', און דער קאָפּ פון דָּגוֹן און זיין 2 כּף יד ליגן כּרת אויפן מִפְתָּן; אָבער [דער לייב פון] דָּגוֹן איז אים שאר. 5 דעריבּער דרך נישט די פּריסטער פון דָּגוֹן, און כּל וואָס בּוא אין בּית דָּגוֹן, אויף דעם מִפתָּן פון דָּגוֹן אין אַשדוד בּיז אויף היום הזה. 6 און די יָד ה' איז געווען כָּבֵד אויף די אַשדודער און ער האָט זיי שמם, און האָט זיי נכה מיט עפל אשדוד מיט אירע געמאַרקן. 7 און ווי די אַשדודער האָבּן ראה אַז עס האלט אַזוי, האָבּן זיי אמר: דער אָרון אלקֵי ישׂראל טאָר נישט ישב בּײַ אונדז, ווארעם זיין יָד איז קשה אויף אונדז און אויף דָּגוֹן אלוקינו. 8 און זיי האָבּן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און האָבּן אסף צו זיך כּל סרנים פון די פּלשתּים, און זיי האָבּן אמר: וואָס זאלן מיר עשׂה מיט דעם אָרון אלקֵי ישׂראל? האָבּן יענע אמר קיין גַת זאָל סבב דער אָרון אלקֵי ישׂראל. און זיי האָבּן סבב דעם אָרון אלקֵי ישׂראל. 9 און עס איז געווען, נאָך דעם ווי זיי האָבּן אים סבב, איז די יָד ה' געווען אין דער עִיר

מיט מהומה גדולה מאד, און ער האָט נכה די אנשים פון דער עִיר פון קָטֹן ביז גדוֹל, און עס האָבן שׂתר בּיַי זיי עפל.
10 האָבן זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דעם אָרון האלוקים קיין עקרון. און עס איז געווען, ווי דער אָרון האלוקים
איז בוא קיין עקרון, האָבן די עקרונער זעק, אַזוי צו אמר: מע האָט סבב צו מיר דעם אָרון אלקֵי ישראל, צו מות מיך
און עמי [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 11 און זיי האָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און
האָבן אסף כּל סרנים פון די פלשתים, און זיי האָבן אמר: שלח! דעם אָרון אלקֵי ישראל, און זאָל ער זיך שוב [זען
"שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו זיין מקוֹם, כדי ער זאָל נישט מות מיך און עַמִּי. ווארעם א מות [זען "מות" ישעיהו
53:9] מהומה איז געווען אין דער כּל הָעִיר; די יָד האלוקים איז דארטן געווען כּבֵד מאד. 12 און די אנשים וואָס
זיַינען נישט מות, זיַינען נכה געוואָרן מיט טחורים, און דאָס געשריי פון דער עִיר איז עלה ביזן שָׁמַיִם.

שמלא6

1 און דער אָרון ה' איז היה אין שָׂדֶה פון די פלשתים 7 חדשים. 2 האָבן די פלשתים קרא די פריסטער און די
קֹסמים [קסם], אַזוי צו אמר: וואָס זאלן מיר עשׂה מיט דעם אָרון ה'? מאכט אונדז ידע מיט וואָס מיר זאלן אים
שלח צו זיין מקוֹם. 3 האָבן זיי אמר: אַז איר שלח דעם אָרון אלקֵי ישראל, זאלט איר אים נישט שלח מיט ליידיקן;
נײַערט שוב זאלט איר אים שוב אן אשָׁם [זען "אשָׁם" ישעיהו 53:10]; דעמאָלט וועט איר רפא ווערן, און אײַך וועט
באוווסט ווערן לָמָה זיין יָד האָט זיך נישט סור פון אײַך. 4 האָבן זיי אמר: וואָס זאָל זיין דאָס אָשָׁם וואָס מיר זאלן
אים שוב? האָבן זיי אמר: לויט דער צאל פון די סרנים פון די פלשתים, 5 טחורים זהב און 5 עַכְבָּר זהב; ווארעם
מגפה אחת איז געווען אויף אלעמען און אויף אײַערע סרנים. 5 דעריבער זאלט איר עשׂה די צֶלֶם פון אײַערע
טחורים, און די צֶלֶם פון אײַערע עַכְבָּר, וואָס שחת הָאָרֶץ, און איר זאלט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי
2:7-9] כבוד צום אלקֵי ישראל; אפשר וועט ער קלל זיין יָד פון אײַך, און פון אײַערע אלוקים, און פון אײַער אֶרֶץ. 6
און נאָך וואָס זאלט איר כבד לבבכם, אַזוי ווי די מִצרים און פרעה האָבן כבד זייער לב? אמנם, אַז ער האָט זיך עלל
אן זיי, האָבן זיי זיי שלח, און זיי זיַינען הלך. 7 און אצונד, לקח און עשׂה עגלה חדשה אחת, און 2 געקעלבטע קי,
וואָס אויף זיי איז נישט עלה אן עֹל; און איר זאלט אסר די קי אין דעם עגלה, און שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה
13:7] זייערע קעלבער פון הינטער זיי אהיים. 8 און איר זאלט לקח דעם אָרון ה', און אים נתן אויפן עגלה, און די
כּלי הזהב וואָס איר שוב אים פאר אן אָשָׁם [זען אָשָׁם ישעיהו 53:10], זאלט איר שום אין א ארגז אים ביין זייט; און
איר זאלט אים שלח און ער זאָל הלך. 9 וועט איר ראה, אויב מיט דעם דֶּרֶךְ פון זיין געמארק וועט ער עלה [זען
ישעיהו 53:2], קיין בּית-שֶׁמֶשׁ, האָט ער אונדז עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס דאזיקע רָעָה
הגדוֹלה, און אויב נישט, וועלן מיר ידע אַז נישט זיין יָד האָט אונדז נגע; דאָס איז אונדז א מִקְרֶה געשען. 10 האָבן די
אנשים אַזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; און זיי האָבן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
6:11-13; 11:13] 2 געקעלבטע קי, און זיי אײַנגעשפאנט אין אן עגלה און זייערע קעלבער האָבן זיי כּלא אין דער
היים. 11 און זיי האָבן שום אויפן עגלה דעם אָרון ה', און דעם ארגז מיט די עַכְבָּר זהב און די צֶלֶם פון זייערע
טחורים. 12 און די קי האָבן זיך ישר מיטן דֶּרֶךְ, אויפן דֶּרֶךְ פון בּית-שֶׁמֶשׁ; אויף מסלה אחת זיַינען זיי הלך, הלך און
געה, און זיי האָבן זיך נישט סור רעכטס אָדער לינקס. און די סרנים פון די פלשתים זיַינען הלך הינטער זיי ביז דעם
געמארק פון בּית-שֶׁמֶשׁ. 13 און די בּית-שֶׁמֶשער האָבן קצר דעם קציר חטים און עמק, און זיי האָבן נשׂה זייערע
אויגן, און האָבן ראה דעם אָרון, און האָבן זיך שׂמח אים צו ראה. 14 און דער עגלה איז בוא צו דעם שָׂדֶה פון יהוֹשׁע
[זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג'
22:16] דעם בּית-שֶׁמֶשער, און האָט זיך דארטן עמד. און דארטן איז געווען אן אֶבֶן גדולה, האָבן זיי בקע דאָס
האָלץ פון עגלה, און די קי האָבן זיי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אן עוֹלָה צו ה'. 15 און די לוִיִּים האָבן ירד דעם
אָרון ה' און דעם ארגז וואָס מיט אים, וואָס דרינען זיַינען געווען די כּלי זהב, און שום אויף דעם אֶבֶן הגדוֹלה. און די
אנשים פון בּית-שֶׁמֶשׁ האָבן עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] עוֹלָה און זבח זבחים אין יום ההוא צו ה'. 16 און די 5
סרנים פון די פלשתים האָבן דאָס ראה, און זיי האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין עקרון אין
דעם יוֹם ההוא. 17 און דאָס זיַינען די טחור הזהב וואָס די פלשתים האָבן שוב אן אשם [זען אשם ישעיהו 53:10] צו
ה': פאר אשדוד 1, פאר עַזָּה 1, פאר אשקלון 1, פאר גַּת 1, פאר עקרון 1. 18 און די עַכְבָּר הזהב זיַינען געווען די צאל
פון כּל ערים פון די פלשתים אונטער די 5 סרנים, פון א עיר מבצר און ביז א כּפר פון פְּרָזִי, און ביז דעם אבל
הגדולה, וואָס זיי האָבן אויף אים נוח דעם אָרון ה'; ער איז ביז אויף היום הזה אין דעם שָׂדֶה פון יהוֹשׁע [זען נחמיה
8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] דעם
בּית-שֶׁמֶשער. 19 און ער האָט נכה צווישן די אנשים פון בּית-שֶׁמֶשׁ, ווײַל זיי האָבן ראה אין אָרון ה' [זען במדבר

4:20], און ער האָט נכה צווישן הָעָם 70 איש [אויס פון] 50,000 איש. און הָעָם האָט עבל וואָס ה' האָט נכה צווישן הָעָם מכה גדולה. 20 און די אנשים פון בית-שֶׁמֶשׁ האָבן אמר: ווער יכל צו עמד פאר ה', דעם דאזיקן האלוקים הקדוש? און צו וועמען זאָל ער עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון אונדז? 21 האָבן זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו די יושבי קִרְיַת-יְעָרִים, אַזוי צו אמר: די פלשתים האָבן שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] דעם אָרון ה'. ירד! עלה אים צו אײַך.

שמלא7

1 און די אנשים פון קִרְיַת-יְעָרִים [זען 6:21] זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן עלה דעם אָרון ה', און אים געבראכט צו בית אבינדב אויפן בערגל און אלעזר בְּנוֹ זיי קדש זיין שומר איבער דעם אָרון ה'. 2 און עס איז געווען: פון זינט דעם יום וואָס דער אָרון איז ישב אין קִרְיַת-יְעָרִים האָבן זיך רבה די טעג. און עס זײַנען געוואָרן 20 שָׁנָה; און דאָס כּל בית ישראל האָט נהה נאָך ה'. 3 און שמואל האָט אמר צום כּל בית ישראל, אַזוי צו אמר: אויב מיט אײַער כּל לֵב שוב איר אײַך אום צו ה', סור די אלוקי הנכר פון צווישן אײַך, און די עשתָּרות, און כון לבבכם צו ה', און עָבֶד אים אליין, און ער וועט אײַך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זיין פון דער יָד פון די פלשתים. 4 האָבן די בְּנֵי-יִשְׂראל סור די בעַלים און די עשתָּרות, און זיי האָבן עָבֶד ה' אליין. 5 און שמואל האָט אמר: קבץ! כּל ישראל קיין מִצְפָּה, און איך וועל פלל זיין פאר אײַך צו ה'. 6 האָבן זיי זיך קבץ קיין מִצְפָּה, און זיי האָבן שאב מַיִם און שפך פאר ה', און זיי האָבן צום אין יום ההוא, און אמר דארטן: מיר האָבן חטא צו ה'. און שמואל האָט שפט די בני-יִשְׂראל אין מִצְפָּה. 7 און די פלשתים האָבן שמע אַז די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבן זיך קבץ קיין מִצְפָּה, און די סרנים פון די פלשתים זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קעגן ישראל. און די בְּנֵי-יִשְׂראל האָבן שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און האָבן ירא געהאט פאר די פלשתים. 8 און די בְּנֵי ישראל האָבן אמר צו שמואלן: זאלסט נישט חרש פון זעק צו ה' אלקֵינוּ, אַז ער זאָל אונדז ישע פון דער יָד פון די פלשתים. 9 האָט שמואל לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] א טָלֶה חָלָב, און האָט עס עלה אין עוֹלָה כּליל צו ה' [זען ויקרא 1:1-17]. און שמואל האָט זעק צו ה' פאר ישראל, און ה' האָט אים ענה. 10 און עס איז געווען, ווי שמואל עלה אויף דאָס עוֹלָה, אַזוי האָבן די פלשתים נגש אויף מלחמה אקעגן ישראל; אָבער ה' האָט רעם מיט קוֹל גדול אין יום ההוא אויף די פלשתים, און ער האָט זיי המם, און זיי זײַנען נגף געוואָרן פאר ישראל. 11 און די אנשים פון ישראל זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1] פון מִצְפָּה, און האָבן רדף די פלשתים, און זיי נכה ביז אונטער בית-כָּר. 12 און שמואל האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אן אֶבֶן, און האָט אים שום צווישן מִצְפָּה און צווישן שֵׁן, און האָט קרא שֵׁם אֶבֶן-עֶזֶר, ווארעם ער האָט אמר: ביז דאנען האָט אונדז ה' עזר. 13 און די פלשתים זײַנען כנע געוואָרן, און זיי זײַנען מער נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין דעם גבול פון ישראל. און די יָד ה' איז געווען אויף די פלשתים כּל יְמֵי שמואלן. 14 און די ערים וואָס די פלשתים האָבן געהאט לקח פון ישראל, האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו ישראל, פון עקרון און ביז גַּת און זייער געמארק האָט ישראל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון דער יָד פון די פלשתים. און עס איז געווען שלום צווישן ישראל און צווישן דעם אמורי. 15 און שמואל האָט שפט ישראל כּל יְמֵי חַיָּיו. 16 און ער פלעגט הלך שָׁנָה בְּשָׁנָה און סבב קיין בית א-ל, און גִּלְגָּל, און מִצְפָּה, און שפט ישראל אין אלע די דאזיקע מקומות. 17 און זיין צוריקקער פלעגט זיין קיין רָמָה, ווארעם דארטן איז געווען זיין בית, און דארטן האָט ער שפט ישראל; און ער האָט דארטן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א מזבח צו ה'.

שמלא8

1 און עס איז געווען, אַז שמואל איז זקן געוואָרן, האָט ער שום זײַנע בנים שופטים אויף ישראל. 2 און דער שֵׁם פון זיין בכּוֹר איז געווען יוֹאֵל, און דער שֵׁם פון דעם שֵׁנִי פון אים אבִיָה; זיי זײַנען געווען שופטים אין באר-שבע. 3 און זײַנע בנים זײַנען נישט הלך אין זײַנע דרכים, און זיי האָבן זיך נטה נאָך בָּצַע, און האָבן לקח שוחד, און נטה משפט. 4 האָבן זיך קבץ כּל זקני ישראל [זען מה"ש 15:6-29 און מָסֹרֶת הזקנים פון הָאֲמוּנָה שֶׁנִּמְסְרָה אחַת וּלְתַמִּיד לַקְּדוֹשִׁים], און זיי זיינען בוא צו שמואלן קיין רָמָה, 5 און האָבן צו אים אמר: הנה, דו ביסט זקן, און דײַנע בנים הלך נישט אין דײַנע דרכים. אצונד שום אונדז א מלך צו שפט אַזוי ווי כּל הגוֹיִם. 6 און די זאַך איז געווען רעע אין די אויגן פון שמואלן, אַז זיי האָבן אמר: נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אונדז א מלך אונדז צו שפט. און שמואל האָט פלל געווען צו ה'. 7 האָט ה' אמר צו שמואלן: שמע! צו דעם קוֹל פון הָעָם אין אלץ וואָס זיי אמר צו

דיר; ווארעם נישט דיך האָבן זיי מאס [זען מאס, תהילים 118:22], אָבער מיך האָבן זיי מאס פון צו מלך איבער זיי. 8
אַזוי ווי אלע זייערע מעשׂים וואָס זיי האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פון דעם יום וואָס איך
האָב זיי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון מצרים און ביז היום הזה, וואָס זיי האָבן מיך עזב און עָבֶד אלוקים
אחרים, אַזוי עשׂה זיי אויך צו דיר. 9 און אצונד, שמע צו זייער קוֹל, אָבער עוד זאלסטו זיי עוד, און זיי נגד דעם
משפט פון דעם מלך וואָס וועט מלך איבער זיי. 10 האָט שמואל אמר כּל דִּבְרֵי ה' צו הָעָם וואָס האָט שאל פון אים
א מלך. 11 און ער האָט אמר: דאָס וועט זיין דער משפט פון דעם מלך וואָס וועט מלך איבער אייַך: אייַערע בּנים
וועט ער לקח און וועט זיי שום פאר זיך בּיַי זיין מרכּבה, און בּיַי זייַנע פערד, און זיי וועלן רוץ פאר זיין מרכּבה. 12
און ער וועט זיי זיך שום פאר שׂרי אלפים, און שׂרי 50, און אויף צו חרש זיין אקער, און צו קצר זיין קציר, און צו
עשׂה זייַנע כּלי-מלחמה, און די כּלי פון זייַנע מרכּבות. 13 און אייַערע בנוֹת וועט ער לקח פאר רקח, און פאר טבחה,
און פאר אפה. 14 און אייַערע בעסטע פעלדער און כּרמים און זֵיתים [זען הר הזיתים, מתי 26:30] וועט ער לקח און
נתן צו זייַנע עבדים. 15 און פאר אייַערע זרעים און אייַערע כּרמים וועט ער עשׂר מעשׂר, און נתן צו זייַנע סריסים
און צו זייַנע עבדים. 16 און אייַערע עבדים און אייַערע שפחות און אייַערע בחורים הטובים און אייַערע חמוֹרים [זען
זכריה 9:9] וועט ער לקח, און עשׂה פאר זיין מְלָאכָה. 17 פון אייַערע צאָן וועט ער עשׂר מעשׂר; און איר וועט זיין
עבדים בּיַי אים. 18 און איר וועט זעק אין יום ההוא וועגן אייַער מלך וואָס איר האָט אייַך בחר, און ה' וועט אייַך
נישט ענה אין יום ההוא. 19 אָבער הָעָם האָט מאן צו שמע צו דעם קוֹל פון שמואלן, און זיי האָבן אמר: לֹא, אָבער א
מלך מוז זיין איבער אונדז, 20 אַז מיר זאלן אויך זיין אַזוי ווי כּל הגוֹיִם, און מַלְכֵּנוּ זאָל אונדז שפט, און יצא אונדז
פאַרויס, און לחם אונדזערע מלחמות. 21 און שמואל האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] כּל דברי הָעָם
[זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ער האָט זיי דבר אין די אוזנים פון ה'. 22 און ה' האָט
אמר צו שמואלן: שמע צו זייער קוֹל, און זאלסט זיי מלך א מלך. האָט שמואל אמר צו די אנשים פון ישראל: הלך!
איטלעכער צו זיין עִיר.

שמלא9

1 און עס איז געווען אן איש פון בנימין, וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל
אותו שם פון משיח] איז געווען קיש בּן אביאל בּן צרור בּן בכוֹרת בּן אפיחַ, אן איש א בנימינער, א גִבּור חיל. 2 און
ער האָט געהאט א בּן, וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון
משיח] איז געווען שָׁאול, בחוּר און טוֹט, און קיינער פון די בְּנֵי-יִשְׂרָאל איז נישט געווען שענער פון אים; פון זיין
אקסל און ארויף איז ער געווען העכער פון כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 3 זייַנען
פאַרלאָרן [זען יוֹחָנן 3:16] געוואָרן די אתונות [אָתוֹן] בּיַי קיש אָבִי שָׁאולן, און קיש האָט אמר צו בְּנוֹ שָׁאולן: לקח
אקארשט מיט דיר איינעם פון די נערים, און קוּם! הלך! בקש! די אתונות. 4 איז ער עבר דורכן הר פון אפרַיִם און
איז עבר דורך אֶרֶץ שָׁלִשָׁה, און זיי האָבן נישט מצא; און זיי זייַנען עבר דורך אֶרֶץ שַׁעֲלִים, און נישטא; און ער איז עבר
דורך אֶרֶץ בנימין, און זיי האָבן נישט מצא. 5 ווי זיי זייַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] אין אֶרֶץ צוּף, אַזוי האָט שָׁאול אמר צו זיין נַעַר וואָס מיט אים: הלך! און לאמיר זיך שוב [זען "שוב" הושע
3:4-5; זכריה 13:7], ווארעם אָבִי וועט נאָך חדל זיך [דאג] וועגן די אתונות, און וועט דאג וועגן אונדז. 6 האָט ער צו
אים אמר: הנה, נא, אן איש אלוקים איז דאָ אין דער דאזיקער עִיר, און דער איש איז כּבד; אלץ וואָס ער דבר, בוא
בוא. לאמיר אצונד הלך אהין, אפשר וועט ער אונדז נגד וועגן אונדזער דֶּרֶךְ וואָס מיר הלך אויף אים. 7 האָט שָׁאול
אמר צו זיין נַעַר: אָבער הנה, אַז מיר וועלן הלך, וואָס וועלן מיר ברענגען דעם איש? ווארעם דאָס לֶחֶם איז אזל פון
אונדזערע כּלים, און א תשורה צו ברענגען דעם איש האלוקים איז נישטא; מָה בּיַי אונדז? 8 האָט דער נַעַר יסף ענה
שָׁאולן און האָט אמר: הנה מצא זיך אין מיין יָד א פערטל שקל כֶּסֶף, וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] דעם אִיש האלוקים, און ער וועט אונדז נגד אונדזער דֶּרֶךְ. 9 פריִער אין ישראל, האָט אן איש אַזוי אמר,
אַז ער איז הלך דרש בּיַי אלוקים: הלך! און לאמיר הלך צום הרֹאֶה; ווארעם דעם נביא פון הַיּוֹם פלעגט מען פריִער
קרא הָרֹאֶה. 10 האָט שָׁאול אמר צו זיין נַעַר: דיַין דבר איז טוֹב; הלך! לאמיר הלך. און זיי זייַנען הלך צו דער עִיר
וואָס דארטן איז געווען דער איש האלוקים. 11 ווי זיי עלה דעם מעלה פון עִיר, אַזוי האָבן זיי מצא מיידלעך [נערות]
וואָס יצא צו שאב מַיִם, און זיי האָבן צו זיי אמר: איז דאָ פאראן הָרֹאֶה? 12 האָבן זיי ענה און אמר: ער איז דאָ, אָן
פאר דיר. מהר זיך אצונד, ווארעם הַיּוֹם איז ער בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
אין עִיר, ווייַל הַיּוֹם איז א זֶבַח בּיַים עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אויף דער בָּמָה. 13
ווי איר בוא אריַין אין עִיר, אַזוי וועט איר אים מצא, איידער ער עלה אויף דער בָּמָה צו אכל; ווייַל הָעָם אכל [זען

"אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] נישט ביז ער בוא, ווארעם ער ברך דאָס זבח, דערנאך אכל די גערופענע [זען יהודה 1:1 "באַרופן"]. און אצונד עלה! ווארעם גראד הַיּוֹם וועט איר אים מצא. 14 זײַנען זיי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו דער עִיר. זיי בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַרײַן אין עִיר, און הנה שמואל יצא אקעגן זיי, כדי עלה אויף דער בָּמָה. 15 און ה' האָט גלה צו אָזֶן שמואל 1 טאָג פאר בוא שאול, אַזוי צו אמר: 16 מחר אין דער צײַט וועל איך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דיר אן איש פון אֶרֶץ בנימין, זאלסטו אים משח פאר א נגיד איבער עַמִּי ישראל, און ער וועט ישע עַמִּי פון דער יָד פון די פלשתים, ווארעם איך האָב ראה עַמִּי, ווײַל זיין געשריי איז בוא צו מיר. 17 און ווי שמואל האָט ראה שָׁאולן, אַזוי האָט ה' ענה צו אים: הנה האיש [זען הנה יהושע, הנה איש צמח משיח שמו, זכריה 6:11-12] וואָס איך האָב דיר אמר: דער דאזיקער וועט עצר אויף עַמִּי. 18 און שָׁאול האָט נגש צו שמואלן אין מיטן שער, און האָט אמר: נגד מיר, נא, ווו איז דאָ דאָס בית הָרֹאֶה? 19 האָט שמואל ענה צו שָׁאולן און האָט אמר: איך בין הָרֹאֶה; עלה מיר פארויס צו דער בָּמָה, און איר וועט אכל מיט מיר הַיּוֹם, און אין דער בוקר וועל איך דיך שלח, און כֹּל וואָס אויף דײַן לֵב וועל איך דיר נגד. 20 די אתונות וואָס זײַנען בײַ דיר פארלאָרן שוין הַיּוֹם 3 טעג, אויף זיי זאלסטו נישט שום דײַן לב, ווארעם זיי זײַנען מצא געוואָרן. און צו וועמען איז כֹּל חֶמְדַּת [זען חגי 2:7] ישׂראל, אויב נישט צו דיר און צו כֹּל בית אָבִיךָ? 21 האָט ענה שָׁאול און האָט אמר: בין איך נישט פון בנימין, פון די קלענסטע שבטים פון ישראל, און מיין משפחה די מינדסטע פון כֹּל משפחות פון שבט בנימין? און לָמָּה דבר צו מיר אזא זאַך? 22 האָט שמואל לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] שָׁאולן און זיין נַעַר, און ער האָט זיי אַרײַנגעבראכט אין לִשְׁכָּה, און האָט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] א מקוֹם אויבן אָן פון די קרוּאִים [זען יהודה 1:1], וואָס זײַנען געווען ארום 30 איש. 23 און שמואל האָט אמר צו דעם טַבָּח: נתן דעם מָנָה וואָס איך האָב דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] וואָס איך האָב דיר אמר: שום אים בײַ דיר. 24 האָט דער טַבָּח רום דעם שׁוֹק און וואָס אויף אים, און שום פאר שָׁאולן, און [שמואל] האָט אמר: הנה איז דאָס שאר צו שום פאר דיר; אכל! ווארעם אויף דער מוֹעֵד איז עס שמר געוואָרן פאר דיר זינט איך אמר איך האָב דאָך הָעָם קרא. האָט שָׁאול אכל מיט שמואלן אין יום ההוא. 25 און זיי האָבן ירד פון דער בָּמָה אין עִיר; און ער האָט דבר מיט שָׁאולן אויפן גָּג. 26 און זיי זײַנען שכם; און עס איז געווען, ווי דער שחר איז עלה, אַזוי האָט שמואל קרא צו שָׁאולן אויפן גָּג, אַזוי צו אמר: קוּם! און איך וועל דיך שלח. איז שָׁאול קום, און זיי זײַנען ביידע יצא, ער און שמואל, החוּצה. 27 ווי זיי ירד צום קָצֶה עִיר, אַזוי האָט שמואל אמר צו שָׁאולן: אמר! דעם נַעַר, ער זאָל עבר אונדז פארויס און ער איז עבר; און דו עמד כּוֹם! און איך וועל דיך לאזן שמע דאָס דבר-אלוקים.

שמלא10

1 און שמואל האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דאָס פַּךְ שֶׁמֶן, און יצק אויף זיין קאָפּ; און ער האָט אים נשק [זען תהילים 2:12,7; ישעיהו 7:14], און האָט אמר: אמנם, ה' האָט דיך משח פאר א נגיד איבער זיין נחלה. 2 ווי דו הלך הַיּוֹם פון מיר, אַזוי וועסטו מצא 2 אנשים לעבן קבורת רָחֵל אין דעם געמארק פון בנימין, אין צֶלצַח, און זיי וועלן אמר צו דיר: די אתונות וואָס דו ביסט הלך צו בקש, זײַנען מצא געוואָרן, און הנה, אָבִיךָ האָט נטש דברי די אתונות, און ער דאג וועגן אײַך, אַזוי צו אמר: וואָס עשׂה איך וועגן בְּנִי? 3 און וועסט הלך פון דארטן ווײַטער, און וועסט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביז דעם אֵלוֹן תבור; וועלן דיך מצא דארטן 3 אנשים וואָס עלה צו האלוקים קיין בית-אֵ-ל; איינער נשׂא 3 גדיים, און איינער נשׂא 3 כִּכְּרוֹת לֶחֶם, און איינער נשׂא א לאָגל ווײַן. 4 און זיי וועלן דיך שאל שלוֹם, און וועלן דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] 2 לֶחֶם; זאלסטו לקח פון זייער יָד. 5 דערנאך וועסטו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו גבעת האלוקים, וואָס דארטן זײַנען די נצבי פלשתים; און עס וועט זיין, ווי דו בוא אהין אין דער עִיר, אַזוי וועסטו פגע א חֶבֶל נביאים וואָס ירד פון דער בָּמָה, און זיי פארויס נָבל און תֹּף און חָלִיל און כִּנּוֹר; און זיי מתנבאים [נבא, זען מה"ש 2:4,17]. 6 און אויף דיר וועט צלח דער רוּחַ ה', און וועסט נבא מיט זיי, און וועסט הפך [פארקערט] ווערן אין אן אנדער מענטשן [איש אחֵר]. 7 און עס וועט זיין, אַז די דאזיקע אֹתוֹת [זען ישעיהו 7:14] וועלן דיר בוא, עשׂה דיר וואָס דיר מצא צו דער יָד, ווארעם האלוקים איז מיט דיר. 8 און זאלסט ירד מיר פארויס קיין גִּלְגָּל, און הנה, איך וועל ירד צו דיר צו עלה עוֹלָה, צו זבח זבחי שלמים; 7 טעג זאלסטו יחל ביז איך בוא צו דיר, און וועל דיך לאָזן ידע וואָס דו זאלסט עשׂה. 9 און עס איז געווען, ווי ער פנה אום זיין שְׁכֶם צו הלך פון לעבן שמואלן, אַזוי האָט אלוקים אים הפך לֵב אחֵד; און כֹּל די דאזיקע אֹתוֹת זײַנען בוא אין יום ההוא. 10 און ווי זיי זײַנען בוא אהין קיין גִּבְעָה, און הנה א חֶבֶל פון נביאים בוא אים

אנטקעגן; און דער רוּחַ אלוקים איז צלח אויף אים, און ער האָט נבא צווישן זיי. 11 און עס איז געווען, ווי כּל וואָס
האָבן אים ידע פון פריער, האָבן ראה, און הנה ער נבא מיט נביאים, אַזוי האָט הָעָם אמר איינער צום אַנדערן: וואָס
איז דאָס געשען בֶּן קישן? איז אויך שָׁאול צווישן די נביאים? 12 האָט זיך ענה אַן איש פון דארטן און האָט אמר: און
ווער איז אֲבִיהֶם? דעריבער איז געוואָרן פאר א משל: איז אויך שָׁאול צווישן די נביאים? 13 און ווי ער האָט כלה
נביאות זאגן, אַזוי איז ער בוא צו דער בָּמָה. 14 און דָּוִד שאול האָט אמר צו אים און צו זיין נַעַר: וווהין זייט איר הלך?
האָט ער אמר: צו בקש די אתוֹנוֹת; און מיר האָבן ראה אַז זיי זײַנען נישטא, זײַנען מיר בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו שמואלן. 15 האָט דָּוִד שאול אמר: נגד מיר, נא, וואָס האָט אײַך
שמואל אמר? 16 האָט שָׁאול אמר צו זיין דָּוִד: נגד האָט ער אונדז נגד אַז די אתוֹנוֹת זײַנען מצא געוואָרן. אָבער די
דבר פון דער מלוכה וואָס שמואל האָט אמר, האָט ער אים נישט נגד. 17 און שמואל האָט צעק הָעָם צו ה' קיין
מִצְפָּה. 18 און ער האָט אמר צו די בְּנֵי-יִשְׂרָאל: אַזוי האָט אמר ה' אלקֵי ישראל: איך האָב עלה [זען "עלה" ישעיהו
53:2] ישראל פון מצרים, און האָב אײַך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון דער יָד פון מצרים, און פון דער יָד
פון כּל ממלכוֹת וואָס האָבן אײַך לחץ. 19 און איר האָט הַיּוֹם מאס אלקֵיכֶם, וואָס ישע אײַך פון כּל אײַערע רעוֹת
און אײַערע צרות, און איר האָט צו אים אמר: אָבער אַ מלך שום איבער אונדז. דעריבער יצב אײַך אַצונד פאר ה'
לויט אײַערע שבטים און לויט אײַערע אלפים. 20 און שמואל האָט קרב כּל שבטים פון ישראל, און שבט בנימין איז
לכד געוואָרן. 21 האָט ער קרב שבט בנימין לויט זייערע משפחות. און די משפחה פון די מַטרים איז לכד געוואָרן;
און שָׁאול בֶּן קישן איז לכד געוואָרן. האָבן זיי אים בקש, און ער איז נישט מצא געוואָרן. 22 האָבן זיי ווידער שאל
[זען תהילים 2:7-12] בײַ ה': איז נאָך איש [שָׁאוּל] בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה
9:9] אהער? האָט ה' אמר: הנה חבא ער זיך בײַ די כּלים. 23 זײַנען זיי רוץ, און האָבן אים לקח [זען "לקח" ישעיהו
53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון דארטן; און אַז ער האָט זיך יצב צווישן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי], איז ער געווען גבה פון כּל הָעָם פון זיין שכם און ארויף. 24 האָט שמואל אמר צום כּל הָעָם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: איר ראה דעם וואָס ה' האָט אים בחר, אַז זיין גלײַכן איז נישטא
אין כּל הָעָם? האָט רוע דאָס כּל הָעָם, און האָט אמר: חיה זאָל דער מלך. 25 און שמואל האָט דבר הָעָם דאָס
משפט פון דער מלוכה, און כתב אין א סֵפֶר, און נוח פאר ה'. און שמואל האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דאָס כּל
הָעָם, איטלעכן צו זיין בית. 26 און אויך שָׁאול איז הלך צו זיין בית קיין גִבעָה, און מיט אים זײַנען הלך די חיל וואָס
האָבן נגע אלוקים אין זייער לֵב. 27 אָבער די בְּנֵי בליעל האָבן אמר: וואָס וועט אונדז ישע דער דאזיקער? און זיי
האָבן אים בזה [זען "בזה" און משיח ישעיהו 53:3], און האָבן אים נישט געבראכט א מתנה. און ער האָט זיך חרש
[זען ישעיהו 53:7].

שמלא11

1 און נָחש פון עמון איז עלה און האָט חנה אויף יָבֵשׁ-גִלעָד. האָבן כּל אנשים פון יָבֵשׁ אמר צו נָחשן: כּרת אונדז א
בּרית, און מיר וועלן דיר עֶבֶד. 2 האָט נָחש פון עמון צו זיי אמר: מיט דעם באַדינג וועל איך עס אײַך כּרת, אַז מע זאָל
אײַך אלעמען נקר דאָס ימין אויג, און דאָס שום פאר א חֶרְפָּה אויף כּל ישראל. 3 האָבן צו אים אמר די זקנים פון
יָבֵשׁ: לאז אונדז רפה 7 טעג, און מיר וועלן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים אין כּל געמארק פון ישראל; און
אויב קיינער איז אונדז מוֹשִׁיעַ, וועלן מיר יצא צו דיר. 4 זײַנען די מלאכים בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו גבעת-שָׁאול, און האָבן דבר די ווערטער אין די אוזנים פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו
53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; און דאָס כּל הָעָם האָט נשׂא זייער קוֹל און בכה. 5 און הנה שָׁאול בוא אָן
הינטער די בקָר פון שָׂדֶה; האָט שָׁאול אמר: וואָס איז דעם עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי], וואָס זיי בכה? האָט מען אים ספר די ווערטער פון די אנשים פון יָבֵשׁ. 6 איז רוּחַ אלוקים צלח אויף שָׁאולן, ווי
ער האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] די דאזיקע ווערטער, און זיין אף האָט חרה
מאֹד. 7 און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] א צֶמֶד בָּקָר, און האָט זיי נתח, און שלח
דורך יָד פון די מלאכים אין כּל געמארק פון ישראל, אַזוי צו אמר: ווער עס יצא נישט נאָך שָׁאולן און נאָך
שמואלן, וועט אַזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ווערן צו זײַנע בָּקָר. איז א פחד פון ה' נפל [זען
"נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהילים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויפן
הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זיי זײַנען יצא אַזוי ווי איש אחד [זען דברים 6:4;
19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד,
בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא

(דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האָבּ און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואָס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואָס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח]. 8 און ער האָט זיי פקד אין בֶּזֶק, און די בְּנֵי ישראל זײַנען געווען 300,000, און די איש יהודה 30,000. 9 און זיי האָבּן אמר צו די מלאכים וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]: אַזוי זאלט איר אמר צו די איש פון יָבֵשׁ-גִּלעָד: מחר ווען די שֶׁמֶש ווערט חֹם, וועט אײַך געשען א תשוּעָה. זײַנען בוא די מלאכים און האָבּן נגד צו די אנשים פון יָבֵשׁ, און זיי האָבּן זיך שׂמח. 10 און די אנשים פון יָבֵשׁ האָבּן אמר [צו נחשן]: מחר וועלן מיר יצא צו אײַך, און איר וועט עשׂה צו אונדז אַזוי ווי כּל וואָס איז טוֹב אין אײַערע אויגן. 11 און עס איז געווען אויף מחר, האָט שָׁאול שום הָעָם אין 3 ראשים, און זיי זײַנען בוא אין מיטן מַחֲנֶה אין דער מארגנוואך, און האָבּן נכה עמון בּיז דער חֹם היוֹם. און עס איז געווען, די וואָס זײַנען שאר, זײַנען פוץ געוואָרן, און עס זײַנען נישט שאר פון זיי 2 באנאנד. 12 האָט הָעָם אמר צו שמואלן: ווער איז דער וואָס זאגט: זאָל שָׁאול מלך איבער אונדז? נתן אהער די אנשים, און מיר וועלן זיי מות. 13 האָט שָׁאול אמר: קיינער זאָל נישט מות ווערן היום הזה, ווארעם הַיּוֹם האָט ה' עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] א תשועה אין ישראל. 14 און שמואל האָט אמר צו הָעָם: הלך! און לאמיר הלך קיין גִּלגָל, און מיר וועלן דארטן חדש די מלוכה. 15 איז דאָס כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הלך קיין גִּלגָל, און זיי האָבּן דארט געמאכט שָׁאולן פאר א מלך, פאר ה' אין גִּלגָל; און זיי האָבּן דארטן זבח זבחים שלמים פאר ה'. און שָׁאול און כּל אנשים פון ישראל האָבּן זיך דארטן שׂמח עד מאֹד.

שמלא12

1 און שמואל האָט אמר צו כּל ישראל: הִנֵּה, איך האָבּ שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו אײַער קוֹל אין אלץ וואָס איר האָט צו מיר אמר, און איך האָבּ געמאכט איבער אײַך א מלך. 2 און אצונד, הנה הלך דער מלך פאר אײַך; איך אָבער בין זקן און שׂיב, און אָט זײַנען מײַנע בּנים מיט אײַך; און איך בין הלך פאר אײַך פון מיין נעורים אָן בּיז היום הזה. 3 הנני, ענה אקעגן מיר פאר ה' און פאר זיין משיח: וועמעס שׁור האָבּ איך לקח? און וועמעס חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] האָבּ איך לקח? און וועמען האָבּ איך עשׁק? וועמען האָבּ איך רצץ? אָדער פון וועמענס יָד האָבּ איך לקח כֹּפֶר, אַז איך זאָל עלם מײַנע אויגן פון אים? און איך וועל עס אײַך שוב. 4 האָבּן זיי אמר: האסט אונדז נישט עשׁק און האסט אונדז נישט רצץ, און האסט פון יָד קיינעם גארנישט לקח. 5 האָט ער צו זיי אמר: עדות איז ה' קעגן אײַך, און עדות איז זיין משיח היום הזה, אַז איר האָט אין מיין יָד גארנישט מצא. האָבּן זיי אמר: עדות! 6 האָט שמואל אמר צו הָעָם: ה' איז דער וואָס האָט עשׂה משהן און אהרֹנען, און וואָס האָט עלה אבוֹתיכם פון אֶרֶץ מצרַיִם. 7 און אצונד, יצב! אײַך, און איך וועל זיך שפט מיט אײַך פאר ה' וועגן כּל צדקוֹת ה' וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט אײַך און מיט אבוֹתֵיכם. 8 אַז יעקב איז בוא קיין מצרַיִם, האָבּן אבוֹתֵיכם זעק צו ה', און ה' האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] משהן און אהרֹנען, און זיי האָבּן יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אבוֹתֵיכם פון מצרַיִם, און זיי ישב אין דעם דאזיקן מקוֹם. 9 אָבער זיי האָבּן שכח ה' אלקֵיהֶם, און ער האָט זיי מכר אין דער יָד סיסראָ דעם שׂר-צָבָא פון חצור, און אין דער יָד פון די פלשתים, און אין דער יָד פון מלך מואָב, און זיי האָבּן לחם אויף זיי. 10 און זיי האָבּן זעק צו ה' און האָבּן אמר: מיר האָבּן חטא ווייל מיר האָבּן עזב [זען תהילים 22:2(1)-17(16)] ה', און עֶבֶד די בַּעַלים און די עשתָּרות, און אצונד, זײַ אונדז נצל! [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דער יָד פון אונדזערע פײַנט, און מיר וועלן דיר עֶבֶד. 11 האָט ה' שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ירובעלן, און בדָנען, און יפתחן, און שמואלן, און ער האָט אײַך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון אײַערע פײַנט פון רונד ארום, און איר זייט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בֶּטַח.

12 און ווי איר האָט ראה אַז נָחש מלך בְּנֵי עמון איז בוא אויף אײַך, אַזוי האָט איר צו מיר אמר: לֹא, נײַערט א מלך
מוז מלך איבער אונדז; בעת ה' אלקֵיכֶם איז אײַער מלך. 13 און אצונד, הנה איז דער מלך וואָס איר האָט בחר, וואָס
איר האָט שאל, און הנה האָט ה' נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] איבער אײַך א מלך. 14 אויב איר
וועט ירא האָבן פאר ה', און איר וועט אים עֶבֶד, און וועט שמע צו זיין קול, און וועט נישט מרה אקעגן דעם פֶּה ה',
און אי איר, אי דער מלך וואָס מלך איבער אײַך, וועט הלך נאָך ה' אלקֵיכֶם; 15 אויב אָבער איר וועט נישט שמע צו
דעם קול ה', און איר וועט מרה אקעגן דעם פֶּה ה', וועט די יָד ה' זיין אקעגן אײַך אַזוי ווי אקעגן אבותֵיכם. 16 און
אצונד יצב און ראה די דאזיקע גרויסע זאַך וואָס ה' עשׂה פאר אײַערע אויגן. 17 הַיּוֹם איז דאָך קציר חטים, וועל איך
קרא צו ה', און ער וועט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] קֹלוֹת און מָטָר, און ידע [זען "ידע" דניאל
9:25; ישעיהו 53:3] און ראה אַז גרויס איז אײַער רָעָה וואָס איר האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]
אין די אויגן פון ה', אײַך צו שאל א מלך. 18 און שמואל האָט קרא צו ה', און ה' האָט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] קֹלוֹת און מָטָר אין יום ההוא, און דאָס כּל הָעָם האָט ירא געהאט מאֹד פאר ה' און פאר
שמואלן. 19 און דאָס כּל הָעָם האָט אמר צו שמואלן: פלל! פאר דײַנע עבדים צו ה' אלקֶיךָ אַז מיר זאלן נישט מות,
ווײַל מיר האָבן צו כל חַטֹּאתֵינוּ נאָך יסף דאָס רָעָה, אונדז צו שאל א מלך. 20 האָט שמואל אמר צו הָעָם: איר זאלט
נישט ירא האָבן; איר האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] כּל דאָס דאזיקע רָעָה, אָבער איר זאלט
אײַך נישט סור פון הינטער ה', און איר זאלט עֶבֶד ה' מיט כּל לבבכם. 21 יא, איר זאלט אײַך נישט סור, ווארעם פון
הינטער תֹּהוּ וואָס לֹא יעל און זײַנען נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], ווײַל תֹּהוּ זײַנען זיי. 22 ווארעם ה' וועט
נישט נטש זיין עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], בַּעֲבוּר שמוֹ הגדוֹל, ווײַל ה' האָט יאל
אײַך צו עשׂה פאר זיין עַם. 23 אויך איך, חלילה מיר צו חטא צו ה', חדל צו פלל פאר אײַך! נײַערט איך וועל אײַך
לערנען [ירה] דעם טובה און ישרה דֶּרֶךְ. 24 האָט אָבער ירא פאר ה', און איר זאלט אים עֶבֶד מיט אמת, מיט אײַער
כּל לֵב, ווארעם ראה ווי ער האָט גדל געטאן מיט אײַך. 25 אויב אָבער רעע רעע איר, וועט אי איר, אי אײַער מלך
ספה ווערן [זען לוקס 13:3].

שמלא13

1 [ערשטער] שָׁנָה איז שָׁאול געווען אַז ער איז געוואָרן מלך און 2 שָׁנָה האָט ער מלך איבער ישראל. 2 און שָׁאול
האָט זיך בחר 3,000 איש פון ישראל, און 2,000 זײַנען געווען מיט שָׁאולן אין מִכְמָשׂ און אויף דעם הַר בּית א-ל, און
1000 זײַנען געווען מיט יוֹנָתנען אין גבעת-בנימין. און דאָס יתר הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי] האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] איטלעכן צו זײַנע אוהלים. 3 און יוֹנָתן האָט נכה די נְצִיב פון די
פלשתים וואָס אין גֶבע, און די פלשתים האָבן שמע. און שָׁאול האָט תקע שופר דורכן כּל הָאָרֶץ, אַזוי צו אמר: זאלן
די עִבְרִים שמע! 4 און כּל ישראל האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַזוי צו אמר: שָׁאול האָט נכה די נְצִיב
פון די פלשתים, און ישראל האָט זיך אויך בָּאֵש בײַ די פלשתים; און הָעָם האָט זיך צעק הינטער שָׁאולן קיין גִלְגָל. 5
און די פלשתים האָבן אסף צו לחם מיט ישראל 30,000 מרכּבות, און 6,000 פּרשים, און עַם אַזוי ווי דער חוֹל וואָס
אויפן ברעג פון ים אין פילקייט; און זיי זײַנען עלה און האָבן חנה אין מִכְמָשׂ, צו מזרח פון בּית-אָון. 6 און די איש
ישראל האָבן ראה אַז זיי זײַנען אין צרר צו אים ווארעם הָעָם איז געווען נגשׂ און הָעָם האָט זיך חבא אין היילן, און
צווישן חוֹרִים, און אין סלעים, און אין צריח, און אין בּוֹרוֹת. 7 און טייל עִבְרִים זײַנען עבר דעם ירדן קיין אֶרֶץ גָּד און
גִלְעָד; אָבער שָׁאול איז נאָך געווען אין גִלְגָל, און דאָס כּל הָעָם האָט חרד נאָך אים. 8 האָט ער יחל 7 טעג, ביז דער
מוֹעֵד וואָס שמואל אָבער שמואל איז נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
קיין גִלְגָל. און דאָס עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז פוץ פון אים. 9 האָט שָׁאול
אמר: נגש צו מיר דאָס עוֹלָה און דאָס זבחי שלמים; און ער האָט עלה דאָס עוֹלָה. 10 און עס איז געווען, ווי ער כּלה
צו עלה דאָס עוֹלָה, און הנה שמואל בוא; און שָׁאול איז אים יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אנטקעגן אים צו
באגריסן [ברך]. 11 האָט שמואל אמר: וואָס האסטו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? האָט שָׁאול
אמר: אַז איך האָב ראה אַז הָעָם איז נפץ פון מיר, און דו ביסט נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין די מוֹעֵד הימים, און די פלשתים זײַנען אסף אין מִכְמָשׂ, 12 אַזוי האָב איך אמר: אצונד
וועלן די פלשתים ירד צו מיר קיין גִלְגָל, און צו ה' האָב איך נישט חלה [זען חלה תהילים 45:13]; און איך האָב מיך
אפק, און האָב עלה דאָס עוֹלָה. 13 האָט שמואל אמר צו שָׁאולן: סכל האסטו געטאָן; האסט נישט שוֹמר דעם
מצות ה' אלקֶיךָ וואָס ער האָט דיר צוה; ווארעם ה' וואלט אצונד כּון דײַן מלוכה איבער ישראל עַד עוֹלָם. 14 אצונד
אָבער וועט דײַן מלוכה נישט קום. ה' האָט זיך בקש אן איש נאָך זיין לֵב, און ה' האָט אים צוה פאר א נגיד איבער

זײַן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], ווײַל דו האסט נישט שׂומר וואָס ה׳ האָט דיר צוה.
15 און שמואל איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז עלה פון גִלגָל קײן גבעת-בנימין. און שָׁאול
האָט פקד הָעָם וואָס האָט זיך מצא בײַ אים, ארום 600 איש. 16 און שָׁאול און בְּנוֹ יונָתָן, און הָעָם וואָס האָט זיך
מצא בײַ זײ, זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין גבעת-בנימין, און די פלשתים האָבּן חנה אין
מִכמָש. 17 און די משחית זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון מַחֲנֶה פון די פלשתים אין 3 ראשים; 1
ראש האָט זיך פנה אויפן דֶּרֶךְ פון עָפרה, צו אֶרֶץ שועל, 18 און 1 ראש האָט זיך פנה אויפן דֶּרֶךְ פון בית-חוֹרון, און 1
ראש האָט זיך פנה אויפן דֶּרֶךְ פון געמארק, וואָס שקף אויפן גֵּי צבוֹעים, צום מדבר צו. 19 און א חָרָש האָט זיך
נישט מצא אין כּל אֶרֶץ ישראל, ווארעם די פלשתים האָבּן אמר: טאָמער וועלן די עִברים עשׂה חֶרֶב אָדער חֲנִית. 20
און כּל ישראל האָבּן ירד צו די פלשתים צו לטש איטלעכער זײַן מחרשה, און זײַן אֵת, און זײַן קַרְדֹּם, און זײַן רידל.
21 און פארן פצירה איז געווען פּים, פאר די מחרשה, און פאר די אֵת, און פארן דרײַשפּיץ, און פאר די קרדֹּם; דאָס
גלײַכן פאר נצב דעם דרבּוֹן. 22 אַזוי איז געשען, אַז אין יוֹם מלחמה האָט זיך נישט מצא חֶרֶב אָדער חֲנִית אין דער יָד
כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס מיט שָׁאולן און מיט יונָתָנען; אָבער בײַ
שָׁאולן און בײַ יונָתָן בְּנוֹ האָט זיך מצא. 23 און די מצב פון די פלשתים איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צום
מעבר פון מִכמָש.

שמלא14

1 און עס איז געווען היוֹם, האָט יונָתָן בּן שָׁאולן אמר צו דעם נַעַר, זײַן נֹשֵׂא כּלי: הלך! און לאמיר עבר צו דער מצב
פון די פלשתים וואָס אויף יענער זײַט; און זײַן אָב האָט ער נישט נגד. 2 און שָׁאול איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אין קצה גִבעָה אונטער דעם רִמוֹן וואָס אין מִגרון; און הָעָם וואָס מיט אים איז געווען ארום 600
איש. 3 און אַחִיָה בּן אחיטוב דעם אח פון איכבוד בּן פינחס בּן עֵלי דעם כּהן פון ה׳ אין שִׁלוֹ, האָט נשׂא [זען "נשׂא"
ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אפוד. און הָעָם האָט נישט ידע אַז יונָתָן איז הלך. 4 און צווישן די מעבּרוֹת וואָס יונָתָן
האָט בקש צו עבר צו דער מצב פון די פלשתים, איז געווען א שפּיץ פעלדז פון דער זײַט און א שפּיץ פעלדז פון דער
אנדער זײַט, און דער שֵׁם פון איינעם איז געווען בוֹצֵץ, און דער שֵׁם פון אנדערן סֶנֶה. 5 שפּיץ האחד מצוּק פון צפון
אקעגן מִכמָש, און איינער פון נֶגֶב אקעגן גֶבַע. 6 און יהוֹנָתָן האָט אמר צו דעם נַעַר, זײַן נֹשֵׂא כּלי: הלך! און לאמיר
עבר צו דער מצב פון די דאזיקע ערלים. אפשר וועט ה׳ עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פאר אונדז; ווארעם
בײַ ה׳ איז קײן מעצור נישטא צו ישע מיט רב אָדער מיט מעט. 7 האָט זײַן נֹשֵׂא כּלי צו אים אמר: עשׂה כּל וואָס אין
דײַן לֵב; נטה! זיך; הנה, איך בין מיט דיר ווי נאָך דײַן לֵב. 8 האָט יונָתָן אמר: הנה עבר מיר צו די אנשים, און מיר
וועלן זיך גלה צו זײ; 9 אויב זײ וועלן אמר צו אונדז אַזוי: דמם! ביז מיר נגע צו אײַך, וועלן מיר עמד אונדזער מקוֹם,
און וועלן נישט עלה צו זײ; 10 אויב אָבער זײ וועלן אמר אַזוי: עלה! צו אונדז, וועלן מיר עלה [זען ישעיהו 53:2],
ווארעם ה׳ האָט זײ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין אונדזער יָד. און דאָס וועט אונדז זײַן דער
אות. 11 האָבּן זײ זיך ביידע גלה צו דער מצב פון די פלשתים, און די פלשתים האָבּן אמר: הנה! די עִברים יצא פון די
חורים [חֹר] וואָס זײ האָבּן זיך דארטן חבא. 12 און די אנשים פון דער מצבה האָבּן זיך ענה צו יונָתָן און זײַן נֹשֵׂא
כּלי, און האָבּן אמר: עלה! צו אונדז, און מיר וועלן אײַך עפעס צו וויסן טאָן. האָט יונָתָן אמר צו זײַן נֹשֵׂא כּלי: עלה!
נאָך מיר, ווארעם ה׳ האָט זײ נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון ישראל. 13 און יונָתָן האָט
עלה אויף זײַנע הענט און אויף זײַנע רגלים [זען תהילים 22:17], און זײַן נֹשֵׂא כּלי נאָך אים. און זײ זײַנען נפל [זען
"נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהילים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] פאר
יונָתָנען, און זײַן נֹשֵׂא כּלי האָט מות הינטער אים. 14 און דער ערשטער מַכָּה וואָס יונָתָן און זײַן נֹשֵׂא כּלי האָבּן נכה,
איז געווען ארום 20 איש, אין ארום א האלבער מענה פון אן אקער שָׂדֶה. 15 איז געוואָרן א חֲרָדָה אין מַחֲנֶה אויפן
שָׂדֶה, און צווישן כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; די מצב און די משחית, אפילו זײ
האָבּן חרד; און הָאָרֶץ האָט זיך רגז, און עס איז געוואָרן א חֲרָדָה פון אלוקים. 16 און די צֹפים [צפה] פון שָׁאולן אין
גבעת-בנימין האָבּן ראה און הנה די המון מוג און הלך הָלֹם. 17 האָט שָׁאול אמר צו הָעָם וואָס מיט אים: פקד
אַקאָרשט נאָך, און ראה ווער איז הלך פון אונדז. האָבּן זײ פקד, און הנה יונָתָן און זײַן נֹשֵׂא כּלי זײַנען נישטא. 18
האָט שָׁאול אמר צו אחִיהו: נגש דעם אָרון האלוקים; ווארעם דער אָרון האלוקים איז געווען אין יום ההוא מיט די
בְּנֵי-יִשְׂראל. 19 און עס איז געווען, בעת שָׁאול האָט דבר מיט דעם כּהן, איז דער המון וואָס אין מַחֲנֶה פון די
פלשתים געוואָרן אלץ גרעסער און גרעסער. האָט שָׁאול אמר צום כּהן: אסף דײַן יָד. 20 און שָׁאול און דאָס כּל
הָעָם וואָס מיט אים האָבּן זיך זעק, און זײ זײַנען בוא צו דער מלחמה, און הנה חֶרֶב איש איז קעגן אנדערן מהומה

גדוֹלה מאֹד. 21 און די עִברים וואָס זײַנען געווען מיט די פלשתים אַזוי ווי פריער, די וואָס זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] מיט זיי אין מַחֲנֶה רונד ארום, זיי אויך היה מיט ישראל וואָס מיט שָׁאולן און יוֹנָתנען. 22 און כּל איש ישראל וואָס האָבּן זיך חבא אין דעם הר אפרים, האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז די פלשתים זײַנען נוס, און זיי אויך האָבּן זיי דבק אין דער מלחמה. 23 און ה' האָט ישע ישראל אין יום ההוא. און די מלחמה איז עבר בּיז בּית-אָוֶן. 24 און די איש ישראל זײַנען געווען נגשׁ אין יום ההוא, אָבער שָׁאול האָט אָלָה הָעָם, אַזוי צו אמר: ארור [זען גלט' 3:10-14] דער איש וואָס וועט אכל לֶחֶם בּיזן עֶרֶב, ווען איך וועל זיך האָבּן נוקם געווען אָן מײַנע פײַנט! און דאָס כּל הָעָם האָט נישט טעם קיין לֶחֶם. 25 און דאָס כּל הָאָרֶץ איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין וואלד; און דבש איז געווען אויפן פּני השָׂדֶה. 26 און ווי הָעָם איז בוא אין וואלד, און הנה א הֵלֶך פון דבש, אָבער קיינער האָט נישט נשׂג זיין יָד צו זיין פֶּה, ווארעם הָעָם האָט יָרֵא געהאט פאר דער שבועה. 27 אָבער יוֹנָתן האָט נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווי זיין אָב האָט שבע [זען "שבע" תהילים 110:1,4 כֹּהֵנה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] הָעָם, און ער האָט שלח דעם שפיץ פון דעם מַטֶּה וואָס אין זיין יָד, און האָט אים טבל [זען מלכים ב 5:14] אין דעם יערה פון דבש, און שוב זיין יָד צו זיין פֶּה, און זײַנע אויגן האָבּן אור. 28 האָט זיך ענה אן איש פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און האָט אמר: שבע [זען "שבע" תהילים 110:1,4 כֹּהֵנה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] האָט אָבִיךָ שבע הָעָם, אַזוי צו אמר: ארור [זען גלט' 3:10-14] דער איש וואָס וועט הַיּוֹם אכל לֶחֶם! דעריבער איז הָעָם עוף. 29 האָט יוֹנָתן אמר: עכר האָט אָבִי הָאָרֶץ; ראה! נא, ווי מײַנע אויגן האָבּן אור, ווײַל איך האָבּ טעם א ביסל פון דעם דאזיקן דבש. 30 הַיּוֹם ווי שוין אַז אכל וואלט אכל הָעָם פון דעם שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] פון זײַנע פײַנט וואָס ער האָט מצא? צי וואלט נישט אצונד דער מַכָּה צווישן די פלשתים געווען נאָך גרעסער? 31 און זיי האָבּן נכה אין יום ההוא צווישן די פלשתים פון מִכמָש בּיז אילון, און הָעָם איז געוואָרן עוף מאֹד. 32 און הָעָם האָט זיך עיט צום שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12], און זיי האָבּן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] צאֹן און בקר און יונגע, און האָבּן שחט אויף דער אֶרֶץ, און הָעָם האָט אכל מיטן דָּם. 33 האָט מען נגד שָׁאולן, אַזוי צו אמר: הנה! הָעָם חטא צו ה', צו אכל מיטן דָּם. האָט ער אמר: איר האָט בגד; גלל היום צו מיר א אבן גדול. 34 און שָׁאול האָט אמר: פוץ זיך צווישן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און איר זאלט אמר צו זיי: נגש צו מיר איטלעכער זיין שׁוֹר, און איטלעכער זיין שֶׂה [זען ישעיהו 53:7], און איר זאלט שחט דאָ און אכל, און איר זאלט נישט חטא צו ה', צו אכל מיטן דָּם. האָט דאָס כּל הָעָם נגש איטלעכער זיין שׁוֹר מיט זיין יָד יענע לֵילָה; און זיי האָבּן דארטן שחט. 35 און שָׁאול האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א מזבח צו ה'. דאָס איז געווען דער ערשטער מזבח וואָס ער האָט בנה צו ה'. 36 און שָׁאול האָט אמר: לאמיר ירד נאָך די פלשתים בּיַי לֵילָה, און בּזז צווישן זיי בּיזן אוֹר פון בֹּקֶר, און לאמיר נישט שאר פון זיי אן איש. האָבּן זיי אמר: כּל וואָס איז טוֹב אין דײַנע אויגן, עשׂה! האָט דער כּהן אמר: לאמיר קרב אַהער צו האלוקים. 37 און שָׁאול האָט שאל [זען תהילים 2:7-12] בּיַי אלוקים: זאָל איך ירד נאָך די פלשתים? וועסטו זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון ישראל? אָבער ער האָט אים נישט ענה אין יום ההוא. 38 האָט שָׁאול אמר: נגש! אַהער, כּל פּנוֹת [פנה] הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ידע! און ראה! וואָס היה די דאזיקע חַטָּאת הַיּוֹם? 39 ווארעם חי ה' וואָס ישע ישראל, אפילו ווען דאָס איז אין בְּנִי יוֹנָתנען, אַז מות מוז ער מות! אָבער קיינער פון כּל הָעָם האָט אים נישט ענה. 40 האָט ער אמר צו כּל ישראל: איר וועט היה אויף איין זייט, און איך און בני יוֹנָתן וועלן היה אויף דער אנדער זייט. האָט הָעָם אמר צו שָׁאולן: וואָס איז טוֹב אין דײַנע אויגן, עשׂה. 41 האָט שָׁאול אמר צו ה' אלקֵי ישראל: יהבּ! די תמים. זײַנען לכד געוואָרן יוֹנָתן און שָׁאול, און הָעָם איז יצא. 42 האָט שָׁאול אמר: נפל! צווישן מיר און צווישן בני יוֹנָתן; און יוֹנָתן איז לכד געוואָרן. 43 האָט שָׁאול אמר צו יוֹנָתנען: נגד מיר וואָס דו האסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. האָט אים יוֹנָתן נגד און האָט אמר: טעם האָבּ איך טעם מיטן שפיץ פון דעם מַטֶּה וואָס אין מיין יָד א ביסל דבש. אָט בין איך; לאמיך מות. 44 האָט שָׁאול אמר: זאָל אלוקים עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי און נאָך מער, אַז מות מוזטו מות, יוֹנָתן! 45 האָט הָעָם אמר צו שָׁאולן: זאָל יוֹנָתן מות, דער וואָס האָט עשׂה די דאזיקע גרויסע ישועה אין ישראל? חלילה! חי ה', אויב א האָר פון זיין קאָפּ וועט נפל צו דער ארצה! ווארעם מיט אלוקים האָט ער דאָס עשׂה היום הזה. און הָעָם האָט פדה יוֹנָתנען, און ער איז נישט מות. 46 און שָׁאול איז עלה פון הינטער די פלשתים, און די פלשתים זײַנען הלך צו זייער מקוֹם. 47 און שָׁאול האָט לכד די מלוכה איבער ישראל, און ער האָט לחם רונד ארום מיט כּל זייערע פײַנט, מיט מואב, און מיט בני-עמון, און מיט אדום, און מיט די מלכים פון צוֹבה, און מיט די פלשתים; און אומעטום ווי ער פלעגט זיך פנה, פלעגט ער זיי רשע. 48 און ער האָט עשׂה חיל, און האָט נכה עֲמָלֵק, און נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען ישראל פון דער יָד פון זיין שסה. 49 און בני שאול זײַנען געווען יוֹנָתן, און יִשׁוִי, און מַלכישוּעַ; און די שֵׁמוֹת פון זײַנע 2 בנוֹת זײַנען געווען: דער שֵׁם פון דער

בכירה, מֵרַב, און דער שֵׁם פון דער קלענערער מִיכל. 50 און דער שֵׁם פון אֲשֶׁת שאול איז געווען אַחינוֹעם בת אַחימַעַצן; און דער שֵׁם פון זיין שֹׂר צָבָא אַבינֵר בֶּן נֵר, דָּוִד שאול. 51 אי קיש דער אָב פון שָׁאולן, אי נֵר דער אָב פון אַבנרן, איז געווען בֶּן אַביאֵלן. 52 און די מלחמה אויף די פלשתים איז געווען חזקה כֹּל יְמֵי שָׁאולן. און ווי שָׁאול פלעגט ראה עמעץ אן איש גִבּוֹר, אָדער עמעץ א בֶּן חיל, אַזוי האָט ער אים אסף צו זיך.

שמלא15

1 און שמואל האָט אמר צו שָׁאולן: מיך האָט ה' שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דיך צו משח פאר א מלך איבער זיין עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איבער ישראל; דעריבער שמע אצונד צו דעם קוֹל פון די ווערטער פון ה'. 2 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות. איך פקד וואָס עַמָּלֵק האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] צו ישראל, ווי ער האָט זיך אים שום אין דֶּרֶךְ בּיַי זיין עלה [זען ישעיהו 53:2] פון מצרים. 3 אצונד הלך! און זאלסט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] עַמָּלֵק; און איר זאלט חרם כֹּל וואָס ער האָט, און זאלסט זיך נישט חמל אויף אים, און זאלסט מות פון אן איש בּיז אן אִשָּׁה, פון א עוֹלֵל בּיז א יוֹנק, פון א שור בּיז א שֶׂה, פון א גָּמָל בּיז אן חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9]. 4 האָט שָׁאול קרא הָעָם, און ער האָט זיי פקד אין טלָאים, 200,000 פוסגייער, און 10,000 איש יהודה. 5 און שָׁאול איז בוא צו עִיר פון עַמָּלֵק, און ער האָט ארב אין נחל. 6 און שָׁאול האָט אמר צום קֵינִי: הלך! סור! סור! ירד! פון צווישן עַמָּלֵק, כדי איך זאָל דיך נישט אסף מיט אים; און דו האסט דאָך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] חֶסֶד מיט כֹּל בְּנֵי ישראל בּיַי זייער עלה [זען ישעיהו 53:2] פון מצרים. האָט דער קֵינִי סור פון צווישן עַמָּלֵק. 7 און שָׁאול האָט נכה עַמָּלֵק פון חַוִילָה ווי דו בוא קיין שור וואָס פאר מצרים. 8 און ער האָט תפשׂ אגָג מלך עַמָּלֵק חַי, און דאָס כֹּל הָעָם האָט ער חרם מיטן שארף פון חֶרֶב. 9 אָבער שָׁאול און הָעָם האָבּן חמל אַגָּגן, און די בעסטע פון די צאָן און די בָּקָר די משנים [משנה], און די לעמער, און דאָס כֹּל טוֹב, און זיי האָבּן נישט אבה זיי חרם. אָבער כל המלאכה דאָס נמבזה [בזה] און מסס, דאָס האָבּן זיי חרם [זען קור"א 16:22]. 10 איז דאָס דבר-ה' געווען צו שמואלן, אַזוי צו אמר: 11 איך האָבּ נחם וואָס איך האָבּ געמאכט שָׁאולן פאר א מלך, ווארעם ער האָט זיך שוב פון הינטער מיר, און מיַינע ווערטער האָט ער נישט מקיים געווען. האָט שמואלן חרה, און ער האָט זעק צו ה' כֹּל הלָיְלָה. 12 און שמואל האָט זיך שכם אין דער בוקר צו באגעגענען שָׁאולן. איז נגד געוואָרן שמואלן, אַזוי צו אמר: שָׁאול איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין כַּרמֶל [זען יהושע 15:55], און הנה, ער האָט זיך נצב א יָד, און האָט זיך סבב, און איז עבר און האָט ירד קיין גִלגָל. 13 איז שמואל בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו שָׁאולן, און שָׁאול האָט צו אים אמר: ברך זאלסטו זיין פון ה'! איך האָבּ מקיים געווען דאָס דבר-ה'. 14 האָט שמואל אמר: און וואָס איז דער דאזיקער קוֹל פון די צאָן אין מיַינע אוזנים, און דער קוֹל פון די בקר וואָס איך שמע? 15 האָט שָׁאול אמר: פון עַמָּלֵק האָט מען זיי געבראכט, ווארעם הָעָם האָט געשוינט [חמל] די בעסטע פון די צאָן און די בָּקָר, כדי צו זבח צו ה' אלוקיך; אָבער דאָס יותר האָבּן מיר חרם [זען קור"א 16:22]. 16 האָט שמואל אמר צו שָׁאולן: רָפָה! און איך וועל דיר נגד וואָס ה' האָט צו מיר דבר הלָיְלָה. האָט ער צו אים אמר: דבר! 17 האָט שמואל צו אים אמר: אמנם, אויב דו ביסט קָטֹן אין דיַינע אויגן, ביסטו אָבער דער קָאָפּ פון די שבטים פון ישראל, און דיך האָט ה' משח פאר א מלך איבער ישראל. 18 און ה' האָט דיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אויף א דֶּרֶךְ, און האָט אמר: הלך! און חרם די חַטָּאִים, עַמָּלֵק, און זאלסט לחם אויף זיי בּיז מע וועט זיי כלה. 19 טאָ לָמָּה האסטו נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל ה', און האסט זיך עיט צום שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12], און עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה'? 20 האָט שָׁאול אמר צו שמואלן: איך האָבּ דאָך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל ה', און בין הלך אויף דעם דֶּרֶךְ וואָס ה' האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און האָבּ געבראכט אַגָּגן מלך עַמָּלֵק, און עַמָּלֵק האָבּ איך חרם. 21 אָבער הָעָם האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6; 11:13] פון דעם שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] צאָן און בָּקָר, דאָס בעסטע פון דעם חרם, כדי צו זבח צו ה' אלקֶיךָ אין גִלגָל. 22 האָט שמואל אמר: החפץ דען ה' אין עֹלוֹת [עוֹלָה] און זבח ווי שמע צו דעם קוֹל ה'? הנה, שמע איז בעסער פון זבח. צו קשב פון חֵלֶב פון ווידערס [איל]; 23 ווארעם חַטָּאת פון קֶסֶם איז מְרִי, און אָוֶן און תרפים איז הפציר [פצר, איַינגעשפארט] זיין. ווַיַיל דו האסט מאס דאָס דבר-ה', אַזוי האָט ער דיך מאס [זען מאס, תהילים 118:22] פון צו זיין א מלך [זען לוקס 13:3; מתי 23-7:21]. 24 האָט שָׁאול אמר צו שמואל: איך האָבּ חטא וואָס איך האָבּ עבר דאָס פֶּה ה' און דיַינע ווערטער, ווַיַיל איך האָבּ ירא [זען לוקס 23:40] געהאט פארן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און האָבּ זיך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו זייער קוֹל. 25 און אצונד, נשׂא! [פארגיב,

זען אויך "נשׂא" ישעיהו 53:12], נא, מיין חַטָּאת, און שוב זיך אום מיט מיר, און איך וועל זיך שחה צו ה'. 26 האָט שמואל אמר צו שָׁאולן: איך וועל זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] מיט דיר, ווארעם דו האסט מאס [זען מאס, תהילים 118:22] דאָס דבר-ה', און ה' האָט דיך מאס [זען מאס, תהילים 118:22] פון צו זיין א מלך איבער ישראל. 27 און ווי שמואל האָט זיך סבב צו הלך, אַזוי האָט [שָׁאול] חזק דעם כנף פון זיין מעיל, און ער האָט זיך קרע. 28 האָט שמואל צו אים אמר: ה' האָט הַיּוֹם קרע פון דיר די מלוכה פון ישראל, און האָט זי נתן צו א רֵעַ וואָס איז בעסער פון דיר. 29 און דער נֵצַח ישראל זאגט אויך נישט שקר, און האָט נישט נחם; ווארעם נישט אַן אָדָם איז ער, נחם צו האָבּן. 30 האָט ער אמר: איך האָבּ חטא, אָבער אצונד, כבוד מיר, נא, פאר די זקני עַמִּי און פאר ישראל, און שוב זיך אום מיט מיר, און איך וועל זיך שחה צו ה' אלקֶיךָ. 31 האָט שמואל זיך שוב נאָך שָׁאולן, און שָׁאול האָט זיך שחה צו ה'. 32 און שמואל האָט אמר: נגש צו מיר אגָג מלך עַמָּלֵק. איז אַגָּג הלך צו אים מעדן. און אַגָּג האָט אמר: אמנם, די מַר הַמָּוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9] איז סור. 33 האָט שמואל אמר: אַזוי ווי דיַין חֶרֶב האָט נָשִׁים שכל, זאָל צווישן נָשִׁים אִמֶּךָ זיין שכל. און שמואל האָט שסף אַגָּגן פאר ה' אין גִלגָל. 34 און שמואל איז הלך קיין רָמָה, און שָׁאול איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו זיין בית אין גבעת-שָׁאול. 35 און שמואל האָט מער נישט ראה שָׁאולן ביז זיין יוֹם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], ווארעם שמואל האָט התאבל [אבל] וועגן שָׁאולן; און ה' האָט נחם געהאט וואָס ער האָט געמאכט שָׁאולן פאר א מלך איבער ישראל.

שמלא16

1 און ה' האָט אמר צו שמואלן: עד מָתי וועסטו אבל וועגן שָׁאולן, אַז איך האָבּ אים מאס [זען מאס, תהילים 118:22] פון צו מלך איבער ישראל? מלא דיַין קֶרֶן מיט שֶׁמֶן, און הלך! איך וועל דיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו יִשַׁי פון בית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1], ווארעם איך האָבּ מיר ראה א מלך צווישן זיַינע בנים. 2 האָט שמואל אמר: ווי קען איך הלך? אַז שָׁאול וועט שמע, וועט ער מיך הרג. האָט ה' אמר: אַן עֶגְלָה פון בקר וועסטו לקח מיט זיך, און וועסט אמר: צו זבח צו ה' בין איך בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 3 און וועסט קרא יִשַׁי צום זבח, און איך וועל דיך לאזן ידע וואָס דו זאלסט עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; און וועסט צו מיר משח דעם וואָס איך וועל דיר אמר. 4 האָט שמואל עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס ה' האָט דבר, און ער איז בוא קיין בית-לֶחֶם. און די זקני העִיר האָבּן חרד אים אנטקעגן, און אמר: שלוֹם בוֹאֲךָ? 5 האָט ער אמר: שלוֹם! צו זבח צו ה' בין איך בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. קדש! אייַך, און איר וועט בוא מיט מיר צום זבח. און ער האָט יִשַׁי און זיַינע בנים זיך קדש, און האָט זיי קרא צום זבח. 6 און עס איז געווען, ווי זיי זיַינען בוא אַזוי האָט ער ראה אֱלִיאָבן, און ער האָט אמר: אמנם, אנטקעגן ה' איז זיין משיח. 7 האָט ה' אמר צו שמואלן: זאלסט נישט נבט אויף זיין מראה [זען "מראה" ישעיהו 53:2], און אויף זיין גְּבֹהּ פון קוֹמָה, ווארעם איך מאס [זען מאס, תהילים 118:22] אים; ווארעם עס איז נישט ווי דער אדם ראה; ווייַל דער אדם ראה נאכן אָנבליק, אָבער ה' ראה נאָכן לֵב. 8 האָט יִשַׁי קרא אבינָדָבן, און האָט אים עבר פאר שמואלן, אָבער ער האָט אמר: אויך דעם דאזיקן האָט ה' נישט בחר. 9 האָט יִשַׁי עבר שַׁמָּהן, אָבער ער האָט אמר: אויך דעם דאזיקן האָט ה' נישט בחר. 10 אַזוי האָט יִשַׁי עבר 7 פון זיַינע בנים פאר שמואלן, און שמואל האָט אמר צו יִשַׁי: ה' האָט נישט בחר די דאזיקע. 11 און שמואל האָט אמר צו יִשַׁי: תמם די נערים? האָט ער אמר: עס איז נאָך שאר דער קטן; און הנה איז ער א רֹעֶה בַּיַּי די צֹאן. האָט שמואל אמר צו יִשַׁי: שלח! און לקח אים; ווארעם מיר וועלן זיך נישט סבב, ביז ער בוא אהער. 12 האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און אים געבראכט. און ער איז געווען אַדְמוֹנִי, מיט שיינע אויגן און טוב רֹאִי. און ה' האָט אמר: קוּם! משח אים, ווארעם ער איז דאָס. 13 האָט שמואל לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם קֶרֶן מיט שֶׁמֶן, און האָט אים משח אין מיטן זיַינע אחים

[זען "אחים" תהילים 22:17(16)-23(22), **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דָּוִד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. און דער רוּחַ ה' איז צלח אויף דָּוִדן פון יום ההוא אָן און ווייַטער. און שמואל איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און איז הלך קיין רָמָה. 14 און דער רוּחַ ה' האָט זיך סור פון שָׁאולן און אים האָט בָּעַת א רוּחַ רָעָה פון ה'. 15 האָבּן עבדים פון שאול צו אים אמר: הנה נא: א רוּחַ רָעָה פון אלוקים בָּעַר דיך. 16 אדוֹנֵנוּ אמר! צו עֲבָדֶיךָ אקארשט וואָס פאר דיר, זיי זאלן בקש אן איש וואָס ידע מנגן [נגן] אויף א כִּנּוֹר; און עס וועט זיין, ווי דער רוּחַ רָעָה פון אלוקים איז אויף דיר, אַזוי וועט ער נגן מיט זיין יָד, און דיר וועט בעסער ווערן. 17 האָט שָׁאול אמר צו זיַינע עבדים: ראה! נא פאר מיר אן איש וואָס יטב נגן, און איר זאלט אים ברענגען צו מיר. 18 האָט זיך ענה איינער פון די נערים, און האָט אמר: הנה האָבּ איך ראה א בֶּן בַּיַּי יִשַׁי פון בית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1], וואָס ידע נגן, און איז א גִבּור חיל און אן איש מלחמה, און נבוֹן

דבר, און איז אַן איש תּאַר, און ה׳ איז מיט אים. 19 האָט שָׁאול שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו יִשַׁי, און אמר: שלח! צו מיר בִּנְךָ דָוִדן וואָס בִּיַי די צאָן. 20 האָט יִשַׁי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אַן חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] מיט לֶחֶם און א לאָגל ווײַן, און גדי עזים, און שלח דורך דער יָד פון בְּנוֹ דָוִדן צו שָׁאולן. 21 און דָוִד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו שָׁאולן, און איז עמד פאר אים; און ער האָט אים אהב מאֹד, און ער איז אים געוואָרן א נֹשֵׂא כלים. 22 און שָׁאול האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו יִשַׁי, אַזוי צו אמר: זאָל, נא, דָוִד עמד פאר מיר, ווארעם ער האָט מצא חן אין מײַנע אויגן. 23 און עס איז געווען, ווי דער רוּחַ [הָרָעָה] פון אלוקים איז געווען אויף שָׁאולן, אַזוי פלעגט דָוִד לקח די כִּנּוֹר און נגן מיט זיין יָד, און שָׁאולן פלעגט רָוַח, און אים פלעגט בעסער ווערן, און דער רוּחַ הָרָעָה פלעגט זיך סור פון אים.

שמלא17

1 און די פלשתים האָבן אסף זייערע מחנות אויף מלחמה. און זיי האָבן זיך אסף אין שׂוֹכוֹ וואָס אין יהודה, און האָבן חנה צווישן שׂוֹכוֹ און צווישן עֲזֵקָה אין אפס-דמים. 2 און שָׁאול און די איש ישראל האָבן זיך אסף און האָבן חנה אין עמק אֵלָה; און זיי האָבן ערך א מלחמה אקעגן די פלשתים. 3 און די פלשתים זײַנען עמד אויפן הַר פון דער זייט, און די ישראל זײַנען עמד אויפן הַר פון דער אנדער זייט, מיט דעם גַּיְא צווישן זיי. 4 איז יצא דער איש הַבֵּנַיִם [צווישנמאן] פון דעם מחנות פון די פלשתים מיטן שמוֹ [זען שמוֹ זכריה 6:11-12] גָּלִיַת פון גַת, וואָס זיין הייך איז געווען 6 אַמָּה און א שפאַן. 5 און א כּוֹבע נחֹשת איז געווען אויף זיין קאָפּ, און אין א שריוֹן קַשְׂקֶשֶׂת איז ער געווען לבש, און די וואָג פון דעם שריוֹן איז געווען 5,000 שקל נחשת. 6 און מצחת [מצחה] נְחֹשֶׁת זײַנען געווען אויף זײַנע רגלים [זען תהילים 22:17], און א כִּידוֹן נְחֹשֶׁת צווישן זײַנע אקסלען. 7 און דער הֵץ פון זיין חֲנִית איז געווען ווי דער שטאנג פון א אֹרֵג, און דער לֶהָבָה פון זיין חֲנִית איז געווען 600 שקל בַּרזל. און דער נֹשֵׂא צִנָּה איז הֹלֵךְ אים פארויס. 8 און ער האָט זיך עמד, און האָט קרא צו די מערכה פון ישראל, און האָט צו זיי אמר: נאָך וואָס יצא איר צו ערך מלחמה? בין איך דען נישט דער פלִשתי, און איר עבדים בִּיַי שָׁאולן? בחר! אײַך אן איש, און זאָל ער ירד צו מיר. 9 אויב ער וועט יכל צו לחם מיט מיר, און וועט מיך נכה [זען "נכה" ישעיהו 10:1-11; 53:4; 50:6], וועלן מיר זיין עבדים צו אײַך; און אויב איך וועל אים יכל, און וועל אים נכה וועט איר זיין עבדים צו אונדז, און וועט אונדז עָבֶד. 10 און דער פלִשתי האָט אמר: איך חרף די מערכה פון ישראל היום הזה; נתן מיר אן איש און לאמיר לחם מיט אנאנדער. 11 און שָׁאול און כּל ישראל האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דאזיקע ווערטער פון דעם פלִשתי, און זיי האָבן זיך חָתַת, און האָבן ירא מאֹד. 12 און דָוִד איז געווען בֵּן יענעם אֶפְרָתִי איש פון בית-לחם-יהודה [זען מיכה 5:1], וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען יִשַׁי; און ער האָט געהאט 8 בנים. און דער איש איז אין די יְמֵי שָׁאולן געווען א זקן וואָס בָּא צווישן אנשים. 13 און די 3 בְּנֵי יִשַׁי הגדלים זײַנען הלך נאָך שָׁאולן אין דער מלחמה; און די שֵׁם פון זײַנע 3 בנים וואָס זײַנען הלך אין דער מלחמה, זײַנען געווען: אֱלִיאָב דער בכוֹר, און דער 2טן פון אים אַבִינָדָב, און דער 3טן שַׁמָּה. 14 און דָוִד איז געווען דער קטן; און די 3 גדלים זײַנען הלך נאָך שָׁאולן. 15 און דָוִד פלעגט הלך און זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] פון שָׁאולן צו רָעָה די צאָן פון אָבִיו אין בית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1]. 16 און דער פלִשתי האָט נגש שכם און ערב, און האָט זיך יצב 40 טעג נאכאנאנד. 17 און יִשַׁי האָט אמר צו בְּנוֹ דָוִדן: לקח נא פאר דײַנע אחים אן אֵיפה פון די דאזיקע קָלִי, און די דאזיקע 10 לחם, און רוץ דערמיט אַריבער אין מַחֲנֶה צו דײַנע אחים [זען "אחים"

תהילים 22:17(16)-23(22), **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֵּן דָוִד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 18 און די דאזיקע 10 קעז זאלסטו ברענגען צו דעם שַׂר האלף; און זאלסט דײַנע אחים פקד אויף שלוֹם, און לקח פון זיי עֲרֻבָּה. 19 און שָׁאול און זיי און כּל איש ישראל זײַנען געווען אין עמק אֵלָה, אין לחם מיט די פלשתים. 20 האָט זיך דָוִד שכם אין דער בוקר, און ער האָט נטש די צאָן אויף א שומר, און ער האָט נשׂא און איז הלך אַזוי ווי יִשַׁי האָט אים צוה, און ער איז בוא אין מַעְגָּל, ווען דער חַיִל וואָס איז יצא אין מערכה, האָט רוּעַ אויף מלחמה. 21 און ישראל און די פלשתים האָבן זיך ערך א מערכה קעגן א מערכה. 22 האָט דָוִד נטש די זאַכן פון זיך אויף דער יָד פון דעם שומר הכֵּלים, און ער איז רוץ צום מערכה; און ער איז בוא און האָט שאל זײַנע אחים אויף שלוֹם. 23 ווי ער דבר מיט זיי, און הנה דער איש הַבֵּנַיִם [צווישנמאן] וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען גָּלִיַת דער פלִשתי פון גַת, עלה פון די רייען פון די פלשתים, און ער האָט דבר אַזוי ווי יענע דברים; און דָוִד האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]. 24 און כּל איש ישראל, ווי זיי האָבן ראה דעם איש, אַזוי זײַנען זיי נוס פאר אים, און האָבן ירא מאֹד. 25 און די איש ישראל האָבן אמר: האָט איר ראה דעם דאזיקן איש וואָס עלה? ווארעם צו חרף

ישראל ער עלה; און עס וועט זיין, דער איש וואָס וועט אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6], וועט אים דער מלך מעַשיר זיין מיט אַן עשֶׁר גדול, און וועט אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] זיין בַּת, און זיין בית אָבִי וועט ער עשֹׂה חָפשִׁי [פרײַ] אין ישראל. 26 האָט דָוִד אמר צו די אנשים וואָס זײַנען עמד לעבן אים, אַזוי צו אמר: וואָס וועט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] ווערן צו דעם איש וואָס וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] יענעם פלִשתי, און וועט סור די חֶרפָּה פון ישראל? ווארעם ווער איז דער דאזיקער פלִשתי הֶערל, אַז ער זאָל חרף די מערכות אלוקים חיים? 27 האָט הָעָם אים אמר אַזוי ווי דאָס דאזיקע געַרייד, אַזוי צו אמר: אַזוי וועט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] ווערן צו דעם איש וואָס וועט אים נכה. 28 האָט אֱלִיאָב, אחִיו הגדול, שמע ווי ער דבר צו די אנשים, און דער אף אליאבן האָט חָרָה אויף דָוִדן, און ער האָט אמר: צו וואָס גאר האסטו ירד, און אויף וועמען האסטו נטש יענע ביסל צאַן אין מדבר? איך ידע דײַן זָדוֹן, און די רֹעַ פון דײַן לֵב, אַז כדי צו ראה די מלחמה האסטו ירד. 29 האָט דָוִד אמר: וואָס האָב איך אצונד עשֹׂה? עס איז דאָך נאָר א געַרייד. 30 און ער האָט זיך סבב פון אֵצֶל [זען "אצל," משלי 8:30; יוחנן 1:1] אים צו אַן אנדערן, און האָט אמר די אייגענע זאַך, און הָעָם האָט אים שוב אַזוי ווי דאָס דבר הראשון. 31 זײַנען שמע [זען "שמע" ישעיהו 12:53-52:15] געוואָרן די ווערטער וואָס דָוִד האָט דבר, און מע האָט נגד פאר שָׁאולן, און ער האָט אים געלאזט ברענגען צו זיך. 32 און דָוִד האָט אמר צו שָׁאולן: זאָל קיין לֵב אָדָם נישט נפל איבער אים [איש הבנים גלית הפלשתי]; דײַן עֶבֶד וועט הלך, און וועט לחם מיט דעם דאזיקן פלִשתי. 33 האָט שָׁאול אמר צו דָוִדן: קענסט נישט הלך אויף דעם דאזיקן פלִשתי, צו לחם מיט אים, ווארעם דו ביסט א נַעַר, און ער איז אַן איש מלחמה פון זיין נעורים אָן. 34 האָט דָוִד אמר צו שָׁאולן: דײַן עֶבֶד איז געווען א רֹעֶה פאר אָבִיו בײַ די צאַן, און אַז אַרי איז בוא אָדער דֹוב, און האָט נשֹׂא שֶׂה [זען ישעיהו 53:7] פון דער עֵדֶר, 35 בין איך יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] נאָך אים, און האָב אים נכה, און האָב נצל פון זיין פֶּה; און אַז ער האָט זיך קום אקעגן מיר, האָב איך אים חזק בײַם זָקָן, און האָב אים נכה און אים מות. 36 אי דעם אַרי אי דעם דֹוב האָט דײַן עֶבֶד נכה; און דער דאזיקער פלִשתי הֶערֶל וועט זיין ווי איינער פון זיי. ווײַל ער האָט חרף די מערכֹת [מערכה] פון דעם אלוקים חיים. 37 און דָוִד האָט אמר: ה' וואָס האָט מיך נצל [זען "נצל" מיכה 10:4; 5:1] געווען פון דער יָד פון אַרי, און פון דער יָד פון דֹוב, ער וועט מיך נצל זיין פון דער יָד פון דעם דאזיקן פלִשתי. האָט שָׁאול אמר צו דָוִדן: הלך! און זאָל ה' זיין מיט דיר. 38 און שָׁאול האָט לבש דָוִדן זײַנע מד [קליידער], און ער האָט נתן א קובַע נחֹשֶׁת אויף זיין קאָפּ, און אים לבש שִׁריוֹן. 39 און דָוִד האָט חרג זיין חֶרֶב איבער זײַנע מד [קליידער], און זיך יאל צו הלך, ווײַל ער איז נישט געווען נסה. האָט דָוִד אמר צו שָׁאולן: איך יכל נישט הלך אין די דאזיקע, ווײַל איך בין נישט נסה. און דָוִד האָט זיי סור פון זיך. 40 און ער האָט לקח זיין מַקֵּל אין זיין יָד, און האָט זיך בחר 5 חלֹק [גלאטא] שטיינער פון דעם נַחַל, און שֹׂום אין דעם כֹּלי הרֹעים וואָס ער האָט געהאט, אין דעם בײַטל; און זיין קֶלַע [שליידערער] איז געווען אין זיין יָד; און ער האָט נגש צו דעם פלִשתי. 41 און דער פלִשתי איז הלך אלץ נענטער צו דָוִדן און דער איש וואָס טראגט דעם מָגֵן, אים פארויס. 42 און דער פלִשתי האָט נבט און האָט ראה דָוִדן, און האָט אים בזה [זען ישעיה 53:3], ווארעם ער איז געווען א נַעַר, און אַדְמוֹנִי, אויך שיין מראה [זען "מראה" ישעיהו 53:2]. 43 און דער פלִשתי האָט אמר צו דָוִדן: צי א כֶּלֶב [זען "כלב" תהילים 22:17] בין איך, וואָס דו בוא צו מיר מיט שטעקנס [מקלות, מַקֵּל]? און דער פלִשתי האָט קלל דָוִדן בײַ זיין אלוקים. 44 און דער פלִשתי האָט אמר צו דָוִדן: הלך צו מיר, און איך וועל נתן דײַן בָּשָׂר [זען תהילים 10-16:9] צום עוֹף הַשָּׁמַיִם און צו דער בהמה פון שָׂדֶה. 45 האָט דָוִד אמר צו דעם פלִשתי: דו בוא צו מיר מיט א חֶרֶב און מיט א חֲנִית און מיט א כִּידוֹן, און איך בוא צו דיר אין דעם שֵׁם פון ה' צבאות, אלוקי מערכות ישראל וואָס דו האסט חרף. 46 היום הזה וועט דיך ה' סגר און איך וועל דיך נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6], און וועל סור דײַן קאָפּ פון דיר; און איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] די פגר מַחֲנֶה פלשתים היום הזה צום עוֹף השָׁמַיִם און צו דער חיה פון דער אֶרֶץ; און די כֹּל הָאָרֶץ וועט ידע, אַז פאראן אלוקים בײַ ישראל. 47 און די דאזיקע כֹּל קהל וועט ידע אַז נישט מיט חֶרֶב און מיט חֲנִית ישע ה'; ווארעם די מלחמה געהערט צו ה', און ער וועט אײַך נתן אין יָדֵנוּ. 48 און עס איז געווען, ווי דער פלִשתי איז קום און איז הלך און האָט קרב צו קרא דָוִדן, אַזוי האָט דָוִד מהר, און איז רוץ צום מערכה צו קרא דעם פלִשתי. 49 און דָוִד האָט שלח זיין יָד אין זעקל [כלי], און האָט לקח פון דאָרטן א שטיין, און ער קלע און נכה דעם פלִשתי אין זיין מֵצַח. און דער שטיין איז טבע אין זיין מֵצַח, און ער איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהילים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף זיין פנים צו ארצה [זען יחזקאל 18:20]. 50 אַזוי האָט דָוִד חזק פון דעם פלִשתי מיט א קֶלַע און מיט א שטיין, און נכה דעם פלִשתי, און אים מות; און קיין חֶרֶב איז נישט געווען אין יָד דָוִד. 51 און דָוִד איז רוץ, און האָט זיך עמד איבער דעם פלִשתי, און האָט לקח זיין חֶרֶב, און זי שלף פון איר תַּעַר, און אים מות; און ער האָט כרת מיט איר זיין קאָפּ. און די פלשתים האָבן ראה אַז זייער גִבור איז מות, און זיי נוס. 52 און די אנשים פון ישראל און יהודה זײַנען קום

[זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָבן רוע, און רדף די פלשתים ביז דו בוא קיין גַיא, און ביז די שערי עקרון. און עס זײַנען נפל חללי פלשתים אויף דעם דֶּרֶךְ פון שַׁעֲרַיִם, און ביז גַת, און ביז עקרון. 53 און די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פון דלק די פלשתים, און זיי האָבן שסס זייער מַחֲנֶה. 54 און דָּוִד האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] דעם קאָפּ פון דעם פלִשתי, און האָט אים געבראַכט קיין ירושלים, און זײַנע כלי האָט ער שׂום אין זיין אֹהֶל. 55 און אַז שָׁאוּל האָט ראה דָּוִדן יצא צו קרא דעם פלִשתי, האָט ער אמר צו אַבנר דעם שֹׂר הַצָּבָא: וועמעס בן איז דער דאזיקער נַעַר, אַבנר? האָט אַבנר אמר: אַזוי ווי דײַן נפש לעבט, מלך, אויב איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3]. 56 האָט דער מלך אמר: שאל דו זיך נאָך וועמעס בן דער עֶלֶם איז. 57 און ווי דָּוִד האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פון נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] דעם פלִשתי, אַזוי האָט אים אַבנר לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13], און האָט אים געבראַכט פאַר שָׁאוּלן, מיט דעם קאָפּ פון דעם פלִשתי אין זיין יָד. 58 האָט שָׁאוּל צו אים אמר: וועמעס בן ביסטו, נַעַר? האָט דָּוִד אמר: בן דײַן עֶבֶד יִשַׁי פון בית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1].

שמלא18

1 און עס איז געווען, ווי ער האָט כלה דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] צו שָׁאוּלן, אַזוי איז די נפש פון יהוֹנָתָנען קשר געוואָרן צו דער נפש פון דָּוִדן, און יהוֹנָתָן האָט אים אהב אַזוי ווי זיין אייגן נפש [זען "נפש" ישעיהו 53:10]. 2 און שָׁאוּל האָט אים לקח אין יום ההוא, און האָט אים נישט געלאָזט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו זיין בית אָבִי. 3 און יהוֹנָתָן האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] א ברית מיט דָּוִדן, ווײַל ער האָט אים אהב געהאט ווי זיין אייגן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. 4 און יהוֹנָתָן האָט פשט דעם מעיל וואָס אויף זיך, און האָט אים נתן דָּוִדן; אויך זײַנע מד, ביז אויף זיין חֶרֶב, און ביז אויף זיין קשת, און ביז אויף זיין גארטל. 5 און אַז דָּוִד איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1], איז, ווו שָׁאוּל פלעגט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], פלעגט ער שׂכל. און שָׁאוּל האָט אים שום איבער די אנשי מלחמה; און ער איז יטב אין די אויגן פון כֹּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און אויך אין די אויגן פון עבדים פון שָׁאוּל. 6 און עס איז געווען, בײַ זייער אנקומען, אַז דָּוִד האָט זיך שוב פון נכה דעם פלִשתי, זײַנען יצא די נָשִׁים פון כֹּל ערים פון ישראל צו שיר און מחולה צו קרא שָׁאוּלן המלך, מיט תף, מיט שִׂמחה, און מיט צימבלען. 7 און די נָשִׁים די שׂחק האָבן ענה [געזונגען] און אמר: שָׁאוּל האָט נכה אין זײַנע טויזנטן, און דָּוִד אין זײַנע צענטויזנטן. 8 האָט שָׁאוּלן חרה מאֹד, און דאָס דאזיקע רעע איז געווען אין זײַנע אויגן, און ער האָט אמר: דָּוִדן האָבן זיי נתן די צענטויזנטן, און מיר האָבן זיי נתן די טויזנטן, און אים פעלט נאָך בלויז די מלוכה. 9 און שָׁאוּל האָט עין אויף דָּוִדן פון יום ההוא און ווײַטער. 10 און עס איז געווען אויף מחר, איז א רוּחַ רָעָה פון אלוקים צלח אויף שָׁאוּלן, און ער האָט אין בית נבא, און דָּוִד האָט נגן מיט זיין יָד אַזוי ווי בְּיוֹם בְּיוֹם, און אין יָד שאול איז געווען דער חֲנִית. 11 האָט שָׁאוּל טול [הטיל] דעם חֲנִית, און ער האָט אמר: איך וועל נכה דָּוִדן ביז אין וואנט. אָבער דָּוִד האָט זיך סבב פון אים 2 מאל. 12 און שָׁאוּל האָט ירא געהאט פאַר דָּוִדן, ווארעם ה' איז געווען מיט אים, און פון שָׁאוּלן האָט ער זיך סור. 13 און שָׁאוּל האָט אים סור פון זיך, און אים שׂום פאַר א שֹׂר אלף, און ער איז יצא און בוא הָעָם פאַרויס. 14 און דָּוִד האָט שׂכל אין כֹּל זײַנע דרכים, און ה' איז געווען מיט אים. 15 און שָׁאוּל האָט ראה אַז ער שׂכל מאֹד, און ער האָט זיך גור פאַר אים. 16 אָבער כֹּל ישראל און יהודה האָט אהב געהאט דָּוִדן, ווארעם ער פלעגט יצא און בוא זיי פאַרויס. 17 און שָׁאוּל האָט אמר צו דָּוִדן: הנה איז מיין עלטערע בַּת מֵרַב; זי וועל איך דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 53:9; 5:9; חגי 9-2:7] פאַר אַן אִשָּׁה, אָבער זײַ מיר א בן חיל, און לחם מלחמות ה'. ווארעם שָׁאוּל האָט אמר: זאָל נישט מיין יָד זיין אויף אים, נײַערט די יָד פון די פלשתים זאָל זיין אויף אים. 18 האָט דָּוִד אמר צו שָׁאוּלן: ווער בין איך? און וואָס איז מיין לעבן, אָדער מיין משפחת אבי אין ישראל, אַז איך זאָל ווערן אַן איידעם [חתן] בײַם מלך? 19 אָבער עס איז געווען, בעת מע האָט געזאָלט נתן מֵרַב בַּת שָׁאוּלן צו דָּוִדן, איז זי נתן געוואָרן צו עַדריאֵלן פון מחוֹלָה פאַר אַן אִשָּׁה. 20 און מִיכל בַּת שָׁאוּלן האָט אהב געהאט דָּוִדן; האָט מען נגד שָׁאוּלן, און די זאַך איז ישר אין זײַנע אויגן. 21 און שָׁאוּל האָט אמר: איך וויל זי אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 53:9; 5:9; חגי 9-2:7], כדי זי זאָל אים זיין פאַר א מוֹקש, און די יָד פון די פלשתים זאָל זיין אויף אים. און שָׁאוּל האָט אמר צו דָּוִדן: וועסט הַיּוֹם ווערן מיין איידעם מיט דער צווייטער. 22 און שָׁאוּל האָט צוה זײַנע עבדים: דבר! צו דָּוִדן בַּלָּט [לָט], אַזוי צו אמר: הנה, דער מלך חפץ דיך, און כֹּל זײַנע עבדים האָבן דיך אהב, טאָ ווער אצונד דעם איידעם פון מלך. 23 האָבן עבדים פון שאול דבר אין די אוזנים פון דָּוִדן די דאזיקע ווערטער. און דָּוִד האָט אמר: קלל אין אײַערע אויגן צו ווערן דעם איידעם פון מלך, אַז איך בין אַן איש רוש און קלה? 24 האָבן די עבדים פון שָׁאוּלן אים נגד, אַזוי צו אמר: אַזוי ווי די דאזיקע ווערטער האָט דָּוִד דבר. 25 האָט שָׁאוּל אמר: אַזוי זאלט

איר אמר צו דָוִדן: דער מלך חפץ נישט קיין נדן [מֹהַר], נײַערט 100 עָרְלוֹת פון די פלשתים, זיך נוקם צו זײַן אָן דעם פײַנט פון מלך. און שָׁאוּל האָט חשב צו נפל דָוִדן דורך דער יָד פון די פלשתים. 26 האָבן זײַנע עבדים נגד דָוִדן די דאזיקע ווערטער, און די זאַך איז ישר אין די אויגן פון דָוִדן, צו ווערן דעם איידעם פון מלך. און די ימים זײַנען נישט מאל, 27 איז דָוִד קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז הלך, ער מיט זײַנע אנשים, און ער האָט נכה פון די פלשתים 200 איש. און דָוִד האָט געבראַכט זייערע ערלות, און מע האָט זיי מלא צום מלך, כדי ער זאָל ווערן דעם איידעם פון מלך. און שָׁאוּל האָט אים נתן זײַן בַּת מיכלען פאַר אַן אִשָּׁה. 28 און שָׁאוּל האָט ראה און ידע אַז ה' איז מיט דָוִדן. און מִיכל בַּת שָׁאוּלן האָט אים אהב געהאט. 29 און שָׁאוּל האָט יסף ירא פאַר דָוִדן. און שָׁאוּל איז געווען דָוִדן א שונא כּל ימים. 30 און די שָׂרים פון פלשתים פלעגן יצא; און עס איז געווען, ווען אָבער זיי זײַנען יצא, האָט דָוִד שׂכל מער פון כּל עבדים פון שָׁאוּלן, און שמו [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען יקר מאֹד.

שמלא19

1 און שָׁאוּל האָט דבר צו יונָתן בְּנו און צו כּל עבדיו, צו מות דָוִדן; אָבער יהונָתָן בֶּן שָׁאוּלן האָט חפץ דָוִדן מאֹד. 2 און יהונָתָן האָט נגד דָוִדן, אַזוי צו אמר: אָבִי שָׁאוּל בקש דיך צו מות. און אַצונד, נא, זײַ שמר אין דער בוקר, און זאַלסט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין סתר און זיך חבא. 3 און איך וועל יצא, און וועל עמד לעבן אָבִי אויף דעם שָׂדֶה וואָס דו ביסט דאַרטן. און איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] וועגן דיר צו אָבִי, און אַז איך וועל ראה, און וועל איך דיר נגד מָה. 4 און יהונָתָן האָט דבר טוֹב אויף דָוִדן צו אָבִיו שָׁאוּלן, און ער האָט צו אים אמר: זאָל דער מלך נישט חטא אקעגן זײַן עֶבֶד, אקעגן דָוִדן, ווײַל ער האָט אקעגן דיר נישט חטא, און ווײַל זײַנע מעשׂים זײַנען געווען טוֹב מאֹד פאַר דיר. 5 און ער האָט שום זײַן נפש [זען "נפש" ישעיהו 53:10] אין זײַן יָד, און האָט נכה דעם פלִשתי, און ה' האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] תשועה גדולה פאַר כּל ישראל; האָסט עס ראה, און האָסט זיך שׂמח. און לָמָה זאָלסטו זיך חטא אָן דָּם נָקִי, צו מות דָוִדן חִנָּם? 6 האָט שָׁאוּל שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל יהונָתָנען, און שָׁאוּל האָט שבע [זען "שבע," תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]: חי ה' אויב ער מות! 7 און יהונָתָן האָט קרא צו דָוִדן, און יהונָתָן האָט אים נגד אלע די דאַזיקע ווערטער. און יהונָתָן האָט געבראַכט דָוִדן צו שָׁאוּלן, און ער איז געווען פאַר אים אַזוי ווי פריער. 8 און ווידער געוואָרן א מלחמה, און דָוִד איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און האָט לחם אקעגן די פלשתים, און ער האָט נכה צווישן זיי א מכּה גדולה, און זיי זײַנען נוס פאַר אים. 9 און א רוּחַ רָעָה פון ה' איז אויף שָׁאוּלן בעת ער איז ישב אין זײַן בית מיט זײַן חֲנִית אין זײַן יָד; און דָוִד האָט נגן מיט דער יָד. 10 האָט שָׁאוּל בקש צו נכה דָוִדן מיטן חֲנִית ביז אין וואַנט, אָבער ער האָט זיך פטר פון שָׁאוּלן, און ער האָט נכה דעם חֲנִית אין וואַנט. און דָוִד איז נוס און איז מלט געוואָרן אין יענער לַיְלָה. 11 האָט שָׁאוּל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו בית דָוִד, אים צו שמר, און אים צו מות אין דער בוקר. אָבער זײַן אִשָּׁה מִיכל האָט נגד דָוִדן, אַזוי צו אמר: אויב דו מלט נישט דײַן נפש די לַיְלָה, ווערסטו מחר מות. 12 און מִיכל האָט ירד דָוִדן דורכן חלוֹן, און ער איז הלך און איז ברח און מלט געוואָרן. 13 און מִיכל האָט לקח דעם תרפים, און שום אויפן מִטָּה, און א כּביר פון ציגנהאָר האָט זי אים שׂום צו קאָפּנס, און כּסה מיט א בגד. 14 און אַז שָׁאוּל האָט שלח מלאכים צו לקח דָוִדן, האָט זי אמר: ער איז חלה [קראַנק]. 15 האָט שָׁאוּל שלח מלאכים צו ראה דָוִדן, אַזוי צו אמר: ברענגט אים אַרויף מיטן מִטָּה צו מיר, אים צו מות. 16 זײַנען די מלאכים בוא און הנה! דער תרפים איז אויפן מִטָּה, און דאָס כּביר פון ציגהאָר אים צוקאָפּנס. 17 האָט שָׁאוּל אמר צו מיכלען: לָמָה האָסטו מיך אַזוי רָמָה, און האָסט שלח מיין שונא, און ער איז מלט געוואָרן? האָט מִיכל אמר צו שָׁאוּלן: ער האָט צו מיר אמר: לאז מיך שלח, לָמָה זאָל איך דיך מותז? 18 און דָוִד איז ברח און מלט געוואָרן, און ער איז בוא צו שמואלן קיין רָמָה, און האָט אים נגד כּל וואָס שָׁאוּל האָט אים עשׂה. און ער און שמואל זײַנען הלך און האָבן זיך ישב אין נָיוֹת. 19 איז נגד געוואָרן שָׁאוּלן, אַזוי צו אמר: הנה, דָוִד איז אין נָיוֹת אין רָמָה. 20 און שָׁאוּל האָט שלח מלאכים צו לקח דָוִדן. האָבן זיי ראה דאָס להקה פון נביאים נביאות זאגן, און שמואל עמד נצב איבער זיי; און דער רוּחַ אלוקים איז געווען אויף די מלאכים פון שָׁאוּלן, און זיי אויך האָבן נביאות געזאגט. 21 האָט מען נגד צו שָׁאוּלן, און ער האָט שלח אנדערע מלאכים. האָבן זיי אויך נביאות געזאגט. האָט שָׁאוּל ווידער שלח מלאכים 3טן מאל, און זיי אויך האָבן נביאות געזאגט. 22 איז ער אויך הלך קיין רָמָה, און ער איז בוא ביז דער בּוֹר הגדול וואָס אין שׂכוּ, און האָט זיך שאל און אמר: ווו זײַנען שמואל און דָוִד? האָט מען אים אמר: הנה, אין נָיוֹת אין רָמָה. 23 איז ער הלך אהין קיין נָיוֹת אין רָמָה, און אויך אויף אים איז געווען דער רוּחַ אלוקים, און ער איז הלך און הלך און נביאות געזאָגט, ביז ער איז בוא קיין נָיוֹת אין רָמָה. 24 און ער אויך פשע זײַנע בגד, און ער אויך האָט

נביאות געזאָגט פאַר שמואלן, און איז נפל עָרם [נאַקעטער] כּל היום ההוא, און די כּל הלָיְלָה. דעריבער זאַגט מען: איז אויך שָׁאול צווישן די נביאים?

שמלא20

1 און דָוִד איז ברח פון נָיוֹת אין רָמָה, און ער איז בוא און האָט אמר פאַר יהוֹנָתָנען: וואָס האָב איך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? און וואָס איז מיין עָוון, און וואָס איז מיין חטא פאַר אָבִיךָ, וואָס ער בקש מיין נפש [זען "נפש" ישעיהו 53:10]? 2 האָט ער צו אים אמר: חלילה! וועסט נישט מות. הנה, אָבִי עשׂה נישט א גדוֹל זאַך אָדער א קָטוֹן זאַך, אַווו ער גלה נישט מיין אוֹזֶן, און מדוּע זאָל אָבִי סתר פון מיר די דאזיקע זאַך? עס איז נישט אַזוי. 3 האָט דָוִד ווידער שבע [זען "שבע," תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] און אמר: ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אָבִיךָ ידע אַז איך האָב מצא חֵן אין דיינע אויגן, און ער אמר: זאָל יהוֹנָתָן דערפון נישט ידע, כּדי ער זאָל זיך נישט עצב. אָבער אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי חי דיין נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אַז אַזוי ווי א טריט [פֶּשַׁע] איז צווישן מיר און צווישן מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]! 4 האָט יהוֹנָתָן אמר צו דָוִדן: וואָס אמר דיין נפש, איך זאָל פאַר דיר עשׂה. 5 האָט דָוִד אמר צו יהוֹנָתָנען: הנה איז מחר ראש-חוֹדש, ווען ישב דארף איך ישב מיטן מלך צום אכל; זאלסטו מיך לאָזן שלך, און איך וועל זיך סתר אין שָׂדֶה ביז הָעֶרֶב השלשית. 6 אויב זיך פקד פקד אָבִיךָ אויף מיר, זאלסטו אמר: שאל האָט זיך שאל דָוִד בּיַי מיר, כּדי צו רוץ אין זיין עִיר בּית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1], ווארעם די יערלעכע זכח איז דארטן בּיַי דער כּל משפחה. 7 אויב ער וועט אַזוי אמר: טוֹב! איז שלוֹם צו דיין עֶבֶד; אויב אָבער חרה וועט ער חרה, ידע! אַז הָרָעָה איז כּלה בּיַי אים. 8 און זאלסט עשׂה חֶסֶד מיט דיין עֶבֶד, ווארעם אין א בּרית ה' האסטו געבראכט דיין עֶבֶד מיט דיר; און אויב אין מיר איז דאָ אַן עָוון, מות מיך דו; און נאָך וואָס דען זאלסטו מיך בּרענגען צו אָבִיךָ? 9 האָט יהוֹנָתָן אמר: חלילה דיר! ווארעם אויב ידע וועל איך זיך ידע אַז בּיַי אָבִי איז כּלה, דיר זאָל געשען הָרָעָה, צי וועל איך דאָס דיר נישט נגד? 10 האָט דָוִד אמר צו יהוֹנָתָנען: ווער וועט מיר נגד אויב אָבִיךָ וועט דיר ענה קָשָׁה? 11 האָט יהוֹנָתָן אמר צו דָוִדן: הלך! און לאמיר יצא אין שָׂדֶה. זיינען זיי ביידע יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אין שָׂדֶה. 12 און יהוֹנָתָן האָט אמר צו דָוִדן: בּיַי ה' אלקֵי ישראל! אַז איך וועל חקר אָבִי איבער מחר אין דער צייט, און הנה ער איז טוֹב צו דָוִדן, צי וועל איך דעמאָלט נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דיר, און גלה דיין אוֹזֶן? 13 זאָל ה' עשׂה צו יהוֹנָתָנען אַזוי און נאָך מער! אויב אָבִי וועט יטב צו בּרענגען אויף דיר הָרָעָה, וועל איך גלה דיין אוֹזֶן און וועל דָוִד שלח, און וועסט הלך בשלום, און ה' וועט זיין מיט דיר אַזוי ווי ער איז געווען מיט אָבִי. 14 און נישט נאָר ווען איך חָי נאָך, נישט נאָר זאלסטו עשׂה מיט מיר א חֶסֶד ה', אַז איך זאָל נישט מות; 15 נייערט זאלסט נישט כּרת דיין חֶסֶד פון מיין בּית עַד עוֹלָם; נישט צו מאל ווען ה' וועט כּרת פיינט פון דָוִד ביז איינעם פון דעם פּני האדמה. 16 און יהוֹנָתָן האָט כּרת [זען "כּרת" דניאל 9:26] א בּרית מיט דעם בּית דָוִדן: זאָל ה' בקש פון דער יָד פון פיינט פון דָוִד! 17 און יהוֹנָתָן האָט ווידער שבע [זען "שבע" תהילים 110:1,4 כְּהֶנה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] דָוִדן בּיַי זיין אהבה צו אים, ווארעם אהבה ווי זיין נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט ער אים אהבה געהאט. 18 און יהוֹנָתָן האָט צו אים אמר: מחר איז ראש-חוֹדש, און דו וועסט פקד, ווייל דיין מוֹשָׁב וועט זיין פקד. 19 זאלסטו שלש! [זען קור"א 15:4] און ירד, און בוא צו דעם מקוֹם וואָס דו האָסט זיך דארטן סתר אין דעם יוֹם המעשׂה, און ישב אֵצֶל [זען משלי 8:30; יוחנן 1:1] דעם שטיין אֶזֶל. 20 און איך וועל ירה צו שלח 3 חצים אָן א זייט, אַזוי ווי איך וואלט שיסן אין א מטרה. 21 און הנה, איך וועל שלח דעם נַעַר: הלך! מצא! די חצים. אויב אמר וועל איך אמר צום נַעַר: "הנה! די חצים מִמְּךָ, און הנה לקח! עס", טאָ בוא, ווארעם שלוֹם איז צו דיר, און עס איז גאָרנישט, חַי ה'! 22 אויב אָבער איך וועל אַזוי אמר צום עֶלֶם [זען עֶלֶם = נַעַר, אָבער עַלְמָה = נַעֲרָה/בּתוּלה, זען בראשית 24:43; 24:16; רבקָה איז גערופן א "נַעֲרָה/בתוּלה" (בראשית 24:16) און אויך אַן "עַלְמָה" (בראשית 24:43), וואָס ווייזן "עַלְמָה" א סינאנים פאַר "נַעֲרָה/בתוּלה" און אַז "עלמה" אויך מיינען "איש לא יְדָעָהּ" ווי איז אויך אין שיר השירים 6:8. רוּת איז נישט גערופן אַן עַלְמָה (זען רוּת 2:5; 4:12). די פּילַגש איז נישט גערופן אַו עַלְמָה (זען שופטים 19:9)] : "הנה זיינען די חצים אהין צו פון דיר", הלך! ווארעם ה' שלח דיך אוועק. 23 און וועגן דער זאַך וואָס מיר האָבּן דבר, איך און דו, הנה איז ה' [אַן עדות] צווישן מיר און צווישן דיר עַד עוֹלָם. 24 האָט דָוִד זיך סתר אין שָׂדֶה; און אַז עס איז געווען ראש-חוֹדש, האָט דער מלך זיך ישב צום לחם אכל. 25 און דער מלך איז ישב אויף זיין מוֹשב אַזוי ווי אלע מאל, אויף דעם מוֹשב בּיַי דער וואנט; און יהוֹנָתָן איז קום, און אבנר איז ישב בּיַים זייט פון שָׁאולן; און מקוֹם דָוִד איז געווען פקד. 26 און שָׁאול האָט גארנישט דבר אין יום ההוא, ווארעם ער האָט געקלערט: א סיבה איז דאָס; ער איז נישט טָהוֹר, ער איז אוודאי אומריין. 27 און עס איז געווען אויף מחר נאָך ראש-חוֹדש, דעם שֵׁנִי יוֹם, און מקוֹם דָוִד איז געווען פקד, האָט שָׁאול אמר צו יהוֹנָתָן בְּנוֹ: לָמָה איז נישט בוא

[זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] בֿן יִשַׁיִ אי תמוֹל אי הַיּוֹם צום לחם? 28 האָט יהוֹנָתָן ענה שָׁאולן: שאל האָט זיך שאל דָוִד בײַ מיר קיין בֿית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1]; 29 און ער האָט אמר: לאָז מיך שלח, נא, ווארעם אַן זבח פון דער משפחה איז בײַ אונדז אין עִיר, און מיין אָח, ער האָט מיר צוה; און אצונד, אויב איך האָבּ מצא חֵן אין דײַנע אויגן, לאָמיך, נא, זיך מלט, און ראה מײַנע אחים [זען "אחים" תהילים

(22)23-(16)22:17, **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֿן דָוִד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. דעריבער איז ער נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום שולחן המלך. 30 האָט חרה דער אף שָׁאולן אויף יהוֹנָתָנען, און ער האָט צו אים אמר: דו בֿן נַעֲוָה [עוה] פון מרדוּת, ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איך דען נישט, אַז דו האָסט בחר מיט בֿן יִשַׁיִ, צו דײַן שאַנד און צו דער שאַנד פון עֶרְוַת אִמֶּךָ? 31 ווארעם כֹּל-זמן בֿן יִשַׁיִ חי אויף דער אדמה, וועסט דו און דײַן מלוכה נישט האָבּן כון. און אצונד, שלח און לקח אים צו מיר, ווארעם בֿן מָוֶת הוא. 32 האָט יהוֹנָתָן ענה אָבִיו שָׁאולן, און האָט צו אים אמר: לָמָּה זאָל ער מות ווערן? וואָס האָט ער עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? 33 האָט שָׁאול טול אויף אים דעם חֲנִית, אים צו נכה; און יהוֹנָתָן האָט ידע, אַז דאָס איז כלה בײַ אָבִיו צו מות דָוִדן. 34 איז יהוֹנָתָן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון שולחן אין חרי אף, און ער האָט דעם שֵׁנִי יוֹם חודש נישט אכל קיין לֶחֶם, ווײַל ער האָט זיך עצב וועגן דָוִדן, און ווײַל אביו האָט אים כלם. 35 און עס איז געווען אין דער בוקר, איז יהוֹנָתָן יצא אין שָׂדֶה, צו דער מוֹעֵד וואָס איז געווען מיט דָוִדן, און א נַעַר קטֹן איז געווען מיט אים. 36 און ער האָט אמר צו זיין נַעַר: רוץ; מצא! אקארשט די חצים וואָס איך ירה. איז דער נַעַר רוץ, און ער האָט ירה החצי אים עבר. 37 און ווי דער נַעַר איז בוא צו דעם מקוֹם פון החצי וואָס יהוֹנָתָן האָט ירה, אַזוי האָט יהוֹנָתָן קרא דעם נַעַר, און אמר: החצי איז דאָך אַהין צו פון דיר. 38 און יהוֹנָתָן האָט קרא דעם נַעַר: מהרה חוש! זאלסט זיך נישט עמד. און נַעַר פון יהוֹנָתָן האָט לקט החצי, און איז בוא צו אדניו. 39 און דער נַעַר האָט פון גאָרנישט ידע, אָבער יהוֹנָתָן און דָוִד האָבּן ידע פון דער זאַך. 40 האָט יהוֹנָתָן נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיין כֹּלי צו זיין נַעַר מיט אים, און האָט צו אים אמר: הלך! בֿרענג זיי אין עִיר. 41 ווי דער נַעַר איז בוא, אַזוי איז דָוִד קום פון אצל [זען משלי 8:30] נֶגֶב-זייט, און ער איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהילים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחֵת הַמֻּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף זיין פנים צו ארצה, און האָט זיך שחה 3 מאל. און זיי האָבּן נשק [זען תהילים 2:12] איינער דעם אנדערן, און בכה איינער מיטן אנדערן, בֿיז דָוִד האָט גדל. 42 און יהוֹנָתָן האָט אמר צו דָוִדן: הלך! בשלום; וואָס מיר האָבּן זיך ביידע שבע [זען "שבע," תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בײַם שֵׁם ה', אַזוי צו אמר: ה' זאָל זיין [אן עדות] צווישן מיר און צווישן דיר, און צווישן מיין זֶרַע און צווישן דײַן זֶרַע [זען ישעיהו 53:10 זרע משיח בֿן דָוִד] עַד עוֹלָם.

שמלא21

1 און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז הלך; און יהוֹנָתָן איז בוא אין עִיר. 2 און דָוִד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין נוֹב צו אחימֶלֶך דעם כהן, און אחימֶלֶך האָט חרד צו אנטקעגן דָוִדן, און האָט צו אים אמר: מדוּעַ ביסטו אליין, און קיינער איז נישט מיט דיר? 3 האָט דָוִד אמר צו אחימֶלֶך דעם כהן: דער מלך האָט מיר צוה א זאַך, און האָט צו מיר אמר: קיינער זאָל גארנישט ידע פון דער זאַך וועגן וואָס איך שלח דיך, און וואָס איך האָבּ דיר צוה; און די נערים האָבּ איך באשטעלט אין יענעם און יענעם מקוֹם. 4 און אצונד, וואָס איז דאָ אונטער יָדֶךָ? נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין מיין יָד 5 לחם, אָדער וואָס עס מצא זיך. 5 האָט דער כהן ענה דָוִדן, און האָט אמר: לֶחֶם חֹל איז נישטא אונטער מיין יָד, אָבער בֿלויז לֶחֶם קֹדש איז דאָ; אויב די נערים האָבּן זיך נאָר שמר פון אִשָּׁה. 6 האָט דָוִד עָנָה צו דעם כהן, און האָט צו אים אמר: פארוואר, אן אִשָּׁה איז עצר פון אונדז אַזוי ווי טעג פריער אַז איך יצא; און די כֵּלים פון די נערים ווערן קֹדֶש; און דאָס איז דער דֶּרֶךְ חֹל, און ווי שוין הַיּוֹם, אַז קדש וועט זיין אין דער כלי! 7 האָט אים דער כהן נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] קֹדֶש; ווארעם דארטן איז נישט געווען קיין לֶחֶם, אָבער בֿלויז דאָס לֶחֶם הפנים וואָס איז סור געוואָרן פון פאר ה', כדי צו שוֹם לֶחֶם חֹם, אין דעם יוֹם וואָס עס איז לקח געוואָרן. 8 און דארטן איז געווען אן איש פון עבדים פון שאול אין יום ההוא וואָס האָט זיך עצר פאר ה', און שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען דוֹאֵג דער אדוֹמי, דער אַבּיר פון די רעִים וואָס בײַ שָׁאולן. 9 און דָוִד האָט אמר צו אחימֶלֶכן: און איז נישטא דאָ אונטער יָדֶךָ א חֲנִית אָדער א חֶרֶב? וואַרעם אפילו מיין חֶרֶב, און אפילו מײַנע כלי, האָבּ איך נישט לקח מיט זיך, ווײַל די זאַך פון דעם מלך איז געווען נחץ. 10 האָט דער כהן אמר: די חֶרֶב פון גָּלִיַת דעם פלִשתי וואָס דו האסט נכה אין עמק אֵלָה; הנה איז זי לוט אין א טוך הינטער

דעם אפוד; אויב דו ווילסט זי דיר לקח, לקח! ווארעם קיין אנדערע חוץ איר איז דאָ נישטא. האָט דָוִד אמר: נישטא איר גלײַכן; נתן! [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זי מיר [זען בֶּן דָּוִד מיט חֶרֶב, התג' 19:15]. 11 און דָוִד איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און איז ברח אין יום ההוא פון שָׁאולן, און איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אָכיש מלך גַּת. 12 האָבן די עבדים פון אָכישן אמר צו אים: איז דאָס נישט דָוִד מלך הָאָרֶץ? האָט מען נישט אויף דעם דאזיקן ענה מיט מחולה, אַזוי צו אמר: שָׁאול האָט נכה אין זײַנע טויזנטן, און דָוִד אין זײַנע צענטויזנטן? 13 האָט דָוִד זיך שום די דאזיקע ווערטער אין לֵב, און ער האָט מאֹד ירא געהאט פאר אָכיש מלך גַּת. 14 האָט ער שָׁנָה זיין טעם פאר זייערע אויגן, און האָט זיך הלל משוגע פאר זיי, און האָט תָּוָה אויף די דלתות השער, און געלאזט ירד זיין ריר [זען יוחנן 9:6] אויף זיין באָרד [זען ישעיה 50:6]. 15 האָט אָכיש אמר צו זײַנע עבדים: הנה איר ראה אן איש איז שגע [משוגע], לָמָּה ברענגט איר אים צו מיר? 16 צי פעלן מיר משוגָּעים [שגע], וואָס איר האָט מיר געבראכט דעם דאזיקן צו זיין משוגע [שגע] בײַ מיר? זאָל דער דאזיקער בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין מיין בית?

שמלא22

1 און דָוִד איז הלך פון דארטן, און איז מלט געוואָרן צו דער הייל פון עֲדוּלָּם. האָבן שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] זײַנע אחים [זען "אחים" תהילים 22(23)-23(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דָּוִד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] און דאָס כּל בית אָבִיו, און זיי האָבן ירד אהין צו אים. 2 און עס האָבן זיך קבץ צו אים ווו כּל איש מָצוֹק, און ווו אן איש א בעל-חוב, און ווו אן איש מיט א מַר נפש; און ער איז געוואָרן פאר א שׂר איבער זיי. און עס זײַנען געווען מיט אים ארום 400 איש. 3 און דָוִד איז הלך פון דארטן קיין מִצְפֶּה-מואָב, און ער האָט אמר צום מלך מואב: זאָל, נא, יצא אָבִי און אַמִּי צו זיין בײַ אײַך ביז וואנען איך וועל ידע וואָס אלוקים וועט עשׂה מיט מיר. 4 און ער האָט זיי נחה פאר מלך מואב, און זיי זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בײַ אים אלע טעג וואָס דָוִד איז געווען אין דער מצוּדה. 5 און גָּד דער נביא האָט אמר צו דָוִדן: זאלסט נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין דער מצוּדה; הלך! און זאלסט בוא אין אֶרֶץ יהודה. איז דָוִד הלך און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין יער חֶרֶת. 6 האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] שָׁאול, אַז דָוִד און די אנשים וואָס מיט אים זײַנען אויסגעפונען געוואָרן; און שָׁאול איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין גִּבעָה, אונטער דעם טאמאריסקנבוים אין רָמָה, מיט זיין חֲנִית אין זיין יָד; און כּל זײַנע עבדים זײַנען נצב לעבן אים. 7 האָט שָׁאול אמר צו זײַנע עבדים וואָס זײַנען נצב ארום אים: שמע! נא, איר בנימינער, וועט דען בֶּן יִשַׁי [זען ישעיה 11:1] אײַך אלעמען נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] שָׂדוֹת און כּרמים, וועט ער אײַך אלעמען שום פאר שׂרים פון אלפים, און שׂרים פון מֵאוֹת, 8 וואָס איר האָט כּל קשר אויף מיר, און קיינער גלה נישט מיין אֹזֶן, ווען בני כרת [א ברית] מיט בֶּן יִשַׁי [זען ישעיה 11:1], און קיינער נישט פון אײַך חלה זיך אום מיר און גלה מיין אֹזֶן, אַז בני האָט קום עבדי [זען "עבדי" ישעיה 53:11] אויף מיר פאר צו ארב, אַזוי ווי היום הזה? 9 האָט זיך ענה דוֹאֵג דער אֲדוֹמִי, וואָס איז נצב מיט די עבדים פון שָׁאולן, און ער האָט אמר: איך האָב ראה בֶּן יִשַׁי [זען ישעיה 11:1] בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין נוֹב צו אחימֶלֶך בֶּן אחיטובן. 10 און ער האָט שאל [זען "שאל" תהילים 2:7-12] פאר אים בײַ ה'; אויך צֵידה האָט ער אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] און די חֶרֶב פון גָּלְיַת דעם פלִשתי האָט ער אים נתן. 11 האָט דער מלך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו קרא אחימֶלֶך בֶּן אחיטוב דעם כהן, און דאָס כּל בית אביו, די כֹּהנים וואָס אין נוֹב; און זיי זײַנען אלע בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מלך. 12 האָט שָׁאול אמר: שמע נא, דו בֶּן אחיטובן. האָט ער אמר: הנני, אֲדוֹנִי. 13 האָט שָׁאול צו אים אמר: לָמָּה האָט איר קשר אויף מיר, דו און בֶּן יִשַׁי [זען ישעיה 11:1], ווען דו האסט אים נתן לֶחֶם און א חֶרֶב, און שאל [זען "שאל" תהילים 2:7-12] פאר אים בײַ אלוקים, כדי ער זאָל קום קעגן מיר פאר צו ארב, אַזוי ווי היום הזה? 14 האָט אחימֶלֶך ענה דעם מלך, און האָט אמר: און ווער צווישן אלע דײַנע עבדים איז אַזוי אמן ווי דָוִד, וואָס איז דעם איידעם המלך, און דער סור צו דײַן משמעת, און נכבד אין דײַן בית? 15 האָב איך דען הַיּוֹם חלל צו שאל פאר אים בײַ אלוקים? חלילה! זאָל דער מלך נישט שום א חשד אויף זיין עֶבֶד, אויף דעם כּל בית אָבִי, ווארעם דײַן עֶבֶד האָט פון דעם אלעם נישט ידע קיין זאַך, קָטֹן אָדער גָּדוֹל. 16 האָט דער מלך אמר: מות מוזטו מות, אחימֶלֶך, דו און דאָס כּל בית אָבִיךָ. 17 און דער מלך האָט אמר צו די רצים [רוץ] וואָס זײַנען נצב לעבן אים: סבב אײַך אום, און מות די כֹּהנים פון ה', ווײַל אויך זייער יָד איז געווען מיט דָוִדן, און ווײַל זיי האָבן ידע אַז ער ברח, און האָבן נישט גלה צו מיין אֹזֶן. אָבער די עבדים

פון המלך האָבן נישט אבה צו שלח זייער יָד צו פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6] אויף די כֹּהנים פון ה'. 18 האָט דער מלך אמר צו דוֹאגן: סבב זיך דו אום, און פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6] אויף די כֹּהנים. האָט דוֹאֵג דער אַדוֹמי זיך סבב, און ער איז פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6] אויף די כֹּהנים, און האָט מות אין יום ההוא 85 איש וואָס האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] אֵפוֹד בָּד. 19 און נוֹב די עִיר פון די כֹּהנים האָט ער נכה מיטן שארף פון חֶרֶב, פון איש ביז אִשָּׁה, פון עוֹלֵל ביז ינק, און שׁוֹר און חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] און שֶׂה [זען ישעיהו 53:7], מיטן שאַרף פון חֶרֶב. 20 און בֵּן אחד פון אחימֶלֶך בֵּן אחיטובן, וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען אביתר, איז מלט געוואָרן, און איז ברח נאָך דָּוִדן. 21 און אביתר האָט נגד דָּוִדן, אַז שָׁאול האָט הרג די כֹּהנים פון ה'. 22 האָט דָּוִד אמר צו אביתרן: איך האָב ידע אין יום ההוא, אויב דוֹאֵג דער אַדוֹמי איז דארטן, אַז נגד וועט ער נגד צו שָׁאולן. איך בין סבב אין דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון כֹּל נפשות פון דײַן בית אָבִיךָ. 23 ישב בײַ מיר, זאלסט נישט ירא האָבן; ווארעם נאָר דער וואָס וועט בקש מיין נפש וועט בקש דײַן נפש; ווײַל משמרת וועסטו זיין בײַ מיר.

שמלא23

1 האָט מען נגד דָּוִדן, אַזוי צו אמר: הנה, די פלשתים לחם אויף קְעִילָה, און זיי שסה די גרנות [גֹּרן]. 2 האָט דָּוִד שאל [זען "שאל" תהילים 2:7-12] בײַ ה', אַזוי צו אמר: זאָל איך הלך, און נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] די דאזיקע פלשתים? האָט ה' אמר צו דָּוִדן: הלך! און זאלסט נכה די פלשתים, און ישע קְעִילָה. 3 האָבן די אנשים פון דָּוִדן צו אים אמר: הנה, דאָ אין יהודה זײַנען מיר יראים [יראַ], ווי פיל מער אויב מיר וועלן הלך קיין קְעִילָה, אקעגן די מערכות [מערכה] פון די פלשתים? 4 האָט דָּוִד ווידער שאל בײַ ה', און ה' האָט אים ענה און אמר: קוּם! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] ירד! קיין קְעִילָה, ווארעם איך נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די פלשתים אין דײַן יָד. 5 איז הלך דָּוִד און זײַנע אנשים קיין קְעִילָה, און האָט לחם אויף די פלשתים, און נהג זייערע מִקְנה, און נכה צווישן זיי א מכּה גדוֹלה. און דָּוִד האָט ישע די יושבי קְעִילָה. 6 און עס איז געווען, אַז אביתר בֵּן אחימֶלֶכן איז ברח צו דָּוִדן קיין קְעִילָה, האָט ער ירד מיטן אפוד אין זיין יָד. 7 איז נגד געוואָרן צו שָׁאולן, אַז דָּוִד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין קְעִילָה, און שָׁאול האָט אמר: אלוקים האָט אים נכר אין מיין יָד, ווארעם ער האָט זיך אליין סגר צו בוא אין עִיר מיט דלתים און בריחַ. 8 און שָׁאול האָט שמע דאָס כֹּל הָעָם אויף מלחמה, צו ירד אויף קְעִילָה, צו צור אויף דָּוִדן און אויף זײַנע אנשים. 9 האָט דָּוִד זיך ידע, אַז שָׁאול חרש קעגן אים הָרָעָה, און ער האָט אמר צו אביתר דעם כהן: נגש! דעם אפוד. 10 און דָּוִד האָט אמר: ה' אלקֵי ישראל, שמע האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דײַן עֶבֶד, אַז שָׁאול בקש צו בוא קיין קְעִילָה, צו שחת די עִיר פון מײַנעט וועגן. 11 וועלן די בעלי קְעִילָה מיך סגר אין זיין יָד? וועט שָׁאול ירד, אַזוי ווי דײַן עֶבֶד האָט שמע? ה' אלקֵי ישראל, נגד! נא, צו דײַן עֶבֶד. האָט ה' אמר: ער וועט ירד. 12 האָט דָּוִד אמר: וועלן די בעלי קְעִילָה סגר מיך און מײַנע אנשים אין דער יָד שָׁאולן? האָט ה' אמר: זיי וועלן סגר. 13 איז דָּוִד קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] מיט זײַנע אנשים, ארום 600 איש, און זיי זײַנען יצא פון קְעִילָה, און זײַנען הלך ווו זיי האָט זיך הלך. איז שָׁאולן נגד געוואָרן, אַז דָּוִד איז מלט געוואָרן פון קְעִילָה; און ער האָט זיך חדל פון יצא. 14 און דָּוִד איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין מדבר, אין די מצדוֹת; און ער איז ישב אויפן הַר אין מדבר זיף. און שָׁאול האָט כֹּל הימים בקש, אָבער אלוקים האָט אים נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין זיין יָד. 15 און דָּוִד האָט ראה, אַז שָׁאול איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו בקש זיין נפש [זען "נפש" ישעיהו 53:10]; און דָּוִד איז געווען אין מדבר זיף, אין חוֹרְשָׁה. 16 און יהוֹנָתָן בֵּן שָׁאולן איז קום, און איז הלך צו דָּוִדן קיין חוֹרְשָׁה, און ער האָט חזק זיין יָד אין אלוקים. 17 און ער האָט צו אים אמר: זאלסט נישט ירא האָבן, ווארעם די יָד פון אָבִי שָׁאולן וועט דיך נישט מצא, און דו וועסט מלך איבער ישראל, און איך וועל פאר דיר זיין פאר א משנה; און אויך אָבִי שָׁאול ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דאָס. 18 און זיי האָבן ביידע כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] א ברית פאר ה'; און דָּוִד איז ישב אין חוֹרְשָׁה, און יהוֹנָתָן איז הלך צו זיין בית. 19 און די זיפער זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו שָׁאולן קיין גִבְעָה, אַזוי צו אמר: אמנם, דָּוִד סתר זיך בײַ אונדז אין די מצדוֹת אין חוֹרְשָׁה אויפן גבעה פון חַכִּילָה וואָס מימין פון ישימוֹן. 20 און אצונד, מלך, ווען נאָר דײַן נפש אַוָּת, ירד! ירד! און אויף אונדז איז אים צו סגר אין דער יָד המלך. 21 האָט שָׁאול אמר: ברך זאלט איר זיין פון ה', וואָס האָט איר אײַך חמל אויף מיר. 22 הלך! נא, כון ווידער, און ידע, און ראה זיין מקוֹם ווו זיין רגל [זען רגל, תהילים 22:17] איז, ווער עס האָט אים דארטן ראה; ווארעם מע האָט מיר אמר, ער איז ערם ערם. 23 דעריבער ראה! און ידע פון אלע מחבאים [מחבא] וואָס ער חבא זיך דארטן, און איר זאלט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו מיר מיט נָכוֹן [כון], און איך וועל הלך

מיט אײַך; און עס וועט זײַן, אויב ער איז אין אֶרֶץ, וועל איך אים חפשׂ צווישן כּל אלפי יהודה. 24 זײַנען זיי קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און זײַנען הלך קײן זיף פארויס פאר שָׁאולן. און דָוִד און זײַנע אנשים זײַנען געווען אין מדבר מעון, אין דעם עַרבה, צו ימין פון ישימוֹן. 25 און ווי שָׁאול און זײַנע אנשים זײַנען הלך צו בקש, אַזוי האָט מען נגד דָוִדן, און ער האָט ירד צום סלע, און האָט זיך ישב אין מדבר מעון. האָט שָׁאול שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און ער האָט רדף דָוִדן אין מדבר מעון. 26 און שָׁאול איז הלך פון דער זייט הַר, און דָוִד און זײַנע אנשים פון דער אנדער זייט הַר; און דָוִד האָט זיך חפז צו הלך פון שָׁאולן, און שָׁאול און זײַנע אנשים האָבן עטר צו דָוִדן און צו זײַנע אנשים זיי צו תפשׂ. 27 איז בוא א מלאך צו שָׁאולן, אַזוי צו אמר: מהר! זיך און הלך! ווארעם די פלשתים זײַנען פשט אויפן הָאָרֶץ. 28 האָט שָׁאול זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון רדף דָוִדן, און ער איז הלך אקעגן די פלשתים. דעריבער האָט מען קרא יענעם מקוֹם סלַע-הַמַחלקוֹת.

שמלא24

1 און דָוִד איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון דארטן, און האָט זיך ישב אין די מצדוֹת פון עֵין-גֶדִי. 2 און עס איז געווען, אַז שָׁאול האָט זיך שוב פון הינטער די פלשתים, האָט מען אים נגד, אַזוי צו אמר: הנה, דָוִד איז אין מדבר פון עֵין-גֶדִי. 3 האָט שָׁאול לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] 3,000 איש בחר פון כּל ישראל, און ער איז הלך צו בקש דָוִדן מיט זײַנע אנשים אויף די צוּרֵי היעלים. 4 און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו די שאפגעהעפטן בײַם דֶּרֶךְ, און דארטן איז געווען א הייל; איז שָׁאול בוא צו סכך זײַן רגלים. און דָוִד און זײַנע אנשים זײַנען ישב אין די ירכה פון דער הייל. 5 האָבן די אנשים פון דָוִדן צו אים אמר: הנה, דאָס איז דער יוֹם, וואָס ה' האָט דיר אמר: הנה, איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן שונא אין דײַן יָד, און וועסט עשׂה צו אים אַזוי ווי עס וועט זײַן יטב אין דײַנע אויגן. איז דָוִד קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָט כרת דעם כּנף פון מעיל פון שאול שטילערהייט. 6 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט לֵב דָוִד אים נכה פאר וואָס ער האָט כרת דעם כּנף פון שָׁאולן. 7 און ער האָט אמר צו זײַנע אנשים: חלילה! פון מיר פון ה' אַז איך זאָל עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאזיקע זאַך צו אֲדֹנִי, צום משיח פון ה' [זען תהילים 110:1; מלאכי 3:1; דניאל 3:12; 7:14], צו שלח מיין יָד אויף אים, ווארעם דער משיח פון ה' איז ער. 8 און דָוִד האָט שסע זײַנע אנשים מיט די ווערטער, און ער האָט זיי נישט נתן צו קום אקעגן שָׁאולן. און שָׁאול איז קום פון דער הייל, און איז הלך אין דֶּרֶךְ. 9 איז דָוִד דערנאך קום, און ער איז יצא [זען ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1] פון דער הייל, און ער האָט נאכגערופן שָׁאולן, אַזוי צו אמר: אֲדֹנִי המלך! האָט שָׁאול זיך נבט הינטער זיך, און דָוִד האָט זיך קדד מיטן פנים צו ארצה, און זיך שחה. 10 און דָוִד האָט אמר צו שָׁאולן: לָמָּה שמע צו די דברי אדם, אַזוי צו אמר: הנה, דָוִד בקש דיר רָעָה? 11 היה האָבן היום הזה דײַנע אויגן ראה, אַז ה' האָט דיך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין מיין יָד אין דער הייל; און מע האָט אמר דיך צו הרגען, אָבער האָט דיך געשוינט [חוס], און איך האָב אמר: איך וועל נישט שלח מיין יָד אויף אֲדֹנִי, ווארעם משיח פון ה' איז ער. 12 און ראה, אָבִי, גַם ראה דעם כּנף פון דײַן מעיל אין מיין יָד; ווארעם אַז איך האָב כרת דעם כּנף פון דײַן מעיל, און האָב דיך נישט הרג, ידע און ראה, אַז אין מיין יָד איז נישטא קײן רָעָה און קײן פשע [זען "פשע" ישעיהו 53:5], און איך האָב נישט חטא קעגן דיר; און דו צדה מיין נפש צו לקח. 13 זאָל ה' שפט צווישן מיר און צווישן דיר, און זאָל ה' זיך פאר מיר נוקם זײַן אן דיר; אָבער מיין יָד זאָל נישט זײַן אויף דיר. 14 אַזוי ווי דאָס משל הקדמני זאגט: פון רשעים יצא רשע; אָבער מיין יָד זאָל נישט זײַן אויף דיר. 15 נאָך וועמען איז יצא מלך ישראל? נאָך וועמען רדף זיך? נאָך א כּלב מֵת [זען תהילים 22:17], נאָך א פַרְעֹשׁ? 16 און זאָל ה' זײַן דַיָּן, און שפט צווישן מיר און צווישן דיר, און ראה, און ריב מיין ריב, און מיך שפט פון דײַן יָד. 17 און עס איז געווען, ווי דָוִד האָט כלה דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] די דאזיקע דברים צו שָׁאולן, אַזוי האָט שָׁאול אמר: איז דאָס דײַן קוֹל, דָוִד בְּנִי? און שָׁאול האָט נשׂה זײַן קוֹל, און האָט בכה. 18 און ער האָט אמר צו דָוִדן: דו ביסט צַדִּיק פון מיר, ווארעם דו האסט מיר גמל הַטוֹבָה, און איך האָב גמל הָרָעָה. 19 און דו האסט נגד הַיּוֹם ווי דו האסט טוֹב עשׂה מיט מיר, ווען ה' האָט מיך סגר אין דײַן יָד, און דו האסט מיך נישט הרג. 20 און וועט דען איש מצא זײַן פײַנט, און אים שלח מיט א דֶּרֶךְ טוֹבָה? דעריבער זאָל דיר ה' שלם טוֹבה תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו] דו האסט מיר עשׂה היום הזה. 21 און אצונד, הנה, איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז מלך וועסטו מלך און אין דײַן יָד וועט זיך קום [זען קור"א 15:4] די מלוכה פון ישראל. 22 דעריבער שבע מיר אצונד, בײַ ה', אויב דו וועסט כרת מיין זֶרע נאָך מיר, און אויב דו וועסט שמד מיין שֵׁם פון מיין בית אבי. 23 האָט דָוִד שבע [זען "שבע," תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] שָׁאולן; און שָׁאול איז הלך צו זײַן בית, און דָוִד און זײַנע אנשים זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף דער מצוּדה.

שמלא25

1 און שמואל איז מות, און כּל ישראל האָבן זיך קבץ, און האָבן אים ספר; און זיי האָבן אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין זיין היים אין רָמָה. און דָוִד איז קום, און האָט ירד צום מדבר פָּארָן. 2 און אין מעוֹן איז געווען אן איש, וואָס זיין מַעֲשֹׂה איז געווען אין כַּרְמֶל. און דער איש איז געווען גדול מאֹד, און ער האָט געהאט 3,000 צֹאן, און 1,000 עזִים; און ער איז געווען בּיַים גזז [זען גזז ישעיהו 53:7] פון זיַינע צֹאן אין כַּרְמֶל. 3 און דער שֵׁם פון דער איש איז געווען נָבָל, און דער שֵׁם פון זיין אִשָּׁה אַבִּיגַיִל. און די אִשָּׁה איז געווען טוֹבת שֵׂכֶל און יפת תֹּאַר; אָבער דער איש איז געווען קשה און רע אין מעללָ; און ער איז געווען פון משפחה כָּלֵב. 4 האָט דָוִד שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אין מדבר אַז נָבָל גזז [זען ישיעה 53:7] זיַינע צֹאן. 5 און דָוִד האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] 10 נערים, און דָוִד האָט אמר צו די נערים: עלה! קיין כַּרְמֶל, און בוא צו נָבָלן און שאל [זען "שאל" תהילים 2:8] אים אין מיין שֵׁם אויף שלוֹם. 6 און אַזוי זאָלט איר אמר: צום חי! און שלוֹם צו דיר, און שלוֹם צו דיַין בּית, און שלוֹם צו אלץ וואָס איז דיַינס! 7 און אצונד האָבּ איך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז מע גזז [זען ישעיהו 53:7] בּיַי דיר; אצונד: די רֹעים וואָס בּיַי דיר זיַינען געווען מיט אונדז; נישט מיר האָבּן זיי כלם, און נישט בּיַי זיי איז עפעס פקד געוואָרן אלע טעג וואָס זיי זיַינען געווען אין כַּרְמֶל 8 שאל [זען "שאל" תהילים 2:8] דיַינע נערים, און זיי וועלן דיר נגד טאָ זאלן די נערים מצא חֵן אין דיַינע אויגן; ווארעם אין א גוטן טאג זיַינען מיר בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] נא, וואָס דיַין יָד וועט מצא, צו דיַינע עבדים און צו דיַין בּן צו דָוִדן. 9 זיַינען בוא די נערים פון דָוִדן, און האָבּן דבר צו נָבָלן אַזוי ווי כּל הדברים האלה אין שֵׁם פון דָוִדן; און זיי האָבּן זיך נוח. 10 האָט נָבָל ענה די עבדים פון דָוִדן, און האָט אמר: ווער איז דָוִד? און ווער איז בּן יִשַׁיִ? הַיּוֹם זיַינען דאָ רבב עבדים וואָס פרץ זיך איטלעכער פון זיין אדוֹן. 11 און איך זאָל לקח מיין לֶחֶם און מיין מַיִם, און מיין טבח [זען "טבח" ישעיהו 53:7] וואָס איך האָבּ טבח פאר מיַינע גֹזֵז [זען גֹזֵז ישעיהו 53:7], און נתן צו אנשים וואָס איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט פון וואנען זיי זיַינען? 12 האָבּן די נערים פון דָוִדן זיך הפך אויף זייער דֶּרֶךְ, און זיי זיַינען שוב, און זיַינען בוא און האָבּן אים נגד אַזוי ווי אלע די דאזיקע ווערטער [זען ישעיהו 53:2, משיח בּן דָוִד און די "נָבָל" וועלט]. 13 האָט דָוִד אמר צו זיַינע אנשים: חגר! איטלעכער זיין חֶרֶב. האָבּן זיי איטלעכער חגר זיין חֶרֶב, אויך דָוִד האָט חגר זיין חֶרֶב; און עס זיַינען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2 און אויך דעם זַעַם פון דעם בּן דָוִד שֶׁה, התג' 6:16] נאָך דָוִדן ארום 400 איש; און 200 זיַינען ישב בּיַי די כּלים. 14 און אביגַיִלן, אשֶׁת נָבָל, נַעַר אחד פון די נערים נגד, אַזוי צו אמר: הנה, דָוִד האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים פון מדבר צו ברך אֲדֹנֵינוּ, און ער איז אויף זיי עיט. 15 און די אנשים זיַינען געווען טֹבים מאֹד צו אונדז, און נישט מיר זיַינען כלם געוואָרן, און נישט בּיַי אונדז איז עפעס פקד געוואָרן, אלע טעג וואָס מיר זיַינען הלך מיט זיי, ווען מיר זיַינען געווען אין שָׂדֶה. 16 זיי זיַינען געווען א חוֹמָה ארום אונדז אי בּיַי לָיְלָה אי בּיַי יוֹמָם, אלע טעג וואָס מיר זיַינען געווען מיט זיי, רעִים [רעה] די צֹאן. 17 און אצונד ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] און ראה וואָס דו זאלסט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ווַיַיל רעָה איז כלה אויף אֲדֹנֵינוּ און אויף זיין כּל בּית; און ער איז א בּן בליַיעל, אַז עס איז נישט צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו אים. 18 האָט אביגַיִל מהר און האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] 200 לחם, און 2 לאגלען ווַיַין, און 5 געמאכטע צֹאן, און 5 סְאה קָלִי, און 100 צמוק, און 200 דבלָה, און שום אויף חמֹרים [זען זכריה 9:9]. 19 און זי האָט אמר צו אירע נערים: עבר! מיר פארויס; הנני בוא איך אַיַיך נאָך. און איר איש נָבָל האָט זי נישט נגד. 20 און עס איז געווען, ווי זי רכב [זען "רכב" זכריה 9:9] אויף איר חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9], און ירד אונטער דעם סֵתר פון הַר, און הנה דָוִד מיט זיַינע אנשים ירד איר אנטקעגן, און זי האָט זיי פגש. 21 און דָוִד האָט אמר: בּלויז אומנישט שקר האָבּ איך שוֹמר אלץ וואָס געהערט צו דעם דאזיקן אין מדבר, און גארנישט איז פקד געוואָרן פון אלץ וואָס געהערט צו אים; און ער האָט מיר שוב רָעָה תחַת טובה [זען יוחנן 10:31-32]. 22 זאָל אלוקים עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי און נאָך יסף צו די פיַינט פון דָוִדן [זען רומ' 11:28], אויב איך וועל שאר פון אלע וואָס געהערן צו אים בּיזן בוקֶר פון משתּין [שתן] בקיר! 23 און ווי אביגַיִל האָט ראה דָוִדן, אַזוי האָט זי מהר און ירד פון חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9], און איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהילים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף איר פנים פאר אף פון דָוִד, און האָט זיך שחה צו דער אֶרֶץ. 24 און זי איז נפל צו זיַינע רגלים [זען תהילים 22:17], און האָט אמר: אויף מיר אליין, אֲדֹנָי, די שולד [עוון]! און זאָל דיַין אמה, נא, דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] אין דיַינע אוזנים, און שמע צו די ווערטער פון דיַין אמה. 25 זאָל, נא, אֲדֹנָי נישט שום זיין לֵב אויף דעם דאזיקן איש הבליַיעל, אויף נָבָלן, ווארעם אַזוי ווי שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע

איז בעל אותו שם פון משיח], אַזוי איז ער. נָבל איז שמוֹ, און נבָלָה איז מיט אים. און איך דײַן אמה האָבּ נישט ראה
די נערים פון אֲדֹנָי, וואָס דו האסט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 26 און אצונד, אֲדֹנָי, אַזוי ווי ה' חי, און אַזוי ווי דײַן
נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] חי, אַז דאָס האָט דיך ה' מנע פון בוא צו דָמִים, און צו דיך ישע מיט דײַן
אייגענער יָד! און אצונד, זאלן ווערן אַזוי ווי נָבל דײַנע שונאים און די וואָס בקש רעָה אויף אֲדֹנָי. 27 און אצונד, זאָל
די דאזיקע ברכה, וואָס דײַן שפחה האָט געבראכט צו אֲדֹנָי, נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ווערן
צו די נערים וואָס הלך הינטער רגלים [זען תהילים 22:17] פון אֲדֹנָי. 28 פארגיב [נשׂא], נא, דעם פשע [זען "פשע"
ישעיה 53:5] פון דײַן אמה, ווארעם עשׂה וועט ה' עשׂה אֲדֹנָי א בית אמן, ווײַל די מלחמות פון ה' לחם אֲדֹנָי, און קיין
רָעָה איז נישט מצא געוואָרן אין דיר פון מימיך [זען בֶּן דָוִד ישעיהו 53:9]. 29 הגם אן אדם איז קום זיך צו רדף נאָך
דיר, און צו בקש דײַן נפש, וועט די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון אֲדֹנָי זיין צרר אין דעם צרוֹר פון
חיים בײַ ה' אלקֶיך, און די נפש פון דײַנע פײַנט, זי וועט ער קלע אין א כּף הקלע. 30 און עס וועט זיין, אַז ה' וועט
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו אֲדֹנָי אַזוי ווי כּל דאָס טוֹבה וואָס ער האָט דבר אויף דיר, און ער
וועט דיך צוה פאר א נגיד [זען משיח "נגיד" דניאל 9:25] איבער ישראל, 31 זאָל דאָס דיר נישט זיין פאר א פּוּקָה, און
פאר א מכשול לֵב פון אֲדֹנָי, וואָס דו האסט שפך דם חִנם, און וואָס אֲדֹנָי האָט זיך אליין ישע. און אַז ה' וועט יטב
אֲדֹנָי, זאלסטו זיך זכר אן דײַן אמה. 32 האָט דָוִד אמר צו אביגַיִל: ברך ה' אלוקֵי ישראל, וואָס האָט דיך היום הזה
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מיר אנטקעגן. 33 און ברך דײַן טַעַם, און ברך זאלסט דו זיין, וואָס דו האסט מיך היום
הזה כלא פון בוא צו דָמִים, און זיך ישע מיט מיין אייגענער יָד. 34 ווארעם אמנם, אַזוי ווי חי ה' אלקֵי ישראל וואָס
האָט מיך מנע פון דיר רעע, אַז ווען דו וואלסט נישט מהר און בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] מיר אנטקעגן, אויב עס וואלט יתר בײַ נָבלן ביזן אוֹר הבוקֶר משתין [שתן] בקיר! 35 און דָוִד האָט
לקח פון איר יָד וואָס זי האָט אים געבראכט, און צו איר האָט ער אמר: עלה! בשלום צו דײַן בית. ראה, איך האָבּ
שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דײַן קוֹל, און האָבּ נשׂא דײַן פנים. 36 און אביגַיִל
איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו נָבלן, און הנה ער האָט א משתה בײַ זיך
אין בית, אַזוי ווי א משתה פון א מלך, און לֵב נָבל איז אים טוב, און ער איז שכור עד מאֹד. האָט זי אים קיין זאַך
נישט נגד, קָטוֹן אָדער גָדוֹל, ביזן אוֹר הַבקֶר. 37 און עס איז געווען אין דער בוקר, אַז דער ווײַן איז יצא פון נָבלן,
האָט אים זיין אִשָׁה נגד די דאזיקע זאכן, און זיין לֵב איז מות אין אים, און ער איז געוואָרן אַזוי ווי שטיין. 38 און עס
איז געווען אין ארום 10 טעג, האָט ה' נגף נָבלן, און ער איז מות. 39 האָט דָוִד שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]
אַז נָבל איז מות, און ער האָט אמר: ברך ה' וואָס האָט זיך ריב די ריב פון מיין חֶרְפָּה פון יָד נָבל, און האָט חשׂך זיין
עֶבֶד פון רעָה; און דאָס רעָה פון נָבלן האָט ה' שוב אויף זיין קאָפּ. און דָוִד האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און
דבר צו אביגַיִל, זי צו לקח צו זיך פאר אן אִשָׁה. 40 זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] עבדים פון דָוִד צו אביגַיִל קיין כַרמֶל [אין חברוֹן], און זיי האָבּן דבר צו איר, אַזוי צו אמר: דָוִד האָט
אונדז שלח צו דיר, דיך צו לקח צו אים פאר אן אִשָׁה. 41 איז זי קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָט
זיך שחה מיטן אף צו ארצה, און זי האָט אמר: הנה איז דײַן אמה פאר שפחה צו רחץ די רגלים [זען תהילים 22:17]
פון עבדים פון אֲדֹנָי. 42 און אביגַיִל האָט מהר און איז קום, און האָט זיך רכב אויפן חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח,
זכריה 9:9], מיט אירע 5 נערוֹת וואָס זײַנען הלך צו איר רגל, און זי איז הלך נאָך די מלאכים פון דָוִדן. און זי איז אים
געוואָרן פאר אן אִשָׁה. 43 און אחינוֹעמען האָט דָוִד לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון
יזרעאל; און זיי זײַנען אים ביידע געוואָרן פאר נשִים. 44 און שָׁאוּל האָט נתן זיין בת מִיכל, אִשָׁה פון דָוִד, צו פלטי בֶּן
לַיִשן וואָס פון גַלים.

שמלא26

1 און די זיפער [זפים פון זיף] זײַנען בוא צו שָׁאוּלן קיין גִבעָה, אַזוי צו אמר: אמנם, דָוִד סתר זיך אויף דעם גבעה פון
חַכילָה פאר ישימוֹן. 2 איז שָׁאוּל קום, און האָט ירד צום מדבר זיף מיט 3,000 איש בחר פון ישראל, צו בקש דָוִדן אין
מדבר זיף. 3 און שָׁאוּל האָט חנה אויפן גבעה פון חַכילָה וואָס פאר ישימוֹן, בײַם דֶּרֶך. און דָוִד איז ישב [זען "ישב"
הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין מדבר, און ער האָט ראה, אַז שָׁאוּל איז בוא נאָך אים אין מדבר. 4 און דָוִד האָט
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מרגלים, און איז געוואר ידע אל נכוֹן, אַז שָׁאוּל איז בוא. 5 איז דָוִד קום, און איז בוא צו
דעם מקוֹם וואָס שָׁאוּל האָט דארטן חנה, און דָוִד האָט ראה דעם מקוֹם וואָס דארטן איז שכב שָׁאוּל און אבנר בֶּן
נרן, זיין שׂר צָבא. און שָׁאוּל איז שכב אין לאגערינג, און דאָס עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי] האָט חנה רונד ארום אים. 6 האָט זיך ענה דָוִד און האָט אמר צו אחימֶלֶך דעם חִתי, און צו אבישַׁי בֶּן

צרוּיָהן, אחִי יוֹאב, אַזוי צו אמר: ווער וויל ירד מיט מיר צו שָׁאולן אין מַחֲנֶה? האָט אבישַׁי אמר: איך וועל ירד מיט דיר. 7 איז בוא דָוִד און אבישַׁי צו הָעָם בּיַי לַיְלָה, און הנה שָׁאול שכב און שלאָפט אין לאגערינג, און זיין חֲנִית איז מעך אין דער אֶרֶץ אים צוקאפנס, און אבנר און הָעָם שכב רונד ארום אים. 8 האָט אבישַׁי אמר צו דָוִדן: אלוקים האָט הַיּוֹם סגר דיַין פיַינט אין דיַין יָד; און אצונד, לאמיך אקארשט אים פעם אחת נכה מיטן חֲנִית ביז אין דער אֶרֶץ, און איך וועל נישט דארפן שָׁנָה צו אים. 9 האָט דָוִד אמר צו אבישַׁיִן: זאלסט אים נישט שחת, ווארעם ווער האָט שלח זיין יָד אויף דעם משיח פון ה', און איז נקֹה? 10 און דָוִד האָט אמר: אַזוי ווי חי ה', אַז נאָר ה' זאָל אים נגף; אוֹ זיין יוֹם וועט בוא, און ער וועט מות, אָדער ער וועט ירד אין מלחמה און ספה. 11 חלילה לי פון ה', צו שלח מיין יָד אויף משיח פון ה'. און אצונד, לקח, נא, דעם חֲנִית וואָס בּיַי אים צוקאפנס, און דעם צפּחת הַמַּיִם, און לאמיר זיך הלך. 12 און דָוִד האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם חֲנִית און דעם צפּחת הַמַּיִם פון צוקאפנס שאול, און זיי זיַינען זיך הלך; און קיינער האָט נישט ראה און נישט ידע, און קיינער האָט זיך נישט קיץ [זען דניאל 12:2], ווייַל זיי זיַינען אלע געשלאפן, ווארעם א תרדמה [זען בראשית 2:21] פון ה' איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהילים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף זיי. 13 און דָוִד איז עבר אויף דער אנדער זייט, און ער האָט זיך עמד אויפן שפיץ הַר פון דער ווייַטן, מיט א רב המקוֹם צווישן זיי. 14 און דָוִד האָט קרא צו הָעָם און צו אבנר בּן נרן, אַזוי צו אמר: ווילסטו נישט ענה, אבנר? האָט אבנר זיך ענה און האָט אמר: ווער ביסטו, וואָס דו קרא צום מלך? 15 האָט דָוִד אמר צו אבנרן: דו ביסט דאָך אן איש, און ווער איז דיַין גלייַכן אין ישראל, לָמָּה האסטו נישט שמר אֲדֹנֶיךָ דעם מלך? ווארעם איינער פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז בוא צו שחת [זען "שחת" תהילים 16:10] אֲדֹנֶיךָ המלך. 16 נישט טוֹב איז די דאזיקע זאַך וואָס דו האסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. אַזוי ווי חי ה', אַז בני מות זייט איר ווערט, וואָס איר האָט נישט שמר אדֹנֵיכֶם דעם משיח פון ה'! און אצונד ראה, ווו איז דער חֲנִית פון דעם מלך, און דער צפחת הַמַּיִם וואָס איז געווען בּיַי אים צוקאפנס? 17 האָט שָׁאול נכר קוֹל דָוִד, און ער האָט אמר: איז דאָס דיַין קוֹל, בני דָוִד? האָט דָוִד אמר: מיין קוֹל, אֲדֹנִי המלך. 18 און ער האָט אמר: לָמָּה רדף זיך אֲדֹנִי נאָך זיין עֶבֶד? וואָס האָב איך דען עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? און וואָס פאר א רָעָה איז אין מיין יָד? 19 און אצונד, זאָל, נא, אֲדֹנִי דער המלך שמע די ווערטער פון זיין עֶבֶד: אויב ה' האָט דיך סות אויף מיר, וועט ער ריח א מִנְחָה; אויב אָבער בני האדם, זאלן זיי זיין ארור פאר ה', וואָס זיי האָבן מיך גדש הַיּוֹם פון צו ספח אין דער נחלה פון ה', אַזוי צו אמר: הלך, עֶבֶד אלוקים אחרים. 20 און אצונד, זאָל מיין דם נישט נפל צו ארצה אוועק פון פּני ה'; ווארעם מלך ישראל איז יצא [זען ישעיהו 1:11-10; מיכה 5:1] בקש אן איינציקע פרעֹשׁ, אַזוי ווי מע רדף קֹרא אין די הרים. 21 האָט שָׁאול אמר: איך האָב חטא; שוב זיך אום, בני דָוִד, ווארעם איך וועל דיר מער נישט רעע דערפאר וואָס מיין נפש איז יקר געווען אין דיַינע אויגן היום הזה. הנה, איך האָב זיך נאריש [סכל], און האָב שגה רבה מאֹד. 22 האָט זיך ענה דָוִד און האָט אמר: הנה איז דעם חֲנִית המלך, און זאָל איינער פון די נערים [פון שָׁאוּל] עבר, און אים לקח. 23 און ה' וועט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] איטלעכן זיין צדקה און זיין אֱמֻנָה; ווארעם ה' האָט דיך הַיּוֹם נתן אין מיין יָד, און איך האָב נישט אבה צו שלח מיין יָד אויף דעם משיח פון ה'. 24 און הנה אַזוי ווי דיַין נפש איז געווען גדל אין מיַינע אויגן היום הזה, אַזוי זאָל מיין נפש זיין גדל אין די אויגן פון ה', אַז ער זאָל מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון כּל צרה. 25 האָט שָׁאול אמר צו דָוִדן: ברך זאלסטו זיין, בני דָוִד; אי עשׂה וועסטו עשׂה אי יכל וועסטו יכל. און דָוִד איז הלך אויף זיין דֶּרֶךְ, און שָׁאול האָט זיך שוב צו זיין מקוֹם.

שמלא27

1 און דָוִד האָט אמר בּיַי זיך אין לֵב: אצונד וועל איך יוֹם אחד נספה [ספה] ווערן דורך יָד שאול. נישטא בעסערס פאר מיר, ווי מלט זאָל איך מלט ווערן אין אֶרֶץ פלשתים, און שָׁאול וועט זיך יאש זיין פון מיר, מיך ווייַטער צו בקש אין כּל געמארק פון ישראל; אַזוי וועל איך מלט ווערן פון זיין יָד. 2 איז דָוִד קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז עבר, ער און די 600 איש וואָס מיט אים, צו אָכיש בּן מָעוֹכן, מלך גַּת. 3 און דָוִד איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בּיַי אכישן אין גַּת, ער און זיַינע אנשים, איטלעכער מיט זיין בּית [זען "בּית" ירמיהו 31:30(31)-33(34)], דָוִד מיט זיַינע 2 נשים, אחינוֹעם פון יזרעאל, און אביגַיִל די אִשָּׁה פון נָבָל פון כַּרְמֶל. 4 איז נגד געוואָרן שָׁאוּלן, אַז דָוִד איז ברח קיין גַּת, אָבער ער האָט אים מער ווייַטער נישט בקש. 5 און דָוִד האָט אמר צו אכישן: אויב, נא, איך האָב מצא חֵן אין דיַינע אויגן, זאָל מען מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] א מקוֹם אין איינער פון די ערים פון שָׂדֶה, און איך וועל דארטן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]; און לָמָּה זאָל דיַין עֶבֶד ישב אין דער מלוכה-עִיר בּיַי דיר? 6 האָט אים אָכיש נתן אין יום ההוא ציקלָג. דעריבער געהערט

ציקלָג צו די מלכים פון יהודה בײַ אויף היום הזה. 7 און די צאל פון די טעג וואָס דָוִד איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין שָׂדֶה פון די פלשתים, איז געווען א שָׁנָה מיט 4 חדשים. 8 און דָוִד און זײַנע אנשים פלעגן עלה [זען ישעיהו 53:2] און פשט אויף דעם גשורי, און דעם גִזרי, און דעם עַמָּלקי, ווארעם זיי זײַנען געווען די יושבי אֶרֶץ וואָס פון עוֹלָם, ווי דו בוא קיין שור, און בײַ אֶרֶץ מצרִים. 9 און דָוִד פלעגט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] הָאָרֶץ, און נישט לאזן חיה קיין איש און קיין אִשָׁה; און ער פלעגט לקח צֹאן און בקר, און חמֹרים [זען זכריה 9:9], און גְמַלִּים, און בגדים, און זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] און בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אכישן. 10 און אַז אָכיש האָט אמר: ווו זייט איר פשט הַיּוֹם? האָט דָוִד אמר: אויפן נֶגֶב יהודה, און אויפן נֶגֶב פון דעם ירחמאלי, און אויפן נֶגֶב פון דעם קֵיני. 11 און קיין איש און קיין אִשָׁה פלעגט דָוִד נישט לאזן חיה, צו ברענגען קיין גַת, ווײַל ער האָט אמר: טאמער וועלן זיי נגד אויף אונדז, אַזוי צו אמר: אַזוי און אַזוי האָט דָוִד עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. און אַזוי איז געווען זיין משפט כֹּל הימים וואָס ער איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין שָׂדֶה פון די פלשתים. 12 און אָכיש האָט אמן אין דָוִדן, אַזוי צו אמר: באש האָט ער זיך באש בײַ זיין עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], בײַ ישראל, און ער וועט מיר זיין פאר אן עֶבֶד עוֹלם.

שמלא28

1 און עס איז געווען אין יענע טעג, האָבן די פלשתים קבץ זייערע מחנות פאר צָבא, צו לחם אויף ישראל. און אָכיש האָט אמר צו דָוִדן: ידע זאלסטו ידע, אַז דו וועסט יצא מיט מיר אין מַחֲנֶה, דו און דײַנע אנשים. 2 האָט דָוִד אמר צו אכישן: דערפאר וועסט דו ידע, וואָס דײַן עֶבֶד וועט עשֹׂה. האָט אָכיש אמר צו דָוִדן: דערפאר וועל איך דיך שום פארן שומר פון מיין קאָפּ כֹּל הימים. 3 און שמואל איז מות, און כֹּל ישראל האָבן אים ספד, און זיי האָבן אים קבר [זען קבר פון משיח, ישעיהו 53:9] אין רָמָה, אין זיין עִיר. און שָׁאול האָט געהאט סור פון הָאָרֶץ די אוֹב און די יִדְּעֹנִי. 4 און די פלשתים האָבן זיך קבץ, און זיי זײַנען בוא און האָבן חנה אין שוּנם, און שָׁאול האָט קבץ כֹּל ישראל, און זיי האָבן חנה אין גִלבוֹע. 5 און שָׁאול האָט ראה דעם מַחֲנֶה פון די פלשתים, און ער האָט ירא, און זיין לֵב האָט חרד מאֹד. 6 און שָׁאול האָט שאל [זען תהילים 2:7-12] בײַ ה', אָבער ה' האָט אים נישט ענה, נישט דורך חלומות, נישט דורך די אורִים, נישט דורך נביאים. 7 האָט שָׁאול אמר צו זײַנע עבדים: בקש מיר אויף אן אִשָׁה א בעלת אוֹב, און איך וועל הלך צו איר, און וועל בײַ איר דרש. האָבן זײַנע עבדים צו אים אמר: הנה איז דאָ אן אִשָׁה א בעלת אוֹב אין עֵין-דוֹר. 8 האָט שָׁאול זיך התחפשׂ, און ער האָט לבש בגדים אחרים, און ער איז הלך, און 2 אנשים מיט אים. און זיי זײַנען בוא צו דער אִשָׁה בײַ לַיְלָה, און ער האָט אמר: קסם! פאר מיר, נא, דורך אוֹב, און ברענג מיר אויף דעם וואָס איך וועל דיר אמר. 9 האָט די אִשָׁה צו אים אמר: הנה, דו ידע וואָס שָׁאול האָט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ווי ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] די אֹבוֹת און די יִדְּעֹנִי פון הָאָרֶץ, און לָמָּה התנקש [נקש] א בײַ מיין נפש מיך צו מות? 10 האָט שָׁאול איר שבע [זען "שבע," תהילים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בײַ ה', אַזוי צו אמר: אַזוי ווי חי ה', דיר וועט קרה עוון וועגן דער דאזיקער זאַך! 11 האָט די אִשָׁה אמר: וועמען זאָל איך דיר עלה: האָט ער אמר: שמואל ברענג מיר אויף. 12 און ווי די אִשָׁה האָט ראה שמואלן, אַזוי האָט זי זעק אויף א קוֹל גדוֹל; און די אִשָׁה האָט אמר צו שָׁאולן, אַזוי צו אמר: לָמָּה האסטו מיך רָמָה? דו ביסט דאָך שָׁאול. 13 האָט דער מלך צו איר אמר: זאלסט נישט ירא האָבן; וואָס זעסטו דען? האָט די אִשָׁה אמר צו שָׁאולן: אלוקים ראה איך עֹלים [עלה] פון הָאָרֶץ. 14 האָט ער צו איר אמר: וואָס איז זיין תֹּאַר? האָט זי אמר: אן איש זָקֵן עלה, און ער איז עטה א מעִיל. האָט שָׁאול ידע אַז דאָס איז שמואל, און ער האָט זיך קדד מיטן אף צו ארצה, און זיך שחה. 15 האָט שמואל אמר צו שָׁאולן: לָמָּה האסטו מיר איר הִרגִיז [רגז], מיך עלה? האָט שָׁאול אמר: מיך האָט מאֹד צרר, ווארעם די פלשתים לחם אויף מיר, און אלהים האָט זיך סור פון מיר, און ער ענה מיר נישט מער, נישט דורך נביאים, נישט דורך חלומות; האָב איך דיך קרא, מיך צו לאזן ידע, וואָס איך זאָל עשֹׂה. 16 האָט שמואל אמר: און לָמָּה שאל מיך, אַז ה' האָט זיך סור פון דיר, און איז געוואָרן דײַן פײַנט? 17 און ה' האָט פאר זיך עשֹׂה וואָס ער האָט דבר דורך מיר, און ה' האָט קרע די ממלכה פון דײַן יָד, און האָט זי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו אן אנדערן, צו דָוִדן. 18 אַזוי ווי דו האסט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל פון ה', און האסט נישט עשֹׂה זיין חֲרוֹן אף אויף עַמָּלֵק; דעריבער האָט ה' עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו דיר די דאזיקע זאַך היום הזה. 19 און ה' וועט אויך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ישראל מיט דיר אין דער יָד פון די פלשתים. און מחר וועסט דו און דײַנע בנים זײַנען מיט מיר. אויך דעם מַחֲנֶה פון ישראל וועט ה' נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון די פלשתים. 20 איז שָׁאול מהר און נפל ווי הויך ער

איז אויף ארצה, און ער האָט ירא מאֹד פאר די ווערטער פון שמואלן; אויך האָט ער קיין כוח נישט געהאט, ווײַל ער האָט נישט געהאט אכל קיין לֶחֶם כּל היום און כּל הלַיְלָה. 21 איז די אִשָּׁה בוא צו שָׁאולן, און זי האָט ראה אַז ער איז בהל מאֹד, און זי האָט צו אים אמר: הנה, דײַן שפחה האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דײַן קוֹל, און איך האָב שום מיין נפש אין מיין יָד, און האָב שמע צו דײַנע ווערטער וואָס דו האסט דבר צו מיר. 22 און אצונד, נא, שמע דו אויך צו דעם קוֹל פון דײַן שפחה, און לאמיר שום פאר דיר א פת לֶחֶם, און אכל, און וועסט האָבן כוח, אַז דו וועסט הלך אין דֶּרֶךְ. 23 האָט ער מאן, און ער האָט אמר: איך וועל נישט אכל. אָבער זײַנע עבדים און אויך די אִשָּׁה זײַנען פרץ צו אים, און ער האָט שמע צו זייער קוֹל, און ער איז קום פון הָאָרֶץ, און האָט זיך ישב אויפן מִטָּה. 24 און די אִשָּׁה האָט געהאט אן עֵגֶל מרבק [געשטאפט קאלב] אין בית, האָט זי מהר און האָט עס זבח, און זי האָט לקח קֶמַח און לוש, און האָט דערפון אפה מַצּוֹת. 25 און זי האָט נגש פאר שָׁאולן און פאר זײַנע עבדים, און זיי האָבן אכל. און זיי זײַנען קום און זײַנען הלך אין דער לָיְלָה ההוא.

שמלא29

1 און די פלשתים האָבן קבץ זייערע כּל מחנים קיין אפק; און די ישראל האָבן חנה בײַ דעם עַיִן וואָס אין יזרעאל. 2 און די סרנים פון די פלשתים זײַנען עבר אין מאוֹת און אין אלפים, און דָּוִד און זײַנע אנשים זײַנען עבר צולעצט מיט אָכישן. 3 האָבן די שׂרים פון די פלשתים אמר: וואָס טוען דאָ די דאזיקע עִבְרִים? האָט אָכיש אמר צו די שׂרים פון די פלשתים: דאָס איז דאָך דָּוִד עֶבֶד שָׁאול מלך ישראל, וואָס איז בײַ מיר שוין טעג אָדער שוין שָׁנים, און איך האָב אין אים מְאוּמה נישט מצא פון דעם יום וואָס ער איז נפל ביז היום הזה. 4 האָבן די שׂרים פון די פלשתים קצף אויף אים, און די שׂרים פון די פלשתים האָבן צו אים אמר: שוב אום דעם איש, און זאָל ער זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו זיין מקוֹם וואָס דו האסט אים דארטן פקד, און זאָל ער נישט ירד מיט אונדז אין דער מלחמה, כדי ער זאָל אונדז נישט זיין פאר א שׂטן אין דער מלחמה; ווארעם מיט וואָס וועט דער דאזיקער זיך רצה מיט אֲדֹנָיו, אויב נישט מיט די קעפ פון די דאזיקע אנשים?
5 איז דאָס נישט דער דָּוִד, וואָס מע האָט פאר אים געזונגען [ענה] מיט מחולה, אַזוי צו אמר: שָׁאול האָט נכה אין זײַנע טויזנטן, און דָּוִד אין זײַנע צענטויזנטן? 6 האָט אָכיש קרא דָּוִדן, און האָט צו אים אמר: אַזוי ווי חי ה', אַז דו ביסט יָשָׁר, און דײַן יצא און דײַן בוא מיט מיר אין מַחֲנֶה איז טוֹב אין מײַנע אויגן, ווארעם איך האָב קיין רָעָה אין דיר נישט מצא פון דעם יום וואָס דו ביסט צו מיר בוא ביז היום הזה. אָבער אין די אויגן פון די סרנים ביסטו נישט טוֹב. 7 און אצונד שוב זיך אום, און הלך בשלום, כדי זאלסט נישט עשׂה וואָס איז רע אין די אויגן פון די סרנים פון די פלשתים. 8 האָט דָּוִד אמר צו אכישן: אָבער וואָס האָב איך עשׂה און וואָס האסטו מצא אין דײַן עֶבֶד פון דעם יום וואָס איך בין בײַ דיר ביז היום הזה, אַז איך זאָל נישט בוא און לחם אקעגן די פײַנט פון אֲדֹנִי המלך? 9 האָט אָכיש ענה און האָט אמר צו דָּוִדן: איך ידע אַז דו ביסט טוֹב אין מײַנע אויגן אַזוי ווי א מלאך אלוקים, אָבער די שׂרים פון די פלשתים האָבן אמר: ער זאָל נישט עלה מיט אונדז אין דער מלחמה. 10 און אצונד, שכם! זיך אין דער בוקר מיט די עבדים פון דײַן אדונים וואָס זײַנען בוא מיט דיר, און ווי איר וועט אײַך שכם אין דער בוקר, און אײַך ווערט אור, אַזוי הלך. 11 האָט דָּוִד זיך שכם, ער און זײַנע אנשים, צו הלך אין דער בוקר, זיך צו שוב צו אֶרֶץ פון די פלשתים. און די פלשתים זײַנען עלה קיין יזרעאל.

שמלא30

1 און עס איז געווען, אַז דָּוִד און זײַנע אנשים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויפן יום השְׁלִישִׁי [זען קור"א 15:4] קיין ציקלָג, און די עַמָּלקים זײַנען פשט אויפן נֶגֶב, און אויף ציקלָג, און זיי האָבן נכה ציקלָג, און האָבן זי שׂרף אין אֵש. 2 און זיי האָבן שבה די נשים וואָס אין איר, פון קָטֹן ביז גָּדוֹל; זיי האָבן קיינעם נישט מות, אָבער זיי האָבן זיי נהג, און זײַנען הלך אויף זייער דֶּרֶךְ. 3 און ווי דָּוִד און זײַנע אנשים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין עִיר, און הנה זי איז שׂרף אין אש, און זייערע נשים און זייערע בנים און זייערע בנוֹת זײַנען שבה געוואָרן. 4 האָט דָּוִד און הָעָם וואָס מיט אים נשׂה זייער קוֹל און בכה, ביז זיי האָבן מער קיין כוח נישט געהאט צו בכה. 5 אויך ביידע נשים פון דָּוִדן זײַנען שבה געוואָרן, אחינוֹעם פון יזרעאל, און אביגַיִל די אִשָּׁה פון נָבָל פון כַּרְמֶל. 6 און דָּוִדן האָט מאֹד צרר, ווארעם הָעָם האָט אמר אים צו סקל, ווײַל דאָס נפש פון כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז געווען מרר, איטלעכער איבער זײַנע בנים און איבער זײַנע בנוֹת. אָבער דָּוִד האָט זיך חזק מיט ה' אלוקיו. 7 און דָּוִד האָט אמר צו

אביתר דעם כהן, בֶּן אחימֶלֶךְ: נגש מיר, נא, דעם אפוד. האָט אביתר נגש דעם אפוד צו דָוִדן. 8 און דָוִד האָט שאל
בײַ ה׳, אַזוי צו אמר: זאָל איך רדף די דאזיקע גְּדוּד? וועל איך זי נשׂגּ? האָט ער צו אים אמר: רדף! ווארעם צו נשׂגּ
וועסטו נשׂגּ, און צו נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] וועסטו נצל. 9 איז דָוִד הלך, ער און די 600 איש וואָס מיט אים,
און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום נחַל בשׂוֹר; און די נוֹתרים
[יתר] האָבן זיך עמד. 10 און דָוִד האָט רדף , ער און 400 איש; און 200 איש האָבן זיך עמד, די וואָס זײַנען געווען צו
פגר צו עבר דעם נחַל בשׂוֹר. 11 און זיי האָבן מצא אין שָׂדֶה אן איש א מִצרי, און האָבן אים געבראכט צו דָוִדן; און
זיי האָבן אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לֶחֶם, און ער האָט אכל, און זיי האָבן אים שקה מַיִם;
12 און זיי האָבן אים נתן א פלַח דבלָה, און 2 צמוקִ; און ער האָט אכל, און רוּח פון אים שוב, ווארעם ער האָט נישט
געהאט אכל לֶחֶם און נישט שתה קיין מַיִם 3 טעג און 3 נעכט. 13 האָט דָוִד צו אים אמר: צו וועמען געהערסטו און
פון וואנען ביסטו? האָט ער אמר: איך בין א נַעַר מִצרי, אן עֶבֶד פון אן איש פון עַמָלֵק, און אֲדֹנָי האָט מיך עזב [זען
"עזב" תהילים 22:2], ווײַל איך בין חלה געוואָרן מיט 3 טעג צוריק. 14 מיר זײַנען פשט אויף דעם נֶגֶב פון דעם כרתי,
און אויף וואָס געהערט צו יהודה, און אויף דעם נֶגֶב פון כלב; און ציקלָג האָבן מיר שׂרף אין אש. 15 האָט דָוִד צו
אים אמר: וועסטו מיך ירד צו דער דאזיקער גְּדוּד? האָט ער אמר: שבע [שווער] מיר בײַ אלוקים, נישט דו וועסט מיך
מות, און נישט דו וועסט מיך סגר אין דער יָד פון אֲדֹנָי, און איך וועל דיך ירד צו דער דאזיקער גדוּד. 16 האָט ער
אים ירד, און הנה זיי זײַנען נטש אויפן פּני כּל הָאָרֶץ, און זיי אכל און שתה און חגג איבער כּל השלל [זען "שלל"
ישעיהו 53:12] הגדול וואָס זיי האָבן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון אֶרֶץ פלשתים, און פון
אֶרֶץ יהודה. 17 האָט דָוִד זיי נכה פון נשֶׁף און ביז אויף מחר אין עֶרֶב, און פון זיי איז נישט מלט געוואָרן אן איש,
אחוץ 400 איש נַעַר וואָס זײַנען רכב אויף גְּמַלִּים, און זײַנען נוס. 18 און דָוִד האָט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]
געווען אלץ וואָס עַמָלֵק האָט לקח; אויך זײַנע 2 נשִׁים האָט דָוִד נצל געווען. 19 און בײַ זיי איז גארנישט עדר
געוואָרן פון קטן און ביזן גדוֹל, סײַ בנים און בנוֹת, סײַ פון שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12], סײַ אלץ וואָס יענע האָבן
לקח פאר זיך; אלץ האָט דָוִד שוב. 20 אויך האָט דָוִד לקח כּל הצֹאן און בקר. האָט מען זיי נהג פארויס פאר יענעם
מִקְנה, און מע האָט אמר: דאָס איז דוּדס שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12]. 21 און דָוִד איז בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו די 200 איש וואָס זײַנען געווען פגר צו הלך הינטער דָוִדן, און מע
האָט זיי געלאזט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בײַם נחַל בשׂוֹר. און זיי זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו
11:1-10; מיכה 5:1] אנטקעגן דָוִדן און אנטקעגן הָעָם וואָס מיט אים [זען תסל"א 4:17]. און דָוִד האָט נגש צו דעם
עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און האָט זיי שאל אויף שלוֹם. 22 האָבן זיך ענה כּל איש
רע און בליעל פון די אנשים וואָס זײַנען הלך מיט דָוִדן, און זיי האָבן אמר: ווײַל זיי זײַנען נישט הלך מיט אונדז,
וועלן מיר זיי נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פון דעם שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] וואָס
מיר האָבן נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען, נאָר בּלויז איטלעכן זיין אִשָׁה און זײַנע בנים, וואָס זיי מעגן נהג און
הלך. 23 האָט דָוִד אמר: איר זאלט אַזוי נישט עשׂה מײַנע אחים [זען "אחים" תהילים 22:17(16)-23(22),
http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן
דָוִד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], מיט דעם וואָס ה׳ האָט אונדז נתן אַז ער האָט אונדז שמר, און האָט נתן
די גדוּד וואָס איז אויף אונדז בוא אין אונדזער יָד. 24 און ווער וועט זיך שמע צו אײַך אין דער דאזיקער זאַך?
ווארעם אַזוי ווי דער חלק פון דעם וואָס ירד אין מלחמה אַזוי איז דער חלק פון דעם וואָס ישב בײַ די כּלים; גלײַך
זאלן זיי זיך חלק. 25 און אַזוי איז געווען פון יום ההוא אן און ווײַטער; און מע האָט עס שום פאר א חוק און פאר א
משפט פאר ישראל ביז אויף היום הזה. 26 און דָוִד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] קיין ציקלָג, און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פון דעם שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] צו די זקנים
פון יהודה, צו זײַנע רע, אַזוי צו אמר: הנה פאר אײַך א ברכה פון דעם שלל פון פײַנט פון ה׳; 27 צו די וואָס אין בּית
א-ל, און צו די וואָס אין רמוֹת נֶגֶב, און צו די וואָס אין יַתר; 28 און צו די וואָס אין ערוער, און צו די וואָס אין
שִׁפמות, און צו די וואָס אין אשתמוֹעַ; 29 און צו די וואָס אין רָכָל, און צו די וואָס אין די ערים פון דעם ירחמאֵלי,
און צו די וואָס אין די ערים פון דעם קֵינִי; 30 און צו די וואָס אין חָרמָה, און צו די וואָס אין בּוֹר-עָשָׁן, און צו די וואָס
אין עַתָך; 31 און צו די וואָס אין חברון, און צו כּל מקוֹמוֹת וואָס דָוִד און זײַנע אנשים זײַנען דארטן הלך.

שמלא31

1 און די פלשתים האָבן לחם אויף ישראל, און די אנשים פון ישראל זײַנען נוס פאר די פלשתים, און זיי זײַנען נפל
[זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהילים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַת הַמֵתים אין מָשִׁיחַ]

חללים אויפן הַר גִלבוֹע. 2 און די פלשתים האָבּן דבק שָׁאולן און זײַנע בּנים, און די פלשתים האָבּן נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] יהוֹנָתָן, און אבינדב, און מַלכי-שוּע, די בני שָׁאולן. 3 און די מלחמה איז געווען כבד אקעגן שָׁאולן, און די מוֹרים [ירה], די אנשים מיט די קֶשֶׁת, האָבּן אים מצא; און ער האָט חול מאֹד פאר די מוֹרים [ירה]. 4 האָט שָׁאול אמר צו זיין נֹשֵׂא כלים: שלף דײַן חֶרֶב און דקר [זען "דקר" פון משיח זכריה 12:10] מיך מיט איר, כדי די דאזיקע ערלים זאלן נישט בוא, און מיך דקר, און עלל איבער מיר. אָבער זיין נֹשֵׂא כלים האָט נישט אבה, ווארעם ער האָט ירא מאֹד געהאט. האָט שָׁאול לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די חֶרֶב, און איז נפל אויף איר. 5 און זיין נֹשֵׂא כלים האָט ראה אַז שָׁאול איז מות, איז ער אויך נפל אויף זיין חֶרֶב, און איז מות מיט אים. 6 און שָׁאול, און זײַנע 3 בּנים, און זיין נֹשֵׂא כלים, אויך כּל זײַנע אנשים, זײַנען מות אין איינעם אין יום ההוא. 7 האָבּן ראה די אנשים פון ישראל וואָס אויף יענער זײט עמק, און וואָס אויף יענער זײט ירדן, אַז די אנשים פון ישראל זײַנען נוס, און שָׁאול און זײַנע בּנים זײַנען מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], און זיי האָבּן עזב [זען "עזב" תהילים 22:2] זייערע ערים, און זײַנען נוס. און די פלשתים זײַנען בוא און האָבּן זיך ישב אין זיי. 8 און עס איז געווען אויף מחר, זײַנען די פלשתים בוא צו פשט די חללים, און זיי האָבּן מצא שָׁאולן און זײַנע 3 בּנים, נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהילים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויפן הַר גִלבוֹע. 9 און זיי האָבּן כרת זיין קאָפּ, און פשט זײַנע וואפן, און שלח אין אֶרֶץ פלשתים רונד ארום, צו בָּשָׂר צום בּית פון זייערע עֲצַבים, און צו הָעָם. 10 און זיי האָבּן שום זײַנע כלי אין בּית עשתרות, און זיין גויה האָבּן זיי תקע [אויפגעהענגען גויה פון מלך ישראל, זען יוחנן 19:17-19] אויף דער חוֹמה פון בּית-שָׁן. 11 און די יושבי יָבִיש-גִלעָד האָבּן שמע וועגן אים וואָס די פלשתים האָבּן עשׂה צו שָׁאולן. 12 זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] כּל איש חיל, און זיי זײַנען הלך כּל הלַיְלָה, און האָבּן לקח דעם גְוִיָּה פון שָׁאולן, און די גְוִיָּה פון זײַנע בּנים, פון דער חוֹמה פון בּית-שָׁן. און זיי זײַנען בוא קיין יָבֵשָׁה, און האָבּן זיי דארטן שׂרף. 13 און זיי האָבּן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] זייערע עצמות [עֶצֶם], און קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] אונטער דעם טאמאריסקנבוים אין יָבֵשָׁה; און זיי האָבּן צום [געפאסט] 7 ימים.

שמואל ב

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

שמלב1

1 און עס איז געווען נאָך מוֹת שָׁאול [זען "מות" משיח ישעיהו 53:9], אַז דָוִד האָט זיך געהאַט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] עַמָלֵק, און דָוִד איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ציקלָג 2 טעג, 2 און אויפן יוֹם הַשְׁלִיש [זען קור"א 15:4], און הנה אן אִיש בוא פון דעם מַחֲנֶה, פון שָׁאולן, און זײַנע קליידער זײַנען קרע, און אֲדָמָה איז אויף זיין קאָפּ. און עס איז געווען, ווי ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דָוִדן, אַזוי איז ער נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] צו ארצה, און האָט זיך שחה. 3 האָט דָוִד צו אים אמר: פון וואנען בוא? האָט ער צו אים אמר: פון דעם מַחֲנֶה פון ישראל בין איך מלט געוואָרן. 4 האָט דָוִד צו אים אמר: ווי איז די זאַך געווען? נגד מיר, נָא. האָט ער אמר: הָעָם איז נוס פון דער מלחמה, און אויך זײַנען רבה פון הָעָם נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] און מות, און אויך שָׁאול און בְּנוֹ יהונתן זײַנען מות [זען "מות" משיח ישעיהו 53:9]. 5 האָט דָוִד אמר צו דעם נער וואָס האָט דאָס אים נגד: ווי אַזוי ידע אַז שָׁאול און בְּנוֹ יהונתן זײַנען מות? 6 האָט דער נער וואָס האָט אים דאָס נגד, אמר: איך האָבּ זיך גראד נִקְרֶה [געטראָפן] אויף הַר גִלבוֹע, און הנה שָׁאול איז נשען [שען] אויף זיין חֲנִית, און הנה האָבּן די מרכּבות און די בעלי הפרשים אים דבק. 7 האָט ער זיך פנה הינטער זיך, און האָט מיך ראה, און ער האָט קרא צו מיר, און איך האָבּ אמר: הִנֵּנִי! 8 האָט ער צו מיר אמר: ווער ביסטו? האָבּ איך צו אים אמר: אַן עַמָלֵקי בין איך. 9 האָט ער צו מיר אמר: עמד! זיך, נָא, לעבן מיר, און מות! מיך, וואָרעם די שָׁבָץ האָט מיך אחז; וואָרעם נאָר וואָס מיין נפש האלט זיך אין מיר. 10 האָבּ איך זיך עמד לעבן אים, און האָבּ אים מות, ווײַל איך האָבּ ידע, אַז ער קען מער נישט חיה נאָך זיין נפל. און איך האָבּ לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די

נֶֽגֶר וואָס אויף זיין קאָפּ, און דעם אצעדה וואָס אויף זיין זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'], און האָבּ זיי געבראַכט אַהער צו אֲדֹנָי. 11 האָט דָּוִד חזק זײַנע קליידער, און האָט זיי קרע, און דאָס גלײַכן כּל האנשים וואָס מיט אים. 12 און זיי האָבּן ספד [זען "ספד" זכריה 12:10] און בכה, און האָבּן צום [געפאַסט] ביזן עֶרֶב אויף שָׁאוּל און אויף יהונתן בְּנוֹ, און אויף הָעָם ה', און אויף דעם בּית ישראל, וואָס זיי זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] דורכן חֶרֶב. 13 און דָּוִד האָט אמר צו דעם נער וואָס האָט דאָס אים נגד: פון וואנען ביסטו? האָט ער אמר: איך בין בן אִישׁ גֵּר, אַן עֲמָלֵקִי. 14 האָט דָּוִד צו אים אמר: ווי האָסטו נישט ירא געהאַט צו שלח דײַן יָד צו שחת [זען "שחת" תהלים 16:10

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] דעם משיח פון ה' [זען מה"ש 7:51]? 15 און דָּוִד האָט קרא איינעם פון די נערים, און האָט אמר: נגש! פגע! אויף אים. און ער האָט אים נכה, און ער איז מות. 16 און דָּוִד האָט צו אים אמר: דײַן דָּם אויף דײַן קאָפּ! וואָרעם דײַן פּה האָט ענה אויף דיר, אַזוי צו אמר: איך האָבּ מות דעם משיח פון ה'. 17 און דָּוִד האָט קונה [קין] די דאָזיקע קִינָה אויף שָׁאוּל און אויף יהונתן בְּנוֹ, 18 און ער האָט אמר כדי צו לערנען [למד] בּני-יהודה דעם קשת; הנה דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר פון ישר: 19 די צְבִי ישראל איז חָלָל אויף דײַנע הייכן; ווי זײַנען די גבורים נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] 20 נישט נגד זאָלט איר אין גַּת, נישט בָּשָׂר אין די חוּצות פון אַשקלון, כדי די בָּנוֹת פון די פלִשתים זאָלן זיך נישט שׂמח, כדי די בָּנוֹת פון די ערלים זאָלן נישט עלז. 21 איר הרים פון גִּלבֹּעַ, נישט טַל און נישט מָטָר אויף אײַך, אָדער שׂדוֹת פון תרוּמוֹת [תרומה]! וואָרעם דאָרט איז געל געוואָרן דער מָגֵן פון גבורים, דער מָגֵן פון שָׁאוּל, מיט שֶׁמֶן נישט משח, 22 פון דָּם פון חללים, פון חֵלֶב פון גבורים, האָט קשת יהונתן זיך אחור נישט סור, און די חֶרֶב פון שָׁאוּל זיך נישט שוב ליידיק. 23 שָׁאוּל און יהונתן, די באַליבטע און נָעִים אין זייער חיים, צו מאָל אין זייער מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] האָבּן זיי זיך נישט פרד. פון נשרים זײַנען זיי געווען קלל, פון אֲרָיוֹת זײַנען זיי געווען גבר. 24 איר בָּנוֹת פון ישראל, אויף שָׁאוּל בכה, וואָס האָט אײַך אין רויטן לבש, מיט תענוגים דערצו, וואָס האָט עלה צירונג פון זָהָב אויף אײַער קלייד. 25 ווי זײַנען די גבורים אין מלחמה נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] -- יהונתן אויף דײַנע הייכן חלל! 26 מיך צרר נאָך דיר, יהונתן אָחִי, נעם געווען ביסטו מיר מאֹד; פלא געווען איז דײַן אהבה צו מיר, מער ווי די אהבה פון נָשִׁים. 27 ווי זײַנען די גבורים נפל און אבד [זען אבד יוחנן 3:16] די כְּלֵי פון מלחמה!

שמלב2

1 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט דָּוִד שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12] בְּיַי ה', אַזוי צו אמר: זאָל איך עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין איינער פון די ערים פון יהודה? האָט ה' צו אים אמר: עלה! האָט דָּוִד אמר: ווהין זאָל איך עלה? האָט ער אמר: קיין חברון. 2 איז דָּוִד עלה אַהין, און אויך זײַנע 2 נָשִׁים, אַחינוֹעַם פון יזרעאל, און אַביגַיִל די אִשָּׁה פון נָבָל פון כַּרמֶל. 3 און זײַנע אנשים וואָס מיט אים האָט דָּוִד עלה, עטלעכן מיט זיין בית [זען "בית" ירמיהו

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]31:30(31)–33(34)]; און זיי האָבּן זיך ישב אין די ערים פון חברון. 4 און די אנשים פון יהודה זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבּן דאָרטן משח דָּוִדן פאַר מלך איבער דעם בּית יהודה. האָט מען נגד דָּוִדן, אַזוי צו אמר: די אנשים פון יָבֵיש-גִּלעָד זײַנען די וואָס האָבּן קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] שָׁאוּל. 5 האָט דָּוִד שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו די אנשים פון יָבֵיש-גִּלעָד, און זיי אמר: ברך זאָלט איר זיין פון ה', וואָס איר האָט עשׂה דעם דאזיקן חֶסֶד מיט אדוניכם, מיט שָׁאוּל, און האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]. 6 און אַצונד, זאָל ה' עשׂה מיט אײַך חסד און אמת; און אויך איך וועל אײַך עשׂה די דאָזיקע טובה, וואָס איר האָט עשׂה די דאָזיקע זאַך. 7 און אַצונד, זאָלן חזק זיין אײַערע הענט, און זייט בּני חיל; וואָרעם אדוניכם שָׁאוּל איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], און אויך האָט מיך דאָס בּית יהודה משח פאַר מלך איבער זיי. 8 און אַבנֵר בן נֵרן, דער שׂר צָבָא פון שָׁאוּל, האָט לקח אִישׁ-בּוֹשֶׁת בֶּן שָׁאוּל, און האָט אים עבר קיין מַחֲנַיִם. 9 און ער האָט אים געמאַכט פאַר א מלך איבער גִּלעָד, און איבער דעם אשורי, און איבער יזרעאל און איבער אפרַיִם, און איבער בּנימין, און איבער כּל ישראל. 10 40 שָׁנָה איז געווען אִישׁ-בּוֹשֶׁת בֶּן שָׁאוּל, אַז ער איז געוואָרן מלך איבער ישראל, און 2 שָׁנָה האָט ער מלך [געקיניגט]. אָבער דאָס בּית יהודה איז געווען הינטער דָּוִדן. 11 און די צאָל פון די טעג וואָס דָּוִד איז געווען מלך אין חברון איבער דעם בּית יהודה, איז געווען 7 שָׁנָה און 6 חדשים. 12 און אַבנֵר בֶּן נֵרן, און די עבדים פון אִישׁ-בּוֹשֶׁת בֶּן שָׁאוּל, זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון מַחֲנַיִם קיין גבעון. 13 אויך יוֹאָב בֶּן צרוּיָה, און די עבדים פון דָּוִדן, זײַנען

יצא, און זיי האָבן זיך פגש מיט זיי אין איינעם בײַם בְּרֵכָה פון גבעון, און די האָבן זיך ישב פון דער זייט בְּרֵכָה, און
די פון יענער זייט בְּרֵכָה. 14 און אַבנֵר האָט אמר צו יוֹאָבן: זאָלן אַקאָרשט די נערים קום, און שׂחק פאַר אונדז. האָט
יוֹאָב אמר: זאָלן זיי קום. 15 זײַנען זיי קום, און זײַנען עבר מיט א צאָל, 12 פאַר בנימין, און פאַר אִישׁ-בּוֹשֶׁת בן
שָׁאוּלן, און 12 פון עבדים פון דָּוִד. 16 און זיי האָבן חזק איינער דעם אַנדערן פאַרן קאָפּ, מיט זיין רֵעַ און זיין חֶרֶב
צום זייט פון רֵעַ, ביז זיי זײַנען נפל אין איינעם. און מע האָט קרא יענעם מקוֹם חלקת-הצורים, וואָס איז אין גבעון.
17 און די מלחמה איז געווען קָשָׁה מאֹד אין יום ההוא, און אַבנֵר און די אנשים פון ישראל זײַנען נגף געוואָרן פאַר
די עבדים פון דָּוִדן. 18 און דאָרטן זײַנען געווען 3 בנים פון צרוּיָה: יוֹאָב און אבישַׁי און עשהאל; און עשהאל איז
געווען קַל אויף זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], אַזוי ווי איינער פון די צבים וואָס אין שָׂדֶה. 19 האָט עשהאל רדף
אַבנֵרן, און ער האָט זיך נישט נטה פון הינטער אַבנֵרן צו הלך רעכטס אָדער לינקס. 20 האָט אַבנֵר זיך פנה הינטער
זיך, און האָט אמר: ביסט דו דאָס, עשהאל? האָט ער אמר: איך. 21 האָט אַבנֵר צו אים אמר: נטה זיך צו דײַן
רעכטער זייט אָדער צו דײַן לינקער, און אחז דיר אָן איינעם פון די נערים, און לקח דיר זיין חֲלִיצָה. אָבער עשהאל
האָט זיך נישט אבה צו סור פון הינטער אים. 22 האָט אַבנֵר יסף צו אמר צו עשהאלן: סור דיך פון הינטער מיר; לָמָּה
זאָל איך דיך נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] צו ארצה? און ווי וועל איך נשׂא מיין פנים צו אָחִיךָ יוֹאָבן?
23 אָבער ער האָט זיך מאַן צו סור, און אַבנֵר האָט אים נכה מיטן אונטערשטן טייל פון חֲנִית אין חֹמֶשׁ, ביז דער
חֲנִית איז אים יצא פון הינטן; און ער איז דאָרטן נפל און מות אויפן אָרט. און עס איז געווען, איטלעכער וואָס איז
בוא צו דעם מקוֹם וואָס עשהאל איז דאָרטן נפל און מות, האָט זיך עמד. 24 האָבן יוֹאָב און אַבישַׁי רדף אַבנֵרן, און
ווי די שֶׁמֶשׁ איז בוא, זײַנען זיי בוא ביזן גבעה אַמָּה וואָס פאַר גִּיחַ, אויפן דֶּרֶךְ צום מדבר פון גבעון. 25 און
בני-בנימין האָבן זיך קבץ הינטער אַבנֵרן, און זיי זײַנען געוואָרן אֲגֻדָּה אחד; און זיי האָבן זיך עמד אויפן שפיץ פון
גבעה אחד. 26 האָט אַבנֵר קרא צו יוֹאָבן, און האָט אמר: זאָל די חֶרֶב אכל לנצח? ידע דען נישט אַז מָרָה וועט זיין
צום סָוף? און מָתַי וועסטו נישט אמר הָעָם זיך שוב פון הינטער זייערע אחים [זען "אחים" תהלים 23(22)-(16)22:17,
http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דָּוִד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]? 27 האָט יוֹאָב אמר: אַזוי ווי חַי האלוקים, אויב דו האָט נישט דבר, דאָס
עם וואָלט האָבן עלה איינער פון הינטערן אַנדערן ביז בוקר. 28 און יוֹאָב האָט תקע אין שופר, און דאָס כּל הָעָם
האָט זיך עמד, און זיי האָבן מער נישט רדף ישראל, און האָבן מער ווײַטער נישט לחם. 29 און אַבנֵר און זײַנע
אנשים זײַנען הלך דורכן עַרָבָה כּל הלַיְלָה ההוּא, און זיי זײַנען עבר דעם ירדן, און הלך כּל הבִּתְרוֹן, און בוא קיין
מַחֲנַיִם. 30 און יוֹאָב האָט זיך שוב פון הינטער אַבנֵרן, און ער האָט קבץ דאָס כּל הָעָם; האָבן פקד פון עבדים פון
דָּוִד 19 אִיש און עשהאל. 31 און עבדים פון דָּוִד האָבן נכה פון בנימין, צווישן אנשים פון אַבנֵר -- 360 אִיש זײַנען
מות. 32 און עשהאלן האָבן זיי נשׂא, און האָבן אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין קבר פון אָבִיו וואָס אין
בית-לחם [זען מיכה 5:1]. און יוֹאָב און זײַנע אנשים זײַנען הלך כּל הלַיְלָה, און עס אור געוואָרן צו זיי אין חברון.

שמלב3

1 און די מלחמה איז געווען אָרֹךְ צווישן בית שָׁאוּלן און צווישן בית דָּוִדן. און דָּוִד איז הלך חזק, און דאָס בית שָׁאוּלן
איז הלך שוואכער [דל]. 2 און בײַ דָּוִדן זײַנען ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio] געוואָרן בנים אין חברון, און זיין בכָוֹר איז
געווען אַמנוֹן, פון אַחינוֹעמען פון יזרעאל; 3 און דער 2טן פון אים, כִּלאָב, פון אַביגַיִל דער אִשָׁה פון נָבָל פון כַּרמֶל;
און דער 3טן, אַבשָׁלוֹם בן מעכה בַּת תַּלמַי מלך גשור; 4 און דער 4טן, אַדוֹנִיָה בן חַגִּיתוֹ; און דער 5טן שפטיָה בן
אביטַל; 5 און דער 6טן, יִתרעָם בן עֶגלָהוֹ אֵשֶׁת דָּוִד. די דאָזיקע זײַנען ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio] געוואָרן בײַ דָּוִדן אין חברון. 6 און עס איז
געווען, ווען די מלחמה איז געווען צווישן בית שָׁאוּלן און צווישן בית דָּוִדן, האָט אַבנֵר זיך חזק אין דעם בית שָׁאוּלן.
7 און שָׁאוּל האָט געהאַט א פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8] וואָס איר שֵׁם איז געווען רִצפָּה בַּת אַיָּהוֹ. האָט
[אִיש-בּוֹשֶׁת] אמר צו אַבנֵרן: מַדוּעַ ביסטו בוא צו פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8] פון אָבִי? 8 האָט אַבנֵרן חרה
מאֹד אויף די ווערטער פון אִיש-בּוֹשֶׁתוֹ, און ער האָט אמר: בין איך דען א קאָפּ פון כֶּלֶב [זען תהלים 22:17] פון
יהודה? איך עשׂה הַיּוֹם חֶסֶד מיט דעם בית אָבִיךָ שָׁאוּלן, צו זײַנע אחים און צו זײַנע רֵעַ, און איך האָב דיך נישט
המצא [מצא] אין דער יָד פון דָּוִדן, און דו פקד מיר הַיּוֹם פאַר אַן עָוון מיט דער אִשָׁה? 9 זאָל אלוקים עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] צו אַבנֵרן אַזוי און נאָך מער. אַז אַזוי ווי ה' האָט שבע [זען "שבע," תהלים 110:4,

זען דברי הימים א 21:17] צו דָוִדן, אַזוי וועל איך אים עשׂה, 10 צו עבר די מלוכה פון בית שָׁאול, און קום [זען קור"א 15:4] דעם כִּסֵּא פון דָוִדן איבער ישראל און איבער יהודה, פון דָּן און ביז באר-שבע! 11 און ער האָט מער יכל שוב א דבר צו אַבנֵרן, פון זיין ירא פאַר אים. 12 און אַבנֵר האָט תחת אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו דָוִדן, אַזוי צו אמר: ביַי וועמען איז אֶרֶץ? אַזוי צו אמר: כרת דיַין בְּרִית מיט מיר, און הנה איז מיין יָד מיט דיר צו סבב צו דיר כּל ישראל. 13 האָט ער אמר: טוֹב, איך וועל כרת מיט דיר א בְּרִית, אָבער אחד זאַך שאל איך פון דיר, אַזוי צו אמר: זאָלסט נישט ראה מיין פנים, סיַידן דו ברענגסט צוגליַיך מִיכל בַּת שָׁאולן, ווען דו בוא ראה מיין פנים. 14 און דָוִד האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו אִיש-בּוֹשֶׁת בֶּן שָׁאולן, אַזוי צו אמר: נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיר מיין אִשָׁה מיכלען, וואָס איך האָב ארשׂ צו מיר מיט 100 ערלות פון די פלִשתים. 15 האָט אִיש-בּוֹשֶׁת שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און האָט זי לקח פון דעם אִיש, פון פַּלטיאֵל בֶּן לַיִשן. 16 און איר אִיש איז הלך מיט איר, הלך נאָך איר און בכה ביז בחורים. האָט אַבנֵר צו אים אמר: הלך! שוב זיך אום; און ער האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7]. 17 און אַבנֵר האָט געהאַט א דבר מיט די זקני ישראל, אַזוי צו אמר: פריער האָט איר בקש דָוִדן פאַר מלך איבער אייַך. 18 און אַצונד עשׂה! וואָרעם ה' האָט אמר אויף דָוִדן, אַזוי צו אמר: דורך דער יָד פון דָוִד עבדי [זען "עבדי" ישעיהו 53:11] וועל איך ישע עַמִּי [זען "עמי" ישעיהו 53:8] ישראל פון דער יָד פון די פלִשתים, און פון דער יָד פון אַלע זייערע פיַינט. 19 און אַבנֵר האָט אויך דבר אין די אוזנים פון בנימין. און אַבנֵר איז אויך הלך צו דבר אין די אוזנים פון דָוִדן אין חברון אַלץ וואָס איז טוב אין די אויגן פון ישראל, און אין די אויגן פון כּל בית בנימין. 20 און אַבנֵר איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דָוִדן קיין חברון, און 20 אנשים מיט אים. און דָוִד האָט עשׂה פאַר אַבנֵרן און פאַר די אנשים וואָס מיט אים א משתה. 21 און אַבנֵר האָט אמר צו דָוִדן: איך וועל קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און וועל הלך, און איך וועל קבץ צו אֲדֹנִי הַמֶּלֶך כּל ישראל, און זיי וועלן כרת מיט דיר א בְּרִית, און וועסט מלך ווי כל דיַין נפש אוה. און דָוִד האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַבנֵרן, און ער איז הלך בשלום. 22 און הנה די עבדים פון דָוִדן און יוֹאָב זיַינען בוא פון א גדוד, און זיי האָבן געבראַכט מיט זיך רָב שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12]; און אַבנֵר איז שוין נישט געווען ביַי דָוִדן אין חברון, ווייַל ער האָט אים שלח, און ער איז הלך בשלום. 23 און ווי יוֹאָב און דער כּל צָבָא וואָס מיט אים זיַינען בוא, האָט מען נגד צו יוֹאָבן, אַזוי צו אמר: אַבנֵר בֶּן נֵרן איז בוא צום מלך, און ער האָט אים שלח, און ער איז הלך בשלום. 24 איז יוֹאָב בוא צום מלך, און האָט אמר: וואָס האָסטו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? הנה איז אַבנֵר בוא צו דיר; לָמָּה האָסטו אים שלח, און ער איז הלך און הלך? 25 דו ידע אַבנֵר בֶּן נֵרן, אַז דיך צו פתה איז ער בוא און געוואָר צו ידע ווו אויס און ווו איַין ביַי דיר, און געוואָר צו ידע אַלץ וואָס דו עשׂה. 26 און יוֹאָב איז יצא פון דָוִדן, און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים נאָך אַבנֵרן, און זיי האָבן אים שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון בּוֹר-סירה; און דָוִד האָט נישט ידע. 27 און ווי אַבנֵר האָט זיך שוב קיין חברון, אַזוי האָט אים יוֹאָב נטה אינעווייניק אין שער, כדי צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] מיט אים אין שְׁלִי, און ער האָט אים דאָרטן נכה אין חֹמֶש, און ער איז מות, פאַר דעם דָּם פון עשהאלן אחִיו. 28 און דָוִד האָט עס דערנאָך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] און ער האָט אמר: נָקִי בין איך און מיין מלוכה פאַר ה' עַד עוֹלָם פון דעם דָּם פון אַבנֵר בֶּן נֵרן. 29 זאָל עס חול אויפן קאָפּ פון יוֹאָבן, און אויפן כּל בית אָבִיו, און זאָל נישט כרת פון בית יוֹאָב א זוב און א צָרַע, און דער וואָס חזק זיך אויף א פֶּלֶךְ [שטעקן], און דער וואָס נפל דורכן חֶרֶב און דער וואָס אים חסר [זען תיהלים 23:1] לֶחֶם. 30 און יוֹאָב און אַבישַׁי אָחִיו האָבן הרג אַבנֵרן פאַר וואָס ער האָט מות אחִיהֶם עשהאלן אין גבעון אין דער מלחמה. 31 און דָוִד האָט אמר צו יוֹאָבן און צו דעם כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס מיט אים: קרעו! אייַערע קליידער, און חגר אָן זאק, און ספד [זען "ספד" זכריה 12:10] פאַרויס פאַר אַבנֵרן. און המלך דָוִד איז הלך נאָך דער מיטה. 32 און זיי האָבן קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אַבנֵרן אין חברון. 33 און דער מלך האָט נשׂא זיין קוֹל, און האָט בכה אויף קבר אַבנֵר, און דאָס כּל הָעָם האָט בכה. און דער מלך האָט קוֹנֵן אויף אַבנֵרן, און האָט אמר: זאָל אַבנֵר שטארבן ווי א נָבָל יָמוּת [מות]? 34 דיַינע הענט זיַינען נישט אסר געווען, און דיַינע רגלים [זען תהלים 22:17] נישט אין קייטן נגש; ווי מע נפל פאַר בני עולה ביסטו נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ]. און דאָס כּל הָעָם האָט יסף בכה אויף אים. 35 און דאָס כּל הָעָם איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו ברה דָוִדן לֶחֶם ווען עס איז נאָך געווען יוֹם, אָבער דָוִד האָט שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אַזוי צו אמר: זאָל מיר אלוקים עשׂה אַזוי און נאָך מער, אויב איך וועל טעם לֶחֶם אָדער עפעס וואָס עס איז, איידער די בוא הַשֶּׁמֶש! 36 און דאָס כּל הָעָם האָט נכר, און עס איז יטב אין זייערע אויגן; אַלץ וואָס דער מלך האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] איז טוב אין די אויגן פון כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 37 און דאָס כּל הָעָם און כּל ישראל האָבן ידע אין יום ההוא, אַז דאָס איז

נישט געווען פון מלך, צו מות אַבנֵר בן נֵרן. 38 און דער מלך האָט אמר צו זײַנע עבדים: אמנם, איר דארפט ידע, אַז
א שׂר און גָדוֹל איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת
הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] היום הזה אין ישראל. 39 און איך בין הַיּוֹם רַךְ, און נאָר-וואָס משח מלך, און די דאָזיקע אנשים,
די בני צרוּיָהן, זײַנען צו קָשִׁים פאַר מיר. זאָל ה' שלם דעם שלעכטסטוער לויט זיין רָעָה [זען רומ' 2:6].

שמלב4

1 און בן שָׁאול [איש בּשֶׁת] האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז אַבנֵר איז מות אין חברון, און זײַנע הענט
זײַנען רפה געוואָרן, און כּל ישראל זײַנען בהל געוואָרן. 2 און בן שָׁאול האָט געהאַט שָׂרים פון גְּדוּדים; דער שֵׁם
פון איינעם איז געווען בַּעֲנָה, און דער שֵׁם פון שֵׁני רֵכָב, בְּנֵי רִמוֹן דעם בארוֹתער, פון בני-בנימין; וואָרעם אויך בארות
ווערט חשב [זען "חשב" בראשית 15:6 און צדקת ה' אַז ה' איז צדיק און מצדיק פון די בן אמונה פון משיח, ישעיהו
53:11, בדעתו (משיח) יצדיק צדיק עבדי לרבים] צו בנימין; 3 און די בארוֹתער זײַנען ברח קיין גִתַּיִם, און זײַנען
דאָרטן געבליבן גָרים [גור] ביז אויף היום הזה. 4 און יהונתן בן שָׁאולן האָט געהאַט א בן נָכֵה אויף די רגלים [זען
תהלים 22:17]. ער איז געווען 5 שָׁנים אלט, ווען די שְׁמֵעָה [זען ישעיהו 53:1] וועגן שָׁאולן און יהונתנען איז בוא פון
יזרעאל. האָט אים זיין אֹמֵן נשׂא [זען ישעיה 53:12] און איז נוס: איז, אין איר חפז צו נוס, איז ער נפל [זען "נפל"
ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] און איז פסח
געוואָרן. און שמוֹ [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען
מפיבוֹשת. 5 זײַנען הלך די בני רִמוֹן דעם בארוֹתער, רֵכָב און בַּעֲנָה, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין דער הֹם היוֹם צום בית אִיש-בוֹשֶׁתן, בעת ער האָט שכב משכּב אין דעם
צהרים. 6 און זיי זײַנען בוא אינעווייניק אין בית ווי צו לקח חִטִּים, און האָבן אים נכה אין חֹמֶשׁ; און רֵכָב און אחיו
בַּעֲנָה זײַנען מלט געוואָרן. 7 און אַז זיי זײַנען בוא אין בית, ווען ער איז שכב אויף זיין מִטָּה אין זיין חדר משכב, און
האָבן אים נכה און מות, האָבן זיי סור זיין קאָפּ; און זיי האָבן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13]
זיין קאָפּ, און זײַנען הלך דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה כּל הַלַּיְלָה. 8 און זיי האָבן געבראכט דעם קאָפּ פון אִיש-בוֹשֶׁתן צו דָוִדן קיין
חברון, און זיי האָבן אמר צום מלך: היה איז דער קאָפּ פון אִיש-בּוֹשֶׁת בן שָׁאול דײַן פײַנט וואָס האָט בקש דײַן נפש
[זען ישעיהו 53:10]; און ה' האָט היום הזה נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נקמה אָן
שָׁאולן און אן זיין זֶרַע [זען זרע פון משיח ישעיהו 53:10 בן אמונה ישוע]. 9 האָט דָוִד ענה רֵכָבן און אחיו בַּעֲנָהן, די
בני רִמוֹן דעם בארוֹתער, און ער האָט צו זיי אמר: אַזוי ווי חי ה' וואָס האָט פדה מיין נפש [זען "נפש" פון משיח
ישעיהו 53:10] פון כּל צרה, 10 אַז דער וואָס האָט מיר נגד, אַזוי צו אמר: "הנה, שָׁאול איז מות [זען "מות" ישעיהו
53:9]", און ער איז געווען ווי א בשׂורה-ברענגער אין זײַנע אויגן, האָב איך אים אחז, און האָב אים הרג אין ציקלָג,
אנשטאָט וואָס איך זאָל אים נתן בשׂורה באלוינונג. 11 הײַנט ווי נאָך אַז אנשים רשעים האָבן הרג אן אִיש צדיק אין
זיין בית אויף זיין משכּב, זאָל איך אַצונד נישט בקש זיין דָּם פון אײַער יָד, און אײַך בער פון הָאָרֶץ? 12 און דָוִד האָט
צוה די נערים, און זיי האָבן זיי הרג, און קצץ זייערע יָדַיִם און זייערע רגלים [זען תהלים 22:17], און זיי תלה בּיַים
בְּרֵכָה אין חברון. און דעם קאָפּ פון אִיש-בוֹשֶׁתן האָבן זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] און
קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין דעם קבר פון אַבנֵרן אין חברון.

שמלב5

1 און כּל שבטים פון ישראל זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דָוִדן
קיין חברון, און זיי האָבן אמר, אַזוי צו אמר: דײַן עֶצֶם און דײַן בָּשָׂר זײַנען מיר. 2 פריער, אַז שָׁאול איז געווען מלך
איבער אונדז, ביסט דו געווען דער וואָס האָט יצא און בוא פאַר ישראל. און ה' האָט צו דיר אמר: דו זאָלסט רעה
עַמִּי [זען "עמי" ישעיהו 53:8], ישראל, און דו זאָלסט זיין א נגיד [זען משיח נגיד יכרת ואין לו, דניאל 9:25-26] איבער
ישראל. 3 און כּל זקני ישראל זײַנען בוא צום מלך קיין חברון, און המלך דָוִד האָט זיי כרת א בְּרִית אין חברון פאַר
ה', און זיי האָבן משח דָוִדן פאַר מלך איבער ישראל. 4 30 שָׁנָה איז דָוִד אלט געווען ווען ער איז געוואָרן מלך; 40
שָׁנָה האָט ער מלך. 5 אין חברון האָט ער מלך איבער יהודה 7 שָׁנָה און 6 חדשים, און אין ירושלים האָט ער מלך 33
שָׁנָה איבער כּל ישראל און יהודה. 6 און דער מלך איז הלך מיט זײַנע אנשים קיין ירושלים אויף דעם יבוסי, דעם
יושבי הָאָרֶץ. האָבן זיי אמר צו דָוִדן, אַזוי צו אמר: וועסט אַהער נישט בוא; וועסט סור איר אַפילו די עִוְרים און די
פסחים [זען ישעיהו 35:6;42:7]; אַזוי צו אמר: דָוִד קען אַהער נישט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;

מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 7 אָבער דָוִד האָט לכד די מצוּדָה פון צִיון, דאָס איז עִיר דָוִד. 8 און דָוִד האָט אמר
אין יום ההוא: ווער אָבער עס וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] דעם יבוסי, און וועט נגע ["נגע"
ישעיהו 53:4] דורך דער צִנּוֹר צו די הינקעדיקע און די בלינדע [ישעיהו 42:19], די שׂנא פון דוִדס נפש [זען "נפש" פון
משיח בֶּן דָוִד ישעיהו 53:10]; על-כֵּן עור און פִּסֵּח אמר, איר לֹא בוא אין הבּית. 9 און דָוִד האָט זיך ישב אין דער
מצוּדָה, און ער האָט זי קרא עִיר דָוִד; 10 און דָוִד האָט בנה רונד ארום פון מלוא און אינעווייניק צו. און דָוִד איז
געוואָרן הלך הלוֹךְ און גדול, און ה' אלוקי צבאות איז געווען מיט אים. 11 און חירם מלך צוֹר האָט שלח [זען "שלח"
מלאכי 3:1] מלאכים צו דָוִדן מיט עצי ארזים [עֵץ אֶרֶז] און חָרשִׁים און שטיינמײַנסטערס, און זיי האָבן בנה [זען
"בנה" דניאל 9:25] א בּית פאַר דָוִדן. 12 און דָוִד האָט ידע אַז ה' האָט אים כּון פאַר מלך איבער ישראל, און אַז ער
האָט נשׂא זיין מלוכה בַּעֲבוּר זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל. 13 און דָוִד
האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] נאָך פּלגשים [זען שיר השירים 6:8] און נָשִׁים פון
ירושלים נאָך זיין בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון חברון, און

בּיַי דָוִדן זײַנען ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14 https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio]
געוואָרן נאָך בּנים און בָּנוֹת. 14 און דאָס זײַנען די שֵׁמוֹת פון די וואָס זײַנען אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14; 9:5

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio] געוואָרן אין ירושלים: שַׁמוּעַ, און שוֹבב, און
נתן [זען מִרְיָם בַּת נתן בֶּן דָוִד, לוקס 3:31; דברי הימים א 3:5] און שלמֹה [זען יוֹסֵף בֶּן שלמֹה בֶּן דָוִד, מתי 1:6-7,16];
15 און יִבחָר, און אֱלישׁוּעַ, און נפג, און נָפִיעַ; 16 און אֱלִישָׁמָע, און אֱלְיָדָע, און אליפלט. 17 און די פלִשתים האָבן
שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז מע האָט משח דָוִדן פאַר מלך איבער ישראל, און כּל פלִשתים זײַנען עלה
[זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו בקשׁ דָוִדן. האָט דָוִד שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און
ער האָט ירד צו דער מצוּדָה. 18 און די פלִשתים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] און האָבן זיך נטשׁ אין עמק רפאים. 19 און האָט דָוִד שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12] בּיַי ה', אַזוי צו
אמר: זאָל איך עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אקעגן די פלִשתים? וועסטו זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] אין מיין יָד? האָט ה' אמר צו דָוִדן: עלה! וואָרעם נתן וועל איך נתן די פלִשתים אין דײַן יָד. 20 איז דָוִד
בוא אין בעל-פרצים, און דָוִד האָט זיי דאָרטן נכה, און ער האָט אמר: ה' האָט פרץ מײַנע פײַנט פאַר מיר, אַזוי ווי
פרץ פון מַיִם. דעריבער האָט מען קרא דעם שֵׁם פון יענעם מקוֹם בעַל-פרָצים. 21 און זיי האָבן דאָרטן עזב [זען
"עזב" תהלים 22:2] זייערע עצבים, און דָוִד און זײַנע אנשים האָבן זיי נשׂא [זען ישעיה 53:12]. 22 און די פלִשתים
זײַנען יסף עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2], און האָבן זיך נטשׁ אין עמק רפאים. 23 האָט דָוִד שאל [זען "שאל" תהלים
2:7-12] בּיַי ה', און ער האָט אמר: זאָלסט נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]; סבב זיך אויס הינטער זיי, און זאָלסט
בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף זיי פון אקעגן די בָּכָה. 24 און
עס וועט זיין, אַז דו שמע א געריוש פון צעדה אין די שפיצן פון די בּכאים [בָּכָה], דעמאָלט זאלסטו חרץ, וואָרעם
דעמאָלט איז ה' יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] דיר פאַרויס, צו נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4;
50:6] אין דעם מַחֲנֶה פון די פלִשתים. 25 און דָוִד האָט אַזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי
ה' האָט אים צוה, און ער האָט נכה די פלִשתים פון גֶבע ביז דו בוא קיין גזר.

שמלב6

1 און דָוִד האָט ווידער אסף כּל בחר אין ישראל, 30,000 איש. 2 און דָוִד איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע
6:2] און איז הלך מיט כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס מיט אים פון
בעַלֵי-יהודה, צו עלה פון דאָרטן דעם אָרון האלוקים, וואָס אויף אים ווערט קרא השם דער שֵׁם פון ה' צבאות וואָס
ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף די כּרובים. 3 און זיי האָבן רכב דעם אָרון האלוקים אויף א עגלה
חדשה, און האָבן אים נשׂא פון בּית אבינדב וואָס אין גִבעָה. און עוּזָּה און אחיוֹ די בּני אבינדבן האָבן נהג דעם עגלה
חדשה. 4 און אַז זיי האָבן אים נשׂא פון בּית אבינדב וואָס אין גִבעָה, מיט דעם אָרון האלוקים, איז אחיוֹ הלך
פאַרויס פאַרן הָארון. 5 און דָוִד און דאָס כּל בּית ישראל האָבן שׂחק פאַר ה' אויף כּל [כּלי-זֶמֶר פון] בּרוֹש, און אויף
כּנֹרות [כִּנּוֹר], און אויף נבלים [נֵבֶל], און אויף תֹּף, און אויף מנענעים, און אויף צלצלים. 6 און ווי זיי זײַנען בוא [זען
"בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביזן גֹּרֶן פון נָכון, האָט עוּזָּה שלח זיין יָד צום אָרון
האלוקים, און האָט אים אחז, וואָרעם די בָּקָר האָבן שמט. 7 האָט דער אף ה' חרה אויף עוּזָּהן, און ה' האָט אים
דאָרטן נכה פאַר דעם שַׁל [זען במדבר 4:15]. און ער איז דאָרטן מות לעבן דעם אָרון האלוקים. 8 און דָוִדן האָט

חרה פאַר וואָס ה' האָט פרץ א פֶּרֶץ אויף עוּזָּהן. און מע קרא יענעם מקוֹם פֶּרֶץ-עוּזָּה ביז אויף היום הזה. 9 און דָּוִד האָט ירא געהאַט פאַר ה' יום ההוא, און ער האָט אמר: ווי אַזוי זאָל דער אָרון ה' בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו מיר? 10 און דָּוִד האָט נישט אבה צו סור דעם אָרון ה' צו זיך אין עיר דָּוִד, און דָּוִד האָט אים נטה צו דעם בית עוֹבד-אֱדוֹמען פון גַּת. 11 און דער אָרון ה' איז ישב אין בית עובד אדם פון גַּת 3 חדשים. און ה' האָט ברך עוֹבד-אדומען און זיין כל בית. 12 איז נגד געוואָרן דעם מלך דָּוִדן, אַזוי צו אמר: ה' האָט ברך דאָס בית עוֹבד-אדוֹמען און כל וואָס געהערט צו אים, בַּעֲבוּר דעם אָרון האלוקים. איז דָּוִד הלך, און האָט עלה דעם אָרון האלוקים פון בית עוֹבד-אדום צו עיר דָּוִד, מיט שִׂמחה. 13 און עס איז געווען, ווי די נֹשְׂאֵי אָרון ה' זײַנען צעד 6 צעדים, אַזוי האָט ער זבח א שׁוֹר און א מְרִיא. 14 און דָּוִד האָט כרכר [כרר] מיטן כל עֹז פאַר ה'; און דָּוִד איז געווען חגר אין א אפוד בד. 15 און דָּוִד און דאָס כל בית ישראל, האָבן עלה דעם אָרון ה' מיט תרוּעה און מיט קוֹל שופר. 16 און עס איז געווען, ווי דער אָרון ה' איז בוא אין עִיר דָּוִד, אַזוי האָט מִיכל בַּת שָׁאוּל שקף דורכן חַלוֹן, און האָט ראה דעם מלך דָּוִדן פזז און כרר פאַר ה', און זי האָט אים בזה [זען "בזה," ישעיהו 53:3] אין איר לֵב. 17 און זיי האָבן געבראַכט דעם אָרון ה', און האָבן אים יצג אויף זיין מקום, אין דעם אֹהֶל וואָס דָּוִד האָט פאַר אים נטה. און דָּוִד האָט עלה עֹלוֹת [עוֹלָה] און שלמים פאַר ה'. 18 און אַז דָּוִד האָט כלה עלה די עוֹלָה און די שלמים, האָט ער ברך הָעָם אין דעם שֵׁם פון ה' צבָאוֹת. 19 און ער האָט חלק דעם כל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], דעם כל המון ישראל, פון אן אִיש ביז אן אִשָּׁה, איטלעכן א חלֵה לֶחֶם, און אן אֶשְׁפָּר, און אן אשישה. און דאָס כל הָעָם איז הלך איטלעכער צו זיין בית. 20 און דָּוִד האָט זיך שוב צו ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] זיין בית [זען "בית" ירמיהו 31:30(31)-33(34)

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]. איז מִיכל בַּת שָׁאוּל יצא דָּוִדן צו אנטקעגן, און האָט אמר: וואָס פאַר א כבוד האָט זיך הַיּוֹם אנגעטאָן מלך ישראל, ווען ער האָט זיך הַיּוֹם גלה פאַר די אויגן פון די אמהוֹת [אָמָה] פון זײַנע עבדים, אַזוי ווי גלה זיך גלה איינער פון די רקים [ריק]! 21 האָט דָּוִד אמר צו מיכלען: פאַר ה' וואָס האָט בחר מיך איידער אָבִיךָ און איידער דײַן כל בית, מיך צו צוה פאַר א נגיד [זען "נגיד" דניאל 9:25-26] איבער עַם ה', איבער ישראל; פאַר ה' וועל איך מיך שׂחק. 22 און איך וועל זיך נאָך קלל ווי דאָס, און וועל זיין שָׁפל אין מײַנע אויגן. און מיט די אמהוֹת [אַמָּה] וואָס דו אמר, מיט זיי איך זיך אכָּבֵדה [כבד]. 23 און מִיכל בַּת שָׁאוּל, זי האָט נישט געהאַט קיין יֶלֶד ביז דעם איר יוֹם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9].

שמלב7

1 און עס איז געווען, אַז דער מלך האָט זיך ישב אין זיין בית, און ה' האָט אים נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] רונד ארום פון כל זיין פײַנט, 2 האָט דער מלך אמר צו נתן דעם נביא: ראה נָא, איך ישב אין א בית פון ארזים, און דער אָרון האלוקים ישב אין יריעה. 3 האָט נתן אמר צום מלך: כל וואָס אין דײַן לֵב הלך עשׂה, וואָרעם ה' איז מיט דיר. 4 און עס איז געווען, אין לַיְלָה ההוא, איז דאָס דבר-ה' געווען צו נתנען, אַזוי צו אמר: 5 הלך און זאָלסט אמר צו עבדי [זען "עבדי" ישעיהו 53:11], צו דָּוִדן: אַזוי האָט ה' אמר: ווילסט דו דען מיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א בית צום ישב פאַר מיר? 6 אַז איך האָב נישט ישב אין א בית פון דעם יוֹם וואָס איך האָב עלה די בְּנֵי-יִשְׂראל פון מצרים און ביז אויף היום הזה, נײַערט איך פלעג הלך אין אן אֹהֶל און אין א מִשכן. 7 אומעטום ווו איך בין הלך צווישן כל בני ישראל, צי האָב איך א דבר דבר מיט איינעם פון די שבטים פון ישראל, וואָס איך האָב צוה צו רעה עַמִּי ישראל, אַזוי צו אמר: לָמָּה האָט איר מיר נישט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א בית ארזים? 8 און אַצונד, זאלסטו אַזוי אמר צו עבדי [זען ישעיה 53:11], צו דָּוִדן: אַזוי האָט אמר ה' צבאות: איך האָב דיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון דעם נָוֶה, פון הינטער די צֹאן, צו זיין נגיד [זען דניאל 9:25] איבער עַמִּי, איבער ישראל. 9 און איך בין געווען מיט דיר אומעטום ווו דו ביסט הלך, און איך האָב כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] כל דײַנע פײַנט פון פאַר דיר; און איך וועל דיר עשׂה א שֵׁם גדוֹל, אַזוי ווי דער שֵׁם פון די גדולים וואָס בָּאָרֶץ. 10 און איך וועל שׂוֹם מקוֹם פאַר עַמִּי, פאַר ישראל, און וועל אים נטע, ער זאָל שכן [זען "שכן" יוחנן 1:14] אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו], און מער נישט זיין רגז; און בני עַוְלָה זאָלן אים מער נישט ענה אַזוי ווי רִאשׁוֹנה, 11 פון דעם יוֹם וואָס איך האָב צוה שופטים [שפט] איבער עַמִּי ישראל; און איך וועל דיך נוח פון כל דײַנע פײַנט. און ה' נגד דיר, אַז ה' וועט דיר עשׂה א בית [זען מלכים א 6:1]. 12 אַז דײַנע טעג וועלן מלע ווערן, און וועסט זיך שכב מיט אבתיךָ, וועל איך קום דײַן זֶרע נאָך דיר [זען שמואל ב 5:14], דעם וואָס וועט יצא פון דײַנע מֵעֶה [זען לוק' 3:31; מתי 1:6], און איך וועל כון זיין מלוכה [זען דניאל 7:13-14]. 13 ער וועט בנה א בית פאַר מיין שֵׁם, און איך וועל כון דעם כִּסֵּא פון זיין מלוכה עַד עוֹלָם. 14 איך וועל אים זיין פאַר אן אב, און ער וועט מיר זיין פאַר א בן [זען

תהלים 2:7; 37-89:20], אַז ווען ער העוה [עוה], וועל איך אים יכח מיט דער שבש פון אנשים, און מיט די נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] פון בּני אדם. 15 אָבער מיין חֶסֶד וועט זיך נישט סור פון אים, אַזוי ווי איך האָבּ סור פון שָׁאולן, וועמען איך האָבּ סור פון פאַר דיר. 16 און דײַן בּית און דײַן מלוכה וועלן עד עוֹלָם זיין אמן פאַר דיר; דײַן כִּסֵּא וועט זיין כּון עַד עוֹלָם. 17 אַזוי ווי כּל די דאָזיקע ווערטער, און אַזוי ווי די דאָזיקע כּל חִזָּיוֹן, אַזוי האָט נתן דבר צו דָוִדן. 18 און דער מלך דָּוִד איז בּוא און האָט זיך ישב פאַר ה', און האָט אמר: ווער בּין איך, אֲדֹנָי ה', און ווער איז מיין בּית, וואָס דו האָסט מיך געבראַכט בּיז אַהער? 19 און דאָס איז נאָך געווען קטן אין דײַנע אויגן, אֲדֹנָי ה', און דו האָסט אויך דבר וועגן בּית עבדך לְמֵרָחוֹק, וואָס דאָס איז נאָר דער תּוֹרת הָאָדָם, אֲדֹנָי ה'. 20 און וואָס יסף נאָך זאָל דָּוִד דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו דיר? דו ידע דאָך דײַן עֶבֶד, אֲדֹנָי ה'. 21 בַּעֲבוּר דײַן דבר, און לויט דײַן לֵב, האָסטו עשׂה צו לאָזן ידע דײַן עֶבֶד די דאָזיקע כּל גדולה. 22 דעריבער ביסטו גָּדוֹל, אֲדֹנָי ה', וואָרעם נישטא אַזאַ ווי דו, און נישטא קיין אלוקים אחוץ דיר, לויט כּל וואָס מיר האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] מיט אונדזערע אוזנים. 23 און וואסער גּוֹי אחָד אויף הָאָרֶץ איז אַזוי ווי דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אַזוי ווי ישראל, וואָס אלוקים איז הלך פדה זיך צו הָעָם, און זיך צו שׂוֹם א שֵׁם, און צו עשׂה לָכֶם הגדוּלה, און נֹרָאוֹת, פאַר דײַן אֶרֶץ, פון פאַר דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס דו האָסט דיר פדה פון מצרַיִם, גּוֹיִם מיט זייערע אלוקים? 24 און דו האָסט דיר כּון דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל דיר צו הָעָם עַד עוֹלָם, און דו, ה', ביסט געוואָרן זיי צום אלוקים. 25 און אַצונד, ה' אלוקים, דאָס דבר וואָס דו האָסט דבר וועגן דײַן עֶבֶד [זען "עֶבֶד" ישעיהו 53:11] און וועגן זיין בּית, זײַ מקיים עַד עוֹלָם, און עשׂה אַזוי ווי דו האָסט דבר. 26 און זאָל גדל ווערן דײַן שֵׁם עַד עוֹלָם, אַזוי צו אמר: ה' צבאות איז אלוקים איבער ישראל; און דאָס בּית פון דײַן עֶבֶד דָּוִדן זאָל זיין כּון פאַר דיר. 27 וואָרעם דו, ה' צבאות אלוקי ישראל, האָסט גלה צו דעם אֹזֶן פון דײַן עֶבֶד, אַזוי צו אמר: איך וועל דיר בנה א בּית; דעריבער האָט דײַן עֶבֶד מצא בּײַ זיך לֵב צו פלל צו זיין צו דיר די דאָזיקע תּפילה. 28 און אַצונד, אֲדֹנָי ה', דו ביסט האלוקים, און דײַנע דברים מוזען זיין אמת, און דו האָסט דבר צו דײַן עֶבֶד דאָס דאָזיקע טוֹבָה; 29 דעריבער אַצונד יאל! און בענטש! [ברך!] דאָס בּית פון דײַן עֶבֶד צו זיין לְעוֹלָם פאַר דיר, וואָרעם דו אֲדֹנָי ה' האָסט דבר; און פון דײַן ברכה זאָל דאָס בּית פון דײַן עֶבֶד ברך ווערן לְעוֹלָם.

שמלב8

1 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט דָּוִד נכה די פלִשתּים, און האָט זיי כּנע, און דָּוִד האָט לקח מֶתֶג-הָאַמָּה פון דער יָד פלִשתּים. 2 און ער האָט נכה מואב, און האָט זיי מדד מיט א חֶבֶל, זיי השכּב [שכב] אויף ארצה; און ער האָט מדד 2 חֶבֶל צו מות, און פולע חֶבֶל צו לאָזן חיה. און מואב איז געוואָרן צו דָּוִדן עבדים וואָס ברענגען מִנחָה. 3 און דָּוִד האָט נכה הַדַדעֶזֶר בּן רחובן, מלך צוֹבה, בעת ער איז הלך צו שוב זיין יָד בּײַם נָהָר פרת. 4 און דָּוִד האָט לכד פון אים 1,700 פרשים, און 20,000 איש רגלי; און דָּוִד האָט עקר כּל הרכּב, אָבער יתר פון זיי 100 רכּב. 5 איז ארם פון דמשק בּוא צו עזר הַדַדעֶזֶר מלך צוֹבה, און דָּוִד האָט נכה פון ארם 22,000 איש. 6 און דָּוִד האָט שׂוֹם נצבים אין ארם פון דמשק, און ארם איז געוואָרן צו דָּוִדן עבדים וואָס ברענגען מִנחָה. און ה' האָט ישע דָּוִדן אומעטום ווו ער איז הלך. 7 און דָּוִד האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די שלטי [שֶׁלֶט] הַזָּהָב וואָס זײַנען געווען אויף עבדים פון הַדַדעֶזֶר, און ער האָט זיי געבראַכט קיין ירושלים. 8 און פון בֶּטַח און פון בֵּרוֹתַי, ערים פון הַדַדעֶזֶר, האָט דער מלך דָּוִד לקח נחֹשֶׁת הרבּה מאֹד. 9 און תּוֹעִי מלך חַמת האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז דָּוִד האָט נכה דעם כּל חיל פון הַדַדעֶזֶרן, 10 און תּוֹעִי האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] בְּנוֹ יוֹרמען צום מלך דָּוִד, אים צו שאל אויף שלוֹם און אים צו ברך, פאַר וואָס ער האָט לחם מיט הַדַדעֶזֶרן, און אים נכה, וואָרעם הַדַדעֶזֶר האָט געהאַט מלחמה מיט תּוֹעִין; און ער האָט געבראַכט מיט זיך כּלים פון כֶּסֶף און כּלים פון זהב און כּלים פון נחֹשֶׁת. 11 זיי אויך האָט דער מלך דָּוִד קדש צו ה', מיט דעם כֶּסֶף און דעם זָהָב וואָס ער האָט קדש פון כּל גּוֹיִם וואָס ער האָט כּבשׁ: 12 פון ארם, און פון מואב, און פון בּני עמּון, און פון די פלִשתּים, און פון עֲמָלֵק, און פון דעם שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] פון הַדַדעֶזֶר בּן רחובן, מלך צוֹבה. 13 און דָּוִד האָט זיך עשׂה א שם, ווען ער האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] אדום אין גֵּיא מֶלַח 18,000 איש. 14 און ער האָט שׂוֹם נצִבים אין אדום; אין כּל אדום האָט ער שׂוֹם נצִבים. און כּל אדום איז געוואָרן עבדים צו דָּוִדן. און ה' האָט ישע דָּוִדן אומעטום ווו ער איז הלך. 15 און דָּוִד האָט מלך איבער כּל ישראל. און דָּוִד האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 5-23:6; ישעיהו 53:9] משפט און צדקה צו זיין כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 16 און יוֹאָב בּן צרוּיָהו איז געווען איבערן צָבָא; און יהוֹשפט בּן אחילודן, דער מזכּיר; 17 און צָדוֹק בּן

אחיטובן, און אחימֶלֶך בֶּן אביתרן, כֹּהנים; און שריָה, דער סוֹפר; 18 און בְּנָיָהו בֶּן יהוֹיָדען, איבער די כרתים און די פלֵתים; און די בְּנֵי דָוִדן זײַנען געווען כֹּהֲנים [זען תהילים 110:4].

שמלב9

1 און דָוִד האָט אמר: איז עוֹד ווער דאָ וואָס איז יתר פון בית שָׁאול, אַז איך זאָל קענען עשׂה מיט אים חֶסֶד בַּעֲבוּר יהונתן? 2 איז געווען פון בית שָׁאול אן עֶבֶד וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען ציבאָ; האָט מען אים קרא צו דָוִדן, און דער מלך האָט צו אים אמר: ביסט דו ציבאָ? האָט ער אמר: עַבְדֶּךָ! 3 האָט דער מלך אמר: איז נישטא מער עמעצער פון בית שָׁאול, אַז איך זאָל קענען עשׂה [זען "עשׂה" ישעיהו 53:9] מיט אים חֶסֶד אלוקים? האָט ציבאָ אמר צום מלך: פאראן עוֹד א בֶּן יהונתנען, נְכֵה אויף די רגלים [זען "רגלים" תהלים 22:17]. 4 האָט דער מלך צו אים אמר: אַווו איז ער? האָט ציבאָ אמר צום מלך: הנה, ער איז אין בית מכיר בֶּן עַמיאלן אין לוֹ־דבר. 5 האָט דער מלך דָוִד שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און האָט אים לקח פון דעם בית מכירן בֶּן עַמיאלן פון לוֹ־דבר. 6 און מפיבוֹשת בֶּן יהונתן בֶּן שָׁאולן איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דָוִדן, און ער איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף זיין פנים, און האָט זיך שחה. האָט דָוִד אמר: מפיבוֹשת! האָט ער אמר: הנה עַבדך. 7 האָט דָוִד צו אים אמר: זאָלסט נישט ירא האָבן, וואָרעם עשׂה וועל איך עשׂה מיט דיר חֶסֶד בַּעֲבוּר אָבִיךָ יהונתנן, און איך וועל דיר שוב דאָס כּל שָׂדֶה אָבִיךָ שָׁאולן, און דו וועסט אכל לֶחֶם בְּיַי מיין טיש תמיד [זען משיח בֶּן דודס טיש, קור"א 11:23-34]. 8 האָט ער זיך שחה און האָט אמר: וואָס איז דײַן עֶבֶד, אַז דו זאָלסט זיך פנה אויף אַזאַ טויטן כלב [זען "כלב" תהלים 22:17] ווי איך? 9 און דער מלך האָט קרא ציבאָן, נער שָׁאול, און האָט צו אים אמר: כּל וואָס האָט געהערט צו שָׁאולן און צו זיין כּל בית, האָב איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו בֶּן אֲדֹנֶיךָ. 10 און וועסט עבד פאַר אים די אֲדָמָה, דו און דײַנע בנים, און דײַנע עבדים, און וועסט ארײַנברענגען די לֶחֶם, און עס וועט זיין פאַר בֶּן אֲדֹנֶיךָ פאַר לֶחֶם צו אכל; און מפיבוֹשת בֶּן אדֹנֶיךָ וועט אכל לֶחֶם בְּיַי מיין טיש תמיד. און ציבאָ האָט געהאַט 15 בנים און 20 עבדים. 11 האָט ציבא אמר צום מלך: אַזוי ווי כּל וואָס אֲדֹנִי הַמֶּלֶך צוה זיין עֶבֶד, אַזוי וועט דײַן עֶבֶד עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. און מפיבוֹשת אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] אויך בְּיַי מיין טיש אַזוי ווי איינער פון דעם בְּנֵי המלך. 12 און מפיבוֹשת האָט געהאַט א בֶּן קָטָן וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען מיכא. און די כּל מוֹשַׁב בית ציבאָ איז געווען עבדים צו מפיבוֹשתן. 13 און מפיבוֹשת איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושלים, וואָרעם בְּיַים שולחן המלך האָט ער תמיד אכל. און ער איז געווען א פִּסֵּחַ אויף זײַנע ביידע רגלים [זען תהלים 22:17].

שמלב10

1 און עס איז געווען אחרי־כן, איז מות מלך פון בְּנֵי עמון, און בְּנוֹ חָנון איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען "תחת" בראשית 22:13 און דניאל 9:26 "יכרת משיח ואין לו" און ישעיהו 53:4-8]. 2 האָט דָוִד אמר: לאמיך עשׂה חֶסֶד מיט חָנון בֶּן נחשן, אַזוי ווי אָבִיו האָט עשׂה חֶסֶד מיט מיר. און דָוִד האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דורך זײַנע עבדים אים צו נחם נאָך אָבִיו. און עבדים פון דָוִד זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין אֶרֶץ בְּנֵי עמון. 3 האָבֶן די שׂרים פון בְּנֵי עמון אמר צו חָנון אדניהֶם: צי מיינסטו אַז דָוִד וויל כבוד אָבִיךָ, וואָס ער האָט שלח צו דיר מנחמים [נחם]? דאָך נאָר חקר די עִיר און זי אויסצוקוקן און זי הפך האָט דָוִד שלח זײַנע עבדים צו דיר. 4 האָט חָנון לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] עבדים פון דָוִד און האָט זיי גלח א האלבע בארד, און כרת זייערע מדוּ אין חצי, ביז זייער שֵׂת, און זיי שלח. 5 האָט מען נגד דָוִדן, און ער האָט שלח זיי צו אנטקעגן, וואָרעם די אנשים האָבֶן זיך כּלם מאֹד. און דער מלך האָט אמר: ישב! [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין יריחו ביז אײַער בארד וועט צמח [זען צמח זכריה 6:11-12], און איר וועט זיך שוב. 6 האָבֶן בְּנֵי עמון ראה אַז זיי האָבֶן זיך באש בְּיַי דָוִדן, און בְּנֵי עמון האָבֶן שלח און שׂכר ארם פון בית-רחוב, און ארם פון צוֹבא, 20,000 רגלי, און מלך מעכה מיט 1,000 אִיש, און די אנשים פון טוב, 12,000 אִיש. 7 האָט דָוִד שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15], און ער האָט שלח יוֹאָבן און כּל הַצָּבָא הגבורים. 8 און בְּנֵי עמון זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און האָבֶן ערך מלחמה בְּיַים פתח פון שער; און ארם פון צוֹבא און רחוב, און די אִיש טוב און פון מעכה, זײַנען געווען באזונדער אין שָׂדֶה. 9 און יוֹאָב האָט ראה אַז דער פראנט פון דער מלחמה איז קעגן אים

פון פארנט און פון אחוֹר; האָט ער בחר פון כּל בחר אין ישראל, און ערך אקעגן ארם. 10 און דאָס יתר הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט ער נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף דער יָד פון אחיו אבישַׁיִן, און ער ערך אקעגן די בּני עמון. 11 און ער האָט אמר: אויב ארם וועט זיין חזק פון מיר, וועסטו מיר זיין צו ישועָה, און אויב בּני עמון וועלן זיין חזק פון דיר, וועל איך דיר הלך צו ישע. 12 חזק! און לאמיר זיך חזק, פאַר עַמֵּנוּ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און פאַר די ערים פון אלוקינו; און זאָל ה' עשׂה וואָס איז הטוֹב אין זײַנע אויגן. 13 און יוֹאָב און דאָס כּל הָעָם וואָס מיט אים האָבּן נגש אויף מלחמה קעגן ארם, און זיי זײַנען נוס פאַר אים. 14 און ווי בּני עמון האָבּן ראה אַז ארם איז נוס, אַזוי זײַנען זיי נוס פאַר אבישַׁיִן, און זײַנען בּוא אין עִיר. און יוֹאָב האָט זיך שוב פון בּני עמון, און איז בּוא קיין ירושלים. 15 און ארם האָט ראה אַז ער איז נגף געוואָרן פאַר ישראל, און זיי האָבּן זיך אסף אין איינעם. 16 און הַדַדעֶזֶר האָט שלח און יצא ארם וואָס פון יענער זייט נָהָר; און זיי זײַנען בּוא קיין חֵילָם, מיט שוֹבך שַׂר צָבָא הַדַדעֶזֶרן זיי פארויס. 17 איז נגד געוואָרן דָוִדן, און ער האָט אסף כּל ישראל, און איז עבר דעם ירדן, און בּוא קיין חֵילָם. און ארם האָט זיך ערך אקעגן דָוִדן, און זיי האָבּן לחם מיט אים. 18 און ארם איז נוס פאַר ישראל, און דָוִד האָט הרג פון ארם 700 רֶכֶב, און 40,000 פרשים; און שוֹבך זייער שַׂר צָבָא האָט ער נכה, און ער איז דאָרטן מות. 19 און כּל מלכים, די עבדים פון הַדַדעֶזֶרן, האָבּן ראה אַז זיי זײַנען נגף געוואָרן פאַר ישראל, און זיי האָבּן געמאַכט שלום [זען קור"ב 5:20] מיט ישראל, און האָבּן זיי עבד. און ארם האָט ירא געהאַט ווידער צו ישע בּני עמון.

שמלב11

1 און עס איז געווען בּײַם תשובה פון שָׁנָה, אין דער צײַט וואָס די מלכים יצא [אויף מלחמה], האָט דָוִד שלח יוֹאָבן און זײַנע עבדים מיט אים, און כּל ישראל, און זיי האָבּן שחת [זען "שחת" תהלים 16:10

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] בּני עמון, און האָבּן צור אויף רַבָּה. און דָוִד איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושלים. 2 און עס איז געווען קעגן עֶרֶב, איז דָוִד קום פון זיין משכּב, און איז הלך אויפן גַּג פון בּית המלך, און האָט ראה פון גַּג אַן אִשָּׁה זיך רחץ; און די אִשָּׁה איז געווען טוֹבת מַראֶה מאֹד. 3 האָט דָוִד שלח און זיך דרש [זען "דרש" דברים 18:19] אויף דער אִשָּׁה, און מע האָט אמר: הֲלוֹא? דאָס איז בַּת-שבע בַּת אליעָמען, די אִשָּׁה פון אוריה דעם חִתִּי. 4 האָט דָוִד שלח מלאכים און ער האָט לקח איר, און זי איז צו אים בּוא און ער איז שכב מיט איר; און זי האָט זיך נאָר וואָס געהאַט קדש פון איר טֻמְאָה. און זי האָט זיך שוב צו איר בּית. 5 און די אִשָּׁה איז הרה געוואָרן, און זי האָט שלח און נגד דָוִדן, און אמר: הָרָה אנֹכִי. 6 האָט דָוִד שלח צו יוֹאָבן: שלח! צו מיר אוריה דעם חִתִּי. און יוֹאָב האָט שלח אוריהן צו דָוִדן. 7 איז אוריה צו אים בּוא און דָוִד האָט זיך שאל אויף דעם שלוֹם פון יוֹאָבן, און אויף דעם שלוֹם פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און אויף דעם שלוֹם פון דער מלחמה. 8 און דָוִד האָט אמר צו אוריהן: ירד! צו דײַן בּית, און רחץ דײַנע רגלים. איז אוריה יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון בּית המלך, און נאָך אים איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] א מַשְׂאַת המלך. 9 אָבער אוריה האָט זיך שכב בּײַם פתח בּית המלך מיט כּל עבדים פון אדניו, און האָט נישט ירד צו זיין בּית. 10 האָט מען נגד דָוִדן, אַזוי צו אמר: אוריה האָט נישט ירד צו זיין בּית. און דָוִד האָט אמר צו אוריהן: הֲלוֹא? דו בּוא פון דֶּרֶךְ, לָמָּה האָסטו נישט ירד צו דײַן בּית? 11 האָט אוריה אמר צו דָוִדן: דער אָרון און ישראל און יהודה ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין סֻכּוֹת, און אדני יוֹאָב און די עבדים פון אדני חנה אויפן שָׂדֶה, און איך זאָל בּוא אין מיין בּית צו אכל און צו שתה, און צו שכב מיט מיין אִשָּׁה? אַזוי ווי דו חי, און אַזוי ווי דײַן נפש חי, אויב איך וועל עשׂה די דאָזיקע זאַך! 12 האָט דָוִד אמר צו אוריהן: ישב דאָ אויך הַיּוֹם, און מחר וועל איך דיך שלח. איז אוריה ישב אין ירושלים יום ההוא און אויף מחרת. 13 און דָוִד האָט אים קרא, און ער האָט אכל בּײַ אים און שתה: און ער האָט אים שכר. אָבער אין עֶרֶב איז ער יצא זיך צו שכב אויף זיין משכּב מיט די עבדים פון אדניו, און צו זיין בּית האָט ער נישט ירד. 14 און עס איז געווען אין דער בּוקר, האָט דָוִד כּתב א סֵפֶר צו יוֹאָבן, און שלח דורך דער יָד פון אוריהן. 15 און ער האָט כּתב אין דעם סֵפֶר [זען התג' 20:12] אַזוי צו אמר: יהב אוריהן אקעגן דעם פראנט פון דער מלחמה החזקה, און שוב אײַך פון הינטער אים, כּדי ער זאָל נכה ווערן און מות. 16 און עס איז געווען, אַז יוֹאָב האָט שמר אויף דער עִיר, האָט ער נתן אוריהן אויף דעם מקוֹם וואָס ער האָט ידע אַז דאָרטן זײַנען דאָ אנשי חיל. 17 און די אנשים פון עִיר זײַנען יצא, און האָבּן לחם מיט יוֹאָבן, און עס זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] פון הָעָם, פון עבדים פון דָוִד, און אויך אוריה דער חִתי איז מות. 18 און יוֹאָב האָט שלח און נגד דָוִדן כּל דברי המלחמה. 19 און ער האָט צוה דעם מלאך אַזוי צו אמר: אַז דו כּלה כּל דברי המלחמה צו דבר צו המלך, 20 אויב דער חֵמָה פון דעם מלך וועט עלה,

און ער וועט אמר צו דיר: מַדוּעַ האָט איר נגש צו דער עִיר צו לחס? האָט איר נישט ידע אַז זיי וועלן ירה פון דער חוֹמָה? 21 ווער האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] אבימֶלֶך בֶּן ירובֶשֶׁתן? הֲלוֹא? אַן אִשָּׁה שלך אויף אים אַן אויבערשטן מילשטיין פון דער חוֹמָה, און ער איז מות אין תבץ? לָמָּה האָט איר נגש צו דער חוֹמָה? זאלסטו אמר: אויך דיַין עֶבֶד אוריה דער חִתי איז מות. 22 איז הלך דער מלאך, און ער איז בוא און האָט נגד דָּוִדן כּל וועגן וואָס יוֹאָב האָט אים שלח. 23 און דער מלאך האָט אמר צו דָּוִדן: יא, די אנשים זיַינען געווען גבר פון אונדז, און זיי זיַינען יצא צו אונדז אין שָׂדֶה, און מיר האָבן זיך היה אויף זיי ביזן פתח השער. 24 און די מוראים האָבן ירה אויף דיַינע עֶבֶד פון דער חוֹמָה, און עס זיַינען פון דעם עבדים פון המלך מות, און אויך דיַין עֶבֶד אוריה דער חִתי איז מות. 25 האָט דָּוִד אמר צום מלאך: אַזוי זאלסטו אמר צו יוֹאָבן: "זאָל נישט זיין רעע אין דיַינע אויגן די דאָזיקע זאַך, וואָרעם די חֶרֶב אכל, אַזוי צי אַזוי; חזק! דיַין מלחמה אקעגן דער עִיר, און הרס זי"; און חזק אים. 26 און די אִשָּׁה פון אוריה דעם חִתי האָט שמע אַז איר אִיש אוריה איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], און זי האָט ספד אויף איר בעל. 27 און ווי די אבל איז עבר, אַזוי האָט דָּוִד שלח און האָט זי אסף אין זיין בית, און זי איז אים געוואָרן פאַר אַן אִשָּׁה. און זי האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14 https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio] בֵּן. און די זאַך וואָס דָּוִד האָט עשׂה איז געווען רעע אין די אויגן פון ה'.

שמלב12

1 און ה' האָט שלח [זען "שלח" אין שמלב 11:3,4,5,6,12,14,18,22,27; חוטאים שיקן און דעמאָלט ה' וועט שיקן; זען https://www.youtube.com/watch?v=uzcRnsVJYy4 ;] נתנען צו דָּוִדן, און ער איז צו אים בוא און האָט צו אים אמר: 2 אנשים זיַינען געווען אין עִיר אחת: איינער אַן עושר און איינער אַן אָרעמאן. 2 בײַם עושר זיַינען געווען צאָן און בָּקָר רבה מאֹד, 3 און בײַם אָרעמאן איז גאָרנישט געווען אחוץ אחת קָטֹן כּבשׂה, וואָס ער האָט קנה [זען משלי 8:22] און עס חיה, און עס איז גדל אין איינעם מיט אים און מיט זיַינע בנים. פון זיין ביסן פלעגט עס אכל, און פון זיין כּוֹס פלעגט עס שתה, און אין זיין חֵיק פלעגט עס שכב, און עס איז אים געווען ווי א בַּת. 4 איז בוא א דורכגייער צו דעם אִיש דעם עושר, און אים איז געווען חמל צו לקח פון זיַינע צאָן און פון זיַינע בָּקָר, אויף צו עשׂה פאַר דעם אורח וואָס איז צו אים בוא האָט ער לקח דאָס כּבשׂה פון דעם אָרעמאן, און האָט עס עשׂה פאַר דעם אִיש וואָס איז צו אים בוא. 5 האָט דער אף דָּוִדן חרה אויף דעם אִיש מאֹד, און ער האָט אמר צו נתנען: אַזוי ווי חי ה', אַז דעם אִיש וואָס עשׂה דאָס דאָזיקע איז בֶּן מָוֶת! 6 און פאַר דעם כּבשׂה דארף ער שלם פירפאכיק, עֶקֶב וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] די דאָזיקע זאַך, און פאַר וואָס ער האָט נישט חמל געהאַט. 7 האָט נתן אמר צו דָּוִדן: דו ביסט דער אִיש! אַזוי האָט אמר ה' אלקֵי ישראל: איך האָב דיך משח פאַר מלך איבער ישראל, און איך האָב דיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון יָד שָׁאוּל; 8 און איך האָב דיר נתן דאָס בית אדֹנֶיךָ, און די נָשִׁים פון אדֹנֶיךָ אין דיַין חֵיק, און האָב דיר נתן דאָס בית ישראל און יהודה. און אויב דאָס איז מְעָט, וועל איך דיר יסף כּהֵנה און כָּהֵנה. 9 מַדוּע האָסטו בזה [זען "בזה" ישעיהו 53:3] דאָס דבר-ה', צו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין מיַינע אויגן? אוריה דעם חִתי האָסטו נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] מיטן חֶרֶב, און זיין אִשָּׁה האָסטו דיר לקח פאַר אַן אִשָּׁה; און האָסט אים הרג דורך דער חֶרֶב פון בְּנֵי עמון. 10 און אַצונד, זאָל זיך עַד עוֹלָם נישט סור א חֶרֶב פון דיַין בית, עֵקֶב וואָס דו האָסט מיך בזה [זען "בזה" ישעיהו 53:3], און האָסט לקח די אִשָּׁה פון אוריה דעם חִתי דיר צו זיין פאַר אַן אִשָּׁה. 11 אַזוי האָט ה' אמר: הנני! איך קום אויף דיר רָעָה פון דיַין בית, און איך וועל לקח דיַינע נָשִׁים פאַר דיַינע אויגן, און זיי נתן צו אייער רֵעַ, און ער וועט שכב מיט דיַינע נָשִׁים פאַר די אויגן פון דער דאזיקער שֶׁמֶשׁ. 12 וואָרעם דו האָסט עשׂה אין סתר, און איך וועל עשׂה [זען ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] די דאָזיקע זאַך פאַר כּל ישראל, און פאַר דער שֶׁמֶשׁ. 13 האָט דָּוִד אמר צו נתנען: איך האָב חטא צו ה' [זען תהלים 51:6]. האָט נתן אמר: ה' האָט אויך הֶעֱביר [עבר] דיַין חַטָּאת; וועסט נישט מות. 14 אָבער ווײַל נֵאֵץ האָסטו נאץ די פײַנט פון ה' מיט דער דאזיקער זאַך, וועט אויך דאָס בֵּן וואָס איז דיר ילד געוואָרן, מוֹת יָמוּת. 15 און נתן איז הלך צו זיין בית. און ה' האָט נגף דאָס יֶלֶד וואָס אִשָּׁה פון אוריה האָט ילד דָּוִדן, און ער איז געוואָרן אנש. 16 האָט דָּוִד בקש האלוקים פאַר דעם נער, און דָּוִד האָט געפאסט א צוֹם, און אַז ער בוא, און ער לון און שכב אויף ארצה. 17 זיַינען קום צו אים זקנים פון זיין בית, אים צו קום פון דער אֶרֶץ, אָבער ער האָט נישט געוואָלט, און ער האָט אבה און נישט ברה מיט זיי קיין לֶחֶם. 18 און עס איז געווען אויפן יוֹם 7, איז דאָס יֶלֶד מות, און עבדים פון דָּוִד האָבן ירא געהאַט אים צו נגד אַז דאָס יֶלֶד איז מות; וואָרעם זיי האָבן אמר: הנה, אַז דאָס יֶלֶד איז חַי, האָבן מיר צו אים דבר, און ער האָט נישט שמע

צו אונדזער קוֹל, הײַנט ווי וועלן מיר אמר צו אים: דאָס ײַלֶד איז מות? ער וועט זיך נאָך עשׂה רָעָה. 19 האָט דָוִד ראה אַז זײַנע עבדים לחש זיך, און דָוִד האָט בין אַז דאָס ײַלֶד איז מות, און דָוִד האָט אמר צו זײַנע עבדים: איז דאָס ײַלֶד מות? האָבן זיי אמר: מות. 20 איז דָוִד קום פון הָאָרֶץ, און ער האָט זיך רחץ און סוך, און חלף זײַנע שִׂמְלָה; און ער איז בוא אין בית ה', און האָט זיך שחה. און ער איז בוא אין זיין בית, און האָט שאל, און מע האָט שׂום פאַר אים לֶחֶם, און ער האָט אכל. 21 האָבן זײַנע עבדים צו אים אמר: וואָס איז די דאָזיקע זאַך, וואָס דו האָסט עשׂה? בַּעֲבוּר דעם ײַלֶד, אַז עס האָט חַי, האָסטו צום און בכה, און ווי דאָס ײַלֶד איז מות, ביסטו קום און האָסט אכל לֶחֶם? 22 האָט ער אמר: אַז דאָס ײַלֶד האָט נאָך חַי האָב איך צום און בכה, ווײַל איך האָב אמר: ווער ידע ה' מיך חנן, און דאָס ײַלֶד וועט חיה. 23 אַצונד אָבער אַז ער איז מות, לָמָּה זאָל איך צום? צי יכל איך אים ווידער שוב? איך הלך צו אים, אָבער ער וועט זיך נישט שוב צו מיר. 24 און דָוִד האָט נחם זיין אִשָּׁה בַּת-שֶׁבעָן, און ער איז בוא צו איר, און איז שכב מיט איר. און זי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בֵּן, און ער האָט קרא שמוֹ [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] שלֹמֹה [זען "שלמה" מתי 1:6-7], און ה' האָט אים אהבה געהאַט. 25 און ער האָט שלח דורך נתן דעם נביא, און האָט קרא שמוֹ [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] ידידיָה בַּעֲבוּר ה'. 26 און יוֹאָב האָט לחם אויף רָבָּה פון בני עמון, און ער האָט לכד די עִיר המלוכה. 27 און יוֹאָב האָט שלח מלאכים צו דָוִדן, און האָט אמר: איך האָב לחם אויף רָבָּה, אויך האָב איך לכד די עִיר המים. 28 און אַצונד, אסף! דאָס יֶתֶר הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און חנה אויף דער עִיר, און לכד זי; אזיסט וועל איך לכד די עִיר, און מיין שֵׁם וועט קרא ווערן אויף איר. 29 האָט דָוִד אסף דאָס כֹּל הָעָם, און ער איז הלך קיין רָבָּה, און האָט לחם אויף איר, און האָט זי לכד. 30 און ער האָט לקח עֲטֶרֶה פון מַלְכָּם פון זיין קאָפּ; און איר וואָג איז געווען א כִּכַּר זָהָב, דערצו טײַער געשטיין; און זי איז אנגעטאָן געוואָרן אויף קאָפּ דָוִד [זען התג' 19:12]. און שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] פון דער עִיר האָט ער יצא רבה מאֹד. 31 און הָעָם וואָס אין איר האָט ער יצא, און שׂום אונטער מגרה, און אונטער חריץ פון ברזל, און אונטער מגזרה פון ברזל, און האָט זיי העביר [עבר] אין מַלְבֵּן. און אַזוי פלעגט ער עשׂה צו כֹּל ערים פון בני עמון. און דָוִד און דאָס כֹּל הָעָם האָבן זיך שוב קיין ירושלים.

שמלב13

1 און עס איז געווען נאָך דעם, אַז אַבשָׁלוֹם בֵּן דָוִדן האָט געהאַט א שיינע אחוֹת וואָס איר שֵׁם איז געווען תָּמָר, און אַמנוֹן בֵּן דָוִדן האָט זי אהב. 2 און אַמנוֹן האָט זיך צרר ביז צום חלה ווערן, בַּעֲבוּר זיין אחוֹת תָּמָרן, ווײַל זי איז געווען א בתוּלָה; און עס איז געווען פלא אין אויגן פון אַמנוֹן ווי אַזוי איר עפעס צו עשׂה. 3 און אַמנוֹן האָט געהאַט א רֵעַ וואָס שמוֹ [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] איז געווען יונדב בֵּן שִׁמְעָה אחִי דָוִד, און יונדב איז געווען אִיש חכם מאֹד. 4 האָט ער צו אים אמר: מַדוּע ביסטו אַזוי דל בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, דו בֵּן-המלך? ווילסטו מיר נישט נגד? האָט אַמנוֹן צו אים אמר: איך האָב אהב תָּמָרן, אחוֹת אחִי אַבשָׁלוֹם. 5 האָט יהונדב צו אים אמר: שכב! זיך אויף דײַן משכב, און מאַך זיך חלה, און אַז אָבִיךָ וועט דיך בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו ראה, אַזוי זאלסטו אמר צו אים: זאָל, נָא, בוא מיין אחוֹת תָּמָר, און מיר ברה לֶחֶם, און זאָל זי עשׂה דאָס בְּרִיָּה פאַר מײַנע אויגן, כדי איך זאָל ראה, און אכל פון איר יָד. 6 האָט אַמנוֹן זיך שכב און זיך חלה, און ווי דער מלך איז אים בוא צו ראה, אַזוי האָט אַמנוֹן אמר צום מלך: זאָל, נָא, בוא מיין אחוֹת תָּמָר, און זי לבב פאַר מײַנע אויגן 2 לְבִיבוֹת, און איך וועל ברה פון איר יָד. 7 האָט דָוִד שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו תָּמָרן אין הביתה, אַזוי צו אמר: הלך נָא אין בית אחִיךָ אַמנוֹן, און עשׂה אים בְּרִיָּה. 8 איז תָּמָר הלך אין בית אַמנוֹן אחִיהָ; און ער איז שכב. און זי האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם בָּצֵק, און האָט לוש און לָבַב פאַר זײַנע אויגן, און בשל די לְבִיבוֹת. 9 און זי האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די משׂרת, און האָט יצק פאַר אים; אָבער ער האָט מָאֵן צו אכל. און אַמנוֹן האָט אמר: יצא! כֹּל אִיש פון מיר. זײַנען כֹּל אִיש יצא פון אים. 10 און אַמנוֹן האָט אמר צו תָּמָרן: ברענג דאָס בְּרִיָּה אין חֶדֶר, און איך וועל ברה פון דײַן יָד. האָט תָּמָר לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די לְבִיבוֹת וואָס זי האָט עשׂה, און ארײַנגעבראַכט צו אַמנוֹן אחִיהָ אין חֶדֶר. 11 און ווי זי האָט אים נגש צו אכל, אַזוי האָט ער זי חזק, און האָט אמר: בוא שכב מיט מיר, מיין אחוֹת. 12 האָט זי צו אים אמר: נישט, אחִי! זאָלסט מיך נישט ענה, וואָרעם אַזוי ווערט נישט עשׂה אין ישראל; זאָלסט נישט עשׂה די דאָזיקע נבלה. 13 און איך, ווּ וועל איך הלך מיין חרפה? און דו וועסט זיין אַזוי ווי איינער פון די נבלים אין ישראל. און אַצונד, דבר, נָא, צום מלך, וואָרעם ער וועט מיך נישט מנע פון דיר. 14 אָבער ער האָט נישט אבה צו

שמע צו איר קוֹל, און ער האָט זי חזק, און האָט זי ענה, און איז שכב מיט איר. 15 און אַמנוֹן האָט זי שׂנא א שִׂנאָה
גָדוֹלה מאֹד; וואָרעם די שִׂנאָה וואָס ער האָט זי שׂנא, איז געווען גרעסער פון דער אהבה וואָס ער האָט זי אהב
געהאַט. און אַמנוֹן האָט צו איר אמר: קוּם! הלך! 16 האָט זי צו אים אמר: ניטע! וואָרעם דאָס דאָזיקע רָעָה מיך שלח
איז נאָך גרעסער ווי דאָס אַנדערע וואָס דו האָסט עשׂה מיט מיר. אָבער ער האָט נישט אבה צו שמע צו איר. 17 און
ער האָט קרא זיין נער, זיין משרת [שרת], און האָט אמר: שלח! נָא ארויס די דאָזיקע פון מיר החוּצה, און נעל! די
דֶּלֶת הינטער איר. 18 און זי האָט געהאַט אויף זיך א כְּתֹנֶת [זען "כְּתֹנֶת" יוחנן 19:23] פסים [זען "פסים" בראשית
37:3], וואָרעם אַזעלכע מאַנטלען פלעגן לבש דעם בָּנוֹת המלך הבּתוּלֹת. האָט זיין משרת זי יצא החוּץ, און האָט נעל
די דֶּלֶת הינטער איר. 19 און תָּמָר האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אֵפֶר אויף איר קאָפּ,
און דאָס כְּתֹנֶת הפסים וואָס אויף איר האָט זי קרע, און זי האָט שׂום איר יָד אויף איר קאָפּ, און איז הלך הלך און
זעק. 20 האָט צו איר אמר אַבשָׁלום אחִיהָ: איז אַמנוֹן אחִיךָ געווען מיט דיר? און אַצונד, מיין אחוֹת, החריש [חרש]!
וואָרעם ער איז אחִיךָ; זאָלסט דיר נישט שית צום לֵב די דאָזיקע זאַך. און תָּמָר איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] שֹׁמֵמָה [שמם] אין בית אַבשָׁלום אחִיהָ. 21 און דער מלך דָּוִד האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו
52:15-53:12] כּל די דאָזיקע זאכן. און אים האָט חרה מאֹד. 22 און אַבשָׁלום האָט נישט דבר מיט אמנוֹנען פון רָע
ביז טוֹב, וואָרעם אַבשָׁלום האָט שׂנא אמנוֹנען על-דבר וואָס ער האָט ענה זיין אחוֹת תָּמָרן. 23 און עס איז געווען אין
2 שָׁנָה צײַט אַרום, האָט מען גזז [זען "גזז" ישעיהו 53:7] בײַ אַבשָׁלומען אין בַּעַל-חצור וואָס בײַ אפרים, און
אַבשָׁלום האָט קרא צו כּל בְּנֵי המלך. 24 און אַבשָׁלום איז בוא צום מלך, און האָט אמר: הנה, נָא, גזז [זען "גזז"
ישעיהו 53:7] מען בײַ דײַן עֶבֶד; זאָל, נָא, דער מלך און זײַנע עבדים הלך מיט דײַן עֶבֶד. 25 האָט דער מלך אמר צו
אַבשָׁלומען: ניין, בְּנִי, לאָמיר נָא נישט אַלע הלך, כּדי מיר זאָלן נישט נכבּד [כבד] אויף דיר. איז ער פרץ צו אים, אָבער
ער האָט נישט אבה צו הלך, און ער האָט אים ברך. 26 האָט אַבשָׁלום אמר: אויב נישט, זאָל, נָא, הלך מיט אונדז
אַמנוֹן אחִי. האָט דער מלך צו אים אמר: לָמָּה זאָל ער הלך מיט דיר? 27 איז אַבשָׁלום פרץ צו אים, און ער האָט שלח
מיט אים אמנוֹנען און כּל בְּנֵי המלך. 28 און אַבשָׁלום האָט צוה זײַנע נערים, אַזוי צו אמר: ראה! נָא, ווי לֵב אַמנוֹן איז
טוב פון ווײַן, און איך וועל אײַך אמר: נכה! אמנוֹנען, אַזוי זאָלט איר אים מוֹת; איר זאָלט נישט ירא האָבן, וואָרעם
איך האָב דאָך אײַך צוה. חזקי! אײַך און זייט בְּנֵי חיל. 29 האָבן די נערים פון אַבשָׁלומען עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] צו אמנוֹנען אַזוי ווי אַבשָׁלום האָט צוה, און כּל בְּנֵי המלך זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17;
הושע 6:2], און האָבן זיך רכב איטלעכער אויף זיין פרד, און זײַנען נוס. 30 און עס איז געווען, ווי זיי זײַנען בדֶּרֶךְ,
אַזוי איז די שְׁמֻעָה [זען "שְׁמֻעָה" ישעיהו 53:1] בוא צו דָּוִדן, אַזוי צו אמר: אַבשָׁלום האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו
11:1-10; 53:4; 50:6] כּל בְּנֵי המלך, און נישט יתר פון זיי אַן איינציקער. 31 איז דער מלך קום [זען "קום" במדבר
24:17; הושע 6:2], און ער האָט קרע זײַנע קליידער, און האָט זיך שכב אויף ארצה; און כּל זײַנע עבדים זײַנען נצב
מיט קליידער קרע. 32 האָט זיך ענה יונדב בֶּן שִׁמעה אחִי דָּוִד, און האָט אמר: זאָל נישט אֲדֹנִי אמר אז כּל הנערים
בְּנֵי המלך האָט מען מוֹת, וואָרעם בּלויז אַמנוֹן איז מוֹת [זען "מוֹת" ישעיהו 53:9]; ווײַל דאָס איז געווען שׂום פון פּה
אַבשָׁלום פון דעם יום וואָס ער האָט ענה זיין אחוֹת תָּמָרן. 33 און אַצונד זאָל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ זיך נישט שׂום די זאַך צום
לֵב, אַזוי צו אמר: כּל בְּנֵי המלך זײַנען מוֹת [זען "מוֹת" ישעיהו 53:9], וואָרעם בּלויז אַמנוֹן איז מוֹת. 34 און אַבשָׁלום
איז ברח. און דער נער דער צֹפה [צפה] האָט נשׂא זײַנע אויגן און ראה, און הנה עם רב [זען "עם" ישעיהו 53:8, כּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הלך פון דעם דֶּרֶךְ הינטער אים, פון זייט הַר. 35 און יונדב האָט אמר צום מלך: הנה
זײַנען בוא דעם בְּנֵי המלך. אַזוי ווי דאָס דבר פון דײַן עֶבֶד, אַזוי איז געווען. 36 און עס איז געווען, ווי ער כּלה צו דבר
און הנה דעם בְּנֵי המלך זײַנען בוא, און זיי האָבן נשׂא זייער קוֹל און האָבן בכה, און אויך דער מלך און כּל זײַנע
עבדים האָבן בכה בכה בכִי גדוֹל מאֹד. 37 און אַבשָׁלום איז ברח, און איז הלך צו תּלמַי בֶּן עַמיחוּדן, מלך גשוּר. און [דָּוִד]
האָט אבל אויף בְּנוֹ כּל הימים. 38 אַזוי איז אַבשָׁלום ברח, און איז הלך קיין גשוּר, און ער איז דאָרטן געווען 3 שָׁנָה.
39 און דָּוִד המלך איז כּלה צו יצא צו אַבשָׁלומען, וואָרעם ער האָט זיך שוין נחם וועגן אמנוֹנען, וואָס ער איז מוֹת
[זען "מוֹת" ישעיהו 53:9].

שמלב14

1 און יוֹאָב בֶּן צרוּיָהו האָט ידע אַז דעם לֵב המלך איז צו אַבשָׁלומען. 2 האָט יוֹאָב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] קיין
תּקוֹע, און האָט געבראַכט פון דאָרטן אַן אִשָּׁה חֲכָמָה, און האָט צו איר אמר: מאַך זיך, נָא, טרויערנדיק [אבל], און
לבש, נָא, בגדים פון אבל, און זאָלסט זיך נישט סוּך מיט שֶׁמֶן, און זאָלסט זיין ווי אַן אִשָּׁה וואָס אבל שוין ימים
רבים נאָך א מֵת. 3 און זאָלסט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום

מלך, און דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו אים אַזוי ווי דאָס דאָזיקע דבר. און יוֹאָב האָט שׂום די דברים אין איר פּה. 4 האָט די אִשָּׁה פון תקוֹע אמר צום מלך, און זי איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף איר פנים צו ארצה, און האָט זיך שחה און אמר: ישע! מלך. 5 האָט דער מלך צו איר אמר: וואָס איז דיר? האָט זי אמר: אמנם, אַן אִשָּׁה אַן אלמנה בין איך, וואָרעם מיין אִיש איז מות. 6 און דײַן שפחה האָט געהאַט 2 בּנים, האָבּן זיי זיך ביידע נצה אין שָׂדֶה, און נישט געווען ווער זאָל נצל צווישן זיי, האָט איינער נכה דעם אַנדערן און אים מות. 7 און הנה איז קום די כּל משפחה אויף דײַן שפחה, און זיי אמר: נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אונדז דעם וואָס האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] אחִיו, און מיר וועלן אים מות פאַר דעם נפש פון אחִיו וואָס ער האָט הרג, און מיר וועלן שמד אויך דעם יורש. און זיי ווילן כּבה מיין גחלת וואָס איז שאר, נישט צו שׂום צו מיין אִיש א שֵׁם און א שארית אויפן פּני האדמה. 8 האָט דער מלך אמר צו דער אִשָּׁה: גיי אהיים, און איך וועל צוה וועגן דיר. 9 האָט די אִשָּׁה פון תקוֹע אמר צום מלך: אויף מיר, אֲדֹנִי הַמֶּלֶך, די עָוון, און אויף בּית אָבִי, און דער מלך און זיין כִּסֵּא איז נקִי. 10 האָט דער מלך אמר: דער וואָס דבר צו דיר, זאלסטו אים ברענגען צו מיר, און ער וועט דיך יסף נישט נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4]. 11 האָט זי

אמר: זאָל, נָא, דער מלך זכר ה' אלקֶיךָ, אַז דער גֹאֵל הַדָּם זאָל נישט נאָך מער שחת [זען "שחת"]

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE, און זיי זאָלן נישט שמד בּני. האָט ער אמר: אַזוי ווי חי ה', אויב א שׂערה פון דײַן בּן וועט נפל צו ארצה! 12 האָט די אִשָּׁה אמר: זאָל, נָא, דײַן שפחה דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו אֲדֹנִי דעם מלך א דבר. האָט ער אמר: דבר! 13 האָט די אִשָּׁה אמר: און לָמָּה חשב [זען "חשב" ישעיהו 53:3] אזוינס אקעגן עַם אלוקים? וואָרעם אַז דער מלך דבר דאָס דאָזיקע דבר, איז ער אליין אַזוי ווי אן אָשֵׁם, וואָס דער מלך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] נישט אום זיין נדח. 14 וואָרעם מות מוזען מיר מות; יא, אַזוי ווי מַיִם נגר אויף ארצה, וואָס קען נישט אסף ווערן; און אלוקים נישט נשׂא קיין נפש; אָבער ער חשב מחשבוֹת אַז פון אים זאָל נישט נדח ווערן קיין נדח. 15 און אַצונד, וואָס איך בין בוא צו דבר צו אֲדֹנִי דעם מלך דאָס דאָזיקע דבר, איז דאָס ווײַל הָעָם האָט מיך יראַ, און דײַן שפחה האָט אמר: לאמיך נָא דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צום מלך, אפשר וועט דער מלך עשׂה דעם דבר פון זיין אַמָּה. 16 וואָרעם דער מלך וועט זיך שמע, צו נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זיין אַמָּה פון דער כּף פון דעם אִיש וואָס וויל שמד מיך און בּני אין איינעם פון נחלה פון אלוקים. 17 און דײַן שפחה האָט אמר: זאָל, נָא, דאָס דבר פון אֲדֹנִי הַמֶּלֶך זיין פאַר א מנוּחה; וואָרעם ווי א מלאך האלוקים, אַזוי איז אֲדֹנִי הַמֶּלֶך אויף צו פאַרשטיין הטוֹב און הָרָע. און זאָל ה' אלקֶיךָ זיין מיט דיר. 18 האָט ענה דער מלך און האָט אמר צו דער אִשָּׁה: זאָלסט אָבער נישט כחד פון מיר קיין זאַך וואָס איך שאל [זען "שאל" תהלים 2:8] דיך. האָט די אִשָּׁה אמר: זאָל, נָא, אֲדֹנִי דער מלך דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14]. 19 האָט דער מלך אמר: איז יָד יוֹאָב געווען מיט דיר אין דעם אלעם? האָט די אִשָּׁה ענה און אמר: אַזוי ווי חי דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אֲדֹנִי הַמֶּלֶך, אויב מע קען ימן אָדער שמאל פון אַלץ וואָס אֲדֹנִי הַמֶּלֶך האָט דבר! וואָרעם דײַן עֶבֶד, יוֹאָב, ער האָט מיר צוה, און ער האָט שׂום אין פּה פון דײַן שפחה אַלע די דאָזיקע דברים. 20 כּדי צו סבב דעם פּנים פון דער זאַך, האָט דײַן עֶבֶד יוֹאָב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאָזיקע זאַך. אָבער אֲדֹנִי איז חָכָם אַזוי ווי די חכמה פון מלאך האלקים, צו ידע אַלץ וואָס אויף הָאָרֶץ. 21 און דער מלך האָט אמר צו יוֹאָבן: הנה, איך עשׂה די דאָזיקע זאַך, און הלך! שוב! אום דעם נער אַבשָׁלומען. 22 איז יוֹאָב נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף זיין פּנים צו ארצה, און האָט זיך שחה, און האָט ברך דעם מלך. און יוֹאָב האָט אמר: הַיּוֹם ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דײַן עֶבֶד אַז איך האָבּ מצא חֵן אין דײַנע אויגן, אֲדֹנִי הַמֶּלֶך, וואָרעם דער מלך האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דעם פאַרלאַנג פון דײַן עֶבֶד. 23 און יוֹאָב איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און איז הלך קיין גשור, און האָט געבראַכט אַבשָׁלומען קיין ירושלים. 24 און דער מלך האָט אמר: זאָל ער סבב צו זיין בּית, אָבער מיין פּנים זאָל ער נישט ראה. האָט אַבשָׁלום סבב צו זיין בּית, און דעם פּנים פון המלך האָט ער נישט ראה. 25 און אין כּל ישראל איז נישט געווען אַזאַ אִיש יָפֶה ווי אַבשָׁלום, צו הלל מאֹד; פון זיין כּף רגלים [זען תהלים 22:17] ביז זיין קָדְקֹד איז אין אים נישט געווען א מוּם. 26 און אַז ער האָט גלח זיין קאָפּ און געשען פלעגט עס פון סָוף שָׁנָה צו שָׁנָה, אַז ער זאָל זיך גלח; וואָרעם אַז עס איז אים צו כּבֵד געוואָרן, האָט ער עס גלח האָט ער שקל די שְׂעַר פון זיין קאָפּ מיט 200 שקלים אויפן באבן המלך. 27 און בּיַי אַבשָׁלומען זײַנען ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן 3 בּנים, און 1 בַּת וואָס איר שֵׁם איז געווען תָּמָר. זי איז געווען אַן אִשָּׁה יפת מראה. 28 און אַבשָׁלום איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושלים 2 שָׁנָה צײַט, און דעם פּני המלך האָט ער נישט ראה. 29 האָט אַבשָׁלום שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] נאָך יוֹאָבן, כּדי אים צו שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צום מלך, אָבער ער האָט נישט אבה צו בוא [זען

"בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אים. האָט ער ווידער שלח אַ צווייט מאָל, און ער האָט נישט אבה צו בוא. 30 האָט ער אמר צו זײַנע עבדים: ראה! חֶלְקָה יוֹאָב איז לעבן מײַנעם, און ער האָט דאָרטן שְׂעֹרִים; הלך! און הצית [יצת] עס אין אֵש. און די עבדים פון אַבשָׁלומען האָבן הצית [יצת] דאָס חֶלְקָה אין אֵש. 31 איז יוֹאָב קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אַבשָׁלומען אין בית, און האָט צו אים אמר: לָמָּה האָבן דײַנע עבדים יצת מיין חֶלְקָה אין אֵש? 32 האָט אַבשָׁלום אמר צו יוֹאָבן: הנה, איך האָב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דיר, אַזוי צו אמר: בוא אַהער, און איך וועל דיך שלח צום מלך, אַזוי צו אמר: לָמָּה בין איך בוא פון גשור? בעסער פאַר מיר, איך זאָל נאָך דאָרטן זיין. און אַצונד, לאָמיך ראה דעם פנים פון המלך, און אויב אין מיר איז דאָ אן עָוון [זען "עוון" ישעיהו 53:5], זאָל ער מיך מות. 33 איז יוֹאָב בוא צום מלך, און האָט אים נגד. האָט ער קרא אַבשָׁלומען, און ער איז בוא צום מלך, און האָט זיך שחה אויף זיין פנים צו ארצה פאַרן המלך. און דער מלך האָט נשק [זען "נשק" תהלים 2:12; דניאל 7:13-14 בר דָּוִד/בר אנש, זען שמואל ב 5:14; דברי הימים א 3:5; מתי 1:6-7; לוקס 3:31] אַבשָׁלומען.

שמלב15

1 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט זיך אַבשָׁלום עשׂה א מרכּבה און סוּסים, און 50 אִישׁ וואָס זײַנען רוץ אים פאַרויס. 2 און אַבשָׁלום פלעגט זיך שכם, און פלעגט זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 10:1-11] בִּיַּם דֶּרֶךְ השער; און עס איז געווען, כּל האִישׁ וואָס פלעגט האָבן אַ רִיב צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מלך פאַר משפט, האָט אַבשָׁלום קרא צו אים און אמר: פון וואָסער עִיר ביסטו? האָט יענער אמר: פון איינעם פון די שבטים פון ישראל איז דײַן עֶבֶד. 3 האָט אַבשָׁלום צו אים אמר: ראה! דײַנע טענות זײַנען טוֹבים און נכֹחים, אָבער קיינער פון מלך וועט דיר נישט שמע. 4 און אַבשָׁלום האָט אמר: הלוואי שׂום מען מיך פאַר אַ שופט אין הָאָרֶץ, און צו מיר זאָל בוא כּל אִישׁ וואָס האָט אַ רִיב און א משפט; איך וואָלט אים שוין הצדק [צדק, זען "צדק" ישעיהו 53:11]. 5 און עס איז געווען, ווי אַן אִישׁ האָט קרב זיך צו שחה צו אים, אַזוי פלעגט ער שלח זיין יָד, און אים חזק, און אים נשק [זען תהלים 2:12]. 6 און אַבשָׁלום האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי די דאָזיקע זאַך צו כּל ישראל וואָס פלעגן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פאַר משפט צום מלך. און אַבשָׁלום האָט גנב דאָס לֵב אנשי ישראל. 7 און עס איז געווען צום סָוף פון 40 שָׁנָה, האָט אַבשָׁלום אמר צום מלך: לאמיך הלך, נָא, און שלם מיין נדר וואָס איך האָב נדר צו ה', אין חברון. 8 וואָרעם א נדר האָט נדר דײַן עֶבֶד ווען איך בין ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין גשור אין ארם, אַזוי צו אמר: אויב שוב וועט מיך ה' שוב קיין ירושלים, וועל איך עבד ה'. 9 האָט דער מלך צו אים אמר: הלך בשלום. און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און איז הלך קיין חברון. 10 און אַבשָׁלום האָט שלח מרגלים אין כּל שבטים פון ישראל, אַזוי צו אמר: ווי איר שמע דעם קוֹל פון שופר, אַזוי זאָלט איר אמר: אַבשָׁלום איז געוואָרן מלך אין חברון. 11 און מיט אַבשָׁלומען זײַנען הלך 200 אִישׁ פון ירושלים, קְרֻאִים וואָס זײַנען הלך אין תֹּם; און זיי האָבן פון קיין זאַך נישט ידע. 12 און אַבשָׁלום האָט שלח נאָך אַחיתופל דעם גילוֹני, דעם בעַל-יועץ [זען משיח יוֹעֵץ ישעיהו 9:5] פון דָּוִדן, פון זיין עִיר, פון גילה, בעת ער האָט זבח די זבחים. און דער קֶשֶׁר איז געווען אמיץ, און הָעָם האָט זיך הוֹלֵך [הלך] און רב ארום אַבשָׁלומען. 13 איז בוא א מגיד [נגד] צו דָּוִדן, אַזוי צו אמר: דאָס לֵב אִישׁ ישראל איז נאָך אַבשָׁלומען. 14 און דָּוִד האָט אמר צו כּל זײַנע עבדים וואָס מיט אים אין ירושלים: קום! און לאמיר ברח, וואָרעם מיר וועלן נישט האָבן קיין פְּלֵיטָה פון אַבשָׁלומען. מהר זיך צו הלך, כדי ער זאָל זיך נישט מהר און נשׂג אונדז, און הִדִּיחַ [נדח] אויף אונדז דאָס רָעָה, און נכה [זען "נכה" ישעיהו 10:1-11; 53:4; 50:6] די עִיר מיטן שארף פון חֶרֶב. 15 האָבן די עבדים פון המלך אמר צום מלך: אַזוי ווי כּל וואָס אֲדֹנָי דער מלך וועט בחר! דאָ זײַנען דײַנע עבדים. 16 איז יצא [זען ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1] דער מלך, און זיין כּל בית [זען "בית" ירמיהו

31:30(31)–33(34) https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] נאָך אים. און דער מלך האָט עזב [זען "עזב" תהלים 22:2] די 10 נָשִׁים פלגשים [זען שיר השירים 6:8] לִשמֹר דאָס בית. 17 און דער מלך איז יצא [זען ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1], און דאָס כּל הָעָם נאָך אים, און זיי האָבן זיך עמד אין בית-המרחק. 18 און כּל זײַנע עבדים זײַנען עבר פארבײַ אים; און כּל כְּרֵתִים און כּל פְּלֵתִים, און כּל גַּתעַר, 600 אִישׁ וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] הינטער אים פון גַּת, זײַנען עבר פאַרן פני המלך. 19 האָט דער מלך אמר צו אִתַּי פון גַּת: צו וואָס זאָלסט דו אויך הלך מיט אונדז? שוּב! זיך אום, און ישב מיט דעם מלך, וואָרעם דו ביסט אַ נכְרִי, און אויך ביסטו א גֹּלֶה [גלה] אין דײַן מקוֹם. 20 ערשט נעכטן ביסטו בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און הַיּוֹם זאָל איך דיך מאַכן נוע צו הלך מיט אונדז, בעת איך

אליין הלך וווהין מיר וועט זיך הלך? שוב זיך אום, און שוב אום דײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22, **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֿן דָוִד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] מיט דיר אין חסד און אמת. 21 האָט אִתַּי ענה דעם מלך און האָט אמר: אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי חי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, אַז בּלויז אין דעם מקוֹם ווו אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וועט זיין, סײַ צום מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] סײַ צום חיים, נאָר דאָרטן וועט זיין דײַן עֶבֶד [זען רות 1:16-17; יוחנן 12:26]! 22 האָט דָוִד אמר צו אִתַּיִן: הלך! און עבר! איז אִתַּי פון גַּת עבר, און כּל זײַנע אנשים, און כּל הַטַּף וואָס מיט אים. 23 און דאָס כּל הָאָרֶץ האָט בכה אויף א קוֹל גדוֹל, ווען דאָס כּל הָעָם איז עבר; און דער מלך איז עבר דעם נָחַל קִדרון, און דאָס כּל הָעָם איז עבר אקעגן דעם דֶּרֶךְ פון המדבר. 24 און הנה אויך צָדוֹק און כּל לוִיִּם מיט אים, נשׂא דעם אָרון בְּרִית האלוקים. און זיי האָבֿן יצק דעם אָרון האלוקים און אביתר איז עלה בּיז דאָס כּל הָעָם האָט תמם צו עבר פון העִיר. 25 האָט דער מלך אמר צו צָדוֹקן: שוב אום דעם אָרון האלוקים אין עִיר. אויב איך וועל מצא חֵן אין די אויגן פון ה', וועט ער מיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און וועט מיך לאָזן ראה אים און זיין נָוֶה. 26 און אויב ער וועט אַזוי אמר: "איך חפץ דיך נישט", הִנְנִי, זאָל ער עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט מיר אַזוי ווי עס איז טוֹב אין זײַנע אויגן. 27 און דער מלך האָט אמר צו צָדוֹק דעם כהן: הֲרוֹאֶה אַתָּה, שוב זיך אום בשלום אין עִיר, און אַחימַעַץ דײַן בֵּן און יהונתן בֵּן אביתרן, אײַערע ביידנס בָּנִים, מיט אײַך. 28 ראה! איך וועל זיך מהה אין די עֲרָבָה פון מדבר, בּיז עס בוא פון אײַך א דבר מיר צו נגד. 29 און צָדוֹק און אביתר האָבֿן שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] דעם אָרון האלוקים קיין ירושלים, און זיי זײַנען דאָרטן ישב. 30 און דָוִד איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2 פאַר הר-הַזֵּיתִים [זען לוקס 19:41; 22:39], עלה און בכה, און זיין קאָפּ איז געווען חפה, און ער איז הלך יָחֵף; און דאָס כּל הָעָם וואָס מיט אים האָבֿן חפה איטלעכער זיין קאָפּ, און זיי זײַנען עלה, און עלה און בכה. 31 האָט מען נגד דָוִדן, אַזוי צו אמר: אַחיתופל איז צווישן די וואָס קשר זיך מיט אַבשָׁלומען. און דָוִד האָט אמר: נָא, ה', סכל די עצה פון אַחיתופלן. 32 און עס איז געווען, ווי דָוִד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] בּיז דעם שפיץ וואָס מע שחה זיך דאָרטן צו אלוקים, און הנה אים קומט אנטקעגן חוּשַׁי, דער אַרכּי, מיט זיין כֻּתֹּנֶת קרע, און אֲדָמָה אויף זיין קאָפּ. 33 האָט דָוִד צו אים אמר: אַז דו עבר מיט מיר, וועסטו זיין אויף מיר א משׂא. 34 אָבער אַז דו וועסט זיך אין עִיר שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און וועסט אמר צו אַבשָׁלומען: "איך וועל זיין דײַן עֶבֶד, המלך; עֶבֶד אָבִיךָ בין איך געווען פון א מאָל אָן, און אַצונד בין אין דײַן עֶבֶד", וועסטו מיר פרר די עצה פון אַחיתופלן. 35 און מיט דיר זײַנען דאָך דאָרטן צָדוֹק און אביתר די כֹּהנים; איז, איטלעך וואָרט וואָס דו וועסט שמע פון בּית המלך, זאָלסטו נגד צָדוֹק און אביתר די כֹּהנים. 36 הנה! דאָרטן זײַנען דאָ מיט זיי זייערע 2 בּנים, אַחימַעַץ בֵּן צָדוֹק און יהונתן בֵּן אביתר, וועט איר דורך זיי מיר שלח איטלעך דבר וואָס איר וועט שמע. 37 און חוּשַׁי, רֵעֶה דָוִד, איז בוא אין עִיר, ווען אַבשָׁלום האָט בוא אין ירושלים.

שמלב16

1 און ווי דָוִד איז געווען א ביסל עבר פון שפיץ, און הנה ציבָא דער נער פון מפיבֹשׁתן בוא אים אנטקעגן מיט א צֶמֶד געזאָטלטע [חבש] חמֹרים [זען זכריה 9:9], און אויף זיי 200 לֶחֶם, און 100 צמוּקָה, און 100 קַיִץ, און א לאָגל ווײַן. 2 האָט דער מלך אמר צו ציבאָן: מָה זײַנען די דאָזיקע בּײַ דיר? האָט ציבָא אמר: די חמֹרים [זען זכריה 9:9] פאַר דעם בּית המלך [זען "בּית" ירמיהו **31:30(31)–33(34)**

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] צו רכב, און דאָס לֶחֶם און די קַיִץ פאַר די נערים צום אכל, און דער ווײַן צום שתה פאַר דעם יָעֵף אין מדבר. 3 האָט דער מלך אמר: און ווו איז בֵּן אֲדֹנֶיךָ? האָט ציבָא אמר צום מלך: הנה איז ער ישב אין ירושלים, וואָרעם ער האָט אמר: הַיּוֹם וועט מיר דאָס בּית ישראל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] די מלוכה פון אָבִי. 4 האָט דער מלך אמר צו ציבאָן: הנה, כּל וואָס געהערט צו מפיבֹשׁתן איז דײַנס. האָט ציבָא אמר: איך שחה זיך; לאָמיך מצא חֵן אין דײַנע אויגן, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ. 5 און ווי דער מלך דָוִד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] בּיז בחורים, און הנה פון דאָרטן יצא אַן איש פון דער משפחה פון בּית שָׁאוּל, וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען שִׁמְעִי בֵּן גֵּרָאן יצא יצא און קלל [זען קללת אלוקים, דברים 21:23; גלט' 3:13]. 6 און ער האָט סקל מיט שטיינער אויף דָוִדן, און אויף כּל עבדים פון המלך דָוִדן; און דאָס כּל הָעָם און כּל גבורים זײַנען געווען פון זיין רעכטער זייט און פון זיין לינקער. 7 און אַזוי האָט שִׁמְעִי אמר, ווען ער האָט קלל: יצא! יצא! איש הדמים און איש הבליעל! 8 ה' האָט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] אויף דיר כּל דאָס דָּם פון דעם בּית

שָׁאולן, וואָס דו ביסט געוואָרן מלך אויף זיין תּחת [זען "תחת" בראשית 22:13; ישעיהו 53:5], און ה' האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די מלוכה אין דער יָד פון אַבשָׁלומען בְּנֶךָ. און הנה ביסטו אין דײַן רָעָה, ווײַל אַן אִישׁ דּמים ביסטו. 9 האָט אבישַׁי בֶּן צרוּיָהן אמר צום מלך: לָמָּה זאָל דער דאָזיקער הכֶּלב [זען "כלב" תהלים 22:17] המֵת קלל [דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים 27:26; יוחנן 19:31] אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ? לאָמיך, נָא, עבר, און איך וועל אים דעם קאָפּ סור. 10 האָט דער מלך אמר: מה לִי וְלָכֶם, בְּנֵי צרוּיָהן? אויב ער קלל, איז דאָס ווײַל ה' האָט אים אמר: קלל דָּוִדן; און ווער קען אמר: מַדּוּעַ עשׂה אַזוי? 11 און דָּוִד האָט אמר צו אַבישַׁי און צו כָּל זײַנע עבדים: הנה, בְּנִי וואָס איז יצא פון מײַנע מֵעֶה בקש מײַן נפש [זען "נפש" ישעיהו 53:10], הײַנט ווי שוין אַצונד דער בנימינער? נוח אים, און זאָל ער קלל [דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים 27:26; יוחנן 19:31], וואָרעם ה' האָט אים אמר. 12 אפשר וועט ה' ראה מײַן אויג, און ה' וועט מיר שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] טוֹבה תּחת זײַן קללהן היום הזה. 13 און דָּוִד און זײַנע אנשים זײַנען הלך אויפן דֶּרֶךְ, און שִׁמְעִי איז הלך בצלע הַהַר אַקעגן אים, הלך און קלל, און סקל מיט שטיינער אקעגן אים, און עפר מיט עָפָר. 14 און דער מלך און דאָס כָּל הָעָם וואָס מיט אים זײַנען בוא עיפים [עָיֵף]; און ער האָט זיך נפש דאָרטן. 15 און אַבשָׁלום און דאָס כָּל הָעָם, די אִישׁ ישראל, זײַנען בוא קײן ירושלים, און אַחיתופל מיט אים. 16 און עס איז געווען, אַז חושַׁי דער אַרכִּי, רֵעֶה דָּוִד, איז בוא צו אַבשָׁלומען, האָט חושַׁי אמר צו אַבשָׁלומען: יחי המלך! יחי המלך [זען לוקס 24:23; יוחנן 20:18]! 17 האָט אַבשָׁלום אמר צו חושַׁי: איז דאָס דײַן חסד צו דײַן רֵעֶה? לָמָּה ביסטו נישט הלך מיט דײַן רֵעֶה? 18 האָט חושַׁי אמר צו אַבשָׁלומען: לֹא! נײַערט וועמען ה' און דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און כָּל אִישׁ ישראל האָבן בחר, צו אים געהער איך, און מיט אים וויל איך ישב. 19 און השֵׁנִית, וועמען וועל איך עבד? דאָך בײַ בְּנוֹ; אַזוי ווי איך האָב עבד בײַ אָבִיךָ, אַזוי וועל איך זײַן בײַ דיר. 20 און אַבשָׁלום האָט אמר צו אַחיתופלן: יהב אײַער עצה וואָס מיר זאָלן עשׂה. 21 האָט אַחיתופל אמר צו אַבשָׁלומען: בוא צו די פלגשים [זען שיר השירים 6:8] פון אָבִיךָ, וואָס ער האָט נוח לִשמֹר דאָס בית. און אַז כָּל ישראל וועט שמע, אַז דו האָסט זיך באש בײַ אָבִיךָ, אַזוי וועלן חזק ווערן די הענט פון כָּל וואָס מיט דיר. 22 האָט מען נטה הָאֹהֶל פאַר אַבשָׁלומען אויפן גָּג, און אַבשָׁלום איז בוא צו די פלגשים פון אָבִיו פאַר די אויגן פון כָּל ישראל. 23 און אַן עצה וואָס אַחיתופל האָט יעץ, איז אין יענע טעג געווען אַזוי ווי אַן אִישׁ זאָל שאל בײַ דעם דבר-האלוקים. אַזוי איז געווען כָּל עצה פון אַחיתופלן סײַ בײַ דָּוִדן סײַ בײַ אַבשָׁלומען.

שמלב17

1 און אַחיתופל האָט אמר צו אַבשָׁלומען: לאמיך נָא בחר 12,000 אִישׁ, און איך וועל קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און וועל רדף דָּוִדן הַלַּיְלָה. 2 און איך וועל בוא אויף אים ווען ער איז יָגֵע און רָפֶה פון יָדַיִם [זען תהלים 22:17], און וועל אים חרד, און דאָס כָּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס מיט אים וועט נוס, און איך וועל נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] דעם מלך אַליין; 3 און איך וועל שוב צו דיר דאָס כָּל הָעָם. אַז אַלע וועלן זיך שוב אָפּהענגיק אויף דער אִישׁ וואָס דו בקש, וועט דאָס כָּל הָעָם זײַן אין שלוֹם. 4 איז די זאַך געווען ישר אין די אויגן פון אַבשָׁלומען, און אין די אויגן פון כָּל זקני ישראל. 5 און אַבשָׁלום האָט אמר: קראַ! נָא! חושַׁי דעם אַרכִּי, און לאָמיר שמע אויך וואָס אין זײַן פּה. 6 איז בוא חושַׁי צו אַבשָׁלומען, און אַבשָׁלום האָט צו אים אמר, אַזוי צו אמר: אַזוי ווי דאָס דאָזיקע דבר האָט אַחיתופל דבר. זאָלן מיר עשׂה לויט זײַן דבר אָדער נישט? דבר דו. 7 האָט חושַׁי אמר צו אַבשָׁלומען: נישט טוֹבה איז די עצה וואָס אַחיתופל יעץ בפּעם הזֹאת. 8 און חושַׁי האָט אמר: דו ידע אָבִיךָ און זײַנע אנשים, אַז זיי זײַנען גבורים, און זיי זײַנען מַר אין נפש [זען "נפש" ישעיהו 53:10], אַזוי ווי א דוֹב שכּוּל אין שָׂדֶה; אויך איז אָבִיךָ אַן אִישׁ מלחמה, און ער וועט נישט לון מיטן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 9 הנה! איז ער אַצונד נחבּא [חבא] אין איינער פון די פּחתים [פַּחַת], אָדער אין איינעם פון די מקוֹמוֹת; און עס וועט זײַן, אַז עמעצער וועט אין זיי נפל אין תְּחִלָּה, און השֹׁמֵעַ וועט שמע, וועט ער אמר: אַ מַגֵּפָה איז געווען צווישן הָעָם וואָס הינטער אַבשָׁלומען. 10 און אַפילו דער וואָס איז א בֶּן חַיִל, וואָס זײַן לֵב איז אַזוי ווי דאָס לֵב פון אַן אַרײַה, וועט מסס מסס ווערן, וואָרעם כָּל ישראל ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז אָבִיךָ איז א גִבור, און די וואָס מיט אים זײַנען בני חַיִל. 11 אָבער איך יעץ אַז אסף זאָל אסף ווערן כָּל ישראל ארום דיר, פון דָּן און ביז באר-שבע, אַזוי ווי דער חוֹל וואָס בײַם ים לָרֹב, און דו אליין זאָלסט הלך אין קְרָב. 12 און אַז מיר וועלן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף אים אין איינעם פון די מקוֹמוֹת וואָס ער נמצא [מצא] זיך דאָרטן, וועלן מיר זיך נפל אויף אים, אַזוי ווי עס פאַלט דער טַל אויף דער אֲדָמָה; און פון אים און פון כָּל האנשים וואָס מיט אים, וועט אַפילו איינער נישט יתר. 13 און אַז ער וועט זיך אסף אין עִיר, וועלן כָּל ישראל נשׂא צו יענער עִיר חבלים ["חבל," זען החוּט המשֻׁלָּשׁ, קוהלת 4:12], און מיר וועלן עס סחב

אין נחל, ביז דאָרטן וועט זיך אַפילו א צרור נישט נמצא [מצא]. 14 האָט אמר אַבשָׁלום און כּל אִיש ישראל: די עצה פון חושַׁי דעם ארכי איז בעסער ווי די עצה פון אַחיתופלן. וואָרעם ה' האָט באשערט [צוה] צו פרר די עצה הטובה פון אַחיתופלן, כדי ה' זאָל ברענגען דאָס רָעָה אויף אַבשָׁלומען. 15 און חושַׁי האָט אמר צו צָדוֹק און צו אביתר די כֹּהנים: אַזוי און אַזוי האָט אַחיתופל יעץ אַבשָׁלומען און די זקני ישראל, און אַזוי און אַזוי האָב איך יעץ. 16 און אַצונד, שלח גיך און נגד דָוִדן, אַזוי צו אמר. זאָלסט נישט לון די לֵילָה אין די ערבוֹת פון מדבר, אָבער עבר מוזטו עבר, כדי דער מלך און דאָס כּל הָעָם וואָס מיט אים זאָלן נישט בּלע ווערן. 17 און יהונתן און אַחימַעַץ זײַנען עמד אין עֵין-רוֹגֵל, און א שפחה הלך און זיי נגד, און זיי הלך און נגד דעם מלך דָוִדן; וואָרעם זיי האָבן זיך נישט יכל ווײַזן לבוא [בוא] אין עִיר. 18 האָט זיי א נער ראה, און ער האָט נגד אַבשָׁלומען. זײַנען זיי ביידע אויף גיך הלך, און זײַנען בוא צו דעם בּית פון אן אִיש אין בּחורים; און ער האָט געהאַט א בְּאֵר אין זיין חֲצֵר, האָבן זיי ירד אַהין. 19 און די אִשָׁה האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] און האָט פרשׂ א מָסָךְ איבער דער עפענונג פון בְּאֵר, און האָט שטח דערויף רִאפוֹת, און קיין זאַך איז נישט געווען נוֹדע [ידע]. 20 און עבדים פון אַבשָׁלום זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דער אִשָׁה אין בּית, און האָבן אמר: ווו זײַנען אַחימַעַץ און יהונתן? האָט די אִשָׁה צו זיי אמר: זיי זײַנען עבר דעם מיכל המים. האָבן זיי בקש, און האָבן נישט מצא; און זיי האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירושלים. 21 און עס איז געווען נאָך זייער הלך, זײַנען זיי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון בְּאֵר, און זײַנען הלך און האָבן נגד דעם מלך דָוִדן, און זיי האָבן אמר צו דָוִדן: קום! און עבר גיך דעם מַיִם, וואָרעם אַזוי האָט אַחיתופל יעץ אקעגן אײַך. 22 איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] דָוִד און דאָס כּל הָעָם וואָס מיט אים, און זיי זײַנען עבר דעם ירדן; ביזן אוֹר פון בֹּקֶר האָט עד אחד נישט עדר וואָס איז נישט עבר דעם ירדן. 23 און אַחיתופל האָט ראה אַז זיין עצה איז נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] געוואָרן, און ער האָט חבש דעם חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9], און איז קום, און איז הלך צו זיין בּית, צו זיין עִיר, און ער האָט צוה צו זיין בּית [זען "בּית" ירמיהו **31:30(31)–33(34)**

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], און האָט זיך חנק; און ער איז מות, און איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין דעם קבר פון אָבִיו [זען תהלים 18:27(26)]. 24 און דָוִד איז בוא קיין מַחֲנַיִם; און אַבשָׁלום איז עבר דעם ירדן, ער און כּל אִיש ישראל וואָס מיט אים. 25 און עַמָשָׂאִי האָט אַבשָׁלום שׂום תחת יוֹאָב איבערן צָבָא. און עַמָשָׂא איז געווען בֵּן אן אִיש מיטן שֵׁם יִתרא דער ישראלי, וואָס איז בוא צו אביגַיִל בַּת נחשון, אן אחוֹת פון צרוּיָה אֵם יוֹאָב. 26 און ישראל און אַבשָׁלום האָבן חנה אין אֶרֶץ גִלעָד. 27 און עס איז געווען, ווי דָוִד איז בוא קיין מַחֲנַיִם, אַזוי [האָט] שוֹבִי בֵּן נָחשון, פון רַבָּה פון בּני עמון, און מכיר בֵּן עַמיאֵלן, פון לוֹ-דבר, און ברזִלַי דער גִלעָדער פון רוֹגלים, 28 געבראַכט [נגש] משכּב, און סַף, און ליימענע כּלים, און חטים און שׂעֹרים, און קֶמַח, און קָלִי, און מלא, און עֲדָשִׁים, און געברענטע זאַנגען, 29 און דבש, און חֶמְאָה, און צֹאן, און שְׁפוֹת פון בָּקָר, פאַר דָוִדן און פאַר הָעָם וואָס מיט אים, צו אכל; וואָרעם זיי האָבן אמר: הָעָם איז רָעֵב און עָיֵף און צָמֵא אין דער מדבּר.

שמלב18

1 און דָוִד האָט פקד הָעָם וואָס מיט אים, און ער האָט שׂום איבער זיי שׂרים פון אלפים און שׂרים פון מֵאוֹת. 2 און דָוִד האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] הָעָם, א דריטל אונטער דער יָד פון יוֹאָבן, און א דריטל אונטער דער יָד פון אבישַׁי בֵּן צרוּיָהן, אחִי יוֹאָב, און א דריטל אונטער דער יָד פון אתַּיִן פון גַת. און דער מלך האָט אמר צום עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: יצא וועל איך אויך יצא מיט אײַך. 3 האָט דאָס עם אמר: זאָלסט נישט יצא; וואָרעם אויב נוס וועלן מיר נוס, וועט מען אויף אונדז נישט שׂום לֵב, און אַפילו א העלפט פון אונדז זאָלן מות, וועט מען אויף אונדז נישט שׂום לֵב; אָבער דו ביסט אַצונד אַזוי ווי 10,000 פון אונדז; איז אַצונד בעסער, אַז דו זאָלסט אונדז זיין צו עזר פון עִיר. 4 האָט דער מלך צו זיי אמר: וואָס איז יטב אין אײַערע אויגן, וועל איך עשׂה. און דער מלך האָט זיך עמד אין זייט פון שער, און דאָס כּל הָעָם איז יצא [זען ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1] אין מֵאוֹת און אין אלפים. 5 און דער מלך האָט צוה יוֹאָבן און אַבישַׁיִן און אִתַּיִן, אַזוי צו אמר: זייט מיר אַט מיט דעם נער, מיט אַבשָׁלומען. און דאָס כּל הָעָם האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווי דער מלך האָט צוה כּל השׂרים וועגן אַבשָׁלומען. 6 און הָעָם איז יצא אין שָׂדֶה אקעגן ישראל, און די מלחמה איז געווען אין וואלד פון אפרִים. 7 און עָם ישראל איז דאָרטן נגף געוואָרן פאַר די עבדים פון דָוִדן, און דאָרטן איז געווען א מגפה גדוֹלה אין יום ההוא - 20,000. 8 וואָרעם די מלחמה איז דאָרטן געווען פוץ אויפן פּני כּל הָאָרֶץ; און דער וואלד האָט אכל פון עם [זען

"עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] מער ווי די חֶרֶב האָט אכל אין יום ההוא. 9 און אַבשָׁלוֹם האָט זיך געטראָפן [קרא] פאַר די עבדים פון דָּוִד. און אַבשָׁלוֹם איז רכב אויף א פֶּרֶד, איז דער פֶּרֶד בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אונטער דעם שׂוֹבֶךְ פון הָאֵלָה הַגְּדוֹלָה, און זיין קאָפּ האָט זיך חזק אָן דעם אֵלָה, און ער איז נתן צווישן שָׁמַיִם און הָאָרֶץ; און דער פֶּרֶד וואָס אונטער אים איז עבר [זען בֶּן דָּוִד הענגען אויף דעם בוים

https://www.youtube.com/watch?v=kSKiYQ71mvQ]. 10 האָט ראה איינער אַן אִישׁ, און ער האָט נגד יוֹאָבן און אמר: הנה! האָבּ איך ראה אַבשָׁלוֹמען הענגען [תָּלָה, זען בֶּן דָּוִד הענגען אויף דעם בוים, זען דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים 27:26; יעקב 2:10] אויפן אֵלָה. 11 האָט יוֹאָב אמר צו דעם אִישׁ וואָס האָט אים נגד: און הנה! אַז דו האָסט ראה, און מַדּוּעַ האָסטו אים נישט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] דאָרטן צו ארצה? און אויף מיר וואָלט געווען דיר צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] 10 כֶּסֶף און א חֲגֹרָה. 12 האָט דער אִישׁ אמר צו יוֹאָבן: אַפילו ווען איך קריג שקל אויף מיינע כּף 1000 כֶּסֶף, וועל איך נישט שלח מיין יָד אויף דעם בֶּן המלך, וואָרעם פאַר אונדזערע אוזנים האָט דער מלך צוה דיר און אַבישַׁי און אִתַּי, אַזוי צו אמר: זייט שומר, ווער עס זאָל נישט זיין, מיט דעם נער, מיט אַבשָׁלוֹמען. 13 אָדער אַז איך זאָל עשׂה א שֶׁקֶר אקעגן מיין נפש [זען הדרך המשיחיסטים 6:6 און
לייענען זיך אין די פָּסוּק: איר זענט דער "איש" אין שמלב 18:10

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA

https://www.youtube.com/watch?v=gaMa1zoR21Y], וועט קיין זאַך נישט בלײַבן יחד [כּחד] פון דעם מלך, און דו וועסט התיצב [יצב] זיך פון נגד [גלײַכגילטיק]. 14 האָט יוֹאָב אמר: איך קען זיך דאָ אַזוי נישט יחל מיט דיר. און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] 3 שבטים [שֵׁבֶט] אין זיין כּף, און האָט זיי תקע אין לֵב אַבשָׁלוֹם, ווען ער האָט נאָך געלעבט חַי אין מיטן אייכנבוים [זען בֶּן דָּוִד דקרו, זכריה 12:10, הענגען אויף דעם בוים; זען בֶּן דָּוִד, שמואלב 5:14; דברי הימים א 3:5; מתי 1:6-7; לוקס 3:31

http://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE]. 15 און 10 נערים, וואפנטרעגער פון יוֹאָב, האָבּן זיך סבב, און האָבּן נכה אַבשָׁלוֹמען און אים מות [זען תהלים 22:1-19]. 16 און יוֹאָב האָט תקע אין שופר, און הָעָם האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון רדף ישראל, וואָרעם יוֹאָב האָט חשׂך הָעָם. 17 און זיי האָבּן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אַבשָׁלוֹמען, און האָבּן אים שלך אין וואלד אין דער פחת הגדוֹל. און זיי האָבּן נצב איבער אים א גֹּל אבנים גדול מאֹד. און כּל ישראל זײַנען נוס, איטלעכער צו זײַנע אוהל. 18 און אַבשָׁלוֹם האָט נאָך בּײַ זיין לעבן לקח און זיך נצב דעם מצבת וואָס אין עמק המלך; וואָרעם ער האָט אמר: איך האָבּ נישט קיין בֵּן צו הזכּיר [זכר] מיין שֵׁם. און ער האָט קרא דעם מצבת אויף שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח], און מע קרא אים יַד אַבשָׁלוֹם ביז אויף היום הזה. 19 און אַחימַעַץ בֶּן צָדוֹק האָט אמר: לאָמיך נָא רוץ און בַּשֵּׂר דעם מלך, אַז ה' האָט זיך שפט אים פון דער יָד פון זײַנע פײַנט. 20 האָט יוֹאָב צו אים אמר: ביסט נישט א בעַל-בשורה היום הזה; וועסט בָּשֵׂר אַן אַנדער יוֹם, אָבער היום הזה זאָלסטו נישט בָּשֵׂר, אַזוי ווי דעם בֶּן המלך איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 21 און יוֹאָב האָט אמר צו דעם כושי: הלך! נגד! דעם מלך וואָס דו האָסט ראה. האָט דער כושי זיך שחה צו יוֹאָבן, און איז רוץ. 22 און אַחימַעַץ בֶּן צָדוֹק האָט יסף און אמר צו יוֹאָבן: זאָל זיין וואָס וועט זיין, לאָמיך אויך, נָא, רוץ נאָך דעם כושי. האָט יוֹאָב אמר: לָמָּה? דען זאלסטו רוץ, בְּנִי, אַז די בשורה וועט דיר גאָרניט מֹצֵאת [מצא]? 23 אָבער זאָל זיין וואָס וועט זיין, איך וועל רוץ. האָט ער צו אים אמר: רוץ! און אַחימַעַץ איז רוץ מיטן דֶּרֶךְ פון דער [ירדן] כִּכָּר, און ער האָט עבר דעם כושי. 24 און דָּוִד איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] צווישן די 2 שערים, און דער צֹפֶה [צפה] איז הלך אויף דעם גַּג השער, אויף דער חוֹמָה, און ער האָט נשׂא זײַנע אויגן, און ראה און הנה אן אִישׁ רוץ אליין. 25 האָט דער צֹפֶה [צפה] קרא, און נגד דעם מלך. האָט דער מלך אמר: אויב ער איז אַליין, איז א בשורה אין זיין פּה. און יענער איז הלך הלך און קרב. 26 האָט דער צֹפֶה ראה אַן אַנדער אִישׁ רוץ, און דער צֹפֶה האָט קרא צום טויערמאַן און אמר: הנה, אן אִישׁ רוץ אליין. האָט דער מלך אמר: דער אויך איז א מְבַשֵּׂר [זען מה"ש 21:8]. 27 האָט דער צֹפֶה אמר: איך ראה דאָס מְרוּצַת הראשוֹן אַזוי ווי דאָס מֶרֵצַת פון אַחימַעַץ בֶּן צָדוֹק. האָט דער מלך אמר: אִישׁ טוֹב איז ער, און מיט א בשורה טוֹבה בוא ער [זען בשורה טוֹבה, ישעיהו 53:5, מוּסַר שלוֹמֵנוּ עָלָיו]. 28 האָט אַחימַעַץ קרא און האָט אמר צום מלך: שלוֹם! און ער האָט זיך שחה צום מלך מיט זיין פנים צו ארצה, און האָט אמר: ברך ה' אלקֶיךָ וואָס האָט סגר די אנשים וואָס האָבּן נשׂא זייער יָד אויף אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ. 29 האָט דער מלך אמר: שלוֹם צו דעם נער, צו

אַבשָׁלומען? האָט אַחימַעַץ אמר: איך האָב ראה הָמוֹן הגדוֹל ווען יוֹאָב האָט שלח עֶבֶד המלך, און מיך דײַן עֶבֶד, אָבער איך האָב נישט ידע וואָס. 30 האָט דער מלך אמר: סבב! זיך אום, יצב! זיך דאָ. האָט ער זיך סבב, און איז עמד. 31 און הנה דער כושי בוא; און דער כושי האָט אמר: זאָל בשורה האָבן, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, אַז ה' האָט זיך הַיּוֹם שפט דיר פון דער יָד פון אַלע וואָס זײַנען קום אויף דיר. 32 האָט דער מלך אמר צו דעם כושי: איז שלוֹם צו דעם נער, צו אַבשָׁלומען? האָט דער כושי אמר: זאָל ווערן פון די שָׂונאים פון אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, און פון אַלע וואָס זײַנען קום אויף דיר צום רָעָה, ווי פון דעם נער.

שמלב19

1 האָט דער מלך רגז, און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין דער עלִיָּה פון השער, און האָט בכה; און ווי ער הלך האָט ער אַזוי אמר: בְּנִי אַבשָׁלום, בְּנִי, בְּנִי אַבשָׁלום! הלוואי וואָלט איך מות תחת [זען "תחת" בראשית 22:13; ישעיהו 53:5] דיר, אַבשָׁלום בְּנִי, בְּנִי! 2 איז נגד געוואָרן יוֹאָבן: הנה, דער מלך בכה, און ער אבל [זען "ספד" זכריה 12:10] אויף אַבשָׁלומען. 3 און די תְּשֻׁעָה אין יום ההוא איז געוואָרן צו אֵבֶל פאַר דעם כֹּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָרעם הָעָם האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אין יום ההוא, אַזוי צו אמר: דער מלך איז נעצב [עצב] וועגן בְּנוֹ. 4 און הָעָם איז אין יום ההוא זיך התגנב [גנב] בוא אין העִיר, אַזוי ווי דאָס עם גנבעט זיך נכלם [כלם] ווען זיי נוס אין א מלחמה. 5 און דער מלך האָט לאט [לוט] זיין פנים, און דער מלך האָט זעק אויף א קוֹל גדוֹל: בְּנִי אַבשָׁלום, אַבשָׁלום בְּנִי, בְּנִי! 6 איז יוֹאָב בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מלך אין בית, און האָט אמר: האָסט הַיּוֹם בוש דעם פנים פון כֹּל דײַנע עבדים וואָס האָבן הַיּוֹם מלט דײַן נפש, און דאָס נפש פון דײַנע בנים און דײַנע בָּנוֹת, און דאָס נפש פון דײַנע נָשִׁים, און דאָס נפש פון דײַנע פלגשים [זען שיר השירים 6:8], 7 אהב צו האָבן דײַנע פײַנט, און פײַנט צו האָבן דײַנע אֹהבים. וואָרעם האָסט הַיּוֹם נגד, אַז בײַ דיר זײַנען נישטא קיין שָׂרים און קיין עבדים: ווײַל הַיּוֹם ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איך, אַז ווען אַבשָׁלום חי [זען בן דָּוִד חי, תהלים 16:10; ישעיהו 53:8; יוסף חי, בראשית 45:26], און כֻּלָּנוּ זײַנען הַיּוֹם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], וואָלט דעמאָלט געווען ישר אין דײַנע אויגן. 8 און אַצונד, קוּם! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] יצא! און דבר צום לֵב פון דײַנע עבדים, וואָרעם איך שבע בײַ ה', אַז דו יצא נישט, אויב אַן אִיש וועט בײַ דיר לון הַלַּיְלָה! און דאָס וועט דיר זײַן רָעָה ווי כֹּל הָרָעָה וואָס איז בוא אויף דיר פון דײַן נְעוּרִים אָן בײַז אַצונד. 9 איז דער מלך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און ער האָט זיך ישב אין שער, און דעם כֹּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט מען נגד, אַזוי צו אמר: הִנֵּה, דער מלך ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין שער. און דאָס כֹּל הָעָם איז בוא פאַרן מלך. און אַז ישראל איז נוס איטלעכער צו זײַנע אוהלים, 10 האָט דאָס כֹּל הָעָם אין כֹּל שבטי ישראל נדון [דין], אַזוי צו אמר: דער מלך האָט אונדז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון דער יָד פון אונדזערע פײַנט, און ער האָט אונדז מלט פון דער יָד פון די פלִשתים, און אַצונד איז ער ברח פון הָאָרֶץ פון וועגן אַבשָׁלומען. 11 און אַבשָׁלום, וואָס מיר האָבן משח איבער אונדז, איז מות אין דער מלחמה, הײַנט לָמָּה החריש [חרש] איר וועגן שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] דעם מלך? 12 און דער מלך דָּוִד האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו צָדוֹק און צו אביתר די כֹּהנים, אַזוי צו אמר: דבר צו די זקני יהודה, אַזוי צו אמר: לָמָּה זאָלט איר זיין די אחרונים צו שוב דעם מלך אין זיין בית? וואָרעם דאָס דבר כֹּל ישראל איז בוא צום מלך אין זיין בית? 13 מײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU , זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דָּוִד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] זייט איר, מיין עֶצֶם און מיין בָּשָׂר זייט איר, און לָמָּה זאָלט איר זיין די אחרונים צו שוב דעם מלך? 14 און צו עַמָּשאן זאָלט איר אמר: מיין עֶצֶם און מיין בָּשָׂר ביסטו דאָך. זאָל מיר ה' עשֹה אַזוי און נאָך יסף, אויב דו וועסט נישט זיין בײַ מיר כֹּל הימים דער שַׂר צָבָא תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו] יוֹאָב! 15 און ער האָט נטה דאָס לֵב פון כֹּל אִיש יהודה אַזוי ווי אִיש אחד. און זיי האָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צום מלך: שוב זיך אום דו און כֹּל דײַנע עבדים. 16 האָט דער מלך זיך שוב, און ער איז בוא ביזן ירדן. און יהודה איז בוא קיין גִּלגל צו הלך אנטקעגן דעם מלך, כדי צו העביר [עבר] דעם מלך איבערן ירדן. 17 און שִׁמְעִי בֶּן גֵּרָאָן, דער בנימינער, וואָס פון בחורים, האָט מהר און ירד מיט די אִיש יהודה אַנטקעגן דעם מלך דָּוִד; 18 און מיט אים 1,000 אִיש פון בנימין, און ציבאָ נער בית שָׁאול, און זײַנע 15 בנים און זײַנע 20 עבדים מיט אים. און זיי זײַנען צלח אריבער דעם ירדן פאַרן המלך. 19 און דער עֶבְרָה איז עבר, כדי צו עבר דעם בית המלך [זען "בית" ירמיהו https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE 31:30(31)–33(34)], און צו

עשׂה וואָס איז הטוֹב אין זײַנע אויגן. איז שְׁמְעִי בֶּן גֵּרָאָן נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] פאַרן המלך, ווען ער האָט געוואָלט עבר דעם ירדן. 20 און ער האָט אמר צום מלך: זאָל אֲדֹנִי מיר נישט חשב [זען "חשב" בראשית 15:6] אַן עָוון, און זאָלסט נישט זכר וואָס דײַן עֶבֶד האָט עוה אין דעם יוֹם וואָס אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון ירושלים, אַז דער מלך זאָל זיך דאָס שׂום צום לֵב. 21 וואָרעם דײַן עֶבֶד ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז איך האָב חטא, און הנה בין איך בוא הַיּוֹם דער רִאשׁוֹן פון כּל בֵּית יוסף, צו ירד אנטקעגן אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ. 22 האָט זיך ענה אבישַׁי בֶּן צרוּיָהוּ, און האָט אמר: זאָל נישט שִׁמְעִי מות ווערן דערפאַר וואָס ער האָט קלל דעם משיח ה'? 23 האָט דָּוִד אמר: מַה לִּי און מיט אײַך, איר בְּנֵי צרוּיָהוּ, אַז איר זאָלט מיר הַיּוֹם זײַן פאַר א שָׂטָן? זאָל הַיּוֹם מות ווערן אַן אִישׁ פון ישראל? וואָרעם אמנם, און הנה ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איך אַז הַיּוֹם בין איך מלך איבער ישראל. 24 און דער מלך האָט אמר צו שִׁמְעִין: וועסט נישט מות. און דער מלך האָט אים שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]. 25 און מפיבוֹשת בֶּן שָׁאוּל האָט ירד אנטקעגן דעם מלך, און ער האָט נישט עשׂה זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], און נישט עשׂה זײַנע וואָנסע, און זײַנע בגדים נישט כבס, פון דעם יוֹם וואָס דער מלך איז הלך ביז דעם יוֹם וואָס ער איז בוא בשלום. 26 און עס איז געווען, אַז ער איז בוא קיין ירושלים דעם מלך אנטקעגן, האָט דער מלך צו אים אמר: לָמָּה ביסטו נישט הלך מיט מיר, מפיבוֹשת? 27 האָט ער אמר: אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, מיין עֶבֶד [ציבאָ] האָט מיך רִמָּה, וואָרעם דײַן עֶבֶד האָט אמר: איך וועל מיר חבש די חמוֹר, און וועל רכב אויף איר, און וועל הלך מיטן מלך; ווײַל דײַן עֶבֶד איז פִּסֵּחַ. 28 און ער האָט רגל אויף דײַן עֶבֶד פאַר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, אָבער אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ איז אַזוי ווי מלאך האלוקים; דעריבער עשׂה וואָס איז טוֹב אין דײַנע אויגן. 29 וואָרעם כּל בֵּית אָבִי איז נישט אנדערש ווי אנשֵׁי מָוֶת בײַ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, פון דעסט וועגן האָסטו שית דײַן עֶבֶד צווישן די וואָס אכל בײַ דײַן טיש [זען טיש פון בן דָּוִד, התג' 19:6-9], און וואָסער רעכט האָב איך נאָך, צו מאָל זיך נאָך צו זעק פאַרן המלך? 30 האָט דער מלך צו אים אמר: לָמָּה זאלסטו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] דײַנע דברים? איך אמר: דו און ציבא זאָלט זיך חלק מיטן שָׂדֶה. 31 האָט מפיבוֹשת אמר צום מלך: זאָל ער אויך דאָס גאנצע לקח, נאָך דעם אַז אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] בשלום אין זײַן בית [זען מה"ש 20:24]. 32 און בַּרְזִלַּי דער גִּלְעָדִי האָט ירד פון רוֹגלים, און ער איז עבר מיטן המלך צום ירדן, כּדי אים צו שלח איבערן ירדן. 33 און בַּרְזִלַּי איז געווען זקן מאֹד, אַן אִישׁ פון 80 שָׁנָה; און ער האָט כִּלְכֵּל [כול] דעם מלך ווען ער איז שיבה אין מַחֲנַיִם, וואָרעם ער איז געווען אִישׁ גדוֹל מאֹד. 34 האָט דער מלך אמר צו בַּרְזִלַּי: עבר דו מיט מיר, און איך וועל דיך כּוֹל בײַ מיר אין ירושלים [זען לוקס 22:28-30]. 35 האָט בַּרְזִלַּי אמר צום מלך: ווי פיל נאָך זײַנען די יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי, אַז איך זאָל עלה [זען ישעיהו 53:2] מיטן המלך קיין ירושלים? 36 איך בין הַיּוֹם אַן אִישׁ פון 80 שָׁנָה; וועל איך דען ידע צווישן טוֹב און רָע? וועט דען דײַן עֶבֶד טעם וואָס איך וועל אכל און וואָס איך וועל שתה? קען איך דען נאָך שמע דעם קוֹל פון שָׁרִים [שיר] און שָׁרוֹת [שיר]? און צו וואָס זאָל דײַן עֶבֶד נאָך זײַן צו מַשָּׂא אויף אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ? 37 מעט קען דײַן עֶבֶד עבר דעם ירדן מיטן המלך; און לָמָּה זאָל מיר המלך גמל די דאָזיקע גמוּלָה? 38 זאָל, נָא, דײַן עֶבֶד זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און לאָמיך מות אין מיין עִיר בײַם קבר אָבִי און אִמִּי [זען קבר פון משיח, ישעיהו 53:9]. אָבער הנה איז דײַן עֶבֶד כִּמְהָם, זאָל ער עבר מיט אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, און עשׂה מיט אים וואָס איז טוֹב אין דײַנע אויגן. 39 האָט דער מלך אמר: זאָל כִּמְהָם עבר מיט מיר, און איך וועל עשׂה פאַר אים וואָס איז טוֹב אין דײַנע אויגן; און אַלץ וואָס דו וועסט בחר פון מיר, וועל איך דיר עשׂה. 40 און דאָס כּל הָעָם איז עבר דעם ירדן, און דער מלך איז עבר. און דער מלך האָט נשק [זען "נשק" תהלים 2:12, נשק בר דָּוִד, בר אנש, זען דניאל 7:13-14; לוקס 22:69; תהלים 110:1] בַּרְזִלַּי, און האָט אים ברך. און ער האָט זיך שוב אין זײַן היים. 41 און דער מלך איז עבר קיין גִּלְגָּל, און כִּמְהָם איז עבר מיט אים, און דאָס כּל הָעָם יהודה, און אויך א העלפט עַם ישראל, האָבן עבר דעם מלך. 42 און הנה כּל אִישׁ ישראל זײַנען בוא צום מלך, און זײ האָבן אמר צום מלך: מדוּעַ האָבן דיך גנב אחֵינוּ [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22), http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דָּוִד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], די אִישׁ יהודה, און האָבן עבר דעם מלך און זײַן בית [זען "בית" ירמיהו 31:30(31)–33(34) https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] איבערן ירדן, און כּל אנשי דָּוִדן מיט אים? 43 האָבן כּל אִישׁ יהודה ענה די אִישׁ ישראל: ווײַל דער מלך איז אונדז א קרוב. און לָמָּה דען חרה אײַך אויף דער דאזיקער זאַך? האָבן מיר דען אכל אכל פון דעם המלך? צי איז אונדז נשׂאת נשׂא געוואָרן? 44 האָבן די אִישׁ ישראל ענה די אִישׁ יהודה, און אמר: מיר האָבן 10 יָדוֹת אין המלך, און מיר זײַנען אויך בילכער אויף דָּוִדן פון אײַך, הײַנט מַדוּעַ האָט איר אונדז צו קלל? און איז נישט אונדזער דבר געווען דאָס רִאשׁוֹן שוב אונדזער מלך? און די דבר פון די אִישׁ יהודה זײַנען געווען קשה ווי די דבר פון די אִישׁ ישראל.

שמלב20

1 און דאָרטן האָט זיך נקרא [קרא] א בליעל וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז געווען שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִין, אַן אִיש א בנימינער; האָט ער תקע אין שופר, און האָט אמר: מיר האָבן נישט קיין חלק אין דָּוִדן [זען בֶּן דָּוִד משיח, ישעיהו 53:3], און מיר האָבן נישט קיין נחלה אין בֶּן ישין. אִיש צו זײַנע אוהלים, ישראל! 2 און כּל אִיש ישראל זײַנען עלה פון הינטער דָּוִדן נאָך שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִין, אָבער די אִיש יהודה זײַנען געווען דבק אָן זייער מלך, פון ירדן און ביז ירושלים. 3 און דָּוִד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין זיין בית אין ירושלים; און דער מלך האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די 10 נָשִׁים פלגשים [זען שיר השירים 6:8] וואָס ער האָט נוח לִשמֹר דאָס בית, און ער האָט זיי נתן אין א בית משמרת, און האָט זיי כִּלְכֵּל [כול], אָבער ער איז צו זיי נישט בוא. און זיי זײַנען געווען צרר ביז זייער יוֹם מות, אלמנות חַיּוּת. 4 און דער מלך האָט אמר צו עַמָּשאן: זעק מיר די אִיש יהודה אין 3 טעג, דערנאָך עמד זיך דו דאָ. 5 איז עַמָּשא הלך צו זעק יהודה, און ער האָט זיך האחיר [אחר] איבער דער מוֹעֵד וואָס ער האָט אים יעד. 6 האָט דָּוִד אמר צו אַבישַׁיִ: אַצונד וועט אונדז שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִין רעע מער ווי אַבשָׁלוֹם. דו לקח די עבדים פון אדֹנֶיךָ, און רדף אים, טאָמער מצא ער ערים בְּצֻרוֹת [בצר], און וועט זיך הציל [נצל] פון אונדזערע אויגן. 7 זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] הינטער אים די אנשים פון יוֹאָבן, און די כְּרֵתִים און די פְּלֵתִים, און כּל הגבורים, און זיי זײַנען יצא פון ירושלים צו רדף שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִין. 8 ווי זיי זײַנען בְּיַם אֶבֶן הַגְּדוֹלָה וואָס אין גבעון, אַזוי איז עַמָּשא בוא אנטקעגן זיי. און יוֹאָב איז געווען חגר אין זיין מַד לְבוּשׁ, און דערויף איז געווען א חֲגוֹר חֶרֶב צמד צו זײַנע מָתְנַיִם אין איר תַּעַר; און ווי ער איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], אַזוי איז זי נפל. 9 האָט יוֹאָב אמר צו עַמָּשאן: איז שלוֹם צו דיר, אחי? און יַד-יְמִין יוֹאָב האָט אחז עַמָּשאן פאַרן בארד, כּדי אים צו נשק [זען תהלים 2:12]. 10 און עַמָּשא האָט זיך נישט שוֹמר פאַר דער חֶרֶב וואָס אין יַד יוֹאָב; האָט ער אים נכה מיט איר אין חֹמֶשׁ, און שפך זײַנע מֵעֶה אויף ארצה, און נישט אים שָׁנָה; און ער איז מות. און יוֹאָב און אחיו אבישַׁי האָבן רדף שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִין. 11 און אַן אִיש פון נערים פון יוֹאָב איז עמד איבער אים, און האָט אמר: ווער עס חפץ [זען "חפץ" ישעיהו 53:10] יוֹאָבן, און ווער עס איז פאַר דָּוִדן, הינטער יוֹאָבן! 12 און עַמָּשא האָט זיך התגלל [גלל] אין דָּם אויפן מיטן מְסִלָּה; האָט דער אִיש ראה, אַז דאָס כּל הָעָם האָט זיך עמד, און ער האָט סבב עַמָּשאן פון מְסִלָּה אויפן שָׂדֶה, און שלך אויף אים א בגד, ווען ער האָט ראה אַז כּל וואָס איז בוא לעבן אים, האָט זיך עמד. 13 אַז ער איז יגה געוואָרן פון מְסִלָּה, איז כּל אִיש הינטער יוֹאָבן, צו רדף שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִין. 14 און ער איז עבר דורך כּל שבטים פון ישראל ביז אבל און בית-מעכה, און כּל בֵּרִים; און זיי האָבן זיך קהל, און זײַנען אויך בוא הינטער אים. 15 און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן צור אויף אים אין אבל פון בית-מעכה, און זיי האָבן שפך א סֹלְלָה צו דער עִיר, און עס איז עמד אין דעם חֵל. און דאָס כּל הָעָם וואָס מיט יוֹאָבן משחיתים [שחת, זען "שחת" https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], כּדי צו הפיל [נפל] די חוֹמָה. 16 האָט אַן אִשָּׁה חֲכָמָה קרא פון דער עִיר: שמע! שמע! אמר, נָא, צו יוֹאָבן: קרב ביז אַהער, און איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו דיר. 17 האָט ער קרב צו איר, און די אִשָּׁה האָט אמר: ביסט דו יוֹאָב? האָט ער אמר: איך. האָט זי צו אים אמר: שמע! די ווערטער פון דײַן אַמָּה. האָט ער אמר: איך שמע. 18 האָט זי אמר, אַזוי צו אמר: דבר האָט מען געזאָלט דבר בראשונה, אַזוי צו אמר, שאל האָט מען געזאלט שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12] בְּיַי אָבל, און אַזוי מען תמם. 19 מיר זײַנען שלם אמן פון ישראל; ווילסטו בקש צו מות אַן עִיר און אַן אֵם אין ישראל? לָמָּה זאָלסטו בּלע די נחלה פון ה'? 20 האָט יוֹאָב ענה און אמר: חלילה, חלילה מיר, אויב איך וועל בּלע און אויב איך וועל שחת [זען "שחת" https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]! 21 נישט אַזוי איז די זאַך; נײַערט אַן אִיש פון דעם הר אפרַיִם, וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] איז שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִין, האָט נשׂא זיין יָד אַקעגן דעם מלך, אַקעגן דָּוִדן. נתן אים אַליין, און איך וועל הלך פון דער עִיר. האָט די אִשָּׁה אמר צו יוֹאָבן: הנה ווערט דיר זיין קאָפּ שלך פון דער חוֹמָה. 22 און די אִשָּׁה איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דעם כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מיט איר חכמה, און זיי האָבן כרת דעם קאָפּ פון שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִין, און שלך צו יוֹאָבן. און ער האָט תקע אין שופר, און זיי האָבן זיך פוץ פון דער עִיר, איטלעכער צו זײַנע אוהלים. און יוֹאָב האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירושלים צום מלך. 23 און יוֹאָב איז געווען איבער דעם כּל הַצָּבָא ישראל; און בְּנָיָה בֶּן יהוֹיָדָע, איבער די כְּרֵתִים און איבער די פְּלֵתִים; 24 און אַדוֹרָם, איבער דעם מַס; און יהוֹשפט בֶּן

אַחילודן, דער מַזְכִּיר; 25 און שׁוָא, דער סֹפֵר; און צָדוֹק און אביתר, כֹּהנים. 26 און אויך עִירָא פון יָאִיר איז געווען א
כֹּהֵן בּיַי דָוִדן.

שמלב21

1 און עס איז געווען א רָעָב אין די יְמֵי דָוִדן, 3 שָׁנִים, א שָׁנָה נאָך א שָׁנָה, און דָוִד האָט בקש פני ה'. האָט ה' אמר:
דאָס איז פון וועגן שָׁאולן און פון וועגן דעם בּית הַדָּמִים, פאַר וואָס ער האָט מות די גבעונים. 2 האָט דער מלך קרא
די גבעונים, און ער האָט צו זיי אמר--און די גבעונים זײַנען נישט געווען פון די בְּנֵי-יִשְׂרָאל, אָבער פון דעם יתר פון
אמורי; און די בְּנֵי-יִשְׂרָאל האָבן שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] צו זיי; און שָׁאול האָט זיי
בקש צו נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] אין זיין קנא פאַר די בְּנֵי-יִשְׂרָאל און יהודה. 3 און דָוִד האָט
אמר צו די גבעונים: וואָס זאָל איך אײַך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] און מיט וואָס קען איך מכפּר
[כפר, זען "כפר" שמות 32:30; ישעיהו 12-53:11], אַז איר זאָלט ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] די נחלה פון ה'? 4
האָבן די גבעונים צו אים אמר: אונדז עס איז נישט קיין כֶּסֶף און זָהָב פון שָׁאולן און פון זיין בּית, און אונדז עס איז
נישט דערום צו מות אַן אִישׁ פון ישראל. האָט ער אמר: וואָס אמר איר, איך זאָל אײַך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
6-23:5; ישעיהו 53:9]? 5 האָבן זיי אמר צום מלך: דער אִישׁ וואָס האָט אונדז כלה, און וואָס האָט דמה קעגן אונדז
בּיז מיר זײַנען שמד געוואָרן פון צו האָבן א יצב אין כּל גבול ישראל, 6 פון זײַנע בּנים זאָלן אונדז יתן [נתן] ווערן 7
אנשים, און מיר וועלן זיי הוֹקִיעַ [יקע, אויפהענגען, זען שמואל ב 14-18:9] פאַר ה' אויפן גבעת-שָׁאול דעם בחיר ה'.
האָט דער מלך אמר: איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7]. 7 און דער מלך האָט געשוינט
[חמל] מפיבוֹשת בּן יהונתן בּן שָׁאולן, איבער דער שבועה פון ה' וואָס צווישן זיי, צווישן דָוִדן און צווישן יהונתן בּן
שָׁאולן. 8 האָט דער מלך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] די 2 בּני רִצפָּה בַּת אַיָּהן, וואָס זי האָט
ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] פון שָׁאולן, אַרמוֹנִין און מפיבוֹשתן, און די 5 בּני מִיכל [מֵרב, זען שמואל א 18:17] בַּת
שָׁאולן, וואָס זי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] פון עַדריאֵל בּן בַּרזִלַּיִן, פון מחוֹלָה; 9 און ער האָט זיי נתן אין דער
יָד פון די גבעונים, און זיי האָבן זיי יקע אויפן הַר פאַר ה'; און זיי זײַנען נפל אַלע 7 אין איינעם. און זיי זײַנען מות
געוואָרן אין די ערשטע יְמֵי קָצִיר הראשנים, אין אָנהייב קציר שׂעֹרִים. 10 און רִצפָּה בַּת אַיָּהן האָט לקח [זען "לקח"
ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] א זאק, און האָט עס זיך נטה אויפן הצוּר, פון אָנהייב קָצִיר בּיז עס האָט זיך
נתך אויף זיי מַיִם פון שָׁמַיִם. און זי האָט נישט נתן אַן עוֹף הַשָּׁמַיִם זיך נוח אויף זיי יוֹמָם, און א חיה פון שָׂדֶה בּיַי
לַיְלָה. 11 איז נגד געוואָרן דָוִדן וואָס רצפָּה בַּת אַיָּהן, די פילֶגֶשׁ [זען פילגש שיר השירים 6:8] פון שָׁאולן, האָט עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]. 12 איז דָוִד הלך, און האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11;
11:13] די עצמות פון שָׁאולן, און די עצמות פון יהונתן בְּנוֹ, פון די בעלי יָבִיש-גִּלעָד, וואָס האָבן זיי גנב פון דעם רחֹב
פון בּית-שָׁן וואָס די פלִשתים האָבן זיי דאָרטן געהאַט תָּלָא, אין דעם יוֹם וואָס די פלִשתים האָבן נכה שָׁאולן אין
גִּלבּוֹע. 13 און ער האָט עלה פון דאָרטן די עצמות פון שָׁאולן, און די עצמות פון יהונתן בְּנוֹ; און מע האָט אסף די
עצמוֹת פון די מוּקָעִים [יקע]. 14 און מע האָט קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] די עצמות פון שָׁאולן און יהונתן
בְּנוֹ אין אֶרֶץ בּנימין, אין צֵלָע, אין דעם קבר פון אָבִיו קישׁן; און מע האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו
53:9] אַלץ וואָס דער מלך האָט צוה. און אלוקים האָט זיך עתר צו אֶרֶץ נאָך דעם. 15 און די פלִשתים האָבן מלחמה
עוֹד מיט ישראל, און דָוִד און זײַנע עבדים מיט אים האָבן ירד, און האָבן לחם מיט די פלִשתים, און דָוִד איז עיף
געוואָרן. 16 און יושבי-בנוֹב וואָס איז געווען פון ילדים פון דעם רָפה, און די משקל פון זיין קַין איז געווען 300
משקל נחשת, און ער איז געווען חגר מיט א חדשה [חֶרֶב, זען "חדשה," ירמיה 31:30] האָט אמר צו נכה [זען "נכה"
ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] דָוִדן. 17 אָבער אַבישַׁי בּן צרוּיָהן איז אים עזר, און האָט נכה דעם פלִשתי און אים מות.
דעמאָלט האָבן אנשים פון דָוִד שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פאַר אים, אַזוי צו אמר:
זאָלסט מער נישט יצא מיט אונדז אין מלחמה, כדי זאָלסט נישט כבה דאָס נֵר ישראל. 18 און עס איז געווען נאָך
דעם, איז עוֹד געווען מלחמה אין גוֹב מיט די פלִשתים; דעמאָלט האָט סִבכַּי פון חושָׁה נכה [זען "נכה" ישעיהו
10-11:1; 53:4; 50:6] סַפן וואָס פון ילדים פון דעם רָפה. 19 און עס איז עוֹד געווען מלחמה אין גוֹב מיט די פלִשתים;
און אֶלחָנָן בּן יַעֲרֵי-אוֹרגים דער בּית-לֶחֶמער האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] גָּלִיָּתן [לחמי אחי
גָּלְיָת, זען דברי הימים א 20:5] פון גַּת, וואָס דער עֵץ פון זיין חֲנִית איז געווען אַזוי ווי דער מָנוֹר פון אֹרֵג. 20 און עס
איז עוֹד געווען א מלחמה אין גַּת. איז דאָרטן געווען אַן אִישׁ מָדוֹן וואָס די אֶצְבַּעוֹת פון זײַנע הענט און די אֶצְבַּעוֹת
פון זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] זײַנען געווען צו 6 און 6, 24 אין צאָל. און ער אויך איז געווען ילד [זען "ילד"
ישעיהו 7:14] פון דעם רָפה. 21 און ער האָט חרף ישראל; האָט אים יהונתן בּן שִׁמְעִי, אֲחִי דָוִד, נכה [זען "נכה"

ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6]. 22 די דאָזיקע 4 זײַנען געווען ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] פון דעם רָפה אין גַת. און זיי זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] דורך דער יָד פון דָוִדן, און דורך דער יָד פון זײַנע עבדים.

שמלב22

1 און דָוִד האָט דבר צו ה' די דברים פון דעם דאזיקן שירה, אין דעם יום וואָס ה' האָט אים נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון דער כּף פון אַלע זײַנע פײַנט, און פון דער כּף פון שָׁאולן. 2 און ער האָט אמר: ה' איז מיין סֶלַע און מיין מצוּדה, און דער וואָס מאכט מיך פלט; 3 אלוקים מיין צור וואָס איך חסה מיך אין אים, מיין מָגֵן און דער קֶרֶן פון מיין ישע, מיין משׂגב און מיין מָנוֹס, מיין מושִׁעַ, וואָס ישע מיך פון חמס [זען חמס, ישעיהו 53:9]. 4 איך קרא צו ה'; מְהֻלָּל איז ער! און פון מײַנע פײַנט ווער איך ישע. 5 וואָרעם אפף האָבן מיך מִשְׁבָּר פון מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], נחלים [נחל] פון בליעל האָבן מיך בעת; 6 הבלים [הבל] פון שָׁאול האָבן מיך סבב, קדם זײַנען מיר מוקש פון מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 7 האָבּ איך אין מיין צר קרא צו ה', יא, צו אלקֵי האָבּ איך קרא, און ער האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] פון זיין הֵיכַל מיין קוֹל, און מיין שַׁוְעָה אין זײַנע אוזנים. 8 און געש און רעש האָט זיך הָאֲרָץ. די מוֹסְדוֹת [מוֹסָד] פון שָׁמַיִם האָבן רגז; זיי האָבן זיך געש, ווײַל ער האָט חרה; 9 עָשָׁן איז עלה אין זיין אף, און פון זיין פה האָט אֵש אכל; קוילן האָבן בער פון אים. 10 און ער האָט נטה דעם שָׁמַיִם און ירד, מיט אן עֲרָפֶל אונטער זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 11 און ער איז רכב אויף כרוב און עוף, און זיך באוויזן אויף כּנף [זען "כּנף" דניאל 9:27] פון ווינט. 12 און ער האָט שׂיח חֹשֶׁךְ פאַר סֻכּוֹת אַרום אים; א חשרת [חשרה] פון מַיִם, וואלקנס געדיכטע. 13 פון דעם נֹגַהּ פאַר אים האָבן פײַערקוילן בער. 14 רעם פון שָׁמַיִם האָט ה', און דער עֶלְיוֹן האָט נתן זיין קוֹל. 15 און ער האָט שלח פײַלן און זיי פוץ, א בליץ, און זיי המם. 16 און די אָפִיק פון ים האָבן זיך באוויזן, די מוֹסְדוֹת פון דער וועלט זײַנען גלה געוואָרן, דורך דעם גְּעָרָה פון ה', פון דעם נשמה פון רוּחַ פון זיין נאָז [אף]. 17 ער האָט שלח פון דער הייך און מיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13], מיך משה פון מַיִם רבּים. 18 ער האָט מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון מיין מאַכטיקן פײַנט, פון מײַנע שָׂונאים, ווען זיי זײַנען געווען אמץ פון מיר. 19 זיי זײַנען מיר קדם אין יום מיין אֵיד, אָבער ה' איז מיר אַן מִשְׁעָן געווען. 20 ער האָט מיך יצא אין מרחב, מיך חלץ, ווײַל ער האָט מיך חפץ [זען "חפץ" ישעיהו 53:10]. 21 ה' גמל מיך לויט מיין משפּט [צדקה], לויט דער ריינקייט [בֹּר] פון מײַנע הענט [זען תהלים 22:17] שוב ער מיר אום [זען רומ' 11-2:6; יעקב 4:8; זען שמואל ב 22:51]. 22 וואָרעם איך האָבּ שמר די וועגן פון ה', און נישט רשע אַקעגן אֱלקַי. 23 וואָרעם זײַנע כּל משפּט זײַנען פאַר מיר, און זײַנע חוקות, דערפון סור איך נישט. 24 און איך בין געווען צו אים תמים, און האָבּ מיך שמר פון מיין עָוון. 25 דעריבער האָט מיר שוב ה' לויט מיין צדקה [זען צדקה בראשית 15:6], לויט מיין בֹּר פאַר זײַנע אויגן. 26 מיט דעם חסיד ווײַזטו זיך חסד, מיט דעם גִּבּוֹר תָּמִים ווײַזטו זיך תמם. 27 מיט דעם ברר ווײַזטו זיך ברר, און מיט דעם עִקֵּשׁ ווײַזטו זיך פתל. 28 און דאָס עַם עָני [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] טוסטו ישע, און דײַנע אויגן זײַנען אויף די רָמִים [רום], דו זאָלסט זיי שפל. 29 וואָרעם דו ביסט מיין נֵר ה', און ה' נגה מיין חֹשֶׁךְ. 30 וואָרעם מיט דיר רוץ איך קעגן א גְּדוּד, מיט אֱלקַי דלג איך א שור. 31 הָאֵ-ל זיין דֶּרֶךְ איז תִּמִים; דאָס אִמְרָה פון ה' איז צרף, ער איז אַ מָגֵן פאַר אַלע וואָס חסה זיך אין אים. 32 וואָרעם ווער איז א-ל אויסער ה', און ווער צור אויסער אלוקינו? 33 הָאֵ-ל וואָס איז מיין שטארקע מָעוֹז, און נתר תָּמִים מיין דֶּרֶךְ. 34 ער מאכט מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] גלײַך ווי די הינדן, און אויף מײַנע הייכן ער מיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 10-11:1]. 35 ער לערנט מײַנע יַד [זען תהלים 22:17] צו מלחמה, און אַ קשת נחושה נחת מײַנע זרוֹעַ [זען זרוֹעַ ה' משיח, ישעיהו 53:1]. 36 און האָסט מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] דעם מָגֵן פון דײַן ישע, און דײַן עֲנָוָה טוט מיך רבה. 37 דו רחב מיין צעד אונטער מיר, און נישט מעד האָבן זיך מײַנע קרסֹל. 38 איך האָבּ רדף מײַנע פײַנט און זיי שמד, און זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] ביז איך האָבּ זיי כלה. 39 יָא, איך האָבּ זיי כלה און זיי מחץ [זען "מחץ" במדבר 24:17], אַז זיי קענען נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]; און זיי זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אונטער מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 40 און האָסט מיך אזר מיט חַיִל פאַר מלחמה, האָסט געמאַכט כרע מײַנע קַם אונטער מיר. 41 און מײַנע פײַנט האָסטו געמאַכט נתן מיטן עֹרֶף צו מיר, מײַנע שָׂונאים איך זאָל זיי צמת. 42 זיי האָבן זיך שעה, און נישט געווען קיין מוֹשִׁיעַ, צו ה' און ער האָט זיי נישט ענה. 43 און איך האָבּ זיי שחק ווי עָפָר פון דער אֶרֶץ, ווי טִיט חוּצוֹת זיי דקק, זיי רקע. 44 און דו האָסט מיך פלט פון די ריב פון עַמִּי [זען "עמי," ישעיהו 53:8], מיך שמר צו ווערן דער קאָפּ פון די גוֹים; עם וואָס איך ידע נישט, מיר עבד. 45 בְּנֵי נֵכָר כחש פאַר מיר, פון שמע מיטן אֹזֶן

געהארכן זיי מיר. 46 בְּנֵי נֵכָר ווערן נבל, און חגר פון זייערע מִסְגֶּרֶת. 47 חַי ה', און ברך מיין צור, און רום איז אלוקי
צור יִשְׁעִי; 48 הָאֵ-ל וואָס נתן מיר נקמות, און ירד די עמים [זען "עמי" ישעיהו 53:8] אונטער מיר, 49 און מוֹצִיא
[יצא] מיך פון מיינע פיינט; יא, איבער מיינע קָם רום מיך, פון אִיש חמסים [זען "חמס" ישעיהו 53:9] ביסטו מיך נצל
[זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 50 דעריבער ידה [זען רום' 2:29, בראשית 29:35] איך דיך, ה', צווישן די גוֹיִם, און צו דיין
שֵׁם איך זמר. 51 א מגדוֹל פון ישועוֹת איז ער צו זיין מלך, און ער עשֹׂה חֶסֶד מיט זיין משיח, מיט דָוִדן און מיט זיין
זֶרַע [זען שמואל ב 5:14; דברי הימים א 3:5; מתי 1:6-7; לוקס 3:31] עַד עוֹלָם

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE .

שמלב23

1 און דאָס זיינען די דברי דָוִד אחרוֹנים נְאֻם דָוִד בֶּן יִשַׁי, און נְאֻם הַגֶּבֶר וואָס איז קום עָל, דעם משיח אלוקי יעקב,
און דעם זיסן זינגער פון ישראל: 2 דער רוּחַ ה' דבר דורך מיר, און זיין מִלָּה איז אויף מיין לשון. 3 דער אֱלֹקֵי ישראל
האָט אמר, דער צור ישראל האָט צו מיר דבר: מוֹשֵׁל [זען "מוֹשֵׁל" מיכה 5:1] איבער אדם משל צדיק, וואָס משל מיט
יראת אלוקים, 4 און ווי אוֹר פון בֹּקֶר ווען די שֶׁמֶשׁ זרח, א בֹּקֶר וואס איז לֹא עָבוֹת ווען פון שיין נאָכן מָטָר פון דאָס
דשֶׁא פון דער אֶרֶץ. 5 אמנם, איז נישט כֵּן מיין בית מיט א-ל? ווייל בְּרִית עוֹלם האָט ער מיר שׂוֹם [זען בֶּן דָוִד און
בְּרִית עוֹלם, ירמיה 31:30; מתי 26:28], ערך אין אלעם און שמר; אמנם, כֹּל יִשְׁעִי און כֹּל חפץ צי מאכט ער נישט צמח

[זען זכריה 6:11-12 **https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU**]? 6 אָבער די בליִעל זיינען
אַלע ווי קוֹץ נדד ווייל מען קען מיט דער יָד נישט לקח; 7 און וויל עמעצער זיי נגע, מלא ער זיך מיט אַן בַּרזל אָדער
אַ האָלץ פון א חֲנִית; און מיט אֵש שׂרף שׂרף ווערן זיי אויפן שֶׁבֶת. 8 דאָס זיינען די שֵׁמוֹת פון די גבורים וואָס דָוִד
האָט געהאַט: יוֹשֵׁב-בַּשֶּׁבֶת, א תַּחכמוֹני, איז געווען דער רֹאש פון די 3; דאָס איז עַדינוֹ דער עצני; אויף 800 אִיש, חָלָל
מיט פעם אחד. 9 און נאָך אים איז געווען אֶלעָזָר בֶּן דוֹדוֹ בֶּן אַחוֹחִין, פון די 3 גבורים מיט דָוִדן, ווען זיי האָבן זיך
חרף אקעגן די פלִשתים, וואָס האָבן זיך דאָרטן אסף אויף מלחמה, און די אִיש ישראל זיינען געווען עלה; 10 און ער
איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָט נכה צווישן די פלִשתים ביז זיין יָד איז יגע געוואָרן, און זיין
יָד האָט זיך דבק צום חֶרֶב. און ה' האָט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] תשוּעָה גדוֹלה אין יום ההוא,
און הָעָם האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] נאָך אים, בִּלוּיז צו פשט. 11 און נאָך אים איז געווען
שַׁמָּה בֶּן אָגֵאן, פון הָרָר. די פלִשתים האָבן זיך געהאַט אסף אין א חֲיָה; און דאָרטן איז געווען א חֶלְקָה פון שָׂדֶה פול
מיט עדשים; און הָעָם איז נוס פון די פלִשתים; 12 האָט ער זיך יצב אין מיטן פון דעם חֶלְקָה, און האָט עס נצל [זען
"נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען; און ער האָט נכה די פלִשתים, און ה' האָט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] תשוּעה גדוֹלה. 13 און 3 פון די 30 ראשים האָבן ירד און זיינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין קָציר צו דָוִדן צו דער הייל פון עַדוּלָם; און די חֲיָה פון די פלִשתים האָט חנה אין עמק
רפאים. 14 און דָוִד איז דעמאָלט געווען אין דער מצוּדָה, און די מַצָּב פון די פלִשתים איז דעמאָלט געווען אין
בֵּית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1]. 15 האָט דָוִד אוה, און ער האָט אמר: ווען מיר שקה מַיִם פון דעם באר פון בֵּית-לֶחֶם [זען
יוחנן 4:14] וואָס אין שער! 16 האָבן די 3 גבורים בקע אין מַחֲנֶה פון די פלִשתים, און זיי האָבן שאב מַיִם פון דעם
באר פון בֵּית-לֶחֶם וואָס בַּיִם שער, און נשׂא און געבראכט צו דָוִדן. אָבער ער האָט עס נישט אבה צו שתה, און
האָט עס נסך צו ה'. 17 און ער האָט אמר: חלילה מיר, ה', אַז איך זאָל דאָס עשֹׂה דאָס דָּם פון די אנשים וואָס זיינען
הלך מיט דער סכנה פון זייער נפשוֹת? און ער האָט עס נישט אבה שתה. דאָס האָבן עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] די 3 גבורים. 18 און אבישַי אחי יוֹאָב בֶּן צרוּיָהוּ, ער איז געווען דער רֹאש פון די 3; און ער האָט
עור זיין חֲנִית אויף 300 חָלָל; ער האָט געהאַט א שֵׁם צווישן די 3. 19 פון די 3 איז ער געווען דער כבד, און ער איז בַּיי
זיי געוואָרן צו שׂר, אָבער צו די 3 איז ער נישט בוא. 20 און בנָיָהוּ בֶּן יהוֹיָדָע, בֶּן אִיש חיל, רב פעָלִים, פון קַבצְאֵל, ער
האָט נכה די 2 אֲרִאֵל מואב, און ער האָט ירד און האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] אַן אַרִי אין
הַבּאֹר, אין א יוֹם פון שֶׁלֶג. 21 און ער האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] א מִצרִי, אַן אִיש מַרְאֶה; און
אין דעם יָד מִצרי איז געווען א חֲנִית, און ער האָט ירד צו אים מיט אַ שֵׁבֶט; האָט ער גזל דעם חֲנִית פון דעם יָד
מִצרי, און האָט אים הרג מיט זיין אייגענעם חֲנִית. 22 דאָס האָט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]
בנָיָהוּ בֶּן יהוֹיָדָע, און ער האָט געהאַט א שֵׁם צווישן די 3 גבורים. 23 ער איז געווען מער כבד פון די 30, אָבער צו די
3 איז ער נישט בוא. און דָוִד האָט אים שׂוֹם איבער זיין משמעת. 24 עשהאל, אחי יוֹאָב, איז געווען צווישן די 30;
[אויך] אֶלחָנָן בֶּן דוֹדוֹן פון בֵּית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1]; 25 שַׁמָּה פון חַרוֹד; אֶליקָא פון חַרוֹד; 26 חֶלֶץ פון פֶּלֶט; עִירָא בֶּן
[אויך] אֶלחָנָן בֶּן דוֹדוֹן פון בֵּית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1]; 25 שַׁמָּה פון חַרוֹד; אֶליקָא פון חַרוֹד; 26 חֶלֶץ פון פֶּלֶט; עִירָא בֶּן

עִקֵּשׁן פון תקוֹע; 27 אביעֶזֶר פון ענָתות; מבונַי פון חושָה; 28 צלמון פון אַחוֹחַ; מַהַרַי פון נטוֹפה; 29 חלב בֶּן בַּעֲנָהָן פון נטוֹפה; אתַי בֶּן ריבַי פון גִבעָה בְּנֵי-בִנימין; 30 בנָיָהו פון פִרעָתון; הִדַי פון נַחֲלֵי-גַעַש; 31 אָבִי-עַלבון פון עַרָבה; עַזמָוֶת פון ברחוּם; 32 אֶליַחבאָ פון שַעַלבון; פון בְּנֵי יָשֶן, יהונתָן; 33 שַמָה פון הָרָר; אַחיאָם בֶּן שָרָרן פון אַרָר; 34 אֶליפלט בֶּן אַחַסבַּיִן; בֶּן הַמַעֲכָתִי; אֶליעָם בֶּן אַחיתופלן פון גילֹה; 35 חֶצרַי פון כַרמֶל; פַּעֲרַי פון אַרָב; 36 יִגאָל בֶּן נתנען פון צוֹבה; בְּנֵי גָדִי; 37 צֶלֶק דער עמוּנִי; נַחַרַי פון בארות, דער וואפנטרעגער פון יוֹאָב בֶּן צרוּיָהן; 38 עִירָא פון יֶתר; גָרב פון יֶתר; אוריָה דער חִתִי. אין אלעמען 37.

שמלב24

1 און דער אף ה' האָט יסף צו חרה אויף ישראל, און ער האָט סות דָוִדן אקעגן זיי, אַזוי צו אמר: הלך! מנה! ישראל און יהודה. 2 און דער מלך האָט אמר צו יוֹאָב שֹר החיל וואָס מיט אים: שוטי! נָא דורך כֹל שבטים פון ישראל, פון דן און ביז באר-שבע, און פקד הָעָם כדי איך זאָל ידע דעם מספר הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 3 האָט יוֹאָב אמר צום מלך: זאָל ה' אלוקיך יסף הָעָם 100 פעמים אַזוי פיל ווי זיי זיַינען, און די אויגן פון אֲדֹנִי הַמֶלֶך זאָלן עס ראה; אָבער לָמָה חפץ אֲדֹנִי הַמֶלֶך די דאָזיקע זאַך? 4 אָבער דאָס דבר המלך איז געווען חזק צו יוֹאָבן און צו די שֹרי החיל, און יוֹאָב און די שֹרי החיל זיַינען יצא [זען "יצא" ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1] פון פאַרן מלך, צו פקד הָעָם, ישראל. 5 און זיי זיַינען עבר דעם ירדן, און האָבּן חנה אין ערוער, אויף דער ימין זייט פון דער עִיר וואָס אין מיטן נחל פון גָד, און צו יַעזֵר צו. 6 און זיי זיַינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין גִלעָד, און צו אֶרֶץ תַחתִים-חָדשי, און זיי זיַינען בוא קיין דן-יַעַן, און רונד ארום צו צידון. 7 און זיי זיַינען בוא צו דער מבצר פון צור, און צו כֹל ערים פון דעם חִוִי און דעם כנעַני, און זיי זיַינען יצא [זען "יצא" ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1] אין נֶגֶב יהודה בִּיַי באר שֶבע. 8 און זיי האָבּן שוב דאָס כֹל הָאָרֶץ, און זיַינען בוא צום סָוף פון 9 חדשים און 20 טעג קיין ירושלים. 9 און יוֹאָב האָט נתן דעם מספר פון דער מפקד הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] צום מלך. און ישראל איז געווען 800,000 אִיש חיל שלף חֶרֶב, און די אִיש יהודה, 500,000 אִיש. 10 און דאָס לֵב דָוִדן האָט אים נכה נאָך דעם ווי ער האָט ספר הָעָם, און דָוִד האָט אמר צו ה': איך האָבּ חטא מאֹד וואָס איך האָבּ דאָס עשֹה [זען "עשֹה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; און אַצונד, ה', הַעֲבֶר [עבר], נָא, דעם עָוון פון דיַין עֶבֶד, וואָרעם איך בין געווען נאַריש [סכל] מאֹד. 11 און ווי דָוִד איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין דער בוקר, אַזוי איז דאָס דבר ה' געווען צו גָד הנביא, חֹזֵר דָוִד, אַזוי צו אמר: 12 הלך! און זאָלסט דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו דָוִדן: כֹה אמר ה': 3 זאכן נטל איך אויף דיר; בחר! דיר איינע פון זיי, וואָס איך זאָל דיר עשֹה. 13 איז גָד בוא צו דָוִדן און האָט אים נגד, און האָט צו אים אמר: זאָלן אויף דיר בוא 7 שָנָה רָעָב אין אַרצֶך? אָדער זאָלסט 3 חדשים נוס פאַר דיַינע פיַינט, און זיי זאָלן דיך רדף? אָדער 3 טעג זאָל זיין א דבר אין אַרצֶך? אַצונד ידע! און ראה וואָס פאַר א דבר איך זאָל ברענגען [שוב] צו דעם וואָס שלח מיך. 14 האָט דָוִד אמר צו גָדן: מיר איז צרר מאֹד. לאמיר, נָא, נפל אין דער יָד ה', וואָרעם זיין רַחמָנות איז רבים, און לאָמיך נישט נפל אין דער יָד אדם. 15 האָט ה' נתן א דֶבֶר אין ישראל פון אין דער בוקר און ביז דער צייַט פון מוֹעֵד, און עס זיַינען מות פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], פון דן און ביז באר-שבע, 70,000 אִיש. 16 און דער מלאך האָט שלח זיין יָד אויף ירושלים זי צו שחת [זען "שחת" תהלים 16:10

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE ; זען "יאריך ימים" ישעיהו 53:10 כאטש אין א "קבר" ישעיהו 53:9]; האָט ה' נחם געהאַט אויף דעם רָעָה, און ער האָט אמר צו דעם מלאך המשחית צווישן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: גענוג! אַצונד הרפה [רפה]! דיַין יָד. און דער מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח] איז געווען בִּיַי דעם גֹרֶן פון אַרַונָה דעם יבוסי. 17 און דָוִד האָט אמר צו ה', ווען ער האָט ראה דעם מלאך וואָס נכה צווישן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ער האָט אמר: הנה, איך האָבּ חטא, און איך האָבּ העוה [עוה], אָבער די דאָזיקע צֹאן, וואָס האָבּן זיי עשֹה? זאָל, נָא, דיַין יָד זיין אויף מיר און אויף מיין בית אָבִיך [זען משיח בֶּן דָוִד און ישעיהו 53:10 "ה' חפץ דכּאוֹ (דכא) הֶחֱלִי (חלה)"]. 18 איז גָד בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דָוִדן אין יום ההוא, און ער האָט צו אים אמר: עלה! הקם [קום] צו ה' א מזבח אין דעם גֹרֶן פון ארונה דעם יבוסי. 19 איז דָוִד עלה לויט דעם דבר גָדן, אַזוי ווי ה' האָט צוה. 20 און אַרַונָה האָט שקף און האָט ראה ווי דער מלך און זיַינע עבדים עבר צו אים; איז אַרַונָה יצא [זען "יצא" ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1], און האָט זיך שחה צום מלך מיט זיין פנים צו ארצה. 21 און אַרַונָה האָט אמר: מדוע איז אֲדֹנִי הַמֶלֶך בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו זיין עֶבֶד? האָט דָוִד אמר: צו קנה [זען משלי 8:22] פון דיר דעם גֹרֶן צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א

מזבח צו ה', כדי די מגפה זאָל נעצר [עצר] ווערן פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי].
22 האָט אַרוּנֶה אמר צו דָּוִדן: זאָל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לקח און עלה וואָס איז טוֹב אין זײַנע אויגן. ראה! די בָּקָר זײַנען פאַר
עוֹלָה, און די מורגים [מוֹרג] און די כלי פון די בָּקָר פאַר האָלץ. 23 כֹּל האָט אַרוּנֶה דער מלך נתן צום מלך. און
אַרוּנֶה האָט אמר צום מלך: זאָל ה' אלקֶיךָ דיך רצה. 24 האָט דער מלך אמר צו אַרוּנֶהן: לא, נײַערט קנה וועל איך
קנה [משלי 8:22] פון דיר פאַר מחיר, און איך וועל נישט עלה צו ה' אלקַי עֹלוֹת [עוֹלָה] חִנם. און דָּוִד האָט קנה דעם
גֹּרֶן און די בָּקָר פאַר 50 שקלים כֶּסֶף. 25 און דָּוִד האָט דאָרטן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א מזבח צו ה', און האָט
עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] עֹלוֹת [עוֹלָה] און שלמים. און ה' האָט זיך עתר לָאָרֶץ, און די מגפה איז נעצר [עצר]
געוואָרן פון ישראל.

מלכים א

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

מלכא1

1 און דער מלך דָּוִד איז געוואָרן זקן און בוא אין ימים, און מע האָט אים כסה מיט בגדים, אָבער אים פלעגט נישט
חמם ווערן. 2 האָבן זײַנע עבדים צו אים אמר: זאָל מען בקש פאַר אֲדֹנִי המלך אַ נַעֲרָה אַ בתוּלָה, און זי וועט עמד
פאַר המלך, און וועט אים זײַן א סֹכֶנֶת [סכן]; און זי וועט שכב אין דײַן חֵיק, און עס וועט חמם זײַן אֲדֹנִי המלך. 3
און זײ האָבן בקש א נַעֲרָה יָפָה אין כֹּל גְּבוּל ישראל, און זײ האָבן מצא אַבישַׁג פון שונֶם און האָבן זי געבראַכט צום
מלך. 4 און די מײדל איז געווען יָפָה עַד מְאֹד; און זי איז געווען דעם מלך א סֹכֶנֶת [סכן], און האָט אים שרת; אָבער
דער מלך האָט זי נישט ידע. 5 און אַדוֹנִיָּה בֶּן חַגִּיתן האָט זיך נשׂא, אַזוי צו אמר: איך וועל ווערן מלך. און ער האָט
זיך עשׂה מרכּבה און פרשים, און 50 אִישׁ וואָס זײַנען רוץ אים פאַרויס. 6 וואָרעם אָבִיו האָט אים אין זײַן לעבטאָג
נישט עצב, אַזוי צו אמר: מַדּוּעַ עשׂה אַזוי? און ער איז אויך געווען טוֹב תֹּאַר מְאֹד. און ער איז ילד [זען "ילד" ישעיהו
7:14] געוואָרן נאָך אַבשָׁלוֹמען. 7 און ער האָט געהאַט דברים מיט יוֹאָב בֶּן צרוּיָהן, און מיט אביתר דעם כהן, און זײ
האָבן עזר אַדוֹנִיָּהן. 8 אָבער צָדוֹק דער כהן, און בנָיָהו בֶּן יהוֹיָדָע און נתן דער נביא, און שִׁמְעִי, און רֵעִי, און די
גִּבורים וואָס בײַ דָּוִדן, זײַנען נישט געווען מיט אדוֹנִיָּהו. 9 און אַדוֹנִיָּהו האָט זבח צֹאן און בקר און מְרִיא בײַ אֶבֶן
הזֹּחֶלֶת וואָס אֵצֶל [זען "אֵצֶל" משלי 8:30] עין-רוֹגֵל, און ער האָט קרא כֹּל זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים
22:17(16)-23(22), http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה
12:10; משיח בֶּן דָּוִד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], דעם בני המלך, און כֹּל אנשי יהודה, עבדים פון המלך.
10 אָבער נתן דעם נביא, און בנָיָהו, און די גִּבורים, און אָחִיו שלמֹהו, האָט ער נישט קרא. 11 האָט נתן אמר צו
בַּת-שֶׁבען אֵם שלמֹה, אַזוי צו אמר: האָסטו נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15] אַז אַדוֹנִיָּהו בֶּן חַגִּיתן איז
געוואָרן מלך, און אֲדֹנֵינוּ דָּוִד ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט? 12 און אַצונד, הלך! לאמיך נָא דיר יעץ
[זען ישעיהו 9:5 יוֹעֵץ] עֵצָה, און מלט דײַן נפש און דאָס נפש פון שלמֹהו בְּנֶךָ. 13 הלך! און בוא צום מלך דָּוִד, און
זאָלסט אמר צו אים: האָסטו, אֲדֹנִי המלך, נישט שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] דײַן
אָמָה, אַזוי צו אמר: כִּי שלמֹה בְּנֶךָ זאָל מלך נאָך מיר, און ער זאָל ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף
מײַן כִּסֵּא [זען התג' 20:11]? הײַנט מַדּוּעַ איז אַדוֹנִיָּהו געוואָרן מלך? 14 הנה! ווי דו דבר נאָך דאָרטן מיטן המלך, אַזוי
וועל איך בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 1:3; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] נאָך דיר, און וועל מלא
דײַנע דברים. 15 איז בַּת-שבע בוא צום מלך אין חדר. און דער מלך איז געווען זקן מְאֹד, און אבישַׁג פון שונֶם האָט
שרת דעם מלך. 16 און בַּת-שבע האָט זיך קדד און זיך שחה למלך. האָט דער מלך אמר: וואָס איז דיר? 17 האָט זי
צו אים אמר: אֲדֹנִי, דו האָסט שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] צו דײַן אָמָה בײַ ה' אֱלֹקֶיךָ:
כִּי שלמֹה בְּנֶךָ זאָל מלך נאָך מיר, און ער זאָל ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף מײַן כִּסֵּא. 18 און
אַצונד הנה! אַדוֹנִיָּה איז געוואָרן מלך, און אַצונד, אֲדֹנִי המלך, ווייסטו [ידע] נישט. 19 און ער האָט זבח שוֹר און
מְרִיא און צֹאן אַ סך, און ער האָט קרא כֹּל בני המלך, און אביתר דעם כהן, און יוֹאָב שֹׂר הצבא; אָבער דײַן עֶבֶד
שלמֹהו האָט ער נישט קרא. 20 און דו אֲדֹנִי המלך, אויף דיר זײַנען די אויגן פון כֹּל ישראל, זײ צו נגד, ווער זאָל ישב
[זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף דעם כִּסֵּא [זען התג' 20:11] אֲדֹנִי המלך נאָך אים. 21 וואָרעם עס וועט

זיין, ווי אֲדֹנִי המלך שכב זיך מיט זײַנע אבֹת, אַזוי וועל איך און בּני שלמֹה זיין חַטָּאִים. 22 און הנה! ווי זי דבר נאָך
מיטן המלך, אַזוי איז נתן דער נביא בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 23 האָט
מען נגד דעם מלך, אַזוי צו אמר: הנה! נתן דער נביא איז דאָ. און ער איז בוא פאַר דעם מלך, און האָט זיך שחה
למלך אויף זיין פנים צו ארצה. און נתן האָט אמר: אֲדֹנִי המלך, האָסט דו אמר: אַדוֹנִיָּהו זאָל מלך נאָך מיר, און ער
זאָל ישב אויף מיין כִּסֵּא [זען התג' 20:11]? 25 וואָרעם ער האָט הַיּוֹם ירד, און האָט זבח שׁוֹר און מְרִיא און צֹאן אַ
סך, און ער האָט קרא כּל בּני המלך, און די שׂרי הצבא, און אביתר דעם כהן, און אָט אכל זיי און שתה מיט אים,
און אמר: יְחִי המלך אַדוֹנִיָּהו! 26 אָבער מיך, מיך דײַן עֶבֶד, און צָדוֹק דעם כהן, און בְּנָיָהו בֶּן יְהוֹיָדָע, און דײַן עֶבֶד
שלמֹהן, האָט ער נישט קרא. 27 צי איז די דאָזיקע זאַך געשען פון אֲדֹנִי המלך, און האָסט נישט הוֹדַעְתָּ [ידע] דײַן
עֶבֶד, ווער עס זאָל ישב אויף דעם כִּסֵּא [זען התג' 20:11] אֲדֹנִי המלך נאָך אים? 28 האָט ענה דער מלך דָּוִד און האָט
אמר: קראַ! צו מיר בַּת-שֶׁבע. און זי איז בוא פאַרן המלך און האָט זיך עמד פאַרן מלך. 29 און דער מלך האָט שבע
[זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] און אמר: אַזוי ווי חַי ה', וואָס האָט פדה מיין נפש [זען "נפש"
פון משיח ישעיהו 53:10] פון כּל צרה, 30 אַז אַזוי ווי איך האָב דיר שבע בּיַי ה' אלקֵי ישראל, אַזוי צו אמר: כִּי בְּנֵךָ
שלמֹה זאָל מלך נאָך מיר, און הוּא ישב על מיין כִּסֵּא [זען התג' 20:11] תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען
ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו] מיר, כִּי אַזוי וועל איך עשׂה היום הזה! 31 האָט בַּת-שבע זיך קדד מיטן פנים צו אֶרֶץ, און
זיך שחה צום מלך, און האָט אמר: יְחִי אֲדֹנִי המלך דָּוִד לעולם [זען תהלים 21:5; ישעיהו 53:10]! 32 און דער מלך
דָּוִד האָט אמר: קראַ מיר צָדוֹק דעם כהן, און נתן דעם נביא, און בְּנָיָהו בֶּן יְהוֹיָדָע. זײַנען זיי בוא פאַרן המלך, 33 און
דער מלך האָט צו זיי אמר: לקח מיט אײַך די עבדים פון אֲדֹנֵיכֶם, און רכב בּני שלמֹהן אויף מיין פּרדה, און איר
זאָלט אים ירד צום גיחון. 34 און זאָל צָדוֹק דער כהן און נתן דער נביא אים דאָרטן משח פאַר מלך עַל ישראל. און
איר זאָלט תקע אין שופר, און אמר: יְחִי המלך שלמֹה! 35 און איר זאָלט עלה נאָך אים, און ער זאָל בוא [זען "בוא"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און זיך ישב אויף מיין כִּסֵּא, און ער זאָל מלך תּחת
מיר, וואָרעם אים האָב איך צוה פאַר נָגִיד עַל ישראל און איבּער יהודה. 36 האָט בְּנָיָהו בֶּן יְהוֹיָדָע ענה דעם מלך און
האָט אמר: אמֵן! אַזוי זאָל אמר ה' אלוקֵי אֲדֹנִי המלך! 37 אַזוי ווי ה' איז געווען מיט אֲדֹנִי המלך, אַזוי זאָל ער זיין
מיט שלמֹהן, און ער זאָל גדל זיין כִּסֵּא נאָך מער פון דעם כִּסֵּא אֲדֹנִי המלך דָּוִד. 38 און צָדוֹק דער כהן, און נתן דער
נביא, און בְּנָיָהו בֶּן יְהוֹיָדָע, און די כְּרֵתִים און די פְּלֵתִים, האָבן ירד, און זיי האָבן רכב שלמֹהן אויף דער פּרדה פון
המלך דָּוִד, און האָבן אים הלך צו גיחון. 39 און צָדוֹק דער כהן האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13;
11:13] דעם קֶרֶן הַשֶּׁמֶן פון אֹהֶל, און ער האָט משח שלמֹהן; און זיי האָבן תקע אין שופר, און דאָס כּל הָעָם האָט
אמר: יְחִי המלך שלמֹה! 40 און דאָס כּל הָעָם איז עלה נאָך אים, און הָעָם האָט חלל אויף חללים, און זיך שׂמח א
שׂמחה גדוֹלה, און די אֶרֶץ האָט זיך בקע פון זייער ליאַרעם. 41 און אַדוֹנִיָּהו און כּל הקְרֵאים וואָס מיט אים האָבן
דאָס שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], ווען זיי האָבן כלה צו אכל. און ווי יוֹאָב האָט
שמע דעם קוֹל פון שופר, אַזוי האָט ער אמר: מַדּוּעַ קוֹל הקִרְיָה הוֹמָה [המה]? 42 ווי ער דבר נאָך, און הנה יוֹנָתָן בֶּן
אביתר דעם כהן בוא. האָט אַדוֹנִיָּהו אמר: בוא! וואָרעם איש חיל ביסטו, און וועסטו טוֹב תבשׂר [בשׂר]. 43 האָט ענה
יוֹנָתָן און אמר צו אדוֹנִיָּהו: אמנם, אֲדֹנֵינוּ המלך דָּוִד האָט המליך [מלך] שלמֹהן. 44 און דער מלך האָט שלח [זען
"שלח" מלאכי 3:1] מיט אים צָדוֹק דעם כהן, און נתן דעם נביא, און בְּנָיָהו בֶּן יְהוֹיָדָע, און די כְּרֵתִים און די פְּלֵתִים,
און זיי האָבן אים רכב אויף דער פּרדה פון המלך. 45 און צָדוֹק דער כהן און נתן דער נביא האָבן אים משח פאַר
מלך בּיַים גיחון, און זיי זײַנען עלה פון דאָרטן שׂמֵחים, און די עִיר האָט הום; דאָס איז דער ליאַרעם וואָס איר האָט
שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]. 46 און שלמֹה האָט זיך אויך ישב אויפן כִּסֵּא המלוכה.
47 און אויך זײַנען די עבדים פון המלך בוא צו ברך אֲדֹנֵינוּ המלך דָּוִד, אַזוי צו אמר: זאָל אֱלֹקֶיךָ יטב שֵׁם שלמֹה נאָך
מער פון דײַן שֵׁם, און גדל זיין כִּסֵּא נאָך מער פון דײַן כִּסֵּא. און שחה המלך על המשכּב. 48 און אויך האָט דער מלך
אַזוי אמר: ברך ה' אלקֵי ישראל, וואָס האָט הַיּוֹם נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] ווער זאָל ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף מיין כִּסֵּא [זען התג' 20:11], און מײַנע אויגן ראה עס. 49 האָבן כּל הקְרֵאים
וואָס בּיַי אדוֹנִיָּהו חרד און זיי זײַנען קום, און הלך איטלעכער אויף זיין דֶּרֶךְ [זען "דֶּרֶךְ" ישעיהו 53:6]. 50 און
אַדוֹנִיָּהו האָט ירא [זען לוקס 23:40] געהאַט פאַר שלמֹהן, און ער איז קום, און איז הלך און האָט זיך חזק אָן די
הערנער פון מִזְבֵּחַ. 51 איז נגד געוואָרן שלמֹהן, אַזוי צו אמר: הנה, אַדוֹנִיָּהו האָט ירא פאַר המלך שלמֹה, און הנה
האָט ער זיך אחז אן די הערנער פון מִזְבֵּחַ, אַזוי צו אמר: זאָל מיר המלך שלמֹה הַיּוֹם שבע, אויב ער וועט מות זיין
עֶבֶד מיטן חֶרֶב. 52 האָט שלמֹה אמר: אויב ער וועט זיין א בֶּן חיל, וועט אַ האָר פון אים נישט נפל צו ארצה; אויב
אָבער רָעָה וועט מצא ווערן אין אים, וועט ער מות. 53 און המלך שלמֹה האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און מע
האָט אים ירד פון מִזְבֵּחַ; און ער איז בוא און האָט זיך שחה צום מלך שלמֹה, און שלמֹה האָט צו אים אמר: הלך!

אהיים.

מלכא2

1 און די יְמֵי דָוִדן האָבּן קרב צו מות, און ער האָט צוה בְּנוֹ שלמֹהן, אַזוי צו אמר: 2 איך הלך אין דעם דֶּרֶךְ כּל הָאָרֶץ,
זאָלסטו זיך חזק און זיין אַן אִיש. 3 און זאָלסט זיין שומר איבּער די משמרת פון ה' אֱלֹקֶיךָ, צו הלך אין זײַנע דרכים,
צו זיין שומר איבּער זײַנע חוקים און זײַנע מצות און זײַנע משפט און זײַנע עדות [עֵדָה], אַזוי ווי עס שטייט כתב אין
תורת-משה, כדי זאָלסט שׂכל אין כּל וואָס דו וועסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און כּל וואָס דו
וועסט אהין זיך פנה; 4 כדי ה' זאָל מקיים [קום] זיין זיין דבר וואָס ער האָט דבר וועגן מיר, אַזוי צו אמר: אויבּ דײַנע
בָּנִים וועלן שמר זייער דֶּרֶךְ צו הלך פאַר מיר מיט אמת, מיט זייער כּל לֵב און מיט זייער כּל נפש צו אמר: וועט דיר
נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן אַן אִיש מֵעַל כִּסֵּא ישראל. 5 און אויך ווייסטו [ידע] וואָס יוֹאָב בּן צרוּיָהן
האָט מיר עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס ער האָט עשׂה צו די 2 שׂרי צבאוֹת פון ישראל, צו
אַבנר בּן נֵרן, און צו עַמָּשא בּן יֶתרן, ווי ער האָט זיי הרג, און שום דמי מלחמה אין שלום, און נתן דמי מלחמה אויף
זיין חֲגֹרָה [גארטל] וואָס אויף זײַנע לענדן, און אויף זײַנע נַעַל וואָס אויף זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 6 דעריבּער
זאָלסטו עשׂה לויט דײַן חכמה, און זאָלסט נישט לאָזן זײַנע שֵׂיבָה [גראָע האָר] ירד אין שלום אין שְׁאֹל [זען דניאל
12:2; ישעיה 66:24]. 7 און מיט בּני-בַרזִלַּי דעם גלעדער זאָלסטו עשׂה חֶסֶד, און זיי זאָלן זיין פון די וואָס אכל בּײַ
דײַן טיש, וואָרעם זיי האָבּן זיך אויך קרב צו מיר, ווען איך בּין ברח פון אַבשָׁלומען אחִיךָ. 8 און הנה דאָ איז בּײַ דיר
שִׁמְעִי בּן גֵּראָן, דער בנימינער פון בחורים, וואָס האָט מיך קלל מיט מרץ קללה אין דעם יוֹם וואָס איך בּין הלך קיין
מַחֲנַיִם; און ער האָט ירד מיר אנטקעגן בּײַם ירדן, און איך האָבּ אים שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי
הימים א 21:17] בּײַ ה', אַזוי צו אמר: איך וועל דיך נישט מות מיטן חֶרֶב. 9 און אַצונד, זאָלסט אים נישט נִקָּה,
וואָרעם אִיש חכם ביסטו, און וועסט ידע וואָס דו זאָלסט עשׂה מיט אים; און זאָלסט ירד זײַנע שֵׂיבָה [גראָע האָר]
מיט דָּם אין שאוֹל [זען דניאל 2:2; ישעיה 66:24]. 10 און דָּוִד האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען
משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין עִיר דָּוִד. 11 און די טעג וואָס דָּוִד האָט געקיניגט [מלך] איבּער ישראל זײַנען
געווען 40 שָׁנָה. אין חברון האָט ער מלך 7 שָׁנָה, און אין ירושלים האָט ער געקיניגט [מלך] 33 שָׁנָה. 12 און שלמֹה
איז ישב אויף דעם כִּסֵּא דָּוִד אָבִיו, און זיין מלוכה האָט זיך כון מְאֹד. 13 און אַדוֹנִיָּהו בּן חַגִּיתן איז בוא צו בַּת-שֶׁבען
אֵם שלמֹה. האָט זי צו אים אמר: איז דײַן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] אין שלוֹם? האָט ער אמר: אין שלוֹם. 14 און ער האָט אמר: איך האָבּ א דבר צו דיר. האָט זי אמר: דבר!
האָט ער אמר: דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז די מלוכה האָט מיר געקומט, און אויף מיר האָבּן כּל
ישראל שום זייער פנים, צו ווערן מלך. אָבער די מלוכה האָט זיך סבב און היה צו אָחי, ווײַל זי איז אים באַשערט
געווען פון ה'. 16 און אַצונד שאל איך פון דיר שאֵלָה אחת: זאָלסט נישט שוב מיין פנים. האָט זי צו אים אמר: דבר!
17 האָט ער אמר: אמר! נָא צו שלמֹה כּי ער וועט נישט שוב דײַן פנים: ער זאָל מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9;
9:5; חגי 2:7-9] אבישַׁג פון שונֵם פאַר אַן אִשָּׁה. 18 האָט בַּת-שבע אמר: טוֹב, איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו
7:10-14] פון דײַנעט וועגן צום מלך. 19 און בַּת-שבע איז בוא צום מלך שלמֹה, צו דבר צו אים פון אדוֹנִיָּהוס וועגן,
און דער מלך איז קום איר אנטקעגן, און ער האָט זיך צו איר שחה, און האָט זיך ישב אויף זיין כִּסֵּא, און שום א
כִּסֵּא פאַר דעם אֵם המלך, און זי האָט זיך ישב אויף זיין ימין. 20 און זי האָט אמר: שאלה אחת קטנה איך שאל פון
דיר: זאָלסט נישט שוב מיין פנים. האָט המלך צו איר אמר: שאל! אִמִּי, וואָרעם איך וועל נישט שוב דײַן פנים. 21
האָט זי אמר: זאָל אבישַׁג פון שונֵם געגעבן [נתן] ווערן צו אָחִיךָ אַדוֹנִיָּהון פאַר אַן אִשָּׁה. 22 האָט ענה דער מלך
שלמֹה און אמר צו אִמּוֹ: און לָמָּה שאל אַבישַׁג פון שונֵם פאַר אדוֹנִיָּהון? שאל פאַר אים אויך די מלוכה, ווײַל ער איז
מיין אָחִי הגדוֹל! פאַר אים, פאַר אביתר דעם כהן, און פאַר יוֹאָב בּן צרוּיָהן. 23 און דער מלך שלמֹה האָט שבע [זען
"שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בּײַ ה', אַזוי צו אמר: זאָל מיר ה' עשׂה אַזוי און יסף, אַז אום זיין נפש
האָט אַדוֹנִיָּהו דבר דאָס דאָזיקע דבר! 24 און אַצונד, חי ה', וואָס האָט מיך כון, און האָט מיך ישב אויף כִּסֵּא דָּוִד
אָבִי, און וואָס האָט מיר עשׂה א בּית אַזוי ווי ער האָט דבר, אַז הַיּוֹם מוז אַדוֹנִיָּהו מות ווערן! 25 און דער מלך שלמֹה
האָט שלח דורך דער יָד פון בנָיָהו בּן יהוֹיָדָעון; און ער איז פגע אויף אים, און ער איז מות. 26 און צו אביתר דעם כהן
האָט דער מלך אמר: הלך! קיין ענָתות צו דײַנע שָׂדֶה, וואָרעם אִיש מָוֶת ביסטו ווערט, אָבער היום הזה וועל איך דיך
נישט מות, ווײַל דו האָסט נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון אֲדֹנָי ה' פון אָבִי דָּוִדן, און ווײַל דו
האָסט זיך ענה אין כּל וואָס אָבִי האָט זיך ענה. 27 און שלמֹה האָט גרש אביתרן פון צו זיין א כהן צו ה'; כדי עס זאָל
מלא ווערן דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט דבר אויף בּית עלי אין שילו [זען שמואל א 2:34-36]. 28 און ווי די שְׁמֻעָה איז

בוא צו יוֹאָבן וואָרום יוֹאָב האָט זיך נטה נאָך אַדוֹנָיהו, הגם נאָך אַבשָׁלומען האָט ער זיך נישט נטה; און איז יוֹאָב נוס
צום אֹהֶל ה', און האָט זיך חזק אָן די הערנער פון מִזְבֵּחַ. 29 איז נגד געוואָרן דעם מלך שלמֹה, אַז יוֹאָב איז נוס צו
דעם אֹהֶל ה', און הנה איז ער אֵצֶל [זען "אֵצֶל" משלי 8:30; 30:4] מִזְבֵּחַ. און שלמֹה האָט שלח בנָיָהו בֶּן יהוֹיָדָען, אַזוי
צו אמר: הלך! פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6]! אויף אים. 30 איז בנָיָהו בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דעם אֹהֶל ה', און ער האָט צו אים אמר: אַזוי האָט אמר דער מלך: יצא! האָט ער אמר: לֹא,
נײַערט דאָ וועל איך מות. האָט בנָיָהו געבראַכט דעם מלך דבר, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט דבר יוֹאָב, און אַזוי האָט ער
מיר ענה. 31 האָט דער מלך צו אים אמר: עשֹׂה אַזוי ווי ער האָט דבר, און פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6] אויף אים; און
זאָלסט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9], און סור דאָס דְּמֵי חִנָּם וואָס יוֹאָב האָט שפך, פון מיר און פון מיין
בית אָבִיךָ. 32 און זאָל ה' שוב זיין דָּם אויף זיין קאָפּ, פאַר וואָס ער איז פגע אויף 2 אנשים צדקים און טֹבים פון
אים, און האָט זיי הרג מיטן חֶרֶב, און אָבִי דָוִד האָט נישט ידע: אַבנר בֶּן נֵרן, דעם שֹׂר צבא ישראל, און עַמָּשא בֶּן
יֶתֶרן, דעם שֹׂר צבא יהודה. 33 און זייער דָּם זאָל זיך שוב אויפן קאָפּ פון יוֹאבן, און אויפן קאָפּ פון זיין זֶרע לעוֹלָם;
און צו דָּוִדן און צו זיין זֶרע, און צו זיין בית און צו זיין כִּסֵּא, זאָל זיין שלום עַד עוֹלָם פון ה'. 34 איז עלה בנָיָהו בֶּן
יהוֹיָדָען, און ער איז פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6] אויף אים, און האָט אים מות. און ער איז קבר [זען משיח קבר,
ישעיהו 53:9] געוואָרן [לעבן] זיין היים אין מדבר. 35 און דער מלך האָט נתן בנָיָהו בֶּן יהוֹיָדָען אויף זיין תַּחַת [זען
בראשית 22:13, תַּחַת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תַּחַת לנו] איבערן צָבָא; און צָדוֹק דעם כהן האָט דער מלך נתן אויף
תַּחַת פון אביתר. 36 און דער מלך האָט שלח און האָט קרא שִׁמְעִין, און האָט צו אים אמר: בנה דיר א בית אין
ירושלים, און זאָלסט דאָרטן ישב, און זאָלסט פון דאָרטן נישט יצא אין אנה וְאנה. 37 און עס וועט זיין, אין דעם
יום וואָס דו יצא, און וועסט עבר דעם נַחַל קִדרון, ידע זאָלסטו ידע זיין, אַז מות וועסטו מות; דײַן דָּם וועט זיין אויף
דײַן קאָפּ. 38 האָט שִׁמְעִי אמר צום מלך: טוֹב איז דאָס דבר; אַזוי ווי אֲדֹנִי המלך האָט דבר, אַזוי וועט דײַן עֶבֶד עשֹׂה.
און שִׁמְעִי איז ישב אין ירושלים ימים רבים. 39 אָבער עס איז געווען צום סָוף פון 3 שָׁנָה, זײַנען 2 עבדים פון שִׁמְעִין
ברח צו אָכיש בֶּן מעכהן, מלך גַּת, און מע האָט נגד שִׁמְעִין, אַזוי צו אמר: הנה, דײַנע עבדים זײַנען אין גַּת. 40 איז קום
שִׁמְעִי און האָט חבש זיין חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9], און איז הלך קיין גַּת צו אָכישן צו בקש זײַנע
עבדים. און שִׁמְעִי איז הלך און האָט געבראַכט זײַנע עבדים פון גַּת. 41 איז נגד געוואָרן שלמֹהו, אַז שִׁמְעִי איז הלך
פון ירושלים קיין גַּת, און האָט זיך שוב. 42 און דער מלך האָט שלח און האָט קרא שִׁמְעִין, און האָט צו אים אמר:
האָב איך דיך נישט שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנָה פון משיח האדון; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] בײַ ה', און
דיך עוד, אַזוי צו אמר: אין דעם יום וואָס דו יצא, און וועסט הלך אנה ואנה, ידע זאָלסטו ידע, אַז מות וועסטו מות?
און דו האָסט צו מיר אמר: טוֹב איז דאָס דבר; איך שמע. 43 הײַנט מַדוּעַ האָסטו נישט שוֹמר די שבועה פון ה', און
דעם מצוה וואָס איך האָב דיר צוה? 44 אויך האָט דער מלך אמר צו שִׁמְעִין: דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו
53:3] כֹּל דאָס רָעָה וואָס דײַן לֵב ידע אַז דו עשֹׂה צו אָבִי דָוִדן; דעריבער זאָל ה' שוב דײַן רָעָה אויף דײַן קאָפּ; 45 און
דער מלך שלמֹה זאָל זיין ברך, און דער כִּסֵּא פון דָּוִד זאָל זיין נכוֹן [כון] פאַר ה' עַד עוֹלָם. 46 און דער מלך האָט צוה
בנָיָהו בֶּן יהוֹיָדָען, און ער איז יצא, און איז פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:6] אויף אים, און ער איז מות. און די מלוכה איז
געווען כון אין דער יָד פון שלמֹהו.

מלכא3

1 און שלמֹה האָט זיך מתחתן (חתן) געווען מיט פרעה מלך מצרים, און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8;
זכריה 6:11-13; 11:13] בַּת פַּרעֹה, און האָט זי געבראַכט אין עִיר דָּוִד, ביז ער האָט כלה צו בנה [זען "בנה" דניאל
9:25] זיין בית, און דאָס בית ה', און די חוֹמַה פון ירושלים רונד ארום. 2 אָבער הָעָם האָט זבח אויף די בָּמות (בָּמָה),
וואָרעם בית צו שֵׁם ה' איז נישט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] געווען ביז יענע טעג. 3 און שלמֹה האָט אהבה געהאַט
ה', צו הלך אין די חוּקּוֹת פון אָבִיו דָּוִדן; אָבער ער האָט זבח און קטר אויף די בָּמות [זען מלכב 14:4]. 4 און דער מלך
איז הלך קיין גבעון דאָרטן צו זבח, וואָרעם דאָרטן איז געווען די בָּמָה הגדולה. 1000 עוֹלָה פלעגט שלמֹה עלה אויף
יענעם מִזְבֵּחַ. 5 אין גבעון האָט זיך ה' באוויזן צו שלמֹהו אין א חָלום הַלַּיְלָה, און אלוקים האָט אמר: שאל וואָס איך
זאָל דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 6 האָט שלמֹה אמר: דו האָסט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט דײַן עֶבֶד, אָבִי דָּוִדן, חֶסֶד גדוֹל, אַזוי ווי ער איז הלך פאַר דיר מיט אמת און מיט צדקה
און מיט ישרה פון לֵב קעגן דיר; און האָסט אים שוֹמר דעם דאָזיקן חֶסֶד גדוֹל, און האָסט אים נתן [זען ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] בֶּן [דָּוִד] וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף זיין כִּסֵּא אַזוי ווי היום
הזה. 7 און אַצונד, ה' אלקָי, דו האָסט געמאכט דײַן עֶבֶד מלך תַּחַת אָבִי דָּוִדן, און איך בין א נער קָטֹן, איך ידע [זען

"ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט ווו יצא און ווו בוא. 8 און דײַן עֶבֶד איז אין מיטן פון דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] וואָס דו האָסט בחר, אַן עם רָב וואָס קען נישט נמנה (מנה) און נישט יִסָּפֶר (סָפַר) ווערן פון רֹב. 9 דעריבער זאָלסטו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן עֶבֶד אַ לֵב שֹׁמֵעַ, צו שפט דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], צו בין צווישן טוֹב און רָע, וואָרעם ווער יכל צו שפט דאָס דאָזיקע עם הַכָּבֵד דײַנס? 10 און די זאַך איז יטב אין די אויגן פון אֲדֹנָי, וואָס שלֹמֹה האָט שאל די דאָזיקע זאַך. 11 און אלוקים האָט צו אים אמר: ווײַל דו האָסט שאל די דאָזיקע זאַך, און נישט דו האָסט דיר שאל ימים רבים, און נישט דו האָסט דיר שאל עשירות, און נישט דו האָסט שאל דאָס נפש פון דײַנע פײַנט, נײַערט האָסט דיר שאל בין צו שמע משפט, 12 הנה האָב איך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] לויט דײַן דבר: הנה, איך האָב דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] א לֵב חָכָם און נבוֹן, אַז אַזאַ ווי דו איז נישט געווען פאַר דיר, און נאָך דיר וועט נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אַזאַ ווי דו. 13 און אויך וואָס דו האָסט נישט שאל האָב איך דיר נתן, אי עושר אי כבוד אלע דײַנע טעג, אַז קיינער אַזאַ ווי דו איז נישט געווען צווישן די מלכים. 14 און אויב דו וועסט הלך אין מײַנע דרכים לִשמֹר מײַנע חֻקּוֹת און מײַנע מצות אַזוי ווי אָבִיךָ דָּוִד איז הלך, וועל איך ארך דײַנע טעג [זען ישעיהו 53:10]. 15 האָט זיך יקץ [זען "יקץ" דניאל 12:2] שלֹמֹה, און הנה עס איז א חָלוֹם! און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירושלים, און האָט זיך עמד פאַר דעם אָרון בְּרִית אֲדֹנָי, און ער האָט עלה עֹלוֹת [עוֹלָה], און עשׂה שלמים, און עשׂה משתּה פאַר זײַנע כּל עבדים. 16 דעמאָלט זײַנען בוא 2 נשים זוֹנוֹת צו דעם מלך, און זיי האָבן זיך עמד פאַר אים. 17 און 1 אִשָּׁה האָט אמר: בִּי, אֲדֹנִי, איך און די דאָזיקע אִשָּׁה ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בית אחד, און איך האָב ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] מיט איר אין בית. 18 און עס איז געווען אויפן יום 3טן נאָך מיין ילד, האָט אויך די דאָזיקע אִשָּׁה ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]; און מיר זײַנען געווען יַחְדָּו, קיין זָר איז מיט אונדז נישט געווען אין בית; בלויז מיר 2 זײַנען געווען אין בית. 19 איז מות דאָס בן פון דער דאָזיקער אִשָּׁה בְּיַי לָיְלָה, ווײַל זי איז שכב אויף אים. 20 איז זי קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין מיטן הַלָּיְלָה, און האָט לקח בני פון אֲצָל [זען משלי 8:30] מיר, בעת דײַן אָמָה איז ישנה [ישן, זען דניאל 12:2], און זי האָט אים שכב אין איר חיק, און איר בן מֵת האָט זי שכב אין מיין חיק. 21 און איך בין קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין דער בוקר צו הניק [ינק] בני, און הנה! ער איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]; אָבער אַז איך האָב אים אתבּוֹנן [בין] אין דער בוקר און הנה! דאָס איז נישט געווען בני וואָס איך האָב ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]. 22 האָט די אנדער אִשָּׁה אמר: לֹא, נײַערט בני הַחַי, און בְּנֵךְ הַמֵּת. און די אמר: לֹא נײַערט דײַן בן איז הַמֵּת, און בני החי. און זיי האָבן דבר פארן המלך. 23 האָט דער מלך אמר: די אמר: דאָס איז בני החי און דײַן בן המת; און די אמר: לֹא, נײַערט דײַן בן איז הַמֵּת, און בני החי. 24 און דער מלך האָט אמר: ברענגט מיר א חֶרֶב. האָט מע געבראַכט א חֶרֶב פארן המלך. 25 האָט דער מלך אמר: גזר! דאָס יֶלֶד החי אין 2, און נתן העלפט צו איינער, און העלפט צו דער אנדערער. 26 האָט דבר די אִשָּׁה וואָס איר בן איז געווען דער חי, צום מלך וואָרום דאָס רחמים האָט איר כמר אויף איר בן און זי האָט אמר: בִּי, אֲדֹנִי, נתן! איר דאָס ילד החי, אָבער מות זאָלט איר עס נישט מות. און יענע אמר: נישט מיר און נישט דיר זאָל עס געהערן; גזר! 27 האָט זיך ענה דער מלך און אמר: נתן! איר דאָס ילד החַי, און מות זאָלט איר עס נישט מות; זי איז אִמּוֹ. 28 און כּל ישראל האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם משפט וואָס דער מלך האָט שפט, און זיי האָבן ירא געהאַט פארן המלך, וואָרעם זיי האָבן ראה אַז חכמה פון אלוקים איז אין אים צו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] משפט.

מלכא4

1 און דער מלך שלֹמֹה איז געווען מלך איבער כּל ישראל. 2 און דאָס זײַנען די
שָׂרים וואָס ער האָט געהאַט: עֲזַרְיָהוּ בן צָדוֹק, דער כהן; 3 אֱלִיחוֹרֹף און אַחִיָּה, די בני שישאָן, סֹפְרִים; יְהוֹשָׁפָט בן אחילודן, דער מזכּיר; 4 און בְּנָיָהוּ בן יְהוֹיָדָע, איבערן צָבא; און צָדוֹק און אביתר, כֹּהֲנִים; 5 און עֲזַרְיָהוּ בן נתנען, איבער די נצבים; און זָבוּד בן נתנען, כֹּהֵן, דעם רֵעַ המלך; 6 און אחישר, איבערן הבית; און אדוֹנִירָם בן עַבְדָּאָן, איבערן מַס. 7 און שלֹמֹה האָט געהאַט 12 נצבים איבער כּל ישראל, און זיי פלעגן כּול דעם מלך און זיין בית; א חודש אין שָׁנָה פלעגט איטלעכער דארפן כּול. 8 און דאָס זײַנען זייערע שֵׁמוֹת: בן חורן, אין דעם הר אפרים. 9 בן דֶּקֶר אין מָקַץ און אין שַׁעַלבים, און בית-שֶׁמֶשׁ, און אֵילוֹן בית-חָנָן. 10 בן חֶסֶד, אין ארובות; אונטער אים איז געווען שוֹכוֹ, און דאָס כּל אֶרֶץ חֵפֶר. 11 בן אבינָדבן, אין דער כּל נָפַת דָּוֹר; ער האָט געהאַט טָפַת בַּת שלֹמֹה פאַר אַן אִשָּׁה. 12 בענא בן אחילוּדן, אין תַּעֲנָךְ, און מגִדו, און כּל בית-שאָן וואָס אֵצֶל [זען "אֵצֶל" משלי 8:30] צָרתָן אונטער

יזרעאל, פון בית-שאָן ביז אָבל-מחולה, ביז אויף יענער זײַן יָקמעם. 13 בֿן גֶּברן, אין רָמות-גִּלעָד; אונטער אים זײַנען געווען די חַוֹּת פון יָאִיר בֿן מנשהן, וואָס אין גִּלעָד; אונטער אים איז געווען די חבל ארגוב וואָס אין בָּשָׁן, 60 ערים גדֹלוֹת מיט חוֹמה און בְּרִיחַ נחֹשֶׁת. 14 אַחינָדָב בֿן עִדאֹן, אין מַחנַיִם. 15 אַחימַעַץ, אין נפתלי; ער אויך האָט לקח בָּשמַת בַּת שלֹמֹהן פאַר אַן אִשָּׁה. 16 בענא בֿן חושַׁיִן, אין אָשר, און אין עָלות. 17 יְהוֹשָׁפָט בֿן פָּרוּחַן, אין יִששָׂכָר. 18 שִׁמְעִי בֿן אֵלאָן אין בנימין. 19 גֶּבר בֿן אורין, אין אֶרֶץ גִּלעָד, דעם אֶרֶץ סיחוֹן מלך אמורי, און פון עוג מלך בשן. און נציב אחד וואָס איבערן אֶרֶץ. 20 יהודה און ישראל זײַנען געווען רבֿים אַזוי ווי דער חוֹל וואָס בײַם ים אין רֹב. זיי האָבֿן אכל און שתה און געווען שֹׂמחים.

מלכא5

1 און שלֹמֹה האָט משל איבֿער כֹּל הממלכות, פון דעם נָהָר ביז אֶרֶץ פלשתים, און ביז דעם געמאַרק פון מצרים. זיי האָבֿן נגש מנחה, און עבדים שלֹמֹה כֹּל יְמֵי חייו. 2 און די לֶחֶם פון שלֹמֹהן פאַר יוֹם אחד איז געווען 30 כור סֹלֶת ,און 60 כור קֶמַח, 3 10 בקר בראים, און 20 בקר רעי, און 100 צֹאן, אחוץ איָל, און צבי, און יחמור, און בַּרְבֵּר אבס. 4 וואָרעם ער האָט רדה איבֿער כֹּל עבר הַנָּהָר, פון תִּפסַח און ביז עזָה, איבֿער כֹּל מלכים עבר נָהָר; און ער האָט געהאַט שלום פון כֹּל זײַנע זייטן רונד ארום. 5 און יהודה און ישראל זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] איין בֶּטַח, איטלעכער אונטער זײַן גפן און אונטער זײַן תְּאֵנָה, פון דָן ביז באר-שבע, כֹּל יְמֵי שלֹמֹהן. 6 און שלֹמֹה האָט געהאַט 40,000 אֲרֻוָה סוּסים פאַר זײַנע מרכֹּבות, און 12,000 פרשים. 7 און יענע נצבים פלעגן כִּלְכֵּל דעם מלך שלֹמֹה, און איטלעכן וואָס קָרֵב צום טיש פון מלך שלֹמֹה, איטלעכער אין זײַן חודש; זיי פלעגן נישט עדר קיין זאַך. 8 אויך שְׂעֹרִים און תֶּבֶן פאַר די סוּסים און פאַר די רֶכֶשׁ פלעגן זיי ברענגען אין דעם מקוֹם וווהין עס האָט געהערט, איטלעכער לויט ווי ער האָט זײַן משפט. 9 און אלוקים האָט נתן שלֹמֹהן חכמה און תְּבוּנָה הרבֵּה מְאֹד, און ברייטקייט פון לֵב אַזוי ווי דער חוֹל וואָס אויפן ברעג פון ים. 10 און חכמה פון שלֹמֹה איז געווען רבה פון דער חכמה פון כֹּל בני קֶדֶם, און פון כֹּל חכמה פון מצרים. 11 און ער איז געווען חכם פון כֹּל האדם, פון אֵיתָן דעם אֶזרָחִי, און הֵימָן, און כַּלכֹּל, און דַּרדע, די בני מָחוֹלן. און שמוֹ [זען זכריה 6:11-12] איז געווען צווישן כֹּל גוֹיִם רונד ארום. 12 און ער האָט דבר 3,000 משל. און זײַנע שירים זײַנען געווען 1,005. 13 און ער האָט דבר פון עֵצים, פון דעם אֶרֶז וואָס אין לבנון און ביז דעם אֵזוב וואָס יצא ארויס פון קיר. און ער האָט דבר פון בהמות, און פון עוֹף, און פון רֶמֶשׂ, און פון דגים [דג]. 14 און פון כֹּל העמים איז מען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] שמע חכמה פון שלֹמֹה פון כֹּל מלכים פון הָאָרֶץ וואָס האָבֿן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] פון זײַן חכמה. 15 און חִירָם מלך צור האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זײַנע עבדים צו שלֹמֹהן, וואָרעם ער האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז מע האָט אים משח פאַר א מלך תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו] אָבִיו; ווײַל אַן אֹהֵב איז חִירָם געווען צו דָּוִדן כֹּל הימים. 16 האָט שלֹמֹה שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חִירָמען, אַזוי צו אמר: 17 דו האָסט ידע אָבִי דָּוִדן, אַז ער האָט נישט יכל צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א בית צו דעם שֵׁם פון ה' אלוקָיו פון וועגן די מלחמה וואָס האָבֿן אים סבב, ביז ה' האָט זיי נתן אונטער די כַּפּוֹת פון מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 18 און אַצונד האָט ה' אלקָי מיך נוח [זען "נוח" ישעיהו 10:1-11] פון רונד ארום; נישטא קיין שָׂטָן און קיין פֶּגַע רָע. 19 און הִנְנִי אמר איך צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בית צו שֵׁם פון ה' אלקָי, אַזוי ווי ה' האָט דבר צו אָבִי דָּוִדן, אַזוי צו אמר: דײַן בֿן [דָּוִד] וואָס איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף דײַן כִּסֵּא אויף דײַן תּחת, ער וועט בנה דאָס בית צו מײַן שֵׁם, 20 און אַצונד, צוה מע זאָל כרת פאַר מיר ארזים [אֶרֶז] פון לבנון, און מײַנע עבדים וועלן זײַן מיט דײַנע עבדים; און דעם לוין פון דײַנע עבדים וועל איך דיר נתן וויפיל דו וועסט אמר: וואָרעם דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז צווישן אונדז איז נישטא קיינער וואָס ידע צו כרת עצים אַזוי ווי די צידונים. 21 און עס איז געווען, ווי חִירָם האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די ווערטער פון שלֹמֹהן, אַזוי האָט ער זיך שֹׂמח מְאֹד, און ער האָט אמר: ברך ה' הַיּוֹם, וואָס האָט נתן דָּוִדן א בֿן חָכָם איבֿער דעם דאָזיקן עם רב [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 22 און חִירָם האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו שלֹמֹהן, אַזוי צו אמר: איך האָבֿ שמע וואָס דו האָסט שלח צו מיר; איך וועל עשֹׂה כֹּל דײַן חפץ, אין עֵץ אֶרֶז און אין עץ ברוֹשים. 23 מײַנע עבדים וועלן זיי ירד פון לבנון צום ים, און איך וועל זיי שום אין דֹּברוֹת (פליטן) צו גיין מיטן ים ביז דעם מקוֹם וואָס דו וועסט מיר שלח, און דאָרטן וועל איך זיי נפץ, און דו וועסט זיי נשֹׂא. און דו וועסט עשֹׂה מײַן חפץ צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לֶחֶם פאַר מײַן בית. 24 און חִירָם האָט נתן שלֹמֹהן עֵץ אֶרֶז און עץ ברוֹש לויט צו אלע זײַנע חפץ. 25 און שלֹמֹה האָט נתן חירמען 20,000 כור חִטִּים, מַכֹּלֶת פאַר זײַן בית, און 20 כור שֶׁמֶן כָּתִית. אַזוי פלעגט שלֹמֹה נתן חירמען שָׁנָה אין

שָׁנָה. 26 און ה' האָט נתן שלמֹהן חכמה אַזוי ווי ער האָט אים דבר. און עס איז געווען שלום צווישן חירָמען און
צווישן שלמֹהן; און זיי האָבן ביידע כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] א בְּרִית. 27 און דער מלך שלמֹה האָט עלה א מַס
פון כּל ישראל, און דער מַס איז געווען 30,000 אִיש. 28 און ער האָט זיי שלח אויפן לבנון צו 10,000 אִיש א חודש,
חֲלִיפוֹת [חליפה]: 1 חודש פלעגן זיי זיין אויפן לבנון, 2 חדשים אין דער היים. און אדוֹנירם איז געווען איבּער דעם
מַס. 29 און שלמֹה האָט געהאַט 70,000 נֹשֵׂא סַבֹּל , און 80,000 שטיינהעקער אין די הָר. 30 אחוץ שׂרים פון שלמֹה
וואָס נצב איבּער דער מְלָאכָה, 3,300, וואָס האָבן רדה איבּער הָעָם וואָס עשׂה די מְלָאכָה. 31 און דער מלך האָט
צוה, און מע האָט נסע אבנים גדֹלוֹת, טייַערע יָקָר, צו יסד דאָס בּית מיט אבני גזית. 32 און הבּוֹנים [זען הבנים
תהלים 118:22; ישעיהו 53:3; דניאל 2:34] פון שלמֹה און הבּוֹנים פון חירָמען און די גבלער האָבן זיי פסל, און האָבן
כון די עצים און די אבנים אויף צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בּית.

מלכא6

1 און עס איז געווען, אין 480טן שָׁנָה נאָך דעם ווי די בּני-יִשְׂראל זייַנען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון אֶרֶץ
מצרים, אין 4טן שָׁנָה פון צו מלך שלמֹה איבּער ישראל, אין חודש זיו, דאָס איז דער 2טן חודש, האָט ער אנגעהויבן
בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בּית צו ה'. 2 און דאָס בּית וואָס שלמֹה המלך האָט בנה צו ה', איז געווען 60 אַמָּה
זיין אֹרֶךְ, און 20 אַמָּה זיין ברייט, און 30 אַמָּה זיין קוֹמָה. 3 און דער אוּלָם פאַר דעם הֵיכל פון בּית איז געווען 20
אַמָּה זיין אֹרֶךְ, פאַר ברייט פון דעם בּית, 10 אַמָּה זיין ברייט פאַר דעם בּית. 4 און ער האָט עשׂה אין בּית חלֹוני
שקֵפים אטם. 5 און ער האָט בנה אָן דער קיר פון בּית יציע, רונד ארום די קירוֹת הבּית, רונד ארום דעם הֵיכל און
דעם דביר; און ער האָט עשׂה צֵלָע רונד ארום. 6 דער יציע אונטערשטער איז 5 אַמָּה געווען זיין ברייט, און דער
תּיכוֹן, 6 אַמָּה זיין ברייט, און דער 3טן, 7 אַמָּה זיין ברייט, וואָרעם מגרעה האָט ער נתן אין דעם בּית צו חוּצה צו
רונד ארום, כדי זאָלן זיך נישט דאַרפן אחז אין די קירות פון בּית. 7 און דאָס בּית ווען עס איז בנה געוואָרן, איז בנה
געוואָרן פון אֶבֶן שָׁלֵם מַסָּע נבנה [בנה]; און קיין מַקֶּבֶת און קיין גרזן, קיין שום כּלי ברזל איז נישט נשמע [שמע]
געוואָרן אין דעם בּית, ווען עס איז בנה געוואָרן. 8 דער פתח צו די אונטערשטע צֵלָע איז געווען אויף דער רעכטער
זייט פון בּית, און אויף לוּלים [לול] איז מען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו די תּיכוֹן, און פון די תּיכוֹן צו די 3טן. 9
און ער האָט בנה דאָס בּית, און האָט עס כלה; און ער האָט ספן דאָס בּית מיט גֵּב און שׂדרֹת פון ארזים. 10 און ער
האָט בנה דעם יציע אָן דעם כּל בּית, 5 אַמָּה די קוֹמָה; און עס האָט זיך אחז בּית אויף צעדערנהאלץ. 11 און דאָס
דבר-ה' איז געווען צו שלמֹהן, אַזוי צו אמר: 12 דאָס דאָזיקע בּית וואָס דו בנה דו וועסט הלך אין מייַנע חוקות, און
מייַנע משפם וועסטו עשׂה און וועסט זיין שומר איבּער כּל מייַנע מצות צו הלך אין זיי, וועל איך מקיים זיין אויף דיר
מיין דבר וואָס איך האָב דבר אָבִיךָ דָּוִדן. 13 און איך וועל שכן [זען יוחנן 1:14] צווישן די בּני-יִשְׂראל, און וועל נישט
עזב [זען תהלים 17(16)-(1)2:22] עַמִּי ישראל. 14 אַזוי האָט שלמֹה בנה דאָס בּית, און האָט עס כלה. 15 און ער האָט
בנה די קירות פון דעם בּית אינעווייניק מיט צֵלָע פון ארזים; פון קרקע פון בּית ביז די קירוֹת פון סִפֵּן האָט ער צפה
מיט עֵץ פון אינעווייניק; און ער האָט צפה דעם קרקע פון בּית מיט צֵלָה פון ציפרעסן. 16 און ער האָט בנה 20 אַמָּה
פון דעם הינטערשטן טייל פון בּית מיט צֵלָע פון ארזים, פון קרקע ביז די קירוֹת; און ער האָט עס זיך בנה פון
אינעווייניק, פאַר א דביר, פאַר א קדשֵׁי-קָדשים. 17 און 40 אַמָּה איז געווען דאָס בּית, דאָס איז דער הֵיכל פון
פאָרנט. 18 און דאָס אֶרֶז אויפן בּית אינעווייניק איז געווען מקלעת פון פּקעים און געעפנטע [פטר] צצים. כּל איז
געווען אֶרֶז, קיין אֶבֶן האָט זיך נישט נראה [ראה]. 19 און דעם דביר אינעווייניק אין בּית האָט ער כון אויף צו נתן
אהין דעם אָרון בְּרִית ה'. 20 און אינעווייניק פון דביר איז געווען 20 אַמָּה די אֹרֶךְ, און 20 אַמָּה די ברייט, און 20
אַמָּה איז געווען זיין קוֹמָה; און ער האָט אים צפה מיט זָהָב סגר. און ער האָט צפה דעם מִזְבֵּחַ מיט אֶרֶז. 21 אַזוי
האָט שלמֹה צפה דאָס בּית פון אינעווייניק מיט זָהָב סגר; און ער האָט עבר קייטן זָהָב פאַר דעם דביר; און ער האָט
עס צפה מיט זָהָב. 22 און דאָס כּל הבּית האָט ער צפה מיט זָהָב, ביז דאָס כּל הבּית איז געווען תּמם; אויך דעם כּל
המזבח וואָס בּיַים דביר האָט ער צפה מיט זָהָב. 23 און ער האָט עשׂה אין דביר 2 כרובים פון עצי-שֶׁמֶן, 10 אַמָּה די
קוֹמָה פון אים. 24 און 5 אַמָּה איז געווען כּנף הכרוב האחת, און 5 אַמָּה דער 2טן כּנף הכרוב; 10 אַמָּה פון קְצוֹת פון
כּנף פון אים און עד קצוֹת פון כּנף פון אים; 25 און הכרוב 10 באמה 2טן כרוּב מִדָּה אחד און קצב אחד פאַר 2
כְּרֻבים 26 קוֹמה פון 1טן כּרוּב 10 באמה און כֵּן 2טן כּרוּב. 27 און ער האָט נתן די כרובים אין דעם בּית הפּנימי. און
מע האָט פרש די כּנפים פון די כרובים, און דער כּנף פון איינעם האָט נגע איין אויף קיר, און דער כּנף פון שֵׁני כרוב
האָט נגע די צווייטע קיר; און זייערע כּנפים האָבן זיך נגע אין מיטן בּית כּנף צו כּנף . 28 און ער האָט צפה די כרובים
מיט זָהָב. 29 און כּל קירוּת פון דעם בּית רונד ארום, האָט ער קלע מיט פִּתּוּחַ פון מקלעת כרובים און טייטלביימער

און געעפנטע [פטר] צצים, פון אינעווייניק און אויסנווייניק. 30 און דעם קרקע פון בית האָט ער צפה מיט זָהָב,
אינעווייניק און אויסנווייניק. 31 און פאַר דעם פתח פון דביר האָט ער עשׂה דלתות פון עצי-שֶׁמֶן; דער איל מיט די
מזוזות איז חמשית. 32 און אויף די 2 דלתות פון עצי-שֶׁמֶן האָט ער קלע מקלעת פון כרובים און טייטלביימער און
געעפנטע [פטר] צצים, און צפה מיט זָהָב; און ער האָט רדד דאָס זָהָב אויף די כרובים און אויף די טייטלביימער. 33
און דעס גלײַכן האָט ער עשׂה פאַר דעם פתח פון הֵיכל, מזוזות פון עצי-שֶׁמֶן, פירעקעכדיק; 34 און 2 דלתות פון
עצי-ברושים; די 2 צלעים פון 1 דֶלֶת האָבן זיך צונויפגעלייגט, און די 2טן קלעים פון דער דֶלֶת האָבן זיך גָּליל. 35
און ער האָט קלע כרובים און טייטלביימער און געעפנטע [פטר] צצים, און האָט צפה מיט זָהָב ישר אויפן מחֻקָּה
[חקה]. 36 און ער האָט בנה דעם חצר הפנימית פון 3 צײַלן געהאקטע שטיינער, און א צײַל כָּרֻתֹת [כרת] ארזים. 37
אין 4טן שָׁנָה איז יסד געוואָרן דער בית ה', אין יָרֵח זיו. 38 און אין 11טן שָׁנָה, אין יָרֵח בּוּל איז דער 8טן חודש איז
כלה געוואָרן דאָס בית אין אלע זײַנע טיילן, און לויט אלע ווי עס האָט זײַנע משפט. און ער האָט עס בנה 7 שָׁנָה.

מלכא7

1 און אין זיין אייגן בית האָט שלמֹה בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] 13 שָׁנָה, ביז ער האָט כלה זיין כּל בית. 2 און ער
האָט בנה דאָס בית יַעַר לבנון. 100 אַמָּה זיין אֹרֶךְ, און 50 אַמָּה זיין ברייט, און 30 אַמָּה זיין קוֹמָה, אויף 4 טור
עמודים פון אָרֶז, מיט כְּרֻתֹת [כרת] ארזים אויף די עמודים. 3 און עס איז געווען ספן מיט אָרֶז פון אויבן, איבער די
זייטקאַמערן [צֵלָע] וואָס אויף די 45 עמודים, 15 אין א טור. 4 און שְׁקוּף זײַנען געווען 3 טורים; און אַ מֶחֱזָה קעגן אַ
מֶחֱזָה 3 מאָל. 5 און כּל פתחים מיט די מזוזות זײַנען געווען פירעקעכדיק אין שֶׁקֶף; און מול מֶחֱזָה קעגן א מֶחֱזָה 3
מאָל. 6 און דאָס אולָם פון עמודים האָט ער עשׂה: 50 אַמָּה זיין אֹרֶךְ, און 30 אַמָּה זיין ברייט, מיט אַן אולָם פאַר זיי,
מיט עמֻדים און אַן עָב פאַר זיי. 7 און ער האָט עשׂה דאָס אולָם פון כִּסֵּא וואָס ער זאָל דאָרטן שפט, דאָס אולָם פון
משפט: און עס איז געווען ספן מיט אָרֶז פון קרקע ביז קרקע. 8 און זיין בית וואָס ער איז דאָרטן ישב [זען "ישב"
הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13], אין אַן אנדער חצר, אינעווייניק צו פון אולָם, איז געווען פון דער אייגענער מעשׂה. ער
האָט אויך עשׂה א בית פאַר בַּת פַּרעֹה וואָס שלמֹה האָט לקח, אַזוי ווי דאָס דאָזיקע אולָם. 9 דאָס כּל איז געווען פון
טײַערע שטיינער, לויט די מִדָּה גָּזִית שטיינער, ארומגעזעגט מיט א מְגֻרָה פון אינעווייניק און פון אויסנווענ‍יק; און
פון מַסַּד ביז טָפַח, און דרויסן ביזן חצר הגדולה. 10 און עס איז געווען יסד מיט טײַערע שטיינער, אבנים גדולות,
שטיינער פון 10 אַמָּה, און שטיינער פון 8 אַמָּה. 11 און פון אויבן זײַנען געווען טײַערע שטיינער, לויט די מִדָּה גָּזִית,
און אָרֶז. 12 און דער חצר הגדולָה רונד ארום איז געווען פון 3 טורים גָּזִית, און א טור כָּרֻתֹת [כרת] ארזים: דעס
גלײַכן פאַר דעם חצר הפנימית פון בית ה', און פאַר דעם אולָם פון בית. 13 און דער מלך שלמֹה האָט שלח און
האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] חירָמען פון צור. 14 ער איז געווען בֶּן אִשָּׁה, אלמנה, פון
שבט נפתלי, און אָבִיו איז געווען אַן אִיש פון צור, א חרש נחֹשֶׁת; און ער איז געווען מלא מיט חכמה און תְּבוּנָה און
דַּעַת צו עשׂה כּל מְלָאכָה אין נחשת, און ער איז בוא צום מלך שלמֹה, און האָט עשׂה זיין כּל מְלָאכָה. 15 און ער האָט
צור די 2 עמודים פון נחשת; 18 אַמָּה איז געווען די קוֹמָה פון עַמּוּד האחד, און חוט [זען "חוט" קוהלת 4:12] פון 12
אַמָּה האָט סבב; און אַזוי דער 2טן עמוד. 16 און 2 כֹּתָרֶת האָט ער עשׂה צו נתן אויף די קעפ פון די עמודים, יצק פון
נחשת; 5 אַמָּה די הייך פון כֹּתֶרֶת האחד, און 5 אַמָּה די קוֹמָה פון דער 2טן כֹּתֶרֶת: 17 מיט שׂבכה פון גָּדִל, שרשרות
[שרשרה] פון געקייטלטער מעשׂה, פאַר די כֹּתֶרֶת וואָס אויף די קעפ פון די עמודים; 7 פאַר כֹּתֶרֶת האחד, און 7 פאַר
דער 2טן כֹּתֶרֶת. 18 אַזוי האָט ער עשׂה די עמודים; און 2 טורים רונד ארום אויף שׂבכה האחד צו כסה די כֹּתָרֹת
[כֹּתֶרֶת] וואָס אויבן איבער די רִמּוֹנים; און אַזוי האָט ער עשׂה פאַר דער 2טן כֹּתֶרֶת. 19 און די כֹּתָרֹת [כֹּתֶרֶת] וואָס
אויף די קעפ פון די עמוּנים אין דעם אולָם מעשׂה זײַנען געווען פון שוּשַׁן, 4 אַמָּה. 20 און די כֹּתָרֹות אויף די 2
עמודים זײַנען אויך געווען פון אויבן אקעגן דעם בֶּטֶן וואָס צו דער זייט פון דער שׂבכה. און די רִמּוֹנים זײַנען געווען
200, אין טורים רונד ארום אויף דער 2טן כֹּתֶרֶת. 21 און ער האָט קום די עמודים בְּהֵיכַל אולָם פון הֵיכל; און ער האָט
קום דעם עמוד הימני, און קרא שמוֹ [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון
משיח] יָכִין; און ער האָט קום דעם עמוד השׂמָאלי, און קרא שמוֹ [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12,
יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח] בוֹעַז. 22 און אויף די קעפ פון די עמודים איז געווען מעשׂה שוֹשָׁן. אַזוי איז
תמם געוואָרן די מְלָאכָה פון די עמודים. 23 און ער האָט עשׂה דעם ים מוּצק [יצק] עָגֹל סביב, 10 אַמָּה פון ראנד צו
ראנד, און 5 אַמָּה זיין קוֹמָה; און א קַו פון 30 אַמָּה האָט אים סבב רונד ארום. 24 און אונטער זיין ראנד רונד אַרום
האָבן אים סבב פקעים 10 אַמָּה, סבב דעם ים רונד ארום; אין 2 טורים זײַנען געווען די פקעים, יצֻקים [יצק] אין זיין
יצֻקָה. 25 ער איז עמד אויף 12 בקר; 3 פנה צו צפון, און 3 פנה צו יָמָּה, און 3 פנה צו נגבה, און 3 פנה צו מזרח. און

דער ים איז געווען איבּער זיי פון אויבן. און אלע זייערע הינטערלײַבער זײַנען געווען בּיתָה. 26 און זיין עֲבי איז
געווען א טֶפַח; און זיין ראנד איז געווען אַזוי ווי די מעשׂה פון דעם ראנד פון א כּוֹס, ווי אַ פֶּרַח שׁוֹשָׁן. 2000 בַּת האָט
ער כּול. 27 און ער האָט עשׂה די 10 מכוֹנה פון נחשת; 4 אַמָּה איז געווען די אֹרֶךְ פון איטלעכן מכוֹנה, און 4 אַמָּה זיין
ברייט, און 3 אָמָּה זיין קוֹמָה. 28 און אַזוי איז געווען די מעשׂה פון די מכוֹנה; זיי האָבּן געהאַט מִסְגֶּרֶת, און די
מסגרוֹת זײַנען געווען צווישן שלבּים. 29 און אויף די מסגרוֹת וואָס צווישן די שלבּים זײַנען געווען אֲרָיוֹת, בּקר, און
כּרובים; און אַזוי איז געווען אויף די שלבּים פון אויבן; און אונטער די אריוֹת און די בּקר זײַנען געווען ליוֹת פון
מעשׂה מוֹרה. 30 און 4 אוֹפן נחֹשֶׁת זײַנען געווען צו איטלעכן מכוֹנה, און סֶרֶן נחֹשֶׁת; און זײַנע 4 פְּעָמִים צו זיי זײַנען
געווען כְּתֵפוֹת; אונטער דעם כִּיּוֹר זײַנען די כּתֵפוֹת געווען יצק, מיט ליוֹת בּײַ דער זייט פון איטלעכן. 31 און זיין
עפענונג אינעווייניק אין דער קרוין כּוֹתֶרֶת און איבּער איר איז געווען אַן אַמָּה; און איר עפענונג איז געווען עָגֹל, ווי די
מעשׂה פון א כֵּן, אַן אַמָּה און א האלב; און אויך אויף איר עפענונג זײַנען געווען מקלעת; און זייערע מסגרת זײַנען
געווען פירעקעכדיק, נישט עָגֹל. 32 און די 4 אוֹפנִים זײַנען געווען אונטער די מסגרוֹת, און די אַקסן פון די אוֹפנִים
זײַנען געווען אין דעם מכוֹנה; און די קוֹמָה פון אַן אוֹפַן איז געווען אַן אַמָּה און אַ האלבע אַמָּה. 33 און די מעשׂה פון
די אוֹפנִים איז געווען אַזוי ווי די מעשׂה פון אַן אוֹפן פון אַ מרכּבה; זייערע אַקסן, און זייערע גַּב, און זייערע חִשֻּׁקִים,
און זייערע חִשֻּׁרִים, כּל מוּצק [יצק]. 34 און 4 כּתֵפוֹת זײַנען געווען צו די 4 פּנוֹת פון איטלעכן מְכוֹנָה; פון מכוֹנָה גופא
זײַנען געווען זײַנע כּתפות. 35 און אויבן אין מכוֹנָה איז געווען עָגֹל רונד אַרום א האלבע אַמָּה די קוֹמָה. און אויבן
אויפן מכוֹנה זײַנע יָד און זײַנע מסגֶּרֶת זײַנען געווען פון אים גופא. 36 און ער האָט פתח אויף די לוּחַ פון זײַנע יָד, און
אויף זײַנע מסגרוֹת, כּרובים, אֲרָיוֹת, און טייטלביימער, ווי נאָך דעם מַעַר פון איטלעכן, און ליוֹת רונד ארום. 37 אַזוי
האָט ער עשׂה די 10 מכוֹנוֹת; 1 מוּצָק, 1 מִדָּה, 1 קֶצֶב, פאַר זיי אלעמען. 38 און ער האָט עשׂה 10 כִּיּוֹת פון נחשת; 40
בַּת האָט כּול איטלעכער כִּיּוֹר; כִּיּוֹר האחד, 4 אמה; אויף מכוֹנה פון די 10 מכוֹנוֹת, 1 כִּיּוֹת. 39 און ער האָט נתן די
מכוֹנוֹת [מְכוֹנָה], 5 אויף דער ימנית פון בּית, און 5 אויף דער שְׂמֹאל פון בּית. און דעם ים האָט ער נתן אויף דער ימנית
פון בּית צו מזרח, אקעגן נגב. 40 און חִירָם האָט עשׂה די כִּירוֹת און די יעים [יָע] און די מזרקוֹת [מזרק]. און חִירָם
האָט כּלה צו עשׂה כּל המְלָאכָה וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פאַר דעם מלך שלמֹה
אין בּית ה׳: 41 די 2 עמוּדים, און די 2 גֻּלָּה פון די כּתָרוֹת [כּוֹתֶרֶת] וואָס אויף די קעפּ פון די עמוּדים; און די 2 שׂבכה צו
כּסה די 2 גֻּלָּה פון די כּוֹתֶרֶת וואָס אויף די קעפּ פון די עמוּדים; 42 און די 400 רִמּוֹן פאַר די 2 שׂבכה, 2 טוּרים רִמּוֹנִים
פאַר איטלעכער שׂבכה, צו כּסה די 2 גֻּלָּה כּתָרוֹת וואָס איבּער די עמוּדים; 43 און די 10 מְכוֹנָה, און די 10 כִּיּוֹר אויף
די מכוֹנוֹת [מכוֹנה]; 44 און דעם ים האחד, און די 12 בּקר אונטער דעם ים; 45 און די סירוֹת [סיר] און די יעים [יָע]
און די מזרקוֹת [מזרק]. און אלע די דאָזיקע כּלים וואָס חִירָם האָט עשׂה פאַר דעם מלך שלמֹה אין בּית ה׳ זײַנען
געווען פון נחשת מרט. 46 אין דער כִּכָּר פון ירדן האָט זיי דער מלך יצק, אין מעבה האדמה, צווישן סוכּות און
צווישן צָרתָן. 47 און שלמֹה האָט נוח די כּל כּלים נישט געוויגן פון רב מְאֹד מְאֹד; נישט צו חקר איז געווען די וואָג
פון דעם נחשת. 48 און שלמֹה האָט עשׂה כּל הכּלים וואָס אין בּית ה׳: דעם מִזְבֵּחַ הזהב, און דעם שולחן וואָס אויף
אים איז דאָס לֶחֶם הפּנים, פון זָהָב. 49 און די מנורות, 5 פון דער ימין, און 5 פון דער שְׂמאול, פאַר דעם דביר, פון
זָהָב סגר; און די פּרח, און די נֵרֹת [נֵר], און די מלקחים, פון זָהָב; 50 און די ספּוֹת [סף], און די מִזַּמֶּרֶת, און די מזרק,
און די כַּף, און די מחתָּה, פון סגר זָהָב; און די פֹּת פאַר די דלתוֹת פון דעם בּית הפּנימי, פאַר דעם קדשֵׁי-קָדשים, און
פאַר די דלתוֹת פון דעם בּית, פאַר דעם הֵיכל, פון זָהָב. 51 און די כּל מְלָאכָה וואָס דער מלך שלמֹה האָט עשׂה אין
בּית ה׳, איז שלם געוואָרן. און שלמֹה האָט געבראַכט די געהייליקטע זאַכן פון אָבִיו דָּוִדן, דאָס כֶּסֶף, און דאָס זָהָב,
און די כּלים, און נתן אין די אֹצָרוֹת פון בּית ה׳.

מלכא8

1 דעמאָלט האָט שלמֹה קהל די זקני ישׂראל, און כּל ראשים פון די שבטים, די נשׂיאים פון די אבוֹת פון די
בּני-יִשְׂראל, צו מלך שלמֹה קיין ירושלים, כּדי צו עלה דעם אָרון בְּרִית ה׳ פון עִיר דָּוִד, דאָס איז צִיוֹן. 2 און כּל אִיש
ישׂראל האָבּן זיך קהל צום מלך שלמֹה אויף יום-טוב, אים יֶרח אֵתָנִים, דאָס איז דער 7טן חודש. 3 און כּל זקני
ישׂראל זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און די כּהנים האָבּן נשׂא [זען
"נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון. 4 זיי האָבּן עלה דעם אָרון ה׳, און דעם אֹהֶל-מועד, און כּל כּלי הקֹדש
וואָס אין אֹהֶל; די כּהנים און די לְוִיִּים האָבּן זיי עלה. 5 און דער מלך שלמֹה און מיט אים כּל עדת ישׂראל וואָס איז
זיך יעד בּײַ אים, זײַנען געווען פאַר דעם אָרון, מזבּחים [זבח] צאָן און בּקר, וואָס האָבּן נישט געקענט סֵפֶר ווערן און
נישט מנה ווערן פון רב. 6 און די כּהנים האָבּן אַרײַנגעבראַכט דעם אָרון בְּרִית ה׳ אויף זיין מקום, אין דעם דביר פון

בית, אין קדשֵׁי-קָדשים, אונטער די כּנפים פון די כרובים. 7 וואָרעם די כרובים האָבּן פרש די כּנפים איבּער דעם מקוֹם פון אָרון, און די כרובים האָבּן סכך איבּער דעם אָרון און איבּער זײַנע בדים [בַּד] פון אויבן. 8 און די בּדים זײַנען געווען ארך אַזוי אַז די שפיצן פון די בּדים זײַנען ראה געוואָרן פון הקֹדֶש פאַרן דביר, אָבער זיי זײַנען נישט ראה געוואָרן ווײַטער חוּצָה. און זיי זײַנען דאָרטן געבליבן בּיז אויף היום הזה. 9 גאָרנישט איז אין אָרון געווען, רק די 2 לוחות האבנים וואָס משה האָט אהין נוח אין חורב, בעת ה' האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט די בּני-יִשׂראל, ווען זיי זײַנען יצא פון אֶרֶץ מצרים. 10 און עס איז געווען, ווי די כֹּהנים זײַנען יצא פון הקֹדֶש, אַזוי האָט דעם עָנָן [זען "עננו שמיא" דניאל 7:13-14] מלא דאָס בּית ה'. 11 און די כֹּהנים האָבּן נישט יכל זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] צו שרת פון וועגן דעם עָנָן, וואָרעם די כבוֹד ה' האָט מלא דאָס בּית ה' [זען יוחנן 18:1-6; מה"ש 9:4-5]. 12 דעמאָלט האָט שלֹמֹה אמר: ה' האָט אמר אין עֲרָפֶל צו שכן [זען יוחנן 1:14]; 13 האָבּ איך בנה בנה דיר א בּית פאַר א וווינונג, אַן מקוֹם דיר צו ישב עוֹלָמים. 14 און דער מלך האָט סבב זיין פנים, און האָט ברך די כּל קהל ישראל, און די כּל קהל ישראל איז עמד. 15 און ער האָט אמר: ברך ה' אלקֵי ישראל, וואָס האָט מיט זיין פֶּה דבר צו אָבִי דָוִדן, און מיט זיין יָד מלא, אַזוי צו אמר: פון דעם יוֹם וואָס איך האָבּ יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] עַמִּי, ישראל, פון מצרים, האָבּ איך נישט בחר קיין עִיר פון כּל שבטים פון ישראל אויף צו בנה א בּית אַז מיין שֵׁם זאָל דאָרטן זיין, אָבער איך האָבּ בחר דָוִדן צו זיין איבּער עַמִּי ישראל [זען ישעיהו 53:8 כי נגזר מארץ חיים מפשע עַמִּי]. 17 און עס איז געווען אין לבב דָוִד אָבִי צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א בּית צו דעם שֵׁם פון ה' אלקֵי ישראל. 18 אָבער ה' האָט אמר צו דָוִדן אָבִי: אַזוי ווי דו האָסט געהאַט אין לבבך צו בנה אַ בּית צו מיין שֵׁם, האָסטו הטיב וואָס דו האָסט דאָס געהאַט אין לבבך. 19 רק נישט דו וועסט בנה דאָס בּית, נײַערט בִּנְךָ וואָס יצא פון דײַנע חֲלָצֶיךָ, ער וועט בנה דאָס בּית צו מיין שֵׁם. 20 און ה' האָט קום געווען זיין דבר וואָס ער האָט דבר, און איך בין קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] תּחת אָבִי דָוִד, און איך האָבּ זיך ישב אויף דעם כִּסֵּא ישראל, אַזוי ווי ה' האָט אמר, און איך האָבּ בנה דאָס בּית צו דעם שֵׁם פון ה' אלקֵי ישראל. 21 און איך האָבּ דאָרטן שום מקוֹם פאַר דעם אָרון, וואָס דאָרטן איז דער בְּרִית ה', וואָס ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט אבוֹתֵינוּ, ווען ער האָט זיי יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון אֶרֶץ מצרים. 22 און שלֹמֹה האָט זיך עמד פאַר דעם מִזְבֵּחַ ה', אקעגן כּל קהל ישראל, און האָט פרשׂ זײַנע הענט צום שָׁמַיִם. 23 און ער האָט אמר: ה' אלוֹקי ישראל, נישטא כּמוֹךָ אלוקים אין שָׁמַיִם אָדער אויף אֶרֶץ אונטן, אלקים ווי דו, וואָס איז שֹׁמֵר איבּער דעם בְּרִית און די חֶסֶד צו דײַנע עבדים וואָס הלך פאַר דיר מיט זייער כּל לֵבָב; 24 וואָס איז שוֹמר איבּער דײַן עֶבֶד, אָבִי דָוִדן, דאָס וואָס דו האָסט אים דבר; און מיט דײַן פֶּה האָסטו דבר, און מיט דײַן יָד מלא, אַזוי ווי היום הזה. 25 און אַצונד, ה' אֱלקֵי ישראל, שמר: דײַן עֶבֶד, אָבִי דָוִדן, דאָס דבר דו האָסט צו אים דבר, אַזוי צו אמר: עס וועט דיר נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן פון פאַר מיר אַן איש צו ישב אויף דעם כִּסֵּא ישראל, אויבּ רַק דײַנע בָּנִים וועלן זיין שומר איבּער זייער דֶּרֶךְ, צו הלך פאַר מיר אַזוי ווי דו ביסט הלך פאַר מיר. 26 און אַצונד, אֱלקֵי ישראל, זאָל, נָא, יאמן [אמן] ווערן דײַן דבר וואָס דו האָסט דבר דײַן עֶבֶד, אָבִי דָוִדן. 27 וואָרעם קען אין דער אמתן אלוֹקים ישב אויף הָאָרֶץ? הנה די שמים און די הימלען פון די הימלען קענען דיך נישט כּוֹל, הײַנט ווי שוין דאָס דאָזיקע בּית וואָס איך האָבּ בנה! 28 אָבער פנה זיך צו דער תּפילה פון דײַן עֶבֶד, און צו זיין תּחִנָּה, ה' אלוקי, צו שמע צו דעם רִנָּה און צו דער תּפילה וואָס דײַן עֶבֶד איז פלל פאַר דיר הַיּוֹם. 29 אַז דײַנע אויגן זאָלן זיין פתח אויף דעם דאָזיקן בּית לַיְלָה וָיוֹם, אויף דעם מקוֹם, וואָס דו האָסט אמר: מיין שֵׁם זאָל דאָרטן זיין; צו שמע צו דער תּפילה וואָס דײַן עֶבֶד וועט פלל אקעגן דעם דאָזיקן מקוֹם. 30 און זאָלסט שמע צו דער תּחִנָּה פון דײַן עֶבֶד, און פון דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, וואָס זיי וועלן פלל אקעגן דעם דאָזיקן מקוֹם; און דו זאָלסט שמע אין דעם מקוֹם פון דײַן וווינונג [ישב], אין שָׁמַיִם, און אַז דו וועסט שמע, זאָלסטו סלח. 31 אַז אַן אִישׁ וועט חטא קעגן זיין רֵעַ, און מע וועט נשׂא אויף אים אַן אָלָה אים צו אלה, און ער וועט בוא און אלה פאַר דײַן מִזְבֵּחַ אין דעם דאָזיקן בּית, 32 זאָלסט דו שמע אין שָׁמַיִם, און עשׂה און שפט דײַנע עבדים, צו הרשיע דעם שולדיקן [רָשָׁע], צו נתן דעם דֶּרֶךְ אויף זיין קאָפּ; און צו הצדיק דעם צדיק [זען ישעיהו 53:11; בראשית 15:6], אים צו נתן לויט זיין צדקה. 33 און אויבּ דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל וועט נגף ווערן פאַרן פײַנט, ווײַל זיי האָבּן חטא צו דיר, און אויבּ זיי וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו דיר, און וועלן הוֹדוּ [ידה] דײַן שֵׁם, און וועלן פלל און תּנן צו דיר אין דעם דאָזיקן בּית, 34 און זאָלסט דו שמע אין שָׁמַיִם, און סלח די חַטָּאת פון דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, און זאָלסט זיי השוב [שוב] צו דער אדמה וואָס דו האָסט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו אבוֹתם. 35 און אויבּ שָׁמַיִם וועט זיין עצר, און עס וועט נישט זיין קיין מָטָר, ווײַל זיי האָבּן חטא צו דיר, און אויבּ זיי וועלן פלל אקעגן דעם דאָזיקן מקוֹם, און וועלן הוֹדוּ [ידה] דײַן שֵׁם, און זיך שוב פון זייער חַטָּאת, ווען דו האָסט זיי ענה, 36 זאָלסט דו שמע אין שָׁמַיִם, און סלח די חַטָּאת פון

דײַנע עבדים און דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, ווען דו וועסט זײ האָבן
ירה דעם דֶּרֶךְ הטוֹבה וואָס זײ זאָלן אויף אים הלך; און זאָלסט נתן מָטָר אויף דײַן אֶרֶץ, וואָס דו האָסט נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן עם פאַר א נחלה. 37 אַז אויב עס וועט זײַן א רָעָב אין הָאָרֶץ, אַז עס
וועט זײַן אַ דֶּבֶר, אַז עס וועט זײַן שִׁדָּפוֹן, יֵרָקוֹן, אַרְבֶּה, חָסִיל; אַז אויב זײַן פײַנט וועט אים צרר אין הָאָרֶץ פון זײַנע
ערים; כָּל נֶגַע [זען "נגע" ישעיהו 53:4], וואָס נאָר פאַר אַ מַחֲלָה; 38 וואָס נאָר פאַר אַ תפילה, וואָס נאָר פאַר אַ תְּחִנָּה,
עס וועט זײַן בײַ כּל האדם פון דײַן כּל עם ישראל, ווען איטלעכער פון זײ ידע די נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] פון זײַן
לֵב, און ער פרשׂ זײַנע הענט צו דעם דאָזיקן בית, 39 זאָלסט דו שמע אין שָׁמַיִם, דעם מקוֹם פון דײַן וווינונג [ישב],
און זאָלסט סלח און זאָלסט עשׂה און נתן איטלעכן לויט כּל זײַנע דרכים, אַזוי ווי דו ידע זײַן לֵב וואָרום דו אַליין
ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דאָס לֵב פון כּל בני האדם 40 כּדי זײ זאָלן ירא האָבן פאַר דיר כּל הימים
וואָס הֵם חַיִּים [זײ לעבן] אויף פני האדמה וואָס דו האָסט נתן אבוֹתֵינוּ. 41 און אויך צו דעם נָכְרִי וואָס ער איז נישט
פון דײַן עם ישראל, און ער וועט בוא פון אַן אֶרֶץ רחוֹקה פון וועגן דײַן שֵׁם 42 וואָרעם זײ וועלן שמע פון דײַן שֵׁם
הגדוֹל, און פון דײַן יָד החזקה, און פון דײַן אויסגעשטרעקטן [נטה] זרוֹע [זען "זרוֹע" ישעיהו 53:1; אויב משיח איז
ארעם פון ה', וואָס לייקענען משיח קם לתחייה?] און ער וועט בוא און וועט פלל אקעגן דעם דאָזיקן בית, 43
זאָלסט דו שמע אין שָׁמַיִם, דעם מכוֹן פון דײַן וווינונג [ישב], און זאָלסט עשׂה אלץ וואָס דער נכרי וועט קרא צו דיר;
כּדי כּל עַמֵּי הָאָרֶץ זאָלן ידע דײַן שֵׁם, צו ירא צו האָבן פאַר דיר, אַזוי ווי דײַן עם ישראל, און ידע אַז דײַן שֵׁם ווערט
קרא אויף דעם דאָזיקן בית וואָס איך האָבּ בנה. 44 אַז אויב דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי] וועט יצא אויף מלחמה אקעגן זײַן פײַנט, אויף וואָסער דֶּרֶךְ דו וועסט זײ שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1],
און זײ וועלן פלל צו ה' אקעגן דער עִיר וואָס דו האָסט זי בחר, און דעם בית וואָס איך האָבּ בנה [זען "בנה" דניאל
9:25] צו דײַן שֵׁם, 45 זאָלסטו שמע אין שָׁמַיִם זײער תפילה און זײער תְּחִנָּה, און עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] זײער משפט. 46 אַז אויב זײ וועלן חטא צו דיר, כּי אֵין אדם אשר לֹא יֶחֱטָא, און דו וועסט אנף אויף זײ, און זײ
נתן פארן פײַנט, און זײערע פאנגערס וועלן זײ שבה אין אֶרֶץ פון דעם פײַנט, רחוֹקה אָדער קרוֹבה; 47 און זײ וועלן
זיך שוב צו לֵב אין דעם אֶרֶץ וואָס זײ זײַנען שבה געוואָרן אהין, און זײ וועלן תשובה [שוב] טאָן און וועלן חנן צו דיר
אין אֶרֶץ פון זײערע פאנגערס [שבה], אַזוי צו אמר: מיר האָבן חטא און עוה, מיר האָבן רשע; 48 און זײ וועלן זיך
שוב צו דיר מיט זײער כּל לבב, און מיט זײער כּל נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אין אֶרֶץ פון זײערע
פײַנט וואָס האָבן זײ שבה, און זײ וועלן פלל צו דיר אקעגן זײער אֶרֶץ, וואָס דו האָסט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אבותם, דער עִיר וואָס דו האָסט בחר, און דעם בית וואָס איך האָבּ בנה [זען יוחנן 2:19-23] צו
דײַן שֵׁם, 49 זאָלסטו שמע אין שָׁמַיִם, דעם מכוֹן פון דײַן וווינונג [ישב], זײער תפילה און זײער תְּחִנָּה, און עשׂה [זען
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] זײער משפט; 50 און זאָלסט סלח דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי] וואָס זײ האָבן חטא צו דיר, און כּל זײערע פְּשָׁעִים [זען ישעיה 53:5 עבד ה' משיח בֶּן דָּוִד און פּשָׁעֵנוּ]
וואָס זײ האָבן פשע קעגן דיר; און זאָלסט זײ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] רחמים בײַ זײערע
פאנגערס [שבה], אַז זײ זאָלן זיך רחם אויף זײ; 51 וואָרעם זײ זײַנען דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] און דײַן נחלה, וואָס דו האָסט יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון מצרים, פון מִתּוֹךְ
כּוּר הַבַּרְזֶל. 52 אַז דײַנע אויגן זאָלן זײַן פתח צו דעם תְּחִנָּה פון דײַן עֶבֶד, און צו דעם תְּחִנָּה פון דײַן עם [זען "עמי"
ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, זײ צו שמע ווען נאָר זײ קרא צו דיר. 53 וואָרעם דו האָסט זײ
בדל דיר צום נחלה פון כּל עַמֵּי הָאָרֶץ, אַזוי ווי דו האָסט דבר דורך דײַן עֶבֶד משהן ווען דו האָסט יצא אבוֹתֵינוּ פון
מצרים, אֲדֹנָי ה'. 54 און עס איז געווען, ווי שלמֹה האָט כּלה צו פלל צו ה' די דאָזיקע כּל תפילה און תְּחִנָּה, איז ער
קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון פאַרן מִזְבֵּחַ ה', פון כּרע אויף זײַנע בֶּרֶךְ, מיט זײַנע הענט פרשׂ צום
שָׁמַיִם, 55 און ער האָט זיך עמד, און האָט ברך די כּל קהל ישראל אויף א קוֹל גדוֹל, אַזוי צו אמר: 56 ברך ה' וואָס
האָט נתן זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל מְנוּחָה, אַזוי ווי אַלץ וואָס ער האָט
דבר. נישט אַן איינציק דבר איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19] פון כּל דִּברוֹ הטוֹב וואָס ער האָט דבר דורך משה
עבדוֹ. 57 זאָל ה' אלקֵינוּ זײַן מיט אונדז, אַזוי ווי ער איז געווען מיט אבוֹתֵינוּ; ער זאָל אונדז נישט עזב [זען תהלים
22:2(1)-17(16)] און נישט נטש; 58 כּדי צו נטה לְבָבֵנוּ צו אים, צו הלך אין כּל זײַנע דרכים, און לִשמֹר זײַנע מצוה און
זײַנע חוקים און זײַנע משפטים, וואָס ער האָט צוה אבוֹתֵינוּ. 59 און זאָלן די דאָזיקע דברים מײַנע וואָס איך האָבּ
חנן פאַר ה', זײַן קרֹבים צו ה' אֱלֹקֵינוּ יוֹמם ולַיְלָה, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס משפט פון זײַן
עֶבֶד, און דאָס משפט פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, דבר יוֹם ביוֹמוֹ; 60
כּדי כּל עַמֵּי הָאָרֶץ זאָלן ידע אַז ה' הוּא האלוקים; אֵין עוֹד; 61 און זאָל לבבכם זײַן שָׁלֵם מיט ה' אֱלֹקֵינוּ, צו הלך אין
זײַנע חוּקים און לִשמֹר איבער זײַנע מצוה, אַזוי ווי היום הזה. 62 און דער מלך און כּל ישראל מיט אים האָבן זבח

זֶבח פאַר ה׳. 63 און שלמֹה האָט זבח פאַרן זבח השלמים וואָס ער האָט זבח צו ה׳, 22,000 בּקר, און 120,000 צאָן.
און דער מלך און כּל בּני ישׂראל האָבן חנך דאָס בּית ה׳. 64 אין יום ההוא האָט דער מלך קדשׁ דעם תּוֹךְ פון דעם
חצר וואָס פאַר בּית ה׳; ווײַל ער האָט דאָרטן עשׂה די עוֹלָה און די מנחה, און דאָס חֵלֶב פון די שלמים; וואָרעם דער
מִזְבֵּחַ הנחֹשת וואָס פאַר ה׳ איז געווען צו קָטֹן צו כּול די עוֹלָה און די מנחה, און דאָס חֵלֶב פון די שלמים. 65 און
שלמֹה האָט עשׂה דעם יום-טוב אין יענער צײַט, און כּל ישׂראל מיט אים א קהל גדוֹל, פון לבוֹא חַמת ביז נָחַל
מצרים פאַר ה׳ אלקֵינו, 7 טעג און 7 טעג, 14 טעג. 66 אויפן 8טן יוֹם האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דאָס עם
[זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זיי האָבן ברך דעם מלך, און זײַנען הלך צו זייערע
אוהלים שׂמֵחים און מיט וטוֹבי לֵב איבּער כּל הטוֹבָה וואָס ה׳ האָט עשׂה צו זיין עֶבֶד דָּוִדן, און צו זיין עם [זען "עמי"
ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישׂראל.

מלכא9

1 און עס איז געווען, אַז שלמֹה האָט כּלה צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בּית ה׳, און דאָס בּית המלך, און כּל
חֵשֶׁק שלמֹהן וואָס ער האָט חפץ צו עשׂה, 2 האָט זיך ה׳ באוויזן צו שלמֹהן שֵׁנִית, אַזוי ווי ער האָט זיך באוויזן צו
אים אין גִבְעוֹן. 3 און ה׳ האָט צו אים אמר: איך האָב שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]
דײַן תּפילה און דײַן תְּחִנָּה וואָס דו האָסט חנן פאַר מיר: איך האָב קדשׁ דאָס דאָזיקע בּית וואָס דו האָסט בנה, צו
שום מיין שֵׁם דאָרטן עַד עוֹלָם; און מיינע אויגן און מיין לֵב וועלן דאָרטן זיין כּל הימים. 4 און דו, אויב דו וועסט
הלך פאַר מיר אַזוי ווי אָבִיךָ דָּוִד איז הלך, מיט תֹּם לֵבָב און מיט יֹשֶׁר, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי
ווי כּל וואָס איך האָב דיר צוה אַז דו וועסט זיין שומר איבּער מײַנע חוקים און מײַנע משפטים, 5 וועל איך קום דעם
כִּסֵּא פון דײַן מלוכה איבּער ישׂראל לְעוֹלָם; אַזוי ווי איך האָב דבר צו אָבִיךָ דָּוִדן, אַזוי צו אמר: עס וועט דיר נישט
כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן אַן אִישׁ פון דעם כִּסֵּא פון ישׂראל. 6 אויב אָבער שוב וועט איר זיך שוב פון
הינטער מיר, איר און אײַערע בָּנִים, און וועט נישט זיין שומר איבּער מײַנע מצות, מײַנע חוּקוֹת וואָס איך האָב נתן
פאַר אײַך, און איר וועט הלך און עבד אלוקים אחרים, און זיך שחה צו זיי, 7 וועל איך כרת [זען "כרת" דניאל 9:26,
משיח יכרת (כרת); זען ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישׂראל פון דעם פּני האדמה וואָס איך האָב זיי
נתן און דאָס בּית וואָס איך האָב קדשׁ צו מיין שֵׁם, וועל איך שלח פון מיין פּנים, און ישׂראל וועט ווערן פאַר א מָשָׁל
און פאַר א שְׁנִינָה צווישן כּל הָעַמִּים. 8 און דאָס דאָזיקע בּית היה עֶלְיוֹן, וועט איטלעכער וואָס עבר אים זיך שמם,
און וועט שרק; און אַז זיי וועלן אמר: מֶה האָט ה׳ עשׂה אַזוי צו דעם דאָזיקן אֶרֶץ און צו דעם דאָזיקן בּית? 9 וועט
מען אמר: פאַר וואָס זיי האָבן עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2] ה׳ אלקֵיהֶם, וואָס האָט יצא [זען "יצא" ישעיהו
10-11:1; מיכה 5:1] אבותם פון אֶרֶץ מצרים, און זיי האָבן זיך חזק אָן אלוקים אחרים, און זיך שחה צו זיי און זיי
עבד; דעריבער האָט ה׳ געבראַכט אויף זיי כּל הָרָעָה הזֹאת. 10 און עס איז געווען צום סָוף פון 20 שָׁנָה וואָס שלמֹה
האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] די ביידע בּתּים, דאָס בּית ה׳, און דאָס בּית המלך 11 חירם מלך צור האָט נשׂא
שלמֹהן מיט עצי ארזים און מיט עצי ברוֹשים און מיט זָהָב לויט כּל חפצו, דעמאָלט דער מלך שלמֹה נתן חירמען 20
עיר אין אֶרֶץ גליל. 12 און חירם איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון צור צו ראה די ערים וואָס שלמֹה
האָט אים נתן און זיי זײַנען נישט ישר אין זײַנע אויגן. 13 און ער האָט אמר, וואָס זײַנען דאָס פאַר ערים וואָס דו
האָסט מיר נתן, אחִי? און מע קרא זיי אֶרֶץ כָּבוּל ביז אויף היום הזה. 14 און חִירָם האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]
דעם מלך 120 כּכּר זָהָב. 15 און דאָס איז די דבר פון מַס וואָס דער מלך שלמֹה האָט עלה, כּדי צו בנה דאָס בּית ה׳,
און זיין בּית, און דעם מלוא, און די חוֹמה פון ירושלים, און חצור, און מגִדו, און גזר: 16 פרעה מלך מצרים איז עלה,
און האָט לכד גזר, און האָט זי שׂרף אין אֵשׁ, און דעם כנעַני וואָס איז ישב אין דער עִיר, האָט ער הרג, און ער האָט זי
נתן שלוּחים צו בַּת פרעֹה, אִשָּׁה פון שלמֹה. 17 און שלמֹה האָט בנה גזר, און בּית-חוֹרון תּחְתּוֹן, 18 און בַּעֲלַת, און
תַּדמור אין מדבר, אין אֶרֶץ, 19 און כּל ערים פון המסכּנוֹת וואָס היה צו שלמֹה, און די ערים פאַר מרכּבות, און די
ערים פאַר פּרשים, און די חֵשֶׁק וואָס שלמֹה האָט חשק צו בנה אין ירושלים, און אויפן לבנון, און אין כּל אֶרֶץ פון
זיין ממשלה. 20 דאָס כּל הָעָם וואָס איז יתר פון דעם אמורי, דעם חִתי, דעם פּרִזי, דעם חִוי, און דעם יבוסי, וואָס
זײַנען נישט געווען פון די בּני-יִשׂראל 21 זייערע בָּנִים וואָס זײַנען יתר נאָך זיי אין הָאָרֶץ, וואָס די בּני-יִשׂראל האָבן
זיי נישט יכל צו חרם, זיי האָט שלמֹה עלה פאַר מַס עֹבֵד ביז אויף היום הזה. 22 אָבער פון די בּני-יִשׂראל האָט שלמֹה
נישט נתן קיין עבדים; אָבער זיי זײַנען געווען די אנשי המלחמה, און זײַנע עבדים, און זײַנע שׂרים, און זײַנע שָׁלִיש,
און די שָׂרֵי איבּער זײַנע מרכּבות און זײַנע פּרשים. 23 דאָס זײַנען געווען די שָׂרֵי הנצבים וואָס איבּער מְלָאכָה פון
שלמֹה : 550 וואָס האָבן רדה איבּער הָעָם וואָס עשׂה די מְלָאכָה. 24 און בַּת פרעֹה איז עלה פון עִיר דָּוִד קיין איר

בית וואָס ער האָט פאַר איר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], האָט ער דעמאָלט בנה דעם מלוא. 25 און שלמֹה פלעגט עלה 3 מאָל אין שָׁנָה עוֹלָה און שלמים אויף דעם מִזְבֵּחַ וואָס ער האָט בנה צו ה', און קטר דערביי [אויף דעם מִזְבֵּחַ] וואָס פאַר ה'. אַזוי האָט ער שלם דאָס בית. 26 אויך שיפן האָט עשׂה דער מלך שלמֹה אין עֶציון-גֶבר וואָס בײַ אֵלות אויפן שָׂפָה פון ים-סוף, אין אֶרֶץ אֱדוֹם. 27 און חירָם האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מיט די שיפן זײַנע עבדים, אנשי אֳנִיּוֹת וואָס ידע דעם ים, מיט עבדים פון שלמֹה. 28 און זיי זײַנען בוא קיין אוֹפיר, און האָבן לקח פון דאָרטן זָהָב, 420 כִּכָּר, און געבראַכט צום מלך שלמֹה.

מלכא10

1 און די מלכה [זען שיר השירים 6:8] פון שבא האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די שֵׁמַע פון שלמֹהן, פון וועגן דעם שֵׁם פון ה', און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אים צו נסה מיט חִידָה [זען בֵּן דָּוִד מתי 22:15-22]. 2 און זי איז בוא קיין ירושלים מיט חיל כָּבֵד מְאֹד, גְּמַלִּים נשׂאים [נשׂא] מיט בשמים און זָהָב רב מְאֹד, און טײַער געשטיין. און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו שלמֹהן, און האָט דבר צו אים וועגן אַלץ וואָס איז געווען בײַ איר לבב. 3 און שלמֹה האָט איר נגד כּל אירע זאַכן; נישט געווען אַ זאַך נעלם [עלם] פון דעם מלך, וואָס ער זאָל איר נישט נגד [זען יוחנן 4:28-30]. 4 און די מלכה פון שבא האָט ראה כּל חכמה פון שלמֹהן, און דאָס בית וואָס ער האָט בנה, 5 און מאכל פון זיין טיש, און דאָס מוֹשַׁב פון זײַנע עבדים, און דאָס מַעֲמַד פון זײַנע משרתים מיט זייערע מלבושים, און זײַנע מַשְׁקֶה, און זיין עוֹלָה וואָס ער פלעגט עלה אין בית ה', און אין איר איז עוֹד א רוּחַ נישט געבליבן. 6 און זי האָט אמר צום מלך: אמת איז געווען דאָס דבר וואָס איך האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אין מיין אֶרֶץ וועגן דײַנע דבר און וועגן דײַן חכמה. 7 און איך האָבּ נישט געגלויבט [אמן] די דברים, ביז ווען איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און מײַנע אויגן האָבן ראה; און הנה מיר איז א העלפט נישט נגד געוואָרן. איר יסף אין חכמה און טוֹב די שמוּעה [זען ישעיהו 53:1] וואָס איך האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]. 8 אשרֵי צו דײַנע אנשים, אשרֵי צו די דאָזיקע עבדים דײַנע וואָס עֹמְדִים [עמד] פאַר דיר תמיד, וואָס שמע דײַן חכמה. 9 ברך ה' אֱלֹקֶיךָ וואָס האָט דיך חפץ דיך צו נתן אויף כִּסֵּא ישראל. ווײַל ה' האָט אהב ישראל לעולם; דעריבער האָט ער דיך שום פאַר מלך, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] משפט און צדקה. 10 און זי האָט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם מלך 120 כִּכָּר זָהָב, און בשמים רבה מְאֹד, און טײַער געשטיין; קיין מאָל עוֹד איז נישט בוא אַזוי רב ווי יענע בשמים וואָס די מלכה פון שבא האָט נתן צו שלמֹה המלך. 11 און אויך די אֳנִי פון חירָמען וואָס האָבן נשׂא זָהָב פון אוֹפיר, האָבן געבראַכט פון אוֹפיר עצי אלמֻגִּים רבה מְאֹד און טײַער געשטיין. 12 און דער מלך האָט עשׂה פון דעם עצי האלמֻגִּים מִסְעָד פאַר דעם בית ה', און פאַר דעם בית המלך, און כִּנּוֹרוֹת און נבלים פאַר די זינגערס; אזעלכע עצי אלמֻגִּים איז נישט בוא און נישט ראה געוואָרן ביז אויף היום הזה. 13 און שלמֹה המלך האָט נתן דער מלכה פון שבא כּל איר חפץ וואָס זי האָט שאל, אחוץ וואָס ער האָט איר נתן לויט דער ברייטער יָד שלמֹה המלך. און זי האָט זיך פנה, און איז הלך צו איר אֶרֶץ, זי און אירע עבדים. 14 און די וואג פון דעם זָהָב וואָס איז בוא בײַ שלמֹהן אין שָׁנָה אחת, איז געווען 666 [זען התג' 13:18] כִּכָּר זָהָב; 15 אחוץ פון די אנשים די תֹּרִים [תָּר, תור] און פון דעם מסחר פון די רֹכְלִים [רכל], און פון כּל מלכים פון די עֶרֶב, און פון די פחוֹת [פֶּחָה] הָאָרֶץ. 16 און שלמֹה המלך האָט עשׂה 200 צִנָּה פון זָהָב שחט; 600 זהב איז עלה אויף 1 צִנָּה. 17 און 300 מגנים [מָגֵן] פון זָהָב שחט; 3 מָנֶה זָהָב איז עלה אויף 1 מָגֵן. און דער מלך האָט זיי נתן אין דעם בית יַעַר לבנון. 18 און דער מלך האָט עשׂה א כִּסֵּא שֵׁן גָּדוֹל [זען התג' 20:11-15], און האָט אים צפה מיט זָהָב פּזז. 19 6 מעלוֹת זײַנען געווען צום כִּסֵּא, און א קײַלעכדיקער ראש איז געווען איבער דעם כִּסֵּא פון הינטן; און הענטלעך זײַנען געווען אויף ביידע זייטן פון דעם מקוֹם צום שבת, און 2 אריוֹת [ארי] זײַנען עמד אֵצֶל [זען משלי 8:30] די ידוֹת. 20 און 12 לייבן זײַנען דאָרטן עמד אויף די 6 מעלוֹת, פון דער זייט און פון דער אנדער זייט. אַזוי-וואָס איז נישט עשׂה געוואָרן אין כּל ממלכות . 21 און כּל כלי משקה פון שלמֹה המלך זײַנען געווען פון זָהָב, און כּל כלי בית יער הלבנון זײַנען געווען פון זָהָב סגר; קיין כֶּסֶף; דאָס האָט אין די יְמֵי שלמֹהן זיך חשב פאַר גאָרנישט. 22 וואָרעם דער מלך האָט געהאַט אֳנִי תַרְשִׁישׁ אויפן ים מיט די אֳנִי פון חירָמען. 1 מאָל אין 3 שָׁנָה פלעגן די אֳנִי תַרשִׁישׁ בוא נשׂא מיט זָהָב און כֶּסֶף, שנהבים, און קֹפים [קוֹף], און תֻּכִּיִּים. 23 און שלמֹה המלך איז געווען גדל פון כּל מלכים פון הָאָרֶץ אין עושר און אין חכמה. 24 און כּל הָאָרֶץ האָט בקש פּני שלמֹה [זען יוחנן 12:21], כדי צו שמע זיין חכמה וואָס אלוקים האָט נתן אין זיין לֵב. 25 און זיי האָבן געבראַכט איטלעכער זיין מתנה, כּלי כֶּסֶף און כּלי זהב, און שלמֹה, און נשק, און בשמים, סוּסים און פּרדים, שָׁנָה אין שָׁנָה. 26 און שלמֹה האָט אסף מרכּבות און פּרשים; און ער האָט געהאַט 1400 מרכּבות,

און 12,000 פּרשים; און ער האָט זיי נחה אין די ערים פאַר מרכּבות, און בײַם מלך אין ירושלים. 27 און דער מלך
האָט נתן כֶּסֶף אין ירושלים אַזוי ווי שטיינער, און ארזים האָט ער נתן אַזוי ווי די שקמה וואָס אין דער שפֵלָה, אין
רב. 28 און דער מוֹצָה פון די סוּסים וואָס שלמֹה האָט געהאַט, איז געווען פון מצרים און פון קוֵה; די סָוחרים
[סחר] פון מלך פלעגן זיי לקח פון קוֵה פאַר מְחִיר. 29 און אַ מרכּבה איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] און יצא פון
מצרים פאַר 600 כֶּסֶף, און סוּס פאַר 150; און דעם גלײַכן פאַר כּל מלכים פון די חִתים, און פאַר די מלכים פון
ארם, פלעגט מען יצא דורך זייער יָד.

מלכא11

1 און שלמֹה המלך האָט אהב געהאַט נשים נכריוֹת רבּוֹת, אחוץ בַּת פרעֹה: מואָבישע, עמונישע, אדומישע, צידונישע,
חִתישע; 2 פון די גוֹיִם וואָס ה' האָט אמר די בּני-יִשְׂראל: איר זאָלט נישט בוא אין זיי און זיי זאָלן נישט בוא אין אײַך;
זיי וועלן זיכער נטה לבבכם נאָך זייערע אלוקים. צו זיי האָט שלמֹה זיך דבק אין אהבה. 3 און ער האָט געהאַט 700
נָשִים שָׂרוֹת, און 300 פלגשים [זען שיר השרים 6:8], און זײַנע נָשִים האָבן נטה זיין לֵב. 4 און עס איז געווען צו דער
צײַט פון זִקְנָה פון שלמֹה, האָבן זײַנע נָשִים נטה זיין לֵב נאָך אלוקים אחרים, און זיין לֵב איז נישט געווען שָׁלֵם מיט
ה' אלוקָיו, אַזוי ווי דאָס לבב דָּוִיד אָבִיו. און שלמֹה איז הלך נאָך עשתּוֹרות אֱלוקֵי צידונים, און נאָך מִלכּוֹם, דער שִׁקֵּץ
פון די עמונים. 6 און שלמֹה האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז רַע אין די אויגן פון ה',
און ער איז נישט מלא נאָך ה', אַזוי ווי דָּוִד אָבִיו. 7 דעמאָלט האָט שלמֹה בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בָּמָה צו כמוש,
דער שִׁקֵּץ פון מואָב, אויף דעם הַר וואָס פאַר ירושלים, און צו מוֹלֶך, דער שִׁקֵּץ פון בּני-עמון. 8 און אַזוי האָט ער
עשׂה מיט כּל נָשִים הנכריוֹת פון אים, וואָס האָבן קטר און זבח צו זייערע אלוקים. 9 האָט ה' אנף אויף שלמֹהן, ווײַל
זיין לֵב האָט זיך נטה פון ה' אלקֵי ישראל, וואָס האָט זיך באוויזן צו אים 2 מאָל, 10 און האָט אים צוה וועגן דער
דאָזיקער זאַך, נישט צו הלך נאָך אלוקים אחרים; און ער האָט נישט שוֹמר איבּער וואָס ה' האָט צוה. 11 און ה' האָט
אמר צו שלמֹהן: ווײַל דאָס איז געווען אין דיר, און דו האָסט נישט שוֹמר מיין בְּרִית, און מײַנע חֻקּוֹת וואָס איך האָב
דיר צוה, וועל איך קרע די מלוכה פון דיר, און וועל זי נתן צו עַבְדֶּךָ. 12 אָבער אין דײַנע טעג וועל איך דאָס נישט
עשׂה פון וועגן אָבִיךָ דָּוִד; פון יָד בִּנְךָ וועל איך זי קרע. 13 אָבער די כּל מלוכה וועל איך נישט קרע; שבט אחד וועל
איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו בִּנְךָ, פון וועגן מיין עֶבֶד דָּוִדן, און פון וועגן ירושלים וואָס
איך האָב בחר. 14 און ה' האָט קום שָׂטָן אויף שלמֹהן, הַדַּד דעם אַדוֹמי. ער איז געווען פון זֶרַע המלך אין אדום. 15
און עס איז געווען, ווען דָּוִד איז געווען אין אדום, בעת יוֹאָב דער שֹׂר הַצָּבָא איז עלה צו קבר [זען משיח קבר, ישעיהו
53:9] די חללים, און האָט נכה כּל זָכָר אין אדום 16 6 חדשים איז דאָרטן ישב יוֹאָב און כּל ישראל, ביז ער האָט כרת
[זען "כרת" דניאל 9:26] כּל זָכָר אין אדום 17 איז הַדַּד ברח, ער און אנשים אדומים פון אבדים פון אָבִיו מיט אים,
כּדי צו בוא קיין מצרים; און הַדַּד איז געווען א נער קטן. 18 און זיי זײַנען קום פון מדין, און זיי זײַנען בוא קיין פאָרָן,
און זיי האָבן לקח מיט זיך אנשים פון פאָרָן, און זײַנען בוא קיין מצרים צו פרעה מלך מצרים. און ער האָט אים נתן
[זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] בּית, און האָט אמר פאַר אים לֶחֶם, און אים נתן אֶרֶץ. 19 און הַדַּד האָט
מצא חן מְאֹד אין די אויגן פון פרעֹהן, און ער האָט אים נתן פאַר אִשָׁה די אחוֹת פון זיין אִשָׁה, די אֲחוֹת פון דער
גבירה תַּחפניס. 20 און די אֲחוֹת פון תַּחפניסן האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בְּנוֹ גנוּבתן, און תַּחפניס האָט
אים גמל בתוֹךְ בּית פרעֹה. און גנוּבת איז געווען אין בּית פרעֹה צווישן בּני-פרעֹהן. 21 און ווי הַדַּד האָט שמע [זען
"שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אין מצרים אַז דָּוִד האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און אַז יוֹאָב דער שֹׂר הַצָּבָא איז מות
[זען "מות" ישעיהו 53:9], אַזוי האָט הַדַּד אמר צו פרעֹהן: לאז מיך שלח, און איך וועל הלך אין מיין אֶרֶץ. 22 האָט
פרעֹה צו אים אמר: אָבער וואָס חסר [זען תהילים 23:1] דיר בײַ מיר, אַז אָט בקש צו הלך אין דײַן אֶרֶץ? האָט ער
אמר: גאָרנישט; אָבער שלח מוזטו מיך שלח. 23 אויך האָט אלוקים קום אויף אים א שָׂטָן, רזוֹן בּן אֶלְיָדָען, וואָס איז
ברח פון אֲדֹנָיו, הַדַּדעֶזֶר מלך צוֹבה. 24 און ער [רזוֹן] האָט קבץ אַרום זיך אנשים, און ער [רזוֹן] איז געוואָרן דער שֹׂר
גְּדוּד, בעת דָּוִד האָט הרג די [אנשים פון צוֹבה]. און זיי [רזוֹן און זיין גְּדוּד] זײַנען הלך קיין דמשק, און האָבן זיך אין
איר ישב, און האָבן מלך אין דמשק. 25 און ער [רזוֹן] איז געווען א שָׂטָן צו ישראל כּל יְמֵי שלמֹהן, אחוץ דאָס רָעָה
וואָס [פון] הַדַּד. און ער [רזוֹן] האָט קוץ צו ישראל. און ער האָט מלך איבּער ארם. 26 און יָרָבעָם בּן נבטן, אַן
אֶפרַימער פון צרֵדה, עֶבֶד צו שלמֹה, וואָס דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען צרוּעָה, אַן אִשָׁה אַן אלמנה, האָט אויך רום
זיין יָד אקעגן דעם מלך. 27 און דאָס איז די דבר ווי אַזוי ער האָט רום זיין יָד אַקעגן דעם מלך: שלמֹה האָט בנה
[זען "בנה" דניאל 9:25] דעם מלוא; ער האָט סגר דעם פֶּרֶץ פון עִיר דָּוִד אָבִיו. 28 און דער איש יָרָבעָם איז געווען א
גִבּור חיל, און שלמֹה האָט ראה דעם נער אַז ער איז אַן עֹשֵׂה מְלָאכָה, און ער האָט אים פקד איבּער דער כּל סֵבֶל

בית יוסף. 29 און עס איז געווען אין יענער צײַט, ווען יָרָבעָם איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון ירושלים.
האָט אים מצא אויפן דֶּרֶךְ דער נביא אַחִיָּה פון שילו; און ער איז געווען כָּסָה אין א שַׂלְמָה חדשה, און בּלויז זיי ביידע
זײַנען געווען אין שָׂדֶה. 30 האָט אַחִיָּה תפשׂ דעם שַׂלְמָה חדשה וואָס אויף אים, און האָט אים קרע אויף 12
שטיקער. 31 און ער האָט אמר צו יָרָבעָמען: לקח דיר 10 שטיקער, וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישראל : הנה,
איך קרע די מלוכה פון יָד שלמֹה, און וועל דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] 10 שבטים 32 און
1 שבט זאָל אים היה, פון וועגן מיין עֶבֶד דָּוִדן, און פון וועגן ירושלים, דער עִיר וואָס איך האָב זי בחר פון כּל
שבטים פון ישראל 33 וואָרעם זיי האָבן מיך עזב [זען "עזב" תהלים 17(16)-22:2(1)], און האָבן זיך שחה צו
עשתּוֹרות אלוקי צידונים, צו כְּמוש אלוקי מואב, און צו מִלכום אלוקי בּני-עמון, און זיי זײַנען נישט הלך אין מײַנע
דרכים, צו עשׂה [זען ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין מײַנע אויגן, און מײַנע חוּקות און מײַנע
משפטים, אַזוי ווי אָבִיו דָּוִד. 34 אָבער איך וועל נישט לקח די כּל מלוכה פון זיין יָד [יד שלמֹה], נייערט איך וועל אים
שית א נשִׂיא כּל יְמֵי חייו, פון וועגן מיין עֶבֶד דָּוִדן, וואָס איך האָב אים בחר, ווײַל ער האָט שוֹמר איבּער מײַנע מצות
און מײַנע חוּקות. 35 אָבער איך וועל לקח די מלוכה פון דער יָד פון בְּנוֹ, און וועל זי נתן צו דיר די 10 שבטים. 36
און בְּנוֹ וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] 1 שבט, כדי א ניר זאָל בלײַבן מיין עֶבֶד דָּוִדן כּל
הימים פאַר מיר אין ירושלים, דער עִיר וואָס איך האָב מיר בחר צו שום מיין שֵׁם דאָרטן. 37 און דיך וועל איך לקח,
און וועסט מלך ווי ווײַט דײַן נפש אוה, און וועסט זיין מלך איבּער ישראל. 38 און עס וועט זיין, אויב דו וועסט שמע
כּל וואָס איך וועל דיר צוה און וועסט הלך אין מײַנע דרכים, און וועסט עשׂה [זען ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]
וואָס איז יָשָׁר אין מײַנע אויגן, לִשמֹר מײַנע חוּקוֹת און מײַנע מצות, אַזוי ווי מיין עֶבֶד דָּוִד האָט עשׂה וועל איך זיין
מיט דיר, און וועל דיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א בּית נֶאֱמָן, אַזוי ווי איך האָב בנה דָּוִדן, און איך וועל נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ישראל צו דיר. 39 און איך וועל ענה [זען "ענה" ישעיהו 53:4,10] דעם זֶרַע
דָּוִדן למען זֹאת, אָבער נישט אויף כּל הימים [זען ישעיהו 53:10]. 40 און שלמֹה האָט בקש צו מות יָרָבעָמען. איז
יָרָבעָם קום און איז ברח קיין מצרים צו שישַׁק מלך מצרים; און ער איז געווען אין מצרים ביז מוֹת שלמֹה. 41 און די
יתר דִּבְרֵי שלמֹהן, און כּל וואָס ער האָט עשׂה און זיין חכמה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי שלמֹהן. 42 און די
ימים וואָס שלמֹה האָט מלך אין ירושלים איבּער כּל ישראל, זײַנען געווען 40 שָׁנָה. 43 און שלמֹה האָט זיך שכב מיט
זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין עִיר אָבִיו דָּוִד, און בְּנוֹ רְחַבְעָם איז געוואָרן
מלך תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו] אים.

מלכא12

1 און רְחַבְעָם איז הלך קיין שכם, ווײַל קיין שכם איז בוא כּל ישראל אים צו צו מאַכן מלך. 2 און עס איז געווען, ווי
יָרָבעָם בּן נבטן האָט שמע וואָרעם ער איז נאָך געווען אין מצרים, ווהין ער איז ברח פון מלך שלמֹה; און יָרָבעָם איז
ישב אין מצרים, 3 און מע האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און אים קרא אַזוי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 6-23:5; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] יָרָבעָם און כּל קהל ישראל, און זיי האָבן דבר צו רְחַבְעָמען, אַזוי צו אמר: 4
אָבִיךָ האָט הקשה [קשה] אונדזער עֹל, און אַצונד קלל דו דעם עבֹדה קשה פון אָבִיךָ, און זיין עֹל כּבד, וואָס ער האָט
נתן אויף אונדז, און מיר וועלן דיר עבד. 5 האָט ער צו זיי אמר: הלך אויף נאָך 3 ימים, און שוב צו מיר. איז הָעָם הלך.
6 האָט דער מלך רְחַבְעָם זיך יעץ מיט די זקנים וואָס פלעגן עמד פאַר שלמֹה אָבִיו, ווען ער היה חי, אַזוי צו אמר: ווי
יעץ איר מיר צו שוב אַן ענטפער דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]? 7 האָבן
זיי צו אים דבר, אַזוי צו אמר: אויב דו וועסט הַיּוֹם זיין אַן עֶבֶד צו דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי], און וועסט זיי עבד, און וועסט זיי ענה און דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו זיי דברים
טוֹבים, וועלן זיי דיר זיין עבדים אויף כּל הימים. 8 אָבער ער האָט עזב [זען "עזב" תהלים 17(16)-22:2(1)] די עצה פון
די זקנים וואָס זיי האָבן אים יעץ, און ער האָט זיך יעץ מיט די ילדים וואָס זײַנען גדל מיט אים, וואָס זײַנען עמד
פאַר אים. 9 און ער האָט צו זיי אמר: וואָס יעץ איר, מיר זאָלן שוב אַן ענטפער דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו
53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס האָבן צו מיר דבר אַזוי צו אמר: קלל דעם עֹל וואָס אָבִיךָ האָט נתן אויף
אונדז? 10 האָבן צו אים דבר די ילדים וואָס זײַנען גדל מיט אים, אַזוי צו אמר: אַזוי זאָלסטו אמר צו דעם דאָזיקן
עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס האָבן צו דיר דבר, אַזוי צו אמר: אָבִיךָ האָט הכבד
[כבד] אונדזער עֹל, דעריבער קלל דו אונדז אַזוי זאָלסטו דבר צו זיי: מיין מינדסטער פינגער איז דיקער [עבה] פון
מָתְנַיִם אָבִי. 11 און אַצונד, אָבִי האָט אויף אײַך עמס אן עֹל כָּבֵד [זען מתי 11:30], און איך וועל נאָך יסף צו אײַער
עֹל; אָבִי האָט אײַך יסר מיט שוֹטים [זען ישעיהו 53:5], און איך וועל אײַך יסר מיט עקרבּים. 12 איז בוא [זען "בוא,"

בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] יָרָבעָם און דאָס כּל הָעָם צו רְחַבְעָמען אויף שְׁלִישׁ יוֹם [זען קור"א 15:4], אַזוי ווי דער מלך האָט דבר, אַזוי צו אמר: שוב צו מיר אויפן שְׁלִישׁ יוֹם. 13 און דער מלך האָט ענה הָעָם קשה, און ער האָט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] די עצה פון די זקנים וואָס זיי האָבן אים יעץ. 14 און ער האָט צו זיי דבר אַזוי ווי די עצה פון די ילדים, אַזוי צו אמר: אָבִי האָט כבד אײַער עֹל, און איך וועל נאָך יסף צו אײַער עֹל; אָבִי האָט אײַך יסר מיט שׁוֹטים, און איך וועל אײַך יסר מיט עקרבּים. 15 און דער מלך האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו הָעָם, וואָרעם דאָס איז געווען באַשערט [סִבָּה] פון ה', כּדי מקיים [קום] צו זיין זיין דבר, וואָס ה' האָט דבר דורך אַחִיהו פון שילו צו יָרָבעָם בֶּן נבטן [זען מלכא 29-31 11:11-12;]. 16 און ווי כּל ישראל האָט ראה, אַז דער מלך האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו זיי, אַזוי האָט הָעָם שוב דעם מלך אַן ענטפער, אַזוי צו אמר: מַה לָּנוּ חלק אין דָּוִדן, און לֹא נחלה אין בֶּן יִשַׁי. צו דײַנע אוהלים, ישראל ! אַצונד ראה זיך אום אויף דײַן בּית, דָּוִד! און ישראל איז הלך צו זײַנע אוהלים. 17 אָבער די בּני ישראל וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין די ערים פון יהודה, איבּער זיי איז מלך רְחַבְעָם. 18 און דער מלך רְחַבְעָם האָט שלח אדוֹרמען וואָס איבּער דעם מַס, און כּל ישראל האָבן אים רגם מיט שטיינער, און ער איז מות, און דער מלך רְחַבְעָם האָט זיך אמץ עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף זיין מרכּבה, צו נוס קיין ירושלים. 19 און ישראל האָט פשע [זען "פשע" ישעיהו 53:5] דעם בּית דָּוִד ביז אויף היום הזה. 20 און עס איז געווען, ווי כּל ישראל האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז יָרָבעָם האָט זיך שוב, אַזוי האָבן זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און אים קרא צו דער עֵדָה, און זיי האָבן אים געמאַכט מלך איבּער כּל ישראל. קיינער איז נישט געבליבן הינטער בּית דָּוִד, אחוץ שבט יהודה אליין. 21 און רְחַבְעָם איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירושלים, און ער האָט קהל דאָס כּל בּית יהודה, און שבט בנימין, 180,000 בחר עשׂה מלחמה, צו לחם מיט בּית ישראל, כּדי שוב די מלוכה צו רְחַבְעָם בֶּן שלמֹה. 22 איז דאָס דבר-ה' געווען צו שמַעיה דעם אִיש האלוקים, אַזוי צו אמר: 23 אמר צו רְחַבְעָם בֶּן שלמֹה, מלך יהודה, און צו כּל בּית יהודה און בנימין, און יתר העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר: 24 אַזוי האָט ה' אמר: איר זאָלט נישט עלה [זען ישעיהו 53:2], און איר זאָלט נישט לחם מיט אײַער אחים [זען "אחים"

תהלים 22:17(16)-23(22), **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דָּוִד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], די בּני-יִשְׂראל. שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום איטלעכער צו זיין בּית, וואָרעם פון מיר איז געשען די דאָזיקע זאַך. און זיי האָבן שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] דאָס דבר-ה', און זײַנען שוב הלך, אַזוי ווי דאָס דבר-ה'. 25 און יָרָבעָם האָט בנה שְׁכֶם אין דעם הר אפרים, און האָט זיך אין איר ישב. און ער איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון דאָרטן, און האָט בנה פּנוּאֵל [זען בראשית 32:22-30]. 26 און יָרָבעָם האָט אמר בּײַ זיך אין לֵב: אַצונד וועט די מלוכה זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו דעם בּית דָּוִד. 27 אויב דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וועט עלה [זען ישעיהו 53:2] צו עשׂה זבחים אין דעם בּית ה' אין ירושלים, וועט דאָס לֵב פון דעם דאָזיקן עם זיך שוב צו אֲדֹנֵיהֶם, צו רְחַבְעָם מלך יהודה, און זיי וועלן מיך הרג, און וועלן זיך שוב צו רְחַבְעָם מלך יהודה. 28 האָט דער מלך זיך יעץ, און האָט עשׂה 2 עֶגְלֵי זָהָב; און ער האָט צו זיי אמר: גענוג אײַך עלה [זען ישעיהו 53:2] קיין ירושלים! הנה זײַנען דײַנע אלוקים, ישראל, וואָס האָבן דיך עלה פון אֶרֶץ מצרים. 29 און ער האָט איינס שום אין בּית א-ל, און איינס האָט ער נתן אין דָּן. 30 און די דאָזיקע זאַך איז געוואָרן פאַר א חַטָּאת; און דאָס עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז הלך צו איינעם ביז קיין דָּן. 31 און ער האָט עשׂה בּתּים פון בָּמות, און האָט עשׂה כֹּהנים פון קצוֹת הָעָם וואָס זײַנען נישט געווען פון בּני-לֵוִי. 32 און יָרָבעָם האָט עשׂה א יום-טוב אין אַכטן חודש, אין 15 יוֹם פון חודש, אַזוי ווי דער יום-טוב וואָס אין יהודה, און ער איז עלה אויפן מִזְבֵּחַ. אַזוי האָט ער עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אין בּית אֵ-ל, כּדי צו זבח צו די עגלים וואָס ער האָט עשׂה; און ער האָט עמד אין בּית-אֵ-ל די כֹּהנים פון די בָּמות וואָס ער האָט עשׂה. 33 און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף דעם מִזְבֵּחַ וואָס ער האָט עשׂה אין בֵּית א-ל, אין 15טן יוֹם פון 8טן חודש, אין דעם חודש וואָס ער האָט בדא פון זיין לֵב; און ער האָט עשׂה א יום-טוב בּײַ די בּני-יִשְׂראל, און ער איז עלה אויפן מִזְבֵּחַ צו קטר.

מלכא13

1 און הנה אַן אִיש אלוקים איז בוא פון יהודה דורך דעם דבר-ה' קיין בּית אֵ-ל, ווען יָרָבעָם איז עמד אויפן מִזְבֵּחַ צו קטר. 2 און ער האָט קרא צום מִזְבֵּחַ דורך דעם דבר-ה', און האָט אמר: מִזְבֵּחַ! מִזְבֵּחַ! אַזוי האָט ה' אמר: הנה, בֶּן

ווערט נולָד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] צו דעם בּית דָּוִד יֹאשִׁיָּהוּ שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח; זען מלכב 23:15-16], און ער וועט זבח אויף דיר די כֹּהנים פון די בָּמות וואָס קטר אויף דיר; און עצמוֹת אָדָם וועט מען שׂרף אויף דיר. 3 און ער האָט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין יום ההוא אַ מוֹפֵת, אַזוי צו אמר: דאָס איז דער מוֹפֵת וואָס ה' האָט דבר: הנה, דער מִזְבֵּחַ ווערט נקרע [קרע], און די דֶּשֶׁן וואָס אויף אים וועט זיך שפך [זען מלכב 23:15-16]. 4 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דאָס דבר אִיש האלוקים וואָס ער האָט קרא צום מִזְבֵּחַ אין בּית אֵ-ל, אַזוי האָט יָרָבעָם שלח זיין יָד פון מִזְבֵּחַ, אַזוי צו אמר: תפשׂ אים. און זיין יָד וואָס ער האָט שלח אויף אים, איז יבשׁ געוואָרן, און ער האָט זי נישט יכל שוב צו זיך. 5 און דער מִזְבֵּחַ איז נקרע [קרע] געוואָרן, און די דֶּשֶׁן האָט זיך שפך פון מִזְבֵּחַ, אַזוי ווי דער מוֹפֵת [זען "מוֹפֵת" זכריה 3:8] וואָס דער אִיש האלוקים האָט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דורך דעם דבַר-ה'. 6 האָט דער מלך זיך ענה און האָט אמר צום אִיש האלוקים: חלה נָא בּפֵי ה' אֱלֹקֶיךָ, און זיי פלל פאַר מיר, אַז מיין יָד זאָל זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו מיר. האָט דער אִיש האלוקים חלה בּפֵי ה', און די יָד פון דעם מלך האָט זיך שוב, און איז געוואָרן אַזוי ווי פריִער. 7 האָט דער מלך דבר צום אִיש האלוקים: בוא מיט מיר אהיים, און סעד זיך, און איך וועל דיר נתן א מתנה. 8 האָט דער אִיש האלוקים אמר צום מלך: ווען דו זאָלסט מיר נתן אַ האלב בּית דיינס, וועל איך נישט בוא מיט דיר, און וועל נישט אכל קיין לֶחֶם און נישט שתה קיין מַיִם אין דעם דאָזיקן מקוֹם. 9 וואָרעם אַזוי האָט מען מיר צוה דורך דעם דבר-ה', אַזוי צו אמר: זאָלסט נישט אכל קיין לֶחֶם און נישט שתה קיין מַיִם, און זאָלסט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף דעם דֶּרֶךְ וואָס דו ביסט הלך. 10 און ער איז הלך מיט אַן אַנדער דֶּרֶךְ, און האָט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] מיט דעם דֶּרֶךְ וואָס ער איז אויף אים בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין בּית אֵ-ל. 11 און איינער אַן נביא זָקֵן איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בּית אֵ-ל; איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איינער פון זיינע בָּנִים, און האָט אים סֵפֶר די כּל המעשׂה וואָס דער אִיש האלוקים האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דעם יוֹם אין בּית אֵ-ל, און די דברים וואָס ער האָט דבר צום מלך. און ווי זיי האָבן עס סֵפֶר צו אֲבִיהֶם, 12 אַזוי האָט אֲבִיהֶם צו זיי דבר: וואָסער דֶּרֶךְ איז ער הלך? און זיינע בָּנִים האָבן געזען [ראה] דעם דֶּרֶךְ וואָס דער אִיש האלוקים וואָס איז בוא פון יהודה, איז הלך. 13 האָט ער אמר צו זיינע בָּנִים: חבשׁ מיר אָן דעם חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9]. האָבן זיי אים חבשׁ דעם חֲמוֹר, און ער איז רכב אויף אים. 14 און ער איז הלך נאָך דעם אִיש האלוקים, און האָט אים מצא ישב אונטער אַן אייכנבוים, און ער האָט צו אים אמר: ביסט דו דער אִיש האלוקים וואָס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון יהודה? האָט ער אמר: איך. 15 האָט ער צו אים אמר: הלך מיט מיר אהיים, און אכל לֶחֶם. 16 האָט ער צו אים אמר: איך יכל זיך נישט שוב מיט דיר און בוא צו דיר, און איך וועל נישט אכל קיין לֶחֶם און נישט שתה קיין מַיִם בּפֵי דיר אין דעם דאָזיקן מקוֹם. 17 וואָרעם דורך דעם דבר-ה' ער דבר צו מיר: זאָלסט נישט אכל קיין לֶחֶם און נישט שתה דאָרטן קיין מַיִם, און זאָלסט זיך נישט שוב צו הלך מיט דעם דֶּרֶךְ וואָס דו ביסט אויף אים הלך. 18 האָט ער צו אים אמר: איך בין אויך א נביא אַזוי ווי דו, און א מלאך [זען גלט' 1:8] האָט דבר צו מיר דורך דעם דבר-ה', אַזוי צו אמר: שוב אים אום מיט דיר אין דיין בּית, און ער זאָל אכל לֶחֶם און שתה מַיִם. כחש האָט ער אים. 19 האָט ער זיך שוב מיט אים, און ער האָט אכל לֶחֶם אין זיין בּית, און שתה מַיִם. 20 און עס איז געווען, ווי זיין ישב בּיַים טיש, אַזוי איז דאָס דבר-ה' געווען צו דעם נביא וואָס האָט אים שוב. 21 און ער האָט קרא צו דעם אִיש האלוקים וואָס איז בוא פון יהודה, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט ה' אמר: ווייל דו האָסט מרה דעם פֶּה ה', און האָסט נישט שוֹמר איבּער דעם מצוה וואָס ה' אֱלֹקֶיךָ האָט דיר צוה, 22 און האָסט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7], און אכל לֶחֶם און שתה מַיִם אין דעם מקוֹם וואָס ער האָט דיר דבר: זאָלסט נישט אכל קיין לֶחֶם און נישט שתה קיין מַיִם וועט דיין נְבֵלָה נישט בוא צו דעם קבר פון דיינע אבות. 23 און עס איז געווען, נאָך דעם ווי ער האָט אכל לֶחֶם, און נאָך דעם ווי ער האָט שתה, האָט ער חבשׁ דעם חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] פאַר אים, פאַר דעם נביא וואָס ער האָט אים שוב. 24 און ער איז הלך, און אַן אַרְיֵה האָט אים מצא אין דֶּרֶךְ, און האָט אים מות; און זיין נְבֵלָה איז שלך אויפן דֶּרֶךְ, און דער חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] איז עמד אֵצֶל [זען משלי 8:30] אים; אויך דער אַרְיֵה איז עמד אֵצֶל דעם נְבֵלָה. 25 און הנה אנשים זיינען עבר, און האָבן ראה דעם נְבֵלָה שלך אויפן דֶּרֶךְ, און דעם אַרְיֵה עמד אֵצֶל דעם נְבֵלָה; זיינען זיי בוא און האָבן דבר אין דער עִיר וואָס דער נביא הזקן איז אין איר ישב. 26 האָט שמע דער נביא וואָס האָט אים שוב פון דֶּרֶךְ, און ער האָט אמר: דאָס איז דער אִיש האלוקים וואָס האָט מרה דעם פֶּה ה', און ה' האָט אים נתן צום אַרְיֵה, און ער האָט אים שבר און אים מות, אַזוי ווי דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט צו אים דבר. 27 און ער האָט דבר זיינע בָּנִים, אַזוי צו אמר: חבשׁ מיר אָן דעם חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9]. האָבן זיי חבשׁ. 28 און ער איז הלך און האָט

מצא דעם נְבֵלָה שלך אויפן דֶּרֶךְ, און דער חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] און דער אַרְיֵה עמד אֵצֶל דעם נְבֵלָה. נישט דער אַרְיֵה האָט אכל דעם נְבֵלָה, און נישט ער האָט שבר דעם חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9]. 29 האָט דער נביא נשׂא דעם נְבֵלָה פון דעם אִישׁ האלוקים, און האָט אים נוח אויפן חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9], און האָט אים שוב; און ער איז בוא אין דער עִיר פון דעם נביא הזקן, צו ספד [זען "ספד" זכריה 12:10] און אים צו קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]. 30 און ער האָט נוח זיין נְבֵלָה אין זיין אייגענעם קבר, און מע האָט ספד אויף אים: ווי, אָחִי! 31 און עס איז געווען נאָך דעם אַז ער האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] האָט ער אמר צו זײַנע בָּנִים, אַזוי צו אמר: אַז איך מות, זאָלט איר מיך קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין דעם קבר וואָס דער אִישׁ האלוקים איז אין אים קבר; אֵצֶל זײַנע עצמות נוח מײַנע עצמות. 32 וואָרעם געשען וועט געשען דאָס דבר וואָס ער האָט קרא דורך דעם דבר ה' איבער דעם מִזְבֵּחַ וואָס אין בית אֵ-ל, און איבער כֹּל בּתּים פון די בָּמוֹת וואָס אין די ערים פון שומרון. 33 נאָך דער דאָזיקער געשעעניש האָט זיך יָרֳבעָם נישט שוב פון זיין דֶּרֶךְ הָרָעָה, און ער האָט שוב און עשׂה פון קצוֹת העם כֹּהנים פון בָּמוֹת. ווער עס האָט חפץ פלעגט ער מלא זיין יָד, ער זאָל ווערן פון די כֹּהנים פון די בָּמוֹת. 34 און דורך דער דאָזיקער זאַך איז געווען אַ חַטָּאת אויף דעם בית יָרֳבעָם; כדי עס הכחיד [כחד] און שמד פון פני האדמה.

מלכא14

1 אין יענער צײַט איז חלה געוואָרן אֲבִיָּה בֵּן יָרֳבעָמען. 2 האָט יָרֳבעָם אמר צו זיין אִשָּׁה: קוּם! נָא, און השתּנה [שָׁנָה] זיך, מע זאָל נישט ידע אַז דו ביסט אִשָּׁה פון יָרֳבעָם, און זאָלסט הלך קיין שילו. הנה, דאָרטן איז אַחִיָּה דער נביא, דער וואָס האָט דבר אויף מיר, אַז איך וועל ווערן מלך איבער דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 3 און זאָלסט לקח מיט דיר 10 לחם, און נִקּוּד, און א בִּקְבֻּק דבש, און בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אים; ער וועט דיר נגד וואָס וועט זיין מיטן נער. 4 האָט אִשָּׁה פון יָרֳבעָם אַזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זי איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז הלך קיין שילו, און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין בית אַחִיָּה; און אַחִיָּה האָט נישט יכל צו ראה, וואָרעם זײַנע אויגן זײַנען געווען קום פאַר זיין שֵׂיבָה. 5 אָבער ה' האָט אמר אַחִיָּהו: הנה, אִשָּׁה פון יָרֳבעָם בוא צו דרש דבר בּיַי דיר וועגן בְּנָהּ, וואָרעם ער איז חלה; זאָלסטו אַזוי און אַזוי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו איר. און עס וועט זיין, אַז זי בוא, וועט זי זיך התנכּר [נכר]. 6 און עס איז געווען, ווי אַחִיָּה האָט שמע דעם קוֹל פון אירע רגלים [זען תהלים 22:17], ווען זי איז בוא אין פֶּתַח, אַזוי האָט ער אמר: בוא! אִשָּׁה פון יָרֳבעָם, לָמָּה דען זיך התנכּר [נכר], אַז איך בין שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דיר מיט קָשָׁה? 7 הלך! אמר צו יָרֳבעָמען: אַזוי האָט אמר ה' אלקֵי ישראל: ווײַל איך האָב דיך רום פון צווישן הָעָם, און האָב דיך נתן פאַר א נָגִיד איבער עַמִּי ישראל; 8 און איך האָב קרע די מלוכה פון דעם בית דָּוִד, און האָב זי דיר נתן; און דו ביסט נישט געווען אַזוי ווי מיין עֶבֶד דָּוִד, וואָס האָט שומר איבער מײַנע מצות, און וואָס איז הלך נאָך מיר מיט זיין כֹּל לבב, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] רַק וואָס איז יָשָׁר אין מײַנע אויגן; 9 און האָסט רעע צו עשׂה ווי כֹּל וואָס זײַנען געווען פריִער דיר, און ביסט הלך און האָסט דיר עשׂה אלוקים אחרים, און מַסֵּכָה, מיך צו כעס, און מיך האָסטו שלך הינטער דײַן גַּו; 10 דעריבער הנה, איך ברענג אָן רָעָה אויף בית יָרֳבעָם, און איך וועל כרת [זען "כרת משיח" דניאל 9:26] פון יָרֳבעָמען כֹּל וואָס שתן בקיר, עצר און עזב, צווישן ישראל, און וועל בער בית יָרֳבעָם אַזוי ווי מע בער גֶּלֶל, ביז עס וועט תמם ווערן. 11 דעם וואָס מות פון יָרֳבעָמען אין עִיר, וועלן די כלבים [זען תהלים 22:17] אכל, און דעם וואָס מות אין שָׂדֶה, וועלן די עוֹף הַשָּׁמַיִם אכל; וואָרעם ה' האָט דבר. 12 און דו קוּם! הלך! אהיים; ווי דײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין עִיר, אַזוי וועט דאָס ילד מות. 13 און כֹּל ישראל וועלן אים ספד [זען "ספד" זכריה 12:10], און וועלן אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]; וואָרעם בּלויז דער דאָזיקער פון יָרֳבעָמען וועט בוא צו קבר, ווײַל אין אים איז מצא געוואָרן עפעס טוֹב אַקעגן ה' אֱלֹקֵי ישראל, אין בית יָרֳבעָם. 14 און ה' וועט זיך קום א מלך איבער ישראל, וואָס וועט כרת בית יָרֳבעָם יום ההוא. און מה גַּם עָתָּה [זען מלכא 15:27-29]? 15 וואָרעם ה' וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] ישראל, אַזוי ווי א קָנֶה ווערט נוד אין מַיִם, און ער וועט נתש ישראל פון דער דאָזיקער הָאֲדָמָה הטּוֹבָה וואָס ער האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אבותֵיהֶם, און ער וועט זיי זרה פון יענער זייט נָהָר, פאַר וואָס זיי האָבן עשׂה זייערע אֲשֵׁרָה, כעס ה'. 16 און ער וועט נתן ישראל בִּגְלַל די חַטָּאת פון יָרֳבעָמען וואָס ער האָט חטא, און וואָס ער האָט געמאכט חטא ישראל. 17 און אִשָּׁה פון יָרֳבעָם איז קום, און איז הלך און בוא קיין תִּרְצָה; ווי זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף דעם סַף פון בית, אַזוי איז דאָס

נער מות. 18 און כּל ישׂראל האָבּן אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9], און אים ספד [זען זכריה 12:10]; אַזוי ווי
דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט דבר דורך זיין עֶבֶד אַחִיָּה דעם נביא. 19 און די יתר דּברי יָרָבעָמען, ווי ער האָט לחם, און
ווי ער האָט מלך, דאָס איז כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים פון מלכים פון ישׂראל . 20 און די ימים וואָס יָרָבעָם האָט
מלך, זײַנען געווען 22 שָׁנָה, און ער האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און בְּנוֹ נָדָב איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת. 21
און רְחַבְעָם בּן שלמֹהן האָט מלך אין יהודה. 41 שָׁנָה איז רְחַבְעָם געווען אַז ער איז געוואָרן מלך, און 17 שָׁנָה האָט
ער מלך אין ירושלים, דער עִיר וואָס ה' האָט בחר פון כּל שבטים אין ישׂראל, צו שום שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח
משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח] דאָרטן. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען נַעֲמָה די
עמונית. 22 און יהודה האָט עשׂה וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', און זיי האָבּן אים קנא ווי אלץ וואָס אבותם
האָבּן עשׂה מיט זייערע חַטָּאת וואָס זיי האָבּן חטא. 23 און זיי אויך האָבּן זיך בנה בָּמות, און מַצֵּבָה, און אֲשֵׁרָה, אויף
כּל גִּבעָה גְבֹהָה, און אונטער כּל עֵץ רַעֲנָן. 24 און אויך קָדֵשׁ זײַנען געווען אין הָאָרֶץ. זיי האָבּן עשׂה אַזוי ווי כּל
התּוֹעבות פון די גּוֹיִם וואָס ה' האָט ירשׁ פון פאַר די בּני-יִשְׂראל. 25 און עס איז געווען אין 5טן שָׁנָה פון מלך רְחַבְעָם
איז שישַׁק מלך מצרים עלה אויף ירושלים. 26 און ער האָט לקח די אוֹצרות בּית ה', און די אוֹצרות בּית המלך; אַלץ
האָט ער לקח. און ער האָט לקח כּל מָגִנֵּים פון זהב וואָס שלמֹה האָט עשׂה. 27 און דער מלך רְחַבְעָם האָט עשׂה
תּחת זיי מָגִנֵּים פון נחֹשֶׁת, און האָט זיי פקד אויף דער יָד פון די שׂרים פון די לויפערס [רוץ] וואָס האָבּן שוֹמר
איבּער דעם פּתח בּית המלך. 28 און עס איז געווען, ווען נאָר דער מלך פלעגט בוא אין בּית ה', פלעגן די לויפערס
[רוץ] זיי נשׂא; דערנאָך פלעגן זיי זיי שוב אין דער תָּא פון די לויפערס [רוץ]. 29 און די יתר דּברי רְחַבְעָמען, און אַלץ
וואָס ער האָט עשׂה דאָס איז שוין כתב סֵפֶר דִּבְרֵי הימים אין מלכים פון יהודה. 30 און מלחמה איז געווען צווישן
רְחַבְעָמען און צווישן יָרָבעָמען כּל הימים. 31 און רְחַבְעָם האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח
קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן לעבן זײַנע אבות אין עִיר דָּוִד. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען נַעֲמָה די עמונית. און בְּנוֹ
אַבִיָּם איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת.

מלכא15

1 און אין 18טן שָׁנָה פון מלך יָרָבעָם בּן נבטן, איז אֲבִיָּם געוואָרן מלך איבּער יהודה. 2 3 שָׁנָה האָט ער מלך אין
ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען מעכה בַּת אבישָׁלומען. 3 און ער איז הלך אין כּל חַטָּאת אָבִיו, וואָס ער
האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פאַר אים, און זיין לֵב איז נישט געווען שָׁלֵם מיט ה' אלוקָיו אַזוי
ווי דאָס לֵב דָּוִדן אָבִיו. 4 אָבער למען דָּוִד האָט אים ה' אלוקָיו נתן א נֵר אין ירושלים, צו קום [זען קום בּן דָּוִד,
קור"א 15:4] בְּנוֹ נאָך אים, און להעמיד [עמד] ירושלים. 5 ווײַל דָּוִד האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] וואָס איז ישׁר אין די אויגן פון ה', און האָט זיך נישט סור פון כּל וואָס ער האָט אים צוה, כּל יְמֵי חַיָּיו, אחוץ
אין דער דבר מיט אוּריה דעם חִתּי. 6 און מלחמה איז געווען צווישן רְחַבְעָמען און צווישן יָרָבעָמען כּל יְמֵי חַיָּיו. 7
און די יתר זאַכן וועגן אַבִיָּמען, און כּל וואָס ער האָט עשׂה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דברי הימים למלכים פון
יהודה. און מלחמה איז געווען צווישן אַבִיָּמען און צווישן יָרָבעָמען. 8 און אֲבִיָּם האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און
מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין עִיר דָּוִד. און בְּנוֹ אָסאָ איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת [זען
בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו]. 9 און אין 20טן שָׁנָה פון יָרָבעָם מלך ישׂראל, איז אָסאָ
געוואָרן מלך איבּער יהודה. 10 און 41 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען מעכה בַּת
אַבישָׁלומען. 11 און אָסאָ האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז ישׁר אין די אויגן פון ה', אַזוי
ווי אָבִיו דָּוִד. 12 און ער האָט עבר פון הָאָרֶץ די קְדֵשׁ, און האָט סור כּל גִּלֻּלִים [גלול] וואָס זײַנע אבות האָבּן עשׂה.
13 און אויך אִמּוֹ מעכהן האָט ער סור פון זיין גבירה, ווײַל זי האָט עשׂה אַ מפלצת צו דער אֲשֵׁרָה. און אָסאָ האָט
כּרת איר מפלצת, און שׂרף בּיַים נָחַל קִדרון. 14 אָבער די בָּמות זײַנען נישט סור געוואָרן; אָבער דאָס לֵב אָסאָן איז
געווען שָׁלֵם מיט ה' כּל יָמָיו. 15 און ער האָט געבראַכט די קָדשֵׁי אָבִיו, און זײַנע אייגענע געהייליקטע זאַכן, אין בּית
ה', כֶּסֶף, און זָהָב, און כּלים. 16 און מלחמה איז געווען צווישן אָסאָן און צווישן בַּעשא מלך ישׂראל כּל זייערע טעג.
17 און בַּעשא מלך ישׂראל איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף יהודה, און האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] רמה,
כּדי נישט צו נתן יצא און בוא בּיַי אָסאָ מלך יהודה. 18 האָט אָסאָ לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13;
11:13] דאָס כּל כֶּסֶף און זָהָב וואָס איז יתר אין די אוֹצרות פון בּית ה', און די אוֹצרות פון בּית המלך, און האָט זיי
נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון זײַנע עבדים; און דער מלך אָסאָ האָט זיי שלח [זען
"שלח" מלאכי 3:1] צו בֶּן-הַדַּד בּן טַבְרִמון בּן חֶזיונען, מלך ארם, וואָס איז ישׁב [זען "ישׁב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] אין דמשׂק, אַזוי צו אמר: 19 א בְּרִית איז צווישן מיר און צווישן דיר, צווישן אָבִי און צווישן אָבִיך; הנה איך

שלח דיר אַ שוחד כֶּסֶף, און זָהָב; הלך! הֵפֵא [פרר]! דײַן בְּרִית מיט בַּעשא מלך ישראל, כדי ער זאָל עלה פון מיר. 20
האָט בן-הַדַד שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צום מלך אָסאָ, און ער האָט שלח זײַנע
שָׂרֵי החילים אויף די ערים פון ישראל, און האָט נכה עִיון, און דָן, און אָבל-בֵּית-מעכָה, און כּל כִּנרות, מיט כּל אֶרֶץ
נפתלי. 21 און עס איז געווען, ווי בַּעשא האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], אַזוי
האָט ער חדל בנה רמה, און איז ישב אין תִּרצָה. 22 און דער מלך אָסאָ האָט השמיע [שמע] כּל יהודה, קיינעם נישט
נקי, און זיי האָבן נשׂא די שטיינער פון רמה און אירע האָלצן, מיט וואָס בַּעשא האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25];
און דער מלך אָסאָ האָט מיט זיי בנה [זען "בנה" תהלים 118:22] גֶּבע-בנימין, און מִצְפֶּה. 23 און די יתר כּל דברי
אָסאָן, און כּל גבורה פון אים, און כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און די ערים
וואָס ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דברי הימים למלכים פון יהודה. אָבער צו
דער צײַט פון זיין זקנה איז ער חלה געוואָרן אויף די רגלים [זען תהלים 22:17]. 24 און אָסאָ האָט זיך שכב מיט
זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן לעבן זײַנע אבות אין עִיר דָּוִד אָבִיו, און בְּנוֹ
יְהוֹשָׁפָט איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת. 25 און נָדָב בֶּן יָרָבעָמעָן איז געוואָרן מלך איבּער ישראל אין שֵׁנִי שָׁנָה פון
אָסאָ מלך יהודה, און ער האָט מלך איבּער ישראל 2 שָׁנָה. 26 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', און איז הלך אין דעם דֶּרֶךְ פון אָבִיו, און אין זיין חַטָּאת וואָס ער האָט
החטא [חטא] ישראל. 27 און בַּעשא בֶּן אַחִיהוּ, פון דעם בֵּית יִשָּׂשכָר, האָט קשר אויף אים, און בַּעשא האָט אים נכה
אין גִבתון וואָס פון די פלשתים, ווען נָדָב און כּל ישראל האָבן צור אויף גִבתון. 28 און בַּעשא האָט אים מות אין
3טן שָׁנָה פון אָסאָ מלך יהודה, און איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת. 29 און עס איז געווען, ווי ער איז געוואָרן מלך,
האָט ער נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] דאָס כּל בֵּית יָרָבעָמעָן; ער האָט נישט שאַר קיין נשמה פון
יָרָבעָמעָן, ביז ער האָט אים שמד, אַזוי ווי דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט דבר דורך זיין עֶבֶד אחִיהוּ פון שילו [זען מלכא
14:10]; 30 פאַר די חַטָּאת פון יָרָבעָמעָן וואָס ער האָט חטא, און וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל ; פון ווען זיין
כעס וואָס ער האָט כעס ה' אלקֵי ישראל. 31 און די יתר דִּברי וועגן נָדָבן, און כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דברי הימים מלכים פון ישראל. 32 און מלחמה איז געווען
צווישן אָסאָן און צווישן בַּעשא מלך ישראל כּל זייערע טעג. 33 אין שְׁלִישׁ שָׁנָה פון אָסאָ מלך יהודה, איז בַּעשא בֶּן
אֲחִיָּהוּ געוואָרן מלך איבּער כּל ישראל אין תִּרצָה, [און האָט געקיניגט] 24 שָׁנָה. 34 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', און איז הלך אין דעם דֶּרֶךְ פון יָרָבעָמעָן, און אין זיין
חַטָּאת וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל.

מלכא16

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו יֵהוא בֶּן חֲנָנִין, אויף בַּעשאן, אַזוי צו אמר: 2 ווײַל איך האָב דיך רום פון הֶעָפָר, און
האָב דיך נתן פאַר א נָגִיד איבּער עַמִּי ישראל [זען ישעיהו 53:8], און דו ביסט הלך אין דעם דֶּרֶךְ פון יָרָבעָמעָן, און
האָסט החטא [חטא] עַמִּי ישראל מיך צו כעס מיט זייערע חַטָּאת 3 הנני בער אחרי בַּעשאן און זיין בֵּית, און וועל נתן
דײַן בֵּית ווי דאָס בֵּית פון יָרָבעָם בֶּן נבטן. 4 דעם וואָס מות פון בַּעשאן אין עִיר, וועלן די כּלבים [זען תהלים 22:17]
אכל, און דעם וואָס מות פון אים אין שָׂדֶה, וועלן די עוֹף הַשָּׁמַיִם אכל. 5 און די יתר דִּברֵי בַּעשאן, און וואָס ער האָט
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין גבורה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דברי הימים מלכים פון
ישראל. 6 און בַּעשא האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין
תִּרצָה, און בְּנוֹ אֵלָה איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו]. 7
און אויך איז דאָס דבר-ה' געווען דורך יֵהוא בֶּן חֲנָנִין, דעם נביא, אויף בַּעשאן און אויף זיין בֵּית, אי פאַר כּל הָרָעָה
וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אין די איגן פון ה', אים צו כעס מיט די מעשה פון
זײַנע הענט, צו זיין אַזוי ווי דאָס בֵּית פון יָרָבעָמעָן, אי פאַר וואָס ער האָט אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4;
50:6]. 8 אין 26טן שָׁנָה פון אָסאָ מלך יהודה, איז אֵלָה בֶּן בַּעשאן געוואָרן מלך איבּער ישראל אין תִּרצָה, [און האָט
געקיניגט] 2 שָׁנָה. 9 און זיין עֶבֶד זִמרי, אַ שׂר איבּער מחצית פון די מרכּבות, האָט קשר אויף אים, בעת ער איז געווען
אין תִּרצָה, זיך שתה שכור אין בֵּית פון אַרצאָן וואָס איבערן הבּית אין תִּרצָה. 10 און זִמרי איז בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט אים נכה און אים מות, אין 27טן שָׁנָה פון אָסאָ מלך
יהודה, און איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו]. 11 און עס
איז געווען, ווי ער איז געוואָרן מלך, אַז ער האָט זיך ישב אויף זיין כִּסֵּא, האָט ער נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1;
53:4; 50:6] דאָס כּל בֵּית בַּעשאן; ער האָט אים נישט שאַר אַ מַשְׁתִּין בְּקִיר, זײַנע גֹּאֲלִים [גאל] און זײַנע רֵעָה. 12 און

זִמרי האָט שמד דאָס כּל בּית בַּעשאַן, אַזוי ווי דאָס דבר־ה׳ וואָס ער האָט דבר וועגן בַּעשאַן דורך יֵהוא דעם נביא [זען מלכא 16:3], 13 פאַר כּל חַטָּאת פון בַּעשאַן, און די חַטָּאת פון בְּנוֹ אֵלָהן, וואָס זיי האָבּן החטא [חטא] ישראל, צו כעס ה׳ אֱלֹקֵי ישראל מיט זייערע הבלים. 14 און די יתר דִּבְרֵי אֵלָהן, און כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דברי הימים מלכים פון ישראל. 15 אין 27טן שָׁנָה פון אָסאָ מלך יהודה, האָט זִמרי מלך 7 טעג אין תִּרצָה, בעת הָעָם האָט חנה אויף גִבתון וואָס איז פון די פלשתים. 16 און דאָס עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס האָט חנה האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַזוי צו אמר: זִמרי האָט קשר, און ער האָט אויך נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] דעם מלך; און כּל ישראל האָבּן מלך עָמרי דעם שׂר צָבא איבּער ישראל, אין יום ההוא אין מַחֲנֶה. 17 און עָמרי און כּל ישראל מיט אים זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון גִבתון, און האָבּן צור אויף תִּרצָה. 18 און עס איז געווען, ווי זִמרי האָט ראה אַז די עִיר איז לכד, אַזוי איז ער בוא אין אַרְמוֹן פון בּית המלך, און האָט שׂרף איבּער זיך דעם בּית מלך אין אֵש, און איז מות; 19 ווייל זײַנע חַטָּאת וואָס ער האָט חטא, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה׳, צו הלך אין די דֶּרֶךְ פון יָרָבעָמען, און פאַר זיין חַטָּאת וואָס ער איז עשׂה צו החטא [חטא] ישראל. 20 און די יתר דִּבְרֵי זִמרין, און זיין קשר וואָס ער האָט קשר, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דברי הימים מלכים פון ישראל. 21 דעמאָלט האָט זיך הָעָם ישראל חלק אין חצי: חצי פון העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז געווען הינטער תִּבני בּן גינתן, אים צו מלך און חצי הינטער עָמרין. 22 און הָעָם וואָס הינטער עָמרין האָט חזק פון הָעָם וואָס הינטער תִּבני בּן גינתן. און תִּבני איז מות, און עָמרי איז געבליבן מלך. 23 אין 31טן שָׁנָה פון אָסאָ מלך יהודה איז עָמרי געוואָרן מלך איבּער ישראל, [און האָט געקיניגט] 12 שָׁנָה; אין תִּרצָה האָט ער מלך 6 שָׁנָה. 24 און ער האָט קנה דעם הַר שומרון פון שֶׁמֶר פאַר 2 כּכר כֶּסֶף, און האָט בנה [זען "בנה" תהלים 118:22] אויף דעם הַר, און קרא דעם שֵׁם פון דער עִיר וואָס ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], עַל שֵׁם שֶׁמֶר, דעם אדונים פון דעם הַר, שומרון. 25 און עָמרי האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה׳, און ער האָט זיך רעע ווי כּל וואָס פאַר אים. 26 און ער איז הלך אין כּל דֶּרֶךְ פון יָרָבעָם בּן נבטן, און אין זיין חַטָּאת וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל, צו כעס ה׳ אֱלֹקֵי ישראל מיט זייערע הבלים. 27 און די יתר דִּבְרֵי עָמרין וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין גבורה וואָס ער האָט עשׂה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דברי הימים מלכים פון ישראל. 28 און עָמרי האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין שומרון, און בְּנוֹ אַחאב איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו]. 29 און אַחאב בּן עָמרין איז געוואָרן מלך איבּער ישראל אין 38טן שָׁנָה פון אָסאָ מלך יהודה. און אַחאב בּן עָמרין האָט מלך איבּער ישראל אין שומרון 22 שָׁנָה. 30 און אַחאב בּן עָמרין האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה׳, מער פון כּל וואָס פאַר אים. 31 און קלל זיין הלך אין די חַטָּאת פון יָרָבעָם בּן נבטן, האָט ער נאָך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פאַר אַן אִשָּׁה אִזֶּבל בַּת אֶתבַּעַל מלך צידונים, און איז הלך און האָט עבד בַּעַל, און זיך שחה צו אים. 32 און ער האָט קום מִזְבֵּחַ צו בַּעַל, אין דעם בּית הַבַּעַל וואָס ער האָט בנה אין שומרון. 33 און אַחאב האָט עשׂה די אַשֵּׁרָה; און אַחאב האָט יסף צו עשׂה מער צו כעס ה׳ אלוקי ישראל, ווי כּל מלכים פון ישראל וואָס זײַנען געווען פאַר אים. 34 אין זײַנע טעג האָט חיאֵל פון בּית אֵ־ל בנה יריחו. מיט [דעם לעבן פון] אַבירָם זיין בכור האָט ער יסד איר יִסוּד, און מיט שׂגוב זיין צעיר האָט ער נצב אירע דלתות, אַזוי ווי דאָס דבר־ה׳ וואָס ער האָט דבר דורך יהוֹשע [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבדי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג׳ 22:16] בּן נון [זען יהושע 6:26].

מלכא17

1 און אֵלִיָּהוּ דער תִּשבי, פון תּשבי גלעד, האָט אמר צו אַחאבן: אַזוי ווי חי ה׳ אֱלֹקֵי ישראל וואָס איך עמד פאַר אים, אויבּ אין די דאָזיקע שָׁנִים וועט זיין טוי און מָטָר, סײַדן לויט מיין דבר!

https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

2 און דאָס דבַר־ה׳ איז געווען צו אים, אַזוי צו אמר: 3 הלך! פון דאַנען, און זאָלסט זיך פנה קיין מזרח, און זיך סתר בּײַ דעם נָחַל כרית וואָס פאַרן ירדן. 4 און עס וועט זיין: פון דעם נָחַל וועסטו שתה, און די עֹרְבים [עֹרב] האָבּ איך צוה דיך דאָרטן צו כַּלְכֵּל [כול]. 5 איז ער הלך און האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי דאָס דבר־ה׳; און ער איז הלך און האָט זיך ישב בּײַם נָחַל כרית וואָס פאַרן ירדן. 6 און די עֹרְבים פלעגן אים ברענגען

לֶחֶם און בָּשָׂר אין דער בוקר, און לֶחֶם און בָּשָׂר אין עֶרב; און פון נָחַל פלעגט ער שתה. 7 און עס איז געווען מִקֵּץ ימים, איז דער נָחַל יבש געוואָרן, ווײַל עס איז נישט געווען קיין גֶשֶׁם אין הָאָרֶץ. 8 איז דאָס דבר־ה' געווען צו אים, אַזוי צו אמר: 9 קום! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] הלך! קיין צָרפתה וואָס פון צידון, און זאָלסט דאָרטן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]; הנה! איך האָב דאָרטן צוה אַן אִשָּׁה אַן אלמנה דיך צו כַּלְכֵּל [כול]. 10 און איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז הלך קיין צָרפתה. און ווי ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין פתח פון עִיר, און הנה אַן אִשָּׁה אַן אלמנה קושש [קשש] דאָרטן עצים. האָט ער קרא צו איר און האָט אמר: ברענג מיר, נָא, אַ ביסל מַיִם אין אַ כלי, כדי איך זאָל שתה. 11 און ווי זי איז הלך צו ברענגען, אַזוי האָט ער זי קרא און אמר: ברענג מיר, נָא, אַ שטיקל לֶחֶם אין דײַן יָד. 12 האָט זי אמר: אַזוי ווי חי ה' אֱלֹקֶיךָ, אויב איך האָב א מָעוֹג, אָבער בלויז אַ האנטפול קֶמַח אין כַּד, און א ביסל שֶׁמֶן אין צַפַּחַת; און הנני קשש איך 2 עצים, און איך וועל בוא און וועל עס עשׂה פאַר מיר און בְּנִי, און מיר וועלן עס אכל; דערנאָך וועלן מיר מות. 13 האָט אֵלִיָּהוּ צו איר אמר: זאָלסט נישט ירא האָבן; בוא! עשׂה אַזוי ווי דײַן דבר, אָבער עשׂה מיר דערפון אַ עֻגָּה קְטַנָּה צוערשט, און יצא מיר; און פאַר דיר און פאַר בְּנֵךָ וועסטו עשׂה צולעצט. 14 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישראל: דער כַּד הַקֶּמַח וועט נישט כלה, און דער צפחת פון שֶׁמֶן וועט נישט חסר ווערן, ביז דעם יום וואָס ה' נתן גֶשֶׁם אויפן פני האדמה. 15 איז זי הלך און האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי דאָס דבר פון אֵלִיָּהוּ, און זי און ער און איר בית [זען "בית" ירמיהו (34)33-(31)30:31] האָבן געהאַט צו אכל ימים. 16 דער כַּד הַקֶּמַח איז נישט כלה, און דער צפחת הַשֶּׁמֶן איז נישט חסר געוואָרן, אַזוי ווי דאָס דבר־ה' וואָס ער האָט דבר דורך אֵלִיָּהוּ. 17 און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע דברים, איז חלה געוואָרן בֶּן הָאִשָּׁה, דער בעלת־הבית, און זיין חֳלִי איז געווען חזק מְאֹד, ביז אין אים איז מער נשמה נישט יתר. 18 האָט זי אמר צו אֵלִיָּהוּ: מַה לִּי וָלָךְ, אִישׁ האלוקים? ביסטו בוא צו מיר צו זכר מײַנע עָוֹן [זען ישעיהו 53:5], און צו מות בְּנִי? 19 האָט ער צו איר אמר: נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיר בְּנֵךָ. און ער האָט אים לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון איר חֵיק, און האָט אים עלה אין דער עֲלִיָּה [אויבערשטוב, זען מה"ש 9:39; 1:13] וואָס ער האָט דאָרטן ישב, און האָט אים שכב אויף זיין מִטָּה. 20 און ער האָט קרא צו ה' און האָט אמר: ה' אֱלֹקַי, צי אויך דער אלמנה וואָס איך זיך גור בײַ איר, האָסטו הֲרֵעוֹת [רעע] צו מות בְּנָהּ? 21 און ער האָט זיך מדד איבער דעם יֶלֶד 3 מאָל, און האָט קרא צו ה' און האָט אמר: ה' אֱלֹקַי, זאָל, נָא, די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון דעם דאָזיקן יֶלֶד שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אין זיין קרב. 22 און ה' האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל פון אֵלִיָּהוּ, און די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון דעם יֶלֶד האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] אין זיין קרב, און ער האָט חיה. 23 און אֵלִיָּהוּ האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דאָס יֶלֶד, און האָט עס ירד פון הָעֲלִיָּה [אויבערשטוב] אין בית, און האָט עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו אִמּוֹ; און אֵלִיָּהוּ האָט אמר: ראה! חי בְּנֵךָ 24 האָט די אִשָּׁה אמר צו אֵלִיָּהוּ: אַצונד זֶה ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איך אַז דו ביסט אִישׁ אלוקים, און דאָס דבר־ה' אין דײַן פֶּה איז אמת.

מלכא18

1 און עס איז געווען נאָך ימים רבים, איז דאָס דבר־ה' געווען צו אֵלִיָּהוּ אויפן 3טן שָׁנָה, אַזוי צו אמר: הלך! ווײַז זיך פאַר אחאבן, און איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מָטָר אויפן פני האדמה. 2 איז אֵלִיָּהוּ הלך זיך ווײַזן פאַר אַחאבן. און דער רָעָב איז געווען חזק אין שומרון. 3 און אַחאב האָט קרא עוֹבַדְיָהוּ וואָס איבערן הבית; און עוֹבַדְיָהוּ האָט יָרֵא ה' מְאֹד; 4 און עס איז געווען, אַז אִזֶּבֶל האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] די נביאים פון ה', האָט עוֹבַדְיָהוּ לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] 100 נביאים, און האָט זיי חבא צו 50 אִישׁ אין אַ מְעָרָה, און האָט זיי כול מיט לֶחֶם און מיט מַיִם 5 און אַחאב האָט אמר צו עוֹבַדְיָהוּ: הלך! דורכן הָאָרֶץ בײַ כֹּל מַעְיְנֵי המַיִם און בײַ כֹּל הנחלים [נחל]; אפשר וועלן מיר מצא חציר, און מיר וועלן נחיה [חיה] די סוּס און די פֶּרֶד, אַז מיר זאָלן נישט כרת די בהמות. 6 האָבן זיי זיך חלק הָאָרֶץ, כדי צו עבר דורך דעם: אַחאב איז הלך אַליין אין זיין דֶּרֶךְ, און עוֹבַדְיָהוּ איז הלך אַליין אין אַן אַנדער דֶּרֶךְ. 7 און ווי עוֹבַדְיָהוּ איז געווען אין דֶּרֶךְ, און הנה אֵלִיָּהוּ קרא אים. האָט ער אים נכר, און ער איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחֵת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף זיין פנים, און האָט אמר: ביסט דו דאָס, אֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ? 8 האָט ער צו אים אמר: איך; הלך! אמר: דײַן אדון: הנה אֵלִיָּהוּ! 9 האָט ער אמר: וואָס האָב איך חטא, אַז דו ווילסט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן עֶבֶד אין יָד אַחאב, מיך צו מות? 10 אַזוי ווי חי ה' אֱלֹקֶיךָ, אויב עס איז דאָ אַ גוֹי אָדער

אַ מַמְלָכָה, וואָס אֲדֹנִי האָט נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַהין דיך צו בקש! און אַז זיי האָבן אמר: נישטאָ,
האָט ער השביע [שבע] דאָס מַמְלָכָה און גוֹי, אַז מע האָט דיך נישט מצא. 11 און אַצונד זאָגסטו: הלך! אמר! דיַין
אדון: הנה! אֵלִיָּהוּ! 12 און עס וועט זיין, ווי איך וועל הלך פון דיר, אַזוי וועט דער רוּחַ ה' דיך נשׂא, איך ידע [זען "ידע"
דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט וווהין, און אַז איך וועל בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] נגד אַחאבן, און ער וועט דיך נישט מצא, וועט ער מיך הרג; און דיַין עֶבֶד ירא ה' פון מיין
נְעוּרִים אָן. 13 איז נישט נגד געוואָרן צו אֲדֹנִי וואָס איך האָבּ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ווען
אִזֶבֶל האָט הרג די נביאים פון ה', ווי איך האָבּ חבא 100 אִיש פון די נביאים צו 50 אִיש אין א מערה, און האָבּ זיי כול
מיט לֶחֶם און מיט מַיִם? 14 און אַצונד זאָגסטו: הלך! אמר! דיַין אדון: הנה! אֵלִיָּהוּ; און ער וועט מיך הרג. 15 האָט
אֵלִיָּהוּ אמר: אַזוי ווי חי ה' צבָאות וואָס איך עמד פאַר אים, אַז הַיּוֹם וועל איך זיך ווייַזן פאַר אים! 16 איז עוֹבדיָהוּ
הלך צו אַנטקעגן אַחאבן, און האָט אים נגד; און אַחאב איז הלך צו אַנטקעגן אֵלִיָּהוּן. 17 און עס איז געווען, ווי
אַחאב האָט ראה אֵלִיָּהוּן, אַזוי האָט אַחאב צו אים אמר: ביסט דו דאָס, עֹכר [עכר] ישראל? 18 האָט ער אמר: נישט
איך האָבּ עכר ישראל, אָבער דו און דיַין בּית אָבִיךָ, מיט וואָס איר האָט עזב די מצות ה', און ביסט הלך נאָך די
בַעֲלים. 19 און אַצונד, שלח קבץ איַין צו מיר כּל ישראל אויפן הַר כַּרמל, און די 450 נביאים פון בַעַל, און די 400
נביאים פון דער אַשֵׁרָה, וואָס אכל בּיַים טיש פון אִזֶבֶלען. 20 האָט אַחאב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צווישן כּל בּני
ישראל, און האָט קבץ די נביאים אויפן הַר כַּרמל. 21 און אֵלִיָּהוּ האָט נגש צום כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און האָט אמר: עַד מָתַי וועט איר פסח אויף 2 סְעִיפָּה? אויבּ ה' איז האלוקים, הלך נאָך
אים, און אויבּ בַעַל, הלך נאָך אים. און הָעָם האָט אים אַ דבר נישט ענה. 22 האָט אֵלִיָּהוּ אמר צו הָעָם: איך אַליין בּין
יתר אַ נביא צו ה', און די נביאים פון בַעַל זיַינען 450 אִיש. 23 טאָ זאָל מען אונדז נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9;
9:5; חגי 2:7-9] 2 פָּרִים; און זאָלן זיי זיך בחר 1 פָּר, און אים נתח און שום אויפן האָלץ, און אֵש זאָלן זיי נישט שום.
און איך וועל עשׂה דעם אנדער פָּר, און נתן אויפן האָלץ, און אֵש וועל איך נישט שום. 24 און איר וועט קרא צו דעם
שֵׁם פון אלקֵיכֶם, און איך וועל קרא צו דעם שֵׁם פון ה'; און עס וועט זיין, דער האלוקים וואָס וועט ענה מיט אֵש,
ער איז האלוקים. האָט זיך ענה דאָס כּל הָעָם און האָט אמר: טוֹב הדבר! 25 האָט אֵלִיָּהוּ אמר צו די נביאים פון בַעַל:
בחר איַיך 1 פָּר, און אַשָּׂה אים צוערשט, וואָרעם איר זייט הרבּים; און קרא צו דעם שֵׁם פון אלקֵיכֶם, און אֵש זאָלט
איר נישט שום. 26 האָבּן זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם פָּר וואָס מע האָט זיי נתן
[זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] און זיי האָבּן אים עשׂה, און האָבּן קרא צו דעם שֵׁם פון בַעַל, פון בּוקר ביזן
צהרים, אַזוי צו אמר: בַעַל, ענה אונדז! אָבער קיין קוֹל און קיין ענה. ווי זיי האָבּן פסח ארום דעם מִזְבֵּחַ וואָס מע
האָט עשׂה. 27 און עס איז געווען אין צהרים, האָט אֵלִיָּהוּ התל פון זיי, און ער האָט אמר: קרא! אויף א קוֹל גדול,
וואָרעם ער איז אן אלוקים; ער האָט זיך שִׂיחַ, אָדער ער איז שִׂיג, אָדער ער איז אין דֶּרֶךְ; אפשר יָשֵׁן ער, און וועט זיך
יקץ [זען דניאל 12:2]. 28 און זיי האָבּן קרא אויף אַ קוֹל גָדוֹל, און האָבּן זיך גדד, אַזוי ווי זייער משפּט, מיט חרבָּות
און מיט רמחים [רֹמַח], בּיז דָּם האָט זיך שפך אויף זיי. 29 און עס איז געווען, אַז דער צהרים איז אַריבער, האָבּן זיי
נבא בּיז ווען מע ברענגט אויף דעם עֶרֶב-מִנְחָה, אָבער קיין קוֹל און קיין ענה און קיין קֶשֶׁב. 30 האָט אֵלִיָּהוּ אמר צום
כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: נגש! צו מיר. האָט דאָס כּל הָעָם נגש צו אים, און
ער האָט רפא דעם מִזְבֵּחַ ה' הֶהָרוּס [הרס]. 31 און אֵלִיָּהוּ האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13]
12 שטיינער אַזוי ווי די צאָל פון די שבטים פון בּני-יעקב, וואָס דאָס דבר-ה' איז געווען צו אים, אַזוי צו אמר: ישראל
זאָל זיין שְׁמֶךָ. 32 און ער האָט בנה פון די שטיינער אַ מִזְבֵּחַ צו דעם שֵׁם פון ה', און האָט עשׂה אַ תְּעָלָה, גָדוֹל ווי
פאַר 2 סְאָה זריעה, רונד אַרום מִזְבֵּחַ. 33 און ער האָט ערך דאָס האָלץ, און נתח דעם פָּר, און שום אויפן האָלץ. 34
און ער האָט אמר: מלא! 4 כּדים [כַּד] מיט מַיִם, און יצק אויף דעם עוֹלָה און אויפן האָלץ. און ער האָט אמר: שָׁנָה!
און זיי האָבּן שָׁנָה. האָט ער אמר: שלש! און זיי האָבּן עס שלש! 35 און הַמַּיִם איז הלך רונד אַרום מִזְבֵּחַ; און אויך
דעם תְּעָלָה האָט ער מלא מיט מַיִם. 36 און עס איז געווען ווען מע עלה אויף דעם עֶרֶב-מִנְחָה, האָט אֵלִיָּהוּ הנביא
נגש און האָט אמר: ה' דו אלוקֵי אברהם, יצחק, און ישראל, זאָל הַיּוֹם באַוווּסט ווערן אַז דו ביסט אלוקים אין
ישראל, און איך בין דיַין עֶבֶד, און דורך דבריִך האָבּ איך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] כּל די
דאָזיקע דברים. 37 ענה! מיר, ה', ענה! מיר. און זאָל דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי] ידע אַז דו ה' ביסט האלוקים; אַזיסט סבב זייער לֵב אַהינטער. 38 איז נפל אֵש ה', און האָט אכל דאָס
עוֹלָה, און דאָס האָלץ, און די שטיינער, און די עפר און הַמַּיִם אין תְּעָלָה האָט עס לחך. 39 און דאָס כּל העם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט ראה, און זיי זיַינען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען
תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף זייער פנים, און האָבּן אמר: ה'
הוּא האלוקים! ה' הוא האלוקים! 40 האָט אֵלִיָּהוּ צו זיי אמר: תפשׂ די נביאים פון בַעַל; קיינער זאָל נישט מלט ווערן

פון זיי. האָבן זיי זיי תפשׂ, און אֵלִיָּהוּ האָט זיי ירד צום נָחַל קישון, און האָט זיי דאָרטן שחט. 41 און אֵלִיָּהוּ האָט
אמר צו אַחאבן: עלה! אכל! און שתה! וואָרעם עס איז אַ קוֹל פון הֲמוֹן הַגֶּשֶׁם. 42 איז אַחאב עלה צו אכל און צו
שתה. און אֵלִיָּהוּ איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויפן ראש הַכַּרְמֶל, און האָט זיך גהר צו ארצה, און שום זיין
פנים צווישן זײַנע בֶּרֶךְ. 43 און ער האָט אמר צו זיין נער: עלה! נָא נבט! דֶּרֶךְ ים. איז ער עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]
און האָט נבט, און ער האָט אמר: נישטא גאָרנישט. האָט ער אמר: "שוב!", 7 מאָל. 44 און עס איז געווען אויפן 7טן
מאָל, האָט ער אמר: הנה, אַן עָב קְטַנָּה אַזוי ווי די יָד פון אַן איש עלה פון ים. האָט ער אמר: עלה! אמר צו אַחאבן:
אסר! און ירד! כדי דער גֶּשֶׁם זאָל דיך נישט עצר! 45 און עס איז געווען, איידער וואָס ווען איז דער שָׁמַיִם שוואַרץ
[קדר] געוואָרן פון עבים [עָב] און רוּחַ, און עס איז געוואָרן אַ גֶּשֶׁם גדוֹל. און אַחאב האָט זיך רכב, און איז הלך קיין
יזרעאל. 46 און די יָד ה' איז געווען אויף אֵלִיָּהוּ, און ער האָט שנס זײַנע לענדן, און איז רוץ פאַרויס פאַר אַחאבן ביז
ווו דו בוא קיין יזרעאל.

מלכא19

1 און אַחאב האָט נגד אִיזֶבֶלען אַלץ וואָס אֵלִיָּהוּ האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און אַלץ וואָס
ער האָט הרג כּל נביאים מיטן חֶרֶב. 2 האָט אִיזֶבֶל שלח אַ מַלְאָךְ צו אֵלִיָּהוּ, אַזוי צו אמר: זאָלן די אלוקים עשׂה אַזוי
און נאָך מער, אויב איך וועל מָחָר אין דער צײַט נישט שום דײַן נפש אַזוי ווי דאָס נפש פון איינעם פון זיי! 3 און ווי
ער האָט דאָס ירא, אַזוי איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז הלך אום זיין נפש, און איז בוא
[זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין באר-שבע וואָס געהערט צו יהודה, און ער
האָט דאָרטן נוח זיין נער. 4 און ער אַליין איז הלך אין מדבר אַ דֶּרֶךְ יוֹם, און איז בוא און האָט זיך ישב אונטער א
רֹתֶם, און ער האָט שאל אויף זיך אויף זיין נפש צו מות, און האָט אמר: גענוג! אַצונד, ה', לקח! מיין נפש [זען "נפש"
פון משיח ישעיהו 53:10], וואָרעם, איך בין נישט בעסער פון מײַנע אבות. 5 און ער האָט זיך שכב און איז ישן
אונטער אַ רֹתֶם. און הנה! אַ מלאך נגע אים אָן, און אמר צו אים: קוּם! אכל! 6 האָט ער זיך נבט, און הנה! אים
צוקאָפּנס איז אַן עֻגָּה רצפים [רֶצֶף], און אַ צַפַּחַת מַיִם. האָט ער אכל און שתה, און האָט זיך שוב שכב. 7 און דער
מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח] איז שוב שֵׁנִית, און האָט אים נגע [זען "נגע"
ישעיהו 53:4], און אמר: קוּם! אכל! וואָרעם דער דֶּרֶךְ איז רַב פאַר דיר. 8 איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע
6:2], און האָט אכל און שתה, און איז הלך מיט דעם כוח פון דעם דאָזיקן אֲכִילָה 40 יוֹם און 40 לַיְלָה, ביז דעם הַר
האלקים, חורב. 9 און ער איז דאָרטן בוא אין דער מְעָרָה, און האָט דאָרטן לון. און הנה דאָס דבר-ה' איז צו אים,
און ער האָט צו אים אמר: וואָס לְךָ פֹּה, אֵלִיָּהוּ? 10 האָט ער אמר: קנה האָב איך זיך קנה פון וועגן ה' אלוקֵי צבָאות;
ווײַל עזב דײַן בְּרִית האָבן די בּנֵי-יִשְׂרָאֵל, דײַנע מזבחות האָבן זיי הרס, און דײַנע נביאים האָבן זיי הרג מיטן חֶרֶב;
און איך אַליין בין יתר, און זיי בקש מיין נפש צו לקח. 11 האָט ער אמר: יצא! און זאָלסט זיך עמד אויפן הַר פאַר ה'.
און הנה ה' עבר, און רוּחַ גדוֹלָה און חָזָק פרק הָרִים און שבר סלעים [סלע] פאַר ה' און ה' איז נישט אין רוּחַ; און
נאָך דעם רוּחַ א רַעַשׁ און ה' איז נישט אין דער רַעַשׁ; 12 און נאָך דער רַעַשׁ אַן אֵשׁ און ה' איז נישט אין אֵשׁ; און נאָך
דעם אֵשׁ אַ קוֹל דְּמָמָה דַּק. 13 און עס איז געווען, ווי אֵלִיָּהוּ האָט דאָס שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו
52:15; דברים 18:15], אַזוי האָט ער לוט זיין פנים אין זיין אַדֶּרֶת, און ער איז יצא, און האָט זיך עמד אין פתח פון
דער מְעָרָה. און הנה אַ קוֹל איז צו אים, און האָט אמר: וואָס לְךָ פֹּה, אֵלִיָּהוּ? 14 האָט ער אמר: קנא האָב איך זיך קנה
פון וועגן ה' אֱלוקֵי צבָאות; ווײַל עזב דײַן בְּרִית האָבן די בּנֵי-יִשְׂרָאֵל, דײַנע מזבחות האָבן זיי הרס, און דײַנע נביאים
האָבן זיי הרג מיטן חֶרֶב; און איך אַליין בין יתר, און זיי בקש מיין נפש צו לקח. 15 האָט ה' צו אים אמר: הלך! שוב
זיך אום אויף דײַן דֶּרֶךְ צום מדבר פון דמשק, און זאָלסט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און משח חַזָּאֵל פאַר מלך איבער ארם. 16 און יֵהוּא בֶּן נִמשִׁי זאָלסטו משח פאַר מלך איבער
ישראל, און אֱלִישע בֶּן שָׁפָט, פון אָבֵל-מחולה, זאָלסטו משח פאַר נביא אויף דײַן תּחת. 17 און עס וועט זיין, דעם
וואָס ווערט מלט פון חֶרֶב חַזָּאֵל, וועט יֵהוּא מות, און דעם וואָס ווערט מלט פון חֶרֶב יֵהוּא, וועט אֱלִישָׁע מות. 18
אָבער איך וועל שאר אין ישראל 7,000 כּל הברכים [בֶּרֶךְ] וואָס האָבן נישט כרע צו בַּעַל, און כּל הַפֶּה וואָס האָט
אים נישט נשק. 19 איז ער הלך פון דאָרטן, און האָט מצא אֱלִישע בֶּן שָׁפָט ווי ער חרש מיט 12 צֶמֶד פאַר אים, און
ער בײַם 12. איז אֵלִיָּהוּ עבר צו אים, און האָט שלך זיין אַדֶּרֶת אויף אים. 20 האָט ער עזב די בָּקָר און איז רוץ נאָך
אֵלִיָּהוּ, און האָט אמר: לאמיך, נָא, נשק אָבִי און אִמִּי, און איך וועל הלך נאָך דיר. האָט ער צו אים אמר: הלך! שוב
זיך אום, וואָרעם וואָס האָב איך דיר עשׂה? 21 האָט ער זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון הינטער
אים, און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דאָס צֶמֶד הַבָּקָר, און האָט עס זבח, און מיט
די כלי פון די בָּקָר האָט ער בשל זייער בָּשָׂר; און ער האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די עם, און זיי

האָבן אכל. און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און ער איז הלך נאָך אֵלִיָהוּן, און האָט אים שרת.

מלכא20

1 און בֶּן-הַדַּד מלך ארם האָט קבץ זיין כּל חיל; און 32 מלכים זײַנען געווען מיט אים, און סוּסים און מרכּבות. און
ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] און האָט צור אויף שומרון, און לחם אויף איר. 2 און ער האָט שלח [זען "שלח"
מלאכי 3:1] מלאכים, צו אַחאב מלך ישראל, אין הָעִיר, 3 און צו אים ער אמר: אַזוי האָט אמר בֶּן-הַדַּד: דײַן כֶּסֶף און
דײַן זָהָב איז מײַנס, און דײַנע נָשִׁים און דײַנע בָּנִים הטובים זײַנען מײַנע. 4 האָט ענה מלך ישראל און האָט אמר:
אַזוי ווי דײַן דבר, אֲדֹנִי המלך; דײַנער בין איך, און אַלץ וואָס איך האָב. 5 זײַנען שוב די מלאכים, און האָבן אמר: אַזוי
האָט אמר בֶּן-הַדַּד, אַזוי צו אמר: אמנם, איך האָב דיר שלח צו אמר: דײַן כֶּסֶף און דײַן זָהָב, און דײַנע נָשִׁים און דײַנע
בָּנִים זאָלסטו מיר נתן. 6 וואָרעם אַז מָחָר אין דער צײַט וועל איך שלח צו דיר מײַנע עבדים, וועלן זיי חפשׂ דײַן בית,
און די בתּים פון דײַנע עבדים; און עס וועט זײַן, כּל מַחְמַד פון דײַנע אויגן וועלן זיי שום אין זייער יָד און לקח. 7
האָט מלך ישראל קרא כּל זִקְנֵי הָאָרֶץ, און האָט צו זיי אמר: ידע נָא און ראה, אַז רָעָה בקש דער דאָזיקער. וואָרעם
ער האָט שלח צו מיר אום מײַנע נָשִׁים און אום מײַנע בָּנִים, און אום מיין כֶּסֶף און אום מיין זָהָב, און איך האָב נישט
מנע פון אים. 8 האָבן צו אים אמר כּל הזקנים און דאָס כּל הָעָם: זאָלסט נישט שמע און נישט אבה. 9 האָט ער אמר
צו די מלאכים פון בֶּן-הַדַּד: אמר צו אֲדֹנִי המלך: כּל אום וואָס דו האָסט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דײַן עֶבֶד
צוערשט וועל איך עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אָבער די דאָזיקע זאַך קען איך נישט עשׂה. זײַנען הלך די
מלאכים, און האָבן אים שוב אַן ענטפער. 10 האָט בֶּן-הַדַּד שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים, און אמר: זאָלן די
אלוקים מיר עשׂה אַזוי און נאָך מער, אויב דער עָפָר פון שומרון וועט שׂפק פאַר שׂעל דעם כּל העם וואָס הינטער
מיין רגלים [זען תהלים 22:17]! 11 האָט ענה מלך ישראל און האָט אמר: דבר [אים]: זאָל דער וואָס חגר זיך, נישט
הלל ווי דער וואָס פתח זיך. 12 און עס איז געווען, ווי [בֶּן-הַדַּד] האָט שמע דעם דאָזיקן דבר, בעת ער האָט שתה, ער
און די מלכים, אין די סֻכּוֹת, אַזוי האָט ער אמר צו זײַנע עבדים: שום! און זיי האָבן שום אַנקעגן דער עִיר. 13 און הנה
איינער א נביא האָט נגש צו אַחאב מלך ישראל, און האָט אמר: אַזוי האָט ה' אמר: ראה כּל הֶהָמוֹן הגדוֹל הזה? הנה
נתן איך אים הַיּוֹם אין דײַן יָד, און וועסט ידע אַז איך בין ה'. 14 האָט אַחאב אמר: דורך וועמען? האָט ער אמר: אַזוי
האָט ה' אמר: דורך די נערים פון די שָׂרֵי המְּדִינוֹת. האָט ער אמר: ווער זאָל אסר די מלחמה? האָט ער אמר: דו. 15
האָט ער פקד די נערים פון די שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת, און זיי זײַנען געווען 232. און נאָך זיי האָט ער פקד דאָס כּל הָעָם, כּל
בּני ישראל 7000. 16 זײַנען זיי יצא אין צהרים, בעת בֶּן-הַדַּד האָט זיך שכור שתה אין די סֻכּוֹת ער און די מלכים די
32 מלכים וואָס האָבן אים עזר. 17 און די נערים פון די שׂרי המדינות זײַנען יצא צוערשט; אָבער בֶּן-הַדַּד האָט שלח,
און מע האָט אים נגד, אַזוי צו אמר: אנשים זײַנען יצא פון שומרון. 18 האָט ער אמר: סײַ זיי זײַנען פאַר שלום יצא,
תפשׂ זיי חיים, און סײַ זיי זײַנען פאַר מלחמה יצא, תפשׂ זיי חיים. 19 און די זײַנען יצא פון הָעִיר נערים פון די שׂרים
המדינות, און דער חיל וואָס הינטער זיי. 20 און זיי האָבן נכה איטלעכער זיין אִיש, און די אַרַמים זײַנען נוס, און
ישראל האָט זיי רדף. און בֶּן-הַדַּד מלך ארם איז מלט געוואָרן אויף א סוּס מיט פרשים. 21 און מלך ישראל איז יצא,
און האָט נכה די סוּס און די רכּב, און נכה צווישן ארם אַ מכּה גדולה. 22 און דער נביא האָט נגש צו מלך ישראל און
האָט צו אים אמר: הלך! חזק! זיך, און ידע און ראה וואָס דו זאָלסט עשׂה וואָרעם צום תשוּבה פון הַשָּׁנָה עלה מלך
ארם אויף דיר. 23 און די עבדים פון מלך ארם האָבן צו אים אמר: אלוקים פון הרים איז זייער אלוקים, דעריבער
זײַנען זיי געווען חזק פון אונדז; לאמיר אָבער לחם מיט זיי אויף אַ מִישׁוֹר, אויב מיר וועלן נישט זיין חזק פון זיי! 24
און די דאָזיקע זאַך עשׂה; סור די מלכים איטלעכן פון זיין מקוֹם און שום פּחוּת [פֶּחָה] תּחת זיי. 25 און דו זאָלסט
דיר מנה חיל אַזוי ווי דער חיל וואָס איז בײַ דיר נפל און סוּס אַזוי ווי די סוּס, און רכּב אַזוי ווי די רכּב; און לאָמיר
לחם מיט זיי אויף מִישׁוֹר, אויב מיר וועלן נישט זיין חזק פון זיי! האָט ער שמע צו זייער קוֹל, און האָט אַזוי עשׂה. 26
און עס איז געווען צום תשוּבה פון שָׁנָה, האָט בֶּן-הַדַּד פקד די אַרַמים, און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]
קיין אַפק צו מלחמה מיט ישראל. 27 און די בּני-יִשְׂראל זײַנען פקד געוואָרן, און כּול געוואָרן, און זײַנען הלך אַקעגן
זיי. און די בּני-יִשְׂראל האָבן חנה אַקעגן זיי, אַזוי ווי 2 חשׂוף עזים. און די אַרַמים האָבן מלא הָאָרֶץ. 28 האָט דער
אִיש האלוקים נגש, און האָט אמר צו מלך ישראל און אמר: כֹּה אמר ה': ווײַל די אַרַמים האָבן אמר: אלוקי הרים איז
ה', און נישט אלוקי עמקים [עמק] איז ער, דעריבער וועל איך נתן כּל הֶהָמוֹן הגדוֹל הזה אין דײַן יָד, און איר וועט
ידע אַז איך בין ה'. 29 און זיי האָבן חנה איינע אַקעגן די אַנדערע 7 ימים. און עס איז געווען אויפן 7טן יוֹם, האָט
קרב די מלחמה, און די בּני ישראל האָבן נכה פון ארם 100,000 רגְלִי אין יוֹם אחד. 30 און די יתר זײַנען נוס קיין
אַפק, אין עִיר; איז די חוֹמָה נפל אויף 27,000 אִיש וואָס זײַנען יתר. און בֶּן-הַדַּד איז נוס און איז בוא אין עִיר, אין אַ

חֶדֶר בְּחֶדֶר. 31 האָבֿן זײַנע עבדים צו אים אמר: הנה נָא, מיר האָבֿן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז די מלכים פֿון דעם בֿית ישראל זײַנען מלכי חֶסֶד; לאָמיר, נָא, שום שׂקים אויף אונדזערע מָתְנַיִם, און חבלים [חֶבֶל] אויף אונדזער קאָפּ, און לאָמיר יצא צו מלך ישראל, אפֿשר וועט ער דיך חיה נפֿש. 32 האָבֿן זיי חגר שׂקים אויף זייערע מָתְנַיִם, און חבלים אויף זייערע קעפּ, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו מלך ישראל, און האָבֿן אמר: דײַן עֶבֶד בֿן-הַדַד האָט אמר: לאָמיך חיה, נָא. האָט ער אמר: לעבט ער נאָך? ער איז אָחִי. 33 און די אנשים האָבֿן עס נִחֵשׁ, און זיי האָבֿן זיך מהר און באַוואָרנט אויב ער מיינט עס, און האָבֿן אמר: אחיך בֿן-הַדַד. האָט ער אמר: בוא! ברענגט אים. איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו אים בֿן-הַדַד, און ער האָט אים עלה מרכּבה. 34 און [בֿן-הַדַד] האָט צו אים אמר: די ערים וואָס אָבִי האָט לקח פֿון אָבִיךָ וועל איך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און חוּצוֹת זאָלסטו דיר שום אין דמשק, אַזוי ווי אָבִי האָט שום אין שומרון. [האָט אַחאב אמר:] און איך וועל דיך שלח מיט דעם דאָזיקן בְּרִית. און ער האָט אים כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] א בְּרִית, און האָט אים שלח. 35 און איינער אַן אִישׁ פֿון די בֿני הנביאים האָט אמר צו זײַן רֵעַ דורך דעם דבר-ה': נכה! מיך, נָא, און דער אִישׁ האָט אים נישט מאַן צו נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6]. 36 האָט ער אמר: ווײַל דו האָסט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל פֿון ה', הנה הלך פֿון מיר, און דיך וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] הָאַרְיֵה. און ווי ער איז הלך פֿון אים, אַזוי האָט אים מצא הָאַרְיֵה, און האָט אים נכה. 37 האָט ער מצא אַן אַנדער אִישׁ, און האָט אמר: נכה! מיך, נָא. און דער אִישׁ האָט אים נכה, נכה ביז פֿצע. 38 און דער נביא איז הלך און האָט עמד אויפֿן מלך בײַם דֶּרֶךְ; און ער האָט זיך התחפֵּשׂ [חפשׂ] מיטן קאָפּבאַנד איבֿער זײַנע אויגן. 39 און עס איז געווען, ווי דער מלך איז עבֿר, אַזוי האָט ער צעק צום מלך און האָט אמר: דײַן עֶבֶד איז יצא אין דער קרב מלחמה, און הנה אַן אִישׁ האָט זיך סור, און האָט געבראַכט צו מיר אַן אִישׁ, און האָט אמר: שמר דעם דאָזיקן אִישׁ, אויב געמינערט וועט ער געמינערט ווערן; וועט דײַן נפֿש זײַן תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו] זײַן נפֿש; אָדער אַ כִּכַּר כֶּסֶף וועסטו שקל: און ווי דײַן עֶבֶד איז געווען עשׂה דאָ און דאָרטן, אַזוי איז ער נישט געוואָרן. האָט מלך ישראל צו אים אמר. אַזוי זאָל זײַן דײַן משפֿט; דו אַליין האָסט חרץ. 41 האָט ער אויף מהר און סור דעם קאָפּבאַנד פֿון זײַנע אויגן, און מלך ישראל האָט אים נכר, אַז ער איז פֿון די נביאים. 42 און ער האָט צו אים אמר: אַזוי האָט ה' אמר: ווײַל דו האָסט שלח פֿון דער יָד דעם אִישׁ פֿון מיין חרם, זאָל דײַן נפֿש זײַן תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו] זײַן נפֿש, און דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] תּחת זײַן עם. 43 און מלך ישראל איז הלך צו זײַן בֿית סַר און זָעֵף, און ער איז בוא קײַן שומרון.

מלכא21

1 און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע דברים: נָבות דער יזרעאלי האָט געהאַט א כֶּרֶם וואָס איז געווען אין יזרעאל אַצֶל [זען משלי 8:30] דעם הֵיכַל פֿון אַחאב מלך שומרון. 2 האָט אַחאב אמר צו נָבותן, אַזוי צו אמר: נתן! [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיר דײַן כֶּרֶם, כדי ער זאָל מיר זײַן פֿאַר א גַּן יָרָק, ווײַל ער איז קָרוֹב אַצֶל מיין בֿית, און איך וועל דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] תּחת אים א כֶּרֶם א בעסערן פֿון אים. אדער אויב אין דײַנע אויגן איז בעסער, וועל איך דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געלט אין מחיר פֿון דעם. 3 האָט נָבות אמר צו אַחאבן: חלילה מיך ה', איך זאָל דיר נתן די נחלה פֿון מײַנע אבות! 4 איז אַחאב בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין זײַן בֿית סַר און זָעֵף איבֿער דעם דבר וואָס נָבות דער יִזרעאֵלי האָט צו אים דבר, אַז ער האָט אמר: איך וועל דיר נישט נתן די נחלה פֿון מײַנע אבות. און ער האָט זיך שכב אויף זײַן מִטָּה, און האָט סבב זײַן פּנים, און נישט אכל קײַן לֶחֶם. 5 איז בוא צו אים זײַן אִשָּׁה אִזֶּבֶל, און האָט צו אים דבר: וואָס איז דאָס דײַן רוּחַ סָרָה, און דו אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] נישט קײַן לֶחֶם? 6 האָט ער צו איר דבר: ווײַל איך האָבֿ דבר צו נבות דעם יִזרעאֵלי, און איך האָבֿ צו אים אמר: נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיר דײַן כֶּרֶם פֿאַר געלט, אָדער אויב דו חָפֵץ, וועל איך דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַן אַנדער כֶּרֶם תּחת אים; און ער האָט אמר: איך וועל דיר נישט נתן מיין כֶּרֶם. 7 האָט זײַן אִשָּׁה אִזֶּבֶל צו אים אמר: עשׂה דו אַצונד די מלוכה איבֿער ישראל? קוּם! אכל! לֶחֶם, אַז זאָל דײַן לֵב זײַן יטב. איך וועל דיר נתן דעם כֶּרֶם פֿון נָבות דעם יִזרעאֵלי. 8 און זי האָט כתב סֵפָרים בשֵׁם אַחאב, און חתם מיט זײַן חוֹתָם, און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] די סֵפָרים צו די זקנים און צו די חֹרים [חֹר] וואָס אין זײַן עִיר, וואָס האָבֿן ישב מיט נָבותן. 9 און זי האָט כתב אין די סֵפָרים, אַזוי צו אמר: קראָ! אַ תָּענית [צוֹם], און ישב! נָבותן בְּרֹאשׁ הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 10 און ישב! 2 אנשי בֿני בליעל אַקעגן אים, זיי זאָלן עדות זאָגן

אויף אים, אַזוי צו אמר: האָסט חרף אלוקים און דעם מלך. און יצא אים, און סקל אים, און ער זאָל מות. 11 האָבן
די אנשים פון זיין עִיר, און די זקנים און די חֹרִים [חֹר] וואָס האָבן ישב אין זיין עִיר, עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] אַזוי ווי אִזֶבל האָט צו זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], אַזוי ווי עס איז געווען כתב אין די סֵפֶרים וואָס
זי האָט צו זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 12 זיי האָבן קרא אַ צוֹם [תָּענית], און האָבן ישב בָּנותן בְּרֹאש הָעָם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 13 און די 2 אנשים, בּני בליִעל, זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן זיך ישב אַקעגן אים; און די אנשי הבליִעל האָבן עדות זאגן
[עוד] אויף אים, אויף נָבותן, פארן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר: נָבות
האָט געלעסטערט אלוקים און דעם מלך. און מע האָט אים יצא מחוּץ עִיר, און אים סקל מיט שטיינער, און ער איז
מות. 14 און זיי האָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אִזֶבלען, אַזוי צו אמר: נָבות איז סקל געוואָרן, און ער איז מות
[זען "מות" ישעיהו 53:9]. 15 און עס איז געווען, ווי אִזֶבל האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז נָבות איז
סקל געוואָרן, און ער איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], אַזוי האָט אִזֶבל אמר צו אַחאבן: קוּם! [זען במדבר 24:17;
הושע 6:2]: יַרשע דעם כֶּרֶם פון נָבות דעם יִזרעאלי, וואָס ער האָט דיר מאן צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] פאַר געלט. וואָרעם נָבות אֵין חי, נײַערט ער איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 16 און עס איז געווען, ווי
אַחאב האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז נָבות איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], אַזוי איז אַחאב קום
[זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צו ירד צו דעם כֶּרֶם פון נָבות דעם יִזרעאֵלי, כדי אים צו יַרשען. 17 איז דאָס
דבר-ה' געווען צו אֵלִיָּהוּ דעם תִּשבי, אַזוי צו אמר: 18 קוּם! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] ירד! אַנטקעגן אַחאב מלך
ישראל וואָס אין שומרון; הנה! איז ער אין דעם כֶּרֶם פון נָבותן, וואָס ער האָט אַהין ירד, כדי אים צו ירשען. 19 און
זאָלסט דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו אים, אַזוי צו אמר: כֹּה אמַר ה': האָסט רצח, און ווילסט אויך יַרשען? און
זאָלסט דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו אים, אַזוי צו אמר: כֹּה אמר ה': אויף דעם מקוֹם ווו די כּלבים [זען
תהלים 22:17] האָבן לקק דאָס דָּם פון נָבותן, וועלן די כּלבים לקק אויך דײַן דָּם. 20 האָט אַחאב אמר צו אֵלִיָּהוּ:
האָסט מיך מצא, שונא מײַנער? האָט ער אמר: איך האָב דיך מצא; ווײַל דו האָסט זיך מכר צו עשׂה וואָס איז הָרַע
אין די אויגן פון ה'. 21 הנה, איך ברענג אויף דיר רָעָה, און איך וועל דיך בער, און וועל כרת פון אַחאבן כּל מַשְׁתִּין
בְּקִיר, און עצר און עזב, צווישן ישראל. 22 און איך וועל נתן דײַן בית אַזוי ווי דאָס בית פון יָרָבעָם בֶּן נבטן, און אַזוי
ווי דאָס בית פון בַּעשא בֶּן אַחִיהוּ, פאַר דער כעס וואָס דו האָסט כעס, און החטא [חטא] ישראל. 23 און אויך אויף
אִזֶבלען האָט ה' דבר, אַזוי צו אמר: די כּלבים [זען תהלים 22:17] וועלן אכל אִזֶבלען אין דעם חֵל פון יזרעאל. 24
דעם וואָס מות פון אַחאבן אין עִיר, וועלן די כּלבים [זען תהלים 22:17] אכל, און דעם וואָס מות אין שָׂדֶה, וועלן די
עוֹף הַשָּׁמַיִם אכל. 25 אמנם, עס איז נישט געווען אַזאַ ווי אַחאב וואָס האָט זיך התמכר [מכר] צו עשׂה וואָס איז הָרַע
אין די אויגן פון ה', ווײַל אים האָט הֵסַתָּה [סות] זיין אִשָּׁה אִזֶבל. 26 און ער האָט זיך תעב מְאֹד צו הלך נאָך די
גִּלֻּלִים, אַזוי ווי כּל וואָס די אמורים האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וועמען ה' האָט ירש פון
פאַר בּני-יִשְׂראל. 27 און עס איז געווען, ווי אַחאב האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דאָזיקע דברים,
אַזוי האָט ער קרע זײַנע בּגדים, און שום שַׂק אויף זיין בָּשָׂר, און האָט צום; און ער איז שכב אין שׂק, און איז הלך אַט.
28 איז דאָס דבר-ה' געווען צו אֵלִיָּהוּ דעם תִּשבי, אַזוי צו אמר: 29 האָסטו ראה ווי אַחאב איז געוואָרן כנע פאַר מיר?
ווײַל ער איז געוואָרן כנע פאַר מיר, וועל איך נישט ברענגען דאָס רָעָה אין זײַנע טעג; אין די יְמֵי בְּנוֹ וועל איך
ברענגען דאָס רָעָה אויף זיין בית.

מלכא22

1 און זיי זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] 3 שָׁנָה אָן א מלחמה צווישן ארם און צווישן ישראל. 2
אָבער עס איז געווען אויפן 3טן שָׁנָה, האָט יְהוֹשָׁפָט מלך יהודה ירד צו מלך ישראל. 3 און מלך ישראל האָט אמר צו
זײַנע עבדים: ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איר, אַז צו אונדז געהערט רמת-גִּלעָד? און מיר חשה, און לקח
זי נישט פון דער יָד פון מלך ארם. 4 און ער האָט אמר צו יהוֹשָׁפָט: ווילסטו הלך מיט מיר אין מלחמה אויף
רמת-גִּלעָד? האָט יְהוֹשָׁפָט אמר צו מלך ישראל: אַזוי ווי דו, אַזוי איך, אַזוי ווי דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי עַמִּי, אַזוי ווי דײַנע סוּסים אַזוי מײַנע סוּסים. 5 און יְהוֹשָׁפָט האָט אמר צו מלך ישראל:
דרש, נָא, כַּיּוֹם דאָס דבר-ה'. 6 האָט מלך ישראל קבץ די נביאים, ארום 400 אִיש, און ער האָט צו זיי אמר: זאָל איך
הלך קעגן רמת-גִּלעָד אויף מלחמה, אָדער זאָל איך חדל? האָבן זיי אמר: עלה! און אֲדֹנָי וועט זי נתן [זען "נתן"
ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד המלך. 7 האָט יְהוֹשָׁפָט אמר: איז דאָ נישטא נאָך אַ נביא פון ה', אַז
מיר זאָלן דרש בּײַ אים? 8 האָט מלך ישראל אמר צו יהוֹשָׁפָט: פאַראַן נאָך אִיש אחד אויף צו דרש בּײַ ה' דורך אים,

אָבער איך האָב אים שׂנא, ווײַל ער נבא נישט טוֹב אויף מיר, נאָר בּלויז רָע׃ מיכָיָהו בֶּן יִמלָהן. האָט יְהוֹשָׁפָט אמר׃
זאָל דער מלך אַזוי נישט אמר. 9 האָט מלך ישראל קרא סריס אחד, און האָט אמר׃ מהר! מיכָיָהו בֶּן יִמלָהן. 10 און
מלך ישראל און יְהוֹשָׁפָט מלך יהודה זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] איטלעכער אויף זײַן כִּסֵּא
לבש אין בְּגָדִים אין אַ גֹּרֶן בײַ דעם פֶּתַח פון שומרון, און כֹּל נביאים האָבן נבא פאַר זיי. 11 און צִדקִיָה בֶּן כנַעֲנָהן
האָט זיך עשׂה קרני בַּרזל, און ער האָט אמר׃ אַזוי האָט ה' אמר׃ מיט די דאָזיקע וועסטו נגח ארם בּיז זיי צו כלה. 12
און כֹּל נביאים האָבן נבא דעס גלײַכן, אַזוי צו אמר׃ עלה קײַן רמת-גִּלעָד, און צלח; ה' וועט זי נתן [זען "נתן" ישעיהו
14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] אין דער יָד המלך. 13 און דער מַלְאָךְ וואָס איז הלך צו קרא מיכָיָהון, האָט דבר צו אים,
אַזוי צו אמר׃ הנה נָא די דברים פון די נביאים זײַנען ווי פֶּה אֶחָד טוֹב צום מלך; זאָל, נָא, דײַן דבר זײַן אַזוי ווי דאָס
דבר אחד פון זיי, און זאָלסט דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] טוֹב. 14 האָט מיכָיָהו אמר׃ אַזוי ווי עס ה' חי, אַז דאָס
וואָס ה' וועט אמר צו מיר, דאָס וועל איך דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10]! 15 איז ער בוא [זען "בוא," בראשית
10:49; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צום מלך, און דער מלך האָט צו אים אמר׃ מיכָיָהו, זאָלן מיר הלך צו
רמת-גִּלעָד אויף מלחמה, אָדער זאָלן מיר חדל? האָט ער צו אים אמר׃ עלה! און צלח! און ה' וועט זי נתן [זען "נתן"
ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] אין דער יָד המלך. 16 האָט דער מלך צו אים אמר׃ בּיז וויפיל פְּעָמִים זאָל איך דיך
שבע, אַז דו זאָלסט נישט דבר צו מיר נאָר אמת אין שֵׁם ה'? 17 האָט ער אמר׃ איך האָב ראה כֹּל ישראל פוץ אויף די
הרים, אַזוי ווי צאָן וואָס האָבן נישט קײַן רֹעֶה, און ה' האָט אמר׃ אָן אֲדֹנִים זײַנען די דאָזיקע; זאָלן זיי זיך שוב [זען
"שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] איטלעכער צו זײַן בּית בשלום. 18 האָט מלך ישראל אמר צו יהוֹשָׁפָט׃ האָב איך
דיר נישט אמר, ער וועט נישט נבא אויף מיר טוֹב, נאר בּלויז רָע? 19 האָט ער אמר׃ דעריבער שמע דאָס דבר-ה'׃ איך
האָב ראה ווי ה' ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף זײַן כִּסֵּא, און כֹּל צָבָא הַשָּׁמַיִם עמד לעבן אים פון
זײַן ימין און פון זײַן שׂמֹאל. 20 און ה' האָט אמר׃ ווער וועט פתה אַחאבן, ער זאָל עלה [זען ישעיהו 2:53] און נפל
אין רמת-גִּלעָד? האָט דער אמר אַזוי, און דער אמר אַזוי. 21 איז יצא דער רוּחַ, און האָט זיך עמד פאַר ה', און האָט
אמר׃ איך וועל אים פתה. האָט ה' צו אים אמר׃ מיט מָה? 22 האָט ער אמר׃ איך וועל יצא און ווערן אַ רוּחַ שֶׁקֶר אין
פֶּה פון כֹּל זײַנע נביאים. האָט ער אמר׃ וועסט פתה, און וועסט אויך יכל; יצא! און עשׂה אַזוי! 23 און אַצונד, הנה, ה'
האָט נתן א רוּחַ שֶׁקֶר אין פֶּה פון אַלע די דאָזיקע נביאים דײַנע, אָבער ה' האָט דבר אויף דיר רָעָה. 24 האָט נגש
צִדקִיָהו בֶּן כנַעֲנָהן, און האָט נכה מיכָיָהון אויפן לֶחִי [זען "לֶחִי" פון משיח, ישעיהו 6:50] און ער האָט אמר׃ אויף
וואָסער [דֶּרֶךְ] איז דער רוּחַ ה' עבר פון מיר, כדי צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] מיט דיר? 25 האָט מיכָיָהו אמר׃
הנה וועסטו ראה אין יום ההוא, ווען דו וועסט בוא אין אַ חֶדֶר בְּחֶדֶר זיך צו החבה [חבה]. 26 האָט מלך ישראל
אמר׃ לקח מיכָיָהון! און שוב אים אום צו אָמוֹן דעם שַׂר פון דער עִיר, און צו יוֹאָש בֶּן המלך. 27 און זאָלסט אמר׃
אַזוי האָט אמר דער מלך׃ שום דעם דאָזיקן אין בֵּית הַכֶּלֶא, און אכל אים מיט לֶחֶם לַחַץ און מַיִם לַחַץ, בּיז איך בוא
בשלום. 28 האָט מיכָיָהו אמר׃ אויב שוב וועסטו זיך שוב בשלום, האָט ה' נישט דבר דורך מיר. און ער האָט אמר׃
שמע דאָס צו, איר עַמִּים כֻּלָּם. 29 און מלך ישראל און יְהוֹשָׁפָט מלך יהודה זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 2:53] קײַן
רמת-גִּלעָד. 30 און מלך ישראל האָט אמר צו יהוֹשָׁפָט׃ איך וועל זיך התחפשׂ [חפשׂ] און וועל בוא אין דער מלחמה,
און דו לבש דײַנע בגדים. און מלך ישראל האָט זיך חפשׂ, און איז בוא אין דער מלחמה. 31 און מלך ארם האָט צוה
די 32 שׂרים פון זײַנע מרכּבות, אַזוי צו אמר׃ איר זאָלט נישט לחם מיט קָטֹן אָדער גָּדוֹל, נאר בּלויז מיטן מלך ישראל
אליין. 32 און עס איז געווען, ווי די שׂרים פון די מרכּבות האָבן ראה יהוֹשָׁפָט, אַזוי האָבן זיי אמר׃ דאָס איז געוויס
מלך ישראל. און זיי האָבן זיך סור צו אים צו לחם. האָט יְהוֹשָׁפָט זעקן; 33 איז, ווי די שׂרים פון די מרכּבות האָבן
ראה אַז דאָס איז נישט מלך ישראל, אַזוי האָבן זיי זיך שוב פון הינטער אים. 34 און אַן אִישׁ האָט משך דעם קשת
אין דער תֹּם פון אים, און האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 4:53] מלך ישראל צווישן דבקים [דבק] און צווישן שִׁריוֹן.
האָט ער אמר צו זײַן רַכָּב׃ הפך דײַן יָד, און יצא פון דער מַחֲנֶה, וואָרעם איך בין חלה [הוא חלל מפשעֵנו, ישעיהו
5:53]. 35 און די מלחמה איז עלה אין יום ההוא; און דער מלך איז מעמד [עמד] געוואָרן אין מרכּבה אַנטקעגן ארם;
און אין עֶרֶב איז ער מות. און דאָס דָּם פון דער מַכָּה איז יצק אויפן חֵיק פון מרכּבה. 36 איז עבר א געשריי דורך דער
מַחֲנֶה ווי בוא הַשֶּׁמֶשׁ׃ איטלעכער צו זײַן עִיר, און איטלעכער צו זײַן אֶרֶץ! 37 אַזוי איז מות דער מלך; און ער איז
געבראַכט געוואָרן קײַן שומרון. און מע האָט קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 9:53] דעם מלך אין שומרון. 38 און אַז
מע האָט שטף דעם מרכּבה בײַם בְּרֵכָה פון שומרון, האָבן די כּלבים [זען תהלים 17:22] לקק זײַן דָּם, און די זוֹנות
[זנה] האָבן זיך דרינען רחץ, אַזוי ווי דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט דבר. 39 און די יתר דִּבְרֵי אַחאבן, און כֹּל וואָס ער
האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 9:53] און דאָס בּית הַשֵּׁן וואָס ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 25:9],
דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דברי הימים מלכים פון ישראל. 40 און אַחאב האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און בְּנוֹ
אַחַזיָהו איז געוואָרן מלך אויף זײַן תּחת. 41 און יְהוֹשָׁפָט בֶּן אָסאָן איז געוואָרן מלך איבּער יהודה אין 4טן שָׁנָה פון

אַחאב מלך ישראל. 42 35 שָׁנָה איז יְהוֹשָׁפָט געווען אַז ער איז געוואָרן מלך, און 25 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים.
און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען עַזּוּבה בַּת שִׁלחִין. 43 און ער איז הלך אין כֹּל דֶּרֶךְ אָסָא אָבִיו און ער האָט זיך נישט
סור דערפון; ער עשׂה [זען ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה'. 44 נאָר די בָּמות זײַנען
נישט סור געוואָרן; הָעָם האָט נאָך זבח און קטר אויף די בָּמות. 45 און יְהוֹשָׁפָט איז געווען אין שלום מיט מלך
ישראל. 46 און די יתר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט, און זײַן גבורה וואָס ער האָט עשׂה, און ווי ער האָט לחם, דאָס איז שוין כתב
אין סֵפֶר דברי הימים מלכים פון יהודה. 47 און דעם יתר פון די קָדֵשׁ, וואָס איז שאר אין די טעג פון אָבִיו אָסאָן,
האָט ער בער פון הָאָרֶץ. 48 און קיין מלך איז נישט געווען אין אדום; א נצב איז געווען מלך. 49 יְהוֹשָׁפָט האָט עשׂה
תַּרְשִׁישׁ אֳנִיּוֹת [אֳנִיָּה] צו הלך קיין אופיר נאָך זָהָב, אָבער ער איז נישט הלך, וואָרעם די אֳנִיּוֹת זײַנען שבר געוואָרן בְּעֵי
עֶציון-גֶבר. 50 דעמאָלט האָט אַחַזְיָהו בֶּן אַחאבן אמר צו יהושפטן: זאָלן מײַנע עבדים הלך מיט דײַנע עבדים אין די
אֳנִיּוֹת; אָבער יְהוֹשָׁפָט האָט נישט אבה. 51 און יְהוֹשָׁפָט האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח
קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן לעבן זײַנע אבות, אין עִיר דָּוִד אָבִיו; און בְּנוֹ יהוֹרם איז געוואָרן מלך אויף זײַן תּחת [זען
בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו]. 52 אַחַזְיָהו בֶּן אַחאבן איז געוואָרן מלך איבער ישראל אין
שומרון אין 17טן שָׁנָה פון יְהוֹשָׁפָט מלך יהודה, און ער האָט מלך איבער ישראל 2 שָׁנָה. 53 און ער האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז רַע אין די אויגן פון ה', און איז הלך אין דעם דֶּרֶךְ אָבִיו, און אין דֶּרֶךְ
אִמּוֹ, און אין דֶּרֶךְ יָרָבעָם בֶּן נבטן, וואָס האָט החטא [חטא] ישראל. 54 און ער האָט עבד בַּעַל, און האָט זיך שחה צו
אים, און האָט כעס ה' אלקֵי ישראל, אַזוי ווי אַלץ וואָס אָבִיו האָט עשׂה.

מלכים ב

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

מלכב1

1 און מואָב האָט פשע אָן ישראל נאָך מות אַחאב [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 2 און אַחַזְיָהו איז נפל דורך דער שְׂבכה
פון זײַן עֲלִיָּה וואָס אין שומרון, און איז חלה געוואָרן. און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים, און האָט
זיי אמר: הלך! דרשׁ! בְּעֵי בַּעַל-זבוב אלוקי עֶקְרוֹן, אויב איך וועל חיה ווערן פון דער דאָזיקער חֳלִי. 3 און אַ מלאך ה'
[זען זכריה 10-12:8; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח] האָט דבר צו אֵלִיָּהוּ דעם תשבי: קום! עלה! אַנטקעגן די
מלאכים פון מלך שומרון, און דבר צו זיי: צי ווײַל אין ישראל איז קיין אלוקים נישטא, הלך איר צו דרשׁ בְּעֵי
בַּעַל-זבוב אלוקי עֶקְרוֹן? 4 דעריבער כֹּה אמר ה': דאָס מִטָּה וואָס דו ביסט עָלָה אַהין, דערפון וועסטו נישט ירד,
נײַערט מות וועסטו מות. איז אֵלִיָּהוּ הלך. 5 און די מלאכים האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] צו
אים, און ער האָט צו זיי אמר: וואָס עפעס האָט איר זיך שוב? 6 האָבן זיי צו אים אמר: אַן אִישׁ איז עלה [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] אונדז צו אַנטקעגן, און ער האָט צו אונדז אמר: הלך! שוב! [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אײַך
אום צו דעם מלך וואָס האָט אײַך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און איר זאָלט דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] צו
אים: אַזוי האָט אמר ה': צי ווײַל אין ישראל איז קיין אלוקים נישטא, שיקסטו צו דרשׁ בְּעֵי בַּעַל-זבוב אלוקי עֶקְרוֹן?
דעריבער, דאָס מִטָּה וואָס דו ביסט עלה אַהין, דערפון וועסטו נישט ירד, נײַערט מות וועסטו מות. 7 האָט ער צו זיי
דבר: וואָס איז דאָס משפט הָאִישׁ וואָס איז אײַך עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אַנטקעגן; און האָט צו אײַך דבר די
דאָזיקע דברים? 8 האָבן זיי צו אים אמר: אַן אִישׁ בַּעַל שֵׂעָר מיט אַן אֵזוֹר עוֹר אָזַר אויף זײַנע לענדן. האָט ער אמר,
דאָס איז אֵלִיָּהוּ דער תשבי. 9 און ער האָט צו אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ שַׂר פון 50 מיט זײַנע 50. איז ער
עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו אים, און הִנֵּה ער ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויפן שפּיץ הַר.
האָט ער צו אים דבר: אִישׁ האלוקים, דער מלך האָט דבר: ירד! 10 האָט אֵלִיָּהוּ ענה צו דעם שַׂר פון די 50: איז, אויב
איך בין אַן אִישׁ אלוקים, זאָל ירד אַן אֵשׁ פון שָׁמַיִם, און אכל דיך און דײַנע 50. האָט ירד אַן אֵשׁ פון שָׁמַיִם, און
האָט אכל אים און זײַנע 50. 11 האָט ער שוב און שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים אַן אַנדער שַׂר פון 50 מיט
זײַנע 50. און ער האָט זיך ענה און דבר צו אים: אִישׁ האלוקים, אַזוי האָט דער מלך אמר: מהרה זיך ירד. 12 האָט
אֵלִיָּהוּ ענה און האָט צו זיי דבר: אויב איך בין אַן אִישׁ האלוקים, זאָל ירד אֵשׁ פון הַשָּׁמַיִם, און אכל דיך און דײַנע 50.
האָט ירד אֵשׁ פון הַשָּׁמַיִם, און האָט אכל אים און זײַנע 50. 13 האָט ער שוב און שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים

א 3טן שַׂר פון 50 מיט זײַנע 50, און דער 3טן שַׂר פון 50 איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2], און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט זיך כרע אויף זײַנע בֶּרֶךְ פאַר אֵלִיָּהוּ, און ער האָט זיך בײַ אים חנן, און האָט צו אים דבר: אִישׁ האלוקים, זאָל, נָא, מײַן נפש, און די נפשות פון די דאָזיקע 50 עבדים דײַנע, זײַן יָקָר אין דײַנע אויגן. 14 הִנֵּה, אֵשׁ האָט ירד פון הַשָּׁמַיִם, און האָט אכל די 2 שׂרים ראשים פון 50 מיט זײערע 50; און אַצונד, זאָל מײַן נפש זײַן יָקָר אין דײַנע אויגן. 15 האָט מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10; ישעיהו 9:5; געטלעך טבע פון משיח] דבר צו אֵלִיָּהוּ: ירד מיט אים; זאָלסט נישט ירא האָבן פאַר אים. איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָט ירד מיט אים צום מלך. 16 און ער האָט צו אים דבר: אַזוי האָט ה' אמר: אַזוי ווי דו האָסט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו דרש בײַ בַּעַל-זבוב אלוקי עֶקְרוֹן, איז דאָס ווײַל אין ישראל איז קיין אלוקים נישטא צו דרש זײַן דבר? דעריבער, דאָס מִטָּה וואָס דו ביסט עלה אַהין, דערפון וועסטו נישט ירד, נײַערט מות וועסטו מות. 17 און ער איז מות אַזוי ווי דאָס דבר-ה' וואָס אֵלִיָּהוּ האָט דבר. און יהוֹרם [זען מלכא 21:29] איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת אין שֵׁנִי שָׁנָה פון יהוֹרם בן יהוֹשפטן, מלך יהודה; ווײַל ער האָט קיין בן נישט געהאַט. 18 און די יתר זאַכן פון אַחַזְיָהוּן וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] זײ זײַנען שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון ישראל.

מלכב2

1 און עס איז געווען, ווען ה' האָט געזאָלט העלות [עלה] אֵלִיָּהוּ אין א סְעָרָה אויפן שָׁמַיִם, זײַנען אֱלִישָׁע און אֵלִיָּהוּ הלך פון גִּלְגָּל. 2 האָט אֵלִיָּהוּ אמר צו אֱלִישָׁעוְ: ישב דאָ, נָא, וואָרעם ה' האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] בײַ בית אֵ-ל. האָט אֱלִישָׁע אמר: אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] חי, אויב איך וועל דיך עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)]! און זײ זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] די בני הַנְּבִיאִים וואָס אין בית אֵ-ל צו אֱלִישָׁעוְ, און האָבן צו אים אמר: ווייסטו [ידע] אַז הַיּוֹם לקח ה' אוועק דײַן אֲדוֹן פון אויבן דײַן קאָפּ [זען תסל"א 4:13-18; קור"א 15:50-54

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

]? האָט ער אמר: יאָ, איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3]; חשה! 4 האָט אֵלִיָּהוּ צו אים אמר: אֱלִישָׁע, ישב דאָ, נָא, וואָרעם ה' האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] קיין יריחו. האָט ער אמר: אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי חי דײַן נפש, אויב איך וועל דיך עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)]. און זײ זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין יריחו. 5 האָבן נגש די בני הַנְּבִיאִים וואָס אין יריחו צו אֱלִישָׁעוְ, און האָבן צו אים אמר: ווייסטו [ידע] אַז הַיּוֹם לקח ה' אוועק דײַן אֲדוֹן פון אויבן דײַן קאָפּ [זען תסל"א 4:13-18; קור"א 15:50-54

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

]? האָט ער אמר: יאָ, איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3]; חשה. 6 האָט אֵלִיָּהוּ צו אים אמר: בלײַב דאָ, נָא, וואָרעם ה' האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ביזן ירדן. האָט ער אמר: אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] חי, אויב איך וועל דיך עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)]! און זײ זײַנען ביידע הלך. 7 זײַנען 50 אִישׁ פון די בני הַנְּבִיאִים הלך, און האָבן זיך עמד אַ קעגן איבער פון דער רחוֹק; און זײ ביידע זײַנען עמד בײַם ירדן. 8 האָט אֵלִיָּהוּ לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] זײן אַדֶּרֶת, און גלם, און נכה הַמַּיִם, און עס האָט זיך חצה אַהין און אַהער, און זײ זײַנען ביידע עבר אין חָרָבָה. 9 און עס איז געווען, ווי זײ זײַנען עבר, אַזוי האָט אֵלִיָּהוּ אמר צו אֱלִישָׁעוְ: שאל וואָס איך זאָל דיר עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] איידער איך וועל לקח ווערן אוועק פון דיר. האָט אֱלִישָׁע אמר: זאָל, נָא, א פִּי שְׁנַיִם [זען דברים 21:17] פון דײַן רוּחַ זײן אויף מיר. 10 האָט ער אמר: האָסט אַ קשה זאַך געבעטן [שאל]. אויב דו וועסט מיך ראה ווען איך ווער לקח פון דיר, וועט דיר אַזוי געשען, אויב אָבער נישט, וועט עס נישט געשען. 11 און עס איז געווען, ווי זײ הלך אַזוי, הלך און דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] און הִנֵּה! א מרכבה אֵש מיט סוּסים פון אֵש, און זײ האָבן הפריד [פרד] צווישן זײ ביידן, און אֵלִיָּהוּ איז עלה מיט א סְעָרָה אין הַשָּׁמַיִם
[זען תסל"א 4:13-18; קור"א 15:50-54

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

]. 12 און ווי אֱלִישָׁע האָט עס ראה, אַזוי האָט ער צעק: אָבי, אָבי, מרכבה און פרשים פון ישראל! און ער האָט אים מער נישט ראה. האָט ער חזק זײַנע בגדים, און האָט זײ קרע אויף 2 שטיקער. 13 און ער האָט רום אַדֶּרֶת פון אֵלִיָּהוּ וואָס איז נפל פון אים, און האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] און זיך עמד בײַם שׂפה פון ירדן. 14

און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ וואָס איז נפל פון אים, און האָט נכה הַמַּיִם, און האָט אמר: ווּ איז ה' אלוקֵי אֵלִיָּהוּ? און אַז ער אויך האָט נכה הַמַּיִם, האָט הַמַּיִם זיך חצה אַהין און אַהער, און אֱלִישָׁע איז עבר. 15 און די בּני הַנְּבִיאִים וואָס פון יריחו האָבן אים ראה פון אַ קעגן איבּער, און זיי האָבן אמר: דער רוּחַ פון אֵלִיָּהוּ נוח אויף אֱלִישָׁעַן. און זיי זײַנען אים בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַנטקעגן, און האָבן זיך שחה פאַר אים צו ארצה. 16 און זיי האָבן צו אים אמר: הִנֵּה! נָא, זײַנען צווישן דײַנע עבדים 50 אִישׁ, בּני חיל; זאָלן זיי הלך, נָא, און בקש דײַן אֲדוֹן; טאָמער האָט אים דער רוּחַ ה' נשׂא און אים שלך אויף איינעם פון די הרים, אָדער אין איינעם פון די גֵּאיות [גַּיְהָ]. האָט ער אמר: איר זאָלט נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 17 זײַנען זיי פצר צו אים בּיז ער האָט זיך בוש, און ער האָט אמר: שלח. און זיי האָבן שלח 50 אִישׁ, און זיי האָבן בקש 3 טעג, און האָבן אים נישט מצא [זען יוחנן 6:22-24]. 18 האָבן זיי זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו אים, ווי ער איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין יריחו; און ער האָט צו זיי אמר: האָבּ איך אײַך נישט אמר: איר זאָלט נישט הלך? 19 און די אנשים פון דער עִיר האָבן אמר צו אֱלִישָׁעַן: הִנֵּה נָא, דער מוֹשַׁב פון דער עִיר איז טוֹב, אַזוי ווי אֲדֹנִי ראה, אָבער הַמַּיִם איז רָעִים, און הָאָרֶץ שָׁכֹל. 20 האָט ער אמר: ברענגט מיר אַ צְלֹחִית חֲדָשָׁה, און שום אַרײַן אַהין מֶלַח. האָבן זיי עס אים געבראַכט. 21 און ער איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו דעם מוֹצָא הַמַּיִם, און האָט אַהין שלך מֶלַח, און אמר: אַזוי האָט ה' אמר: איך האָבּ רפא דאָס דאָזיקע מַיִם; מער זאָל פון דאָרטן נישט זיין קיין מָוֶת און קיין שָׁכֹל. 22 און הַמַּיִם איז רפא געוואָרן בּיז אויף היום הזה, אַזוי ווי דאָס דבר וואָס אֱלִישָׁע האָט דבר. 23 און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון דאָרטן קיין בּית אֵ-ל. און ווי ער עלה מיטן דֶּרֶךְ, אַזוי זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון עִיר נְעָרִים קְטַנִּים, און האָבן התקלס [קלס] פון אים, און האָבן צו אים אמר: עלה, קֵרֵחַ! עלה, פליכקאפּ! 24 האָט ער זיך פנה הינטער זיך, און האָט זיי ראה, און ער האָט זיי קלל אין שֵׁם פון ה'. זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] 2 דֻּבִּים [דֹּב] פון וואלד, און האָבן בָּקַע פון זיי 42 ילדים. 25 און ער איז הלך פון דאָרטן צום הַר כַּרְמֶל, און פון דאָרטן האָט ער זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין שומרון.

מלכב3

1 און יהוֹרם בּן אַחאבן איז געוואָרן מלך איבּער ישראל אין שומרון אין 18טן שָׁנָה פון יהוֹשָׁפָט מלך יהודה; און ער האָט מלך 12 שָׁנָה. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', נאָר נישט אַזוי ווי אָבִיו און ווי אִמּוֹ; וואָרעם ער האָט סור דעם מַצֵּבָה פון בַּעַל וואָס אָבִיו האָט עשׂה. 3 אָבער ער איז געווען דבק אָן די חַטָּאת פון יָרָבְעָם בּן נבטן, וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל; ער האָט זיך נישט סור דערפון. 4 און מֵישַׁע מלך מואָב היה נֹקֵד, און ער פלעגט השיב [שוב] מלך ישראל די צמר פון 100,000 כָּרִים [כָּר] און 100,000 אילים [איל]. 5 און עס איז געווען, ווי אַחאב איז מות, אַזוי האָט מלך מואָב פשע אָן מלך ישראל. 6 איז דער מלך יהוֹרם יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אין יום ההוא פון שומרון, און האָט פקד כּל ישראל. 7 און ער איז הלך און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו יהוֹשָׁפָט מלך יהודה, אַזוי צו אמר: מלך מואָב האָט פשע אָן מיר; וועסטו הלך מיט מיר אַקעגן מואָב אויף מלחמה? האָט ער אמר: איך וועל עלה [זען ישעיהו 53:2]; אַזוי ווי דו אַזוי איך; אַזוי ווי דײַן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אַזוי מײַן עַם; אַזוי ווי דײַנע סוּסים אַזוי מײַנע סוּסים. 8 האָט ער אמר: מיט וואָסער דֶּרֶךְ זאָלן מיר עלה? האָט ער אמר: מיטן דֶּרֶךְ פון דעם מדבר פון אֱדוֹם. 9 איז הלך מלך ישראל, און מלך יהודה, און מלך אֱדוֹם, און זיי האָבן זיך סבב דֶּרֶךְ 7 טעג, און עס איז נישט געווען קיין מַיִם פאַרן מַחֲנֶה, און פאַר די בהמה וואָס צו זייער רגלים [זען תהלים 22:17]. 10 האָט מלך ישראל אמר: ווײ! ה' האָט קרא די דאָזיקע 3 מלכים, זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון מואָב. 11 האָט יהוֹשָׁפָט אמר: איז דאָ נישטא א נביא פון ה', אַז מיר זאָלן דרש דורך אים בּיַי ה'? האָט זיך ענה איינער פון די עבדים פון מלך ישראל, און האָט אמר: דאָ איז דאָ אֱלִישָׁע בּן שָׁפָטן, וואָס האָט יצק מַיִם אויף די ידים פון אֵלִיָּהוּ. 12 האָט יהוֹשָׁפָט אמר: בּיַי אים איז דאָ דאָס דבר-ה'. און מלך ישראל און יהוֹשָׁפָט און מלך אֱדוֹם האָבן ירד צו אים. 13 האָט אֱלִישָׁע אמר צו מלך ישראל: מַה לִּי וָלָךְ? הלך! צו די נביאים פון אָבִיךָ, און צו די נביאים פון אִמֶּךָ. האָט מלך ישראל צו אים אמר: ניטע! וואָרעם ה' האָט קרא די דאָזיקע 3 מלכים, זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון מואָב. 14 האָט אֱלִישָׁע אמר: אַזוי ווי חי ה' צבאות וואָס איך עמד פאַר אים, אַז ווען איך שוין נישט נשׂא דעם פנים פון יהוֹשָׁפָט מלך יהודה, אויב איך וואָלט נבט אויף דיר, און אויב איך וואָלט דיך ראה! 15 און אַצונד, ברענגט מיר א מנגן [נגן]. און עס איז געווען, ווי דער מנגן האָט נגן, אַזוי איז אויף אים געווען די יָד ה'. 16 און ער האָט אמר: אַזוי האָט ה' אמר: עשׂה דעם דאָזיקן נחל גבים [גֵּב] אויף גבים. 17 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר:

איר וועט נישט ראה קיין רוּחַ, און נישט ראה קיין גֶשֶׁם, און דער דאָזיקער נחל וועט מלא ווערן מיט מַיִם, און איר
וועט שתה, איר און אײַערע מִקְנֶה און אײַערע בהמות. 18 און דאָס איז קלל אין די אויגן פון ה'; ער וועט אײַך נתן
[זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מואָב אין אײַער יָד. 19 און איר וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10;
53:4; 50:6] כּל עִיר מִבְצָר, און כּל עִיר מִבְחוֹר; און כּל עֵץ טוֹב וועט איר נפל, און כּל מַעְיָן מַיִם וועט איר סתם, און כּל
הַחֶלְקָה טוֹבה וועט איר כאב מיט שטיינער. 20 און עס איז געווען אין דער בוקר, ווען מע עלה אויף דעם מִנְחָה, און
הִנֵּה מַיִם בוא ארויס פון דעם דֶּרֶךְ פון אֱדום, און הָאָרֶץ איז מלא געוואָרן מיטן מַיִם. 21 און כּל מואָב האָבן שמע
[זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז די מלכים זײַנען עלה צו לחם אויף זיי, און זיי האָבן זיך צעק, פון כּל וואָס הרג
אָן אַן חֲגֹרָה און מעל און זיי האָבן זיך עמד בײַם גבול. 22 און ווי זיי האָבן זיך שכם אין דער בוקר, אַזוי האָט די
שֶׁמֶשׁ זרח אויפן מַיִם, און די מואבים האָבן ראה פון ווײַטן הַמַּיִם אֲדֻמִּים אַזוי ווי דָּם. 23 האָבן זיי אמר: דָּם איז
דאָס! חֶרֶב האָבן זיך חֶרֶב די מלכים, און זיי האָבן נכה איינער דעם אנדערן. און אַצונד, צום שלל [זען "שלל" ישעיהו
53:12], מואָב! 24 און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין מַחֲנֶה
ישראל, און ישראל זײַנען קום און האָבן נכה מואָב און נוס פון זיי און זיי נכה אין הָאָרֶץ און נכה מואָב. 25 און די
ערים האָבן זיי הרס, און ווו נאָר חֶלְקָה טוֹבה, האָבן זיי איטלעכער שלך [זען "שלך" זכריה 11:13] אַ שטיין און האָבן
עס מלא, און כּל מַעְיָן מַיִם האָבן זיי סתם. און כּל עֵץ טוֹב האָבן זיי נפל, ביז זיי האָבן בלויז שאר אירע שטיינער אין
קִיר-חֲרֶשֶׁת; און די קלעים [קלע] האָבן זי סבב, און האָבן זי נכה. 26 און מלך מואָב האָט ראה אַז די מלחמה איז
חזק פון אים, און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] מיט זיך 700 אִישׁ וואָס שלף חֶרֶב,
כדי צו בקע צו מלך אֱדום, אָבער זיי האָבן נישט יכל. 27 האָט ער לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13;
11:13] בְּנוֹ דעם בכור וואָס האָט געזאָלט מלך נאָך אים אין זיין תחת, און האָט אים עלה פאַר אַן עוֹלָה אויף דער
חוֹמָה. און עס איז געוואָרן אַ קֶצֶף גדוֹל אויף ישראל; און זיי האָבן נסע פון אים, און האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע
3:4-5; יכריה 13:7] צו הָאָרֶץ.

מלכב4

1 און איינע אַן אִשָּׁה פון די נשים פון די בני הַנְּבִיאִים האָט צעק צו אֱלִישָׁע, אַזוי צו אמר: דײַן עֶבֶד, מײַן אִישׁ, איז
מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]; און דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז דײַן עֶבֶד איז געווען יָרֵא ה'; און
דער בַּעַל-חוב [נשֶׁה] איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו לקח צו זיך מײַנע
2 ילדים פאַר עבדים. 2 האָט אֱלִישָׁע צו איר אמר: וואָס זאָל איך דיר עשׂה? נגד מיר וואָס האסטו אין בית? האָט זי
אמר: דײַן שפחה האָט גאָרנישט אין בית, נאָר בלויז אַן אָסוּךְ שֶׁמֶן. 3 האָט ער אמר: הלך! בארג [שאל]! דיר כּלים פון
דערויסן, פון אַלע דײַנע שְׁכֵנוֹת [שָׁכֵן], כֵּלִים רֵקִים; זאָלסט נישט המעיט [מעט]. 4 און זאָלסט בוא און סגר די דֶּלֶת
הינטער דיר און הינטער דײַנע בָּנִים, און זאָלסט יצק אין אַלע די הכּלים הָאֵלֶּה; און די פולע זאָלסטו נסע. 5 איז זי
הלך פון אים, און זי האָט סגר די דֶּלֶת הינטער זיך און הינטער אירע בָּנִים: זיי האָבן איר נגש, און זי האָט יצק. 6 און
עס איז געווען, ווי די כּלים זײַנען געוואָרן מלא, אַזוי האָט זי אמר צו איר בֵּן: נגש מיר נאָך א כּלי. האָט ער צו איר
אמר: נישטא מער קיין כּלי. און דאָס שֶׁמֶן האָט זיך עמד. 7 איז זי בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט נגד צו דעם אִישׁ האלוקים, און ער האָט אמר: הלך! מכר! דאָס שֶׁמֶן, און שלם דײַן
חוב [נְשִׁי], און דו מיט דײַנע בָּנִים וועסט חיה אויף דעם יתר. 8 און עס איז געווען היוֹם, איז אֱלִישָׁע עבר קיין שונֵם,
און דאָרטן איז געווען אַן אִשָּׁה גדולה, האָט זי אים חזק צו אכל לֶחֶם. און עס איז געווען, אַז ווען נאָר ער איז עבר,
פלעגט ער סור אַהין צו אכל לֶחֶם. 9 האָט זי אמר צו איר אִישׁ: הִנֵּה, נָא, איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3]
אַז דאָס איז אַן אִישׁ אלוקים קָדוֹשׁ וואָס עבר בײַ אונדז תמיד. 10 לאָמיר עשׂה, נָא, אַן עֲלִיָּה [זען מה"ש 1:13] קִיר
קְטַנָּה, און לאָמיר דאָרטן שום פאַר אים א מִטָּה, און א שולחָן און א כִּסֵּא, און א מְנוֹרה, און עס וועט זיין, ווי ער
בוא צו אונדז, אַזוי וועט ער סור אַהין. 11 און עס איז געווען היוֹם, איז ער אַהין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און ער האָט סור אין דער אויבערשטוב [עֲלִיָּה, זען מה"ש 1:13], און האָט זיך
דאָרטן שכב. 12 און ער האָט אמר צו זיין נער גֵּיחֲזִי: קרא די דאָזיקע שונַמית. האָט ער זי קרא, און זי האָט זיך עמד
פאַר אים. 13 האָט ער צו אים אמר: אמר! נָא צו איר: הִנֵּה, דו האָסט חרד פון אונדזערט וועגן די דאָזיקע כּל החרדה;
וואָס איז דאָ צו עשׂה פאַר דיר? איז דאָ צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] פאַר דיר צום מלך אָדער צום שַׂר
הַצָּבָא? האָט זי אמר: צווישן מײַן עַם ישב איך. 14 האָט ער אמר: וואָס איז פאָרט דאָ צו עשׂה פאַר איר? האָט גֵּיחֲזִי
אמר: אמנם זי האָט נישט קיין בֵּן, און איר אִישׁ איז זקן. 15 האָט ער אמר: קרא! זי, און ער האָט זי קרא, און זי האָט
זיך עמד אין פֶּתַח. 16 האָט ער אמר: אין דער מוֹעֵד הזה, אַזוי ווי כָּעֵת חַיָּה [זען בראשית 18:10], וועסטו חבק א בֵּן.

האָט זי אמר: אַל, אֲדֹנָי אִיש אלוקים! זאָלסט נישט כזב דײַן שפחה. 17 און די אִשָּׁה איז הרה [זען הָעַלְמָה הָרָה, ישעיהו 7:14] געוואָרן, און זי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בֵּן אין מוֹעֵד הזה כָּעֵת חַיָּה, אַזוי ווי אֱלִישָׁע האָט צו איר דבר. 18 און דאָס יֶלֶד איז גדל; און עס איז געווען היום, איז ער יצא צו אָבִיו בײַ די קֹצרים. 19 און ער האָט אמר צו אָבִיו: מײַן קאָפּ, מײַן קאָפּ! האָט ער אמר צום נער: נשֹׂא [זען "נשֹׂא" ישעיהו 53:12] אים צו אִמּוֹ. 20 האָט ער אים נשֹׂא און אים געבראַכט צו אִמּוֹ. און ער איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף אירע בֶּרֶךְ ביז צהרים, און איז מות. איז זי עלה, און האָט אים שכב אויפן מִטָּה פון דעם אִיש האלוקים, און זי האָט אים סגר, און איז יצא. 22 און זי האָט קרא צו איר אִיש און האָט אמר: שלח! צו מיר, נָא, איינעם פון די נְעָרִים מיט איינער פון די אָתוֹן, און איך וועל רוץ צום אִיש האלוקים, און וועל זיך שוב. 23 האָט ער צו איר אמר: מַדּוּעַ גייסטו צו אים הַיּוֹם, נישט ראש-חודש און נישט שבת? האָט זי אמר: עס איז שלום. 24 און זי האָט חבש די אתוֹן, און האָט אמר צו איר נער: נהג! און הלך! זאָלסט מיך נישט עצר צו רכב, סײַדן איך האָב דיר אמר. 25 און זי איז הלך און בוא צום אִיש האלוקים אויפן הַר כַּרְמֶל. און עס איז געווען, ווי דער אִיש האלוקים האָט זי ראה מִנֶּגֶד, אַזוי האָט ער אמר צו זײַן נער גֵיחֲזִי: הִנֵּה! איז יענע שונַמית. 26 אַצונד רוץ נָא איר אַנטקעגן, און אמר צו איר: איז שלום צו דיר? איז שלום צו דײַן אִישׁ? איז שלום צום יֶלֶד? האָט זי אמר: שלום. 27 און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צום אִיש האלוקים אויפן הַר, און זי האָט זיך חזק אָן זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]; האָט גֵיחֲזִי נגש זי צו הדף, אָבער דער אִיש האלוקים האָט אמר: הרפה צו איר! וואָרעם איר נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] איז מרר, און ה' האָט העלים [עלם] פון מיר, און האָט מיר נישט נגד. 28 האָט זי אמר: האָב איך דען שאל א בֵּן בײַ אֲדֹנָי [אֱלִישָׁע]? האָב איך נישט אמר: זאָלסט מיך נישט השלה [שלה]? 29 האָט ער אמר צו גֵיחֲזִי: חגר אָן דײַנע מתנים, און לקח מײַן משענת אין דײַן יָד, און הלך! אַז דו וועסט מצא עמיצן, זאָלסטו אים נישט ברך, און אַז עמעצער וועט דיך ברך, זאָלסטו אים נישט ענה; און זאָלסט שום מײַן משענת אויפן פנים פון נער. 30 האָט אמר די אֵם פון נער: אַזוי ווי חי ה', און אַזוי ווי חי דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אויב איך וועל דיך עזב! איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז הלך נאָך איר. 31 און גֵיחֲזִי איז עבר זײַ פארויס, און האָט שום דעם משענת אויפן פנים פון נער, אָבער קיין קוֹל און קיין קשב. האָט ער זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] אים אַנטקעגן, און האָט אים נגד, אַזוי צו אמר: דער נער האָט זיך נישט קיץ [זען "קיץ" דניאל 12:2]. 32 און אֱלִישָׁע איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין בית, און הִנֵּה דער נער איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], שכב אויף זײַן מִטָּה. 33 איז ער בוא און האָט סגר די דֶּלֶת הינטער זײַ צווייען, און ער האָט פלל געווען צו ה'. 34 און ער איז עלה און האָט זיך שכב איבערן יֶלֶד, און האָט שום זײַן פֶּה אויף זײַן פֶּה, און זײַנע אויגן אויף זײַנע אויגן, און זײַנע כף אויף זײַנע כף, און ער האָט זיך גהר אויף אים, ביז דער בָּשָׂר פון יֶלֶד איז געוואָרן חמם. 35 און ער האָט זיך שוב, און איז הלך אין בית 1 מאל אַהין און 1 מאל אַהער; און ער איז עלה און האָט זיך גהר אויף אים; און דער נער האָט זרר ביז 7 מאל, און דער נער האָט פקח זײַנע אויגן. 38 האָט ער קרא גֵיחֲזִי, און האָט אמר: קרא די דאָזיקע שונַמית. האָט ער זי קרא, און זי איז בוא צו אים; האָט ער אמר: נשֹׂא דײַן בֵּן. 37 איז זי בוא, און איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] צו זײַנע רגלים [זען "רגלים" תהלים 22:17], און האָט זיך שחה צו ארצה. און זי האָט נשֹׂא איר בֵּן, און איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1]. 38 און אֱלִישָׁע האָט זיך שוב קיין גִּלְגָּל; און א רָעָב איז געווען אין אֶרֶץ; און די בני הַנְּבִיאִים זײַנען ישב פאַר אים; האָט ער אמר צו זײַן נער: שפט דעם סִיר הגדולה, און בשל א נָזִיד פאַר די בני הַנְּבִיאִים. 39 איז איינער יצא אין שָׂדֶה צו לקט אוֹרָה, און ער האָט מצא א גֶּפֶן שָׂדֶה און האָט לקט דערפון פִּקֻּעֹת שָׂדֶה אַ פול בֶּגֶד זײַנס. און ער איז בוא און האָט עס פלח אין סִיר נָזִיד; ווײַל זײ האָבן עס נישט ידע. 40 האָט מען יצק די אנשים צום אכל; און עס איז געווען, ווי זײ האָבן אכל פון דעם נָזִיד, אַזוי האָבן זײ צעק און אמר: מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9] איז אין סִיר, אִיש האלוקים. און זײ האָבן נישט יכל צו אכל. 41 האָט ער אמר: טאָ לקח קֶמַח. און ער האָט שלך אין סִיר, און האָט אמר: יצק פאַר די עַם, און זאָלן זײ אכל. און קיין שום רָע איז אין סִיר נישט געווען. 42 און אַן אִיש איז בוא פון בַּעַל-שָׁלִשָׁה, און האָט געבראַכט דעם אִיש האלוקים לֶחֶם בִּכּוּרִים, 20 לחם שעֹרים, און כַּרְמֶל אין זײַן צִקְלֹן. האָט ער אמר: נתן! [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] די עַם און זאָלן זײ אכל. 43 האָט זײַן משרת אמר: ווי קען איך דאָס נתן פאַר 100 אִיש? האָט ער אמר: נתן! די עַם, און זאָלן זײ אכל. וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: זײ וועלן אכל און נאָך הוֹתֵר [יתר]. 44 און ער האָט נתן פאַר זײ, און זײ האָבן אכל און נאָך יתר, אַזוי ווי דאָס דבר-ה' [זען יוחנן 6:12 רבֶּיס שירייס].

מלכב5

1 און נַעֲמָן דער שַׂר צָבָא פוּן מלך ארם איז געווען אַן אִישׁ גָּדוֹל בַּ֣י אֲד֗וֹנָיו, און נשֵׂא פָנִים, וואָרעם דורך אים האָט ה' נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] תְּשׁוּעָה צו ארם. און דער אִישׁ איז געווען א גִּבּוֹר חיל, אָבער אַ מצוֹרע [צרע]. 2 און די אֲרַמִּים זײַנען יצא אין גְּדוּדִים, און האָבן שבה פוּן אֶרֶץ ישראל א נערה קטנה; און זי היה לִפְנֵי אִשְׁת פוּן נַעֲמָן. 3 האָט זי אמר צו איר גְּבֶרֶת: הלוואי איז אֲד֗וֹנִי בַּ֣י דעם נביא וואָס איז אין שומרון; ער וואָלט אים דעמאָלט אסף פוּן זײַן צרעת. 4 איז ער בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט נגד אֲד֗וֹנָיו, אַזוי צו אמר: אַזוי און אַזוי האָט דבר די נערה וואָס פוּן אֶרֶץ ישראל. 5 האָט מלך ארם אמר: הלך! בוא! און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ בריוו [סֵפֶר] צו מלך ישראל. איז ער הלך און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] מיט זיך 10 כִּכַּר כֶּסֶף, און 6,000 זהב, און 10 חליפה בּגדים [בּגד]. 6 און ער האָט געבראַכט דעם בריוו [סֵפֶר] צו מלך ישראל, אַזוי צו אמר: און אַצונד, ווי דער דאָזיקער בריוו [סֵפֶר] בוא צו דיר, הִנֵּה האָבּ איך דיר שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מִיַּין עֶבֶד נַעֲמָנען, זאָלסטו אים אסף פוּן זײַן צרעת. 7 און עס איז געווען, ווי מלך ישראל האָט קרא דעם בריוו [סֵפֶר], אַזוי האָט ער קרע זײַנע בּגדים, און האָט אמר: בין איך דען האלוקים צו מות און צו החיוֹת [חיה], אַז דער דאָזיקער שלח צו מיר, צו אסף זײַן אִישׁ צרעת? יאָ, ידע נָא, און ראה, אַז ער מתאנה [אנה] מיט מיר. 8 און עס איז געווען, ווי אֱלִישָׁע דער אִישׁ האלוקים האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז מלך ישראל האָט קרע זײַנע בּגדים, האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צום מלך, אַזוי צו אמר: לָמָּה האסטו קרע דײַנע בּגדים? זאָל ער נָא בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו מיר, און ער וועט ידע אַז עס איז דאָ א נביא אין ישראל. 9 איז נַעֲמָן בוא מיט זײַנע סוּסים און מיט זײַנע מרכּבות, און האָט זיך עמד פאַר דעם פֶּתַח הבּית אֱלִישָׁע. 10 האָט אֱלִישָׁע שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים א מַלְאָךְ, אַזוי צו אמר: הלך, און זאָלסט זיך רחץ 7 מאל אין ירדן [זען לוקס 3:3-9], און דײַן בָּשָׂר וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו דיר, און וועסט ווערן טהר. 11 האָט נַעֲמָן קצף, און ער איז הלך, און האָט אמר: הִנֵּה, איך האָבּ אמר, יצא וועט ער יצא צו מיר, און וועט זיך עמד און וועט קרא דעם שֵׁם פוּן ה' אלוקיו, און גוף מיט זײַן יָד אויף דעם מקוֹם, און אסף די צרעת [צרע]. 12 זײַנען נישט אַמָּנָה און פַּרפַּר, די נַהֲרוֹת פוּן דמשק בעסער פוּן כֹּל מַיִם פוּן ישראל? קען איך זיך נישט רחץ אין זיי, און ווערן טהר [זען כיפא א 3:21]? און ער האָט זיך פנה און איז הלך מיט חֵמָה. 13 האָבּן זײַנע עבדים נגש, און האָבּן דבר און צו אים אמר: אָבִי, אַז דער נביא וואָלט דיר דבר א גרויסע זאַך, וואלסטו דען נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? הײַנט ווי אַז ער אמר דיר נאָר: רחץ! זיך, און ווער טהר? 14 האָט ער ירד און זיך געטוֹבּלט [טבל] אין ירדן 7 מאל [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=6vv7yC5igrQ

see http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf see page 38 Yeshua Sar זען קור"ב 6:4

HaPanim, Machzor Rosh HaShanah v'Yom Kippurim K'Minhag Sefarad: New York Hebrew Publishing Company

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68&list=PLwNPJxqgKfr6rW9QfLeJqR1kcN548H5d2

], אַזוי ווי דאָס דבר פוּן דעם אִישׁ האלוקים, און זײַן בָּשָׂר האָט זיך שוב אַזוי ווי דער בָּשָׂר פוּן א נער קָטוֹן, און ער איז געוואָרן טהר. 15 האָט ער זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צום אִישׁ האלוקים, ער מיט זײַן כֹּל מַחֲנֶה, און ער איז בוא און האָט זיך עמד פאַר אים, און האָט אמר: הִנֵּה נָא ידע איך אַז נישטא קײן אלוקים אויף דער כֹּל הָאָרֶץ נאָר בּלויז אין ישראל. און אַצונד, לקח, נָא, בְּרָכָה פוּן דײַן עֶבֶד. 16 האָט ער אמר: אַזוי ווי חי ה' וואָס איך עמד פאַר אים, אויב איך וועל לקח! און ער איז פצר צו אים צו לקח, אָבער ער האָט מאן. 17 האָט נַעֲמָן אמר: אויב דאָס נישט, זאָל, נָא, נתן ווערן דײַן עֶבֶד אֲדָמָה, די משא פוּן צֶמֶד פרדים [פרד]; וואָרעם דײַן עֶבֶד וועט מער נישט עשׂה

עוֹלָה אָדער זבח צו אלוקים אחרים נאָר בּלויז צו ה׳. 18 פאַר דער דאָזיקער זאַך זאָל ה׳ סלח דײַן עֶבֶד: ווען אֲדֹנִי בוא
אין בּית רִמּוֹן זיך דאָרטן צו שחה, און ער איז שען אויף מײַן יָד, און איך וועל זיך שחה אין בּית רִמּוֹן, ווען איך מוז
זיך שחה אין בּית רִמּוֹן, זאָל ה׳ סלח דײַן עֶבֶד אין דער דאָזיקער זאַך. 19 האָט ער צו אים אמר: הלך! בשלום. און ער
איז הלך פון אים א כִּבְרָה אֶרֶץ. 20 און גֵיחֲזִי, דער נער פון אֱלִישָׁע דעם אִיש האלוקים, האָט אמר: הִנֵּה! האָט אֲדֹנִי
חשׂך דעם דאָזיקן נַעֲמָן דעם אַרַמי, צו לקח פון זיין יָד דאָס וואָס ער האָט געבראַכט. אַזוי ווי חי ה׳, אַז איך מוז אים
נאָכלויפן [רוץ], און לקח פון אים עפעס! 21 און גֵיחֲזִי האָט רדף נַעֲמָנען; און ווי נַעֲמָן האָט ראה עמיצן רוץ נאָך אים,
אַזוי איז ער נפל פון מרכּבה אים אַנטקעגן, און האָט אמר: איז שלוֹם? 22 האָט ער אמר: שלוֹם. אֲדֹנִי האָט מיך שלח
אַזוי צו אמר: הִנֵּה אַקאָרשט אַצונד זײַנען בוא צו מיר 2 נְעָרִים פון דעם הר אפרים, פון די בּנֵי הַנְּבִיאִים. נתן פאַר זיי,
נָא, א כּכּר כֶּסֶף און 2 חֲלִיפָה בּגדים. 23 האָט נַעֲמָן אמר: יאל! לקח 2 כּכּרים. און ער איז פרץ אים, און האָט צור 2
כּכּרים כֶּסֶף אין 2 חָרִית, און 2 חֲלִיפָה בּגדים, און נתן צו 2 פון זײַנע נְעָרִים, און זיי האָבּן עס נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו
52:13; 53:4,12] אים פארויס. 24 און ווי ער איז בוא צום עֹפֶל, אַזוי האָט ער עס לקח פון זייער יָד, און פקד אין בּית;
און ער האָט שלח די אנשים, און זיי זײַנען הלך. 25 און ער איז בוא און האָט זיך עמד פאַר אֲדֹנָיו. האָט אֱלִישָׁע צו
אים אמר: פון וואַנען, גֵיחֲזִי? האָט ער אמר: דײַן עֶבֶד איז אין ערגעץ נישט הלך. 26 האָט ער צו אים אמר: איז נישט
מײַן לֵב הלך ווען אן אִיש האָט זיך הפך פון זיין מרכּבה דיר אַנטקעגן? איז דאָס א צײַט צו לקח כֶּסֶף, און לקח
בּגדים, אָדער זֵיתִים און כּרמים, אָדער צֹאן און בָּקָר, אָדער עבדים און שפחות? 27 דעריבּער זאָל צרעת נַעֲמָן זיך
דבק אָן דיר און אָן דײַן זֶרַע לְעוֹלָם. און ער איז יצא פון פאַר אים מצוֹרע ווי שֶׁלֶג.

מלכב6

1 און די בּנֵי הַנְּבִיאִים האָבּן אמר צו אֱלִישָׁע. הִנֵּה נָא, דער מקוֹם ווו מיר ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]
פאַר דיר איז צו צַר פאַר אונדז. 2 לאָמיר הלך ביזן ירדן, און לאָמיר לקח פון דאָרטן איטלעכער פון אונדז קוֹרָה
אחת, און לאָמיר אונדז דאָרטן עשׂה א מקוֹם צו ישב דאָרטן. האָט ער אמר: הלך! 3 האָט איינער אמר: יאל! נָא, און
הלך מיט דײַנע עבדים. האָט ער אמר: איך וועל הלך. 4 איז ער הלך מיט זיי, און זיי זײַנען בוא צום ירדן, און זיי
האָבּן גזר די עצים [עֵץ]. 5 און עס איז געווען, ווי איינער נפל אום א קוֹרָה, אַזוי איז דער בּרזל נפל אין מַיִם, און ער
האָט צעק און אמר: ווי, אֲדֹנִי, וואָרעם ער איז אַ געליִענער [שאל]. 6 האָט דער אִיש האלוקים אמר: ווו איז ער נפל?
האָט ער אים געוויזן דעם מקוֹם, און ער האָט קצב עֵץ, און האָט עס אַהין שלך, און דער בּרזל איז הֵצִיף [צוף, זען
יוחנן 6:15-21]. 7 און ער האָט אמר: רום דיר אים; האָט ער שלח זיין יָד, און האָט אים לקח. 8 און מלך ארם האָט
לחם אויף ישראל, און ער האָט יעץ מיט זײַנע עבדים, אַזוי צו אמר: אין יענעם און יענעם מקוֹם וועט זיין מײַן תַּחֲנוֹת.
9 האָט דער אִיש האלוקים שלח צו מלך ישראל, אַזוי צו אמר: שמר זיך עבר דעם דאָזיקן מקוֹם, וואָרעם אַהין לאזן
זיך נָחֵת די אַרַמים. 10 און מלך ישראל האָט שלח צו דעם מקוֹם וואָס דער אִיש האלוקים האָט אים אמר און אים
זהר; און ער האָט זיך דאָרטן שמר נישט 1 מאל און נישט 2 מאל. 11 איז סער געוואָרן דאָס לֵב מלך ארם איבּער
דער דאָזיקער זאַך, און ער האָט קרא זײַנע עבדים, און האָט צו זיי אמר: קענט איר מיר נישט נגד, ווער פון
אונדזערע איז מיט מלך ישראל? 12 האָט איינער פון זײַנע עבדים אמר: לוֹא, אֲדֹנִי מלך, נײַערט אֱלִישָׁע דער נביא
וואָס אין ישראל נגד מלך ישראל די דברים וואָס דו דבר אין דײַן חדר משכּב. 13 האָט ער אמר: הלך! און ראה! ווו
ער איז, און איך וועל שלח און וועל אים לקח. איז אים נגד געוואָרן, אַזוי צו אמר: ער איז אין דוֹתָן! 14 און ער האָט
שלח אַהין סוּסים און מרכּבות און א חַיִל כָּבֵד, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] בּײַ לַיְלָה, און האָבּן נקף די עִיר. 15 און דער משרת פון דעם אִיש האלוקים האָט זיך שכם צו קום,
און ער איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און הִנֵּה א חַיִל סבב אַרום די עִיר, מיט סוּס און מרכּבה. האָט זיין
נער צו אים אמר: ווי, אֲדֹנִי, וואָס זאָלן מיר עשׂה? 16 האָט ער אמר: זאָלסט נישט ירא האָבּן; וואָרעם די וואָס מיט
אונדז זײַנען מער ווי די וואָס מיט זיי. 17 און אֱלִישָׁע האָט פלל געווען און האָט אמר: ה׳, פקח, נָא, זײַנע אויגן, און
זאָל ער ראה. האָט ה׳ פקח די אויגן פון דעם נער, און ער האָט ראה, און הִנֵּה דער הַר איז פול מיט סוּסים און
מרכּבות אֵש רונד אַרום אֱלִישָׁען. 18 און ווי זיי האָבּן ירד צו אים, אַזוי האָט אֱלִישָׁע פלל געווען צו ה׳, און האָט אמר:
נכה! נָא, דאָס דאָזיקע גוֹי מיט סַנְוֵרִים. האָט ער זיי נכה מיט סַנְוֵרִים, אַזוי ווי דאָס דבר פון אֱלִישָׁען. 19 און אֱלִישָׁע
האָט צו זיי אמר: נישט דאָס איז דער דֶּרֶךְ, און נישט דאָס איז די עִיר. הלך! מיר נאָך און איך וועל אײַך פירן צו דעם
אִיש וואָס איר בקש. און ער האָט זיי הלך קיין שומרון. 20 און עס איז געווען, ווי זיי זײַנען בוא קיין שומרון, אַזוי
האָט אֱלִישָׁע אמר: ה׳, פקח די אויגן פון די דאָזיקע, זיי זאָלן ראה. האָט ה׳ פקח זייערע אויגן, און זיי האָבּן ראה, און
הִנֵּה זיי זײַנען אין מיטן שומרון. 21 און מלך ישראל האָט אמר צו אֱלִישָׁען, ווען ער האָט זיי ראה: זאָל איך נכה [זען

"נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6]? זאָל איך נכה, אָבִי? 22 האָט ער אמר: זאָלסט נישט נכה. צי די וואָס דו האָסט שבה מיט דײַן חֶרֶב און מיט דײַן קשת נכה דאָס? שום פאַר זיי לֶחֶם און מַיִם, און זאָלן זיי אכל און שתה, און הלך צו זייער אֲדוֹן. 23 האָט ער זיי כרה א כֶּרֶה גדוֹלה און זיי האָבן אכל און שתה, און ער האָט זיי שלח, און זיי זײַנען הלך צו זייער אֲדוֹן. און די גדוּדים פון ארם זײַנען מער ווידער נישט בוא אין אֶרֶץ ישראל. 24 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט בן-הַדַד מלך ארם קבץ זיין כּל מַחֲנֶה, און ער איז עלה און האָט צור אויף שומרון. 25 און עס איז געוואָרן אַ רָעָב גדוֹל אין שומרון, און הִנֵּה זיי האָבן צור אויף איר, ביז א קאָפּ פון אַן חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] איז געווען 80 כֶּסֶף און א פערטל קַב דביונים 5 כֶּסֶף. 26 און עס איז געווען, ווי מלך ישראל איז עבר אויף דער חוֹמָה, האָט אַן אִשָּׁה צעק צו אים, אַזוי צו אמר: ישע! אֲדֹנִי המלך. 27 האָט ער אמר: אַז ה' ישע דיר נישט, פון וואַנען זאָל איך דיר ישע? פון גֹּרֶן צי פון יֶקֶב? 28 און דער מלך האָט צו איר אמר: וואָס איז דיר? האָט זי אמר: די דאָזיקע אִשָּׁה האָט צו מיר אמר: נתן אַהער דײַן בן, און מיר וועלן אים הַיּוֹם אכל, און בני וועלן מיר אכל מחר. 29 האָבן מיר בשל בְּנִי, און מיר האָבן אים אכל; און אַז איך האָב צו איר אמר אויפן יוֹם האחר: נתן אַהער דײַן בן, און מיר וועלן אים אכל, האָט זי חבאן איר בן. 30 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די ווערטער פון דער אִשָּׁה, אַזוי האָט ער קרע זײַנע בגדים, בעת ער איז עבר אויף דער חוֹמָה, און הָעָם האָט ראה, און הִנֵּה זאק איז אויף זיין בָּשָׂר פון אונטן. 31 און ער האָט אמר: זאָל מיר אלוקים עשׂה אַזוי און נאָך מער, אויב דער קאָפּ פון אֱלִישָׁע בן שָׁפָטן וועט עמד אויף אים הַיּוֹם! 32 און אֱלִישָׁע איז ישב אין זיין בית, און די זקנים זײַנען ישב מיט אים. און [דער מלך] האָט שלח פון זיך אַן אִישׁ. אָבער איידער דער מַלְאָךְ איז בוא צו אים, האָט ער אמר צו די זקנים: איר ראה ווי דער דאָזיקער בן הַמְרַצֵחַ שלח צו סור מײַן קאָפּ? ראה! ווי דער מַלְאָךְ בוא, סגר די דֶּלֶת, און איר זאָלט זיך לחץ דער דֶּלֶת אַקעגן אים. אמנם, דער קוֹל פון רגלים פון זיין אֲדוֹן איז הינטער אים. 33 ווי ער דבר נאָך מיט זיי, און הִנֵּה דער מַלְאָךְ ירד צו אים. און [דער מלך] האָט אמר: הִנֵּה, דאָס דאָזיקע רָעָה איז פון ה'; וואָס קען איך נאָך יחל פון ה'?

מלכב7

1 האָט אֱלִישָׁע אמר: שמע! דאָס דבר-ה': אַזוי האָט ה' אמר: כָּעֵת מחר וועט אַ סְאָה סלת זיין פאַר א שקל, און 2 סְאָה שְׂעֹרִים פאַר אַ שקל, אין דעם שער שומרון. 2 האָט דער שליש וואָס דער מלך איז געווען נשען [שען] אויף זיין יָד ענה דעם אִישׁ האלוקים, און האָט אמר: אפילו ה' זאָל עשׂה פענצטער אין שָׁמַיִם, קען דען דאָזיקע זאַך געשען? האָט ער אמר: אָט וועסטו ראה מיט דײַנע אויגן, אָבער אכל דערפון וועסטו נישט. 3 און 4 אנשים מצוֹרָעִים, זײַנען געווען בְּפֶתַח השער; האָבן זיי אמר איינער צו זיין רֵעַ: וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] מיר דאָ ביז מיר וועלן מות? 4 זאָלן מיר אמר: מיר וועלן בוא אין עִיר, איז דער רָעָב אין עִיר, און מיר וועלן דאָרטן מות; און אויב מיר וועלן דאָ ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13], וועלן מיר אויך מות. דעריבער הלך אַצונד און לאָמיר נפל צו דעם מַחֲנֶה ארם; אויב זיי וועלן אונדז חיה, וועלן מיר חיה, און אויב זיי וועלן אונדז מות, וועלן מיר מות. 5 זײַנען זיי קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין נֶשֶׁף צו בוא צו דעם מַחֲנֶה ארם, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום קצה מַחֲנֶה פון ארם, און הִנֵּה אֵין [זען יכרת משיח און אֵין לוֹ, דניאל 9:26] שָׁם אִישׁ. 6 וואָרעם אֲדֹנָי האָט השמיע [שמע] אין דעם מַחֲנֶה ארם א קוֹל פון מרכּבות, און אַ קוֹל פון סוּס, א קוֹל פון א חיל גדוֹל, און זיי האָבן אמר איינער צו אחיו: הִנֵּה, מלך ישראל האָט שׂכר אויף אונדז די מלכים פון די חִתִּים, און די מלכים פון מצרים, צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף אונדז. 7 און זיי זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און זײַנען נוס אין נֶשֶׁף, און האָבן עזב זייערע אוהלים, און זייערע סוּסים און זייערע חמֹרים [זען זכריה 9:9], דעם מַחֲנֶה אַזוי ווי ער איז, און זײַנען נוס אום זייער נפש. 8 און די דאָזיקע מצוֹרָעִים זײַנען בוא צום קצה מַחֲנֶה, און זײַנען בוא אין 1 אֹהֶל, און האָבן אכל און שתה, און נשׂא פון דאָרטן כֶּסֶף און זָהָב, און בגדים, און זײַנען הלך און האָבן הטמן [טמן]; און זיי זײַנען שוב און זײַנען בוא אין אַן אנדער אֹהֶל, און האָבן נשׂא פון דאָרטן, און זײַנען הלך און האָבן הטמין [טמן]. 9 און זיי האָבן אמר איינער צום אחיו: מיר עשׂה נישט רעכט; הַיּוֹם הזה יוֹם בשׂורה [זען לוקס 2:10-11], און מיר החשה [חשה]. אַז מיר וועלן חכּה ביז אוֹר פון בֹּקֶר, וועט אונדז מצא אַן עָוֹן [זען "עָוֹן" ישעיהו 53:5]. דעריבער הלך אַצונד, און לאָמיר בוא און נגד אין בית המלך [זען קור"א 9:16]. 10 זײַנען זיי בוא און האָבן קרא צו די שוערֵ העִיר, און זיי האָבן זיי נגד, אַזוי צו אמר: מיר זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין מַחֲנֶה ארם, און הִנֵּה דאָרטן אֵין אִישׁ און קיין קוֹל אָדָם; נאָר די סוּס זײַנען אסר, און די חמֹור [זען זכריה 9:9] זײַנען אסר, און די אוהלים אַזוי ווי זיי זײַנען געווען. 11 האָבן די שוֹערים קרא, און מע האָט נגד אינעווייניק אין בית

המלך. 12 איז דער מלך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין דער לֵילָה, און ער האָט אמר צו זײַנע עבדים:
לאָמיר אײַך נגד וואָס די אַרַמים אונדז האָבן דאָ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]: זיי ידע אַז מיר
זײַנען רְעֵבים, דעריבער זײַנען זיי יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון מַחֲנֶה זיך צו נחבה [חבה] אין שָׂדֶה, אַזוי צו
אמר: ווי זיי וועלן יצא פון עִיר, אַזוי וועלן מיר זיי תפשׂ חיים, און מיר וועלן בוא אין עִיר. 13 האָט זיך ענה איינער פון
זײַנע עבדים און האָט אמר: טאָ זאָל מען, נָא, לקח 5 פון די סוסים הנשארים [שאר] וואָס זײַנען דאָ שאר--זיי זײַנען
דאָך אַזוי ווי דער כּל ההמון ישראל וואָס זיי זײַנען שאר אין איר, הִנֵּה אַזוי ווי דער כּל ההמון ישראל וואָס זיי זײַנען
תמם -- און לאָמיר שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און ראה. 14 און האָבן זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
6:11-13; 11:13] 2 רֶכֶב סוסים, און דער מלך האָט זיי שלח נאָך דעם מַחֲנֶה ארם, אַזוי צו אמר: הלך! און ראה. 15
זײַנען זיי הלך נאָך זיי ביזן ירדן; און הִנֵּה כּל הַדֶּרֶךְ איז פול מיט בגדים און כֵּלים וואָס די אַרַמים האָבן שלך ווי זיי
חפז. האָבן די מלאכים זיך שוב, און האָבן נגד צו דעם מלך. 16 איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] הָעָם און זיי
האָבן בזז דעם מַחֲנֶה ארם; און א סְאָה סֹלֶת איז געווען פאַר א שקל, און 2 סְאָה שְׂעֹרִים פאַר א שקל, אַזוי ווי דאָס
דבר-ה'. 17 און דער מלך האָט הפקיד [פקד] דעם שליש וואָס ער איז געווען שען אויף זיין יָד, איבער דעם שער.
האָט אים דאָס עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] רמס אין שער, און ער איז מות. אַזוי ווי
עס האָט דבר דער אִיש האלוקים, וואָס ער האָט דבר ווען דער מלך האָט ירד צו אים [זען מלכב 7:2]. 18 וואָרעם
עס איז געווען, אַז דער אִיש האלוקים האָט דבר צום מלך, אַזוי צו אמר: 2 סְאָה שְׂעֹרִים וועלן זיין פאַר א שקל, און
א סְאָה סֹלֶת פאַר א שקל, כָּעֵת מחר אין שער פון שומרון, 19 האָט דער שליש זיך ענה צום אִיש האלוקים, און האָט
אמר: און הִנֵּה אפילו ה' זאָל עשׂה פענצטער אין שָׁמַיִם, קען דען געשען אַזוי ווי די דאָזיקע זאַך? האָט ער אמר: הִנֵּה
וועסטו ראה מיט דײַנע אויגן, אָבער אכל דערפון וועסטו נישט. 20 און אים איז אַזוי געשען און הָעָם האָט אים
רמס אין שער, און ער איז מות.

מלכב8

1 און אֱלִישָׁע האָט דבר צו דער אִשָּׁה וואָס ער האָט החיה [חיה] איר בֵּן, אַזוי צו אמר: קוּם! [זען במדבר 24:17; הושע
6:2] און הלך, דו און דײַן בית [זען "בית" ירמיהו 31:30(31)-33(34)], און גור זיך אויף ווו דו וועסט זיך גור, וואָרעם ה'
האָט קרא אַ רָעָב, און ער בוא אויך איבערן הָאָרֶץ אויף 7 שָׁנָה. 2 איז די אִשָּׁה קום, און האָט עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי דאָס דבר פון דעם אִיש האלוקים, און זי איז הלך מיט איר בית, און האָט זיך
גור אין אֶרֶץ פלִשתים 7 שָׁנָה. 3 און עס איז געווען צום סָוף פון די 7 שָׁנָה, האָט די אִשָּׁה זיך שוב [זען "שוב" הושע
3:4-5; יכריה 13:7] פון אֶרֶץ פלִשתים, און זי איז יצא צו צעק צום מלך וועגן איר בית און וועגן איר שָׂדֶה. 4 און דער
מלך האָט גראָד דבר צו גֵיחֲזִי נער אִיש האלוקים, אַזוי צו אמר: ספר! מיר נָא כּל הגדולות וואָס אֱלִישָׁע האָט עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 5 און עס איז געווען ווי ער ספר אַזוי דעם מלך, אַז ער האָט החיה [חיה]
דעם מֵת, און הִנֵּה די אִשָּׁה וואָס ער האָט החיה [חיה] איר בֵּן, צעק צום מלך וועגן איר בית און וועגן איר שָׂדֶה. האָט
גֵיחֲזִי אמר: אֲדֹנִי המלך, דאָס איז די אִשָּׁה, און דאָס איז איר בֵּן וואָס אֱלִישָׁע האָט החיה [חיה]. 6 האָט דער מלך
שאל די אִשָּׁה, און זי האָט אים ספר. און דער מלך האָט איר נתן א סָרִיס, אַזוי צו אמר: שוב אום כּל וואָס איז אירס,
און כּל תְּבוּאוֹת פון דעם שָׂדֶה, פון דעם יום וואָס זי האָט עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] הָאָרֶץ און ביז אַצונד. 7
און אֱלִישָׁע איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין דמשק; און בֶּן-הַדַּד מלך
ארם איז געווען חלה; איז אים נגד געוואָרן, אַזוי צו אמר: דער אִיש האלוקים איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַהער. 8 האָט דער מלך אמר צו חַזָּאֵל: לקח אין דײַן יָד אַ מִנְחָה, און הלך
אַנטקעגן דעם אִיש האלוקים, און זאָלסט דרש דורך אים בײַ ה', אַזוי צו אמר: וועל איך חיה ווערן פון דער דאָזיקער
חֳלִי [זען "חֳלִי" ישעיהו 53:4]? 9 איז חַזָּאֵל הלך אים אַנטקעגן; און ער האָט לקח אַ מִנְחָה אין זיין יָד, און פון כּל טוֹב
פון דמשק, א משא פון 40 גְּמַלִּים, און ער איז בוא און האָט זיך עמד פאַר אים, און האָט אמר: דײַן בֵּן בֶּן-הַדַּד מלך
ארם האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דיר, אַזוי צו אמר: וועל איך חיה ווערן פון דער דאָזיקער חֳלִי [זען
"חֳלִי" ישעיהו 53:4]? 10 האָט אֱלִישָׁע צו אים אמר: הלך! אמר צו אים: חיה וועסטו חיה ווערן; אָבער ה' האָט מיר
באַוויזן אַז מות וועט ער מות. 11 און ער האָט עמד זיין פנים, און [אים] שום ביז ער [חַזָּאֵל] האָט זיך בוש; און דער
אִיש האלוקים האָט בכה [זען "בכה" תהלים 69:10-11]. 12 האָט חַזָּאֵל אמר: מַדּוּעַ בכה אֲדֹנִי? האָט ער אמר: ווײַל
איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] וואָס רָעָה דו וועסט עשׂה צו בְּנֵי-ישראל. זייערע מִבְצָר וועסטו שלח
אין אֵש, און זייערע בחורים וועסטו הרגען מיטן חֶרֶב, און זייערע עֹלְלִים וועסטו רטש, און זייערע טראָגעדיקע
[הָרָה] וועסטו בקע. 13 האָט חַזָּאֵל אמר: אָבער ווער איז דײַן עֶבֶד דער כּלב [זען תהלים 22:17], אַז ער זאָל עשׂה [זען

ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאָזיקע גרויסע זאַך? האָט אֱלִישָׁע אמר: ה' האָט מיר געוויזן דיך ווי דער מלך איבּער ארם. 14 איז ער הלך פון אֱלִישָׁען, און איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו זיין אֲדוֹן; האָט ער אים אמר: וואָס האָט אֱלִישָׁע אמר? האָט ער אמר: ער האָט מיר אמר, חיה וועסטו חיה ווערן. 15 און עס איז געווען אויף מחרת, האָט ער לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דאָס מַכְבֵּר און טבל [זען "טבל" מלכב 5:14

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

] אין מַיִם, און פרשׂ אויף זיין פנים, און ער איז מות. און חַזָאֵל איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת. 16 און אין 5טן שָׁנָה פון יוֹרָם בן אַחאבן מלך ישראל, ווען יהוֹשָׁפָט איז געווען מלך יהודה, איז יהוֹרם בן יהוֹשָׁפָט מלך יהודה געוואָרן מלך. 17 32 שָׁנָה איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 8 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 18 און ער איז הלך אין דעם דֶּרֶךְ פון די מלכים פון ישראל, אַזוי ווי דאָס בית אַחאב האָט עשׂה; וואָרעם ער האָט געהאַט בַּת אַחאב פאַר אַן אִשָׁה; און ער האָט עשׂה וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה'. 19 אָבער ה' האָט נישט אבה צו שחת [זען "שחת" תהלים 16:10

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] יהודה לְמַעַן דָּוִד זיין עֶבֶד, אַזוי ווי ער האָט אים אמר, צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אים און זײַנע בָּנִים א נִיר כּל הימים. 20 אין זײַנע ימים איז אדום פשע [זען "פשע" ישעיהו 53:4] פון אונטער דער יָד יהודה, און זיי האָבּן ימלך [מלך] איבּער זיך אַ מלך. 21 איז יוֹרָם עבר קיין צָעִיר און כּל מרכּבות מיט אים, און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] בּיַי לֵילָה, און האָט נכה די אֱדוֹם וואָס האָבּן אים סבב און די שׂרים פון די מרכּבות; און דאָס עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז נוס צו זײַנע אוהלים. 22 אָבער אדום איז פשע פון אונטער דער יָד יהודה ביז אויף היום הזה. דעמאָלט אין דער אייגענער צײַט איז פשע לִבְנָה. 23 און די יתר דּבְרֵי יוֹרָמען, און כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דּבְרֵי הימים מלכים פון יהודה. 24 און יוֹרָם האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן לעבן זײַנע אבות אין עִיר דָּוִד. און בְּנוֹ אַחַזְיָהוּ איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 25 אין 12טן שָׁנָה פון יוֹרָם בן אַחאבן, מלך ישראל, איז געוואָרן מלך אַחַזְיָהוּ בן יהוֹרם מלך יהודה. 26 22 שָׁנָה איז אַחַזְיָהוּ אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 1 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען עַתַלְיָהוּ בַּת עָמְרִי מלך ישראל. 27 און ער איז הלך אין דעם דֶּרֶךְ פון בית אַחאב, און האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי דאָס בית אַחאב, וואָרעם ער איז געווען אַן איידים [חתן] פון בית אַחאב. 28 און ער איז הלך מיט יוֹרָם בן אַחאבן אויף מלחמה מיט חַזָאֵל מלך ארם, אין רמת-גִּלְעָד; און די אַרַמים האָבּן נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4] יוֹרָמען. 29 און דער מלך יוֹרָם האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] זיך צו רפא אין יזרעאל פון די מכּים וואָס די אַרַמים האָבּן אים נכה אין רמה, ווען ער האָט לחם מיט חַזָאֵל מלך ארם. און אַחַזְיָהוּ בן יהוֹרמען, מלך יהודה, האָט ירד צו ראה יוֹרָם בן אַחאבן אין יזרעאל, ווען ער איז געווען חלה.

מלכב9

1 און אֱלִישָׁע הנביא האָט קרא איינעם פון די בני הַנְּבִיאִים, און האָט צו אים אמר: חגר דײַנע מָתְנַיִם, און לקח דאָס דאָזיקע פַּךְ הַשֶּׁמֶן אין דײַן יָד, און הלך קיין רמת-גִּלְעָד. 2 און אַז דו וועסט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַהין, ראה זיך אַרום אויף יֵהוא בן יהוֹשָׁפָט בן נמשין; און זאָלסט בוא, און אים קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון צווישן זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-23(16):17,22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דָּוִד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], און זאָלסט אים אַרײַנפירן אין א חדר בחדר. 3 און זאָלסט לקח דאָס פַּךְ הַשֶּׁמֶן, און יצק אויף זיין קאָפּ, און אמר: אַזוי האָט ה' אמר. איך האָבּ דיך משח פאַר א מלך איבּער ישראל. און זאָלסט פתח די דֶּלֶת און נוס, און נישט חכה. 4 איז דער נער, דער נער הנביא, הלך קיין רמת-גִּלְעָד. 5 און ווי ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און הִנֵּה די שׂרים פון חיל ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]. האָט ער אמר: איך האָבּ א דבר צו דיר, שַׂר. האָט יֵהוא אמר: צו וועמען פון אונדז אלעמען? האָט ער אמר: צו דיר, שַׂר. 6 איז ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און ער איז בוא אין בית. און

ער האָט יצק דאָס שֶׁמֶן אויף זיין קאָפּ, און האָט צו אים אמר: אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישראל: איך האָב דיך משח
פאַר א מלך איבּער הָעָם ה', איבּער ישראל. 7 און זאָלסט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] דאָס בּית
אַחאב דיין אֲדוֹן, כּדי איך זאָל זיך נקם פאַר דעם דָּם פון מיינע עבדים די נביאים, און פאַר דעם דָּם פון כּל עבדים
פון ה', פון יד איזֶבל. 8 און דאָס כּל בּית אַחאב זאָל אבד; און איך וועל כּרת [זען דניאל 9:26, משיח יכרת, כּרת] פון
אַחאבן כּל מַשְׁתִּין בְּקִיר און עצר און עזב, צווישן ישראל. 9 און איך וועל נתן דאָס בּית אַחאב אַזוי ווי דאָס בּית
יָרָבעָם בּן נבטן, און אַזוי ווי דאָס בּית פון בַּעשא בּן אַחִיהו. 10 און די כּלבים [זען תהלים 22:17] וועלן אכל אִיזֶבלען
אין דעם חלק פון יזרעאל, און אֵין קוֹבֵר [זען קבר משיח ישעיהו 53:9]. און ער האָט פתח די דֶּלֶת, און איז נוס. 11 און
יֵהוא איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צו די עבדים פון אֲדוֹנָיו; האָט מען צו אים אמר: איז שלוֹם? וועגן וואָס
איז דער דאָזיקער משוגענער [שגע] בּוא [זען "בּוא," בּראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו דיר?
האָט ער צו זיי אמר: איר ידע דאָך דעם איש און זיין שִׂיחַ. 12 האָבּן זיי אמר: שקר! נגד אונדז נָא. האָט ער אמר: אַזוי
און אַזוי האָט ער דבר צו מיר, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט ה' אמר: איך האָב דיך משח פאַר א מלך איבּער ישראל. 13
האָבּן זיי מהר און לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] איטלעכער זיין בגד, און שום אונטער אים
אויף דער גֶּרֶם הַמַּעֲלוֹת, און זיי האָבּן תקע אין שופר, און אמר: יֵהוא איז מלך! 14 אַזוי האָט יֵהוא בּן יהוֹשָׁפָט בּן
נִמשין קשר אויף יוֹרָמען. און יוֹרָם האָט געהאַט שוֹמֵר רמת-גִּלעָד פון חַזָּאֵל מלך ארם, ער און כּל ישראל. 15 און
דער מלך יהוֹרם האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] זיך צו רפא אין יזרעאל פון די מכּים וואָס די
אַרַמים האָבּן אים נכה, ווען ער האָט לחם מיט חַזָּאֵל מלך ארם. און יֵהוא האָט אמר: אויב דאָס איז אייער נפש, זאָל
נישט יצא אַ פָּלִיט פון עִיר צו הלך צו נגד אין יזרעאל. 16 און יֵהוא האָט זיך רכב, און איז הלך קיין יזרעאל, ווייל
יוֹרָם איז דאָרטן שכב. און אַחַזְיָהו מלך יהודה האָט ירד צו ראה יוֹרָמען. 17 און דער צֹפֶה איז עמד אויף דעם מִגְדָּל
אין יזרעאל, און ער האָט ראה די שפעה פון יֵהואן בּיי זיין בוא. האָט ער אמר: שפעה ראה איך. האָט יהוֹרם אמר:
לקח א רַכָּב און שלח זיי אַנטקעגן, און זאָל ער אמר: איז שלוֹם? 18 איז דער רֹכֵב הסוּס הלך אים אַנטקעגן, און
האָט אמר: אַזוי האָט דער מלך אמר: איז שלוֹם? האָט יֵהוא אמר: וואָס לְךָ און צו שלוֹם? סבב! זיך הינטער מיר. האָט
דער צֹפֶה נגד אַזוי צו אמר: דער מַלְאָךְ איז בּוא בּיז זיי, אָבּער ער שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] זיך נישט
צוריק. 19 האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ שֵׁנִי רֹכֵב סוּס. און ער איז בּוא [זען "בּוא," בּראשית 49:10; ירמיהו
6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו זיי, און האָט אמר: אַזוי האָט אמר דער מלך: איז שלוֹם? האָט יֵהוא אמר: וואָס לְךָ
און צו שלום? סבב! זיך הינטער מיר. 20 האָט דער צֹפֶה נגד, אַזוי צו אמר: ער איז בּוא בּיז צו זיי, אָבּער ער שוב [זען
"שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] זיך נישט צוריק. און דאָס מנהג איז אַזוי ווי דאָס מנהג פון יֵהוא בּן נִמשין, וואָרעם
ער נהג אַזוי ווי משוגע. 21 האָט יהוֹרם אמר: אסר! האָט מען אסר זיין מרכּבה, און יהוֹרם מלך ישראל און אַחַזְיָהו
מלך יהודה זיינען יצא איטלעכער אין זיין מרכּבה, און זיינען יצא אַנטקעגן יֵהואן, און האָבּן אים מצא אין דעם
חֶלְקָה פון נָבות דעם יִזרעאלי. 22 און עס איז געווען, ווי יהוֹרם האָט ראה יֵהואן, אַזוי האָט ער אמר: איז שלוֹם,
יֵהוא? האָט ער אמר: וואָס פאַר שלוֹם, בּיי די זנונים פון אִמָּךְ אִיזֶבלען און אירע כּשף הרבּים. 23 האָט יהוֹרם הפך
זיינע ידים, און איז נוס, און ער האָט אמר צו אַחַזְיָהו: מרמה [זען "מרמה" ישעיהו 53:9], אַחַזְיָהו! 24 און יֵהוא האָט
מלא מיט זיין יָד דעם קשת, און האָט נכה יהוֹרמען צווישן זיינע זרוֹע [זען זרוֹע ה' משיח, ישעיהו 53:1], און די חֵצִי
איז אים יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] דורכן לֵב, און ער האָט זיך כּרע אין זיין מרכּבה. 25 האָט ער [יֵהוא]
אמר צו בִּדקַר זיין שָׁלִשָׁה: נשׂא! שלך! אים אין דעם חלקה שָׂדֶה פון נָבות דעם יִזרעאלי. וואָרעם זכר ווי איך און דו
זיינען רכב צמדים הינטער אָבִיו אַחאבן, און ה' האָט נשׂה אויף אים די דאָזיקע משׂא: 26 אמנם, איך האָב אמש ראה
דאָס דָּם פון נָבותן, און דאָס דָּם פון זיינע בָּנִים, נְאֻם ה', און איך וועל דיר שלם אין דעם דאָזיקן חלקה, נְאֻם ה'. און
אַצונד נשׂא! שלך! אים אין דעם חלקה, אַזוי ווי דאָס דבַר-ה'. 27 און ווי אַחַזְיָהו מלך יהודה האָט ראה, אַזוי איז ער
נוס דרך בֵּית הַגָּן. אָבּער יֵהוא האָט אים רדף, און האָט אמר: נכה [זען "נכה" בּן דָּוִד משיח ישעיהו 53:4] אים אויך
אויפן מרכּבה. אויף דעם אַרויפגאַנג פון גור וואָס לעבן יִבלְעָם. און ער איז נוס קיין מְגִדּוֹ, און איז דאָרטן מות. 28
און זיינע עבדים האָבּן אים רכב קיין ירושָׁלַיִם, און האָבּן אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין זיין קבר לעבן
זיינע אבות אין עִיר דָּוִד. 29 און אין 11טן שָׁנָה פון יוֹרָם בּן אַחאבן איז אַחַזְיָה געוואָרן מלך איבּער יהודה. 30 און
יֵהוא איז בּוא [זען "בּוא," בּראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין יזרעאל. און אִיזֶבל האָט שמע
[זען "שמע" בּראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דבּרים 18:15], און זי האָט שום פּוּךְ אויף אירע אויגן, און האָט יטב איר
קאָפּ, און שקף דורכן חַלּוֹן. 31 און ווי יֵהוא איז בּוא אין שער, אַזוי האָט זי אמר: וואָס שלום, זִמרי, דער הֹרֵג פון
אֲדוֹנָיו? 32 האָט ער נשׂה זיין פנים צום חַלּוֹן, און האָט אמר: ווער איז מיט מיר, ווער? האָבּן שקף צו אים 2 אָדער 3
סריסים. 33 האָט ער אמר: שמט זי. און זיי האָבּן זי שמט; און פון איר דָּם האָט נזה [זען "נזה" ישעיהו 52:15] אויף
דער קיר און אויף די סוּסים. און מע האָט זי רמס. 34 און ער איז בּוא, און האָט אכל און שתה, און ער האָט אמר:

פקד! נָא, די דאָזיקע הארוּרה [ארר], און קבר זי, וואָרעם א בַּת מֶלֶךְ איז זי. 35 זײַנען זיי הלך זי קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9], אָבער זיי האָבן מער פון איר נישט מצא, ווי בלויז דעם גֻּלְגֹּלֶת, און די רגלים [זען תהלים 22:17], און די כַּפּוֹת הידים. 36 האָבן זיי זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7], און האָבן אים נגד. האָט ער אמר: דאָס איז דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט דבר דורך זיין עֶבֶד אֵלִיָּהוּ דעם תִּשבי, אַזוי צו אמר: אין דעם חלק פון יזרעאל וועלן די כּלבים [זען תהלים 22:17] אכל דאָס בָּשָׂר פון אִיזֶבלען. 37 און דער נבלה פון אִיזֶבלען וועט זיין אויפן פּני השׂדה פון יזרעאל אַזוי ווי מיסט אויפן דֹּמֶן, אַז מע וועט קענען אמר: דאָס איז אִיזֶבל.

מלכב10

1 און אַחאב האָט געהאַט 70 בָּנִים אין שומרון. האָט יֵהוא כתב ספרים, און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] קיין שומרון צו די שׂרים פון יזרעאל, די זקנים, און צו די וואָס זײַנען געווען אֹמְנִים [אמן] בײַ אַחאבן, אַזוי צו אמר: 2 און אַצונד, ווי עס בוא צו אײַך דער דאָזיקער סֵפֶר, אַזוי ווי בײַ אײַך זײַנען די בְּנֵי אײַער אֲדוֹן, און בײַ אײַך זײַנען דאָ מרכּבות און סוּסים, און עִיר מבצר און נֶשֶׁק. 3 זאָלט איר ראה דעם טוב און ישר פון אײַער בָּנִים פון אֲדוֹן, און שום אויף כִּסֵּא אָבִיו; און האַלט לחם פאַר אײַער בית אֲדוֹן. 4 האָבן זיי זייער ירא מאֹד מאֹד, און זיי האָבן אמר: הִנֵּה זײַנען די 2 מלכים נישט עמד [זען "עמד" ישעיהו 10:1-11] פאַר אים, און ווי וועלן מיר עמד? 5 און דער וואָס איבער דעם בית, און דער וואָס איבער דער עִיר, און די זקנים, און די אֹמְנִים, האָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו יֵהואן, אַזוי צו אמר: דײַנע עבדים זײַנען מיר; און כּל וואָס דו וועסט אונדז אמר, וועלן מיר עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. מיר וועלן קיינעם נישט עשׂה פאַר אַ מלך. וואָס איז טוֹב אין דײַנע אויגן, עשׂה. 6 האָט ער כתב צו זיי אַ סֵפֶר א צווייט מאָל, אַזוי צו אמר: אויב איר זייט מיט מיר, און איר ווילט שמע צו מײַן קוֹל, לקח די קעפּ פון די אנשי בְּנֵי אדֹניכם, און בוא צו מיר מחר אַרום דער צײַט קיין יזרעאל. און די בְּנֵי המלך, 70 אִיש, זײַנען געווען בײַ די גְּדֹלֵי הָעִיר, וואָס האָבן זיי גדל. 7 און עס איז געווען, ווי דער סֵפֶר איז בוא צו זיי, אַזוי האָבן זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די בְּנֵי המלך, און זיי שחט, 70 אִיש; און זיי האָבן שום זייערע קעפּ אין דָּוִד, און שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים קיין יזרעאל. 8 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] הַמַּלְאָךְ, און האָט אים נגד, אַזוי צו אמר: מע האָט געבראַכט די קעפּ פון דעם בְּנֵי המלך. האָט ער אמר: שום זיי אין 2 צִבֻּרִים [צִבּוּר] בײַם פּתח פון שער, ביז אין דער בוקר. 9 און עס איז געווען אין דער בוקר, איז ער יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און האָט זיך עמד, און האָט אמר צום כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], איר זייט צדּקים; הִנֵּה האָב איך קשר אַקעגן אֲדֹנִי, און האָב אים הרג. אָבער ווער האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] כּל די דאָזיקע? 10 ידע! דען, אַז גאָרנישט וועט נפל צו דער ארצה פון דעם דבר פון ה' וואָס ה' האָט דבר אויף דעם בית אַחאב; און ה' האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס ער האָט דבר דורך זיין עֶבֶד אֵלִיָּהוּ. 11 און יֵהוא האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] כּל וואָס זײַנען שאר פון בית אַחאב אין יזרעאל, און כּל זײַנע גדולים, און זײַנע ידעים, און זײַנע כֹּהנים, ביז ער האָט נישט שאר פון אים אַ שָׂרִיד. 12 און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און איז בוא, און איז הלך קיין שומרון. ווי ער איז בײַם בית עֵקֶד הרֹעים בדרך, 13 אַזוי האָט יֵהוא מצא די אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דָּוִד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] פון אַחַזְיָהוּ מלך יהודה, און ער האָט אמר: ווער זייט איר? האָבן זיי אמר: די אחים פון אַחַזְיָהוּ זײַנען מיר, און מיר האָבן ירד אויף דעם שלוֹם פון בְּנֵי-המלך און בְּנֵי-הגבירה. 14 האָט ער אמר: תפשׂ זיי חיים. און מע האָט זיי תפשׂ חיים, און זיי שחט בײַ דער בוֹר בית עֵקֶד, 42 אִיש. און ער האָט קיינעם פון זיי נישט שער. 15 און ווי ער איז הלך פון דאָרטן, אַזוי האָט ער מצא יהונָדב בן רֵכָב אים אַנטקעגן. האָט ער אים ברך, און האָט צו אים אמר: איז דײַן לֵב אויפריכטיק, אַזוי ווי מײַן לֵב איז צו דײַן לֵב? האָט יהונָדב אמר: יאָ. [האָט יֵהוא אמר:] אויב יאָ, נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן יָד. האָט ער נתן זיין יָד; און ער האָט אים עלה צו זיך אויפן מרכּבה. 16 און ער האָט אמר: הלך מיט מיר, און ראה מײַן קִנְאָה פאַר ה'. און מע האָט אים רכב אין זיין מרכּבה. 17 און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין שומרון, און האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] כּל וואָס זײַנען שאר פון אַחאבן אין שומרון. ביז ער האָט אים שמד; אַזוי ווי דאָס דבר-ה' וואָס ער האָט דבר צו אֵלִיָּהוּ. 18 און יֵהוא האָט קבץ דאָס כּל הָעָם, און האָט צו זיי אמר: אַחאב האָט עבד בַּעַל א ביסל, יֵהוא וועט אים עבד רבה. 19 און אַצונד, קראָ! צו מיר כּל נביאים פון בַּעַל, כּל עֹבְדָיו, און כּל זײַנע כֹּהנים; קיינער זאָל נישט פקד; וואָרעם א זבח גָּדוֹל צו בַּעַל איז בײַ מיר. קיינער וואָס וועט פקד, וועט נישט חיה. און יֵהוא האָט דאָס עשׂה מיט עקבה, כּדי אבד די עֹבְדֵי הַבַּעַל. 20 און יֵהוא האָט אמר: קדשׁ!

עֲצָרָה צו בַּעַל. האָבן זיי עס קרא. 21 . און יֵהוא האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אין כּל ישראל, און כּל עֹבְדֵי הַבַּעַל
זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און עס איז נישט שאר אַן אִישׁ וואָס איז
נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. און זיי זײַנען בוא אין בֵּית הַבַּעַל; און
דאָס בֵּית הַבַּעַל איז געוואָרן מלא פון עק צו עק. 22 האָט ער אמר צו דעם אִישׁ וואָס איבער דער מֶלְתָּחָה: יצא! לבוש
צו כּל עֹבְדֵי הַבַּעַל. און ער האָט זיי יצא די מלבושים. 23 און יֵהוא איז בוא מיט יהונָדב בֶּן רֵכָב אין בֵּית הַבַּעַל, און
ער האָט אמר צו די עֹבדי הַבַּעַל: חפשׂ! און ראה! אַז דאָ זאָל נישט זיין מיט אײַך פון די עבדים פון ה', אָבער בלויז
עֹבְדֵי הַבַּעַל אליין. 24 און זיי זײַנען בוא צו עשׂה זבחים און עוֹלוֹת. און יֵהוא האָט זיך שום דרויסן 80 אִישׁ, און אמר:
אויב עמעצער וועט מלט ווערן פון די אנשים וואָס איך מֵבִיא [בוא] איבער אויף אײַערע ידים, איז דײַן נפש תחת
[זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו] נפשׁו. 25 און עס איז געווען, ווי ער האָט כּלה צו עשׂה
דאָס עוֹלָה, אַזוי האָט יֵהוא אמר צו די רצים [רוץ] און צו די שלשים: בוא! נכה! [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4;
50:6]; קיינער זאָל נישט יצא. האָבן זיי זיי נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] מיטן שאַרף פון חֶרֶב; און די
רצים [רוץ] און די שלשים האָבן זיי שלך, און זײַנען הלך צו דער עִיר בֵּית הַבַּעַל. 26 און זיי האָבן יצא די מצבוֹת פון
בֵּית הַבַּעַל, און זיי שׂרף. 27 און זיי האָבן נתץ דעם מַצֵּבָה הַבַּעַל, און האָבן נתץ דאָס בֵּית הַבַּעַל, און האָבן עס שום
פאַר מחראה ביז אויף היום הזה. 28 און יֵהוא האָט שמד הַבַּעַל פון ישראל. 29 אָבער פון די חַטָּאת פון יָרָבעָם בֶּן
נבטן, מיט וואָס ער האָט החטא [חטא] יאָ ישראל, פון הינטער זיי האָט יֵהוא נישט סור פון די עֶגְלֵי הַזָּהָב וואָס
אין בֵּית אֵ-ל און וואָס אין דָּן. 30 און ה' האָט אמר צו יֵהואן: ווײַל דו האָסט זיך הטיב [טוֹב] צו עשׂה [זען ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין מײַנע אויגן צו עשׂה צו בֵּית אַחאב אַזוי ווי כּל אין מײַן לֵב, וועלן דיר בְּנֵי 4טן
דָּור ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף דעם כִּסֵּא פון ישראל. 31 אָבער יֵהוא האָט נישט שׁומר צו
הלך אין דער תורה פון ה' אֱלֹקֵי ישראל מיט זיין כּל לֵב; ער האָט זיך נישט סור פון די חַטָּאת פון יָרָבעָמען, וואָס ער
האָט החטא [חטא] ישראל. 32 אין יענע טעג האָט ה' חלל צו קצה פון ישראל. און חֲזָאֵל האָט זיי נכה אין כּל גְּבוּל
פון ישראל: 33 פון ירדן צו מזרח השֶׁמֶשׁ, דאָס כּל אֶרֶץ גִּלְעָד, די גדים, און די ראובנים, און די מנַשׁים, פון ערוער
וואָס בײַם נחל אַרנון-גִּלְעָד און בשן. 34 און די יתר דִּבְרֵי יֵהואן, און כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין כּל גבורה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון ישראל. 35 און יֵהוא
האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין שומרון. און בְּנוֹ יהוֹאָחָז איז
געוואָרן מלך אויף זיין תחת. און די טעג וואָס יֵהוא האָט מלך איבער ישראל אין שומרון, זײַנען געווען 28 שָׁנָה.

מלכב11

1 און ווי עַתלְיָה אֵם אחַזיָהוּ האָט ראה אַז איר בֵּן איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], אַזוי איז זי קום [זען "קום"
במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָט אבד דעם כּל זֶרַע הממלכה. 2 האָט יהוֹשֶׁבע בַּת המלך יוֹרָם [יְהוֹרָם], אחוֹת
אַחַזיָהוּ, לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] יוֹאָש בֶּן אַחַזיָה, און האָט אים ארויסגעגנבעט [גנב]
פון צווישן דעם בְּנֵי המלך וואָס האָבן געזאָלט מות ווערן, אים און זיין מֵינֶקֶת, אין אַ שלאָפקאַמער; און מע האָט
אים סתר פון עַתלְיָהוּ, און ער איז נישט מות געוואָרן. 3 און ער איז געווען חבא בײַ איר אין בֵּית ה' 6 שָׁנָה. און
עַתלְיָה האָט מלך איבערן הָאָרֶץ. 4 און אויפן 7טן שָׁנָה האָט יהוֹיָדָע שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און האָט לקח
[זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די שׂרים איבער די הונדערטן, פון די כָּרִים און פון די רצים [רוץ],
און ער האָט זיי געבראַכט צו זיך אין בֵּית ה', און ער האָט מיט זיי כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ בְּרִית, און האָט זיי
שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כְּהֵנה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] אין בֵּית ה', און זיי געוויזן דעם
בֶּן המלך. 5 און ער האָט זיי צוה, אַזוי צו אמר: דאָס איז די זאַך וואָס איר זאָלט עשׂה: א 3טן פון אײַך, די וואָס בוא
[זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַרײַן שבת און זיין שומר איבער די
משמרת בֵּית המלך, 6 נאָך א 3טן איז געווען בײַם שער סוּר, און א 3טן בײַם שער הינטער די רצים [רוץ] און זיין
שומר איבער די משמרת הבית מַשָּׁח. 7 און 2 ידוֹת [יד] פון אײַך, כּל וואָס יצא שבת, זאָלן זיין שומר איבער די
משמרת פון בֵּית ה' אַרום דעם מלך. 8 און איר זאָלט הקיף [נקף] דעם מלך רונד אַרום, איטלעכער מיט זײַנע כּלי
אין זיין יָד. און ווער עס בוא אין די שׂדרוֹת [שׂדרה], זאָל מות ווערן. און זייט מיט דעם מלך בײַ זיין יצא און בײַ זיין
בוא. 9 האָבן די שׂרים פון די הונדערטן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כּל וואָס יהוֹיָדָע דער
כהן האָט צוה, און זיי האָבן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] איטלעכער זײַנע אנשים, די וואָס
בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] שבת, מיט די וואָס יצא שבת, און
זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו יהוֹיָדָע דעם כהן. 10 און דער כהן

האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די שׂרים פון די הונדערטן די חנית און די שֶׁלֶט וואָס פון מלך דָּוִד, וואָס אין בית ה'. 11 און די רצים [רוץ] האָבן זיך עמד איטלעכער מיט זײַנע כלי אין זיין יָד, פון דער רעכטער זייט פון בית ביז דער לינקער זייט פון בית, בײַם מִזְבֵּחַ, און בײַם בית, לעבן המלך רונד אַרום. 12 און ער [יהוֹיָדָע] האָט יצא דעם בן המלך [יְהוֹאש בֶּן אַחַזְיָהו בֶּן דָּוִד], און האָט נתן אויף אים די נֵזֶר און די עדות; און זיי האָבן אים מלך פאַר אַ מלך, און האָבן אים משח; און זיי האָבן נכה די כף, און אמר: יחי המלך! 13 און עַתלְיָה האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קוֹל פון די רצים [רוץ] און דעם עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו הָעָם אין בית ה'. 14 און זי האָט ראה, און הִנֵּה דער מלך עמד אויף די עַמּוּד [בַּימָה], אַזוי ווי דער משפט, און די שׂרים און די חצֹצְרוֹת לעבן המלך, און דאָס כֹּל עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ זיך, און תקע אין חצֹצְרוֹת; האָט עַתַלְיָה קרע אירע בגדים, און האָט אַרויסגערופן: קשר! קשר! 15 האָט יהוֹיָדָע דער כהן צוה די שׂרים פון די הונדערטן, די פְּקֻדִּים [פקד] פון החיל, און ער האָט צו זיי אמר: יצא זי ביז אינעווייניק פון די שׂדרוֹת; און דעם וואָס בוא איר נאָך, מות מיטן חֶרֶב. וואָרעם דער כהן האָט אמר: זי זאָל נישט מות ווערן אין בית ה'. 16 האָבן זיי שום ידים אויף איר און זי איז בוא דורך דעם מְבוֹא הסוּסים אין בית המלך, און איז דאָרטן מות געוואָרן. 17 און יהוֹיָדָע האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26 און בֶּן דָּוִד און הברית החדשה צווישן ה' און צווישן דעם מלך און הָעָם מתי 26:28] הברית צווישן ה' און צווישן דעם מלך און הָעָם, צו זיין הָעָם פון ה'; אויך צווישן דעם מלך און צווישן הָעָם. 18 און דאָס כֹּל עַם הָאָרֶץ איז בוא אין בית הַבַּעַל, און זיי האָבן עס נתץ; זײַנע מזבחות און זײַנע צֶלֶם האָבן זיי גוט שבר, און מַתן דעם כהן הַבַּעַל האָבן זיי הרג פאַר די מזבחות. און דער כהן האָט שום פְּקֻדּוֹת איבער דעם בית ה'. 19 און ער האָט לקח שׂרים פון די הונדערטן, און די כָּרים, און די רצים [רוץ], און דאָס כֹּל עַם הָאָרֶץ, און זיי האָבן ירד מלך פון בית ה', און זיי זײַנען בוא דורך דעם שער פון די רצים [רוץ] אין בית המלך. און ער האָט זיך ישב אויפן כִּסֵּא פון די מלכים. 20 און דאָס כֹּל עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ האָט זיך שׂמח, און די עִיר איז געווען שקט. און עַתַלְיָהו האָבן זיי מות מיטן חֶרֶב אין בית המלך.

מלכב12

1 7 שָׁנָה איז יהואש אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך. 2 אין 7טן שָׁנָה פון יֵהואן איז יהואש געוואָרן מלך, און 40 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים, און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען צִבְיָה פון בְּאֵר שֶׁבע. 3 און יהואש האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הַיָּשָׁר אין די אויגן פון ה' אַלע זײַנע טעג, אַזוי ווי יהוֹיָדָע דער כהן האָט אים הורה [ירה]. 4 נאָר די בָּמוֹת זײַנען נישט סור געוואָרן; הָעָם האָט נאָך זבח און קטר אויף די בָּמוֹת. 5 און יהואש האָט אמר צו די כֹּהנים: כֹּל כֶּסֶף הקדשים וואָס ווערט געבראַכט אין בית ה' אין כֶּסֶף עוֹבֵר, דאָס כֶּסֶף פון נפשות לויט איטלעכנס עֶרֶךְ, אַל דאָס כֶּסֶף וואָס עמיצן עלה אויפן לֵב אִיש צו ברענגען אין בית ה', 6 זאָלן די כֹּהנים לקח פאַר זיי, איטלעכער פון זיין מַכָּר; און זיי זאָלן חזק די בֶּדֶק פון בית, ווו נאָר בֶּדֶק וועט זיך דאָרטן מצא. 7 אָבער עס איז געווען אין 23טן שָׁנָה פון מלך יהואש, האָבן די כֹּהנים נאָך נישט געהאַט חזק די בֶּדֶק פון בית. 8 האָט דער מלך יהואש קרא יהוֹיָדָע דעם כהן, און די כֹּהנים, און ער האָט צו זיי אמר: מַדּוּעַ חזק איר נישט די בֶּדֶק פון בית? און אַצונד, זאָלט איר מער נישט לקח קיין כֶּסֶף פון אײַערע מַכָּר, נײַערט אויף די בֶּדֶק פון בית זאָלט איר עס נתן. 9 האָבן די כֹּהנים אות, נישט צו לקח דאָס כֶּסֶף פון דעם עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און נישט צו חזק די בֶּדֶק פון בית. 10 און יהוֹיָדָע דער כהן האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אָרוֹן אֶחָד, און האָט נקב אַ חֹר אין זיין דֶּלֶת, און האָט אים נתן אצל [זען "אצל" משלי 8:30; 30:4; יוחנן 1:1] מִזְבֵּחַ, אויף דער ימין ווי מע בוא אין בית ה'; און אַהין פלעגן די כֹּהנים וואָס זיין שומר איבער די סַף, נתן דאָס כֹּל הַכֶּסֶף וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בית ה'. 11 און עס איז געווען, ווי זיי האָבן ראה אַז אין אָרוֹן איז דאָ רַב הַכֶּסֶף, אַזוי איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] דער סֹפֵר המלך, און דער כהן-גדול, און זיי האָבן צור און מנה דאָס כֶּסֶף וואָס האָט זיך מצא אין בית ה'. 12 און זיי פלעגן נתן דאָס תכן כֶּסֶף אין די יד פון די עֹשֵׂי המלאכה המפקדים איבער דעם בית ה'; און זיי האָבן עס יצא צו די חָרָשִׁים און צו די בֹּנִים [זען "בֹּנִים" תהלים 118:22; ישעיהו 53:3] וואָס האָבן עשׂה אין בית ה', 13 און צו די מויערער [גדר], און צו די שטיינהעקער [חצב הָאֲבָן], און אויף צו קנה [זען "קנה" משלי 8:22] האָלץ און געהאַקטע שטיינער, צו חזק די בֶּדֶק פון בית ה', און אויף כֹּל וואָס איז יצא אויפן בית, צום חזק. 14 אָבער קיין סַף כֶּסֶף, מזמרת, מזרק, חצֹצרה, קיין שום כלי זהב און כלי כסף, פלעגט נישט עשׂה ווערן פאַר דעם בית ה' פון דעם כֶּסֶף וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בית ה'. 15 נײַערט צו די עשׂה המלאכה פלעגט מען עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9], און זיי פלעגן דערמיט חזק דאָס בית ה'. 16 און מע פלעגט זיך

נישט חשב מיט די אנשים וואָס מע פלעגט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דאָס כֶּסֶף אויף זייער
יָד, אויף צו נתן צו די עשׂה-מלאכה, נײַערט אויף אֱמוּנָה האָבן זיי עשׂה. 17 דאָס כֶּסֶף פון אָשָׁם [זען "אשם" ישעיהו
53:10] און דאָס כֶּסֶף פון חטאות פלעגט נישט געבראַכט ווערן אין בית ה'; דאָס פלעגט געהערן צו די כֹּהנים. 18
דעמאָלט איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] חַזָּאֵל מלך ארם, און האָט לחם אויף גַּת, און האָט זי לכד. און חַזָּאֵל
האָט שום זיין פנים צו עלה אויף ירושלים. 19 האָט יהואש מלך יהודה לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
11:13; 6:11-13] כֹּל קדשים וואָס יהוֹשָׁפָט, און יהוֹרָם, און אַחַזְיָהו, זײַנע אבות, די מלכים פון יהודה, האָבן קדש, און
זײַנע אייגענע קדשים, און דאָס כֹּל זָהָב וואָס האָט זיך מצא אין די אֹצרות פון בית ה' און פון בית המלך, און ער
האָט עס שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חַזָּאֵל מלך ארם. און ער האָט עלה פון ירושלים. 20 און די יתר דִּבְרֵי וועגן
יוֹאָשן, און כֹּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי
הימים מלכים פון יהודה. 21 און זײַנע עבדים זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָבן קשר אַ
קשר, און האָבן נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] יוֹאָשן אין בית-מִלוא וואָס ירד צו סִלָּא. 22 יוֹזכר בן
שִׁמְעָתן, און יהוֹזָבד בן שומרן, זײַנע עבדים, האָבן אים נכה, און ער איז מות. און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר,
ישעיהו 53:9] לעבן זײַנע אבות אין עִיר דָּוִד. און בְּנוֹ אַמַצְיָה איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13,
תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו].

מלכב13

1 אין 23טן שָׁנָה פון יוֹאָש בן אַחַזְיָהון, מלך יהודה, איז יהוֹאָחָז בן יֵהואן געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון,
און זיין איז 17 שָׁנָה. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה',
און איז הלך נאָך די חַטֹּאת פון יָרָבְעָם בן נבטן, וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל; ער האָט זיך נישט סור דערפון.
3 און דער אַף ה' האָט חרה אויף ישראל, און ער האָט זיי נתן אין דער יָד פון חַזָּאֵל מלך ארם, און אין דער יָד פון
בן-הַדַּד בן חַזָּאֵלן, כֹּל הימים. 4 האָט יהוֹאָחָז חלה פני ה', און ה' האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו
52:15; דברים 18:15] צו אים, וואָרעם ער האָט ראה די לחץ פון ישראל, אַז מלך ארם האָט זיי לחץ. 5 און ה' האָט
נתן [זען ישעיהו "נתן" 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ישראל אַ מוֹשִׁיעַ, און זיי זײַנען יצא פון אונטער דער יָד פון ארם;
און בני-ישראל זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין זייערע אוהלים אַזוי ווי תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם. 6
אָבער זיי האָבן זיך נישט סור פון די חַטֹּאת פון בית יָרָבְעָמען, וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל; זיי זײַנען הלך
דערין; און אויך די אַשֵּׁרָה איז עמד אין שומרון. 7 וואָרעם ער האָט נישט שאר יהוֹאָחָזן קיין עַם, אָבער בלויז 50
פרשים, און 10 מרכבות, און 10,000 פוסגייער. ווײַל מלך ארם האָט זיי אבד, און זיי שום אַזוי ווי עָפָר צו דוש. 8 און
די יתר דִּבְרֵי יהוֹאָחָזן, און כֹּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין גבורהשאפט,
דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון ישראל. 9 און יהוֹאָחָז האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע
האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין שומרון. און בְּנוֹ יוֹאָש איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת. 10 אין
37טן שָׁנָה פון יוֹאָש מלך יהודה איז יהואש בן יהוֹאָחָזן געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, און זיין איז 16 שָׁנָה.
11 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה'; ער האָט זיך נישט
סור פון כֹּל חַטֹּאת פון יָרָבְעָם בן נבטן, וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל; ער איז הלך דערין. 12 און די יתר דִּבְרֵי
יוֹאָשן, און כֹּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין גבורה, ווי ער האָט לחם מיט
אַמַצְיָה מלך יהודה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון ישראל. 13 און יוֹאָש האָט זיך שכב מיט
זײַנע אבות; און יָרָבְעָם האָט זיך ישב אויף זיין כִּסֵּא. און יוֹאָש איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין
שומרון לעבן די מלכים פון ישראל. 14 און אֱלִישָׁע איז חלה געוואָרן אויף דער חֳלִי וואָס ער האָט געזאָלט פון איר
מות; און יוֹאָש מלך ישראל האָט ירד צו אים, און ער האָט בכה אויף זיין פנים, און האָט אמר: אָבִי, אָבִי, מרכבה און
פרש פון ישראל! 15 האָט אֱלִישָׁע צו אים אמר: לקח קשת און חִצים. האָט ער אים לקח קשת און חצים. 16 האָט
ער אמר צו מלך ישראל: לייג אַרויף דײַן יָד אויפן קשת. האָט ער רכב זיין יָד, און אֱלִישָׁע האָט שום זײַנע יָד אויף די
ידים פון מלך. 17 און ער האָט אמר: פתח דעם חַלּוֹן צו קֵדֶם; האָט ער פתח. האָט אֱלִישָׁע אמר: ירה! און ער האָט
הורה [ירה]. האָט ער אמר: חֵץ תְּשׁוּעָה פון ה', און חֵץ תְּשׁוּעָה אַקעגן ארם; און וועסט נכה [זען "נכה" ישעיהו
11:1-10; 53:4; 50:6] ארם אין אַפק עד כלה. 18 און ער האָט אמר: לקח! די חצים; און ער האָט זיי לקח [זען "לקח"
ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13]. האָט ער אמר צו מלך ישראל: נכה אָן דער ארצה; און ער האָט נכה 3 מאל און
האָט זיך עמד. 19 האָט קצף אויף אים דער אִישׁ האלוקים, און האָט אמר: געזאָלט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10;
53:4; 50:6] 5 אָדער 6 מאל; דעמאָלט וואָלסטו נכה ארם עַד כלה; אָבער אַצונד וועסטו נאָר 3 מאל נכה ארם. 20 און

אֱלִישָׁע איז מות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]. און גדודים [גדוד] פון מואָב פלעגן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין אֶרֶץ בּיַמים אָנקום [בוא] פון שָׁנָה. 21 און עס איז געווען, מע קבר אַזוי אַן איש, און הִנֵּה זיי ראה אַ גדוד. האָבן זיי שלך דעם איש אין קבר אֱלִישָׁע. און דער איש האָט זיך הלך ביז ער האָט זיך נגע אָן עצמות אֱלִישָׁע, און איז חיה געוואָרן, און האָט זיך קום אויף זיינע רגלים [זען תהלים 22:17]. 22 און חַזָאֵל מלך ארם האָט לחץ ישראל כּל יְמֵי יהוֹאָחָז. 23 אָבער ה' האָט זיי חנן און זיך רחם אויף זיי, און האָט זיך פנה צו זיי פון וועגן זיין בְּרִית מיט אברהם, יצחק, און יעקב, און ער האָט זיי נישט אבה צו שחת [זען "שחת" תהלים 16:10

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], און האָט זיי נישט שלך פון זיין פנים ביז אַצונד. 24 און חַזָאֵל מלך ארם איז מות. און בְּנוֹ בן-הַדַד איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת. 25 און יהואש בן יהוֹאָחָז האָט שוב פון דער יָד פון בן-הַדַד בן חַזָאֵלן די ערים וואָס ער האָט געהאַט לקח פון דער יָד פון אָבִיו יהוֹאָחָז אין מלחמה. 3 מאל האָט אים יוֹאָש נכה, און האָט שוב די ערים פון ישראל.

מלכב14

1 אין 2טן שָׁנָה פון יוֹאָש בן יוֹאָחָז, מלך ישראל, איז אמַצְיָהו בן יוֹאָש מלך יהודה געוואָרן מלך. 2 25 שָׁנָה איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 29 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען יהוֹעַדָן פון ירושלים. 3 און ער האָט עשׂה וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה', אָבער נישט אַזוי ווי אָבִיו דָוִד; ער האָט עשׂה ווי כּל וואָס אָבִיו יוֹאָש האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 4 אָבער די בָּמוֹת זיינען נישט סור געוואָרן; הָעָם האָט נאָך זבח און קטר אויף די בָּמוֹת. 5 און עס איז געווען, ווי די מלוכה איז געווען חזק אין זיין יָד, אַזוי האָט ער נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] זיינע עבדים וואָס האָבן נכה אָבִיו דעם מלך. 6 אָבער בּני-המכּים האָט ער נישט מות, אַזוי ווי עס שטייט כתב אין סֵפֶר תורת-משה, וואָס ה' האָט צוה, אַזוי צו אמר: אֲבוֹת זאָלן נישט מות ווערן פאַר בָּנִים, און בָּנִים זאָלן נישט מות ווערן פאַר אבוֹת; נַיערט איש פאַר זיין חַטָּאת זאָל מות ווערן. 7 ער האָט נכה פון אדום אין גֵּיא המֶלַח 10,000, און תפשׂ סלַע אין מלחמה, און קרא איר שֵׁם יָקתאל [ווי זי הייסט] ביז אויף היום הזה. 8 דעמאָלט האָט אַמַצְיָה שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו יהואש בן יהוֹאָחָז בן יֵהואן, מלך ישראל, אַזוי צו אמר: הלך! לאָמיר זיך ראה אין פנים. 9 האָט יהואש מלך ישראל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אַמַצְיָהו מלך יהודה, אַזוי צו אמר: דער חוֹחַ וואָס אין לבנון האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דעם אֶרֶז וואָס אין לבנון, אַזוי צו אמר: נתן! דיַין בַּת צו בּני פאַר אַן אִשָׁה. איז עבר אַן חיה פון שָׂדֶה וואָס אין לבנון, און האָט רמס דעם חוֹחַ. 10 נכה האסטו נכה אדום, און דיַין לֵב האָט דיך נשׂא; האלט דיַין כבוד, און ישב אין דער היים. און לָמָּה זאָלסטו זיך גרה מיט רָעָה, און נפל דו און יהודה מיט דיר? 11 אָבער אַמַצְיָהו האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]. און יהואש מלך ישראל איז עלה. און זיי האָבן זיך ראה אין פנים, ער און אַמַצְיָהו מלך יהודה, אין בּית-שֶׁמֶש וואָס געהערט צו יהודה. 12 און יהודה איז נגף געוואָרן פאַר ישראל. און זיי זיינען נוס איטלעכער צו זיינע אוהלים. 13 און אַמַצְיָהו מלך יהודה, בן יהואש בן אַחַזְיָהוּ, האָט יהואש מלך ישראל תפשׂ אין בּית-שֶׁמֶש. און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירושלים, און האָט פרץ די חוֹמָה פון ירושלים פון דעם שער פון אפרים ביז דעם שער הַפִּנָּה, 400 אמָּה. 14 און ער האָט לקח דאָס כּל הַזָּהָב און הַכֶּסֶף, און כּל הכלים, וואָס האָבן זיך מצא אין בּית ה' און אין די אֹצרוֹת פון בּית המלך, און בּני הַתַּעֲרֻבוֹת [תּערובה], און האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין שומרון. 15 און די יתר דִּבְרֵי יהואשען וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זיין גבורה, און ווי ער האָט לחם מיט אַמַצְיָהו מלך יהודה, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון ישראל. 16 און יהואש האָט זיך שכב מיט זיינע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין שומרון לעבן די מלכים פון ישראל. און בְּנוֹ יָרָבעָם איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 17 און אַמַצְיָהו בן יוֹאָשן, מלך יהודה, האָט חיה נאָך דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון יהואש בן יהוֹאָחָז, מלך ישראל, 15 שָׁנָה. 18 און די יתר דִּבְרֵי אַמַצְיָהוּ, זיי זיינען שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון יהודה. 19 און מע האָט קשר אויף אים אַ קשר אין ירושלים, און ער איז נוס קיין לָכִישׁ; אָבער מע האָט שלח נאָך אים קיין לָכִישׁ, און מע האָט אים דאָרטן מות. 20 און מע האָט אים נשׂא אויף סוּסים. און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין ירושלים לעבן זיינע אבות אין עִיר דָוִד. 21 און דאָס כּל הָעָם פון יהודה האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] עַזַרְיָהוּ, וואָס איז געווען 16 שָׁנָה, און זיי האָבן אים מלך פאַר מלך אויפן תחת פון אָבִיו

אַמַצְיָהוּן. 22 ער האָט בנה אֵילַת און האָט זי שוב צו יהודה. נאָך דעם ווי דער מלך האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות. 23
אין 15 שָׁנָה פּוּן אַמַצְיָהוּ בֶּן יוֹאָשׁן, מלך יהודה, איז יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ מלך ישראל געוואָרן מלך אין שומרון, און זײַן
איז 41 שָׁנָה. 24 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פּוּן ה'; ער
האָט זיך נישט סור פּוּן כֹּל חַטֹּאת פּוּן יָרָבְעָם בֶּן נבטן, וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל. 25 ער האָט שוב דעם
גְּבוּל פּוּן ישראל, פּוּן ווּ מע בוא קיין חַמת ביז דעם ים פּוּן עֲרָבָה, אַזוי ווי דאָס דבר-ה' אֱלֹקֵי ישראל, וואָס ער האָט
דבר דורך זײַן עֶבֶד יוֹנה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=2id7hpCrylA]

בֶּן אַמִתַּי, דעם נביא, וואָס פּוּן גַּת-חֵפֶר. 26 וואָרעם ה' האָט ראה די עֳנִי פּוּן ישראל, אַז זי איז מרה מאֹד, און אֶפֶס
עצוּר [עצר], און אֶפֶס עָזוּר [עזב], וְאֵין זאָל עזר ישראל. 27 און ה' האָט נישט דבר צו מחה דעם שֵׁם פּוּן ישראל פּוּן
אונטערן הַשָּׁמַיִם, און ער האָט זיי ישע דורך דער יָד פּוּן יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁן. 28 און די יתר דִּבְרֵי יָרָבְעָמען, און כֹּל וואָס
ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און זײַן גבורה, ווי ער האָט לחם, און ווי ער האָט שוב דמשק
אום חַמת צו יהודה און ישראל, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פּוּן ישראל. 29 און יָרָבְעָם האָט זיך
שכב מיט זײַנע אבות, מיט די מלכים פּוּן ישראל. און בְּנוֹ זַכַרְיָה איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת [זען בראשית 22:13,
תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו].

מלכב15

1 אין 27טן שָׁנָה פּוּן יָרָבְעָם מלך ישראל, איז עֲזַרְיָה בֶּן אַמַצְיָה מלך יהודה געוואָרן מלך. 2 16 שָׁנָה איז ער אַלט
געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 52 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים, און דער שֵׁם פּוּן אִמּוֹ איז געווען יְכָלְיָהוּ פּוּן
ירושלים. 3 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פּוּן ה', אַזוי ווי כֹּל
וואָס אָבִיו אַמַצְיָהוּ האָט עשׂה. 4 נאָר די בָּמוֹת זײַנען נישט סור געוואָרן; הָעָם האָט נאָך זבח און קטר אויף די בָּמוֹת.
5 און ה' האָט נגע דעם מלך, און ער איז געווען מצוֹרע [צרע] ביז זײַן יוֹם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. און ער איז
ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין דעם בית החפשית. און יוֹתָם בֶּן המלך איז געווען איבערן הבית; ער
האָט שפט [זען "במשפט" ישעיהו 9:5-6] הָעָם הָאָרֶץ. 6 און די יתר דִּבְרֵי עֲזַרְיָהוּ, און כֹּל וואָס ער האָט עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פּוּן יהודה. 7 און עֲזַרְיָה האָט
זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] לעבן זײַנע אבות אין עִיר דָּוִד. און
בְּנוֹ יוֹתָם איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת. 8 אין 38טן שָׁנָה פּוּן עֲזַרְיָהוּ מלך יהודה, האָט זַכַרְיָהוּ בֶּן יָרָבְעָמען מלך
איבער ישראל אין שומרון 6 חדשים. 9 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע
אין די אויגן פּוּן ה', אַזוי ווי זײַנע אבות האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; ער האָט זיך נישט סור
פּוּן די חַטֹּאות פּוּן יָרָבְעָם בֶּן נבטן, וואָס ער האָט החטיא [חטא] ישראל. 10 און שַׁלוּם בֶּן יָבֵשׁ האָט קשר אויף אים,
און האָט אים נכה אַנטקעגן פאַרן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און אים מות, און
איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 11 און די יתר דִּבְרֵי
זַכַרְיָהוּ, הִנֵּה זיי זײַנען כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פּוּן ישראל. 12 דאָס איז געווען דאָס דבַר-ה' וואָס ער האָט
דבר צו יֵהוּאוּ, אַזוי צו אמר: בָּנִים ביזן 4טן דור וועלן דיר ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויפן כִּסֵּא
ישראל; און אַזוי איז געשען. 13 שַׁלוּם בֶּן יָבֵשׁ איז געוואָרן מלך אין 39טן שָׁנָה פּוּן עוּזִיָּה מלך יהודה; און ער האָט
מלך א חודש צײַט אין שומרון. 14 איז עלה מְנַחֵם בֶּן גָּדִין, פּוּן תִּרְצָה, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין שומרון, און האָט נכה שַׁלוּם בֶּן יָבֵשׁ אין שומרון, און האָט אים מות, און
איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 15 און די יתר דִּבְרֵי
שַׁלוּמען, און זײַן קשר וואָס ער האָט קשר, הִנֵּה דאָס איז כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פּוּן ישראל. 16 דעמאָלט
האָט מְנַחֵם נכה תִּפְסַח מיט כֹּל וואָס אין איר, און אירע געמאַרקן פּוּן תִּרְצָה אָן. ווײַל מע האָט אים נישט פתח.
האָט ער זי נכה; כֹּל אירע הָרֶה [זען "הרה" ישעיהו 7:14] האָט ער בקע. 17 אין 39טן שָׁנָה פּוּן עֲזַרְיָה מלך יהודה איז
מְנַחֵם בֶּן גָּדִין געוואָרן מלך איבער ישראל, און זײַן איז 10 שָׁנָה אין שומרון. 18 און ער האָט עשׂה וואָס איז הָרַע אין
די אויגן פּוּן ה'; ער האָט אלע זײַנע טעג זיך נישט סור פּוּן די חַטֹּאות פּוּן יָרָבְעָם בֶּן נבטן, וואָס ער האָט החטיא
[חטא] ישראל. 19 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פּוּל [תִּגְלַת-פִּלְאֶסֶר]
מלך אשור אויפן הָאָרֶץ. און מְנַחֵם האָט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פּוּלן 1000 כִּכַּרִים כֶּסֶף, אַז
זײַן יָד זאָל זײַן מיט אים צו חזק די מלוכה אין זײַן יָד. 20 און מְנַחֵם האָט יצא דאָס כֶּסֶף אויף ישראל, אויף כֹּל גִּבּוֹרֵי
החיל, 50 שקָלים כֶּסֶף אויף אִיש אֶחָד. כדי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מלך אשור. און מלך

אשור האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7], און האָט זיך נישט עמד דאָרטן אין הָאָרֶץ. 21 און די יתר
דִּבְרֵי מְנַחֵמעון, און כֹּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר
דִּבְרֵי הימים מלכים פון ישראל. 22 און מְנַחֵם האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און בְּנוֹ פְּקַחְיָה איז געוואָרן מלך אויף
זיין תחת. 23 אין 50טן שָׁנָה פון עֲזַרְיָה מלך יהודה איז פְּקַחְיָה בֶּן מְנַחֵמעון געוואָרן מלך איבּער ישראל אין שומרון,
און זיין איז 2 שָׁנָה. 24 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון
ה'; ער האָט זיך נישט סור פון די חַטֹּאות פון יָרָבְעָם בֶּן נבטן, וואָס ער האָט החטא [חטא] ישראל. 25 און זיין שָׁלִישׁ
פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ האָט קשר אויף אים, און האָט אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] אין שומרון, אין
אַרְמוֹן פון בית המלך, בְּיַד ארגוב און בְּיַד אַרְיֵה; און מיט אים זײַנען געווען 50 אִישׁ פון די גלעדער; און ער האָט אים
מות, און איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 26 און די יתר
דִּבְרֵי פְּקַחְיָהוּ, און כֹּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] דאָס איז כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי
הימים מלכים פון ישראל. 27 אין 52טן שָׁנָה פון עֲזַרְיָה מלך יהודה, איז פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ געוואָרן מלך איבּער
ישראל אין שומרון, און זיין איז 20 שָׁנָה. 28 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז
הָרַע אין די אויגן פון ה'; ער האָט זיך נישט סור פון די חַטֹּאות פון יָרָבְעָם בֶּן נבטן, וואָס ער האָט החטיא [חטא]
ישראל. 29 אין די יְמֵי פֶּקַח מלך ישראל, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9]
תִּגְלַת-פִּלְאֶסֶר מלך אשור, און האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] עִיּוֹן, און אָבֵל-בֵּית-מעכה,
און יָנוֹחַ, און קֶדֶשׁ, און חצוֹר, און גִּלְעָד, און גליל [זען "גליל" ישעיהו 9:1], דאָס כֹּל אֶרֶץ נפתלי; און ער האָט זיי גלה
קיין אשור. 30 און הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָהּ האָט קשר אַ קשר אויף פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ, און ער האָט אים נכה און אים מות, און
איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו], אין 20טן שָׁנָה פון יוֹתָם
בֶּן עוּזִיָּהוּ. 31 און די יתר דִּבְרֵי פֶּקַחְ, און כֹּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] דאָס איז
כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון ישראל. 32 אין 2טן שָׁנָה פון פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ, מלך ישראל, איז יוֹתָם בֶּן
עוּזִיָּהוּ מלך יהודה געוואָרן מלך. 33 25 שָׁנָה איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 16 שָׁנָה האָט ער מלך
אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען יְרוּשָׁא בַּת צָדוֹק. 34 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5;
ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה'; ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כֹּל
וואָס אָבִיו עוּזִיָּהוּ האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]. 35 נאָר די בָּמוֹת זײַנען נישט סור געוואָרן;
הָעָם האָט נאָך זבח און קטר אויף די בָּמוֹת. ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס שַׁעַר בֵּית ה' הָעֶלְיוֹן. 36 און
די יתר דִּבְרֵי יוֹתָמעון, און כֹּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כתב אין
סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון יהודה. 37 אין יענע טעג האָט ה' חלל צו שלח אויף יהודה רצין מלך ארם, און פֶּקַח בֶּן
רְמַלְיָהוּ. 38 און יוֹתָם האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן לעבן
זײַנע אבות אין עִיר דָּוִד אָבִיו. און בְּנוֹ אָחָז איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת.

מלכב16

1 אין 17טן שָׁנָה פון פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ, איז אָחָז בֶּן יוֹתָם מלך יהודה געוואָרן מלך. 2 20 שָׁנָה איז אָחָז אַלט געווען, אַז
ער איז געוואָרן מלך, און 16 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און ער האָט נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5;
ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה' אלוקיו, אַזוי ווי אָבִיו דָּוִד. 3 נײַערט ער איז הלך אין דעם דֶּרֶךְ פון די
מלכים פון ישראל. און ער האָט אויך העביר [עבר] בְּנוֹ דורכן אֵשׁ, אַזוי ווי די תּוֹעֵבוֹת פון די גּוֹיִם וואָס ה' האָט זיי
ירש פון פאַר בני-ישראל. 4 און ער האָט זבח און קטר אויף די בָּמוֹת, און אויף די גבעוֹת, און אונטער כֹּל עֵץ רַעֲנָן. 5
דעמאָלט איז עלה רצין מלך ארם, און פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ, מלך ישראל, קיין ירושלים אויף מלחמה; און זיי האָבּן צור
אויף אָחָז, און נישט יכל צו לחם. 6 אין יענער צײַט האָט רצין מלך ארם שוב אֵילַת צו ארם, און האָט נשל די
יהודהער פון אֵילַת. און די אדומים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין
אֵילַת, און זײַנען דאָרטן בוא און ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] ביז אויף היום הזה. 7 און אָחָז האָט
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו תִּגְלַת-פִּלְאֶסֶר מלך אשור, אַזוי צו אמר: דײַן עֶבֶד און דײַן בֶּן בין איך; עלה!
און ישע! מיר פון דער יָד פון מלך ארם, און פון דער יָד פון מלך ישראל, וואָס זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17;
הושע 6:2] אויף מיר. 8 און אָחָז האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] דאָס כֶּסֶף און דאָס זָהָב
וואָס האָט זיך מצא אין בית ה' און אין די אֹצְרוֹת פון בית המלך, און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צום מלך
פון אשור שוחד. 9 און מלך אשור האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו אים, און
מלך אשור איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף דמשק, און האָט זי תפשׂ, און האָט גלה אירע באוווינער קיין קיר,

און רצינען האָט ער מות. 10 און דער מלך אָחָז איז הלך קיין דמשק אַנטקעגן תִּגלַת-פִּלאֶסֶר מלך אשור, און ער
האָט ראה דעם מִזְבֵּחַ וואָס אין דמשק. און דער מלך אָחָז האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אורִיה דעם כהן די
דְּמוּת פון דעם מִזְבֵּחַ און זיין תּבנית לויט זיין כּל מַעֲשֵׂה. 11 און אורִיה דער כהן האָט בנה דעם מִזְבֵּחַ; אַזוי ווי כּל
וואָס דער מלך אָחָז האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פון דמשק. אַזוי האָט אורִיָּה דער כהן עשׂה, איידער דער מלך
אָחָז איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון דמשק. 12 און אַז דער מלך איז
בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון דמשק, האָט דער מלך ראה דעם מִזְבֵּחַ;
און דער מלך האָט קרב צום מִזְבֵּחַ, און האָט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף אים. 13 און ער האָט קטר זיין
עוֹלָה און זיין מִנְחָה, און נסך זיין נסך, און זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום
השלישי משיח איז דער אִיש טהור אין א מקום טהור אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9;
ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט'
3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] דאָס דָּם פון
זיין זבחי שלמים, אויפן מִזְבֵּחַ. 14 און דעם מִזְבֵּחַ הנחֹשֶׁת וואָס פאַר ה' האָט ער קרב פון פאַר דעם בית, פון צווישן
דעם מִזְבֵּחַ און צווישן דעם בית ה', און האָט אים נתן בּיַם זייט פון דעם מִזְבֵּחַ צו צפון. 15 און דער מלך אָחָז האָט
צוה אורִיָּה דעם כהן, אַזוי צו אמר: אויף דעם מִזְבֵּחַ הגדול הקטר! [קטר] דאָס עוֹלָה פון הַבֹּקֶר, און דאָס מִנְחָה פון
הָעֶרֶב, און דאָס עוֹלָה פון המלך און זיין מִנְחָה, און דאָס עוֹלָה פון כּל עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ, און זייער מִנְחָה און זייערע נסך; און כּל דָּם פון עוֹלָה און כּל דָּם פון זבח זאָלסטו זרק [זרק,
זען אויף נזה, משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער אִיש טהור אין א מקום טהור
אין הימל, הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין
אנטלויפן אוועק פון דער טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זיין
כפרה פון זיין אשם נפשו אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17] אויף אים. און וועגן דעם מִזְבֵּחַ הנחֹשת וועל איך דארפן בָּקַר.
16 און אורִיָּה דער כהן האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כּל וואָס דער מלך אָחָז האָט
צוה. 17 און דער מלך אָחָז האָט קצץ די מסגרוֹת [מִסְגֶּרֶת] פון די מכֹנוֹת [מכֹונה], און האָט סור פון זיי דעם כִּיּוֹר.
און דעם ים האָט ער ירד פון די בָּקָר נחֹשֶׁת וואָס אונטער אים, און האָט אים נתן אויף מַרְצֶפֶת אֲבָנִים. 18 און דער
מוּסַךְ פאַר שבת וואָס מע האָט בנה אַן בית, און מבוֹא המלך דערויסן, האָט ער סבב אין בית ה' וועגן מלך אשור.
19 און די יתר דִּבְרֵי אָחָז וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] זיי זײַנען שוין כתב אין סֵפֶר
דִּבְרֵי הימים מלכים פון יהודה. 20 און אָחָז האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו
53:9] געוואָרן לעבן זײַנע אבות אין עִיר דָּוִד. און בְּנוֹ חִזקִיָּהו איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען בראשית 22:13,
תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו].

מלכב17

1 אין 12טן שָׁנָה פון אָחָז מלך יהודה, איז הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָהּ געוואָרן מלך אין שומרון איבער ישראל, און זיין איז 9
שָׁנָה. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אָבער נישט
אַזוי ווי די מלכים פון ישראל וואָס זײַנען געווען פאַר אים. 3 אויף אים איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] שַׁלמַנאֶסֶר
מלך אשור, און הוֹשֵׁעַ איז געוואָרן עֶבֶד צו אים, און אים שוב מִנְחָה. 4 און מלך אשור האָט מצא אין הוֹשֵׁעַ אַ קֶשֶׁר,
ווײַל ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו סוֹא מלך מצרים, און האָט נישט העלה [עלה] מִנְחָה צו מלך
אשור אַזוי ווי שָׁנָה אין שָׁנָה. און מלך אשור האָט אים עצר, און האָט אים אסר אין בית כֶּלֶא. 5 און מלך אשור איז
עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויפן כּל הָאָרֶץ, און איז עלה אויף שומרון, און האָט צור אויף איר 3 שָׁנָה. 6 אין 9טן
שָׁנָה פון הוֹשֵׁעַ האָט מלך אשור לכד שומרון, און האָט גלה ישראל קיין אשור, און זיי ישב אין חַלַח, און אין חָבוֹר,
בּיַם נהָר גוֹזָן, און אין די ערים פון מָדַי. 7 און דאָס איז געשען ווײַל די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל האָבן חטא צו ה' אֱלֹקֵיהֶם וואָס
האָט זיי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מצרים, פון אונטער דער יָד פון פרעה מלך מצרים, און זיי האָבן ירא
אלוקים אחרים. 8 און זיי זײַנען הלך אין די חֻקּוֹת [חקה] פון די גּוֹיִם וואָס ה' האָט ירש פון פאַר בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל; דעם
גלײַכן די מלכים פון ישראל, וואָס זיי האָבן עשׂה. 9 און די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל האָבן חפא זאַכן וואָס נישט ריכטיק צו ה'
אֱלֹקֵיהֶם, און זיי האָבן זיך בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בָּמוֹת אין כּל זייערע ערים, פון מגדל פון נוֹצְרִים [נצר] ביז אַן
עִיר מבצר. 10 און זיי האָבן זיך נצב פאַר זיי מַצֵּבוֹת און אֲשֵׁרִים אויף כּל גִּבְעָה גְּבֹהָה [גָּבֹהַ] און אונטער כּל עֵץ רַעֲנָן.
11 און זיי האָבן דאָרטן קטר אויף כּל בָּמוֹת, אַזוי ווי די גּוֹיִם וואָס ה' האָט ירש פון פאַר זיי; און זיי האָבן עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דברים רָעִים צו כעס ה'. 12 און זיי האָבן עבד די גִּלֻּלִים [גִּלּוּל], וואָס ה' האָט זיי

אמר: איר זאָלט נישט עשׂה [זען ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] די דאָזיקע זאַך. 13 און ה' האָט עוד ישראל און יהודה
דורך כּל זיין נביאים, איטלעכן חוֹזֶה, אַזוי צו אמר: שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אײַך אום פון אײַערע
דרכים הרעים, און זיין שומר איבער מײַנע מצות, מײַנע חֻקּוֹת, לויט כּל התורה וואָס איך האָב צוה אבוֹתֵיכם, און
וואָס איך האָב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אײַך דורך מײַנע עבדים, די נביאים. 14 אָבער זיי האָבן נישט שמע
[זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און זיי האָבן הקשה [קשה] זייער נאקן, אַזוי ווי דער נאַקן
פון אבותם וואָס האָבן נישט געגלויבט [אמן] אין ה' אֱלֹקֵיהֶם. 15 און זיי האָבן מאס [זען מאס, תהלים 118:22]
זײַנע חֻקּוֹת און זיין בְּרִית [זען ירמיה 33-31:30] וואָס ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26; און זען בן דָּוִד און
הברית החדשה צווישן ה' און צווישן דעם מלך און הָעָם, זען מתי 26:28] מיט אבותם, און זײַנע הֵעִיד וואָס ער האָט
זיי עוד, און זיי זײַנען הלך נאָך הֶבֶל און געוואָרן הבל, און נאָך די גּוֹיִם וואָס רונד אַרום זיי, וואָס ה' האָט זיי צוה
נישט צו עשׂה אַזוי ווי זיי. 16 און זיי האָבן עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] כּל מצות ה' אֱלֹקֵיהֶם, און האָבן זיך עשׂה
מַסֵּכָה 2 עֲגָלִים, און עשׂה אַן אַשֵׁרָה, און זיך שחה צו דעם כּל צָבָא הַשָּׁמַיִם, און עבד בַּעַל. 17 און זיי האָבן יעביר
[עבר] זייערע בָּנִים און זייערע בָּנוֹת דורכן אֵש, און האָבן קסם קסמים און נָחָש, און זיך מכר צו עשׂה וואָס איז הָרַע
אין די אויגן פון ה', אים צו הכעיס [כעס]. 18 און ה' האָט אנף מְאֹד אויף ישראל, און ער האָט זיי סור פון זיין פנים;
עס איז נישט שאר רַק שבט יהודה אַליין. 19 האָט אויך יהודה נישט שומר די מצות ה' אֱלֹקֵיהֶם, און זיי זײַנען הלך
אין די חֻקּוֹת פון ישראל, וואָס יענע האָבן עשׂה. 20 און ה' האָט מאס [זען מאס, תהלים 118:22] דעם כּל זֶרַע
ישראל, און ער האָט זיי ענה, און האָט זיי נתן [זען ישעיהו 14:7; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אין דער יָד פון שֹׂסִים [שסה],
ביז ער האָט זיי שלך פון זיין פנים. 21 וואָרעם אַז ער האָט קרע ישראל פון בית דָּוִד, און זיי האָבן מלך פאַר א מלך
יָרָבעָם בן נבטן, האָט יָרָבעָם הִנְדִּחַ [נדח] ישראל פון הינטער ה', און ער האָט זיי החטיא [חטא] חַטָּאה גדולה. 22
און די בּני-יִשְׂראל זײַנען הלך אין כּל חַטָּאת פון יָרָבעָמען וואָס ער האָט עשׂה; זיי האָבן זיך נישט סור דערפון. 23
ביז ה' האָט סור ישראל פון זיין פנים, אַזוי ווי ער האָט דבר דורך כּל זײַנע עבדים די נביאים, און ישראל איז גלה
געוואָרן פון זיין אדמה קיין אשור אויף היום הזה. 24 און מלך אשור האָט געבראַכט פון בָּבֶל, און פון כּוּתָה, און פון
עַוָּא, און פון חֲמָת, און פון ספרַוִים, און ישב אין די ערים פון שומרון תַּחַת די בּני-יִשְׂראל. און זיי האָבן ירש שומרון,
און זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין אירע ערים. 25 און עס איז געווען אין תְּחִלָּה פון זייער
ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] דאָרטן, האָבן זיי נישט ירא ה', און ה' האָט שלח אויף זיי אֲרָיוֹת [אַרִי],
און זיי פלעגן הרג צווישן זיי. 26 האָט מען אמר מלך אשור, אַזוי צו אמר: די גּוֹיִם וואָס דו האָסט גלה, און ישב אין
די ערים פון שומרון, ידע נישט דעם משפּט פון אלוקי הָאָרֶץ; דעריבּער האָט ער שלח אויף זיי אריוֹת, און הִנֵּה, זיי
מות זיי, אַזוי ווי זיי ידע נישט דעם משפּט פון אלוקי הָאָרֶץ. 27 האָט מלך אשור צוה, אַזוי צו אמר: הלך! אַהין
איינעם פון די כֹּהנים וואָס איר האָט גלה פון דאָרטן; און זאָלן זיי הלך און זיך ישב דאָרטן, און ער זאָל זיי הורה
[ירה] דעם משפּט פון אלוקי הָאָרֶץ. 28 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9]
איינער פון די כֹּהנים וואָס מע האָט געהאַט גלה פון שומרון, און ער האָט זיך ישב אין בּית אֵ-ל, און האָט זיי מוֹרֶה
[ירה] ווי זיי זאָלן ירא ה'. 29 אָבער איטלעך גּוֹי פלעגט אויך עשׂה זײַנע אייגענע אלוקים, און זיי האָבן זיי נוח אין די
בּית הַבָּמוֹת וואָס די שומרונים האָבן עשׂה; איטלעך גּוֹי אין זייערע ערים וואָס זיי זײַנען דאָרטן ישב [זען "ישב"
הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11]. 30 און די אנשים פון בָּבֶל האָבן עשׂה סוכות-בנוֹת, און די אנשים פון כּוּת האָבן עשׂה
נֵרגַל, און די אנשים פון חֲמת האָבן עשׂה אַשימָא 31 און די עַוִּים האָבן עשׂה נִבחַז און תַּרְתָּק, און די ספרַוִים האָבן
שׂרף זייערע בָּנִים אין אֵש צו אַדרַמֶלֶך און עַנַמֶלֶך, די אלוקים פון ספרַוִים. 32 דערבײַ פלעגן זיי ירא ה', און זיי האָבן
זיך עשׂה פון צווישן זיך כֹּהנים פון בָּמוֹת, וואָס פלעגן מקריב זיין פאַר זיי אין די בּית הַבָּמות. 33 ה' פלעגן זיי ירא,
אָבער זייערע אלוקים פלעגן זיי עבד, אַזוי ווי דער משפּט פון די גּוֹיִם וואָס מע האָט זיי פון דאָרטן גלה. 34 ביז אויף
היום הזה עשׂה זיי אַזוי ווי די משפּטים הראשונים; זיי ירא נישט ה', און זיי עשׂה נישט אַזוי ווי זייערע חוקים און ווי
זייער משפּטים, און אַזוי ווי די תורה און ווי דאָס מצוה וואָס ה' האָט צוה בּני-יעקב, וואָס ער האָט שום שמוֹ [זען
"שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 12-6:11, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח] ישראל; 35 וואָס ה' האָט מיט זיי
כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ בְּרִית, און האָט זיי צוה, אַזוי צו אמר: "איר זאָלט נישט ירא אלוקים אחרים, און איר
זאָלט זיך נישט שחה צו זיי, און זיי נישט עבד, און נישט זבח צו זיי. 36 נײַערט ה' וואָס האָט אײַך עלה [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מצרים מיט כֹּחַ גָּדוֹל, און מיט זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] נטה, אים זאָלט איר
ירא, און צו אים זאָלט איר זיך שחה, און צו אים זאָלט איר זבח. 37 און די חוקים און די משפּטים, און די תורה און
דאָס מצוה, וואָס ער האָט פאַר אײַך כתב, זאָלט איר זיין שומר איבּער צו עשׂה [זען ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] כּל
הימים; און איר זאָלט נישט ירא אלוקים אחרים. 38 און דעם בְּרִית וואָס איך האָב כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט
אײַך, זאָלט איר נישט שכח; און איר זאָלט נישט ירא אלוקים אחרים. 39 נײַערט ה' אֱלֹקֵיכֶם זאָלט איר ירא, און ער

וועט אײַך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דער יָד פון כּל אײַערע פײַנט". 40 אָבער זײ האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], נײַערט זײ עשׂה אַזוי ווי זײער משפּט הרִאשׁון. 41 און די דאָזיקע גוֹיִם פלעגן ירא ה', אָבער זײערע פּסיל פלעגן זײ עבד; דעם גלײַכן זײערע בָּנִים און זײערע בּני בָּנִים אַזוי ווי אבותם האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי עשׂה זײ ביז אויף היום הזה.

מלכב18

1 און עס איז געווען אין 3טן שָׁנָה פון הוֹשֵׁעַ בן אֵלָהן, מלך ישראל, איז חִזקִיָה בן אָחָז מלך יהודה געוואָרן מלך. 2
25 שָׁנָה איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 29 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און שֵׁם פון אִמּוֹ איז
געווען אַבי בַּת זכַריהן. 3 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון
ה', אַזוי ווי כּל וואָס אָבִיו דָוִד האָט עשׂה. 4 ער האָט סור די בָּמוֹת, און שבר די מַצֵּבוֹת, און כרת די אַשֵׁרָה. און ער
האָט כתת די נָחָשׁ הַנְחֹשֶׁת וואָס משה האָט עשׂה; וואָרעם ביז יענע טעג פלעגן די בּני-יִשְׂראל קטר צו איר, און מע
האָט זי קרא נֶחֻשְׁתָּן. 5 ער האָט זיך בטח אויף ה' אלוקי ישראל, און נאָך אים איז נישט געווען אַזאַ ווי ער צווישן כּל
מלכים פון יהודה, אויך נישט צווישן די וואָס זײַנען געווען פאַר אים. 6 וואָרעם ער האָט זיך דבק אָן ה', ער האָט זיך
נישט סור פון הינטער אים, און ער איז געווען שׁומר איבער זײַנע מצות וואָס ה' האָט צוה משהן. 7 און ה' פלעגט
זײן מיט אים; אומעטום ווי ער פלעגט יצא, פלעגט ער שׂכל. און ער האָט מרד אָן מלך אשור, און האָט אים נישט
עבד. 8 ער האָט נכה די פלִשתים ביז עַזָה און אירע געמאַרקן, פון מגדל נוֹצרים [נצר] ביז עִיר מבצר. 9 און עס איז
געווען אין 4טן שָׁנָה פון מלך חִזקִיָהון, דאָס איז דאָס 7טן שָׁנָה פון הוֹשֵׁעַ בן אֵלָהן, מלך ישראל, איז עלה שַׁלמַנאֶסֶר
מלך אשור אויף שומרון, און האָט צור אויף איר. 10 און זײ האָבן זי לכד צום סָוף פון 3 שָׁנָה; אין 6טן שָׁנָה פון
חִזקִיָהן דאָס איז דאָס 9טע שָׁנָה פון הוֹשֵׁעַ מלך ישראל איז שומרון לכד געוואָרן. 11 און מלך אשור האָט גלה
ישראל קיין אשור, און האָט זײ הנחה [נחה] אין חַלַח, און אין חָבור, בײַם נָהָר גוֹזָן, און אין די ערים פון מָדַי. 12 פאַר
וואָס זײ האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל ה' אֶלקֵיהֶם, און
האָבן עבר זײן בְּרִית, כּל וואָס משה עֶבֶד ה' האָט זײ צוה, און זײ האָבן נישט שמע און נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9]. 13 און אין 14טן שָׁנָה פון מלך חִזקִיָהון, איז עלה סַנחֵריב מלך אשור אויף כּל ערים הַבְּצֻרוֹת
[בצר] פון יהודה, און האָט זײ תפשׂ. 14 האָט חִזקִיָה מלך יהודה שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו מלך אשור קיין
לָכיש, אַזוי צו אמר: איך האָב חטא; שוב זיך פון מיר; וואָס דו וועסט אויף מיר נתן, וועל איך נשׂא. האָט מלך אשור
שום אויף חִזקִיָה מלך יהודה 300 כּכּר כֶּסֶף און 30 כּכּר זָהָב. 15 און חִזקִיָה האָט נתן דאָס כּל כֶּסֶף וואָס האָט זיך
מצא אין בית ה' און אין די אֹצָרוֹת פון בית המלך. 16 אין יענער צײַט האָט חִזקִיָה קצץ די דַּלְתוֹת פון דעם הֵיכַל ה',
און די אֹמְנוֹת [אֹמְנָה] וואָס חִזקִיָה מלך יהודה האָט געהאַט צפה און ער האָט עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9;
9:5; חגי 2:7-9] מלך אשור. 17 און מלך אשור האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] תַּרתָּנען, און רב-סָריסן, און
רַב-שָׁקֵהן, פון לָכיש צום מלך חִזקִיָהון מיט א חיל כָּבֵד קיין ירושלים. און זײ זײַנען עלה, און זײַנען זײ בוא [זען
"בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן זיך עלה און בוא און עמד בײַ דעם תְּעָלָה פון
דעם בְּרֵכָה העליוֹנה וואָס איופן מְסִלָּה פון שָׂדֶה כּוֹבס [כבס]. 18 און זײ האָבן קרא צום מלך; איז יצא [זען ישעיהו
10-11:1; מיכה 5:1] צו זײ אֶלְיָקִים בן חִלקִיָהון, וואָס איבערן הבית, און שֶׁבְנָה דער סֹפֵר, און יוֹאָח בן אָסָפן, דער
מַזְכִּיר [זכר]. 19 און רַב-שָׁקֵה האָט צו זײ אמר: אמר! נָא צו חִזקִיָהון אַזאַי האָט אמר דער מלך הגדוֹל, מלך אשור:
וואָס איז די דאָזיקע בִּטָּחוֹן וואָס דו בטח זיך? 20 מײַנסטו דְּבַר שְׂפָתַיִם איז עצה און גבוּרָה פאַר מלחמה? אַצונד,
אויף וועמען בָּטַחְתָּ [בטח], וואָס דו האָסט מרד אָן מיר? 21 אַצונד הִנֵּה! בָּטַחְתָּ [דו בטח] אויף דעם מִשְׁעֶנֶת פון דעם
דאָזיקן קָנֶה הרצוּץ [רצץ] אויף מצרים וואָס אַז אַן אִיש סמך זיך אויף אים אָן, בוא ער אים אַרײַן אין דער כַּף, און
נקב זי דורך; אַזוי איז פרעֹה מלך מצרים פאַר כּל וואָס בטח אויף אים. 22 און אַז איר וועט מיר אמר: מיר בטח זיך
אויף ה' אלוקינו איז דאָס נישט דער וואָס חִזקִיָהו האָט סור זײַנע בָּמוֹת און זײַנע מזבחות, און האָט אמר צו יהודה
און צו ירושלים: פאַר דעם דאָזיקן מִזְבֵּחַ זאָלט איר זיך שחה אין ירושלים? 23 און אַצונד, התערב [ערב] זיך נָא מיט
אֲדֹנִי מלך אשור, און איך וועל דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] 2000 סוּסים, אויב דו קענסט
דיר נתן רֹכְבִים [רכב] אויף זײ. 24 הײַנט ווי קענסטו שוב דעם פנים פון פֶּחָה אחד, איינעם פון די קלענסטע עבדים
פון אֲדֹנִי? פון דעסט בטח זיך אויף מצרים וועגן מרכּבות און פּרשים. 25 אַצונד, בין איך דען אָן ה' עלה אויף דעם
דאָזיקן מקוֹם, אים צו שחת

[זען שחת https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]? ה' האָט צו מיר אמר: עלה! אויף
דעם דאָזיקן אֶרֶץ, און שחת [זען "שחת" תהלים 16:10

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

] עס. 26 האָט אֶלְיָקִים בֶּן חִלקִיָהוּן, און שֶׁבנאָ, און יוֹאָח, אמר צו רַב-שָׁקֵהוּ: דבר! נָא, צו דײַנע עבדים אַראַמיש [אֲרָמִית], וואָרעם מיר פאַרשטײַן [בין] עס, און דבר נישט צו אונדז יהודיש [יהוּדִית] אין די אָוזנײַם פון הָעָם וואָס אויף דער חוֹמָה. 27 האָט רַב-שָׁקֵה צו זיי אמר: האָט דען צו דײַן אֲדוֹן און צו דיר מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֲדֹנִי צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] די דאָזיקע דברים, און נישט צו די אנשים וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף דער חוֹמָה, צו אכל זייער חֶרֶא, און צו שתה זייער שֵׁין, בײַ אײַך? 28 און רַב-שָׁקֵה האָט זיך עמד, און האָט קרא אויף אַ קוֹל גָדוֹל אויף יהודיש [יהוּדִית], און האָט דבר און אמר: שמע! דאָס דבר פון דעם מלך הגדול, מלך אשור. 29 אַזוי האָט אמר דער מלך: זאָל אײַך חִזקִיָהוּ נישט השיא [נשא], וואָרעם ער יכל אײַך נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון זיין יָד. 30 און זאָל אײַך חִזקִיָהוּ נישט בטח אויף ה', אַזוי צו אמר: נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זיין וועט אונדז נצל זיין ה', און די דאָזיקע עִיר וועט נישט נתן ווערן אין דער יָד פון מלך אשור. 31 איר זאָלט נישט שמע צו חִזקִיָהוּן, וואָרעם אַזוי האָט אמר מלך אשור: עשׂה מיט מיר בְּרָכָה, און יצא! צו מיר, און אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] איטלעכער פון זיין גֶּפֶן און איטלעכער פון זיין תְּאֵנָה, און שתה איטלעכער הַמַּיִם פון זיין בּוֹר. 32 ביז איך בוא, און וועל אײַך לקח אין אַן אֶרֶץ אַזוי ווי אײַער אֶרֶץ, אַן אֶרֶץ פון דָּגָן און ווײַן, אַן אֶרֶץ פון לֶחֶם און כּרמים, אַן אֶרֶץ פון זַיִת יִצְהָר און דבש, כדי איר זאָלט חיה און נישט מות; און איר זאָלט נישט שמע צו חִזקִיָהוּן, אַז ער וועט אײַך סות, אַזוי צו אמר: ה' וועט אונדז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 33 האָבן נצל דען נצל געווען די אלוקים פון די גוֹיִם איטלעכער זיין אֶרֶץ פון דער יָד פון מלך אשור? 34 ווו זײַנען די אלוקים פון חַמת, און אַרפַּד? ווו זײַנען די אלוקים פון ספרַוַיִם, הֵנַע, און עִוָה? האָבן זיי דען נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען שומרון פון מײַן יָד? 35 ווער זײַנען צווישן כּל אלוקים פון די ארצוֹת וואָס האָבן נצל געווען זייער אֶרֶץ פון מײַן יָד, אַז ה' זאָל נצל זיין ירושלים פון מײַן יָד? 36 האָט הָעָם החריש [חרש], און זיי האָבן אים אַ דבר נישט ענה, וואָרעם דער מצוה פון מלך איז געווען, אַזוי צו אמר: איר זאָלט אים נישט ענה. 37 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אֶלְיָקִים בֶּן הלקיהו, וואָס איבערן הַבַּיִת, און שֶׁבנאָ דער סֹפֵר, און יוֹאָח בֶּן אָסָפן, דער מזכּיר [זכר], צו חִזקִיָהוּן, מיט בּגדים וואָס איז געווען קרע, און זיי האָבן אים נגד די דברים פון רַב-שָׁקֵהוּ.

מלכב19

1 און עס איז געווען, ווי דער מלך חִזקִיָהוּ האָט עס שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַזוי האָט ער קרע זײַנע בּגדים, און זיך כּסה מיט זאַק, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין בּית ה'. 2 און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֶלְיָקִימען וואָס איבערן הַבַּיִת, און שֶׁבנאָ דעם סֹפֵר, און די זקנים פון די כֹּהנים, כּסה מיט שַׂקִּים, צו ישַׁעיָהוּ הנביא בֶּן אמוצן. 3 און זיי האָבן צו אים אמר: אַזוי האָט אמר חִזקִיָהוּ: יוֹם צָרה און תוֹכֵחָה און נְאָצָה איז היוֹם הזה, וואָרעם די בָּנִים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מַשְׁבֵּר, און נישטא קיין כּוח צו געבערן (ילד). 4 אפשר וועט ה' אלוקיך שמע כּל דִּבְרֵי רַב-שָׁקֵהוּ, וואָס אֲדֹנָיו מלך אשור אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חֵרֵף דעם אלוקים חַי, און ער וועט יכח פאַר די דברים וואָס ה' אֶלקֶיך האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; דעריבּער זאָלסטו נשׂא תפילה בְּעַד דעם שְׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה [מצא]. 5 און ווי די עבדים פון המלך חִזקִיָהוּן זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו ישַׁעיָהוּ, 6 האָט ישַׁעיָהוּ צו זיי אמר: אַזוי זאָלט איר אמר צו אײַער אֲדוֹן: אַזוי האָט ה' אמר: זאָלסט נישט ירא האָבן פאַר די דברים וואָס דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] מיט וואָס די נְעָרִים פון מלך אשור האָבן מיך גדף. 7 הִנֵּה, איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַרײַן אין אים אַ רוּחַ, און ער וועט שמע אַ שמוּעָה [זען "שמועה" ישעיהו 53:1], און וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו זיין אֶרֶץ; און איך וועל הפּלתּיו [אים נפל] דורכן חֶרֶב אין זיין אֶרֶץ. 8 און רַב-שָׁקֵה האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7], און האָט מצא מלך אשור לחם אויף לִבְנָה; וואָרעם ער האָט געהאַט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אויף תִּרְהָקָה מלך כּוּש, אַזוי צו אמר: הִנֵּה! ער איז יצא [זען ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1] צו לחם מיט דיר. און ער האָט ווידער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו חִזקִיָהוּן, אַזוי צו אמר: 10 אַזוי זאָלט איר אמר צו חִזקִיָהוּן מלך יהודה, אַזוי צו אמר: זאָל נישט יַשִׁאֲךָ [דיך נשא] אֶלקֶיך, וואָס דו בטח זיך אויף אים, אַזוי צו אמר: ירושלים וועט נישט נתן ווערן אין דער יָד מלך אשור. 11 הִנֵּה! האָסטו שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] וואָס די מלכים פון אשור האָבן עשׂה

[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו כּל ארצוֹת, זיי צו חרם, און דו ווילסט נצל ווערן? 12 האָבן די אלוקים
פון די גוֹיִם נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען די וואָס מײַנע אבות האָבן שחת [זען "שחת" תהלים 16:10

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g] גוֹזָן, און חרן, און רֶצֶף, אויף בּני-עֶדֶן וואָס אין
תּלַשָּׂר? 13 ווו איז מלך חַמת, און מלך אַרפַּד, און מלך פון דער עִיר ספרוַיִם, פון הֵנַע, און עִוָּה? 14 האָט חִזקִיָּהו לקח
דעם ספרים פון דער יָד פון די מלאכים, און האָט אים קרא; און ער איז עלה אין בּית ה'; און חִזקִיָּהו האָט אים פרשׂ
פאַר ה'. 15 און חִזקִיָּהו האָט פלל געווען צו ה', און האָט אמר: ה' דו אֱלֹקֵי ישראל וואָס ישב איבּער די כּרובים, דו
אַליין ביסט האלוקים איבּער כּל ממלכוֹת פון הָאָרֶץ; דו האָסט עשׂה הַשָּׁמַיִם און הָאָרֶץ. 16 נטה! ה', דײַן אֹזֶן, און
שמע; פקח, ה', דײַנע אויגן און ראה; און שמע די דברים פון סַנחֵריבן וואָס האָט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]
צו חרף דעם אלוקים חי. 17 אמנם, ה', די מלכים פון אשור האָבן החריבוּ [חרב] די גוֹיִם און זייער אֶרֶץ, 18 און זיי
האָבן נתן זייערע אלוקים צום אֵש; וואָרעם זיי זײַנען קיין אלוקים נישט געווען; אָבער בּלויז דאָס מעשׂה פון ידים
פון אָדָם, עץ און אֶבֶן; דעריבּער האָבן זיי זיי אבד. 19 און אצזונד, ה' אֱלֹקֵינוּ, הוֹשִׁיעֵנוּ, נָא, פון זיין יָד, און זאָלן כּל
ממלכוֹת הָאָרֶץ ידע, אַז דו ה' אליין ביסט אלוקים. 20 האָט ישַׁעיָהו בֶּן אָמוצן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו
חִזקִיָּהון, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישראל: וואָס דו האָסט פלל געווען צו מיר וועגן סנחרב מלך אשור,
האָבּ איך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]. 21 דאָס איז דאָס דבר וואָס ה' האָט וועגן
אים דבר: עס בּוז [זען "בזה" ישעיהו 53:3] דיך, עס לעג [זען "לעג" תהלים 22:8] פון דיר די בּתוּלה בַּת צִיון; עס נוע
דעם קאָפּ הינטער דיר די בַּת ירושלים. 22 וועמען האסטו חרף און גדף? און אויף וועמען האָסטו דײַן קוֹל רום? יאָ,
האָסט נשׂא דײַנע אויגן אין דער הייך אַקעגן דעם קדש ישראל. 23 דורך דײַנע מלאכים האסטו חרף אֲדֹנָי, און אמר:
מיט מײַנע רב מרכּבות בין איך צו דער הייך פון די הרים עלה, צו די ירכה פון לבנון; און איך כרת זײַנע הויכע
צעדערן, זײַנע געקליבענע ציפרעסביימער; און איך בוא צו זיין עקסטן מלוֹן, צום וואַלד פון זיין כַּרְמֶל. 24 איך האָבּ
קור און שתה מַיִם זָרים [זור], און חרב מיט מײַנע פוסטריט כּל נהרות [נָהָר] פון מצרים. 25 האסטו דען נישט שמע
[זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]? פון לאַנג אָן האָבּ איך עס צוגעגרייט, פון ימי קדם [זען מיכה 5:1 "מקדם מימי
עולם"] האָבּ איך עס יצר; אַצונד האָבּ איך עס געבראַכט עס זאָל געשען, כּדי צו שאה אויף גלים [גַּל] נצה ערים
בּצֻרות [בצר]. 26 דעריבּער זײַנען זייערע יושבים קָצֵר, זיי זײַנען חתת און בוש; זיי זײַנען געוואָרן עֵשֶׂב פון שָׂדֶה, און
דשא חציר ירק פון גגוֹת [גַּג], און שדפה איידער קמה. 27 אָבער איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דײַן
ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13], און דײַן יצא און דײַן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;
מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], און דײַן רגז קעגן מיר. 28 ווײַל דײַן רגז קעגן מיר און דײַן שַׁאֲנָן איז עלה אין
מײַנע אוזנַיִם; דעריבּער, וועל איך שום מײַן חָח אין דײַן נאָז, און מײַן מֶתֶג אין דײַנע ליפּן, און איך וועל דיך שוב [זען
"שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף דעם דֶּרֶךְ וואָס דו ביסט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] אויף אים. 29 און דאָס וועט דיר זיין דער אוֹת [זען "אוֹת" ישעיהו 7:14]: איר וועט אכל הײַיאָר
סָפִיחַ [זען ויקרא 25:5], און אויפן שֵׁנִי שָׁנָה סָחִיש; און אויפן 3טן שָׁנָה, זרע! און קצר! און נטע כּרמים, און אכל זייער
פּרי. 30 און פְּלֵיטָה בּית יהודה וועט ווידער שאר שֹׁרֶשׁ [זען "שֹׁרֶשׁ" ישעיהו 11:1; זכריה 6:11-12; 3:8] אונטן, און
עשׂה פּרי אויבן. 31 וואָרעם פון ירושלים וועט יצא אַ שְׁאֵרִית, און אַ פְּלֵיטָה פון הַר צִיון; דאָס קִנְאָה פון ה' צבאות
וועט דאָס עשׂה. 32 דעריבּער אַזוי האָט ה' אמר אויפן מלך אשור: ער וועט נישט בוא אין דער דאָזיקער עִיר, און
נישט הורה [ירה] אַהין אַ חֵץ, און נישט קדם פאַר איר מיט מָגֵן, און נישט שפך איר סֹלְלָה. 33 אויף דעם דֶּרֶךְ וואָס
ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף אים וועט ער זיך שוב [זען "שוב"
הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און אין דער דאָזיקער עִיר וועט ער נישט בוא, נְאֻם ה'. 34 און איך וועל גנן די דאָזיקע עִיר,
זי צו ישע, לְמַעַן מיר און לְמַעַן מײַן עֶבֶד דָּוִד. 35 און עס איז געווען אין יענער לַיְלָה, איז יצא [זען ישעיהו 10:1-11;
מיכה 5:1] מלאך ה' און האָט נכה אין מַחֲנֶה אשור 185,000. און אַז מע האָט זיך שכם אין דער בּוקר, און הִנֵּה! זיי
זײַנען כּל פְּגָרים [זען "פְּגָרים" פון גהנום, ישעיהו 66:24] מֵתִים. 36 און סנחרב מלך אשור האָט נסע, און איז הלך און
האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7]; און ער איז ישב אין נינוה. 37 און עס איז געווען, ווי ער שחה זיך
אין בּית פון אלוקיו נסרוך, אַזוי האָבּן זײַנע בָּנִים אַדרַמֶלֶך און שַׂראֶצֶר אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 10:1-11; 53:4;
50:6] מיטן חֶרֶב; און זיי זײַנען מלט געוואָרן אין אֶרֶץ אַרָרָט. און בְּנוֹ אֵסַר-חַדון איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת [זען
בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו].

1 אין יענע טעג איז חִזקִיָהו חלה געוואָרן צום מות; איז צו אים בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ישַעיָהו הנביא בֶּן אָמוצן, און האָט צו אים אמר: אַזוי האָט ה' אמר: צוה! צו דײַן בית, וואָרעם דו מות, און וועסט נישט חיה ווערן. 2 האָט ער סבב זײַן פנים צו דער קִיר, און האָט פלל געווען צו ה', אַזוי צו אמר: 3 אָנָה, ה', זכר! ווי איך בין הלך פאַר דיר מיט אמת, און מיט לבב שָׁלֵם, און וואָס איז טוֹב אין דײַנע אויגן האָבּ איך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. און חִזקִיָהו האָט בכה אַ בְּכִי גָדוֹל. 4 און עס איז געווען, ווען ישַעיָהו איז נאָך נישט געווען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון דעם מיטלסטן הויף, איז דאָס דבר-ה' געווען צו אים, אַזוי צו אמר: 5 שוב זיך אום, און זאָלסט אמר צו חִזקִיָהו דעם נָגִיד [זען שמואל ב 6:21] פון עַמִּי [זען "עמי" 53:8]: אַזוי האָט אמר ה' אלוקֵי אָבִיךָ דָוִדן: איך האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דײַן תפילה, איך האָבּ ראה דײַן דִּמְעָה; הִנֵּה, איך רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5] דיך; אויפן שְׁלִישׁ יוֹם [זען בֶּן דָוִד און שְׁלִישׁ יוֹם

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY]

וועסטו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין בית ה'. 6 און איך וועל יסף צו דײַנע טעג 15 שָׁנָה, און פון דער כף פון מלך אשור וועל איך דיך און די דאָזיקע עִיר נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], און איך וועל גנן די דאָזיקע עִיר למען מיר און למען מײַן עֶבֶד דָוִד [זען ישעיה 37:35 און 53:11 משיח בֶּן דָוִד

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g]. 7 און ישַעיָהו האָט אמר: לקח דְּבֵלָה פײַגן. און זיי האָבּן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] און שום אויפן שְׁחִין, און ער איז חיה געוואָרן. 8 און חִזקִיָהו האָט אמר צו ישַעיָהון: וואָס איז דער אוֹת [זען "אוֹת" ישעיה 7:14] אַז ה' וועט מיך רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5], און איך וועל עלה [זען ישעיהו 53:2] אויפן יוֹם השְׁלִישִׁי [זען בֶּן דָוִד און יוֹם השְׁלִישִׁי, הושע 6:1-2; קור"א 15:4; לוקס 24:46

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY] אין בית ה'? 9 האָט ישַעיָהו אמר: דאָס וועט דיר זײַן דער אוֹת [זען "אוֹת" ישעיהו 7:14] פון ה', אַז ה' וועט עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די זאַך וואָס ער האָט דבר: זאָל דער שאטן [צל] הלך 10 שטאַפלען ווײַטער, אָדער זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] 10 שטאַפלען? 10 האָט יחִזקִיָהו אמר: גרינג [קלל] איז דעם צל זיך נטה 10 שטאַפלען; לאָ, נײַערט דער צל זאָל זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף צוריק 10 שטאַפלען. 11 האָט ישַעיָהו הנביא קרא צו ה', און ער האָט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] דעם צל 10 שטאַפלען צוריק אויף די שטאַפלען וואָס ער האָט געהאַט ירד אויף די שטאַפלען פון אָחָז. 12 אין יענער צײַט האָט בראֹדַך-באַלְאָדָן בֶּן באַלְאָדָן, מלך בָּבֶל, שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ספרים און מִנְחָה צו חִזקִיָהון, וואָרעם ער האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז חִזקִיָהו איז געווען חלה. 13 און חִזקִיָהו האָט זיי שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און ער האָט זיי געוויזן זיין כֹּל בית נכת, דאָס כֶּסֶף און דאָס זָהָב, און די בשמים, און דאָס שֶׁמֶן הטוב, און זײַנע בית כֵּלִים, און כֹּל וואָס האָט זיך מצא אין זײַנע אוֹצרות; נישט געווען א זאַך אין זיין בית, און אין זיין כֹּל ממשלת, וואָס חִזקִיָהו האָט זיי נישט געוויזן. 14 איז ישַעיָהו הנביא בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מלך יחִזקִיָהו, און האָט צו אים אמר: וואָס האָבּן די דאָזיקע אנשים אמר? און פון וואַנען בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] זיי צו דיר? האָט חִזקִיָהו אמר: פון אַן אֶרֶץ רחוֹקָה זײַנען זיי בוא פון בָּבֶל. 15 האָט ער אמר: וואָס האָבּן זיי ראה אין דײַן בית? האָט חִזקִיָהו אמר: כֹּל וואָס איז אין מײַן בית האָבּן זיי ראה: נישט געווען א זאַך אין מײַנע אוֹצרות וואָס איך האָבּ זיי נישט געוויזן. 16 האָט ישַעיָהו אמר צו חִזקִיָהון: שמע דאָס דבר-ה': 17 הִנֵּה, ימים בָּאִים, און כֹּל וואָס אין דײַן בית, און וואָס דײַנע אבות האָבּן אצר ביז היום הזה, וועט נשׂא ווערן קיין בָּבֶל; קיין זאַך וועט נישט יתר, אמר ה'. 18 און פון דײַנע בָּנִים וואָס וועלן יצא פון דיר, וואָס דו וועסט ילד, וועט מען לקח, און זיי וועלן זיין סריסים אין הַהֵיכָל פון מלך בָּבֶל. 19 האָט חִזקִיָהו אמר צו ישַעיָהון: טוֹב איז דאָס דבר-ה' וואָס דו האָסט דבר. און ער האָט אמר. הֲלוֹא אם, שלום און אמת וועט זיין אין מײַנע טעג! 20 און די יתר דִּבְרֵי וועגן חִזקִיָהון, און זיין כֹּל גבורה, און ווי ער האָט עשׂה דעם בְּרֵכָה און דעם תְּעָלָה, און אַרײַנגעבראַכט מַיִם אין עִיר, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון יהודה. 21 און חִזקִיָהו האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און בְּנוֹ מנשה איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת.

מלכב21

1 12 שָׁנָה איז מנשה אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 55 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון

אמוֹ איז געווען חֶפצי-בה. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן
פון ה', אַזוי ווי די תּוֹעֲבֹת פון די גּוֹיִם וואָס ה' האָט ירש פון פאַר די בּני-יִשׂראל. 3 און ער האָט שוב און בנה די בָּמוֹת
וואָס אָבִיו חִזקִיָהו האָט אבד, און ער האָט קום מזבחות צו בַּעַל, און האָט עשׂה אַן אַשֵׁרָה, און ווי אַחאב מלך
ישׂראל האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און ער האָט זיך שחה צום כּל צָבָא הַשָׁמַיִם, און זיי עבד.
4 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מזבחות אין בּית ה', וואָס ה' האָט אמר: אין ירושׁלים וועל איך שום מיַין
שֵׁם. 5 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מזבחות צום כּל צָבָא הַשָׁמַיִם אין ביידע חצרוֹת [חָצֵר] פון בּית ה'. 6
און ער האָט העביר [עבר] בְּנוֹ דורכן אֵש, און האָט עוֹנֵן [ענן] און נחש, און ער עשׂה אוֹב און יִדְּעוֹנִים; און ער האָט
געמערט צו עשׂה הָרַע אין די אויגן פון ה', צו כעס. 7 און ער האָט שום דעם פֶּסֶל פון דער אַשֵׁרָה וואָס ער האָט
עשׂה, אין דעם בּית וואָס ה' האָט אמר צו דָוִדן און צו בְּנוֹ שלמהו: אין דעם דאָזיקן בּית און אין ירושׁלים וואָס איך
האָב בחר פון כּל שבטים פון ישׂראל, וועל איך שום מיַין שֵׁם לְעוֹלָם, 8 און איך וועל מער נישט הניד [נוד] דעם רגל
פון ישׂראל פון האדמה וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אבותם, אויב זיי וועלן רַק
זיין שומר איבּער צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כּל וואָס איך האָב זיי צוה, און לויט כּל התּורה
וואָס מיַין עֶבֶד משה האָט זיי צוה. 9 אָבער זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים
18:15]; און מנשה האָט זיי תּעה צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מער הָרָע ווי די גּוֹיִם וואָס ה' האָט שמד
פון פאַר די בּני-יִשׂראל. 10 און ה' האָט דבר דורך זיַינע עבדים די נביאים, אַזוי צו אמר: 11 ווײַל מנשה מלך יהודה
האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאָזיקע תּוֹעֲבוֹת, איז רעע ווי כּל וואָס די אמורים וואָס פאַר
אים האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און האָט אויך החטא [חטא] יהודה מיט זיַינע גִּלּוּלִים, 12
דעריבּער האָט אַזוי אמר ה' אלוקֵי ישׂראל: הִנֵּה, איך ברענג רָעָה אויף ירושׁלים און יהודה, אַז כּל וואָס שמע עס,
וועלן צלל זיַינע ביידע אוזנַיִם. 13 און איך וועל נטה אויף ירושׁלים די קַו פון שומרון, און די משקֹלת פון בּית אַחאב;
און איך וועל מחה ירושׁלים, אַזוי ווי מע מחה אַ צלחת, מחה און הפך אויף איר פנים. 14 און איך וועל נטש דעם
שְׁאֵרִית פון מיַין נחלה, און וועל זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון זייערע פיַינט,
און זיי וועלן זיין בַּז און מְשִׂסָּה פאַר כּל זייערע פיַינט. 15 ווײַל זיי האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] וואָס איז הָרַע אין מיַינע אויגן, און האָבן מיך כעס פון דעם יוֹם וואָס אבותם זיַינען יצא [זען ישעיהו 11:1-10;
מיכה 5:1] פון מצרים און עד היום הזה. 16 און אויך דָּם נָקִי האָט מנשה שפך רבה מְאֹד, ביז ער האָט מלא ירושׁלים
פון עק צו עק; אחוץ זיין חַטָּאת וואָס ער האָט החטא [חטא] יהודה, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס
איז הָרַע אין די אויגן פון ה'. 17 און די יתר דִּבְרֵי מנשהו, און כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] און זיין חַטָּאת וואָס ער האָט חטא, דאָס איז שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון יהודה. 18
און מנשה האָט זיך שכב מיט זיַינע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין דעם גַּן פון זיין
בּית, אין דעם גַּן עֻזָּא. און בְּנוֹ אָמוֹן איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו
53:5,8, תּחת לנו]. 19 22 שָׁנָה איז אָמוֹן אַלט געווען. אַז ער איז געוואָרן מלך, און 2 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושׁלים.
און דער שֵׁם פון אִמוֹ איז געווען משולֶמֶת בַּת חָרוּצן, פון יָטבה. 20 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי אָבִיו מנשה האָט עשׂה. 21 און ער איז הלך אין כּל הַדֶּרֶךְ
וואָס אָבִיו איז הלך, און ער האָט עבד די גִּלּוּלִים וואָס אָבִיו האָט עבד, און האָט זיך צו זיי שחה. 22 און ער האָט עזב
[זען תּהלים (16)17-(1)22:2] ה' אלוקי אבוֹתיו, און איז נישט הלך אין דעם דֶּרֶךְ ה'. 23 און די עבדים פון אמוֹנען
האָבן קשר אויף אים, און האָבן מות דעם מלך אין זיין בּית. 24 און עַם הָאָרֶץ האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10;
53:4; 50:6] כּל וואָס האָבן קשר אויף דעם מלך אָמוֹן. און עַם הָאָרֶץ האָט מלך בְּנוֹ יֹאשִׁיָהוּ פאַר מלך אויף זיין תּחת
[זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת לנו]. 25 און די יתר דִּבְרֵי אָמוֹנען וואָס ער האָט עשׂה זיי
זיַינען שוין כתב אין סֵפֶר דִּבְרֵי הימים מלכים פון יהודה. 26 און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]
אין גַּן עֻזָּא. און בְּנוֹ יֹאשִׁיָהוּ איז געוואָרן מלך אויף זיין תּחת [זען בראשית 22:13, תּחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תּחת
לנו].

מלכב22

1 8 שָׁנָה איז יֹאשִׁיָהוּ אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 31 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושׁלים. און דער שֵׁם פון
אִמוֹ איז געווען ידידָה בַּת עַדָיָהוּ, פון בָּצקַת. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז
יָשָׁר אין די אויגן פון ה', און ער איז הלך אין כּל דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו, און האָט זיך נישט סור ימין אָדער שׂמאול. 3 און עס
איז געווען אין 18טן שָׁנָה פון מלך יֹאשִׁיָהוּ, האָט דער מלך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] שָׁפן בֶּן אצַלְיָהוּ בֶּן

משולָמען, דעם סֹפֵר, אין בּית ה׳, אַזוי צו אמר: 4 עלה! צו חִלקִיָהו דעם כהן-גדוֹל, און זאָל ער תּמם דאָס כֶּסֶף וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בּית ה׳, וואָס די שׁמְרֵי הַסַּף האָבּן אסף פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 5 און זאָל מען עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף דער יָד פון די עשֵׂי הַמְּלָאכָה וואָס זײַנען פקד איבּער דעם בּית ה׳; און זיי זאָלן עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו די עשֵׂי-המלאָכה, וואָס אין בּית ה׳, אויף צו חזק די בֶּדֶק פון בּית; 6 צו די חָרָשִׁים, און צו די בּוֹנִים, און צו די גֹּדְרִים [גדר], און אויף צו קנה האלץ און געהאקטע שטיינער, צו חזק דאָס בּית. 7 און מע זאָל זיך נישט חשב [זען "חשב" בראשית 15:6] מיט זיי וועגן דעם כֶּסֶף וואָס ווערט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף זייער יָד, נײַערט אין אֱמוּנָה זאָלן זיי עשׂה. 8 און חִלקִיָהו דער כהן-גדול האָט אמר צו שָׁפן דעם סֹפר: דאָס סֵפֶר התּורה האָבּ איך מצא אין בּית ה׳. און חִלקִיָהו האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דאָס סֵפֶר צו שָׁפנען, און ער האָט עס קרא. 9 און שָׁפן דער סֹפֵר איז בּוא [זען "בּוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מלך, און האָט געבראַכט דעם מלך דָּבָר, און האָט אמר: דײַנע עבדים האָבּן נתך דאָס כֶּסֶף וואָס האָט זיך מצא אין בּית, און זיי האָבּן עס נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף דער יָד פון די עשֵׂי המלאכה וואָס זײַנען פקד איבּער דעם בּית ה׳. 10 און שָׁפן דער סֹפֵר האָט נגד דעם מלך, אַזוי צו אמר: חִלקִיָהו דער כהן האָט מיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ סֵפֶר. און שָׁפן האָט עס געלייענט [קרא] פאַרן המלך. 11 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דברים פון דעם סֵפֶר התּורה, אַזוי האָט ער קרע זײַנע בּגדים. 12 און דער מלך האָט צוה חִלקִיָהו דעם כהן, און אַחיקָם בּן שָׁפנען, און עַכבּור בּן מיכָיָהו, און שָׁפן דעם סֹפֵר, און עַשָׂיָה דעם עֶבֶד המלך אַזוי צו אמר: 13 הלך! דרש בּײַ ה׳ פאַר מיר, און פאַר הָעָם, און פאַר כּל יהודה, וועגן די דברים פון דעם דאָזיקן געפונענעם [מצא] סֵפֶר, וואָרעם גָּדוֹלה איז דער חֲמַת ה׳ וואָס איז יצת אויף אונדז, פאַר וואָס אבוֹתֵינוּ האָבּן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו די דברים פון דעם דאָזיקן סֵפֶר, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי כּל וואָס איז כּתב פאַר אונדז. 14 איז הלך חִלקִיָהו דער כהן, און אַחיקָם, און עַכבּור, און שָׁפן, און עַשָׂיָה, צו חולדָה דער נביאָה, דער אִשָׁה פון שַׁלום בּן תִּקוָה בּן חַרחַסן [זען יִחוּס פון די פרוי איז געגעבן ווי איר מאַן'ס משפחה, זען לוקס 3:23-38, ווו עס איז יִחוּס פון מרים בַּת דָּוִד דורך יוסף איידעם (חָתן) פון עֵלִי], דעם שֹׁמֵר הבּגדים און זי האָט ישב אין ירושלים, אין מִשְׁנֶה און זיי האָבּן דבר צו איר. 15 האָט זי צו זיי אמר: אַזוי האָט אמר ה׳ אֱלֹקֵי ישראל: אמר צו דעם אִיש וואָס האָט אײַך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו מיר: 16 אַזוי האָט ה׳ אמר: הִנֵּה, איך ברענג רָעָה אויף דעם מקוֹם הזה און אויף זײַנע באַוווינער כּל דִּבְרֵי הַסֵּפֶר וואָס מלך יהודה האָט געלייענט [קרא]; 17 דערפאַר וואָס זיי האָבּן מיך עזב [זען תּהלים 22:2(1)-17(16)], און האָבּן קטר צו אלוקים אחרים, כּדי מיך צו כּעס מיט כּל מעשׂה פון זייערע ידים, דעריבּער וועט מײַן חֵמָה זיך ניצת [יצת] אויף דעם מקוֹם הזה, און וועט נישט כבה ווערן. 18 און צו מלך יהודה וואָס שלח אײַך דרש בּײַ ה׳, צו אים זאָלט איר אַזוי אמר: אַזוי האָט אמר ה׳ אֱלֹקֵי ישראל: וועגן די דברים וואָס דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] 19 איז, ווײַל דײַן לֵב איז רכך געוואָרן, און ביסט געוואָרן נכנע [כנע] פאַר ה׳ ווען דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] וואָס איך האָבּ דבר אויף דעם מקוֹם הזה און אויף זײַנע יושבים [ישב], אַז זיי וועלן ווערן פאַר א שַׁמָּה און פאַר א קללה, און האָסט קרע דײַנע בּגדים, און האָסט בכה פאַר מיר, האָבּ איך אויך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], אמר ה׳. 20 דעריבּער הִנֵּה, איך אסף דיך צו דײַנע אבות, און וועסט אסף ווערן אין דײַן קבר בשלום, און דײַנע אויגן וועלן נישט ראה דאָס כּל רָעָה וואָס איך ברענג אויף דעם מקוֹם הזה. און זיי האָבּן געבראַכט צום מלך דעם ענטפער.

מלכב23

1 און דער מלך האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און מע האָט
אסף צו אים כּל זקנים פון יהודה און ירושלים. 2 און דער מלך איז עלה אין בּית ה׳, און כּל אִיש יהודה און כּל יושבי ירושלים מיט אים, און די כֹּהנים, און די נביאים, און כּל הָעָם פון קָטֹן ביז גָּדוֹל. און ער האָט געלייענט [קרא] אין זייערע אוזנַיִם כּל דִּבְרֵי סֵפֶר הבּרית וואָס איז מצא געוואָרן אין בּית ה׳. 3 און דער מלך האָט זיך עמד אויף די עַמּוּד [בִּימָה], און ער האָט כרת הבּרית פאַר ה׳, צו הלך נאָך ה׳, און לִשמֹר זײַנע מצות און זײַנע עדות און זײַנע חֻקּוֹת מיטן כּל לֵב און מיט כּל נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], מקיים צו זיין די דברים פון דעם דאָזיקן בְּרִית וואָס שטייען כתב אין דעם דאָזיקן סֵפֶר. און דאָס כּל הָעָם איז עמד צו דעם בְּרִית. 4 און דער מלך האָט צוה חִלקִיָהו דעם כהן-גדול, און די כֹּהני המשנה, און די שׁמְרֵי הַסַּף, צו הוֹצִיא [יצא] פון דעם הֵיכַל ה׳ כּל הכּלים וואָס זײַנען עשׂה געוואָרן פאַר בַּעַל, און פאַר דער אַשֵׁרָה, און פאַר דעם כּל צָבָא הַשָּׁמַיִם; און ער האָט זיי שׂרף מִחוּץ פון ירושלים אין

די שדמוֹת [שְׂדֵמָה] פוּן קִדרון, און האָט נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22] זייער אֵש קיין בּית-אֵ-ל. 5 און
ער האָט השבית [שבת] די כּמרים [כּמר] וואָס די מלכים פוּן יהוּדה האָבּן נתן, און וואָס האָבּן קטר אויף די בָּמוֹת,
אין די ערים פוּן יהוּדה און אין די מֵסַב פוּן ירוּשלים; און די וואָס האָבּן קטר צו בַּעַל, צו דער שֶׁמֶשׁ, און צו דער יָרֵחַ,
און צו די מזלוֹת, און צוּם כּל צָבָא הַשָּׁמַיִם. 6 און ער האָט יצא די אַשֵׁרָה פוּן דעם בּית ה' מחוּץ פוּן ירוּשלים צוּם נחַל
קִדרון, און האָט זי שׂרף בּיַים נחַל קִדרון, און דקק אויף עָפָר, און שלך איר עָפָר אויף די קברים פוּן בּני-הָעָם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 7 און ער האָט נתץ די בּתּים פוּן די קְדֵשִׁים [קָדֵשׁ] וואָס אין בּית
ה', וואָס די נָשִׁים פלעגן דאָרטן ארג בָּתִּים פאַר דער אַשֵׁרָה. 8 און ער האָט צונויפגעבראַכט [בּוא] כּל הכּהנים פוּן די
ערים פוּן יהוּדה, און האָט טמא די בָּמוֹת וואָס די כּהנים האָבּן דאָרטן קטר, פוּן גֶבע בּיז בּאר-שבע; און ער האָט
נתץ די בָּמוֹת פוּן די שְׂעָרִים וואָס בּיַים פֶּתַח שער פוּן יהוֹשׁע [זען נחמיה 8:17, ישוּע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12,
יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבדי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16] דעם שַׂר הָעִיר, וואָס אויף דער לינקער זייט
פוּן דעם וואָס בּוא אַרייַן אין שער העיר. 9 אָבער די כּהנים פוּן די בָּמוֹת זייַנען נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]
צוּם מִזְבֵּחַ פוּן ה' אין ירוּשלים; נייַערט זיי האָבּן אכל דאָס מַצוֹת צווישן זייערע אחים [זען "אחים" תהלים
22:17(16)-23(22), http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU זען אויך ישעיהו 53:5;
12:10; משיח בּן דָּוִד דקרוּ חי אויפן בּוים, שמואל ב 18:14]. 10 און ער האָט טמא תּוֹפת וואָס אין טאָל פוּן
בּן-הִנוֹם, אַז קיינער זאָל נישט העביר [עבר] בְּנוֹ אָדער זיין בַּת דורכן אֵש צו מוֹלֶךְ. 11 און ער האָט שבת די סוּסים
וואָס די מלכים פוּן יהוּדה האָבּן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו דער שֶׁמֶשׁ בּיַים מבּוא פוּן בּית ה',
לעבן דער לִשְׁכָּה פוּן נתן-מלך דעם סָרִיס, וואָס אין די פַּרְוָרִים; און די מרכּבוֹת פוּן דער שֶׁמֶשׁ האָט ער שׂרף אין אֵש.
12 און די מזבּחוֹת וואָס אויפן גָּג פוּן עֲלִיָּה פוּן אָחָז, וואָס די מלכים פוּן יהוּדה האָבּן עשׂה, און די מזבּחוֹת וואָס
מנשה האָט עשׂה אין ביידע חצרוֹת [חָצֵר] פוּן בּית ה', האָט נתץ דער מלך און ער רוץ פוּן דאָרטן, און שלך זייער עָפָר
אין נַחַל קִדרון. 13 אויך די בָּמוֹת וואָס פאַר ירוּשלים, וואָס אויף דער מימין פוּן דעם הַר המשחית, וואָס שלמֹה מלך
ישראל האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] צו עשתּוֹרוֹת, דער שִׁקֵּץ פוּן די צידוֹנים, און צו כְּמוֹשׁ, דער שִׁקֵּץ פוּן מוֹאָב,
און צו מִלכוֹם, דער תּוֹעֲבָה פוּן בּני-עמוֹן, האָט דער מלך טמא. 14 און ער האָט שבר די מַצֵּבוֹת, און כרת די אֲשֵׁרִים,
און מלא זייער מקוֹם מיט עצמוֹת אָדָם. 15 און אויך דעם מִזְבֵּחַ וואָס אין בּית אֵ-ל, די בָּמָה וואָס יָרָבעָם בּן נבטן
וואָס האָט החטא [חטא] ישראל, האָט עשׂה, אויך יענעם מִזְבֵּחַ און די בָּמָה האָט ער נתץ; און ער האָט שׂרף די בָּמָה,
און דקק אויף עָפָר; און ער האָט שׂרף די אַשֵׁרָה. 16 און ווי יֹאשִׁיָּהוּ האָט זיך פנה, אַזוי האָט ער ראה די קברים וואָס
דאָרטן אויפן הַר, און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און האָט לקח די עצמוֹת פוּן די קברים, און שׂרף אויפן
מִזְבֵּחַ, און האָט אים טמא, אַזוי ווי דאָס דבר-ה' וואָס עס האָט קרא דער אִישׁ האלוקים וואָס האָט קרא די דאָזיקע
זאַכן [זען מלכא 13:1-3]. 17 און ער האָט אמר: וואָס איז יענער אוֹת וואָס איך הנה? האָבּן די אנשים פוּן עִיר צו אים
אמר: דאָס איז דער קבר פוּן דעם אִישׁ האלוקים וואָס איז בּוא [זען "בּוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] פוּן יהוּדה, און האָט קרא די דאָזיקע זאַכן וואָס דו האָסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] צו דעם דאָזיקן מִזְבֵּחַ אין בּית-אֵ-ל. 18 האָט ער צו זיי אמר: לאָזט אים אין רו; קיינער זאָל נישט רירן
זייַנע עֶצֶם. האָבּן זיי יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] זייַנע עֶצֶם מיט די עֶצֶם פוּן דעם נביא וואָס איז יצא
[זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פוּן שוֹמרוֹן. 19 און אויך כּל בּתּים פוּן די בָּמוֹת וואָס אין די ערים פוּן שוֹמרוֹן,
וואָס די מלכים פוּן ישראל האָבּן עשׂה צו כעס [ה'] האָט יֹאשִׁיָּהוּ סוּר, און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] צו זיי אַזוי ווי כּל מעשׂים וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אין בּית אֵ-ל.
20 און ער האָט זבח כּל כּהנים פוּן די בָּמוֹת וואָס זייַנען דאָרטן געווען, אויף די מזבּחוֹת, און האָט שׂרף עצמוֹת אדם
אויף זיי. און ער האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירוּשלים. 21 און דער מלך האָט צוה דעם כּל
העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר: עשׂה פסח צו ה' אלקֵיכֶם, אַזוי ווי עס
שטייט כּתב אין דעם דאָזיקן סֵפֶר הבּרית. 22 וואָרעם אַזאַ ווי דער דאָזיקער פסח איז נישט עשׂה געוואָרן פוּן יְמֵי
השׁופטים וואָס האָבּן געמשׁפט ישראל, און אין כּל יְמֵי מלכים פוּן ישראל, און די מלכים פוּן יהוּדה. 23 אָבער אין
18טן שָׁנָה פוּן מלך יֹאשִׁיָּהוּ איז עשׂה געוואָרן דער דאָזיקער פסח צו ה' אין ירוּשלים. 24 און אויך די אֹבוֹת [אוֹב]
און די יִדְּעֹנִים [יִדְּעוֹנִי], און די תּרפים, און די גִּלּוּלִים, און כּל שִׁקֻּצִים [שִׁקֻּץ], וואָס זייַנען ראה געוואָרן אין אֶרֶץ יהוּדה
און אין ירוּשלים, האָט יֹאשִׁיָּהוּ בער, כּדי מקיים צו זיין די דברים פוּן דער תּוֹרה וואָס שטייען כּתב אין דעם סֵפֶר
וואָס חִלקִיָּהוּ דער כּהן האָט מצא אין בּית ה'. 25 און אַזאַ ווי ער איז נישט געווען קיין מלך פאַר אים, וואָס זאָל זיך
שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו ה' מיט זיין כּל לֵב און מיט זיין כּל נפש [זען "נפש" פוּן משיח ישעיהו
53:10] און מיט זיין כּל מאֹד, לויט כּל תּוֹרה משׁהן; און נאָך אים איז נישט קוּם [זען "קוּם" במדבר 24:17; הושע 6:2]
אַזאַ ווי ער. 26 אָבער ה' האָט זיך נישט שוב פוּן זיין חרוֹן אף הגדוֹל ווען זיין אַף האָט חרה אויף יהוּדה, פאַר כּל

כּעסים [כעס] וואָס מנשה האָט אים כעס. 27 און ה׳ האָט אמר: אויך יהודה וועל איך סור פון מײַן פּנים, אַזוי ווי איך האָב סור ישראל; און איך וועל מאס [זען מאס, תהלים 118:22] די דאָזיקע עִיר וואָס איך האָב בחר, ירושלים, און דאָס בּית וואָס איך האָב אמר: מײַן שֵׁם זאָל דאָרטן זײַן. 28 און די יתר דּבֹרֵי יֹאשִׁיָּהוּ, און כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כּתב אין סֵפֶר דּבֹרֵי הימים מלכים פון יהודה. 29 אין זײַנע טעג איז עלה פרעֹה-נכו מלך מצרים אויף מלך אשור, בּײַם נָהָר פרת, און דער מלך יֹאשִׁיָּהוּ איז אים הלך אַקעגן; און ער האָט אים מות אין מגִדּו, ווי ער האָט אים ראה. 30 האָבן זײַנע עבדים אים רכב אַ מֵת פון מגִדּו, און זיי האָבן אים געבראַכט קיין ירושלים, און האָבן אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין זײַן קבר. און הָעָם הָאָרֶץ האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] יהוֹאָחָז בן יֹאשִׁיָּהוּ, און זיי האָבן אים משח, און אים מלך פאַר מלך אויף תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו] פון זײַן אָב. 31 און 23 שָׁנָה איז יהוֹאָחָז אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 3 חדשים האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען חַמוּטַל בַּת יִרמְיָהוּ, פון לִבנָה. 32 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה׳, אַזוי ווי כּל וואָס זײַנע אבות האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]. 33 און פרעֹה-נכו האָט אים אסר אין רִבלָה, אין אֶרֶץ חַמת, אַז ער זאָל נישט מלך אין ירושלים. און ער האָט נתן עֹנֶשׁ אויפן הָאָרֶץ, 100 כּכּר כֶּסֶף, און א כּכּר זָהָב. 34 און פרעֹה-נכו האָט מלך אֶלְיָקִים בן יֹאשִׁיָּהוּ פאַר מלך אויף דעם תחת פון אָבִיו יֹאשִׁיָּהוּ, און ער האָט סבב שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 12-6:11, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח] פון "אלְיָקִים" צו "יהויָקִים." און יהוֹאָחָז האָט ער לקח; און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין מצרים, און איז דאָרטן מות. 35 און דאָס כֶּסֶף און דאָס זָהָב האָט יהויָקִים נתן צו פרעֹה; אָבער ער האָט ערך הָאָרֶץ, כּדי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] דאָס כֶּסֶף לויט דעם באַפעל פון פרעֹה; פון איטלעכן לויט זײַן ערך האָט ער נגשׂ דאָס כֶּסֶף און דאָס זָהָב פון עַם הָאָרֶץ, כּדי צו נתן צו פרעֹה-נכו. 36 און 25 שָׁנָה איז יהויָקִים אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 11 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען זבוּדָה בַּת פְּדָיָה, פון רוּמָה. 37 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה׳, אַזוי ווי כּל וואָס זײַנע אבות האָבן עשׂה.

מלכב24

1 אין זײַנע טעג איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] נבוכַדנֶאצַר מלך בָּבֶל, און יהויָקִים איז געווען עֶבֶד צו אים 3 שָׁנָה; דערנאָך האָט ער זיך שוב און האָט מרד אָן אים. 2 און ה׳ האָט שלח אויף אים גּדוּדים פון כַּשדים, און גּדוּדים פון ארם, און גּדוּדים פון מואָב, און גּדוּדים פון בּני-עמון; און ער האָט זיי שלח אויף יהודה, כּדי עס אבד, אַזוי ווי דאָס דבר-ה׳ וואָס ער האָט דבר דורך זײַנע עבדים די נביאים [זען מלכב 17:20; 14-21:12; 23:27; ישעיהו 12-6:11; ירמיה 25:9; 26:6,20; 32:28; מיכה 3:12; דברים 50-28:45]. 3 אָבער לויט דעם פֶּה ה׳ איז דאָס געווען אויף יהודה, כּדי זיי סור פון זײַן פּנים, פאַר די חַטּאֹת פון מנשהן, לויט כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]. 4 און אויך פאַר דעם דָּם נָקִי וואָס ער האָט שפך, בּיז ער האָט מלא ירושלים מיט דָּם נָקִי; און ה׳ האָט נישט אבה צו סלח. 5 און די יתר דּבֹרֵי יהויָקִימען, און כּל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] דאָס איז שוין כּתב אין סֵפֶר דּבֹרֵי הימים מלכים פון יהודה. 6 און יהויָקִים האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און בְּנוֹ יהוֹיָכִין איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת [זען בראשית 22:13, תחת בְּנוֹ; זען ישעיהו 53:5,8, תחת לנו]. 7 און מלך מצרים איז מער ווידער נישט יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון זײַן אֶרֶץ, וואָרעם מלך בָּבֶל האָט לקח, פון דעם נחל פון מצרים בּיז דעם נָהָר פרת, כּל וואָס געהערט צום מלך מצרים. 8 18 שָׁנָה איז יהוֹיָכִין אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 3 חדשים האָט ער מלך אין ירושלים און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען נחושתאָ בַּת אֶלנָתָנעָן, פון ירושלים. 9 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה׳, אַזוי ווי כּל וואָס אָבִיו האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]. 10 אין יענער צײַט זײַנען די עבדים פון נבוכַדנֶאצַר מלך בָּבֶל עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף ירושלים, און די עִיר איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין מָצוֹר. 11 און נבוכַדנֶאצַר מלך בָּבֶל איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אויף דער עִיר, בעת זײַנע עבדים האָבן צור אויף איר. 12 איז יהוֹיָכִין מלך יהודה יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צו מלך בָּבֶל, ער, און אִמּוֹ, און זײַנע עבדים, און זײַנע שַׂר, און זײַנע סָרִיסים; און מלך בָּבֶל האָט אים לקח אין 8טן שָׁנָה פון זײַן מלוכה. 13 און ער האָט יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון דאָרטן כּל אוֹצרות פון בּית ה׳, און די אוֹצרות פון בּית המלך; און ער האָט קצץ כּל כּלי הזהב וואָס שלמֹה מלך ישראל האָט עשׂה אין דעם הֵיכל ה׳, אַזוי ווי ה׳ האָט דבר. 14 און ער האָט גלה כּל ירושלים, און כּל הַשָּׂרים, און כּל גִּבורי החיל,

10,000 גוֹלֶה [גלה], און כּל חרש און מַסְגֵּר; קיינער איז נישט שאר אחוץ די דַּלָּה פון עַם הָאָרֶץ; 15 און ער האָט גלה
יהוֹיָכִינען קיין בָּבֶל; אויך דעם אֵם הַמֶּלֶךְ, און דעם נשים פון המלך, און זײַנע סָרִיסים, און די אֵולֵי הָאָרֶץ, האָט ער
הלך אין גלות [גוֹלָה] פון ירושלים קיין בָּבֶל. 16 און כּל אַנְשֵׁי החיל, 7,000, און די חרש און די מַסְגֵּר, 1000, כּל
גִּבורים וואָס עֹשֵׂי מלחמה, זיי האָט מלך בָּבֶל געבראַכט אין גלות קיין בָּבֶל. 17 און מלך בָּבֶל האָט געמאַכט פאַר
מלך תחת אים זיין דוד מַתַּנְיָהוּ, און ער האָט סבב שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז
בַּעַל אותו שם פון משיח] אויף צִדְקִיָּהוּ. 18 21 שָׁנָה איז צִדְקִיָּהוּ אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 11 שָׁנָה
האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען חַמוּטַל בַּת יִרְמְיָהוּ, פון לִבְנָה. 19 און ער האָט עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי כּל וואָס יהויָקִים האָט עשׂה. 20
אמנם, פון וועגן דעם אַף ה' איז דאָס געשען אויף ירושלים און יהודה, ביז ער האָט זיי שלך פון זיין פנים. און
צִדְקִיָּהוּ האָט מרד אָן מלך בָּבֶל.

מלכב25

1 און עס איז געווען אין 9טן שָׁנָה פון זיין מלוכה, אין 10טן חודש, אין 10טן יוֹם חודש, איז בוא נבוכַדְנֶאצַר מלך
בָּבֶל, ער און זיין כּל חיל, אויף ירושלים, און ער האָט חנה אויף איר, און זיי האָבן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דָּיֵק
רונד אַרום איר. 2 און די עִיר איז געווען אין מָצוֹר ביזן 11טן שָׁנָה פון מלך צִדְקִיָּהוּ. 3 אין 9טן יוֹם [4טן, זען ירמיה
52:6] חודש האָט זיך חזק דער רָעָב אין עִיר, און עס איז נישט געווען קיין לֶחֶם פאַר עַם הָאָרֶץ. 4 און די עִיר איז בקע
געוואָרן, און כּל אנשי המלחמה [זײַנען נוס] בײַ לַיְלָה דורך דעם שער צווישן די 2 חומות וואָס בײַם גַּן המלך און די
כַּשדים זײַנען געווען רונד אַרום דער עִיר, און [דער מלך] איז הלך דֶּרֶךְ פון עֲרָבָה. 5 אָבער דער חיל פון די כַּשדים
האָט רדף דעם מלך, און זיי האָבן אים נשׂג אין די ערבות פון יריחו; און זיין כּל חיל איז נפוץ [פוץ] פון אים. 6 און זיי
האָבן תפשׂ דעם מלך, און האָבן אים עלה צום מלך בָּבֶל קיין רִבְלָה; און מע האָט דבר אויף אים משפט. 7 און בְּנֵי
צִדְקִיָּהוּ האָט מען שחט פאַר זײַנע אויגן; און אויגן צִדְקִיָּהוּ האָט ער עור, און ער האָט אים אסר אין נחֻשְׁתַּיִם, און
געבראַכט קיין בָּבֶל. 8 און אין 5טן חודש, אין 7טן יוֹם חודש, דאָס איז דאָס 19טע שָׁנָה פון מלך נבוכַדְנֶאצַר מלך
בָּבֶל, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] נבוזַרְאַדָּן דער רַב-טַבָּחִים, עֶבֶד מלך
בָּבֶל, קיין ירושלים. 9 און ער האָט שׂרף דאָס בית ה', און דאָס בית המלך; אויך כּל בּתִּים פון ירושלים, און כּל בית
גָּדוֹל, האָט ער שׂרף אין אֵשׁ. 10 און די חומות פון ירושלים רונד אַרום האָט דער כּל חיל פון די כַּשדים וואָס מיט
דעם רַב-טַבָּחִים נתץ. 11 און דעם יתר הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס איז שאר
אין עִיר, און די נפלים וואָס זײַנען נפל צו מלך בָּבֶל, און דעם יתר ההמון, האָט נבוזַרְאַדָּן דער רַב טַבָּחִים הגלה
[גלה]. און דַּלָּה פון הָאָרֶץ האָט רַב טַבָּחִים שאר צו זיין פאַר כֹּרְמִים [כרם] און יגבים [יגב]. 13 און די עַמּוּדֵי נחֹשֶׁת
וואָס אין בית ה', און די מכונות [מְכוֹנָה], און דעם יָם הנחֹשֶׁת וואָס אין בית ה', האָבן די כַּשדים שבר, און נשׂא [זען
"נשׂא" ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22] דאָס נחשת דערפון קיין בָּבֶל. 14 אויך די סירות [סִיר], און די יָעִים [יָע], און די
מזמרות [מְזַמֶּרֶת], און די כּפות [כף], און כּל כְּלֵי נחֹשֶׁת וואָס מע פלעגט שרת מיט זיי, האָבן זיי לקח. 15 אויך די
מחתות [מחתה], און די מזרקות [מזרק], וואָס זָהָב, זָהָב, און וואָס כֶּסֶף, כֶּסֶף, האָט דער רַב טַבָּחִים לקח. 16 די 2
עמודים, דעם 1 יָם, און די מכֹנוֹת, וואָס שלמֹה האָט עשׂה פאַר בית ה'--דאָס נחשת פון כּל די דאָזיקע כּלים איז
נישט געווען אָפּצוּוועגן. 17 18 אמָּה איז געווען די קוֹמָה פון 1 עַמּוּד און אַ נחֹשֶׁת כֹּתֶרֶת איז געווען אויף אים; און די
קוֹמָה פון דער כֹּתֶרֶת איז געווען 3 אמָּה; און אַ נעצווערק פון רִמֹּנִים זײַנען געווען אויף דער כֹּתֶרֶת רונד אַרום, כּל פון
נחשת; און דעם גלײַכן צום עַמּוּד שֵׁנִי, איבער דעם נעצווערק. 18 און דער רַב טַבָּחִים האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו
53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] שְׂרָיָה דעם כהן- הָרֹאשׁ [זען יהושע בֶּן יהוצדק בֶּן שְׂרִיָּה, דאָס יהושע און "שמוֹ" פון
צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח], און צפנְיָה דעם מִשְׁנֶה, און די 3 שֹׁמְרֵי הַסַּף;
19 און פון הָעִיר האָט ער לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] סָרִיס אֶחָד וואָס איז געווען דער
פָּקִיד איבער די אנשי המלחמה, און 5 אנשים פון די וואָס פלעגן ראה דעם פני המלך, וואָס האָבן זיך מצא אין עִיר,
און דעם סֹפֵר שַׂר הַצָּבָא וואָס האָט המצבא עַם הָאָרֶץ, און 60 איש פון עַם הָאָרֶץ וואָס האָבן זיך מצא אין עִיר. 20
און נבוזַרְאַדָּן דער רַב טַבָּחִים האָט זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13], און האָט זיי הלך צו
מלך בָּבֶל קיין רִבְלָה. 21 און מלך בָּבֶל האָט זיי נכה און מות אין רִבְלָה אין אֶרֶץ חֲמָת. אַזוי איז יהודה גלה אין גלות
פון זיין אדמה. 22 און הָעָם וואָס איז שאר אין אֶרֶץ יהודה, וואָס נבוכַדְנֶאצַר מלך בָּבֶל האָט השאיר [שאר] איבער
זיי האָט ער פקד גְּדַלְיָהוּ בֶּן אַחִיקָם בֶּן שָׁפָנוּן. 23 און ווי כּל שָׂרֵי החילים, זיי מיט די אנשים, האָבן שמע [זען "שמע"
ישעיהו 52:15-53:12] אַז מלך בָּבֶל האָט פקד גְּדַלְיָהוּ, אַזוי זײַנען זיי בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;

חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו גדַלְיָהוּן קיין מִצְפָּה: און יִשְׁמָעֵאל בֶּן נתַנְיָהוּ, און יוֹחָנן בֶּן קָרֵחַן, און שרָיָה בֶּן תַּנחומתן, פון נטוֹפה, און יַאזַנְיָהוּ בֶּן דעם מַעֲכָתי, זיי מיט זייערע אנשים. 24 און גדַלְיָהוּ האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דִּבְרֵי הימים א 21:17] זיי און זייערע אנשים, און האָט צו זיי אמר: איר זאָלט נישט ירא האָבן פאַר די עבדים פון די כַּשׂדִּים; ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין הָאָרֶץ, און עבד מלך בָּבֶל, און אייַך וועט יטב זיין. 25 אָבער עס איז געווען אין 7טן חודש, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] יִשְׁמָעֵאל בֶּן נתַנְיָה בֶּן אֶלִישָׁמָע, פון זֶרַע הַמְּלוּכָה, און 10 אנשים מיט אים, און זיי האָבן נכה גדַלְיָהוּ, און ער איז מות; אויך די יהודים און די כַּשׂדִּים וואָס זיַינען געווען מיט אים אין מִצְפָּה. 26 און דאָס כֹּל הָעָם פון קָטֹן ביז גָּדוֹל, און די שׂרי החילים, זיַינען בוא קיין מצרים, וואָרעם זיי האָבן ירא געהאַט פאַר די כַּשׂדִּים. 27 און עס איז געווען אין 37טן שָׁנָה נאָך דעם גלות פון יהוֹיָכִין מלך יהודה, אין 12טן חודש, אין 27טן יוֹם חודש, האָט אוִיל-מרודך מלך בָּבֶל, אין דעם שָׁנָה וואָס ער איז געוואָרן מלך, נשׂא דעם קאָפּ פון יהוֹיָכִין מלך יהודה, פון בֵּית כלא. 28 און ער האָט דבר צו אים טֹבוֹת, און האָט נתן זיין כִּסא איבער די כִּסא פון די מלכים וואָס בּיַי אים אין בָּבֶל. 29 און ער האָט שִׁנא זיַינע תפיסה-בגדים, און ער האָט אכל בּיַי אים לֶחֶם תמיד כֹּל יְמֵי זיין חיים. 30 און זיין אֲרֻחָה, אן אֲרֻחָה תמיד, איז אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] געוואָרן פון מלך טאגטעגלעך כֹּל יְמֵי חַיָּו.

ישעיהו

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישׂראל. אַלע רעכט רעזערווירט

ישע1

1 די חֲזוֹן פון ישַׁעְיָהוּ בֶּן אָמוֹצ, וואָס ער האָט חזה אויף יהודה און
ירושלים, אין די יְמֵי עוזִיָּהוּ, יוֹתָם, אָחָז, יחִזקִיָּהוּ, די מלכים פון יהודה. 2 שמע! איר הימלען, און האזין [אזן] אֶרֶץ,
וואָרעם ה' האָט דבר: בָּנִים האָבּ איך דערצויגן [גדל] און רום, און זיי האָבן פשע [זען "פשע" ישעיהו 5:53

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ

] אָן מיר. 3 אַ שׂוֹר ידע [זען "ידע" דניאל 25:9; ישעיהו 3:53; בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים, דורך אַ פערזענלעך שייכות מיט משיח, נישט קאָפּ וויסן , מיין עבד הצדיק וועט מאַכן פילע רעכט מיט ה', זען יוחנן 9:14; מתי 23:7; קור"ב 16:5] זיַין קֹנֶה [זען "קנה" משלי 22:8

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

], און אַ חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] די אֵבוּס [זען "אבוס" לוקס 12:2] פון זיַין בַּעַל; ישׂראל ידע נישט, עַמִּי [זען "עַמִּי" ישעיהו 8:53] לֹא התבּוֹנָן [בין]. 4 וויי, גּוֹי חֹטֵא, עם [זען "עמי" ישעיהו 8:53, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=_US6ymwo8OY] מיט כֶּבֶד עָוון, זֶרַע פון רעע, בָּנִים משחיתים [שחת זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

]; עזב [זען "עזב" תהלים 2:22] האָבן זיי ה', נאץ דעם קְדוֹשׁ ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 6:42; 6:49; 11:53], נזֹרוּ [נזור, זור], אחוֹר. 5 פאַר וואָס ווילט איר נכה ווערן עוֹד, וואָס איר יסף סָרָה אייַך נאָך מער? דער כֹּל קאָפּ איז חֳלִי [זען ישעיהו 3:53 "חֹלִי"; דאָ מיר זען עס איז "עמי" וואס איז "נכה" ווערן ווי אין שמות 7-6:6; אָבער אין ישעיה 8:53 עס איז משיח בן דָּוִד וואס איז נגזר פאַר "עמי"], און דאָס כֹּל לֵב איז דַּוַי 6 פון כַּף רֶגֶל [זען "רֶגֶל" תהלים 17:22

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] ביזן קאָפּ איז אין אים קיין מְתֹם נישטאָ, נאָר אַ פֶּצַע און אַ חַבּוּרָה [זען ישעיהו 5:53] און אַ מַכָּה טָרִי; נישט זור זיַינען זיי געוואָרן, און נישט חבש, און נישט מיט שֶׁמֶן רכך. 7 אייַער אֶרֶץ איז אַ שממה, אייַערע ערים זיַינען אין אֵש

שׂרף; אײַער אֲדָמָה זָרִים אכל זי אײַך אַנטקעגן, און שממה איז זי ווי דער מַהְפֵּכָה פון זָרִים. 8 און יתר איז בַּת צִיּוֹן, ווי אַ סֻכָּה אין אַ כֶּרֶם, ווי אַ מְלוּנָה אין אַ מִקְשָׁה, ווי אַן עיר נְצוּרָה [נצר]. 9 ווען נישט ה' צבָאות וואָלט אונדז אַ שָׂרִיד מעט יתר, וואָלטן מיר ווי סדום געוואָרן, צו עַמורָה וואָלטן מיר געווען דמה. 10 שמע! דאָס דבר-ה', איר קצינֵי [קצין] פון סדום; אזן! די תּוֹרה פון אלוקינו, איר עם פון עַמוֹרָה. 11 צו וואָס מיר אײַערע רֹב זבחים? אמר ה', איך בין שׂבע [זען "שׂבע" ישעיהו 53:11] מיט עוֹלוֹת פון אֵילִים, און מיט חֵלֶב פון מְרִיא; און דָּם פון פָּרִים [פר] און כבשִׂים [כבשׂ] און עַתּוּדִים [עַתּוּד] וויל איך נישט האָבן חפץ. 12 אַז איר בוא זיך ווײַזן פאַר מיר, ווער בקש דאָס פון אײַך מײַנע חצרוֹת [חָצֵר] צו רמסז? 13 נישט ברענגט מער מִנְחַה פון שָׁוְא, קְטֹרֶת תּוֹעֵבָה איז דאָס מיר; ראש-חודש און שבת, צו קרא אַ מִקְרָא מיט אָוֶן און עצרה קען איך נישט יכל; 14 אײַערע ראש-חודשן און אײַערע מוֹעֲדִים האָט פײַנט [שׂנא] מײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10]; זיי זײַנען מיר צו טֹרַח געוואָרן, איך לאה זיי נישט צו נשׂא. 15 און אַז איר פרשׂ אײַערע הענט, וועל איך עלם מײַנע אויגן פון אײַך; און רבה איר זאָלט תפילה, שמע איך נישט צו; אײַערע הענט זײַנען פול מיט דָּם. 16 רחץ! אײַך, התזכה [זכה]! אײַך, סור אײַערע רֹעַ מַעֲלָל פון קעגן מײַנע אויגן, חדל! רעע; 17 למד! יטב! דרש מִשְׁפָּט, אשר! דעם חמוֹץ, שפט! דעם יתום, ריב זיך אַלְמָנָה. 18 הלך! נָא, און לאָמיר זיך יכח, אמר ה': אויב אײַערע חַטָּאוֹת וועלן ווי שָׁנִי זײַן, וועלן זיי לבן ווי שֶׁלֶג ווערן; אויב זיי וועלן אָדָם זײַן ווי תּוֹלָע, וועלן זיי ווי צֶמֶר ווערן. 19 אויב איר וועט אבה און וועט שמע, וועט איר אכל דאָס טוּב הָאָרֶץ; 20 אָבער אַז איר וועט מאן, און וועט מרה, וועט איר פון דער חרב אכל ווערן; וואָרעם דאָס פֶּה ה' האָט דבר. 21 ווי איז אַ זונה געוואָרן די קִרְיָה נֶאֱמָנָה! געווען פול מיט מִשְׁפָּט, צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8] פלעגט לון אין איר, און אַצונדערטאָ מרצחים [רצח]. 22 דײַן כֶּסֶף איז סִיג געוואָרן, דײַן סֹבֶא איז מיט מַיִם מהל. 23 דײַנע שׂרים זײַנען סוֹרְרִים, און חברים פון גנבים; איטלעכער האָט אהבה שוחד, און רדף זיך נאָך שַׁלְמֹנִים [שַׁלְמֹן]; דעם יתום זיי נישט שפט, און רִיב פון דער אלמנה בוא זיי נישט אָן.
24 דעריבער נְאֻם הָאָדוֹן
[זען מלאכי 3:1

https://www.youtube.com/watch?v=23s2XaChkMs
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4

האדן אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם הפצים הנה בא יי צבאות, זען מלאכי 3:1; זכריה 4:14; 6:5; ומוצאותיו מקדם מימי עולם, מיכה 5:1; חבקוק 1:12 עולם = נצח], ה' צבָאות, אביר ישׂראל: אָ, איך וועל זיך נחם פון מײַנע צר, און זיך נוקם [נקם] זײַן אָן מײַנע אויבים [איב]. 25 און איך וועל שוב מײַן יָד אויף דיר, און צרף ווי מיט בֹּר דײַנע סִיג, און סור אַלע דײַנע בְּדִיל. 26 און איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] דײַנע שׂפטים ווי בראשׂנָה, און דײַנע יועצים [יעץ] ווי אין אָנהייב; דערנאָך וועט מען דיך קרא דער עִיר הַצֶּדֶק, די קִרְיָה נֶאֱמָנָה. 27 צִיּוֹן וועט דורך מִשְׁפָּט פדה ווערן, און אירע צוריקגעקערטע [שוב] דורך צדקה [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8]. 28 און אַ שֶׁבֶר אויף די פֹּשְׁעִים [זען ישעיהו 53:5,8 פִּשְׁעֵנוּ, פֶּשַׁע עַמִּי] און חַטָּאִים אין איינעם; און די וואָס עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] ה', וועלן כלה ווערן.
29 וואָרעם מע וועט צו בוש ווערן פון די אילים [איל] וואָס איר האָט חמד [זען "חֶמְדַּת כָּל הַגּוֹיִם" משיח חגי 2:7], און איר וועט זיך חפר מיט די גערטנער וואָס איר האָט בחר. 30 וואָרעם איר וועט זײַן ווי אַן אֵלָה וואָס זײַן נבל ווערט איר עָלֶה, און ווי אַ גַּן וואָס האָט נישט קיין מַיִם. 31 און דער חָסֹן וועט ווערן ווי נְעֹרֶת, און זײַן פֹּעֲל אַ נִיצוֹץ און ביידע אין איינעם וועלן בער, און קיין מכבה [מכבה, כבה, זען "כבה" ישעיהו 66:24] וועט נישט זײַן.

ישע2

1 דאָס דבר וואָס יְשַׁעְיָהוּ בֶּן אָמוֹצ האָט חזה אויף יהודה און ירושלים. 2 און עס וועט זײַן אין אחרית הימים, וועט כון דער הַר בֵּית ה' ווי רֹאש פון די הרים, און נשׂא איבער די גבעוֹת [גבעה]; און כֹּל הַגּוֹיִם וועלן צו אים נהר [זען יוחנן 2:19; 12:32]. 3 און עמים [זען "עם" ישעיהו 53:8] רבים וועלן הלך [זען מתי 28:19-20] און וועלן אמר: הלך! און לאָמיר עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צום הַר ה', צום בית אלוקי יעקב; און ער וועט אונדז ירה פון זײַנע דרכים, און מיר וועלן הלך אין זײַנע אֹרְחֹת [ארח]; וואָרעם פון צִיּוֹן וועט יצא תּוֹרה, און דבר ה' פון ירושלים. 4 און ער וועט שפט צווישן די גּוֹיִם, און יכח איבער עמים רבים [זען "עם" ישעיהו 53:8]; און זיי וועלן כתת זייערע חֲרָבוֹת אויף אִתִּים [את], און זייערע חנית אויף מזמרה; אַ גּוֹי קעגן אַ גּוֹי וועט נישט נשׂא אַ חרב, און מע וועט נישט מער למד

מלחמה. 5 בית יעקב, הלך! און לאָמיר הלך אין דעם אור ה'. 6 וואָרעם האָסט נטש דײַן עם, דאָס בית יעקב, ווײַל זיי
זײַנען מלא מיט קֶדֶם [דער מזרח] און עֹנְנִים [ענן] אַזוי ווי די פלִשתים, און מיט ילדים פון נכרים [נכרי] זיי זיך
השפיק [שפק]. 7 און מלא געוואָרן איז זײַן אֶרֶץ מיט כֶּסֶף און זָהָב, און נישטאָ קיין קֵצֶה צו זײַנע אוצרות; און מלא
געוואָרן איז זײַן אֶרֶץ מיט סוסים, און נישטאָ קיין קֵצֶה צו זײַנע מרכבות. 8 און מלא געוואָרן איז זײַן אֶרֶץ מיט
אֱלִילִים; צום מַעֲשֵׂה פון זייערע הענט זיי זיך שחה, צו וואָס זייערע אֶצְבְּעֹת האָבן עשה. 9 און שחח איז אָדָם, און
שפל איז אִיש, און דו קענסט זיי נישט נשא [געבן זיי מחילה]. 10 בוא! אין צור, און טמן! זיך אין עָפָר, פאַר דער פַּחַד
ה', און פאַר דער הַדַר פון זײַן גאון. 11 די גבהות אויגן פון אָדָם ווערן שפל, און די רום אנשים וועט שחח ווערן, און
ה' אַליין וועט זײַן שגב אין יום ההוא. 12 וואָרעם יום איז דאָ בײַ ה' צבָאות, אויף כּל גֵּאֶה און רום, און אויף כּל נשא,
עס זאָל שפל ווערן; 13 און אויף כּל צעדערן פון לבנון, די רום און נשא, און אויף כּל אײַכנביימער פון בָּשָׁן; 14 און
אויף כּל הרים הרמים [רום], און אויף כּל גבעות הנשאות [נשא]; 15 און אויף כּל הויכן מגדל, און אויף כּל חוֹמָה
בצורה [בצר]; 16 און אויף כּל אֳנִיּוֹת פון תַּרְשִׁישׁ, און אויף כּל שׂכיות החמדה [זען חגי 2:7]. 17 און די האָפערדיקייט
פון אָדָם וועט שחח ווערן, און די רום פון אנשים וועט שפל ווערן, און ה' אַליין וועט זײַן שגב אין יום ההוא. 18 און
די אֱלִילִים וועלן אין כָּלִיל חלף. 19 און מע וועט בוא אין היילן פון פעלדזן, און אין מְחָלָה פון עָפָר, פון פאַר דער
פַּחַד ה', און פון פאַר דער הַדַר פון זײַן גאון, ווען ער קום [זען "קום" אויפגעשטאנען קור"א 15:4; זכריה 14:4] אויף
די אֶרֶץ צו ערץ. 20 אין יום ההוא וועט שלך דער אָדָם זײַנע אֱלִילִים פון כֶּסֶף, און זײַנע אֱלִילִים פון זָהָב, וואָס זיי
האָבן זיך עשה, זיך צו שחה, פאַר די חפרפרה און פאַר די עטלפים; 21 כדי בוא אין לעכער פון פעלדזן, און אין
שפאַלטן פון שטיינער, פון פאַר דער פַּחַד ה', און פון פאַר דער הַדַר פון זײַן גאון, ווען ער שטייט אויף ["קום", זען
קור"א 15:4; זכריה 14:4] די אֶרֶץ צו ערץ. 22 חדל! אײַך פון אָדָם וואָס נשמה איז אין זײַן נאָז; וואָס חשב [זען "חשב"
בראשית 15:6; זען פיל' 3:9] איז ער?

ישע3

1 וואָרעם הִנֵּה, הָאדוֹן
[זען מלאכי 3:1

https://www.youtube.com/watch?v=23s2XaChkMs
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
האדן אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם הפצים הנה בא יי צבאות, זען מלאכי 3:1; זכריה 4:14; 6:5;
ומוצאותיו מקדם מימי עולם, מיכה 5:1; חבקוק 1:12 עולם = נצח]
, ה' צבָאות, מֵסִיר [סור] פון ירושלים און פון יהודה מִשְׁעֵן און מִשְׁעֶנָה; כּל מִשְׁעַן פון לֶחֶם, און כּל מִשְׁעַן פון מַיִם. 2
גִּבּוֹר און אִיש מלחמה, שׁפֵט און נָבִיא, קֹסֵם [קסם] און זָקֵן; 3 שַׂר חֲמִשִׁים, און נִכבָּד [בְּנֵי-אִיש פון דרגָה גְבוֹהָה] און
דעם בַּעַל-יועץ, און דעם חכם חרשים, און דעם נָבוֹן [בין] לַחַשׁ. 4 און איך וועל נתן נערים פאַר זייערע שׂרים, און
תּעֲלוּלים וועלן משל איבער זיי. 5 און הָעָם וועט זיך נגשׂ, אִיש איבער אִיש, און איטלעכער זײַן רֵעַ; א נער וועט זיך
רהב קעגן זקן, און דער נקלה [קלה] קעגן נִכבָּד. 6 אַז אִיש וועט תפשׂ אָחִיו פון זײַן בית אָבִיו: שִׂמְלָה האָסטו, אַ קָצִין
זאָלסטו אונדז זײַן, און די דאָזיקע מַכְשֵׁלָה זאָל זײַן אונטער דײַן יָד, 7 וועט ער ישׂא [נשא] אין יום ההוא, אַזוי צו
אמר: איך וועל נישט זײַן קיין חֹבֵשׁ [חבש], אַז אין מײַן בית איז נישטאָ קיין לֶחֶם און קיין שִׂמלה; איר וועט מיך נישט
שׂום פאַרן קָצִין פון עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=_US6ymwo8OY
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
]. 8 וואָרעם כשל [מִכְשׁוֹל, קור"א 1:23; אבן נגף, ישעיהו 8:14; 53:3-4; 28:16; תהלים 118:22] איז ירושלים, און
יהודה איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים
אין מָשִׁיחַ]; ווײַל זייער לשון און זייערע מעללים זײַנען קעגן ה', צו מרד די אויגן פון זײַן כבוד. 9 דער הכרה פון זייער
פנים ענה אויף זיי; און זייער חַטָּאת נגד זיי ווי סדום, זיי כִּחֵד נישט. ווי צו זייער נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו
53:10], וואָס זיי האָבן זיך אַליין רָעָה גמל. 10 אמר דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11] אַז אים וועט זײַן
טוֹב, ווײַל די פִּרי פון זייערע מעללים וועלן זיי אכל. 11 ווי צו דעם רָשָׁע, אים וועט זײַן רַע, וואָרעם די גְּמוּל פון זײַנע
יד [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]

וועט אים עשׂה. 12 עַמִּי זײַנע נֹגשׂים [נגשׂ] זײַנען מעוֹלֵל [עלל], און נָשִׁים משל איבּער אים. עַמִּי! דײַנע מאשרים [אשר] זײַנען תּעה [זען "תּעה" ישעיהו 53:5], און דעם דֶּרֶךְ פּוּן דײַנע אֹרחֹת [ארח] האָבּן זיי בּלע. 13 ה' נצב זיך צו ריב, און ער עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] זיך צו דין די עַמִּים [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

[https://www.youtube.com/watch?v=_US6ymwo8OY]. 14 ה' וועט בּוא אין מִשְׁפָּט מיט די זקנים פּוּן זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און זײַנע שׂרים: דאָס האָט איר בּער דעם כֶּרֶם, די גזלה פּוּן עָנִי איז אין אײַערע בּתּים. 15 וואָס מיינט איר, וואָס איר דכא [זען "דכא" ישעיהו 53:5] עַמִּי, און דעם פּנים פּוּן די עָנִי טחן איר? נְאֻם אֲדֹנָי ה' צבָאוֹת. 16 און ה' האָט אמר: ווײַל די בָּנוֹת צִיּוֹן זײַנען גבה, און הלך האַלדז נטה, און שׂקר מיט די אויגן; הלך טפף הלך זיי, און מיט זייערע רגלים [זען תּהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
] עכס זיי; 17 דעריבּער וועט אֲדֹנָי שׂפח דעם קָדקֹד פּוּן די בָּנוֹת צִיּוֹן, און ה' וועט זייער פּת ערה. 18 אין יום ההוא וועט אֲדֹנָי סור די תּפארת פּוּן די עֶכֶס, און די שָׁבִיס, און די שׂהרוֹן; 19 די נְטִיפָה, און די שֵׁרָה, און די רעלה; 20 די פְּאֵר, און די צְעָדָה, און די קשָׁרִים, און די בּתּי הנפש, און די לַחַשׁ; 21 די טַבַּעת, און די נֶזֶם; 22 די מחלצה, און די מעטפה, און די מטפּחת, און די חריט; 23 די גִּלָּיוֹן, און די סָדִין, און די צָניף, און די רְדִיד. 24 און עס וועט זײַן, אָנשטאָט בּשֶׂם וועט זײַן מַק, און אָנשטאָט אַ חֲגוֹרָה, א נִקְפָּה, און אָנשטאָט מעשׂה מִקְשֶׁה, א קָרְחָה, און אָנשטאָט אַ פּתיגיל, אַ מחגֹרת שַׂק; אַ בראַנד אָנשטאָט יָפִי. 25 דײַנע מת וועלן דורכן חרב נפל, און דײַנע גיבּוֹרים אין מלחמה. 26 און אנה און אבל וועלן אירע פּתח, און נקה וועט זי ווערן, אויף הָאָרֶץ וועט זי ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13].

ישע4

1 און 7 נָשִׁים וועלן חזק 1 אִישׁ אין יום ההוא, אַזוי צו אמר: אונדזער לֶחֶם וועלן מיר אכל, און אונדזער שׂמלה וועלן מיר לבשׁ, אָבער דײַן שֵׁם זאָל קרא ווערן אויף אונדז; אסף אונדזער חרפה. 2 אין יום ההוא וועט די צֶמַח ה' [זען ישוע דער צמח, זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8] זײַן פאַר צְבִי און פאַר כבוד, און די פּרִי הָאָרֶץ פאַר גאוֹן און פאַר תּפארת, פאַר די פליטה פּוּן ישׂראל. 3 און עס וועט זײַן, דער וואָס איז שאר אין צִיּוֹן, און דער וואָס האָט זיך יתר אין ירושלים, וועט "קָדוֹשׁ" אמר ווערן צו אים כּל וואָס איז כתב צום חיים אין ירושלים; [זען סַנְהֶדְרִין 92א זאגט דאָס איז אַ נבואה וועגן תחית המתים]

4 ווען אֲדֹנָי האָט רחץ דעם צֹאָה פּוּן די בָּנוֹת צִיּוֹן, און דאָס דְּמֵי ירושלים דוח ער פּוּן איר מיט, מיט רוּחַ מִשְׁפָּט, און מיט רוּחַ בער. 5 און ה' וועט בּרא אויפן כּל מכוֹן הַר צִיּוֹן, און אויף אירע מקרא, אַן עָנָן יוֹמָם און עָשָׁן און נֹגַהּ פּוּן אֵשׁ להבה בּײַ לָיְלָה; וואָרעם, איבּער כּל כּבוֹד וועט זײַן אַ חופה. 6 און סֻכָּה וועט זײַן פאַר אַ צל פּוּן חרב בּײַ יוֹם, און פאַר אַ מֵחְסֶה און פאַר אַ מִסתּוֹר פּוּן זֶרֶם און פּוּן מָטָר.

ישע5

1 לאָמיך שיר פּוּן מײַן יָדִיד, דאָס שירה פּוּן מײַן דוד אויף זײַן כֶּרֶם. אַ כֶּרֶם האָט מײַן יָדִיד געהאַט, אויף אַ קֶרֶן בּן שָׁמֶן. 2 און ער האָט אים עזק און אים סקל, און אים נטע מיט שׂרֵק, און בנה אַ מגדּל אין אים, און אויך אַ יֶקֶב חצב דערין; און ער האָט קוה ער זאָל ענבים עשׂה, און ער האָט בְּאֻשִׁים עשׂה. 3 און אַצונד, איר יושבי ירושלים, און אִישׁ יהודה, שפּט! נָא צווישן מיר און צווישן מײַן כֶּרֶם. 4 וואָס נאָך איז געווען צו עשׂה פאַר מײַן כֶּרֶם, וואָס איך האָב אין אים נישט עשׂה? מַדּוּעַ, אַז איך האָב קוה ער זאָל ענבים עשׂה, האָט ער בְּאֻשִׁים עשׂה? 5 און אַצונד, לאָמיך אײַך לאָזן ידע, וואָס איך וועל עשׂה צו מײַן כֶּרֶם: סור זײַן מְשֻׂכָּה, און ער זאָל בער ווערן; פרץ זײַן גָּדֵר, און ער זאָל מִרְמָס ווערן. 6 און איך וועל אים שית בָּתָה; נישט נזמר [זמר] און נישט נגדר [עדר] וועט ער ווערן, און ער וועט עלה [זען "עלה" משיח ישעיהו 53:2] מיט שָׁמִיר און שַׁיִת, און אויך די עבים [עָב] וועל איך צוה, נישט צו הַמְטִיר [מטר] אויף אים קיין מָטָר. 7 וואָרעם דער כֶּרֶם פּוּן ה' צבָאוֹת, איז דאָס בּית ישׂראל; און די אִישׁ יהודה, זײַן גֶּטַע שעשׁוּעים; און ער האָט קוה אויף מִשְׁפָּט, און הִנֵּה עס איז מִשׂפח, אויף צדקה, און הִנֵּה עס איז אַ צְעָקָה. 8 ווײַ, די וואָס נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] בּית צוּ בּית, קרב שָׂדֶה צוּ שָׂדֶה, בּיז נישטאָ

מער קיין מָקוֹם, און איר אַליין בּלײַבּט ישב אין הָאָרֶץ! 9 אין מיינע אויערן [זאגט] ה' צבָאוֹת: אויב בּתּים רבּים וועלן נישט צו שַׁמָּה ווערן, גדולים און טוֹבים, אֵין יוֹשֵׁב! 10 ווארום 10 אַקער כֶּרֶם וועלן עשׂה איין בַּת, און אַ חוֹמֶר זרע

וועט ברענגען אַן אֵיפָה. 11 וויי, די וואָס שכם זיך אין דער בוקר, דעם שֵׂכָר רדף, די וואָס אחר זיך בִּיַ נֶשֶׁף, ביז דער
וויין דלק זיי! 12 און מיט כִּנּוֹר און נֵבֶל, מיט תֹּף און חליל, און מיט וויין, איז זייער מִשתֵּה; און דאָס פֹּעַל ה' נבט זיי
נישט אָן, און די מעשׂה פון זיינע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

[http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU ראה זיי נישט. 13 דעריבער גייט אין גלות עמִי
[זען "עמי" ישעיהו 53:8], פון קיין דַעַת; און זיינע נִכבָּדים ווערן הונגערלייט, און זיין המוֹן פון צחה צמא [זען תהלים
22:15]. 14 דעריבער האָט די שְׁאוֹל רחב איר נֶפֶש, און פער איר פֶּה אָן חֹק; און איר [ירושָׁלַיִם] הַדַר און המוֹן וועט
ירד, און איר שאוֹן און איר עָלֵז. 15 און נשחח [שחח] אָדָם, און שפל ווערט אִיש, און די אויגן פון די גָבֹהַּ וועלן שפל
ווערן. 16 און ה' צבָאות ווערט גבה דורך מִשְׁפָּט, און האֵ-ל דער קָדוֹש ווערט נקדש [קדש] דורך צדקה. 17 און די
כבשִׂים וועלן זיך רָעָה ווי אויף זייער דִּבֵּר, און די חָרבוֹת פון די מֵחַ וועלן גָּרִים אכל. 18 וויי, די וואָס שלעפּן [משך]
דעם עוון מיט חבלי השוא, און ווי מיט אַ וואָגנשטריק די חַטָּאָה! 19 די וואָס אמר: זאָל ער מהר וואָס חוש זיין
מעשׂה, כּדי מיר זאָלן ראה; און זאָל קרב און בוא דער עצה פון קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח
ישעיה 42:6; 49:6; 53:11], און לאָמיר ידע עס. 20 וויי, די וואָס אמר צו רע טוֹב, און צו טוֹב רע; וואָס שׂוֹם חֹשֶׁךְ פאַר
אוֹר, און אוֹר פאַר חֹשֶׁךְ; וואָס שׂוֹם מַר פאַר מָתוֹק, און מָתוֹק פאַר מַר! 21 וויי, די וואָס זיינען חכמים אין זייערע
אויגן, און נְבֹנִים [בין] אין זייער אנגעזיכט! 22 וויי, די גיבּוֹרים אויף שתה וויין, און אנשֵׁי חיל אויף מסך שֵׁכָר; 23 וואָס
מצדיקי [צדק] דעם שולדיקן אום שׂוֹחד, און דאָס צדקת צדיקים [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11] סור זיי פון
אים! 24 דעריבער, אַזוי ווי די לשון פון אֵש אכל שטרוי, און חשש רפה אין אַ פלאַם, אַזוי וועט זייער שרש ווי אַ מק
ווערן, און זייער פֶּרַח וועט ווי אבק עלה; ווייל זיי האָבן מאס [זען מאס, תהילים 118:22] די תּוֹרה פון ה' צבָאות, און
נאָץ דאָס אמרה פון קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]. 25 דעריבער
האָט חרה דער אַף ה' אויף עמוֹ, און ער האָט נטה זיין יָד [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
] אויף אים. און האָט אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4], אַז די הרים האָבן רגז; און זייערע נבלה זיינען געוואָרן ווי
סוחה אין דער מיט פון די חוּצוֹת. בִּיַ אַלעם דעם איז נישט שוב זיין אַף. און זיין יָד איז נאָך נטה. 26 און ער וועט
נשׂא נֵס צו די גוֹים פון דער רחוֹק, און וועט שרק צו אים פון עק ערד, און הִנֵּה, מהרה קל וועט ער בוא; 27 נישטאָ
קיין עיף און קיין כשל [זען מִכְשׁוֹל, קור"אַ 1:23; אבן נגף, ישעיהו 8:14; 53:3-4; 28:16; תהלים 118:22] בִּיַ אים, ער
שלומערט נישט און שלאָפט נישט, און נישט פּתח איז דער אֵזוֹר פון זיינע לענדן, און נישט נתק אַ בענדל פון זיינע
נעל. 28 וואָס זיינע חצים [חץ] זיינען שנן, און אַלע זיינע קשתות [קשת] געשפּאַנט [דרך]; די פּרסוֹת [פרסה] פון זיינע
סוּסים זיינען ווי צר חשב, און זיינע גלגל ווי דער סופה. 29 שאגה האָט ער ווי די לביא, און ער שאג ווי יונגלייבן, און
נהם, און אָחַז טֶרֶף, און פָּלָט, און אֵין [זען "אֵין," זען דניאל 9:26 "יכרת משיח וְאֵין לוֹ"; משיח וועט זיין געהרגעט
אָבער ניט פַּאַר זיך; כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי, ישעיה 53:8] מַצִּיל [נצל]. 30 און ער וועט נהם אויף אים אין יום
ההוּא, אַזוי ווי די נהמה פון ים; און מע וועט נבט צו דער אֶרֶץ, און הִנֵּה חֹשֶׁךְ און צַר! און דאָס אוֹר איז חשך אין
אירע עריף.

ישע6

1 אין דעם שָׁנַת מוֹת פון מלך עוּזִיָּהו, האָב איך ראה אֲדֹנָי ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף אַ כִּסֵּא רום און נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 53:4,12], און זיַינע שוּל האָבן מלא
דעם הֵיכל. 2 שׂרָפים זיַינען עמד איבער אים; צו 6 פליגלען, צו 6 פליגלען האָט איטלעכער געהאַט: מיט 2 האָט ער
כסה זיַין פנים, און מיט 2 האָט ער כסה זיַינע רגלים, און מיט 2 איז ער עוף. 3 און איינער האָט קרא צום אַנדערן,
און האָט אמר: קָדוֹש, קָדוֹש, קָדוֹש ["אֲדֹנָי ה' שְׁלָחַנִי ורוּחוֹ" ישעיהו 48:16 איז (1) " אֲדֹנָי ה' " און (2) "מיך", "מיר",
ישעיהו 48:16; 61:1 און (3) "ורוּחוֹ", זען אֲדֹנָי אחד דאך מְשֻׁלָּשׁ, זען "מיר, מיך", משיח אֵ-ל גִּבּוֹר פון הָעַלמָה,
נישט-חתונה-געהאַט יונגע בתולה מיידל [בראשית 24:43,65; 7:14]--און (2) " אֲדֹנָי ה' " און (3) "רוּחוֹ" מְשֻׁלָּשׁ דאך
אחד, זֹהַר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה
ראָשים און איז כולל זיַין אין ראָש אחד) זען משלי 30:4; תהלים 33:6; בראשית 1:1-3, זען "פלחין" און "יפלחון" אין
דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואָס איז
נישט קיין אֶלִיל, ווייַל אידן טאָן נישט יפלחון אֱלִילִים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרוּת דתי
ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואָס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז
משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח] איז ה' צבָאות, כּל הָאָרֶץ איז מלא מיט זיַין כּבוֹד. 4 און די

אמות [אמה] פון די ספים [סַף] האָבן זיך נוע פון דעם קול פון די רופער, און דאָס בית איז מלא געוואָרן מיט עָשָׁן.
5 האָב איך אמר: וויי מיר, וואָרעם איך בין דמה; ווײַל אַן איש טְמֵא-שְׂפָתַיִם בין איך, און צווישן אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי

https://www.youtube.com/watch?v=_US6ymwo8OY

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

] מיט אומריינע ליפן ישב איך; וואָרעם מײַנע אויגן האָבן ראה דעם מֶלֶךְ ה' צבָאות. 6 איז עוף צו מיר איינער פון די שׂרָפים, און אין זײַן יָד איז געווען אַ רצפה, וואָס ער האָט מיט מלקחים לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון מזבח; 7 און ער האָט אים נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] צו מײַן פֶּה, און האָט אמר: הִנֵּה, דאָס דאָזיקע האָט נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] אויף דײַנע ליפן, און סור וועט זיך דײַן עוון, און דײַן חַטָּאת וועט תְּכֻפָּר [כפר, זען ישעיהו 53:10] ווערן. 8 און איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קול פון אֲדֹנָי ווי ער אמר: וועמען זאָל איך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און ווער זאָל אונדז הלך? האָב איך אמר: הִנְנִי [דאָ בין איך]; שלח מיך. 9 האָט ער אמר: הלך! און זאָלסט אמר צו דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי]: שמע זאָלט איר שמע, אָבער נישט פאַרשטיין, און ראה זאָלט איר ראה, אָבער נישט ידע. 10 הַשְׁמֵן [שמן, מאַך פעט] דאָס לֵב פון דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], און זײַנע אוזנַיִם הַכְבֵּד [כבד, מאַך שווער], און זײַנע אויגן השע [שעע], טאָמער וועט ער ראה מיט זײַנע אויגן, און מיט זײַנע אוזנַיִם שמע, און זײַן לֵב וועט פאַרשטיין [בין], און ער וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; מתי 18:3], און רפא [ישעיהו 53:5] ווערן. 11 האָב איך אמר: עַד מָתַי, אֲדֹנָי? און ער האָט אמר: ביז אַז ערים וועלן זײַן נשאה [שאה] אָן יוֹשֵׁב [ישב], און בתים אָן אָדָם און די אֲדָמָה וועט שאה ווערן שממה; 12 און ביז ה' וועט רחק די אָדָם, און די פאַרלאָזנקייט וועט זײַן רבב אין מיטן פון הָאָרֶץ. 13 און בלײַבט נאָך אַ צענט-חלק דרינען, וועט עס ווידער בער ווערן; ווי אַן אלה [טערעבינט] און ווי אַן אלון [אײַכנבוים], וואָס נאָר זייער מצבה בלײַבט ווען שלכת; דער קָדוֹשׁ זֶרַע [זען "זֶרַע" ישעיהו 53:10] וועט זײַן איר מצבה.

ישע7

1 און עס איז געווען אין די יְמֵי אָחָז בן יוֹתם בן עוזִיָּהוּ, מלך יהודה, איז רצין מלך ארם, און פֶּקַח בן רמַלְיָהוּ, מלך ישׂראל, עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף ירושלים, אין מלחמה אויף איר, אָבער זיי האָבן זי נישט יכל צו לחם. 2 און עס איז נגד געוואָרן אין בית דוד, אַזוי צו אמר: ארם נוח אין איינעם מיט אפרים. און זײַן לֵב און דאָס לֵב פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

] האָט זיך נוע, אַזוי ווי עס נוע זיך די עצים פון וואַלד פאַרן ווינט. 3 האָט ה' אמר צו ישַׁעְיָהוּ: יצא! נָא אַנטקעגן אָחָז, דו און בְּנֶךָ שְׁאָר-יָשׁוּב, בײַם קצה תּעלת הבּרכה העליונה, אויף דעם מסלה פון שדה כובס [כבס], 4 און זאָלסט אמר צו אים: זײַ שמור און שקט, זאָלסט נישט ירא האָבן, און דײַן לֵב זאָל נישט רכך ווערן, פאַר די דאָזיקע 2 זנבות [זנב] פון אודים [אוד] העשנים [עָשֵׁן]; איבער דעם חֲרִי אַף פון רצין און ארם, און בן רמַלְיָהוּ. 5 ווײַל ארם האָט יעץ [זען "יעץ" ישעיהו 9:5] אויף דיר רָעָה, אפרים און בן רמַלְיָהוּ, אַזוי צו אמר: 6 לאָמיר עלה [זען ישעיהו 53:2] אויף יהודה און זי קוץ, און לאָמיר זי בקע פאַר אונדז, און לאָמיר מלך פאַר אַ מלך אין איר בן טָבאֵלן; 7 האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: עס וועט נישט קום, און וועט נישט געשען. 8 וואָרעם דער קאָפּ פון ארם איז דמשק, און דער קאָפּ פון דמשק איז רצין; און אין נאָך 65 שָׁנָה וועט אפרים חתת ווערן פאַר אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי]. 9 און דער קאָפּ פון אפרים איז שומרון, און דער קאָפּ פון שומרון איז בן רמַלְיָהוּ. אַז אויב איר וועט נישט גלויבן [אמן, זען "אמן" ישעיהו 53:1], וועט איר בֶּטַח נישט בלײַבן [אמן]. 10 און ה' האָט ווידער דבר צו אָחָז, אַזוי צו אמר: 11 שאל דיר אַן אות [זען "אות," נישט אַן (יונגע פרוי, ישעיהו 7:14) גרינג זאַך ("נקל", מלכים ב 20:10); זען 20:8-11 מלכים ב] פון מיט ה' אלקֶיךָ; שאל פון דער טיפעניש [עמק], אָדער פון אויבן אין דער הייך [גבה]. 12 האָט אָחָז אמר: איך וועל נישט שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12], און נישט נסה ה'. 13 האָט ער אמר: שמע! נָא, איר בית דוד
[זען דוד

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQb

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY]: איז איַך מעט צו הלאה [לאה] אִיש, אַז איר
ווילט אויך אֱלֹקֵי הלאה [לאה]? 14 דעריבּער וועט אֲדֹנָי אַליין איַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַן
אוֹת: הִנֵּה! ווערט הָעַלְמָה [

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio די נישט-חתונה-געהאַט יונגע בתולה מיידל]
הרה [זען "הרה" נערה-בתולה (בראשית 24:16, סינאנים: הָעַלְמָה, בראשית 24:43) רבקה "הרה" ישׂראל, בראשית
25:21], און זי ילד בֵּן, און וועט קרא שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם
פון משיח] עִמָּנוּ אֵ-ל [זען ישעיהו 48:16 ווייל עֶבֶד ה' ("מיר") משיח און ה' און רוח ה' איז אלוקים, קדש קדש קדש,
אחָד דאך משֵׁלָשׁ]. 15 חמאה און דבש וועט ער אכל, ווען ער וועט ידע צו מאס [זען מאס, תהילים 118:22] הרַע, און
בחר הטוֹב. 16 יאָ, נאָך איידער דער נער וועט ידע צו מאס [זען מאס, תהילים 118:22] הרַע, און בחר הטוֹב, וועט
עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] ווערן האדמה וואָס דו קוץ זיך פאַר אירע 2 מלכים. 17 ה' וועט בּרענגען אויף דיר,
און אויף דיַין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=_US6ymwo8OY

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
], און אויף דיַין בּית אָבִי, טעג וואָס זיַינען נישט בוא פון דעם יוֹם וואָס אפרים האָט זיך סור פון יהודה -- מלך
אשור! 18 און עס וועט זיַין אין יום ההוא, וועט ה' שרק צו דער זבוב וואָס אין עק יאֹרי [יְאֹר] מִצרַיִם, און צו דער
דבורה וואָס אין אֶרֶץ אשור. 19 און זיי וועלן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9], און וועלן אַלע נוח אין די נחל פון בתה און אין די נקיק פון סלע, און אין אַלע נעצוץ און אין אַלע נהלל.
20 אין יום ההוא וועט אֲדֹנָי גלח מיט דעם תער געדונגען אויף עבר נָהָר -- מיט מלך אשור -- דעם קאָפּ און די שׂער
פון די רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
], און אויך די באָרד וועט עס ספה. 21 און עס וועט זיַין אין יום ההוא, אַז אַן אִיש וועט יחיֶה [חיה] אַן עגלה בקר
און 2 צֹאן, 22 איז, פון רֹב חָלָב וואָס זיי וועלן עשֹה, וועט ער אכל חֶמְאָה; וואָרעם חֶמְאָה און דבש וועט אכל
איטלעכער וואָס איז יתר אין הָאָרֶץ. 23 און עס וועט זיַין אין יום ההוא, איז, כּל מקוֹם ווו עס זיַינען דאָ 1000 גֶּפֶן
ווערט 1000 כֶּסֶף, וועט פאַר שמיר און פאַר שַׂיִת זיַין. 24 מיט חצים [חץ] און מיט קשת וועט מען בוא [זען "בוא"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַהין, וואָרעם שמיר און שַׂיִת וועט זיַין דאָס כּל
הָאָרֶץ. 25 און כּל הֶהָרִים וואָס ווערן מיט אַ מַעְדֵּר נעדר [עדר], וועסטו אַהין נישט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון יראה פאַר שמיר און שַׂיִת, אָבער עס וועט זיַין פאַר משלח שׁוֹר
און פאַר מרמס שֶׂה [זען משיח "שֶׂה" ישעיהו 53:7].

ישע8

1 און ה' האָט צו מיר אמר: לקח! דיר אַ גִּלָּיוֹן גדוֹל, און כתב אָן דערויף מיטן חֶרֶט פון אֱנוֹש: למהר שלל חש בּז. 2
און איך זאָל מיר עוד עדים נאמנים, אוּרִיה דעם כהן, און זכַריהו בֶּן יְבֶרֶכיָהוּ. 3 און איך האָבּ קרב צו דער נביאָה,
און זי איז הרה [זען "הרה" נערה-בתולה (בראשית 24:16, סינאנים: הָעַלְמָה, בראשית 24:43

https://youtu.be/GWEU9s-1Yio
) רבקה "הרה" ישׂראל, בראשית 25:21] געוואָרן, און האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בֵּן. און ה' האָט צו מיר אמר:
קרא שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח]: מַהֵר-שָׁלָל-חָשׁ-בּז.
4 וואָרעם איידער דער נער וועט ידע צו קרא טאטע [אָבִי] און מאַמע [אִמִּי], וועט מען נשׂא דעם חיל דמשק און
דעם שלל פון שומרון פאַר מלך אשור. 5 און ה' האָט נאָך ווידער צו מיר דבר, אַזוי צו אמר: 6 ווייַל דאָס דאָזיקע עם
[זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט מאס [זען מאס, תהילים 118:22] מֵי השִׁלוֹחַ [זען יוחנן
9:7] וואָס הלך אַט, און זיך משוש אין רצין און בֶּן רמַליָהוּ, 7 דעריבּער הִנֵּה, אֲדֹנָי ברענגט אויף זיי די מֵי הנהר עצוּם
און רבּים [זען "רבּים", ישעיה 53:11, דורך דַּעַת פון אים (משיח בן דוד) וועט מיין עֶבֶד צַדיק יצדיק רבּים, זען
בראשית 15:6; חבקוק 2:4, רומ' 5:1] -- מלך אשור מיט זיַין כּל כבוד, און ער וועט עלה איבּער זיַינע כּל אָפִיק, און
הלך איבּער זיַינע כּל גָּדָה; 8 און ער וועט חלף דורך יהודה, און שטף וועט ער און עבר ביזן האַלדז וועט ער נגע, און

די מֶטָה פוּן זײַנע כּנפים [כנף] וועלן מלא די ברייט פוּן דײַן אֶרֶץ, עִמָּנוּ אֵ-ל [זען מה"ש 1:6]! 9 רעעו! איר עמים, אָבער איר וועט חתת ווערן; יאָ, אזן! כּל אֶרֶץ מרחק; אזר! אײַך, אָבער איר וועט חתת ווערן; אזר! אײַך, אָבער איר וועט חתת ווערן. 10 עוץ! עצה, און זי וועט פרר ווערן, דבר! אַ דבר, און זי וועט נישט קום, וואָרעם עִמָּנוּ אֵ-ל! 11 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צו מיר מיט יָד חזקה, און ער האָט מיך יסר, נישט צו הלך אין דֶּרֶךְ העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הזה, אַזוי צו אמר: 12 איר זאָלט נישט אמר קֶשֶׁר אויף כּל וואָס דאָס דאָזיקע עם אמר קֶשֶׁר, און זײַן מוֹרָא זאָלט איר נישט ירא האָבן, און נישט העריץ [ערץ]. 13 ה' צבָאות, אים זאָלט איר קדש, און ער זאָל זײַן אײַער מוֹרָא, און ער אײַער מעריץ [ערץ]. 14 און ער וועט זײַן פאַר אַ מקדש, אָבער אויך פאַר אַן אֶבֶן נֶגֶף, און פאַר אַ צור פוּן מכשׁוֹל [זען תהלים 118:22], פאַר ביידע בּתּים פוּן ישׂראל; פאַר אַ פּח און פאַר אַ מוֹקֵשׁ פאַר דעם יושבי ירושלים [זען סַנְהֶדְרִין 38א זאגט דאָס איז אַ נבואה וועגן משיח]
. 15 און רבּים [זען "רבּים", ישעיה 53:11, דורך דַּעַת פון אים (משיח בן דוד) וועט מיין עֶבֶד צַדיק יצדיק רבּים, זען בראשית 15:6; חבקוק 2:4, רומ' 5:1] צווישן זיי וועלן כּשל ווערן, און נפל און שבר ווערן, און נוקש [יקש] און לכד ווערן. 16 צרר! די תּעוּדה, חתם! תּוֹרָה צווישן מײַנע לערנער! 17 און איך וועל חכה אויף ה' וואָס סתר זײַן פּנים פוּן בּית יעקב, און וועל קוה צו אים. 18 הִנֵּה! בּין איך און די ילדים [זען מתי 18:3; 19:14

https://www.youtube.com/watch?v=40e9WmXQm1c

] וואָס ה' האָט מיר נתן פאַר אוֹתוֹת און מופתים [זען זכריה 3:8 אנשי מופת] אין ישׂראל פוּן מיט ה' צבָאות וואָס שכן [זען יוחנן 1:14] אויף הַר צִיון. 19 און אַז זיי וועלן אמר צו אײַך: דרש! בּײַ די אוֹבוֹת [אוֹב] און בּײַ די ידּעוֹנים [ידעוני] וואָס צפף און וואָס הגה, דאַרף נישט אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

] דרש בּײַ אלוקיו? דרש פאַר די חיים בּײַ די מתים? 20 צו תּוֹרָה און צו תּעוּדה! אמנם, אויב זיי וועלן נישט אמר אַזוי ווי דאָס דאָזיקע דבר, עס איז ווייל זיי האָבן נישט קיין שַׁחַר. 21 און וועט זיי עבר דורך דאַנען נקשה [קשה] און רָעֵב און עס וועט זײַן, אַז ער וועט רעב, וועט ער קצף, און וועט קלל [זען דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים 27:26; יוחנן 19:31] זײַן מלך און אלוקיו; און ער וועט זיך פּנה למעלה, 22 און וועט נבט צו אֶרֶץ, און הִנֵּה! צָרָה און חֹשֶׁךְ, מוּעָף צוּקָה און אין אֲפֵלָה מנדּח [נדח, וועלן ארויסגעווארפן ווערן אין דער דרויסנדיקער חֹשֶׁךְ, זען לוקס 16:29; מתי 8:12; 22:13; 25:30]. 23 וואָרעם נישטאָ קיין מעוף ווערן בּײַ דעם וואָס מוּצָק צו זי; צײַט הָרִאשׁוֹן האָט ער קלל דער אֶרֶץ זבולון און אֶרֶץ נפתלי, אָבער דער לעצטער צײַט וועט ער כּבד דֶּרֶךְ ים, פוּן יענער זײַט ירדן, אין דער גְּלִיל פוּן די גוֹיִם [מתי 4:13-16].

ישע9

1 הָעָם וואָס איז הלך אין חֹשֶׁךְ, האָט ראה אַן אוֹר גָּדוֹל; די וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אֶרֶץ צלמות, אויף זיי האָט אוֹר נגה [מתי 4:13-16]. 2 האָסט רבה הָעָם, האָסט גדל זײַן שׂמחה; זיי שׂמח זיך פאַר דיר, ווי די שׂמחה בּײַם קציר, ווי מען גיל ווען מע חלק זיך מיט שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12]. 3 וואָרעם דעם יאָך פוּן זײַן סֹבֶל, און דעם מטה פוּן זײַן שכם, די שבט פוּן זײַן נֹגֵשׂ, האָסטו חתת ווי אין יוֹם מדין. 4 וואָרעם כּל סאוֹן וואָס האָט סאן אין רַעַשׁ, און כּל שׂמלה גלל אין דָּם, וועט זײַן צו בראנד, אַ מאכלת פאַרן אֵש. 5 וואָרעם יֶלֶד איז אונדז ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן, בּן [

https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504

https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc

דער בּשׂורת הגאוּלָה פוּן ה' איז פונוועגן זיין זון, זון פוּן דער אויבערשטער [משלי 8:22; 30:4; ישעיה 7:14; דניאל 7:13-14

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

] וואָס איז געבוירן געוואָרן פוּן דעם זֶרע דָּוִד [דברי הימים א 3:5; לוקס 3:31; מתי 1:6-7;

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

לויט דעם פלייש,

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ
און וואָס איז באַוויזן צו זיין דער זון פון דער אויבערשטער מיט שטאַרקייט, זען משלי 30:4; 8:22; דניאל 7:13-14
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
לויט דעם רוח הקודש דורך זיין אויפשטיין תחית המתים]
איז אונדז נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; חגי 2:7-9] געוואָרן, און די משׂרה איז אויף זיין שְׁכֶם [יוחנן 18:36]; און מע קרא שמו [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח]: פֶּלֶא יועץ אֵ-ל גִּבּוֹר]
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=g0ILumtm6nQ
[https://www.youtube.com/watch?v=54YpeC3ab7k
אָבִי-עד (בַּעַל הנצח) שַׂר-שלום [זען ישעיהו 53:5]; 6 צו מרבה די משׂרה, און צו שלום אָן קץ, אויף דעם כִּסֵּא דוד, און אויף זיין מלוכה; זי צו כון און זי צו סעד מיט מִשְׁפָּט און צדקה, פון אַצונד און ביז עוֹלָם; דאָס קנאה ה' צבָאות עשׂה דאָס דאָזיקע. 7 אֲדֹנָי האָט דבר שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו יעקב, און עס איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אין ישׂראל. 8 און ידע וועט דאָס כֹּל הָעָם, אפרים און דער יושבי שומרון, וואָס אמר מיט גַּאֲוָה און מיט גֹּדֶל לבב: 9 לְבֵנָה זיינען נפל, און געהאַקטע שטיינער וועלן מיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]; פיגנביימער זיינען גדע געוואָרן, און מיט צעדערן וועלן מיר זיי חלף. 10 דעריבער שׂגב ה' די פיינט פון רצין אויף אים, און זיינע שונאים וועט ער אָנרייצן; 11 ארם פון קֶדֶם, און פלִשתים פון הינטן; און זיי אכל ישׂראל מיטן כֹּל פֶּה. בּיַי כֹּל דעם איז נישט שוב זיין אַף, און זיין יָד איז נאָך נטה. 12 אָבער הָעָם שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך נישט צו זיין שלעגער [נכה, זען ישעיהו 53:4], און ה' צבָאות זיי דרש נישט. 13 און ה' כרת פון ישׂראל קאָפּ און זנב, כפה און אגמן, אין יוֹם אחד. 14 דער זקן און דער נִכבָּד, דאָס איז דער קאָפּ, און דער נָבִיא וואָס לערנט [ירה] ליגן [שֶׁקֶר], דאָס איז דער זנב. 15 און די מאשר פון דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זיינען תעה, און זייערע מאשר זיינען בלע. 16 דעריבער שׂמח זיך נישט אֲדֹנָי מיט זיינע בחורים, און זיינע יתומים און אלמנות רחם ער נישט; וואָרעם איטלעכער איז חָנֵף און רעע, און איטלעך פֶּה דבר נבלה. בּיַי כֹּל דעם איז נישט שוב זיין אַף, און זיין יָד איז נאָך נטה. 17 וואָרעם די רשעה בער ווי אֵש, זי אכל שמיר און שַׁיִת, און יצת די סבך פון וואַלד, ביז זיי אבך זיך אין גאות פון עָשָׁן. 18 דורך דעם עברה פון ה' צבָאות איז עתם אֶרֶץ, און הָעָם איז ווי מאכלת פאַרן אֵש; אִיש צו אחיו נישט חמל, 19 און מע גזר אין ימין, און בּלַיבּט רעב, און מע אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] שׂמֹאול, און ווערט נישט שׂבע [זען שׂבע ישעיהו 53:11]; זיי אכל אִיש דאָס בּשָׂר פון זיין זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה']: 20 מנשה אֶפרַיִמען, און אפרַיִם מנשהן, זיי אין איינעם אויף יהודה. בּיַי כֹּל דעם איז נישט שוב זיין אַף, און זיין יָד איז נאָך נטה.

ישע10

1 וויי, די וואָס חקק חק אָוֶן, און מכתבים וואָס האָבּן עָמָל כתב, 2 כדי נטה פון דַּלִּים [דל] די דין צו נטה, און גזל דאָס מִשְׁפָּט פון די עניי עַמִּי; כדי אלמנות זאָלן זיין זייער שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12], און יתומים זאָלן זיי בזז! 3 און וואָס וועט איר עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אין יוֹם פְּקֻדָּה, און אין דער שׂוֹאָה [זען מתי 24:21-22]

וואָס בוא פון מֶרְחָק? צו וועמען וועט איר נוס נאָך עזרה? און ווו וועט איר עזב אײַער כּבוֹד? 4 נישט אַנדערש ווי כרע
אונטער אסיר, און אונטער הרוגים צו נפל. בײַ כּל דעם איז נישט שוב זײַן אַף, און זײַן יָד איז נאָך נטה. 5 ווײ, אשור,
די שבט פון מײַן אַף, וואָס מײַן זעם איז אַ מַטֶּה אין זייער יָד! 6 אויף אַ גוֹי חָנֵף איך אים שלח [זען "שלח" מלאכי
3:1], און אויף דער עם פון מײַן עֶבְרָה צוה איך אים, צו שלל שָׁלָל [זען "שלל" ישעיהו 53:12], און צו בזז בּז, און אים
שׂום צו מִרמָס ווי חֹמֶר פון די חוּצוֹת [חוץ]. 7 אָבער נישט אַזוי דמה ער, און נישט אַזוי חשב זײַן לֵב, נײַערט צו שמד
איז אין זײַן לֵב, און צו הכרית [כרת] גוּיִם נישט מעט. 8 וואָרעם ער אמר: זײַנען נישט מײַנע שׂרים מלכים אַלע? 9 איז
נישט ווי כַּרכמיש כַּלנו? צי איז נישט ווי אַרפַּד חַמת? צי איז נישט ווי דמשק שומרון? 10 אַזוי ווי מײַן יָד האָט מצא די
ממלכוֹת פון די אֱלִיל, וואָס זייערע פֶּסִיל זײַנען מער געווען ווי פון ירושלים און פון שומרון, 11 אמנם, אַזוי ווי איך
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו שומרון און צו אירע אֱלִיל, אַזוי וועל איך עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] צו ירושלים און צו אירע עצב. 12 אָבער עס וועט זײַן, אַז אֲדֹנָי וועט בצע כּל זײַן מַעֲשֵׂה אויף הַר צִיּון
און אויף ירושלים, וועל איך זיך פקד פאַר דער פִּרי פון דעם גֹּדֶל לֵב פון מלך אשור, און פאַר דער תּפארת פון רוּם
פון זײַנע אויגן. 13 וואָרעם ער האָט אמר: מיט כוח פון מײַן יָד האָבּ איך עשׂה, און מיט מײַן חכמה, ווײַל איך בין
פאַרשטאַנדיק; און איך סור די געמאַרקן פון עַמִּים, און זייערע עָתִיד האָבּ איך ששה, און איך ששה און ירד די אבּיר
יוֹשבים. 14 און מײַן יָד האָט מצא ווי אַ קֵן דעם חיל פון די עמים, און ווי מע אסף ביצים [בֵּיצָה] עזב, האָבּ איך די כּל
הָאָרֶץ אסף; און נישט געווען ווער זאָל כָּנָף נדד, אָדער פצה פֶּה און צפף. 15 קען די גרזן זיך פאַר קעגן דעם וואָס
חצב מיט איר? קען די משׂוֹר זיך גדל קעגן דעם וואָס נוף זי? ווי אַ שבט זאָל נוף מיט אירע מרים [רום], ווי אַ מטה
זאָל רום דעם וואָס נישט עֵץ! 16 דעריבּער וועט הָאֲדוֹן [זען מלאכי 3:1

https://www.youtube.com/watch?v=23s2XaChkMs
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4

האדן אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם הפצים הנה בא יי צבאות, זען מלאכי 3:1; זכריה 4:14; 6:5;
ומוצאותיו מקדם מימי עולם, מיכה 5:1; חבקוק 1:12 עולם = נצח] ה' צְבָאוֹת שלח רָזוֹן אויף זײַן משמן; און אונטער
זײַן כבוד וועט זיך יֵקַד אַ יקֹד, ווי די יקוֹד פון אַן אֵש. 17 און דאָס אוֹר פון ישׂראל וועט זײַן אַן אֵש, און זײַן קָדוֹש אַ
לֶהָבָה, און זי וועט בער און אכל זײַנע שית און זײַן שמיר אין יוֹם אחד. 18 און די כּבוֹד פון זײַן וואַלד און זײַן כרמל
וועט ער בּשָׂר און נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10] כלה; און עס וועט זײַן ווי דאָס מסס פון אַ גוסס [נסס].
19 און דער שאר עֵץ פון זײַן וואַלד וועלן זײַן מספר, אַז אַ נער וועט זיי כתב. 20 און עס וועט זײַן אין יום ההוא,
וועט דער שאר ישׂראל, און די פליטה בּית יעקב, זיך מער נישט שען אויף זייער שלעגער, אָבער זיך שען בֶּאֱמֶת אויף
ה', קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]. 21 אַ שאר וועט זיך שוב [זען "שוב"
הושע 3:4-5; זכריה 13:7], אַ שאר יעקב צו אֵל-ל גִּבּוֹר [זען משיח אֵל-ל גִּבּוֹר, ישעיהו 9:5; ישעיהו 59:20; רומ' 11:26
גוֹאל האדון]. 22 וואָרעם אויבּ דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], ישׂראל, זאָל זײַן ווי
חוֹל פון ים, וועט נאָר שאר פון אים זיך שוב; כִּלָּיוֹן איז חרץ געוואָרן, זי שטף מיט צדקה. 23 וואָרעם כָּלָה און נחרצה
[חרץ] אֲדֹנָי ה' צְבָאוֹת עשׂה אין כּל הָאָרֶץ. 24 דעריבּער, אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' צְבָאוֹת: זאָלסט נישט ירא האָבּן,
עַמִּי, יושבי צִיּון, פאַר אשור וואָס נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4] דיך מיט דער שבט, און נשׂא זײַן מטה אויף דיר, אויפן
דֶּרֶךְ מִצרַיִם. 25 וואָרעם נאָך אַ מעט מזער, און דער זעם וועט זיך כלה, און מײַן אַף וועט זײַן צו זייער תַּבְלִית. 26 און
ה' צְבָאוֹת וועט עור אויף אים אַ שׂוֹט, אַזוי ווי אין דעם מַכָּה פון מדין אין צור-עוֹרֵב [זען שופטים 7:25], און ווי זײַן
מטה איבערן ים; און ער וועט זי נשׂא אויפן דֶּרֶךְ מִצרַיִם [זען שמות 14:15-16]. 27 און עס וועט זײַן אין יום ההוא,
וועט סור ווערן זײַן סֹבֶל פון דײַן שְׁכֶם, און זײַן יאָך פון דײַן האַלדז, און דער יאָך וועט חבל ווערן פונעם שמן. 28 ער
איז בוא אויף עַיָּת, ער איז עבר מִגרון, אין מִכמָש, ער פקד כּליו; 29 זיי זײַנען עבר דעם מעבּרה, אין גֶּבע האָבּן זיי
מָלוֹן לָנוּ. רמה חרד, גבעת-שָׁאול איז נוס. 30 צהל! קוֹלךְ, בַּת גַּלים! קשב! לַיִשׁ! אָרימע ענָתוֹת! 31 מַדמֵנָה נדד, די
יוֹשבי גֵבים עוז. 32 נאָך הַיּוֹם וועט ער זיך עמד אין נוֹב; ער נוף זײַן יָד אויפן הַר בַּת צִיּון, אויף דעם גבעה פון
ירושלים. 33 הִנֵּה! הָאדוֹן [זען מלאכי 3:1

https://www.youtube.com/watch?v=23s2XaChkMs
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4

האדן אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם הפצים הנה בא יי צבאות, זען מלאכי 3:1; זכריה 4:14; 6:5;
ומוצאותיו מקדם מימי עולם, מיכה 5:1; חבקוק 1:12 עולם = נצח]

ה' צבָאות סעף די פארה מיט מערצה, און די רום הקוֹמה ווערן גדע, און די גבהים וועלן שפל ווערן. 34 און ער
וועט נקף די סְבַךְ פון וואַלד מיט ברזל, און דער לבנון וועט פאַר אַדִּיר נפל.

ישע11

1 און אַ חטר וועט יצא פון דעם גזע פון יִשַׁי [זען ישעיהו 48:16; עֶבֶד ה' משיח בֵּן דוד איז צדיק עבדי פון ישעיהו
53:11], און אַ נצר [זען מתי 2:23; צמח משיח, ירמיה 23:5; 33:15; זכריה 3:8; 6:12; עזרא 3:8; זען סַנְהֶדְרִין 93ב זאגט
דאָס איז אַ נבואה וועגן משיח]
פון זײַנע שרש [זען "שרש," ישעיה 53:2; זען סַנְהֶדְרִין ב93

https://www.youtube.com/watch?v=OjqV7iPC8bs

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

] וועט פרה. 2 און נוח וועט אויף אים דער רוּחַ ה' [זען ישעיהו 48:16; 61:1], דער רוּחַ פון חכמה און בינה, דער רוּחַ
פון עצה [זען ישעיהו 9:5] און גבורה, דער רוּחַ פון דַּעַת און יראת ה'. 3 און זײַן הריח [ריח] וועט זײַן אין יראת ה';
און נישט נאָך דער מראה פון זײַנע אויגן וועט ער שפט, און נישט נאָך דער משמע פון זײַנע אוזנַיִם וועט ער יכח; 4
נאָר ער וועט שפט מיט צֶדֶק די דַּל, און יכח מיט מישׁוֹר פאַר די ענו פון אֶרֶץ; און ער וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו
11:1-10; 53:4; 50:6] אֶרֶץ מיט דער שבט פון זײַן פֶּה, און מיטן רוּחַ פון זײַנע ליפן וועט ער מות דעם רָשע. 5 און
צֶדֶק וועט זײַן דער אזוֹר פון זײַנע מתנים, און אמונה דער אזוֹר פון זײַנע חלץ. 6 און זאב וועט גור מיט כֶּבֶשׂ, און אַ
נמר מיט אַ גְּדִי וועט רבץ, און אַן עֵגֶל און אַ כפיר און אַ מריא יחדו; און אַ נַער קָטוֹן וועט זיי נהג. 7 און אַ פרה מיט אַ
דֹּב וועלן זיך רעה, יחדו וועלן רבץ זייערע יונגע; און אַן אריה וועט ווי אַ בקר אכל שטרוי [תבן]. 8 און אַ זויגעדיקער
[יוֹנֵק] וועט זיך שעשע [שעע] אויפן חֹר פון אַ פּתן, און אויף דער מאוּרָה פון אַ צפעוני וועט אַ גָּמַל זײַן יָד הדה. 9 זיי
וועלן נישט רעע און נישט שחת אויף מײַן כּל הַר קדשׁ; וואָרעם הָאָרֶץ וועט זײַן מלא מיט דַּעַת פון ה', ווי הַמָּיִם כסה
דעם ים. 10 און עס וועט זײַן אין יום ההוא: דער שֹׁרֶשׁ פון יִשַׁי, וואָס עמד פאַר אַ נֵס פאַר די עמים צו אים וועלן די
גוֹיִם זיך דרש, און זײַן מנוּחה [זען "מנוחה" רות 1:9] וועט זײַן כּבוֹד. 11 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועט אֲדֹנָי
ווידער יסף זײַן יָד, אַ צווייט מאל, צו קנה דעם שאר פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי], וואָס וועט ישאר [שאר] פון אשור, און פון מִצרַיִם, און פון פַּתרוס, און פון כוש, און פון עילם, און פון שִׁנְעָר,
און פון חַמת, און פון די אִיִּים פון ים. 12 און ער וועט נשׂא אַ נֵס צו די גוֹיִם [זען מה"ש 1:8], און וועט אסף די נדח
פון ישׂראל, און די נפץ פון יהודה וועט ער קבץ פון די 4 כּנפוֹת הָאָרֶץ. 13 און סור וועט ווערן די קנאה פון אפרים,
און די פײַנט [צרר] פון יהודה וועלן כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן; אפרים וועט נישט מקנא [קנא] זײַן יהודה,
און יהודה וועט נישט צרר אפרים. 14 און זיי [אפרים און יהודה] וועלן עוף אויף די כתף פלִשתים צו מערב, אין יחדו
וועלן זיי בזז בני-קֶדֶם, אויף אדום און מואָב וועלן זיי משלוח זייער יָד, און בני-עמון וועלן משמעת צו זיי. 15 און ה'
וועט חרם די לשׁוֹן פון דעם ים פון מִצרַיִם; און ער וועט גוף זײַן יָד אויפן נָהָר מיט זײַן עים רוּחַ, און וועט אים נכה
[זען "נכה" ישעיהו 53:4] צו 7 נחלים, און מיט נעלים דרך. 16 און אַ מסלה וועט זײַן פאַר דעם שאר פון זײַן עם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס וועט ישאר [שאר] פון אשור, אַזוי ווי עס איז געווען פאַר
ישׂראל אין יום זײַן עלה פון אֶרֶץ מִצרַיִם.

ישע12

1 און וועסט אמר אין יום ההוא: איך ידה דיר, ה', הגם דו האָסט אנף אויף מיר; שוב איז דײַן אַף, און דו האָסט מיך
נחם. 2 הִנֵּה, אֵ-ל [זען ישעיהו 7:14] איז מײַן ישועה; איך בֶּטַח און פחד נישט, וואָרעם מײַן עז און זמרה איז יָ-הּ ה',
און ער איז מיר געווען ישועה. 3 און איר וועט שאב מַיִם מיט שָׂשׂוֹן, פון די מעין פון ישועה. 4 און אין יום ההוא וועט
איר אמר: ידה צו ה', קרא שמוֹ [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון
משיח], לאָזט ידע צווישן די עמים זײַנע עלילה; זכר אַז שׂגב איז שמוֹ. 5 זמר צו ה' וואָרעם ער האָט עשׂה גֵּאוּת,
מודעת [ידע] זאָל דאָס זײַן אויף דער כּל הָאָרֶץ. 6 צהל! און רנן! יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן, וואָרעם גָּדוֹל צווישן דיר איז קְדוֹשׁ
ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11].

ישע13

1 די מַשָּׂא בָּבֶל, וואָס ישַׁעיָהוּ בֶּן אָמוֹצן האָט חזה׳ 2 אויף אַ הַר נשפּה [שפה]
נשׂא נֵס, רום קוֹל צו זיי, הניף [נוף] מיט דער יָד, זיי זאָלן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין די פתחים [פתח] פון נדיבים. 3 איך האָב צוה מײַנע קדשים, יאָ, קרא מײַנע גיבּוֹרים פאַר
מײַן אַף, מײַנע עליזי גאוה. 4 קוֹל הָמוֹן אויף די הרים, גלײַך ווי פון עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי] רַב. קוֹל שאון מלוכות, פון גוֹיִם נאספים [אסף]. ה׳ צבָאות פקד צָבָא פון מלחמה. 5 זיי בוא [זען "בוא"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון אַן אֶרֶץ מרחק, פון קצה הַשָּׁמַיִם ה׳ און די כלי
פון זײַן זעם, די כּל הָאָרֶץ צו חבל. 6 הֵילִלוּ; וואָרעם קרוֹב איז דער יוֹם ה׳, ווי שׁד פון שַׁדַּי וועט עס בוא [זען "בוא"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 7 דעריבּער וועלן כּל ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] רפה ווערן, און איטלעך לֵב פון אַן אֱנוֹש וועט
מסס. 8 און זיי וועלן בהל ווערן; ציר און חבל וועלן זיי אָחֲזוּ, ווי אַ יוֹלֵדָה וועלן זיי זיך חול; איינער אויפן אַנדערן
וועלן זיי תמה, זייערע פנימער, פנימער פון פלאַמען. 9 הִנֵּה, דער יוֹם ה׳ בוא אכזרי, מיט עברה און חרון, צו שׂוֹם
הָאָרֶץ פאַר אַ שמה, און שמד אירע חַטָּאִים פון איר. 10 וואָרעם די כּוֹכָבִים פון שָׁמַיִם און זײַנע כּסיל וועלן נישט
הלל זייער אוֹר; די שֶׁמֶשׁ וועט זײַן חשך אין איר יצא, און די יָרֵחַ וועט נישט הגיה [נגה] איר אוֹר. 11 און איך וועל זיך
פקד מיט דער תֵּבֵל פאַרן רָעָה, און מיט די רשָׁעים פאַר זייער עוון; און איך וועל שבת דעם גְּאוֹן פון די זד, און די
גאוה פון די עריץ וועל איך שפל. 12 איך וועל יקר אֱנוֹש זעלטענער פון פּז, און אָדָם, פון אוֹפיר-זָהָב. 13 דעריבּער
וועל איך רגז די הימלען, און הָאָרֶץ וועט רעש פון איר מקוֹם, אין דעם עֶבְרָה פון ה׳ צבָאות, און אין דעם יוֹם פון זײַן
חֲרוֹן אַף. 14 און עס וועט זײַן: אַזוי ווי אַ צבי אַ מֻדָּח [נדח], און אַזוי ווי צאָן און אַ מקבּץ [קבץ], וועלן זיי איטלעכער
צו זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
] זיך פנה, און איטלעכער צו זײַן אֶרֶץ וועלן זיי נוס. 15 איטלעכער וואָס ווערט מצא, וועט דקר [זען "דקר" זכריה
12:10] ווערן, און איטלעכער וואָס ווערט ספה, וועט נפל דורכן חרב. 16 און זייערע עוֹלֵל וועלן רטש ווערן פאַר
זייערע אויגן; זייערע בּתּים וועלן שסס ווערן, און זייערע נָשִׁים וועלן שכב ווערן. 17 הִנֵּה, איך עור זיי מָדַי, וואָס כֶּסֶף
חשב זיי נישט, און זָהָב, דאָס ווילן זיי נישט חפץ. 18 און קשתּוֹת [קשת] וועלן רטש נערים, און אויף פּרי בֶטֶן וועלן
זיי נישט רחמָנוּת האָבּן, אויף בָּנִים וועט זיך נישט חוס זייער אויג. 19 און בָּבֶל, דאָס צבי פון מלוכות, די תּפארת גאוֹן
כַּשׂדים, וועט זײַן ווי אלוקים און מהפּכה פון סדום און עַמוֹרָה. 20 זי וועט נישט ישב ווערן לָנֶצַח, און נישט שכן [זען
יוחנן 1:14] זײַן עַד דור ודור; און קיין אַראַבער וועט דאָרט נישט אהל, און קיין רֹעִים וועלן דאָרט נישט רבץ. 21 נאָר
ציים [צי] וועלן דאָרטן רבץ, און זייערע בּתּים וועלן מלא זײַן מיט אֹחִים [אֹחַ]; און בָּנוֹת יַעֲנָה וועלן דאָרט שכן, און
שׂעירים [שׂעיר] וועלן דאָרט רקד. 22 און אִיִּים [אי] וועלן עון אין זייערע אלמוֹן און תּנים [תן] אין די היכל עֹנֶג; און
קרוב איז איר צײַט צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], און אירע
טעג וועלן זיך נישט משך.

ישע14

1 וואָרעם ה׳ וועט רחם יעקב, און וועט ווידער בחר
ישׂראל, און זיי נוח אויף זייער אֲדָמָה; און הַגֵּר וועלן זיך לוה צו זיי [זען רומ׳ 1:16], און וועלן נספח [ספח] צום בּית
יעקב. 2 און עמים וועלן זיי לקח, און וועלן זיי בּרענגען צו זייער מקוֹם, און דאָס בּית ישׂראל וועט זיי התנחל [נחל]
אין אֲדָמָה פון ה׳ פאַר עבדים און פאַר שפחות; און זיי וועלן ווערן די שׁבִים [שבה] פון זייערע שׁבִים [שבה], און
וועלן רדה איבּער זייערע נֹגְשִׂים [נגשׂ]. 3 און עס וועט זײַן, אין דעם יוֹם וואָס ה׳ נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] דיך
פון דײַן עצב און פון דײַן רגז, און פון דער עבדה הקשה וואָס מע האָט עֻבַּד מיט דיר, 4 וועסטו נשׂא דעם דאָזיקן
משל אויפן מלך בָּבֶל, און אמר: ווי האָט שבת דער נֹגֵשׂ [נגשׂ], שבת די מדהבה! 5 שבר האָט ה׳ דעם מטה פון די
רשָׁעים, די שבט פון די משלים [משל, זען משיח מוֹשל מיכה 5:1], 6 וואָס האָט נכה די עמים מיט עברה, מכה אָן
סָרָה, וואָס האָט רדה מיט אַף אויף די גוֹיִם, מֻרְדָּף אָן חשׂך. 7 נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] שקט איז כּל הָאָרֶץ, זיי
פצח אין רִנָּה. 8 אַפילו די ציפרעסן שׂמח זיך איבּער דיר, די צעדערן פון לבנון: פון זינט דו האָסט זיך שכב, עלה
נישט דער העקער [כרת] אויף אונדז. 9 די שְׁאוֹל פון אונטן רגז צוליב דיר, אַנטקעגן דײַן בוא [זען "בוא" בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]; זי עור די רפאים צוליב דיר, כּל עַתּוּדִים פון אֶרֶץ; זי הקים
[קום] פון זייערע כּסאוֹת כּל מלכים פון די גוֹיִם. 10 זיי כּל ענה, און אמר צו דיר: דו אויך ביסט חלה ווי מיר, נמשל
[משל] געוואָרן צו אונדז! 11 ירד אין שְׁאוֹל איז דײַן גאון, די המיה פון דײַנע נבלים; אונטער דיר זײַנען רִמָּה הוצע

[יצע], און דײַן מכסה איז תולעה [

https://www.youtube.com/watch?v=4h-MtY0FQRw

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

]. 12 ווי ביסטו פון שָׁמַיִם נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] דו הֵילֵל בֶּן שחר! ווי ביסטו גדע געוואָרן צו הָאָרֶץ, דו חוֹלש [חלש] אויף גוֹיִם! 13 און דו האָסט אמר אין דײַן לֵב: אין שָׁמַיִם וועל איך עלה, איבער די כּוֹכָבִים פון אֵ-ל וועל איך מײַן כִּסֵּא רום; און איך וועל ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויפן הַר מוֹעֵד, אין די ירכה פון צפון. 14 איך וועל עלה איבער די הייכן פון וואָלקן, איך וועל צום עליון זיך דמה. 15 אָבער אין שְׁאוֹל וועסטו ירד ווערן, אין די ירכה פון בּוֹר. 16 דײַנע זעער וועלן דיך שגח, זיי וועלן דיך ביז: איז דאָס דער אִיש וואָס האָט רגז הָאָרֶץ, וואָס האָט רעש מלוכות, 17 שׂום די תֵּבֵל ווי אַ מדבר, און הרס אירע ערים; זײַנע אסירים נישט פּתח אַהיים? 18 כּל מלכים פון די גוֹיִם שכב אין כבוד, איטלעכער אין זײַן היים. 19 און דו ביסט שלך פון דײַן קבר [זען קבר משיח ישעיהו 53:9], ווי אַ נצר נתעב [תעב], לבוּש מיט הרוגים [הרג], פון חרב טען, וואָס ירד צו די שטיינער פון בּוֹר, ווי אַ פֶּגֶר אַ מוּבס [הבוס]. 20 וועסט נישט יחד זײַן מיט זיי אין קבורה, וואָרעם דײַן אֶרֶץ האָסטו שחת, דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָסטו הרג; לְעוֹלָם זאָל נישט קרא ווערן דער זֶרע פון מֵרַע. 21 כּון! אויף זײַנע בָּנִים אַ מַטְבֵּחַ [זען ישעיהו 53:7], פאַר דער עוון פון אבותם, זיי זאָלן נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און יַרשען די אֶרֶץ, און מלא דאָס פּני פון תֵּבֵל מיט ערים. 22 און איך וועל קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויף זיי, אמר ה' צבָאות, און וועל כרת פון בָּבֶל שֵׁם און שאר, נין און נכד, אמר ה'. 23 און איך וועל זיי שׂום צום מורש פאַרן קִפּוֹד, און אגם [זען אגם אֵש, התג' 20:14-15] מַיִם; און איך וועל זיי טאטא מיטן מטאטא פון שמד, אמר ה' צבָאות. 24 שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] האָט ה' צבָאות, אַזוי צו אמר: ווי איך האָב דמה, אַזוי וועט געשען, און ווי איך האָב יעץ, דאָס וועט קום: 25 איך זאָל שבר אשור אין מײַן אֶרֶץ, און אויף מײַנע הר אים בוס; און סור זאָל ווערן פון זיי זײַן יאָך, און זײַן סבל זאָל סור ווערן פון זייער שכם. 26 דאָס איז דער עצה וואָס איז יעץ אויף דער כּל הָאָרֶץ, און דאָס איז די יָד וואָס איז נטה אויף כּל הגוֹיִם. 27 וואָרעם ה' צבָאות האָט יעץ, און ווער וועט פרר? און זײַן יָד איז נטה און ווער וועט זי שוב? 28 אין שָׁנָה פון מות מלך אָחָז, איז געווען די דאָזיקע משׂא: 29 נישט שׂמח זיך כּל פלֶשֶׁת, וואָס די שבט פון דײַן נכה איז שבר; וואָרעם פון שֹׁרֶשׁ פון דער נָחָשׁ וועט יצא אַ צפע, און זײַן פּרי איז אַ שׂרף מעופף [עוף]. 30 און די בכורים פון די דלים [דל] וועלן זיך רָעָה, און די אביון וועלן רבץ אין בֶּטַח; און איך וועל מות מיט רָעָב דײַן שֹׁרֶשׁ, און דײַן שְׁאֵרִית וועט מען הרג. 31 יללי! דו שער, שרי, דו עִיר, ווער זעק, כּל פלֶשֶׁת, מוג פון צפון בוא עָשָׁן, און נישטאָ קיין בּוֹדֵד [בדד] אין זײַנע מוֹעד. 32 און וואָס זאָל מען ענה די מלאכים פון גוֹי? אַז ה' האָט יסד צִיון, און אין איר וועלן זיך חסה די עֲנִיֵּי עַמּוֹ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי].

ישע15

1 די משׂא מואָב. אמנם, איבער נאַכט איז שדד געוואָרן: עָר-מואָב, דמה געוואָרן; אמנם, איבער נאכט איז שדד געוואָרן קיר-מואָב, דמה געוואָרן. 2 ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קיין בּית און דיבון, אויף די בָּמוֹת צו בכי; אויף נבוֹ און אויף מֵידבאָ מואָב יללי; אויף כּל זײַנע קעפּ איז קרחה, כּל באָרד איז גרע. 3 אין זײַנע חוץ חגר מען זאַק; אויף אירע גג און אין אירע רחוב, כּל יללי, ירד אין בכי. 4 און זעק חשבון און אֶלעָלֵה, ביז יַהַץ ווערט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] זייער קוֹל; דעריבּער רוע די חלץ פון מואָב; זײַן נֶפֶשׁ ירע אין אים. 5 מײַן לֵב אויף מואָב זעק, אירע בריח ביז צוער, עגלת שלשיה; וואָרעם דער מעלה פון לוחית, אים עלה מען מיט בכי; וואָרעם אויף דעם דֶּרֶךְ פון חוֹרוֹנַיִם זיי עור זעקה פון שֶׁבֶר. 6 וואָרעם הַמָּיִם פון נִמרים וועלן אַ משמה ווערן; וואָרעם יבש איז דאָס חציר, כּלה איז דאָס דשא, קיין ירק איז נישטאָ. 7 דעריבּער, די יתרה וואָס זיי האָבּן עשׂה, און דאָס וואָס זיי האָבּן אין פְּקֻדָּה, וועלן זיי צום נחל פון די ערבים [ערבה] נשׂא. 8 וואָרעם דאָס זעקה האָט נקף דעם גְּבוּל פון מואָב; ביז אֶגלַיִם איר יללה. און ביז באֵר-אֵילים, איר יללה. 9 וואָרעם הַמָּיִם פון דימון זײַנען מלא מיט דָּם; וואָרעם איך וועל דימון נאָך שית אַ נוֹסָפוֹת: אריבּער פליטה פון מואָב אַן אַרְיֵה, און פאַר דעם שְׁאֵרִית אֲדָמָה.

ישע16

1 שלח לעמער צום משל פון אֶרֶץ, פון סלע צום מדבר, צום הַר בַּת צִיון. 2 און עס וועט זײַן: ווי אַן עוֹף אַ נוֹדד [נדד], ווי פון אַ קֵן שלח, וועלן זײַן די בָּנוֹת פון מואָב, בײַ די מעבּרה פון ארנוֹן. 3 "ברענג עצה, עשׂה פלילה; שׂית דײַן שאָטן

ווי די לֵילָה, אין מיטן צהרים; סתר די נדחים [נדח], דעם נֹדֵד [נדד] זאָלסטו נישט גלה. 4 זאָלן גור בײַ דיר מײַנע נדחים, מואָב; זײַ זיי אַ סתר פון דעם שודֵד, ווייל אפס איז די מץ, כלה דער שֹׁד, תמם די רֹמֵס [רמס] פון הָאָרֶץ; 5 וואָרעם כון אין חֶסֶד איז דער כִּסֵּא, און אויף אים ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] מיט אמת, אין אֹהֶל דָּוִד [זען עמוס 9:11; ישעיה 9:5], אַ שֹׁפֵט וואָס דרש מִשְׁפָּט, און איז גיך אויף צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11]". 6 "מיר האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15] די גאוֹן פון מואָב, ווי זייער גֵּא ער איז; זײַן גאווה און זײַן גאוֹן און זײַן עברה, זײַנע ליגן אָן זײַן בד". 7 דעריבער וועט יולל מואָב אויף מואָב, איטלעכער וועט יולל; נאָך די ראָזינקעקוכנס פון קִיר-חַרֶשֶׁת וועט איר הגה, אין אַךְ נכאים [נכא]. 8 וואָרעם די שדמוֹת [שְׂדֵמָה] פון חשבון זײַנען אמל, דער גֶּפֶן פון שִׂבְמָה, וואָס זײַנע שֹׂרק האָבן הלם די בעלי גוֹיִם; ביז יַעזֵר האָבן זיי נגע, ביזן מדבר האָבן זיי תעה; אירע שלוחה האָבן זיך נטש, ביז צום ים זײַנען זיי עבר. 9 דעריבער בכה איך אין דעם בכי פון יַעזֵר, דעם גֶּפֶן פון שִׂבְמָה; איך רוה דיך מיט מײַנע דמעה, חשבון און אֶלְעָלֵה; וואָרעם אויף דײַן קיץ און אויף דײַן קציר איז הידד נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ]. 10 און נאסף [אסף] איז די שִׂמחה און גִּיל פון דעם כרמל; און אין די כרמים ווערט נישט רנן, ווערט נישט רוע; קיין ווײַן אין די יקבים דרך נישט דער דָּרֵךְ; איך האָב שבת "הֵידָד!" 11 דעריבער המה ווי אַ כִּנּוֹר מײַנע מעה אויף מואָב, און מײַנע אינגעווייד אויף קִיר-חֶרֶשׁ. 12 און עס וועט זײַן, אַז עס וועט זיך אַרויסווײַזן אַז מואָב האָט זיך אומזיסט לאה [זען "לאה" ישעיהו 14-7:13] אויף דער בָּמָה, וועט ער בוא אין זײַן מקדש פאַר תפילה אָבער ער וועט גאָרנישט יכל. 13 דאָס איז דאָס דבר וואָס ה' האָט דבר אויף מואָב מאז. 14 אָבער אַצונד האָט ה' דבר, אַזוי צו אמר: אין 3 שָׁנָה, ווי די שָׁנִים פון אַ שׂכיר, וועט קלה ווערן דער כבוד פון מואָב, בײַ כֹּל ההמוֹן הרב; און דער שְׁאֵרִית וועט זײַן אַ מעט מזער אָן שטאַרקייט.

ישע17

1 די משׂא אויף דמשק. הִנֵּה דמשק ווערט סור פון עִיר, און וועט ווערן אַ מעי מפלה. עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] די ערים פון ערוער, פאַר עדרים וועלן זיי זײַן; און זיי וועלן רבץ, און קיינער וועט נישט חרד. 3 און שבת וועט ווערן אַ מבצר פון אפרים, און אַ מלוכה פון דמשק; און דער שְׁאֵרִית פון ארם וועט ווערן ווי די כבוד פון די בְּנֵי-ישׂראל, אמר ה' צבָאות. 4 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועט דלל ווערן די כּבוֹד יעקב, און די משמן פון זײַן בּשָׂר וועט רזה ווערן. 5 און עס וועט זײַן ווי אַ קציר אסף קמה, און קצר מיט זײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח "זְרוֹעַ" ה'] די שבֹּלֶת; און עס וועט זײַן ווי מע לקט שבּלים אין עמק רפאים. 6 נאָר אַ עוללות וועט שאר אויף אים, ווי בײַם נקף אַן זַיִת: 2, 3 גרגרים אויבן בײַם שפיץ: 4, 5 אויף זײַנע סעיף, אויב פרוכטיק, אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל. 7 אין יום ההוא וועט הָאָדָם זיך שעה צו זײַן בּוֹרֵא, און זײַנע אויגן וועלן ראה צום קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]. 8 און ער וועט זיך נישט שעה צו די מזבחות, די מַעֲשֵׂה פון זײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און נישט ראה וואָס זײַנע אֶצְבַּעוֹת האָבן עשׂה, און די אשרים און די חמן. 9 אין יום ההוא וועלן זײַנע ערי מָעֻז זײַן ווי די עזובה פון די חרש און די אמיר, וואָס מע האָט עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] פון וועגן די בְּנֵי-ישׂראל; און עס וועט זײַן אַ שממה. 10 וואָרעם האָסט שכח אלוקים פון דײַן ישועה, און דעם צור פון דײַן מָעֻז האָסטו נישט זכר; דעריבער האָסטו נטע פלאַנצן נעמנים, און זמורה פון זור זרע דרינען; 11 אין יוֹם פון דײַן פלאַנצונג האָסט עס סוג, און אין בֹּקֶר האָסטו דײַן זֶרַע פֵּרַח נד קציר אין יוֹם נחלה און כאב אנוש [אנש]. 12 וויי, די הֲמוֹן פון עמים רבים [זען "רבים", ישעיה 53:11, דורך דַּעַת פון אים (משיח בן דוד) וועט מיין עֶבֶד צַדיק יצדיק רבים, זען בראשית 15:6; חבקוק 2:4, רומ' 5:1], וואָס המה ווי דאָס המה פון יַמִּים; און די שאה פון לְאֻמִּים, וואָס שאוֹן ווי די שאון פון מַיִם כבירים [כביר] שאה! 13 די לְאֻמִּים שאה ווי די שאוֹן פון מַיִם רבים, אָבער ער וועט גער אויף זיי, און זיי וועלן נוס אין דער ווײַט, און רדף ווערן ווי מֹץ פון די הרים פאַרן ווינט, און ווי גלגל פאַרן סופה. 14 צו צײַט פון עֶרֶב, הִנֵּה, בלהה! איידער בֹּקֶר זײַנען זיי נישטאָ. דאָס איז דער חלק פון ששה און דער גורל פאַר אונדזערע בזז.

ישע18

1 וויי, אֶרֶץ פון כנפים צלצל, וואָס פון יענער זײַט נהרים פון כוש; 2 וואָס שלח איבערן ים צירים [ציר], און אין כלי גֹּמֶא איבערן פני מַיִם! הלך, מלאכים פלינקע [קל], צו גוֹי משך און מרט, צו אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מוראדיק פון הוא און הלאה, אַ גוֹי קו קו און מבוּסָה, וואָס נהרים בזאַ דורך איר אֶרֶץ. 3

איר אַלע יוֹשבים פון דער תֵּבֵל, און איר וואָס שכן אויף אֶרֶץ, ווען מע נשׂא אַ נֵס אויף די הרים, וועט איר ראה, און
ווען מע תקע שופר, וועט איר שמע. 4 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר צו מיר: איך וועל שקט און נבט פון מיין מָכוֹן, ווי
חֹם צַח אין זונליכט, ווי אַ טויוואָלקן אין דער חֹם פון קציר. 5 וואָרעם פאַרן קציר, ווען תמם פֶּרַח, און דער בֹּסֶר
ווערט גמל היה נְצָה, וועט ער כרת די זלזל מיט מַזְמֵרָה, און די צווייַגן ער סור און תזז. 6 זיי וועלן עזב ווערן אין
איינעם פאַרן עַיִט פון די הרים, און פאַר דער בהמה הָאָרֶץ; און וועט זומערן דערויף דער עַיִט, און איטלעך בהמה
פון הָאָרֶץ וועט דערויף ווינטערן [חרף]. 7 אין יענער צייַט וועט געבראַכט ווערן שַׁי צו ה' צבָאות, פון דער עם משך
און מרט, פון אַן עם נוֹרָא פון הוא און הלאה, אַ גּוֹי קַו קַו און מבוּסָה, וואָס נהרים בזאַ דורך זייַן אֶרֶץ, צום מקוֹם
פון דעם שֵׁם פון ה' צבָאות, צום הַר צִיּוֹן.

ישע19

1 די משׂא אויף מִצרַיִם. הִנֵּה, ה' רכב אויף אַן עָב קַל, און ער בוא קיין מִצרַיִם; און די אֱלִילִים פון מִצרַיִם וועלן זיך נוע
פאַר אים, און דאָס לֵב פון מִצרַיִם וועט מסס אין אים. 2 און איך וועל שׂכך מִצרַיִם אויף מִצרַיִם, און זיי וועלן לחם
איטלעכער קעגן אחיו, אִיש קעגן רעהו, עִיר קעגן עִיר, ממלכה קעגן ממלכה. 3 און בקק וועט ווערן דער רוּחַ פון
מִצרַיִם אין אים, און עצה פון אים וועל איך בלע; און זיי וועלן דרש בּיַי די אֱלִילִים, און בּיַי די אטים [אִטִּי], און בּיַי די
אובות [אוֹב], און בּיַי די ידעונים [יִדְּעוֹנִי]. 4 און איך וועל סכר מִצרַיִם אין דער יָד פון אֲדֹנִים קשה, און אַ מלך עז וועט
משל איבער זיי, אמר הָאָדוֹן [זען מלאכי 3:1

https://www.youtube.com/watch?v=23s2XaChkMs

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4

האדן אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם הפצים הנה בא יי צבאות, זען מלאכי 3:1; זכריה 4:14; 6:5;
ומוצאותיו מקדם מימי עולם, מיכה 5:1; חבקוק 1:12 עולם = נצח]
ה' צבָאות. 5 און מַיִם וועלן נשת פון ים, און דער נָהָר וועט חרב און יבש ווערן. 6 און זנח וועלן ווערן די נהרוֹת, דלל
און חרב ווערן די יאֹרים פון מצוֹר; קנה און סוּף ווערן קמל. 7 ערוֹת [עָרָה] ווערט בּיַים נילוס, בּיַים פִּי נילוס, און אַל
דאָס פאַרזייטע בּיַים נילוס ווערט יבש, נדף, און נישטאָ. 8 און אנה וועלן די פישער, און אבה וועלן כּל וואָס שלך אַ
חַכָּה אין נילוס, און די וואָס פרשׂ אַ מִכְמֹרֶת אויפן מַיִם ווערן אמל. 9 און עֹבדים פון פֶּשֶׁת שׂריק וועלן ווערן בוֹש און
אויך די אֹרֵג פון חוֹרִי. 10 און אירע שתות [שת] וועלן זייַן דכא; כּל לוינאַרבעטער [עשׂה] אַגְמֵי נָפֶשׁ. 11 אֱוִיל זייַנען די
שׂרים פון צוֹעַן, די חכמים פון יועצים פון פרעֹהן: עֵצָה בער. ווי קענט איר אמר צו פרעֹהן: אַ בֵּן פון חכמים בין איך,
אַ בֵּן מַלְכֵּי קֶדֶם? 12 ווּ זייַנען זיי דען דייַנע חכמים? זאָלן זיי נָא דיר נגד; און לאָמען ידע וואָס ה' צבָאות האָט יעץ
אויף מִצרַיִם. 13 פאַרנאַרישט [יאל] זייַנען די שׂרים פון צוֹעַן, נשׂא זייַנען די שׂרים פון נוֹף; תעה האָבֵן מִצרַיִם די פִּנָּה
פון אירע שבטים. 14 ה' האָט מסך אין איר אַ רוּחַ עוועים; און זיי האָבֵן התעה [תעה] מִצרַיִם אין כּל זייַן מעשׂה ווי אַ
שכור נתעה [תעה] בּיַי זייַן קִיא. 15 און אין מִצרַיִם וועט נישט זייַן מעשׂה וואָס עשׂה, פון רֹאש אָדער זנב, כִּפָּה אָדער
אַגְמוֹן. 16 אין יום ההוא וועט מִצרַיִם זייַן אַזוי ווי נָשִׁים, און ער וועט תרד און פַּחַד פאַרן תְּנוּפַה פון דער יָד ה'
צבָאות, וואָס ער הניף אויף אים. 17 און אֲדָמָה פון יהודה וועט ווערן פאַר מִצרַיִם אַ חָגָא; ווען אָבער מע וועט עס
אים זכר, וועט ער פַּחַד פאַר דעם עצה פון ה' צבָאות, וואָס ער יעץ אויף אים. 18 אין יום ההוא וועלן זייַן אין אֶרֶץ
מִצרַיִם 5 ערים וואָס דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] די שׂפה פון כְּנַעַן, און שבע צו ה' צבָאות; די עִיר ההרס וועט
איינע קרא ווערן. 19 אין יום ההוא וועט זייַן אַ מזבח צו ה' אין מיטן אֶרֶץ מִצרַיִם, און אַ מצבה ה' אצל [זען משלי
8:30] בּיַי איר גְּבוּל. 20 און עס וועט זייַן צום אוֹת און צום עֵד פאַר ה' צבָאות אין אֶרֶץ מִצרַיִם; אַז זיי וועלן צעק צו ה'
פון וועגן לחצים [לחץ], וועט ער זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ מוֹשִׁיעַ און אַ רב, און ער וועט זיי נצל [זען "נצל"
מיכה 4:10; 5:1] זייַן. 21 און ה' וועט זיך נוֹדע [ידע] צו מִצרַיִם, און די מִצרַיִם וועלן ידע ה' אין יום ההוא, און עָבֶד
מיט זבח און מנחה, און נדר זייַן נֶדֶר צו ה' און שלם. 22 און ה' וועט נגף מִצרַיִם נגף און רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5
פון משיח בֶּן דוד מוֹשִׁיעַ]; און אַז זיי וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו ה', וועט ער זיך עתר צו
זיי, און זיי רפא. 23 אין יום ההוא וועט זייַן אַ מסלה פון מִצרַיִם קיין אשור, און אשור וועט בוא [זען "בוא" בראשית
49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין מִצרַיִם, און מִצרַיִם אין אשור, און מִצרַיִם וועט עָבֶד
מיט אשור. 24 אין יום ההוא וועט ישׂראל זייַן אַ 3טן צו מִצרַיִם און צו אשור, אַ בענטשונג אין מיטן פון הָאָרֶץ; 25
ווייַל ה' צבָאות האָט אים ברך, אַזוי צו אמר: ברך זאָל זייַן עַמִּי מִצרַיִם, און דאָס מַעֲשֵׂה פון מייַנע יד [זען "יד" תהלים

22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], אשור, און מײַן נחלה, ישׂראל.

ישע20

1 אין דעם שָׁנָה [712 לפני הספירה] וואָס תַּרתָּן איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קײַן אַשדוד, ווען סַרגון מלך אשור האָט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און ער האָט לחם אַשדוד, און האָט זי לכד; 2 אין יענער צײַט האָט ה' דבר דורך ישַׁעיָהו בֶּן אָמוֹצן, אַזוי צו אמר: הלך! און זאָלסט פּתח דאָס זאַק פון דײַנע מתנים, און דײַן נעל זאָלסטו חלץ פון דײַן רֶגֶל [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

]. האָט ער אַזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]: און ער הלך עָרוֹם [זען מתי 27:28] און יָחֵף. 3 און ה' האָט אמר: אַזוי ווי מײַן עֶבֶד ישַׁעיָהו איז עָרוֹם און יָחֵף 3 שָׁנָה, פאַר אַן אות און אַ מופת [זען "מופת" יהושע/ישוע זכריה 3:8] אויף מִצרַיִם און אויף כוש, 4 אַזוי וועט מלך אשור נהג די שבי מִצרַיִם, און די גלות כוש, נערים און זקנים, עָרוֹם און יָחֵף, מיט חשׂוף שֵׁת, צו דער שאַנד [זען הדרך משיחיסטים 12:2] פון מִצרַיִם. 5 און זיי וועלן זײַן חתת און בוש פון וועגן כוש, זייער מַבָּט, און פון וועגן מִצרַיִם, זייער תִּפאַרה. 6 און דער יושבי דאָזיקן ברעגלאַנד וועט אמר אין יום ההוא: הִנֵּה, אַזוי איז געוואָרן פון אונדזער מַבָּט, וואָס מיר זײַנען אַהין נוס לעזרה, ניצול [נצל] צו ווערן פון מלך אשור, און ווי וועלן מיר מלט ווערן?

ישע21

1 די משׂא אויף דעם מדבר ים [בָּבֶל]. ווי סוּפָה אין נֶגֶב וועט עס חלף; פון מדבר בוא עס, פון אַן אֶרֶץ נוֹראה. 2 אַ קשה חֲזוֹת איז מיר נגד געוואָרן: דער בּוֹגֵד בגד, און דער שׂוֹדד שדד. עלה! אֵלֶם [פון פָּרַס]! צור! מָדַי! כֹּל אֲנָחָה וואָס איך שבת. 3 דעריבּער זײַנען מײַנע מָתנַיִם מלא מיט חלחלה, צִיר האָבּן מיך אחז ווי צִיר פון אַ געווינערין [יולדה]; איך בין עוה און קען נישט שמע, איך בין בהל און קען נישט ראה. 4 תעה איז מײַן לֵב, אַ פלצות האָט מיך נבעת [בעת]; נשף פון מײַן חשק האָט מען מיר שׂוֹם צו חרדה. 5 מע ערך דעם טיש, מע צפה די צפית, מע אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3], מע שתה "קום! איר שׂרים, משח דעם מָגֵן!" 6 וואָרעם אַזוי האָט צו מיר אֲדֹנָי אמר: הלך! עמד! וועכטער [מצפה]; וואָס ער וועט ראה זאָל ער נגד. 7 און אַז ער וועט ראה אַ רכב צמד פּרשים, אַ רכב חמור [זען זכריה 9:9], אַ רכב גָּמָל, זאָל ער קשב אַ קשב, רב קשב. 8 האָט ער קרא ווי אַן אַרְיֵה [הָרֹאֶה]: אויפן מִצְפֶּה, אֲדֹנָי, עמד איך תמיד בײַ יום, און אויף מײַן משמר בין איך נצב כֹּל הַלֵּילוֹת. 9 און הִנֵּה, זה איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] רכב אִיש צמד פּרשים; און ער האָט ענה און אמר: נפל! נפל! איז בָּבֶל, און כֹּל אירע פּסִיל אלוקים האָט מען שבר צו הָאָרֶץ. 10 דו מְדֻשָׁה מײַנע, און בֶּן פון מײַן גֹּרֶן, וואָס איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] פון ה' צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל, אײַך האָב איך נגד. 11 די משׂא אויף דוּמָה. צו מיר קרא מען פון שֵׂעִיר: צֹפִים [צפה], וואָס פון דער לָיְלָה? וועכטער, וואָס פון דער לָיְלָה? 12 אמר דער וועכטער: אתה בֹּקֶר און אויך לָיְלָה; אויב איר ווילט בעה, בעה, שוב אתה. 13 די משׂא אויף עֲרָב. ווי אין וואַלד וועט איר לון אין עֲרָב, אֹרְחוֹת [אֹרְחָה] פון דדָנים. 14 ברענגט מַיִם אַנטקעגן דעם צָמֵא [זען תהלים 22:16]; די יושבי אֶרֶץ תֵּימָא זאָלן קדם מיט לֶחֶם פאַר אים וואָס איז דעם נֹדד. 15 וואָרעם פון חַרָבוֹת זײַנען זיי נדד, פון דער חרב נטש, און פון דעם קשת דָּרֵךְ, און פון דער כֹּבֶד מלחמה. 16 וואָרעם אַזוי האָט צו מיר אֲדֹנָי אמר: אין נאָך אַ שָׁנָה, ווי די שָׁנִים פון אַ שָׂכִיר, וועט כלה ווערן כֹּל כִּבוֹד קֵדר, 17 און די שאר מספּר קֶשֶׁת, די גיבּוֹרים פון בּני-קֵדר, וועלן זײַן מעט, וואָרעם ה' אֱלֹקֵי ישׂראל האָט דבר.

ישע22

1 די משׂא אויף דעם גֵּיא פון חִזָּיוֹן [ירושלים]. וואָס איז דיר דען וואָס דו עלה אויף אַלע פון דײַנע גגוֹת [גג], 2 דו עיר מלאה מיט תשאה, דו עליז קִרְיָה, דײַנע חלל זײַנען נישט פון חרב חלל [זען "חלל" ישעיהו 53:5], און נישט אין מלחמה מות. 3 כֹּל דײַנע קָצִין זײַנען אין איינעם נדד, אָן אַ קשת זײַנען זיי אסר געוואָרן; כֹּל דײַנע מצא זײַנען אין איינעם אסר געוואָרן, די וואָס זײַנען אין דער רחק ברח. 4 דעריבּער האָב איך אמר: שעה אײַך פון מיר, לאָמיך מרר אין בכי; איר זאָלט נישט אוץ מיך צו נחם, אויף דעם שֹׁד בַּת עַמִּי [זען ישעיהו 53:8]. 5 וואָרעם אַ יום טומל און מבוסה און מבוכה איז בײַ אֲדֹנָי ה' צבָאוֹת, אין גֵּיא פון חִזָּיוֹן; מע קרר מויערן, און אַ געשריי ביזן הָהָר. 6 און עֵילָם

[קִיר] נשׂא אשפּה, מיט מרכבה אָדָם פּרשים, און קיר האָט ערה דעם מָגֵן. 7 און עס איז געווען, אַז דײַנע בעסטע טאָלן זײַנען מלא געוואָרן מיט מרכּבות, און די פּרשים האָבן שיט זיך שיט קעגן די שער, 8 און דעם מסך פון יהודה האָט מען גלה, אין יום ההוא האָסטו נבט אויפן נֶשֶׁק פון בית היער. 9 און די בְּקִיע פון עִיר דָוִד האָט איר ראה אַז זיי זײַנען רבב; און איר האָט קבץ הַמַּיִם פון אונטערשטן ברכה. 10 און די בּתּים פון ירושלים האָט איר ספר, און נתץ די בּתּים צו בצר די חוֹמָה. 11 און אַ מִקְוֶה [זען מתי 28:19 מִקְוֶה] צווישן די 2 חומות האָט איר עשׂה, פאַר דעם מַיִם פון ברכה הישנה. און איר האָט נישט נבט צו דעם וואָס האָט עס עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און דעם וואָס האָט עס יצר פון לאַנג אָן האָט איר נישט ראה. 12 און אֲדֹנָי ה' צבָאות, האָט קרא אין יום ההוא, צו בכי און צו מִסְפֵּד און צו קָרְחָה, און צום חגר זאַק; 13 און הִנֵּה עס איז שָׂשׂון-ושִׂמחה, הרג בָּקָר און שחט צֹאן, אכל בָּשָׂר, און שתה ווײַן; "אכל און שתה, וואָרעם מחר וועלן מיר מות". 14 און ה' צבָאות האָט זיך גלה אין מײַנע אוזנַיִם: אִם די דאָזיקע עוון וועט אײַך יכּפּר [כפר] ווערן ביז איר וועט מות [זען יוחנן 8:21]! האָט אמר אֲדֹנָי ה' צבָאות. 15 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' צבָאות: הלך! בוא! צו דעם דאָזיקן סֹכֵן, צו שֶׁבנאָ וואָס איז איבערן הַבַּיִת: 16 וואָס האָסטו דאָ, און וועמען האָסטו דאָ, וואָס דו האָסט דיר דאָ אַ קבר חצב, דו וואָס האָסט חצב אין דער הייך זײַן קבר [זען ישעיהו 53:9, קבר פון משיח], זיך חקק אין סֶלַע אַ משכּן פאַר אים? 17 הִנֵּה, ה' טול דיך אַ גֶבֶר טלטלה, און עטה דיך אום עטה; 18 צו צנף אין אַ צְנִיפָה וועט ער דיך צנף, ווי אַ דור, אין אַן אֶרֶץ רחבה ידים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

]. דאָרטן וועסטו מות, און דאָרטן וועלן זײַן דײַנע פראַכטיקע מרכּבות, דו קָלוֹן פון דעם בית פון דײַן אדון [זען ישעיהו 36:3]! 19 און איך וועל דיך הדף פון דײַן מצב, און פון דײַן מעמד וועט מען דיך הרס. 20 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועל איך קרא מײַן עֶבֶד אֶלְיָקִים בן חִלקִיָהוּ. 21 און איך וועל אים לבש דײַן כּתֹּנֶת [זען כּתֹּנֶת פון משיח, יוחנן 19:23], און דײַן אַבְנֵט וועל איך אים חזק, און דײַן ממשלה וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין זײַן יָד; און ער וועט זײַן פאַר אַן אָב צום יושבי ירושלים, און צום בית יהודה. 22 און איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם מַפְתֵּחַ פון בית דָוִד אויף זײַן שֶׁכֶם, און ער וועט פּתח, און קיינער וועט נישט סגר, און ער וועט סגר, און קיינער וועט נישט פּתח [זען התגל' 3:7]. 23 און איך וועל אים תקע ווי אַ יָתֵד אין אַ מקוֹם נאמן; און ער וועט זײַן אַ כִּסֵּא כבוד פאַר בית אָבִיו. 24 און דאָס כּל כּבוֹד בית אָבִיו, צאצא און צפיעה, וועלן תלה אויף אים כּל כּלי הקטן, פון די אַגָּן און ביז כּל כּלי נֵבֶל. 25 אין יום ההוא, אמר ה' צבָאות, וועט מוש ווערן דאָס יָתֵד וואָס איז תקע אין אַ מקוֹם נאמן, און וועט גדע ווערן און נפל, און די משׂא וואָס אויף אים וועט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן. ה' האָט דבר.

ישע23

1 די מַשָּׂא אויף צור. ילל איר אֳנִיּוֹת פון תַּרְשִׁישׁ, וואָרעם זי איז שדד, אָן אַ בית, אָן אַן בוא; פון אֶרֶץ כִּתִּים איז דאָס זיי גלה געוואָרן. 2 זײַט דמם! איר יושבי אִי; דו וואָס די סָוחרים פון צידון, די ים-פאָרער, האָבן דיך מלא. 3 און איבער מַיִם רבּים איז דער זֶרַע פון שיחור, דער קציר פון נילוס, איר תבואה געווען; און זי איז געווען דער מאַרק פון די גוֹיִם. 4 בוש! זיך צידון, וואָרעם דער ים האָט אמר, די מָעוֹז פון ים, אַזוי צו אמר: ווי איך וואָלט חול און נישט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] און נישט גדל קיין בחוּרים נישט רום בתוּלוֹת. 5 אַז מע וועט שמע אין מִצרַיִם, וועט מען חול [זען "חול" חטא קדמוֹן תהלים 51:7] בײַ דער שֵׁמַע [זען "שמוּעָה" ישעיהו 53:1] פון צור. 6 עבר! קיין תַּרְשִׁישׁ, ילל, איר יושבי אִי. 7 איז דאָס אײַך די עליז, וואָס פון פריִע טעג קֶדֶם קדמה [זען חֵטְא קדמון, תהלים 51:7] פלעגן זי יבל אירע רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] אין דער רחק צו גור? 8 ווער האָט דאָס יעץ אויף צור דער העטיר [עטר], וואָס אירע סָוחרים זײַנען געווען שׂרים, אירע כּנעני די נִכבָּדים [כבד] פון אֶרֶץ? 9 ה' צבָאות האָט דאָס יעץ, צו חלל דעם גְּאוֹן פון כּל צבי, צו קלל כּל נִכבָּדים פון הָאָרֶץ. 10 עבר! דײַן אֶרֶץ ווי דער נילוס, בַּת תַּרְשִׁישׁ, נישטאָ מער קיין מֵזַח. 11 ער האָט נטה זײַן יָד איבערן ים, ער האָט הרגיז [רגז] מלוכות; ה' האָט צוה וועגן כּנַעַן, צו שמד אירע מָעוֹז. 12 און ער האָט אמר: וועסט נישט מער עלז זײַן, המעשקה [עשק] בתולה בַּת צידון. קום! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] עבר קיין כּתּים; אויך דאָרט וועסטו יָנוּחַ [נוח] נישט האָבן. 13 הִנֵּה, אֶרֶץ פון די כַּשדים, די דאָזיקע הָעָם איז נאָך נישט געווען וועו אשור האָט עס יסד פאַר ציים [צִי] זיי האָבן קום זייערע בַּחוּר, זיי האָבן ערר אירע ארמוֹן; מע האָט זיי שׂום פאַר מַפֵּלָה. 14 ילל! איר אֳנִיּוֹת פון תַּרְשִׁישׁ, וואָרעם שדד געוואָרן איז אײַער מָעוֹז. 15 און עס וועט זײַן אין יום ההוא: וועט צור זײַן שכח 70 שָׁנָה, אַזוי ווי די יְמֵי מלך אחד; צום סָוף פון 70 שָׁנָה וועט געשען מיט צור אַזוי ווי אין שִׁירָה פון דער זונה: 16 לקח! אַ

כִּנּוֹר, סבבי עִיר, זונה נשכחה; שפיל שיין! רבה! שִׁיר, כדי זאָלסט זכר ווערן. 17 און עס וועט זײַן צום סָוף פון 70 שָׁנָה, וועט ה' זיך פקד צור, און זי וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו איר אֶתְנַן [זונה-לוין], און וועט ווידער זנה מיט כּל ממלכוֹת הָאָרֶץ אויפן פּני פון הָאֲדָמָה. 18 אָבער איר סַחַר און איר אֶתְנַן [זונה-לוין] וועט זײַן קֹדֶשׁ צו ה'; ער וועט נישט יאצר [אצר] און נישט יחסן [חסן] ווערן; נײַערט פאַר די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] פאַר ה' וועט זײַן איר סחר, צו אכל צו שׂבעה, און פאַר אַ מכסה עתיק.

ישע24

1 הִנֵּה, ה' בקק אויס הָאָרֶץ און בלק זי, און וועט עוה איר פנים, און פוץ אירע יושבים. 2 און עס וועט זײַן, אַזוי הָעָם אַזוי דער כהן, אַזוי דער עֶבֶד אַזוי אֲדֹנָיו, אַזוי די שפחה אַזוי איר גְּבֶרֶת, אַזוי דער קויפער [קוֹנֶה] אַזוי דער פאַרקויפער [מוֹכֵר], אַזוי דער מלוה [הלוה] אַזוי דער לײַער [לוה], אַזוי דער נוֹשֶׁה אַזוי דער זײַן בַּעַל חוֹב. 3 בקק וועט בקק ווערן הָאָרֶץ, און בזז וועט זי בזז ווערן; וואָרעם ה' האָט דבר דאָס דאָזיקע דבר. 4 אבל, נבל איז הָאָרֶץ; אמל, נבל איז די וועלט [תֵּבֵל], אמל מְרוֹם עַם הָאָרֶץ. 5 און הָאָרֶץ איז חנף אונטער אירע יוֹשבים, וואָרעם זיי האָבן עובר געווען אויף די תּוֹרוֹת, חלף דאָס חֹק, פרר דעם בְּרִית עוֹלָם [הדרך המשיחיסטים 13:20]. 6 דעריבּער אָלָה אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] אֶרֶץ, און זיי יאשם ["אשם," זען "אָשָׁם" ישעיהו 53:10] זײַנען די ישבים דערין; דעריבּער די יושבי אֶרֶץ חרר, און אֱנוֹש שאר מִזְעָר. 7 עס אבל דער ווײַן, אמל איז דער גֶּפֶן, עס נאנח [אנח] כּל שׂמחי לב. 8 שבת האָט די מָשׂוֹשׂ פון די תֹּף, חדל איז דער שָׁאוֹן פון די עַלִּיז, שבת האָט די מָשׂוֹשׂ פון דער כִּנּוֹר. 9 מע שתה נישט קיין ווײַן מיט שִׁיר, מרר איז דער שֵׁכָר זײַנע טרינקער [שתה]. 10 שבר איז די קִרְיָה תֹּהוּ, סגר כּל בית נישט אַרײַנצוגיין. 11 אַ ווייגעשריי אין די חוּצוֹת [חוץ] בײַם ווײַן; ערב איז כּל שִׂמחה, גלה די מָשׂוֹשׂ הָאָרֶץ. 12 נשאר [שאר] איז שמה אין עִיר, און כתת אין אַ שאיה איז דער שער. 13 וואָרעם אַזוי וועט עס זײַן אין מיטן פון הָאָרֶץ, צווישן די עמים; ווי בײַם נֹקֶף אַן איילבערטבוים, ווי אַ עוֹלֵלוֹת ווען די בָּצִיר איז כלה. 14 זיי וועלן נשׂא זייער קוֹל און רנן; וועגן דער גָּאוֹן פון ה' זיי צהל פון ים. 15 דעריבּער כבד ה' אין די אֵרִים, אויף די אִיִּים פון ים, דעם שֵׁם פון ה' אֱלֹקֵי ישׂראל. 16 פון כּנף הָאָרֶץ האָבן מיר זְמִיר שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15]: "צְבִי צו דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11]!" אָבער איך אמר: רָזִי צו מיר, רָזִי צו מיר, ווי איז מיר! די בֹּגדים בגד, יאָ, בּוֹגדים בגד. 17 אַ פַּחַד און פַּחַת און פַּח אויף דיר, יושבי הָאָרֶץ. 18 און עס וועט זײַן, דער וואָס נוס פון דעם קוֹל פון פַּחַד, וועט נפל אין פַּחַת, און דער וואָס עלה פון פַּחַת, וועט לכד ווערן אין פַּח; וואָרעם די אֲרֻבּוֹת [ארבה] פון דער מרום האָבן זיך פּתח, און עס רעש די מוֹסדים [מוֹסַד] פון אֶרֶץ. 19 רעע רעע הָאָרֶץ, פרר פרר אֶרֶץ, מוט מוט אֶרֶץ. 20 נוע נוע אֶרֶץ ווי אַ שיכורער, און וועט זיך התנודד [נוד] ווי אַ מְלוּנָה; און כבד [שווער] וועט זײַן איר פּשע [זען "פּשע" ישעיהו 53:5] אויף איר, און זי וועט נפל, און מער נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]. 21 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועט ה' זיך פקד מיט דעם צָבָא פון דער מָרוֹם אין דער הייך, און מיט די מלכים פון הָאֲדָמָה אויף הָאֲדָמָה. 22 און זיי וועלן אסף ווערן ווי אספה אסיר אין בּוֹר, און זיי וועלן סגר ווערן אין מַסְגֵּר, און נאָך ימים רבּים וועלן זיי פקד ווערן. 23 און די לבנה וועט זיך חפר, און די חמה וועט בוש ווערן, וואָרעם ה' צבָאוֹת מלך אויף הַר צִיּוֹן, און אין ירושלים; און נֶגֶד זײַנע זקנים וועט זײַן כָּבוֹד.

ישע25

1 ה', דו ביסט אֱלֹקַי, איך וועל דיך רום [זען משיח "רום" ישעיהו 52:13], איך וועל אוֹדֶה [ידה] דײַן שֵׁם, וואָרעם האָסט עשׂה פֶּלֶא [זען משיח און "פֶּלֶא" ישעיהו 9:5]: עֵצוֹת [עצה] פון רחק, אֱמוּנָה, אֹמֶן. 2 וואָרעם האָסט שׂוֹם פון אַ עִיר אַ גַּל, אַ קִרְיָה בצורה [בצר] אַ מַפֵּלָה, די אַרְמוֹן אַן עִיר לְעוֹלם [זען "מימי עוֹלָם" און משיח, מיכה 5:1] לֹא יבנה [בנה]. 3 דעריבּער וועט דיך כבד די עם עז, קריה פון גּוֹיִם עריצים [עריץ] וועט דיך ירא. 4 וואָרעם ביסט געווען אַ מָעוֹז צו דל, אַ מָעוֹז צו דעם אביון אין זײַן צר, אַ מחסה פון זרם, אַ צל פון היץ; וואָרעם דער רוּחַ פון די עריצים [עריץ] איז ווי אַ זרם אויף אַ קיר. 5 אַזוי ווי היץ אין צִיּוֹן, דאָס גערויש פון די זָרִים [זור] איז כנע; ווי היץ דורך אַ וואלקנשאָטן, ווערט דאָס זמיר פון די עריצים [עריץ] איז ענה. 6 און ה' צבָאוֹת וועט עשׂה פאַר כּל העמים אויף דעם דאָזיקן הַר, אַ מִשְׁתֵּה פון שְׁמָנִים [שמן], אַ מִשְׁתֵּה פון הייוונווײַנען, פעטשפײַזן מחה, הייוונווײַנען זקק. 7 און ער וועט בלע אויף דעם דאָזיקן הַר דעם לוֹט וואָס לוט על כּל העמים, און דעם מַסֵּכָה וואָס איז נסך על כּל הגּוֹים. 8 ער וועט בלע דעם מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9; זען הושע 13:14] לָנֶצַח; און אֲדֹנָי ה' וועט מחה די טרער פון כּל פנים, און די חרפּה פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
] וועט ער סור פון דער כּל הָאָרֶץ; וואָרעם ה' האָט דבר. [

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=6vv7yC5igrQ]

9 און מע וועט אמר אין יום ההוא: הִנֵּה, דאָס איז אלוקינו, וואָס מיר האָבן קוה צו אים און ער זאָל אונדז ישע, דאָס איז ה' וואָס מיר האָבן קוה צו אים, לאָמיר גיל און זיך שׂמח אין זײַן ישועה. 10 וואָרעם די יָד ה' וועט נוח אויף דעם דאָזיקן הַר, און מואָב וועט דוש ווערן אויף זײַן תחת, ווי שטרוי ווערט דוש אין מַדְמֵנָה. 11 און ער וועט פרשׂ דערין זײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
]

ווי אַ שווימער [שׂחֶה] פרשׂ צום שווימען [שׂחה]; אָבער ער [אֲדֹנָי] וועט
שפל זײַן גאון מיט די אָרְבָּה פון זײַנע יד: 12 און די מבצר פון מִשְׂגָּב פון דײַנע חומות [חומה] ער שחח, שפל ער, נגע ער צו אֶרֶץ ביזן עָפָר [זען "עָפָר" דניאל 12:2].

ישע26

1 אין יום ההוא וועט שיר ווערן דאָס דאָזיקע שיר אין אֶרֶץ יהודה: עִיר עֹז הָאָבן מיר; חומות און חֵל שית ער פאַר ישוּעָה. 2 פּתח די שְׁעָרים, און זאָל בוא דאָס גוֹי צַדִּיק, וואָס זײַן שומר איבער אֱמוּנִים [זען תהלים 31:24]. 3 דאָס יֵצֶר וואָס איז סמך דו וועט נצר אין שלום; אין שלום, ווײַל עס בָּטַח זיך אויף דיר. 4 בָּטַח אײַך אויף ה' ביז אייביק, וואָרעם אין יָ-ה ה' איז צור עוֹלָמִים. 5 וואָרעם ער האָט השח [שחח] די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין דער מָרוֹם קִרְיָה שׂגב; ער שפל זי, ער שפל זי ביז אֶרֶץ, ער נגע זי ביזן עָפָר. 6 דער רֶגֶל וועט זי רמס, די רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
] פון דעם עָנִי, די פעם פון דַּלִּים [דל]. 7 דער אֹרַח פון צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11] איז מֵישָׁר; יָשָׁר, דו מאַכסט גלאַט [פּלס] מַעְגָּל פון צַדִּיק; 8 יאָ, אויף דעם אֹרַח פון דײַנע משפטים האָבן מיר קוה אויף דיר, ה'; צו דײַן שֵׁם און צו דײַן זכר איז די תאוה פון נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10]. 9 מיט מײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10] האָב איך דיך אוה בײַ לַיְלָה, יאָ, מיט מײַן רוּחַ אין מיר האָב איך דיך שחר, וואָרעם אַז דײַנע משפטים זײַנען אויף הָאָרֶץ, לערנען צֶדֶק די יושבי תֵּבֵל. 10 ווערט דער רָשָׁע יֻחַן [חנן], לערנט ער נישט צֶדֶק; אין אֶרֶץ נְכֹחַ עשׂה ער עוֹל, און ער ראה נישט די גֵּאוּת פון ה'. 11 ה', רום [זען "רום" ישעיהו 52:13] איז דײַן יָד, אָבער זיי חזה נישט; זאָלן זיי חזה דײַן קנאה פאַרן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און זיך יבוש [בוש]; יאָ, אן אֵש זאָל דײַנע פײַנט אכל. 12 ה', שפת אונדז שלום, וואָרעם אויך כּל אונדזערע מַעֲשִׂים האָסט דו פעל פאַר אונדז [זען פיל' 2:13]. 13 ה' אֱלֹקֵינוּ, אדֹנים אחוץ דיר האָבן בַּעַל איבער אונדז. אָבער נאָר דיך האָבן מיר זכר דײַן שֵׁם [זען מתי 20-28:19]. 14 די מתים [אדונים] וועלן נישט חיה ווערן [זען יוחנן 5:40], די רפאים וועלן נישט קום [זען ישעיה 66:24]; אמנם האָסט פקד און זיי שמד, און אבד כּל זכר פון זיי. 15 האָסט יסף בײַ די גוֹי, ה', האָסט יסף בײַ די גוֹי; דו האָסט נכבוד [כבד] זיך, דו האָסט רחק כּל קצה אֶרֶץ. 16 ה', אין צר האָבן זיי דיך פקד, זיי האָבן צוק אַ לַחַשׁ, ווען דײַן מוּסָר [זען "מוּסָר" פון משיח, ישעיהו 53:5] איז געווען אויף זיי. 17 ווי אַ טראָגעדיקע [הָרָה, זען העלמה הָרָה, ישעיהו 7:14] וואָס קרב צו ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14], זי חול זיך, זי זעק אין אירע חֲבָלִים, אַזוי זײַנען מיר געווען פאַר דיר, ה'. 18 מיר האָבן הרה, מיר האָבן חול, און אַזוי ווי מיר וואָלטן ווינט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]; קיין ישועות האָבן מיר נישט עשׂה אין אֶרֶץ, און נישט האָבן נפל [פון די טראכט] די יושבי תֵּבֵל. 19 זאָלן חיה דײַנע מתים, מײַנע נְבֵלָה [זען מתי 40-12:39; 16:21; 17:22; 66-27:62] זאָלן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]! קיץ! [זען דניאל 12:2] און רנו! איר וואָס שכן [זען יוחנן 1:14] אין עָפָר [זען דניאל 12:2]; וואָרעם אַ טוי פון אוֹרוֹת איז דײַן טוי, און אֶרֶץ וועט די רפאים תפיל [געבן געבורט, גרונט צו נפל (פון די טראכט, זען תהלים 110:3), זען הושע 6:2; יחזקאל 14-37:5; רומ' 26-11:25]. 20 הלך! עַמִּי, בוא ארײַן אין דײַנע חדרים, און סגר דײַן דלת הינטער דיר; חבא זיך מעט רגע, ביז דער זעם וועט עבר. 21 וואָרעם הִנֵּה, ה' יצא פון זײַן מקוֹם, צו פקד די יושבי הָאָרֶץ פאַר זייער עוון [זען משיח און עֲוֹנֹתֵינוּ, ישעיהו 53:5], און הָאָרֶץ וועט גלה איר דמים [שפיכות דמים], און וועט מער נישט כסה אירע הרוגים.

ישע27

1 אין יום ההוא וועט ה' פקד מיט זײַן קשה און גדולה און חזקה חרב, דעם לִויָתָן, די נָחָש [זען בראשית 3:15; ישעיהו 7:14; התג' 12:3-17] בָּרִחַ, און דעם לִויָתָן, די נָחָש עֲקַלְתּוֹן; און ער וועט הרג דעם תַּנִּין וואָס אין ים. 2 אין יום ההוא ענה צו איר: כֶּרֶם חֶמֶד! 3 איך ה' בין איר נֹצֵר [נצר], בײַ רגעים [רגע] שקה איך איר; טאָמער וועט מען פקד איר, איך נצר איבער איר בײַ לַיְלָה און בײַ יוֹם. 4 קיין חמה איז נישטאָ אין מיר; ווען דאָס איז מיר שָׁמִיר און שַׁיִת! איך וואָלט אין מלחמה פשׁע דערויף; איך וואָלט עס יצת מיט יחד. 5 ווען ער זאָל זיך חזק אָן מײַן מָעוֹז, עשׂה שלום מיט מיר, מיט מיר שלום עשׂה! 6 אין די קומעדיקע טעג וועט זיך השריש [שרש] יעקב, צוץ און פרח וועט ישׂראל, און דאָס פּני תֵּבֵל וועט מלא מיט תְּנוּבָה [זען רומ' 11:12]. 7 האָט ער איר נכה ווי ער האָט איר שלעגער נכה? אָדער איז זי ווי די הֲרֵג [הרג] פון איר הרג געוואָרן? 8 ווען סאסא אָן איר אין שלח צו ריב מיט איר; ער האָט איר הגה אין זײַן רוּחַ קשה אין יוֹם מזרח-ווינט. 9 דעריבער וועט דערמיט כפר ווערן די עוון פון יעקב, און דאָס איז כּל פִּרִי פאַר סור זײַן חטא: ווען ער וועט שׂום כּל מזבח-שטיינער ווי אבנים פון גִּר מנפצוֹת [נפץ], אַז מער זאָלן נישט קום קיין אֲשֵׁרָה און קיין חַמָּן [זען ישעיהו 56:7; 53:10]. 10 וואָרעם די עִיר בצר איז אַליין, אַ נָוֶה מְשֻׁלָּח [שלח] און עזב [זען "עזב" תהלים 22:2] ווי אַ מדבר; דאָרט וועט זיך רעה אַן עֵגֶל, און דאָרט וועט עס רבץ, און כּלה אירע צווײַגן. 11 ווען אירע ריטלעך זײַנען יבש, וועלן זיי שבר ווערן; נָשִׁים בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און מאירות [אור] זיי. וואָרעם אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אָן בינה איז דאָס; דעריבער וועט אים נישט רחם זײַן עֹשֵׂה, און זײַן יוֹצֵר וועט אים נישט חנן. 12 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועט ה' חבט פון שִׁבֹּלֶת פון דעם נָהָר [פרת] ביז דעם נַחַל מִצְרַיִם, און איר וועט לקט ווערן לאחד אחד, בני ישׂראל. 13 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועט תקע ווערן אין אַ שופר גדוֹל, און עס וועלן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] די אֹבדים [אבד, פארלוירן, זען יוחנן 3:16] אין אֶרֶץ אשור, און די נדח אין אֶרֶץ מִצְרַיִם, און זיי וועלן זיך שחה צו ה' אויפן הַר הַקֹּדֶשׁ אין ירושלים.

ישע28

1 ווײ, די עטרת גאוּת פון די שכורים פון אפרים [שומרון], און די ציץ נבל פון זײַן צבי תִּפאַרת, וואָס אויפן רֹאש גֵיא שמנים [שמן] פון די הלם פון ווײַן! 2 הִנֵּה, אֲדֹנָי האָט אַ חזק און אַמִּץ זאַך, אַ קטב פון זֶרֶם ברד שׂער, זֶרֶם פון מַיִם כּבירים [כּביר], וואָס שטף, וואָס ער נוח צו אֶרֶץ מיט יַד. 3 מיט די רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] וועט רמס ווערן די עטרת גאוּת פון די שכורים פון אפרים. 4 און די ציצת נֹבל [נבל] פון זײַן צבי תִּפאַרת, וואָס אויפן קאָפּ פון גֵיא שְׁמָנִים [שמן], וועט זײַן ווי אַן בכּורה פאַר קַיִץ, וואָס אַז דער רֹאֶה ראה זי, בלע ער זי אײַן ווען זי איז נאָך אין זײַן יָד. 5 אין יום ההוא וועט ה' צבָאות זײַן פאַר אַן עטרה צבי, און פאַר אַ צפירה פון תפארה, פאַר דעם שאר פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], 6 און פאַר אַ רוּחַ פון מִשְׁפָּט פאַר דעם וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] איבערן מִשְׁפָּט, און פאַר גבורה צו די וואָס שוב צוריק די מלחמה בײַם שער. 7 און אויך די דאָזיקע שגה זיך פון ווײַן, און תעה זיך פון שכר; דער כּהן און דער נָבִיא שגה זיך פון שכר, זיי זײַנען בלע פון ווײַן, זיי תעה זיך פון שכר, זיי שגה זיך אין דער רֹאֶה, זיי ווערן פוק בײַם פלִילִיָּה. 8 וואָרעם כּל טישן זײַנען מלא מיט קִיא צֹאָה, ביז נישטאָ אַן מקוֹם [אַ ריינער]. 9 וועמען זאָל מען ירה דֵּעָה? און וועמען יבין [בין] די שמועָה [זען "שמועָה", ישעיהו 53:1]? פון חָלָב גמולי [גמל]? פון שדים עַתִּיק? 10 וואָרעם עס איז צַו צו צַו, צַו צו צַו, קַו צו קַו, קַו צו קַו, אַ ביסעל דאָ, אַ ביסעל דאָרט [זען מה"ש 17:18]. 11 וואָרעם מיט אַ לעג ליפּ, און מיט אַ לשון אַחֵר [זען קור"א 14:21-22], ער דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], 12 וואָס ער האָט צו זיי אמר: דאָס איז די מנוּחָה, נוח! פאַר דעם עָיֵף; און דאָס איז די מַרְגֵּעָה; אָבער זיי האָבן נישט געוואָלט [אבה] צו שמע. 13 און דאָס דבר-ה' איז בײַ זיי אַ צַו צו אַ צַו, אַ צַו צו אַ צַו, אַ קַו צו אַ קַו, אַ קַו צו אַ קַו, אַ ביסל דאָ, אַ ביסל דאָרט; כּדי זיי זאָלן הלך און כּשל ווערן אַהינטער, און שבר און יקש און לכד ווערן. 14 דעריבער שמע! דאָס דבר-ה', איר אנשי לָצוֹן, איר משלי דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס אין ירושָׁלַיִם: 15 ווײַל איר האָט אמר: מיר האָבן כּרת [זען "כּרת" דניאל 9:26] אַ בְּרִית מיטן מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9], און מיט שְׁאוֹל האָבן מיר אַ חֹזֶה עשׂה; אַז די שוט שׁוֹטֵף [שטף] וועט עבר, וועט זי צו אונדז נישט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה

9:9], וואָרעם מיר האָבן שׂום כָּזָב אונדזער מחסה, און אין שֶׁקֶר האָבן מיר זיך סתר; 16 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי
אמר: הִנֵּה, איך יסד אין צִיון אַן אֶבֶן [זען תהלים 118:22], אַן אֶבֶן בֹּחַן, אַ פִּנָּה יקר, אַ מוּסָד מוּסָד [יסד]; דער וואָס
גלויבט [אמן], זאָל נישט יָחִיש [חוש, ניכשל ווערן, נִכְנַע לַפִּתּוּי, פָּנִיקָה]. 17 און איך וועל שׂום מִשְׁפָּט פאַר אַ
מעסטשנור [קַו], און צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8;
6:11-12; עזרא 3:8] פאַר אַ מִשְׁקֶלֶת; און בָּרָד וועט יעה די מַחְסֶה פון כָּזָב, און די סֵתֶר וועלן מַיִם שטף. 18 און כפר
וועט ווערן אײַער בְּרִית מיטן מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9], און אײַער חָזוּת מיט שְׁאוֹל וועט נישט קום. ווען די שׂוֹט
שׁוֹטֵף [שטף] וועט עבר, וועט איר פון איר היה מִרְמָס. 19 ווי אָפט זי עבר דורך וועט זי אײַך לקח; וואָרעם בֹּקֶר אין
בֹּקֶר וועט זי עבר, בַּיּוֹם און בַּיְּלָה; און אַ הוילע זְוָעָה וועט זײַן צו באַנעמען [בין] די שמועָה [זען "שמועָה"
ישעיהו 53:1]. 20 וואָרעם דאָס מַצָּע איז צו קצר זיך השׂתּרע [שׂרע], און דער מַסֵּכָה צו צרר אַז מע זיך התכּנס [כנס].
21 וואָרעם אַזוי ווי אויף הַר פְּרָצִים וועט ה' קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], אַזוי ווי אין עמק גבעוֹן וועט
ער רגז, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] זײַן מעשׂה, זײַן מעשׂה זָר, און צו עבד זײַן עֲבֹדָה, זײַן עֲבֹדָה נָכְרִי.
22 און אַצונד זאָלט איר נישט התלוצץ [ליץ], כדי אײַערע מוֹסֵר זאָלן נישט חזק ווערן; וואָרעם כָּלָה, און נחרצה
[חרץ] האָב איך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] פון אֲדֹנָי ה' צבָאות, אויפן כּל הָאָרֶץ. 23 אזן! און שמע! מײַן
קוֹל, קשב! און שמע! צו מײַן אִמְרָה; 24 ער חרש דען כּל היוֹם דער חֹרֵשׁ צו זייען [זרע], און ער פּתח און ער שׂדד זײַן
אֲדָמָה? 25 אמנם, אַז ער האָט שוה איר אויבערפלאַך, קֶצַח ער פוץ, און כַּמּוֹן ער זרק [זרק, זען אויף נזה, משיח איז
דער מזה (נזה) פון גוים רבים; ביום השלישי משיח איז דער אִישׁ טהור אין אַ מקום טהור אין הימל, הדרך
המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; ישעיהו 52:15; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער
טמאה פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21; זרק, זען נזה, ישעיהו 52:15, משיח נזה זײַן כפרה פון זײַן אשם נפשו
אויף גוים רבים, ויק' 4:6,17], און ער שׂוֹם אַרײַן חִטָּה [ווייץ] אין שׂוֹרה, און שְׂעֹרָה נסמן [סמן], און כֻּסֶּמֶת בײַם זײַן
גבול. 26 וואָרעם אים האָט ריכטיק געלערנט [יסר], אים אלוקיו הורה [ירה]. 27 יאָ, נישט מיט אַ חָרוּץ ווערט קֶצַח
דוש, און אַן אוֹפַן פון אַ וואָגן ווערט נישט אויף כַּמּוֹן סבב; נײַערט מיט אַ מטה ווערט קֶצַח יחבט [חבט], און כַּמּוֹן
מיט אַ שבט. 28 ווערט ברויטקאָרן הודק [דקק]? אמנם, נישט לנצח צו דוש ער דוש עס; הגם ער המם דער גלגל פון
זײַן וואָגן אָבער מיט זײַנע פרש דקק וועט ער עס נישט. 29 דאָס אויך איז יצא פון ה' צבָאות; הִפְלִיא [פלא, זען
משיח ישעיהו 9:5 "פֶלֶא יוֹעֵץ"] איז זײַן עצה, גדל איז זײַן תּוּשִׁיָּה.

ישע29

1 ווײ, אַריאֵל, אַריאֵל, קריה ווו דוד האָט חנה! יסף שָׁנָה אויף שָׁנָה, זאָלן די יום-טובים זיך נקף, 2 און איך וועל צוק
אַריאֵל, און עס וועט זײַן אניה און אניה, און זי וועט מיר זײַן אַזוי ווי אַן אַריאֵל. 3 און איך וועל חנה ארום דיר ווי אַ
דּוּר, און וועל דיך צור מיט אַ מֵצָב, און קום אויף דיר מְצוּרָה. 4 און שפל פון הָאָרֶץ וועסטו דבר [זען "דבר" ישעיהו
7:10-14] און פון עָפָר וועט שחח דײַן אמרה; און ווי אַן אוֹב פון הָאָרֶץ וועט זײַן דײַן קוֹל, און פון עָפָר וועט צפף דײַן
אמרה. 5 אָבער ווי אבק דק וועט ווערן דער המון פון דײַנע פײַנט, און ווי מֹץ וואָס עבר דער המון פון די עריצים
[עריץ]; און פתע פתאֹם וועט עס געשען. 6 פון מיט ה' צבָאות וועט פקד די רעם, מיט רעש און מיט קול גדוֹל, סוּפה
און סערה און פלאַמפײַער וואָס אכל. 7 און אַזוי ווי אַ חָלוֹם, אַ חֲזוֹן פון דער לָיְלָה, וועט זײַן דער המון פון כּל גּוֹיִם
וואָס צבא אויף אַריאֵל אי כּל וואָס צבא אויף איר, אי די מצודה פון איר, אי די וואָס צוק איר. 8 און עס וועט זײַן:
אַזוי ווי אַ הונגעריקן חלומט זיך, און הִנֵּה ער אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3], און ער זיך קיץ
[זען דניאל 12:2], און זײַן נֶפֶשׁ [ישעיהו 53:10] איז רֵיק, און אַזוי ווי אַ צָמֵא חלומט זיך, און הִנֵּה ער שתה, און ער זיך
קיץ, און הִנֵּה ער איז עָיֵף, און זײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10] איז שקק, אַזוי וועט זײַן דער המון כּל
הגּוֹיִם, וואָס צבא אויף הַר צִיּוֹן. 9 מהה אײַך און זײַט תמה! השתעשע [שעע] אײַך און זײַט שעע! איר וואָס זײַט
שכור און נישט פון ווײַן, וואָס זיך נוע און נישט פון שכר. 10 וואָרעם ה' האָט נסך אויף אײַך אַ רוּחַ תּרדּמה, און
האָט עצם אײַערע אויגן, די נביאים; און אײַערע קעפּ, די חֹזִים, האָט ער כסה. 11 און די גאַנצע חָזוֹן איז פאַר אײַך
אַזוי ווי דברים פון ספר וואָס איז חתם, וואָס אַז מע נתן עס צו דעם וואָס קען געשריפטס, אַזוי צו אמר: לייען דאָס,
נָא. און אמר ער: איך קען נישט, וואָרעם עס איז חתם [זען התג' 6:1; 5:1-9]. 12 און מע נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] הַסֵּפֶר צו דעם וואָס נישט ידע סֵפֶר, אַזוי צו אמר: לייען דאָס, נָא. און אמר ער: איך נישט ידע
סֵפֶר. 13 און אֲדֹנָי האָט אמר: ווײַל דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט
נגש מיט זײַן פֶּה, און מיט זײַנע ליפּן מיך כבד, אָבער זײַן לֵב האָט ער רחק פון מיר, און זייער ירא פאַר מיר איז ווי
מצות [מצוה] פון אנשים מְלֻמָּדָה [למד], 14 דעריבער הִנֵּה, איך נאָך יסף צו הפליא [פלא] מיט דאָס דאָזיקע עם [זען

"עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי

https://www.youtube.com/watch?v=_US6ymwo8OY

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

], הפלא [פלא] און פלא ; און אבד ווערן וועט די חכמה פון זײַנע חכמים, און די בינה פון זײַנע נָבוֹן וועט סתר ווערן.
15 ווײ, די מעמיקים [עמק] וואָס סתר זײער עצה פון ה', און אין דער חשך זײַנען זײערע מעשים, און זײ אמר: ווער
ראה אונדז? און ווער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3; בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים, דורך אַ פּערזענלעך
שייכות מיט משיח, נישט קאָפּ וויסן , מיין עבד הצדיק וועט מאַכן פילע רעכט מיט ה', זען יוחנן 14:9; מתי 7:23;
קור"ב 5:16] אונדז? 16 די הֶפֶךְ אײַערע! צי איז דער יֹצֵר ווי חֹמֶר יחשב [חשב, זען "חשב" בראשית 15:6], אַז דאָס
מַעֲשֶׂה זאָל אמר אויף זײַן עֹשֵׂה: ער האָט מיך נישט עשׂה? און דער יֵצֶר זאָל אמר אויף זײַן יוֹצר: ער הֵבִין [בין] נישט?
17 אמנם, אין נאָך אַ מעט מזער, וועט דער לבנון שוב ווערן אין אַ כַּרמֶל, און דער כַּרמֶל וועט פאַר אַ וואַלד חשב
ווערן. 18 און די חרשים אין יום ההוא וועלן שמע די דברים פון אַ סֵפֶר, און פון אֹפֶל און חֹשֶׁךְ וועלן די אויגן פון
עִוְרִים ראה. 19 און די עֲנָוִים וועלן יסף זײער שִׂמחָה אין ה', און די אביון פון אָדָם וועלן מיטן קדוש ישׂראל [זען
קדוש ישׂראל און זײַן עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11] זיך גיל. 20 וואָרעם אפס דער עָרִיץ, און כלה וועט זײַן
דער לֵץ, און כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַלע וואָס שָׁקֵד אויף אָוֶן; 21 די וואָס מחטיאי אָדָם מיט אַ דבר, און דעם
אויף מוֹכִיחַ זײ יקֹשׁוּן אין שער, און זײ נטה צדיק [זען משיח דער "צדיק," ישעיהו 53:11] מיט תֹּהוּ. 22 דעריבּער האָט
ה', וואָס האָט פדה אַברהמען, אַזוי אמר אויפן בית יעקב: אַצונד וועט נישט בוש ווערן יעקב, און אַצונד וועט זײַן
פנים נישט חור ווערן; 23 יאָ, אַז ער וועט ראה זײַנע ילדים, דאָס מַעֲשֶׂה פון מײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], אין זײַן מיט, ווי זײ קדש מײַן שֵׁם; וואָרעם זײ
וועלן קדש דעם קדש פון יעקב, און דעם אֱלֹקֵי ישׂראל וועלן זײ העריץ [ערץ]. 24 און די וואָס תֹּעֵי [תעה] רוּחַ וועלן
ידע בִּינָה, און די רוֹגְנִים [רגן] וועלן למד לֶקַח.

ישע30

1 ווײ, בָּנִים סוֹררים [סרר], אמר ה', צו עשׂה עצה וואָס נישט פון מיר, און צו נסך מַסֵּכָה וואָס איז נישט פון מײַן רוּחַ,
כדי צו יסף חַטָּאת אויף חַטָּאת; 2 די וואָס הלך צן ירד קיין מִצרַיִם, און מײַן פֶּה האָבּן זײ נישט שאל [זען תהלים
2:7-12]; זיך צו עוז אין דער מָעוֹז פון פרעהן, און זיך צו חסה אין צל פון מִצרַיִם. 3 דעריבּער די מָעוֹז פון פרעהן וועט
אײַך ווערן צו בֹּשֶׁת, און די חָסוּת אין צל פון מִצרַיִם צו כְּלִמָּה. 4 וואָרעם אין צוען זײַנען געווען זײַנע שׂרים, און זײַנע
מלאכים קיין חָנֵס נגע. 5 כֹּל וועלן זײ זיך בוש איבּער הָעָם וואָס קען זײ נישט יעל, וואָס זײַנען נישט צו עֵזֶר און נישט
צו הוֹעִיל [יעל], אָבער צו בֹּשֶׁת און צו חרפה. 6 די מַשָּׂא אויפן בהמות [בהמה] פון נֶגֶב. דורך אַן אֶרֶץ צָרָה און צוּקָה,
וואָס די לייבינטע און דער לייב איז פון דאָרטן, דער אֶפְעֶה און דער שׂרף עופף [עוף], נשׂא זײ אויפן רוקן פון עֲיָרִים
[עַיִר] זײערע חיל, און אויפן דַּבֶּשֶׁת פון גְּמַלִּים זײערע אוֹצרות, צו אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים
מִפֶּשַׁע עַמִּי] וואָס קען נישט יעל, 7 וואָס איז מִצרַיִם, וואָס עזר איז הֶבֶל און ריק; דעריבּער קרא איך דאָס: רהב זײ
שָׁבֶת. 8 אַצונד בוא! כתב עס אויף אַ לוּחַ בײַ זײ, און אין אַ סֵפֶר חקק עס, און עס זאָל זײַן ביזן יום אחרון, לָעַד עַד
עוֹלָם. 9 וואָרעם אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] מרי איז דאָס, בָּנִים כֶּחָשׁ, בָּנִים וואָס
ווילן נישט אבה צו שמע די תּוֹרה פון ה'; 10 וואָס אמר צו די רֹאִים: איר זאָלט נישט ראה; און צו די חֹזִים: איר זאָלט
אונדז נישט חזה די נְכֹחוֹת; דבר! אונדז גלאטע רייד, חזה! מהתלוֹת. 11 סור אײַך פון דֶּרֶךְ, נטה אײַך פון אֹרַח, שבת!
פון אונדזער פנים דעם קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זײַן עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]! 12 דעריבּער
האָט דער קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זײַן עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11] אַזוי אמר: ווײַל איר מאס
[זען "מאס" תהלים 118:22] דאָס דאָזיקע דבר, און איר האָט אײַך בּטח אויף עֹשֶׁק און נלוז [לוז], און אײַך נשען
[שען] דערויף; 13 דעריבּער וועט אײַך זײַן די דאָזיקע עוון אַזוי ווי א פרץ נפל אין אַ חוֹמָה נבעה [בעה], וואָס
פלוצים-פלוצלינג וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איר שֶׁבֶר.
14 און ער וועט זי שבר ווי מע שבר אַ נבל פון יוֹצֵר וואָס איז כּתת און נישט שוינען [חמל]; און אין אירע מכתת וועט
זיך נישט מצא אַ חֶרֶשׂ צו חתה אֵש פון יָקוּד, אָדער חשׂף מַיִם פון גֶּבָא. 15 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה', דער
קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זײַן עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]: אין שוּבָה און נַחַת וועט איר ישע
ווערן, אין השקיט [שקט] און בִּטְחָה וועט זײַן אײַער גבורה; אָבער איר האָט נישט אבה. 16 און איר האָט אמר: לֹא,
נײַערט אויף סוּס וועלן מיר נוס; דעריבּער וועט איר נוס; און: אויף קַל וועלן מיר רכב; דעריבּער וועלן קלל זײַן

אײַערע רֹדפים. 17 1,000 פאַר דעם גערה פון איינעם, פאַר דעם גערה פון 5 וועט איר אַלע נוס; ביז וואַנען איר וועט יתר ווי אַ תֹּרן אויף אַ שפּיץ פון הַר, און ווי אַ נֵס אויף אַ גבעה. 18 דעריבער ה' חִכָּה אײַך צו זײַן חנן, און ער רום אײַך צו רחם; וואָרעם ה' איז אֱלֹקֵי מִשְׁפָּט; אַשְׁרֵי די וואָס חכה אויף אים. 19 דו עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אין צִיּוֹן וואָס ישב אין ירושלים, בכה וועסטו מער נישט בכה; חנן וועט ער דיך חנן אויף דעם קוֹל פון דײַן זעק, ווי ער וועט שמע, ער דיר ענה. 20 ה' וועט אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לֶחֶם צַר און מַיִם לַחַץ, אָבער דײַן מוֹרים וועט מער נישט זײַן נכנף [כנף], און דײַנע אויגן וועלן ראה דײַן מוֹרים. 21 און דײַנע אוזנַיִם וועלן שמע אַ דבר הינטער דיר, אַזוי צו אמר: "דאָס איז הַדֶּרֶךְ, הלך! אויף אים", סײַ איר וועט זיך תאמינו, און סײַ איר וועט זיך תשׂמאילו [השׂמאיל]. 22 און איר וועט טמא דעם צִפּוּי פון דײַנע פסילים זילבער, און דעם אֲפֻדָּה פון דײַן מַסֵּכָה זהב. זרה וועסטו זיי אַזוי ווי דָּוֶה; "יצא!" וועסטו אמר דערצו. 23 און ער וועט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מָטָר פאַר דײַן זריעה וואָס דו וועסט זייען אין הָאֲדָמָה, און דאָס לֶחֶם פון דער תבואה פון הָאֲדָמָה וועט זײַן דָּשֵׁן און שָׁמֵן. דײַן מִקְנֶה וועט זיך רעה אין יום ההוא אויף אַ כַּר נרחב [רחב]. 24 און די רינדער און די עֲיָרִים [עַיִר] וואָס עבד הָאֲדָמָה, וועלן אכל בליל חמיץ, וואָס מע זרה מיט אַ רַחַת און מיט אַ מִזְרֶה. 25 און אויף כּל הַר גָּבֹהַּ, און אויף כּל גִּבְעָה נשׂאה [נשׂא], וועלן זײַן פְּלָגִים [פֶּלֶג], שטראָמען מַיִם, אין דעם יום הֶרֶג רב, ווען מגדלים נפל. 26 און דאָס אוֹר פון דער לבנה וועט זײַן ווי דאָס אוֹר פון דער חַמָּה, און דאָס אוֹר פון דער חַמָּה וועט זײַן זיבנפאַך, ווי דאָס אוֹר פון 7 טעג, אין דעם יום וואָס ה' חבש דעם שֶׁבֶר פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און דעם מַחַץ פון זײַן מַכָּה ער רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5]. 27 הִנֵּה, דער שֵׁם פון ה' בוא פון דער ווײַט, בער איז זײַן אַף, און כֹּבֶד מַשׂאָה; זײַנע ליפּן זײַנען מלא מיט זעם, און זײַן לשון ווי אַן אֵשׁ וואָס אכל; 28 און זײַן אָטעם ווי אַ נחל שטף, וואָס חצה ביז צום האַלדז; צו נוף די גּוֹיִם אין אַ נָפָה פון שוא, מיט אַ רֶסֶן וואָס תעה אויף די לְחִי פון די אומות. 29 אַ שיר וועט בײַ אײַך זײַן, ווי אין דער לֵילָה וואָס אַ יום-טוב ווערט התקדש [קדש], און אַ שִׂמחה לבב, ווי בײַ דעם וואָס הלך מיט אַ חליל, צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויפן הַר ה', צום צור פון ישׂראל. 30 און ה' וועט לאָזן שמע דעם הוֹד פון זײַן קוֹל, און וועט ווײַזן דעם נַחַת פון זײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'], מיט זעף אַף און פלאַמפּײַער וואָס אכל, מיט נפץ און זרם און האָגלשטיין. 31 וואָרעם פון דעם קוֹל פון ה' וועט חתת ווערן אשור, די שבט מיט וואָס ער [ה'] נכה [זען "נכה" ישעיהו 10:1-11; 53:4; 50:6]. 32 און עס מעבר דורך דער מטה פון מוּסָרָה, וואָס ה' וועט נוח אויף אים [אשור], וועט ער לחם אויף זיי מיט זײַן תֹּף און מיט כִּנּוֹרוֹת; און מיט מלחמות פון תּנוּפָה. 33 וואָרעם ערך פון אתמוֹל איז תֹּפתֹה [זען ירמיה 7:31-32], יאָ, פאַרן מלך איז זי כון, עמק איז ער, רחב איז ער; זײַן מְדוּרָה האָט אֵש און האָלץ רבה, נשמה ה' בער ווי אַ נָחַל גפרית דערין [זען ישעיה 66:24].

ישע31

1 ווײ, די וואָס ירד קיין מִצְרַיִם נאָך עֶזְרָה, און אויף סוּסים שען זיי זיך; און זיי בטח זיך אויף מרכּבות, ווײַל זיי זײַנען רב, און אויף פּרשים, ווײַל זיי זײַנען עצם מְאֹד; און זיי שעה זיך נישט צו דעם קְדוֹשׁ ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11], און ה' זיי נישט דרש! 2 אָבער גַם, ער איז חָכָם, און ער וועט ברענגען רָע, און זײַנע דברים ער נישט הֵסִיר [סור]. און ער וועט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] קעגן בית מרעים [רעע], און קעגן דער עֶזֶר פון די וואָס פעל אָוֶן. 3 און די מִצְרַיִם זײַנען אָדָם, און נישט אֵ-ל, און זייערע סוּסים זײַנען בָּשָׂר, און נישט רוּחַ; און ה' וועט נטה זײַן יָד, און כשל וועט דער עוֹזֵר, און נפל וועט דער עָזֵר [עזר], און כּל אין איינעם וועלן זיי כלה ווערן. 4 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צו מיר: אַזוי ווי דער אַרְיֵה און דער יונגלייב הגה איבער זײַן טֶרֶף, ווען אַ פולע רֹעִים זײַנען קרא ארום אים; פאַר זייער קוֹל חתת ער זיך נישט, און פאַר זייער המון ענה ער זיך נישט; אַזוי וועט ה' צבָאוֹת ירד, צו צבה אויפן הַר צִיּוֹן און אויף איר גבעה. 5 ווי צִפּוֹרִים [צִפּוֹר] עוף, אַזוי וועט ה' צבָאוֹת גנן ירושלים, גנן און נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], פּסח [זען משיח קרבן פסח, ישעיהו 53:7] און מלט. 6 שוב! [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום צו וועמען זיי האָט עמק סָרָה, בּני ישׂראל. 7 אמנם, אין יום ההוא וועלן זיי מאס [זען "מאס" תהלים 118:22] איטלעכער זײַנע אֱלִילִים פון כֶּסֶף, און זײַנע אֱלִילִים פון זָהָב, וואָס

אײַערע יד [זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**] האָבן אײַך עשׂה צו חֵטְא. 8 און אשור וועט נפל דורך דער חרב פון נישט אַן אִישׁ, און די חרב פון נישט אַן אָדָם וועט אים אכל; און ער וועט נוס פאַרן חרב, און זײַנע בחוּרים וועלן צו מַס ווערן. 9 און זײַן סלע וועט פון מגוֹר עבר, און חתת פאַר דער נֵס וועלן זײַנע שׂרים, אמר ה', וואָס זײַן אוּר איז אין צִיּוֹן, און זײַן תַּנּוּר אין ירושלים.

ישע32

1 הן, מיט צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרִבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8] וועט מלך דער מֶלֶךְ, און שׂרים וועלן שׂרר מיט מִשְׁפָּט. 2 און אִיש וועט זײַן ווי אַ מַחֲבא פון רוּחַ, און אַ סֵתֶר פון זֶרֶם; ווי אַ פֶּלֶג מַיִם אין אַ צִיּוֹן, ווי דער צל פון אַ סלע כּבד אין אַן אֶרֶץ עָיֵף. 3 און נישט שעה זײַן וועלן די אויגן פון די רֹאִים, און די אוזנַיִם פון די שֹׁמְעִים וועלן קשב. 4 און דאָס לֵב פון די נמהר [מהר] וועט פאַרשטיין [בין] צו ידע, און די לשון פון די עִלֵּג וועט מהר צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צַח. 5 און דעם נָבָל וועט מען נישט קרא מער אַדלמאַן [נָדִיב], און אויפן כִּילַי [קמצן, זען טיט' 1:7] וועט מען נישט אמר מער שׂוֹעַ. 6 וואָרעם דער נָבָל דבר נְבָלָה, און זײַן לֵב עשׂה אָוֶן, צו עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] חֹנֶף, און צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] וועגן ה' תּוֹעָה; צו לאָזן הריק [ריק] דעם נֶפֶש פון דעם רָעֵב, און דעם מַשְׁקֶה פון דעם צָמֵא [זען תהלים 22:16] ער חסר. 7 און דער כִּילַי, זײַנע כּלים [כּלי] זײַנען רעים, ער יעץ זִמּוֹת [זִמָּה] צו חבל עניים, מיט אמרי שקר, אַפילו ווען דער אביון שפט מִשְׁפָּט. 8 אָבער דער אַדלמאַן [נָדִיב] יעץ אַדלקייט [נְדִיבָה], און אויף אַדלקייט [נְדִיבָה] וועט ער קום. 9 איר נָשִׁים שַׁאֲנָן, קום! שמע! מײַן קוֹל; איר בָּנוֹת בֹּטחוֹת [בּטח], אזן! מײַן אִמְרָה. 10 טעג און יאָרן וועט איר רגז, איר בֹּטחוֹת, וואָרעם די בָּצִיר איז כלה, קיין אֹסֶף וועט נישט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 11 חרד! איר שַׁאֲנָן, רגז! איר בֹּטְחוֹת [בּטח]; פָּשַׁט! אײַך און ערר אײַך, און חגר זאַק אויף די לענדן, 12 אויף די שַׁד זיך ספד, איבער די שׂדי חֶמֶד [זען חגי 2:7 משיח חמדת כּל הגּוֹים], איבערן פרוכטיקן גֶּפֶן; 13 איבער אדמת עַמִּי, עלה מיט קוֹץ און שָׁמִיר; יאָ, איבער כּל בּתּים פון מָשׂוֹשׂ, איבערן קִרְיָה עַלִּיז. 14 וואָרעם דער ארמון איז נֶטַשׁ, דער הֲמוֹן פון עִיר האָט עזב; דער עֹפֶל און דער בַּחַן זײַנען מערות [מערה] אויף אייביק, אַ משׂוֹשׂ פאַר פֶּרֶא, אַ מִרְעֶה פאַר עדרים [עדר]. 15 ביז יערה [ערה] וועט ווערן אויף אונדז רוּחַ [זען יואל 3:1] פון דער מרום, און דער מדבר וועט ווערן אַ כַּרְמֶל, און דער כַּרְמֶל וועט פאַר אַ וואַלד חשב ווערן. 16 און אין מדבר וועט שכן מִשְׁפָּט, און צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרִבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8] וועט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין כַּרְמֶל. 17 און דאָס מַעֲשֵׂה פון צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרִבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8] וועט זײַן שלום, און דער עבֹדה פון צֶדֶק שקט און בֶּטַח עַד עוֹלָם. 18 און עַמִּי וועט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אַ נָוֶה פון שלום, און אין משכּנוֹת מבטחים, און אין מנוּחַ שַׁאֲנָן. 19 און בָּרָד וועט ירד דעם וואַלד, און אין דער שפלה וועט שפל די עִיר. 20 אשרי צו אײַך וואָס זרע בײַ כּל מַיִם, וואָס לאָזט ארויס פרײַ דעם רגל פון דעם שׁוֹר און דעם חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9].

ישע33

1 ווײ, דו שׁוֹדֵד וואָס ווערסט נישט שדד, און דו בּוֹגֵד וואָס מע בגד נישט אָן דיר! אַז דו וועסט תּמם שדד, וועסטו שדד ווערן, אַז דו וועסט נלה בגד, וועט מען בגד אָן דיר. 2 ה' חנן אונדז, צו דיר האָבּן מיר קוה; זײַ זייער זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] אין בֹּקֶר, און ישׁוּעָתֵנוּ אין עֵת צרה [זען ירמיה 30:7]. 3 פון קוֹל פון דעם הֲמוֹן זײַנען די אומות נדד, פון דײַן רוֹמֵמוּת ווערן נפץ די גּוֹיִם. 4 און אסף וועט ווערן אײַער שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] ווי דער אֹסֶף פון חָסִיל, ווי משק גֵּב, שׁוֹקֵק דערויף. 5 שׂגב איז ה', וואָרעם ער שכן אין דער מָרוֹם; ער מלא צִיּוֹן מיט מִשְׁפָּט און צֶדֶק. 6 און די אֱמוּנה פון דײַנע צײַטן וועט זײַן אַ חֹסֶן ישועות: חכמה און דַּעַת; יראת ה', דאָס וועט זײַן זײַן אוֹצר. 7 הן, זייערע אֶרְאֶלִּם צעק חוץ, די מלאכים פון שלום מַר בכה. 8 שמם זײַנען די מְסִלָּה, שבת דער וועגפאָרער; ער האָט פרר דעם בְּרִית, ער האָט מאס [זען "מאס" תהלים 118:22] די ערים, ער חשב נישט קיין אֱנוֹשׁ. 9 אבל, אָמַל איז אֶרֶץ, החפּיר [חפר] איז דער לבנון, קמל; דער שָׁרוֹן איז ווי עֲרָבָה געוואָרן, און נער איז בָּשָׁן און כַּרְמֶל. 10 אַצונד וועל איך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], אמר ה', אַצונד וועל איך זיך רום, אַצונד וועל איך זיך נשׂא [זען ישעיהו 52:13, ה' און עֶבֶד ה' (משיח) רום און נשׂא]. 11 איר הרה [זען ישעיהו 7:14] חשש, וועט איר ילד קַש; אײַער רוֹחַ אֵש וואָס וועט אײַך אכל. 12 און די עמים וועלן זײַן ווי קוֹצים [קוֹץ] משׂרפוֹת פון שִׂיד, ווי קוֹצים כּסוּחים [כּסח] וואָס ווערן אין אֵש יצת. 13 שמע! איר רחוקים, וואָס איך האָבּ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3; בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים, דורך אַ פערזענלעך שייכות מיט משיח, נישט קאָפּ וויסן , מיין עבד הצדיק וועט מאַכן פילע רעכט מיט ה', זען יוחנן 14:9; מתי 7:23; קור"ב 5:16], איר קרוֹבים, מײַן גבורה. 14 פַּחַד אין צִיּוֹן זענען די חַטָּאִים, רעדה האָט אחז די חנפים [חנף]: ווער פון אונדז קען גור אין אֵש אוֹכלה [אכל]? ווער פון אונדז קען גור אין די מוֹקֵד עוֹלָם? 15 דער וואָס הלך אין צְדָקוֹת [זען ישעיהו 53:11

יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים עֲבֹדֹתָם וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל׃ 12 לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בָרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פֹּשְׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא וּלְפֹשְׁעִים יַפְגִּיעַ׃ 1 אַל־תִּירְאִי עֲקָרָה לֹא יָלָדְתְּ רִנִּי רִנָּה וְצַהֲלִי לֹא חָלְתָה כִּי־רַבּוּ בְנֵי־שוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָתָה אָמַר יְהוָה׃ 2 הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ יַטֶּיוּ אַל־תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי מֵתָיִךְ וְיָתֵדֹתַיִךְ חַזֵּקִי׃ 3 כִּי־יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרוֹצִי וְזַרְעֵךְ גוֹיִם יִירָשׁוּ וְעָרִים נְשַׁמּוֹת יוֹשִׁיבוּ׃ 4 אַל־תִּירְאִי כִּי־לֹא תֵבוֹשִׁי וְאַל־תִּכָּלְמִי כִּי לֹא תַחְפִּירִי כִּי־בֹשֶׁת עֲלוּמַיִךְ תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ לֹא תִזְכְּרִי עוֹד׃ 5 כִּי־בֹעֲלַיִךְ עֹשַׂיִךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֹאֵלֵךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל־הָאָרֶץ יִקָּרֵא׃ 6 כִּי כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וַעֲצוּבַת רוּחַ קְרָאָהּ יְהוָה וְכֶאֱשֶׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃ 7 רֶגַע קָטֹן עֲזַבְתִּיךְ וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֶקְבָּצֵךְ׃ 8 בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רָגַע מִמֵּךְ וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גֹּאֲלֵךְ יְהוָה׃ 9 כִּי־מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי־נֹחַ עוֹד עַל־הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְּצֹף עָלַיִךְ וּמִגְּעָר בָּךְ׃ 10 כִּי הֶהָרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תִּמּוֹטְנָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תָמוֹט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה׃ 11 עֲנִיָּה סוֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אֲנִי מַרְבִּיץ בַּפּוּךְ אֲבָנַיִךְ וִיסַדְתִּיךְ בְּסַפִּירִים׃ 12 וְשַׂמְתִּי כַדְּכֹד שִׁמְשׁוֹתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל־גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי חֵפֶץ׃ 13 וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ׃ 14 בְּצֶדֶק תִּכּוֹנָנִי רְחָקִי מֵעֹשֶׁק כִּי לֹא תִירָאִי וּמֵחִתָּה כִּי לֹא תִקְרַב אֵלַיִךְ׃ 15 הֵן גָּר יָגוּר אֵפֶס מֵאִתִּי מִי־גָרוֹל אִתֵּךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל׃ 16 הִנֵּה אָנֹכִי בָּרָאתִי חָרָשׁ נָפֵחַ בְּאֵשׁ פָּחָם וּמוֹצִיא כְלִי לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכִי בָּרָאתִי שָׁחֵת לְחַבֵּל׃ 17 כָּל־כְּלִי־יוֹצֵר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח וְכָל־לָשׁוֹן תָּקוּם אִתֵּךְ לַמִּשְׁפָּט תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְהוָה וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם־יְהוָה׃ 1 הוֹי כָּל־צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם וַאֲשֶׁר אֵין־לוֹ כֶּסֶף לְכוּ שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא־כֶסֶף וּבְלוֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב׃ 2 לָמָה תִשְׁקְלוּ־כֶסֶף בְּלוֹא לַחְמוֹ וִיגִיעֲכֶם בְּלוֹא לְשָׂבְעָה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלַי וֶאֱכֹלוּ טוֹב וְתִתְעַנַּג בַּדֶּשֶׁן נַפְשְׁכֶם׃ 3 הַטּוּ אָזְנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שִׁמְעוּ וְתִחְיֶה נַפְשְׁכֶם וְאֶכְרְתָה לָכֶם בְּרִית עוֹלָם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים׃ 4 הֵן עֵד לְאֻמִּים נְתַתִּיו נָגִיד וְצָו לְאֻמִּים׃ 5 הֵן גּוֹי לֹא תֵדַע תִּקְרָא וגוי [וגוי] לֹא יָדָעוּךָ אֵלֶיךָ יָרוּצוּ לְמַעַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרֶךָ׃ 6 דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאוּהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב׃ 7 יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל־יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ אֶל־אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃ 8 כִּי לֹא מַחְשְׁבֹתַי מַחְשְׁבֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֹּתֵיכֶם דְּרָכָי נְאֻם־יְהוָה׃ 9 כִּי־גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֹּתֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם׃ 10 כִּי אִם־כַּאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמָה לֹא יָשׁוּב כִּי אִם־הִרְוָה אֶת־הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ וְנָתַן זֶרַע לַזּוֹרֵעַ וְלֶחֶם לָאֹכֵל׃ 11 כֵּן יִהְיֶה דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא יָשׁוּב אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם־עָשָׂה אֶת־אֲשֶׁר חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו׃ 12 כִּי בְשִׂמְחָה תֵצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף׃ 13 תַּחַת הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְרוֹשׁ תַּחַת הַסִּרְפָּד יַעֲלֶה הָדַס וְהָיָה לַיהוָה לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת׃ 1 כֹּה אָמַר יְהוָה שָׁמוֹר מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת׃ 2 אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה־זֹּאת וּבֶן־אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ שֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל־רָע׃ 3 וְאַל־יֹאמַר בֶּן־הַנֵּכָר הַנִּלְוֶה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּלַנִי יְהוָה מֵעַל עַמּוֹ וְאַל־יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ׃ 4 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת־שַׁבְּתֹתַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפָצְתִּי וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי׃ 5 וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן־לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת׃ 6 וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים אֶל־יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת־שֵׁם יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל־שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי׃ 7 וְהֵבִאתִים אֶל־הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל־הָעַמִּים׃ 8 נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו׃ 9 כָּל־חַיְתוֹ שָׂדָי בֹּאוּ אֹכֶל כָּל־חַיְתוֹ בַּיָּעַר׃ 10 צֹפָיו עִוְרִים כֻּלָּם לֹא יָדָעוּ כֻּלָּם כְּלָבִים אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ נֹבֵחַ חֹזִים שֹׁכְבִים אֹהֲבוּ לָנוּם׃ 11 וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְהָרֹעִים הֵמָּה לֹא יָדְעוּ הָבִין כֻּלָּם לְדַרְכָּם פָּנוּ אִישׁ לְבַצְעוֹ מִקָּצֵהוּ׃ 12 לְכוּ אָמַרְתִּי אָבִיאָה יַיִן וְנִסְבָּאָה שֵׁכָר וְיִהְיֶה כַּיּוֹם הַזֶּה גָּדוֹל מָחָר׃ 1 הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל־לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּשָׁלוֹם׃ 2 מִפְּנֵי רָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק׃ 3 יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל־מִשְׁכָּבוֹתָם הַלֹּכֵחַ נְכֹחוֹ׃ 4 וְאַתֶּן הַנָּה בְּנֵי עוֹנֵנָה זֶרַע מְנַאֵף וְזוֹנָה׃ 5 עַל־מִי תִתְעַנָּגוּ עַל־מִי תַרְחִיבוּ פֶה וְתַאֲרִיכוּ לָשׁוֹן הֲלוֹא אַתֶּם יַלְדֵי פֶשַׁע זֶרַע שָׁקֶר׃ 6 הַנְּחָמִים בָּאֵלוֹת תַּחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן שֹׁחֲטֵי הַיְלָדִים בַּנְּחָלִים תַּחַת סְעִפֵי הַצֻּרִים׃ 7 בְּחֶלְקֵי נַחַל חֶלְקֵךְ הֵם גּוֹרָלֵךְ גַּם־לָהֶם שָׁפַכְתְּ נֶסֶךְ הֶעֱלִית מִנְחָה הַעַל־אֵלֶּה אִם־אֶנָּחֵם׃ 8 וְעַל הַר־גָּבֹהַּ וְנִשָּׂא שַׂמְתְּ מִשְׁכָּבֵךְ גַּם־שָׁם עָלִית לִזְבֹּחַ זָבַח׃ 9 וְאַחַר הַדֶּלֶת וְהַמְּזוּזָה הִשַּׂמְתְּ זִכָּרוֹנֵךְ כִּי מֵאִתִּי גָלִית וַתַּעֲלִי הִרְחַבְתְּ מִשְׁכָּבֵךְ וַתִּכְרֹת לָהֶם מִזֶּה אָהַבְתְּ חֶזְיוֹנָם׃ 10 בַּדְּרָכִים יָגַעַתְּ רֹב עֲצָתֵךְ לֹא אָמַרְתְּ נוֹאָשׁ חַיַּת יָדֵךְ מָצָאתְ עַל־כֵּן לֹא חָלִית׃ 11 וּמִי־דָאַגְתְּ וָיָרֵאתְ כִּי כִחַשְׁתְּ וְאֹתִי לֹא זָכַרְתְּ לֹא שַׂמְתָּ עַל־לִבֵּךְ הַגַּם־אֲנִי הֶחֱרַשְׁתִּי וּמֵעוֹלָם לֹא תִירָאִנִי׃ 12 אֲנִי אַגִּיד צִדְקָתֵךְ וְאֶת־מַעֲשַׂיִךְ לֹא יוֹעִילוּ לָךְ׃ 13 בְּזַעֲקֵךְ יַצִּילוּךְ קְבוּצָיִךְ וְאֶת־כֻּלָּם יִשָּׂא רוּחַ הֶבֶל יִקָּחֵם וְהַחֹסֶה בִי יִירַשׁ אָרֶץ וְנָחַל הַר־קָדְשִׁי׃ 14 וְאָמַר סְלוּ סְלוּ פַנּוּ דָרֶךְ הָרִימוּ מִכְשׁוֹל מִדֶּרֶךְ עַמִּי׃ 15 כִּי־כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכּוֹן וְאֶת־דַּכָּא וּשְׁפַל־רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים׃ 16 כִּי לֹא לְעוֹלָם אָרִיב וְלֹא לְנֶצַח אֶקְצוֹף כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֹטֶף וְנֶשָׁמוֹת אֲנִי עָשִׂיתִי׃ 17 בַּעֲוֹן בִּצְעוֹ קָצַפְתִּי וָאַכֶּנּוּ הִסְתַּרְתִּי וָאֶקְצֹף וַיֵּלֶךְ מְשׁוּבָה בְּדֶרֶךְ לִבּוֹ׃ 18 דְּרָכָיו רָאִיתִי וְאֶרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֵהוּ וַאֲשַׁלֵּם נִחֻמִים לוֹ וְלַאֲבֵלָיו׃ 19 בֹּרֵא נִיב שְׂפָתָיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר רָפוֹא לוֹ׃ 20 וְרְשָׁעִים כַּיָּם נָגֵרוּשׁ כִּי הַשְׁקֵט לֹא יוּכָל וְגָרְשׁוּ מַיָּו מַיִם וָטִיט׃ 21 אֵין שָׁלוֹם אָמַר אֱלֹהַי לָרְשָׁעִים׃ 1 קְרָא בְגָרוֹן אַל־תֶּחְדָּל כַּשּׁוֹפָר הָרִים קוֹלֶךָ וְהַגֵּד לְעַמִּי פִשְׁעָם וּלְבֵית יַעֲקֹב חַטֹּאתָם׃ 2 אֹתִי יוֹם יוֹם יִדְרֹשׁוּן וְדַעַת דְּרָכַי יֶחְפָּצוּן כְּגוֹי אֲשֶׁר צְדָקָה עָשָׂה וּמִשְׁפַּט אֱלֹהָיו לֹא עָזָב יִשְׁאָלוּנִי מִשְׁפְּטֵי צֶדֶק קָרְבַת אֱלֹהִים יֶחְפָּצוּן׃ 3 לָמָּה צַמְנוּ וְלֹא רָאִיתָ עִנִּינוּ נַפְשֵׁנוּ וְלֹא יָדָעְתָּ הֵן בְּיוֹם צֹם־כֶּם תִּמְצְאוּ חֵפֶץ וְכָל־עֲצֻבֹתֵיכֶם תִּנְגֹּשׂוּ׃ 4 הֵן לְרִיב וּמַצָּה תָצוּמוּ וּלְהַכּוֹת אֶגְרֹף רָשָׁע לֹא תָצוּמוּ כַּיּוֹם אֶתְכֶם לְהַשְׁמִיעַ בַּמָּרוֹם קוֹלְכֶם׃ 5 הֲכָזֶה יִהְיֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ יוֹם עַנּוֹת אָדָם נַפְשׁוֹ הֲלוֹא לִקְשׁוֹת כָּאֲגֻמֹּן רֹאשׁוֹ וְשַׂק וָאֵפֶר יַצִּיעַ הֲלָזֶה תִּקְרָא צוֹם וְיוֹם רָצוֹן לַיהוָה׃ 6 הֲלוֹא זֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ פַּתֵּחַ חַרְצֻבּוֹת רֶשַׁע הַתֵּר אֲגֻדּוֹת מוֹטָה וְשַׁלַּח רְצוּצִים חָפְשִׁי וְכָל־מוֹטָה תְּנַתֵּקוּ׃ 7 הֲלוֹא פָרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ וְעֲנִיִּים מְרוּדִים תָּבִיא בָיִת כִּי־תִרְאֶה עֵרֹם וְכִסִּיתוֹ וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם׃ 8 אָז יִבְקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרוּכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד יְהוָה יַאַסְפֶךָ׃ 9 אָז תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה תַּשְׁוִעַ וַיֹּאמַר הִנֵּנִי אִם־תָּסִיר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שְׁלֹחַ אֶצְבַּע וָאָוֶן׃ 10 וְתַפֵּק לָרָעֵב נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ נִכְלָה תַּשְׂבִּיעַ אָז יִזְרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ כַּצָּהֳרָיִם׃ 11 וְנָחֲךָ יְהוָה תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו׃ 12 וּבָנוּ מִמְּךָ חָרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי דוֹר וָדוֹר תָּקוּם וְקָרָאתָ לְךָ גֹּדֵר פָּרֶץ מְשֹׁבֵב נְתִיבוֹת לָשָׁב׃ 13 אִם־תָּשִׁיב מִשַّבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וּדְבֹר דָּבָר׃ 14 אָז תִּתְעַנַּג עַל־יְהוָה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִי יְהוָה דִּבֵּר׃ 1 הִנֵּה יַד־יְהוָה לֹא קָצְרָה מִהוֹשִׁיעַ וְאָזְנוֹ כָּבְדָה מִשְּׁמוֹעַ׃ 2 כִּי אִם־עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵכֶם לֵאלֹהֵיכֶם וְחַטֹּאתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָנִים מִמֶּנּוּ מִשְּׁמוֹעַ׃ 3 כִּי כַפֵּיכֶם נִטְמְאוּ בַדָּם וְאֶצְבְּעֹתֵיכֶם בָּעָוֹן שִׂפְתֹתֵיכֶם דִּבְּרוּ שָׁקֶר לְשׁוֹנְכֶם עַוְלָה תֶהְגֶּה׃ 4 אֵין־קוֹרֵא בְצֶדֶק וְאֵין נִשְׁפָּט בֶּאֱמוּנָה בְּטָחוֹן עַל־תֹּהוּ וְדַבְּרוּ־שָׁוְא הָרָה עָמָל וְיָלְדוּ אָוֶן׃ 5 בֵּיצֵי פֶתֶן בָּקָעוּ וְקוּרֵי עַכָּבִישׁ אָרָגוּ הָאֹכֵל מֵבֵיצֵיהֶם יָמוּת וְהַדָּרוּס תָּפוּץ לְרָע׃ 6 קוּרֵיהֶם לֹא יִהְיוּ לְבֶגֶד וְלֹא יִתְכַּסּוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם מַעֲשֵׂיהֶם מַעֲשֵׂי אָוֶן וּמַעֲשֵׂה חָמָס בְּכַפָּיו׃ 7 רַגְלֵיהֶם לָרָע יָרוּצוּן וּמְהַרְרוּ לִשְׁפֹּךְ דָּם נָקִי מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם מַחְשְׁבוֹת אָוֶן שֹׁד וְשֶׁבֶר בְּמִסְלוֹתָם׃ 8 דֶּרֶךְ שָׁלוֹם לֹא יָדָעוּ וְאֵין מִשְׁפָּט בְּמַעְגְּלוֹתָם נָתִיבוֹתָם עִקְּשׁוּ לָהֶם כָּל־דּוֹרֵךְ בָּהֶם לֹא יָדַע שָׁלוֹם׃ 9 עַל־כֵּן רָחַק מִשְׁפָּט מִמֶּנּוּ וְלֹא תַשִּׂיגֵנוּ צְדָקָה נִקְוִינוּ לָאוֹר וְהִנֵּה חֹשֶׁךְ לִנְגֹהוֹת בָּאֹפֶל נֵלֵךְ׃ 10 נָגַשְׁנוּ כָעִוְרִים קִיר וְכָאֵין עֵינַיִם נָגָשׁוּשָׁה כַּנְּשָׁפִים בַּנְּגָהִים בַּמְּרוּדִים כַּמֵּתִים׃ 11 כָּל־דֹּבֵנוּ כַּדֻּבִּים נֶהֱמוֹת כַּיּוֹנִים נָהֹגוּ נָהֹמוּ מִשְׁפָּט וְאֵין לִישׁוּעָה רָחֲקָה מִמֶּנּוּ׃ 12 כִּי־רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ נֶגְדֶּךָ וַחֲטֹאתֵינוּ עָנְתָה בָּנוּ כִּי פְשָׁעֵינוּ אִתָּנוּ וַעֲוֹנֹתֵינוּ יָדַעְנָם׃ 13 פָּשׁוֹעַ וְכַחֵשׁ לַיהוָה וְסוּג אָחוֹר מֵאֱלֹהֵינוּ דַּבֵּר עֹשֶׁק וְסָרָה הָרוֹ מִלֵּב דִּבְרֵי שָׁקֶר׃ 14 וְהֻסַּג אָחוֹר מִשְׁפָּט וּצְדָקָה מֵרָחוֹק תַּעֲמוֹד כִּי כָשְׁלָה בָרְחוֹב אֱמוּנָה וְנְכֹחָה לֹא תוּכָל לָבוֹא׃ 15 וַתְּהִי אֱמוּנָה נֶעְדָּרֶת וְסָר מֵרָע מִתְּלַלֵּל וַיַּרְא יְהוָה וַיֵּרַע בְּעֵינָיו מִבְּלִי מִשְׁפָּט׃ 16 וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּתְמַהּ מִבְּלִי מֵלִיץ וַתּוֹשַׁע לּוֹ זְרֹעוֹ וְצִדְקָתוֹ הִיא סָמָכָתְהוּ׃ 17 וַיִּלְבַּשׁ צֶדֶק כַּשִּׁרְיוֹן וְכוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי נָקָם תַּלְבֹּשֶׁת וַיַּעְטֹף כַּמְּעִיל קִנְאָה׃ 18 כְּגֵמוּל כְּגַמֵּל לְצוֹרְרָיו חֵמָה לְאֹיְבָיו לְאִיִּים גְּמוּל יְשַׁלֵּם׃ 19 וְיָרְאוּ מִמַּעֲרָב אֶת־שֵׁם יְהוָה וּמִמִּזְרַח שָׁמֶשׁ אֶת־כְּבוֹדוֹ כִּי יָבוֹא כַּנָּהָר צָר רוּחַ יְהוָה נֹסֵת בּוֹ׃ 20 וּבָא לְצִיּוֹן גֹּאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם־יְהוָה׃ 21 וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אֹתָם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃ 1 קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ וּכְבוֹד יְהוָה עָלַיִךְ זָרָח׃ 2 כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה־אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְהוָה וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה׃ 3 וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ וּמְלָכִים לְנֹגַהּ זָרְחֵךְ׃ 4 שְׂאִי סָבִיב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בָּאוּ לָךְ בָּנַיִךְ מֵרָחוֹק יָבוֹאוּ וּבְנוֹתַיִךְ עַל־צַד תֵּאָמַנָה׃ 5 אָז תִּרְאִי וְנָהַרְתְּ וּפָחַד וְרָחַב לְבָבֵךְ כִּי יֵהָפֵךְ עָלַיִךְ הֲמוֹן יָם חֵיל גּוֹיִם יָבוֹא לָךְ׃ 6 שִׁפְעַת גְּמַלִּים תְּכַסֵּךְ בִּכְרֵי מִדְיָן וָעֵיפָה כָּל־מִן־שְׁבָא יָבוֹאוּ זָהָב וּלְבוֹנָה יִשָּׂאוּ וּתְהִלּוֹת יְהוָה יְבַשֵּׂרוּ׃ 7 כָּל־צֹאן קֵדָר יִקָּבְצוּ לָךְ אֵילֵי נְבָיוֹת יְשָׁרְתוּנֵךְ יַעֲלוּ רָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי וּבֵית תִּפְאַרְתִּי אֶפְאָר׃ 8 מִי אֵלֶּה כָּעָב תָּעוּפֶינָה וְכַיּוֹנִים אֶל־אֲרֻבֹּתָיו׃ 9 כִּי־לִי אִיִּים יְקַוּוּ וְאֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ בָּרִאשֹׁנָה לְהָבִיא בָנַיִךְ מֵרָחוֹק כַּסְפָּם וְזָהָבָם אִתָּם לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרֶךָ׃ 10 וּבְנוּ בְנֵי־נֵכָר חֹמֹתַיִךְ וּמַלְכֵיהֶם יְשָׁרְתוּנֵךְ כִּי בְקִצְפִּי הִכִּיתִיךְ וּבְרְצוֹנִי רִחַמְתִּיךְ׃ 11 וְפָתְחוּ שְׁעָרַיִךְ תָּמִיד יוֹמָם וָלַיְלָה לֹא יִסָּגֵרוּ לְהָבִיא אֵלַיִךְ חֵיל גּוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם נְהוּגִים׃ 12 כִּי הַגּוֹי וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא יַעַבְדוּךְ יֹאבֵדוּ וְהַגּוֹיִם חָרוֹב יֶחֱרָבוּ׃ 13 כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן אֵלַיִךְ יָבוֹא בְּרוֹשׁ תְּאַשּׁוּר וְתֹרֶן יַחְדָּו לְפָאֵר מְקוֹם מִקְדָּשִׁי וּמְקוֹם רַגְלַי אֲכַבֵּד׃ 14 וְהָלְכוּ אֵלַיִךְ שְׁחוּפִים בְּנֵי מְעַנַּיִךְ וְיִשְׁתַּחֲווּ עַל־כַּפּוֹתַיִךְ כָּל־מְנַאֶצָיִךְ וְקָרְאוּ לָךְ עִיר יְהוָה צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ 15 תַּחַת הֱיוֹתֵךְ עֲזוּבָה וְשׂנוּאָה וְאֵין עוֹבֵר וְשַׂמְתִּיךְ לִגְאוֹן עוֹלָם מָשׂוֹשׂ דּוֹר וָדוֹר׃ 16 וְיָנַקְתְּ חֲלַב גּוֹיִם וְשַׁד מְלָכִים תִּינָקִי וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאָלֵךְ אֲבִיר יַעֲקֹב׃ 17 תַּחַת הַנְּחֹשֶׁת אָבִיא זָהָב וְתַחַת הַבְּרִיחַ אָבִיא כֶסֶף וְתַחַת הָעֵצִים נְחֹשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בַּרְזֶל וְשַׂמְתִּי פְקֻדָּתֵךְ שָׁלוֹם וְנֹגְשַׂיִךְ צְדָקָה׃ 18 לֹא יִשָּׁמַע עוֹד חָמָס בְּאַרְצֵךְ שֹׁד וָשֶׁבֶר בִּגְבוּלָיִךְ וְקָרָאתְ יְשׁוּעָה חֹמָתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ תְּהִלָּה׃ 19 לֹא־יִהְיֶה־לָּךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם וּלְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ לֹא יָאִיר לָךְ וְהָיָה יְהוָה לְךָ לְאוֹר עוֹלָם וֵאלֹהֶיךָ לְתִפְאַרְתֶּךָ׃ 20 לֹא־יָבוֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ וִירֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף כִּי יְהוָה יִהְיֶה־לָּךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ׃ 21 וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר׃ 22 הַקָּטֹן יִהְיֶה לָאֶלֶף וְהַצָּעִיר לגוי עָצוּם אֲנִי יְהוָה בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה׃ 1 רוּחַ אֲדֹנָי יְהוִה עָלָי יַעַן מָשַׁח יְהוָה אֹתִי לְבַשֵּׂר עֲנָוִים שָׁלַחַנִי לַחֲבֹשׁ לִשְׁבוּרֵי לֵב לִקְרֹא לִשְׁבוּיִם דְּרוֹר וּלְעִצּוּרִים פְּקַח־קוֹחַ׃ 2 לִקְרֹא שְׁנַת־רָצוֹן לַיהוָה וְיוֹם נָקָם לֵאלֹהֵינוּ לְנַחֵם כָּל־אֲבֵלִים׃ 3 לָשׂוּם לַאֲבֵלֵי צִיּוֹן לָתֶת לָהֶם פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן תַּחַת אֲבֵל מַחֲלָצַת תְּהִלָּה תַּחַת רוּחַ כֵּהָה וְנִקְרְאוּ לָהֶם אֵלֵי הַצֶּדֶק מַטַּע יְהוָה לְהִתְפָּאֵר׃ 4 וּבָנוּ בָּנוּ חָרְבוֹת עוֹלָם תָּקוּמוּ שֹׁמֵמוֹת רִאשֹׁנִים וְחָדְשׁוּ עָרִים נִשַּׁמּוֹת דּוֹר דּוֹר׃ 5 וְעָמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם וּבְנֵי נֵכָר אִכָּרֵיכֶם וְכֹרְמֵיכֶם׃ 6 וְאַתֶּם כֹּהֲנֵי יְהוָה תִּקָּרְאוּ מְשָׁרְתֵי אֱלֹהֵינוּ יֵאָמֵרוּ לָכֶם חֵיל גּוֹיִם תֹּאכֵלוּ וּבְכָבוֹדָם תִּתְאַוָּרוּ׃ 7 תַּחַת בָּשְׁתְּכֶם מִשְׁנֶה וְכְלִמָּה רָנוּ חֶלְקָם עַל־כֵּן בְּאַרְצָם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ שִׂמְחַת עוֹלָם תִּהְיֶה לָהֶם׃ 8 כִּי אֲנִי יְהוָה אֹהֵב מִשְׁפָּט שֹׂנֵא גָזֵל בְּעוֹלָה וְנָתַתִּי פְעֻלָּתָם בֶּאֱמוּנָה וּבְרִית עוֹלָם אֶכְרֹת לָהֶם׃ 9 וְנוֹדַע בַּגּוֹיִם זַרְעָם ו

אַ פִּסֵּחַ דלג ווי אַן אַיָּל, און די לשׁוֹן פּוּן אַן אִלֵּם וועט רנן; כִּי אין מדבר בקע מַיִם און נחלים אין דער ערבה. 7 און
דאָס שרב וועט ווערן צום אָגַם [זען אגם התג' 20:14; 19:20], און אַ צִמאוֹן צו מַבּוּעַ מַיִם; אין נָוֶה פּוּן תַּן וועט זײַן אַ
רֶבֶץ פּוּן חָצִיר, מיט קנה און גֹּמֶא. 8 און דאָרט וועט זײַן אַ מַסְלוּל און אַ דֶּרֶךְ, און דער דֶּרֶךְ הקֹדש [זען ישעיה 40:3;
מה"ש 9:2; 22:4; 26-21:18 הדרך הקודש איז דער אמת יידישקייט] וועט מען אים קרא; נישט עבר וועט אים אַן
אומריינער [טָמֵא], נײַערט פאַר זיי וועט הלך דאָס דֶּרֶךְ; אוילים [אויל] וועלן נישט תָּעֶה אויף עס. 9 דאָרט וועט נישט
זײַן קיין אַרְיֵה, און קיין ווילדע חיה וועט נישט עלה [זען ישעיהו 53:2] אויף אים זיי וועלן זיך דאָרט נישט מצא. און
די אויסגעלייזטע [גאוּלִים] וועלן הלך דאָרט, 10 און די דערלייזטע [פדה] פּוּן ה' וועלן צוריקקערן [שוב], און וועלן
בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין צִיּוֹן מיט רְנָּה, און שִׂמחת
עוֹלָם וועט זײַן אויף זייער קאָפּ; שָׂשׂון-וּשִׂמחה וועט זיי נשׂג, און נוס וועלן יָגוֹן און אֲנָחָה.

ישע36

1 און עס איז געווען אין 14טן שָׁנָה פּוּן מלך חִזקִיָּהוּ, איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] סנחרב מלך אשור אויף כּל
ערים בּצרוֹת [בצר] פּוּן יהודה, און האָט זיי תפשׂ. 2 און מלך אשור האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] רַב-שָׁקֵה פּוּן
לָכיש קיין ירושלים צום מלך חִזקִיָּהוּ מיט אַ חיל כּבד. און ער האָט זיך עמד בּײַ דעם תעלה פּוּן בְּרֵכָה העליונה פּוּן
מְסִלָּה פּוּן וועשערפעלד. 3 איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צו אים אֶלְיָקִים בּן חִלקִיָּהוּ, וואָס איבערן
הַבַּיִת, און שֶׁבנאָ דער סֹפֵר, און יוֹאָח בּן אָסָפּן, דער מַזְכִּיר. 4 און רַב-שָׁקֵה האָט צו זיי אמר: אמר נָא צו חִזקִיָּהוּ:
אַזוי האָט אמר דער מלך הגדוֹל, מלך אשור [סנחריב]: וואָס איז די דאָזיקע בִּטָּחוֹן וואָס דו בּטח זיך? 5 איך אמר:
דאָס איז נאָר דבר-שׂפתים; עצה און גבורה דאַרף מען פאַר מלחמה. אַצונד, אויף וועמען בּטח זיך, וואָס דו האָסט
מרד אָן מיר? 6 הִנֵּה, דו בּטח זיך אויף דאָס משענת הקנה רצץ, אויף מִצרַיִם, וואָס אַז אַן אִיש סמך זיך אויף אים אָן,
בוא ער אים אַרײַן אין דער יָד, און נקב זי דורך; אַזוי איז פרעה מלך מִצרַיִם פאַר כּל וואָס בּטח זיך אויף אים. 7 און
אַז דו וועסט מיר אמר: מיר בּטח זיך אויף ה' אלקֵינוּ; איז דאָס נישט דער וואָס חִזקִיָּהוּ האָט סור זײַנע בָּמוֹת און
זײַנע מזבחות, און האָט אמר צו יהודה און צו ירושלים: פאַר דעם דאָזיקן מזבח זאָלט איר זיך שחה? 8 און אַצונד,
ערב זיך נָא מיט אֲדֹנִי המלך אשבוור, און איך וועל דיר נתן 2,000 סוּסים, אויב דו יכל דיר נתן רֹכבים אויף זיי. 9 ווי
קענסטו שוב דעם פנים פּוּן פֶּחָה אחד, איינעם פּוּן די קלענסטע עבדים פּוּן אֲדֹנִי? כאָטש איר בּטח זיך אויף מִצרַיִם
וועגן מרכּבות און פּרשים. 10 און אַצונד, בין איך דען אָן ה' עלה אויף דעם דאָזיקן אֶרֶץ, עס צו שחת? ה' האָט צו
מיר אמר: עלה אויף דעם דאָזיקן אֶרֶץ, און שחת עס. 11 האָט אֶלְיָקִים און שֶׁבנאָ און יוֹאָח אמר צו רַב-שָׁקֵה: דבר,
נָא, צו דײַנע עֶבֶד אַראַמיש, וואָרעם מיר פאַרשטייען עס, און דבר נישט צו אונדז יהודיש אין די אוזנַיִם פּוּן דעם
דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס אויף דער חוֹמָה. 12 האָט רַב-שָׁקֵה אמר:
האָט דען צו דײַן אדון און צו דיר מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֲדֹנִי צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] די
דאָזיקע דברים, און נישט צו די אנשים וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף דער חוֹמָה, צו אכל
זייער חֲרָאִים, און צו שתה זייער שַׁיִן, בּײַ אײַך? 13 און רַב-שָׁקֵה האָט זיך עמד, און האָט קרא אויף אַ קוֹל גָּדוֹל, אויף
יהודיש, און האָט אמר: שמע! די דברים פּוּן דעם מלך הגדוֹל [סנחרב], מלך אשור: 14 אַזוי האָט אמר דער מלך: זאָל
אײַך חִזקִיָּהוּ נישט נשא, וואָרעם ער קען אײַך נישט יכל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן. 15 און זאָל אײַך חִזקִיָּהוּ
נישט בּטח אויף ה' אַזוי צו אמר: נצל זײַן וועט אונדז נצל ה'; די דאָזיקע עִיר וועט נישט נתן ווערן אין דער יד פּוּן מלך
אשור. 16 איר זאָלט זיך נישט שמע צו חִזקִיָּהוּ, וואָרעם אַזוי האָט אמר מלך אשור: עשׂה מיט מיר שלום, און יצא צו
מיר, און אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] איטלעכער פּוּן זײַן גֶּפֶן און איטלעכער פּוּן זײַן תְּאֵנָה,
און שתה איטלעכער הַמַּיִם פּוּן זײַן בּוֹר; 17 בּיז איך בוא, און וועל אײַך לקח אין אַן אֶרֶץ אַזוי ווי אײַער אֶרֶץ, אַן אֶרֶץ
פּוּן דָּגָן און ווײַן, אַן אֶרֶץ פּוּן לֶחֶם און כּרמים. 18 זאָל אײַך נאָר חִזקִיָּהוּ נישט סות, אַזוי צו אמר: ה' וועט אונדז נצל
[זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן. האָבן דען נצל געווען די אלוקים פּוּן די גוֹיִם איטלעכער זײַן אֶרֶץ פּוּן דער יָד פּוּן
מלך אשור? 19 ווו זײַנען די אלוקים פּוּן חַמת און אַרפַּד? ווו זײַנען די אלוקים פּוּן ספרוַיִם? און האָבן זיי דען נצל
געווען שומרון פּוּן מײַן יָד? 20 ווער זײַנען צווישן כּל אלוקים פּוּן די דאָזיקע לענדער, וואָס האָבן נצל געווען זייער
אֶרֶץ פּוּן מײַן יָד, אַז ה' זאָל נצל זײַן ירושלים פּוּן מײַן יָד? 21 האָבן זיי חרש, און האָבן אים אַ דבר נישט ענה, וואָרעם
דער מצוה פּוּן מלך איז געווען, אַזוי צו אמר: איר זאָלט אים נישט ענה. 22 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אֶלְיָקִים בּן חִלקִיָּהוּ, וואָס איבערן הַבַּיִת, און שֶׁבנאָ דער סֹפֵר, און יוֹאָח בּן
אָסָפּן, דער מזכּיר, צו חִזקִיָּהוּ, מיט צעריסענע [קרע] בגדים, און זיי האָבן אים נגד די דברים פּוּן רַב-שָׁקֵה.

ישע37

1 און עס איז געווען, ווי דער מלך חִזקִיָהו האָט עס שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַזוי האָט ער קרע זײַנע
בגדים, און זיך כסה מיט זאַק, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין
בית ה'. 2 און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֶלְיָקימען וואָס איבערן הַבַּיִת, און שֶׁבנאָ דעם סֹפֵר, און די
זקנים פון די כֹּהנים, כסה מיט שַׂקִּים, צו ישַׁעיָהו בן אָמוצן הנביא. 3 און זיי האָבן צו אים אמר: אַזוי האָט אמר
חִזקִיָהו: יום צָרָה און תּוֹכֵחָה און נְאָצָה איז דער יום הזה; וואָרעם די בָּנִים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מַשְׁבֵּר, און נישטאָ קיין כוח צו ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]. 4 אפשר וועט
ה' אֱלֹקֶיךָ שמע די דברים פון רַב-שָׁקֵה, וואָס אֲדָנָיו מלך אשור האָט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חרף דעם
אלוקים חי, און ער וועט יכח פאַר די דברים וואָס ה' אֱלֹקֶיךָ האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; דעריבער
זאָלסטו נשׂא תפילה פאַר דעם שְׁאֵרִית הנמצאה [מצא]. 5 און ווי די עבדים פון המלך חִזקִיָהו זײַנען בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו ישַׁעיָהו, 6 האָט ישַׁעיָהו צו זיי אמר: אַזוי זאָלט איר אמר צו
אײַער אדון: אַזוי האָט ה' אמר: זאָלסט נישט ירא האָבן פאַר די דברים וואָס דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו
52:15-53:12] מיט וואָס די נערים פון מלך אשור האָבן מיך גדף. 7 הִנֵּה, איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] אריַין אין אים אַ רוּחַ, און ער וועט שמע אַ שמוּעָה [זען "שמועָה" ישעיהו 53:1], און וועט זיך שוב [זען
"שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו זײַן אֶרֶץ; און איך וועל אים הנפל [נפל] דורכן חרב אין זײַן אֶרֶץ. 8 און רב-שָׁקֵה
האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7], און האָט מצא מלך אשור לחם אויף לִבנָה; וואָרעם ער האָט שמע
[זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז ער [המלך] האָט נסע פון לָכִיש. 9 און [סנחרב] האָט שמע אויף תִּרהָקָה מלך
כוּש, אַזוי צו אמר: ער איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו לחם מיט דיר. און ווי ער האָט דאָס שמע
האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו חִזקִיָהו, אַזוי צו אמר: 10 אַזוי זאָלט איר אמר צו חִזקִיָהו מלך
יהודה, אַזוי צו אמר: זאָל דיר נישט השיא [נשׂא] אֱלֹקֶיךָ וואָס דו בֶּטַח זיך אויף אים, אַזוי צו אמר: ירושלים וועט
נישט נתן ווערן אין דער יָד פון מלך אשור. 11 הִנֵּה האָסטו שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] וואָס די מלכים
פון אשור האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו כל הארצות, זיי צו חרם, און דו ווילסט נצל ווערן?
12 האָבן די אלוקים פון די גוֹיִם נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען די וואָס מײַנע אבות האָבן שחת, גוֹזָן, און
חרן, און רֶצֶף, און בני-עדן וואָס אין תלַשָׂר? 13 ווו איז מלך חַמת, און מלך אַרפַד, און מלך פון דער עִיר סְפַרְוַיִם, פון
הֵנַע, און עִוָּה? 14 האָט חִזקִיָהו לקח דעם בריוו פון דער יָד פון די מלאכים, און האָט אים קרא, און ער איז עלה [זען
"עלה" ישעיהו 53:2] אין בית ה'. און חִזקִיָהו האָט אים פרשׂ פאַר ה'. 15 און חִזקִיָהו האָט פלל געווען צו ה', אַזוי צו
אמר: 16 ה' צבָאות, אֱלֹקֵי ישׂראל וואָס ישב איבער די כרובים; דו אַליין ביסט האלוקים איבער כל ממלכות הָאָרֶץ;
דו האָסט עשׂה די השמים און הָאָרֶץ. 17 ה', נטה דײַן אֹזֶן, און שמע; ה', פקח דײַנע אויגן, און ראה; און שמע כל
דִּבְרֵי סַנהֵריבן, וואָס ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חרף דעם אלוקים חי. 18 אמנם, ה', די מלכים פון
אשור האָבן חרב כל הארצות מיט זייער אֶרֶץ, 19 און זיי האָבן נתן זייערע אלוקים צום אֵש; וואָרעם זיי זײַנען קיין
אלוקים נישט געווען, נאָר בלויז דאָס מַעֲשֵׂה פון ידי [זען "יד" תהלים 22:17;

[http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU אָדָם, האָלץ און שטיין; דעריבער האָבן זיי זיי
אבד. 20 און אַצונד, ה' אלקֵינוּ, ישע אונדז פון זײַן יָד, און זאָלן כל ממלכות הָאָרֶץ ידע אַז דו אַליין ביסט ה'. 21 האָט
ישַׁעיָהו בן אָמוצן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חִזקִיָהו, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל: היות ווי דו
האָסט פלל געווען צו מיר וועגן סנחרב מלך אשור: 22 איז דאָס הדבר וואָס ה' האָט וועגן אים דבר: עס בּוז [זען
"בזה" ישעיהו 53:3] דיך, עס לעג פון דיר די בתולה בַּת צִיון; עס הניע [נוע] דעם קאָפּ הינטער דיר, די בַּת ירושלים.
23 וועמען האָסטו חרף און גדף? און אויף וועמען האָסטו דײַן קוֹל רום? יאָ, האָסט נשׂא דײַנע אויגן אין דער הייך,
אקעגן דעם קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]. 24 דורך דײַנע עבדים
האָסטו חרף אֲדֹנָי, און אמר: מיט מײַנע רֹב מרכּבות בין איך צו דער הייך פון די הָרִים עלה, צו די יִרכָּה פון לבנון; און
איך כרת זײַנע הויכע צעדערן, זײַנע געקליבענע בְּרוֹש; און איך בוא צו זײַן מרוֹם שפיץ, צום וואַלד פון זײַן כַּרמֶל. 25
איך האָב קור און שתה מַיִם, און החריב [חרב] מיט מײַנע כף פעם כל יאר פון מְצַרִים. 26 האָסטו דען נישט שמע
[זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]? למֵרָחוֹק האָב איך עס צוגעגרייט [עשׂה], פון ימי קֶדֶם האָב איך עס יצר; אַצונד
האָב איך עס געבראַכט [הבוא] עס זאָל געשען, צו השאה [שאה] ערים בּצרוֹת [בצר] אַזוי זיי זענען גַּלים [גַּל] נצים
[נצה]. 27 דעריבער זײַנען זייערע יוֹשבים קורצמאכטיק, זיי זײַנען חתת און בוש; זיי זײַנען געוואָרן עשׂב פון שָׂדֶה,
און ירק דשא, חציר פון די גגוֹת [גג], און אַ שדמה לפני קָמָה. 28 אָבער איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3;
בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים, דורך אַ פערזענלעך שייכות מיט משיח, נישט קאָפּ וויסן , מיין עבד הצדיק וועט

מאַכן פילע רעכט מיט ה', זען יוחנן 14:9; מתי 7:23; קור"ב 5:16] דײַן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]
און דײַן יצא און דײַן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], און דײַן
התרגז [רגז] קעגן מיר. 29 ווײַל דײַן רגז קעגן מיר און דײַן שַׂאֲנָן איז עלה אין מײַנע אוזנַיִם; דעריבער וועל איך שׂום
מײַן חַח אין דײַן נאָז, און מײַן מֶתֶג אין דײַנע ליפּן, און איך וועל דיך השיב [שוב] [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה
13:7] אויף דעם דֶּרֶךְ וואָס דו ביסט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף אים.
30 און דאָס וועט דיר זײַן דער אות: איר וועט אכל הײַיאָר סָפִיחַ, און אויפן שָׁנָה שֵׁנִית שָׁחִיס; און אויפן שָׁנָה
השְׁלִישִׁית זרע! און קצר! און נטע כּרמים, און אכל! [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] זייער פּרי. 31 און
דער פלֵיטָה שְׁאֵרִית פון דעם בית יהודה וועט ווידער ווארצלען אונטן, און עשׂא פּרי אויבן. 32 וואָרעם פון ירושלים
וועט יצא אַ שְׁאֵרִית, און אַ פְּלֵיטָה פון הַר צִיון; דאָס קִנְאָה פון ה' צבָאות וועט דאָס עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9]. 33 אמנם, אַזוי האָט ה' אמר אויף מלך אשור: ער וועט נישט בוא אין דער דאָזיקער עִיר, און נישט ירה
אַהין חֵץ, און נישט קִדם פאַר איר מיט מָגֵן, און נישט שפך ארום איר סֹלְלָה. 34 אויף דעם דֶּרֶךְ וואָס ער איז בוא
[זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], אויף אים וועט ער זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
זכריה 13:7], און אין דער דאָזיקער עִיר וועט ער נישט בוא, אמר ה'. 35 און איך וועל גנן די דאָזיקע עִיר, זי צו ישע,
פון מײַנעט וועגן און פון מײַן עֶבֶד דוִדס [

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

זען עֶבֶד ה' איז בֶּן דוִד משיח, ישעיהו 53:11; זען ישעיה 52:13] וועגן. 36 און מלאך ה' איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10;
מיכה 5:1], און האָט נכה אין דעם מַחֲנֶה פון אשור 185,000; און אַז מע איז שכם אין דער בוקר, און הִנֵּה זיי זײַנען
כּל פּגָרים מתים [זען "פגרים" ישעיהו 66:24]. 37 און סנחרב מלך אשור האָט נסע, און איז הלך און האָט זיך שוב
[זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7]; און ער איז ישב אין נינוֵה. 38 און עס איז געווען, ווי ער שחה זיך אין בית פון
אלוקיו נִסרוך, אַזוי האָבן זײַנע בָּנִים אַדרַמֶלֶך און שַׂראֶצֶר אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] מיטן
חרב; און זיי זײַנען מלט געוואָרן אין אֶרֶץ אַרָרָט. און בְּנוֹ אֵסַר-חַדון איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת.

ישע38

1 אין יענער ימים איז חִזקִיָּהו חלה געוואָרן צו מות; איז צו אים בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] ישַׁעיָהו בֶּן אָמוֹץ הנביא, און האָט צו אים אמר: אַזוי האָט ה' אמר: צוה דײַן וועגן דײַן בית [זען
"בית" ירמיהו 31:30(31)-33(34)], וואָרעם דו מות, און וועסט נישט חיה ווערן. 2 האָט חִזקִיָּהו סבב זײַן פנים צו דער
קִיר, און האָט פלל געווען צו ה', 3 און האָט אמר: אנה, ה', זכר ווי איך בין הלך פאַר דיר מיט אמת און מיט לֵב שָׁלֵם,
און וואָס איז טוֹב אין דײַנע אויגן האָב איך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. און חִזקִיָּהו האָט בכה
בְּכִי גָדוֹל. 4 איז דאָס דבר-ה' געווען צו ישַׁעיָהון, אַזוי צו אמר: 5 הלך! און זאָלסט אמר צו חִזקִיָּהון: אַזוי האָט אמר
ה' אלוקֵי דָוִד אָבִיךָ: איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דײַן תפילה, איך האָב ראה דײַן דִּמְעָה; הִנֵּה,
איך יסף צו דײַנע טעג 15 שָׁנָה. 6 און פון דער יָד פון מלך אשור וועל איך דיך און די דאָזיקע עִיר נצל [זען "נצל"
מיכה 4:10; 5:1], און איך וועל גנן די דאָזיקע עִיר. 7 און דאָס וועט דיר זײַן אַן אות [זען "אות," נישט אַן (יונגע פרוי,
ישעיהו 7:14) גרינג זאַך] פון ה', אַז ה' וועט עשׂה די דאָזיקע זאַך וואָס ער האָט דבר: 8 הִנֵּה, איך שוב אום דעם צֵל
פון די מעלות [מעלה] וואָס האָט ירד אויף די מעלות [מעלה] פון אָחָזן, בשמש אֲחֹרַנִּית 10 מעלות. און די שמש
האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] 10 מעלות [מעלה], אויף די מעלות וואָס זי האָט ירד. 9 מִכְתָּב פון
חִזקִיָּהו מלך יהודה, ווען ער איז חלה געווען, און איז חיה געוואָרן פון זײַן חֳלִי. 10 איך האָב געוועסט אמר: אין דֶּמִי
פון מײַנע טעג וועל איך הלך אין די שְׁעָרִים פון שְׁאוֹל; איך ווער קָפַד פון דעם יֶתֶר פון מײַנע שָׁנוֹת. 11 איך האָב
אמר: איך וועל נישט ראה ה', ה' אין אֶרֶץ החיים [זען "אֶרֶץ החיים" ישעיהו 53:8]; איך וועל מער אָדָם נישט נבט מיט
די יושבי חֶדֶל. 12 מײַן דוֹר איז נסע און נגלה [גלה] פון מיר אַזוי ווי אַן אֹהֶל פון אַ רֹעֶה; איך האָב קפד ווי אַ אֹרֶג מײַן
לעבן; פון דער דַּלָּה וועט ער מיך בצע; פון יום ביז לַיְלָה וועסטו מיך שלם. 13 איך האָב שוה: ביז בֹּקֶר, ווי אַן אַרְיֵה,
אַזוי וועט ער כּל מײַנע עצמות שבר; פון יום ביז לַיְלָה וועסטו מיך שלם. 14 ווי אַ סוּס, ווי אַן עָגוּר, אַזוי האָב איך
צפצף, איך האָב הגה ווי אַ יוֹנָה; מײַנע אויגן זײַנען דלל צו דער מרוֹם: אֲדֹנָי, עשקה צו מיר, ערבֵ! צו מיר. 15 וואָס זאָל
איך דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14]? אַז ער האָט מיר אמר, און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9]; איך וועל התדדה [דדה] כּל מײַנע שָׁנוֹת, איבער דער מַר פון מײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10]. 16
אֲדֹנָי, דערויף מען חיה, און אין כּל דערין איז דאָס חַיֵּי מײַן רוּחַ; דעריבער דו החלים [חלם] מיך, און לאָז מיך חיה.
17 הִנֵּה, פאַר שלוֹם איז מיר פאַרביטן געוואָרן מַר, און דו האָסט חשק מײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו

53:10] פון דער שחת [זען משיח און שחת תהלים 16:10] פון בְּלִי; וואָרעם האָסט שלך הינטער דײַן גֵּו כּל מײַנע
חֵטְא. 18 וואָרעם נישט די שְׁאוֹל דיך ידה, נישט מָוֶת דיך הלל; עס שׂבר נישט אויף דײַן אמת די וואָס ירד אין בּוֹר.
19 חַי, חַי, ער דיך ידה, אַזוי ווי איך הַיּוֹם; אָב צו בָּנִים דײַן אמת יוֹדִיעַ [ידע]. 20 ה' לְהוֹשִׁעֵנִי; און מײַנע נְגִינָה וועלן
מיר נגן, כּל יְמֵי חַיֵּינוּ אין בּית ה'. 21 און יְשַׁעְיָהוּ האָט אמר: זאָל מען נשׂא דְּבֵלָה פײַגן, און מרח אויף דעם שחין, און
ער וועט חיה ווערן. 22 האָט חִזְקִיָּהוּ אמר: וואָס איז דער אוֹת אַז איך וועל עלה [זען ישעיהו 53:2] אין בּית ה' [זען
מלכים ב 20:8]?

ישע39

1 אין יענער צײַט האָט מרוֹדַך-בַּאלְאָדָן בֵּן באלְאָדָנען, מלך בָּבֶל, שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ספרים און מנחה צו
חִזְקִיָּהוּ; וואָרעם ער האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז ער איז געווען חלה, און איז חזק געוואָרן. 2
האָט חִזְקִיָּהוּ זיך שׂמח מיט זיי, און ער האָט זיי געוויזן זײַן בּית נְכֹתֹ, דאָס כֶּסֶף, און דאָס זָהָב, און די בשׂמים, און
דאָס גוטע שֶׁמֶן, און דאָס כּל בּית כּלי פון אים, און כּל וואָס האָט זיך מצא אין זײַנע אוֹצרות; נישט געווען אַ זאַך אין
זײַן בּית, און אין זײַן כּל ממשלת, וואָס חִזְקִיָּהוּ האָט זיי נישט געוויזן. 3 איז יְשַׁעְיָהוּ הנביא בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מלך חִזְקִיָּהוּ, און האָט צו אים אמר: וואָס האָבן די דאָזיקע
אנשים אמר? און פון וואַנען בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] זיי צו
דיר? האָט חִזְקִיָּהוּ אמר: פון אַן אֶרֶץ רחוֹקה זײַנען זיי צו מיר בוא, פון בָּבֶל. 4 האָט ער אמר: וואָס האָבן זיי ראה אין
דײַן בּית? האָט חִזְקִיָּהוּ אמר: כּל וואָס אין מײַן בּית האָבן זיי ראה; נישט געווען אַ זאַך אין מײַנע אוֹצרות וואָס איך
האָב זיי נישט געוויזן. 5 האָט יְשַׁעְיָהוּ אמר צו חִזְקִיָּהוּ: שמע! דאָס דבר-ה' צבָאוֹת: 6 הִנֵּה, טעג בוא [זען "בוא"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], און כּל וואָס אין דײַן בּית, און וואָס דײַנע אבות
האָבן אצר ביז היום הזה, וועט נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22] ווערן קיין בָּבֶל; קיין זאַך וועט נישט
יתר, אמר ה'. 7 און פון דײַנע בָּנִים וואָס וועלן יצא פון דיר, וואָס דו וועסט ילד, וועט מען לקח, און זיי וועלן זײַן
סָרִיסים אין הֵיכַל פון מלך בָּבֶל. 8 האָט חִזְקִיָּהוּ אמר צו יְשַׁעְיָהוּ: טוֹב איז דאָס דבר-ה' וואָס דו האָסט דבר. און ער
האָט אמר: אויב שלום און אֱמֶת וועט זײַן אין מײַנע טעג!

ישע40

1 נחם, נחם עַמִּי [זען "אמִי" ישעיהו 53:8], אמר אלקֵיכֶם. 2 דבר צום לֵב פון ירושלים, און קרא צו איר, אַז זי האָט
מלא איר צָבָא, אַז רצה איז איר עוון; אַז זי האָט לקח פון יָד ה' כֶּפֶל פאַר כּל אירע חַטֹּאת. 3 אַ קוֹל קרא [זען מתי
3:3], קוֹרֵא [קרא] אין מדבר, פנה! דֶּרֶךְ ה' [זען ישעיה 40:3; מה"ש 9:2; 22:4; 21:18-26 הדרך הקודש איז דער אמת
יידישקייט]; ישר! אין עֲרָבָה מְסִלָּה פאַר אלוקינו. 4 כּל גֵּיא זאָל נשׂא ווערן, און כּל הַר און גבעה זאָל שפל ווערן; און
דאָס עָקֹב זאָל ווערן מִישׁוֹר, און די רֶכֶס אַ בִּקְעָה. 5 און דער כבוד ה' וועט גלה ווערן, און כּל בָּשָׂר אין איינעם וועלן
ראה; וואָרעם דאָס פֶּה ה' האָט דבר. 6 אַ קוֹל אמר: קרא! און ער אמר: וואָס זאָל איך קרא? כּל הַבָּשָׂר זײַנען חציר,
און כּל זייער חסד ווי אַ ציץ הַשָּׂדֶה; 7 יבש ווערט דאָס חציר, נבל ווערט די ציץ, אַז דער רוּחַ ה' נשב דערויף; אמנם,
חציר איז הָעָם. 8 יבש ווערט דאָס חציר, נבל ווערט די ציץ, אָבער דאָס דבר אלוקינו וועט קום לְעוֹלָם. 9 אויף אַ הַר
גבֹהַ דיר עלה, מבשׂרת פון צִיוֹן; רום מיט כֹּחַ דײַן קוֹל, מבשׂרת פון ירושלים; רום! האָב נישט ירא, אמר צו די ערים
פון יהודה: הִנֵּה! אלקֵיכֶם! 10 הִנֵּה, אֲדֹנָי ה' בוא מיט חָזָק, און זײַן זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] משל פאַר
אים; הִנֵּה, זײַן שׂכַר איז מיט אים, און זײַן פְּעֻלָּה אים פאַרויס; 11 ווי אַ רֹעֶה וואָס רעה זײַן עֵדֶר; אין זײַן זרוֹעַ [זען
ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] קבץ ער אויף די טְלָאִים [טָלֶא], און נשׂא אין זײַן חֵיק; די זויגעדיקע ער נהל. 12 ווער
האָט מדד אין זײַן שעל מים, און די הימלען מיט זֶרֶת, תּכן, און כּול אין אַ שלש דעם עָפָר הָאָרֶץ, און שקל די הָרִים
אויפן פֶּלֶס, און די גְּבָעוֹת אויף מֹאזְנַיִם [זען משלי 30:4]? 13 ווער האָט תִּכֵּן דעם רוּחַ ה'? און ווער איז זײַן אִישׁ-עצה
וואָס האָט אים הוֹדִיעַ [ידע]? 14 מיט וועמען האָט ער זיך יעץ, וואָס האָט אים יבין [בין], און אים למד דעם אֹרַח
מִשְׁפָּט, און אים למד דַּעַת, און דעם דֶּרֶךְ תְּבוּנוֹת אים יודיע [ידע]? 15 הן, גוֹיִם זײַנען ווי אַ מַר פון דְּלִי, און ווי שחק
פון מֹאזְנַיִם זײַנען זיי חשב; הן, אִיִּים ער נטל ווי דַּק. 16 און לבנון איז נישט גענוג צו בער, און זײַנע חיות נישט גענוג
פאַר עוֹלָה. 17 כּל הגוֹיִם זײַנען ווי גאָרניט פאַר אים, פון מאפס ותֹהוּ און גאָרנישט זײַנען זיי חשב בײַ אים. 18 און צו
וועמען קענט איר דְּמֻות קענט איר אים ערך? 19 דעם פֶּסֶל וואָס אַ חָרָשׁ האָט נסך, און אַ צֹרֵף רקע אים איבער מיט
אחד]? און מה דְּמוּת קענט איר אים ערך? 19 דעם פֶּסֶל וואָס אַ חָרָשׁ האָט נסך, און אַ צֹרֵף רקע אים איבער מיט

זָהָב, און צרף רְתֵקָה פּוּן כֶּסֶף? 20 הַמְסֻכָּן [סכן] תִּרוּמָה ווערט בחר האָלץ וואָס רקב נישט; אַ חָרָשׁ חָכָם ער בקש זיך,
צו כון אַ פֶּסֶל וואָס זאָל זיך נישט מוט. 21 ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3; בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים,
דורך אַ פערזענלעך שייכות מיט משיח, נישט קאָפּ וויסן , מיין עבד הצדיק וועט מאַכן פילע רעכט מיט ה', זען יוחנן
14:9; מתי 7:23; קור"ב 5:16] איר דען נישט? שמע איר דען נישט? איז אײַך פּוּן אָנהייבּ אָן נישט נגד געוואָרן?
פאַרשטייט [בין] איר נישט פּוּן די מוֹסְדוֹת פּוּן הָאָרֶץ? 22 ער איז דער וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] איבּער דעם חוּג הָאָרֶץ, און אירע יוֹשבים זײַנען ווי חגבים [חגב]; דער וואָס נטה ווי אַ דֹּק די הימלען, און
מתח זיי ווי אַן אֹהֶל צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]; 23 דער וואָס נתן רוֹזְנִים [רזן] צו אַיין, וואָס עשׂה
ווי גאָרניט די שֹׁפטים פּוּן אֶרֶץ. 24 נאָך צו מאָל נישט נטע זײַנען זיי, נאָך צו מאָל נישט זרע זײַנען זיי, נאָך צו מאָל
נישט שרש אין הָאָרֶץ זייער גֶּזַע, און שוין נשף ער אויף זיי, און זיי ווערן יבש, און אַ סְעָרָה נשׂא זיי ווי שטרוי [קַש]. 25
און צו וועמען קענט איר מיך דמה, אַז איך זאָל שוה זײַן? אמר דער קָדוֹש. 26 נשׂא! אין דער הייך אײַערע אויגן, און
ראה: ווער האָט ברא די דאָזיקע? ער, וואָס יצא מיט אַ צאָל זייער צָבָא, זיי כֹּל קרא ער מיטן שֵׁם; דורך רב אוֹן, און
ווײַל ער איז אמיץ כֹּחַ, איז קיינער נישט נעדר [עדר]. 27 לָמָּה זאָלסטו אמר, יעקב, און זאָלסטו דבר [זען "דבר"
ישעיהו 7:10-14] ישׂראל: סתר איז מײַן דֶּרֶךְ פּוּן ה' און פּוּן אֱלֹקַי איז מײַן מִשְׁפָּט יעבוֹד [עבר]. 28 ווייסטו דען נישט?
צי האָסטו נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]? ה' איז דער אלוקי עוֹלָם, דער בּוֹרֵא פּוּן די קְצוֹת הָאָרֶץ. ער
ווערט נישט יעף און נישט יגע; אַיין חֵקֶר איז זײַן תִּבוּנָה. 29 ער נתן דעם יָעֵף כּוח, און דעם אוממאַכטיקן מערט ער
עָצְמָה. 30 און נְעָרִים וועלן עעף און יגע ווערן, און בּחוּרים וועלן צו כשל זיי כשל ווערן; 31 אָבער די וואָס קוה אויף
ה' וועלן חלף דעם כּוח, זיי וועלן עלה אֵבֶר ווי די נשרים; זיי וועלן רוץ און נישט יגע ווערן, זיי וועלן הלך און נישט
יעף ווערן.

ישע41

1 חרש! פאַר מיר, איר אִיִּים, און זאָלן די שֵׁה [זען משיח שֵׁה ישעיהו 53:7 אונדזער אויסלייזונג פּוּן מִצְרַיִם] חלף כּוח;
זאָלן זיי זיך נגש, דעמאָלט זאָלן זיי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14]; יחדו לאָמיר צוּם מִשְׁפָּט קרב. 2 ווער האָט עור
פּוּן מזרח צֶדֶק אויף זײַן רֶגֶל [זען ישעיהו 44:28, כּוֹרֶשׁ]? ער [ה' דורך צֶדֶק (כּוֹרֶשׁ, 529-559 לפני הספירה)] נתן די
גּוֹיִם פאַר אים, און אים רדה איבּער מלכים; ווי עָפָר נתן זיי זײַן חֶרֶב, ווי קַש נדף זײַן קשת. 3 ער רדף זיי, ער יעבוֹר
[עבר] אין שלום אַריבער אַן אֹרַח וואָס ער האָט מיט זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] נישט בוא. 4 ווער האָט דאָס פעל און עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? דער וואָס קרא די דורות פּוּן
אָנהייבּ. איך ה' בין דער ערשטער, און מיט די לעצטע אֲנִי הוּא [זען התג' 22:13; 1:8,17]. 5 די אִיִּים האָבּן ראה, און
האָבּן ירא, די עקן פּוּן הָאָרֶץ חרד; זיי האָבּן קרב און זײַנען אתה. 6 איינער עזר דעם אַנדערן, און ער אמר צו אחיו:
חזק! 7 און דער חָרָשׁ חזק דעם צֹרֵף, דער וואָס חלק מיטן האַמער, דעם וואָס קלאַפּט אויפן פַּעַם; ער אמר אויפן
דֶּבֶק: ער איז טוֹב; און חזק עס מיט נעגל, עס זאָל זיך נישט מוט. 8 און דו ישׂראל מײַן עֶבֶד, יעקב, וואָס איך האָבּ
דיך בחר, דער זֶרַע אברהם מײַן אֹהֵב, 9 וואָס איך האָבּ דיך חזק פּוּן די עקן הָאָרֶץ, און פּוּן אירע אָצִיל דיך קרא, און
אמר צו דיר: מײַן עֶבֶד ביסטו; איך האָבּ דיך בחר און דיך נישט מאס [זען "מאס" תהלים 118:22]; 10 זאָלסט נישט
ירא האָבּן, וואָרעם איך בין מיט דיר [זען ישעיהו 7:14], זאָלסט זיך נישט השתעה [שעה], וואָרעם איך בין אלקֶיךָ;
איך אמץ דיך און איך עזר דיך, און איך תמך דיך דורך דער ימין [זעו ימין האדון משיח תהלים 110:1] פּוּן מײַן צֶדֶק.
11 הן, יבוש [בוש] און צו כלם וועלן ווערן כֹּל וואָס זײַנען חרה אויף דיר; ווי גאָרניש וועלן ווערן און אבד די אנשים
אין ריב מיט דיר; 12 וועסט זיי בקש און זיי נישט מצא, די אנשים אין מַצּוּת מיט דיר; ווי נישט און ווי גאָרנישט
וועלן ווערן די אנשים אין מלחמה מיט דיר. 13 וואָרעם איך בין ה' אלקֶיךָ וואָס חזק דײַן ימין יָד, דער וואָס אמר צו
דיר: זאָלסט נישט ירא האָבּן, איך עזר דיך. 14 זאָלסט נישט ירא האָבּן, תּוֹלַעַת יעקב, מְתֵי [מַת] ישׂראל; איך עזר דיך,
אמר ה', און דײַן גוֹאל [יוח"א 4:14] איז דער קָדוֹשׁ ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6;
53:11]. 15 הִנֵּה, איך שׂוֹם דיך פאַר אַ מוֹרַג אַ חָרוּץ חָדָשׁ, מיט בּעל פּיפּיוֹת; וועסט דוש הָרִים און דקק גבעוֹת, און
וועסטו ווי מֹץ שׂוֹם. 16 וועסט זיי זרה, און אַ רוּחַ וועט זיי נשׂא, און אַ סְעָרָה וועט זיי פוץ; און דו וועסט זיך גיל אין
ה', מיט דעם קָדוֹשׁ ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11] וועסטו זיך הלל. 17 די
עֲנִיִּים און אֶבְיוֹנִים בקש מַיִם און נישטאָ, זייער לשׁוֹן איז נשת פּוּן צמא; איך, ה' וועל זיי ענה, איך, אֱלֹקֵי ישׂראל, וועל
זיי נישט עזב [זען "עזב" תהלים 22:2(1)-17(16)]. 18 איך וועל פּתח שטראָמען אויף הויכע ערטער, און מַעְיָנוֹת אין
מיטן פּוּן בִּקְעָת; איך וועל שׂוֹם דעם מדבר פאַר אַן אֲגַם מַיִם, און אֶרֶץ צִיָּה פאַר מוֹצָאֵי מַיִם. 19 איך וועל נתן [זען

"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין מדבר צעדער, אַקאַציע, און מירט, און עֵץ שֶׁמֶן; איך וועל שׂום אין דער עֲרָבָה בּרוֹש, תִּדְהָר און תאשור אין איינעם; 20 כדי זיי זאָלן ראה און ידע און שׂום [לֵב], און שׂכל צוגלייַך, אַז די יָד ה' האָט דאָס עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11] האָט עס בּרא. 21 קרב אַהער אייַער קריג, אמר ה', נגש אייַערע עֲצֻמָה, אמר מֶלֶךְ פּוּן יעקב. 22 זאָלן זיי נגש און אונדז נגד די זאַכן וואָס געשעען; די ראשׁוֹנוֹת, וואָס זיינען זיי? נגד, כּדי מיר זאָלן שׂום לִבֵּנוּ, און ידע זייער אָחוֹר; אָדער די קומעדיקע לאָזט אונדז הַשְׁמִיעֵנוּ. 23 נגד אונדז וואָס וועט אתה לאחוֹר, און מיר וועלן ידע אַז איר [אֱלִילִים] זייַט אלוקים; יאָ, יטב אָדער רעע, און מיר וועלן זיך השתעה [שעה] און ראה צוגלייַך. 24 הן, איר זייַט פּוּן גאָרנישט, און אייַער פעל פּוּן מאפע; תּוֹעֵבה איז דער וואָס אייַך בחר. 25 איך האָבּ עור פּוּן צפון, און ער איז בּוא [זען "בּוא," בּראשׁית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], פּוּן מזרח שֶׁמֶשׁ דעם וואָס קרא מייַן שֵׁם; און ער בּוא אויף סגנים [סָגָן] ווי אויף חֹמֶר, און ווי אַ יוֹצֵר רמס טיט. 26 ווער האָט נגד פּוּן אָנהייבּ, אַז מיר זאָלן ידע, און פּוּן פריִער, אַז מיר זאָלן אמר: ער איז גערעכט? אֵין מַגִּיד, קיינער צו מאָל האָט נישט געלאָזט הערן, קיינער צו מאָל האָט נישט געהערט אייַערע ווערטער. 27 ראשׁוֹן קיין צִיּוֹן: הִנֵּה, זע זיי! און ירושׁלים וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מְבַשֵּׂר. 28 און איך ראה, און אִיש איז נישטאָ, און פּוּן די דאָזיקע איז נישטאָ קיין יועץ, וואָס איך זאָל זיי שאל, און זיי זאָלן שוב אַ דבר. 29 הן, זיי כֹּל זייַנען גאָרנישט, נישטיק זייַנען זייערע מַעֲשֵׂה, ווינט און תֹּהוּ זייערע נֶסֶךְ.

ישע42

1 הן איז מייַן עֶבֶד [משיח בּן דוד, זען תרגום, זען ישעיהו 52:13; 53:11; 48:16; זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8; בּעל אוֹתוֹ שם פּוּן משיח עבדי צמח= יהושע/ישוע; יֵשׁוּעַ בּן יוֹצָדָק איז אַ מענטש וואס האט די זעלבע נאָמען ווי אַן אנדער, דהייַנו חבר צום נאָמען, ישוע בּן דוד, דברי הימים א 3:5; מתי 1:6-7; לוקס 3:31

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

] וואָס איך תּמך אים, מייַן בָּחִיר וואָס מייַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פּוּן משיח ישעיהו 53:10] רצה; איך האָבּ נתן מייַן רוּחַ אויף אים, מִשְׁפָּט צו די גוֹיִם וועט ער יצא. 2 ער וועט נישט צעק, און נישט נשׂא, און נישט ישמיע [שמע] אין חוּץ זייַן קוֹל. 3 אַ קָנֶה רצוּץ [רצץ] וועט ער נישט שבר, און אַ פּשׁתּה כֵּהֶה וועט ער נישט כבה; לויטן אמת וועט ער יצא מִשְׁפָּט. 4 ער וועט נישט כּהה ווערן און נישט רצץ ווערן, בּיז ער וועט שׂום אויף הָאָרֶץ מִשְׁפָּט; און אִיִּים וועלן יחל אויף זייַן תּוֹרה [מתי 12:18-21]. 5 אַזוי האָט אמר האֵ-ל ה', וואָס האָט בּרא די הימלען און זיי נטה, וואָס האָט רקע הָאָרֶץ מיט אירע צאצא, וואָס נתן נְשָׁמָה צו הָעָם אויף איר, און רוּחַ צו די וואָס הלך אויף איר: 6 איך ה' האָבּ דיך קרא אין צֶדֶק, און איך וועל חזק דייַן יָד, און דיך נצר, און דיך נתן פאַר אַ בְּרִית [זען דברים 27:26; זען מתי 26:28] מיט די עַם, פאַר אַן אוֹר פּוּן די גוֹיִם [זען רומ' 3:29]; 7 צו פקח בּלינדע אויגן, יצא פּוּן מַסְגֵּר דעם אַסִּיר, פּוּן תּפיסה די וואָס ישׁב [זען "ישׁב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין חֹשֶׁךְ. 8 איך בּין ה' דאָס איז מייַן שֵׁם; און מייַן כּבוד וועל איך צו קיין אַנדערן נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9], און מייַן תּהלה צו קיין פָּסִיל. 9 דאָס ראשׁוֹנוֹת, הִנֵּה, איז בּוא, און חֲדָשׁוֹת וועל איך נגד; איידער עס צמח [זען משיח צמח ישוע זכריה 6:11-12] וועל איך עס אייַך אשׁמיע [שמע]. 10 שׁיר צו ה' אַ שׁיר חָדָשׁ, זייַן תּהלה פּוּן עק הָאָרֶץ, איר וואָס ירד אויפן ים און זייַן מְלֹא, אִיִּים און זייערע יוֹשׁבים. 11 זאָלן נשׂא דער מדבר און זייַנע ערים, די חצרים [חצר] וואָס קֵדר ישׁב; זאָלן רנן די יוֹשׁבי סֶלַע, פּוּן שׁפּיץ הָרִים זאָלן זיי צוֹת. 12 זאָלן זיי שׂוֹם כּבוד צו ה', און זייַן תּהלה אין די אִיִּים נגד. 13 ה' וועט יצא ווי אַ גִּבּוֹר, ווי אַן אִיש מלחמוֹת וועט ער עור זייַן קִנְאָה; ער וועט רוע און וועט צרח, איבּער די פייַנט זייַנע וועט ער זיך גבר. 14 איך האָבּ חשׁה פּוּן עוֹלָם, איך פלעג חרש זייַן, זיך אפק; אַצונד וועל איך פעה ווי אַ געווינערין, איך וועל נשׁם און שׁאף אין איינעם. 15 איך וועל חרב די הָרִים און די גבעוֹת, און כֹּל זייער עשׂב וועל איך יבשׁ; און איך וועל שׂוֹם טייַכן פאַר אִיִּים, און אגמים וועל איך יבשׁ. 16 און איך וועל הוֹלך [הלך] בּלינדע אויף אַ דֶּרֶךְ וואָס זיי האָבּן נישט ידע, אויף נְתִיבָה וואָס זיי האָבּן נישט ידע וועל איך זיי פּירן [דרך]; איך וועל שׂוֹם זיי פאַרויס חֹשֶׁךְ צו אוֹר, און מעקשׁים [מַעֲקָשׁ] צו מישׁוֹר. די דאָזיקע זאַכן, זיי עשׂה איך, און עזב זיי נישט. 17 סוג אַהינטער, בּוֹשֶׁת וועלן זיך יבוש [בּוש], די וואָס בּטח זיך אויפן פֶּסֶל, די וואָס אמר צו מַסֵּכָה: איר זייַט אלוקינוּ. 18 איר חרשׁים [חֵרֵשׁ] שמע!, און איר בּלינדע, נבט צו ראה. 19 ווער איז בּלינד אויבּ נישט מייַן עֶבֶד [יוחנן 4:22; רומ' 11:25; די עם אָדער פאָלק זענען די בּלינד

קנעכט, נישט דוד מיין קנעכט, ישעיה 37:35; 53:11]? אָדער חֵרֵש ווי מיַין מַלְאָךְ [זען ישעיה 42:18-25; 43:1-13]
וואָס איך שלח? ווער איז בלינד ווי דער מְשֻׁלָּם, און בלינד ווי עֶבֶד ה'? 20 ראה רַבּוֹת, אָבער דו זיַין שמוֹר נישט; פקח
די אוזנַיִם, אָבער ער שמע נישט. 21 ה' האָט חפץ פוּן וועגן זיַין צֶדֶק, ער זאָל גדל די תּוֹרה און האדיר [אדר]. 22
אָבער עס איז אַ בזז און שסה עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

], פחח אין חוּרים [חוּר] האָט מען זיי כּל, און אין תפיסות זיַינען זיי חבאן [חבא]; זיי זיַינען געוואָרן צו בּזז, און
נישטאָ ווער זאָל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זיַין; צו משסה [שסה], און נישטאָ ווער זאָל אמר: שוב אום! 23 ווער
צווישן איַך וויל האזין [אזן] דאָס דאָזיקע, קשב און שמע לאחור? 24 ווער האָט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9;
9:5; חגי 2:7-9] צו למשיסה [משסה] יעקב, און ישׂראל צו בזז? איז דאָס נישט ה', וואָס מיר האָבּן חטא צו אים, און
אין זיַינע דרך האָט מען נישט אבה צו הלך, און זיַין תּוֹרה האָט מען נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו
52:15; דברים 18:15]? 25 דעריבּער האָט ער שפך אויף אים דעם חֵמָה פוּן זיַין אַף, און די עֻזּוּז פוּן מלחמה; און זי
האָט אים להט רונד אַרום, און ער האָט נישט יָדָע, און זי האָט אים בער, און ער שׂוֹם צום לֵב.

ישע43

1 און אַצונד האָט אַזוי אמר ה' דיַין בורא, יעקב, און דיַין יוצֵר, ישׂראל; זאָלסט נישט ירא האָבּן, וואָרעם איך גאל
דיך, איך קרא דיך בּיַים שֵׁם, מיַינער בּיסטוּ. 2 אַז דו וועסט עבר דורך מַיִם, בין איך מיט דיר, און אַז דורך נהרות
[נָהָר], וועלן זיי דיך נישט שָׁטַף; און דו וועסט הלך דורך אֵש, וועסטו נישט כוה ווערן, און קיין לֶהָבָה וועט דיך נישט
בער. 3 וואָרעם איך בין ה' אֱלֹקֶיךָ, דער קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11],
דיַין מוֹשִׁיעַ; איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מִצְרַיִם פאַר דיַין כֹּפֶר [אויך זען אַנדערן ווארט
"כּפר," ויקרא 17:11; די גְּאוּלִים זענען אומזיסט פריי און יְצֶדֶק עִם ה' צוליב די פדות, די פדיון, זען מתי 20:28, פוּן
דער אויסלייזונג וואָס איז געווען צוגעשטעלט דורך רבי מלך המשיח, ישעיהו 53:11], כּוּש און סבא אָנשטאָט
[תחת] דיר. 4 ווייַל יקר בּיסטוּ אין מיַינע אויגן, בּיסטוּ כבד, און איך האָבּ דיך אהבה; דעריבּער נתן [זען "נתן" ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] איך אָדָם אָנשטאָט [תחת] דיר, און לְאֻמִּים [לְאֹם] אָנשטאָט [תחת] דיַין נֶפֶשׁ. 5 זאָלסט
נישט ירא האָבּן, וואָרעם איך בין מיט דיר; פוּן מזרח וועל איך בּרענגען דיַין זֶרַע, און פוּן מערב וועל איך דיך קבץ; 6
איך וועל אמר צו צפון: נתן אַהער; און צו תֵּימָן: זאָלסט נישט כלא; ברענג מיַינע בָּנִים פוּן רחק, און מיַינע בָּנוֹת פוּן
עק הָאָרֶץ; 7 איטלעכן וואָס ווערט קרא מיט מיַין שֵׁם, און וואָס איך האָבּ אים פאַר מיַין כבוד בּרא, אים יצר און
אים עשׂה. 8 יצא עַם וואָס איז בלינד, און האָט אויגן, און די וואָס זיַינען חֵרֵש, און האָבּן אוזנַיִם. 9 כּל הגּוֹיִם זאָלן
זיך קבץ אין איינעם, און לאָזן זיך אסף די אומות; ווער צווישן זיי קען דאָס נגד, און פאַרויסגעזענס אונדז לאָזן
שמע? זאָלן זיי בּרענגען זייערע עדות, און גערעכט זיַין, און זאָל מען שמע און אמר: עס איז אמת. 10 איר זיַיט מיַינע
עדות, אמר ה', און מיַין עֶבֶד [זען ישעיה 42:19; 43:8,16; 42:7] וואָס איך האָבּ בחר, כּדי איר זאָלט ידע, און גלויבן
אין מיר [זען ישעיה 53:1], און פאַרשטיין [בין] אַז אֲנִי הוּא; פאַר מיר איז נישט יצר געוואָרן קיין אֵ-ל, און נאָך מיר
וועט נישט זיַין. 11 איך, איך בין ה' און בעלדי מיר איז קיין מוֹשִׁיעַ [זען מלאכי 3:1-2; ירמיה 31:31-34

https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

] נישטאָ. 12 איך האָבּ נגד און איך ישע, און איך האָבּ געמאכט הערן [שמע], און נישט אַ זָר איז געווען צווישן איַך;
און איר זיַיט מיַינע עדות, אמר ה' אַז איך בין אֵ-ל. 13 אויך מִיּוֹם אֲנִי הוּא, און נישטאָ ווער זאָל נצל [זען "נצל" מיכה
4:10; 5:1] זיַין פוּן מיַין יָד; איך פעל, און ווער קען עס שוב? 14 אַזוי האָט אמר ה' אייַער גואל [זען איוב 19:25-26;
יוח"א 4:14], דער קדוש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]: פוּן אייַערט וועגן
שלח איך קיין בָּבֶל, און וועל זיי כּל הוֹרד [ירד] בריחים [בָּרִיחַ], און די כַּשְׂדִּים אין זייערע אֳנִיּוֹת רִנָּה. 15 איך בין ה'
אייַער קָדוֹש, דער בּוֹרֵא פוּן ישׂראל, אייַער מֶלֶךְ. 16 אַזוי האָט ה' אמר, דער וואָס האָט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דורכן ים אַ דֶּרֶךְ, און דורך מַיִם עַזִּים אַ נתיבה; 17 וואָס האָט המוֹצִיא [יצא] מרכבה און סוּס,
חיל און עֻזּוּז, זיי זאָלן שכב אין איינעם, זיי זאָלן נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] זיי האָבּן דעך, זיי
האָבּן ווי אַ קנויט זיך כּבה: 18 איר זאָלט נישט זכר דאָס ראשׁוֹנוֹת, און דאָס קדמֹנִיּוֹת זאָלט איר נישט תּתבּוֹנָנוּ [בין].
19 הִנֵּה עשׂה איך אַ חֲדָשָׁה; אַצונד צמח [זען צמח משיח ישוע זכריה 6:11-12] עס; ידע איר עס נישט? יאָ, איך וועל

שׂום אין מדבר אַ דֶּרֶךְ, אין דער ישימֹון נהרות [נָהָר]. 20 כבד וועט מיך די חַיַּת הַשָּׂדֶה, תִּנִּים [תַּן] און בְּנוֹת יַעֲנָה, ווײַל
איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין מדבר מַיִם, נהרות [נָהָר] אין דער ישימֹון, צו השקוֹת [שקה]
צו עַמִּי, מײַן בָּחִיר; 21 עַם וואָס איך האָב מיר יצר, זײ זאָלן ספר מײַן תהלה. 22 אָבער מיך האָסטו נישט קרא, יעקב;
ישׂראל, בּיסטו יגע פון מיר; 23 האָסט מיר נישט געבראַכט דאָס שֵׂה [זען משיח שֵׂה ישעיהו 53:7 אונדזער
אויסלייזונג פון מִצְרַיִם; לוקס 22:7; התג' 13:8] פון דײַנע עוֹלָה, און מיט דײַנע זבחים האָסטו מיך נישט כבד; איך
האָב דיך נישט העבד [עבד] מיט מנחה, און דיך נישט הוגיע [יגע] מיט לְבוֹנָה. 24 האָסט מיר נישט קנה פאַר כֶּסֶף
קָנָה [זען "קָנָה"משלי 8:22], און מיט חֵלֶב פון דײַנע זבחים מיך נישט רוה; נײַערט האָסט מיך עָבֶד מיט דײַנע
חטׂאות, מיך הוגיע [יגע] מיט דײַנע עֲוֹונוֹת. 25 איך, איך בין דער וואָס מחה דײַנע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עֶבֶד ה'
משיח בֶּן דָּוִד און פשָׁעֵנוּ] פון מײַנעט וועגן, און דײַנע חטׂאת וועל איך נישט זכר. 26 הזכּיר [זכר] מיר, לאָמיר זיך
שפּט מיט אַנאַנדער, ספר דו, כדי זאָלסט צדק זײַן [זען "צדק" ישעיהו 53:11]. 27 דײַן ערשטער אָב האָט חטא, און
דײַנע מליצים [מליץ, זען טימ"א 2:5] האָבן פשע אָן מיר [תהלים 51:7; ישעיהו 53:6, עוון אין חֵטְא קַדְמוֹן פון אָדָם].
28 דעריבּער האָב איך חלל די שׂרים פון קֹדֶשׁ, און נתן צו חֵרֶם יעקב, און ישׂראל צו גִּדּוּפִים.

ישע44

1 און אַצונד, שמע, יעקב מײַן עֶבֶד, און ישׂראל, וועמען איך האָב בחר; 2 אַזוי האָט אמר ה' דײַן עֹשֶׂה, און דײַן יֹצֵר
פון בּטֶן [זען "בֶּטֶן" ירמיה 1:5], וואָס עזר דיך: זאָלסט נישט ירא האָבן, מײַן עֶבֶד יעקב, און ישורון, וועמען איך האָב
בחר. 3 וואָרעם איך וועל יצק מַיִם אויף דאָרשטיק לאַנד, און נֹזֵל אויף יבשה; איך וועל יצק מײַן רוּחַ אויף דײַן זֶרע
[זען ישעיה 53:10; יואל 3:1; מה"ש 2:4], און מײַן ברכה אויף דײַנע צאצא. 4 און זײ וועלן צמח [זען משיח צמח זכריה
6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] ווי צווישן חציר, ווי ערבים [ערבה] בײַ יָבֵל מַיִם.
5 דער וועט אמר: איך געהער צו ה'; און דער וועט זיך קרא מיטן שֵׁם פון יעקב, און דער וועט כתב מיט זײַן יָד " צו
ה' ", און מיטן שֵׁם ישׂראל זיך כנה. 6 אַזוי האָט אמר ה' דער מֶלֶךְ פון ישׂראל, און זײַן גואל [זען איוב 19:25-26;
יוח"א 4:14], ה' צבָאוֹת: איך בין דער רִאשׁוֹן, און איך בין דער אַחֲרוֹן, און מבּלעדי מיר איז נישטאָ קיין אלוקים

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s] זען].
7 און ווער ווי איך קען יקרא [קרא], און זאָל ער עס נגד און ערך פאַר מיר זינט איך האָב שׂום דאָס עם [זען "עמי"
ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] עוֹלָם? און דאָס קומעדיקע און וואָס וועט געשען זאָלן זײ נגד וועגן זײ.
8 איר זאָלט נישט פַּחַד און נישט רהה; אמנם, פון לאַנג אָן האָב איך דיך געלאָזט שמע און נגד, און איר זײַט מײַנע
עדות. איז דען דאָ אֱלוֹ-הַּ מבּלעד מיר, אַז נישטאָ אַ צור איך זאָל נישט ידע? 9 די יֹצֵר פון אַ פֶּסֶל זײַנען תֹּהוּ כֹּל, און
זײערע חֲמוּדִים [חמד, זען "חמד" חגי 2:7, משיח איז נישט אַ פֶּסֶל, זען "פלח" דניאל 3:12; 7:13-14; תרגום דברי
הימים א 3:24, "ער פון די וואלקנס איז מלך משיח וואס וועט אין דער צוקונפט אַנטדעקן זיך"] נישט יעל; און זײ
וואָס זאָגן עדות פאַר זײ און זײַנען זײערע עדות, זײ שמע נישט און ידע נישט; דעריבּער וועלן זײ בוש ווערן. 10 ווער
יצר אַן אֵ-ל, און נסך אַ פֶּסֶל וואָס הוֹעִיל [יעל] נישט? 11 הִנֵּה, כֹּל חברים אין אים וועלן זיך בוש, און די חרשים זײ
זײַנען פון אָדָם; זאָלן זײ כֹּל זיך קבץ און עמד און זײַן פחד, און זיך בוש, אין איינעם. 12 דער חרש מיט אַ בּרזל
מעצד, און פעל אין פחם, מיט מַקֶּבֶת ער זי יצר, און פעל זי מיט כֹּחַ פון זײַן זרוֹעַ; אויך ווערט ער הונגעריק [רעב],
און איז אָן כוח, ער שתה נישט קיין מַיִם, און ווערט יעף. 13 דער האָלצמײַנסטער נטה אַ קָו; ער תאר עס מיט אַ
שֶׂרֶד, ער עשׂה עס מיט מקצוּעה, און מיט אַ מחוגה ער עס תאר, און ער עשׂה עס לויט דער תבנית פון אַן איש, לויט
דער תּפארת פון אַן אָדָם, אויף צו ישב אין אַ בּית. 14 ער כרת זיך צעדערן, און לקח אַ תרזה אָדער אַן אַלּוֹן, און אמץ
זיך צווישן די עצים פון וואַלד; ער נטע אַן אֹרֶן, און דער גֶּשֶׁם יגדל [גדל]. 15 און עס איז פאַר דעם אָדָם אויף צו בער;
און ער לקח דערפון, און חמם זיך, אויך שׂלק ער, און אפה לֶחֶם; דערצו פעל ער אֵ-ל און שחה זיך; עשׂה עס צום
פֶּסֶל, און סגד דערצו. 16 טײל דערפון האָט ער שׂרף אין אֵש, אויף טײל דערפון אכל ער בּשָׂר, ער צלה צלי און שׂבע
זיך, אויך חמם ער זיך, און אמר: אה! מיר איז חמם, איך ראה דאָס אוּר; 17 און דעם שְׁאֵרִית דערפון עשׂה ער פאַר אַן
אֵ-ל פאַר זײַן פֶּסֶל; סגד צו אים און שחה זיך און פלל צו אים, און אמר: נצל מיך! וואָרעם בּיסטו מײַן אֵ-ל. 18 זײ
ידע נישט, און זײ פאַרשטײען נישט, וואָרעם טחח פון צו זען זײַנען זײערע אויגן, פון צו פאַרשטײן [שׂכל] זײערע
לִבּוֹת. 19 און קײנער שוב נישט אין זײַן לֵב, און נישטאָ קיין דַּעַת און קיין תבונה צו אמר: טײל דערפון האָב איך
שׂרף אין אֵש, און אויך אפה אויף זײַנע גַּחֲלֶת לֶחֶם, צלה בּשָׂר און אכל; און דעם רעשט דערפון זאָל איך פאַר אַ

תוֹעֵבה עשׂה? צו אַ בול האָלץ זאָל איך סגד? 20 ער רעה זיך אֵפֶר, אַ לֵב הוּתַל האָט אים הטהוּ [נטה], און ער איז
נישט נצל זײַן נֶפֶש, און אמר נישט: אמנם, שֶׁקֶר איז אין מײַן ימין. 21 זכר דאָס דאָזיקע, יעקב, און ישׂראל, אַז מײַן
עֶבֶד ביסטו; איך האָבּן דיך יצר, אַן עֶבֶד ביסטו צו מיר; ישׂראל, זאָלסט נישט זײַן פארגעסן [נשה] דורך מיר. 22 איך
האָבּ מחה ווי אַן עָב דײַנע פשָׁעִים, און ווי אַן ענן דײַנע חַטֹּאות; שוב זיך אום צו מיר, וואָרעם איך האָבּ דיך גאל. 23
רנן איר הימלען, וואָרעם ה' האָט עשׂה [עס]; רועו! איר טיפעניש פון אֶרֶץ, פצח! איר הָרים, אין רִנָּה, אַ וואַלד און כּל
עֵץ אין אים; וואָרעם ה' האָט גאל יעקב, און אין ישׂראל ער התפּאר. 24 אַזוי האָט אמר ה' דײַן גוֹאֵל, און דײַן יֹצֵר פון
בֶּטֶן: איך בין ה' וואָס האָבּ כּל עשׂה, וואָס האָבּ נטה די הימלען אַליין, וואָס האָבּ רקע הָאָרֶץ; וואָס איז מיט מיר? 25
וואָס פרר די אֹתוֹת פון די בַּדִּים [בַּד], און די קֹסמים [קסם] ער יהוֹלל [הלל]; וואָס שוב די חכמים אַהינטער, און
זייער דַּעַת ער ישׂכּל [שׂכל, מאכט נאַריש]; 26 וואָס איז מקיים [קום] דאָס דבר פון זײַן עֶבֶד, און דעם עצה פון זײַנע
מלאכים ער ישלים [שלם]; וואָס אמר אויף ירושלים: זיי זאָל ישב ווערן; און אויף די ערים פון יהודה: זיי זאָלן בנה
ווערן, און אירע חורבות וועל איך אקוֹמם [קום]; 27 וואָס אמר צו דער צוּלָם: ווער חרב, און דײַנע נהרות [נָהָר] וועל
איך יבש; 28 וואָס אמר אויף כּוֹרֶשׁ [זען ישעיהו 41:2; 45:6-44:28; 46:11; 48:14-16; דאָס איז אַ נביא איידער זיין
געבורט וועגן דער צוקונפֿט כּוֹרֶשׁ, ווי מיט יֹאשִׁיָהוּ, זען מלכים א 13:1-2, און רבי מלך המשיח יהושע/ישוע, זען
זכריה 6:11-12]: ער איז מײַן רֹעֶה [זען רוֹעִים אפט' 4:11; אַ פּאַסטעך איז וואָס אַ רב זאָל זיין
], און כּל מײַן חֵפֶץ וועט ער ישלם [שלם], צו אמר אויף ירושָׁלַיִם: זי זאָל תִּבָּנֶה [זען "בנה" דניאל 9:25] ווערן, און צום
הֵיכַל: זאָלסט נוסד [יסד] ווערן.

ישע45

1 אַזוי האָט אמר ה' צו זײַן משיח, צו כּוֹרֶשׁ [כּוֹרשׁ וואָס ה' קרא בּײַם שֵׁם, וואָס איז געגעבן אַ נאמען פארויס ווי
יֹאשִׁיָהוּ (זען מלכים א 13:2) און ווי משיח בּן דּוִד יהושע/ישוע (זען זכריה 6:11-12)] וואָס איך חזק זײַן ימין, צו רדד
פאַר אים גוֹיִם, און איך זאָל פּתח די מָתְנַיִם פון מלכים; צו פּתח פאַר אים דְּלָתַיִם, און שְׁעָרים זאָלן נישט סגר זײַן: 2
איך וועל הלך דיר פארויס, און הַדַּר ערטער וועל איך ישר; דלתוֹת נחֹשֶׁת וועל איך שבר, און בּרזֶל בָּרִיחַ וועל איך
גִּדַּע. 3 און איך וועל דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די אוֹצרות פון חֹשֶׁךְ, און די מַטְמוֹן פון
מִסְתָּרִים [מִסְתָּר], כּדי זאָלסט ידע אַז איך בין ה' וואָס קרא דיך בּײַם שֵׁם, דער אֱלֹקֵי ישׂראל. 4 פון וועגן דעם עֶבֶד
מײַנעם יעקב, און ישׂראל מײַן בָּחִיר, האָבּ איך דיך קרא בּײַ דײַן שֵׁם, דיך כּנה, הגם דו האָסט מיך נישט ידע. 5 איך
בין ה' און אֵין עוֹד זוּלָה מיר

[https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s]
, חוץ מיר איז קיין אלוקים נישט איז; איך האָבּ דיך אזר, הגם דו האָסט מיך נישט ידע; 6 כּדי מע זאָל ידע פון מִזְרַח
שֶׁמֶשׁ און פון איר מַעֲרָב, אַז אֶפֶס בּלעדי מיר; איך בין ה' וְאֵין עוֹד [זען "אֲדֹנָי ה' שְׁלָחַנִי ורוּחוֹ" ישעיהו 48:16 (1) "
אֲדֹנָי ה' " (2) "מיך", "מיר", ישעיהו 48:16; 61:1 און (3) "ורוּחוֹ", זען אֲדֹנָי אחד דאָך מְשֻׁלָּשׁ, זען "מיר, מיך", משיח אֵ-ל
גִּבּוֹר פון הָעַלְמָה, נישט-חתונה-געהאַט יונגע בתולה מיידל --און (2) " אֲדֹנָי ה' " און (3) "רוּחוֹ" מְשֻׁלָּשׁ, זֹהַר ג ב288,
האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כּולל
זײַן אין ראָש אחד) זען משלי 30:4; תהלים 33:6; בראשית 1:1-3, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל
7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואָס איז נישט קיין אֱלִיל, ווײַל
אידן טאָן נישט יפלחון אֱלִילִים אָבער אַלע פֹּעלקער כּולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די
בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואָס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא
מלך המשיח", רבי מלך המשיח]; 7 דער וואָס יצר אוֹר, און בּרא חֹשֶׁךְ, עשׂה שלוֹם, און בּרא רָע; איך ה' עשׂה כּל די
דאָזיקע. 8 הרעיף [רעף]! איר הימלען, פון אויבן, און די שחקים [שחק] זאָלן נזל צֶדֶק; זאָל אֶרֶץ זיך פתח, און יֵשַׁע
זאָלן זיך פרה. און צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12;
עזרא 3:8] זאָל זיי צמח [זען זכיה 6:11-12] יחד; איך ה' האָבּ דאָס בּרא. 9 ווײַ, דער וואָס ריב זיך מיט זײַן יֹצֵר! חֶרֶשׂ
צווישן חרשׂים פון אֲדָמָה! וועט דען אמר דער חֹמֶר צו זײַן יֹצֵר: וואָס טוסטו [זען רומ' 9:20-21]? אָדער: דײַן פֹּעֶל איז

אָן יד [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]? 10 ווײַ, דער
וואָס אמר צו דעם אָבּ: מַה תּוֹלִיד [ילד]? און צו דער אִשָּׁה: וואָס האָסטו חול? 11 אַזוי האָט ה' אמר, דער קְדוֹש
ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11] און זײַן יֹצֵר: שאל מיך דאָס קומעדיקע
[אתה], צוה מיר וועגן מײַנע בָּנִים און וועגן דעם פֹּעַל פון מײַנע ידי? 12 איך האָבּ עשׂה אֶרֶץ, און אָדָם אויף איר איך

בּרא

[https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g זען יוחנן 3:3]
; איך מײַנע יד האָבן נטה די הימעלן, און זײער כּל צָבָא האָבּ איך צוה. 13 איך האָבּ אים [כּוֹרֶשן] עור אין צֶדֶק, און כּל זײַנע וועגן וועל איך ישר; ער וועט בנה מײַן עִיר, און מײַנע גּלוּת וועט ער שלח, נישט אום מְחִיר, און נישט אום שוחד, אמר ה' צבָאוֹת. 14 אַזוי האָט ה' אמר: די יְגִיעַ פון מִצרַיִם, און דער מסחר פון כּוּש, און די סבאים, די אנשי מִדָּה, וועלן עבר צו דיר, און דײַנע וועלן זײ ווערן; הינטער דיר וועלן זײ [סבאים] הלך, אין קייטן וועלן זײ עבר, און שחה וועלן זײ זיך אין פראָנט פון דיר; פלל וועלן זײ זיך בײַ דיר: אין אמת אֵ-ל איז מיט דיר, און אין עוֹד אֶפֶס אלוקים. 15 אמנם, ביסט אֵ-ל וואָס סתר זיך, אֱלֹקֵי ישׂראל, דו מוֹשִׁיעַ. 16 בוש און אויך כּלם ווערן זײ כּל, מיט כּלמה הלך אין איינעם כּל חָרָש פון צִיר. 17 ישׂראל ווערט נוֹשַׁע [ישע] פון ה' אַ תּשוּעה עוֹלָמִים; איר וועט נישט זײַן בוש און נישט כּלם ווערן עַד עוֹלמֵי עַד. 18 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' דער בּוֹרֵא פון די הימלען, ער, האלוקים, וואָס איז יֹצֵר הָאָרֶץ און איר עשׂה; ער וואָס האָט זי כּון, נישט פאַר תּהו ער ברא איר; נאָר צום ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] ער יצר איר: איך בין ה' און אֵין עוֹד. 19 נישט אין סֵתֶר האָבּ איך דבר, אין אַ מקוֹם אֶרֶץ חֹשֶׁךְ; איך האָבּ נישט אמר צו דעם זֶרַע פון יעקבּ: אין תּהו בקש מיך; איך ה' דבר צֶדֶק, איך נגד מֵישָׁרִים. 20 קבּץ אײַך אײַן און בוא נגש אין איינעם, איר פָּלִיט פון די גוֹיִם; אָן דַּעַת זײַנען די וואָס נשׂא זײער עֵץ פֶּסֶל, און פלל צו אֵ-ל וואָס ישע נישט. 21 נגד! און נגש! זײ, און לאָמען יעץ אין איינעם: ווער האָט דאָס השמיע [שמע] פון קֶדֶם, פון לאנג אָן דאָס נגד? אמנם, איך ה' און אֵין עוֹד אלוקים בלעדי מיר, אֵ-ל צַדִּיק און מוֹשִׁיעַ; אין זולה מיר [

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
זען "אֲדֹנָי ה' שְׁלָחַנִי ורוּחוֹ" ישעיהו 48:16 (1) " אֲדֹנָי ה' " (2) "מיך", "מיר", ישעיהו 48:16; 61:1 און (3) "ורוּחוֹ", זען אֲדֹנָי אחד דאך מְשֻׁלָּשׁ, זען "מיר, מיך", משיח אֵ-ל גִּבּוֹר פון הָעַלמָה, נישט-חתונה-געהאַט יונגע בתולה מיידל --און (2) " אֲדֹנָי ה' " און (3) "רוּחוֹ" מְשֻׁלָּשׁ, זֹהַר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כּולל זײַן אין ראָש אחד) זען משלי 30:4; תהלים 33:6; בראשית 3-1:1, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 14-7:13, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואָס איז נישט קיין אֱלִיל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אֱלִילִים אָבער אַלע פַּעלקער כּולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואָס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח]. 22 פנה! אײַך צו מיר, און ווערט ישע, כּל אפסי אֶרֶץ; וואָרעם איך בין אֵ-ל, און אֵין עוֹד. 23 איך האָבּ שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בײַ מיר: דבר [זען יוחנן 1:1] איז יצא פון מײַן פֶּה אין צְדָקוֹת, און וועט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7]: צו מיר זאָל זיך כּרע כּל בֶּרֶךְ, זאָל שבע כּל לשוֹן. 24 מען וועט אמר פון מיר, אין ה' אַליין איז צדקות און עֹז [זען פיל' 3:9; רומ' 3:28 גלט' 2:16]; מען צו אים [ה'] וועלן בוא, און זיך יבוש [בוש], כּל וואָס זײַנען חרה אויף אים. 25 דורך ה' וועט צדק ווערן [זען ישעיהו 53:11] און זיך הלל כּל זֶרַע [זען "זרע" ישעיהו 53:10] ישׂראל.

ישע46

1 כּרע איז בֵּל [געץ ג-ט פון בָּבֶל], קרס איז נבוֹ [געץ ג-ט פון בָּבֶל]; זײערע געצן זײַנען אויף חיה און אויף בּהמה; די וואָס איר פלעגט זיך נשׂואה מיט זײ, זײַנען עמוּסוֹת [עמס], אַ משא פאַר מידע בהמות. 2 זײ זײַנען קרס, כּרע אין איינעם; זײ האָבּן נישט יכל צו מלט די משא, און זײ אַליין זײַנען אין שְׁבִי הלך. 3 שמע! מיר צו, איר בּית יעקבּ, און כּל שְׁאֵרִית פון בּית ישׂראל, איר העמוּסים [עמס] פון בֶּטֶן, איר נשׂא פון רֶחֶם: 4 אַפילו בּיז זִקְנָה בין איך הוּא, און בּיז שֵׂיבָה וועל איך סבל; איך האָבּ עשׂה, און איך וועל נשׂא, און איך וועל סבל און וועל מלט. 5 צו וועמען ווילט איר מיך דמה און השוה [שוה], און מיך משל, אַז מיר זאָלן דמה זײַן? 6 זײ זול זָהָב פון כִּיס, און וועגט כֶּסֶף אויפן קָנֶה; וואָס שׂכר אַ צוֹרֵף; ער זאָל דערפון עשׂה אֵ-ל, מע זאָל זיך סגד און שחה. 7 מע נשׂא אים אויפן כתף, מע סבל אים, און מע נוח אים אויף זײַן תחת, און ער עמד, ער מוש זיך נישט פון זײַן מקוֹם; אַפילו עמעצער צעק צו אים, ענה ער נישט, פון זײַן צרה טוט ער נישט ישע. 8 זכר! דאָס, און התאשש [אשש] אײַך, שוב, איר פשעים, צום לֵב. 9 זכר! דאָס ראשׁוֹנוֹת פון עוֹלָם: אַז איך בין אֵ-ל, און אֵין עוֹד אלוקים, און נישטאָ כָּמוֹנִי. 10 איך נגד פון אָנהייבּ דעם סָוף, און פון קֶדֶם, וואָס איז נאָך נישט געשען; איך אמר: מײַן עצה זאָל קום, און כּל מײַן חֵפֶץ וועל איך עשׂה. 11 איך קרא פון מזרח דעם עַיִט [זען כּוֹרשן, זען ישעיהו 41:2; 44:28-45:6; 48:14-16], פון אַן אֶרֶץ מרחק דעם אִיש פון מײַן עצה; יאָ, איך האָבּ דבר, און איך וועל עס בּרענגען, איך האָבּ באשערט [יָצַר], און איך וועל עס עשׂה. 12 שמע! מיר צו, איר אבּיר

לב, וואָס זענען ווײַט פון צדקות׃ 13 איך קרב מײַן צדקות, זי איז נישט רחק, און מײַן תּשועה וועט נישט אחר; און איך וועל נתן אין צִיון תּשועה צו ישׂראל מײַן תּפאָרֶת.

ישע47

1 ירד! און ישב! אין עָפָר בתולה בַּת בָּבֶל; ישב! אויף אֶרֶץ אָן כִּסֵּא, בַּת פון כַּשׂדים; וואָרעם מער וועט מען דיך נישט קרא רַךְ און עָנֹג. 2 לקח רֵחַיִם, און טחן קֶמַח; גלה! דײַן צַמָּה, חשׂף די שֹׁבֶל, גלה די שׂוק, עבר! נהרות [נָהָר]. 3 גלה וועט ווערן דײַן נאַקעטקייט, אויך ראה ווערן וועט דײַן חרפה; נקם וועל איך לקח, און נישט לאָזן אָדָם זיך פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:12]. 4 אונדזער גואֵל [זען איוב 19:25-26; יוח"א 4:14] ה' צבָאות איז שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח], קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]. 5 ישב דומָה, און בוא אין חֹשֶׁךְ, בַּת כַּשׂדים, וואָרעם מער וועט מען דיך נישט קרא גְּבֶרֶת פון ממלכוֹת. 6 איך האָבּ קצף אויף עַמִּי [זען "עַמִּי" ישעיהו 53:8], איך האָבּ חלל מײַן נחלה, און זיי נתן אין דײַן יָד; האָסטו זיי קיין רַחמָנות נישט שׂום, אויף זקן האָסטו הכְבּד [כבד] דײַן יאָך מְאֹד. 7 און האָסט אמר׃ לְעוֹלָם וועל איך היה גְּבֶרֶת; אַזוי אַז דו האָסט דאָס נישט שׂום צום לֵב, נישט זכר דעם אחרית דערפון. 8 און אַצונד שמע! דאָס צו, דו עֲדִין, וואָס ישב אין בֶּטַח, וואָס אמר אין איר לֵב׃ איך, און חוץ מיר איז נישטאָ מער. איך וועל נישט ישב אַן אלמנה, און נישט ידע פון שְׁכוֹל׃ 9 אָבער די דאָזיקע ביידע וועלן בוא אויף דיר אין אַ רגע אין יום אחד׃ שכוֹל און אלְמוֹן; אין זייער תֹּם בוא זיי אויף דיר, בײַ כֹּל דײַנע רב כישופן, בײַ עָצְמָה פון דײַנע חֶבֶר. 10 און ביסט געווען בטח אין דײַן רָעָה, האָסט אמר׃ קיינער ראה מיך נישט; דײַן חכמה און דײַן דַּעַת, זי האָט דיך שוב; און האָסט אמר אין דײַן לֵב׃ איך, און חוץ מיר איז נישטאָ מער. 11 אָבער בוא וועט אויף דיר רָעָה וואָס דו וועסט נישט ידע איר שחר, און נפל וועט אויף דיר הַוָּה וואָס דו וועסט אים נישט יכל כפר, און בוא וועט אויף דיר פִּתאֹם אַז שׂוֹאָה, אַז דו וועסט נישט תדעי [ידע]. 12 עמד נָא מיט דײַנע חֶבֶר, און מיט דײַנע רב כישופן, אויף וואָס דו האָסט זיך יגע פון דײַן נְעוּרים אָן; אפשר וועסטו יכל צו הוֹעִיל [יעל], אפשר וועסטו ערץ. 13 ביסט לאה פון דײַנע רב עצות; זאָלן די הימלקוקער, די שטערנזעער, די מוֹדִיעִם פון די חדשים, נָא עמד און דיך ישע פון וואָס בוא אויף דיר. 14 הִנֵּה, זיי ווערן אַזוי ווי קַש, אן אֵש זיי שׂרף, זיי וועלן זיך אַליין נישט נצל זײַן פון דער יד פון דער לֶהָבָה; נישט אַ גַחֶלֶת זיך צו חמם וועט עס זײַן אן אור צו ישב פאַר אים. 15 אַזוי ווערן צו דיר די וואָס דו האָסט זיך יגע אום זיי; די וואָס האָבּן סחר מיט דיר פון דײַן נעורים אָן, תעה איטלעכער אין זײַן זײַט, אין אייער מוֹשִׁיעַ.

ישע48

1 שמע! דאָס, איר בית יעקב, די וואָס ווערן קרא מיטן שֵׁם ישׂראל, און פון מים פון יהודה זײַנען זיי יצא; וואָס שבע בײַם שֵׁם ה' און אֱלֹקֵי ישׂראל זכר זיי נישט מיט אמת, און נישט מיט צדקות. 2 וואָרעם אויף דער עִיר קוֹדש קרא זיי זיך, און אויף אֱלֹקֵי ישׂראל סמך [לענען, זען "סמך" מה"ש 14:23] זיי זיך, וואָס ה' צבָאות איז שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח]. 3 דאָס רִאשׁוֹנוֹת האָבּ איך פון אַ מאָל נגד, און פון מײַן פֶּה איז עס יצא, און איך האָבּ עס געלאָזט זיי שמע; פִּתְאֹם האָבּ איך עשׂה און עס איז געשען. 4 ווײַל איך האָבּ ידע אַז קֶשֶׁה ביסטו, און אַ גִיד בַּרְזֶל איז דײַן נאַקן, און דײַן מֵצַח איז נחשת; 5 דעריבּער האָבּ איך דיר נגד פון אַ מאָל, איידער עס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] האָבּ איך דיך געלאָזט שמע; כדי זאָלסט נישט אמר׃ מײַן עֹצֶב האָט עס עשׂה און מײַן פֶּסֶל און מײַן נסך האָט עס צוה. 6 האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; חזה! כֹּל דאָס דאָזיקע; און איר וועט עס נישט נגד? איך האָבּ דיך געלאָזט שמע חדשוֹת אַצונד, און נְצֻרוֹת [נצר], וואָס דו האָסט נישט ידע. 7 אַצונד איז עס בּרא געוואָרן, און נישט פון אַ מאָל, און פריִער צו דאָס יום האָסטו פון דעם נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; כדי זאָלסט נישט אמר׃ הִנֵּה, איך האָבּ עס ידע. 8 נישט צו מאָל שמע האָסטו, נישט צו מאָל ידע האָסטו, נישט פתח האָט זיך דײַן אֹזֶן פון אַ מאָל; וואָרעם איך האָבּ ידע אַז בגד וועסטו בגד, און פשעים [זען ישעיהו 53:5,8 פשָׁעֵנוּ, פשַׁע עַמִּי] פון בֶּטֶן האָט מען דיך קרא [זען חטא קדמון, תהלים 51:7]. 9 פון מײַן שֵׁם וועגן וועל איך האריך [ארך] מײַן אף, פון מײַן תהלה וועגן וועל איך מיך חטם קעגן דיר, כדי דיך נישט צו כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26 "יכרת משיח וְאֵין לוֹ"; משיח וועט זיין געהרגעט אָבער ניט פַּאַר זיך; כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי, ישעיה 53:8]. 10 הִנֵּה, איך האָבּ דיך צרף, אָבער נישט ווי כֶּסֶף, איך האָבּ דיך געפרוווט [בחר] אין כּור פון עֹנִי. 11 פון מײַנעט וועגן, פון מײַנעט וועגן וועל איך עשׂה; וואָרעם ווי זאָל מײַן שֵׁם חלל ווערן? און מײַן כבוד וועל איך קיין אַנדערן נישט נתן

[https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s]
. 12 שמע מיר צו, יעקב, און ישׂראל מײַן גערופענער [קראַ]: אני הוּא; איך בין דער רִאשׁוֹן, איך בין אויך דער אַחֲרוֹן.
13 יאָ, מײַן יָד האָט יסד אֶרֶץ, און מײַן ימין האָט טפח די הימלען; איך קרא צו זיי, עמד זיי זיך אויף אין איינעם. 14
קבץ! אײַך אײַן, איר כּל, און שמע! ׃ ווער צווישן זיי האָט פאַרויסגעזאָגט [נגד] דאָס דאָזיקע? דער וואָס ה' האָט אים
[כּוֹרֶשׁ] אהבה, וועט עשׂה זײַן חֵפֶץ [זען "חפץ" ישעיהו 53:10] אין בָּבֶל, און זײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה']
וועט זײַן אויף די כַּשדים. 15 איך, איך האָבּ דבר, און האָבּ אים קרא, אים געבראַכט, און ער וועט צלח [זען "צלח"
ישעיהו 53:10] אויף זײַן דֶּרֶךְ. 16 קרב! צו מיר, שמע! דאָס צו׃ פון ראׂש אָן האָבּ איך נישט אין סֵתֶר דבר, פון עת
היוֹתהּ [היה] בין איך שָׂם; און אַצונד האָט אֲדֹנָי ה' מיך [משיח, ישעיהו 42:1-13; 61:1; כיפא א 1:10-11; לוקס 24:26]
שלח און זײַן רוּחַ [זען חוט, קוהלת 4:12, שנור אחד, נאָך חוט מְשׁוּלָשׁ; ה' איז אחד נאָך מְשׁוּלָשׁ׃ קדוֹש, קדוֹש, קדוֹש,
ישעיהו 6:3]. 17 אַזוי האָט אמר ה' דײַן גוֹאֵל [זען איוב 19:25-26; יוח"א 4:14], קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און
זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]. איך, ה' אלקֶיךָ, לערן [למד] דיך צו חוֹעִיל [יעל], מדריך [דרך] דיך אויף
דעם דֶּרֶךְ וואָס דו זאָלסט הלך. 18 הלוואי וואלסטו קשב מײַנע מצוה, וואָלט געווען ווי אַ נָהָר דײַן שלוֹם, און דײַן
צדקות ווי די גַּל פון ים; 19 און געווען ווי חוֹל וואָלט דײַן זֶרע, און די צאצא פון דײַן מֵעֶה ווי זײַנע קערנער [מָעָה];
נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] און נישט שמד וואָלט ווערן שמוֹ [זען "שמו" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12,
יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח] פון פאַר מיר. 20 יצא׃ פון בָּבֶל, ברח פון די כַּשדים, מיט קוֹל רִנָּה; נגד,
השמיע [שמע], הוֹציא [יצא] עס ביז צום עק פון הָאָרֶץ; אמר׃ ה' האָט גאל יעקב זײַן עֶבֶד. 21 און זיי האָבּן נישט צמא
ווען ער האָט זיי דורך חָרְבָּה געפירט [הוֹליך, הלך]; מַיִם פון צור האָט ער הִזִּיל [נזל] פאַר זיי; יאָ, אַ צור האָט ער
בקע, און מַיִם האָט זוב. 22 נישטאָ קיין שלום, אמר ה', פאַר די רשָׁעים.

ישע49

1 שמע! מיר צו, איר אִיִּים, און הִקְשִׁיב [קשב], איר לְאֻמִּים [לְאֹם] פון רחק׃ ה' האָט מיך פון בֶּטֶן [זען בראשית 3:15;
ישעיהו 7:14; תהלים 22:9-32; מיכה 5:1-2] קרא, פון מײַן מֵעֶה פון אֵם [זען ישעיהו 7:14] האָט ער מײַן שֵׁם זכר [זען
זכריה 6:11-12]. 2 און ער האָט שׂוֹם מײַן פֶּה ווי אַ חֶרֶב חַד [זען יהודים אין משיח 4:12; התג' 1:16], אין צל פון זײַן
יָד האָט ער מיך חבאן; און ער האָט מיך שׂוֹם פאַר אַ חֵץ ברר, אין זײַן אַשְׁפָּה האָט ער מיך סתר. 3 און ער האָט צו
מיר אמר׃ מײַן עֶבֶד ביסטו׃ ישׂראל, וואָס איך התפּאר [פאַר] זיך אין דיר. 4 און איך האָבּ אמר׃ צו ריק האָבּ איך מיך
יגע [זען "יגע" ישעיהו 49:4], צו תֹהוּ און הֶבֶל האָבּ איך מײַן כוח כלה; אָבער מײַן מִשְׁפָּט איז בײַ ה' און מײַן פְּעֻלָּה בײַ
אֱלֹקָי. 5 און אַצונד האָט אמר ה', דער וואָס האָט מיך יצר פון בֶּטֶן [זען "בֶּטֶן" תהלים 22:10] פאַר אַן עֶבֶד צו אים
[ה', זען ישעיהו 52:13-53:12], צו שוב צו אים יעקב, כדי ישׂראל זאָל אסף ווערן צו אים [ה']; און איך בין כבד אין די
אויגן פון ה' און אֱלֹקָי איז מײַן עֹז. 6 און ער האָט אמר׃ עס איז קלל אַז דו ביסט מײַן עֶבֶד צו הקים [קום] די שִׁבְטֵי
יעקב, און די נצורי ישׂראל צו השיב [שוב]; אָבער איך וועל דיך נתן פאַר אַן אוֹר גוֹיִם, אַז מײַן ישועה זאָל זײַן צום
עק פון הָאָרֶץ. 7 אַזוי האָט ה' אמר, דער גוֹאֵל [זען איוב 19:25-26; יוח"א 4:14] פון ישׂראל, און זײַן קָדוֹש [משיח], צו
דעם בזה [זען "בזה" ישעיהו 53:3] פון נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" ישעיהו 53:11], צו דעם מתעב [תעב] פון גוֹי [זען ישעיהו 53:3
און פאלק פון ישׂראל און משיח], צו דעם עֶבֶד פון מֹשְׁלִים׃ מלכים [זען "מלכים" ישעיהו 52:15] וועלן ראה און וועלן
קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], שׂרים וועלן זיך שחה [זען התג' 19:16], פון וועגן ה' וואָס איז נֶאֱמָן, דעם
קְדוֹש ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11] וואָס האָט דיך בחר. 8 אַזוי האָט ה'
אמר׃ אין עֵת רָצוֹן ענה איך דיר, און אין יוֹם ישועה עזר איך דיך; און איך וועל דיך נצר, און דיך נתן פאַר אַ בְּרִית
מיט די עם [זען מתי 26:28], כדי צו הקים [קום] אֶרֶץ, צו הנחיל [נחל, זען משיח די נַיֵ יהושע

https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo
http://www.afii.org/digitalibrary/093934100.pdf
] נַחלות שׂוֹמֵמוֹת [שמם]; 9 צו אמר צו די אסוּרים [אסר]׃ יצא! צו די וואָס אין חֹשֶׁךְ׃ גלה! אײַך! בײַ די דרכים וועלן זיי
זיך רעה, און אויף כּל שפיים [שפי] וועט זײַן זייער מַרעִית. 10 זיי וועלן נישט רעב און נישט צמא, און נישט נכה וועט
זיי היץ און שֶׁמֶשׁ, וואָרעם איינער זײַענדיק פון רחמם אויף זיי וועט זיי נהג, און בײַ מַבּוּעַ מַיִם וועט ער זיי פירן [נהל].
11 און איך וועל שׂוֹם כּל מײַנע הָרִים פאַר אַ דֶּרֶךְ, און מײַנע מְסִלּוֹת [מסלה] וועלן רום ווערן. 12 הִנֵּה, די וועלן בוא
[זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון רחק, און הִנֵּה די וועלן בוא פון
צפון און פון מערב, און די, פון אֶרֶץ סינים. 13 רנן, איר הימלען, און גיל זיך, דו אֶרֶץ, און פצח! איר הָרִים, אין רנה!

וואָרעם ה' האָט נחם זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זײַנע ענײַם [עָנְיִ] ער ירחם.
14 אָבער צִיון האָט אמר: ה' האָט עזב [זען "עזב" תהלים (16)17-(1)22:2] מיך, און אֲדֹנָי האָט שכח אָן מיר. 15 קען
אַן אִשָּׁה שכח איר ברוסטקינד [עוּל], נישט צו נחם בֵּן פון איר בֶּטֶן? אַפילו די דאָזיקע זאָלן שכח, וועל איך אָן דיר
נישט שכח. 16 הִנֵּה, אויף די האַנטפלעכן [כַּף] האָב איך דיך חקק, דײַנע חומות זײַנען תמיד פאַר מיר. 17 זיי מהר,
דײַנע בָּנִים; דײַנע מהרסים [הרס] און דײַנע מחרבים [חרב] וועלן יצא פון דיר. 18 נשׂא רונד אַרום דײַנע אויגן, און
ראה: זיי כּל זײַנען קבץ, און בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר.
אַזוי ווי איך חַי, אמר ה', אַז זיי כּל וועסטו ווי אַ צירונג לבש, און וועסט זיי קשר אַזוי ווי אַ כּלה; 19 וואָרעם דײַנע
חורבות און דײַנע שׁוֹמְמוֹת, און דײַן אֶרֶץ הריסות, וועסט אַצונד צרר זײַן פון יוֹשבים, און רחק וועלן זײַן דײַנע
מבלעים [בְּלַע]. 20 אמר וועלן נאָך אין דײַנע אוזנַיִם דײַנע בני שְׁכֻלִים: צַר איז פאַר מיר דער מקוֹם, נגש! צו מיר כּדי
איך זאָל קענען צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]. 21 און וועסט אמר אין דײַן לֵב: ווער האָט מיר די
דאָזיקע ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]? איך בין געווען אָן בָּנִים [שכול] און גַּלְמוּד, גֹּלָה [גלה] און סוּרָה [סור]; און די
דאָזיקע ווער האָט גדל? הִנֵּה, איך בין שאר אַליין, און די דאָזיקע, ווו זענען די פון? 22 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה,
איך וועל נשׂא צו די גּוֹיִם מײַן יָד, און צו די אומות [עַמִּים] וועל איך רום מײַן נֵס, און זיי וועלן ברענגען דײַנע בָּנִים
אין חֹצָן, און דײַנע בָּנוֹת וועלן אויפן כתף נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] ווערן. 23 און מלכים וועלן זײַן
דײַנע אֹמֶן, און זייער שׂרוֹת [שָׂרָה] דײַנע מֵינֶקֶת; מיטן פנים צו אֶרֶץ וועלן זיי זיך שחה צו דיר, און דעם עָפָר פון דײַנע
רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] וועלן זיי לעק; און וועסט ידע אַז איך בין ה' וואָס נישט יֵבוֹשׁוּ [בוש] ווערן די וואָס קוה צו מיר. 24 ווערט לקח פון
דעם גִּבּוֹר דער מַלְקוֹחַ, צי ווערט דער שְׁבִי פון דעם צַדִּיק ימלט [מלט]? 25 אמנם, אַזוי אמר ה': אַפילו דער שְׁבִי פון
דעם גִּבּוֹר זאָל לקח ווערן, און דער מַלְקוֹחַ פון דעם עָרִיץ זאָל מלט ווערן, אָבער מיט דײַנע יָרִיב וועל איך ריב, און
דײַנע בָּנִים וועל איך ישע. 26 און איך וועל האכל [אכל] דײַנע דריקער [הוֹנָה] זייער בּשָׂר, און ווי עָסִיס וועלן זיי זייער
דָּם שיכורן; און כּל בָּשָׂר וועלן ידע אַז איך ה' בין דײַן מוֹשִׁיעַ, און דײַן גואֵל [זען איוב 19:25-26; יוח"א 4:14] איז דער
אֲבִיר פון יעקב [זען ישעיהו 49:13-26: ה' מאכט אַ צוזאג צו ישׂראל דאָ אין ישעיהו 49:13-26 אַז די בְּרִית חדשה
(ירמיה 31:30-33; מתי 26:28) מיט אומות העולם טוט נישט בטל מאכן זײַן בְּרִית מיט ישׂראל, זען מה"ש 21:20, און
יהודים וואָס גלויבן אין משיח און נאָך זענען קנאים לַתּוֹרה אָבער גלויבן אַז אָדָם איז גערעכטפאַרטיקט [נצדק]

לפני ה' דורך אֱמוּנה [בראשית 15:6; ישעיהו 53:11] אין משיח בן דוד ישוע די זון פון די אויבערשטער, נישט דורך
אָפּהענגיקײַט אויף קיין בריהשאַפט פון מדקדקים מצוות התוֹרה.

ישע50

1 אַזוי האָט ה' אמר: ווו איז דער גט אִמְּכֶם, אַז איך האָב זי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]? אָדער ווער איז פון מײַנע
מְנוֹשׁ [נשׂא], וואָס איך האָב אײַך מכר צו אים? הִנֵּה, איבער אײַערע עֲוֹנוֹת זײַט איר מכר געוואָרן, און איבער אײַערע
פשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עֶבֶד ה' משיח בֵּן דוד און פשָׁעֵנוּ] איז אִמְּכֶם שלח געוואָרן. 2 מַדּוּעַ בין איך בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און קיין אִישׁ איז נישט געווען? איך קרא, און קיינער האָט
נישט ענה? איז קצר דען קצר מײַן יָד אײַך צו פְּדוּת, צי נישטאָ קיין כּוח אין מיר, אײַך צו נצל [זען "נצל" מיכה 4:10;
5:1] צו זײַן? הִנֵּה, מיט מײַן גְּעָרָה החריב [חרב] איך אויס דעם ים. איך שׂוֹם פון נהרות [נָהָר] אַ מדבר; זייערע דָּג
ווערן באַש אָן מַיִם, און מות פון צמא. 3 איך לבש די הימלען אין קַדְרוּת, און שׂוֹם זאַק זייער כְּסוּת. 4 אֲדֹנָי ה' האָט
מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ לשׁוֹן פון געלערנטע [לִמֻּד], צו ידע צו עות דעם יָעֵף מיט אַ
דבר; ער עור בבֹּקֶר בבֹּקֶר, ער עור מיר דאָס אֹזֶן, צו שמע אַזוי ווי די געלערנטע [לִמֻּד]. 5 אֲדֹנָי ה' האָט מיר פּתח דאָס
אֹזֶן, און איך האָב נישט מרה, נישט נסוג אַהינטער. 6 מײַן גֵּו האָב איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי
2:7-9] צו די מַכִּים [נכה, זען מתי 27:26], און מײַנע לְחִי צו די מֹרְטִים [מרט]; איך האָב נישט סתר מײַן פנים פון
כְּלִמָּה און רֹק [זען מתי 26:67]. 7 אָבער אֲדֹנָי ה' וועט מיר עזר; דעריבּער ווער איך נישט כּלם; דעריבּער האָב איך
שׂוֹם מײַן פנים ווי חַלָּמִיש, און איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3; בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים, דורך אַ
פערזענלעך שייכות מיט משיח, נישט קאָפּ וויסן , מיין עבד הצדיק וועט מאַכן פילע רעכט מיט ה', זען יוחנן 14:9;
מתי 7:23; קור"ב 5:16] אַז איך וועל נישט זײַן בוש. 8 קָרוֹב איז מײַן גערעכטגעבער [הצדיק]; ווער וויל זיך ריב מיט
מיר? לאָמיר זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] יַחַד; ווער איז מײַן בַּעַל-דין? זאָל ער נגש צו מיר. 9 הִנֵּה, אֲדֹנָי ה'
וועט מיר עזר; ווער איז דער וואָס וועט מיך הַרְשִׁיעַ? הִנֵּה, זיי כּל וועלן ווי אַ בגד בּלה, עָשׁ וועט זיי אכל. 10 ווער איז

צווישן אײַך וואָס האָט ירא ה׳, וואָס שמע צו דעם קול פון זײַן עֶבֶד? וואָס איז הלך אין חֹשֶׁךְ, און האָט קיין נֹגַהּ
נישט געהאַט? זאָל ער זיך בטח אויף דעם שֵׁם פון ה׳ און זיך נִשְׁעַן אויף אלוקיו. 11 הִנֵּה איר כֹּל וואָס קדח אן אֵשׁ,
וואָס אזר אָן זִיקוֹת, הלך! אין דער אור פון אײַער אֵשׁ, און אין די זִיקוֹת וואָס איר האָט בער! פון מײַן יָד היה דאָס
אײַך, אין מַעֲצֵבָה וועט איר שכב [זען ישעיהו 66:24; דניאל 12:2].

ישע51

1 שמע! מיר צו, איר וואָס רדף זיך נאָך צֶדֶק, איר וואָס בקש ה׳: נבט! אויף דעם צור פון וואַנען איר זײַט חצב, און
אויף דער מַקֶּבֶת בּוֹר פון וואַנען איר זײַט נקר; 2 נבט! אויף אברהם אֲבִיכֶם, און אויף שרהן וואָס האָט אײַך חול [זען
"חול" תהלים 51:7, חטא קדמון]; הגם איינער, האָב איך אים קרא, כדי איך זאָל אים ברך [זען "ברך" בראשית
22:18], און זאָל אים רבה. 3 אמנם, ה׳ נחם צִיּוֹן, ער נחם כֹּל אירע חורבות; ער שׂוֹם אין איר מדבר ווי עֵדֶן און איר
ערבה ווי גַּן ה׳; שָׂשׂוֹן און שִׂמחה ימצא [מצא] אין איר, תּוֹדָה און קוֹל זִמְרָה. 4 קשב! צו מיר, עַמִּי [זען ישעיהו 53:8],
און אזן צו מיר, מײַן לְאוֹם, וואָרעם תּוֹרה וועט יצא פון מיר, און מײַן מִשְׁפָּט וועל איך צום אוֹר פון די עַמִּים רגע. 5
קָרוֹב איז מײַן צֶדֶק, יצא איז מײַן ישע, און מײַנע זרוֹעַ וועלן שפט די עַמִּים; די אִיִּים וועלן קוה אויף מיר, און אויף
מײַן זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה׳] וועלן זיי יחל. 6 נשׂא! צו די הימלען אײַערע אויגן, און נבט אויף הָאָרֶץ פון
אונטן, וואָרעם די הימלען ווערן ווי עָשָׁן נמלח [מלח], און הָאָרֶץ וועט ווי אַ בגד בּלה, און אירע יוֹשבים וועלן ווי כֵּן
מות; אָבער מײַן ישועה וועט זײַן לְעוֹלָם, און מײַן צֶדֶק וועט נישט חתת ווערן. 7 שמע! מיר צו, איר וואָס ידע [זען
"ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3; בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים, דורך אַ פערזענלעך שייכות מיט משיח, נישט קאָפּ
וויסן , מיין עבד הצדיק וועט מאַכן פילע רעכט מיט ה׳, זען יוחנן 14:9; מתי 7:23; קור"ב 5:16] צֶדֶק, עַם וואָס מײַן
תּוֹרה איז אין זייער לֵב: איר זאָלט נישט ירא האָבן פאַרן חֶרְפַּה פון אֱנוֹש, און פאַר זייערע גִּדֻּפִים זאָלט איר נישט
זײַן חתת. 8 וואָרעם אַזוי ווי אַ בגד וועט זיי עָש אכל, און אַזוי ווי צֶמֶר וועט זיי דער סָס אכל, אָבער מײַן צֶדֶק וועט
היה לְעוֹלָם, און מײַן ישועה אויף דָּור-דורות. 9 עור דיך, עור דיך, לבש דיך מיט עֹז, דו זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח
זְרוֹעַ ה׳] פון ה׳; עור דיך ווי אין די יְמֵי קֶדֶם, אין די דורות עוֹלָמִים. ביסטו נישט דער וואָס האָט החציב [חצב] רַהַב,
וואָס האָט חולל די תַּנִּין? 10 ביסטו נישט דער וואָס האָט החריב [חרב] דעם ים, הַמַּיִם פון דעם תהוֹם רַבָּה; וואָס
האָט שׂוֹם די טיפענישן פון ים פאַר אַ דֶּרֶךְ, פאַר די גְּאוּלִים צו עבר? 11 און די דערלייזטע [פדה] פון ה׳ זאָלן זיך שוב
[זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7], און בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7;
זכריה 9:9] קיין צִיּוֹן מיט רִנָּה, און שִׂמחה עוֹלָם זאָל זײַן אויף זייער קאָפּ; שָׂשׂון און שִׂמחה זאָל זיי נשׂג, נוס זאָלן יָגוֹן
און זיפצעניש. 12 איך, איך בין אײַער טרייסטער [נחם]; ווער ביסטו, זאָלסט ירא האָבן פאַר אֱנוֹש וואָס מות, און
פאַר בֶּן אָדָם וואָס ווערט צו חָצִיר ינתן [נתן]? 13 און האָסט שכח אָן ה׳ דײַן עֹשֶׂה, נוֹטֶה [וואָס האָט הַטֵּה] די
הימלען, און יסד אֶרֶץ; און האָסט פַּחַד תָּמִיד כֹּל היוֹם פאַרן חֵמָה פון דעם דריקער [צוק], ווי ער האָט זיך כון צו
שחת; אָבער ווו איז דער חֵמָה פון דעם דריקער [צוק]? 14 מהר ווערט דער צֹעֶה [צעה] צו פתח, און ער וועט נישט
מות אין שַׁחַת, און נישט חסר ווערן וועט זײַן לֶחֶם. 15 וואָרעם איך בין ה׳ אֱלֹקֶיךָ, וואָס רגע דעם ים, און זײַנע גַּל
המה; ה׳ צבָאות איז שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 12-6:11, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח]. 16
און איך האָב שׂוֹם מײַנע דברים אין דײַן פֶּה, און מיטן צל פון מײַן יָד האָב איך דיך כסה, כדי צו נטע די הימלען, און
צו יסד אֶרֶץ, און אמר צו צִיּוֹן: עַמִּי [זען ישעיהו 53:8] ביסטו. 17 עור דיך, עור דיך, קוּם! [זען במדבר 24:17; הושע
6:2] ירושלים, דו וואָס האָסט שתה פון יָד ה׳ דעם כָּוס פון זײַן חֵמָה; דעם קַבַּעַת, דעם כָּוס פון תַּרְעֵלָה, שתה און
מצה. 18 נישטאָ ווער זאָל זי פירן [נהל], פון כֹּל בָּנִים וואָס זי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14], און נישטאָ ווער זאָל
חזק איר יָד, פון כֹּל בָּנִים וואָס זי האָט גדל. 19 שְׁתַּיִם האָבן דיך פּאַסירן; ווער קען דיך נוד? שוֹד און שֶׁבֶר, און רָעָב
און חֶרֶב; דורך וועמען קען איך דיך נחם? 20 דײַנע בָּנִים עלף שכב אין כֹּל עק חוּצוֹת [חוץ], ווי תּוֹא אין מִכְמָר; זיי
זענען די מלאים מיט דעם חֵמָה ה׳; מיט דעם גְּעָרָה פון אֱלֹקֶיךָ. 21 דעריבער שמע נָא דאָס דאָזיקע, דו עָנִי, און
פארשיכורטע, אָבער נישט פון ווײַן; 22 אַזוי האָט אמר דײַן אדון ה׳ און אלקֶיךָ וואָס ריב זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו
53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: הִנֵּה, איך האָב לקח פון דײַן יָד דעם כָּוס פון תַּרְעֵלָה, דעם קַבַּעַת, דעם כָּוס
פון מײַן חֵמָה; וועסט אים מער ווידער נישט שתה. 23 און איך וועל אים שׂוֹם אין דער יָד פון דײַנע מוֹגִים [הוֹגָה,
יגה], וואָס האָבן אמר צו דײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10]: שחה!, מיר זאָלן עבר; און האָסט שׂוֹם ווי
הָאָרֶץ דײַן גֵּו, און ווי די חוּץ פאַר עבר.

ישע52

1 עור דיך, עור דיך, לבש אָן דײַן עֹז, צִיון; לבש אָן דײַנע בגדים פון תּפארת, ירושלים, דו עִיר הקֹודֶש; וואָרעם מער
ווידער וועט נישט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין דיר אַן עָרֵל
און טָמֵא. 2 התנער [נער] דיך פון עָפָר, קום! דיך, ישב דיך, ירושלים; התפּתח [פּתח] דיר די מוֹסֵר פון דײַן האַלדז,
שָׁבִי בַּת צִיון. 3 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: אומזיסט [חִנָּם] זײַט איר מכר געוואָרן, און נישט פאַר כֶּסֶף וועט איר גאל
ווערן. 4 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': קיין מִצרַיִם האָט ירד עַמִּי צוערשט, דאָרטן צו גור, און אשור האָט אים
פאַר גאָרנישט געדריקט [עשק]. 5 און אַצונד, וואָס האָב איך דאָ, אמר ה', ווען עַמִּי איז לקח געוואָרן פאַר אומזיסט?
זײַנע מֹשלים ילל זיך, אמר ה', און תּמיד כֹּל היום ווערט מײַן שֵׁם נאץ. 6 דעריבּער וועט עַמִּי ידע מײַן שֵׁם; אמנם, אין
יום ההוא אַז אני הוּא וואָס דבר; דאָ בין איך. 7 ווי שיין זײַנען אויף די הָרִים די רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=RLDHti-XJS0
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw

] פון מְבַשֵּׂר [זען אפס' 4:11, מבַשׂרים] וואָס אַרויסגעבן שלום, וואָס מבשֵׂר [ברענגען די נײַעס] וואס איז טוֹב, וואָס
לאָזט שמע ישועה: וואָס אמר צו צִיון: אלקֵיִךְ מָלַךְ [זען רומ' 10:15]. 8 קוֹל דײַנע וועכטער [צפה] נשׂא זייער קוֹל, זיי
רנן אין איינעם, וואָרעם אויג אין אויג ראה זיי ווי ה' שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אום קיין צִיון. 9
פצח, רנן אין איינעם, איר חורבות פון ירושלים, וואָרעם ה' האָט נחם זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי], ער האָט גאל ירושלים. 10 ה' האָט חשֹׂף זײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] הקדושה פאַר
די אויגן פון כֹּל הגוֹיִם, און כֹּל עקן פון אֶרֶץ וועלן ראה די ישועה פון אלוקינו. 11 סור אײַך, סור אײַך, יצא פון
דאָרטן, טָמֵא זאָלט איר נישט נגע; יצא! פון איר מיט, ברר אײַך, איר וואָס נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 53:12] די כלים
פון ה'! 12 אמנם, נישט אין חפזוֹן וועט איר יצא, און נישט אין מְנוּסָה וועט איר הלך; וואָרעם אײַך פאַרויס הלך ה'
און אײַך מְאַסֵּף אֱלֹקֵי ישׂראל. 13 הִנֵּה, שׂכל וועט מײַן עֶבֶד [

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
זען עֶבֶד ה' איז בֶּן דָּוִד משיח, זען ישעיה 37:35]
] זײַן, ער וועט רום זײַן און נשׂא ווערן און גבה מְאֹד. 14 אַזוי ווי רבִּים [זען "רבִּים", ישעיה 53:11, דורך דַּעַת פון
אים (משיח בן דוד) וועט מיין עֶבֶד צַדיק יצדיק רבִּים, זען בראשית 15:6; חבקוק 2:4, רומ' 5:1] האָבן שמם אויף דיר,
אַזוי מִשְׁחַת, אַזוי פיל אַזוי, מער ווי אִיש איז געווען זײַן מראה, און זײַן תֹּאַר מער ווי בְּנֵי אָדָם; 15 אַזוי וועט ער נזה
[זען ויקרא 4:6, משיח נזה זײַן כפרה פון זײַן אשם נפשו אויף גוים רבִּים, זען במדבר 19:18; זען זרק, זען אויף נזה,
משיח איז דער מזה (נזה) פון גוים רבִּים; אין יום השלישי משיח איז דער אִיש טהור אין אַ מקום טהור אין הימל,
הדרך המשיחיסטים 9:11-14, זען במדבר 19, 19:9; און פעלנדיק אים עס איז קיין אנטלויפן אוועק פון דער טמאה
פון טויטע זכות מצוות, זען גלט' 3:21] גוֹיִם רבִּים, מלכים וועלן קפץ זייער פֶּה פאַר אים; וואָרעם וואָס זיי איז נישט
נגד געוואָרן, וועלן זיי ראה, און וואָס זיי האָבן נישט שמע וועלן זיי התבּוֹנָנוּ [בין].

[https://www.youtube.com/watch?v=k0DTT3u2JZ8
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=_US6ymwo8OY
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g]

1 ווער האָט געגלויבט אונדזער שמועה? און דער זרוֹעַ ה' האָט זיך אויף וועמען נִגְלָתָה [גלה]? 2 וואָרעם ער איז עלה
ווי אַ יוֹנֵק פאַר אים [ה'], און ווי אַ שֹׁרֶשׁ פון אֶרֶץ ציה; ער האָט קיין תֹּאַר נישט געהאַט און קיין הַדַר, אַז מיר ראה
און עס איז נישט קיין אויסזען [מַרְאֶה], אַז מיר זאָלן אים חמד. 3 ער איז געווען נבזה [בזה], און חָדֵל פון אישים, אַן
אִישׁ מַכְאֹבוֹת [מַכְאוֹב] און ידע חֳלִי, און ווי איינער וואָס מע סתר דעם פנים פון אים; בזה, און מיר האָבן אים חשב
פאַר גאָרנישט. 4 אָבער דאָס האָט ער אונדזער חֳלִי נשׂא, און אונדזערע מכאוב זיי האָט ער סבל, אָבער מיר האָבן
אים חשב פאַר אַ נָגוּעַ [נגע], פאַר אַ מֻכֶּה [נכה] פון אלוקים און מְעֻנֶּה [ענה]. 5 און ער איז מְחֹלָל [חלל] געווען בְּעַד
[פאַר די צוליב פון] אונדזערע פְּשָׁעִים [זען הַמָּוֶת פון עֶבֶד ה' משיח בן דוד און פִּשָׁעֵנוּ], מְדֻכָּא [דכא] בְּעַד [פאַר די
צוליב פון] אונדזערע עוֹנוֹת [עוון]; די מוּסַר פאַר אונדזער שלום איז געווען אויף אים, און דורך זײַנע חבורה זײַנען
מיר רפא געוואָרן. 6 מיר אַלע האָבן ווי צאָן תעה, איטלעכער צו זײַן דֶּרֶךְ זיך פנה; און ה' האָט הפגיע [פגע] אויף
אים די עוון פון אונדז אַלעמען. 7 ער איז נגשׂ געוואָרן, און ער האָט זיך ענה, אָבער פלעגט זײַן פֶּה נישט פתח; ווי אַ
שֶׂה [זען משיח שֶׂה אונדזער אויסלייזונג פון מִצְרַיִם און כֹּפֶר (שמות 30:12)] וואָס ווערט צו דער טֶבַח יוּבָל [יבל], און
ווי אַ רָחֵל וואָס איז שטום [אלם] פאַר אירע גֹּזְזִים [גזז]; יאָ, ער פלעגט זײַן פֶּה נישט פתח. 8 ער איז לקח געוואָרן פון
עֹצֶר און פון מִשְׁפָּט, און פון זײַן דָּור ווער האָט געהאלטן [שיח]? וואָרעם ער איז גזר [זען דניאל 9:26; ויקרא 17:10]
געוואָרן פון אֶרֶץ חיים [זען ישעיהו 53:12], פאַר דעם פשע פון עַמִּי די נֶגַע [זען תהלים 91:10] איז געווען אויף אים
["אים," נישט "זיי" זען תהלים 11:7; איוב 22:2; ישעיהו 44:15]. 9 און מע האָט נתן מיט רשָׁעים זײַן קבר, און מיטן
עָשִׁיר אין זײַן מוֹתֵי [זען יחזקאל 28:10], הגם ער האָט קיין חָמָס נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] און קיין מִרְמָה איז נישט געווען אין זײַן פֶּה. 10 אָבער ה' האָט אים חפץ צו דכא [זען דכא ישעיהו 53:5], צו
החלי [חלה]; אויב זײַן נֶפֶשׁ ["נֶפֶשׁ" פון משיח] איר וועט שוֹם פאַר אַן אָשָׁם [זען ויקרא 14:12], ער זאָל ראה זֶרַע, ער
ארך זײַנע יָמִים [זען תחית המשיח, תהלים 21:5, י"אֹרֶךְ ימים"], און דער חֵפֶץ ה' דורך זײַן יָד זאָל צלח. 11 ווי אַ
רעזולטאט פון עמל פון זײַן נֶפֶשׁ, וועט ער [ה'] זיך ראה און ישְׂבַּע [שבע]; דורך דַּעַת [זען יוחנן 14:9] פון אים [משיח]
וועט מײַן עֶבֶד צַדִּיק יצדיק [צדק] רבים [זען רומ' 5:1], און זייערע עוֹנוֹת וועט ער סבל [זען סבל ישעיהו 53:4]. 12
דעריבער וועל איך אים חלק צווישן די רבים [זען בראשית 15:6; חבקוק 2:4, רומ' 5:1], און מיט עָצוּם וועט ער חלק
שלל; ווייל ער האָט ערה צום מָוֶת [זען "מוֹתי" ישעיהו 53:9] זײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10], און איז
מיט פֹּשעים [זען ישעיהו 53:5,8 פִּשָׁעֵנוּ, פֶּשַׁע עַמִּי] מנה געוואָרן, און דעם חֵטְא פון רבים האָט ער נשׂא [זען "נשׂא"
ישעיה 53:4] און פאַר פֹּשעים [זען ישעיהו 53:5,8 פִּשָׁעֵנוּ, פֶּשַׁע עַמִּי] זיך ער [משיח] הִפְגִּיע [פגע].

ישע54

1 רנן, דו עקרה, וואָס האָט נישט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]; פצח אין רִנָּה און צהל! דו וואָס האָסט נישט חול [זען
חטא קדמון "חול" תהלים 51:7]; וואָרעם מער זײַנען בני-שוֹמֵמָה [שמם], ווי בני-בעוּלָה [בַּעַל], אמר ה'. 2 הרחיב
[רחב]! דעם מקום פון דײַן אֹהֶל, און די יריעה פון דײַנע משכנות [משכן] זאָל מען נטה; נישט חשׂך, ארך דײַנע מֵיתָר,
און דײַנע יָתֵד חזק! 3 וואָרעם יָמִין און שְׂמֹאול וועסטו זיך פרץ, און דײַן זֶרַע [זען "זֶרַע" ישעיהו 53:10] וועט ירש די
גוֹיִם, און ערים נשמות [שמם] וועלן זיי ישב. 4 זאָלסט נישט ירא האָבן, וואָרעם וועסט נישט אין בִּיוש בלײַבן, און
זאָלסט נישט כלם זײַן, וואָרעם וועסט נישט חפר ווערן; וואָרעם דעם בֹּשֶׁת פון דײַן עֲלוּמִים וועסטו שכח, און די
חרפה פון דײַן אַלְמָנוּת וועסטו מער נישט זכר. 5 וואָרעם דײַן עֹשֶׂה איז דײַן בַּעַל, ה' צבָאות איז שמו [זען "שמו" פון
צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח]; און דײַן גוֹאֵל [זען איוב 19:25-26; יוח"א
4:14] איז דער קְדוֹשׁ ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11], אֱלֹקֵי כֹּל הָאָרֶץ איז ער
יקרא [קרא]. 6 וואָרעם ה' קרא דיך ווי אַן אִשָּׁה עזב [זען "עזב" תהלים 22:2(1)-17(16)] און עצב אין רוּחַ; און אַן
אשת נעורים וואָס איז געווען מאס [זען "מאס" תהלים 118:22] ווערן? אמר אֱלֹקֵיךְ. 7 אויף אַ רגע קָטֹן האָב איך דיך
עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], אָבער מיט רחמים גדלים וועל איך דיך קבץ. 8 אין שֶׁצֶף פון קֶצֶף האָב איך אַ רגע

סתר מײַן פנים פון דיר, אָבער מיט חֶסֶד עוֹלָם רחם איך דיך, אמר דײַן גוֹאֵל [זען איוב 19:25-26; יוח"א 4:14; תהלים 16:10; ישעיה 53:10; מלכים ב 20:8;

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=40e9WmXQm1c
https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo

], ה'. 9 וואָרעם מים פון נֹח איז דאָס צו מיר: אַזוי ווי איך האָב שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אַז דאָס מים פון נֹח זאָל מער נישט עבר איבער האָרץ, אַזוי האָב איך שבע נישט צו קצף אויף דיר, און נישט גָּעַר אויף דיר. 10 וואָרעם די הָרים מעגן זיך מוש, און די גבעוֹת [גבעה] מעגן זיך מוט, אָבער מײַן חֶסֶד וועט זיך פון דיר נישט ימוש [מוש], און מײַן בְּרית שלום [זען ישעיהו 53:5,11; רומ' 5:1] וועט זיך נישט זײַן מוט, אמר דער וואָס האָט רחמנות אויף איר, ה'. 11 דו עניה, פון סֹעֲרָה [סער], דו נישט נחם, הִנֵּה, איך הרביץ [רבץ] דײַנע שטיינער אין פּוּךְ, און וועל דיך יסד מיט סאפירשטיינער. 12 און איך וועל שׂוֹם דײַנע פִּנָּה [זען לוקס 4:9] פון רובין, און דײַנע שְׁעָרִים פון אבני אקדח, און דײַן כֹּל גְּבוּל פון אבני חפץ. 13 און כֹּל דײַנע בָּנִים וועלן זײַן געלערנטע פון ה'; און רב וועט זײַן דער שלום [זען ישעיהו 53:5,11; רומ' 5:1] פון דײַנע בָּנִים. 14 אין צדקות וועסטו כון ווערן; זײַ רחק פון עֹשֶׁק, וואָרעם דאַרפסט נישט ירא האָבן, און פון מחתה, וואָרעם עס וועט נישט קרב צו דיר. 15 הִנֵּה, גור מעג מען זיך גור, אָבער אָן מײַן ווילן; ווער עס גור זיך אויף דיר, וועט נפל פון וועגן דיר. 16 הִנֵּה, איך האָב ברא דעם חָרָשׁ, וואָס נפח אין דעם קוילפײַער, און יצא אַ כלי פאַר זײַן מעשׂה; און איך האָב ברא דעם משחית [שחת] צו חבל. 17 איטלעך כְּלִי וואָס וועט יצר ווערן קעגן דיר, וועט נישט צלח, און איטלעך לשׁוֹן וואָס וועט זיך קום אין מִשְׁפָּט מיט דיר, וועסטו הַרְשִׁיעַ [רָשע]. דאָס איז די נחלה פון די עבדים פון ה', און זייער צדקה [זען רומ' 8:1; 5:18] פון מיר, אמר ה'.

ישע55

1 העי, כֹּל צָמֵא, הלך נאָך מַיִם, און וואָס איז אין לוֹ כֶּסֶף; הלך און שבר און אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3], און הלך און שבר אָן כֶּסֶף און אָן מְחִיר ווײַן און חָלָב. 2 לָמָּה זאָלט איר שקל כֶּסֶף פאַר נישט-לֶחֶם? און אײַער יְגִיעַ פאַר נישט-שָׂבְעָה? שמע שמע! מיר צו, און אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] טוֹב, און אײַער נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10] וועט זיך קוויקן מיט דֶּשֶׁן. 3 נטה אײַער אֹזֶן, און הלך צו מיר, שמע! און אײַער נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10] וועט חיה; און איך וועל אײַך כרת אַ בְּרִית עוֹלָם [הדרך המשיחיסטים 13:20; שמואל ב 7:16; ירמיה 31:31-34; דניאל 2:34-44; מתי 26:28], ווי די חסדים נאמנים צו דָוִדן [זען ישעיה 37:35]. 4 הִנֵּה, אן עדות צו די לאומים [לְאוֹם] האָב איך אים נתן, אַ נגיד און מצוה [צוה] פון די לְאֻמִּים. 5 הִנֵּה, אַ גוֹי וואָס דו ידע נישט, וועסטו קרא, און אַ גוֹי וואָס ידע דיך נישט, וועט רוץ צו דיר, פון וועגן ה' אֱלֹקֶיךָ, און צוליב קְדוֹשׁ ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11], ווײַל ער האָט דיך פאר. 6 דרש ה' ווען ער קען מצא ווערן, קרא אים ווען ער איז קָרוֹב. 7 זאָל דער רָשָׁע עזב זײַן דֶּרֶךְ, און דער אָוֶן זײַנע מחשבות; און זאָל ער זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו ה' און ער וועט אים רחם, און צו אלוקינו, וואָרעם ער וועט רבה צו סלח. 8 וואָרעם נישט מײַנע מחשבות זײַנען אײַערע מחשבות, און נישט אײַערע דרכים זײַנען מײַנע דרכים, אמר ה'. 9 וואָרעם ווי דער שָׁמַיִם איז גבה פון הָאָרֶץ, אַזוי זײַנען מײַנע דרכים העכער פון אײַערע דרכים, און מײַנע מחשבות פון אײַערע מחשבות. 10 וואָרעם אַזוי ווי עס ירד פון שָׁמַיִם דער גשם און דער שלג, און שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7

https://www.youtube.com/watch?v=Rv25JjZSVyk
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0

] זיך אַהין צו נישט אום, נײַערט ער רוה אָן הָאָרֶץ, און באפרוכט זי און צמח [זען צמח ישוע זכריה 6:11-12] זי, און

נתן זריעה צו דעם זייער, און לֶחֶם צו דעם עסער [אכל]; 11 אַזוי וועט זײַן מײַן דבר [זען יוחנן 1:1] וואָס יצא פון מײַן פֶּה: עס וועט זיך נישט שוב צו מיר רֵיקָם, נײַערט עס וועט עשׂה [זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איך האָבּ חפץ, און צלח [זען "צלח" ישעיהו 53:10; זען דבר ה' = בֵּן דוד עֶבֶד ה' = האָב און הַדבר און הָרוּחַ, ישעיהו 48:16, זען חוּט, קוהלת 4:12, שנור אחד, חוּט מְשׁוּלָשׁ; ה' איז אחד נאָך מְשׁוּלָשׁ: קדוֹש, קדוֹש, קדוֹש, ישעיהו 6:3] אום וואָס איך האָבּ עס שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 12 וואָרעם מיט שִׂמחה וועט איר יצא, און בשלום וועט איר יבל ווערן; די הָרִים און די גבעה וועלן פצח פאַר אײַך אין רִנָּה, און כּל עצים פון שָׂדֶה וועלן מחא די כף. 13 אָנשטאָטן נעצוץ וועט עלה בּרוֹש, און אָנשטאָטן סִרפַּד וועט עלה הֲדַס; און עס וועט זײַן פאַר אַ שֵׁם צו ה', פאַר אַן אוֹת עוֹלָם וואָס וועט נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן.

ישע56

1 אַזוי האָט ה' אמר: זײַן שומר איבּער מִשׁפָּט, און עשׂה צדקה, וואָרעם קָרוֹב איז מײַן ישׁוּעה צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], און מײַן צדקה זיך צו גלה. 2 אשרי אֱנוֹש וואָס עשׂה דאָס דאָזיקע, און דעם בּן אָדָם וואָס חזק זיך דעראָן! וואָס זײַן שומר איבּער שבת, אים נישט צו חלל, און זײַן שומר איבּער זײַן יָד פון צו עשׂה כָּל רָע. 3 און נישט אמר זאָל דער בֵּן נֵכָר, וואָס לוה זיך צו ה', אַזוי צו אמר: בדל וועט מיך בדל ה' פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

]; און נישט אמר זאָל דער סָרִיס: הִנֵּה, איך בין אַן עֵץ יָבֵשׁ. 4 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר אויף די סָרִיסים וואָס זײַן שומר איבּער מײַנע שבתות, און ווײַלן בחר דאָס וואָס איך חפץ, און חזק זיך אָן מײַן בְּרִית [זען מה"ש 2:42; 21:20]: 5 זיי וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין מײַן בּית און אין מײַנע חומות אַ זִכָּרוֹן און אַ שֵׁם טוֹב, בעסער פון בָּנִים און פון בָּנוֹת; אַ שֵׁם עוֹלָם וועל איך זיי נתן, וואָס וועט נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן. 6 און די בני הַנֵּכָר וואָס נִלְוֶה זיך צו ה' [זען התקשרות צו רבי מלך המשיח און משיח'ס דֶּרֶךְ המשיחיסטים קהילה, יוח"א 1:7], אים צו שרת, און צו אהבה האָבּן דעם שֵׁם פון ה', אים צו זײַן פאַר עבדים; איטלעכער וואָס זײַן שומר איבּער שבת אים נישט צו חלל, און מחזיקים [חזק] צו מײַן בְּרִית. 7 זיי וועל איך ברענגען צו מײַן הַר קדש, און וועל זיי שׂמח אין מײַן בּית תפלה; זייערע עוֹלָה און זייערע זבח וועלן זײַן לָרָצוֹן אויף מײַן מזבח; וואָרעם מײַן בּית וועט קרא ווערן דאָס בּית פון תפלה פאַר כּל העמים [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 8 אַזוי אמר אֲדֹנָי ה', דער וואָס קבץ אײַן די נִדָּחִים [נדח] פון ישׂראל: איך וועל נאָך קבץ צו אים, אויסערדעם די וואָס שוין קבץ צו אים [זען יוחנן 10:16]. 9 כּל חיות פון שָׂדֶה, אתה אהער אכל, כּל חיות אין וואַלד! 10 זײַנע וועכטער [צפה] זײַנען בלינדע אַלע, זיי ידע גאָרניט; שטומע כּלבים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] זײַנען זיי אַלע, זיי קענען נישט בּילן [נבח]; זיי שכב און הזה, זיי האָבּן אהבה צו נוּם [שלאָפן]. 11 און די כּלבים [זען תהלים 22:17]

זײַנען עַז זשעדנע, זיי ידע נישט פון שׂבעה; און יענע זײַנען רֹעִים וואָס ידע נישט בינה; זיי אַלע פנה זיך צו זייער דֶּרֶךְ [זען ישעיהו 53:6], איטלעכער צו זײַן בֶּצַע, פון זײַן עק. 12 "אתה, איך וועל לקח ווײַן, און לאָמיר סבא דעם שֵׂכָר; און ווי דער אַזוי זאָל זײַן מאָרגעדיקער טאָג, און גדוֹל יֶתֶר מְאֹד".

ישע57

1 דער צַדִּיק אבד, און קיין אִיש שׂוֹם נישט צום לֵב, און אנשי חסד ווערן אסף, און קיינער נישט האָט בּינה, אַז פון בּייזיין פון דער רָעָה איז אסף געוואָרן דער צַדִּיק. 2 ער בוא צו שלוֹם; אויף זייערע משכּבות זיי נוח, די וואָס זײַנען הלך אין זייער נָכֹחַ. 3 און איר קרב אַהער, בני עוֹנֵן [ענן], זֶרַע פון מנאף [נאף] און אַ זונה. 4 אויף וועמען איר התענג [ענג]? אויף וועמען רחב איר? אויף דאָס פֶּה ארך איר לשׁוֹן? אמנם, איר זײַט ילדי פֶּשַׁע, זֶרַע פון שכב, 5 איר וואָס חמם אײַך צווישן די אײַכנבײַמער [אַיִל], אונטער כּל עֵץ רַעֲנָן; וואָס שחט די ילדים אין די נחלים [נחל], אונטער די סעפי [סעיף] סלעים. 6 צווישן די גלאטע שטײַנער פון נחל איז דײַן חלק, זיי, זיי זײַנען דײַן גורל; צו זיי אויך האָסטו שפך נֶסֶךְ, האָסטו עלה מנחה. זאָל איך וועגן דעם זיך נחם? 7 אויף אַ הויכן און נשׂא הַר האָסטו דײַן מִשְׁכָּב שׂוֹם; אַהין אויך ביסטו עלה זבח צו זבח. 8 און הינטער דער דֶּלֶת און דעם מזוזה האָסטו שׂוֹם דײַן זִכָּרוֹן, וואָרעם פון מיר ביסטו גלה און עלה; האָסט רחב דײַן מִשְׁכָּב, און האָסט דיר כרת [בְּרִית] מיט די וואָס דו האָסט זייער מִשְׁכָּב אהבה

געהאַט, זייער יָד חזה. 9 און ביסט שור צום מלך מיט שֶׁמֶן, און האָסט רבה דײַנע רִקוּחַ; און האָסט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דײַנע צִיר ביז אין דער רחק, און ביז אין שְׁאוֹל שפל. 10 פון דײַנע רב דרך ביסטו יגע געוואָרן, אָבער האָסט נישט אמר: פאַרפאַלן! חיה אין דײַן יָד האָסטו מצא, דעריבער האָסטו זיך נישט חלה. 11 און פאַר וועמען האָסטו זיך דאג און ירא געהאַט, אַז דו זאָלסט זיך כזב? אַז אָן מיר האָסטו נישט זכר, נישט שׂום זיך צום לֵב; אמנם, איך חשה, און פון עוֹלָם אָן, דעריבער האָסטו נישט ירא פאַר מיר. 12 וועל איך נגד דײַן "צדקה", און דײַנע מעשים, זיי וועלן דיר נישט יעל. 13 ווען דו זעק, לאָזן דײַנע קִבּוּץ [פון אֱלִילִים] דיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]; אָבער זיי אַלעמען וועט דער ווינט נשׂא, וועט אַ הבל לקח; און דער וואָס חסה זיך אין מיר וועט נחל אֶרֶץ, און יַרשען מײַן הַר קדש. 14 און ער וועט אמר: סלל, סלל, פנה דעם דֶּרֶךְ, רום! די מִכְשׁוֹל פון דעם דֶּרֶךְ פון עַמִּי. 15 וואָרעם אַזוי אמר דער רום און נשׂא, דער וואָס שׁכֵן עַד, און קָדוֹשׁ שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח]: אין מָרוֹם און קָדוֹשׁ איך שכן, און אויך בײַם נדכּא [דכא] און שָׁפָל אין רוּחַ, צו חיה דאָס רוּחַ פון שפלים, און צו חיה דאָס לֵב פון נדכּאים [דכא]. 16 וואָרעם נישט לְעוֹלָם איך ריב, און נישט לנצח איך זײַן קצף; וואָרעם דער רוּחַ וואָס עטף זיך פאַר מיר, און די נשמות האָב איך עשׂה. 17 פאַר דער עוון פון זײַן בֶּצַע האָב איך קצף, און אים נכה, מיך סתר און איך איז געווען קצף, ווײַל ער איז שׁוֹבָב הלך אין דֶּרֶךְ פון זײַן לֵב. 18 איך האָב ראה זײַנע דרכים, אָבער איך וועל אים רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5], און וועל אים הנחה [נחה], און וועל שלם נחמות צו אים און זײַנע אבלים. 19 איך בּרא נִיב שׂפתים: "שלום, שלום צום רחוֹק און צום קרוֹב!" אמר ה', און איך וועל אים רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5]. 20 אָבער די רשָׁעים זײַנען ווי ים גרש, וואָס קען זיך נישט שקט, און זײַנע מַיִם גרש רֶפֶשׁ און טיט. נישטאָ קיין שלום, אמר אֱלֹקָי, פאַר די רשָׁעים.

ישע58

1 קרא מיט גָּרוֹן, זאָלסט נישט חשׂך, אַזוי ווי אַ שופר רום דײַן
קוֹל, און נגד צו עַמִּי זייער פשע, און דעם בּית יעקב זייערע חַטָּאת. 2 און זיי דרש מיך נאָך יוֹם יוֹם, און דַּעַת פון מײַנע דרכים חפץ זיי! אַזוי ווי אַ גוֹי וואָס עשׂה צדקה, און עזב נישט דאָס מִשְׁפָּט פון אלוקיו, שאל זיי פון מיר משפטי צֶדֶק, די נאָנטקייט פון אלוקים חפץ זיי. 3 "לָמָּה צום מיר, און דו ראה נישט? ענה מיר אונדזער נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10], און דו ידע נישט?" הִנֵּה, אין יוֹם אײַער צום מצא איר חפץ, און אַלע אײַערע עַצָּב איר נָגַשׂ. 4 הִנֵּה איר צום דאָך נאָר פאַר ריב און מַצָּה, און צו נכה [זען "נכה" ישעיהו 10:1-11; 53:4; 50:6] מיטן אֶגרֹף פון רֶשַׁע; איר וועט נישט צום אַזאַ איר טאָן הײַנט צו השמיע [שמע] אין דער מרוֹם אײַער קוֹל. 5 איז אַזאַ דאָס צום וואָס איך האָב בחר? אַ יוֹם פאַר אָדָם צו ענה זײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10]? צו כפף ווי אַן אַגְמוֹן זײַן קאָפּ, און זאַק און אַש זאָל ער זיך יצע? צי דאָס קרא צום, און אַ יוֹם רָצוֹן צו ה'? 6 איז נישט דאָס דאָס צום וואָס איך האָב בחר: צו פּתח די קייטן פון רֶשַׁע, אָפּבינדן די אֲגֻדּוֹת פון מוֹטָה, און שלח פרײַ [חפשים] די רצוּצים [רצץ], און כּל מוֹטָה זאָלט איר נתקן? 7 איז עס נישט, פרס פון דײַן לֶחֶם מיט דעם רָעֵב, און עֲנִיִּים מְרוּדִים זאָלסטו אַרײַנברענגען אין בּית? אַז דו ראה עָרֹם, זאָלסטו אים כסה, און פון דײַן אייגן בָּשָׂר זאָלסטו זיך נישט עלם? 8 דעמאָלט וועט בקע ווי דער שחר דײַן אוֹר, און דײַן אֲרֻכָה וועט צמח [זען "צמח" זכריה 6:11-12] גיך; און דיר פאַרויס וועט הלך דײַן צדקה, און די כבוד ה' וועט דיך אסף. 9 דעמאָלט וועסטו קרא, און ה' וועט ענה; וועסט שוע, און ער וועט אמר: הִנֵּנִי! אַז דו וועסט סור פון צווישן דיר מוֹטָה, צו שלח מיטן אֶצְבַּע, און דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] אָוֶן; 10 און וועסט פוק צום רָעֵב דײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10], און די נֶפֶשׁ נענה [ענה] וועסטו שׂבע; דעמאָלט וועט זרח אין חושך דײַן אוֹר, און דײַן אֲפֵלָה ווי צהרים. 11 און ה' וועט דיך נחה תמיד, און וועט שׂבע אין צחצחה דײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10], און דײַנע עצמות וועט ער חלץ; און וועסט זײַן ווי אַ גַּן אַ רָוֶה, און ווי אַ מוֹצָא מַיִם וואָס זײַנע מַיִם טוען נישט כזב. 12 און מע וועט בנה בײַ דיר חורבות עוֹלָם, מוֹסְדֵי דָּור-דורות וועסטו קום; און מע וועט דיך קרא גֹּדֵר פון פֶּרֶץ, מְשׁוֹבֵב פון נְתִיבָה צום ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]. 13 אַז דו וועסט שוב פון שבת דײַן רֶגֶל, פון עשׂה דײַנע חפץ אין מײַן יוֹם קדש; און וועסט קרא שבת אַן עֹנֶג, דעם קדוֹשׁ [יוֹם] פון ה', כבד; און וועסט אים כבד, נישט צו עשׂה דײַנע דרכים, נישט צו מצא דיר חפץ, אָדער דבר דיר זאַך. 14 דעמאָלט וועסטו זיך ענג מיט ה', און איך וועל דיך רכב אויף די במה פון אֶרֶץ, און דיך האכל די נחלה פון אָבִיךָ יעקב; וואָרעם דאָס פֶּה ה' האָט דבר.

ישע59

1 הִנֵּה, די יָד ה' איז נישט קצר צו ישע, און זײַן אׇזֶן איז נישט כבד צו שמע; 2 נאָר אײַערע עֲוׄנות בדל צווישן אײַך און
אלקֵיכֶם, און אײַערע חטאות האָבן סתר זײַן פנים פון אײַך, נישט צו שמע. 3 וואָרעם אײַערע כף זײַנען נגאל [גאל]
מיט דָּם, און אײַערע אֶצְבַּע מיט עוון; אײַערע ליפן דבר שֶׁקֶר, אײַערע לשון הגה עַוְלָה. 4 קיינער קרא נישט פאַר
צֶדֶק, און קיינער שפט נישט מיט אֱמוּנָה; מע בטח זיך אויף תֹּהוּ, און מע דבר שוא, מע הרה עָמָל, און ילד אָוֶן. 5
בֵּיצָה פון צפעׄוני בקע זיי, און קור פון עַכָּבִיש זיי ארג; דער וואָס אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן
3:3] פון זייערע בֵּיצָה ימות [מות], און דאָס זור בקע אין אַן אֶפְעֶה. 6 זייערע קור זײַנען נישט פאַר אַ בגד, און מען
קען זיך נישט כסה מיט זייערע מעשׂים [זען ישעיהו 64:6; רומ' 3:28]; זייערע מעשׂים זײַנען מעשׂים פון אָוֶן, און פׄעַל
פון חָמָס [זען "חָמָס" ישעיהו 53:9] איז אין זייערע כף. 7 זייערע רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] רוץ צו רַע, און זיי מהר צו שפך דָּם נָקִי; זייערע מחשבות זײַנען מחשבות פון אָוֶן, שוֹד און שֶׁבֶר זײַנען אין זייערע
מְסִלָּה. 8 דעם דֶּרֶךְ שלום ידע זיי נישט, און נישטאָ קיין מִשְׁפָּט אין זייערע מַעְגָּל; זיי האָבן עקש זייערע נְתִיבָה,
קיינער וואָס דֶּרֶךְ דערויף ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3, צו ידע שלום, ידע משיח, ישעיהו 53:11, בדעתו
יצדיק צדיק עבדי לרבים ועׄונתם הוא יסבל] נישט שלום. 9 דעריבער איז מִשְׁפָּט רחק פון אונדז, און אונדז נשׂג נישט
קיין צְדָקָה; מיר קוה אויף אור, און הִנֵּה עס איז חושך, אויף נְגֹהָה, און מיר הלך אין אֲפֵלָה. 10 מיר גשש ווי בלינדע
אָן דער קִיר, און אַזוי ווי אָן אויגן גשש מיר; מיר כשל אין צהרים, ווי אין נֶשֶׁף, מיר זײַנען אין אשמנים [שָׁמֵן] אַזוי ווי
די מתים. 11 מיר המה ווי די דֹּוב כֻּלָּנוּ [זען "כֻּלָּנוּ" ישעיהו 53:6], און הגה ווי די יוֹנים [יוֹנה] הגה מיר; מיר קוה אויף
מִשְׁפָּט, און נישטאָ; אויף ישועה, און זי איז רחק פון אונדז. 12 וואָרעם רבב זײַנען פִּשְׁעֵינוּ [זען ישעיהו 53:5 עֶבֶד ה'
משיח בֶּן דָּוִד און פִּשְׁעֵינוּ] פאַר דיר, און אונדזערע חַטֹּאִים זאָגן עדות קעגן אונדז; וואָרעם פִּשְׁעֵינוּ זײַנען בײַ אונדז,
און עוֹנֹתֵינוּ [זען "עוֹנֹתֵינוּ" און זען ישעיהו 53:5 און עֶבֶד ה' משיח בֶּן דָּוִד] זיי ידע מיר: 13 צו פשע און כַּחֵשׁ [זען מתי
10:33 "הַכְּחָשָׁה" פון משיח] אָן ה' און זיך סוג פון הינטער אלוקינו, צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] עֹשֶׁק און
סָרָה, און צו הרה און הגה פון לֵב דִּבְרֵי שקר. 14 און סוג אַהינטער איז מִשְׁפָּט, און צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק
צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8] עמד פון דער רָחוֹק, וואָרעם כשל אין
רחוֹב איז אמת, און ערלעכקייט [נְכֹחַ] יכל נישט בוא. 15 און אמת איז נֶעְדָּר [עדר], און דער וואָס סור זיך פון רָע,
מאכט זיך פאַר אַ רויב. און ה' האָט ראה, און עס איז געווען רעע אין זײַנע אויגן, וואָס קיין מִשְׁפָּט איז נישטאָ. 16
און ער האָט ראה, אַז קיין אִישׁ איז נישטאָ, און זיך שמם, וואָס קיינער מַפְגִּיעַ [הַפְגִּיעַ, זען "פגע" פון משיח ישעיהו
53:12; לוקס 23:34; תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17; דֶּרֶךְ משיחיסטים 7:25; איוב 33:23] זיך נישט אײַן;
האָט אים זײַן זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] ישע, און זײַן צדקה, זי האָט אים סָמַךְ [זען "סמיכות" מה"ש
14:23 פון זקנים אין קהילה]. 17 און ער האָט לבש צדקה ווי שִׁרְיָן, און אַ כּוֹבַע פון ישועה אויף זײַן קאָפּ; און ער
האָט לבש בגדים פון נקמה צום תִּלְבֹּשֶׁת, און זיך עטה ווי אין אַ מאַנטל [מעיל] אין קִנְאָה. 18 אַזוי ווי נאָך די גמולָה,
אַזוי ערנאָך וועט ער ישלם [שלם], חֵמָה צו זײַנע פײַנט, גְּמוּל צו זײַנע שונאים; צו די אִיִּים וועט ער גְּמוּל ישלם [שלם].
19 און מע וועט ירא האָבן פאַרן שֵׁם ה' פון מערב, און פון מִזְרַח שֶׁמֶשׁ [זיי וועט ירא האָבן] פאַר זײַן כבוד; וואָרעם
[ווען] דער [אוֹיֵב, זען ישעיהו 59:18] וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] ווי אַ מבוּל, וואָס דער רוּחַ ה' נֹסֶסָה [נוס, רוּחַ ה' וועט האלטן ארויף אַ נס קעגן] אים [זען סַנְהֶדְרִין 98א
זאגט דאָס איז אַ נבואה וועגן משיח]
. 20 און בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] וועט גוֹאֵל [זען איוב
19:25-26; יוח"א 4:14] צו צִיּוֹן, און פאַר די שוב פון פשע אין יעקב, אמר ה' [זען רומ' 11:26]. 21 און איך, דאָס איז
מײַן בְּרִית מיט זיי, אמר ה': מײַן רוּחַ וואָס אויף דיר, און מײַנע דברים וואָס איך האָבּ שׂוֹם אין דײַן פֶּה, וועלן זיך
נישט מוש פון דײַן פֶּה, און פון דעם פֶּה פון דײַנע זרע [זען "זרע" פון משיח, ישעיהו 53:10], און פון דעם פֶּה פון
דײַנע זרע זרע, אמר ה', פון אַצונד און עד עוֹלָם.

ישע60

1 קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]! לײַכט אויף [אור!], וואָרעם דײַן אוֹר איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און די כבוֹד ה' זרח אויף איבער דיר. 2 וואָרעם הִנֵּה, חֹשֶׁךְ וועט כסה אֶרֶץ, און
עֲרָפֶל די לאֻמִּים, אָבער אויף דיר וועט זרח ה', און זײַן כבוֹד וועט זיך יראה [ראה] אויף דיר. 3 און גוֹיִם וועלן הלך צו
דײַן אוֹר, און מלכים צו דער נֹגַהּ פון דײַן זֶרַח. 4 נשׂא! רונד אַרום דײַנע אויגן, און ראה: זיי אַלע זײַנען קבץ, זיי בוא
[זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר: דײַנע בָּנִים בוא אָן פון רחוֹק,

און דײַנע בָּנוֹת ווערן אויפן זײַט נאמן [אמן]. 5 דעמאָלט וועסטו ראה און וועסט נהר, און פַּחַד און רחב ווערן וועט
דײַן לֵב; וואָרעם יהפך [הפך] צו דיר וועט די הֲמוֹן פון ים, דער חֵיל פון די גוֹיִם וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר. 6 אַ שפעה פון גְּמַלִּים וועט דיך כסה, בִּכְרָה פון מדין און
עֵיפה, אַלע פון שבא בוא; זָהָב און לְבוֹנָה וועלן זיי נשׂא, און תהלּוֹת ה' וועלן זיי בשׂר. 7 כּל צֹאן קֵדָר וועלן קבץ ווערן
צו דיר, די אֵילִים פון נביות וועלן זײַן דיר צו שרת; זיי וועלן עלה מיט רָצוֹן [זען "שׂבע"-(רצון) ישעיהו 53:11] אויף
מײַן מזבח; און בית פון מײַן תפארה וועל איך פאַר. 8 ווער זײַנען די דאָזיקע וואָס עוף ווי עָב, און ווי די יוֹנים צו
זייערע אֲרֻבָּה? 9 אמנם, צו מיר וועלן די אִיִּים זיך קוה, און די אֳנִיּוֹת פון תַּרְשִׁישׁ צוערשט, צו ברענגען דײַנע בָּנִים פון
רחוֹק, זייער כֶּסֶף און זייער זָהָב מיט זיי, צום שֵׁם ה' אֱלֹקֶיךָ, און צום קָדוֹשׁ ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד
משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11], ווײַל ער האָט דיך פאַר. 10 און בְּנֵי נֵכָר וועלן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דײַנע
חומות, און זייערע מלכים וועלן דיך שרת; וואָרעם אין מײַן קצף האָבּ איך דיך נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4], און אין
מײַן רָצוֹן האָבּ איך דיך רחם. 11 און פתח וועלן זײַן דײַנע שְׁעָרִים תמיד, יוֹמָם וָלַיְלָה וועלן זיי נישט סגר ווערן, כדי
צו ברענגען דעם חֵיל גוֹיִם צו דיר; און זייערע מלכים וועלן נָהַג. 12 וואָרעם הַגּוֹי און דאָס מַמְלָכָה, וואָס וועלן דיר
נישט עבד, וועלן אבד, און די גוֹיִם וועלן חרב ווערן חרב. 13 די כְּבוֹד פון לבנון וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר, בְּרוֹשׁ, תִּדְהָר, און בוקסנבוים אין איינעם, צו פאַר דעם
מקוֹם פון מײַן מִקְדָּשׁ; און דעם מקוֹם פון מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] וועל איך כבד. 14 און שחח [שַׁח] וועלן הלך
צו דיר די בָּנִים פון דײַנע מענים [ענה], און שחה זיך צו דײַנע כפוֹת רגלים וועלן אַלע דײַנע מנאצים [נאץ]; און זיי
וועלן דיך קרא די עִיר ה', צִיּוֹן פון קָדוֹשׁ ישׂראל [זען קדוש ישׂראל און זיין עבד משיח ישעיה 42:6; 49:6; 53:11]. 15
אָנשטאָט דײַן זײַן עזב און שׂנא, און אָן אַ דורכגייער, וועל איך דיך שׂום צום גְּאוֹן עוֹלָם, משׂוֹשׂ אויף דָּור-דורות. 16
און וועסט ינק דאָס חָלָב גוֹיִם, און די שׂד פון מלכים וועסטו ינק; און איר וועט ידע אַז אֲנִי ה' דײַן מוֹשִׁיעַ און דײַן
גֹּאֵל אֲבִיר יַעֲקֹב. 17 תַּחַת [זען "תחת" בראשית 22:13 = ישעיהו 53:8] נחשת וועל איך ברענגען זָהָב, און תחת ברזל
וועל איך ברענגען כֶּסֶף, און תחת די עֵצִים [עץ], נחשת, און תחת די שטיינער, ברזל; און איך וועל שׂום פאַר דײַן
פְּקֻדּוֹת שלום, און פאַר דײַנע נֹגְשִׂים צדקה. 18 מער וועט נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווערן חָמָס
[זען "חמס" ישעיהו 53:9] אין דײַן אֶרֶץ שׁוֹד און שֶׁבֶר אין דײַנע געמאַרקן; און וועסט קרא דײַנע חומות "ישועה", און
דײַנע שְׁעָרִים "תהלה". 19 די שֶׁמֶשׁ וועט דיר מער נישט זײַן פאַר אוֹר בײַ יוֹם, און פאַר נֹגַהּ וועט דיר נישט אור די
לבנה, אָבער ה' וועט דיר זײַן פאַר אַן אוֹר עוֹלָם, און אֱלֹקֶיךָ פאַר דײַן תפארה. 20 נישט יבוֹא [בוא] וועט דײַן שֶׁמֶשׁ
מער, און דײַן לבנה וועט נישט אסף ווערן, וואָרעם ה' וועט דיר זײַן פאַר אַן אוֹר עוֹלָם, און שלם וועלן זײַן דײַן יְמֵי
אֵבֶל. 21 און דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וועלן זײַן כֻּלָּם צדיקים [זען ישעיהו
53:11], לעוֹלָם וועלן זיי ירש אֶרֶץ, דער נֶצֶר [זען משיח מתי 2:23] פון מײַן מַטָּע, דאָס מַעֲשֵׂה פון מײַנע יד [זען "יד"

תהלים 22:17; https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זיך צו התפאר [פאַר]. 22 דער
קטֹן וועט ווערן צו 1,000; און דער צעיר צום גוֹי עָצוּם; איך ה' וועל דאָס חוש אין זײַן צײַט.

ישע61

1 דער רוּחַ אֲדֹנָי ה' איז אויף מיר [זען "מיר" ישעיהו 42:1; 48:16], ווײַל ה' האָט מיך משח צו ברענגען בשׂורה [זען
בשׂורה טוֹבה, שמואל ב 18:27, פון בֵּן דוד תלוי עַל עֵץ, שמואל ב 18:10; יוחנן 19:31; גלט' 3:13] צו די עֲנָוִים; מיך
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חבש די נשברי [שבר] לֵב, צו אויסצורופן [קרא] דְּרוֹר צו די שבה, און פְּקַח-קוֹחַ צו
די אסוּרים [אסר]; 2 צו אויסצורופן [קרא] שָׁנָה פון רָצוֹן פון ה' [זען יובל נאָך 7 שמיטהס, ויקרא 25:10; לוקס
4:18-19], און יוֹם נקמה פון אלוקינו; צו נחם כּל אבלים; 3 צו שׂוֹם פאַר די אבלים פון צִיּוֹן, זיי צו נתן [זען "נתן"
ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פְּאֵר אָנשטאָט עֵפֶר, שֶׁמֶן פון שָׂשׂוֹן אָנשטאָט אֵבֶל, אַ מַעֲטֶה פון תהלה אָנשטאָט
רוּחַ כֵּהָה; און מע וועט זיי קרא די אײַכנביימער פון צֶדֶק [זען ישעיהו 64:6; רומ' 3:28; ישעיהו 53:11], די פלאַנצונג
[מַטָּע] פון ה' זיך צום התפאר [פאַר]. 4 און זיי וועלן בנה חורבות עוֹלָם, שׁוֹמְמוֹת [שמם] פון פאַרצײַטן וועלן זיי קום,
און זיי וועלן חדש ערים פון חֹרֶב, שׁוֹמְמוֹת [שמם] פון דָּור-דורות. 5 און זָרִים [זור] וועלן עמד און רעה אײַערע צֹאן,
און בְּנֵי נֵכָר וועלן זײַן אײַערע אכרים [אִכָּר] און אײַערע ווײַנגערטנירער [כֹּרֶם]. 6 און איר וועט כֹּהנים פון ה' קרא
ווערן, משרתים [מְשָׁרֵת] פון אלוקינו וועט אמר ווערן אויף אײַך. דעם חֵיל פון די גוֹיִם וועט איר אכל, און זייער כְּבוֹד

וועט איר תּתימרוּ [אמר]. 7 תחת אײַער בּשֶׁת, מִשְׁנֶה; און [תחת] כְּלִמָּה זײַ וועלן רנן אין זײַער חלק; דעריבּער אין זײַער אֶרֶץ זײַ וועלן ירש מִשְׁנֶה: שִׂמְחַת עוֹלָם וועט בײַ זײַ זײַן. 8 וואָרעם איך ה' האָבּ אהבה מִשְׁפָּט; איך האָבּ שׂנא גזלה אין עַוְלָה, און איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זײַער פְּעֻלָּה [שָׂכָר פון יִסּוּרִים] אין אֱמֶת, און אַ בְּרִית עוֹלָם [הדרך המשיחיסטים 13:20; שמואל ב 7:16; ירמיה 31:31-34; דניאל 2:34-44; מתי 26:28] וועל איך זײַ כּרת. 9 און באַוווסט [ידע] בײַ די גּוֹיִם וועט זײַן זײַער זֶרַע [זען "זרע" פון משיח ישעיהו 53:10], און זײַערע צאצא צווישן די עמים; כּל וואָס ראה זײַ וועלן זײַ הַכִּיר [נכר], אַז זײַ זײַנען דער זֶרַע וואָס ה' האָט ברך. 10 שׂוֹשׂ שׂוֹשׂ איך זיך אין ה', גיל איז מײַן נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10] אין אֱלֹקַי, וואָרעם ער האָט מיר לבשׁ מיט בגדים פון ישע, אַ מאַנטל [מְעִיל] פון צדקה מיר ער העטה [יעט], ווי אַ חתן טוט אָן אַ כּהן-הויב, און ווי אַ כּלה עדה זיך אָן מיט אירע צירונג. 11 וואָרעם ווי הָאָרֶץ יצא איר צמח [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

], און ווי אַ גנה [גָּן] צמח אירע זֶרוּעַ, אַזוי וועט אֲדֹנָי ה' הצמיח [צמח] צדקה און תּהלה, פאַר כּל הגּוֹיִם.

ישע62

1 פון וועגן צִיּוֹן וועל איך נישט חשה, און פון וועגן ירושלים וועל איך נישט שקט, ביז יצא ווי דער נֹגַהּ וועט איר צדקה, און איר ישועה ווי אַ לַפִּיד וואָס בער. 2 און די גּוֹיִם וועלן ראה דײַן צדקה, און כּל מלכים דײַן כּבוד; און מע וועט דיך קרא אַ שֵׁם חָדָשׁ, וואָס דאָס פֶּה ה' וועט אים נקבּ. 3 און וועסט זײַן אַן עֲטֶרֶת פון תּפארה אין דער יָד ה', און צנוף מְלוּכָה אין דער כּף פון אֱלֹקַיִךְ. 4 אויף דיר וועט מער נישט אמר ווערן "עזב", און אויף דײַן אֶרֶץ וועט מער נישט אמר ווערן "שממה", נאָר דיך וועט מען קרא "חֶפְצִי בָהּ", און אֶרֶץ דײַנס "בעוּלָה"; וואָרעם ה' דיך חֵפֶץ, און דײַן אֶרֶץ וועט נבעל ווערן. 5 וואָרעם ווי אַ בחור בּעל אַ בּתּוּלָה, וועלן דיך בּעַל דײַנע בָּנִים; און ווי די מָשׂוֹשׂ פון אַ חתן מיט דער כּלה, וועט זיך שׂוֹשׂ מיט דיר אֱלֹקַיִךְ. 6 אויף דײַנע חומות, ירושלים, האָבּ איך פקד שָׁומְרִים, כּל היום און כּל הלַיְלָה, זײַ זאָלן תּמיד נישט חשה. איר זכר פון ה', קיין דֳּמִי נישט צו אײַך! 7 און איר זאָלט נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] קיין דֳּמִי צו אים, ביז ער וועט כּון, און ביז ער וועט שׂום ירושלים אַ תּהלה אויף הָאָרֶץ. 8 ה' האָט שבע [זען שבע, תּהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בײַ זײַן ימין [זעו ימין האדון משיח תּהלים 110:1], און בײַ זײַן זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] פון עֹז: אמנם איך וועל נישט מער נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן דָּגָן פאַר מַאֲכָל צו דײַנע פײַנט! און בּני נֵכָר וועלן נישט שתּה דײַן ווײַן וואָס דו האָסט זיך יגע [זען "יגע" ישעיהו 49:4] אויף אים! 9 נײַערט אירע מאסף [אסף] וועלן זי אכל, און וועלן הלל ה'; און זײַנע מקבּץ [קבץ] וועלן אים שתּה אין די חצרוֹת [חָצֵר] פון מײַן מִקְדָּשׁ. 10 עבר! עבר! דורך די שְׁעָרִים, פנה! דעם דֶּרֶךְ הָעָם! סלל! סלל! דעם מְסִלָּה, סקל פון שטיינער! רום! אַ נֵס צו די עמים [עם]! 11 הִנֵּה, ה' האָט השמיע [שמע] בּיז צום עק פון הָאָרֶץ: אמר צו בַּת צִיּוֹן: הִנֵּה, דײַן ישע בּא [בּוא, זען "בּוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]; הִנֵּה, זײַן שָׂכָר איז מיט אים, און זײַן פְּעֻלָּה אים פאַרויס. 12 און מע וועט זײַ קרא דאָס עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הַקֹּדֶשׁ, די גאוּלים פון ה'; און דיך וועט מען קרא "דְּרוּשָׁה", "עִיר לֹא נעזבה [עזב]".

ישע63

1 ווער איז דער וואָס בּוא פון אדום, אין חֲמוּץ [חמץ] בגדים פון בָּצְרָה? דער וואָס איז הדר אין זײַן לבוש, צעה אין זײַן רב פון כֹּחַ? איך וואָס דבר אין צדקה, וואָס בין רב צו ישע. 2 מַדּוּעַ איז אָדֹם אויף דײַן לבוש, און דײַנע בגדים ווי בײַם טרעטער אין גַּת? 3 איך האָבּ געטרעטן פּוּרָה אַליין, און פון די עמים [עם] איז קיינער מיט מיר נישט געווען; און איך האָבּ זײַ געטרעטן אין מײַן אַף, און זײַ רמס אין מײַן חֵמָה; האָט נזה [זען "נזה" ישעיהו 52:15 און משיח און ויקרא 16:14] זײַער נֵצַח אויף מײַנע בגדים, און אַלע מײַנע מלבּוש האָבּ איך גאל. 4 וואָרעם יום נָקָם איז אין מײַן לֵב, און מײַן שָׁנָה פון גְּאוּלִים איז בּוא [זען "בּוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 5 און איך האָבּ מיך נבט, און נישט געווען קיין עֹזֵר [עזר], און איך האָבּ מיך שמם, און נישט געווען קיין סוֹמֵךְ [סמך, זען מה"ש 14:23; טיט' 1:5]; דעריבּער האָט מיך מײַן זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] תּוֹשִׁיעַ [ישע], און מײַן חֵמָה, ער האָט מיך סָמַךְ [זען "סמיכות" מה"ש 14:23 פון זקנים אין קהילה]. 6 און איך האָבּ בוס די עַמִּים אין מײַן אַף, און זײַ פאַרשיכּורט [שכר] אין מײַן חֵמָה, און אוֹריד [ירד] צו הָאָרֶץ זײַער נֵצַח. 7 די חסדים פון ה' וועל איך זכר, די תּהלּוֹת פון ה', כְּעַל אַלץ וואָס ה' האָט אונדז גמל און די רב טוב צום בּית ישׂראל, וואָס ער האָט גמל צו זײַ לויט זײַן רַחֲמִים,

און לויט זײַנע רב חסדים. 8 און ער האָט אמר: אָמְנָם זיי זײַנען עַמִּי [זען "עַמִּי" ישעיהו 53:8], בָּנִים וואָס וועלן נישט שקר; און ער איז זיי געווען ווי מוֹשִׁיעַ [ישע]. 9 אין אַלע זייער צרה עס איז געווען צרה צו אים, און דער מלאך [וואס איז] זײַן [ה'ס] פנים [זען בראשית 32:30-32

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https:www.afii.org/Machzor.pdf
https://www.afii.org/zoharthreeinone.pdf
https://www.afii.org/zohar3n1.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorJ.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorB.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorC.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorD.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorE.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorF.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorG.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorH.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzori.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorJ.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorK.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorL.pdf
https://www.afii.org/mahzor/mahzorM.pdf
]

האָט זיי הוֹשִׁיע [ישע, זען שמות 14:19; מה"ש 7:38]; אין זײַן אהבה און אין זײַן חֶמְלָה האָט ער זיי גאל, און זיי נטל און זיי נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] כֹּל יְמֵי עוֹלָם. 10 אָבער זיי האָבן מרה און עצב זײַן רוּחַ קֹדֶשׁ [זען ישעיהו 48:16], און ער איז זיי יהפך [הפך] געוואָרן ווי אוֹיֵב; ער האָט לחם אויף זיי. 11 און זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט זכר אָן די יְמֵי עוֹלָם, פון משהן: ווו איז דער וואָס האָט זיי עלה פון ים, מיט דעם רֹעֶה פון זײַנע צאָן? ווו איז דער וואָס האָט שׂום זײַן רוּחַ קֹדֶשׁ [זען ישעיהו 48:16] אין צווישן פון אים? 12 וואָס האָט הלך בִּימִין די ימין פון משהן מיט דעם זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] פון זײַן תִּפארת? וואָס האָט בקע מַיִם פון פאַר זיי, זיך צו עשׂה אַ שֵׁם עוֹלָם? 13 וואָס האָט זיי הלך דורך תהומות ווי אַ סוּס דורך מדבּר, זיי זאָלן נישט כשל ווערן? 14 ווי בבהמה וואָס ירד אין בִּקְעָה, האָט דער רוּחַ ה' זיי נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10]; אַזוי האָסטו נהג דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], דיר צו עשׂה אַ שֵׁם תִּפארת. 15 נבט! פון שָׁמַיִם און ראה, פון דײַן קָדוֹשׁ און תִּפארת זְבֻל; ווו איז דײַן קִנְאָה [זען "קנאים" מה"ש 21:20] און דײַנע גבורות? די הֲמוֹן פון דײַנע מֵעֶה און דײַן רַחֲמִים זענען התאפק [אפק] צו מיר. 16 אמנם, דו ביסט אָבִינוּ [זען מתי 6:9] כאָטש אברהם ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אונדז נישט, און ישׂראל אונדז נישט הִכִּיר [נכר]; דו, ה', ביסט אָבִינוּ [זען ישעיהו 48:16], אונדזער גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם איז דײַן שֵׁם. 17 לָמָּה, ה', לאָזטו אונדז הִתעָה [תעה] פון דײַנע דרכים, מאַכסט קשח לִבֵּנוּ פון דײַן יִרְאָה? שוב זיך אום פון וועגן דײַנע עבדים, די שבטים פון דײַן נחלה. 18 מִצְעָר ירש האָבן זיי דײַן עם קֹדֶשׁ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

]; אונדזערע פײַנט האָבן בּוֹסס [בוס] דײַן מִקְדָּשׁ. 19 מיר זײַנען געוואָרן ווי די וואָס דו האָסט קיין מאָל נישט משל אויף זיי, וואָס דײַן שֵׁם איז נישט קרא געוואָרן אויף זיי. הלוואי צערײַסטו [קרע] שָׁמַיִם און ירד, אַז די הָרִים זאָלן זיך זלל פאַר דיר;

ישע64

1 אַזוי ווי אֵש קדח המָסִים, ווי אֵש בּעה מַיִם, כדי צו הוֹדיע [ידע] דײַן שֵם צו דײַנע פײַנט; כדי די גוֹיִם זאָלן רגז פאַר
דיר, 2 ווען דו עשׂה נוֹרָאוֹת וואָס מיר האָבּן נישט קוה; דו ירד, די הָרִים זיך זלל פאַר דיר! 3 און פון עוֹלָם זיי האָבּן
נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12], נישט אזן, נישט קיין אויג האָט ראה, אלוקים זולָה דיר, וואָס עשׂה
[זען ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פאַר דעם וואָס חכה אויף אים. 4 האָסט פגע דעם וואָס האָט זיך שׂוש און דעם
וואָס האָט זיך עשׂה צֶדֶק, די וואָס האָבּן זכר אָן דיר אין דײַנע דרכים; דו האָסט קצף, ווײַל מיר האָבּן חטא; אין
זיי עוֹלָם און נוֹשַע [ישע] ווערן? 5 און מיר זײַנען געוואָרן ווי אַ טמא כֻּלָנוּ, און ווי אַ בֶּגֶד עִדִים כֹּל צִדְקֹתֵינוּ [זען פיל'
3:9; בראשית 15:6; ישעיהו 53:11; רומ' 3:28; זען ישעיהו 49:13-26: ה' מאכט אַ צוזאג צו ישׂראל אין ישעיהו
49:13-26 אַז די בְּרית חדשה (ירמיה 31:30-33; מתי 26:28) מיט אומות העולם טוט נישט בטל מאכן זײַן בְּרית מיט
ישׂראל, זען מה"ש 21:20, און יהודים וואָס גלויבן אין משיח און נאָך זענען קנאים לַתּוֹרה אָבער גלויבן אַז אָדָם איז

גערעכטפאַרטיקט [נצדק] לפני ה' דורך אֱמוּנה [בראשית 15:6; ישעיהו 53:11] אין משיח בן דוד ישוע די זון פון די
אויבערשטער, נישט דורך אָפּהענגיקײַט אויף קיין בריהשאַפט פון מדקדקים מצוות התוֹרה]; און מיר נָבֵל אַזוי ווי
אַן עָלֶה כֻּלָנוּ, און עֲוֹנֵנוּ ווי דער ווינט טראָגט אונדז אַוועק. 6 און נישטאָ ווער זאָל קרא דײַן שֵם, ווער זאָל זיך עור זיך
צו חזק אָן דיר; וואָרעם האָסט סתר דײַן פנים פון אונדז, און אונדז מוג דורך עֲוֹנֵנוּ [זען ישעיהו 53:5]. 7 און אַצונד,
ה', דו ביסט אָבִינוּ [זען דניאל 7:13-14

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
], מיר זײַנען דער חֹמֶר, און דו ביסט אונדזער יוֹצֵר, און דאָס מַעֲשֵׂה פון דײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זײַנען מיר כֻּלָנוּ. 8 נישט קצף זאָלסטו, ה', עַד
מְאֹד, און נישט לָעַד זכר די עוון; הִנֵּה, נבט, נָא, דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]
זײַנען כֻּלָנוּ. 9 דײַנע ערים פון קדש זײַנען געוואָרן אַ מדבר, צִיון איז אַ מדבר געוואָרן, ירושלים אַ שממה; 10 אונדזער
קֹדֶש און אונדזער תּפארת בֵּית, ווו אבוֹתֵינוּ האָבּן דיך הלל, איז אין שְׂרֵפָה אֵש, און אַלע אונדזערע מַחְמַד זײַנען
געוואָרן צו חָרְבָּה. 11 ווילסטו אויף דעם זיך אפק, ה'? ווילסטו חשה און אונדז ענה עַד מְאֹד?

ישע65

1 איך בין דרש דורך די וואָס האָט נישט שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12] פאַר מיר; איך בין מצא דורך די וואָס
האָט נישט בקש מיר [זען רומ' 9:24; 10:20]; איך האָבּ אמר: הִנֵּנִי, הִנֵּנִי! צו אַ גוֹי וואָס קרא זיך נישט אויף מײַן שֵם. 2
איך האָבּ פרשׂ מײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
] כֹּל הַיּוֹם צו עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אַ סרר וואָס הלך אויפן נישט גוטן דֶּרֶךְ,
נאָך די מחשבות זייערע; 3 צו אַן עם וואָס כעס מיך אין מײַן פנים תָּמִיד; וואָס זבח אין די גנוֹת [גנה], און קטר אויף
די לְבֵנָה; 4 וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] צווישן די קברים, און אין נצורים לון זיי; וואָס אכל
בָּשָׂר פון חזיר, און מרק פון פִּגּוּל איז אין זייערע כלים; 5 וואָס אמר: קרב דיך! זאָלסט נישט נגש צו מיר, וואָרעם איך
בין מער קֹדֶש ווי איר. די דאָזיקע זײַנען אַן עָשָׁן אין מײַן אַף, אַן אֵש וואָס יקד כֹּל הַיּוֹם. 6 הִנֵּה, כתב איז דאָס פאַר
מיר; איך וועל נישט חשה; איך וועל שלם, יאָ, שלם אין זייער חֵיק, 7 אײַערע עֲוֹנֹת און עֲוֹנֹת אֲבוֹתֵיכֶם יחדו, אמר ה',
וואָס האָבּן קטר אויף די הָרִים, און אויף די גבעה מיך חרף; דעריבּער וועל איך מדד זייער פְּעֻלָּה ראשׁוֹנָה אין זייער
חֵיק. 8 אַזוי האָט ה' אמר: אַזוי ווי אַז דער תִּירוֹש איז מצא זיך אין אֶשְׁכּוֹל, און אמר מען: זאָלסט עס נישט שחת,
וואָרעם אַ בְּרָכָה איז אין אים, אַזוי וועל איך עשׂה פון וועגן מײַנע עבדים, נישט צו שחת הכֹּל. 9 און איך וועל יצא פון
יעקב אַ זֶרַע [זען משיח'ס זרע, ישעיהו 53:10], און פון יהודה דעם יוֹרֵש פון מײַנע הָרִים; און ירשען [ירש] וועלן עס
מײַנע אויסדערוויילטע [בחירים, מתי 24:22], און מײַנע עבדים וועלן דאָרט שכן [זען "שכן" יוחנן 1:14]. 10 און דער
שָׁרוֹן וועט זײַן פאַר אַ נָוֶה פון צאָן, און דער עמק עָכוֹר פאַר אַ רֵבֶץ פון בָּקָר, פאַר עַמִּי [זען עַמִּי, ישעיהו 53:8] וואָס
האָט מיך דרש. 11 אָבער איר וואָס עזב ה', וואָס שָׁכֵח מײַן הַר קדש, וואָס ערך [זען תהלים 23:5] טיש צום מזל [גַּד,
אַ פאלש ג-ט], און מלא מִמְסָךְ צום מְנִי [באַשערט, אַ פאלש ג-ט], 12 איך וועל אײַך באַשערן [מנה] צום חֶרֶב, און
כֻּלְכֶם וועט כרע צו דער טֶבַח [זען "טֶבח" ישעיהו 53:7]; ווײַל איך האָבּ קרא און איר האָט נישט ענה; איך דבר, און
איר האָט נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; אָבער איר האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו

53:9] וואָס איז הָרַע אין מײַנע אויגן, און וואָס איך האָב נישט חפץ, האָט איר בחר. 13 דעריבּער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, מײַנע עבדים וועלן אכל, און איר וועט זײַן רעב; הִנֵּה, מײַנע עבדים וועלן שתה, און איר וועט זײַן צמא [זען יוחנן 19:28]; הִנֵּה, מײַנע עבדים וועלן זיך שׂמח, און איר וועט בוש ווערן. 14 הִנֵּה, מײַנע עבדים וועלן רנן פון טוֹב לֵב, און איר וועט צעק פון כְּאֵב לֵב, און פון שֶׁבֶר רוּחַ וועט איר ילל. 15 און איר וועט נוח אײַער שֵׁם פאַר אַ שְׁבוּעָה צו מײַנע אויסדערוויילטע [בחירים, זען מתי 24:22]; אַזוי זאָל אֲדֹנָי ה' דיך מות! און זײַנע עבדים וועט ער קרא אַן אַנדער שֵׁם; 16 אַז דער וואָס ברך זיך אויף הָאָרֶץ, וועט זיך ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] בײַם אלוקֵי אמת, און דער וואָס שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כְּהֵנָּה פון משיח האדון; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] אויף הָאָרֶץ, וועט שבע בײַם אלוקֵי אמת; ווײַל שכח זײַנען די צרות הראשׁוֹנוֹת, און ווײַל זיי זײַנען סתר פון מײַנע אויגן. 17 וואָרעם הִנֵּה, איך בּרא שמים חדשים, און אֶרֶץ חדשה [זען התג' 21:1

https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4

]; און דאָס ראשׁוֹנוֹת וועט נישט זכר ווערן, און נישט זיי עלה צו לֵב. 18 אָבער זײַט שׂוֹשׂ און גיל זיך עָדֵי עַד אין דעם וואָס איך בּרא; וואָרעם הִנֵּה, איך בּרא ירושלים פאַר אַ גִילָה, און איר עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

] פאַר אַ שׂוֹשׂ. 19 און איך וועל זיך גיל מיט ירושלים, און וועל שׂוֹשׂ זײַן מיט עַמִּי; און נישט זײַן ישמע [שמע, זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווערן וועט אין איר מער קוֹל פון בְּכִי, און אַ קוֹל פון זעקה. 20 מער וועט נישט זײַן פון דאָרטן אַן עוּל ימים, אָדער אַ זקן, וואָט וועט נישט מלא זײַנע טעג; וואָרעם דער נַעַר וועט צו 100 שָׁנָה מות, און אַ חוֹטֶה וועט מיט 100 שָׁנָה קלל ווערן. 21 און זיי וועלן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בּתּים און ישב, און נטע כּרמים און אכל זייער פּרי. 22 זיי וועלן נישט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], און אַן אַנדערער זאָל ישב, זיי וועלן נישט נטע, און אַן אַנדערער זאָל אכל; וואָרעם אַזוי ווי די יְמֵי הָעֵץ וועלן זײַן די יְמֵי עַמִּי [זען "עַמִּי" ישעיהו 53:8], און מײַנע אויסדערוויילטע [בחירים, מתי 24:22] וועלן בּלה דאָס מַעֲשֵׂה פון זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 23 זיי וועלן זיך נישט יגע פאַר רִיק; זיי וועלן נישט ילד פאַר בֶּהָלָה, וואָרעם זיי זענען זֶרַע [זען משיח און זרע ישעיהו 53:10] ברך פון ה' און זייערע צאצא מיט זיי. 24 און עס וועט זײַן, איידער זיי קרא, וועל איך ענה; און ווי זיי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] נאָך, אזו וועל איך שמע. 25 זְאֵב און טָלֶה וועלן זיך רעה אין איינעם, און אַרְיֵה וועט ווי בָּקָר אכל תֶּבֶן; און נָחָשׁ -- זײַן לֶחֶם וועט זײַן עָפָר; זיי וועלן נישט רעע און נישט שחת [זען "שחת" תהלים 16:10] אויף כּל מײַן הַר קדשׁ, אמר ה'.

ישע66

1 אַזוי האָט ה' אמר: דער שָׁמַיִם איז מײַן כִּסֵּא, און הָאָרֶץ איז מײַן הֲדֹם [זען האדון משיח'ס הֲדֹם, תהלים 110:1] פון רגלים; ווו איז דאָס בּית וואָס איר קענט מיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]? און ווו דער מקוֹם פון מײַן מנוּחָה? 2 אַז די אַלע האָט מײַן יָד עשׂה, און אַזוי זײַנען די אַלע געוואָרן, אמר ה'. אָבער אויף אַזעלכן איך נבט: אויף דעם עָנִי און נָכֵה אין רוּחַ, און דעם וואָס חָרֵד איבּער מײַן דבר. 3 דער וואָס שחט שׁוֹר, נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] אַן איש; דער וואָס זבח אַ שֶׂה [זען ישעיהו 53:7], ערף כֶּלֶב [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

]; דער וואָס עלה מנחה, זכר דָּם פון חזיר; דער וואָס רייכערט לְבוֹנָה, בענטשט אַ פאלש ג-ט. אַזוי ווי זיי האָבּן בחר זייערע דרכים [זען ישעיהו 53:6], און זייערע שקוּצים האָט חפץ זייער נֶפֶשׁ [זען "נֶפֶשׁ" פון משיח ישעיהו 53:10], 4 אַזוי וועל איך אויך בחר תּעֲלוּלים איבּער זיי, און זייערע מְגוֹרָה וועל איך ברענגען אויף זיי; ווײַל איך האָבּ קרא, און קיינער האָט נישט ענה, איך דבר, און זיי האָבּן נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; אָבער זיי האָבּן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין מײַנע אויגן, און וואָס איך האָבּ נישט חפץ האָבּן זיי בחר. 5 שמע! דאָס דבר-ה', איר וואָס חָרֵד איבּער זײַן דבר: עס האָבּן אמר אײַערע אחים [זען "אחים" תהלים

(22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] וואָס האָבּן אײַך שׂנא, די וואָס נדּח אײַך פון וועגן מײַן שֵׁם: "זאָל ה' יכבד [כבד] ווערן, אַז לאָמיר ראה אײַער שִׂמחה!" אָבער זיי וועלן בוש ווערן. 6 קוֹל שָׁאוֹן פון דער עִיר, קוֹל פון דעם הֵיכַל! קוֹל פון ה' וואָס שלם גְּמוּל צו זײַנע פײַנט. 7 איידער זי האָט חול [זען "חול" תהלים 51:7 חטא קדמון

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ

], האָט זי ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]; איידער חֲבֶל איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף איר, אַזוי האָט זי מלט זָכָר. 8 ווער האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַזוינס? ווער האָט ראה אַזוי-וואָס? ווערט אַן אֶרֶץ הוחל [חול] אין יום אֶחָד? ווערט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אַ גוֹי מיט פעם אחת? וואָרעם ווי זי האָט חול [זען "חול" תהלים 51:7 חטא קדמון], אַזוי האָט צִיון אירע בָּנִים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]. 9 וועל איך ביז געבורט ברענגען [שבר], און נישט אוֹליד [ילד]? אמר ה'; וועל איך, וואָס המוֹליד [ילד], עָצַר? אמר אֱלֹקֶיךָ. 10 שׂמח! זיך מיט ירושלים, און גיל פאַר איר, כּל אירע ליבהאָבער [אהב]; אייַך שׂוש מיט איר, איר אַלע וואָס אבל אויף איר; 11 ווייַל איר וועט ינק און זיך שׂבע [זען "שׂבע" ישעיהו 53:11] פון דער שׂד פון אירע תּנחוּם, ווייַל איר וועט מצץ און זיך ענג פון דעם זיז פון איר כּבוֹד. 12 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, איך נטה צו איר שלום ווי אַ נָהָר, און ווי אַ נחל שטף די כּבוֹד פון די גוֹיִם, און איר וועט ינק דערפון. אויפן זייַט וועט איר נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] ווערן, און אויף די ברכּים [בֶּרֶךְ] וועט איר שעשע ווערן. 13 ווי איינער וואָס אמוֹ נחם אים, אַזוי וועל איך אייַך נחם; און אין ירושלים וועט איר נחם ווערן. 14 און איר וועט ראה, און לבבכם וועט זיך שׂוש, און אייַערע עֶצֶם וועלן ווי דֶּשֶׁא פרח; און די יָד ה' וועט דערוווסט [ידע] ווערן בּיַי זייַנע עבדים, און ער וועט זעם אויף זייַנע פייַנט. 15 וואָרעם הִנֵּה, ה' וועט בוא מיט אֵש, און ווי אַ סוּפָה זייַנע מרכּבות, צו השיב [שוב] מיט חֵמָה זייַן אַף, און זייַן גְּעָרָה מיט פלאַמען אֵש. 16 וואָרעם מיט אֵש ה' זיך נשפט [שפט], און מיט זייַן חֶרֶב, מיט כּל בָּשָׂר; און רבב וועלן זייַן די חללים פון ה'. 17 די וואָס מתקדש [קדש] זיך און טהר כּדי צו די גנה, הינטער איינער אין מיטן, די וואָס אכל בָּשָׂר פון חזיר, און שֶׁקֶץ און עַכְבָּר, וועלן אין איינעם סוף ווערן, אמר ה'. 18 וואָרעם איך [ידע] זייערע מעשים און זייערע מחשבות; די [צייַט] בוא צו קבץ כּל גוֹיִם און לשונות, זיי זאָלן בוא און ראה מייַן כּבוד. 19 און איך וועל שׂום צווישן זיי אַן אוֹת, און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פון זיי פליטים [פָּלִיט] צו די גוֹיִם פון תַּרְשִׁישׁ, פּוּל, און לוּד, די משכי [משך] קשת, צו תּוּבל און יָוָן, די אִיִּים הרחוֹקים, וואָס האָבן נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] מייַן שֵׁמַע, און נישט ראה מייַן כּבוד; און זיי וועלן נגד מייַן כּבוד צווישן די גוֹיִם. 20 און זיי וועלן ברענגען כּל אייַערע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], פון כּל הגוֹיִם, אַ מנחה צו ה', אויף סוּסים און אויף רכב און אויף צָב, און אויף פֶּרֶד, און אויף כִּרְכָּרָה, צו מייַן הַר קדש ירושלים, אמר ה', אַזוי ווי די בְּנֵי-ישׂראל ברענגען דאָס מנחה אין אַ כּלי טָהוֹר אין בּית ה'. 21 און אויך פון זיי וועל איך לקח פאַר כּהנים און פאַר לוִיִּים, אמר ה'. 22 וואָרעם ווי די שמים חדשים, און די אֶרֶץ חדשה, וואָס איך עשׂה, וועלן עמד פאַר מיר, אמר ה', אַזוי וועט עמד אייַער זֶרַע [זען זרע פון משיח, ישעיהו 53:10] און אייַער שֵׁם. 23 און עס וועט זייַן, ראש-חודש אין ראש-חודש, און שבת אין שבת, וועלן בוא כּל בָּשָׂר, זיך שחה פאַר מיר, אמר ה'. 24 און זיי וועלן יצא און וועלן ראה אויף די פגָרים פון די אנשים וואָס האָבן פשע אָן מיר; וואָרעם זייער תּוֹלֵעָה

[https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
וועט נישט מות, און זייער אֵש וועט נישט כּבה ווערן, און זיי וועלן זייַן דֵּרָאוֹן [זען דראון עולם, דניאל 12:2] צו כּל בָּשָׂר.

[https://www.youtube.com/watch?v=4h-MtY0FQRw

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg]
[זען סַנְהֶדְרִין 98ב זאגט דאָס איז אַ נבואה וועגן משיח]

ירמיָהו

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישׂראל. אַלע רעכט רעזערווירט

ירמ1

1 די דברים פּוּן יִרמְיָהוּ בֶּן חִלקִיָהוּן, פּוּן די כֹּהנים וואָס אין עֲנָתוֹת אין אֶרֶץ בנימין, 2 וואָס דאָס דבַר-ה' איז צו אים
געווען אין די יְמֵי יֹאשִיָהוּ בֶּן אָמוֹנען, מלך יהודה, אין 13טן שָׁנָה פּוּן זיין מלוכה, 3 און איז אויך געווען אין די יְמֵי
יהוֹיָקים בֶּן יֹאשִיָהוּן, מלך יהודה, ביזן תמם פּוּן 11טן שָׁנָה פּוּן צִדקִיָהוּ בֶּן יֹאשִיָהוּן, מלך יהודה, ביז דעם גלות פּוּן
ירוּשָׁלַיִם אין 5טן חוֹדֶש [זען מלכים ב 25:8]. 4 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 5 איידער איך האָב
דיך אין בֶּטֶן יצר, האָב איך דיר ידע, און איידער דו ביסט פּוּן רֶחֶם יצא, האָב איך דיך הקדש [קדש, זען הדרך
המשיחיסטים 10:10]; אַ נביא צו די גוֹיִם האָב איך דיך נתן

https://www.youtube.com/watch?v=phwTSHBbyeE]
https://www.youtube.com/watch?v=MlOakA6cyhk
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=z1nJQkaEvSU
https://www.youtube.com/watch?v=Mtx_ue5naD0
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=bRql_m2NWD8

]. 6 האָב איך אמר: ווי, אֲדֹנָי ה', הִנֵה, איך ידע נישט צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] וואָרעם איך בין א נַעַר. 7
האָט ה' צו מיר אמר: זאָלסט נישט אמר: איך בין אַ נַעַר; נייַערט צו כּל וואָס איך וועל דיך שלח [זען "שלח" מלאכי
3:1] זאָלסטו הלך, און כּל וואָס איך וועל דיר צוה זאָלסטו דבר. 8 זאָלסט נישט ירא האָבּן פאַר זיי, וואָרעם איך בין
מיט דיר, דיך צו הצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], אמר ה'. 9 און ה' האָט שלח זיין יָד און נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4],
צו מיין פֶּה, און ה' האָט צו מיר אמר: הִנֵה האָב איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] מיינע דברים
אין דיין פֶּה; 10 ראה! איך האָב דיך פקד היום הזה איבּער די גוֹיִם און איבּער די ממלכוֹת, צו נתש און צו נתץ, און צו
אבד און צו הרס; צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] און צו נטע. 11 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר:
וואָס זעסטו [ראה], יִרמְיָהוּ? האָב איך אמר: אַ מַקֵל שָׁקֵד ראה איך. 12 האָט ה' צו מיר אמר: האָסט יטב צו ראה,
וואָרעם שֹׁקֵד איך איבּער מיין דבר עס צו עשׂה [זען "עשׂה" יִרמְיָהוּ 6-23:5; ישעיהו 53:9]. 13 און דאָס דבַר-ה' איז
געווען צו מיר אַ צווייט מאָל, אַזוי צו אמר: וואָס זעסטו [ראה]? האָב איך אמר: אַ סִיר נפח ראה איך, און זיין פנה איז
קעגן צפון. 14 האָט ה' צו מיר אמר: פּוּן צפון וועט פּתח דאָך הָרָעָה על כּל יושבי הָאָרֶץ. 15 וואָרעם, הִנֵה, איך קרא
צו כּל משפחות פּוּן די ממלכוֹת צו צפון, אמר ה', און זיי וועלן בוא , און וועלן נתן איטלעכער זיין כִּסֵא בּיים פּתח
פּוּן די שְׁעָרִים פּו ירוּשָׁלַיִם, און קעגן כּל אירע חומות רונד אַרום, און קעגן כּל ערים פּוּן יהודה. 16 און איך וועל זיי
דבר מיין משפטים פאַר כּל זייער רַע, וואָס זיי האָבּן מיך עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2], און קטר צו אלוקים
אחרים, און זיך שחה צו די מַעֲשֵׂה פּוּן זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 17 און דו זאָלסט אזר דיינע מָתְנַיִם, און
זאָלסט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] צו זיי כּל וואָס איך וועל דיר
צוה; זאָלסט זיך נישט חתת פאַר זיי, כדי איך זאָל דיך נישט חתת פאַר זיי. 18 וואָרעם הִנֵה, איך האָב דיך הַיּוֹם נתן
פאַר אַן עִיר מִבְצָר, און פאַר אַן עַמּוּד בּרזל, און פאַר חומות נחֹשֶׁת אַקעגן כּל הָאָרֶץ, קעגן די מלכים פּוּן יהודה,
קעגן אירע שׂרים, קעגן אירע כֹּהנים, און קעגן עַם הָאָרֶץ. 19 און זיי וועלן לחם אַקעגן דיר, און וועלן דיך נישט
בייַקומען [יכל צו דיך], וואָרעם איך בין מיט דיר, אמר ה', דיך צו הציל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1].

ירמ2

1 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 הלך און זאָלסט קרא אין די אוזנַיִם פּוּן ירוּשָׁלַיִם, אַזוי צו אמר:

אַזוי האָט ה׳ אמר: איך זכר דיר, די חֶסֶד פון דײַן נְעוּרִים, די אהבה פון דײַן כְּלוּלָה; דײַן הלך נאָך מיר אין דער מדבר, אין אַן אֶרֶץ נישט זרוּעָה [זרע]. 3 קֹדֶשׁ בײַ ה׳ איז ישׂראל, דאָס רֵאשִׁית פון זײַן תבואה; כּל זײַנע פאַרצערער [אכל] וועלן אשם ווערן; רָעָה וועט בוא אויף זיי, אמר ה׳. 4 שמעו! דאָס דבַר-ה׳, איר בית יעקב, און כּל משפחות בית ישׂראל; 5 אַזוי האָט ה׳ אמר: וואָס האָבן אבוֹתֵיכם אין מיר אַן עָוֶל מצא, וואָס זיי האָבן זיך רחק פון מיר [זען ישעיהו 53:6], און הלך נאָך הבל און הבל געוואָרן? 6 און זיי האָבן נישט אמר: ווו איז ה׳ וואָס האָט אונדז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מִצְרַיִם, וואָס האָט אונדז געפירט [הלך] דורכן מדבר, דורך אַן אֶרֶץ ערבה און שוּחָה, דורך אַן אֶרֶץ צִיָּה און צַלְמָוֶת, דורך אַן אֶרֶץ וואָס קיין אִיש איז נישט עבר דערין, און קיין מוטערמענטש [אָדָם] האָט נישט ישב דאָרטן? 7 און איך האָב אײַך געבראַכט אין אַן אֶרֶץ הכּרמל, צו אכל איר פּרי און איר טוּב; און איר זײַט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט טמא מײַן אֶרֶץ און מײַן נחלה שׂום ווי תּוֹעֵבָה, 8 די כֹּהנים האָבן נישט אמר: ווו איז ה׳? און די תּפשׂ [תפשׂ] פון דער תּוֹרה האָבן מיך נישט ידע, און די רֹעִים האָבן פשע אָן מיר, און די נביאים האָבן נביאות געזאגט פאַר בעל, און נאָך די וואָס הוֹעִיל [יעל] נישט, זײַנען זיי הלך. 9 דעריבער וועל איך נאָך ריב מיט אײַך, אמר ה׳, און מיט אײַערע קינדסקינדער [בּני בָּנִים] וועל ריב. 10 וואָרעם עבר דורך די אִיִּים פון די כִּתִּים, און ראה! און קיין קֵדָר שלח, און התבּוֹננוּ [בין] זיך מְאֹד צו, און ראה אויב אַזוינס איז געשען. 11 האָט דען א גּוֹי הֵמִיר [מור] זײַנע אלוקים? וואָס זיי זײַנען קיין אלוקים נישט; און עַמִּי [זען עַמִּי ישעיהו 53:8] האָט הֵמִיר [מור] זײַן כבוד אויף וואָס יוֹעִיל [יעל] נישט. 12 שמם איר הימלען איבער דעם, און שׂער; ווערט חָרֵב מְאֹד, אמר ה׳. 13 וואָרעם 2 רָעוֹת האָט עשׂה [זען "עשׂה" יִרמיָהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] עַמִּי: זיי האָבן עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] מיך, דעם מְקוֹר מַיִם חיים, זיך צו חצב בּאֵרוֹת [בּאר], שֶׁבֶר בּאֵרוֹת, וואָס קענען הַמַּיִם נישט הכיל [כול]. 14 איז אַן עֶבֶד ישׂראל? צי אַ הויזגעבאָרענער שקלאַף איז ער? מַדּוּע איז ער צו בַּז געוואָרן? 15 אויף אים שאג די יונגלײַבן [כְּפִיר], זיי נתן זייער קוֹל, און זיי האָבן שׂית זײַן אֶרֶץ צו שַׁמָּה; זײַנע ערים זײַנען נצת [יצת], אָן יוֹשבים. 16 אויך די בּני נוֹף און תחפנחס אויף דײַן קָדְקֹד רעה [האָט אַ גאָלן]. 17 פאַרוואָר, דאָס האָט דיר עשׂה וואָס דו האָסט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] ה׳ אֱלֹקֵיךָ, בעת ער האָט דיך אויפן דֶּרֶךְ געפירט [הלך]. 18 און עַתָּה מַדּוּע אויפן דֶּרֶךְ מִצְרַיִם, צו שתה מַיִם פון שִׁחוֹר? און מַדּוּע אויפן דֶּרֶךְ אַשור, צו שתה מַיִם פון נָהָר? 19 דײַן רעה וועט דיך יִסַּר, און דײַנע מְשֻׁבָה וועלן דיך יכח; און ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] און ראה, אַז רַע איז און מַר וואָס דו האָסט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] ה׳ אֱלֹקֵיךָ, און מײַן פַּחְדָּה איז נישט אויף דיר, אמר אֲדֹנָי ה׳ צבָאות. 20 וואָרעם פון עוֹלָם אָן האָב איך שֶׁבֶר דײַן יאָך, נתק דײַנע מוסרות [מוֹסֵר], און דו האָסט אמר: איך וועל נישט עבד; אָבער אויף כּל גִּבעָה גְבֹהָה [גָּבֹהַּ], און אונטער כּל עֵץ רַעֲנָן, דו צעה זיך ווי אַ זוֹנה. 21 און איך האָב דיך נטע [זען "נטע" יחזקאל 36:24-36] אַ שׂרֵק, אַלע פון אים זֶרַע אמת; און ווי ביסטו מיר נהפך [הפך] געוואָרן אין סוּר גֶּפֶן נכרי? 22 וואָרעם, אַז דו זאָלסט זיך כבס מיט נֶתֶר, און זאָלסט מערן [רבה] אויף דיר בֹּרִית, איז נִכְתָּם [כתם] דײַן עוון פאַר מיר, אמר אֲדֹנָי ה׳. 23 ווי קענסטו אמר: איך האָב מיך נישט טמא, נאָך די בעַלים בין איך נישט הלך? ראה! דײַן דֶּרֶךְ אין גֵּיא, ידע וואָס דו האָסט עשׂה [זען "עשׂה" יִרמיָהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דו בִּכְרָה קַל, וואָס שׂרך אירע וועגן; 24 אַ פֶּרֶא צום מדבר געוווינט, וואָס שאף דעם ווינט אין דער אַוָּה פון איר נפש; פון איר תְּאֵנָה ווער קען זי שוב? כּל אירע מבקשים [בקש] דארפן זיך נישט יעף; אין איר חוֹדש וועלן זיי זי מצא. 25 מנע! דײַן רגל פון יָחֵף, און דײַן גָּרוֹן פון צמאה; אָבער דו האָסט אמר: אומזיסט [נוֹאַש]! לוֹא! נײַערט זָרִים [אלוקים אחרים] האָב איך אהבה, און נאָך זיי וועל איך הלך. 26 ווי די בּשֶׁת פון אַ גנב אַז ער ווערט מצא, אַזוי איז צו בוש דאָס בית ישׂראל, זיי, זייערע מלכים, זייערע שׂרים, און זייערע כֹּהנים, און זייערע נביאים. 27 זיי אמר צו האָלץ: ביסט אָבִי! און צו אֶבֶן: דו האָסט אונדז ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]! וואָרעם זיי האָבן פנה דעם עֹרֶף צו מיר, און נישט דעם פנים; אָבער אין צײַט פון זייער רעה אמר זיי: קוּם! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] און ישע אונדז. 28 און ווו זײַנען דײַנע אלוקים וואָס דו האָסט דיר עשׂה? זאָלן זיי קום אויב זיי קענען דיר ישע אין צײַט פון דײַן רעה; וואָרעם אַזוי ווי די מספּר פון דײַנע ערים, זײַנען דײַנע אלוקים, יהודה. 29 לָמָּה ריב איר אויף מיר? איר אַלע האָט פשע אָן מיר, אמר ה׳. 30 אומזיסט האָב איך נכה אײַערע בָּנִים, זיי האָבן קיין מוסר [זען מוסר ישעיהו 53:5] נישט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13]; אײַער חֶרֶב האָט אכל אײַערע נביאים, ווי אַן אַרְיֵה משחית. 31 איר דָּוֹר [פון יהודה], ראה! דאָס דבַר-ה׳: בין איך דען געווען מדבר צו ישׂראל? צי אֶרֶץ מאפליה? לָמָּה אמר עַמִּי: מיר ווילן זיך רוד, מיר וועלן מער נישט בוא צו דיר? 32 קען אַ בְּתוּלָה שכח איר עֲדִי, אַ כלה אירע קִשֻּׁרִים? און עַמִּי האָט מיך שכח יָמִים אָן מספּר. 33 ווי יטב דײַן דֶּרֶךְ אהבה צו בקש! פאַרוואָר, אַפילו די רעוֹת קענסטו דײַנע דרכים למד. 34 אין דײַנע כנף נמצא [מצא] זיך אויך דָּם פון נפשות אֶבְיוֹנִים נְקִיִּים; נישט בײַ מחתרת האָסטו זיי מצא; אָבער בײַ כּל דו [טאָן]. 35 זאָגסטו: פאַרוואָר, איך בין נקה, זײַן קצף האָט זיך געוויס שוב פון מיר. הִנֵּה, איך שפט זיך מיט דיר פאַר דײַן אמר: איך האָב נישט חטא. 36 פאַרוואס דו אזל מְאֹד זיך צו שָׁנָה דײַן דֶּרֶךְ? וועסט אויך פון מִצְרַיִם בוש ווערן, ווי דו ביסט בוש

געוואָרן פון אַשור [זען דברי הימים ב 28:16]. 37 אויך פון דעם דאָזיקן וועסטו יצא מיט דײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] איבער דײַן קאָפּ, וואָרעם ה' מאס [זען "מאס" תהלים 118:22] דײַנע מבטחים [מבטח], און וועסט מיט זיי נישט צלח [זען "צלח" ישעיהו 53:10].

ירמ3

1 אַזוי צו אמר: אַז אַן איש שיקט אַוועק [שלח] זײַן אִשָּׁה, און זי הלך אַוועק פון אים, און ווערט אַן [אִשָּׁה] צו אַנדער אִישׁ, וועט ער דען זיך ווידער שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו איר? וואָלט נישט חנף חנף ווערן יענע אֶרֶץ? און דו האָסט מזַנה געווען מיט רֵעים רבִּים, און ווילסט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו מיר, אמר ה'. 2 נשָׂא! דײַנע אויגן אויף די שפים [שפי], און ראה! ווו ביסטו נישט שגל געוואָרן? אויף די דרכים האָסטו ישב פאַר זיי, ווי אַן ערבי אין דער מדבר; און האָסט חנף אֶרֶץ מיט דײַן זנות און מיט דײַן רעה. 3 דעריבער זײַנען די רְבִיבִים מנע געוואָרן, און מַלְקוֹש איז נישט געווען; אָבער אַ מֵצַח פון אַן אִשָּׁה זוֹנה איז געווען בײַ דיר; האָסטו זיך מֵאֵן נכלם. 4 האָסטו נישט אקאָרשט קרא צו מיר: אָבִי, איר זענען די אלוּף פון מײַן נְעוּרִים? 5 וועט ער לעוֹלם נטר? שמר ער לנצח? הִנֵּה! האָסטו דבר, און דאָך עשׂה [זען "עשׂה" יִרמְיָהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דאָס רָעוֹת אַז איר יכל. 6 און אין די יְמֵי מלך יֹאשִׁיָהו, ה' האָט צו מיר אמר: האָסטו ראה וואָס די מְשֻׁבָה ישׂראל האָט עשׂה? זי איז הלך אויף כֹּל הַר גָּבֹהַּ, און אונטער כֹּל עֵץ רַעֲנָן, און האָט דאָרטן מזַנה געווען. 7 און איך האָב געוועסט אמר: נאָכדעם אַז זי האָט עשׂה דאָס אַלע, וועט זי זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו מיר; אָבער זי האָט זיך נישט שוב. און די בָּגוֹדָה איר אֲחוֹת יהודה האָט דאָס ראה. 8 אָבער איך האָב ראה, אַז ווייל פון אַלע אַז מְשֻׁבָה ישׂראל האָט נאף, האָב איך זי אוועקגעשיקט [שלח], און איך נתן צו איר סֵפֶר כְּרִיתוּת, נאָך איר אֲחוֹת בֹּגֵדָה יהודה נישט ירא געהאַט, און זי אויך איז הלך און האָט מזַנה געווען. 9 און עס איז געווען, פון וועגן דער קֹל פון איר זנות האָט זי חנף הָאָרֶץ, און זי האָט נאף מיט אֶבֶן און מיט העֵץ. 10 אָבער אַפילו נאָך כֹּל דעם האָט די בגוֹדָה איר אֲחוֹת יהודה זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו מיר מיט איר כֹּל לֵב, אָבער בלויז מיט שֶׁקֶר, אמר ה'. 11 און ה' האָט צו מיר אמר: די מְשֻׁבָה ישׂראל האָט זיך אַרויסגעוויזן מער צדקה פון דער בֹּגֵדָה יהודה. 12 הלך און זאָלסט קרא די דאָזיקע דברים צו צפון, און אמר: שוב זיך אום, דו מְשֻׁבָה ישׂראל, אמר ה': איך וועל נישט נפל מײַן פנים אויף אײַך, וואָרעם איך בין חָסִיד, אמר ה', איך נטר נישט לעוֹלָם. 13 אָבער זײַן אין דַעַת פון דײַן עוון [זען יוחנן א 1:9], אַז אָן ה' אֱלֹקֶיךָ האָסטו פשע, און האָסט פזר דײַנע דרכים צו זָרִים, אונטער כֹּל עֵץ רַעֲנָן; און צו מײַן קוֹל האָט איר נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], אמר ה'. 14 שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום, בָּנִים שׁוֹבָבִים

[https://www.youtube.com/watch?v=GTVKbglc9oA], אמר ה', וואָרעם איך בין אײַער חתן, און איך וועל אײַך לקח איינעם פון אַן עִיר, און 2 פון אַ משפחה, און וועל אײַך ברענגען קיין צִיוֹן. 15 און איך וועל אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] רֹעִים נאָך מײַן לֵב

[https://www.youtube.com/watch?v=5_T39StYpLY],
און זיי וועלן אײַך רעה מיט דַעַת און מיט שֵׂכֶל. 16 און עס וועט זײַן, אַז איר וועט זיך רבה און פרה אין אֶרֶץ, אין יענע טעג, אמר ה', וועט מען מער נישט אמר: דער אָרון בְּרִית ה'; און ער וועט אויפן לֵב נישט עלה, און מע וועט אים נישט זכר און נישט פקד; און ער וועט מער נישט עשׂה ווערן. 17 אין יענער צײַט וועט מען קרא ירושָׁלַיִם דער כִּסֵּא ה', און קוה וועלן זיך צו איר כֹּל הגוֹיִם, פון וועגן שֵׁם ה', קיין ירושָׁלַיִם, און זיי וועלן מער נישט הלך נאָך דער שְׁרִרוּת פון זייער לֵב הָרָה. 18 אין יענע טעג וועט הלך דאָס בית יהודה מיט דעם בית ישׂראל, און זיי וועלן בוא אין איינעם פון אֶרֶץ צפון אין דעם אֶרֶץ וואָס איך האָב נחל אבוֹתֵיכם. 19 און איך האָב געוועסט אמר: ווי וועל איך דיך שית צווישן די בָּנִים, און דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אֶרֶץ חמדה, די נחלה צבי צבָאות גוֹיִם! און איך האָב אמר: אָבִי וועסטו מיך קרא, און פון הינטער מיר וועסטו זיך נישט שוב. 20 אָבער אַזוי ווי אַן אִשָּׁה וואָס בָּגַד אָן איר רֵעַ, אַזוי האָט איר בגד אָן מיר, בית ישׂראל, אמר ה'. 21 קוֹל ווערט אויף די שפיים [שפי] נשמע [שמע], בכי פון תַּחֲנוּן פון די בני-ישׂראל, וואָרעם זיי האָבן עוה זייער דֶּרֶךְ, שכח ה' אֱלֹקֵיהֶם. 22 שוב! אײַך אום, בָּנִים שׁוֹבָבִים

[https://www.youtube.com/watch?v=GTVKbglc9oA],
איך וועל רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5] אײַערע משובות [משובָה]. זען, מיר בוא צו דיר, וואָרעם דו ביסט ה' אֱלֹקֵינוּ. 23 פאַרוואָר, שֶׁקֶר איז וואָס פון די גבעוֹת [גבעה], דער הָמוֹן פון די הָרִים; פאַרוואָר, אין ה' אֱלֹקֵינוּ איז די תְּשׁוּעָה

פון ישׂראל. 24 און די בּשֶׁת האָט אכל די יְגִיעַ פון אבוֹתֵינוּ פון אונדזער נְעוּרִים אָן; זייערע צאָן און זייערע בָּקָר, זייערע בָּנִים און זייערע בָּנוֹת. 25 לאָמיר שכב אין אונדזער בּשֶׁת, און זאָל אונדז כסה אונדזער כְּלִמָּה, וואָרעם צו ה' אֱלֹקֵינוּ האָבן מיר חטא, מיר און אבוֹתֵינוּ, פון אונדזער נְעוּרִים און ביז היום הזה, און מיר האָבן נישט שמע צו דעם קוֹל פון ה' אֱלֹקֵינוּ.

ירמ4

1 אַז דו וועסט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], ישׂראל, אמר ה', צו מיר זיך שוב, און אַז דו וועסט סור דײַנע שקוּצים [שקוץ] פון מײַן פנים, און וועסט זיך נישט נוד [זען "תעה" ישעיהו 53:6], 2 און וועסט שבע: אַזוי ווי ה' חי מיט אמת, מיט מִשְׁפָּט, און מיט צדקה, וועלן זיך התברך [זען "ברך" בראשית 22:18] אין אים גוֹיִם, און אין אים וועלן זיי זיך הלל. 3 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר צו די אִיש יהודה און צו ירושָׁלַיִם: ניר אײַך נִיר, און איר זאָלט נישט זרע אויף קוֹצים. 4 נִמּוֹל [מול] אײַך צו ה', און סור! די פאָרהויטן [עָרלוֹת, זען קול' 13-2:11 און מוהל מעסער פון משיח צו כרת החטא הקדמון פלייש, רומ' 7:18
זען דברים 30:6 "און ה' אלוקיך וועט מול לבבך, און דאס לב פון זרעך, אהב צו האבן ה' אלוקיך מיט כל לבבך, און מיט דיין כל נפש, כדי זאלסט לעבן"; ירמיה 9:25; יחזקאל 44:7; קול' 13-2:11 אויף משיחס ברית מילה מקוה

https://youtu.be/w5gSFH3A1fE

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ

https://www.youtube.com/watch?v=LlcLZ9Y2Rfc

https://www.youtube.com/watch?v=6vv7yC5igrQ

] פון לבבכם [זען יִרמְיָהו 6:10; 9:25; יוחנן 3:3; דברים 10:16 ;30:6; רומ' 2:28-29; 4:9-25; 9:6; מה"ש 7:51; גלט' 5:3-4; פיל 3:3; אפס' 4:17-24], איר אִיש יהודה און יושבי ירושָׁלַיִם, כדי מײַן חֵמָה זאָל נישט יצא ווי אֵש, און בער אַז קיין לעשער [כבה] זאָל נישט זײַן, פון וועגן אײַערע רֹעַ מַעֲלָל. 5 נגד אין יהודה, און השמיע [שמע] אין ירושָׁלַיִם, און אמר: תקע שוֹפר אין אֶרֶץ; קרא מלא, און אמר: אסף אײַך אַיין, און לאָמיר בוא צו די ערים המבצר. 6 נשׂא אַ נֵס קיין צִיוֹן, העיז [עוז]! איר זאָלט אײַך נישט עמד, וואָרעם איך ברענג אַ רָעָה פון צפון, און אַ שֶׁבֶר גָדוֹל. 7 אַן אַרְיֵה איז עלה פון זײַן סְבֹךְ, און די משחית [שחת] גוֹיִם [בָּבֶל] האָט נסע, איז יצא פון זײַן מקוֹם, צו שׂוֹם דײַן אֶרֶץ צו שַׁמָּה, דײַנע ערים זאָלן נצה זײַן, אָן יוֹשבים. 8 איבּער דעם חגר אָן שַׂקִּים, ספד! און ילל; וואָרעם נישט שוב האָט זיך חֲרוֹן אַף ה' [זען רומ' 1:18] פון אונדז. 9 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, אמר ה', וועט אבד דאָס לֵב המלך, און דאָס לֵב השׂרים; און די כֹּהנים וועלן שמם ווערן, און די נביאים וועלן תמה. 10 האָב איך אמר: וויי, אֲדֹנָי ה', פאַרוואָר, הִשיא [נשא] הִשיא [נשא] האָסטו דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און ירושָׁלַיִם, אַזוי צו אמר: שלום וועט זײַן צו אײַך, און די חֶרֶב נגע ביזן נפש. 11 אין יענער צײַט וועט אמר ווערן צו דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און צו ירושָׁלַיִם אַ צַח ווינט פון די שפיים [שְׁפִי] אין מדבר, אויפן דֶּרֶךְ צו דער בת-עַמִּי; נישט צו זרה, און נישט צו הבריר [ברר]; 12 אַ ווינט שטאַרקער פון דעם וועט בוא פון מיר; אצונד וועל איך אויך דבר משפטים אויף זיי. 13 הִנֵּה! ווי עננים [ענן] עלה ער, און ווי דער סוּפָה זײַנען זײַנען מרכּבות; קלל פון נשרים [נֶשֶׁר] זײַנען זײַנען סוּסים: וויי אונדז, וואָרעם מיר זײַנען שדד. 14 כבס פון רָעָה דײַן לֵב, ירושָׁלַיִם, כדי זאָלסט נוֹשַׁע [ישע] ווערן. עַד מָתַי וועלן לון אין דיר דײַנע מכשבות פון אָוֶן? 15 וואָרעם אַ קוֹל נגד פון דָן, און השמיע [שמע] אָוֶן פון הר אפרים: 16 הזכיר [זכר] צו די גוֹיִם: הִנֵּה! השמיע [שמע]! צו ירושָׁלַיִם: נֹצרים [נצר] בוא פון אֶרֶץ מֶרְחָק, און נתן אויף די ערים פון יהודה זייער קוֹל. 17 ווי שׂוֹמרים פון שֹׂדי זײַנען זיי אויף איר פון רונד אַרום, ווײַל זי האָט מיר מרה, אמר ה'. 18 דײַן דֶּרֶךְ און דײַנע מעלל האָבן דיר דאָס עשׂה; די דאָזיקע רעה דײַנע, עס איז מָר! עס נגע ביז דײַן לֵב. 19 מײַנע מֵעֶה, מײַנע מֵעֶה! איך חול [זען "חול" תהלים 51] מיך פון קירות לבי [ווי מקום פון ווייטיק]! אָ די המה פון מײַן לֵב! איך קען נישט חרש! וואָרעם אַ קוֹל פון שוֹפר האָסטו מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] שמע, אַ תְּרוּעָה פון מלחמה. 20 שֶׁבֶר אויף שֶׁבֶר נקרא [קרא], וואָרעם שדד געוואָרן איז דאָס כּל הָאָרֶץ, פִּתְאֹם זײַנען שדד געוואָרן מײַנע אוהלים, אין רגע מײַנע יריעוֹת [יריעה]. 21
עַד מָתַי וועל איך ראה די נֵס, וועל איך שמע דעם קוֹל פון דעם שוֹפר? 22 וואָרעם נאַריש איז עַמִּי [זען ישעיהו 53:8], מיך ידע זיי נישט [זען ירמיה 30:31-33]; בָּנִים סכלים [סכל] זײַנען זיי; אָן בִּינָה זײַנען זיי; זיי זײַנען חכמים צו רעע, און צו היטיב [יטב] ידע זיי נישט. 23 איך ראה הָאָרֶץ, און הִנֵּה זי איז תֹהוּ וָבֹהוּ און די הימלען און זייער אוֹר איז

נישטאָ. 24 איך האָבּ ראה די הָרים, און הִנֵּה זיי רעש, און כּל גבעה האָבּן זיך קלל. 25 איך האָבּ ראה, און הִנֵּה קיין אדם איז נישטאָ, און כּל עוֹף הַשָּׁמָיִם זײַנען נדד. 26 איך האָבּ ראה, און הִנֵּה דער כַּרמֶל איז אַ מדבר, און כּל זײַנע ערים זײַנען נתץ, פאַר ה', פאַר דעם חרוֹן פּוּן זײַן אף. 27 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: אַ שְׁמָמָה וועט ווערן דאָס כּל הָאָרֶץ, הגם קיין כָּלָה וועל איך נישט עשׂה. 28 אויף דעם וועט אבל הָאָרֶץ, און קדר ווערן וועלן די הימלען פּוּן אויבן, ווײַל איך האָבּ דבר, איך האָבּ זמם, און איך האָבּ נישט נחם, און וועל זיך נישט שוב דערפון. 29 פאַר דעם קוֹל פּוּן פּרשים און בויגנשיסער, ברח כּל העִיר; זיי זײַנען בוא אין עבים [עָב], און אויף כֵּפים [כֵּף] זײַנען זיי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]; כּל הָעִיר איז עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2], און אין זיי ישב נישט קיין אִיש. 30 און ווען דו זײַן שדד, וואָס טוסטו, וואָס דו לבש דיך אין רויט, וואָס דו עדה דיך מיט צירונג פּוּן זָהָב, וואָס דו תקרע [קרע] אויף דײַנע אויגן מיט פּוּךְ? אומזיסט מאַכסטו זיך התיפה [יפה]; דײַנע עֹגבים [עגב] מאס [זען תהלים 118:22] דיך, זיי בקש דײַן נפש. 31 וואָרעם אַ קוֹל ווי פּוּן אַ חוֹלָה [חול, תהלים 51] האָבּ איך שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15], אנגסט [צָרָה] ווי פּוּן מַבְכִּירָה. דעם קוֹל בַּת צִיּוֹן וואָס התיפח [יפח] זיך, וואָס פּרשׂ אירע כּפים [כַּף]: ווײ מיר נָא, וואָרעם מײַן נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיהו 53:10] איז עיף פאַר די טייטער [הרג].

ירמ5

1 שוטט אום אין די חוּצוֹת [חוץ] פּוּן ירוּשָׁלַיִם, און ראה נָא און ווערט ידע, און בקש אין אירע רחוֹבוֹת, אויבּ איר וועט מצא אַן אִיש, אויבּ עס איז דאָ ווער עס עשׂה מִשְׁפָּט, ווער עס בקש אֱמוּנָה [אמת], און איך וועל איר [ירוּשָׁלַיִם] סלח. 2 אַפילו ווען זיי אמר: חי ה'! שבע זיי פּוּן דעסטוועגן שֶׁקֶר. 3 ה', דײַנע אויגן זײַנען דאָך אויף אמת? האָסט זיי נכה, און זיי האָבּן זיך נישט חלה, האָסט זיי כלה, און זיי האָבּן קיין מוסר נישט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6; 11:13]; זיי האָבּן חזק זייער פּנים פּוּן סלע, זיי האָבּן זיך נישט געוואָלט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7, תשובה]. 4 און איך האָבּ אמר: דאָס זײַנען נאָר די דַּלים [דַּל], זיי זײַנען נאַריש [יאל], ווײַל זיי ידע נישט דעם דֶּרֶךְ ה', דאָס מִשְׁפָּט פּוּן אלוקיהם. 5 איך וועל מיר הלך צו די גדלים, און וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] מיט זיי; וואָרעם זיי ידע דעם דֶּרֶךְ ה', דאָס מִשְׁפָּט אלוקיהם. אָבּער זיי האָבּן דעסגלײַכן שֶׁבֶר דעם יאָך, נתק די מוֹסֵרוֹת. 6 דעריבער נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] זיי אַרְיֵה פּוּן וואַלד, אַ זְאֵב פּוּן ערבוֹת [ערבה] וועט זיי שדד, אַ נָמֵר שקד אויף זייערע ערים, איטלעכער וואָס יצא פּוּן זיי, וועט נטרף [טרף] ווערן; וואָרעם רבב זײַנען זייערע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בּן דוד און פּשָׁעֵנוּ], עצם זײַנען זייערע משֻׁבוֹת [מְשֻׁבָה]. 7 ווי זאָל איך פאַר דעם דיר סלח? דײַנע בָּנִים האָבּן מיך עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2], און שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בײַ לֹא-אלוקים; אַז איך האָבּ זיי שׂבע [זען "שׂבע", ישעיהו 53:11], האָבּן זיי נאף געווען, און אין בּית זוֹנָה זיך התגדד [גדד] זיי. 8 סוּסים מְיֻזָּנִים [יזן], משכּים [השכה] זײַנען זיי, איטלעכער צו זײַן אִשָּׁה פּוּן רֵעַ צהל זיי; 9 זאָל איך דערפאַר זיך נישט פקד? אמר ה'; און זאָל אָן גוֹי ווי דאָס דאָזיקע זיך נישט נוֹקם זײַן מײַן נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיהו 53:10]? 10 עלה! אין אירע שוּרָה, און שחת! אָבּער אַ כָּלָה זאָלט איר נישט עשׂה; סור אירע נְטִישָׁה, וואָרעם נישט זײַנען זיי ה'ס. 11 וואָרעם בגד בגד [בוגד, לוקס 6:16] האָבּן אָן מיר דאָס בּית ישׂראל און דאָס בּית יהודה, אמר ה'. 12 זיי האָבּן כחש אָן ה', און אמר: דאָס איז נישט ער, און רָעָה וועט נישט בוא אויף אונדז, און חֶרֶב און רָעָב וועלן מיר נישט ראה. 13 און פּוּן די נביאים וועט זיך אויסלאָזן אַ ווינט, וואָרעם דאָס דבר איז אין זיי נישטאָ; אַזוי זאָל עס זײַן עשׂה זיי! 14 דעריבער האָט ה' האלוקי צבָאוֹת אַזוי אמר: ווײַל איר דבר דאָס דאָזיקע דָּבָר, הִנֵּה נתן איך מײַנע דברים אין דײַן פֶּה ווי אֵש, און דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָלץ, און עס וועט זיי אכל. 15 הִנֵּה, איך ברענג אויף אײַך אַ גוֹי פּוּן מרחק, איר בּית ישׂראל, אמר ה'; א גוֹי אֵיתָן, א גוֹי פּוּן עוֹלָם, א גוֹי, א גוֹי וואָס דו ידע נישט זײַן לשון, און פאַרשטייסט נישט וואָס ער דבר. 16 זײַן אַשְׁפָּה איז ווי אַן אָפענער קבר [זען "קבר" ישעיהו 53:9]; זיי זײַנען אַלע גיבוֹרים. 17 און ער וועט אכל דײַן קציר, און דײַן לֶחֶם; זיי וועלן אכל דײַנע בָּנִים און דײַנע בָּנוֹת; ער וועט אכל דײַנע צֹאן און דײַנע בָּקָר, ער וועט אכל דײַן גֶּפֶן און דײַן תְּאֵנָה; ער וועט רשש מיטן חֶרֶב דײַנע ערים מבצרים וואָס דו בטח זיך אויף זיי. 18 הגם אויך אין יענע טעג, אמר ה', וועל איך נישט עשׂה אַ כָּלָה פּוּן אײַך. 19 און עס וועט זײַן, אַז איר וועט אמר: תּחת מֶה האָט ה' אלוקינו אונדז עשׂה [זען "עשׂה" יִרְמְיָהוּ 6-23:5; ישעיהו 53:9] דאָס אַלץ? זאָלסטו אמר צו זיי: אַזוי ווי איר האָט מיך עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2], און עבד אלוקים נֵכָר אין אײַער אֶרֶץ, אַזוי זאָלט איר עבד זָרִים [זור] אין אַן אֶרֶץ נישט אײַערס. 20 נגד! דאָס אין בּית יעקב, און עס השמיע [שמע] אין יהודה, אַזוי צו אמר: 21 שמע! דאָס נָא, איר עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] סָכָל אָן לֵב, וואָס האָבּן אויגן און ראה נישט, וואָס האָבּן אוזנַיִם און שמע נישט; 22 האָט איר דען נישט ירא פאַר מיר? אמר ה', צי חול איר נישט פאַר מײַן פנה? איך וואָס האָבּ עשׂה

זאַמד אַ גְּבוּל צום ים, אַ חָק עוֹלָם וואָס ער קען נישט עבר; און זײַנע גַּל געש זיך, און קענען נישט יכל, און זיי המה,
און גֹּל קענען עס נישט עבר. 23 אָבּער בײַ דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]
איז אַ לֵב סוֹרֵר און מוֹרֶה [מרה], זיי האָבּן זיך סור און זײַנען הלך. 24 און זיי האָבּן נישט אמר אין זייער לֵב: לאָמיר
ירא האָבּן פאַר ה' אֱלֹקֵינוּ, וואָס נתן גֶּשֶׁם, יוֹרֶה, און מַלְקוֹשׁ, אין זײַן צײַט, וואָס ער איז שומר איבּער פאַר אונדז די
שְׁבֻעוֹת חֻקּוֹת פון קציר. 25 אײַערע עוֹנוֹת האָבּן נטה די דאָזיקע, און אײַערע חטאים האָבּן מנע דאָס טוֹב פון אײַך.
26 וואָרעם צווישן עַמִּי נמצא [מצא] זיך רשעים; זיי שור, אַזוי ווי פויגלפאַנגען שכּךְ, זיי נצב מַשְׁחִית, אנשים פאַנגען
זיי. 27 ווי אַ כּלוּב מלא מיט עוֹף, אַזוי זײַנען זייערע בּתּים מלאים מִרְמָה [זען משיח און לא מרמה, ישעיהו 53:9];
דעריבער זײַנען זיי גָּדוֹל און העשיר [עשר] געוואָרן. 28 שמן, עשת, זײַנען זיי געוואָר; יאָ, זיי עבר אַריבער אין רָע
שטיק. פאַר דִּין דין זיי זיך נישט אָן, פאַרן דִּין פון יתום, אַז זיי זאָלן עס צלח [זען משיח צלח, ישעיהו 53:10]; און
דעם מִשְׁפָּט פון די אביונים שפט זיי נישט. 29 זאָל איך דערפאַר זיך נישט פקד? אמר ה'; זאָל אָן אַ גּוֹי ווי דאָס
דאָזיקע זיך נישט נוֹקם זײַן מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]? 30 אַ שמה און שערור געשעט אין הָאָרֶץ:
31 די נביאים זאָגן נביאות אויף שֶׁקֶר און די כֹּהנים רדה זיי צו זייער יָד, און עַמִּי האָט עס אהבה אַזוי; אָבּער וואָס
וועט איר עשׂה צום אחרית דערפון?

ירמ6

1 העיז [עוז]! איר בּני בנימין, אַרויס פון ירושָׁלַיִם, און אין תקוֹעַ תקע שוֹפר, און אין בעת-כֶּרֶם נשׂא אַ מַשְׂאֵת,
וואָרעם רָעָה שקף אַרויס פון צפון, און שֶׁבֶר גדוֹל. 2 די שיינע [נָוֶה] און ענג, די בַּת צִיּוֹן טאָ איך דּמה. 3 צו איר בּוא
רֹעִים [זען אפס' 4:11] מיט זייערע עדרים; זיי תקע אויף אוהלים רונד אַרום איר; זיי רעה איטלעכער זיך צו דער יָד
[שטח פעולה]. 4 קדש אַ מלחמה אויף איר! קום! און לאָמיר עלה אין צהרים! ווײ אונדז! וואָרעם דער יוֹם פנה זיך,
וואָרעם עס נטה זיך די צל פון עֶרֶב 5 קום! און לאָמיר עלה בײַ לָיְלָה, און לאָמיר שחת אירע ארמוֹן! 6 וואָרעם אַזוי
האָט אמר ה' צבָאות: כרת! עץ, און שפך! אַרום ירושָׁלַיִם אַ סֹלְלָה; דאָס איז די עִיר וואָס איז הפקד [פקד], אַלע פון
איר עֹשֶׁק אין איר. 7 ווי אַ בּוֹר צו הקיר [קרר] אַרויס איר מַיִם, אַזוי הקרה [קרר] זי אַרויס איר רָעָה; חָמָס [זען
"חמס" ישעיהו 53:9] און שֹׁד ישמע [שמע] זיך אין איר; פאַר מײַן פנים איז תמיד חֳלִי [זען "חֳלִי" וואָס משיח האָט
דַעַת, ישעיהו 53:3] און מַכָּה. 8 זײַן יסר [זען מוּסָר, ישעיהו 53:5]! ירושָׁלַיִם, כּדי מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח
ישעיהו 53:10] זאָל זיך נישט יקע פון דיר, אַ שממה אֶרֶץ נישט נוֹשבה [ישב] איך שׂוֹם איר. 9 אַזוי האָט אמר ה'
צבָאות: עולל [עלל] ווי אַ גֶּפן וועט מען עולל [עלל] דעם שְׁאֵרִית ישׂראל; שוב דײַן יָד, ווי אַ בּוֹצֵר [בצר] אויף די
צווײַגלעך [סלסלה]. 10 צו וועמען זאָל איך דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] און העיד [עוד] אַז זיי זאָלן שמע? הִנֵּה,
זייער אָזֶן איז עֲרֵלָה [עֲרֵלָה, זען קול' 2:11-13 און מוהל מעסער פון משיח צו כרת חטא קדצון פלייש, רומ' 7:18, פון
לבבכם, זען יִרְמְיָהוּ 9:25; יוחנן 3:3; דברים 10:16 ;30:6; רומ' 2:28-29; 4:9-25; 9:6; מה"ש 7:51; גלט' 5:3-4; פיל 3:3;
אפס' 4:17-24], און זיי קענען נישט הקשיב [זען קשב, זען מה"ש 16:14]; הִנֵּה, דבר ה' איז בײַ זיי צום חֶרְפָּה, זיי חפץ
עס נישט. 11 דעריבער בין איך מלא מיט דעם חֵמָה פון ה', איך נִלְאָה כּוֹל: שפך אים אויך אויף די עוֹלָל אין חוּץ, און
אויף דעם סוֹד פון בַּחוּרִים יחדּו; וואָרעם אי אִישׁ אי אִשָּׁה וועלן לכד ווערן, דער זקן מיטן מלא ימים. 12 און זייערע
בּתּים וועלן נָסַב [סבב] צו אחרים, שָׂדוֹת און נָשִׁים יחדּו; וואָרעם איך וועל נטה מײַן יָד אויף די יושבי הָאָרֶץ, אמר ה'.
13 וואָרעם פון זייער קָטָן ביז זייער גדוֹל איז איטלעכער בּוֹצֵעַ [בָּצַע] בָּצַע, און פון נביא ביזן כֹּהן עשׂה איטלעכער
עשׂה שֶׁקֶר. 14 און זיי רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5] דעם שֶׁבֶר פון עַמִּי ווי נקלה [קלל], אַזוי צו אמר: שלום! שלום!
ווען קיין שלום איז נישטאָ. 15 זיי וועלן צו הביש [בוש] ווערן, ווײַל תּוֹעֵבָה האָבּן זיי עשׂה [זען "עשׂה" יִרְמְיָהוּ 23:5-6;
ישעיהו 53:9]; צו בוש נישט בוש זיי ידע זיי נישט צו הכלים [כלם]; דעריבער וועלן זיי נפל צווישן די נֹפלים; בעת איך
פקד זיך זיי וועלן זיי יכשל [כשל] ווערן, אמר ה'. 16 אַזוי האָט ה' אמר: עמד! די דּרכים און ראה! און שאל אויף די
אַלטע שטעגן [נתבוֹת (נָתִיבָה) עוֹלָם], ווו איז דער דֶּרֶךְ הַטּוֹב, און הלך! אויף אים, און מצא מַרגּוֹעַ פאַר אײַער נפש
[זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. אָבּער זיי האָבּן אמר: מיר וועלן נישט הלך [זען לוקס 13:34]. 17 און איך הקם
[קום] צֹפִים [צפה] איבּער אײַך: הקשיב [קשב]! צו דעם קוֹל שוֹפר! אָבּער זיי האָבּן אמר: מיר וועלן נישט קשב. 18
דעריבער שמע! איר גּוֹיִם, און ידע! דו עֵדָה, וואָס אויף זיי [עם יהודה]. 19 שמע! דו הָאָרֶץ; הִנֵּה, איך ברענג רָעָה אויף
דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], די פּרי פון זייערע מחשבות, ווײַל זיי האָבּן
מײַנע דברים נישט קשב, און מײַן תּוֹרה זי האָבּן זיי מאס [זען "מאס" תהלים 118:22]. 20 לָמָּה צו מיר דען לְבוֹנָה
וואָס בּוא פון שבא, און קָנֶה הטּוֹב פון אֶרֶץ מרחק? אײַערע עוֹלָה זײַנען נישט לְרָצוֹן [רצוֹן], און אײַערע זבחים זײַנען
מיר נישט ערב. 21 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך נתן מכשׁוֹלים פאַר דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו

53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], און כשל וועלן דורך זיי אֲבוֹת און בָּנִים אין יחדו דער שָׁכֵן און זײַן רֵעַ; און זיי וועלן אבד. 22 אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה! אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] בוא פון אֶרֶץ צפון, און אַ גוֹי גָּדוֹל עור זיך פון די יַרְכָה אֶרֶץ. 23 קשת און כידון חזק זיי, אַכזָרי זײַנען זיי, און זיי רחם נישט; זייער קוֹל המה ווי דער ים, און אויף סוּסים רכב זיי; ערך ווי אַיין אִיש צו מלחמה אויף דיר, בַּת צִיּוֹן. 24 מיר האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] זײַן שׁוֹמע [זען "שמועה" ישעיהו 53:1], יָדֵינוּ זײַנען רפה געוואָרן, אַן אנגסט [צָרָה] האָט אונדז חזק, אַ חִיל ווי אַ יוֹלֵדָה. 25 זאָלסט נישט יצא אין שָׂדֶה, און אין דֶּרֶךְ זאָלסטו נישט הלך, וואָרעם די חֶרֶב פון דעם פײַנט איז אַ מָגוֹר רונד אַרום. 26 בַּת-עַמִּי, חגר אָן זאַק, און התפלש [פלש] זיך אין אֵפֶר; אַ אֵבֶל ווי נאָך אַן יָחִיד [זען יוחנן 3:16; זכריה 12:10] עשׂה דיר, מִסְפֵּד תמרורים, וואָרעם פִּתְאֹם וועט בוא דער שׁוֹדֵד אויף אונדז. 27 אַ בָּחוֹן האָב איך דיך נתן, אַ מִבְצָר צווישן עַמִּי, כדי זאָלסט ידע ווערן און בחן זייער דרכים. 28 סרי [סור] סוֹררים זײַנען זיי אַלע, רכילות-טרײַבער; נחשת און ברזל זײַנען זיי, אַלע שחת זײַנען זיי. 29 מַפֵּחַ חרר, מיט אֵש תמם עֹפֶרֶת; לשוא ער צרף צו צרף; און שלעכטע זײַנען נישט נתק. 30 כֶּסֶף נִמְאָס [מאס] קרא מען זיי, וואָרעם מאס [זען "מאס" תהלים 118:22] האָט זיי ה'.

ירמ7

https://www.youtube.com/watch?v=MlOakA6cyhk
https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg
https://www.youtube.com/watch?v=LlcLZ9Y2Rfc

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמְיָהוּ פון ה', אַזוי צו אמר: 2 עמד! זיך אין שער פון בית ה', און זאָלסט אויסרופן דאָרטן דאָס דאָזיקע דבר, און אמר: שמע! דאָס דבַר-ה', כּל יהודה, וואָס בוא אין די דאָזיקע שְׁעָרִים זיך צו שחה צו ה'. 3 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: היטיב [יטב] אײַערע דרכים און אײַערע מעלל, און איך וועל אײַך לאָזן שכן אין דעם מקוֹם הזה. 4 איר זאָלט אײַך נישט בטח אויף די דברים פון שֶׁקֶר, אַזוי צו אמר: דער הֵיכַל ה', דער הֵיכַל ה', דער הֵיכַל ה' איז דאָס. 5 נײַערט, אויב יטב וועט איר יטב אײַערע דרכים און אײַערע מעלל; אויב עשׂה וועט איר עשׂה מִשְׁפָּט צווישן אִיש און זײַן רֵעַ; 6 דעם גֵּר, דעם יתום, און די אַלמנה וועט איר נישט עשק, און דָּם נָקִי וועט איר נישט שפך אין דעם מקוֹם הזה, און נאָך אלוקים אחרים וועט איר נישט הלך, צו אײַער אייגענער רע, 7 וועל איך אײַך לאָזן שכן אין דעם מקוֹם הזה, אין דעם אֶרֶץ וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אבוֹתֵיכם פון לְמֵן עוֹלָם און עד עוֹלָם. 8 הִנֵּה, איר בטח אײַך אויף דברים פון שֶׁקֶר אָן הוֹעִיל. 9 ווילט איר גנב, רצח, און נאף, און שבע לַשֶׁקֶר, און קטר צו בַּעַל, און הלך נאָך אלוקים אחרים, וואָס איר ידע נישט, 10 און בוא און זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 10-11:1] פאַר מיר אין דעם דאָזיקן בית, וואָס מײַן שֵׁם ווערט קרא אויף אים, און אמר: מיר זײַנען נצל! כדי צו עשׂה אַלע די דאָזיקע תוֹעֵבוֹת! 11 איז אַ מְעָרָה פון פּרצים געוואָרן אין אײַערע אויגן דאָס דאָזיקע בית וואָס מײַן שֵׁם ווערט קרא אויף אים? אָבער איך, הִנֵּה, האָב ראה, אמר ה'. 12 וואָרעם הלך נָא צו מײַן מקוֹם וואָס אין שילוֹ, וואָס איך האָב שכן מײַן שֵׁם דאָרטן בראשׁוֹנה, און ראה וואָס איך האָב עשׂה [זען "עשׂה" יִרמְיָהוּ 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו אים, פון וועגן דער רעה פון עַמִּי ישׂראל. 13 און אצונד, ווײַל איר עשׂה אַלע די דאָזיקע מעשים, אמר ה', און איך האָב צו אײַך דבר, שכם און דבר, און איר האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און איך האָב אײַך קרא, און איר האָט נישט ענה, 14 דעריבער וועל איך עשׂה צו דעם בית, וואָס מײַן שֵׁם ווערט קרא אויף אים, וואָס איר בטח אײַך אויף אים, און צו דעם מקוֹם וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אײַך און אבוֹתֵיכם, אַזוי ווי איך האָב עשׂה [זען "עשׂה" יִרמְיָהוּ 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו שילוֹ [זען שמואל א 4:1-22]. 15 און איך וועל אײַך שלך פון פאַר מײַן פנה, אַזוי ווי איך האָב שלך אַלע אײַערע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], דעם כּל זֶרַע אפרים. 16 און דו, זאָלסט נישט פלל פאַר דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], און נישט נשׂא רִנָּה און תפילה פאַר זיי, און זיך נישט פגע [זען "פגע" ישעיהו 53:12] בײַ מיר, וואָרעם איך שמע דיך נישט צו. 17 זעסטו [ראה] נישט וואָס זיי עשׂה אין די ערים פון יהודה און אין די חוּצוֹת [חוץ] פון ירושָׁלַיִם? 18 די בָּנִים לקט האָלץ, און די אֲבוֹת בער דאָס אֵש, און די נָשִׁים לוש בָּצֵק צו עשׂה כַּוָּן צו דער מלכּה פון שָׁמַיִם, און זיי הסיך [נסך] נֶסֶךְ צו אלוקים אחרים, כדי מיך צו כעס. 19 דען כעס זיי מיר? אמר ה'. צי נישט זיך אַליין, צו דער בֹּשֶׁת פון זייער פנים? 20 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: הִנֵּה! מײַן אף און מײַן חֵמָה נִתָּךְ [נתך] זיך אויף דעם מקוֹם הזה, אויף האדם, און אויף הבהמה, און אויף עֵץ הַשָּׂדֶה, און

אויף פּרי האדמה, און זי וועט בער און נישט תּכבה [זען "כבה," זען ישעיהו 66:24] ווערן. 21 אַזוי האָט אמר ה'
צבָאות, אֶלקֵי ישׂראל: יסף! אײַערע עוֹלוֹת צו אײַערע זבחים, און אכל! זיך בּשׂר [זען ויקרא 17-1:1! פאַרבאַטן! אָבּער
ה' אַזוי כּוֹעֵס עס טוט נישט מאכן א חילוק]. 22 וואָרעם איך האָב נישט דבר מיט אבוֹתֵיכם, און האָב זיי נישט צוה,
אין דעם יוֹם [זען שמות 12:35] וואָס איך האָב זיי הוציאי [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון אֶרֶץ מִצרַיִם,
וועגן עוֹלָה אָדער זבח. 23 אָבּער בּלויז דאָס דאָזיקע דבר האָב איך זיי צוה, אַזוי צו אמר: שמע! צו מײַן קוֹל, און איך
וועל אײַך זײַן צו אלוקים, און איר וועט מיר זײַן צו עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; און
איר זאָלט הלך אין כּל הַדֶּרֶךְ וואָס איך צוה אײַך, כּדי אײַך זאָל יטב זײַן. 24 אָבּער זיי האָבּן נישט שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און נישט נטה זייער אֹזֶן, און זיי זײַנען הלך אין די מוֹעֲצָה, אין דער
שרירוּת פון זייער לֵב הָרַע, און זײַנען געווען אַהינטער און נישט פאַרויס, 25 פון דעם יוֹם וואָס אבוֹתֵיכם זײַנען יצא
פון אֶרֶץ מִצרַיִם בּיז אויף היום הזה; און איך האָב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אײַך אַלע מײַנע עבדים די נביאים,
יוֹם השכם [שכם, ירמיה 11:7-8; 25:3-4; 26:5; 29:19; 32:33; 35:14-15; 44:4-5], און צו שלח, 26 אָבּער זיי האָבּן
נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיר, און נישט נטה זייער אֹזֶן, און זיי האָבּן
הִקשָׁה [קשה] זייער נאַקן [עֹרֶף]; זיי האָבּן רעע ערגער פון אבותם. 27 און וועסט אמר
צו זיי די כּל הדברים, אָבּער זיי וועלן נישט שמע צו דיר, און וועסט קרא צו זיי, אָבּער זיי וועלן דיר נישט ענה. 28
זאָלסטו אמר צו זיי: דאָס איז הַגוֹי וואָס האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]
צו דעם קוֹל ה' אלוקיו, און נישט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] קיין מוסר [זען מוסר פון
משיח, ישעיהו 53:5]; אבד איז דער אמת [אֱמוּנָה], און כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] פון זייער פֶּה. 29 גזז [זען "גזז"
ישעיהו 53:7] דײַן נֵזֶר און שלך, און נשׂא קינה אויף די שפים [שפי], וואָרעם מאס [זען "מאס" תּהלים 118:22] האָט
ה' און נָטַש דעם דָּור פון זײַן עֶבְרָה. 30 וואָרעם בּני-יהודה האָבּן עשׂה [זען "עשׂה" יִרמיָהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס
איז הָרַע אין מײַנע אויגן, אמר ה'; זיי האָבּן שׂוֹם זייערע שִׁקּוּץ אין דעם בּית וואָס מײַן שֵׁם ווערט קרא אויף אים, עס
צו טמא. 31 און זיי האָבּן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] די בָּמוֹת פון תּוֹפֶת וואָס אין גֵּיא בּן-הִנוֹם

[https://www.youtube.com/watch?v=4h-MtY0FQRw
https://www.youtube.com/watch?v=oZ8wl8icPPs],

צו שׂרף זייערע בָּנִים און זייערע בָּנוֹת אין אֵש, וואָס נישט איך האָב צוה, און נישט עס איז אויף מײַן לֵב עלה [זען
"עלה" ישעיהו 53:2]. 32 דעריבער הִנֵּה, ימים בָּאִים, אמר ה', און עס וועט מער נישט אמר ווערן תּוֹפֶת און גֵּיא
בּן-הִנוֹם, נײַערט גֵּיא פון הֲרֵגָה, און מע וועט קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין תּוֹפֶת, ווײַל מער קיין מקוֹם
וועט נישט זײַן. 33 און די נְבֵלָה פון דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וועלן
זײַן מַאֲכָל פאַרן עוֹף הַשָּׁמָיִם, און פאַר דער בּהמה הָאָרֶץ, און קײַנער וועט זיי נישט הֶחֱרִיד [חרד]. 34 און איך וועל
השבּת [שבּת] פון די ערים פון יהודה, און פון די חוּצוֹת [חוץ] פון ירוּשָׁלַיִם, דעם קוֹל פון שָׂשׂוֹן און דעם קוֹל פון
שִׂמְחָה, דעם קוֹל פון א חתן און דעם קָונל פון אַ כלה, וואָרעם צו חָרְבָּה וועט ווערן הָאָרֶץ.

ירמ8

1 אין יענער צײַט, אמר ה', וועט מען יצא די עצמוֹת [עֶצֶם] פון די מלכים פון יהודה, און די עצמות פון זײַנע שׂרים,
און די עצמות פון די כּהנים, און די עצמות פון די נביאים, און די עצמות פון די יושבי ירוּשָׁלַיִם, פון זייערע קברים
[זען קבר פון משיח ישעיהו 53:9]; 2 און מע וועט זיי שטח פאַר דער שֶׁמֶשׁ, און פאַר דער יָרֵחַ, און פאַר כּל צְבָא
הַשָּׁמַיִם, וואָס זיי האָבּן זיי אהבה געהאַט, און וואָס זיי האָבּן זיי עבד, און וואָס זיי זײַנען הלך נאָך זיי, און וואָס זיי
האָבּן זיי דרש, און וואָס זיי האָבּן זיך שחה צו זיי; נישט אסף און נישט קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] וועלן זיי
ווערן; ווי דֹּמֶן אויפן פּני האדמה וועלן זיי זײַן. 3 און מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] וועט זײַן בחר פון חיים דורך כּל
הַשְׁאֵרִית וואָס וועט שאר פון דער דאָזיקער משפחה הרעה, די וואָס וועלן שאר אין כּל מקוֹמוֹת וואָס איך האָב זיי
הִדִּיחַ [נדח] אַהין, אמר ה' צבָאות. 4 און זאָלסט אמר צו זיי: אַזוי האָט ה' אמר: נפל מען און מע קום נישט? צי שוב
מען זיך, און מע שוב נישט צוריק? 5 מַדּוּעַ האָט זיך שוב דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] פון ירוּשָׁלַיִם אַ מְשֻׁבָה נצח? זיי חזק זיך אָן תְּרֻמִּית, זיי מֵאֵן צו שוב. 6 איך האָב הקשיב [קשב] און
זיך שמע. נישט די כֵּן דבר זיי. קײַנער האָט נישט נחם אויף זײַן רעה, צו אמר: וואָס האָב איך עשׂה? איטלעכער שוב
זיך אין זײַן מְרוּצָה, ווי אַ סוּס וואָס שטף אין מלחמה. 7 אַפילו דער חֲסִידָה אין שָׁמַיִם ידע [זען "ידע" דניאל 9:25;

ישעיהו 53:3] זײַנע מוֹעדים [מועד], און די תּוֹר און די סוּס און דער עגוּר זײַן שומר איבּער די צײַט צו בוא פון זײַ;
אָבּער עַמִּי ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט דאָס מִשְׁפָּט ה'. 8 ווי קענט איר אמר: חכמים זײַנען מיר,
און די תּוֹרת ה' איז בּײַ אונדז? פאַרוואָר, הִנֵּה, די פאַלשע פען [עֵט] פון די סֹפְרִים [סֹפֵר, וואָס דערקלערן די כתבי
הקודש] האָט עשׂה עס [די כתבי הקודש] אַ ליגן. 9 בּוש זײַנען די חכמים, חתת און לכד; הִנֵּה, דאָס דבַר-ה' האָבּן זײ
מאס [זען "מאס" תהלים 118:22], און וואָסער חכמה איז בּײַ זײ? 10 דעריבּער וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זײערע נָשִׁים צו אַנרערע, און זײערע שׂדוֹת [שׂדה] צו יוֹרשים; וואָרעם פון קָטָן ביזן גדוֹל איז
איטלעכער בצע בֶּצַע; פון נביא ביזן כֹּהֵן עשׂה איטלעכער שֶׁקֶר. 11 און זײ רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5] דעם שֶׁבֶר
פון בת-עַמִּי אויף גרינג [נְקַלָּה (קלל)], אַזוי צו אמר: שלום! שלום! ווען קיין שלום איז נישטאָ. 12 זײ דארף צו זײַן בּוש
ווערן, ווײַל תּוֹעֵבָה האָבּן זײ עשׂה; אָבּער צו בּוש זײ זיך נישט בּוש. און פון נכלם [כלם] ידע זײ נישט; דעריבּער וועלן
זײ נפל צווישן די נֹפלים; אין דער צײַט פון זײער פְּקֻדָּה וועלן זײ כשל ווערן, אמר ה'. 13 הסיף וועל איך זײ הסיף,
אמר ה'; קיין ענבים [עֵנָב] אויפן גֶּפֶן, און קיין תְּאֵנָה אויפן תְּאֵנָה [פייגנבוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32], און דאָס
עָלֶה נבל! און וואָס איך האָבּ זײ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] וועט עבר פון זײ. 14 נאָך וואָס ישב
מיר? אסף אײַך אײַן און לאָמיאָר בּוא אין די ערים המבצר, און דאָרטן דּמם ווערן; וואָרעם ה' אֱלֹקֵינוּ האָט אונדז
דּמם, און אונדז שקה מיט מֵי רֹאש, ווײַל מיר האָבּן חטא צו ה'. 15 מי קוה אויף שלום, און קיין טוֹב איז נישטאָ; אויף
אַ צײַט פון מַרְפֵּה, און הִנֵּה בְּעָתָה. 16 פון דָּן נשמע [שמע] זיך דאָס נַחֲרָה פון זײַנע סוּסים, פון דעם קוֹל פון די
מצהלה פון זײַנע אַבִּיר רעש דאָס כּל הָאָרֶץ; און זײ בּוא און אכל אֶרֶץ און איר מְלוֹא, די עִיר און די יוֹשבים אין איר.
17 וואָרעם הִנֵּה, איך שלח אויף אײַך נחשים צפעֹנים, וואָס פאַר זײ איז קיין לַחַשׁ נישטאָ, און זײ וועלן אײַך נשך,
אמר ה'. 18 איך וויל מיך מַבְלִיגִית אין יָגוֹן, איז מײַן לֵב אין מיר דַּוַי. 19 הִנֵּה, קוֹל פון שַׁוְעָה פון דער בַּת-עַמִּי, פון אַן
אֶרֶץ מֶרְחָק: איז ה' נישטאָ אין צִיּוֹן? איז איר מֶלֶךְ נישטאָ אין איר? מַדּוּע האָבּן זײ מיך כעס מיט זײערע פּסלים
[פֶּסֶל], מיט הבלים פון דער נֵכָר? 20 עבר דער קציר, כלה דער קָיִץ, און מיר זײַנען נישט ישע געוואָרן. 21 איבּער
דעם שֶׁבֶר פון בת-עַמִּי בין איך שבר, קָדַר בין איך, אַ שַׁמָּה האָט מיך חזק. 22 איז קיין צֳרִי נישטאָ אין גִּלְעָד? צי איז
קיין רוֹפא נישטאָ דאָרט? מַדּוּעַ דען עלה נישט קיין אֲרוּכָה צו דער בַּת-עַמִּי? ווער נתן מײַן קאָפּ מַיִם, און מײַן אויג אַ
מְקוֹר דִּמְעָה, איך וואָלט בכה יוֹמָם וָלַיְלָה די חֲלָלִים [חָלָל] פון דער בַּת-עַמִּי!

ירמ9

1 ווער נתן מיר אין מדבר אַ מָלוֹן [זען "מלון" לוקס 2:7] פאַר אֹרְחִים [אֹרֵחַ], כדי איך וואָלט עזב [זען תהלים
22:2(1)-17(16)] עַמִּי, און הלך פון זײ! וואָרעם אַלע זײַנען זײ נוֹאפים, אַן עֲצֶרֶת פון בֹּגְדִים [בּגד]. 2 און זײ הדריך
זײער לשון ווי זײער קשת פון שֶׁקֶר, און נישט פאַר אֱמוּנָה [אמת] זײַנען זײ גבר אין אֶרֶץ; וואָרעם פון רָעָה צו רָעָה
יצא זײ און מיך ידע זײ נישט, אמר ה'. 3 זײַן שומר איבּער אײַך אִישׁ זײַן רֵעַ, און אויף כּל אָח זאָלט איר אײַך נישט
בטח, וואָרעם צו עקב עקב כּל אָח, און כּל רֵעַ רכיל הלך. 4 און איינער דעם אַנדערן יהתלו [תלל] זײ, און אמת דבר
זײ נישט; זײ האָבּן למד זײער לשון צו דבר שֶׁקֶר, זײ נִלְאָה [לאה] זיך צו הֶעֱוָה [עוה]. 5 איר [ירמיה] ישב אין צווישן
פון מרמה [זען "מרמה" ישעיהו 53:9]; פון וועגן מרמה ווילן זײ מֵאֲנוּ [מאן] דַּעַת פון מיר [זען ישעיהו 53:11, בדעתוֹ
יצדיק צדיק עבדי לרבים], אמר ה'. 6 דעריבּער האָט ה' צבָאוֹת אַזוי אמר: הִנֵּה, איך צרף זײ, און וועל זײ בחן, וואָרעם
וואָס אַנדערש קענען איך עשׂה פון וועגן דער בַּת-עַמִּי? 7 אַ חֵץ שחוט [שחט] איז זײער לשון, זי דבר מרמה [זען
"מרמה" ישעיהו 53:9]; מיטן פֶּה דבר מען שלום מיטן רֵעַ, און אין קרב שׂוֹם מען אַן אֹרֶב אויף אים. 8 זאָל איך
דערפאַר זיך נישט פקד זײ, אמר ה'; זאָל אַ גוֹי [יהודה] ווי דאָס דאָזיקע זיך נישט תתנקם [נקם] מײַן נפש [זען "נפש"
פון משיח ישעיהו 53:10]? 9 וועגן די הָרִים וועל איך נשׂא אַ בְּכִי און נְהִי, און וועגן די נָאוֹת פון מדבר אַ קִינָה,
וואָרעם זײ זײַנען נצת [יצת], אַז קיין אִישׁ עבר נישט, און זײ שמע נישט קיין קוֹל פון מִקְנֶה; פון עוֹף הַשָּׁמַיִם ביז
בּהמה זײַנען נדד, הלך. 10 און איך וועל נתן ירושָׁלַיִם פאַר גלים [גַּל], אַ מָעוֹן פון תַּנִּים [תַּן], און די ערים פון יהודה
וועל איך נתן אַ שְׁמָמָה, אָן אַ יוֹשֵׁב. 11 ווער איז דער אִישׁ חָכָם, ער זאָל דאָס פאַרשטיין [בין]? און דער וואָס פֶּה ה'
האָט צו אים דבר, ער זאָל דאָס נגד? על מָה איז אבד הָאָרֶץ, נצה [יצת] ווי אַ מדבר, אָן עֹבֵר? 12 און ה' האָט אמר:
ווײל זײ האָבּן עזב [זען "עזב" תהלים 22:2(1)-17(16)] מײַן תּוֹרה, וואָס איך האָבּ נתן פאַר זײ, און זײ האָבּן נישט
שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מײַן קוֹל, און נישט הלך אין איר; 13 נײַערט הלך
אין דער שְׁרִירוּת פון זײער לֵב, און נאָך די בַּעֲלִים וואָס אבותם האָבּן זײ למד. 14 דעריבּער האָט אַזוי אמר ה'
צבָאוֹת, דער אֱלֹקֵי ישׂראל: הִנֵּה, איך מאך זײ אכל, דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי], לַעֲנָה, און איך וועל זײ מאכן שקה מֵי רֹאש. 15 און איך וועל זײ פוץ צווישן די גוֹיִם, וואָס נישט זײ און

נישט אבותם האָבן ידע, און איך וועל שלח נאָך זיי די חֶרֶב, ביז איך זיי כלה. 16 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות: התבּוֹננוּ
[בין] זיך, און קרא די מקוֹננוֹת [קונה], זיי זאָלן בוא , און נאָך די חֲכָמוֹת, שלח! זיי זאָלן בוא; 17 און זאָלן זיי מהר און
נשׂא אויף אונדז אַ נְהִי, אַז אונדזערע אויגן זאָלן ירד אין דִּמְעָה, און אונדזערע עפעף זאָלן נזל מיט מַיִם. 18 וואָרעם אַ
קוֹל נְהִי איז שמע זיך פון צִיוֹן: ווי זײַנען מיר שדד געוואָרן! מיר זײַנען בוש מְאֹד, ווײַל מיר האָבן עזב [זען "עזב"
תהלים (16)17-(1)2:22] אֶרֶץ, ווײַל שלך האָבן אונדז אונדזערע משכּנוֹת [משכן]. 19 וואָרעם שמע! איר נָשִׁים, דאָס
דבַר-ה', און זאָל לקח אייער אוזנַיִם [אזן] דבר פון מײַן פֶּה און למד אײַערע בָּנוֹת נְהִי, און איינע די אַנדערע קִינָה. 20
וואָרעם דער מָוֶת איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין אונדזערע חַלּוֹן, בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהוּ
23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין אונדזערע ארמוֹן, צו כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] עוֹלָל פון דער
חוּץ, בַּחוּרִים פון די רחֹבוֹת. 21 דבר: אַזוי אמר ה': און די נְבֵלָה האדם וועלן נפל ווי דֹּמֶן אויף פני הַשָּׂדֶה, און ווי
עָמִיר הינטערן קֹצֵר, וואָס קײַנער אסף נישט. 22 אַזוי האָט ה' אמר: זאָל זיך נישט הלל דער חָכָם מיט זײַן חָכְמָה, און
זאָל זיך נישט הלל דער גיבור מיט זײַן גבורה; זאָל זיך נישט הלל דער עוֹשר מיט זײַן עשירות; 23 אָבער דערמיט זאָל
זיך הלל דער וואָס הלל זיך, מיט שֵׂכל און ידע מיך [זען "דַעַת" ישעיהו 53:11], אַז איך ה' עשׂה חֶסֶד, מִשְׁפָּט, און
צדקה, אויף הָאָרֶץ; ווײַל די דאָזיקע חֵפֶץ איך, אמר ה'. 24 הִנֵּה, ימים בוא , אמר ה', און איך וועל זיך פקד מיט כּל מוּל
אין עָרְלָה (בּלויז) [זען ירמיה 4:4; 6:10; רומ' 29-2:28]: 25 מיט מִצרַיִם, און מיט יהודה, און מיט אֱדוֹם, און מיט
בּני-עמּוֹן, און מיט מואב, און מיט אַלע וואָס קצץ פֵּאָה, וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין
מדבר; וואָרעם כּל הגּוֹיִם זײַנען עֲרֵלִים, און דאָס כּל בּית ישׂראל זײַנען עַרלֵי לֵב.

ירמ10

1 שמע! דאָס דבר וואָס ה' האָט אויף אײַך דבר, איר בּית ישׂראל: 2 אַזוי האָט אמר ה': דעם דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם זאָלט איר זיך
נישט למד, און פאַר די אֹתוֹת פון שָׁמַיִם זאָלט איר זיך נישט חתת, ווײַל די גּוֹיִם חתת זיך פאַר זיי. 3 וואָרעם די חֻקּוֹת
פון די אומות, דאָס איז הֶבֶל; וואָרעם עס איז אַ האָלץ וואָס מע האָט פון וואַלד כרת, דאָס מַעֲשֵׂה פון ידים פון חָרָשׁ
מיט דער מַעֲצָד. 4 מיט כֶּסֶף און מיט זָהָב יפה מען עס, מיט מַסְמֵר און מיט מַקֶּבֶת חזק מען עס, עס זאָל זיך נישט
הפיק. 5 ווי אַ תֹּמֶר אין אַ מִקְשָׁה זײַנען זיי, און זיי קענען נישט דבר; נשׂא מוזן זיי נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13;
53:4,12] ווערן, ווײַל זיי קענען נישט צעד. איר זאָלט נישט ירא האָבן פאַר זיי, וואָרעם זיי קענען נישט רעע און אויך
יטב איז נישטאָ אין זיי. 6 נישטאָ דײַן גלײַכן, ה', גָּדוֹל ביסטו, און גָּדוֹל איז דײַן שֵׁם אין גבורה. 7 ווער זאָל דיך נישט
ירא, מֶלֶךְ הַגּוֹיִם? פאַרוואָר, צו דיר יאר, וואָרעם צווישן כּל חַכְמֵי הַגּוֹיִם, און אין אַלע זייער מלוכה, מֵאֵין דײַן גלײַכן.
8 און אַלע אין אחד זײַנען זיי בּער און כּסל; אַ מוּסַר הֲבָלִים, אַ האָלץ איז דאָס. 9 כֶּסֶף מְרֻקָּע [רקע] פון תַּרשיש
געבראַכט, און זָהָב פון אויפֶּז, די מַעֲשֵׂה פון אַ חָרָשׁ, און פון אַ יד פון צוֹרֵף; בלאָ און פורפל איז זייער לבוש, די
מַעֲשֵׂה פון חֲכָמִים זײַנען זיי אַלע. 10 אָבער ה' איז אלוקים אמת; ער איז אלוקים חיים, און דער מֶלֶךְ עוֹלָם; פון זײַן
קֶצֶף רעש הָאָרֶץ, און גּוֹיִם קענען נישט הכיל [כול] זײַן זעם [זען רומ' 1:18]. 11 אַזוי זאָלט איר אמר צו זיי: אלהיא די
שמיא וארקא לא עבדוּ יאבדוּ מארעא ומן תחות שמיא אלה. 12 ער האָט עשׂה אֶרֶץ מיט זײַן כּוֹחַ, כּון די תֵּבֵל מיט
זײַן חכמה [זען תהלים 33:6; משלי 30:4; יוחנן 1:1], און מיט זײַן תְּבוּנָה די הימלען נטה. 13 בּײַם קוֹל פון זײַן דונערן
ווערט אַ הֲמוֹן פון מַיִם אין שָׁמַיִם; און ער עלה אויף נָשִׂיא פון עק פון הָאָרֶץ; ער עשׂה בליצן צום מָטָר, און יצא פון
זײַנע אֹצָרוֹת [אוצר] דעם ווינט [רוּחַ]. 14 כּל אדם איז בּער, אָן דַעַת, איטלעכער צוֹרֵף ווערט צו בוש פון דעם פֶּסֶל;
וואָרעם שֶׁקֶר איז זײַן נסך [מַסֵּכָה], און קיין רוּחַ איז אין זיי נישטאָ [זען במדבר 27:16]. 15 הֶבֶל זײַנען זיי, מַעֲשֵׂה פון
תַּעְתֻּעִים; אין דער צײַט פון זייער פְּקֻדָּה וועלן זיי אבד. 16 נישט ווי די דאָזיקע איז דער חלק פון יעקב; וואָרעם ער
איז דער יוֹצֵר הכּל, און ישׂראל איז דער שבט פון זײַן נחלה; ה' צבָאות איז שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה
6:11-12, יהושע/ישוע איז בּעל אותו שם פון משיח]. 17 אסף! פון הָאָרֶץ דײַן כִּנְעָה [פאַר גלות], דו וואָס ישב אין
מָצוֹר. 18 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, איך קלע דאָס יושבי הָאָרֶץ בּפעם הזאת, און וועל זיי צרר, כּדי זיי ווערן
מצא. 19 אוֹי לִי אויף מײַן שֶׁבֶר! נחלה [חלה] אין מײַן מַכָּה! און איך האָב אמר: אָבער חֳלִי איז דאָס, און איך וועל זי
נשׂא. 20 מײַן אֹהֶל איז שדד, און אַלע מײַנע מֵיתָר זײַנען נִתַּק, מינע בָּנִים זײַנען יצא פון מיר און זײַנען ניאָט. נישטאָ
ווער זאָל נטה ווידער מײַן אֹהֶל, און ווער זאָל קום מײַנע יריעוֹת [יריעה]. 21 וואָרעם בּער זײַנען די רֹעִים [זען אפס'
4:11], און ה' האָבן זיי נישט דרש; דעריבער האָב זיי נישט שֵׂכל, און זייער כּל מַרְעִית איז פוץ געוואָרן. 22 הִנֵּה! קוֹל
שמוּעָה [זען "שמוּעָה" ישעיהו 53:1] בוא! און אַ רַעַשׁ גדוֹל פון אֶרֶץ צפון, צו שוֹם די ערים פון יהודה שְׁמָמָה, אַ מָעוֹן
פון תַּנִּים [תַּן]. 23 איך ידע, [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] ה', אַז נישט בּײַם אדם איז זײַן דֶּרֶךְ, נישט בּײַם אִישׁ
וואָס הֹלֵך צו כּון זײַן צַעַד. 24 יִסַּר! מיך, ה', אָבער מיט מִשְׁפָּט, נישט אין דײַן אף, כּדי זאָלסט מיך נישט המעיט

[מעט]. 25 שפך דײַן חֵמָה אויף די גוֹיִם וואָס ידע [זען "דַעַת" פון משיח נייטיק פאַר ישועה, ישעיהו 53:11] דיך נישט, און אויף די משפחות וואָס קרא נישט דײַן שֵם, וואָרעם אכל האָבן זיי יעקב, יאָ, אים אכל און אים כלה, און זײַן נָוֶה שמם.

ירמ11

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמְיָהוּן פון ה', אַזוי צו אמר: 2 שמע! די דברים פון דעם דאָזיקן בְּרִית [זען דברים 27:26], און איר זאָלט דבר צו די אִישׁ יהודה, און צו די יושבי ירושָׁלַיִם; 3 און זאָלסט אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל: אָרוּר [ארר] דער אִישׁ וואָס וועט נישט שמע די דברים פון דעם דאָזיקן בְּרִית, 4 וואָס איך האָב צוה אבוֹתֵיכם אין דעם יוֹם וואָס איך האָב זיי הוֹצִיאִי [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון אֶרֶץ מִצרַיִם, פון דעם כּוּר הבַּרזל, אַזוי צו אמר: שמע! צו מײַן קוֹל; און איר זאָלט זיי עשׂה אַזוי ווי אַלע וואָס איך צוה אײַך: און איר וועט מיר זײַן צוּם עַם [זען ישעיהו 53:8 משיח און עַם], און איך וועל אײַך זײַן צוּם אלוקים: 5 כדי מקיים [צו קום] די שבועה וואָס איך האָב שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אבוֹתֵיכם, זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אֶרֶץ וואָס זוב מיט חָלָב און דבש, אַזוי ווי עס איז היום הזה. האָב איך ענה און אמר: אָמֵן, ה'! 6 און ה' האָט צו מיר אמר: קרא! כּל הדברים הָאֵלֶּה אין די ערים פון יהודה, און אין די חוּצוֹת [חוץ] פון ירושָׁלַיִם, אַזוי צו אמר: שמע! די דברים פון דעם דאָזיקן בְּרִית [זען דברים 27:26], און איר זאָלט זיי עשׂה. 7 וואָרעם העיד [עוד] האָב איך עוד אבוֹתֵיכם פון דעם יוֹם וואָס איך האָב זיי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מִצרַיִם, ביז אויף היום הזה, צו שכם און צו עוד, אַזוי צו אמר: שמע! צו מײַן קוֹל. 8 אָבער זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און נישט נטה זייער אוזנַיִם, און זיי זײַנען הלך איטלעכער אין דער שרִירוּת פון זייער לֵב הָרַע; דעריבער איך האָב געבראַכט אויף זיי כּל דִּבְרֵי הַבְּרִית הזֹאת [זען דברים 27:26], וואָס איך האָב זיי צוה צו עשׂה, און זיי האָבן נישט עשׂה. 9 און ה' האָט צו מיר אמר: אַ קֶשֶׁר איז מצא זיך בײַ די אִישׁ יהודה, און בײַ די יושבי ירושָׁלַיִם. 10 זיי האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו די עֲוֹנוֹת פון אֲבוֹתָם הרִאשׁוֹנים, וואָס האָבן מֵאֵן צו שמע מײַנע דברים; און זיי זײַנען הלך נאָך אלוקים אחרים זיי צו עבד; הֵפֵר [פרר] האָבן דאָס בית ישׂראל און דאָס בית יהודה מײַן בְּרִית [זען דברים 27:26] וואָס איך האָב כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט אבותם. 11 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך ברענג אויף זיי רָעָה וואָס זיי וועלן פון אים נישט יכל צו יצא, און זיי וועלן זעק צו מיר, און איך וועל נישט שמע צו זיי. 12 און די ערים פון יהודה און די יוֹשְׁבֵי ירושָׁלַיִם וועלן הלך און וועלן זעק צו די אלוקים וואָס זיי קטר צו זיי, אָבער ישע וועלן זיי זיי נישט ישע, אין דער צײַט פון זייער רָעָה. 13 וואָרעם אַזוי ווי די מִסְפַּר פון דײַנע ערים זײַנען דײַנע אלוקים, יהודה, און אַזוי ווי די מִסְפַּר פון די חוּצוֹת [חוץ] פון ירושָׁלַיִם האָט איר שוֹם מזבּחוֹת צו בּשֶׁת, מזבּחוֹת פאַר קטר צו בעל. 14 און, דו, זאָלסט נישט פלל פאַר דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און נישט נשׂא רִנָּה און תפילה פאַר זיי. וואָרעם איך שמע נישט צו בעת זיי קרא צו מיר פון וועגן זייער רָעָה. 15 וואָס איז מײַן יָדִיד אין מײַן בית [בית המקדש], אַז זי עשׂה המזמה הרבּים? און זאָל דורך בּשׂר קֹדֶשׁ דאָס עבר ווערן פון דיר? אַז בײַ דײַן רעה, דעמאָלט פרייסטו [עלז] זיך. 16 אַ איילבערטבוים [זַיִת, זען רומ 11:17; הושע 14:7(6)], רַעֲנָן און שיין מיט פּרי תֹאַר, האָט ה' קרא דײַן שֵם; אָבער מיט קוֹל הֲמוּלָה גָּדוֹלָה האָט ער הִצִּית [יצת] אֵש דערויף, און זײַנע דָּלִיּוֹת וועלן רעע ווערן. 17 וואָרעם ה' צבָאוֹת, וואָס האָט דיך נטע [זען "נטע" יחזקאל 36:24-36], האָט דבר רָעָה אויף דיר, פון וועגן דער רעה פון בית ישׂראל און בית יהודה, וואָס זיי האָבן בײַ זיך עשׂה מיך צו כעס מיט קטר צו בעל. 18 און ה' האָט מיך געלאָזט ידע, און איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3]; דעמאָלט האָסטו מיר באוויזן זייערע מעללים [מעלל, זען ירמיה 12:17-11:18; מתי 10:36; יוחנן 15:18-21; טימ"ב 3:12; יוחנן א 3:13]. 19 און איך בין געווען ווי אַ כבשׂ אַלוּף, וואָס ווערט צו דער טבח [זען "טבח" ישעיהו 53:7] יבל [זען "יבל" ישעיהו 53:7]; און איך האָב נישט ידע אַז זיי חשב אויף מיר מחשבות: לאָמיר שחת דעם עֵץ מיט זײַן לחם, און אים כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] פון אֶרֶץ חיים [זען "אֶרֶץ חיים" ישעיהו 53:8], אַז שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] זאָל מער נישט זכר ווערן. 20 און דו ה' צבָאוֹת וואָס משפטסט [שפט] צֶדֶק, וואָס פרוווסט [בחן] די כִּלְיָה און דאָס לֵב, לאָמיך ראה דײַן נקמה אויף זיי, וואָרעם צו דיר האָב איך גלה מײַן ריב. 21 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר אויף די אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת וואָס בקש דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אַזוי צו אמר: זאָלסט נישט נביאות זאָגן אין שֵם ה', כּדי זאָלסט נישט מות פון אונדזער יָד; 22 דעריבער האָט ה' צבָאוֹת אַזוי אמר: הִנֵּה, איך פקד מיט זיי; די בַּחוּרִים וועלן מות פון חֶרֶב, זייערע בָּנִים און זייערע בָּנוֹת וועלן מות פון רָעָב. 23 און קיין שְׁאֵרִית היה נישט פון זיי, וואָרעם איך ברענג רָעָה אויף די אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת, דאָס שָׁנָה פון זייער פְּקֻדָּה.

ירמ12

1 ה', דו בׄיסט צדיק, ווען איך זאָל זיך ריב מיט דיר; אָבׄער מִשְׁפָּטִים וויל איך דבר צו דיר: מַדּוּע איז דער דֶּרֶךְ רשעים
צלחׄ? זיי שלה כׄל בׄגְדֵי בֶגֶד [זען תהלים 20-73:16]? 2 פלאַנצסט [נטע] זיי, און זיי שרש זיך אַיין, זיי הלך און נשׂא
פרי; קָרוֹב ביסטו אין זייער פֶּה, און רחק פון זייערע כִּלְיָה. 3 און דו, ה', ידע מיך, ראה מיך, און האָסט בחן מיין לֵב
וועגן דיר; התׄיק [נתק] זיי ווי צׄאן צו דער טבח [זען "טבח" ישעיהו 53:7], און הקדש [קדש] זיי צום יוֹם הֲרֵגָה. 4 עַד
מָתַי וועט אבל הָאָרֶץ, און דאָס עשׂב פון כׄל הַשָּׂדֶה וועט זיין יבש? פון וועגן דער רעה פון די יוֹשבים אין איר זיינען
ספה בהמות און עוֹף; ווייל זיי האָבׄן אמר: ער ראה נישט אונדזער אחרית. 5 אויבׄ מיט פוסגייער ביסטו רוץ, און זיי
האָבׄן דיך הלאה [לאה], הינט ווי ווילסטו זיך מיט סוּסים התחרה? און ביסטו בטח אין אֶרֶץ שלוֹם, ווי וועסטו אָבׄער
עשׂה אין דעם גָאוֹן יַרדן [ווו לייבן לאָקערן]? 6 וואָרעם אַפילו דיינע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17,
http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] אין דיין בׄית אָבׄי, אַפילו זיי האָבׄן בגד אָן דיר, אַפילו זיי האָבׄן דיר קרא
מלא; נישט גלויב [אמן] זיי ווען זיי דבר טוֹבוֹת צו דיר. 7 איך האָבׄ עזב [זען "עזב" תהלים (16)17-(1)22:2] מיין בׄית,
איך האָבׄ נטש מיין נחלה; איך האָבׄ נתן די יְדִדוּת פון מיין נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] אין דער כף פון
אירע פיינט. 8 מיין נחלה איז מיר געוואָרן ווי אַן אַרְיֵה אין וואַלד, זי האָט נתן איר קוֹל אויף מיר; דעריבער האָבׄ איך
שׂנא איר. 9 איז אַן עַיִט צָבוּעַ מיין נחלה צו מיר? די עַיִט זיינען רונד אַרום איר; הלך! אסף! כׄל חַיַּת הַשָּׂדֶה, אתה זיי
אַהער צו אכל. 10 רׄעִים רבׄים האָבׄן שחת מיין כֶּרֶם, בוֹסס מיין חלקה; זיי האָבׄן נתן מיין חלקה חֶמְדָּה פאַר א מדבר
שממה. 11 מע האָט עס שׂוֹם פאַר אַ שְׁמָמָה, עס אבל צו מיר שממה; שמם איז דאָס כׄל הָאָרֶץ, וואָרעם קיין איש
שׂוֹם צום לֵב. 12 אויף כׄל שפים [שפי] אין מדבר זיינען שוֹדדים בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהוּ 6-23:5; חגי
9-2:7; זכריה 9:9] וואָרעם חֶרֶב פון ה' אכל פון קצה אֶרֶץ בׄיז קצה הָאָרֶץ; נישטאָ קיין שלוֹם פאַר קיין בָּשָׂר. 13 זיי
האָבׄן זרע חִטִּים, און קׄצִים קצר, זיך חלה קיין יעל נישט; דעריבער בוש אַיַיך מיט אַיַיערע תבואות, פון וועגן דעם
חרוֹן אף ה' [זען רומ 1:18]. 14 אַזוי האָט ה' אמר: אויף אַלע מיינע שכנים הרעים, וואָס נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] די
נחלה וואָס איך האָבׄ נחל עַמִּי ישׂראל: הִנֵּה, איך נתש זיי אויס פון זייער אדמה, און דאָס בׄית יהודה וועל איך נתש
פון צווישן זיי. 15 און עס וועט זיין, נאָכדעם ווי איך נתש זיי וועל איך זיי ווידער רחם, און וועל זיי שוב [זען "שוב"
הושע 5-3:4; זכריה 13:7] איטלעכן צו זיין נחלה, און איטלעכן צו זיין אֶרֶץ. 16 און עס וועט זיין, אויבׄ למד וועלן זיי
למד די דרכים פון עַמִּי, צו שבע בׄיי מיין שֵׁם: חי ה'! אַזוי ווי זיי האָבׄן למד עַמִּי צו שבע בׄיי בַּעַל, וועלן זיי בנה ווערן
צווישן עַמִּי. 17 אויבׄ אָבׄער זיי וועלן נישט שמע, וועל איך נתש יענע גוֹי, נתש און אבד, אמר ה'.

ירמ13

1 אַזוי האָט ה' צו מיר אמר: הלך און זאָלסט דיר קנה [זען משלי 8:22] אַ גאַרטל [אֵזוֹר] פֶּשֶׁת, און אים שׂוֹם אויף
דיינע מָתְנַיִם, און אין מַיִם זאָלסטו אים נישט לאזן בוא. 2 האָבׄ איך קנה [זען משלי 8:22] דעם גאַרטל [אֵזוֹר] אַזוי
ווי דאָס דבַר-ה', און שׂוֹם אויף מיינע מָתְנַיִם. 3 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו מיר אַ צווייט מאָל, אַזוי צו אמר: 4
לקחׄ! דעם גאַרטל [אֵזוֹר] וואָס דו האָסט קנה [זען משלי 8:22], וואָס אויף דיינע מָתְנַיִם, און קוּם! [זען "קום" במדבר
24:17; הושע 6:2] און הלך! דיר קיין פְּרָת, און טָמַן אים דאָרטן אין אַ נָקִיק פון סלע. 5 בין איך הלך און האָבׄ אים
טמן אין פְּרָת אַזוי ווי ה' האָט מיר צוה. 6 און עס איז געווען צום קץ ימים רבׄים, האָט ה' צו מיר אמר: קוּם! [זען
במדבר 24:17; הושע 6:2] הלך! קיין פְּרָת, און לקחׄ! פון דאָרטן דעם גאַרטל [אֵזוֹר], וואָס איך האָבׄ דיר צוה אים
דאָרטן צו טמן. 7 בין איך הלך קיין פְּרָת, און האָבׄ חפר, און לקחׄ דעם גאַרטל [אֵזוֹר] פון דעם מקוֹם וואָס איך האָבׄ
אים דאָרטן טמן; און הִנֵּה דער גאַרטל [אֵזוֹר] איז געווען שחת, ער האָט נישט צלח צו קיין זאַך. 8 איז דאָס דבר ה'
געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 9 אַזוי האָט ה' אמר: אַזוי וועל איך שחת דעם גָאוֹן פון יהודה, און דעם גָאוֹן פון
ירוּשָׁלַיִם הָרָב. 10 דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] רע וואָס מאן [ווילן
נישט] שמע מיינע דברים, וואָס הלך אין דער שְׁרִירוּת פון זייער לֵב, און זיינען הלך נאָך אלוקים אחרים זיי צו עבד,
און זיך צו שחה צו זיי, וועלן ווערן ווי דער דאָזיקער גאַרטל [אֵזוֹר] וואָס צלח נישט צו קיין זאַך. 11 וואָרעם אַזוי ווי
דער גאַרטל [אֵזוֹר] איז דבק צו די מָתְנַיִם פון אן אִיש, אַזוי האָבׄ איך דבק צו מיר דאָך כׄל בׄית ישׂראל, און דאָס כׄל
בׄית יהודה, אמר ה', מיר צו זיין פאַר אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און פאַר אַ שֵׁם,
און פאַר אַ תהלה, און פאַר אַ תפארה; אָבׄער זיי האָבׄן נישט שמע. 12 און זאָלסט אמר צו זיי דאָס דאָזיקע דבר:

אַזוי האָט אמר ה׳ אֱלֹקֵי ישׂראל: כּל נֵבֶל ווערט מלא מיט ווײַן. און אַז זיי וועלן אמר צו דיר: ידע מיר דען נישט ווויל,
אַז כּל נֵבֶל ווערט מלא מיט ווײַן? 13 זאָלסטו אמר צו זיי: אַזוי האָט ה׳ אמר: הִנֵּה, איך מלא כּל יושבי הָאָרֶץ הזֹאת,
און די מלכים וואָס ישב פון דודן אויף זײַן כִּסֵּא, און די כֹּהנים, און די נביאים, און כּל יושבי ירושָׁלַיִם, מיט שִׁכָּרוֹן.
14 און איך וועל זיי נפץ אִיש אָן אַנדערן, אי די אֲבוֹת אי די בָּנִים יחדו, אמר ה׳; איך וועל נישט שוינען [חמל], און
נישט חוס, און נישט רחם האָבן, זיי שחת. 15 שמע! און אזן! איר זאָלט אײַך נישט גבה, וואָרעם ה׳ האָט דבר; 16
נתן! כבוד צו ה׳ אֱלֹקֵיכֶם, איידער עס וועט חֹשך ווערן, און איידער אײַערע רגלים [זען תהלים 22:17] וועלן זיך נגף
אויף די הָרִים נשף, און איר וועט קוה אויף אוֹר, און ער וועט עס שׂום צו צַלְמָוֶת, און שית צו עֲרָפֶל. 17 און אויב איר
וועט דאָס נישט שמע, וועט בכה אין מסתר מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון וועגן דער גֵּוָה, און צו
דמע וועט דמע, און ירד וועט אין דִּמְעָה, מײַן אויג, ווייל די עֵדֶר ה׳ ווערט שבה. 18 אמר! צו דעם מלך און צו דער
גְּבִירָה: הִשְׁפִּיל! אײַך; ישב! וואָרעם ירד האָט אײַער מראשׁוֹת, אײַער עֲטֶרֶת תִּפארה. 19 די ערים פון נֶגֶב זײַנען סגר,
און נישטאָ ווער זאָל פּתח; אַלע יהודה איז גלה געוואָרן, גלה געוואָרן שלוֹמים. 20 נשׂא אײַערע אויגן, און ראה! די
וואָס בוא פון צפון; ווו איז די עֵדֶר וואָס איז דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געוואָרן? די
תִּפארה צאָן [זען "צאָן" ישעיהו 53:6] דײַנע? 21 וואָס וועסטו אמר ווען ער [ה׳] וועט פקד אויף דיר, די וואָס דו
האָסט זיי אײַנגעוווינט פאַר אַלֻּפִים לְרֹאש איבער דיר? פאַרוואָר, חבלים [חֶבֶל] וועלן דיך אחז, ווי אַן אִשָּׁה צו ילד
[זען "ילד" ישעיהו 7:14]. 22 און אויב דו וועסט אמר אין דײַן לֵב: מַדּוּע האָט דאָס מיר קראה? פאַר דײַן רב עוון זײַנען
גלה געוואָרן דײַנע שוּל, חמס [זען ישעיהו 53:9] געוואָרן דײַנע עָקֵב. 23 קען אַ כושי הפך זײַן עוֹר, אָדער אַ נָמֵר זײַנע
חֲבַרְבֻּרָה? אַזוי קענט איר יטב, איר צוגעוווינטע רעע. 24 דעריבער וועל איך זיי פוץ ווי קַש וואָס עוֹבֵר פאַרן ווינט
פון מדבר. 25 דאָס איז דײַן גוֹרל, דײַן מְנָת מַד פון מיר, אמר ה׳, ווײַל דו האָסט שכח מיר, און זיך בטח אויף שֶׁקֶר.
26 דעריבער חשׂף איך אויך אויף דײַנע שוּל איבער דײַן פנים, אַז ראה ווערן וועט דײַן קָלוֹן. 27 דײַן ניאוף און דײַנע
מצהלה, די זִמָּה פון דײַן זנות אויף די גבעה אין שָׂדֶה האָב איך ראה דײַנע שקוץ. וויי דיר, ירושָׁלַיִם, נישט טהר ווערן!
ביז מָתַי עוֹד?

ירמ14

1 וואָס דאָס דבַר-ה׳ איז געווען צו יִרמְיָהוּ וועגן די בַּצָּרֶת. 2 עס אבל יהודה, און אירע שְׁעָרִים זײַנען אמל, און זײַנען
קדר פאַר הָאָרֶץ; און דאָס צְוָחָה פון ירושָׁלַיִם עלה. 3 און זייער אדִּירים [אדיר] שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זייערע
צעירים [צעיר] נאָך מַיִם; זיי בוא צו די גֵּבִים [גֵּב], מצא זיי נישט קיין מַיִם, זייער כלים שוב זיך רֵיקָם; זיי זײַנען אין
בוש און כלם, און חפה זייערע קעפּ. 4 פון וועגן האדמה וואָס איז חתת, ווײַל קיין גֶּשֶׁם איז נישטאָ אין הָאָרֶץ, זײַנען
די אִכָּרִים אין בִּיוש און חפה זייערע קעפּ. 5 אַפילו אַ אַיָּלָה אין שָׂדֶה ילד און עזב, ווײַל קיין דֶּשֶׁא איז נישטאָ. 6 און
די פֶּרֶא עמד אויף די שפים [שפי], זיי שאף דעם ווינט ווי תַּנִּים [תַּן]; זייערע אויגן כלה, ווײַל קיין עֵשֶׂב איז נישטאָ. 7
אויב אונדזערע עוון ענה קעגן אונדז, ה׳, עשׂה פון דײַן שֵׁם וועגן; וואָרעם רבב זײַנען אונדזערע משֻׁבוֹת [מְשֻׁבָה], מיר
האָבן חטא צו דיר. 8 דו מִקְוֵה פון ישׂראל, זײַן מוֹשִׁיעַ אין עֵת צרה, לָמָּה זאָלסטו זײַן ווי אַ גֵּר אין הָאָרֶץ, און ווי אַן
אֹרֵחַ וואָס נטה צו לון? 9 לָמָּה זאָלסטו זײַן ווי אַן אִיש דהם, ווי אַ גיבור וואָס יכל נישט צו ישע? דו ביסט דאָך
צווישן אונדז, ה׳, און דײַן שֵׁם ווערט קרא אויף אונדז; נישט נוּחַ אונדז. 10 אַזוי האָט ה׳ אמר צו דעם דאָזיקן עם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: אַזוי האָבן זיי אהבה צו נוע, זיי חשׂך נישט זייערע רגלים [זען
תהלים 22:17]; ה׳ נישט רצה זיי; אצוּנד וועט ער זכר זייער עוון, און פקד זייערע חַטָּאת. 11 און ה׳ האָט צו מיר אמר:
זאָלסט נישט פלל פאַר דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] לְטוֹבָה. 12 אַז זיי
צום, שמע איך נישט צו זייער רִנָּה, און אַז זיי עלה עוֹלָה און מנחה, רצה איך זיי נישט! נײַערט מיט חֶרֶב און מיט רָעָב
און מיט דֶּבֶר איך זיי כלה. 13 האָב איך אמר: וויי, אֲדֹנָי ה׳, הִנֵּה, די נביאים אמר צו זיי: איר וועט נישט ראה קיין חֶרֶב,
און קיין רָעָב וועט בִּיי אײַך נישט זײַן, וואָרעם שלום אֱמֶת וועל איך אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי
2:7-9] אין דעם מקוֹם הזה. 14 האָט ה׳ צו מיר אמר: שֶׁקֶר זאגן נביאות די נביאים אין מײַן שֵׁם; נישט איך האָב זיי
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און נישט איך האָב זיי צוה, און נישט איך האָב צו זיי דבר; חֲזוֹן פון שֶׁקֶר, און קֶסֶם און
אֱלִיל און תָּרְמִית פון זייער לֵב, זאגן זיי אײַך נביאות. 15 דעריבער האָט ה׳ אַזוי אמר אויף די נביאים וואָס זאגן
נביאות אין מײַן שֵׁם, ווען איך האָב זיי נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און זיי אמר: קיין חֶרֶב און קיין רָעָב וועט
נישט זײַן אין דעם דאָזיקן אֶרֶץ; פון חֶרֶב און פון רָעָב וועלן תמם ווערן יענע נביאים. 16 און הָעָם וואָס זיי זאגן
נביאות צו זיי, וועלן זײַן שלך אין די חוּצוֹת [חוץ] פון ירושָׁלַיִם פון וועגן דעם רָעָב און דער חֶרֶב, און זיי וועלן קיין
באַגרעבער נישט האָבן; זיי, זייערע נָשִׁים, און זייערע בָּנִים, און זייערע בָּנוֹת; און איך וועל שפך אויף זיי זייער רָעָה. 17

און זאָלסט אמר צו זיי דאָס דאָזיקע דבר: ירד זאָלן מײַנע אויגן אין דִּמְעָה יוֹמָם וָלַיְלָה, און נישט דמה, וואָרעם אַ שֶׁבֶר גדוֹל איז שֶׁבֶר געוואָרן די בְּתוּלָה בַּת-עַמִּי; אַ מַכָּה נחלה [חלה] מְאֹד. 18 אַז איך יצא אין שָׂדֶה, און הִנֵּה, חללי חֶרֶב; און אַז איך בוא אין עִיר, און הִנֵּה, תַּחֲלֻאִים פון רָעָב. וואָרעם אי דער נביא אי דער כֹּהן סחר זיך אֶל אֶרֶץ, און נישט [עס] ידע. 19 האָסטו מאס [זען תהלים 118:22] מאס יהודה? צי האָט זיך פון צִיּוֹן גֹּעל דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]? מַדּוּעַ האָסטו אונדז נכה, אַז פאַר אונדז איז קיין מַרְפֵּה נישטאָ? קוה אויף שלום, און קיין טוֹב איז נישטאָ; און אויף אַ צײַט פון מַרְפֵּה, און הִנֵּה בְּעָתָה! 20 מיר ידע, ה', אונדזער רשעה, די עוון פון אבוֹתֵינוּ; וואָרעם מיר האָבן חטא צו דיר. 21 נישט נאָץ אונדז פון דײַן שֵׁם וועגן, נישט נבל דעם כִּסֵּא פון דײַן כבוד; זכר זיך, זאָלסט נישט חֵפֵר דײַן בְּרִית מיט אונדז. 22 זײַנען דאָ צווישן די הבלים פון די גּוֹיִם גשם-געבער? אָדער נתן די הימלען אַליין רביבים? פאַרוואָר, דו ביסט ה' אֱלֹקֵינוּ, און מיר קוה צו דיר, וואָרעם דו עשׂה דאָס כֹּל אלה.

ירמ15

1 און ה' האָט צו מיר אמר: אויב זאָל עמד משה און שמואל פאַר מיר, איז מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] נישט מיט דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; שלח זיי פון מײַן פנים, און זאָלן זיי יצא. 2 און עס וועט זײַן, אַז זיי וועלן אמר צו דיר: וואוהין זאָלן מיר יצא? זאָלסטו אמר צו זיי: אַזוי האָט ה' אמר: ווער צום מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], צום מות, און ווער צום חֶרֶב, צום חֶרֶב, און ווער צום רָעָב, צום רָעָב, און ווער צו שְׁבִי, צו שְׁבִי. 3 און איך וועל פקד אויף זיי 4 משפחות [סאָרטן], אמר ה': די חֶרֶב צו הרגען, און די כּלבים [זען תהלים 22:17] צו סחב, און דעם עוֹף הַשָּׁמַיִם, און די בהמה פון הָאָרֶץ, צו אכל און צו שחת. 4 און איך וועל זיי נתן צו זְוָעָה בײַ כֹּל ממלכוֹת הָאָרֶץ, פון וועגן מנשה בן יחזקִיָּהוּ מלך יהודה, פאַר וואָס אַז ער האָט עשׂה אין ירוּשָׁלַיִם. 5 וואָרעם ווער וועט דיך חָמַל, ירוּשָׁלַיִם? און ווער וועט דיך נָד [נוד]? און ווער וועט זיך סור צו שאל וועגן שלוֹם פון איר? 6 דו האָסט מיך נטש, אמר ה', אהינטער טוסטו הלך; דעריבער נטה איך מײַן יָד אויף דיר און שחת דיך; איך בין נלאה [לאה] געוואָרן זיך צו נחם. 7 און איך זרה זיי מיט מזרה אין די שְׁעָרִים פון הָאָרֶץ; איך שכל און אבד עַמִּי, ווײַל זיי שוב זיך נישט אום פון זייערע דרכים. 8 זייערע אַלמנות ווערן דורך מיר עָצַם ווי חוֹל פון די ימען; איך ברענג אויף זיי, אויף דער אֵם בחוּר אַ שוֹדֵד אין צהרים. איך הנפל [נפל] אויף זיי פִּתְאוֹם עִיר און בֶּהָלָה. 9 אֻמְלַל ווערט די יֹלֶדֶת [ילד] פון 7, זי נפח איר נפש; איר שֶׁמֶשׁ בוא אונטער ווען נאָך יוֹמָם, זי ווערט בוש און חפר. און זייער שְׁאֵרִית וועל איך נתן צום חֶרֶב פאַר זייערע פײַנט, אמר ה'. 10 אוֹי לִי, מוּטער מײַנע, וואָס דו האָסט מיך ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אַן איש ריב, אַן איש מָדוֹן קעגן כֹּל הָאָרֶץ; נישט איך נשה, און נישט מע נשה בײַ מיר, [נאָך] אַלע קלל [זען דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים 27:26; יוחנן 19:31] זיי מיך. 11 האָט ה' אמר: פאַרוואָר, איך וועל דיך שרה צום טוֹב; פאַרוואָר, איך וועל דעם פיינט זיך הפגיע [פגע, זען ישעיהו 53:12] בײַ דיר אין עֵת רָעָה און אין עֵת צָרָה. 12 קען מען ברזל רעע, ברזל פון צפון, און נחשת? 13 דײַן חֵיל און דײַנע אוֹצרות וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו בַּז אָן מְחִיר; יאָ, פאַר אַלע דײַנע חַטֹּאות אין אַלע דײַנע געמאַרקן. 14 און איך וועל דיך עבר בײַ דײַנע פײַנט, אין אַן אֶרֶץ וואָס דו ידע נישט; וואָרעם אַן אֵש איז קדח אין מײַן אף, אויף אײַך וועט עס הוקד [יקד]. 15 דו, ה' ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3,11] דאָך, זכר מיך, און פקד זיך אָן מיר, און זיי זיך נוֹקם [נקם] אָן מײַנע רֹדפים; פון וועגן דײַן ארך אף נישט לקח מיך; ידע: מײַן לײַדן [נשׂא] פון דײַנעטוועגן חֶרְפָּה. 16 דײַנע דברים זײַנען מצא געוואָרן, און האָב איך זיי אכל, און דײַן דבר איז צו מיר געווען פאַר שָׂשׂוֹן און פאַר שִׂמְחַה פון מײַן לֵב, ווײַל דײַן שֵׁם איז אויף מיר קרא געוואָרן, ה' אלוקי צבָאוֹת. 17 איך בין נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין סוֹד פון משׂחקים [שׂחק] און זיך עלז; פון וועגן דײַן יָד בין איך ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אַליין [בָּדָד], וואָרעם מיט זַעַם האָסטו מיך מלא. 18 לָמָּה איז נֶצַח מײַן כְּאֵב, און מײַן מַכָּה איז אָנוּש, וואָס מאַן זיך רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5]? ווילסטו מיר זײַן ווי אַן אַכְזָב, ווי מים לֹא נֶאֱמָנוּ [אמן]? 19 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: אויב דו וועסט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און איך וועל דיך שוב, וועסטו עמד פאַר מיר; און אויב דו וועסט יצא יָקָר נישט זוֹלֵל [זלל], וועסטו אַזוי ווי מײַן פֶּה זײַן; זיי וועלן זיך שוב צו דיר, און דו וועסט נישט זיך שוב צו זיי. 20 און איך וועל דיך נתן אַקעגן דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פאַר אַ חוֹמָה נחשת בצוּרָה [בצר], און זיי וועלן לחם קעגן דיר, און וועלן דיך נישט יכל; וואָרעם איך בין מיט דיר, דיך צו ישע, און דיך צו נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], אמר ה'. 21 און איך וועל דיך נצל פון דער יָד פון די רָעִים, און וועל דיך פדה פון דעם כף פון די ערצים [עָרִיץ].

ירמ16

1 און דאָס דבר ה׳ איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 זאָלסט דיר נישט לקח קיין אִשָּׁה, און נישט האָבן קיין בָּנִים
און קיין בָּנוֹת אין דעם מקוֹם הזה. 3 וואָרעם אַזוי האָט ה׳ אמר אויף די בָּנִים און אויף די בָּנוֹת הילוֹדים [ילד, זען
"ילד" ישעיהו 7:14] אין דעם מקוֹם הזה, און אויף זייערע אמוֹת וואָס האָבן זיי ילד, און אויף זייערע אֲבוֹת וואָס
האָבן זיי ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אין הָאָרֶץ הזאת: 4 טויטן פון תַּחֲלֻאִים וועלן זיי מות; נישט יספד [ספד] און
נישט יקבר [קבר, זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] וועלן זיי ווערן, ווי דֹּמֶן אויפן פני האדמה וועלן זיי זיין; און פון חֶרֶב
און פון רָעָב וועלן זיי כלה ווערן; און זייערע נְבֵלָה וועלן זיין מַאֲכָל פאַרן עוֹף הַשָּׁמַיִם, און פאַר דער בהמה פון
הָאָרֶץ. 5 וואָרעם אַזוי האָט ה׳ אמר: זאָלסט נישט בוא אין בית מַרְזֵחַ, און זאָלסט נישט הלך צו ספד, און זאָלסט זיי
נישט נָד [נוד], וואָרעם איך האָב אסף מיין שלום פון דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי], אמר ה׳, די חֶסֶד, און די רחמים. 6 און גְּדֹלִים און קְטַנִּים וועלן מות אין הָאָרֶץ הזאת; נישט זיי וועלן
קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] ווערן, און נישט מע וועט ספד נאָך זיי, און נישט מע וועט זיך התגדד [גדד], און
נישט מע וועט זיך נקרח [קרח] נאָך זיי; 7 און נישט מע וועט פרס פאַר זיי אין אֲבֵלוּת, זיי צו נחם עַל מֵת, און נישט
מע וועט זיי יַשְׁקוּ [שקה] כּוֹס תנחומים נאָך אָבִיו און נאָך אִמּוֹ. 8 און אין בית מִשְׁתֶּה זאָלסטו נישט בוא, צו ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] מיט זיי, צו אכל און צו שתה. 9 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה׳ צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל:
הִנֵּה, איך משבית [שבת] אין דעם מקוֹם הזה פאַר אייערע אויגן און אין אייערע ימים דעם קוֹל שָׂשׂוֹן און דעם קוֹל
שִׂמחה, דעם קוֹל חתן און דעם קוֹל כַּלה. 10 און עס וועט זיין, אַז דו וועסט נגד צו דעם דאָזיקן עם [זען "עמי"
ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] כּל הדברים האֵלֶּה, און זיי וועלן אמר צו דיר: פאַר וואָס האָט ה׳ דבר
אויף אונדז דאָזיקע כּל הרעה הגדוֹלה, און וואָס איז עֲוֹנֵנוּ, און וואָס איז חַטָּאתֵנוּ וואָס מיר האָבן חטא צו ה׳ אֱלֹקֵינוּ?
11 זאָלסטו אמר צו זיי: עַל אֲשֶׁר אבוֹתֵיכם האָבן מיך עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], אמר ה׳, און זיי זיינען הלך
נאָך אלוקים אחרים, און האָבן זיי עבד, און זיך שחה צו זיי, און מיך האָבן זיי עזב, און מיין תוֹרה האָבן זיי נישט
שמרו [שמר]. 12 און איר האָט נאָך רעע צו עשׂה פון אבוֹתֵיכם, און הִנֵּה הלך איר איטלעכער נאָך דער שְׁרִירוּת פון
זיין לֵב הָרַע, מיך נישט צו שמע. 13 דעריבער וועל איך אייַך הֵטִיל [טול] פון הָאָרֶץ הזאת אין הָאָרֶץ וואָס נישט איר
און נישט אבוֹתֵיכם האָבן ידע, און איר וועט דאָרטן עבד אלוקים אחרים יוֹמָם וָלַיְלָה; וואָרעם איך וועל אייַך נישט
נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] קיין חֲנִינָה. 14 פאַרוואָר, הִנֵּה ימים באים, אמר ה׳, און עס וועט
מער נישט אמר ווערן: חי ה׳ וואָס האָט העלה [עלה, זען "עלה" ישעיהו 53:2] די בני-ישׂראל פון אֶרֶץ מִצְרַיִם! 15
נייערט: חי ה׳ וואָס האָט העלה [עלה] די בני-ישׂראל פון אֶרֶץ צפון און פון כּל ארצוֹת וואָס ער האָט זיי הִדִּיחַ [נדח]
אַהין! און איך וועל זיי שוב אויף זייער אדמה וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]
אבותם. 16 הִנֵּה, איך שלח נאָך דיגים [דוג] רבים, אמר ה׳, און זיי וועלן זיי דוג; און דערנאָך וועל איך שלח נאָך
צַיָּדִים [צַיָּד] רבים, און זיי וועלן זיי צוד פון כּל הַר, און פון כּל גבעה, און פון די נְקִיק פון די סלעים [סלע]. 17
וואָרעם מיינע אויגן זיינען אויף אַלע זייערע דרכים, נישט סתר זיינען זיי פון פאַר מיר, און נישט נצפן [צפן] איז זייער
עוון פון אַקעגן מיינע אויגן. 18 און איך וועל צוערשט שלם משנה זייער עוון און זייער חַטָּאת, פאַר וואָס זיי האָבן
חלל מיין אֶרֶץ מיט די נבֵלוֹת פון זייערע שקוּצים און זייערע תוֹעֵבוֹת האָבן מלא מיין נחלה. 19 ה׳, מיין עז און מיין
מָעוֹז, און מיין מָנוֹס אין יוֹם צרה צו דיר וועלן גוֹיִם בוא פון די אֶפֶס אֶרֶץ, און וועלן אמר: נאָר שֶׁקֶר האָבן נחל
אבוֹתֵינוּ, הֶבֶל וואָס אין זיי איז קיין הוֹעיל [יעל] נישטאָ. 20 קען אדם זיך עשׂה אלוקים, אַז זיי זיינען קיין אלוקים
נישט? 21 פאַרוואָר, הִנֵּה, איך מאַך זיי ידע, דאָס מאָל וועל איך זיי מאַכן ידע מיין יָד און מיין גבוּרה, און זיי וועלן
ידע אַז מיין שֵׁם איז ה׳.

ירמ17

1 די חַטָּאת פון יהודה איז כתב מיט אַן עֵט ברזל, מיט אַ שפיץ [צִפֹּרֶן] פון שָׁמִיר; חרש אויפן לוּחַ פון זייער לֵב, און
אויף די קרנוֹת פון אייערע מזבחוֹת. 2 ווי זיי זכר זייערע בָּנִים אַזוי נאָך זייערע מזבחוֹת, און זייערע אַשֵּׁרִים בּיַם עֵץ
רַעֲנָן, אויף די גבעה גָּבֹהַּ. 3 מיין הר אין שָׂדֶה! דיין חֵיל, אַלע דיינע אוֹצרוֹת וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9;
9:5; חגי 2:7-9] צו בַּז, און דיינע בָּמוֹת [במה] פאַר די חַטָּאת אין אַלע דיינע גְּבוּלוֹת. 4 און וועסט זיך שמט פון זיך
אַליין פון דיין נחלה, וואָס איך האָב דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]; און איך וועל דיך מאַכן
עבד דיינע פיינט אין הָאָרֶץ וואָס דו ידע נישט; וואָרעם אֵשׁ האָט איר קדח אין מיין אף, עַד עוֹלם וועט עס יקד. 5
אַזוי האָט ה׳ אמר: אָרוּר דער גֶּבֶר וואָס בטח זיך אויף אדם, און שוֹם בָּשָׂר זיין זרוֹע, און פון ה׳ סור זיך זיין לֵב! 6
וואָרעם ער וועט זיין ווי אַ ערער אין דער ערבה, און וועט נישט ראה ווען עס בוא טוֹב, און וועט שכן אין חררים אין

דער מדבר, אין אֶרֶץ מְלֵחָה וואָס איז נישט ישב. 7 ברך דער גֶּבֶר וואָס בטח זיך אויף ה', און ה' איז זײַן מִבְטָח! 8
וואָרעם ער וועט זײַן ווי אַן עֵץ שתל בײַ מַיִם, וואָס בײַ אַ יובֵל שלח ער זײַנע שרש, און ער ראה נישט ווען עס בוא אַ
היץ, און זײַן עָלֶה איז גרין, און אין שָׁנָה פון בַּצֹּרֶת דאגהט ער נישט, און המיש [מוש] נישט אויף עשׂה פּרי. 9 עָקֹב
מער ווי אַלע איז דאָס לֵב, און אָנוּש איז עס; ווער קען עס ידע [זען רומ' 7:18; 8:13]? 10 איך, ה', חקר דאָס לֵב, בחן
די כִּלְיָה, און צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו אִיש לויט זײַנע דרכים, לויט דער פּרי פון זײַנע
מעללים [זען טימ"ב 4:14]. 11 אַ קֹרֵא וואָס דגר אויף וואָס זי האָט נישט ילד, איז דער וואָס עשׂה עשירות, אָבער
נישט מיט מִשְׁפָּט: אין העלפט פון זײַנע טעג וועט ער עס עזב, און אין זײַן אחרית וועט ער היה אַ נָבָל. 12 פון רִאשׁוֹן
דעם מקום מִקְדָּשֵׁנוּ איז כִּסֵּא כָבוֹד מָרוֹם. 13 דו מִקְוֵה ישׂראל, ה', אַלע וואָס עזב דיך, וועלן בוש ווערן; און דער
וואָס סור פון מיר וועלן אין הָאָרֶץ כתב ווערן, ווײַל זיי האָבן עזב ה', דעם מָקוֹר מים חיים. 14 רפא מיך, ה', איך זאָל
רפא ווערן, ישע מיך, איך זאָל ישע ווערן, וואָרעם דו ביסט מײַן תהלה. 15 הִנֵּה, זיי אמר צו מיר: ווּ איז דאָס דבַר-ה'?
זאָל עס בוא נָא. 16 און איך, נישט איך בין אָץ [אוץ] פון זײַן אַ רֹעֶה הינטער דיר, און נישט איך האָב הִתְאַוָּה [אוה]
דעם יום אָנוּש; דו ידע עס; וואָס איז מוֹצָא פון מײַנע ליפּן, איז פאַר דײַן פּנים געווען. 17 זאָל עס מיר נישט זײַן צום
מְחִתָּה; דו ביסט מײַן מַחְסֶה אין יום רָעָה. 18 זאָלן מײַנע רֹדפים בוש ווערן, און איך זאָל נישט בוש ווערן; זאָלן זיי
חתת ווערן, און איך זאָל נישט חתת ווערן. ברענג אויף זיי דעם יום רָעָה, און אַ מִשְׁנֶה שִׁבָּרוֹן שבר זיי. 19 אַזוי האָט
צו מיר ה' אמר: הלך און זאָלסט זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 10:1-11] אין שער פון בני-העם [זען "עמי" ישעיהו
53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס דורך אים בוא אַרײַן די מלכים פון יהודה, און וואָס דורך אים זיי יצא,
און אין כּל שְׁעָרִים פון ירושָׁלַיִם; 20 און זאָלסט אמר צו זיי: שמע! דאָס דבר ה', איר מלכים פון יהודה, און כּל
יהודה, און כּל יושבי ירושָׁלַיִם, וואָס בוא אין די דאָזיקע שְׁעָרִים; 21 אַזוי האָט ה' אמר: זײַן שומר איבער אײַך, איבער
אײַער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אַז איר זאָלט נישט נשׂא קיין מַשָּׂא אין יום השבת און אַרײַנברענגען
אין די שְׁעָרִים פון ירושָׁלַיִם. 22 און איר זאָלט נישט אַרויסטראָגן קיין מַשָּׂא פון אַײַערע בּתּים אין יום השבת, און
קיין שׂום מְלָאכָה זאָלט איר נישט עשׂה, און איר זאָלט האלטן קדש דעם יום השבת, אַזוי ווי איך האָב צוה
אבוֹתֵיכם. 23 אָבער זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] און נישט נטה זײַער אֹזֶן, און זיי האָבן
הִקְשָׁה [קשה] זײַער עֹרֶף נישט צו שמע, און נישט צו לקח קיין מוסר [זען מוסר ישעיהו 53:5]. 24 דעריבער וועט זײַן:
אויב שמע וועט איר שמע צו מיר, אמר ה', נישט אַרײַנצוברענגען קיין מַשָּׂא אין די שְׁעָרִים פון דער דאָזיקער עִיר אין
יום השבת, נײַערט צו האלטן קדש דעם יום שבת, נישט צו עשׂה אין אים קיין שׂום מְלָאכָה, 25 וועלן בוא אין די
שְׁעָרִים פון דער דאָזיקער עִיר מלכים און שָׂרים וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויפן כִּסֵּא דוד,
וואָס רכב אויף מרכּבות און אויף סוּסים, זיי, און זײַערע שָׂרים, די אִיש יהודה, און די יושבי ירושָׁלַיִם; און די דאָזיקע
עִיר וועט זײַן ישב לְעוֹלָם. 26 און מע וועט בוא פון די ערים פון יהודה, און פון רונד אַרום ירושָׁלַיִם, און פון אֶרֶץ
בנימין, און פון דער שְׁפֵלָה, און פון הָהָר, און פון נֶגֶב, ברענגענדיק עוֹלָה, און זבח, און מנחה, און לְבוֹנָה, און
ברענגענדיק תּוֹדָה אין בית ה'. 27 אויב אָבער איר וועט נישט שמע צו מיר, צו האַלטן קדש דעם יום השבת, און
נישט צו נשׂא קיין מַשָּׂא און בוא דערמיט אין די שְׁעָרִים פון ירושָׁלַיִם אין יום השבת, וועל איך יצת אַן אֵש אין אירע
שְׁעָרִים, און עס וועט אכל די ארמנות [ארמון] פון ירושָׁלַיִם, און וועט נישט כבה [זען "כבה" ישעיהו 66:24, זען בילד
פון גהנום] ווערן.

ירמ18

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמְיָהוּ פון ה', אַזוי צו אמר: 2 קום! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און
זאָלסט ירד צום בית פון דעם יוֹצֵר, און דאָרטן וועל איך דיך השמיע [שמע] מײַנע דברים. 3 האָב איך ירד צום בית
פון דעם יוֹצֵר, און הִנֵּה ער עשׂה מְלָאכָה אויפן הָאָבְנַיִם [אבן]. 4 און אַז די כּלי וואָס ער האָט עשׂה פון חֹמֶר איז שחת
געוואָרן אין דער יָד פון דעם יוֹצֵר, האָט ער זי איבערגעמאַכט [שוב עשׂה] אין אַ כּלי אחר, אַזוי ווי עס איז ישר אין די
אויגן פון דעם יוֹצֵר צו עשׂה. 5 איז דאָס דבַר-ה' געווען צו מיר אַזוי צו אמר: 6 יכל איך דען נישט עשׂה מיט אײַך אַזוי
ווי דער דאָזיקער יוֹצֵר, איר בית ישׂראל? אמר ה'. הִנֵּה, ווי חֹמֶר אין דער יָד פון דעם יוֹצֵר, זײַט איר אין מײַן יָד, בית
ישׂראל [זען רומ' 11:17-32; 9:20-28]. 7 רגע דבר איך אויף אַ גוֹי [אומה] און אויף אַ מַמְלָכָה, צו נתש און צו נתץ און
צו אבד; 8 אָבער אַז הגוֹי ההוּא וואָס איך האָב אויף אים דבר, שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אום פון
זײַן רעה, האָב איך נחם אויף דעם רָעָה וואָס איך האָב חשב אים צו עשׂה. 9 און רגע דבר איך אויף אַ גוֹי [אומה] און
אויף אַ מַמְלָכָה, צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] און צו נטע; 10 אָבער אַז עס עשׂה וואָס איז הָרַע אין מײַנע אויגן,
נישט צו שמע מײַן קוֹל, האָב איך נחם אויף הטוֹבה וואָס איך האָב אמר אים צו יטב. 11 און אצונד אמר נָא צו אִיש

יהודה, און צו די יושבי ירושָׁלַיִם, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט ה׳ אמר: הִנֵּה, איך יצר אויף אײַך רָעָה, און חשב אויף אײַך אַ מחשבה; שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] נָא אײַך אום אִיש פון זײַן דֶּרֶךְ הרעה, און יטב אײַערע דרכים און אײַערע מעללים. 12 אָבער זיי אמר: נוֹאַש [יאש]! נײַערט נאָך אונדזערע מחשבוֹת [מחשבה] וועלן מיר הלך, און איטלעכער לויט דער שְׁרִירוּת פון זײַן לֵב הָרַע וועלן מיר עשֹׂה. 13 דעריבער האָט אַזוי אמר ה׳: שאל נָא בײַ די גוֹיִם, ווער האָט אַזוינס געהערט? שַׁעֲרוּרִי מְאֹד האָט עשֹׂה די בְּתוּלָה ישׂראל. 14 וועט פון אַ צור פון שָׂדֶה דער שֶׁלֶג לְבָנוֹן עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22]? וועט מַיִם זרים קרים נתש ווערן פון נוֹזְלִים [נזל]? 15 וואָרעם עַמִּי האָט שכח מיר, צו שוא זיי קטר, און מע האָט זיי געמאַכט כשל אין זײערע דרכים פון די שבילים [שְׁבִיל] עוֹלם צו הלך נתיבות [נתיבה] דרך נישט סלל, 16 צו שׂוֹם זײער אֶרֶץ צו שַׁמָּה, א שְׁרִיקוֹת עוֹלם; איטלעכער וואָס עבר איר פאַרבײַ וועט זיך שמם, און הנוּד [נוד] זײַן קאָפּ. 17 ווי מיט אַ רוּחַ-קָדִים וועל איך זיי פוץ פאַר דעם פײַנט; עֹרֶף און נישט פנים וועל איך ווייזן, אין יוֹם זײער אֵיד. 18 יאָ, זיי האָבן אמר: הלך! לאָמיר חשב מחשבוֹת [מחשבה] קעגן יִרְמְיָהוּ; וואָרעם די תוֹרה וועט נישט אבד פון דעם כֹּהן, און די עצה פון דעם חכם, און דאָס דבר פון דעם נביא. הלך! און לאָמיר אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] מיט דער לשׁוֹן, און נישט הַקְשִׁיב [קשב] צו אַלע זײַנע דברים. 19 הַקְשִׁיב [קשב] צו מיר, ה׳, און שמע! צו דעם קוֹל פון מײַנע רָיב. 20 זאָל תּחת טוֹבה רעה שלם ווערן? וואָרעם זיי האָבן כָּרָה [זען כָּרָה, כָּרוּ, מְגִלּוֹת יָם הַמָּלַח, תהלים 22:17; ישעיהו 53:5; זכריה 12:10] אַ שוּחָה פאַר מײַן נפש. זכר! מיר צו עמד פאַר דיר, צו דבר טוֹבה אויף זיי, צו שוב דײַן חֵמָה פון זיי. 21 דעריבער נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] זײערע בָּנִים צום רָעָב, און הגיר [נגר] זיי אין דער יד פון חֶרֶב; און זאָלן זײערע נָשִׁים שַׁכּוּל [בלײַבן אָן בָּנִים], און זײַן אַלמנות, און זײערע אנשים זאָלן זײַן הרוגים [הרג] פון מָוֶת, זײערע בַּחוּרִים, נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] פון חֶרֶב אין מלחמה. 22 זאָל זיך שמע אַ זעקה פון זײערע בּתּים, ווען דו וועסט ברענגען אויף זיי פִּתְאֹם אַ גְּדוּד; וואָרעם זיי האָבן כָּרוּ [זען כָּרָה, כָּרוּ, מְגִלּוֹת יָם הַמָּלַח, תהלים 22:17; ישעיהו 53:5; זכריה 12:10] אַ שוחה מיך צו לכד, און פחים [פַּח] טָמַן פאַר מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 23 און דו, ה׳, ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] זײער אַלע עצה מיך צו מות; נישט תּכפּר [כּפּר] זאָלסטו זײער עוון, און נישט המחה [מחה] זאָלסטו זײער חַטָּאת פון פאַר דיר, און זאָלן זיי כשל ווערן פאַר דיר; אין צײַט פון דײַן אף אִשָּׁה זיך מיט זיי.

ירמ19

1 אַזוי האָט ה׳ אמר: הלך! מיט זקני הָעָם און זקני הכֹּהנים און זאָלסט דיר קנה [זען משלי 8:22] אַ בַּקְבֻּק חֶרֶשׂ פון אַ יוֹצֵר, 2 און זאָלסט יצא צום גֵּיא בֶּן-הִנֹּם, וואָס בײַם פּתח פון שער החרסות, און אויסרופן [קרא] דאָרטן די דברים וואָס איך וועל דבר צו דיר, 3 און זאָלסט אמר: שמע! דאָס דבַר-ה׳, איר מלכים פון יהודה, און יושבי ירושָׁלִיִם: אַזוי האָט אמר ה׳ צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל: הִנֵּה, איך ברענג רָעָה אויף דעם מקוֹם הזה, אַז איטלעכער וואָס שמע עס, וועלן אים די אוזנַיִם צלל; 4 ווייל זיי האָבן מיך עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22], און האָבן נכר דעם מקוֹם הזה, און קטר אין אים צו אלוקים אחרים, וואָס נישט זיי, און נישט אבותיהם, און נישט די מלכים פון יהודה, האָבן זיי ידע; און זיי האָבן מלא דעם מקוֹם הזה מיט דָּם נְקִיִּם. 5 און זיי האָבן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] די בָּמוֹת צו בעל, צו שׂרף זײערע בָּנִים אין אֵש, עוֹלָה צו בעל, וואָס נישט איך האָב צוה, און נישט איך האָב דבר, און נישט עס איז מיר אויפן לֵב עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]. 6 דעריבער הִנֵּה, ימים באים, אמר ה׳, און דער דאָזיקער מקוֹם וועט נישט מער קרא ווערן תּוֹפֶת, און דער גֵּיא בֶּן-הִנֹּם; נײַערט דער גֵּיא הַרֵגָה. 7 און איך וועל בקק דעם עצה פון יהודה און ירושָׁלַיִם אין דעם מקוֹם הזה, און וועל זיי מאַכן נפל דורכן חֶרֶב פאַר זײערע פײַנט, און דורך דער יָד פון די וואָס בקש זײער נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10]; און איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] זײערע נְבֵלָה פאַר מַאֲכָל פאַרן עוֹף הַשָּׁמָיִם, און פאַר דער בהמה פון הָאָרֶץ. 8 און איך וועל שׂוֹם די דאָזיקע עִיר פאַר שַׁמָּה און פאַר אַ שְׁרֵקָה; איטלעכער וואָס עבר איר פאַרבײַ וועט זיך שמם, און עט שרק אויף אַלע אירע מַכָּה. 9 און איך וועל זיי מאכן אכל דאָס בשׂר פון זײערע בָּנִים, און דאָס בשׂר פון זײערע בָּנוֹת, און אִיש דעם בשׂר פון זײַן רֵעַ וועלן זיי אכל, אין דער מָצוֹר און אין דער מָצוֹק, וואָס זײערע פײַנט, און די וואָס בקש זײער נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10], וועלן זיי הציק [צוק]. 10 און זאָלסט שבר דעם בַּקְבֻּק פאַר די אויגן פון די אנשים וואָס הלך מיר דיר, 11 און זאָלסט אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר ה׳ צבָאוֹת: אַזוי וועל איך שבר דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און די דאָזיקע עִיר, אַזוי ווי מע שבר אַ כלי פון אַ יוֹצֵר, אַז זי יכל נישט מער רפא ווערן; און מע וועט קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין תּוֹפֶת, ווײַל מער קיין מקום נישט זײַן אויף צו קבר. 12 אַזוי וועל איך עשֹׂה צו דעם מקוֹם הזה, אמר ה׳, און צו זײַנע יוֹשבים, כדי צו נתן די

דאָזיקע עִיר אַזוי ווי תּוֹפֶת. 13 און די בּתִּים פּוּן ירוּשָׁלַיִם, און די בּתִּים פּוּן די מלכים פּוּן יהוּדה, די טְמֵאים, וועלן זײַן אַזוי ווי דער מקוֹם תּוֹפֶת, ווײַל כּל הבּתִּים וואָס מע האָט קטר אויף זייערע גָּג צום כּל צָבא הַשָּׁמַיִם, און נסך נֶסֶךְ צו אלוקים אחרים. 14 און יִרמְיָהו איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פּוּן תּוֹפֶת, וואָס ה' האָט אים אַהין שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] נביאות זאגן, און ער האָט זיך עמד אין חָצֵר פּוּן בּית ה', און האָט אמר צום כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: 15 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: הִנֵּה, איך ברענג אויף דעם דאָזיקן עיר, און אויף אַלע זײַנע ערים, דאָס כּל רָעָה וואָס איך האָב דבר אויף אים, ווײַל זיי האָבן הִקְשָׁה [קשה] זייער עֹרֶף, נישט צו שמע מײַנע דברים.

ירמ20

1 און פַּשחור בֶּן אִמֵּר דעם כֹּהן, וואָס איז געווען דער פָּקִיד נָגִיד אין בּית ה' האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] יִרמְיָהוּן נביאות זאָגן די דאָזיקע דברים. 2 און פַּשחור האָט נכה יִרמְיָהו הנביאן, און האָט אים נתן אין דעם מַהְפֶּכֶת וואָס אין אויבערשטן שער פּוּן בנימין, וואָס אין בּית ה'. 3 און עס איז געווען אויף מחרת, אַז פַּשחור האָט יצא יִרמְיָהוּן פּוּן מַהְפֶּכֶת, האָט יִרמְיָהו צו אים אמר: נישט פַּשחור האָט ה' קרא דײַן שֵׁם, נײַערט מָגוֹר-מִשָּׁבִיב. 4 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, איך נתן דיך פאַר אַ מָגוֹר פאַר דיר אַליין, און פאַר אַלע דײַנע אוֹהֵב; און זיי וועלן נפל דורך דער חֶרֶב פּוּן זייערע פײַנט, און דײַנע אויגן וועלן עס ראה; און כּל יהוּדה וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פּוּן מלך בבל, און ער וועט זיי גלה קיין בבל, און וועט זיי נכה [זען "נכה" ישעיהו 10:1-11; 53:4; 50:6] מיטן חֶרֶב. 5 און איך וועל נתן אַלע דאָס חֹסֶן פּוּן דער דאָזיקער עִיר, און אַלע איר יְגִיעַ, און אַלע איר יְקָר, אויך כּל אוֹצרות פּוּן די מלכים פּוּן יהוּדה וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פּוּן זייערע פײַנט, און זיי וועלן זיי בזז, און וועלן זיי לקח און זיי בּרענגען קיין בבל. 6 און דו, פַּשחור, און כּל יושבי דײַן בּית, וועט הלך אין שְׁבִי, און קיין בבל וועסטו בוא, און דאָרטן וועסטו מות, און דאָרטן וועסטו קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] ווערן, דו און אַלע דײַנע אוֹהֵב וואָס דו האָסט זיי נביאות זאגן מיט שֶׁקֶר. 7 האָסט מיך פּתּה, ה', און איך בין נפתה [פּתּה] געוואָרן; האָסט מיך חזק, און בּיסט יכל; איך בין געוואָרן צו שׂחוֹק כּל היוֹם, איטלעכער שפּאָטן [זען "פאַרשפּאָטן" משיח מרק' 10:34] מיר. 8 וואָרעם מִדֵּי איך דבר, איך זעק, חָמָס און שׁוֹד! קרא איך. פאַרוואָר, דאָס דבַר-ה' איז מיר געוואָרן צו חרפּה און אוצו קֶלֶס כּל היוֹם. 9 און איך האָב געוועסט אמר: איך וועל אים נישט זכר, און וועל מער נישט דבר אין שמוֹ [זען "שמוֹ" פּוּן צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהוּשע/ישוע איז בּעל אותו שם פּוּן משיח]; אָבּער עס איז אין מײַן לֵב ווי אַן אֵש בער, עצר אין מײַנע עצמוֹת [עֶצֶם], און איך לאה זיך עס כִּלְכֵּל [כּול], אָבּער איך יכל נישט. 10 יאָ, איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דִּבָּה רבּים, מָגוֹר רונד אַרום: נגד! און לאָמיר אים נגד! אַלע מײַנע אנשי שלוֹמנוּ שוֹמר אויף מײַן צֶלַע: אפשר וועט ער פּתה ווערן, און מיר וועלן אים יכל, און לקח אונדזער נקמה פּוּן אים. 11 אָבּער ה' איז מיט מיר ווי אַ גיבּוּר עָרִיץ; דעריבער וועלן מײַנע רֹדפים כּשל ווערן, און וועלן נישט יכל; זיי ווערן בּוש מְאֹד, ווײַל זיי האָבּן נישט שׂכל, אַ כְּלִמָּה עוֹלָם וואָס וועט נישט שכח ווערן. 12 און דו ה' צבָאות, וואָס בּחן דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11], און וואָס ראה די כִּלְיָה און דאָס לֵב, לאָמיך ראה דײַן נקמה פּוּן זיי, וואָרעם צו דיר האָב איך גלה מײַן ריב. 13 שיר צו ה', הלל ה', וואָרעם ער נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] די נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיהו 53:10] פּוּן דעם אֶבְיוֹן פּוּן דער יָד פּוּן די מרעים [רעע]. 14 אָרוּר דער יוֹם וואָס איך בין אין אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן! דער יוֹם וואָס אִמִּי האָט מיך ילד זאָל זײַן נישט ברך! 15 אָרוּר דער אִיש וואָס האָט אָבִי די בשׂורה [זען בשׂורה טוֹבה, שמואל ב 18:27, פּוּן בֶּן דוד תלוּי עַל עֵץ וואָס געבראַכט שלוֹם, שמואל ב 18:10; ישעיהו 53:5; יוחנן 19:31; גלט' 3:13] געבראַכט [בַּשֵּׂר - צו דערפרייען מיט בשׂורה טובה], אַזוי צו אמר: אַ בֵּן זָכָר איז דיר ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן; שׂמח דערפרייט האָט ער אים! 16 יענער אִיש זאָל זײַן ווי די ערים וואָס ה' האָט הפך און נישט נחם; און ער זאָל שמע אַ זעקה אין דער בּוקר, און אַ תרוּעה אין עת צהרים; 17 ווײַל ער האָט מיך נישט מות פּוּן רֶחֶם, אַז אִמִּי זאָל מײַן קבר זײַן, און איר רֶחֶם הָרָה [זען "הָרה" ישעיהו 7:14] עוֹלָם. 18 לָמָּה בין איך פּוּן רֶחֶם יצא צו ראה עָמָל און יָגוֹן, און כּלה אין בּשֶׁת זאָלן מײַנע ימים?

ירמ21

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמְיָהוּן פּוּן ה', ווען מלך צִדקִיָּהו האָט צו אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פַּשחור בֶּן מַלכִּיָּהוּ, און צפַנְיָה בֶּן מַעֲשֵׂיָהוּ, דעם כֹּהן, אַזוי צו אמר: 2 דרש, נָא, פאַר אונדז בּײַ ה', וואָרעם נבוּכַדרֶאצַר מלך

בבל לחם אויף אונדז; אפשר וועט ה' עשׂה מיט אונדז אַזוי ווי אַלע זײַנע פלא [זען "פלא" ישעיה 9:5], און ער וועט
עלה פון אונדז. 3 האָט יִרמיָהו צו זיי אמר: אַזוי זאָלט איר אמר צו צִדקִיָהון: 4 אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל: הִנֵּה,
איך סבב די כְּלֵי-המלחמה וואָס אין אײַער יָד, וואָס איר לחם דערמיט מחוץ פון דער חוֹמָה אַקעגן מלך בבל, און
אקעגן די כַּשְׂדִּים, וואָס צור אויף אײַך, און איך וועל זיי אסף אין דער דאָזיקער עִיר. 5 און איך [ה'] וועל לחם מיט
אײַך, מיט אַ יָד נטה און מיט אַ זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] חזקה, אין אף און אין חֵמָה און אין קצף גָּדוֹל.
6 און איך וועל נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] די יושבי העיר הזֹאת, אי אדם אי בהמה; פון אַ דֶּבֶר גדול
וועלן זיי מות. 7 און דערנאָך, אמר ה', וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צִדקִיָהו מלך יהודה,
און זײַנע עבדים, און הָעָם, די וואָס זײַנען שאר אין עִיר הזֹאת פון דער דֶּבֶר, פון דער חֶרֶב, און פון דעם רָעָב, אין
דער יָד פון נבוּכַדרֶאצַר מלך בבל, און אין דער יָד פון זייערע פײַנט, און אין דער יָד פון די וואָס בקש זייער נפש [זען
נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10]; און ער וועט זיי נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] מיטן שאַרף פון
חֶרֶב; ער וועט זיי נישט שוינען [חוס], און וועט נישט חמל און נישט רחם. 8 און צו דעם דאָזיקן עם [זען "עמי"
ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זאָלסטו אמר: אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, איך נתן פאַר אײַך דעם דֶּרֶךְ
החיים און דעם דֶּרֶךְ פון מות הַמָּוֶת. 9 דער וואָס ישב אין דער דאָזיקער עִיר, וועט מות פון חֶרֶב, און פון רָעָב, און
פון דֶּבֶר, אָבער דער וואָס יצא און וועט נפל צו די כַּשְׂדִּים וואָס צור אויף אײַך, וועט חיה, און זײַן נפש וועט אים זײַן
ווי שלל. 10 וואָרעם איך האָב שׂים מײַן פנים קעגן דער דאָזיקער עִיר צו רעה און נישט צו טוֹבָה, אמר ה'; אין דער
יָד פון מלך בבל וועט זי נתן ווערן און ער וועט זי שׂרף אין אֵש. 11 און צום בֵּית מלך יהודה: שמע! דאָס דבַר-ה'. 12
בֵּית דוד, אַזוי האָט ה' אמר: דִּין מִשְׁפָּט אין דער בוקר, און זײַט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] דעם באַגזלטן פון
דעם יד עוֹשק [עשק], כדי מײַן חֵמָה זאָל נישט יצא ווי אֵש, און בער אַז קיין מְכַבֶּה [כבה] זאָל נישט זיין, פון וועגן
אײַערע רֹעַ מעלל. 13 הִנֵּה, איך קום צו דיר, יֹשֶׁבֶת פון עֵמֶק, דו צור פון מִישור, אמר ה'; איר וואָס אמר: ווער וועט
נחת אונדז? און ווער וועט בוא אין אונדזערע מְעוֹנָה? 14 און איך וועל זיך פקד מיט אײַך לויט דער פרי פון אײַערע
מַעֲלָל, אמר ה'; און איך וועל יצת אֵש אין איר וואַלד, און עס וועט אכל אַלע וואָס אַרום איר.

ירמ22

1 אַזוי האָט ה' אמר: ירד צום בֵּית מלך יהודה, און זאָלסט דבר דאָרטן דאָס דאָזיקע דבר, 2 און אמר: שמע דאָס
דבַר-ה', דו מלך יהודה וואָס ישב אויפן כִּסֵּא דוד, דו, און דײַנע עבדים, און דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי], וואָס בוא אין די דאָזיקע שְׁעָרִים. 3 אַזוי האָט ה' אמר: עשׂה מִשְׁפָּט און צדקה, און נצל [זען
"נצל" מיכה 4:10; 5:1] דעם באַגזלטן פון דעם יָד עָשׁוֹק; און גֵּר, יתום, און אלמנה, זאָלט איר נישט הוֹנָה [ינה], נישט
חמס, און דָּם נָקִי זאָלט איר נישט שפך אין דעם מקוֹם הזה. 4 וואָרעם אויב עשׂה וועט איר עשׂה די דאָזיקע דבר,
וועלן בוא אין די שְׁעָרִים פון דעם דאָזיקן בֵּית מלכים וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויפן כִּסֵּא
דוד, וואָס רכב אויף מרכּבה און אויף סוּסים, ער, און זײַנע עבדים, און זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי]. 5 אויב אָבער איר וועט נישט שמע די דאָזיקע דברים, שבע איך בײַ מיר, אמר ה', אַז צו חָרבָּה וועט
ווערן דאָס דאָזיקע בֵּית. 6 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר אויף בֵּית מלך יהודה: גִּלעָד ביסטו צו מיר געווען, דער רֹאש
פון לבָנון; אויב איך וועל דיך נישט שית פאַר אַ מדבר, פאַר ערים נישט ישב! 7 און איך וועל קדש אויף דיר משחתים
[שחת], איטלעכן מיט זײַן כְּלִי, און זיי וועלן כרת דײַנע צעדערן מִבְחר, און נפל אין אֵש. 8 און גוֹיִם רבים וועלן עבר
פאַרבײַ דער דאָזיקער עִיר, און זיי וועלן אמר איינער צום אַנדערן: עַל מָה האָט ה' אַזוי עשׂה צו דער דאָזיקער עִיר
הגדוֹלה? 9 און מע וועט אמר: פאַר וואָס זיי האָבן עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] דעם בְּרִית ה' אֱלֹקֵיהֶם, און
האָבן זיך שחה צו אלוקים אחרים, און זיי עבד. 10 איר זאָל נישט בכה אויפן טויטן, און נישט נוד אויף אים; בכה
בכה אויף דעם וואָס הלך [אין גוּלָה], וואָרעם ער וועט זיך מער נישט שוב און ראה זיין אֶרֶץ מוֹלֶדֶת. 11 וואָרעם אַזוי
האָט ה' אמר אויף שַׁלוּם [יהואחז] בֶּן יֹאשִׁיָהו מלך יהודה, וואָס האָט מלך תחת אָבִיו יֹאשִׁיָהון, און וואָס איז יצא פון
דעם מקוֹם הזה: ער וועט זיך מער נישט שוב אַהין. 12 נײַערט אין דעם מקוֹם וווּהין מע האָט אים גלה, דאָרטן וועט
ער מות, און דאָס דאָזיקע אֶרֶץ וועט ער מער נישט ראה. 13 וויי, דער וואָס בנה זײַן בֵּית מיט לֹא צֶדֶק, און זײַנע
עֲלִיָּה מיט לֹא מִשְׁפָּט; וואָס נעמט זיין רֵעַ זיין ארבעט פריי, און נתן אים נישט זײַן לוין; 14 וואָס אמר: איך וועל מיר
בנה אַ בֵּית מִדָּה, און עֲלִיָּה רָוָח; און ער קרע זיך חַלּוֹן; און ער ספן עס מיט צעדער, און משח עס מיט שָׁשֵׁר! 15
ווילסטו מלך, ווײַל דו חרה זיך מיט אֶרֶז? אָבִיךָ, פאַרוואָר, האָט אכל און שתה, אָבער ער האָט עשׂה מִשְׁפָּט און
צדקה, דעריבער איז אים טוֹב געווען. 16 ער האָט דִּין דעם דִּין פון עָנִי און אֶבְיוֹן, דעריבער איז געווען טוֹב.
פאַרוואָר, דאָס איז דַּעַת [זען דַּעַת פון משיח, ישעיה 53:11] פון מיר, אמר ה'. 17 אָבער דײַנע אויגן און דײַן לֵב זײַנען

נישט מער ווי נאר אויף דײַן בֶּצַע, און אויף דָּם נָקִי צו שפך, און אויף עֹשֶׁק און אויף מְרוּצָה צו עשׂה. 18 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר אויף יהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מלך יהודה: מע וועט נישט ספד אויף אים: ווײ אָחִי! און: ווײ אֲחוֹת! מע וועט נישט ספד אויף אים: ווײ אדון! און: ווײ זײַן הוֹד! 19 די קְבוּרָה פון אַ חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] וועט ער קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] ווערן, סחב און שלך, אַוועק פון די שְׁעָרִים פון ירושָׁלקִים. 20 עלה! צום לבנוֹן און צעק! און אין בָּשָׁן נתן דײַן קוֹל, און צעק פון עֲבָרִים, וואָרעם שבר זײַנען אַלע דײַנע אהבים. 21 איך האָב דבר צו דיר אין דײַן שַׁלְוָה, האָסטו אמר: איך וועל נישט שמע; דאָס איז דײַן דֶּרֶךְ פון דײַן נְעוּרִים אָן, אַז דו שמע נישט צו מײַן קוֹל. 22 אַלע דײַנע רֹעִים וועט דער ווינט רעה, און דײַנע אהבים וועלן אין שְׁבִי הלך; און דעמאָלט וועסטו זיך בוש און נכלם [כלם] ווערן פון וועגן אַלע דײַן רעה. 23 דו יֹשֶׁבֶת פון לְבָנוֹן, דו קָנָן אין צעדערן, ווי נַחֲנִתְּ [חנן] וועסטו זײַן, ווען אויף דיר בוא חֲבָלִים [חֵבֶל] ווי פון חֶבְלֵי-לֵדָה! 24 חַי אָנִי, אמר ה', אויב כָּנְיָהוּ בֶּן יהוֹיָקִימען, מלך יהודה, זאָל זײַן דער חוֹתָם אויף מײַן ימין [זעו ימין האדוֹן משיח תהלים 110:1], וועל איך דיך פון דאָרטן נתק! 25 און איך וועל דיך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון די וואָס בקש דײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10], און אין דער יָד פון די וואָס דו יָגוֹר זיך פאַר זיי, און אין דער יָד פון נבוּכַדְרֶאצַר מלך בבל, און אין דער יָד פון די כַּשְׂדִּים. 26 און איך וועל הֵטִיל [טול] דיך, און אִמֶּךָ וואָס האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14], אין אַן אֶרֶץ אַחֶרֶת, וואָס איר זײַט דאָרטן נישט ילד געוואָרן; און דאָרטן וועט איר מות. 27 און אין דעם אֶרֶץ וואָס זייער נפש נשׂא זיי זיך שוב אַהין, אַהין וועלן זיי זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]. 28 איז אַ בזה [זען "בזה" ישעיהו 53:3] עֶצֶב אַ נפץ דער דאָזיקער איש כָּנְיָהוּ? איז ער אַ כלי אֵין חֵפֶץ? מַדּוּע זײַנען זיי הוטל [טול] געוואָרן, ער און זײַן זֶרע, און שלך אין דעם אֶרֶץ וואָס זיי ידע נישט? 29 אֶרֶץ, אֶרֶץ, אֶרֶץ, שמע דאָס דְּבַר-ה'! 30 אַזוי האָט ה' אמר: פארשריבט דעם דאָזיקן איש עֲרִירִי, אַ גֶּבֶר וואָס צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10] נישט אין זײַנע ימים, וואָרעם זײַן זֶרע וועט נישט צלח, איש צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויפן כִּסֵּא דוד, און ווײַטער משל אין יהודה.

ירמ23

1 ווי, די רֹעִים וואָס אבד און פוץ די צֹאן פון מײַן מַרְעִית, אמר ה'. 2 דעריבער האָט ה' אֱלֹקֵי ישׂראל אַזוי אמר אויף די רעִים וואָס רעה עַמִּי: איר האָט פוץ מײַנע צֹאן, און זיי נדח, און האָט נישט פקד אויף זיי; הִנֵּה, איך פקד זיך אויף אײַך פאַר אײַערע רֹעַ מעללים, אמר ה'. 3 און איך וועל קבץ דעם שְׁאֵרִית פון מײַנע צֹאן פון כֹּל הארצוֹת וואָס איך האָב זיי נדח אַהין, און איך וועל זיי שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו זייער נָוֶה, און זיי וועלן זיך פרה און רבה. 4 און איך וועל הקים [קום] איבער זיי רֹעִים, און זיי וועלן זיי רעה; און זיי וועלן מער נישט ירא האָבן און נישט חתת, און זיי וועלן נישט נפקד [פקד] ווערן, אמר ה'. 5 הִנֵּה, יָמִים בָּאִים, אמר ה', און איך וועל הקים [קום] צו דודן אַ צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11] צֶמַח [זען ישוע המשיח צמח, זכריה 6:11-12; עזרא 3:8

https://www.youtube.com/watch?v=ogwFp7Sn4WI

], און מלך וועט אַ מֶלֶךְ וואָס וועט שׂכל, און עשׂה מִשְׁפָּט און צדקה אין הָאָרֶץ. 6 אין זײַנע טעג וועט נוֹשַׁע [ישע] ווערן יהודה, און ישׂראל וועט שכן אין בֶּטַח; און דאָס איז שמוֹ [זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בעל אותו שם פון משיח] וואָס מע וועט אים קרא: ה' צִדְקֵנוּ! 7 פאַרוואָר, הִנֵּה, ימים בָּאִים, אמר ה', און מע וועט מער נישט אמר: חי ה' וואָס האָט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] די בני-ישׂראל פון אֶרֶץ מִצְרַיִם! 8 נײַערט: חי ה' וואָס האָט עלה און וואָס האָט הֵבִיא דעם זֶרע בית ישׂראל, פון אֶרֶץ צָפוֹנָה און פון כֹּל ארצוֹת וואָס איך האָב זיי נדח אַהין! און זיי וועלן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף זייער אדמה. 9 צוליב די נביאים. שבר איז מײַן לֵב אין מיר, אַלע מײַנע עצמוֹת רחף; איך בין געוואָרן ווי אַן איש שִׁכּוֹר, און ווי אַ גבר וואָס ווײַן האָט אים עבר; פון וועגן ה', און פון וועגן זײַנע דברי קדש. 10 וואָרעם מלא איז מיט נוֹאֲפים דאָס אֶרֶץ, וואָרעם פון וועגן אלה אבל הָאָרֶץ, זײַנען יבש די נְאוֹת פון מדבר; און זייער מְרוּצָה איז צום רָעָה, און זייער גבורה איז נישט כֵּן. 11 וואָרעם אי דער נביא אי דער כֹּהן זײַנען חנף, אַפילו אין מײַן בית האָב איך מצא זייער רָעָה, אמר ה'. 12 דעריבער וועט זייער דֶּרֶךְ זיי זײַן ווי חלקלקות אין דער אֲפֵלָה. זיי וועלן נדחח [דחח] ווערן און נפל דערינען, וואָרעם איך וועל ברענגען רָעָה אויף זיי, דאָס שָׁנָה פון זייער פְּקֻדָּה, אמר ה'. 13 אויך בײַ די נביאים פון שוֹמרוֹן האָב איך ראה תִּפְלָה; זיי האָבן נביאות געזאָגט פאַר בַּעַל, און האָבן תעה עַמִּי ישׂראל. 14 אָבער בײַ די נביאים פון ירושָׁלַיִם האָב איך שַׁעֲרוּרִי ראה: נָאוֹף [נאף], און הלך מיט שֶׁקֶר; און זיי חזק די יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון די מְרֵעִים [רעע], אַז זיי זאָלן זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] קײַנער פון זײַן רָעָה; זיי זײַנען מיר אַלע ווי סדוֹם געוואָרן, און אירע יוֹשבים אַזוי

ווי עַמוֹרָה. 15 דעריבער האָט ה' צבָאות אַזוי אמר אויף די נביאים: הִנֵּה, איך מאַך זיי אכל לַעֲנָה, און וועל זיי מאַכן שקה מֵי רֹאש, וואָרעם פון די נביאים פון ירושָׁלַיִם איז יצא די חֲנֵפָה איבערן כֹּל הָאָרֶץ. 16 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות: איר זאָלט נישט שמע צו די דברים פון די נביאים וואָס זאָגן אײַך נביאות; זיי ההביל [הבל] אײַך; די חֲזוֹן פון זייער לֵב דבר זיי, נישט אויסן פֶּה ה'. 17 אמר אמר זיי צו די וואָס נִאֲצָ מיך: ה' האָט דבר: שָׁלוֹם היה צו אײַך; און איטלעכן וואָס הלך אין דער שְׁרִירוּת פון זײַן לֵב, אמר זיי: אויף אײַך וועט נישט בוא קיין רָעָה. 18 אָבער ווער איז עמד אין דעם סוֹד ה', אַז ער זאָל ראה און שמע זײַן דבר? ווער האָט קשב זײַן דבר און זיך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]? 19 הִנֵּה, אַ סְעָרָה פון ה', חֵמָה איז יצא, יאָ, אַ סער מִתְחוֹלֵל [חול]; אויף די קעפּ פון די רשעים וועט ער חול. 20 נישט שוב וועט דער אַף ה', ביז ער עשׂה, און ביז ער איז מקיים, די מזמות [מְזִמָּה] פון זײַן לֵב; אין אחרית הימים וועט איר דאָס וועט האָבן בִּינָה. 21 איך האָב נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] די נביאים, און זיי זײַנען רוץ; איך האָב נישט דבר צו זיי, און זיי האָבן נביאות געזאָגט. 22 און אויב זיי זײַנען עמד אין מײַן סוֹד, זאָלן זיי לאָזן שמע עַמִּי מײַנע דברים, און זאָלן זיי זיי שוב פון זייער דֶּרֶךְ הָרָה, און פון זייערע רֹעַ פון מעללים [מַעֲלָל]. 23 בין איך דען אַן אלוקים פון קרב, אמר ה', און נישט אַן אלוקים פון רָחוֹק? 24 צי קען זיך סתר איש אין מִסְתָּרִים [מִסְתָּר], אַז איך זאָל אים נישט ראה? אמר ה'. בין איך נישט מלא די הימלען און הָאָרֶץ? אמר ה'. 25 איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] וואָס די נביאים אמר, די וואָס זאָגן נביאות אין מײַן שֵׁם שֶׁקֶר, אַזוי צו אמר: מיר האָט זיך געחלומט, מיר האָט זיך געחלומט! 26 עַד מָתַי נאָך איז דען אין לֵב פון די נביאים וואָס זאָגן נביאות שֶׁקֶר, די נביאים פון דעם תַּרְמִית פון זייער לֵב 27 חשב זיי דען צו מאַכן עַמִּי שכח מײַן שֵׁם מיט זייערע חלוֹמות וואָס זיי ספר איינער דעם אַנדערן, אַזוי ווי אבותם האָבן שכח מײַן שֵׁם דורך בַּעַל? 28 דער נביא וואָס בײַ אים איז אַ חלום, זאָל ספר אַ חלום, און דער וואָס מײַן דבר איז בײַ אים, זאָל דבר מײַן דבר אֱמֶת. וואָס האָט תֶּבֶן צו בַּר? אמר ה'. 29 פאַרוואָר, מײַן דבר איז אַזוי ווי אֵש, אמר ה', און ווי אַ פַּטִּיש וואָס פּצץ סלע. 30 דעריבער הִנֵּה, איך בין קעגן די נביאים, אמר ה', וואָס גנבען מײַנע דברים איש פון זיין רֵעַ. 31 הִנֵּה, איך בין קעגן די נביאים, אמר ה', וואָס לקח זייער לשון און נאם אַ נְאֻם. 32 הִנֵּה, איך בין קעגן די וואָס זאָגן נביאות פון חלוֹמות שֶׁקֶר, אמר ה', און ספר זיי, און תעה עַמִּי מיט זייערע שקָרים און מיט זייער פַּחֲזוּת, ווען איך האָב זיי נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און זיי נישט צוה; און יעל זיי נישט יעל דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אמר ה'. 33 און אַז דאָס דאָזיקע עם, אָדער דער נביא, אָדער כֹּהן, וועט דיך אמר, אַזוי צו אמר: וואָס איז די משׂא פון ה'? זאָלסטו אמר צו זיי: וואָס איז די משׂא? אַז איך וועל אײַך נָטַשׁ, אמר ה'. 34 און דער נביא, און דער כֹּהן, און הָעָם, וואָס וועט אמר די משׂא פון ה', וועל איך זיך פקד יענעם איש און זײַן בית. 35 אַזוי זאָלט איר אמר איש צו זײַן רֵעַ, און איש צו אחיו: וואָס האָט ה' עָנָה? און: וואָס האָט ה' דבר? 36 אָבער משׂא פון ה' זאָלט איר מער נישט זכר וואָרעם אַ משׂא וועט ווערן פאַר איטלעכן זײַן אייגן דבר, ווײַל איר הפך די דברים פון דעם אלוקים חיים, ה' צבָאות אלוקינו. 37 אַזוי זאָלסטו אמר צום נביא: וואָס האָט דיר ה' ענה? און: וואָס האָט ה' דבר? 38 אָבער אַז איר אמר די משׂא פון ה', דעריבער, אַזוי האָט ה' אמר: ווײַל איר האָט אמר דאָס דאָזיקע דבר די משׂא פון ה', ווען איך האָב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אײַך, אַזוי צו אמר: איר זאָלט נישט אמר די משׂא פון ה', 39 דעריבער הִנֵּה, איך נשה וועל אײַך נשה, און וועל נָטַשׁ אײַך, און די עִיר וואָס איך האָב נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אײַך און אבוֹתֵיכם, פון מײַן פנים. 40 און איך וועל ברענגען אויף אײַך חרפה עוֹלם, און כְּלִמּוּת עוֹלם, וואָס וועט נישט שכח ווערן.

ירמ24

1 ה' האָט מיר געוויזן, און הִנֵּה 2 דּוּדֵי תְּאֵנָה [זען פייגנבוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32] זײַנען הועד [יעד] פאַר דעם הֵיכל ה'; נאָכדעם ווי נבאַכַדרֶאצַר מלך בבל האָט גלה יְכָנְיָהוּ בן יהוֹיָקִימען, מלך יהודה, און די שׂרים פון יהודה, און חָרָשׁ און מַסְגֵּר, פון ירושָׁלַיִם, און זיי געבראַכט קיין בבל. 2 דּוּדֵי אחד זייער תְּאֵנָה טוב, טוב מְאֹד אַזוי ווי בִּכּוּרָה, און דּוּדֵי אֶחָד תְּאֵנָה רֹעַ מְאֹד, וואָס קענען נישט אכל ווערן פאַר רֹעַ. 3 און ה' האָט צו מיר אמר: וואָס זעסטו יִרְמְיָהוּ? האָב איך אמר: תְּאֵנָה [זען פייגנבוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32]; די תְּאֵנָה טוב זײַנען טוב מְאֹד, און די רֹעַ זײַנען רֹעַ מְאֹד, וואָס קענען נישט אכל ווערן פאַר רֹעַ. 4 איז דאָס דבַר-ה' געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 5 אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל: אַזוי ווי די דאָזיקע תְּאֵנָה טוב אַזוי וועל איך הִכִּיר [נכר] צו טוב די גלוּת פון יהודה, וואָס איך האָב שלח פון דעם מקוֹם הזה צו אֶרֶץ כַּשְׂדִּים. 6 און איך וועל שׂים מײַן אויג אויף זיי צו טוב, און וועל זיי השוב [שוב] אין דעם דאָזיקן אֶרֶץ; און איך וועל זיי בנה, און נישט הרס, און איך וועל זיי נטע, און נישט נתש. 7 און איך וועל זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ לֵב מיך צו ידע [זען "ידע" ישעיה 53:11; ירמיה 31:33], אַז איך בין ה',

און זיי וועלן מיר זײַן צו הָעָם, און איך וועל זיי זײַן צו אלוקים, וואָרעם זיי וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו מיר מיט זייער כּל לֵב. 8 און אַזוי ווי די תְּאֵנָה [זען פייגנבוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32], וואָס קענען נישט אכל ווערן פאַר רֹעַ, דעריבּער אַזוי האָט ה' אמר אַזוי וועל איך מאַכן צִדקִיָהו מלך יהודה, און זײַנע שׂרים, און דעם שְׁאֵרִית פון ירושָׁלַיִם, וואָס זײַנען שאר אין דעם דאָזיקן אֶרֶץ, און די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אֶרֶץ מִצרַיִם. 9 און איך וועל זיי נתן פאַר אַ זְוָעָה ווי רָעָה בּײַ כּל ממלכּות הָאָרֶץ; פאַר אַ חֶרפָּה און פאַר אַ מָשָׁל, פאַר אַ שְׁנִינָה און פאַר אַ קְלָלָה, אין כּל המקֹמוֹת וואָס איך וועל זיי נדח אַהין. 10 און איך וועל שלח אויף זיי די חֶרֶב, דעם רָעָב, און די דֶבֶר, ביז זיי וועלן תּמם ווערן פון האדמה וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיי און אבוֹתֵיהֶם.

ירמ25

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמיָהו אויף דעם כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון יהודה אין 4טן שָׁנָה פון יהוֹיָקים בן יֹאשִׁיָהו, מלך יהודה; דאָס איז דאָס 1שטע שָׁנָה פון נבוכַדרֶאצקר מלך בבל, 2 וואָס יִרמיָהו הנביא האָט דבר צו דעם כּל עם פון יהודה, און צו כּל יושבי ירושָׁלַיִם, אַזוי צו אמר: 3 פון 3טן שָׁנָה פון יֹאשִׁיָהו בן אָמוֹנען, מלך יהודה, און ביז אויף היום הזה, שוין 23 שָׁנָה איז דאָס דבַר-ה' צו מיר, און איך האָב דבר צו אײַך, שכם און דבר, און איר האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]. 4 און ה' האָט צו אײַך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַלע זײַנען עבדים די נביאים, שכם און שלח, אָבּער איר האָט נישט שמע און נישט נטה אײַער אֹזֶן צו שמע 5 אַזוי צו אמר: שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך איטלעכער פון זײַן דֶּרֶךְ הָרָעָה, און פון אײַערע רֹעַ מעללים, און ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף האדמה וואָס ה' האָט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אײַך און אבוֹתֵיכם פון עוֹלם און ביז עוֹלם, 6 און איר זאָלט נישט הלך נאָך אלוקים אחרים זיי צו עבד, און זיך צו שחה צו זיי, און איר זאָלט מיך נישט כעס מיט דעם מַעֲשֵׂה פון אײַערע ידים [זען "ידים" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און איך וועל אײַך נישט רעע. 7 אָבּער איר האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיר, אמר ה', כּדי מיך צו כעס מיט דעם מַעֲשֵׂה פון אײַערע ידים, צו אײַער אייגענער רע. 8 דעריבּער האָט ה' צבָאות אַזוי אמר: ווײַל איר האָט נישט שמע מײַנע דברים, 9 הִנֵּה שלח איך און וועל לקח כּל משפחות פון צפון, אמר ה', און צו נבוכַדרֶאצַר מלך בבל, מײַן עֶבֶד; און איך וועל זיי בּרענגען אויף דעם דאָזיקן אֶרֶץ, און אויף אירע יושבים, און אויף אַלע די דאָזיקע גוֹיִם רונד אַרום, און איך וועל זיי חרם, און וועל זיי שׂים פאַר אַ שַׁמָּה און פאַר אַ שְׁרֵקָה, און פאַר חרבות [חָרְבָּה] עוֹלם. 10 און איך וועל אבד פון זיי דעם קוֹל פון שָׂשׂוֹן און דעם קוֹל פון שִׂמְחָה, דעם קוֹל פון חתן און דעם קוֹל פון כּלה, דאָס קוֹל פון אַ רֵחַיִם, און דעם אוֹר פון אַ נֵר. 11 און דאָס דאָזיקע כּל הָאָרֶץ וועט ווערן אַ חָרְבָּה און אַ שַׁמָּה, און די דאָזיקע גוֹיִם וועלן עבד מלך בבל 70 שָׁנָה. 12 און עס וועט זײַן, אַז די 70 שָׁנָה ווערן מלא, וועל איך זיך פקד מלך בבל, און יענעם גוֹי, אמר ה', פאַר זייער עוון, און אֶרֶץ כַּשְׂדִּים; און איך וועל עס שׂים פאַר שממות עוֹלָם. 13 און איך וועל ברענגנע אויף יענעם אֶרֶץ אַלע מײַנע דברים וואָס איך האָב דבר אויף איר, אַלע וואָס כּתב אין דעם דאָזיקן סֵפר, וואָס יִרמיָהו האָט נביאות געזאָגט אויף כּל הגוֹיִם. 14 וואָרעם גוֹיִם רַבִּים און מלכים גְּדוֹלִים וועלן אויך זיי עבד; און איך וועל זיי שלם לויט זייער פֹּעַל און לויט דעם מַעֲשֵׂה פון זייערע ידים [זען "ידים" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 15 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל צו מיר: לקח! דעם דאָזיקן כּוֹס מיט ווײַן פון חֵמָה הזאת, פון מײַן יָד, און זאָלסט אים השקיה [שקה] כּל הגוֹיִם וואָס איך שלח דיך צו זיי. 16 און זיי וועלן שתה, און זיך התגעש [געש], און התהלל [הלל] ווערן, פון וועגן דער חֶרֶב וואָס איך שלח צווישן זיי. 17 און איך האָב לקח דעם כּוֹס פון יָד ה', און האָב שקה כּל הגוֹיִם וואָס ה' האָט מיך צו זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]: 18 ירוּשָׁלַיִם, און די ערים פון יהודה, און אירע מלכים, אירע שׂרים, כּדי זיי צו נתן פאַר אַ חָרְבָּה, פאַר אַ שַׁמָּה, פאַר אַ שְׁרֵקָה, און פאַר אַ קללה, אַזוי ווי היום הזה; 19 פרעֹה מלך מִצרַיִם, און זײַנע עבדים, און זײַנע שׂרים, און זײַן כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; 20 און כּל עֵרֶב, און כּל מלכים פון אֶרֶץ עוּץ [זען איכה 4:21; איוב 1:1], און כּל מלכים פון אֶרֶץ פלשתים, און אשקלוֹן, און עַזָּה, און עֶקרוֹן, און דעם שְׁאֵרִית פון אַשדוֹד; 21 אֶדוֹם, און מואָב, און די בּני עַמוֹן; 22 און כּל מלכים פון צוֹר, און כּל מלכים פון צידוֹן, און די מלכים פון דעם אִי וואָס אויף יענער זײַט ים; 23 דְּדָן, און תֵּימאָ, און בּוּז, און אַלע וואָס קצץ פאה; 24 און כּל מלכים פון עֵרֶב, און כּל מלכים פון די עֵרֶב, וואָס שכן אין מדבר; 25 און כּל מלכים פון זִמְרִי, און כּל מלכים

פּוּן עֵילָם, און כּל מלכים פּוּן מָדַי; 26 און כּל מלכים פּוּן הַצפון, די קרֹבים און די רחֹקים, איש נאָכן אָחִיו, און כּל
הממלכוֹת פּוּן דער וועלט וואָס אויפן פּני האדמה. און מלך שֵׁשַׁך [בָּבֶל] זאָל שתה נאָך זיי. 27 און זאָלסט אמר צו
זיי: אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל; שתה און ווערט שיכּוֹר, און קיה, און נפל און קום נישט, פּוּן וועגן דער
חֶרֶב וואָס איך שלח צווישן אייַך. 28 און עס וועט זייַן, אַז זיי וועלן מאַן לקח דעם כּוֹס פּוּן דייַן יָד, צו שתה, זאָלסטו
אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: שתה מוּזט איר שתה! 29 וואָרעם הִנֵּה, מיט דער עִיר וואָס מייַן שֵׁם ווערט
קרא אויף איר, חלל איך צו רעע און איר זאָלט נִקֹּה נִקֹּה נישט? איר וועט נישט נִקֹּה ווערן, וואָרעם איך קרא אַ חֶרֶב
אויף כּל יושבי הָאָרֶץ, אמר ה' צבָאוֹת. 30 און דו זאָלסט נביאוֹת זאָגן אויף זיי אַלע די דאָזיקע דברים, און אמר צו זיי:
ה' שאג פּוּן דער מרוֹם, און פּוּן זייַן מָעוֹן קָדוֹשׁ נתן ער זייַן קוֹל; שאג שאג ער איבּער זייַן נָוֶה, הֵידָד! ווי ווייַנטערעטער
ענה ער אויף כּל יושבי הָאָרֶץ. 31 דער שָׁאוֹן בוא ביז קְצֵה הָאָרֶץ, וואָרעם ה' האָט אַ ריב מיט די גּוֹיִם, ער משפּט זיך
מיט כּל בָּשָׂר; די רשעים, זיי נתן ער איבּער צום חֶרֶב, אמר ה'. 32 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: הִנֵּה, רָעָה יצא פּוּן גּוֹי צו
גּוֹי, און אַ סַעַר גָּדוֹל וועט זיך עור אין די יַרְכָה אֶרֶץ. 33 און די חללים [זען "חלל" ישעיה 53:5] פּוּן ה' וועלן זייַן אין
יום ההוא פּוּן קצה הָאָרֶץ; און עד קצה הָאָרֶץ; זיי וועלן נישט יספד [ספד], און נישט אסף און נישט קבר [זען משיח
קבר, ישעיהו 53:9] ווערן; צו דֹּמֶן אויפן פּני האדמה וועלן זיי זייַן. 34 הֵילל [ילל], איר רֹעִים, און זעק, און התפּלש
[פּלש] אייַך [אין עָפָר], איר אַדִּיר פּוּן די צאָן, וואָרעם אייַערע ימים זייַנען מלא צום טבח [זען "טבח" ישעיה 53:7];
און איך וועל אייַך תִּפּוּצָה, און איר וועט נפל ווי אַ כּלי אַ חֶמְדָּה. 35 און קיין מָנוֹס וועט נישט זייַן פאַר די רֹעִים, און
קיין פְּלֵיטָה פאַר די אַדִּיר פּוּן די צאָן. 36 אַ קוֹל פּוּן זעק פּוּן די רֹעִים, און אַ יללה פּוּן די אַדִּיר פּוּן די צאָן! וואָרעם ה'
שדד זייער מַרְעִית. 37 און דמם וועלן ווערן די נָוֶה השלוֹם, פּוּן וועגן דעם חרוֹן אַף ה'. 38 ער האָט עזב [זען תהלים
(16)17-(1)22:2] ווי אַ כְּפִיר זיין סֻכָּה; זייער אֶרֶץ איז ווי שַׁמָּה פּוּן וועגן דעם חֲרוֹן פּוּן דער פּאַרטיליקערין, און פּוּן
וועגן דעם חֲרוֹן פּוּן זייַן אף.

ירמ26

1 אין ראשית פּוּן דער מלוּכה פּוּן יהוֹיָקים בֶּן יֹאשִׁיָהוּ, מלך יהוּדה, איז געווען דאָס דאָזיקע דבר ה', אַזוי צו אמר: 2
אַזוי האָט ה' אמר: עמד! זיך אין חָצֵר פּוּן בּית ה', און זאָלסט דבר צו כּל ערים פּוּן יהוּדה וואָס בוא זיך שחה אין בּית
ה', כּל הדברים וואָס איך האָב דיר צוה צו דבר צו זיי; זאָלסט נישט גרע אַ דבר. 3 אפשר וועלן זיי שמע, און זיי וועלן
זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] איטלעכער פּוּן זיי דֶּרֶךְ הָרָעָה, און איך וועל נחם האָבּן אויף דעם רָעָה
וואָס איך חשב [זען "חשב" בראשית 15:6] זיי צו עשׂה פּוּן וועגן זייערע רֹעַ מעללים [מעלל]. 4 און זאָלסט אמר צו זיי:
אַזוי האָט ה' אמר: אויבּ איר וועט נישט שמע צו מיר, צו הלך אין מייַן תּוֹרה וואָס איך האָב נתן פאַר אייַך, 5 צו
צוהערן צו די דברים פּוּן מייַנע עבדים די נביאים, וואָס איך שלח צו אייַך, און שכם און שלח, און איר האָט נישט
שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], 6 וועל איך נתן דאָס דאָזיקע בּית אַזוי ווי שילוֹ [זען
ירמיה 7:12-14], און די דאָזיקע עִיר וועל איך נתן פאַר אַ קללה בּייַ כּל גּוֹיִם פּוּן הָאָרֶץ. 7 און די כּהנים און די נביאים
און דאָס כּל הָעָם האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] יִרמְיָהוּ דבר די דאָזיקע דברים אין בּית ה'. 8 און עס
איז געווען, ווי יִרמְיָהוּ האָט כּלה צו דבר אַלע וואָס ה' האָט אים צוה צו דבר צום כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי האָבּן די כּהנים און די נביאים און דאָס כּל הָעָם אים תפשׂ, אַזוי צו אמר: מות
מוּזטוּ מות! 9 מַדּוּעַ האָסטו נביאוֹת געזאָגט אין שֵׁם פּוּן ה', אַזוי צו אמר: אַזוי ווי שילוֹ וועט ווערן דאָס דאָזיקע בּית,
און די דאָזיקע עִיר וועט זייַן חרב אָן אַ יוֹשֵׁב? און דאָס כּל הָעָם האָט זיך קהל קעגן יִרמְיָהוּ אין בּית ה'. 10 און די
שׂרים פּוּן יהוּדה האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דאָזיקע דברים, און זיי זייַנען עלה [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] פּוּן דעם בּית הַמֶּלֶךְ צו בּית ה', און האָבּן זיך ישב אין פּתח פּוּן דעם שער הֶחָדָשׁ פּוּן [בּית] ה'. 11 און
די כּהנים און די נביאים האָבּן אמר צו די שׂרים און צום כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי], אַזוי צו אמר: מִשְׁפַּט מָוֶת צו דעם דאזיקן איש, ווייַל ער האָט נביאוֹת געזאָגט אויף דער דאָזיקער עִיר, אַזוי ווי
איר האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] מיט אייַערע אוזנַיִם. 12 האָט יִרמְיָהוּ אמר צו כּל השׂרים און צום
כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר: ה' האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי
3:1] נביאוֹת צו זאָגן אויף דעם דאָזיקן בּית און אויף דער דאָזיקער עִיר כּל הדברים וואָס איר האָט שמע [זען "שמע"
ישעיהו 52:15-53:12]. 13 און אצוּנד יטב אייַערע דרכים און אייַערע מעללים [מעלל], און שמע! צו דעם קוֹל ה'
אֱלֹקֵיכֶם, און ה' וועט נחם האָבּן אויף דעם רָעָה וואָס ער האָט דבר אויף אייַך. 14 און איך, הִנֵּה בין איך אין אייַערע
יד [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], עשׂה מיט מיר אַזוי
ווי עס איז טוֹב און ווי עס איז יָשָׁר אין אייַערע אויגן. 15 אָבּער ידע זאָלט איר ידע, אַז אויבּ איר מות מיך, נתן איר

דָּם נָקִי אויף אײַך, און אויף דער דאָזיקער עִיר, און אויף אירע יוֹשבים, וואָרעם ה' האָט מיך אין אֶמֶת שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אײַך, צו דבר אין אײַערע אוזנַיִם אַלע די דאָזיקע דברים. 16 האָבּן די שׂרים און דאָס כּל הָעָם אמר צו די כֹּהנים און צו די נביאים: דעם דאזיקן אִיש איז נישט מִשְׁפַּט מָוֶת, וואָרעם אין שֵׁם ה' אֱלֹקֵינוּ האָט ער דבר צו אונדז. 17 און אנשים פּוּן די זקנים פּוּן הָאָרֶץ זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָבּן אמר צו דער כּל קְהַל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר: 18 מיכָה פּוּן מוֹרֶשֶׁת פלעגט נביאות זאגן אין די יְמֵי חִזְקִיָּהוּ מלך יהודה, און האָט אמר צום כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פּוּן יהודה אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: צִיּוֹן וועט ווי אַ שָׂדֶה נחרש [חרש] ווערן, און ירושָׁלַיִם וועט עִיים [עִי] ווערן, און דער הַר בּית [ה'] צו במות [במה] יער. 19 האָבּן אים דען מות מות חִזְקִיָּהוּ מלך יהודה און כּל יהודה? פאַרוואָר, ער האָט ירא געהאַט פאַר ה', און ער האָט חלה בּיַי פְּנֵי ה', און ה' האָט נחם געהאַט אויף דעם רָעָה וואָס ער האָט דבר אויף זיי; און מיר עשׂה זיך נַפְשׁוֹתֵינוּ רָעָה גְּדוֹלָה. 20 און נאָך אַן אִיש פלעגט נביאות געזאגן אין שֵׁם פּוּן ה', אוּרִיָּהו בּן שמַעיָהו, פּוּן קִרְיַת-יעָרים; און ער האָט נביאות געזאגן אויף דער דאָזיקער עִיר און אויף דעם דאָזיקן אֶרֶץ, אַזוי ווי כּל דברים פּוּן יִרמיָהוּין. 21 און דער מלך יהוֹיָקים, און אַלע זײַנע גיבּוֹרים, און כּל השׂרים, האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] זײַנע דברים, און דער מלך האָט אים בקש צו מות; אָבּער אוּרִיָּהו האָט שמע דערפון, און ער האָט ירא, און איז ברח און בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין מִצרַיִם. 22 האָט דער מלך יהוֹיָקים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אנשים קין מִצרַיִם, אֶלְנָתָן בּן עַכבּוֹרן, און אנשים מיט אים, קיין מִצרַיִם. 23 און זיי האָבּן יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אוּרִיָּהוּ פּוּן מִצרַיִם, און האָבּן אים געבראַכט צום מלך יהוֹיָקים, און ער האָט אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] מיטן חֶרֶב, און שלך זײַן נְבֵלָה צווישן די קברים פּוּן בּני-העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 24 אָבּער די יָד אַחִיקָם בּן שָׁפָנעוְ [זען מלכים ב 22:3,8-10] איז געווען מיט יִרמיָהוּ, אַז מע זאָל אים נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פּוּן העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אים צו מות.

ירמ27

1 אין רֵאשִׁית פּוּן דער מלוכה פּוּן יהוֹיָקים בּן יֹאשִׁיָּהוּ, מלך יהודה, איז געווען דאָס דאָזיקע דבר צו יִרמיָהוּ פּוּן ה', אַזוי צו אמר: 2 אַזוי האָט אמר ה' צו מיר: עשׂה דיר מוֹסֵרוֹת און מֹטוֹת [מוֹטָה], און זאָלסט זיי נתן אויף דײַן צַוָּאר. 3 און זאָלסט זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו מלך אֱדוֹם, און צו מלך מואב, און צו מלך בּני-עמון, און צו מלך צוֹר, און צו מלך צידוֹן, דורך דער יָד פּוּן די מלאכים וואָר בוא קיין ירושָׁלַיִם צו צִדקִיָּהוּ מלך יהודה. 4 און זאָלסט זיי צוה פאַר זייערע אֲדוֹנים, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל: אַזוי זאָלט איר אמר צו אײַערע אדוֹנים: 5 איך האָבּ עשׂה הָאָרֶץ, די אָדָם און די בְּהֵמָה וואָס אויפן פְּנֵי הָאָרֶץ, מיט מײַן כֹּחַ הַגָּדוֹל, און מיט מײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] נטה; און איך נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] עס צו דעם וואָס איז יָשַׁר אין מײַנע אויגן. 6 און אצונד האָבּ איך נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַלע די דאָזיקע ארצוֹת אין דער יָד פּוּן נבוּכַדנֶצַר מלך בָּבֶל, מײַן עֶבֶד, און אויך די חַיַּת הַשָּׂדֶה האָבּ איך אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אים צו עבד. 7 און כּל הגוֹים וועלן עבד אים, און בְּנוֹ, און בּן בְּנוֹ, ביז עס בוא די צײַט אויך פּוּן זײַן אֶרֶץ, און גוֹים רַבִּים און מלכים גדוֹלִים וועלן אים פאַרקנעכטן [עבד]. 8 און עס וועט זײַן, דאָס גוֹי און דאָס מַמְלָכָה וואָס וועט אים, נבוּכַדנֶצַר מלך בָּבֶל, נישט עבד, און וואָס וועט נישט נתן זײַן צַוָּאר אין דעם יאָך פּוּן מלך בָּבֶל, וועל איך מיט חֶרֶב און מיט רָעָב און מיט דֶּבֶר זיך פקד מיט יענעם גוי, אמר ה', ביז איך זיי תמם דורך זײַן יָד. 9 און איר זאָלט נישט שמע צו אײַערע נביאים, און צו אײַערע קֹסמים [קֹסֵם], און צו אײַערע חלוֹמות, און צו אײַערע עֹנְנים [עוֹנֵן], און צו אײַערע כַּשָּׁפִים [כַּשָּׁף], וואָס אמר אײַך, אַזוי צו אמר: איר וועט נישט עבד מלך בָּבֶל. 10 וואָרעם שֶׁקֶר אמר זיי אײַך נביאות, כּדי אײַך צו רחק פּוּן אַייער אֶרֶץ, און כּדי איך זאָל אײַך הִדִּיחַ [נדח], און איר זאָלט אבד. 11 אָבּער הַגּוֹי וואָס וועט בוא זײַן צַוָּאר אין דעם יאָך פּוּן מלך בָּבֶל, און וועט אים עבד, וועל איך אים נוח אויף זײַן אדמה, אמר ה', און ער וועט זי עבד, און ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף איר. 12 אויך צו צִדקִיָּהוּ מלך יהודה האָבּ איך דבר אַזוי ווי אַלע די דאָזיקע דברים, אַזוי צו אמר: בוא אײַער צַוָּאר אין דעם יאָך פּוּן מלך בָּבֶל, און עבד אים און זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און חיה. 13 לָמָּה זאָלט איר מות, דו און דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], פּוּן חֶרֶב, פּוּן רָעָב, און פּוּן דֶּבֶר, אַזוי ווי ה' האָט דבר אויף הַגּוֹי וואָס וועט נישט עבד מלך בָּבֶל? 14 און איר זאָלט נישט שמע צו די דברים פּוּן די נביאים וואָס אמר צו אײַך, אַזוי צו אמר: איר זאָלט נישט עבד מלך בָּבֶל; וואָרעם שֶׁקֶר זאָגן זיי אײַך נביאות. 15 וואָרעם איך האָבּ זיי נישט שלח

[זען "שלח" מלאכי 3:1], אמר ה', און זיי זאָגן נביאות אין מײַן שֵׁם אויף שֶׁקֶר, כדי איך זאָל אײַך נדח, און איר זאָלט אבד, און די נביאים וואָס זאָגן אײַך נביאות. 16 און צו די כֹּהנים און צו דעם דאָזיקן כֹּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָבּ איך דבר, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט ה' אמר: איר זאָלט נישט שמע צו די דברים פון אײַערע נביאים וואָס זאָגן אײַך נביאות, אַזוי צו אמר: הִנֵּה וועלן די כלים פון בית ה' אצונד מַהֵרָה שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] ווערן פון בָּבֶל; וואָרעם שֶׁקֶר זאָגן זיי אײַך נביאות. 17 איר זאָלט נישט שמע צו זיי; עבד מלך בָּבֶל, און חיה! לָמָּה זאָל די דאָזיקע עִיר ווערן חָרְבָּה? 18 און אויבּ זיי זײַנען נביאים, און אויבּ דאָס דבַר-ה' איז בײַ זיי, זאָלן זיי נָא פגע [זען "פגע" ישעיה 53:12] בײַ ה' צבָאות, אַז די כלים וואָס זײַנען יתר אין בית ה', און אין בית מלך יהודה, און אין ירושָׁלַיִם, זאָלן נישט בוא קיין בָּבֶל. 19 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צְבָאות אויף די עַמֻּדים, און אויף דעם ים, און אויף די מכֹנֹות [מְכוֹנָה], און אויף דעם יתר כלים, וואָס זײַנען יתר אין דער דאָזיקער עִיר, 20 די וואָס נבוּכַדנֶצַר מלך בָּבֶל האָט זיי נישט לקח, ווען ער האָט גלה יָכָנְיָה בֶּן יהוֹיָקִימען, מלך יהודה פון ירושָׁלַיִם קיין בָּבֶל, מיט כֹּל חוֹרִים [חֹר] פון יהודה און ירושָׁלַיִם; 21 פאַרוואָר, אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל, אויף די כלים וואָס זײַנען יתר אין בית ה', און אין בית מלך יהודה, און אין ירושָׁלַיִם: 22 קיין בָּבֶל וועלן זיי געבראַכט ווערן, און דאָרטן וועלן זיי זײַן, ביז דעם יום וואָס איך זיך פקד זיי, אמר ה', און וועל זיי עלה און זיי שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו דעם מקום הזה.

ירמ28

1 און עס איז געווען אין יענעם שָׁנָה, אין רֵאשִׁית פון דער מלוכה פון צִדקִיָה מלך יהודה, אין 4טן שָׁנָה, אין 5טן חוֹדש, האָט צו מיר אמר חַנַנְיָה בֶּן עַזּוּר דעם נביא וואָס פון גִבְעוֹן, אין בית ה' פאַר די אויגן פון די כֹּהנים און פון כֹּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר: 2 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל, אַזוי צו אמר: איך האָבּ שבר דעם יאָך פון מלך בָּבֶל. 3 אין נאָך 2 שָׁנָה צײַט שוב איך אוים צו דעם מקום הזה כֹּל כלים פון בית ה', וואָס נבוּכַדנֶצַר מלך בָּבֶל האָט לקח פון דעם מקום הזה, און זיי געבראַכט קיין בָּבֶל; 4 און יָכָנְיָה בֶּן יהוֹיָקִימען, מלך יהודה, און כֹּל גלוּת יהודה, וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין בָּבֶל, שוב איך אום צו דעם מקום הזה, אמר ה'; וואָרעם איך וועל שבר דעם יאָך פון מלך בָּבֶל. 5 האָט יִרמְיָה הנביא אמר צו חַנַנְיָה דעם נביא פאַר די אויגן פון די כֹּהנים, און פאַר די אויגן פון כֹּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס זײַנען עמד אין בית ה', 6 האָט יִרמְיָה הנביא אמר: אמֵן! זאָל ה' עשׂה אַזוי! זאָל ה' קום דײַנע דברים וואָס דו האָסט נביאות געזאגן, צו השיב [שוב] די כלים פון בית ה', און כֹּל הגוֹלה, פון בָּבֶל צו דעם מקום הזה. 7 אָבּער שמע! נָא דאָס דאָזיקע דבר, וואָס איך דבר אין דײַנע אוזנַיִם, און אין די אוזנַיִם פון כֹּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: 8 די נביאים וואָס זײַנען געווען פאַר מיר און פאַר דיר פון הָעוֹלם, האָבּן נביאות געזאגן איבּער ארצוֹת רַבּוֹת, און איבּער מלוכות גדֹלוֹת, אויף מלחמה, און אויף רָעָה, און אויף דֶבֶר. 9 דער נביא וואָס זאָגן נביאות אויף שלום, ווען דאָס דבר פון דעם נביא בוא, ווערט דער נביא זיין יְוָדַע [ידע], אַז ה' האָט אים בֶּאֱמֶת שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 10 האָט חַנַנְיָה דער נביא לקח דעם מוֹטָה פון צַוַאר יִרמְיָה הנביא און האָט אים שבר. 11 און חַנַנְיָה האָט אמר פאַר די אויגן פון כֹּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר: אַזוי האָט ה' אמר: אַזוי וועל איך שבר דעם יאָך פון נבוּכַדנֶצַר מלך בָּבֶל, אין נאָך 2 שָׁנָה צײַט, פון דעם צַוַאר פון כֹּל הגוֹיִם. און יִרמְיָה הנביא איז הלך אויף זײַן דֶּרֶךְ. 12 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יִרמְיָהוּ, נאָכדעם ווי חַנַנְיָה דער נביא האָט שבר דעם מוֹטָה פון צַוַאר יִרמְיָה הנביא, אַזוי צו אמר: 13 הלך, און זאָלסט אמר צו חַנַנְיָהוּ, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט ה' אמר: מֹטוֹת [מוֹטָה] עֵץ האָסטו שבר, און וועסט עשׂה אָנשטאָט זיי מֹטוֹת [מוֹטָה] בַּרְזֶל. 14 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: אַן עֹל בַּרְזֶל האָבּ איך נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויפן צַוַאר פון אַלע דאָזיקע גוֹיִם, צו עבד נבוּכַדנֶצַר מלך בָּבֶל, און זיי וועלן אים עבד; און אַפילו די חַיַּת הַשָּׂדֶה האָבּ איך אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 15 און יִרמְיָה הנביא האָט אמר צו חַנַנְיָה דעם נביא: שמע נָא, חַנַנְיָה, ה' האָט דיך נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און דו האָסט געמאַכט דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] בטח אויף שֶׁקֶר. 16 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך שלח דיך פון פני האדמה; הײַיאָר וועסטו מות, ווײַל סָרָה האָסטו דבר קעגן ה'. 17 און חַנַנְיָה דער נביא איז מות אין יענעם שָׁנָה אין 7טן חוֹדש.

ירמ29

1 און דאָס זײַנען די דבֿרים פֿון דעם סֵפֶר וואָס יִרמיָה הנביא האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פֿון ירושָׁלַיִם צו
דעם יֶתֶר זקנים פֿון די גּוֹלָה, און צו די כֹּהנים, און צו די נביאים, און צו כֹּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי], וואָס נבוּכַדנֶצַר האָט גלה פֿון ירושָׁלַיִם קיין בָּבֶל; 2 נאָכדעם ווי יכָנְיָה דער מלך, און די
גְּבִירָה, און די סָרִיסִים, די שׂרים פֿון יהודה און ירושָׁלַיִם, און די חָרָשׁ און די מַסְגֵּר, זײַנען יצא [זען ישעיהו 10-11:1;
מיכה 5:1] פֿון ירושָׁלַיִם; 3 דורך דער יָד פֿון אֶלעָשָׂה בֶּן שָׁפָנען, און גמַרְיָה בֶּן חִלקִיָּהו, וואָס צִדקִיָּה מלך יהודה האָט
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו נבוּכַדנֶצַר מלך בָּבֶל קיין בָּבֶל אַזוי צו אמר: 4 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל,
צו כֹּל הגּוֹלָה וואָס איך האָב גלה פֿון ירושָׁלַיִם קיין בָּבֶל: 5 בנה בּתּים און ישב! און נטע גנֹות [גַּנָּה] און אכל! [זען
"אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] זייער פּרי; 6 לקח נָשִׁים, און ילד בָּנִים און בָּנוֹת, און לקח נָשִׁים פֿאַר
אײַערע בָּנִים, און נתן אײַערע בָּנוֹת צו אֲנָשִׁים, און זאָלן זיי ילד בָּנִים און בָּנוֹת, און רבה! אײַך דאָרטן, און מעט אײַך
נישט. 7 און דרש דעם שלוֹם פֿון דער עִיר וואָס איך האָב אײַך גלה אַהין, און זײַט פֿלל פֿאַר איר צו ה', וואָרעם אין
איר שלוֹם וועט זײַן שלוֹם צו אײַך. 8 וואָרעם אזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: זאָל אײַך נישט לאָזט השיא
[נשא] אײַערע נביאים וואָס צווישן אײַך, און אײַערע קֹסמים, און איר זאָלט נישט שמע צו אײַערע חלוֹמות וואָס איר
לאָזט חלם. 9 וואָרעם מיט שֶׁקֶר זאָגן זיי אײַך נביאות אין מײַן שֵׁם; איך האָב זיי נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1],
אמר ה'. 10 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: פֿאַרוואָר, ווען 70 שָׁנָה ווערן מלא פֿון בָּבֶל, וועל איך זיך פֿקד אָן אײַך, און
וועל מקיים זײַן מײַן דבר הטוב, אײַך צו השיב [שוב] צו דעם מקוֹם הזה. 11 וואָרעם איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25;
ישעיהו 53:3] די מחשבות וואָס איך חשב [זען "חשב" בראשית 15:6] וועגן אײַך, אמר ה', מחשבות פֿון שלוֹם, און
נישט צום רָעָה, כּדי אײַך צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַחֲרִית און תִּקְוָה. 12 און איר וועט
מיך קרא, און איר וועט הלך און וועט פֿלל צו מיר, און איך וועל שמע צו אײַך. 13 און איר וועט מיך בקש און מצא,
אַז איר וועט מיך דרש מיט אײַער כֹּל לֵב. 14 און איך וועל זיך לאָזן מצא פֿון אײַך, אמר ה', און איך וועל שוב [זען
"שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַער שְׁבִי, און וועל אײַך קבץ פֿון כֹּל הגּוֹיִם, און פֿון כֹּל המקוֹמוֹת, וואָס איך האָב
אײַך נדּח אַהין, אמר ה', און איך וועל אײַך שוב צו דעם מקוֹם, וואָס איך האָב אײַך גלה פֿון דאָרטן. 15 ווײַל איר
האָט אמר: ה' האָט אונדז הקים [קום] נביאים אין בָּבֶל. 16 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר אויף דעם מלך וואָס ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויפֿן כִּסֵּא דוד, און אויף דעם כֹּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] וואָס ישב אין דער דאָזיקער עִיר, אײַערע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן
דוד דקרוּ חי אויפֿן בוים, שמואל ב 18:14] וואָס זײַנען נישט יצא מיט אײַך אין גלות: 17 אַזוי האָט אמר ה' צבאות:
הִנֵּה, איך שלח אויף זיי די חֶרֶב, דעם רָעָב, און די דֶבֶר, און איך וועל זיי נתן אַזוי ווי תְּאֵנָה שֹׁעֶר וואָס קענען נישט
אכל וואָרן פֿאַר רֹעַ. 18 און איך וועל זיי רדף מיט דער חֶרֶב, מיטן רָעָב, און מט דער דֶבֶר, און איך וועל זיי נתן פֿאַר
זְוָעָה בײַ כֹּל ממלכוֹת הָאָרֶץ, פֿאַר אַן אלה, און פֿאַר אַ שַׁמָּה, און פֿאַר אַ שְׁרֵקָה, און פֿאַר אַ חרפה, צווישן כֹּל הגּוֹיִם,
וואָס איך האָב זיי נדּח אַהין; 19 ווײַל זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]
צו מײַנע דבֿרים, אמר ה', ווען איך האָב שלח צו זיי מײַנע עבדים די נביאים, שכם און שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1];
און איר האָט נישט שמע, אמר ה'. 20 דעריבער שמע! דאָס דבַר-ה', איר כֹּל הגּוֹלָה, וואָס איך האָב שלח פֿון ירושָׁלַיִם
קיין בָּבֶל: 21 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל, אויף אַחְאָב בֶּן קוֹלָיָהו, און אויף צִדקִיָּהו בֶּן מַעֲשֵׂיָהו, וואָס
זאָגן אײַך נביאות אין מײַן שֵׁם שֶׁקֶר: הִנֵּה, איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיי אין דער יָד פֿון
נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל, און ער וועט זיי נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] פֿאַר אײַערע אויגן. 22 און פֿון זיי
וועט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] ווערן אַ קללה בײַ כֹּל גּלוּת פֿון יהודה וואָס אין בָּבֶל, אַזוי
צו אמר: זאָל דיך ה' שׂים אַזוי ווי צִדקִיָּהו און אַזוי ווי אַחְאָב, וואָס מלך בָּבֶל האָט זיי קלה אין אֵש! 23 ווײַל זיי האָבן
עשׂה נְבָלָה אין ישׂראל, און נאָף געווען מיט די נָשִׁים פֿון זייערע רֵעִים, און דבר אין מײַן שֵׁם דבר שֶׁקֶר וואָס איך
האָב זיי נישט צוה; אָבער איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] און בין עדות, אמר ה'. 24 און אויף שמַעיָהו
הנחלמי זאָלסטו אמר, אַזוי צו אמר: 25 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל, אַזוי צו אמר: ווײַל דו האָסט שלח
[זען "שלח" מלאכי 3:1] אין דײַן שֵׁם ספרים צום כֹּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]
וואָס אין ירושָׁלַיִם, און צו צפַנְיָה בֶּן מַעֲשֵׂיָהו, דעם כֹּהן, און צו כֹּל הכֹּהנים, אַזוי צו אמר: 26 ה' האָט דיך נתן פֿאַר אַ
כֹּהן תחת יהוֹיָדָע דעם כֹּהן, כּדי עס זאָלן זײַן פֿקדים אין בּית ה' איבֿער כֹּל איש מְשֻׁגָּע וואָס פּיעסעס דער נביא, און
דו זאָלסט אים נתן אין דעם מַהִפֶּכֶת און אין דעם צינֹק. 27 און אַצונד, לָמָה האָסטו נישט גער אויף יִרמיָהו פֿון
עַנָתוֹת, וואָס מאכט זיך פֿאַר אַ נביא צו אײַך? 28 וואָרעם ער האָט דאָך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אונדז קיין
בָּבֶל: אַזוי צו אמר: דאָס איז אֲרֻכָּה [אָרֹךְ]; בנה בּתּים און ישב! און נטע! גַּנּוֹת [גַּנָּה] און אכל! [זען "אכל" בראשית
2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] זייער פּרי. 29 און צְפַנְיָה דער כֹּהן האָט געלײַענט [קרא] דעם דאָזיקן סֵפֶר אין די אוזנַיִם

פון יִרמְיָהו הנביא. 30 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יִרמְיָהון, אַזוי צו אמר: 31 שלח! צו כּל הגּוֹלָה, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט ה' אמר אויף שמַעיָהן הנחלמי: ווײַל שמַעיָה האָט אײַך נביאות געזאָגט, ווען איך האָב אים נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און ער האָט אײַך בטח אויף שֶׁקֶר, 32 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך פקד זיך מיט שמַעיָהן הנחלמי, און מיט זײַן זֶרַע; פון אים וועט נישט היה אַן אִיש צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] צווישן דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ער וועט נישט ראה דאָס טוֹב וואָס איך עשׂה פאַר עַמִּי, אמר ה', ווײַל סָרָה האָט ער דבר קעגן ה'.

ירמ30

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמְיָהון פון ה', אַזוי צו אמר: 2 אַזוי האָט
אמר ה' אלוקי ישׂראל, אַזוי צו אמר: כּתב! דיר כּל הדברים וואָס איך האָב דבר צו דיר, אויף א סֵפֶר. 3 וואָרעם הִנֵּה, יָמִים בָּאִים , אמר ה', און איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] די שְׁבוּת פון עַמִּי ישׂראל און יהודה, אמר ה', און וועל זיי שוב צו הָאָרֶץ, וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אבותם, און זיי וועלן עס ירש. 4 און דאָס זײַנען די דברים וואָס ה' האָט דבר אויף ישׂראל און אויף יהודה: 5 פאַרוואָר, אַזוי האָט ה' אמר: א קוֹל פון חֲרָדָה האָבן מיר שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; פַּחַד און נישט שָׁלוֹם 6 שאל נָא און ראה אויב אַ זָכָר קען יֹלֵד [ילד]; מַדּוּעַ ראה איך כל גֶּבֶר מיט זײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אויף זײַנע חָלָץ, אַזוי ווי אַ יוֹלֵדָה [ילד], און כל פנים איז נהפך [הפך] אין יֶרֶקוֹן? 7 ווײ, וואָרעם גָּדוֹל איז היוֹם ההוּא, אָן אַ גלײַכן צו אים; און עֵת צָרָה איז דאָס פאַר יעקב, אָבער פון איר וועט ער ישע [ישע] ווערן. 8 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, אמר ה' צבָאות, וועל איך שבר זײַן יאָך פון דײַן צַוָּאר, און דײַנע מוֹסֵר וועל איך נתק; און מער וועלן נישט יעבדוּ [עבד] מיט אים זָרִים. 9 נײַערט זיי וועלן עבד ה' אֱלֹקֵיהֶם, און דוד זייער מלך, וואָס איך וועל זיי קום]

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=RLDHti-XJS0
https://www.youtube.com/watch?v=fld5qXehyGU
https://www.youtube.com/watch?v=wFF0O90OVT4

[. 10 און דו זאָלסט נישט ירא האָבן, מײַן עֶבֶד, יעקב, אמר ה', און נישט זײַן חתת, ישׂראל, וואָרעם הִנֵּה, איך ישע דיך פון דער רחוֹק, און דײַן זֶרַע פון אֶרֶץ פון זייער שְׁבִי; און יעקב וועט ווידער זײַן שָׁקַט און שַׁאֲנַן [שאן], און קײַנער וועט נישט החריד [חרד]. 11 וואָרעם איך בין מיט דיר, אמר ה', דיך צו ישע; וואָרעם איך וועל עשׂה כָּלָה פון כּל הַגּוֹיִם וואָס איך האָב דיך אַהין פוץ, אָבער פון דיר וועל איך קיין כָּלָה נישט עשׂה, און איך וועל דיך יִסַּד לויט מִשְׁפָּט, אָבער נקה וועל איך דיך נישט נקה. 12 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: אָנוּש [אנש] איז דײַן שֶׁבֶר, נַחֲלָה איז דײַן מַכָּה. 13 קײַנער דָּן נישט פון דײַן דִּין ווערן, נישטאָ קיין רְפֻאוֹת תִּעֲלָה פאַר מזוֹר פון דיר. 14 אַלע דײַנע אֹהֲבים האָבן שכח אָן דיר, זיי דרש נישט אויף דיר; וואָרעם אַ מַכָּה פון אַ פײַנט האָב איך דיך נכה, אַ מוּסַר אַכְזָרִי, פאַר דײַן רֹב עָוֹן, ווײַל דײַנע חַטָּאת זײַנען עצם. 15 וואָס שרײַסטו אויף דײַן שֶׁבֶר, וואָס אָנוּש איז דײַן מַכְאוֹב? פאַר דײַן רֹב עָוֹן, ווײַל דײַנע חַטָּאת זײַנען עצם, האָב איך דאָס עשׂה צו דיר. 16 אָבער אַלע דײַנע פאַרצערער [אכל] וועלן אכל ווערן, און אַלע דײַנע פײַנט וועלן אַלע אין שְׁבִי הלך, און דײַנע שׂאֹסים [שסס] וועלן צו מְשִׁסָּה ווערן, און אַלע דײַנע בָּזַז וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו בַּז. 17 וואָרעם איך וועל עלה אַן אֲרֻכָה צו דיר, און פון דײַנע מַכָּה וועל איך דיך רפא, אמר ה'; ווײַל מען האָט דיך קרא נִדָּחָה [נדח]: צִיּוֹן איז זי, קײַנער דרש נישט אויף איר. 18 אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, איך שוב אום די שְׁבוּת פון די אוהלים פון יעקב, און זײַנע משכּנוֹת [משכן] וועל איך רחם; און די עִיר וועט בנה ווערן אויף איר תֵּל, און דער אַרמוֹן וועט ישב אויף זײַן מִשְׁפָּט. 19 און יצא וועט פון זיי אַ תּוֹדָה, און קוֹל פון שׂחק; און איך וועל זיי רבה, און זיי וועלן נישט מעט ווערן, און איך וועל זיי כבד, און זיי וועלן נישט צער ווערן. 20 און זײַנע בָּנִים וועלן זײַן ווי פריער [קֶדֶם], און זײַן עדה וועט כון פאַר מיר; און איך וועל זיך פקד מיט אַלע זײַנע לחץ. 21 און זײַן אַדִּיר וועט זײַן פון אים אַליין, און זײַן מֹשֵׁל וועט זיין פון זײַן קרב; און איך וועל יצא און אים הקרב [קרב], און ער וועט נגש צו מיר; וואָרעם ווער איז דער וואָס קען ערֹב זײַן לֵב צו נגש צו מיר?

אמר ה'. 22 און איר וועט מיר זײַן צו עַם, און איך וועל אײַך זײַן צום אלוקים. 23 הִנֵּה, אַ סְעָרָה פון ה', חֲמָה איז יצא, סַעַר מתגוֹרֵר [גרר]; אויף דעם קאָפּ פון די רשעים וועט ער חול. 24 נישט שוב וועט דער חרון אף ה', ביז ער עשׂה, און ביז ער איז מקיים, די מְזִמוֹת פון זײַן לֵב; אין אחרית הימים וועט איר דאָס פאַרשטיין [בין]. 25 אין יענער צײַט, אמר ה', וועל איך זײַן לאלוקים בײַ כּל משפחות ישׂראל, און זיי וועלן מיר זײַן לְעַם.

ירמ31

1 אַזוי האָט ה' אמר: עַם האָט מצא חֵן אין מדבר שָׂרִיד פון חֶרֶב; איך הלך אים צו הרגיע [רגע], ישׂראל. 2 פון רָחוֹק האָט ה' זיך באַוויזן צו מיר: יאָ, אהבה עוֹלָם האָבּ איך דיך אהב; דעריבער משך איך דיך צו מיט גנאָד [חֶסֶד]. 3 איך וועל דיך ווידער בנה, און וועסט בנה ווערן, בְּתוּלָה ישׂראל; וועסט ווידער עדה דײַנע תֹּף, און יצא אין מָחוֹל מְשַׂחֲקִים [שׂחק]. 4 וועסט נאָך נטע כּרמים אויף די הָרִים פון שוֹמרוֹן; נטע וועלן פלאנצער און זיי וועט חלל. 5 וואָרעם יֶש יוֹם, ווען די נֹטְרִים [נצר] קרא אויפן הר אפרים: קוּם!, און לאָמיר עלה קיין צִיוֹן, צו ה' אֱלֹקֵינוּ! 6 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: רנו! מיט שִׂמְחָה וועגן יעקב, און צהל וועגן דעם רֹאש הגוֹיִם; השמיע [שמע]! הַלְלוּ! און אמר: ישע! ה', דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], דעם שְׁאֵרִית פון ישׂראל. 7 הִנֵּה, איך ברענג זיי פון אֶרֶץ צָפוֹן, און וועל זיי קבץ פון די יַרְכָּה אֶרֶץ; צווישן זיי דעם עִוֵּר און דעם פִּסֵּחַ, די הָרָה און די יֹלֶדֶת [ילה] יחדו; אַ קהל גָּדוֹל וועלן זיי זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אהער. 8 מיט בְּכִי וועלן זיי בוא , און מיט תַּחֲנוּן וועל איך זיי הוביל [יבל]; איך וועל זיי הלך בײַ נחלים מַיִם, אויף אַ דֶּרֶךְ יָשָׁר וואָס זיי וועלן אויף עס נישט כשל ווערן; וואָרעם איך בין אַן אָב צו ישׂראל, און אפרים, ער איז מײַן בכוֹר. 9 שמע! דאָס דבַר-ה', איר גוֹיִם! און נגד! אין די אִיִּים פון דער מרחק, און אמר: דער וואָס האָט זרה ישׂראל, טוט אים קבץ, און זײַן שומר איבּער אים ווי אַ רֹעֶה זײַן עֵדֶר. 10 וואָרעם ה' האָט פדה יעקב, און אים גאל פון דער יָד פון דעם חָזָק פון אים. 11 און זיי וועלן בוא און רנן אויף דער מרוֹם צִיוֹן, און זיי וועלן נהר אין טוֹב ה', אין דָּגָן, און אין ווײַן, און אין אייל, און אין יונגע פון צֹאן און בָּקָר; און זייער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] וועט זײַן ווי אַ גַּן רָוֶה, און זיי וועלן מער ווידער נישט דאבּ. 12 דעמאָלט וועט די בְּתוּלָה זיך שׂמח אין מָחוֹל, און בַּחוּרִים און זקנים יחדו; און איך וועל חפך זייער אֵבֶל אין שִׂשׂוֹן, און וועל זיי נחם און זיי דערפרייען אין זייער יָגוֹן. 13 און איך וועל רוה די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון די כֹּהנים מיט דֶּשֶׁן, און עַמִּי וועט זײַן שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] מיט מײַן טוֹב, אמר ה'. 14 אַזוי האָט ה' אמר: אַ קוֹל ווערט אין רָמָה [זען ירמיה 40:1] שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12], אַ נְהִי, אַ בּכי תמרוּרים; רחל וויינט אויף אירע בָּנִים, זי מאן זיך צו נחם נאָך אירע בָּנִים, ווייל זיי זײַנען מער נישטאָ [זען ירמנה 40:1; מתי 2:18]. 15 אַזוי האָט ה' אמר: מָנַע! דײַן קוֹל פון בְּכִי, און דײַנע אויגן פון דִּמְעָה, וואָרעם יֵש שָׂכָר פאַר דײַן פְּעֻלָּה, אמר ה'; און זיי וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] פון אֶרֶץ פון דעם פײַנט. 16 און יֵש תִּקְוָה

[https://www.youtube.com/watch?v=yPojWphbk1k]

פאַר דײַן אחרית, אמר ה', און די בָּנִים וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו זייער גְּבוּל. 17 שמע האָבּ איך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אפרים זיך התנוד [נוד]: האָסט מיך יִסַּר, און איך בין נוסר [יִסַּר], ווי אַן עֵגֶל נישט למד; לאָז מיך שוב, און איך וועל זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7], וואָרעם דו ביסט ה' אֱלֹקַי. 18 וואָרעם אַחֲרֵי מײַן שוב האָבּ איך נחם געהאַט, און אַחֲרֵי מײַן הודע [דעת], האָבּ איך זיך סָפַק אויפן יָרֵךְ; איך בוש און בין נכלם [כלם], ווײַל איך נשׂא די חֶרְפָּה פון מײַן נְעוּרִים. 19 איז מיר אַ בֵּן יַקִּיר אפרים, צי אַ יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים? וואָרעם ווי נאָר איך דבר קעגן אים; זכר זכר איך ווידער נאָך אים: דעריבער המה מײַנע מֵעֶה צו אים; רחם וועל איך אים רחם, אמר ה'. 20 נצב! דיר צִיּוּן, שׂים דיר תמרוּרים, שׂית דיין לֵב אויף דעם מְסִלָּה, דעם דֶּרֶךְ וואָס דו ביסט הלך; שוב! זיך אום, בְּתוּלָה ישׂראל, שוב זיך אום צו די דאָזיקע ערים דײַנע. 21 עַד מָתַי וועסטו זיך התחמק [חמק], בַּת ווידערשפּעניקע? פאַרוואָר, ה' האָט ברא אַ חֲדָשָׁה אויף הָאָרֶץ: די נְקֵבָה זאָל זיך סבב צום גֶּבֶר. 22 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: מע וועט נאָך אמר דאָס דאָזיקע דבר אין אֶרֶץ יהודה, און אין זײַנע ערים, ווען איך שוב אום זייער שְׁבוּת: יְבָרֶכְךָ ה', נָוֶה צֶדֶק, הַר הַקֹּדֶשׁ! 23 און יהודה און אַלע זײַנע ערים וועלן דרינען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] יחדו: אִכָּרִים, און די וואָס נסע מיט עֵדֶר. 24 וואָרעם איך הִרְוָה [רוה] די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] עֵיף, און כל נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] וואָס דאבּ, טוּ איך מלא. 25 דערויף האָבּ איך זיך הקיץ [קיץ, זען דניאל 12:2] און איך ראה; און מײַן שֵׁנָה איז מיר זיך ערב. 26 הִנֵּה, ימים בּאים, אמר ה', און איך וועל זרע דאָס בית ישׂראל און דאָס בית יהודה, מיט זֶרַע אדם, און מיט זֶרַע בְּהֵמָה. 27 און עס וועט זײַן, אַזוי ווי איך האָבּ שָׁקַד אויף זיי, צו נתש און צו נתץ, און צו הרס און צו אבד, און צו רעע, אַזוי וועל איך שָׁקַד אויף זיי, צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] און צו נטע, אמר ה'. 28 אין יענע טעג וועט מען מער נישט אמר: די

אֲבוֹת הָאָבִּן אכל בּׂשָׂר, און די ציין פון די בָּנִים זײַנען קהה. 29 נײַערט איטלעכער פאַר זײַן עָוֹן וועט מות; כֹּל הָאָדָם וואָס אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] די בּׂשָׂר, זײַנע ציין וועלן קהה ווערן. 30 הִנֵּה, ימים באים, אמר ה', און איך וועל כרת מיט דעם בּית ישׂראל, און מיט דעם בּית יהודה, אַ בְּרִית חֲדָשָׁה [זען שמות 24-19; קור"ב 3:12; שמות 24:12; קור"ב 5:17; דברים 30:6; יהודים אין משיח 12-8:8; רומ' 27-11:11; גלט' 29-3:9,14,27; זען מה"ש 26-21:18; און אויף דעם נעכסטן טאָג איז רַב שָׁאוּל מיט אונדז אַרײַנגעגאַנגען צו יַעקֹב ; און כל זקֵנים זענען אַהין געקומען. און אַזוי ווי ער האָט זיי געגעבן שָׁלוֹם-עליכם, האָט ער דערציילט בַּאַרִיכות אלץ וואָס ה' האָט דורך זײַן עובדת קודש געטאָן צווישן די אומות-הָעוֹלם. און ווען זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי האָבן געזאגט, ברוּך ה' ; און זיי האָבן צו אים געזאָגט : דו זעסט, אָח במשיח, וויפל טויזנטער יִדן עס זענען פאַראַן, וואָס גלויבן [זען דא פרום משיחיסטים מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, אמונה אין סיני ברית און זײַן מצוות און אויך ברית חדשה, ירמיהו 31:30; מתי 26:28], און זיי זענען כל קַנָּאים פאַר דער תּוֹרה [סיני ברית און זײַן מצוות מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24; אויך רב שָׁאוּל, זען מה"ש 16:3; 18:18; 20:16; 21:26]; און עטלעכע מענטשן זענען דערציילט אַ קלאָג [שֶׁקֶר] וועגן דיר, אַז דו לערנסט אלע יִדן, וועלכע געפינען זיך צווישן די אומות-הָעוֹלם, אַז דו מתנגד לתורת מֹשה [סיני ברית און זײַן מצוות], זאָגנדיק אַז זיי זאָלן נישט מַל זײַן זייערע יְלָדִים, און אויך נישט לעבן נאָך די מנהגים [זען מח"ש 16:21 און 16:3 צו אפשלאגן שקרים] פון דער תּוֹרה [סיני ברית און זײַן מצוות]. על-כֵּן, וואָס זאָלן מיר טאָן? זיי וועלן אַוודאי הערן, אַז דו ביסט געקומען. טו דערפאַר דאָס, וואָס מיר זאָגן דיר : מיר האָבן 4 מענטשן, וואָס האָבן אַ נֶדר אויף זיך [זען מה"ש 18:18; במדבר 21-6:1; רב שָׁאוּל איז ארטאדאקסיש יידיש פרום]; נעם די דאָזיקע און הִטָּהֵר דיך מיט זיי, און נעם אויף זיך די הוֹצָאות פאַר זיי, אַז זיי זאָלן זיך קענען אָפּגאָלן זייערע קעפּ; און אלע וועלן וויסן אַז דאָס, וואָס זיי האָבן געהערט וועגן דיר, איז נישט אמת, נײַערט אַז אויך דו אַליין גייסט אויפן דֶּרֶך צַדִּיקים [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], און אַתָּה בְּעַצְמְךָ הִתְהַלַּכְתָּ שומר מצוות חֲרֵדִי אין די תּוֹרה [זען במדבר 21-6:1; זען מה"ש 16:3; 18:18; 20:16; לוקס וויזט רב שָׁאוּל פרום און שומר מצוות]. און וואָס שַׁייך די אומות-הָעוֹלם מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, האָבן מיר געשריבן, און גוֹזר געווען, אַז זיי זאָלן זיך אָפּהאַלטן פון דעם, וואָס מע האָט מַקריב געווען צו אֱ-לִילִים, און פון דָּם, און פון בּשׂר הַנֶּחֱנָק, און פון זנות. יעמאָלט האָט רַב שָׁאוּל גענומען די מענטשן [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], און אויף דעם אַנדערן טאָג האָט ער זיך מְטַהֲרִים מיט זיי, און איז געגאַנגען אין דעם בֵּית-הַמִּקדש אַריין, און געלאָזט וויסן, ווען סע וועלן דערפילט ווערן די ימֵי הַטָּהֲרָה, און דער קָרבּן וועט געבראַכט ווערן פאַר יעדן בן אדם פון זיי.]; 31 נישט ווי דער בְּרִית וואָס איך האָב כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט אבותם אין דעם יום וואָס איך האָב חזק זייער יָד זיי צו יצא פון אֶרֶץ מִצרַיִם; וואָרעם זיי האָבן הֵפֵר [פרר] מײַן בְּרִית, הגם איך בין געווען צו זיי אדון [בעל, מאַן, חָתָן], אמר ה'. 32 נײַערט דאָס וועט זײַן דער בְּרִית וואָס איך וועל כרת מיט דעם בּית ישׂראל אַחֲרֵי יענע טעג, אמר ה': איך נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אַרײַן מײַן תּוֹרה [זען התג' 3:20] אין זיי, און אויף זייער לֵב וועל איך זי כתב

https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4]

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=bRql_m2NWD8

https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18
https://www.youtube.com/watch?v=kSKiYQ71mvQ
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4

]; און איך וועל זיי זײַן צו אלוקים, און זיי וועלן מיר זײַן צו עַם. 33 און זיי וועלן מער נישט למד איטלעכער זײַן רֵעַ, און איטלעכער אחיו, אַזוי צו אמר: ידע ה'! וואָרעם זיי אַלע וועלן מיך ידע, פּוּן זייער קָטָן בּיז זייער גדוֹל, אמר ה'; וואָרעם איך וועל סלח זייער עָוֹן, און זייער חטא וועל איך מער נישט זכר. 34 אַזוי האָט ה' אמר, דער וואָס נתן די שֶׁמֶש פאַר אַן אוֹר בּײַ יוֹם, און אי חֻקּוֹת [חקה] פּוּן יָרֵחַ און כּוֹכָבִים פאַר אַן אוֹר בּײַ לַיְלָה; דער וואָס רגע אויף דעם ים, אַז זײַנע גַּל המה, ה' צבאות איז שמוֹ [זען "שמוֹ" פּוּן צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בּעל אותו שם פּוּן משיח]: 35 אויב די דאָזיקע חֻקִּים וועלן מוש ווערן פּוּן פאַר מיר, אמר ה', וועט אויך זֶרַע ישׂראל שבת צו זײַן אַ גוֹי פאַר מיר כּל הַיָּמִים. 36 אַזוי האָט ה' אמר: אויב די הימלען פּוּן אויבן וועלן מדד ווערן, און די מוֹסְדוֹת פּוּן אֶרֶץ אונטן וועלן נחקר [חקר] ווערן, וועל איך אויך מאס [זען "מאס" תהלים 118:22] כל זֶרַע ישׂראל, פאַר אַלע וואָס זיי האָבּן עשׂה, אמר ה'. 37 הִנֵּה, ימים באים, אמר ה', און די עִיר וועט בנה ווערן צו ה', פּוּן דעם מגדּל חננאל ביזן שער הפּנה. 38 און די קוה הַמִּדָּה וועט יצא ווײַטער, גלייך אַקעגן, ביזן גבעה גָּרֶב, און וועט זיך סבב קיין גוֹעָה. 39 און דער כּל הָעֵמֶק פּוּן פגרים [פגר] און דֶשֶׁן, און כּל השדמוֹת [שְׂדֵמָה] בּיז נַחַל קִדרוֹן, ביזן שער הסוּסים אין מזרח, וועלן זײַן קֹדֶש צו ה'; עס וועט מער נישט נתש ווערן, און נישט נהרס [הרס] ווערן, עוֹד לְעוֹלָם.

ירמ32

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמְיָהוּ פּוּן ה', אין 10טן שָׁנָה פּוּן צִדקִיָּהוּ מלך יהודה, דאָס איז דאָס 18טע שָׁנָה פּוּן נבוּכַדרֶאצַר. 2 און דער חיל פּוּן מלך בָּבֶל האָט צור אויף ירושָׁלַיִם, און יִרמְיָהוּ הנביא איז געווען כּלא אין חָצֵר פּוּן דער מַטָּרָה, וואָס אין בּית מלך יהודה. 3 וואָרעם צִדקִיָּהוּ מלך יהודה האָט אים כּלא, אַזוי צו אמר: מַדּוּעַ זאָגסטו נביאות, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די דאָזיקע עִיר אין דער יָד מלך בָּבֶל, און ער וועט זי לכד; 4 און צִדקִיָּהוּ מלך יהודה וועט נישט מלט ווערן פּוּן דער יָד פּוּן די כַּשְׂדִּים, נײַערט נתן וועט ער נתן ווערן אין דער יָד פּוּן מלך בָּבֶל, און ער וועט דבר צו אים פֶּה צו פֶּה, און אויג אין אויג וועט ער אים ראה; 5 און קיין בָּבֶל וועט ער הלך צִדקִיָּהוּ, און דאָרטן וועט ער זײַן בּיז איך פּקד זיך אָן אים, אמר ה'; אַז איר וועט לחם מיט די כַּשְׂדִּים, וועט איר נישט צלח? 6 און יִרמְיָהוּ האָט אמר: דאָס דבַר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 7 הִנֵּה, חנַמאַל בּן שַׁלּוּם דײַן דּד בּוא צו דיר, אַזוי צו אמר: קנה [זען "קנה" משלי 8:22] דיר מײַן שָׂדֶה וואָס אין עֲנָתוֹת, וואָרעם צו דיר איז דאָס משפּט הַגְּאֻלָּה צו קנה. 8 און חנַמאַל מײַן בּן דּד איז בּוא [זען "בּוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו מיר אין חָצֵר פּוּן מַטָּרָה, אַזוי ווי דאָס דבַר-ה', און האָט צו מיר אמר: קנה! נָא, מײַן שָׂדֶה וואָס אין עֲנָתוֹת, וואָס אין אֶרֶץ בנימין, וואָרעם צו דיר איז דאָס מִשְׁפָּט הַיְרוּשָׁה, און צו דיר איז די גְּאֻלָּה; קנה! עס פאַר דיר. האָבּ איך ידע אַז דאָס איז דאָס דבַר-ה'. 9 און איך האָבּ קנה דאָס שָׂדֶה פּוּן חֲנַמְאֵל, מײַן בּן דּד, וואָס אין עֲנָתוֹת, און איך האָבּ אים שקל דאָס כֶּסֶף, 7 שֶׁקל און 10 כֶּסֶף. 10 און איך האָבּ כּתב אויף אַ סֵפֶר, און חתם, און עוד עֵדִים, און שקל דאָס כֶּסֶף אויף אַ מֹאזְנַיִם. 11 און איך האָבּ לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם סֵפֶר הַמִּקְנָה, דעם חתם מיט די מִצְוָה און די חֻקִּים, און דעם גלוּי [גלה]. 12 און איך האָבּ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם סֵפֶר המקנה צו ברוּך בּן נֵרִיָּה בּן מַחסֵיָהוּ, פאַר די אויגן פּוּן חנַמאַל מײַן דּד, און פאַר די אויגן פּוּן די עֵדִים וואָס האָבּן זיך כּתב אויף סֵפֶר הַמִּקְנָה, פאַר די אויגן פּוּן אַלע יִדן וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין חָצֵר פּוּן דער מַטָּרָה. 13 און איך האָבּ צוה בּרוּך פאַר זייערע אויגן, אַזוי צו אמר: 14 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל: לקח די דאָזיקע ספרים, דעם דאָזיקן סֵפֶר המקנה און דאס חתם, און דאָס דאָזיקע גלוּי [גלה], און זאָלסט זיי נתן אין אַ כּלי חרשׂ, כּדי זיי זאָלן עמד ימים רבּים. 15 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל: עס וועלן עוֹד קנה [זען משלי 8:22] ווערן בּתּים און שׂדוֹת און כּרמים אין דעם דאָזיקן אֶרֶץ. 16 און איך האָבּ פּלל געווען צו ה' אחרי ווי איך האָבּ נתן דעם סֵפֶר הַמִּקְנָה צו ברוּך בּן נֵרִיָּהוּ, אַזוי צו אמר: 17 ווײַ, אֲדֹנָי ה'! הִנֵּה, דו האָסט עשׂה די הימלען און הָאָרֶץ מיט דײַן כֹּחַ גָּדוֹל, און מיט דײַן זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] נטה; פּוּן דיר איז נישט פּלא קיין זאַך. 18 עשׂה חֶסֶד מיטן

אלפים, און שלם די עָוֹן פּוּן די אבות אין דעם חֵיק פּוּן זייערע בָּנִים אחרי זיי; דו א-ל הגדוֹל הגבּוֹר, ה' צבָאוֹת איז שמוֹ [זען "שמוֹ" פּוּן צֶמַח משיח, זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בּעל אוֹתוֹ שם פּוּן משיח], 19 גָּדוֹל אין עצה, און רב אין עֲלִילִיָּה, וואָס דײַנע אויגן זײַנע פקח אויף כּל דרכים פּוּן די בני אדם, צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו איש לויט זײַנע דרכים און לויט דער פרי פּוּן זײַנע מעללים; 20 דו וואָס האָסט שׂים אוֹתוֹת און מוֹפתים אין אֶרֶץ מִצרַיִם, און בּיז אויף היום הזה, אי צווישן ישׂראל, אי צווישן אָדָם, און האָסט זיך עשׂה אַ שֵׁם, אַזוי ווי היום הזה; 21 און האָסט יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישׂראל פּוּן אֶרֶץ מִצרַיִם מיט אוֹתוֹת און מיט מוֹפתים [זען מוֹפֵת זכריה 3:8], און מיט אַ יָד חזקה, און מיט אַ זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] נטה, און מיט מוֹרָא גָּדוֹל; 22 און האָסט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דאָס דאָזיקע אֶרֶץ, וואָס דו האָסט שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] צו אבותם זיי צו נתן, אַן אֶרֶץ וואָס זוב מיט חָלָב און דבש; 23 און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבּן עס ירש; אָבּער זיי האָבּן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דײַן קוֹל, און אין דײַן תוֹרה זײַנען זיי נישט הלך; אַלע וואָס דו האָסט זיי צוה צו עשׂה האָבּן זיי נישט עשׂה און דו האָסט קרא צו זיי אלע דאָזיקע רָעָה. 24 הִנֵּה, די סֹלֻלוֹת [סֹלֻלה] זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] בּיז דער עִיר, זי צו לכד, און די עִיר ווערט נתן אין דער יָד פּוּן די כַּשְׂדִּים וואָס לחם אויף איר, פּוּן וועגן דער חֶרֶב און דעם רָעָב און דער דֶּבֶר; און וואָס דו האָסט דבר איז געשען, און הִנֵּה זעסטו עס. 25 און דו, אֲדֹנָי ה', אמר צו מיר: קנה [זען משלי 8:22] דיר דאָס שָׂדֶה מיט כֶּסֶף, און עמד! עֵדים ווען די עִיר ווערט נתן אין דער יָד פּוּן די כַּשְׂדִּים. 26 איז דאָס דבַר-ה' געווען צו יִרמיָהוּ, אַזוי צו אמר: 27 הִנֵּה, איך בין ה' אלוקֵי כּל בָּשָׂר; איז דען פּלא פּוּן מיר אַ שׂוּם זאַך? 28 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די דאָזיקע עִיר אין דער יָד פּוּן די כַּשְׂדִּים, און אין דער יָד פּוּן נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל, און ער וועט זי לכד. 29 און די כַּשְׂדִּים וואָס לחם אויף דער דאָזיקער עִיר, וועלן בוא און וועלן יצת די דאָזיקע עִיר אין אֵש, און וועלן זי שׂרף מיט די בּתּים וואָס מע האָט קטר אויף זייערע גָּג צו בַּעַל, און נסך נֶסֶךְ צו אלוקים אחרים, כּדי מיך צו כעס. 30 וואָרעם די בּני-ישׂראל און בּני-יהוּדה פלעגן פּוּן זייער נְעוּרִים אָן אַךְ עשׂה וואָס איז הָרַע אין מײַנע אויגן; וואָרעם די בּני-ישׂראל אַךְ מיך כּעס מיט דעם מַעֲשֵׂה פּוּן זייערע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], אמר ה'. 31 וואָרעם צו מײַן אף און צו מײַן חֵמָה איז מיר געווען די דאָזיקע עִיר פּוּן דעם יוֹם וואָס מען האָט זי בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. און בּיז אויף היום הזה, אַזוי אַז איך מוז זי סוּר פּוּן מײַן פּנים, 32 איבּער כּל רָעָה פּוּן די בּני-ישׂראל און בּני-יהוּדה, וואָס זיי האָבּן עשׂה מיך צו כעס, זיי, זייערע מלכים, זייערע שׂרים, זייערע כֹּהנים, און זייערע נביאים, און די איש יהוּדה און די יושבי ירוּשָׁלַיִם. 33 און זיי האָבּן פּנה צו מיר דעם עֹרֶף און נישט דעם פּנים, און איך האָבּ זיי למד, שכם און למד, אָבּער זיי האָבּן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו לקח אַ מוּסָר. 34 און זיי האָבּן שׂים זייערע שקוּצים אין דעם בּית וואָס מײַן שֵׁם ווערט קרא אויף אים, עס צו טמא. 35 און זיי האָבּן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] די בָּמוֹת פּוּן בַּעַל וואָס אין גֵּיא בֶּן-הִנוֹם, צו העביר [עבר] זייערע בָּנִים און זייערע בָּנוֹת צום מוֹלֶךְ, וואָס נישט איך האָבּ זיי צוה, און נישט מיר איז אויפן לֵב עלה, מע זאָל עשׂה די דאָזיקע תּוֹעֵבָה, כּדי צו מאַכן חטא יהוּדה. 36 אָבּער אַצוּנד, דעריבער, האָט אַזוי אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל אויף דער דאָזיקער עִיר, וואָס איר אמר, זי איז נתן אין דער יָד פּוּן מלך בָּבֶל דורך דער חֶרֶב, און דורך דעם רָעָב, און דורך דער דֶּבֶר: 37 הִנֵּה, איך קבץ זיי אַיין פּוּן כּל ארצוֹת, וואָס איך האָבּ זיי נדח אַהין אין מײַן אף, און אין מײַן חֵמָה, און אין קצף גדוֹל, און איך וועל זיי שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו דעם מקוֹם הזה, און זיי מאַכן ישב אין בֶּטַח. 38 און זיי וועלן מיר זײַן צו עַם, און איך וועל זיי זײַן צו אלוקים. 39 און איך וועל זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לֵב אֶחָד, און דֶּרֶךְ אֶחָד, ירא צו האָבּן פאַר מיר כּל הימים, כּדי זיי זאָל טוֹב זײַן, און זייערע בָּנִים אחרי זיי. 40 און איך וועל זיי כרת בְּרִית עוֹלָם, אַז איך וועל זיך נישט שוב פּוּן אחרי זיי כּדי איך זאָל זיי יטב; און מײַן ירא וועל איך נתן אין זייער לֵב, נישט צו סוּר פּוּן מיר. 41 און איך וועל מיך שׂוֹשׂ איבּער זיי, זיי צו יטב, און וועל זיי נטע אין דעם דאָזיקן אֶרֶץ מיט אֱמֶת, מיט מײַן כּל לֵב, און מיט מײַן כּל נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיהו 53:10]. 42 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר: אַזוי ווי איך האָבּ געבראַכט אויף דעם דאָזיקן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] דאָס דאָזיקע כּל הָרָעָה הגדוּלה, אַזוי בּרענג איך אויף זיי דאָס כּל הַטּוֹבָה וואָס איך דבר אָן וועגן זיי. 43 און שָׂדֶה וועט קנה [זען משלי 8:22] ווערן אין דעם דאָזיקן אֶרֶץ, וואָס איר אמר, עס איז אַ שְׁמָמָה, אָן אָדָם אָדער בּהמה, עס איז נתן אין דער יָד פּוּן די כַּשְׂדִּים. 44 מע וועט קנה [זען משלי 8:22] שדוֹת [שָׂדֶה] פאַר כֶּסֶף, און מע וועט כתב סֵפֶר, און חתם, און עוד עֵדים, אין אֶרֶץ בנימין, און אַרום ירוּשָׁלַיִם, און אין די ערים פּוּן יהוּדה, און אין די ערים פּוּן דעם הר, און אין די ערים פּוּן דער שְׁפֵלָה, און אין די ערים פּוּן הַנֶּגֶב; וואָרעם איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה

13:7] זייער שבוּת, אמר ה׳.

ירמ33

1 און דאָס דבַר-ה׳ איז געווען צו יִרמְיָהוּן אַ צווייט מאָל, ווען ער איז נאָך געווען עצר אין חָצֵר מטרה, אַזוי צו אמר: 2
אַזוי האָט אמר ה׳ וואָס עס עשׂה, ה׳ וואָס האָט דאָס יצר עס צו כון, דער וואָס שְׁמוֹ איז ה׳: 3 קרא! מיך, און
איך וועל דיר ענה, און איך וועל דיר נגד גדוֹלוֹת, און בצרות [בצר] וואָס דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3]
נישט. 4 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה׳ אֱלֹקֵי ישׂראל אויף די בּתִּים פון דער דאָזיקער עִיר, און אויף די בּתִּים פון די
מלכים פון יהודה, וואָס זײַנען נתץ געוואָרן פאַר די סֹללות [סֹללה] און פאַר דער חֶרֶב, 5 וואָס זיי בוא צו לחם
דערויף מיט די כַּשְׂדִּים, און זיי מלא מיט די פגרים פון אָדָם וואָס איך האָב נכה אין מײַן אף און אין מײַן חֵמָה, און
וואָס איבּער אַלע זייער רָעָה האָב איך סתר מײַן פנים פון דער דאָזיקער עִיר: 6 הִנֵּה, איך ברענג אויף איר אַן אֲרוּכָה
און א מַרְפֵּה, און וועל זי רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5]; און איך וועל זיי גלה אַן עֲתֶרֶת פון שלום און אֱמֶת. 7 און
איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] די שְׁבוּת פון יהודה, און די שְׁבוּת ישׂראל, און וועל זיי בנה אַזוי ווי
פריער. 8 און איך וועל זיי טהר פון אַלע זייער עָוֹן וואָס זיי האָבּן חטא צו מיר, און וועל סלח אַלע זייערע עֲוֹנוֹת וואָס
זיי האָבּן חטא צו מיר, און וואָס זיי האָבּן פשע אקעגן מיר. 9 און עס וועט מיר זײַן פאַר אַ שֵׁם פון שִׂשׂוֹן, פאַר אַ
תהלה, און פאַר אַ תפארה, בּײַ כּל גּוֹיִם פון הָאָרֶץ, וואָס וועלן שמע כּל הטוֹבה וואָס איך עשׂה מיט זיי, און וועלן
פחד און רגז פון וועגן כל הטוֹבָה און פון וועגן כל השלוֹם וואָס איך עשׂה פאר איר. 10 אַזוי האָט ה׳ אמר: עס וועט
נאָך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווערן אין דעם מקוֹם הזה, וואָס איר אמר, ער איז חרב, אַן אָדָם און אַ
בּהמה, אין די ערים פון יהודה, און אין די חוּצוֹת [חוץ] פון ירוּשָׁלַיִם, וואָס זײַנען שמם, אַן אָדָם, און אַ יוֹשֵׁב, און אַן
בּהמה, 11 דער קוֹל פון שָׂשׂוֹן און דער קוֹל פון שִׂמחה, דער קוֹל פון חָתָן און דער קוֹל פון כַּלָּה, דער קוֹל פון די וואָס
אמר: הוֹדוּ [ידה] ה׳ צבָאוֹת, וואָרעם ה׳ איז טוֹב, כִּי לעוֹלם חַסְדּוֹ! פון די וואָס ברענגען תוֹדה אין בּית ה׳; וואָרעם איך
וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] די שְׁבוּת הָאָרֶץ אַזוי ווי פריער, אמר ה׳. 12 אַזוי האָט אמר ה׳ צבָאוֹת:
עס וועט נאָך זײַן אין דעם מקוֹם הזה וואָס איז חרב, אָן אָדָם אָדער בּהמה, און אין אַלע זײַנע ערים, אַ נָוֶה פאַר
רֹעִים וואָס מאַכן רבץ צאָן. 13 אין די ערים פון דעם הָר, אין די ערים פון דער שְׁפֵלָה, און אין די ערים פון הַנֶּגֶב, און
אין אֶרֶץ בנימין, און אַרום ירוּשָׁלַיִם, און אין די ערים פון יהודה, וועלן ווידער עבר צאָן דורך דעם ידי מוֹנֶה [מנה],
אמר ה׳. 14 הִנֵּה, ימים באים , אמר ה׳, און איך וועל מקיים זײַן דעם דבר הטוֹב וואָס איך האָב דבר אויף דעם בּית
ישׂראל, און אויף דעם בּית יהודה. 15 אין יענע טעג, און אין יענע צײַט, וועל איך מאַכן צמח [זען "צמח" זכריה
6:11-12] פון דודן צֶמַח צְדָקָה, און ער וועט עשׂה מִשְׁפָּט און צדקה אין הָאָרֶץ. 16 אין יענע טעג וועט נוֹשַׁע [ישע]
ווערן יהודה, און ירוּשָׁלַיִם וועט שכן אין בֶּטַח; און דאָס איז וואָס מע וועט זי קרא: ה׳ איז צִדְקֵנוּ! 17 וואָרעם אַזוי
האָט ה׳ אמר: עס וועט נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן פון דודן אַן אִישׁ צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אויף כִּסֵּא בּית ישׂראל; 18 און אויך פון די כֹּהנים הַלְוִיִּם וועט נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26]
ווערן אַן אִישׁ פון פאַר מיר, צו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] עוֹלָה, און צו קטר מִנְחָה, און צו עשׂה זֶבַח, כּל הַיָּמִים.
19 און דאָס דבַר-ה׳ איז געווען צו יִרמְיָהוּן, אַזוי צו אמר: 20 אַזוי האָט ה׳ אמר: אויב איר קענט הפר [פרר] מײַן
בְּרִית הַיּוֹם, און מײַן בְּרִית הַלָּיְלָה, אַז יוֹמָם וָלַיְלָה זאָלן נישט זײַן אין זייער עת, 21 וועט אויך מײַן בְּרִית הֵפֵר [פרר]
ווערן מיט דוד מײַן עֶבֶד [זען ישעיה 53:11 משיח בן דוד מיין עֶבֶד], אַז פון אים זאָל נישט זײַן אַ בֵּן צו מלך אויף זײַן
כִּסֵּא, און מיט הַלְוִיִּם כֹּהנים מײַנע מְשָׁרֵת [שרת]. 22 אַזוי ווי דער צָבָא הַשָּׁמַיִם קען נישט ספר ווערן, און דער חוֹל
פון ים קען נישט מדד ווערן, אַזוי וועל איך רבה דעם זֶרַע פון מײַן עֶבֶד דוד, און די לוִיִּם וואָס שרת מיר. 23 און
דאָס דבַר-ה׳ איז געווען צו יִרמְיָהוּן, אַזוי צו אמר: 24 האָסטו נישט ראה וואָס די דאָזיקע עַם דבר, אַזוי צו אמר: די 2
משפחות וואָס ה׳ האָט זיי בחר, זיי האָט ער מאס? און עַמִּי גאַץ זיי, אַז עס איז מער נישט קיין גּוֹי בּײַ זיי. 25 אַזוי
האָט ה׳ אמר: אויב איך האָב נישט מײַן בְּרִית מיט יוֹמָם וָלַיְלָה, די חֻקּוֹת פון שָׁמַיִם און אֶרֶץ, נישט איך שׂים, 26 וועל
איך אויך מאס [זען תהלים 118:22] דעם זֶרַע פון יעקב, און דוד מײַן עֶבֶד, נישט צו לקח פון זײַן זֶרַע מֹשלים איבּער
דעם זֶרַע פון אברהם, יצחק, און יעקב; וואָרעם איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זייער שבוּת, און
וועל זיי רחם.

ירמ34

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמְיָהוּן פון ה׳, בעת נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל, און זײַן אַלע חיל, און כּל ממלכוֹת פון

אֶרֶץ מֶמְשֶׁלֶה פּוּן זײַן יָד, און כּל הַעַמִּים, האָבּן לחם אויף ירושָׁלַיִם און אויף אַלע אירע ערים; אַזוי צו אמר: 2 אַזוי
האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל: הלך, און זאָלסט אמר צו צִדקִיָהו מלך יהודה, און אמר צו אים: אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵה,
איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די דאָזיקע עִיר אין דער יָד פּוּן מלך בָּבֶל, או ער וועט זי שׂרף
אין אֵש. 3 און דו וועסט נישט מלט ווערן פּוּן זײַן יָד, אָבּער תּפשׂ וועסטו תּפשׂ ווערן, און אין זײַן יָד וועסטו נתן
ווערן, און אויג אין אויג וועסטו ראה מלך בָּבֶל, און פֶּה צו פֶּה וועט ער מיט דיר דבר, און קיין בָּבֶל וועסטו בוא . 4
אָבּער שמע! דאָס דבַר-ה', צִדקִיָהו מלך יהודה: אַזוי האָט ה' אמר אויף דיר: וועסט נישט מות דורכן חֶרֶב. 5 בשלום
וועסטו מות, און לויט די מַשְׂרֵפָה פּוּן דײַנע אבות, די מלכים ראשׁוֹנִים וואָס זײַנען געווען פאַר דיר, אַזוי וועט מען
שׂרף נאָך דיר; און ווײ אדון! וועט מען ספד אויף דיר, וואָרעם איך האָבּ אַ דבר דבר, אמר ה'. 6 און יִרמִיָהו הנביא
האָט דבר צו צִדקִיָהו מלך יהודה אַלע די דאָזיקע דברים אין ירושָׁלַיִם, 7 בעת דער חיל פּוּן מלך בָּבֶל האָט לחם אויף
ירושָׁלִים, און אויף אַלע געבליבענע ערים פּוּן יהודה, אויף לָכִיש, און אויף עֲזֵקָה; וואָרעם זײ זײַנען שאַר צווישן די
ערים פּוּן יהודה ערים מבצר. 8 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמִיָהון פּוּן ה', אחרי אַז דער מלך צִדקִיָהו האָט כרת
[זען "כרת" דניאל 9:26] אַ בְּרִית מיטן כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אין ירושָׁלַיִם,
צו קרא פאַר זײ דרוֹר; 9 צו שלח [פרײַ] איטלעכער זײַן עֶבֶד, און איטלעכער זײַן שִׁפְחָה, דעם יִדישן און די יִדישע,
חפשים, אַז קײַנער זאָל נישט עבד מיט זײ, מיט זײַן אח יְהוּדִי. 10 האָבּן שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו
52:15; דברים 18:15] כּל השׂרים און דאָס כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס
זײַנען בוא אין דעם בְּרִית צו שלח [פרײַ] איטלעכער זײַן עֶבֶד, און איטלעכער זײַן שפחה, חפשים, נישט צו עבד מיט
זײ מער, און זײ האָבּן שמע און האָבּן שלח [פרײַ]. 11 אָבּער דערנאָך האָבּן זײ שוב, און האָבּן שוב די עבדים און די
שפחות, וואָס זײ האָבּן שלח חפשים [פרײַ], און זײ האָבּן זײ כּבשׁ פאַר עבדים און פאַר שפחות. 12 איז דאָס דבר ה'
געווען צו יִרמִיָהון פּוּן ה', אַזוי צו אמר: 13 אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל: איך האָבּ כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ
בְּרִית מיט אבוֹתֵיכם אין דעם יוֹם וואָס איך האָבּ זײ יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פּוּן אֶרֶץ מִצרַיִם, פּוּן
דעם בּית עבדים, אַזוי צו אמר: 14 צום סָוף פּוּן 7 שָׁנָה זאָלט איר שלח [פרײַ] איטלעכער זײַן אח הָעִבְרִי, וואָס האָט
זיך מכר צו דיר, און האָט דיר עבד 6 שָׁנָה; זאָלסט אים שלח חָפְשִׁי [פרײַ] פּוּן דיר. אָבּער אבוֹתֵיכם האָבּן נישט שמע
[זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיר, און נישט נטה זײער אָזֶן. 15 און איר האָט הַיּוֹם
תשובה געטאָן און האָט עשׂה וואָס איז יָשָׁר אין מײַנע אויגן, צו קרא דְרוֹר איטלעכער צו זײַן רֵעַ, און איר האָט כרת
[זען "כרת" דניאל 9:26] אַ בְּרִית פאַר מיר אין דעם בּית וואָס מײַן שֵׁם ווערט קרא אויף אים. 16 אָבּער איר האָט
שוב, און איר האָט חלל מײַן שֵׁם, און האָט שוב איטלעכער זײַן עֶבֶד, און איטלעכער זײַן שפחה, וואָס איר האָט
שלח [פרײַ] פאַר זיך; און איר האָט זײ כּבשׁ צו זײַן פאַר עבדים און פאַר שפחות צו אײַך. 17 דעריבער האָט ה' אַזוי
אמר: איר האָט נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] צו מיר, צו קרא דרוֹר איטלעכער צו אחיו, און
איטלעכער צו זײַן רֵעַ, הִנֵה קרא איך אײַך "דרוֹר" אמר ה', צו חֶרֶב, צו דֶבֶר, און צו דעם רָעָב, און איך וועל אײַך נתן
פאַר אַ זְוָעָה בײַ כּל ממלכוֹת הָאָרֶץ. 18 און איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די אנשים
וואָס זענען העבֿרים [עבר, חָרַג מִן הַמֻּתָּר] מײַן בְּרִית. וואָס האָבּן נישט מקיים געווען די דברים פּוּן דעם בְּרִית וואָס
זײ האָבּן כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] פאַר מיר, בײַ דעם עֵגֶל וואָס זײ האָבּן כרת אין צווײַען, און זײַנען עבר צווישן
זײַנע בֶּתֶר 19 די שׂרים פּוּן יהודה, און די שׂרים פּוּן ירושָׁלַיִם, די סריסים, און די כֹּהנים, און דאָס כּל עַם הָאָרֶץ,
וואָס זײַנען עבר צווישן די בֶּתֶר פּוּן דעם עֵגֶל 20 איך וועל זײ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין
דער יָד פּוּן זײערע פײַנט, און אין דער יָד פּוּן די וואָס בקש זײער נפש [זען נפש פּוּן משיח אן אשם ישעיהו 53:10],
און זײערע נְבֵלָה וועלן זײַן צו מאכל פאַרן עוֹף הַשָּׁמַיִם, און פאַר דער בהמה פּוּן הָאָרֶץ. 21 און צִדקִיָהו מלך יהודה
און זײַנע שׂרים וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פּוּן זײערע פײַנט, און אין דער
יָד פּוּן די וואָס בקש זײער נפש [זען נפש פּוּן משיח אן אשם ישעיהו 53:10], און אין דער יָד פּוּן דעם חיל פּוּן מלך
בָּבֶל וואָס האָט עלה פּוּן אײַך. 22 הִנֵה, איך צוה, אמר ה', און וועל זײ שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו
דער דאָזיקער עִיר, און זײ וועלן לחם אויף איר, און וועלן זי לכד, און וועלן זי שׂרף אין אֵש, און די ערים פּוּן יהודה
וועל איך נתן שְׁמָמָה אָן אַ יוֹשֵׁב.

ירמ35

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמִיָהון פּוּן ה' אין די יְמֵי יהוֹיָקִים בֶּן
יֹאשִׁיָהון, מלך יהודה, אַזוי צו אמר: 2 הלך צו דעם בּית פּוּן די רֵכָבִים, און זאָלסט דבר צו זײ, און זײ ברענגען אין בּית
ה', אין איינער פּוּן די לְשָׁכָה], און זײ שקה ווײַן. 3 האָבּ איך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13;

11:13] יַאֲזַנְיָה בֶּן יִרְמְיָהוּ בֶּן חֲבַצִּנְיָהוּ, און זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], און אַלע זײַנע בָּנִים, און דאָס כֹּל בֵּית די הָרֵכָבִים. 4 און איך האָב זיי געבראַכט אין בֵּית ה', אין דער לִשְׁכָּה פּוּן די בְּנֵי חָנָן בֶּן יִגְדַּלְיָהוּ דעם אִישׁ האלוקים, וואָס אֵצֶל [זען "אצל" משלי 8:30] דער לִשְׁכָּה פּוּן די שָׂרִים, וואָס איבּער דער לִשְׁכָּה פּוּן מַעֲשֵׂיָהוּ בֶּן שַׁלּוּם דעם שֹׁמֵר הַסַּף. 5 און איך האָב נתן פאַר בְּנֵי-בֵית הָרֵכָבִים גְּבִיעַ מלא ווײַן און כּוֹס, און איך האָב צו זיי אמר: שתה ווײַן. 6 האָבן זיי אמר: מיר שתה נישט קײן ווײַן, וואָרעם יוֹנָדָב בֶּן רֵכָבן, אבינו, האָט אונדז צוה, אַזוי צו אמר: איר זאָלט נישט שתה קײן ווײַן, איר, און אײַערע בָּנִים עַד עוֹלם; 7 און קײן בֵּית זאָלט איר נישט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], און קײן זֶרַע זאָלט איר נישט זרע, און קײן כֶּרֶם זאָלט איר נישט נטע, און נישט האָבן; נײַערט אין אוהלים זאָלט איר ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אַלע אײַערע ימים, כדי איר זאָלט חיה ימים רבים על פּנֵי האדמה וואָס איר גור דאָרטן. 8 און מיר האָבן שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל יהוֹנָדָב בֶּן רֵכָבן, אבינו, אין אַלע וואָס ער האָט אונדז צוה, נישט צו שתה קײן ווײַן כֹּל יָמֵינוּ, מיר, אונדזערע נָשִׁים, אונדזערע בָּנִים, און אונדזערע בָּנוֹת; 9 און נישט צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] קײן בּתִּים פאַר אונדז צום ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11], און קײן כֶּרֶם, און קײן שָׂדֶה, און קײן זֶרַע, זאָל בײַ אונדז נישט זײַן. 10 און מיר זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין אוהלים, און מיר האָבן שמע און עשׂה אַזוי ווי אַלע וואָס אבינו יוֹנָדָב האָט אונדז צוה. 11 און עס איז געווען, אַז נבוּכַדְרֶאצַר מלך בָּבֶל איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויפן הָאָרֶץ, האָבן מיר אמר: בואו! און לאָמיר בוא אין ירוּשָׁלַיִם פּוּן וועגן דעם חיל פּוּן די כַּשְׂדִּים, און פּוּן וועגן דעם חיל פּוּן אַרָם; און מיר האָבן זיך ישב אין ירוּשָׁלַיִם. 12 איז דאָס דבַר-ה' געווען צו יִרְמְיָהוּ, אַזוי צו אמר: 13 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל: הלך, און זאָלסט אמר צו די איש יהודה, און צו די יושבי ירוּשָׁלַיִם: ווילט איר נישט אַ מוסר לקח צו שמע צו מײַנע דברים? אמר ה'. 14 עס איז געווען קום די דברים פּוּן יהוֹנָדָב בֶּן רֵכָבן, וואָס האָט צוה זײַנע בָּנִים נישט צו שתה קײן ווײַן, און זיי שתה נישט בּיז אויף היום הזה, ווײַל זיי שמע דעם מצוה פּוּן אֲבִיהֶם, און איך האָב דבר צו אײַך, שכם און דבר, און איר האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיר. 15 און איך האָב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אײַך אַלע מײַנע עבדים די נביאים, שכם און שלח, אַזוי צו אמר: שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אײַך נָא איטלעכער פּוּן זײַן דֶּרֶךְ הָרָעָה, און יטב אײַערע מעללים, און איר זאָלט ניאט הלך אחרי אלוקים אחרים זיי צו עבד, און בלײַבט ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף האדמה וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אײַך און אבוֹתֵיכם; אָבּער איר האָט נישט נטה אײַער אֹזֶן, און נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיר. 16 פאַרוואָר, ווײַל בְּנֵי-יהוֹנָדָב בֶּן רֵכָבן האָבן קום געווען דעם מצוה פּוּן אֲבִיהֶם, וואָס ער האָט זיי צוה, און דאָס דאָזיקע עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיר, 17 דעריבער האָט אַזוי אמר ה' אלוקי צבָאוֹת, אלוקי ישׂראל: הִנֵּה, איך בּרענג אויף יהודה און אויף כֹּל יושבי ירוּשָׁלַיִם דאָס כֹּל הָרָעָה וואָס איך האָב דבר אויף זיי; ווײַל איך האָב דבר צו זיי, און זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און איך האָב קרא צו זיי און זיי האָבן זיך נישט ענה. 18 און צו דעם בֵּית פּוּן די רֵכָבִים האָט יִרְמְיָהוּ אמר: אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל: ווײַל איר האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם מצוה פּוּן יהוֹנָדָב אֲבִיכֶם, און איר האָט שמר אַלע זײַנע מצוה, און איר האָט עשׂה אַזוי ווי אַלע וואָס ער האָט אײַך צוה, 19 דעריבער האָט אַזוי אמר ה' צבאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל: עס וועט נישט יִכָּרֵת [זען "יִכָּרֵת משיח" דניאל 9:26] איש פּוּן יוֹנָדָב בֶּן רֵכָבן צו עמד פאַר מיר כֹּל הימים.

ירמ36

1 און עס איז געווען אין 4טן שָׁנָה פּוּן יהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָהוּ, מלך יהודה, איז געווען דאָס דאָזיקע דבר צו יִרְמְיָהוּ פּוּן ה', אַזוי צו אמר: 2 לקח דיר אַ מגילה סֵפֶר, און זאָלסט כתב אויף איר כֹּל הדברים וואָס איך האָב דבר צו דיר אויף ישׂראל, און אויף יהודה, און אויף כֹּל הַגּוֹיִם, פּוּן דעם יוֹם וואָס איך דבר צו דיר, פּוּן די יְמֵי יֹאשִׁיָהוּ און בּיז אויף היום הזה. 3 אפשר וועט דאָס בֵּית יהודה שמע דאָס כֹּל הָרָעָה וואָס אויף זיי איך חשב צו עשׂה; כדי זיי זאָלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] איטלעכער פּוּן זײַן דֶּרֶךְ הָרָעָה, און איך זאָל סלח זייער עָוֹן און זייער חַטָּאת. 4 האָט יִרְמְיָהוּ קרא ברוך בֶּן נֵרִיָהוּ, און ברוך האָט כתב פּוּן פִּה יִרְמְיָהוּ כֹּל דִּבְרֵי ה', וואָס ער האָט צו אים דבר, אויף אַ מגילה סֵפֶר. 5 און יִרְמְיָהוּ האָט צוה ברוך, אַזוי צו אמר: איך בין עצר, איך קען נישט בוא אין בֵּית ה'; 6 דעריבער זאָלסט דו בוא, און לײַענען [קרא] פּוּן דער מגילה וואָס דו האָסט כתב פּוּן מײַן פִּה, די דברים פּוּן ה', אין די אוזנַיִם

פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], אין בית ה' אין אַ יום צום; און אויך אין די אוזנַים פון כָּל יהודה וואָס בוא פון זייערע ערים, זאָלסטו זיי לײַענען [קראַ]. 7 אפשר וועט נפל זייער תְּחִנָּה פאַר ה', און זיי וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] איטלעכער פון זײַן דֶּרֶךְ הָרָעָה; וואָרעם גָּדוֹל איז דער אף און דער חֵמָה וואָס ה' האָט דבר אויף דעם דאָזיקן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי]. 8 האָט ברוך בן נֵרִיָּהוּ עשׂה אַזוי ווי אַלע וואָס יִרְמְיָהוּ הנביא האָט אים צוה צו לײַענען [קראַ] פון דעם סֵפֶר די דברים פון ה' אין בית ה'. 9 און עס איז געווען אין 5טן שָׁנָה פון יהוֹיָקִים בן יֹאשִׁיָּהוּ מלך יהודה, אין 9טן חוֹדֶשׁ, האָבן קראַ אַ צום פאַר ה' דאָס כָּל הָעָם אין ירושָׁלַיִם, און דאָס כָּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] וואָס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרְמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון די ערים פון יהודה צו ירושָׁלַיִם. 10 און ברוך האָט געלײַענט [קראַ] פון דעם סֵפֶר די דברים פון יִרְמְיָהוּ אין בית ה', אין דער לִשְׁכָּה פון גְּמַרְיָהוּ בן שָׁפָן דעם סֹפֵר, אין דעם חָצֵר הַעֶלְיוֹן, אין פתח שַׁעַר הֶחָדָשׁ פון בית ה', אין די אוזנַים פון כָּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי]. 11 האָט מִיכָיְהוּ בן גְּמַרְיָהוּ בן שָׁפָנען שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] פון סֵפֶר כָּל דברי ה', 12 און ער האָט ירד צום בית המלך, אין דעם לִשְׁכָּה פון סֹפֵר; און הִנֵּה דאָרטן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] כָּל הַשָּׂרִים, אֱלִישָׁמָע דער סֹפֵר, און דְּלָיָהוּ בן שְׁמַעְיָהוּן, און אֶלְנָתָן בן עַכְבּוֹר, און גְּמַרְיָהוּ בן שָׁפָנען, און צִדְקִיָּהוּ בן חֲנַנְיָהוּן, און כָּל הַשָּׂרִים. 13 האָט זיי מִיכָיְהוּ נגד כָּל הַדְּבָרִים וואָס ער האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווען ברוך האָט געלײַענט [קראַ] פון סֵפֶר אין די אֹזֶן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי]. 14 און כָּל הַשָּׂרִים האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו ברוך יהודי בן נתַנְיָהוּ בן שֶׁלֶמְיָהוּ בן כּוּשִׁין, אַזוי צו אמר: די מגילה וואָס דו האָסט פון איר געלײַענט [קראַ] אין די אוזנַים פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], לקח זי אין דײַן יָד, און הלך אַהער. האָט ברוך בן נֵרִיָּהוּ לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די מְגִילָּה אין זײַן יָד, און איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרְמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו זיי. 15 האָבן זיי אמר צו אים: ישב נָא, און לײַען [קראַ] זי אין אונדזערע אוזנַים; און ברוך האָט געלײַענט [קראַ] אין זייערע אוזנַים. 16 און עס איז געווען, ווי זיי האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] כָּל הַדְּבָרִים, אַזוי האָבן זיי איש צו רֵעַ פָּחַד, און זיי האָבן אמר צו ברוך: נגד מוזן מיר נגד צו דעם מלך אַלע דאָזיקע דברים. 17 און ברוך האָבן זיי שאל [זען תהלים 2:7-12], אַזוי צו אמר: נגד אונדז נָא, ווי אַזוי האָסטו כתב די כָּל הַדְּבָרִים פון זײַן פֶּה? 18 האָט ברוך צו זיי אמר: ער פלעגט קראַ צו מיר מיט זײַן פֶּה אַלע די דאָזיקע דברים, און איך פלעג כתב אויפן סֵפֶר מיט דְּיוֹ. 19 האָבן די שָׂרִים אמר צו ברוך: הלך! סתר זיך, דו, און יִרְמְיָהוּ, און קײַנער זאָל נישט ידע ווו איר זײַט. 20 און זיי זײַנען בוא צום מלך אין חָצֵר; און די מְגִלָּה האָבן זיי פקד אין דער לִשְׁכָּה פון אֱלִישָׁמָע דעם סֹפֵר; און זיי האָבן נגד אין די אוזנַים פון המלך כָּל הַדְּבָרִים. 21 האָט דער מלך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] יהודי צו לקח די מְגִלָּה, און ער האָט זי לקח פון דער לִשְׁכָּה פון אֱלִישָׁמָע דעם סֹפֵר; און יהודי האָט זי געלײַענט [קראַ] אין די אוזנַים פון המלך, און אין די אוזנַים פון כָּל הַשָּׂרִים וואָס זײַנען עמד לעבן המלך. 22 און דער מלך איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין דעם בית הַחֹרֶף און דאָס איז געווען אין 9טן חוֹדֶשׁ, און דער אָח מבֹערת [בער] איז געווען פאַר אים. 23 איז ווי יהודי האָט קראַ 3 דְּלָתוֹת [דֶּלֶת] אָדער 4, אַזוי האָט ער עס קראַ מיטן שרײַבערמעסער [תַּעַר הַסֹּפֵר], און שלך אויפן אֵשׁ וואָס אין אָח, ביז די כָּל הַמְּגִלָּה איז תמם געוואָרן אויף דעם אֵשׁ וואָס אין אָח

https://www.youtube.com/watch?v=4h-MtY0FQRw]

[https://www.youtube.com/watch?v=oZ8wl8icPPs

. 24 און זיי האָבן זיך נישט פחד, און נישט קרע זייערע בגדים, דער מלך און אַלע זײַנע עבדים וואָס האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַלע די דאָזיקע דברים. 25 און הגם אֶלְנָתָן און דְּלָיָהוּ און גְּמַרְיָהוּ האָבן זיך פגע [זען "פגע" ישעיה 53:12] בײַם מלך נישט צו שׂרף די מְגִלָּה, האָט ער דאָך נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו זיי. 26 און דער מלך האָט צוה יַרְחְמְאֵל בן המלך, און שְׂרָיָהוּ בן עַזְרִיאֵל, און שֶׁלֶמְיָהוּ בן עַבְדְּאֵל, צו לקח ברוך דעם סֹפֵר און יִרְמְיָהוּ הנביא, אָבער ה' האָט זיי סתר. 27 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יִרְמְיָהוּ, אחרי דער מלך האָט שׂרף די מְגִלָּה מיט די דברים וואָס ברוך האָט כתב פון פֶּה פון יִרְמְיָהוּ אַזוי צו אמר: 28 שוּב! לקח! דיר אַן אַנדער מְגִלָּה, און כתב! אָן אויף איר כָּל הַדְּבָרִים הָרִאשֹׁנִים וואָס זײַנען געווען אויף דער מְגִלָּה הָרִאשֹׁנָה, וואָס יהוֹיָקִים מלך יהודה האָט שׂרף. 29 און אויף יהוֹיָקִים מלך יהודה זאָלסטו אמר: אַזוי האָט ה' אמר: דו האָסט שׂרף די דאָזיקע מְגִלָּה, אַזוי צו אמר: מַדּוּעַ האָסטו כתב אויף איר, אַזוי צו אמר: בוא וועט בוא מלך בָּבֶל, און ער וועט שחת דאָס דאָזיקע אֶרֶץ, און וועט השבית [שבת] פון איר אָדָם און בְּהֵמָה? 30 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר אויף יהוֹיָקִים מלך יהודה: קײַנער פון אים וועט נישט ישב אויפן כִּסֵּא פון דוד, און זײַן נְבֵלָה ווער זיך שלך אויף דער

חֶרֶב בּײַטאָג, און אויף דער קֶרַח בּײַנאַכט. 31 און איך וועל זיך פקד מיט אים, און מיט זײַן זֶרע, און מיט זײַנע עבדים, פאַר זײערע עָוֹן, און איך וועל ברענגען אויף זײ, און אויף די יושבי ירושָׁלַיִם, און אויף די איש יהודה, דאָס כּל הָרָעָה וואָס איך האָב דבר אויף זײ, און זײ האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]. 32 און יִרמְיָהוּ האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אַן אַנדער מְגִלָּה, און האָט זי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו ברוך בֶּן נֵרִיָּהוּ, דעם סֹפר, און ער האָט כתב אויף איר פּוּן פֶּה יִרמְיָהוּ כּל דִּבְרֵי הַסֵּפֶר וואָס יהוֹיָקִים מלך יהודה האָט שׂרף אין אֵש; און צו זײ זײַנען יסף געוואָרן נאָך דברים רַבִּים אַזוי ווי זײ.

ירמ37

1 און צִדקִיָּהוּ בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ איז געוואָרן מלך אויף תחת [זען "תחת" בראשית 22:13; זען דניאל 9:26; ישעיה 53:5-8] כָּנְיָהוּ בֶּן יהוֹיָקִימעָן, וואָס נְבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל האָט געמאַכט פאַר אַ מלך אין אֶרֶץ יהודה. 2 און ער און זײַנע עבדים און דאָס עַם הָאָרֶץ האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו די דברים פּוּן ה', וואָס ער האָט דבר דורך יַד יִרמְיָהוּ הנביא. 3 און דער מלך צִדקִיָּהוּ האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] יהוכָל בֶּן שֶׁלֶמְיָהוּ, און צפַנְיָהוּ בֶּן מַעֲשֵׂיָהוּ, דעם כֹּהן, צו יִרמְיָהוּ הנביא, אַזוי צו אמר: התפּלל [פלל], נָא, פאַר אונדז צו ה' אֱלֹקֵינוּ. 4 און יִרמְיָהוּ פלעגט בוא און יצא צווישן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָרעם מע האָט אים נאָך נישט נתן אין בּית הכּלוּא. 5 און דער חיל פּוּן פרעֹהן איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פּוּן מִצרַיִם; און די כַּשְׂדִּים וואָס האָבן צור אויף ירושָׁלַיִם, האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די שֵׁמַע [זען "שמועָה" ישעיהו 53:1] וועגן זײ, און האָבן עלה פּוּן ירושָׁלַיִם. 6 איז דאָס דבַר-ה' געווען צו יִרמְיָהוּ הנביא, אַזוי צו אמר: 7 אַזוי האָט אמר ה' אלוקי ישׂראל: אַזוי זאָלט איר אמר צו מלך יהודה וואָס שלח אײַך צו מיר מיך צו דרש: הִנֵּה, דער חיל פּוּן פרעֹהן וואָס איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אײַך פאַר עֶזְרָה, שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אום צו זײַן אֶרֶץ, מִצרַיִם. 8 און די כַּשְׂדִּים וועלן זיך שוב און וועלן לחם אויף דער דאָזיקער עִיר, און זײ וועלן זי לכד, און וועלן זי שׂרף אין אֵש. 9 אַזוי האָט ה' אמר: איר זאָלט אײַך נישט הִשִׁיא [נָשָׁא], אַזוי צו אמר: הלך וועלן הלך פּוּן אונדז די כַּשְׂדִּים; וואָרעם זײ וועלן נישט הלך. 10 וואָרעם אַז איר זאָלט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] דעם כּל חיל כַּשְׂדִּים וואָס לחם אויף אײַך, און אנשים מְדֻקָּרִים [זען "דקר" זכריה 12:10] זאָלן שאַר פּוּן זײ, וועלן זײ קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] איטלעכער אין זײַן אֹהֶל, און וועלן שׂרף די דאָזיקע עִיר אין אֵש. 11 און עס איז געווען, אַז דער חיל פּוּן די כַּשְׂדִּים האָט עלה פּוּן ירושָׁלַיִם פאַר דעם חיל פּוּן פרעֹהן, 12 איז יִרמְיָהוּ יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פּוּן ירושָׁלַיִם צו הלך קיין אֶרֶץ בנימין, כּדי צו חלק דאָרטן [זײַן חלק] צווישן הָעָם. 13 היה, ווי ער איז געווען אין שער בנימין, איז דאָרטן געווען דער בַּעַל פְּקֻדֻּת, וואָס זײַן שֵׁם איז געווען יִראִיָּה בֶּן שֶׁלֶמְיָה בֶּן חֲנַנְיָהוּ; האָט ער תפשׂ יִרמְיָהוּ הנביאן, אַזוי צו אמר: צו די כַּשְׂדִּים ווילסטו נפל. 14 האָט יִרמְיָהוּ אמר: שֶׁקֶר! איך וויל נישט נפל צו די כַּשְׂדִּים. אָבּער ער האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו אים, און יִראִיָּה האָט תפשׂ יִרמְיָהוּ, און האָט אים געבראַכט צו די שׂרים. 15 און די שׂרים האָבן קצף אויף יִרמְיָהוּ, און האָבן אים נכה, און אים נתן אין בּית הָאֵסוּר, אין בּית פּוּן יהוֹנָתָן דעם סֹפֵר; וואָרעם דאָס האָט מען עשׂה פאַר אַ בּית הַכֶּלֶא. 16 אַז יִרמְיָהוּ איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין בּית הבּוֹר און אין די חָנוּת, און יִרמְיָהוּ איז דאָרטן ישב ימים רבּים, 17 האָט דער מלך צִדקִיָּהוּ שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און האָט אים לקח; און דער מלך האָט אים שאל [זען תהלים 2:7-12] בײַ זיך אין בּית, בַּסֵּתֶר, און האָט אמר: פאַראַן אַ דָּבָר-ה'? האָט יִרמְיָהוּ אמר: פאַראַן; און ער האָט אמר: אין דער יָד פּוּן מלך בָּבֶל וועסטו נתן ווערן. 18 און יִרמְיָהוּ האָט אמר צום מלך צִדקִיָּהוּ: וואָס האָב איך חטא קעגן דיר, און קעגן דײַנע עבדים, און קעגן דעם דאָזיקן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס איר האָט מיך נתן אין בּית הַכֶּלֶא? 19 און אַוווּ זײַנען אײַערע נביאים וואָס האָבן אײַך נביאות געזאָגט, אַזוי צו אמר: מלך בָּבֶל וועט נישט בוא אויף אײַך און אויף דעם דאָזיקן הָאָרֶץ? 20 און אַצונד, שמע צו, נָא, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ; זאָל, נָא, נפל מײַן תְּחִנָּה פאַר דיר, און זאָלסט מיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אין בּית יהוֹנָתָן דעם סֹפֵר, און לאָמיך נישט מות דאָרטן. 21 האָט דער מלך צִדקִיָּהוּ צוה, און מע האָט פקד יִרמְיָהוּ אין חצר פּוּן דער מַטּרה, און מע האָט אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ כִּכַּר לֶחֶם יוֹם יוֹם פּוּן דער בעקערגאַס ביז דאָס כּל הַלֶּחֶם איז תמם פּוּן דער עִיר. אַזוי איז יִרמְיָהוּ ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין חָצֵר פּוּן דער מַטּרה.

1 און שפטיָה בֶּן מַתָּנָן, און גְּדַלְיָהוּ בֶּן פַּשְׁחוּרָן, און יוּכַל בֶּן שֶׁלֶמְיָהוּן, און פשחור בֶּן מַלְכִּיָּהוּ, האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דברים וואָס יִרְמְיָהוּ דבר צו כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר: 2 אַזוי האָט ה' אמר: דער וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין דער דאָזיקער עִיר וועט מות פון דער חֶרֶב, פון דעם רָעָב, און פון דער דֶּבֶר, און דער וואָס יצא צו די כַּשְׂדִּים, וועט חיה; און זײַן נפש וועט אים זײַן פאר שָׁלָל [זען "שלל" ישעיהו 53:10] און ער וועט חיה. 3 אַזוי האָט ה' אמר: נתן וועט נתן ווערן די דאָזיקע עִיר אין דער יָד פון חיל מלך בָּבֶל, און ער וועט זי לכד. 4 האָבּן די שָׂרים אמר צום מלך: זאָל מות ווערן, נָא, דער דאָזיקער אִיש, וואָרעם ער דאָך רִפָּה די יָד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון די אַנְשֵׁי המלחמה וואָס זײַנען שאר אין דער דאָזיקער עִיר, און די ידים פון דעם כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַז ער דבר צו זיי אַזוי ווי די דאָזיקע דברים; וואָרעם דער דאָזיקער אִיש דרש נישט שלום פאַר דעם דאָזיקן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אָבּער בּלויז רעה. 5 האָט דער מלך צִדְקִיָּהוּ אמר: הִנֵּה! ער איז אין אײַער יָד; וואָרעם אֵין יכל דער מלך אײַך גאָרנישט אַנטקעגנדיק. 6 האָבּן זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] יִרְמְיָהוּן, און האָבּן אים שלך אין דער בּוֹר פון מַלְכִּיָּהוּ בֶּן המלך, וואָס אין חָצֵר פון דער מַטְּרָה; און זיי האָבּן שלח יִרְמְיָהוּן מיט חבלים [חֶבֶל]. און אין דער בּוֹר איז קיין מַיִם נישט געווען, נאָר בּלויז טִיט; און יִרְמְיָהוּ איז טבע אין דעם טִיט. 7 האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] עֶבֶד-מֶלֶךְ דער כּוּשִׁי, אַן אִיש אַ סָרִיס וואָס איז געווען אין בּית המלך, אַז מע האָט יִרְמְיָהוּן נתן אין דער בּוֹר; און דער מלך איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין שער בנימין. 8 איז עֶבֶד-מֶלֶךְ יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון בּית המלך, און האָט דבר צום מלך, אַזוי צו אמר: 9 אֲדֹנִי המלך, האָבּן רעע זיך די דאָזיקע אנשים מיט אַלע וואָס זיי האָבּן עשׂה צו יִרְמְיָהוּ הנביא, וואָס זיי האָבּן אים שלך אין בּוֹר; און ער וועט מות אויף זײַן אָרט פאַר רָעָב; וואָרעם נישטאָ קיין לֶחֶם מער אין עִיר. 10 האָט דער מלך צוה עֶבֶד-מֶלֶךְ דעם כּוּשִׁי, אַזוי צו אמר: לקח! מיט דיר פון דאָרטן 30 אנשים, און זאָלסט העליה [עלה] יִרְמְיָהוּ הנביאן פון דער בּוֹר איידער ער וועט מות. 11 האָט עֶבֶד-מֶלֶךְ לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די אנשים מיט זיך, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרְמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין בּית המלך אונטער דער אוֹצָר, און האָט פון דאָרטן לקח אַלטע סחבה און אַלטע מֶלַח, און ער האָט זיי שלח צו יִרְמְיָהוּן אין בּוֹר מיט חבלים [חֶבֶל]. 12 און עֶבֶד-מֶלֶךְ דער כּוּשִׁי האָט אמר צו יִרְמְיָהוּן: שִׂים! נָא, די אַלטע סחבה און די מֶלַח אונטער דײַנע אַצִּיל ידים פון אונטער די חבלים [חֶבֶל]. און יִרְמְיָהוּ האָט אַזוי עשׂה. 13 און זיי האָבּן משך יִרְמְיָהוּן מיט הבלים [חֶבֶל], און האָבּן אים עלה פון דער בּוֹר. און יִרְמְיָהוּ איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין חָצֵר פון דער מַטְּרָה. 14 האָט דער מלך צִדְקִיָּהוּ שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] יִרְמְיָהוּ הנביאן צו זיך, צום מָבוֹא השלישי [3טן אַיינגאַנג] וואָס אין בּית ה'; און דער מלך האָט אמר צו יִרְמְיָהוּן: איך וועל דיך שאל אַ זאַך; זאָלסט נישט כַּחֵד פון מיר אַ דבר. 15 האָט יִרְמְיָהוּ אמר צו צִדְקִיָּהוּן: אַז איך וועל דיר נגד וועסטו דאָך מות מיך מות; און אַז איך וועל דיר יעץ, וועסטו נישט שמע צו מיר. 16 האָט דער מלך צִדְקִיָּהוּ שבע [זען "שבע," תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] צו יִרְמְיָהוּן בַּסֵּתֶר, אַזוי צו אמר: חי ה' וואָס האָט אונדז עשׂה די דאָזיקע נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אויבּ איך וועל דיך מות, און אויבּ איך וועל דיך נתן אין דער יָד פון די דאָזיקע אנשים וואָס בקש דײַן נפש! 17 האָט יִרְמְיָהוּ אמר צו צִדְקִיָּהוּן: אַזוי האָט אמר ה' אלוקי צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: אויבּ יצא וועסטו יצא צו די שָׂרים פון מלך בָּבֶל, וועט דײַן נפש חיה, און די דאָזיקע עִיר וועט נישט שׂרף ווערן אין אֵשׁ; און דו וועסט חיה, אי דײַן בּית [זען "בית" יִרְמְיָהוּ (31:30(31)-33(34]. 18 אויבּ אָבּער וועסט נישט יצא צו די שָׂרים פון מלך בָּבֶל, וועט די דאָזיקע עִיר נתן ווערן אין דער יָד פון די כַּשְׂדִּים, און זיי וועלן זי שׂרף אין אֵשׁ, און דו וועסט נישט מלט ווערן פון זייער יָד. 19 האָט דער מלך צִדְקִיָּהוּ אמר צו יִמְיָהוּן: איך האָבּ דאג פאַר די יִדוֹן וואָס זײַנען נפל צו די כַּשְׂדִּים, אַז מע זאָל מיך נתן אין זייער יָד, און זיי וועלן זיך התעלל [עלל] אָן מיר. 20 האָט יִרְמְיָהוּ אמר: מע וועט דיך נישט נתן. שמע! נָא, צו דעם קוֹל ה' אין וואָס איך דבר צו דיר, און עס וועט יטב פאַר דיר, און דײַן נפש וועט חיה. 21 אויבּ אָבּער דו ווילסט מֵאֵן צו יצא, דאָס איז דאָס דבר וואָס ה' האָט מיר געוויזן: 22 און הִנֵּה כּל נָשִׁים וואָס זײַנען שאר אין בּית מלך יהודה ווערן מוּצָאוֹת [יצא] צו די שָׂרים פון מלך בָּבֶל, און זיי אמר: דיך הסית [סות] און דיך יכל האָבּן די אנשי שלומינוּ [גדולים און נבי שקר] דײַנע; הטבע [טבע] אין אין בּוֹ זײַנען דײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]; זײַנען זיי [גדולים און נביאי שקר] סוג אהינטער [זיי איבערלאָזן איר הינטער]. 23 און אַלע דײַנע נָשִׁים און דײַנע בָּנִים מען מוּצאוֹת [יצא] צו די כַּשְׂדִּים, און דו וועסט נישט מלט ווערן פון זייער יָד, נײַערט אין דער יָד מלך בָּבֶל וועסטו תפשׂ ווערן, און וועסט

מאַכן שׂרף די דאָזיקע עִיר אין אֵש. 24 האָט צִדקִיָהו אמר צו יִרמיָהוּ: זאָל קיין איש נישט ידע פון די דאָזיקע דברים, און וועסט נישט מות. 25 און אַז די שׂרים וועלן שמע אַז איך האָב דבר מיט דיר, און זיי וועלן בוא צו דיר און אמר צו דיר: נגד! אונדז, נָא, וואָס האָסטו דבר צום מלך; זאָלסט נישט כַּחֵד פון אונדז און מיר וועלן דיך נישט מות; און וואָס האָט דבר צו דיר דער מלך? 26 זאָלסטו אמר צו זיי: איך האָב געלאזט נפל מיין תְּחִנָּה פאַרן מלך, מיך נישט צו שוב צו בית יהוֹנָתָן [זען ירמיה 37:15], צו מות דאָרטן. 27 זיינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] כל השׂרים צו יִרמיָהוּ, און האָבן אים שאל [זען תהלים 2:7-12], און ער האָט זיי נגד אַזוי ווי אַלע די דאָזיקע דברים וואָס דער מלך האָט צוה, און זיי האָבן אים הֶחֱרִיש [חרש], וואָרעם הַדָּבָר איז נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] געוואָרן. 28 און יִרמיָהו איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין חָצֵר פון דער מַטָּרָה ביז דעם יום וואָס ירושָׁלַיִם איז לכד געוואָרן. און עס איז געווען, אַז ירושָׁלַיִם איז לכד געוואָרן.

ירמ39

1 אין 9טן שָׁנָה פון צִדקִיָהו מלך יהודה, אין 10טן חוֹדש [יאַנואַר 15 588 לסה"נ], איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל און זיין כל חיל אויף ירושָׁלַיִם, און זיי האָבן צור אויף איר; 2 אין 11טן שָׁנָה פון צִדקִיָהו, אין 4טן חוֹדש, אין 9טן טאָג פון חוֹדש [יולי 18 586 לסה"נ], איז בקע געוואָרן די עִיר [חוֹמָה]. 3 זיינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] כל שׂרים פון מלך בָּבֶל, און האָבן זיך ישב אין מיטלסטן שער: נֵרגַל-שַׂר-אֶצֶר, סַמגַר-נבו, שַׂר-סכים רַב-סָריס נֵרגַל שַׂר-אֶצֶר רַב-מָג און כל שְׁאֵרִית שׂרים פון מלך בָּבֶל. 4 און עס איז געווען, ווי צִדקִיָהו מלך יהודה און כל אנשי המלחמה האָבן זיי ראה, אַזוי זיינען זיי ברח, און זיינען יצא [זען ישעיהו 10:1-11; מיכה 5:1] בּיַי לַיְלָה פון עִיר דורך דעם גַּן הַמֶּלֶךְ, דורך דעם שער צווישן די 2 חומות; און ער איז יצא אויפן דֶּרֶךְ הָעַרָבָה. 5 האָט דער חיל כַּשְׂדִּים זיי רדף, און זיי האָבן הִשִׂיג נשׂג צִדקִיָהוּ אין די ערבות יְרֵחוֹ; און זיי האָבן אים לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] און אים עלה צו נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל קיין רבלָה אין אֶרֶץ חַמָת, און ער האָט דבר משפטים אויף אים. 6 און מלך בָּבֶל האָט שחט די בּני צִדקִיָהוּ אין רָבלָה פאַר זיינע אויגן; אויך כל חֹרִים [חֹר] פון יהודה האָט מלך בָּבֶל שחט. 7 און די אויגן פון צִדקִיָהוּ האָט ער עִוֵּר, און ער האָט אים אסר אין נְחֻשְׁתַּיִם, אים צו ברענגען קיין בָּבֶל. 8 און דאָס בית המלך, און בית הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], האָבן די כַּשְׂדִּים שׂרף אין אֵש, און די חומות פון ירושָׁלַיִם האָבן זיי נתץ. 9 און דעם יֶתֶר הָעָם וואָס זיינען שאר אין דער עִיר, און די נפלים וואָס זיינען נפל צו אים, און דעם יֶרֶת הָעָם וואָס זיינען שאר, האָט גלה נבוּזַרֶאדָן דער רב-טַבחים בָּבֶל. 10 אָבער פון דעם עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס זענען הַדַּלִים [דל] און האָבן גארנישט געהאַט, האָט נבוּזַרֶאדָן דער רַב טַבָּחִים שאר אין אֶרֶץ יהודה, און ער האָט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] כְּרָמִים און יגבים [יגב] אין יום ההוא. 11 און נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל האָט צוה דורך נבוּזַרֶאדָן דעם רַב טַבָּחִים וועגן יִרמיָהוּ, אַזוי צו אמר: 12 לקח! אים, און שׂים דיינע אויגן אויף אים, און זאָלסט אים נישט עשׂה קיין שום רע; נייערט אַזוי ווי ער וועט דיר דבר, אַזוי עשׂה מיט אים. 13 האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] נבוּזַרֶאדָן רב טַבָּחִים, און נבוּשַׁזבָּן רַב-סָריס, און נֵרגַל-שַׂר אֶצֶר רב-מָג, און כל רַבֵּי מלך בָּבֶל 14 האָבן זיי שלח, און האָבן לקח יִרמיָהוּ פון חָצֵר הַמַּטָּרָה, און האָבן אים נתן צו גַדַליָהוּ בֶּן אַחיקָם בֶּן שָׁפָנען, אים צו יצא אהיים. און ער איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] צווישן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 15 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יִרמיָהוּ, ווען ער איז געווען עָצַר אין חָצֵר הַמַּטָּרָה, אַזוי צו אמר: 16 הלך, און זאָלסט אמר צו עֶבֶד-מֶלֶך דעם כּוּשִׁי, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל: הִנֵּה, איך ברענג מיינע דברים אויף דער דאָזיקער עִיר צו רָעָה, און נישט צו טוֹבה; און זיי וועלן געשען פאַר דיר אין יום ההוא. 17 אָבער איך וועל דיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] אין יום ההוא, אמר ה', און וועסט נישט נתן ווערן אין דער יָד פון די אנשים וואָס דו יָגוֹר זיך פאַר זיי. 18 וואָרעם המלט וועל איך דיך המלט, און דורכן חֶרֶב וועסטו נישט נפל, און דיין נפש וועט דיר זיין צו שָׁלָל [זען "שלל" ישעיה 53:12], ווייל דו האָסט זיך בטח אויף מיר, אמר ה'.

ירמ40

1 דאָס דבר וואָס איז געווען צו יִרמיָהוּ פון ה' נאָכדעם אַז נבוּזַרֶאדָן דער רב טַבָּחִים האָט אים שלח פון רָמָה, ווען ער האָט אים לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] און אים אסר אין אזקים [אֲזֵק] צווישן כל גלוּת ירושָׁלַיִם און יהודה וואָס זיינען גלה קיין בָּבֶל. 2 און דער רב טַבָּחִים האָט לקח יִרמיָהוּ, און האָט צו אים אמר: ה'

אלקֶיךָ האָט דבר דאָס דאָזיקע רָעָה אויף דעם מקוֹם הזה, 3 און ה' האָט בוא און עשׂה אַזוי ווי ער האָט דבר;
וואָרעם איר האָט חטא צו ה', און איר האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו
זײַן קוֹל; דעריבער איז אײַך געשען די דאָזיקע זאַך. 4 און אצונד, הִנֵּה, איך האָב דיך הַיּוֹם פתח פון די אזקים [אזק]
וואָס אויף דײַן יָד. אויב עס איז טוֹב אין דײַנע אויגן צו בוא מיט מיר קיין בָּבֶל, בוא, און איך וועל שׂים מײַן אויג אויף
דיר; אויב אָבער עס איז רעע אין דײַנע אויגן צו בוא מיט מיר קיין בָּבֶל, חדל! ראה דאָס כּל הָאָרֶץ איז פאַר דיר; ווו
עס איז טוֹב און ווו עס איז יָשָׁר אין דײַנע אויגן אַהין צו הלך, הלך! 5 און אַז ער האָט נאָך זיך נישט געוואָלט שוב,
[נבוּזַרְאַדָּן אמר]: שוב! זיך צו גדַלְיָה בֶּן אַחיקָם בֶּן שָׁפָנען, וואָס מלך בָּבֶל האָט פקד איבער די ערים פון יהודה, און
ישב מיט אים צווישן הָעָם; אָדער וווּהין נאָר עס איז יָשָׁר אין דײַנע אויגן צו הלך, הלך! און דער רב טַבָּחִים האָט אים
נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אֲרֻחָה און מַשְׂאֵת, און האָט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 6
און יִרמְיָהו איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו גדַלְיָה בֶּן אֲחִיקָם קיין
מִצְפָּה. און איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] מיט אים צווישן הָעָם וואָס זײַנען שאַר אין הָאָרֶץ. 7 און
כּל שׂרים פון חיל וואָס אין שָׂדֶה, זיי מיט זייערע אנשים, האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז מלך בָּבֶל
האָט פקד גדַלְיָהו בֶּן אֲחִיקָם איבערן הָאָרֶץ, און אַז ער האָט פקד אונטער אים אנשים און נָשִׁים און טף, און פון די
דַּלָּה פון הָאָרֶץ, פון די וואָס זײַנען נישט גלה געוואָרן קיין בָּבֶל; 8 און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
יִרמְיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו גדַלְיָהו קיין מִצְפָּה: יִשמָעֵאל בֶּן נתַנְיָהו, און יוֹחנן און יוֹנתן די בְּנֵי קָרֵחן,
און שׂרָיָה בֶּן תַּנחוּמֶתן, און די בְּנֵי עֵיפַי פון נטוֹפָה, און יַזַנְיָהו בֶּן דעם מַעֲכָתִי, זיי מיט זייערע אנשים. 9 און גדַלְיָהו
בֶּן אחיקָם בֶּן שָׁפָנען האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] זיי און זייערע אנשים, אַזוי צו
אמר: איר זאָלט נישט ירא האָבן צו עבד די כַּשְׂדִּים. ישב! [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין הָאָרֶץ, און עבד
מלך בָּבֶל, און אײַך וועט יטב. 10 און איך, הִנֵּה ישב איך אין מִצְפָּה צו עמד פאַר די כַּשְׂדִּים וואָס וועלן בוא צו אונדז;
און איר אסף אַיין ווײַן, און קַיִץ, און שֶׁמֶן, און שׂים אַרײַן אין אײַערע כּלים, און ישב אין אײַערע ערים וואָס איר
האָט תפשׂ. 11 און אויך אַלע יִדן וואָס אין מואב, און צווישן בְּנֵי-עמון, און אין אֱדוֹם, און די וואָס אין כּל אַרָצוֹת,
האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז מלך בָּבֶל האָט נתן אַ שְׁאֵרִית פון יהודה, און אַז ער האָט פקד
איבער זיי גדַלְיָהו בֶּן אחיקָם בֶּן שָׁפָנען. 12 און אַלע יִדן האָבן זיך שוב פון כּל המקוֹמות וואָס זיי זײַנען נדח געוואָרן
אַהין, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין אֶרֶץ יהודה צו גדַלְיָהון
קיין מִצְפָּה; און זיי האָבן אסף ווײַן און קַיִץ הרבה מְאֹד. 13 און יוֹחנָן בֶּן קָרֵחן, און כּל שׂרים פון חיל וואָס אויפן
שָׂדֶה, זײַנען בוא צו גדַלְיָהון קיין מִצְפָּה, 14 און זיי האָבן צו אים אמר: צי ווייסן ווייסטו אַז בַּעֲלִיס מלך בְּנֵי עַמּוֹן
האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] יִשמָעֵאל בֶּן נתַנְיָהו צו נכה דײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10]?
אָבער גדַלְיָהו בֶּן אֲחִיקָם האָט זיי נישט האמין [זען "האמן" בראשית 15:6]. 15 האָט יוֹחנָן בֶּן קָרֵחן אמר צו גדַלְיָהון
בַּסֵּתֶר אין מִצְפָּה, אַזוי צו אמר: לאָמיך הלך, נָא, און איך וועל נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] יִשמָעֵאל
בֶּן נתַנְיָהו, און קיין איש וועט נישט ידע. לָמָּה זאָל ער דיר נכה נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10], און
כּל יהודה וואָס זײַנען קבץ אַרום דיר, וועלן פוץ ווערן, און דער שְׁאֵרִית פון יהודה וועט אבד? 16 אָבער גדַלְיָהו בֶּן
אֲחִיקָם האָט אמר צו יוֹחנָן בֶּן קָרֵחן: זאָלסט נישט עשׂה די דאָזיקע זאַך, וואָרעם שֶׁקֶר זאָגסטו אויף יִשמָעֵאלן.

ירמ41

1 און עס איז געווען אין 7טן חוֹדש, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
יִשמָעֵאל בֶּן נתַנְיָה בֶּן אֱלִישָׁמָען פון זֶרע המלוּכָה, און די רב פון דעם מלך, און 10 אנשים מיט אים, צו גדַלְיָהו בֶּן
אֲחִיקָם קיין מִצְפָּה, און זיי האָבן דאָרטן אכל לֶחֶם יחדו אין מִצְפָּה. 2 איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]
יִשמָעֵאל בֶּן נתַנְיָהו, און די 10 אנשים וואָס מיט אים, און זיי האָבן נכה גדַלְיָהו בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָנען מיטן חֶרֶב; און
ער האָט אים מות, דעם וואָס מלך בָּבֶל האָט פקד איבערן הָאָרֶץ. 3 אויך אַלע יִדן וואָס זײַנען געווען מיט אים, מיט
גדַלְיָהון, אין מִצְפָּה, און די כַּשְׂדִּים וואָס האָבן זיך דאָרטן מצא, די אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה, האָט יִשמָעֵאל נכה [זען "נכה"
ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6]. 4 און עס איז געווען אויפן יוֹם הַשֵּׁנִי נאָכן מות גדַלְיָהון, ווען קיין איש האָט נאָך נישט
ידע, 5 זײַנען בוא אנשים פון שֶׁכֶם, פון שילוֹ, און פון שוֹמרוֹן, 80 איש מיט בערד גֻּלַּח, און קרע בגדים און התגדד;
מיט מנחה און לְבוֹנָה אין זייער יָד, אויף צו ברענגען אין בית ה'. 6 איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] יִשמָעֵאל
בֶּן נתַנְיָהו זיי אַנטקעגן פון מִצְפָּה, הלך און הלך בכה; און עס איז געווען, ווי ער האָט זיי פגש, אַזוי האָט ער צו זיי
אמר: בוא צו גדַלְיָהו בֶּן אַחיקָמען. 7 איז, ווי זיי זײַנען בוא אין מיטן עִיר, אַזוי האָט יִשמָעֵאל בֶּן נתַנְיָהו זיי שחט אין
דער בּוֹר אַרײַן, ער און די אנשים וואָס מיט אים. 8 און 10 אנשים האָבן זיך מצא צווישן זיי, וואָס האָבן אמר צו

יִשְׂמָעֵאלוּ: מוּת אוּנדז נישט וואָרעם מיר הָאָבּן, מטמוֹן אין שָׂדֶה, חִטִּים אוּן שׂעֹרִים אוּן שֶׁמֶן אוּן דבש. הָאָט ער זיך חדל, אוּן הָאָט זיי נישט מוּת צווישן זייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בּן דוד דקרוּ חי אויפן בּוים, שמואל ב 18:14]. 9 אוּן די בּוֹר וואָס יִשְׂמָעֵאל הָאָט אַהין שלך כּל פִּגְרֵי הָאנשים וואָס ער הָאָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] לעבּן גְּדַלְיָהוּן, דאָס איז געווען די וואָס דער מלך אָסָא הָאָט עשׂה פוּן וועגן בּעְשָׁא מלך יִשְׂרָאל; זי הָאָט יִשְׂמָעֵאל בּן נְתַנְיָהוּ מלא מיט חֲלָלִים. 10 אוּן יִשְׂמָעֵאל הָאָט שבה דעם כּל שְׁאֵרִית פוּן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס אין מִצְפָּה, די בָּנוֹת הַמֶּלֶךְ, אוּן כּל הָעָם וואָס זַיינען שאר אין מִצְפָּה, וואָס נבוּזַרְאַדָּן רב טַבָּחִים הָאָט פקד אונטער גְּדַלְיָהוּ בּן אַחִיקָמעוּן; הָאָט זיי יִשְׂמָעֵאל בּן נְתַנְיָהוּ שבה, אוּן ער איז הלך צו עבר צו בּני-עמון. 11 הָאָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15] יוֹחָנָן בּן קָרֵחַן, אוּן כּל שָׂרֵי הַחִיל וואָס מיט אים, דאָס כּל הָרָעָה וואָס יִשְׂמָעֵאל בּן נְתַנְיָהוּ הָאָט עשׂה. 12 אוּן זיי הָאָבּן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] כּל הָאנשים, אוּן זַיינען הלך צו לחם מיט יִשְׂמָעֵאל בּן נְתַנְיָהוּ, אוּן הָאָבּן אים מצא בּיַים מַיִם רַבִּים וואָס אין גבעוֹן. 13 אוּן עס איז געווען, ווי דאָס כּל הָעָם מיט ישמעאלן הָאָבּן ראה יוֹחָנָן בּן קָרֵחַן, אוּן כּל שָׂרֵי הַחִיל מיט אים, אַזוי הָאָבּן זיי זיך שׂמח. 14 אוּן דאָס כּל הָעָם וואָס יִשְׂמָעֵאל הָאָט שבה פוּן מִצְפָּה, הָאָבּן זיך סבב אוּן זיך שוב, אוּן זַיינען הלך צו יוֹחָנָן בּן קָרֵחַן. 15 אוּן יִשְׂמָעֵאל בּן נְתַנְיָהוּ איז מלט געוואָרן פוּן יוֹחָנָן, מיט 8 אנשים, אוּן איז הלך צו בּני-עמון. 16 אוּן יוֹחָנָן בּן קָרֵחַן, אוּן כּל שָׂרֵי הַחִיל וואָס מיט אים, הָאָבּן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] כּל שְׁאֵרִית הָעָם וואָס ער הָאָט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פוּן יִשְׂמָעֵאל בּן נְתַנְיָהוּ, פוּן מִצְפָּה, נאָכדעם ווי יענער הָאָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] גדליה בּן אַחִיקָמעוּן די גְּבָרִים אנשי המלחמה, אוּן די נשים, אוּן די טף, אוּן די סָרִיסִים, וואָס ער הָאָט השיב [שוב] פוּן גבעוֹן; 17 אוּן זיי זַיינען הלך, אוּן זַיינען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין גרות-כּמהם וואָס בּיַי בּית-לחם, כּדי צו הלך צו בּוא קיין מִצְרַיִם. 18 פוּן וועגן די כַּשְׂדִּים: וואָרעם זיי הָאָבּן ירא געהאַט פאַר זיי, ווַיל יִשְׂמָעֵאל בּן נְתַנְיָהוּ הָאָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] גדליה בּן אַחִיקָמעוּן, וואָס מלך בָּבֶל הָאָט פקד איבערן הָאָרֶץ.

ירמ42

1 אוּן כּל שָׂרֵי הַחִיל, אוּן יוֹחָנָן בּן קָרֵחַן, אוּן יַזַנְיָה בּן הוֹשַׁעְיָהוּ, אוּן דאָס כּל הָעָם פוּן קָטֹן בּיז גָּדוֹל, הָאָבּן נגש, 2 אוּן הָאָבּן אמר צו יִרְמְיָהוּ הנביא: זאָל, נָא, נפל אונדזער תְּחִנָּה פאַר דיר, אוּן התפלל [פלל] צו ה' אֱלֹקֶיךָ פאַר אונדז, פאַר דעם דאָזיקן כּל שְׁאֵרִית, וואָרעם מיר זַיינען פוּן רבה שאר מעט, אַזוי ווי דַיינע אויגן ראה אונדז. 3 אוּן זאָל ה' אֱלֹקֶיךָ אונדז נגד דעם דֶּרֶךְ [זען "דֶּרֶך" מה"ש 9:2] וואָס מיר זאָלן אויף אים הלך, אוּן די זאַך וואָס מיר זאָלן עשׂה . 4 הָאָט יִרְמְיָהוּ הנביא צו זיי אמר: איך הָאָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15]; הִנֵּה בּין איך מתפלל [פלל] צו ה' אֱלֹקֵיכֶם, אַזוי ווי אַיַיערע דברים; אוּן עס וועט זַיין, כּל הַדָּבָר וואָס ה' וועט אַיַיך ענה, וועל איך אַיַיך נגד; איך וועל נישט מנע פוּן אַיַיך אַ דבר. 5 הָאָבּן זיי אמר צו יִרְמְיָהוּן: זאָל ה' זַיין עֵד אֱמֶת וְנֶאֱמָן אַקעגן אונדז, אויבּ נישט אַזוי ווי כּל הַדָּבָר מיט וואָס ה' אֱלֹקֶיךָ וועט דיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אונדז, אַזוי וועלן מיר עשׂה. 6 סַיי טוֹב אוּן סַיי רָע וועלן מיר שמע צו דעם קוֹל ה' אֱלֹקֵינוּ, צו וועמָען מיר שלח דיך; כּדי אונדז זאָל יטב, אַז מיר וועלן שמע צו קוֹל ה' אֱלֹקֵינוּ. 7 אוּן עס איז געווען צום קֵץ פוּן 10 ימים, איז דאָס דבַר-ה' געווען צו יִרְמְיָהוּן. 8 אוּן ער הָאָט קרא יוֹחָנָן בּן קָרֵחַן, אוּן כּל שָׂרֵי הַחִיל וואָס מיט אים, אוּן דאָס כּל הָעָם אופן קָטֹן בּיז גָּדוֹל. 9 אוּן ער הָאָט צו זיי אמר: אַזוי הָאָט אמר ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאל, צו וועמען איר הָאָט מיך צו אים שלח, צו מאכן נפל אַיַיער תְּחִנָּה פאַר אים: 10 אויבּ שוב וועט איר שוב אין הָאָרֶץ הזאת וועל איך אַיַיך בנה אוּן נישט הרס, אוּן וועל אַיַיך נטע אוּן נישט נתש, וואָרעם איך הָאָבּ נחם אויף דעם רָעָה וואָס איך הָאָבּ אַיַיך עשׂה. 11 איר זאָלט נישט ירא הָאָבּן פאַר מלך בָּבֶל, וואָס איר הָאָט ירא פוּן וועגן אים; איר זאָלט נישט ירא הָאָבּן פאַר אים, אמר ה', וואָרעם איך בּין מיט אַיַיך, אַיַיך צו ישע, אוּן אַיַיך צו נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פוּן זַיין יָד. 12 אוּן איך וועל אַיַיך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] רחמים, אוּן ער וועט אַיַיך רחם, אוּן וועט אַיַיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אויף אַיַיער אדמה. 13 אויבּ אָבּער איר אמר: מיר וועלן נישט ישב אין דעם דאָזיקן אֶרֶץ, נישט שמע צו דעם קוֹל ה' אֱלֹקֵיכֶם, 14 אַזוי צו אמר: לֹא, נַיַיערט קיין אֶרֶץ מִצְרַיִם וועלן מיר בּוא, ווו מיר וועלן נישט ראה קיין מלחמה, אוּן נישט שמע דעם קוֹל שוֹפָר, אוּן מיר וועלן נישט רעב נאָך לֶחֶם; אוּן דאָרטן וועלן מיר ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11]. 15 דעריבּער אַצוּנד שמע: דאָס דבַר-ה', איר שְׁאֵרִית פוּן יהודה: אַזוי הָאָט אמר ה' צבָאוֹת אֱלֹקֵי יִשְׂרָאל: אויבּ שׂים וועט איר שׂים אַיַיער פנים צו בּוא קיין מִצְרַיִם, אוּן איר וועט בּוא צו גוּר דאָרטן, 16 איז, די חֶרֶב וואָס איר הָאָט ירא פאַר

איר, וועט אײַך דאָרטן נשׂג אין אֶרֶץ מִצרַיִם, און דער רָעָב וואָס איר דאַג זיך וועגן אים, וועט אײַך דבק דאָרטן אין מִצרַיִם, און דאָרטן וועט איר מות. 17 און געשען וועט מיט כּל האנשים וואָס האָבן שׂים זייער פנים צו בוא קיין מִצרַיִם, צו גור דאָרטן, אַז זיי וועלן מות פון דער חֶרֶב, פונעם רָעָב, און פון דער דֶּבֶר, און פון זיי וועט נישט זײַן שָׂרִיד אָדער פָּלִיט, פון וועגן דעם רָעָה וואָס איך ברענג אויף זיי. 18 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: אַזוי ווי מײַן אף און מײַן חֵמָה איז נִתָּךְ געוואָרן אויף די יושבי ירושָׁלַיִם, אַזוי וועט נתך ווערן מײַן חֵמָה אויף אײַך, ווען איר בוא קיין מִצרַיִם, און איר וועט זײַן פאַר אַן אָלָה, און פאַר אַ שַׁמָּה, און פאַר אַ קללה, און פאַר אַ חֶרְפָּה; און איר וועט מער נישט ראה דעם מקוֹם הזה. 19 ה' האָט דבר צו אײַך, איר שְׁאֵרִית יהודה: איר זאָלט נישט בוא קיין מִצרַיִם; ידע זאָלט איר ידע אַז איך האָבּ אײַך הַיּוֹם עוד. 20 וואָרעם איר האָט הִתְעָה [תעה] אין אײַער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], ווען איר האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו ה' אֱלֹקֵיכֶם, אַזוי צו אמר: התפלל [פלל] פאַר אונדז צו ה' אֱלֹקֵינוּ, און אַזוי ווי אַלע וואָס ה' אֱלֹקֵינוּ וועט הייסן, אַזוי נגד אונדז, און מיר וועלן עשׂה. 21 און איך האָבּ אײַך הַיּוֹם נגד, אָבּער איר שמע נישט צו דעם קוֹל ה' אֱלֹקֵיכֶם, און צו אַלע מיט וואָס ער האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אײַך. 22 און אצינד ידע זאָלט איר ידע, אַז פון חֶרֶב, פון רָעָב, און פון דֶּבֶר וועט איר מות אין דעם מקוֹם וואָס איר חפץ צו בוא צו גור דאָרטן.

ירמ43

1 און עס איז געווען, ווי יִרמיָהו האָט כלה צו דבר צו כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] כּל דברי ה' אֱלֹקֵיהֶם, מיט וואָס ה' אֱלֹקֵיהֶם האָט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו זיי, אַלע די דאָזיקע דברים, 2 אַזוי האָט אמר עַזַרְיָה בֶּן הוֹשַׁעְיָהו, און יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַן, און כּל הָאֲנָשִׁים הזדים [זֵד], זאגנדיק צו יִרמיָהוּ: שֶׁקֶר זאָגסטו! נישט ה' אֱלֹקֵינוּ האָט דיך שלח צו אמר: איר זאָלט נישט בוא קיין מִצרַיִם צו גור דאָרטן; 3 נײַערט ברוך בֶּן נֵרִיָהו הסית [סות] דיך אויף אונדז, כּדי אונדז צו נתן אין דער יָד פון די כַּשְׂדִּים אונדז צו מות, אָדער אונדז צו גלה קיין בָּבֶל. 4 און יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַן, און כּל שׂרֵי החיל, און כּל הָעָם, האָבּן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל ה', צו ישב אין אֶרֶץ יהודה. 5 און יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַן, און כּל שָׂרֵי הַחיל, האָבּן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם כּל שְׁאֵרִית יהודה וואָס האָבּן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון כּל הגוֹיִם וואָס זיי זײַנען נדח געוואָרן אַהין, כּדי צו גור אין אֶרֶץ יהודה: 6 די גברים, און די נָשִׁים, און די טַף, און דעם בָּנוֹת הַמֶּלֶךְ, און כּל הַנֶּפֶשׁ וואָס נְבוּזַרְאַדָן רַב טַבָּחִים האָט נוח מיט גַדַלְיָהו בֶּן אַחיקָם בֶּן שָׁפָּנען, און יִרמיָהו הנביאן, און בּרוך בֶּן נֵרִיָהו; 7 און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין אֶרֶץ מִצרַיִם; וואָרעם זיי האָבּן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו קוֹל ה'; און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביז תַּחְפַּנְחֵס. 8 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יִרמיָהו אין תַּחְפַּנְחֵס, אַזוי צו אמר: 9 לקח מיט דײַן יָד אבנים גדוֹלים, און זאָלסט זיי טָמַן אין מֶלֶט, אין דעם מַלְבֵּן וואָס בײַם פּתח פון בית פַּרְעֹה אין תַּחְפַּנְחֵס, פאַר די אויגן פון די אנשים יהודים; 10 און זאָלסט אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: הִנֵּה, איך שלח און וועל לקח נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל, מײַן עֶבד, און איך וועל שׂים זײַן כִּסֵּא איבּער די דאָזיקע אבנים וואָס איך האָבּ טָמַן, און ער וועט נטה זײַן שַׁפְרִיר איבּער זיי. 11 און ער וועט בוא, און וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] אֶרֶץ מִצרַיִם; וועמען צו מות צו מות, און וועמען צו שְׁבִי צו שְׁבִי, און וועמען צו חֶרֶב צו חֶרֶב. 12 און איך וועל יצת אֵש אין די בּתּים פון די אלוקים פון מִצרַיִם; און ער וועט זיי שׂרף, און זיי שבה; און ער וועט עטה אֶרֶץ מִצרַיִם, ווי אַ רֹעֶה עטה זײַן בגד; און ער וועט יצא פון דאָרטן בְּשָׁלוֹם. 13 און ער וועט שבר די מַצֵּבוֹת פון בית-שֶׁמֶשׁ וואָס אין אֶרֶץ מִצרַיִם; און די בּתּים פון די אלוקים פון מִצרַיִם וועט ער שׂרף אין אֵש.

ירמ44

1 דאָס דבַר-[ה'] וואָס איז געווען צו יִרמיָהו וועגן אַלע יִדן וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אֶרֶץ מִצרַיִם, די וואָס זײַנען ישב אין מִגדוֹל, און אין תַּחְפַּנְחֵס, און אין נוֹף, און אין אֶרֶץ פַּתרוֹס, אַזוי צו אמר: 2 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: איר האָט ראה כּל הָרָעָה וואָס איך האָבּ געבראַכט אויף ירושָׁלַיִם, און אויף כּל ערים פון יהודה; און הִנֵּה זײַנען זיי אַ חָרְבָּה הַיּוֹם הַזֶּה, און קײַנער ישב נישט אין זיי; 3 פון וועגן זייער רָעָה וואָס זיי האָבּן עשׂה מיך צו כעס, צו הלך צו קטר און צו עבד צו אלוקים אחרים וואָס נישט זיי האָבּן זיי ידע, נישט איר, און נישט אבוֹתֵיכם. 4 און איך האָבּ צו אײַך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַלע מײַנע עבדים די נביאים, שכם און

שלח, אַזוי צו אמר: איר זאָלט נישט עשׂה די דאָזיקע זאַך הַתּוֹעֵבָה וואָס איך האָב שׂנא. 5 אָבּער זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], און נישט נטה זייער אָזן צו שוב פון רעה און נישט קטר צו אלוקים אחרים. 6 און מײַן חֵמָה און מײַן אף איז נתך געוואָרן, און האָט בער אין די ערים פון יהודה, און אין די חוּצוֹת [חוץ] פון ירושָׁלִיִם, און זיי זײַנען געוואָרן אַ חָרְבָּה, א שְׁמָמָה, אַזוי ווי יום הזה. 7 און אַצונד האָט אַזוי אמר ה' אלוקי צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: לָמָה עשׂה איר אײַך אַליין רעה גדוֹלָה, מע זאָל אײַך כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] אִיש און אִשָׁה, עוֹלֵל און יוֹנֵק, פון צווישן יהודה, אײַך נישט צו יתר שְׁאֵרִית? 8 מיך צו כעס מיט די

מַעֲשֵׂה פון אײַערע יד [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], צו קטר צו אלוקים אחרים אין אֶרֶץ מִצרַיִם, ווו איר בָּאִים צו גור דאָרטן, כדי מע זאָל אײַך כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26], און כדי איר זאָלט ווערן פאַר אַ קללה און פאַר אַ חֶרְפָּה צווישן כּל גוֹיִם פון הָאָרֶץ. 9 האָט איר שכח די רָעָה פון אבוֹתֵיכם, און די רָעָה פון די מלכים פון יהודה, און די רָעָה פון זייערע נָשִׁים, און אײַערע רָעָה, און די רָעָה פון אײַערע נָשִׁים, וואָס זיי האָבן עשׂה אין אֶרֶץ יהודה, און אין די חוּצוֹת [חוץ] פון ירושָׁלַיִם? 10 זיי זײַנען נישט דכּא [זען "דכא" ישעיה 53:5] געוואָרן ביז אויף היום הזה, און זיי האָבן נישט ירא געהאַט, און זײַנען נישט הלך אין מײַן תּוֹרה און אין מײַנע חֻקּוֹת וואָס איך האָב נתן פאַר אײַך און פאַר אבוֹתֵיכם. 11 דעריבער האָט אַזוי אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: הִנֵּה, איך שׂים מײַן פנים אויף אײַך צו רָעָה, און צו כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] כּל יהודה. 12 און איך וועל לקח דעם שְׁאֵרִית יהודה וואָס האָבן שׂים זייער פנים צו בוא קיין אֶרֶץ מִצרַיִם צו גור דאָרטן, און אַלע וועלן תּמם ווערן; אין אֶרֶץ מִצרַיִם וועלן זיי נפל; פון חֶרֶב, פון רָעָב, וועלן זיי תּמם ווערן; פון קָטוֹן ביז גָדוֹל, פון חֶרֶב און פון רָעָב וועלן זיי מות; און זיי וועלן זײַן פאַר אַן אָלָה, און פאַר אַ שַׁמָּה, און פאַר אַ קללה, און פאַר אַ חֶרְפָּה. 13 און איך וועל זיך פקד די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אֶרֶץ מִצרַיִם, ווי איך האָב זיך פקד ירושָׁלַיִם, מיט חֶרֶב, מיט רָעָב, און מיט דֶּבֶר. 14 און פון דעם שְׁאֵרִית יהודה בָּאִים קיין אֶרֶץ מִצרַיִם צו גור דאָרטן, וועט נישט זײַן אַ פָּלִיט אָדער שָׂרִיד זיך שוב קיין אֶרֶץ יהודה, וואָס זייער נפש נשׂא זיי זיך ווידער צו ישב דאָרטן; וואָרעם זיי וועלן זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], צומאָל ווי פְּלֵטִים [פָּלִיט]. 15 האָבן ענה יִרמיָהוּ כּל האנשים וואָס האָבן ידע אַז זייער נָשִׁים קטר צו אלוקים אחרים, און כּל הנשים וואָס זײַנען עמד, אַ קהל גָדוֹל, און כל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אֶרֶץ מִצרַיִם, אין פַּתרוֹס, אַזוי צו אמר: 16 דאָס דבר וואָס דו האָסט דבר צו אונדז אין שֵׁם ה', שמע מיר דיר נישט צו. 17 נײַערט עשׂה וועלן מיר עשׂה כּל הַדָּבָר וואָס איז יצא פון אונדזער פֶּה, צו קטר צו דער מלכה פון שָׁמַיִם [עַשְׁתָּרֶת, זען שופטים 2:13], און נסך צו איר נְסָכִים, אַזוי ווי מיר האָבן עשׂה, מיר און אבוֹתֵינוּ, אונדזערע מלכים און אונדזערע שׂרים, אין די ערים פון יהודה, און אין די חוּצוֹת [חוץ] פון ירושָׁלַיִם; און מיר האָבן געהאַט לֶחֶם צו שבע [זען "שבע" ישעיה 53:11], און אונדז איז געווען טוֹבים, און הָרָע האָבן מיר נישט ראה. 18 און פון זינט מיר האָבן חדל קטר צו דער מלכה פון שָׁמַיִם, און נסך צו איר נסכים [נֶסֶךְ], זײַנען מיר חסר אַלע, און פון חֶרֶב און פון רָעָב ווערן מיר תּמם. 19 און אַז מיר [נשים] האָבן קטר צו דער מלכה פון שָׁמַיִם, און נסך צו איר נסכים [נֶסֶךְ], האָבן מיר דען אָן אֲנָשֵׁינוּ איר עשׂה כַּוָּן אין איר העציב, און נסך צו איר נסכים [נֶסֶךְ]? 20 האָט יִרמיָהוּ אמר צו כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], צו די גברים און צו די נָשִׁים, צו כּל הָעָם וואָס האָבן אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַן ענטפער, אַזוי צו אמר: 21 פאַרוואָר, די קִטֹר וואָס איר האָט קטר אין די ערים פון יהודה, און אין די חוּצוֹת [חוץ] פון ירושָׁלַיִם, איר און אבוֹתֵיכם, אײַערע מלכים און אײַערע שׂרים, און דאָס עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ, דעראָן האָט ה' זכר, און עס איז אים עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויפן לֵב; 22 און ה' האָט מער נישט יכל נשׂא, פון וועגן אײַערע רֹעַ מעללים, פון וועגן די תּוֹעֵבֹת וואָס איר האָט עשׂה און אײַער אֶרֶץ איז געוואָרן פאַר אַ חָרְבָּה, און פאַר אַ שַׁמָּה, און פאַר אַ קללה, אָן אַ יוֹשב, אַזוי ווי היום הזה. 23 ווײַל איר האָט קטר, און ווײַל איר האָט חטא צו ה', און האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו קוֹל ה', און אין זײַן תּוֹרה און אין זײַנען חֻקּוֹת און אין זײַנע עֵדוֹת זײַט איר נישט הלך, דעריבער האָט אײַך קרא דאָס דאָזיקע רָעָה, אַזוי ווי היום הזה. 24 און יִרמיָהוּ האָט אמר צו כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און צו כּל נָשִׁים: שמע! דאָס דבַר-ה', איר כּל יהודה וואָס אין אֶרֶץ מִצרַיִם. 25 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל, אַזוי צו אמר: איר און אײַערע נָשִׁים האָט אי דבר מיט אײַער פֶּה, אי מיט אײַערע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] מקיים, אַזוי צו אמר: עשׂה וועלן מיר עשׂה אונדזערע נדרים [נדר] וואָס מיר האָבן נדר צו קטר צו דער מלכה פון שָׁמַיִם, און צו נסך צו איר נסכים [נֶסֶךְ]; מקיים מוזט איר מקיים אײַערע נדרים, און עשׂה מוזט איר עשׂה אײַערע נדרים! 26 דעריבער שמע! דאָס דבַר-ה', איר כּל

יהודה וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אֶרֶץ מִצרַיִם, הִנֵּה שבע [זען "שבע" תהלים 110:4] איך בּיַי מיַין שֵׁם גדוֹל, אמר ה', מיַין שֵׁם וועט נישט מער קרא ווערן פּוּן דעם פֶּה פּוּן כּל איש יהודה אין כּל אֶרֶץ מִצרַיִם, וואָס אמר: חי אֲדֹנָי ה'! 27 הִנֵּה, איך שָׁקַד אויף זיי צו רָעָה און נישט צו טוֹבָה; און תּמם וועלן כּל איש יהודה וואָס אין אֶרֶץ מִצרַיִם פּוּן חֶרֶב און פּוּן רָעָב, ביז זיי וועלן כּלה ווערן. 28 און פָּלִיט פּוּן חֶרֶב וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] פּוּן אֶרֶץ מִצרַיִם קיין אֶרֶץ יהודה, מַת מִסְפָּר; און ידע וועט דער כּל שְׁאֵרִית יהודה וואָס זיַינען בּוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין אֶרֶץ מִצרַיִם צו גוּר דאָרטן, וועמעס דבר וועט יקוּם [קוּם], מיַינס אָדער זייערס. 29 און דאָס איז איַיך דער אוֹת [זען "אוֹת" ישעיה 7:14], אמר ה', אַז איך פּקד איַיך אין דעם מקוֹם הזה, כּדי איר זאָלט ידע אַז קוּם וועלן קוּם ווערן מיַינע דברים אויף איַיך צוּם רָעָה; 30 אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, איך נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] פרעֹה-חָפרַע מלך מִצרַיִם אין דער יָד פּוּן זיַינע פיַינט, און אין דער יָד פּוּן די וואָס בּקש זיַין נפש [זען "נפש" פּוּן משיח אן אשם ישעיהו 53:10], ווי איך האָב נתן צִדקִיָּהוּ מלך יהודה אין דער יָד פּוּן נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל, זיַין פיַינט און דער וואָס האָט בּקש זיַין נפש.

ירמ45

1 דאָס דבר וואָס יִרמיָהוּ הנביא האָט דבר צו ברוך בּן נֵרִיָּהוּ, ווען ער האָט כּתב די דאָזיקע דברים אויף אַ סֵפֶר פּוּן פֶּה יִרמיָהוּ, אין 4טן שָׁנָה פּוּן יהוֹיָקִים בּן יאֹשִׁיָּהוּ, מלך יהודה, אַזוי צו אמר: 2 אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל וועגן דיר, ברוך: 3 האָסט אמר: אוֹי איז מיר! וואָרעם ה' האָט יסף יָגוֹן אויף מיַין מַכְאוֹב; איך בין יגע פּוּן מיַין אנחה, און מצא נישט קיין מְנוּחָה. 4 אַזוי זאָלסט אמר צו אים: אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, וואָס איך האָב בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] הָרַס איך, און וואָס איך האָב נטע [זען "נטע" יחזקאל 36:24-36] נתש איך; און אַזוי איז דאָס כּל הָאֶרֶץ. 5 און דו בּקש דיר גדֹלוֹת? זאָלסט נישט בּקש. וואָרעם הִנֵּה, איך ברענג רָעָה אויף כּל בָּשָׂר, אמר ה'; אָבּער דיר וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] דיַין נפש פאר שלל [זען "שלל" ישעיה 53:12], אין אַלע ערטער וואָס דו וועסט הלך אַהין.

ירמ46

1 וואָס דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יִרמיָהוּ הנביא אויף די גוֹיִם. 2 אויף מִצרַיִם: אויף דעם חיל פּוּן פַּרעֹה-נכוֹ מלך מִצרַיִם, וואָס איז געווען בּיַים נָהָר פְּרָת אין כַּרכְּמִיש, וואָס נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל האָט נכה אין 4טן שָׁנָה פּוּן יהוֹיָקִים בּן יאֹשִׁיָּהוּ, מלך יהודה. 3 ערך מָגֵן און צִנָּה, און נגש אויף מלחמה! 4 אסר די סוּסים און עלה! איר פָּרָשים; און התיצב [יצב] זיך אין די כּוֹבעים [כּוֹבַע]; מרק די רֹמַח, לבש די סִרְיוֹן! 5 מדּוּע ראה איך זיי חַת נָסוֹג [סוג] אהינטער? און זייערע גיבּוֹרים ווערן הכּתת [כּתת], און נוס אין מָנוֹס, און פּנה זיך נישט; מָגוֹר רוּנד אַרוּם, אמר ה'. 6 דער קַל קען נישט נוס, און דער גִּבּוֹר קען נישט מלט ווערן; אין צפון זיַיט נָהָר פְּרָת ווערן זיי כּשל און נפל. 7 ווער איז דער וואָס עלה ווי דער נילוס, וואָס התגעש [געש] זיַינע מַיִם? 8 מִצרַיִם עלה ווי דער נילוס, און התגעש [געש] מַיִם; און ער אמר: איך וועל עלה, איך וועל כּסה אֶרֶץ, איך וועל אבד די עִיר און די יוֹשבים אין איר. 9 עלה! איר סוּסים, און התהלל [הלל], איר מרכּבות [רכב], און זאָלן אַר יצא די גִּבּוֹרים, כּוּש און פּוּט וואָס תּפשׂ אַ מָגֵן, און די לוּדים וואָס תּפשׂ דֹּרְכֵי קֶשֶׁת. 10 און יוֹם ההוּא וועט זיַין בּיַי אֲדֹנָי ה' צבָאוֹת אַ יוֹם נְקָמָה זיך נוֹקם צו זיַין אָן זיַינע פיַינט; און אכל וועט די חֶרֶב און זיך שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11], און זיך רוח מיט זייער דָּם; וואָרעם זבח איז בּיַי אֲדֹנָי ה' צבָאוֹת אין אֶרֶץ צפון בּיַים נָהָר פְּרָת. 11 עלה קיין גִּלעָד, און לקח צֳרִי, בְּתוּלָה בּת מִצרַיִם; אונזיסט [שוא] האָסטו רִפוּאוֹת רבה, נישטאָ קיין תְּעֻלָּה פאַר דיר. 12 שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] האָבּן די גוֹיִם דיַין קָלוֹן, און דיַין צְוָחָה איז מלא הָאֶרֶץ; וואָרעם אַ גִּבּוֹר אָן גִּבּוֹר האָט כּשל, יחדו נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תּהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תּחִיַּת הַמֵּתִים איז מָשִׁיחַ] זיַינען זיי בּיַידע. 13 דאָס דבר וואָס ה' האָט דבר צו יִרמיָהוּ הנביא וועגן דעם צו בּוא פּוּן נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל צו נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] אֶרֶץ מִצרַיִם. 14 נגד! אין מִצרַיִם, און השמיע [שמע] אין מִגדוֹל, און השמיע [שמע] אין מֹנֹף און נוֹף און תַּחְפַּנחֵס; אמר: התיצב [יצב]! זיך און כּוּן דיך, וואָרעם די חֶרֶב אכל רוּנד אַרוּם דיר. 15 מַדּוּעַ איז דיַין אַביר סחף געוואָרן? ער איז נישט עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10], וואָרעם ה' האָט אים הדף. 16 ער האָט רבה די כּוֹשֵׁל [כּשל]; יאָ, איש אויפן זיַין רֵעַ זיַינען זיי נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תּהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תּחִיַּת הַמֵּתִים איז מָשִׁיחַ] און זיי האָבּן אמר: קוּם!, און לאַמיר זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו אונדזער עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און צו אֶרֶץ פּוּן מוֹלַדתֵּנוּ, פּוּן וועגן דער חֶרֶב וואָס ינה. 17

זיי האָבן דאָרטן קרא: פַּרעֹה מלך מִצרַיִם איז בּלויז שָׁאוֹן; ער האָט געלאזט די מוֹעֵד הֶעֱביר [עבר]. 18 חי אָנִי, אמר
דער מֶלֶךְ ה' צבָאות איז שמוֹ, אַז ווי תָּבוֹר צווישן די הָרִים, און ווי כַּרמֶל בַּיַּם יִם, וועט ער בוא . 19 עשֹׂה דיר
גוֹלָה-כְּלִים, יוֹשֶׁבֶת בַּת מִצרַיִם; וואָרעם נוֹף וועט צו שַׁמָּה ווערן, און נצת [יצת] זיין אָן אַ יוֹשב. 20 אַן עֶגֶל יְפֵה איז
מִצרַיִם, אָבּער די קֶרֶץ פון צפון איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 21 אַפילו
אירע [מִצרַיִם] שָׂכִיר קריגסלייַט אין איר קֶרֶב ווי עֲגָלִים מַרבֵּק, וואָרעם זיי אויך האָבן זיך פנה, זיי זיינען נוס יחדו, זיי
זיינען נישט עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10]; וואָרעם דער יוֹם זייער אֵיד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף זיי, די צייַט פון זייער פְּקֻדָּה. 22 איר קוֹל הלך ווי פון אַ נחָש, וואָרעם מיט
חיל זיי הלך, און מיט קַרְדֹּם בוא אויף איר, אַזוי ווי האָלצהעקער. 23 זיי כרת איר וואַלד, אמר ה', ווי ער איז נישט צו
נֶחְקַר [חקר]; וואָרעם מער ווי אַרְבֶּה זיינען זיי, און נישטאָ קיין מִסְפַּר צו זיי. 24 געוואָרן צו בוש איז די בַּת מצרים,
נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון עַם צָפון. 25 אמר ה' צְבָאוֹת אֱלֹקֵי ישׂראל: הִנֵּה, איך
פקד זיך אָמוֹן פון נוֹא, און פַּרעֹהן, און מִצרַיִם, און אירע אלוקים, און אירע מלכים; אי פַּרעֹה אין די וואָס בטח זיך
אויף אים. 26 און איך וועל זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון די וואָס בקש זייער
נפש [זען "נפש" פון משיח אַן אשם ישעיהו 53:10], און אין דער יָד פון נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל, און אין דער יָד פון
זיינע עבדים; און דער נאָך וועט זי שכן ווערן, אַזוי ווי אין די יְמֵי קֶדֶם, אמר ה'. 27 אָבּער דו זאָלסט נישט ירא האָבן,
מיַין עֶבד יעקב, און זאָלסט נישט חתת, ישׂראל, וואָרעם הִנֵּה, איך ישע דיך פון דער רחוֹק, און דיַין זֶרַע פון אֶרֶץ פון
זייער שְׁבִי; און יעקב וועט ווידער שקט און שַׁאֲנָן און וועט נישט חרד. 28 דו זאָלסט נישט ירא האָבן, מיַין עֶבֶד
יעקב, אמר ה', וואָרעם איך בין מיט דיר. כאָטש איך וועל עשֹׂה אַ כָּלָה פון כּל הַגּוֹיִם וואָס איך האָב דיך הִדִּיחַ [נדח]
אַהין, אָבּער פון דיר וועל איך קיין כָּלָה נישט עשֹׂה; און איך וועל דיך יִסַּר לויט מִשְׁפָּט, אָבּער נקה וועל איך דיך
נישט נקה.

ירמ47

1 וואָס דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יִרמיָהו הנביא אויף די פְּלִשְׁתִּים, איידער פרעֹה האָט נכה עַזָּה. 2 אַזוי האָט ה'
אמר: הִנֵּה, מַיִם עלה פון צפון, און וועלן ווערן אַ שטף נחל, און שָׁטַף אֶרֶץ און איר מְלוֹא, די עִיר און די יוֹשבים אין
איר; און זעק וועלן די אָדָם, און ילל וועלן כּל יוֹשבים פון הָאָרֶץ. 3 איבּער קוֹל שְׁעָטָה פון פרסות [פרסה] פון זיינע
אבּירים [סוּסים], איבּער דעם רַעַש פון זיינע מרכּבות, דעם הָמוֹן פון זיינע גַּלְגַּל, פנה זיך אבות נישט צו בָּנִים, פון
רִפָּיוֹן פון ידים. 4 פון וועגן דעם יוֹם הַבָּא צו שדד כּל פלִשתים, צו כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] פון
צוֹר און פון צִידוֹן כּל שָׂרִיד עֹזֵר; וואָרעם ה' שדד די פלִשתים, דעם שְׁאֲרִית פון אִי כַּפתּוֹר. 5 בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איז קָרְחָה אויף עַזָּה; דמה געוואָרן איז אשקלוֹן, דער שאֲרִית פון זייער
עמק. עַד מָתַי וועסטו זיך התגדד [גדד]? 6 וויי, דו חֶרֶב פון ה', ביז ווי לאנג נאָך וועסטו נישט שקט? אסף! אין דיַין
תַּעַר, רגע זיך און ווער דמם. 7 ווי קענסטו זיַין שקט? אַז ה' האָט איר צוה; אויף אַשקלוֹן און אויפן חוֹף פון ים, אַהין
האָט ער זי יָעַד.

ירמ48

1 אויף מואב. אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: ווי צו נבוֹ, וואָרעם זי איז שדד; צו בוש, לכד, איז קִרְיָתַיִם, צו
בוש און חתת איז מִשְׂגָּב. 2 נישטאָ מער דער תהלה פון מואב, אין חשבוֹן האָט מען חשב רָעָה אויף איר: הלך, און
לאָמיר זי כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] פון צו זיַין אַ גוֹי! דו אויך, מַדמֵן, וועסט דמם ווערן, דיר וועט
הלך די חֶרֶב. 3 קוֹל צעקה פון חוֹרוֹנים, אַ שֹׁד און אַ שֶׁבֶר גדוֹל. 4 שבר געוואָרן איז מואב, אירע צָעִיר לאָזן שמע אַ
זְעָקָה. 5 וואָרעם דעם מעלה [עלה] פון הלחית ער עלה מיט בְּכִי אויף בְּכִי; וואָרעם אויף דעם מוֹרַד פון חוֹרוֹנַיִם זיי
שמע צָרֵי צעקה פון שֶׁבֶר. 6 נוס! מלט! אייַער נפש, און זייַט ווי ערוֹעֵר אין דער מדבר. 7 וואָרעם ווייַל דו האָסט זיך
בטח אויף דיַינע מַעֲשִׂים און אויף דיַינע אוֹצרות, וועסט דו אויך לכד ווערן; און כְּמוֹשׁ [זען רות 1:16] וועט אין גלות
יצא, זיַינע כֹּהנים און זיַינע שׂרים יחדיו. 8 און שוֹדֵד וועט בוא אויף כָּל עִיר, און קיין עִיר וועט נישט מלט ווערן; און
אבד וועט דער עֵמֶק, און שמד ווערן וועט דער מִישֹׁר, אַזוי ווי ה' האָט אמר. 9 נתן צִיץ צו מואב, וואָרעם נצא וועט זי
יצא; און אירע ערים וועלן צו שַׁמָּה ווערן, אָן אַ יוֹשֵׁב אין זיי. 10 אָרוּר דער וואָס עשֹׂה די מְלָאכָה פון ה' רְמִיָּה; און
ארור דער וואָס מנע זיַין חֶרֶב פון דָּם! 11 שַׁאֲנָן געווען איז מואב פון זיַין נְעוּרִים אָן, און שקט איז ער אויף זיַינע שֶׁמֶר,
און נישט הוּרַק ריק געוואָרן פון כּלי צו כּלי, און אין גלות איז ער נישט הלך; דעריבּער האָט זיך עמד זיַין טעם בּיַי

אים, און זײַן ריח האָט זיך נישט נמר [מור]. 12 אָבּער הִנֵּה, ימים באים, אמר ה׳, און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים צֹעים [צעה], און זיי וועלן אים צעה, און זײַנע כלים וועלן זיי ריק, און זייערע נבלים [נֵבֶל] וועלן זיי נִפֵּץ. 13 און מואב וועט זיך בוֹש מיט כּמוֹש [זען רות 1:16], ווי דאָס בּית ישׂראל האָט זיך בוש מיט בּית אֵ-ל זייער מִבְטָח. 14 ווי קענט איר אמר: גִּבּוֹרים זײַנער מיר, און אַנְשֵׁי חיל אין מלחמה? 15 שדד געוואָרן איז מואב, און אויף אירע ערים איז מען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]; און זײַנע מִבְחָר בּחוּרים האָבּן ירד צו דער טבח [זען "טבח" ישעיהו 53:7], אמר דער מֶלֶךְ ה׳ צבָאות איז שְׁמוֹ. 16 קָרוֹב איז דער אֵיד פון מואב צו בוא, און זײַן רָעָה מהר מְאֹד. 17 נָד [נוד] אים אַלע זײַנע סביב, און אַלע וואָס ידע שְׁמוֹ; אמר: ווי איז שבר דער מַטֶּה עֹז, דער מַקֵּל תּפארה! 18 ירד פון כּבוֹד, און ישב אין צמא, יֹשֶׁבֶת [ישב] בַּת דִּיבוֹן, וואָרעם דער שׁוֹדֵד פון מואב איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף דיר, ער האָט שחת דײַנע מִבְצָר. 19 בּײַם דֶּרֶךְ עמד, און צפה, יֹשֶׁבֶת פון עַרוֹעֵר; שאל [זען "שאל" תהלים 2:8] דעם נָס [נוס] און די נמלטה [מלט]; אמר: וואָס איז געשען? 20 בוש געוואָרן איז מואב, וואָרעם זי איז חתת געוואָרן; ילל און זעק, נגד אין אַרנוֹן, אַז שדד געוואָרן איז מואב. 21 און מִשְׁפָּט איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף דעם אֶרֶץ מִישׁוֹר; אויף חוֹלוֹן, און אויף יַהצָה, און אויף מֵיפָעַת; 22 און אויף דִּיבוֹן, און אויף נְבוֹן, און אויף בּית-דִּבלָתַיִם; 23 און אויף קִרְיָתַיִם, און אויף בּית-גָּמוּל, און אויף בּית-מְעוֹן; 24 און אויף קְרִיּוֹת, און אויף בָּצְרָה, און אויף כּל ערים פון אֶרֶץ מואב, די רחוֹקוֹת און די קרוֹבוֹת. 25 נגדע [גדע] געוואָרן איז דער קֶרֶן פון מואָב, און זײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה׳] איז שבר געוואָרן, אמר ה׳. 26 פאַרשיכורט [השכיר] אים, וואָרעם קעגן ה׳ האָט ער זיך הגדיל [גדל]; און מואב וועט זיך ספק אין זײַן קִיא, און ער אויך וועט צו שׂחֹק ווערן. 27 וואָרעם איז נישט ישׂראל אַ שׂחֹק געווען צו דיר? צי איז ער צווישן גנבים מצא געוואָרן, ווייל מִדֵּי דו דבר פון אים, פלעגסטו זיך התנודד [נוד]? 28 עזבו! די ערים, און שכן אין סלע, יושבי מואב, און זײַט ווי אַ יוֹנָה וואָס טוט נעסטן בּײַ די זייטן פון דעם פֶּה פון אַ פַּחַת. 29 מיר האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די גְּאוֹן פון מואב, ווי גְּאֶה מְאֹד ער איז; זײַן גֹּבַהּ און זײַן גְּאוֹן און זײַן גאווה, און די רֶם פון זײַן לֵב. 30 איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אמר ה׳, זײַן עֶבְרָה, און זײַנע בַּד לֹא כֵן עשׂה. 31 דעריבער ילל איך אויף מואב, און אויף כּל מואב איך זעק; אויף די אַנְשֵׁי קיר-חֶרֶשׂ מוז מען הגה. 32 מער פון דעם בְּכִי אויף יַעְזֵר בכה איך אויף דיר, גֶּפֶן פון שִׂבמָה; דײַנע נְטִישָׁה זײַנען בּיז צום ים, ביזן ים פון יַעְזֵר האָבּן זיי נגע; אויף דײַן קַיִץ און אויף דײַן בָּצִיר איז אַ שׂוֹדֵד נפל. 33 און אײַנגעטאָן [אסף] איז די שִׂמְחָה און די גִּיל פון דעם כַּרמֶל, און פון אֶרֶץ מואב, און ווײַן פון די יֶקֶב האָבּ איך שבת; מע טרעט נישט מיט הֵידָד! דער הֵידָד איז נישט הֵידָד. 34 דאָס געשעריי פון חֶשבּוֹן איז בּיז אֶלעָלֵה, בּיז יַהַץ זיי נתן זייער קוֹל, פון צוֹעַר בּיז חוֹרוֹנַיִם, דער עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה; וואָרעם אויך מֵי נִמְרִים וועלן צו מְשַׁמּה ווערן. 35 און איך וועל שבת אין מואב, אמר ה׳, דעם מעלה אויף אַ בָּמָה, און דעם וואָס קטר צו זײַנע אלוקים. 36 דעריבער מײַן לֵב אויף מואב המה ווי חָלִיל, און מײַן לֵב אויף די אנשי קיר-חֶרֶשׂ, המה ווי חָלִיל; דעריבער די יתרה וואָס זיי האָבּן עשׂה איז אבד. 37 וואָרעם כל קאָפּ איז קָרְחָה, און כל בּאָרד איז גרע, אויף כּל יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זײַנען גְּדוּדָה, און אויף די מָתְנַיִם איז שַׂק. 38 אויף כּל גַּגוֹת [גָּג] פון מואב, און אין אירע רחוֹבוֹת [רחוֹב], איז מִסְפֵּד; וואָרעם איך האָבּ שבר מואב ווי אַ כלי אֵין חפץ, אמר ה׳. 39 ווי איז זי חתת געוואָרן! ילל ווי האָט מואב פנה עֹרֶק און מואב וועט ווערן בוש און שׂחֹק און מְחִתָּה פאַר אַלע זײַנע אַרומיקע. 40 וואָרעם אַזוי האָט ה׳ אמר: הִנֵּה, ווי אַ נֶשֶׁר וועט ער דאה, און פרשׂ זײַנע כּנפים [כנף] צו מואב. 41 נלכד [לכד] ווערן די קְרִיּוֹת, און די מצדה ווערן תפשׂ; און דאָס לֵב פון די גִּבּוֹרים פון מואב אין יום ההוא וועט זײַן ווי דאָס לֵב פון אַן אִשָּׁה אין מצרה [צרר]. 42 און מואב ווערט שמד ווערן פון צו זײַן אַן עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], ווייל ער האָט זיך קעגן ה׳ גדל. 43 אַ פַּחַד און אַ פחת און אַ פּח אויף דיר, יושבי מואב, אמר ה׳. 44 דער וואָס נוס פון דעם פַּחַד, וועט נפל אין פחת, און דער וואָס עלה פון פחת, וועט לכד ווערן אין פּח; וואָרעם איך וועל ברענגען אויף איר, אויף מואב, דאָס שָׁנָה פון זייער פְּקֻדָּה, אמר ה׳. 45 אין צל פון חֶשבּוֹן האָבּן זיך עמד אָן כֹּח נָסִים [נוס, אנטלאָפענער]; וואָרעם אַן אֵש איז יצא פון חֶשבּוֹן, און אַ לֶהָבָה פון מיטן סיחוֹן [זען במדבר 21:28], און זי האָט אכל די פֵּאָה [שלייף] פון מואב, און דעם קָדְקֹד פון די בְּנֵי שָׁאוֹן. 46 ווי דיר, מואב! אבד איז עַם כְּמוֹש; וואָרעם דײַנע בָּנִים זײַנען לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] געוואָרן אין שְׁבִי, און דײַנע בָּנוֹת אין שְׁבִי. 47 אָבּער איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] די שְׁבוּת פון מואב אין אחרית הימים, אמר ה׳. עַד הנה איז דער מִשְׁפָּט פון מואב.

ירמ49

1 אויף בּני-עמוֹן. אַזוי האָט ה׳ אמר: האָט ישׂראל קיין בָּנִים נישט? צי האָט ער קיין יוֹרֵש נישט? לָמָּה האָט מַלכָּם

[זען ירמיה 32:35] גָד, און זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט זיך ישב אין זײַנע
ערים׃ 2 דעריבער הִנֵּה, ימים בָּאים, אמר ה׳, און איך וועל השמיע [שמע] אויף רַבה פון בּני-עַמּון אַ תְּרוּעָה פון
מלחמה; און זי וועט ווערן אַ תֵּל שממה, און אירע בּנות וועלן אין אֵש יצת ווערן; און ישׂראל וועט ירשען זײַנע
ירשער, אמר ה׳. 3 הֵילל! חֶשבּון וואָרעם שדד געוואָרן איז עַי; צעקן! איר בָּנות פון רַבָּה, חגר אָן שַׂקִּים, ספד! און שוט!
צווישן די גדרה, וואָרעם מַלכָּם וועט אין גלות הלך, זײַנע כהנים און זײַנע שׂרים יחדו. 4 וואָס חלל זיך מיט די
עמקים, מיט דײַן זוב עמק, דו בַּת שׁוֹבֵב, וואָס בטח זיך אויף אירע אוֹצרות: ווער קען בוא צו מיר? 5 הִנֵּה, איך ברענג
אויף דיר פחד, אמר אֲדֹנָי ה׳ צבָאות, פון אַלע דײַנע ארומיקע, און איר איטלעכער וועט נדח ווערן עם הראש קדימה,
און קײַנער וועט נישט קבץ דעם אנטלאָפענער. 6 אָבער דערנאָך וועל איך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]
די שְׁבוּת פון בּני-עַמּון, אמר ה׳. 7 אויף אֱדוֹם. אַזוי האָט אמר ה׳ צבָאות: איז מער קיין חכמה נישטאָ אין תֵּימָן [זען
איוב 2:11]? איז עֵצָה אבד פון די מִבָּנִים [בין]? איז נסרח [סרח] זייער חכמה? 8 נוס! פנה! אײַך, העמיק [עמק] צו ישב,
יושבֵי דְּדָן; וואָרום דער אֵיד פון עֵשָׂו ברענג איך אויף אים, בעת איך פקד זיך מיט אים. 9 אויב בּצִרים [בּצר] וואלטן
בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר, וואלטן זיי דאָך עוֹלֵלוֹת שאר; אויב
נגבים בּלַיְלָה, וואלטן זיי דאָך שחת זייער דַּי. 10 אָבער איך האָב חשׂף עֵשָׂו, איך האָב גלה זײַנע מִסְתָּרִים [מִסְתָּר],
און נחבה [חבה] קען ער זיך נישט; ער איז שדד געוואָרן אין זײַן זֶרַע, און זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים

(22)23-(16)17:22, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה
12:10; משיח בּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] און זײַנע שכנים, און ער איז מער נישטאָ. 11 עזב! דײַנע
יתוֹמים, איך זאָל זיי חיה, און דײַנע אַלמנות אין מיר איר קענען בטח. 12 וואָרעם אַזוי האָט ה׳ אמר: הִנֵּה, די וואָס זיי
האָט נישט מִשְׁפַּט צו שתה דעם כָּוס, זיי זאָלן יאָ שתה, און דו זאָלסט זײַן דער וואָס זאָל שוינען פארשוינט ווערן?
וועסט נישט פארשוינט ווערן, נײַערט שתה וועסטו שתה. 13 וואָרעם איך שבע בּיַי מיר, אמר ה׳, אַז פאַר אַ שַׁמָּה,
פאַר אַ חֶרְפָּה, פאַר אַ תֹּרֶב, און פאַר א קללה, וועט בָּצְרָה ווערן, און אַלע אירע ערים וועלן ווערן חֳרָבוֹת [חרבה]. 14
אַ שמוּעָה [זען "שמועָה" ישעיהו 53:1] האָב איך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] פון ה׳, און אַ צִיר איז שלח
[זען "שלח" מלאכי 3:1] צווישן די גוֹיִם: קבץ אײַך אײַן, און בוא אויף איר, און קום! צו מלחמה. 15 וואָרעם הִנֵּה, קָטוֹן
נתן איך דיך צווישן די גוֹיִם, בּוז [זען "בזה" ישעיהו 53:3] צווישן אָדָם. 16 דײַן תִּפְלֶצֶת האָט דיך הִשִׁיא, די זָדוֹן פון
דײַן לֵב, דו וואָס שכן אין די חָגוֹ פון סלע, וואָס תפשׂ די מרוֹם גִּבְעָה. כאָטש זאָלסט הגבה ווי אַן נֶשֶׁר דײַן קֵן, וועל
איך פון דאָרט דיך ירד, אמר ה׳. 17 און אֱדוֹם וועט ווערן פאַר אַ שַׁמָּה, איטלעכער וואָס עבר איר פאַרבײַ וועט זיך
שמם, און וועט שרק אויף אַלע אירע מַכּוֹת. 18 אַזוי ווי די מַהְפֵּכָה פון סדוֹם און עַמוֹרָה און אירע שכנים, אמר ה׳,
וועט קיין איש דאָרט נישט ישב, און קיין בֶּן אָדָם וועט זיך נישט גור אין איר [אֱדוֹם]. 19 הִנֵּה, ווי אַן אַרְיֵה פון דעם
גאוֹן פון יַרדן, וועט ער עלה אויף דער נָוֶה אֵיתָן; וואָרעם אין אַ רגע וועל איך אים רוץ אויף איר [אֶרֶץ], און ווער דער
בָּחוּר, דעם וועל איך פקד איבּער איר. וואָרעם ווער איז מײַן גלײַכן? און ווער קען מיך הועיד? און ווער איז דער רֹעֶה
וואָס קען עמד פאַר מיר? 20 דעריבער שמע! דעם עצה ה׳ וואָס ער האָט יעץ אויף אֱדוֹם, און זײַנע מחשבות וואָס ער
חשב אויף די יושבי תֵּימָן: ער וועט סחב די צעיר הַצֹּאן! און וועט שמם זייער נָוֶה איבּער זיי! 21 פון דעם קול פון
זייער פאַל רעש הָאָרֶץ; אַ צעקן וואָס זײַן קול ווערט אויפן ים-סוף שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]. 22 הִנֵּה,
ווי אַ נֶשֶׁר וועט ער זיך עלה און דאה, און פרשׂ זײַנע כּנפים [כנף] קעגן בָּצְרָה; און דאָס לֵב פון די גִּבּוֹרים פון אֱדוֹם
אין יום ההוא וועט זײַן ווי דאָס לֵב פון אַן אִשָּׁה אין מְצֵרָה [צרר]. 23 אויף דַּמֶּשֶׂק. בוש איז חַמָּת און אַרְפָּד, וואָרעם
אַ שמוּעָה [זען "שמועָה" ישעיהו 53:1] רָעָה האָבּן זיי שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]; נָמוֹג [מוג] זײַנען זיי
געוואָרן; אויפן ים פון דְּאָגָה, ער קען זיך נישט השקיט [שקט]. 24 רָפָה געוואָרן איז דַּמֶּשֶׂק, זי פנה זיך צו נוס, און אַ
רֶטֶט האָט זי חזקן; צרה און חֶבֶל האָבּן זי אחז ווי אַ יוֹלֶדֶת. 25 ווי נישט עזב געוואָרן איז דער עיר תהלה, די קִרְיָה
פון מײַן מָשׂוֹשׂ! 26 פאַרוואָר, אירע בּחוּרים וועלן נפל אין אירע רחוֹבֹת, און כּל אנשי המלחמה וועלן דמם ווערן אין
יום ההוא, אמר ה׳ צבָאות. 27 און איך וועל יצת אַן אֵש אין דער חוֹמָה פון דַּמֶּשֶׂק, און עס וועט אכל די ארמוֹן פון
בֶּן-הֲדַד. 28 אויף קֵדָר, און אויף די ממלכוֹת פון חצוֹר וואָס נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל האָט נכה. אַזוי האָט ה׳ אמר: קום!
עלה אויף קֵדָר, און שדד בּני-קֶדֶם. 29 זייערע אוהלים און זייערע צאֹן וועט מען לקח; זייערע יריעוֹת [יריעה], און אַלע
זייערע כּלים, און זייערע גְּמַלִּים וועט מען נשׂא פאַר זיך; און מען וועט קרא אויף זיי: אַ מָגוֹר רונד אַרום! 30 נוס! נוד!
מאֹד! העמיק [עמק] צו ישב, יושבי חצוֹר, אמר ה׳; וואָרעם נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל האָט יעץ אויף אײַך אַן עֵצָה און
חשב אויף אײַך אַ מַחֲשָׁבָה. 31 קום! עלה! אויף אַ גוֹי שָׁלֵיו וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין
בֶּטַח, אמר ה׳; קיין דְּלָתַיִם און בָּרִיח האָט ער נישט, בָּדָד שכן זיי. 32 און זייערע גְּמַלִּים וועלן זײַן ווי בַּז, און המוֹן פון
זייער מִקְנֶה ווי שלל [זען "שלל" ישעיה 53:12]; און איך וועל זיי זרה אויף אַלע ווינטן די וואָס מיט קצץ פֵּאָה; און פון
אַלע זייערע זייטן וועל איך בּרענגען זייער אֵיד, אמר ה׳. 33 און חָצוֹר וועט זײַן פאַר אַ מָעוֹן פון תַּנִּים [תן], אַ שְׁמָמָה

עַד עוֹלָם; קיין איש וועט נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] דאָרט, און קיין בן אָדָם וועט זיך נישט
גור אין איר. 34 וואָס דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יִרמיָהו הנביא אויף עֵילָם, אין רֵאשית פון דער מלוכה פון צִדקִיָה
מלך יהודה, אַזוי צו אמר: 35 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות: הִנֵה, איך שבר דעם קֶשֶת פון עֵילָם, די הויפּטשטיץ פון
זייערע גִבוֹרים. 36 און איך וועל ברענגען אויף עֵילָם די 4 ווינטן פון די 4 קצוֹת הַשָמַיִם, און איך וועל זיי זרה צו אַלע
די דאָזיקע ווינטן; און עס וועט נישט זיין הַגוֹי, וואָס די נִדָח פון עֵילָם וועלן נישט בוא אַהין. 37 און איך וועל חתת
עֵילָם פאַר זייערע פיַינט, און פאַר די וואָס בקש זייער נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10], און איך וועל
ברענגען אויף זיי רָעָה, דעם חֲרוֹן פון מיַין אף, אמר ה'; און איך וועל שלח נאָך זיי די חֶרֶב, ביז איך זיי כלה. 38 און
איך וועל שִים מיַין כִּסֵא אין עֵילָם, און וועל אבד פון דאָרטן מֶלֶך און שָרים, אמר ה'. 39 אָבּער עס וועט זיַין אין
אחרית הימים, וועל איך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] די שְבוּת פון עֵילָם, אמר ה'.

ירמ50

1 דאָס דבר וואָס ה' האָט דבר אויף בָּבֶל, אויפן אֶרֶץ כַשְדִים, דורך יִרמיָהו הנביא. 2 נגד: צווישן די גוֹיִם, און השמיע
[שמע], און נשֹא אַ נֵס; השמיע [שמע]: איר זאָלט נישט כִּחֵד; אמר: לכד איז בָּבֶל, צו בוש איז בֵל, חתת איז מְרוֹדַך,
בוש זיַינען אירע עָצָבִים [עצב], חתת אירע גִלוּלִים. 3 וואָרעם אַ גוֹי [פָרַס] פון צפון איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]
אויף איר, ער וועט שִית איר אֶרֶץ צו שַמָה, און קיין יוֹשבים וועט אין איר נישט זיַין; פון אָדָם ביז אַ בְהֵמָה זיַינען נוד,
הלך. 4 אין יענע טעג און אין יענער צייַט, אמר ה', וועלן בוא די בני-ישׂראל, זיי און די בְנֵי יהודה יחדו; הלך
וויַינענדיק וועלן זיי הלך, און ה' אֱלֹקֵיהֶם וועלן זיי בקש. 5 אויף צִיוֹן וועלן זיי שאל, אויפן דֶרֶך אַהער זייער פנים: זיי
בוא און זיך נִלוָה [לוה] אָן ה', אין בְּרִית עוֹלָם [זען ירמיה 31:30] וואָס זאָל נישט שכח ווערן. 6 צאָן אֹבְדוֹת [אבד] איז
געווען עַמִי; זייערע רֹעִים האָבן זיי הִתְעָת [תעה], אויף די הָרִים זיי שובב; פון הַר צו גבעה זיַינען זיי הלך, שכח זייער
רֵבֶץ. 7 אַלע וואָס האָבן זיי מצא האָבן זיי אכל, און זייערע פיַינט האָבן אמר: מיר וועלן נישט שולדיק [אשם] זיַין,
ווייַל זיי האָבן חטא צו ה', דער נָוֶה פון צֶדֶק, און מִקוָה פון זייער אבות, ה'. 8 נוד פון בָּבֶל, און פון אֶרֶץ כַשְדִים יצא,
און זייַט ווי עתּוּדִים פאַרויס פאַר די צֹאן. 9 וואָרעם הִנֵה, איך עור און ברענג ארויף אויף בָּבֶל אַ קהל גוֹיִם גדולים
פון אֶרֶץ צפון, און זיי וועלן זיך ערך קעגן איר; פון דאָרטן וועט זי לכד ווערן; זיין חצים [חץ] זיַינען ווי פון אַ גיבּוֹר
השכיל [שכל], וואָס שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך נישט ריַקָם. 10 און כַשְדִים וועט זיַין ווי שלל [זען
"שלל" ישעיהו 53:12]; אַלע אירע רויבער וועלן זיך שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11], אמר ה'. 11 ווייַל איר שִמח זיך,
ווייַל איר זייַט עלז, איר שסה פון מיַין נחלה, ווייַל איר פוש ווי אַן עֶגְלָה דוש, און צהל ווי די אבּרים, 12 וועט זיַין בוש
מְאֹד אִמְכֶם, וועט זיך חפר אייַער יוֹלֶדֶת. הִנֵה, דאָס לעצטע פון די גוֹיִם וועט ווערן אַ מדבר, אַ ציה, און אַן עֲרָבָה. 13
פון וועגן דעם קצף ה' וועט זי זיַין נישט ישב, און זי וועט זיַין אַ שְמָמָה אין אַלע פון איר; איטלעכער וואָס עבר
פאַרביַי בָּבֶל וועט זיך שמם, און וועט שָרַק אויף אַלע אירע מכּוֹת [מכה]. 14 ערך: זיך קעגן בָּבֶל רונד אַרום, כּל דרך
קֶשֶת, ידה אויף איר, איר זאָלט נישט חָמַל קיין חצים [חץ], וואָרעם צו ה' האָט זי חטא. 15 הריע [רוע]: אויף איר רונד
אַרום, זי האָט זיך נתן איר האנט; נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל
12:2, תחִיַת הַמֵתים אין מָשִיחַ] זיַינען אירע אַשְיָה, הרס געוואָרן אירע חומות; וואָרעם דאָס איז די נקמה פון ה', זייַט
זיך נוֹקם אָן איר; ווי זי האָט עשׂה, עשׂה צו איר. 16 כרת זייַער פון בָּבֶל, און דעם וואָס תפשׂ אַ מַגָל אין עת קָצִיר; פון
וועגן דער חֶרֶב פון היוֹנָה [ינה], וועלן זיי איטלעכער צו זיַין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי] זיך פנה, און איטלעכער צו זיַין אֶרֶץ וועלן זיי נוס. 17 שֶה פזוּרָה [פזר] איז ישׂראל, אַרָיוֹת האָבן אים נדח; דער
ערשער האָט אים אכל מלך אַשור, און דער דאָזיקער אַחֲרוֹן האָט אים עצם נבוּכַדְרֶאצַר מלך בָּבֶל. 18 דעריבער
האָט אַזוי אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: הִנֵה, איך פקד זיך מלך בָּבֶל און זיַין אֶרֶץ, אַזוי ווי איך האָבּ זיך פקד מלך
אשור. 19 און איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] ישׂראל צו זיַין נָוֶה, און ער וועט זיך רעה אויפן
כַרמֶל און בָּשָן, און אויפן הר פון אפרים און גִלעָד וועט זיך שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] זיַין נפש [זען "נפש" פון
משיח ישעיהו 53:10]. 20 אין יענע טעג און אין יענער צייַט, אמר ה', וועט בקש ווערן די עָוֹן פון ישׂראל, און זי וועט
נישט זיַין, און די חטֹאת פון יהודה, און זיי וועלן נישט מצא ווערן, וואָרעם איך וועל סלח די וואָס איך וועל שאר. 21
אויף דעם אֶרֶץ מָרָתַיִם עלה: אויף איר און אויף די יוֹשבֵי פְקוֹד, חָרב און חרם הינטער זיי, אמר ה', און עשׂה אַזוי ווי
אַלע וואָס איך האָבּ דיר צוה. 22 קוֹל פון מלחמה אין הָאֶרֶץ, און אַ שֶבֶר גָדוֹל! 23 ווי איז גדע און שבר געוואָרן דער
פַטִיש פון דע כּל הָאֶרֶץ! ווי איז בָּבֶל ווי שַמָה געוואָרן צווישן די גוֹיִם! 24 איך האָבּ דיר יקש און ביסט לכד געוואָרן,
בָּבֶל, און דו האָסט נישט געמערקט; ביסט מצא געוואָרן און אויך תפשׂ געוואָרן, ווייַל דו האָסט זיך מיט ה' התגרה
[גרה]. 25 ה' האָט פתח זיַין אוצר, און יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] די כְּלֵי פון זיַין זַעַם, וואָרעם

מְלָאכָה עס איז פאַר אֲדֹנָי ה' צבָאות אין אֶרֶץ כַּשְׂדִּים. 26 בוא אויף איר פון דער ווײַטן, פתח אירע מַאֲבוּס, סלל זי אַזוי ווי עֲרֵמָה, און חרם! זי; זאָל נישט זײַן פון איר אַ שְׁאֵרִית. 27 חרב אַלע אירע פר, זאָלן זיי ירד צו דער טבח [זען "טבח" ישעיהו 53:7]; וויי צו זיי! וואָרעם בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איז זייער טאָג, די צײַט פון זייער פְּקֻדָּה. 28 אַ קול פון אַנטלאָפענע און פָּלִיט פון אֶרֶץ בָּבֶל! צו נגד אין צִיּוֹן די נקמה פון ה' אֱלֹקֵינוּ, די נקמה פאַר זײַן הֵיכַל. 29 השמיע [שמע] צונויף די שיסערס אויף בָּבֶל, כֹּל דרך קֶשֶׁת, חנה אויף איר רונד אַרום, זאָל איר נישט זײַן קיין פְּלֵיטָה; שלם איר לויט איר פֹּעל, אַזוי ווי אַלע וואָס זי האָט עשׂה, עשׂה צו איר. וואָרעם אקעגן ה' האָט זי זיד, אַקעגן דעם קָדוֹשׁ ישׂראל. 30 דעריבער וועלן נפל אירע בחורים אין אירע רחֹבֹת, און אַלע אירע אנשי מלחמה וועלן דמם ווערן אין יום ההוא, אמר ה'. 31 הִנֵּה, איך בין קעגן דיר, זָדוֹן, אמר אֲדֹנָי ה' צבָאות, וואָרעם בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איז דײַן יום, די צײַט וואָס איך פקד זיך דיר. 32 און דער זָדוֹן וועט כשל און נפל, און נישט האָבן ווער זאָל אים קום; און איך וועל יצת אַן אֵש אין זײַנע ערים, און עס וועט אכל אַלע וואָס אַרום אים. 33 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות: עשק ווערן די בני-ישׂראל און בני-יהודה יחדו, און אַלע זייערע פאַנגערס חזק זיי פעסט, זיי מאַן זיי צו שלח. 34 זייער גוֹאֵל [זען איוב 19:25-26; יוח"א 4:14] איז חזק, ה' צבָאות איז שְׁמוֹ; ריב וועט ער ריב זייער ריב, כדי צו הרגיע [רגע] הָאָרֶץ, און הרגיז [רגז] די יושבי בָּבֶל. 35 אַ חֶרֶב אויף די כַּשְׂדִּים, אמר ה', און אויף די יושבי בָּבֶל, און אויף אירע שׂרים, און אויף אירע חכמים! 36 אַ חֶרֶב אויף די בַּדִּים [בַּד], און זיי וועלן יאל ווערן! אַ חֶרֶב אויף אירע גִּבּוֹרִים, און זיי וועלן חתת ווערן! 37 אַ חֶרֶב אויף זייערע סוּסים, און אויף זייער מרכּבות, און אויף אלע עֶרֶב וואָס אין איר תָּוֶךְ, און זיי וועלן ווערן ווי נָשִׁים! אַ חֶרֶב אויף אירע אוֹצרות, און זיי וועלן בזז ווערן! 38 אַ חֹרֶב אויף אירע מַיִם, און זיי וועלן יבש ווערן! וואָרעם אַן אֶרֶץ פון פְּסִלִים איז דאָס, און מיט אֵימָה זײַנען זיי משוגע. 39 דעריבער וועלן דאָרט ישב צִי מיט אִי, און ישב אין איר וועלן בְּנוֹת יַעֲנָה, און זי וועט נישט ישב ווערן לָנֶצַח, און נישט שכן ווערן אויף דוֹר-דוֹרוֹת. 40 אַזוי ווי מַהְפֵּכָה פון אלוקים פון סדוֹם און עַמוֹרָה און אירע שכנים, אמר ה', וועט קיין איש דאָרט נישט ישב, און קיין בֶּן אָדָם וועט זיך נישט גור אין איר. 41 הִנֵּה, אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] בוא פון צפון, און אַ גוֹי גָּדוֹל און מלכים רבים עור זיך פון די יַרְכָה אֶרֶץ. 42 קֶשֶׁת און כִּידוֹן חזק זיי, אַכזָרים זײַנען זיי, און האָבן קיין רחמנות נישט; זייער קוֹל המה ווי דער ים, און אויף סוּסים רכב זיי; ערך ווי אַיין איש פאר מלחמה, אַקעגן דיר, בַּת בָּבֶל. 43 מלך בָּבֶל האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] זייער שמוּעָה [זען "שמועה" ישעיהו 53:1], און זײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**] זײַנען רפה געוואָרן, צרה האָט אים חזק, ווי חיל פון יוֹלֶדֶת. 44 הִנֵּה, ווי אַן אַרְיֵה פון דעם גָּאוֹן פון יַרדן, וועט ער עלה אויף דער נָוֶה אֵיתָן; וואָרעם אין אַ רגע וועל איך רוץ אויף זיי, און ווער דער בָּחוּר, דעם וועל איך פקד איבער איר. וואָרעם ווער איז מײַן גלײַכן? און ווער קען מיך הועיד [יעד]? און ווער איז דער רֹעֶה וואָס קען קום פאַר מיר? 45 דעריבער שמע! דעם עצה פון ה', וואָס ער האָט יעץ אויף בָּבֶל, און זײַנע מחשבות וואָס ער חשב אויפן אֶרֶץ כַּשְׂדִּים: אויב די צָעִיר פון די צאָן וועלן זיי נישט סחב! אויב ער וועט נישט שמם די נָוֶה איבער זיי! 46 פון דעם קוֹל בָּבֶל איז תפשׂ! ווערט רעש הָאָרֶץ, און אַ זעקה צווישן די גוֹיִם ווערט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12].

ירמ51

1 אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, איך עור אויף בָּבֶל, און אויף די יושבי לֵב-קָמַי, אַ רוּחַ פון משחית [שחת]. 2 און איך וועל שלח אויף בָּבֶל זָרִים, און זיי וועלן זיי זרה, און וועלן בקק איר אֶרֶץ; וואָרעם פון רונד אַרום וועלן זיי זײַן אויף איר, אין דעם יום רָעָה. 3 אַהין זאָל שפאַנען דער שפאַנער זײַן קֶשֶׁת, און אַהין זאָל ער זיך עלה אין זײַן סִרְיוֹ; און איר זאָלט נישט שוינען אירע בחורים; חרם אַלע איר צָבָא. 4 און חללים וועלן נפל אין אֶרֶץ כַּשְׂדִּים, און מְדֻקָּרִים [זען "דקר" זכריה 12:10] אין אירע חוּצוֹת [חוץ]. 5 וואָרעם נישט אַלְמָן איז ישׂראל און יהודה פון אלוקיו, פון ה' צבָאות; וואָרעם זייער אֶרֶץ איז מלא מיט אָשָׁם [זען "אָשָׁם" ישעיה 53:10] אקעגן דעם קָדוֹשׁ ישׂראל. 6 נוס פון בָּבֶל, און מלט איטלעכער זײַן נפש, איר זאָלט נישט דמם ווערן דורך איר עָוֹן; וואָרעם עֵת נְקָמָה איז דאָס בײַ ה', אַ גְּמוּל שלם ער איר. 7 אַ כָּוס זהב איז בָּבֶל געווען אין יָד ה', די כֹּל הָאָרֶץ האָט זי פארשיכּורט; פון איר ווײַן האָבן די גוֹיִם שתה, דעריבער זײַנען די גוֹיִם התהלל געוואָרן. 8 פִּתאֹם איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחֵיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] בָּבֶל און שבר געוואָרן; ילל אויף איר; לקח אַ צֳרִי פאַר איר מַכְאוֹב, אפשר עט זי רפא ווערן. 9 מיר האָבן רפא בָּבֶל, אָבער זי איז נישט רפא געוואָרן; עזב זי, און לאָמיר הלך איטלעכער צו זײַן אֶרֶץ; וואָרעם ביז צום שָׁמַיִם נגע איר מִשְׁפָּט, און ער נשׂא זיך ביז די שחקים [שחק]. 10 ה' האָט יצא צִדְקֹתֵינוּ; בוא, און לאָמיר ספר אין צִיּוֹן דעם מעשׂה פון ה' אֱלֹקֵינוּ. 11 ברר די חצים [חץ], מלא די שֶׁלֶט, ה' האָט

עור דעם רוּחַ פוּן די מלכים פוּן מָדַי; וואָרעם אויף בָּבֶל איז זײַן מְזִמָּה, זי צו שחת, ווײַל די נקמה פוּן ה' איז דאָס, די נקמה פאַר זײַן הֵיכל. 12 קעגן די חומות פוּן בָּבֶל נשׂא אַ נֵס, חזק די מִשְׁמָר, שטעלט אויף שֹׁמרים, כּוּן אֹרבים, וואָרעם אי זמם האָט ה' אי עשׂה וואָס ער האָט דבר אויף די יושבי בָּבֶל. 13 דו וואָס שכן בּײַ מַיִם רבּים, דו רײַכע אין אוֹצרות, בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; יִרמְיָהוּ 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איז דײַן קץ, די מאָס פוּן דײַן בֶּצַע. 14 ה' צבָאות האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בּײַ נפשׁוֹ: פאַרוואָר, איך מלא דיך מיט אָדָם ווי יֶלֶק, און זיי וועלן ענה קעגן דיר הֵידָד! 15 ער האָט עשׂה אֶרֶץ מיט זײַן כֹּח, ער האָט כּוּן די תֵּבֵל מיט זײַן חכמה, און מיט זײַן תְּבוּנָה נטה די הימלען. 16 בּײַם קוֹל פוּן זײַן דונערן ווערט אַ המוֹן פוּן מַיִם אין שָׁמַיִם, און ער ברטענגט אויף נָשִׂים פוּן קץ פוּן הָאָרֶץ; ער עשׂה ברק צום מָטָר, און יצא פוּן זײַנע אֹצָרֹת [אוצר] דעם ווינט. 17 כּל אדם איז בּער, אָן דַעַת, איטלעכער צוֹרף ווערט צו בוש פוּן דעם פֶּסֶל, וואָרעם שֶׁקֶר איז זײַן נסך, און קיין רוּחַ איז אין זיי נישטאָ. 18 הֶבֶל זײַנען זיי, אַ מַעֲשֵׂה פוּן תַּעְתֻּעִים; אין דער צײַט פוּן זייער פְּקֻדָּה וועלן זיי אבד. 19 נישט אַזוי ווי די דאָזיקע איז דער חֵלֶק פוּן יעקב, וואָרעם ער איז דער יוֹצֵר הַכֹּל, און איז דער שֵׁבֶט פוּן זײַן נחלה; ה' צבָאות איז שְׁמוֹ. 20 אַ מַפּץ ביסטו מיר, אַ כְּלֵי מלחמה, און איך וועל נפץ מיט דיר גּוֹיִם, און שחת מיט דיר ממלכוֹת. 21 און איך וועל נפץ מיט דיר דעם סוּס און זײַן רֹכֵב, און איך וועל נפץ מיט דיר דעם מרכּבה און זײַן רֹכֵב; 22 און איך וועל נפץ מיט דיר אִישׁ און אִשָּׁה, און איך וועל נפץ מיט דיר זָקֵן און נַעַר, און איך וועל נפץ מיט דיר בּחוּר און בּתוּלָה; 23 און איך וועל נפץ מיט דיר דעם רֹעֶה און זײַן עֵדֶר, און איך וועל נפץ מיט דיר דעם אִכָּר און זײַן צֶמֶד, און איך וועל נפץ מיט דיר פֶּחָה און סָגָן. 24 אָבּער איך וועל שלם בָּבֶל און כּל יושְׁבֵי כַשְׂדִּים אַלע זייער רָעָה וואָס זיי האָבּן עשׂה אין צִיּוֹן פאַר אײַערע אויגן, אמר ה'. 25 הִנֵּה, איך בין קעגן דיר, דו הַר המשחית [שחת], אמר ה', וואָס שחת כּל הָאָרֶץ; און איך וועל נטה מײַן יָד אויף דיר, און וועל דיך גלל פוּן די סלעים [סלע], און איך עשׂה דיר אַ הַר שְׂרֵפָה. 26 און מע וועט נישט לקח פוּן דיר אַן אֶבֶן פאַר אַ פִּנָּה, און אַן אֶבֶן פאַר מוֹסָדוֹת [מוֹסָד]; נײַערט שְׁמָמוֹת עוֹלם וועסטו זײַן, אמר ה'. 27 נשׂא נֵס אין אֶרֶץ, תקע שוֹפר צווישן די גּוֹיִם, קדש קעגן איר די גּוֹיִם, השמיע [שמע] קעגן איר די ממלכוֹת אַרָרָט, מִנִּי, און אַשכְּנַז; פקד קעגן איר אַ טִפְסָר, עלה סוּס ווי יֶלֶק סָמָר. 28 קדש קעגן איר די גּוֹיִם, די מלכים פוּן מָדַי, אירע פֶּחָה און אַלע אירע סָגָן, און דאָס כּל אֶרֶץ פוּן זײַן ממשלה. 29 און הָאָרֶץ רעש און חול, וואָרעם די מחשבות פוּן ה' קוּם קעגן בָּבֶל, צו שׂים אֶרֶץ בָּבֶל צו שַׁמָּה, אָן אַ יוֹשב. 30 די גִּבּוֹרים פוּן בָּבֶל האָבּן חדל צו לחם, זיי ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין די מצדות [מצדה]; זייער גבורה איז נשת זיי זײַנען געוואָרן ווי נָשִׁים; מע האָט יצת אירע משכּנוֹת [משכן], שבר געוואָרן זײַנען אירע בָּרִיחַ. 31 אַ רץ [רוץ] קעגן אַ רץ רוץ, און אַ מַגִּיד קעגן אַ מַגִּיד, צו נגד מלך בָּבֶל, אַז זײַן עִיר איז לכד כּוּלוֹ; 32 און די מַעְבָּרָה זײַנען תפשׂ, און די אֲגַם [זען "אגם" התג' 20:14] האָט מען שׂרף אין אֵשׁ, און די אַנְשֵׁי המלחמה זײַנען בהל. 33 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישׂראל: בּת בָּבֶל איז ווי אַ גֹּרֶן אין דער צײַט וואָס מע דרך אים; עוֹד מְעַט, און בּוא וועט די עת הקציר אויף איר. 34 אכל האָט מיך, המם האָט מיך, נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל; ווי אַ כְּלִי רִיק האָט ער מיך בלע, ווי אַ תַּנִּין האָט ער מיך מלא זײַן כָּרֵשׂ מיט מײַנע עֲדָנָן; הדיח [דוח] האָט ער מיך. 35 דאָס חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9] צו מיר און מײַן שְׁאֵר אויף בָּבֶל! אמר די יֹשֶׁבֶת פוּן צִיּוֹן; און: מײַן דָּם אויף די יוֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים! אמר ירוּשָׁלַיִם. 36 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך ריב דײַן ריב, און וועל זיך נקם דײַן נקמה; און איך וועל החריב [חרב] איר ים, און יבש איר מָקוֹר. 37 און בָּבֶל וועט ווערן צו גַּל, אַ מעוֹן פוּן תַּנִּים [תַּן], אַ שַׁמָּה און אַ שְׁרֵקָה, אָן אַ יוֹשֵׁב. 38 אין יחדו ווי כְּפִיר וועלן זיי שָׁאַג, ווי גור ארי וועלן זיי נער. 39 מיט זייער חמם וועל איך שית זייער משתה, און איך וועל זיי פאַרשיכּורן, כּדי זײַן זאָלן זיך עלז, און ישן אַ שלאָף עוֹלם, און זיך נישט קיץ, אמר ה'. 40 איך וועל זיי ירד ווי כַּר צו דער טבח [זען "טבח" ישעיהו 53:7], ווי אֵילִים מיט עַתּוּדִים. 41 ווי איז לכד געוואָרן שֵׁשַׁך [בָּבֶל], און תפשׂ געוואָרן דער תהלה פוּן כּל הָאָרֶץ! ווי איז בָּבֶל שַׁמָּה געוואָרן צווישן די גּוֹיִם! 42 עלה איז דער ים אויף בָּבֶל; פוּן זײַנע המוֹן גַּל איז זי כּסה געוואָרן. 43 אירע ערים זײַנען געוואָרן אַ שַׁמָּה, אַן אֶרֶץ צִיָּה און אַן עֲרָבָה, אַן אֶרֶץ וואָס קיין איש ישב נישט דערין, און קיין בֶּן אָדָם עבר נישט דערין. 44 און איך וועל זיך פקד בֵּל אין בָּבֶל, און וועל יצא זײַן בָּלַע פוּן זײַן פֶּה, און מער וועלן נישט נהר צו אים גּוֹיִם; אויך די חוֹמָה פוּן בָּבֶל זי וועט נפל. 45 יצאו פוּן איר, עַמִּי, און מלט איטלעכער זײַן נפש, פוּן דעם חרוֹן אף ה' [זען רום' 1:18]. 46 און זאָל נישט רכּוּ ווערן לבבכם, אַז איר זאָלט ירא האָבּן פאַר דער שמוּעָה [זען "שמוּעָה" ישעיהו 53:1] וואָס ווערט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אין הָאָרֶץ; וואָרעם שמוּעָה וועט בוא איין שָׁנָה, און דאָס שָׁנָה נאָכדעם דער שמוּעָה אנדערן שמוּעָה דער ווײַטער שָׁנָה שמוּעה פוּן חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9] אין הָאָרֶץ אַ מֹשֵׁל קעגן אַ מֹשֵׁל. 47 פאַרוואָר, הִנֵּה, ימים בָּאִים, און איך וועל זיך פקד די פּסל פוּן בָּבֶל, און איר כּל אֶרֶץ וועט זיך בוש, און אַלע אירע חללים וועלן נפל אין איר מיט. 48 און רנן וועלן איבּער בָּבֶל שָׁמַיִם און אֶרֶץ און אַלע וואָס אין זיי; וואָרעם פוּן צפון וועלן בוא אויף איר די שׁוֹדְדִים [פָּרַס], אמר ה'. 49 אויך בָּבֶל איז צו נפל, איר חללים פוּן ישׂראל! אויך אין בָּבֶל מען נפל, איר חללים פוּן כּל הָאָרֶץ! 50 איר פְּלֵטִים פוּן חֶרֶב, הלך!

איר זאָלט איַך נישט עמד; זכר פון דער רחוק ה', און ירושָׁלַיִם זאָל עלה אויף איַער לֵב. 51 מיר בוש זיך, ווײַל חֶרְפָּה האָבן מר זיך שמע, אַ כּלמה כסה אונדזער פנים, ווײַל זָרים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף די מִקְדָּשֵׁי בית ה'. 52 אָבער הִנֵּה, ימים בָּאִים, אמר ה', און איך וועל זיך פקד איר פסל, און אין אַלע איר אֶרֶץ וועלן אנק חָלָל. 53 ווען זאָל עלה אין שָׁמַיִם בָּבֶל, און ווען זי זאָל בצר די מרום פון איר עז, וועלן פון מיר בוא שׁדֵדִים אויף איר, אמר ה'. 54 אַ קול פון זְעָקָה פון בָּבֶל, און אַ שֶׁבֶר גָּדוֹל פון אֶרֶץ כַּשְׂדִּים! 55 וואָרעם ה' שדד בָּבֶל, און וועט אבד פון איר דעם קול גָּדוֹל; און זייערע גַּל וועלן המה ווי מַיִם רבים; עס נתן דער שָׁאוֹן פון זייער קול. 56 וואָרעם עס בוא אויף איר, אויף בָּבֶל, אַ שׁוֹדֵד, און אירע גִּבּוֹרים וועלן לכד ווערן, זייערע קֶשֶׁת ווערן חתת; וואָרעם אֵ-ל פון גְּמוּלָה איז ה', שלם וועט ער באַצאָלן. 57 און איך וועל פארשיכורן אירע שׂרים און אירע חכמים, אירע פֶּחָה און אירע סָגָן און אירע גִּבּוֹרים, און זיי וועלן ישן אַ שלאָף עולם, און וועלן זיך נישט קיץ, אמר דער מֶלֶךְ ה' צבָאות איז שְׁמוֹ. 58 אַזוי האָט אמר ה' צבָאות: ערר וועלן ערר ווערן די ברייטע חומות פון בָּבֶל, און אירע הויכע שְׁעָרִים וועלן אין אֵש יצת ווערן; און די עַמִּים וועלן זיך יגע אומנישט, און די לְאוֹם פאַרן אֵש וועלן יעף ווערן. 59 דאָס דבר וואָס יִרמְיָהו הנביא האָט צוה שְׂרָיָה בֶּן נֵרִיָּה בֶּן מַחסֵיָהן, ווען ער איז הלך מיט צִדקִיָּהו מלך יהודה קיין בָּבֶל, אין 4טן שָׁנָה פון זיין מלוכה; און שְׂרָיָה איז געווען דער שַׂר מְנוּחָה. 60 און יִרמְיָהו האָט כתב דאָס כּל הָרָעָה וואָס וועט בוא אויף בָּבֶל, אין סֵפֶר אֶחָד, אלע די דאָזיקע דברים וואָס זײַנען כתב אויף בָּבֶל. 61 און יִרמְיָהו האָט אמר צו שְׂרָיָהו: ווי דו בוא קיין בָּבֶל, אַזוי זאָלסטו ראה און קרא אַלע די דאָזיקע דברים, 62 און זאָלסט אמר: ה', דו האָסט דבר אויף דעם מקום הזה, אים צו כרת [זען "יכרת משיח ואין לו" דניאל 9:26], אַז קיין יוֹשֵׁב זאָל אין אים נישט זײַן, פון אָדָם ביז בהמה, נײַערט שְׁמָמוֹת עָלוֹם זאָל עס זײַן. 63 און עס וועט זײַן, ווי דו כלה לײַענען דאָס דאָזיקע סֵפֶר, זאָלסטו קשר אָן אים אַן אֶבֶן, און עס שלך אין מיטן פְּרָת; 64 און זאָלסט אמר: אַזוי וועט שקע ווערן בָּבֶל, און נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], פון וועגן דעם רָעָה וואָס איך ברענג אויף איר. און זיי וועלן יעף ווערן. עד הנה זײַנען די דברים פון יִרמְיָהו.

ירמ52

1 און איז צִדקִיָּהו געווען 21 שָׁנָה, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 11 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושָׁלַיִם; און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען חַמוּטַל בַּת יִרמְיָהו פון לִבנָה. 2 און ער האָט עשׂה וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי אַלע וואָס יהוֹיָקִים האָט עשׂה. 3 וואָרעם פון וועגן דעם אף ה' איז דאָס געשען אין ירושָׁלַיִם און יהודה, ביז ער האָט זיי שלך פון זײַן פנים. און צִדקִיָּהו האָט מרד אָן מלך בָּבֶל. 4 און עס איז געווען אין 9טן שָׁנָה פון זײַן מלוכה, אין 10טן חוֹדש, אין 10טן יוֹם חוֹדש, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] נבוּכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל, ער מיט זײַן כּל חיל, אויף ירושָׁלַיִם, און זיי האָבן חנה אויף איר, און בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ דָּיֵק רונד אַרום איר. 5 און די עִיר איז געווען אין מָצוֹר ביזן 11טן שָׁנָה פון מלך צִדקִיָּהון. 6 אין 4טן חוֹדש, אין 9טן יוֹם חוֹדש, האָט זיך חזק דער רָעָב אין עִיר, און עס איז נישט געווען קיין לֶחֶם פאַר דעם עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ. 7 איז בקע געוואָרן די עִיר; און כּל אנשי מלחמה זײַנען ברח, און זײַנען יצא פון עִיר בײַ נאַכט דורך דעם שער צווישן די 2 חומות וואָס בײַם גַּן המלך און די כַּשְׂדִּים זײַנען געווען בײַן עִיר רונד אַרום, און זיי זײַנען הלך מיטן דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה. 8 האָט דער חיל פון די כַּשְׂדִּים רדף דעם מלך, און זיי האָבן נשׂג צִדקִיָּהון אין די ערבה פון יֶרֵחוֹ; און זײַן כּל חיל איז זיך פוץ פון אים. 9 און זיי האָבן תפשׂ דעם מלך, און האָבן אים עלה צו מלך בָּבֶל קיין רִבלָה אין אֶרֶץ חמָת; און ער האָט דבר אויף אים מִשְׁפָּט. 10 און מלך בָּבֶל האָט שחט די בני צִדקִיָּהון פאַר זײַנע אויגן; און אויך כּל שׂרים פון יהודה האָט ער שחט אין רִבלָה. 11 און אויגן פון צִדקִיָּהון האָט ער געמאַכט עור, און האָט אים אסר אין נְחֻשְׁתַּיִם; און מלך בָּבֶל האָט אים געבראַכט קיין בָּבֶל, און האָט אים נתן אין בית פְּקֻדּוֹת ביז זײַן יום מוֹת. 12 און אין 5טן חוֹדש, אין 10טן יוֹם חוֹדש [ט' באב], דאָס איז דאָס 19טע שָׁנָה פון מלך נְבוּכַדרֶאצַר, מלך בָּבֶל איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיָהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] נבוּזַרְאַדָּן רב טַבָּחִים, וואָס איז עמד פאַר מלך בָּבֶל אין ירושָׁלַיִם [תשעה באב 586 לסה"נ]. 13 און ער האָט שׂרף דאָס בית ה', און דעם בית המלך; און כּל בּתִּים פון ירושָׁלַיִם, און כּל בית הגדוֹל האָט ער שׂרף אין אֵש. 14 און כּל חומות פון ירושָׁלַיִם רונד אַרום האָט דער כּל חיל פון די כַּשְׂדִּים וואָס מיט דעם רב טַבָּחִים נתץ. 15 און פון די דַּלָּה פון עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און דעם יתר הָעָם וואָס זײַנען שאר אין עִיר, און די נפל וואָס זײַנען נפל צו מלך בָּבֶל, און דעם יתר פון די אָמוֹן [זען משלי 8:30; 30:4; שיר השירים 7:2], האָט נבוּזַרְאַדָּן דער רב טַבָּחִים גלה. 16 אָבער פון די דַּלָּה הָאָרֶץ האָט נבוּזַרְאַדָּן דער רב טַבָּחִים שאר פאַר כֹּרְמִים און פאַר יוֹגבים [יגב]. 17 און די עמוּדֵי הנחֹשת וואָס אין בית ה', און די מכֹנוֹת [מכוֹנָה], און דעם ים הַנְּחֹשֶׁת וואָס אין בית ה', האָבן די כַּשְׂדִּים שבר,

און האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22] זייער כּל נחשת קיין בָּבֶל. 18 אויך די סרות [סִיר], און די יעים [יָע], און די מְזַמֶּרֶת, און די מִזְרָק, און די כּף, און כּל כּלים פון נחֹשֶׁת וואָס מע פלעגט שרת מיט זיי, האָבן זיי לקח. 19 און די סַף, און די מַחְתָּה, און די מִזְרָק, און די סרות [סִיר], און די מנוֹרות, און די כּף, און די מנקים, וואָס זָהָב זָהָב, און וואָס כֶּסֶף כֶּסֶף, האָט דער רב טַבָּחִים לקח. 20 די 2 עמודים, דער ים אחד, און די 12 בָּקָר נחֹשֶׁת וואָס אונטער די מכֹנוֹת [מְכוֹנָה], וואָס שלמֹה המלך האָט עשׂה פאַרן בית ה', דאָס נחשת פון אַלע די דאָזיקע כּלים איז נישט געווען אפצוועגן. 21 און די עמודים: 18 אַמָּה איז געווען די קוֹמָה פון 1 עמוד, און חוּט [זען קהלת 4:12] 12 אַמָּה איז סבב און עָבִי איז 4 אצבעות; הויל [נבב] אינעווייניק. 22 און אַ כּתֶרֶת איז געווען אויף אים פון נחשת; און די קוֹמָה פון 1 כּתֶרֶת איז געווען 5 אמָּה, מיט אַ נעצווערק און מילגרוימען אויף דער כּתֶרֶת רונד אַרום, כּל נחשת; און אַזוי ווי די דאָזיקע אויפן עַמוּד שֵׁני, מיט מילגרוימען. 23 און די מילגרוימען זײַנען געווען 96 צו דערויסן צו; אַלע מילגרוימען אויפן נעצווערק רונד אַרום זײַנען געווען 100. 24 און דער רב טבחים האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] שׂרָיָה [זען זיין אייניקל יהושע/ישוע בַּעַל אוֹתוֹ שֵׁם (חבר צום נאָמען) פון משיח, זכריה 6:11-12] דעם כהן הָרֹאש, און צְפַנְיָה דעם כהן שֵׁני, און די 3 שֹׁמרי הסף; 25 און פון דער עִיר האָט ער לקח 1 סָרִיס וואָס איז געווען דער פקיד איבער די אנשי מלחמה, און 7 אנשים פון די וואָס פלעגן ראה דעם פְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וואָס האָבן זיך מצא אין עִיר, און דעם שַׂר הצבא, וואָס פלעגט צבא עַם הָאָרֶץ, און 60 איש פון עַם הָאָרֶץ, וואָס האָבן זיך מצא אין עִיר. 26 און נבוּזַרְאַדָּן דער רב טַבָּחִים האָט זיי לקח, און האָט זיי הלך צום מלך פון בָּבֶל קיין רִבלָה. 27 און מלך בָּבֶל האָט זיי נכה און זיי מות אין רִבלָה אין אֶרֶץ חֲמָת. אַזוי איז יהודה גלה פון זײַן אֲדָמָה. 28 דאָס איז הָעָם וואָס נבוּכַדְרֶאצַר האָט גלה: אין 7טן שָׁנָה, 3,023 יהודים. 29 אין 18טן שָׁנָה פון נבוּכַדְרֶאצַרן, 832 נֶפֶשׁ פון ירוּשלַיִם; 30 אין 23טן שָׁנָה פון נבוּכַדְרֶאצַרן האָט נבוּזַרְאַדָּן דער רב טַבָּחִים גלה 745 נפשות; כּל נֶפֶשׁ, 4,600. 31 און עס איז געווען אין 37טן שָׁנָה פון דעם גלות פון יהוֹיָכִין [זען מתי 1:11-12] מלך יהודה, אין 12טן חוֹדש, אין 25טן יוֹם חוֹדש, האָט אֱוִיל-מרוֹדַך מלך בָּבֶל, אין דעם שָׁנָה וואָס ער איז געוואָרן מלך, נשׂה דעם קאָפּ פון יהוֹיָכִין מלך יהודה, און האָט אים יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון בית הכלוא. 32 און ער האָט דבר צו אים טֹבוֹת, און האָט נתן זײַן כִּסֵּא איבער די כִּסֵּא פון די מלכים וואָס בײַ אים בָּבֶל. 33 און ער האָט שנה זײַנע בִּגְדֵי כֶּלֶא; און ער האָט אכל בײַ אים לֶחֶם תמיד, אַלע טעג פון זיין לעבן. 34 און זײַן אֲרֻחָה, אַן אֲרֻחָה תָּמִיד, איז אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געוואָרן פון מלך בָּבֶל זיין קֹם בְּיוֹם ביז זיין יוֹם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], אַלע טעג פון זיין לעבן.

יְחֶזקֵאל

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישׂראל. אַלע רעכט רעזערווירט

יחז1

1 און עס איז געווען אין 30טן שָׁנָה, אין 4טן חודש אין 5טן יוֹם חודש, ווען איך בין געווען צווישן זיי פון די גלוּת בײַם נָהָר כּבר, האָבן זיך פּתח די הימלען, און איך האָב ראה מַרְאָה פון אלוקים. 2 אין 5טן יוֹם חודש – דאָס איז דאָס 5טע שָׁנָה נאָך דעם גלות פון מלך יוֹיָכִין [זען מתי 1:11-12] – 3 איז געווען דאָס דבר-ה' צו יחֶזקאל בן בוזין, דעם כּהן, אין אֶרֶץ פון די כַּשׂדים בײַם נָהָר כּבר; און די יָד ה' איז דאָרטן געווען אויף אים. 4 און איך האָב ראה, און הִנֵּה אַ רוּח סְעָרָה איז בוא פון צפון, אַן עָנָן גָּדוֹל מיט אַ מתלקחת [לקח] און אַ נֹגהּ רונד אַרום אים; און אין מיטן פון אים אַזוי ווי דער גלאַנץ פון חשמל – אין מיטן פון אֵש. 5 און אין מיטן דערפון איז געווען די דְּמוּת פון 4 חיות. און דאָס איז געווען זייער מראה: זיי האָבן געהאַט די דְּמוּת אָדָם. 6 און 4 פּנימער זײַנען בײַ איטלעכער געווען, און 4 כּנפים [כנף] בײַ איטלעכער פון זיי. 7 און זייערע רגלים [זען תהלים 22:17] זײַנען געווען רֶגֶל יְשָׁרָה, און זייערע כף רגלים זײַנען געווען אַזוי ווי דער כף רֶגֶל פון אַן עֵגֶל; און זיי האָבן נצץ אַזוי ווי עֵין נחשֶׁת קָלָל. 8 און יד [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון אַן אָדָם זײַנען געווען פון אונטער זייערע כּנפים [כנף] אויף זייערע 4 זײַטן; און זייערע פּנימער און זייערע כּנפים [כנף] בײַ זיי פירן – 9 זייערע כּנפים [כנף] זײַנען געווען חבר איינער צום אַנדערן – האָבן זיך נישט סבב בײַ זייער הלך; איטלעכע צו דער זײַט פון זײַן פּנים זײַנען זיי הלך. 10 און די דמוּת פון זייערע פּנימער איז געווען: אַ פּנים פון אָדָם; און אַ פּנים פון אַרְיֵה אויף

דער יָמִין בײַ זײ 4; און אַ פּנים פון שׁור פון דער שׂמאָול בײַ זײ פירן; און אַ פּנים פון נֶשֶׁר בײַ זײ פירן. 11 אַזוי זײַנען געווען זײערע פּנימער; און זײערע כּנפים [כנף] זײַנען געווען פרד צו דער מִלְמָעְלָה צו; איטלעכער האָט 2 וואָס זײַנען געווען חבר אָן איינאַנדער, און 2 האָבן כסה זײערע גְּוִיָּה. 12 און איטלעכע צו דער זײַט פון זײַן פּנים זײַנען זײ הלך; וווּהין דער רוּחַ איז געווען צו הלך, זײַנען זײ הלך; זײ האָבן זיך נישט סבב בײַ זײער הלך. 13 און די דְּמוּת פון די חיות, זײער מראה, איז געווען אַזוי ווי גַּחֶלֶת אֵשׁ בער; אַזוי ווי דאָס מראה פון לַפִּידים [לפיד] איז דאָס מתהלֵכת צווישן די חיות; און דאָס אֵשׁ איז געווען נֹגַה, און פון דעם אֵשׁ איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] בָּרָק. 14 און די חיות זײַנען רצא און שוב, אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה פון בָּזָק. 15 און איך האָב ראה די חיות, און הִנֵּה צו אוֹפַן אֶחָד איז אויף הָאָרֶץ אֵצֶל [זען אצל משלי 8:30] די חיות מיט זײערע 4 פּנימער. 16 דאָס מַרְאֵה פון די אופנים און זײער מעשׂים איז געווען אַזוי ווי דער גלאַנץ פון תרשיש, און דְּמוּת אֶחָד איז געווען בײַ זײ 4; און זײער מַרְאֵה און זײער מעשׂים איז געווען אַזוי ווי עס וואָלט זײַן אַן אוֹפן אין אַן אוֹפן. 17 אַז זײ זײַנען הלך זײַנען זײ הלך צו זײערע 4 זײַטן; זײ האָבן זיך נישט סבב בײַ זײער הלך. 18 און זײערע גבֹת [גֵּב] – אי זײ האָבן געהאַט אַ גֹבהּ, אי זײ האָבן געהאַט אַ יִרְאָה; און זײערע גבֹת [גֵּב] זײַנען געווען מלא מיט אויגן רונד אַרום בײַ זײ 4. 19 און אַז די חיות זײַנען הלך, זײַנען הלך די אוֹפַנים אצל [זען אצל משלי 8:30] זײ, און אַז די חיות האָבן זיך נשׂא פון הָאָרֶץ, האָבן זיך נשׂא די אוֹפַנים. 20 וווּהין נאָר דער רוּחַ איז געווען צו הלך, זײַנען זײ הלך אַהין ווו דער רוּחַ איז געווען צו הלך, און די אוֹפַנים האָבן זיך נשׂא לְעֻמָּה מיט זײ, וואָרעם דער רוּחַ פון די חיות איז געווען אין די אוֹפַנים. 21 אַז יענע זײַנען הלך, זײַנען זײ הלך, און אַז יענע האָבן זיך עמד, האָבן זײ זיך עמד; און אַז זײ האָבן זיך נשׂא פון הָאָרֶץ, האָבן זיך נשׂא די אוֹפַנים לְעֻמָּה זײ, וואָרעם דער רוּחַ פון די חיות איז געווען אין די אוֹפַנים. 22 און איבער די קעפּ פון די חיות איז געווען די דְּמוּת פון אַ רָקִיעַ, אַזוי ווי דער גלאַנץ פון קֶרַח הַנּוֹרָא, נטה איבער זײערע קעפּ פון אויבן. 23 און אונטער דעם רָקִיעַ זײַנען געווען זײערע כּנפים [כנף], איינער יָשָׁר אקעגן אַנדערן; און איטלעכער פון זײ האָבן 2 צו די כסה, און איטלעכער פון זײ האָבן 2 צו יענע כסה, זײערע גוּפֹת [גְּוִיָּה]. 24 און אַז זײ זײַנען הלך, האָב איך שמע [זען "שמע" ישעיהו 12:53-15:52] דאָס קוֹל פון זײערע כּנפים [כנף], אַזוי ווי דאָס קוֹל פון מַיִם רַבִּים, אַזוי ווי דער קוֹל שַׁדַּי, אַ קוֹל הֲמֻלָּה, אַזוי ווי דאָס קוֹל פון אַ מַחֲנֶה; אַז זײ האָבן זיך עמד, האָבן זײ רִפָּה זײערע כּנפים [כנף]. 25 און עס איז געוואָרן אַ קוֹל איבער דעם רָקִיעַ וואָס אויף זײערע קעפּ, אַז זײ האָבן זיך עמד, רִפָּה זײערע כּנפים [כנף]. 26 און איבער דעם רָקִיעַ וואָס אויף זײערע קעפּ איז געווען אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה פון אֶבֶן סַפִּיר, די דְּמוּת פון אַ כִּסֵּא; און אויף דער דְּמוּת פון דעם כִּסֵּא אַ דְּמוּת אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה פון אָדָם, אויבן אויף אים. 27 און איך האָב ראה אַזוי ווי דעם גלאַנץ פון חַשְׁמַל, אין עס דערצו רונד אַרום אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה פון אֵשׁ, פון דעם מַרְאֵה פון זײַנע מָתְנַיִם און אַרויף; און פון דעם מַרְאֵה פון זײַנע מָתְנַיִם און אַראָפּ, האָב איך ראה אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה פון אֵשׁ, מיט אַ נֹגַהּ רונד אַרום אים. 28 אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה פון רעגנבּוֹיגן וואָס איז אין עָנָן אין אַ יוֹם הַגֶּשֶׁם, אַזוי איז געווען דאָס מַרְאֵה פון דעם נֹגַהּ רונד אַרום. דאָס איז געווען דאָס מַרְאֵה פון דער דְּמוּת פון כְּבוֹד ה'. און ווי איך האָב עס ראה, אַזוי בין איך נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף מײַן פּנים, און איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 12:53-15:52] אַ קוֹל פון איינעם וואָס דבר.

יחז2

1 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, עמד! זיך אויף דײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], און איך וועל דבר מיט דיר. 2 און רוּחַ איז בוא אין מיר, ווי ער האָט דבר צו מיר, און האָט מיך עמד אויף מײַנע רגלים, און איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 12:53-15:52] דעם וואָס דבר צו מיר. 3 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, איך שלח דיך צו די בּני-ישׂראל, צו די גּוֹיִם הַמּוֹרְדִים [זען מה"ש 51:7] וואָס האָבן מרד אָן מיר; זײ און אבותם האָבן פשע אָן מיר ביז היום הזה. 4 און די בָּנִים האָבן קְשֵׁי פּנימער און חֲזֻקֵי לֵב: צו זײ שלח איך דיך, און זאָלסט אמר צו זײ: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה'; 5 און זײ, סײַ זײ וועלן שמע, און סײַ זײ וועלן חדל – וואָרעם אַ בית מְרִי זײַנען זײ – זאָלן זײ ידע אַז אַ נביא איז געווען צווישן זײ. 6 און דו בֶּן אָדָם, זאָלסט נישט ירא האָבן פאַר זײ, און נישט ירא האָבן פאַר זײערע דברים, הגם סָרָב און סַלּוֹן זײַנען אַרום דיר, און צווישן עַקְרָב טוסטו ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11]; פאַר זײערע דברים זאָלסטו נישט ירא האָבן, און פאַר זײער פּנים זאָלסטו נישט חתת; וואָרעם אַ בית מְרִי זײַנען זײ. 7 און זאָלסט דבר מײַנע דברים צו זײ, סײַ זײ וועלן שמע, און סײַ זײ וועלן חדל; וואָרעם מְרִי זײַנען זײ. 8 און דו בֶּן אָדָם, שמע וואָס איך דבר צו דיר; זאָלסט נישט מֶרִי זײַן ווי דאָס בית הַמֶּרִי; פצה דײַן פֶּה, און אכל וואָס איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] דיר. 9 און איך האָב ראה און הִנֵּה אַ יָד איז שלח צו מיר, און הִנֵּה, אין אים איז געווען אַ מגילה פון אַ סֵפֶר. 10 און ער האָט זי פרשׂ פאַר מיר, און זי איז געווען כתב פון אינעווייניק און פון

אויסנווייניק, און אויף איר איז געווען כתב קִינָה און הֶגֶה און הִי.

יחז3

1 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, וואָס דו מצא, אכל! אכל! די דאָזיקע מגילה, און הלך דבר צו דעם בית ישׂראל.
2 האָבּ איך פּתח מײַן פֶּה, און ער האָט מיר געגעבן צו אכל די דאָזיקע מגילה. 3 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם,
דײַן בטן זאָלסטו אכל, און דײַנע מֵעֶה זאָלסטו מלא, מיט דער דאָזיקער מגילה וואָס איך נתן [זען "נתן" ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דיר. און איך האָבּ אכל, און זי איז געווען אין מײַן פֶּה אַזוי ווי דבש אין מָתוֹק. 4 און ער
האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, הלך! צו דעם בית ישׂראל, און זאָלסט דבר מיט מײַנע דברים צו זיי. 5 וואָרעם נישט צו
עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מיט עָמֵק שׂפה און כָּבֵד לשׁוֹן ווערסטו שלח [זען "שלח"
מלאכי 3:1], נײַערט צו דעם בית ישׂראל; 6 נישט צו עַמִּים רַבִּים מיט אַ עָמֵק שׂפה און אַ כָּבֵד לשׁוֹן, וואָס דו שמע
נישט זייערע דברים. פאַרוואָר, אַז איך וואָלט דיך צו זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], וואלטן זיי יאָ שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דיר. 7 אָבּער דאָס בית ישׂראל וועלן נישט אבה צו שמע צו דיר,
וואָרעם זיי אבה נישט צו שמע צו מיר; וואָרעם דאָס כּל בית ישׂראל האָבּן חזק מֵצַח און קְשֵׁי לֵב. 8 הִנֵּה, איך האָבּ
נתן דײַן פּנים חזק אקעגן זייער פּנים, און דײַן מֵצַח חזק אקעגן זייער מֵצַח. 9 ווי שָׁמִיר חזק פּון צֹר, האָבּ איך נתן
דײַן מֵצַח; זאָלסט נישט ירא האָבּן פאַר זיי, און נישט חתת פאַר זייער פּנים; וואָרעם אַ בית מְרִי זײַנען זיי. 10 און ער
האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, אַלע מײַנע דברים וואָס איך דבר צו דיר, לקח אין דײַן לֵב, און מיט דײַנע אוזנַיִם שמע.
11 און הלך! בואי! צו יענען פון די גלוּת, צו בּנֵי-עַמֶּךָ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און
זאָלסט דבר צו זיי, און אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה'; סײַ זיי וועלן שמע, און סײַ זיי וועלן חדל. 12 און רוּחַ
[הקֹדֶשׁ] האָט מיך נשׂה, און איך האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] הינטער מיר קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל: ברוּך כּבוד
ה' פון זײַן מקוֹם; 13 און דאָס קוֹל פון די כּנפים [כנף] פון די חיות זיך נשק איינער אָן אַנדערן, און דאָס קוֹל פון די
אוֹפנים לְעֻמָּה [עמה] מיט זיי – אַ קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל. 14 און דער רוּחַ [הקֹדֶשׁ] האָט מיך נשׂה, און האָט מיך לקח; און
איך בין הלך אין מַר, אין חמה פון מײַן רוּחַ, און די יָד ה' איז געווען חזק אויף מיר. 15 און איך בין בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו יענע פון די גלוּת קיין תֵּל-אָבִיב, וואָס זײַנען ישב [זען "ישב"
הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בײַם נָהָר כּבר, און איך בין ישב אַוווּ זיי זײַנען ישב; און איך בין דאָרטן ישב 7 יָמִים
משמים [שמם] צווישן זיי. 16 און עס איז געווען צום סָוף פון 7 ימים, איז געווען דאָס דבר ה' צו מיר, אַזוי צו אמר:
17 בֶּן אָדָם, אַ צֹפֶה האָבּ איך דיך נתן פאַר דעם בית ישׂראל, און אַז דו וועסט שמע פון מײַן פֶּה אַ דבר, זאָלסטו זיי
הִזְהִיר פון מײַנעטוועגן. 18 אַז איך אמר צו דעם רָשָׁע: מות מוּזטוּ מות; און דו האָסט אים נישט זהר, און נישט דבר
צו זהר דעם רָשָׁע פון זײַן דֶּרֶךְ הרשעה, כּדי ער זאָל חיה, וועט ער, דער רָשָׁע, מות פאַר זײַן עוֹן, און זײַן דָּם וועל איך
בקש פון דײַן יָד. 19 אָבּער אויב דו האָסט זהר דעם רָשָׁע, און ער האָט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה
13:7] פון זײַן רָשָׁע, און פון זײַן דֶּרֶךְ הרשעה, וועט ער מות פאַר זײַן עוֹן, און דו האָסט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10;
5:1] געווען דײַן נפש. 20 און אַז דער צַדִּיק שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך פון זײַן צֶדֶק, און ער עשׂה
עָוֶל, וועל איך נתן אַ מִכְשׁוֹל פאַר אים; ער וועט מות. ווײַל דו האָסט אים נישט זהר, וועט ער מות פאַר זײַן חטא, און
זײַנע צִדְקוֹת וואָס ער האָט עשׂה וועלן נישט זכר ווערן, און זײַן דָּם וועל איך בקש פון דײַן יָד [זען לוקס 13:3; 8:13
יהודים אין משיח 4:6-6; תסל"ב 2:3; יהודים אין משיח 10:36

https://www.youtube.com/watch?v=4eeJztTkWJc

]. 21 אָבּער אויב דו האָסט אים עוד, דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11], אַז דער צַדִּיק זאָל נישט חטא,
און ער האָט נישט חטא, וועט חיה ער חיה, ווײַל ער האָט זיך געלאָזט זהר, און דו האָסט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10;
5:1] געווען דײַן נפש. 22 און די יָד ה' איז דאָרטן געווען אויף מיר, און ער האָט צו מיר אמר: קוּם! [זען במדבר 24:17;
הושע 6:2] יצא! צום בִּקְעָה, און דאָרטן וועל איך דבר מיט דיר. 23 בין איך קום, און בין יצא [זען ישעיהו 11:1-10;
מיכה 5:1] צום בִּקְעָה, און הִנֵּה די כּבוֹד ה' עמד דאָרטן, אַזוי ווי די כּבוֹד וואָס איך האָבּ ראה בײַם נָהָר כּבר; און איך
בין נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין
מָשִׁיחַ] אויף מײַן פּנים. 24 און רוּחַ [הַקֹּדֶשׁ] איז בוא אין מיר, און האָט מיך עמד אויף מײַנע רגלים [זען תהלים
22:17]; און ער האָט מיט מיר דבר, און האָט צו מיר אמר: בוא! סגר! זיך אין דײַן בית. 25 און דו בֶּן אָדָם, הִנֵּה, מע
נתן אויף דיר עֲבֹת, און מע וועט דיך אסר דערמיט, און וועסט נישט יצא צווישן זיי. 26 און דײַן לשׁוֹן וועל איך דבק
אָן דײַן חֵךְ, כּדי זאָלסט נאלם [אלם] זײַן, און זאָלסט זיי נישט זײַן אַן איש מוֹכִיחַ [יכח]; וואָרעם אַ בית מְרִי זײַנען
זיי. 27 און ווען איך דבר מיט דיר, וועל איך פּתח דײַן פֶּה; און זאָלסט אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דער וואָס

וויל שמע, זאָל שמע, און דער וואָס וויל חדל, זאָל חדל; וואָרעם אַ בית מְרִי זײַנען זיי.

יחז4

1 און דו בֶּן אָדָם, לקח דיר אַ לְבֵנָה, און זאָלסט אים נתן פאַר דיר, און חקק אויף אים אַן עִיר – ירושלים. 2 און זאָלסט נתן אויף איר אַ מָצוֹר, און בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַרום איר אַ דָּיֵק, און שפך אויף איר סֹלְלָה, און נתן! אקעגן איר מחנות; און שִׂים אקעגן איר כָּרִים [כָּר] רונד אַרום. 3 און דו לקח דיר מַחֲבַת ברזל, און זאָלסט זי נתן ווי קִיר ברזל צווישן דיר און צווישן דער עִיר; און זאָלסט כון דײַן פנים צו איר, און זי זאָל זײַן אין מָצוֹר, און דו זאָלסט זי צור. אַן אות איז דאָס פאַר דעם בית ישׂראל. 4 און דו שכב אויף דײַן צַד השׂמאל, און זאָלסט שִׂים אויף איר די עוֹן בית ישׂראל; די מִסְפַּר הימים וואָס דו וועסט שכב אויף איר, וועסטו נשׂא [זען "נשׂא" ישעיה 53:12] זייערע עָוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=cordMv5H68I
https://www.youtube.com/watch?v=9o0psMBQQ-Q
]

. 5 און איך האָב דיר נתן די שָׁנִים פון זייערע עָוֹן אַקעגן דער מִסְפַּר ימים – 390 יום; און וועסטו נשׂא די עָוֹן פון דעם בית ישׂראל. 6 און אַז דו וועסט כלה די דאָזיקע, זאָלסטו ווידער שכב אויף דײַן צַד הימני, און נשׂא [זען "נשׂא" ישעיה 53:12] די עוֹן פון דעם בית יהודה 40 טעג: אַ יום פאַר אַ שָׁנָה, אַ יום פאַר אַ שָׁנָה האָב איך עס דיר נתן. 7 און צו דער מָצוֹר פון ירושלים, זאָלסטו כון דײַן פנים מיט דײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] חשׂף, און זאָלסט נביאות זאָגן אויף איר. 8 און הִנֵּה, איך נתן אויף דיר עֲבֹת, און וועסט זיך נישט הפך פון צַד אויף צו דער צַד, ביז דו כלה די טעג פון דײַן מָצוֹר. 9 און דו לקח דיר חִטִּין און שְׂעֹרִים און פּוֹל און עֲדָשִׁים און דֹּחַן און כֻּסְּמִים, און נתן זיי אַרײַן אין 1 כּלי, און זאָלסט זיי דיר עשׂה צו לֶחֶם; די מִסְפַּר הימים וואָס דו שכב אויף דײַן צַד, 390 יום, זאָלסטו עס אכל. 10 און דײַן מאכל וואָס דו וועסט אכל, זאָל זײַן מיט אַ וואָג, 20 שֶׁקֶל אַ יום; פון עת עד עת זאָלסטו עס אכל. 11 און מַיִם מיט אַ מְשׂוּרָה זאָלסטו שתה; אַ 1/6 הין פון עת עד עת זאָלסטו שתה. 12 אַזוי ווי אַ עֻגָּה שְׂעֹרָה זאָלסטו עס אכל, און אויף גֵּל צֵאָה הָאָדָם זאָלסטו עס באַקן [עוג] פאַר זייערע אויגן. 13 און ה' האָט אמר: אַזוי וועלן אכל די בני-ישׂראל זייער לֶחֶם טָמֵא צווישן די גוֹיִם וואָס איך וועל זיי אַהין נדח. 14 האָב איך אמר: ווײ, אֲדֹנָי ה', הִנֵּה מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] איז נישט טמא געוואָרן, און נְבֵלָה און טְרֵפָה האָב איך נישט אכל פון מײַן נְעוּרִים אָן און ביז אַצונד, און אין מײַן פֶּה איז נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] בְּשַׂר פִּגּוּל. 15 האָט ער צו מיר אמר: ראה! איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דיר צפוע בָּקָר תחת גֵּל הָאָדָם, און זאָלסט עשׂה דײַן לֶחֶם דערויף. 16 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, הִנֵּה, איך שבר דעם מַטֵּה לֶחֶם אין ירושלים, און זיי וועלן אכל לֶחֶם מיט מִשְׁקָל, און מיט דְּאָגָה, און מַיִם מיט מְשׂוּרָה און מיט שְׁמָמוֹן וועלן זיי שתה. 17 ווײַל זיי וועלן חָסֵר זײַן לֶחֶם און מַיִם, און זיי וועלן שמם ווערן איש מיטן אָחִיו, און וועלן מקק פאַר זייערע עָוֹן.

יחז5

1 און דו בֶּן אָדָם, לקח דיר אַ חרב חַד פאַר אַ תַּעַר פון גַּלָּב זאָלסטו זי דיר לקח, און עבר איבער דײַן קאָפּ און איבער דײַן באָרד; און זאָלסט דיר לקח מֹאזְנַיִם פאַר משקל און עס חלק [זען "חלק" ישעיהו 53:12]. 2 1/3 זאָלסטו אין אֵש בער אין מיטן פון דער עִיר, ווען עס ווערן מלא די יְמֵי הַמָּצוֹר; און 1/3 זאָלסטו לקח, און נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] מיט דער חרב רונד אַרום דעם, און 1/3 זאָלסטו זרה פאַרן ווינט; און אַ חרב וועל איך הריק [ריק] הינטער זיי. 3 און זאָלסט לקח דערפון מְעַט אין מִסְפַּר, און זיי צור אין דײַנע כנפים [כנף]. 4 און פון זיי זאָלסטו ווידער לקח, און זיי שלך אין מיטן אֵש, און זיי שׂרף אין אֵש; דערפון וועט יצא אֵש אויפן כּל בית ישׂראל. 5 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דאָס איז ירושלים; אין מיטן פון די גוֹיִם האָב איך זי שִׂים, מיט ארצות רונד אַרום איר. 6 און זי האָט מרה מײַנע מִשְׁפָּטִים צו רִשְׁעָה מער פון די גוֹיִם, און מײַנע חוקים מער פון די ארצות וואָס רונד אַרום איר; וואָרעם מײַנע מִשְׁפָּטִים האָבן זיי מאס [זען "מאס" תהלים 118:22], און מײַנע חוקות, אין זיי זײַנען זיי נישט הלך. 7 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: ווײַל איר האָט המן מער פון די גוֹיִם וואָס רונד אַרום אײַך; אין מײַנע חוקות זײַט איר נישט הלך, און מײַנע משפטים האָט איר נישט עשׂה ; צו מאָל די מִשְׁפָּטִים פון די גוֹיִם וואָס רונד אַרום אײַך

האָט איר נישט עשׂה; 8 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך אויך קום אויף דיר, און וועל עשׂה מִשְׁפָּטִים אין
דיר פאַר די אויגן פון די גוֹיִם. 9 און איך וועל עשׂה אויף דיר וואָס איך ווידער האָב נישט עשׂה כָּמוֹהוּ [זען "כמוני"
דברים 18:15] צוליב אַלע דײַנע תּוֹעֲבֹת. 10 דעריבער וועלן אבות אכל זייערע בָּנִים אין דיר [ירושלַיִם], און בָּנִים
וועלן אכל אבותם, און איך וועל עשׂה מִשְׁפָּטִים אויף דיר, און אַלע דײַן שְׁאֵרִית וועל איך זרה צו אַלע ווינטן. 11
דעריבער חַי אָנִי, אמר אֲדֹנָי ה', פאַרוואָר, ווײַל דו האָסט מײַן מִקְדָּשׁ טמא מיט אַלע דײַנע שקוּצִים און מיט אַלע
דײַנע תּוֹעֲבֹת, דעריבער וועל איך אויך פון דיך גרע, און מײַן אויג וועט נישט חוס, און איך אויך וועל נישט חמל. 12
1/3 פון דיר וועלן פון דֶּבֶר מות, און כלה פון רָעָב אין דיר, און 1/3 וועלן דורכן חרב נפל רונד אַרום דיר, און 1/3
וועל איך אויף אַלע ווינטן זרה, און אַ חרב וועל איך הריק [ריק] הינטער זיי. 13 און מײַן אַף וועט כלה, און איך וועל
נוח מײַן חֵמָה אויף זיי, און איך וועל מיך נחם; און זיי וועלן ידע אַז איך ה' האָב דבר אין מײַן קִנְאָה, ווען איך כלה
מײַן חֵמָה אויף זיי. 14 און איך וועל דיך נתן פאַר אַ חֻרְפָּה צווישן די גוֹיִם וואָס רונד אַרום דיר,
פאַר די אויגן פון אַלע פאַרבײַגייער. 15 און עס וועט זײַן אַ חֶרְפָּה און אַ גִּדּוּפָה, אַ מוּסָר און אַ מְשַׁמָּה, בײַ די גוֹיִם
וואָס רונד אַרום דיר, ווען איך עשׂה שְׁפָטִים אויף דיר מיט אַף און מיט חֵמָה און מיט תּוֹכְחוֹת חֵמָה. איך ה' האָב דבר;
16 ווען איך שלח אויף זיי די חצים [חץ] הָרָעִים פון רָעָב וואָס זײַנען פאַר מַשְׁחִית, וואָס איך וועל זיי שלח [זען "שלח"
מלאכי 3:1] אײַך צו שחת; און רָעָב וועל איך יסף אויף אײַך, און וועל אײַך שבר דעם מַטֵּה לֶחֶם. 17 און איך וועל
שלח אויף אײַך רָעָב און חיה רעה, און זיי וועלן דיך שכל; און דֶּבֶר און דָּם וועט עבר דורך דיר, און חרב וועל איך
ברענגען אויף דיר. איך ה' האָב דבר.

יחז6

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, שׂים דײַן פנים צו די הָרִים פון ישׂראל, און זאָג
נביאות צו זיי, 3 און זאָלסט אמר: איר הָרִים פון ישׂראל, שמע! דאָס דבר אֲדֹנָי ה': אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' צו די הָרִים
און צו די גבעה, צו די אָפִיק און צו די גַּיְא: הִנֵּה, איך ברענג אויף אײַך חרב, און וועל אבד אײַערע בָּמוֹת. 4 און שמם
ווערן וועלן אײַערע מזבחות, און שבר ווערן וועלן אײַערע חַמָּן; און איך וועל מאַכן נפל אײַערע חללים פאַר אײַערע
גִּלּוּלִים. 5 און איך וועל נתן די פִּגְרִים פון די בני-ישׂראל פאַר זייערע גִּלּוּלִים, און איך וועל זרה אײַערע עצמוֹת רונד
אַרום אײַערע מזבחות. 6 אין אַלע אײַערע מוֹשבוֹת וועלן די ערים חרב ווערן, און די בָּמוֹת וועלן ישם ווערן; כּדי חרב
און אשם ווערן אײַערע מזבחות, און שבר און שבח ווערן אײַערע גִּלּוּלִים, און גדע ווערן אײַערע חַמָּן, און מחה ווערן
אײַערע מַעֲשִׂים. 7 און נפל וועלן חָלָל צווישן אײַך, און איר וועט ידע אַז איך בין ה'. 8 אָבער איך וועל יתר עמלעכע
פון איר אַז וועט זיין פליטים פון חרב צווישן די גוֹיִם, ווען איר ווערט נזרא [זרה] אין די ארצוֹת. 9 און אײַערע
פליטים וועלן מיך זכר צווישן די גוֹיִם וואָס זיי זײַנען נשבה [שבה] געוואָרן אַהין, ווי אַזוי איך בין געווען שבר פון
וועגן זייער לֵב הַזּוֹנֶה וואָס האָט זיך סור פון מיר, און פון וועגן זייערע אויגן וואָס זײַנען געווען זנה נאָך זייערע
גִּלּוּלִים; און זיי וועלן נקוט [קוט] זיך אַליין אין זייער אייגן אויגן, וועגן די רָעוֹת וואָס זיי האָבן עשׂה בײַ אַלע זייערע
תּוֹעֲבֹת. 10 און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'; נישט אומזיסט האָב איך דבר זיי צו עשׂה דאָס דאָזיקע רָעָה. 11 אַזוי
האָט אמר אֲדֹנָי ה': נכה מיט דײַן כף, און רקע מיט דײַן רגל, און אמר: ווײ אויף כּל תּוֹעֲבֹת רָעוֹת פון בית ישׂראל;
וואָרעם פון חרב, פון רָעָב, און פון דֶּבֶר, וועלן זיי נפל. 12 דער רחוק וועט פון דֶּבֶר מות, און דער קָרוֹב וועט פון חרב
נפל, און דער נִשְׁאָר [שאר] און נצור [נצר] וועט פון רָעָב מות: און איך וועל כלה מײַן חֵמָה אויף זיי. 13 און איר וועט
ידע אַז איך בין ה', ווען זייערע חללים וועלן זײַן צווישן זייערע גִּלּוּלִים רונד אַרום זייערע מזבחות, אויף כּל גִּבְעָה
רָמָה [רום], אויף אַלע שפיצן הָרִים, און אונטער כּל עֵץ רַעֲנָן, און אונטער כּל אֵלָה עֲבֹתָם מקום וואָס זיי האָבן
דאָרטן רֵיחַ נִיחֹחַ צו אַלע זייערע גִּלּוּלִים. 14 און איך וועל נטה מײַן יָד אויף זיי, און וועל נתן הָאָרֶץ שְׁמָמָה און פון
מדבר דִּבְלָה, אין אַלע זייערע מוֹשְׁבוֹת; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'.

יחז7

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 און דו בֶּן אָדָם, אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' צו אֲדָמָה פון ישׂראל:
קֵץ! בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] הַקֵּץ אויף די 4 כנפות פון הָאָרֶץ. 3 אַצונד
איז הַקֵּץ אויף דיר, און איך וועל שלח מײַן אף אויף דיר, און וועל דיך שפט לויט דײַנע דרכים, און נתן אויף דיר אַלע
דײַנע תּוֹעֲבֹת. 4 און מײַן אויג וועט דיך נישט חוס, און איך וועל נישט חמל; נײַערט דײַנע דרכים וועל איך נתן אויף
דיר, און דײַנע תּוֹעֲבֹת וועלן אין דײַן מיט היה; און איר וועט ידע אַז איך בין ה'. 5 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': רָעָה, אַחַת

רָעָה, הִנֵּה, בוא! 6 קֵץ איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], בוא איז דער קֵץ, ער האָט זיך קיץ [זען "קֵץ" דניאל 12:2] אויף דיר; הִנֵּה אָט בוא עס! 7 בוא איז די צֶפִירָה צו דיר, יושבי הָאָרֶץ; בוא די צײַט, קָרוֹב איז דער יוֹם מְהוּמָה, און לֹא הֵד אויף די הָרִים. 8 אַצונד באַלד וועל איך שפּך מײַן חֵמָה אויף דיר, און כלה אויף דיר מײַן אף, און דיך שפּט לויט דײַנע דרכים, און נתן אויף דיר אַלע דײַנע תּוֹעֲבוֹת. 9 און מײַן אויג וועט נישט חוס, און איך וועל נישט חמל; לויט דײַנע דרכים וועל איך נתן אויף דיר, און דײַנע תּוֹעֲבוֹת וועלן אין דײַן מיט היה; און איר וועט ידע אַז איך ה' נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6]. 10 הִנֵּה איז דער יוֹם, הִנֵּה אָט בוא עס! יצא איז די צֶפִירָה, צוץ האָט דער מטה, פרח האָט די זָדוֹן. 11 חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9] איז קום אין אַ מטה פון רֶשַׁע; קיינער פון זיי בלייבן, און קיינער פון זייערע הָמוֹן; און נישטא קיין נֹהַ אין זיי. 12 בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איז די צײַט, נגע האָט דער יוֹם; דער קוֹנֶה [זען קנה, זען משלי 8:22] זאָל זיך נישט שׂמח, און דער מוֹכֵר [מכר] זאָל נישט אבל, וואָרעם חָרוֹן איז אויף איר אַלע המוֹן. 13 וואָרעם דער מוֹכֵר [מכר] וועט צום מִמְכָּר נישט שוב ווי לאַנג ווי ער לעבט; ווײַל די חֲזוֹן איז אויף איר אַלע המוֹן, עס זאָל זיך נישט שוב; און פון וועגן זײַן עָוֹן וועט זיך קיינער נישט חזק זיין נפש. 14 תקע זיי דעם תְּקוֹעַ, און כון אַלצדינג, און קיין איינער הלך אין מלחמה; וואָרעם מײַן חרוֹן איז אויף איר אַלע המוֹן. 15 דערויסן די חרב, און אינעווייניק די דֶּבֶר און דער רָעָב; דער וואָס אין שָׂדֶה וועט דורכן חרב מות, און דער וואָס אין עִיר, וועט אים רָעָב און דֶּבֶר אכל. 16 און זייערע פְּלִיטִים וועלן פלט, און וועלן זײַן אויף די הָרִים, ווי יוֹנים פון די גַּיְא, וואָס אַלע זיי המה; איטלעכער פון וועגן זײַן

עָוֹן. 17 כֹּל הידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] וועלן רפה ווערן, און כֹּל בֶּרֶךְ וועלן הלך שוואך ווי מַיִם. 18 און זיי וועלן חגר שַׂקִּים, און פַּלָּצוּת וועט זיי כסה, און אויף אַלע פנימער וועט זײַן בושה, און אויף אַלע זייערע קעפּ קָרְחָה. 19 זייער כֶּסֶף וועלן זיי אויף די חוּצוֹת [חוץ] שלך, און זייער זָהָב וועט נִדָּה ווערן, זייער כֶּסֶף און זייער זָהָב וועט זיי נישט קענען נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן אין יוֹם עֶבְרָה ה'; זייער נפש וועלן זיי נישט שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] און זייערע מֵעֶה וועלן זיי נישט מלא; וואָרעם די מִכְשׁוֹל צו זייער עָוֹן איז דאָס געווען, 20 און זייער שיינע עֲדִי וואָס זיי האָבן פאַר אַ גְּאוֹן שׂים; און צֶלֶם פון זייערע שקוּצים פון תּוֹעֲבוֹת האָבן זיי דערפון עשׂה; דעריבער נתן איך עס זיי פאַר נִדָּה. 21 און איך וועל עס נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון זָרִים צו בַּז, און צו די רשע פון הָאָרֶץ צו שלל, און זיי וועלן עס חלל. 22 און איך וועל סבב מײַן פנים פון זיי, און מע וועט חלל מײַן צָפוֹן; יָא, פריצים [פָּרִיץ] וועלן בוא אין איר [ירושלים], און וועלן זי חלל. 23 עשׂה די רַתּוֹק, וואָרעם הָאָרֶץ איז מלא מיט מִשׁפַּט דָּמִים, און די עִיר איז מלא מיט חָמָס [זען "חמס" ישעיה 53:9]. 24 און איך וועל בּרענגען די רע פון די גּוֹיִם, און זיי וועלן יַרשען זייערע בּתּים; און איך וועל שבת דעם גְּאוֹן פון די עַז; און חלל ווערן וועלן זייערע קדשים. 25 קְפָדָה בוא, און זיי וועלן בקש שלום, און עס וועט נישט זײַן. 26 אַ הוֹה אויף הוֹה וועט בוא , און אַ שמוּעָה [זען "שמוּעָה" ישעיהו 53:1] נאָך אַ שמוּעָה וועט זײַן; און זיי וועלן בקש חֲזוֹן פון נביא, און תורה וועט אבד ווערן פון כֹּהֵן, און עצה פון די זקנים [זען "זקנים" מה"ש 21:18]. 27 דער מלך וועט אבל, און דער נשׂיא וועט זיך לבש מיט שְׁמָמָה, און די יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון עַם הָאָרֶץ וועלן בהל ווערן; לויט זייער דֶּרֶךְ וועל איך עשׂה מיט זיי, און מיט זייערע משפּטים וועל איך זיי שפּט; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'.

יחז8

1 און עס איז געווען אין 6טן שָׁנָה, אין 6טן חודש, אין 5טן יוֹם חודש, ווי איך ישב אין מײַן בּית, און די זקנים [זען "זקנים" מה"ש 21:18] פון יהוּדה ישב פאַר מיר, אַזוי איז דאָרטן נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף מיר די יָד אֲדֹנָי ה'. 2 און איך האָב ראה, און הִנֵּה אַ דְּמוּת אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה פון אֵש: פון דעם מַרְאֵה פון זײַנע מָתְנַיִם און אַראָפּ אֵש, און פון זײַנע מָתְנַיִם און אַרויף אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה פון זֹהַר, אַזוי ווי דער עין פון חַשְׁמַל. 3 און ער האָט שלח אַ תַּבְנִית פון אַ יָד, און האָט מיך לקח אין צִיצַת פון מײַן קאָפּ, און רוּחַ [הקֹדֶש] האָט מיך נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] צווישן הָאָרֶץ און צווישן הַשָּׁמַיִם, און האָט מיך געבּראַכט אין מַרְאֵה פון אלוקים קיין ירושלים, צום פּתח שַׁעַר הַפְּנִימִית וואָס איז פנה צו צפון, וואָס דאָרטן איז געווען דער מוֹשַׁב סֵמֶל הַקִּנְאָה הַמַּקְנֶה. 4 און הִנֵּה דאָרטן איז די כְּבוֹד אֱלֹקֵי ישׂראל, אַזוי ווי די מַרְאֵה וואָס איך האָב ראה אין בִּקְעָה. 5 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, נשׂא נָא דײַנע אויגן קעגן צפון. האָב איך נשׂא מײַנע אויגן קעגן צפון, און הִנֵּה אין צפון פון דעם שער פון מִזְבֵּחַ איז דאָס דאָזיקע סֵמֶל הַקִּנְאָה, בײַם בֹּאָה. 6 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, דו ראה וואָס זיי עשׂה? די תּוֹעֲבוֹת גְּדֹלוֹת וואָס דאָס בּית ישׂראל עשׂה דאָ,

וואָס רחק [מיר] אַוועק פון מײַן מִקְדָּשׁ? און וועסט נאָך ווײַטער ראה תּוֹעֵבֹת גְּדֹלוֹת. 7 און ער האָט מיך געבראַכט צום פּתח פון חָצֵר, און איך האָב ראה, און הִנֵּה חֹר אֶחָד איז אין דער קיר. 8 האָט ער צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, חתר! נָא אין דער קיר. און איך האָב חתר אין דער קיר, און הִנֵּה פּתח אֶחָד. 9 האָט ער צו מיר אמר: בֹּא [בוא]! און ראה די תּוֹעֵבוֹת הָרָעוֹת וואָס זיי עשׂה דאָ. 10 בין איך בוא, און האָב ראה, און הִנֵּה כֹּל תַּבְנִית רֶמֶשׂ און בהמה, און כֹּל גִּלּוּלִים פון דעם בית ישׂראל, זײַנען מְחֻקֶּה [חקה] אויף דער קיר רונד אַרום. 11 און פאַר זיי עמד 70 איש פון די זקנים פון דעם בית ישׂראל, און יַאֲזַנְיָהוּ בֶּן שָׁפָן עמד אין מיטן פון זיי, און איש מיט זײַן מִקְטֶרֶת אין זײַן יָד, און עָתָר עָנָן פון דעם קְטֹרֶת עלה. 12 האָט ער צו מיר אמר: האָסטו ראה, בֶּן אָדָם, וואָס די זקנים פון דעם בית ישׂראל עשׂה אין דער חֹשֶׁךְ, איטלעכער אין זײַנע חֶדֶר מַשְׂכִּית? וואָרעם זיי אמר: ה' ראה אונדז נישט, עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] האָט ה' הָאָרֶץ. 13 און ער האָט צו מיר אמר: וועסט נאָך ווײַטער ראה תּוֹעֵבֹת גְּדֹלוֹת וואָס זיי עשׂה. 14 און ער האָט מיך געבראַכט צו דעם פֶּתַח שַׁעַר פון בית ה' וואָס צו צפון, און הִנֵּה דאָרטן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] די נָשִׁים און בכה תּמוּז. 15 האָט ער צו מיר אמר: האָסטו ראה, בֶּן אָדָם? וועסט נאָך ווײַטער ראה תּוֹעֵבֹת גְּדֹלוֹת ווי די דאָזיקע. 16 און ער האָט מיך געבראַכט צו דעם חָצֵר בית ה' הַפְּנִימִית, און הִנֵּה בִּפֶתַח הֵיכַל ה', צווישן דעם אוּלָם און דעם מִזְבֵּחַ, זײַנען אַרום 25 איש, מיט זייערע רוקנס צום הֵיכַל ה', און זייערע פּנימער צו מזרח, און זיי שחה זיך קעגן מזרח צו דער שָׁמֶשׁ. 17 האָט ער צו מיר אמר: האָסטו ראה, בֶּן אָדָם? קלל איז דעם בית יהודה צו עשׂה די תּוֹעֵבוֹת וואָס זיי האָבן דאָ עשׂה אַז זיי האָבן נאָך מלא הָאָרֶץ מיט חָמָס [זען "חמס" ישעיה 53:9], און האָבן מיך ווידער און ווידער כעס; און הִנֵּה שלח זיי צו דעם: זְמוֹרָה צו זייער נאָז. 18 דעריבער וועל איך עשׂה מיט חֵמָה; מײַן אויג וועט נישט חוס, און איך וועל נישט חמל; און זיי וועלן קרא אין מײַן אֹזֶן אויף אַ קוֹל גָּדוֹל, און איך וועל זיי נישט שמע.

יחז9

1 און אַ קוֹל גָּדוֹל האָט קרא אין מײַן אֹזֶן, אַזוי צו אמר: קרב! די פְּקֻדּוֹת פון דער עִיר, און איטלעכן מיט זײַן כְּלִי מַשְׁחִית אין זײַן יָד. 2 און הִנֵּה 6 אנשים זײַנען בוא פון דעם דֶּרֶךְ פון דעם שער הָעֶלְיוֹן וואָס איז פנה צו צפון, און איטלעכער מיט זײַן כְּלִי מַפָּץ אין זײַן יָד, און 1 איש צווישן זיי לבש אין לײַנען מיט אַ קֶסֶת הַסֹּפֵר אויף זײַנע מָתְנַיִם. און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן זיך עמד אֵצֶל [זען "אֵצֶל" משלי 8:30] דעם מִזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת. 3 און די כְּבוֹד אֱלֹקֵי ישׂראל האָט זיך עלה פון איבער דעם כּרוּב וואָס זי איז אויף אים געווען, צו דעם מִפְתָּן פון בית; און ער האָט קרא צו דעם איש לבש אין לײַנען, וואָס אַ קֶסֶת הַסֹּפֵר איז געווען אויף זײַנע מָתְנַיִם. 4 און ה' האָט צו אים אמר: עבר! אין מיטן עִיר, אין מיטן ירושלים, און זאָלסט התויה [תוה] אַ תָּו אויף די מֵצַח פון די אנשים וואָס נאנח [אנח] און נאנק [אנק] אויף אַלע תּוֹעֵבוֹת וואָס ווערן עשׂה אין איר. 5 און צו יענע האָט ער אמר פאַר מײַנע אוזנַיִם: עבר אין עִיר הינטער אים, און נכה! [זען "נכה" ישעיה 53:4]; אײַער אויג זאָל נישט חוס, און איר זאָלט נישט חמל. 6 זקן, בָּחוּר און בְּתוּלָה, און טַף און נשים, זאָלט איר הרגען צו מַשְׁחִית, אָבער צו קיין איש וואָס אויף אים איז דער תָּו, זאָלט איר נישט נגש; און פון מײַן מִקְדָּשׁ זאָלט איר אָנהייבן. האָבן זיי אנגעהויבן פון די אנשים הזקנים וואָס פאַרן הַבָּיִת. 7 און ער האָט צו זיי אמר: טמא! דאָס בית, און מלא! די חצרות [חָצֵר] מיט חללים; יצא! און זיי זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און האָבן נכה אין עִיר. 8 און עס איז געווען, ווי זיי האָבן נכה, און איך בין שאר אַליין, אַזוי בין איך נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף מײַן פנים, און איך האָב זעק, און אמר: ווי, אֲדֹנָי ה', ווילסטו שחת דעם כֹּל שְׁאֵרִית ישׂראל מיט וואָס דו שפך דײַן חֵמָה אויף ירושלים? 9 האָט ער צו מיר אמר: די עָוֹן פון דעם בית ישׂראל און יהודה איז זייער גָּדוֹל במאֹד מאֹד, און הָאָרֶץ איז מלא מיט דָּמִים, און די עִיר איז מלא מיט מֵטֶה, וואָרעם זיי אמר: עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] האָט ה' הָאָרֶץ, און ה' ראה נישט. 10 דעריבער וועט אויך מײַן אויג נישט חוס, און איך וועל נישט חמל; זייער דֶּרֶךְ וועל איך נתן אויף זייער קאָפּ. 11 און הִנֵּה דער איש לבש אין לײַנען וואָס דער קֶסֶת איז געווען אויף זײַנע מָתְנַיִם, האָט געבראַכט דָּבָר, אַזוי צו אמר: איך האָב עשׂה וואָס דו האָסט מיר צוה.

יחז10

1 און איך האָב ראה, און הִנֵּה אויף דעם רָקִיעַ וואָס איבערן קאָפּ פון די כּרוּבים האָט אַזוי ווי סאַפּירשטיין, אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה פון דער דְּמוּת פון אַ כִּסֵּא נִרְאָה איבער זיי. 2 און ער האָט אמר צו דעם איש וואָס איז געווען לבש אין

לײַנען, און ער האָט אמר: בואַ! אַרײַן צווישן די גַּלְגַּל, אונטער דעם כּרוּב, און מלא דײַנע הויפנס מיט פײַערקוילן פון צווישן די כּרוּבים, און זרק אויף דער עיר. איז ער בואַ אין פאַר מײַנע אויגן. 3 און די כּרוּבים זײַנען עמד יָמִין פון בּית, ווען דער אִישׁ איז בואַ אין; און אַן עָנָן האָט מלא דעם חָצֵר הפּנימית. 4 און די כּבוֹד ה' האָט זיך רום פון איבּער דעם כּרוּב צום מִפְתָּן פון בּית; און דאָס בּית איז מלא געוואָרן מיטן עָנָן, און דער חָצֵר איז געווען מלא מיט דעם נֹגַהּ פון כּבוֹד ה'. 5 און דאָס קוֹל פון די כּנפים [כנף] פון די כּרוּבים האָט זיך נשמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ביזן חצר החיצֹנה, אַזוי ווי דער קוֹל פון אֵ-ל שַׁדַּי, ווען ער דבר. 6 און עס איז געווען, ווי ער האָט צוה דעם איש וואָס איז געווען לבש אין לײַנען, אַזוי צו אמר: לקח! אֵש פון צווישן די גַּלְגַּל, פון צווישן די כּרוּבים, אַזוי איז ער בואַ אין, און האָט זיך עמד אֵצֶל [זען משלי 8:30] אוֹפַן. 7 און דער כּרוּב האָט שלח זײַן יָד פון צווישן די כּרוּבים צו דעם אֵש וואָס צווישן די כּרוּבים, און ער האָט נשׂה און נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין די הויפנס פון דעם לבש אין לײַנען; און דער האָט עס לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13], און איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1]. 8 און בײַ די כּרוּבים האָט זיך ראה די תַּבְנִית פון אַ יַד אָדָם אונטער זייערע כּנפים [כנף]. 9 און איך האָב ראה, און הִנֵּה 4 אוֹפַנִּים זײַנען אֵצֶל [זען משלי 8:30] די כּרוּבים, אוֹפַן אֶחָד אֵצֶל כּרוּב אֶחָד, און אוֹפַן אֶחָד אֶצֶל כּרוּב אֶחָד; און דאָס מַרְאֵה פון די אוֹפַנִּים איז געווען אַזוי ווי דער עֵין פון אֶבֶן תַּרְשִׁישׁ. 10 און זייער מַרְאֵה: דְּמוּת אחד איז געווען בײַ זיי 4, אַזוי ווי עס וואָלט זײַן אוֹפַן אין אַן אוֹפַן. 11 אַז זיי זײַנען הלך, זײַנען זיי הלך צו זייערע 4 זײַטן: זיי האָבן זיך נישט סבב בײַ זייער הלך, נײַערט צום מקוֹם ווּהין דער קאָפּ איז געווען פנה, נאָך אים זײַנען זיי הלך; זיי האָבן זיך נישט סבב בײַ זייער הלך. 12 און זייער כּל בּשׂר, און זייער גֵּב, און זייערע ידים [זען "ידים" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און זייערע כּנפים [כנף], און די אוֹפנים, זײַנען געווען מלא מיט אויגן רונד אַרום – בײַ זייערע 4 אוֹפנים. 13 די אוֹפנים, זיי האָט מען קרא דער גַּלגַּל אין מײַנע אוזנַים. 14 און 4 פּנימער זײַנען בײַ איטלעכן געווען: 1 פּנים דער פּנים פון אַ כּרוּב, און דער 2טן פּנים דער פּנים פון אַן אָדָם, און דער 3טן דער פּנים פון אַן אַרְיֵה, און דער 4טן דער פּנים פון אַ נֶשֶׁר. 15 און די כּרוּבים האָבן זיך נרמם [רמם]. דאָס איז געווען די חיה וואָס איך האָב ראה בײַם נָהָר כּבר. 16 און אַז די כּרוּבים זײַנען הלך, זײַנען הלך די אוֹפנים אצל זיי, און אַז די כּרוּבים האָבן נשׂא זייערע כּנפים [כנף] זיך רום פון הָאָרֶץ, האָבן אויך די אוֹפנים זיך נישט סבב פון אֵצֶל זיי. 17 אַז יענע זײַנען עמד, זײַנען די עמד, און אַז יענע האָבן זיך רום, האָבן זיי זיך נרמם [רמם] מיט זיי, וואָרעם דער רוּחַ פון דער חיה איז געווען אין זיי. 18 און די כּבוֹד ה' איז יצא פון דעם מִפְתַּן פון בּית, און האָט זיך עמד אויף די כּרוּבים. 19 און די כּרוּבים האָבן נשׂא זייערע כּנפים [כנף], און האָבן זיך נרמם [רמם] פון הָאָרֶץ פאַר מײַנע אויגן בײַ זייער יצא, און די אוֹפנים לְעֻמָּה מיט זיי; און זיי האָבן זיך עמד בײַם פּתח שער בית ה' הקדמוֹנִי; און די כּבוֹד אֱלֹקֵי ישׂראל איז געווען איבּער זיי פון אויבן. 20 דאָס איז די חיה וואָס איך האָב ראה אונטער אֱלֹקֵי ישׂראל, בײַם נָהָר כּבר; און איך האָב ידע אַז דאָס זײַנען כּרוּבים. 21 צו 4, צו 4 פּנימער זײַנען בײַ איטלעכן געווען, און 4 כּנפים [כנף] בײַ איטלעכן, און די דְּמוּת פון ידים [זען "ידים" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון אַן אָדָם אונטער זייערע כּנפים [כנף]. 22 און די דְּמוּת פון זייערע פּנימער: דאָס זײַנען געווען די פּנימער וואָס איך האָב ראה בײַם נָהָר כּבר, זייער מראה איז זעלביקער. איטלעכער צו דער זײַט פון זײַן פּנים זײַנען זיי הלך.

יחז11

1 און רוּחַ האָט מיך נשׂה, און האָט מיך געבּראַכט צו שער בית ה' הקדמוני וואָס איז פנה צו קדימה; און הִנֵּה אין דעם פּתח הַשַּׁעַר זײַנען 25 איש; און איך האָב ראה צווישן זיי יַאֲזַנְיָה בֶּן עַזּוּרוּ, און פּלטיָהו בֶּן בְּנָיָהוּ, די שׂרים פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 2 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, דאָס זײַנען די אנשים וואָס חשב אָוֶן, און יעץ רע עצה רע אין דער דאָזיקער עִיר; 3 וואָס אמר: נישט בְּקָרוֹב! מע וועט נאָך בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בּתּים! זי [עִיר] איז דער סִיר, און מיר זײַנען דאָס בָּשָׂר. 4 דעריבער זאָג נביאות אויף זיי, זאָג נביאות, דו בֶּן אָדָם. 5 און דער רוּחַ ה' איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחֵיַת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף מיר, און ער האָט צו מיר אמר: אמר! אַזוי האָט ה' אמר: אַזוי האָט איר אמר, בית ישׂראל, און איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דיין געדאנקען. 6 איר האָט רבה אײַערע חללים אין דער דאָזיקער עִיר, און מלא אירע חוּצוֹת [חוץ] מיט חָלָל. 7 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: אײַערע חללים וואָס איר האָט שׂים אין איר, זיי זײַנען דאָס בָּשָׂר, און זי איז דער סיר, אָבּער אײַך וועט מען יצא פון איר. 8 פאַר דער חרב האָט איר ירא געהאַט, און אַ חרב וועל איך ברענגען אויף אײַך, אמר אֲדֹנָי ה'. 9 און איך וועל אײַך

יצא פון איר מיט, און וועל אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון זָרים, און וועל עשׂה
אויף אײַך אַ שְׁפָטִים. 10 דורך דער חרב וועט איר נפל; אויפן גְּבול פון ישׂראל וועל איך אײַך שפט; און איר וועט ידע
אַז איך בין ה'. 11 זי וועט אײַך נישט זײַן צום סִיר, אַז איר וועט זײַן אין איר בשׂר; בײַם גְּבול פון ישׂראל וועל איך
אײַך שפט. 12 און איר וועט ידע אַז איך בין ה', וואָס אין מײַנע חוקים זײַט איר נישט הלך, און מײַנע משפטים האָט
איר נישט עשׂה, נײַערט אַזוי ווי די משפטים פון די גוֹיִם וואָס רונד אַרום אײַך האָט איר עשׂה . 13 און עס איז
געווען, ווי איך האָב נביאות געזאָגן, אַזוי איז פלטיָה בן בנָיָהוּ מות; און בין איך נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און
זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף מײַן פנים, און איך האָב זעק
אויף אַ קול גָדול, און האָב אמר: ווי, אֲדֹנָי ה', ווילסטו אַ כָּלָה עשׂה פון דעם שְׁאֵרִית ישׂראל? 14 איז דאָס דבר-ה'
געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 15 בֶּן אָדָם, דײַנע אחים, די אנשים פון דײַן גְּאֻלָּה [זען ויקרא 25:25-55], און דאָס כּל
בית ישׂראל, אַלע וואָס די יושבי ירושלים האָבן צו זיי אמר: זיי זענען רחק פון ה'! דאָס איז אונדז הָאָרֶץ נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געוואָרן פאַר אַ מוֹרָשָׁה. 16 דעריבער אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הגם איך
האָב זיי רחק צווישן די גוֹיִם, און הגם איך האָב זיי פוץ אין די ארצוֹת, בין איך זיי נאָך פאַר אַ מִקְדָּש מְעַט אין די
ארצוֹת וואָס זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַהין. 17 דעריבער אמר:
אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': יאָ, איך וועל אײַך קבץ פון הָעַמִּים, און וועל אײַך אסף פון די ארצוֹת וואָס איר זײַט פוץ
געוואָרן אין זיי, און איך וועל אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אֲדָמָה פון ישׂראל

[https://www.youtube.com/watch?v=JpvNogyReWU]

. 18 און זיי וועלן בוא אַהין, און וועלן סור אַלע אירע שִׁקוּצִים און אַלע אירע תּוֹעֲבֹת פון איר. 19 און איך וועל זיי
נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לֵב אֶחָד, און אַ רוּחַ חֲדָשָׁה [זען יוחנן 3:3

https://www.youtube.com/watch?v=cordMv5H68I
https://www.youtube.com/watch?v=MlOakA6cyhk
https://www.youtube.com/watch?v=5r96I_9HpVA
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=Ic3-6ZBSYow
https://www.youtube.com/watch?v=BbHplrdNBJs
https://www.youtube.com/watch?v=bz2m4YzDUyo
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ

] וועל איך נתן אין אײַך; און איך וועל סור דאָס לֵב הָאֶבֶן פון זייער בָּשָׂר [זען משיחס בְּרִית מִילָה; משיח איז דער
מוֹהֵל מעסער פאר בָּשׂר, רומ' 7:18; 7:24; קול' 2:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

]

, און וועל זיי נתן אַ לֵב בָּשָׂר [יהודים אין משיח 10:20

דורך דעם דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה און חַיָּה, וואָס ער האָט געהייליקט פאַר אונדז דורך דעם פָּרוֹכֶת, דאָס הייסט, דורך בָּשָׂר
פון משיח;

]; 20 כּדי זיי זאָלן הלך אין מײַנע חוקוֹת, און מײַנע משפטים זאָלן זיי זײַן שומר איבער און זיי עשׂה ; און זיי וועלן
מיר זײַן צו הָעָם, און איך וועל זיי זײַן צו אלוקים. 21 און די וואָס זייער לֵב הלך נאָך דעם לֵב פון זייערע שקוצים און
זייערע תּוֹעֲבֹת, וועל איך זייער דֶּרֶךְ אויף זייער קאָפּ נתן, אמר אֲדֹנָי ה'. 22 און די כּרוּבים האָבן נשׂא זייערע כּנפים
[כנף], און די אופַנִּים לְעֻמָּה זיי; און די כּבוֹד אֱלֹקֵי ישׂראל איז געווען איבער זיי פון אויבן. 23 און די כּבוֹד ה' האָט זיך
עלה פון איבערן מיטן עִיר, און האָט זיך עמד אויף דעם הַר וואָס אין מזרח פון עִיר. 24 און רוּחַ האָט מיך נשׂא, און
האָט מיך געבראַכט קיין כַּשׂדִּימָה [בָּבֶל] צו זיי פון די גלוּת, אין אַ מַרְאֶה אין דעם רוּחַ אלוקים. און די מַרְאֶה וואָס
איך האָב ראה, האָט זיך עלה פון מיר. 25 און איך האָב דבר צו זיי פון די גלוּת כּל דברי ה' וואָס ער האָט מיר
באַוויזן.

יחז12

1 און דאָס דבר־ה׳ איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר׃ 2 בֶּן אָדָם, צווישן אַ בית פון מְרִי זיצסטו, וואָס האָבן אויגן צו
ראה, און ראה נישט; וואָס האָבן אוזנַים צו שמע, און שמע נישט, ווײַל אַ בית פון מְרִי זײַנען זיי. 3 און דו בֶּן אָדָם,
עשֶׂה! דיר כְּלִי גוֹלָה, און גלה בײַ טאָג פאַר זייערע אויגן; און זאָלסט גלה פון דײַן מקום צו אַן אַנדער מקום פאַר
זייערע אויגן; אפשר וועלן זיי ראה, כאָטש בית מְרִי זײַנען זיי. 4 און זאָלסט יצא דײַנע כלים אַזוי ווי כְּלִי גוֹלה בײַ
טאָג פאַר זייערע אויגן; און דו זאָלסט יצא אין עֶרֶב פאַר זייערע אויגן, אַזוי ווי מוֹצָאֵי גלות. 5 פאַר זייערע אויגן חתר!
דיר דורך די קיר, און יצא דורך איר. 6 פאַר זייערע אויגן זאָלסטו אויפן כָּתֵף נשֹׂא, אין עֶלְטָה זאָלסטו יצא; דײַן פנים
זאָלסטו כסה, און נישט ראה הָאָרֶץ; וואָרעם אַ מוֹפֵת [זען זכריה 3:8 משיח מוֹפֵת צֶמַח] האָב איך דיך נתן צו בית
ישׂראל [זען מלכים ב 25:7]. 7 און איך האָב עשֹׂה אַזוי ווי איך בין צוה געוואָרן׃ מײַנע כלים האָב איך יצא אַזוי ווי כלי
גוֹלָה בײַ טאָג, און אין עֶרֶב האָב איך מיר חתר דורך די קיר מיט דער יָד; אין עֶלְטָה האָב איך יצא; אויפן כָּתֵף האָב
איך נשֹׂא [זען "נשֹׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] פאַר זייערע אויגן. 8 און דאָס דבר־ה׳ איז געווען צו מיר אין דער בוקר,
אַזוי צו אמר׃ 9 בֶּן אָדָם, האָבן נישט אמר צו דיר דאָס בית ישׂראל, דאָס בית הַמֶּרִי׃ וואָס טוסטו? 10 אמר צו זיי׃
אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה׳: די דאָזיקע מַשָּׂא איז אויף דעם נשֹׂיא אין ירושלים, און אויף כל בית ישׂראל וואָס זיי זײַנען
צווישן זיי. 11 אמר! איך בין אײַער מוֹפֵת [זען זכריה 3:8 משיח מוֹפֵת צֶמַח]; ווי איך האָב עשֹׂה אַזוי וועט עשֹׂה ווערן
צו זיי׃ אין גלות, אין שְׁבִי וועלן זיי הלך. 12 און דער נשֹׂיא וואָס צווישן זיי וועט אויפן כָּתֵף נשֹׂא, און אין עֶלְטָה וועט
ער יצא; די קיר וועט מען חתר דורך אים צו יצא דורך איר; זײַן פנים וועט ער כסה, כּדי ער זאָל נישט ראה מיטן
אויג הָאָרֶץ. 13 און איך וועל פרשׂ מײַן רֶשֶׁת אויף אים, און ער וועט תפשׂ ווערן אין מײַן מְצוּדָה; און איך וועל אים
ברענגען קיין בָּבֶל אין אֶרֶץ כַּשׂדִּים, אָבער ער וועט עס נישט ראה [זען מלכים ב 25:7], הגם דאָרטן וועט ער מות. 14
און אַלע וואָס רוּנד אַרום אים, זײַנע עֶזֶר, און אַלע זײַנע אֲגַף, וועל איך זרה אויף כל רוּחַ, און חֶרֶב וועל איך הריק
[ריק] הינטער זיי. 15 און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה׳, ווען איך פוץ זיי צווישן די גוֹיִם, און וועל זיי זרה אין די ארצוֹת.
16 נאָר אַנְשֵׁי מִסְפָּר פון זיי וועל איך יתר פון חֶרֶב, פון רָעָב, און פון דֶּבֶר, כּדי זיי זאָלן ספר אַלע זייערע תּוֹעֵבוֹת
צווישן די גוֹיִם וואָס זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַהין; און זיי
וועלן ידע אַז איך בין ה׳. 17 און דאָס דבר־ה׳ איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר׃ 18 בֶּן אָדָם, דײַן לֶחֶם זאָלסטו מיט
רַעַשׁ אכל, און דײַן מַיִם זאָלסטו מיט רָגְזָה און מיט דְּאָגָה שתה. 19 און זאָלסט אמר צו עַם הָאָרֶץ׃ אַזוי האָט אמר
אֲדֹנָי ה׳ וועגן די יושבי ירושלים אויף אֲדָמָה פון ישׂראל׃ זייער לֶחֶם וועלן זיי מיט דְּאָגָה אכל, און זייער מַיִם וועלן זיי
מיט שִׁמָּמוֹן שתה, ווײַל איר אֶרֶץ וועט ישם ווערן פון איר מְלֹא, פון וועגן דעם חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9] פון
אַלע וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין איר. 20 און די באַזעצטע ערים וועלן חרוב ווערן, און
הָאָרֶץ וועט אַ שְׁמָמָה זײַן; און איר וועט ידע אַז איך בין ה׳. 21 און דאָס דבר־ה׳ איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר׃ 22
בֶּן אָדָם, וואָס איז דאָס דאָזיקע מָשָׁל בײַ אײַך אין אֲדָמָה פון ישׂראל, אַזוי צו אמר׃ עס ארך זיך הַיָּמִים, און אבר כָּל
חֲזוֹן? 23 דעריבער אמר צו זיי׃ אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה׳: איך שבת דאָס דאָזיקע מָשָׁל, און מע וועט עס מער נישט
משל אין ישׂראל. נײַערט דבר צו זיי׃ עס קרב הַיָּמִים, און די דבר פון כָּל חֲזוֹן. 24 וואָרעם מער וועט נישט זײַן קיין
חֲזוֹן שָׁוְא און מִקְסַם חָלָק אין בית ישׂראל. 25 נײַערט איך ה׳ וועל דבר וואָסער דבר איך וועל דבר, און עס וועט
געשען; עס וועט זיך מער נישט משך. וואָרעם אין אײַערע טעג, איר בית הַמֶּרִי, וועל איך דבר אַ דבר, און וועל עס
עשֹׂה, אמר אֲדֹנָי ה׳. 26 און דאָס דבר־ה׳ איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר׃ 27 בֶּן אָדָם, הִנֵּה, דאָס בית ישׂראל אמר׃ די
חֲזוֹן וואָס ער חזה איז אויף ימים רבים אַרום, און אויף עִתִּים רחוֹקוֹת זאָגט ער נביאות. 28 דעריבער אמר צו זיי׃ אַזוי
האָט אמר אֲדֹנָי ה׳: מער וועלן זיך נישט משך אַלע מײַנע דברים; אַז איך וועל דבר אַ דבר, וועט עס געשען, אמר
אֲדֹנָי ה׳.

יחז13

1 און דאָס דבַר־ה׳ איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר׃ 2 בֶּן אָדָם, זאָג נביאות אויף די נביאים פון ישׂראל וואָס זאָגן
נביאות, און זאָלסט אמר צו די נביאים פון זייער אייגענעם לֵב׃ שמע! דאָס דבר־ה׳: 3 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה׳: ווײַ צו
די נביאים הַנְּבָלִים [נָבָל] וואָס הלך נאָך זייער רוּחַ, און נאָך וואָס זיי האָבן נישט ראה! 4 אַזוי ווי שֻׁעָלִים [שוּעָל] אין
חורבות זײַנען געווען דײַנע נביאים, ישׂראל. 5 איר נישט זײַט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין די פרצוֹת [פֶּרֶץ], און
נישט גָּדַר אַ גָּדֵר אַרום דעם בית ישׂראל, צו עמד אין מלחמה אין יום ה׳. 6 זיי האָבן חזה שָׁוְא און קֶסֶם פון כָּזָב, זיי
וואָס אמר׃ ה׳ האָט אמר, ווען ה׳ האָט זיי נישט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]; נאָך זיי יחל פאַר די מקיים פון [זייער]

דבר! 7 האָט איר דען נישט אַ מַחֲזֶה שָׁוְא חזה, און מִקְסַם כָּזָב אמר? און איר אמר: ה' האָט אמר, ווען איך האָב נישט
דבר. 8 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: ווײַל איר האָט דבר שָׁוְא און חזה כָּזָב, דעריבער הִנֵּה, איך קום אויף אײַך,
אמר אֲדֹנָי ה'. 9 און מײַן יָד וועט זײַן אויף די נביאים וואָס חזה שָׁוְא און קסם כָּזָב; אין דעם סוֹד פון עַמִּי וועלן זיי
נישט זײַן, און אין דעם כְּתָב פון דעם בית ישׂראל וועלן זיי נישט כתב ווערן, און אין אַדְמַת ישׂראל וועלן זיי נישט
בוא ; און איר וועט ידע אַז איך בין אֲדֹנָי ה'. 10 ווײַל און באַווײַל זיי האָבן הטעה [טעה] עַמִּי, אַזוי צו אמר: שלום!
ווען קיין שלום איז נישטא; ווען אַ חַיִץ איז בנה, און הנה! זיי טוח עס מיט תָּפֵל; 11 אמר צו די וואָס טוח מיט תָּפֵל
עס וועט נפל; עס וועט זײַן גֶּשֶׁם שטף, און איר, האַגלשטיינער, וועט נפל, און אַ רוּחַ סְעָרוֹת וועט בקע. 12 און הִנֵּה
ווען די קיר נפל, צי וועט נישט אמר ווערן צו אײַך: ווו איז דאָס טִיחַ וואָס איר האָט טוח? 13 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה'
אַזוי אמר: יאָ, איך וועל בקע רוּחַ סְעָרוֹת אין מײַן חֵמָה, און אַ גֶּשֶׁם שטף וועט זײַן אין מײַן אף, און האַגלשטיינער
אין חֵמָה, צו כלה. 14 און איך וועל הרס די קיר וואָס איר האָט טוח מיט תָּפֵל, און וועל זי נגע צו הָאָרֶץ, און איר
יְסוֹד וועט גלה ווערן; און זי וועט נפל, און איר וועט כלה ווערן דערין; און איר וועט ידע אַז איך בין ה'. 15 און איך
וועל כלה מײַן חֵמָה אויף דער קיר, און אויף די וואָס האָבן זי טוח מיט תָּפֵל; און איך וועל אמר צו אײַך: אײַן [זען
"אײַן" דניאל 9:26] די קיר, און אײַן די וואָס האָבן זי טוח, 16 די נביאים פון ישׂראל וואָס זאָגן נביאות אויף ירושלים,
און חזה איר אַ חֲזוֹן פון שלום, ווען אײַן [זען "אײַן" דניאל 9:26] שלום, אמר אֲדֹנָי ה'. 17 און דו בֶּן אָדָם, שׂים דײַן
פנים צו די בנות פון עַמְּךָ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס זאָגן נביאות פון זייער
אייגענעם לֵב, און זאָג נביאות אויף זיי, 18 און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': וויי צו די וואָס תפר אָן כֶּסֶת
אויף כּל אַצִּיל פון יָד, און עשׂה מִסְפָּחָה אויפן קאָפּ פון כָּל קוֹמָה, כּדי נפשות צו צודן! די נפשות טוט איר צוד בײַ
עַמִּי, און נאָך אײַך אײַער נפשות טראַכטן צו דערהאַלטן. 19 און איר האָט מיך חלל בײַ עַמִּי פאַר שְׂעֹרִים, און
פאַר פְּתוֹת לֶחֶם, צו מאַכן מות נפשות וואָס דאַרפן נישט מות, און צו לאָזן לעבן נפשות וואָס דאַרפן נישט לעבן,
מיט וואָס איר כזב צו עַמִּי, די צוהערער פון כזב. 20 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך בין אנטקעגנדיק
אײַערע כּסתות [כֶּסֶת] וואָס איר צוד דערמיט די נפשות ווי פֹּרחוֹת [פרח, פויגלען], און איך וועל זיי קרע פון אײַערע
זרוֹעַ [זען זרוֹעַ ה' משיח, ישעיהו 53:1], און וועל שלח די נפשות וואָס איר צוד--נפשות ווי פֹּרחוֹת [פרח, פויגלען]. 21
און איך וועל קרע אײַערע מִסְפָּחָה, און וועל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] עַמִּי פון אײַער יָד, און זיי וועלן מער
נישט זײַן ווי מְצוּדָה אין אײַער יָד; און איר וועט ידע אַז איך בין ה'. 22 ווײַל איר האָט מיט שֶׁקֶר הכאה [כאה] דאָס
לֵב פון דעם צדיק, ווען איך האָב אים נישט הכאה און איר האָט חזק די יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון דעם רָשע זיך נישט צו שוב פון זײַן דֶּרֶךְ
הָרָע, אַז מע זאָל אים לאָזן לעבן; 23 דעריבער וועט איר מער שָׁוְא נישט חזה, און קֶסֶם נישט קסם; און איך וועל נצל
[זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] עַמִּי פון אײַער יָד; און איר וועט ידע אַז איך בין ה'.

יחז14

1 און צו מיר זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אנשים פון די זקנים פון
ישׂראל, און זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] פאַר מיר. 2 איז דאָס דבר ה' געווען צו מיר אַזוי צו
אמר: 3 בֶּן אָדָם, די דאָזיקע אנשים האָבן עלה זייערע גִּלּוּלִים אין זייער לֵב, און די מִכְשׁוֹל צו זייער עָוֹן נתן זיי פאַר
זייער פנים; זאָל איך דרש זיך לאָזן זײַן דרש פון זיי? 4 דעריבער דבר מיט זיי, און זאָלסט אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר
אֲדֹנָי ה': איש איש פון דעם בית ישׂראל וואָס וועט עלה זײַן גִּלּוּלִים אין זײַן לֵב, און די מִכְשׁוֹל צו זײַן עָוֹן וועט ער
שׂים נֹכַח זײַן פנים, און ער וועט בוא צום נביא, וועל איך ה' אים ענה דעם וואָס בוא לויט צו זײַנע רֹב גִּלּוּלִים; 5 כּדי
צו תפשׂ בײַם זייער לֵב דאָס בית ישׂראל, וואָס האָבן זיך נזור [זור] פון מיר דורך אַלע זייערע גִּלּוּלִים. 6 דעריבער
אמר: צו בית ישׂראל: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': שוב! [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] און מאַכן תשובה! פון
אײַערע גִּלּוּלִים, און פון אַלע אײַערע תּוֹעֲבֹת שוב אײַער פנים. 7 וואָרעם איש איש פון דעם בית ישׂראל, אָדער פון
דעם גֵּר וואָס גור זיך אין ישׂראל, וואָס וועט זיך נזר פון הינטער מיר, און וועט עלה זײַנע גִּלּוּלִים אין זײַן לֵב, און די
מִכְשׁוֹל צו זײַן עָוֹן וועט ער שׂים נֹכַח זײַן פנים, און ער וועט בוא צום נביא, כּדי ער זאָל מיך דרש פון זײַנעט וועגן,
וועל איך ה' אַליין אים ענה [זען ירמיה 11:44; תהלים 17:34]. 8 און איך וועל נתן מײַן פנים אקעגן יענעם איש, און
וועל אים שׂים פאַר אַן אות און פאַר משלים [מָשָׁל], און וועל אים כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פון
צווישן זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; און איר וועט ידע אַז איך בין ה'. 9 און אַז
דער נביא וועט פּתה ווערן, און וועט דבר אַ דבר, האָב איך ה' דאָס פּתה יענעם נביא, און איך וועל נטה מײַן יָד אויף
אים, און וועל אים שמד פון צווישן עַמִּי ישׂראל. 10 און זיי וועלן נשׂא זייער עָוֹן; אַזוי ווי די עוֹן פון דעם דֹּרֵשׁ, אַזוי

וועט זײַן די עָוֹן פּוּן דעם נביא. 11 כּדי דאָס בּית ישׂראל זאָלן מער נישט תָּעָה [זען ישעיה 53:6] פּוּן הינטער מיר, און
זאָלן זיך מער נישט טמא מיט אַלע זייערע פּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בֶּן דּוד און פּשָׁעֵנוּ]; און זיי זאָלן
מיר זײַן צו הָעָם, און איך זאָל זיי זײַן צום אלוקים, אמר אֲדֹנָי ה'. 12 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו
אמר: 13 בֶּן אָדָם, ווען אַן אֶרֶץ זאָל חטא קעגן מיר צו מעל אַ מעל, און איך זאָל נטה מײַן יָד אויף איר, און איר שבר
דעם מַטֵּה לֶחֶם, און שלח אויף איר אַ רָעָב, און כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פּוּן איר אָדָם און בהמה,
14 און די דאָזיקע 3 אנשים זאָלן זײַן אין איר: נֹחַ, דניאל, און אִיּוב, וועלן זיי מיט זייער צדקה נאָר נצל [זען "נצל"
מיכה 4:10; 5:1] זייער נפש, אמר אֲדֹנָי ה'. 15 ווען אַ חיה רעה זאָל איך מאַכן עבר אין אֶרֶץ, און זי זאָל עס שכּל, און
עס זאָל ווערן אַ שְׁמָמָה אָן אַ דורכגייער פּוּן וועגן דער חיה, 16 הגם די דאָזיקע 3 אנשים זײַן אין איר, אַזוי ווי איך
לעב, אמר אֲדֹנָי ה', זיי וועלן נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] בָּנִים אָדער בָּנוֹת! זיי אַליין וועלן נצל ווערן, אָבּער
הָאֶרֶץ וועט ווערן אַ שְׁמָמָה. 17 אָדער ווען אַ חרב זאָל איך בּרענגען אויף יענעם אֶרֶץ, און אמר: אַ חרב זאָל עבר אין
הָאֶרֶץ; און איך זאָל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פּוּן איר אָדָם און בהמה, 18 און די דאָזיקע 3 אנשים
זײַנען אין איר, אַזוי ווי איך לעב, אמר אֲדֹנָי ה', זיי וועלן נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] בָּנִים און בּנוֹת; בלויז זיי
אַליין וועלן נצל ווערן. 19 אָדער ווען אַ דֶּבֶר זאָל איך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אויף יענעם אֶרֶץ, און שפך מײַן
חֵמָה אויף איר מיט דָּם, צו כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פּוּן איר אָדָם און בהמה; 20 און נֹחַ, דניאל,
און אִיּוב זײַנען אין איר, אַזוי ווי איך לעב, אמר אֲדֹנָי ה', זיי וועלן נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] בֵּן אָדער בַּת!
זיי וועלן מיט זייער צדקה נאָר נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זייער נפש. 21 פאַרוואָר, אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווי
מאוימדיק ווען מײַנע 4 שפּטים הרעים--חרב, רָעָב, חיה רעה, און דֶּבֶר--וועל איך שלח אויף ירושלים, צו כרת [זען
"יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פּוּן איר אָדָם און בהמה! 22 אָבּער הִנֵּה איז יתר אַ פְּלֵיטָה אין איר, די וואָס ווערן
יצא, בָּנִים און בּנוֹת; הִנֵּה יצא זיי צו אײַך, און איר וועט ראה זייער דֶּרֶךְ און זייערע עֲלִילָה, און איר וועט אײַך נחם
וועגן דעם רָעָה וואָס איך האָב געבּראַכט אויף ירושלים, וועגן אַלע וואָס איך האָב געבּראַכט אויף איר; 23 וואָרעם
זיי וועלן אײַך נחם, אַז איר וועט ראה זייער דֶּרֶךְ און זייערע עלילה; און איר וועט ידע אַז נישט אומזיסט [ללא סִבָּה
טִבְעִית] האָב איך עשׂה אַלע וואָס איך האָב עשׂה אין איר, אמר אֲדֹנָי ה'.

יחז15

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, וואָס איז דער עֵץ גֶּפֶן מער פּוּן כּל עֵץ דער זְמוֹרָה
וואָס איז צווישן די עצים פּוּן וואַלד? 3 צי ווערט פּוּן אים האָלץ לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11;
11:13] צו עשׂה מְלָאכָה? אָדער לקח פּוּן אים אַ יָתֵד צו תלה [זען "תלה" דברים 23-21:22; גלט' 13-3:12] כּל כּלי
דערויף? 4 הנה ער איז צום אֵשׁ פאַר אַן אָכְלָה נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] געוואָרן, אַז זײַנע ביידע
עקן האָט אכל דאָס אֵשׁ, און זײַן מיטן איז נחר [חרר] געוואָרן, קען ער דען צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10] אויף אַן
מְלָאכָה? 5 הִנֵּה, ווען ער איז תמים געווען, האָט ער נישט עשׂה ווערן אויף אַן מְלָאכָה, ווי ווען דאָס אֵשׁ האָט אים
אכל, און ער איז נחר [חרר] געוואָרן, קען ער דען נאָך עשׂה ווערן אויף אַן מְלָאכָה? 6 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי
אמר: אַזוי ווי דער עֵץ הַגֶּפֶן צווישן די וואַלדביימער, וואָס איך האָב אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי
9-2:7] צום אֵשׁ פאַר אָכְלָה, אַזוי נתן איך די יושבי ירושלים. 7 און איך וועל נתן מײַן פּנים אקעגן זיי; פּוּן אֵשׁ זײַנען
זיי יצא, און דאָס אֵשׁ וועט זיי אכל; און איר וועט ידע אַז איך בין ה', ווען איך שׂים מײַן פּנים אקעגן זיי. 8 און איך
וועל נתן הָאֶרֶץ אַ שְׁמָמָה, ווײַל מעל זיי האָבּן מעל, אמר אֲדֹנָי ה'.

יחז16

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, לאז ידע ירושלים אירע תּוֹעֵבֹת, 3 און זאָלסט אמר:
אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' צו ירושלים: דײַן מְכֹרָה און דײַן מוֹלֶדֶת איז פּוּן אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי; אביך איז געווען דער אמורי,
און אִמֵּךְ פּוּן חֵת. 4 און אָט איז דײַן מוֹלֶדֶת: אין דעם יוֹם הולדת האָט מען דײַן שֹׁר נישט כּרת, און אין מַיִם ביסטו
נישט רחץ געוואָרן צום מִשְׁעִי, און באַזאַלצן ביסטו נישט באַזאַלצט געוואָרן, און החתיל [חתל] ביסטו נישט החתיל
[חתל] געוואָרן [זען לוקס 2:7]. 5 נישט חוס האָט זיך אַן אויג אויף דיר, דיר צו עשׂה 1 פּוּן די דאָזיקע, צו האָבּן חמל
אויף דיר; און ביסט שלך געוואָרן אויפן פרײַען שָׂדֶה, אין דער גֹּעַל פּוּן דײַן נפש, אין דײַן יוֹם הולדת. 6 און איך בין
עבר פאַרבײַ דיר, און האָב דיך ראה זיך מתבּוֹסֵסֵת [בוס] אין דײַן דָּם, און איך האָב אמר צו דיר אין דײַן דָּם: לעבּ!
יאָ, איך האָב אמר צו דיר אין דײַן דָּם: לעבּ! 7 וואַקסעדיק ווי די צמח [זען "צמח" זכריה 12-6:11] פּוּן שָׂדֶה האָב איך

דיך נתן, און ביסט געוואַקסן, און ביסט גדל געוואָרן, און בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין עֲדִי עֲדָיִים; די שַׁד זײַנען געווען כּוּן, און דײַנע שֵׂעָר האָט צמח [זען "צמח" זכריה 6:11-12], אָבּער נאַקעט און עֶרְיָה ביסטו געווען. 8 בין איך עבר פאַרבײַ דיר, און האָב דיך ראה, און הִנֵּה דײַן צײַט איז די צײַט פון דּוֹדִים; און איך האָב פרשׂ מײַן כּנף [זען רות 3:9] איבּער דיר, און כּסה דײַן עֶרְוָה; און איך האָב דיר שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] און בין בוא אין אַ בְּרִית מיט דיר, אמר אֲדֹנָי ה', און ביסט געוואָרן מײַנע. 9 און איך האָב דיך רחץ מיט מַיִם, און האָב שטף דײַן דָּם פון דיר, און האָב דיך סוּךְ מיט שָׁמֶן. 10 און איך האָב דיך לבש אין רִקְמָה, און דיך נעל מיט תַּחַשׁ, און חבש מיט לײַנען, און כּסה דיך מיט מֶשִׁי. 11 און איך האָב דיך עדה מיט עֲדִי, און נתן צָמִיד אויף דײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און אַ רָבִיד אויף דײַן גָּרוֹן. 12 און איך האָב נתן אַ נֶזֶם אויף דײַן אף, און עָגִיל אין דײַנע אוזנַיִם, און אַן עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת אויף דײַן קאָפּ. 13 און האָסט זיך עדה אין זָהָב און כֶּסֶף, און דײַן מַלְבּוּשׁ איז געווען לײַנען, און מֶשִׁי, און רִקְמָה; זעמלמעל, און דבש, און שֶׁמֶן האָסטו אכל, און ביסט זייער שיין געוואָרן [יפה], און האָסט זיך צלח צו מְלוּכָה. 14 און דײַן שם איז יצא צווישן די גּוֹיִם דורך דײַן יָפִי, וואָרעם זי איז געווען כָּלִיל, דורך מײַן הָדָר וואָס איך האָב שים אויף דיר, אמר אֲדֹנָי ה'. 15 אָבּער האָסט זיך בטח אויף דײַן יָפִי, און האָסט מזנה געווען אויף דײַן שם, און שפך דײַן זנות אויף אַלע דורכגייער; זײַנס איז עס געווען. 16 און האָסט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון דײַנע בגדים, און דיר עשׂה בָּמוֹת טְלֻאוֹת [טלא], און מזנה געווען אויף זיי; וואָס אַזוינס זאָל נישט בוא, און זאָל נישט זײַן. 17 און האָסט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דײַנע כּלי תפארת, פון מײַן זָהָב און פון מײַן כֶּסֶף וואָס איך האָב דיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] און האָסט דיר עשׂה צֶלֶם פון זָכָר, און מזנה געווען מיט זיי. 18 און האָסט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דײַנע בגדים רִקְמָה, און האָסט זיי כּסה; און מײַן שֶׁמֶן און מײַן קְטֹרֶת האָסטו נתן פאַר זיי. 19 און מײַן לֶחֶם וואָס איך האָב דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] -- זעמלמעל, און שֶׁמֶן, און דבש, מיט וואָס איך האָב דיך האכל, האָסטו נתן פאַר זיי, פאַר אַ רֵיחַ נִיחוֹחַ; אַזוי איז דאָס געווען, אמר אֲדֹנָי ה'. 20 און האָסט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דײַנע בָּנִים און דײַנע בּנוֹת וואָס דו האָסט מיר ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14], און האָסט זיי זבח פאַר זיי צו אכל. נישט גענוג איז געווען דײַן תַּזְנוּת? 21 האָסטו נאָך שחט מײַנע בָּנִים, און זיי נתן, אַז דו האָסט זיי געמאַכט עבר [די פײַער]. 22 און אין אַלע דײַנע תּוֹעֲבֹת און דײַן זנות האָסטו נישט זכר אָן די טעג פון דײַן נְעוּרִים, ווען דו ביסט געווען נאַקעט און עֶרְיָה, זיך מִתְבּוֹסֶסֶת [בוס] אין דײַן דָּם. 23 און עס איז געווען: נאָך אַלע דײַן רָעָה, וויי, וויי דיר, אמר אֲדֹנָי ה', 24 האָסטו דיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ גַּב, און דיר עשׂה אַ רָמָה אויף כּל רְחוֹב. 25 אויף כּל רֹאשׁ דֶּרֶךְ האָסטו דיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דײַן רָמָה, און האָסט תעב דײַן יָפִי, און פשׂק דײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] פאַר אַלע דורכגייער, און רבה דײַן זנות. 26 און האָסט מזנה געווען מיט די בני מצרַיִם, דײַנע שכנים די גִּדְלֵי בָשָׂר, און האָסט רבה דײַן זנות, מיך צו כעס. 27 און הִנֵּה, איך האָב נטה מײַן יָד אויף דיר, און האָב גרע דײַן חֹק, און דיך נתן אויף דעם נפש פון דײַנע פײַנט, די בָּנוֹת פון די פְּלִשְׁתִּים וואָס האָבן זיך נכלם [כלם] וועגן דײַן דֶּרֶךְ זִמָּה. 28 און דו האָסט מזנה געווען מיט די בני אשור, ווײַל דו האָסט זיך נישט געקענט שׂבע [זען "שבע" ישעיה 53:11] פון איר, און האָסט מזנה געווען מיט זיי, און ביסט פאָרט נישט שׂבע געוואָרן. 29 און האָסט רבה דײַן זנות מיט דעם אֶרֶץ כְּנַעַן, מיט בָּבֶל, און אויך דערמיט ביסטו נישט שׂבע געוואָרן. 30 ווי שוואַך איז דײַן לֵב, אמר אֲדֹנָי ה', אַז דו האָסט עשׂה אַלע דאָס דאָזיקע אַזוי ווי מַעֲשֵׂה אִשָּׁה זוֹנָה שַׁלָּטֶת, 31 מיט וואָס דו האָסט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דײַן גַּב אויף רֹאשׁ כּל דֶּרֶךְ, און דײַן רָמָה האָסטו עשׂה אויף כּל רְחוֹב; ביסט נישט געווען ווי אַ זונה צו קלס לוין. 32 דו אִשָּׁה נואפטע וואָס לקח זָרִים אָנשטאָט איר איש, 33 כּל זוֹנוֹת נתן מען אַ נֶדֶה, און דו האָסט נתן דײַנע נֶדֶה צו אַלע דײַנע ליבּהאָבּער, און זיי שחד צו בוא צו דיר פון רוּנד אַרוּם, אין דײַן זנות. 34 און בײַ דיר איז געווען הֶפֶךְ ווי בײַ אַנדערע נָשִׁים, מיט דיין תַּזְנוּת , און נאָך דיר איז מען נישט נאָכגעלאָפן, און וואָס דו האָסט נתן לוין, און דיר איז קיין לוין נישט נתן געוואָרן; יאָ, הֶפֶךְ ביסטו געווען. 35 דעריבער שמע! דו זונה, דאָס דבר-ה': 36 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײַל דײַן נְחֹשֶׁת האָט שפך, און דײַן עֶרְוָה איז גלה געוואָרן אין דײַן זנות מיט דײַנע ליבּהאָבּער, און מיט אַלע דײַנע גִּלּוּלִים תּוֹעֲבוֹת; און פאַר דעם דָּם פון דײַנע בָּנִים וואָס דו האָסט זיי נתן. 37 דעריבער הִנֵּה, איך קבץ אַלע דײַנע ליבּהאָבּער וואָס דו האָסט זיך ערב צו זיי, און אַלע וואָס דו האָסט אהבה, מיט אַלע וואָס דו האָסט שׂנא; און איך וועל זיי קבץ אַרוּם דיר פון רוּנד אַרוּם, און וועל גלה דײַן עֶרְוָה פאַר זיי, און זיי וועלן ראה אַלע דײַן עֶרְוָה. 38 און איך וועל דיך שפט מיט דעם משפטים פון נואפטעס און שפך דָּם; און איך וועל בּרענגען אויף דיר דָּם [נקמה] פון חֵמָה און קִנְאָה. 39 און איך וועל דיך נתן אין זייער יָד, און זיי וועלן הרס דײַן גַּב, און נתץ דײַנע רָמָה; און זיי וועלן דיר הפשיט [פשט] דײַנע בגדים, און לקח דײַנע כְּלִי תפארת; און זיי וועלן דיך נוח נאַקעט און עֶרְיָה. 40 און זיי וועלן

עלה אויף דיר אַ קָהָל, און זיי וועלן דיך רגם מיט שטיינער, און דיך בתּק מיט זייערע חֲרָבוֹת. 41 און זיי וועלן שׂרף
דײַנע בתּים אין אֵש, און עשׂה אויף דיר אַ שְׁפָטִים פאַר די אויגן פון נָשִׁים רַבּוֹת; און איך וועל דיך שבת זײַן אַ זונה,
און וועסט אויך קיין לוין מער נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 42 און איך וועל נוח מײַן חֵמָה
אויף דיר, און סור וועט זיך מײַן קִנְאָה פון דיר, און איך וועל מיך שקט, און מער נישט כעס. 43 ווײַל דו האָסט נישט
זכר אָן די טעג דײַן נְעוּרִים, און האָסט מיך רגז מיט אַלע דאָזיקן, דעריבער הִנֵּה נתן איך אויך דײַן דֶּרֶךְ אויף דײַן
קאָפּ, אמר אֲדֹנָי ה'. און האָסטו דען נישט אויך עשׂה די דאָזיקע זִמָּה צו אַלע דײַנע תּוֹעֵבוֹת? 44 הִנֵּה, אַלע וואס
ציטירן משלי וועט זיך ציטירן אויף דיר, אַזוי צו אמר: ווי די אַמָּה אַזוי איר בַּת. 45 ביסט אַ בַּת פון אִמֶּךָ וואָס האָט
זיך געל איר אִיש און אירע בָּנִים, און ביסט אַ אֲחוֹת פון דײַנע אֲחוֹת, וואָס האָבן זיך געל זייערע אנשים און זייערע
בָּנִים; אִמֶּךָ איז געווען חִתִּית, און אָבִיךָ אַן אֱמורי. 46 און דײַן אֲחוֹת הגדוֹלָה איז געווען שומרון, וואָס איז ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף דײַן שׂמֹאול, זי מיט אירע בָּנוֹת; און דײַן אֲחוֹת הַקְּטַנָּה וואָס איז ישב אויף
דײַן ימין [זען "ימין" תהלים 110:1], איז געווען סדום מיט אירע בָּנוֹת. 47 נישט צומאָל אין זייערע דרכים ביסטו
הלך, און ווי זייערע תּוֹעֵבוֹת עשׂה ; אין אַ מעט קָט ווײַל ביסטו געוואָרן שחת פון זיי אין אַלע דײַנע דרכים. 48 חַי אָנִי,
אמר אֲדֹנָי ה', אויב דײַן אֲחוֹת סדום, זי מיט אירע בָּנוֹת, האָט עשׂה ווי דו מיט דײַנע בָּנוֹת האָסט עשׂה. 49 הִנֵּה, דאָס
איז געווען די עָוֹן פון דײַן אֲחוֹת סדום: גָּאוֹן, שְׂבְעָה מיט לֶחֶם, און שלווה השקט איז געווען בײַ איר און בײַ אירע
בָּנוֹת, און די יָד פון דעם עָנִי און דעם אֶבְיוֹן האָט זי נישט חזק. 50 און זיי זײַנען געווען גבה, און האָבן עשׂה תּוֹעֵבה
פאַר מיר; דעריבער האָב איך זיי סור, ווען איך האָב דאָס ראה. 51 און שומרון האָט העלפט פון דײַנע חַטָּאת נישט
חטא; אבער דו האָסט רבה דײַנע תּוֹעֵבוֹת מיין פון זיי, און האָסט צדק [זען "צדק" ישעיה 53:10] דײַנע אחוֹת מיט
אַלע דײַנע תּוֹעֵבוֹת וואָס דו האָסט עשׂה [אין אנדערע ווערטער, געמאכט איר אויסקומען צדיקים דורך פאַרגלײַך].
52 דעריבער נשׂא! אויך דו דײַן כְּלִמָּה, וואָס דו האָסט פלל [פאַרמיטלען דורך דיין זינד] פאר דײַנע אֲחוֹת; דורך
דײַנע חַטָּאת וואָס געמאכט איר מער תעב פון זיי, ווערן זיי [אויסקומען] מער צַדִּיק פון דיר; דעריבער אויך דו בוא
זיך, און נשׂא דײַן כְּלִמָּה, וואָס דו מאכן אויסקומען מער צדיק ווי דײַנע אֲחוֹת. 53 און איך וועל שוב [זען "שוב" הושע
3:4-5; זכריה 13:7] זייער שְׁבִית, די שְׁבִית פון סדום און אירע בנוֹת, און די שְׁבִית פון שומרון און אירע בנוֹת, און
וועט איך שוב די שְׁבִית פון דײַנע שְׁבִית צווישן זיי; 54 כּדי זאָלסט נשׂא דײַן כְּלִמָּה, און זיך נכלם פאַר אַלע וואָס דו
האָסט עשׂה אַז דו ביסט געוואָרן אַ טרייסט [נחם] צו זיי. 55 און דײַנע אֲחוֹת סדום און אירע בָּנוֹת וועלן זיך שוב
[זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו זייער קַדְמָה, און שומרון און אירע בָּנוֹת, וועלן זיך שוב צו זייער קַדְמָה, און
דו און דײַנע בָּנוֹת וועט זיך שוב צו אײַער קַדְמָה [אין אנדערע ווערטער, שוב פון גלות]. 56 און נישט סדום דײַן
אֲחוֹת געווען שמוּעָה [זען ישעיה 53:1] אין דײַן פֶּה, אין דעם טאָג פון דײַן גְּאוֹן, 57 איידער דײַן רָעָה איז גלה
געוואָרן, אַזוי ווי אין דער צײַט פון דער חֶרְפָּה פון די בָּנוֹת אֲרָם, און פון אַלע אירע סביבות, די בָּנוֹת פון די פְּלִשְׁתִּים,
וואָס שאטוֹת [שוט] דיך רונד אַרום. 58 דײַן זִמָּה און דײַנע תּוֹעֵבוֹת דו וועסט זיי נשׂא, אמר ה'. 59 וואָרעם אַזוי האָט
אמר אֲדֹנָי ה': יאָ, איך וועל עשׂה מיט דיר אַזוי ווי דו האָסט עשׂה, וואָס דו האָסט בזה [זען "בזה" ישעיהו 53:3] די
אָלָה, צו הפר בְּרִית. 60 אָבער איך וועל זיך זכר אָן מײַן בְּרִית מיט דיר אין די טעג פון דײַן נעוּרִים, און וועל דיר קום
בְּרִית עוֹלָם [זען ישעיה 55:3; ירמיה 30:31-31; יהודים אין משיח 13:20]. 61 און וועסט זיך זכר דײַנע דרכים, און זיך
כלם, ווען דו לקח דײַנע אחיות, די גדוֹלוֹת פון דיר מיט די קטנוֹת פון דיר; און איך וועל זיי דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאַר בָּנוֹת, אָבער נישט צוליב דײַן בְּרִית [זען ישעיה 55:3; ירמיה 30:31-31; יהודים אין
משיח 13:20]. 62 און איך וועל קום מײַן בְּרִית מיט דיר, און וועסט ידע, אַז איך בין ה'; 63 כּדי זאָלסט זיך זכר און
זיך בוש, און מער פֶּה נישט פִּתְחוֹן פון וועגן דײַן כְּלִמָּה, ווען איך בין דיר געמאכט כַּפָּרָה אויף אַלע וואָס דו האָסט
עשׂה, אמר אֲדֹנָי ה'.

יחז17

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, חוד אַ חידה, און משל אַ משל אויף דעם בית ישׂראל,
3 און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דער גרויסער נֶשֶׁר [זען מלכים ב 24:12] מיט כּנפים [כנף] גרויסע, מיט
אֵבֶר און נוֹצָה לאַנגע און מלא, וואָס איז רִקְמָה, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] צום לבנון, און לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] דעם שפּיץ פון צעדערבוים. 4 דאָס
אויבערשטע פון זײַנע יְנִיקָה האָט ער קטף, און האָט עס געבראַכט צו אַן אֶרֶץ כְּנַעַן, צו אַן עִיר רֹכְלִים [רֹכֵל] האָט ער
עס שׂים. 5 און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון דעם זֶרַע הָאָרֶץ, און האָט עס נתן
אין אַ שָׂדֶה זרע, געבראַכט לעבן מַיִם רַבִּים; ווי אַ צַפְצָפָה האָט ער עס שׂים. 6 און עס האָט צמח [זען זכריה

[6:11-12], און איז געוואָרן, אַ גֶּפֶן סרח, נידעריק אין קוֹמָה; כּדי זײַנע דָּלִיּוֹת זאָלן זיך פנה צו אים, און זײַנע שרשים [שרש] זאָלן זײַן אונטער אים; און עס איז געוואָרן אַ גֶּפֶן, און עשׂה בַּדִּים [בַּד], און שלח פֹּארות [פֹּארָה]. 7 און עס איז געווען אַן אַנדער גרויסער נֶשֶׁר [זען יחזקאל 17:15] מיט כּנפים [כנף] גרויסע און רב נוֹצָה; און הִנֵּה דער דאָזיקער גֶּפֶן האָט כּפן זײַנע שרשים צו אים, און שלח איר דָּלִיּוֹת צו אים פון די עֲרוּגָה פון איר פלאַנצונג, כּדי ער זאָל איר צו השקה; 8 הגם אין אַ שָׂדֶה טוֹב, לעבֿן מַיִם רבּים, איז זי שתל געווען, צו עשׂה עָנָף צו עשׂה פּרי, צו ווערן אַ גֶּפֶן אַדֶּרֶת. 9 אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': צי וועט זי צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10]? וועט נישט נתק יענער איר שרשים [שרש] און איר פּרי קסס, ער זאָל יבש ווערן, כּל טָרָף פון איר צמח [זען זכריה 6:11-12] זאָלן יבש ווערן? און נישט מיט אַ זְרֹעַ [זען ישעיה 53:1] גדוֹלָה און נישט מיט עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וועט ער אים נשׂא מיט איר שרשים. 10 און איז ער שוין שתל, צי וועט ער צלח? פאַרוואָר, ווי דער מזרח-ווינט נגע [זען ישעיה 53:4] אים אָן, וועט ער יבש יבש ווערן; אויף די עֲרוּגָה פון איר צמח [זען זכריה 6:11-12] וועט זי יבש ווערן. 11 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 12 אמר נָא צו דעם בּית הַמֶּרִי: ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איר נישט וואָס די דאָזיקע זײַנען? אמר: הִנֵּה איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] מלך בָּבֶל קיין ירושלים, און האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] איר מלך [זען מלכים ב 24:10-12] און אירע שׂרים, און זיי געבּראַכט צו זיך קיין בָּבֶל. 13 און ער האָט לקח פון זרע המּלוכה [זען מלכים ב 24:17], און האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט אים אַ בְּרִית, און אים געבּראַכט אונטער אָלָה, און די אֵילֵי הָאָרֶץ האָט ער לקח; 14 כּדי עס זאָל זײַן אַ שָׁפלע מלוכה, זיך נישט צו נשׂא; לִשמֹר זײַן בְּרִית, כּדי זי זאָל עמד. 15 אָבּער ער האָט מרד אָן אים, צו שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זײַנע מלאכים קיין מצרַיִם, אַז מע זאָל אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] סוּסים און עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] רב. זאָל ער צלח [זען ישעיה 53:10]? זאָל מלט ווערן דער וואָס עשׂה דאָס דאָזיקע? זאָל ער הפר דעם בְּרִית, און מלט ווערן? 16 חי אָנִי, אמר אֲדֹנָי ה', אויב נישט אין דעם מקוֹם פון דעם מלך וואָס האָט אים צום מלך געמאַכט, וועמעס אָלָה ער האָט בּוז [זען "בזה" ישעיהו 53:3], און וועמעס בְּרִית ער האָט הֵפר [פרר] בּײַ אים אין בָּבֶל וועט ער מות! 17 און נישט מיטן חיל גָּדוֹל און מיטן קהל רב וועט פּרעה אים עשׂה אין מלחמה, ווען מע שפך אָן אַן סֹלְלָה און מע בנה אַ דָּיֵק, צו כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] נפשות רבּוֹת; 18 ווײַל ער האָט בזה [זען "בזה" ישעיהו 53:3] די אָלָה, צו הפר דעם בְּרִית, און הִנֵּה האָט ער נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זײַן יָד, און האָט עשׂה אַלע דאָס דאָזיקע, וועט ער נישט מלט ווערן. 19 דעריבער, אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': חַי אָנִי, מײַן אָלָה וואָס ער האָט בזה [זען "בזה" ישעיהו 53:3], און מײַן בְּרִית וואָס ער האָט הֵפֵר [פרר], איך וועל עס נתן אויף זײַן קאָפּ! 20 און איך וועל פרשׂ אויף אים מײַן רֶשֶׁת, און ער וועט תפשׂ ווערן אין מײַן מְצוּדָה, און איך וועל אים ברענגען קיין בָּבֶל, און וועל זיך שפט מיט אים דאָרטן פאַר זײַן מַעַל וואָס ער האָט מָעַל אָן מיר. 21 און אַלע זײַנע מִבְרָח מיט אַלע זײַנע אֲגַף, זיי וועלן נפל דורכן חרב, און די געבליבענע וועלן אויף אַלע ווינטן פרשׂ ווערן; און איר וועט ידע אַז איך ה' האָבּ דבר. 22 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': און איך וועל לקח פון הויכן צעדערשפּיץ, און וועל עס נתן; פון זײַנע אויבערשטע יוֹנֶקֶת וועל איך אַ רַךְ קטף, און איך וועל עס שתל אויף אַ הַר גָּבֹהַּ און תָּלוּל. 23 אויף דעם הַר מְרוֹם ישׂראל וועל איך עס שתל, און עס וועט נשׂא עָנָף, און עשׂה פּרי, און ווערן אַן אַדִּיר צעדערבּוים; און אונטער אים וועלן שכן כּל צִפּוֹר פון כּל כנף; אין צל פון זײַנע דָּלִיּוֹת וועלן זיי שכן. 24 און כּל עצים פון שָׂדֶה וועלן ידע אַז איך ה' האָבּ שפל דעם עֵץ גָּבֹהַּ, דערהויכט דעם עֵץ שָׁפָל, פאַרטריקנט עֵץ לָח, און הפריח דעם עֵץ יָבֵשׁ; איך ה' האָבּ דבר און האָבּ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9].

יחז18

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 וואָס איז מיט אײַך וואָס איר משל דאָס דאָזיקע משל אין אדמה פון ישׂראל, אַזוי צו אמר: די אֲבוֹת האָבּן אכל זויערע בֹּסֶר, און די ציין פון די בָּנִים זײַנען קהה? 3 חי אָנִי, אמר אֲדֹנָי ה', אויב מע וועט מער בּײַ אײַך משל דאָס דאָזיקע משל אין ישׂראל! 4 הִנֵּה, כּל נפשות זײַנען מײַנע; דער נפש פון דעם אָב אַזוי ווי דער נפש פון דעם בּן איז מײַנער; דער נפש וואָס חטא, ער זאָל מות. 5 און אַז אַן איש איז צדיק, און ער עשׂה משפט און צדקה; 6 אויף די הָרִים האָט ער נישט אכל, און זײַנע אויגן האָט ער נישט נשׂא צו די גִּלּוּלִים פון דעם בּית ישׂראל, און די אִשָּׁה פון זײַן רֵעַה האָט ער נישט טמא, און צו אַן אִשָּׁה אין איר נִדָּה קרב ער נישט; 7 און קיין איש הוֹנָה [ינה] ער נישט, חֲבֹלָה בּײַ אים פאַר אַ חוב שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] ער אום, גזלה גזלט ער נישט; זײַן לֶחֶם נתן ער דעם רָעֵב, און דעם עֵירֹם כּסה ער צו מיט אַ בגד; 8 אויף נֶשֶׁךְ נתן ער נישט, און תַּרְבִּית לקח ער נישט, פון עָוֶל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] ער זײַן יָד; מִשְׁפָּט אֱמֶת עשׂה ער צווישן איש

און איש; 9 אין מײַנע חוקות הלך ער, און מײַנע משפטים האָט ער שומר, צו עשה דעם אמת – ער איז צדיק; לעבן
וועט ער לעבן, אמר אֲדֹנָי ה׳. 10 אָבער אויב ער האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בֵּן פָּרִיץ וואָס שפך דָּם, וואָס ער
עשה קיין פון די אנדערע זאכן, 11 הגם ער אַליין האָט אַלע די דאָזיקע נישט עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9]; וואָרעם דער האָט יאָ אכל אויף די הָרִים, און די אִשָּׁה פון זײַן רֵעַ האָט ער טמא; 12 דעם עָנִי און דעם
אֶבְיוֹן האָט ער הוֹנָה [ינה], גזלות האָט ער געגזלט, אַ חֲבֹל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] ער נישט אום,
און צו די גִּלּוּלִים האָט ער נשא זײַנע אויגן; תּוֹעֵבָה האָט ער עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9], 13 אויף
נֶשֶׁךְ האָט ער נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] און תַּרְבִּית האָט ער לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
6:11-13; 11:13] – זאָל ער חיה? ער וועט נישט חיה! אַלע די דאָזיקע תּוֹעֲבֹת האָט ער עשה מוז ער מות מות ווערן,
זײַן דָּם זאָל זײַן אויף אים. 14 און הִנֵּה האָט ער ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בן וואָס האָט ראה כּל חַטֹּאת פון אָבִיו
וואָס ער האָט עשה און ער האָט ראה, און ער עשה נישט אַזוינס; 15 אויף די הָרִים האָט ער נישט אכל, און זײַנע
אויגן האָט ער נישט נשא צו די גִּלּוּלִים פון דעם בית ישראל; די אִשָּׁה פון זײַן רֵעַ האָט ער נישט טמא, 16 און קיין
איש האָט ער נישט ינה; אַ חֲבֹל האָט ער נישט חבל, און גזלה האָט ער נישט געגזלט; זײַן לֶחֶם האָט ער נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם רָעֵב, און דעם עֵירוֹם האָט ער כסה מיט בגד; 17 פון עָנִי האָט ער שוב
זײַן יָד, נֶשֶׁךְ און תַּרְבִּית האָט ער נישט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13], מײַנע משפטים האָט
ער עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9], אין מײַנע חוקות איז ער הלך – ער וועט נישט מות פאַר די עָוֹן
פון אָבִיו; חיה וועט ער חיה. 18 אָבִיו, ווײַל עָשַׁק האָט ער עֹשֶׁק, גזלה פון אָח האָט ער געגזלט, און וואָס נישט טוֹב
האָט ער עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צווישן זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי]; הִנֵּה, ער וועט מות פאַר זײַן עָוֹן. 19 און איר אמר: פאַרוואָס נישט דער בן נשא פאַר דער עָוֹן פון דעם
אָב? אָבער דער בן האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] משפט און צדקה, אַלע מײַנע חֻקּוֹת האָט ער
שוין שומר איבער און זיי עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; חיה וועט ער חיה. 20 דער נפש וואָס חטא,
ער זאָל מות; אַ בֵּן זאָל נישט נשא פאַר דער עָוֹן פון דעם אָב, און אַן אָב זאָל נישט נשא פאַר דער עָוֹן פון דעם בֵּן; די
צדקה פון דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11; בראשית 15:6; חבקוק 2:4] זאָל זײַן אויף אים, און די
רשעה פון דעם רשע זאָל זײַן אויף אים. 21 און דער רשע, אויב ער שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך פון
אַלע זײַנע חַטֹּאת וואָס ער האָט עשה און ער זײַן שומר איבער אַלע מײַנע חֻקּוֹת, און עשה משפט און צדקה, חיה
וועט ער חיה; ער וועט נישט מות. 22 אַלע זײַנע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה׳ משיח בן דוד און פשענו] וואָס ער
האָט עשה וועלן אים נישט זכר ווערן; פאַר זײַן צדקה וואָס ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]
וועט ער חיה [זען תהלים 18:20-24

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

]. 23 חפץ איך דען חפץ דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון דעם רשע? אמר אֲדֹנָי ה׳, און נישט אַז ער זאָל זיך
שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] פון זײַנע דרכים, און חיה? 24 אָבער אויב דער צַדיק שוב [זען "שוב" הושע
3:4-5; זכריה 13:7] זיך פון זײַן צדקה, און עשה עָוֶל – אַזוי ווי כּל הַתּוֹעֵבֹת וואָס דער רשע האָט עשה [זען "עשה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] עשה ער, זאָל ער דען חיה? אַלע זײַנע צִדְקֹת וואָס ער האָט עשה וועלן נישט זכר ווערן;
פאַר זײַן מעל וואָס ער האָט מעל, און פאַר זײַן חַטָּאת וואָס ער האָט חטא, פאַר זיי מוז ער מות. 25 און איר אמר:
נישט ריכטיק איז דער דֶּרֶךְ אֲדֹנָי. שמעו! נָא, איר בית ישראל, איז דען מײַן דֶּרֶךְ נישט ריכטיק? פאַרוואָר, אײַערע
דרכים זײַנען נישט ריכטיק
[זען

https://www.youtube.com/watch?v=4eeJztTkWJc
https://www.youtube.com/watch?v=cordMv5H68I
https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0
https://www.youtube.com/watch?v=r5OwDKsS7Rc
http://www.afii.org/ojbible/1226.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0

]. 26 אויב דער צַדִּיק שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך פון זײַנע צדקה, און עשה עָוֶל, מוז ער מות פאר
זיי; פאַר זײַן עָוֶל וואָס ער האָט עשה מוז ער מות [זען פיל׳ 3:18-19; רומ׳ 8:13; 6:1-2; מתי 7:23; לוקס 13:3; כיפא ב

2:14; יהודה 1:4]. 27 און אויב דער רשע שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך פון זײַן רשעה וואָס ער האָט
עשׂה און עשׂה משפט און צדקה, חיה ער זײַן נפש [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

]. 28 ווײַל ער האָט זיך ראה, און האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון אַלע זײַנע פְּשָׁעִים [זען
ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בֶּן דָּוִד און פִּשָׁעֵנוּ] וואָס ער האָט עשׂה, וועט חיה ער חיה; ער וועט נישט מות. 29 און
דאָס בית ישׂראל אמר: נישט ריכטיק איז דער דֶּרֶךְ אֲדֹנָי. זײַנען דען מײַנע דרכים נישט ריכטיק, בית ישׂראל?
פאַרוואָר, אײַערע דרכים זײַנען נישט ריכטיק. 30 דעריבער וועל איך איטלעכן לויט זײַנע דרכים אײַך שפט, בית
ישׂראל, אמר אֲדֹנָי ה'. שוב! און שוב אײַך אום פון אַלע אײַערע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בֶּן דָּוִד און
פִּשָׁעֵנוּ], און זאָל עס אײַך נישט זײַן פאַר אַ מִכְשׁוֹל עָוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=0NNBU0TaOZE

https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg

https://www.youtube.com/watch?v=WlG7McdY45k

https://www.youtube.com/watch?v=7qK5tEVNIAk

https://www.youtube.com/watch?v=6nRxuxp0RSI

]. 31 שלך פון אײַך אַלע אײַערע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בֶּן דָּוִד און פִּשָׁעֵנוּ] וואָס איר האָט פשע מיט
זיי, און עשׂה אײַך אַ לֵב חָדָשׁ, און אַ רוּחַ חֲדָשָׁה [זען יוחנן 3:3

https://www.youtube.com/watch?v=0J24SYOzoN4

]; פאַרוואָס זאָלט איר מות, בית ישׂראל [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

]? 32 וואָרעם איך חפץ נישט דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון דעם וואָס מות, אמר אֲדֹנָי ה'; דעריבער שוב
אײַך אום, און חיה!

יחז19

1 און דו נשׂא אַ קִינָה אויף די נשׂיאים [יְהוֹאָחָז און יְהוֹיָכִין און צִדְקִיָּהוּ] פון ישׂראל, 2 און זאָלסט אמר: ווי איז אִמֶּךָ
אַ לייבינטע געווען! צווישן אריות [אֲרִי] האָט זי רָבַץ, צווישן יונגלייבן האָט זי אירע יונגע דערצויגן. 3 און זי האָט
עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אחד פון אירע גור, אַ כְּפִיר איז ער געוואָרן; און ער האָט זיך אויסגעלערנט צו טרף
טָרֶף, אָדָם האָט ער אכל. 4 האָבן זיך שמע אויף אים גוֹיִם; אין זייער שַׁחַת איז ער תפשׂ געוואָרן; און זיי האָבן אים
מיט חַח קיין אֶרֶץ מצרים געבראַכט. 5 און ווען זי האָט ראה אַז זי האָט געוואַרט און פאַרלאָרן איז איר תִּקְוָה, האָט
זי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אחד פון אירע גור, פאַר אַ כְּפִיר האָט זי אים שׂים. 6 און ער
איז הלך צווישן אֲרָיוֹת, אַ כְּפִיר איז ער געוואָרן; און ער האָט זיך אויסגעלערנט צו טרף טָרֶף, אָדָם האָט ער אכל. 7
און ער האָט ידע זייערע אלמנות, און חרב זייערע ערים; און אֶרֶץ מיט איר מְלֹא איז ישם געוואָרן פון דעם קוֹל פון
זײַן שְׁאָגָה. 8 האָבן זיך גוֹיִם קומען אויף אים, רונד אַרום פון די מדינות, און פרשׂ אויף אים זייער רֶשֶׁת; אין זייער
שחת איז ער תפשׂ געוואָרן. 9 און זיי האָבן אים נתן אין אַ סוּגַר מיט חַח, און אים געבראַכט צו מלך בָּבֶל; אים
געבראַכט אין מְצוֹדָה, כּדי זײַן קוֹל זאָל נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווערן מער אויף די הָרִים פון
ישׂראל [זען מלכים ב 24:8-17]. 10 אִמֶּךָ איז געווען פאַרגלײַכלעך צו אַ גֶּפֶן בּיַי מַיִם שתל אין דיין מנוחה; פרוכטיק
און צווײַגהאַפטיק איז עס פון מַיִם רבים געווען. 11 און עס האָט געהאַט שטאַרקע מטה, פאַר שִׁבְטֵי מֹשְׁלִים; און
זײַן קוֹמָה האָט זיך גבה פון צווישן עֲבֹת, און ער האָט זיך ראה מיט זײַן גֹּבַהּ, מיט די רֹב דָּלִיּוֹת זײַנע. 12 אָבער עס
איז נתש געוואָרן מיט חֵמָה, צו הָאָרֶץ איז עס שלך געוואָרן; און דער מזרח-ווינט האָט יבש זײַן פרי, פרק און יבש
געוואָרן זײַנען זײַנע שטאַרקע מטה, אַן אֵשׁ האָט אים אכל. 13 און אַצונד איז עס אין מדבר שתל, אין אַן אֶרֶץ ציה
און צמא. 14 און אַן אֵשׁ איז יצא פון איר מטה בַּד, איר פרי האָט עס אכל, און נישטא אין איר אַ שטאַרקער מטה, אַ
שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10; במדבר 24:17; תהלים 2:9] צו משל. אַ קִינָה איז דאָס, און עס וועט זײַן פאַר קִינָה.

יחז20

1 און עס איז געווען אין 7טן שָׁנָה, אין 5טן חודש, אין 10טן פון חודש, זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אנשים פון די זקנים פון ישׂראל צו דרש בײַ ה', און זײ זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] פאַר מיר. 2 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 3 בֶּן אָדָם, דבר צו די זקנים פון ישׂראל, און זאָלסט אמר צו זײ: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דרש בײַ מיר זײַט איר בוא? חַי אָנִי, אויב איך וועל זיך לאָזן דרש פון אײַך! אמר אֲדֹנָי ה'. 4 ווילסטו זײ שפט? ווילסטו שפט, בֶּן אָדָם? לאָז זײ ידע די תּוֹעֵבֹת פון אבותם. 5 און זאָלסט אמר צו זײ: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': אין דעם יום וואָס איך האָב בחר ישׂראל, און איך האָב נשׂא מײַן יָד צו דעם זֶרע בית יעקב, און האָב זיך געלאָזט ידע צו זײ אין אֶרֶץ מצרַיִם, האָב איך נשׂא מײַן יָד צו זײ, אַזוי צו אמר: איך בין ה' אלוקיכם. 6 אין יום ההוא האָב איך נשׂא מײַן יָד צו זײ, זײ יצא פון אֶרֶץ מצרַיִם אין אַן אֶרֶץ וואָס איך האָב תּור פאַר זײ, וואָס זוב מיט חָלָב און דבש, וואָס איז דאָס צְבִי פון כּל הארצות. 7 און איך האָב צו זײ אמר: שלך! איטלעכער די שקוצים פון זײַנע אויגן, און מיט די גִּלּוּלִים פון מצרַיִם זאָלט איר אײַך נישט טמא; איך בין ה' אלקֵיכֶם. 8 אָבער זײ האָבן מרה אָן מיר, און זײ האָבן נישט אבה שמע צו מיר; זײ האָבן נישט שלך איטלעכער די שקוצים פון זייערע אויגן, און די גִּלּוּלִים פון מצרַיִם האָבן זײ נישט עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22]; און איך האָב אמר צו שפך מײַן חֵמָה אויף זײ, צו כלה מײַן אַף אויף זײ אין אֶרֶץ מצרַיִם. 9 אָבער איך האָב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פון מײַן שֵׁם וועגן, כּדי שְׁמִי זאָל נישט חלל ווערן אין די אויגן פון די גּוֹיִם, וואָס זײ זײַנען געווען צווישן זײ, וואָס פאַר זייערע אויגן האָב איך זיך געלאָזט ידע צו זײ, זײ צו יצא פון אֶרֶץ מצרַיִם. 10 און איך האָב זײ יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון אֶרֶץ מצרַיִם, און האָב זײ געבראַכט אין דער מדבר. 11 און איך האָב זײ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מײַנע חוקות, און מײַנע משפטים זײ געלאָזט ידע, וואָס אַז דער אָדָם וואָס עשׂה זײ, חיה ער דורך זײ [זען ויקרא 18:5; רומ' 10:5; גלט' 3:12-13; ישעיה 53:6; תהלים 119:176; ירמיה 50:6;

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA
https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=4eeJztTkWJc
https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4

]. 12 און אויך מײַנע שבתות האָב איך זײ נתן צו זײַן פאַר אַן אות צווישן מיר און צווישן זײ, כּדי זײ זאָלן ידע אַז איך ה' מקדש [קדש] זײ. 13 אָבער דאָס בית ישׂראל האָבן מרה אָן מיר אין דער מדבר: אין מײַנע חוקות זײַנען זײ נישט הלך, און מײַנע משפטים האָבן זײ מאס [זען "מאס" תהלים 118:22], וואָס אַז דער אָדָם עשׂה זײ, חיה ער דורך זײ; און מײַנע שבתות האָבן זײ חלל מְאֹד; און איך האָב אמר צו שפך מײַן חֵמָה אויף זײ אין דער מדבר, כּדי זײ צו כלה. 14 אָבער איך האָב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פון מײַן שֵׁם וועגן, כּדי שְׁמִי זאָל נישט חלל ווערן אין די אויגן פון די גּוֹיִם וואָס איך האָב זײ יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פאַר זייערע אויגן. 15 אָבער איך האָב אויך נשׂא מײַן יָד צו זײ אין דער מדבר, זײ נישט צו ברענגען אין דעם אֶרֶץ וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] וואָס זוב מיט חָלָב און דבש, וואָס איז דאָס צְבִי פון כּל ארצות; 16 ווײַל מײַנע משפטים האָבן זײ מאס [זען "מאס" תהלים 118:22], און מײַנע חוקות, אין זײ זײַנען זײ נישט הלך, און מײַנע שבתות האָבן זײ חלל; נײַערט נאָך זייערע גִּלּוּלִים איז הלך זייער לֵב. 17 אָבער מײַן אויג האָט זײ חוס, זײ נישט צו שחת, און איך האָב נישט עשׂה פון זײ אַ כָּלָה אין דער מדבר. 18 און איך האָב אמר צו זייערע בָּנִים אין דער מדבר: אין די חוקים פון אבוֹתֵיכם זאָלט איר נישט הלך [זען דברים 4:3], און זייערע משפטים זאָלט איר נישט זײַן שומר איבער, און מיט זייערע גִּלּוּלִים זאָלט איר אײַך נישט טמא. 19 איך ה' בין אֱלֹקֵיכֶם; אין מײַנע חוקות הלך! און מײַנע משפטים זײַן שומר איבער! און עשׂה זײ. 20 און מײַנע שבתות האַלט קֹדש, און זײ זאָלן זײַן פאַר אַן אות צווישן מיר און צווישן אײַך, כּדי איר זאָלט ידע אַז איך ה' בין אֱלֹקֵיכֶם. 21 אָבער די בָּנִים האָבן מרה אָן מיר: אין מײַנע חוקות זײַנען זײ נישט הלך, און מײַנע משפטים האָבן זײ נישט שומר איבער זײ צו עשׂה, וואָס אַז הָאָדָם עשׂה זײ, חיה ער דורך זײ [זען ויקרא 18:5; רומ' 10:5; גלט' 3:12-13; ישעיה 53:6; תהלים 119:176; ירמיה 50:6]; מײַנע שבתות האָבן זײ חלל; און איך האָב אמר צו שפך מײַן חֵמָה אויף זײ, צו כלה מײַן אַף אויף זײ אין דער מדבר. 22 אָבער איך האָב שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] מײַן יָד, און איך האָב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פון מײַן שֵׁם וועגן, כּדי שְׁמִי זאָל נישט חלל ווערן אין די אויגן פון די גּוֹיִם וואָס פאַר זייערע אויגן האָב איך זײ יצא [זען

"יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1]. 23 הגם איך האָבּ נשׂא מײַן יָד צו זײ אין דער מדבר, זײ צו פוץ צווישן די גוֹיִם, און
זײ צו זרה אין די ארצוֹת; 24 ווײַל מײַנע משפטים האָבּן זײ נישט עשׂה און מײַנע חוקות האָבּן זײ מאס [זען "מאס"
תהלים 118:22], און מײַנע שבּתות האָבּן זײ חלל, און נאָך די גּלוּלִים פון אבותם זײַנען געווען זײערע אויגן. 25 און
איך אויך האָבּ זײ נתן חוקים נישט גוטע, און משפּטים וואָס זײ זאָלן נישט קענען לעבּן דורך זײ [זען יחזקאל
20:18]; 26 און איך האָבּ זײ געלאָזט זיך טמא מיט זײערע מַתָּנָה, מיט העביר [עבר] כָּל פֶּטֶר רחם; כּדי איך זאָל זײ
שמם, כּדי זײ זאָלן ידע אַז איך בין ה'. 27 דעריבער דבר צו דעם בּית ישׂראל, דו בֶּן אָדָם, און זאָלסט אמר צו זײ: אַזוי
האָט אמר אֲדֹנָי ה': דערמיט אויך האָבּן אבוֹתֵיכם מיך גדף, וואָס זײ האָבּן מעל אַן מעל אָן מיר. 28 וואָרעם ווען איך
האָבּ זײ געבּראַכט אין הָאָרֶץ, וואָס איך האָבּ נשׂא מײַן יָד צו זײ, זײ עס צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי
2:7-9], איז ווו נאָר זײ האָבּן ראה כל גִּבְעָה רָמָה, און ווו נאָר אַן עֵץ עבוֹת, האָבּן זײ דאָרטן זבח זײערע זבחים, און זײ
האָבּן דאָרטן נתן די כעס פון זײער קרבּן, און דאָרטן שׂים זײער רֵיחַ ניחוֹחַ, און דאָרטן נסך זײערע נֶסֶךְ. 29 און איך
האָבּ צו זײ אמר: וואָס בָּמָה איז עס איר גײן דאָרטן? דעריבער קרא מען איר שֵׁם בָּמָה בּיז אויף היום הזה. 30
דעריבער אמר! צו דעם בּית ישׂראל: אַזוי האָט אמר הָאדוֹן ה': וואָס? איר טמא אײַך אויף דעם דֶּרֶךְ אבוֹתֵיכם, און
נאָך זײערע שקוּצים זײַט איר זנה? 31 און אַז איר נשׂא אײַערע מתנות מַתָּנָה, אַז איר מאַכט עבר אײַערע בָּנִים דורכן
אֵשׁ, טמא איר אײַך מיט אַלע אײַערע גּלוּלִים בּיז אויף היום הזה, און איך זאָל זיך לאָזן דרש פון אײַך, בּית ישׂראל?
חַי אָנִי, אמר אֲדֹנָי ה', איך וועל זיך נישט לאָזן דרש פון אײַך! 32 און וואָס אײַך עלה אויפן אײַער רוּחַ וועט נישט זײַן;
וואָס איר אמר: מיר וועלן זײַן אַזוי ווי די גוֹיִם, אַזוי ווי די משפּחות פון די ארצוֹת, צו עבד האָלץ און שטיין. 33 חַי
אָנִי, אמר אֲדֹנָי ה', מיט אַ יָד חֲזָקָה, און מיט אַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] נטה, און מיט חֵמָה שפך, וועל
איך מלך אויף אײַך! 34 און איך וועל אײַך יצא פון די עַמִּים, און וועל אײַך קבץ פון די ארצוֹת, וואָס איר זײַט פוץ
אין זײ, מיט אַ יָד חֲזָקָה, און מיט אַ זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] נטה, און מיט חֵמָה שפך. 35 און איך וועל
אײַך בּרענגען צום מדבר פון די עַמִּים, און וועל זיך שפט מיט אײַך דאָרטן, פּנים-אֶל-פּנים. 36 אַזוי ווי איך האָבּ זיך
שפט מיט אבוֹתֵיכם אין מדבר פון אֶרֶץ מצרַיִם, אַזוי וועל איך זיך שפט מיט אײַך, אמר אֲדֹנָי ה'. 37 און איך וועל
אײַך מאַכן עבר אונטער דער שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10; במדבר 24:17], און וועל אײַך בּרענגען אין דער מָסֹרֶת
הבּרית. 38 און איך וועל ברר פון אײַך די מֹרְדִים [מרד], און די פּוֹשְׁעִים אָן מיר; פון דעם אֶרֶץ פון זײער מְגוּרִים וועל
איך זײ יצא, אָבּער אויף אֲדָמָה פון ישׂראל וועלן זײ נישט בוא ; און איר וועט ידע אַז איך בין ה'. 39 און איר בּית
ישׂראל, אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הלך! עבד! איטלעכער זײַנע גּלוּלִים, אַזוי ווי איר ווילט נישט שמע צו מיר; אָבּער מײַן
שֵׁם קוֹדֶשׁ זאָלט איר מער נישט חלל מיט אײַערע מתנות, און מיט אײַערע גּלוּלִים. 40 וואָרעם אויף מײַן הַר קודש,
אויף דעם הַר מְרוֹם ישׂראל, אמר אֲדֹנָי ה', דאָרטן וועט כּל בּית ישׂראל מיר עבד אַלע אין הָאָרֶץ; דאָרטן וועל איך זײ
רצה, און דאָרטן וועל איך דרש אײַערע תּרוּמות, און רֵאשִׁית פון אײַערע מַשְׂאֵת, מיט אַלע אײַערע קדשים. 41 ווי אַ
רֵיח נִיחוֹחַ וועל איך אײַך רצה, ווען איך אײַך יצא פון די עַמִּים, און וועל אײַך קבץ פון די ארצוֹת וואָס איר זײַט פוץ
אין זײ; און איך וועל הקדש זיך [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] ווערן צווישן אײַך אין די אויגן פון די גוֹיִם.
42 און איר וועט ידע אַז איך בין ה', ווען איך ברענג אײַך אויף אֲדָמָה פון ישׂראל, אין דעם אֶרֶץ, וואָס איך האָבּ נשׂא
מײַן יָד, עס צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו אבוֹתֵיכם. 43 און איר וועט דאָרטן זכר אײַערע
דרכים, און אַלע אײַערע עֲלִילָה, וואָס איר האָט זיך טמא מיט זײ, און איר וועט זיך נקוט [קוט] פאַר זיך אַליין פון
וועגן אַלע אײַערע רעות וואָס איר האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 44 און איר וועט ידע אַז איך
בין ה', ווען איך עשׂה מיט אײַך פון מײַן שֵׁם וועגן, נישט לויט אײַערע דרכים הרעים, און לויט אײַערע עלילות
הנשחתות, איר בּית ישׂראל, אמר אֲדֹנָי ה'.

יחז21

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, שׂים דײַן פּנים אקעגן תימן, און הטף [זען עמוס 7:16;
מיכה 2:6,11] צום דָּרוֹם, און זאָג נביאות אויף דעם וואַלד פון שָׂדֶה נֶגֶב; 3 און זאָלסט אמר צום וואַלד פון נֶגֶב: שמע
דאָס דבר-ה': אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך יצת אין דיר אֵשׁ, און עס וועט אכל אין דיר כל עֵץ לַח און כל עֵץ
יבש; די פלאַמפּײַער וועט נישט כבה ווערן, און אַלע פּנימער פון נֶגֶב בּיז צפון וועלן צרב ווערן דערפון. 4 און כּל בָּשָׂר
וועלן ראה, אַז איך ה' האָבּ זײ בער; זי וועט נישט כבה ווערן [זען "כבה" ישעיה 66:24]. 5 האָבּ איך אמר: ווײ, אֲדֹנָי ה',
זײ אמר אויף מיר: איז ער נישט אַ משלים-זאָגער? 6 איז דאָס דבר-ה' געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 7 בֶּן אָדָם, שׂים
דײַן פּנים צו ירושלים, און הטף צו די מקדשים, און זאָג נביאות אויף אֲדָמָה פון ישׂראל. 8 און זאָלסט אמר צו אֲדָמָה
פון ישׂראל: אַזוי האָט ה' אמר: הִנֵּה, איך געשטײן אקעגן דיר, און איך וועל יצא מײַן חרב פון איר תַּעַר, און וועל כרת

[זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פון דיר דעם צדיק מיטן רָשע. 9 ווײַל איך וויל כרת פון דיר דעם צדיק מיטן רָשע, דעריבער וועט יצא מײַן חֶרֶב פון איר תַּעַר אויף כּל בָּשָׂר פון נֶגֶב ביז צפון. 10 און כּל בָּשָׂר וועלן ידע אַז איך ה' האָבּ יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] מײַן חרב פון איר תַּעַר; זי וועט זיך מער נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]. 11 און דו בֶּן אָדָם, אנח; מיט ברעכעניש פון מָתְנַיִם און מיט ביטערקייט זאָלסטו אנח פאַר זייערע אויגן. 12 און עס וועט זײַן, אַז זיי וועלן אמר צו דיר; אויף וואָס אנח? זאָלסטו אמר: אויף דער שמוּעָה [זען "שמוּעָה" ישעיהו 53:1] וואָס בוא: און כּל לֵב וועט מסס, און כּל ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

] וועלן רפה ווערן, און כּל רוּחַ וועט כהה ווערן, און כּל ברכּים וועלן הלך מיט מַיִם. הִנֵּה, עס בוא, און עס געשעט, אמר אֲדֹנָי ה'. 13 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 14 בֶּן אָדָם, זאָג נביאות, און זאָלסט אמר: אַזוי האָט ה' אמר: אמר! חרב, חרב איז חדד, און איז אויך מרט; כּדי צו טבח אַ טבח [זען "טבח" ישעיה 53:7] איז זי חדד, 15 כּדי צו היה צו איר בָּרָק איז זי מרט: אָבער איז עס אַ צייט פאַר פריילעכקייט? דער שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10] פון בני! וואָס מאס כּל עֵץ. 16 און מע האָט זי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו מרט, אויף צו תפשׂ אין כַּף; זי איז חדד, די חרב, און זי איז מרט, זי צו נתן אין יָד פון דעם הורֵג. 17 זעק און ילל, דו בֶּן אָדָם, וואָרעם זי איז אנטקעגן עַמִּי, זי איז אנטקעגן כּל נשׂיאים פון ישׂראל; מגר צום חרב זײַנען זיי מיט עַמִּי; דעריבער ספק! אויפן יָרֵךְ. 18 וואָרעם עס וועט בֹּחַן ווערן; און וואָס אויב די שֵׁבֶט מֹאֶסֶת [פון משיח] וועט נישט זײַן, אמר אֲדֹנָי ה'. 19 און דו, בֶּן אָדָם, זאָג נביאות, און נכה כָּף צו כָּף, און זאָל די חרב כּפל ווערן דרײַפאַכיק; דאָס איז די חרב פאַר די וואָס חֲלָלִים ווערן, די חרב פאַר דעם חָלָל הגדוֹל, וואָס חדר זיי אַרום. 20 כּדי דאָס לֵב זאָל מוג, און צו מערן די מכשׁוֹלים, האָבּ איך אויף אַלע זייערע שְׁעָרִים נתן דעם אִבְחָה פון חרב; ווײַ, זי איז עשׂה ווי בָּרָק, מְעֻטָּה פאַר טֶבַח [זען "טֶבַח" זען ישעיה 53:7]. 21 התאחד זיך יָמִין, שׂים זיך שׂמֹאול, ווּהין דײַן שאַרף איז מֻעָדוֹת [יעד]! 22 און איך אויך וועל נכה מײַן כּף אויף כּף, און וועל נוח מײַן חֵמָה; איך ה' האָבּ דבר. 23 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 24 און דו בֶּן אָדָם, שׂים דיר 2 דרכים, פאַר דעם חרב פון מלך בָּבֶל צו בוא ; פון 1 אֶרֶץ זאָלן זיי ביידע יצא. און אַ יָד בָּרֵא בײַם רֹאש דֶּרֶךְ צו דער עִיר ברא אים אויף. 25 שׂים אַ דֶּרֶךְ פאַר דער חרב צו בוא: אויף רַבָּה פון בני-עמוֹן, און אויף יהוּדה אין ירושלים בְּצוּרה [בצר]. 26 וואָרעם מלך בָּבֶל עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] זיך בײַ דער אם הדרך, בײַם רֹאש פון 2 דרכים, צו קסם קסם; ער קלל מיט חצים [חץ], ער שאל בײַ דעם תּרפים, ער ראה אין כָּבֵד. 27 אין זײַן ימין [זעו ימין האדוֹן משיח תהלים 110:1] איז דער קסם אויף ירושלים, צו שׂים כַּר, צו פתח דאָס פֶּה פאַר רֶצַח, צו רום קוֹל אין תְּרוּעָה, צו שׂים כַּר אויף די שְׁעָרִים, צו שפך סֹלְלָה, צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דָּיֵק. 28 און בײַ זיי וועט עס זײַן ווי קסם שָׁוְא אין זייערע אויגן; שְׁבֻעֵי שְׁבֻעוֹת ביסט זייערער! אָבּער ער זכר עָוֹן, אַז זיי זאָלן תפשׂ ווערן. 29 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: ווײַל איר האָט געמאַכט זכר אײַערע עָוֹן, ווען אײַערע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בֵּן דּוִד און פִּשְׁעֵנוּ] זײַנען גלה געוואָרן, אַזוי אַז אײַערע חַטָּאת צו ראה אין אַלע אײַערע עלילה, ווײַל איר זײַט זכר געוואָרן, וועט איר מיט דער כַּף תפשׂ ווערן. 30 און דו רָשע חלל, דו נשׂיא פון ישׂראל וואָס זײַן יוֹם איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין דער צײַט פון דער עָוֹן קֵץ, 31 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': סור די מצנפת! און רום די עֲטֶרֶת! דאָס איז נישט דאָס! דאָס שפלה גבה, און דעם גָּבֹהַּ שפל! 32 עַוָּה, עַוָּה, עַוָּה וועל איך עס שׂים; יאָ, דאָס וועט מער נישט זײַן, עד בֹּא אֲשֶׁר לוֹ הַמִּשְׁפָּט [זען בראשית 49:10; תהלים 72; ישעיה 9:5; 42:1; ירמיה 23:5; 33:17] און איך וועל עס אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 33 און דו בֶּן אָדָם, זאָג נביאות און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' אויף בני-עמוֹן, און אויף זייער חֶרְפָּה; און זאָלסט אמר: חרב, דו חרב פְּתוּחָה [פתח], צו טֶבַח [זען "טבח" ישעיה 53:7] מרט, צום הכיל [כול], למען בָּרָק! 34 טראָץ מע חזה וועגן דיר שָׁוְא, טראָץ מע קסם וועגן דיר כָּזָב עס וועט זײַן נתן אויף די העלדזער פון חללי רשעים, וואָס זייער יוֹם איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין דער צײַט פון דער עָוֹן קֵץ! 35 שוב! זי אום אין איר תַּער! אין דעם מקוֹם ווו דו ביסט ברא געוואָרן, אין דעם אֶרֶץ פון דײַן מְכוּרָה, וועל איך דיך שפט. 36 און איך וועל שפך אויף דיר מײַן זעם; מיט דעם אֵשׁ פון מײַן עֶבְרָה וועל איך פוח אויף דיר, און איך וועל דיך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון אנשים בֹּעֲרִים חרשים אויף מַשחִית. 37 צום אֵשׁ פאַר אכלה וועסטו זײַן; דײַן דָּם וועט זײַן אין מיטן אֶרֶץ; וועסט מער נישט זכר ווערן; וואָרעם איך ה' האָבּ דבר.

יחז22

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 און דו, בֶּן אָדָם, ווילסטו שפט [זען "שפט" ישעיה 2:4],

ווילסטו שפּט די עִיר הַדָּמִים? לאָז זי ידע אַלע אירע תּוֹעֵבֹת. 3 און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דו עִיר וואָס שפּך דָּם אין איר מיט; איר צײַט זאָל בוא; זי עשׂה בײַ זיך גִּלּוּלִים, טמא צו ווערן. 4 מיט דײַן דָּם וואָס דו האָסט שפּך, האָסטו זיך אשם [זען ישעיה 53:10] געוואָרן, און מיט די גִּלּוּלִים וואָס דו האָסט עשׂה, ביסטו טמא געוואָרן, און האָסט קרב דײַנע טעג, און ביסט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דײַנע שנות; דעריבער האָב איך דיך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו חֶרְפָּה בײַ די גּוֹיִם, און צו קַלָּסָה בײַ כֹּל הארצות. 5 קרֹבוֹת און רחֹקוֹת פון דיר וועלן התקלס [קלס] פון דיר, דו מיטן טְמֵאַה פון שֵׁם, דו רבה פון מְהוּמָה. 6 הִנֵּה, די נשׂיאים פון ישׂראל, איטלעכער לויט זײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'], זײַנען אין דיר געווען כּדי דָּם צו שפּך. 7 אָב און אֵם האָט מען קלל אין דיר, קעגן גֵּר האָט מען זיך עשׂה מיט עֹשֶׁק אין דײַן מיט, יתום און אלמנה האָט מען ינה אין דיר. 8 מײַנע קדשים האָסטו בוז [זען "בזה" ישעיהו 53:3], און מײַנע שַׁבָּתֹת האָסטו חלל. 9 אַנְשֵׁי רָכִיל זײַנען געווען אין דיר כּדי דָּם צו שפּך; און אויף די הָרִים האָט מען אכל בײַ דיר: זִמָּה האָט מען עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אין דײַן מיט. 10 דעם עֶרְוָה פון אָב האָט מען גלה אין דיר, אַ טֻמְאָה אין נִדָּה האָט מען ענה אין דיר. 11 און איש מיט זײַן אֵשֶׁת רֵעַ האָט תּוֹעֵבָה עשׂה, און איש האָט זײַן כַּלָּה טמא, מיט זמה, און איש האָט זײַן אֲחוֹת, בַּת אָבִיו, ענה אין דיר. 12 שוחד האָט מען לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אין דיר כּדי דָּם צו שפּך, נֶשֶׁךְ און תַּרְבִּית האָסטו לקח, און בצע דײַנע רֵעַ דורך עֹשֶׁק, און אָן מיר האָסטו שכח, אמר אֲדֹנָי ה'. 13 דעריבער הִנֵּה איך האָב נכה מײַן כּף וועגן דײַן בֶּצַע וואָס דו האָסט עשׂה, און אויף דײַן בלוטיקייט וואָס איז אין דײַן תּוך. 14 וועט דײַן לֵב עמד, צי וועלן דײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] חזק זײַן, אין די ימים וואָס איך רעכן זיך מיט דיר? איך ה' האָב דבר, און וועל עשׂה . 15 און איך וועל דיך פוץ צווישן די גּוֹיִם, און וועל דיך זרה אין די ארצות, און איך וועל תּמם דײַן טֻמְאָה פון דיר. 16 און וועסט חלל ווערן דורך זיך אַליין פאַר די אויגן פון די גּוֹיִם, און וועסט ידע אַז איך בין ה'. 17 און דאָס דבר־ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 18 בֶּן אָדָם, דאָס בית ישׂראל זײַנען מיר געוואָרן צו סוג, זיי אַלע זײַנען נְחֹשֶׁת און בְּדִיל און ברזל און עֹפֶרֶת אין דעם כּוּר; סוג פון כֶּסֶף זײַנען זיי. 19 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: ווײַל איר זײַט אַלע צו סוג געוואָרן, דעריבער הִנֵּה, איך קבץ אײַך אַיין אין ירושלים. 20 אַזוי ווי מע קבץ אַיין כֶּסֶף און נְחֹשֶׁת און ברזל און עֹפֶרֶת און בְּדִיל אין אַ כּוּר, צו נפח דערויף אֵש, כּדי צו נתך, אַזוי וועל איך אײַך קבץ אין מײַן אף און אין מײַן חֵמָה, און וועל אײַך נוח און נתך. 21 יאָ, איך וועל אײַך כנס, און וועל נפח אויף אײַך מיט דעם אֵש פון מײַן עֶבְרָה, און איר וועט נתך ווערן דרינען. 22 אַזוי ווי כֶּסֶף ווערט צעשמאלצן אין אַ כּוּר, אַזוי וועט איר נתך ווערן דרינען; און איר וועט ידע אַז איך ה' האָב שפּך מײַן חֵמָה אויף אײַך. 23 און דאָס דבר־ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 24 בֶּן אָדָם, אמר: צו איר: ביסט אַן אֶרֶץ וואָס איז נישט טהר, נישט גשם געוואָרן אין יוֹם זַעַם. 25 דער קֶשֶׁר פון אירע נביאים אין איר מיט איז ווי אַן אַרי שוֹאֵג [שאג] וואָס טרף טרף נפש האָבן זיי אכל, חֹסֶן און יְקָר לקח זיי צו, אירע אלמנות האָבן זיי רבה אין איר. 26 אירע כֹּהֲנִים האָבן חמס קעגן מײַן תּורה [זען "תּורה" ירמיה 31:31-34], און חלל מײַנע קדשים; צווישן קֹדֶשׁ און חֹל האָבן זיי נישט בדל, און צווישן טמא און טָהוֹר האָבן זיי נישט הודיע און פון מײַנע שבתות האָבן זיי עלם זייערע אויגן, און איך בין חלל געוואָרן צווישן זיי. 27 אירע שׂרים צווישן איר זײַנען ווי זְאֵב וואָס טרף טרף; צו שפּך דָּם, צו אבד נפשות כּדי צו בצע בצע. 28 און אירע נביאים האָבן זיי טוח תָּפֵל; זיי חזה שָׁוְא און קסם זיי כָּזָב. זיי אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה', ווען ה' האָט נישט דבר. 29 עַם הָאָרֶץ האָט עשׁק עשׁק, און געגזלט גזלה, און דעם עָנִי און דעם אביון האָבן זיי ינה, און דעם גֵּר האָבן זיי עשׁק מיט לא מִשְׁפָּט. 30 און איך האָב בקש צווישן זיי אַן איש וואָס זאָל גָּדַר אַ גָּדֵר, און זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 1:11-10] פאַר מיר אין דעם פֶּרֶץ בְּעַד הָאָרֶץ, אַז איך זאָל עס נישט שחת; אָבער איך האָב נישט מצא. 31 דעריבער האָב איך שפּך אויף זיי מײַן זַעַם; מיט דעם אֵש פון מײַן עֶבְרָה האָב איך זיי כלה: זייער דֶּרֶךְ האָב איך נתן אויף זייער קאָפּ, אמר אֲדֹנָי ה'.

יחז23

1 און דאָס דבר־ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, עס זײַנען געווען 2 נָשִׁים, בְּנוֹת פון 1 אֵם. 3 און זיי האָבן מזנה געווען אין מצרַיִם; אין זייער נְעוּרִים האָבן זיי מזנה געווען; דאָרטן זײַנען זייערע שָׁדַיִם מעך געוואָרן, און דאָרטן האָט מען עשׂה זייערע דַּדֵּי [דַּד] בְּתוּלִים. 4 און זייערע שמות זײַנען געווען: די גְּדוֹלָה – אָהֳלָה, און איר אֲחוֹת – אָהֳלִיבָה. און זיי זײַנען געוואָרן מײַנע, און האָבן ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בָּנִים און בְּנוֹת. און זייערע שמות: שׁוֹמְרוֹן איז אָהֳלָה, און ירושלים איז אָהֳלִיבָה. 5 און אָהֳלָה האָט מזנה געווען הינטער מיר, און האָט עגב צו אירע מאהבים, צו די אַשׁוּרִים, קריגסלײַט, 6 לבש אין תְּכֵלֶת, פּחוֹת [פֶּחָה] און סגנים [סָגָן], בחורים פון חֶמֶד אַלע, פָּרָשִׁים

וואָס רכב אויף סוּסים [סוּס]. 7 און זי האָט נתן איר זנות אויף זיי, מבחר בני אשוּר אַלע; און אַלע צו וועמען זי האָט
עגב, האָט זי זיך טמא מיט אַלע זייערע גִּלּוּלִים. 8 און איר זנות פון מצרַיִם האָט זי נישט עזב [זען תהלים
22:2(1)-17(16)], וואָרעם זיי זײַנען מיט איר שכב אין איר נְעוּרִים, און זיי האָבן עשׂה אירע דַּדֵּי בתוּלִים, און שפך
זייער זנות אויף איר. 9 דעריבער האָב איך זי נתן אין דער יָד פון אירע מאהבים, אין דער יָד פון די בני אשוּר, וואָס זי
האָט צו זיי עגב. 10 זיי האָבן גלה איר עֶרְוָה; אירע בָּנִים און אירע בנוֹת האָבן זיי לקח, און זיי האָבן מיטן חֶרֶב הרג
איר; און זי איז געוואָרן אַ שֵׁם בײַ נָשִׁים. אַזוי האָט מען עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] שפטים אויף
איר [זען מלכים ב 15-17]. 11 און איר אֲחוֹת אָהֳלִיבָה האָט דאָס ראה, אָבער זי איז געווען שחת אין איר עֲגָבָה פון
יענער, און אין איר זנות מער פון דער זנות פון איר אֲחוֹת. 12 צו די בני אשוּר האָט זי עגב, פַּחוֹת און סְגָנִים,
קריגסלײַט לבש מִכְלוֹל, פרשים וואָס רכב אויף סוּסים, בחוּרים חֶמֶד אַלע. 13 און איך האָב ראה אַז זי איז טמא
געוואָרן – דֶּרֶךְ אֶחָד בײַ זיי ביידן. 14 און זי האָט יסף איר זנות, וואָרעם זי האָט ראה אנשים מְחֻקֶּה [חקה] אויף דער
קִיר, צלמים פון כַּשׂדִּים חקק מיט שָׁשֵׁר, 15 חָגוֹר מיט גאַרטלען אויף זייערע מָתְנַיִם, מיט סרח טורבאַנען אויף
זייערע קעפּ, מיטן מראה פון עלצטע אַלע – די דְּמוּת פון די בני בָבֶל, וואָס כַּשׂדִּים איז זייער אֶרֶץ מוֹלֶדֶת. 16 און זי
האָט צו זיי עגב, ווי אירע אויגן האָבן זיי דערזען, און זי האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו זיי קיין
כַּשׂדִּים. 17 און די בני בָבֶל זײַנען צו איר בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום
משכּב דֹּדִים, און זיי האָבן זי טמא מיט זייער זנות; און זי איז טמא געוואָרן פון זיי, ביז איר נפש האָט זיך יקע פון זיי.
18 און אַז זי האָט גלה איר זנות און גלה איר עֶרְוָה, האָט מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] זיך יקע פון
איר, אַזוי ווי מײַן נפש האָט זיך יקע פון איר אֲחוֹת. 19 און זי האָט נאָך רבה איר זנות, זיך צו זכר אָן די טעג פון איר
נְעוּרִים, ווען זי האָט מזנה געווען אין אֶרֶץ מצרַיִם. 20 און זי האָט עגב צו זייערע פלגשים [זען שיר השרים 6:8], וואָס
בשׂר פון חמוֹרים [זען זכריה 9:9] איז זייער בשׂר, און זרמה פון סוּסים איז זייער זרמה. 21 און דו האָסט געבענקט
נאָך דער זִמָּה פון דײַן נְעוּרִים, ווען מע האָט עשׂה אין מצרַיִם דײַנע דַּד פון וועגן דײַן שָׂדַיִם פון נעוּרִים [זען מלכים ב
20:12-13; 24:1, 8-12]. 22 דעריבער, אָהֳלִיבָה, האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך עור אויף דיר דײַנע מאהבים, די
וואָס דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט זיך יקע פון זיי, און איך וועל זיי ברענגען אויף דיר פון רוּנד
אַרוּם: 23 די בני בבל, און כּל כַּשׂדִּים, פקוד און שׁוֹעַ און קוֹעַ, כּל בני אשוּר מיט זיי, בחוּרים חֶמֶד, פַּחוֹת און סגנים
אַלע, עלצטע און קרוּאִים, רכב אויף סוּסים אַלע. 24 און זיי וועלן בוא אויף דיר אין הֹצֶן, מיט מרכּבות און רעדער,
און מיט אַ קהל עַמִּים; מיט צִנָּה און מָגֵן און קוֹבַע וועלן זיי זיך שׂים קעגן דיר רוּנד אַרוּם; און איך וועל נתן פאַר זיי
דעם משפּט, און זיי וועלן דיך שפט מיט זייערע משפּטים. 25 און איך וועל נתן דיר מײַן קִנְאָה, און זיי וועלן זיך
עשׂה קעגן דיר מיט חֵמָה; דײַן אף און דײַנע אוזנַיִם וועלן זיי סור, און דײַן אחרית וועט דורכן חרב נפל; דײַנע בָּנִים
און דײַנע בנוֹת וועלן זיי לקח, און דײַן אחרית וועט אכל ווערן אין אֵש. 26 און זיי וועלן דיר פשט דײַנע בגדים, און
לקח דײַנע כּלי תפארת. 27 און איך וועל שבת פון דיר דײַן זִמָּה, און דײַן זנות פון אֶרֶץ מצרַיִם אָן, און וועסט נישט
נשׂא דײַנע אויגן צו זיי, און מצרַיִם וועסטו מער נישט זכר. 28 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דיר אין דער יָד פון די וואָס דו האָסט שׂנא, אין דער יָד פון די וואָס דײַן
נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט זיך יקע פון זיי. 29 און זיי וועלן זיך עשׂה קעגן דיר מיט שׂנאה, און
וועלן לקח אַלע דײַן יגיע, און וועלן דיך עזב אין עֵירֹם און עֶרְיָה; און גלה ווערן וועט דײַן עֶרְוָה פון דײַן זנוּנים, און
דײַן זִמָּה, און דײַן זנות. 30 דאָס וועט מען עשׂה צו דיר, פאַר דײַן זנה נאָך די גוֹיִם, און ווײַל דו האָסט זיך טמא מיט
זייערע גִּלּוּלִים. 31 אין דעם דֶּרֶךְ פון דײַן אֲחוֹת ביסטו הלך; דעריבער וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] איר כּוֹס אין דײַן יָד. 32 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דעם כּוֹס פון דײַן אחוֹת וועסטו שתה, דעם עמק און
דעם רחב; וועסט ווערן צו צחוֹק און צו לעג; ער איז מִרְבֶּה ביזן הכול. 33 וועסט מיט שיכּרות און יָגוֹן זיך מלא, מיט
דעם כּוֹס פון שַׁמָּה און שממה, מיט דעם כּוֹס פון דײַן אֲחוֹת שׁוֹמרוֹן. 34 און וועסט אים שתה און מצה, און וועסט
זײַנע חֶרְשׂ גרם, און דײַנע שַׁד וועסטו נתק; וואָרעם איך האָב דבר, אמר אֲדֹנָי ה'. 35 דעריבער, אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי
ה': ווײַל דו האָסט שכח אָן מיר, און מיך שלך הינטער דײַן גַּו, דעריבער נשׂא דו אויך דײַן זִמָּה און דײַן זנות. 36 און
ה' האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, ווילסטו שפט אָהֳלָה און אָהֳלִיבָה? טאָ נגד זיי זייערע תוֹעֲבֹת. 37 אַז זיי האָבן נאף
געווען, און דָּם איז אויף זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און מיט זייערע גִּלּוּלִים האָבן זיי נאף געווען,
און אַפילו זייערע בָּנִים וואָס זיי האָבן מיר ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14], האָבן זיי העביר צו זיי פאַר אכלה. 38 נאָך
דאָס האָבן זיי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו מיר: זיי האָבן טמא מײַן מִקְדָּשׁ אין דעם יום ההוּא,
און מײַנע שַׁבּתוֹת האָבן זיי חלל. 39 און אַז זיי האָבן שחט זייערע בָּנִים צו זייערע גִּלּוּלִים, זײַנען זיי בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין מײַן מִקְדָּשׁ אין דעם יום ההוּא עס צו חלל; יאָ, הִנֵּה אַזוי

האָבן זיי עשׂה אין מײַן בית. 40 און זיי האָבן אויך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] נאָך אנשים וואָס זײַנען בוא פון דער מרחק, וואָס ווי אַ מַלְאָךְ איז צו זיי שלח געוואָרן, אַזוי זײַנען זיי בוא; די פאַר וועמען דו האָסט זיך רחץ, כחל דײַנע אויגן, און זיך עדה מיט צירונג. 41 און ביסט ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אויף אַ מִטָּה כְּבוּדָּה, מיט אַן ערך שֻׁלְחָן דערבײַ, און מײַן קטרת און מײַן שֶׁמֶן האָסטו שׂים דערויף. 42 און דער קוֹל פון אַ הָמוֹן שָׁלֵו איז געווען בײַ איר; און בײַ די אנשים פון רֹב אָדָם זײַנען נאָך געבראַכט געוואָרן די סוּבָּאים פון דער מדבר, און זיי האָבן נתן צָמִיד אויף זייערע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און אַן עֲטֶרת תפארת אויף זייערע קעפּ. 43 האָבּ איך אמר אויף דער בָּלֶה אין נאוּפים: זנה מען נאָך איצט אויך זנות מיט איר, און זי מיט זיי. 44 וואָרעם מע איז בוא צו איר אַזוי ווי מע בוא צו אַן אִשָּׁה אַ זונה; אַזוי איז מען בוא צו אָהֳלָה און אָהֳלִיבָה די אשׂת הזִּמָּה. 45 אָבּער אנשים צַדִּיקִם, זיי וועלן זיי שפט מיט דעם משפּט פון נֹאֲפוֹת און דעם משפּט פון שפך דָּם; וואָרעם נֹאֲפוֹת זײַנען זיי, און דָּם איז אויף זייערע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 46 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': מע וועט אַרויפברענגען אויף זיי אַ קָהָל, און זיי נתן צו זַעֲוָה און צו בַּז. 47 און רגם מיט שטיינער וועט זיי דאָס קָהָל, און זיי ברא מיט זייערע חֲרָבוֹת; זייערע בָּנִים און זייערע בנוֹת וועלן זיי הרגען, און זייערע בתִּים וועלן זיי אין אֵש שׂרף, 48 און איך וועל שבת זִמָּה פון הָאָרֶץ. און כֹּל נשִׁים וועלן נִוַּסְּרוּ, און וועלן נישט עשׂה אַזוי ווי אײַער זִמָּה. 49 און מע וועט נתן אײַער זִמָּה אויף אײַך, און די חַטָּאת פון אײַערע גִּלּוּלִים וועט איר נשׂא [זען "נשׂא" ישעיה 12:53], און איר וועט ידע אַז איך בין אֲדֹנָי ה'.

יחז24

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר אין 9טן שָׁנָה, אין 10טן חודש, אין 10טן יוֹם חודש [עשרה בטבת], אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, כתב דיר דעם שֵׁם פון דעם יוֹם, עֶצֶם דעם היום הזה; מלך בבל האָט זיך סמך אויף ירושלים אין עֶצֶם היום הזה. 3 און צו דעם בֵּית מרד משל אַ משל, און זאָלסט אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': שפת! צו דעם סִיר, שפת! צו, און יצק! אויך מַיִם אין אים; 4 אסף! אַיין זײַנע נַתַּח אין אים; כֹּל נֶתַח טוֹב יָרֵךְ, און די כתף; מיט מִבְחַר עצמים פיל אָן. 5 מִבְחַר צֹאן זאָלסטו לקח, און דור אויך אָן עצמים אונטער דעם; רתח זײַן רֶתַח, אַפילו זײַנע עצמים זאָלן בשל ווערן אין אים. 6 דעריבער, אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': וויי צו עִיר הַדָּמִים, דער סִיר וואָס זײַן חֶלְאָה איז אין אים, און זײַן חֶלְאָה איז פון אים נישט יצא; נֵתַח, נֵתַח יצא עס; נישט נפל ווערן גוֹרָל דערויף. 7 וואָרעם איר דָּם איז אין איר מיט, אויף אַ צחיח סלע האָט זי עס שׂים; זי האָט עס נישט שפך אויף הָאָרֶץ, צו כסה דערויף עָפָר. 8 כּדי עלה [זען "עלה" ישעיהו 2:53] דעם חֵמָה, כּדי צו נקם נקם, האָבּ איך נתן איר דָּם אויף אַ צחיח סלע, אַז עס זאָל נישט כסה ווערן. 9 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: וויי צו די עיר הדמים! איך אויך וועל גדל דעם מְדוּרָה. 10 רבה דאָס האָלץ, דלק דאָס אֵש, תמם דאָס בָּשָׂר, און רקח דאָס מרקחה, אַז די עצמוֹת זאָלן חרר ווערן. 11 און לאָז אים עמד! זײַנע גחלת רֵיק, כּדי ער זאָל חמם ווערן, און זײַן נחשת זאָל חרר ווערן, און נתך ווערן זאָל אין אים זײַן טֻמְאָה, זײַן חֶלְאָה זאָל תמם ווערן. 12 די תְּאֵנִים האָט ער לאה, אָבּער זײַן רבה חֶלְאָה פון אים נישט יצא; אין אֵש איז זײַן חֶלְאָה. 13 פון וועגן דײַן טֻמְאָה פון זִמָּה, ווײַל איך האָבּ דיך טהר, און ביסט פון דײַן טֻמְאָה נישט טהר געוואָרן, וועסטו מער נישט טהר ווערן, בּיז איך נוח מײַן חֵמָה אויף דיר. 14 איך ה' האָבּ דבר; עס בוא, און איך וועל עס עשׂה. איך וועל נישט פרע, און נישט חוס [שוינען], און נישט נחם האָבּן; לויט דײַנע דרכים און לויט דײַנע עלילים מען דיך שפט, אמר אֲדֹנָי ה'. 15 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 16 בֶּן אָדָם, הִנֵּה, איך לקח פון דיר די מַחְמַד פון דײַנע אויגן דורך אַ מַגֵּפָה, אָבּער זאָלסט נישט ספד און נישט בכה, און אַ דִּמְעָה זאָל בּײַ דיר נישט בוא. 17 נאנק דֹּם; קיין מֵתִים זאָלסטו נישט אֵבֶל; דײַן פְּאֵר חבש אָן אויף דיך, און דײַנע נַעַל זאָלסטו שׂים אויף דײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], און זאָלסט נישט עטה די שָׂפָם, און דאָס לֶחֶם פון אנשים זאָלסטו נישט אכל. 18 און איך האָבּ דבר צו הָעָם אין דער בוקר, און אין עֶרֶב איז מײַן אִשָּׁה מות. און איך האָבּ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 9:53] אין דער בוקר אַזוי ווי איך בין צוה געוואָרן. 19 האָט הָעָם צו מיר אמר: ווילסטו אונדז נישט נגד, וואָס באַטײַט דאָס דאָזיקע פאַר אונדז, אַז דו עשׂה אַזוי? 20 האָבּ איך צו זיי אמר: דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 21 אמר! צו דעם בית ישׂראל: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך מחלל [חלל] מײַן מִקְדָּשׁ, דעם גְּאוֹן פון אײַער עז, די מחמד פון אײַערע אויגן, און די מחמל פון אײַער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 10:53]; און אײַערע בָּנִים און אײַערע בָּנוֹת וואָס איר האָט עזב, וועלן דורכן חרב נפל. 22 און איר וועט עשׂה אַזוי ווי איך האָבּ עשׂה [זען

"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]: די שָׂפָם וועט איר נישט עטה, און לֶחֶם פון אנשים וועט איר נישט אכל. 23 און
איַערע פְּאֵר וועלן זײַן אויף איַערע קעפּ, און איַערע נַעַל אויף איַערע רגלים [זען תהלים 22:17]; נישט איר וועט
ספר און נישט איר וועט בכה; און איר וועט מקק פאַר איַערע עָוֹן, און נהם איינער צום אַנדערן. 24 און יחֶזקאל
וועט אײַך זײַן פאַר אַ מוֹפֵת [זען זכריה 3:8]; אַזוי ווי אַלע וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] וועט איר עשׂה. אַז דאָס וועט געשען, וועט איר ידע אַז איך בין אֲדֹנָי ה'. 25 און דו בֶּן אָדָם, פאַרוואָר, אין דעם
יום וואָס איך לקח פון זיי זייער מָעוֹז, די מָשׂוֹשׂ פון זייער תפארה, די מחמד פון זייערע אויגן, און דעם מַשָּׂא פון
זייער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], זייערע בָּנִים און זייערע בנות, 26 אין יום ההוא וועט בוא צו דיר אַ
פָּלִיט, דאָס צו הַשְׁמָעוּת אין דײַנע אוזנַיִם. 27 אין יום ההוא וועט דײַן פֶּה פּתח ווערן צום פָּלִיט, און וועסט דבר און
מער נישט אלם זײַן; און וועסט זיי זײַן פאַר אַ מוֹפֵת [זען זכריה 3:8]; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'.

יחז25

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, שׂים דײַן פּנים צו בני-עַמּוֹן, און זאָג נביאות אויף זיי. 3
און זאָלסט אמר צו בני-עַמּוֹן: שמע! דאָס דבר-אֲדֹנָי ה': אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײַל דו האָסט אמר אַהאַ! אויף מײַן
מִקְדָּשׁ, וואָס עס איז חלל געוואָרן, און אויף אַדְמַת ישׂראל, וואָס זי איז שמם געוואָרן, און אויף בית יהודה, וואָס זיי
זײַנען הלך אין גוֹלָה, 4 דעריבער הִנֵּה, איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דיך צו בני-קֶדֶם פאַר אַ
מוֹרָשָׁה, און זיי וועלן ישב זייערע טִירָה אין דיר, און נתן אין דיר זייערע משכנים [משכן]; זיי וועלן אכל דײַן פרי, און
זיי וועלן שתה דײַן חָלָב. 5 און איך וועל נתן רַבָּה פאַר אַ נָוֶה פון גְּמַלִּים, און בני-עַמּוֹן פאַר אַ מִרְבָּץ פון צֹאן; און איר
וועט ידע אַז איך בין ה'. 6 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײַל דו האָסט מחא מיט דער יָד, און רקע מיטן רגל, און
זיך שׂמח אין אַלע דײַן שְׂאָט פון דער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], וועגן אַדְמַת ישׂראל, 7 דעריבער הִנֵּה,
איך האָב נטה מײַן יָד אויף דיר, און איך וועל דיך נתן פאר בַּז צו די גוֹיִם, און וועל דיך כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין
לו" דניאל 9:26] פון די עַמִּים, און וועל דיך אבד פון די ארצות; איך וועל דיך שמד, און וועסט ידע אַז איך בין ה'. 8
אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײַל מואָב און שֵׂעִיר האָבן אמר: הִנֵּה, בית יהודה איז אַזוי ווי כָּל הַגּוֹיִם, 9 דעריבער הִנֵּה,
איך פּתח דעם כתף פון מואָב פון די ערים, פון זײַנע ערים בײַ זײַן קצה, דאָס צְבִי אֶרֶץ בית-ישימות, בַּעַל-מעון, און
קריתימה. 10 אַזוי מיט בני-עַמּוֹן און בני-קֶדֶם, איך וועל עס זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]
פאַר אַ מוֹרָשָׁה, כּדי בני-עַמּוֹן זאָלן מער נישט זכר ווערן צווישן די גוֹיִם. 11 און איך וועל עשׂה שפטים אויף מוֹאָב,
און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'. 12 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײַל אֱדוֹם איז זיך נקם מיט נקם אַקעגן דעם בית
יהודה, און זיי האָבן זיך אשם אשם, און זיך נקם געווען אָן זיי, 13 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: איך וועל נטה
מײַן יָד אויף אֱדוֹם, און וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לו" דניאל 9:26] פון איר אדם און בהמה, און וועל זי נתן אַ
חָרְבָּה פון תֵּימָן ביז דָּדָן; דורכן חרב וועלן זיי נפל. 14 און איך וועל נתן מײַן נקמה אויף אֱדוֹם דורך דער יָד פון עַמִּי
ישׂראל, און זיי וועלן עשׂה צו אֱדוֹם לויט מײַן אַף און לויט מײַן חֵמָה; און זיי וועלן ידע מײַן נקמה, אמר אֲדֹנָי ה'. 15
אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײַל די פְּלִשְׁתִּים זײַנען זיך עשׂה מיט נקמה, און האָבן נקם נקם מיט שְׂאָט פון דער נפש
[זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], פאַר מַשְׁחִית, פון אֵיבַת עוֹלם [זען בראשית 3:15], 16 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה'
אַזוי אמר: הִנֵּה, איך נטה מײַן יָד אויף די פלִשְׁתִּים, און וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לו" דניאל 9:26] די כֹּרֵתִים,
און וועל אבד דעם שְׁאֵרִית פון דעם חוֹף פון ים. 17 און איך וועל עשׂה אויף זיי נקמות גְּדֹלוֹת מיט תּוֹכחוֹת פון חֵמָה;
און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה', ווען איך נתן מײַן נקמה אויף זיי.

יחז26

1 און עס איז געווען אין 11טן שָׁנָה, אין ערשטן טאָג חודש, איז געווען דאָס דבר-ה' צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם,
ווײַל צור האָט אמר אויף ירושלים: אַהאַ! שבר איז די דַּלְתוֹת פון די עַמִּים; צו מיר סבב עס; איך וועל מלא ווערן פון
דעם חורבן. 3 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך בין אויף דיר, צור, און וועל עלה אויף דיר גוֹיִם רבים, אַזוי
ווי דער ים עלה אויף זײַנע גַּל. 4 און זיי וועלן שחת די חומות פון צור, און הרס אירע מִגְדָּלִים; און איך וועל סחה איר
עפר פון איר, און וועל זי נתן פאַר אַ צחיח סלע. 5 אויף משטח חרם וועט זי זײַן אין מיטן פון ים; וואָרעם איך האָב
דבר, אמר אֲדֹנָי ה'; און זי וועט זײַן פאר בַּז פאַר די גוֹיִם. 6 און אירע בנות וואָס אין שָׂדֶה וועלן מיטן חרב הרג ווערן;
און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'. 7 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך ברענג אויף צור נבוכַדְרֶאצַר מלך בָּבֶל,
פון צפון אַהער, מלך מלכים, מיט סוּס, און מיט רכב, און מיט פרשים, און אַ קָהָל, און עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8,

כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] רב. 8 דײַנע בּנוֹת אין שָׂדֶה וועט ער מיטן חרב הרג; און ער וועט נתן דיר אַ דָּיִק, און שפך אויף דיר אַ סֹלְלָה, און קום קעגן דיר צִנּה. 9 און מחי פון זײַנע קִבֹּל וועט ער נתן אַקעגן דײַנע חומות, און דײַנע מגדלות וועט ער נתץ מיט די חרבוֹת זײַנע. 10 פון דער שפעה פון זײַנע סוּסים, וועט דיך זייער אָבָק כסה; פון קוֹל פון פָּרַש, און גלגל און מרכּבות, וועלן רעש דײַנע חומות, ווען ער בוא אין דײַנע שְׁעָרִים, ווי מָבוא אַן עִיר מְבֻקָּעָה [בקע]; 11 מיט די פַּרְסָה פון זײַנע סוּסים וועט ער רמס אַלע דײַנע חוּצוֹת [חוץ]; דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וועט ער מיטן חרב הרג. און דײַנע שטאַרקע מַצֵּבוֹת וועלן צו הָאָרֶץ ירד. 12 און זיי וועלן שלל דײַן חֵיל, און בזז דײַן רְכֻלָּה; און זיי וועלן הרס דײַנע חומות, און דײַנע בּתּים פון חֶמְדָּה וועלן זיי נתץ; און דײַנע שטיינער און דײַנע האָלצן און דײַן עפר וועלן זיי אין מיטן מַיִם שִׂים. 13 און איך וועל שבת דעם הָמוֹן פון דײַנע שירים, און דער קוֹל פון דײַנע כִּנּוֹר וועט מער נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווערן. 14 און איך וועל דיך נתן פאַר אַ צחיח סלע, אויף מִשְׁטַח חֵרֶם וועסטו זײַן; וועסט מער נישט בנה ווערן; וואָרעם איך ה' האָבּ דבר, אמר אֲדֹנָי ה'. 15 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' צו צור: פאַרוואָר פון דעם קוֹל פון דײַן מַפֶּלֶת, ווען חָלָל [זען ישעיה 53:5] אנק, ווען הרוּגים ווערן הרג אין דיר, וועלן רעש די אִיִּים. 16 און ירד פון זייערע כּסאוֹת וועלן כּל נשׂיאים פון ים, און זיי וועלן סור זייערע מְעִיל, און זייערע געשטיקטע בגדים וועלן זיי פשט; חרדה וועלן זיי לבש, אויף הָאָרֶץ וועלן זיי ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13], און חרד וועלן זיי אַלע רגעים, און שמם ווערן פון וועגן דיר. 17 און זיי וועלן נשׂא אויף דיר אַ קִינָה, און וועלן אמר צו דיר: ווי ביסטו אבד, דו ישב בּיַי ימען, דו הלל עִיר, וואָס איז געווען חזקה אויפן ים, זי און אירע יוֹשבים, וואָס האָבּן נתן זייער חִתִּית אויף כּל יושבים פון איר! 18 אַצונד חרד די אִיִּים אין יוֹם פון דײַן מַפֶּלֶת; יאָ, די אִיִּים וואָס אין ים זײַנען נבהל [בהל] פון דײַן יצא. 19 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווען איך נתן דיך אַ חרב עִיר, ווי ערים וואָס ווערן נישט ישב, ווען איך ברענג אויף דיר דעם תְּהוֹם, און די מַיִם הרבּים וועלן דיך כּסה, 20 וועל איך דיך ירד מיט די ירד אין בּוֹר, מיט עַם עוֹלָם, און איך וועל דיך מאכן ישב אין שְׁאוֹל, ווי די חורבות מֵעוֹלָם, מיט די ירד אין בּוֹר, כּדי דו זאָלסט נישט ישב ווערן; און איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צְבִי אין אֶרֶץ חיים [זען ישעיה 53:8]. 21 פאַר אַ בַּלָּהָה וועל איך דיך נתן, און וועסט מער נישט זײַן, און וועסט בקש ווערן, און מער נישט מצא ווערן עוֹד לְעוֹלָם, אמר אֲדֹנָי ה'.

יחז27

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 און דו בֶּן אָדָם, נשׂא אַ קִינָה אויף צור, 3 און זאָלסט אמר צו צור, וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בּיַי די מְבוֹא פון ים, וואָס רכל מיט עמים אין אִיִּים רַבִּים: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': צור, דו האָסט אמר: איך בין כָּלִיל אין יֹפִי. 4 אין לֵב פון די ימען זײַנען דײַנע גְּבוּלִים, דײַנע בויערס האָבּן דײַן יֹפִי כּלל. 5 פון בְּרוֹש פון שׂניר האָבּן זיי דיר כּל [שיף] לוּח בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]; צעדער פון לבנון האָבּן זיי לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] צו עשׂה תֹּרֶן פאַר דיר. 6 פון אייכנביימער פון בָּשָׁן האָבּן זיי דײַנע מָשׁוֹט עשׂה; דײַן קרש האָבּן זיי עשׂה פון שֵׁן בַּת אֲשֻׁרִים פון די אִיִּים פון די כִּתִּים. 7 לײַנען מיט רִקְמָה פון מצרַים איז דײַן מפרשׂ, דיר צו זײַן פאַר אַ נֵס; תְּכֵלֶת און אַרְגָּמָן פון די אִיִּים פון אֱלִישָׁה איז דײַן מְכַסֶּה געווען. 8 די יושבי צידון און אַרוַד זײַנען דיר רודערערס געווען; דײַנע חכמים, צור, זײַנען אין דיר געווען, זיי זײַנען דײַנע חוֹבלים געווען. 9 די זקנים פון גְּבל און אירע חכמים זײַנען אין דיר געווען דײַנע מחזיקים בֶּדֶק; כּל אֳנִיּוֹת פון ים מיט זייערע מַלָּח זײַנען אין דיר געווען, צו ערב דײַן מַעֲרָב. 10 פָּרַס און לוּד און פּוּט זײַנען אין דײַן חיל געווען, דײַנע אַנְשֵׁי מלחמה; מָגֵן און כּוֹבַע האָבּן זיי תלה [זען "תלה" שמואל ב 18:10] אין דיר, זיי האָבּן דיר הדר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 11 די בני אַרוַד און חֵילֵך אויף דײַנע חומות רוּנד אַרוּם, און די גַּמָּדִים זײַנען אין דײַנע מגדּלוֹת געווען; זייערע שֶׁלֶט האָבּן זיי תלה [זען "תלה" שמואל ב 18:10] אויף דײַנע חומות רוּנד אַרוּם; זיי האָבּן דײַן יפי כּלל. 12 תַּרְשִׁישׁ איז דײַן סוֹחר געווען, פון וועגן דער פילקייט פון כּל הוֹן; מיט כֶּסֶף, בַּרְזֶל, בְּדִיל, און עוֹפֶרֶת, האָבּן זיי פאַר דײַנע עזבוֹנים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 13 יָוָן, תּוּבל, און מֶשֶׁך, זיי זײַנען דײַנע רֹכֵל געווען; נפש אדם און נחֹשֶׁת כּלים האָבּן זיי דיר אין מערב נתן. 14 פון בּית תּוֹגַרְמָה סוּסים און פּרשים און פרדים האָט מען פאַר דײַנע עזבוֹנים נתן. 15 די בני דְדָן זײַנען דײַנע רֹכֵל געווען; אִיִּים רבּים זײַנען געווען די סחורה פון דײַן יָד; קרנוֹת פון שֵׁן און הובנים האָבּן זיי דיר אֶשְׁכָּר שוּב. 16 ארם איז דײַן סוֹחר געווען, פון וועגן רֹב מעשים דײַנע; מיט נֹפֶךְ, ארגמן, און רקמה, און פײַנלײַנען, און קאַרעלן, און רוּבּין, האָבּן זיי פאַר דײַנע עזבוֹנים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 17 יהוּדה און אֶרֶץ ישׂראל, זיי זײַנען דײַנע רֹכֵל געווען; חִטִּים פון מנית, און פַּנַּג, און דבש און שֶׁמֶן, און צָרִי, האָבּן זיי דיר אין מערב נתן. 18 דמשׂק איז דײַן סוֹחר געווען, צוליב די רֹב מעשים דײַנע, פון וועגן דער רֹב פון כּל הוֹן, אין ווײַן פון חֶלבּוֹן, און ווײַסער וואָל. 19 וְדָן און יָוָן האָבּן נתן פון אוּזָל

עזבוֹנים; בַּרְזֶל עשׂוֹת, קִדָּה, און קָנֶה זײַנען געווען אין דײַן האַנדל. 20 דָּדָן האָט געהאַנדלט מיט דיר אין טײַערע בגדים צו רכב. 21 עֲרָב און כּל נשׂיאים פון קֵדר, זײ זײַנען די סָוחרים פון דײַן יָד געווען; אין כַּר, און אֵילִים [זען בראשית 22:13], און עֵתוּד, דערין זײַנען זײ דײַנע סָוחרים געווען. 22 די רֹכֵל פון שבא און רַעְמָה, זײ זײַנען דײַנע רֹכֵל געווען; מיטן בעסטן פון כּל בֹּשֶׂם, און מיט אַלע טײַער געשטיין, און זָהָב, האָבן זײ פאַר דײַנע עזבוֹנים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 23 חרן און כַּנֵּה און עֶדֶן, די רֹכֵל פון שבא, אשור, און כִּלְמַד זײַנען ווי דײַן רֹכֵל געווען. 24 זײ זײַנען דײַנע רֹכֵל געווען אין מַכְלֹל, אין גְּלוֹם פון תכלת און רקמה, און אין גנזים ברֹמים מיט חבלים חֲבֻשים און ארוז אין דײַן מאַרק. 25 די אֳנִיּוֹת פון תַּרְשִׁישׁ האָבן דיר דײַן מערב געבראַכט. און האָסט זיך מלא, און ביסט כבד מאֹד געווען, אין לֵב פון די ימען. 26 אין מַיִם רַבִּים האָבן דיך דײַנע רודערערס געבראַכט; דער מזרח-ווינט האָט דיך שבר אין לֵב פון די ימען. 27 דײַן הוֹן און דײַנע עזבוֹנים, דײַן מערב, דײַנע מַלָּח, און דײַנע חוֹבֵל, דײַנע מחזיקים פון בֶּדֶק, און די הענדלער פון דײַן מערב, און אַלע דײַנע אנשי מלחמה וואָס אין דיר, און מיט אַלע דײַן קהל וואָס אין דײַן מיט, וועלן נפל אין לֵב פון די ימען, אין דײַן יוֹם מַפֶּלֶת. 28 פון דעם קוֹל זעקה פון דײַנע חוֹבלים וועלן רעש די מגרֹשׁוֹת. 29 און ירד וועלן פון זײערע אֳנִיּוֹת אַלע וואָס תפשׂ אַ מָשׁוֹט; די מַלָּח, כּל חוֹבלי הים, וועלן אויף הָאָרֶץ עמד. 30 און זײ וועלן השמיע [שמע] זײער קוֹל וועגן דיר, און זעק וועלן זײ מרה; און זײ וועלן אַרויפטאָן עָפָר אויף זײערע קעפּ, אין אֵפֶר וועלן זײ זיך פלש. 31 און מאכן קרח קרח וועלן זײ נאָך דיר, און חגר שַׂקִּים וועלן זײ, און בכה וועלן זײ אויף דיר מיט מַר נֶפֶשׁ מִסְפַּד מַר. 32 און אין זײער נִי וועלן זײ נשׂא אויף דיר אַ קִינָה, און קונן זײ אויף דיר: ווער איז ווי צור געווען ֲדֻמָּה אין מיטן פון ים! 33 ווען דײַנע עזבוֹנים פלעגן פון די ימען יצא, האָסטו עמים רבים שׂבע [זען "שׂבע", ישעיהו 53:11]; מיט דײַן רֹב הוֹן און דײַן מערב האָסטו רײַך געמאַכט די מלכים פון אֶרֶץ. 34 אַצונד אַז דו ביסט שבר פון די ימען, אין די טיפענישן פון מַיִם, אַז דײַן מערב און אַלע דײַן קהל זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תְּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אין דײַן מיט, 35 ווערן כּל יושבי הָאִיִּים שמם איבער דיר, און זײערע מלכים שׂער אַ שַׂעַר; זײער פּנים איז רעם. 36 די סָוחרים צווישן די עַמִּים שרק אויף דיר; אַ בַּלָּהָה ביסטו געוואָרן און ביסט נישטא עַד עוֹלָם.

יחז28

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, אמר צו דעם נָגִיד פון צור: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײַל דײַן לֵב האָט זיך גבה [זען עמוס 6:8], און דו האָסט אמר: אֵ-ל בין איך, די מוֹשַׁב אלוקים טוּ איך ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין לֵב פון די ימען; און ביסט דאָך אָדָם און נישט אֵ-ל, כאָטש האָסט נתן דײַן לֵב ווי דאָס לֵב אלוקים: 3 הנה! ביסט דאָך מער חכם פון דניאלן? איז נישט קיין סוד עמד פון דיר? 4 מיט דײַן חכמה און מיט דײַן תבונָה האָסטו דיר עשׂה חַיִל, און עשׂה זָהָב און כֶּסֶף אין דײַנע אוֹצרות. 5 מיט דײַן רֹב חכמה, מיט דײַן רְכֻלָּה, האָסטו רבה דײַן חַיִל; און דײַן לֵב האָט זיך גבה פון וועגן דײַן חַיִל. 6 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: ווײַל דו האָסט נתן דײַן לֵב ווי דאָס לֵב אלוקים, 7 דעריבער הִנֵּה, איך ברענג אויף דיר זָרִים, די עָרִיץ פון די גּוֹיִם; און זײ וועלן ריק זײערע חֲרָבוֹת אויף דײַן יָפִי חכמה, און זײ וועלן חלל [זען "מְחֹלָל" ישעיה 53:5] דײַן יִפְעָה. 8 אין שַׁחַת וועלן זײ דיך ירד, און דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון אַ חלל וועסטו מות, אין לֵב פון די ימען. 9 וועסטו דען אמר פאַר דײַן הֹרֵג: אלוקים בין איך? ווען אַן אָדָם און נישט אֵ-ל וועסטו זײַן אין דער יָד פון דײַן מחללים. 10 דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון עֲרֵלִים וועסטו מות, דורך דער יָד פון זָרִים; וואָרעם איך האָב דבר, אמר אֲדֹנָי ה'. 11 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 12 בֶּן אָדָם, נשׂא אַ קִינָה אויף מלך צור, און זאָלסט אמר צו אים: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': אַ חתם תָּכְנִית ביסטו געווען, מלא מיט חכמה און כָּלִיל אין יֹפִי. 13 אין עֵדֶן דעם גַּן אלוקים ביסטו געווען; כּל אֶבֶן יְקָרָה איז דײַן מְסֻכָּה געווען; אֹדֶם, פִּטְדָה, און יַהֲלֹם, תַּרְשִׁישׁ, שֹׁהַם, און יָשְׁפֶה, סַפִּיר, נֹפֶךְ, און בָּרֶקֶת, און זָהָב, דײַנע תֹּף און נֶקֶב מְלֻאכָה, זײַנען אין דײַן יוֹם נברא ווערן געווען כּון אין דיר. 14 כְּרוּב מִמְשַׁח די סוֹכֵךְ [סכך] ביסטו געווען; און איך האָב דיך נתן; דו ביסט אויף הַר קֹדֶשׁ אלוקים געווען; צווישן פײַערשטיינער ביסטו הלך. 15 תמים ביסטו געווען אין דײַנע דרכים, פון דײַן יוֹם נברא ווערן, ביז עַוְלָה איז מצא געוואָרן אין דיר [

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI

]. 16 דורך דײַן רֹב רְכֻלָּה האָט מען דיך מלא אינעווייניק מיט חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9], און ביסט חטא געוואָרן; דעריבער האָב איך דיך חלל פון הַר אלוקים, און דיך אבד, דו כְּרוּב די סוֹכֵךְ [סכך], פון צווישן די פײַערשטיינער. 17 דײַן לֵב האָט זיך גָּבַהּ פון וועגן דײַן יָפִי, האָסט שחת דײַן חכמה איבער דײַן יִפְעָה; האָב איך דיך אויף אֶרֶץ שלך [זען "שלך" זכריה 11:13], פאַר די מלכים דיך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו

ראה אויף דיר. 18 דורך דײַנע רֹב עוֹן, מיט דעם עול פּוּן דײַן רְכֻלָּה, האָסטו חלל דײַנע מקדשים; דעריבער האָב איך געמאַכט יצא פּוּן דיר אַן אֵש וואָס האָט דיך אכל, און איך האָב דיך נתן צו אֵפֶר אויף הָאָרֶץ, פאַר די אויגן פּוּן אַלע וואָס ראה דיך. 19 אַלע וואָס ידע דיך צווישן די עַמִּים ווערן שמם איבער דיר; אַ בַּלָּהָה ביסטו געוואָרן, און ביסט נישטא עַד עוֹלָם. 20 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 21 בֶּן אָדָם, שִׂים דײַן פּנים צו צִידוֹן, און זאָג נביאות אויף איר; 22 און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך בין אויף דיר, צִידוֹן, און איך וועל כבד ווערן צווישן דיר; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה', ווען איך עשׂה שְׁפָטִים אין איר, און איך וועל הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] ווערן אין איר. 23 און איך וועל שלח אויף איר דֶּבֶר און דָּם אין אירע חוּצוֹת [חוץ], און חלל [זען "מְחֹלָל" ישעיה 53:5] וועלן נפל אין איר מיט פּוּן דער חרב וואָס אויף איר פּוּן רוּנד אַרוּם; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'. 24 און מער וועט נישט זײַן פאַר בית ישׂראל אַ סִלּוֹן ממאיר [מאר], און אַ קוֹץ מַכְאִיב, פּוּן אַלע זייערע ארומיקע וואָס שוט זיי; און זיי וועלן ידע אַז איך בין אֲדֹנָי ה'. 25 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווען איך קבץ אַיין בית ישׂראל פּוּן די עַמִּים וואָס זיי זײַנען פּוץ געוואָרן ציווישן זיי, וועל איך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] ווערן אין זיי אין די אויגן פּוּן די גוֹיִם; און זיי וועלן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף זייער אֲדָמָה וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו מײַן עֶבֶד, צו יעקבן. 26 און זיי וועלן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף איר אין בֶּטַח, און זיי וועלן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בּתּים, און נטע כּרמים; יאָ, זיי וועלן ישב אין בֶּטַח, ווען איך עשׂה שפטים אויף אַלע וואָס שוט זיי פּוּן רוּנד אַרוּם זיי; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה' אלקֵיהֶם.

יחז29

1 אין 10טן שָׁנָה, אין 10טן חודש, אין 12טן טאָג פון חודש איז געווען דאָס דבר-ה' צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, שִׂים דײַן פּנים צו פּרעֹה מלך מצרֹים, און זאָג נביאות אויף אים, און אויף מצרַיִם אין גאַנצן; 3 דבר, און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך בין אויף דיר פּרעֹה מלך מצרַיִם, דער תַּנִּים הגדוֹל, וואָס רבץ אין זײַנע יאֹר, וואָס אמר: מיר געהערט מײַן יאֹר, און איך האָב אים מיר עשׂה. 4 און איך וועל נתן חַח אין דײַנע לְחָיִ, און וועל דבק די דָּג פּוּן דײַנע יאֹר אָן דײַנע קשׂקשׂת; און איך וועל דיך עלה פּוּן דײַנע יאֹר, מיט כּל דָּג פּוּן דײַנע יאֹר וואָס וועלן אָן דײַנע קשׂקשׂת דבק זײַן. 5 און איך וועל דיך נטש אין מדבר, דיך מיט כּל דָּג פּוּן דײַנע יאֹר; אויפן פְּנֵי שָׂדֶה וועסטו זיך נפל, נישט אסף און נישט קבץ וועסטו ווערן; צו דער חיה פּוּן הָאָרֶץ, און צום עוֹף הַשָּׁמָיִם, האָב איך דיך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאַר אָכְלָה. 6 און כּל יושבי מצרַיִם וועלן ידע אַז איך בין ה'; ווײַל זיי זײַנען געווען אַ מִשְׁעֶנֶה פון קָנֶה, פאַר בית ישׂראל. 7 אַז זיי האָבן דיך תפשׂ אין כּף, פלעגסטו זיך רצץ, און זיי דעם כּל כּתף בקע; און אַז זיי האָבן זיך שען אויף דיר, פלעגסטו זיך שבר, און זיי די גאַנצע מָתְנַיִם עמד. 8 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך ברענג אויף דיר אַ חֶרֶב, און וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פּוּן דיר אָדָם און בהמה. 9 און אֶרֶץ מצרַיִם וועט זײַן שממה און חָרְבָּה, און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'; ווײַל ער האָט אמר: דער יאֹר געהערט מיר, און איך האָב אים עשׂה. 10 דעריבער הִנֵּה, איך בין אויף דיר, און אויף דײַנע יאֹר, און וועל נתן אֶרֶץ מצרַיִם פאַר חורבות, אַ חֹרֶב שְׁמָמָה, פּוּן מִגדוֹל ביז סְוֵנֵה, און ביז דעם גְּבוּל פּוּן כּוּש. 11 נישט עבר וועט רגל אָדָם אין איר, און נישט רגל בהמה וועט עבר אין איר, און זי וועט נישט זײַן ישב 40 שָׁנָה. 12 און איך וועל נתן אֶרֶץ מצרַיִם אַ שְׁמָמָה צווישן ארצוֹת נשמוֹת [שמם], און אירע ערים, צווישן ערים מחרבוֹת [חרב], וועלן זײַן אַ שְׁמָמָה 40 שָׁנָה; און איך וועל פּוץ מצרַיִם צווישן די גוֹיִם, און וועלן זיי זרה אין די ארצוֹת. 13 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': צום סָוף פּוּן 40 שָׁנָה, וועל איך קבץ מצרַיִם פּוּן די עַמִּים וואָס זיי זײַנען פּוץ געוואָרן אַהין. 14 און איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] די שְׁבוּת פּוּן מצרַיִם, און וועל זיי שוב קיין אֶרֶץ פַּתרוֹס, אין דעם אֶרֶץ מכוּרָה; און זיי וועלן דאָרטן זײַן אַ ממלכה שפלה. 15 די שָׁפלסטע פּוּן די ממלכוֹת וועט זי זײַן, און זי וועט זיך מער נישט נשׂא איבער די גוֹיִם; און איך וועל זיי המעיט [מעט], נישט צו רדה איבער די גוֹיִם. 16 און זיי וועלן מער נישט זײַן דעם בית ישׂראל פאַר מִבְטָח וואָס מאכט זכר עוֹן, ווען זיי פנה זיך נאָך זיי; און זיי וועלן ידע אַז איך בין אֲדֹנָי ה'. 17 און עס איז געווען אין 27טן שָׁנָה, אין ערשטן חודש, אין ערשטן טאָג פון חודש, איז געווען דאָס דבר-ה' צו מיר, אַזוי צו אמר: 18 בֶּן אָדָם, נבוכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל האָט עבד זײַן חיל עֲבֹדָה גדוֹלָה אַקעגן צור; איטלעכער קאָפּ איז קרח, און איטלעכער כּתף איז מרט; און שׂכַר האָט ער נישט געקראָגן פאַר זיך און פאַר זײַן חיל פּוּן צור פאַר דעם עבֹדה וואָס ער האָט עבד אַקעגן איר. 19 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: הִנֵּה, איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] נבוכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל אֶרֶץ מצרַיִם, און ער וועט נשׂא איר המוֹן, און שלל איר שלל, און בּזז איר בַּז; און דאָס וועט זײַן דער שׂכַר פאַר זײַן חיל. 20 פאַר זײַן פְּעֻלָּה וואָס ער האָט אום דעם עבד, האָב איך אים נתן אֶרֶץ מצרַיִם, ווײַל זיי

האָבן עשׂה פאַר מיר, אמר אֲדֹנָי ה׳. 21 אין יום ההוא וועל איך מאַכן צמח [זען "צמח" זכריה 6:11-12] דעם קֶרֶן [זען שמואל א 2:10; תהלים 92:10; 132:17] פון דעם בית ישׂראל, און דיר וועל איך נתן אַן פִּתָּחוֹן פֶּה צווישן זיי; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה׳.

יחז30

1 און דאָס דבר-ה׳ איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, זאָג נביאות, און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה׳:
הילל: ווי איבער דעם יום! 3 וואָרעם קָרוֹב איז דער יום, יאָ, קָרוֹב איז דער יום ה׳; יום עָנָן, עֵת גּוֹיִם וועט עס זײַן. 4
חֶרֶב וועט בוא אויף מצרַיִם, און חלחלה וועט זײַן אין כּוּש, ווען חָלָל נפל אין מצרַיִם; און מע וועט לקח איר המון,
און אירע יסוֹדוֹת [יסוד] וועלן נהרס [הרס] ווערן. 5 כּוּש, און פּוּט, און לוּד, און כָּל הָעֶרֶב, און כּוּב, און בְּנֵי אֶרֶץ
הבְּרִית, וועלן מיט זיי דורכן חֶרֶב נפל. 6 אַזוי האָט ה׳ אמר: נפל וועלן אויך די סֹמְכֵי [סמך] מצרַיִם, און ירד וועט איר
גְּאוֹן פון עז; פון מִגדול ביז סְוֵנֵה וועלן זיי נפל דורכן חֶרֶב אין איר, אמר אֲדֹנָי ה׳. 7 און זיי וועלן שמם זײַן צווישן
ארצוֹת נשמוֹת [שמם], און זײַנע ערים וועלן זײַן צווישן ערים נחבוֹת [חרב]. 8 און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה׳, ווען
איך נתן אֵש אין מצרַיִם, און אַלע אירע עֹזרים וועלן שבר ווערן. 9 אין יום ההוא וועלן מלאכים יצא פון מיר אין צִים
[צִי], צו חרד כּוּש בֶּטַח; און חלחלה וועט זײַן בײַ זיי ווי אין יום מצרַיִם; וואָרעם הִנֵּה, עס בוא! 10 אַזוי האָט אמר
אֲדֹנָי ה׳: איך וועל אויך שבת דעם הֲמוֹן פון מצרַיִם, דורך דער יָד פון נבוכַדרֶאצַר מלך בָּבֶל. 11 ער און זײַן עם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מיט אים, די עָרִיץ פון די גּוֹיִם, ווערן געבראַכט צו שחת הָאָרֶץ;
און זיי וועלן ריק זייערע חֲרָבוֹת אויף מצרַיִם, און וועלן מלא הָאָרֶץ מיט חָלָל. 12 און איך וועל נתן די יְאֹרִים חָרָבָה,
און וועל מכר הָאָרֶץ אין דער יָד פון רָעִים; און איך וועל שמם אֶרֶץ מיט איר מְלֹא, דורך דער יָד פון זָרִים; איך ה׳
האָבּ דבר. 13 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה׳: איך וועל אויך אבד די גִּלּוּלִים, און וועל שבת די א-לילים פון נוֹף; און קיין
נשׂיא וועט מער נישט זײַן פון אֶרֶץ מצרַיִם; און איך וועל נתן יִרְאָה אין אֶרֶץ מצרַיִם. 14 און איך וועל שמם פַּתְרוֹס,
און וועל נתן אֵש אין צוֹעַן, און עשׂה שְׁפָטִים [שפט] אין נוֹא. 15 און איך וועל שפך מײַן חֵמָה אויף סִין, דער מָעוֹז פון
מצרַיִם; און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] דעם הֲמוֹן פון נוֹא. 16 און איך וועל נתן אֵש אין
מצרַיִם; חול וועט זיך חול סִין, און נוֹא וועט בקע ווערן, און אויף נוֹף וועלן זײַן צָרֵי יוֹמָם. 17 די בחוּרים פון אָוֶן און
פִּי בֶסֶת וועלן דורכן חֶרֶב נפל, און זיי וועלן אין שְׁבִי הלך. 18 און אין תַּחְפַּנְחֵס וועט חשֹׁך דער יום, ווען איך שבר
דאָרטן די מֹטוֹת מוֹטָה פון מצרַיִם; און עס וועט שבת ווערן אין איר גאוֹן פון איר עז; עָנָה וועט איר כסה, און אירע
טעכטערשטעט וועלן אין שְׁבִי הלך. 19 און איך וועל עשׂה שפטים אין מצרַיִם; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה׳. 20
און עס איז געווען אין 11טן שָׁנָה, אין ערשטן חודש, אין 7טן טאָג פון חודש, איז געווען דאָס דבר-ה׳ צו מיר, אַזוי צו
אמר: 21 בֶּן אָדָם, איך האָבּ שבר דעם זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה׳] פון פּרעֹה מלך מצרַיִם, און הִנֵּה, ער איז
נישט חבשׁ געוואָרן צו נתן רְפֵאוֹת דורך שׂים אַ חִתּוּל, אים צו חבשׁ, ער זאָל ווערן חזק צו תפשׂ חֶרֶב. 22 פאַרוואָר,
אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה׳: הִנֵּה, איך בין אויף פּרעֹה מלך מצרַיִם, און וועל שבר זײַנע זְרוֹעוֹת [זען "זרוֹעַ" ה׳ משיח,
ישעיהו 53:1], דעם חזקה, און דעם נִשְׁבָּרָה; און איך וועל מאַכן נפל די חֶרֶב פון זײַן יָד. 23 און איך וועל פוץ מצרַיִם
צווישן די גּוֹיִם, און וועל זיי זרה אין די ארצוֹת. 24 און איך וועל חזק די זרוֹעוֹת [זען זרוֹעַ ה׳ משיח, ישעיהו 53:1] פון
מֶלֶך בָּבֶל. און וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מײַן חֶרֶב אין זײַן יָד; און איך וועל שבר די
זְרוֹעוֹת פון פרעֹה, און ער וועט נאק פאַר אים נַאֲקוֹת פון אַ חָלָל פאַר אים. 25 און איך וועל חזק די זרוֹעוֹת פון מֶלֶך
בָּבֶל, און די זרוֹעוֹת פון פרעֹה וועלן נפל; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה׳, ווען איך נתן מײַן חֶרֶב אין דער יָד פון מֶלֶך
בָּבֶל, און ער וועט עס נטה קעגן אֶרֶץ מצרַיִם. 26 און איך וועל פוץ מצרַיִם צווישן די גּוֹיִם, און וועל זיי זרה אין די
ארצוֹת; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה׳.

יחז31

1 און עס איז געווען אין 11טן שָׁנָה, אין 3טן חודש, אין ערשטן טאָג פון חודש, איז געווען דאָס דבר-ה׳ צו מיר, אַזוי
צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, אמר צו פּרעֹה מֶלֶך מצרַיִם, און צו זײַן הֲמוֹן: צו וועמען דמה זיך אין דײַן גֹּדֶל? 3 הִנֵּה, אשור איז
געווען אַ צעדער אין לבנון, מיט יְפֵה עָנָף, און חֹרֶשׁ צלל, און הויך אין קוֹמָה; און צווישן עֲבֹתֹ איז געווען זײַן צַמֶּרֶת. 4
מַיִם האָט אים גדל, דער תְּהוֹם האָט אים רום; זײַנע נַהֲרֹת, זיי פלעגן הלך רונד אַרום זײַן מַטע, און זײַנע תְּעָלָה האָט
ער שלח צו כּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה. 5 דעריבער איז זײַן קוֹמָה געווען העכער פון כּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה, און זײַנע סַרְעַפָּה האָבּן זיך
רבה, און זײַנע פֹּארָה זײַנען לאַנג געוואָרן, פון מַיִם רבים בײַ זײַן אויסוואַקסן. 6 אין זײַנע סְעַפָּת האָבּן קנן כּל עוֹף

הַשָּׁמַיִם, און אונטער זײַנע פּאַרָה האָבן ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] כּל חיות הַשָּׂדֶה; און אין זײַן צל פלעגן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] כּל גּוֹיִם רבּים. 7 און ער איז יפה געווען אין זײַן גֹּדֶל, אין דער אֹרֶךְ פּוּן זײַנע דָּלִיּוֹת; וואָרעם זײַן שֹׁרֶשׁ [זען ישעיה 11:1] איז געווען בּײַ מַיִם רַבּים. 8 די צעדערן אין גַּן אלוקים האָבן אים נישט עמם; בְּרוֹשׁ זײַנען נישט דמה געווען צו די סְעַפָּת זײַנע; און ערמֹנים [ערמוֹן] זײַנען נישט געווען אַזוי ווי די פּאַרָה זײַנע; כָּל עֵץ אין גַּן אלוקים איז נישט דמה געווען צו אים אין זײַן יָפִי. 9 יָפֶה האָב איך אים עשׂה מיט זײַנע רֹב דָּלִיּוֹת, און אים האָבן מקנא געווען כּל עֲצֵי עֵדֶן וואָס אין גַּן האלוֹקים. 10 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: וּיַיִן דו ביסט געווען הויך אין קוֹמָה; און ער האָט נתן זײַן צַמֶּרֶת פּוּן צווישן עָבֹת, און זײַן לֵב האָט זיך רום פּוּן וועגן זײַן גֹּבַהּ, 11 דעריבער וועל איך אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פּוּן דעם אֵיל פּוּן די גּוֹיִם; עשׂה וועט ער זיך עשׂה מיט אים; לויט צו זײַן רשעה טוּ איך אים גרש. 12 און אים כרת זָרִים, די עָרִיץ פּוּן די גּוֹיִם, און זיי נטש אים; אויף הָרִים און אין כּל גֵּאָיוֹת [גַּיְא] נפל זײַנע דָּלִיּוֹת, און זײַנע פּאַרָה ליגן שבר אין כּל אָפִיק הָאָרֶץ; און כּל עַמֵּי הָאָרֶץ ירד פּוּן זײַן צל, און נטש אים. 13 אויף זײַן מַפֶּלֶת שכן כּל עוֹף הַשָּׁמַיִם, און אויף זײַנע פּאַרָה זײַנען כּל חיות הַשָּׂדֶה; 14 כּדי קיין עֵץ בּײַם מַיִם זאָלן זיך נישט גבה מיט זייער קוֹמָה, און נישט נתן זייער צַמֶּרֶת פּוּן צווישן עָבֹת; און עס זאָלן נישט עמד צו זייער גֹּבַהּ, כּל שֹׁתֵי מַיִם; וואָרעם זיי אַלע זײַנען נתן געוואָרן צום מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], צו דער אֶרֶץ תַּחְתִּית, צווישן בּני-אָדָם, צו די יֹרְדֵי [ירד] אין בּוֹר. 15 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': אין דעם יוֹם וואָס ער האָט ירד אין שְׁאוֹל, האָב איך געמצכט אבל, האָב איך כּסה דעם תְּהוֹם וועגן אים, און איך האָב מנע זײַנע נהרות [נָהָר], און נכלא [כּלא] געוואָרן זײַנען די מַיִם רבּים; און איך האָב הקדּיר [קדר] וועגן אים דעם לבנון, און כּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה האָבן עֲלָפָה וועגן אים. 16 מיט דעם קוֹל פּוּן זײַן מַפֶּלֶת האָב איך הרעיש [רעש] די גּוֹיִם, ווען איך האָב אים געמאַכט ירד אין שְׁאוֹל מיט די יֹרְדֵי [ירד] בּוֹר. און זיך נחם אין דער אֶרֶץ תַּחְתִּית האָבן כּל עֲצֵי עֵדֶן, די געקליבּנסטע און בעסטע פּוּן לבנון, כּל שֹׁתֵי מַיִם. 17 זיי אויך האָבן מיט אים ירד אין שְׁאוֹל, צו די חללי [זען ישעיה 53:5] חֶרֶב, די וואָס זײַנען זײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] געווען, וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין זײַן צל צווישן די גּוֹיִם. 18 צו וועמען אַזוינס דמה זיך אין כּבוד און אין גֹּדֶל צווישן די עצי עֵדֶן? אָבּער וועסט ירד ווערן מיט עצי עֵדֶן אין דער אֶרֶץ תחתית; צווישן עֲרֵלִים וועסטו שכב, מיט חללי חֶרֶב; ער, פּרעֹה, און זײַן כּל המוֹן, אמר אֲדֹנָי ה'.

יחז32

1 און עס איז געווען אין 12טן שָׁנָה, אין 12טן חודש, אין ערשטן טאָג חודש, איז געווען דאָס דבר-ה' צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, נשׂא אַ קִינָה אויף פּרעֹה מלך מצרַיִם, און זאָלסט אמר צו אים: צו אַ כְּפִיר פּוּן די גּוֹיִם האָסטו זיך דמה; און ביסט געווען ווי אַ תַּנִּים אין די ימען, און האָסט זיך גיח אין דײַנע נהרות [נָהָר], און מיט דײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] האָסטו הַמַּיִם דלח, און רפס זייערע נהרות [נָהָר]. 3 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דעריבער וועל איך פרשׂ אויף דיר מײַן רֶשֶׁת, מיט אַ קהל עמים רבּים, און זיי וועלן דיך אויפברענגען אין מײַן חֶרֶם. 4 און איך וועל דיך נטש אויף הָאָרֶץ, אויפן פּני הַשָּׂדֶה וועל איך דיך טול; און איך וועל שכן אויף דיר כּל עוֹף הַשָּׁמַיִם, און וועל שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] מיט דיר חיות כּל הָאָרֶץ. 5 און איך וועל נתן דײַן בּשׂר אויף די הָרִים, און וועל מלא די גֵּאָיוֹת [גַּיְא] מיט דײַן רמוּת. 6 און איך וועל שקה אֶרֶץ מיט דײַן צָפָה, מיט דײַן דָּם בּיז די הָרִים; און די אַפִּקִים [אָפִיק] וועלן מלא ווערן מיט דיר. 7 און ווען איך כּבה דיך, וועל איך כּסה די הימלען, און וועל קדר זייערע כּוֹכָבים [זען במדבר 24:17]; די שֶׁמֶשׁ, זי וועל איך מיט אַן עָנָן כּסה, און די לבנה וועט נישט אור איר אוֹר. 8 כּל מָאוֹר פּון אור אין שָׁמַיִם, זיי וועל איך קדר איבּער דיר, און איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] חושך אויף דײַן אֶרֶץ, אמר אֲדֹנָי ה'. 9 און איך וועל כּעס דאָס לֵב פּוּן עמים רבּים, ווען איך ברענג דײַן שֶׁבֶר צווישן די גּוֹיִם, אין ארצוֹת וואָס דו ידע זיי נישט. 10 און איך וועל מאַכן שמם ווערן וועגן דיר עמים רבּים, און זייערע מלכים וועלן שׂער אַ שׂער וועגן דיר, ווען איך עוף מײַן חרב פאַר זייער פּנים; און זיי וועלן חרד אַלע רגע, איש פאַר זײַן נפש [זען נפש פּוּן משיח אן אשם ישעיהו 53:10], אין דײַן יוֹם מַפֶּלֶת. 11 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': די חרב פּוּן מלך בָּבֶל וועט בוא אויף דיר. 12 דורך די חֲרָבוֹת פּוּן גיבּורים וועל איך מאַכן נפל דײַן המוֹן; די עָרִיץ פּוּן די גּוֹיִם זײַנען זיי אַלע; און זיי וועלן שדד דעם גְּאוֹן פּוּן מצרַיִם, און שמד ווערן וועט איר כּל המוֹן. 13 און איך וועל אבד אַלע אירע בהמה פּוּן לעבּן די מַיִם רבּים; און זיי וועט מער נישט דלח אַ רגל אָדָם, און אַ פַּרְסָה בהמה וועלן זיי נישט דלח. 14 דעמאָלט וועל איך מאַכן שקע זייערע מַיִם, און זייערע נהרות [נָהָר] וועל איך ווי שֶׁמֶן מאַכן הלך, אמר אֲדֹנָי ה', 15 ווען איך נתן אֶרֶץ מצרַיִם אַ שממה און נשמה [שמם] אֶרֶץ פּוּן איר מְלֹא; ווען איך נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] כּל יוֹשבים אין איר; דעמאָלט זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'. 16 אַ קִינָה איז דאָס, און קין וועט מען עס; די בָּנוֹת הַגּוֹיִם

וועלן עס קין; אויף מצרַים און אויף איר כּל המוֹן וועלן זיי עס קין, אמר אֲדֹנָי ה׳. 17 און עס איז געווען אין 12טן
שָׁנָה, אין 15טן טאָג פון חודש, איז געווען דאָס דבר-ה׳ צו מיר, אַזוי צו אמר: 18 בֶּן אָדָם, נהה אויף דעם המוֹן
מצרַים, און מאַך זיי ירד, זי מיט די בָּנוֹת גּוֹים אַדִּרים, אין דער אֶרֶץ תחתיּוֹת, מיט די יוֹרדֵי בּוֹר. 19 פון וועמען ביסטו
בעסער? ירד! און ווער שכב מיט די עֲרֵלִים. 20 צווישן חללי חרב זאָלן זיי נפל; צו דער חרב איז זי נתן געוואָרן; משך
זי מיט איר כּל המוֹן. 21 די אֵלֵי גיבּוֹרים וועלן דבר פון אים מיט זײַנע עזֵר [עֹזֵר] פון מיטן שְׁאוֹל; זיי האָבן ירד, זיך
שכב, די עֲרֵלִים, חללי חרב. 22 דאָרטן איז אַשּׁוּר מיט איר כּל קהל; רונד אַרום איר אירע קברים [זען "קבר" משיח
ישעיה 53:9]; אַלע חללים, הנֹפְּלִים [נפל] פון חרב, 23 וואָס אירע קברים זײַנען נתן אין די יַרְכָּה פון בּוֹר, און איר
קהל איז רונד אַרום איר קבר [זען ישעיה 53:9]; אַלע חללים, נֹפְּלִים [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10
און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחֵיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] פון חרב, וואָס האָבן נתן חִתִּית אין אֶרֶץ חיים [זען
ישעיה 53:8]. 24 דאָרטן איז עֵילָם מיט איר כּל המון רונד אַרום איר קבר [זען ישעיה 53:9]; אַלע חללים הנֹפְּלִים פון
חרב, וואָס האָבן ירד עֲרֵלִים אין אֶרֶץ תחתיּוֹת, וואָס האָבן נתן זייער חִתִּית אין אֶרֶץ חיים [זען ישעיה 53:8], און זיי
נשׂא זייער כְּלִמָּה מיט די יוֹרְדֵי בּוֹר. 25 צווישן חללים האָט מען איר אַ מִשְׁכָּב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] מיט איר כּל המוֹן; רונד אַרום איר אירע קברים; אַלע עֲרֵלִים, חללי חרב; ווײַל זייער חִתִּית איז געווען נתן
אין אֶרֶץ חיים, און נשׂא זיי זייער כְּלִמָּה מיט די יוֹרְדֵי בּוֹר; צווישן חללים זײַנען זיי נתן. 26 דאָרטן איז מֶשֶׁך, תּוּבל
מיט איר כּל המוֹן; רונד אַרום איר אירע קברים [זען ישעיה 53:9]; אַלע עֲרֵלִים, מחללי [זען ישעיה 53:5] חרב; ווײַל זיי
האָבן נתן זייער חִתִּית אין אֶרֶץ חיים [זען ישעיה 53:8]. 27 און זיי טאָן נישט שכב מיט די געפאַלן גיבּורים פון די
עֲרֵלִים וואָס האָבן ירד אין שְׁאוֹל מיט זייערע כּלי-מלחמה, און זייערע חֲרָבוֹת האָט מען נתן אונטער זייערע קעפּ;
וואָרעם זייערע עוֹנֹת זײַנען אויף זייער עצמוֹת, ווײַל דער חתּית פון די גיבּורים איז געווען אין אֶרֶץ חיים. 28 אויך דו
וועסט צווישן עֲרֵלִים שבר ווערן, און שכב מיט חללי חרב. 29 דאָרטן איז אֱדוֹם, אירע מלכים און אַלע אירע
נשׂיאים, וואָס זײַנען בײַ אַלע זייער גבורה נתן געוואָרן מיט חללי חרב; מיט עֲרֵלִים שכב זיי, און מיט די יֹרְדֵי בּוֹר. 30
דאָרטן זײַנען די נסִיכים [נָסִיךְ] פון צפון אַלע, און כּל צידונים, וואָס האָבן ירד מיט חללים; טראָץ זייערע חִתִּית
דורך זייער גבורה זײַנען זיי בוש; און זיי שכב עֲרֵלִים מיט חללי חרב, און נשׂא זייער כְּלִמָּה מיט די יוֹרְדֵי בּוֹר. 31 זיי
וועט פּרעֹה ראה, און וועט זיך נחם אויף זײַן כּל המוֹן, די חללי חרב, פּרעֹה מיט זײַן כּל חיל, אמר אֲדֹנָי ה׳. 32
וואָרעם איך נתן מײַן חִתִּית אין אֶרֶץ חיים; און ער וועט שכב ווערן צווישן עֲרֵלִים, מיט חללי חרב, פּרעֹה מיט זײַן כּל
המוֹן, אמר אֲדֹנָי ה׳.

יחז33

1 און דאָס דבר-ה׳ איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, דבר! צו בּני-עַמְּךָ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי], און זאָלסט אמר צו זיי: אויב איך ברענג חרב אויף אַן אֶרֶץ, און עַם הָאָרֶץ לקח אַן איש פון
צווישן זיך, און זיי נתן אים פאַר זייער צֹפֶה, 3 און ער ראה די חרב בוא אויפן הָאָרֶץ, און ער תקע אין שופר, און
הזהיר הָעָם, 4 און דער שֹׁמֵעַ שמע דעם קוֹל פון שופר, און ער לאָזט זיך נישט נזהר [זהר], און די חרב בוא, און לקח
אים צו, וועט זײַן דָּם זײַן אויף זײַן קאָפּ. 5 דעם קוֹל פון שופר האָט ער שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15] און
ער לאזט זיך נישט נזהר [זהר], וועט זײַן דָּם זײַן אויף אים; וואָרעם אויב ער לאָזט זיך נזהר [זהר], וואָלט ער זײַן נפש
מלט. 6 אָבּער אויב דער צֹפֶה ראה די חרב בוא, און ער תקע נישט אין שופר, און הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ווערט נישט נזהר [זהר], און די חרב בוא, און לקח צו פון זיי נפש, איז ער לקח געוואָרן
פאַר זײַנע עָוֹן, אָבּער זײַן דָּם וועל איך דרש [זען "דרש" דברים 18:19] פון דעם יָד הצֹפֶה [זען קור"א 9:16

https://www.youtube.com/watch?v=4eeJztTkWJc
]. 7 און דו בֶּן אָדָם, אַ צֹפֶה האָבּ איך דיך נתן פאַר בּית ישׂראל, אַז ווען דו וועסט שמע פון מײַן פֶּה דבר, זאָלסטו זיי
הזהיר [זהר] פון מיר. 8 אויב איך אמר צו דעם רשע: דו רשע, מות מוזטו מות; און דו האָסט נישט דבר צו הזהיר
[זהר] דעם רשע פון זײַן דֶּרֶךְ, וועט ער, דער רשע, מות פאַר זײַנע עָוֹן, און זײַן דָּם וועל איך פון דײַן יָד בקש [זען

https://www.youtube.com/watch?v=4eeJztTkWJc]. 9 אָבּער אויב דו האָסט הזהיר [זהר] דעם רשע
פון זײַן דֶּרֶךְ, זיך שוב פון אים, און ער האָט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון זײַן דֶּרֶךְ, וועט ער
מות פאַר זײַנע עָוֹן, און דו האָסט דײַן נפש נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען. 10 און דו בֶּן אָדָם, אמר צו בּית
ישׂראל: איר אמר, אַזוי צו אמר: פאַרוואָר, פְּשָׁעֵינוּ [זען ישעיהו 53:5 עבד ה׳ משיח בּן דוד און פשָׁעֵנוּ] און חטֹאתֵינוּ
זײַנען אויף אונדז, און דורך זיי מקק מיר אַיין, און ווי קענען מיר חיה? 11 אמר! צו זיי: חי אָנִי, אמר אֲדֹנָי ה׳, אויב איך
חפץ דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון דעם רשע, נײַערט אַז דער רשע זאָל זיך שוב פון זײַן דֶּרֶךְ, און חיה! שוב

אײַך אום! שוב אײַך אום פון אײַערע דרכים רעים; און לָמָה זאָלט איר מות, בית ישׂראל? 12 און דו בֶּן אָדָם, אמר צו
בני-עַמְּךָ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: די צִדְקַת הצדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו
53:11] וועט אים נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן אין יום פִּשְׁעוֹ, און די רשעה פון דעם רשע, דורך איר וועט
ער נישט כשל ווערן אין דעם יום שובוֹ [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אום פון זײַן רֶשַׁע; און דער וואָס איז
אַ צַדִּיק, יכל דערפאַר נישט ער חיה אין דעם יום וואָס ער חטא [זען רומ' 3:8; 6:1-2; מתי 7:21-23]. 13 ווען איך אמר
אויף דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11]: חיה וועט ער חיה, און ער בטח זיך אויף זײַן צדקה, און עשׂה
עָוֶל, וועלן אַלע זײַנע צדקות נישט זכר ווערן, און פאַר זײַן עָוֶל וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] דערפאַר וועט ער מות [זען רומ' 8:13; לוקס 3:3,5]. 14 און ווען איך אמר צו דעם רשע: מות מוזטו מות, און ער
שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אום פון זײַנע חַטָּאת, און עשׂה משפט און צדקה; 15 אַז דעם חֲבֹל שוב
דער רשע אום, די גְּזֵלָה שלם ער, אין די חֻקּוֹת החיים הלך ער, נישט צו עשׂה קיין עָוֶל – וועט ער חיה חיה, ער וועט
נישט מות. 16 אַלע זײַנע חטאת וואָס ער האָט חטא, וועלן אים נישט זכר ווערן; משפט און צדקה עשׂה ער, חיה
וועט ער חיה. 17 און בני-עַמְּךָ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אמר: נישט ריכטיק [נתכן,
תכן] איז דער דֶּרֶךְ אֲדֹנָי, ווען זייער אייגענער דֶּרֶךְ איז נישט ריכטיק. 18 ווען דער צַדִּיק שוב זיך פון זײַן צדקה, און
עשׂה עָוֶל, מוז ער מות דערפאַר. 19 און ווען דער רשע שוב זיך פון זײַן רשעה, און עשׂה משפט און צדקה, וועט ער
דערמיט חיה. 20 און איר אמר: נישט ריכטיק איז דער דֶּרֶךְ אֲדֹנָי; איש לויט זײַנע דרכים שפט איך אײַך, בית ישׂראל.
21 און עס איז געווען אין 12טן שָׁנָה פון גָּלוּתֵנוּ, אין 10טן חודש, אין 5טן טאָג פון חודש, איז בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו מיר אַ פָּלִיט פון ירושלים, אַזוי צו אמר: די עִיר איז נכה [זען
"נכה" ישעיה 53:4] געוואָרן. 22 און די יָד ה' איז געווען אויף מיר אין עֶרֶב איידער דער פָּלִיט איז בוא; און ער האָט
פתח מײַן פֶּה איידער ער איז בוא צו מיר אין דער בוקר; און מײַן פֶּה איז פתח, און איך בין מער נישט נאלם [אלם]
געווען. 23 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 24 בֶּן אָדָם, די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] אין די דאָזיקע חורבות אויף אַדְמַת ישׂראל, אמר, אַזוי צו אמר: איינער איז געווען אברהם, און ער האָט
ירש הָאָרֶץ, און מיר זײַנען רבים, איז אונדז הָאָרֶץ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געוואָרן פאַר אַ
מוֹרָשָׁה. 25 דעריבער אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': מיטן דָּם אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן
3:3] איר, און אײַערע אויגן נשׂא איר אויף צו אײַערע גִּלּוּלִים, און דָּם שפך איר, און הָאָרֶץ ווילט איר ירש? 26 איר
זײַט עמד אויף אײַער חרב, איר האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] תּוֹעֵבָה, און איש זײַן אֵשֶׁת רֵעַ
האָט איר טמא, און הָאָרֶץ ווילט איר ירש? 27 אַזוי זאָלסטו אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': חַי אָנִי, אַז די וואָס
אין די חורבות וועלן דורכן חרב נפל, און דער וואָס אויפן פְּנֵי הַשָּׂדֶה, אים נתן איך צו די חיות, אים צו אכל, און די
וואָס אין די מצדות און אין די מערות [מְעָרָה] וועלן פון דֶּבֶר מות. 28 און איך וועל נתן הָאָרֶץ שְׁמָמָה און מְשַׁמָּה,
און שבת ווערן וועט איר גְּאוֹן פון עז, און די הָרִים פון ישׂראל וועלן זײַן מֵאֵין עוֹבֵר. 29 און זיי וועלן ידע אַז איך בין
ה', ווען איך נתן הָאָרֶץ שְׁמָמָה און מְשַׁמָּה, פאַר אַלע זייערע תּוֹעֲבֹת וואָס זיי האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9]. 30 און דו בֶּן אָדָם, בני-עַמְּךָ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] דבר פון דיר, אֵצֶל
[זען משלי 8:30] הקירוֹת [קיר], און אין די פתח פון די בתים, און איינער דבר מיטן אַנדערן, איטלעכער מיט אחיו,
אַזוי צו אמר: בוא נָא, און שמע!, וואָס איז דאָס דבר וואָס יצא פון ה'; 31 און זיי בוא צו דיר ווי אַ מָבוֹא פון עם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; און זיי ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] פאַר דיר, ווי
עַמִּי, און זיי שמע צו דײַנע דברים, אָבער זיי עשׂה זיי נישט; וואָרעם מיט זייער פֶּה, עֲגָבִים זיי עשׂה, בעת נאָך זייער
בֶּצַע הלך זייער לֵב. 32 און הִנֵּה, ביסט בײַ זיי ווי שיר עֲגָבִים מיט יְפֵה קוֹל און יטב נַגֵּן; און זיי שמע צו דײַנע דברים,
אָבער זיי עשׂה זיי נישט. 33 אָבער ווען עס בוא – הִנֵּה, עס בוא – וועלן זיי ידע אַז אַ נביא איז געווען צווישן זיי.

יחז34

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, זאָג נביאות אויף די רֹעִים פון ישׂראל; זאָג נביאות, און
זאָלסט אמר צו זיי, צו די רֹעִים: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײ, די רֹעִים פון ישׂראל וואָס האָבן רעה זיך אַליין! דאַרפן
נישט די רֹעִים די צאָן רעה? 3 דאָס חֵלֶב אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] איר, און מיט דער
צֶמֶר לבש איר זיך, די בָּרִיא טוט איר זבח; די צאָן רעה איר נישט. 4 די נחלות [חלה] האָט איר נישט חזק, און די
חולה [חלה] האָט איר נישט רפא, און די נשברת [שבר] האָט איר נישט חבש, און די נדחת [נדח] האָט איר נישט
שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7], און די פארלאָרענע [אבד, פארלוירן, יוחנן 3:16] האָט איר נישט בקש, און
מיט חזקה האָט איר רדה איבער זיי, און מיט פֶּרֶךְ. 5 און זיי זײַנען פוץ געוואָרן, ווײַל אָן אַ רֹעֶה, און געוואָרן צו

אכלה פאַר כּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, ווײַל זײ זײַנען פוץ געווען. 6 האָבּן שגה מײַנע צאָן אויף כּל הֲרָרִים, און אויף כּל גִּבְעָה
רמה [רום]; און איבערן כּל פּני הָאָרֶץ זײַנען פוץ געוואָרן מײַנע צאָן, און נישט געווען קײן דוֹרֵשׁ און קײן מבקש
[בקש]. 7 דעריבער, איר רֹעִים, שמעו! דאָס דבר־ה': 8 חי אָנִי, אמר אֲדֹנָי ה', פאַרוואָר, ווײַל מײַנע צאָן זײַנען געוואָרן
צו בז, און מײַנע צאָן זײַנען געוואָרן צו אכלה פאַר כּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, ווײַל אָן אַ רֹעֶה, און מײַנע רֹעִים האָבּן נישט דרש
אויף מײַנע צאָן, און די רֹעִים האָבּן רעה זיך אַליין, און מײַנע צאָן האָבּן זײ נישט רעה, 9 דעריבער, איר רֹעִים, שמעו!
דאָס דבר־ה': 10 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך בין אויף די רֹעִים, און וועל דרש [זען דברים 18:19] מײַנע צאָן
פון זײער יָד, און וועל זײ שבת פון רעה צאָן, און די רֹעִים וועלן מער נישט רעה זיך אַליין; און איך וועל נצל [זען
"נצל" מיכה 4:10; 5:1] מײַנע צאָן פון זײער פֶּה, און זײ וועלן מער נישט זײַן זײ צו אכלה. 11 וואָרעם אַזוי האָט אמר
אֲדֹנָי ה': הִנֵּה איך, יאָ איך וועל דרש אויף מײַנע צאָן [זען יוחנן 1:14; 10:11], און איך וועל זײ בקר. 12 ווי אַ רֹעֶה
בקרה זײַן עֵדֶר אין דעם יום וואָס ער איז צווישן זײַנע צאָן נפרשות [פרש], אַזוי וועל איך בקר מײַנע צאָן; און איך
וועל זײ נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון כּל המקומות וואָס זײ זײַנען פוץ געוואָרן אַהין אין יום עָנָן און עֲרָפֶל. 13
און איך וועל זײ יצא פון די עַמִּים, און וועל זײ קבץ פון די ארצות, און וועל זײ ברענגען אויף זײער אֲדָמָה; און איך
וועל זײ רעה אויף די הָרִים פון ישׂראל, בײַ די אפיקים [אפיק], און אין כּל מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. 14 אויף אַ מרעה טוב וועל
איך זײ רעה, און אויף די הָרִים פון מרום ישׂראל וועט זײַן זײער נָוֶה; דאָרטן וועלן זײ רבץ אין נָוֶה טוב, און מִרְעֶה
שָׁמֵן וועלן זײ זיך רעה אויף די הָרִים פון ישׂראל. 15 איך וועל רעה מײַנע צאָן, און איך וועל זײ מאַכן רבץ, אמר אֲדֹנָי
ה'. 16 די פאַרלאָרענע [זען יוחנן 3:16] וועל איך בקש, און די נִדַּחַת [נדח] וועל איך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4;
זכריה 13:7], און די נשברת [שבר] וועל איך חבש, און די חוֹלָה [חלה] וועל איך חזק, אָבער די שְׁמֵנָה און די חזקה
וועל איך שמד; מיט מִשְׁפָּט וועל איך זײ רעה. 17 און איר מײַנע צאָן, אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך שפט צווישן
שֶׂה [זען משיח שֶׂה ישעיהו 53:7 אונדזער אויסלייזונג פון מצרים] און שֶׂה, צווישן די אֵילִים און די עתודים [זען מתי
25:33]. 18 איז דאָס נישט גענוג פאַר אײַך? די מרעה טוב רעה איר אײַך, אַז דעם יתר פון אײַער מרעים רמס איר
מיט אײַערע רגלים [זען תהלים 22:17]? און וואָס מִשְׁקָע מַיִם שתה איר, אַז דאָס יתר רפשׂ איר מיט אײַערע רגלים
[זען תהלים 22:17]? 19 און מײַנע צאָן רעה זיך אויף וואָס אײַערע רגלים [זען תהלים 22:17] האָבּן רמס, און שתה
וואָס אײַערע רגלים האָבּן רפשׂ. 20 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר צו זײ: הִנֵּה איך, יאָ איך, וועל שפט צווישן דעם
שֶׂה [זען משיח שֶׂה ישעיהו 53:7 אונדזער אויסלייזונג פון מצרים] בְּרִיָּה און דעם שֶׂה רָזֶה. 21 ווײַל מיט דער צַד און
מיטן כּתף הדף איר, און מיט אײַערע קרנות נגח איר, כּל הנחלות [חלה], ביז איר האָט זײ פוץ דערויסן, 22 דעריבער
וועל איך ישע מײַנע צאָן [זען לוקס 19:10], און זײ וועלן מער נישט זײַן פאַר בז; און איך וועל שפט צווישן שֶׂה [זען
משיח שֶׂה ישעיהו 53:7 אונדזער אויסלייזונג פון מצרים] און שֶׂה. 23 און איך וועל אויפשטעלן איבער זײ רֹעֶה אֶחָד
[זען יוחנן 14:6] וואָס וועט זײ רעה – מײַן עֶבֶד דָּוִד [זען עֶבֶד דוד ישעיה 53:12-52:13; זען
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI]; ער וועט זײ רעה, און ער וועט זײער רֹעֶה זײַן.
24 און איך ה' וועל זײ זײַן צום אלוקים, און מײַן עֶבֶד דָּוִד אַ נָשִׂיא [זען תהלים 38-89:34] צווישן זײ; איך ה' האָבּ
דבר. 25 און איך וועל זײ כרת בְּרִית שלום [זען "שלום" ישעיה 53:5], און וועל שבת חיה רָעָה פון הָאָרֶץ, און זײ וועלן
ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין מדבר אין בֶּטַח, און ישן אין די יער. 26 און איך וועל נתן זײ און
רונד אַרום מײַן גביה פאַר אַ בְּרָכָה; און איך וועל ירד דעם גֶּשֶׁם אין זײַן צײַט; גִּשְׁמֵי בְּרָכָה וועלן דאָס זײַן. 27 און
דער עֵץ הַשָּׂדֶה וועט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] זײַן פרי, און הָאָרֶץ וועט נתן איר יבול; און זײ
וועלן זײַן אויף זײער אֲדָמָה אין בֶּטַח; און זײ וועלן ידע אַז איך בין ה', ווען איך שבר די מוטה פון זײער יאָך, און וועל
זײ נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דער יָד פון הָעֹבְדִים זײ [זען גלט' 16-5:1]. 28 און זײ וועלן מער נישט זײַן אַ בַּז
פאַר די גוֹיִם, און די חַיַּת הָאָרֶץ וועט זײ נישט אכל; און זײ וועלן ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין
בֶּטַח, און קײנער וועט נישט חתת. 29 און איך וועל זײ קום אַ מַטָּע פאַר אַ שם, און עס וועלן מער נישט זײַן אין
הָאָרֶץ אֹסֶפִי [אסף] פון רָעָב, און זײ וועלן מער נישט נשׂא די כְּלִמָּה פון די גוֹיִם. 30 און זײ וועלן ידע אַז איך ה'
אֱלֹקֵיהֶם בין מיט זײ, און זײ, דאָס בית ישׂראל, זײַנען עַמִּי, אמר אֲדֹנָי ה'. 31 און איר זײַט מײַנע צאָן; די צאָן פון מײַן
מַרְעִים, אָדָם זײַט איר; און איך בין אֱלֹקֵיכֶם, אמר אֲדֹנָי ה'.

יחז35

1 און דאָס דבר־ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, שׂים דײַן פּנים אויף הַר שֵׂעִיר, און זאָג נביאות אויף
אים; 3 און זאָלסט אמר צו אים: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך בין אויף דיר, הַר שֵׂעִיר, און וועל נטה מײַן יָד אויף
דיר, און וועל דיך נתן שְׁמָמָה און מְשַׁמָּה. 4 דײַנע ערים וועל איך חרבה שׂים, און דו וועסט שְׁמָמָה זײַן; און וועסט

ידע אַז איך בין ה'. 5 ווײַל בײַ דיר איז געווען אײַבֿה עוֹלם [זען עבדיה 14-1:11; בראשית 3:15

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ], און האָסט הגיר [נגר] די בּני-ישׂראל אין דער מאַכט פון חרב, אין דער צײַט פון זײער אײַד, אין דער צײַט פון דער עֲוֹן קֵץ; 6 דעריבער, חי אָנִי, אמר אֲדֹנָי ה', אַז צו דָּם וועל איך דיך עשׂה, און דָּם וועט דיך רדף; פאַרוואָר, דָּם האָסטו לא שׂנא, דעריבער זאָל דָּם דיך רדף. 7 און איך וועל נתן הַר שֵׂעִיר פאַר אַ שְׁמָמָה און שְׁמָמָה, און וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פון אים גייער און קומער. 8 און איך וועל מלא זײַנע הָרים מיט זײַנע חללים; דײַנע גבעה, און דײַנע גאות [גיא], און אַלע דײַנע אָפִיק – חללי חרב וועלן נפל אין זײ. 9 שׂוֹמְמוֹת עוֹלָם וועל איך דיך נתן, און דײַנע ערים וועלן נישט זײן ישב; און איר וועט ידע אַז איך בין ה'. 10 ווײַל דו האָסט אמר: די ביידע גוֹיִם און די ביידע ארצוֹת וועלן מײַנע ווערן, און מיר וועלן זײ יַרשען, הגם ה' איז דאָרט געווען, 11 דעריבער, חי אָנִי, אמר אֲדֹנָי ה', אַז איך וועל עשׂה אַזוי ווי דײַן אף און ווי דײַן קנאה וואָס דו האָסט באַוויזן, פון דײַן שׂנאה צו זײ; און איך וועל ידע ווערן צווישן זײ, ווען איך וועל דיך שפט. 12 און וועסט ידע אַז איך ה' האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַלע דײַנע נֶאָצָה וואָס דו האָסט אמר אויף די הָרים פון ישׂראל, אַזוי צו אמר: שממו זײַנען זײ געוואָרן אונדז זײַנען זײ נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] געוואָרן צו אכלה. 13 און איר האָט זיך רימען קעגן מיר מיט אײַער פֶּה, און האָט העתיר [עתר] קעגן מיר אײַערע דברים; איך האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]. 14 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווען די כּל הָאָרֶץ שׂמח זיך, וועל איך דיך עשׂה שְׁמָמָה. 15 אַזוי ווי דו האָסט זיך שׂמח איבּער דער נחלה פון דעם בּית ישׂראל, ווען זי איז שממה [שמם] געוואָרן, אַזוי וועל איך עשׂה צו דיר; שְׁמָמָה וועסטו ווערן, הַר שֵׂעִיר, און כּל אֱדוֹם אין גאַנצן; און זײ וועלן ידע אַז איך בין ה'.

יחז36

1 און דו בֶּן אָדָם, זאָג נביאות אויף די הָרים פון ישׂראל, און זאָלסט אמר: הָרים פון ישׂראל, שמע! דאָס דבר-ה'. 2 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײַל דער אוֹיֵב האָט אויף אײַך אמר: אַהאַ! אויך די במות עוֹלָם זײַנען אונדז צו מוֹרָשָׁה געוואָרן. 3 דעריבער זאָג נביאות, און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': יַעַן בְּיַעַן מע האָט אײַך שמם און שָׁאַף פון רונד אַרום, כּדי איר זאָלט ווערן אַ מוֹרָשָׁה פאַר די שאֵרית הַגּוֹיִם, און איר עלה אויף דעם שׂפה פון לָשׁוֹן, און דער דִּבָּה פון עם; 4 דעריבער איר הָרים פון ישׂראל, שמע! דאָס דבר אֲדֹנָי ה': אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' צו די הָרים און צו די גבעה, צו די אפיק און צו די גאיות [גיא], און צו די חורבות השׂממות [שמם], און צו די ערים, וואָס זײַנען געוואָרן צו בּז און צו לעג [זען "לעג" תהלים 22:8] בײַ די שארית הגּוֹיִם וואָס פון רונד אַרום; 5 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: פאַרוואָר, אין דעם אֵשׁ פון מײַן קנאה האָבּ איך דבר וועגן די שארית הגּוֹיִם, און וועגן אֱדוֹם אין גאַנצן, וואָס האָבּן נתן מײַן אֶרֶץ זיך פאַר מוֹרָשָׁה, מיט שִׂמחה פון כּל לֵבָב, מיט שְׁאָט פון נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], לְמַעַן איר מִגְרָשׁ פאַר בַּז. 6 דעריבער זאָג נביאות איבּער אַדְמַת ישׂראל, און זאָלסט אמר צו די הָרים און צו די גבעה, צו די אפיקים [אפיק] און צו די גֵּיאִ: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, אין מײַן קנאה און אין מײַן חֵמָה האָבּ איך דבר, ווײַל די כְּלִמָּה פון די גוֹיִם האָט איר נשׂא; 7 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: איך נשׂא מײַן יָד, אַז די גוֹיִם וואָס פון רונד אַרום אײַך, זײ גופא, וועלן נשׂא זייער כְּלִמָּה! 8 און איר, הָרים פון ישׂראל, וועט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אײַערע עָנָף, און נשׂא אײַער פרי, פאַר עַמִּי ישׂראל; וואָרעם זײ זײַנען קרב צו בוא [היים]. 9 וואָרעם הִנֵּה בין איך פאַר אײַך, און איך וועל זיך פנה צו אײַך, און איר וועט עבד ווערן, און זרע ווערן. 10 און איך וועל רבה אויף אײַך אָדָם, דאָס כּל בּית ישׂראל אין גאַנצן; און די ערים וועלן ישב ווערן, און די חורבות וועלן בנה ווערן. 11 און איך וועל רבה אויף אײַך אָדָם און בהמה, און זײ וועלן זיך רבה און פרה; און איך וועל אײַך הוֹשב [ישב] ווי אין אײַערע קַדְמָה צײַטן, און וועל אײַך הטב [יטב] מער ווי אין אײַער אָנהייבּ; און איר וועט ידע אַז איך בין ה'. 12 און איך וועל מאַכן הלך אויף אײַך אָדָם, עַמִּי ישׂראל; און זײ וועלן דיך ירש, און וועסט זײ זײַן פאַר אַ נחלה, און וועסט זײ מער נישט ווידער שׂכּל. 13 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': ווײַל מע אמר צו אײַך: אַן אֹכֶלֶת אָדָם ביסטו, און אַ מְשַׁכֶּלֶת פון דײַן גוֹי ביסטו געוואָרן. 14 דעריבער וועסטו אָדָם מער נישט אכל, און דײַנע גוֹי וועסטו מער נישט שׂכּל, אמר אֲדֹנָי ה'. 15 און איך וועל דיך מער נישט מאַכן שמע די כְּלִמָּה פון די גוֹיִם, און די חֶרְפָּה פון די עַמִּים וועסטו מער נישט נשׂא, און דײַנע גוֹי וועסטו מער נישט מאַכן כּשל, אמר אֲדֹנָי ה'. 16 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 17 בֶּן אָדָם, דאָס בּית ישׂראל ישב אויף זייער אֲדָמָה, האָבּן זײ זי טמא מיט זייער דֶּרֶךְ און מיט זייערע עלילות [עלילה]; אַזוי ווי די טֻמְאָה פון אַ נִדָּה איז געווען זייער דֶּרֶךְ פאַר מיר. 18 און איך האָבּ שפך אויף זײ מײַן חֵמָה פאַר דעם דָּם וואָס זײ האָבּן שפך אין הָאָרֶץ, ווײַל מיט זייערע גִּלּוּלִים האָבּן זײ עס טמא. 19 און איך האָבּ זײ פוץ צווישן די גוֹיִם, און זײ זײַנען זרה געוואָרן אין די ארצוֹת; לויט זייער דֶּרֶךְ און לויט זייערע עלילות [עלילה]

האָבּ איך זיי שפּט. 20 און אַז זיי זײַנען בּוא [זען "בּוא," בּראשׁית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו די גּוֹיִם וואָס זיי זײַנען בּוא אַהין, האָבּן זיי חלל מײַן שֵׁם קדשׁ, אַז מע האָט אויף זיי אמר: עַם ה' זײַנען די דאָזיקע, און פּון זײַן אֶרֶץ זיי יצא. 21 און איך האָבּ חמל פאַר מײַן שֵׁם קדשׁ, וואָס דאָס בּית ישׂראל האָט אים חלל צווישן די גּוֹיִם וואָס זיי זײַנען בּוא אַהין. 22 דעריבּער אמר צו דעם בּית ישׂראל: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': נישׁט פאַר אייער למען עשׂה איך, בּית ישׂראל, נײַערט פאַר מײַן שֵׁם קדשׁ, וואָס איר האָט חלל צווישן די גּוֹיִם וואָס איר זײַט בּוא [זען "בּוא," בּראשׁית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַהין. 23 און איך וועל קדשׁ מײַן שֵׁם הַגָּדוֹל, וואָס איז חלל געוואָרן צווישן די גּוֹיִם, וואָס איר האָט חלל צווישן זיי; און די גּוֹיִם וועלן ידע אַז איך בין ה', אמר אֲדֹנָי ה', ווען איך ווער הקדשׁ [קדשׁ, זען הדרך המשׁיחיסטים 10:10] דורך אײַך פאַר זייערע אויגן. 24 און איך וועל אײַך לקח פּון די גּוֹיִם, און וועל אײַך קבּץ פּון כּל הארצוֹת, און אײַך בּרענגען אויף אײַער אֲדָמָה. 25 און איך וועל זרק אויף אײַך מַיִם טהוֹרים, און איר וועט טהר ווערן; פּון אַלע אײַערע טֻמְאוֹת [טֻמְאָה] און פּון אַלע אײַערע גִּלּוּלִים וועל איך אײַך טהר. 26 און איך וועל אײַך נתן [זען "נתן" ישׁעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ לֵב חָדָשׁ, און אַ רוּחַ חֲדָשָׁה [זען דבּרים 30:6-8; יחזקאל 18:31; 11:19; ירמיה 31:31-34; יוֹחָנָן 3:3-8; אפס' 2:5; קוֹל' 2:13; יעקבּ 1:17-18; כּיפּא א 1:3] וועל איך נתן אין אײַך, און איך וועל סור דאָס לֵב הָאֶבֶן פּון אײַער בָּשָׂר, און וועל אײַך נתן אַ לֵב בָּשָׂר. 27 און מײַן רוּחַ [יוֹאל 3:1-5] וועל איך נתן אין אײַך, און וועל עשׂה אַז אין מײַנע חוקים [חק] זאָלט איר הלך, און מײַנע משׁפּטים זאָלט איר זײַן שומר איבּער און עשׂה. 28 און איר וועט ישׁב [זען "ישׁב" הושׁע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין הָאָרֶץ וואָס איך האָבּ נתן [זען "נתן" ישׁעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אבוֹתֵיכם, און איר וועט מיר זײַן לְעָם, און איך וועל אײַך זײַן לאלוקים. 29 און איך וועל אײַך ישׁע פּון אַלע אײַערע טֻמְאוֹת [טֻמְאָה], און איך וועל קרא צו דער דָּגָן, און וועל זי רבּה, און וועל נישׁט נתן אויף אײַך קיין רָעָב. 30 און איך וועל רבּה די פּרי הָעֵץ, און די תְּנוּבָה פּון שָׂדֶה, כּדי איר זאָלט מער נישׁט לקח די חֶרְפָּה פּון רָעָב צווישן די גּוֹיִם. 31 און איר וועט זיך זכר אײַערע דרכים הרעים, און אײַערע מעללים [מעלל] וואָס זײַנען נישׁט טוֹבים געווען, און איר וועט זיך נקוט [קוט] פאַר זיך אַליין איבּער אײַערע עֲוֹנוֹת [עָוֹן] און איבּער אײַערע תּוֹעֲבוֹת. 32 נישׁט פאַר למענכם עשׂה איך, אמר אֲדֹנָי ה'; זאָל דאָס ידע זײַן צו אײַך; זײַט אין בּושׁה און כּלם אײַך פאַר אײַערע דרכים, איר בּית ישׂראל. 33 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': אין דעם יוֹם וואָס איך טהר אײַך פּון אַלע אײַערע עֲוֹנוֹת, וועל איך מאַכן ישׁב די ערים, און די חוּרבות וועלן בּנה ווערן. 34 און הָאָרֶץ הַנְּשַׁמָּה [שׁמם] וועט עבד ווערן, אָנשׁטאָט וואָס עס איז געווען אַ שְׁמָמָה פאַר די אויגן פּון כָּל עוֹבֵר. 35 און מע וועט אמר: דאָס דאָזיקע אֶרֶץ דאָס שׁמם איז געוואָרן ווי דער גַּן עֵדֶן, און די ערים די חרבות און נשׁמות און נהרסות [הרס] זײַנען בּצר און ישׁב. 36 און ידע וועלן די גּוֹיִם וואָס וועלן שאַר רוּנד אַרום אײַך, אַז איך ה' האָבּ בּנה די נהרסות [הרס], האָבּ נטע דאָס נשׁמה [שׁמם]; איך ה' האָבּ דבּר און וועל עשׂה. 37 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': אויך דערין וועל איך זיך לאָזן דרשׁ פּון דעם בּית ישׂראל, זיי צו עשׂה: איך וועל זיי רבּה אָדָם ווי צאָן. 38 ווי די צאָן קָדָשִׁים, ווי די צאָן פּון ירושׁלים אין אירע מוֹעֲדִים, אַזוי וועלן זײַן די ערים החרבּוֹת מלא מיט צאָן אָדָם; און זיי וועלן ידע אַז איך בין ה'.

יחז37

1 די יָד ה' איז געווען אויף מיר, און ער האָט מיך יצא דורך דעם רוּחַ ה', און האָט מיך נוח אין מיטן פּון דעם בּקְעָה, און ער איז געווען מלא מיט עצמות. 2 און ער האָט מיך געפירט פאַרבּײַ זיי סביב סביב, און הִנֵּה זיי זײַנען געווען רבּות מְאֹד איבּערן בּקְעָה, און הנה, זיי זײַנען געווען יְבֵשׁוֹת מְאֹד. 3 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, קענען די דאָזיקע עצמוֹת חיה ווערן? האָבּ איך אמר: אֲדֹנָי ה', דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישׁעיהו 53:3] דאָך. 4 האָט ער צו מיר אמר: זאָג נביאות צו די דאָזיקע עצמוֹת, און זאָלסט אמר צו זיי: איר עצמוֹת הַיְבֵשׁוֹת, שׁמעו! דאָס דבּר-ה': 5 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' צו די דאָזיקע עצמוֹת: הִנֵּה, איך ברענג אַרײַן אין אײַך רוּחַ, און איר וועט חיה ווערן. 6 און איך וועל נתן [זען "נתן" ישׁעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף אײַך גִּדִים [גיד], און וועל עלה אויף אײַך בָּשָׂר, און קרם אויף אײַך עוֹר, און נתן אין אײַך רוּחַ, און איר וועט חיה ווערן; און איר וועט ידע אַז איך בין ה'. 7 און איך האָבּ נביאות געזאָגט אַזוי ווי איך בין צוה געוואָרן; און עס איז געוואָרן אַ קוֹל, ווי איך האָבּ נביאות געזאָגן; און הִנֵּה אַ רַעַשׁ, און די עצמוֹת האָבּן קרב עֶצֶם צו זײַן עֶצֶם. 8 און איך האָבּ ראה, און הִנֵּה גדים [גיד] זײַנען אויף זיי, און בּשׂר איז עלה [זען "עלה" ישׁעיה 53:2], און עוֹר האָט זיך קרם אויף זיי פּון אויבּן, אָבּער קיין רוּחַ איז אין זיי נישׁט געווען. 9 האָט ער צו מיר אמר: זאָג נביאות צו דעם רוּחַ, זאָג נביאות, דו בֶּן אָדָם, און זאָלסט אמר צו דעם רוּחַ: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': פּון די 4 רוּחוֹת בּוא, דו רוּחַ, און נפח אַרײַן אין די דאָזיקע הרוּגים, אַז זיי זאָלן חיה ווערן. 10 און איך האָבּ נביאות געזאָגן אַזוי ווי ער האָט מיר צוה, און דער רוּחַ איז אין זיי אַרײַן, און זיי זײַנען חיה געוואָרן; און זיי

האָבן זיך עמד אויף זייערע רגלים [זען תהלים 22:17], אַ חיל גדול מאד מאד. 11 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם,
די דאָזיקע עצמות, זיי זײַנען דאָס כּל בית ישׂראל; הִנֵּה, זיי אמר: יבש זײַנען אונדזערע עצמות, און אבד איז תִּקְוָתֵנוּ;
גזר [זען "גזר" ישעיה 53:8] זײַנען מיר. 12 דעריבער זאָג נביאות, און זאָלסט אמר צו זיי: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה,
איך פּתח אײַערע קברים [זען משיחס קבר ישעיה 53:9], און וועל עלה אײַך פון אײַערע קברים, און אײַך ברענגען
אויף אַדְמַת ישׂראל. 13 און איר וועט ידע אַז איך בין ה', ווען איך פּתח אײַערע קברים, און ווען איך ברענג אײַך אויף,
עַמִּי, פון אײַערע קברים [זען קור"ב 4:16; טיט' 3:5]. 14 און איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14] מײַן רוּחַ אין אײַך,
און איר וועט חיה ווערן; און איך וועל אײַך נוח אויף אײַער אֲדָמָה; און איר וועט ידע אַז איך ה' האָב דבר און עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אמר ה'. 15 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 16 און דו בֶּן
אָדָם, לקח דיר עֵץ אֶחָד, און כתב אָן אויף אים: פאַר יהוּדה, און פאַר די בּני-ישׂראל זײַנע חברים; און לקח דיר עֵץ
אֶחָד, און כתב אָן אויף אים: פאַר יוסף – דער עֵץ אפרים, און פון כּל בית ישׂראל זײַנע חברים; 17 און קרב זיי דיר
אחד צו אחד אין עֵץ אחד, אַז זיי זאָלן ווערן אחדים אין דײַן יָד. 18 און אַז בּני-עַמְּךָ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי] וועלן אמר צו דיר, אַזוי צו אמר: ווילסטו אונדז נישט נגד וואָס די דאָזיקע זײַנען דיר? 19
דבר צו זיי: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך לקח דעם עֵץ יוסף וואָס אין דער יָד פון אפרַיִם, און די שבטים פון
ישׂראל זײַנע חברים, און איך וועל זיי נתן צו אים מיט דעם עֵץ יהוּדה, און איך וועל זיי עשׂה פאַר עֵץ אחד, און זיי
וועלן ווערן אחד אין מײַן יָד. 20 און די עצים [עץ] וואָס דו וועסט אויף זיי כתב, זאָלן זײַן אין דײַן יָד פאַר זייערע
אויגן. 21 און דבר צו זיי: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך לקח צונויף די בּני-ישׂראל פון צווישן די גוֹיִם, וואָס זיי
זײַנען הלך אַהין, און איך וועל זיי קבץ פון רונד אַרום, און וועל זיי ברענגען אויף זייער אֲדָמָה. 22 און איך וועל זיי
עשׂה פאַר גוֹי אֶחָד אין הָאָרֶץ, אויף די הָרִים פון ישׂראל, און מלך אֶחָד וועט זײַן בײַ זיי אַלעמען צום מלך; און זיי
וועלן מער נישט זײַן אין 2 גוֹיִם, און וועלן מער נישט חצה ווערן ווידער אין 2 מלוכות. 23 און זיי וועלן זיך מער נישט
טמא מיט זייערע גִּלּוּלִים, און מיט זייערע שקוּצים, און מיט אַלע זייערע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן
דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ]; און איך וועל זיי ישע פון אַלע זייערע מוֹשבֹת וואָס זיי האָבן חטא אין זיי, און איך וועל זיי טהר; און
זיי וועלן מיר זײַן לְעָם, און איך וועל זיי זײַן לאלוקים. 24 און מײַן עֶבֶד דָּוִד [זען ישעיה 37:35; 52:13-53:12; יחזקאל
34:23

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI] וועט זײַן מלך איבּער זיי, און רֹעֶה אֶחָד וועט
זײַן בײַ זיי אַלעמען; און אין מײַנע משפטים וועלן זיי הלך, און מײַנע חוקים וועלן זיי זײַן שומר איבּער און זיי עשׂה.
25 און זיי וועלן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף הָאָרֶץ וואָס איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו מײַן עֶבֶד, צו יעקבן, וואָס אבוֹתֵיכם זײַנען ישב דערין; און זיי וועלן ישב דערויף, זיי, און
זייערע בָּנִים, און זייערע בני בנים עד עוֹלָם; און מײַן עֶבֶד דוד וועט זיי זײַן אַ נשׂיא לְעוֹלָם. 26 און איך וועל זיי כרת אַ
בְּרִית שלום, אַ בְּרִית עוֹלָם [זען יהודים אין משיח 13:20] וועט עס זײַן מיט זיי; און איך וועל זיי נתן, און זיי רבה, און
וועל נתן מײַן מִקְדָּש צווישן זיי לְעוֹלָם. 27 און מײַן מִשְׁכָּן וועט זײַן איבּער זיי; און איך וועל זיי זײַן לאלוקים, און זיי
וועלן מיר זײַן לְעָם. 28 און די גוֹיִם וועלן ידע אַז איך ה' מקדש ישׂראל, ווען מײַן מִקְדָּש וועט זײַן צווישן זיי לְעוֹלָם.

יחז38

1 און דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 2 בֶּן אָדָם, שׂים דײַן פּנים צו גוֹג אֶרֶץ מָגוֹג, נְשִׂיא רֹאש מֶשֶׁך און
תּוּבל, און זאָג נביאות אויף אים; 3 און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך בין אויף דיר, גוֹג, דו נְשִׂיא
רֹאש מֶשֶׁך און תּוּבל. 4 און איך וועל דיך שוב, און וועל נתן חחים [חח] אין דײַנע לְחִי, און וועל דיך יצא מיט דײַן כּל
חיל, סוּסים און פרשים, לבש מִכְלוֹל, אַ קָהָל רָב, מיט צִנָּה און מָגֵן, וואָס תּפשׂ חֲרָבוֹת אַלע. 5 פָּרַס, כּוּש, און פּוּט
מיט זיי, אַלע מיט מָגֵן און כּוֹבע. 6 גוֹמר און אַלע אירע אגפים [אגף], בית תּוֹגַרְמָה, די עקן פון צפון, און אַלע זייערע
אגפים [אגף] עַמִּים רַבִּים מיט דיר. 7 כּון! און זײַ כּון! דו און אַלע דײַנע קָהָל וואָס זײַנען קהל אַרום דיר, און זײַ בײַ
זיי מִשְׁמָר. 8 אין ימים רבים אַרום וועסטו פקד ווערן, אין אחרית הַשָּׁנִים וועסטו בוא אויף אַן אֶרֶץ וואָס איז
משוֹבֶבֶת [שוב] פון חרב, וואָס איז קבץ פון מעמים רבים אויף די הָרִים פון ישׂראל. וואָס זײַנען געווען חָרְבָּה תָּמִיד;
אָבּער עס איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] געוואָרן פון די עַמִּים, און זיי ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אין בֶּטַח אַלע. 9 און וועסט עלה ווי עס בוא אַ שׂאָה, ווי אַן עָנָן צו כּסה הָאָרֶץ וועסטו זײַן, דו און
אַלע דײַנע אגפים [אגף], און עַמִּים רבים מיט דיר. 10 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועלן
דיר עלה זאַכן אויפן לֵב, און וועסט חשב אַ מַחֲשֶׁבֶת רָעָה. 11 און וועסט אמר: איך וועל עלה אויף דעם אֶרֶץ פון
פְּרָזוֹת [פְּרָזָה], איך וועל בוא אויף די שׁקֵטִים וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בֶּטַח, וואָס ישב

אַלע אָן אַ חוֹמָה, און נישטא בײַ זײ בְּרִיחַ און דְּלָתַיִם; 12 צו שלל שלל, און צו בָּזַז בַּזַּ, צו שוב דײַן יָד אויף חורבות
באַזעצטע, און אויף עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מארץ חיים מפשע עמי] אסף פון גוֹיִם, וואָס האָט עשׂה
מִקְנֶה און קִנְיָן, די וואָס ישב אויפן טַבּוּר פון הָאָרֶץ. 13 שְׁבָא, און דְּדָן, און די סָוחרים פון תַּרְשִׁישׁ, און אַלע אירע
כְּפִיר, וועלן אמר צו דיר: קומסטו שלל צו שללז? האָסטו הקהיל [קהל] בזז צו בזז? כֶּסֶף און זָהָב נשא? מִקְנֶה און קִנְיָן
שלל צו שלל גדוֹל? 14 דעריבער זאָג נביאות, דו בֶּן אָדָם, און זאָלסט אמר צו גוֹג: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': פאַרוואָר,
אין יום ההוא וואָס עַמִּי ישׂראל ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין בֶּטַח, וועסטו זיך ידע. 15 און
וועסט בוא פון דײַן מקוֹם, פון די יַרְכָּה פון צפון, דו, און עמים רבים מיט דיר, רֹכבים אויף סוּסים אַלע, אַ קָהל גָדוֹל,
און חיל רב. 16 און וועסט עלה אויף עַמִּי ישׂראל ווי אַן עָנָן צו כסה הָאָרֶץ אין אחרית הימים וועט דאָס זײַן, און איך
וועל דיך ברענגען אויף מײַן אֶרֶץ, כּדי די גוֹיִם זאָלן מיך ידע, ווען איך ווער הקדש דורך דיר, גוֹג, פאַר זייערע אויגן.
17 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דו ביסט דער וואָס איך האָב דבר אין קדמוֹנים דורך מײַנע עבדים די נביאים פון ישׂראל,
וואָס האָבן נביאות געזאָגן אין יענע טעג, שָׁנִים נאָכאַנאַנד, אַז איך וועל דיך ברענגען אויף זיי [זען ישעיה 25-14:24].
18 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, אין דעם יוֹם וואָס גוֹג בוא אויף אדמת ישׂראל, אמר אֲדֹנָי ה', וועט עלה מײַן חֵמָה
אין מײַן אף. 19 און אין מײַן קִנְאָה, אין דעם אֵשׁ פון מײַן עֶבְרָה האָב איך דבר: באמת אין יום ההוא וועט נישט זײַן
אַ רעש גדוֹל אויף אדמת ישׂראל! 20 און רעש וועלן פאַר מיר די דּגים [דָּג] פון ים, און דער עוֹף הַשָּׁמַיִם. און די חַיַּת
הַשָּׂדֶה, און כּל הָרֶמֶשׂ וואָס רמשׂ אויף הָאֲדָמָה, און כּל הָאָדָם וואָס אויפן פני האדמה; און נהרס [הרס] ווערן וועלן
די הָרִים, און נפל וועלן די מדרגות [מדרגה], און כּל חוֹמָה וועט צו הָאָרֶץ נפל. 21 און איך וועל קרא קעגן אים אויף
אַלע מײַנע הָרִים אַ חרב, אמר אֲדֹנָי ה'; איינעמס חרב וועט זײַן קעגן אחיו. 22 און איך וועל זיך שפט מיט אים, מיט
דֶּבֶר און מיט דָּם; און אַ גֶשֶׁם שטף, און האָגלשטיינער, אֵשׁ, און גָּפְרִית, וועל איך מאַכן מטר אויף אים און אויף זײַנע
אגפים און אויף די עמים רבים וואָס מיט אים. 23 און איך וועל התגדל [גדל] ווערן און הקדש ווערן, און איך וועל
זיך נוֹדע [ידע] פאַר די אויגן פון גוים רבים, און זײ וועלן ידע אַז איך בין ה'.

יחז39

1 און דו בֶּן אָדָם, זאָג נביאות אויף גוֹג, און זאָלסט אמר: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': הִנֵּה, איך בין אויף דיר, גוֹג, נשׂיא
רֹאש מֶשֶׁך און תּוּבָל. 2 און איך וועל דיך שוב, און דיך ששא, און וועל דיך אויפברענגען פון די יַרְכָּה פון צפוֹן, און
דיך ברענגען אויף די הָרִים פון ישׂראל. 3 און איך וועל נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] דײַן קשת פון דײַן שׂמאול יָד, און
דײַנע חצים [חץ] וועל איך פון דײַן ימין [זעו ימין האדוֹן משיח תהלים 110:1] מאַכן נפל. 4 אויף די הָרִים פון ישׂראל
וועסטו נפל, דו, און אַלע דײַנע אגפים, און די עמים וואָס מיט דיר; פאַר עַיִט צִפּוֹר כּל כּנף און די חיּת הַשָּׂדֶה, האָב
איך דיך נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] פאר אָכְלָה. 5 אויפן פני הַשָּׂדֶה וועסטו נפל, וואָרעם איך
האָב דבר, אמר אֲדֹנָי ה'. 6 און איך וועל שלח אן אֵשׁ אויף מָגוֹג, און אויף די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה
13-6:11] אויף די אִיִּים אין בֶּטַח; און זײ וועלן ידע אַז איך בין ה'. 7 און מײַן שֵׁם קדש וועל איך מאכן ידע צווישן
עַמִּי ישׂראל, און איך וועל מער נישט לאָזן חלל ווערן מײַן שֵׁם קדש; און די גוֹיִם וועלן ידע אַז איך ה' בין קָדוֹשׁ אין
ישׂראל. 8 הִנֵּה, עס בוא, און עס וועט זײן, אמר אֲדֹנָי ה'; דאָס איז דער יוֹם וואָס איך האָב דבר. 9 און די יושבי ערים
פון ישׂראל וועלן יצא, און וועלן בער און שׂלק מיט נֶשֶׁק און מָגֵן און צִנָּה, מיט קֶשֶׁת און מיט חצים [חץ], און מיט
מַקֵּל און מיט רֹמַח, און זײ וועלן בער אֵשׁ דערמיט 7 שָׁנָה. 10 און זײ וועלן נישט נשׂא עֵצִים פון שָׂדֶה, און נישט חטב
פון די וועלדער, נײַערט מיטן נֶשֶׁק וועלן זײ בער אֵשׁ; און זײ וועלן שלל זייערע שלל [זען "שלל" ישעיה 53:12], און
בזז זייערע בזז, אמר אֲדֹנָי ה'. 11 און עס וועט זײן אין יום ההוא, וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי
9-2:7] גוֹג אַ מקוֹם פאַר אַ קבר [זען "קבר" ישעיה 53:9] אין ישׂראל, דעם גֵּיא פון די דורכגייער צום קדמה פון ים;
און עס וועט חוֹסֶמֶת [חסם] די דורכגייער דעם וועג; און מע וועט דאָרטן קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] גוֹג
און אַלע זײַן המון, און מע וועט עס קרא גֵּיא-הַמּוֹן-גוֹג. 12 און דאָס בית ישׂראל וועט זײ קבר [זען משיח קבר,
ישעיהו 53:9] 7 חדשים נאָכאַנאַנד, כּדי צו טהר הָאָרֶץ. 13 און דאָס כּל עַם הָאָרֶץ וועט זײ קבר [זען משיחס קבר,
ישעיהו 53:9]; און זײ וועט זײַן פאַר אַ שם דער יוֹם וואָס איך ווער וויַיזן כבד, אמר אֲדֹנָי ה'. 14 און אַנְשֵׁי תָמִיד וועט
מען הבדיל [בדל] וואָס וועלן עבר דורכן הָאָרֶץ, צו קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] מיט די דורכגייער די וואָס
זײַנען יתר אויפן פני הָאָרֶץ, כּדי עס צו טהר – צום קצה פון 7 חדשים וועלן זײ עס חקר. 15 און אַז די דורכגייער
וועלן עבר דורכן הָאָרֶץ, און עמעצער וועט ראה אַן עֶצֶם אָדָם, וועט ער בנה אצל [זען משלי 30:8] אַ צִיּוּן, ביז די
מקבּרים וועלן אים קבר [זען משיחס קבר, ישעיהו 53:9] אין גֵּיא-הַמּוֹן-גוֹג. 16 און הַמּוֹנה וועט אויך זײַן דער שֵׁם
פון אַן עִיר. אַזוי וועלן זײ טהר הָאָרֶץ. 17 און דו בֶּן אָדָם, אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': אמר צו צִפּוֹר כָּל כָּנָף, און צו כּל

חיות הַשָּׂדֶה׃ קִבְצוּ אֵלַי אַיִן, וּבוֹאוּ; אִסְפוּ אֵלַי אוֹיִף פּוּן רוּנְד אַרוּם צוּ מִיַּין זִבְחַ וואָס אִיךְ זִבְחַ פַאַר אֵיךְ, אַ זֶבַח גָּדוֹל אוֹיף דִי הָרִים פּוּן יִשׂרָאֵל, וּן אִיר וועט אֹכֶל בָּשָׂר, וּן שְׁתֹה דָּם. 18 בָּשָׂר פּוּן גִּיבּוֹרִים וועט אִיר אֹכֶל, וּן דָּם פּוּן נְשִׂיאֵים פּוּן הָאָרֶץ וועט אִיר שְׁתֹה; אֵילִים, כָּרִים [כּר], וּן עַתּוּדִים, פָּרִים, מְרִיא פּוּן בָּשָׁן אַלֶּע. 19 וּן אִיר וועט אֹכֶל חֵלֶב צוּ שָׂבְעָה, וּן וועט שְׁתֹה דָּם צוּם שִׁכָּרוֹן, פּוּן מִיַּין זִבְחַ וואָס אִיךְ הָאָבּ זִבְחַ פַאַר אֵיךְ. 20 וּן אִיר וועט זִיךְ שׂבַע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] בִּי מִיַּין טִישׁ מִיט סוּס וּן רֶכֶב, מִיט גִּבּוֹר וּן כֹּל אִישׁ מִלְחָמָה, אֲמַר אֲדֹנָי ה׳. 21 וּן אִיךְ וועל נִתַּן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מִיַּין כָּבוֹד צְווישׁן דִי גּוֹיִם, וּן כֹּל הַגּוֹיִם וועלן רְאוֹת מִיַּין מִשְׁפָּט וואָס אִיךְ הָאָבּ עָשִׂה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וּן מִיַּין יָד וואָס אִיךְ הָאָבּ שִׂים אוֹיף זִיי. 22 וּן דאָס בֵּית יִשׂרָאֵל וועט יִדַּע פּוּן יוֹם הַהוּא אָן וּן הָלְאָה, אַז אִיךְ בִּין ה׳ אֱלֹקֵיהֶם. 23 וּן דִי גּוֹיִם וועלן יִדַּע, אַז דּוּרְךְ זֵייערע עָוֹן אִיז אִין גָּלוּת גָּלָה דאָס בֵּית יִשׂרָאֵל, וואָרעם זִיי הָאָבּן מַעַל אָן מִיר, וּן אִיךְ הָאָבּ סְתַר מִיַּין פָּנִים פּוּן זִיי; וּן אִיךְ הָאָבּ זִיי נִתַּן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אִין דער יָד פּוּן זֵייערע פֵיינְט, וּן זִיי זֵיינען נִפַּל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; וּן זען תהלים 16:10 וּן ישעיהו 53:9-10 וּן דניאל 12:2, תַּחֲיַת הַמֵּתִים אִין מָשִׁיחַ] דּוּרְכְּן חֶרֶב אַלֶּע. 24 לוּיט זֵייער טֻמְאָה וּן לוּיט זֵייערע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה׳ משיח בֶּן דָּוִד וּן פְּשָׁעֵנוּ] הָאָבּ אִיךְ עָשִׂה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מִיט זִיי, וּן סְתַר מִיַּין פָּנִים פּוּן זִיי. 25 דעריבּער, אַזוי הָאָט אֲמַר אֲדֹנָי ה׳: אַצוּנְד וועל אִיךְ שׁוּב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] דִי שְׁבִית יַעֲקֹב, וּן וועל רְחַם דאָס כֹּל בֵּית יִשׂרָאֵל; וּן אִיךְ וועל זִיךְ קַנֵּא פַאַר מִיַּין שֵׁם קֹדֶשׁ. 26 וּן זִיי וועלן נְשׂוֹא זֵייער כְּלִמָּה, וּן זֵייער כֹּל מַעַל וואָס זִיי הָאָבּן מָעַל אָן מִיר, ווען זִיי יֵשְׁבוּ [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אוֹיף זֵייער אֲדָמָה אִין בֶּטַח, וּן קֵיינער חָרֵד זִיי נִישׁ; 27 ווען אִיךְ שׁוּב זִיי פּוּן דִי עַמִּים, וּן וועל זִיי קַבֵּץ פּוּן דִי אַרְצוֹת פּוּן זֵייערע פֵיינְט, וּן וועל הַקֹּדֶשׁ וועלן דּוּרְךְ זִיי פַאַר דִי אוֹיגן פּוּן גּוֹיִם רַבִּים. 28 וּן זִיי וועלן יִדַּע אַז אִיךְ בִּין ה׳ אֱלֹקֵיהֶם, ווען אִיךְ מַאכְן גָּלָה זִיי צוּ דִי גּוֹיִם, וּן וועל זִיי דערנאָך כְּנוֹס אוֹיף זֵייער אֲדָמָה; וּן אִיךְ וועל פּוּן זִיי מֵעַר נִישׁ יוֹתֵר דאָרְטוּן. 29 וּן אִיךְ וועל מֵעַר נִישׁ סְתַר מִיַּין פָּנִים פּוּן זִיי, וואָרעם אִיךְ הָאָבּ שְׁפַךְ מִיַּין רוּחַ אוֹיף דעם בֵּית יִשׂרָאֵל, אֲמַר אֲדֹנָי ה׳ [זען יחזקאל 11:19; 36:26-27; 37:14; יואל 3:1-5].

יחז40

1 אִין 25טן שָׁנָה פּוּן גָּלוּתֵנוּ, אִין אָנְהֵייבּ שָׁנָה, אִין 10טן טָאָג פּוּן חוֹדֶשׁ, אִין 14טן שָׁנָה נָאָךְ דעם וִוי דִי עִיר אִיז נֻכֶּה געוואָרן, גענוי אִין דעם דאָזִיקן יוֹם, אִיז געווען אוֹיף מִיר דִי יָד ה׳, וּן ער הָאָט מִיךְ אַהִין געבּראַכְט. 2 אִין מַרְאוֹת אֱלֹקִים הָאָט ער מִיךְ געבּראַכְט קֵיין אֶרֶץ-יִשׂרָאֵל, וּן ער הָאָט מִיךְ נוּחַ אוֹיף אַ הַר גָּבֹהַּ מְאֹד, וּן אוֹיף אִים אִיז געווען אַזוי וִוי דאָס מִבְנֶה פּוּן אַן עִיר, אִין נֶגֶב. 3 וּן ער הָאָט מִיךְ אַהִין געבּראַכְט, וּן הִנֵּה דאָרְטוּן אִיז אַן אִישׁ וואָס זִיַּין מַרְאֶה אִיז אַזוי וִוי דאָס מַרְאֶה פּוּן נְחֹשֶׁת, וּן אַ פִּשְׁתָּן פְּתִיל אִיז אִין זִיַּין יָד, וּן אַ קָנֶה מִדָּה; וּן ער עָמַד אִין שַׁעַר. 4 וּן דער אִישׁ הָאָט צוּ מִיר דִּבֵּר: בֶּן אָדָם, רְאֵה מִיט דֵיינע אוֹיגן, וּן מִיט דֵיינע אוֹזְנַיִם שְׁמַע! וּן שִׂים דֵּיין לֵב צוּ כֹּל וואָס אִיךְ וִוייז דִּיר, וואָרעם כְּדֵי דִּיר צוּ וִוייזן בִּיסְטוּ געבּראַכְט געוואָרן אַהער; נַגֵּד כֹּל וואָס דוּ רְאֶה צוּ דעם בֵּית יִשׂרָאֵל. 5 וּן הִנֵּה, אַ חוֹמָה אִיז געווען מִחוּץ פּוּן דעם בֵּית רוּנְד אַרוּם; וּן אִין דער יָד פּוּן דעם אִישׁ אִיז געווען אַ קָנֶה מִדָּה פּוּן 6 אַמָּה, אִיטְלעכע פּוּן אַן אַמָּה מִיט אַ טֹפַח; וּן ער הָאָט מָדַד דִי רֹחַב פּוּן דעם בִּנְיָן, 1 קָנֶה, וּן דִי קוֹמָה 1 קָנֶה. 6 וּן ער אִיז בּוֹא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צוּ שַׁעַר וואָס זִיַּין פָּנֶה אִיז געווען צוּ מִזְרָח, וּן ער אִיז עָלָה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אוֹיף זִיַּינע מַעֲלוֹת [מעלה], וּן הָאָט מָדַד דִי סַף פּוּן דעם שַׁעַר, 1 קָנֶה דִי רֹחַב – דִי 1 סַף, 1 קָנֶה דִי רֹחַב. 7 וּן אִיטְלעכער תָּא אִיז געווען 1 קָנֶה דִי אֹרֶךְ, וּן 1 קָנֶה דִי רֹחַב, וּן צְווישׁן דִי תָּאִים 5 אַמָּה; וּן דִי סַף פּוּן דעם שַׁעַר אֶצֶל [זען משלי 8:30] דעם אוּלָם פּוּן שַׁעַר פּוּן אִינְעוֹוייניק אִיז געווען 1 קָנֶה. 8 וּן ער הָאָט מָדַד דאָס אוּלָם פּוּן שַׁעַר פּוּן אִינְעוֹוייניק, 1 קָנֶה. 9 וּן ער הָאָט מָדַד דאָס אוּלָם פּוּן שַׁעַר, 8 אַמָּה, וּן זִיַּינע אֵילִים, 2 אַמָּה; וּן דאָס אוּלָם פּוּן שַׁעַר אִיז געווען פּוּן אִינְעוֹוייניק. 10 וּן דִי תָּאִים פּוּן דעם שַׁעַר צוּ מִזְרָח זִיַּינען געווען 3 פּוּן דער זֵייט, וּן 3 פּוּן דער אַנְדער זֵייט; 1 מִדָּה פַאַר זִיי 3, וּן 1 מִדָּה פַאַר דִי אֵילִים פּוּן דער זֵייט וּן פּוּן דער אַנְדער זֵייט. 11 וּן ער הָאָט מָדַד דִי רֹחַב פּוּן דעם פֶּתַח הַשַּׁעַר, 10 אַמָּה; דִי אֹרֶךְ פּוּן שַׁעַר, 13 אַמָּה. 12 וּן אַ גְּבוּל אִיז געווען פַאַר דִי תָּאוֹת, 1 אַמָּה; וּן 1 אַמָּה גְּבוּל פּוּן דער זֵייט; וּן דִי תָּא זִיַּינען געווען 6 אַמָּה פּוּן דער זֵייט, וּן 6 אַמָּה פּוּן דער אַנְדער זֵייט. 13 וּן ער הָאָט מָדַד דעם שַׁעַר, פּוּן דעם גַּג פּוּן 1 תָּא צוּ דעם [אַנְטְקעגנדיקן] גַּג, 25 אַמָּה דִי רֹחַב; פֶּתַח קְעגן אַ פֶּתַח. 14 וּן ער הָאָט עָשָׂה דִי אֵילִים 60 אַמָּה, בִּיז אוֹיף דִי אֵיל פּוּן חָצֵר אִין דִי שַׁעַר רוּנְד אַרוּם. 15 וּן פּוּן דער פְּנֵי פּוּן דעם שַׁעַר אִיתּוֹן בִּיז דער פְּנֵי פּוּן דעם אוּלָם פְּנִימִי פּוּן שַׁעַר אִיז געווען 50 אַמָּה. 16 וּן חַלּוֹנוֹת אֲטֻמוֹת זִיַּינען געווען אִין דִי תָּאִים, וּן אִין זֵייערע אֵילִים, לְפְנִימָה צוּם שַׁעַר רוּנְד אַרוּם, וּן אַזוי אִין דִי אֵלְמוֹת [אֵילָם]; וּן חַלּוֹנוֹת רוּנְד אַרוּם לְפְנִימָה; וּן אוֹיף דִי אֵיל טֵייטְלבֵּיימער. 17 וּן

ער האָט מיך געבראַכט אין דעם חָצֵר חִיצוֹן, און הִנֵּה דאָרטן זײַנען לשכות [לִשְׁכָּה], און אַ רִצְפָּה איז עשׂה אין חָצֵר
רוּנד אַרוּם; 30 לשכות אויף דער רִצְפָּה. 18 און די רִצְפָּה איז געווען בײַ דער זײַט פון די שְׁעָרִים לֶעֻמַּת דער אֹרֶךְ פון
די שְׁעָרִים – די רצפה התחתונָה. 19 און ער האָט מדד די רחב, פון פאַר דעם פני שער התחתונה ביז פאַר דעם פני
החצר הפנימי פון מחוץ, 100 אַמָּה, אין מזרח און אין צפון. 20 אויך דעם שער פון דעם חצר החיצונה וואָס פניו איז
געווען צו צפון, האָט ער מדד, זײַן אֹרֶךְ און זײַן רחב. 21 און זײַנע תּאים זײַנען געווען 3 פון דער זײַט און 3 פון דער
אַנדער זײַט; און זײַנע אֵילִם און זײַנע אֵילָם אַזוי ווי די מדה פון דעם ערשטן שער; 50 אַמָּה זײַן אֹרֶךְ, און די רחב 25
אַמָּה. 22 און זײַנע חַלּוֹנוֹת, און זײַנע אֵילָם, און זײַנע טייטלביימער, אַזוי ווי די מדה פון דעם שער וואָס פניו איז
געווען צו מזרח; און אויף 7 מעלות איז מען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין אים; און זײַנע אֵילָם זײַנען געווען פאַר
זיי. 23 און אַ שער צום חצר הפנימי איז געווען נֶגֶד שער צו צפון, און צו מזרח; און ער האָט מדד פון שער צו שער
100 אַמָּה. 24 און ער האָט מיך הלך צו דָרוֹם, און הִנֵּה דאָרטן איז אַ שער צו דָרוֹם; און ער האָט מדד זײַנע אֵילִם און
זײַנע אֵילָם אַזוי ווי יענע מִדּוֹת [מדה]. 25 און חַלּוֹנִים זײַנען געווען אין אים, און אין זײַנע אֵילָם רוּנד אַרוּם, אַזוי ווי
יענע חַלּוֹנוֹת; 50 אַמָּה די אֹרֶךְ, און די רחב 25 אַמָּה. 26 און 7 מעלות זײַנען געווען זײַן אַרויפגאַנג, און זײַנע אֵילָם
זײַנען געווען פאַר זיי; און ער האָט געהאַט טייטלביימער, 1 פון דער זײַט, און 1 פון דער אַנדער זײַט, אויף זײַנע אַיִל.
27 און אַ שער איז געווען צום חָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ דָּרוֹם; און ער האָט מדד פון שער צו שער דֶּרֶךְ דָּרוֹם 100 אַמָּה. 28
און ער האָט מיך געבראַכט צום חָצֵר הַפְּנִימִי דורך דעם שער פון דָּרוֹם, און ער האָט מדד דעם שער פון דָּרוֹם אַזוי
ווי יענע מִדּוֹת [מדה]. 29 און זײַנע תָּאִים, און זײַנע אֵילִם, און זײַנע אֵילָם, זײַנען געווען אַזוי ווי יענע מִדּוֹת [מדה]; און
חַלּוֹנוֹת זײַנען געווען אין אים, און אין זײַנע אֵילָם רוּנד אַרוּם; 50 אַמָּה די אֹרֶךְ, און די רחב 25 אַמָּה. 30 און אלמות
[אֵילָם] זײַנען געווען רוּנד אַרוּם; די אֹרֶךְ איז געווען 25 אַמָּה, און די רחב 5 אַמָּה. 31 און זײַנע אֵילָם זײַנען געווען
צום חצר החצונָה צו, און טייטלביימער זײַנען געווען אויף זײַנע אֵילִם; און 8 מעלות זײַנען געווען זײַן אַרויפגאַנג. 32
און ער האָט מיך געבראַכט אין דעם חצר הַפְּנִימִי אַקעגן מזרח, און ער האָט מדד דעם שער אַזוי ווי יענע מִדּוֹת
[מדה]. 33 און זײַנע תָּאִים, און זײַנע אֵילִם, און זײַנע אֵילָם, זײַנען געווען אַזוי ווי יענע מדות [מדה]; און חַלּוֹנוֹת זײַנען
געווען אין אים, און אין זײַנע אֵילָם רוּנד אַרוּם; די אֹרֶךְ 50 אַמָּה, און די רחב 25 אַמָּה. 34 און זײַנע אֵילָם זײַנען
געווען צום חצר החיצונָה צו, און טייטלביימער זײַנען געווען אויף זײַנע אֵילָם, פון דער זײַט און פון דער אַנדער זײַט;
און 8 מעלות זײַנען געווען זײַן אַרויפגאַנג. 35 און ער האָט מיך געבראַכט צו דעם שער פון צפון, און האָט מדד אַזוי
ווי יענע מדות [מגה]. 36 זײַנע תָּאִים, און זײַנע אֵילִם, און זײַנע אֵילָם; און חַלּוֹנוֹת זײַנען געווען אין אים רוּנד אַרוּם; די
אֹרֶךְ 50 אַמָּה, און די רחב 25 אַמָּה. 37 און זײַנע אֵילִם זײַנען געווען צום חצר החיצונָה צו, און טייטלביימער זײַנען
געווען אויף זײַנע אֵילִם, פון דער זײַט און פון דער אַנדער זײַט; און 8 מעלות זײַנען געווען זײַן אַרויפגאַנג. 38 און אַ
לִשְׁכָּה איז געווען, מיט איר פתח אין די אילִם פון די שְׁעָרִים; דאָרטן זאָל מען הדוח [דוח] דאָס עוֹלָה. 39 און אין
דעם אוּלָם פון שער זײַנען געווען 2 טישן פון דער זײַט, און 2 טישן פון דער אַנדער זײַט, צו שחט אויף זיי דאָס
עוֹלָה, און דאָס חטאת, און דאָס אָשָׁם [זען "אָשָׁם" ישעיה 53:10]. 40 און אויף 1 זײַט פון מחוץ, ווי מע עלה צום
פתח פון שער הַצָּפוֹנָה, זײַנען געווען 2 טישן, און אויף דער אַנדער זײַט פון דעם אוּלָם וואָס צום שער 2 טישן. 41 4
טישן פון דער זײַט, און 4 טישן פון דער אַנדער זײַט, ביין זײַט פון שער – 8 טישן וואָס אויף זיי זאָל מען שחט. 42
און 4 טישן פאַרן עוֹלָה, פון אַבְנֵי גָזִית, די אֹרֶךְ 1 אַמָּה און 1/2, און די רחב 1 אַמָּה און 1/2, און די גֹּבַהּ 1 אַמָּה, וואָס
אויף זיי זאָל מען נוח די כֵּלִים וואָס מע שחט מיט זיי דאָס עוֹלָה און דאָס זבח. 43 און שְׂפָתַיִם פון 1 טֹפַח זײַנען
געווען כון בַּבַּיִת רוּנד אַרוּם; און אויף די טישן האָט געזאָלט זײַן דאָס בָּשָׂר פון דעם קָרְבָּן. 44 און מחוץ פון דעם
שַׁעַר הַפְּנִימִי זײַנען געווען לשכות [לִשְׁכָּה] פאַר די שָׁרִים אין דעם חצר הַפְּנִימִי וואָס ביין זײַט פון שער הַצָּפוֹן, און
זייער פני איז געווען צו דָרוֹם; איינע ביין זײַט פון מזרח-שער מיט דער פני צו צפון. 45 און ער האָט צו מיר דבר: די
דאָזיקע לִשְׁכָּה וואָס איר פני איז צו דָרוֹם, איז פאַר די כֹּהנים וואָס זײַן שומר איבער די מִשְׁמֶרֶת פון בית. 46 און די
לִשְׁכָּה וואָס איר פני איז צו צפון, איז פאַר די כֹּהנים, וואָס זײַן שומר איבער די מִשְׁמֶרֶת פון מִזְבֵּחַ; דאָס זײַנען
בני-צָדוק, די פון בני-לֵוִי וואָס קרב צו ה', אים צו שרת. 47 און ער האָט מדד דעם חָצֵר, די אֹרֶךְ 100 אַמָּה, און די
רחב 100 אַמָּה, מְרֻבָּעַת [רבע]; און דער מִזְבֵּחַ איז געווען פאַרן בית. 48 און ער האָט מיך געבראַכט צום אוּלָם פון
דעם בית, און האָט מדד די אַיִל פון דעם אוּלָם, 5 אַמָּה דער זײַט, און 5 אַמָּה פון דער אַנדער זײַט; און די רחב פון
דעם שער, 3 אַמָּה פון דער זײַט, און 3 אַמָּה פון דער אַנדער זײַט. 49 די אֹרֶךְ פון דעם אוּלָם 20 אַמָּה, און די רחב 11
אַמָּה; און מיט מעלות איז מען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו אים; און עַמֻּדִים זײַנען געווען לעבן די אֵילִם, איינער
פון דער זײַט, און איינער פון דער אַנדער זײַט.

1 און ער האָט מיך געבראַכט צום הֵיכל, און האָט מדד די אֵילִים [אַיִל], 6 אַמָּה די רחב פון דער זײַט, און 6 אַמָּה די
רחב פון דער אַנדער זײַט – די רחב פון דעם אֹהֶל. 2 און די רחב פון דעם פתח 10 אַמָּה, און די כתפות [כתף] פון
דעם פתח 5 אַמָּה פון דער זײַט, און 5 אַמָּה פון דער אַנדער זײַט. און ער האָט מדד זײַן אֹרֶךְ, 40 אַמָּה, און די רחב,
20 אַמָּה. 3 און ער איז בוא צו פְּנִמָה, און האָט מדד די אַיִל פון דעם פתח, 2 אַמָּה, און דעם פתח, 6 אַמָּה, און די רחב
פון דעם פתח, 7 אַמָּה. 4 און ער האָט מדד זײַן אֹרֶךְ, 20 אַמָּה, און די רחב, 20 אַמָּה, פאַר דעם הֵיכל; און ער האָט צו
מיר אמר: דאָס איז דער קֹדֶש-הַקָּדָשִׁים. 5 און ער האָט מדד די קיר פון דעם בית, 6 אַמָּה, און די רחב פון צֵלָע, 4
אַמָּה, רונד אַרום בית פון אַלע זײַטן. 6 און די צלעות [צֵלָע] זײַנען געווען צֵלָע איבער צֵלָע, 33 פעמים; און זיי זײַנען
בוא אין דער קיר וואָס צום בית פאַר די צלעות רונד אַרום, כּדי זיך צו אחז דעראָן, און זיי זאָלן זיך נישט אחז אָן
דער קיר פון בית. 7 און וואָס למעלה און למעלה אַלע רחב זײַנען געוואָרן רונד אַרום די צלעות; וואָרעם דער מוּסָב
פון בית איז למעלה און למעלה רונד אַרום בית; דעריבער האָט דאָס בית געהאַט אויבן מער רחב; און אַזוי איז מען
אַרויף פון דער תַּחְתּוֹן ריי צו דער עליון דורך דער תִּיכוֹן. 8 און איך האָב ראה אַז דאָס בית האָט געהאַט אַ גֹּבַהּ רונד
אַרום; די מוסדות [מיסדה] פון די צלעות זײַנען געווען אַ מלא קנה פון 6 אַמָּה אַצִּיל. 9 די רחב פון דער
אויסנווייניקסטער קיר פון די צלע איז געווען 5 אַמָּה; און וואָס איז געלאָזט געוואָרן נוח צווישן די צלעות וואָס ביים
בית. 10 און צווישן די לשכות [לשכה], איז געווען 20 אַמָּה די רחב, רונד אַרום בית פון אַלע זײַטן. 11 און די פתח
פון די צֵלָע זײַנען געווען צו נוח, 1 פתח צו צפון, און 1 פתח צו דָּרוֹם; און די רחב פון דעם מקום איז געווען נוח 5
אַמָּה רונד אַרום. 12 און דער בִּנְיָן וואָס איז געווען פאַר דעם גְּזֵרָה אין דער זײַט קעגן מערב, איז געווען די רחב 70
אַמָּה, און די קיר פון דעם בִּנְיָן 5 אַמָּה די רחב רונד אַרום, און זײַן אֹרֶךְ 90 אַמָּה. 13 און ער האָט מדד דאָס בית,
100 אַמָּה די אֹרֶךְ, און דעם גְּזֵרָה, און דעם בִּנְיָן מיט זײַנע קירות, 100 אַמָּה די אֹרֶךְ; 14 און די רחב פון דער
פאַדערזייט פון דעם בית און פון דעם גְּזֵרָה צו מזרח, 100 אַמָּה. 15 און ער האָט מדד די אֹרֶךְ פון דעם בִּנְיָן פאַר פְּנֵי
הַגְּזֵרָה, וואָס אויף זײַן הינטערשטער זײַט, און זײַנע אתוק פון דער זײַט און פון דער אַנדער זײַט, 100 אַמָּה. און דער
הֵיכל, דער פְּנִימִי, און די אֻלַמֵּי הֶחָצֵר, 16 די סִפִּים [סף], און די חלונים הָאֲטֻמוֹת [אטם], און די אַתִּיק רונד אַרום זיי
3, אַקעגן די סף, זײַנען געווען שׂחיף עֵץ רונד אַרום און פון הָאָרֶץ ביז די חַלּוֹנוֹת – און די חַלּוֹנוֹת זײַנען געווען כּסה,
17 ביז איבערן פתח, און ביז דעם בית הַפְּנִימִי, און צו חוץ, און אויף כּל קיר רונד אַרום, פנימי און חִיצוֹן, לויט אַ
מאָס. 18 און עס איז געווען עשׂה מיט כּרוּבים און טייטלבײַמער, און אַ טייטלבוים צווישן אַ כּרוּב און אַ כּרוּב; און
2 פנימער האָט געהאַט איטלעכער כּרוּב, 19 מיט דעם פנים פון אָדָם קעגן אַ טייטלבוים פון דער זײַט, און דעם
פנים פון אַ כְּפִיר קעגן אַ טייטלבוים פון דער אַנדער זײַט; עשׂה אויפן כּל הַבַּיִת רונד אַרום. 20 פון הָאָרֶץ ביז איבערן
פתח זײַנען די כּרוּבים און די טייטלבײַמער געווען עשׂה; און אויף דער קיר פון הֵיכל. 21 און די מְזוּזַת הֵיכל זײַנען
געווען פירעקעכדיק; און די פאָדערזײַט פון דעם קֹדֶש איז געווען אין מראה אַזוי ווי די מראה. 22 און דער מִזְבֵּחַ איז
געווען פון עֵץ, 3 אַמָּה גָּבֹהַּ, און זײַן אֹרֶךְ 2 אַמָּה; אי זײַנע מִקְצֹעַ צו אים, אי זײַן אֹרֶךְ, און זײַנע קִירֹת, פון עֵץ. און ער
האָט צו מיר אמר: דאָס איז דער שֻׁלְחָן וואָס פאַר ה'. 23 און 2 דלתות זײַנען געווען צום הֵיכל און צום קֹדֶש. 24 און
2 דלתות האָבן די דלתות געהאַט, 2 מוּסָבוֹת דלתות, 2 אין 1 דֶּלֶת, און 2 דלתות אין דער אַנדערער. 25 און אויף זיי,
אויף די דלתות פון דעם הֵיכל, זײַנען געווען עשׂה כּרוּבים און טייטלבײַמער, אַזוי ווי זיי זײַנען עשׂה געווען אויף די
קירות; און אַן עָב עֵץ איז געווען פאָרנט פון אוּלָם פון חוץ. 26 און חלונים אֲטֻמוֹת [אטם] און טייטלבײַמער זײַנען
געווען פון דער זײַט און פון דער אַנדער זײַט, אויף די כתפות [כתף] פון אוּלָם, און אויף די צלעות [צֵלָע] פון דעם
בית און די עֲבִים [עָב].

יחז42

1 און ער האָט מיך יצא אין דעם חָצֵר חיצון אויפן דֶּרֶךְ צו צפון, און האָט מיך געבראַכט צו די לשכה וואָס נגד דעם
גְּזֵרָה, און וואָס נגד דעם בִּנְיָן, צו צפון, 2 צו דער פאָדערזײַט, 100 אַמָּה די אֹרֶךְ, מיט דעם פתח אין צפון, און 50
אַמָּה די רחב, 3 נגד די 20 אַמָּה פון דעם חָצֵר פנימי, און נגד דער רִצְפָּה פון דעם חָצֵר חיצון, מיט אַן אַתִּיק קעגן אַן
אַתִּיק אין 3 שטאָק. 4 און פאַר די לשכות [לשכה] איז געווען אַ מהלך, 10 אַמָּה די רחב הפנימית, אַ דֶּרֶךְ פון 1 אַמָּה;
און זייערע פתחים זײַנען געווען צו צפון. 5 און די לשכות העליונות זײַנען געווען קצר – ווײַל די אִתִּיקִים האָבן אכל
פון זיי – פון די אונטערשטע און פון די מיטלסטע אין דעם בִּנְיָן. 6 וואָרעם מְשֻׁלָּשׁוֹת זײַנען זיי געווען, און זיי האָבן
נישט געהאַט קיין עמודים אַזוי ווי די עמודים פון חצרות, דעריבער איז נאצל געוואָרן, לגַבי די אונטערשטע און די
מיטלסטע, פון הָאָרֶץ. 7 און די גָּדֵר וואָס מחוץ אקעגן די לשכות, צו דעם חָצֵר הַחִצוֹנָה צו, פאָרנט פון די לשכות,

איר אָרֶך איז געווען 50 אַמָּה. 8 וואָרעם די אָרֶך פון די לשכות וואָס צום חָצֵר הַחִצוֹנָה צו איז געווען 50 אַמָּה; אָבער הִנֵּה, פאַר דעם הֵיכל איז געווען 100 אַמָּה. 9 און אונטער די דאָזיקע לשכות איז געווען דער מבוא פון מזרח, אַז מע איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו זיי פון דעם חָצֵר החצֹנה. 10 אין דער רחב פון דער גֶדֶר פון חָצֵר צו מזרח, פאַר דעם פְּנֵי הַגִּזְרָה, און פאַר דעם בִּנְיָן, זײַנען געווען לשכות, 11 מיט אַ דֶּרֶך פאַר זיי; אַזוי ווי דאָס מראה פון די לשכות וואָס צו צפון, אַזוי ווי זייער אָרֶך, און אַזוי ווי זייער רחב, מיט אַלע זייערע מוצה, און אַזוי ווי זייערע משפטים; און אַזוי ווי זייערע פתחים, 12 אַזוי אויך זײַנען געווען די פתחים פון די לשכות וואָס צו דָּרוֹם; אַ פתח איז געווען אין אָנהייב פון דעם דֶּרֶך, דעם דֶּרֶך בפְנֵי גדר הגינָה מזרח, ווי מע בוא אין זיי אַרײַן. 13 און ער האָט צו מיר אמר: די לשכות פון צפון און די לשכות פון דָּרוֹם וואָס פאַר דעם גִּזְרָה, דאָס זײַנען די לשכות הקֹדֶש, וואָס די כֹּהנים וואָס זײַנען קָרוֹב צו ה', זאָלן דאָרטן אכל די קדשי הקדשים; דאָרטן זאָלן זיי נוח די קדשי הקדשים, און דאָס מנחה, און דאָס חטאת, און דאָס אשם [זען "אשם" ישעיה 53:10], וואָרעם דער מקום איז קָדֹש. 14 אַז זיי בוא, די כֹּהנים, זאָלן זיי נישט יצא פון דעם קֹדֶש אין דעם חָצֵר החיצוֹנָה, נײַערט זיי זאָלן נוח דאָרטן זייערע בגדים וואָס זיי שרת אין זיי, וואָרעם זיי זײַנען קֹדֶש; און זיי זאָלן לבש בגדים אחרים, און קרב אין דעם פלאַץ וואָס פאַרן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 15 און אַז ער האָט כלה די מִדּוֹת פון דעם בית הפנימי, האָט ער מיך יצא דורך דעם שער וואָס זײַן פאָדערזײַט איז געווען צו מזרח, און ער האָט עס מדד רונד אַרום. 16 ער האָט מדד די מזרח-זײַט מיט דעם קנה המִדָּה, 500 קנים מיט דעם קנה הַמִּדָּה רונד אַרום. 17 ער האָט מדד די צפון-זײַט, 500 קנים מיט דעם קנה הַמִּדָּה רונד אַרום. 18 ער האָט מדד די דָּרוֹם-זײַט, 500 קנים מיט דעם קנה הַמִּדָּה. 19 ער האָט זיך סבב צו מערב-זײַט, און האָט מדד 500 קנים מיט דעם קנה הַמִּדָּה. 20 אויף 4 זײַטן האָט ער עס מדד; עס האָט געהאַט אַ חוֹמָה רונד אַרום, די אָרֶך 500, און די רחב 500 כּדי בדל צווישן קֹדֶש און חֹל.

יחז43

1 און ער האָט מיך הלך צו דעם שער – דעם שער וואָס איז געווען פנה צו מזרח. 2 און הִנֵּה די כּבוֹד אֱלֹקֵי ישׂראל איז בוא פון דעם דֶּרֶך פון מזרח, און זײַן קוֹל איז געווען אַזוי ווי דער קוֹל מַיִם רבים, און הָאָרֶץ האָט הֵאִיר [אור] פון זײַן כּבוֹד, 3 און דאָס מראה פון דער מראה וואָס איך האָב ראה, איז געווען אַזוי ווי די מראה וואָס איך האָב ראה ווען ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו שחת די עִיר; און די מראות זײַנען געווען אַזוי ווי די מראה וואָס איך האָב ראה בײַם נָהָר כּבר; און איך בין נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף מײַן פנים. 4 און די כּבוד ה' איז בוא אין בית דורך דעם שער וואָס זײַן פאָדערזײַט איז געווען צו מזרח. 5 און רוּחַ האָט מיך נשׂה, און האָט מיך געבראַכט אין דעם חָצֵר הפנימי, און הִנֵּה די כּבוד ה' האָט מלא דאָס בית. 6 און איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דבר צו מיר פון בית, און אַן איש איז עמד אצל [זען אצל משלי 8:30] מיר. 7 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, דאָס איז דער מקום פון מײַן כִּסֵּא, און דער מקום פון מײַנע רגלים, וואָס איך וועל דאָרטן שכן צווישן די בני ישׂראל לְעוֹלָם; און דאָס בית ישׂראל וועלן מער נישט טמא מײַן שֵׁם קדש, זיי און זייערע מלכים, מיט זייער זנות, און מיט די פִּגָּרים פון זייערע מלכים אויף זייערע בָּמוֹת; 8 מיט זיי נתן זייער סַף לעבן מײַן סַף, און זייער מזוזה אצל מײַן מזוזה, מיט בלויז קִיר צווישן מיר און צווישן זיי; און זיי פלעגן טמא מײַן שֵׁם קדש מיט זייערע תוֹעֵבוֹת וואָס זיי האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס דעריבער האָב איך זיי כלה אין מײַן אַף. 9 אַצונד וועלן זיי רחק פון מיר זייער זנות, און די פִּגָּרים פון זייערע מלכים, און איך וועל שכן צווישן זיי לְעוֹלָם. 10 דו בֶּן אָדָם, נגד דעם בית ישׂראל וועגן דעם בַּיִת, כּדי זיי זאָלן זיך כלם מיט זייערע עֲוֹנוֹת; און זאָלן זיי מדד דעם תָּכְנִית. 11 און אַז זיי וועלן זיך כלם מיט אַלע וואָס זיי האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מאַך זיי ידע דאָס צוּרָה פון דעם בַּיִת און זײַן תְּכוּנָה, און זײַנע מוֹצָא און זײַנע מוֹבָא, און אַלע זײַנע צוּרָה, און אַלע זײַנע חֻקּוֹת, יאָ, אַלע זײַנע צוּרָה, און אַלע זײַנע תּוֹרוֹת, און כתב אויף פאַר זייערע אויגן, כּדי זיי זאָלן זיין שומר איבער אַלע זײַן צוּרָה און אַלע זײַנע חֻקּוֹת, און זיי עשׂה. 12 דאָס איז דער תּוֹרה פון דעם בַּיִת: זײַן אַלע גְּבוּל אויפן רֹאש הָהַר רונד אַרום זאָל זײַן אַ קֹדֶש קָדָשִׁים. הִנֵּה, דאָס איז דאָס תּוֹרָה פאַר דעם בַּיִת. 13 און דאָס זײַנען די מִדּוֹת פון דעם מִזְבֵּחַ אין אַמָּה – איטלעכע אַמָּה אַן אַמָּה מיט אַ טֹפַח; דער חֵיק אַן אַמָּה, און אַן אַמָּה די רחב, און זײַן גבול בײַ זײַן שׂפה רונד אַרום 1 זֶרֶת; און דאָס איז דאָס גב פון מִזְבֵּחַ. 14 און פון דעם חֵיק אויף הָאָרֶץ ביזן עֲזָרָה תַּחְתּוֹן 2 אַמָּה, און די רחב 1 אַמָּה; און פון דעם קלענערן עֲזָרָה ביזן גרעסערן עֲזָרָה 4 אַמָּה, און די רחב אַן אַמָּה. 15 און דער אֲרִאֵיל 4 אַמָּה, און פון דעם אֲרִאֵיל און למעלה צו 4 קרנוֹת. 16 און דער אֲרִאֵיל 12 די אָרֶך אויף 12 די רחב, רבע אין זײַנע 4 רֲבַע. 17 און

דער עֲזָרָה 14 די אֹרֶךְ אויף 14 די רחב, אויף זײַנע 4 רֻבַּע; און דער גבול רוּנד אַרום אים אַ האַלבע אַמָּה; און דער חֵיק
צו אים אַן אַמָּה רוּנד אַרום; און זײַנע מעלה פנה צו מזרח. 18 און ער האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, אַזוי האָט אמר
אֲדֹנָי ה׳: דאָס זײַנען די חֻקּוֹת פון מִזְבֵּחַ אין דעם יום וואָס ער ווערט עשׂה, כּדי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף
אים עוֹלָה, און צו זרק אויף אים דָּם. 19 זאָלסט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו די כֹּהנים פון
לְוִיים וואָס זײַנען פון דעם זֶרע פון צָדוק, די וואָס זײַנען קָרוֹב צו מיר צו שרת, אמר אֲדֹנָי ה׳, אַ פָּר בן בקר פאַר אַ
חטאת. 20 און זאָלסט לקח פון זײַן דָּם, און נתן אויף זײַנע 4 קרנוֹת, און אויף די 4 פִּנּוֹת פון דעם עֲזָרָה, און אויף
דעם גבול רוּנד אַרום; און זאָלסט אים חִטֵּא, און מאַכן כּפּרה פאַר אים. 21 און זאָלסט לקח דעם פָּר, דאָס חטאת,
און מע זאָל אים שׂרף אין אַ מפקד פון בַּיִת, מחוץ פון מִקְדָּשׁ. 22 און אויפן יום שֵׁני זאָלסטו מקריב זײַן אַ שׂעיר
עִזִּים תָּמִים פאַר אַ חטאת, און מע זאָל חטא דעם מִזְבֵּחַ, אַזוי ווי מע האָט חטא מיטן פָּר. 23 אַז דו כלה חטא,
זאָלסטו מקריב זײַן בן בקר תָּמים, און אַן אַיִל פון צֹאן תָּמִים. 24 און זאָלסט זיי קרב פאַר ה׳, און די כֹּהנים שלך
מֶלַח אויף זיי, און זיי עלה פאַר אַן עוֹלָה צו ה׳. 25 7 טעג זאָלסטו עשׂה אַ שְׂעִיר אַ חטאת איטלעכן טאָג; אויך אַ פר
בן בקר, און אַן אַיִל פון צֹאן, תמימים, זאָל מען עשׂה. 26 7 טעג זאָל מען מאכן כּפּרה אויפן מִזְבֵּחַ, און אים טהר און
אים מלא ידו. 27 און אַז מע וועט כלה די יָמִים, איז, פון 8טן טאָג און הלאה זאָלן די כֹּהנים עשׂה אויפן מִזְבֵּחַ
אײַערע עוֹלוֹת און אײַערע זבחי שלמים, און איך וועל אײַך רצה [זען ויקרא 17:11; יהודים אין משיח 9:22], אמר
אֲדֹנָי ה׳.

יחז44

1 און ער האָט מיך שוב אויפן דֶּרֶךְ צום שער חיצוֹן פון דעם מִקְדָּשׁ וואָס איז געווען פנה צו מזרח, און ער איז געווען
סגר. 2 און ה׳ האָט צו מיר אמר: דער דאָזיקער שער זאָל זײַן סגר, עס זאָל נישט פּתח ווערן, און קיינער זאָל דורך
אים נישט בוא, וואָרעם ה׳ אלקֵי ישׂראל איז בוא דורך אים; דעריבער זאָל ער זײַן סגר. 3 דער נשׂיא, ווײַל ער איז
נשׂיא, ער מעג ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] דרינען צו אכל לֶחֶם פאַר ה׳; דורכן אֻלָם פון שער זאָל ער
בוא, און דורך אים זאָל ער יצא. 4 און ער האָט מיך געבראַכט דורך דעם שער הַצָּפון צו דער פְּנֵי הַבַּיִת, און איך האָב
ראה, און הִנֵּה די כּבוד ה׳ האָט מלא דאָס בית ה׳; בין איך נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און
ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף מײַן פנים. 5 און ה׳ האָט צו מיר אמר: בֶּן אָדָם, שׂים
צו דײַן לֵב, און ראה מיט דײַנע אויגן, און מיט דײַנע אוזנַיִם שמע, אַלע וואָס איך דבר דיר וועגן כּל חֻקּוֹת פון דעם
בית ה׳, און וועגן אַלע זײַנע תּוֹרוֹת; און זאָלסט שׂים דײַן לֵב צו דעם מבוֹא פון דעם בית מיט כּל מוֹצָאֵי מִקְדָּשׁ. 6 און
זאָלסט אמר צו די מֶרִי, צו דעם בית ישׂראל: אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה׳: גענוג אײַך פון אַלע אײַערע תּוֹעֵבוֹת, בית
ישׂראל, 7 מיט אײַער ברענגען בני נֵכָר, עֲרֵלֵי לֵב [זען מַה"ש 7:51] און עֲרֵלֵי בָשָׂר צו זײַן אין מײַן מִקְדָּשׁ, כּדי עס צו
חלל – מײַן בית, ווען איר זײַט מקריב מײַן לחם, דאָס חֵלֶב און דאָס דָּם; און זיי האָבן הֵפֵר [זען ירמיה 31:31] מײַן
בְּרִית, דורך אַלע אײַערע תּוֹעֵבוֹת. 8 און איר האָט נישט שׂומר די מִשְׁמֶרֶת פון מײַנע קדשים, און האָט אײַך יעדער
איינער שׂים פאַר שׂומרים פון מײַן מִשְׁמֶרֶת אין מײַן מִקְדָּשׁ. 9 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה׳: קיין בן נֵכָר, עֶרֶל לֵב [זען
מַה"ש 7:51] און עֶרֶל בָּשָׂר, זאָל נישט בוא אין מײַן מִקְדָּשׁ – קיין בן נֵכָר וואָס צווישן די בני-ישׂראל. 10 נײַערט די
לְוִיים וואָס האָבן זיך רחק פון מיר, ווען ישׂראל האָבן תעה [זען ישעיה 53:6], די וואָס האָבן תעה פון מיר נאָך
זײערע גִּלּוּלִים, זיי זאָלן נשׂא [זען ישעיה 53:12] זייער עָוֹן; 11 און זיי זאָלן זײַן משרתים אין מײַן מִקְדָּשׁ, פְּקֻדּוֹת בײַ
די שְׁעָרִים פון בַּיִת, און משרתים פון דעם בַּיִת; זיי זאָלן שחט דאָס עוֹלָה און דעם זֶבַח פאַרן עַם [זען "עמי" ישעיהו
53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זיי זאָלן עמד פאַר זיי, זיי צו שרת. 12 ווײַל זיי פלעגן זיי שרת פאַר זײערע
גִּלּוּלִים, און פלעגן זײַן דעם בית ישׂראל פאַר אַ מִכְשׁוֹל עָוֹן; דעריבער האָב איך נשׂה מײַן יָד וועגן זיי, אמר אֲדֹנָי ה׳,
אַז זיי זאָל נשׂא [זען ישעיה 53:12] זייער עָוֹן; 13 און זיי זאָלן נישט נגש צו מיר צו כהן צו מיר, און צו נגש צו אַלע
מײַנע קדשים, צו די קדשי הקדשים; און זיי זאָלן נשׂא זייער כְּלִמָּה, און זײערע תּוֹעֵבוֹת וואָס זיי האָבן עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 14 און איך וועל זיי נתן פאַר שׂומרים פון דער מִשְׁמֶרֶת פון בַּיִת, פאַר אַלע זײַן
עבֹדה, און פאַר אַלע וואָס דאַרף עשׂה ווערן אין אים. 15 אָבער די כֹּהנים הַלְוִיים, בני-צָדוק, וואָס האָבן שׂומר די
מִשְׁמֶרֶת פון מײַן מִקְדָּשׁ, ווען די בני-ישׂראל האָבן תעה [זען ישעיה 53:6] פון מיר, זיי זאָלן קרב צו מיר, מיר צו שרת,
און זיי זאָלן עמד פאַר מיר, מקריב צו זײַן צו מיר דאָס חֵלֶב און דאָס דָּם, אמר אֲדֹנָי ה׳. 16 זיי זאָלן בוא אין מײַן
מִקְדָּשׁ, און זיי זאָלן קרב צו מײַן שֻׁלְחָן מיר צו שרת, און זיי זאָלן זײַן שומר איבער מײַן מִשְׁמֶרֶת. 17 און עס זאָל זײַן,
אַז זיי בוא אין די שְׁעָרִים פון דעם חָצֵר פּנימית, זאָלן זיי לבש בגדי פשתּים, און צֶמֶר זאָל נישט עלה אויף זיי, ווען זיי
שרת אין די שְׁעָרִים פון דעם חָצֵר פּנימית, אָדער אינעווייניק. 18 פְּאֵר פשתּים זאָלן זײַן אויף זײערע קעפּ, און מִכְנָס

פשתים זאָלן זײַן אויף זייערע מָתְנַיִם; זיי זאָלן זיך נישט חגר מיט אַ יֵזֵע. 19 און אַז זיי יצא אין דעם חָצֵר חיצוֹנָה – אין דעם חָצֵר חִיצוֹנָה צו הָעָם, זאָלן זיי פשט זייערע בגדים וואָס זיי שרת אין זיי, און זיי נוח אין די לִשְׁכֹּת הַקֹּדֶשׁ, און לבש בגדים אחרים, כּדי זיי זאָלן נישט קדש הָעָם מיט זייערע בגדים. 20 און זייער קאָפּ זאָלן זיי נישט גלח, און פֶּרַע זאָלן זיי נישט שלח; כּסם זאָלן זיי כּסם זייערע קעפּ. 21 און ווײַן זאָל קיין כּהן נישט שתה, ווען זיי בוא אין דעם חָצֵר פּנימית. 22 און אַן אלמנה און אַ גרושה זאָלן זיי זיך נישט לקח פאַר נָשִׁים, אָבער בּלויז בְּתוּלֹת פון דעם זֶרַע בית ישׂראל; אָבער די אלמנה וואָס איז אַן אלמנה פון אַ כּהן, מעגן זיי לקח. 23 און זיי זאָלן עַמִּי הורה [ירה] צווישן קֹדֶשׁ און חֹל, און זיי מאַכן ידע צווישן טָמֵא און טָהוֹר. 24 און בײַ אַ רִיב זאָלן זיי עמד צו שפט; מיט מײַנע משפּטים זאָלן זיי אים שפּט; און מײַנע תּוֹרוֹת און מײַנע חֻקּוֹת אין אַלע מײַנע מוֹעֲדִים זאָלן זיי זײַן שומר איבּער, און מײַנע שבּתות זאָלן זיי קדש. 25 און צו אַ מֵת אָדָם זאָל ער נישט בוא צו ווערן טמא; אָבער בּלויז אָן אַן אָב, און אָן אַן אֵם, און אָן אַן אַ בֵּן, און אָן אַ בַּת, אָן אַן אָח, און אָן אַן אֲחוֹת וואָס האָט נאָך נישט געהאַט קיין איש, מעגן זיי זיך טמא. 26 און נאָך זײַן טָהֳרָה זאָל מען אים ספר 7 טעג. 27 און אין דעם יוֹם וואָס ער בוא אין מִקְדָּשׁ, אין דעם חָצֵר פּנימית, צו שרת אין מִקְדָּשׁ, זאָל ער מקריב זײַן חטאת, אמר אֲדֹנָי ה'. 28 און דאָס זאָל זיי זײַן פאַר אַ נחלה: איך בין זייער נחלה; און קיין אחֻזָּה זאָלט איר זיי נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין ישׂראל: איך בין זייער אחֻזָּה. 29 דאָס מנחה, און דאָס חטאת, און דאָס אָשָׁם [זען "אָשָׁם" ישעיה 53:10], דאָס זאָלן זיי אכל; און כּל חֵרֶם אין ישׂראל זאָל געהערן צו זיי. 30 און דאָס רֵאשִׁית כּל בִּכּוּרֵי כֹּל, און כּל תְּרוּמַת כֹּל פון וואָס עס איז, פון אַלע אײַערע תְּרוּמוֹת, זאָל געהערן צו די כּהנים; אויך דאָס רֵאשִׁית פון אײַערע עֲרִיסָה זאָלט איר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צום כּהן, כּדי צו נוח ברכה אויף דײַן בית. 31 קיין נְבֵלָה און טְרֵפָה פון עוף און פון בהמה זאָלן די כּהנים נישט אכל.

יחז45

1 און אַז איר הפיל [נפל] הָאָרֶץ פאַר נחלה, זאָלט איר רום תְּרוּמָה פון הָאָרֶץ, קֹדֶשׁ צו ה'; די אֹרֶךְ 25,000 די אֹרֶךְ, און די רחב 10,000; דאָס זאָל זײַן קֹדֶשׁ אין אַלע איר גְּבוּל רונד אַרום. 2 פון דעם זאָל זײַן פאַר דעם קֹדֶשׁ 500 אויף 500, פירעקעכדיק פון אַלע זײַטן; און 50 אַמָּה אַ מִגְרָשׁ דערצו רונד אַרום. 3 און פון דער דאָזיקער מדה – 25,000 די אֹרֶךְ, און 10,000 די רחב זאָלסטו מדד, אַז דרינען זאָל זײַן דאָס מִקְדָּשׁ, די קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. 4 קֹדֶשׁ פון דעם אֶרֶץ איז דאָס; פאַר די כּהנים, די משרתים פון מִקְדָּשׁ, וואָס קרב צו שרת ה', זאָל עס זײַן; און עס זאָל זיי זײַן אַ מקוֹם פאַר בּתּים, און אַ מִקְדָּשׁ פאַר מִקְדָּשׁ. 5 און 25,000 די אֹרֶךְ, און 10,000 די רחב, זאָל זײַן פאַר די לְוִיִּים די משרתים פון בַּיִת, זיי צום אחֻזָּה, פאַר 20 לִשְׁכָּה. 6 און דאָס אחֻזָּה פון דער עִיר זאָלט איר נתן 5,000 די רחב, און די אֹרֶךְ 25,000, אקעגן דער תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ; פאַר דעם כּל בית ישׂראל זאָל עס זײַן. 7 און פאַר דעם נשׂיא, פון דער זײַט און פון יענער זײַט פון דער תְּרוּמַת הָקֹדֶשׁ, און פון דעם אחֻזָּה פון דער עִיר, אַקעגן דער תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ, און אַקעגן דעם אחֻזָּה פון דער עִיר, מערב, מערב-זײַט צו מערב, און פון מזרח-זײַט צו מזרח, און אַן אֹרֶךְ אַזוי ווי איינער פון די חלקים, פון דעם מערב-גְּבוּל ביז דעם מזרח-גְּבוּל 8 פון דעם אֶרֶץ; דאָס זאָל אים זײַן צום אחֻזָּה אין ישׂראל; און מײַנע נשׂיאים זאָלן מער נישט ינה עַמִּי, נײַערט הָאָרֶץ זאָל מען נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו דעם בית ישׂראל, לויט זייערע שבטים. 9 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': גענוג אײַך, איר נשׂיאים פון ישׂראל! חָמָס און שֹׁד סור! משפּט און צדקה עשׂה, רום! עַמִּי אײַערע גְּרוּשָׁה, אמר אֲדֹנָי ה'. 10 מֹאזְנַיִם צֶדֶק, און אַן אֵיפה צֶדֶק, און בת צֶדֶק, זאָל בײַ אײַך זײַן. 11 אֵיפה און בת זאָל זײַן תּוֹכֶן אֶחָד: בת זאָל נשׂא 1/10 חומר, און אֵיפה 1/10 חומר; לויטן חומר זאָל זײַן זייער מַתְכֹּנֶת. 12 און דער שקל זאָל זײַן 20 גֵּרָה; 20 שקל, 25 שקל, און 15 שקל, זאָל אײַך זײַן די מָנֶה. 13 דאָס איז די תְּרוּמָה וואָס איר זאָלט רום: 1/6 אֵיפה פון חומר חִטִּים, און 1/6 אֵיפה פון חומר חִטִּים, און 1/6 אֵיפה פון חומר שְׂעֹרִים. 14 און דער חֹק פון שֶׁמֶן – שֶׁמֶן איז אויפן בת – איז 1/10 בת פון אַ כֹּר, וואָס איז 10 בת – אַ חומר; וואָרעם 10 בת איז אַ חומר. 15 און 1 שֶׂה [זען משיח שֶׂה ישעיהו 53:7 אונדזער אויסלייזונג פון מצרים] פון די צאָן פאַר 200, פון די מַשְׁקֶה פון ישׂראל; פאַר מנחה, און פאַר עוֹלָה, און פאַר זבחי שלמים, צו מאַכן כּפּרה [זען יוחנן א 2:2] זײַ, אמר אֲדֹנָי ה'. 16 דאָס כּל הָעָם הָאָרֶץ זאָל היה די דאָזיקע תְּרוּמָה צו דעם נשׂיא אין ישׂראל. 17 און אויך דעם נשׂיא זאָלן היה די עוֹלוֹת [עוֹלָה], און דאָס מנחה, און דאָס נֶסֶךְ, אין די יום-טובים, און אום ראש-חודש, און אין די שבָּתוֹת, אין כּל מוֹעֲדִים פון דעם בית ישׂראל; ער זאָל עשׂה דאָס חטאת, און דאָס מנחה, און דאָס עוֹלָה, און דאָס זבחי שלמים, צו מאַכן כּפּרה [זען יוחנן א 2:2] פאַר דעם בית ישׂראל. 18 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': אין ערשטן חודש, אין ערשטן טאָג פון חודש, זאָלסטו לקח אַ פּר בֶּן בָּקָר תָּמִים, און זאָלסטו חִטָּא דאָס מִקְדָּשׁ. 19 און דער כּהן זאָל לקח פון דעם דָּם פון חטאת, און נתן אויף דעם מזוזה פון דעם בית, און אויף די 4 פִּנּוֹת [פִּנָּה] פון דעם עֲזָרָה

פון מִזְבֵּחַ, און אויף דעם מזוּזה פון דעם שער פון דעם חָצֵר הפנימית. 20 און אַזוי זאָלסטו עשׂה אין 7טן טאָג פון חודש, פון וועגן איש וואָס שגה, און פון וועגן דעם פֶּתִי; אַזוי זאָלט איר מאַכן כּפּרה [זען יוחנן א 2:2] פאַר בַּיִת. 21 אין ערשטן חודש, אין 14 טאָג פון חודש, זאָל זײַן בײַ אײַך פסח, אַ יום-טוב 7 טעג; מַצות זאָל אכל ווערן. 22 און דער נשׂיא זאָל עשׂה אין יום ההוא פאַר זיך און פאַר כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ א פָּר אַ חטאת. 23 און די 7 טעג פון יום-טוב זאָל ער עשׂה אַן עוֹלָה צו ה', 7 פָּרים און 7 אֵילִים, אן תְּמִימִם, אַ טאָג – די 7 טעג; און אַ שׂעיר עזים אַ חטאת אַ טאָג. 24 און אַ מנחה זאָל ער עשׂה, אַן אֵיפה צו אַ פָּר, און אַן אֵיפה צו אַן אַיִל, און שֶׁמֶן אַ הין צו אַן אֵיפה. 25 אין 7טן חודש, אין 15טן טאָג פון חודש, אום יום-טוב, זאָל ער עשׂה אַזוי ווי די דאָזיקע, די 7 טעג; אַזוי דאָס חטאת, אַזוי דאָס עוֹלָה, און אַזוי דאָס מנחה, און אַזוי דאָס שֶׁמֶן.

יחז46

1 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דער שער פון דעם חָצֵר הפנימית וואָס איז פנה צו מזרח, זאָל זײַן סגר די 6 יְמֵי המעשׂה, אָבער אין יום השבת זאָל עס פּתח ווערן, און אין יום ראש-חודש זאָל ער פּתח ווערן. 2 און דער נשׂיא זאָל בוא דורכן אוּלָם פון שער מחוּץ, און זאָל עמד בײַ דעם מזוּזה פון שער, און די כּהנים זאָלן עשׂה זײַן עוֹלָה, און זײַן זבחי שלמים, און ער זאָל זיך שחה אויף דעם מִפְתָּן פון שער, און יצא; אָבער דער שער זאָל נישט סגר ווערן ביזן עֶרֶב. 3 און עַם הָאָרֶץ זאָל זיך שחה פאַר ה' אין פּתח פון יענעם שער, אין די שַׁבָּתוֹת, און אום ראש-חודש. 4 און דאָס עוֹלָה וואָס דער נשׂיא זאָל קרב צו ה' אין יום שבת, איז 7 כּבשׂים תְּמִימִם, און אַן אַיִל תָּמִים; 5 און אַ מנחה אַן אֵיפה צו אַן אַיִל, און צו די כּבשׂים אַ מנחה לויט דער מַתַּת פון זײַן יָד; און שֶׁמֶן אַ הין צו אַן אֵיפה. 6 און אין יום ראש-חודש: אַ פָּר בֶּן בָּקָר תְּמִימִם, און 6 כּבשׂים, און אַן אַיִל; תְּמִימִם זאָלן זיי זײַן. 7 און אַן אֵיפה צו דעם פָּר, און אַן אֵיפה צו דעם אַיִל, זאָל ער עשׂה אַ מנחה, און צו די כּבשׂים אַזוי ווי זײַן יָד נשׂג; און שֶׁמֶן אַ הין צו אַן אֵיפה. 8 און אַז דער נשׂיא בוא, זאָל ער בוא דורכן אוּלָם פון שער און דורך אים זאָל ער יצא. 9 אָבער אַז עַם הָאָרֶץ בוא פאַר ה' אין די יום-טובים, זאָל דער וואָס בוא דורכן צפון-שער זיך צו שחה, יצא דורכן שער נֶגֶב, און דער וואָס בוא דורכן שער נֶגֶב, זאָל יצא דורכן צפון-שער; ער זאָל זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] דורך דעם שער וואָס ער איז דורך אים בוא, אָבער נֹכַח זיך זאָל ער יצא. 10 און דער נשׂיא זאָל זײַן צווישן זיי: ווען זיי בוא, זאָל ער בוא, און ווען זיי יצא, זאָלן זיי יצא. 11 און אין די יום-טובים און אין די מוֹעדים זאָל דאָס מנחה זײַן אַן אֵיפה צו אַ פָּר, און אַן אֵיפה צו אַן אַיִל, און צו די כּבשׂים לויט דער מַתַּת פון זײַן יָד; און שֶׁמֶן אַ הין צו אַן אֵיפה. 12 און אַז דער נשׂיא וועט עשׂה אַ נְדָבָה, אַן עוֹלָה, אָדער אַ שְׁלָמִים, אַ נְדָבָה צו ה', זאָל מען פקח פאַר אים דעם שער וואָס איז פנה צו מזרח, און ער זאָל עשׂה זײַן עוֹלָה און זײַן זבחי שלמים, אַזוי ווי ער עשׂה אין יום הַשַּׁבָּת, און יצא; און מע זאָל סגר דעם שער נאָך זײַן יצא. 13 און אַ כּבשׂ אַ יאריקן תמים זאָלסטו עשׂה אַן עוֹלָה איטלעכן טאָג צו ה'; בבוקר בבוקר זאָלסטו עס עשׂה. 14 און אַ מנחה זאָלסטו עשׂה צו אים בבוקר בבוקר, 1/6 פון אַן אֵיפה, און שֶׁמֶשׁ 1/3 הין צו רסס דאָס סֹלֶת, אַ מנחה צו ה'; חֻקּוֹת עוֹלָם תּמיד. 15 זיי זאָלן עשׂה דעם כֶּבֶשׂ, און דאָס מנחה, און דאָס שֶׁמֶן, בבוקר בבוקר, אַן עוֹלָה תּמיד. 16 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': אויב דער נשׂיא וועט מתּנה נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 53:9; 5:9; חגי 9-7:2] פון זײַן נחלהן צו זײַנע בָּנִים, זאָל עס היה בײַ זײַנע בָּנִים; דאָס איז זייער אחֻזָּה פאַר אַ נחלה. 17 אָבער אויב ער וועט נתן אַ מתּנה פון זײַן נחלה צו אחד פון זײַנע עבדים, זאָל עס צו אים געהערן ביז דעם שנת הַדְּרוֹר, און זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צום נשׂיא; בלויז וואָס ער גיט פאַר אַ נחלה צו זײַנע בָּנִים, זאָל היה בײַ זיי. 18 און דער נשׂיא זאָל נישט לקח פון דעם נחלה פון הָעָם, זיי צו ינה פון זייער אחֻזָּה; פון זײַן אחֻזָּה זאָל ער נחל צו זײַנע בָּנִים; כּדי עַמִּי זאָל נישט פוץ ווערן איטלעכער פון זײַן אחֻזָּה. 19 און ער האָט מיך געבראַכט דורך דעם מבוֹא וואָס ביין זײַט פון שער צו די לשכּוֹת הקֹדֶשׁ פאַר די כּהנים, וואָס זײַנען געווען פנה צו צפון, און הִנֵּה דאָרטן איז געווען מקוֹם אין יַרְכָּה מערב. 20 און ער האָט צו מיר אמר: דאָס איז דער מקוֹם וואָס די כּהנים זאָלן דאָרטן בשל דאָס אשם [זען "אשם" ישעיה 53:10] און דאָס חטאת, ווו זיי זאָלן אפה דאָס מנחה, כּדי נישט הוציא [יצא] אין דעם חָצֵר חיצוֹנָה, צו מאַכן קֹדֶשׁ הָעָם. 21 און ער האָט מיך אַרויסגעפירט אין דעם חָצֵר חיצוֹנָה, און האָט מיך פאַרבײַגעפירט פאַרבײַ די 4 מִקְצוֹעַ פון חָצֵר, און הִנֵּה אַ חָצֵר אין מִקְצוֹעַ חָצֵר, אַ חָצֵר אין אַ מִקְצוֹעַ חָצֵר. 22 און אין די 4 מקצוֹעוֹת פון חָצֵר זײַנען געווען חצרוֹת [חָצֵר] קְטֻרוֹת, 40 די אֹרֶךְ, און 30 די רחב, מִדָּה אַחַת בײַ זיי 4 אין די מְהֻקְצָעוֹת. 23 און אַ טוֹר איז געווען רונד אַרום אין זיי, רונד אַרום בײַ זיי 4, און מְבַשְׁלוֹת עשׂה אונטער די טִירָה רונד אַרום. 24 און ער האָט צו מיר אמר: דאָס איז די בֵּית המבשלים וואָס די משרתים פון בַּיִת זאָלן דאָרטן בשל דאָס זבח הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי].

יחז47

1 און ער האָט מיך שוב צו דעם פּתח הַבַּיִת, און הִנֵּה מַיִם יצא פון אונטער דער מִפְּתָן הַבַּיִת, צו מזרח, וואָרעם די פְּנֵי הַבַּיִת איז געווען צו מזרח; און הַמַּיִם האָט ירד פון אונטן, פון דער רעכטער זײַט פון בַּיִת, אין נֶגֶב פון מִזְבֵּחַ. 2 און ער האָט מיך יצא דורכן צפון-שער, און האָט מיך ארויסגעפירט דורך מחוץ, צו דעם שער החוץ, אויף דעם דֶּרֶךְ וואָס איז פנה צו מזרח; און הִנֵּה מַיִם פּכה פון דער רעכטער זײַט. 3 ווי דער איש איז יצא צו מזרח מיט קָו אין זײַן יָד, אַזוי האָט ער מדד 1000 אַמָּה, און האָט מיך עבר אין מַיִם – מַיִם ביז די אָפְסָיִם. 4 און ער האָט מדד 1000, און האָט מיך עבר מַיִם – מַיִם ביז די בֶּרֶךְ. און ער האָט מדד 1000, און האָט מיך עבר מַיִם – מַיִם ביז די מָתְנַיִם. 5 און ער האָט מדד 1000 – אַ נחל וואָס איך האָב נישט יכל עבר, וואָרעם הַמַּיִם איז געווען גאה, אַ מַיִם צום שׂחה, אַ נחל וואָס איך האָב נישט געקענט עבר. 6 און ער האָט צו מיר אמר: האָסטו ראה, בֶּן אָדָם? און ער האָט מיך הלך, און האָט מיך שוב צום שָׂפָה פון נחל. 7 ווי איך בין שוב, און הִנֵּה בײַם שָׂפָה נחל זײַנען רב מְאֹד עֵץ פון דער זײַט און פון יענער זײַט. 8 און ער האָט צו מיר אמר: דאָס דאָזיקע מַיִם יצא צו דער גְּלִילָה קַדְמוֹן, און וועט ירד אין דעם עֲרָבָה, און אַז עס וועט בוא אין ים, אין דעם ים המוצאים [יצא], וועט הַמַּיִם רפא [זען "רפא" ישעיה 53:5] ווערן. 9 און עס וועט זײַן, כֹּל נֶפֶשׁ חַיָּה וואָס ער שרץ, וועט בוא אומעטום ווו די נחלים וועלן חיה, און דָּג וועלן זײַן רבה מאֹד, ווײַל די דאָזיקע מַיִם בוא אַהין, כּדי עס זאָל רפא ווערן און חי אַלע ווו־הין דער נחל וועט בוא. 10 און עס וועט זײַן, פישערס וועלן עמד בײַ אים פון עֵין-גֶּדִי און ביז עֵין-עֶגְלַיִם; אויף מִשְׁטוֹחַ חֵרֶם וועט עס זײַן; פון אַלע מינים וועלן זײַן זייערע דָּג, אַזוי ווי די דָּג פון ים-הגדול, רבה מְאֹד. 11 אָבער זײַנע בִּצָּא און זײַנע גֶּבֶא וועלן נישט רפא ווערן; פאַר מֶלַח זײַנען זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 12 און בײַ דעם נחל וועלן עלה אויף זײַן שׂפה, פון דער זײַט און פון יענער זײַט, כֹּל עֵץ מאכל; זייער עָלֶה וועט נישט נבל ווערן, און זייער פרי וועט נישט תמם; חודש וועלן זיי בכר, ווײַל זייערע מַיִם, זיי יצא פון מִקְדָּשׁ; און זייער פרי וועט זײַן צום מאכל, און זייער עָלֶה פאַר תרופָה. 13 אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': דאָס איז דער גְּבוּל, ווי איר זאָלט נחל הָאָרֶץ צו די 12 שבטים פון ישׂראל, מיט חֲבָלִים פאַר יוסף. 14 און איר זאָלט עס נחל איינער אַזוי ווי דער אַנדערער, וואָרעם איך האָב נשׂא מײַן יָד, עס צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו אבוֹתֵיכם; און דאָס דאָזיקע אֶרֶץ זאָל אײַך נפל פאַר אַ נחלה. 15 און דאָס איז דער גְּבוּל הָאָרֶץ: אין צפון-זײַט, פון ים-הגדול דורך חֶתלון ביז מע בוא קיין צדָד; 16 חַמת, בֵּרוֹתָה, סִבְרַיִם וואָס צווישן דעם גְּבוּל פון דמשׂק און דעם גְּבוּל פון חַמת; חַצַר-הַתִּיכוֹן וואָס בײַם גְּבוּל פון חַוְרָן. 17 און דער גְּבוּל פון הַיָּם זאָל זײַן חַצַר-עֵינוֹן בײַם גְּבוּל פון דמשׂק, און אין צפון צו צפון איז דער גְּבוּל פון חַמת. דאָס איז די צפון-זײַט. 18 און די מזרח-זײַט זאָלט איר מדד צווישן חַוְרָן און דמשׂק און גִּלְעָד, און צווישן אֶרֶץ ישׂראל, בײַם ירדן, פון דעם גְּבוּל ביז דעם מזרח-ים. דאָס איז די מזרח-זײַט. 19 און די נֶגֶב-זײַט צו תֵּימָן איז פון תָּמָר ביז מֵי מריבות-קדוש, ביז צום נחלה, ביז צום ים-הגדול. דאָס איז די תֵּימָנָה-זײַט צו נֶגֶב. 20 און די מערב-זײַט איז דער ים-הגדול, פון דעם גְּבוּל ביז נֹכַח לְבוא חַמת. דאָס איז די מערב-זײַט. 21 און אַז איר וועט אײַך חלק [זען "חלק" ישעיהו 53:12] דאָס דאָזיקע אֶרֶץ לויט די שבטים פון ישׂראל, 22 איז, זאָלט איר עס נפל פאַר אַ נחלה צו אײַך, און צו די גֵּרִים וואָס גור צווישן אײַך, וואָס האָבן ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בָּנִים צווישן אײַך; און זיי זאָלן בײַ אײַך זײַן אַזוי ווי אֶזְרָח צווישן די בני-ישׂראל; גלייך מיט אײַך זאָל זיי נפל אַ נחלה צווישן די שִׁבְטֵי-ישׂראל. 23 און עס זאָל זײַן, צווישן דעם שבט וואָס דער גֵּר גור בײַ אים, דאָרטן זאָלט איר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זײַן נחלה, אמר אֲדֹנָי ה'.

יחז48

1 און דאָס זײַנען די שמוֹת פון די שבטים: פון קצה צפון אֶל יַד דֶּרֶךְ
חֶתלון ביז מע בוא קיין חַמת, חַצַר-עֵינוֹן בײַ דעם גְּבוּל פון דַּמֶּשֶׂק צו צפון, אֶל יַד חַמת. און עס זאָל זײַן פון מזרח פאה צו מערב פאַר דָּן, 1 חלק. 2 און לעבן דעם גְּבוּל פון דָּן, פון מזרח פאה ביז מערב פאה, אָשֵׁר, 1 חלק. 3 און לעבן דעם גְּבוּל פון אָשֵׁר, פון מזרח פאה און ביז מערב פאה, נפתּלי, 1 חלק. 4 און לעבן דעם גְּבוּל פון נפתּלי, פון מזרח פאה ביז מערב פאה, מנשה, 1 חלק. 5 און לעבן דעם גְּבוּל פון מנשה, פון מזרח פאה ביז מערב פאה, אפרַיִם, 1 חלק. 6 און לעבן דעם גְּבוּל פון אפרַיִם, פון מזרח פאה און ביז מערב פאה, ראובן, 1 חלק. 7 אַו לעבן דעם גְּבוּל פון ראובן, פון מזרח פאה ביז מערב פאה, יהוּדה, 1 חלק. 8 און לעבן דעם גְּבוּל פון יהוּדה, פון מזרח פאה ביז מערב פאה, זאָל זײַן די תּרוּמָה וואָס איר זאָלט רום, 25,000 די רחב, און די אֹרֶךְ אַזוי ווי איינער פון די חלקים, פון מזרח פאה ביז מערב פאה. און דאָס מִקְדָּשׁ זאָל זײַן אין מיטן פון דעם. 9 די תּרוּמָה וואָס איר וועט רום צו ה', זאָל זײַן די אֹרֶךְ 25,000, און די רחב 10,000. 10 און פאַר די דאָזיקע, פאַר די כֹּהנים, זאָל די תּרוּמָה הַקֹּדֶשׁ זײַן: צו צפון 25,000,

און צו מערב 10,000 די רחב, און צו מזרח 10,000 די רחב, און צו נֶגֶב 25,000 די אֹרֶךְ; און דאָס מִקְדָּש פון ה' זאָל
זײַן אין מיטן פון דעם. 11 דער כֹּהֲנִים מְקֻדָּש זאָל זײַן פאַר די בְּנֵי-צָדוק וואָס האָבן שומר איבער מײַן משמרת,
וואָס האָבן נישט תעה [זען "תעה" ישעיה 53:6], ווען בְּנֵי-יִשׂרָאל האָבן תעה, אַזוי ווי די לְוִיִּים האָבן תעה. 12 און עס
זאָל זײַן אַ תְּרוּמִיָּה פאַר זיי פון דער תְּרוּמַה הָאָרֶץ – אַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, לעבן דעם גְּבוּל פון די לְוִיִּים. 13 און פאַר די
לְוִיִּים, לְעֻמָּה דעם גְּבוּל פון די כֹּהֲנִים, 25,000 די אֹרֶךְ, און די רחב 10,000; כָּל אֹרֶךְ 25,000, און די רחב 10,000. 14
און זיי זאָלן דערפון נישט מכר, און מע זאָל נישט מור, און נישט עבר דאָס רֵאשִׁית הָאָרֶץ, וואָרעם עס איז קֹדֶשׁ צו
ה'. 15 און די 5,000 וואָס יתר אין דער רחב, פאַר אֹרֶךְ פון די 25,000, דאָס זאָל זײַן חֹל, פאַר עִיר פאַר מוֹשָׁב, און
פאַר מִגְרָשׁ; און די עִיר זאָל זײַן אין מיטן פון דעם. 16 און דאָס זײַנען אירע מִדּוֹת; צפון פאה 4,500, און נֶגֶב פאה
4,500, און פון מזרח פאה 4,500, און מערב פאה 4,500. 17 און אַ מִגְרָשׁ זאָל זײַן צו דער עִיר: צו צפון 250, און צו
נֶגֶב 250, און צו מזרח 250, און צו מערב 250. 18 און וואָס יתר איבער אין דער אֹרֶךְ, לְעֻמָּה דער תְּרוּמַה קֹדֶשׁ,
10,000 צו מזרח, און 10,000 צו מערב – דאָס וואָס איז לְעֻמָּה דער תְּרוּמה קֹדֶשׁ, זאָל דער תְּבוּאָה דערפון זײַן פאַר
לֶחֶם פאַר די עֹבְדִים פון דער עִיר. 19 און די עֹבֵד אין דער עִיר, זאָלן עס עבד – פון כֹּל שבטים פון יִשׂרָאל. 20 די כֹּל
תרוּמָה, 25,000 אויף 25,000; פירעקעכדיק זאָלט איר רום די תְּרוּמַה קֹדֶשׁ מיט דעם אֲחֻזָּה פון דער עִיר. 21 און
דאָס יתר זאָל זײַן פאַר דעם נשׂיא; פון דער זײַט און פון יענער זײַט פון דער תְּרוּמַה קֹדֶשׁ און פון דעם אֲחֻזָּה פון
דער עִיר, אֶל פְּנֵי 25,000 פון דער תְּרוּמָה ביז דעם גְּבוּל צו מזרח, און צו מערב על פני 25,000 ביז דעם גְּבוּל צו מערב,
לְעֻמָּה די חלקים, פאַר דעם נשׂיא; און די תְּרוּמַה קֹדֶשׁ מיט דעם מִקְדָּשׁ פון הַבַּיִת זאָל זײַן אין מיטן פון דעם. 22 און
דאָס אֲחֻזָּה פון די לְוִיִּים, און דאָס אֲחֻזָּה פון דער עִיר, זאָל זײַן אין מיטן פון דעם וואָס פאַרן נשׂיא; צווישן דעם
גְּבוּל פון יהוּדה און צווישן דעם גְּבוּל פון בנימין זאָל זײַן פאַר דעם נשׂיא. 23 און די יתר שבטים: פון מזרח פאה ביז
מערב פאה, בנימין, 1 חלק. 24 און לעבן דעם גְּבוּל פון בנימין, פון מזרח פאה ביז מערב פאה, שמעון, 1 חלק. 25 און
לעבן דעם גְּבוּל פון שמעון, פון מזרח פאה ביז מערב פאה, יִשָּׂשׂכָר, 1 חלק. 26 און לעבן דעם גְּבוּל פון יִשָּׂשׂכָר, פון
מזרח פאה ביז מערב פאה, זבוּלון, 1 חלק. 27 און לעבן דעם גְּבוּל פון זבוּלון, פון מזרח פאה ביז מערב פאה, גָּד, 1
חלק. 28 און לעבן דעם גְּבוּל פון גָּד, צו פאה נגב תימנה, זאָל דער גְּבוּל זײַן פון תָּמָר ביז מְרִיבוֹת-קָדֵשׁ, ביזן נחל, ביז
צום ים-הגדול. 29 דאָס איז הָאָרֶץ וואָס איר זאָלט נפל פאַר אַ נחלה צו די שבטים פון יִשׂרָאל, און דאָס זײַנען
זייערע מחלקות, אמר אֲדֹנָי ה'. 30 און דאָס זײַנען די תּוֹצָאָה פון דער עִיר: פון צפון פאה 4,500 מִדָּה; 31 און די
שְׁעָרִים פון דער עִיר זאָלן זײַן אויף די שמוֹת פון די שבטים פון יִשׂרָאל; 3 שְׁעָרִים צו צפון: דער שער פון ראוּבֵן,
איינער; דער שער פון יהוּדה, איינער; דער שער פון לֵוִי, איינער. 32 און צו מזרח פאה 4,500, און 3 שְׁעָרִים: דער שער
פון יוסף, איינער; דער שער פון בנימין, איינער; דער שער פון דָּן, איינער. 33 און אין פאה נֶגֶב 4,500 מִדָּה, און 3
שְׁעָרִים: דער שער פון שמעון, איינער; דער שער פון יִשָּׂשׂכָר, איינער; דער שער פון זבוּלון, איינער. 34 מערב פאה
4,500; זייערע שְׁעָרִים 3: דער שער פון גָּד, איינער; דער שער פון אָשֵׁר, איינער; דער שער פון נפתּלי, איינער. 35 רונד
אַרום, 18,000. און דער שֵׁם פון דער עִיר זאָל זײַן פון יום: ה' שָׁמָּה.

הושע

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

הוש1

1 דאָס דבַר-ה' וואָס איז געווען צו הוֹשֵׁעַ בֶּן באֵרין

[זען https://www.youtube.com/watch?v=V5hXgVAoXHY]
, אין די יְמֵי עוּזִיָּה, יוֹתָם, אָחָז, יְחִזְקִיָּה, די מלכים פון יהודה, און אין די יְמֵי יָרָבעָם בֶּן יוֹאָשן, מלך ישראל. 2 דאָס תְּחִלָּה וואָס ה' האָט דבר צו הוֹשֵׁעַן, האָט ה' אמר צו הוֹשֵׁעַן: הלך לקח דיר אַן אִשָּׁה אַ זוֹנה, און יַלְדֵי זנוּנִים, וואָרעם זנה זנה הָאָרֶץ, אַוועק פון הינטער ה'. 3 איז ער הלך און האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6; 11:13] גוֹמֶר בת דִבלַימען, און זי איז הרה געוואָרן, און האָט אים ילד א בֵּן. 4 און ה' האָט צו אים אמר: קרא שְׁמוֹ יִזְרְעֶאל, וואָרעם עוֹד מְעַט, און איך וועל זיך פקד פאַר דעם דְּמֵי יִזְרְעֶאל דעם בית יֵהוא, און איך וועל שבת די מלוכה פון דעם בית ישראל [זען מלכים א 21; מלכים ב 9]. 5 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועל איך שבר דעם קשת ישראל אין עֵמֶק יִזרעֶאל. 6 און זי איז ווידער הרה געוואָרן, און האָט ילד בת. און ער האָט צו אים אמר: קרא איר שֵׁם לֹא-רוּחָמָה, וואָרעם איך וועל מער יסף נישט רחם האָבן אויף בית ישראל, אז נשׂא זאָל איך זיי נשׂא. 7 אָבער אויף דעם בית יהודה וועל איך רחם האָבן, און איך וועל זיי ישע דורך ה' אלוקיהם, און איך וועל זיי נישט ישע דורך קֶשֶׁת און דורך חֶרֶב און דורך מלחמה, דורך סוּסים און דורך פרשים. 8 און זי האָט גָּמַל לֹא-רוּחמהן, און זי איז הרה געוואָרן, און האָט ילד בֵּן. 9 און ער האָט געזאגט: קרא שמוֹ לֹא-עמי, וואָרום איר זייט נישט עמי, און איך לֹא אֶהְיֶה לָכֶם [זען יוחנן 8:58; 6:35,48; 8:12; 9:5; 10:11,14; 11:25; 14:6; 15:1; 6:20; 8:24,28,58; 18:5; שמות 3:14].

הוש2

1 און די מִסְפַּר פון די בּני-יִשְׂרָאֵל וועט זײַן אַזוי ווי די חוֹל פון ים, וואָס קען נישט מדד און נישט ספר ווערן; און עס וועט זײַן, אין מָקוֹם וואָס צו זיי פלעגט אמר ווערן: איר זייט לֹא עַמִּי, וועט צו זיי אמר ווערן: איר זײַט בּני אֵ-ל חי. 2 און בּני-יהודה און די בּני-יִשְׂרָאֵל וועלן זיך קבץ אין אחד, און זיי וועלן זיך שׂים רֹאש אֶחָד, און זיי וועלן עלה פון הָאָרֶץ, וואָרעם גָּדוֹל וועט זײַן דער יוֹם יִזְרְעֶאל. 3 אמר צו אײַערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]: עַמִּי, און צו אײַער אֲחוֹת: רוחָמָה. 4 ריב אײַך מיט אִמְּכֶם, ריב אײַך, וואָרעם זי איז נישט מײַן אִשָּׁה, און איך בין נישט איר אִישׁ; און זאָל זי סור איר זנות פון איר פנים, און איר ניאוף פון צווישן אירע שַׁדַּיִם. 5 אַניט וועל איך זי פשט עֲרֻמָּה, און זי לאָזן יצג ווי אין איר יוֹם הולדת; און איך וועל זי שׂים ווי אַ מדבר, און איך וועל זי שית ווי אַן אֶרֶץ צִיָּה, און זי מות מיט צמא. 6 און אירע בָּנִים וועל איך נישט רחם, וואָרעם בּני זנות זײַנען זיי. 7 וואָרעם זנה געווען זייער אֵם, בוש האָט זיך זייער הרה. וואָרעם זי האָט אמר: איך וועל הלך נאָך מײַנע מאהבים, די וואָס נתן מײַן לֶחֶם און מײַן מַיִם, מײַן צֶמֶר און מײַן פֶּשֶׁת, מײַן שֶׁמֶן און מײַן שִׁקּוּי. 8 דעריבער הנה, איך שׂוך דײַן דֶּרֶךְ מיט סירים [סיר], און וועל גדר אַ גָּדֵר אַרום איר, אַז זי זאָל אירע נתיבה נישט מצא. 9 און זי וועט רדף אירע מאהבים און זיי נישט נשׂג, און זי וועט זיי בקש און נישט מצא; און זי וועט אמר: איך וועל הלך און זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו מײַן אִישׁ הָרִאשׁוֹן, וואָרעם דעמאָלט איז מיר בעסער געווען ווי אַצונד. 10 און זי ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט, אַז דאָס האָבּ איך איר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] די דָּגָן, דעם תִּירוֹש, און דאָס יִצְהָר; און דאָס כֶּסֶף און זָהָב וואָס איך האָבּ איר רבה, האָבּן זיי עשׂה אויף בַּעַל. 11 דעריבער וועל איך שוב און לקח מײַן דָּגָן אין איר צײַט, און מײַן תִּירוֹש אין זײַן מוֹעֵד, און איך וועל נצל מײַן צֶמֶר און מײַן פֶּשֶׁת, וואָס איז געווען איר עֶרְוָה צו כסה. 12 און אַצונד וועל איך גלה איר נַבְלוּת פאַר די אויגן פון אירע מאהבים, און קיינער וועט זי נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון מײַן יָד. 13 און איך וועל שבת איר כּל מָשׂוֹשׂ; איר יָום-טוב, איר רֹאש-חוֹדש, און איר שבת, און אַלע אירע מוֹעֵד. 14 און איך וועל שמם איר גֶּפֶן און איר תְּאֵנָה [פייגנבוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32], וואָס זי האָט אמר: אֶתְּנָה זײַנען זיי צו מיר, וואָס מײַנע מאהבים

האָבן מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]; און איך וועל זיי שׂים פאַר אַ יַער, און די חַיַּת הַשָּׂדֶה וועט זיי אכל. 15 און איך וועל זיך פקד מיט איר פאַר די יְמֵי הבּעלים, וואָס זי האָט קטר צו זיי, און עדה אירע נֶזֶם און איר חֶלְיָה, און הלך נאָך אירע מאהבים, און אָן מיר האָט זי שכח, אמר ה'. 16 אָבער הנה, איך פתה זי, און וועל זי אַוועקפירן אין מדבר, און וועל דבר צו איר לֵב. 17 און פון דאַרטן איך וועל איר נתן אירע כּרמים דעמאָלט, און דעם עֵמֶק עָכוֹר פאַר אַ פֶּתַח תִּקְוָה; און זי וועט דאָרטן ענה ווי אין די טעג פון איר נְעוּרִים און ווי אין טאָג פון איר עלות פון אֶרֶץ מִצְרַיִם. 18 און עס וועט זיין אין יום ההוא, אמר ה', וועסטו מכך קרא: מִיַּי אִישׁ, און וועסט מיך מער נישט קרא: מִיַּי בַּעַל. 19 און איך וועל סור די שמות פון די בַּעֲלִים פון איר פֶּה, און זיי וועלן מער נישט זכר ווערן מיט זייער שֵׁם. 20 און איך וועל זיי כרת אַ בְּרִית אין יום ההוא, מיט דער חַיַּת הַשָּׂדֶה, און מיט דעם עוֹף הַשָּׁמַיִם, און מיט דעם רֶמֶשׂ האדמה. און אַ קשת און חֶרֶב און מלחמה וועל איך שבר פון הָאָרֶץ, און איך וועל זיי מאַכן שכב אין בֶּטַח. 21 און איך וועל דיך ארשׂ צו מיר לְעוֹלָם, און דיך ארשׂ צו מיר מיט צֶדֶק און מיט מִשְׁפָּט, און מיט חֶסֶד און מיט רַחֲמִים. 22 און איך וועל דיך ארשׂ צו מיר מיט אמונה, און וועסט ידע ה'. 23 און עס וועט זיין אין יום ההוא, וועל איך ענה, אמר ה', וועל איך ענה צו די הימלען, און זיי וועלן ענה צו הָאָרֶץ, 24 און הָאָרֶץ וועט ענה צו דער דָּגָן, און צו דעם תִּירוֹשׁ, און דעם יצהר, און זיי וועלן ענה צו יִזְרְעֶאל. 25 און איך וועל זי מיר זנע אין הָאָרֶץ, און איך וועל רחם די לֹא רחם, און וועל אמר צו נישט-מיַין-עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: עַמִּי ביסטו, און ער וועט אמר: אֱלֹקָי!

הוש3

1 און ה' האָט צו מיר אמר: הלך ווידער האָבּ אהבה אַן אִשָּׁה, אֲחֵבַת רֵעַ, אַ נואָפטע; אַזוי ווי ה' האָט אהבה די בּני-יִשְׂרָאֵל, און זיי פנה זיך צו אלוקים אחרים, און האָבּן אהבה אֲשִׁישֵׁה ענבים [עֲנָב]. 2 האָבּ איך זי מיר כרה פאַר 15 כֶּסֶף, און אַ חוֹמֶר שׂעֹרִים, און אַ לֶתֶךְ שׂעֹרִים. 3 און איך האָבּ צו איר אמר: ימים רבּים זאָלסטו מיר ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אַליין, זאָלסט נישט זנה, און נישט היה צו קיין אִישׁ, און דעסגלייַכן איך קעגן דיר. 4 וואָרעם ימים רבּים וועלן די בּני-יִשְׂרָאֵל ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אָן אַ מֶלֶךְ, און אָן אַ שָׂר, און אָן אַ זֶבַח, און אָן אַ מַצֵּבָה, און אָן אַן אפוד און תרפים. 5 דערנאָך וועלן די בּני-יִשְׂרָאֵל זיך שוב [זען "שוב" זכריה 13:7], און זיי וועלן בקש ה' אֱלֹקֵיהֶם, און דָּוִד [ישעיה 37:35; 52:13-53:12; יחזקאל 34:23; ישעיה 7:14; 9:5; נצר, ישעיה 11:1-צמח, זכריה 3:8; 6:11-12 ישוע בּן דָּוִד

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
] זייער מֶלֶךְ, און זיי וועלן פחד צו ה' און צו זיַין טוֹב, אין אחרית הימים.

הוש4

1 שמעו! דאָס דבר-ה', איר בּני ישראל, וואָרעם ה' האָט אַ ריב מיט די יושבי הָאָרֶץ, ווייַל קיין אמת און קיין חֶסֶד, און קיין דַּעַת אלוקים איז נישטא אין הָאָרֶץ. 2 אָלָה און כִּחֵשׁ און רָצַח און גנבען און נאָף; זיי זיַינען פרץ, און דמים אָן דמים זיי נגע. 3 דעריבער ווער אבל הָאָרֶץ, און אמלל ווערן וועט כּל יוֹשבים דערין, מיט דער חַיַּת הַשָּׂדֶה, און מיטן עוֹף הַשָּׁמַיִם; און אַפילו די דְּגֵי הַיָּם וועלן אסף ווערן. 4 אָבער קיינער טאָר זיך נישט ריב, און נישט יכח טאָר קיינער, וואָרעם דיַין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זיַינען אַזעלכע וואָס ריב זיך מיטן כֹּהן. 5 דעריבער וועסטו כשל בּיַי יוֹם, און אויך דער נביא וועט כשל ווערן מיט דיר בּיַי לָיְלָה, און איך וועל דמה אִמֶּךָ. 6 דמה ווערט עַמִּי פון מִבְּלִי הָדָעַת

[https://www.youtube.com/watch?v=9uPqLWJiJ3I]
; ווייַל דו האָסט מאס דַּעַת, דעריבער האָבּ איך דיך מאס [זען תהלים 118:22] פון צו זיַין מיר אַ כֹּהן; אַז דו האָסט שכח די תוֹרה פון אֱלֹקֶיךָ, וועל איך אויך שכח אָן דיַינע בָּנִים. 7 ווי זיי האָבּן זיך רבב, אַזוי האָבּן זיי חטא צו מיר; וועל איך זייער כבוד אויף קָלוֹן המיר [מור, זען רומ' 1:25]. 8 זיי אכל זיך אויף די חַטָּאת פון עַמִּי, און אויף זייער עָוֹן זייער נפש זיי נשׂא. 9 דעריבער וועט זיַין, אַזוי הָעָם אַזוי דער כֹּהן, און איך וועל זיך פקד מיט אים פאַר זיַינע דרכים, און זיַינע מעללים וועל איך אים שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]. 10 און זיי וועלן אכל און נישט שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] ווערן; זיי זיַינען זנה, אָבער זיי וועלן זיך נישט פָּרַץ; ווייַל זיי האָבּן עזב [זען "עזב" תהלים 22:2] ה' צו שמר. 11 זנות. וויַין און תִּירוֹשׁ לקח לֵב. 12 עַמִּי שאל בּיַי זיי האָלץ, און זיַין מַקֵּל נגד אים; וואָרעם אַ רוּחַ זנוּנים האָט תעה [זען "תעה" ישעיה 53:6], און זיי האָבּן זיך זנה פון תחת אלוקיהם. 13 אויף די שפיצן הָרִים זבח זיי, און

אויף די גבעה קטר זיי, אונטער אַלוֹן און לִבְנֶה און טערעבינט, ווײַל זײַן צל איז טוֹב. דעריבער זײַנען אײַערע בָּנוֹת
מַזַנה, און אײַערע שניר זײַנען נאף. 14 איך פקד נישט אײַערע בָּנוֹת וואָס זיי זײַנען מַזַנה, און אײַערע שניר וואָס זיי
זײַנען נאף, אַז זיי אַליין [די מענטשן] פרד מיט זוֹנות, און מיט קְדֵשׁוֹת זיי זבח; און הָעָם וואָס פארשטייט נישט,
ווערט נלבּט לבּט. 15 אויבּ דו, ישראל, ביסט זנה, זאָל זיך יהודה נישט אָשַׁם; און בוא נישט קיין גִלגָל, און עלה נישט
קיין בּית-אָוֶן, און שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנה פוּן משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] נישט: חי ה'!
16 וואָרעם אַזוי ווי אַ פָּרָה סָרַר האָט סרר ישראל; זאָל ה' זיי אַצונד רעה ווי אַ כֶּבֶשׂ אין מֶרְחָב
[זען

https://www.youtube.com/watch?v=GTVKbglc9oA]

? 17 חבר צו עֲצַבִּים איז אֶפְרָיִם; נוח צו אים. 18 סור זייער סֹבֶא, זײַנען זיי זנה זנה; אהב אהב קלוֹן זײַנען אירע
בּאַשיצער. 19 דער רוּחַ האָט זיי צרר אין זײַנע כּנפים [כנף]; און זיי וועלן זיך בוש מיט זייערע מזבחוֹת.

הוש5

1 שמעו! דאָס צו, איר כֹּהנים, און הקשב [קשב], איר בּית ישראל, און איר בּית הַמֶּלֶךְ, הֶאֱזִין [אזן]! וואָרעם אויף אײַך
איז אַ משפט פאַראַן, ווײַל אַ פַּח זײַט איר געווען פאַר מִצְפֶּה, און אַן אויסגעשפּרייטע רֶשֶׁת אויף תָּבוֹר. 2 און די
שׂטים [שׂט] זײַנען אין שחטה העמיק, און איך בין מוּסר [זען ישעיה 53:5] בּײַ זיי אַלעמען. 3 איך ידע אפרים, און
ישראל איז נישט כחד פוּן מיר; וואָרעם אַצונד האָסטו מַזַנה געווען, אפרים, טמא געוואָרן איז ישראל. 4 זייערע
מעללים לאָזן זיי נישט זיך שוב צו אלוקיהם, וואָרעם אַ רוּחַ זְנוּנִים [זען

https://www.afii.org/hosea.htm

https://www.youtube.com/watch?v=2QOZ7xoauvE]

איז אין זיי, און ה' ידע זיי נישט [זען גלט' 4:9]. 5 און דער גְּאוֹן ישראל וועט ענה ווערן פאַר זײַן פנים, און ישראל
וְאֶפְרַיִם וועלן כשל ווערן אין זייער עָוֹן; אויך יהודה כשל מיט זיי. 6 מיט זייערע צאָן און מיט זייערע בָּקָר וועלן זיי
הלך צו בקש ה', אָבער זיי וועלן נישט מצא; ער האָט זיך חָלַץ פוּן זיי. 7 זיי האָבּן אָן ה' בגד, וואָרעם בָּנִים זָרִים האָבּן
זיי ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]; אַצונד וועט זיי חוֹדש אכל מיט זייערע חֲלָקִים [חַלָקִים]. 8 תקע שוֹפר אין גִבעָה

https://www.youtube.com/watch?v=6cWgz-7KY6g]

https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw]

, חֲצֹצְרָה אין רָמָה; רוע אין בּית-אָוֶן: אַחֲרֶיךָ, בִּנְיָמִין! 9 אפרים וועט צו שַׁמָּה ווערן אין יוֹם תּוֹכֵחָה; אין די שבטי
ישראל איך [ידע] עס נֶאֱמָנָה. 10 די שׂרים פוּן יהודה זײַנען ווי זיי וואָס הסיג [סוג] גבוּל; אויף זיי וועל איך שפך ווי
מַיִם מײַן עֶבְרָה. 11 עשק ווערט אפרים, רצץ פוּן משפט, ווײַל ער איז הוֹאִיל [יאל] צו הלך נאָך צַו [זען ישעיה
28:10,13

https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4

https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8

https://www.youtube.com/watch?v=ADP4hl_B0wc

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

https://www.youtube.com/watch?v=V5hXgVAoXHY

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

]. 12 און איך בין ווי אַן עָש צו אפרים, און ווי אַ רָקָב צו בּית יהודה. 13 און אפרים האָט ראה זײַן חֳלִי, און יהודה זײַן
מזוֹר; איז אפרים הלך צו אַשור, און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צום מלך יָרֵב; אָבער ער קען אײַך נישט רפא
[זען "רפא" ישעיהו 53:5], און ער וועט נישט גהה פוּן אײַך די מזוֹר. 14 וואָרעם איך וועל זײַן ווי אַ שַׁחַל צו אפרים,
און ווי אַ כְּפִיר צום בּית יהודה; איך, איך וועל טרף און הלך, נשׂא [זען ישעיה 53:12], און קיינער וועט נישט נצל [זען
"נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 15 איך וועל הלך, איך וועל זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו מײַן מקוֹם, ביז זיי
וועלן זיך אשם [להוֹדוֹת בּוֹש בְּהִתְנַהֲגוּת]; און בקש מײַן פנים; אין זייער צַר וועלן זיי מיך שחר:

הוש6

1 הלך! און לאָמיר זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו ה', וואָרעם ער האָט טרף, און ער וועט אונדז רפא
[זען "רפא" ישעיהו 53:5], ער נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] און ער וועט אונדז חבש, 2 נאָך 2 טעג וועט ער אנדז חיה;
אויפן יום הַשְׁלִישׁ וועט ער אונדז קום, און מיר וועלן חיה [זען ישעיה 53:12; לוקס 24:44,46; רומ' 4:25; בראשית
1:12-13; יונה 2:1; עזרא 6:15

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=64hrlEBk4Lo] פאר אים. 3 און לאָמיר ידע, לאָמיר זיך רדף צו
ידע ה'; נכוֹן ווי דער שַׁחַר איז זײַן מוֹצָא; און ער וועט בוא צו אונדז ווי דער גֶּשֶׁם, און ווי מַלְקוֹשׁ וואָס יוֹרֶה ארץ. 4
וואָס זאָל איך עשׂה צי דיר, אפרים? וואָס זאָל איך עשׂה צו דיר, יהודה? ווײַל אײַער חסד איז ווי אַן ענן, און ווי דער
טַל וואָס הלך משכּים [שכם]. 5 דעריבער האָב איך [זיי] חצב דורך די נביאים, זיי הרג מיט די דברים פון מײַן פֶּה;

כדי דײַן משפטים זאָל ווי דאָס אוֹר יצא. 6 וואָרעם חֶסֶד האָב איך חפץ און נישט זבח, און דַּעַת אלוקים מֵעֹלוֹת [זען
https://www.youtube.com/watch?v=LiGX7S_suJk]
. 7 אָבער זיי ווי אָדָם האָבן עבר דעם בְּרִית; שָׁם האָבן זיי בגד אָן מיר. 8 גִּלְעָד איז אַ קִרְיָה פון פֹּעֲלֵי אָוֶן, עָקֹב מיט
דָּם. 9 און ווי איש גְּדוּדִים וואָס חִכָּה, איז די חֶבֶר כֹּהנים; זיי רצח אויפן דֶּרֶךְ קיין שְׁכֶם, יא, זִמָּה עשׂה זיי. 10 אין בית
ישראל האָב איך שַׁעֲרוּרִיָּה ראה, שָׁם איז זְנוּת בײַ אפרים, טמא איז ישראל. 11 אויך אויף דיר, יהודה, האָט מען א
קציר שית, אַז איך וויל שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] די שְׁבוּת פון עַמִּי.

הוש7

1 ווי איך וויל רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5] ישראל, אַזוי ווערט גלה עָוֹן פון אפרים, און די רָעוֹת פון שוֹמרוֹן;
וואָרעם זיי פעל שֶׁקֶר; גנב בוא; גְּדוּד פשט אויף דער חוץ. 2 און זאָלן זיי זיך נישט אמר אין זייער לֵב, אַלע דאָס רָעָה
זייערס זכר איך; אַצונד האָבן זייערע מעללים זיי סבב, אַקעגן מײַן פנים זײַנען זיי. 3 מיט זייער רָעָה שׂמח זיי דעם
מלך, און מיט זייערע כַּחַשׁ די שׂרים. 4 אַלע זײַנען זיי מְנָאֲפִים, ווי אַ תַּנּוּר בֹּעֵרָה [בער] פון בעקער, וואָס מע שבת
בלויז אויף עור פון לוש דעם בָּצֵק ביז זײַן חמץ ווערן. 5 אין דעם יום מַלְכֵּנוּ, זײַנען די שׂרים החלה פון חמה פון ווײַן;
ער אַליין משך זײַן יָד מיט די לוצץ. 6 וואָרעם זיי האָבן קרב זייער לֵב ווי אַ תַּנּוּר אין זייער אֹרֶב; כּל הַלַּיְלָה שלאָפט
זייער בעקער, בֹּקֶר בער ער אַזוי ווי לֶהָבָה. 7 זיי אלע חמם ווי אַ תַּנּוּר, און זיי אכל זייערע שׁפטים; אַלע זייערע מלכים
זײַנען נפל; קיינער צווישן זיי קרא נישט צו מיר. 8 אפרים, ער התבלל זיך מיט די עַמִּים, אפרים איז געוואָרן אַ נישט
הפך עֻגָּה. 9 זָרִים האָבן אכל זײַן כּוֹחַ, און ער ידע נישט; שוין שֵׂיבָה זרק בײַ אים, און ער ידע נישט. 10 און דער גְּאוֹן
ישראל איז ענה פאַר זײַן פנים, אָבער זיי שוב זיך נישט אום צו ה' אֱלֹקֵיהֶם, און זיי בקש אים נישט בײַ כּל זֹאת. 11
און אפרים איז געוואָרן ווי אַ יוֹנָה פּוֹתָה [פתה], אָן שֹׂכֶל, מִצְרַיִם האָבן זיי קרא, קיין אַשור זײַנען זיי הלך. 12 ווי זיי
וועלן הלך, וועל איך פרשׂ אויף זיי מײַן רֶשֶׁת, ווי עוֹף הַשָּׁמַיִם וועל איך זיי ירד; איך וועל זיי היסיר [יסר] ווי שֶׁמַע פון
זייער עדה. 13 ווײ צו זיי, וואָס זיי זײַנען נדד פון מיר! שֹׁד אויף זיי, וואָס זיי האָבן פשע [זען ישעיה 53:5] אָן מיר! און
איך זאָל זיי פדה, אָבער זיי האָבן דבר כָּזָב אויף מיר? 14 און זיי זעק נישט צו מיר מיט זייער לֵב; זיי ילל אויף זייערע
משכּבוֹת; וועגן דָּגָן און תִּירוֹשׁ גור זיי זיך, אָן מיר סור זיי. 15 און איך האָב יסר, חזק זייערע זרוֹעַ [זען זרוֹעַ ה' משיח,
ישעיהו 53:1], אָבער זיי חשב רָע אויף מיר. 16 זיי שוב זיך, אָבער נישט צו עַל; ווי אַ קֶשֶׁת רְמִיָּה זײַנען זיי געוואָרן.
וועלן נפל דורכן חֶרֶב זייערע שׂרים פאַר דעם זַעַם פון זייער לשוֹן; דאָס וועט זײַן אַ לעג [זען "לעג" תהלים 22:8] פון
זיי אין אֶרֶץ מִצְרַיִם.

הוש8

1 צו דײַן חך אַ שוֹפר! ווי אַ נֶשֶׁר אויף בית ה'! ווײַל זיי האָבן עבר מײַן בְּרִית, און קעגן מײַן תּוֹרה פשע [זען ישעיה
53:5]. 2 קען ישראל דען זעק צו מיר: אֱלֹקַי, מיר ידע דיך [זען יוחנן א 2:4]? 3 ישראל האָט זָנַח דאָס טוֹב, זאָל אים
דער אוֹיֵב רדף. 4 זיי האָבן געמאַכט מלכים, אָבער אָן מיר; השׂיר [שׂרר] שׂרים, און איך האָב נישט ידע; פון זייער
כֶּסֶף און זייער זָהָב האָבן זיי זיך עֲצַבִּים [עָצָב] עשׂה--וועט ער כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן! 5 זנח ווערט דײַן
עֵגֶל, שוֹמרוֹן; מײַן אף חרה אויף זיי; עַד מָתַי נישט זיי עלן יכל זיך נִקָּיוֹן? 6 וואָרעם עס קומט פון ישראל, און דאָס

האָט אַ חָרָש עשׂה, און לֹא אלוקים הוּא; באמת שְׁבָבִים וועט ווערן דאָס עֵגֶל פון שׁוֹמרוֹן. 7 באמת ווינט זרע זיי, און סוּפָה וועלן זיי קצר; קיין קָמָה האָט עס נישט צֶמַח וואָס עשׂה נישט קיין קֶמַח; טאָמער וועט עס עשׂה, וועלן עס זָרִים בָּלַע. 8 נִבְלַע [בלט] געוואָרן איז ישראל; אַצונד זײַנען זיי געוואָרן צווישן די גּוֹיִם, ווי אַ כּלי אֵין חֵפֶץ [זען ישעיה 53:10; מלאכי 3:1] אין אים. 9 וואָרעם זיי זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צו אַשּׁוּר, אַ פֶּרֶא בּוֹדֵד [בדד] פאַר זיך; אפרים האָט אהבים התנה [תנה]. 10 אָבער הגם זיי תנה צווישן די גּוֹיִם, וועל איך עתּה זיי קבץ; און זיי וועלן חלל מעט ווערן פון דער משא פון מֶלֶך פון שָׂרים. 11 וואָרעם אפרים האָט רבה מזבחות צום חטא, בּײַ אים זײַנען מזבחות צום חטא געווען. 12 ווי רִבּוֹ פון מײַן תּוֹרה איך זאָל אים כתב [זען תהלים 40:8; יהודים אין משיח 10:5-7], איז דאָס בּײַ אים ווי זָר נחשב [חשב]. 13 מײַנע זִבְחֵי הבהב זאָלן זיי זבח בָּשָׂר און אכל; ה' זיי נישט רצה [זען ישעיה 42:1; זען ויקרא 23:11; רצון קור"א 15:20-23; בראשית 1:13]. אַצונד וועט ער זכר זייער עָוֹן, און וועט פקד זייערע חַטָּאת; קיין מִצרַיִם וועלן זיי זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]. 14 וואָרעם ישראל האָט שכח אָן זײַן עֹשֶׂה, און האָט הֵיכָלוֹת בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], און יהודה האָט רבה עָרִים בְּצָרוֹת [בצר]: דעריבער וועל איך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֵש אין זײַנע ערים, און עס וועט אכל אירע אַרְמְנוֹת [ארמון].

הוש9

1 נישט שׂמח זאָלסטו זיך, ישראל, מיט גִּיל אַזוי ווי די עַמִּים, וואָרעם האָסט זיך זנה פון אֱלֹקֶיךָ, האָסט אהבה געהאַט אֶתְנַן אויף אַלע גֹּרֶן דָּגָן. 2 דער גֹּרֶן און דער יֶקֶב וועט זיי נישט רעה, און דער תִּירוֹש וועט כחש אָן זיי. 3 זיי וועלן נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אֶרֶץ ה', און אפרים וועט זיך קיין מִצרַיִם שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און אין אַשּׁוּר וועלן זיי טָמֵא אכל. 4 זיי וועלן נישט נסך צו ה' ווײַן, און נישט ערב וועלן אים זײַן זייערע זבחים, אַזוי ווי לֶחֶם אוֹנים [אֹנֶה] וועט עס זיי זײַן, אַלע וואָס אכל עס וועלן זיך טמא; וואָרעם זייער לֶחֶם וועט זײַן פאַר זייער נפש, עס וועט נישט בוא אין בּית ה'. 5 וואָס וועט איר עשׂה אין יָום מוֹעֵד, און אין יוֹם חַג ה'? 6 וואָרעם הנה, זיי זײַנען הלך פון שֹׁד, וועט מִצרַיִם זיי קבץ, מוֹף וועט זיי קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]; די מַחְמַד פון זייער כֶּסֶף, זיי וועט קִמּוֹשׁ ירשען, חוֹחַ וועלן זײַן אין זייערע אוהלים. 7 בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] זײַנען די יְמֵי פְּקֻדָּה, בוא די יְמֵי שִׁלֵּם; געוואָר ווערן וועט ישראל. אֱוִיל איז דער נביא, משוגע איז דער אִיש הָרוּחַ! פון וועגן דײַן רֹב עָוֹן, און רבב איז די מַשְׂטֵמָה. 8 אַ צֹפֶה איבער אפרים מיט אֱלֹקָי איז דעם נביא; ער איז אַ פַּח פון יָקוּש אויף אַלע זײַנע דרכים, מַשְׂטֵמָה אין בּית אלוקיו. 9 העמיק [עמק] שחת זײַנען זיי, אַזוי ווי אין די יְמֵי גִּבְעָה; ער וועט זכר זייער עָוֹן; ער וועט פקד זייערע חַטָּאת. 10 ווי ענבים אין מדבר האָב איך מצא ישראל, ווי בּכּוּרָה פון תְּאֵנָה אין איר ראשית האָב איך ראה אבוֹתֵיכם; זײַנען זיי בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין בעַל-פְּעוֹר, און זיך נזר צום בֹּשֶׁת, און געוואָרן שִׁקּוּצִים ווי דאָס וואָס זיי האָבן אהבה געקראָגן. 11 אפרים ווי אַן עוֹף וועט זייער כבוד התעופף [עוף], אויס לֵדָה [ילד], און אויס בֶּטֶן [זען "בֶּטֶן" ירמיה 1:5; ישעיה 48:8 פֹּשֵׁע פון די בֶּטֶן], און אויס הֵרָיוֹן! 12 אַפילו אַז זיי וועלן גדל זייערע בָּנִים, וועל איך זיי שכל פון זיי, אַז קיין אָדָם זאָל נישט בלײַבן; יא, ווײ אויך צו זיי ווען איך שׂוּר זיך פון זיי! 13 אפרים, ווי איך האָב צוֹר ראה, איז שתל אין נָוֶה, אָבער אפרים וועט יצא צום הֹרֵג זײַנע בנים. 14 נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיי, ה'! וואָס דו זיי נתן? נתן זיי רֶחֶם וואָס השכיל [שכל], און שדים [שַׁד] צמק! 15 אַלע דאָס רע זייערס איז אין גִּלְגָּל, יאָ, דאָרט האָב איך זיי שׂנא געקראָגן; פאַר די רֹעַ מעללים זייערע וועל איך זיי פון מײַן בּית גרש; איך וועל זיי מער נישט אהבה האָבן; אַלע זייערע שָׂרים זײַנען סָרַר. 16 נכה געוואָרן איז אפרים, זייער שֹׁרֶשׁ [זען ישעיה 11:1,10] איז יבש, קיין פְּרִי וועלן זיי נישט עשׂה; אַפילו אַז זיי וועלן ילד, וועל איך מות די מחמד פון זייער בֶּטֶן. 17 מאס [זען תהלים 118:22] וועט זיי אֱלֹקָי, ווײַל זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו אים, און זיי וועלן נדד צווישן די גּוֹיִם.

הוש10

1 אַ גֶּפֶן בּוֹקֵק [בקק] איז ישראל געווען, זײַן פְּרִי ער שוה פאַר זיך; איז, וואָס מערער זײַן פרי, האָט ער מזבחות רבה, וואָס טוֹב זײַן אֶרֶץ, האָבן זיי יטב מַצֵּבוֹת. 2 זייער לֵב איז חלק; אַצונד וועלן זיי אשם [סוֹבַל שׂוּלד]; ער וועט ערף זייערע מזבחות; ער וועט שדד זייערע מַצֵּבוֹת. 3 באמת, אַצונד וועלן זיי אמר: נישטא קיין מלך בּײַ אונדז, ווײַל מיר האָבן נישט ירא געהאַט פאַר ה'; און דער מלך, וואָס קען עשׂה פאַר אונדז? 4 זיי דבר דברים, אלה שוא, כרת בְּרִית, אָבער דער משפט וועט פרח ווי רוֹש אויף די תֶּלֶם פון שָׂדֶה. 5 אום די עֶגְלוֹת פון בּית-אָוֶן וועלן גור די שָׁכֵן פון

שומרון; וואָרעם זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אויף אים אבל, און זײַנע כּמָר וועלן
גיל וועגן אים, וועגן זײַן כבוד וואָס איז גלה פון אים. 6 אים אויך וועט מען קײן אַשור יבל, אַ מִנְחָה צום מלך יָרֵב;
בָּשְׁנָה וועט לקח אפרים, און ישראל וועט זיך בוש מיט זײַן עצה. 7 נִדְמָה [דמה] ווערט מלך שומרון, אַזוי ווי קצף
אויפן פְּנֵי מַיִם. 8 און שמד ווערן וועלן די בָּמוֹת פון אָוֶן, די חַטָּאת פון ישראל; קוץ און דַּרְדַּר וועלן עלה אויף זייערע
מזבחות און זיי וועלן אמר צו די הָרִים: כסה אונדז צו! און צו די גבעה: נפל אויף אונדז ארויף! 9 מער ווי אין די יְמֵי
הַגִּבְעָה האָסטו חטא, ישראל; דאָרט האָט מען זיך עמד; האט נישט זיי מלחמה השיג [נשג] עַל בְּנֵי עַלְוָה אין גִבעָה?
10 ווען איך אַוָּה, וועל איך זיי יסר, און עַמִּים וועלן זיך אסף קעגן זיי, ווען מע אסר זיי אין זייערע שְׁתֵּי עוֹנָה. 11 און
אפרים איז אַן עֶגְלָה מְלֻמָּדָה [למד], צו דוש האָט עס אהב; אָבער איך עבר איבער איר טוב צַוָּאר: איך וועל רכב
אפרים, חרש זאָל יהודה, שדד זאָל יעקב. 12 זייט אײַך פאַר צדקה, וועט איר קצר לויט חֶסֶד; ניר אײַך נִיר, וואָרעם
עס איז צײַט צו דרש ה', ביז ער וועט בוא און יָרֶה אויף אײַך צֶדֶק. 13 איר האָט חרש רֶשַׁע, האָט איר עַוְלָה קצר,
האָט איר אכל די פִּרי פון כַּחַשׁ; וואָרעם האָסט זיך בטח אויף דײַן דֶּרֶךְ, אויף די רב גיבורים דײַנע. 14 דעריבער וועט
קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] שָׁאוֹן אויף דײַנע עם, און אַלע דײַנע מִבְצָר וועלן שדד ווערן, ווי שַׁלמַן האָט
שדד בית-אַרְבֵאל, אין יום מלחמה ווען אֵם מיט בָּנִים זײַנען רטש געוואָרן. 15 אַזוי האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] צו אײַך בית אֵ-ל, פון וועגן אײַער רעת רעת; אין שחר נדמה [דמה] ווערט נדמה [דמה] מֶלֶך
ישראל.

הוש11

1 אַז ישראל איז נַעַר געווען האָב איך אים אהבה געהאַט, און פון מִצרַיִם האָב איך קרא בְּנִי [זען מתי 2:15
[http://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI]. 2 ווי זיי האָבן קרא צו זיי, אַזוי זײַנען זיי הלך
פון זיי; צו די בעלים האָבן זיי זבח, און צו די פסלים [פסיל] האָבן זיי קטר. 3 און איך האָב תרגל [רגל] צו אפרים, זיי
על זייערע זרוע [זען זרוע ה' משיח, ישעיהו 53:1] לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13], און זיי האָבן
נישט ידע אַז איך האָב זיי רפא [זען רפא ישעיה 53:5]. 4 מיט חבלי אָדָם האָב איך זיי משך [זען יוחנן 6:44], מיט
עֲבֹת פון אהבה, און איך בין זיי געווען ווי די מרימי [רום] יאָך אויף זייערע לְחִי: און אכל פלעג איך אים נטה. 5 ער
וועט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] קײן אֶרֶץ מִצרַיִם; אַשור וועט זײַן מלך זײַן; ווײַל זיי האָבן
מאַן צו מאכן תשובה. 6 און אַ חֶרֶב וועט חול אין זײַנע ערים, און וועט כלה זײַנע בַּד און אכל, פון וועגן זייערע
מוֹעֵצה [זען יועץ ישעיה 9:5]. 7 און עַמִּי [זען ישעיה 53:8] תלא [זען "תלא" שמואל ב 21:12] זיך מְשוּבָה צו מיר, און
מע קרא אים צו דער עַל, אָבער ער יַחַד זיך נישט רום. 8 ווי קען איך דיך נתן, אפרים? דיך מָגֵן, ישראל? ווי קען איך
דיך נתן ווי אַדמָה? דיך שִׂים ווי צבאים [זען בראשית 10:19]? מײַן לֵב הפך זיך אום אין מיר, מײַן יָחַד נֶחֳמִים נכמר
זיך אָן. 9 איך וועל נישט עשה מײַן חרון אף [זען רומ' 1:18], איך וועל מער נישט שחת אפרים; וואָרעם אֵ-ל בין איך
און נישט אִיש, דער קָדוֹש צווישן דיר און איך וועל נישט בוא מיט בְּעִיר [עור]. 10 נאָך ה' וועלן זיי הלך; אַזו ווי אַן
אַרְיֵה וועט ער שאג; יאָ, ער וועט שאג, און די בָּנִים וועלן חרד פון מערב. 11 זיי וועלן חרד ווי אַ צִפּוֹר, פון מִצרַיִם,
און ווי אַ יוֹנָה, פון אֶרֶץ אַשור, און איך וועל זיי ישב אין זייערע בתים, אמר ה'.

הוש12

1 סבב מיט כַּחַשׁ האָט מיך אפרים, און מיט מִרְמָה [זען ישעיה 53:9] דאָס בית ישראל; און יהודה איז נאָך רוד מיט
אֵ-ל, מיט דעם קְדוֹשים [זען משלי 9:10] נֶאֱמָן. 2 אפרים רעה נאָך ווינט, און רדף זיך נאָך מזרח-ווינט, כּל הַיּוֹם רבה
ער כָּזָב און שֹׁד; און בְּרִית מיט אַשור כרת זיי, און שֶׁמֶן ווערט קײן מִצרַיִם הובל [זען "יבל" ישעיהו 53:7]. 3 ה' האָט אַ
ריב מיט יהודה, און וועט זיך פקד מיט יעקב לויט זײַנע דרכים, לויט זײַנע מעללים וועט ער אים שוב [זען "שוב"
הושע 3:4-5; זכריה 13:7]. 4 אין בֶּטֶן [זען "בֶּטֶן" ירמיה 1:5] האָט ער עקב בײַם אחיו, און מיט זײַן אוֹן האָט ער שָׂרַר
[שרה] מיט אלוקים; 5 יאָ, ער האָט שָׂרַר [שרה] קעגן מלאך [זען בראשית 16:9-13; שפטים 6:11-14; 13:20-22] און
איז יכל; ער האָט בכה און זיך חנן בײַ אים: אין בית אֵ-ל וועט ער אים [אלוקים] מצא [זען בראשית 35:9-12], און
דאָרטן וועט ער דבר מיט אונדז; 6 וואס איז אלוקי צבָאות, ה' איז זײַן זֵכֶר. 7 דעריבער זאָלסט דו צו אֱלֹקֶיךָ זיך שוב
[זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]; חֶסֶד און מִשְׁפָּט זיין שומר איבער און קוה צו אֱלֹקֶיךָ תמיד. 8 כְּנַעַן! האָט מאזן
מִרְמָה אין זײַן יָד, צו עשק האָט ער אהב. 9 און אפרים אמר: באמת, איך בין עשר, איך האָב מיר מצא אוֹן; אין אַלע
מײַן יְגִיעַ וועט מען בײַ מיר נישט מצא עָוֹן וואָס איז חֵטְא. 10 אָבער איך וואס בין ה' אֱלֹקֶיךָ פון אֶרֶץ מִצרַיִם, איך

וועל דיך ווידער מאַכן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אוהלים, ווי אין די יְמֵי מוֹעֵד [זען ויקרא 23:33-43]. 11 און איך האָבּ דבר צו די נביאים, און איך האָבּ חָזוֹן רבה, און דורך די נביאים פלעג איך דּמה. 12 אין גִלעָד איז אָוֶן? לויטער שָׁוְא זײַנען זײ געוואָרן! אין גִלגָל האָבּן זײ שורים זבח; יאָ, זײערע מזבחות זײַנען ווי גַלִּים [גל] אויף די תֶּלֶם פּוּן שָׂדֶה. 13 און יעקב איז ברח אין שָׂדֶה פּוּן אַרָם, און ישראל האָט עבד אום אַן אִשָׁה, און אום אַן אִשָׁה האָט ער [צאַן] שוֹמר. 14 און דורך אַ נביא האָט ה' עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] ישראל פּוּן מִצרַיִם, און דורך אַ נביא איז ער שמר געוואָרן. 15 אפרים האָט הכעיס [כעס] תמרורים [תַּמְרוּר]; דעריבער וועט ער נטש זײַן דמים אויף אים, און זײַן חרפּה וועט צו אים שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אֲדֹנָיו.

הוש13

1 ווען אפרים האָט דבר, איז געווען רְתֵת; ער איז געווען נשׂא אין ישראל; האָט ער זיך פאַרשולדיקט [אשם זען אשם ישעיה 53:10] מיט בַּעַל, און ער איז מות. 2 און אַצונד חטא זײ יסף, און האָבן זיך עשׂה מַסֵּכָה פּוּן זײער כֶּסֶף, עצבים [עָצָב] לויט זײער תְּבוּנָה, דאָס מַעֲשֵׂה פּוּן חרשים אַלע. אויף זײ מען אמר: זאָל אָדָם וואס זבח, עֲגָלִים נָשַׁק זײ. 3 דעריבער וועלן זײ זײַן ווי ענן בֹּקֶר, און ווי דער טַל וואָס הלך שכם, ווי מֹץ וואָס ווערט סער פּוּן גֹּרֶן, און ווי עָשָׁן דורכן אֲרֻבָּה. 4 און איך בין ה' אֱלֹקֶיךָ פּוּן אֶרֶץ מִצרַיִם, און קיין אלוקים אַחוץ מיר ידע נישט, און נישטא קיין מוֹשִׁיעַ אויסער מיר. 5 איך האָבּ דיך ידע אין דער מדבר, אין אֶרֶץ תַּלְאֻבוֹת. 6 ווי זײער מַרְעִית, אַזוי זײַנען זײ שׂבע [זען ישעיה 53:11] געוואָרן; זײ זײַנען שׂבע געוואָרן, און זײער לֵב האָט זיך רום; דערפאַר האָבּן זײ שכח אָן מיר. 7 דעריבער בין איך צו זײ ווי אַ שַׁחַל געוואָרן, ווי אַ נָמֵר אויפן דֶּרֶךְ וועל איך שוֹר; 8 איך וועל זײ פּגש ווי אַ דֹּב שכּוּל, און איך וועל קרע דעם סְגוֹר פּוּן זײער לֵב, און וועל זײ אכל דאָרטן ווי אַ לָבִיא; די חַיַּת הַשָּׂדֶה וועט זײ בקע. 9 עס איז דײַן שחת, אָ ישראל, וואָס דו ביסט קעגן מיר, קעגן דײַן עֵזֶר. 10 ווו איצט איז דײַן מלך, אז ער זאָל דיך ישע? אין אַלע דײַנע ערים, און ווו דײַנע שׂפטים, וואָס דו האָסט אמר: נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיר אַ מלך און שׂרים? 11 איך נתן דיר אַ מלך אין מײַן אף, און לקח אַוועק אין מײַן עֶבְרָה [זען ישעיה 53:10-11]. 12 צרר איז די עָוֹן פּוּן אפרים; צָפַן [זען איוב 21:19] איז זײַן חטא. 13 חֶבְלֵי יוֹלֵדָה וועלן בוא אויף אים; אַ בֵּן לֹא חָכָם איז ער, וואָרעם עס איז צײַט! און ער זאָל נישט עמד אין דעם מִשְׁבַּר בָּנִים. 14 זאָל איך פּוּן דער יָד פּוּן שְׁאוֹל זײ פּדה? זאָל איך פּוּן מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9] זײ גאל? ווו זײַנען דײַנע דֶּבֶר, מות? ווו דײַן קֹטֶב, שְׁאוֹל?

[https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]

נֹחם זאָל סתר זײַן פּוּן מײַנע אויגן. 15 כאָטש ער מעג פּרה צווישן אחים, וועט בוא אַ מזרח-ווינט, רוּחַ ה' פּוּן מדבר עלה און בוש ווערן וועט זײַן מקוֹר, און חרב וועט זײַן מַעְיָן; ער וועט שסה דעם אוֹצַר פּוּן כּל כְּלִי חֶמְדָּה [זען חגי 2:7].

הוש14

1 פאַרשולדיקט איז שוֹמרוֹן, וואָרעם זי האָט מרה אָן איר אלוקים; דורכן חֶרֶב וועלן זײ נפל, זײערע עוללים וועלן רטש ווערן, און זײַנע הָרִיוֹת [הַרִיָּה] וועלן בקע ווערן. 2 שוב זיך אום, ישראל, צו ה' אֱלֹקֶיךָ, וואָרעם האָסט כשל דורך דײַנע עָוֹן. 3 לקח מיט אײַך דברים, און שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום צו ה'; אמר צו אים: נשׂא עָוֹן, און לקח דאָס טוֹב; און לאָמיר שלם פּרים [פר] מיט אונדזערע ליפּן. 4 אַשּׁוּר וועט אונדז נישט ישע, אויף סוּס וועלן מיר נישט רכב, און מיר וועלן מער נישט אמר אלוקינו צום מַעֲשֵׂה פּוּן יָדֵינוּ; וואָרעם דורך דיר ווערט רחם דער יָתוֹם. 5 איך וועל רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5] זײער משובָה; איך וועל זײ אהבה האָבּן נְדָבָה, וואָרעם מײַן אף האָט זיך שוב פּוּן אים. 5 איך וועל זײַן ווי דער טל צו ישראל

[https://www.youtube.com/watch?v=BbHplrdNBJs]; ער וועט פּרח ווי אַ שׁוֹשַׁנָּה, און נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] זײַנע שרש [זען ישעיה 11:1; 53:2] ווי דער לְבָנוֹן. 7 זײַנע יוֹנְקוֹת [יוֹנֶקֶת] וועלן זיך הלך, און זײַן הוֹד וועט זײַן ווי פּוּן זַיִת [זען רומ' 11:16-24], און אַ רֵיחַ וועט ער האָבּן ווי דער לְבָנוֹן. 8 די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין זײַן צל וועלן ווידער חיה דָּגָן, און זײ וועלן פּרח ווי אַ גֶּפֶן; זײַן זכר ווי דער ווײַן פּוּן לְבָנוֹן. 9 אפרים וועט זאָגן: מַה לִּי מער מיט עצבים [עצב]? איך ענה, און וועל אים שור; איך בין ווי אַ בְּרוֹשׁ רַעֲנָן; פּוּן מיר ווערט נמצא [מצא] דײַן פּרי. 10 ווער חָכָם איז זאָל דאָס פאַרשטיין [בין]; ווער מיט בִּינָה זאָל עס ידע, וואָרעם יְשָׁרִים זײַנען די דרכים פּוּן ה', און די צדקים הלך אין זײ, און די פּשעים [זען ישעיהו 53:5,8 פּשָׁעֵנוּ, פֶּשַׁע

עַמִּי] ווערן כשל אין זיי.

יואל

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

יואל1

1 דאָס דבַר-ה' וואָס איז געווען צו יוֹאֵל בֶּן פְּתוּאֵלן [זען
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=MPLuXc5wJl4
https://www.youtube.com/watch?v=g7W7kLgaj80
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg]
׃ 2 שמע! דאָס צו, איר זקנים, און אזן כּל יושבי הָאָרֶץ: איז אַזוי וואָס געשען אין אײַערע טעג, צי אין די יְמֵי
אבוֹתֵיכם? 3 ספר וועגן דעם אײַערע בָּנִים, און אײַערע בָּנִים צו זייערע בָּנִים, און זייערע בָּנִים צו דעם דוֹר אַחֵר. 4
וואָס איז יתר פון דעם גָּזָם האָט אכל דער אַרְבֶּה, און וואָס איז יתר פון דעם אַרְבֶּה האָט אכל דער יֶלֶק, און וואָס
איז יתר פון דעם יֶלֶק האָט אכל דער חָסִיל. 5 הקיץ [קיץ] זיך, שִׁיכּוֹרים, און בכה, און הֵילל [ילל], כּל שׁוֹתֵי וויין, צוליב
דער עָסִיס וואָס זי איז כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] געוואָרן פון אײַער פֶּה. 6 וואָרעם אַ גוֹי איז עלה [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] אויף מײַן אֶרֶץ, עָצוּם און אָן מִסְפָּר; זײַנע צײַן זײַנען צײַן פון אַרְיֵה, און מתלעוֹת פון אַ לָבִיא האָט ער.
7 ער האָט שׂים מײַן גֶּפֶן צו שַׁמָּה, און צו קְצָפָה מײַן תְּאֵנָה [פייגנבוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32]; חשׂף חשׂף האָט
ער אים און שלך, זײַנע צווײַגן זײַנען הלבין [לבן] געוואָרן. 8 אלה ווי אַ בְּתוּלָה חגר מיט שַׂק נאָך דעם בַּעַל פון איר
נְעוּרִים. 9 כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] געוואָרן איז מנחה און נֶסֶךְ פון דעם בית ה'; עס אבל די כֹּהנים, די מְשָׁרְתֵי ה'.
10 שדד געוואָרן איז דאָס שָׂדֶה, עס אבל אֲדָמָה, וואָרעם שדד געוואָרן איז די דָּגָן, יבש האָט דער תִּירוֹש, אמלל איז
דאָס יִצְהָר. 11 צו בוש זײַנען די אִכָּרִים [אִכָּר], עס ילל די כֹּרְמִים [כֹּרֶם], אויפן חִטִּים און אויפן שְׂעֹרִים; וואָרעם דער
קציר שָׂדֶה איז אבד. 12 דער גֶּפֶן איז יבש, און דער תְּאֵנָה איז אמלל; דער רִמּוֹן אויך דער תָּמָר און דער תַּפּוּחַ, כּל עֲצֵי
הַשָּׂדֶה, זײַנען יבש; יאָ, יבש האָט די שִׂשׂוֹן פון די בְּנֵי אָדָם. 13 חגר אײַך אָן און ספד, איר כֹּהנים, ילל, איר מְשָׁרְתֵי
מזבח; בוא! לון אין שַׂקִּים, משרתים פון אֱלֹקָי, וואָרעם נמנע איז פון בית אלוקיכם מנחה און נֶסֶךְ. 14 קדש אַ צוֹם,
קרא אַן עֲצָרָה, אסף צונויף די זקנים, כּל יושבי הָאָרֶץ צו בית ה' אֱלֹקֵיכֶם, און זעק: צו ה'. 15 ווי אויף דעם יוֹם!
וואָרעם קָרוֹב איז דער יוֹם ה'
[זען ישעיה 13:9-13; עמוס 5:18-20; 8:9-14; צפניה 1:14-23], און ווי שֹׁד פון שַׁדַּי בוא ער. 16 באמת, פאַר אונדזערע
אויגן איז כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] די אֹכֶל; פון בית אלוקינו, די שִׂמְחָה און די גִּיל. 17 עבש זײַנען די פְּרֻדָה
אונטער זייערע מֶגְרָפָה, שמם געוואָרן זײַנען די אֹצְרוֹת [אוצר], הרס זײַנען די מַמְגֵּרָה וואָרעם יבש איז די דָּגָן. 18 ווי
נאנח [אנח] די בהמה! נבוּךְ [בוך] זײַנען די עֶדְרֵי בָּקָר, וואָרעם נישטא פאַר זיי קיין מִרְעֶה; אַפילו די עדרי הַצֹּאן זײַנען
נאשם [אשם]. 19 צו דיר, ה', קרא איך, וואָרעם אֵשׁ האָט אכל די נְאוֹת מדבר, און לֶהָבָה האָט צעפלאַקערט כּל עֲצֵי
הַשָּׂדֶה. 20 אַפילו די בהמות שָׂדֶה ערג צו דיר, וואָרעם יבש זײַנען די אֲפִיקֵי [אפיק] מַיִם, און אֵשׁ האָט אכל די נְאוֹת
המדבר.

יואל2

1 תקע שוֹפר אין צִיּוֹן [זען
https://www.youtube.com/watch?v=6cWgz-7KY6g]
, און רוע אויף מײַן הַר קדשׁ! זאָלן רגז כּל יושבי הָאָרֶץ, וואָרעם דער יוֹם ה' בוא אָן, וואָרעם ער איז קָרוֹב; 2 א יוֹם
חוֹשֶׁךְ און אֲפֵלָה, אַ יוֹם עָנָן און עֲרָפֶל, ווי שַׁחַר פרשׂ אויף די הָרִים; אַן עם רַב און עָצוּם, אַזאַ ווי ער איז נישט געווען
פון הָעוֹלָם אָן און וועט נאָך אים מער נישט זײַן עַד שְׁנֵי דּוֹר וָדוֹר. 3 אים פאַרויס אכל אן אֵשׁ, און הינטער אים להט

אַ לֶהָבָה; ווי דער גַּן עֵדֶן איז הָאָרֶץ פאַר אים, און הינטער אים אַ מדבר שְׁמָמָה, און אויך קיין פְּלֵיטָה איז נישטא פון אים. 4 ווי דאָס מַרְאֵה פון סוסִים איז זײַן מַרְאֵה, און ווי פּרשים אַזוי רוץ זיי. 5 ווי דאָס קול פון מרכּבות, איז זייער רקד אויף די שפּיצן הָרים; ווי דער קול פון אַ לַהַב אֵש וואָס אכל קַש; ווי אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] עָצום ערך צו מלחמה. 6 פאַר אים חול עמים, כּל פָּנִים האָבן קבץ פָּארוּר. 7 ווי גיבּוֹרים רוץ זיי, ווי אנשי מלחמה עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2] זיי אויף דער חוֹמָה, און איטלעכער אין זײַנע דרכים הלך זיי, און זיי עבּט נישט זייערע ארח. 8 און איינער דעם אַנדערן דחק זיי נישט, איטלעכער אין זײַן מְסִלָּה הלך זיי, און דורך הַשֶּׁלַח נפל זיי זיך, און ווערן נישט בּצע. 9 זיי שקק אויף דער עִיר, זיי רוץ אויף דער חוֹמָה, זיי עלה אין די בּתּים, זיי בּוא דורך די חַלּוֹנִים [חַלּוֹן] ווי אַ גנב. 10 פאַר אים רגז אֶרֶץ, רעש די שמים; די שֶׁמֶשׁ און די יָרֵחַ ווערן קדר, און די כּוֹכָבִים אסף זייער נֹגַהּ. 11 און ה' נתן זײַן קוֹל פאַרויס פאַר זײַן חיל; וואָרעם רב מְאֹד איז זײַן מַחֲנֶה, וואָרעם עָצום איז דער וואָס עשׂה זײַן דבר; וואָרעם גָּדוֹל איז דער יום ה' און נוֹרָא מְאֹד, און ווער קען אים הכיל [כּול]? 12 אָבער נאָך איצט, אמר ה', שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אײַך אום צו מיר מיט כּל לבבכם, און מיט צום און מיט בְּכִי און מיט מִסְפֵּד; 13 און קרע לבבכם און נישט אײַערע בגדים, און שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אײַך אום צו ה' אֱלֹקֵיכֶם, וואָרעם ער איז חַנּוּן און רַחוּם, אָרֵךְ אין אַפַּיִם, און רב אין חֶסֶד, און ער האָט נחם אויף דעם רָעָה. 14 ווער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אפשר ווידער וועט ער שוב און נחם האָבן, און שאר אַ בְּרָכָה הינטער זיך, מנחה און נֶסֶךְ פאַר ה' אֱלֹקֵיכֶם. 15 תּקע א שוֹפר [זען

https://www.youtube.com/watch?v=6cWgz-7KY6g]

אין צִיּוֹן, קדש אַ צום, קרא אַן עֲצָרָה; 16 אסף עם [זען ישעיה 53:8], קדש די קָהָל, קבץ צונויף די זקנים, אסף עוֹללים, און די וואָס ינק די שדים; זאל דער חָתָן יצא פון זײַן חֶדֶר, און די כַּלָּה פון איר חֻפָּה. 17 צווישן דעם אוּלָם און דעם מזבח זאָלן בכה די כֹּהנים, די משרתים פון ה', און זאָלן זיי אמר: חוס זיך ה' אויף דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זאָלסט נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] דײַן נחלה צו חֶרְפָּה, אַז א מָשָׁל צווישן די גוים; לָמָּה זאָל מען אמר צווישן די עַמִּים: ווו איז אלוקיהם? 18 און ה' האָט זיך קנא פאַר זײַן אֶרֶץ, און האָט זיך חמל אויף זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 19 און ה' האָט ענה און אמר צו זײַן עם: הִנֵּה, איך שלח אײַך דָּגָן און תִּירוֹש און יִצְהָר, און איר וועט זיי האָבן צו שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11]; און איך וועל אײַך מער נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] צו חֶרְפָּה בּײַ די גוֹיִם. 20 און דעם צְפוֹנִי וועל איך רחק פון אײַך, און וועל אים נדח אין אַן אֶרֶץ פון צִיָּה און שְׁמָמָה, מיט זײַן פנים צום ים הקדמֹנִי, און זײַן סוֹף צום ים האחרוֹן; און זײַן בְּאֹשׁ וועט עלה, און זײַן צַחֲנָה וועט עלה, ווײַל ער האָט גדל זיך צו עשׂה. 21 זאָלסט נישט ירא האָבן, אֲדָמָה, גיל זיך און שׂמח! וואָרעם גדל זיך צו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] האָט ה'. 22 איר זאָלט נישט ירא האָבן, בהמות שָׂדֶה, וואָרעם די נְאוֹת מדבר זײַנען דשא, וואָרעם דער עֵץ נשׂא זײַן פּרי, דער תְּאֵנָה [פייגנבּוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32] און דער גֶּפֶן נתן זייער חיל. 23 און איר בּני צִיּוֹן, זײַט גיל און שׂמח זיך מיט ה' אֱלֹקֵיכֶם, וואָרעם ער נתן אײַך דעם מוֹרֶה לצדקה; יאָ, ער ירד פאַר אײַך גֶּשֶׁם, מוֹרֶה און מַלְקוֹשׁ אין רִאשׁוֹן. 24 און די גֹּרָן וועלן מלא זײַן מיט בַּר, און די יְקָב וועלן השיק [שוק] מיט תִּירוֹשׁ און יִצְהָר. 25 און איך וועל אײַך שלם די שָׁנִים וואָס דער אַרְבֶּה האָט אכל, דער יֶלֶק, און דער חָסִיל, און דער גָּזָם, מײַן חיל הגדוֹל וואָס איך האָב שלח אויף אײַך. 26 און אכל וועט איר אכל און שׂבע [זען ישעיה 53:11] זײַן, און איר וועט הלל דעם שֵׁם פון ה' אֱלֹקֵיכֶם, וואָס האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] מיט אײַך הִפְלִיא; און עַמִּי וועט לְעוֹלָם נישט בוש ווערן. 27 און איר וועט ידע אַז איך בין צווישן ישראל, און איך בין ה' אֱלֹקֵיכֶם, וְאֵין עוֹד; און עַמִּי וועט לְעוֹלָם נישט בוש ווערן.

יואל3

1 און עס וועט זײַן נאָך דעם, וועל איך שפך מײַן רוּחַ אויף כּל בָּשָׂר

https://www.youtube.com/watch?v=0_s6g4JKQFQ]

https://www.youtube.com/watch?v=SRItY9vBKTA

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg]

, און אײַערע בָּנִים און אײַערע בָּנוֹת וועלן נביאות זאָגן [

https://www.youtube.com/watch?v=g7W7kLgaj80]

, אײַערע זקנים וועלן חלוֹמות חלומען, אײַערע בחורים וועלן חִזָּיוֹן ראה. 2 און אויך אויף די עבדים און אויף די

שפחוֹת וועל איך שפך מײַן רוּחַ אין יענע טעג. 3 און איך וועל נתן מוֹפתים [זען זכריה 3:8] אין שָׁמַיִם און אויף הָאָרֶץ, דָּם און אֵש און תִּימָרָה עָשָׁן. 4 די שֶׁמֶש וועט נהפך [הפך] ווערן אין חֹשֶׁךְ, און די יָרֵחַ אין דָּם, איידער עס בוא דער יוֹם ה', דער גָּדוֹל און דער נוֹרָא. 5 און עס וועט זײַן, כֹּל וואָס וועט קרא דעם שֵׁם פון ה', וועט מלט ווערן, וואָרעם אויף הַר צִיּוֹן און אין ירושָׁלַיִם וועט זײַן אַ פְּלֵיטָה, אַזוי ווי ה' האָט אמר; און די שָׂרִידִים [שריד] וואָס ה' קרא.

יואל4

1 וואָרעם הנה, אין יענע טעג און אין יענער צײַט, אַז איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] די שְׁבוּת יהודה און ירושָׁלַיִם, 2 וועל איך קבץ כֹּל הַגּוֹיִם, און איך וועל זיי ירד אין עֵמֶק יהוֹשָׁפָט, און איך וועל זיך דאָרטן שפט מיט זיי פאַר עַמִּי און מײַן נחלה ישראל, וואָס זיי האָבן זיי פִּזַּר צווישן די גוֹיִם, און חלק מײַן אֶרֶץ. 3 און אויף עַמִּי האָבן זיי גוֹרל ידד, און נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ יֶלֶד פאַר אַ זוֹנה, און אַ יַלְדָּה מכר פאַר ווײַן, און שתה. 4 און מָה אַתֶּם לִי, צוֹר און צידוֹן, און כֹּל גלילות [גלילה] פְּלֶשֶׁת? צי גְּמוּל שלם איר דאָס פון מײַנעטוועגן? איז, אויב איר גמל דאָס פון מײַנטעוועגן, וועל איך קַל מְהֵרָה שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַער גְּמוּל אויף אײַער קאָפּ; 5 וואָס מײַן כֶּסֶף און מײַן זָהָב האָט איר לקח, און מײַנע מחמד הַטּוֹבִים געבראַכט אין אײַערע היכלים. 6 און בְּנֵי-יהודה און בְּנֵי-ירושָׁלַיִם האָט איר מכר צו בְּנֵי-הַיָּוָנִים, כדי זיי צו רחק פון זייער גְּבוּל. 7 הִנֵּה, איך עור זיי פון דעם מקוֹם וואָס איר האָט זיי מכר דאָרטן, און איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַער גְּמוּל אויף אײַער קאָפּ. 8 און איך וועל מכר אײַערע בָּנִים און אײַערע בָּנוֹת אין דער יָד פון בְּנֵי-יהודה, און זיי וועלן זיי מכר צו די שבאים, צו אַ גוי רָחוֹק, וואָרעם ה' האָט דבר. 9 קרא דאָס צווישן די גוֹיִם, קדש אַ מלחמה, עור די גיבוֹרים; זאָלן נגש, זאָלן עלה כֹּל אנשי מלחמה. 10 כּתת אײַערע אֵת אויף חֲרָבוֹת, און אײַערע מַזְמֵרָה אויף רמחים [רֹמַח]; דער חַלָּש זאָל אמר: אַ גיבור בין איך. 11 עוש און בוא כֹּל הַגּוֹיִם פון רונד אַרום, און לאָמען זיך קבץ; אַהין הנחית, ה', דײַנע גיבוֹרים! 12 זאָלן זיך עור די גוֹיִם און עלה צום עֵמֶק יהוֹשָׁפט וואָרעם דאָרטן וועל איך ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] צו שפט כֹּל הַגּוֹיִם פון רונד אַרום. 13 שלח דעם מַגָּל, וואָרעם בָּשֵׁל איז דער קציר; בוא רדה, וואָרעם מלא איז דער גַּת, די יֶקֶב השיק; וואָרעם רבה איז זייער רָעָה. 14 המוֹנים, המוֹנים אין עֵמֶק חרוּץ! וואָרעם קָרוֹב איז דער יוֹם ה' אין עֵמֶק חרוּץ. 15 די שֶׁמֶש און די יָרֵחַ ווערן קדר, און די כּוֹכָבִים אסף זייער נֹגַהּ. 16 און ה' וועט שָׁאַג פון צִיּוֹן, און פון ירושָׁלַיִם וועט ער נתן זײַן קוֹל, און רעש וועלן שָׁמַיִם און אֶרֶץ; אָבער ה' וועט זײַן אַ מחסה פאַר זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און אַ מָעוֹז פאַר די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל. 17 און איר וועט ידע אַז איך, ה' אֱלֹקֵיכֶם, שכן אויף צִיּוֹן, מײַן הַר קדש; און ירושָׁלַיִם וועט זײַן קֹדֶשׁ, און זָרִים וועלן מער נישט עבר אין איר. 18 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועלן די הָרִים נטף עסיס, און די גבעה וועלן הלך מיט חָלָב, און כֹּל אפיקים [אפיק] פון יהודה וועלן הלך מיט מַיִם. און אַ מַעְיָן וועט יצא פון בית ה', און וועט שקה דעם נחל שִׁטים. 19 מִצְרַיִם וועט אַ שְׁמָמָה ווערן, און אֱדוֹם וועט אַ מדבר שממה ווערן, פאַר דעם חמס [זען ישעיה 53:9] צו בְּנֵי-יהודה, וואָס זיי האָבן שפך דָּם נקיא אין זייער אֶרֶץ. 20 אָבער יהודה וועט זײַן לעולם ישב, און ירושָׁלַיִם אויף דור-דורות. 21 און איך וועל נקה זייער דָּם וואָס איך האט נישט נקה; און ה' וועט שכן אין צִיּוֹן.

עמוס

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

עמוס1

1 די דברים פון עָמוֹסן, [זען

https://www.youtube.com/watch?v=PbE4eBFmbqw]

וואָס איז געווען פון די נֹקְדִים [נֹקֵד] פון תקוֹעַ; וואָס ער האָט חזה אויף ישראל אין די יְמֵי עוּזִּיָּה מלך יהודה, און אין די יְמֵי יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשן, מלך ישראל, 2 שָׁנָה פאַר דער רַעַשׁ. 2 און ער האָט אמר: ה' וועט שאג פון צִיּוֹן, און פון ירושָׁלַיִם וועט ער נתן זײַן קוֹל, און די נְאוֹת הָרֹעִים וועט אבל, און דער שפיץ כַּרְמֶל וועט יבש ווערן. 3 אַזוי האָט ה'

אמר: פאַר 3 פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ] פון דַּמֶּשֶׂק, יאָ, פאַר 4, וועל איך עס נישט שוב: פאַר זייער דּוֹש גְּלעָד מיט חֲרֻצוֹת [חרוץ] פון בַּרְזֶל. 4 און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֵשׁ אויף בּית חֲזָאֵל, און עס וועט אכל די ארמנוֹת [ארמון] פון בֶּן-הַדַּד. 5 און איך וועל שבר דעם בְּרִיחַ פון דַּמֶּשֶׂק, און וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] יוֹשֵׁב אין בִּקְעַת-אָוֶן, און דעם וואָס תּמֹךְ שֵׁבֶט פון בּית-עֵדֶן; און עַם אַרָם וועט אין גלות גלה קיין קיר, אמר ה'. 6 אַזוי האָט ה' אמר: פאַר 3 פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ] פון עַזָּה, יאָ, פאַר 4, וועל איך עס נישט שוב: ווײַל זיי צו גלה גלוּת שְׁלֵמָה צו סגר צו אֱדוֹם. 7 און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֵשׁ אויף דער חוֹמָה פון עַזָּה, און עס וועט אכל אירע ארמנוֹת [ארמון]. 8 און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] יוֹשֵׁב אין אַשדוֹד, און דעם וואָס תּמֹךְ שֵׁבֶט פון אַשקלוֹן; און איך וועל שוב מײַן יָד אויף עֶקרוֹן, און דער שְׁאֵרִית פון די פְּלִשְׁתִּים וועט אבד, אמר אֲדֹנָי ה'. 9 אַזוי האָט ה' אמר: פאַר 3 פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ] פון צוֹר, יאָ, פאַר 4, וועל איך עס נישט שוב: ווײַל זיי האָבן סגר גָּלוּת שְׁלֵמָה צו אֱדוֹם, און נישט זכר בְּרִית אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דָּוִד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 10 און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֵשׁ אויף דער חוֹמָה פון צוֹר, און עס וועט אכל אירע ארמנוֹת [ארמון]. 11 אַזוי האָט ה' אמר: פאַר 3 פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ] פון אֱדוֹם, יאָ, פאַר 4, וועל איך עס נישט שוב: ווײַל ער האָט רדף אחיו מיטן חֶרֶב, און שחת זײַן רחמים, און זײַן אף האָט לָעַד נטרף [טרף], און ער האָט נֶצַח שמר זײַן עֶבְרָה. 12 און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֵשׁ אויף תֵּימָן, און עס וועט אכל די ארמנוֹת [ארמון] פון בָּצְרָה. 13 אַזוי האָט ה' אמר: פאַר 3 פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ] פון בּני-עַמּוֹן, יאָ, פאַר 4, וועל איך עס נישט שוב: ווײַל זיי צו בקע די הָרוֹת [הָרָה] פון גִּלעָד, כדי צו הרחיב [רחב] זייער גְּבוּל. 14 און איך וועל הצית [יצת] אֵשׁ אויף דער חוֹמָה פון רַבָּה, און עס וועט אכל אירע ארמנוֹת [ארמון], מיט תְּרוּעָה אין יוֹם מלחמה, מיט סַעַר אין יוֹם סוּפָה. 15 און זייער מלך וועט הלך אין גלות, ער און זײַנע שָׂרים יַחדָו, אמר ה'.

עמוס2

1 אַזוי האָט ה' אמר: פאַר 3 פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ] פון מוֹאָב, יאָ, פאַר 4, וועל איך עס נישט שוב: ווײַל זײַן שׂרף די עצמות [עֶצֶם] מלך אֱדוֹם צו שִׂיד. 2 און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֵשׁ אויף מוֹאָב, און עס וועט אכל די ארמנוֹת [ארמון] פון קְרִיּוֹת, און מות מיט שָׁאוֹן וועט מוֹאָב, מיט תְּרוּעָה און קוֹל פון שוֹפר [זען

https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw]

. 3 און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] שוֹפֵט פון איר מיט, און אַלע אירע שָׂרים וועל איך הרגען מיט אים, אמר ה'. 4 אַזוי האָט ה' אמר: פאַר 3 פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ] פון יהודה, יאָ, פאַר 4, וועל איך עס נישט שוב: ווײַל זיי האָבן מאס [זען "מאס" תהלים 118:22] די תּוֹרה פון ה', און זײַנע חוּקים נישט שוֹמר; און זייערע כזבים [כָּזָב] האָבן זיי תעה [זען "תעה" ישעיה 53:6], די וואָס אבותם זײַנען הלך נאָך זיי. 5 און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֵשׁ אויף יהודה, און עס וועט אכל די ארמנוֹת [ארמון] פון ירוּשָׁלַיִם. 6 אַזוי האָט ה' אמר: פאַר 3 פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ] פון ישראל, יאָ, פאַר 4, וועל איך עס נישט שוב: ווײַל זייער מכר פאַר כֶּסֶף דעם צדִּיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11], און דעם אביון פאַר בַּעֲבוּר נַעַר. 7 זיי, וואָס ווילן שאף דעם עָפָר אֶרֶץ אויפן קאָפּ פון די דַּלִּים [דַּל], און דעם דֶּרֶךְ פון די עֲנָוִים [עָנָו] נטה זיי; און אַן איש און אָבִיו הלך צו הנערה, כדי צו חלל מײַן שֵׁם קדש. 8 און אויף בגדים חֲבֻלִים [חבל] נטה זיי זיך אֵצֶל [זען משלי 8:30] כּל מזבח, און ווײַן עֲנוּשים [ענש, זען עֹנֶשׁ עוֹלם מתי 25:46] שתה זיי אין בּית פון אלוקיהם. 9 און איך האָב שמד פאַר זיי דעם אֱמוֹרִי, וואָס ווי די גֹּבַהּ פון צעדערן איז געווען זײַן גֹּבַהּ, און חָסֹן איז ער געווען ווי אייכנביימער; און איך האָב שמד זײַן פּרי פון אויבן, און זײַנע שרש [זען ישעיה 11:1,10; 53:2] פון אונטן. 10 און איך האָב אײַך עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מִצְרַיִם, און אײַך הלך אין דער מדבר 40 שָׁנָה, צו ירש אֶרֶץ פון אֱמוֹרִי. 11 און איך האָב קום [זען "קום" הושע 6:2 סנהדרין 97אַ זאגט דאָס איז אַ נבואה פון משיח] פון אײַערע בָּנִים פאַר נביאים, און פון אײַערע בחורים פאַר נזירים; צי איז דאָס נישט אַזוי, בּני ישראל? אמר ה'. 12 אָבער איר האָט שקה די נזירים ווײַן, און די נביאים האָט איר צוה אַזוי צו אמר: איר זאָלט נישט נביאות זאָגן. 13 הִנֵּה, איך העיק [עוק] אײַך ווי עס עוק דער עֲגָלָה מלא מיט עָמִיר. 14 און מָנוֹס וועט אבד זײַן פון דעם קַל, און דער חָזָק וועט נישט אמץ זײַן כֹּחַ, און דער גיבּוֹר וועט נישט מלט זײַן נפש. 15 און דער תּפשׂ קֶשֶׁת וועט נישט עמד [זען "עמד"

זכריה 14:4], און דער קַל אויף זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] וועט זיך נישט מלט, און דער רֹכֵב הַסּוּס וועט נישט מלט זײַן נפש; און דער אַמִּיץ לֵב צווישן די גיבּוֹרים וועט עָרוֹם נוס אין יום ההוא, אמר ה'.

עמוס3

1 שמע! דאָס דאָזיקע דבר וואָס ה' האָט דבר אויף אײַך, בּני ישׂראל אויף דער כּל המשפחה וואָס איך האָב עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מִצְרַיִם, אַזוי צו אמר: 2 רַק אײַך האָב איך ידע פון כּל המשפחות פון הָאֲדָמָה, דעריבער וועל איך זיך פקד מיט אײַך פאַר אַלע אײַערע עֲוֹנוֹת. 3 הלך 2 יחדו, אַחוץ אַז זיי האָבן נועד? 4 שאג אַן אַרְיֵה אין וואַלד, ווו ער האָט נישט קיין טרף? לאָזט אַ כְּפִיר נתן זײַן קוֹל פון זײַן מְעוֹנָה, אחוץ אַז ער האָט עפעס לכד? 5 נפל אַ צִפּוֹר אין פַּח אויף הָאָרֶץ, ווו זי האָט נישט קיין מוֹקֵש? עלה אויף אַ פַּח פון הָאֲדָמָה, ווו צו לכד זאָל זי נישט האָבן לכד? 6 צי ווערט אַ שופר תקע אין עִיר

[זען https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw]

], און הָעָם זאָל נישט חרד? צי היה רָעָה אין עִיר, ווו ה' האָט דאָס נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? 7 באמת, אֲדֹנָי ה' עשׂה נישט קיין זאַך, סײַדן ער האָט גלה זײַן סוֹד צו זײַנע עבדים די נביאים. 8 אַן אַרְיֵה האָט שאג! ווער זאָל נישט ירא האָבן? אֲדֹנָי ה' האָט דבר! ווער קען נישט נביאות זאָגן? 9 השמיע [שמע] אויף די אַרְמְנוֹת [ארמון] אין אַשדוֹד, און אויף די אַרְמְנוֹת [ארמון] אין אֶרֶץ מִצְרַיִם, און אמר: אסף אײַך אַיין אויף די הָרִים פון שוֹמרוֹן, און ראה די מהומות רבּוֹת דערין, און די עֲשׁוּקִים אין איר מיט. 10 וואָרעם זיי ידע נישט צו עשׂה נְכֹחַ, אמר ה', זיי וואָס אצר חָמָס [זען "חָמָס" ישעיה 53:9] און שֹׁד אין זייערע אַרְמְנוֹת [ארמון]. 11 דעריבער האָט אֲדֹנָי ה' אַזוי אמר: אַ צַר, און רונד אַרום הָאָרֶץ! און ער וועט ירד פון דיר דײַן עֹז, און דײַנע אַרְמְנוֹת [ארמון] וועלן בזז ווערן. 12 אַזוי האָט ה' אמר: אַזוי ווי אַ רֹעֶה נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דעם פֶּה הָאַרְי 2 כְּרָעִים [כֶּרֶע], אָדער אַ בָּדָל פון אַן אֹזֶן, אַזוי וועלן די בּני-יִשְׂרָאֵל, וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין שוֹמרוֹן, זיך נצל זײַן -- אויף אַ פאה פון אַ מִטָּה, און אויף דְּמֶשֶׂק פון אַן עֶרֶשׂ. 13 שמע! און הֵעִיד [עוד] צום בּית יעקב, אמר אֲדֹנָי ה', אלוקי צְבָאוֹת. 14 וואָרעם אין דעם יוֹם וואָס איך פקד די פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בּן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ] פון ישׂראל אויף אים, וועל איך פקד אויף די מזבּחות פון בּית אֵ-ל, און די קרנוֹת פון מזבח וועלן גדע ווערן, און וועלן נפל צו הָאָרֶץ. 15 און איך וועל נכה [זען "נכה" ישעיהו 10:1-11; 53:4; 50:6] דאָס בֵּית הַחֹרֶף מיט דעם בֵּית הַקָּיִץ, און די בּתּים פון שֵׁן וועלן אבד, און די בּתּים רבּים וועלן סוף ווערן, אמר ה'.

עמוס4

1 שמע! דאָס דאָזיקע דבר, איר פָּרוֹת הַבָּשָׁן וואָס אויפן הַר שוֹמרוֹן, די וואָס עשק די דלים [דל], וואָס רצץ די אביוֹנים, וואָס אמר צו זייערע אדוֹנים: ברענג אַז מיר זאָלן שתה. 2 אֲדֹנָי ה' האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בּיַי זײַן קָדוֹשׁ, אַז, הנה, ימים בּוא אויף אײַך, און מע וועט אײַך נשׂא מיט צִן, און אײַער אחרית מיט סִיר דּוּגָה. 3 און דורך מויערבראָכן וועט איר יצא, איטלעכע אַקעגן זיך, און איר וועט שלך צו די הַרְמוֹנָה, אמר ה'. 4 בּוא קיין בּית אֵ-ל און פשע, קיין גִּלְגָּל, און רבה צו פשע [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בּן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ], און ברענגט צום בֹּקֶר אײַערע זבחים, אויפן 3טן טאָג [זען קור"א 15:4] אײַערע מַעֲשֵׂרֹת; 5 און קטר פון חָמֵץ פון תּוֹדָה, און קרא נְדָבוֹת [נדבה], השמיע [שמע], וואָרעם אַזוי האָט איר אהב, איר בּני ישׂראל, אמר אֲדֹנָי ה'. 6 און איך אויך האָב אײַך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] נִקְיוֹן שִׁנַּיִם אין אַלע אײַערע ערים, און איר האָט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו מיר, אמר ה'. 7 און איך האָב אויך מנע פון אײַך דעם גֶּשֶׁם, ווען נאָך 3 חדשים צום קציר, און איך האָב מטר אויף עִיר אחת, און אויף עִיר אחת פלעג איך נישט לאָזן מטר; חלקה אחת פלעגט מטר, און דאָס חלקה וואָס דערויף פלעגט נישט מטר, פלעגט יבש ווערן. 8 און 2 אָדער 3 ערים האָבן נוע צו עִיר אחת, צו שתה מַיִם, און פלעגן נישט שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11], און איר האָט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו מיר, אמר ה'. 9 איך האָב אײַך נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] מיט שִׁדָּפוֹן און מיט יֵרָקוֹן; די רבּוֹת פון אײַערע גַּנּוֹת [גנה] און אײַערע כּרמים און אײַערע פײַגנביימער און אײַערע זיתים [זַיִת] אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] דער גָּזָם, און איר האָט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו מיר, אמר ה'. 10 איך האָב שלח אויף אײַך דֶּבֶר, אויפן שטייגער פון מִצְרַיִם; איך האָב הרג מיטן חֶרֶב אײַערע בּחוּרים, דערצו שְׁבִי פון אײַערע סוּסים. און איך האָב געלאָזט עלה דעם בְּאֹשׁ פון אײַערע מחנות אין אײַער אף, און איר האָט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו מיר, אמר ה'. 11 איך האָב הפך צווישן אײַך, אַזוי ווי

מַהְפֵּכָה פוּן אלוקים פוּן סדוֹם און עַמוֹרָה, און איר היה ווי אַן אוּד נצל פוּן די שְׂרֵפָה [זען תסל"א 4:17], און איר האָט זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו מיר, אמר ה'. 12 דעריבער וועל איך אַזוי עשׂה צו דיר, ישראל: ווײַל איך וועל דאָס דאָזיקע עשׂה צו דיר, כון זיך צו קרא אֱלֹקֶיךָ, ישראל. 13 וואָרעם הנה, ער יצר די הָרִים, און ברא דעם רוּחַ, און ער נגד צו אָדָם וואָס זײַן שִׂחַ איז; ער עשׂה פוּן שַׁחַר עֵיפָה, און ער דרך אויף די בּמה פוּן אֶרֶץ; ה' אלוקי צבאות איז שְׁמוֹ [זען "שְׁמוֹ" צמח משיח ישוע זכריה 6:11-12].

עמוס5

1 שמע! דאָס דאָזיקע דבר וואָס איך נשׂא פאַר אַ קִינָה אויף אײַך, איר בּית ישראל: 2 נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחֵית הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] נישט מער קום [זען "קום" הושע 6:2] איז די בְּתוּלָה ישראל. זי ליגט נטש אויף איר אֲדָמָה; אֵין [זען "אֵין" דניאל 9:26] איר קום. 3 וואָרעם אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה': די עִיר וואָס פלעגט יצא מיט 1000, וועט שאר בײַ 100, און די וואָס פלעגט יצא מיט 100, וועט שאר בײַ 10, פוּן דעם בּית ישראל. 4 וואָרעם אַזוי האָט ה' אמר צום בּית ישראל: דרש [זען "דרש" דברים 18:19] מיך, און חיה; 5 און איר זאָלט נישט דרש בּית אֵ-ל, און קיין גִלגָל זאָלט איר נישט בוא, און קיין בְּאֵר שֶׁבַע זאָלט איר נישט עבר; וואָרעם גִלגָל וועט אין גלות גלה, און בּית אֵ-ל וועט היה צו אָוֶן [זען הושע 4:15]. 6 דרש [זען "דרש" דברים 18:19] ה', און חיה; כדי ער זאָל נישט צלח ווי אַן אֵש אין בּית יוֹסף, און עס וועט אכל, אַז קיין כּבה וועט נישט זײַן פאַר בּית אֵ-ל; 7 די וואָס הפך מִשְׁפָּט צו לַעֲנָה, און צדקה נוח זיי צו הָאָרֶץ. 8 דעם וואָס עשׂה דעם כִּימָה און דעם כְּסִיל, און הפך צַלְמָוֶת אין בֹּקֶר, און הֶחְשִׁיך יוֹם אין לַיְלָה; דעם וואָס קרא הַמַּיִם פוּן ים, און שפך זיי אויפן פּני הָאָרֶץ, ה' איז שמוֹ [זען זכריה 6:11-12]; 9 דעם וואָס הבליג [בלג] שֹׁד אויפן עַז, און שֹׁד בוא אויף דער מִבְצָר. 10 זיי האָבּן שׂנא דעם וואָס יכח אין שער, און דעם וואָס דבר תָּמִים תּעב זיי. 11 דעריבער, ווײַל איר בּושׂש [בשׂש] אויפן דַּל, און מַשָׂאָה פוּן בַּר לקח איר פוּן אים, האָט איר בּתּים פוּן גָזִית בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], און וועט אין זיי נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]; האָט איר כּרמים חֶמֶד נטע [זען "נטע" יחזקאל 36:24-36], און וועט נישט שתה זייער ווײַן. 12 וואָרעם איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אײַערע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בּן דָּוִד און פּשָׁעֵנוּ] זײַנען רבּים, און עָצוּם אײַערע חַטָּאת, איר, וואָס צרר דעם צדּיק [זען משיח דער צדּיק, ישעיהו 53:11], וואָס לקח כֹּפֶר [זען מרק' 10:45], און נטה די אביוֹנים אין שער. 13 דעריבער דמם דער מַשְׂכִּיל [שׂכל] אין אַזאַ צײַט, וואָרעם עֵת רָעָה איז דאָס. 14 דרש טוֹב און נישט רָע, כדי איר זאָלט חיה, און ה' אלוקי צבאות, וועט זײַן מיט אײַך, אַזוי ווי איר אמר. 15 שׂנא רָע, און אהב טוֹב, און הצּיג [יצג] אין שער מִשְׁפָּט; אפשר וועט ה' אלוקי צבאות, חנן דעם שְׁאֵרִית יוֹסף. 16 דעריבער, אַזוי האָט אמר ה' אלוקי צבאות, אֲדֹנָי : אין כּל רְחֹבוֹת וועט זײַן אַ מִסְפֵּד, און אין כּל חוּצוֹת [חוץ] וועט מען אמר: אָי! אָי! און מע וועט קרא דעם אִכָּר צו אֵבֶל; און צו מִסְפֵּד די יוֹדְעֵי נְהִי. 17 און אין כּל כּרמים וועט זײַן מִסְפֵּד, אַז איך וועל עבר צווישן דיר, אמר ה'. 18 ווײ, די וואָס הִתְאַוִּים [אוה] דעם יוֹם ה'! לָמָּה זֶה צו אײַך יוֹם ה'? ער איז חֹשֶׁךְ און נישט אוֹר. 19 אַזוי ווי ווען אַן אִש נוס פוּן אַן אֲרִי, און אים פגע אַ דֹּב, און ער בוא אין הַבַּיִת, און סמך [זען מַה"ש 14:23] זײַן יָד אָן דער קִיר, און אַ נָחָשׁ נָשַׁך אים. 20 באמת, חוֹשך איז דער יוֹם ה', און נישט אוֹר, און אָפֶל און אָן נֹגַהּ אין אים. 21 איך שׂנא, איך מאס [זען "מאס" תהלים 118:22] אײַערע יום-טוֹבים, און איך קען נישט הריח אײַערע עצרות [עצרה]. 22 אַפילו אַז איר עלה מיר אויף עוֹלָה און אײַערע מנחה, רצה איך נישט, און אײַערע זבחי שלמים מריא נבט איך נישט. 23 סור פוּן מיר די הֲמוֹן פוּן דײַנע שרים, און דאָס זִמְרָה פוּן דײַנע נֵבֶל לאָמיך נישט שמע. 24 אָבער לאָז נגול [גלל] ווי מַיִם מִשְׁפָּט, און צדקה [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8] ווי אַ נחל אֵיתָן. 25 האָט איר מיר זבחים [זבח] און מנחה געבראַכט אין דער מדבר, פאַר די 40 שָׁנָה, איר בּית ישראל? 26 דעריבער וועט איר נשׂא סִכּוּת פוּן אײַער מֶלֶךְ, און כִּיּוּן, אײַערע צֶלֶם, אײַער כּוֹכַב אלוקים וואָס איר האָט אײַך עשׂה. 27 און איך וועל אײַך גלה פוּן יענער זײַט דַּמֶּשֶׂק, אמר ה'; אלוקי צבאות איז שמוֹ [זען "שמוֹ" זכריה 6:11-12].

עמוס6

1 ווײ, די השאננים [שַׁאֲנָן] אין צִיּוֹן, און די בֹּטְחִים [בטח] אויפן הַר שוֹמרוֹן, די נָקוּב רֵאשִׁית פוּן די גּוֹיִם, וואָס צו זיי בוא דאָס בּית ישראל! 2 עבר קיין כַּלנֵה, און ראה, און הלך פוּן דאָרט קיין חמָת רַבָּה, און ירד אין גַת פוּן די פלִשתּים; איז זיי בעסער פוּן די דאָזיקע ממלכוֹת? צי איז זייער גְּבוּל גרעסער פוּן אײַער גְּבוּל? 3 איר וואָס נדּה דעם יוֹם רַע, און נגש דעם שֶׁבֶת פוּן חָמָס [זען "חָמָס" ישעיה 53:9]! 4 די וואָס שכב אויף מִטּוֹת שֵׁן, און סרח אויף זייערע

עֵרֶשׂ, און אכל כַּר פּוּן די צאָן, און עֲגָלִים פּוּן מַרְבֵּק; 5 די וואָס פּרט אויף דער נֵבֶל אַזוי ווי דָּוִד האָבּן זיי זיך חשב כְּלֵי-שִׁיר; 6 די וואָס שתה אין מזרקים [מזרק] ווײַן, און מיט די בעסטע שמנים [שמן] משח זיי זיך, און נחלה [חלה] זיך נישט אום דעם שֶׁבֶר יוֹסף. 7 דעריבער וועלן זיי אַצונד גלה ווערן פאַרויס פּוּן אַלע גֹּלִים, און סור וועט ווערן דער מִרְזֵחַ פּוּן די סרוּחים [סרח]. 8 אֲדֹנָי ה' האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בּײַ זיך אַליין, אמר ה' אלוקי צבאות: איך תּאב דעם גְּאוֹן פּוּן יעקב, און זײַנע ארמוֹנֹת [ארמון] האָב איך שׂנא. און איך וועל סגר די עִיר שֹׁמְרוֹן מיט איר מְלֹאָ: 9 און עס וועט זײַן, אויב עס וועלן יתר 10 אנשים אין בּית אֶחָד, וועלן זיי מות. 10 און אַז עמיצנס דוד, און דער וואָס דאַרף אים סרף, וועט אים נשׂא כדי יצא דאָס עצמים [עצם] פּוּן בּית, וועט ער אמר צו דעם וואָס אין יַרְכָה פּוּן בּית: איז נאָך ווער דאָ מיט דיר? און אַז יענער וועט אמר: "אֶפֶס"; און ער וועט אמר: "שאַ! וואָרעם מע טאָר נישט צו הזכיר [זכר], בּײַם שֵׁם ה' ". 11 וואָרעם הנה, ה' צוה, און מע וועט נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] דאָס בַּית הגדוֹל אין רסיסים [רסיס], און דאָס בַּית הַקָּטֹן אויף בקעים [בקיע]. 12 רוץ דען סוּסים איבער אַ סלע? צי חרש מען אים מיט בּקרים [בָּקָר]? וואָס איר האָט הפך מִשְׁפָּט אין ביטערקרויט, און פרי פּוּן צדקה אין לַעֲנָה; 13 איר וואָס שׂמח זיך אום לאֹ דבר, וואָס אמר: באמת, מיט אונדזער חֹזֶק האָבּן מיר זיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] קרנים. 14 פאַרוואַר, הנה, איך קום אויף אײַך אַ גוֹי, איר בּית ישראל, אמר ה' אלוקי צבאות, און זיי וועלן אײַך לחץ פּוּן לבוֹא חֲמָת בּיז דעם נַחַל הָעֲרָבָה.

עמוס7

1 אַזוי האָט מיר אֲדֹנָי ה' געוויזן: און הנה ער האָט יוֹצֵר [יצר] אַ גֹּבַי אין אָנהייב עלה פּוּן דער לֶקֶשׁ, און הנה, דאָס איז געווען די לֶקֶשׁ נאָך דעם מלכּס גֵּז. 2 און עס איז געווען, אַז ער האָט כּלה צו אכל דאָס עֵשֶׂב הָאָרֶץ, האָב איך אמר: אֲדֹנָי ה', סלח, נא; ווי קען קום [זען "קום" הושע 6:2] יעקב, אַז ער איז אַזוי קָטֹן? 3 האָט ה' נחם געהאַט דערויף: דאָס וועט נישט געשען, האָט ה' אמר. 4 אַזוי האָט מיר אֲדֹנָי ה' געוויזן: און הנה אֲדֹנָי ה' האָט קרא אַ ריב דורך אֵשׁ, און עס האָט אכל דעם תְּהוֹם רַבָּה, און וואָלט אכל הַחֵלֶק. 5 האָב איך אמר: אֲדֹנָי ה', חדל, נא; ווי קען קום [זען "קום" הושע 6:2] יעקב, אַז ער איז אַזוי קָטֹן? 6 האָט ה' נחם געהאַט דערויף: דאָס אויך וועט נישט געשען, האָט אֲדֹנָי ה' אמר. 7 אַזוי האָט ער מיר געוויזן: און, הנה, אֲדֹנָי נצב על חוֹמה פּוּן אֲנָךְ, און אין זײַן יָד איז אַן אֲנָךְ. 8 און ה' האָט צו מיר אמר: וואָס זעסטו, עָמוֹס? האָב איך אמר: אַן אֲנָךְ. האָט אֲדֹנָי אמר: הנה, איך שׂים אַן אֲנָךְ צווישן עַמִּי ישראל, איך וועל אים מער ווידער נישט עֲבוֹר [עבר]. 9 און די בָּמוֹת פּוּן יִשׂחק וועלן נשמוּ [שמם] ווערן, און די מקדשים פּוּן ישראל וועלן חרב ווערן, און איך וועל קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויפן בּית יָרָבעָם מיטן חֶרֶב. 10 און אַמַצְיָה דער כֹּהן פּוּן בּית אֵ-ל האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו יָרָבעָם מלך ישראל, אַזוי צו אמר: עָמוֹס האָט קשר אויף דיר צווישן די בּני-יִשׂראל; הָאָרֶץ קען נישט הכיל [כול] אַלע זײַנע דברים. 11 וואָרעם עָמוֹס האָט אַזוי אמר: דורכן חֶרֶב וועט מות יָרָבעָם, און ישראל וועט אין גלות גלה פּוּן זײַן אֲדָמָה. 12 און אַמַצְיָה האָט אמר צו עָמוֹסן: חֹזֶה, הלך! ברח! דיר קיין אֶרֶץ יהודה, און אכל דאָרטן לֶחֶם, און דאָרטן זאָלסטו נביאות זאָגן. 13 אָבער אין בּית אֵ-ל זאָלסטו מער ווידער נביאות נישט זאָגן וואָרעם עס איז מִקְדָּשׁ מלך, און עס איז בּית פּוּן מַמְלָכָה. 14 האָט ענה עָמוֹס און האָט אמר צו אַמַצְיָהן; נישט קיין נביא בין איך, און נישט קיין בֶּן נביא בין איך; נײַערט אַ בּוֹקֵר בין איך, און אַ בּוֹלֵס [בּלס] פּוּן שִׁקְמִים. 15 און ה' האָט מיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פּוּן הינטער די צאָן, און ה' האָט צו מיר אמר: הלך! זאָג נביאות צו עַמִּי [זען ישעיה 53:8] ישראל. 16 און אַצונד שמע! דאָס דבר ה': דו זאָגסט: זאָלסט נישט נביאות זאָגן אויף ישראל, און נישט דַרשען [נטף] אויף דעם בּית יִשׂחק. 17 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: דײַן אִשָּׁה וועט אין עִיר אַ זוֹנה זײַן, און דײַנע בָּנִים און דײַנע בָּנוֹת וועלן נפל דורכן חֶרֶב, און דײַן אֲדָמָה וועט מיט אַ חֶבֶל חלק ווערן, און דו וועסט מות אויף אֲדָמָה טְמֵאָה, און ישראל וועט אין גלות גלה פּוּן זײַן אֲדָמָה.

עמוס8

1 אַזוי האָט מיר אֲדֹנָי ה' געוויזן: און הנה אַ כְּלוּב קַיִץ. 2 און ער האָט צו מיר אמר: וואָס זעסטו, עָמוֹס? האָב איך אמר: אַ כְּלוּב קַיִץ. האָט ה' צו מיר אמר: בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איז דער קֵץ אויף עַמִּי ישראל, איך וועל אים מער ווידער נישט עבר. 3 און ילל וועלן די שִׁירוֹת פּוּן הֵיכָל אין יום ההוא, אמר אֲדֹנָי ה'; פּגרים [פּגר] וועלן זײַן רַב, אין כּל מקוֹם וועט זײַן שלך אַ הָס. 4 שמע! דאָס צו, איר וואָס ווילט שאַף דעם אֶבְיוֹן, און שבת די עֲנֵיֵי [עני] הָאָרֶץ, 5 אַזוי צו אמר: ווען וועט עבר רֹאשׁ-חוֹדש, אַז מיר זאָלן השבּיר [שבר] שֶׁבֶר,

און שַׁבַּת, אַז מיר זאָלן פתח בַּר, צו הקטין די אֵיפָה, און צו גדל דעם שֶׁקֶל, און צו עָוָה מיט מאזן מִרְמָה [זען "מִרְמָה" ישעיה 53:9]; 6 כדי צו קנה [זען משלי 8:22] פאַר כֶּסֶף די דַּלִּים [דַּל], און דעם אֶבְיוֹן פאַר בְּעֶבוּר נעלים [נעל], און דעם מַפָּל פון בַּר זאָלן מיר השבּיר. 7 ה' האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] בּיַי דעם גְּאוֹן יעקב: אויב איך וועל שכח לָנֶצַח כּל זייערע מעשים! 8 זאָל איבער דעם נישט רגז הָאָרֶץ, און אָבֵל כָּל יוֹשֵׁב אויף אירז? יאָ, זי וועט זיך עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2] אין גאַנצן ווי דער יאוֹר, און נגרש [גרש] ווערן און זיך שקע ווי דער יאוֹר פון מִצְרַיִם. 9 און עס וועט זיין אין יום ההוא, אמר אֲדֹנָי ה', וועל איך מאַכן בוא די שֶׁמֶשׁ אין צהרים, און חשך מאַכן הָאָרֶץ אין יוֹם אוֹר. 10 און איך וועל הפך אייערע יָום-טובים צו אֵבֶל, און אַלע אייערע שירים צו קִינָה, און איך וועל אַרויפבּרענגען אויף כּל מָתְנַיִם זאַק, און אויף כָּל רֹאש קָרְחָה, און איך וועל עס שׂים ווי דער אֵבֶל נאָך אַ יָחִיד [זען "(בן) יָחִיד" יוחנן 3:16], און איר אחרית, ווי אַ יוֹם מָר. 11 הנה, טעג בוא, אמר אֲדֹנָי ה', און איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ רָעָב אין הָאָרֶץ, נישט אַ רָעָב נאָך לֶחֶם, און נישט אַ צמא נאָך מַיִם; נייערט צו שמע די דברים פון ה'. 12 און זיי וועלן נוע פון ים צו ים, און פון צפון ביז מזרח; זיי וועלן שוט צו בקש דבר ה', און זיי וועלן נישט מצא. 13 אין יום ההוא וועלן עלף די בתוּלֹת הַיָּפוֹת און די בחוּרים פון צמא. 14 די וואָס שבע בּיַי דער אַשְׁמָה פון שומרוֹן, און אמר: אַזוי ווי עס חיה אֱלֹקֶיךָ, דָּן! און: אַזוי ווי עס חיה דער דֶּרֶךְ בְּאֵר-שֶׁבַע! און זיי וועלן נפל, און וועלן מער נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2].

עמוס9

1 איך האָבּ ראה אֲדֹנָי נצב על מזבח, און ער האָט אמר: נכה! די כַּפְתּוֹר, אַז די ספים [סף] זאָלן רעש, און זיי בצע זייערע אַלעמענס רֹאש; און זייער אחרית וועל איך הרגען מיטן חֶרֶב; נישט נוס וועט פון זיי אַ נָס, און נישט מלט וועט זיך פון זיי אַ פָּלִיט. 2 אַז זיי וועלן זיך חתר אין שְׁאוֹל, וועט זיי פון דאָרטן לקח מיַין יָד, און אַז זיי וועלן עלה אין שָׁמַיִם, וועל איך זיי פון דאָרטן ירד. 3 און אַז זיי וועלן זיך חבאן אויפן שפיץ כַּרְמֶל, וועל איך פון דאָרטן חפשׂ און זיי לקח, און אַז זיי וועלן זיך סתר פון פאַר מיַינע אויגן אויפן קַרְקַע פון ים, וועל איך דאָרטן צוה דער נָחָשׁ, און זי וועט זיי נָשַׁךְ. 4 און אַז זיי וועלן הלך אין שְׁבִי פאַר זייערע פיַינט, וועל איך דאָרטן צוה דער חֶרֶב, און זי וועט זיי הרגען, און איך וועל שׂים אויף זיי מיַין אויג צום הָרָע און נישט צום טוֹבָה. 5 וואָרעם אֲדֹנָי ה' צבאות איז דער וואָס נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4] אָן הָאָרֶץ און זי מוג זיך, און כּל יוֹשבים אויף איר אבל; און זי עלה זיך אין גאַנצן ווי דער יאוֹר, און שקע זיך ווי דער יאוֹר פון מִצְרַיִם. 6 דער וואָס בנה אין שָׁמַיִם זיַינע מעלות [מַעֲלָה], און יסד זיַין אֲגֻדָּה אויף אֶרֶץ; וואָס קרא הַמַּיִם פון ים, און שפך זיי אויפן פני הָאָרֶץ; ה' איז שְׁמוֹ [זען זכריה 6:11-12]. 7 באמת, אַזוי ווי בּני-כושים זיַיט איר מיר, בּני ישראל, אמר ה'. באמת, איך האָבּ אויפגעבּראַכט [עלה, זען "עלה" ישעיהו 53:2] ישראל פון אֶרֶץ מִצְרַיִם, און די פלשתים פון כַּפתּוֹר, און אֲרָם פון קיר. 8 הנה, די אויגן פון אֲדֹנָי ה' זיַינען אויף דעם ממלכה החטאה, און איך שמד עס פון פני הָאֲדָמָה, אָבער שמד וועל איך נישט שמד דאָס בּית יעקב, אמר ה'. 9 וואָרעם הנה, איך צוה און וועל לאָזן נוע דאָס בּית ישראל צווישן כּל הַגּוֹיִם, אַזוי ווי עס ווערט נוע אין אַ כְּבָרָה; אָבער נישט אַ צְרוֹר וועט נפל צו אֶרֶץ. 10 דורכן חֶרֶב וועלן מות כּל חַטָּאִים פון עַמִּי [זען ישעיה 53:8], וואָס אמר: נישט נגש און זיך קדם אויף אונדז וועט דאָס רָעָה. 11 אין יום ההוא וועל איך קום [זען הושע 6:2] דאָס סֻכַּת דָּוִד

[זען https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

] הַנֹּפֶלֶת [נפל], און איך וועל גדר אירע פֶּרֶץ, און זיַינע הֲרִיסָה וועל איך קום, און וועל עס בנה ווי אין יְמֵי עוֹלָם; 12 כּדי עס זאָלן ירש דעם שְׁאֵרִית פון אֱדוֹם און כּל גּוֹיִם די וואָס מיַין שֵׁם ווערט קרא אויף זיי [זען מַה"ש 15:16-18

https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

], אמר ה', דער וואָס עשׂה דאָס דאָזיקע. 13 הנה, ימים בוא, אמר ה', און דער חוֹרֵשׁ וועט זיך נגש דעם קֹצֵר, און דער דּרך ענבים אָן דעם מֹשך הזרע; און די הָרִים וועלן נטף עסיס, און כּל גבעות [גבעה] וועלן מוג. 14 און איך וועל שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] די שבוּת פון עַמִּי ישראל, און זיי וועלן בנה ערים נשמוֹת און זיך ישב, און נטע כּרמים און שתה זייער ויַין, און עשׂה גַּנּוֹת און אכל זייער פרי. 15 און איך וועל זיי נטע אויף זייער אֲדָמָה, און זיי וועלן מער נישט נתש ווערן פון אֲדָמָה וואָס איך האָבּ זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אמר ה' אֱלֹקֶיךָ.

עובדיה

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

עובד1

1 די חֲזוֹן פּוּן עוֹבַדְיָהוּ [זען
https://www.youtube.com/watch?v=1uukteRkPgc]
. אַזוי האָט אמר אֲדֹנָי ה' אויף אֱדוֹם [זען קור"ב 6:14; בראשית 28:6-9; 26:34-35]: א שמועה [זען "שמועה" ישעיהו
53:1] האָבן מיר שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] פון ה', און אַ צִיר איז שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צווישן די
גוֹיִם: קום! און לאָמיר קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין מלחמה אויף איר. 2 הנה, קָטוֹן מאַד איך דיך
צווישן די גוֹיִם, בּוּז [זען "בזה" ישעיהו 53:3] מְאֹד ווערסטו. 3 די זְדוֹן פּוּן דײַן לֵב האָט דיך השיא [נשא], דו וואָס שכן
[זען יוחנן 1:14] אין די חָגוּ פּוּן סלע, אין דער מרוֹם פּוּן דײַן שבת; וואָס זאָגסט אין דײַן לֵב: ווער וועט מיך ירד צו
אֶרֶץ? 4 ווען דו זאָלסט זיך ווי אַ נֶשֶׁר הגביה [גבה], און ווען דו שׂים צווישן כּוֹכָבִים דײַן קֵן, וועל איך פּוּן דאָרטן דיך
ירד, אמר ה'. 5 אויב גנבים וואָלטן בּוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר,
אויב שׁוֹדְדֵי לילה [זען מתי 24:42-44] -- ווי ביסטו נִדְמָה [דמה] געוואָרן--וואָלטן זיי דאָך בּלויז גנב גענוג פאַר זיך;
אויב בְּצִרִים [בצר] וואָלטן בּוּא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר, וואָלטן זיי
דאָך עוֹללוֹת שאר. 6 ווי איז חפשׂ געוואָרן עֵשָׂו, בעה געוואָרן זײַנע מַצְפּוּן! 7 ביז צום גְּבוּל האָבן זיי דיר שלח, אַלע
דײַנע אַנְשֵׁי בְּרִית [זען "הבריתות" רומ' 9:4; מַה"ש 21:20
https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68&list=PLwNPJxqgKfr6rW9QfLeJqR1kcN548H5d2
; דיך השיא [נשא], דיך יכל האָבן די אנשי שלוֹם דײַנע. די וואָס האָבן דײַן לֶחֶם געגעסן האָבן שׂים אַ מָזוֹר אונטער
דיר. נישט געווען קיין תּבוּנָה אין אים. 8 באמת, אין יום ההוא, אמר ה', וועל איך אבד די חכמים, פּוּן אֱדוֹם, און די
תּבוּנָה, פּוּן הַר עֵשָׂו. 9 און דײַנע גיבוֹרִים, תֵּימָן, וועלן חתת ווערן, כּדי איטלעכער זאָל כרת [זען "כרת" דניאל 9:26]
ווערן פּוּן הַר עֵשָׂו דורך קֶטֶל. 10 פאַר דעם חָמָס [זען "חמס" ישעיה 53:9] צו דײַן אָח יעקב וועט דיך בּוּשָׁה כסה, און
וועסט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן לְעוֹלָם. 11 אין דעם יוֹם וואָס דו ביסט עמד מִנֶּגֶד, אין דעם יוֹם וואָס זָרִים
האָבן שבה זײַן חֵיל, און נָכְרִים [נָכְרִי] זײַנען בּוּא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
אין זײַנע שְׁעָרִים, און אויף ירוּשָׁלַיִם גוֹרָל ידד, ביסטו אויך געווען ווי איינער פּוּן זיי. 12 און דו האָסט נישט געזאָלט
ראה דעם יוֹם פּוּן דײַן אָח, אין יוֹם פּוּן זײַן נֵכָר, און נישט געזאָלט זיך שׂמח איבער בּני-יהודה, אין יוֹם פּוּן זייער
אבד, און נישט געזאָלט גדל דײַן פֶּה, אין יוֹם צָרָה. 13 האָסט נישט געזאָלט בּוּא אין שער פּוּן עַמִּי [זען ישעיה 53:8],
אין יוֹם פּוּן זײַן אֵיד, נישט געזאָלט ראה, דו אויך, זײַן רָעָה, אין יוֹם פּוּן זײַן אֵיד, און נישט געזאָלט שלח אין זײַן חֵיל,
אין יוֹם פּוּן זיין אֵיד. 14 און האָסט נישט געזאָלט עמד בּײַם פֶּרֶק, צו כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26]
זײַנע פָּלִיט, און נישט געזאָלט סגר זײַנע שָׂרִיד, אין יוֹם צָרָה. 15 וואָרעם קָרוֹב איז דער יוֹם ה' אויף כּל הַגּוֹיִם; ווי דו
האָסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וועט עשׂה ווערן צו דיר, דײַן גְּמוּל וועט זיך שוב [זען "שוב"
הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף דײַן קאָפּ. 16 וואָרעם ווי איר האָט שתה אויף מײַן הַר קדש, וועלן שתה כּל הַגּוֹיִם
תמיד; יאָ, זיי וועלן שתה און לוע, און ווערן ווי קיינמאָל נישט געווען. 17 אָבער אויף הַר צִיּוֹן וועט זײַן פְּלֵיטָה, און
ער וועט זײַן קֹדֶשׁ; און דאָס בּית יעקב וועט ירש זייערע מוֹרָשִׁים [מוֹרָשׁ]. 18 און דאָס בּית יעקב וועט זײַן אֵשׁ, און
דאָס בּית יוֹסף אַ לֶהָבה, און בּית עֵשָׂו קַשׁ, און זיי וועלן זיי דלק און זיי אכל, און קיין שׂריד וועט נישט זײַן פּוּן דעם
בּית עֵשָׂו; וואָרעם ה' האָט דבר. 19 און די וואָס אין נֶגֶב וועלן ירש דעם הַר עֵשָׂו, און די וואָס אין דער שְׁפֵלָה די
פלשתים; און זיי וועלן ירש דאָס שָׂדֶה פּוּן אפרים, און דאָס שָׂדֶה פּוּן שׁוֹמרוֹן; און בנימין וועט ארבּוּ גִלְעָד. 20 און די
דאָזיקע גלוּת חֵל פּוּן די בּני-יִשְׂרָאֵל וואָס צווישן די כנַענים ביז צָרְפַת, און די גלוּת פּוּן ירוּשָׁלַיִם וואָס אין סְפָרַד,

וועלן ירש די ערים פון נֶגֶב. 21 און מוֹשִׁיעַ וועלן עלה אויפן הַר צִיוֹן, צו שפט הַר עֵשָׂו, און די מלוכה וועט זײַן בײַ ה'.

יונה

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

יונה1

1 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יוֹנה בֶּן אַמִתַּיִן [זען מלכים ב 14:25

https://www.youtube.com/watch?v=cqeZBkod3Ko

], אַזוי צו אמר: 2 קום! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] הלך צו דער עִיר הַגְּדוֹלָה נינְוֵה, און קרא אויף איר, וואָרעם זייער רעה איז עלה פאַר מיר. 3 איז יוֹנה קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צו ברח קיין תַּרשיש פון פאַר ה', און ער האָט ירד קיין יָפוֹ [זען מַה"ש 9:36-43], און האָט מצא אַן אֳנִיָּה וואָס בוא קיין תַּרשיש; האָט ער נתן איר שָׂכָר, און האָט ירד אין איר, כדי צו בוא מיט זיי קיין תַּרשיש פון פאַר ה'. 4 האָט ה' הטיל [טוֹל] אַ רוּחַ גְּדוֹלָה אויפן ים, און עס איז געוואָרן אַ סַעַר גָּדוֹל אויפן ים, און די אֳנִיָּה האָט חִשֵּׁב בײַם שבר ווערן. 5 האָבן די מלחים [מלח] זיך ירא, און זיי האָבן זעק איטלעכער צו אלוקיו, און זיי האָבן טול די כֵּלים וואָס אויפן אֳנִיָּה, אין ים, כדי זיך קלל אויף איר. און יוֹנה האָט ירד אין יַרְכָּה סְפִינָה, און האָט זיך שכב און איז נִרְדַּם [רדם, זען מתי 8:24; 12:39; 16:4]. 6 האָט דער רַב פון די חֹבֵל קרב צו אים, און האָט אמר: וואָס איז מיט דיר, וואָס דו שלאָפסט [רדם]? קום! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און קרא צו אֱלֹקֶיךָ,
[זען

https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE

], אפשר וועט זיך האלוקים התעשת [עשת] אָן אונדז, און מיר וועלן נישט פארלוירן ווערן [זען יוחנן 3:16]. 7 און זיי האָבן אמר איש צו רֵעֵהוּ: קומט לאָמיר נפל גוֹרל, כדי מיר זאָלן ידע איבער וועמען דאָס דאָזיקע רָעָה איז אויף אונדז. און האָבן זיי נפל גוֹרל, און דער גוֹרל איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף יוֹנהן. 8 האָבן זיי צו אים אמר: נגד אונדז נָא, דו איבער וועמען דאָס דאָזיקע רָעָה איז אויף אונדז: וואָס איז דײַן מְלָאכָה? און פון וואַנען בואז? וואָס איז דײַן אֶרֶץ? און פון וואָסער עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ביסטו? 9 האָט ער צו זיי אמר: אַן עִבְרִי בין איך, ה' אלוקי הַשָּׁמַיִם טוּ איך ירא, דעם וואָס האָט עשׂה דעם ים און די יבשה. 10 האָבן די אנשים ירא געקראָגן אַ יִרְאָה גְּדוֹלָה, און זיי האָבן צו אים אמר: מַה זֹּאת עָשִׂיתָ? [זען בראשית 3:13, מַה זֹּאת עָשִׂיתָ?] וואָרעם די אנשים האָבן ידע אַז ער ברח פון ה', אַז ער האָט דאָס זיי נגד. 11 האָבן זיי צו אים אמר: וואָס זאָלן מיר עשׂה מיט דיר, כדי דער ים זאָל זיך שקט פאַר אונדז [זען "מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ" ישעיה 53:5,8; מרק' 12:39-40; 16:4]? וואָרעם דער ים איז געוואָרן אַלע הלך און סער. 12 האָט ער צו זיי אמר: נשׂא [זען "נשׂא" ישעיה 53:12] מיך און טול מיך אַרײַן אין ים, און דער ים וועט זיך שקט פאַר אײַך [זען יוחנן א 2:2; מַה"ש 2:23; יוחנן 2:19]; וואָרעם איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז בְּשֶׁל מיר איז דער דאָזיקער הַסַּעַר הגדוֹל אויף אײַך. 13 און די אנשים האָבן חתר זיך צו שוב צו דער יַבָּשָׁה, אָבער זיי האָבן נישט יכל, וואָרעם דער ים האָט הוֹלֵךְ [הלך] און סער אַקעגן זיי. 14 האָבן זיי קרא צו ה', און האָבן אמר: מיר בעטן דיך, ה', לאָמיר נישט אבד פאַר דעם נפש פון דעם דאָזיקן אִיש, און זאָלסט נישט ברענגען אויף אונדז דָּם נָקִי, וואָרעם דו ה', אַזוי ווי דו חפץ [זען "חפץ" ישעיה 53:10] טוּסטו. 15 און זיי האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיה 53:12] יוֹנה, און האָבן אים טול אין ים, און דער ים האָט זיך עמד פון זײַן זַעף [זען "מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ" ישעיה 53:5,8; מרק' 12:39-40; 16:4]. 16 און די אנשים האָבן ירא געהאַט אַ יִרְאָה גָּדוֹל פאַר ה' און זיי האָבן זבח אַ זֶבַח צו ה', און נדר אויף זיך נְדָרִים.

יונה2

1 און ה' האָט מִנָּה אַ דָּג גָּדוֹל צו בָּלַע יוֹנהן, און יוֹנה איז געווען אין די מֵעֶה פון דָּג 3 טעג און 3 נעכט [זען קור"א 15:4; מתי 12:40

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
]. 2 און יוֹנה האָט מתפלל געווען צו ה' אלוקיו, פון די מֵעֶה פון דעם דָג. 3 און ער האָט אמר: איך האָב קרא פון מיין צרה צו ה', און ער האָט מיר ענה; פון דעם בֶּטֶן פון שְׁאוֹל [זען כיפא א 3:19] האָב איך שוע, האָסטו שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] מיין קוֹל. 4 וואָרעם האָסט מיך שלך אין דער מְצוּלָה, אין לֵב פון די ימען, און דער נָהָר האָט מיך סבב; אַלע דיינע מִשְׁבָּר און גַּל זיינען עבר איבער מיר. 5 און איך האָב געוועסט אמר: איך בין נִגְרַש [גרש] פון פאַר דיינע אויגן; אָבער איך וועל ווידער נאָך נבט אויף דיין הֵיכל קדש. 6 מַיִם האָבן מיך אפף ביזן נפש, דער תהום האָט מיך סבב, סוף איז געווען חבש אַרום מיין קאָפּ. 7 צו די קֶצֶב פון די הָרִים האָב איך ירד, הָאָרֶץ אַרום מיר אירע בָּרִיחַ לְעוֹלָם. אָבער דו האָסט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון שחת [זען "שחת" תהלים 16:10] מיין לעבן, דו ה' אֱלֹקָי. 8 ווען מיין נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] איז געווען התעטף [עטף] אין מיר, האָב איך אָן ה' זכר, און מיין תפילה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE

http://www.afii.org/ojbible/0700.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
] איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר, אין דיין הֵיכל קדש. 9 די וואָס שמר זיך אָן הַבְלֵי שָׁוְא עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] זייער חסד; 10 אָבער איך וועל זבח צו דיר, מיט אַ קוֹל פון תּוֹדָה; וואָס איך האָב אַ נדר געטאָן וועל איך שלם. די ישועה איז בְּיַי ה'. 11 און ה' האָט געהייסן דעם דָג, און ער האָט הקיא [קיא] יוֹנהן אויף דער יבשה [זען קור"א 15:4].

יונה3

1 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו יוֹנהן שֵׁנִית, אַזוי צו אמר: 2 קום! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] הלך צו דער עִיר הַגְּוֹלָה נינְוֵה, און קרא צו איר די קְרִיאָה וואָס איך דבר צו דיר. 3 איז יוֹנה קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און ער איז הלך קיין נינְוֵה, אַזוי ווי דאָס דבַר-ה' ; און נינְוֵה איז געווען אַן עִיר גְּדוֹלָה פון 3 טעג מַהֲלָךְ. 4 און יוֹנה האָט אָנגעהויבן בוא אין עִיר מַהֲלַךְ יוֹם אחד, און ער האָט קרא און האָט אמר: נאָך 40 טעג און נינְוֵה ווערט נהפך [הפך, זען

https://www.afii.org/911.htm

https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
]. 5 און די אנשים פון נינְוֵה האָבן געגלויבט אין אלוקים, און זיי האָבן קרא אַ צוֹם, און האָבן זיך לבש אין זאַק פון זייער גדוֹל ביז זייער קָטָן. 6 און די זאַך האָט נגע צום מלך פון נינְוֵה, און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון זיין כִּסֵּא, און האָט עבר זיין אַדֶּרֶת פון זיך, און האָט זיך כסה מיט זאַק, און זיך ישב אויף אֵפֶר. 7 און ער האָט זעק און אמר אין נינְוֵה אויף דעם טַעַם פון דעם מלך און זיינע גדוֹלים, אַזוי צו אמר: קיין אָדָם און קיין בהמה, בָּקָר אָדער צֹאן, זאָל נישט טעם מְאוּמָה; נישט זיי זאָלן זיך רעה, און נישט זיי זאָלן שתה מַיִם. 8 אָדָם און בהמה זאָלן זיין כסה מיט זאַק; און מע זאָל קרא צו אלוקים מיט חָזְקָה, און מע זאָל זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] איטלעכער פון זיין דֶּרֶךְ הָרָעָה, און פון דעם חָמָס [זען "חָמָס" ישעיה 53:9] וואָס אין זייערע כף. 9 ווער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אפשר ווידער וועט האלוקים שוב און נחם האָבן, און זיך שוב פון זיין חָרוֹן אף, און מיר וועלן נישט פארלוירן ווערן [זען יוחנן 3:16]. 10 האָט האלוקים ראה זייערע מעשים [זען מתי 3:8], אַז זיי האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון זייער דֶּרֶךְ הָרָעָה, און האלוקים האָט נחם געהאַט אויף דעם רָעָה וואָס ער האָט דבר זיי צו עשֹׂה, און ער האָט עס נישט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9].

יונה4

1 און יוֹנהן האָט רעע אַ רָעָה גְּדוֹלָה, און אים האָט חרה. 2 און ער האָט מתפלל געווען צו ה', און האָט אמר: אָנָּה, ה', זיינען דאָס נישט געווען מיינע דברים, ווען איך בין נאָך געווען אויף מיין אֲדָמָה? דעריבער האָב איך זיך קדם צו ברח קיין תַּרשִׁישׁ, ווייל איך האָב ידע אַז דו ביסט אַן אֵ-ל חנון און רחום, אֶרֶךְ אין אף, און רַב אין חֶסֶד, און האָסט נחם אויף דעם רָעָה. 3 און אַצונד, ה', לקח צו, נא, פון מיר מיין נפש, וואָרעם בעסער איך זאָל מות, איידער איך זאָל לעבן. 4 האָט ה' צו אים אמר: ערגערט דיך יטב? 5 און יוֹנה איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון עִיר, און האָט זיך

ישב אין מזרח פון עִיר, און ער האָט זיך דאָרטן עשׂה אַ סֻכָּה, און איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אונטער אים אין צל, ביז ער וועט ראה וואָס וועט געשען מיט דער עִיר. 6 האָט ה' אלוקים מִנָּה אַ קִיקָיוֹן, און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2] איבער יוֹנהן צו זײַן אַ צל איבער זײַן קאָפּ, כדי אים נצל פון זײַן רָעָה, און יוֹנה האָט זיך שׂמח מיטן קִיקָיוֹן אַ שׂמחה גְדוֹלָה. 7 האָט האלוקים מִנָּה אַ תּוֹלעת [זען ישעיה 66:24

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ

], ווען דער שַׁחַר איז עלה אויפן אַנדערן טאָג, און ער האָט נכה [זען ישעיה 53:4] דעם קיקיוֹן, און ער איז יבש געוואָרן. 8 און עס איז געווען, ווי די שֶׁמֶש איז זרח, אַזוי האָט אלוקים מִנָּה אַ רוּחַ קדים חרישית, און די שֶׁמֶש האָט נכה אויף יוֹנהס קאָפּ, און ער איז התעלף [עלף] געוואָרן, און האָט שאל אויף זיך צו מות, און האָט אמר: בעסער איך זאָל מות, איידער איך זאָל לעבּן. 9 האָט אלוקים אמר צו יוֹנהן: ערגערט דיך יטב וועגן דעם קִיקָיוֹן? האָט ער אמר: מיך ערגערט יטב, ביז צום מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 10 האָט ה' אמר: דיר איז חוס אויף דעם קִיקָיוֹן, וואָס נישט דו האָסט זיך אויף אים עָמַל, און נישט דו האָסט אים געמאכט גדל; וואָס איז איבער לָיְלָה הָיָה, און איבער לָיְלָה פארלוירן ווערן [זען יוחנן 3:16]; 11 און מיר זאָל נישט זײַן חוס אויף דער עִיר הַגְדוֹלָה נינֵוה [זען ישעיה 49:6; מתי 28:19-20], וואָס אין איר זײַנען דאָ מער ווי 120,000 אָדָם, וואָס ידע נישט צווישן זייער ימין [זעו ימין האדוֹן משיח תהלים 110:1] און זייער שׂמאל, און אויך בהמה רבּה?

מיכה

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

מיכה1

1 דאָס דבַר-ה' וואָס איז געווען צו מיכָה פון מוֹרֶשֶׁת, אין די יְמֵי יוֹתָם, אָחָז, יחזקִיָה, די מלכים פון יהודה, וואָס ער האָט חזה אויף שׂומרוֹן און ירושָׁלַיִם. 2 שמע! איר עַמִּים אַלע, הִקְשִׁיב [קשב] דו אֶרֶץ און איר מְלֹא; און אֲדֹנָי ה' וועט זײַן צום עדות קעגן אײַך, ה' פון זײַן הֵיכַל קדש. 3 וואָרעם הנה, ה' יצא פון זײַן מקוֹם, און וועט ירד און דרך אויף די במה פון אֶרֶץ. 4 און די הָרִים וועלן נמס [מסס] אונטער אים, און די עמקים [עמק] וועלן זיך בקע, ווי דּוֹנַג פאַרן אֵש, ווי מַיִם הגר [נגר] אין אַ מוֹרָד. 5 איבער דעם פּשע פון יעקב איז דאָס אַלץ, און איבער די חַטָּאת פון דעם בּית ישראל. ווער איז דער פּשע פון יעקב אויב נישט שׂומרוֹן? און ווער די בָּמוֹת פון יהודה אויב נישט ירושָׁלַיִם? 6 דעריבער וועל איך שׂים שׂומרוֹן פאַר אַן עִי הַשָּׂדֶה, פאַר מַטָּע פון כֶּרֶם. און איך וועל נגר צום גֵיא אירע שטיינער, און אירע יְסוֹד וועל איך גלה. 7 און אַלע אירע פּסילים [פּסיל] וועלן כתת ווערן, און אַלע אירע זוֹנה-לוינען [אתנן] וועלן שׂרף ווערן אין אֵש, און אַלע אירע עָצָב וועל איך שׂים צו שממה; וואָרעם פון זוֹנה-לוין [אתנן] האָט זי זיי קבץ, און צו זוֹנה-לוין [אתנן] זאָלן זיי שוב ווערן. 8 דערויף וועל איך ספר און ילל, איך וועל הלך שׂולל און עָרוֹם, איך וועל עשׂה אַ מִסְפֵּד ווי די תַּנִּים [תַּן], און אֵבֶל ווי בנות יענה. 9 וואָרעם אָנוּש זײַנען אירע מַכָּה, וואָרעם עס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] ביז יהודה, עס נגע ביזן שַׁעַר פון עַמִּי, ביז ירושָׁלַיִם. 10 נישט נגד זאָלט איר אין גַת, בכה זאָלט איר נישט בכה; אין בּית-לעָפרָה אין עָפָר טוּ זיך התפּלש [פלש]. 11 עבר דיר, יוֹשֶׁבֶת פון שָׁפיר, נאַקעט צו בּשֶׁת; נישט יצא דערוועגט זיך די יוֹשֶׁבֶת פון צַעֲנָן אַ מִסְפֵּד איז אין בּית-אֵצֶל; מע לקח פון אײַך זײַן עֶמְדָּה. 12 יאָ, חלה נאָך טוֹב האָט די יוֹשֶׁבֶת פון מָרוֹת, אָבער ירד האָט רָע פון ה' צום שער פון ירושָׁלַיִם. 13 רתם דעם מרכּבה צו די רֶכֶש, יוֹשֶׁבֶת פון לָכִיש; זי איז דער אָנהייב חַטָּאת געווען פאַר דער בַּת צִיוֹן; וואָרעם בײַ דיר זײַנען מצא געוואָרן די פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בֶּן דָּוִד און פּשָׁעֵנוּ] פון ישראל. 14 דעריבער וועסטו שִׁלּוּחִים נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 9:53; חגי 9-2:7] צו מוֹרֶשֶׁת-גַת; די בּתּים פון אַכזיב וועלן ווערן צום אַכְזָב פאַר די מלכים פון ישראל. 15 איך וועל נאָך ברענגען יוֹרֵש אויף דיר, יוֹשֶׁבֶת פון מָרֵשָׁה, ביז קיין עַדוּלָם וועט בוא דער כבוד פון ישראל. 16 קרח דיר! און גזז [זען "גזז" ישעיה 53:7], איבער דײַנע בְּנֵי תַּעֲנוּג, מאַך ברייט דײַן קרחה ווי דער נֶשֶׁר, וואָרעם זיי זײַנען אין גלות אַוועק פון דיר.

מיכה2

1 ווײ צו די וואָס חשב אָוֶן, און פעל רָע אויף זײערע משכבות [מִשְׁכָּב]! אין אוֹר פון בֹּקֶר עשׂה זײ עס, ווײַל עס איז
אין דער אֵל פון זײער יָד. 2 און זײ חמד שׂדוֹת [שָׂדֶה] און גזלען, און בּתּים און נשׂא צו; און עָשַׁק גֶּבֶר מיט זײַן בּית,
און אַן איש מיט זײַן נחלה. 3 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: הנה, איך חשב אויף דער דאָזיקער משפחה אַ רָעָה וואָס
איר וועט נישט קענען מוּש דערפון אײַערע צַוָּאר, און איר וועט נישט הלך רוֹמָה, וואָרעם אַן עֵת רָעָה וועט דאָס זײַן.
4 אין יום ההוא וועט מען נשׂא אויף אײַך מָשָׁל, און מע וועט נָהָה אַ נְהִי, מע וועט אמר: שדד שדד זײַנען מיר
געוואָרן; דעם חֵלֶק פון עַמִּי ער המיר [מור]. ווי טוט ער מיך מוש! צו דעם שׁוֹבֵב חלק ער אונדזערע שׂדוֹת [שָׂדֶה]. 5
באמת, קיינער פון דיר וועט נישט שלך [זען "שלך" זכריה 11:13] חֶבֶל לויט גוֹרל אין דער קהל ה'. 6 איר זאָלט נישט
דַרשען! דַרשען זײ; אָבער אויב מע דאַרף נישט דַרשען צו די דאָזיקע, וועט מען קיין כְּלִמּוֹת נישט סוג. 7 הֶאָמוּר בּית
יעקב? איז קצר געוואָרן דאָס רוּחַ ה'? זײַנען דאָס זײַנע מעללים? טוּען נישט מײַנע דברים יטב מיט דעם וואָס הלך
יָשָׁר? 8 אָבער עַמִּי פון אַנוּסטן קום זיך פאַר אַ פײַנט; פון דעם וואָס עֹבְרים איר הפשיט [פשט] שׂלמָה אֶדֶר, בֶּטַח,
שׁובי מלחמה. 9 די נָשִׁים פון עַמִּי גרש איר פון זײער בֵּית תַּעֲנוּג; פון זײערע עֹלָלים [עוֹלָל] לקח איר אַוועק מײַן הָדָר
לְעוֹלָם. 10 קום! און הלך, וואָרעם נישטא דאָ קיין מנוּחָה, פון וועגן דער טומאה וואָס חבל, און אַ חֶבֶל נמרץ [מרץ].
11 אַז אַן איש וואָס הלך אום מיט ווינט און שֶׁקֶר, זאָל כזב: איך וועל דיר דַרשען פון ווײַן און פון שֵׁכָר, וואָלט ער
ווערן אַ דַרְשָׁן בײַ דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 12 אסף אסף וועל איך
דיך, יעקב, אין גאנצן, קבץ קבץ וועל איך דעם שְׁאֵרִית פון ישראל. איך וועל זײ שים אין יחד ווי צאָן אין בָּצְרָה, ווי
אַן עֵדֶר אין איר דֹּבֶר; זײ וועלן הום מיט אָדָם. 13 דער פרץ עלה זײ פאַרויס, זײ פרץ און עבר, דורך דעם שער און
יצא דורך אים, און זײער מלך עבר זײ פאַרויס, און ה' איז זײער רֹאש.

מיכה3

1 און איך האָבּ אמר: שמע! נָא צו, איר רָאשֵׁי יעקב, און קְצִינֵי קָצִין פון בית ישראל; ליגט נישט אויף אײַך צו ידע
מִשְׁפָּט? 2 איר וואָס האָט שׂנא טוֹב און האָט אהב רָעה, וואָס גזלט זײער הויט פון זײ, און זײער שְׁאֵר פון זײערע
עַצְמוֹת; 3 און וואָס האָט אכל דאָס שְׁאֵר פון עַמִּי, און זײער הויט פון זײ פשט, און זײערע עַצְמוֹת פצח, און פרשׂ
אַזוי ווי אין אַ סִיר, און ווי בשׂר אין אַ קַלַּחַת. 4 דעריבער וועלן זײ זעק צו ה', און ער וועט זײ נישט ענה; און ער וועט
סתר זײַן פנים פון זײ אין עֵת ההיא, אַזוי ווי זײ האָבּן געטאָן רעע אין זײערע מעללים. 5 אַזוי האָט ה' אמר אויף די
נביאים וואָס תעה [זען "תעה" ישעיה 53:6] עַמִּי [זען ישעיה 53:8], וואָס קרא: שלום! ווען זײערע ציין האָבּן צו נשך,
און דער וואָס נתן זײ נישט אין פֶּה, קדש זײ אָן אויף אים מלחמה. 6 דעריבער וועט אײַך זײַן לַיְלָה, אָן חֲזוֹן, און אײַך
וועט זײַן חשך, אָן קסם, און בוא וועט די שֶׁמֶשׁ אויף די נביאים, און קָדַר ווערן וועט דער יוֹם אויף זײ. 7 און די חֹזִים
[חֹזֶה] וועלן זײַן צו בוש, און די קֹסְמִים [קסם] וועלן זיך חפר, און זײ וועלן אַלע עטה זײערע אויבערשטע שָׂפָם, ווײַל
קיין מַעֲנֶה פון אלוקים וועט נישט זײַן. 8 אָבער באמת, איך בין מלא מיט כוֹח דורך דעם רוּחַ פון ה', און מיט מִשְׁפָּט
און גבורה, צו נגד צו יעקבן זײַן פשע [זען ישעיה 53:5], און ישראלן זײַן חַטָּאת. 9 שמע! דאָס צו נָא, איר רָאשֵׁי בית
יעקב, און קְצִינֵי [קָצִין] פון בית ישראל, וואָס תעב מִשְׁפָּט, און עקש אַלע וואָס איז הַיְשָׁרָה; 10 בֹּנֶה [זען תהלים
118:22] צִיּוֹן מיט דמים, און ירושָׁלַיִם מיט עַוְלָה. 11 אירע רָאשים שפט פאַר שוֹחד, און אירע כֹּהנים לערנען [ירה]
פאַר מְחִיר, און אירע נביאים קסם פאַר כֶּסֶף. און זײ לענען זיך אויף ה', אַזוי צו אמר: באמת, ה' איז צווישן אונדז,
אויף אונדז וועט נישט בוא קיין רָעָה. 12 דעריבער וועט איבּער אײַך צִיּוֹן ווי אַ שָׂדֶה נחרש ווערן, און ירושָׁלַיִם וועט
ווערן עִי, און דער הַר הַבַּיִת [זען דאָ דער חורבן-בית-ראשון פאָרויסזאָגן] וואלדיקע במות [במה].

מיכה4

1 און עס וועט זײַן אין אחרית הימים, וועט כון דער הַר בית ה', רֹאש פון די הָרִים, און ער וועט זײַן נשׂא איבּער די
גבעה; און עמים וועלן צו אים נהר. 2 און גוֹיִם רבּים [זען "גוֹיִם רבּים" ישעיה 52:15] וועלן הלך און וועלן אמר: הלך
און לאָמיר עלה צו הַר ה', און צו בית אלוקי יעקב, און ער וועט אונדז הורה [ירה לערנען] פון זײַנע דרך, און מיר
וועלן הלך אין זײַנע אֹרחוֹת [אוֹרְחָא]; וואָרעם פון צִיּוֹן וועט יצא תוֹרה [זען "תוֹרה" ירמיה 31:32; מַה"ש 2:5-6,42], און
דבר ה' פון ירושָׁלַיִם. 3 און ער וועט שפט צווישן עמים רבּים, און יכח איבּער גוֹיִם בּיז אין דער רָחוֹק; און זײ
וועלן כתת זײערע חֲרָבוֹת אויף אֵת, און זײערע חנית אויף מַזְמֵרָה; גוֹי קעגן גוֹי וועט נישט נשׂא חֶרֶב, און מע וועט

נישט מער למד מלחמה. 4 און זיי וועלן ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] איטלעכער אונטער זײַן גֶּפֶן און אונטער זײַן תְּאֵנָה [פייגנבוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32], און קײַנער וועט נישט חרד; וואָרעם דאָס פֶּה ה' צבָאוֹת האָט דבר. 5 וואָרעם כּל הָעַמִּים מעגן הלך איטלעכס אין שֵׁם פון אלוקיו, אָבער מיר וועלן הלך אין שֵׁם פון ה' אלוקינו לְעוֹלָם וָעֶד. 6 אין יום ההוא, אמר ה', וועל איך אסף די וואָס צלע, און קבץ די וואָס איז נדח, און די וועמען איך האָב רעע געטאָן. 7 און איך וועל שׂים די צלע פאַר אַן שְׁאֵרִית, און די נִדְּחָה פאַר אַ גוֹי עצום, און ה' וועט מלך איבער זיי אויפן הַר צִיּוֹן פון אַצונד און עַד עוֹלָם. 8 און דו מִגְדַּל-עֵדֶר, עֹפֶל פון בַּת צִיּוֹן, צו דיר וועט עס אָתָה; יָאָ, בוא וועט די ממשלה הָרִאשׁוֹנָה, די מלוכה פון בַּת ירושָׁלַיִם. 9 אַצונד לָמָּה שרײַסטו מיט געשרייען? איז קיין מלך נישטא אין דיר, איז דײַן בעל-יוֹעץ אבד, וואָס חִיל האָט דיך חזק ווי אַ יוֹלֵדָה? 10 חול [זען תהלים "חול" (7)51:5

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ] זיך און האָב גיח, בַּת צִיּוֹן, אַזוי ווי אַ יוֹלֵדָה, וואָרעם אַצונד וועסטו יצא פון דער קִרְיָה, און וועסט שכן אין שָׂדֶה, און וועסט בוא קיין בבל [זען דאָ גלות פאָרויסזאָגן]; דאָרטן וועסטו נצל ווערן, דאָרטן וועט דיך גאל ה' פון דער כּף פון דײַנע פײַנט. 11 און אַצונד האָבן זיך אסף אויף דיר גּוֹיִם רבים [זען ישעיה 52:15], וואָס אמר: זאָל זי חנף ווערן, און זאָל אונדזער אויג זיך חזה אויף צִיּוֹן. 12 אָבער זיי ידע נישט די מחשבות פון ה', און זיי פאַרשטייען [בין] נישט זײַן עצה, אַז ער האָט זיי קבץ ווי אַ עֲמִיר אין גֹּרֶן. 13 קוּם! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] און דוש, בַּת צִיּוֹן, וואָרעם דײַן קֶרֶן וועל איך שׂים ברזל, און דײַנע פַּרְסָה וועל איך שׂים נחשת, און וועסט דקק עַמִּים רבים, און מאכן חרם צו ה' זייער בֶּצַע, און זייער חֵיל צום אדון כּל הָאָרֶץ [זען מלאכי 3:1; תהלים 110:1]. 14 אַצונד וועסטו זיך גדד, בַּת גְּדוּד, אַ מָצוֹר האָט מען שׂים אויף אונדז; מיט אַ שֵׁבֶט אויפן לְחִי נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] מען דעם שֹׁפֵט ישראל [זען מתי 27:30].

מיכה5

1 און דו, בית-לֶחֶם אֶפְרָתָה [סנהדרין 98ב און יומא 10א זאָגן דעם איז א נבואה פון משיח; זען רש"י], וואָס צָעִיר ביסטו צווישן די אַלְפֵי יהודה, פון דיר וועט מיר יצא דער וואָס וועט זײַן מוֹשֵׁל איבער ישראל, און זײַן מוֹצָאֹת איז מִקֶּדֶם [חבקוק 1:12], פון ימֵי עוֹלָם [זען משלי 23-8:22;
גם תנ"ך וגם ברית חדשה מציגים אלוהות של משיח (זון פון דער אויבערשטער מאמר מימרא פון ה') עם עקביות, זען מיכה 5:1; משלי 8:22; דניאל 3:12; 7:14 (זען פלח); מלאכי 3:1 (זען זכריה 4:14); יוחנן 8:58 עוד לפני שאברהם נולד, אני הוא (אֶהְיֶה, זען שמות 3:14); זען לוקס 2:1;

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

]. 2 באמת, ער וועט זיי [ישראל] נתן ביז דער עֵת יוֹלֵדָה [זען ישעיה 7:14 און בראשית 3:15] ילד [זען "ילד" ישעיה 7:14; 9:5]; אָבער דער יֶתֶר פון זײַנע [משיחס] אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] וועט זיך שוב [צו ה'] צוזאַמען מיט די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל. 3 און ער וועט עמד און רעה מיט עֹז ה', מיטן גָּאוֹן שֵׁם ה' אלוקיו; און זיי וועלן ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11], וואָרעם ער וועט עַתָּה זײַן גָּדוֹל עד-אפסי-ארץ [זען מתי 20-28:19; סוכה 52ב און רש"י זאָגן דעם איז א נבואה פון משיח]. 4 און זֶה וועט זײַן דער שלום [זען ישעיה 53:5]. אַז אַשׁוּר וועט בוא אין אַרְצֵנוּ, און אַז ער וועט דרך אין אונדזערע ארמוֹן, וועלן מיר קום אויף אים 7 רֹעִים, און 8 נְסִיכֵי אָדָם. 5 און זיי וועלן רעה אֶרֶץ אַשׁוּר מיטן חֶרֶב, און אֶרֶץ נִמְרוֹד מיט אירע פתחים [פֶּתַח]. און ער [משיח] וועט אונדז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון אַשׁוּר, אַז ער וועט בוא אין אַרְצֵנוּ, און אַז ער וועט דרך אין אונדזער גבול. 6 און דער שְׁאֵרִית יעקב וועט זײַן צווישן פון עמים רבים, ווי טַל פון ה', ווי רביבים אויף עשֹׂב, וואָס קוה נישט אויף אִישׁ, און יהל נישט אויף בְּנֵי אָדָם. 7 און דער שְׁאֵרִית יעקב וועט זײַן צווישן די גּוֹיִם, אין מיטן פון עַמִּים רבים, ווי אַן אַרְיֵה צווישן די בהמוֹת [בהמה] פון וואַלד, ווי אַ כְּפִיר צווישן עֶדְרֵי צֹאן, וואָס אַז ער עבר רמס ער און טרף, און נישטא ווער זאָל מציל זיין. 8 דײַן יָד וועט זײַן רום איבער דײַנע צרים, און אַלע דײַנע פײַנט וועלן כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן. 9 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, אמר ה', וועל איך כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] דײַנע סוּסים פון צווישן דיר, און איך וועל אבד דײַנע מרכּבות. 10 און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] די ערים פון דײַן אֶרֶץ, און הרס אַלע דײַנע מִבְצָר. 11 און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] די כְּשָׁף, פון דײַן יָד, און בײַ דיר וועלן נישט זײַן קיין עוֹנֵן. 12 און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] דײַנע פסילים און דײַנע מַצֵּבוֹת פון צווישן דיר, און וועסט זיך

מער נישט חוה צום מַעֲשֵׂה פון דײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 13 און איך וועל נתש דײַנע אשירים פון צווישן דיר; און איך וועל שמד דײַנע ערים. 14 און איך וועל עשׂה מיט אַף און מיט חֵמָה נקם די גּוֹיִם וואָס האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15].

מיכה6

1 שמע! נָא צו וואָס ה' אמר: קום! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] ריב פאַר די הָרים, און זאָלן שמע די גבעות [גבעה] דײַן קוֹל. 2 שמע! צו, איר הָרים, דעם ריב פון ה', און איר אתנים [אתן], די מוֹסְדוֹת פון אֶרֶץ; וואָרעם ה' האָט אַ ריב מיט זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און מיט ישראל וועט ער יכח. 3 עַמִּי, וואָס האָבּ איך דיר עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? און מיט וואָס האָבּ איך דיך הלאה [לאה]? ענה מיר. 4 וואָרעם איך האָבּ דיך עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון אֶרֶץ מִצְרַיִם, און פון בית עבדים דיך פדה, און דיר פאַרויס שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] משהן, אהרֹנען, און מרימען. 5 עַמִּי, זכר זיך נָא וואָס בלָק מלך מוֹאב האָט יעץ, און וואָס אים האָט ענה בלעָם בן בעוֹרן; וואָס איך האָבּ געטאָן פון שִׁטים בּיז גִּלְגָּל, כדי מע זאָל ידע די צִדְקוֹת ה'. 6 מיט וואָס זאָל איך קדם פאַר ה', זיך כפף פאַר אלקֵי מרוֹם? זאָל איך קדם פאַר אים מיט עוֹלוֹת [עוֹלָה], מיט עֲגָלִים בּני שָׁנָה? 7 וועט ה' רצה [זען "רצה" ישעיה 42:1] טויזנטן אֵילִים, 10 טויזנטן נהרות [נָהָר] מיט שֶׁמֶן? זאָל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מײַן בּכור פאַר מײַן פּשע, די פרי פון מײַן בטן פאַר דער חַטָּאת פון מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]? 8 מע האָט דיר נגד, אָדָם, וואָס איז טוֹב, און וואָס ה' דרש [זען "דרש" דברים 18:19] פון דיר: נאָר בּלויז עשׂה מִשְׁפָּט און אהב האָבּן חֶסֶד, און הלך הצניע [צנע] מיט אֱלֹקֶיךָ. 9 קוֹל ה' קרא צו דער עִיר -- און דײַן שֵׁם ראה תּוּשִׁיָּה. שמע! דעם מטה, און ווער דאָס האָט יעד. 10 איז עס עוֹד אין בּית רָשָׁע, די אֹצרוֹת פון רֶשַׁע און די אֵיפה רָזוֹן זַעַם? 11 קען איך זכה פאַר מֹאזְנַיִם רשע, און פאַר אַ כִּיס מיט אבן מִרְמָה [זען "מרמה" ישעיה 53:9]? 12 וואָרעם אירע עשירים זײַנען מלא מיט חָמָס [זען ישעיה 53:9], און אירע יוֹשבים דבר שֶׁקֶר, און זייער לשוֹן איז רְמִיָּה אין זייער פֶּה. 13 דעריבער האָבּ איך אויך דיך נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] בּיז חלה, דיך צו שמם פאַר דײַנע חַטָּאת. 14 דו וועסט אכל און נישט שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] ווערן, און דײַן יֶשַׁח וועט זײַן אין דײַנע קֶרֶב; און וועסט סוג ווערן, און נישט פלט, און וואָס דו וועסט פלט וועל איך צום חֶרֶב נתן. 15 דו וועסט זרע, און נישט קצר, דו וועסט דרך זַיִת, און זיך נישט סוך מיט שֶׁמֶן, און תִּירוֹש, און נישט שתה קיין ווײַן. 16 ווײַל שמר ווערן די חֻקּוֹת פון עָמרין, און כֹּל מַעֲשֵׂה פון בּית אַחְאָב, און איר זײַט הלך אין זייערע מוֹעֲצָה; דעריבער וועל איך דיך נתן צו שַׁמָּה, און אירע יוֹשבים פאַר שְׁרֵקָה; און די חֶרְפָּה פון עַמִּי וועט איר נשׂא.

מיכה7

1 ווײ מיר, וואָס איך בין ווי בּײַם אֹסֶף פון קַיִץ, ווי בּײַם עוֹלְלוֹת פון דער בָּצִיר: נישטא אֶשְׁכּוֹל צום אכל, אַ בִּכּוּרָה וואָס מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] אִוָּה. 2 אבד איז דער חָסִיד פון הָאָרֶץ, און קיין יָשָׁר צווישן אָדָם איז נישטא; אַלע אָרַב זיי אויף דמים, איינער דעם אַנדערן צוד זיי אין חֶרֶם. 3 אויף הָרַע זײַנען כַּפַּיִם צו יטב; דער שַׂר שאל, און דער שֹׁפֵט איז פאַר שְׁלוּם, און דער גדוֹל, ער דבר די הַוָּה פון זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]; אַזוי האָבּן זיי עס עבת. 4 דער בעסטער פון זיי איז ווי אַ חֵדֶק, דער יָשָׁר, ערגער פון אַ מְסוּכָה. דער יוֹם דײַנע צפה, דײַן פְּקֻדָּה, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]; אַצונד וועט געשען זייער מְבוּכָה. 5 זאָלט איר נישט אמן אין אַ רֵעַ, זאָלט איר אײַך נישט בטח אויף אַ אַלוּף; פון דער וואָס שכב אין דײַן חֵיק, זײַן שומר איבּער די פִּתְחֵי-פִיךָ. 6 וואָרעם אַ בּן מנבּל אַן אָב, אַ בַּת קום זיך קעגן איר אֵם, אַ שנוּר קעגן איר שוויגער, די שָׁונאים פון אַן איש זײַנען אנשי בית. 7 אָבער איך צפה אויף ה', איך יחל צום אלקֵי יִשְׁעִי, אֱלֹקַי וועט מיך שמע. 8 נישט שׂמח זאָלסטו זיך אויף מיר, מײַן שׂוֹנאטע, אַז איך בין נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחֵית הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] וועל איך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], אַז איך ישב אין חֹשֶׁךְ, איז ה' מיר אוֹר. 9 דעם זַעַף פון ה' וועל איך נשׂא, וואָרעם איך האָבּ חטא צו אים; בּיז ער וועט ריב מײַן ריב, און וועט עשׂה מײַן משפט; ער וועט מיך יצא אין אוֹר, איך וועל ראה זײַן צדקה. 10 און מײַן שׂוֹנאטע וועט ראה, און אַ בּוּשָׁה וועט זי כסה, די וואָס אמר צו מיר: ווו איז ער, ה' אֱלֹקֶיךָ? מײַנע אויגן וועלן זיך ראה אויף איר; אַצונד וועט זי מִרְמָס ווערן ווי טִיט פון די חוּצוֹת [חוץ]. 11 יוֹם וועט זײַן צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דײַנע גָּדֵר, יוֹם ההוּא זײַן רחק חֹק. 12 יוֹם וועט דאָס זײַן ווען מע וועט בוא צו דיר, פון אַשׁוּר און די ערים פון

מִצַרִים, און פון מִצַרִים און ביזן נָהָר, און פון ים ביז ים, און פון הַר ביז הַר. 13 און הָאָרֶץ וועט זײַן שממה פאַר אירע יוֹשבים, פון וועגן דעם פרי פון זײערע מעללים. 14 רעה דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מיט דײַן שבט, די צאָן פון דײַן נחלה, וואָס שכן באַזונדער אַ וואַלד אין מיטן כַּרמֶל; לאָזן זיי זיך רעה אין בשָן און גִלעָד, ווי אין די יְמֵי עוֹלם. 15 ווי אין די יְמֵי צֵאתְךָ פון אֶרֶץ מִצַרִים, וועל איך אים נפלאות באַווײַזן. 16 גוֹיִם וועלן ראה און זיך בוש מיט אַלע זײער גבורה, זיי וועלן שִׂים די יָד אויפן פֶּה, זײערע אוזנַיִם וועלן חרש ווערן. 17 זיי וועלן לחך דעם עָפָר ווי אַ נָחָש, ווי די וואָס זחל אויף אֶרֶץ; זיי וועלן רגז פון זײערע מסגרות [זען תהלים 18:46], צו ה' אֱלֹקֵינוּ וועלן זיי פחד, און זיי וועלן ירא האָבן פאַר דיר. 18 ווער איז אֵ-ל ווי דו, וואָס נשֹׂא עָוֹן, און עבר דעם פִּשע פון דעם שְׁאֵרִית פון זײַן נחלה? ער חזק נישט לָעַד זײַן אַף, וואָרעם ער חפץ חֶסֶד. 19 ער וועט אונדז ווידער רחם, ער וועט כבש עוֹנֹתֵינוּ [זען ישעיה 53:5]; און וועסט שלך אין די טיפענישן פון ים אַלע זײערע חטֹאות. 20 וועסט נתן אֱמֶת צו יעקבן, חֶסֶד צו אברהמען, ווי דו האָסט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] אבוֹתֵינוּ פון די יְמֵי קֶדֶם.

נחום

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישׂראל. אלע רעכט רעזערווירט

נחום1

1 די מַשָׂא אויף נינוֵה; דאס סֵפֶר חֲזוֹן נחום דעם אֶלקוֹשי

[זען https://www.youtube.com/watch?v=v-l9yVlIM-8]

. 2 אֵ-ל קנוֹא און נֹקֵם [נקם] איז ה', ה' נקם און בַעַל חֵמָה, ה' איז זיך נוֹקם אָן זײַנע פײַנט, און ער נטר צו זײַנע שָׂונאים. 3 ה' איז אֶרֶךְ אין אַפַּיִם, און גָדוֹל אין כֹּחַ, און נקה נקה ער נישט; ה' מיט סוּפָה און מיט שְׂעָרָה איז זײַן דֶּרֶךְ, און עָנָן אבק פון זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 4 ער גער אויפן ים, און יבש ים, און אַלע נהרות [נָהָר] מאַכט ער חרב; אמלל ווערט דער בָּשָׁן און כַּרמֶל, און די פֶּרַח פון לבָנוֹן ווערט אמלל. 5 די הָרִים רעש פאַר אים, און די גבעות [נבעה] זיך התמוג [מוג], און הָאָרֶץ ווערט נשֹׂא פון זײַן פנים, אי די תֵּבֵל [וועלט] אי כֹּל יוֹשבים אין איר. 6 פאַר זײַן זעם ווער קען זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 10-11:1]? און ווער קען קום אין זײַן חרוֹן? זײַן אף חמה נתך זיך ווי אֵש, און די צור ווערן נתץ פאַר אים. 7 טוֹב איז ה', פאַר אַ מָעוֹז אין יוֹם צָרָה; און ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] די וואָס חָסָה זיך אין אים. 8 אָבער מיט אַ שטראָמיקער שֶׁטֶף וועט ער עשֹׂה כָּלָה פון איר מקוֹם, און זײַנע פײַנט וועט רדף חֹשֶׁךְ. 9 וואָס חשב איר אַקעגן ה'? כָּלָה וועט ער עשֹׂה, די צָרָה וועט נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אַ צווייט מאָל. 10 וואָרעם ווי סירים [סיר] סבך, און ווי סֹבֶא סבא, וועלן זיי מָלֵא אכל ווערן ווי יָבֵש קַש. 11 פון דיר איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] דער וואָס חשב רָעָה אַקעגן ה', וואָס יעץ [זען ישעיה 9:5] בְּלִיָּעַל. 12 אַזוי האָט ה' אמר: ווי שלמים [שָׁלֵם] און אַזוי רבים ווי זיי זײַנען, אַזוי וועלן זיי גזז ווערן און עבר; הגם איך האָב דיך ענה, וועל איך מער דיך נישט ענה. 13 און אַצונד וועל איך שבר זײַן מוֹט פון דיר, און דײַנע מוֹסֵר וועל איך נתק. 14 און ה' האָט צוה וועגן דיר [נִינְוֵה], אַז פון דײַן שֵׁם זאָל מער קיין זֶרע נישט זײַן; פון בית אֱלֹקֶיךָ וועל איך כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פֶּסֶל און מַסֵּכָה; איך וועל דיר אַ קבר [זען ישעיה 53:9] שִׂים, ווײַל דו ביסט קלל געוואָרן.

נחום2

1 הנה אויף די הָרִים די רגלים [זען תהלים 22:17] פון מְבַשֵּׂר [זען אפס' 13-4:12] וואָס השמיע [שמע] שלום! חגג, יהודה, דײַנע חגִים, שלם דײַנע נדרים, וואָרעם מער וועט נישט עבר אין דיר דער בְּלִיַּעַל, ער איז אין גאַנצן כרת [זען "כרת" דניאל 9:26]. 2 אַ מֵפִיץ עלה אַקעגן דיר; זײַן נצר איבער די מְצֻרָה. צפה אויפן דֶּרֶךְ, חזק די מָתְנַיִם, אמץ דײַן כוֹח מאֹד. 3 וואָרעם ה' שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אום דעם גְּאוֹן פון יעקב ווי דעם גְּאוֹן פון ישׂראל; וואָרעם בקק האָבן זיי בֹּקקים [בקק], און זײערע זמוֹרָה שחת. 4 דער מָגֵן פון זײַנע גיבוֹרים איז אדֹם, די אַנְשֵׁי חיל תּוֹלַע, אין פײַערדיקן פְּלָדָה די מרכּבות, אין יוֹם אים כון; און די ציפרעסשפּיזן ווערן הרעל. 5 דורך די חוּצוֹת [חוץ]

הלל די מרכּבות, זיי שקק דורך די רחֹבות, זייער מַרְאֶה איז ווי לַפִּיד, ווי די בָּרָק רוץ זיי אום. 6 ער זכר אָן זײַנע אַדִּירים, אָבער זיי ווערן כשל אין זייער הֲלִיכָה; מע מהר צו דער חוֹמָה, און כון ווערט דער סֹכֵךְ. 7 די שְׁעָרִים פון די נהרות [נָהָר] זײַנען פתח, און דער הֵיכל ווערט נמוג [מוג]. 8 און עס איז נצב גלה העלה [עלה], און אירע אמהֹת [אמה] נהג אַזוי ווי דער קוֹל פון יוֹנים, זיך תפף אויף די לֵב. 9 און נינְוֵה איז ווי אַ בְּרֵכָה מַיִם מִימֵי זי איז; אָבער זיי נוס; עמד! עמד! אָבער קיינער פנה זיך נישט אום. 10 בזז כֶּסֶף, בזז זָהָב, נישטא קיין קצה צו דעם תְּכוּנָה, אַ כָּבֹד פון אַלע כְּלִי חֶמְדָּה [זען חגי 2:7]. 11 זי ווערט בוקה און מבוקה און בלק, און דאָס לֵב ווערט מסס, און פיק פון בֶּרֶךְ, און אַ חלחלה אין כּל מָתְנַיִם; און זייערע אַלעמענס פנימער קבץ פָּארוּר. 12 ווו איז די מְעוֹן פון די אריות [ארי], וואָס איז געווען דער מרעה פאַר יונגלייבן, וואָס דאָרטן איז הלך דער אַרְיֵה, די לביא, דאָס גור אַרְיֵה, און קיינער האָט נישט החריד חרד? 13 דער אַרְיֵה פלעגט טרף גענוג פאַר זײַנע גֹרֹת [גור], און חנק פאַר זײַנע לייבינטעס, און האָט מלא מיט טרף זײַנע חֹר, און זײַנע מעוֹנָה מיט טרפה. 14 הנה, איך אויף דיר, אמר ה' צבָאוֹת, און איך וועל בער אויף עָשָׁן אירע מרכּבות, און דײַנע יונגלייבן וועט אכל די חֶרֶב; און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פון הָאָרֶץ דײַן טרף, און מער וועט נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווערן דער קוֹל פון דײַנע מלאכים.

נחום3

1 וויי די עִיר דָּמִים, אין גאַנצן מיט כַּחַשׁ, מיט פֶּרֶק, מלא! עס המיש [מוש] זיך נישט טֶרֶף. 2 אַ קוֹל פון שוֹט, און אַ קוֹל רַעַש פון אוֹפן, און סוּס דהר, און מרכּבה רקד; 3 פָּרָש עלה, און לַהַב פון חֶרֶב, און ברק פון חֲנִית, און רֹב חלל [זען ישעיה 53:5], און כבד פֶּגֶר, און אָן קֵצֶה צו גְוִיָּה; און זיי כשל אָן זייערע גְוִיָּה. 4 פון וועגן די רֹב זנותן פון דער זוֹנה, דער טוֹבַת חֵן, בַּעֲלַת כישוף, וואָס מכר גוֹיִם מיט אירע זנותן, און משפחות מיט אירע כישופן. 5 הנה, איך אקעגן דיר, אמר ה' צבָאוֹת, און איך וועל גלה דײַנע שוּל אויף דײַן פנים, און וועל ווײַזן די גוֹיִם דײַן מַעַר, און די ממלכוֹת דײַן קלוֹן. 6 און איך וועל שלך אויף דיר שִׁקֻּצִים, און וועל דיך נבל, און דיך שִׂים ווי רֶאִי. 7 און עס וועט זײַן, אַלע וואָס ראה דיך, וועלן נדד פון דיר, און אמר: שדד געוואָרן איז נינְוֵה; ווער קען זי נוד [נָד]? פון וואַנען זאָל איך בקש מנחמים פאַר דיר? 8 ביסטו דען בעסער פון נוֹא-אָמוֹן, וואָס איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] צווישן יְאֹרִים, מיט מַיִם אַרום איר; וואָס איר חֵיל איז געווען דער ים, פון ים איז געווען איר חוֹמָה? 9 כּוּש איז געווען אַן עֹצֶם, און מִצְרַיִם אָן קֵצֶה, פוּט און לוּבִים זײַנען געווען דיר צו עֶזְרָה. 10 אָבער אויך זי איז אין גוֹלָה, אין שְׁבִי איז זי הלך; אויך אירע עוֹלָל זײַנען רטש געוואָרן אין רֹאש כּל חוּצוֹת [חוץ]; און אויף אירע נכבדים האָט מען גוֹרל ידד, און אַלע אירע גדוֹלים זײַנען אין זֵק רתק געוואָרן. 11 דו אויך וועסט שיכור ווערן, וועסט זײַן אַ נעלם, דו אויך וועסט בקש אַ מָעוֹז פון פײַנט. 12 אַלע דײַנע מִבְצָר וועלן זײַן ווי פײַגנביימער מיט בִּכּוּרִים: וואָס אַז זיי ווערן ננוע, נפל זיי דעם אוֹכֵל אין פֶּה. 13 הנה ,דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אין דיר זײַנען נָשִׁים, פקח פתח געוואָרן פאַר דײַנע פײַנט זײַנען די שְׁעָרִים פון דײַן אֶרֶץ, אכל האָט אן אֵש דײַנע בָּרִיחַ. 14 מַיִם פאַר מָצוֹר שאב דיר, חזק דײַנע מִבְצָר, בוא אין טִיט און רמס אין חֹמֶר, חזק די מַלְבֵּן. 15 דעמאָלט וועט דיך אֵש אכל, אַ חֶרֶב וועט דיך כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26]; זי וועט דיך אכל ווי דער יֶלֶק; מעגסט זיך מערן ווי דער יֶלֶק, מעגסט זיך מערן ווי דער אַרְבֶּה. 16 האָסט רבה דײַנע רֹכֵל מיין פון די כּוֹכָבִים פון שָׁמַיִם האָט דער יֶלֶק זיך פרשׂ און איז עוף. 17 דײַנע מִנְּזָרִים זײַנען ווי אַרְבֶּה, און דײַנע טִפְסָר ווי גוֹב גוֹבַי, וואָס חנה אויף די גְּדֵרָה אין אַ יוֹם קָרָה; זרח אויף די שֶׁמֶשׁ, אַזוי זיי נדד, און מע ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט זייער מקוֹם ווו זיי זײַנען. 18 נום זײַנען דײַנע רֹעִים, מֶלֶךְ אַשּׁוּר, עס שכן דײַנע אַדִּירִים, נפוּש [פוש] אויף די הָרִים איז דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און נישטא ווער זאָל קבץ. 19 נישטא קיין כֵּהָה פאַר דײַן שֶׁבֶר, נַחֲלָה איז דײַן מַכָּה [זען ישעיה 53:4]; אַלע וואָס שמע דײַן שמוּעָה [זען "שמוּעָה" ישעיהו 53:1], תקע מיט די כַּף אויף דיר, וואָרעם אויף וועמען איז נישט עבר תמיד דײַן רָעָה?

חבקוק

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

חבק1

1 די מַשָּׂא וואָס חבקוק [https://www.youtube.com/watch?v=64hrlEBk4Lo] דער נביא האָט חזה. 2
עַד אָנָה, ה', וועל איך שוּע, און דו וועסט נישט שמע? זעק צו דיר חָמָס [זען ישעיה 53:9], און דו וועסט נישט ישע? 3
לָמָּה לאָזטוּ מיך ראה אָוֶן, און נבט עמל? און שֹׁד און חָמָס זײַנען פאַר מיר, און עס איז ריב, און מָדוֹן נשׂא זיך. 4
דעריבער איז פוג די תּוֹרה, און נֶצַח יצא נישט משפט; ווײַל דער רשע כתר דעם צדיק, דעריבער יצא דער משפט
מעקל [עקל]. 5 ראה בײַ די גוֹיִם און נבט-צו, און תּמה תּמה אײַך, וואָרעם פעל פֹּעֵל מען אין אײַערע טעג איר וועט
נישט גלויבן, אַז עס וועט ספר ווערן. 6 וואָרעם הִנֵּה, איך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] די כַּשׂדִּים, דאָס
גוֹי מַר און נמהר [מהר], וואָס הלך איבער דער ברייט פון אֶרֶץ, צו ירש משכּנוֹת [משכן] נישט זײַנע. 7 אָיֹם און נוֹרָא
איז ער, פון אים אַליין יצא זײַן משפט און זײַן שְׂאֵת. 8 און קלל פון נמרים זײַנען זײַנע סוּסים, און חדד פון זאב; און
זײַנע פּרשים פוש זיך, יאָ, זײַנע פּרשים בוא פון דער רָחוֹק, זיי עוף ווי אַ נֶשֶׁר וואָס חוֹש צו אכל. 9 זיי אַלע בוא אויף
פאר חָמָס [זען ישעיה 53:9], דאָס מגמה פון זייערע פנימער איז קדים; און ער אסף ווי חוֹל שֶׁבִי. 10 און ער קלס
מלָכים, און רֹזְנִים זײַנען מִשְׂחָק בײַ אים; ער שׂחק כל מִבְצָר, וואָרעם ער צבר עָפָר, און לכד זי. 11 דעמאָלט חלף אים
רוּחַ, און ער עבר. פאַרשולדיקט זיך; זײַן כּוֹח איז בײַ אים אלוקים. 12 באמת, דו ביסט דאָך פון קֶדֶם [זען מיכה 5:1]
אָן, ה' אֱלֹקַי, מײַן קָדוֹש, לאָמיר נישט מות; ה', דו האָסט אים פאַר משפט שׂים, און דו, צוּר, האָסט אים צו יכח יסד.
13 דײַנע אויגן זײַנען צו טְהוֹר צו ראה רָע, און נבט עָמָל קענסטו נישט; לָמָּה נבט די בּוֹגְדִים, חרש ווען דער רָשע
בלע דעם וואָס איז צַדִּיק פון אים? 14 און האָסט עשׂה אדם ווי די פישן פון ים, ווי רמשׂ אָן אַ משֵׁל [זען מיכה 5:1]
איבער זיי; 15 ער עלה זיי אַלע מיט אַ חַכָּה, ער גרר זיי אין דער חֵרֶם, און ער אסף זיי אין זײַן מִכְמֶרֶת; דעריבער שׂמח
ער זיך און קוועלט. 16 דעריבער זבח ער צו זײַן חֵרֶם, און קטר צו זײַן מִכְמֶרֶת, וואָרעם דורך זיי איז שָׁמֵן זײַן חלק,
און זײַן מאכל איז בָּרִיא. 17 זאָל ער דעריבער ריק זײַן חֵרֶם, און תּמיד הרג גוֹיִם און נישט חָמַל?

חבק2

1 איך עמד מײַן משמרת, און איך התּיצב זיך אויפן מָצוֹר, און צפה צו ראה וואָס ער וועט מיט מיר דבר און איך זאָל
שוב, אויף מײַן תּוֹכַחַת. 2 האָט מיר ה' ענה און אמר, כתב די חָזוֹן, און באר קלאָר אויף לוּחוֹת, כדי מע זאָל עס רוץ
קוֹרֵא. 3 וואָרעם די חָזוֹן איז נאָך אויף אַ מוֹעֵד, און זי פוח פון דעם קֵץ, און נישט כּזב; אויב ער וועט זיך מהה, חכה
אויף אים, וואָרעם בוא וועט ער בוא, ער וועט נישט אחר. 4 הִנֵּה, עפל, נישט יָשָׁר, איז זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח
ישעיהו 53:10] אין אים, אָבער דער צַדִּיק חיה מיט זײַן אמונה

[https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI

https://www.youtube.com/watch?v=64hrlEBk4Lo זען בראשית 15:6; רומ' 14-10:13; 4:3; 1:17; גלט'
3:6,11; יוחנן 3:36; אפס' 2:8; יעקב 2:23; יהודים אין משיח 10:38]. 5 און באמת, ווי דער ווײַן בגד, אַזוי וועט דער גֶּבֶר
יָהִיר נישט נוה; דער וואָס מאַכט רחב ווי די שְׁאוֹל זײַן באַגער, און ער וועט ווי דער מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9]
נישט שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11], און אסף צו זיך כּל הַגּוֹיִם, און קבץ צו זיך כּל הָעַמִּים. 6 באמת, אַלע וועלן נשׂא
אַ משל אויף אים, און מְלִיצָה חִידָה איבער אים, און מע וועט אמר: ווײַ, דער וואָס מערט נישט-זײַנס -- עַד מָתַי? און
מַכְבִּיד אויף זיך עבטיט! 7 באמת, פֶּתַע וועלן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] דײַנע נשׁכים, און וועלן יקץ
זיך דײַנע מזעזעים [זוע], און וועסט ווערן צו מְשִׂסָּה פאַר זיי. 8 ווײַל דו האָסט שלל [זען "שלל" ישעיה 53:12] גוים
רבּים, וועלן דיך שלל כּל יתר עמים; פון וועגן [שָׁפָךְ] דָּם, און דעם חמס [זען ישעיה 53:9] צו אֶרֶץ, צו דער קִרְיָה און
כּל יוֹשבים אין איר. 9 ווײַ, דער וואָס בצע נאָך בֶּצַע רַע פאַר זײַן בּית, צו שׂים אין דער מרוֹם זײַן קֵן, צו נצל פון דער
כַּף פון רָע! 10 האָסט יעץ בּשֶׁת פאַר דײַן בּית; קצה עַמִּים רבּים, און חטא דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו
53:10]. 11 וואָרעם אַן אֶבֶן פון דער קִיר וועט זעק, און אַ כָּפִיס פון דעם האָלץ וועט אים ענה. 12 ווײַ, דער וואָס בנה
אַן עִיר מיט דָּמִים, און כּון אויף אַ קִרְיָה אויף עַוְלָה! 13 באמת, הִנֵּה, עס איז פון ה' צבָאות, אַז עַמִּים זאָלן זיך יגע
פאַרן אֵש, און אומות זאָלן זיך ריק יעף. 14 וואָרעם הָאָרֶץ וועט מלא ווערן מיט דַּעַת פון כּבוֹד ה', אַזוי ווי הַמַּיִם
כּסה דעם ים. 15 ווײַ, דער וואָס שקה אָן זײַן רֵעַ; סִפֵּחַ דײַן חֵמָה, און מאַכסט אויך שיכּור, כּדי צו נבט אויף זייער
נאַקעטקייט! 16 האָסט זיך שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] מיט קָלוֹן אָנשטאָט כּבוד. שתה דו אויך און ווער נערל
[ערל]. סבב וועט זיך צו דיר דער כּוֹס פון ימין [זען ימין האדון משיח תהלים 110:1] ה', און קִיקָלוֹן וועט זײַן אויף
דײַן כּבוד. 17 וואָרעם דאָס חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9] צום לְבָנוֹן וועט דיך כּסה, און די שֹׁד פון די המוֹת וואָס
האָט זיי חתת; פון וועגן דמים פון אָדָם, און דעם חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9] צו אֶרֶץ, צו דער קִרְיָה און כּל

יוֹשבים אין איר. 18 וואָס הוֹעיל [יעל] דער פֶּסֶל, אַז זײַן יוֹצֵר האָט אים פסל? וואָס דער מַסֵּכָה, און דער מוֹרֶה שֶׁקֶר, אַז דער יוֹצֵר פון זײַן יֵצֶר האָט בטח דערויף, צו עשׂה אֱלִילִים אִלְּמִים [אִלֵּם]? 19 ווײ, דער וואָס אמר צו אַ האָלץ: הֵקִיץ [קיץ] זיך! עור דיך! צו אַן אֶבֶן דּוּמָם. ער זאָל ירה? הִנֵּה, ער איז תפשׂ אין זָהָב און כֶּסֶף, און כל רוּח איז אין אים נישטא. 20 אָבער ה' איז אין זײַן הֵיכַל קדש; הַס פאַר אים, כּל הָאָרֶץ!

חבק3

1 א תפילה פון חבקוק דעם נביא אויף שִׁגְיוֹנוֹת. 2 ה', איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דײַן שֵׁמַע; איך ירא מיך; ה', אויף דײַן פֹּעַל אין די מיטן שָׁנִים, חיה אים אין די מיטן שָׁנִים; עס תוֹדִיעַ [ידע]; אין רֹגֶז זכר רחם. 3 בוא פון תֵּימָן א-לוֹהַ, און דער קָדוֹשׁ פון הַר פָּארָן. סֶלָה. זײַן הוֹד כסה די שמים, און מיט זײַן תְּהִלָּה איז מלא הָאָרֶץ. 4 און דער נֹגַהּ איז ווי זונליכט, קַרְנַיִם האָט ער פון זײַן יד; און דאָרטן איז די חֶבְיוֹן פון זײַן עֹז. 5 אים פאַרויס הלך די דֶבֶר, און דער רֶשֶׁף יצא נאָך זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 6 ער עמד, און מדד אֶרֶץ, ער ראה, און מאכט נתר די גוֹיִם, און די הררי עד ווערן פצץ, די גבעה עוֹלָם שחח; דאָס זײַנען זײַנע הֲלִיכָה עוֹלָם. 7 אונטער אָוֶן ראה איך די אוהלים פון כושָׁן, די יריעוֹת [יריעה] פון אֶרֶץ מִדְיָן רגז. 8 האָט אויף די נהרים [נָהָר], ה', האָט אויף די נהרים [נָהָר] חרה דײַן אף? צי איז אויף דעם ים דײַן עֶבְרָה? וואָס דו רכב אויף דײַנע סוּסים, אויף דײַנע מרכּבות פון ישוּעָה? 9 דײַן קשת איז געמאכט נעור [עור] עֶרְיָה; מטוֹת זענען שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כְּהֲנָה פון משיח האדון; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] דורך דעם אֹמֶר [זען דברים 32:40-42]. סֶלָה. אין נהרות [נָהָר] תבקע [בקע] אֶרֶץ. 10 זיי ראה דיך; חול די הָרִים; אַ זֶרֶם מַיִם איז עבר, דער תהום האָט נתן זײַן קוֹל, ער האָט נשׂה אין דער רוֹם זײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 11 די שֶׁמֶשׁ, די יָרֵחַ, האָט זיך עמד אין זְבֻל, פאַר דעם אוֹר פון דײַנע חצים [חץ] וואָס הלך, פאַר דעם נֹגַהּ פון דײַן בְּרַק חֲנִית. 12 מיט זַעַם צעד איבער אֶרֶץ, מיט אַף דוש די גוֹיִם. 13 ביסט יצא צו יֵשַׁע דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], צו יֵשַׁע דײַן משיח [זען זכריה 9:9]; האָסט מחץ דעם קָאָפּ, פון דעם בית רָשָׁע, האָסט ערה דעם יְסוֹד ביזן צַוָּאר. סֶלָה. 14 האָסט נקב מיט זײַנע מטה דעם קָאָפּ פון זײַנע פְּרָזָיו, וואָס סער מיך צו פוץ; וואָס זייער עליצוּת איז צו אכל דעם עָנִי אין מִסְתָּר. 15 האָסט דרך דעם ים מיט דײַנע סוּסים, דעם חֹמֶר פון די מַיִם רבים. 16 איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] און מײַן בטן האָט רגז, פון דעם קוֹל האָבן מײַנע ליפן צלל; אַ רָקָב איז בוא אין מײַנע עצמים, און איך רגז אויף מײַן תַּחַת: אַז איך זאָל זײַן נוח [זען "נוח" ישעיהו 10-11:1] אין יוֹם צָרָה, ווען מע עלה אויפן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אים צו גוּר. 17 כאָטש דער תְּאֵנָה פרח נישט, און נישטא קיין יבוּל אויף די גֶּפֶן, כחֹשׁ האָט דער מעשׂה פון איילבערטבוים, און די שדמוֹת [שָׂדֵמָה] עשׂה נישט קיין אֹכֶל, גזר [זען גזר ישעיה 53:8] פון מִכְלָה איז די צֹאן, און נישטא קיין בָּקָר אין די רֶפֶת. 18 פונדעסטוועגן איך וועל מיך עלז מיט ה', און גיל זײַן מיט אלוקי מײַן ישע. 19 ה' אֲדֹנָי איז מײַן חיל, און ער שׂים מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] ווי די אַיָּלָה, און אויף מײַנע במוֹת מאכט ער מיך דרך. פאַר דעם מנצח. מיט מײַן נְגִינָה.

צפניה

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

צפנ1

1 דאָס דבר-ה' וואָס איז געווען צו צפנְיָה

[https://www.youtube.com/watch?v=qkXoKerZuUc] בֶּן כּוּשִׁי, בֶּן גְּדַלְיָה, בֶּן אֲמַרְיָה, בֶּן חִזְקִיָּהוּ, אין די יְמֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶּן אָמוֹנוּן, מלך יהודה. 2 הסיף [סוף] וועל איך הסיף [סוף] כּל פון פּני האדמה, אמר ה'. 3 איך וועל הסיף [סוף] אדם און בהמה, איך וועל הסיף [סוף] די עוֹף הַשָּׁמָיִם, און די פישן פון ים, און די מכשלות [מכשלה] אין איינעם מיט די רשָׁעים; און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] דעם אדם פון פּני האדמה, אמר ה'. 4 און איך וועל נטה מײַן יָד אויף יהודה, און אויף כּל יושבי ירושלים, און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פון דעם מקוֹם הזה דעם שְׁאָר הַבַּעַל, דעם שֵׁם פון די כּמרים [כֹּמֶר] מיט די כֹּהֲנים; 5 און

די וואָס שחה זיך אויף די גָּג צו דעם צָבָא הַשָּׁמַיִם, און די וואָס אי זיי שחה זיך און שבע צו ה', און אויך זיי שבע בּיַי
מַלכָּם; 6 און די וואָס נסוג [סוג] פון הינטער ה', און וואָס בקש נישט ה', און דרש זיך נישט אויף אים. 7 הַס! פאַר
אֲדֹנָי ה'! וואָרעם קָרוֹב איז דער יום ה', וואָרעם ה' האָט כון זבח, ער הקדיש זײַנע בּארופן [זען יהודה 1:1]. 8 און עס
וועט זײַן אין דעם יום זבח ה', וועל איך זיך פקד מיט די שׂרים, און מיט דעם בני המלך, און מיט אַלע וואָס לבש זיך
אין מלבּוש נָכְרִי. 9 און איך וועל זיך פקד אין יום ההוא מיט אַלע וואָס דלג איבערן מִפְתָּן [זען שמואל א 5:5], וואָס
מלא דאָס בּית פון זייער אדֹנים מיט חמס [זען ישעיה 53:9] און מרמה [זען ישעיה 53:9]. 10 און אין יום ההוא, אמר
ה', וועט זײַן קול צעקה פון דעם פישטויער, און יללה פון מִשְׁנֶה, און אַ שֶׁבֶר גדול פון די גבעה. 11 ילל, איר יושבי
הַמַּכתֵּשׁ, וואָרעם נדמה [דמה] איז דאָס כל עם כּנען, כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] געוואָרן כל נָטִיל מיט כֶּסֶף. 12 און
עס וועט זײַן אין יענער צײַט, וועל איך חפשׂ ירושלים מיט נֵר, און איך וועל זיך פקד מיט די אנשים וואָס קפא אויף
זייערע שֶׁמֶר, וואָס אמר אין זייער לֵב: נישט יטב קען ה' און נישט רעע. 13 און זייער חֵיל וועט זײַן צו מְשִׁסָּה, און
זייערע בּתּים צו שממה; און זיי וועלן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בּתּים, און נישט ישב, און נטע כּרמים, און נישט
שתה זייער ווײַן. 14 קָרוֹב איז דער יום הגדול ה', קָרוֹב און מהר מאֹד; קול פון יום ה'! מַר צרח דעמאָלט דער גִּבּוֹר.
15 יום עֶבְרָה איז יום ההוא, אַ יום צרה און מְצוּקָה, אַ יום שׁאָה און משׁואָה, אַ יום חושך און אֲפֵלָה, אַ יום עָנָן און
עֲרָפֶל, 16 אַ יום שופר און תרועה אַקעגן די ערים בּצֵרוֹת, און אַקעגן די פִּנּוֹת [פִּנָּה] גָּבֹהַּ. 17 און איך וועל צרר מאכן
די אדם, און זיי וועלן הלך ווי עִוְרִים, ווײַל זיי האָבּן צו ה' חטא; און זייער דָּם וועט שפך ווערן ווי עָפָר, און זייער
לְחוּם ווי גָּלָל. 18 אַפילו זייער כֶּסֶף, אַפילו זייער זָהָב, וועט זיי נישט קענען נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] אין יום
עֶבְרָה ה'; און אין דעם אֵש פון זײַן קִנְאָה וועט אכל ווערן די כּל הָאָרֶץ, וואָרעם אַ כָּלָה, אַ נִבְהָל, וועט ער עשׂה פון כּל
יושבי הָאָרֶץ.

צפנ2

1 התקוֹשׁשׁ [קשש] אײַך אַיין און קשש אײַך, איר גוֹי לֹא נכסף [כסף] נישט בלאַס ווערן מיט שאנד, 2 איידער דער
חֹק ווערט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] ווי מיץ עבר דער יום, איידער עס בּוא אויף אײַך דער חרון אַף ה' [זען רומ'
1:18], איידער עס בּוא אויף אײַך דער יום אף ה'. 3 בקש ה', איר כּל עֲנָוִים פון הָאָרֶץ, וואָס האָט פעל זײַן משפּט;
בקש צֶדֶק, בקש עֲנָוָה, אפשר וועט איר סתר ווערן אין יום אַף ה'. 4 וואָרעם עזָה וועט עזב [זען "עזב" תהלים 22:2]
זײַן, און אַשקלון אַ שְׁמָמָה; אַשדוד, זי וועט מען אין צהרים גרש, און עֶקְרוֹן וועט עקר ווערן. 5 ווײ, איר יושבי חֶבֶל
הַיָּם, איר גוֹי פון כְּרֵתִים! דאָס דבַר-ה' איז אויף אײַך, כְּנַעַן, דו אֶרֶץ פלִשתּים; און איך וועל דיך אבד אַז קיין יוֹשבים
זאָל נישט זײַן. 6 און די חֶבֶל הַיָּם וועט זײַן נָוֹת [נָוֶה] כְּרֹת [כָּרָה], רֹעִים, און גְּדֵרָה פאַר צֹאן, 7 און עס וועט זײַן אַ
חֶבֶל פאַר דעם שְׁאֵרִית פון דעם בּית יהודה; זיי וועלן זיך דערויף רעה; אין די בּתּים פון אַשקלון וועלן זיי רבץ אין
עֶרֶב; וואָרעם ה' אֱלֹקֵיהֶם וועט זיך פקד אָן זיי, און וועט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זייער שְׁבִי. 8 איך
האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די חֶרְפָּה פון מואָב, און די גִּדוּף פון בּני-עמון, וואָס זיי האָבּן חרף עַמִּי,
און זיך גדל אַקעגן זייער גְּבוּל. 9 דעריבער חַי אָנִי, אמר ה' צבָאות אֱלֹקֵי ישראל, אַז מואָב וועט ווי סדום ווערן, און
בּני-עמון ווי עַמוֹרָה, אַ ממשק פון חָרוּל, און אַן מִכְרֵה פון מֶלַח, און אַ שְׁמָמָה עַד עוֹלָם; דער שְׁאֵרִית פון עַמִּי וועט זיי
בּזז, און דער יתר פון מיין גוּי וועט זיי נחל. 10 דאָס וועט זײַן תחת זייער גָּאוֹן, און זיך חרף און גדל קעגן דער עַם פון
ה' צבָאות. 11 נוֹרָא [יראה] איז ה' אַקעגן זיי, וואָרעם ער רזה כּל אלוקי הָאָרֶץ, און שחה וועלן זיך צו אים, איטלעכער
פון זײַן מקוֹם, כּל אִיֵּים פון די גוֹיִם. 12 אויך איר כּוּשִׁים, וועט זײַן חללים פון מײַן חֶרֶב. 13 און ער וועט נטה זײַן יָד
אַקעגן צפון, און וועט אבד אשוּר, און שׂים נינוֵה פאַר אַ שְׁמָמָה, אַ צִיָּה אַזוי ווי אַ מדבר. 14 און רבץ אין איר וועלן
עֲדָרִים [עֶדֶר], חיות פון יעדער מין; אי דער קָאַת אי דער קִפֹּד וועלן לון אויף אירע כַּפְתּוֹר; קולות וועלן שיר אין חַלּוֹן,
חורבן וועט זײַן אויף דער סַף, וואָרעם אַרְזָה ער ערה. 15 דאָס איז די עִיר עַלִּיז וואָס איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אין בֶּטַח, וואָס האָט אמר אין איר לֵב: איך, און אחוץ מיר איז מער נישטא. ווי איז זי געוואָרן צו
שַׁמָּה, אַ מַרְבֵּץ פאַר חיה! כּל וואָס עבר איר פאַרביַי, וועט שרק, וועט נוע זײַן יָד.

צפנ3

1 ווײ, די מרה און נגאל [גאל], די ינה עִיר! 2 זי האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים
18:15] דעם קול, זי האָט נישט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] קיין מוּסָר [זען "מוּסָר" ישעיה
53:5], זי האָט זיך נישט בטח אויף ה', זי האָט זיך נישט קרב צו איר אלוקים. 3 אירע שׂרים אין איר זײַנען אֲרָיוֹת

שאג, אירע שׂפטים זײַנען זְאֵב עֶרֶב, זײ גרם נישט אַ בײַן בײַ בֹּקֶר. 4 אירע נביאים זײַנען פּחז, אנשים פון בֹּגדוֹת; אירע כֹּהנים חלל די קֹדֶש, זײ חמס אַקעגן דער תורה. 5 ה' דער צַדִּיק איז אין איר מיט, ער עשׂה נישט קײן עַוְלָה; בֹּקֶר אין בֹּקֶר נתן ער זײַן מִשְׁפָּט אין אוֹר, נישט נֶעְדָּר; אָבער דער עַוָּל ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט פון קײן בושה. 6 איך האָב כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] גוֹיִם, שמם געוואָרן זײַנען זײערע פִּנָּה; איך האָב חרוב געמאכט זײערע חוּצוֹת [חוץ], אַז קײנער עבר נישט; נצדה [צדה] זײַנען זײערע ערים, אָן אַן איש, אָן אַ יוֹשֵׁב. 7 האָב איך אמר: וועסט געוויס ירא האָבן פאַר מיר, וועסט מוּסָר [זען "מוּסָר" ישעיה 53:5] לקח; כדי איר מָעוֹן [זען מעוֹן יוחנן 14:2] זאָל נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן, לויט אַלע וואָס איך האָב פקד וועגן איר; אָבער זײ האָבן זיך שכם שחת צו זײַן אין אַלע זײערע עֲלִילָה. 8 דעריבער חכה זיך אויף מיר, אמר ה', אויף דעם יוֹם וואָס איך קום [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] פאר עַד, וואָרעם מײַן משפט איז צו אסף די גוֹיִם, איך זאָל קבץ די ממלכוֹת, צו שפך אויף זײ מײַן זעם, כֹּל מײַן חֲרוֹן אַף; וואָרעם אין דעם אֵש פון מײַן קִנְאָה וועט אכל ווערן די כֹּל הָאָרֶץ. 9 וואָרעם דעמאָלט וועל איך הפך די עַמִּים אַ שָׂפָה בְּרוּרָה, אַז זײ זאָלן אַלע קרא צום שֵׁם ה', אים צו עבד מיט שכם אחד. 10 פון יענער זײַט נהרות [נָהָר] פון כּוּש וועלן זײ, מײַנע עָתָר, די בַּת פוּצַי ברענגען מײַנע מנחה. 11 אין יום ההוא וועסטו זיך מער נישט בוש וועגן אַלע דײַנע עלילוֹת, וואָס דו האָסט פשע [זען ישעיה 53:5] קעגן מיר, וואָרעם דעמאָלט וועל איך סור פון צווישן דיר דײַנע עַלִּיז גַּאֲוָה, און וועסט זיך מער יסף נישט גבה, אויף מײַן הַר קדש. 12 און איך וועל שאר אין דיר דאָס עָנִי און דַּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זײ וועלן זיך חָסָה אין דעם שֵׁם ה'. 13 דער שְׁאֵרִית ישראל וועט נישט עשׂה עַוְלָה, און נישט דבר כָּזָב, און אין זײער פֶּה וועט זיך נישט מצא לשוֹן תַּרְמִית; יאָ, זײ וועלן זיך רעה און רבץ, און קײנער וועט נישט הֶחֱרִיד [חרד]. 14 רנן, בַּת צִיּוֹן, הריע [רוע], ישראל; שׂמח זיך און עלז פון כֹּל לֵב, בַּת ירושלים. 15 ה' סור דײַנע משפטים, ער פנה דײַנע פײַנט; מֶלֶךְ ישראל, ה', איז צווישן דיר, זאָלסט מער נישט ירא האָבן פאַר רָע. 16 אין יום ההוא וועט אמר ווערן צו ירושלים: זאָלסט נישט ירא האָבן; צִיּוֹן, נישט רפה ווערן זאָלן דײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 17 ה' אֱלֹקֶיךָ איז צווישן דיר, אַ גִּבּוֹר וואָס ישע; ער וועט זיך שׂוש מיט שִׂמְחָה אויף דיר, ער וועט חרש [איר] אין זײַן אהבה, ער וועט זיך גיל אויף דיר מיט רִנָּה. 18 איך אסף אַײן די נוגה [יגה] פאר אַ מוֹעֵד - די וואָס זײַנען פון דיר, וואָס חֶרְפָּה איז מַשָּׂאֵת צו דיר. 19 הנה, איך עשׂה זיך מיט אַלע דײַנע פײַניקער, אין עֵת ההיא, און איך וועל ישע די וואָס איז צלע, און די נִדָּחָה וועל איך קבץ; און איך וועל זײ שׂים פאַר אַ תהלה און פאַר אַ שם, די וואָס אין כֹּל הָאָרֶץ איז געווען זײער בֹּשֶׁת. 20 אין עֵת ההיא וועל איך אײַך ברענגען, און אין יענער צײַט טוּ איך אײַך קבץ; וואָרעם איך וועל אײַך נתן פאַר אַ שם און פאַר אַ תהלה צווישן כֹּל עַמֵּי פון הָאָרֶץ, ווען איך שוב אום אײַער שְׁבִי פאר אײַערע אויגן, אמר ה'.

חגי

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

חגי1

1 אין שָׁנָה 2 פון מלך דָּרְיָוֶשׁ, אין 6טן חוֹדֶשׁ, אין ערשטן טאָג חוֹדֶשׁ, איז געווען דאָס דבַר-ה' דורך חַגַּי הַנָּבִיא [

https://www.youtube.com/watch?v=pg9GWC8xosk] צו זרוּבָּבֶל בֶּן שְׁאַלתִּיאֵל, דעם פֶּחָה פון

יהודה, און צו יהוֹשׁוּעַ [זען נחמיה 8:17 יהוֹשׁוּעַ = ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

] בֵּן יְהוֹצָדָק, הַכֹּהֵן-גָּדוֹל, אַזוי צו אמר: 2 אַזוי האָט אמר ה' צְבָאוֹת, אַזוי צו אמר: דאָס דאָזיקע עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] אמר: די צײַט איז נאָך נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], די צײַט אַז דאָס בית ה' זאָל בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ווערן. 3 איז דאָס דבַר-ה' געווען דורך חַגַּי הַנָּבִיא, אַזוי צו אמר: 4 איז דאָס אײַך אַ צײַט, איר זאָלט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אײַערע בתים ספונים [ספן זען https://www.youtube.com/watch?v=YJlmQEQMXZE], בעת דאָס דאָזיקע בַּיִת איז חרב? 5 און אַצונד האָט ה' צְבָאוֹת אַזוי אמר: שִׂים אײַך צום לֵב אײַערע דרכים: 6 איר זרע הַרְבֵּה, און בוא אַרײַן מעט, איר אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3], אָבער נישט צו שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11], איר שתה, אָבער נישט גענוג זיך שכר, איר לבש זיך, און קיינעם איז נישט חמם, און דער וואָס השׂתּכּר, השׂתּכּר אין אַ צרור נקב. 7 אַזוי האָט אמר ה' צְבָאוֹת: שִׂים אײַך צום לֵב אײַערע דרכים. 8 עלה אין דעם הר, און איר זאָלט ברענגען עֵץ, און בנה דאָס בַּיִת, און איך וועל עס רצה, און איך וועל כבד ווערן, אמר ה'. 9 איר פנה זיך אויף הַרְבֵּה, און הנה עס ווערט מעט, און אַז איר ברענגט עס אַהיים, נפח איך עס אַוועק. איבער וואָס? אמר ה' צְבָאוֹת; איבער מײַן בית וואָס איז חרב, בעת איר רוץ איש אין זײַן בית [זען

https://www.youtube.com/watch?v=YJlmQEQMXZE]. 10 דעריבער האָבן די הימלען איבער אײַך כלא דעם טוי [זען "טוי"

https://www.youtube.com/watch?v=BbHplrdNBJs]
, און הָאָרֶץ האָט כלא איר יְבוּל. 11 און איך האָב קרא אַ חֹרֶב אויפן הָאָרֶץ, און אויף די הָרִים, און אויף דער דָּגָן, און אויפן תִּירוֹשׁ, און אויפן יִצְהָר, און אויף וואָס יצא הָאֲדָמָה, און אויפן הָאָדָם, און אויף דער בהמה, און אויף כל יְגִיעַ

כפים. 12 האָט זרובָּבֶל בֵּן שְׁאַלתיאֵל, און יהוֹשׁוּעַ [זען נחמיה 8:17 יהוֹשׁוּעַ = ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
[https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

בֵּן יְהוֹצָדָק, הַכֹּהֵן-גָּדוֹל, אוּן כֹּל שְׁאֵרִית פּוּן דַעַם עַם [זְעַן "עַמִי" יְשַׁעְיָהוּ 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], שְׁמַע [זְעַן "שְׁמַע" בְּרֵאשִׁית 22:18; יְשַׁעְיָהוּ 52:15; דְּבָרִים 18:15] צוּ דַעַם קוֹל פּוּן ה' אֱלֹקֵיהֶם, אוּן צוּ דִי דְּבָרִים פּוּן חַגַּי הַנָּבִיא, אַזוֹי וִוִי ה' אֱלֹקֵיהֶם הָאָט אִים שְׁלַח [זְעַן "שְׁלַח" מַלְאָכִי 3:1]; אוּן הָעָם [זְעַן "עַמִי" יְשַׁעְיָהוּ 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] הָאָט יִרְא גְעֶהַאַט פַאַר ה'. 13 אוּן חַגַּי מַלְאַךְ ה' הָאָט אָמַר אִין דער מַלְאַכוּת פּוּן ה' צוּם עַם [זְעַן "עַמִי" יְשַׁעְיָהוּ 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], אַזוֹי צוּ אָמַר: אִיךְ בִּין מִיט אֵיךְ, אָמַר ה'. 14 אוּן ה' הָאָט עוּר דַעַם רוּחַ פּוּן זְרוּבָּבֶל בֵּן שְׁאַלְתִּיאֵל, דַעַם פֶּחָה פּוּן יְהוּדָה, אוּן דַעַם רוּחַ פּוּן יְהוֹשֻׁעַ

[זְעַן נְחַמְיָה 8:17 יְהוֹשֻׁעַ = יֵשׁוּעַ; זְעַן עֶזְרָא 3:8; זְכַרְיָה 6:11-12, יְהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מְשִׁיחַ שְׁמוֹ, יְשַׁעְיָהוּ 52:13-53:12; הַתְּגִלָּה 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
[https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

בֿן יהוֹצָדָקן, הכֹּהן-הַגָּדול, אוּן דעם רוּחַ פּוּן כֿל שְׁאֵרִית הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אוּן זיי זײַנען בּוא [זען "בּוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אוּן האָבֿן עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מְלָאכָה אויף דעם בּית ה' צבָאוֹת אלוקיהם [זען יוחנן 2:19; הושע 6:2

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY], 15 אין 24טן טאָג פּוּן חוֹדש, אין 6טן חוֹדש, אין שָׁנָה 2 פּוּן מלך דָּרְיָוֶשׁ.

חגי2

1 אין 7טן חוֹדש, אין 21טן טאָג פּוּן חוֹדש, איז דאָס דבַר-ה' געוועזן דורך חַגַּי הַנָּבִיא, אַזוי צו אמר: 2 אמר נָא צו

זרוּבּבֶל בֿן שְׁאַלתיאֵלן, דעם פֶּחָה פּוּן יהודה, אוּן צו יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17 יהוֹשׁעַ = ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo]

בֿן יהוֹצָדָקן, הכֹּהן-הַגָּדול, אוּן צום שְׁאֵרִית פּוּן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר: 3 ווער צווישן אײַך איז שאר, וואָס האָט ראה דאָס דאָזיקע בּית אין זײַן כּבֿוֹד הָרִאשׁוֹן? אוּן ווי ראה איר עס אָן אַצונד? איז עס נישט ווי גאָרנישט אין אײַערע אויגן? 4 אָבער זײַ חזק אַצונד, זְרוּבּבֶל, אמר ה', אוּן זײַ חזק, יהוֹשׁעַ

[זען נחמיה 8:17 יהוֹשׁעַ = ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
[https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo
בֵּן יְהוֹצָדָק, דו כֹּהן-הַגָּדוֹל, אוּן זַיְיט חזק, כֹּל עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] הָאָרֶץ,
אמר ה', אוּן עשׂה, וואָרעם איך בין מיט אײַך, אמר ה' צְבָאוֹת, 5 לויט דעם דבַר וואָס איך האָב כרת [זען "כרת"
דניאל 9:26] מיט אײַך בײַ אײַער יצא פון מִצְרַיִם; אוּן מײַן רוּחַ, עמד צווישן אײַך; איר זאָלט נישט ירא האָבן. 6
וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צְבָאוֹת: עוֹד אַחַת מְעַט, אוּן איך רעש אויף די הַשָּׁמַיִם אוּן הָאָרֶץ, אוּן דעם ים אוּן די
חָרָבָה. 7 אוּן איך וועל רעש כֹּל הַגּוֹיִם, אוּן בוא וועלן די חֶמְדָּה [זען שמואל א 9:20; מלאכי 3:1

https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4] פון כֹּל הַגּוֹיִם, אוּן איך וועל מלא דאָס דאָזיקע
בית מיט כבוֹד [זען יוחנן 1:14], אמר ה' צְבָאוֹת. 8 מײַן איז דאָס כֶּסֶף, אוּן מײַן איז דאָס זָהָב, אמר ה' צְבָאוֹת. 9 גָּדוֹל
וועט זײַן די כבוֹד פון דעם דאָזיקן בית הָאַחֲרוֹן ווי פון דעם רִאשׁוֹן, אמר ה' צְבָאוֹת; אוּן אין דעם מקוֹם הזה וועל
איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] שלום [זען ישעיה 53:5], אמר ה' צְבָאוֹת. 10 אין 24טן טאָג אין
9טן חוֹדש, אין שָׁנָה 2 פון דָּרְיָוֶשׁן, איז דאָס דבַר-ה' געווען דורך חַגַּי הַנָּבִיא, אַזוי צו אמר: 11 אַזוי האָט אמר ה'
צְבָאוֹת: שאל [זען "שאל" תהלים 2:8] נָא די כֹּהנים תּוֹרָה, אַזוי צו אמר: 12 אַז אַן איש וועט נשׂא בְּשַׂר קֹדֶשׁ אין כנף
פון זײַן בגד, אוּן וועט זיך נגע מיט זײַן כנף אָן לֶחֶם, אָדער אָן נָזִיד, אָדער אָן וויין, אָדער אָן שֶׁמֶן, אָדער אָן כָּל מַאֲכָל,
וועט עס קֹדֶשׁ ווערן? האָבּן אמר די כֹּהנים אוּן האָבּן אמר: לֹא! 13 האָט חַגַּי אמר: אויב איינער וואָס איז טְמֵא פון
נֶפֶשׁ, וועט זיך נגע אָן אַלע דעם דאָזיקן, וועט עס ווערן טמא? האָבּן ענה די כֹּהנים אוּן האָבּן אמר: עס וועט ווערן
טמא. 14 האָט חַגַּי זיך ענה אוּן האָט אמר: אַזוי איז דער דאָזיקער עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים
מִפֶּשַׁע עַמִּי], אוּן אַזוי איז דאָס דאָזיקע גוֹי פאַר מיר, אמר ה', אוּן אַזוי איז כֹּל מַעֲשֵׂה פון זייערע ידים [זען "יד"

תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]; אוּן וואָס זיי זײַנען דאָרטן
קרב, איז טמא. 15 אוּן אַצונד שׂים, נָא, לבבכם פון היום הזה אָן אוּן ווײַטער. איידער מע האָט שׂים אַן אֶבֶן! אַן אֶבֶן
אין דעם הֵיכל ה', 16 אַז מע פלעגט בוא צו עֲרֵמָה פון 20, פלעגט זײַן 10; מע איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום יֶקֶב צו חשף 50 פוּרָה, אוּן עס פלעגט זײַן 20. 17 איך האָבּ אײַך נכה [זען
ישעיה 53:4] מיט שִׁדָּפוֹן אוּן מיט יֵרָקוֹן אוּן מיט בָּרָד אין כֹּל מַעֲשֵׂה פון אײַערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], אָבער איר האָט זיך נישט צו מיר, אמר ה'. 18
שׂים, נָא, לבבכם פון היום הזה אָן אוּן ווײַטער; פון 24טן טאָג אין 9טן חוֹדש, פון דעם יוֹם אָן וואָס דער הֵיכל ה' איז
יסד געוואָרן, שׂים צו לבבכם. 19 איז דען נאָך דאָ זֶרַע אין מְגוּרָה? אוּן צו מאָל דער גֶּפֶן, אוּן דער תְּאֵנָה [פייגנבוים,
זען הושע 9:10; מתי 24:32], אוּן דער רִמּוֹן, אוּן דער עץ הַזַּיִת [זען איילבערטבוים, רומ' 11:24], האָט נישט נשׂא [זען
"נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12]; פון היום הזה אָן וועל איך ברך [זען "ברך" בראשית 22:18]. 20 אוּן דאָס דבַר-ה' איז
געווען אַ צווייט מאָל צו חַגַּי, אין 24טן טאָג פון חוֹדש, אַזוי צו אמר: אמר צו זְרוּבָּבֶל דעם פֶּחָה פון יהודה, אַזוי צו
אמר: איך רעש די שמים אוּן הָאָרֶץ. אוּן איך וועל הפך דעם כִּסֵּא פון מלוכות, אוּן וועל שמד די עֹז פון די מלוכות פון

די גּוֹיִם, 22 און וועל הפך [זען "הפך" https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947l0] דעם
מֶרְכָּבָה מיט זײַנע רֹכב, און ירד וועלן סוּסים מיט זייערע רֹכב, איינער דורכן אַנדערנס חֶרֶב. 23 אין יום ההוא, אמר
ה' צבָאוֹת, וועל איך דיך לקח, זרוּבָּבֶל בֶּן שְׁאַלתיאֵלן, מײַן עֶבֶד [זען עַבְדִּי צֶמַח, ישעיה 52:13; 53:11; רוֹמ' 5:1

https://youtube.com/watch?v=Gf2NPXaOpWQ

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

], אמר ה', און וועל דיך שׂים ווי אַ חוֹתָם, וואָרעם דיך האָבּ איך בחר, אמר ה' צבָאוֹת [זען מתי 1:12; לוקס 3:27

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

].

זכריה

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

זכר1

1 אין 8טן חוֹדש, אין שָׁנָה 2 פון דָרְיֶוֶשן, איז דאָס דבר ה' געווען צו

זכַרְיָה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=ozgmMQKVUl4

] בֶּן בֶּרֶכְיָה בֶּן עִדּוֹ, דעם נביא, אַזוי צו אמר: 2 ה' האָט קצף אויף אבוֹתֵיכם קֶצֶף. 3 דעריבער זאָלסטו אמר צו זיי:
אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום צו מיר, אמר ה' צבָאוֹת, און איך וועל
זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו אײַך, אמר ה' צבָאוֹת. 4 איר זאָלט נישט זײַן אַזוי ווי אבוֹתֵיכם, וואָס
די נביאים הראשנים האָבּן צו זיי קרא, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה
13:7] אײַך אום פון אײַערע דרכים הרעים און אײַערע מעלילים הרעים. און זיי האָבּן נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו
52:15-53:12] און נישט הקשיב [קשב] צו מיר, אמר ה'. 5 אבוֹתֵיכם, ווו זײַנען זיי? און די נביאים, חיה זיי לְעוֹלָם? 6
אָבער מײַנע דברים און מײַנע חוּקים וואָס איך האָבּ צוה מײַנע עבדים די נביאים, באמת, זיי זײַנען השׂיג [נשׂג]

אבוֹתֵיכם, און זיי האָבּן תשובה געטאָן [https://www.youtube.com/watch?v=LlcLZ9Y2Rfc] און
האָבּן אמר: אַזוי ווי ה' צבָאוֹת האָט זמם צו עשׂה צו אונדז, לויט אונדזערע דרכים און לויט אונדזערע מעלליים
[מעלל], אַזוי האָט ער מיט אונדז עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 7 אין 24טן טאָג פון 11טן חוֹדש,

דאָס איז חוֹדש שְׁבָט, אין שָׁנָה 2 פון דָרְיֶוֶשן, איז דאָס דבַר-ה' געווען צו זכַרְיָה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=ozgmMQKVUl4

] בֶּן בֶּרֶכְיָהו בֶּן עִדּוֹאוֹן, דעם נביא, אַזוי צו אמר: 8 איך האָבּ ראה די לֵיְלָה, און הנה אַן איש רֹכֵב אויף אַ סוּס אָדֹם, און
ער עמד צווישן די הדסים [הדס] וואָס אין דער מְצֻלָה, און הינטער אים זײַנען געווען סוּסים רויטע, שָׂרֹק, און
ווײַסע. 9 האָבּ איך אמר: וואָס זײַנען די דאָזיקע, אֲדֹנִי? האָט צו מיר אמר דער מלאך וואָס האָט מיט מיר דבר: איך
וועל דיר ווײַזן וואָס די דאָזיקע זײַנען. 10 און דער איש וואָס איז עמד צווישן די הדסים [הדס], האָט זיך ענה און

האָט אמר: דאָס זײַנען די וואָס ה' האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו הלך אויף הָאָרץ. 11 און זיי האָבן זיך ענה צו דעם מלאך ה' וואָס איז עמד צווישן די הדסים [הדס], און האָבן אמר: מיר זײַנען הלך אויף הָאָרץ, און הנה כּל הָאָרץ ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] שקט. 12 האָט זיך ענה דער מלאך ה' און האָט אמר: ה' צבָאוֹת, עַד מָתַי וועסטו זיך נישט רחם אויף ירושָׁלַיִם, און אויף די ערים פון יהודה, וואָס דו האָסט זעם שוין 70 שָׁנָה [זען ירמיה 25:11; 29:10]? 13 און ה' האָט ענה דעם מלאך וואָס האָט מיט מיר דבר, דברים טוֹבים, נְחֻמִים. 14 און דער מלאך וואָס האָט מיט מיר דבר, האָט אמר צו מיר: קרא אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: מיך קנא וועגן ירושָׁלַיִם און וועגן צִיוֹן אַ קנאה גדולה. 15 און קצף גדול קצף איך אויף די גוֹיִם השאננים [שאנן], וואָרעם איך האָב בּלויז קצף אַ ביסל, און זיי האָבן עזר צום הָרָע. 16 דעריבער האָט ה' אַזוי אמר: איך שוב זיך אום צו ירושָׁלַיִם מיט רחמים; מײַן בּית וועט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ווערן אין איר, אמר ה' צבָאוֹת, און אַ קָו וועט נטה ווערן אויף ירושָׁלַיִם. 17 ווײַטער קרא אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: מײַנע ערים וועלן ווידער פוץ מיט טוֹב, און ה' וועט נאָך נחם צִיוֹן, און וועט ווידער בחר ירושָׁלַיִם.

זכר2

1 און איך האָב נשׂא מײַנע אויגן און האָב ראה, און הנה 4 קרנוֹת. 2 האָב איך אמר צו דעם מלאך וואָס האָט מיט מיר דבר: וואָס זײַנען די דאָזיקע? האָט ער צו מיר אמר: דאָס זײַנען די קרנוֹת וואָס האָבן זרה יהודה, ישראל, און ירושָׁלַיִם. 3 און ה' האָט מיר געוויזן 4 חרשים. 4 האָב איך אמר: וואָס בוא די דאָזיקע צו עשׂה? האָט ער אמר אַזוי צו אמר: יענע זײַנען די קרנוֹת וואָס האָבן זרה יהודה, אַזוי אַז קײַנער האָט נישט געקענט נשׂא זײַן קאָפּ, און די דאָזיקע זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף זיי צו החריד [חרד] און צו ידה די קרנוֹת פון די גוֹיִם וואָס האָבן נשׂא דעם קֶרֶן קעגן אֶרֶץ יהודה, כּדי עס צו זרה. 5 און איך האָב נשׂא מײַנע אויגן און האָב ראה, און הנה אַן איש, און אין זײַן יָד אַ חֶבֶל מִדָּה. 6 האָב איך אמר: וווהין גייסטו? האָט ער צו מיר אמר: צו מדד ירושָׁלַיִם, כּדי צו ראה וויפיל איז איר רחב, און וויפיל איר אֶרֶךְ. 7 און הנה דער מלאך וואָס האָט מיט מיר דבר איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און אַן אַנדער מלאך איז יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אים אַנטקעגן. 8 און ער האָט אמר צו אים: רוץ דבר צו יענעם נַעַר אַזוי צו אמר: פְּרָזוֹת וועט ירושָׁלַיִם זײַן ישב, פון רב אָדָם און בהמה אין איר. 9 און איך וועל איר זײַן, אמר ה', אַ חוֹמָה פון אֵש רונד אַרום, און פאַר כּבוד וועל איך זײַן אין איר מיט. 10 הוֹי, הוֹי! און נוס פון דעם אֶרֶץ פון צפוֹן, אמר ה', וואָרעם אַזוי ווי די 4 רוּחוֹת פון שָׁמַיִם האָב איך אײַך פרשׂ, אמר ה'. 11 הוֹי צִיוֹן, מלט, דו וואָס ישב בּײַ בַּת בָּבֶל. 12 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת, אַחַר כָּבוֹד האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו די גוֹיִם וואָס שלל [זען "שלל" ישעיה 53:12] אײַך: באמת, דער וואָס נגע [זען "נגע" ישעיה 53:12] אײַך נגע דעם בָּבָה פון זײַן אויג. 13 וואָרעם הנה, איך הניף [נוף] מײַן יָד אויף זיי, און זיי וועלן ווערן אַ שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] צו די וואָס האָבן זיי עבד, און איר וועט ידע אַז ה' צבָאוֹת האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 14 רנן און שׂמח זיך, בַּת צִיוֹן, וואָרעם הנה, איך בוא, און וועל שכן [זען "שכן" יוחנן 1:14] צווישן דיר, אמר ה'. 15 און גוֹיִם רַבִּים וועלן זיך נִלְוֶה [לוה] צו ה' אין יום ההוא, און זיי וועלן מיר זײַן צו הָעָם, און איך וועל שכן אין דײַן מיט; און וועסט ידע אַז ה' צבָאוֹת האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דיר. 16 און ה' וועט נחל יהודה פאַר זײַן חלק, אויף דער אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ, און וועט ווידער בחר ירושָׁלַיִם. 17 הַס כּל בָּשָׂר פאַר ה' וואָרעם ער עור זיך פון זײַן מעוֹן קדש [זען יוחנן 14:2].

זכר3

1 און ער האָט מיר געוויזן יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17 יהוֹשׁעַ = ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-Kal
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=l6nzAiSjhbo
] דעם כֹּהן-גָּדול ווי ער עמד פאַר דעם מלאך ה', און דער שׂטן [

https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQ] עמד אויף זײַן רעכטער זײַט, אים צו שׂטן. 2 האָט ה' אמר צום שׂטן: ה' גער אויף דיר, שׂטן, יאָ, ה' וואָס האָט בחר ירושָׁלַיִם, גער אויף דיר; איז נישט דער דאָזיקער אַן אוד ארויפגעכאַפּט [נצל, זען תסל"א 4:17] פון אֵש? 3 און יהוֹשׁעַ איז געווען לבש אין בגדים צוֹאים [צאִי], און איז עמד פארן המלאך. 4 האָט ער זיך ענה און האָט אמר צו די וואָס זײַנען עמד פאַר אים, אַזוי צו אמר: סור פון אים די בגדים הצאִים [צאִי]. און צו אים האָט ער אמר: ראה! איך האָב עבר פון דיר דײַנע עָוֹן [

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI], און וועל דיר לבש מחלצה. 5 האָב איך אמר: זאָל מען אים שׂים אַ צָנִיף טָהוֹר אויפן קאָפּ. און זיי האָבן אים שׂום די צָנִיף טָהוֹר אויפן קאָפּ, און האָבן אים לבש

בגדים; און דער מלאך ה' איז עמד דערבײַ. 6 און דער מלאך ה' האָט עוד יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17 יהוֹשׁעַ = ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-Kal
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo
] אַזוי צו אמר: 7 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: אויב אין מײַנע דרכים וועסטו הלך, און אויב מײַן משמרת וועסטו זײַן שומר איבער, און דו וועסט אויך דין מײַן בית, און וועסט אויך זײַן שומר איבער מײַנע חצרוֹת [חָצֵר], וועל איך דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מהלכים [מהלך] צווישן די דאָזיקע וואָס עמד דאָ. 8 שמע! נָא, יהוֹשעַ כֹּהן-גָּדול, דו און דײַנע רעים [רֵעַ] וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] פאַר דיר, וואָרעם פאַר אַנְשֵׁי מוֹפֵת [זען "הנה איש (יהושע/ישוע) צמח (משיח) שמו," זכריה 6:11-12; התג' 22:16] זײַנען זיי, וואָרעם הנה, איך ברענג עַבְדִּי צֶמַח [ירמיה 23:5; 33:15; ישעיה 11:1-2; 52:13; 53:2,11; 42:1; 49:3; 50:10; יחזקאל 34:23-24; זכריה 6:11-12]. 9 וואָרעם הנה איז דער אֶבֶן [בראשית 49:24; תהלים 118:22; ישעיה 28:16] וואָס איך האָב נתן פאַר יהוֹשעַ אויף דעם אֶבֶן אַחַת זײַנען 7 אויגן [זען התג' 5:6]. הנה, איך פתח איר פִּתּוּחַ, אמר ה' צבָאוֹת; און איך וועל מוּש די עָוֹן פון דעם דאָזיקן אֶרֶץ אין יוֹם אֶחָד [זען יוחנן 19:30]. 10 אין יום ההוא, אמר ה' צבָאוֹת, וועט איר קרא איינער דעם אַנדערן אונטער גֶּפֶן און אונטער תְּאֵנָה.

זכר4

1 און דער מלאך וואָס האָט דבר מיט מיר, האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7], און ער האָט מיך עור, אַזוי ווי אַן איש ווערט עור פון זײַן שלאָף. 2 און ער האָט צו מיר אמר: וואָס זעסטו? האָב איך אמר: איך האָב ראה, און הנה אַ מנוֹרה, אין גאַנצן פון זָהָב, און אויבן בײַ איר אַ גֻּלָּה, און אירע 7 נֵרֹת [נֵר] אויף איר, מיט 7, יאָ 7 מוּצֶקֶת צו די נֵרֹת וואָס בײַ איר אויבן. 3 און 2 זֵיתִים לעבן איר, איינער פון דער רעכטער זײַט פון דעם גֻּלָּה, און איינער פון זײַן לינקער זײַט. 4 און איך האָב זיך ענה און האָב אמר צו דעם מלאך וואָס האָט מיט מיר דבר, אַזוי צו אמר: וואָס זײַנען די דאָזיקע, אֲדֹנִי? 5 האָט ענה דער מלאך וואָס האָט מיט מיר דבר, און האָט אמר צו מיר: ווייסטו נישט וואָס די דאָזיקע זײַנען? האָב איך אמר: לא, אֲדֹנִי. 6 האָט ער זיך ענה און האָט אמר צו מיר, אַזוי צו אמר: דאָס איז דאָס דבַר-ה' צו זרוּבּבֶּלן, אַזוי צו אמר: נישט מיט חיל און נישט מיט כוֹחַ, אָבער מיט מײַן רוּחַ, אמר ה' צבָאוֹת. 7 ווער ביסטו, הַר הגדוֹל? פאַר זרוּבּבֶּלן וועסטו ווערן מִישׁוֹר; און ער וועט יצא דעם אֶבֶן הָרֹאשָׁה מיט תְּשֻׁאָה: חֵן, חֵן צו אים! 8 און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 9 די ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון זרוּבּבֶּלן האָבן יסד דאָס דאָזיקע בַּיִת, און זײַנע ידים וועלן עס בצע, און וועסט ידע אַז ה' צבָאוֹת האָט מיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אײַך. 10 וואָרעם ווער נאָר עס האָט בוז [זען "בזה" ישעיהו 53:3] דעם יום פון קטנוֹת [קָטָן], זיי וועלן זיך שִׂמח אַז זיי וועלן ראה דאָס האבן הבדיל אין יַד זרוּבָּבֶל. די דאָזיקע 7 דאָס זײַנען די אויגן פון ה' וואָס שוטט איבער דער כֹּל הָאָרֶץ. 11 האָב איך זיך ענה און האָב צו אים אמר: וואָס זײַנען די דאָזיקע 2 זיתים [זַיִת] אויף דער רעכטער זײַט פון דער מנוֹרָה און אויף איר לינקער זײַט? 12 און איך האָב זיך ענה אַ צווייט מאָל און האָב אמר צו אים: וואָס זײַנען די 2 איילבערטצווײַגן וואָס לעבן די 2 צַנְתְּרוֹת הזהב וואָס ריק פון זיך דאָס גילדערנע יְצָהָר? 13 האָט ער אמר צו מיר, אַזוי צו אמר: ווייסטו נישט וואָס די דאָזיקע זײַנען? האָב איך אמר: לא, אֲדֹנִי. 14 האָט ער אמר: דאָס זײַנען די 2 בְּנֵי הַיִּצְהָר וואָס עמד לעבן דעם אדון [זען מלאכי 3:1] פון דער כֹּל הָאָרֶץ.

זכר5

1 און איך האָב ווידער נשׂא מײַנע אויגן און האָב ראה, און הנה אַ פליעדיקע מגילה. 2 האָט ער צו מיר אמר: וואָס זעסטו? האָב איך אמר: איך ראה אַ פליעדיקע מגילה; איר אֹרֶךְ 20 אַמָּה, און איר רחב 10 אַמָּה. 3 האָט ער צו מיר אמר: דאָס איז די אָלָה וואָס יצא איבער דעם פני כֹּל הָאָרֶץ; וואָרעם כָּל וואָס גנבעט, ווערט פון דאַנען נְקֶה לויט איר, און כָּל וואָס שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנה פון משיח האדון; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] פאַלש, ווערט פון דאַנען נְקֶה לויט איר. 4 איך האָב זי יצא, אמר ה' צבָאוֹת, און זי וועט בוא אין בית הַגַּנָּב, און אין בית פון דעם וואָס שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנה פון משיח האדון; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] בײַ מײַן שֵׁם צום שֶׁקֶר, און זי וועט לון אין זײַן בית, און זי וועט עס כלה מיט זײַנע האָלצן און מיט זײַנע אֲבָן. 5 און דער מלאך וואָס האָט דבר

מיט מיר, איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1], און האָט צו מיר אמר: נשׂא נָא אויף דײַנע אויגן, און ראה וואָס
איז דאָס דאָזיקע וואָס יצא? 6 האָב איך אמר: וואָס איז דאָס? האָט ער אמר: דאָס איז די אֵיפָה וואָס יצא. און ער
האָט אמר: דאָס איז זייער אָנבליק אין כּל הָאָרֶץ 7 און הנה אַ כִּכַּר עֹפֶרֶת האָט זיך נשׂא און דאָס איז אִשָּׁה אחת
וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין דער אֵיפָה. 8 און ער האָט אמר: דאָס איז די רשעה. און ער
האָט זי שלך אין דער אֵיפָה, און האָט שלך דאָס אֶבֶן העֹפֶרֶת אויף איר פֶּה. 9 און איך האָב נשׂא מײַנע אויגן און
האָב ראה, און הנה 2 נָשִׁים יצא, און רוּחַ איז אין זייערע כּנפים [כנף], און די כּנפים [כנף] בײַ זיי זײַנען ווי די כּנפים
[כנף] פון אַ חֲסִידָה; און זיי האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] די אֵיפָה צווישן הָאָרֶץ און שָׁמַיִם. 10 האָב
איך אמר צו דעם מלאך וואָס האָט דבר מיט מיר: וואוהין הלך זיי די אֵיפָה? 11 האָט ער אמר צו מיר: איר צו בנה [זען
"בנה" דניאל 9:25] אַ בַּיִת אין אֶרֶץ שִׁנְעָר; און אַז עס וועט כון ווערן, וועט זי דאָרטן נוח ווערן אויף איר מְכוֹנָה.

זכר6

1 און איך האָב ווידער נשׂא מײַנע אויגן און האָב ראה, און הנה 4 מרכּבות יצא פון צווישן 2 הָרִים, און די הָרִים
זײַנען הָרִים פון נחֹשֶׁת. 2 אין ערשטן מרכּבה סוּסים אֲדֻמִּים, און אין מרכּבה הַשֵּׁנִית סוּסים שחֹרִים [שחֹר], 3 און אין
מרכּבה שלשית סוּסים לבנים [לָבָן], און אין פירטן מרכּבה סוּסים בָּרֹד אמץ. 4 האָב איך זיך ענה און האָב אמר צו
דעם מלאך וואָס האָט מיט מיר דבר: וואָס זײַנען די דאָזיקע, אֲדֹנִי? 5 האָט דער מלאך ענה און האָט אמר צו מיר: די
דאָזיקע יצא צו די 4 רֻחוֹת הַשָּׁמַיִם, וואָס זיי האָבן זיך יצא צו יצב פאַר אֲדוֹן כּל הָאָרֶץ [זען מלאכי 3:1]. 6 דער וואָס
אין איר זײַנען די סוּסים הַשְּׁחֹרִים [שָׁחֹר] יצא צו אֶרֶץ צפוֹן, און די לָבָן זײַנען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1]
נאָך זיי, און די בָּרֹד זײַנען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צו אֶרֶץ תֵּימָן. 7 אויך די אָמֹץ זײַנען יצא [זען ישעיהו
10-11:1; מיכה 5:1], און זיי האָבן בקש צו הלך התהלך איבּער הָאָרֶץ; האָט ער אמר: הלך! התהלך איבּער הָאָרֶץ. און
זיי האָבן התהלך איבּער הָאָרֶץ. 8 און ער האָט זעק צו מיר, און האָט דבר צו מיר, אַזוי צו אמר: ראה! די וואָס זײַנען
יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צו אֶרֶץ צפוֹן, האָבן נוח [זען "נוח" ישעיהו 10-11:1] מײַן רוּחַ אין אֶרֶץ צפוֹן. 9
און דאָס דבַר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 10 לקח פון די גלות-לײַט, פון חֶלדַּי, פון טוֹבִיָּהו, און פון יְדַעְיָהו,
וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] פון בבל, און זאָלסט בוא אין דעם
אייגענעם טאָג, און בוא אין בּית יֹאשִׁיָּה בֶּן צפַנְיָהו 11 זאָלסט לקח כֶּסֶף און זָהָב, און עשׂה עֲטָרוֹת [עטרה, זען התג'
19:12], און שׂים אויפן קאָפּ פון יהוֹשׁעַ [זען נחמיה 8:17 יהוֹשׁעַ = ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 12-6:11, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ
עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo
] בֶּן יְהוֹצָדָק, דְּעַם כֹּהֵן-גָּדוֹל. 12 אוּן זָאָלְסְט אַמַר צוּ אִים, אַזוֹי צוּ אַמַר: אַזוֹי הָאָט אַמַר ה' צְבָאוֹת, אַזוֹי צוּ אַמַר: הִנֵּה

אִישׁ [זעען יְהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ] צֶמַח [https://www.youtube.com/watch?v=OjqV7iPC8bs
זכריה 3:8; ירמיה 33:15; 23:5-6; התג 22:16] איז זַיין [יְהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ] שֶׁם [זעען זמח=משיח איז ישועס נאָמען], אוּן
וואָס וועט יצמח [זעען ישעיה 53:2

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc

זעען נחמיה 8:17 יְהוֹשֻׁעַ = ישוע; זעען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יְהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו
52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo
] פוּן זַיין מְקוֹם [זעען שמות 10:23], אוּן וועט בְּנֶה [זעען "בנה" דניאל 9:25] דְּעַם הֵיכַל ה' [זעען יוחנן 2:19]. 13 יָאָ, עֶר
וועט בְּנֶה [זעען "בנה" דניאל 9:25] דְּעַם הֵיכַל ה', אוּן עֶר וועט נִשָּׂא הוֹד, אוּן וועט יֵשֵׁב [זעען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] אוּן מָשַׁל אוּיף זַיין כִּסֵּא, אוּן אַ כֹּהֵן [זעען תהלים 110:4] וועט זַיין בַּיַי זַיין כִּסֵּא; אוּן עֵצָה [זעען ישעיה 11:2]
פוּן שָׁלוֹם [זעען ישעיה 53:5] וועט זַיין צְווישֶׁן זֵיי בְּיידֶן. 14 אוּן דִּי עִטְרוֹת [עטרה] זָאָלֶן זַיין צוּ חֵלֶמְעָן, אוּן טוֹבִיָּהוּ, אוּן
יְדַעְיָהוּ, אוּן חֵן בֶּן צְפַנְיָהוּ, פְּאַר אַ זִכָּרוֹן אִין דְּעַם הֵיכַל ה'. 15 אוּן רְחוֹקִים וועלֶן בּוֹא, אוּן וועלֶן בְּנֶה [זעען "בנה" דניאל
9:25] אִין דְּעַם הֵיכַל ה'; אוּן אִיר וועט יִדַּע אַז ה' צְבָאוֹת הָאָט מִיךְ שְׁלַח [זעען "שלח" מלאכי 3:1] צוּ אֵיַיךְ. אוּן עֶס וועט
זַיין, אוֹיב שְׁמוֹעַ וועט אִיר שְׁמוֹעַ צוּ דְּעַם קוֹל ה' אֱלֹקֵיכֶם.

זכר7

1 אוּן עֶס אִיז גְּעוועזֶן אִין 4טן שָׁנָה פוּן מֶלֶךְ דָּרְיָוֶשׁ, אִיז דָּאָס דְּבַר-ה' גְּעוועזֶן צוּ זְכַרְיָהוּ אִין 4טן טָאָג פוּן 9טן חוֹדֶשׁ,

אין כִּסְלֵו, 2 ווען בּית אֵ-ל
האָבּן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] שַׂראֶצֶר און רֶגֶם-מֶלֶך און זײַנע אנשים צו חלה פְּנֵי ה', 3 און צו אמר צו די כֹּהנים
וואָס אין בּית ה' צבָאוֹת, און צו די נביאים, אַזוי צו אמר: זאָל איך בכה אין דעם 5טן חוֹדש און הִנָּזֵר [נזר], אַזוי ווי
איך האָבּ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] שוין פון כַּמֶּה שָׁנִים? 4 איז דאָס דבַר-ה' צבָאוֹת געווען צו
מיר, אַזוי צו אמר: 5 אמר צו כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ, און צו די כֹּהנים,
אַזוי צו אמר: אַז איר האָט צום און ספד אין 5טן און אין 7טן חוֹדש שוין 70 שָׁנָה, האָט איר צום דען מיר צום? 6 און
אַז איר אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3], און אַז איר שתה, זײַט איר נישט די וואָס אכל, און איר
די וואָס שתה? 7 דאָס זײַנען דאָך די דברים וואָס ה' האָט קרא דורך די נביאים הראשׁוֹנִים, ווען ירושָׁלַיִם איז געווען
ישב און בּשַׁלווה, מיט אירע ערים רונד אַרום איר, און דער נֶגֶב און די שְׁפֵלָה זײַנען געווען ישב. 8 און דאָס דבַר-ה'
איז געווען צו זכַרְיָהו, אַזוי צו אמר: 9 אַזוי האָט געהאַט אמר ה' צבָאוֹת, אַזוי צו אמר: משפט אמתן שפט, און עשׂה
חֶסֶד און רחמים איש מיטן אָחִיו, 10 און אַלמנה און יתום, גֵּר און עָנִי, זאָלט איר נישט עשק, און איש אָחִיו זאָלט
איר נישט חשב רעה אין אײַער לֵב. 11 אָבער זיי האָבּן נישט געוואָלט צו הקשיב [קשב], און זיי האָבּן נתן כתף סרר,
און זייערע אוזנים האָבּן זיי כבד נישט צו שמע. 12 און זייער לֵב האָבּן זיי שׂים אַזוי ווי שָׁמִיר, נישט צו שמע די תוֹרה
און די דברים וואָס ה' צבָאוֹת האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דורך זײַן רוּחַ דורך די נביאים הָרִאשׁוֹנִים; דעריבער
איז געוואָרן קֶצֶף גִּדוֹל פון ה' צבָאוֹת. 13 און עס איז געווען: אַזוי ווי ער האָט קרא, און זיי האָבּן נישט שמע [זען
"שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], אַזוי וועלן זיי קרא, און איך וועל נישט שמע, האָט אמר ה'
צבָאוֹת. 14 און איך וועל זיי סער איבּער כּל גּוֹיִם וואָס זיי האָבּן זיי נישט ידע. אַזוי איז הָאָרֶץ נשמה [שמם] געוואָרן
נאָך זיי, אָן אַ גייער און אָן אַ קומער; און זיי האָבּן שׂוּם דאָס אֶרֶץ חֶמְדָּה [זען חגי 2:7] שַׁמָּה.

זכר8

1 און דאָס דבַר-ה' צבָאוֹת איז געווען אַזוי צו אמר: 2 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: מיך קנא וועגן צִיּוֹן אַ קִנְאָה גְּדוֹלָה,
און מיט חֵמָה גְּדוֹלָה קנא מיך וועגן איר. 3 אַזוי האָט ה' אמר: איך שוב זיך אום קיין צִיּוֹן, און איך וועל שכן אין
ירושָׁלַיִם, און ירושָׁלַיִם וועט קרא ווערן די עִיר הָאֱמֶת, און דער הַר ה' צבָאוֹת, דער הַר הַקֹּדֶשׁ. 4 אַזוי האָט אמר ה'
צבָאוֹת: עס וועלן נאָך ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] זקנים און זקנות אין די רחֹבוֹת [רחוֹב] פון
ירושָׁלַיִם, איטלעכער מיט זײַן מִשְׁעֶנֶת אין זײַן יָד, פון רֹב יָמִים. 5 און די רחֹבוֹת [רחוֹב] פון דער עִיר וועלן זײַן מלא
מיט ילדים [ילד] און ילָדוֹת וואָס שׂחק זיך אין אירע רחֹבוֹת [רחוֹב]. 6 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: אויב דאָס וועט זײַן
פלא [זען פלא, ישעיה 9:5] אין די אויגן פון דעם שְׁאֵרית פון דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] אין יענע טעג, זאָל עס אויך אין מײַנע אויגן זײַן פלא? אמר ה' צבָאוֹת. 7 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת:
הנה, איך ישע עַמִּי, פון דעם אֶרֶץ מזרח, און פון דעם אֶרֶץ מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ. 8 און איך וועל זיי ברענגען, און זיי וועלן
שכן אין ירושָׁלַיִם, און זיי וועלן מיר זײַן צו עַם, און איך וועל זיי זײַן צו אלוקים, מיט אמת און מיט צדקה. 9 אַזוי
האָט אמר ה' צבָאוֹת: זאָלן חזק זײַן אײַערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], איר וואָס שמע אַיין אין די דאָזיקע טעג די
דאָזיקע דברים פון דעם פֶּה פון די נביאים וואָס זײַנען געווען אין דעם יום וואָס דאָס בּית ה' צבָאוֹת, דער הֵיכַל, איז
יסד געוואָרן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] צו ווערן. 10 וואָרעם פאַר יענע טעג איז קיין שָׂכָר פאַרן אָדָם נישט געווען,
און קיין שָׂכָר פאַר דער בהמה איז נישט געווען, און פאַר דעם יוֹצֵא און פאַר דעם אַרײַנגייער איז נישט געווען קיין
שלוֹם פון דעם פײַנט, און איך שלח כּל הָאָדָם איש אויפן רֵעֵהוּ. 11 אָבער אַצונד וועל איך נישט זײַן צו דעם שְׁאֵרית
פון דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אַזוי ווי אין די ימים הָרִאשׁוֹנִים, אמר ה'
צבָאוֹת. 12 וואָרעם דער זֶרַע פון שלום וועט זײַן, אַז דער גֶּפֶן וועט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]
איר פּרי, און הָאָרֶץ וועט נתן איר יְבוּל, און די הימלען וועלן נתן זייער טַל; און איך וועל דעם שְׁאֵרית פון דעם
דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], מאַכן נחל אַלדאָס דאָזיקע. 13 און עס וועט
זײַן, אַזוי ווי איר זײַט געווען אַ קללה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg]
צווישן די גּוֹיִם, איר בּית יהודה און בּית ישראל, אַזוי וועל איך אײַך ישע, און איר וועט ווערן אַ ברכה; איר זאָלט
נישט ירא האָבּן; זאָלן חזק זײַן אײַערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

]. 14 וואָרעם אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: אַזוי ווי איך האָב זמם אײַך צו רעע ווען אבוֹתֵיכם האָבן מיך קצף, אמר ה' צבָאוֹת, און איך האָב נישט נחם געהאַט, 15 אַזוי האָב איך ווידער זמם אין די דאָזיקע טעג צו יטב ירושָלַיִם און דאָס בית יהודה; איר זאָלט נישט ירא האָבן. 16 דאָס זײַנען די זאַכן וואָס איר זאָלט עשׂה : דבר אמת איש מיטן רֵעֵהוּ, אמת און משפט שלוֹם טוט שפט אין אײַערע שְׁעָרים. 17 און איש רֵעֵהוּ זאָלט איר נישט חשב רעה אין אײַער לֵב, און קיין שבועה שֶׁקֶר זאָלט איר נישט אהבה האָבן, וואָרעם דאָס כֹּל איז וואָס איך האָב שׂנא, אמר ה'. 18 און דאָס דבַר-ה' צבָאוֹת איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: 19 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: דער צום פון 4טן חוֹדש, און דער צום פון 5טן, און דער צום פון 7טן, און דער צום פון 10טן, וועט זײַן דעם בית יהודה פאַר שָׂשׂוֹן און פאַר שמחה, און פאַר מֹעֲדִים טוֹבִים; דעריבער אהב! אמת און שלום. 20 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: עס וועט נאָך געשען, אַז בוא וועלן עַמִּים און יושבי ערים רַבּוֹת; 21 און די יושבי אחת וועלן הלך צו דער אַנדערער, אַזוי צו אמר: הלך לאָמיר הלך צו חלה פְּנֵי ה', און צו בקש ה' צבָאוֹת; איך וויל אויך הלך. 22 און בוא וועלן עמים רבים און גוֹיִם עצומים צו בקש ה' צבָאוֹת אין ירושָלַיִם, און צו חלה פְּנֵי ה'. 23 אַזוי האָט אמר ה' צבָאוֹת: אין יענע טעג וועט געשען, אַז חזק וועלן 10 אנשים פון כֹּל לשוֹנוֹת פון די גוֹיִם און חזק דעם כנף [זען מתי 14:36] פון אַ ייִדן, אַזוי צו אמר: לאָמיר הלך מיט אײַך, וואָרעם מיר האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז אלוקים איז מיט אײַך.

זכר9

1 די מַשָׂא פון דבר ה': אין אֶרֶץ חַדְרָךְ; און דַמֶּשֶׂק וועט זײַן זײַן מנוּחָה וואָרעם צו ה' איז דאָס אויג פון אָדָם, ווי פון כֹּל שִׁבְטֵי ישראל 2 און אויך אין חֲמָת וואָס גבל זיך דערמיט, און אין צוֹר און צידוֹן ווי חָכָם מאֹד זי איז. 3 און צוֹר האָט זיך אַ מָצוֹר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], און צבר כֶּסֶף ווי עָפָר, און חָרוּץ ווי טִיט פון די חוּצוֹת [חוץ]. 4 הנה, אֲדֹנָי וועט זי ירש, און ער וועט נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] אין ים איר חיל, און זי וועט אין אֵש אכל ווערן. 5 אַשקלוֹן וועט ראה און וועט ירא האָבן, און עַזָּה און זי וועט חול מאֹד, און עֶקרוֹן וויַיל צו בוש געוואָרן איז איר מַבָּט; און אבד וועט אַ מלך פון עַזָּה, און אַשקלוֹן וועט זײַן נישט ישב. 6 און אַ ממזר וועט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אַשדוֹד, און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] דעם גְּאוֹן פון די פלִשתים. 7 און איך וועל סור זײַן דמים פון זײַן פֶּה, און זײַנע שִׁקּוּץ פון צווישן זײַנע ציין, און ער אויך וועט שאר בײַ אלוקינו; און ער וועט זײַן ווי אלוף אין יהודה, און עֶקרוֹן וועט זײַן ווי דער יבוסי. 8 און איך וועל חנה מײַן בית אַקעגן צָבָא, אַקעגן מֵעֹבֵר וּמִשָּׁב, און מער וועט נישט עבר דורך זיי קיין נֹגֵשׂ; וואָרעם אַצונד האָב איך ראה מיט מײַנע אויגן. 9 גיל זיך מְאֹד, בַּת צִיּוֹן, הריע [רוע], בַּת ירושָלַיִם, הנה, דײַן מלך וועט בוא צו דיר, אַ צַדִּיק און נוֹשָׁע [ישע] איז ער; עָנִי, און רכב אויף אַן חֲמוֹר [זען מתי 21:5; מרק 11:2; לוקס 19:30; יוחנן 12:15], אויף עַיִר בֶּן-אֲתֹנוֹת. 10 און איך וועל כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] רֶכֶב פון אפרים, און אַ סוּס פון ירושָלַיִם, און כרת וועט ווערן דער קשת מלחמה; און ער [משיח] וועט דבר שלום צו די גוֹיִם [זען ישעיה 53:5; 42:4], און זײַן משל וועט זײַן פון ים ביז ים, און פון נָהָר ביז אַפְסֵי אֶרֶץ. 11 יאָ דו פאַר דעם דָּם פון דײַן בְּרִית [זען שמות 24:8; מתי 26:28; מרק' 14:24; לוקס 22:20; קור"א 11:25; יהודים אין משיח 9:10-26; 10:29; 13:20

https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI
https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
זען דָּם פון בְּרִית איז נייטיק צו ישראל 'ס ארטאדאקס אמונה]
לאז איך שלח דײַנע אסירים [אָסִיר] פון דער בּוֹר אָן מַיִם דרינען. 12 שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום צו בְּצָרוֹן, איר אֲסִירֵי הַתִּקְוָה; נאָך היינט נגד איך אָן: משנה וועל איך דיר שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]. 13 וואָרעם איך דרך מיר יהודה ווי אַ קֶשֶׁת; איך מלא אפרים ווי קֶשֶׁת, און איך וועל עור דײַנע בָּנִים, צִיּוֹן, אויף דײַנע בָּנִים, יָוָן, און איך וועל דיך שׂוּם ווי די חֶרֶב פון אַ גיבור. 14 און ה' וועט זיך באַווײַזן איבער זיי, און יצא ווי בָּרָק וועט זײַן חֵץ; און אֲדֹנָי ה' וועט תקע שוֹפר [זען

https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw],
און וועט הלך מיט סערוֹת פון תֵּימָן. 15 ה' צבָאוֹת וועט זיי גנן, און זיי וועלן אכל, און כבש די אבני-קלע, און זיי וועלן שתה און המה ווי פון ווײַן, און זיי וועלן מלא זײַן ווי די מִזְרָק, ווי די זָוִית פון מִזְבֵּחַ. 16 און ה' אֱלֹקֵיהֶם וועט זיי ישע אין יום ההוא, ווי צאָן זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; וואָרעם ווי אַבְנֵי-נֵזֶר

התניסס [נסס] וועלן זיי זײַן אויף זײַן אדמה. 17 באמת, וואָס פאַר טוב וועט זײַן זייערס! און וואָס פאַר יָפִי וועט זײַן זייערס! ווי דָּגָן די בחורים, ווי תִּירוֹשׁ וואָס נובב [נוב] די בְּתֻלּוֹת [בתולה
זען ישעיה 7:14

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio].

זכר10

1 שאל בײַ ה' מָטָר אין דער צײַט פון מַלְקוֹשׁ, בײַ ה' וואָס עשׂה חֲזִיז; און ער וועט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ מטר-גֶּשֶׁם, איטלעכן עֶשֶׂב אויפן שָׂדֶה. 2 וואָרעם די תְּרָפִים האָבן דבר אָוֶן, און די קוֹסמים [קסם] האָבן חזה שֶׁקֶר, און די חלוֹמות דבר שָׁוא, הֶבֶל זיי נחם. דעריבער האָבן זיי נסע אַזוי ווי צאָן, זיי ענה זיך, ווײַל קיין רֹעֶה איז נישטא. 3 אויף די רֹעִים חרה מײַן אף, און מיט די עתוּדים [עַתּוּד] וועל איך זיך פקד; וואָרעם ה' צְבָאוֹת האָט פקד אָן זײַן עֵדֶר, דעם בית יהודה, און שׂים זיי ווי זײַן סוּס הוֹד אין מלחמה. 4 פון אים דער פִּנָּה, פון אים דאָס יָתֵד, פון אים דער קשת פון מלחמה, פון אים וועט יצא כֹּל נוֹגֵשׂ יַחְדּוֹ. 5 און זיי וועלן זײַן ווי גיבוֹרים וואָס בוס דעם טִיט פון די חוּצוֹת [חוץ] אין מלחמה, און זיי וועלן לחם, וואָרעם ה' וועט זײַן מיט זיי, און די רֹכְבִים אויף סוּסים וועלן בוש ווערן. 6 און איך וועל גבר דאָס בית יהודה, און דאָס בית יוֹסף וועל איך ישע, און איך וועל זיי שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], וואָרעם איך זיי רחם; און זיי וועלן זײַן ווי איך וואָלט זיי נישט זָנַח , וואָרעם איך בין ה' אלקֵיהֶם, און וועל זיי ענה. 7 און אפרים וועט זײַן ווי אַ גיבּוֹר, און זייער לֵב וועט זײַן שמח ווי פון ווײַן; און זייערע בָּנִים וועלן ראה און זיך שׂמח, זייער לֵב וועט גיל אין ה'. 8 איך וועל שרק צו זיי, און וועל זיי קבץ, וואָרעם איך זיי פדה

[זען http://www.afii.org/add.htm
]; און זיי וועלן זיך רבה ווי זיי האָבן זיך רבה. 9 יאָ, איך וועל זיי זרע צווישן די עַמִּים, אָבער אין די מרחקים [מרחק] וועלן זיי מיך זכר, און זיי וועלן חיה מיט זייערע בָּנִים, און וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]. 10 און איך וועל זיי שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] פון אֶרֶץ מִצְרַיִם, און פון אַשּׁוּר וועל איך זיי קבץ; און קיין אֶרֶץ גִּלְעָד און לְבָנוֹן וועל איך זיי ברענגען, און עס וועט זיי נישט זיין מצא. 11 און [ה'] וועט עבר איבערן יָם צָרָה, און ער וועט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] וועלן אויפן ים גַּלִּים, און יבש וועלן ווערן כֹּל מצוּלוֹת פון יְאוֹר, און ירד וועט ווערן דער גְּאוֹן פון אַשּׁוּר, און דער שֵׁבֶט [זען במדבר 24:17] פון מִצְרַיִם וועט סור ווערן. 12 און איך וועל זיי גבר אין ה', און אין זײַן שֵׁם וועלן זיי הלך, אמר ה'.

זכר11

1 פתח, לְבָנוֹן, דײַנע דְּלָתַיִם, און זאל אֵשׁ אכל דײַנע צעדערן; 2 הילל [ילל], ציפּרעס, וואָרעם דער צעדער איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] ווײַל די אדִּירים [אַדִּיר] זײַנען שדד געוואָרן; ילל, אײַכנבײַמער פון בָּשָׁן, וואָרעם דער יַעַר יְבָצֵי איז ירד. 3 קוֹל ילל פון די רֹעִים, וואָרעם שדד איז זייער אדרת. קוֹל פון שאגה פון פירים, וואָרעם שדד איז דאָס גְּאוֹן פון יַרדן. 4 אַזוי האָט אמר ה' אֱלֹקָי: רעה די צאָן פון הַרֵגָה, 5 וואָס זייערע קויפער הרג זיי, און ווערן נישט אָשַׁם [זען ישעיה 53:10], און זייערע פאַרקויפער אמר: ברך ה']

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
], וואָרעם איך ווער רײַך; און זייערע רֹעִים חמל זיך נישט אויף זיי. 6 וואָרעם איך וועל זיך נישט מער חמל אויף די יושבי הָאָרֶץ, אמר ה', און הנה, איך מצא דעם אָדָם, איטלעכן אין דער יָד פון זײַן רֵעַ, און אין דער יָד פון זײַן מלך, און זיי וועלן כתת הָאָרֶץ, און איך וועל נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון זייער יָד. 7 און איך האָב רעה די צאָן פון הַרֵגָה, באמת, די ענוים פון די צאָן, און איך האָב מיר לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] 2 מַקֵּל, אחד האָב איך קרא נֹעַם, און אחד האָב איך קרא חֹבלים [חבל], און איך האָב רעה די צאָן. 8 און איך האָב הכחיד [כחד] די 3 רֹעִים אין 1 חוֹדש]

זען 3 אין 1 https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc זען

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE]. און מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] איז געוואָרן קצר מיט זיי, און אויך זייער נפש האָט זיך בחל מיט מיר. 9 און איך האָב אמר: איך וועל אײַך נישט רעה; די וואָס מות, זאָל מות, און די וואָס ווערט כחד, זאָל כחד ווערן, און די שאר זאָלן אכל איינע דער אַנדערנס בשׂר [זען בשׂר, תהלים 16:9-10

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ

https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM

]. 10 און איך האָב לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] מײַן מַקֵל נֹעַם, און האָב אים גדע, כדי צו הפר [פרר] מײַן בְּרִית וואָס איך האָב כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט כּל עַמִּים. 11 און עס איז הפר [פרר, זען "הֵפֵרוּ," ירמיה 31:32

https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4

https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8

https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs

] געוואָרן אין יום ההוא, און די ענוים פון צאַן וואָס האָבן זיך שמר אָן מיר, האָבן ידע אַז דאָס איז דאָס דבַר-ה'. 12 און איך האָב צו זיי אמר: אויב עס איז טוֹב אין אײַערע אויגן, יהב מיר מײַן שׂכר, און אויב נישט, חדל אײַך. האָבן זיי שקל מײַן שׂכר 30 כֶּסֶף [זען מתי 26:15; 27:9,10

https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM

]. 13 האָט ה' אמר צו מיר: שלך אים צו דער יוֹצֵר [זען

[http://www.afii.org/yeshiva.pdf

, דעם אֶדֶר יקר וואָס איך בין יקר בײַ זיי. און איך האָב לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די 30 כֶּסֶף [זען מתי 26:15; 27:9-10], און האָב עס שלך אין בית ה', אין דער יוֹצֵר. 14 און איך האָב גדע מײַן מקל הַשֵּׁנִי, מטה, חֹבלים, כדי צו חֵפֵר די אַחֲוָה צווישן יהודה און צווישן ישראל. 15 און ה' האָט צו מיר אמר: לקח דיר נאָך די כלים פון אַ נאַרישן רֹעֶה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=4eeJztTkWJc]. 16 וואָרעם הנה, איך קום אַ רֹעֶה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=YJlmQEQMXZE] אין הָאָרֶץ, וואָס אום די נכחד [כחד] וועט ער זיך נישט פקד; די נַעַר וועט ער נישט בקש, און די נשבר [שבר] וועט ער נישט רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5], די נצב וועט ער נישט כול, און דאָס בשׂר פון דער בריאה וועט ער אכל, און זייערע פרסה וועט ער פרק. 17 ווי צו דעם אֱלִיל רֹעֶה, וואָס עזב די צֹאן! אַ חֶרֶב אויף זײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'], און אויף זײַן ימין אויג! זײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] זאָל יבש יבש ווערן, און זײַן ימין אויג זאָל כהה כהה ווערן!

זכר12

1 די מַשָּׂא פון דבר ה' אויף ישראל: אַזוי אמר ה', וואָס האָט נטה די שָׁמַיִם, און יסד אֶרֶץ, און יצר דעם רוּחַ אָדָם אין אים. 2 הנה, איך שׂים ירושָׁלַיִם פאַר אַ סַף רַעַל פאַר כּל עַמִּים רונד אַרום; און אויך יהודה וועט היה אין מָצוּר אויף ירושָׁלַיִם. 3 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועל איך שׂים ירושָׁלַיִם אַן אֶבֶן מַעֲמָסָה פאַר כּל עַמִּים, אַלע וואָס עמס זי אויף זיך וועלן זיך שׂרט שׂרט; און אסף וועלן זיך אַקעגן איר כּל גּוֹיִם פון הָאָרֶץ [

https://www.youtube.com/watch?v=YJlmQEQMXZE

https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4
]. 4 אין יום ההוא, אמר ה', וועל איך נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] כֹּל סוּס מיט תִּמָּהוֹן, אוּן זַיַן רֹכֵב מיט שִׁגָּעוֹן; אוּן אויף דעם בֵּית יהודה וועל איך פקח מַיַנע אויגן. אוּן כֹּל סוּס פוּן די עַמִּים וועל איך נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] מיט עִוָּרוֹן. 5 אוּן די אַלֶּפֵי פוּן יהודה וועלן אמר אין זייער לֵב: אַמְצָה זַיַנען צו מיר די יושבי ירושָׁלַיִם, דורך ה' צבָאוֹת אלוֹקיהם. 6 אין יום ההוא וועל איך שִׂים די אַלֶּפֵי פוּן יהודה ווי אַ כִּיּוֹר אֵשׁ צווישן האָלץ, אוּן ווי אַ לפיד אֵשׁ צווישן עָמִיר, אוּן זיי וועלן אכל אויף יָמִין אוּן אויף שְׂמֹאוֹל כֹּל עַמִּים רונד ארום; אוּן ירושָׁלַיִם וועט ווידער ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף איר מקוֹם אין ירושָׁלַיִם. 7 אוּן ה' וועט ישע די אוהלים פוּן יהודה צום ראשׁוֹנָה, כדי די תִּפְאֶרֶת פוּן דעם בֵּית דָּוִיד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc
https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
], אוּן די תִּפְאֶרֶת פוּן די יושבי ירושָׁלַיִם, זאָל זיך נישט גדל איבּער יהודה. 8 אין יום ההוא וועט ה' גנן די יושבי ירושָׁלַיִם, אוּן דער נכשל [כשל] צווישן זיי וועט אין יום ההוא זַיַן ווי דָּוִיד, אוּן דאָס בֵּית דָּוִיד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
]
ווי אלוקים [זען

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
http://orthodoxjewishbible.blogspot.com/2010/11/empty-tomb.html
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
http://www.afii.org/zoharthreeinone.pdf
http://www.afii.org/zohar3n1.pdf
http://www.afii.org/zoharthreeinone.htm
כִּי־יֶלֶד יֻלַּד־לָנוּ בֵּן נִתַּן־לָנוּ וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה עַל־שִׁכְמוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִיעַד שַׂר־שָׁלוֹם, ישעיה 9:5; משמעות "פלח" = "עֲבוֹדָה אַזוי ווי לאלוהות"; חברים של דניאל לא "פלח" לאלילים (דניאל 3:18), אבל כל עמים, כוללים כלל ישראל, "פלח" בר אנוש (דניאל 14-7:13), עָנָנִי (הוא של העננים, תרגום דברי הימים א 3:24), משיח, סַנְהֶדְרִין 96ב-97א, בר נפלי

], אוּן ווי א מלאך ה' [זען בראשית 14-16:7; שפטים 22-13:9; זכריה 1:12] פאַר זיי [זען

https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4
https://www.youtube.com/watch?v=-Hdp04KAxFM
]. 9 אוּן עס וועט זַיַן אין יום ההוא, וועל איך בקש צו שמד כֹּל גּוֹיִם וואָס בוא אויף ירושָׁלַיִם. 10 אוּן איך וועל שפך אויף בֵּית דָּוִד [זען בית דוד, ישעיה 14-7:13], אוּן אויף די יושבי ירושָׁלַיִם, רוּחַ חֵן אוּן תַּחֲנוּן, אוּן זיי וועלן נבט בּיַי מיר [זען זכריה 1:8,11; 12:8] וואָס זיי האָבּן דקר [זען במדבר 25:8;
אוּן זען "וְהוּא מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ", ישעיה 53:5;

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

], און וועלן ספד אויף אים ווי מע מִסְפֵּד אויף אַ יָחִיד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=9rxgBt9r5SQ

כי ה' אהב כל כך את העולם עד שהקריב את בנו היחיד, כדי שכל המאמין בו לא יאבד כי אם יחיה לנצח

], און זיך מרר נאָך אים ווי מע מרר זיך נאָך הַבְּכוֹר. 11 אין יום ההוא וועט גדל זײַן די מִסְפֵּד אין ירושָׁלַיִם, אַזוי ווי די מִסְפֵּד פון הַדַד-רִמּוֹן אין בִּקְעָה מְגִדּוֹן. 12 און הָאָרֶץ וועט ספד משפחות משפחות לבד [בַּד]; די משפחות בית דוד [לבד], און זייערע נָשִׁים לבד; און די משפחה בית נתן [זען "נתן בֶּן דוד" דברי הימים א 3:5; ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 1:1; 2:7-9

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

זען נחמיה 8:17 יהוֹשׁוּעַ = ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג' 22:16

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY

https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI

https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

] [לבד], און זייערע נָשִׁים [לבד]; די משפחה בית לֵוִי [לבד], און זייערע נָשִׁים [לבד]; די משפחה שִׁמעִים [לבד], און זייערע נָשִׁים [לבד]; 14 כֹּל משפחות וואָס זײַנען שאר, משפחות משפחות [לבד], און זייערע נָשִׁים [לבד].

זכר13

1 אין יום ההוא וועט זיך פקח אַ מָקוֹר [זען תהלים (9)36:10] פאַר דעם בית דוד, און פאַר די יושבי ירושָׁלַיִם, פאַר חטאת און פאַר נִדָּה. 2 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, אמר ה' צבָאוֹת, וועל איך כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] די שְׁמוֹת פון די עצבים [עָצָב], פון הָאָרֶץ, און זיי וועלן מער נישט זכר ווערן; און אויך די נביאים און דעם רוּחַ הַטֻּמְאָה וועל איך עבר פון הָאָרֶץ. 3 און עס וועט זײַן, אַז עמיצער וועט נאָך נביאות זאָגן, וועלן אמר צו

אים אָבִיו און אִמּוֹ וואָס האָבן אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]: טאָרסט נישט חיה, וואָרעם שֶׁקֶר האָסטו דבר אין שֵׁם פון ה'; און אָבִיו און אִמּוֹ וואָס האָבן אים ילד, וועלן אים דקר
[זען במדבר 25:8;
און זען "וְהוּא מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ", ישעיה 53:5;

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
]
, אַז ער וועט נביאות זאגן. 4 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועלן זיך די נביאים בוש איטלעכער מיט זײַן חֲזוֹן, ווען ער וועט נביאות זאגן; און זיי וועלן נישט לבש אַן אַדֶּרֶת שֵׂעָר כדי צו כחש. 5 און ער וועט אמר: נישט קיין נביא בין איך, אַן איש אַן עֹבֵד אֲדָמָה בין איך, וואָרעם הקנה [קנה, זען משלי 8:22

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
] האָט מען מיך פון מײַן נְעוּרִים אָן. 6 און אַז מע וועט אמר צו אים: וואָס זײַנען די דאָזיקע מַכּוֹת צווישן דײַנע ידים

[זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]? וועט ער אמר: דאָס האָבּ איך נכה אין בית פון מײַנע מאהב. 7 עור זיך, חֶרֶב, אויף מײַן רֹעֶה [זען ישעיה 40:11; יחזקאל 34:23-24; 37:24], און אויף דעם גֶּבֶר וואָס איך האָבּ מיר עָמִית! אמר ה' צבָאוֹת; נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] דעם רֹעֶה, און די צאָן זאָלן פוץ ווערן; און איך וועל שוב מײַן יָד אויף די צֹעֲרִים [זען זכריה 11:7; מתי 26:31,56]. 8 און עס וועט געשען אין כּל הָאָרֶץ, אמר ה'; 2 דערין וועלן כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן און גוע, און אַ שְׁלִשִׁית וועט יתר דערין. 9 און איך וועל ברענגען דעם שְׁלִשִׁית אין אֵש, און וועל זיי צרף ווי מע צרף כֶּסֶף, און וועל זיי בחן ווי מע בחן זָהָב; ער וועט קרא מײַן שֵׁם, און איך וועל אים ענה; איך אמר: ער איז עַמִּי, און ער וועט אמר: ה' איז אֱלֹקָי.

זכר14

1 הנה, יוֹם בוא בײַ ה', און דײַן שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] וועט חלק ווערן אין דיר. 2 און איך וועל אסף כּל הַגּוֹיִם קיין ירושָׁלַיִם אויף מלחמה; און די עִיר וועט לכד ווערן, און די בּתִּים וועלן נשסס [שסס] ווערן, און די נשִׁים וועלן שכב ווערן; און אַ האַלבּע עִיר וועט אין גלות יצא, אָבער דער יתר פון הָעָם וועט נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן פון עִיר. 3 און ה' וועט יצא, און וועט לחם מיט יענע גּוֹיִם, ווי זײַן יום צו לחם אין יוֹם קרב. 4 און זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17; מה"ש 1:11-12] וועלן עמד אין יום ההוא אויפן הַר-הַזֵּיתִים

https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
, וואָס פאַר ירושָׁלַיִם פון מזרח, און דער הַר-הַזֵּיתִים וועט זיך בקע איבּער העלפט, צו מזרח און צו מערב, גֵּיא גדולה מאֹד; און אַ העלפט הַר וועט זיך מוש קיין צפון, און אַ העלפט פון אים קיין נגבה

[זען https://www.youtube.com/watch?v=YJlmQEQMXZE
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4].
5 און איר וועט נוס צום גֵּיא פון די הָרִים, וואָרעם דער גֵּיא פון די הָרִים וועט נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4] ביז אָצַל; און איר וועט נוס ווי איר זײַט נוס פון דער רַעַש [זען עמוס 1:1] אין די יְמֵי עוּזִיָּה מלך יהודה; און ה' אֱלֹקָי וועט בוא,

און כּל קְדֹשִׁים מיט דיר [זען https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4

זען https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo
זען תסל"א 3:13; תסל"ב 1:7-11; יהודה 14]. 6 און עס וועט זײַן: אין יום ההוא וועט נישט היה קיין אוֹר, יקרות און קִפָּאוֹן [קפא]. 7 און עס וועט זײַן יוֹם אֶחָד, וואָס וועט זײַן ידע צו ה', נישט יוֹם און נישט לַיְלָה; אָבער עס וועט זײַן, צו עֶרֶב וועט ווערן אוֹר. 8 און עס וועט זײַן אין יום ההוא, וועלן יצא מַיִם חַיִּים פון ירושָׁלַיִם, העלפט פון זיי צום ים הקדמוֹנִי, און העלפט פון זיי צום ים האחרוֹן; אום קַיִץ און אום חֹרֶף וועט עס זײַן. 9 און ה' וועט זײַן מלך איבּער כּל הָאָרֶץ; אין יום ההוא וועט ה' זײַן אֶחָד, און שמוֹ [זען "שמוֹ" זכריה 6:11-12] אֶחָד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s]. 10 דאָס כּל הָאָרֶץ וועט סבב ווערן ווי דער עַרָבָה, פון גֶּבַע בּיז רִמוֹן, אין נֶגֶב פון ירושָׁלַיִם; און זי וועט ראם און ישב אין איר מקוֹם, פון דעם שער בנימין בּיז

דעם מקום פון שער הראשון, ביז דעם שער הַפִּנִּים, און פון דעם מגדל חֲנַנְאֵל ביז דעם יֶקֶב הַמֶּלֶךְ. 11 און זיי וועלן ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] דערין, און חֵרֶם וועט מער נישט זיין, און ירושָׁלַיִם וועט ישב אין בֶּטַח.
12 און דאָס וועט זיין די מַגֵּפָה וואָס ה' וועט נגף כּל הָעַמִּים וואָס זיינען צבא אויף ירושָׁלַיִם: זייער בָּשָׂר וועט המיק [מקק] ווי זיי עמד אויף זייערע רגלים [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און זייערע אויגן וועלן נמקק [נמק] אין זייערע חוֹר, און זייער לשון וועט מקק אין זייער פֶּה. 13 און עס וועט זיין אין יום ההוא, וועט ווערן אויף זיי אַ מהומה פון ה' רַבָּה, און זיי וועלן חזק איינער דעם אַנדערנס יָד, און איינעמס יָד וועט זיך עלה קעגן אַנדערנס יָד. 14 און אויך יהודה וועט לחם אין ירושָׁלַיִם; און אסף וועט ווערן דער חֵיל כּל הַגּוֹיִם רונד ארום, זָהָב און כֶּסֶף און בגדים רב מאֹד. 15 און אַזוי אויך וועט זיין די מַגֵּפָה פונעם סוּס, פונעם פֶּרֶד, פונעם גָּמָל, און פונעם חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9], און פון כּל הבהמה וואָס וועט זיין אין יענע מחנות אַזוי ווי די דאָזיקע מַגֵּפָה. 16 און עס וועט זיין, כָּל וואָס איז יתר פון כּל הַגּוֹיִם וואָס זיינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אויף ירושָׁלַיִם, וועט עלה שָׁנָה בְשָׁנָה זיך צו שחה צו דעם מֶלֶךְ, ה' צבָאוֹת, און צו חגג דעם חַג פון סוּכּוֹת [זען יוחנן 7:2]. 17 און עס וועט זיין, ווער פון די משפחות הָאָרֶץ עס וועט נישט עלה קיין ירושָׁלַיִם זיך צו שחה צו דעם מֶלֶךְ, ה' צבָאוֹת, וועט אויף זיי נישט זיין קיין גֶּשֶׁם; 18 און אויב די משפחה פון מִצְרַיִם וועט נישט עלה, און בוא נישט, וועט אויף זיי נישט אויך; דאָס וועט זיין די מַגֵּפָה וואָס ה' וועט נגף די גּוֹיִם וואָס וועלן נישט עלה צו חגג דעם חַג פון סוּכּוֹת. 19 דאָס וועט זיין די חטאת פון מִצְרַיִם, און די חטאת פון כּל הַגּוֹיִם וואָס וועלן נישט עלה צו חגג דעם חַג פון סוּכּוֹת. 20 אין יום ההוא וועט אויף די מְצִלָּה פון די סוּס קֹדֶשׁ צו ה'; און די סירות [סיר] אין בית ה' וועלן זיין אַזוי ווי די מזרקים [מזרק] וואָס פאַרן מזבח. 21 און כּל סיר אין ירושָׁלַיִם און אין יהודה וועט זיין קֹדֶשׁ צו ה' צבָאוֹת, און כּל וואָס זבח וועלן לקח פון זיי, און בשל אין זיי; און עס וועט מער נישט זיין קיין כנעני [זען מתי 13-21:12; יוחנן 16-2:13] אין בית ה' צבָאוֹת אין יום ההוא.

מלאכי

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

מלא1

1 די מַשָּׂא פון דבר ה' צו ישראל דורך מַלאָכין [זען

https://www.youtube.com/watch?v=yE16T70t-1U]
: 2 איך האָב אייך אהב, אמר ה'. און איר אמר: מיט וואָס האָסטו אונדז אהב? איז נישט עֵשָׂו אָח צו יעקב? אמר ה', פונדעסטוועגן האָב איך יעקבן אהב [זען

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
], 3 און עֵשָׂו האָב איך שׂנא, און שׂים זיינע הָרִים אַ שְׁמָמָה, און זיין נחלה פאַר תַּנּוֹת [תַּן] פון מדבר. 4 אויב אֱדוֹם אמר: מיר זיינען רשש געוואָרן, אָבער מיר וועלן ווידער בנה די חורבות, האָט ה' צבָאות אַזוי אמר: זיי וועלן בנה [זען "בנה" דניאל 25:9], און איך וועל הָרַס, און מע וועט זיי קרא דער גְּבוּל רשעה, און הָעָם וואָס ה' האָט זעם עַד עוֹלָם.
5 און אייערע אויגן וועלן ראה, און איר וועט אמר: ה' איז גדל אַריבער דעם גְּבוּל ישראל. 6 בֵּן כבד אָב, און עֶבֶד אֲדֹנָיו; איז אויב איך בין אַן אָב, אַווו איז מיין כבוד? און אויב איך בין אֲדוֹנים, אַווו איז די מוֹרָה פאַר מיר? אמר ה' צבָאות צו אייך, כֹּהנים, וואָס זייט בזה [זען "בזה" ישעיה 53:3] מיין שֵׁם. און איר אמר: מיט וואָס זיינען מיר בזה דיין שֵׁם? 7 איר נגש אויף מיין מזבח לֶחֶם מגֹאָל [גאל]. און איר אמר: מיט וואָס האָבן מיר דיך גאל? מיט אייער זאגן: דער שלחן ה' איז נבזה [בזה, ישעיה 53:3]. 8 און אַז איר נגש אַן עִוֵּר צו זבח, איז קיין רָע נישט! און אַז איר נגש אַ פִּסֵּחַ און אַ חֹלֶה, איז קיין רָע נישט! קרב עס נָא צו דיין פֶּחָה, צי ער וועט דיך רצה, אָדער וועט דיך נשׂא? אמר ה' צבָאות. 9 און אַצונד חלה נָא ביי א-ל, ער זאָל אונדז חנן! דורך אייער יָד איז דאָס געשען; קען ער נשׂא דעם פנים פון אייך? אמר ה' צבָאות. 10 וואָלט ווער פון אייך סגר די דְּלָתַיִם, און איר זאָלט נישט אור אויף מיין מזבח חִנָּם! איך וויל אייך נישט האָבן חֵפֶץ, אמר ה' צבָאות, און וועל נישט רצה קיין מִנְחָה פון אייער יָד. 11 וואָרעם פון מִזְרַח שֶׁמֶשׁ און ביז מְבוֹאוֹ

איז מײַן שֵׁם גָּדוֹל צווישן די גּוֹיִם, אוּן אין כּל מקוֹם ווערט מֻקְטָר נגש צו מײַן שֵׁם אוּן מנחה טְהוֹרָה; ווײַל מײַן שֵׁם איז גָּדוֹל צווישן די גּוֹיִם, אמר ה' צבָאוּת. 12 אוּן איר חלל אים מיט אײַער זאָגן: דער שֻׁלְחַן אדֹנָי איז גאל, אוּן זײַן נִיב, זײַן אֹכֶל, איז בזה. 13 אוּן איר אמר: הִנֵּה, וואָס פאַר אַ תְּלָאָה! אוּן איר נפח בײַ אים, אמר ה' צבָאוּת; אוּן איר ברענגען אַ גָּזוּל, אוּן אַ פִּסֵּחַ אוּן אַ חוֹלֶה; אוּן אַז איר ברענגען דעם מִנְחָה, זאָל איך אים רצה פוּן אײַער יָד? אמר ה'. 14 אוּן אָרוּר [ארר] זאָל זײַן דער נוֹכֵל, וואָס אין זײַן עֵדֶר איז דאָ אַ זָכָר, אוּן ער איז מנַדר אוּן זבח אַ משחת [שחת] צו אֲדֹנָי; וואָרעם אַ מֶלֶךְ גדוֹל בין איך, אמר ה' צבָאוּת, אוּן מײַן שֵׁם איז נוֹרָא צווישן די גּוֹיִם.

מלא2

1 אוּן אַצונד, צו אײַך איז דערדאָזיקער מִצְוָה, איר כֹּהנים: 2 אויב איר וועט נישט שמע, אוּן אויב איר וועט נישט שׂים אין לֵב, צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] כבוד צו מײַן שֵׁם, אמר ה' צבָאוּת, וועל איך שלח אויף אײַך אַ מְאֵרָה, אוּן איך וועל ארר אײַערע בִּרְכוֹת [זען

https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg

https://www.youtube.com/watch?v=MlOakA6cyhk

], יאָ, איך זיי ארר, ווײַל איר שׂים נישט צום לֵב. 3 הִנֵּה, איך וועל זער בײַ אײַך אויף דער זריעה; אוּן איך וועל זרה פֶּרֶשׁ אויף אײַערע פנימער, דעם פֶּרֶשׁ פוּן אײַערע יָום-טוב-קרבּנוֹת; אוּן מע וועט אײַך נשׂא מיט אים. 4 אוּן איר וועט ידע אַז איך האָבּ אײַך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דעם דאָזיקן מִצְוָה, כדי מײַן בְּרִית זאָל היה מיט לֵוִי, אמר ה' צבָאוּת. 5 מײַן בְּרִית איז מיט אים געווען אויף הַחַיִּים אוּן הַשָּׁלוֹם, אוּן איך האָבּ זיי אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף מוֹרָא, אוּן ער האָט פאַר מיר ירא געהאַט, אוּן פאַר מײַן שֵׁם האָט ער חתת. 6 די תּוֹרה פוּן אֱמֶת איז געווען אין זײַן פֶּה, אוּן קיין עַוְלָה האָט זיך נישט מצא אויף זײַנע ליפּן; אין שלוֹם אוּן אין מִישׁוֹר איז ער מיט מיר הלך, אוּן רַבִּים האָט ער שוב פוּן עָוֹן. 7 וואָרעם די ליפּן פוּן כֹּהן דאַרפן זײַן שומר איבּער דַעַת, אוּן די תּוֹרה דאַרף מען בקש פוּן זײַן פֶּה, ווײַל דער מַלְאָךְ ה' צבָאוּת איז ער. 8 אָבּער איר האָט זיך סור פוּן הַדֶּרֶךְ, איר האָט געמאַכט כשל רבּים אין דער תּוֹרה, איר האָט שחת דעם בְּרִית פוּן לֵוִי, אמר ה' צבָאוּת. 9 דעריבּער האָבּ איך אויך אײַך נתן נבזים [זען בזה, ישעיה 53:3] אוּן שָׁפל בײַ כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וועדליק ווי איר נישט זײַן שומר איבּער מײַנע דרכים, אוּן נשׂא פנים אין תּוֹרָה. 10 איז נישט אָב אֶחָד בײַ אונדז אַלעמען [זען אלוקים הָאָב, יוחנן 14:9; משלי 30:4]? האָט אונדז נישט א-ל אֶחָד בּרא? לָמָּה זאָלן מיר בגד איינער אָן אַנדערן, צו חלל דעם בְּרִית אבוֹתֵינוּ? 11 בגד האָט יהודה, אוּן תּוֹעֵבָה איז עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] געוואָרן אין ישׂראל אוּן אין ירוּשָׁלַיִם, וואָרעם חלל האָט יהודה די קֹדֶשׁ ה' וואָס ער האָט אהבּ, אוּן האָט בעל בַּת א-ל נֵכָר. 12 ה' וועט כרת [זען "יכרת משיח וְאין לוֹ" דניאל 9:26] בײַ דעם איש וואָס עשׂה דאס, אַ עור אוּן ענה פוּן די אוהלים פוּן יעקבּ, אוּן דעם וואָס נגש מִנְחָה צו ה' צבָאוּת. 13 אוּן צווייטנס עשׂה איר: איר כסה דעם מזבח ה' מיט דִּמְעָה. מיט בְּכִי אוּן מיט אֲנָקָה, ווײַל ער קען זיך מער נישט פנה צום מִנְחָה, אוּן אים לקח מיט רָצוֹן פוּן אײַער יָד. 14 אוּן איר אמר: פאַר וואָס? ווײַל ה' איז עדות צווישן דיר אוּן דער אִשָּׁה פוּן דײַן נְעוּרִים, וואָס דו האָסט בגד אָן איר, הגם זי איז דײַן חברטע, אוּן די אִשָּׁה פוּן דײַן בְּרִית. 15 אוּן אֶחָד נישט ער [ה'] עשׂה? וואָס האָט שְׁאָר פוּן רוּחַ; אוּן וואָס הָאֶחָד? זֶרַע אלוֹקים ער בקש. דעריבּער זאָלט איר זײַן שמר אין אײַער רוּחַ, אוּן אָן דער אִשָּׁה פוּן זײַן נְעוּרִים זאָל מען נישט בגד. 16 וואָרעם איך האָבּ שׂנא גֶט, אמר ה' אֱלֹקֵי ישׂראל, אוּן דעם וואָס כסה חָמָס [זען ישעיה 53:9] על זײַן לבוּש, אמר ה' צבָאוּת; דעריבּער זאָלט איר זײַן שמר אין אײַער רוּחַ, אַז איר זאָלט נישט בגד. 17 איר האָט יגע ה' מיט אײַערע דברים, אוּן איר אמר: מיט וואָס האָבּן מיר יגע? מיט אײַער זאָגן: איטלעכער וואָס עשׂה רָע, איז טוֹב אין די אויגן פוּן ה', אוּן זיי חפץ ער האָבּן; אָדער, ווו איז האלוקים פוּן מִשְׁפָּט?

מלא3

1 הִנֵּה, איך שלח מײַן מַלְאָךְ [זען מרק' 1:2], אוּן ער וועט פנה דעם דֶּרֶךְ פאַר מיר, אוּן פִּתאֹם וועט בוא אין זײַן הֵיכַל הָאָדוֹן [זען תהלים 110:1; זכריה 4:14, זען **https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc**] וועמען איר בקש; אוּן דער מַלְאָךְ [זען ישעיה 42:6; 49:8; יהודים אין משיח 13:20; 12:24] הבּרית וועמען איר חפץ, הִנֵּה בוא ער, אמר ה' צבָאוּת. 2 אוּן ווער קען כול דעם יוֹם בוֹאוֹ? אוּן ווער איז דער וואָס קען עמד, ווען ער באַווײַזט זיך? וואָרעם ער איז ווי אֵש פוּן דעם מְצָרֵף [צוֹרֵף], אוּן ווי בֹּרִית פוּן מְכַבְּסִים [כבס]. 3 אוּן ער וועט ישב [זען "ישב"

הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] ווי אַ מְצָרֵף [צוֹרף] און אַ מטהר פון כֶּסֶף, און וועט טהר בְּנֵי-לֵוִי, און זיי זקק ווי זָהָב
און ווי כֶּסֶף; און זיי וועלן ברענגען צו ה' מנחה אין צדקה. 4 און ערב וועט זײַן בײַ ה' דער מִנְחָה פון יהודה און
ירוּשָׁלַיִם, ווי אין די יְמֵי עוֹלָם, און ווי אין שָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת. 5 און איך וועל קרב צום משפט אויף אײַך, און איך וועל
זײַן אַן עֵד מְמַהֵר, אַקעגן די מכשפים, און אַקעגן די נוֹאפים, און אַקעגן די וואָס שבע שֶׁקֶר, און אַקעגן די וואָס
עשק דעם שָׂכִיר פון זײַן שְׂכַר, די אַלמנה און דעם יתום, און קריוודען דעם גֵּר, און האָבן נישט קיין ירא פאַר מיר,
אמר ה' צבָאות. 6 אָבער איך ה' שָׁנָה זיך נישט, און איר בְּנֵי יעקב וועט נישט כלה ווערן. 7 פון די יְמֵי אבוֹתֵיכם אָן
האָט איר זיך סור פון מײַנע חֻקּוֹת, און זיי נישט שומר; שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אײַך אום צו מיר,
און איך וועל זיך שוב צו אײַך, אמר ה' צבָאות. אָבער איר אמר: וועגן וואָס זאָלן מיר זיך שוב? 8 צי דאַרף אַן אָדָם
קבע אלוֹקים, וואָס איר קבע מיך? און איר אמר: אין וואָס קבע מיר דיך? אין דעם מַעֲשֵׂר און דער תְּרוּמָה. 9 איר
זײַט מיט אַ מְאֵרָה אָרור [זען

https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg

https://www.youtube.com/watch?v=MlOakA6cyhk

], פון דעסט וועגן קבע איר מיך, דאָס כּל הַגּוֹי. 10 ברענגט דעם כּל הַמַּעֲשֵׂר אין בית האוֹצָר, און זאָל זײַן טֶרֶף אין
מײַן בית, און בחן מיך נָא דערמיט, אמר ה' צבָאות, אויב איך וועל אײַך נישט פתח די אֲרֻבּוֹת [רֲרֻבָּה] פון שָׁמַיִם, און
וועל אײַך נישט ריק אַ בְּרָכָה ביז איבער גענוג. 11 און איך וועל גער פון אײַערטוועגן אויף דעם אֹכֶל, און ער וועט
אײַך נישט שחת די פרי האדמה, און אײַער גֶּפֶן וועט נישט שכל אין שָׂדֶה, אמר ה' צבָאות. 12 און כּל הגּוֹיִם וועלן
אײַך אשר, וואָרעם איר וועט זײַן אַן אֶרֶץ חֵפֶץ, אמר ה' צבָאות. 13 חזק זײַנען אײַערע דברים קעגן מיר, אמר ה'. און
איר אמר: וואָס האָבן מיר דבר אַקעגן דיר? 14 איר האָט אמר: שָׁוְא איז עבד אלוקים, און וואָס בֶּצַע אַז מיר האָבן
שומר זײַן משמרת, און אַז מיר זײַנען הלך ווי קדֹרַנִּים פאַר ה' צבָאות? 15 איז, אַצונד מאשרים מיר רופן די זֵדִים; יאָ,
בנה געוואָרן זײַנען די וואָס עשה רשעה, יאָ, זיי האָבן בחן אלוקים, און זײַנען מלט געוואָרן. 16 דענסמאָל האָבן די
יְרֵאֵי ה' דבר איינער צום אַנדערן, און ה' האָט קשב און שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים
18:15], און אַ סֵפֶר זִכָּרוֹן איז כתב געוואָרן בײַ אים, פאַר די יְרֵאֵי ה', און חשב אָן זײַן שֵׁם. 17 און זיי וועלן מיר זײַן,
אמר ה' צבָאות, אין דעם יוֹם וואָס איך עשה סְגֻלָּה; און איך וועל זיך חמל אויף זיי, ווי אַן איש חמל זיך אויף בְּנוֹ
וואָס עבד אים. 18 און איר וועט ווידער ראה צווישן דעם צדיק און דעם רשע, צווישן דעם וואָס עבד אלוקים, און
דעם וואָס עבד אים נישט. 19 וואָרעם הִנֵּה, דער יוֹם בוא, ער בער ווי אַ תַּנּוּר, און כּל זֵדִים און אַלע וואָס עשה רשעה
וועלן זײַן קַש, און להט וועט זיי דער יוֹם וואָס בוא, אמר ה' צבָאות, אַז ער וועט זיי נישט עזב שֹׁרֶשׁ אָדער עָנָף. 20
אָבער אײַך, וואָס האָט ירא פאַר מײַן שֵׁם, וועט זרח די שֶׁמֶשׁ פון צדקה מיט מַרְפֵּה [זען ישעיה 53:5] אין אירע
כּנפים [כנף]; און איר וועט יצא און וועט פוש ווי עֶגְלִים פון מַרְבֵּק. 21 און איר וועט עסס די רשעים, וואָרעם זיי
וועלן זײַן אֵפֶר אונטער אײַערע כּפּוֹת רגלים אין דעם יוֹם וואָס איך עשה, אמר ה' צבָאות. 22 זכר! די תּוֹרה פון משהן
עַבְדִּי, וואָס איך האָב אים צוה אין חוֹרֵב פאַר כּל ישראל, חוקים און משפטים. 23 הִנֵּה, איך שלח צו אײַך אֵלִיָּהוּ
הנביא [זען מתי 11:14], איידער עס בוא דער יוֹם ה', דער גדוֹל און דער נוֹרָא. 24 און ער וועט שוב [זען "שוב" הושע
5-3:4; זכריה 13:7] דאָס לֵב אבות צו בָּנִים, און דאָס לֵב בנים צו אבותם, כדי איך זאָל נישט בוא, און נכה [זען "נכה"
ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] הָאָרֶץ מיט חֵרֶם.

תהלים

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישׂראל. אַלע רעכט רעזערווירט

[זען https://www.youtube.com/watch?v=9naZ0ArFitQ]

תהלים1

1 אֶשֶׁר צו דעם אִיש וואָס איז נישט הלך אין דער עצה [זען "עצה" ישעיה 11:2;

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

https://youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE] פון די רשָׁעים. און אויף דעם דֶּרֶךְ חַטָּאִים, איז ער

נישט עמד, און אין דער מוֹשָׁב פון די לֵץ [זען https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U] איז ער נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;

זכריה 6:11-13]. 2 נײַערט צו דער תורה פון ה' איז זײַן חֵפֶץ, און אָן זײַן תורה הגה ער יוֹמָם וָלַיְלָה. 3 און ער היה ווי

אַן עֵץ שתל בײַ פֶּלֶג מַיִם, וואָס נתן זײַן פרי אין זײַן עֵת, און זײַן עָלֶה ווערט נישט נבל; און אין אַלע וואָס ער עשֹׂה ער

צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10]. 4 נישט אַזוי זײַנען די רשָׁעים; נײַערט ווי דער מֹץ וואָס רוּחַ נדף אים, 5 דעריבּער וועלן

די רשָׁעים נישט קום אין מִשְׁפָּט, און די חַטָּאִים אין דער עדה פון די צדיקים, 6 וואָרעם ה' ידע דעם דֶּרֶךְ פון די

צדיקים [זען https://www.youtube.com/watch?v=JMhqF92VMcs זען ישעיה 53:11], און דער דֶּרֶךְ

פון די רשָׁעים וועט אבד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

זֶה מוּל זֶה https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE].

תהלים2

1 לָמָּה רגש די גּוֹיִם, און די לאָם הגה ריק? 2 די מלכים [זען "מלכים" ישעיה 52:15] פון אֶרֶץ יצב זיך, און די רוֹזנִים

[רֹזְנִים] יסד זיך יחד אויף ה' און אויף זײַן משיח [זען התג' 11:15]: 3 לאָמיר נתק זייערע מוֹסֵר, און שלך פון אונדז

זייערע עֲבֹת. 4 דער וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין שָׁמַיִם שׂחק, אֲדֹנָי לעג זיי [זען "לעג"

https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo]. 5 דעמאָלט וועט ער דבר צו זיי אין זײַן אַף,

און אין זײַן חָרוֹן וועט ער זיי בהל: 6 דאָס האָבּ איך נסך מײַן מלך אויף צִיון מײַן הַר קדש. 7 לאָמיר ספר פון דער

חֹק: ה' האָט מיר אמר: בְּנִי בּיסטוּ [זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc], איך האָבּ הַיּוֹם דיך ילד [זען "ילד" ישעיה 7:14

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ]. 8 שאל בײַ מיר, און איך וועל נתן [זען "נתן"

ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] גּוֹיִם פאַר דײַן נחלה, און פאַר דײַן אחֻזָּה די אַפְסֵי-אֶרֶץ. 9 וועסט זיי רעע מיט אַ

שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10] בַּרְזֶל, ווי כְּלִי יוֹצֵר זיי נפץ. 10 און אַצונד, איר מלכים [זען "מלכים" ישעיה 52:15], השׂכּילוּ

[שׂכל], לאָזט אײַך נוסר [יסר], איר שֹׁפטים אֶרֶץ. 11 עבד ה' מיט יראה, און גיל אין רְעָדָה. 12 נשק [זען שמואל אַ

10:1] בַּר [זען "בַּר" משלי 31:2 משיח = דבַר ה', משלי 30:4

https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4], כדי ער זאָל נישט אנף, און איר וועט אבד דֶּרֶךְ,

ווײַל זײַן אַף וועט זיך בער ווי מעט; אֶשֶׁר איז צו אַלע וואָס חסה זיך אין אים.

תהלים3

1 מזמור פון דָּוִדן, ווען ער איז ברח פון בְּנוֹ אַבשָׁלומען [זען שמואל ב 18:9-32, עס גייט פון נייטיקײַט אַז די שלום

(ישעיה 53:5) ברינגינג בשׂורה טובה פון בן דָּוִד תְּלוּי העץ האָבּן מבשׂרים (זען אפס' 4:11) צו בְּשֵׂר עס]. 2 ה', ווי רבב

זײַנען מײַנע צר! רבּים די וואָס קום אָן אויף מיר! 3 רבּים אמר אויף מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]:

נישטא פאַר אים קיין ישועָה בײַ אלוקים. סֶלָה. 4 אָבּער דו ה' ביסט אַ מָגֵן פאַר מיר, מײַן כבוד און דער מרים [רום]

פון מײַן קאָפּ. 5 מיט מײַן קוֹל איך קרא צו ה', און ער ענה מיר פון זײַן הַר קדש. סֶלָה. 6 איך שכב זיך און ישן [זען

"ישן" דניאל 12:2] אַיין, איך קיץ [זען "קיץ" דניאל 12:2], ווײַל ה' מיך סמך. 7 איך האָבּ נישט ירא פאַר צענטויזנטן

עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס האָבּן רונד אַרום זיך שית אויף מיר. 8 קוּם! [זען

"קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] ה', ישע מיך, אֱלֹקַי, וואָרעם האָסט נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] אַלע מײַנע פײַנט

אויף דער לְחִי [זען "לְחִי" ישעיה 50:6; מיכה 4:14; מתי 26:67], די ציין פון די רשָׁעים האָסטו שבר. 9 בײַ ה' איז די ישועָה [זען צפניה 2:11]; זאָל דײַן ברכה זײַן אויף דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]! סֶלָה.

תהלים4

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, מיט נְגִינָה; מזמור פון דָּוִדן. 2 ווען איך קרא, ענה מיר, אלוקי פון מײַן צֶדֶק [זען צֶדֶק עוֹלָמִים, דניאל 9:24-27

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g]; אין צַר זאָלסטו מיר הרחיב [רחב]; חנן [זען "חֵן" זכריה 12:10] מיך, און שמע צו מײַן תפילה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
]. 3 איר בְּנֵי אִישׁ, עַד מָתַי וועט מײַן כבוד צו כְּלִמָּה זײַן, וועט איר אהב ריק, וועט איר בקש כָּזָב? סֶלָה. 4 אָבער ידע, אַז ה' הפלה [פלה] זײַן חָסִיד [זען "חָסִיד" תהלים 16:10, זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM]

ה' וועט שמע ווען איך וועל קרע צו אים. 5 רגז און נישט חטא, אָמַר אין אײַער לֵב אויף אײַער מִשְׁכָּב, און ווערט דמם. סֶלָה. 6 זבח זבחים פון צֶדֶק, און בֶּטַח אײַך אויף ה'. 7 רבים אמר: ווער וועט אונדז ווײַזן טוֹב? ה', נשׂא דאָס אוֹר פון דײַן פנים אויף אונדז. 8 האָסט מיר נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מער שִׂמחה אין לֵב, ווי בּעת זייער דָּגָן און זייער ווײַן זײַנען רבב. 9 בשלום ווי איך שכב זיך אַזוי ישן [זען "ישן" דניאל 12:2] איך אַיין, וואָרעם דו בָּדָד ה' מאַכסט מיך ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בֶּטַח.

תהלים5

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ אויף נחילות; מזמור פון דָּוִדן. 2 אזן! מײַנע אֵמֶר [זען יוחנן 1:1], ה'. בין! מײַן הָגִיג. 3 קשב! צום קוֹל פון מײַן שוע, מײַן מֶלֶךְ און אֱלֹקָי, וואָרעם צו דיר איך פלל. 4 ה', בֹּקֶר שמע צו מײַן קוֹל, בֹּקֶר ערך איך צו דיר, און צפה. 5 וואָרעם נישט אַן אֵ-ל וואָס חפץ רשע ביסטו, בײַ דיר קען נישט גור רַע. 6 הוֹללים [הלל] קענען נישט עמד פאַר דײַנע אויגן, האָסט פײַנט כּל פֹּעֲלֵי אָוֶן. 7 אבד! די וואָס דבר כָּזָב; דעם איש דָּמִים און מִרְמָה [זען ישעיה 53:9] תעב ה'. 8 אָבער איך וועל בוא אין דײַן בית דורך דײַן רֹב חֶסֶד, איך וועל מיך שחה אין דײַן הֵיכַל קדש אין דײַנע יִרְאָה. 9 ה', נחה מיך אין דײַן צדקה פון וועגן מײַנע שׁוֹרֵר, מאַך הושר [ישר] דײַן דֶּרֶךְ פאַר מיר. 10 וואָרעם נישטא אין זייער פֶּה קיין נְכוֹנָה [כון], זייער קרב איז אַ הַוָּה, אַן אָפענער קבר [זען ישעיה 53:9] איז זייער גָּרוֹן; זייער לשון זיי מאַכן גלאַט. 11 האשים זיי אלוקים, זאָלן זיי נפל דורך זייערע מוֹעֲצָה; הִדִּיחֵם [נדח] זיי פאַר זייערע רֹב פְּשָׁעִים [זען ישעיה 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פִּשָׁעֵנוּ], ווײַל זיי האָבן מרה אָן דיר. 12 און אַלע וואָס חסה זיך אין דיר, וועלן זיך שׂמח, לְעוֹלָם וועלן זיי רנן, וואָרעם וועסט זיי הסיך [סכך], און די אהֵבים פון דײַן שֵׁם וועלן זײַן עָלַץ אין דיר [ה']. 13 וואָרעם דו בענטשסט דעם צדיק [זען ישעיה 53:11], ה', ווי אַ צִנָּה מיט רָצוֹן [זען רָצוֹן, ישעיה 49:8] עטר אים אַרום.

תהלים6

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, מיט נְגִינָה, עַל שמינית; מזמור פון דָּוִדן. 2 נישט אין דײַן אַף זאָלסטו מיך יכח, ה', און נישט אין

דײַן חֵמָה זאָלסטו מיך יסר. 3 חנן מיך, ה׳, וואָרעם איך ווער אֻמְלַל, רפא [זען "רפא" ישעיה 53:5] מיך, ה׳, וואָרעם
מײַנע עצמים זײַנען נבהל [בהל], 4 און מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] איז נבהל מאֹד, און דו ה׳, עַד
מָתַי? 5 שוב זיך אום, ה׳, חלץ מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], ישע מיך פון וועגן דײַן חֶסֶד. 6 וואָרעם
נישטא אין מות [זען "מות" ישעיה 53:9] דײַן זֵכֶר, אין שְׁאוֹל ווער וועט דיך ידה [זען לויבן רומ׳ 2:29]? 7 איך בין יגע
פון מײַן אֲנָחָה, איך השחה [שׁחה] כּל לֵילָה מײַן מִטָּה, איך המסה [מסה] אין מײַנע דִּמְעָה מײַן עֶרֶשׂ. 8 עשש געוואָרן
פון כַּעַס איז מײַן אויג, עתק געוואָרן פון וועגן אַלע מײַנע צֹרר. 9 סור אײַך פון מיר, כּל פֹּעֲלֵי אָוֶן, וואָרעם ה׳ האָט
שמע [זען "שמע" ישעיה 53:12-52:15] דעם קוֹל פון מײַן בְּכִי. 10 ה׳ האָט שמע מײַן תְּחִנָּה, ה׳ לקח מײַן תפילה. 11
בוש און נבהל [בהל] מאֹד וועלן ווערן אַלע מײַנע פײַנט; זיי וועלן שוב בוש אין אַ רגע.

תהלים7

1 שִׁגָּיוֹן פון דָּוִדן, וואָס ער האָט שיר צו ה׳ פון וועגן כּוּש דעם בנימינער. 2 ה׳ אֱלֹקַי, אין דיר האָב איך מיך חסה, ישע
מיך פון אַלע מײַנע רֹדפים, און זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], 3 מע זאָל נישט טרף ווי אַן אַרְיֵה מײַן נפש
[זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], פרק, און קיינער זאָל נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 4 ה׳ אֱלֹקַי, אויב איך
האָב אַזוי וואָס עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9] אויב עָוֶל איז דאָ אין מײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], 5 אויב איך האָב גמל רַע אים וואָס איז געווען
בײַ שלום מיט מיר, אָדער חלץ ריקם מײַן צוֹרר, 6 זאָל דער אוֹיֵב מיך רדף און השיג [נשׂג], און רמס צו הָאָרֶץ מײַן
לעבן, און מײַן כבוד אין עָפָר שכן. סֶלָה. 7 קוּם! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] ה׳, אין דײַן אַף, נשׂא דיך אין
עֶבְרָה קעגן מײַנע צוֹרר, און עור, מײַן אֵ-ל, דעם מִשְׁפָּט וואָס דו האָסט צוה. 8 און ווי די עדה פון די לְאֹם דיך סבב
אַרום, שוב זיך אום איבער איר צו דער מרוֹם. 9 ה׳, וואָס דין די עַמִּים, מִשְׁפָּט מיך, ה׳, לויט מײַן צדק און לויט מײַן
תֹּם אין מיר. 10 גמר זיך נָא דאָס רַע פון די רשָׁעים, און דו זאָלסט כּון דעם צדיק; וואָרעם דו בחן די לֵב און כִּלְיָה,
אלוקים צַדִּיק. 11 מײַן מָגֵן איז אלוקים מוֹשיע פון יִשְׁרֵי לֵב. 12 אלוקים איז אַ שוֹפֵט צדיק, און אֵ-ל זעם כּל יוֹם. 13
אויב ער שוב נישט ער לטש זײַן חֶרֶב, ער שפּאַנט זײַן קשת און כּון אים. 14 און ער כּון זיך כְּלֵי פון מות [זען "מות"
ישעיה 53:9], ער פעל זײַנע חצים [חץ] דלק. 15 הנה, ער חבל אָוֶן, און ער הרה עָמָל, און ער ילד שֶׁקֶר. 16 ער כּרה אַ בּוֹר
און חפר זי אויס, און נפל אין דעם שחת [זען "שחת" תהלים 16:10

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] וואָס ער פעל, 17 זײַן עמל וועט זיך שוב [זען
"שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף זײַן קאָפּ, און אויף זײַן קָדְקֹד וועט ירד זײַן חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9]. 18
איך וועל ידה ה׳ לויט זײַן צֶדֶק, און זמר דעם שֵׁם ה׳ דעם אויבערשטער [זען מתי 16:16; יוחנן 11:27, משיח דער זון

פון דער אויבערשטער https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE
https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ].

תהלים8

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, אויף גִּתִּית; מזמור פון דָּוִדן. 2 ה׳ אֲדֹנֵינוּ, ווי אַדִּיר איז דײַן שֵׁם אויף כּל הָאָרֶץ, וואָס איז נתן דײַן
הוֹד איבער די הימלען! 3 פון דעם פֶּה פון עוֹללים און זויגעדיקע האָסטו יסד [דײַן] עֹז; פון וועגן דײַנע פײַנט כּדי
שבת צו מאַכן דעם שׂונא און מתנקם [נקם]. 4 אַז איך ראה די הימלען, דאָס מַעֲשֵׂה פון דײַנע אֶצְבְּעֹת [אֶצְבַּע], די
יָרֵחַ און כּוֹכָבִים וואָס דו האָסט כּון 5 וואָס איז אֱנוֹשׁ [זען בר אֱנוֹשׁ, דניאל 7:13-14

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc], אַז דו זאָלסט אים זכר? און בֶּן אָדָם [זען

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI], אַז דו זאָלסט אים פקד? 6 וואָרעם האָסט
אים געמאַכט חסר מעט פון אלוקים, און מיט כָּבוֹד און הָדָר עטר אים. 7 מאַכסט אים משל [זען מיכה 5:1] איבער

די מַעֲשֵׂה פון דײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
], כּל האָסטו שית אונטער זײַנע רגלים [זען תהלים 110:1]; 8 צֹנָה און אֶלֶף אַלע, און אַפילו בהמוֹת [בהמה] פון שָׂדֶה;

9 דעם צִפּוֹר שָׁמַיִם, און די פישן פון ים וואָס עבר דורך די ארחות [ארח] פון ימען. 10 ה' אֲדֹנֵינוּ, ווי אַדִּיר איז דײַן שֵׁם אויף כּל הָאָרֶץ!

תהלים9

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, אויף מות-לַבֵּן; מזמור פון דָּוִדן. 2 איך וועל ידה [זען לויבן רומ' 2:29] ה' מיט מײַן כּל לב, איך וועל ספר אַלע דײַנע פלא [זען "פלא" ישעיה 9:5]. 3 איך וועל זיך שׂמח און עָלַץ אין דיר, איך וועל זמר דײַן שֵׁם, דו עֶלְיוֹן; 4 ווען מײַנע פײַנט שוב זיך אָחוֹר, ווערן כשל און אבד [זען יוחנן 3:16] פאַר דיר, 5 וואָרעם האָסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיה 53:9] מײַן מִשְׁפָּט און מײַן דִּין, האָסט זיך ישב אויפן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 15-20:11], דו שׁוֹפֵט צֶדֶק. 6 האָסט גער אויף די גוֹיִם, האָסט אבד דעם רשע, זייער שֵׁם האָסטו מָחָה לְעוֹלָם וָעֶד. 7 די פײַנט זענען תמם, חָרְבָּה לָנֶצַח; און ערים האָסטו נתש, זייער זכר איז אבד. 8 אָבער ה' וועט לעולם ישב, ער כון פאַר מִשְׁפָּט זײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 15-20:11]; 9 און ער וועט שפט די וועלט מיט צֶדֶק, ער וועט דין לְאֹם מיט מֵישָׁר. 10 און ה' וועט זײַן אַ מִשְׂגָּב פאַר דַּךְ, אַ מִשְׂגָּב אין עת פון בַּצָּרָה. 11 און בֶּטַח וועלן זיך אויף דיר די וואָס ידע דײַן שֵׁם, וואָרעם דו עזב [זען "עזב" תהלים 22:2] נישט די וואָס דרש דיך, ה'. 12 זמר צו ה', יושֵׁב צִיּוֹן, נגד צווישן די גוֹיִם זײַנע עלילות [עלילה]. 13 וואָרעם דער דרש פון דמים זכר זיי, ער שכח נישט דאָס צעקה פון די עֲנִיִּי. 14 חנן מיך, ה', ראה מײַן עֳנִי פון מײַנע פײַנט, מְרוֹמְמִי פון די שְׁעָרִים פון מות [זען "מות" ישעיה 53:9]; 15 כדי איך זאָל ספר אַלע דײַן תהלה, אין די שְׁעָרִים פון בַּת צִיּוֹן מיך גיל אין דײַן ישועָה. 16 טבע זײַנען די גוֹיִם, אין דער שחת [זען תהלים 16:10] וואָס זיי האָבן עשׂה, אין דער רשת וואָס זיי האָבן טָמַן איז לכד זייער רגל. 17 ה' איז נוֹדַע [ידע], ער מִשְׁפָּט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיה 53:9], אין דעם פֹּעַל פון זײַנע כף איז נקש געוואָרן דער רשע. הִגָּיוֹן סֶלָה. 18 די רשָׁעים וועלן שוב אין שְׁאוֹל, כּל גוֹיִם וואָס שכח אלוקים [זען https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4]. [https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
19 וואָרעם נישט לָנֶצַח וועט שכח זײַן דער אביון, די תקוה פון די עֲנִיִּי וועט נישט אבד זײַן לָעַד. 20 קוּם! [זען "קוּם" במדבר 24:17; הושע 6:2] ה', זאָל דער אֱנוֹש נישט עזז זײַן, זאָלן שפט ווערן די גוֹיִם פאַר דיר. 21 שית, ה', מוֹרָה אויף זיי; זאָלן ידע די גוֹיִם אַז זיי זײַנען נאָר אֱנוֹש. סֶלָה.

תהלים10

1 לָמָּה, ה', עמד פון דער רָחוֹק, עלם זיך אין צײַטן פון צָרָה? 2 אין גאווה פון רשע דלק מען דעם עני [זען "עני" זכריה 9:9] וואָס תפשׂ ווערן אין די מְזִמָּה וואָס זיי האָבן חשב! 3 וואָרעם דער רשע הלל אין דער תאווה פון זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח, ישעיה 53:10], און דער גייציקער [בֹּצֵעַ] ער ברך און ער נִאֵץ ה'. 4 דער רשע אמר אין דעם גֹּבַהּ פון זײַן אַף: מיט גאָרנישט וועט ער דרש [זען "דרש" דברים 18:19]; אֵין [זען "אֵין" דניאל 9:26] אלוקים אין כָּל מִזְמָּה. 5 זײַנע דרכים חול אין כל עֵת; מרוֹם איבער אים זײַנען דײַנע משפטים; אַלע זײַנע פײַנט ער הפיח [פוח] בּײַ זיי. 6 ער אמר אין זײַן לֵב: מיט גאָרנישט וועט איך נמוט [מוט] ווער; אויף דָּור-דורות נישט זײַן אין קיין רַע. 7 מיט אָלָה איז מלא זײַן פֶּה, און מיט מִרְמָה [זען "מִרְמָה" ישעיה 53:9] און תֹּךְ, אונטער זײַן לשון איז עָמָל און אָוֶן. 8 ער ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין מַאֲרָב פון די חָצֵר, אין מִסְתָּרִים [מִסְתָּר] הרגעט ער דעם נָקִי; זײַנע אויגן צָפַן אויפן חֵלְכָה. 9 ער אָרַב אין מִסְתָּר ווי אַן אַרְיֵה אין זײַן סֻכָּה, ער אָרַב צו חטף דעם עָנִי; ער חטף דעם עָנִי, אַז ער מָשַׁךְ אים אין זײַן רֶשֶׁת. 10 ער דָּכָה זיך, ער שחח זיך, ביז די חֵלְכָאִים נפל אין זײַנע עָצוּם. 11 ער אמר אין זײַן לֵב: שכח האָט אֵ-ל; ער האָט סֵתֶר זײַן פנים, ער וועט לָנֶצַח נישט ראה. 12 קוּם! [זען "קוּם" במדבר 24:17; הושע 6:2] ה', אֵ-ל, נשׂא דײַן יָד, זאָלסט נישט שכח די ענוים. 13 פאַרוואָס נאץ דער רשע אלוקים, אמר אין זײַן לֵב: דו דרש [זען "דרש" דברים 18:19] נישט? 14 דו האָסט ראה; דו נבט עָמָל און כַּעַס, כדי זיי צו נתן מיט דײַן יָד. אויף דיר עזב זיך דער חלכה, צו דעם יָתוֹם ביסט דו געווען אַן עוֹזֵר. 15 שבר דעם זרוֹע [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] פון דעם רשע, און בּײַם רָע זאָלסטו דרש זײַן רשע ביז וועסט מער נישט מצא. 16 ה' איז מֶלֶך עוֹלָם ועד, די גוֹיִם אבד פון זײַן אֶרֶץ. 17 דאָס תַּאֲוַת פון די עֲנָוִים האָסטו ה' שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיה 52:15; דברים 18:15]; כון זייער לֵב, הקשיב [קשב] דײַן אֹזֶן; 18 צו שפט דעם יתום און דעם דַּךְ; אַז קיין אֱנוֹש פון הָאָרֶץ זאָל מער נישט ערץ.

תהלים11

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, פון דָּוִדן. אין ה׳ איך חסה; ווי קענט איר אמר צו מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]:
נוד! צו אײַער הַר, איר צִפּוֹר? 2 וואָרעם הנה, די רשָׁעים דרך דעם קֶשֶׁת, זײ האָבן כון זײער חֵץ אויפן יֶתֶר, צו יָרֶה אין
דער אֹפֶל די ישרֵי לֵב 3 אַז די שָׁת ווערן הרס, דער צַדִּיק [זען ישעיה 53:11] וואָס האָט פעל? 4 ה׳ איז אין זײַן הֵיכַל
קדש, ה׳ זײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג׳ 15-20:11] איז אין שָׁמַיִם; זײַנע אויגן חזה, זײַנע עפעף בחן די בְּנֵי אדם. 5 ה׳ בחן
דעם צַדִּיק [זען ישעיה 53:11] און דעם רשע, און דעם וואָס האָט אהב חָמָס [זען "חמס" ישעיה 53:9], האָט שׂנא זײַן
נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 6 ער וועט הִמְטִיר אויף די רשָׁעים פַּח, אֵש, און גָּפְרִית; און אַ רוּחַ זלעפה
איז זײער מְנָת כָּוס. 7 וואָרעם צדיק איז ה׳, צדקוֹת האָט ער אהב; די יָשָׁר וועלן חזה זײַן פנים.

תהלים12

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, אויף שמינית; מזמור פון דָּוִדן. 2 ישע, ה׳, וואָרעם גָּמַר איז די חָסִיד, וואָרעם פסס זײַנען די
אֱמוּנים פון די בְּנֵי אדם. 3 שָׁוְא דבר זײ איינער מיטן אַנדערן, מיט אַ חֶלְקַה ליפ, מיט אַ צווייִקן לֵב [זען תהלים
86:11] דבר זײ. 4 ה׳ זאָל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] אַלע חֶלְקַה ליפן, די לשׁוֹן וואָס דבר גְּדֹלוֹת! 5
די וואָס אמר: מיט אונדזער לשׁוֹן זײַנען מיר הִגְבִּיר, אונדזערע ליפן זײַנען מיט אונדז, ווער איז אונדז אָדוֹן? 6 פון
וועגן דער שֹׁד פון די עֲנִיִּים, פון וועגן דעם אֲנָקָה פון די אֶבְיוֹן, אַצונד וועל איך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע
6:2], אמר ה׳; איך וועל שית מיט יֵשַׁע דעם וואָס מע הפיח [פוח] אויף אים. 7 די אִמְרָה פון ה׳ זײַנען אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת,
כֶּסֶף צרף אין אַן עֲלִיל, צו הָאָרֶץ, 7 מאל זקק. 8 דו ה׳ וועסט זײ זײַן שומר איבער, וועסט זײ לְעוֹלָם נצר פון דאָזיקן
דָּור. 9 אומעטום הלך אום די רשָׁעים, ווען זֻלוּת ווערט רום בײַ די בְּנֵי אדם.

תהלים13

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור פון דָּוִדן. 2 עַד וואַנען, ה׳, וועסטו מיך נֶצַח שכח? עַד וואַנען וועסטו סֵתֶר דײַן פנים פון
מיר? 3 עַד וואַנען וועל איך שית עֵצוֹת [עֵצָה] בײַ נפש, מיט יָגוֹן אין מײַן לֵב דורכן יוֹמָם? עַד וואַנען וועט מײַן פײַנט
זיך רום אויף מיר? 4 קוּק צו, ענה מיר, ה׳ אֱלֹקָי, דערלײַכט מײַנע אויגן, כּדי איך זאָל נישט ישן [זען "ישן" דניאל 12:2]
צום מָוֶת [זען "מות" ישעיה 53:9]; 5 כּדי מײַן פײַנט זאָל נישט אמר: איך בין אים יכל; און מײַנע שָׂונאים זאָלן זיך
נישט גיל, אַז איך נמוט [מוט]. 6 אָבער איך בָּטַח מיך אויף דײַן חֶסֶד; מײַן לֵב וועט זיך גיל מיט דײַן ישועָה; איך וועל
שיר צו ה׳, וואָס ער האָט מיר גָּמַל.

תהלים14

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון דָּוִדן. דער נָבָל אמר אין זײַן לֵב: נישטא קיין אלוקים! [זען

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=arnEyY1-KaI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI

https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

] שחת [זען "שחת" תהלים 16:10] זײַנען זײ, זײ התעיב עֲלִילָה, קײנער עשׂה נישט קײן טוֹב. 2 ה׳ האָט פון שָׁמַיִם השקיף [שקף] אויף די בְּנֵי אדם, צו ראה אויב פאַראַן אַ מַשְׂכִּיל וואָס דרש [זען "דרש" דברים 18:19] אלוקים. 3 הכֹּל איז סור, יחדו זײַנען זײ נאלח, קײנער עשׂה נישט קײן טוֹב, נישט צומאל איינער. 4 וועט זײ קײנמאָל לערן, כֹּל וואָס פעל אָוֶן, די וואָס אכל עַמִּי [זען ישעיה 53:8] ווי מע אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] לֶחֶם, די וואָס קרא נישט ה׳ [זען יואל 3:5]. 5 דאָרטן פחד זײ אין פָּחַד, וואָרעם אלוקים איז מיט דעם דָּוֹר צדיק. 6 די עצה פון עָנִי מאכט איר צו בוש, אָבער ה׳ איז זײַן מַחְסֶה. 7 ווען נתן פון צִיּוֹן די יְשׁוּעָה פון ישׂראל! ווען ה׳ שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אום די שְׁבוּת פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וועט גיל יעקב, וועט זיך שׂמח ישׂראל.

תהלים15

1 מזמור פון דָּוִדן. ה׳, ווער קען גור אין דײַן אֹהֶל? ווער קען שכן אויף דײַן הַר קדש? 2 דער וואָס הלך תָּמִים און פעל צֶדֶק, און דבר אמת אין זײַן לֵב; 3 נישט רָגַל מיט זײַן לשון, נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9] זײַן רֵעַ קײן רָעָה, און נישט נשׂא קײן חֶרְפָּה אויף זײַן קָרֹב; 4 דער נמאס [מאס] איז בּוז [זען "בזה" ישעיה 53:3] אין זײַנע אויגן, און די יְרֵאֵי ה׳ ער יכבד [כבד]; ער האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] זיך להרע [רעע], און נישט המיר [מור]; 5 זײַן כֶּסֶף האָט ער נישט נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיט נֶשֶׁךְ, און שוחד קעגן אַ נָקִי נישט לקח [זען "לקח" ישעיה 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13]; דער וואָס עשׂה דאָס וועט לְעוֹלָם נישט נמוט [מוט].

תהלים16

1 אַ מִכתָּם פון דָּוִדן. שמר מיך, אֵ-ל, וואָרעם איך האָב מיך חסה אין דיר. 2 האָסט אמר צו ה׳: אֲדֹנָי ביסטו, אָן דיר איך האָבן גאָרנישט טוט. 3 די קְדוֹשִׁים [זען יהודה 1:3] וואָס זײַנען אויף הָאָרֶץ, זײ זײַנען די אדירים וואָס אַלע מײַן חֵפֶץ איז צו זײ. 4 זאָלן מערן זײערע עַצֻּבָּה די וואָס מהר אַחֵר; איך וועל נישט הסיך [נסך] זײערע נָסֶךְ פון דָּם, און נישט נשׂא זײערע שְׁמוֹת אויף מײַנע ליפן. 5 ה׳ איז מײַן מְנָת חלק און מײַן כּוֹס; דו תּוֹמִיךְ [תמך] אויף מײַן גורל. 6 חבלים [חבל] זײַנען מיר נפל נָעים, יאָ, אַ שפר נחלה איז מיר אנגעקומען. 7 איך ברך ה׳, וואָס ער האָט מיר יעץ, יאָ, אין די לילות האָבן מיך מײַנע כִּלְיָה יִסַּר. 8 איך שוה ה׳ פאַר מיר תמיד, וואָרעם אַז ער איז בײַ מײַן ימין [זען ימין האדון משיח תהלים 110:1], וועל איך נישט נמוט [מוט]. 9 דעריבּער איז שׂמח מײַן לֵב, און גיל מײַן כּבוֹד, אויך מײַן בָּשָׂר [זען תסל"א 5:23] שכן אין בֶּטַח. 10 וואָרעם וועסט נישט עזב [זען תהלים 22:1-2] מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] צו שְׁאוֹל, וועסט נישט נתן דײַן חסיד צו ראה שחת [זען מה"ש 2:24

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDB].
11 וועסט מיך מאַכן ידע דעם אֹרַח חַיִּים; שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] שִׂמחות איז פאַר דײַן פּנים, נעמות [נעים] אין דײַן ימין [זעו ימין האדון משיח תהלים 110:1] נֶצַח.

תהלים17

1 אַ תּפילה [זען https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE] פון דָּוִד. שמע, ה', צֶדֶק, קשב צו מײַן רִנָּה, האַזין [אַזן] מײַן תּפילה פון ליפּן אָן מִרְמָה [זען "מִרְמָה" ישעיה 53:9]. 2 פון פאַר דיר זאָל מײַן מִשְׁפָּט יצא, דײַנע אויגן זאָלן חזה זאַכן וואָס זענען ישרים. 3 האָסט בחן מײַן לֵב, האָסט פקד בײַ לַיְלָה, האָסט מיך צרף, און נישט מצא; איך זמם אַז מײַן פֶּה וועט נישט עובר. 4 אין פעלות פון אדם, האָב איך, לויטן דבר פון דײַנע ליפּן, מיך שומר פון די ארחות פון דעם פָּרִיץ. 5 מײַנע טריט האָבן זיך תּמך אָן דײַנע מעגל, נישט נמוט [מוט] האָבן זיך מײַנע פַּעַם. 6 איך האָב דיך קרא, וואָרעם דו וועסט מיר ענה, אֵ-ל; נטה דײַן אָזֶן צו מיר, שמע צו מײַן אִמְרָה. 7 הפלה [פלה] דײַנע חסדים, דו מוֹשִׁיעַ פון די וואָס חסה זיך פון מתקוֹממים אין דײַן ימין [זעו ימין האדון משיח תהלים 110:1]. 8 זײַן שומר איבּער מיך ווי אִישׁוֹן פון אויג, אין צל פון דײַנע כּנפים [כנף] זאָלסטו מיך סֵתֶר 9 פון די רשָׁעים וואָס שדד מיך, מײַנע שָׂונאים אום נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיה 53:10] וואָס הקיף [נקף] מיך אַרום. 10 זייער פעט [לֵב] האָבן זיי סגר, מיט זייער פֶּה דבר זיי מיט גֵאוּת. 11 אויף אונדזער אַשֶׁר האָבן זיי אַצונד אונדז סבב, זייערע אויגן שית זיי אָן אונדז צו נטה צו הָאָרֶץ. 12 ער איז דִּמְיוֹן צו אַן אַרְיֵה וואָס כסף צו טרף, און צו אַ כְּפִיר וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין מִסְתָּרִים [מִסְתָּר]. 13 קוּם! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] ה', קדם אים, הכריע [כרע] אים, פלט מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] פון דעם רשע מיט דײַן חֶרֶב, 14 פון מתים [מת], ה', מיט דײַן יָד, פון מתים [מת] פון דער חֶלֶד, וואָס זייער חלק איז בּײַם חַיִּים, און מיט דײַן צָפִין [צָפוּן] מלא זייער בֶּטֶן; שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] זײַנען זייערע בָּנִים, און זיי נוח זייער יתר צו זייערע עוללים [עוֹלֵל]. 15 איך אָבּער וועל חזה דײַן פּנים אין צֶדֶק, איך וועל מיך שׂבע אויפן קיץ [זען "קיץ" דניאל 12:2] מיט דײַן תְּמוּנָה.

תהלים18

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון דָּוִד, דעם עֶבֶד ה' [זען "עבדי" ישעיה 52:13; 53:10
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc
https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA], וואָס האָט דבר צו ה' די דברים פון דעם דאָזיקן שִׁירָה אין דעם יום וואָס ה' האָט אים נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון דער כף פון אַלע זײַנע פײַנט, און פון דער יָד שָׁאוּלן. 2 און ער האָט אמר: איך האָב דיך אהב, ה' מײַן חֲזֶק; 3 ה' איז מײַן סלע און מײַן מְצוּדָה, און דער וואָס מאַכט מיך פלט. אֵ-לִי איז מײַן צור וואָס איך חסה מיך אין אים, מײַן מָגֵן און דער קֶרֶן פון מײַן יֵשַׁע, מײַן מִשְׂגָּב. 4 איך קרא: מְהֻלָּל [הלל] איז ה'! און פון מײַנע פײַנט ווער איך נוֹשַׁע [ישע]. 5 אפף האָבן מיך חֶבֶל פון מות [זען "מות" ישעיה 53:9], און נחלים [נחל] פון בְּלִיַּעַל האָבן מיך בעת. 6 חֶבֶל פון שְׁאוֹל האָבן מיך סבב, קדם זײַנען מיר מוֹקֵשׁ פון מות [זען "מות" ישעיה 53:9]. 7 האָב איך אין מײַן צר קרא צו ה', און צו אֱלֹקֵי האָב איך שוּע; האָט ער שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12] פון זײַן הֵיכַל מײַן קוֹל, און מײַן שַׁוְעָה פאַר אים איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין זײַנע אוזנַיִם. 8 און געשע און רעש האָט זיך הָאָרֶץ, און די מוֹסְדֵי הָרִים האָבן רגז; זיך התגעש [געש], ווײַל ער האָט חרה. 9 עָשָׁן איז עלה אין זײַן אַף, און פון זײַן פֶּה האָט אֵש אכל; גַּחֶלֶת האָבן בער פון אים. 10 און ער האָט נטה דעם שָׁמַיִם און ירד, מיט אַן עֲרָפֶל אונטער זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 11 און ער איז רכב אויף אַ כּרוּב און עוף, און דאה אויף כּנפים [כנף] פון רוּחַ. 12 ער האָט שית חֹשֶׁךְ זײַן סֵתֶר, זײַן סֻכָּה אַרום אים אַ חֲשֵׁכָה פון מַיִם, פון בָּע שחק. 13 פון דעם נֹגַהּ פאַר אים זײַנען זײַנע עָב עבר אין בָּרָד און פײַערקוילן. 14 און רעם אין שָׁמַיִם האָט ה', און דער עֶליוֹן [אויבערשטער] האָט נתן זײַן קוֹל, מיט

בָּרָד און פײַערקוילן. 15 און ער האָט שלח זײַנע חצים [חץ] און זיי פוץ, און בָּרָק רָב, און זיי המם. 16 און די אפיק
פון מַיִם האָבן זיך באַוויזן, און די מוֹסְדוֹת פון דער וועלט זײַנען גלה געוואָרן, פון דײַן גְּעָרָה, ה', פון דעם נְשָׁמָה רוּחַ
פון דײַן אַף. 17 ער האָט שלח פון דער מרוֹם און מיך לקח [זען "לקח" ישעיה 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13], מיך
המשה [משה] פון מַיִם רבים. 18 ער האָט מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון מײַן עַז פײַנט, און פון מײַנע
שָׂונאים, ווען זיי זײַנען געווען אמץ פון מיר. 19 זיי זײַנען מיר קדם אין יוֹם מײַן אֵיד, אָבער ה' איז מיר צום מִשְׁעָן
געווען. 20 און ער האָט מיך יצא אין מֶרְחָב, מיך חִלֵּץ, ווײַל ער האָט מיך חפץ. 21 ה' האָט מיר גמל לויט מײַן צֶדֶק
[זען כיפא ב 1:3], לויט דער בֹּר פון מײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] האָט ער מיר שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
יכריה 13:7]. 22 וואָרעם איך האָב שוֹמר איבער די דרכים פון ה', און נישט רשע אַקעגן אֱלֹקַי. 23 וואָרעם אַלע זײַנע
משפטים זײַנען פאַר מיר, און זײַנע חוקֹת סור איך נישט פון מיר. 24 און איך בין געווען פאַר אים תמים, און האָב

מיך שוֹמר פון מײַן עָוֹן [זען רומ' 8:13 https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI]. 25
דעריבער האָט מיר ה' שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] לויט מײַן צֶדֶק, לויט דער בֹּר פון מײַנע ידים [זען

"יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פאַר זײַנע אויגן. 26 מיט
דעם חָסִיד ווײַזטו זיך חסד, מיט דעם גֶּבֶר תמים ווײַזטו זיך תמים. 27 מיט דעם ברר ווײַזטו זיך ברר, און מיט דעם
עִקֵּש ווײַזטו זיך פתל. 28 וואָרעם דאָס עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] עָנִי טוֹסטו ישע,
און רום אויגן הִשְׁפִּיל. 29 וואָרעם דו הֵאִיר מײַן נֵר; ה' אֱלֹקַי הגיהַ מײַן חֹשֶׁךְ. 30 וואָרעם מיט דיר רוץ איך קעגן אַ
גדוּד, און מיט אֱלֹקַי דלג איך אַ שור אַריבער. 31 הָאֵ-ל זײַן דֶּרֶךְ איז תמים; דאָס אִמְרָה ה' איז צרף; ער איז אַ מָגֵן
פאַר אַלע וואָס חָסָה זיך אין אים. 32 וואָרעם ווער איז אֱלוֹהַּ אויסער ה'? און ווער צור אַחוץ אלוקינו? 33 הָאֵ-ל וואָס
אזר מיך מיט חיל, און נתן תמים מײַן דֶּרֶךְ. 34 ער שוה מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] גלייך ווי די אַיָּלָה, און אויף
מײַנע במה טוט ער מיך עמד [זען "עמד" ישעיה 10:1-11]. 35 ער למד מײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] צו מלחמה, און אַ קֶשֶׁת נְחוּשָׁה נחת מײַנע זרוֹעַ
[זען זרוֹעַ ה' משיח, ישעיה 53:1]. 36 און האָסט מיר נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם מָגֵן פון דײַן
יֵשַׁע, און דײַן ימין סעד מיך, און דײַן עֲנָוָה טוט מיך רבה. 37 האָסט הִרְחִיב [רחב] מײַן צעד אונטער מיר, און נישט
מעד האָבן זיך מײַנע קַרְסֹל. 38 איך האָב רדף מײַנע פײַנט און זיי הִשִּׂיג [נשג], און זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע
3:4-5; יכריה 13:7] ביז איך האָב זיי כלה. 39 איך האָב זיי מחץ, אַז זיי קענען נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17;
הושע 6:2]; זיי זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיה 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיה 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת
הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אונטער מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 40 און האָסט מיך אזר מיט חיל פאַר מלחמה, האָסט
הִכְרִיעַ [כּרע] מײַנע קָם אונטער מיר. 41 און מײַנע פײַנט האָסטו נתן עֹרֶף צו מיר, און מײַנע שָׂונאים, זיי האָב איך
הצמית [צמת]. 42 זיי האָבן שוּע, און קיין מוֹשִׁיעַ איז נישט געווען, צו ה' און ער האָט זיי נישט ענה. 43 און איך האָב
זיי שחק ווי עָפָר פאַרן ווינט, ווי טיט חוּצוֹת זיי הריק [ריק]. 44 האָסט מיך פלט פון די ריב פון עם [זען "עמי" ישעיה
53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], האָסט מיך שׂים פאַר דעם רֹאש גּוֹיִם; עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי] וואָס איך ידע נישט טוט מיר יעבד [עבד], 45 פון שמע מיטן אֹזֶן געהאָרכן זײַ מיר; בְּנֵי-נֵכָר
כחש פאַר מיר. 46 בְּנֵי-נֵכָר ווערן נבל, און זיי חרג אַרויס פון זייערע מִסְגֶּרֶת. 47 חַי ה', און ברך איז מײַן צור, און רום
איז אלוקי יִשְׁעִי; 48 הָאֵ-ל וואָס נתן מיר נקמות און הדביר [דבר] די עַמִּים אונטער מיר. 49 ער פלט מיך פון מײַנע
פײַנט; יאָ, איבער מײַנע קָם רום מיך, פון דעם איש חָמָס [זען "חָמָס" ישעיה 53:9] ביסטו מיך נצל [זען "נצל" מיכה
4:10; 5:1]. 50 דעריבער ידה איך דיך, ה', צווישן די גּוֹיִם, און צו דײַן שֵׁם איך זמר. 51 ער גרייסט די ישועות פון זײַן
מלך, און ער עשׂה חֶסֶד צו זײַן משיח, צו דָוִדן און צו זײַן זֶרַע [זען

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ] עַד עוֹלָם [זען מיכה 5:1

https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc].

תהלים19

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור פון דָוִדן. 2 די הימלען ספר דעם כבוד אֵ-ל, און די מַעֲשֵׂה פון זײַנע יד [זען "יד" תהלים

22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] נגד דער רָקִיעַ אָן. 3 יוֹם צו יוֹם נבע אֹמֶר,

אוּן לַיְלָה צו לַיְלָה חוה דַּעַת [זען https://www.youtube.com/watch?v=q2lxN0h4Ek0], 4 נישטא אֹמֶר אוּן נישטא קיין דברים, וואָס זייער קוֹל ווערט נישט שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12]; 5 איבּער כּל הָאָרֶץ יצא זייער קַו, אוּן בּיז קצה תֵּבֵל זייערע מלים [מִלָּה]. פאַר דער שֶׁמֶשׁ האָט ער שׂים אַן אֹהֶל אין זיי; 6 אוּן ער יצא ווי אַ חָתָן פוּן זײַן חֻפָּה. ער שׂוֹשׂ זיך ווי אַ גִבּור צו רוץ דעם אֹרַח. 7 פוּן קצה פוּן די הימלען איז זײַן מוֹצָא, אוּן זײַן תְּקוּפָה איז בּיז זייערע קצוֹת [קצה], אוּן נישטא קיין סֵתֶר פוּן זײַן חַמָּה. 8 די תורה פוּן ה' איז תְּמִימָה [זען

https://itunes.apple.com/us/app/afii/id871329141?mt=8
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=uv30gm9lS2Y
http://www.afii.org/provenance.htm
http://www.afii.org/greek.pdf
http://www.afii.org/hiskashrusmithashem.pdf

http://www.afii.org/MHebrew/DerecHashem.pdf
http://www.afii.org/courses/SeferKadosh.pdf
http://www.afii.org/courses/Tanakh.pdf
http://www.afii.org/material.htm

https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU]], וואָס שוב די נפש [זען "נפש" פוּן משיח ישעיה 53:10]; דער עֵדוּת פוּן ה' איז נאמנה, וואָס חָכָם דעם פֶּתִי. 9 די פִּקוּד פוּן ה' זײַנען יָשָׁר, זיי שׂמח דאָס לֵב; דאָס מצוה פוּן ה' איז בַּר, עס הֵאיר [אור] די אויגן. 10 די יִרְאַת ה' איז טהר, זי עמד אויף אייביק; די משפטים פוּן ה' זײַנען אמת, זיי זײַנען צֶדֶק יחדו; 11 זיי זײַנען חמד פוּן זָהָב, אוּן פוּן פַּז רב, אוּן מָתוֹק פוּן דבש, אוּן נֹפֶת צוּף. 12 אויך דײַן עֶבֶד ווערט נזהר [זהר] אין זיי; אין זײַן שומר איבּער זיי איז עֵקֶב רַב. 13 שְׁגִיאָה ווער קען מערקן? פוּן נסתרות

טוּ מיך נקה. 14 אויך חשֹׂך דײַן עֶבֶד [זען https://www.youtube.com/watch?v=7pZLl4aO784

https://www.youtube.com/watch?v=_US6ymwo8OY] פוּן זֵדִים [זֵד], זיי זאָלן נישט משל איבּער מיר; דעמאָלט וועל איך תמם זײַן, אוּן וועל נקה זײַן פוּן פּשע רב. 15 זאָלן זײַן צו רָצוֹן די אֵמֶר פוּן מײַן פֶּה, אוּן די הִגָּיוֹן פוּן מײַן לֵב פאַר דיר, ה' מײַן צוּר, אוּן מײַן גֹּאֵל [זען

https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U].

תהלים20

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור פוּן דָּוִדן. 2 ה' וועט דיר ענה אין יוֹם צרה, דיך וועט שׂגֵב דער שֵׁם אלוקי יעקב. 3 ער וועט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דײַן עֵזֶר פוּן מִקְדָּשׁ, אוּן פוּן צִיוֹן וועט ער דיך סעד. 4 ער וועט זכר אויף אַלע דײַנע מנחה, אוּן דײַן עוֹלָה וועט ער דשֹׁן. סֶלָה. 5 ער וועט דיר נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לויט דײַן לֵב, אוּן דײַן כּל עצה וועט ער מלא. 6 מיר וועלן רנן אין דײַן ישוּעָה, אוּן אין שֵׁם פוּן אלוקינו וועלן מיר דגל; ה' וועט מלא אַלע דײַנע מִשְׁאָלָה. 7 אַצונד ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] איך אַז ה' ישע זײַן משיח, ער וועט אים ענה פוּן זײַן קדש שָׁמַיִם, מיט די גבורות יֵשַׁע פוּן זײַן ימין [זעו ימין האדוֹן משיח תהלים 110:1]. 8 די מיט מרכּבות, אוּן די מיט סוּסים, אָבּער מיר וועלן זכר דעם שֵׁם פוּן ה' אֱלֹקֵינוּ. 9 זיי כּרע זיך אוּן נפל, אוּן מיר קום זיך אוּן התעודד [עוד] זיך. 10 ישע דוּ, ה'! זאָל דער מֶלֶךְ אונדז ענה אין יוֹם וואָס מיר קרא.

תהלים21

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור פון דָוִדן. 2 ה׳, אין דײַן עֹז שׂמח זיך דער מלך, און אין דײַן ישועה ווי גיל מאד איז ער! 3
דעם תַּאֲוָה פון זײַן לֵב האָסטו אים נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] און דעם אֲרֶשֶׁת פון זײַנע ליפן האָסטו
נישט מָנַע. סֶלָה. 4 וואָרעם דו קדם אים מיט ברכות טוֹב, טוסט שית אויף זײַן קאָפּ עֲטֶרֶת פָּז. 5 חַיִּים האָט ער שאל
בײַ דיר, האָסטו אים נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]; אֹרֶךְ ימים עוֹלָם וָעֶד [זען "אֹרֶךְ ימים" ישעיה 53:10
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]. 6 גָּדוֹל איז זײַן כבוד דורך דײַן ישועה, הוֹד און
הָדָר טוסטו אויף אים שוה. 7 וואָרעם דו שית אים פאַר ברכות אויף אייביק, דערפרייסט [חדה] אים מיט שִׂמחה
פאַר דײַן פנים. 8 וואָרעם דער מלך בָּטַח זיך אויף ה׳, און דורך דעם חֶסֶד פון דער אויבערשטער [זען מתי 16:16;
יוחנן 11:27, משיח דער זון פון דער אויבערשטער
https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE
https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ] וועט ער נישט נמוט. 9 דײַן יָד וועט מצא אַלע דײַנע
פײַנט, דײַן ימין וועט מצא דײַנע שׂונאים. 10 וועסט זיי שית ווי אַ תַּנּוּר אֵש אין עֵת פון דײַן פנים; ה׳ וועט זיי בלע אין
זײַן אַף, און אֵש וועט זיי אכל. 11 זייער פרי וועסטו אבד פון הָאָרֶץ, און זייער זֶרַע פון בְּנֵי אדם. 12 וואָרעם זיי האָבן
נטה רָעָה קעגן דיר; זיי האָבן חשב מְזִמָּה, וועלן זיי נישט יכל. 13 וואָרעם וועסט זיי מאַכן שית דעם שְׁכֶם, מיט דײַנע
בויגנשטריק וועסטו כון אויף זייער פנים. 14 דערהייב דיך, ה׳, אין דײַן עֹז; מיר וועלן שיר און זמר דײַן גבורה.

תהלים22

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; אויף אַיָּלָה פון שַׁחַר. מזמור פון דָוִדן. 2 אֵ-לִי, אֵ-לִי, לָמָה האָסטו מיך עזב [זען ישעיה 53:4]? רחוֹק
פון מײַן ישועָה זײַנען די דברים פון מײַן שְׁאָגָה. 3 אֱלֹקַי, איך קרא יוֹמָם, און דו ענה נישט, און בײַ לַיְלָה, און נישטא
קיין דומִיָּה פאַר מיר. 4 דו ביסט דאָך קָדוֹש, וואָס ישב אויף די תְּהִלּוֹת ישׂראל. 5 אויף דיר האָבן זיך בטח אבוֹתֵינוּ,
זיך בטח, און דו האָסט זיי פלט. 6 צו דיר האָבן זיי זעק, און מלט געוואָרן; אויף דיר זיך בטח, און נישט בוש
געוואָרן. 7 אָבער איך בין אַ תּוֹלֵעָה [זען ישעיה 66:24
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] און נישט קיין אִיש, אַ חֶרְפַּה פאַר אָדָם, און
בוז [זען "בזה" ישעיה 53:3] פון עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 8 אַלע וואָס ראה מיך
הלעיג [לעג, זען https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo] מיר, זיי הפטיר [פטר] מיט
דער ליפּ, זיי הניע [נוע] דעם קאָפּ: 9 זאָל ער זיך גלל אויף ה׳, ער זאָל אים פלט, אים וועט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10;
5:1], אויב ער אים חפץ. 10 פאַרוואָר, דו האָסט מיך גֹחי [גיח] פון בָּטֶן [זען "בָּטֶן" ירמיה 1:5], מיך בטח אויף מײַן
שַׁד אֵם. 11 אויף דיר בין איך שלך פון רֶחֶם אָן, פון מײַן בֶּטֶן אֵם אָן ביסט דו אֵ-לִי. 12 נישט רחק זיך פון מיר,
וואָרעם די צָרָה איז קָרוֹבָה, וואָרעם נישטא ווער זאָל עוֹזֵר. 13 סבב האָבן מיך פָּרִים רַבִּים, אַבִּיר פון בשן זײַנען מיך
כתּר אַרום. 14 זיי האָבן פצה זייער פֶּה אויף מיר, ווי אַן אַרְיֵה וואָס טרף און שאג. 15 ווי מַיִם בין איך שפך געוואָרן,
און אַלע מײַנע עצמוֹת האָבן זיך התפרד; מײַן לֵב איז געוואָרן ווי דוֹנַג, נמס [מסס] אין מײַנע מֵעֶה. 16 יבש ווי אַ
חֶרֶשׂ איז מײַן כוח, און מײַן לשון איז דבק צו מײַן מַלְקוֹחַי; און אין דעם עָפָר פון מות [זען "מות" ישעיה 53:9] טוסטו
מיך שפת. 17 וואָרעם סבב האָבן מיך כלבים [כֶּלֶב], אַן עֲדָה פון מְרֵעִים [מֵרַע] האָט מיך הקיף [נקף], כָּאֲרוּ [זען
מגלות ים המלח, "כארו ידי ורגלי" https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
תרגום שבעים, זען מחֹלָל, ישעיה 53:5; זען דָקָר, זכריה 12:10; משיח בֶּן דָוִד "דקר" חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14
https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA] מײַנע ידים און מײַנע רגלים. 18 איך קען
ספר אַלע מײַנע עצמות; זיי נבט, זיי ראה אויף מיר. 19 זיי חלק [זען "חלק" ישעיה 53:12] מײַנע בגדים צווישן זיך, און
אויף מײַן לבוש נפל זיי גוֹרָל [זען יוחנן 19:24; מתי 27:35]. 20 אָבער דו ה׳, זאָלסט זיך נישט רחק, מײַן אֱיָלוּת, אַייל
מיר צו עֶזְרָה. 21 זײַ נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון חֶרֶב מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], פון דער
יָד פון כֶּלֶב [זען תהלים 22:17] מײַן יָחִיד. 22 ישע מיך פון דעם פֶּה אַרְיֵה; און פון די קרנוֹת פון ראמים [רְאֵם]
זאָלסטו מיר ענה. 23 איך וועל ספר דײַן שֵׁם צו מײַנע אחים, אין קהל וועל איך דיך הלל: 24 איר יִרְאֵי ה׳, הלל אים,
כּל זֶרַע [זען ישעיה 53:10] יעקב, כבד אים, און גור פאַר אים, כּל זֶרַע ישׂראל. 25 וואָרעם ער בוז [זען "בזה" ישעיה
53:3] נישט און שקץ נישט די עֳנוּת פון עָנִי, און ער סֵתֶר נישט זײַן פנים פון אים, און אַז ער שוע צו אים, שמע ער צו.

26 פון דיר וועט זײַן מײַן תּהלה אין קהל רב; איך וועל שלם מײַנע נדרים אַנטקעגן פאַר זײ אז ירא אים. 27 אכל
וועלן די עֲנָוִים און שׂבע [זען ישעיה 53:11] זײַן, הלל וועלן ה' די וואָס דרש [זען דברים 18:19] אים; זאָל היה לבבכם
אויף אייביק! 28 זײ וועלן זכר, און זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו ה', כּל אפסֵי אֶרֶץ [זען מתי
28:19-20]; און שחה וועלן זיך פאַר דיר כּל משפחות גוֹיִם. 29 וואָרעם די מלוכה איז ה'ס, און ער משל [זען מיכה
5:1] איבּער די גוֹיִם. 30 אכל כּל דָּשֵׁן אֶרֶץ, און זיך שחה, כרע פאַר אים, וועלן אַלע וואָס האָבּן אין עָפָר ירד, און
זײער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] נישט חיה געקענט. 31 זֶרַע [זען "זרע" ישעיה 53:10] וועלן אים עבד

[זען "פלח" דניאל 7:13-14; 3:12; https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM], פון אֲדֹנָי
וועט ספר ווערן דעם דָּור. 32 מע וועט בוא און נגד זײַן צדקה [זען ישעיה 53:11

https://www.youtube.com/watch?v=fld5qXehyGU], עַם וואָס וועט ילד [זען "ילד" ישעיה 7:14]
ווערן אַז ער האָט עס עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9].

תהלים23

1 מזמור פון דָּוִדן. ה' איז מײַן רֹעֶה, מיר וועט נישט חָסֵר. 2 אויף נְאוֹת דֶּשֶׁא מאַכט ער מיך רבץ, בּײַ מֵי מְנֻחוֹת טוט
ער מיך נהל. 3 ער שוב מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]; ער הנחה [נחה] מיך אין מַעְגְּלֵי צֶדֶק פון וועגן
שְׁמוֹ [זען "שְׁמוֹ" זכריה 6:11-12]. 4 אַפילו אַז איך הלך אין גֵּיא פון צַלְמָוֶת, האָבּ איך נישט ירא פאַר רָע, וואָרעם דו
ביסט מיט מיר [זען "עִמָּנוּ אֵ-ל" ישעיה 7:14;
זען

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDB
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]; דײַן שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10] און דײַן
מִשְׁעֶנֶת [זען שפטים 6:21], זײ טוּען מיך נחם. 5 דו ערך פאַר מיר אַ שֻׁלְחָן [זען
https://www.youtube.com/watch?v=A-skwOqVA8A
] אַנטקעגן מײַנע צֹרְרִים; האָסט דשן מיט שֶׁמֶן מײַן קאָפּ, מײַן כָּוֹס רְוָיָה. 6 נאָר טוֹב און חֶסֶד וועלן מיר רדף כּל יְמֵי
חַיָּי [זען
https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI], און איך וועל ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5;
זכריה 6:11-13] אין בּית ה' [זען https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY] אויף אֹרֶךְ יָמִים

[זען "ארך ימים" תהלים 21:5; ישעיה 53:10].

תהלים24

1 פון דָוִדן מזמור. ה'ס איז הָאָרֶץ און איר מְלֹא, די תֵּבֵל און די יוֹשבים אין איר. 2 וואָרעם ער האָט זי אויף ימען יסד, און האָט זי אויף נהרות [נָהָר] כון. 3 ווער קען עלה אויף דעם הַר ה'? און ווער קען קום אין זײַן מקוֹם קדש? 4 דער וואָס האָט נָקִי כַּפַּיִם [כף] און אַ בַּר לֵבָב, וואָס האָט נישט נשֹא נפשי צום שָׁוְא, און נישט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] מיט מרמה [זען "מרמה" ישעיה 53:9]. 5 ער וועט נשֹא [זען "נשֹא" ישעיה 53:12] ברכה פון ה', און צדקה פון אלוקי זײַן יֵשַׁע. 6 דאָס איז דער דָּוֹר פון די וואָס דרש [זען "דרש" דברים 18:19] אים, וואָס בקש דײַן [ה'ס] פנים, אָ יעקב! סֶלָה. 7 נשֹא, איר שְׁעָרִים, אײַערע קעפּ, און נשֹא אײַך, איר פְּתָחִים פון עוֹלָם, און זאָל בוא דער מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. 8 ווער איז דער מֶלֶךְ הַכָּבוֹד? ה' עִזּוּז און גִּבּוֹר, ה' דער גִּבּוֹר פון מלחמה. 9 נשֹא, איר שְׁעָרִים, אײַערע קעפּ, און נשֹא, איר פְּתָחִים פון עוֹלָם, און זאָל בוא דער מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. 10 ווער איז דער מֶלֶךְ הַכָּבוֹד? ה' צבָאות, ער איז דער מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. סֶלָה.

תהלים25

1 פון דָוִדן. צו דיר, ה', נשֹא [זען "נשֹא" ישעיה 53:12] איך מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 2 אֱלֹקַי, אויף דיר בטח איך מיך, לאָמיך נישט בוש ווערן, זאָלן נישט עָלַץ אויף מיר מײַנע פײַנט. 3 יאָ, אַלע וואָס קוה אויף דיר זאָלן נישט בוש ווערן; בוש ווערן זאָלן די וואָס בגד רֵיקָם. 4 דײַנע דרכים, ה', מאַך מיך ידע, דײַנע אֹרחות [ארח] לערן מיך. 5 דרך מיך אין דײַן אמת, און לערן מיך, וואָרעם דו ביסט אֱלֹקֵי יִשְׁעִי; צו דיר האָב איך קוה כּל הַיּוֹם. 6 זכר, ה', דײַן רחמים און דײַנע חסדים, וואָרעם זיי זײַנען פון עוֹלָם אָן. 7 די חַטָּאת פון מײַן נְעוּרִים און מײַנע פְּשָׁעִים [זען ישעיה 53:5 עבד ה' משיח בֶּן דָּוִד און פִּשָׁעֵנוּ] זאָלסטו נישט זכר; לויט דײַן חֶסֶד זכר זיך דו אָן מיר, פון וועגן דײַן טוּב, ה'. 8 טוֹב און יָשָׁר איז ה'; דעריבער הורה ער די חַטָּאִים דעם דֶּרֶךְ. 9 ער דרך די ענוים [ענו] אין מִשְׁפָּט, און למד די ענוים [ענו] זײַן דֶּרֶךְ. 10 כּל ארחות [ארח] ה' זײַנען חֶסֶד און אמת צו די וואָס זײַן נצר איבער זײַן בְּרִית און זײַנע עדות [עדה]. 11 פון וועגן דײַן שֵׁם, ה', זאָלסטו סלח מײַן עָוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI], וואָרעם זי איז רַב. 12 ווער איז הָאִישׁ וואָס ירא ה', וועט ער אים הורה דעם דֶּרֶךְ וואָס ער זאָל בחר. 13 זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] וועט לון אין טוֹב, און זײַן זֶרַע וועט ירש אֶרֶץ. 14 סוֹד ה' איז מיט די וואָס ירא אים, און זײַן בְּרִית וועט ער מאַכן זיי ידע. 15 מײַנע אויגן זײַנען תמיד צו ה', וואָרעם ער יצא פון רֶשֶׁת מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 16 פנה זיך צו מיר, און חנן מיך, וואָרעם יָחִיד און עָנִי בין איך. 17 די צרות פון מײַן לֵב האָבן זיך הרחיב [רחב], פון מײַנע מְצוּקה יצא מיך. 18 ראה מײַן עני און מײַן עמל, און נשֹא אַלע מײַנע חַטָּאת. 19 ראה ווי מײַנע שָׂונאים זײַנען רבב, און די שִׂנְאָה חָמָס [זען "חָמָס" ישעיה 53:9] וואָס זיי האָבן מיך שֹׂנא. 20 זײַ שומר איבער מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] און זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], לאָמיך נישט בוש ווערן, ווײַל איך חסה מיך אין דיר. 21 זאָל תֹּם און יֹשֶׁר מיך נצר, וואָרעם איך קוה צו דיר. 22 פדה (אויסקויפן) [זען
https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען אלוקים אַליין קענען ויסלייזן (פדה, אויסקויפן) אַ לעבן, זען
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc], אלוקים, ישׂראל פון אַלע זײַנע צרות.

תהלים26

1 פון דָוִדן. שפט מיר, ה', וואָרעם איך בין הלך אין מײַן תֹּם, און איך האָב מיך בטח אויף ה', זיך נישט מעד. 2 בחן מיך, ה', און נסה מיך, צרף מײַנע כִּלְיָה און מײַן לֵב. 3 וואָרעם דײַן חֶסֶד איז פאַר מײַנע אויגן, און איך הלך אין דײַן אמת [זען מתי 7:13-14]. 4 איך בין נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] מיט מַת שוא, און מיט נעלם

[עלם] בוא איך נישט. 5 איך האָבּ שׂנא דאָס קְהַל פּוּן מְרֵעִים, אוּן מיט רשָׁעים טוּ איך נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]. 6 איך רחץ אין נְקָיוֹן מיינע כַּפַּיִם, אוּן איך סבב דיין מזבח, ה', 7 צו לאָזן שמע קוֹל תּוֹדָה, אוּן צו ספר אַלע דיינע נִפְלָאוֹת. 8 ה', איך האָבּ אהב די מְעוֹן [זען יוחנן 14:2] פּוּן דיין בּית, אוּן דעם מקוֹם פּוּן דער מִשְׁכַּן פּוּן דיין כבוד. 9 זאָלסט נישט אסף מיט חַטָּאִים מיין נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיה 53:10], אוּן מיט אַנְשֵׁי דָמִים חַיָּי, 10 וואָס אין זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] איז זִמָּה, אוּן זייער ימין איז מלא שוחד. 11 אָבּער איך הלך אין מיין תֹּם; פדה (אויסקויפן) מיך, אוּן חנן מיך. 12 ווען מיין רגל עמד אויף מִישׁוֹר, וועל איך אין מַקְהֵל ברך ה'.

תהלים27

1 פּוּן דָוִדן. ה' איז מיין אוֹר אוּן מיין יֵשַׁע, פאַר וועמען זאָל איך ירא האָבּן? ה' איז די מָעוֹז פּוּן חַיַּי, פאַר וועמען זאָל איך פָּחַד? 2 אַז די מרעים [מֵרַע] קרב צו מיר צו אכל מיין בָּשָׂר מיינע צר אוּן מיינע פיינט ווערן זיי כשל אוּן נפל. 3 אַז אַ מַחֲנֶה זאָל חנה אויף מיר, וועט נישט ירא האָבּן מיין לֵב; אַז מלחמה זאָל קום אויף מיר, בין איך פּוּן דעסטוועגן בטח. 4 איינס האָבּ איך שאל פּוּן ה', דאָס טוּ איך בקש: איך זאָל ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בּית ה' כּל יְמֵי חַיַּי, צו חזה די נֹעַם פּוּן ה', אוּן זיך צו בקר אין זיין הֵיכָל. 5 וואָרעם ער צָפַן מיך אין זיין סֻכָּה, אין דעם יוֹם רָעָה, ער סֵתֶר מיך אין דער סֵתֶר פּוּן זיין אֹהֶל, אויף צור טוּט ער מיך רום. 6 אוּן אַצונד וועט זיך רום מיין קאָפּ איבּער מיינע פיינט רונד אַרום מיר, אוּן איך וועל זבח אין זיין אֹהֶל זבחים מיט תרוּעָה, איך וועל שיר אוּן זמר צו ה'. 7 שמע, ה', מיין קוֹל, טוּ איך קרא אוּן חנן מיך, אוּן ענה מיר. 8 מיין לֵב אמר פאַר דיר: בקש מיין פּנים; דיין פּנים, ה', טוּ איך בקש. 9 זאָלסט נישט סֵתֶר דיין פּנים פּוּן מיר, זאָלסט נישט נטה אין אַף דיין עֶבֶד [זען ישעיה 52:13; 53:11]; ביסט מיין עֶזְרָה געווען, זאָלסט מיך נישט נטש, אוּן זאָלסט מיך נישט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], אֱלוֹקֵי פּוּן מיין יֵשַׁע. 10 אַפילו אָבִי אוּן אִמִּי זאָלן מיך עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], וועט אָבּער ה' מיך אסף. 11 הורה מיר, ה', דיין דֶּרֶךְ, אוּן נחה מיך אין אֹרַח מישור, פּוּן וועגן מיינע שׁוֹרֵר [שרר]. 12 זאָלסט מיך נישט נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף דעם נפש פּוּן מיינע פיינט; וואָרעם עֵדֵי שֶׁקֶר זיינען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] קעגן מיר, אוּן דער וואָס יָפֵחַ חָמָס [זען ישעיה 53:9]. 13 האט איך נישט געגלויבט צו ראה דאָס טוֹב פּוּן ה', אין אֶרֶץ חַיִּים [זען ישעיה 53:8]? 14 קוה צו ה', זיי חזק, אוּן זאָל האמיץ [אמץ] זיין דיין לֵב; יאָ, קוה צו ה'.

תהלים28

1 פּוּן דָוִדן. צו דיר, ה', איך קרא; מיין צור, זאָלסט נישט חרש זיין צו מיר, וואָרעם אַז דוּ וועסט חשה צו מיר, וועל איך זיין נמשל [משל] צו די יוֹרדים אין בּוֹר. 2 שמע דעם קוֹל פּוּן מיין תחנוּן, אַז איך שוע צו דיר, אַז איך נשׂא מיינע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] צו דיין דְּבִיר קדש. 3 זאָלסט מיך נישט משך מיט די רשָׁעים, אוּן מיט די פּוֹעֲלֵי פּוּן אָוֶן, וואָס דבר שלום מיט זייערע רֵעִים [רֵעַ], אוּן רָעָה איז אין זייער לֵב. 4 נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיי לויט זייער פּוֹעַל, אוּן לויט דער רֹעַ פּוּן זייערע מַעֲלָל; לויט דער מעשׂה פּוּן זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] נתן זיי, שוב זיי אום זייער גְּמוּל. 5 ווייל יָבִינוּ [בין] נישט אויף די פְּעֻלַּת ה', אוּן אויף דער מעשׂה פּוּן זיינע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], וועט ער זיי הָרַס אוּן זיי נישט בנה. 6 ברך ה', וואָס ער האָט שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12] דעם קוֹל פּוּן מיינע תחנוּנים [תַּחֲנוּן]. 7 ה' איז מיין עֹז אוּן מיין מָגֵן, אויף אים האָט זיך בּטח מיין לֵב, אוּן איך בין נעזר [עזר] געוואָרן. דעריבּער איז עלז מיין לֵב, אוּן מיט מיין שיר איך אים ידה. 8 ה' איז צו זיי עֹז, אוּן מָעוֹז פּוּן ישוּעוֹת איז ער צו זיין משיח [זען ישעיה 53:10; תהלים 16:10; 40:1-3; 110:1; 2:7; הושע 6:2; יהודים אין משיח 11:17-19; מרק' 12:40; לוקס 24:25-27; רומ' 10:9

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDB
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U] . 9 ישע דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ברך דײַן נחלה, און רעה זיי, און נשׂא [זען ישעיה 53:12] זיי עַד הָעוֹלָם.

תהלים29

1 מזמור פון דָוִדן. יהב צו ה', איר בני א-לים [זען שמות 15:11], יהב צו ה' כבוד און עֹז, 2 יהב צו ה' דעם כבוד פון זײַן שֵׁם, שחה זיך צו ה' אין הדר פון קדש. 3 דער קוֹל פון ה' איז אויף הַמָּיִם, אֵ-ל הכּבוֹד הרעים [רעם], ה', אויף מַיִם רבּים. 4 דער קוֹל פון ה' איז מיט כֹּחַ, דער קוֹל פון ה' איז מיט הדר, 5 דער קוֹל פון ה' שבר צעדערן, און ה' שבר די צעדערן פון לבנון. 6 און ער זיי הרקיד [רקד] ווי עֵגֶל, לבנון און שִׂריון, ווי יונג ראם. 7 דער קוֹל פון ה' חצב להבה אֵש. 8 דער קוֹל פון ה' חול דעם מדבר, ה' חול דעם מדבר פון קָדֵשׁ. 9 דער קוֹל פון ה' מאַכט אַיָּלָה חולל און חשף יער; און אין זײַן הֵיכַל אמר איטלעכער: כָּבוֹד! 10 ה' האָט בײַם מבּול ישב, און ה' ישב ווי אַ מלך לְעוֹלָם. 11 ה' וועט זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] עֹז, ה' וועט ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] זײַן עם מיט שלום.

תהלים30

1 מזמור; שִׁיר חֲנֻכָּה פון הַבַּיִת פון דָוִדן. 2 איך רום דיך, ה', וואָרעם האָסט מיך דלה, און נישט לאָזן צו שׂמח מײַנע פײַנט איבּער מיר. 3 ה' אֱלֹקַי, איך האָב שוע צו דיר, און האָסט מיך רפא [זען "רפא" ישעיה 53:5]. 4 ה', האָסט עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2] פון שְׁאוֹל [זען תהלים 16:10] מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], האָסט מיך חיה, איך זאָל נישט ירד אין בּוֹר. 5 זמר צו ה', זײַנע חסידים, און ידה זײַן זֵכֶר קֹדֶשׁ. 6 וואָרעם אַ רגע איז זײַן אַף, חיים איז זײַן רצוֹן [זען "רצוֹן" ישעיה 49:7-8]. אין עֶרֶב לון בְּכִי, אָבּער אין בֹּקֶר איז רִנָּה. 7 און איך האָב אמר אין מײַן שָׁלוּ: איך וועל נישט נמוט [מוט] לעוֹלם. 8 אין דײַן רצוֹן, ה', האָסטו געמאכט עמד מײַן הַר [צִיּוֹן]; האָסטו סֵתֶר דײַן פנים, און איך בין נבהל [בהל] געוואָרן. 9 צו דיר, ה', פלעג איך קרא, און צו אֲדֹנָי פלעג איך חנן: 10 מה בֶּצַע איז אין מײַן דָּם, אַז איך וועל ירד אין שָׁחַת [זען תהלים 16:10
זען
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
[https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDB
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]? קען דיך ידה דער עָפָר? קען ער נגד דײַן אמת? 11 שמע, ה׳, און חנן מיך, ה׳, זײַ מיר אַן עֹזֵר. 12 האָסטו מיר נהפך [הפך] מײַן מִסְפֵּד אין מָחוֹל, האָסט פּתח מײַן שַׂק, און מיך אזר מיט שִׂמְחָה; 13 אַז [מיין] כָּבוֹד זאל זמר, און נישט דמם. ה׳ אֱלֹקַי, לעולם וועל איך דיר ידה.

תהלים31

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור פון דָּוִדן. 2 אין דיר, ה׳, איך מיך חסה, לאָמיך נישט בוש ווערן לְעוֹלָם; אין דײַן צדקה מיך פלט. 3 נטה דײַן אׇזֶן צו מיר, זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] מְהֵרָה; זײַ מיר פאַר אַ צור פון מָעוֹז, פאַר אַ בית מְצוּדוֹת מיך צו ישע. 4 וואָרעם דו ביסט מײַן סלע און מײַן מְצוּדָה, און פון דײַן שֵׁם וועגן זאָלסטו מיך הנחה [נחה] און מיך נהל. 5 זאָלסט מיך יצא פון דער רֶשֶׁת וואָס זיי האָבן מיר טמן, וואָרעם דו ביסט מײַן מָעוֹז, 6 אין דײַן יָד פקד איך מײַן רוּחַ [זען לוקס 23:46]; וועסט מיך פדה (אויסקויפן), ה׳, דו אֵ-ל אמת. 7 איך האָב שׂנא די וואָס שמר זיך אָן הַבְלֵי שָׁוְא, וואָרעם איך האָב מיך אויף ה׳ בטח. 8 איך גיל זיך און שׂמח אין דײַן חֶסֶד, וואָרעם האָסט ראה מײַן עֳנִי, האָסט ידע די צרות פון מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 9 און האָסט מיך נישט סגר אין דער יָד פונעם פײַנט; האָסט עמד מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] אין מֶרְחָב. 10 חנן מיך, ה׳, וואָרעם מיר איז צרר, עשש געוואָרן פון כַּעַס איז מײַן אויג, מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] און מײַן בֶּטֶן. 11 וואָרעם כלה איז אין יָגוֹן חַיַּי, און מײַנע שְׁנוֹת אין אֲנָחָה; נפל [זען "נפל" ישעיה 26:19] פון וועגן מײַנע עָוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI] איז מײַן כוח, און מײַנע עֲצָמִים זײַנען עשש געוואָרן. 12 פון וועגן אַלע מײַנע פײַנט בין איך געוואָרן צו חֶרְפָּה, און בײַ מײַנע שכנים, מאֹד, און פַּחַד בײַ מײַנע מוֹדָע; די וואָס ראה מיך אין חוּץ, נדד פון מיר. 13 איך בין שכח געוואָרן ווי אַ טויטער [מֵת] אויסן האַרצן, איך בין געוואָרן ווי אַ כלי אֹבֵד. 14 וואָרעם איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12] דאָס דִּבָּה פון רבים, מָגוֹר רונד אַרום; אַז זיי נוסד זיך יַחַד אויף מיר, זמם זיי מײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיה 53:10] צו לקח. 15 אָבער איך בטח מיך אויף דיר, ה׳, איך אמר: אֱלֹקַי ביסט דו. 16 אין דײַן יָד זײַנען מײַנע עִתִּים [עת], זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דער יָד פון מײַנע פײַנט, און פון מײַנע רֹדפים. 17 האיר [אור] דײַן פנים אויף דײַן עֶבֶד [זען "עֶבֶד" ישעיה 52:13; 53:11], ישע מיך אין דײַן חֶסֶד [זען חֶסֶד

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI

]. 18 ה׳, נישט לאָמיך בוש ווערן, וואָרעם איך האָב דיך קרא; זאָלן בוש ווערן די רשָׁעים, זאָלן זיי דמם ווערן אין שְׁאוֹל [זען תהלים 16:10]. 19 זאָלן אלם ווערן די ליפּן פון שֶׁקֶר, וואָס דבר אויפן צדיק עָתָק, מיט גאווה און בוז. 20 ווי רַב איז דײַן טוּב, וואָס דו האָסט צָפַן פאַר די וואָס ירא דיך, וואָס פעל פאַר די וואָס חסה זיך אין דיר אין אויגן פון בְּנֵי אָדָם! 21 פאַרבאָרגסט זיי אין דער סֵתֶר פון דײַן פנים, פון די רֹכֶס איש; צָפַן זיי אין אַ סֻכָּה, פון דעם ריב פון לְשׁוֹנוֹת. 22 ברך ה׳, וואָס האָט הפליא [פלא] זײַן חֶסֶד צו מיר אין אַן עִיר מָצוֹר. 23 און איך האָב אמר אין מײַן חפז: איך בין גרז פון קעגן דײַנע אויגן. אָכֵן האָסט שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12] דעם קוֹל פון מײַנע תַּחֲנוּן, אַז איך האָב שוּע צו דיר. 24 אהב ה׳, איר אַלע זײַנע חסידים; די אֱמוּנִים טוט נצר ה׳, און שלם עַל יֶתֶר דעם וואָס עֹשֵׂה גַּאֲוָה. 25 זײַט חזק, און זאָל אמץ זײַן לבבכם, איר אַלע וואָס יחל צו ה׳.

תהלים32

1 פון דָוִדן אַ מַשְׂכִּיל. אַשְׁרֵי צו דעם וואָס זײַן פּשע איז נשׂא, וואָס זײַן חֲטָאָה ווערט כסה. 2 אַשְׁרֵי צו דעם אָדָם וואָס ה׳ חשב [זען בראשית 15:6] אים נישט קײן עָוֹן [זען "עָוֹן"

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI], און אין זײַן רוּחַ איז נישטא קײן רְמִיָּה. 3 אַז איך האָב חרש, האָבן מײַנע עצמים בלה, פון מײַן שְׁאָגָה כּל היום. 4 וואָרעם יוֹמָם וָלַיְלָה פלעגט כבד זײַן אויף מיר דײַן יָד, מײַן לָשָׁד איז הפך [זען https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0] געוואָרן ווי אין חֲרָבוֹן פון קַיִץ. סֶלָה. 5 האָב איך דיך געלאָזט ידע מײַן חטאת, און מײַן עָוֹן [זען "עָוֹן"

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI] האָב איך נישט כסה. איך האָב אמר: איך וועל זיך מוֹדה זײַן אויף מײַנע פְּשָׁעִים [זען ישעיה 53:5 עבד ה׳ משיח בֵּן דָּוִד און פְּשָׁעֵינוּ] צו ה׳; און דו האָסט נשׂא די עָוֹן פון מײַן חַטָּאת. סֶלָה. 6 אויף דעם זאָל כּל חָסִיד פלל זײַן צו דיר, אין דער עֵת וואָס מע קען דיך מצא: אַז די מַיִם רבּים שטף, זאָלן זיי צו אים נישט נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4]. 7 דו ביסט מײַן סֵתֶר, פון דעם צַר באַהיטסטו מיך; מיט רֹן פון פּלט סבב מיך. סֶלָה. 8 איך וועל דיך שׂכל און דיר הורה דעם דֶּרֶךְ וואָס דו זאָלסט הלך, איך וועל יעץ מײַן אויג אויף דיר. 9 איר זאָלט נישט זײַן ווי אַ סוּס, ווי אַ פֶּרֶד, אָן הָבִין, וואָס מיט מֶתֶג און רֶסֶן מוז מען בלם זײַן עדי; אַז מע זאָל נישט קענען קרב צו דיר. 10 רבּים מַכְאוֹב האָט דער רשע, אָבער דער וואָס בּטח זיך אויף ה׳, אים וועט סבב חֶסֶד. 11 שׂמח זיך אין ה׳, און זײַט גיל, צדיקים [זען

https://www.youtube.com/watch?v=fld5qXehyGU

https://www.youtube.com/watch?v=ogwFp7Sn4Wl

https://www.youtube.com/watch?v=OjqV7iPC8bs

https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs

https://www.youtube.com/watch?v=3VHRsb5THG0

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI], און רנן, כּל ישְׁרֵי לֵב.

תהלים33

1 רנן זיך אין ה׳, איר צדיקים; נָאוָֹה פאַר די יְשָׁרִים איז תְּהִלָּה. 2 ידה צו ה׳ אויף אַ כִּנּוֹר, אויף אַ נֵבֶל פון 10 זמר צו אים. 3 שיר צו אים אַ שִׁיר חָדָשׁ [זען ברית חדשה, ירמיה 31:30-34

https://www.youtube.com/watch?v=bRql_m2NWD8

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M], יטב צו נגן מיט תְּרוּעָה. 4 וואָרעם יָשָׁר איז דאָס דבר-ה׳ און אַלע זײַן מעשׂה איז אין אמונה. 5 ער האָט אהב צְדָקָה און מִשְׁפָּט; הָאָרֶץ איז מלא פון דעם חֶסֶד ה׳. 6 דורך דְּבַר-ה׳ זײַנען די הימלען עשׂה געוואָרן [זען יוחנן 1:1-3;

https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4], און דורך רוּחַ פון זײַן פֶּה זײער אַלע צָבָא. 7 ער כנס ווי אַ נֵד די וואָס פון ים, ער נתן אין אֹצָרֹת [אוצר] די תהומען. 8 ירא ה', כּל הָאָרֶץ, פאַר אים גור, כּל יושבי תֵּבֵל. 9 וואָרעם ער אמר, און עס געשעט; ער צוה, און עס עמד. 10 ה' הֵפִיר [פרר] דעם עצה פון די גּוֹיִם; ער הֵנִיא [נוא] די מחשבות פון די עַמִּים. 11 דער עצה פון ה' וועט לְעוֹלָם עמד, די מחשבות פון זײַן לֵב אויף דָּור-דורות. 12 אשרי איז הַגּוֹי וואָס ה' איז אלוקיו, דער עַם וואָס ער האָט בחר זיך פאַר זײַן נחלה. 13 פון שָׁמַיִם נבט ה', ער ראה כּל בְּנֵי הָאָדָם; 14 פון דעם מָכוֹן פון זײַן וווינונג הִשְׁגִּיחַ [שגח] ער כּל יושבי הָאָרֶץ; 15 ער וואָס יצר יחד זײער לֵב, וואָס פאַרשטייט אַלע זײערע מעשׂים. 16 אַ מלך ווערט נישט נוֹשַׁע [ישע] דורך רב חיל, אַ גִּבור ווערט נישט נצל דורך רב כּוח; 17 שֶׁקֶר איז דער סוּס פאַר תשוּעה, און מיט זײַן רב חיל וועט ער נישט מלט. 18 הנה, דאָס אויג פון ה' איז אויף די וואָס ירא אים, אויף די וואָס יחל צו זײַן חֶסֶד, 19 צו נצל פון מות [זען "מות" ישעיה 53:9] זײער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און זיי צו האַלטן חיה אין רָעָב. 20 אונדזער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] האָט חכּה אויף ה', אונדזער עֶזֶר און אונדזער מָגֵן איז ער. 21 וואָרעם אין אים שׂמח זיך אונדזער לֵב, וואָרעם אויף זײַן שֵׁם קדש האָבן מיר זיך בּטח. 22 זאָל דײַן חֶסֶד, ה', זײַן אויף אונדז, אַזוי ווי מיר האָבן יחל צו דיר [זען https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ].

תהלים34

1 פון דָּוִדן; ווען ער האָט שנה זײַן טַעַם פאַר אַבימֶלֶכן, און ער האָט אים גרש, און ער איז הלך. 2 איך ברך ה' אין כּל עֵת, תמיד איז זײַן תהלה אין מײַן פֶּה. 3 אין ה' הלל זיך מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]; די עֲנָוִים וועלן שמע און זיך שׂמח. 4 גדל ה' מיט מיר, און לאָמיר רום זײַן שֵׁם יַחְדָּו. 5 איך האָב דרש [זען "דרש" דברים 18:19] ה', און ער האָט מיר ענה, און פון אַלע מײַנע מְגוֹרָה האָט ער מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען. 6 זיי האָבן נבט צו אים, און האָבן נָהָר, און זײערע פנימער וועלן נישט חפר ווערן. 7 אָט האָט אַן עָנִי קרא, און ה' האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיה 52:15; דברים 18:15], און פון אַלע זײַנע צרות אים נוֹשַׁע [ישע]. 8 דער מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10

https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] חנה אַרום זיי וואָס אים ירא, און ער טוּט זיי חלץ. 9 טעם און ראה אַז ה' איז טוֹב [זען https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA;

זען יוחנן 1:1-3; https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]; אַשְׁרֵי דעם גֶּבֶר וואָס חסה זיך אין אים. 10 ירא ה', איר זײַנע קְדֹשִׁים, די יראת ה' וועט נישט האָבן מחסור. 11 כּפיר רוש און רעב, אָבּער די וואָס דרש ה' חסר

נישט כּל טוב. 12 הלך, בָּנִים, שמע! מיר צו, דער יִרְאָה פון ה' וועל איך אײַך למד. 13 ווער איז דער איש וואָס חפץ [זען מלאכי 3:1] חיים, וואָס אֹהֵב ימים צו ראה טוֹב, 14 זײַן נצר איבּער דײַן לשׁוֹן פון רַע, און דײַנע ליפּן פון דבר מרמה [זען ישעיה 53:9]. 15 סור זיך פון רַע, און עשׂה טוֹב, בּקש שלום און רדף זיך נאָך אים. 16 די אויגן פון ה' זײַנען אויף די צדיקים [זען ישעיה 53:11], און זײַנע אוזנַיִם אויף זייער שַׁוְעָה. 17 דער פּנים פון ה' איז קעגן די עֹשֵׂי רַע, צו כּרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל 9:26] פון הָאָרֶץ זייער זֵכֶר. 18 זיי האָבן צעקן, און ה' האָט זיי שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיה 52:15; דברים 18:15], און פון אַלע זייערע צרות זיי נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען. 19 ה' איז קָרוֹב צו די נשבר [שבר] לֵב, און די דכּאי [זען "דכא," ישעיה 53:5] רוּח ער ישע. 20 רבּוֹת זײַנען די רָעוֹת פון צדיק, אָבּער פון זיי אַלע וועט אים נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] ה'. 21 ער איז שומר איבּער אַלע זײַנע עצמוֹת, נישט אַן איינציקער פון זיי ווערט שבר. 22 רשע וועט מות דאָס רָעָה, און די שָׂונאים פון די צדיק וועלן אָשַׁם [זען "אָשַׁם" ישעיה 53:10] ווערן. 23 ה' פּדה (אויסקויפן) [זען http://www.afii.org/add.htm] די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] פון זײַנע עֶבֶד [זען ישעיה 52:13], און נישט אשם [זען ישעיה 53:10] ווערן וועלן כּל החֹסִים [חסה] זיך אין אים [זען רומ' 34 ,8:1,33].

תהלים35

1 פון דָּוִדן. ריב, ה', מיט מײַנע יָרִיבים, לחם מיט מײַנע לוֹחמים. 2 חזק אַ מָגֵן און אַ צִנָּה, און קוּם! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] ווי מיין עֶזְרָה. 3 און הריק דעם חֲנִית און סגר אַקעגן מײַנע רֹדפים; אמר צו מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]: דײַן ישוּעָה בין איך. 4 זאָלן בוש און צו נכלם [כלם] ווערן די וואָס בּקש [זען "בקש" מלאכי 3:1] מײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיה 53:10]; זאָלן נסוג [סוג] אַהינטער און זיך חפר די וואָס חשב מיר רָעָה. 5 זאָלן זיי זײַן ווי מֹץ פאַרן רוּחַ, און דער מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10
https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] זאָל זיי דחה. 6 זאָל זייער דֶּרֶךְ זײַן חושך און חלקלקות, און דער מלאך ה' [זען זכריה 12:8-10
https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] זאָל זיי רדף. 7 וואָרעם פאַר חִנָּם האָבּן זיי מיר טמן זייער שחת פון רֶשֶׁת, וואָס חִנָּם האָבּן זיי חפר פאַר מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 8 זאָל בוא אויף אים שוֹאָה לא יֵדָע, און זײַן רֶשֶׁת וואָס ער האָט טמן זאָל אים לכד; מיט שוֹאָה זאָל ער נפל דערין. 9 און מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] וועט זיך גיל אין ה', זי וועט שׂוֹשׂ זײַן אין זײַן ישוּעָה. 10 אַלע מײַנע עצמות וועלן אמר: ווער אַזוי ווי דו, ה', איז מציל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] דעם עָנִי פון דעם חזק פון אים, יאָ, דעם עָנִי און דעם אֶבְיוֹן פון דעם וואָס גזל אים. 11 עֵדֵי חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9] קוּם, וואָס איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] נישט שאל [זען תהלים 2:8] זיי מיך. 12 זיי שלם מיר רָעה תחת טובה; שכּוֹל איז מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 13 און איך, אַז זיי זײַנען חלה געווען, איז מײַן לבוש געווען שַׂק, איך האָבּ ענה מיט צוֹם מײַן נפש; און מײַן תפילה זאָל עס שוב אין מײַן חֵיק! 14 ווי בּײַ אַ רֵעַ, ווי בּײַ אַ אָח מײַנעם, בין איך הלך, ווי אין אָבֵל נאָך אַ מאַמען, קָדַר שחח בין איך געווען. 15 אָבּער אַז איך צָלַע, שׂמח זיי זיך, און זיך אסף; עס אסף זיך אַרום מיר נכים [נכה] וואָס איך ידע נישט; זיי קרע און דמם נישט. 16 ווי חנף לעגים בּײַ מָעוֹג, חרק זיי אויף מיר זייערע ציין. 17 אֲדֹנָי, ווי לאַנג וועסטו ראה? שוב מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] פון זייערע שוֹאָ, פון די כּפירים [כפיר] מײַן יחידה [https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s]. 18 איך וועל דיר ידה אין אַ קהל רב, אין עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] עָצוּם וועל איך דיך הלל. 19 זאָלן זיך נישט שֶׁקֶר שׂמח איבּער מיר די וואָס זײַנען מיר פײַנט חִנָּם וואָס קרץ מיטן אויג. 20 וואָרעם לא שָׁלוֹם דבר זיי, און קעגן די רגעי אֶרֶץ חשב זיי דברי מרמות. 21 און זיי רחב זייער פֶּה אויף מיר; זיי אמר: אַהאַ! אַהאַ! אונדזער אויג האָט ראה. 22 דו האָסט ראה, ה', זאָלסטו נישט חרש; אֲדֹנָי, זאָלסט זיך נישט רחק פון מיר. 23 עור דיך און הקיץ [קיץ, דנאיל 12:2] צו מײַן מִשְׁפָּט, צו מײַן ריב, אֱלֹקַי און אֲדֹנָי [זען אֲדֹנָי = אֲדֹנִי = תהלים 16:2; 110:1; מלאכי 3:1
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

זען יוחנן 1:1-3; **https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc**

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4
[https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4]. 24 שפט מיך לויט דײַן צדק, ה׳ אֱלֹקַי, און זאָלן
זײ זיך נישט שׂמח איבּער מיר. 25 זאָלן זײ נישט אמר אין זײער לֵב: אַהאַ! נַפְשֵׁנוּ! זאָלן זײ נישט אמר: מיר האָבּן אים
בלע! 26 זאָלן בוש און חפר ווערן יחדו די וואָס שׂמח זיך אויף מײַן רָעָה; זאָלן לבש ווערן מיט בֹּשֶׁת און כְּלִמָּה די
וואָס גדל זיך איבּער מיר. 27 זאָלן רנן און זיך שׂמח די וואָס חפץ מײַן צדק; און זאָלן זײ תמיד אמר: גדל זאָל זײַן ה׳,
וואָס חפץ [זען מלאכי 3:1] דעם שלוֹם פון זײַן עֶבֶד [זען ישעיה 52:13; 53:11]. 28 און מײַן לשון וועט הגה דײַן צדק,
כּל הַיּוֹם דײַן תהלה.

תהלים36

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון דעם עֶבֶד [זען ישעיה 52:13; 53:11] פון ה׳, פון דָּוִדן. 2 נְאֻם פֶּשַׁע צום רשע -- אין קרב לִבּי;
נישטא פחד אלוקים פאַר זײַנע אויגן. 3 וואָרעם ער חלק צו אים אין זײַנע אויגן, אַז ער זאָל מצא זײַן עָוֹן, אַז ער שׂנא.
4 די דברים פון זײַן פֶּה זײַנען אָוֶן און מרמה [זען ישעיה 53:9], ער האָט חדל צו שׂכל צו יטב. 5 אָוֶן חשב ער אויף זײַן
מִשְׁכָּב, ער יצב אויפן דֶּרֶךְ לֹא טוב, דאָס רָע ווערט אים נישט מאס. 6 ה׳, ביז אין די הימלען איז דײַן חֶסֶד, דײַן
אמונה ביז די שחקים [שחק]. 7 דײַן צדק איז ווי די הָרִים פון אֵ-ל, דײַנע משפט ווי דער תהָום רבה; אדם און בהמה
טוסטו ישע, ה׳. 8 ווי יָקָר איז דײַן חֶסֶד, אלוקים, און די בְּנֵי אדם חָסָה זיך אין צל פון דײַנע כּנפים [כנף]. 9 זײ רוה
זיך מיט דער דֶּשֶׁן פון דײַן בּית, און פון דעם נָהַל פון דײַנע עֲדָן טרינקסטו זײ אָן. 10 וואָרעם בײַ דיר איז דער מְקוֹר
חיים, אין דײַן אוֹר ראה מיר אוֹר. 11 מָשֵׁךְ דײַן חֶסֶד צו די וואָס ידע דיך, און דײַן צדק צו די יִשְׁרֵי לֵב. 12 זאָל נישט
בוא צו מיר דער רגל פון גאווה, און די יָד פון רשָׁעים זאָל מיך נישט הניד [נוד]. 13 דאָרט זײַנען נפל [זען "נפל"
ישעיה 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיה 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] די פֹּעֲלֵי אָוֶן, זײ
זײַנען דחה, און קענען נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2].

תהלים37

1 פון דָּוִדן. זאָלסט זיך נישט חרה וועגן די מֵרַע [רעע], זאָלסט נישט קַנֵּא זײַן די וואָס עשׂה עַוְלָה. 2 וואָרעם מְהֵרָה
ווי חָצִיר וועלן זײ מלל ווערן, און ווי גרינע דֶּשֶׁא וועלן זײ נָבֵל ווערן. 3 בטח זיך אויף ה׳, און עשׂה טוֹב, שכן [זען יוחנן
1:14] אין אֶרֶץ, און זײַן רעה אֱמוּנָה [זען יהודים אין משיח 13:17,
https://www.youtube.com/watch?v=X5Ky1A1ih9U], 4 און התענג [ענג] זיך מיט ה׳, און ער וועט דיר
נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די מִשְׁאָלָה פון דײַן לֵב. 5 גלל אויף ה׳ דײַן דֶּרֶךְ, און בטח זיך אויף
אים, און ער וועט עשׂה. 6 און ער וועט הוציא [יצא] ווי דאָס אוֹר דײַן צֶדֶק, און דײַן מִשְׁפָּט ווי דער צהרים. 7 דמה צו
ה׳, און התחולל [חול] צו אים, זאָלסט זיך נישט חרה וועגן דעם וואָס איז מצליח [צלח] אויף זײַן דֶּרֶךְ, וועגן דעם
איש וואָס עשׂה מזמות [מזמה]. 8 הרף [רפה]! פון אַף, און עזב [זען תהלים 22:2] חֵמָה; זאָלסט זיך נישט חרה; דאָס
פירט בלויז צום הָרַע. 9 וואָרעם די מרעים [רעע] וועלן כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן, און די וואָס קוה צו ה׳, זײ
וועלן ירש אֶרֶץ. 10 און נאָך אַ מעט ווײַלע, און דער רשע וועט נישט זײַן, און וועסט זיך התבּוֹנֵן [בין] אויף זײַן
מקוֹם, און ער איז נישטא. 11 אָבּער די עֲנָוִים וועלן ירש אֶרֶץ, און וועלן זיך ענג מיט רב שלוֹם. 12 דער רשע זמם
קעגן צדיק, און ער חרק אויף אים זײַנע ציין. 13 אֲדֹנָי שׂחק פון אים, וואָרעם ער ראה אַז זײַן יוֹם וועט בוא. 14 די
רשָׁעים פתח די חֶרֶב, און דרך זײער קשת, צו מאַכן נפל דעם עָנִי און דעם אביון, צו טבח די וואָס זײער דֶּרֶךְ איז ישר.

15 וועט זייער חֶרֶב בוא אין זייערע קשת וועלן שבר ווערן. 16 בעסער דאָס ביסל בײַם צדיק, איידער
די המוֹן פון רשָׁעים רבים [זען "רבים" ישעיה 53:11]. 17 וואָרעם די זרועות [זרוֹעַ, זען זרוֹעַ ה' משיח, ישעיה 53:1] פון
די רשָׁעים וועלן שבר ווערן, אָבער די סומך [זען סמך

https://www.youtube.com/watch?v=5_T39StYpLY] פון צדיקים איז ה'. 18 ה' ידע די יְמֵי תמימים,
און זייער נחלה וועט זײַן לְעוֹלָם. 19 זיי וועלן נישט בוש ווערן אין עֵת פון רָעָה, און אין יְמֵי רְעָבוֹן וועלן זיי שׂבע [זען
"שׂבע" ישעיה 53:11] זײַן. 20 וואָרעם די רשָׁעים וועלן אבד [זען יוחנן 3:16], און די פײַנט פון ה' אַזוי ווי יָקָר כָּר; זיי
כלה, אין עָשָׁן כלה זיי. 21 דער רשע לוה און שלם נישט, און דער צדיק חנן און נתן. 22 וואָרעם זײַנע געבענטשטע
ירש אֶרֶץ, און זײַנע מְקֻלָּל ווערן כרת [זען ישעיה 53:4,8; זען "כרת" דניאל 9:26]. 23 פון ה' ווערן כון די טריט פון
גֶבֶר, און ער חפץ [זען "חפץ" מלאכי 3:1] זײַן דֶּרֶךְ. 24 אַז ער נפל, בלײַבט ער נישט הטול [טול], וואָרעם ה' סמך
[במדבר 27:15-23; דברים 34:9; מה"ש 14:23

https://www.youtube.com/watch?v=5_T39StYpLY] זײַן יָד. 25 איך בין נער געווען און בין זקן
געוואָרן, און איך האָב נישט ראה אַ צדיק עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], און זײַן זֶרַע [זען ישעיה 53:10] אַ
בעטלער פון לָחֶם. 26 כֹּל היוֹם איז ער חנן און לוה, און זײַן זֶרַע [זען ישעיה 53:10] איז אַ בענטשונג. 27 סור זיך פון
רָע, און עשֹׂה טוֹב, און שכן [זען יוחנן 1:14] לְעוֹלָם. 28 וואָרעם ה' האָט אהב מִשְׁפָּט, און עזב נישט זײַנע חסידים;
לעולם ווערן זיי נשמר [שמר], אָבער דער זֶרַע פון די רשָׁעים ווערט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26]. 29 די צדיקים וועלן
ירש אֶרֶץ, און וועלן שכן [זען יוחנן 1:14] דערויף אויף אייביק. 30 דאָס פֶּה פון דעם צדיק הגה חכמה, און זײַן לשׁוֹן
דבר מִשְׁפָּט. 31 די תורה פון אלוקיו איז אין זײַן לֵב, זײַנע טריט מעד זיך נישט. 32 דער רשע צפה אויפן צדיק, און
בקש אים צו מות. 33 ה' וועט אים נישט עזב אין זײַן יָד, און נישט לאָזן אים שולדיק מאַכן, אַז ער ווערט שפט. 34
קוה צו ה', און זײַן שומר איבער זײַן דֶּרֶךְ, און ער וועט דיך רום צו ירש אֶרֶץ; וועסט ראה ווי די רשָׁעים ווערן כרת
[זען "כרת" דניאל 9:26]. 35 איך האָב ראה דעם רשע עָרִיץ, און התערה [ערה] ווי אַן אזרח רענן; 36 אָבער מע איז
עבר, און הנה ער איז נישטא, און איך האָב אים בקש, און ער איז נישט געווען צו מצא. 37 שמר! דעם תָּם, און ראה
דעם יָשָׁר, אַז דער אַחֲרִית פון איש איז שלוֹם [זען "שלוֹם" רומ' 5:1; ישעיה 53:5]. 38 און די פְּשָׁעִים [זען ישעיה 53:5,8
פשָׁעֵנוּ, פֻּשַׁע עַמִּי] ווערן שמד יחדו, דער אַחֲרִית פון די רשָׁעים ווערט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26]. 39 אָבער די
תשועה פון די צדיקים איז פון ה', זייער מָעוֹז אין עֵת צָרָה. 40 און ה' עזר זיי, און פלט זיי; ער פלט זיי פון די רשָׁעים,
און ישע זיי, ווײַל זיי האָבן זיך חסה אין אים.

תהלים38

1 מזמור פון דָּוִדן, צו ברענגען צו זִכָּרוֹן. 2 נישט אין דײַן קֶצֶף, ה', זאָלסטו מיך יכח, און אין דײַן חֵמָה זאָלסטו מיך
יִסַּר. 3 וואָרעם דײַנע חצים [חץ] האָבן נחת אין מיר, און אויף מיר האָט נחת דײַן יָד. 4 נישטא קיין מְתֹם אין מײַן
בשׂר [זען תהלים 16:9] פון וועגן דײַן זעם, נישטא קיין שלוֹם אין מײַנע עצמות פון וועגן מײַן חטאת. 5 וואָרעם
מײַנע עָוֹן עבר מײַן קאָפּ, ווי אַ משׂא כבד זײַנען זיי צו כבד פאַר מיר. 6 עס הבאיש, עס נמק מײַנע חבּוּרָה [זען ישעיה
53:5] פון וועגן מײַן אִוֶּלֶת; 7 איך בין עוה, איך בין שחח עד מאֹד, כֹּל היוֹם הלך איך קָדַר. 8 וואָרעם מײַנע כֶּסֶל זײַנען
מלא מיט נקלה, און נישטא קיין מְתֹם אין מײַן בשׂר [זען תהלים 16:9]. 9 איך בין פוג און נדכה [דכה] עד מאֹד, איך
שאג פון דער נהמה פון מײַן לֵב. 10 אֲדֹנָי, אַלע מײַן תאוה איז פאַר דיר, און מײַן אנחה איז פון דיר נישט סְתֻר. 11
מײַן לֵב סחר, מײַן כוח האָט מיך עזב; און דאָס אוֹר פון מײַנע אויגן, דאָס אויך איז בײַ מיר מער נישטא. 12 מײַנע
אֹהבים און מײַנע רֵעַ עמד אַוועק פון מײַן נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4], און מײַנע קרובים עמד פון דער רָחוֹק. 13 און
נקש די וואָס בקש מײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיה 53:10], און די וואָס זײַנען מיר דרש [זען "דרש"
דברים 18:19] רָעָה דבר הַוָּה, און מִרְמָה [זען "מִרְמָה" ישעיה 53:9] הגה זיי כֹּל היוֹם. 14 און איך בין ווי אַ חֵרֵשׁ, איך
שמע נישט, און ווי אַן אִלֵּם וואָס פתח נישט זײַן פֶּה [זען ישעיה 53:7]. 15 יאָ, איך בין ווי אַן איש וואָס שמע נישט,
און אין זײַן פֶּה זײַנען קיין תּוֹכָחַת נישטא. 16 וואָרעם צו דיר, ה', יחל איך; דו וועסט ענה, אֲדֹנָי אֱלֹקָי. 17 וואָרעם
איך אמר: זאָלן זיי נישט שׂמח ווערן איבער מיר; אַז מײַן רגל מוט זיך, גדל זיי זיך איבער מיר. 18 וואָרעם איך בין כון
צו צֶלַע, און מײַן מַכְאוֹב איז אַנטקעגן מיר תמיד. 19 וואָרעם איך נגד צו מײַן עָוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI], איך בין דאג וועגן מײַן חטאת. 20 און מײַנע
פײַנט זײַנען חיים זיי זײַען עצם, און רבב זײַען שׂנְאַי שֶׁקֶר. 21 און די וואָס שלם רָעה תחת טובה, שׂטן מיך תחת מײַן
רדף טוֹב. 22 נישט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] זאָלסטו מיך, ה', נישט רחק זאָלסטו זיך פון מיר, אֱלֹקָי. 23 חוש

מיר צו עֵזֶר, אֲדֹנָי פּוּן מײַן תּשׁוּעָה.

תהלים39

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, פאַר ידותון; מזמור פון דָּוִדן. 2 איך האָב אמר: איך וועל זײַן שומר איבער מײַנע דרכים פון צו חטא מיט מײַן לשון; איך וועל שמר אַ מחסום אויף מײַן פֶּה, בעת דער רשע איז פאַר מיר. 3 איך בין נאלם [אלם] דּוּמִיָּה געווען, איך האָב חשה, אָן טוב, און מײַן כְּאֵב איז געווען נעכר [עכר]. 4 איז מײַן לֵב אין מיר חמם געוואָרן אין מײַן קרב; אין מײַן הָגִיג אן אֵש בער; האָב איך דבר מיט מײַן לשון: 5 לאָז מיך ידע, ה', מײַן סָוף, און די מדה פון מײַנע ימים, וואָס זי איז, לאָמיך ידע ווי חָדֵל איך בין. 6 הנה, ווי אַ טֶפַח האָסטו נתן מײַנע ימים, און מײַן חֶלֶד איז ווי גאָרנישט קעגן דיר; פאַרוואָר, כָּל הֶבֶל איז כָּל אָדָם נצב. סֶלָה. 7 בלויז ווי אַ צֶלֶם הלך אום איש, בלויז הֶבֶל המה זיי; ער צבר, און ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] נישט ווער דאָס וועט אסף. 8 און אַצונד, וואָס זאָל איך קוה, אֲדֹנָי? מײַן תּוֹחֶלֶת, ער איז אויף דיר. 9 זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון אַלע מײַנע פְּשָׁעִים [זען ישעיה 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פשָׁעֵנוּ]; זאָלסט מיך נישט שׂים צום חרפה פון דעם נָבָל. 10 איך בין אלם, איך פתח נישט מײַן פֶּה [זען ישעיה 53:7], ווארעם דו האָסט עס עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9]. 11 סור פון מיר דײַן נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4], פון דעם תִּגְרָה פון דײַן יָד ווער איך כלה. 12 וואָלסטו מיט תוכחת דו יסר דעם איש פאַר עָוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI]; אָבער מאַכסט מסה ווי עָש זײַן חמד. בלויז אַ הֶבֶל איז כָּל אָדָם. סֶלָה. 13 שמע צו מײַן תפילה, ה', און מײַן שועה הֶאֱזִין [אזן]; אויף מײַן דִּמְעָה זאָלסטו נישט חרש; וואָרעם אַ גֵר בין איך בײַ דיר, אַ תּוֹשָׁב ווי אַלע מײַנע אבות. 14 השעה [שעה] אַוועק פון מיר, און לאָמיך זיך הבליג [בלג], בְּטֶרֶם איך וועל הלך און מער נישט זײַן.

תהלים40

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון דָּוִדן אַ מִזְמוֹר. 2 קוה קוה האָב איך אויף ה', און ער האָט זיך נטה צו מיר, און שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיה 52:15; דברים 18:15] מײַן שַׁוְעָה. 3 און ער האָט מיך עלה פון דער בּוֹר שָׁאוֹן, פון דעם טִיט יָוֵן, און ער האָט קום אויף אַ סלע מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], ער האָט כון מײַנע אֲשׁוּר. 4 און ער האָט נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין מײַן פֶּה אַ שִׁיר חָדָשׁ, אַ תהלה צו אלוקינו. רַבִּים וועלן ראה און וועלן ירא, און וועלן זיך בטח אויף ה'. 5 אשרי צו דעם גֶּבֶר וואָס האָט שׂים ה' זײַן מִבְטָח, און זיך נישט פנה צו די רהבים [רהב], און צו די וואָס שוט זיך צו כָּזָב. 6 רַבּוֹת האָסטו עשׂה, ה' אֱלֹקַי, דײַנע נפלאות און דײַנע מחשבות פון אונדזערט-וועגן; נישטא קיין ערך צו דיר. זאָל איך נגד און דבר, זײַנען זיי אויך סך צו ספר. 7 זבח און מנחה דו חפץ [זען "חפץ" מלאכי 3:1] נישט; האָסטו אין די אוזנַיִם מיר כָּרָה [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]; עוֹלָה און חֲטָאָה שאל נישט. 8 דעריבער האָב איך אמר: הִנֵּה איך בוא; אין מגלה פון סֵפר איז כתב פון מיר [זען לוקס 24:44]. 9 צו עשׂה דײַן רָצוֹן, אֱלֹקַי, האָב איך חפץ, און דײַן תורה איז אין מײַנע מֵעֶה. 10 איך האָב בשׂר צֶדֶק אין קהל רב; הנה, מײַנע ליפן טו איך נישט כלא; ה', דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] דאָך. 11 דײַן צדקה האָב איך נישט כסה אין מײַן לֵב, דײַן אמונה און דײַן תשׁועה האָב איך אמר; איך האָב נישט כחד דײַן חֶסֶד און דײַן אמת פאַרן קהל רב. 12 נישט כלא זאָלסטו דו, ה', דײַן רחמים פון מיר, דײַן חֶסֶד און דײַן אמת זאָלן מיך תמיד נצר. 13 וואָרעם אפף האָבן מיך רָעוֹת עד אֵין [זען דניאל 9:26] מִסְפָּר, נשׂג האָבן מיך מײַנע עָוֹן [זען https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI], אַז איך קען נישט ראה; זיי זײַנען מער ווי די שַׂעֲרָה פון מײַן קָאָפּ, און מײַן לֵב האָט מיך עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)]. 14 רצה, ה', מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] צו זײַן, ה', חוש צו מײַן עזרה. 15 זאָל בוש און צו חפר ווערן יַחַד די וואָס בקש מײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיה 53:10], עס ספה; זאָלן נסוג [סוג] אַהינטער און זיך כלם די וואָס חפץ מיר רָעָה. 16 זאָלן שמם ווערן פון וועגן זייער בּשֶׁת די וואָס אמר צו מיר: אַהאַ! אַהאַ! [זען מתי 27:39-40] 17 זאָלן זײַן שׂוש און זיך שׂמח אין דיר אַלע וואָס בקש דיך; זאָלן תמיד אמר: גדל ה'! די וואָס האָבן אהב דײַן תְּשׁוּעָה. 18 און איך עָנִי און אביון; זאָל אֲדֹנָי דאָס מיר חשב. דו ביסט מײַן עזרה, און דער וואָס מיך פלט; אֱלֹקַי, זאָלסט זיך נישט אֵחַר.

תהלים41

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור פון דָּוִדן. 2 אַשְׁרֵי צו דעם וואָס שׂכל אויפן דַּל! אין יום רָעָה וועט ה' מלט. 3 ה' וועט
אים שמר און אים חיה, און ער וועט זײַן אשר אין אֶרֶץ; און וועסט אים נישט נתן צו דעם נפש פון זײַנע פײַנט. 4 ה'
וועט אים סעד אויפן קראַנקן בעט; אין אַלע זײַן מִשְׁכָּב דו הפך פון זײַן חֳלִי. 5 איך אמר: ה', חנן מיך, רפא [זען
"רפא" ישעיה 53:5] מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], וואָרעם איך האָב חטא צו דיר. 6 מײַנע פײַנט אמר
רַע וועגן מיר: ווען וועט ער מות, און שְׁמוֹ [זען "שְׁמוֹ" זכריה 6:11-12] זאָל אבד! 7 און אַז עמעצער בוא ראה, דבר ער
שָׁוְא, זײַן לֵב קבץ אין זיך אָוֶן; יצא ער אין חוּץ, דבר ער דערפון. 8 התלחש זיך אויף מיר אַלע מײַנע שָׂונאים, זיי חשב
וועגן מיר רָעָה קעגן מיר: 9 אַ דבר בְּלִיַּעַל איז יצק אויף אים, און ווי ער האָט זיך שכב, וועט ער מער נישט קום [זען
"קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]. 10 אַפילו מײַן אִישׁ שלוֹם וואָס איך האָב מיך בטח אויף אים, דער וואָס אכל [זען
"אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] מײַן לֶחֶם, גדל אויף מיר עקב [זען מתי 26:14-16, 21-25, 47-50; יוחנן
13:18, 21-30
https://www.youtube.com/watch?v=VkUR-zG0ifg]. 11 אָבער דו ה' חנן מיך, און קום מיך, און לאָמיך זיי
שלם. 12 דערמיט וועל איך ידע אַז דו חפץ מיך, וואָס נישט רוע וועט מײַן פײַנט איבער מיר. 13 און איך אין מײַן תֹּם
וועסטו מיך תמך, און וועסטו מיך נצב פאַר דיר לעולם. 14 ברך ה' אֱלֹקֵי ישׂראל פון לעולם און עַד הָעוֹלָם. אָמֵן און
אָמֵן!

תהלים42

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; אַ משׂכּיל פון די בְּנֵי קֹרַח. 2 ווי אַיָּל ערג נאָך אָפּיק מַיִם, אַזוי ערג מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח
ישעיה 53:10] נאָך דיר, אלוקים. 3 מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] צמא נאָך אלוקים, נאָך א-ל ח' : ווען
וועל איך בוא, און זיך ווײַזן פאַר אלוקים? 4 מײַן דִּמְעָה איז געוואָרן מײַן לֶחֶם יוֹמָם וָלַיְלָה, אַז מע אמר מיר כּל היום:
אַווו איז אֱלֹקֶיךָ? 5 דאָס איך זכר, און שפך מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] אין מיר: ווי איך פלעג עבר
מיט סך, זיי דדה צום בית אלוקים, מיט אַ קוֹל פון רִנָּה און תּוֹדָה, אַ המון חגג. 6 וואָס ביסטו השתוחח מײַן נפש
[זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און טוסט המה אין מיר? יחל צו אלוקים, וואָרעם איך וועל אים נאָך ידה פאַר
דער יְשׁוּעוֹת פון זײַן פנים. 7 אֱלֹקַי, מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] איז שחח אין מיר, וואָרעם איך דיך
זכר, פון ירדן-אֶרֶץ און די חרמוֹנים, פון הַר מִצעָר. 8 תְּהוֹם צו תְּהוֹם קרא אין דעם קוֹל פון דײַנע צנוֹר; אַלע דײַנע
מִשְׁבָּר און דײַנע גַּל זײַנען עבר אויף מיר. 9 יוֹמָם צוה ה' זײַן חֶסֶד, און בַּלַּיְלָה איז זײַן שירה מיט מיר, אַ תפילה צו
אֵ-ל חַיָּי. 10 איך אמר צו אֵ-ל מײַן סלע: לָמָּה האָסטו מיך שכח? לָמָּה מוז איך קדד הלך פון וועגן דער לחץ פון אוֹיֵב?
11 מיט רֶצַח אזש אין מײַנע עצמוֹת חרף מיך מײַנע פײַנט, אַז זיי אמר צו מיר כּל היום: אַווו איז אֱלֹקֶיךָ? 12 וואָס
ביסטו שחח מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און וואָס טוסטו המה אין מיר? יחל צו אלוקים, וואָרעם
איך וועל אים נאָך ידה די ישוּעוֹת פון מײַן פנים, און אֱלֹקָי.

תהלים43

1 מיר שפט, אלוקים, און ריב מײַן ריב קעגן גוֹי לֹא חָסִיד; פון דעם איש מִרְמָה [זען "מִרְמָה" ישעיה 53:9] און עַוָלה
זאָלסטו מיך פלט. 2 דו ביסט אלוקֵי פון מײַן מָעוֹז, לָמָּה האָסטו מיך זנח? לָמָּה מוז איך קדר הלך פון וועגן דער
לַחַץ פון אוֹיֵב? 3 שלח דײַן אוֹר און דײַן אמת, זיי זאָלן מיך נחה; זיי זאָלן מיך ברענגען צו דײַן הַר קדש, און צו די
משכּנוֹת [משכן] דײַנע. 4 און לאָמיך בוא צום מזבח פון אלוקים, צו אֵ-ל, דער שׂמח פון מײַן גיל; און לאָמיך דיך ידה
אויף אַ כִּנּוֹר, אלוקים אֱלֹקָי. 5 וואָס ביסטו שחח מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און וואָס טוסטו
המה אין מיר? יחל צו אלוקים, וואָרעם איך וועל אים נאָך ידה, די ישוּעוֹת פון מײַן פנים, און אֱלֹקָי.

תהלים44

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון בְּנֵי-קֹרַח אַ מַשְׂכִּיל. 2 אלוקים, מיט אונדזערע אוזנַיִם האָבן מיר שמע [זען "שמע" ישעיה
52:15-53:12], אבוֹתֵינוּ האָבן אונדז ספר, די פֹּעַל וואָס דו האָסט פעל אין זייערע טעג, אין די יְמֵי קֶדֶם. 3 דו מיט
דײַן יָד האָסט גוֹיִם ירש, און זיי האָסטו נטע, האָסט רעע לְאֹם, און זיי האָסטו שלח. 4 וואָרעם נישט מיט זייער חֶרֶב
האָבן זיי ירש אֶרֶץ, און נישט זייער זרוֹעַ [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] האָט זיי נוֹשַׁע [ישע], נאָר דײַן ימין [זען

"ימין" תהלים 110:1] און דײַן זרוֹעַ [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'], און דאָס אוֹר פון דײַן פנים, ווײַל דו האָסט זיי רצה. 5 דו ביסט מײַן מֶלֶךְ, אלוקים; צוה די ישועוֹת פון יעקב. 6 מיט דיר נָגַח מיר אונדזערע פײַנט, מיט דײַן שֵם נוס מיר קָמֵינוּ [קום]. 7 וואָרעם נישט אויף מײַן קשת בטח איך מיך, און מײַן חֶרֶב קען מיך נישט ישע. 8 נײַערט דו האָסט אונדז נוֹשַע [ישע] פון אונדזערע פײַנט, און אונדזערע שָונאים צו בוש געמאכט. 9 מיט אלוקים האָבן מיר זיך הלל כּל היום, און דײַן שֵם ידה מיר לעולם. סֶלָה. 10 אָבער האָסט זנח און כלם אונדז, און נישט יצא מיט אונדזערע צבאוֹת. 11 מאַכסט אונדז שוב פאַרן פײַנט, און אונדזערע שָונאים שסה זיך אונדז. 12 האָסט אונדז נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ווי צאָן צום אכל, און צווישן די גוֹיִם האָסטו אונדז זרה. 13 האָסט מכר דײַן עם פאַר לא הון, און האָסט נישט רבה זייער מְחִיר. 14 שׂים אונדז צו חרפה בײַ אונדזערע שכנים, אַ לעג [זען https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo] און אַ קֶלֶס בײַ אונדזערע ארומיקע. 15 שׂים אונדז פאַר אַ מָשָל צווישן די גוֹיִם, אַ מְנוֹד רֹאש צווישן די לאוֹם. 16 כּל הַיום איז מײַן כְּלִמָה אַנטקעגן מיר, און די בֹּשֶת פון מײַן פנים האָט מיך כסה, 17 פון קוֹל פון דעם מחרף [חרף] און מגדף [גדף], פון וועגן דעם פײַנט און דעם מתנקם [נקם]. 18 דאָס אַלע איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף אונדז, אָבער מיר האָבן נישט שכח דיר, און נישט שקר דײַן בְּרִית. 19 נישט נסוֹג [סוג] אַהינטער האָט זיך אונדזער לֵב, אַז אונדזערע אֲשוּר זאָלן זיך נטה פון דײַן אֹרַח; 20 הגם דו האָסט אונדז דכה אין אַ מקוֹם פון תַּנִים [תַּן], און אונדז כסה מיט צַלְמָוֶת. 21 אויב מיר וואָלטן שכח שֵם פון אלוקינו, און פרשׂ כַּפֵּינוּ צו אַן אֵ-ל זָר, 22 וואָלט דען אלוקים דאָס נישט חקר? וואָרעם ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] די תַּעֲלֻמָה פון לֵב. 23 יאָ, איבער דיר ווערן מיר הרג כּל הַיום, מיר ווערן חשב [זען בראשית 15:6] ווי צאָן צו דער טִבְחָה [זען ישעיה 53:7]. 24 עור דיך, לָמָה ישן [זען "ישן" דניאל 12:2], אֲדֹנָי? קיץ! [זען "קיץ" דניאל 12:2]! זאָלסט אונדז נישט זנח אויף אייביק. 25 לָמָה תֵּתֵר דײַן פנים, שכח אונדזער עֳנִי און אונדזער לַחַץ? 26 וואָרעם שָחָה צום עָפָר איז אונדזער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], דבק צו הָאָרֶץ איז אונדזער בֶּטֶן. 27 קוּם! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אונדז צו עֶזְרָה, און פדה (אויסקויפן) [זען https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
] אונדז אויס פון וועגן דײַן חֶסֶד [זען ישועת (פון זַעַם) אלוקינו איז געווען מיט חן (חֶסֶד) אַליין דורך אֱמונה אַליין דורך כתבי הקודש אַליין דורך משיח בן דוד אַליין, אפס' 2:8-9
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
http://www.afii.org/add.htm
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
איר זענט אויסגעלייזט געוואָרן פון שבי מצרי פון חטא קדמון מיט דעם דָּם פון "דאָס שֵה פון ה' (ישעיה נג,ז) וואָס נעמט אַוועק (ישעיה נג,יב) די עבירה פון דער עולם הזה"].

תהלים45

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; אויף שוֹשַנים, פון די בְּנֵי קֹרַח; אַ מַשְׂכִּיל, אַ שִיר פון יְדִידוֹת. 2 עס רחש מײַן לֵב מיטן דבר טוֹב, איך וועל אמר מײַנע מעשׂה צום מלך; מײַן לשון איז די עֵט פון אַ סוֹפֵר מָהִיר. 3 ביסט יפה פון בני אדם, חן איז יצק אויף דײַנע ליפן, ווײַל אלוקים האָט דיך ברך לְעוֹלָם. 4 חגר אָן דײַן חֶרֶב אויפן יָרֵךְ, דו גִבּור, דײַן הוֹד און דײַן הָדָר. 5 און אין דײַן הָדָר צלח רכב פון וועגן אמת און עֲנָוָה און צֶדֶק, און זאָל דיר דײַן ימין נוֹרָאוֹת [נוֹרָא] הורה [ירה]. 6 דײַנע חצים [חץ] שנן עַמִים זאָלן נפל אונטער דיר אין לֵב פון מלכש פײַנט! 7 דײַן כִּסֵא, אָ אלוקים, איז פון עוֹלָם וָעֶד; אַ שבט מישׁוֹר איז דער שבט פון דײַן מלוכה [זען אֱלֹהוּת פון משיח
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc]. 8 האָסט אהב געהאט צֶדֶק, און פײַנט געהאט רֶשַע, דעריבער האָט דיך משח אלוקים, אֱלֹקֶיךָ, מיט שֶמֶן פון שָשׂוֹן, איבער דײַנע חברים. 9 מירע און אֲהָלוֹת, קציעה זײַנען אַלע דײַנע בגדים, פון הֵיכל שֵן שׂמח דיך סטרונעס. 10 בנות פון מלכים זײַנען צווישן דײַנע יקרות, דיר צו יָמִין נצב די שֵגָל אין כֶתֶם פון אוֹפיר. 11 שמע, בַּת, און ראה, און נטה צו דײַן אֹזֶן, און שכח דײַן עם [זען "עמי" ישעיה

53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], אוּן דאָס בֵּית אָבִיךָ, 12 אוּן דער מֶלֶך וועט הִתְאַוָּה [אוה] דײַן יָפִי; וואָרעם ער איז דײַן אדון, דעריבּער חוה זיך צו אים. 13 אוּן, בַּת צוֹר, די עָשִׁיר פּוּן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] וועלן חלה דײַן פּנים מיט מנחה. 14 כָּל כְּבוּדָּה איז די בַּת-מֶלֶךְ פְּנִימָה, פּוּן משבצוֹת גאָלד איר לבוּשה. 15 אויף רִקְמָה געוואַנטן ווערט זי צום מלך יבל [זען "יבל" ישעיה 53:7]; הינטער איר בתּוּלוֹת [זען בראשית 3:15; 24:43; 24:16; ישעיה 7:14 עלמה=בתולה], רֵעוֹת אירע, ווערן דיר געבּראַכט. 16 זיי ווערן יבל [זען "יבל" ישעיה 53:7] מיט שִׂמחה אוּן גִיל, זיי בוא אין הֵיכַל מלך. 17 תּחת [זען בראשית 22:13] דײַנע אֲבוֹת וועלן זײַן דײַנע בָּנִים; וועסט זיי שית פאַר שָׂרים אין כּל הָאָרֶץ. 18 איך וועל מאַכן זכר דײַן שֵׁם אויף כּל דָּור-דוֹרוֹת; דעריבּער וועלן עמים דיך ידה לְעוֹלָם וָעֶד.

תהלים46

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פּוּן בְּנֵי-קֹרַח; אויף עַלָּמוֹת [זען בראשית "עלמה" 24:43; 24:16; שמות 2:8; משלי 30:19; שיר השירים 1:3; 6:8; ישעיה 7:14; דברי הימים א 15:20
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68]; אַ שיר. 2 אלוקים איז אונדז מַחְסֶה אוּן עֹז, אַן עֶזְרָה אין צרות, נמצא [מצא] מְאֹד. 3 דעריבּער וועלן מיר נישט ירא האָבּן, ווען אֶרֶץ זאָל זיך מור, אוּן ווען די הָרִים זאָלן מוט אין לֵב פּוּן ים. 4 מעגן המה, מעגן חמר זײַנע מַיִם, מעגן רעש די הָרִים מיט זײַן גַּאֲוָה. סֶלָה. 5 אַ נָהָר איז דאָ, וואָס זײַנע פְּלָגִ מאכן שׂמח די עִיר אלוקים, די קדֹשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן. 6 אלוקים איז אין איר מיט, זי וועט נישט מוט, אלוקים וועט זי עזר לפנוֹת [פנה] בֹּקֶר. 7 גוֹיִם האָבּן המה, ממלכוֹת זײַנען מוט; ער האָט נתן זײַן קוֹל, מוג אֶרֶץ. 8 מיט אונדז איז ה' צבָאוֹת, אַ מִשְׂגָּב איז אונדז אלוקי יעקב. סֶלָה. 9 הלך חזה די פעלוֹת פּוּן ה', וואָס האָט שׂים שַׁמָּה אין הָאָרֶץ. 10 ער שבת מלחמוֹת ביזן קצה הָאָרֶץ, דעם קשת שבר ער, אוּן קצץ דעם חֲנִית; עֲגָלָה שׂרף ער אין אֵש. 11 לאָזט רפה, אוּן זײַט ידע אַז איך בין אלוקים, איך בין רוּם צווישן די גוֹיִם, רוּם אויף הָאָרֶץ. 12 ה' צבָאוֹת איז מיט אונדז [זען "עלמה" בראשית 24:43; 24:16; שמות 2:8; משלי 30:19; שיר השירים 1:3; 6:8; ישעיה 7:14; דברי הימים א 15:20
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68], אַ מִשְׂגָּב איז אונדז אלוקי יעקב. סֶלָה.

תהלים47

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פּוּן בְּנֵי-קֹרַח, אַ מזמוֹר. 2 תּקע די כַּף, כּל עמים, רוּע צו אלוקים מיט אַ קוֹל פּוּן רִנָּה. 3 וואָרעם ה' דער אויבּערשטער [זען מתי 16:16; יוחנן 11:27, משיח דער זון פּוּן דער אויבּערשטער

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE

https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ] איז נוֹרא [ירא], אַ מלך גדוֹל איבּער כּל הָאָרֶץ. 4 ער אונטערטעניקט עַמִּים אונטער אונדז, אוּן לְאֹם אונטער אונדזערע רגלים [זען תהלים 22:17]. 5 ער בחר [זען ישעיה 49:7; 52:14; 53:3] אונדז אונדזער נחלה, דעם גְּאוֹן יעקב וואָס ער האָט אהב. סֶלָה. 6 אלוקים איז עלה מיט תּרוּעה, ה' מיט קוֹל פּוּן שופר. 7 זמר צו אלוקים, זמר, זמר צו אונדזער מלך, זמר. 8 וואָרעם אלוקים איז מלך כּל הָאָרֶץ; זמר משׂכּיל. 9 אלוקים מלך איבּער די גוֹיִם, אלוקים ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף זײַן כִּסֵּא קדש [זען "כִּסֵּא" התג' 15-20:11]. 10 די נדיב פּוּן די עַמִּים האָבּן זיך אסף, עַם פּוּן אלוקי אברהם; וואָרעם צו אלוקים זײַנען די מגן פּוּן אֶרֶץ, ער איז עלה מְאֹד.

תהלים48

1 אַ שיר; מזמוֹר פּוּן בְּנֵי-קֹרַח. 2 גָּדוֹל איז ה', אוּן הלל מְאֹד אין דער עִיר אלוקינו, אויף זײַן הר קדש. 3 יפה נוֹף, די מָשׂוֹשׂ פּוּן כּל הָאָרֶץ, איז הַר צִיוֹן אין יַרְכָּה פּוּן צפוֹן, די קריה פּוּן דעם מלך רב. 4 אלוקים אין אירע ארמוֹן איז בּאַקאַנט פאַר אַ מִשְׂגָּב. 5 וואָרעם הנה, מלכים האָבּן זיך יעד, זיי זײַנען עבר יחדוּ. 6 ווי זיי האָבּן ראה, אַזוי האָבּן זיי תּמה, נבהל [בהל] האָבּן זיי נחפז [חפז]. 7 אַ רְעָדָה האָט זיי אחז דאָרטן, אַ חיל ווי אַ יוֹלֵדָה. 8 מיט אַ מזרח-ווינט האָסטו שבר די אֳנִיּוֹת פּוּן תַּרְשִׁישׁ. 9 ווי מיר האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיה 12:53-52:15] אַזוי האָבּן מיר ראה, אין

דער עִיר ה' צְבָאוֹת, אין דער עִיר אלוקינו; אלוקים זאָל זי כון עד עולם. סֶלָה. 10 מיר האָבן דמה, אלוקים, אָן דײַן חֶסֶד, אין דער מיט פון דײַן הֵיכַל. 11 אַזוי ווי דײַן שֵׁם, אלוקים, אַזוי איז דײַן תהלה ביז די עקן פון אֶרֶץ; מלא מיט צֶדֶק איז דײַן ימין. 12 זאָל זיך שׂמח הַר צִיּוֹן, זאָלן גיל זײַן די טעכטערשטעט פון יהודה, פון וועגן דײַנע משפטים. 13 סבב צִיּוֹן, און נקף זי, ציילט איבער אירע מגדלים. 14 שית לֵב אויף אירע חֵיל, פסג אירע ארמוֹן; כדי איר זאָלט ספר דעם דור אחרוֹן, 15 אַז דאָס איז אֱלֹקִים אֱלֹקֵינוּ, לְעוֹלָם וָעֶד; ער וועט אונדז נהג ביז אייביקייט.

תהלים49

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון בְּנֵי-קֹרַח; מזמור. 2 שמע! דאָס צו, כּל העמים, אזן, כּל יושבי חֶלֶד, 3 סײַ אַזוי בני אדם, סײַ בני איש, עָשִׁיר און אביון יחד. 4 מײַן פֶּה וועט דבר חכמה, און די הגוּת פון מײַן לֵב וועט זײַן תְּבוּנָה. 5 איך וועל נטה צו אַ מָשָׁל מײַן אׇזֶן, איך וועל פתח מיט אַ כִּנּוֹר מײַן חִידָה. 6 לָמָּה זאָל איך ירא האָבן אין די יְמֵי רָע, ווען די עָוֹן [זען https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI] פון מײַנע עָקֵב מיך סבבו? 7 די וואָס בטח זיך אויף זייער חיל, און מיט זייער עשירות רב הלל זיי זיך. 8 אבער נישט פדה (אויסקויפן) [זען https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען אלוקים אַליין קענען ויסלייזן (פדה, אויסקויפן) אַ לעבן, זען
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] אַן אָח קען אַן איש פדה (אויסקויפן), נישט נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו אלוקים אַ כֹּפֶר [אויך זען אנדערן ווארט "כֹּפֶר", ויקרא 17:11; די גְאוּלִים זענען אומזיסט, פאַר " יִצְדַּק עִם ה' " צוליב די פְּדוּת פון דער אויסלייזונג פון רבי מלך המשיח, זען ישעיה 53:11] פאַר זיך; 9 ווײַל יקר איז דער פִּדְיוֹן פאַר זייער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און איז קיינמאָל גענוג [זען כיפא א 1:18 https://www.afii.org/afii.pdf p.426, p.1016], 10 אַז מע זאָל חיה עוֹד לְנֶצַח, אַז מע זאָל נישט ראה שחת [זען תהלים 16:10; זען אַז בני אדם בלבד לא יכול להשפיע גאולה; דעריבער דאָ קומען די זון פון דער אויבערשטער,
זען "עִמָּנוּ אֵ-ל" ישעיה 7:14;

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
]. 11 וואָרעם מע ראה אַז חכמים מות, אַזוי ווי דער כְּסִיל און דער בער אבד [זען יוחנן 3:16], און זיי עזב צו אנדערע זייער חיל. 12 זיי טראכטן בײַ זיך, זייערע בתּים זײַנען לְעוֹלָם, זייערע משכּנוֹת [משכן] אויף דָּור-דורות; זיי קרא אדמות אויף זייערע שמוֹת. 13 אָבער אָדָם אין יקר נישט לון, ער איז געגליכן צו בהמות וואָס ווערן דמה. 14 דאָס

איז דער דֶּרֶךְ פון די וואָס זײַנען כֶּסֶל בטוח בײַ זיך, און פון זייערע נאָכגייער וואָס רצה פון זייערע פֶּה. סֶלָה. 15
ווי צאָן זײ זענען שתת פאַר שאוֹל; מָוֶת איז זייער רֹעֶה; די ישרים וועט רדה איבער זײ אין בֹּקֶר און זייער צִיר וועט
בלה אין שאוֹל פון זְבֻל לוֹ. 16 אָבער אלוקים וועט פדה (אויסקויפן) [זען
https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען אלוקים אַליין קענען ויסלייזן (פדה, אויסקויפן) אַ לעבן, זען
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] פון
דער יָד פון שְׁאוֹל, וואָרעם ער וועט מיך לקח. סֶלָה. 17 זאָלסט נישט ירא האָבן אַז עמעצער ווערט אַן עוֹשר, אַז די
כּבוֹד פון זײַן בית ווערט רבה, 18 וואָרעם בײַ זײַן מות [זען "מות" ישעיה 53:9] וועט ער גאָרנישט לקח, זײַן כּבוֹד
וועט נישט ירד נאָך אים. 19 הגם זײַן נפש יברך זײַן חיים, און מע קען ידה איר ווען איר טוט יטב. 20 זי וועט בוא צו דעם
דור פון זײַנע אבות, וואָס וועלן עַד נֵצַח נישט ראה אוֹר. 21 אָדָם אין יקר וואָס פאַרשטייט נישט, איז געגליכן צו
בהמות וואָס ווערן דמה.

תהלים50

1 מזמור פון אָסָפן. אֵ-ל אלוקים, ה', האָט דבר און קרא אֶרֶץ, פון מזרח שֶׁמֶשׁ ביז זיין מבוֹא. 2 פון צִיון, מִכְלַל יָפֶה,
האָט אלוקים הוֹפִיעַ [יפע]. 3 אלוקינו בוא, און ער חרש נישט, אים פאַרויס אכל אֵש, און אַרום אים שׂער מאֹד. 4 ער
קרא צו די הימלען פון אויבן, און צו הָאָרֶץ, כדי צו דין זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי]: 5 אסף מיר אַיין מײַנע חסידים, די וואָס כרת מײַן בְּרִית על זבח. 6 און די הימלען נגד זײַן צֶדֶק, וואָרעם
אלוקים, ער איז שֹׁפֵט. סֶלָה. 7 שמע עַמִּי, און איך וועל דבר ישׂראל, און איך וועל אויף דיך העיד [עוד]: אלוקים
אֱלֹקֶיךָ בין איך. 8 נישט אום דײַנע זבח וועל איך דיך יכח; דײַנע עוֹלָה זײַנען דאָך תמיד פאַר מיר. 9 איך וויל נישט
לקח פון דײַן בית קיין פָּר, פון דײַנע שטאַלן קיין עתוד. 10 וואָרעם מײַן איז כּל חיה פון וואַלד, די בהמות אויף 1000
הר. 11 איך ידע כּל עוֹף פון די הָרִים, און די זיז פון שָׂדֶה איז בײַ מיר. 12 אַז איך זאָל רעב זײַן, וועל איך דיר נישט
אמר, וואָרעם מײַן איז די תֵּבֵל און איר מְלֹא. 13 צי אכל איך דאָס בְּשַׂר פון אָקסן? אָדער דאָס דָּם פון עתוד טו איך
שתה? 14 זבח צו אלוקים אַ תוֹדָה, און שלם דעם אויבערשטער [זען מתי 16:16; יוחנן 11:27, משיח דער זון פון דער
אויבערשטער https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE
https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ] דײַנע נדרים. 15 און קרא מיך אין יוֹם צָרָה, וועל
איך דיך חלץ, און דו וועסט מיך כבד. 16 און צום רָשע האָט אלוקים אמר: מַה איר ספר מיין חֻקִּים? אָדער נשׂא [זען
"נשׂא" ישעיה 53:4] מיין ברית אויף דײַן פֶּה? 17 אַז דו האָסט שׂנא מוּסר [זען "מוּסר" ישעיה 53:5], און האָסט שלך
[זען "שלך" זכריה 11:13] מײַנע דברים הינטער דיר. 18 אַז דו האָסט ראה אַ גנב, האָסטו זיך רצה מיט אים, און מיט
נוֹאפים איז געווען דײַן חלק. 19 דײַן פֶּה האָסטו שלח צו הָרָע, און דײַן לשון הצמיד [צמד] מרמה [זען "מרמה"
ישעיה 53:9]. 20 זיצסטו, באַרעדסטו אַחִיךָ, בֶּן אִמְּךָ נתן דֻּפִּי. 21 דאָס האָסטו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיה 53:9] און איך האָב געזאָלט חשה? האָסטו דמה, זײַן ווי דו וועל איך זײַן; וועל איך דיך יכח, און דיר ערך פאַר
דײַנע אויגן. 22 מערקט דאָס נָא, איר וואָס שכח א-לוֹהַּ, כדי איך זאָל נישט טרף, און קיינער וועט נישט נצל [זען
"נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן. 23 דער וואָס זבח תוֹדָה כבד מיך, און שׂים דֶּרֶךְ, אים וועל איך ווײַזן די יֵשַׁע אלוקים.

תהלים51

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור פון דָּוִדן, 2 ווען נתן הנביא איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] צו אים, נאָכדעם ווי ער איז בוא אין בַּת-שֶׁבעַן [זען שמואל ב 11:2]. 3 חנן מיך, אלוקים, לויט דײַן חֶסֶד,
לויט דײַן רב רחמים מָחֵה מײַנע פְּשָׁעִים [זען ישעיה 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ]. 4 רבה כבס פון אַלע מײַן
עָוֹן [זען https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI], און פון מײַן חטאה טו מיך טהר. 5
וואָרעם איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] מײַנע פְּשָׁעִים [זען ישעיה 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד און

פּשָׁעֵנוּ], און מײַן חטאת איז מיר תמיד נגד. 6 צו דיר לבד [בד] האָבּ איך חטא, און וואָס איז הָרַע אין דײַנע אויגן האָבּ איך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9]; לְמַעַן בּיסטוּ צדק אין דײַן דבר בּיסטוּ זכה אין דײַן שפט. 7

הֵן, אין עָוֹן [זען https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI] בין איך חול געוואָרן, און אין חטא האָט מיך אִמִּי יָחַם [זען אפס' 2:3; זען אונדזער טבע מושחת...ירשתם את הטבע פון חטא קדמון מאביכם הראשון; אנחנו נמכרו תחת חטא קדמון אין אָדָם מיט נויט פון אדם חדש פון אפס' 4:24 און משיח (יוחנן 1:12) מקבל און נויט פון גאולה און התחדשות און הִתְהַפֵּךְ רוחני (מתי 18:3); זען

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ

https://www.youtube.com/watch?v=xaR7Ab6Qj68

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=MUNfvOabRgc

https://www.youtube.com/watch?v=VzOtRDFPTh8 בראשית 8:21; תהלים 58:4; איוב 14:4; יוחנן 3:6]. 8 הֵן אמת בּאַגערסטוּ [חפץ] דאָך אין די טֵחוֹת, טאָ לערן מיך חכמה וווּ עס איז סָתַם. 9 זאָלסט מיך אַוועקנעם זינד מיט אֵזוֹב [זען שמות 12:22], אַז איך זאָל טהר ווערן, זאָלסט מיך כבס, בּיז ווײַסער פון שניי זאָל איך ווערן. 10 זאָלסט מיך השמיע [שמע] שׂשׂוֹן און שָׂמחה; זאָלן גיל ווערן די עצמות וואָס דוּ האָסט דכה [זען "דכה" ישעיה 53:5]. 11 סֵתֶר דײַן פנים פון מײַנע חַטָּאִים, און אַלע מײַנע עֲוֹנוֹת מחה. 12 אַ לֵב טהר ברא אין מיר [זען קור"ב 5:17], אלוקים, און אַ רוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ קֶרֶב מיר [זען יוחנן 3:6; התג' 3:20; רומ' 8:13]. 13 זאָלסט מיך נישט שלך פון דײַן פנים, און דײַן רוּחַ קדש זאָלסטו נישט לקח פון מיר [זען לוקס 8:13; יהודים 6-4:6; 10:36; תסל"ב 2:3; פיל' 2:12; כיפא ב 1:10]. 14 שוב מיר אום די שׂשׂוֹן פון דײַן ישע, און אַ רוּחַ נדיבה [זען ירמיה 31:32; יוחנן 3:6;

https://www.youtube.com/watch?v=bRql_m2NWD8] זאָלסטו מיר סמך. 15 דעמאָלט איך וועל למד פְּשָׁעִים [זען ישעיה 53:5,8 פּשָׁעֵנוּ, פּשע עַמִּי] דײַנע דרך, און חַטָּאִים וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו דיר. 16 זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דָּמִים אלוקים, דוּ אלוקי תשוּעתי; זאָל מײַן לשׁוֹן רנן דײַן צדקה. 17 אֲדֹנָי, מײַנע ליפּן זאָלסטו פתח, און זאָל מײַן פֶּה נגד דײַן תהלה. 18 וואָרעם דו חפץ נישט אין זבח אַז איך זאָל נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7], אַן עוֹלָה דו רצה נישט. 19 די זבח פון אלוקים זײַנען אַ רוּחַ שבר, אַ לֵב שבר און דכה [זען "דכה" ישעיה 53:5], אלוקים, פאַראַכטסטוּ נישט [זען קור"ב 11-7:10]. 20 יטב אין דײַן רָצוֹן צִיּוֹן, בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] זאָלסטו די חומות פון ירושלים. 21 דעמאָלט וועסטו חפץ זבח זבחי צדק, עוֹלָה און כָּלִיל; דעמאָלט וועט מען עלה פרים אויף דײַן מזבח.

תהלים52

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; אַ משׂכּיל פון דָּוִדן, 2 ווען דוֹאֵג דער אֲדוֹמִי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און האָט נגד שָׁאוּלן, און אים אמר: דוד איז בוא אין אַחימֶלֶכס בּית. 3 וואָס הלל זיך מיט רָעָה, דוּ גִבּוֹר? דער חֶסֶד פון אֵ-ל איז כּל היום. 4 הַוָּה חשב דײַן לשׁוֹן, ווי אַ שאַרפער תַּעַר וואָס עשׂה [זען "עשׂה" ישעיה 53:9] רְמִיָּה. 5 האָסט אהב רָע מער ווי טוֹב, שֶׁקֶר איידער דבר צֶדֶק. סֶלָה. 6 האָסט אהב כּל דִּבְרֵי בָלַע, דוּ לשׁוֹן פון מרמה [זען "מרמה" ישעיה 53:9]. 7 וועט אויך אֵ-ל דיך נתץ לְנֶצַח, דיך חתה און נסח פון אֹהֶל, און דיך שָׁרַשׁ פון אֶרֶץ חיים [זען ישעיה 53:8]. סֶלָה. 8 און די צדיקים [זען ישעיה 53:11] וועלן ראה און וועלן ירא, און זיי וועלן שׂחק איבּער אים: 9 היה דער גבר וואָס האָט נישט געמאַכט אלוקים פאַר זײַן מָעוֹז, און האָט זיך בּטח אויף זײַן רֹב עשירות; וואָס איז עזז געווען אין זײַן הַוָּה. 10 אָבּער איך בין ווי אַ זַיִת רַעֲנָן אין בּית אלוקים, איך בטח מיך אויף חֶסֶד אלוקים עוֹלָם וָעֶד. 11 איך וועל לְעוֹלָם דיר ידה, וואָס דוּ האָסט זיך עשׂה [זען "עשׂה" ישעיה 53:9], און איך וועל קוה צו דײַן שֵׁם ווײַל ער איז טוֹב, נגד פאַר דײַנע חסידים.

תהלים53

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; אויף מַחלַת; אַ משׂכּיל פון דָּוִדן. 2 דער נָבָל אמר אין זײַן לֵב: נישטא קיין אלוקים! שחת זײַנען זיי, און עָוֶל תעב זיי; קיינער עשׂה נישט קיין טוֹב. 3 אלוקים האָט פון שָׁמַיִם שקף אויף די בּני אדם, צו ראה אויב פאַראַן

אַ פאַרשטאַנדיקער וואָס דרש אלוקים. 4 איטלעכער איז סוג, יחדו זײַנען זיי נאלח [אלח], קײנער עשׂה נישט קײן
טוֹב, אײַן גַּם אֶחָד. 5 פאַרוואָר, לֹא ידע וועלן די פּעֲלֵי אָוֶן, די וואָס אכל עַמִּי ווי מע אכל [זען "אכל" בראשית 2:17;
מתי 25:46; יחונן 3:3] לֶחֶם, די וואָס קרא נישט אלוקים. 6 פחד זיי דאָרט פחד, ווו קײן פחד איז נישט געווען,
וואָרעם אלוקים האָט פּזר די עצמות פון חֹנֶךָ [חנה]; האָסט זיי געמאַכט צו בוש, ווײַל אלוקים האָט זיי מאס. 7 ווען
נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14] פון צִיון די ישועָה פון ישׂראל! ווען אלוקים שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]
אום די שְׁבוּת פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וועט גיל זײַן יעקב, וועט זיך שׂמח
ישׂראל.

תהלים54

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, מיט נגינה; משׂכּיל פון דָּוִדן, 2 ווען די זיפים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;
חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן אמר צו שָׁאולן: פאַרוואָר, דוד סֵתֶר זיך בײַ אונדז. 3 אלוקים, מיט דײַן שֵׁם טוּ מיך
ישע, און מיט דײַן גבורה זאָלסטו זיך דין פאַר מיר. 4 אלוקים, שמע צו מײַן תפילה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE], אזן די אֵמֶר פון מײַן פֶּה. 5 וואָרעם זָרִים
זײַנען קום אויף מיר, און עָרִיץ בקש מײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיה 53:10]; זיי שׂים נישט אלוקים
אַנטקעגן זיך. סֶלָה. 6 הנה, אלוקים איז מיר אַן עֹזֵר, אֲדֹנָי [זען תהלים 110:1] איז סמך [זען מַה"ש 14:23] פון מײַן
נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 7 זאָל ער שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] דאָס רָע אויף מײַנע
שׂוֹרֵר; אין דײַן אמת הצמית [צמת] זיי. 8 מיט נדבה וועל איך זבח צו דיר, וועל ידה דײַן שֵׁם, ה', וואָרעם ער איז טוֹב.
9 וואָרעם פון כּל צרה האָט ער מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען, און מײַן אויג האָט זיך ראה אויף מײַנע
פײַנט.

תהלים55

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, מיט נגִינָה; משׂכּיל פון דָּוִדן. 2 אזן, אלוקים, מײַן תפילה, און זאָלסט זיך נישט עלם מײַן תְּחִנָּה. 3
קשב צו מיר, און ענה מיר; איך הריד [רוד] אין מײַן שִׂיחַ, און איך הום, 4 פון דעם קוֹל פון דעם פײַנט, פון וועגן דער
עָקָה פון דעם רָשע; וואָרעם זיי ברענגען אויף מיר אָוֶן, און מיט אַף טוּען זיי מיך שׂטם. 5 מײַן לֵב חול [זען תהלים
51:7] אין מיר, און אֵימָה מָוֶת זײַנען נפל אויף מיר. 6 ירא און רַעַד [זעל פיל' 2:12] בוא אויף מיר, און פַּלָצוּת האָט
מיך כסה. 7 און איך אמר: ווער נתן מיר אֵבֶר ווי אַ יוֹנָה, איך וואָלט עוף און שכן [זען יוחנן 1:14]. 8 הנה וואָלט איך
נדד רחק, איך וואָלט לון אין דער מדבר. סֶלָה. 9 איך וואָלט מיר חוש צו אַן מִפְלָט פון רוּחַ סֹעָה, פונעם סַעַר. 10
בַּלַּע, אֲדֹנָי, פלג זייער לשׁוֹן, וואָרעם איך האָב ראה חָמָס [זען ישעיה 53:9] און ריב אין עִיר. 11 יוֹמָם וָלַיְלָה סבב זיי זי
אַרום אויף אירע חומות, און אָוֶן עָמָל איז אין איר מיט. 12 הַוָּה זײַנען אין איר מיט, און פון איר רחֹבות זיך נישט
מוֹש תֹּךְ און מרמה [זען ישעיה 53:9]. 13 וואָרעם נישט אַ פײַנט טוּט מיך חרף [זען מתי 26:21] דאָס וואָלט איך נשׂא;
נישט מײַן שונא האָט זיך גדל איבער מיר פון אים וואָלט איך מיך סֵתֶר; 14 נאָר דו, אֱנוֹש ווי עֶרְכִּי, מײַן אַלוּף און מײַן
באַקענטער, 15 וואָס יחדו פלעגן מיר המתיק [מתק] זיך סוֹד, הלך אין בית אלוקים מיט רֶגֶשׁ. 16 זאָל ער נשׂא מות
[זען "מות" ישעיה 53:9] אויף זיי, זאָלן זיי ירד חיים אין שְׁאוֹל! וואָרעם רָעָה איז אין זייער מָגוֹר, צווישן זיי. 17 איך
וועל קרא צו אלוקים, און ה' וועט מיך ישע. 18 עֶרֶב און בֹּקֶר און צהרים וועל איך שׂיח און וועל המה, און ער
השמיע [שמע] מײַן קוֹל. 19 ער פדה (אויסקויפן) [זען https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען אלוקים אַליין קענען ויסלייזן (פדה, אויסקויפן) אַ לעבן, זען
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] בשלום מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה
53:10] פון קְרָב קעגן מיר, הגם זיי זײַנען רבים קעגן מיר. 20 אֵ-ל וועט שמע און וועט זיי ענה, דער וואָס ישב קֶדֶם
[זען מיכה 5:1]. סֶלָה. וואָרעם נישטא קײן חֲלִיפָה בײַ זיי, און זיי האָבן נישט ירא פאַר אלוקים. 21 ער שלח זײַנע

ידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אויף די וואָס
זײַנען אין שלום מיט אים; ער חלל זײַן בְּרִית. 22 גלאַט זײַנען די מַחֲמָאֹת פון זײַן פֶּה, און זײַן לֵב איז קְרָב; רכּךְ פון

שָׁמָּן זײַנען זײַנע דברים, אָבּער זײ זײַנען שווערדן בּלויזע. 23 שלך אויף ה׳ דײַן יְהָב, און ער וועט דיך כּול; ער וועט
לְעוֹלָם נישט לאָזן מוט דעם צדיק [זען ישעיה 53:11]. 24 אָבּער דו אלוקים וועסט זײ ירד אין בְּאֵר-שחת, די אַנְשֵׁי
דמים און מרמה [זען ישעיה 53:9] וועלן נישט חצה זײערע ימים; און איך וועל מיך בּטח אויף דיר.

תהלים56

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, אויף יוֹנה פון אֵלֶם רחוֹקים; פון דָּוִדן אַ מִכתָּם, ווען די פלִשתּים האָבּן אים אחז אין גַּת. 2 חנן
מיך, אלוקים, וואָרעם שאף וויל מיך אֱנוֹש; לחם כּל הַיּוֹם ער מיך לחץ. 3 שאף ווילן מיך מײַנע שוֹרֵר כּל הַיּוֹם, יאָ
רבּים, דו מרוֹם, לחם אויף מיר. 4 דעם יוֹם וואָס איך האָבּ ירא, בטח איך מיך אויף דיר. 5 אויף אלוקים וואָס זײַן דבר
טו איך הלל [זען משלי 8:30; 30:4; תהלים 33:6; יוחנן 1:1,14

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], אויף אלוקים האָבּ איך מיך בּטח, איך האָבּ
נישט קיין ירא; וואָס קען בָּשָׂר מיר עשׂה? 6 כּל הַיּוֹם עצב זײ מײַנע דברים, אַלע זײערע מחשבות זײַנען צו רע אויף
מיר. 7 זײ גור, זײ צפן, זײ זײַן שומר איבּער מײַנע עָקֵב, אַזוי ווי זײ קוה אויף מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה
53:10]. 8 עַל אָוֶן פלט זײ? אין אַף די עמים הוֹרֵד [ירד], אָ אלוקים. 9 האָסט ספר מײַן נוֹד, שׂים מײַן דִּמְעָה אין דײַן
נאָד; פאַרוואָר, זײ זײַנען אין דײַן סִפְרָה. 10 דעמאָלט וועלן מײַנע פײַנט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]
אַהינטער אין דעם יוֹם וואָס איך וועל קרא; דאָס ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] איך אַז אלוֹקים איז פאַר
מיר. 11 אויף אלוקים וואָס [זײַן] דבר איך הלל, אויף ה׳ וואָס [זײַן] דבר איך הלל [זען משלי 8:30; 30:4; תהלים 33:6;
יוחנן 1:1,14 https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], 12 אויף אלוקים האָבּ איך מיך בּטח, איך האָבּ
נישט קיין ירא; וואָס קען אָדָם מיר עשׂה? 13 דיין נדרים זענען אויף מיר, אָ אלוקים; איך וועל שלם תּוֹדָה צו דיר; 14
וואָרעם האָסט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] פון מות [זען

"מות" ישעיה 53:9], פאַרוואָר, מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] פון דְחִי, כדי צו הלך פאַר אלוקים אין דעם אוֹר החײַם.

תהלים57

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; צו תשחֵת; פון דָוִדן אַ מִכתָם, ווען ער איז פאַר שָאולן אין דער מְעָרָה. 2 חנן מיך, אלוקים, חנן מיך, וואָרעם אין דיר האָט זיך חסה מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און אין צל פון דײַנע כּנפים [כנף] וועל איך מיך חסה ביז די הַוָּה וועלן עבר. 3 איך וועל קרא צו אלוקים דעם אויבערשטער [זען מתי 16:16; יוחנן

11:27, משיח דער זון פון דער אויבערשטער https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE

https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ], צו אֵ-ל וואָס גָמַר פאַר מיר. 4 ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פון שָמַיִם, און מיך ישע, ער חרף דער וואָס מיך שאף, סֶלָה; אלוקים שלח זײַן חֶסֶד און זײַן אמת. 5 מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] איז צווישן לייבן, איך שכב צווישן בני אדם להטים [להט]; זייערע ציין זײַנען חנית און חצים [חץ], און זייער לשון אַ חֶרֶב חַד. 6 רום! דיך איבער די הימלען, אלוקים, איבער דער כּל הָאָרֶץ זאָל זײַן דײַן כבוד. 7 אַ רֶשֶת האָבן זיי כון פאַר מײַנע פעם, מע האָט כפף מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]; זיי האָבן כרה [זען תהלים 22:17] פאַר מיר אַ שִיחָה, זײַנען זיי אַליין נפל אין איר. סֶלָה. 8 נכון [כון] איז מײַן לֵב, אלוקים, נכון [כון] איז מײַן לֵב, איך וועל שיר און זמר. 9 עור דיך, מײַן כבוד, עור דיך, נֵבֶל און כִּנּוֹר; לאָמיך עור דעם שָחָר. 10 איך וועל דיך ידה צווישן די עַמַּים, אֲדֹנָי, איך וועל דיך זמר צווישן די אומות. 11 וואָרעם גָדוֹל ביז די הימלען איז דײַן חֶסֶד, און ביז די שַחַק דײַן אמת. 12 רום! דיך איבער די הימלען, ה', איבער כּל הָאָרֶץ זאָל זײַן דײַן כבוד.

תהלים58

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; אַל תַּשְחֵת; פון דָוִדן אַ מִכתָם. 2 דבר איר צֶדֶק מיט אֵלֶם ווען תשפטו [שפט] מֵישָרִים צווישן בְּנֵי אדם? 3 יאָ, אין לֵב פעל איר עַוְלָה, אויף הָאָרֶץ פלס איר דורך חמס [זען ישעיה 53:9] פון אײַערע ידים [זען "יד"

תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 4 די רשָעים זײַנען זור פון רחם [זען תהלים 51:7] אָן, פון בֶּטֶן [זען "בֶּטֶן" ירמיה 1:5] אָן תָּעוּ [תעה, זען ישעיה 53:6] די דֹּבְרֵי כָזָב. 5 אַ חמה איז בײַ זיי דמות ווי חמה פון אַ נָחָש [זען בראשית 3:15]; ווי דער פֶּתֶן חֵרֵש וואָס אטם זײַן אֹזֶן, 6 וואָס שמע נישט צו דעם קוֹל פון מלחשים [לחש], פון דעם הוֹבֵר [חבר] פון חברים מְחֻכָּם. 7 אלוקים הרס זייערע ציין אין זייער פֶּה, די מלתעות פון די כְּפִיר נתץ, ה'. 8 זאָלן זיי מאס ווי מַיִם וואָס הלך זיך; דרך ער זײַנע חצים [חץ], זאָלן זיי ווי מלל ווערן. 9 ווי אַ שַבְּלוּל תֶּמֶס זאָל ער הלך, ווי אַ נֵפֶל פון אן אֵשֶת וואָס האָבן די שֶמֶש נישט חזה. 10 איידער אײַערע סיר וועלן דערשפּירן די אָטָד, זאָל ער עס שׂער, דאָס חַי ווי דאָס חָרוֹן. 11 דער צדיק [זען ישעיה 53:11] וועט זיך שׂמח, אַז ער חזה נקמה, זײַנע פַעַם וועט ער רחץ אין דָם פון דעם רָשע. 12 און אָדָם וועלן אמר: יאָ, עס איז דאָ פּרי פאַרן צדיק; יאָ, פאַראַן אלוקים וואָס שפט אויף הָאָרֶץ.

תהלים59

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; צו תַשחֵת; פון דָוִדן אַ מִכתָם, ווען שָאול האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און מע האָט שמר דאָס בית, כדי אים צו מות. 2 זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון מײַנע פײַנט, אֱלֹקָי, פון די וואָס קום אויף מיר זאָלסטו מיך שׂגב. 3 זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון די וואָס פעל אָוֶן, און פון אַנְשֵי דָמִים מיך ישע. 4 וואָרעם הנה, זיי האָבן ארב אויף מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]; עס גור זיך די עזים [עַז] אויף מיר; נישט פאַר מײַן פשע און נישט פאַר מײַן חטא, ה'. 5 אָן אַן עָוֹן פון מיר, רוץ זיי און כון זיך; עור זיך מיר קרא, און ראה. 6 דו ביסט דאָך ה', אלוקים צבָאות, אֱלֹקֵי ישׂראל, קיץ זיך צו פקד כּל הגוֹיִם; נישט חנן זאָלסטו כּל בֹּגדים [בגד] אָוֶן. סֶלָה. 7 עֶרֶב זיי שוב, זיי המה ווי אַ כּלב [זען תהלים 22:17], און סבב זיך אין עִיר. 8 הנה, זיי נבא מיט זייער פֶּה; חֲרָבוֹת זײַנען אין זייערע ליפּן; וואָרעם [זיי אמר]: ווער שמע? 9 אָבער דו ה' טוסט שׂחק פון זיי, טוסט לעג פון כּל הגוֹיִם. 10 שמר זײַן עֹז [אדון] איך אויף דיר; וואָרעם אלוקים איז מײַן מִשְגָּב. 11 אלוקים פון מײַן חֶסֶד וועט

מיר קדם, אלוקים וועט מיך לאָזן ראה אויף מײַנע שׂרר. 12 נישט הרגען זאָלסטו זיי, כדי עַמִּי זאָל נישט שכח; נוע זיי מיט דײַן חיל, און ירד זיי, אֲדֹנָי אונדזער מָגֵן. 13 פאַר דער חַטָּאת פון זייער פֶּה, דעם דבר פון זייערע ליפּן, זאָלן זיי לכד ווערן אין זייער גָּאוֹן, און פאַר די אָלָה און פאַר די כַּחַשׁ וואָס זיי ספר. 14 כלה אין חֵמָה, כלה אַז זיי זאָלן מער נישט זײַן, און זאָל מען ידע אַז אלוקים משל אין יעקב, ביז די עקן פון הָאָרֶץ. סֶלָה. 15 יאָ, עֶרֶב שוב זיי ווידער, זיי המה ווי אַ כּלב [זען תהלים 22:17], און סבב זיך אין עִיר. 16 זיי נוע צו אכל, און לון ווען זיי ווערן נישט שׂבע [זען ישעיה 53:11]. 17 אָבער איך וועל שיר דײַן עֹז, און וועל רנן אין בֹּקֶר דײַן חֶסֶד. וואָרעם דו ביסט מיר געווען אַ מִשְׂגָּב, און אַ מָנוֹס אין יוֹם פון מײַן צרר. 18 מײַן עֹז, צו דיר וועל איך זמר, וואָרעם אלוקים איז מײַן מִשְׂגָּב, אלוקי חסדי.

תהלים60

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; צו שושַׁן-עדוּת; אַ מִכתָּם פון דָּוִדן פאַר אַ לערנונג, 2 ווען ער האָט נצה [הצה] מיט ארם-נהרים און ארם-צוֹבה, און יוֹאָב האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7], און האָט נכה פון אדום אין גֵּיא פון מֶלַח 12,000. 3 אלוקים, האָסט אונדז זנח, האָסט אונדז פרץ; האָסט אנף אויף אונדז, זאָלסטו אונדז ווידער שוב. 4 האָסט רעש אֶרֶץ, האָסט זי פצם; רפא אירע שֶׁבֶר, וואָרעם זי מוט זיך. 5 האָסט געמאכט ראה דײַן עם קָשֶׁה, האָסט אונדז השקיה [שקה] ווײַן פון תַּרְעֵלָה. 6 נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] דײַנע ירא-שמים אַ נֵס, זיך להתנוסס [נסס] פאַרן קשט (אמת). סֶלָה. 7 כדי דײַנע יָדִיד זאָלן נחלץ [חלץ] ווערן, ישע מיט דײַן ימין [זען ימין האדון משיח תהלים 110:1], און ענה מיר. 8 אלוקים האָט דבר אין זײַן קָדוֹש, אַז איך וועל עלז ווערן; איך וועל חלק [זען "חלק" ישעיה 53:12] שכם, און דעם עֵמֶק סוּכות וועל איך מדד. 9 מײַן איז גִּלעָד, און מײַן איז מנשה, און אפרַיִם איז דער מָעוֹז פון מײַן קאָפּ; יהודה איז מײַן מְחֹקֵק [זען בראשית 49:10; ישעיה 42:4]. 10 מואָב איז מײַן סִיר; אויף אדום שלך איך מײַן נעל; איבער מיר, פלֶשֶׁת, איך התרועע [רוע]. 11 ווער יבל מיך צו דער עִיר מָצוֹר? ווער נחה מיך קיין אדום? 12 פאַרוואָר, דו, אלוקים, האָסט אונדז זנח, און נישט יצא, אלוקים, מיט אונדזערע צבאות. 13 יהב אונדז עזרה קעגן דעם פײַנט, וואָרעם איז די תְּשׁוּעה פון אדם. 14 מיט אלוקים וועלן מיר עשׂה חיל, און ער וועט בוס אונדזערע פײַנט.

תהלים61

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, אויף נגינה; פון דָּוִדן. 2 שמע, אלוקים, מײַן רִנָּה, הִקְשִׁיב [קשב] מײַן תפילה. 3 פון קָצֶה פון הָאָרֶץ קרא איך צו דיר, ווען מײַן לֵב עטף; אויף דעם צור וואָס איז צו הויך פאַר מיר, זאָלסטו מיך הנחה [נחה]. 4 וואָרעם דו ביסט מיר געווען אַ מַחְסֶה, אַ מגדל פון עֹז אַקעגן דעם פײַנט. 5 איך וועל גור אין דײַן אֹהֶל עוֹלָמִים. איך וועל מיך חסה אין דער סֵתֶר פון דײַנע כּנפים [כנף]. סֶלָה. 6 וואָרעם דו, אלוקים, האָסט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיה 52:15; דברים 18:15] צו מײַנע נדרים; האָסט נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] די יְרֻשָׁה פון די וואָס ירא דײַן שֵׁם. 7 יָמִים צו די יָמִים דעם מלך זאָלסטו יסף, זײַנע שנות זאָלן זײַן ווי דָּוֹר וָדָוֹר. 8 ישב זאָל ער עוֹלָם פאַר אלוקים; חֶסֶד און אמת מְנָה! זיי זאָלן אים נצר. 9 אַזוי וועל איך זמר דײַן שֵׁם אויף אייביק, ווען איך שלם מײַנע נדרים טאָגטעגלעך.

תהלים62

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, צו ידותון; מזמור פון דָּוִדן. 2 צו אלוקים אַליין דּוּמִיָּה מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], פון אים איז מײַן ישועה. 3 ער אַליין איז מײַן צור און מײַן ישועה, מײַן מִשְׂגָּב, איך זאָל זיך נישט נמוט [מוט] רבה. 4 עַד אָנָה וועט איר הות אויף אַן איש? איר אַלע רצח ווי אַ קִיר נטה, ווי אַ גָּדֵר דחה. 5 רַק זיי יעץ זיך פון זײַן שְׂאֵת אים הִדִּיחַ [נדח]; זיי האָבן רצה פון כָּזָב; מיט זייער פֶּה ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] זיי, און אין זיך קלל [דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים 27:26; יוחנן 19:31] זיי. סֶלָה. 6 נאָר צו אלוקים, מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], דמם! וואָרעם פון אים איז מײַן תִּקְוָה. 7 נאָר ער איז מײַן צור און מײַן ישועה, מײַן מִשְׂגָּב, איך זאָל זיך נישט נמוט [מוט]. 8 בײַ אלוקים איז מײַן יֵשַׁע און מײַן כבוד; דער צור פון מײַן עֹז, מײַן מַחְסֶה איז אין אלוקים. 9 בטח אײַך אויף אים אין כּל עֵת, איר עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], שפך פאַר אים לבבכם; אלוקים איז אונדז מַחְסֶה. סֶלָה. 10 בלויז הֶבֶל זײַנען די בני אדם, די בני איש כָּזָב; ווען מע זאָל אויף אַ מאָזְנַיִם עלה, זײַנען זיי יחד הֶבֶל אחד. 11 איר זאָלט אײַך נישט בטח אויף עֹשֶׁק, און נישט הבל אויף גָּזֵל זאָלט איר

אײַך. אַז דער חיל נוב, זאָלט איר נישט שית לֵב. 12 אחת האָט אלוקים דבר, שתים האָבּ איך דאָס שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12] אַז עֹז איז בײַ אלוקים. 13 און בײַ דיר, אֲדֹנָי, איז חֶסֶד, וואָרעם דו שלם איטלעכן לויט זײַנע מעשׂים [זען טימ"ב 4:14].

תהלים63

1 מזמור פון דָוִדן, ווען ער איז געווען אין דער מדבר פון יהודה. 2 אלוקים, דו ביסט אֵ-לִי, דיך שחר איך; נאָך דיר צמא מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], צו דיר כמה מײַן בשׂר [זען תהלים 16:9], אין אַן אֶרֶץ צִיָּה, און אַן עָיֵף אָן מַיִם. 3 אַזוי האָבּ איך חזה אויף דיר, אין מִקְדָּשׁ צו ראה דײַן עֹז און דײַן כבוד. 4 וואָרעם דײַן חֶסֶד איז בעסער פון חיים; מײַנע ליפן וועלן דיך שבח. 5 אַזוי וועל איך דיך ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] דורך חַיָּי; אין דײַן שֵׁם וועל איך נשׂא מײַנע כַּף. 6 ווי מיט חֵלֶב און דֶּשֶׁן איז שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און מיט רְנָנוֹת [רְנָנָה] ליפן הלל מײַן פֶּה, 7 אַז איך זכר דיך אויף מײַן יָצוּעַ, אַז איך הגה אָן דיר אין די אַשְׁמוּרָה. 8 וואָרעם ביסט מיר עֶזְרָה געווען, און אין צל פון דײַנע כּנפים [כנף] איך רנן. 9 מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] איז דבק נאָך דיר; דײַן ימין [זען "ימין" תהלים 110:1] מיך תמכּ. 10 און די וואָס בקש מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] אויף שׁוֹאָה, וועלן בוא אין די תַּחְתִּיּ פון הָאָרֶץ. 11 מע וועט זיי הגיר [נגר] אין מאַכט פון דער חֶרֶב; דער מְנָת פון שועל וועלן זיי זײַן. 12 אָבּער דער מלך וועט זיך שׂמח מיט אלוקים; הלל וועט זיך איטלעכער וואָס שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנה פון משיח האדון; מלאכי 3:1; ישעיה 53:10] בײַ אים; וואָרעם נסכר [סכר] ווערן וועט דאָס פֶּה וואָס דבר שֶׁקֶר.

תהלים64

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור פון דָוִדן. 2 שמע צו, אלוקים, מײַן קוֹל אין מײַן שִׂיחַ; פון דער פַּחַד פון פײַנט זאָלסטו נצר חַיָּי. 3 זאָלסט מיך סְתֶר פון דעם סוֹד פון די רעים [רעע], פון דעם רִגְשָׁה פון פֹּעֲלֵי אָוֶן; 4 וואָס האָבּן שנן ווי אַ חֶרֶב זייער לשׁוֹן, דרך זייער חֵצִי ווי אַ דבר מַר, 5 צו יָרֶה אין מִסְתָּרִים [מִסְתָּר] דעם תָּם; פִּתאֹם ירה זיי אים, און האָבּן נישט ירא. 6 זיי חזק צו זיי אין דער זאַך רָע; זיי ספר צו טָמַן מוֹקשים; זיי אמר, ווער קען זיי ראה. 7 זיי חפשׂ עוֹלֹת [עָוֶל], זיי האָבּן תמם חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ [חפשׂ]; און די קֶרֶב פון איש און דאָס לֵב איז עָמֹק. 8 אָבּער אלוקים ירה אויף זיי אַ חֵצִי; פִּתאֹם עס געשעען זייערע מַכָּה [זען "מַכָּה" ישעיה 53:4]. 9 און מע מאַכט זייער לשׁוֹן אַ מִכְשׁוֹל פאַר זיי אַליין; התנודד [נדד] ווערן אַלע וואָס ראה זיי. 10 און כֹּל אָדָם האָבּן ירא, און נגד דאָס פֹּעַל אלוקים, און זײַן מעשׂה שׂכל זיי. 11 דער צדיק שׂמח זיך מיט ה', און חסה זיך אין אים, און עס הלל זיך כֹּל יִשְׁרֵי לֵב.

תהלים65

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור; פון דָוִדן אַ שִׁיר. 2 אויף דיר, אלוקים, דֻּמִיָּה תהלה אין צִיּוֹן, און צו דיר ווערן נֶדֶר שלם. 3 דו וואָס שמע צו תפילה, צו דיר בוא כֹּל בָּשָׂר. 4 ווען זאכן פון עֲוֹנֹת זײַנען גָּבַר פאַר מיר פְּשָׁעֵינוּ, זיי זאָלסט דו מאכן כַּפָּרָה [כפר]. 5 אַשְׁרֵי דעם וואָס דו בחר און דערנענטסט [קרב], ער זאָל שכן [זען יוחנן 1:14] אין דײַנע חצרים [חָצֵר]. לאָמיר זיך שׂבע מיט דעם טוֹב פון דײַן בּית, מיט דער קָדוֹשׁ פון דײַן הֵיכָל. 6 מיט נוֹרָאוֹת ענה אונדז אין צֶדֶק, דו אֱלֹקֵי יִשְׁעֵנוּ, דו מִבְטָח פון אַלע עקן אֶרֶץ, און פון ימען רחֹקים; 7 דער וואָס כון די הָרִים מיט זײַן כוח, דער וואָס איז נאזר [אזר] מיט גבורה; 8 דער וואָס שבח די שְׁאוֹן פון די ימען, די שְׁאוֹן פון זייערע גַּל, און דעם הָמוֹן פון די לאֻמִּים. 9 די יושבי ווײַטע עקן האָבּן ירא פאַר דײַנע אֹתוֹת [זען "אוֹת" ישעיה 7:14]; די מוֹצאֵי בֹקֶר און עֶרֶב מאַכסטו רנן. 10 דו פקד זיך אָן הָאָרֶץ און שוקק זי, מאַכסט זי רַבַּת רײַך, פון דעם פֶּלֶג פון אלוקים מלא מיט מַיִם; כון זייער דָּגָן, וואָרעם טאָ דו כון; 11 דו רוה אירע תֶּלֶם, דו נחת אירע גְּדוּד, מאַכסט זי מוגג [מוג] מיט רְבִיבִים, דו ברך איר צמח [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU]. 12 האָסט עטר דאָס שָׁנָה מיט דײַן טוֹבה, און דײַנע מַעְגָּל רעף מיט דֶּשֶׁן. 13 עס רעף די נְאוֹת פון מדבר, און גִּיל חגר די גבעות [גבעה]. 14 די כּרים [כּר] לבש זיך מיט צֹאן, און די עקים [עמק] עטף זיך אין בּר; זיי רוע און זיי שיר.

תהלים66

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; אַ שיר, אַ מזמור. רוע צו אלוקים, כּל הָאָרֶץ, 2 זמר די כּבוֹד פון שמו [זכריה 6:11-12], שׂים כָּבוֹד
זײַן תהלה. 3 אמר צו אלוקים: ווי נוֹרָא איז דײַן מַעֲשֶׂה! דורך דײַן רֹב עֹז כחש פאַר דיר דײַנע פײַנט. 4 כּל הָאָרֶץ זאָל
זיך שחה צו דיר און זמר צו דיר; זיי זאָלן זמר דײַן שֵׁם. סֶלָה. 5 הלך און ראה די פעלות פון אלוקים; ער איז נוֹרָא אין
עֲלִילָה פאַר די בּני אדם. 6 ער האָט הפך [זען הפך https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ]
דעם ים אין יבשה, צו רגל זײַנען זיי עבר דעם נָהָר; דעמאָלט האָבּן מיר זיך שׂמח אין אים. 7 ער משל מיט זײַן גבורה
עוֹלָם, זײַנע אויגן צפה אויף די גוֹיִם; זאָלן די סוררים [סרר, זען תהלים 2:1-2] זיך נישט רום. סֶלָה. 8 איר עמים,
אֱלֹקֵינוּ, און לאָזט שמע דעם קוֹל פון זײַן תהלה; 9 דער וואָס שׂים אונדזער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]
אין חיים, און האָט נישט נתן צו מוט אונדזער רגל. 10 וואָרעם האָסט אונדז בּחן, אלוקים; האָסט אונדז צרף ווי מע
צרף כֶּסֶף. 11 האָסט אונדז געבּראַכט אין אַ מְצוּדָה, האָסט שׂים אַ מוּעָקָה אויף אונדזערע מָתְנַיִם. 12 האָסט
געלאָזט רכב אַ אֱנוֹש אויף אונדזער קאָפּ, מיר זײַנען בּוא [זען "בּוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] אין אֵשׁ און אין מַיִם, אָבּער דו האָסט אונדז יצא [זען "יצא" ישעיה 11:1-10; מיכה 5:1] אין רְוָיָה. 13 איך
וועל בּוא אין דײַן בּית מיט עוֹלוֹת [עוֹלָה], איך וועל דיר שלם מײַנע נדרים, 14 וואָס מײַנע ליפּן האָבּן פצה, און מײַן
פֶּה האָט דבר אין מײַן צר. 15 מֵחַ עוֹלָה וועל איך דיר עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2], מיט קְטֹרֶת פון אֵילִים; איך וועל
עשׂה בָּקָר מיט עַתּוּד. סֶלָה. 16 הלך! שמע, כּל וואָס ירא אלוקים, און איך וועל ספר וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9] פאַר מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 17 איך האָבּ קרא צו אים מיט מײַן
פֶּה, און ער איז געווען רום אויף מײַן לשׁוֹן. 18 אַז איך וואָלט ראה אָוֶן אין מײַן לֵב, וואָלט נישט שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיה 52:15; דברים 18:15] אֲדֹנָי. 19 אָבּער אלוקים האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיה
52:15; דברים 18:15], ער האָט קשב דעם קוֹל פון מײַן תפילה. 20 ברך אלוקים וואָס ער האָט נישט סור מײַן
תפילה, און זײַן חֶסֶד פון מיר.

תהלים67

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, מיט נגינה; אַ מזמור, אַ שיר. 2 אלוקים זאָל אונדז חנן און אונדז ברך [זען "ברך" בראשית 22:18],
ער זאָל אור זײַן פנים אויף אונדז, סֶלָה; 3 כּדי מע זאָל ידע אויף הָאָרֶץ דײַן דֶּרֶךְ [זען יוחנן 14:6], צווישן כּל גוֹיִם דײַן
ישׁוּעָה. 4 ידה וועלן דיך די עמים, אלוקים, ידה וועלן דיך די עמים אַלע. 5 זיך שׂמח און רנן וועלן די לְאֻמִּים, וואָרעם
דו שפּט די עמים מִישׁוֹר, און די לְאֻמִּים, זיי פירסטו אויף הָאָרֶץ. סֶלָה. 6 ידה וועלן דיך די עמים, אלוקים, ידה וועלן
דיך די אַלע עַמִּים. 7 אֶרֶץ נתן איר יְבוּל, ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] וועט אונדז אלוקים, אֱלֹקֵינוּ. 8 ברך [זען
"ברך" בראשית 22:18] וועט אונדז אלוקים און אים וועלן ירא כּל אַפְסֵי הָאָרֶץ.

תהלים68

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון דָּוִדן אַ מזמור, אַ שיר. 2 אלוקים וועט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], וועלן פוץ
ווערן זײַנע פײַנט, און זײַנע שׂונאים וועלן נוס פאַר אים. 3 ווי עָשָׁן ווערט נדף, וועסטו זיי נדף; ווי דּוֹנַג נמס [מסס]
פאַר אֵשׁ, וועלן אבד [זען "אבד" יוחנן 3:16] די רשָׁעים פאַר אלוקים. 4 און די צדיקים [זען ישעיה 53:11] וועלן זיך
שׂמח; זיי וועלן זײַן עלץ פאַר אלוקים, און שׂוש [קוועלן] מיט שִׂמחה. 5 שיר צו אלוקים, זמר שמו [זען "ממו" זכריה
6:11-12], סלל דעם וואָס רכב דורך די עֲרָבָה - יָ-ה איז זײַן שֵׁם - און עלז זיך פאַר אים. 6 דער אב פון יתומים, און
דער דַּיָּן פון אלמנות, איז אלוקים אין זײַן מעוֹן קָדוֹשׁ. 7 אלוקים ישב די יחידים אין בַּיְתָה, ער מוֹצִיא די אסירים אין
כּוֹשָׁרָה; אָבּער די סוֹרְרִים [סָרַר] שכן אין צחיחָה. 8 אלוקים, אַז דו ביסט יצא [זען ישעיה 11:1-10; מיכה 5:1]
פאַרויס פאַר דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַז דו האָסט צעד דורך דער יְשִׁימוֹן,
סֶלָה, 9 האָט אֶרֶץ רעש, אויך די הימלען האָבּן נטף פאַר אלוקים; דער דאָזיקער סינַי, פאַר אלוקים, אֱלֹקֵי ישׂראל. 10
גֶּשֶׁם נְדָבָה האָסטו הֵנִיף [נוף], אלוקים, אַז דײַן נחלה איז נלאה [לאה] געווען, האָסטו זי כּון. 11 דײַן חַיָּה האָט זיך
ישב דערין; האָסטו אין דײַן טוֹבָה, אלוקים, כּון פאַר די עָנִי. 12 אֲדֹנָי נתן אֹמֶר, רב איז געווען די צבא טן מבשׂרות
[זען התג' 7:4; 14:1]. 13 מלכים פון צבאות נדד, זיי נדד, און די נות בית חלק שלל [זען "שלל" ישעיה 53:12]. 14
כּאָטש איר ווילט שכב צווישן די שְׂפַתָּיִם, דאָרטן כּנפים [כנף] פון דער יוֹנָה זײַנען מיט כֶּסֶף נחפה [חפה], און אירע
אֶבְרָה מיט יֵרַקְרַק חָרוּץ. 15 אַז שַׁדַּי האָט פרשׂ די מלכים אין איר, האָט עס שלג אויף צלמון. 16 הַר אלוקים איז הַר
בָּשָׁן, אַ הַר פון גַּבְנֹן איז הַר בָּשָׁן. 17 לָמָּה רצד איר הרים, איר פילשפּיציקע הָרִים, אויף דעם הַר וואָס אלוקים האָט

חמד צו ישב, ווו ה' וועט אויך שכן לנצח? 18 די מרכּבות פון אלוקים זײַנען צענטויזנטן, טויזנטן אויף טויזנטן; אֲדֹנָי
איז צווישן זיי. עס איז סינַי אין קֹדֶש. 19 ביסט עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2] צו דער מרום, האָסט שבה שְׁבִי, האָסט
לקח [זען "לקח" ישעיה 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] מתנות צווישן אָדָם; אַז אויך צווישן די סוררים זאָל שכן [זען
יוחנן 1:14] יָ-ה אלוקים [זען אפס' 4:8; קול' 2:5]. 20 ברך אֲדֹנָי, יום יום עמס ער לָנוּ; הָאֵ-ל איז אונדזער ישועָה. סֶלָה.
21 הָאֵ-ל איז לָנוּ אֵ-ל פון מוֹשָׁעוֹת, און בײַ ה' אֲדֹנָי זײַנען די תּוֹצָאָה פון מות [זען "מות" ישעיה 53:9]. 22 פאַרוואָר,
אלוקים וועט מחץ דעם קאָפּ פון זײַנע פײַנט, דעם קדקד שֵׂעָר פון דעם וואָס הלך אין זײַנע אָשָׁם [זען "אָשָׁם" ישעיה
53:10]. 23 אֲדֹנָי אמר: פון בָּשָׁן וועל איך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], איך וועל שוב פון די מְצוֹלָה פון
ים; 24 כדי זאָלסט מחץ אין דָּם דײַן רגל, די לשון פון דײַנע כּלבים [זען תהלים 22:17] זאָל האָבן זיין מֵן פון די
פײַנט. 25 זיי ראה דײַנע הֲלִיכָה, אלוקים, די הֲלִיכָה פון אֵ-ל, מײַן מֶלֶךְ, אין קֹדֶש. 26 פאַרויס זענען די שָׂרים,
נאכדעם די נֹגנים, אין מיטן פון עֲלָמוֹת [זען "עלמה" בראשית 24:43; 24:16; שמות 2:8; משלי 30:19; שיר השירים
1:3; 6:8; ישעיה 7:14; דברי הימים א 15:20

https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68] וואָס תּוֹפפות [תפף]. 27 אין מקהלות [מקהל] ברך
אלוקים, ה', פון מקוֹר ישׂראל. 28 שָׁם איז בנימין דער צָעִיר, זייער רדה, די שׂרים פון יהודה מיט זייער רִגְמָה, די
שׂרים פון זבולון, די שׂרים פון נפתלי. 29 אֱלֹקֶיךָ זאָל צוה דײַן עֹז; עזז, אלוקים, דו וואָס האָסט פעל פאַר אונדז. 30
צוליב דײַן הֵיכַל אין ירושלים זאָלן מלכים דיר ברענגען שַׁי. 31 געער דער חיה פונעם קָנֶה, די עֲדַת אבירים [אביר]
מיט די עֶגְלִים-עמים, התרפס [רפס] מיט רַץ כּסף; ער זאָל בזר די עַמִּים וואָס חפץ [זען מלאכי 3:1] קְרָבוֹת. 32
חַשְׁמַנִּים זאָלן אתה פון מצרַיִם, כוש זאָל רוץ אירע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] צו אלוקים. 33 איר ממלכוֹת הָאָרֶץ, שיר צו
אלוקים, זמר צו אֲדֹנָי, סֶלָה; 34 צו דעם וואָס רכב אויף די שמי שמי קדם; הנה, ער נתן זײַן קוֹל, אַ קוֹל עֹז. 35 נתן עֹז
צו אלוקים; איבער ישׂראל איז זײַן גַּאֲוָה, און זײַן עֹז אין די שחקים [שחק]. 36 אלוקים איז נוֹרָא פון דײַנע מקדשים;
אֵ-ל ישׂראל, ער נתן עֹז און תעצמות [תעצמה] צו הָעָם; ברך ה' [אלוקים].

תהלים69

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, אויף שושַׁנים; פון דָּוִדן. 2 ישע מיך, אלוקים, וואָרעם מַיִם איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביז דער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 3 איך בין טבע אין אַ טיפן
יָוֵן, און נישטא קיין מָעֲמָד; איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין טיפע
מַיִם, און דער שִׁבֹּלֶת האָט מיך שטף. 4 איך בין יגע פון מײַן קרא, מײַן גָּרוֹן איז נחר [חרר], די אויגן כלה מיר אַז איך
יחל אויף אֱלֹקָי. 5 מער ווי די שַׂעֲרָה פון מײַן קאָפּ זײַנען מײַנע שֹׂנְאַי חִנָּם; עָצַם זײַנען מײַנע פאַרטיליקער [הצמית],
מײַנע אויבים פאַר גאָרנישט; וואָס איך האָב נישט געגזלט מוז איך דעריבער שוב. 6 אלוקים, דו ידע [זען "ידע"
דניאל 9:25; ישעיה 53:3] מײַן אִוֶּלֶת, און מײַנע אַשְׁמָה זײַנען פון דיר נישט נכחד [כחד]. 7 זאָלן נישט זיין בוש דורך
מיר די וואס קוה אויף דיר, דו אֲדֹנָי ה' צבָאוֹת; זאָלן נישט נכלם [כלם] ווערן דורך מיר די וואָס בקש [זען מלאכי 3:1]
דיר, אֱלֹקֵי ישׂראל. 8 וואָרעם פון דײַנעט וועגן האָב איך נשׂא חרפה, כלמה האָט כסה מײַן פנים. 9 מוּזָר בין איך
געוואָרן צו מײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיה 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דָּוִד
דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], און נָכְרִי צו די בְּנֵי אִמִּי. 10 וואָרעם קִנְאָה פאַר דײַן בית האָט מיך אכל [זען
יוחנן 2:17], און די חֶרְפָּה פון די וואס חרף דיר זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיה 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיה
53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף מיר [זען רומ' 15:3]. 11 און האָב איך בכה אין צום מײַן נפש
[זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], איז דאָס מיר צו חרף געוואָרן. 12 און האָב איך נתן שַׂק מײַן לבש, בין איך בײַ
זיי צום מָשָׁל געוואָרן. 13 עס שׂיח פון מיר די טויערזיצער, און איך בין דאָס נְגִינָה פון די שׁוֹתֵי [שתה] שֵׁכָר [זען מתי
27:34; 26:29]. 14 אָבער איך מײַן תפילה צו דיר, ה', איז: עֵת רָצוֹן, אלוקים, אין דײַן רב חֶסֶד ענה מיר מיט דײַן אמת
ישועָה. 15 זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דעם טִיט, אַז איך זאָל נישט טבע ווערן; לאָמיך ניצול ווערן פון
מײַנע פײַנט, און פון די טיפע מַיִם. 16 לאָז מיך נישט שָׁטַף דער שִׁבֹּלֶת מַיִם, און לאָז מיך נישט בָּלַע די מְצוֹלָה, און
לאָז נישט אטר די בְּאֵר איר פֶּה איבער מיר. 17 ענה מיר, ה', וואָרעם טוֹב איז דײַן חֶסֶד; לויט דײַן רב רחמים פנה זיך
צו מיר. 18 און זאָלסט נישט סֵתֶר דײַן פנים פון דײַן עֶבֶד [זען ישעיה 52:13; 53:11], וואָרעם מיר איז צרר; ענה מיר
מהר. 19 קרב צו מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], גאל זי, פדה מיך פון וועגן מײַנע פײַנט. 20 דו ידע

[זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] מײַן חרפה און מײַן בֹּשֶׁת און מײַן כְּלִמָּה, פאַר דיר זײַנען אַלע מײַנע צֹרְר. 21 חרפה שבר מײַן לֵב, און איך בין נוש; איך האָבּ קוה אויף צו נוד, און נישטא, און אויף מנחמים, און נישט מצא. 22 זיי האָבּן נתן רֹאש אין מײַן ברוּת, און פאַר מײַן צמא שקה זיי מיר חֹמֶץ [זען מתי 27:48; מרק' 15:23,36; לוקס 23:36; יוחנן 19:29]. 23 זאָל זייער שֻׁלְחָן וואָס פאַר זיי, ווערן פאַר אַ פַּח, און אין מיטן פון שלומים, פאַר אַ מוֹקֵשׁ. 24 זאָלן זייערע אויגן חשך ווערן נישט צו ראה, און זייערע מָתְנַיִם המעד [מעד] תמיד. 25 שפך אויף זיי דײַן זעם [זען רומ'

1:18; אפס' 2:3 **https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ**], און דײַן חרון אַף זאָל זיי הִשִּׂיג [נשג]. 26 זאָל זייער טִירָה זײַן שמם, אין זייערע אוהלים זאָל נישט זײַן קיין יושבים. 27 וואָרעם דעם וואָס דו האָסט נכה [זען ישעיה 53:4] רדף זיי, און פון דעם מַכְאוֹב פון דײַנע חללים [חלל, ישעיה 53:5] ספר זיי זיך. 28 נתן צו עָוֹן אויף זייער עָוֹן, און זאָלן זיי נישט בוא צו דײַן צדקה. 29 זאָלן זיי מחה [התג' 3:5; לוקס 8:13] ווערן פון סֵפֶר חַיִּים, און מיט די צדיקים [זען ישעיה 53:11] זאָלן זיי נישט כתב ווערן. 30 אָבּער איך בין עָנִי און כָּאֵב, זאָל דײַן ישועָה, אלוקים, מיך שׂגב. 31 איך וועל הלל דעם שֵׁם פון אלוקים מיט שיר, און וועל אים גדל מיט תּוֹדָה. 32 דאָס וועט זײַן יטב בײַ ה' מער ווי אַן שׁוֹר, ווי אַ פָּר קרן, פרס. 33 זאָלן ראה די עֲנָוִים, און זיך שׂמח; איר וואָס דרש אלוקים, זאָל חיה לבבכם! 34 וואָרעם ה' שמע צו די אֶבְיוֹנִים, און זײַנע אָסִיר ער נישט בָּזָה [זען ישעיה 53:3]. 35 הלל וועלן אים שָׁמַיִם און אֶרֶץ, די ימען און אַלע וואָס רמשׂ אין זיי. 36 וואָרעם אלוקים וועט ישע צִיון, און וועט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] די ערים פון יהודה, און זיי וועלן זיך דאָרטן ישב, און זי ירש. 37 און דער זֶרַע [זען ישעיה 53:10] פון זײַנע עבדים וועט זי נחל, און די אֹהבים פון שמוֹ [זען זכריה 6:11-12] וועלן שכן אין איר.

תהלים70

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון דָּוִדן, אויף אַ הזכּיר [זכר]. 2 אלוקים, מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] צו זײַן, ה', צו מײַן עֶזְרָה, חוש! 3 זאָלן בוש און חפר ווערן די וואָס בקש מײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיה 53:10]; זאָלן נסוֹג [סוג] אָחוֹר און זיך נכלם [כלם] די וואָס חָפֵץ מיר רָעָה. 4 זאָלן זיך שוב פון וועגן זייער בֹּשֶׁת די וואָס אמר: אַהאַ! אַהאַ! 5 זאָלן שׂוֹשׂ זײַן און זיך שׂמח מיט דיר אַלע וואָס בקשׁ דיך. און זאָלן אמר תמיד: גדל זאָל זיין אלוקים די וואָס האָבּן אהב דײַן ישועה. 6 אָבּער איך בין עָנִי און אֶבְיוֹן, אלוקים, חוש צו מיר; דו ביסט מײַן עֵזֶר, און דער וואָס פלט מיך; ה', זאָלסט זיך נישט אֵחַר.

תהלים71

1 אין דיר, ה', איך מיך חסה, לאָמיך נישט בוש ווערן לְעוֹלָם. 2 אין דײַן צדקה זאָלסטו מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן, און מיך פלט; נטה דײַן אֹזֶן צו מיר, און ישע מיך. 3 זײַ מיר פאַר אַ צור פון מָעוֹן וווהין תמיד צו בוא; צוה מיר צו ישע, וואָרעם דו ביסט מײַן סלע און מײַן מְצוּדָה. 4 אֱלֹקַי, פלט מיך פון דער יָד פון רָשע, פון כַּף פון דעם מְעַוֵּל [עול] און חוֹמֵץ [חמץ]. 5 וואָרעם דו ביסט מײַן תִּקְוָה, אֲדֹנָי ה', מײַן מִבְטָח פון מײַן נְעוּרִים אָן. 6 אויף דיר האָבּ איך זיך סמך [זען מַה"ש 14:23] פון בֶּטֶן [זען "בֶּטֶן" ירמיה 1:5], פון מײַן אֵם מֵעֶה האָסט דו מיך גזה; מײַן תהלה איז תמיד פון דיר. 7 ווי אַ מוֹפֵת [זען "מוֹפֵת" זכריה 3:8] בין איך געוואָרן בײַ רבים, אָבּער דו ביסט מײַן מַחְסֶה עֹז. 8 מײַן פֶּה איז מלא מיט דײַן תהלה, כֹּל הַיּוֹם מיט דײַן תפארת. 9 זאָלסט מיך נישט שלך אין עֵת פון זִקנה, אַז מײַנע כוחות כלה, זאָלסטו מיך נישט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)]. 10 וואָרעם מײַנע פײַנט אמר וועגן מיר, און די שֹׁמר אויף מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] יעץ זיך יחדו, 11 אַזוי צו אמר: אלוקים האָט אים עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)]; רדף נאָך און תפשׂ אים, וואָרעם נישטא ווער זאָל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן. 12 אלוקים, זאָלסט זיך נישט רחק פון מיר; אֱלֹקַי, חוש מיר צו עֶזְרָה. 13 זאָלן בוש ווערן, זאָלן כלה די שׂטן פון מײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיה 53:10]; זאָלן עטה ווערן מיט חרפה און כּלמה די וואָס בקש [זען מלאכי 3:1] מיר רָעָה. 14 אָבּער איך וועל תמיד יחל, און וועל יסף צו אַלע דײַן תהלה. 15 מײַן פֶּה וועט ספר דײַן צדקה, כֹּל הַיּוֹם דײַן תְּשׁוּעָה; וואָרעם איך ידע נישט ספורות [סְפֹרָה]. 16 איך וועל בוא מיט די גבורות פון אֲדֹנָי ה', איך וועל זכר דײַן צדקה, דײַנע אַליין. 17 אלוקים, האָסט מיך למד פון מײַן נְעוּרִים אָן, און ביז הֵנָּה נגד איך דײַנע נפלאות. 18 און אויך ביז זִקנה און שֵׂיבָה, אלוקים, זאָלסטו מיך נישט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], ביז איך וועל נגד דײַן זרוע [זען ישעיה 53:1] צום אַנדערן דָּור [זען ישעיה 53:8], צו כל וואָס וועט בוא, דײַן גבורה. 19 יאָ, דײַן צדקה, אלוקים, איז ביזן מָרוֹם, דו וואָס האָסט עשׂה גדוֹלוֹת. אלוקים, ווער איז כָּמוֹךָ? 20 דו וואָס האָסט מיך געלאָזט ראה צרות רַבּוֹת און רָעוֹת, וועסט שוב תחייני, און פון די תְּהוֹם הָאָרֶץ וועסטו ווידער מיך עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2]. 21 וועסט

רבה מײַן גדולה, און וועסט סבב מיך נחם. 22 דעריבּער וועל איך דיך ידה אויף אַ נֶבֶל, דײַן אמת, אֱלֹקֵי; איך וועל
זמר צו דיר אויף אַ כִּנּוֹר, דו קָדוֹש ישׂראל. 23 מײַנע ליפּן וועלן רנן, אַז איך וועל זמר צו דיר, און מײַן נפש [זען "נפש"
פון משיח ישעיה 53:10] וואָס דו האָסט פדה (אויסקויפן) [זען
https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען אלוקים אַליין קענען ויסלייזן (פדה, אויסקויפן) אַ לעבן, זען
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc]. 24 אויך מײַן לשון כּל הַיום וועט הגה דײַן צדקה,
ווייל בוש, ווייל צו חפר ווערן די וואָס בקש [זען מלאכי 3:1] מיר רָעָה.

תהלים72

1 פון שלמהן. אלוקים, נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַנע משפטים צום מלך, און דײַן צדקה צום בֶּן
מֶלֶך; 2 ער זאָל דין דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מיט צֶדֶק [זען ישעיה 53:11
יַצְדִיק צַדִיק עַבדי לָרבים עַבדי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8], און דײַנע עניים לויט משפּט. 3
די הָרים זאָלן נשׂא שלום צו הָעָם, און די גבעוֹת [גבעה] דורך צדקה. 4 ער זאָל שפּט די עניים פון עם [זען "עמי"
ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], ער זאָל ישע בְּנֵי-אֶבְיוֹן, און דכא [זען "דכא" ישעיה 53:5] דעם עוֹשק
[עשק]. 5 מע זאָל דיך ירא ווי לאַנג די שֶׁמֶש וועט זײַן, און אַזוי ווי די יָרֵחַ, אויף דָּור-דורות. 6 ער זאָל ירד ווי מָטָר
אויף גֵּז, ווי רביבים וואָס זרזיף אֶרֶץ. 7 פָּרַח אין זײַנע טעג זאָל דער צדיק, און אַ רב שלוֹם ביז די יָרֵחַ וועט מער נישט
זײַן. 8 און ער זאָל רדה פון ים ביז ים, און פון נהר ביז די אפסי אֶרֶץ. 9 פאַר אים זאָלן כּרע די ציים [צי], און זײַנע
פײַנט זאָלן לחך דעם עָפָר. 10 די מלכים פון תַּרְשִׁישׁ און די אִיִּים זאָלן שוב מנחה, די מלכים פון שבא און סבא זאָלן
מתָּנות קרב. 11 און שחה זאָלן זיך פאַר אים כּל מלכים, כּל גוֹיִם זאָלן אים עבד. 12 וואָרעם ער וועט נצל [זען "נצל"
מיכה 4:10; 5:1] זײַן דעם אֶביון וואָס שוע, און דעם עָנִי וואָס האָט נישט קיין עֹזֵר. 13 ער וועט זיך חוס אויפן דַּל און
אֶביון, און די נפשות פון די אביונים וועט ער ישע. 14 פון תּוֹךְ און פון חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9] וועט ער גאל
זייער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און יקר וועט זײַן זייער דָּם אין זײַנע אויגן. 15 דעריבּער זאָל ער חיה,
און מע זאָל אים נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פון דעם זָהָב פון שבא; און מע זאָל פלל זײַן פאַר
אים תמיד, כּל הַיוֹם זאָל מען אים ברך [זען "ברך" בראשית 22:18]. 16 ער זאָל זײַן ווי אַ פִּסָּה פון בַּר אין אֶרֶץ, אויף
די שפּיץ הָרים זאָל רעש ווי דער לבנון זײַן פרי; און זיי זאָלן צוץ פון דער עִיר אַזוי ווי עֵשֶׂב הָאָרֶץ. 17 שמוֹ [זען זכריה
6:11-12] זאָל זײַן לְעוֹלָם, אַזוי לאַנג ווי די שֶׁמֶש זאָל נון שמוֹ, און מע זאָל זיך ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] מיט
אים; כּל גוֹיִם זאָלן אים אשר. 18 ברך ה' אלוקים, אֱלֹקֵי ישׂראל, וואָס ער אַליין עשׂה נפלאות; 19 און ברוּך שֵׁם זײַן
כּבוֹד לְעוֹלָם; און כּל הָאָרֶץ זאָל מלא ווערן מיט זײַן כּבוֹד. אָמֵן און אָמֵן! 20 כּלה די תְּפִלּוֹת פון דָּוִד בֶּן יִשַׁי.

תהלים73

מזמור פון אָסָפן. פאַרוואָר, אלוקים איז טוֹב צו ישׂראל, צו די וואָס האָבן בַּר צו לֵב. 2 און איך מײַנע רגלים [זען
תהלים 22:17] האָבן כּמעט זיך נטה, כְּאַיִן זיך שפך האָבן מײַנע אֲשוּר. 3 וואָרעם איך האָב קנא געווען די הוֹלְלִים, אַז
דאָס שלוֹם פון די רשָׁעים פלעג איך ראה. 4 וואָרעם זיי האָבן נישט קיין חַרְצֻבָּה, און זייער אוֹל איז געזונט. 5 די עמל
פון אֱנוֹש האָבן זיי נישט, און זיי ווערן נישט נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4] אַזוי ווי אָדָם. 6 דעריבּער איז גאווה זייער
ענק, ווי שִׁית עטף זיי חָמָס. 7 פון חֵלֶב יצא זייערע אויגן, די מַשְׂכִּית פון לֵב עבר. 8 זיי המיק און דבר [זען "דבר"
ישעיה 7:10-14] מיט רע, פון מרום עֹשֶׁק דבר [זען "דבר" ישעיה 7:10-14] זיי. 9 זיי שתת קעגן שָׁמַיִם זייער פֶּה, און
זייער לשון הלך אום אויף הָאָרֶץ. 10 דעריבּער שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך זײַן עם [זען "עמי" ישעיה
53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] לעת-עתּה, און מַיִם מלא ווערט נמצה [מצה] בײַ זיי. 11 און זיי אמר: ווי קען
אֵ-ל ידע? און: איז דען דאָ דֵּעָה בײַם אויבּערשטער [זען מתי 16:16; יוחנן 11:27, משיח דער זון פון דער
אויבּערשטער https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE

https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ]? 12 הנה, דאָס זײַנען די רשָׁעים, און עוֹלָם שָׁלֵו,
השׂגה [שׂגה] זיי חיל. 13 ריק האָבּ איך זכּה מײַן לֵב, און רחץ אין נְקָיוֹן מײַנע כּף; 14 איך בין געווען נגע [זען ישעיה
53:4] כּל הַיוֹם, און אין בקרים איז געווען מײַן תּוֹכַחַת. 15 אַז איך וואָלט אמר: איך וועל ספר אַזוי, הנה, וואָלט איך
דָּור פּוּן דײַנע בָּנִים בגד. 16 אָבּער אַז איך האָבּ זיך חשב דאָס צו ידע, איז דאָס געווען עָמָל אין מײַנע אויגן. 17 ביז
איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין די מִקְדְּשֵׁי אֵ-ל: האָבּ איך
פאַרשטאַנען זייער אחרית. 18 פאַרוואָר, אויף אַ חֶלְקָה דו שית זיי, דו נפל זיי צום משׂואוֹת. 19 ווי ווערן זיי צו שַׁמָּה
אין אַ רגע! זיי סוף זיך, זיי ווערן תּמם פּוּן בַּלָּהָה. 20 ווי אַ חָלוֹם אַז מע קיץ [זען "קיץ" דניאל 12:2] זיך, אַזוי, אֲדֹנָי,
עור, בזה זייער צֶלֶם. 21 יאָ, מײַן לֵב פלעגט זײַן התּחמץ, און אין די כִּלְיָה פלעגט מיר השׁתּונן; 22 ווײַל איך בין
געווען בַּעַר, און פלעג נישט ידע; ווי אַ בהמה בין איך געווען פאַר דיר. 23 אָבּער איך בין תּמיד בײַ דיר, דו אחז מיך
בײַ דער ימין [זעו ימין האדוֹן משיח תּהלים 110:1]. 24 מיט דײַן עצה וועסטו מיך הנחה [נחה], און אַחַר צו כּבוד
וועסטו מיך לקח [זען דניאל 12:2]. 25 וועמען נאָך האָבּ איך אין שָׁמַיִם? און צו דיר חֵפֶץ [זען מלאכי 3:1] איך נישט
קיינעם אויף הָאָרֶץ. 26 מײַן שְׁאֵר און מײַן לֵב כּלה, דער צור פּוּן מײַן לֵב און מײַן חלק איז אלוקים לְעוֹלָם. 27
וואָרעם, הנה, די רחקים פּוּן דיר וועלן אבד [זען יוחנן 3:16], דו הצמית [צמת] איטלעכן וואָס זנה זיך פּוּן דיר [זען
יהודים אין משיח 4:6-6; יחזקאל 18:24-26; רומ' 8:13]. 28 אָבּער איך די קִרְבָה פּוּן אלוקים איז מײַן טוֹב, איך האָבּ
שית אין אֲדֹנָי ה' מײַן מַחְסֶה, כּדי צו ספר וועגן אַלע דײַנע מלאכוֹת.

תהלים74

1 אַ משׂכּיל פּוּן אָסָפן. לָמָּה, אלוקים, האָסטו אונדז זָנַח לנצח? עשׁן דײַן אַף אויף די צאָן פּוּן דײַן מַרְעִית? 2 זכר זיך
אָן דײַן עדה וואָס דו האָסט קנה [זען קור"א 6:19-20
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] קֶדֶם, וואָס דו האָסט גאל [זען
https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען אלוקים אַליין קענען ויסלייזן (פּדה, אויסקויפן) אַ לעבן, זען
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] צום שבט פּוּן דײַן נחלה; אָן הַר צִיוֹן וואָס דו האָסט
אויף אים שכן [זען יוחנן 1:14]. 3 רום דײַנע פעם צו די משׂואוֹת נֶצַח; כּל האָט רעע דער שׂונא אין מִקְדָּשׁ. 4 דײַנע
פײַנט האָבּן שאג אין מיטן פּוּן דײַן מוֹעֵד, זייערע אוֹתוֹת האָבּן זיי שׂים פאַר אוֹתוֹת. 5 עס האָט זיך יִוָּדַע, ווי מע וואָלט
בוא לְמַעְלָה קרדם אויפן סבך פּוּן עֵץ. 6 און האָבּן זיי אירע פִּתּוּחַ מיט אַנאַנדער, מיט כִּשׁיל און כּילפּוֹת הלם. 7 זיי
האָבּן שלח אין אֵש דײַן מִקְדָּשׁ, צו הָאָרֶץ האָבּן זיי חלל די שכן [זען יוחנן 1:14] פּוּן דײַן שֵׁם. 8 זיי האָבּן אמר אין
זייער לֵב: לאָמיר זיי ינה יחד; זיי האָבּן שׂרף כּל מוֹעֲדֵי אֵ-ל אין אֶרֶץ. 9 אונדזערע אוֹתוֹת ראה מיר נישט, נישטא מער
קיין נביא, און נישטא בײַ אונדז ווער זאָל ידע עַד מָתַי. 10 עַד מָתַי, אלוקים, וועט חרף דער פײַנט? וועט נאץ דער
שׂונא דײַן שֵׁם לנצח? 11 לָמָּה שוב דײַן יָד, דײַן ימין? פּוּן קרב פּוּן דײַן חֵיק, כּלה. 12 אלוקים איז מײַן מֶלֶךְ פּוּן קֶדֶם,
ער פעל ישׁועוֹת אין קרב אֶרֶץ. 13 דו האָסט פרר מיט דײַן עֹז דעם ים, האָסט שבר די קעפּ פּוּן די תּנינים אויפן מַיִם.
14 דו האָסט רצץ די קעפּ פּוּן לִוְיָתָן, אים נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאַר מאכל צו הָעָם, צו ציים
[צי]. 15 דו האָסט בקע מַעְיָן און נחל, דו האָסט יבש נהר אֵיתָן. 16 דײַן איז דער יוֹם, דײַן אויך די לַיְלָה, דו האָסט
כּון מָאוֹר און שֶׁמֶשׁ. 17 דו האָסט נצב כּל גְּבוּלוֹת אֶרֶץ; קַיִץ און חֹרֶף, זיי האָסט דו יצר. 18 זכר זיך אָן דעם, ווי דער
פײַנט האָט חרף ה', און דאָס עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] נָבָל האָט נאץ דײַן שֵׁם. 19
זאָלסט נישט נתן צו חיה די נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיה 53:10] פּוּן דײַן תּוֹר, זאָלסט נישט שכח לָנֶצַח דאָס
חַיָּה פּוּן דײַנע עֲנִיִּים. 20 נבט זיך אום אויף דעם בְּרִית, וואָרעם די מַחְשָׁךְ פּוּן אֶרֶץ זײַנען מלא מיט נְאוֹת חָמָס [זען
ישעיה 53:9]. 21 זאָל דער דַּךְ זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] נכלם [כּלם], זאָל דער עָנִי און דער
אֶבְיוֹן הלל דײַן שֵׁם. 22 קוּם! [זען "קוּם" במדבר 24:17; הושע 6:2] אלוקים, ריב דײַן ריב, זכר דײַן חרפה פּוּן דעם נָבָל
כּל הַיוֹם. 23 זאָלסט נישט שכח דעם קוֹל פּוּן דײַנע פײַנט, דעם שָׁאוֹן פּוּן דײַנע קָם וואָס עלה תּמיד.

תהלים75

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; צו נישט תַּשחֵת; מזמור פון אָסָפן, אַ שִׁיר. 2 מיר ידה דיך, אלוקים, מיר ידה, און קָרוֹב איז דײַן שֵׁם; מע ספר דײַנע נִפְלְאוֹת. 3 אַז איך לקח מוֹעֵד, איך שפט מיט יושר. 4 מעגן זיך מוג אֶרֶץ און אַלע אירע יוֹשבים, איך תִּכֵּן אירע עמודים. סֶלָה. 5 איך אמר צו די הוֹללים [הלל]: איר זאָלט נישט הלל, און צו די רשָׁעים: איר זאָלט נישט רום דעם קֶרֶן. 6 איר זאָלט נישט רום אין דער מרוֹם אײַער קֶרֶן, נישט דבר [זען "דבר" ישעיה 7:10-14] מיט אַ צַוָּאר עָתָק. 7 וואָרעם נישט פון מוֹצָא אָדער פון מַעֲרָב, און נישט פון מדבר, הָרִים [רום]. 8 אָבער אלוקים איז דער שׁוֹפֵט: דעם השפיל [שפל] ער, און דעם רום ער. 9 וואָרעם אַ כָּוס איז אין דער יָד ה', מיט ווײַן וואָס חמר, מיט מֶסֶךְ מלא, און ער הגיר [נגר] דערפון; בלויז די שֶׁמֶר דערפון מצה-שתה כֹּל רשָׁעי אֶרֶץ. 10 איך וועל לעולם נגד, איך וועל זמר צו אלוקי יעקב. 11 און כֹּל קרנוֹת פון די רשָׁעים וועל איך גִּדַּע; רום וועלן ווערן די קרנוֹת פון די צדיק [זען ישעיה 53:11].

תהלים76

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, מיט נגינה; מזמור פון אָסָפן, אַ שיר. 2 בּאַקאַנט אין יהודה איז אלוקים, גָּדוֹל איז שמו [זען זכריה 6:11-12] אין ישׂראל. 3 און אין שָׁלֵם איז זײַן סֹדֹ, און זײַן מְעוֹן אין צִיּוֹן. 4 דאָרטן האָט ער שבר די קֶשֶׁת רֶשֶׁף, דעם מָגֵן און די חֶרֶב און מלחמה. סֶלָה. 5 נָאוֹר בּיסטו, אָדִּיר, פון די הָרִים פון טרף; 6 השתולל זײַנען געוואָרן די אבּיר לב, זיי זײַנען נום זייער שלאָף; און כֹּל אַנְשֵׁי חַיִל האָבּן נישט מצא זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 7 פון דײַן גְּעָרָה, אלוקי יעקב, איז נרדם [רדם] געוואָרן אי רכב אי סוּס. 8 דו ביסט נוֹרָה, דו, און ווער קען עמד פאַר דיר, ווי מֵאָז דו ביסט אין אַף? 9 פון שָׁמַיִם האָסטו געלאָזט שמע דין, אֶרֶץ האָט ירא און איז שקט געוואָרן, 10 אַז אלוקים איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צום מִשְׁפָּט, צו ישע כֹּל ענוי [עָנָו] אֶרֶץ. סֶלָה. 11 פאַרוואָר, די חמה פון אדם וועלן דיך ידה, דעם שְׁאֵרִית פון חֵמָה וועסטו חגר. 12 נדר! און שלם! צו ה' אלקֵיכֶם; כֹּל סביב אים זאָלן ברענגען שַׁי צום מוֹרָא. 13 ער בצר דאָס רוּחַ פון נגידים [נגיד], די מלכים פון אֶרֶץ ירא אים.

תהלים77

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, פאַר ידותון; פון אָסָפן מזמור. 2 מײַן קוֹל איז צו אלוקים, און איך צעק, מײַן קוֹל איז צו אלוקים, און אזן צו מיר. 3 אין יוֹם פון מײַן צרה דרש איך אֲדֹנָי, מײַן יָד איז נגר בּײַ לַיְלָה אָן פוג, מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] מאַן זיך נחם. 4 אַז איך זכר זיך אלוקים, איך המה, איך שׂיח, און מײַן רוּחַ התעטף [עטף] זיך. סֶלָה. 5 דו אחז צו די שְׁמֻרָה פון מײַנע אויגן; איך בין נפעם [פעם] און קען נישט דבר [זען "דבר" ישעיה 7:10-14]. 6 איך חשב אָן ימים מִקֶּדֶם, אָן די שנות פון עוֹלמים. 7 איך זכר זיך מײַן נגינה בּײַ לַיְלָה, איך שׂיח מיט מײַן לֵב, און עס חפשׂ מײַן רוּחַ: 8 וועט הלעולמים אֲדֹנָי זנח, און וועט מער נישט רצה ווידער? 9 איז אפס לנצח זײַן חֶסֶד? איז דער אֹמֶר גמר אויף דָּור-דורות? 10 האָט שכח צו חנן אֵ-ל? צי האָט ער אין אַף קפץ זײַן רַחֲמָנוּת? סֶלָה. 11 און איך אמר: דאָס איז מײַן חלל [זען ישעיה 53:5], וואָס שָׁנָה האָט זיך די ימין פון אויבּערשטער [זען מתי 16:16; יוחנן 11:27,

משיח דער זון פון דער אויבּערשטער https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE

https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ]. 12 איך זכר די מַעֲלַל פון יָ-הֹ, יאָ, איך זכר דײַנע פֶּלֶא [זען שופטים 13:18] מקדם. 13 און איך הגה אָן אַלע דײַן פּעֹל, און אָן דײַנע עלילות [עלילה] איך שׂיח. 14 אלוקים, אין קֹדֶשׁ איז דײַן דֶּרֶךְ; ווער איז אֵ-ל גדול ווי אלוקים? 15 דו ביסט הָאֵ-ל וואָס עשׂה פֶּלֶא [זען שופטים 13:18], האָסט געלאָזט ידע צווישן די עַמִּים דײַן עֹז. 16 האָסט גאל (אויסקויפן) [זען

https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o

https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

זען אלוקים אַליין קענען ויסלייזן (פדה, אויסקויפן) אַ לעבן, זען

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] מיטן זרוֹע [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] דײַן עם

[זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], בְּנֵי-יעקב און יוסף. סֶלָה. 17 ראה האָבּן דיך הַמָּיִם, אלוקים, ראה האָבּן דיך הַמָּיִם, האָבּן זיי חול, און רגז האָבּן די תהומען. 18 זרם מַיִם האָבּן די עבוֹת [עָב], קוֹל האָבּן נתן די שַׁחַק, און דײַנע חצים [חץ] זײַנען הלך. 19 קוֹל פון דײַן רַעַם איז געווען אין דעם גַּלְגַּל, בָּרָק האָבּן אור די וועלט, רגז און רעש האָט הָאָרֶץ. 20 דורכן ים איז געווען דײַן דֶּרֶךְ, און דײַן שְׁבִיל דורך מַיִם רבּים [זען "רבּים" ישעיה 53:11], און דײַנע עָקֵב זײַנען נישט ידע געוואָרן. 21 האָסט נחה אַזוי ווי צאָן דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], דורך דער יָד פון משהן און אהרֹנען.

תהלים78

1 אַ משׂכּיל פון אָסָפן. אזן, עַמִּי, מײַן תּוֹרָה, נטה אײַער אָזֶן צו די אמרים פון מײַן פֶּה. 2 איך וועל פתח מיט אַ משל מײַן פֶּה, איך וועל הבּיע [נבע] חִידוֹת [חִידָה] מִקֶּדֶם. 3 וואָס מיר האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12] און מיר ידע, און אבוֹתֵינוּ האָבּן אונדז ספר, 4 וועלן מיר נישט כחד פון זייערע בָּנִים; ספר דעם תהלּוֹת דור אחרוֹן פון ה' און זײַן עֹז, און זײַנע נפלאות וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9]. 5 וואָרעם ער האָט קום אַן עדוּת אין יעקב, און תורה שׂים אין ישׂראל, וואָס ער האָט צוה אבוֹתֵינוּ, זיי צו הודיע [ידע] זייערע בָּנִים; 6 כּדי ידע זאָל דער דור אחרון, די בָּנִים וואָס וועלן ילד [זען "ילד" ישעיה 7:14] ווערן; זיי זאָלן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און ספר זייערע בָּנִים. 7 און זיי זאָלן שׂים אויף אלוקים זייער כֶּסֶל, און נישט שכח די מעללים פון אֵ-ל, און זײַנע מצוות [מצוה] זאָלן זיי זײַן נצר איבּער; 8 און זיי זאָלן נישט זײַן ווי אבותם, אַ דור סרר און מָרָה, אַ דור וואָס האָט נישט כּון זײַן לֵב, און נישט נֶאֱמָן געווען איז זײַן רוּחַ צו אֵ-ל. 9 בְּנֵי-אפרים, נשק קשת רמה, האָבּן זיך הפך [זען https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ] אין יוֹם קְרָב. 10 זיי האָבּן נישט שמר דעם בְּרִית אלוקים, און אין זײַן תּוֹרָה מאן צו הלך. 11 און זיי האָבּן שכח זײַנע עלילות, און זײַנע נפלאות וואָס ער האָט זיי באַוויזן. 12 נגד אבותם האָט ער עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9] פלא [זען שופטים 13:18], אין אֶרֶץ מצרַיִם, אין שָׂדֶה פון צוען. 13 ער האָט בקע דעם ים, און זיי עבר, און נצב מַיִם ווי אַ נֵד. 14 און ער האָט זיי נחה מיט אַן עָנָן יוֹמָם, און כּל הַלַּיְלָה מיט אַן אוֹר אֵש. 15 ער האָט בקע צֻרים אין מדבר, און זיי שקה רבּה ווי פון תּהומען [תְּהוֹם]. 16 און ער האָט יצא [זען "יצא" ישעיה 11:1-10; מיכה 5:1] נוֹזְלִים [נזל] פון סלע, און געמאכט ירד מַיִם ווי נהרות [נהר]. 17 אָבּער זיי האָבּן נאָך יסף חטא צו אים, צו המרה [מרה] דעם אויבערשטער [זען מתי 16:16; יוחנן 11:27, משיח דער זון פון דער אויבערשטער

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE

https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ] אין דער צִיָּה. 18 און זיי האָבּן נִסָּה אֵ-ל אין זייער לֵב, צו שאל אֹכֶל פאַר זייער נפש. 19 און זיי האָבּן דבּר קעגן אלוקים, אמר: קען אֵ-ל ערך אַ שֻׁלְחָן אין דער מדבר? 20 יאָ, ער האָט נכה [זען ישעיה 53:4] דעם צור, און מַיִם איז זוב, און נחלים [נחל] האָבּן שטף, וועט ער אויך קענען לֶחֶם נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]? צי וועט ער כּון שְׁאֵר פאַר זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]? 21 דעריבּער האָט ה' שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12] און איז הִתְעַבָּר געוואָרן, און אֵש האָט זיך נִשְׂקָה אין יעקב, און פאַרוואָר, אַף איז עלה אין ישׂראל; 22 ווײַל זיי האָבּן נישט אמן [זען בראשית 15:6] אין אלוקים, און זיך נישט בּטח אויף זײַן ישועָה. 23 און ער האָט צוה די שחקים [שחק] פון אויבן, און די דְּלָתַיִם פון שָׁמַיִם פתח. 24 און ער האָט מטר אויף זיי מָן צו אכל, און דָּגָן שָׁמַיִם זיי נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 25 לֶחֶם אַבִּירִים [אביר] האָט איש אכל, צֵידָה צו שׂבע [זען ישעיה 53:11] האָט ער זיי שלח. 26 ער האָט נסע דעם מזרח-ווינט אין שָׁמַיִם, און נהג מיט זײַן עֹז דעם תֵּימָן. 27 און ער האָט מטר אויף זיי שְׁאֵר ווי עָפָר, און ווי חוֹל פון די ימען עוֹף כָּנָף. 28 און ער האָט עס געלאָזט נפל אין מיטן פון זייער מַחֲנֶה, רונד אַרום זייערע משכּנוֹת [משכן]. 29 און זיי האָבּן אכל, און זײַנען שׂבע [זען ישעיה 53:11] געוואָרן, און זייער תאווה האָט ער זיי געבּראַכט. 30 נאָך האָבּן זיי זיך נישט געהאַט זור פון זייער תאווה, זייער אֹכֶל איז נאָך געווען אין זייער פֶּה, 31 און דער אַף אלוקים איז עלה קעגן זיי, און ער האָט הרג פון זייערע מִשְׁמָן, און די בּחורים פון ישׂראל הכריע [כרע]. 32 בְּכָל זֹאת האָבּן זיי עוֹד חטא, און נישט אמן [זען בראשית 15:6] אין זײַנע נפלאות. 33 און ער האָט כלה ווי אַ בֶּהָלָה זייערע טעג, און זייערע שנות אין בֶּהָלָה. 34 אַז ער האָט זיי הרג, פלעגן זיי אים דרש, און פלעגן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און שחר אֵ-ל. 35 און זיי האָבּן זיך זכר אַז אלוקים איז זייער צור, און אֵ-ל דער אויבערשטער [זען מתי 16:16; יוחנן 11:27, משיח דער זון פון דער אויבערשטער

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE
https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ] איז זייער גוֹאֵל [זען איוב 19:25-26; יוח"אַ 4:14]. 36
און זיי האָבן אים פתה מיט זייער פֶּה, און מיט זייער לשון פלעגן זיי אים כזב. 37 אָבער זייער לֵב איז נישט געווען
כון מיט אים, און זיי זײַנען נישט נֶאֱמָן געווען אין זײַן בְּרִית [זען ירמיה 31:30-33]. 38 אָבער ער רחום יְכַפֵּר [כפר]
עָוֹן [זען ישעיה 53:5], און ער נישט שחת, און ער רבה שוב זײַן אַף, און עור נישט זײַן כֹּל חֵמָה. 39 און ער האָט זיך
זכר אַז זיי זײַנען בָּשָׂר, אַ רוּחַ וואָס הלך, און שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] נישט. 40 כַּמָּה האָבן זיי אים
מרה אין מדבר, העציב [עצב] אים אין דער יְשִׁימוֹן. 41 און ווידער האָבן זיי נסה אֵ-ל, און דעם קָדוֹש ישׂראל התוה
[תוה]. 42 זיי האָבן נישט זכר זײַן יָד, אָן דעם יוֹם וואָס ער האָט זיי פדה (אויסקויפן) [זען
https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען אלוקים אַליין קענען ויסלייזן (פדה, אויסקויפן) אַ לעבן, זען
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] פון פײַנט 43 ווי ער האָט שׂים זײַנע אֹתוֹת [זען
ישעיה 7:14] אין מצרַיִם, און זײַנע מופת [זען זכריה 3:8] אין שָׂדֶה פון צוען; 44 און נהפך [הפך, זען
https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ] אין דָּם זייערע יְאוֹר, און זייערע נְהָל, זיי זאָלן נישט
קענען שתה. 45 ער האָט שלח אויף זיי עָרֹב וואָס האָט זיי אכל, און די צְפַרדֵּע וואָס האָט זיי שחת [זען "שחת"
תהלים 16:10]. 46 און ער האָט נתן צום הָסִיל זייער יְבוּל, און זייער יְגִיעַ צום אַרְבֶּה. 47 ער האָט הרג מיט בָּרָד זייער
גֶּפֶן, און זייערע שִׁקְמוֹת [שִׁקְמָה] מיט חֲנָמַל. 48 און ער האָט סגר צום בָּרָד זייער בְּעִיר, און זייערע מִקְנֶה צו רֶשֶׁף. 49
ער האָט שלח אויף זיי דעם חֲרוֹן פון זײַן אַף, עֶבְרָה און זַעַם און צָרָה, אַ משלחת פון מלאכים רָעִים. 50 ער האָט
פלס אַ נָתִיב פאַר זײַן אַף, ער האָט נישט חשׂך פון מות [זען "מות" ישעיה 53:9] זייער נפש [זען "נפש" פון משיח
ישעיה 53:10], און ער האָט סגר זייער חַיָּה צו דֶּבֶר. 51 און ער האָט נכה [זען ישעיה 53:4] כֹּל בְּכוֹר אין מצרַיִם, די
רֵאשִׁית פון אוֹן, אין די אוהלים פון חָם. 52 און ער האָט נסע ווי צאֹן זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי], און זיי נהג ווי אַן עֵדֶר אין מדבר. 53 און ער האָט זיי הנחה [נחה] אין בֶּטַח, און זיי האָבן נישט
פחד, און זייערע פײַנט האָט כסה דער ים. 54 און ער האָט זיי געבראַכט צו זײַן גבול קדש, צו דעם הַר וואָס זײַן ימין
[זען תהלים 110:1] האָט זיך קנה [זען "קנה" https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc]. 55 און
ער האָט גרש פון פאַר זיי גוֹיִם, און זיי נפל מיט אַ חֶבֶל פאַר אַ נחלה; און שכן [זען יוחנן 1:14] אין זייערע אוהלים די
שבטים פון ישׂראל. 56 אָבער זיי האָבן נסה און מרה אלוקים דעם אויבערשטער [זען מתי 16:16; יוחנן 11:27, משיח

דער זון פון דער אויבערשטער https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE
https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ], און זײַנע עדות [עדה] האָבן זיי נישט שמר. 57 און
זיי האָבן זיך סוג און בגד ווי אבותם, זיי זײַנען נהפך [הפך זען
https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ] געוואָרן ווי אַ קשת רְמִיָּה. 58 און זיי האָבן אים כעס
מיט זייערע בָּמוֹת, און מיט זייערע פסיל אים הקנא [קנא]. 59 האָט אלוקים שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12]
און איז הִתְעַבֵּר געוואָרן, און ער האָט מאס [זען תהלים 118:22] מְאֹד ישׂראל. 60 און ער האָט נטש דעם מִשכן פון
שילו, דאָס אֹהֶל וואָס ער האָט שכן [זען יוחנן 1:14] צווישן אָדָם. 61 און ער האָט נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי
2:7-9] אין שְׁבִי זײַן עֹז, און זײַן תפארת אין דער יָד פון פײַנט. 62 און ער האָט סגר צום חֶרֶב זײַן עם [זען "עמי"
ישעיה 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און האָט אויף זײַן נחלה הִתְעַבֵּר [עבר]. 63 זייערע בחורים האָט אכל
אֵש, און זייערע בתולות [זען "עלמה" בראשית 24:43; 24:16; שמות 2:8; משלי 30:19; שיר השירים 1:3; 6:8; ישעיה
7:14; דברי הימים א 15:20
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68] זײַנען הלל. 64 זייערע כֹּהנים זײַנען נפל [זען "נפל"
ישעיה 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיה 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] דורכן חֶרֶב, און
זייערע אלמנות פלעגן נישט בכה. 65 אָבער אֲדֹנָי האָט יקץ [זען "יקץ" דניאל 12:2] ווי אַ שלאָפעדיקער, אַזוי ווי אַ
גִבּוֹר וואָס התרונן [רון] זיך פון ווײַן. 66 און ער האָט נכה [זען ישעיה 53:4] אַחוֹר זײַנע פײַנט; חֶרְפַּה עוֹלָם האָט ער

זיי נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 67 אָבּער ער האָט מאס [זען תהלים 118:22] דאָס אֹהֶל פון יוסף, און דעם שבט אפרים נישט בחר; 68 אָבּער בחר דעם שבט יהודה, דעם הַר צִיון וואָס ער האָט אהב. 69 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ווי די רָמִים זײַן מִקְדָּש, ווי אֶרֶץ וואָס ער האָט יסד לְעוֹלָם. 70 און ער האָט בחר דוד זײַן עֶבד [זען "עבד" ישעיה 53:11], און אים לקח [זען "לקח" ישעיה 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון די מִכְלָא צֹאן. 71 פון אחר די מילכשעפסן האָט ער אים געבּראַכט צו רעה יעקב זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ישׂראל זײַן נחלה. 72 ער האָט זיי רעה לויט דער תֹּם פון זײַן לֵב, און מיט דער תְּבוּנָה פון זײַנע כף זיי נחה.

תהלים79

1 מזמור פון אָסָפן. אלוקים, גוֹיִם זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין דײַן נחלה; זיי האָבּן טמא דײַן הֵיכַל קדש, זיי האָבּן שׂים ירושלים פאַר עִיִּים [עִי]. 2 זיי האָבּן נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די נְבֵלָה פון דײַנע עֶבֶד פאַר אֹכֶל צו דעם עוֹף הַשָּׁמָיִם, דאָס בְּשָׂר פון דײַנע חסידים צו דער חיה פון אֶרֶץ. 3 זיי האָבּן שפך זייער דָּם אַזוי ווי מַיִם, אַרום ירושלים, און נישט געווען קיין באַגרעבּער. 4 מיר זײַנען געוואָרן אַ חרפה בײַ אונדזערע שכנים, אַ לעג און אַ קֶלֶס בײַ אונדזערע סביבות. 5 עַד מָה ה' וועסטו אנף לנצח? וועט בער ווי אֵש דײַן קִנְאָה? 6 שפך דײַן חֵמָה אויף די גוֹיִם וואָס ידע דיך נישט, און אויף די ממלכוֹת וואָס קרא נישט דײַן שֵׁם. 7 וואָרעם מע האָט אכל יעקב, און זײַן נָוֶה האָבּן זיי שמם. 8 זאָלסט אונדז נישט זכר די עוֹנוֹת פון די ראשנים, מהר זאָל אונדז קדם דײַן רחמים, וואָרעם מיר זײַנען דלל מְאֹד. 9 עזר אונדז, אלוקי יִשְׁעֵנוּ, צוליב דעם כבוד פון דײַן שֵׁם, און זײַ אונדז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], און זײַ כפר אויף אונדזערע חַטָּאת, פון וועגן דײַן שֵׁם. 10 לָמָּה זאָלן אמר די גוֹיִם: אַווו איז אלוקיהם? זאָל ידע ווערן צווישן די גוֹיִם פאַר אונדזערע אויגן די נקמה פאַר דעם שפך דָּם פון דײַנע עבדים. 11 זאָל בוא פאַר דיר דאָס אֲנָקָה פון אָסיר, לויט דער גֹּדֶל פון דײַן זרוֹעַ [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ אלוקים] לאָז יתר די בְּנֵי תמוּתָה, 12 און שוב אום אונדזערע שכנים זיבנפאַכיק אין זייער חֵיק, זייער חרפה וואָס זיי האָבּן דיך חרף, אֲדֹנָי. 13 און מיר, דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און די צֹאן פון דײַן מַרְעִית, וועלן דיר ידה לְעוֹלָם, אויף דָּור-דורות וועלן מיר ספר דײַן תהלה.

תהלים80

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, צו שוֹשַׁנִים. עֵדוּת; פון אָסָפן מזמור. 2 דו רֹעֵה ישׂראל, האַזיר [אַזן]; דו וואָס נהג אַזוי ווי צֹאן יוסף, דו וואָס ישב איבּער די כרובים, הוֹפִיעַ [יפע]. 3 פאַרויס פאַר אפרַיִם און בּנימין און מנשה עור דײַן גבורה, און הלך אונדז צו ישועה. 4 אלוקים, שוב אונדז, און אור דײַן פנים, אַז מיר זאָלן נוֹשַׁע [ישע] ווערן. 5 ה' דו אלוקים צבָאות, עַד מָתַי וועסטו עשן אויף דער תפילה פון דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]? 6 האָסט זיי אכל מיט לֶחֶם פון דִּמְעָה, און זיי שקה עמערסווײַז דִּמְעָה. 7 שׂים אונדז מָדוֹן בײַ אונדזערע שכנים, און אונדזערע שָׂונאים לעג [זען תהלים 22:8] אונדז. 8 אלוקים צבָאות, שוב אונדז, און אור דײַן פנים, אַז מיר זאָלן נוֹשַׁע [ישע] ווערן. 9 אַ גֶּפֶן האָסטו נסע פון מצרַיִם, האָסט גרש גוֹיִם, און אים נטע. 10 האָסט פנה פאַר אים, און ער האָט שרש זײַנע שרש [זען ישעיה 11:1], און מלא אֶרֶץ. 11 די הָרִים זײַנען כסה געוואָרן פון זײַן צל, און זײַנע ענפים [ענף] זײַנען געווען צעדערן פון אֵ-ל. 12 ער האָט שלח זײַנע קָצִיר בּיז צום ים, און בּיז צום נָהָר זײַנע יוֹנֶקֶת. 13 לָמָּה האָסטו פרץ זײַנע גָּדֵר, אַז אַלע וועגגייער זאָלן אים ארה? 14 דער חזיר פון וואַלד כרסם אים, און די זִיז פון שָׂדֶה רעה זיך אויף אים. 15 אלוקים צבָאות, שוב זיך, נָא, נבט פון שָׁמַיִם און ראה, און פקד אויפן דאָזיקן גֶּפֶן, 16 און כַּנָּה וואָס דײַן ימין [זען תהלים 110:1] האָט נטע, און בֵּן וואָס דו האָסט דיר אמץ. 17 ער איז פון אֵש שׂרף, ער איז כסח; פון דעם גְּעָרָה פון דײַן פנים זיי אבד. 18 זאָל דײַן יָד זײַן אויף דעם איש פון דײַן ימין [זעו ימין האדוֹן משיח תהלים 110:1], אויף דעם בֶּן אָדָם וואָס דו האָסט דיר אמץ, 19 אַז מיר זאָלן זיך נישט סוג פון דיר; זאָלסט אונדז חיה, אַז מיר קרא דײַן שֵׁם. 20 ה' דו אלוקים צבָאות, שוב אונדז, אור דײַן פנים, אַז מיר זאָלן נוֹשַׁע [ישע] ווערן.

תהלים81

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, אויף גִּתִּית; פון אָסָפן. 2 רנן צו אלוקים אונדזער עֹז, הריע [רוע] צו אלוקי יעקב. 3 נשׂא [זען ישעיה 53:4] זִמרה, און נתן אויף אַ תֹּף, אויף אַ כִּנּוֹר נָעים מיט אַ נֵבֶל. 4 תקע שופר אום רֹאש-חוֹדש, אין כֶּסֶא ליוֹם חַגֵּנוּ. 5

וואָרעם דאָס איז חוק פאַר ישׂראל, אַ מִשְׁפָּט פון אלוקי יעקב. 6 אַן עֵדוּת אין יוסף האָט ער עס שׂים, אַז ווען ער איז יצא אויף אֶרֶץ מצרַיִם, האָב איך אַ שְׂפַת מיר אומבאַקאַנט שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12]. 7 איך האָב סור זײַן שְׁכֶם פון סֵבֶל, זײַנע כף זאָלן עבר פון דעם דוד. 8 האָסט קרא אין צרה, און איך האָב דיך חלץ, איך האָב דיר ענה פון דער סֵתֶר פון רַעַם. איך האָב דיך בחן בײַ מֵי מְרִיבָה. סֶלָה. 9 שמע, עַמִּי, און איך וועל דיך העיד [עוד], ישׂראל, ווען דו זאָלסט מיר שמע! 10 קיין אֵ-ל זָר זאָל נישט זײַן בײַ דיר, און זאָלסט זיך נישט שחה צו קיין אֵ-ל נֵכָר. 11 איך בין ה' אֱלֹקֶיךָ, וואָס האָט דיך עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2] פון אֶרֶץ מצרַיִם; הרחיב [רחב] דײַן פֶּה און איך וועל עס מלא. 12 אָבער עַמִּי האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיה 52:15; דברים 18:15] צו מײַן קוֹל, און ישׂראל האָט נישט אבה צו מיר. 13 און איך האָב אים שלח אין דער שרירות פון זײַן לֵב, זיי זאָלן הלך לויט זייערע מוֹעֲצָה. 14 לו עַמִּי וואָלט שמע צו מיר, אַז ישׂראל וואָלט אין מײַנע דֶּרֶך הלך! 15 איך וואָלט מעט הִכְנִיעַ [כנע] זייערע פײַנט, און אויף זייערע צרים שוב מײַן יָד. 16 די שָׂונאים פון ה' וואָלטן כחש פאַר אים, און זייער עֵת וואָלט געווען לעולם. 17 און אים וואָלט מען אכל מיט דעם חֵלֶב חִטָּה; און פון צור דיך וואָלט איך מיט דבש שׂבע [זען ישעיה 53:11].

תהלים82

1 מזמור פון אָסָפן. אלוקים נצב אין דער עדה פון אֵ-ל, אין מיטן פון די אלוקים [זען יוחנן 10:35-36] ער שפט. 2 עַד מָתַי וועט איר שפט עָוֶל, מיט מַשׂוֹא-פָּנִים די רשָׁעים? סֶלָה. 3 שפט דעם דַּל און דעם יתום, דעם עָנִי און דעם רוֹש מאַכט צדק. 4 פלט דעם דַּל און דעם אביון, פון דער יָד פון די רשָׁעים זײַט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 5 זיי ידע נישט, און זיי פאַרשטייען נישט, אין חֹשֶׁךְ הלך זיי; כֹּל מוֹסְדוֹת פון אֶרֶץ נמוט [מוט]. 6 איך וואָלט אמר, אלוקים זײַט איר, און בְּנֵי אויבערשטער [זען אפס' 1:5; כיפא ב 1:4; זען בן הנבחר משיח כנגד ילדים פון אמוץ, יוחנן 1:11-18

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] זײַט איר אַלע. 7 אָבער אַזוי ווי אָדָם וועט איר מות, און ווי אחד פון די שׂרים וועט איר נפל. 8 קוּם! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אלוקים, שפט הָאָרֶץ, וואָרעם כֹּל הַגּוֹיִם זײַנען דײַן נחלה.

תהלים83

1 אַ שיר, מזמור פון אָסָפן. 2 אלוקים, נישט זײַ דֳּמִי, זאָלסט נישט חרש און נישט שקט, אֵ-ל. 3 וואָרעם הנה, דײַנע פײַנט המה, און דײַנע שָׂונאים נשׂא [זען ישעיה 52:13] דעם קאָפּ. 4 אַקעגן דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] סוד זיי זיך הערים [ערם], און זיי יעץ זיך אַקעגן דײַנע צפן. 5 זיי האָבן אמר: הלך, און לאָמיר זיי הכחיד [כחד] פון זײַן אַ גוֹי, אַז מער זאָל נישט זכר ווערן דער שֵׁם ישׂראל. 6 וואָרעם זיי האָבן יעץ מיט לֵב יחדו, קעגן דיר אַ בְּרִית זיי כרת. 7 די אוהלים פון אדום, און די ישמעאֵלים, מואָב, און די הַגרים; 8 גבל, און עַמּוֹן, און עֲמָלֵק, פלֶשֶׁת מיט די יושבי צור. 9 אויך אַשּׁוּר האָט זיך נִלְוָה [לוה] מיט זיי; זיי זײַנען זרוֹעַ [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ אלוקים] צו בְּנֵי-לוֹט. סֶלָה. 10 עשׂה צו זיי אַזוי ווי צו מִדְיָן, ווי צו סיסראָן, ווי צו יבינען בײַם נַחַל קִישׁוֹן, 11 וואָס זײַנען שמד געוואָרן אין עֵין-דֹּאר, געוואָרן ווי דֹּמֶן אויף אֲדָמָה. 12 שית זייערע נְדִיב ווי עוֹרֵב און ווי זאב [זען שפטים 7:25], און ווי זבח און ווי צלמֻנָע [זען שפטים 8:21], אַלע זייערע נָסִיךְ; 13 די וואָס אמר: לאָמיר יַרשען פאַר אונדז די נָוֶה פון אלוקים. 14 אֱלֹקַי, שית זיי ווי גַּלְגַּל, ווי קַש פאַרן ווינט. 15 ווי אֵש וואָס בער אַ וואַלד, און ווי אַ לֶהָבָה וואָס להט די הָרִים, 16 אַזוי זאָלסטו זיי רדף מיט דײַן סְעָרָה, און מיט דײַן סוּפָה זיי בהל. 17 מלא זייער פנים מיט קלוֹן, אַז זיי זאָלן בקש [זען מלאכי 3:1] דײַן שֵׁם, ה'. 18 זאָלן זיי בוש און נבהל [בהל] ווערן עדי עד, און זאָלן זיי חפר ווערן און אבד. 19 און זאָלן זיי ידע אַז דו אַליין, וואָס דײַן שֵׁם איז ה', ביסט דער אויבערשטער איבער כֹּל הָאָרֶץ.

תהלים84

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ, אויף גִּתִּית; פון די בְּנֵי קֹרַח אַ מזמור. 2 ווי ידידות [יָדִיד] זײַנען דײַנע משכּנוֹת [משכן], ה' צבָאוֹת! 3 מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] כסף און כלה נאָך די חצרוֹת [חָצֵר] פון ה'; מײַן לֵב און מײַן בשׂר רנן צום אֵ-ל חָי. 4 אַפילו אַ צִפּוֹר מצא אַ היים, און אַ דְּרוֹר אַ קֵן פאַר זיך, ווו זי שית אַהין אירע אֶפְרֹחַ, בײַ דײַנע מזבחות, ה' צבָאוֹת, מײַן מֶלֶךְ און אֱלֹקַי. 5 אַשְׁרֵי צו די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין דײַן

בית; עוֹד וועלן זיי דיך הלל. סֶלָה. 6 אַשְׁרֵי צו די אָדָם וואָס זייער עֹז איז אין דיר, וואָס דײַנע מסלות [מְסִלָּה] זײַנען אין זייער לֵב. 7 דורכגייענדיק דעם עמק בָּכָא, שית זיי אים פאַר אַ מַעְיָן; יאָ, מוֹרֶה העטה [עטה] אים מיט ברכות. 8 זיי הלך פון חיל צו חיל, זיי ווײַזן זיך פאַר אלוקים אין צִיּוֹן. 9 ה' דו אלוקים צבָאות, שמע צו מײַן תפילה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE], האזין [אזן], דו אלוקי יעקב. סֶלָה. 10 אלוקים אונדזער מָגֵן, ראה, און נבט אויף דעם פנים פון דײַן משיח [זען

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]. 11 וואָרעם בעסער אַ יום אין דײַנע חצרות [חָצֵר] איידער 1000 [אנדערשווו]; איך וואָלט בחר הסתופף [ספף] אין בית אֱלֹקָי, איידער דור אין אוהלים פון רֶשַׁע. 12 וואָרעם אַ שֶׁמֶש און אַ מָגֵן איז ה' אלוקים, חן און כבוד נתן ה'; ער מָנָע נישט קיין טוֹב פון די וואָס הלך אין תמים. 13 ה' צבָאות, אַשְׁרֵי צו דעם אָדָם וואָס בטח זיך אויף דיר.

תהלים85

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון בְּנֵי-קֹרַח מזמור. 2 האָסט רצה [זען לוקס 2:14], ה', דײַן אֶרֶץ, האָסט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] די שְׁבִית יעקב. 3 האָסט נשׂא די עָוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI] פון דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], האָסט כסה זייערע כּל חטאת. סֶלָה. 4 האָסט אסף אַלע דײַן עֶבְרָה, האָסט זיך שוב פון דײַן חרון אף [זען רומ' 1:18]. 5 שוב אונדז, אלוקי יִשְׁעֵנוּ, און הפר [פרר] דײַן כעס קעגן אונדז. 6 צי לְעוֹלָם וועסטו אנף אויף אונדז? וועסטו משך דײַן אף אויף דָּור-דורות? 7 צי וועסטו אונדז נישט חיה ווידער, אַז דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זאָל זיך שׂמח מיט דיר? 8 ווײַז אונדז, ה', דײַן חֶסֶד, און דײַן ישע זאָלסטו אונדז נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 9 איך שמע וואָס הָאֵ-ל ה' דבר; פאַרוואָר, ער דבר שלוֹם פאַר זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און פאַר זײַנע חסידים; אָבער זיי זאָלן זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו כִּסְלָה. 10 אַדְּ קָרוֹב צו זײַנע פרומער ירא שמים איז זײַן יֵשַׁע, כדי כבוד זאָל שכן אין אונדזער אֶרֶץ. 11 חֶסֶד און אמת האָבן זיך נפגש [פגש], צֶדֶק [זען "צֶדֶק" דניאל 9:24] און שלום [זען ישעיה 53:5] האָבן זיך נשק [זען תהלים 2:12]. 12 אמת צמח [זען צמח משיח ישוע זכריה 6:11-12] פון הָאָרֶץ, און צֶדֶק נשקף [שקף] פון שָׁמַיִם. 13 יאָ, ה' וועט נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] הַטוֹב, און אונדזער אֶרֶץ וועט נתן איר יְבוּל. 14 צֶדֶק וועט הלך אים פאַרויס, און שׂים אין דֶּרֶדְּ זײַנע פעם.

תהלים86

1 אַ תפילה פון דָּוִדן. נטה, ה', דײַן אׇזֶן, ענה מיר, וואָרעם עָנִי און אֶבְיוֹן בין איך. 2 שמר מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] וואָרעם איך בין חָסִיד, ישע, דו אֱלֹקָי, דײַן עֶבֶד [זען "עֶבֶד" ישעיה 52:13] וואָס בטח זיך אויף דיר. 3 חנן מיך, אֲדֹנָי, וואָרעם צו דיר קרא איך כּל הַיּוֹם. 4 שׂמח די נפש פון דײַן עֶבֶד, וואָרעם צו דיר, אֲדֹנָי, נשׂא [זען "נשׂא" ישעיה 52:13] איך אויף מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 5 וואָרעם דו, אֲדֹנָי, ביסט טוֹב און סַלָּח, און רַב חֶסֶד [זען ישועת אלוקינו איז חֶסֶד + גאָרנישט

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI] צו אַלע וואָס קרא דיך. 6 האזין [אזן], ה', מײַן תפילה, און קשב צו דעם קוֹל פון מײַנע תַּחֲנוּן. 7 אין יוֹם צָרָה קרא איך דיך, וואָרעם דו וועסט מיר ענה. 8 נישטא

כָּמוֹדְּ [זען https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ], אֲדֹנָי, צווישן די אלוקים, און נישטא אַזוי ווי דײַנע מעשׂים. 9 כּל גּוֹיִם וואָס דו האָסט עשׂה, וועלן בוא און זיך שחה פאַר דיר, אֲדֹנָי, און כָּבַד דײַן שֵׁם. 10 וואָרעם גָּדוֹל ביסטו, און עשׂה נפלאות, דו אלוקים אַליין. 11 לערן מיך, ה', דײַן דֶּרֶדְּ, איך זאָל הלך אין דײַן אמת, יחד מײַן לֵב צו ירא דײַן שֵׁם. 12 איך וועל דיך ידה, אֲדֹנָי אֱלֹקָי, מיט מײַן כּל לֵב, און כבד דײַן שֵׁם לְעוֹלָם. 13 וואָרעם גָּדוֹל איז דײַן חֶסֶד צו מיר, און האָסט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] פון דער תַּחְתִּיָּה שְׁאוֹל. 14 אלוקים, זדים [זֵד] זײַנען קום אויף מיר, און אַן עדה [זען "עדה" תהלים 22:17] עריצים [עריץ] בקש [זען "בקש" מלאכי 3:1] מײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיה 53:10], און זיי שׂים דיך נישט אַנטקעגן זיך. 15 אָבער דו אֲדֹנָי ביסט אֵ-ל רחום און חַנּוּן, אָרֶדְּ אין אפים און רַב אין חֶסֶד און אֱמֶת. 16 פנה זיך צו מיר, און חנן מיך, נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן עֹז צו דײַן עֶבֶד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g], און ישע בֶּן פּוּן דײַן אָמָה. 17 עשׂה מיר אַן אוֹת [זען "אוֹת" ישעיה 7:14] צום טוֹבָה, און זאָלן ראה מײַנע שָׂונאים און בוש ווערן, אַז דוּ ה' האָסט מיך עזר און מיך נחם.

תהלים87

1 פּוּן בְּנֵי-קֹרַח מזמור; אַ שיר. זײַן יְסוּדָה איז אויף די הָרִים [הַר] קֹדֶשׁ. 2 ה' האָט אהב די שְׁעָרִים פּוּן צִיּוֹן מער פּוּן כּל משכּנוֹת [משכן] פּוּן יעקב. 3 נִכְבָּדוֹת דבר פּוּן דיר, דוּ עִיר פּוּן האלוקים. סֶלָה. 4 איך זכר רַהַב און בָּבֶל פאַר מײַנע באַקענטע; הנה איז פלֶשֶׁת, און צֹר מיט כּוּש: דער דאָזיקער איז ילד [זען "ילד" ישעיה 7:14] געוואָרן אין אירע [צִיּוֹן]. 5 אָבער פּוּן צִיּוֹן ווערט אמר: דער און יענער איז דאָרטן ילד [זען "ילד" ישעיה 7:14] געוואָרן, און דער אויבערשטער אַליין כּוּן זי. 6 ה' ספר בײַם כּתב די עמים: דער דאָזיקער איז דאָרטן ילד [זען "ילד" ישעיה 7:14] געוואָרן. סֶלָה. 7 יאָ, אַזוי ווי שרים חֹללים [חלל] אַלע מײַנע מַעְיָנָן, פּוּן דיר.

תהלים88

1 אַ שיר; מזמור פּוּן בְּנֵי-קֹרַח; פאַר דעם מְנַצֵּחַ, צו מַחלַת לעַנוֹת; אַ מַשְׂכִּיל פּוּן הֵימָן דעם אֶזְרָחִי. 2 ה' דוּ אלוקי ישוּעתי, איך צעק בײַ לַיְלָה פאַר דיר, 3 זאָל בוא מײַן תפילה פאַר דיר; נטה דײַן אָזֶן צו מײַן רִנָּה. 4 וואָרעם שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] מיט רעוֹת איז מײַן נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיה 53:10], און חַיַּי האָט צו שְׁאוֹל נגע. 5 איך ווער חשב מיט יוֹרְדִים אין בּוֹר, איך בין געוואָרן ווי אַ גֶּבֶר אָן אֱיָל, 6 אַ חפשי [זען נפטר פּוּן חטא, רומ' 6:7] צווישן מתים; ווי חללים וואָס שכב אין קֶבֶר [זען ישעיה 53:9], וואָס דוּ זכר זיי נישט מער, און זיי זײַנען פּוּן דײַן יָד גזר [זען ישעיה 53:8]. 7 האָסט מיך שית אין דער בּוֹר תחתי. אין פינצטערנישן, אין מְצוֹלָה. 8 אויף מיר האָט זיך סמך [זען מַה"ש 14:23] דײַן חֵמָה, און אַלע דײַנע מִשְׁבָּר דריקסטוּ אויף מיר. סֶלָה. 9 האָסט רחק מײַנע באַקענטע פּוּן מיר, האָסט מיך שית תּוֹעֵבוֹת בײַ זיי; איך בין כּלא און קען נישט יצא. 10 מײַן אויג דאב פּוּן עֹנִי; איך האָב דיך קרא, ה', כּל יוֹם, איך האָב שטח צו דיר מײַנע כּף. 11 וועסטו פאַר מתים עשׂה פֶּלֶא? צי די רפאים וועלן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] דיך ידה? סֶלָה. 12 וועט ספר ווערן אין קבר [זען ישעיה 53:9] דײַן חֶסֶד? דײַן אמונה אין אֲבַדּוֹן? 13 וועלן באַקאַנט ווערן אין דער חֹשֶׁךְ דײַנע פֶּלֶא [זען ישעיה 9:5]? און דײַן צדקה אין אֶרֶץ נְשִׁיָּה? 14 אָבער איך, צו דיר, ה', שוע איך, און אין בֹּקֶר קדם פאַר דיר מײַן תפילה. 15 לָמָּה זָנַח, ה', מײַן נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיה 53:10]? און סֵתֶר דײַן פנים פּוּן מיר? 16 איך בין עָנִי און גָוַע פּוּן נֹעַר אָן, איך נשׂא [זען ישעיה 52:13] דײַן אֵימָה, איך בין פּוּן. 17 איבער מיר איז דײַן חרוֹן עבר, דײַנע בעוּתִים האָבן מיך צמת. 18 זיי האָבן מיך סבב ווי מַיִם כּל הַיּוֹם, זיי האָבן יחד מיך הקיף [נקף]. 19 האָסט רחק פּוּן מיר אֹהֵב און רֵעַ, מײַן באַקענטשאַפט איז די חֹשֶׁךְ.

תהלים89

1 אַ משׂכּיל פּוּן אֵיתָן דעם אֶזְרָחִי. 2 די חסדים פּוּן ה' וועל איך עוֹלָם שיר, אויף דָּוֹר-דוֹרוֹת וועל איך באַקאַנט מאַכן דײַן אמונה מיט מײַן פֶּה. 3 וואָרעם איך אמר: עוֹלָם בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] איז די חֶסֶד, אין די הימלען, אין זיי האָסטו כּוּן דײַן אמונה: 4 איך האָב כּרת [זען "כּרת" דניאל 9:26] בְּרִית מיט מײַן בָּחִיר, איך האָב שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] צו דוד מײַן עֶבֶד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE]: 5 עַד עוֹלָם וועל איך כּוּן דײַן זֶרַע [זען התג' 22:16], און אויף דָּוֹר-דוֹרוֹת וועל איך בנה דײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 20:11-15]. סֶלָה. 6 און די הימלען ידה דײַנע פֶּלֶא [זען ישעיה 9:5], ה', אויך דײַן אמונה אין דער קְהַל פּוּן די קְדֹשִׁים [זען יהודה 1:3]. 7 וואָרעם ווער אין שחק קען זיך גלײַכן צו ה'? ווער איז דָּמָה צו ה' צווישן די בני א-לים? 8 אֵ-ל איז נערץ [ערץ] רבּה אין דעם סוֹד פּוּן די קדוֹשים, און נוֹרָא [ירא] פאַר אַלע זײַנע ארוּמיקע. 9 ה' דוּ אלוקי צבָאוֹת, ווער איז אַזוי חֲסִין ווי דוּ, יָ-הּ? און דײַנע אֱמוּנָה זײַנען רונד אַרום דיר. 10 דוּ מושל [משל] איבער דער גֵּאוּת פּוּן ים, אַז זײַנע גַּל נשׂא זיך, טוּסט דוּ זיי שבּח. 11 דוּ האָסט דכא [זען ישעיה 53:5] ווי חָלָל, רַהַב, מיט דײַן זרוֹעַ [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] פּוּן עֹז האָסטו פּזר דײַנע

פײַנט. 12 דײַן איז דער שָׁמַיִם, דײַן אויך אֶרֶץ; די תֵּבֵל און איר מְלֹא, זיי האָסט דו יסד. 13 צפון און ימין [זען תהלים 110:1] זיי האָסט דו בּרא, תבור און חרמון רנן פון דײַן שֵׁם. 14 דו האָסט זרוֹע [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ אלוקים] מיט גבורה, דײַן יָד איז עזז, דײַן ימין איז רום. 15 צדק און מִשְׁפָּט זײַנען דאָס מָכוֹן פון דײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 20:11-15], חֶסֶד און אמת זײַנען קדם דײַן פנים. 16 אַשְׁרֵי הָעָם וואָס ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] תרועָה, וואָס הלך, ה', אין אוֹר פון דײַן פנים. 17 אין דײַן שֵׁם גיל זיי זיך כּל הַיּוֹם, און דורך דײַן צדקה ווערן זיי רום. 18 וואָרעם דו ביסט די תפארת פון זייער עֹז, און דורך דײַן רצון ווערט רום אונדזער קֶרֶן. 19 וואָרעם ה', ער איז אונדזער מָגֵן, און דער קָדוֹש ישׂראל, ער איז אונדזער מֶלֶךְ. 20 האָסט אַ מאָל אין אַ חֲזוֹן דבר צו דײַנע חסידים, און האָסט אמר: איך האָבּ שוה עֵזֶר אויף אַ גִּבּוֹר, איך האָבּ רום אַ בָּחוּר [בחר] פון עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 21 איך האָבּ מצא דוד מײַן עֶבֶד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE], איך האָבּ מיט מײַן שֶׁמֶן קדש אים משח; 22 אַז מײַן יָד זאָל זײַן כּון מיט אים, און מײַן זרוֹעַ [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] זאָל אים אמץ. 23 קיין פײַנט זאָל נישט השיא [נשא] פון אים, און קיין בֶּן עָוֶל זאָל אים נישט ענה. 24 און איך וועל כּתת זײַנע צַר פון פאַר אים, און זײַנע שׂונאים וועל איך נגף. 25 און מײַן אמונה און מײַן חֶסֶד וועלן זײַן מיט אים, און דורך מײַן שֵׁם וועט רום ווערן זײַן קֶרֶן. 26 און איך וועל שׂים אויפן ים זײַן יָד, און אויף די נהרות [נָהָר] זײַן ימין [זען תהלים 110:1]. 27 ער וועט מיך קרא: אָבִי בּיסטו, אֵ-לִי, און דער צור פון מײַן ישועָה; 28 אויך איך וועל אים מאַכן פאַרן בּכוֹר, פאַרן העכסטן איבּער די מלכי-אֶרֶץ. 29 לְעוֹלָם וועל איך אים זײַן שומר איבּער מײַן חֶסֶד, און מײַן בְּרִית וועט אים בּלײַבּן נֶאֱמָן. 30 און איך וועל שׂים לָעַד זײַן זֶרע [זען התג' 22:16], און זײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 20:11-15] ווי די יְמֵי שמים. 31 אַז זײַנע בָּנִים וועלן עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] מײַן תורה, און אין מײַנע משפטים וועלן זיי נישט הלך; 32 אַז מײַנע חֻקּוֹת וועלן זיי חלל, און מײַנע מצוות וועלן זיי נישט זײַן שומר איבּער; 33 וועל איך פקד מיט אַ שֵׁבֶט זייער פשע [זען ישעיה 53:5], און מיט נגעים [נגע] זייער עוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI

] 34 אָבּער מײַן חֶסֶד וועל איך נישט פרר פון אים, און נישט שקר מײַן אמונה. 35 איך וועל נישט חלל מײַן בְּרִית, און דעם מוֹצָא פון מײַנע ליפן וועל איך נישט שָׁנָה. 36 אַחַת האָבּ איך שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] אין מײַן קדש: איך וועל נישט כּזב צו דָוִדוֹ! 37 זײַן זֶרע [זען התג' 22:16] זאָל זײַן לְעוֹלָם, און זײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 20:11-15] ווי די שֶׁמֶשׁ פאַר מיר. 38 אַזוי ווי די יָרֵחַ זאָל ער עולם כּון, און ווי עדות נֶאֱמָן אין שַׁחַק. סֶלָה. 39 אָבּער דו האָסט זנח און מאס [זען "מאס" תהלים 118:22], האָסט זיך הִתְעַבָּר [עבר] אויף דײַן משיח [זען

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U].

40 האָסט נִאֵר דעם בְּרִית פון דײַן עֶבֶד, האָסט חלל צו הָאָרֶץ זײַן נֵזֶר. 41 האָסט פרץ אַלע זײַנע גְּדֵרָה, האָסט שׂים פון זײַנע מִבְצָר אַ מְחִתָּה. 42 שסס האָבּן אים אַלע וועגגייער, ער איז געוואָרן אַ חרפה בּײַ זײַנע שכנים. 43 האָסט רום די ימין פון זײַנע צרים, האָסט שׂמח אַלע זײַנע פײַנט. 44 אויך דו שוב דעם שאַרף פון זײַן חֶרֶב, און האָסט אים נישט געלאָזט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין מלחמה. 45 האָסט שבת זײַן טֹהַר, און מגר זײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 20:11-15] צו הָאָרֶץ. 46 האָסט קצר די טעג פון זײַן עלומִים, האָסט אים מיט בּוּשָׁה העטה [עטה]. סֶלָה. 47 עַד מָה, ה', וועסטו זיך סֵתֶר לָנֶצַח? וועט בער ווי אֵש דײַן חֵמָה? 48 זכר, וואָס איז מײַן חֶלֶד; צו וואָס פאַר שָׁוְא דו האָסט בּרא [זען תהלים 51:12; יוחנן 3:3] כּל בְּנֵי אָדָם. 49 וואָסער גֶּבֶר קען חיה און נישט ראה דעם מות [זען "מות" ישעיה 53:9]? מאַכן מלט זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] פון דער יָד פון שְׁאוֹל? סֶלָה. 50 ווו זײַנען דײַנע חסדים הראשונים, אֲדֹנָי, וואָס דו האָסט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] דָוִדוֹ אין דײַן אמונה? 51 זכר, אֲדֹנָי, די חֶרְפַּה פון דײַנע עבדים, וואָס איך נשׂא [זען ישעיה 53:4] אין מײַן חֵיק פון כּל רבּים עַמִּים; 52 וואָס דײַנע פײַנט, ה', חרף, וואָס זיי חרף די עִקְּבוֹת פון דײַן משיח [זען

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U] . 53 ברך ה' לְעוֹלָם, אָמֵן און אָמֵן!

תהלים90

1 אַ תפילה פון משה דעם איש האלוקים. אֲדֹנָי, דו ביסט אונדז געווען אַ מָעוֹן [זען יוחנן 14:2] אין דוֹר וָדוֹר. 2

איידער די הָרים זײַנען ילד [זען "ילד" ישעיה 7:14] געוואָרן, און דו האָסט חולל [זען תהלים 51:7

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ] אֶרֶץ און די תֵּבֵל, און פון עוֹלָם ביז עוֹלָם,
ביסט דו אֵ-ל. 3 ברענגסט אֱנוֹש ביז דַּכָּא, און אמר: שוב, איר בְּנֵי אָדָם. 4 וואָרעם 1000 שָׁנָה איז אין דײַנע אויגן ווי
דער נעכטיקער טאָג, ווען ער איז עבר, און ווי אַן אַשְׁמוּרָה אין דער לַיְלָה. 5 זרם זיי אַוועק, ווי שֵׁנָה ווערן זיי; אין
בֹּקֶר ווי חָצִיר ער חלף, 6 אין בֹּקֶר צוץ און חלף צום עֶרֶב מולל [מלל] און יבש. 7 וואָרעם מיר ווערן כלה אין דײַן אף,
און אין דײַן חֵמָה ווערן מיר נבהל [בהל]. 8 דו שית עוֹנֹתֵינוּ [זען ישעיה 53:5] אַנטקעגן דיר, עֲלֻמֵנוּ [עלם] פאַרן אור
פון דײַן פנים. 9 וואָרעם אַלע אונדזערע טעג פנה אין דײַן עֶבְרָה, מיר כלה שָׁנֵינוּ אַזוי ווי אַ הֶגֶה. 10 די יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ,
זיי זײַנען 70 שָׁנה, און אַז אין גבורֹת [גבורה], איז 80 שָׁנָה; און אין בעסטן פאַל, עָמָל און אָוֶן; וואָרעם חיש גוז עס,
און מיר עוף אַוועק. 11 ווער ידע די עֹז פון דײַן אף, אַז ווי דײַן יִרְאָה אַזוי איז דײַן עֶבְרָה? 12 לערן אונדז ריכטיק צו
מָנָה אונדזערע טעג, כדי מיר זאָלן בוא לְבַב חָכְמָה. 13 שוב זיך, ה'. עַד מָתָי? און נחם זיך אויף דײַנע עבדים. 14 שַׂבע
[זען ישעיה 53:11] אונדז אין בֹּקֶר מיט דײַן חֶסֶד, כדי מיר זאָלן רנן און זײַן שֹׂמח אין כֹּל יָמֵינוּ. 15 שֹׂמח אונדז ווי די
טעג וואָס דו האָסט אונדז ענה, די שָׁנוֹת וואָס מיר האָבן ראה רָעָה. 16 זאָל באַוויזן ווערן דײַן פעל צו דײַנע עבדים,
און דײַן הָדָר אויף זייערע בָּנִים. 17 און זאָל די נֹעַם פון אֲדֹנָי אֱלֹקֵינוּ זײַן אויף אונדז; און כון פאַר אונדז דאָס מַעֲשֵׂה
פון יָדֵינוּ, יאָ, דאָס מַעֲשֵׂה פון יָדֵינוּ, כון עס.

תהלים91

1 דו וואָס ישב אין דער סֵתֶר פון אויבערשטער, וואָס אין צל פון שַׁדַּי לון, 2 איך אמר אויף ה', מײַן מַחְסֶה און מײַן
מְצוּדָה אֱלֹקַי וואָס איך בטח זיך אויף אים, 3 אַז ער וועט דיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון פַּח פון יקוש, פון
דער דֶּבֶר פון הוֹת [הוָה]. 4 מיט זײַן אֶבְרָה וועט ער דיך יָסֵךְ [סכך], און אונטער זײַנע כנפים [כנף] וועסטו זיך חסה;
צִנָּה און סֹחֵרָה איז זײַן אמת. 5 וועסט נישט ירא האָבן פאַר פַּחַד פון לַיְלָה, פאַר חֵץ וואָס עוף יוֹמָם; 6 פאַר דֶּבֶר
וואָס הלך אום אין אֹפֶל, פאַר קֶטֶב וואָס שדד אין צהרים. 7 דיר פון צַד וועלן נפל 1000, און 10,000 פון דײַן ימין
[זען ימין האדון משיח תהלים 110:1], צו דיר וועט עס נישט נגש. 8 בלויז מיט דײַנע אויגן וועסטו נבט, און די
שִׁלֻּמָה פון די רשָׁעים וועסטו ראה. 9 ווײַל דו האָסט שֹׂים ה', וואס איז מײַן מַחְסֶה, דעם אויבערשטער פאַר דײַן
מְעוֹן [זען יוחנן 14:2]. 10 דיך וועט נישט אנה קיין רָעָה, און קיין נגע [זען ישעיה 53:4] וועט נישט קרב צו דײַן אֹהֶל.
11 וואָרעם זײַנע מלאכים וועט ער צוה וועגן דיר, דיך לִשמֹר אין אַלע דײַנע דרכים. 12 אויף כפים [כף] וועלן זיי דיך
נשֹׂא [זען ישעיה 53:4], טאָמער וועסטו נגף אָן אַן אֶבֶן דײַן רגל . 13 אויף שַׁחַל און פֶּתֶן וועסטו דרך, וועסט רָמַס
כְּפִיר און תַּנִּין. 14 ווײַל ער האָט חָשַׁק צו מיר, וועל איך אים פלט; איך וועל אים שֹׂגב, ווײַל ער ידע מײַן שֵׁם. 15 ער
וועט מיך קרא, און איך וועל אים ענה, איך וועל זײַן מיט אים אין צרה, איך וועל אים חלץ, און אים ברענגען צו
כבוד. 16 מיט אֹרֶךְ ימים [זען ישעיה 53:10] וועל איך אים שֹׂבע [זען ישעיה 53:11], און וועל אים ווײַזן מײַן ישוּעָה.

תהלים92

1 מזמור; אַ שיר פאַר דעם יום שבת. 2 טוֹב איז צו ידה [זען רומ' 2:29] ה', און זמר צו דײַן שֵׁם, דו אויבערשטער; 3 צו
נגד אין בֹּקֶר דײַן חֶסֶד און דײַן אמונה אין די לילות, 4 אויף אַן עָשׂוֹר און אויף אַ נֵבֶל, מיט הִגָּיוֹן אויף דער כִּנּוֹר. 5
וואָרעם האָסט מיך שֹׂמח, ה', מיט דײַן פֹּעַל, איך רנן וועגן די מעשֵׂים פון דײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 6 ווי גָדוֹל זײַנען דײַנע מעשֵׂים, ה'! עמק מאֹד
זײַנען דײַנע מחשבות [זען רומ' 11:33-34]. 7 דער איש בַּעַר ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] נישט, און דער
כְּסִיל פאַרשטייט דאָס נישט. 8 אַז די רשָׁעים פרח ווי עֵשֶׂב, און עס צוץ כֹּל טוּעֵר פון אָוֶן, איז דאָס כדי זיי זאָלן שמד
ווערן עָדֵי עַד. 9 אָבער דו ביסט מָרוֹם לְעוֹלָם, ה'. 10 וואָרעם הנה דײַנע פײַנט, ה', וואָרעם הנה דײַנע פײַנט וועלן
אבד [זען "אבד" יוחנן 3:16], התפרד [פרד] וועלן ווערן כֹּל טוּעֵר פון אָוֶן. 11 און האָסט רום ווי בְּרֵאֵם מײַן קֶרֶן;
איך האָב מיך בָּלַל מיט שֶׁמֶן רַעֲנָן. 12 און מײַן אויג האָט זיך נבט אויף מײַנע לויערער; אויף די מֵרַע וואָס קום אויף
מיר, שמע זיך מײַנע אוזנים. 13 דער צדיק [זען ישעיה 53:11] וועט פרח ווי אַ תָּמָר, ווי אַ צעדערבוים אין לבנון וועט
ער שֹׂגה. 14 שתל אין בית ה', אין די חצרוֹת [חָצֵר] פון אלוקינו וועלן זיי פרח. 15 זיי וועלן עוֹד נוב אין שֵׂיבָה, דָּשֵׁן און
רַעֲנָן וועלן זיי זײַן; 16 צו נגד אַז ה' איז יָשָׁר, מײַן צור וואָס קיין עַוְלָה איז אין אים נישטא.

תהלים93

1 ה' איז מלך; ער האָט זיך מיט גֵּאוּת לבש; ה' האָט זיך לבש, מיט עֹז זיך אזר; אויך איז כּוֹן די וועלט, זי זאָל זיך נישט
נמוט [מוט]. 2 כּוֹן דײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 15-20:11] מֵאָז [פון אָז], פון עוֹלם אָן ביסטו. 3 די נהרות [נָהָר], ה',
האָבּן נשׂא, די נהרות [נָהָר] האָבּן נשׂא [זען ישעיה 53:4] זייער קוֹל; די נהרות [נָהָר] נשׂא זייער דֶּכִי. 4 מער פון די
קוֹלוֹת פון מַיִם רבּים [זען התג' 1:15], פון מִשְׁבָּר אַדִּיר פון ים, איז אַדִּיר אין דער מרוֹם ה'. 5 דײַנע עֵדָה זײַנען אמן
מְאֹד; פאַר דײַן בּית נאה זיך קֹדֶשׁ, ה', אויף אֹרֶך יָמִים [זען ישעיה 53:10].

תהלים94

1 ה' דו אֵ-ל פון נקמוֹת, אֵ-ל פון נקמוֹת, הוֹפִיעַ [יפע]! 2 נשׂא [זען ישעיה 53:4] זיך, דו שֹׁפֵט הָאָרֶץ, שוב אום גְּמוּל צו
די גֵּאֶה. 3 עַד מָתַי וועלן די רשָׁעים, ה', עַד מָתַי וועלן די רשָׁעים זיך עלז? 4 זיי הבּיע [נבע], זיי דבּר [זען "דבר" ישעיה
7:10-14] עָתָק, זיי התאמר זיך, כּל טוֹער אָוֶן. 5 דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], ה',
דכא [זען ישעיה 53:5] זיי, און זיי ענה דײַן נחלה. 6 די אלמנה און דעם גֵּר הרגען זיי, און יתוֹמים רצח זיי. 7 און זיי
אמר: יָ-הּ וועט נישט ראה, און אלוקי יעקב וועט נישט מערקן. 8 באמערקן, איר בֹּעֲרִים [בער] אין עם [זען "עמי"
ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און איר כּסילים [כּסיל], ווען וועט איר שׂכל ווערן? 9 דער וואָס נטע
דאָס אֹזֶן, צי וועט ער נישט שמע? דער וואָס יצר דאָס אויג, צי וועט ער נישט נבט?

[זען https://www.youtube.com/watch?v=q2IxN0h4Ek0] 10 דער וואָס יסר די גּוֹיִם, צי וועט ער
נישט יכח? ער וואָס למד אָדָם דַּעַת? 11 ה' ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] די מחשבוֹת פון דעם אָדָם, אַז זיי

זײַנען הֶבֶל [זען https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ]. 12 אַשְׁרֵי צו דעם גֶּבֶר וואָס
דו יסר אים, יָ-הּ, און פון דײַן תוֹרה טוֹסטוּ אים למד; 13 כּדי אים צו השקיט [שקט] אין יְמֵי רָע, ביז אַ שחת וועט

כּרה [זען תהלים 22:17, https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] ווערן פאַרן רָשע. 14
וואָרעם ה' וועט נישט נטש זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זײַן נחלה נישט עזב
[זען "עזב" תהלים 17(16)-(1)22:2]. 15 וואָרעם עַד צֶדֶק וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] דאָס
מִשְׁפָּט, און נאָך אים כָּל יִשְׁרֵי לֵב. 16 ווער וועט קוֹם [זען "קוֹם" במדבר 24:17; הושע 6:2] פאַר מיר אַקעגן די מרעים
[מֵרַע]? ווער וועט זיך יצב פאַר מיר אַקעגן די טוֹער פון אָוֶן? 17 ווען נישט ה' וואָלט מיר אַן עֶזְרָה געווען, וואָלט
מעט שכן אין דוּמָה מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 18 ווען איך אמר: מײַן רגל מוט זיך, סעד מיך, ה',
דײַן חֶסֶד. 19 בּײַ מײַנע רֹב שַׂרְפִּים אין מיר, דײַנע תַּנְחוּם שִׁרְעַשַׁע מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 20
קען זיך חבר צו דיר דער כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 15-20:11] פון הַוָּה, וואָס יצר עָמָל דורך חֹק? 21 זיי גדד זיך אויף
דעם נפש פון צדיק, און דָּם נָקִי הִרְשִׁיעַ [פאַרמשפטן, רומ' 8:1] זיי. 22 אָבּער ה' איז מיר געווען פאַר אַ מִשְׂגָּב, און
אֱלֹקֵי פאר צוּר פון מײַן מַחְסֶה. 23 און ער האָט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] אויף זיי זייער אָוֶן, און
דורך זייער רָעָה ער זיי הצמית [צמת]; צמת זיי ה' אֱלֹקֵינוּ.

תהלים95

1 הלך, לאָמיר רנן צו ה', לאָמיר רנן צום צוּר יִשְׁעֵנוּ. 2 לאָמיר קדם פאַר זײַן פנים מיט תּוֹדָה, מיט זְמִרוֹת [זמיר]
לאָמיר רוע צו אים. 3 וואָרעם אַן אֵ-ל גדוֹל איז ה', און אַ מלך גדוֹל איבּער כּל אלוקים, 4 וואָס אין זײַן יָד זײַנען די
מֶחְקָר פון אֶרֶץ, און די תּוֹעֲפָה פון די הָרִים זײַנען זײַנען; 5 וואָס דער ים איז זײַנער, און ער האָט אים עשׂה; און די
יבשה האָבּן יצר זײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 6 בּוא, לאָמיר זיך שחה און כרע, לאָמיר בָּרַךְ
פאַר ה' עֹשֵׂנוּ [עשׂה

https://www.youtube.com/watch?v=q2IxN0h4Ek0]. 7 וואָרעם ער איז אלוקינו, און מיר עַם פון זײַן
מַרְעִית, און די צאָן פון זײַן יָד; ווען איר וואָלט הַיּוֹם שמע צו זײַן קוֹל! 8 הִקְשָׁה [קשה] נישט לבבכם ווי בּײַ מריבה,
ווי אין יוֹם מַסָּה אין דער מדבּר, 9 בּעת אבוֹתֵיכם האָבּן מיך נסה, מיך בחן, הגם זיי האָבּן ראה מײַן פעלים. 10 40
שָׁנָה האָבּ איך מיך קוט מיטן דור, און האָבּ אמר: אַ עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מיט

תעה [זען "תעה" ישעיה 53:6] לֵבַב זײַנען זײ, און זײ ידע נישט מײַנע דרכים; 11 וואָס דעריבּער האָבּ איך שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] אין מײַן אַף, זײ וועלן בּוא נישט אין מײַן מנוּחָה [זען "מנוּחָה" רות 1:9

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U] !

תהלים96

1 שיר צו ה' אַ שיר חָדָש, שיר צו ה', כּל הָאָרֶץ. 2 שיר צו ה', ברך שְׁמוֹ [זען "שמו" זכריה 6:11-12], בּשַׂר [זען

https://www.youtube.com/watch?v=qy26nilVSro

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE] פון יום צו יום זײַן ישועָה. 3 ספר צווישן די גוֹיִם זײַן כּבוד, צווישן כּל הָעַמִּים זײַנע נפלאוֹת. 4 וואָרעם גָדוֹל איז ה', און מְהֻלָּל מְאֹד, ער איז נוֹרא [ירא] איבּער כּל אלוקים; 5 וואָרעם כָּל אלוקי הָעַמִּים זײַנען אלילים, און ה' האָט די הימלען עשׂה. 6 הוֹד און הָדָר זײַנען פאַר זײַן פנים, עֹז און תפארת אין זײַן מִקְדָּש. 7 יהבּ צו ה', איר משפחות פון די עַמִּים, יהבּ צו ה' כּבוד און עֹז. 8 יהבּ צו ה' דעם כּבוד פון שְׁמוֹ [זען זכריה 6:11-12], נשׂא אַ מִנְחָה, און בּוא אין זײַנע חצרוֹת [חָצֵר]. 9 שחה זיך צו ה' מיט הֲדָרָה פון קֹדֶש, חול פאַר אים, כּל הָאָרֶץ. 10 אמר צווישן די גוֹיִם: ה' איז מלך; אויך איז כּון די וועלט, זי זאָל זיך נישט נמוט [מוט], ער וועט דין די עַמִּים מיט מֵישָׁר. 11 זאָלן זיך שׂמח די הימלען, און זאָל גיל זײַן הָאָרֶץ, זאָל רעם דער ים מיט זײַן מְלֹא. 12 זאָל עלז זײַן דאָס שָׂדֶה און אַלע וואָס דערין; דעמאָלט זאָלן רנן כּל עֲצֵי יָעַר; 13 פאַר ה', וואָרעם ער בּוא, וואָרעם ער בּוא צו שפט הָאָרֶץ; ער וועט שפט די וועלט מיט צֶדֶק [זען "צֶדֶק" דניאל 9:24], און די עַמִּים מיט זײַן אֱמוּנָה.

תהלים97

1 ה' איז מלך, זאָל גיל זײַן הָאָרֶץ, זאָלן זיך שׂמח די אִיִּים רבּים. 2 עָנָן און עֲרָפֶל זײַנען אַרום אים, צֶדֶק [זען "צֶדֶק" דניאל 9:24] און מִשְׁפָּט דאָס מָכוֹן פון זײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 20:11-15]. 3 אַן אֵש הלך אים פאַרויס, און להט רונד אַרום זײַנע פײַנט. 4 זײַנע בָּרָק אור די וועלט; עס ראה הָאָרֶץ, און זי חול. 5 די הָרִים מסס ווי דוֹנג פאַר ה', פאַר

דעם אֲדוֹן כּל הָאָרֶץ [זען מלאכי 3:1, https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc]. 6 די הימלען נגד זײַן צֶדֶק [זען "צֶדֶק" דניאל 9:24], און כּל העמים ראה זײַן כּבוד. 7 צו בּוש ווערן כּל עֹבְדֵי פֶסֶל, וואָס הלל זיך מיט אלילים; עס שחה זיך צו אים כּל אלוקים. 8 צִיּוֹן שמע און זי שׂמח זיך, און גיל זײַנען די טעכטערשטעט פון יהודה, פון וועגן דײַנע משפטים, ה'. 9 וואָרעם דו ה' ביסט דער אויבּערשטער איבּער כּל הָאָרֶץ, מְאֹד עלה איבּער כּל אלוקים. 10 איר אֹהֲבֵי ה', שִׂנְאוּ [שׂנא] רָע! ער זײַן שומר איבּער די נפשות פון זײַנע חסידים, פון דער יָד פון רשָׁעים איז ער זײַ נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 11 אַן אוֹר איז זרע פאַרן צדיק, און פאַר די יִשְׁרֵי לֵב אַ שִׂמְחָה. 12 שׂמח זיך, איר צדיקים [זען ישעיה 53:11], אין ה', און ידה זײַן זכר קדש.

תהלים98

1 מזמור. שיר צו ה' אַ שיר חדש, וואָרעם נפלאות האָט ער עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9]; זײַן ימין האָט אים הושיעה, און זײַן זרוֹע [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ אלוקים] קדש. 2 ה' האָט הודיע זײַן ישועָה, פאַר די אויגן פון הַגּוֹיִם האָט ער גלה זײַן צדקה. 3 ער האָט זכר זײַן חֶסֶד און זײַן אמונה צו דעם בּית ישׂראל; כּל אפסי אָרֶץ האָבּן ראה די ישועָה פון אלוקינו. 4 רוע צו ה', די כּל הָאָרֶץ, פצח און רנן און זמר. 5 זמר צו ה' אויף אַ כִּנּוֹר, אויף אַ כִּנּוֹר מיט קוֹל פון זִמְרָה. 6 מיט חצֹצרה און קוֹל פון שופר רוע פאַר ה' דעם מלך. 7 זאָל רעם דער ים מיט זײַן מְלֹא, די וועלט און די יוֹשבּים אין איר. 8 די נהרות [נָהָר] זאָלן מחא די כף, די הָרִים זאָלן רנן יחד; 9 פאַר ה', וואָרעם ער בּוא צו שפט הָאָרֶץ; ער וועט שפט די וועלט מיט צֶדֶק [זען "צֶדֶק" דניאל 9:24], און די עמים מיט מֵישָׁר.

תהלים99

1 ה' איז מלך, זאָלן רגז די עמים; ער ישב איבּער די כרובים, זאָל זיך נוט הָאָרֶץ. 2 ה' איז גָדוֹל אין צִיּוֹן, און ער איז

רום איבער כּל הָעַמִּים. 3 זאָלן זיי ידה דײַן גדוֹל און נוֹרָא שֵׁם. קָדוֹש איז ער! 4 און די עֹז פון דעם מלך וואָס האָט
אהב מִשְׁפָּט. דוּ האָסט שכן [זען יוחנן 1:14, מאמר מימרא שכינה מתגשם] מֵישָׁרִים, מִשְׁפָּט און צדקה האָסטו אין
יעקב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9]. 5 רום ה' אֱלֹקֵינוּ, און שחה זיך צו זײַן הֲדֹם [זען האדון משיח'ס
הֲדֹם, תהלים 110:1]; קָדוש איז ער! 6 משה און אהרֹן זײַנען געווען צווישן זײַנע כֹּהנים, און שמואל צווישן די וואָס
קרא שמוֹ [זען זכריה 6:11-12]; זיי פלעגן קרא צו ה', און ער פלעגט זיי ענה. 7 אין אַן עמוד עָנָן פלעגט ער דבר [זען
"דבר" ישעיה 7:10-14] צו זיי; זיי האָבן שוֹמר זײַנע עֵדָה, און דאָס חֹק וואָס ער האָט זיי נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9;
9:5; חגי 2:7-9]. 8 ה' אֱלֹקֵינוּ, דוּ האָסט זיי ענה: אַן אֵ-ל נֹשֵׂא [זען ישעיה 53:4] ביסטוּ זיי געווען, און האָסט זיך נוקם
געווען פון זייערט עלילות. 9 רום ה' אֱלֹקֵינוּ, און שחה זיך צו זײַן הַר קדש, וואָרעם קָדוֹש איז ה' אֱלֹקֵינוּ.

תהלים100

1 מזמור פון תּוֹדָה. רוע צו ה', כּל הָאָרֶץ. 2 עבד ה' מיט שִׂמחה, בוא פאַר אים מיט רְנָנָה. 3 ידע [זען "ידע" דניאל 9:25;
ישעיה 53:3] אַז ה', ער איז אלוקים; ער האָט אונדז עשׂה, און זײַנע זײַנען מיר, זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי], און די צאָן פון זײַן מַרְעִית. 4 בוא אין זײַנע שְׁעָרִים מיט תוֹדָה, אין זײַנע חצרוֹת [חָצֵר] מיט
תהלה; ידה צו אים, ברך שמוֹ
[זען "שמו" זכריה 6:11-12 https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU]. 5 וואָרעם טוֹב איז ה',
לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד, און ביז דָּור-דורות זײַן אמונה.

תהלים101

1 מזמור פון דָּוִדן. חֶסֶד און מִשְׁפָּט וועל איך שיר, צו דיר ה' וועל איך זמר. 2 איך שׂכל אין דֶּרֶךְ תָּמִים; ווען וועסטו
בוא צו מיר? איך הלך אום אין מײַן בית אין דער תֹּם פון מײַן לֵב. 3 איך שית נישט פאַר מײַנע אויגן אַ זאַך בְּלִיָּעַל; צו
עשׂה די סֵטִים האָב איך שׂנא, עס טוט זיך נישט דבק אָן מיר. 4 אַ לֵבָב עִקֵּשׁ איז סור פון מיר, רָע ידע [זען "ידע"
דניאל 9:25; ישעיה 53:3] איך נישט. 5 דער וואָס מְלָשְׁנִי [לשן] אין סֵתֶר זײַן רֵעַ, אים הצמית [צמת] איך; דער וואָס
האָט גָּבֹהַּ אויגן און אַ רָחָב לֵבָב, אים קען איך נישט יכל. 6 מײַנע אויגן זײַנען אויף די נֶאֱמְנֵי אֶרֶץ, זיי זאָלן ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] מיט מיר; דער וואָס הלך אויפן דֶּרֶךְ תָּמִים, ער וועט שרת צו מיר. 7 אין מײַן בית
טאָר נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] דער וואָס עשׂה רְמִיָּה; דער וואָס דבר שְׁקָרִים קען נישט כון
פאַר מײַנע אויגן. 8 אין בקרים הצמית [צמת] איך כּל רשָׁעים פון אֶרֶץ, כדי צו כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל
9:26] פון עִיר ה' כּל פֹּעֲלֵי אָוֶן.

תהלים102

1 תפילה פון עָנִי ווען ער עטף זיך, און ער שפך פאַר ה' זײַן שִׂיחַ. 2 ה', שמע צו מײַן תפילה, און מײַן שַׁוְעָה זאָל בוא
צו דיר. 3 זאָלסט נישט סתר דײַן פנים פון מיר, אין יוֹם צַר פון מיר, נטה דײַן אֹזֶן צו מיר; אין יוֹם וואָס איך קרא,
ענה מיר מהר. 4 וואָרעם אַזוי ווי עָשָׁן כלה מײַנע טעג, און מײַנע עצמות זײַנען ווי אַ מוֹקֵד נחר [חרר]. 5 נכה ווי עֵשֶׂב
און יבש איז מײַן לֵב, וואָרעם איך שכח צו אכל מײַן לֶחֶם. 6 פון וועגן די קול פון מײַן אֲנָחָה איז מײַן עצם דבק צו
מײַן בּשׂר [זען תהלים 16:9 https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]. 7 איך בין דמה צו אַ
קָאַת פון מדבר, איך בין געוואָרן ווי אַ כּוֹס פון די חורבות. 8 איך בין שקד און בין געוואָרן ווי אַ צִפּוֹר בּוֹדֵד אויף אַ
גָּג. 9 כּל הַיוֹם חרף מיך מײַנע פײַנט, די וואָס הלל קעגן מיר, שבע זיך מיט מיר. 10 וואָרעם אֵפֶר האָב איך אַזוי ווי
לֶחֶם אכל, און מײַנע שִׁקּוּי האָב איך מיט בְּכִי מסך. 11 פון וועגן דײַן זעם און דײַן קצף; וואָרעם האָסט מיך נשׂא
[זען ישעיה 53:4
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784] און מיך שלך. 12 מײַנע טעג זײַנען ווי אַ צֵל וואָס נטה
זיך, און אַזוי ווי עֵשֶׂב יבש איך. 13 אָבער דוּ ה' ישב לְעוֹלָם, און דײַן זֵכֶר איז אויף דָּור-דורות. 14 דוּ וועסט קום [זען
"קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און זיך רחם אויף צִיּוֹן, וואָרעם עס איז עֵת זִי צו חנן, וואָרעם בָּא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] מוֹעֵד. 15 וואָרעם דײַנע עבדים רצה אירע אֲבָנים, און איר עָפָר
האָבן זיי חנן. 16 און די גוֹיִם וועלן ירא דעם שֵׁם פון ה', און כּל מלכי הָאָרֶץ דײַן כּבוֹד, 17 ווען ה' האָט בנה צִיּוֹן, זיך
באַוויזן אין זײַן כּבוֹד; 18 זיך פנה צו תפילה פון דעם עֲרָעָר, און נישט בזה [זען "בזה" ישעיה 53:3] זייער תפילה. 19

דאָס וועט כתב ווערן פאַרן דור אַחֲרוֹן, און עַם וואָס וועט נברא [ברא] ווערן, וועט הלל יָ-הּ. 20 וואָרעם ער האָט שקף פון זײַן מרום קדש; ה' האָט פון שָׁמַיִם נבט אויף אֶרֶץ, 21 צו שמע דאָס אֲנָקָה פון אָסִיר, פרײַ צו מאַכן די בְּנֵי תְמוּתָה [זען רומ' 6:23 און ישעיה 53:9]. 22 כדי מע זאָל ספר אין צִיון שֵׁם ה', און זײַן תהלה אין ירושלים, 23 ווען די עמים קבץ זיך יחדו, און די ממלכות צו עבד ה'. 24 ער האָט ענה אין דֶּרֶךְ מײַן כוח, ער האָט קצר מײַנע טעג. 25 איך אמר: אֵ-לִי, זאָלסט מיך נישט עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784] אין חצי פון מײַנע טעג, דו וואָס אויף דָּור-דורות זײַנען דײַנע שנות. 26 פון אָנהייב האָסטו הָאָרֶץ יסד, און דאָס מַעֲשֵׂה פון דײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זײַנען די הימלען. 27 זיי וועלן אבד, און דו וועסט עמד, יאָ, זיי אַלע וועלן ווי אַ בֶּגֶד בלה, ווי אַ לבוש וועסטו זיי חלף, און זיי וועלן חלף; 28 אָבער דו ביסט דער אייגענער, און דײַנע שנות וועלן זיך נישט תמם. 29 בְּנֵי-עֲבָדֶיךָ וועלן שכן, און זייער זֶרע וועט כון פאַר דיר.

תהלים103

1 פון דָּוִדן. ברך ה', מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און אַלע מײַנע קרב, זײַן שֵׁם קדש. 2 ברך ה', מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און זאָלסט נישט שכח אַלע זײַנע גמול; 3 דער וואָס סלח אַלע די עָוֹן דײַנע, וואָס רפא אַלע תַּחֲלֻאִים דײַנע; 4 וואָס גאל פון שחת דײַן חיים [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], וואָס עטר דיך מיט חֶסֶד און רחמים; 5 וואָס שׂבע מיט טוֹב דײַן עָדִי, ווי אַ נֶשֶׁר התחדש [חדש] זיך די נְעוּרִים דײַנע. 6 ה' עשׂה צדקות, און משפטים צו אַלע געדריקטע. 7 ער האָט געלאָזט ידע משהן זײַנע דרכים, די בְּנֵי-ישׂראל זײַנע עלילות. 8 ה' איז רחום און חַנּוּן, אָרֶך אין אפים און רב אין חֶסֶד. 9 נישט לָנֶצַח וועט ער ריב, און נישט לעולם וועט ער נטר. 10 נישט לויט אונדזערע חַטָּאִים האָט ער אונדז עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9] און נישט לויט עוֹנֹתֵינוּ האָט ער אונדז גמל. 11 וואָרעם ווי דער שָׁמַיִם איז גבה איבער הָאָרֶץ, אַזוי איז גָּבַר זײַן חֶסֶד צו די וואָס ירא אים. 12 ווי מזרח איז רחק פון מערב, אַזוי האָט ער רחק פון אונדז פְּשָׁעֵינוּ [זען ישעיה 53:5 עבד ה' משיח בֶּן דָּוִד און פְּשָׁעֵנוּ]. 13 ווי אָב רחם זיך אויף זײַנע בָּנִים, אַזוי רחם זיך ה' אויף די וואָס ירא אים. 14 וואָרעם ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] אונדזער יֵצֶר, ער זכר אַז מיר זײַנען עָפָר. 15 אֱנוֹשׁ אַזוי ווי תָּצִיר זײַנען זײַנע טעג, ווי אַ צִיץ פון שָׂדֶה, אַזוי צוץ ער. 16 וואָרעם ווינט [רוּחַ, זען יוחנן 3:8] עבר אַריבער אויף אים, און ער איז נישטא, און זײַן מקום קען אים הִכִּיר [נכר] נישט מער. 17 אָבער דער חֶסֶד ה' איז פון לעולם ביז לעולם אויף די וואָס ירא אים, און זײַן צדקה צו בני בנים; 18 צו די וואָס זײַן שומר איבער זײַן בְּרִית, און צו די וואָס זכר זײַנע פִּקּוּד זיי צו עשׂה. 19 ה' האָט אין שָׁמַיִם כון זײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג' 20:11-15], און זײַן מלוכה משל איבער כֹּל. 20 ברך ה', זײַנע מלאכים, איר גִּבֹּרֵי כֹחַ וואָס עשׂה זײַן דבר, בײַם שמע דעם קוֹל פון זײַן דבר. 21 ברך ה', אַלע זײַנע צבאות, זײַנע משרתים וואָס עשׂה זײַן רָצוֹן. 22 ברך ה', אַלע זײַנע מַעֲשֵׂה, אין כֹּל מְקֹמוֹת פון זײַן מֶמְשָׁלָה; ברך ה', מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10].

תהלים104

1 ברך ה', מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]; ה' אֱלֹקַי, ביסט גָּדוֹל מְאֹד, אין הוֹד און הָדָר ביסטו לבש. 2 דער וואָס עָטֶה זיך אין אוֹר ווי אין אַ שַׂלְמָה, וואָס נטה די הימלען ווי אַ יריעה. 3 וואָס קרה מיט מַיִם זײַנע עֲלִיָּה; וואָס שׂים עָב פאַר זײַן מרכבה, וואָס הלך אויף די כַּנפים [כנף] פון רוּחַ. 4 וואָס עשׂה זײַנע מלאכים די רוּחוֹת, זײַנע משרתים אֵש להט. 5 ער האָט יסד אֶרֶץ אויף אירע מכון, זי זאָל זיך נישט נמוט [מוט], עוֹלָם וָעֶד. 6 תְּהוֹם, אים האָסטו ווי אַ לבוש כסה; איבער די הָרִים זײַנען עמד מַיִם. 7 פון דײַן גְּעָרָה זײַנען זיי נוס, פון קוֹל פון דײַן רַעַם האָבן זיי נחפז [חפז]. 8 הָרִים האָבן זיך עלה, בקעה האָבן ירד צו דעם מקום וואָס דו האָסט יסד פאַר זיי. 9 האָסט שׂים אַ גבול וואָס זיי זאָלן נישט עבר, כדי זיי זאָלן נישט ווידער כסה הָאָרֶץ. 10 ער איז דער וואָס שלח מַעְיָנִים אין די נחל, זיי זאָלן הלך צווישן די הָרִים. 11 זיי שקה כֹּל חיה שָׂדֶה, די פֶּרֶא שבר זייער צמא. 12 לעבן זיי שכן די עוֹף הַשָּׁמָיִם, פון צווישן די עפאים [עֶפֶי] זיי נתן אַ קוֹל. 13 ביסט דער וואָס שקה די הָרִים פון זײַנע עֲלִיָּה; פון דער פרי פון דײַנע מעשׂים ווערט שׂבע הָאָרֶץ. 14 ער צמח [זען "צמח" זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784] חָצִיר פאַר דער בהמה, און עֵשֶׂב פאַר די עֲבֹדָה פון

דעם אָדָם, כדי יצא לֶחֶם פון הָאָרֶץ; 15 און ווײַן וואָס שׂמח דעם לבב אנוש, צו הצהיל [צהל] דעם פנים מיט שֶׁמֶן;
און לֶחֶם וואָס סעד דעם לבב אנוש. 16 די עֲצֵי [עֵץ] ה' איז שׂבע זיך, די צעדערן פון לבנון וואָס ער האָט נטע [זען
"נטע" יחזקאל 36:24-36], 17 וואָס דאָרטן קנן די צפרים; דער חֲסִידָה, זײַן בית זײַנען בְּרוֹש. 18 די הויכע הָרִים
זײַנען פאַר די יָעֵל, די סלע אַ מחסה פאַר די שָׁפָן. 19 ער האָט עשׂה די יָרֵחַ פאַר די מועדים; די שֶׁמֶשׁ ידע [זען "ידע"
דניאל 9:25; ישעיה 53:3] זײַן מָבוֹא. 20 מאַכסט חֹשֶׁךְ, און עס ווערט לָיְלָה, און זי רמשׂ זיך כּל חיה שָׂדֶה. 21 די כְּפִיר
שאג נאָך טרף, און בקש פון אֵ-ל זייער אֹכל. 22 זרח די שֶׁמֶשׁ, ווערן זיי אסף, און זיי רבץ אין זייערע מעונות [זען
יוחנן 14:2]. 23 יצא אָדָם צו זײַן פֹּעַל, און צו זײַן עֲבֹדָה ביז עֶרֶב. 24 ווי רבב זײַנען דײַנע מַעֲשֶׂה, ה'! זיי אַלע האָסטו
מיט חכמה עשׂה; הָאָרֶץ איז מלא מיט דײַן קִנְיָן. 25 זֶה איז דער ים, גָּדוֹל און רחב, דאָרט איז רֶמֶשׂ אָן מִסְפָּר, חיה
קטן גדול. 26 דאָרט הלך אום אֳנִיּוֹת; דער לִוְיָתָן וואָס דו האָסט יצר זיך צו שׂחק דערין. 27 זיי אַלע שָׂבַר צו דיר, צו
נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זייער לֶחֶם אין זיין עת. 28 נתן זיי, לקט זיי, פתח דײַן יָד, שׂבע זיי זיך
מיט טוֹב. 29 סתת דײַן פנים, ווערן זיי נבהל [בהל], אסף זייער רוּחַ, גוע זיי, און שוב זיך אום צו זייער עָפָר. 30 שלח
דײַן רוּחַ, ווערן זיי בּרא [זען תהלים 51:12], און דו חדש דעם פני אֲדָמָה. 31 זאָל דער כבוד ה' זײַן לְעוֹלָם; זאָל ה' זיך
שׂמח מיט זײַנע מַעֲשֶׂה; 32 דער וואָס נבט אָן הָאָרֶץ, און זי רעד, וואָס נגע די הָרִים, און זיי עָשֵׁן. 33 איך וועל שיר צו
ה' בְּחַיַּי, איך וועל זמר צו אֱלֹקַי ווי לאַנג איך בין. 34 זאָל אים ערב זײַן מײַן שִׂיחַ; איך שׂמח זיך מיט ה'. 35 זאָלן די
חַטָּאִים תמם ווערן פון הָאָרֶץ, און די רשָׁעִים זאָלן מער נישט זײַן. ברך ה', מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה
53:10], הלל יָ-הּ.

תהלים105

1 ידה צו ה', קרא שמוֹ [זכריה 6:11-12], לאָזט ידע צווישן די עַמִּים זײַנע עלילות. 2 שיר צו אים, זמר צו אים, שׂיח פון
אַלע זײַנע נפלאוֹת. 3 הלל אײַך מיט זײַן שֵׁם קדש; זאָל זיך שׂמח דאָס לֵב פון די וואָס בקש ה'. 4 דרש ה' און זײַן עֹז,
בקש זײַן פנים תמיד. 5 זכר זײַנע נפלאות וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9] זײַנע מֹפתים
[זען זכריה 3:8], און די משפטים פון זײַן פֶּה, 6 איר זֶרַע פון אברהם זײַן עֶבֶד, איר בְּנֵי יעקב, זײַנע אויסדערוויילטע
[בחירים, מתי 24:22]. 7 ער איז ה' אֱלֹקֵינוּ, איבער כּל הָאָרֶץ זײַנען זײַנע משפטים. 8 ער זכר לְעוֹלָם זײַן בְּרִית, דאָס
דבר וואָס ער האָט צוה אויף 1000 דורות [זען מַה"ש 20:21-26

https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4]; 9 וואָס ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26]
מיט אברהמען [זען בראשית 12:1-3; 17:23], און זײַן שבועה צו יצחקן [זען בראשית 26:3-5]. 10 און ער האָט עס
עמד פאַר אַ חוק צו יעקב, פאַר אַ בְּרִית עוֹלָם צו ישׂראל, 11 אַזוי צו אמר: דיר וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אֶרֶץ כּנַעַן, דעם חֶבֶל פון אײַער נחלה. 12 אַז איר זײַט געווען מְתֵי [מַת] מִסְפָּר, מעט און גרים
[גור] דערין, 13 און זיי זײַנען הלך פון גוי צו גוי, און פון מַמְלָכָה צו אַן אַנדער עַם, 14 האָט ער נישט געלאָזן אָדָם זיי
עשׁק, און האָט יכח מלכים וועגן זיי: 15 איר זאָלט נישט נגע [זען ישעיה 53:4] מײַנע משיחים, און מײַנע נביאים
זאָלט איר נישט רעע. 16 און ער האָט קרא רָעָב אויפן הָאָרֶץ, כּל מַטֵּה לֶחֶם האָט ער שבר. 17 ער האָט זיי פאַרויס
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַן איש: פאַר אַן עֶבֶד איז מכר געוואָרן יוסף. 18 מע האָט ענה אין כֶּבֶל זײַן רגל, אין
ברזל איז געוואָרן זײַן נפש; 19 ביז דער עֵת וואָס זײַן דבר איז געשען, האָט דער אִמְרָה פון ה' אים צרף. 20 דער מלך
האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און אים נתר געלאָזט, דער מֹשֵׁל [זען מיכה 5:1] פון עַמִּים און אים פתח. 21 ער
האָט אים שׂים פאַר אָדוֹן איבער זײַן בית, און פאַר מֹשֵׁל איבער אַלע זײַן קִנְיָן, 22 צו אסר זײַנע שׂרים לויט זײַן נפש,
און זײַנע זקנים זאָל ער חכם. 23 און ישׂראל איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה
9:9] קיין מצרַיִם. און יעקב האָט זיך גור אין אֶרֶץ חָם. 24 און ער האָט הפרה [פרה] מְאֹד זײַן עם [זען "עמי" ישעיה
53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זיי העצים [עצם] פון זייערע דריקער. 25 ער האָט הפך זייער לֵב שׂנא צו
האָבן זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], זיך צו התנכּל [נכל] אַקעגן זײַנע עבדים. 26 ער
האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] משה זײַן עֶבֶד, און אהרֹנען וועמען ער האָט בחר. 27 האָבן זיי שׂים צווישן זיי די
זאכן פון זײַנע אֹתוֹת [זען ישעיה 7:14], און מֹפתים [זען זכריה 3:8] אין אֶרֶץ חָם [זען בראשית 46:1-7]. 28 ער האָט
שלח חֹשֶׁךְ און חֹשֶׁךְ געמאַכט; און זיי האָבן נישט מרה זײַן דבר. 29 ער האָט הפך [זען

https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ] זייערע מַיִם צו דָּם, און האָט מות זייערע דָּג. 30
זייער אֶרֶץ האָט שרץ צפרדעים, ביז אין די חדרים פון זייערע מלכים. 31 ער האָט אמר, און אַ עָרֹב כֵּן איז בוא [זען
"בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין זייער כּל גְּבוּל. 32 ער האָט נתן [זען ישעיה 7:14;

53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זייערע גשמים בָּרָד, אֵשׁ לֶהָבָה אין זייער אֶרֶץ. 33 און ער האָט נכה זייער גֶּפֶן און זייער תְּאֵנָה [פייגנבוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32], און שבר די עֵץ פון זייער גְּבוּל. 34 ער האָט אמר, און אַרְבֶּה איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און יֶלֶק אָן מִסְפַּר; 35 און ער האָט אכל כּל עֵשֶׂב אין זייער אֶרֶץ, און אכל די פְּרִי פון זייער אדמה. 36 און ער האָט נכה כּל בכור אין זייער אֶרֶץ, די רֵאשִׁית פון אַלע זייער אוֹן. 37 און האָט זיי יצא [זען "יצא" ישעיה 11:1-10; מיכה 5:1] מיט כֶּסֶף און זָהָב; און נישט געווען צווישן זיינע שבטים אַ כּוֹשֵׁל [כשל]. 38 מצרַים האָט זיך שׂמח מיט זייער יצא, וואָרעם זייער פחד איז נפל [זען "נפל" ישעיה 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיה 53:9-10 און דניאל 12:2, תּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף זיי. 39 ער האָט פרשׂ אַן עָנָן צום מָסָךְ, און אֵשׁ צו אור בּיַי לַיְלָה. 40 מע האָט שאל, און ער האָט געבראַכט שְׂלָו, און מיט לֶחֶם פון שָׁמַיִם פלעגט ער זיי שׂבע. 41 ער האָט פתח אַ צור, און מַיִם איז זוב, הלך ווי אַ נָהָר דורך די צִיָּה. 42 וואָרעם ער האָט זכר אָן זיין דְּבַר קדש צו אברהם זיין עֶבֶד. 43 און ער האָט יצא [זען "יצא" ישעיה 11:1-10; מיכה 5:1] זיין עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מיט שָׂשׂוֹן, מיט רִנָּה זיינע אויסדערוויילטע [בחירים, מתי 24:22]. 44 און ער האָט זיי נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די ארצות פון די גוֹיִם, און די עמל פון די לְאֻמִּים האָבן זיי ירש; 45 כּדי זיי זאָלן שמר זיינע חֻקּוֹת, און זיינע תּוֹרוֹת זאָלן זיי זיין נצר איבּער. הלל יָ-הּ.

תהלים106

1 הלל יָ-הּ. ידה צו ה', וואָרעם ער איז טוֹב, וואָרעם לְעוֹלָם איז זיין חֶסֶד. 2 ווער קען מָלַל די גבורות ה'? אָדער השמיע [שמע] זיין אַלע תּהלה? 3 אשרי די וואָס זיין שומר איבּער מִשְׁפָּט, דעם וואָס עשׂה צדקה אין כּל עֵת. 4 זכר מיך, ה', ווען דו אין רצוֹן דערבאַרענען זיך דיין עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], פקד מיך אין דיין ישועה; 5 כּדי איך זאָל ראה דאָס טוֹבה פון דיינע אויסדערוויילטע [בחירים, מתי 24:22], כּדי זיך שׂמח אין דער שׂמחה פון דיין גוֹי, כּדי זיך הלל אין איינעם מיט דיין נחלה. 6 מיר האָבן חטא אַזוי ווי אבוֹתֵינוּ, מיר האָבן עוה, מיר האָבן רשע. 7 אבוֹתֵינוּ אין מצרַים האָבן נישט שׂכל דיינע נפלאות, זיי האָבן נישט זכר אָן דיינע רֹב חסדים, און האָבן מרה בּיַים ים, בּיַים ים-סוף. 8 אָבּער ער האָט זיי ישע פון שמוֹ [זכריה 6:11-12] וועגן, כּדי צו לאָזן ידע זיין גבורה. 9 און ער האָט גער אויפן ים-סוף, און ער איז געוואָרן חרב, און ער האָט זיי הלך דורך די תּהוֹמען ווי דורך אַ מִדְבָּר. 10 און ער האָט זיי ישע פון דעם יָד שׂוֹנֵא, און זיי גאל פון דער יָד פון פיינט. 11 און מַיִם האָבן כּסה זייערע דריקער, נישט אֶחָד פון זיי איז יתר. 12 און זיי האָבן אמן [זען בראשית 15:6] אין זיינע דברים, זיי האָבן שיר זיין תּהלה. 13 מהר האָבן זיי שכח זיינע מעשׂים; זיי האָבן נישט חכה אויף זיין עצה. 14 און זיי האָבן אוה תַּאֲוָה אין דער מדבר, און נסה אֵ-ל אין דער ישימוֹן. 15 און ער האָט זיי נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זייער שְׁאֵלָה, אָבּער ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] רָזוֹן אין זייער נפש. 16 און זיי האָבן זיך מקנא געווען אָן משהו אין מַחֲנֶה, און אָן אַהרֹן דעם קָדוֹשׁ פון ה'. 17 האָט אֶרֶץ זיך פתח, און בָּלַע דָּתָנען, און כּסה דאָס עֵדָה [זען תהלים 22:17] פון אַבירָמען. 18 און אֵשׁ האָט זיך בער אין זייער עֵדָה [זען תהלים 22:17], לֶהָבָה האָט להט די רשָׁעים. 19 זיי האָבן עשׂה אַן עֵגֶל אין חורב, און זיך שחה צו אַ מַסֵּכָה. 20 און זיי האָבן הֵמִיר [מור] זייער כּבוד אויף דער תַּבְנִית פון אַ שׁוֹר וואָס אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] עֵשֶׂב [זען רומ' 1:23]. 21 זיי האָבן שכח אֵ-ל זייער מוֹשִׁיעַ, וואָס האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9] גדֹלוֹת אין מצרַים, 22 נפלאות אין אֶרֶץ חָם, נוֹרָאוֹת בּיַים ים-סוף. 23 און ער אמר ער האָט געוואָלט זיי שמד, לוּלֵי נישט משה זיין בָּחִיר וואָלט זיך עמד פאַר אים אין דעם פֶּרֶץ, צו שוב זיין חֵמָה פון שחת. 24 און זיי האָבן מאס דאָס אֶרֶץ חֶמְדָּה [זען חגי 2:7; שמואל א 9:20], נישט אמן [זען בראשית 15:6] אין זיין דבר. 25 און זיי האָבן רגן אין זייערע אוהלים, נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיה 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל ה'. 26 און ער האָט נשׂא זיין יָד וועגן זיי, זיי צו מאַכן נפל אין דער מדבר, 27 און צו מאַכן נפל זייער זֶרַע צווישן די גוֹיִם, און זיי זרה אין די ארצוֹת. 28 און זיי האָבן זיך נצמד [צמד] אָן דעם בַּעַל פון פְּעוֹר, און אכל זבח צו מתים. 29 און זיי האָבן כּעס מיט זייערע מעללים, און אַ מגפה האָט פרץ צווישן זיי. 30 און פינחס איז עמד, און האָט פלל און די מגפה איז עצר געוואָרן. 31 און עס איז אים חשב [זען בראשית 15:6] געוואָרן פאַר צדקה, אויף דָּוֹר-דורות עַד עוֹלָם. 32 און זיי האָבן קצף בּיַי מֵי מריבה, און משהו איז געשען רעע פון וועגן זיי; 33 וואָרעם זיי האָבן מרה זיין רוּחַ פון אים [ה'], און ער האָט זיך בטא מיט זיינע ליפן. 34 זיי האָבן נישט שמד די עמים, אַזוי ווי ה' האָט זיי אמר. 35 און זיי האָבן זיך ערב מיט די גוֹיִם, און זיך למד זייערע מעשׂים. 36 און זיי האָבן עבד זייערע עצבים [עצב], וואָס זיינען געוואָרן אַ מוֹקֵשׁ פאַר זיי. 37 און זיי האָבן זבח זייערע בָּנִים און זייערע בָּנוֹת, וואָס זיי האָבן שפך דָּם נָקִי, דאָס דָּם פון זייערע בָּנִים און זייערע בָּנוֹת, וואָס זיי האָבן זבח צו די עצבים [עצב] פון כְּנַעַן; און הָאָרֶץ איז חנף געוואָרן דורך דמים. 39 און זיי זיינען געוואָרן טמא דורך זייערע

מעשׂים, און זנה געוואָרן אין זייערע מעללים. 40 און דער אף ה' האָט חרה אויף זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ער האָט תּעב זיין נחלה. 41 און ער האָט זיי נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון די גוֹיִם, און זייערע שׂונאים האָבן משל איבּער זיי. 42 און זייערע פײַנט האָבן זיי לחץ, און זיי זײַנען כּנע געוואָרן אונטער זייער יָד. 43 פעמים רבּות פלעגט ער זיי נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן, אָבּער זיי פלעגן מרה אין זייער עצה, און זײַנען מכך אין זייער עָוֹן [זען ישעיה 53:5
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU]. 44 און ער האָט ראה זייער צר, ווען ער האָט שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12] זייער רנה. 45 און ער האָט זיי זכר זײַן בּרית, און זיך נחם לויט זײַן חֶסֶד רב. 46 און ער האָט זיי נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] רחמים בּײַ אַלע זייערע פאַנגער. 47 הוֹשִׁיעֵנוּ, ה' אֱלֹקֵינוּ, און קבּץ אונדז אַיין פון די גוֹיִם, צו ידה דײַן שֵׁם קדש, זיך צו שבח מיט דײַן תּהלה. 48 ברך ה' אֱלֹקֵי ישׂראל מִן הָעוֹלָם און עַד הָעוֹלָם, און זאָל דאָס כּל הָעָם אמר: אָמֵן! הלל יָ-הּ.

תּהלים107

1 ידה צו ה', וואָרעם ער איז טוֹב, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד, 2 זאָלן אמר די גְּאוּלִים פון ה', וואָס ער האָט זיי גאל פון דער יָד פון צָר, 3 און פון די ארצוֹת זיי קבּץ, פון מזרח און פון מערב, פון צפון און פון ים. 4 זיי האָבּן תּעה [זען ישעיה 53:6] אין מדבּר אויף אַ יְשִׁימוֹן דֶּרֶךְ, קיין עִיר מוֹשָׁב נישט מצא. 5 רְעֵבִים און צְמֵאִים, איז זייער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] געווען עטף אין זיי. 6 האָבּן זיי צעק צו ה' אין זייער צר, און ער האָט זיי נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען פון זייער מְצוּקָה. 7 און ער האָט זיי דרך אויף אַ דֶּרֶךְ יְשָׁרָה, צו הלך צו אַן עִיר מוֹשָׁב. 8 זיי דאַרפן ידה ה' פאַר זײַן חֶסֶד, און פאַר זײַנע נפלאות צו די בְּנֵי אָדָם. 9 וואָרעם ער האָט שׂבע די נפש שקק, און די נפש רְעֵבָה האָט ער מלא מיט טוֹב. 10 די וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין חֹשֶׁךְ און צַלְמָוֶת, אָסִיר אין עֳנִי און בּרזל 11 ווײַל זיי האָבּן מרה די אמרים פון אֵ-ל, און די עצה פון דעם אויבּערשטער נָאַץ; 12 און ער האָט כּנע מיט עָמָל זייער לֵב; זיי זײַנען כּשל געוואָרן, און נישט געווען קיין עֹזֵר. 13 האָבּן זיי זעק צו ה' אין זייער צר, און ער האָט זיי ישע פון זייער מְצוּקָה. 14 ער האָט זיי יצא [זען "יצא" ישעיה 11:1-10; מיכה 5:1] פון חֹשֶׁךְ און צַלְמָוֶת, און זייערע מוֹסֵר האָט ער נתק. 15 זיי דאַרפן ידה ה' פאַר זײַן חֶסֶד, און פאַר זײַנע נפלאות צו די בְּנֵי אָדָם. 16 וואָרעם ער האָט שבר די נחֹשֶׁת דְּלָתוֹת, און די בְּרִיחַ בַּרְזֶל גִּדַּע. 17 אֱוִיל האָבּן פאַר זייער פשע דֶּרֶךְ און פאַר זייערע עוֹנוֹת [זען ישעיה 53:5 עבד ה' משיח בּן דָּוִד און עוֹנוֹת] ענה [זען ישעיה 53:4,7]; 18 זייער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] האָט זיך תּעב מיט כָּל אֹכֶל, און זיי האָבּן נגע בּיז די שְׁעָרִים פון מָוֶת [זען "מות" ישעיה 53:9]. 19 האָבּן זיי זעק צו ה' אין זייער צַר, און ער האָט זיי ישע פון זייער מְצוּקָה. 20 ער האָט שלח [זען יוחנן 1:1,14; מתי 8:8] זײַן דבּר

[זען יוחנן 1:1-3; https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
] און זיי רפא [זען ישעיה 53:5; משלי 8:22; 30:4

https://www.youtube.com/watch?v=9rxgBt9r5SQ], און מלט פון זייערע שחית

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI]. 21 זיי ידה ה' פאַר זײַן חֶסֶד, און פאַר זײַנע נפלאות צו די בְּנֵי אָדָם. 22 און זיי זבח זִבְחֵי תוֹדָה, און ספר זײַנע מעשׂים מיט רִנָּה. 23 די וואָס ירד אין אֳנִיּוֹת אויפן ים, די וואָס עשׂה מְלָאכָה אויף מַיִם רבים, 24 זיי האָבן ראה די מעשׂים פון ה', און זײַנע נפלאות אויף דער מְצוֹלָה. 25 וואָרעם ער האָט אמר און עמד רוּחַ סְעָרָה, וואָס האָט רום זײַנע גַּל. 26 זיי זײַנען עלה ביז שָׁמַיִם, ירד ביז די תהומען, זייער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] איז מוג פון רָעָה. 27 זיי האָבן זיך חגג און נוע ווי אַ שיכּורער, און זייער כּל חכמה איז בלע געוואָרן. 28 האָבן זיי צעק צו ה' אין זייער צר, און ער האָט זיי יצא [זען "יצא" ישעיה 11:1-10; מיכה 5:1] פון זייער מְצוּקָה. 29 ער האָט קום דעם סְעָרָה אין דְּמָמָה, און חשה געוואָרן זײַנען זייער גַּל. 30 און זיי האָבן זיך שׂמח וואָס זיי זײַנען שתק, און ער האָט זיי נחה צו דעם מָחוֹז [זען מה"ש 27:8] פון זייער חֵפֶץ [זען מלאכי 3:1]. 31 זיי ידה ה' פאַר זײַן חֶסֶד, און פאַר זײַנע נפלאות צו די בְּנֵי אָדָם. 32 און זיי אים רום אין דער קהל פון עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און אין דער מוֹשָׁב פון די זקנים אים הלל. 33 ער שׂים נהר פאַר אַ מדבר, און מוֹצָא מַיִם פאַר אַ צִמָּאוֹן; 34 אַן אֶרֶץ פרי פאַר אַ מְלֵחָה, פון וועגן דער רעה פון די יוֹשבים אין איר. 35 ער שׂים אַ מדבר פאַר אַן אגם [התג' 20:15

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg] מַיִם, און אַן אֶרֶץ צִיָּה פאַר מוֹצָא מַיִם. 36 און ער ישב דאָרטן די רעבים [רָעֵב], און זיי כון אַן עִיר מוֹשָׁב. 37 און זיי זרע שׂדות, און נטע כּרמים, וואָס עשׂה פּרי תְּבוּאָה. 38 און ער ברך זיי, און זיי רבה זיך מאד, און ער לאָזט נישט זייערע בהמה זיין מעט. 39 און אַנדערע ווערן מעט און שחח, פון דער דריקעניש פון רָעָה און יָגוֹן. 40 ער שפך אויס בּוּז [זען ישעיה 53:3] אויף נדיבים [נָדִיב], און מאַכט זיי תעה [זען ישעיה 53:6] אין אַ תֹּהוּ אָן אַ דֶּרֶךְ. 41 און ער שׂגב דעם אֶבְיוֹן פון עֳנִי, און שׂים ווי צאָן זײַנע משפחות. 42 די יְשָׁרִים ראה און שׂמח זיך, און כָּל עַוְלָה קפץ זײַן פֶּה. 43 ווער עס איז חָכָם, זאָל שמר דאָס דאָזיקע, און זאָלן זיי באַטראַכטן די חסדים פון ה'.

תהלים108

1 אַ שיר, מזמור פון דָּוִדן. 2 כון איז מײַן לֵב, אלוקים, איך וועל שיר און זמר, יאָ, מיט מײַן כבוד. 3 עור דיך, נֵבֶל און כִּנּוֹר; לאָמיך עור דעם שַׁחַר. 4 איך וועל דיך ידה, ה', צווישן די עמים, און דיך זמר צווישן די לְאֻמִּים. 5 וואָרעם גָּדוֹל איבער די הימלען איז דײַן חֶסֶד, און ביז די שחק דײַן אמת. 6 רום דיך איבער די הימלען, אלוקים, און איבער דער כּל הָאָרֶץ זאָל זײַן דײַן כבוד. 7 כדי דײַנע ידידים [יָדִיד] זאָלן נחלץ [חלץ] ווערן, ישע מיט דײַן ימין [זען ימין האדון משיח תהלים 110:1], און ענה מיר. 8 אלוקים האָט דבר אין זײַן קדש, און איך וועל עלז ווערן; איך וועל חלק [זען "חלק" ישעיה 53:12] שכם, און דעם עמק סוּכּוֹת וועל איך מדד. 9 מײַן איז גִּלְעָד, מײַן איז מנשה, און אפרַיִם איז דער מָעוֹז פון מײַן קאָפּ; יהודה איז מײַן מְחֹקֵק [זען בראשית 49:10]. 10 מואָב איז מײַן סִיר, אויף אֱדוֹם שלך איך מײַן נַעַל, איבער פלֶשֶׁת איך רוע. 11 ווער יבל מיך צו דער עִיר מִבְצָר, ווער נחה מיך קיין אֱדוֹם? 12 פארוואר, אלוקים, האָסט אונדז זנח, און יצא נישט ארויס, אלוקים, מיט צבאוֹתֵינוּ. 13 יהב אונדז עֶזְרָה קעגן דעם פײַנט, וואָרעם שוא איז די תְּשׁוּעָה פון אָדָם. 14 מיט אלוקים וועלן מיר עשׂה חיל, און ער וועט בוס אונדזערע פײַנט.

תהלים109

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון דָּוִדן אַ מזמור. אלוקים פון מײַן תהלה, זאָלסט נישט חרש. 2 וואָרעם פֶּה פון רשע און פֶּה פון מִרְמָה [זען ישעיה 53:9] האָבן זיי פתח אויף מיר; זיי האָבן דבר אויף מיר מיט לשון שֶׁקֶר. 3 און מיט דברי שנאה האָבן זיי מיך סבב, און לחם קעגן מיר חִנָּם, 4 תחת [זען בראשית 22:13; ישעיה 53:4-7] מײַן אהבה שׂטן זיי מיך, און איך תְּפִלָּה. 5 און זיי האָבן מיר שׂים רעה תחת [זען בראשית 22:13; ישעיה 53:4-7] טובה, און שנאה תחת מײַן אהבה. 6 פקד אויף אים רשע, און שָׂטָן זאָל עמד בײַ זײַן ימין. 7 אַז ער ווערט שפט, זאָל ער יצא רשע [שולדיק], און זײַן תפילה זאָל ווערן צו חֲטָאָה. 8 זײַנע טעג זאָלן זײַן מעט, זײַן פְּקֻדָּה זאָל לקח אַן אַנדערער [זען מה"ש 1:20]. 9 זײַנע בָּנִים זאָלן ווערן יתומים, און זײַן אִשָּׁה אַן אַלְמָנָה. 10 און נוע זאָלן נוע זײַנע בָּנִים, און בעטלען, און דרש פון זייערע חורבות [חָרְבָּה]. 11 נקש זאָל אַ בעל-חוב אַלע וואָס ער האָט, און זָרִים זאָלן בזז זײַן יגיע. 12 קיינער זאָל

נישט משך צו אים חֶסֶד, און קיינער זאָל נישט חנן זײַנע יתומים. 13 זײַן אחרית זאָל כרת [זען "כרת" דניאל 9:26]
ווערן; אין אַנדער דור זאָל זייער שֵׁם זײַן מחה. 14 זאָל די עֲוֹן פון זײַנע אֲבוֹת זכר ווערן פאַר ה', און דער חטאה פון
אִמּוֹ זאָל נישט מחה ווערן; 15 זיי זאָלן זײַן אַנטקעגן ה' תמיד, און ער זאָל כרת [זען "יכרת משיח וְאֵין לוֹ" דניאל
9:26] פון הָאָרֶץ זייער זֵכֶר. 16 פאַרוואָס ער האָט נישט זכר צו עשׂה חֶסֶד, און ער האָט רדף דעם עָנִי און דעם אֶבְיוֹן,
און דעם וואָס זײַן איז כאה לֵב, צו טייטן. 17 יאָ, ער האָט אהבה געהאַט די קללה [זען דברים 21:23; גלט' 3:13;
ישעיה 53:4], טאָ זאָל זי אים בוא; און ער האָט נישט חפץ [זען מלאכי 3:1] קיין ברכה, טאָ זאָל זי רחק זײַן פון אים.
18 און ער האָט לבש די קללה [זען דברים 21:23; גלט' 3:13; ישעיה 53:4] ווי זײַן מַד, טאָ זאָל זי בוא ווי מַיִם אין
זײַנע קרב, און ווי שֶׁמֶן אין זײַנע עצמות. 19 זאָל זי אים זײַן ווי אַ בגד וואָס ער עטה אָן, און פאַר אַ מֵזַח זאָל ער עס
חגר תמיד. 20 דאָס זאָל זײַן דער לוין פון ה' צו מײַנע שׂטְנִים [שׂטן], און צו די וואָס דבר [זען "דבר" ישעיה 7:10-14]
רָע אַקעגן מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 21 און דו ה' אֲדֹנָי, עשׂה מיט מיר פון דײַן שֵׁם וועגן, ווײַל
דײַן חֶסֶד איז טוֹב, זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 22 וואָרעם עָנִי און אֶבְיוֹן בין איך, און מײַן לֵב איז חלל
[זען ישעיה 53:5] אין מיר. 23 אַזוי ווי אַ צֵל ווען ער נטה זיך, הלך איך, איך בין נער געוואָרן ווי אַן אַרְבֶּה. 24 מײַנע
בֶּרֶךְ כשל פון צוֹם, און מײַן בשׂר איז כָּחַשׁ, אָן שֶׁמֶן. 25 און איך בין געוואָרן אַ חֶרְפָּה בײַ זיי, אַז זיי ראה מיך, נוע זיי
זייער קאָפּ. 26 עזר מיר בײַ, ה' אֱלֹקָי, ישע מיך לויט דײַן חֶסֶד, 27 כדי זאָלן זיי ידע אַז דאָס איז דײַן יָד, אַז דו, ה',
האָסט דאָס עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9]. 28 זאָלן זיי קלל [זען דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים
27:26; יוחנן 19:31], און דו זאָלסט ברך [זען "ברך" בראשית 22:18]; אַז זיי קום, זאָלן זיי בוש ווערן, און דײַן עֶבֶד
זאָל זיך שׂמח. 29 זאָלן מײַנע שׂטן זיך לבש מיט כְּלִמָּה, און עָטָה ווי אַ מְעִיל זייער בֹּשֶׁת. 30 איך וועל ידה מְאֹד ה'
מיט מײַן פֶּה, און צווישן רַבִּים [זען "רַבִּים" ישעיה 53:11] וועל איך אים הלל. 31 וואָרעם ער עמד בײַ דער ימין [זען
ימין האדון משיח תהלים 110:1] פון אֶבְיוֹן, צו ישע פון די וואָס שפט זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10].

תהלים110

1 פון דָוִדן אַ מזמור. נְאֻם ה' צו אֲדֹנִי [זען משיח הָאָדוֹן, מלאכי 3:1, מתי 22:45;
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM]: ישב בײַ מײַן ימין, ביז איך וועל שית דײַנע פײַנט
פאַר אַ הֲדֹם צו דײַנע רגלים [זען תהלים 22:17]. 2 דעם מַטֶּה פון דײַן עֹז וועט ה' שלח פון צִיוֹן; רדה צווישן דײַנע
פײַנט. 3 דײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זענען נְדָבָה אין יום פון דײַן חיל; אין קָדוֹשׁ
הָדָר, פון רֶחֶם פון מִשְׁחָר, צו דיר דער טוי פון דײַן יַלְדוּת. 4 ה' האָט שבע און וועט נישט נחם האָבּוּ: ביסט אַ כֹּהֵן
לְעוֹלָם, אויפן דִּבְרָה פון מַלְכִּי-צֶדֶק [זען בראשית 14:18; יהודים אין משיח 5:6; 7:17,21]. 5 אֲדֹנָי בײַ דײַן ימין מָחַץ
מלכים אין יום זײַן אף. 6 ער וועט דין צווישן די גוֹיִם; ער מלא מיט גוּיוֹת [גְּוִיָּה]; ער מחץ רֹאשׁ עַל-אֶרֶץ רַבָּה. 7 פון
נחל אויפן דֶּרֶךְ וועט ער שתה; דעריבער וועט ער רום רֹאשׁ.

תהלים111

1 הלל יָ-הּ. איך וועל ידה ה' מיטן כֹּל לֵבָב, אין סוֹד פון יְשָׁרִים און אין עֵדָה [זען תהלים 22:17]. 2 די מַעֲשִׂים פון ה'
זײַנען גָּדוֹל, זיי ווערן דרש פון אַלע וואָס חפץ [זען מלאכי 3:1] זיי. 3 הוֹד און הָדָר איז זײַן פֹּעַל, און זײַן צדקה עמד
לָעַד. 4 ער האָט עשׂה זֵכֶר פאַר זײַנע נפלאֹת; ה' איז חַנּוּן און רחוּם. 5 ער נתן טֶרֶף צו די וואָס ירא אים, ער זכר לְעוֹלָם
זײַן בְּרִית [זען מה"ש 21:18-26]. 6 די כֹּחַ פון זײַנע מַעֲשִׂים האָט ער נגד זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי], כדי זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די נחלה פון די גוֹיִם. 7 די מַעֲשִׂים פון
זײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**] זײַנען אמת און
מִשְׁפָּט, נאמנים זײַנען אַלע זײַנע פִּקּוּדִים; 8 סמך [זען מה"ש 14:23] לעַד לעוֹלָם, עשׂה מיט אמת און ישר. 9 אַ פדות
[אויסלייזונג] האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי]; ער האָט צוה לעוֹלָם זײַן בְּרִית [זען מה"ש 21:18-26]
https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4]; קדוש און נוֹרָא איז שמוֹ [זען זכריה 6:11-12].
10 דער אָנהייב פון חכמה איז יראת ה'; שֵׂכֶל טוֹב איז בײַ אַלע וואָס עשׂה דאָס. זײַן תהלה עמד לָעַד.

תהלים112

1 הלל יָ-הּ. אשרי איש וואָס האָט ירא ה׳, וואָס נאָך זײַנע מצוות חפץ [זען מלאכי 3:1] ער מאד. 2 גִּבּוֹר אין אֶרֶץ וועט
זײַן זײַן זרע [זען ישעיה 53:10]; דער דור פון די ישרים וועט זײַן ברך. 3 הוֹן און עֹשֶׁר איז בײַ אים אין בית, און זײַן
צדקה עמד לָעַד. 4 ער זרח פאַר די ישרים ווי אַן אוֹר אין דער חשך, ער איז חַנּוּן און רחום און צדיק. 5 טוֹב איז דער
איש וואָס איז חנן און הלוה [לוה], וואָס כול זײַנע זאַכן מיט מִשְׁפָּט. 6 וואָרעם ער וועט לְעוֹלָם נישט נמוט [מוט]; צו
זֵכֶר עוֹלָם וועט זײַן דער צדיק [זען ישעיה 53:11]. 7 פאַר שמועה רָעָה האָט ער נישט ירא, כון איז זײַן לֵב, ער איז
בטח אויף ה׳. 8 סמך [זען מה"ש 14:23] איז זײַן לֵב, ער האָט נישט קיין ירא, ביז ער ראה זיך אויף זײַנע פײַנט. 9 ער
פזר, ער נתן צו די אביון, זײַן צדקה עמד לָעַד; זײַן קֶרֶן וועט רום זײַן אין כבוד. 10 דער רָשע וועט ראה און זיך כעס,
זײַנע ציין וועט ער חרק און וועט מסס ווערן; דער תַּאֲוָה פון די רשָעים וועט אבד [זען יוחנן 3:16].

תהלים113

1 הלל יָ-הּ. הלל, איר עבדים פון ה׳, הלל דעם שֵׁם ה׳. 2 ברך שֵׁם ה׳ פון אַצונד און עַד עוֹלָם. 3 פון מִזְרַח שֶׁמֶשׁ ביז
זיין מבוא ווערט הלל דער שֵׁם ה׳. 4 ה׳ איז רום איבער כּל גוֹיִם, איבער די הימלען איז זײַן כּבוֹד. 5 ווער איז ווי ה׳
אֱלֹקֵינוּ, וואָס ישב אין דער הייך? 6 וואָס השפיל [שפל] צו ראה אויף די הימלען און אויף הָאָרֶץ. 7 ער קום פון עָפָר
דעם דַּל, פון אַשְׁפֹּת רום ער דעם אֶביון, 8 צו ישב מיט נדיבים [נָדִיב], מיט די נדיב פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8,
כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 9 ער ישב די עקרה [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בית אַן אֵם שְׂמֵחָה
פון בָּנִים. הלל יָ-הּ.

תהלים114

1 אַז ישׂראל איז יצא פון מצרַיִם, דאָס בית יעקב פון עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] לעז
[זען רומ׳ 8:26], 2 איז יהודה געוואָרן פאַר זײַן מִקְדָּשׁ, ישׂראל זײַן ממשלה. 3 דער ים האָט ראה און איז נוס, דער
ירדן האָט סבב אַהינטער. 4 די הָרִים זײַנען רקד ווי אֵילִים, די גבעה ווי בני צֹאן. 5 וואָס איז דיר, ים, וואָס דו נוס? דו
ירדן, וואָס דו סבב אַהינטער? 6 איר הָרִים, וואָס איר רקד ווי אֵילִים? איר גבעה ווי בני צֹאן? 7 פאַר אדון, חול, אֶרֶץ,
פאַר אלוֹהַּ יעקב, 8 וואָס נהפך [הפך] דעם צור אין אֲגַם [התג׳ 20:15

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg] מַיִם, חַלָּמִיש אין אַ מַעְיָן מַיִם.

תהלים115

1 נישט צו אונדז, ה׳, נישט צו אונדז, נײַערט צו דײַן שֵׁם נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] כבוד, פון וועגן
דײַן חֶסֶד, פון וועגן דײַן אמת. 2 לָמָּה זאָלן אמר די גוֹיִם: ווו נָא איז אלוקיהם? 3 אלוקינו איז אין שָׁמַיִם, אַלע וואָס
ער חפץ, עשׂה ער. 4 זייערע עצבים [עָצָב] זײַנען כֶּסֶף און זָהָב, דאָס מַעֲשֵׂה פון ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אָדָם. 5 זיי האָבן אַ פֶּה און דבר [זען "דבר"
ישעיה 7:10-14] נישט, זיי האָבן אויגן און ראה נישט; 6 זיי האָבן אוזנים און שמע נישט, זיי האָבן אַף און ריח נישט;

7 ידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] בײַ זיי, אָבער זיי
קענען נישט המיש [מוש], רגלים [זען תהלים 22:17] בי זיי, אָבער זיי הלך נישט; זיי הָגָה נישט מיט זייער גָּרוֹן. 8 זאָלן
ווערן ווי זיי די וואָס עשׂה זיי, כֹּל וואָס בטח זיך אויף זיי. 9 ישׂראל, בטח זיך אויף ה׳. ער איז זייער עֶזֶר און זייער מָגֵן.
10 בית אַהרֹן, בטח אײַך אויף ה׳. ער איז זייער עֶזֶר און זייער מָגֵן. 11 איר יִרְאֵי ה׳, בטח אײַך אויף ה׳. ער איז זייער
עֶזֶר און זייער מָגֵן. 12 ה׳ האָט זכר אָן אונדז, ער וועט ברך [זען "ברך" בראשית 22:18], ער וועט ברך דאָס בית
ישׂראל, ער וועט ברך דאָס בית אַהרֹן. 13 ער וועט ברך די וואָס ירא ה׳, די קטנים [קטן] אַזוי ווי די גדֹלים. 14 ה׳
וועט אײַך יסף, אײַך און אײַערע בָּנִים. 15 ברך זאָלט איר זײַן פון ה׳, דעם עֹשֵׂה פון שָׁמַיִם און אֶרֶץ. 16 די הימלען
זײַנען די הימלען פון ה׳, אָבער הָאָרֶץ האָט ער נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו די בְּנֵי אָדָם. 17 נישט די
מתים וועלן הלל יָ-הּ, און נישט די וואָס אַלע ירד אין דומָה. 18 אָבער מיר וועלן ברך [זען "ברך" בראשית 22:18]
יָ-הּ, פון אַצונד און עַד עוֹלָם. הלל יָ-הּ.

תהלים116

1 איך אהב אַז ה' שמע מײַן קול, מײַנע תַּחֲנוּן. 2 ווײַל ער האָט נטה זײַן אָזן צו מיר, דעריבּער אין מײַנע טעג וועל איך
אים קרא. 3 אפף האָבן מיך די חֶבֶל פון מָוֶת [זען "מות" ישעיה 53:9], און מֵצַר פון שְׁאוֹל האָבן מיך מצא; צָרָה און
יָגוֹן האָב איך מצא. 4 האָב איך דעם שֵׁם פון ה' קרא: אָנָּה, ה', מלט מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 5
חַנּוּן איז ה' און צדיק, און אלוקינו איז רחם. 6 ה' שמר די פְּתִיִּ; איך בין געווען דלל און ער האָט מיך נוֹשַׁע [ישע]. 7
שוב זיך אום, מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], צו דײַן מָנוֹחַ. וואָרעם ה' האָט דיר גָּמַל. 8 וואָרעם האָסט
חלץ מײַן נפש פון מָוֶת [זען "מות" ישעיה 53:9], פון דִּמְעָה מײַן אויג, מײַן רגל פון דְּחִי. 9 איך וועל הלך פאַר ה' אין
די ארצות החיים [זען ישעיה 53:8]. 10 איך האָב אמן [זען בראשית 15:6], ווען איך האָב דבר; איך בין ענה געווען
מְאֹד. 11 איך האָב אמר אין מײַן חפז: כֹּל אָדָם זײַנען כזב. 12 ווי זאָל איך שוב ה' אַלע זײַנע תַּגְמוּל צו מיר? 13 דעם
כָּוס פון ישועות וועל איך נשׂא [זען מתי 26:27], און דעם שֵׁם פון ה' וועל איך קרא, 14 מײַנע נדרים צו ה' וועל איך
שלם נגד נָא אַלע זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 15 יָקָר אין די אויגן פון ה' איז דער
מות [זען "מות" ישעיה 53:9] פון זײַנע חסידים. 16 אָנָּה, ה', וואָרעם איך בין דײַן עֶבֶד, איך בין דײַן עֶבֶד, בֶּן אֲמָתֶךָ;
האָסט פתח מײַנע מוֹסֵר. 17 איך וועל זבח צו דיר אַ זבח תּוֹדָה, און דעם שֵׁם פון ה' וועל איך קרא. 18 מײַנע נדרים
צו ה' וועל איך שלם נגד נָא אַלע זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], 19 אין די חצרות
[חָצֵר] פון בית ה', אין מיטן פון דיר, ירושלים. הלל יָ-הּ.

תהלים117

1 הלל ה', כֹּל גּוֹיִם, שבח צו אים, כֹּל אֻמִּים, 2 וואָרעם גָּבַר איז זײַן חֶסֶד [
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI] אויף אונדז, און די אמת פון ה' איז לְעוֹלָם. הלל
יָ-הּ.

תהלים118

1 ידה צו ה', וואָרעם ער איז טוֹב, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 2 זאָל נָא אמר ישׂראל: וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד.
3 זאָל נָא אמר דאָס בּית אַהרֹן: וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 4 זאָלן נָא אמר די וואָס ירא ה': וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן
חֶסֶד. 5 פון מֵצַר האָב איך קרא יָ-הּ, האָט יָ-הּ מיר ענה מיט מֶרְחָב. 6 ה' איז מיט מיר, איך האָב נישט קיין ירא. וואָס
קען אָדָם מיר עשׂה? 7 ה' איז מיר מײַן עֹזֵר, און איך וועל ראה אויף מײַנע שָׂונאים. 8 בעסער זיך חסה אין ה', איידער
זיך בּטח אויף אָדָם. 9 בעסער זיך חסה אין ה', איידער זיך בּטח אויף נדיבים [נדיב]. 10 כֹּל גּוֹיִם האָבן מיך סבב;
אָבּער מיט דעם שֵׁם ה' וועל איך זיי מלל. 11 זיי האָבן מיך סבב, יאָ סבב האָבן זיי מיך; אָבּער מיט דעם שֵׁם ה' וועל
איך זיי מלל. 12 זיי האָבן מיך סבב ווי דבורים [דְּבוֹרָה]; זיי זײַנען דעדְ געוואָרן ווי אֵש פון קוֹצים [זען "קוֹץ" מתי 5:18
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]; יאָ, מיט דעם שֵׁם פון ה' וועל איך זיי מלל. 13
דחה האָסטו מיך דחה צום נפל, אָבּער ה' האָט מיך עזר. 14 מײַן עֹז און זמרה איז יָ-הּ, און ער איז מיר געווען יְשׁוּעָה.
15 קוֹל פון רִנָּה און יְשׁוּעָה איז אין די אוהלים פון די צדיקים [זען ישעיה 53:11]; די ימין [זען תהלים 110:1] ה' עשׂה
חיל. 16 די ימין ה' איז רום, די ימין ה' עשׂה חיל. 17 איך וועל נישט מות אָבּער חיה, און ספר די מעשׂים פון יָ-הּ. 18
יִסֵּר יִסַּר האָט מיך יָ-הּ, אָבּער צום מות [זען "מות" ישעיה 53:9] האָט ער מיך נישט נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9]. 19 פתח מיר די שְׁעָרִים פון צֶדֶק, איך וועל בוא אין זיי, איך וועל ידה יָ-הּ. 20 דאָס איז דער שער פון ה',
די צדיקים זאָלן בוא אין אים. 21 איך ידה דיר, וואָרעם האָסט מיר ענה, און ביסט מיר געווען ישוּעָה. 22 דער אֶבֶן
וואָס די בּוֹנים האָבן מאס, איז געוואָרן צום רֹאשׁ פִּנָּה [זען לוקס 20:17]. 23 פון ה' איז דאָס געשען, נפלאת איז עס
אין אונדזערע אויגן. 24 דאָס איז דער יום וואָס ה' האָט עשׂה, לאָמיר גיל זײַן און זיך שׂמח אין אים. 25 אָנָּא, ה', ישע
נָא, אָנָּא ה' צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10] נָא! 26 ברך דער וואָס בוא בְּשֵׁם ה'! מיר ברך [זען "ברך" בראשית 22:18]
אײַך פון בית ה'. 27 ה' איז אֵ-ל, און ער האָט אונדז אור; אסר חַג מיט עֲבֹת ביז די קרנוֹת פון מזבח. 28 אֵ-לי ביסטו,
און איך וועל דיר ידה; אֱלֹקַי וועל איך דיך רום. 29 ידה צו ה', וואָרעם ער איז טוֹב, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד [זען
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI].

תהלים119

1 אַשְׁרֵי צו די וואָס זייער דֶּרֶךְ איז תּמים, וואָס הלך אין דער תורה פון ה׳. 2 אַשְׁרֵי צו די וואָס זײַן נצר איבּער זײַנע
עֵדָה, וואָס דרש אים מיטן כּל לֵב, 3 און זיי פעל נישט קיין עַוְלָה, זיי הלך אין זײַנע דרכים. 4 האָסט צוה דײַנע פִּקּוּד,
זיי שמר מאֹד. 5 אַחֲלַי זאָלן כּון זײַן מײַנע דרכים, לִשמֹר דײַנע חֻקִּים. 6 דעמאָלט וועל איך זיך נישט בוש. ווען איך
נבט אויף אַלע דײַנע מצוה. 7 איך וועל דיך ידה מיט יֹשֶׁר לֵב, ווען איך לערן דײַנע משפטים פון צדק. 8 דײַנע חֻקִּים
וועל איך זײַן שומר איבּער; זאָלסט מיך נישט עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] עַד מְאֹד. 9 מיט וואָס קען אַ נַעַר זכּה
זײַן דֶּרֶךְ? זײַן שמר לויט דײַן דבר! 10 מיט מײַן כּל לֵב האָב איך דיך דרש; לאָז מיך נישט השגה [שגה] פון דײַנע
מצוה. 11 אין מײַן לֵב האָב איך צפן דײַן אִמְרָה, כּדי איך זאָל נישט חטא צו דיר. 12 ברך ביסטו, ה׳; לערן מיך דײַנע
חֻקִּים. 13 מיט מײַנע ליפּן האָב איך ספר כּל משפטים פון דײַן פֶּה. 14 אין דעם דֶּרֶךְ פון דײַנע עֵדָה האָב איך מיך
שׂוש ווי מיט כּל הוֹן. 15 איך שׂיח אָן דײַנע פִּקֻּדים, און איך נבט אויף דײַנע ארח. 16 מיט דײַנע חֻקּוֹת שעע איך מיך,
איך שכח נישט דײַן דבר. 17 גמל דײַן עֶבֶד, איך זאָל חיה, און איך וועל זײַן שומר איבּער דײַן דבר. 18 גלה מײַנע
אויגן, איך זאָל נבט די נפלאות פון דײַן תורה. 19 אַ גֵר בין איך אויף הָאָרֶץ; נישט סתר פון מיר דײַנע מצוה. 20 גרס
איז מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] פון תַּאֲבה נאָך דײַנע משפטים אין כּל עֵת. 21 גער אויף די אֲרוּרִים
זֵדִים, וואָס שגה אַוועק פון דײַנע מצוה. 22 גלל פון מיר חֶרְפָּה און בּוז, וואָרעם דײַנע עֵדָה האָב איך נצר. 23 הגם
שָׂרִים ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] און דבר [זען "דבר" ישעיה 14-10:7] קעגן מיר, שׂיח דײַן עֶבֶד אָן
דײַנע חֻקִּים, 24 יאָ, דײַנע עדה זײַנען מײַן שעשעים, די אנשי עצה מײַנע. 25 דבק צום עָפָר איז מײַן נפש [זען "נפש"
פון משיח ישעיה 53:10]; חיה מיך לויט דײַן דבר. 26 איך האָב ספר מײַנע דרכים, און דו האָסט מיר ענה. לערן מיך
דײַנע חֻקִּים. 27 דעם דֶּרֶךְ פון דײַנע פִּקּוּדים מאַך מיך פאַרשטיין [בין], און איך וועל שׂיח פון דײַנע נפלאֹות. 28 מײַן
נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] דלף פון תּוּגָה; קום מיך לויט דײַן דבר. 29 דעם דֶּרֶךְ פון שֶׁקֶר סור פון מיר,
און מיט דײַן תורה חנן מיך. 30 דעם דֶּרֶךְ פון אֱמוּנָה האָב איך בחר, דײַנע משפטים האָב איך שוה. 31 איך דבק אָן
דײַנע עדות; ה׳, זאָלסט מיך נישט בוש. 32 אין דעם דֶּרֶךְ פון דײַנע מצוה איך רוץ, וואָרעם דו רחב מײַן לֵב. 33 לערן
מיך, ה׳, דעם דֶּרֶךְ פון דײַנע חֻקִּים, און איך וועל אים זײַן נצר איבּער ביז עֵקֶב. 34 מאַך מיך פאַרשטיין [בין], כּדי איך
זאָל זײַן נצר איבּער דײַן תורה, און זי שמר מיטן כּל לֵב. 35 דרך מיך אין דעם נָתִיב פון דײַנע מצוה, וואָרעם נאָך אים
האָב איך חפץ. 36 נטה מײַן לֵב צו דײַנע עֵדָה, און נישט צו בֶּצַע. 37 עבר מײַנע אויגן פון ראה אויף שוא; אין דײַנע
דֶּרֶך מאַך מיך חיה. 38 זײַ מקיים צו דײַן עֶבֶד דײַן אִמְרָה וואָס צו דײַנע יִרְאָה. 39 עבר מײַן חרפה וואָס איך יגר,
וואָרעם דײַנע משפטים זײַנען טוֹב. 40 הנה, איך האָב תאב נאָך דײַנע פִּקּוּד; אין דײַן צדקה מאַך מיך חיה. 41 און
זאָלן בוא דײַנע חסדים אויף מיר, ה׳, דײַן תשׁועה לויט דײַן אִמְרָה, 42 אַז איך זאָל ענה מײַן חֹרף אַ דבר; וואָרעם איך
האָב מיך בּטח אויף דײַן דבר. 43 און זאָלסט נישט נצל פון מײַן פֶּה דאָס דבר פון אמת, וואָרעם אויף דײַנע
משפטים האָב איך יחל. 44 און איך וועל תמיד זײַן שומר איבּער דײַן תורה, לְעוֹלָם וָעֶד. 45 און לאָמיך הלך אין
רחבה וואָרעם דײַנע פִּקּוּד האָב איך דרש. 46 און איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיה 14-10:7] פון דײַנע עֵדָה פאַר
מלכים, און איך וועל מיך נישט בוש. 47 און איך וועל מיך השתעשע [שעע] מיט דײַנע מצוה וואָס איך האָב אהב. 48
און איך וועל נשׂא מײַנע כּף צו דײַנע מצוה וואָס איך האָב אהב, און איך וועל שׂיח אָן דײַנע חֻקִּים. 49 זכר דאָס דבר
צו דײַן עֶבֶד, לויט דו האָסט מיך געמאכט יחל. 50 דאָס איז מײַן נחם אין מײַן עֳנִי, וואָס דײַן אִמְרָה מאַך מיך חיה.
51 די זדים האָבן הליץ [ליץ] מיר עַד מְאֹד, פון דײַן תורה האָב איך זיך נישט נטה. 52 איך האָב זכר, ה׳, דײַנע
משפטים מֵעוֹלָם, און איך האָב מיך נחם. 53 זלרפה האָט מיך אחז, פון וועגן די רשָׁעים וואָס עזב [זען תהלים
(16)17-(1)2:22] דײַן תורה. 54 זְמִרוֹת זײַנען מיר געווען דײַנע חֻקִּים אין בּית פון מײַן מְגוּרִים. 55 איך האָב זכר בּײַ
לָיְלָה דײַן שֵׁם, ה׳, און איך בין שׁוֹמר איבּער דײַן תורה. 56 דאָס האָב איך געהאט: וואָס איך האָב נצר דײַנע פִּקּוּד.
57 מײַן חלק, ה׳, האָב איך אמר, איז לִשמֹר דײַנע דברים. 58 איך האָב חלה בּײַ דיר מיטן כּל לֵב: חנן מיך לויט דײַן
אִמְרָה. 59 איך האָב חשב מײַנע דרכים, און שוב מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] צו דײַנע עֵדָה. 60 איך האָב זיך חוש
און נישט התמהמה [מהה] לִשמֹר דײַנע מצוה. 61 די חֶבֶל פון די רשָׁעים האָבן מיך עוד, דײַן תורה האָב איך נישט
שכח. 62 האַלבּע נאכט קום איך אויף דיר צו ידה פאַר דײַנע מִשְׁפְּטֵי צֶדֶק. 63 אַ חָבֵר בין איך צו אַלע וואָס ירא דיך,
און צו די וואָס זײַן שומר איבּער דײַנע פִּקּוּדים. 64 דײַן חֶסֶד, ה׳, איז מלא הָאָרֶץ; לערן מיך דײַנע חֻקִּים. 65 האָסט
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-5:23; ישעיה 53:9] טוֹב מיט דײַן עֶבֶד, ה׳, לויט דײַן דבר. 66 טוב טַעַם און דעת לערן מיך,
וואָרעם איך אמן [זען בראשית 15:6] אין דײַנע מצוה. 67 איידער איך האָב ענה [זען ישעיה 53:7] פלעג איך שגג,
אָבּער אַצונד איך זײַן שומר איבּער דײַן אִמְרָה. 68 טוֹב ביסטו און יטב; לערן מיך דײַנע חֻקִּים. 69 די זדים [זֵד] האָבן

טפל אויף מיר שֶׁקֶר; איך זײַן נצר איבּער מיטן כּל לֵב דײַנע פִּקּוּד. 70 טפש ווי חֵלֶב איז זייער לֵב; איך האָבּ מיך שִׁעֲשַׁע מיט דײַן תּורה. 71 טוב איז צו מיר וואָס איך בין ענה [זען "ענה" ישעיה 53:7] געוואָרן, כּדי איך זאָל למד דײַנע חֻקִּים. 72 מיר איז בעסער די תּורה פּון דײַן פֶּה איידער טויזנטן זָהָב אוּן כֶּסֶף. 73 דײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] האָבּן מיך עשׂה אוּן מיך כּוּן; מאַך מיך פאַרשטיין [בין], כּדי איך זאָל למד דײַנע מצוה. 74 די וואס ירא דיך וועלן מיך ראה אוּן זיך שׂמח, וואָרעם אויף דײַן דבר האָבּ איך יחל. 75 איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] ה', אַז צֶדֶק זײַנען דײַנע משפטים, אוּן אויס אמונה האָסטו מיך ענה [זען "ענה" ישעיה 53:7]. 76 זאָל זײַן, נָא, דײַן חֶסֶד מיך צו נחם, אַזוי ווי דײַן אִמְרָה צו דײַן עֶבֶד. 77 זאָל בוא אויף מיר דײַן רחמים, כּדי איך זאָל חיה, וואָרעם דײַן תּורה איז מײַן שַׁעֲשֻׁעִים. 78 זאָלן בוש ווערן די זדים [זֵד], ווײַל זיי האָבּן מיך עוּת שֶׁקֶר; איך וועל שׂיח אָן דײַנע פִּקּוּד. 79 זאָלן זיך שוב צו מיר די וואָס ירא דיך, אוּן די וואָס ידע דײַנע עֵדָה. 80 זאָל מײַן לֵב זײַן תָּמִים אין דײַנע חֻקִּים, כּדי איך זאָל נישט בוש ווערן. 81 מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] כּלה נאָך דײַן תּשׁוּעה, אויף דײַן דבר טוּ איך יחל. 82 מײַנע אויגן כּלה נאָך דײַן אִמְרָה, אַזוי צו אמר: ווען וועסטו מיך נחם? 83 הגם איך בין געוואָרן ווי אַ נֹאד אין קִיטוֹר, האָבּ איך דײַנע חֻקִּים נישט שכח. 84 כַּמָּה זײַנען די יְמֵי עַבְדֶּךָ? ווען וועסטו משפּט עשׂה אויף מײַנע רֹדפים? 85 די זדים [זֵד] האָבּן מיר כּרה [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] שִׂיחָה, וואָס איז נישט לויט דײַן תּורה. 86 אַלע דײַנע מצוה זײַנען אֱמוּנָה; שֶׁקֶר האָבּן זיי מיך רדף; עזר מיך. 87 זיי האָבּן מיך מעט כּלה אויף הָאָרֶץ, אָבּער איך האָבּ נישט עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] דײַנע פִּקּוּד. 88 חיה מיך לויט דײַן חֶסֶד, אוּן איך וועל זײַן שׁומר איבּער דעם עֵדָה פּון דײַן פֶּה. 89 לְעוֹלָם, ה', נצב דײַן דבר אין שָׁמַיִם. 90 אויף דָּוֹר-דּוֹרוֹת איז דײַן אמונה; האָסט כּוּן אֶרֶץ, אוּן זי עמד. 91 לויט דײַנע משפּטים עמד זיי הַיּוֹם, וואָרעם אַלע זאכן זײַנען דײַנע עבדים. 92 ווען נישט דײַן תּורה איז מײַן שעשעים, וואָלט איך אבד [זען יוחנן 3:16] אין מײַן עָנִי. 93 איך וועל לעולם נישט שכח דײַנע פִּקּוּד, וואָרעם מיט זיי האָסטו מיך חיה. 94 דײַנער בין איך, ישע מיך, וואָרעם דײַנע פִּקּוּד האָבּ איך דרש. 95 די רשָׁעים האָבּן קוה אויף מיר, מיך צו אבד; איך הגה מיך אין דײַנע עֵדָה. 96 כּל תִּכְלָה האָבּ איך ראה קֵץ; דײַנע מצוה זײַנען רחבה מאֹד. 97 ווי אהב איך האָבּ דײַן תּורה! כּל הַיּוֹם איז זי מײַן שִׂיחָה. 98 חכם פּון מײַנע פײַנט מאַכן מיך דײַנע מצוה, וואָרעם זיי זײַנען לעולם בײַ מיר. 99 פּון אַלע מײַנע מלמדים בין איך שׂכל, וואָרעם דײַנע עֵדָה זײַנען מײַן שִׂיחָה. 100 מער פּון זקנים פאַרשטיי איך, ווײַל דײַנע פִּקּוּד האָבּ איך נצר. 101 פּון כּל אֹרַח רַע כּלא איך מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], כּדי איך זאָל זײַן שׁומר איבּער דײַן דבר. 102 פּון דײַנע משפּטים האָבּ איך נישט סור, וואָרעם דוּ האָסט מיך הורה [ירה]. 103 ווי מלץ זײַנען דײַנע אִמְרָה צו מײַן חֵךְ, מער פּון דבש פאַר מײַן פֶּה! 104 פּון דײַנע פִּקּוּד ווער איך פאַרשטאַנדיק [בִּינָה], דעריבּער האָבּ איך פײַנט כּל אֹרַח שֶׁקֶר. 105 אַ נֵר פאַר מײַן רגל איז דײַן דבר, אוּן אַן אוֹר פאַר מײַן נְתִיבָה. 106 איך האָבּ שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] אוּן האָבּ מקיים געווען, לִשׁמֹר דײַנע משפּטים צדק. 107 איך בין ענה בּיז מְאֹד, ה', חיה מיך לויט דײַן דבר. 108 די נְדָבָה פּון מײַן פֶּה רצה, נָא, ה', אוּן דײַנע משפּטים לערן מיך. 109 מײַן נפש איז תּמיד אין מײַן כּף, אָבּער דײַן תּורה האָבּ איך נישט שכח. 110 די רשָׁעים האָבּן מיר אַ פַּח נתן, אָבּער פּון דײַנע פּקּוּד האָבּ איך נישט תָּעָה [זען ישעיה 53:6]. 111 איך האָבּ נחל דײַנע עֵדָה לְעוֹלָם, וואָרעם זיי זײַנען די שׂשׂוֹן פּון מײַן לֵב. 112 איך האָבּ נטה מײַן לֵב צו עשׂה דײַנע חֻקִּים לְעוֹלָם בּיז עֵקֶב. 113 סֵעֲפִים [סֵעֵף] האָבּ איך פײַנט, אָבּער דײַן תּורה האָבּ איך אהב. 114 מײַן סֵתֶר אוּן מײַן מָגֵן בּיסטוּ, אויף דײַן דבר איך יחל. 115 סוּר אײַך פּון מיר, איר מרעים [מֵרַע], כּדי איך זאָל זײַן נצר איבּער די מצות [מצוה] פּון אֱלֹקַי. 116 סמך מיך לויט דײַן אִמְרָה, כּדי איך זאָל חיה, אוּן לאָז מיך נישט בוש ווערן אין מײַן שֵׂבֶר. 117 סעד מיך, אוּן לאָמיך נוֹשַׁע [ישע] ווערן, אוּן איך וועל מיך תּמיד שָׁעָה מיט דײַנע חֻקִּים. 118 דו סלה אַלע וואָס שגה פּון דײַנע חֻקִּים, וואָרעם שֶׁקֶר איז זייער תּרמית. 119 ווי סיג דו שבת כּל רשָׁעים אֶרֶץ, דעריבּער האָבּ איך אהב דײַנע עדה. 120 מײַן בשׂר סמר פּון פחד פאַר דיר, אוּן פאַר דײַנע משפּטים האָבּ איך ירא. 121 איך האָבּ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9] מִשְׁפָּט אוּן צֶדֶק; זאָלסט מיך נישט נוח צו מײַנע דריקער. 122 ערב זיך פאַר דײַן עֶבֶד צום גוטן, אַז מיך זאָלן נישט עשק די זֵדִים [זֵד]. 123 מײַנע אויגן כּלה נאָך דײַן יְשׁוּעָה, אוּן נאָך דעם אמרה פּון דײַן צדק. 124 עשׂה מיט דײַן עֶבֶד לויט דײַן חֶסֶד, אוּן דײַנע חֻקִּים לערן מיך. 125 דײַן עֶבֶד בין איך; מאַך מיך פאַרשטיין [בין], כּדי איך זאָל ידע דײַנע עדה. 126 עס איז עֵת פאַר ה' צו עשׂה; זיי האָבּן הֵפֵר [פרר] דײַן תּורה. 127 דעריבּער, איך האָבּ אהב דײַנע מצוה, מער פּון זָהָב אוּן פּון פז. 128 דעריבּער כּל ישר איך כּל פִּקּוּד; כּל אֹרַח פּון שֶׁקֶר האָבּ איך פײַנט. 129 פלאוֹת זײַנען דײַנע עדות, דעריבּער זײַן נצר איבּער זיי מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 130 די פתח פּון דײַנע דברים הֵאִיר [אור], זי מאַכט בִּינָה דעם פֶּתִי. 131 איך האָבּ פער מײַן פֶּה אוּן שָׁאַף, וואָרעם נאָך דײַנע

מצוה האָבּ איך יאב. 132 פנה זיך צו מיר, און חנן מיך, ווי עס איז משפט צו די וואָס האָבּן אהב דײַן שֵׁם. 133 כון מײַנע פעם מיט דײַן אמרה, און לאָז נישט שלט איבּער מיר קיין אָוֶן. 134 פדה מיך פון דער דריקונג פון אָדָם, כדי איך זאָל זײַן שומר איבּער דײַנע פִּקוּד. 135 אור דײַן פנים אויף דײַן עֶבֶד, און לערן מיך דײַנע חֻקִּים. 136 פֶּלֶג מַיִם האָבּן ירד מײַנע אויגן, איבּער די וואָס האָבּן נישט שׁומר איבּער דײַן תורה. 137 צדיק ביסטו, ה', און יָשָׁר זײַנען דײַנע משפטים. 138 האָסט צוה מיט צֶדֶק דײַנע עֵדָה, און מיט אֱמוּנָה ביז מְאֹד. 139 מיך האָט צמת מײַן קִנְאָה ווײַל מײַנע פײַנט האָבּן שכח דײַנע דברים. 140 צרף איז דײַן אמרה ביז מאֹד, און דײַן עֶבֶד האָט עס אהב [זען https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE]. 141 צָעִיר בין איך און בזה [זען "בזה" ישעיה 53:3], דײַנע פִּקוּד האָבּ איך נישט שכח. 142 דײַן צדקה איז צֶדֶק לעולם, און דײַן תורה איז אמת. 143 צַר און מָצוֹק האָבּן מיך מצא; דײַנע מצות [מצוה] זײַנען מײַנע שַׁעֲשֻׁעִים. 144 צֶדֶק זײַנען דײַנע עֵדוֹת [עֵדָה] לְעוֹלָם; מאַך מיך פאַרשטיין [בין], כדי איך זאָל חיה. 145 איך האָבּ קרא מיטן כּל לֵב; ענה מיר, ה'; דײַנע חֻקִּים וועל איך נצר. 146 איך קרא דיך, ישע מיך, און איך וועל זײַן שומר איבּער דײַנע עֵדָה. 147 איך האָבּ מיך קדם פאר נֶשֶׁף און שוע; אויף דײַן דבר האָבּ איך יחל. 148 מײַנע אויגן זײַנען קדם די אשמורָה, צו שִׂיח אָן דײַן אמרה. 149 שמע צו מײַן קוֹל לויט דײַן חֶסֶד, ה', מאַך מיך חיה אַזוי ווי דײַן משפט. 150 עס קרב די וואָס רדף זיך נאָך זִמָּה; פון דײַן תורה זײַנען זיי רחק. 151 דו ביסט קָרוֹב, ה', און אַלע דײַנע מצות זײַנען אמת. 152 פון קֶדֶם אָן האָבּ איך ידע פון דײַנע עֵדָה, אַז דו האָסט זיי לְעוֹלָם יסד. 153 ראה מײַן עֳנִי, און חלץ מיך, וואָרעם דײַן תורה האָבּ איך נישט שכח. 154 ריב מײַן ריב, און גאל מיך, לויט דײַן אמרה מאַך מיך חיה. 155 רחק איז פון רשָׁעים ישועָה, ווײַל דײַנע חֻקִּים דרש זיי נישט. 156 דײַן רחמים איז רבּים, ה'; מאַך מיך חיה אַזוי ווי דײַן משפטים. 157 רבּים זײַנען מײַנע רֹדפים און מײַנע צרים פון דײַנע עֵדָה האָבּ איך זיך נישט נטה. 158 איך האָבּ ראה די בֹּגְדִים און התקוטט [קוט] זיך מיט זיי, וואָס זיי האָבּן דײַן אמרה נישט שׁומר. 159 ראה אַז דײַנע פִּקוּד האָבּ איך אהב; ה', מאַך מיך חיה לויט דײַן חֶסֶד. 160 דער רֹאש פון דײַן דבר איז אמת, און לְעוֹלָם איז כּל משפט פון דײַן צֶדֶק. 161 שָׂרים האָבּן מיך רדף חִנָּם, אָבּער פאַר דײַנע דברים האָט פחד מײַן לֵב. 162 איך שׂוֹשׂ זיך איבּער דײַן אמרה, ווי איינער וואָס מצא שלל [זען "שלל" ישעיה 53:12] רב. 163 שֶׁקֶר האָבּ איך שׂנא און תעב, דײַן תורה האָבּ איך אהב. 164 7 מאָל אַ טאָג הלל איך דיך פאַר דײַנע משפטים פון צדק. 165 שלוֹם רָב איז פאַר די אֹהֲבּ פון דײַן תורה, און נישטא פאַר זיי קיין מִכְשׁוֹל. 166 איך האָבּ שׂבּר אויף דײַן ישועָה, ה', און דײַנע מצות האָבּ איך עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9]. 167 מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] האָט שׁומר דײַנע עֵדָה, און איך האָבּ זיי אהב מְאֹד. 168 איך האָבּ שׁומר דײַנע פִּקוּד און דײַנע עֵדָה, וואָרעם אַלע מײַנע דרכים זײַנען פאַר דיר. 169 זאָל קרב מײַן רִנָּה פאַר דיר, ה'; מאַך מיך פאַרשטיין [בין], לויט דײַן דבר. 170 זאָל בוא מײַן תְּחִנָּה פאַר דיר; זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] לויט דײַן אמרה. 171 מײַנע ליפּן וועלן הבּיע [נבע] מיט תְּהִלָּה, אַז דו וועסט מיך למד דײַנע חֻקִּים. 172 מײַן לשׁון וועט ענה דײַן אמרה, וואָרעם אַלע דײַנע מצות זײַנען צֶדֶק. 173 זאָל דײַן יָד זײַן מיר צו עזר, וואָרעם דײַנע פִּקּוּדִים האָבּ איך בחר. 174 איך האָבּ תאב נאָך דײַן ישועָה, ה', און דײַן תורה איז מײַן שַׁעֲשֻׁעִים. 175 זאָל חיה מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און דיך הלל, און זאָלן דײַנע משפטים מיך עזר. 176 איך האָבּ תעה [זען ישעיה 53:7] ווי אַ שֶׂה [זען ישעיה 53:7] אֹבֵד; בקש דײַן עֶבֶד, וואָרעם דײַנע מצות האָבּ איך נישט שכח.

תהלים120

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]. אין מײַן צרה האָבּ איך קרא צו ה', און ער האָט מיר ענה. 2 ה', זײַ נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] פון דער ליפּ פון שֶׁקֶר, פון דער לשׁון פון רמיה. 3 וואָס וועט מען דיר נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9], און וואָס וועט מען דיר יסף, דו לשׁון פון רמיה? 4 שאַרפע גיבור-חצים [חץ], מיט גחלת פון רֹתֶם. 5 ווי מיר, וואָס איך גור זיך אויף אין מֶשֶׁך, וואָס איך שכן בײַ די אוהלים פון קֵדָר. 6 רב האָט זיך שכן מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] בײַ דעם שׂוֹנֵא פון שלום. 7 איך בין פאַר שלום, אָבּער אַז איך דבר, זײַנען זיי פאַר מלחמה.

תהלים121

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]. 2 איך נשׂא [זען ישעיה 53:4] אויף מײַנע אויגן צו די הָרִים: פון וואַנען וועט בוא מײַן עֵזֶר? מײַן עֵזֶר איז פון ה', דעם עֹשֵׂה פון שָׁמַיִם וָאָרֶץ. 3 נישט לאָזן וועט ער זיך מוט דײַן רגל ; נישט נום וועט דײַן

שׂמֵר. 4 הנה, עס נום נישט אוּן ישן [זען דניאל 12:2] נישט דער שׂמֵר פּוּן ישׂראל. 5 ה' איז דײַן שׂמֵר, ה' איז דײַן צל
בײַ דײַן יַד ימין [זעו ימין האדוֹן משיח תהלים 110:1]; 6 יוֹמָם וועט די שֶׁמֶשׁ דיך נישט נכה [זען "נכה" ישעיה
10-11:1; 53:4; 50:6], אוּן נישט בײַ לָיְלָה די יָרֵחַ. 7 ה' וועט דיך שמר פּוּן כּל רָע, ער וועט שמר דײַן נפש [זען "נפש"
פּוּן משיח ישעיה 53:10]. 8 ה' וועט זײַן שומר איבּער דײַן יצא אוּן דײַן בוא, פּוּן אַצונד אוּן עַד עוֹלָם.

תהלים122

1 אַ שיר פּוּן די מעלות [מעלה]; פּוּן דָוִדן. איך שׂמח זיך אַז מע אמר מיר: לאָמיר הלך אין בּית ה'. 2 אוּנדזערע רגלים
[זען תהלים 22:17] עמד אין דײַנע שְׁעָרִים, ירושלים; 3 ירושלים וואָס איז בנה ווי אַן עִיר וואָס איז זיך חבר יחדו; 4
וואָס אהין עלה [זען ישעיה 53:2] די שבטים, די שבטים פּוּן יָ-הּ, פאַר אַן עֵדוּת צו ישׂראל, צו ידה דעם שֵׁם פּוּן ה'. 5
וואָרעם דאָרטן ישב כִּסְאוֹת פּוּן מִשְׁפָּט, די כִּסְאוֹת פּוּן בּית דָּוִיד [זען ישעיה 7:14]. 6 שאל פאַר דעם שלום פּוּן
ירושלים [זען ישעיה 53:5; רומ' 5:1; 15-10:14 http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

http://www.afii.org/job1.pdf]; זאָלן שלה זײַן אַלע דײַנע אוֹהבים. 7 זאָל זײַן שלום אין דײַן חֵיל, שַׁלוה אין
דײַנע ארמנות [ארמוֹן]. 8 פּוּן וועגן מײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 23(22)-22:17(16),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU , זען אויך ישעיה 53:5; זכריה 12:10; משיח בּן
דָוִד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] אוּן מײַנע רֵעִים לאָמיך אמר: שלום אין דיר! 9 פּוּן וועגן דעם בּית ה'
אֱלֹקֵינוּ בקש איך דיר טוֹב.

תהלים123

1 אַ שיר פּוּן די מעלות [מעלה]. צו דיר נשׂא [זען ישעיה 53:4] איך מײַנע אויגן, דוּ וואָס ישב אין די שמים. 2 הנה, ווי
די אויגן פּוּן עבדים צו דער יָד פּוּן זייער אדונים, ווי די אויגן פּוּן אַ שפחה צו דער יָד פּוּן איר גְּבֶרֶת, אַזוי זײַנען
אוּנדזערע אויגן צו ה' אֱלֹקֵינוּ, בּיז ער וועט אונדז חנן. 3 חנן אונדז, ה', חנן אונדז, וואָרעם רַב שׂבע זײַנען מיר מיט בּוּז.
4 רבה שׂבע איז אונדזער נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיה 53:10] מיט דעם לעג [זען "לעג" תהלים 22:8] פּוּן די
שַׁאֲנָן, מיט דער בּוּז פּוּן די גַּאֵיוֹן.

תהלים124

1 אַ שיר פּוּן די מעלות [מעלה]; פּוּן דָוִדן. 2 ווען נישט ה' וואָס איז געווען מיט אונדז--זאָל אמר נָא ישׂראל--ווען
נישט ה' וואָס איז געווען מיט אונדז, בּעת אָדָם זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויף אונדז, 3
דעמאָלט וואָלטן זיי אונדז חיים בּעל, ווען זייער אף האָט חרה אויף אונדז; 4 דעמאָלט וואָלטן אונדז הַמָּיִם שטף,
דער נחלה וואָלט עבר איבּער אונדזער נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיה 53:10]; 5 דעמאָלט וואָלטן עבר איבּער
אונדזער נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיה 53:10] די מַיִם זֵידוֹן. 6 ברך ה', וואָס ער האָט אונדז נישט נתן [זען ישעיה
7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] פאַר טֶרֶף צו זייערע ציין. 7 אונדזער נפש [זען "נפש" פּוּן משיח ישעיה 53:10] איז מלט
געוואָרן ווי אַ צִפּוֹר פּוּן די פַּח פּוּן יוֹקֵשׁ; די פַּח איז שבר געוואָרן, אוּן מיר זײַנען מלט געוואָרן. 8 אונדזער עֶזֶר איז
אין שֵׁם פּוּן ה', דעם עֹשֵׂה פּוּן שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

תהלים125

1 אַ שיר פּוּן די מעלות [מעלה]. די וואָס בּטח זיך אויף ה' זײַנען אַזוי ווי הַר צִיּוֹן, וואָס נמוט [מוט] זיך נישט; לעולם
ישב ער. 2 ירושלים אַרום איר זײַנען הָרִים, אוּן ה' איז אַרום זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי], פּוּן אַצונד אוּן עַד עוֹלָם. 3 וואָרעם דער שֵׁבֶט פּוּן רשע וועט נישט נוח אויף דעם גורל פּוּן די צדיקים,
כּדי די צדיקים זאָלן נישט שלח אין עַוְלָה זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 4 יטב, ה', די טוֹבים, אוּן די וואָס זײַנען יָשָׁר

אין זייערע לֵב. 5 אָבער די וואָס נטה זיך אויף זייערע עֲקַלְקָל, זיי וועט ה' הלך מיט די פֹּעלֵי הָאָוֶן. שלום אויף ישׂראל!

תהלים126

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]. אַז ה' האָט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] די שִׁיבָה פון צִיון, זײַנען מיר געווען ווי חֹלְמִים. 2 דעמאָלט איז מלא געוואָרן אונדזער פֶּה מיט שְׂחוֹק, און אונדזער לשון מיט רִנָּה; דעמאָלט האָט מען אמר צווישן די גוֹיִם: גָּדוֹל האָט ה' עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיה 53:9] מיט די דאָזיקע. 3 גָּדוֹל האָט ה' עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיה 53:9] מיט אונדז, מיר זײַנען שׂמחים געוואָרן. 4 שוב, ה', שביתנו, ווי אפיקים [אפיק] אין נֶגֶב. 5 די וואָס זרע מיט דִּמְעָה, זאָלן קצר מיט רִנָּה. 6 הלך הלך און בכה דער וואָס נשׂא דעם מֶשֶׁך פון זריעה, אָבער בוא זאָל בוא מיט רִנָּה דער וואָס נשׂא זײַנע אֲלֻמֹּת [אֲלֻמָּה].

תהלים127

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]; פון שלֹמֹהו. אַז ה' בנה נישט אַ בית, שוא עמל זיך זײַנע בוֹנים [זען תהלים 118:22] אויף אים; אַז ה' זײַן שומר איבער נישט אַן עִיר, שוא שקד דער שׁוֹמֵר. 2 שוא אײַך, איר וואָס שכם אײַך קום, וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אָחַר, וואָס אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] לֶחֶם פון עֶצֶב; אַזוי וואָס נתן ער זײַן יָדִיד שֵׁנָא. 3 הנה, די נחלה פון ה' זײַנען בָּנִים, דער שכַר איז פּרי פון בֶּטֶן. 4 ווי חצים [חץ] אין דער יָד פון גִּבור, אַזוי זײַנען בְּנֵי הַנְּעוּרִים. 5 אשרי דעם גֶּבֶר וואָס האָט מלא זײַן אַשְׁפָּה מיט זיי! זיי וועלן נישט בוש ווערן, אַז זיי וועלן דבר מיט די פײַנט אין שער.

תהלים128

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]. אשרי כָּל וואָס ירא ה', וואָס הלך אין זײַנע דרכים. 2 די יגיע פון דײַנע כף אַז דו אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3], אשרי איז צו דיר, און טוֹב איז צו דיר. 3 דײַן אִשָּׁה ווי אַ גֶּפֶן פרה, אין די יַרְכָּה פון דײַן בית; דײַנע בָּנִים ווי שָׁתִיל זֵיתִים, רונד אַרום דײַן שֻׁלְחָן. 4 יאָ, הנה אַזוי ווערט ברך דער גֶּבֶר וואָס ירא ה'. 5 ה' זאָל דיך ברך [זען "ברך" בראשית 22:18; 12:3] פון צִיון, און ראה דאָס טוֹב פון ירושלים כֹּל יְמֵי דײַן חיים; 6 און ראה בָּנִים בײַ דײַנע בָּנִים. שלום אויף ישׂראל!

תהלים129

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]. רבה האָבן זיי מיך צרר פון מײַן נְעוּרִים זאָל נָא אמר ישׂראל 2 רבה האָבן זיי מיך צרר פון מײַן נְעוּרִים, און האָבן מיך נישט יכל. 3 אויף מײַן גַּב האָבן חֹרְשִׁים חרש, זיי האָבן האריך [ארך] זייערע מַעֲנָה. 4 ה' דער צַדִּיק האָט קצץ די עֲבֹת פון די רשָׁעים. 5 זיך בוש און סוג אַחוֹר וועלן כֹּל שָׂונאים פון צִיון. 6 זיי וועלן זײַן ווי חציר פון גָּג, וואָס איידער עס איז שָׁלַף, איז עס יבש; 7 וואָס דער קוֹצֵר מלא נישט דערמיט זײַן כף, און דער מעמר [עמר] זײַן חֹצֶן; 8 און די עֹבְרִים אמר נישט: בִּרְכַּת ה' אויף אײַך! מיר ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] אײַך אין שֵׁם פון ה'.

תהלים130

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]. פון די מעמקים קרא איך דיך, ה'. 2 אֲדֹנָי, שמע צו מײַן קוֹל; זאָלן דײַנע אוזנים זײַן קַשֵּׁב צו דעם קוֹל פון מײַנע תַּחֲנוּן

[זען https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE]. 3 אַז דו, יָ-הּ, זאָלסט שמר אויף עֲוֹנוֹת, ווער, אֲדֹנָי, קען עמד? 4 וואָרעם בײַ דיר איז סְלִיחָה, דעריבער ווערסטו ירא. 5 איך האָב קוה אויף ה', קוה האָט מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], און אויף זײַן דבר האָב איך יחל. 6 מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] אויף אֲדֹנָי מער ווי שֹׁמְרִים אויף בֹּקֶר, שֹׁמְרִים אויפן בֹּקֶר. 7 יחל, ישׂראל, אויף ה', וואָרעם בײַ ה' איז חֶסֶד, און בײַ אים איז רבה פְּדוּת [זען מרקס 10:45]. 8 און ער וועט פדה (אויסקויפן) [זען https://www.youtube.com/watch?v=iarZcS6QX9o

https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען אלוקים אַליין קענען ויסלייזן (פדה, אויסקויפן) אַ לעבן, זען
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] ישׂראל פון אַלע זײַנע עֲוֹנוֹת.

תהלים131

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]; פון דָוִדן. ה׳, נישט גבה איז מײַן לֵב, און נישט רום זײַנען מײַנע אויגן, און איך בין
נישט הלך מיט גדֹלות און נפלאות פון מיר. 2 לא, איך האָב שוה און דמם מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה
53:10] אַזוי ווי אַ גָמַל בײַ אִמוֹ; אַזוי ווי אַ גָמַל איז בײַ מיר מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 3 יחל,
ישׂראל, אויף ה׳ פון אַצונד און עַד עוֹלָם.

תהלים132

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]. זכר, ה׳, דָוִדן אַלע זײַן ענה זיך. 2 ווי ער האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי
הימים אַ 21:17] צו ה׳, נדר צו אָבִיר יעקב: 3 אויב איך וועל בוא אין אֹהֶל פון מײַן בית, אויב איך וועל עלה אויף דעם
עֶרֶשׂ פון מײַן יָצוּעַ, 4 אויב איך וועל נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] שנה צו מײַנע אויגן, צו מײַנע
עפעף תְּנוּמָה, 5 ביז איך וועל מצא א מקום פאַר ה׳, מִשׁכָּנוֹת פאַר דעם אָבִיר יעקב! 6 הנה, מיר האָבן שמע [זען
"שמע" ישעיה 52:15-53:12] עס אין אֶפרָת, מיר האָבן עס מצא אין שָׂדֶה פון יַעַר. 7 לאָמיר בוא צו זײַן משכנות,
לאָמיר זיך שחה צו זײַן הֲדֹם [זען האדון משיח׳ס הֲדֹם, תהלים 110:1] רגליו. 8 קום! [זען "קום" במדבר 24:17; הושע
6:2] ה׳, צו דײַן מנוחה, דו און דער אָרון פון דײַן עֹז. 9 דײַנע כֹהנים זאָלן זיך לבש אין צֶדֶק, און דײַנע חסידים זאָלן
רנן. 10 פון וועגן דָוִדן דײַן עֶבֶד [זען ישעיה 53:11], זאָלסט נישט שוב דעם פנים פון דײַן משיח. 11 ה׳ האָט שבע
[זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] צו דָוִדן, ער וועט זיך נישט שוב דערפון: פון דער פרי פון דײַן
בטן וועל איך שית אויף דײַן כִּסֵּא [זען "כִּסֵּא" התג׳ 20:11-15]. 12 אויב דײַנע בָּנִים וועלן זײַן שומר מײַן בְּרִית,
און מײַן עדה וואָס איך וועל זיי למד, וועלן אויך זייערע בָּנִים עֲדֵי-עַד ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]
אויף דײַן כִּסֵּא. 13 וואָרעם ה׳ האָט בחר צִיון, זי אוה פאַר זײַן מוֹשָׁב: 14 דאָס איז מײַן מנוּחָה עֲדֵי-עַד, דאָ וועל איך
ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13], ווײַל איך אוה זי. 15 ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] וועל איך ברך איר
צַיִד, אירע אֶבְיוֹן וועל איך שׂבע [זען ישעיה 53:11] מיט לָחֶם. 16 און אירע כֹהנים וועל איך לבש אין יֵשַׁע, און רנן
וועלן רנן אירע חסידים. 17 דאָרטן וועל איך מאַכן צמח [זען זכריה 6:11-12; התג׳ 22:16] אַ קֶרֶן פאַר דָוִדן, איך
האָב ערך אַ נֵר פאַר מײַן משיח. 18 זײַנע פײַנט וועל איך לבש אין בֹּשֶׁת, און אויף אים וועט צוץ זײַן נֵזֶר.

תהלים133

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]; פון דָוִדן, הנה, ווי טוֹב און ווי נָעִים איז דאָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] פון אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיה 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דָוִד
דקרו׳ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] גַם יָחַד. 2 אַזוי ווי שֶׁמֶן הַטוֹב אויפן קאָפּ, וואָס ירד אויף דער באָרד, אויף דער
באָרד פון אהרֹנען, וואָס ירד אויפן קאָלנער פון זײַנע מִדָּה; 3 אַזוי ווי דער חרמון-טוי וואָס ירד אויף די הָרִים פון
צִיון; וואָרעם דאָרטן האָט ה׳ צוה אַ ברכה, חיים עַד הָעוֹלָם [זען דניאל 12:2].

תהלים134

1 אַ שיר פון די מעלות [מעלה]. הִנֵה, ברך ה׳, כֹּל עַבְדֵי ה׳, וואָס עמד אין בית ה׳ אין די לילות. 2 נשׂא אײַערע ידים
[זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**] צום מִקְדָּש, און ברך ה׳.
3 ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] זאָל דיך פון צִיון ה׳, דער עֹשֵׂה פון שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

תהלים135

1 הַלְלוּ יָ-הּ. הללו דעם שֵׁם פון ה', הלל, איר עַבְדֵי ה', 2 וואָס עמד אין בית ה', אין די חצרות [חָצֵר] פון בית אלוקינו. 3 הללו יָ-הּ וואָרעם ה' איז טוב, זמר צו שמו [זען זכריה 12-6:11], וואָרעם ער איז נָעִים. 4 וואָרעם יָ-הּ האָט בחר פאַר זיך יעקב, ישׂראל פאַר זײַן סְגֻלָּה. 5 וואָרעם איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] אַז ה' איז גָּדוֹל, און אֲדֹנֵינוּ איבער כּל אלוקים. 6 אַלע וואָס ה' חפץ, עשׂה ער, אין שָׁמַיִם און אויף הָאָרֶץ, אין די ימען און כּל תְּהוֹמוֹת. 7 ער עלה אויף נָשִׂיא פון קצה הָאָרֶץ, בָּרָק מיט מָטָר, ער עשׂה יצא פון זײַנע אֹצָרוֹת [אוצר] דעם ווינט. 8 ער איז דער וואָס האָט נכה [זען ישעיה 53:4] די בכוֹרים פון מצרַיִם, פון אדם ביז בהמה. 9 האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אֹתוֹת [זען ישעיה 7:14] און מֹפתים [זען זכריה 3:8] צווישן דיר, מצרַיִם, אויף פרעהן און אויף אַלע זײַנע עבדים. 10 ער איז דער וואָס האָט נכה [זען ישעיה 53:4] גּוֹיִם רבּים, און הרג מלכים עצוּמים: 11 סיחון מלך אמורי, און עוג מלך בָּשָׁן, און כּל ממלכוֹת פון כּנָעַן; 12 און נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זייער אֶרֶץ פאַר אַ נחלה, אַ נחלה פאַר ישׂראל זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 13 ה', דײַן שֵׁם איז לְעוֹלָם; ה', דײַן זֵכֶר איז אויף דָּור-דּורות. 14 וואָרעם ה' וועט זיך דּין פאַר זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און אויף זײַנע עבדים וועט ער זיך נחם. 15 די עָצָב פון די גּוֹיִם זײַנען כֶּסֶף און זָהָב, דאָס מַעֲשֵׂה פון ידים [זען "יד"

תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 16 זיי האָבּן פֶּה און דבר [זען "דבר" ישעיה 7:10-14] נישט, זיי האָבּן אויגן און ראה נישט; 17 זיי האָבּן אוזנַיִם און אזן נישט; נישטא איז רוּחַ אין זייער פֶּה. 18 זאָל ווערן ווי זיי די וואָס עשׂה זיי, כּל וואָס בּטח זיך אויף זיי. 19 בּית ישׂראל, ברך ה'; בּית אהרֹן, ברך ה'; 20 בּית לֵוִי, ברך ה'; איר יִרְאֵי ה', ברך ה'. 21 ברך ה' פון צִיּון, שֹׁכֵן אין ירושלים. הלל יָ-הּ.

תהלים136

1 ידה צו ה, וואָרעם ער איז טוב, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 2 ידה צו אלוקי אלוקים, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 3 ידה צו אדֹנֵי האדֹנים [זען תהלים 110:1;

זען יוחנן 1:1-3; https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=1JpO7ALFAe4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 4 צו דעם וואָס עשׂה אַליין נפלאות גדוּלות, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 5 צו דעם וואָס האָט עשׂה די הימלען מיט תבוּנָה, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 6 צו דעם וואָס האָט רקע הָאָרֶץ איבער הַמָּיִם, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 7 צו דעם וואָס האָט עשׂה די אוֹרים גדוֹלים, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 8 די שֶׁמֶשׁ פאַר ממשלת בּײַ יוֹם, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 9 די יָרֵחַ און כּוֹכָבִים פאַר ממשלת בּײַ לַיְלָה, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 10 צו דעם וואָס האָט נכה [זען ישעיה 53:4] מצרַיִם אין זייערע בכוֹרים, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 11 און יצא [זען "יצא" ישעיה 11:1-10; מיכה 5:1] ישׂראל פון צווישן זיי, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 12 מיט יָד חזקה און מיט זרוֹע [זען ישעיה 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] נטה, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 13 צו דעם וואָס האָט גזר דעם יַם-סוף אין גזרים, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 14 און עבר ישׂראל אין מיטן, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 15 און נער פרעהן און זײַן חיל אין יַם-סוף,

וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 16 צו דעם וואָס האָט הלך זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] אין דער מדבר, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 17 צו דעם וואָס האָט נכה [זען ישעיה 53:4] מלכים גדֹלים, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 18 און הרג מלכים אדירים, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 19 סיחון מלך אמורי, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 20 און עוג מלך בָּשָׁן, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 21 און נתן [זען ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זייער אֶרֶץ פאַר אַ נחלה, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 22 אַ נחלה פאַר ישׂראל זײַן עֶבֶד, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 23 צו דעם וואָס האָט אין אונדזער שֵׁפֶל זכר אָן אונדז, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד; 24 און אונדז פּרק פון אונדזערע דריקער, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 25 וואָס נתן לֶחֶם צו כָּל בָּשָׂר, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 26 ידה צו אֵ-ל פון די הימלען, וואָרעם לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד.

תהלים137

1 בּײַ די נהרות [נָהָר] פון בָּבֶל, דאָרטן זײַנען מיר ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] און בכה, אַז מיר האָבן זיך זכר אָן צִיּוֹן. 2 אויף די עֲרָבָה וואָס אין איר האָבן מיר תלה אונדזערע כִּנּוֹר; 3 וואָרעם דאָרטן האָבן שׁוֹבֵינוּ שאל פון אונדז דברים פון שיר, און תּוֹלְלֵינוּ פאַרלאַנגט שִׂמְחָה: שיר אונדז פון דעם שיר פון צִיּוֹן. 4 ווי זאָלן מיר שיר דאָס שיר פון ה' אויף אַדְמַת נֵכָר? 5 אויב איך וועל דיך שכח, ירושלים, זאָל מײַן ימין זיך שכח. 6 זאָל דבק ווערן מײַן לשון צו מײַן חֵךְ, אויב איך וועל דיך נישט זכר, אויב איך וועל נישט עלה ירושלים אויף מײַן רֹאשׁ שִׂמְחָה. 7 זכר, ה', בְּנֵי-אדום דעם יום ירושלים; די וואָס האָבן אמר: ערה! ערה! ביז צום יְסוֹד אין איר. 8 בַּת בָּבֶל, דו זײַן שדד; אשרי צו דעם וואָס וועט דיר שלם דײַן גמול וואָס דו האָסט אונדז גמול; 9 אשרי צו דעם וואָס וועט אחז און נפץ דײַנע עולל אָן סלע.

תהלים138

1 פון דָּוִד. איך וועל דיך ידה מיט מײַן כּל לֵב, פאַר די "אלוקים" וועל איך דיך זמר. 2 איך וועל זיך שחה צו דײַן הֵיכַל קדש, און איך וועל ידה דײַן שֵׁם, פאַר דײַן חֶסֶד און פאַר דײַן אמת; וואָרעם איבער אַלע דײַן שֵׁם האָסטו גדל דײַן אמרה. 3 אין יום וואָס איך האָב קרא האָסטו מיר ענה, האָסט מיר רהב מיט עֹז מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 4 ידה וועלן דיך, ה', כּל מלכים [זען ישעיה 52:15] פון הָאָרֶץ, וואָרעם זיי האָבן שמע [זען "שמע" ישעיה 52:15-53:12] די אמרה פון דײַן פֶּה. 5 און זיי וועלן שיר פון די דרכים פון ה', וואָרעם גָּדוֹל איז דער כבוד ה'. 6 וואָרעם ה' איז רום, אָבער ער ראה דעם שָׁפָל, און גָּבֹהַּ, ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] ער [ה'] פון דער רָחוֹק. 7 אַז איך הלך אין דער מיט פון צָרָה, מיך דו האלטן חיה; צו אף פון מײַנע פײַנט שטרעקסטו אויס דײַן יָד, און דײַן ימין ישע מיך. 8 ה' גָּמַר פאַר מיר; ה', דײַן חֶסֶד איז לְעוֹלָם; די מַעֲשֵׂה פון דײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זאָלסטו נישט הרפה [רפה].

תהלים139

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; פון דָּוִד אַ מזמור. ה', דו האָסט מיך חקר, און ידע מיך. 2 דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] מײַן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] און מײַן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], פאַרשטייסט מײַן טראַכטונג [רֵעַ] פון דער רָחוֹק. 3 מײַן ארח און מײַן רבע דו זרה, און אין אַלע מײַנע דרכים ביסטו הסכין [סכן]. 4 וואָרעם דאָס מִלָּה איז נאָך צו מאָל נישט אויף מײַן לשון, דו ידע עס דאָך, ה', שוין כֻּלָּהּ. 5 אָחוֹר און קֶדֶם האָסטו מיך צור, און שית אויף מיר דײַן כף. 6 צו פִּלְאִי איז דאָס פאַר מיר דַּעַת, צו שֹׂגב, איך קען עס נישט יכל. 7 וווהין זאָל איך הלך פון דײַן רוּחַ? און וווהין זאָל איך פון דײַן פנים ברח? 8 זאָל איך אסק אין שָׁמַיִם, ביסטו דאָרטן, און זאָל איך מיר יצע אין שְׁאוֹל, און הנה ביסט דאָ. 9 זאָל איך נשׂא די כּנפים [כנף] פון שָׁחַר, זאָל איך שכן אין אחרית ים, 10 וועט אויך דאָרטן מיך נחה דײַן יָד, און מיך וועט אחז דײַן ימין. 11 און זאָל איך אמר: לויטער חֹשֶׁךְ זאָל מיך שוף, און לַיְלָה זאָל דאָס אור פאַר מיר ווערן, 12 איז אויך חֹשֶׁךְ נישט חשך פאַר דיר, און לַיְלָה טוּט אַזוי ווי דער יום אור; אַזוי חֲשֵׁכָה אַזוי אוֹר. 13 וואָרעם דו האָסט קָנָה [זען משלי 8:22

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] מײַנע כִּלְיָה, האָסט מיך סכך אין בטן פון אִמִּי [זען תהלים 51:7]. 14 איך ידה דיך, וואָרעם נוֹרָאוֹת וווּנדערלעך ביז איך פלה; נפלאים זײַנען דײַנע מַעֲשֵׂה, און מײַן

נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] דאָס מאׂד. 15 נישט נכחד [כחד] איז געווען מײַן עצם פאַר דיר, ווען איך בין עשׂה געוואָרן אין סֵתֶר, רקם געוואָרן אין תחתי פון הָאָרֶץ. 16 מײַן גֹּלֶם האָבן ראה דײַנע אויגן; יאָ, אין דײַן סֵפֶר ווערן זיי כּל כתב, די טעג זיי זענען יצר ווערן, איידער קיין פון זיי געווען [זען

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE
https://www.youtube.com/watch?v=24p95vn8gJI]. 17 און ווי יקר פאַר מיר זײַנען דײַנע רֵעִים [רֵעַ], אֵ-ל, ווי עָצַם איז זייער מספר! 18 זאָל איך זיי ספר, זײַנען זיי מער פון חוֹל; ווען איך הֵקִיץ קיץ [זען דניאל 12:2], איך בין נאָך מיט דיר. 19 ווען דו, אֱלוֹהַּ, וואָלסט קטל דעם רָשע! און איר אנשי דמים, סור זיך פון מיר! 20 די וואָס אמר דיך מיט מזמה, דײַנע פײַנט וואָס נשׂא עס צו לשוא [זען שמות 20:7]. 21 פאַרוואָר, דײַנע פײַנט, ה', האָב איך פײַנט, און מיט בתקוֹמְמֶיךָ איך התקוטט. 22 פײַנט ביז תכלית האָב איך זיי פײַנט, שׂונאים זײַנען זיי בײַ מיר. 23 חקר מיך, אֵ-ל, און ידע מײַן לֵב, בחן מיך, און ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] מײַנע שַׂרְעַפִּים; 24 און ראה אויב אין מיר איז דאָ דֶּרֶךְ עֹצֶב, און נחה מיך אין דעם דֶּרֶךְ עוֹלָם [זען יוחנן 14:6].

תהלים140

1 פאַר דעם מְנַצֵּחַ; מזמור פון דָּוִדן. 2 חלץ מיך ה' פון דעם אדם רע, פון איש חמסים [זען ישעיה 53:9] זאָלסטו מיך נצר; 3 די וואָס חשב רָעוֹת אין לֵב, כּל יום גור זיי מלחמות. 4 זיי שאַרפן זייער לשון ווי אַ נָחָשׁ [זען בראשית 3:15], חֵמָה פון אַן עַכְשׁוּב איז אונטער זייערע ליפן. סֶלָה. 5 זײַן שומר איבער מיך, ה', פון די ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון דעם רָשע, פון דעם איש חמסים זאָלסטו מיך נער; די וואָס חשב צו דחה מײַנע פעם. 6 די גֵּאֶה האָבן מיר אַ פַּח טמן, און חֶבֶל, זיי האָבן פרשׂ אַ רֶשֶׁת לעבן מַעְגָּל, מוֹקֵשׁ האָבן זיי מיר שׂית. סֶלָה. 7 איך אמר צו ה': אֵ-לי ביסט דו; אזן, ה', דעם קוֹל פון מײַנע תַּחֲנוּן. 8 ה' אֲדֹנָי, די עֹז פון מײַן יְשׁוּעָה, האָסט סכך מײַן קאָפּ אין יום נָשֶׁק; 9 זאָלסט נישט נתן [זען "נתן" ישעיה 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9], ה', די מַאֲוַי פון דעם רָשע, זײַן זָמָם זאָלסטו נישט לאָזן הפיק [פוּק], אַז זיי זאָלן זיך רום. סֶלָה. 10 דאָס רֹאשׁ פון מײַנע אַרומרינגלער, דאָס עמל פון זייערע ליפן זאָל זיי אַליין כסה. 11 זאָלן מוט אויף זיי גַּחֲלֶת, אין אֵש זאָל ער זיי נפל, אין מַהֲמֹרָה, אַז זיי זאָלן נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]. 12 דער איש לָשׁוֹן זאָל נישט כון אויף הָאָרֶץ, דעם איש חמס [זען ישעיה 53:9] רע, אים זאָל ער צוד צו מַדְחֵפָה. 13 איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] אַז ה' וועט עשׂה דאָס דִּין פון דעם עָנִי, די מִשְׁפָּט פון די אֶבְיוֹנִים. 14 פאַרוואָר, די צדיקים [זען ישעיה 53:11] וועלן ידה דײַן שֵׁם, די יְשָׁרִים וועלן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] פאַר דײַן פנים.

תהלים141

1 מזמור פון דָּוִדן. ה', איך קרא דיך, חוש צו מיר, אזן מײַן קוֹל, אַז איך קרא צו דיר. 2 זאָל כון מײַן תפילה ווי קְטֹרֶת פאַר דיר, די מַשְׂאַת פון מײַנע כף ווי דער מִנְחָה פון עֶרֶב. 3 שית, ה', אַ שָׁמְרָה אויף מײַן פֶּה, נצר! אויף דער דֶּל פון מײַנע ליפן. 4 זאָלסט נישט נטה מײַן לֵב צו רע זאַך, צו התעולל עללות פון רשע, מיט אישים פֹּעֲלֵי אָוֶן; און לאָמיך נישט לחם פון זייערע מנעמים. 5 זאָל מיך הלם דער צדיק אויס חֶסֶד, און מיך יכח; מײַן קאָפּ וועט נישט הֵנִיא דאָס טײַערע שֶׁמֶן, וואָרעם עוֹד איז מײַן תפילה אַקעגן זייערע רעוֹת. 6 זאָלן נשמט ווערן אָן אַ סלע זייערע שֹׁפְטִים; און מע זאָל שמע מײַנע אֲמָרַי אַז זיי זײַנען נעם. 7 אַזוי ווי ווען מע פלח און בקע הָאָרֶץ, זײַנען נפזר [פזר] עֲצָמֵינוּ בִּפְיַם פֶּה פון שְׁאוֹל. 8 וואָרעם אויף דיר, ה' אֲדֹנָי, זײַנען מײַנע אויגן; אין דיר חסה איך מיך, זאָלסט נישט ערה מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 9 זײַן שומר איבער מיך פון דער פַּח וואָס זיי האָבן מיר יקש, און פון די מוֹקֵשׁ פון די

פֹּעֲלֵי אָוֶן. 10 זאָלן נפל אין זייערע מִכמָר די רשָׁעים, בעת איך אַליין וועל עבר.

תהלים142

1 אַ מַשְׂכִּיל פון דָוִדן, ווען ער איז געווען אין דער מְעָרָה; אַ תפילה. 2 מיט מײַן קול זעק איך צו ה׳, מיט מײַן קול חנן
איך צו ה׳. 3 איך שפך פאַר אים מײַן שִׂיחַ, מײַן צָרָה נגד איך פאַר אים. 4 ווען מײַן רוּחַ התעטף אין מיר, דו ידע [זען
"ידע" דניאל 9:25; ישעיה 53:3] דאָך מײַן נְתִיבָה אויף דעם אֹרַח וואָס איך הלך, האָבן זיי מיר אַ פַּח טמן. 5 נבט יָמִין,
און ראה, אַז איך האָב נישט קיין באַקענטן; פאַרלאָרן איז מָנוֹס פון מיר, קיינער דרש נישט אויף מײַן נפש [זען
"נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 6 איך זעק צו דיר, ה׳, איך אמר: ביסט מײַן מַחְסֶה, מײַן חלק אין דעם אֶרֶץ החיים
[זען ישעיה 53:8]. 7 הַקְשִׁיב [קשב] מײַן רִנָּה, וואָרעם איך בין דלל מאֹד; זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון
מײַנע רֹדפים, וואָרעם זיי זײַנען אמץ פון מיר. 8 הוֹצִיאָה פון מַסְגֵּר מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], צו
ידה צו דײַן שֵׁם; דורך מיר וועלן די צדיקים זיך כתר, אַז דו וועסט מיר גָּמַל.

תהלים143

1 מזמור פון דָוִדן. ה׳, שמע מײַן תפילה, אזן מײַנע תַּחֲנוּן, אין דײַן אמונה ענה מיר, אין דײַן צדקה. 2 און זאָלסט
נישט גיין אין משפט מיט דײַן עֶבֶד, וואָרעם קיין חַי קען נישט צדק זײַן פאַר דיר. 3 וואָרעם דער פײַנט האָט רדף
מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], ער האָט דכא צו הָאָרֶץ מײַן חַיָּה, ער האָט מיך ישב אין מַחְשָׁךְ, ווי
מתים פון עוֹלָם. 4 און מײַן רוּחַ התעטף [עטף] אין מיר, מײַן לֵב ווערט שמם אין מיר. 5 איך האָב זיך זכר די ימים
מִקֶּדֶם, איך האָב הגה אָן אַלע דײַן פֹּעַל; אָן דעם מַעֲשֵׂה פון דײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] איך שׂיח. 6 איך האָב פרשׂ מײַנע ידים צו דיר,
מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10] ווי אַן אֶרֶץ עיפה [עָיֵף] צו דיר. סֶלָה. 7 ענה מיר מהר, ה׳, מײַן רוּחַ כלה;
זאָלסט נישט סתר דײַן פנים פון מיר, אַזיסט וועל איך משל זײַן צו די וואס ירד אין בּוֹר. 8 לאָז מיך שמע אין בֹּקֶר
דײַן חֶסֶד, וואָרעם אויף דיר האָב איך מיך בטח. לאָז מיך ידע דעם דֶּרֶךְ וואָס איך זאָל הלך, וואָרעם צו דיר האָב איך
נשׂא מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 9 זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], ה׳, פון מײַנע פײַנט; בײַ
דיר האָב איך מיך כסה. 10 לערן מיך צו עשׂה דײַן רָצוֹן, וואָרעם דו ביסט אֱלֹקַי; דײַן רוּחַ טוֹבָה זאָל מיך הנחה [נחה]
אויף אֶרֶץ מִישׁוֹר. 11 פון דײַן שֵׁם וועגן, ה׳, זאָלסטו מיך חיה, אין דײַן צדקה זאָלסטו יצא פון צרה מײַן נפש [זען
"נפש" פון משיח ישעיה 53:10]. 12 און אין דײַן חֶסֶד זאָלסטו הצמית [צמת] מײַנע פײַנט, און אבד אַלע וואָס צרר
מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10], וואָרעם איך בין דײַן עֶבֶד.

תהלים144

1 פון דָוִדן. ברך ה׳ מײַן צור, וואָס למד מײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] צו קְרָב, מײַנע אֶצְבַּע צו מלחמה. 2 מײַן חֶסֶד
און מײַן מְצוּדָה, מײַן מִשְׂגָּב און דער וואָס מיך פלט: מײַן מָגֵן און דער וואָס איך חָסָה מיך אין אים, דער וואָס רדד
עַמִּי אונטער מיר. 3 ה׳, וואָס איז אָדָם, אַז דו זאָלסט זיך ידע אום אים? און בֶּן-אֱנוֹשׁ, אַז דו זאָלסט חשב אויף אים?
4 אָדָם איז דמה צו הֶבֶל, זײַנע טעג זײַנען ווי אַ צֵל וואָס עבר. 5 ה׳, נטה דײַנע הימלען און זאָלסט ירד, נגע אָן די
הָרִים, און זיי זאָלן עָשֵׁן. 6 ברק אַ ברק, און זאָלסט זיי פוץ, שלח דײַנע חצים [חץ], און המם זיי. 7 שלח דײַנע ידים

[זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון דער מרוֹם, פצה
מיך און זײַ מיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון מַיִם רַבִּים, פון דער יָד פון בְּנֵי נֵכָר, 8 וואָס זייער פֶּה דבר שוא,
און זייער ימין איז אַ ימין פון שֶׁקֶר. 9 אלוקים, אַ שיר חדש וועל איך דיר שיר, אויף אַ נֵבֶל עָשׂוֹר וועל איך זמר צו דיר,
10 וואָס נתן תְּשׁוּעָה צו די מלכים, וואָס פצה דוד זײַן עֶבֶד פון דער חֶרֶב רָעָה. 11 פצה מיך און זײַ מיך נצל [זען "נצל"
מיכה 4:10; 5:1] פון דער יָד פון בְּנֵי נֵכָר, וואָס זייער פֶּה דבר שוא, און זייער ימין איז אַ ימין פון שֶׁקֶר. 12 אונדזערע
בָּנִים זײַנען ווי נטעים [נטע] מגודלים אין זייער נְעוּרִים; אונדזערע בָּנוֹת ווי זָוִית מחוטבות [חטב] לויט דעם תַּבְנִית
פון אַ הֵיכָל; 13 אונדזערע מָזוֹ מלא, מְפִיקִים [פוק] אַלע זן; אונדזערע צאָן אין טויזנטן, אין צענטויזנטן, אויף
אונדזערע חוץ; 14 אונדזערע אַלוּף סבל; קיין פֶּרֶץ, און קיין יוֹצֵאת, און קיין צְוָחָה אין אונדזערע רחוֹב. 15 אַשְׁרֵי צו

הָעָם וואָס בײַ אים איז אַזוי, אַשְׁרֵי צו הָעָם וואָס ה׳ איז אלוקיו.

תהלים145

1 תְּהִלָּה. פון דָּוִד. איך וועל דיך רום, אֱלֹקַי הַמֶּלֶךְ, און ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] דײַן שֵׁם לְעוֹלָם וָעֶד. 2 כֹּל יוֹם וועל איך דיך ברך [זען "ברך" בראשית 22:18], און הלל דײַן שֵׁם לְעוֹלָם וָעֶד. 3 גָּדוֹל איז ה׳ און מְהֻלָּל [הלל] מְאֹד, און זײַן גדולה איז אֵין חֵקֶר [זען רומ׳ 11:33]. 4 דור צו דור וועט שבח דײַנע מעשׂים, און דײַנע גבורות וועלן זײ נגד. 5 די הדר כּבוֹד פון דײַן הוֹד, און די מעשׂות פון דײַנע נפלאות וועל איך שׂיח. 6 און פון דער עֹז פון דײַנע נוֹרָא וועט מען אמר און דײַן גדולה, זי וועל איך ספר. 7 די זֵכֶר פון דײַן רב טוב וועט מען נבע, און דײַן צדקה וועט מען רנן. 8 חנון און רחום איז ה׳, אֶרֶךְ אין אפים [אף] און גָּדוֹל אין חֶסֶד. 9 טוֹב איז ה׳ צו כֹּל, און זײַן רַחֲמָנוּת איז אויף אַלע זײַנע מַעֲשֶׂה. 10 דיך וועלן ידה, ה׳, אַלע דײַנע מַעֲשֶׂה, און דײַנע חסידים וועלן דיך ברך [זען "ברך" בראשית 22:18]. 11 די כּבוֹד פון דײַן מלוכה וועלן זײ אמר, און פון דײַן גבורה וועלן זײ דבר [זען "דבר" ישעיה 7:10-14]; 12 צו לאָזן ידע די בּני אדם זײַנע גבורות, און די כּבוֹד הדר פון זײַן מלכוּת. 13 דײַן מלכוּת איז די מלכוּת פון כֹּל עֹלָמִים, און דײַן ממשלת איז אין כֹּל דָּור-דורות. 14 ה׳ סמך כֹּל הַנֹּפְלִים [נפל], און זקף כֹּל הַכְּפוּפִים [כָּפַף]. 15 די אויגן פון אלעמען שׂבר אויף דיר, און דו נתן זײ זײער אכל אין זײַן עת. 16 פתח דײַן יָד, און שׂבע [זען ישעיה 53:11] כֹּל חַי מיט רָצוֹן. 17 צדיק איז ה׳ אין אַלע זײַנע דרכים, און חָסִיד אין אַלע זײַנע מעשׂים. 18 ה׳ איז קָרוֹב צו אַלע וואָס קרא אים, צו אַלע וואָס קרא אים אין אמת. 19 ער עשׂה דעם רָצוֹן פון די וואָס ירא אים, און זײער שועה שמע ער צו, און ישע זײ. 20 ה׳ שמר אַלע וואָס האָבן אים אהב, און כֹּל רשָׁעים וועט ער שמד. 21 דעם תהלה פון ה׳ זאָל דבר [זען "דבר" ישעיה 7:10-14] מײַן פֶּה, און כֹּל בָּשָׂר זאָל ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] זײַן שֵׁם קדש לְעוֹלָם וָעֶד.

תהלים146

1 הלל יָ-הּ. הלל ה׳, מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיה 53:10]; 2 איך וועל הלל ה׳ בְּחַיַּי, איך וועל זמר צו אֱלֹקַי בְּעוֹדִי. 3 איר זאָלט אײַך נישט בּטח אויף נָדִיב, אויף בֶּן אָדָם וואָס נישטא בײַ אים תְּשׁוּעָה [זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc]. 4 יצא זײַן רוּחַ, שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] ער זיך אום צו זײַן אדמה; אין יום ההוא אבד זײַנע עֶשְׁתּוֹן. 5 אשרי צו דעם וואָס אֵ-ל יעקב איז זײַן עֶזֶר, וואָס זײַן שֵׁבֶר איז אויף ה׳ אלוקיו, 6 וואָס האָט עשׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, דעם ים, און אַלע וואָס אין זײ; דער וואָס זײַן שומר איבּער אֱמֶת לְעוֹלָם; 7 וואָס עשׂה מִשְׁפָּט צו די געדריקטע, וואָס נתן לֶחֶם צו די רעבים. ה׳ התּיר די אסורים [אסר], 8 ה׳ פקח די עִוְרִים, ה׳ זקף די געבויגענע, ה׳ האָט אהב די צדיקים. 9 ה׳ שמר די גֵּרִים; דעם יתום און די אלמנה עוד ער, און דעם דֶּרֶךְ פון די רשָׁעים עוּת ער. 10 ה׳ וועט מלך לְעוֹלָם, אֱלֹקֶיךָ, צִיּוֹן, אויף דָּור-דורות. הלל יָ-הּ.

תהלים147

1 הלל יָ-הּ; וואָרעם טוֹב איז זמר צו אלוקינו, וואָרעם עס איז נָעִים; נאוה איז דאָס תְּהִלָּה. 2 ה׳ בנה ירושלים, די נִדָּחִים [נדח] פון ישׂראל וועט ער כנס; 3 דער וואָס רפא [זען ישעיה 53:5] די שבורי [שבר] לֵב, און חבש זײערע עַצָּבֶת. 4 ער מנה דעם מספר פון די כּוֹכָבִים, זײ אַלע מיט שֵׁמוֹת קרא ער. 5 גָּדוֹל איז אֲדֹנֵינוּ און רב אין כוח, נישטא קיין מספר צו זײַן תְּבוּנָה. 6 ה׳ עוד די עֲנָוִים, ער שפל די רשָׁעים בּיז אֶרֶץ. 7 ענה צו ה׳ מיט תּוֹדָה, זמר צו אלוקינו אויף דער כִּנּוֹר. 8 דער וואָס כסה דעם שָׁמַיִם מיט עָב, וואָס כון מָטָר פאַר הָאָרֶץ, וואָס צמח [זען צמח ישוע זכריה 6:11-12] די הָרִים מיט חָצִיר. 9 ער נתן דער בהמה איר לֶחֶם, בְּנֵי-עֹרֵב וואָס קרא. 10 נישט די גבורה פון דעם סוּס חפץ ער, נישט די שׂוֹק הָאִישׁ רצה ער. 11 ה׳ רצה די וואָס ירא אים, די וואָס יחל אויף זײַן חֶסֶד [זען https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI]. 12 שבח ה׳, ירושלים, הלל אֱלֹקֶיךָ, צִיּוֹן. 13 וואָרעם ער האָט חזק די בְּרִיחֵי פון דײַנע שְׁעָרִים, ער האָט ברך דײַנע בָּנִים אין דיר; 14 דער וואָס שׂים דײַן גְּבוּל שלום, דיך שׂבע מיט חֵלֶב פון חִטִּים; 15 דער וואָס שלח זײַן אִמְרָה אויף אֶרֶץ אויף מהרה רוץ זײַן דבר; 16 דער וואָס נתן שֶׁלֶג אַזוי ווי צֶמֶר, כְּפוֹר ווי אֵפֶר טוּט ער פזר. 17 ער שלך זײַן קֶרַח אַזוי ווי פתים [פת]; פאַר זײַן קָרָה ווער קען עמד? 18 ער שלח זײַן דבר, און זײ מסה; ער נשב זײַן ווינט, נזל מַיִם. 19 ער נגד זײַנע דברים צו יעקב, זײַנע חוקים און זײַנע משפטים צו ישׂראל. 20 ער האָט אַזוי נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיה 53:9] צו קיין גוֹי, און משפטים דערפון ידע זײ נישט [זען יוחנן 4:22

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M]. הלל יָ-הּ.

תהלים148

1 הלל יָ-הּ. הלל ה׳, פון די הימלען, הלל אים אין די מרומים. 2 הלל אים, אַלע זײַנע מלאכים; הלל אים, אַלע זײַנע צבא. 3 הלל אים, שֶׁמֶש און יָרֵחַ; הלל אים, כּל כּוֹכְבֵי אוֹר. 4 הלל אים, די הימלען פון די הימלען, און הַמַּיִם וואָס איבער די הימלען. 5 זאָלן זיי הלל דעם שֵׁם פון ה׳, וואָרעם ער האָט צוה, און זיי זײַנען בּרא געוואָרן [זען "בּרא" תהלים 51:12; יוחנן 3:3;
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ]. 6 און ער האָט זיי עמד לָעַד לְעוֹלָם; ער האָט נתן אַ חק וואָס זאָל נישט עבר. 7 הלל ה׳, פון הָאָרֶץ, איר תנינים [תנין] און כּל תהֹמוֹת; 8 אֵש און בָּרָד, שֶׁלֶג און קִיטוֹר; דער רוּחַ סְעָרָה וואָס עשׂה זײַן דבר; 9 הָרִים און כּל גבעה, עֵץ פרי און אַלע צעדערן; 10 חיות און אַלע בהמות, רֶמֶשׂ און צִפּוֹר כָּנָף; 11 מלכים פון אֶרֶץ און כּל לאֻמים [לאֹם], שׂרים און אַלע שֹׁפטים פון אֶרֶץ; 12 בחורים און אויך בְּתוּלוֹת, זקנים מיט נערים. 13 זיי זאָלן הלל דעם שֵׁם פון ה׳, וואָרעם זײַן שֵׁם אַליין איז נשׂגב [שׂגב]; זײַן הוֹד איבער אֶרֶץ און שָׁמַיִם. 14 און ער האָט רום דעם קֶרֶן פון זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אַ תהלה פאַר אַלע זײַנע חסידים, פאַר די בְּנֵי-ישׂראל, עַם וואָס איז אים קָרוֹב. הלל יָ-הּ.

תהלים149

1 הלל יָ-הּ. שיר צו ה׳ אַ שִׁיר חָדָשׁ, זײַן תהלה אין דער קהל פון די חֲסִידִים. 2 זאָל זיך שׂמח ישׂראל מיט זײַן עֹשָׂיו, בְּנֵי-צִיּוֹן זאָלן גיל זײַן מיט זייער מלך. 3 זאָלן זיי הלל זײַן שֵׁם מיט מָחוֹל, מיט תֹּף און כִּנּוֹר זאָלן זיי זמר צו אים. 4 וואָרעם ה׳ רצה זײַן עם [זען "עמי" ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], ער פאַר די עֲנָוִים מיט יְשׁוּעָה. 5 זאָלן די חסידים זיך עלז אין כבוד, זאָלן זיי רנן אויף זייערע משכּב. 6 רוֹמָם פון אֵ-ל אין זייער גָּרוֹן, און אַ חֶרֶב פִּיפִיּוֹת אין זייער יָד, 7 צו עשׂה נקמה אָן די גוֹיִם, תּוֹכֵחוֹת אויף די לאֻמִּים; 8 צו אסר זייערע מלכים אין קייטן, און זייערע נכבּדים אין כֶּבֶל בּרזל; 9 צו עשׂה אויף זיי דעם מִשְׁפָּט כתוּב. הָדָר וועט דאָס זײַן פאַר אַלע זײַנע חסידים. הלל יָ-הּ.

תהלים150

1 הלל יָ-הּ. הלל אֵ-ל אין זײַן מִקְדָּשׁ, הלל אים אין זײַן רָקִיעַ עֹז. 2 הלל אים וועגן זײַנע גבורות, הלל אים לויט זײַן רֹב גֹּדֶל. 3 הלל אים מיט תקע פון שׁופר, הלל אים מיט נֵבֶל און כִּנּוֹר. 4 הלל אים מיט תֹּף און מָחוֹל, הלל אים מיט סטרונעס און עוּגָב. 5 הלל אים מיט צלצלים [צלצל] שֵׁמַע, הלל אים מיט צלצלים [צלצל] תְּרוּעָה. 6 כֹּל הַנְּשָׁמָה זאָל הלל יָ-הּ. הלל יָ-הּ [זען
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE].

משלי

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

משלי1

1 די מִשְׁלֵי שלֹמֹה בֶּן דָּוִדן, מלך ישׂראל [זען
https://www.youtube.com/watch?v=jR1rGCgX2Ow

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY]; 2 כדי צו ידע חכמה און מוסר [זען ישעיה 53:5], צו פאַרשטיין [בין] די אִמְרֵי פּוּן בִּינָה [זען https://www.youtube.com/watch?v=40e9WmXQm1c]; 3 צו לקח דעם מוסר [זען ישעיה 53:5] פּוּן שׂכֶל, צֶדֶק אוּן מִשְׁפָּט אוּן מישרים [מֵישָׁר]; 4 צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די פֶּתִי עָרְמָה, דעם יוּנגן דַּעַת אוּן מְזִמָּה; 5 דער חכם זאָל שמע אוּן מערן לערנוּנג [לֶקַח], אוּן דער נָבוֹן זאָל קנה

[זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko] תחבּוּלוֹת; 6 צו פאַרשטיין [בין] אַ מָשָׁל אוּן אַ מליצה, די דברים פּוּן די חכמים אוּן זייערע חִידֹת. 7 דער אָנהייב פּוּן דַּעַת איז יראת ה', אָבּער די אֱוִיל בַּזִּ חכמה אוּן מוסר [זען ישעיה 53:5]. 8 שמע צו, בְּנִי, [זען

https://www.youtube.com/watch?v=T6bZGzVLk0s

https://www.youtube.com/watch?v=40e9WmXQm1c

] דעם מוסר [זען ישעיה 53:5] פּוּן אָבִיךָ, אוּן זאָלסט נישט נָטַשׁ די תּוֹרָה פּוּן אִמֶּךָ; 9 וואָרעם אַ לִוְיָה פּוּן חן וועלן זיי זיין פאַר דיין קאָפּ, אוּן עֲנָק פאַר דיין גרגרות. 10 בְּנִי, אַז די חַטָּאִים וועלן דיך פּתה, זאָלסטו נישט אבה [זען https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc]. 11 אַז זיי וועלן אמר: הלך מיט אוּנדז! לאָמיר ארב אויף דָּם, לאָמיר צפן אויפן נָקִי פאַר חִנָּם; 12 לאָמיר זיי בלע חיים ווי די שְׁאוֹל, אוּן תמים ווי די וואָס ירד אין בּוֹר; 13 אַלע טייערע הוֹן וועלן מיר מצא, מיר וועלן מלא בָּתֵּינוּ מיט שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12]; 14 נפל דיין גורל צווישן אוּנדז, כִּיס אֶחָד וועט זיין בּיַי אוּנדז אַלעמען; 15 זאָלסטו נישט הלך, בְּנִי, מיט זיי אין דֶּרֶךְ, מָנַע דיין רגל פּוּן זייער נתיבה. 16 וואָרעם זייערע רגלים [זען תהלים 22:17] רוץ צו רע, אוּן זיי מהר צו שפך דָּם. 17 וואָרעם חִנָּם איז זרה די רֶשֶׁת, אין די אויגן פּוּן כּל בַּעַל כָּנָף, 18 בּעת מע אָרַב אויף זייער דָּם, מע צפן אויף זייערע נַפְשׁוֹת. 19 אַזוי זיינען די ארח פּוּן איטלעכן וואָס איז בּצַע בֶּצַע; עס לקח אַוועק דאָס נפש [זען נפש פּוּן משיח אן אשם ישעיהו 53:10] פּוּן בעלים דערפון. 20 חכמה רנן אויף דער חוּץ, אין די רחֹבוֹת לאָזט זי נתן איר קוֹל [זען

https://www.youtube.com/watch?v=gCF938B9MZg

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg]; 21 אין רֹאש פּוּן המִיּוֹת [המה] קרא זי, בּיַי די פּתח שערים, אין עִיר, אמר זי אירע אֲמָר: 22 עַד מָתַי, איר פֶּתִי, וועט איר אהב האָבּן פּתי, אוּן די לֵץ וועלן זיך חמד [זען ישעיה 53:2] לָצוֹן, אוּן די כּסיל וועלן פיינט האָבּן דַּעַת? 23 שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] איַיך צו מיַין תּוֹכַחַת, הנה וועל איך הבּיע [נבע] מיַין רוּחַ צו איַיך, איך וועל איַיך מאַכן ידע מיַינע דברים. 24 וויַיל איך האָבּ קרא, אוּן איר האָט מֵאֵן, נטה מיַין יָד, אוּן קיינער האָט נישט הקשיב, 25 אָבּער איר האָט פרע מיַין אַלע עצה, אוּן מיַין תּוֹכַחַת האָט איר נישט אבה, 26 וועל איך אויך שׂחק אויף איַיער אֵיד, איך וועל לעג [זען תהלים 22:8

https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo] ווען איַיער פחד וועט בוא; 27 ווען עס בוא ווי אַ שׂוֹאָה איַיער פחד, אוּן איַיער אֵיד וועט ווי אַ סוּפָה אָתָה; ווען עס בוא אויף איַיך צָרָה אוּן צוּקָה. 28 דעמאָלט וועלן זיי מיך קרא, אוּן איך וועל נישט ענה, זיי וועלן מיך שחר, אוּן וועלן מיך נישט מצא. 29 דערפאַר וואָס זיי האָבּן פיַינט געהאַט דַּעַת, אוּן יראת ה' נישט בחר; 30 נישט אבה צו מיַין עצה, נָאַץ אַלע מיַין תּוֹכַחַת. 31 דעריבּער וועלן זיי אכל פּוּן דער פרי פּוּן זייער דֶּרֶךְ, אוּן מיט זייערע מוֹעֲצָה זיך שׂבע [זען ישעיה 53:11]. 32 וואָרעם די מְשׁוּבָה פּוּן די פֶּתִי וועט זיי הרגען, אוּן די שלווה פּוּן די כּסיל וועט זיי אבד [זען יוחנן 3:16]. 33 אָבּער דער וואָס שמע מיר צו וועט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בֶּטַח, אוּן שאַן זיַין פּוּן פַּחַד רָעָה.

משלי2

1 בְּנִי, אַז דוּ וועסט לקח מיַינע אֲמָר, אוּן מיַינע מצוות [מצוה] וועסטו צָפַן בּיַי זיך, 2 הקשיב צו חכמה דיַין אֹזֶן, נטה דיַין לֵב צו תבוּנָה; 3 אָבּער בּלויז צו בִּינָה וועסטו קרא, צו תְּבוּנָה נתן דיַין קוֹל; 4 אַז דוּ וועסט זי בקש ווי כֶּסֶף, אוּן ווי

נאָך מַטְמוֹן [זען **https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU**] זי חפשׂ; 5 דעמאָלט וועסטו פאַרשטיין [בין] יראת ה', אוּן דַּעַת אלוקים וועסטו מצא. 6 וואָרעם ה' נתן חכמה, פּוּן זיַין פֶּה איז דַּעַת אוּן תְּבוּנָה. 7 ער צפן פאַר די ישרים תּוּשִׁיָּה, אַ מָגֵן פאַר די וואָס הלך מיט תֹּם, 8 ער נצר די ארח פּוּן מִשְׁפָּט, אוּן די דרך פּוּן זיַינע

חסידים שמר ער. 9 דעמאָלט וועסטו פאַרשטיין [בין] צֶדֶק און מִשְׁפָּט און מֵישָׁרִים -- כֹּל מעגל טוב. 10 וואָרעם חכמה וועט בוא אין דײַן לֵב [זען יוחנן 3-1:1 ;3:3; התג' 3:16

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0], און דַעַת וועט זײַן נעם פאַר דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. 11 מְזִמָּה וועט זײַן שמר איבער דיר, תבונה וועט דיך נצר; 12 דיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] צו זײַן פון דעם דֶּרֶךְ רַע, פון די איש וואָס דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] תַּהְפֻּכוֹת; 13 וואָס עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] די ארח יֹשֶׁר, צו הלך אין די דֶּרֶך חֹשֶׁךְ; 14 וואָס שׂמח זיך צו עשׂה רָע, וואָס קוועלן פון תהֻפֻּכוֹת רָע; 15 וואָס זייערע ארחֹת זײַנען עקש, און וואָס זײַנען לוז אין זייערע מעגלות. 16 כדי דיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] צו זײַן פון דער אִשָּׁה זָרָה [זען https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M], פון דער נָכְרִיָּה וואָס מאַכט גלאַט אירע אֵמֶר; 17 וואָס עזב דעם אַלּוּף פון איר נְעוּרִים, און דעם בְּרִית פון איר אלוקים האָט זי שכח; 18 וואָרעם איר בית שוּחַ צום מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], און אירע מעגל צו די רפאים; 19 אַלע וואָס בוא צו איר, שוב זיך נישט אום, און הִשִּׂיג נישט די ארחות חיים. 20 כדי זאָלסט הלך אין דעם דֶּרֶך טוֹבִים, און די ארחות צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] זאָלסטו זיין שמר איבער. 21 וואָרעם די ישרים וועלן ישב אֶרֶץ, און די תמימים וועלן יתר דערין. 22 אָבער די רשָׁעים וועלן כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן פון אֶרֶץ, און די בוֹגְדִים וועלן נסח ווערן פון איר.

משלי3

1 בְּנִי, זאָלסט נישט שכח מײַן תּוֹרָה, און מײַנע מצוות [מצוה] זאָל זײַן נצר איבער דײַן לֵב. 2 וואָרעם אֹרֶךְ-ימים און שנות חיים און שלוֹם וועלן זיי דיר יסף. 3 חֶסֶד און אמת זאָלן דיך נישט עזב [זען "עזב" תהלים 17(16)-22:2(1)], קשר זיי אַרום דײַן גרגרות, כתב זיי אָן אויפן לוּחַ פון דײַן לֵב, 4 און מצא חֵן און שֵׂכֶל טוֹב אין די אויגן פון אלוקים און פון אָדָם. 5 בטח זיך אויף ה' מיט דײַן כֹּל לֵב, און אויף דײַן בינה זאָלסטו זיך נישט שען. 6 אין אַלע דײַנע דרכים טוּ אים קענען, און ער וועט ישר דײַנע אֹרחֹת. 7 זאָלסט נישט זײַן חכם אין דײַנע אויגן, האָבּ ירא פאַר ה', און סוּר זיך פון רָע. 8 דאָס וועט זײַן רפאות פאַר דײַן שֹׂר, און שקה פאַר דײַנע עצמות. 9 כַּבֵּד ה' פון דײַן הון, און פונעם רֵאשִׁית פון אַלע דײַן תבואה, 10 און דײַנע אסם וועלן מלא זײַן מיט שֹׂבע [זען ישעיה 53:11], און דײַנע יקב וועלן פרץ מיט ווײַן. 11 דעם מוסר [זען ישעיה 53:5] פון ה' זאָלסטו, בְּנִי, נישט מאס [זען תהלים 118:22], און זאָלסט נישט קוץ זײַן תוכחת. 12 וואָרעם דעם וואָס ה' האָט אהב, דעם יכח ער, און ווי אַן אָב דעם בֵּן וואָס ער האָט רצה. 13 אשרי צו דעם אדם וואָס מצא חכמה, און דעם אדם וואָס הפיק [פוק] תְּבוּנָה. 14 וואָרעם איר סַחַר איז בעסער ווי סַחַר פון כֶּסֶף, און מער ווי חרוץ איר תְּבוּאָה. 15 זי איז יקר פון פנינים, און אַלע דײַנע חפצים זײַנען נישט שָׁוָה צו איר. 16 אֹרֶך ימים [זען ישעיה 53:10] איז אין איר ימין [זעו ימין האדוֹן משיח תהלים 110:1], אין איר לינקער עשירות און כבוד. 17 אירע דרכים זײַנען דרכים נֹעַם, און אַלע אירע נְתִיבָה זײַנען שלום. 18 עֵץ חיים [זען בראשית 2:9; התג' 2:7; 22:2,14] איז זי פאַר די וואָס חזק זי, און דער וואָס תמך זיך אָן איר איז מְאֻשָּׁר. 19 ה' האָט מיט חכמה יסד אֶרֶץ, ער האָט כון די הימלען מיט תְּבוּנָה. 20 דורך זײַן דַעַת האָבן זיך די תהומען בקע, און די שַׁחַק רעף טוי. 21

בְּנִי, זאָלן זיי נישט לוז פון דײַנע אויגן; זײַן נצר איבּער תּוּשִׁיָּה און מְזִמָּה, 22 און זיי וועלן זײַן חיים פאַר דײַן נפש, און חן אויף דײַן גרגרות. 23 דעמאָלט וועסטו הלך אין בּטח דײַן דֶּרֶךְ, און וועסט נישט נגף דײַן רגל. 24 אַז דו וועסט זיך שכב וועסטו נישט פחד, און וועסט שכב, און זיס וועט זײַן דײַן שנה. 25 זאָלסט נישט ירא האָבּן פאַר פחד פִּתְאֹם, און פאַר דער שׁוֹאָה פון די רשָׁעים, ווען זי בּוא. 26 וואָרעם ה' וועט זײַן דײַן כֶּסֶל, און וועט זײַן שומר איבּער דײַן רגל פון לֶכֶד. 27 זאָלסט נישט מָנַע טוֹב פון דעם וואָס דאַרף עס, ווען דײַן יָד האָט אֵל צו עשׂה. 28 זאָלסט נישט אמר צו דײַן רֵעַ: הלך, און שוּב ווידער, און מחר וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9], ווען דו האָסט בּײַ זיך. 29 זאָלסט נישט חרש רָעָה אויף דײַן רֵעַ, ווען ער ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בּטַח בּײַ דיר. 30 זאָלסט זיך נישט ריב מיט אָדָם חִנָּם, אויבּ ער האָט דיר נישט גמל קיין רָעָה. 31 זאָלסט נישט מקנא זײַן דעם איש חָמָס, און זאָלסט נישט בחר קיינעם פון זײַנע דרכים. 32 וואָרעם אַ נלוֹז [לוז] בּײַ ה' איז תּועבה, און מיט די ישרים איז זיין סוד. 33 די מארה פון ה' איז אין בּית רָשָׁע, און די נָוֶה פון צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] ברך ער. 34 אויבּ צו לצים מאכט ער זיי ליץ, אָבּער די עניים נתן ער חן. 35 כבוד נחל די חכמים, און כסילים [כסיל] רום קָלוֹן.

משלי4

1 שמעו! צו, בָּנִים, דעם מוסר [זען ישעיה 53:5] אָב, און הקשיבּ, כדי צו ידע בּינה. 2 וואָרעם אַ לֶקַח טוֹב נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] איך אײַך, איר זאָלט מײַן תּורה נישט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)]. 3 וואָרעם איך בּין אויך געווען בֵּן בּײַ אָבִי, רַךְ און יָחִיד [זען https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s] פאַר אִמִּי. 4 און ער האָט מיך הורה, און מיר אמר: זאָל דײַן לֵב זיך תּמך מײַנע דברים, זײַן שומר איבּער מײַנע מצוה, און חיה. 5 קנה [זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko] חכמה, קנה בּינה; זאָלסט נישט שכח, און זיך נישט נטה פון די אֵמֶר פון מײַן פֶּה. 6 זאָלסט זי נישט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], און זי וועט דיך שמר, האָבּ זי אהב, און זי וועט דיך נצר. 7 דער אָנהייבּ פון חכמה איז: קנה [זען https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] חכמה, יאָ, מיט דײַן כּל קִנְיָן קנה בּינה. 8 סלסל זי, און זי וועט דיך רומֵם; זי וועט דיר אָנטאָן כבוד, אַז דו וועסט זי חבק. 9 זי וועט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן קאָפּ אַ לִוְיָה פון חן, אַן עֲטֶרֶת פון תּפארה וועט זי דיר מגן. 10 שמע, בְּנִי, און לקח מײַנע אֵמֶר, און דיר וועלן רבה ווערן שנוֹת חיים. 11 אין דעם דֶּרֶךְ פון חכמה האָבּ איך דיך הורה, דיך דרך אין די מעגל פון יֹשֶׁר. 12 אַז דו וועסט הלך, וועט נישט צרר זײַן דײַן צעד, און אַז דו וועסט רוץ, וועסטו נישט כשל ווערן. 13 חזק זיך אָן מוסר [זען ישעיה 53:5], זאָלסט נישט רָפָה, זײַן נצר איבּער דאָס, וואָרעם דאָס איז דײַן חיים. 14 אין אֹרַח פון די רשָׁעים זאָלסטו נישט בוא, און נישט אָשֶׁר אין דֶּרֶךְ רָעִים. 15 מײַד אים אויס, זאָלסט אים נישט עבר, שָׂטָה פון אים, און עבר. 16 וואָרעם זיי קענען נישט ישן ווו זיי טוּען נישט רעע, און זייער שֵׁנָה איז נגזל ווו זיי מאַכן נישט כשל. 17 וואָרעם זיי לחם זיך מיט לֶחֶם פון רשע, און ווײַן פון חמס [זען ישעיה 53:9] שתה זיי. 18 אָבּער דער אֹרַח פון די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] איז ווי דאָס אור פון נֹגַהּ, וואָס הלך און אור בּיז נכוֹן הַיּוֹם. 19 דער דֶּרֶךְ פון די רשָׁעים איז ווי אפלה, זיי ידע נישט אָן וואָס זיי וועלן כשל ווערן. 20 בְּנִי, הִקְשִׁיבּ [קשב] מײַנע דברים, נטה דײַן אֹזֶן צו מײַנע אֵמֶר. 21 זאָלן זיי זיך נישט הליז פון דײַנע אויגן; זײַן שומר איבּער זיי אין דײַן לֵב. 22 וואָרעם זיי זײַנען חיים פאַר די וואָס מצא זיי, און מַרְפֵּא [זען ישעיה 53:5] פאַר זייער כּל בּשׂר. 23 כּל מִשְׁמָר נצר אויף דײַן לֵב, וואָרעם פון אים זײַנען די תּוצאוֹת פון חַיִּים. 24 סור פון דיר עִקְשׁוּת פֶּה, און לזוּת ליפן רחק פון דיר. 25 דײַנע אויגן זאָלן נבט לְנֹכַח, און דײַנע עפעף זאָלן הישיר פאַר דיר. 26 פלס דעם מעגל פון דײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], און אַלע דײַנע דרכים זאָלן זײַן כון. 27 זאָלסט זיך נישט נטה יָמִין אָדער שׂמֹאול, סוּר דײַן רגל פון רַע.

משלי5

1 בְּנִי, הִקְשִׁיבּ [קשב] מײַן חכמה, נטה דײַן אֹזֶן צו מײַן תְּבוּנָה, 2 כדי זאָלסט זיין שמר איבּער מְזִמָּה, און דײַנע ליפן

זאָלן נצר דַּעַת. 3 וואָרעם נֹפת נטף די ליפּן פון דער זָרה, און גלאַטער פון שֶׁמֶן איז איר חך. 4 אָבער איר אחרים איז מר ווי לַעֲנָה, שאַרף ווי אַ צוויישניידיקע חֶרֶב. 5 אירע רגלים [זען תהלים 22:17] ירד צום מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], אין שְׁאוֹל תמך אירע צעד. 6 כדי זי זאָל נישט פָּלַס אֹרַח חיים, נוע אירע מעגל, זי ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] עס נישט. 7 און אַצונד, בָּנִים, שמעו מיר צו, און איר זאָלט נישט סור פון די אֲמָרֶי פון מיין פֶּה. 8 רחק פון איר דיין דֶּרֶךְ, און זאָלסט נישט קרב צום פתח פון איר בית, 9 כדי זאָלסט נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו אַנדערע דיין הוֹד, און דיינע שנות צו אַן אַכזר; 10 כדי זָרִים זאָלן זיך נישט שׂבע [זען ישעיה 53:11] מיט דיין כֹּחַ, און דיין עֶצֶב זאָל נישט אָנקומען אין בית נָכְרִי; 11 און וועסט נהם אין דיין אחרית, ווען דיין בשר און דיין שאר וועט זיין כלה, 12 און וועסט אמר: ווי האָב איך פיינט געהאַט מוסר [זען ישעיה 53:5], און תוכחת האָט נאָץ מיין לֵב, 13 און איך האָב נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] דעם קוֹל פון מיינע מוֹרֶה, און צו מיינע מְלַמֵּד נישט נטה מיין אָזֶן! 14 איך בין מעט געוואָרן כּל רָע אין דער קָהָל און עֵדָה. 15 שתה מַיִם פון דיין בּוֹר, און לזרים [נֹזֵל] פון דיין באר. 16 דיינע מעין וועלן זיך פוץ חוּצָה, אין די רחוב די פלג מַיִם. 17 דיר אַליין וועלן זיי געהערן, און נישט צו זָרִים מיט דיר. 18 זאָל דיין מְקוֹר זיין ברך, און שׂמח זיך מיט דער אִשָּׁה פון דיין נְעוּרִים. 19 די אַיָּלָה אהבים, און די יַעֲלָה חֵן, אירע דד זאָלן דיך רוה אין כּל עֵת, און צו איר אהבה זאָלסטו זיין שגה תמיד. 20 און למה, בְּנִי, זאָלסטו זיך שגה מיט אַ זרה, און חבק דעם חֵיק פון אַ נכרי? 21 וואָרעם פאַר אויגן פון ה' זיינען די דרכים פון אַן איש, און אַלע זיינע מעגל ער פלס. 22 זיינע אייגענע עוֹנוֹת לכד דעם רָשע, און אין די חֶבֶל פון זיין חטא ווערט ער נתמך. 23 ער מות אָן מוסר [זען ישעיה 53:5]; און דורך זיין רֹב אִוֶּלֶת ווערט ער שגה.

משלי6

1 בְּנִי, אויב דו ביסט עָרַב געווען פאַר דיין רֵעַ, תָּקַע דיין כף פאַר אַ זר, 2 ביסטו נוקש אין די אִמְרֵי פון דיין פֶּה, ביסטו לכד אין די אִמְרֵי פון דיין פֶּה. 3 עשׂה דאָס דען, בְּנִי, און ווער נצל, אַז דו ביסט בוא אין כף פון דיין רֵעַ: הלך, התרפס זיך, און רהב צו דיין רֵעַ. 4 זאָלסט נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] קיין שֵׁנָה [זען דניאל 12:2] צו דיינע אויגן, און קיין תְּנוּמָה צו דיינע עפעף. 5 זיי דיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] ווי אַ צבי אויס דער יָד, און ווי אַ צִפּוֹר פון יָד יקוש. 6 הלך צו דער נְמָלָה, דו עָצֵל, ראה אירע דרכים, און ווער חָכָם; 7 הגם זי האָט נישט קיין קָצִין, קיין שֹׁטֵר און קיין מֹשֵׁל, 8 כון זי אָן אום קַיִץ איר לֶחֶם, האָט זי אגר אין קציר איר מאכל. 9 עַד מָתַי, דו עָצֵל, וועסטו שכב? ווען וועסטו קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון דיין שֵׁנָה? 10 נאָך אַ ביסל שלאָף, נאָך אַ ביסל תְּנוּמָה, נאָך אַ ביסל חבק ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] צו שכב; 11 און בוא ווי אַ מהלך וועט דיין רֵיש, און דיין מחסור ווי אַן איש מָגֵן. 12 אַן אָדָם בְּלִיַּעַל, אַן איש אָוֶן, איז דער וואָס הלך אום מיט אַן עִקְשׁוּת פֶּה, 13 וואָס קרץ מיט זיינע אויגן, וואָס מלל מיט זיינע רגלים [זען תהלים 22:17], וואָס מֹרֶה מיט זיינע אֶצְבַּע. 14 תַּהְפֻּכָה איז אין זיין לֵב, ער חרש רָע אין כּל עֵת, ער שלח מדוֹן. 15 דעריבער וועט פִּתְאֹם בוא זיין אֵיד, פתע וועט ער שבר ווערן אַז מַרְפֵּה [זען ישעיה 53:5]. 16 6 זיינען די וואָס ה' האָט פיינט, און 7 די תועבה פון זיין נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]: 17 רָם אויגן, אַ לשון שֶׁקֶר, און ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] וואָס שפך דָּם נָקִי; 18 אַ לֵב וואָס חרש מחשבות פון אָוֶן; רגלים [זען תהלים 22:17] וואָס מהר צו רוץ צום רָעָה; 19 אַן עֵד שֶׁקֶר וואָס הפיח [פוח], און דער וואָס שלח מדון צווישן אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 20 זיין נצר איבער, בְּנִי, דאָס מצוה פון אָבִיךָ, און זאָלסט נישט נטש די תוֹרָה פון אִמֶּךָ. 21 קשר זיי אויף דיין לֵב תמיד, ענד זיי אויף דיין גרגרות. 22 אַז דו וועסט הלך, וועט עס דיך הנחה; אַז דו וועסט זיך שכב, וועט עס דיך זיין שומר איבער, און אַז דו וועסט זיך הקיץ [זען "קוץ" דניאל 12:2], וועט עס שׂיח צו דיר. 23 וואָרעם דאָס מצוה איז אַ נֵר, און די תוֹרָה אַן אוֹר, און דער דֶּרֶךְ חיים זיינען תוכחת פון מוסר [זען ישעיה 53:5]; 24 דיך צו זיין שומר איבער פון דער אִשֶּׁת רָע, פון דער גלאַטער לשון פון דער נָכְרִיָּה. 25 זאָלסט נישט חמד [זען ישעיה 53:2] איר יָפִי אין דיין לֵב, און זאָל זי דיך נישט לקח מיט אירע עפעפים [עפעף]. 26 וואָרעם איבער אַ זונה קומט מען ביז אַ כִּכַּר לֶחֶם, און אַן אֵשֶׁת-אִיש צוד די נפש [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] יקר. 27 קען אַן איש חתה אֵש אין זיין חֵיק, און

זײַנע בגדים זאָלן זיך נישט שׂרף
[זען https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4]
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]; 28 צי קען אַן איש הלך אויף גחלת, און זײַנע רגלים
[זען תהלים 22:17] זאָלן נישט נכוה [כוה] ווערן? 29 אַזוי איז דער וואָס בוא צו זײַן אִשָּׁה רֵעַ, קיינער וואָס נגע זי, איז
נישט נקה. 30 מע קען נישט בוז דעם גנב אַז ער גנבעט, צו מלא זײַן נפש ווען ער איז רָעֵב. 31 אָבּער אַז ער ווערט
מצא, שלם ער 7 מאָל אַזוי פיל; דעם כּל הון פון זײַן בּית מוז ער נתן. 32 דער וואָס איז נאף מיט אַן אִשָּׁה, איז חֲסַר
לֵב, זיך אַליין שחת נפש דער וואָס עשׂה דאָס. 33 נגע און קלון וועט ער מצא, און זײַן חרפה וועט נישט נמחה [מחה]
ווערן. 34 וואָרעם קִנְאָה איז דער חֵמָה פון אַ גֶבֶר, און ער וועט נישט שוינען אין יום נָקָם. 35 ער וועט נישט נשׂא פְּנֵי
כָל כֹּפֶר [זען מרקס 10:45, זען http://www.afii.org/add.htm], און נישט אבה, ווי דו זאָלסט מערן שוחד.

משלי7

1 בְּנִי, זײַן שומר איבּער מײַנע אֵמֶר, און מײַנע מצוה זאָלסטו צפן בּײַ דיר. 2 זײַן שומר איבּער מײַנע מצוה, כּדי
זאָלסט חיה, און מײַן תּוֹרָה, ווי דעם אִישׁוֹן פון דײַנע אויגן. 3 קשר זיי אָן אויף דײַנע אֶצְבַּע, כּתב זיי אָן אויף דעם לוּחַ
פון דײַן לֵב. 4 אמר צו חכמה: דו ביסט מײַן אֲחוֹת; און בִּינָה זאָלסטו קרא מוֹדַע; 5 כּדי זיי זאָלן דיך זײַן שמר איבּער
פון דער אִשָּׁה זָרָה, פון דער נַכְרִיָּה וואָס איז חלק מיט אירע אֵמֶר. 6 וואָרעם דורכן חַלּוֹן פון מײַן בּית, דורך מײַן
אֶשְׁנָב האָב איך נשקף [שקף]; 7 און איך האָב ראה צווישן די פְּתִי, געמערקט צווישן די בָּנִים, אַ נער חֲסַר לֵב, 8 ווי ער
הלך עבר אין שוק אֵצֶל [זען משלי 8:30; 30:4; יוחנן 1:1] איר פִּנָּה, און צעד אויפן דֶּרֶךְ צו איר בּית, 9 נֶשֶׁף אין עֶרֶב פון
יום, אין אִישׁוֹן לַיְלָה און אֲפֵלָה. 10 און הנה אַן אִשָּׁה קומט אים אָן אַנטקעגן, מיט דעם שִׁית פון אַ זונה, און מיט
נְצֻרַת [נצר] לֵב. 11 הָמָה איז זי און סרר, אירע רגלים [זען תהלים 22:17] שכן נישט אין איר בּית. 12 אַ מאָל אין חוּץ,
אַ מאָל אויף די רחֹבוֹת, און אֵצֶל [זען משלי 8:30; 30:4; יוחנן 1:1] כּל פִּנָּה זי ארב. 13 און זי חזק אים, און זי נשק [זען
תהלים 2:12] אים, זי הֵעֵז [עזז] איר פנים און אמר צו אים: 14 זבחי שלמים האָב איך אויף מיר, הַיּוֹם שלם איך מײַנע
נדרים [זען רומ' 3:20, דורך מַעשׂים פון דער תּוֹרה וועט קיין שום בשׂר נישט גערעכטפאַרטיקט ווערן פאַר ה']. 15
דעריבער בין איך יצא דיר אַנטקעגן, צו שחר דײַן פנים, און איך האָב דיך מצא. 16 מיט מַרְבָּד האָב איך רבד מײַן
עֶרֶשׂ, מיט חֲטֻבוֹת אֵטוּן פון מצרַיִם. 17 איך האָב נוף מײַן מִשְׁכָּב מיט מֹר, אהלים, און קִנָּמוֹן. 18 הלך, לאָמיר זיך רוה
מיט דדים ביזן בֹּקֶר, לאָמיר זיך התעלס [עלס] מיט אהבים. 19 וואָרעם מײַן אִישׁ איז נישטא אין דער היים, ער איז
הלך אויף אַ דֶּרֶךְ מֵרָחוֹק. 20 דאָס צרור כֶּסֶף האָט ער לקח מיט זיך, אין יום הַכֶּסֶא וועט ער בוא אַהיים. 21 זי נטה
אים מיט איר רֹב לֶקַח, מיט אירע חֵלֶק ליפן הִדִּיחַ זי אים. 22 ער הלך איר נאָך פִּתְאֹם, ווי אַ שׁוֹר וואָס בוא צו דער
טָבַח [זען "טבח" ישעיה 53:7], און ווי אויף אַ קייט צו דער מוּסַר [זען ישעיה 53:5] פון דעם אֲוִיל. 23 ביז אַ חֵץ פּלח
דורך זײַן כָּבֵד; ווי אַ צִפּוֹר מהר צו דער פַּח, און ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט אַז עס איז אום זײַן
נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10]. 24 און אַצונד, בָּנִים, שמעו! מיר צו, און הקשיב די אִמֶּר פון מײַן פֶּה.
25 זאָל נישט שׂטה צו אירע דרכים דײַן לֵב, זאָלסט נישט תעה אין אירע נְתִיבָה. 26 וואָרעם רבּים חללים [זען ישעיה
53:5] האָט זי נפל, און עָצוּם זײַנען אירע דערהרגעטע. 27 דֶּרֶךְ צו שְׁאוֹל איז איר בּית, זיי ירד אין די חדרים [חֶדֶר] פון
מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9, זען https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE].

משלי8

1 פאַרוואַר, חכמה קרא, און תְּבוּנָה נתן איר קוֹל. 2 אויפן רֹאש פון די מרומים בּײַם דֶּרֶךְ, בּײַם צונויפקום פון
שטעגן, האָט זי זיך נצב; 3 לעבן די שְׁעָרִים, בּײַם פֶּה פון קֶרֶת, בּײַם מְבוֹא אין די פתחים זי רָנַן [זען
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg]: 4 צו אײַך, אישים, קרא איך, און מײַן קוֹל איז
צו די בְּנֵי אָדָם. 5 איר פתאים [פתי], פאַרשטייט עָרְמָה, און איר כּסילים, קריגט לֵב! 6 שמעו! צו, וואָרעם נגידים וועל
איך דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] און די מִפְתַּח פון מײַנע ליפן וועט זײַן די מֵישָׁרִים. 7 וואָרעם מײַן חֵךְ וועט
הנה אֱמֶת, און רֶשַׁע איז די תּוֹעֲבָה פון מײַנע ליפן. 8 מיט צֶדֶק זײַנען כּל אִמֶּר מײַן פֶּה; נישטא אין זיי נפתּל און עִקֵּשׁ.
9 זיי אַלע זײַנען נְכֹחִים פאַרן פאַרשטאַנדיקן, און ישרים פאַר די וואָס מצא דַּעַת. 10 לקח מײַן מוסר [זען ישעיה
53:5], און נישט כֶּסֶף, און דַּעַת איידער חָרוּץ נִבְחָר. 11 וואָרעם חכמה איז בּעסער פון פנינים, און קיין חפצים [זען

מלאכי 3:1] זײַנען נישט שָׁוָה צו איר. 12 איך חכמה שכן מיט עָרְמָה, און דַּעַת פון מְזִמָּה איך מצא. 13 יראת ה' איז פײַנט האָבן רָע; גֵּאָה און גָּאוֹן, און דעם דֶּרֶךְ רָע, און אַ פֶּה תַּהְפֻּכָה האָב איך פײַנט. 14 איך האָב עֵצָה און תּוּשִׁיָּה, איך בין בִּינָה, גבורה איז מײַן. 15 דורך מיר מלך מלכים, און רׂזֵן חוקק צֶדֶק. 16 דורך מיר שׂרר די שׂרים, און די נדיב, כֹּל שֹׁפְטֵי צֶדֶק. 17 איך האָב אהב מײַנע אֹהֲב, און מײַנע שחר מצא מיך. 18 עשירות און כּבוד זײַנען בײַ מיר, הוֹן און עָתֵק און צדקה. 19 מײַן פרי איז בעסער פון חָרוּץ און פון פַּז, און מײַן תבואה פון כֶּסֶף נבחר. 20 אין דעם אֹרַח צְדָקָה [זען בראשית 15:6; תהלים 23:3; ישעיה 53:11; 49:10; 55:4; יוחנן 10:3] הלך איך, אין בָּתוֹךְ די נְתִיבָה פון מִשְׁפָּט; 21 צו נחל יֵשׁ די וואס אהב מיר, און זייערע אוֹצרות זאָל איך מלא. 22 ה' האָט מיך קנה [ער פארמָגט מיר,

זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko

] בְּרֵאשִׁית פון זײַן דֶּרֶךְ [זען משלי 3:19], קֶדֶם מִפְעָל מֵאָז. 23 פון עוֹלָם בין איך נסֻךְ, פון אָנהייב, פון קַדְמָה-אֶרֶץ איז געווען. 24 ווען די תהומען זײַנען נאָך נישט געווען בין איך חול געוואָרן, ווען נישט געווען נאָך קיין מעין מיט מַיִם בּאַלאָדן. 25 איידער די הָרִים זײַנען הטבע געוואָרן, פאַר די גבעה, בין איך חול געוואָרן [זען חכמה ה'ס בֶּן-יָחִיד, דער זון פון דער אויבערשטער משיח, משלי 30:4, נישט אדם מיט חטא קדמוֹן חול געוואָרן, תהלים 51:7; ישעיה 7:14]; 26 ווען ער האָט נאָך נישט געהאַט עשׂה אֶרֶץ און חוצות, און די ערשטע עפר פון דער תֵּבֵל. 27 ווען ער האָט כון די הימלען, בין איך געווען דערבײַ; ווען ער האָט חקק אַ חוג אויפן פּני תהָום; 28 ווען ער האָט אמץ די שחקים [שחק] פון אויבן, ווען ער האָט עזז די עינות [עין] פון תהָום, 29 ווען ער האָט שום דעם ים זײַן חק, אַז מַיִם זאָלן נישט עבר זײַן פֶּה, ווען ער האָט חקק די מוֹסְדֵי אֶרֶץ, 30 איך בין געווען אצל אים [זען "אצל" יוחנן 1:1]; און איך בין געווען אַן אָמוֹן, איך בין שַׁעֲשֻׁעִים יום יום שׂחק פאַר אים כּל עֵת; 31 זיך שׂחק אויף זײַן תֵּבֵל זיין ארץ, און מײַן שַׁעֲשֻׁעִים געהאַט בײַ די בְּנֵי אָדָם. 32 און אַצונד, בָּנִים, שמעו! מיר צו, און אשרי צו די וואָס זײַן שומר איבער מײַנע דֶּרֶךְ. 33 שמעו! צו מוסר [זען ישעיה 53:5], און ווערט חָכָם, און איר זאָלט נישט פָּרַע ווערן. 34 אשרי צו דעם אָדָם וואָס שמע מיר צו, צו שקד בײַ מײַנע דְּלָתַיִם יום יום, לִשׁמֹר די מזוּזוֹת פון מײַנע פתח! 35 וואָרעם דער וואָס מצא מיך, מצא חיים, און הפיק רָצון פון ה'. 36 און דער וואָס חטא מיך, חמס זיין נפש, אַלע וואָס האָבן מיך פײַנט האָבן אהב מות [זען "מות" ישעיהו 53:9].

משלי9

1 חכמה האָט בנה איר בית, חצב אירע 7 עמודים [עמוד]. 2 זי האָט טבח איר טבח [זען ישעיה 53:7], מסך איר ווײַן, אויך ערך איר שֻׁלְחָן. 3 זי שלח אירע נערות, זי קרא אויף די גַּף פון קֶרֶת: 4 ווער עס איז אַ פֶּתִי זאָל סור אַהער; איינער חֲסַר-לֵב אמר זי צו אים: 5 הלך לחם פון מײַן לֶחֶם, און שתה פון דעם ווײַן וואָס איך האָב מסך. 6 עזב נאַרישקייטן, כדי איר זאָלט חיה, און אשר אין דֶּרֶךְ פון בִּינָה. 7 דער וואָס יסר דעם לץ [ליץ] לקח זיך קלון, און דער וואָס יכח דעם רָשע מום אויף זיך. 8 זאָלסט נישט יכח דעם לץ [ליץ], וואָרעם ער וועט דיך פײַנט קריגן, יכח דעם חָכָם, און ער וועט דיך אהב קריגן. 9 נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם חָכָם, און ער וועט נאָך חכם ווערן, לערן דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11], און ער וועט יסף לערנוּנג. 10 דער תְּחִלָּה פון חכמה איז יראת ה', און די דַּעַת פון דעם קְדֹשִׁים איז בִּינָה. 11 וואָרעם דורך מיר וועלן רבה ווערן דײַנע טעג, און שנות חיים וועט מען דיר יסף. 12 אויב דו ביסט חָכָם, ביסטו חָכָם פאַר זיך, און ביסטו ליץ, וועסטו אַליין נשׂא. 13 די אִשה כְּסִילוּת ליאַרעמט; פְּתַיּוּת און ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] גאָרנישט. 14 און זי ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בײַם פתח פון איר בית, אויף אַ כִּסֵּא אויף די מרום פון קֶרֶת, 15 צו קרא די פאַרבײַגייער אויף זייערע דֶּרֶךְ וואס גיין ישר אויף זייער אֹרחות: 16 ווער עס איז אַ פֶּתִי זאָל סור אַהער; און חֲסַר-לֵב אמר זי צו אים: 17 מַיִם גְּנוּבִים איז מתק, און סתר לֶחֶם איז נעם. 18 און ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט אַז מתים זײַנען דאָרטן, אין די עֹמֶק פון שְׁאוֹל זײַנען אירע קרואים [זען יהודה 1:1].

משלי10

1 די מִשְׁלֵי שלמֹהן. אַ בֵּן אַ חכם שׂמח אָב, און אַ בֵּן אַ כְּסִיל איז דער תּוּגָה פון אִמּוֹ. 2 אוֹצרות רשע הועיל נישט, אָבער צְדָקָה איז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 3 ה' לאָזט נישט רעב דעם נֶפֶשׁ פון דעם צדיק, און די הַוָּה פון די רשָׁעים הדף ער. 4 רָשׁ איז דער וואָס עשׂה מיט אַ כף רְמִיָּה, און די יָד פון די חָרוּץ ווערט רײַך. 5 אַ בֵּן מַשׂכִּיל אגר אום קַיִץ, אַ בֵּן מֵבִיש שלאָפט אין קָצִיר. 6 ברכות אויפן קאָפּ פון דער צדיק; און

דאָס פֿה פון די רשָׁעים כסה חָמָס [זען ישעיה 53:9]. 7 די זֵכֶר פון צדיק איז אַ ברכה, און דער שֵׁם פון די רשָׁעים
ווערט רקב. 8 דער חכם לֵב לקח מצוה, און דער שׂפתים [שָׂפָה] אֱוִיל ווערט לבט. 9 דער וואָס הלך מיט תֹּם הלך אין
בטח, און דער וואָס עקש זײַנע דֶּרֶךְ וועט זײַן באַקאַנט. 10 דער וואָס קרץ מיטן אויג נתן עַצָּבֶת, און דער אֱוִיל
שפתים ווערט נלבט [לבט]. 11 דאָס פֿה פון דעם צדיק איז אַ מְקוֹר חיים [זען יוחנן 4:14], און דאָס פֿה פון די
רשָׁעים כסה חָמָס [זען ישעיה 53:9]. 12 שנאה עור מָדוֹן, און אויף כֹּל פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד
און פשָׁעֵנוּ] כסה אהבה. 13 אויף די ליפן פון דעם פאַרשטאַנדיקן מצא זיך חכמה, און אַ שֵׁבֶט פאַרן גֵּו פון דעם
חֲסַר-לֵב. 14 חכמים צפן די דַּעַת, אָבער דאָס פֿה פון די אֱוִיל איז אַ מְחִתָּה קרֹבה. 15 דער הוֹן פון דעם עושר איז זײַן
קִרְיָה עֹז, דער מְחִתָּה פון די דַּל איז זייער רֵיש. 16 דער לוין פון דעם צדיק איז לְחיים, דער תְּבוּאָה פון דעם רָשע איז
חַטָּאת [זען רומ' 6:23]. 17 אויפן אֹרַח לְחיים איז דער וואָס איז שומֵר מוסר [זען ישעיה 53:5], און דער וואָס עזב
תּוֹכַחַה תעה [זען ישעיה 53:6]. 18 דער וואָס כסה שנאה מיט שִׂפְתֵי שֶׁקֶר, און דער וואָס יצא רכילות, ער איז אַ
כסיל. 19 בײַ רֹב דברים קען נישט חדל ווערן פשע, און דער וואָס חשֹׂך זײַנע ליפן איז משׂכיל. 20 כֶּסֶף נבחר איז די
לשון פון דעם צדיק, דער לֵב רשָׁעים איז מעט ווערט. 21 די ליפן פון די צדיק [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11;
חבקוק 2:4; רומ' 5:1] רעה רבים, אָבער די אויל מות ווײַל זיי חסר-לֵב. 22 די ברכה פון ה', זי מאַכט רײַך, און נישט
יסף עֶצֶב דערמיט. 23 ווי אַ שְׂחֹק איז בײַם כסיל צו עשׂה אַ זִמָּה, און חכמה בײַ אַן איש תְּבוּנָה. 24 די מְגוֹרָה פון
דעם רָשע, זי וועט בוא אויף אים, און דעם תאוה פון די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ'
5:1] וועט מען נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 25 ווי אַ סוּפָה עבר, אַזוי איז דער רָשע נישטא,
אָבער דער צדיק איז אַ יְסוֹד עוֹלָם. 26 ווי חֹמֶץ פאַר די ציין, און ווי עָשָׁן פאַר די אויגן, אַזוי איז דער עָצֵל פאַר די
וואָס שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אים. 27 יראת ה' יסף טעג, און די שָׁנוֹת פון די רשָׁעים ווערן קצר. 28 די תּוֹחֶלֶת
פון די צדיקים איז שמחה, און די תִּקְוָה פון די רשָׁעים וועט אבד [זען יוחנן 3:16]. 29 אַ מָעוֹז פאַר תֹּם איז דער דֶּרֶךְ
ה', אָבער אַ מחתה פאַר די וואָס פעל אָוֶן. 30 דער צדיק וועט לְעוֹלָם נישט נמוט [מוט], אָבער די רשָׁעים וועלן נישט
שכן אין אֶרֶץ. 31 דאָס פֿה פון דעם צדיק נוב חכמה, און די לשון תַּהְפֻּכָה ווערט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26]. 32 די
ליפן פון דעם צדיק ידע רָצון, און דאָס פֿה פון די רשָׁעים תַּהְפֻּכָה.

משלי11

1 מֹאזְנַיִם מִרְמָה [זען ישעיה 53:9] זײַנען די תועבה פון ה', און אַן אֶבֶן שְׁלֵמָה איז זײַן רָצון. 2 בוא זָדוֹן, בוא קָלוֹן,
אָבער בײַ צָנוּעַ איז חכמה. 3 די תֻּמָּה פון די יְשָׁרִים וועט זיי הנחה [נחה], און די סֶלֶף פון די בוֹגְדִים וועט זיי שדד. 4
הוֹן יעל נישט אין יוֹם עֶבְרָה, אָבער צדקה איז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 5 די
צדקה פון דעם תמים וועט ישר זײַן דֶּרֶךְ, און דורך זײַן רשעה וועט נפל דער רשע. 6 די צדקה פון די ישרים איז זיי
נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], און אין זייערע הַוָּה ווערן די בֹּגְדִים לכד. 7 אַז מות אדם רשע, אבד תִּקְוָה, און דער
תּוֹחֶלֶת פון די אוֹנִים [און] אבד. 8 דער צדיק ווערט חלץ פון צרה, און דער רָשע בוא אָן אויף זײַן תחת [זען "תחת"
בראשית 22:13]. 9 מיטן פֶּה וויל דער חָנֵף שחת זײַן רֵעַ, אָבער דורך דַּעַת ווערן די צדיקים חלץ. 10 אַז די צדיקים
[זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] איז טוֹב, עלץ זיך די קִרְיָה, און אַז די רשָׁעים אבד [זען יוחנן
3:16] איז אַ רִנָּה. 11 דורך דער ברכה פון די ישרים ווערט אַ קֶרֶת רום, און דורך דעם פֶּה פון די רשָׁעים ווערט זי
הרס. 12 מבזה זײַן רֵעַ, איז דער וואָס חסר-לֵב, אָבער אַן איש תְּבוּנוֹת חרש. 13 דער רכילות-טרײַבער גלה אַ סָוד,
אָבער דער וואָס האָט אַ נאמן רוּחַ כסה אַ זאַך. 14 אָן תַּחְבֻּלָה נפל אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי], און תְּשׁוּעָה איז דורך רֹב יועצים. 15 רע יֵרוּעַ [רעע] אַז מע איז עָרֵב פאַר אַ זָר, אָבער דער וואָס
האָט פײַנט תֹּקעים [תקע] איז בטח. 16 אַן אִשָּׁה חֵן תמך כבוד, און עריצים תמך עשירות. 17 זײַן נפש גָּמֵל דער איש
חֶסֶד, און זײַן אייגן שְׁאֵר עָכַר דער אַכזר. 18 דער רָשע פאַרדינט לוין שֶׁקֶר, אָבער דער וואָס זייט צדקה האָבן שׂכר
אמת. 19 צְדָקָה פירט צום חיים, און דער וואָס רדף זיך נאָך רָעָה, רדף זיך נאָך זײַן מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 20
תּוֹעבה בײַ ה' זײַנען עקשי לֵב, און זײַן רָצון, די וואָס זייער דֶּרֶךְ איז תם. 21 יָד לְיָד דעם רָע וועט נישט נקה ווערן,
אָבער דער זֶרַע פון די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] ווערט מלט. 22 אַ נֶזֶם זָהָב
אויפן נאָז פון אַ חזיר, איז אַן אִשָּׁה וואָס איז יָפָה אָבער סור פון טַעַם. 23 דער תַּאֲוָה פון די צדיקים [זען בראשית
15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] איז רַק טוֹב, די תִּקְוָה פון די רשָׁעים איז עֶבְרָה. 24 פאַראַן דער וואָס פזר,
און נוֹסָף [יסף] עוֹד, און דער וואָס חשֹׂךְ מער ווי יֹשֶׁר, בלויז צו מחסור. 25 די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו
53:10] בְּרָכָה ווערט דשן, און דער וואָס רוה, ווערט ער אויך הרוה [רוה]. 26 דער וואָס מנע בַּר, אים קבב לאוֹם,
אָבער אַ ברכה אויפן קאָפּ פון דעם וואָס שבר. 27 דער וואָס שחר טוֹב, בקש רָצון, און דער וואָס דרש [זען "דרש"

דברים 18:19] רָעָה, וועט עס אים בוא. 28 דער וואָס בטח זיך אויף זײַן עשירות, ער וועט נפל, אוּן ווי אַן עָלֶה וועלן פָּרַח די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1]. 29 דער וואָס עָכַר זײַן בית, וועט נחל ווינט; אוּן דער אֱוִיל איז עֶבֶד בײַם חכם לֵב. 30 די פרי פוּן דעם צדיק איז עֵץ חיים [זען בראשית 2:9; התג' 2:7; 22:2,14], אוּן די וואס לקח נפשות איז חָכָם. 31 אַז דער צדיק בָּאָרֶץ שלם, היינט ווי שוין דער רָשע אוּן דער חוֹטֶה [זען כיפא א 4:18]!

משלי12

1 דער וואָס האָט אהב מוּסָר, האָט אהב דַעַת, אָבער דער בַּעַר שׂנא תוֹכַחַת. 2 דער גוּטער הפיק [פוק] רָצון פוּן ה', אָבער דעם איש מְזִמוֹת הִרְשִׁיעַ [רשע] ער. 3 קיין אָדָם קען נישט כון דורך רשע, אָבער דער שֹׁרֶשׁ [זען ישעיה 11:1] פוּן די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] נמוט [מוט] זיך נישט. 4 אַן אֵשֶׁת-חַיִל איז די עֲטֶרֶת פוּן איר בעל, אוּן ווי רָקָב אין זײַנע עצמות איז אַ טויגעניכטס. 5 די מחשבות פוּן די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] זײַנען מִשְׁפָּט, די תחבולות פוּן די רשָׁעים זײַנען מִרְמָה [זען ישעיה 53:9]. 6 די דברים פוּן די רשָׁעים זײַנען צו אָרַב אויף דָּם, אָבער דאָס פֶּה פוּן די ישרים איז זיי נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 7 די רשָׁעים ווערן הפך, אוּן זיי זײַנען נישטא, אָבער דאָס בית צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] וועט עמד. 8 וועדליק זײַן שכל ווערט אַן איש יְהֻלַּל [הלל], אוּן דער וואָס האָט אַ נעוה לֵב, ווערט צו בּוּז. 9 בעסער דער וואָס איז נִקְלָה אוּן האָט אַן עֶבֶד, איידער דער וואָס שטעלט זיך פאַר אַ נִכבד, אוּן אים חָסֵר לֶחֶם. 10 דער צַדִּיק איז יוֹדֵעַ דעם נפש [זען נפש פוּן משיח אן אשם ישעיהו 53:10] פוּן זײַן בהמה, אוּן דאָס רחמים פוּן די רשָׁעים איז אכזרי. 11 דער וואָס עבד זײַן אדמה, האָט לֶחֶם צו שׂבע [זען ישעיה 53:11], אוּן דער וואָס רדף זיך נאָך ריקים [רֵיק], חסר לֵב. 12 דער רָשע חמד דאָס מצוֹד פוּן די רעים, אָבער דער שֹׁרֶשׁ פוּן די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] נתן. 13 אין פשע [זען ישעיה 53:5] פוּן די ליפן איז אַ מוֹקֵשׁ פאַרן די רע, אָבער דער צדיק יצא פוּן צרה. 14 פוּן דער פּרי פוּן פֶּה איש וועט ער זיך שׂבע [זען ישעיה 53:11] מיט טוֹב, אוּן די

גמול פוּן אַ יד [זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**] אָדָם וועט מען אים שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7]. 15 דער דֶּרֶךְ פוּן דעם אֱוִיל איז יָשָׁר אין זײַנע אויגן, אָבער חכם איז שֹׁמֵעַ לְעֵצָה. 16 דעם נאַרנס כַּעַס ווערט באַקאַנט אין אייגענעם טאָג, אָבער דער ערוּם כסה די קָלוֹן. 17 דער וואָס פוח אֱמוּנָה, וועט נגד צֶדֶק, אָבער דער עֵד שקרים, מִרְמָה. 18 פאַראַן דער וואָס בטה ווי מדקרוֹת [דקר] פוּן חֶרֶב, אָבער די לשוֹן פוּן די חכמים איז אַ מרפא [זען ישעיה 53:5]. 19 די ליפ פוּן אמת וועט כון לָעַד, אָבער אויף אַ רגע איז די לשוֹן שֶׁקֶר. 20 מִרְמָה [זען ישעיה 53:9] איז אין דאָס לֵב פוּן די וואָס חרש רָע, אָבער בײַ די וואָס יעץ [זען ישעיה 9:5] שלוֹם, איז שִׂמְחָה. 21 עס וועט נישט פּאַסירן אָוֶן צו די צדיק, אָבער די רשָׁעים זײַנען מלא מיט רָע. 22 תּוֹעֲבַה בײַ ה' זײַנען ליפן שֶׁקֶר, אוּן זײַן רָצון, די וואָס עשׂה אֱמוּנָה. 23 אַן אָדָם עָרוּם כסה דַּעַת, אָבער דאָס לֵב פוּן די כְּסִילִים קרא אויס אִוֶּלֶת. 24 די יָד פוּן די חָרוּץ וועט משל [זען מיכה 5:1], אוּן די רְמִיָּה וועט ווערן צו מַס. 25 איז דְּאָגָה אין לֵב איש, זאָל מען זי שחה, וואָרעם אַ דבר טוֹב מאַכט זי שׂמח. 26 דער צדיק התיר [תור] זײַן רֵעַ, אוּן דער דֶּרֶךְ רשָׁעים תעה [זען ישעיה 53:6] זיי. 27 דער רְמִיָּה וועט נישט חרך זײַן ציד, אוּן דאָס הוֹן יָקָר פוּן אַן אָדָם איז חָרוּץ. 28 אין דעם אֹרַח פוּן צְדָקָה איז חיים, אוּן אויפן דֶּרֶך פוּן נְתִיבָה איז נישטא קיין מות [זען "מות" ישעיהו 53:9].

משלי13

1 אַ בֵּן חָכָם ישמע מוּסַר [זען "מוּסַר" ישעיהו 53:5] אָב, אָבער דער לֵץ [ליץ] וויל נישט שמע גְּעָרָה. 2 פוּן דער פרי פוּן זײַן פֶּה אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מָתַי 25:46; יחונן 3:3] אַן איש טוֹב, אָבער דער נפש פוּן די בּוֹגְדִים איז חָמָס [זען "חָמָס" ישעיהו 53:9]. 3 דער וואָס נצר אויף זײַן פֶּה, שֹׁמֵר זײַן נפש [זען "נפש" פוּן משיח ישעיהו 53:10], דער וואָס פשׂק זײַנע ליפן, אויף אים וועט זײַן מְחִתָּה. 4 די נפש [זען "נפש" פוּן משיח ישעיהו 53:10] פוּן דעם עָצֵל אוה אוּן האָט גאָרנישט, אָבער די נפש [זען "נפש" פוּן משיח ישעיהו 53:10] פוּן די חָרֵצִים [חָרוּץ] וועט ווערן דשן. 5 דער צדיק האָט פײַנט אַ דבר שֶׁקֶר, אוּן דער רָשע פירט זיך הבאיש אוּן החפיר. 6 צְדָקָה נצר דעם תָּם דֶּרֶךְ, אוּן רשעה סלף דעם חטאת. 7 פאַראַן דער וואָס מאכן זיך פאַר רײַך אוּן האָט גאָרנישט, דער וואָס מאכן זיך פאַר אָרעם אוּן האט הוֹן רב. 8 אַ כֹּפֶר [אויך זען אנדערן וואָרט כֹּפֶר, ויקרא 17:11; די גְּאוּלִים זענען אומזיסט יִצְדַּק עִם ה' צוליב די פְּדוּת פוּן דער אויסלייזונג פוּן רבי מלך המשיח, ישעיהו 53:11] פאַר אַ נפש איש איז זײַן עשירות, אָבער דער רָש שמע נישט קיין גְּעָרָה. 9 די אוֹר פוּן די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] איז שׂמח,

אָבּער דאָס גֵר פון די רשָׁעים דּעדְ זיך אויס. 10 דורך זָדוֹן מען נתן מַצָּה, אָבּער בּיַי די נוֹעָצִים איז חכמה. 11 הוֹן פון דער הבל ווערט מעט, אָבּער דער וואָס קבץ על-יָה רבה. 12 תּוֹחֶלֶת משך מאַכט חלה דאָס לֵב, און עֵץ חיים [זען בראשית 2:9; התג' 2:7; 22:2,14] איז אַ תַּאֲוָה וואָס בּוא אָן. 13 דער וואָס בּוז [זען "בזה" ישעיהו 53:3] דאָס דבר, אים וועט חבל, אָבּער דער וואָס האָט ירא פאַרן מצוה, ער וועט שלם ווערן. 14 די תּוֹרָה פון דעם חכם איז אַ מְקוֹר חיים, זיך סור פון די מוֹקֵשׁ פון מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 15 שכל טוֹב נתן חן, אָבּער דער דֶּרֶדְ פון בּוֹגְדִים איז אֵיתָן. 16 כּל ערום פירט זיך מיט דַעַת, אָבּער דער כּסיל פרשׂ אִוֶּלֶת. 17 אַ מַלְאָדְ רשע וועט נפל אין רָע, און אַ צִיר אֱמוּנִים איז מַרְפא [זען ישעיה 53:5]. 18 רֵיש און קָלוֹן האָט דער וואָס פָּרַע מוסר [זען ישעיה 53:5], און דער וואָס שמר תּוֹכַחַת וועט קריגן כבוד. 19 תאווה נִהְיָה איז עָרֵב פאַר דער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אָבּער עס איז תועבה פון כּסילים צו סור פון רָע. 20 דער וואָס הלך אום מיט חכמים, וועט חָכָם ווערן, און דער וואָס רעה זיך מיט כּסילים, וועט רעע ווערן. 21 חַטָּאִים רדף נאָך דאָס רָעָה, און די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] מען שלם טוֹב. 22 דער גוטער נחל פאַר בְּנֵי בָּנִים, און צפן פאַרן צדיק איז דער חֵיל פון דעם חוֹטֵא. 23 רָב אֹכֶל איז אין נִיר פון די אָרעמאַן, און ווערט נספּה [ספה] דורך לֹא מִשְׁפָּט. 24 דער וואָס חשך זיַין שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10], האָט פיַינט בְּנוֹ, און דער וואָס האָט אים אהב, שחר אים מוּסָר. 25 דער צדיק אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מָתַי 25:46; יחונן 3:3] ביז זיַין נפש ווערט שׂבַע [זען ישעיה 53:11], און דעם בֶּטֶן [זען ישעיה 49:1] פון די רשָׁעים איז חסר.

משלי14

1 חכמוֹת נשים בויט אויף איר בּית, און אַ נאַרינטע הרס עס מיט אירע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 2 דער וואָס הלך אין זיַין יֹשֶׁר, האָט ירא פאַר ה', און דער וואָס זיַינע דֶּרֶדְ זיַינען נלוז [לוז], בָּזָה [זען "בזה" ישעיהו 53:3] אים. 3 אין פֶּה פון אֱוִיל איז אַ חוֹטֶר פאַר זיַין גאווה, און די ליפּן פון די חכמים שמר זיי. 4 אָן אֶלֶף איז די אֲבוּס [זען לוקס 2:7] בַּר, און רב תבואה איז אין כוח פון דעם שׁוֹר. 5 אַן עֵד אֱמוּנִים כּזב נישט, הפיח [פוח] כּזבים [כזב], דער עֵד שֶׁקֶר. 6 דער לֵץ בקש [זען מלאכי 3:1] חכמה און עס איז נישטא, און דַעַת איז נקל [קלל] צו דעם פאַרשטאַנדיקן. 7 הלך אַוועק פון אַן איש כְּסִיל, מחמת ווילסט נישט קענען ליפּן פון דַעַת. 8 די חכמה פון דעם עָרוּם איז אין באַטראַכטן זיַין דֶּרֶדְ, און די טיפּשות פון דעם כְּסִילִים איז אין מִרְמָה [זען ישעיה 53:9]. 9 אֱוִלִים ליץ אָשָׁם [זען "אָשָׁם" ישעיה 53:10], און צווישן די ישרים איז רָצון. 10 דאָס לֵב ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איר אייגענע מָרָה, און אין איר שִׂמחה קען זיך אַ זָר נישט ערב. 11 דאָס בּית פון די רשָׁעים ווערט שמד, און דאָס אֹהֶל פון די ישרים הפריח [פרח]. 12 פאַראַן אַ דֶּרֶדְ וואָס איז יָשָׁר בּיַים איש, און זיַין סָוף זיַינען דרכי מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 13 אַפילו בּיַים שׂחֹק כּאב דאָס לֵב, און דער סָוף פון שִׂמחה איז תּוּגָה. 14 פון זיַינע דרכים וועט שׂבע [זען ישעיה 53:11] ווערן דער סוג לֵב [זען https://www.youtube.com/watch?v=xzfGrdUPzRs], און דער איש טוֹב [שׂבע] פון וואָס העכער אים. 15 אַ פֶּתִי אמן [זען בראשית 15:6 "אמן"] אַלצדינג, אָבּער דער עָרוּם בּאַטראַכט זיַין אֲשוּר. 16 דער חכם ירא, און סור זיך פון רע, און דער כּסיל התעבּר [עבר], און איז בטח. 17 אַ גיכער כּעסן צו אף עשׂה אִוֶּלֶת, און אַן איש מְזִמוֹת ווערט שׂנא. 18 פְּתָאִים נחל נאַרישקייט, און ערומים כּתר זיך מיט דַעַת. 19 די רעים שחח זיך פאַר די טובים, און די רשָׁעים פאַר די שְׁעָרִים פון צדיק. 20 אַפילו בּיַי זיַין רֵעַ ווערט שׂנא דער רָש, און די אֹהֲבֵי עושר זיַינען רבּים [זען ישעיה 53:11]. 21 דער וואָס איז בוז זיַין רֵעַ, חוֹטֵא, און דער וואָס איז מחונן [חנן] צו די ענוים, אַז אֲשֶׁר איז צו אים! 22 איז עס נישט אמת אז, די וואָס חרש רָע תעה [זען ישעיה 53:6], און חֶסֶד און אמת פאַר די וואָס חרש טוֹב. 23 אין כּל עָצֶב איז דאָ מוֹתָר, אָבּער ליפּנגערייד איז בּלויז צום מַחְסוֹר. 24 אַן עֲטֶרֶת פאַר די חכמים איז זייער עשירות, די אִוֶּלֶת פון כּסילים איז טיפּשות. 25 אַן עֵד אֱמֶת נצל נפשות, אָבּער דער וואָס הפיח [פוח] מיט כּזבים איז מרמה [זען ישעיה 53:9]. 26 אין יראת ה' איז אַ מבטח עֹז, און פאַר זיין בָּנִים וועט עס זיַין אַ מַחְסֶה. 27 יראת ה' איז אַ מְקוֹר חיים, זיך סור פון די מוקש פון מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 28 אין רב עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז די הדר פון דעם מלך, און אָן לְאֹם איז אַ מְחִתָּה פאַרן רָזוֹן. 29 דער וואָס איז ארך אפים, האָט רַב תּבונה, און דער וואָס האָט אַ קצר רוּחַ, רום נאַרישקייט. 30 אַ געזונט פאַרן בשׂרים איז אַ לֵב מַרְפֵּא, און אַ רָקָב אין די עצמוֹת איז קִנְאָה. 31 דער וואָס עשק דעם דַּל, חרף זיַין באַשעפער, און דער וואָס חנן אויפן אֶביון, גיט אים כבוד. 32 אין זיַין רָעָה ווערט נדחה [דחה] דער רָשע, אָבּער דער צדיק איז חסה אין זיַין מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 33 אין לֵב פון פאַרשטאַנדיקן נוח די חכמה, אָבּער וואָס איז בּיַי די כּסילים ווערט באַקאַנט. 34 צדקה רום אַ גוֹי, און חַטָּאת איז די חֶסֶד פון לְאֹם. 35 דעם מלך, זיין רָצון איז צום עֶבֶד משׂכּיל, און זיַין עֶבְרָה וועט זיַין אויפן אים וואס

ברענגט בוש.

משלי15

1 אַ ווייכער ענטפער שוב חֵמָה, אוּן אַ דבר עֶצֶב עלה אף. 2 די לשׁוֹן פוּן די חכמים הבּיע [נבע] דַעַת, אוּן דאָס פֶּה פוּן כסילים נבע טיפּשׁות. 3 אין כּל מָקוֹם זײַנען די אויגן פוּן ה', זיי צפה די רעים אוּן די טובים. 4 אַ מַרְפֵּא לשׁוֹן איז עֵץ חיּים, אוּן סֶלֶף דערפון איז שֶׁבֶר אין רוּחַ. 5 דער נאַר נאַץ מוסר [זען ישעיה 53:5] אביו, אוּן דער וואָס שמר תּוֹכַחַת איז ערוּם. 6 אין בּית צדיק איז חֹסֶן רב, אוּן אין תּבוּאה פוּן רָשע איז נעכר [עכר]. 7 די ליפּן פוּן די חכמים זרה דַּעַת, אוּן דער לֵב פוּן די נאַרן לֹא-כֵן. 8 דאָס זבח פוּן די רשָׁעים איז אַ תּוֹעבה בּײַ ה', אוּן די תּפילה פוּן ישׁרים איז זײַן רָצוֹן. 9 אַ תּוֹעבה בּײַ ה' איז דער דֶּרֶךְ רָשע, אוּן דעם וואָס רדף זיך נאָך צדקה האָט ער אהב. 10 מוּסָר [זען ישעיה 53:5] איז רָע פאַר דעם וואָס עזב [זען תּהלים 22:2] דעם אֹרַח, דער וואָס האָט פײַנט תּוכחת וועט מות. 11 שְׁאוֹל אוּן אֲבַדּוֹן זײַנען פאַר ה', היינט ווי שׁוין די לֵב פוּן די בּני אָדָם! 12 דער לֵץ האָט נישׁט אהב מע זאָל אים יכח, ער וויל נישׁט הלך צו חכמים. 13 אַ לֵב שָׂמֵחַ יטב דעם פּנים, אוּן פוּן עַצֶּבֶת לֵב ווערט דאָס רוּחַ נכאה [נכא]. 14 דאָס לֵב פוּן דעם פאַרשׁטאַנדיקן בקשׁ דַּעַת, אוּן דאָס פֶּה פוּן די כסילים רעה זיך אויף טיפּשׁות. 15 כּל יְמֵי עָנִי זײַנען רעים, אָבּער בּײַ דעם וואָס האָט אַ טוֹב לֵב איז מִשְׁתֶּה תּמיד. 16 בּעסער מעט מיט יראת ה', איידער אוצר רב מיט מְהוּמָה. 17 בּעסער אַן אֲרֻחָה יָרָק ווו אהבה איז דאָ, איידער אַ שׁוֹר אבס מיט שִׂנְאָה. 18 אַן איש חֵמָה גרה מָדוֹן, אוּן אַן ארך אפּים שׁקט ריב. 19 דער דֶּרֶךְ פוּן דעם עָצֵל איז ווי מְשֻׂכָּה פון חֵדֶק, אָבּער דער אֹרַח פוּן דעם ישׁרים איז אַ מַסְלוּל. 20 אַ בֵּן חכם דערפרייט דעם אָב, אוּן אַ כסיל אָדָם איז מבזה אִמּוֹ. 21 נאַרישׁקייט איז אַ שׂמחה בּײַ דעם וואָס איז חסר-לב, אָבּער אַן איש תּבוּנה הלך ישׁר. 22 אָן סוֹד ווערן מחשׁבות הֵפֵר [פרר], אוּן דורך רב יועצים זיי קוּם. 23 אַן איש האָט שׂמחה אין דעם ענטפער פוּן זײַן פֶּה, אוּן אַ דבר אין עת--מה טוב! 24 דער אֹרַח חיּים איז למעלה פאַרן מַשׂכִּיל, כּדי זיך סור פוּן שְׁאוֹל מַטָּה. 25 דאָס בּית פוּן די גֵּאֶה ה' נסח, אוּן ער נצב דעם גבוּל פוּן דער אלמנה. 26 תּוֹעבה בּײַ ה' זײַנען מחשׁבות פוּן רָע, אוּן טהר בּײַ אים זײַנען אִמְרֵי נֹעַם. 27 זײַן בּית עָכַר דער וואָס איז בצע נאָך בצע, אוּן דער וואָס האָט פײַנט מתּנות וועט חיה. 28 דאָס לֵב פוּן דעם צדיק הָגָה צו ענה, אוּן דאָס פֶּה פוּן רשָׁעים הבּיע [נבע] רעוֹת. 29 רחק איז ה' פוּן רשָׁעים, אָבּער די תּפילה פוּן צדיקים שׁמע ער. 30 מאוֹר אין די אויגן איז דער וואָס דערפרייט דאָס לֵב, שְׁמוּעָה [זען ישעיה 53:1] טובה דשׁן דאָס עֶצֶם. 31 דאָס אֹזֶן וואָס שׁמע צו דעם תּוכחת פוּן חיּים, וועט צווישׁן די חכמים לון. 32 דער וואָס פרע מוסר [זען ישעיה 53:5], מאס [זען תּהלים 118:22] זײַן נפשׁ [זען "נפשׁ" פוּן משׁיח ישׁעיהו 53:10], אוּן דער וואָס שׁמע צו תּוכחת, קנה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko] לֵב. 33 יראת ה' איז די מוסר [זען ישעיה 53:5] פוּן חכמה, אוּן פאַר כבוד קוּמט עַניוּת.

משלי16

1 צו דעם אָדָם זײַנען די מַעֲרָךְ פוּן לֵב, אָבּער פוּן ה' איז דער מענה פוּן דער לשׁוֹן. 2 כּל דרכים פוּן אַן איש זײַנען זַךְ אין זײַנע אויגן, אָבּער ה' תּכן די רוּחוֹת. 3 גלל דײַנע מעשׂים אויף ה', אוּן דײַנע מחשׁבות וועלן כּוּן. 4 כּל פעל ה' פאַר זײַן צוועק, אוּן אויך דעם רָשע פאַרן יוֹם רָעָה. 5 תּוּעבה בּײַ ה' איז כָּל גְּבַהּ לֵב; יָד לְיָד אים וועט נישׁט נִקָּה ווערן. 6 דורך חֶסֶד אוּן אמת ווערט עָוֹן יְכֻפַּר, אוּן דורך יראת ה' סוּר מען זיך פוּן רָע. 7 אַז ה' רצה די דרכים פוּן אַן איש, מאַכט ער אַפילו זײַנע פײַנט שׁלוֹם מיט אים. 8 בּעסער מעט דורך צדקה, איידער רב תּבוּאות דורך לֹא מִשְׁפָּט. 9 דעם לֵב אָדָם חשׁב זײַן דֶּרֶךְ, אָבּער ה' כּוּן זײַן צַעַד. 10 אַ קֶסֶם איז אויפן מלכּס ליפּן, זײַן פֶּה מָעַל נישׁט בּײַם משׁפּט. 11 ריכטיקע פֶּלֶס אוּן מֹאזנים זײַנען פוּן ה', זײַן מַעֲשֵׂה זײַנען כּל אַבְנֵי כִּיס. 12 תּוּעבה בּײַ מלכּים איז צו עשׂה רֶשַׁע, וואָרעם דורך צדקה כּוּן דער כִּסֵּא. 13 דער רָצוֹן פוּן מלכּים איז ליפּן צֶדֶק, אוּן דעם וואָס דבר די ישׁרים האָבּן זיי אהב. 14 דער חֵמָה פוּן מלך איז אַ מלאך-המות, אָבּער אַן איש חכם כּפר אים. 15 אין אוֹר פוּן מלכּס פּנים איז חיּים, אוּן זײַן רצוֹן איז ווי אַן עָב פוּן מלקוֹש. 16 זיך קנה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko] חכמה! מַה טוֹב איידער חָרוּץ אוּן זיך קנה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

בִּינָה איידער כֶּסֶף נבחר. 17 דער מְסִלָּה פון די ישרים [https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko
איז זיך סור פון רָע, דער וואָס זײַן שומר איבער זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], נֹצֵר זײַן דֶּרֶךְ. 18 פאַר
שֶׁבֶר קומט גְּאוֹן, און פאַר אַ כִּשָׁלוֹן, אַ גֹּבַהּ רוּחַ. 19 בעסער אַ שפל רוּחַ צווישן די ענוים, איידער חלק שלל [זען
"שלל" ישעיהו 53:12] מיט די גֵּאִים [גאה]. 20 דער וואָס שׂכל דעם דבר, וועט מצא טוֹב, און דער וואָס בטח זיך אויף
ה', אַז אֶשֶׁר איז צו אים! 21 די חכם לֵב איז קרא נָבוֹן, און מֶתֶק פון די ליפן יסף לערנונג. 22 שֵׂכֶל איז אַ מְקוֹר חיים
פאַר דעם וואָס האָט עס, און אִוֶּלֶת איז אַ מוסר [זען ישעיה 53:5] פאַרן נאַרן. 23 דאָס לֵב חכם שׂכל זײַן פֶּה, און
יסף לערנונג אויף זײַנע ליפן. 24 צוף דבש זײַנען אִמְרֵי נֹעַם, זיס פאַר דער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10],
און מַרְפֵּא [זען ישעיה 53:5] פאַרן עֶצֶם. 25 פאַראַן אַ דֶּרֶךְ וואָס איז יָשָׁר בײַם איש, און זײַן סָוף זײַנען דרכים פון
מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 26 דער נפש פון אַרבעטער עמל אין אים, וואָרעם זײַן פֶּה אכף אים אָן. 27 דער איש
בליעל כרה [זען תהלים 22:17

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אויס רָעָה, און אויף זײַן ליפּ איז ווי אַן אֵש
צָרֶב. 28 דער איש תהַפֻּכות שלח מָדוֹן, און דער נִרְגָּן הפריד [פרד] אלוף. 29 דער איש חמס [זען ישעיהו 53:9] פתה
זײַן רֵעַ, און פירט אים אויפן דֶּרֶךְ לֹא טוב. 30 דער וואָס עצה די אויגן, איז דאָס וואס חשב תהַפֻּכוֹת; דער וואָס קרץ
די ליפן, וויל כלה רָעָה. 31 אַן עֲטֶרֶת תפארת איז אַ שֵׂיבה; אויפן דֶּרֶךְ צדקה ווערט זי מצא. 32 בעסער דער וואס איז
ארך אפים איידער אַ גִבור, און דער וואָס משל איבער זײַן רוּחַ, איידער דער וואָס לכד אַן עִיר. 33 אין חֵיק טול מען
דעם גורל, אָבער פון ה' איז זײַן כל משפט.

משלי17

1 בעסער אַ פַּת חֲרֵב און שַׁלווה דערבײַ, איידער אַ בית מלא מיט זבחי-ריב. 2 אַן עֶבֶד משׂכיל משל איבער אַ בֵּן
מביש [בוש], און צווישן די אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU , זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] קריגט ער אַ חלק [זען ישעיה 53:12] נחלה. 3 אַ מצרף פאַר כֶּסֶף, און אַ
כּור פאַר זָהָב, אָבער די לֵב בחן ה'. 4 דער מֵרַע קשב זיך צו דער ליפּ אָוֶן, דער ליגנער אזן צו דער לשׁוֹן פון הַוָּה. 5
דער וואָס לעג אַן רָש, חרף זײַן באַשעפער; דעם וואָס שׂמח זיך אויף אַן אֵיד, וועט נישט נקה ווערן. 6 די עֲטֶרֶת פון
זְקֵנִים זײַנען קינדסקינדער, און די תפארת פון בָּנִים זײַנען אבותם. 7 דעם נָבָל נישט פאַסט מיט שפּראַך פון
כּוח-הדיבּור, נאָך ווינציקער דעם נַדבן די שׂפת-שֶׁקֶר. 8 אַן אֶבֶן חֵן איז שוחד אין די אויגן פון זײַן בעלן; ווּהין נאָר
מע פנה זיך דערמיט שׂכל מען. 9 דער וואָס בקש אהבה, כסה פֶּשַׁע, און דער וואָס שנה גערייד, פרד אַלּוּף. 10 אַ
גְּעָרָה נחת מער אין אַ מֵבין, ווי 100 קלעפּ אין נאַרן. 11 רַק מְרִי בקש רָע, אָבער אַ מַלְאָךְ אכזרי וועט שלח ווערן אויף
אים. 12 בעסער אַן איש זאָל פגש אַ דֹּב שכּוּל, און נישט אַ כְּסִיל מיט זײַן אִוֶּלֶת. 13 דער וואָס שוב [זען "שוב" הושע
3:4-5; זכריה 13:7] אום רָעָה תחת [זען בראשית 22:13] טובָה, וועט זיך נישט מוּש רָעָה פון זײַן בית. 14 ווי מע לאָזט
פטר מַיִם איז דער אָנהייב פון מָדוֹן; דעריבער, איידער דער ריב התגלע [גלע], לאָז נטש. 15 דער וואָס מאַכט צדק
דעם שולדיקן, און דער וואָס מאַכט שולדיק דעם צדיק, זיי ביידע זײַנען תּוֹעבה בײַ ה'. 16 וואָס טויג מְחִיר אין דעם

יָד כּסיל אויף צו קנה [זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko] חכמה, אַז קיין לֵב איז נישטאָ? 17 אין כּל עֵת איז רֵעַ
אַן אֹהֵב, אָבער פאַר צָרָה איז אַן אָח ילד [זען ישעיה 7:14]. 18 אַן אָדָם חסר-לֵב איז דער וואָס תקע כּף, וואָס איז
עָרֵב אַן עָרבות פאַר זײַן רֵעַ. 19 דער וואָס האָט אהב מצה, האָט אהב פּשע, דער וואָס הגבה [גבה] זײַן פּתח, בקש
שֶׁבֶר. 20 דער וואָס האָט אַן עקש לֵב, וועט נישט מצא קיין טוֹב, און דער וואָס הפך מיט דער לשׁוֹן, וועט נפל אין
רָעָה. 21 דער וואָס ילד [זען ישעיה 7:14] אַ כּסיל, איז דאָס צו זײַן תּוּגָה, און דער אָב פון דעם נָבָל האָט נישט קיין
נחת. 22 אַ לֵב שָׂמֵחַ איז אַ גוטע גֵּהָה, און אַ רוּחַ נְכֵאָה [נכא] טריקנט אויס דאָס גֶּרֶם. 23 דער רָשע לקח אָ שוחד
אויסן חֵיק, צו נטה די אָרחות מִשְׁפָּט. 24 פאַרן פנים פון מֵבין איז חכמה, און די אויגן פון דעם כּסיל זײַנען אין
קצה-אֶרֶץ. 25 אַ כַּעַס פאַר אָבִיו איז אַ בֵּן כּסיל, און אַ מַר פאַר זײַן יולדת. 26 קיין טוֹב קוּמט נישט אַרויס פון עָנוֹש
אויך דעם צדיק, צו נכה נדיבים פאַר יֹשֶׁר. 27 דער וואָס ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דַּעַת, חשׂך זײַנע
אֲמָר, אַן איש תּבונָה איז קַר-רוּחַ. 28 אַפילו אַן אֱוִיל אַז ער חרש ווערט חשב חכם; דער וואָס אטם זײַנע ליפן, אַ נָבוֹן.

משלי18

1 דער וואָס נפרד [פרד] זיך, איז בקש תאוה; בײַ כּל תּושִׁיָה וויל ער זיך התגלע [גלע]. 2 דער כּסיל וויל נישט חפץ אין
תבונָה, נאָר אַז זײַן לֵב זאָל גלה ווערן. 3 אַז דער רָשע בוא, בוא אויך בּוז, און מיט קָלוֹן חֶרפָּה. 4 טיפע מַיִם זײַנען די
דברים פון אַ פֶּה איש, אַ נַחַל נֹבֵעַ [נבע] איז דער מְקוֹר פון חכמה. 5 קיין טוֹב קומט נישט אַרויס פון משׂוֹא פָּנִים פון
דעם רָשע, כּדי צו נטה דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11] בדִּין משפט. 6 די ליפּן פון דעם כּסיל בוא
מיט ריב, און זײַן פֶּה קרא צו מהלמות. 7 דאָס פֶּה פון דעם כּסיל איז מחתה פאַר אים, און זײַנע ליפּן זײַנען אַ מוֹקֵש
פאַר זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. 8 די דברים פון דעם נִרגָּן [רגן] זײַנען ווי מתלהמים, און זיי ירד
אין די חדרי בטן. 9 אויך דער וואָס איז התרפּה אין זײַן מְלָאכָה, איז אָח צו בעל משחית. 10 אַ מגדל עֹז איז דער שֵׁם
פון ה', צו אים רוץ דער צדיק און ווערט נִשְׂגָּב [שגב]. 11 דער הון פון דעם עושר איז זײַן קִרְיָה עֹז, און ווי אין אַ
הויכער חוֹמָה איז ער אין זײַן מַשְׂכִּית. 12 פאַר שֶׁבֶר ווערט גבהּ דעם לֵב איש, און פאַר כּבוד קומט עֲנִיוּת. 13 דער
וואָס שוב אַ זאַך איידער ער האָט שמע, איז דאָס פון אים אַ אִוֶּלֶת און כְּלִמָּה. 14 רוּחַ איש קען כּול זײַן מַחֲלֶה, אָבער
אַ רוּחַ נכאה, ווער קען עס נשׂא [זען ישעיה 53:4]? 15 דאָס לֵב נָבוֹן קנה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko] דַּעַת, און דאָס אָזֶן פון די חכמים בקש דַּעַת. 16 מתּן
אָדָם הרחיב [רחב] פאַר אים, און זי הנחה [נחה] אים פאַר גְּדוֹלִים. 17 צדיק איז דער רִאשׁוֹן אין זײַן טענה, ביז זײַן רֵעַ
בוא און חקר אים. 18 דער גורל שבת מִדְיָן, און צווישן די עצומים [עָצוּם] הפריד [פרד] ער. 19 אַן אָח נפשע [פשע]
איז שווערער צו געווינען ווי אַ קריה עֹז, און מדונים [מָדוֹן] זײַנען ווי בָּרִיחַ פון אַ אַרְמוֹן. 20 פון דער פרי פון אַ פֶּה
איש וועט זיך שׂבע [זען ישעיה 53:11] זײַן בטן, פון תבואה פון זײַנע ליפּן וועט ער זיך שׂבע. 21 מָוֶת [זען "מות"
ישעיהו 53:9] און חיים זײַנען אין דער מאַכט פון דער לשון, און אירע אוהבים וועלן אכל איר פרי. 22 דער וואָס
האָט מצא אַן אִשָּׁה, האָט מצא טוֹב, און פוק רָצון פון ה'. 23 תחנונים דבר דער רָשׁ [רוש], אָבער דער עושר ענה עַזּוּת
[עַז]. 24 פאַראַן רֵעִים אויף זיך צו התרועע און פאַראַן אַן אוֹהֵב מער דבק פון אַן אָח.

משלי19

1 בעסער אַ רָשׁ [רוש] וואָס הלך אין זײַן תֹּם, איידער דער וואָס האָט עקש ליפּן, און איז אַ כּסיל. 2 אויך, אז די נפש
זײַן אָן דַּעַת איז נישט טוֹב, און דער וואָס אוץ מיט די רגלים [זען תהלים 22:17], הוֹטֵא. 3 אִוֶּלֶת אָדָם סלף זײַן דֶּרֶךְ,
אָבער אויף ה' זעף זײַן לֵב. 4 הון יסף רֵעִים רבים, און דער דַּל ווערט פרד פון זײַן רֵעַ. 5 אַן עד שקרים וועט נישט
נקה ווערן, און דער וואָס פוח מיט כָּזָב, וועט נישט מלט ווערן. 6 רבים חלה די פני נדבן, און איטלעכער איז אַ רֵעַ צו
דעם געבער. 7 כּל אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU , זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] פון דעם רָשׁ [רוש] האָבן אים שׂנא, און ווי שוין רחק זיך פון אים זײַנע רֵעַ!
דער וואָס רדף זיך מיט אמרים, נאָך זיי זענען נישט דאָרט . 8 דער וואָס קֹנֶה [זען קנה

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko] זיך לֵב, האָט אהב זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח
ישעיהו 53:10], דער וואָס זײַן שומר איבער תְּבוּנָה, וועט מצא טוֹב, 9 אַן עֵד שֶׁקָּרִים וועט נישט נקה ווערן, און דער
וואָס פוח כּזבים, וועט אבד [זען יוחנן 3:16]. 10 תּענוג נָאוֶה נישט פאַרן כּסיל, היינט ווי שוין פאַר אַן עֶבֶד צו משל
איבער שׂרים! 11 דער שכל אָדָם איז ארך זײַן אף, און תפארת פאַר אים איז צו עבר על פשע [זען ישעיה 53:5]. 12 אַ
נהם ווי פון אַ כּפיר איז דעם זעף מלך, און ווי טוי אויפן עשׂב זײַן רצוֹן. 13 הַוָּה פאַר אָביו איז אַ בֵּן כּסיל; און ווי דֶּלֶף
טרד זײַנען די מִדְיָן פון אַן אִשָּׁה. 14 בית און הון איז נחלה פון אבות, אָבער אַן אִשָּׁה שׂכל איז פון ה'. 15 פוילקייט
[עצלה] נפל אַ תרדמה, און אַ נפש רְמִיָּה וועט רעב. 16 דער וואָס זײַן שומר איבער דאָס מצוה, זײַן שומר איבער זײַן
נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], דער וואָס בזה זײַנע דרכים, וועט מות. 17 דער וואָס חנן דעם דַּל, לוה ה',
און זײַן גְּמוּל וועט ער אים שלם. 18 יסר בְּנֶךָ, ווען עס איז נאָך דאָ אַ תִּקְוָה, אָבער זאָלסט זיך נישט נשׂא דיין נפש צו
מות אים. 19 אַ גדל חֵמָה מוז נשׂא [זען ישעיה 53:4] די עֹנֶשׁ [זען "עֹנֶשׁ" מתי 25:46], וואָרעם אַז דו ווילסט אים נצל,
מאַכסטו נאָך יסף. 20 שמע עצה, און קַבֵּל מוסר [זען ישעיה 53:5], כּדי דו זאָלסט חָכָם זײַן אין דײַן אחרית. 21 רבּוֹת
מחשבות זײַנען אין לֵב איש, אָבער עצה ה', ער וועט קום. 22 די תאווה פון אָדָם איז זײַן חסד; און בעסער אַן אַ רָשׁ
[רוש] איידער אַ ליגנער. 23 יראת ה' פירט צום חיים, און לון שׂבע [זען ישעיה 53:11], און ווערט נישט פקד מיט

קיין רָע. 24 אַז דער עָצֵל טמן זײַן יָד אין שיסל, וויל ער זי נישט שוב צו זײַן פֶּה. 25 נכה [זען ישעיה 53:4] דעם לֵץ,
ווערט דער פֶּתִי ערם, און יכח׳ דעם נכוֹן, לערנט ער דַעַת. 26 אַ בֵּן וואָס ברענגט בוש און חפר, שדד אָבִיו, ברח אִמּוֹ.
27 הדל, בְּנִי צו שמע מוסר [זען ישעיה 53:5] און שגה פון די אמרים פון דַּעַת. 28 מִשְׁפָּט ליץ פון דעם עֵד בְּלִיַּעַל, און
אָוֶן בלע דאָס פֶּה פון די רשָׁעים. 29 כון פאַר די לצים [ליץ] זײַנען שפטים, און קלעפּ פאַרן גֵּו פון די כסילים.

משלי20

1 אַ לֵץ [ליץ] איז דער ווײַן, אַ הֹמֶה [המה] דער שֵׁכָר, און איטלעכער וואָס שגה זיך דערמיט, איז נישט חכם. 2 אַ נַהַם
ווי פון אַ כְּפִיר איז דעם אֵימָה מלך, דער וואָס התעבּר אים חטא זײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו
53:10]. 3 אַ כבוד פאַר אַן איש איז זיך ישב פון ריב, אָבּער איטלעכער אֱוִיל התגלע [גלע]. 4 דער עָצֵל חרש נישט אום
ווינטער, און אין קציר שאל ער, און האָט גאָרנישט. 5 מַיִם עָמֹק איז דער עצה אין אַ לֵב איש, אָבּער אַן איש תְּבוּנָה
דּלה [עצה] אַרויס. 6 רב אדם קרא אויס איטלעכער זײַן חסד, אָבּער אַן איש אמונים ווער קען מצאׂ? 7 אין זײַן תֹּם
הלך דער צדיק; אַז אֶשֶׁר צו זײַנע בָּנִים נאָך אים! 8 דער מלך וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויפן
כִּסֵּא דִין [זען קור"ב 5:10], זרה מיט זײַנע אויגן כּל רָע. 9 ווער קען אמר: איך האָבּ זכה מײַן לֵב, איך בין טהר פון
מײַנע חַטָּאת? 10 אֶבֶן וָאֶבֶן, אֵיפָה וְאֵיפָה, זיי בּיידע זײַנען תּוֹעבה בּײַ ה׳. 11 שוין אַ נער ווערט נכר אָן זײַנע מַעֲלָל,
אויבּ זַךְ און אויבּ יָשָׁר איז זײַן פֹּעל. 12 דאָס אֹזֶן וואָס שמע, און דאָס אויג וואָס ראה, זיי בּיידע האָט ה׳ עשׂה. 13
זאָלסט נישט אהב שלאָף, כדי זאָלסט נישט ירש ווערן, פקח דײַנע אויגן, וועסטו האָבּן לֶחֶם צו שׂבע [זען ישעיה
53:11]. 14 רַע! רַע! אמר דער קוֹנֶה [זען קנה https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko], און אָזַל, דעמאָלט הלל ער זיך. 15 פאַראַן
זָהָב און רב פנינים, אָבּער די טײַערסטע צירונג זײַנען ליפּן מיט דַּעַת. 16 לקח זײַן בגד, אויבּ ער איז עָרַב געווען פאַר
אַ זָר, און חבל זײַן משכּון פאַר דער נכריה. 17 זיס איז צו איש לֶחֶם פון שֶׁקֶר, אָבּער דערנאָך ווערט זײַן פֶּה מלא מיט
חצץ. 18 מחשבות דורך עצה כון, און מיט תחבולות עשׂה מלחמה. 19 אַ רכילות-טרײַבּער גלה סָוד, און מיט דעם
וואָס האָט פתה ליפּן זאָלסטו זיך נישט התערב. 20 דער וואָס קלל [זען גלט' 3:13] אָבִיו און אִמּוֹ, וועט זײַן נֵר דּעוְךָ
ווערן אין אֶשׁוּן חֹשֶׁךְ. 21 אַ נחלה וואָס בּהל אין אָנהייבּ, וועט איר אחרית זײַן נישט ברך. 22 זאָלסט נישט אמר: איך
וועל שלם רָע; קוה צו ה׳, און ער וועט דיך ישע. 23 תּוֹעבה בּײַ ה׳ איז אֶבֶן וָאֶבֶן, און פון מאַזנים מִרְמָה [זען ישעיה
53:9] קומט נישט קיין טוֹב. 24 פון ה׳ זײַנען דעם מצעד גֶּבֶר, און וואָס פאַרשטייט דער אָדָם זײַן דֶּרֶךְ? 25 אַ מוֹקש
פאַר אָדָם איז זיך לע [לוע]: קֹדֶשׁ! און נאכן נדרים [נדר] צו בּקר. 26 אַ מלך חכם זרה די רשָׁעים, און ער שוב [זען
"שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אויף זיי דעם אוֹפַן. 27 אַ נֵר פון ה׳ איז דעם נשמה אדם, עס חפשׂ דורך כּל חדרים
פון בֶּטֶן. 28 חֶסֶד און אמת נצר דעם מלך, און ער סעד מיט חֶסֶד זײַן כִּסֵּא. 29 די תּפארת פון בּחורים איז זייער כוח,
און די הדר פון זקנים איז שֵׂיבָה. 30 חבורה [זען ישעיה 53:5] פֶּצַע זײַנען אַ המריק פון רָע, דאָס מכּוֹת [מַכָּה] אין
חדרים אין בֶּטֶן.

משלי21

1 פֶּלֶג מַיִם איז דעם לֵב מֶלֶך אין יָד ה׳, ווהין ער חפץ [זען מלאכי 3:1], נטה ער עס. 2 כּל דֶּרֶךְ פון איש איז יָשָׁר אין
זײַנע אויגן, אָבּער ה׳ תּכן די לֵב. 3 עשׂה צדקה און משפּט איז נבחר [בחר] בּײַ ה׳ ווי זבח. 4 רום אויגן און אַ רחב
לֵב--נֵר [ניר] רשעים איז חטאת. 5 די מחשבות פון חָרוּץ פירן רַק צו מוֹתָר, און איטלעכער וואָס איז אָץ רַק צו
מחסור. 6 אוֹצרות פעל דורך אַ לשון שֶׁקֶר זײַנען הֶבֶל נדף; די וואָס בקש זיי [בקש] דעם מָוֶת [זען "מות" ישעיהו
53:9]. 7 דער שֹׁד פון די רשָׁעים גרר זיי, ווײַל זיי מאַן צו עשׂה מִשְׁפָּט. 8 הפכפך איז דעם דֶּרֶךְ איש און זָר, אָבּער דער
זַךְ, זײַן פעל איז יָשָׁר. 9 בּעסער ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף אַ פִּנַּת גָּג, איידער אין בּית חֶבֶר
מיט אַן אִשָּׁה פון מדינים. 10 די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון דעם רָשע אוה רָע, זײַן רֵעַ ווערט נישט
חנן אין זײַנע אויגן. 11 אַז מע ענש [זען מתי 25:46] דעם לֵץ, ווערט דער פֶּתִי חכם; און אַז מע שׂכל דעם חכם, לקח
ער דַּעַת. 12 אַז דער צדיק האָט שׂכל בּית רָשע, סלף ער די רשָׁעים צו רָע. 13 דער וואָס אטם זײַן אֹזֶן פאַר דעם זעקה
דַּל, וועט ער אויך קרא, און נישט ענה ווערן. 14 אַ מתּן אין סֵתֶר כּפה דעם אף, און שוחד אין חֵיק, דעם חֵמָה עַז. 15
אַ שׂמחה פאַרן צדיק איז עשׂה מִשְׁפָּט, און אַ מְחִתָּה פאַר די וואָס פעל אָוֶן. 16 אַן אָדָם וואָס תעה [זען ישעיה 53:6]
פון דעם דֶּרֶךְ פון שׂכל, וועט נוח אין דעם קהל פון רפאים. 17 דער וואָס האָט אהב שׂמחה, ווערט אַן איש מַחְסוֹר,

דער וואָס האָט אהב ווײַן און שֶׁמֶן, ווערט נישט רײַך. 18 א כֹּפֶר [אויך זען אנדערן ווארט כֹּפֶר, ויקרא 17:11; די גְאוּלִים זענען אומזיסט יִצְדַּק עִם ה' צוליב די פְּדוּת פון דער אויסלייזונג פון רבי מלך המשיח, ישעיהו 53:11] פאַר דעם צדיק איז דער רָשע, און תחת [זען בראשית 22:13; ישעיה 53:7] די ישרים קומט דער בּוֹגֵד. 19 בעסער צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אֶרֶץ מדבר, איידער מיט אַן אִשָּׁה פון מָדוֹן און כעס. 20 אוצר נחמד און שֶׁמֶן איז אין דער נָוֶה פון דעם חכם, אָבער דער כסיל אָדָם בלע עס. 21 דער וואָס רדף זיך נאָך צדקה און חֶסֶד, מצא חיים, צדקה, און כבוד. 22 דער חכם עלה [זען ישעיה 53:2] אַן עִיר פון גיבורים, און מאכט ירד עֹז מִבְטָח. 23 דער וואָס זײַן שומר איבער זײַן פֶּה און זײַן לשון, זײַן שומר איבער פון צרות זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. 24 דער יָהִיר בַּעַל-גאווה, שמו איז לֵץ, דער וואָס עשה זיך מיט עֶבְרָה זָדוֹן. 25 די תאווה פון דעם עָצֵל מות

אים, ווײַל זײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**] מֵאֵן צו עשה. 26 כל הַיּוֹם אוה דער תאוה, אָבער דער צדיק נתן און חָשַׂך נישט. 27 דאָס זבח פון די רשָעים איז תועבה, היינט ווי נאָך אַז מע ברענגט עס מיט אַ זִמָּה! 28 אַן עֵד כְּזָבִים ווערט אבד [זען יוחנן 3:16], אָבער דער איש שׁוֹמֵעַ דבר לָנֶצַח. 29 דער איש רשע עזז זײַן פנים, אָבער דער יָשָׁר, ער ווייסט זײַן דֶּרֶךְ. 30 נישטא קיין חכמה און קיין תְּבוּנָה און קיין עֵצָה אַקעגן ה'. 31 דער סוּס ווערט כון פאַר דעם יום מלחמה, אָבער די תְּשׁוּעָה איז פון ה'.

משלי22

1 אַ שֵׁם איז נבחר פון רב עשירות, אַ חן טוב, פון כֶּסֶף און פון זָהָב. 2 עָשִׁיר און רָש נפגש [פגש] זיך אין דעם: זיי ביידן האָט ה' באַשאַפן. 3 דער ערום ראה רָעָה, און סתר זיך, און די פתיים עבר ווײַטער, און ווערן ענש [זען מתי 25:46]. 4 דער לוין פון עֲנָוָה--פון יראת ה', איז עשירות, און כבוד, און חיים. 5 צִנִּים און פַּח זײַנען אויפן דֶּרֶךְ פון דעם עִקֵּשׁ; דער וואָס זײַן שומר איבער זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], זאָל זיך רחק פון זיי. 6 חֲנֹךְ דעם נַעַר אויף זײַן דֶּרֶךְ; אַפילו אַז ער וועט זקן ווערן, וועט ער זיך נישט סור דערפון [זען https://www.youtube.com/watch?v=40e9WmXQm1c
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI]. 7 דער עושר משל איבער די רָשים [רוש], און דער לײַער איז עֶבֶד בײַם איש מַלְוֶה. 8 דער וואָס זרע עַוְלָה וועט קצר אָוֶן, און די שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10] פון זײַן עברה וועט כלה ווערן. 9 דער וואָס האָט אַ טוֹב אויג, ער ווערט ברך, ווײַל ער נתן פון זײַן לֶחֶם דעם דַּל. 10 גרש דעם לֵץ [https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo], און מָדוֹן וועט יצא, און דִּין און קָלוֹן וועלן שבת. 11 דער וואָס האָט אהב לֵב טהר, וואָס האָט חן אויף די ליפן, דער מלך איז זײַן רֵעַ. 12 די אויגן פון ה' זײַן נצר איבער דַּעַת, און ער סלף די דברים פון דעם בּוֹגֵד. 13 דער עָצֵל אמר: אַן אַרי איז דערויסן, איך וועל אין חוץ רחוב נרצח [רצח] ווערן. 14 אַ שוּחָה עָמֹק איז דאָס פֶּה פון זָרוֹת [זור], דער זעום [זָעַם, זען רומ' 1:18
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U] ה' נפל ארײַן אהין. 15 אִוֶּלֶת איז קָשֻׁר בײַ דעם לֵב נער [זען https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ], די שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10] מוּסָר [זען ישעיה 53:5] וועט זי רחק פון אים. 16 דער וואס עשק דעם דָּל, כדי בײַ אים רבה זיך, און דער וואס נתן צו דעם עושר, זיי קומען בלויז צו מחסור. 17 נטה דײַן אֹזֶן, און שמע די דברים פון די חכמים, און דײַן לֵב זאָלסטו שית צו מײַן דַּעַת. 18 וואָרעם נעים וועט זײַן, אַז דו וועסט זיי זײַן שומר איבער אין דײַן בטן, אַז זיי וועלן יחדו זײַן כון אויף דײַנע ליפן. 19 כדי דײַן מִבְטָח זאָל זײַן אויף ה', האָב איך עס הַיּוֹם דיך געמאכט ידע, יאָ דיך. 20 אמנם איך האָב דיר כתב שלישים, מיט מועצה און דַּעַת. 21 כדי דיך צו מאַכן ידע די קשט אִמְרֵי אמת, כדי זאָלסט שוב אמרים אמת די וואָס האָבן דיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 22 זאָלסט נישט גזל דעם דַּל, ווײַל ער איז דַּל, און נישט דכא [זען ישעיה 53:5] דעם עָנִי אין שער. 23 וואָרעם ה' וועט זיך ריב זייער ריב, און קבע זייערע קֹבע דאָס נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10]. 24 זאָלסט זיך נישט רעה מיט אַ בַּעַל אף, און מיט אַן איש חֵמוֹת זאָלסטו נישט בוא; 25 טאָמער וועסטו אלף זײַנע אֹרְחֹת, און וועסט לקח אַ מוֹקֵשׁ פאַר דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. 26 זאָלסט נישט זײַן פון די וואָס תקע כף, פון די וואָס זײַנען עָרֵב פאַר מַשָּׁאָה. 27 אַז דו וועסט נישט האָבן צו שלם, לָמָּה זאָל מען לקח דײַן מִשְׁכָּב פון אונטער דיר? 28 זאָלסט נישט סוג דעם גְּבוּל עוֹלָם [זען https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko], וואָס דײַנע אבות האָבן עשה. 29 זעסטו אַן איש מָהִיר אין זײַן מְלָאכָה, וועט ער יצב פאַר מלכים; ער וועט נישט יצב פאַר חָשֹׁךְ.

משלי23

1 אַז דוּ ישב זיך צו לחם מיט אַ מושל [זען מיכה 5:1], זאָלסטו גוּט פאַרשטיין [בין] אֲשֶׁר דוּ האָסט פאַר דיר; 2
וואָרעם דוּ שים אַרײַן אַ שׂכּין אין דער קעל, אויבּ דוּ ביסט אַ בַּעַל נֶפֶשׁ. 3 זאָלסט נישט התאוה [אוה] נאָך זײַנע
מטעם, וואָרעם דאָס איז לֶחֶם כָּזָב. 4 זאָלסטו זיך נישט יגע צו ווערן רײַך; פון דײַן אייגן בִּינָה חדל זיך. 5 עוף דײַנע
אויגן דערויף, און שוין איז עס נישטאָ; וואָרעם עשׂה כּנפים [כנף] עשׂה עס [עשירות] זיך, ווי אַ נֶשֶׁר וואָס עוף צום
שָׁמַיִם. 6 זאָלסט נישט לחם דאָס לֶחֶם פון דעם וואָס האָט אַ רַע עַיִן, און זאָלסט נישט אוה נאָך זײַנע מטעם; 7
וואָרעם עס איז אַזוי ווי ער וואָלט שָׁעַר בְּנַפְשׁוֹ; אכל און שתה! אמר ער צו דיר, אָבּער זײַן לֵב איז נישט מיט דיר. 8
דײַן ביסן וואָס דוּ האָסט אכל, וועסטוּ אויספּייען [זען התג' 3:16], און האָסט שחת דײַנע זיסע רייד. 9 אין די אוזנים
פון דעם כּסיל זאָלסטו נישט דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] וואָרעם ער וועט בוז דעם שֵׂכֶל פון דײַנע מִלָּה. 10
זאָלסט נישט הסיג [סוג] דעם גבוּל עוֹלָם [זען

https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko], און אין די שָׂדֶה פון יתומים זאָלסטו נישט
בוא; 11 וואָרעם זייער גואל [זען איוב 19:25-26; יוח"אַ 4:14

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M] איז חזק, ער וועט זיך ריב זייער ריב אקעגן
דיר. 12 לייג צו דײַן לֵב צו מוסר [זען ישעיה 53:5], און דײַנע אוזנים צו אֵמֶר פון דַּעַת. 13 זאָלסט נישט מנע מוּסָר
פון דעם נער; אַז דוּ וועסט אים נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] מיט דער שבט [זען בראשית 49:10], וועט ער נישט מות.
14 דוּ וועסט אים נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4] מיט דער שבט, און וועסט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן נפש
[זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון שְׁאוֹל [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]. 15 בְּנִי, אַז דײַן לֵב וועט זײַן חָכָם, וועט אויך
מײַן לֵב זיך שׂמח. 16 און מײַנע כִּלְיָה וועלן עלז, אַז דײַנע ליפּן וועלן דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] די מֵישָׁר. 17
זאָל דײַן לֵב נישט מקנא זײַן די חַטָּאִים, אָבּער בּלויז די יראת ה' כּל הַיּוֹם. 18 וואָרעם באמת יֵשׁ אחרית [עולם-הבא],
און דײַן תּקוה וועט נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן. 19 שמע צו, בֵּן מײַנער, און ווער חָכָם, און אָשַׁר אויפן
דֶּרֶךְ דײַן לֵב [זען https://www.youtube.com/watch?v=12qdy_6J8I8

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc]. 20 זאָלסט נישט זײַן פון די וואָס סבא ווײַן,
פון די וואָס זלל זיך אָן מיט בָּשָׂר

[זען https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]; 21 וואָרעם אַ סֹבֵא און אַ זוֹלֵל ווערט
פאַראָרימט. און שמאַטעס קליידט אָן נומָה. 22 שמע צו אָבִיךָ וואָס האָט דיך ילד [זען ישעיה 7:14], און זאָלסט
נישט בוז [זען "בזה" ישעיה 53:3] אִמֶּךָ אַז זי איז אַלט. 23 קנה [זען קנה

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko] אמת, און זאָלסט עס נישט מכר; חכמה, און
מוּסָר [זען ישעיה 53:5], און בּינה. 24 גיל גיל דער אָב פון דעם צדיק, און דער וואָס האָט ילד [זען ישעיה 7:14] אַ
חָכָם שׂמח זיך מיט אים. 25 זאָל זיך שׂמח אָבִיךָ און אִמֶּךָ, און זאָל קוועלן דײַן געווינערין. 26 נתן [זען ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיר, בְּנִי, דײַן לֵב, און דײַנע אויגן זאָלן זײַן נצר איבּער מײַנע דרכים. 27 וואָרעם אַ שוּחָה עָמֹק
איז אַ זונה]

https://www.youtube.com/watch?v=xzfGrdUPzRs

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], און אַ בְּאֵר צָרָה [צר] איז די נָכְרִיָּה. 28 דערצו
אָרַב זי ווי אַ רויבּער, און מערט בּוֹגְדִים צווישן אָדָם. 29 בּײַ וועמען איז אוֹי [זען יהודה 1:11]? בּײַ וועמען איז אֲבוֹי?
בּײַ וועמען מָדוֹן? בּײַ וועמען שִׂיחַ? בּײַ וועמען פֶּצַע חִנָּם? בּײַ וועמען חַכְלִילוּת אויגן? 30 בּײַ די וואָס אֵחַר [זען לוקס

24:49 "פאַרבּלײַבּן" https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg

https://www.youtube.com/watch?v=0_s6g4JKQFQ

https://www.youtube.com/watch?v=fAdecZTfc4g] זיך בּײַם ווײַן, בּײַ די וואָס בוא חקר דעם

ממסך. 31 זאָלסט נישט ראה אויפן ווײַן ווי ער רויטלט זיך, ווי ער נתן אין כָּוס זײַן עַיִן, ווי ער גליטשט זיך גלאַטיק
אָראָפּ. 32 אין זײַן אחרית וועט ער ווי אַ נָחָש נשך, און ווי אַ צִפְעוֹנִי וועט ער הפריש [פרש]. 33 דײַנע אויגן וועלן ראה
זָרוֹת [זור], און דײַן לֵב וועט דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] תַּהְפֵּכָה; 34 און וועסט זײַן ווי איינער וואָס שכב אין
לֵב ים, אָדער ווי איינער וואָס שכב אויף רֹאש חִבֵּל. 35 זיי האָבן מיך נכה [זען ישעיה 53:4], און מיר האָט נישט וויי
חָלָה; זיי האָבן מיך הלם, און איך האָב נישט ידע; ווען קוּץ [זען דניאל 12:2] זיך איך, כדי וועל איך עס [וויין] נאָך
ווידער בקש.

משלי24

1 זאָלסט נישט זײַן מקנא אַנְשֵׁי רָעָה, און זאָלסט נישט אוה צו זײַן מיט זיי
[https://www.youtube.com/watch?v=LTgiS8WxdFE
https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc
https://www.youtube.com/watch?v=rgdehAR7j9g
https://www.youtube.com/watch?v=HDjLyl-EFd0
https://www.youtube.com/watch?v=qRLqRduYxMI
https://www.youtube.com/watch?v=YOel97jy340
https://www.youtube.com/watch?v=lSFORV1dwUU], 2 וואָרעם שֹׁד הָגָה זייער לֵב, און עָמָל דבר
[זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] זייערע ליפן. 3 מיט חכמה ווערט אַ בית בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], און מיט תְּבוּנָה
ווערט עס כון; 4 און דורך דַּעַת ווערן די חדרים מלא מיט כֹּל הוֹן יָקָר און נָעִים. 5 אַ גֶּבֶר-חָכָם איז אין עוֹז, און אַן
איש דַּעַת אמץ כֹּחַ; 6 וואָרעם מיט תַּחְבֻּלָה מוזטו עשֹׂה דײַן מלחמה [זען אויך
https://www.youtube.com/watch?v=gLSyahTesDo
https://www.youtube.com/watch?v=X5Ky1A1ih9U], און תְּשׁוּעָה קומט דורך רב יועצים [יוֹעֵץ, זען
ישעיה 9:5]. 7 צו הויך פאַר דעם אֱוִיל איז חכמה, אין שער פתח ער נישט זײַן פֶּה. 8 דער וואָס חשב צו רעע, אים
וועט מען קרא בַּעַל-מְזִמּוֹת. 9 די זִמָּה פון אִוֶּלֶת איז חַטָּאת, און א תוֹעֵבה בײַ אָדָם איז דער לֵץ. 10 לאָזטו זיך אָפּ אין
יוֹם צָרָה, איז דײַן כוח צַר. 11 זײַ נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] די וואָס ווערן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
6:11-13; 11:13] צום מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9], און די וואס מוט צום הרגען, דו חָשַׂךְ! 12 אַז דו וועסט אמר: מיר
האָבן דאָך דערפון נישט ידע, באמת, דער וואס תכן די לֵב, ער וועט מערקן, און דער נֹצֵר [נצר] פון דײַן נפש [זען
"נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], ער וועט ידע, און וועט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אָדָם לויט זײַנע
פֹּעל [זען רומ' 2:6]. 13 אכל, בְּנִי, דבש, ווײַל עס איז טוֹב, און נֹפֶת וואָס איז מָתוֹק פאַר דײַן חֵךְ; 14 אַזוי דְּעֵה [ידע]!
איז חכמה פאַר דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אַז דו האָסט זי מצא וועט זײַן אחרית, און דײַן תִּקְוָה
וועט נישט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] ווערן. 15 זאָלסט נישט ארב, רָשָׁע, אויף דער נָוֶה פון דעם צדיק, זאָלסט
נישט שדד זײַן רֵבָץ; 16 וואָרעם 7 מאל נפל דער צדיק, און קום! און די רשָׁעים ווערן כשל אין רָעָה. 17 אַז דײַן אויב
נפל, זאָלסטו זיך נישט שֹׂמח, און אַז ער ווערט כשל, זאָל נישט גיל דײַן לֵב; 18 וואָרעם ה' וועט ראה, און עס וועט
רעע זײַן אין זײַנע אויגן, און ער וועט שוב פון אים זײַן אף. 19 זאָלסט זיך נישט חרה וועגן די מְרֵעִים, זאָלסט נישט
מקנא זײַן די רשָׁעים; 20 וואָרעם דער רָע וועט נישט האָבן קיין אחרית, דאָס נֵר פון די רשָׁעים וועט דעך ווערן. 21
האָב יראת ה', בְּנִי, און [ירא] פאַרן מלך, מיט שׁוֹנִים [שנה] זאָלסטו זיך נישט התערב [ערב]; 22 וואָרעם פִּתאֹם וועט
קום אֵיד, און ווער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דאָס פִּיד פון זיי ביידן? 23 אויך די דאזיקע זײַנען פון די
חכמים. פון משׂוֹא פנים אין אַ משפט קומט נישט אַרויס קיין טוֹב. 24 דער וואָס אמר צום רָשָׁע: דו ביסט צדיק, נקב
[זען https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg] אים עַמִּים, זָעַם אים לאֻמִּים [לאֹם]. 25
אָבער די וואָס יכח, זיי איז נעם, און אויף זיי בוא אַ ברכה פון טוֹב. 26 די ליפן דאַרף מען נשק [זען תהלים 2:12] דעם
וואָס שוב די דברים נכֹחים [נכח]. 27 כון אין חוץ דײַן מְלָאכָה, און עתר עס דיר צו אויפן שָׂדֶה, דערנאָך זאָלסטו בנה
[זען "בנה" דניאל 9:25] דײַן בית. 28 זאָלסט נישט זײַן אַן עֵד חִנָּם אקעגן דײַן רֵעַ, און פִּתּה מיט דײַנע ליפן. 29
זאָלסט נישט אמר: ווי ער האָט מיר עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי וועל איך אים עשׂה ; איך
וועל דעם איש שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] לויט זײַן פעל. 30 פאַרבײַ שָׂדֶה פון אִיש עָצֵל בין איך עבר,

און פאַרביי כֶּרֶם פון אַן אָדָם חסר-לֵב; 31 און הנה עס איז אין אַלע עלה מיט קִמּוֹש, זײַן אויבערפלעך איז געווען כסה מיט חָרוּל, און גֶדֶר פון זײַן שטיינערנע איז געווען נהרס [הרס]. 32 איך האָב חזה, און מיר שית אין לֵב, איך האָב ראה, און לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] מוּסר [זען ישעיה 53:5]. 33 נאָך אַ ביסל שֵׁנָה, נאָך אַ ביסל תְּנוּמָה, נאָך אַ ביסל חִבֻּק מיט ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

[http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU צו שכב. 34 און בוא ווי אַ מִתְהַלֵּךְ וועט דײַן רֵיש, און דײַן מַחְסוֹר ווי אַן איש מָגֵן.

משלי25

1 אויך די דאזיקע זײַנען מִשְׁלֵי שלמהו, וואָס די אַנְשֵׁי חִזְקִיָּה מלך יהודה האָבן עתק. 2 דער כבוד אלוקים איז סתר אַ זאַך, און דער כבוד מלכים איז חקר אַ זאַך. 3 דער שָׁמַיִם אין רום, און הָאָרֶץ אין עֹמֶק, און דאָס לֵב פון מלכים, איז אֵין חֵקֶר. 4 הגה די סיג פון כֶּסֶף, און בײַם צוֹרֵף יצא אַ כלי; 5 הגה דעם רָשע פון פאַרן מלך, און זײַן כִּסֵּא וועט כון אויף צֶדֶק. 6 זאָלסט זיך נישט הדר פאַרן מלך, און אין דעם מקום פון גדולים זאָלסטו נישט עמד. 7 וואָרעם בעסער מע זאָל דיר אמר: עלה! אַהער! איידער מע זאָל דיך שפל פאַר דעם נדיב, ווי דײַנע אויגן האָבן ראה. 8 זאָלסט נישט יצא מַהֵר זיך צו ריב, וואָרעם וואָס וועסטו עשׂה צום אחדים דערפון, אַז דײַן רֵעַ וועט דיך הכלים [כלם]? 9 ריב זיך דײַן ריב מיט דײַן רֵעַ, אָבער אַ סָוד אַחֵר זאָלסטו נישט גלה; 10 כדי דער שׁוֹמֵעַ זאָל דיך נישט חסר, וואָרעם דײַן דִּבָּר קען נישט שוב ווערן. 11 תּפוּחֵי זָהָב אין מַשְׂכִּית כֶּסֶף, איז אַ דבר דבר על אֹפָן. 12 אַ נֶזֶם זָהָב און אַ צירונג פון גינגאָלד איז אַ מוֹכִיחַ חָכָם פאַרן אָן אֹזֶן שׁוֹמַעַת. 13 ווי צִנָּה פון שֶׁלֶג אין יום קציר, איז אַ ציר נֶאֱמָן פאַר די וואָס שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אים; וואָרעם ער שוב די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון אֲדֹנָיו. 14 נְשִׂיא און ווינט אָן גֶשֶׁם, איז אַן איש וואָס רימט זיך מיט אַ מַתַּת שֶׁקֶר. 15 מיט אֹרֶךְ אַפַּיִם [אף] ווערט פּתה דער קָצִין, און אַ לשון רַךְ שבר אַ גֶרֶם. 16 האָסטו מצא דבש, עס פיל אכל איז גענוג פאַר דיר, כדי זאָלסט זיך נישט שׂבע [זען ישעיה 53:11] דערמיט, און עס קִיא. 17 הוקיר [יקר] דײַן רגל אין בית פון דײַן רֵעַ, כדי ער זאָל נישט שׂבע [זען ישעיה 53:11] ווערן מיט דיר, און דיך פײַנט קריגן. 18 אַ מֵפִיץ און אַ חֶרֶב און שאַרפע חץ איז אַן איש וואָס זאָגט פאַלשע עדות אויף זײַן רֵעַ. 19 אַ שֵׁן רֹעָה און א רֶגֶל מוּעָדֶת [מעד], איז די מִבְטָח פון דעם בּוֹגֵד אין יום צָרָה. 20 ווי דער וואָס העדה [עדה] דעם בֶּגֶד אין אַ יום קָרָה, ווי עסיק אויף נָתֶר, אַזוי דער וואָס שיר שרים פאַר אַ לֵב רָע. 21 אַז דײַן שׂוֹנֵא איז רעב, גיב אים צו אכל לֶחֶם, און אַז ער איז צמא [זען יוחנן 19:28], אים השקה [שקה] מַיִם; 22 וואָרעם גַּחֲלֶת דו חתה אים אויפן קאָפּ, און ה' וועט דיר שָׁלַם. 23 צפון-ווינט חול [זען תהלים 51:7] גֶשֶׁם, און אַ לשון סֵתֶר, פנימער זעם. 24 בעסער ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף אַ פִּנַּת [פִּנָּה] גָּג, איידער אין איין בית מיט אַן אִשָּׁה אַ קריגערין. 25 מַיִם קַר פאַר אַ נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] עָיֵף, אַזוי איז אַ שְׁמוּעָה טוֹבָה [זען "שמועה" ישעיה 53:1 און בשורה טובה, שמואל ב 18:27, פון בן דוד תָּלוּי עַל עֵץ, שמואל ב 18:10; יוחנן 19:31; גלט' 3:13] פון אַן אֶרֶץ רָחוֹק. 26 אַ מַעְיָן נרפש, און אַ מָקוֹר משחת [שחת] איז אַ צדיק וואָס מוט זיך פאַרן רָשע. 27 צו פיל דבש אכל איז נישט טוֹב; און נישט כבוד צו חֵקֶר דעם אייגענעם כבוד. 28 אַן עִיר פרץ אָן אַ חוֹמָה איז אַן איש וואָס נישטא קיין מַעְצָר פאַר זײַן רוּחַ [זען צוריקגעהאַלטנקייט גלט' 5:23].

משלי26

1 ווי שֶׁלֶג אום זומער, און ווי מָטָר אין קציר, אַזוי פּאַסט נישט פאַרן כסיל כבוד. 2 ווי אַ צִפּוֹר וואָס נוד, ווי אַ דְּרוֹר וואָס עוף, אַזוי וועט א קללה חִנָּם נישט בוא. 3 אַ שׁוֹט פאַרן סוּס, אַ מֶתֶג פאַרן חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9], און אַ שֵׁבֶט פאַרן רוּקן פון דעם כסיל. 4 זאָלסט נישט ענה דעם כסיל אַזוי ווי זײַן אִוֶּלֶת, כדי דו אויך זאָלסט נישט ווערן שוה צו אים. 5 ענה דעם כסיל וועדליק זײַן אִוֶּלֶת, כדי ער זאָל נישט זײַן חכם אין זײַנע אויגן. 6 די רגלים [זען תהלים 22:17] זיך קצה, מיט חָמָס [זען ישעיה 53:9] שתה זיך, דער וואָס שלח דברים דורך דער יָד פון אַ כסיל. 7 די שׁוֹק דלה זיך בײַם פִּסֵּחַ, און אויך אַ משל אין פֶּה פון אַ כסיל. 8 ווי אַן אֶבֶן צרר אויף אַ מַרְגֵּמָה, אַזוי אַז מע נתן כבוד ו אַ כסיל. 9 אַ חוֹחַ וואָס עלה [זען ישעיה 53:2] אין דער יָד פון אַ שיכּורן, אַזוי איז אַ מָשָׁל אין פֶּה פון אַ כסיל. 10 דער רב [זען ירמיה 50:29; איוב 16:13] קען אַלצדינג חול [זען שמואל א 3:31], אָבער דער וואָס שׂכר אַ כסיל, און שׂכר אַן עוֹבֵר [אֹרַח]. 11 ווי אַ כֶּלֶב [זען תהלים 22:17] וואָס שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אום צו זײַן קֵא, שָׁנָה דער כסיל צו זײַן אִוֶּלֶת. 12 זעסטו אַן איש וואָס איז חכם אין זײַנע אויגן, איז דאָ מער תִּקְוָה פאַר אַ כסיל ווי פאַר אים. 13 דער עָצֵל אמר: אַ שָׁחַל איז אין דֶּרֶךְ, אַן אֲרִי איז אין די רְחוֹב. 14 די דלת סבב זיך אויף איר צִיר, און

דער עָצֵל איז נאָך אויף זײַן מִטָּה. 15 אַז דער עָצֵל טָמַן זײַן יָד אין צַלַּחַת, איז ער צו לאה זי צו שוב צו זײַן פֶּה. 16 דער עָצֵל איז חכם אין זײַנע אויגן פון 7 וואס קענען שוב טַעַם. 17 ווי דער וואָס חזק אָן אַ כּלב [זען תהלים 22:17] פאַר די אוזנים, איז אַן עוֹבֵר [אַרַח] וואָס התעבר [עבר] זיך אין אַ ריב וואָס נישט זײַנס. 18 ווי אַ משוגענער וואָס יָרָה זֵק, חצים [חץ], און מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], 19 אַזוי איז דער איש וואָס רָמָה זײַן רֵעַ, און אמר: איך שׂחק בּלויז. 20 אָן עֵצִים כָּבָה זיך דאָס אֵש, און אָן אַ נִרגָן שתק מָדוֹן. 21 פֶּחָם פאַר גחלת, און עֵצִים פאַר אֵש, און אַן איש מדינים צו חרר ריב. 22 די דברים פון דעם נִרגָן זײַנען ווי התלהם, און זיי ירד אין די חדרים פון בּטן. 23 כֶּסֶף סיג צפה אויף חֶרֶשׂ, זײַנען ליפן דלק און אַ לֵב רָע. 24 מיט זײַן ליפּ נכּר זיך דער שׂוֹנֵא, אָבּער אין זיך שית ער מִרְמָה [זען "מרמה" ישעיהו 53:9]. 25 אַז ער מאַכט חנן זײַן קוֹל, זאָלסטו אים נישט אמן [זען "אמן" בראשית 15:6], וואָרעם 7 תּוֹעֵבֹת זײַנען אין זײַן לֵב. 26 ווי זיך כּסה זײַן שִׂנְאָה מיט מַשָׂאוֹן, וועט גלה ווערן זײַן רָעָה פאַר קָהָל. 27 דער וואָס כּרה אַ שחת, וועט אין איר נפל, און דער וואָס גלל אַן אֶבֶן, וועט ער זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף אים. 28 דער דַּךְ האָט פײַנט אַ לשׁוֹן שֶׁקֶר, און מִדְחֶה עשׂה אַ גלאַט פֶּה.

משלי27

1 זאָלסט זיך נישט הלל מיט דעם יוֹם מָחָר, וואָרעם דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט וואָס דער יוֹם וועט ילד [זען ישעיה 7:14]. 2 זאָל דיך הלל אַן אַנדערער, און נישט דײַן פֶּה, אַ נָכְרִי, און נישט דײַנע ליפּן. 3 כֹּבֶד איז אֶבֶן, און אַ נֵטֶל איז חוֹל, אָבּער דער כּעס פון אַן אֱוִיל איז שווערער פון זיי ביידן. 4 אַכְזְרִיּוּת איז חֵמָה, און אַ שֶׁטֶף איז אַף, אָבּער ווער קען עמד פאַר קנאה? 5 בּעסער אַ תּוֹכַחַת גלה איידער אהבה סתר. 6 נאמנים זײַנען די פְּצַע פון אַ אוֹהֵב, און נעתּר זײַנען די נְשִׁיקָה פון אַ שונא. 7 אַ נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] שׂבע בוס נֹפֶת, און אַ נפש רָעֵב כָּל מַר איז זיס. 8 ווי אַ צִפּוֹר נדד פון איר קֵן, אַזוי איז אַן איש נדד פון זײַן היים. 9 שֶׁמֶן און קְטוֹרֶת שׂמח דאָס לֵב, דאָס זיסקייט פון זיין רֵעַ פון אַן עצה פון נפש. 10 דײַן רֵעַ, און דײַן רֵעַ אָביך זאָלסטו נישט עזב [זען "עזב" תהלים 22:2(1)-17(16)]; און זאָלסט נישט בוא אין דײַן בּית אָחִיךָ אין יוֹם פון דײַן אֵיד; בּעסער אַ שָׁכן קָרוֹב איידער אַן אָח רָחוֹק. 11 זײַ חָכָם, בְּנִי, און שׂמח מײַן לֵב, און איך וועל שוב דבר צו דעם וואָס חרף מיך. 12 דער עָרוּם ראה דאָס רָעָה, סתר ער זיך, די פְּתִי עבר, ווערן זיי נענש [ענש, זען מתי 25:46]. 13 לקח זײַן בגד אויב ער איז עָרב געווען פאַר אַ זָר, און חבל אים פאַר דער נכרִיּה. 14 דער וואָס ברך זײַן רֵעַ אויף אַ קוֹל גָדוֹל בַּבֹּקֶר שכם, וועט עס אים ווי אַ קללה [זען גלט' 3:13 https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg
https://www.youtube.com/watch?v=0NNBU0TaOZE] חשב [זען בראשית 15:6] ווערן. 15 אַ דֶּלֶף טרד אין אַ יוֹם סַגְרִיר, און אַן אִשָׁה פון מדינים, זײַנען שוה. 16 דער וואָס צפן זי, צפן ווינט, און דאָס שֶׁמֶן פון זײַן ימין [זעו ימין האדון משיח תהלים 110:1] קרא. 17 בּרזל חדה מען מיט בּרזל, און איש חדה דעם פְּנֵי פון זיין רֵעַ. 18 דער וואָס זײַן נצר איבּער דעם תְּאֵנָה, וועט אכל זײַן פרי, און דער וואָס שמר אויף אֲדֹנָיו, וועט האָבּן כּבוד. 19 ווי אין מַיִם איז אַ פנים קעגן אַ פנים, אַזוי איז דאָס לֵב הָאָדָם צו אָדָם. 20 שאול און אבדון ווערן נישט שׂבע [זען ישעיה 53:11], און די אויגן פון אָדָם ווערן נישט שׂבע. 21 אַ מצרף פאַר כֶּסֶף, און אַ כּור פאַר זָהָב, און אַן איש לויט זײַן מַהֲלָל. 22 ווען דו זאָלסט כּתש דעם אֱוִיל אין אַ מכתּש מיט אַן עֶלִי צווישן רִיפָּה, וועט זיך נישט סור פון אים זײַן אִוֶּלֶת. 23 ידע זאָלסטו ידע דאָס אויסזען פון דײַנע צֹאן, שית לִבְּךָ אויף די עדרים; 24 וואָרעם נישט לְעוֹלָם איז חֹסֶן; און איז דען אַ נֵזֶר אויף דָּור-דורות? 25 די חָצִיר איז גלה, און דֶּשֶׁא נראה [ראה] זיך, און אסף זײַנען די עֵשֶׂב פון די הָרִים, 26 וועלן די כּבשׂים זײַן פאַר דײַן קליידונג, און צו מחיר פאַר אַ שָׂדֶה די עתּוּדים; 27 און גענוג חלב עִזִּים וועט זײַן פאַר דײַן לֶחֶם פאַר דעם לֶחֶם פון דײַן בּית [זען "בּית" ירמיהו 31:30(31)-33(34)], און חיים פאַר דײַנע נערוֹת.

משלי28

1 דער רָשָׁע נוס ווען קיינער רדף נישט, אָבּער די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] זײַנען בטח ווי אַ כְּפִיר. 2 דורך דעם פּשע פון אַן אֶרֶץ זײַנען רבּים אירע שׂרים, אָבּער דורך אַן אדם מֵבִין יֹדֵעַ וועט זיין האריך [ארך]. 3 אַ גֶבֶר רָשׁ וואָס עשׁק די דלים, איז אַ מטר סתף וואָס לאָזט אָן לֶחֶם. 4 די וואָס עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] די תורה, הלל די רשָׁעים, אָבּער די וואָס זײַן שומר איבּער די תורה, התגרה [גרה] זיך מיט זיי. 5 אנשי רָע פאַרשטייען נישט מִשְׁפָּט, אָבּער די וואָס בקש ה', פאַרשטייען כּל. 6 בּעסער א רָשׁ וואָס הלך מיט זײַן תֹּם, איידער דער וואָס זײַנע וועגן זײַנען עקש דרכים, און ער איז אַן עושר. 7 אַ בֵּן מֵבִין איז נצר איבּער די תּוֹרָה, אָבּער דער וואָס רעה זיך מיט זוֹלְלִים, כּלם אָבִיו. 8 דער וואָס מערט זײַן הוֹן דורך נֶשֶׁך און תַּרְבִּית, קבץ עס פאַר דעם

וואָס וועט חנן צו דַּלִּים. 9 דער וואָס סור זײַן אֹזֶן פון צו שמע די תּוֹרָה, איז אַפילו זײַן תפילה אַן תּוֹעֵבה. 10 דער
וואָס השגה [שגה] די ישרים אויף אַ דֶּרֶךְ רָע, וועט ער נפל אין זײַן אייגענער שְׁחוּת, אוּן די תּמימים וועלן נחל טוֹב.
11 דער איש עָשִׁיר איז אַ חכם אין זײַנע אויגן, אָבער דער דָּל מֵבִין חקר אים דורך. 12 אַז צדיקים [זען בראשית 15:6;
ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] עלץ זיך איז אַ רַבָּה תִּפְאֶרֶת, אָבער אַז רשָׁעים קום, מוז מען חפשׂ אָדָם. 13 דער
וואָס כסה זײַנע פשע, וועט נישט צלח, אָבער דער וואָס איז זיך מודה אוּן עזב זיי, וועט רחם ווערן. 14 אֶשֶׁר צו דעם
אָדָם וואָס פחד תמיד, אוּן דער וואָס הקשה [קשה] זײַן לֵב וועט נפל אין רָעָה. 15 אַן ארי נהם, אוּן אַ דֹּב שׁוֹקֵק
[שקק], איז אַ משל רָשָׁע איבער עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] דַּל. 16 אַ נָגִיד חסר
תּבונָה און אין רב מעשקה; אוּן דער וואָס האָט פײַנט בֶּצַע ארך ימים. 17 אָדָם וואָס האָט עֹשק זיך דאָס דָּם פון
נפש, וועט נוס ביזן בּוֹר, מע וועט אים נישט תּמך. 18 דער וואָס הלך תָּמִים וועט נוֹשַׁע [ישע] ווערן, אוּן דער וואָס
זײַנע דרכים זײַנען עקש, וועט נפל בְּאֶחָת. 19 דער וואָס עבד זײַן אדמה וועט האָבן לֶחֶם צו שׂבע [זען ישעיה 53:11],
אוּן דער וואָס רדף זיך נאָך רקים [רֵיק] וועט שׂבע רִישׁ. 20 אַן איש אֱמוּנוֹת וועט זײַן רב בְּרָכוֹת, אָבער דער וואָס איז
אוץ צו רײַך ווערן וועט נישט ינקה [נקה]. 21 פון משׂוֹא פנים איז נישט קײַן טוֹב, אָבער אום אַ שטיקל לֶחֶם פשע זיך
דער גֶּבֶר. 22 בהל פאר הוֹן איז אַן איש אַ רַע עָיִן, אוּן ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט אַז חֶסֶר
וועט בוא אויף אים. 23 דער וואָס יכח אָדָם, וועט שפעטער מצא מער חֵן ווי דער וואָס האָט אַ חלק לשׁוֹן. 24 דער
וואָס גזל אָבִיו אוּן אִמּוֹ, אוּן אמר: עס איז נישט קײַן פשע, ער איז חָבֵר צו אַן איש אַ מַשְׁחִית. 25 דער וואָס האָט אַ
רחב נפש, גרה מָמוֹן, אָבער דער וואָס בטח זיך אויף ה', ווערט דשן. 26 דער וואָס איז בטח אין זײַן לֵב, ער איז אַ
כסיל, אוּן דער וואָס הלך מיט חכמה, וועט מלט ווערן. 27 דעם וואָס נתן צו דעם רָשׁ וועט נישט מחסוֹר, אָבער דער
וואָס עלם זײַנע אויגן, וועט קריגן רב מְאֵרָה. 28 אַז די רשָׁעים קום, סתר זיך די אָדָם, אוּן אַז זיי אבד [זען יוחנן
3:16], מערן זיך די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1].

משלי29

1 אַן איש תּוֹכָחוֹת וואָס הקשה [קשה] זײַן עֹרֶף, וועט פֶּתַע שבר ווערן אַז קײַן מרפה [זען ישעיה 53:5] וועט נישט
זײַן. 2 אַז די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] מערן זיך, שׂמח זיך הָעָם, אָבער אַז דער
רָשע משל, נאנח [אנח] עָם. 3 אַן איש וואָס האָט אהב חכמה, דערפרייט אָבִיו, אָבער דער וואָס רעה זיך מיט זוֹנוֹת,
אבד דעם הוֹן. 4 אַ מלך עמד מיט מִשְׁפָּט אֶרֶץ, אוּן דער איש תְּרוּמוֹת הָרַס עס. 5 דער גֶּבֶר וואָס החליק [חלק] זײַן
רֵעַ, פרשׂ אַ רֶשֶׁת פאַר זײַנע פעם. 6 אין דעם פשע פון דעם איש רָע איז אַ מוֹקֵשׁ, אָבער דער צדיק רנן אוּן איז שׂמח.
7 דער צדיק ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דאָס דִּין פון די דַּלִּים, דער רָשע טוט נישט פארשטיין אזא
דעת. 8 אַנְשֵׁי לָצוֹן הפיח [פוח] די קִרְיָה, אָבער חכמים שוב דעם אף. 9 אַז אַן איש חכם שפט מיט אַן איש אֱוִיל, סײַ
ער רגז זיך, סײַ ער שׂחק, האָט ער נישט קײַן נַחַת. 10 אנשי דמים האָבן פײַנט דעם תָּם, אָבער די ישרים בקש נַפְשׁוֹ.
11 זײַן כֹּל רוּחַ יצא דער כסיל, אָבער דער חכם שבח עס צוריק. 12 אַ מוֹשֵׁל [זען מיכה 5:1] וואָס קשב צו דבר שֶׁקֶר,
זײַנען אַלע זײַנע משרתים רשָׁעים. 13 דער רָשׁ אוּן דער איש תכך נפגש [פגש] זיך: דער דערלײַכטער [אור] פון
ביידנס אויגן איז ה'. 14 אַ מלך וואָס שפט באמת די דַּלִּים, וועט זײַן כִּסֵּא כון לָעַד. 15 די שֵׁבֶט אוּן תּוֹכחת נתן
חכמה, אוּן אַ מְשֻׁלָּח [שלח] נַעַר בוש אִמּוֹ. 16 אַז די רשָׁעים מערן זיך, מערט זיך פשע, אָבער די צדיקים [זען בראשית
15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] וועלן ראה זייער מַפֶּלֶת. 17 יסר בְּנֶךָ, אוּן ער וועט דיר נוח, אוּן נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מַעֲדָן צו דײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. 18 אָן חָזוֹן ווערט
עַם נפרע [פרע], אוּן דער וואָס זײַן שומר איבער די תורה, אַז אֶשֶׁר איז צו אים! 19 מיט דברים קען אַן עֶבֶד נישט
נוסר [יסר] ווערן, וואָרעם ער מעג פאַרשטיין [בין], אָבער פאָלגן וועט ער נישט. 20 זעסטו אַן איש אוץ מיט זײַנע
דברים, איז דאָ מער תִּקְוָה פאַר אַ כסיל ווי פאַר אים. 21 דער וואָס פנק פון נַעַר זײַן עֶבֶד, וועט ער צום אחרית ווערן
אַ מָנוֹן. 22 אַן איש אַף גרה אַ מָדוֹן, אוּן אַ בעל חֵמָה, רב פֶּשַׁע [זען ישעיהו 53:5 עבד ה' משיח בן דָּוִד אוּן פשָׁעֵנוּ]. 23
די גאווה פון אָדָם השפיל [שפל] אים, אוּן דער וואָס איז שָׁפֵל אין רוּחַ וועט תּמך כבוד. 24 דער וואָס חלק זיך מיט
אַ גנב, איז אַ שׂוֹנא פון נפשׂוֹ: ער אָלָה שמע, אוּן נגד נישט. 25 חֲרָדָה פאַר אָדָם נתן אַ מוקש, אָבער דער וואָס בטח
זיך אויף ה', ווערט שׂגב. 26 רבים בקש [זען "בקש" מלאכי 3:1] דעם פנים פון דעם מושל, אָבער פון ה' איז דעם
משפט איש. 27 אַ תועבה בײַ די צדיקים [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; חבקוק 2:4; רומ' 5:1] איז דער איש עָוֶל,
אוּן א תועבה בײַ די רָשָׁע, דער וואָס זײַן דֶּרֶךְ איז ישר.

משלי30

1 די דברים פון אָגור בן יָקֶהן; אַ מַשָׂא. דער גֶבֶר נְאֻם צו איתיאֵלן, צו איתיאֵלן און אוּכָלן: 2 באמת, איך בין בַּעַר
מֵאיש, און איך האָב נישט קיין בינה פון אָדָם, 3 און איך האָב נישט למד קיין חכמה, אַז דַּעַת פון קדשים [זען יהודה
1:3] זאָל איך ידע. 4 ווער איז עלה [זען ישעיה 53:2] אויפן שָׁמַיִם, און ירד? ווער האָט אסף דעם ווינט אין זײַנע חֹפֶן?
ווער האָט צרר מַיִם אין שִׂמְלָה? ווער האָט קום כֹּל אפסי-ארץ? וואָס איז שמוֹ? און וואָס איז דער שֵׁם [זען "שמוֹ"
זכריה 6:11-12] פון בְּנוֹ [זען תהלים 33:6; משלי 8:22; יוחנן 1:1; חכמה ה' איז זון פון דער אויבערשטער
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=nAHkohvZzko], אויב דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3]? 5
כֹּל אמרה פון אל-הַ איז צרף; ער איז אַ מָגֵן פאַר די וואָס חסה זיך אין אים. 6 זאָלסט נישט יסף צו זײַנע דברים, כדי
ער זאָל דיך נישט יכח, און וועסט נכזב [כזב]. 7 2 זאַכן שאל איך בײַ דיר, זאָלסט זיי נישט מנע פון מיר, איידער איך
מות: 8 שָׁוְא און דברים פון כזב רחק פון מיר; נישט רֵאש און נישט עשירות זאָלסטו מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9], הטריף [טרף] מיך מיט לֶחֶם חֻקִּי; 9 כדי איך זאָל נישט ווערן צו שׂבע [זען ישעיה 53:11], און
כחש [זען מָתַי 10:33], און אמר: ווער איז ה'? און כדי איך זאָל נישט ווערן ירש, און גנבען, און תפשׂ דעם שֵׁם פון
אֱלֹקָי. 10 זאָלסט נישט הלשין [לשן] אַן עֶבֶד פאַר אֲדֹנָיו, וואָרעם ער וועט דיך קלל [דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים
27:26; יוחנן 19:31], און וועסט זיך אשם [זען ישעיה 53:10]. 11 פאַראַן אַ דָּור וואָס קלל אָבִיו, און ברך נישט אִמּוֹ.
12 פאַראַן אַ דָּור טהר אין זײַנע אויגן, און פון זײַן צאה נישט רחץ. 13 פאַראַן אַ דָּור -- ווי רום זײַנען זײַנע אויגן! און
זײַנע עפעף ווי נשׂה! 14 פאַראַן אַ דָּור וואָס זײַנע ציין זײַנען חֲרָבוֹת, און זײַנע מתלעות, מאכלת, צו אכל די עניים
אויסן אֶרֶץ, און די אביונים פון צווישן אָדָם. 15 פון עַלוקָהן: פאַראַן 2 בָּנוֹת: יהב, יהב! פאַראַן 3 וואָס ווערן נישט
שׂבע [זען ישעיה 53:11], 4 וואָס אמר נישט גענוג: 16 שְׁאוֹל, די עֹצֶר פון דער רחם, אֶרֶץ וואָס ווערט נישט שׂבע [זען
ישעיה 53:11] מיט מַיִם, און דאָס אֵש וואָס אמר נישט גענוג. 17 דאָס אויג וואָס לעג פון אַן אָב, און בוז [זען "בזה"
ישעיהו 53:3] צו יִקְהָה אַן אֵם, זאָלן עס נקר די עֹרֶב פון נַחַל, און זאָלן עס אכל בני-נָשֶׁר. 18 פאַראַן 3 וואָס זײַנען
פלא פון מיר, יאָ, 4 וואָס איך פארשטיי זיי נישט: 19 דער דֶּרֶךְ פון נָשֶׁר אין שָׁמַיִם, דער דֶּרֶךְ פון דער נָחָש אויף אַ
צור, דער דֶּרֶךְ פון אַן אֳנִיָּה אין מיטן ים, און דער דֶּרֶךְ פון אַ גֶבֶר מיט אַן עַלְמָה [זען ישעיה 7:14

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
דעריבער וועט אֲדֹנָי אַליין אײַך נתן אַן אוֹת: הִנֵּה! ווערט הָעַלְמָה,
די נישט-חתונה-געהאַט יונגע בתולה מיידל, הרה, זען "הרה" נערה-בתולה בראשית 24:16, סינאנים: הָעַלְמָה,
בראשית 24:43, רבקה "הרה" ישׂראל, בראשית 25:21, און זי ילד בן, און וועט קרא שמוֹ, זען "שמוֹ" פון צֶמַח משיח,
זכריה 6:11-12, יהושע/ישוע איז בַּעַל אותו שם פון משיח עִמָּנוּ אֵ-ל, זען ישעיהו 48:16, ווייל עֶבֶד ה' ("מיר") משיח
און ה' און רוח ה' איז אלוקים, קדש קדש קדש, אחד דאך משֵׁלָשׁ, ה'ס קדושה המשלשת]. 20 אַזוי איז דער דֶּרֶךְ פון
אן אִשָּׁה מנאפת: זי אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מָתַי 25:46; יחונן 3:3] און מחה איר פֶּה, און אמר: איך האָב נישט
פעל קיין אָוֶן. 21 אונטער 3 רגז אֶרֶץ, יאָ, אונטער 4 קען זי נישט נשׂא: 22 אונטער אַן עֶבֶד, אַז ער ווערט מלך, און אַ
נָבָל, אַז ער האָט לֶחֶם צו שׂבע [זען ישעיה 53:11]; 23 אונטער אַ שׂנוּאָה, אַז זי נבעל, און אַ שפחה, אַז זי ירשעט איר
גְּבֶרֶת. 24 4 זײַנען די קלענסטע אויף אֶרֶץ, און זיי זײַנען געמאכט חכם חכמים: 25 די נמלה זײַנען אַן עַם נישט עז,
און זיי כון אום זומער זייער לֶחֶם; 26 די שפן זײַנען אַן עַם נישט עָצוּם, און זיי שׂים אין סלע זייער בית; 27 נישטא
קיין מלך בײַ די ארבה, און זיי יצא אין חצץ אַלע; 28 די שׂממית קענסטו מיט די ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] תפשׂ, און זי איז אין היכלים פון מֶלֶך. 29 3
האָבן אַ צעד יאב, יאָ, 4 הלך יטב: 30 דער לַיִש, דער גִּבּוֹר צווישן די בהמה, וואָס שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה
13:7] זיך נישט פאַר קיינעם; 31 דער זרזיר מתנים, און דער תיש; און דער מלך, וואָס איז מיט אים אַלְקוּם. 32 אויב
דו האָסט זיך נבל דורך נשׂא זיך, איז, אויב דו זמם, טו די יָד אויפן פֶּה, 33 וואָרעם מיץ חָלָב יצא חֶמְאָה, און מיץ די
נאָז יצא דָּם, און מיץ אַפַּיִם יצא ריב.

משלי31

1 די דברים פון מלך למואֵל, אַ מַשָׂא וואָס אִמּוֹ האָט אים יסר. 2 מַה, בְּנִי! און מַה, בַּר [זען תהלים 2:12 בַּר איז בן
דָּוִד; זען אֱלֹהוּת בר אנוש התגשמות, זען

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] פון מיין בטן, און מַה, בַּר פון מיינע נדרים; 3

זאָלסט נישט נתן אויף נָשִׁים דײַן חיל, און דײַנע דרבים אויף וואָס מחה מלכים. 4 נישט פאַר מלכים, למוּאֵל, נישט פאַר מלכים איז שתה ווײַן, און פאַר רוזנים או שֵׁכָר! 5 כדי זײ זאָלן נישט שתה און שכח דאָס מְחֻקָּק, און שנה דעם דִּין פון כּל בְּנֵי עֹנִי. 6 נתן שֵׁכָר צום אוֹבֵד [אבד], און ווײַן צו די מר נפש. 7 זאָל ער שתה און שכח זײַן ריש און זײַן עמל מער נישט זכר. 8 פתח דײַן פֶּה פאַר דעם אִלֵּם, פאַר דעם דִּין פון כּל בּני חלוֹף. 9 פתח דײַן פֶּה, שפט מיט צֶדֶק, און דין דעם עָנִי און דעם אביון. 10 אַן אֵשֶׁת-חַיִל ווער קען מצא? און רחק פון פְּנִינִים איז איר מֶכֶר. 11 דאָס לֵב פון איר בּעל בטח זיך אויף איר, און אים חסר נישט קיין שָׁלָל. 12 זי גמל אים טוֹב און נישט רָע, כּל יְמֵי חַיֶּיהָ. 13 זי דרש צֶמֶר און פֵּשֶׁת, און עשׂה מיט אירע חפץ כף. 14 זי איז אַזוי ווי די אניות סוֹחֵר, פון דער רחוֹק ברענגט זי איר לֶחֶם. 15 און זי קום ווען נאָך לַיְלָה, און נתן שפּייז פאַר איר בּית [זען "בית" ירמיהו (34)33-(31)30:31], און די חֹק פאַר אירע נַעֲרוֹת. 16 זי זמם אַ שָׂדֶה, און לקח עס, פון דער פרי פון אירע כף נטע זי אַ כֶּרֶם. 17 זי חגר אָן מיט עֹז אירע מָתְנַיִם, און זי אמץ אירע זרוֹעַ [זען זרוֹעַ ה' משיח, ישעיהו 53:1]. 18 זי טָעַם אַז איר סַחַר איז טוֹב; נישט כבה בּײַ לַיְלָה ווערט איר נֵר. 19 אירע ידים שלח זי צום כּישׁוֹר, און אירע כף תמך דעם פֶּלֶךְ. 20 איר כף פרשׂ זי צום עָנִי, און אירע ידים שלך זי צום אביון. 21 זי האָט נישט ירא און איר בּית [זען "בית" ירמיהו (34)33-(31)30:31] פון שֶׁלֶג, וואָרעם איר כּל בּית איז לבש אין שָׁנִי. 22 מַרְבַּד עשׂה זי זיך, שֵׁשׁ און פורפל איז איר מלבוש. 23 באַקאַנט אין די שְׁעָרִים איז איר בּעל, ווען ער ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] מיט די זקנים פון אֶרֶץ. 24 אַ סָדִין עשׂה זי און מכר, און חֲגוֹר נתן זי צו דעם כּנעני. 25 עֹז און הדר איז איר מלבוש, און זי שׂחק פון יוֹם אחרוֹן. 26 איר פֶּה פּתח זי מיט חכמה, און די תּוֹרָה פון חֶסֶד איז אויף איר לשוֹן. 27 זי צפה נאָך דעם הליכה פון איר בּית, און זי אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מָתַי 25:46; יחונן 3:3] נישט דאָס לֶחֶם פון עַצְלוּת. 28 אירע בָּנִים קום און אָשַׁר זי, איר בּעל און ער הלל זי: 29 רבּים בָּנוֹת האָבן עשׂה חַיִל, אָבער דו עלה זײ אַלע אריבּער. 30 חן איז שֶׁקֶר, און יֹפִי איז הֶבֶל, אַן אִשָּׁה יראת ה', זי זאָל הלל ווערן. 31 נתן איר פון דער פרי פון אירע ידים, און זאָלן אירע מעשׂים זי הלל אין די שְׁעָרִים.

איוֹב

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

איוב1

1 עס איז געווען אַן אִישׁ אין אֶרֶץ עוּץ וואָס שמוֹ [זען זכריה 12-11:6] איז געווען אִיּוֹב; און דער דאָזיקער אִישׁ איז געווען תּם און יָשָׁר, און יראת אלוקים, און סור פון רָע. 2 און עס זײַנען ילד [זען "ילד" ישעיהו 14:7] געוואָרן בּײַ אים 7 בָּנִים און 3 בָּנוֹת. 3 און זײַן אייגנס [מקנה, זען קנה תהלים 139:13; דברים 32:6; בראשית 14:19; משלי 8:22; פארמאָגן;
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] איז געווען 7,000 צֹאן, און 3,000 גְּמַלִּים, און 500 צֶמֶד בּקר, און 500 אָתוֹן, און עֶבֶד רבּה מאֹד; און דער דאָזיקער אִישׁ איז געווען גדוֹל פון כּל בְּנֵי קֶדֶם. 4 און זײַנע בָּנִים פלעגן הלך און עשׂה מִשְׁתֵּה בּײַ איטלעכן אין בּית אין זײַן יוֹם, און זײ פלעגן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און קרא זייערע 3 אֲחוֹת, צו אכל און צו שתה מיט זײ. 5 און עס איז געווען, אַז ווי די יְמֵי מִשְׁתֵּה האָבן זיך הקיף [נקף], אַזוי האָט אִיּוֹב שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און האָט זײ הקדשׁ [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און ער פלעגט זיך שכם אין דער בוקר, און עלה עוֹלָה לויט דער מִסְפַּר פון זײ אַלעמען, וואָרעם אִיּוֹב האָט אמר: אפשר האָבן מײַנע בָּנִים חטא, און זײ האָבן ברכה [אייפעמיסטיש: נָקַב, קָלַל; זען ויקרא 24:11] ה' אין זייער לֵב. אַזוי פלעגט אִיּוֹב עשׂה כּל הימים. 6 און עס איז געווען דער יוֹם, ווען די בְּנֵי האלוקים [נישט-הורה מלאכים כולל שָׂטָן זען יוחנן 12:31; זען
https://www.youtube.com/watch?v=ahOFdGMhOkQ
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
https://www.youtube.com/watch?v=2IUhSZ0CcsM
https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ

https://www.youtube.com/watch?v=pKtEjsq37CU
https://www.youtube.com/watch?v=akb_mzuE0P4] זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] זיך יצב פאַר ה', און אויך דער שָׂטָן [זען
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] איז בוא צווישן זיי. 7 האָט ה' אמר צום שָׂטָן [זען
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] ׃ פון וואַנען בוא? האָט דער שָׂטָן ענה ה', און האָט
אמר׃ פון שוט איבער אֶרֶץ און פון ארומגיין אויף איר. 8 האָט ה' אמר צום שָׂטָן [זען
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I]׃ האָסטו שׂים אין דיין לֵב אויף מײַן עֶבֶד [זען משיח
"מײַן עֶבֶד" ישעיה 53:11 https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784] איִּוב, אַז עס איז נישטא
אַזאַ ווי ער אויף הָאָרֶץ, אַן אִישׁ תם און יָשָׁר, יראת אלוקים און סור פון רָע
[זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ
] ? 9 האָט דער שָׂטָן [זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] ענה ה', און האָט אמר׃ איז
דען חִנָּם איִּוב יראת אלוקים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=hRvbgfQnrjM
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
]? 10 האָסטו נישט שׂוך אים און זײַן בית [זען "בית" ירמיהו (31)30:(34)33-31] און אַלע וואָס איז זײַנס רונד אַרום?
די מַעֲשֵׂה פון זײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**
] האָסטו ברך, און זײַן מקנה [זען איוב 1:2] איז פרץ איבערן אֶרֶץ. 11 אָבער שלח נָא דײַן יָד, און נגע [זען ישעיה
53:4] עפעס וואָס איז זײַנס, אויב ער וועט נישט אין דײַן פנים דיך ברכה [אייפעמיסטיש׃ נָקַב, קָלַל; זען ויקרא
24:11]. 12 האָט ה' אמר צום שָׂטָן [זען **https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I**]׃ הִנֵּה
איז אַלע וואָס איז זײַנס אין דײַן יָד, אָבער אויף אים זאָלסטו נישט שלח דײַן יָד. איז דער שָׂטָן יצא פון פאַר ה'. 13
און עס איז געווען היום, ווי זײַנע בָּנִים און זײַנע בָּנוֹת אכל און שתה ווײַן אין בית פון זייער אָח בכוֹר, 14 אַזוי איז אַ
מַלְאָךְ בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו איִּוב, און האָט אמר׃ די בקר האָבן
חָרַש, און די אָתוֹן האָבן זיך רעה לעבן זיי, 15 זײַנען נפל שבאָער [שְׁבָא], און האָבן זיי לקח, און די נערים האָבן זיי
נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4] מיטן שאַרף פון חֶרֶב און נאָר איך אַליין בין מלט געוואָרן דיר נגד. 16 ווי דער דבר נאָך,
אַזוי איז בוא אַן אַנדערער, און האָט אמר׃ אֵש אלוקים איז נפל פון שָׁמַיִם, און האָט בער די צאָן און די נערים, און
האָט זיי אכל, און נאָר איך אַליין בין מלט געוואָרן דיר נגד. 17 ווי דער דבר נאָך, אַזוי איז בוא אַן אַנדערער, און
האָט אמר׃ כַּשדים האָבן שׂים 3 ראשים [זען 3 ראשים; זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין
וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זײַן אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה'
אחד אין זײַן הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האָבּ און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים
הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד
אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען
ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאָל דבק צו זײַן אִשָּׁה, און זיי
(2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח
בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זײַן אין ראָש אחד), בר
אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט
צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואָס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט
יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח,
זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואָס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח",
רבי מלך המשיח
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
http://www.afii.org/zoharthreeinone.htm
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s], און זײַנען פָּשַׁט אויף די גְּמַלִּים, און האָבן זיי

לקח, און די נערים האָבן זיי נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4] מיטן שאַרף פון חֶרֶב, און נאָר איך אַליין בין מלט געוואָרן דיר נגד. 18 ווי דער דבר נאָך, אַזוי איז בוא אַן אַנדערער, און האָט אמר: דײַנע בָּנִים און דײַנע בָּנוֹת האָבן אכל און שתה ווײַן אין בית פון זייער אָח בכוֹר [זען "בכוֹר" משיח, קול' 1:18], 19 און הִנֵּה אַ רוּחַ גְּדוֹלָה איז בוא פון עֵבֶר מדבר, און האָט נגע די 4 פּנוֹת פון הַבַּיִת, און עס איז נפל אויף די נערים, און זיי זײַנען מות, און איך אַליין בין מלט געוואָרן דיר נגד. 20 איז אִיּוֹב קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָט קרע זײַן מְעִיל, און האָט גזז זײַן קאָפּ, און איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף ארצה, און האָט זיך שחה. 21 און ער האָט אמר: עָרוֹם בין איך יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון בֶּטֶן [זען https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU] אִמִּי, און עָרוֹם וועל איך זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אַהין; ה' האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] און ה' האָט לקח, יהי שֵׁם ה' מְבֹרָךְ. 22 בײַ אַלע דעם האָט אִיּוֹב נישט חטא, און נישט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] קיין תִּפְלָה צו אלוקים.

איוב2

1 און עס איז געווען הַיּוֹם ווען די בְּנֵי האלוקים זײַנען התיצב [יצב] פאַר ה', און אויך דער שָׂטָן [זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] איז יצב זיך צווישן זיי פאַר ה'. 2 האָט ה' אמר צום שָׂטָן [זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I]: פון וואַנען בוא? האָט דער שָׂטָן ענה ה', און האָט אמר: פון שוט איבער הָאָרֶץ און פון התהלך [הלך] אויף איר. 3 האָט ה' אמר צום שָׂטָן [זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I]: האָסטו שִׂים לֵב אויף מײַן עֶבֶד אִיּוֹבן, אַז עס איז נישטא אַזאַ ווי ער אויף הָאָרֶץ, אַן אִישׁ תָּם און יָשָׁר, יָרֵא אלוקים, און סור פון רָע? און ער חזק זיך נאָך אַלץ בײַ זײַן תֻּמָּה; און דו האָסט מיך הסית [סות] אויף אים, אים בלע חִנָּם. 4 האָט דער שָׂטָן [זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] ענה ה', און האָט אמר: עוֹר פאַר עוֹר, און אַלץ וואָס אַן אִישׁ האָט, וועט ער נתן פאַר זײַן נפש. 5 אָבער שלח נָא דײַן יָד, און נגע [זען ישעיה 53:4] אָן זײַן עצם און זײַן בשַׂר [זען תהלים 16:9], אויב ער וועט נישט אין דײַן פנים דיך ברכה [אייפעמיסטיש: נָקַב, קָלַל; זען ויקרא 24:11]. 6 האָט ה' אמר צום שָׂטָן [זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I]: הִנֵּה איז ער אין דײַן יָד, אָבער זײַן נפש זײַן שומר איבער [זען יוחנן 10:29; רומ' 8:31-39]. 7 איז דער שָׂטָן [זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון פאַר ה', און ער האָט נכה [זען ישעיה 53:4] אִיּוֹבן מיט אַ שְׁחִין רָע פון זײַן כף רגל ביז זײַן קָדְקֹד. 8 האָט ער זיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אַ חֶרֶשׂ זיך צו התגרד [גרד] דערמיט; און ער איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין אֵפֶר. 9 האָט זײַן אִשָּׁה צו אים אמר: חזק זיך נאָך אַלץ בײַ דײַן תֻּמָּה? ברכה [אייפעמיסטיש: נָקַב, קָלַל; זען ויקרא 24:11] אלוקים, און מות. 10 האָט ער צו איר אמר: אַזוי ווי עס דבר איינע פון די נבלות [נָבָל] רעדסטו. זאָלן מיר דאָס טוֹב יאָ קבל פון אלוקים, און דאָס רָע זאָלן מיר נישט קבל [זען מקבל משיחס עֵדוּת, יוחנן 3:33; זען מקבל משיח תפילה יוחנן 1:11-13

https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=hRvbgfQnrjM

http://www.afii.org/ojbible/0700.pdf] ? בײַ אַלעם דעם האָט אִיּוֹב נישט חטא מיט זײַנע ליפּן [זען ישעיה 53:7,9]. 11 און 3 רֵעֵי [רֵעַ] פון אִיּוֹב האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] פון כֹּל הָרָעָה וואָס איז בוא אויף אים [זען https://www.youtube.com/watch?v=fld5qXehyGU], און זיי זײַנען בוא איטלעכער פון זײַן מקוֹם, אֶליפַז דער תֵּימָנִי, און בִּלְדַּד דער שוחי, און צופר דער נַעֲמָתִי; און זיי האָבן נועד [יעד] יחדו צו גיין אים צו נוד און אים צו נחם. 12 און אַז זיי האָבן נשׂא זייערע אויגן פון דער רָחוֹק, האָבן זיי אים נישט נָכַר [זען משיח דער גואל ווי יוסף, וואָס איז די חכם נישט דערקענט; זען בראשית 42:8; ישעיה 53:3; יוחנן 14:9; תהלים 73:22;

https://www.youtube.com/watch?v=d3otYUjYwdQ], און זיי האָבן נשׂא זייער קוֹל און האָבן בכה;
און זיי האָבן איטלעכער קרע זײַן מעיל, און זרק [זען ויקרא 17:6] עָפָר איבּער זייערע קעפּ צום שָׁמַיִם. 13 און זיי
זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] מיט אים אויף הָאָרֶץ 7 טעג און 7 נעכט, און קיינער האָט נישט
דבר צו אים אַ דבר, וואָרעם זיי האָבן ראה אַז דער כּאֵב איז גָדוֹל מאֹד.

איוב3

1 דערנאָך האָט אִיּוֹב פּתח זײַן פֶּה, און האָט קלל [זען גלט' 3:13] זײַן יוֹם. 2 און אִיּוֹב האָט זיך ענה, און האָט אמר:
3 אבד [זען יוחנן 3:16] זאָל דער יוֹם וואָס איך בין אין אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן, און די לַיְלָה וואָס
האָט אמר: אַ גֶבֶר [זען גֶבֶר איז מין מענטש, זען
https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU] איז הרה [זען "הרה" ישעיה 7:14] געוואָרן. 4 יוֹם
ההוּא זאָל זײַן חושך, נישט דרש [זען דברים 18:19] זאָל אויף אים א-לוֹהַ פון אויבן, און נישט הופיע [יפע] זאָל אויף
אים נְהָרָה. 5 גאל פאַר זיך זאָלן אים חושך און צַלְמָוֶת, אַן עננה זאָל שכן אויף אים, מרירים פון יוֹם זאָלן אים בּעת.
6 יענע לַיְלָה, אַן אֹפֶל זאָל זי לקח, זי זאָל זיך נישט חדה אין די יְמֵי שָׁנָה, אין דער מִסְפַּר פון יָרֵח זאָל זי נישט בוא. 7
הִנֵּה יענע לַיְלָה זאָל זײַן גַּלְמוּד, נישט בוא אין איר זאָל אַ רננה. 8 קבב זאָלן זי די וואָס ארר [דברים 21:23; גלט' 3:13;
דברים 27:26; יוחנן 19:31] דעם יוֹם, די וואָס זײַנען עתיד דעם לִוְיָתָן צו עור. 9 חשך זאָלן ווערן כוכבים פון נשף, זי
זאָל קוה אויף אוֹר, און נישטא, און נישט ראה די עפעף שחר. 10 ווײַל זי האָט נישט סגר די דַלָתַיִם פון מײַן בֶּטֶן [זען
"בּטֶן" תהלים 22:10], און סתר עָמָל פון מײַנע אויגן. 11 לָמָּה בין איך נישט פון רֶחֶם מות? יצא פון בֶּטֶן און גָוַע? 12
מַדּוּעַ האָבן מיך בֶּרֶךְ קדם? און מַה שַׁד, איך זאָל ינקי? 13 וואָרעם איך וואָלט אַצונד שכב און געווען שקט, איך
וואָלט ישן [דניאל 12:2], איך וואָלט געהאַט דעמאָלט נוח; 14 מיט מלכים און יועצים [זען ישעיה 9:5] פון הָאָרֶץ,
וואָס זענען בּנים [זען תהלים 118:22] פון חרבות [חרבה] פאַר זיך; 15 אָדער מיט שָׂרִים וואָס האָבן זָהָב, וואָס מלא
זייערע בּתּים מיט כֶּסֶף. 16 אָדער איך וואָלט גאָר נישט געווען, ווי אַ נֵפֶל טמון [טמן], ווי עוֹלֵל וואָס האָבן דעם אוֹר
[זען ישעיה 9:1] נישט ראה. 17 דאָרט חדל די רשָׁעים צו רגז, און דאָרט נוח די יגיע אָן כוח. 18 אין יחד שאן זײַנען די
אסיר, זיי שמע נישט דעם קוֹל פון נֹגֵשׂ. 19 קָטוֹן און גָדוֹל איז דאָרטן, און דער עֶבֶד איז חָפְשִׁי פון אֲדֹנָיו. 20 לָמָּה נתן
ער אוֹר צו דעם עָמֵל, און חיים צו די מָרֵי נפש? 21 די וואָס חִכָּה אויפן מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], און ער קומט
נישט, און זיי חפר נאָך אים מער ווי נאָך מטמוֹן; 22 די וואָס וואָלטן זיך שׂמח מיט גִיל, וואָס וואָלטן שׂוֹשׂ, אַז זיי
וואָלטן מצא דעם קבר [זען ישעיה 53:9]; 23 צו דעם גֶבֶר וואָס זײַן דֶּרֶךְ איז סתר, און א-לוֹהַ האָט סוּךְ בעד אים? 24
וואָרעם אזוי ווי מײַן לֶחֶם בוא מײַן אנחה, און אַזוי ווי מַיִם נתך זיך מײַנע שאגה. 25 וואָרעם די פחד וואָס איך האָב
פחד איז מיר אָתָה, און וואָס איך האָב יגר איז מיר געשען. 26 איך האָב קיין שלה און קיין שקט און קיין נוח נישט,
און רגז איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9].

איוב4

1 האָט ענה אֱלִיפַז דער תֵּימָנִי, און האָט אמר: 2 אַז מע נסה אַ דבר צו דיר וועט דיך לאה? אָבּער ווער קען זיך עצר
פון מִלָּה? 3 הִנֵּה, האָסט יִסַּר רבים [זען "רבים" ישעיה 53:11], און ידים [זען "יד" תהלים 22:17;
http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] רָפֶה פלעגסטו חזק. 4 דעם כּוֹשֵׁל [כשל] פלעגן
קום דײַנע מִלָּה, און ברכים [בֶּרֶךְ] כרע פלעגסטו אמץ. 5 אָבּער אַצונד בוא עס צו דיר, ווערסטו לאה, עס נגע [זען
ישעיה 53:4] דיך, און ווערסט נבהל [בהל]. 6 איז נישט דײַן יראת [ה'] דײַן כִּסְלָה, דײַן תקוה די תֹּם פון דײַנע דֶּרֶךְ? 7
זכר זיך נָא, ווער איז נָקִי אבד? און ווו זײַנען ישרים נכחד [כחד] געוואָרן? 8 וועדליק איך האָב ראה, איז די וואָס חרש
אָוֶן, און זרע עָמָל, זיי קצר עס. 9 פון דעם נְשָׁמָה פון א-לוֹהַ זיי אבד, און פון דעם רוּחַ פון זײַן אף ווערן זיי כלה. 10
שאגה פון אַרְיֵה, קוֹל פון שחל און די ציין פון די כפירים [כפיר] ווערן נתע; 11 דער ליש אבד בְּלִי [זען רומ' 4:6] טרף,
און בְּנֵי לביא ווערן פרד. 12 און צו מיר פלעגט אַ דבר זיך יגנב, און מײַן אֹזֶן האָט לקח אַ שמץ דערפון. 13 אין
געדאַנקען, פון חזיון פון דער לַיְלָה, ווען תרדמה נפל אויף אנשים, 14 האָט מיך אַ פחד קרא און אַ רעדה, און האָט
אַלע מײַנע עצמות הפחיד [פחד]. 15 און אַ רוּחַ פלעגט פאַר מײַן פנים אַריבּער; חלף פלעגט עס די שׂערה פון מײַן
בשׂר [זען תהלים 16:9]. 16 ער פלעגט עמד, אָבּער איך פלעג נישט נכר זײַן מראה; אַ תמונה איז געווען פאַר מײַנע
אויגן; דממה און אַ קול פלעג איך שמע: 17 איז אנוש פאַר א-לוֹהַ צדק [זען ישעיה 53:11; רומ' 4:6; 5:1,9; בראשית

15:6
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=S4Si147Y_es
https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=0J24SYOzoN4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=3qrCelL2atE
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
]? צי קען פאַר זײַן עשׂה טהר זײַן גבר? 18 הִנֵּה, אין זײַנע עבדים אמן [בראשית 15:6] ער נישט, און אין זײַנע מלאכים שׂים ער תהלה, 19 היינט ווי שוין די שכני בתי חֹמֶר, וואָס זייער יסוד איז אין עָפָר? מע דכא [זען ישעיה 53:5,10] זיי ווי אַן עָש. 20 צווישן בֹּקר און ערב ווערן זיי הוכת [כתת], פון בְּלִי [זען רומ' 4:6] שׂים זיי לנצח אבד. 21 אמנם, נסע ווערט זייער יֶתֶר בּײַ זיי, זיי מות, און אָן חכמה.

איוב5

1 קרא נָא, איז דאָ ווער זאָל דיר ענה? און צו וועמען פון די קְדֹשִׁים וועסטו זיך פנה? 2 וואָרעם דעם אויל איז הרג דורך כעס, און דעם פתה איז מות דורך קנאה. 3 איך ראה אַן אויל שֹׁרֶשׁ, און איך פִּתאֹם זײַן נָוֶה קבב. 4 זײַנע בָּנִים וועלן רחק זײַן פון יֵשַׁע, און זיי וועלן דכא [זען ישעיה 53:5,10] ווערן אין שער, און קיינער וועט נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן. 5 וואָרעם זײַן קציר וועט דער רעב אכל, און ביז פון די צֵן וועט ער עס לקח; און שאף וועט די צמים זייער חֵיל. 6 אמנם, נישט פון עָפָר יצא אָוֶן, און נישט פון אדמה צמח [זען צמח משיח ישוע זכריה 6:11-12] עמל. 7 נײַערט אדם איז צו עמל ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]; ווי פונקען גבה עוף. 8 אָבער איך וואָלט דרש א-ל, און צו אלוקים וואָלט איך שים מײַן דִּבְרָה; 9 דער וואָס עשׂה גדלות נישט צו חקר, נפלאות אַזש אָן מִסְפַּר; 10 דער וואָס נתן מָטָר אויפן פני-ארץ, און שלח מַיִם אויפן פני חוצות; 11 ער שׂים די שפלים אין דער מרום, און די קדרים [קדר] ווערן שׂגב יֵשַׁע. 12 ער הֵפֵר [פרר] די מחשבות פון די ערומים, אַז זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זאָלן נישט עשׂה תושיה. 13 ער לכד חכמים אין זייער ערם, און די עצה פון די נפתלים ווערט מהר. 14 בּײַ טאָג פגש זיי חֹשֶׁךְ, און אַזוי ווי בּײַ נאַכט משש זיי אין צהרים. 15 און ער ישע פון דער חֶרֶב פון זייער פֶּה, און פון דעם יָד חזק דעם אביון. 16 און דער דל היה תקוה, און עלתה קפץ איר פֶּה. 17 הִנֵּה, אשרי איז דעם אנוש וואָס א-לוֹהַ יכח אים, און דעם מוסר [זען ישעיה 53:5] פון שַׁדַּי זאָלסטו נישט מאס [זען תהלים 118:22]. 18 וואָרעם ער הכאיב [כאב] און ער חבש, ער מחץ, און זײַנע ידים [זען

"יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5]. 19 אין 6 צרות וועט ער דיך נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן, און אין 7 וועט דיך נישט נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4] קײן רָע. 20 אין רָעָב וועט ער דיך פדה פון מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], און אין מלחמה פון דער מאַכט פון חֶרֶב. 21 פאַר דער שוט פון דער לשון וועסטו זײַן נחבא [חבא], און וועסט נישט ירא האָבן פאַר שד, אַז זי בוא. 22 פון שד און פון כפן וועסטו שׂחק, און פאַר די חיות פון הָאָרֶץ וועסטו נישט ירא האָבן. 23 וואָרעם מיט די שטיינער פון שָׂדֶה וועט זײַן דײַן בְּרִית, און די חַיַּת הַשָּׂדֶה וועט זײַן שלום מיט דיר. 24 און וועסט ידע אַז דײַן אֹהֶל איז בשלום, און וועסט פקד דײַן נָוֶה, און בײַ דיר וועט נישט חטא. 25 און וועסט ידע אַז דײַן זֶרַע וועט זײַן רב, און דײַנע צאצא ווי עשׂב פון הָאָרֶץ. 26 וועסט בוא אין כלח צום קבר [זען ישעיה 53:9], ווי אַ גדיש עלה אין זײַן עת. 27 הִנֵּה, דאָס האָבן מיר חקר, אַזוי איז דאָס, שמע עס צו, און דו ידע דיר.

איוב6

1 האָט ענה אִיּוֹב, און האָט אמר: 2 ווען שקל זאָל שקל ווערן מײַן כעשׂ, און מײַן הַוָּה וואָלט מען נשׂא מאזנים יחד! 3 וואָרעם כבד פון דעם חוֹל פון ימען וואָלט עס זײַן אַצונד; דעריבער זײַנען מײַנע דברים לוע. 4 וואָרעם אין מיר זײַנען די חצים [חץ] פון שַׁדַּי, וואָס זייער חמה שתה מײַן רוּחַ; בעות פון א-לוֹהַ זיך ערך קעגן מיר. 5 נהק דען אַ פֶּרֶא אויף דֶּשֶׁא? צי געה אַ שור פָּר אויף זײַן בליל? 6 ווערט תפל אכל בלי [זען "בלי" רומ' 4:6] מֶלַח? צי איז דאָ אַ טעם אין ריר פון חלמות? 7 וואָס מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט מֵאֵן צו נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4], דאָס זײַנען די דְּוַי פון מײַן לֶחֶם. 8 הלוואי בוא מײַן שאלה, און מײַן תקוה נתן א-לוֹהַ! 9 און א-לוֹהַ הואיל [יאל] און דכא [זען "דכא" ישעיה 53:5] מיך, לאָזט נתר זײַן יָד און בצע מיך! 10 וואָלט דאָס נאָך געווען מײַן נחמה, און איך וואָלט סלד אין חילה; זאָל ער נישט חמל; הגם איך האָב נישט כחד די אמרים פון קדוֹש. 11 וואָס איז מײַן כוח, אַז איך זאָל יחל [זען ישעיה 42:4]? און וואָס מײַן קץ, אַז איך זאָל ארך מײַן נפש? 12 איז דער כוח פון אבנים [זען מתי 3:9] מײַן כוח? איז מײַן בשׂר פון נחשת? 13 איז דען פאַר מיר קײן עֶזֶר נישטא, און תשיה איז נדח פון מיר? 14 דעם וואָס איז מס חסד קומט פון זײַן רֵעַ, אַפילו ער עזב די יראת שַׁדַּי. 15 מײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] האָבן בגד ווי אַ נחל, ווי דער אפיק פון נחלים וואָס עבר, 16 וואָס זײַנען קדר פון קרח אויף זיי התעלם [עלם] זיך דער שלג. 17 אין עת זיי ווערן זרב, ווערן זיי נצמת [צמת], ווי עס ווערט חמם, נדעך [דָּעַךְ] זיי פון זייער מקוֹם. 18 עס נלפת [לפת] זיך די דֶּרֶךְ פון זייער ארחות [אֹרַח], זיי עלה [זען ישעיה 53:2] אין תֹּהוּ און ווערן אבד [זען יוחנן 3:16]. 19 די ארחות פון תֵּימא האָבן נבט, די הליכה פון שבא האָבן קוה אויף זיי, 20 אָבער זיי האָבן זיך בוש וואָס זיי האָבן זיך בטח, זיי זײַנען בוא ביז אַהין און זיי חָפֵר. 21 אמנם, אַצונד זײַט איר גארנישט, איר האָט ראה דעם חתת, און זיך ירא. 22 האָב איך דען אמר: יהב מיר, און פון אײַער כֹּחַ שחד פאַר מיר? 23 אָדער: מלט מיך פון יָד צר, און פון דער יָד פון עריצים זאָלט איר מיך פדה? 24 לערנט מיך, און איך וועל החריש [חרש], און וואָס איך האָב שגה, גיט מיר צו פאַרשטיין [בין]. 25 ווי נמרץ זײַנען אמרי ישר! אָבער וואָס יכח דאָס חוכח פון אײַך? 26 חשב [זען בראשית 15:6] איר צו יכח מלים, און פאַר ווינט די אמרים פון נוֹאֵשׁ? 27 אַפילו אויף אַ יתום וואָלט איר גורל נפל, און איר וואָלט כרה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אויף אײַער רֵעַ. 28 און אַצונד הואיל [יאל], פנה אײַך צו מיר; און צי וועל איך אײַך אין פנים כזב? 29 שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום, נָא, זאָל קײן עולה נישט געשען, יאָ, שוב אײַך ווידער אום, בײַ פראַגע איז מיין צֶדֶק דערין? 30 איז אין מײַן לשון דאָ עולה? צי שפירט נישט מײַן חך הוות?

איוב7

1 אמנם, צבא האָט דער אנוש אויף אָרֶץ, און ווי יְמֵי שׂכיר [זען יוחנן 10:12-13] זײַנען זײַנע טעג. 2 ווי אַן עֶבֶד וואָס שאף נאָך צל, און ווי אַ שׂכיר וואָס קוה אויף זײַן לוין, 3 אַזוי האָב איך מיר נחל חדשים פון שוא, און נעכט פון עמל האָט מען מיר מנה. 4 אַז איך שכב זיך, אמר איך: ווען וועל איך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]? און די ערב מדד זיך, און איך ווער שבע [זען ישעיה 53:11] מיט נדדים ביזן נשף. 5 מײַן בשׂר [זען תהלים 16:9] איז באַקליידט מיט רִמָּה און גוש עָפָר, מײַן הויט רגע און ווערט נמאס. 6 מײַנע טעג זײַנען קלל פון אַ ארג, און ווערן

כלה אָן תקוה. 7 זכר, אַז אַ רוּחַ איז מײַן חײַם, מײַן אויג וועט נישט ראה מער טוֹב. 8 מיך וועט מער נישט שור דאָס אויג פון מײַן זעער, דײַנע אויגן זײַנען אויף מיר, און שוין בין איך נישטא. 9 כלה ווערט אַן עָנָן [זען דניאל 7:13-14] און הלך, אַזוי דער וואָס ירד אין שְׁאוֹל, וועט נישט עלה [זען ישעיה 53:2]. 10 ער וועט זיך מער נישט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אין זײַן בּית, און זײַן מקוֹם וועט אים מער נישט הכּיר [נכר]. 11 דעריבּער וועל איך נישט חשֹׂך מײַן פֶּה, איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] אין דער צר פון מײַן רוּחַ, איך וועל שׂיח אין דער מַר פון מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. 12 בין איך אַ ים, אָדער אַ תנין, וואָס דו שׂים אַ משמר איבּער מיר? 13 אַז איך אמר: מײַן ערשׂ וועט מיך נחם, מײַן מִשְׁכָּב וועט נשׂא מײַן שׂיח, 14 דו חתת מיך מיט חלומות, און מיט חזינות בּעת מיך. 15 און מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] וויל בחר מחנק, מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], איידער די דאָזיקע עצם מײַנע. 16 מיר איז מאס [זען תהלים 118:22]; איך וועל לְעוֹלָם נישט חיה, חדל פון מיר, וואָרעם הבל זײַנען מײַנע טעג. 17 וואָס איז אֱנוֹש [אנוש], אַז דו זאָלסט אים גדל, און אַז דו זאָלסט שית אויף אים דײַן לֵב, 18 און אים פקד אין בקרים, רגעים אים בחן? 19 ווי לאַנג וועסטו זיך נישט שעה פון מיר? מיך נישט הרפּה [רפה] בּיז איך בלע מײַן רֹק [זען יוחנן 9:6]? 20 חטאתי? וואָס פעל איך דיר, נֹצֵר הָאָדָם? לָמָּה האָסטו מיך שׂים פאַר דײַן מפגע, אַז דיר איך בין געוואָרן זיך אַליין משׂא? 21 און וואָס פארגיסטו נישט מײַן פּשע, און טוּסט נישט עבר [זען שמות 12:23; ישעיה 53:5,7] מײַן עָוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI]? וואָרעם אַצונד וועל איך שכב אין עָפָר, און וועסט מיך שחר, און איך וועל נישט זײַן.

איוב8

1 האָט ענה בִּלַדַּד דער שוחי, און האָט אמר: 2 עַד אָן וועסטו מלל דאָס דאָזיקע, און ווי אַ ווינט כביר וועלן זײַן די אמרים פון דײַן פֶּה? 3 וועט א-ל יעות [עות] מִשְׁפָּט? און וועט שַׁדַּי יעות [עות] צדק? 4 אַז דײַנע בָּנִים האָבּן חטא צו אים, האָט ער זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פאַר זייער פּשע. 5 אַז דו וואָלסט שחר א-ל, און צום שַׁדַּי חנן, 6 אַז דו וואָלסט זײַן זַךְ און יָשָׁר, וואָלט ער אַצונד זיך עור פאַר דיר, און שלם נָוֶה פון דײַן צדק [זען ישעיה 64:6; 53:11; בראשית 15:6; חבקוק 2:4]. 7 און אויבּ דײַן ראשית וועט זײַן מצער, וועט דײַן אחרית זײַן שׂגה מאֹד. 8 וואָרעם שאל [זען "שאל" תהלים 2:8] נָא דעם פריִערדיקן דָּור, און מערק וואָס אבותם האָבּן חקר. 9 וואָרעם מיר זײַנען פון תמול, און ידע גאָרנישט, ווײַל אַ צל זײַנען אונדזערע טעג אויף אֶרֶץ. 10 אמנם, זיי וועלן דיך לערנען, זיי וועלן דיר אמר, און פון זייער לֵב יצא מלים. 11 קען גאה גמא אָן אַ בצה? קען אחו ווערן שׂגה בְּלִי [זען "בְּלִי" רומ' 4:6] מַיִם? 12 נאָך איז עס אין זײַן גרינקייט, נישט קטף, און ווי כל חציר ווערט עס יבש. 13 אַזוי זײַנען די ארחות פון אַלע וואָס שכח א-ל, און די תקוה פון דעם חָנֵף [זען יהודים אין משיח 12:16] אבד [זען יוחנן 3:16]. 14 וואָרעם קוט איז זײַן כסל, און שפּינוועבּס בּית זײַן מבטח. 15 ער נשען זיך אָן אויף זײַן בּית, אָבּער עס האָט נישט עמד, ער חזק זיך דעראָן, אָבּער עס קום נישט. 16 רטב איז ער פאַר דער שמש [זען מלאכי 3:20], און איבּער זײַן גַּן יצא זײַן ינקת. 17 אין אַ גל סבך זיך זײַנע שׂרֶש, צווישן שטיינער חזה ער זיך בּית. 18 אָבּער בלע מען אים פון זײַן מקוֹם, כחש ער אים: איך האָבּ דיך נישט ראה. 19 הִנֵּה דאָס איז די משׂוש פון זײַן דֶּרֶךְ, און פון עָפָר צמח [זען צמח משיח ישוע זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] אַן אַנדערער. 20 הִנֵּה, א-ל מאס [זען תהלים 118:22] נישט דעם תם, און וועט נישט חזק די יָד פון דעם מֵרַע; 21 בּיז ער וועט מלא מיט שחוק דײַן פֶּה, און דײַנע ליפּן מיט תרועה. 22 דײַנע שָׂונאים וועלן זיך אָנקליידן מיט בשת, און דאָס אֹהֶל פון די רשָׁעים וועט מער נישט זײַן.

איוב9

1 האָט ענה אִיּוֹב, און האָט אמר: 2 אמנם, איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז אַזוי איז עס; און ווי קען יצדק [זען "יצדק" ישעיה 53:11] אנוש עם א-ל [זען בראשית 15:6; ישעיה 53:11; רומ' 5:9; 4:6; גלט' 3:10;

https://www.youtube.com/watch?v=Gf2NPXaOpWQ

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI

https://www.youtube.com/watch?v=aEWmsv1bleY

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=S4Si147Y_es

https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs]? 3 אַז ער זאָל חפץ זיך ריב מיט אים, וואָלט ער אים נישט ענה 1 פון 1000. 4 חָכָם אין לֵב, און אמיץ אין כוח, ווער קען זיך הקשה [קשה] קעגן אים און ישלם [שלם]? 5 דער וואָס עתק הָרִים, און זיי ידע נישט, ווען ער הפך [זען

https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0] זיי אין זײַן אף. 6 דער וואָס רגז אֶרֶץ פון איר מקום, אַז אירע עמודים פלץ. 7 דער וואָס אמר צו דער חרס, און זי שײַנט נישט, און די כּוֹכָבים חתם ער. 8 ער האָט נטה די הימלען אַליין, און ער טרעט אויף די במה פון ים. 9 ער האָט עשה דעם עַיִש, דעם כסיל און דעם כימה, און די קאַמערן פון תמן. 10 ער עשה גדלות אַזש נישט צו חקר, און נפלאות אַזש אָן מִסְפַּר. 11 הִנֵּה עבר ער מיר פאַרבײַ, און איך ראה נישט, און ער חלף, און איך מערק אים נישט. 12 הִנֵּה ער חתף--ווער קען אים שוב? ווער קען אים אמר: וואָס טוסטו? 13 א-לוֹהַ שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] נישט זײַן אף; אונטער אים האָבן זיך שחח די עֹזְרֵי רַהַב. 14 היינט ווי שוין קען איך אים ענה, בחר מײַנע דברים מיט אים? 15 וואָס אַפילו איך זאָל צדיק זײַן, קען איך נישט ענה; חנן מוז איך זיך בײַ דעם וואָס שפט מיך. 16 אַפילו איך זאָל קרא און ער זאָל ענה, וואָלט איך נישט אמן [זען בראשית 15:6] אַז ער האָט אזן מײַן קוֹל. 17 ער וואָס שוף מיך מיט שערה, און מערט מײַנע פצע חנם. 18 ער לאָזט מיך מײַן רוח נישט שוב, נײַערט ער שבע מיך מיט ממררים. 19 אויב אין כוח, איז ער אמיץ, און אויב אויף אַ מִשְׁפָּט: ווער קען אים יעד? 20 אַפילו איך זאָל זײַן צדיק, וועט מײַן פֶּה מיך פארשולדיקן; איך מעג זײַן תם, וועט ער מיך מאַכן פאַר קרום. 21 איך בין תם; מיך ידע נישט מײַן נפש, מיר איז מאס [תהלים 118:22] מײַן חיים. 22 אחת היא, דעריבער אמר איך: דעם תם אַזוי ווי דעם רָשע כלה ער [זען יחזקאל 21:3]. 23 ווען די שוט טייט פִּתאֹם, לעג ער אויף דעם מַסָּה פון די נָקִי. 24 אֶרֶץ איז נתן אין דער יָד פון רָשע; דעם פנים פון אירע שֹׁפטים כסה ער; אויב נישט, ווער דען איז דאָס? 25 און מײַנע טעג זײַנען קלל פון אַ לויפער, זיי זײַנען ברח, נישט ראה טובה. 26 זיי זײַנען חלף ווי אניות פון אֵבֶה, ווי אַ נשר וואָס טוש אויפן אֹכֶל. 27 אַז איך אמר, איך וועל שכח מײַן שיח, עזב מײַן פנים, און זיך הבליג [בלג], 28 יגר איך זיך פאַר אַלע מײַנע עצבת, איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז דו וועסט מיר נישט נקה. 29 רשע מוז איך בלײַבן, טאָ נאָך וואָס זאָל איך מיך יגע הֶבֶל? 30 אַז איך וואָלט זיך רחץ מיט שלג, און הזכיך [זכך] מיט בֹּר מײַנע כף, 31 וועסטו דעמאָלט אין אַ שחת מיך טבל [זען רומ' 6:3; מלכים ב 5:14;

https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE

https://www.youtube.com/watch?v=0_s6g4JKQFQ

https://www.youtube.com/watch?v=MUNfvOabRgc

https://www.youtube.com/watch?v=6vv7yC5igrQ

https://www.youtube.com/watch?v=LlcLZ9Y2Rfc

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], אַז מײַנע שלמָה וועלן זיך תעב מיט מיר. 32 וואָרעם נישט אַן איש כמני איז ער, איך זאָל אים ענה, מיר זאָלן יחדו צום מִשְׁפָּט בוא. 33 נישטא צווישן אונדז קיין

מוֹכִיחַ [זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

וויאַזוי קען פאַראַן זיין איין אלוקים און איין מֵליץ (הַמְתַוֵּךְ) צווישן ה' און בְּנֵי אָדָם סײַדן ער איז ביידן אֱלוֹהוּת און זֶרַע הָעַלְמָה שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵ-ל יהושע/ישוע? זען זרע זה מלך המשיח מדרש רבה כג ה, זען זכריה 12-11:6; ישעיה 14:7? קיינער קומט נישט צו אלוקים הָאָב סײַדן דורך די זון פון דער אויבערשטער, זען יוחנן 14:6; טימ"א 5:2; זען

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI], וואָס זאָל שית זײַן יָד אויף אונדז ביידן. 34 זאָל ער סור פון מיר זײַן שבט, און זײַן אימה זאָל מיך נישט בעת, 35 וועל איך דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] און נישט ירא האָבן פאַר אים; אבער עס נישט כֵּן מיט מיר?

איוב10

1 מײַן נפש נקוט [קוט] מײַן חיים; איך וועל פון מיר עזב צו מײַן שִׂיחַ, איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] אין דער מר פון מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. 2 איך וועל אמר צו א-לוֹהַ: זאָלסט מיך נישט הרשיע;

לאָז מיך וויסן מה דו ריב מיט מיר. 3 איז דיר טוֹב אַז דו עשק, אַז דו מאס [זען תהלים 118:22] די יגיע פון דײַנע כף,
און דעם עצה פון די רשָׁעים דו הופיע [יפע]? 4 זײַנען אויגן פון בשׂר בײַ דיר? צי זעסטו ווי אֱנוֹש ראה? 5 זײַנען ווי די
יְמֵי אֱנוש דײַנע טעג, צי דײַנע שנות ווי די יְמֵי גבר? 6 אַז דו בקש מײַן עון, און דרש מײַן חטאת, 7 הגם דו ידע [זען
"ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז איך בין נישט שולדיק, אָבּער נישטא ווער זאָל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון

דײַן יָד. 8 דײַנע יד [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]
האָבּן מיך עצב און עשׂה יחד סביב, און דעסט בלע מיך. 9 זכר נָא, אַז ווי חֹמֶר האָסטו מיך עשׂה, און צו עָפָר וועסטו
מיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7]. 10 אמנם, ווי חָלָב האָסטו מיך התיך [נתך], און ווי גְבִינָה האָסטו מיך
הקפיא [קפא]. 11 מיט עוֹר און בשׂר האָסטו מיך לבש, און מיט עצמות און גידים האָסטו מיך שׂוּך. 12 חיים און
חֶסֶד האָסטו מיר עשׂה, און דײַן פְּקֻדָּה האָט שומר איבּער מײַן רוּחַ. 13 אָבּער דאָס האָסטו צפן אין דײַן לֵב, איך
ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז דאָס האָסטו געהאַט עמך: 14 אַז איך חטא, וועסטו מיך זײַן שומר
איבּער, און פון מײַן עון מיך נישט נקה. 15 אַז איך בין שולדיק, איז ווײ צו מיר, און בין איך צדיק, קען איך נישט
נשׂא דעם קאָפּ, שׂבע [זען ישעיה 53:11] מיט קלון, און זעענדיק מײַן עֹנִי. 16 און גאה דו זיך, צוד מיך ווי אַ שחל, און
שוב ווידער התפלא [פלא] זיך קעגן מיר. 17 חדש [זען "חדש" ירמיה 31:30] דײַנע עדות קעגן מיר, און מערסט דײַן
כעשׂ אויף מיר; געביטן חליפה און צָבָא זענען קעגן מיר. 18 און למה האָסטו מיך פון רֶחֶם יצא [זען "יצא" ישעיהו
11:1-10; מיכה 5:1]? איך וואָלט גוע, און אויג וואָלט מיך נישט ראה. 19 ווי נישט געווען וואָלט איך געווען, פון בֶּטֶן
[זען "בֶּטֶן" ירמיה 1:5] וואָלט איך צום קבר [זען ישעיה 53:9] הובל [יבל] געוואָרן. 20 מײַנע טעג זײַנען דאָך מעט,
טאָ חדל, און שית זיך פון מיר, איך זאָל זיך הבליג [בלג] מעט, 21 איידער איך הלך און זיך נישט שוב, צו אֶרֶץ חושך
און צַלְמָוֶת, 22 אַן אֶרֶץ עיפתה ווי די אֹפֶל אַליין, צַלְמָוֶת אָן סדרים, ווו אַפילו אַז עס הופיע [יפע], איז ווי אֹפֶל.

איוב11

1 האָט ענה צופר דער נַעַמָתי, און האָט אמר: 2 זאָל דער רב דברים בּלײַבּן נישט ענה? און צי זאָל דער איש שפתים
בּלײַבּן יצדק? 3 דײַנע בַּד וועט מת החריש [חרש], און דו לעג [זען "לעג" תהלים 22:8], און קיינער נישט הכלים. 4
און דו אמר: זך איז מײַן לערנונג, און בר בין איך אין דײַנע אויגן. 5 אולם נתן א-לוֹהַ צו דבר, און פתח זײַנע ליפן מיט
דיר, 6 און נגד דיר די תעלמות חכמה, ווי כֶּפֶל די תושיה איז, און וואָלסט ידע אַז א-לוֹהַ הִשָׁה פון דיר דײַן עון. 7
ווילסטו די חקר פון א-לוֹהַ מצא? צי דעם תכלית פון שַׁדַּי מצא? 8 עס איז גבה ווי די הימלען, וואָס קענסטו פעל?
טיפער פון שְׁאוֹל, וואָס קענסטו ידע? 9 לענגער פון אֶרֶץ איז די מדה דערפון, און רחבה פון ים. 10 אַז ער חלף און
סגר, אָדער ער הקהיל [קהל], ווער קען אים שוב [זען מַה"ש 9:4]? 11 וואָרעם ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו
53:3] די מתי-שוא, און ער ראה דאָס אָוֶן, און לא יתבונן [בין]? 12 אָבּער דער איש נבוּב [נבב] וועט נלוב, ווען אַן עַיִר
פֶּרֶא וועט ילד ווערן אַן אדם! 13 אַז דו וועסט כון דײַן לֵב, און פרשׂ צו אים דײַנע כף, 14 אויב אָוֶן איז אין דײַן יָד,
רחק עס, און זאָלסט נישט לאָזן שכן אין דײַנע אוהלים עולה. 15 דעמאָלט וועסטו נשׂא דײַן פנים אָן מום, און
וועסט פעסט זײַן, און נישט ירא האָבּן. 16 וואָרעם די עמל וועסטו שכח; ווי מַיִם וואָס עברו [עבר] עס זכר. 17 און
העלער ווי צהרים וועט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] דײַן חֶלֶד, די עוף וועט ווי דער בּקר ווערן. 18 און
וועסט זײַן בטח, ווײַל תקוה איז דאָ, און וועסט זיך חפר, און שכב אין בֶּטַח. 19 און וועסט רבץ, און קיינער וועט
נישט החריד [חרד], און רבים וועלן חלה דײַן פנים. 20 אָבּער די אויגן פון די רשָׁעים וועלן כלה, און מנוס וועט אבד
[זען יוחנן 3:16] פון זיי, און זייער תקוה איז מפח-נפש.

איוב12

1 האָט ענה אִיּוֹב, און האָט אמר: 2 אמנם יאָ, איר זײַט די עם, און מיט אײַך וועט מות חכמה! 3 איך האָבּ אויך לבב
אַזוי ווי איר, איך נפל נישט מִן אײַך; און מִי אֵין כּמוֹ [זען "כָּמֹנִי" דברים 18:15] אלה? 4 אַ שחוק בּײַם רֵעַ בין איך
געוואָרן--דער וואָס האָט קרא צו א-לוֹהַ, און ער האָט אים ענה; אַ שחוק--דער צַדִּיק [זען ישעיה 53:11], דער תמים.
5 לפיד [פיד] עס איז בּוז אין עשתות פון דעם שאנן, נכוֹן פאר די וואָס זייער רגל זיך מעד. 6 שלה זײַנען די אוהלים
פון די שדדים, און בטחות פון די וואָס הרגיז [רגז] א-ל, דער וואָס ברענגט א-לוֹהַ אין זײַן יד. 7 אָבּער שאל [זען
"שאל" תהלים 2:8] נָא די בהמות, און זיי וועלן דיך הורה [ירה], און דעם עוֹף הַשָׁמָיִם, און ער וועט דיר נגד; 8 אָדער
שיח צו אֶרֶץ, און זי וועט דיך הורה [ירה], און דיר וועלן ספר די פישן פון ים. 9 ווער צווישן אַלע דאָזיקע ידע [זען
"ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט, אַז די יָד ה' האָט דאָס עשׂה? 10 אַז אין זײַן יָד איז די נפש [זען "נפש" פון

משיח ישעיהו 53:10] פון כּל חָי, און דער רוּחַ פון כּל בשׂר [זען תהלים 16:9] איש. 11 דאַרף נישט דאָס אָזן בחן מִלָּה, אַזוי ווי דער חד טעם זײַן אֹכֶל? 12 איז בײַ ישישים חכמה, און אין אֹרֶךְ ימים [זען אֹרֶךְ ימים, ישעיה 53:10] תְּבוּנָה? 13 בײַ אים [ה'] איז חכמה און גבורה, ער האָט עצה און תבונה. 14 הִנֵּה, ער הרס, און עס ווערט נישט בנה, ער סגר אַן איש, און עס ווערט נישט פתח. 15 הִנֵּה, ער עצר מַיִם, און זיי ווערן יבש, און ער שלח זיי, און זיי הפך אֶרֶץ. 16 בײַ אים איז עֹז און תושיה, זײַנער איז אי דער שגג אי דער משגה. 17 ער מאכט הלך די יועצים [זען ישעיה 9:5] שלל, און די שֹׁפטים הולל [הלל] ער. 18 די מוסר פון מלכים ער פתח, און אויף זייערע מָתְנַיִם אסר ער אזור [זען מתי 27:28]. 19 ער מאכט הלך די כֹּהנים שולל, און די אתנים [אתן] סלף ער. 20 ער סור דעם שפה בײַ די נאמנים, און דעם טעם פון די זקנים לקח ער. 21 ער שפך בּוּז אויף נדיבים, און דעם מזיח פון די אפיקים ער רפה. 22 ער גלה טיפענישן פון דער חשך, און יצא אין אוֹר דעם צלמות. 23 ער השׂגיא די גּוֹיִם, און זיי אבד [זען יוחנן 3:16], ער שטח די גּוֹיִם, און הנחה [נחה] זיי. 24 ער סור דעם לֵב פון די ראשים פון עַם הָאָרֶץ, און התעה [תעה] זיי אין אַ תֹּהוּ לֹא דֶּרֶךְ. 25 זיי משש אין חושך אָן אוֹר, און ער מאכט זיי תעה [זען ישעיה 53:6] ווי אַ שיכּורער.

איוב13

1 הִנֵּה, כּל האָט ראה מײַן אויג, מײַן אָזן האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] און זיך געמערקט. 2 ווי מיט אייער דַעַת אזוי ידע איך אויך, איך נפל נישט מִן אײַך. 3 אָבער איך וויל צום שַׁדַּי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] און יכח צו א-ל חפץ איך. 4 איר אָבער זײַט טפלי [טפל]-שקר, רופאים אליל זײַט איר אַלע. 5 הלוואי וואָלט איר חרש חרש, וואָלט דאָס פון אײַך חכמה געווען. 6 שמע! נָא מײַן תוכחת, און די ריב פון מײַנע ליפן קשב! 7 ווילט איר פאַר א-ל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] עולה, און פאַר אים דבר רמיה? 8 ווילט איר אים זײַן נושא פנים, צי ווילט איר פאַר א-ל זיך ריב? 9 וועט טוֹב זײַן אַז ער וועט אײַך חקר? צי ווי מע התל אנוש וועט איר אים התל? 10 יכח וועט ער אײַך יכח, אויב איר וועט בַּסֵּתֶר פנים נשא. 11 אמנם, זײַן שְׂאֵת וועט אײַך בעת, און זײַן פחד וועט נפל אויף אײַך. 12 אײַערע זכרוני משלי זײַנען אפר, צו גַּב חֹמֶר אײַערע גַּב. 13 החרישו [חרש], און איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] און זאָל עבר אויף מיר וואָס וויל. 14 מעג זײַן וואָס, איך וועל נשׂא [זען ישעיה 53:4] מײַן בשׂר אין מײַנע ציין, און מײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10] וועל איך שׂים אין מײַן כף. 15 הגם וועט ער מיך קטל איך יחל זיך [זען ישעיה 42:4] אויף אים [זען לוקס 22:42] אָבער מײַנע דרך וועל איך יכח פאַר אים [זען ישעיה 53:8-10]. 16 שוין דאָס וועט מיר זײַן ישועה, וואָס פאַר אים קען קיין חנף [זען יהודים אין משיח 12:16] נישט בוא. 17 שמע שמעו-צו מײַן מִלָּה, און מײַן אחוה מיט אײַערע אוזנַיִם. 18 הִנֵּה, נָא, ערך איך פאַר מִשְׁפָּט; איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז איך וועל זײַן צדק. 19 ווער איז דער וואָס קען ריב מיט מיר? וואָרעם דעמאָלט וואָלט איך החריש [חרש] און גָּוַע. 20 אָבער 2 זאַכן זאָלסטו נישט עשׂה מיט מיר, דעמאָלט וועל איך פאַר דײַן פנים זיך נישט סתר: 21 דײַן כף רחק פון מיר, און דײַן אימה זאָל מיך נישט בעת. 22 און קרא, און איך וועל דיר ענה, צי איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] און שוב דו מיר. 23 וויפיל האָב איך עונות און חטאות? מײַן פּשע און מײַן חטאת לאָז מיך ידע. 24 לָמָּה סתר דײַן פנים, און חשב [זען בראשית 15:6] מיך פאַר אַ שונא צו דיר? 25 צי אַן עָלֶה נדף ווילסטו ערץ, און אַ קַשׁ יבש ווילסטו רדף? 26 וואָס דו כתב מיר מררות, און מאַכסט מיך יַרשען די עונות פון מײַן נְעוּרִים; 27 און טוסט שׂים אַרײַן אין אַ סַד מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], און זײַן שמור איבער אַלע מײַנע ארחות; על שרשי רגלי התחקה זיך. 28 און איך בין ווי אַ רָקָב וואָס בּלה, ווי אַ בגד וואָס עָשׁ האָט אים אכל.

איוב14

1 אָדָם, ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] פון אִשָּׁה, האָט קצר ימים און שׂבע [זען ישעיה 53:11] רגז. 2 ווי אַ ציץ ער יצא און ווערט מלל, און ער ברח ווי אַ צל און עמד נישט. 3 און אויף אַזעלכן האַלטסטו פקח דײַנע אויגן? און מיך ווילסטו ברענגען צום מִשְׁפָּט מיט דיר? 4 ווער קען נתן טהור פון טָמֵא? לֹא אחד [זען רומ' 5:12; קוהלת 7:29

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
http://www.afii.org/bornagain.htm
http://www.afii.org/borntwice.htm

זען יהודים אין משיח 9:15; טימ"א 2:5; דברים 5:27; דאָרטן זענען געווען צוויי רבנים אין ישראל: איין רב איז געווען אַ בֿן אדם (א זינדיקער אזוי ווי דָוִד פון די צײַט דודס מוטער געוואָרן טראָגעדיק מיט אים, תהלים 51:7 "אֵם יָחַם"). ווידער, דאָרטן זענען געווען צוויי רבנים אין ישראל: די אנדערע רבי איז נישט אַזוינע; ער איז נישט אַ זינדיקער; ער איז דער רבי מלך המשיח פון די מִשְׁפָּחָה פון דָוִד המלך און איז געווען די צוגעזאגט משיח בֿן העלמה זרע האשה "אָמוֹן" פון בְּרִיאַת הָעוֹלָם זון פון דער אויבערשטער "בַּר אֱנָשׁ", בראשית 3:15; ישעיה 7:14; משלי 8:22,30; 30:4; דניאל 7:13-14]. 5 אויבּ זײַנע טעג זײַנען חרץ, די מִסְפַּר פון זײַנע חדשים איז בײַ דיר, חק האָסטו אים עשׂה [זען ישעיה 53:9] וואָס ער קען נישט עבר, 6 שעה זיך פון אים, כדי ער זאָל חדל, ביז ער וועט רצה ווי אַ שׂכיר זײַן יום. 7 וואָרעם פאַר אַן עֵץ איז דאָ אַ תקוה; אַז ער ווערט כרת, החליף [חלף] ער זיך ווידער, און זײַן יונקת חדל נישט. 8 אַז אַלט אין הָאָרֶץ ווערט זײַן שׂרֶשׁ [זען ישעיה 11:1], און אין עָפָר מות זײַן גֶּזַע, 9 פון רֵיח פון מַיִם פרח ער, עשׂה קציר כמו [זען דברים 18:15] נטע. 10 אָבּער גבר מות און חלש, און גוע דער אדם, און ווו איז ער? 11 מַיִם אזל פון ים, און נָהָר ווערט החריב [חרב] און יבש; 12 און איש שכב זיך און קום נישט; ביז קיין שָׁמַיִם וועט נישט זײַן וועלן זיי זיך נישט קיץ [זען דניאל 12:2], און נישט עור פון זייער שנה. 13 ווען דו וואָלסט מיך אין שְׁאוֹל צפן, מיך סתר ביז דײַן אף וועט שוב, מיר שית אַ חֹק, און זיך זכר אָן מיר! 14 אַז אַ גבר מות, וועט ער דען חיה ווערן? כֹּל יְמֵי מײַן צבא וואָלט איך יחל ביז מײַן חליפה וועט בוא. 15 וואָלסט קרא, און איך וואָלט דיר ענה, ווען דו וואָלסט כסף צו דעם מַעֲשֵׂה פון דײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**]. 16 אָבּער אַצונד דו ספר מײַנע צעד, וואַרטסט צומאָל נישט אויף מײַן חטאת. 17 פאַרחתמעט אין אַ צרור איז מײַן פשע, און דו טפל נאָך צו מײַן עון. 18 יאָ אמנם, הַר נופל נבל זיך, און צור ווערט עתק פון זײַן מקוֹם; 19 מַיִם שחק אבנים, אירע ספיח שטף דעם עָפָר פון אֶרֶץ; אַזוי דו אבד די תקוה פון אנוש. 20 דו תקף אים לנצח, און ער הלך, דו שנה זײַן פנים, און שלח אים אַוועק. 21 זײַנע בָּנִים האָבּן כבוד, און ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט, און זיי צער, און ער מערקט זיי נישט. 22 אָבּער זײַן בשׂר [זען תהלים 16:9] כאב אויף אים, און זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] אבל אויף אים.

איוב15

1 האָט ענה אֱלִיפַז דער תֵּימָנִי, און האָט אמר: 2 וועט אַ חכם ענה מיט דַעַת פון ווינט, און מלא מיט מזרח-ווינט זײַן בטן? 3 הוכח [יכח] אין דבר וואָס טויגן נישט, און מלים וואָס מע יעל נישט מיט זיי? 4 אויך אתה תפר [פרר] די יראת [ה'], און גרע די שיחה פאַר א-ל. 5 וואָרעם דײַן עון אלף דײַן פֶּה, און בחר די לשׁוֹן פון די ערומים. 6 דײַן אייגן פֶּה דיך הרשיע [רשע, זען רומ' 8:1], און נישט איך, און דײַנע ליפּן זאגן עדות קעגן דיר. 7 ביסטו דער רִאשׁוֹן אָדָם ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן? אָדער ביסטו פאַר די גבעות חול געוואָרן? 8 האָסטו דעם סָוד פון א-לוֹהַ אײַנגעהערט, און גרע צו זיך חכמה? 9 וואָס אַזוינס ידע, וואָס מיר ידע נישט? פאַרשטייסטו, וואָס בײַ אונדז איז נישטאָ? 10 אי אַ שׂיב אי אַ יָשִׁישׁ איז דאָ צווישן אונדז, עלטער פון אָבִיךָ אין טעג. 11 זײַנען דיר נישט גענוג די תנחמות פון א-ל, און דאָס דבר וואָס איז לאט [אַט] מיט דיר? 12 וואָס לקח דיך דײַן לֵב, און וואָס רזם דײַנע אויגן, 13 אַז דו שוב קעגן א-ל דײַן רוּחַ, און יצא מלין [מלה] פון דײַן פֶּה? 14 וואָס איז אנוש, אַז ער זאָל זײַן זכה? און קען דען צדיק זײַן אַ יְלוּד אִשָּׁה [זען בראשית 3:15, קיינער איז נישט צדיק נייערט זרע האשה משיח, זען זרע זה מלך המשיח, מדרש רבה כג ה

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=S4Si147Y_es
https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=0J24SYOzoN4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=3qrCelL2atE
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
]? 15 הִנֵּה, אין זײַנע קדושים גלויבט ער נישט, און די הימלען זײַנען נישט זכך אין זײַנע אויגן, 16 היינט ווי שוין דער נתעב [תעב] און נאלח [אלח], איש, וואָס שתה עולה ווי מַיִם? 17 איך וועל דיר חוה, שמע מיר צו, און וואָס איך האָב חזה וועל איך ספר; 18 וואָס חכמים נגד און כחד נישט פון אבותם, 19 וואָס צו זיי אַליין איז נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געוואָרן הָאָרֶץ, און קיין זָר איז נישט עבר צווישן זיי. 20 אַלע זײַנע טעג איז אין חול דער רָשע, און מספר שָׁנִים זײַנען צפן דעם עריץ. 21 אַ קוֹל פחדים איז אין זײַנע אוזנַיִם: אין שלום וועט בוא אַ שׁוֹדֵד אויף אים. 22 ער גלויבט נישט זיך צוריקקומען פון חֹשֶׁךְ [זען מַה"ש 23:8], און ער איז צפה פאַרן חֶרֶב. 23 ער נדד נאָך לֶחֶם: ווו איז עס? ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז לעבן אים איז כון דער יוֹם חֹשֶׁךְ. 24 אים בעת צר און מצוקה, זיי תקף אים ווי אַ מלך עתיד צו כידור. 25 ווײַל ער האָט נטה קעגן א-ל זײַן יָד, און קעגן שַׁדַּי זיך התגבר; 26 רוץ קעגן אים מיט צַוָּאר, מיט די עבי גב פון זײַנע מגן. 27 ווײַל ער האָט כסה זײַן פנים מיט זײַן חֵלֶב, און עשׂה פִּימָה אויפן כסל; 28 און ער האָט שכן ערים נכחדות [כחד], בתים וואָס מע ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] נישט אין זיי, וואָס זײַנען געווען התעתד [עתד] צו גַּל. 29 ער וועט נישט רײַך זײַן, און נישט קום וועט זײַן חֵיל, און נישט נטה וועט זיך צו הָאָרֶץ זייער מִנְלָה. 30 ער וועט זיך נישט סור פון חֹשֶׁךְ; זײַן יונקת וועט יבש אַ שלהבת, און ער וועט סור ווערן דורך אַ רוּחַ פון זײַן פֶּה. 31 זאָל נישט דער נתעה [תעה, זען ישעיה 53:6] יאמן אין שוא, וואָרעם שוא וועט זײַן זײַן תמורה. 32 איידער זײַן יוֹם קומט, וועט עס מלא ווערן, און זײַן כִּפָּה וועט נישט רען זײַן. 33 ער וועט חמס [זען ישעיה 53:9] ווי אַ גֶּפן זײַן בֹּסֶר, און שלך ווי אַ זַיִת זײַן נצה. 34 וואָרעם דאָס עדת חָנֵף בּלײַבט גַּלְמוּד, און אַן אֵש אכל די אוהלים פון שוחד. 35 זיי הרה עמל און ילד אָוֶן, און זייער בטן כון זיך מרמה [זען ישעיה 53:9].

איוב16

1 האָט ענה אִיּוֹב, און האָט אמר: 2 איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] רבות אַזוינס; מנחמי עמל זײַט איר אַלע. 3 וועט זײַן אַ קץ צו די ווינטיקע דברים [זען

https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4]? אָדער וואָס המריץ [מרץ] דיך אַז דו זאָלסט

ענה? 4 איך וואָלט אויך געקענט דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] ווי איר אַז יֵש נפשכם [זען ישעיה 53:11] תחת [זען ישעיה 53:5] נפשי; איך וואָלט החביר מלים אויף אײַך, און נוע אויף אײַך מײַן קאָפּ. 5 איך וואָלט אײַך אמץ מיט מײַן פֶּה, און דער ניד פון מײַנע ליפן וואָלט אײַך חשֹך. 6 אַז סײַ איך דבר, ווערט נישט חשֹך מײַן כּאב, און סײַ איך חדל, הלך ער פון מיר נישט אַוועק; 7 אמנם, אַצונד האָט ער מיך לאה; האָסט שמם מײַן כּל עדה. 8 און האָסט מיך קמט צום עדות איז עס געוואָרן; און מײַן כחש קום קעגן מיר, מיר אין פנים ענה זי. 9 זײַן אף [זען רומ' 1:18] האָט טרף און שֹטם, ער האָט חרק אויף מיר מיט זײַנע ציין; מײַן צר לטש זײַנע אויגן אויף מיר. 10 מע פער דאָס פֶּה אויף מיר, מיט חרפה נכה [זען ישעיה 53:4] מען מײַנע לחי [זען ישעיה 50:6; איכה 3:30]; יחד מלא זיי זיך אויף מיר. 11 א-ל מיך סגר צום עויל, און אין די יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון רשָׁעים רטה ער מיך. 12 שָׁלֵו בין איך געווען, און ער האָט מיך פרפר [פרר], און מיך אחז בײַם עֹרֶך, און מיך פצץ; און ער האָט מיך קום פאַר זײַן מטרה. 13 מיך רינגלען סבב זײַנע רַב, ער פלח מײַנע כִּלְיָה, און חמל נישט, ער שפך צו הָאָרץ מײַן מָרֵרָה. 14 ער פרץ מיך אַ פרץ אויף אַ פרץ, ער רוץ קעגן מיר ווי אַ גִּבּוֹר. 15 זאַק האָב איך תפר אויף מײַן הויט, און עולל [עלל] אין עפר מײַן קֶרֶן. 16 מײַן פנים איז רויט פון בְּכִי, און אויף מײַנע עפעף איז צלמות, 17 פאַר קיין חמס [זען ישעיה 53:9], נישט אין מײַנע כף, און מײַן תפילה איז זַךְ. 18 אֶרֶץ, זאָלסט נישט כסה מײַן דָּם, און זאָל נישט קיין מקוֹם זײַן פאַר מײַן זעקה! 19 אַפילו איצט הִנֵּה איז אין שָׁמַיִם מײַן עֵד, און מײַן שָׂהֵד איז אין דער מרוֹמים

[זען רומ' 5:12; קוהלת 7:29; https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
http://www.afii.org/bornagain.htm
http://www.afii.org/borntwice.htm
זען יהודים אין משיח 9:15; 4:15; טימ"א 2:5; דברים 5:27; דאָרטן זענען געווען צוויי רבנים אין ישראל: איין רב איז געווען אַ בן אדם (א זינדיקער אזוי ווי דָוִד פון די צײַט דודס מוטער געוואָרן טראָגעדיק מיט אים, תהלים 51:7 "אֵם יָחַם"). ווידער, דאָרטן זענען געווען צוויי רבנים אין ישראל: די אנדערע רבי איז נישט אַזוינע; ער איז נישט אַ זינדיקער; ער איז דער רבי מלך המשיח פון די מִשְׁפָּחָה פון דָוִד המלך און איז געווען די צוגעזאגט משיח בן העלמה זרע האשה "אָמוֹן" פון בְּרִיאַת הָעוֹלָם זון פון דער אויבערשטער "בַּר אֱנָשׁ", בראשית 3:15; ישעיה 7:14; משלי 8:22,30; 30:4; דניאל 14-7:13]. 20 מײַנע מֵלִיץ זײַנען מײַנע רֵעִים; צו א-לוֹהַ דלף מײַן אויג, 21 אַז ער זאָל יכח פאר אַ גֶּבֶר מיט א-לוֹהַ, ווי אַ בן-אדם פאר זײַן רֵעַ. 22 וואָרעם די שנות מספר אתה, און איך וועל הלך אויף אַן אֹרַח פון וואַנען איך וועל זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7].

איוב17

1 מײַן רוּחַ איז חבל, מײַנע טעג זײַנען זעך, דער קברים [קבר, זען משיחס קבר, ישעיה 53:9] איז פאַר מיר. 2 אמנם, התלים זײַנען מיט מיר, און אויף זייער המרה מוז לון מײַן אויג. 3 שִׂים, נָא, זײַ עָרב פאַר מיר בײַ דיר אַליין; ווער דען זאָל מיר תקע? 4 וואָרעם זייער לֵב האָסטו צפן פון שֵׂכֶל, דעריבער טוסטו זיי נישט רום. 5 דער וואָס נגד פאר חלק וועגן רֵעִים, אַזש כלה זאָלן די אויגן פון זײַנע בָּנִים! 6 יאָ, ער האָט מיך יצג פאַר אַ משל בײַ עמים, און צו תֹּפֶת אין

פנים בין איך געוואָרן. 7 און כּהה פון כעשׂ איז מײַן אויג, און מײַנע יְצֻרים [זען אֲברים פון משיח, רומ' 12:5] זײַנען ווי
אַ צל אַלע. 8 די ישרים ווערן שמם על זאת, און דער נקי ווערט אויפן חנף עור. 9 און דער צַדיק זאָל אחז צו זײַן דֶּרֶךְ,

אוּן דער וואָס טהר ידים [זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**
] זאָל יסף אֹמֶץ! 10 אָבּער איר אַלע שוב נָא אַהער, און איך וועל נישט מצא אַ חָכָם צווישן אײַך. 11 מײַנע טעג זײַנען
עבר, מײַנע זִמָּה זײַנען נתק, די מוֹרָשׁ פון מײַן לֵב. 12 לַיְלָה פאַר יוֹם שׂים זיי: קָרוֹב איז דאָס אוֹר אין פני חשך. 13 אַז
איך קוּה זיך, דער שְׁאוֹל איז מײַן בּית, אין חֹשֶׁךְ רָפַד איך אויס מײַן יָצוּעַ [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU], 14 צום שחת [זען תהלים 16:10] קרא איך:
ביסט אָבִי! אִמִּי און מײַן אֲחוֹת צום רִמָּה [זען תּוֹלָע, ישעיה 66:24; זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU], 15 אַיֵּה דען איז מײַן תקוה? יאָ, מײַן תקוה
ווער וועט זי שור? 16 צו די בַּד פון שְׁאוֹל [זען מתי 16:18; זען

https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws] וועט זי ירד? ווען אין יחד אין עָפָר וועלן מיר
נַחַת?

איוב18

1 האָט ענה בִּלדַד דער שוחי, און האָט אמר: 2 עַד אנה וועט איר שׂים קנץ אויף מלין? זיין קלוג, און דערנאָך וועלן
מיר דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14]. 3 מדוע ווערן מיר חשב ווי בהמה, געהאַלטן פאַר נטמה אין אײַערע אויגן? 4
דו וואָס טרף דיין נפש אין דײַן אף, זאָל פון דײַנעט וועגן עזב ווערן אֶרֶץ, און אַ צור עתק ווערן פון זײַן מקוֹם? 5 יאָ,
דאָס אוֹר פון די רשָׁעים וועט דעך ווערן, און נישט נגה וועט דער שביב פון זײַן אֵש. 6 די אוֹר וועט חשך ווערן אין
זײַן אֹהֶל, און זײַן נֵר וועט דעך ווערן איבּער אים. 7 די צעד פון זײַן אוֹן וועלן צרר ווערן, און אים וועט שלך זײַן
אייגענע עצה. 8 וואָרעם ער ווערט שלך פון זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] אין דער רשת, און אויף אַ שבכה הלך ער
אום. 9 אחז פאַרן עקב [זען בראשית 3:15] וועט אַ פח, פעסט וועט אים חזק דער צמים. 10 טָמַן אין הָאָרֶץ איז אַ
חֶבֶל פאַר אים, און אַ מַלכֹּדֶת פאַר אים איז אויפן נָתִיב. 11 רונד אַרום בּעת אים בַּלָּהָה, און זיי פוץ אים אויף זײַנע
רגלים. 12 רעב וועט זײַן זײַן אוֹן, און דער אֵיד איז כון בּײַ זײַן צֶלַע. 13 אכל וועט די בַּד פון זײַן עוֹר, אכל וועט זײַנע
בַּד פון דער בכָוֹר מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 14 נתק וועט ווערן פון זײַן אֹהֶל זײַן מבטח, און עס וועט אים צָעַד
צו מלך בלהות. 15 שכן וועט אין זײַן אֹהֶל פון בלי לו; אויף זײַן נָוֶה וועט זרה ווערן גָּפְרִית [זען התג' 21:8;

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg]. 16 פון אונטן וועלן יבש זײַנע שֹׁרֶשׁ [זען ישעיה
11:1], און פון אויבן וועט מלל ווערן זײַן קציר. 17 זײַן זֵכֶר אבד [זען יוחנן 3:16] פון אֶרֶץ, און ער האָט נישט קיין שֵׁם
דערויסן. 18 מע וועט אים הדף פון אוֹר אין חֹשֶׁךְ און פון דער תבל וועט מען אים הנד [נדד]. 19 ער האָט נישט קיין
נִין און קיין נֶכֶד צווישן זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און קיין שׂריד אין זײַנע
מָגוֹר. 20 איבּער זײַן יוֹם ווערן שמם די אחרנים, און די קדמונים שָׂעַר אָחַז. 21 יאָ, דאָס זײַנען די משכּנוֹת [משכן] פון
דעם עול, און דאָס איז דער מקוֹם פון דעם וואָס ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3; יוחנן 14:9] נישט א-ל.

איוב19

1 האָט ענה אִיּוֹב, און האָט אמר: 2 עַד אנה וועט איר הוגה [יגה] מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], און
מיך דכא [זען ישעיה 53:5] מיט מלים? 3 שוין 10 מאָל אַז איר הכלים [כלם] מיך, איר בוש אײַך נישט מיך צו הכר. 4
און אָמְנָם איך האָב שוין יאָ שָׁגָה, וועט בּײַ מיר דאָך בּלײַבּן מײַן משוגה. 5 אויב איר ווילט אמנם זיך גדל קעגן מיר,
און מיר יכח [זען איוב 9:33] מײַן חרפה, 6 טאָ ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז א-לוֹהַ האָט מיך עָוַת, און
זײַן מצוד נקף אַרום מיר. 7 הִנֵּה צעק איך חמס [זען ישעיה 53:9], און ווער נישט ענה, איך שוע, און נישטא קיין
מִשְׁפָּט. 8 מײַן ארח האָט ער גדר, אַז איך קען נישט עבר, און אויף מײַנע נתיבה האָט ער חֹשֶׁךְ שׂים. 9 מײַן כבוד
האָט ער פשט פון מיר, און סור די עֲטֶרֶת פון מײַן קאָפּ. 10 ער נחץ מיך רונד אַרום, אַז איך הלך, און ער האָט נסע
ווי אַן עֵץ מײַן תקוה. 11 און ער האָט חרה זײַן אף אויף מיר, און ער חשב [זען "חשב" בראשית 15:6] מיך פאַר זײַנעם

אַ צר. 12 יחד בוא אויף מיר זײַנע גדוד, און זיי סלל אויס זייער דֶּרֶךְ קעגן מיר, און זיי חנה אַרום מײַן אֹהֶל. 13 מײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU , זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] האָט ער רחק פון מיר, און מײַנע באַקענטע זײַנען זָר [זור] פון מיר. 14 מײַנע קרובים זיך חדל, און מײַנע גוטע פרײַנט האָבן מיך שכח. 15 מײַנע גֵּרֵי בַּיִת און מײַנע אמהֹת חשב [זען "חשב" בראשית 15:6] מיך פאַר אַ זָר, אַ נכרי בין איך געוואָרן אין זייערע אויגן. 16 איך קרא מײַן עֶבֶד, און ער ענה נישט, איך חנן זיך בײַ אים מיטן פֶּה. 17 מײַן רוּחַ איז זור צו מײַן אִשָּׁה, און איך חנן צו בני בטני. 18 אַפילו עוילים מאס [זען תהלים 118:22] מיך, איך קום זיך, און זיי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] מיר אַקעגן. 19 מיך תעב אַלע מײַנע מתי סוד, און די וואָס איך האָב אהב, הפך זיך קעגן מיר. 20 צו מײַן עוֹר און צו מײַן בשׂר איז דבק מײַן עצם, און איך בין התמלט [מלט] מיט די עוֹר פון מײַנע ציין. 21 חנן אײַך אויף מיר, חנן אײַך אויף מיר, איר רעים מײַנע, וואָרעם די יָד א-לוֹהַ האָט מיך נגע [זען ישעיה 53:4]. 22 לָמָּה רדף איר מיך אַזוי ווי א-ל, און קענט זיך נישט שׂבע [זען ישעיה 53:11] מיט מײַן בשׂר [זען תהלים 16:9]? 23 הלוואי ווערן אָבער כתב מײַנע מִלָּה! הלוואי ווערן זי אין אַ סֵפֶר הוחק [חקק]! 24 מיט אַן עֵט ברזל און עֹפֶרֶת אויף אייביק אין צור חצב! 25 וואָרעם איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] מײַן גוֹאֵל [יוח"אַ 4:14] חי [זען https://www.youtube.com/watch?v=vdA1MfH2bxQ], און אחרון וועט ער קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויף עפר

https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0]
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ]. 26 אָבער אחר מײַן עוֹר איז דאָס נקף, און אין מײַן בשׂר [זען תהלים 16:9] איז עס: איך וויל חזה א-לוֹהַ [זען
https://www.youtube.com/watch?v=XI5o29NQHqw
https://www.youtube.com/watch?v=f1qRyGf936I זען בראשית 24:43; 24:16; שמות 2:8; משלי 30:19; שיר השירים 1:3; 6:8; ישעיה 7:14; דברי הימים א 15:20;
זען "עִמָּנוּ אֵ-ל" ישעיה 7:14; זען

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען ברית חדשה, ירמיה 31:30-34
https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws

[https://www.youtube.com/watch?v=pKtEjsq37CU

! 27 אַז איך אַליין זאָל חזה פאַר מיר, און מײַנע אויגן זאָלן ראה, און נישט קײן זר; כּלה מײַנע כִּלְיָה אין מײַן חיק. 28 ווען איר אמר: ווי וועלן מיר אים רדף! אַזוי ווי דער שֹׁרֶשׁ פון דער זאַך וואָלט זיך מצא אין מיר, 29 האָט גור פאַר דער חֶרֶב, וואָרעם מיט חֵמָה זײַנען די עונות פון דער חֶרֶב; דעריבּער זאָלט איר ידע אַז אַ דִּין איז פאַראַן.

איוב20

1 האָט ענה צופר דער נַעַמָתִי, און האָט אמר: 2 דעריבּער שוב מיר מײַנע שׂעִיפִּים [שָׂעִיף] פון וועגן וואָס איך חוש אין מיר: 3 דעם מוסר פון מײַן כלמה האָב איך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] און רוּחַ פון מײַן בִּינָה ענה מיר. 4 ידע דאָס וואָס איז פון אייביק אָן, פון זינט אָדָם איז שׂים אויף אֶרֶץ? 5 אַז דאָס רִנָּה פון רשָׁעים איז מקרוב, און די שִׂמחה פון חנף [זען יהודים אין משיח 12:16] עדי רגע? 6 ווען ביזן שָׁמַיִם זאָל עלה זײַן שִׂיא, און זײַן קאָפּ זאָל ביזן וואָלקן נגע [זען ישעיה 53:4], 7 וועט ער ווי זײַן גֵּל לנצח אבד [זען יוחנן 3:16]; זײַנע רֹאִים וועלן אמר: ווּ איז ער? 8 ווי אַ חָלום וועט ער עוף, און מע וועט אים נישט מצא, און ער וועט הדד [נדד] ווערן ווי אַ חִזָּיוֹן לָיְלָה. 9 דאָס אויג האָט אים שזף, און נישט מער, און מער וועט אים נישט שור זײַן מקוֹם. 10 זײַנע בָּנִים וועלן רצה די דלים, יאָ, זײַנע

אייגענע ידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] וועלן שוב זײַן אוֹן. 11 זײַנע עצמות זײַנען מלא מיט זײַן עלומים, אָבּער מיט אים אין עָפָר [זען דניאל 12:2] וועט זי זיך שכב. 12 הגם המתיק [מתק] איז דאָס רָעָה אין זײַן פֶּה, ער כחד עס אונטער זײַן לשׁוֹן, 13 ער חמל עס, און לאָזט עס נישט עזב, און מנע עס אין זײַן חֵךְ, 14 ווערט זײַן לֶחֶם נהפך [הפך] אין זײַנע מֵעֶה, מרורה פון פֶּתֶן איז אינעווייניק בּײַ אים. 15 חֵיל האָט ער בלע, און וועט עס הקיא [קיא, זען התג' 3:16], פון זײַן בטן וועט עס א-ל ירש. 16 גיפט פון פתנים פלעגט ער ינק, וועט די לשׁוֹן פון אַן אפעה אים הרגען. 17 ער וועט נישט ראה די פלגות, די נהרי נחלי דבש און חמאה. 18 ער שוב צוריק זײַן יגע, און וועט עס נישט בלע, ווי חיל תמורה [זען רות 4:7], וועט ער זיך דערמיט נישט עלס. 19 ווײַל ער האָט רצץ, עזב די דלים, געגזלט אַ בּית וואָס ער האָט נישט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. 20 אמנם ער האָט נישט ידע קײן שלו אין זײַן בטן, וועט ער מיט זײַן חָמוּד נישט מלט ווערן. 21 נישטא קײן שׂריד פאר אים צו אכל, דעריבּער וועט זײַן טוֹב נישט חול. 22 ווען זײַן שֶׁפֶע איז מלא, וועט אים צרר ווערן, כָּל יָד פון עָמֵל וועט בוא אויף אים. 23 ער וועט האלטן בּײַ מלא זײַן בטן, וועט ה' שלח אויף אים זײַן חרון אף [זען רומ' 1:18], און מטר אויף אים מיט זײַן לָחוּם. 24 ער וועט ברח פון אַ נשק בּרזל, וועט אים הלף אַ קשת נְחוּשָׁה. 25 ער שלף, און עס יצא פון גוה, יאָ, די בָּרָק פון זײַן מְרֹרָה; זײַנען הלך אויף אים אֵימָה. 26 כָּל חֹשֶׁךְ איז טמן פאַר זײַנע צָפוּן, אים וועט אכל אֵש לֹא נֻפָּח [נפח]; עס וועט רעה דעם שָׂרִיד אין זײַן אֹהֶל. 27 די הימלען גלה זײַן עון [זען

https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI], און אֶרֶץ קום זיך קעגן אים. 28 גֵּלָה וועט דער יְבוּל פון זײַן בּית, עס ווערט נגר אין יוֹם אפּוֹ [זען רומ' 1:18]. 29 דאָס איז דער חלק אדם רשע פון אלוקים, און זײַן נחלה אֵמֶר פון א-ל.

איוב21

1 האָט ענה אִיּוֹב, און האָט אמר: 2 שמע שמע צו מײַן מלה, און זאָל דאָס זײַן אײַערע תנחומות. 3 נשׂא [זען ישעיה 53:4] מיך אַז איך זאָל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14]; און נאָך מײַן דבר וועסטו לעג [זען תהלים 22:8,

https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo

https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 4 איז קעגן אָדָם מײַן שִׂיחַ? און מדוע זאָל נישט קצר ווערן מײַן רוּחַ? 5 פנה זיך צו מיר, און ווערט שמם, און שׂים יָד אויפן פֶּה. 6 אַז ווי איך זכר זיך אַזוי ווער איך

נבהל [בהל], און מײַן בשׂר אחז אָן פלצות. 7 מדוע חיה די רשָׁעים, עתק זיך, און זײַנען גָּבַר אין חיל? 8 זייער זֶרַע כון
פאַר זייער פנים בײַ זיי, און זייערע צאצא פאַר זייערע אויגן. 9 זייערע בּתּים זײַנען שלום, אָן פַּחַד, און די שבט [זען
תהלים 45:7] פון א-לוֹהַ איז נישט אויף זיי. 10 זײַן שור עבֹר און הגעיל [געל] נישט, זײַן פָּרָה פלט זיך און שכּל נישט.
11 זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ווי צאָן זייער עויל, און זייערע ילדים רקד אַרום. 12 זיי נשא מיט תֹּף און כִּנוֹר,
און שׂמח זיך צום קוֹל פון דער עוּגָב. 13 זיי כלה אין טוֹב זייערע טעג, און אין רגע נחת זיי אין שְׁאוֹל. 14 און זיי אמר
צו א-ל: סור זיך פון אונדז, מיר חפץ [זען ישעיה 53:10] נישט דַעַת פון דײַנע דרכים. 15 וואָס איז שַׁדַּי, אַז מיר זאָלן
אים עבד? און וואָס וועלן מיר יעל, אַז מיר וועלן פגע צו אים? 16 זייער טוֹב איז דאָך נישט אין זייער יָד; דער עצה
פון די רשָׁעים איז רחק פון מיר. 17 ווי אָפט איז דאָס אַז דאָס נֵר פון רשָׁעים זאָל דעך ווערן, און עס זאָל בוא אויף
זיי אֵיד? ער זאָל זיי חלק חבלים [חֶבֶל] אין זײַן אף? 18 זיי זאָלן ווערן ווי תבן פאַרן ווינט, און ווי מֹץ וואָס דער סוּפָה
גנבעט אים אַוועק? 19 א-לוֹהַ צפן זײַן אָוֶן פאַר זײַנע בָּנִים; ער אים אַליין שלם אַז ער זאָל ידע. 20 זאָלן זײַנע אויגן
ראה זײַן כִּיד, און פון חֵמָה פון שַׁדַּי זאָל ער שתה. 21 וואָרעם וואָס חפץ [זען ישעיה 53:10] אים זײַן בּית [זען "בית"
ירמיהו (34)33-(31)30:31] נאָך אים, ווען די מִסְפַּר פון זײַנע חדשים איז חצץ? 22 קען מען א-ל למד דַעַת, אַז ער
שפּט די רמים? 23 זֶה מות אין זײַן עמם תֹּם, אין גאנצן שאנן און שלו; 24 זײַנע עטין זײַנען מלא מיט חֶלֶב, און דער
מֹחַ פון זײַנע עצמות איז שקה. 25 און זֶה מות אין אַ נפש מרה, און האָט נישט אכל קיין טוֹב. 26 יחד אין עָפָר [זען
דניאל 12:2] שכב זיי, און רִמָּה כסה זיי [זען
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]. 27 הִנֵּה איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו
53:3] דאָך אײַערע מחשבות, און ווי איר חמס זיך מיט מזמות אַקעגן מיר, 28 אַז איר אמר: ווּ איז דאָס בּית נדיב?
און ווּ דאָס אֹהֶל משכנות רשעים? 29 האָט איר נישט שאל [זען תהלים 12-2:7] בײַ די עוברי דרך? איר וועט דאָך
נישט נְכַּר זייערע אֹתֹת, 30 אַז אין דעם יוֹם אֵיד ווערט נחשׂך דער רָע, אין דעם יוֹם עברות ווערן הובל [יבל]. 31 ווער
נגד אים אין פנים פון זײַן דֶּרֶךְ? און וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] ווער שלם אים? 32
וואָרעם ער ווערט הובל [יבל] צו קברות [זען ישעיה 53:9], און שקד אויפן גדיש. 33 מתק זײַנען צו אים די רגב פון
נחל, און נאָך אים מָשַׁךְ זיך כּל אָדָם, און אים פאַרויס אָן אַ מִסְפַּר. 34 און ווי ווילט איר מיך נחם מיט הֶבֶל, אַז
אײַערע תשובות שאר מַעַל?

איוב22

1 האָט ענה אֱליפז דער תֵּימָני, און האָט אמר: 2 קענען דען גבר סכן א-ל? קענען אַ מַשְׂכִּיל סכן אים. 3 האָט שַׁדַּי
חפץ [זען ישעיה 53:10] אַז דו ביסט אַ צדיק? אָדער אַ בצע אַז דו ביסט תמם אין דײַנע דרך? 4 צי וועגן דײַן יראת ה'
יכח ער דיך, און בוא צום משפּט מיט דיר? 5 איז נישט דײַן רעה רבה, און אָן קץ דײַנע עונות? 6 וואָרעם פלעגסט
חבל בײַ דײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] חִנָּם, און די בגדים פון די ערומים פלעגסטוּ הפשיט [פשט]. 7 מַיִם דעם
עיף פלעגסטוּ נישט שקה, און פון דעם רָעֵב פלעגסטוּ מנע לֶחֶם. 8 יאָ, דעם אִיש זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ
ה'], אים געהערט הָאָרֶץ, און דער נְשׂוּא פנים, ער ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף איר. 9 אלמנות
האָסטוּ שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ריקם, און די זרוֹעַ [זען זרוֹעַ ה' משיח, ישעיהו 53:1] פון יתומים פלעגן דכא
[זען ישעיה 53:5] ווערן. 10 דעריבער זײַנען פחים רונד אַרום דיר, און דיך בהל אַ פחד פִּתְאֹם, 11 אָדער חֹשֶׁךְ, אַז דו
קענסט נישט ראה, און אַ שפעה פון מַיִם כסה דיך. 12 אמנם, א-לוֹהַ איז אין דער גֹּבהּ פון די הימלען, און ראה, די
רֹאש כּוֹכָבים ווי רום זיי זײַנען; 13 און דו אמר: וואָס ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] א-ל? צי קען ער דורכן
ערפל שפּט? 14 עבים [עָב] זײַנען אים אַ סֵתֶר, און ער ראה נישט, און איבער דעם חוג פון שָׁמַיִם הלך ער אום. 15
ווילסטוּ שמר דעם אֹרַח עוֹלם, וואָס די מתי-אזן האָבן דרך? 16 די וואָס זײַנען קמט פאַר דער צײַט, וואָס זייער
יסוֹד איז ווי אַ נָהָר יצק געוואָרן; 17 די וואָס האָבן אמר צו א-ל: סור זיך פון אונדז! און וואָס קען זיי פעל שַׁדַּי? 18
בּעת ער האָט מלא זייערע בּתּים מיט טוֹב, יאָ, די עצה פון די רשָׁעים איז רחק פון מיר. 19 די צדיקים האָבן ראה,
און זיך שׂמח, און דער נקי האָט לעג פון זיי: 20 אמנם, נכחד [כחד] געוואָרן איז אונדזער קִים, און זייער יתר האָט
אכל דאָס אֵש. 21 סכן זיך נָא מיט אים, און זײַ אין שלוֹם! דורך דעם וועט דיר בוא טובה. 22 לקח נָא תורה פון זײַן
פֶּה, און שׂים זײַנע אֲמָר אין דײַן לֵב. 23 אַז דו וועסט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו שַׁדַּי וועסטוּ
בנה ווערן אַז דו וועסט רחק עולה פון דײַנע אוהל. 24 און שית אין עפר דאָס בֶּצֶר, און צווישן צור פון די נחלים
דאָס אוֹפיר; 25 און שַׁדַּי זאָל זײַן דײַן בֶּצֶר, און כֶּסֶף תועפות בײַ דיר. 26 וואָרעם דעמאָלט וועסטוּ מיטן שַׁדַּי זיך

קוויקן, און וועסט נשׂא צו א-לוֹהַ דײַן פנים. 27 וועסט עתר צו אים, און ער וועט דיך שמע, און דײַנע נדרים וועסטו שלם. 28 און וועסט גזר אַ זאַך, און זי וועט דיר צו קום, און אויף דײַנע דרכים וועט נגה אַן אוֹר. 29 אַז מע האָט דיך שפל, האָסטו געזאָלט אמר: עס איז אַ גֵוָה; וואָרעם ער ישע דעם וואָס שַׁח די אויגן. 30 ער וועט מלט די וואָס איז נישט נקי, און וועסט מלט ווערן דורך דער בֹּר פון דײַנע כפים.

איוב23

1 האָט ענה אִיּוֹב, און האָט אמר: 2 הַיּוֹם אויך איז מרי שחי [שִׂיחַ], מײַן יָד איז כבד פון וועגן מײַן אנחה. 3 הלוואי ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איך ווו איך מצא אים, ווי איך בוא צו זײַן תכונָה! 4 איך וואָלט ערך פאַר אים דעם מִשְׁפָּט, און מײַן פֶּה וואָלט איך מלא מיט תוכחות. 5 איך וואָלט ידע וואָס ער וואָלט מיר ענה, און פאַרשטיין [בין] וואָס ער וואָלט מיר אמר. 6 וואָלט ער מיט רב כוח ריב מיט מיר? לֹא; נײַערט אמנם וואָלט ער שׂים אויף מיר. 7 דעמאָלט וואָלט דער יָשָׁר יכח מיט אים, און איך וואָלט לנצח פלט פון מײַן שָׁפַט. 8 הִנֵּה, איך הלך פאַרויס, און ער איז נישטא, און אָחוֹר, און איך מערק אים נישט; 9 שׂמֹאול אַז ער איז עשׂה, חזה איך נישט, ער עטף זיך יָמִין, און איך ראה נישט. 10 אָבער ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דעם דֶּרֶךְ וואָס בײַ מיר, ער האָט מיך בחן, איך בין ווי זָהָב יצא. 11 אָן זײַן אשור האָט זיך אחז מײַן רגל, זײַן דֶּרֶךְ האָבּ איך שׂומר, און זיך נישט נטה. 12 אַ מצוה פון זײַנע ליפן האָבּ איך זיך נישט מוש; מער ווי מײַן חוק [זען "חֻקֵּנוּ" מתי 6:11;
https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ] האָבּ איך צפן די אֵמֶר פון זײַן פֶּה. 13 אָבער ער איז באחד, און ווער קען אים שוב? און זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] אִוָּה, און ער עשׂה. 14 יאָ, ער וועט שלם חֻקִּי, און רבות אַזוינס זענען בײַ אים. 15 דעריבער בין איך בהל פאַר אים; איך באַטראַכט, און האָבּ פחד פאַר אים. 16 און א-ל האָט הֵרַךְ [רכך] מײַן לֵב, און שַׁדַּי האָט מיך בהל. 17 וואָרעם איך בין נישט נצמת [צמת] געוואָרן פון דעם חושך, און פאַר מײַן פנים האָט כסה אֹפֶל.

איוב24

1 מדוע זײַנען נישט נצפן [צפן] פון שַׁדַּי עתים, און די וואָס ידע אים, חזה נישט זײַנע טעג? 2 גְּבוּלה השׂיג מען, עֵדֶר גזלט מען און מע רעה. 3 דעם חֲמוֹר [זען "חֲמוֹר" פון משיח, זכריה 9:9] פון יתומים נהג מען אַוועק, מע חבל דעם שור פון דער אלמנה. 4 מע נטה אביונים פון דֶּרֶךְ, חבאן זיך יחד עני פון אֶרֶץ. 5 הִנֵּה, ווי פראים אין מדבר, יצא זיי צו זייער פֹּעַל, שחר טרף; די ערבה גיט אים לֶחֶם פאַר די נערים. 6 אויפן שָׂדֶה קצר זיי זײַן בליל, און דעם כֶּרֶם פון רָשָׁע לקש זיי. 7 ערום לון זיי, אָן לבוש און אָן כּסות פון קָרָה. 8 פון דעם זֶרֶם פון די הָרִים ווערן זיי רטב, און אָן מחסה חבק זיי זיך צום צור. 9 מע גזל פון דער שׂד דעם יתום, און עני מען חבל. 10 ערום הלך זיי, אָן לבוש, און רעבים נשׂא [זען ישעיה 53:4] זיי דעם עֹמֶר. 11 צווישן זייער שור, צהר זיי; יקבים טרעטן זיי און זײַנען צמא [זען יוחנן 19:28]. 12 פון עִיר נאק די מתים [מת], און די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון חללים שוע, און א-לוֹהַ שׂים נישט קיין תפלה. 13 זיי זײַנען מֹרְדֵי אוֹר, זיי הכּיר נישט זײַנע דרך, און ישב נישט אויף זײַנע נתיבה. 14 מיטן אוֹר קום דער רוֹצֵחַ, צו קטל דעם עני און דעם אביון; און בײַ לַיְלָה איז ער ווי אַ גנב. 15 און דאָס אויג פון נואף שמר אויף נֶשֶׁף, אַזוי צו אמר: מיך וועט נישט שור אַן אויג; און אַ סֵתֶר אויפן פנים שים ער אָן. 16 זיי חתר אין דער חשך בּתּים, יומם חתם זיי זיך; זיי ידע נישט פון אוֹר, 17 וואָרעם בײַ זיי יחדו איז צַלְמָוֶת בּקר, ווײַל זיי זײַנען הכּיר [נכר] מיט די בלהה פון צַלְמָוֶת. 18 קל איז אויף פני מַיִם; קלל איז זייער חלק אויף הָאָרֶץ; ער פנה נישט אויפן דֶּרֶךְ פון כּרמים. 19 צִיָּה און חֹם גזל שנייוואַסער; און שְׁאוֹל די וואָס האָבּן חטא. 20 דער רֶחֶם שכח אים, דער רִמָּה מתק זיך אויף אים, ער ווערט מער נישט זיין זכר; און שבר ווי אַן עֵץ ווערט עולה. 21 ער רעה זיך אויף דער עקרה וואָס ילד [זען ישעיה 7:14] נישט; און די אלמנה יטב ער נישט. 22 און ער משך די אבירים מיט זײַן כוח; ער קום, און מע איז נישט אמן כון חיים. 23 [ה'] נתן אים אין בֶּטַח, ער זאָל זיך שען, אָבער זײַנע אויגן זײַנען אויף זייערע דרכים. 24 זיי ווערן רמם מעט, און שוין זײַנען זיי נישטא; יאָ, זיי ווערן הומך [מכך], ווי אַלע ווערן זיי קפץ, און ווי אַ רֹאש שִׁבֹּלֶת ווערן זיי מלל. 25 און אויב נישט אַזוי, דען, ווער וויל מיר הכזיב [כזב], און שׂים לְאַל מײַן מִלָּה?

איוב25

1 האָט ענה בִּלְדַּד דער שוחי, און האָט אמר: 2 המשל [משל] און פַּחַד זײַנען בײַ אים; עֹשֶׂה שלום בִּמְרוֹמָיו. 3 איז דאָ

אַ מִסְפַּר צו זײַנע גְּדוּד? און אויף וועמען קום נישט זײַן אוֹר? 4 און מַה יִצְדַּק אֱנוֹש עִם אֵ-ל [זען ישעיה 53:11; רומ' 4:6; 5:1,9; בראשית 15:6
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=S4Si147Y_es
https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=0J24SYOzoN4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=3qrCelL2atE
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
http://www.afii.org/ravshaultorahobservant.htm
https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ
]? און ווי קען זכה זײַן אַ געבאָרענער פון אִשָּׁה? 5 הִנֵּה, אַזש די יָרֵחַ איז נישט אהל, און די כּוֹכָבִים זײַנען נישט זכך אין זײַנע אויגן, 6 היינט ווי שוין אַן אֱנוֹש אַ רִמָּה, און אַ בֶּן אָדָם אַ תּוֹלֵעָה [זען ישעיה 66:24]?

איוב26

1 האָט ענה אִיּוֹב, און האָט אמר: 2 ווי האָסטו עזר דעם וואָס אָן כוח! הושעת [ישע] דעם זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] אָן עֹז! 3 ווי האָסטו יעץ דעם וואָס אָן חכמה, און תושיה רב געלאָזט וויסן! 4 מיט וועמען האָסטו נגד די מִלָּה? און וועמעס נְשָׁמָה איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון דיר? 5 די רפאים חולל אונטן מים מיט זייערע שׁוֹכְנִים. 6 ערום איז שְׁאוֹל פאַר אים, און אָן אַ כְּסוּת איז אֲבַדּוֹן. 7 ער נטה דעם צפון איבער דעם תוהו, ער תלה [זען דברים 21:23; שמואל ב 18:10; ישעיה 53:4] אֶרֶץ אויף גאָרנישט. 8 ער צרר מַיִם אין זײַנע עָב, און נישט בקע ווערט דער עָנָן אונטער זיי. 9 ער אחז דעם פנים פונעם כִּסֵּא, ער פרשׂ זײַן עָנָן איבער אים. 10 ער האָט חוג אַ חֹק אויפן פני מַיִם, ביז תכלית פון אוֹר און חֹשֶׁךְ. 11 די עמודים פון שָׁמַיִם רפף זיך, און ווערן תמה פון זײַן גערה. 12 מיט זײַן כוח רגע ער דעם ים, און מיט זײַן תבונה מחץ ער רַהַב. 13 דורך זײַן רוּחַ ווערט שפרה דער שָׁמַיִם; זײַן יָד האָט חלל [זען ישעיה 53:5] די נָחָשׁ בריח. 14 הִנֵּה, דאָס זײַנען קצות [קצה] פון זײַנע דרך; און וואָס פאַר שמץ דבר שמע מיר פון אים! און דעם רַעַם פון זײַנע גבורות ווער קען פאַרשטיין [בין]?

איוב27

1 און איִיב האָט ווידער נשׂה זײַן משל, און האָט אמר: 2 אַזוי ווי חַי א-ל וואָס האָט סור מײַן משפט, און שַׁדַּי וואָס
האָט מרר מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], 3 אַז אויבּ כּל זמן מײַן נְשָׁמָה איז אין מיר, און דער רוּחַ פון
א-לוֹהַ אין מײַן אף, 4 אויבּ מײַנע ליפּן וועלן דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] עולה, און אויבּ מײַן לשון וועט הגה
רמיה! 5 חלילה לי, אַז איך זאָל אײַך צדק! ביז איך וועל גוע וועל איך נישט לאָזן סור מײַן תֻּמָּה פון מיר. 6 מײַן
צדקה חזק איך זיך און וועל זי נישט הרפה [רפה]; מײַן לֵב האָט פון מײַן ימים אָן מיר נישט חרף. 7 זאָל ווערן פון
מײַן פײַנט ווי פון רָשע, און ער אז קום קעגן מיר ווי עַוָּל! 8 וואָרעם וואָס איז די תקוה פון דעם חנף, אַז ער בצע,
אויבּ א-לוֹהַ שלה זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]? 9 וועט א-ל שמע זײַן צעקה, אַז אויף אים וועט בוא
צרה? 10 צי קען ער זיך ענג מיטן שַׁדַּי, קרא צו א-לוֹהַ אין כּל עֵת? 11 איך וועל אײַך הורה [ירה] דער יָד א-ל, וואָס
איז בײַם שַׁדַּי וועל איך נישט כחד. 12 הִנֵּה האָט איר אַלע חזה, און לָמָּה דען הבל איר הֶבֶל? 13 דאָס איז דער חלק
פון דעם אדם רשע בײַ א-ל, און די נחלה וואָס די עריצים לקח פון שַׁדַּי. 14 אויבּ זײַנע בָּנִים רבה זיך, איז דאָס פאַרן
חֶרֶב, און זײַנע צאצא וועלן נישט האָבן לֶחֶם צו שׂבע [זען ישעיה 53:11]. 15 די וואָס שׂריד פון אים וועלן פון מָוֶת
קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] ווערן, און זײַנע אלמנות וועלן נישט בכה. 16 אַז ער זאָל צבר ווי עָפָר [זען "עפר"
דניאל 12:2] כֶּסֶף, און ווי חֹמֶר כון מלבוש, 17 וועט ער כון, און דער צַדִּיק וועט לבש, און מיטן כֶּסֶף וועלן די נקי זיך
חלק. 18 ער בנה ווי אַן עָש זײַן בית, און ווי אַ סֻכָּה וואָס דער נֹצֵר עשׂה. 19 ער שכב זיך אַן עושר, און שוין איז
נישטא וואָס אסף, ער פקח זײַנע אויגן, און עס איז נישטא. 20 ווי מַיִם נשׂג אים בלהה, איבּער לָיְלָה גנבעט אים
אַוועק אַ סופה. 21 דער מזרח-ווינט נשׂא [זען ישעיה 53:4] אים, אַז ער מוז הלך, און ער שׂער אים אַוועק פון זײַן
מקוֹם. 22 און ער שלך אויף אים און חמל זיך נישט; ברח וואָלט ער ברח פון זײַן יָד. 23 מע ספק איבּער אים די כּפּים
[כף], און מע שרק אויף אים פון זײַן מקוֹם.

איוב28

1 יאָ, פאַראַן אַ מוֹצָא פאַר כֶּסֶף, און אַ מקוֹם ווו זָהָב טוט מען זקק. 2 ברזל ווערט פון עפר [זען "עפר" דניאל 12:2]
לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13], און פון אֶבֶן צוק מען נחשת. 3 [דער מענטש וואָס איז אַ
גרעבער] שׂים אַ קץ צו חֹשֶׁךְ, און ביז כּל תכלית חקר ער אֶבֶן פון אֹפֶל און צַלְמָוֶת. 4 ער פרץ אַ נחל ווייט פון אַ גר
[גור]; שכח פון רגל; זיי דלל, ווייט פון אנוש נוע זיי. 5 אֶרֶץ, פון איר יצא לֶחֶם, אָבּער אונטער איר איז הפך ווי פון אֵש.
6 דער מקוֹם פון סאַפּיר זײַנען אירע אבנים [זען מתי 3:9], און שטויבּן פון זָהָב זײַנען דערין. 7 דעם נתיב, אים ידע
[זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט קיין עַיִט, און נישט שזף האָט אים דאָס אויג פון אַן אַיָּה. 8 נישט דרך
האָבּן אים בני-שחץ, נישט עדה האָט אויף אים דער שָׁחַל. 9 צום חלמיש שלח ער זײַן יָד, ער הפך פון שֹׁרֶשׁ [זען
ישעיה 11:1] די הָרִים. 10 אין צורות בקע ער יְאֹרִים [יְאֹר], און אַלע דאָס יְקַר ראה זײַן אויג. 11 ער חִבֵּשׁ מבכי נהרות,
און תַּעֲלֻמָה ער יצא אין אוֹר. 12 אָבּער חכמה פון וואַנען קען מצא ווערן, און ווו איז דער מקוֹם פון בִּינָה? 13 קיין
אנוש ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט איר עֵרֶךְ, און זי מצא זיך נישט אין אֶרֶץ חיים [זען ישעיה 53:8].
14 דער תהֹום אמר: נישט אין מיר; און דער ים אמר: נישט בײַ מיר. 15 פאַר איר קען נישט נתן [זען ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ווערן סגור, און כֶּסֶף קען נישט שקל ווערן פאַר איר מחיר. 16 זי קען נישט סלה ווערן מיט
כתם-אוֹפיר, מיט טײַערן שֹׁהַם און סאפיר. 17 זָהָב און זכוכית זײַנען נישט איר ערך, און כּלים פון פַּז איר תְּמוּרָה
[זען תמורָה, רות 4:7

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]. 18 ראמות און גביש דאַרפן נישט זכר ווערן,
און מער פון פנינים איז דער מֶשֶׁך פון חכמה. 19 פטדה פון כוש איז נישט איר ערך, מיט כתם זָהָב קען זי נישט סלה
ווערן. 20 פון וואַנען בוא חכמה? און ווו איז דער מקוֹם פון בִּינָה? 21 אַז זי איז נעלם פון די אויגן פון כּל חָי, און פון
עוֹף הַשָּׁמַיִם איז זי סתר. 22 אבדון און מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] אמר: מיט אונדזערע אוזנַיִם האָבּן מיר שמע
[זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] איר שֵׁמַע [זען "שמועָה" ישעיהו 53:1]. 23 אלוקים פאַרשטייט איר דֶּרֶךְ, און ער
ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איר מקוֹם. 24 וואָרעם ער נבט ביז די קצות הארץ, אונטערן כּל הַשָּׁמַיִם
ראה ער. 25 ווען ער האָט עשׂה פאַרן ווינט אַ משקל, און מַיִם תכן מיט אַ מאָס, 26 ווען ער האָט עשׂה פאַרן מָטָר אַ
חֹק, און אַ דֶּרֶךְ פאַרן חזיז קלוֹת, 27 דעמאָלט האָט ער זי ראה און זי ספר, זי כון און אויך זי חקר. 28 און ער האָט
אמר צו אדם: הִנֵּה, יראת אֲדֹנָי דאָס איז חכמה, און זיך סור פון רָע איז בִּינָה.

איוב29

1 און איוֹב האָט יסף נשׂא [זען ישעיה 53:4] זײַן משל, און האָט אמר: 2 ווער נתן מיך אַזוי ווי אין די חדשים קֶדֶם, ווי
אין די טעג וואָס א-לוֹהַ האָט מיך שמר! 3 ווען זײַן נֵר האָט הלל איבּער מײַן קאָפּ, ווען פאַר זײַן אוֹר פלעג איך הלך
אין דער חשך. 4 אַזוי ווי איך בין געווען אין די טעג פון מײַן חֹרֶף, ווען די סוד א-לוֹהַ איז געווען אויף מײַן אוֹהֶל; 5
ווען שַׁדַּי איז נאָך געווען מיט מיר; רונד אַרום מיר מײַנע נערים. 6 ווען מײַנע הֲלִיכֹּת האָבן זיך רחץ אין חֵמָה, און דער
צור האָט צוק בײַ מיר פֶּלֶג מיט שֶׁמֶן. 7 אַז איך בין יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צום שער אין קֶרֶת, כון אין
רחוב מײַן מושב, 8 האָבן נערים ראה און זיך נחבא [חבא], און יָשִׁישׁ האָבן זיך קום און עמד. 9 שׂרים האָבן זיך עצר
פון מלים, און די כף פלעגן זיי שׂים אויף זייער פֶּה. 10 דער קוֹל פון נגידים האָט זיך נחבא [חבא], און זייער לשׁוֹן
האָט זיך דבק [זען פיל' 1:5] צו זייער חֵךְ. 11 וואָרעם ווו אַן אֹזֶן האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] האָט
מיך אשר, און ווו אַן אויג האָט ראה, האָט מיר העיד [עוד]. 12 ווײַל איך פלעג מלט דעם עָנִי וואָס האָט שוע, און
דעם יתום וואָס האָט נישט קיין עֹזֵר. 13 די ברכה פון דעם אֹבֵד פלעגט בוא אויף מיר, און דאָס לֵב אלמנה איך
געמאכט צו רנן. 14 איך האָב לבש צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו
זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8], און זי האָט מיך לבש, ווי אַ מעיל און אַ צניף איז געווען מײַן מִשְׁפָּט. 15 אויגן בין איך
געווען פאַרן עִוֵּר, און רגלים [זען תהלים 22:17] פאַרן פִּסֵּחַ בין איך געווען. 16 איך בין געווען אָב פאַר די אביונים,
און דעם מִשְׁפָּט פון דעם וואָס איך האָב נישט ידע, פלעג איך חקר. 17 און איך האָב שבר די מתלעות פון דעם עָוֶל,
און פון זײַנע ציינער שלך דעם טרף. 18 און איך האָב אמר: בײַ מײַן קֵן וועל איך גוע, און ווי דער חול וועל איך מערן
טעג. 19 מײַן שֹׁרֶשׁ [זען ישעיה 11:1] וועט פתח צום מַיִם, און דער טוי וועט לון אויף מײַן קציר. 20 מײַן כבוד וועט
חָדָשׁ [זען ירמיה 31:30] בײַ מיר, און מײַן קשת וועט אין מײַן יָד זיך חלף. 21 צו מיר האָט מען זיך שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] און יחל, און מע פלעגט דמם אויף מײַן עצה. 22 נאָך מײַן דברים
פלעגט מען מער נישט שנה און אויף זיי פלעגט נתף מײַן מִלָּה. 23 און זיי האָבן יחל ווי אויף מָטָר אויף מיר, און פער
זייער פֶּה ווי אויף מלקוש. 24 אַז איך פלעג שׂחק צו זיי, פלעגט זיך זיי נישט אָמַן [זען בראשית 15:6]; און דאָס אוֹר
פון מײַן פנים פלעגן זיי נישט נפל. 25 איך פלעג בחר זייער דֶּרֶךְ, און פלעג ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] ראֹש [זען 3 ראשים איז אחד אין זֹהַר

http://www.afii.org/zoharthreeinone.htm

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

], און שכן [זען יוחנן 1:14] ווי מלך צווישן גדוד, ווי דער וואָס טוט אֲבֵלִים נחם.

איוב30

1 און אַצונד שׂחק פון מיר צעירים פון מיר אין טעג, וואָס איך האָב מיך מאס [זען תהלים 118:22] צו שית זייערע
אֲבוֹת מיט די כּלבים [זען תהלים 22:17] פון מײַנע צאָן 2 יאָ, צו וואָס מיר דער כוח פון זייערע ידים [זען "יד" תהלים
22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**]? זייער כֶּלַח איז געווען פאַרלאָרן [זען
יוחנן 3:16]. 3 די וואָס זײַנען פון חֶסֶר און כַּפָּן גלמוד, וואָס ערק די צִיָּה אין אֶמֶשׁ שׁוֹאָה און מְשׁוֹאָה. 4 די וואָס קטף
מלוח אין שִׂיחַ, און שֹׁרֶשׁ [זען ישעיה 11:1] פון רֹתֶם זייער לחם. 5 פון צווישן גֵּו ווערן זיי גרש, מע רוע אויף זיי ווי
אויף אַ גנב. 6 אין ערוץ נחלים מוזען זיי שכן [זען יוחנן 1:14], אין חֹר פון עפר [זען דניאל 12:2] און כֵּף. 7 צווישן די
שׂיחים [שִׂיחַ] נהק זיי, אונטער חרול זײַנען זיי ספח. 8 בני נבל און יונגען אָן שֵׁם [זען שֵׁם פון משיח, זכריה 6:11-12],
וואָס זײַנען נכא פון הָאָרֶץ. 9 און אַצונד בין איך זייער נגינה געוואָרן, און איך בין פאַר אַ מִלָּה בײַ זיי. 10 זיי תעב
מיך, זיי רחק זיך פון מיר, און זיי חשׂך זיך נישט מיר אין פנים צו רֹק [זען ישעיה 50:6; מתי 26:67]. 11 וואָרעם מײַן
בוגנשטריק האָט ער פתח און מיך ענה, און זיי שלח די רֶסֶן פאַר מיר. 12 אויף יָמִין קום זיך דאָס פרחח; זיי שלח
מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], און סלל קעגן מיר זייערע ארחות אֵיד. 13 זיי האָבן נתס מײַן נתיבה, זיי יעל מײַן
הַוָּה; קיין עֹזֵר זאָל זיי נישט האָבן! 14 ווי אַ פרץ רחב אתה זיי, מיט שואה זיי זיך גלל. 15 בלהה זײַנען הפך קעגן מיר,
זיי רדף ווי ווינט מײַן נדיבה, און ווי עָב איז עבר מײַן ישועה. 16 און אַצונד שפך זיך אין מיר מײַן נפש [זען "נפש" פון
משיח ישעיהו 53:10], יְמֵי עֹנִי האָבן מיך אחז. 17 די לַיְלָה נקר מײַנע עצם אין מיר, און מײַנע ערק שכב נישט. 18 אין
רב כֹּחַ איז מײַן לבוש התחפשׂ; ווי דער קאָלנער פון מײַן כֻּתֹּנֶת [זען יוחנן 19:23] מיך אזר. 19 ער האָט מיך ירה אין
חֹמֶר, און איך בין משל צו עָפָר [זען דניאל 12:2] און אֵפֶר. 20 איך שוע צו דיר, און דו ענה מיר נישט; איך עמד, און
דו קוקסט מיך אָן. 21 ביסט נהפך [הפך] געוואָרן אין אַכזר צו מיר, מיט דער עֹצֶם פון דײַן יָד שׂטם מיך. 22 נשׂא

מיך אויפן ווינט, מאַכסט מיך רכב דערויף, און מאכסט מוג מײַן תושיה. 23 יאָ, איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] וועסט צום מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] מיך ברענגען, און צום בית מועד לכל-חי. 24 אָבּער מען נישט שלח די יָד אויף אַ עִי, טאָמער וועט דערין זײַן אַ שוּעַ פאַרן פִּיד? 25 צי האָבּ איך נישט בכה פאַר אים וועמענס טאָג איז קשה? מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט דאָך עגם פאַרן אביון. 26 אָבּער איך האָבּ קוה אויף טוֹב, און רָע איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]; און איך האָבּ יחל [זען ישעיה 42:4] אויף אוֹר, און אֹפֶל איז בוא. 27 מײַנע מֵעֶה רתח און דמם נישט; יְמֵי עֹנִי קדם מיר. 28 קדר הלך איך אום, אָן חמה; איך קוּם [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] אין קהל און שוע. 29 איך בין געוואָרן אַן אָח צו תַּנִּים [תַּנִּים], און אַ רֵעַ צו בנות יענה. 30 מײַן עור איז שוואַרץ געוואָרן אויף מיר, און מײַן עצם איז חרר פון חֹרֶב. 31 און געוואָרן צו אֵבֶל איז מײַן כִּנּוֹר, און מײַן עוּגָב צו קוֹל פון בכה.

איוב31

1 אַ בְּרִית האָבּ איך כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט מײַנע אויגן; דעריבּער וואָס זאָל איך קוקן אויף אַ בְּתוּלָה [זען https://www.youtube.com/watch?v=Ayyta5hBRAQ]? 2 וואָרעם וואָס איז דער חלק פון א-לוֹהַ פון אויבן, און די נחלה פון שַׁדַּי פון דער מרומים? 3 אויבּ נישט איד פאַרן עַוָל, און נֶכֶר פאַר די פֹּעֲלֵי-אָוֶן? 4 ער דען נישט ראה מײַנע דרך, און ציילט אַלע מײַנע טריט? 5 אויבּ איך הלך מיט שוא, און חוש צו מרמה [זען ישעיה 53:9] האָט מײַן רגל 6 זאָל ער מיך שקל אויף מֹאזנים פון צדק [זען דניאל 9:24], און א-לוֹהַ וועט ידע מײַן תֻּמָה 7 אויבּ מײַן טריט האָט זיך נטה פון הַדֶּרֶךְ, און נאָך מײַנע אויגן איז הלך מײַן לֵב, און אין מײַנע כף האָט זיך דבק מאום, 8 זאָל איך זרע, און אַן אַנדערער זאָל אכל, און מײַנע צאצא זאָלן שרש ווערן. 9 אויבּ מײַן לֵב איז נפתה [פתה] געוואָרן נאָך אַן אִשָּׁה, און איך האָבּ ארב בײַ דער פֶּתַח פון מײַן רֵעַ, 10 זאָל טחן פאַר אַן אַנדערן מײַן אִשָּׁה, און אָנדערע זאָלן כרע איבּער איר. 11 וואָרעם דאָס איז זִמָּה, און דאָס איז אַן עָוֹן צום פלילים [פליל]. 12 וואָרעם דאָס איז אַן אֵשׁ וואָס אכל ביז אֲבַדּוֹן, און מײַן כֹּל תבואה וואָלט עס שרש. 13 אויבּ איך פלעג מאס [זען תהלים 118:22] דאָס מִשְׁפָּט פון מײַן עֶבֶד און מײַן אמה אין זייער ריב מיט מיר 14 וואָס וואָלט איך דען עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַז א-ל זאָל קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]? און אַז ער וואָלט פקד, וואָס וואָלט איך אים שוב? 15 האָט נישט דער וואָס האָט מיך אין בֶּטֶן [זען "בֶּטֶן" ירמיה 1:5] עשׂה, אים עשׂה? און אֶחָד אים אין רֶחֶם כון? 16 אויבּ איך פלעג מנע דעם חפץ [זען מלאכי 3:1] פון די דַּל, און די אויגן פון דער אלמנה לאָזן כלה; 17 אָדער איך פלעג אכל מײַן פַּת אַליין, און דער יתום האָט דערפון נישט אכל 18 ווייל, פון מײַן נְעוּרִים אָן איז ער גדל בײַ מיר ווי בײַ אַן אָב, און פון בֶּטֶן [זען "בֶּטֶן" ירמיה 1:5] אִמִּי אָן פלעג איך זי הנחה [נחה]. 19 אויבּ איך פלעג ראה אַן אוֹבֵד [אבד, זען יוחנן 3:16] אָן לבוש און אָן כְּסוּת דעם אביון; 20 אויבּ זײַנע חלץ האָבּן מיך נישט ברך, ווײַל מיטן גֵּז [זען ישעיה 53:7] פון מײַנע כּבשׂ פלעגט ער זיך חמם; 21 אויבּ איך האָבּ נוף אויף אַ יתום מײַן יָד, ווײַל איך פלעג ראה מײַנע עזרה אין שער, 22 זאָל מײַן כתף פון זײַן שכם נפל, און מײַן זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] זאָל פון קָנֶה שבר ווערן. 23 וואָרעם דער אֵיד פון א-ל איז געווען פחד צו מיר, און פון וועגן זײַן שְׂאֵת פלעג איך זיך נישט יכל. 24 אויבּ איך האָבּ שׂים זָהָב מײַן כֶּסֶל, און אויף כֶּתֶם אמר מײַן מבטח; 25 אויבּ איך פלעג זיך שׂמח ווײַל מײַן חֵיל איז רַב, און ווײַל מײַן יָד האָט מצא אַ סך; 26 אויבּ איך פלעג ראה די אוֹר ווי זי ההל [הלל], אָדער די יָרֵחַ יָקָר הלך, 27 און מײַן לֵב איז פתה געוואָרן אין סֵתֶר, און מײַן פֶּה האָט נשק [זען תהלים 2:12] מײַן יָד; 28 וואָלט דאָס אויך געווען אַן עָוֹן צום פליל, וואָרעם איך וואָלט כחש א-ל אין דער מעל. 29 אויבּ איך פלעג זיך שׂמח אויף דעם פִּיד פון מײַן שונא, און בין געווען עור אַז אים האָט מצא רָע 30 אַז איך האָבּ נישט געלאָזט נתן מײַן חֵךְ צו חטא, צו שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12] אַן אָלָה אויף זײַן נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10] 31 אויבּ די מתי אהלי האָבּן נישט אמר: ווער קען נתן וואָס האָט זיך נישט שׂבע [זען "שׂבע", ישעיהו 53:11] מיט בשׂר [זען תהלים 16:9] בײַ אים? 32 אויף דער חוּץ פלעגט נישט לון אַ גֵּר, מײַנע דְּלָתַיִם צום אֹרַח פלעג איך פתח [זען ישעיה 53:7] 33 אויבּ איך האָבּ כסה ווי אַן אָדָם מײַנע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עֶבֶד ה' משיח בֶּן דָּוִד און פשָׁעֵנוּ], צו טמן אין מײַן חֹב מײַן עָוֹן, 34 ווײַל איך פלעג ערץ פאַרן המון רַבָּה, און די בוּז [זען ישעיה 53:3] פון משפחות פלעגט מיך חתת, און איך האָבּ דמם און בין פון פֶּתַח [זען התג' 3:20] נישט יצא 35 הלוואי ער זאָל מיר נתן אַ שֹׁמֵעַ! הִנֵּה איז מײַן תָּו, זאָל שַׁדַּי מיר ענה, און אַ ספר זאָל כתב מײַן איש רִיב. 36 אמנם, איך וועל עס אויף מײַן שְׁכֶם נשׂא [זען ישעיה 53:4], איך וועל עס מיר ענד אַזוי ווי עטרות [עטרה]. 37 די מִסְפַּר פון מײַנע טריט וועל איך אים נגד; אַזוי ווי אַ נָגִיד [זען דניאל 9:25] וועל איך צו אים קרב. 38 אויבּ מײַן אדמה זעק אויס קעגן מיר, און יחד אירע תֶּלֶם בכה; 39 אויבּ איר כֹּחַ האָבּ איך אכל אָן כֶּסֶף, און די נפש פון אירע בעלים געלאָזט הפיח [נפח], 40 זאָל תחת חִטִּים יצא אַ חוֹחַ. און תחת [זען בראשית

22:13] שְׂעֹרָה בָּאְשָׁה. תמם די דברים פון איִּוב.

איוב32

1 און די דאָזיקע 3 אנשים האָבן שבת ענה איִּוב, ווײַל ער איז געווען צדיק אין זײַנע אויגן. 2 האָט חרה דער אף פון אליהוא בן בַּרַכאֵל דעם בּוּזִי פון דער משפחה רָם; אויף איִּוב האָט חרה זײַן אף ווייל ער מאַכט זיך צדק אַנשטאָט אלוקים, 3 און אויף זײַנע 3 רֵעַ האָט חרה זײַן אף ווייל זיי האָבן נישט מצא אַ מענה, פון דעסט וועגן האָבן זיי געמאכט הַרְשָׁעָה [זען רומ' 8:1] פון איִּוב. 4 און אליהוא האָט חכה מיט דברים אַקעגן איִּוב, ווײַל זיי זײַנען געווען זקנים פון אים אין ימים. 5 אָבער אַז אליהוא האָט ראה אַז קיין מענה איז נישטא אין פֶּה פון די 3 אנשים האָט חרה זײַן אף. 6 און אליהוא בן בַּרַכאֵל דעם בּוּזִי האָט זיך ענה און האָט אמר: צעיר בין איך פון אײַך אין טעג, און איר זײַט יָשִׁישׁ, דעריבּער האָב איך מיך זחל און ירא געהאַט אײַך חוה מײַן דַּעַת. 7 איך האָב אמר: טעג זאָלן דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] און רֹב שָׁנִים זאָלן מאַכן ידע חכמה. 8 אָבער עס איז דער רוּחַ אין אנוש, און דער נְשָׁמָה פון שַׁדַּי וואָס גיט זיי בִּינָה. 9 נישט די רַבִּים זײַנען חכמים, און נישט די זקנים פאַרשטייען וואָס איז משפט. 10 דעריבּער אמר איך: שמע מיר צו, לאָמיך אויך חוה מײַן דַּעַת. 11 הִנֵּה, איך האָב יחל אויף אײַערע דברים, איך האָב אזן צו אײַערע תבונה, בּעת איר האָט חקר מלין [מִלָּה]. 12 אָבער איך האָב זיך אתבונן [בין] צו אײַך, און הִנֵּה נישטא ווער זאָל יכח איִּוב, ווער זאָל ענה זײַנע אֵמֶר, פון אײַך. 13 אפשר וועט איר אמר: מיר האָבן מצא חכמה, א-ל קען אים נדף, נישט איש; 14 אָבער נישט ער האָט ערך צו מיר מִלָּה, און נישט מיט אײַערע אֵמֶר וועל איך אים שוב. 15 זיי זײַנען חתת, זיי ענה מער נישט, עתק זײַנען די מלים פון זיי. 16 און איך זאָל יחל, ווײַל זיי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] נישט, ווײַל זיי עמד און ענה מער נישט? 17 איך אויך וועל ענה מײַן חלק, איך אויך וועל חוה מײַן דַּעַת. 18 וואָרעם איך בין מלא מיט מלים, מיך הציק [צוק] דער רוּחַ פון מײַן בטן. 19 הִנֵּה, מײַן בטן איז ווי ווײַן וואָס איז נישט פתח, ווי אוֹב חדש ווערט ער בקע. 20 איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] און מיר וועט רָוַח ווערן, איך וועל פתח מײַנע ליפן און ענה. 21 לאָמיך אָבער נישט האבן מיט איש קיין משוא פנים, און קיין אָדָם נישט כנה. 22 וואָרעם איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט ווי צו כנה; באַלד וואָלט מיך נשׂא [זען ישעיה 53:4] עֹשֵׂנִי.

איוב33

1 אָבער שמע נָא, איִּוב, מײַנע מִלָּה, און אַלע מײַנע דברים אזן. 2 הִנֵּה נָא, איך האָב פתח מײַן פֶּה, מײַן לשון דבר אין מײַן חֵךְ. 3 יֹשֶׁר פון מײַן לֵב זײַנען מײַנע אֵמֶר, און דַּעַת פון מײַנע ליפן, מלל זיי בָּרוּר. 4 דער רוּחַ א-ל האָט מיך עשׂה, און דער נְשָׁמָה פון שַׁדַּי מיך חיה. 5 אויב דו יכל, שוב מיר, ערך דיך קעגן מיר, התיצב [יצב] זיך. 6 הִנֵּה, איך בין אַזוי ווי דו בײַ א-ל, איך אויך בין פון חֹמֶר קרץ געוואָרן. 7 הִנֵּה, מײַן אימה בעת דיך נישט, און מײַן אֶכֶף כבד נישט אויף דיר. 8 יאָ, האָסט אמר אין מײַנע אוזנַיִם, און דעם קוֹל פון די מלין האָב איך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]: 9 זַךְ בין איך, אָן אַ פּשע, חַף בין איך, און האָב נישט קיין עָוֹן [זען https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI]: 10 הִנֵּה, תְּנוּאָה מצא ער אויף מיר, ער חשב [זען בראשית 15:6] מיך פאַר זײַן אוֹיֵב [זען רומ' 5:10]; 11 ער שׂים אַרײַן אין אַ סַד מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], ער זײַן שומר איבּער אַלע מײַנע אָרחוֹת. 12 הִנֵּה אין דעם ביסטו נישט צדק, וועל איך דיר ענה, וואָרעם א-לוֹהַ איז גרעסער פון אנוש. 13 מדוע ריב זיך מיט אים, וואָס ער ענה נישט אַלע זײַנע דברים? 14 וואָרעם אחת דבר א-ל, און שתים, הגם מע שור עס נישט. 15 אין אַ חָלוֹם, אַ חזיון לָיְלָה, ווען אַ תרדמה נפל אויף אנשים, אין תנומה אויפן מִשְׁכָּב, 16 דעמאָלט גלה ער דעם אֹזֶן פון אנשים, און חתם מיט אַ מוסר צו זיי, 17 כדי אָדָם זאָל סור מעשׂה; און ער כסה פון גֵּוֶה דעם גֶּבֶר. 18 ער חשך זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון שחת, און זײַן חיים פון עבר דורכן שֶׁלַח. 19 אָדער ער ווערט יכח מיט מכאוֹב אויף זײַן מִשְׁכָּב, און אַלע זײַנע עצם ווערן אֵתָן. 20 און זײַן חיים זהם אים זיך לֶחֶם, זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] מאכל תאוה. 21 כלה ווערט זײַן בשׂר [זען תהלים 16:9] פון ראי, און שפה זײַנע עצמות, נישט ראה. 22 און זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] קרב צו דער שחת, און זײַן נפש און חַיָּה צו די מתים. 23 אויב עס איז דאָ פאַר אים אַ מלאך [זען מלאכי 3:1], אַ מליץ-יושר [זען יוחנן א 2:1; רומ' 5:12; קוהלת 7:29;
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
http://www.afii.org/bornagain.htm
http://www.afii.org/borntwice.htm
זען יהודים אין משיח 9:15; טימ"א 2:5; דברים 5:27; דאָרטן זענען געווען צוויי רבנים אין ישראל: איין רב איז געווען אַ בן אדם (א זינדיקער אזוי ווי דָוִד פון די צײַט דודס מוטער געוואָרן טראָגעדיק מיט אים, תהלים 51:7 "אֵם יָחַם"). ווידער, דאָרטן זענען געווען צוויי רבנים אין ישראל: די אנדערע רבי איז נישט אַזוינע; ער איז נישט אַ זינדיקער; ער איז דער רבי מלך המשיח פון די מִשְׁפָּחָה פון דָוִד המלך און איז געווען די צוגעזאגט משיח בן העלמה זרע האשה "אָמוֹן" פון בְּרִיאַת הָעוֹלָם זון פון דער אויבערשטער "בַּר אֱנָשׁ", בראשית 3:15; ישעיה 7:14; משלי 8:22,30; 30:4; דניאל 7:13-14] איינער פון 1000, צו נגד צו אָדָם זײַן ישר, 24 חנן ער אים, און אמר: פדע אים פון ירד אין שחת; איך האָב מצא א כֹּפֶר [אויך זען אנדערן וואָרט כֹּפֶר, ויקרא 17:11; די גְּאוּלִים זענען אומזיסט יִצְדַּק עִם ה' צוליב די פְּדוּת פון דער אויסלייזונג פון רבי מלך המשיח, ישעיהו 53:11]. 25 זײַן בשׂר ווערט טפש ווי נֹעַר, ער שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אום צו די טעג פון זײַן עלומים. 26 ער בעט צו א-לוֹהַ, און ער רצה אים, און ער ראה זײַן פנים מיט תְּרוּעָה, און שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אום אנוש זײַן צדקה. 27 ער שור צו אנשים און אמר: איך האָב חטא, און וואָס איז יָשָׁר האָב איך העוה [עוה], און עס האָט מיר נישט שוה. 28 אַזוי ער פדה זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון עבר אין שחת, און זײַן חיים ראה די אוֹר. 29 הִנֵּה, דאָס אַלע פעל א-ל, 2 מאָל, 3 מאָל, מיט גֶּבֶר, 30 כדי שוב זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] פון שחת [זען https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], דערלויכטן צו ווערן אין אוֹר החיים. 31 הַקְשִׁיב [קשב], אִיּוֹב, שמע מיר צו; חרש, און איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14]. 32 אויב דו האָסט מִלִּין, שוב מיר, דבר, וואָרעם איך חפץ דיך צו צדק. 33 אויב נישט, שמע דו מיר צו; חרש, און איך וועל דיך אלף חכמה.

איוב34

1 און אליהוא האָט זיך ענה און האָט אמר: 2 שמע, חכמים, מײַנע מִלָּה, און איר יֹדְעִים, לייגט צו דאָס אֹזֶן צו מיר. 3 וואָרעם דאָס אֹזֶן דאַרף בחן מִלִּין, אַזוי ווי דער חֵךְ טעם צו אכל. 4 לאָמיר אונדז בחר דאָס משפט, לאָמיר ידע ווערן צווישן אונדז וואָס איז טוֹב. 5 וואָרעם אִיּוֹב אמר: איך בין צדק, אָבער א-ל האָט סור מײַן מִשְׁפָּט; 6 בײַ מײַן מִשְׁפָּט ווער איך געהאַלטן אַז איך כזב, אָן פשע, אָנוש [אנש] איז מײַן וווּנד. 7 וואָסער גֶּבֶר ווי אִיּוֹב שתה לעג [זען "לעג," תהלים 22:8 https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אַזוי ווי מַיִם, 8 און ארח זיך אין חברותא [זען יהודים אין משיח 3:14] מיט פֹּעֲלֵי אָוֶן, און הלך אום מיט אנשי רשע? 9 וואָרעם ער אמר: דעם גֶּבֶר סכן גאָרניט ווען ער איז רָצָה [זען "רצה" ישעיה 42:1; https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784] מיט אלוקים. 10 דעריבער, אנשי לבב, שמע! מיר צו: חללה לא-ל פון רֶשַׁע, און שַׁדַּי פון עָוֶל. 11 אָבער די פעל אדם שלם ער אים, און לויט אֹרַח איש מצא ער אים. 12 יאָ אמנם, א-ל לֹא רשע, און שַׁדַּי לֹא עות מִשְׁפָּט. 13 ווער האָט אים פקד איבער ארצה? און ווער האָט שׂים די תבל כלה? 14 אַז ער זאָל שים זײַן לֵב אויף אים, אַז ער זאָל זײַן רוח און זײַן נְשָׁמָה אסף צו זיך, 15 וואָלט גוע כֹּל בשׂר [זען תהלים 16:9] יחד, און אָדָם וואָלט צו עָפָר [זען דניאל 12:2] זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]. 16 און אויב דו האָסט בִּינָה, שמע דאָס צו; אזן דעם קוֹל פון מײַנע מִלָּה. 17 צי קען דער וואָס שׂנא מִשְׁפָּט חבש? אָדער

ווילסטו דעם כּבֿיר צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11] באַשולדיקן [הַרְשִׁיעַ, רומ' 8:1]? 18 קען מען אמר צו
אַ מלך בליעל? רָשָׁע צו נדיבים? 19 דעם וואָס נשׂא נישט פּני שׂרים, און נכר נישט אויפן שׂוֹעַ מער ווי אויפן דָּל, ווײַל
דאָס מַעֲשֵׂה פון זײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זײַנען כּלם. 20 אין אַ רגע מות זײ, אין חצות
לָיְלָה עם ווערן געשׂ און עבר, און מע סור דעם אַבֿיר ווי נישט מיט דער יָד. 21 וואָרעם זײַנע אויגן זײַנען אויף די
דרכי-איש, און אַלע זײַנע טריט ראה ער. 22 נישטא קיין חֹשֶׁךְ און קיין צַלְמָוֶת, פאַר די פעלי אָוֶן זיך דאָרטן צו סתר.
23 וואָרעם ער שׂים נישט דעם איש עוֹד, צו הלך פאַר א-ל צום מִשְׁפָּט. 24 ער רעע כּבֿירים [כּבֿיר] לֹא חֵקֶר, און עמד
[זען "עמד" ישעיהו 10-11:1] אחרים אָנשטאָט זײ. 25 אמנם, ער הכּיר [נכר] זײערע מעבֿד, און ער הפך איבֿער לָיְלָה,
און זײ ווערן דכא [זען ישעיה 53:5]. 26 ווײַל זײ זײַנען רשָׁעים, ספק ער זײ, אין אַן מקוֹם רֹאים [ראה]. 27 ווײַל זײ
האָבֿן זיך סור פון אים, און אויף אַלע זײַנע דרכים נישט שׂכל. 28 זײ האָבֿן געמאַכט בוא צו אים דאָס צעקה פון
דעם דַּל, און דאָס צעקה פון די עניים פלעגט ער שמע. 29 און אַז ער שקט, ווער קען אים באשולדיקן [הרשיע, רומ'
8:1]? און ער סתר דעם פנים, ווער קען אים וועלן שור? סײַ בײַ אַ גוֹי סײַ בײַ אַן אָדָם יחד. 30 כּדי דער אָדָם חָנֵף זאָל
נישט מלך, כּדי קיין מוקש זאָלן נישט זײַן פאַרן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 31
וואָרעם האָט ער דען צו א-ל אמר: איך האָבֿ נשׂא, איך וועל מער נישט חבל? 32 וואָס איך חזה נישט, לערן דו מיך;
אויבֿ איך האָבֿ פעל עָוֶל, וועל איך מער נישט יסף? 33 זאָל ער שלם אויף דײַנע תּנאָים, אויבֿ דיר מאס [זען תהלים
118:22]? טאָ דו בחר, און נישט איך! און וואָס ווײַסטו, דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10]! 34 אנשי לבב וועלן מיר
אמר, און דער גבר חכם וואָס וועט מיר שמע: 35 אִיּוֹב דבר אָן דַעַת, און זײַנע דברים זײַנען אָן שׂכל. 36 מײַן אָבָה
איז אִיּוֹב זאָל בֿחן ווערן, עד נצח, פאַר זײַנע תְּשׁוּבָה אַזוי ווי אנשי אָוֶן. 37 וואָרעם ער יסף פשע צו זײַן חטא; ער ספק
צווישן אונדז, און רבה זײַנע אֵמֶר קעגן א-ל.

איוב35

1 און אליהוא האָט זיך ענה און האָט אמר: 2 חשב [זען בראשית 15:6] דאָס פאַר משפּט, אַז דו אמר: איך בין צַדיק
פון א-ל? 3 כִּי דו זאָגסט: וואָס דיר סכן? וואסער יעל האָבֿ איך דערפון מער ווי פון מײַן חטאת? 4 וועל איך דיר שוב
מִלָּה, און דײַנע רעים מיט דיר. 5 נבט צו די הימלען, און ראה, און שור אויף די שחקים [שחק] וואָס זײַנען גָּבֹהַּ
איבֿער דיר. 6 אַז דו חטא, וואָס פעל אויף אים? און זײַנען רבב דײַנע פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עֶבֶד ה' משיח בֿן דָּוִד
און פשָׁעֵנוּ], וואָס טוסטו אים? 7 אַז דו ביסט צדק, וואָס נתן אים? אָדער וואָס לקח ער פון דײַן יָד? 8 אַן איש ווי דו
האָט דײַן רֶשַׁע, און אַ בן אדם דײַן צדקה [זען בראשית 15:6; חבקוק 2:4; רומ' 5:1]. 9 פון וועגן די רֹב עשוקים זעק
מען, מע שוע זיך וועגן דעם זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] פון די רבים [זען ישעיה 53:11], 10 און מע אמר
נישט: ווו איז א-לוֹהַ עֹשִׂי, וואָס נתן זמרות [זמיר] אין דער לָיְלָה; 11 וואָס אלף אונדז מער פון בהמות אֶרֶץ, און
מאַכט אונדז חכם פון עוֹף הַשָּׁמָיִם? 12 ווען צעק מען, ער ענה נישט, וועגן דער גאון פון די רָעִים. 13 אָבֿער שָׁוְא וועט
נישט א-ל שמע, און שַׁדַּי שור עס נישט. 14 הגם דו אמר, דו קענסט אים נישט שור, איז דער דִּין פאַר אים, און
דאַרפסט חולל אויף אים. 15 און אַצונד, האָט דען פאַר גאָרנישט פקד זײַן אף און ידע [זען "ידע" דניאל 9:25;
ישעיהו 53:3] ער נישט פֵּשׁ מְאֹד? 16 אָבֿער אִיּוֹב פצה מיט הֶבֶל זײַן פֶּה, אָן דַעַת מִלִּין [מִלָּה] ער הכּבֿיר [כּבר].

איוב36

1 און אליהוא האָט יסף און אמר: 2 כּתר מיר אַ זעיר, און איך וועל דיר חוה, וואָרעם פאַראַן נאָך מלים וועגן א-לוֹהַ.
3 איך וועל נשׂא מײַן דֵּעָ רחק אַהין, און מײַן פֹּעֵל וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] צֶדֶק
[זען דניאל 9:24]. 4 וואָרעם אמנם, נישט שֶׁקֶר זײַנען מײַנע מִלָּה, תמים אין דֵּעוֹת בין איך צו דיר. 5 הִנֵּה, א-ל איז
כּבֿיר, און ער מאס [זען תהלים 118:22] קיינעם נישט; ער איז כּבֿיר אין כוח פון לֵב. 6 ער לאָזט נישט דעם רָשע חיה,
און נתן די עניים זײער משפּט. 7 ער גרע נישט זײַנע אויגן פון דעם צדיק; און מיט מלכים אויפן כִּסֵּא ישב ער זײ
לנצח, און זײ ווערן גבה. 8 און אויבֿ זײ זײַנען אסר אין זִק, לכד אין חֶבֶל פון עֹנִי, 9 נגד ער זײ זײער פעל, און זײערע
פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 53:5 עֶבֶד ה' משיח בֿן דָּוִד און פשָׁעֵנוּ] וואָס זײ התגבר [גבר] זיך. 10 ער גלה זײער אֹזֶן פאַר
מוסר [זען ישעיה 53:5], און אמר אַז זײ זאָלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] פון אָוֶן. 11 אויבֿ זײ שמע,
און עבד, כּלה זײ זײערע טעג אין טוֹב, און זײערע שָׁנִים אין נָעִים. 12 און אויבֿ זײ שמע נישט, עבר זײ דורכן שֶׁלַח,
און גוע אָן דַעַת. 13 אָבֿער די חנפי לב שׂים אף; זײ שוע נישט צו אים ווען ער אסר זײ. 14 אין נֹעַר מות זײער נפש [זען

"נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] און זיינע חיים צווישן די קְדֵשִים [קָדֵש]. 15 ער חלץ דעם עני אין זײַן עני, און גלה
אין לחץ זייער אׄזֶן. 16 און אויך דיך וואָלט ער הסית [סות] פון דער פה פון צַר, אין רַחַב ווו קיין מוּצָק איז נישטא;
און דאָס נַחַת פון דײַן שֻׁלְחָן וואָלט מלא זײַן דֶּשֶׁן. 17 אָבער ביסט מלא מיט דער דִּין פון דעם רָשע תּמך דיך דער
דִּין און די מִשְׁפָּט. 18 אמנם, זאָל דיך נאָר דער חֵמָה נישט הסית דורך סֵפֶק, און זאָל די רב כֹּפֶר דיך נישט נטה. 19
וועט דען דײַן שׁוֹעַ ערך, לׄא, נישט בְּצָר און כּל מאמץ כֹּחַ? 20 זאָלסט נישט שאף די לַיְלָה, ווען עמים ווערן עלה
אויפן אָרט. 21 זײַן שומר איבער זאָלסט זיך נישט פנה צו אָוֶן, הגם דו וואָלסט דאָס בחר איידער עֳנִי. 22 הִנֵּה, א-ל
איז השׂגיב [שׂגב] אין זײַן כֹּחַ; ווער איז אַזאַ מוֹרֶה ווי ער? 23 ווער האָט אים פקד זײַן דֶּרֶךְ? און ווער קען אמר: דו
פעל עַוְלָה? 24 זכר, אַז דו זאָלסט שׂגא זײַן פעל וואָס אנשים האָבן שיר. 25 כּל אָדָם האָבן עס חזה, דער אֱנוֹשׁ נבט
עס פון דער רָחוֹק. 26 הִנֵּה, א-ל איז שַׂגִיא, און מיר פאַרשטייען נישט, די מִסְפַּר פון זײַנע שָׁנִים איז לׄא חקר. 27
וואָרעם ער גרע די נָטָף מַיִם, זיי זאָלן זקק מָטָר פון זײַן אֵד; 28 ווען די שחקים נזל, און רעף אויף אָדָם רב. 29 יאָ, צי
פאַרשטייט מען די מפרשׂ פון עָב, די תְּשֻׁאוֹת פון זײַן סֻכָּה? 30 הִנֵּה, ער פרשׂ דערויף זײַן אוֹר; און די שֹׁרֶשׁ [זען
ישעיה 11:1] פון ים כסה ער. 31 וואָרעם דערמיט דִּין ער עמים, נתן ער אֹכֶל אין הכבּיר. 32 ער כסה אויפן כפים [כף]
דעם אוֹר, און צוה אים ער זאָל הפגיע [פגע]. 33 עס נגד וועגן אים דער רֵעַ, דער מקנה פון דעם עַל-עוֹלָה.

איוב37

1 יאָ, דערפון חָרַד מײַן לֵב, און נתר פון זײַן מקוֹם. 2 שמע! שמע! די רֹגֶז פון זײַן קוֹל, און דעם הֶגֶה וואָס יצא פון זײַן
פֶּה. 3 אונטערן כּל הַשָּׁמַיִם לאָזט ער אים שרה, און זײַן אוֹר איז ביז די כנף פון הָאָרֶץ. 4 הינטער דעם שאג אַ קוֹל; ער
רעם מיט דעם קוֹל פון זײַן גָּאוֹן; און מע קען זיי נישט עקב, ווען זײַן קוֹל ווערט שמע [זען "שמע" ישעיהו
52:15-53:12]. 5 א-ל הרעים [רעם] נפלאות מיט זײַן קוֹל, ער עשׂה גדֹלות און מיר ידע נישט. 6 וואָרעם ער אמר צום
שֶׁלֶג: פאַל אויף אֶרֶץ! דאָס גֶּשֶׁם מָטָר, צום גֶּשֶׁם פון זײַנע מאַכטיקע מטרות. 7 ער פארחתמעט די יָד פון כּל אָדָם, אַז
כּל אנשים פון זײַן מעשׂה זאָלן ידע. 8 און די חיה בוא אַרײַן אין אֶרֶב, און שכן אין אירע מעונה. 9 פון דער חֶדֶר [זען
תפילה חֶדֶר, זען https://www.youtube.com/watch?v=AnOtmiym8bw
https://www.youtube.com/watch?v=Rt5Mxl-vIV8] בוא דער סוּפָה, און פון מזרים די קָרָה. 10 פון דעם
נְשָׁמָה פון א-ל נתן עס קֶרַח, און ברייטע מַיִם ווערן מוּצָק [צוק]. 11 יאָ, ער הטריח [טרח] מיט רִי דעם עָב, ער פוץ
ענן [זען דניאל 7:13-14] זײַן אוֹר. 12 און דאָס הפך [זען מתי 18:3
https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0
https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0] זיך דורך זײַן תחבלה כדי זיי זאָלן פעל אַלע וואָס ער
צוה זיי אויפן פני תבל ארצה; 13 סײַ ער מצא עס פאַר אַ שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10], סײַ פאַר זײַן אֶרֶץ, סײַ פאַר
חֶסֶד. 14 אזן דאָס דאָזיקע, אִיּוֹב, עמד און באַטראַכט די נפלאור א-ל. 15 ווייסטו ווי א-לוֹהַ שׂים עס אַרויף אויף זיי,
און יפע דעם אור פון זײַן ענן [זען דניאל 7:13-14]? 16 ידע דעם מפלש פונעם עָב, די מפלאות פון תמים דעים? 17
ווי אַזוי דײַנע בגדים ווערן חַם, ווען אֶרֶץ ליגט שקט פון דָּרוֹם? 18 קענסטו רקע די שחקים מיט אים, חזקים ווי ראי
מוצק? 19 מאַך אונדז ידע וואָס מיר זאָלן אמר צו אים; מיר ערך נישט פון וועגן דער חֹשֶׁךְ. 20 דאַרף אים ספר ווערן
אַז איך דבר? צי דאַרף אַן איש אים אמר אַז ער איז בלע? 21 און אָקערשט האָט מען נישט ראה בהיר אין שחקים,
איז אַ ווינט עבר, און האָט אים טהר. 22 פון צפון אתה זהב, אַ נורא הוֹד איז אַרום א-לוֹהַ. 23 שַׁדַּי, אים קענען מיר
נישט מצא; ער איז שׂגיא אין כוח, אין משפט און רב צדקה ענה ער נישט. 24 דעריבּער ירא אים אנשים; ער ראה זיך
נישט כּל חכמי לֵב.

איוב38

1 און ה' האָט ענה אִיּוֹבן פון הַסְּעָרָה, און האָט אמר: 2 ווער החשיך דאָס וואָס עֵצָה מיט מִלָּה אָן דַעַת? 3 אזר נָא אָן
ווי אַ גֶּבֶר דײַנע חָלָץ, און איך וועל דיך שאל, און דו מאַך מיך ידע. 4 אֵיפֹה ביסטו געווען ווען איך האָב יסד אֶרֶץ?
[זען
https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc
https://www.youtube.com/watch?v=q2lxN0h4Ek0] נגד, אויב דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו
53:3] בִּינָה. 5 ווער האָט שׂים אירע מֵמַד, אויב דו ידע? אָדער ווער האָט נטה אַ קַו אויף אירע? 6 אויף וואָס זײַנען אירע

אדן הטבע [טבע]? אָדער ווער האָט ירה איר אֶבֶן פִּנָּה [זען תהלים 118:22]? 7 ווען די כוכבי בֹּקר האָבן רנן יחד, און
כּל בְּנֵי אלוקים האָבן רוע. 8 און ווער האָט הסיך [סוך] מיט דְּלָתַיִם [זען התג' 3:20] דעם ים, ווען ער האָט גיח און
איז פון רֶחֶם יצא? 9 ווען איך האָב שִׂים דעם ענן [זען דניאל 7:13-14] פאַר זײַן לבוש, און דעם ערפל פאַר זײַן חֲתֻלָּה
[זען לוקס 2:7], 10 און איך האָב שבר פאַר אים מײַן חק, און שִׂים בָּרִיחַ און דְּלָתַיִם [זען התג' 3:20], 11 און אמר: ביז
אַהער זאָלסטו בוא און נישט יסף, און דאָ וועט מען שית דעם גְּאוֹן פון דײַנע גַּל? 12 האָסטו זינט דײַן לעבטאָג צוה
דעם בֹּקֶר? ידעתה [ידע] דעם שַׁחַר זײַן מקוֹם? 13 כדי אחז די כנפות פון הָאָרֶץ, אַז די רשָׁעים זאָלן נער ווערן פון
איר. 14 זי הפך [זען מתי 18:3
https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0] אַזוי ווי חֹמֶר חותם, און עס התיצב [יצב] אַזוי ווי
לבוש. 15 און פון די רשָׁעים ווערט מנע זייער אוֹר, און דער רָמָה [רום] זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] ווערט
שבר. 16 ביסטו בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו די נֵבֶךְ פון ים, און אויפן
חקר פון תהָום הלך? 17 זײַנען דיר גלה געוואָרן די שְׁעָרִים פון מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], און האָסטו די שְׁעָרִים
פון צַלְמָוֶת ראה? 18 האָסטו התבננת [בין] ביז די ברייטקייטן פון אֶרֶץ? נגד, אויב דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25;
ישעיהו 53:3] דאָס כלה. 19 אויף וואסער דֶּרֶךְ שכן דאָס אוֹר? און די חֹשֶׁךְ, ווו איז איר מקוֹם, 20 אַז דו זאָלסט זי
לקח צו איר גְּבוּל, און אַז דו זאָלסט פאַרשטיין [בין] די נתיבה צו איר בית? 21 דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו
53:3] דאָס, וואָרעם דו ביסט דעמאָלט שוין געווען ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14], און די מִסְפַּר פון דײַנע טעג איז
רבים [זען ישעיה 53:11]! 22 ביסטו בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו די
אוֹצרות פון שֶׁלֶג, אָדער האָסטו די אוֹצרות פון בָּרָד ראה, 23 וואָס איך האָב חָשַׂךְ פאַר אַן עֵת [זען ירמיה 30:7] צַר,
פאַרן יוֹם קְרָב און מלחמה? 24 אויף וואסער דֶּרֶךְ חלק זיך דאָס אוֹר, פוץ זיך דער מזרח-ווינט איבער אֶרֶץ? 25 ווער
האָט פלג פאַר דער שֶׁטֶף אַ תעלה, און אַ דֶּרֶךְ פאַרן חזיז קֹלוֹת? 26 צו הַמְטִיר אויף אֶרֶץ אָן איש, אַ מדבר אָן אָדָם
דערין; 27 שׂבע [זען ישעיה 53:11] אַ שֹׁאָה און אַ משֹׁאָה, און מאַכן צמח [זען זכריה 6:11-12
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] אַ מֹצָא פון דֶּשֶׁא. 28 האָט דער מָטָר אַן אָב? אָדער
ווער האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] די אגלי טל? 29 פון וועמעס בֶּטֶן [זען
https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU] איז יצא דער קֶרַח? און דער כְּפוֹר פון שָׁמַיִם, ווער
האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]? 30 אַזוי ווי אֶבֶן ווערן מַיִם התחבא [חבא], און דער פני תהָום ווערט לכד. 31
קענסטו קשר די מעדנות פון כִּימָה, אָדער די משכת פון כְּסִיל פתח? 32 קענסטו יצא די מזרות אין זייער עת, און
דעם עיש מיט זײַנע בָּנִים נחה? 33 ווייסטו די חֻקּוֹת פון שָׁמַיִם? צי שִׂים זײַן משטר אויף אֶרֶץ? 34 קענסטו רום צום
עָב דײַן קוֹל, אַז אַ שפעה פון מַיִם זאָל דיך כסה? 35 קענסטו שלך בָּרָק, זיי זאָלן הלך, און אמר צו דיר: דאָ זײַנען
מיר? 36 ווער האָט שית אין די טֻחוֹת חכמה? אָדער ווער האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם שֹׂכוי
בִּינָה? 37 ווער ספר די שחקים [שחק] מיט חכמה? און די נֵבֶל פון שָׁמַיִם ווער שכב? 38 ווען דער עָפָר איז יצק ווי
מוּצָק, און די רֶגֶב זײַנען דבק. 39 קענסטו צוד פאַר דער לָבִיא טרף, און דעם חַיָּה פון די כּפיר מלא, 40 ווען זיי שחח
זיך אין די מעונה, ווען זיי ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין סכה אויף דער אֶרֶב? 41 ווער כון דעם
עֹרֶב זײַן ציד, ווען זײַנע ילדים שוע צו א-ל, ווען זיי תעה [זען ישעיה 53:6] אום אָן אֹכֶל?

איוב39

1 ווייסטו די עֵת ווען די יעל-סלע ילד? שמר ווען די אילות האָבן חול [זען "חול" תהלים 51:7]? 2 ספר די ירחים ווען
זיי מלא, און ווייסטו די עֵת פון זייער ילד? 3 זיי כרע, זיי פלח זייערע ילדים, זיי שלך [זען "שלך" זכריה 11:13] אַרויס
זייערע חֶבֶל. 4 זייערע יונגע ווערן חלם, זיי רבה אין בַּר, זיי יצא, און שוב זיך נישט אום צו זיי. 5 ווער האָט שלח דעם
פרא חפשי, און די מוֹסֵר פון דעם ערוד ווער האָט פתח, 6 וואָס איך האָב שִׂים דעם ערבה פאַר זײַן בית, און מלחה
פאַר זײַנע משכּנוֹת [משכן]? 7 ער שׂחק פון דעם הָמוֹן פון קריה, ער שמע נישט קיין תשאה נוֹגֵשׁ. 8 די יתור פון די
הָרִים איז זײַן מרעה, און כל ירוק דרש [זען "דרש" דברים 18:19] ער. 9 אבה דער ראם דיר עבד? צי וועט ער לון בְּיַי
דײַן אֲבוּס [זען לוקס 2:7]? 10 קענסטו קשר דעם ראם מיט זײַן עֲבֹת צו דער תלם? צי וועט ער שׂדד די עמקים
הינטער דיר? 11 קענסטו זיך בטח אויף אים, ווײַל זײַן כוח איז רב, און עזב אויף אים דײַן יגיע? 12 קענסטו אים אמן,
אַז ער וועט שוב דײַן זֶרַע, און אסף פון דײַן גֹּרֶן? 13 דער כנף פון רננים נעלס [עלס] צי איז דאָס דער אברה און נוצה
פון חסיד? 14 אמנם, זי עזב אויף הָאָרֶץ אירע בֵּיצָה, און אין עפר לאָזט זי זיי חמם. 15 און זי שכח אַז אַ רגל קען זיי
זור, און אַ חַיַּת הַשָּׂדֶה קען זיי דוש. 16 זי איז הקשיח [קשח] צו אירע בָּנִים ווי צו נישט אירע; ריק מעג זײַן איר יגיע, זי
איז אָן פחד, 17 וואָרעם א-לוֹהַ האָט זי נָשָׁה פון חכמה, און איר נישט חלק מיט בינה. 18 נאָך די צייט זי מרא אין

דער מרוֹם, זי שׂחק פון סוּס און פון זײַן רֹכב. 19 נתן דעם סוּס גבורה? לבש זײַן צַוָּאר מיט רעמה? 20 מאַכסטו אים רעש ווי אַן ארבּה? דער הוֹד פון זײַן נחר איז אֵימָה. 21 ער חפר אין עמק, און שׂוֹשׂ זיך מיטן כוח, ער יצא דעם נשק צו קרא. 22 ער שׂחק פון פחד, און ווערט נישט חתת, און ער שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] נישט פון פאַר אַ חֶרֶב. 23 לעבּן אים רנה דער אַשְׁפָּה, דער לַהַב חֲנִית און די כִּידון. 24 מיט רַעש און רוגז גמא ער אֶרֶץ, און קען נישט אמן בײַם קוֹל פון אַ שופר. 25 ווי נאָר אַ שופר, אמר ער: אַהאַ! און פון רָחוֹק ריח ער מלחמה, דעם רעם פון די שׂרים און די תרועה. 26 דורך דײַן בִּינָה פליט דען דער נֵץ, פרשׂ זײַנע כּנפים [כנף] קיין תֵּימָן? 27 צי אויף דײַן פה גבה זיך אויף דער נֶשֶׁר, און מאַכט זײַן קֵן רום? 28 אויף אַ סלע שָׁכַן ער און לון אויף אַ שֶׁן סלע און מצודה. 29 פון דאָרטן חפר ער זײַן אֹכֶל, פון רָחוֹק נבט זײַנע אויגן. 30 און זײַנע יונגע עלע דָּם, און ווו חללים דאָרטן איז ער.

איוב40

1 און ה' האָט ענה אִיּוֹבן, און האָט אמר: 2 וויל דער וואָס ריב מיטן שַׁדַּי יסוּר אים? דער וואָס יכח זיך מיט א-לוֹהַ זאָל עס ענה. 3 האָט אִיּוֹב ענה ה' און האָט אמר: 4 הִנֵּה, קלל וואָס בין איך; וואָס קען איך דיר שוב? איך שׂים אַרויף מײַן יָד אויף מײַן פֶּה. 5 1 מאָל האָבּ איך דבר, און וועל מער נישט ענה; יאָ, שתים און וועל עס נישט יסף. 6 האָט ה' ענה אִיּוֹבן פון סְעָרָה און האָט אמר: 7 אזר נָא ווי אַ גבר דײַנע חָלָץ; איך וועל דיך שאל, און דו מאַך מיך ידע. 8 צי ווילסטו אויך פרר מײַן משפּט? ווילסטו מיך געבן הרשעה [זען רומ' 8:1] כדי דו זאָלסט צדק [זען לוקס 16:15] זיך זײַן? 9 אָדער צי האָסטו אַ זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] ווי א-ל, און מיט אַ קוֹל ווי ער קענסטו הרעים [רעם]? 10 עדה זיך נָא מיט גְּאוֹן און גֹּבַהּ, און הוֹד און הָדָר זאָלסטו לבש. 11 פוץ דעם עברות פון דײַן אף, און ראה כל גֵּאֶה און שפל אים. 12 ראה כל גֵּאֶה און מאַך אים כנע, און הדך די רשָׁעים אין זייער מקוֹם. 13 טָמַן זיי אין עָפָר יחד, זייער פנים חבש אין טמן. 14 און איך אויך וועל דיר ידה [זען רומ' 2:29], אַז דײַן ימין קען דיר ישע. 15 הִנֵּה נָא דעם בהמות וואָס איך האָבּ עשׂה מיט דיר; חציר ווי בקר אכל ער. 16 הִנֵּה נָא, זײַן כוח איז אין זײַנע מָתְנַיִם, און זײַן עֹז אין די שריר פון זײַן בטן. 17 ער חפץ זײַן זָנָב ווי אַן ארז, די גיד פון זײַנען פחד זײַנען שׂרג. 18 זײַנע עצם זײַנען אפיק פון נחשת, זײַנע גֶּרֶם ווי מטיל בּרזל. 19 ער איז די רֵאשִׁית פון דרכים פון א-ל, זײַן עֹשֶׂה קען נגש מיט זײַן חֶרֶב. 20 וואָרעם בּול נשׂא [זען ישעיה 53:4] אים די הָרִים, וואָס כּל חיות פון שָׂדֶה שׂחק זיך דאָרטן. 21 אונטער צאלים שכב ער, אין סֵתֶר פון קנה און בּצה. 22 צאלים סכך אים מיט זייער צל, אים סבב אַרום ערבה פון נחל. 23 הִנֵּה, דער נָהָר עשק, און ער חפז זיך נישט, ער איז בטח, ווען ירדן גיח זיך אין זײַן פֶּה. 24 קען מען פאַר זײַנע אויגן אים לקח, מיט מוקשים נקב די אף? 25 [41:1] קענסטו משך דעם לִוְיָתָן מיט אַ חַכָּה, און מיט אַ חֶבֶל השקיע [שקע] זײַן לשוֹן? 26 [41:2] קענסטו שׂוּם אַן אַגְמוֹן אין זײַן אף, אָדער מיט אַ חוֹחַ נקב זײַן לחי? 27 [41:3] וועט ער זיך רבה תחנון בײַ דיר? צי וועט ער דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] צו דיר רַךְ? 28 [41:4] וועט ער כרת אַ בְּרִית מיט דיר, זאָלסט אים לקח פאַר אַן עֶבֶד עולם? 29 [41:5] קענסטו זיך שׂחק מיט אים ווי מיט אַ צפור, און אים קשר פאַר דײַנע נערות? 30 [41:6] וועלן זיך כרה שותּפים איבּער אים? וועלן זיי אים חצה צווישן די כנענים? 31 [41:7] קענסטו מלא מיט שֶׂכּוֹת [שֶׂכָּה] זײַן עור, און מיט צלצל דָּג זיין ראש? 32 [41:8] שׂים אויף אים דײַן כף: זכר זיך די מלחמה, וועסטו עס נישט יסף.

איוב41

1 [41:9] הִנֵּה, די תוחלת ווערט כזב; שוין פון זײַן אָנבּליק ווערט מען דאָך הוטל [טול]. 2 [41:10] נישטא דער אַכזר וואָס זאָל אים וועלן עור; היינט ווער איז דער וואָס קען זיך יצב פאַר מיר? 3 [41:11] ווער עס הקדים [קדם] אַקעגן מיר, דעם שלם איך; וואָס אונטערן כּל הַשָּׁמַיִם איז מײַן. 4 [41:12] זאָל איך אים החריש [חרש] פון זײַנע בדים, און דאָס גבורות און זײַן חִין ערך? 5 [41:13] ווער האָט גלה דעם פְּנֵי פון זײַן מלבוש? צו זײַן כֶּפֶל רֶסֶן ווער קען צוקומען? 6 [41:14] די דְּלָתַיִם [זען התג' 3:20] פון זײַן פנים ווער האָט פתח? אַרום זײַנע ציין איז אַן אימה. 7 [41:15] גאוה זײַנען די אפיקי מגנים, סגר ווי מיט אַ חותם אַ צר; 8 [41:16] איינע צו דער אַנדערער זײַנען זיי נגש, אַז רוּחַ קען נישט בוא צווישן זיי. 9 [41:17] איינע צו דער אנדערער איז דבק, זיי לכד זיך און פרד זיך נישט. 10 [41:18] זײַן עטישה הלל אוֹר, און זײַנע אויגן זײַנען ווי די עפעף פון שחר. 11 [41:19] פון זײַן פֶּה הלך לַפִּיד, כִּידוֹד אֵש מלט זיך. 12 [41:20] פון זײַנע נחיר יצא עָשָׁן, ווי פון אַ דוּד נָפוּחַ [נפח] און אגמוֹן. 13 [41:21] זײַן נפש להט ווי גחלים, און אַ להב יצא פון זײַן פֶּה. 14 [41:22] אויף זײַן צואר לון עֹז, און אים פאַרויס דוץ דאבה. 15 [41:23] די מפל פון זײַן בשׂר זײַנען דבק; עס איז יצק אויף אים, עס מוט זיך נישט. 16 [41:24] זײַן לֵב איז יצק ווי אֶבֶן, יאָ, יצק ווי אַ פלח תחתי. 17

[41:25] מִשֵּׁתוֹ [שְׁאֵת] גור זיך די אלים [אַיִל], פון שֶׁבֶר ווערן זיי התחטא [חטא] זיך. 18 [41:26] וויל מען אים נשֹׂג, קען קיין חֶרֶב נישט קום, קיין חֲנִית, קיין מסע, און קיין שריה. 19 [41:27] ער חשב ברזל פאַר תֶּבֶן, און נחשת פאַר עץ רקבון. 20 [41:28] אים ברח נישט בֵּן קשת; נהפך [הפך, זען מתי 18:3 https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0 https://www.youtube.com/watch?v=rgdehAR7j9g] אין קש ווערן פאַר אים אבני קלע. 21 [41:29] ווי קש זיינען תותח חשב, און ער שׂחק פון רַעש פון דער כידון. 22 [41:30] זיין אונטערזייט איז חדודי חרשׂ; ער רפד אַ חרוץ אויפן טיט. 23 [41:31] ער רתח ווי אַ סיר די טיפעניש, ער שׂים דעם ים ווי מרקחה. 24 [41:32] הינטער זיך לאָזט ער אַן אור נתיב; מע חשב דער תהום איז שֵׂיבָה. 25 [41:33] נישטא אויף עפר זיין גלייכן, עשׂה צו זיין אָן חת. 26 [41:34] אויף כּל גָּבֹהּ ראה ער, ער איז דער מלך איבער כּל בּני שחץ.

איוב42

1 האָט אִיּוֹב ענה ה' און האָט אמר: 2 איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז אַלע קענסטו טאָן און קיין מזמה איז נישט בצר פון דיר [זען https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I https://www.youtube.com/watch?v=q2IxN0h4Ek0]. 3 ווער קען דאָס עלם די עֵצָה אָן דַעַת? לכן נגד איך אַז איך פארשטיי נישט; נפלאות זיינען דאָס פאַר מיר, און איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט. 4 שמע, נָא, און איך וועל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14]; איך וועל דיך שאל, און דו מאַך מיך ידע. 5 מיט געהער פון אֹזֶן האָב איך פון דיר שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] און אַצונד האָט מיין אויג דיך ראה. 6 דעריבער זיך מאס [זען "מאס" תהלים 118:22] איך און האָב נחם, אין עָפָר און אפר. 7 און עס איז געווען נאָכדעם ווי ה' האָט דבר די דאָזיקע דברים צו אִיּוֹבן, האָט ה' אמר צו אֱלִיפַז דעם תֵּימָנִי: מיין אף חרה אויף דיר און אויף דיינע 2 רעים [רֵעַ], ווייל איר האָט נישט דבר וועגן מיר אַזוי נכונה [כון] ווי מיין עֶבֶד אִיּוֹב. 8 און אַצונד לקח אייך 7 פרים און 7 אֵילִים, און הלך צו עבדי [זען משיח עבדי ישעיה 53:11] אִיּוֹבן, און איר זאָלט עלה אַן עוֹלָה פאַר אייך, און אִיּוֹב עבדי וועט מתפלל [פלל] פאַר אייך, וואָרעם בּלויז זיין פנים נשׂא איך, אייך נישט עשׂות לויט נבלה, ווייל איר האָט נישט דבר וועגן מיר אַזוי נכונה ווי עבדי [זען משיח עבדי ישעיה 53:11] אִיּוֹב. 9 איז אֱלִיפַז דער תֵּימָנִי, און בִּלְדַּד דער שוחי, און צופר דער נַעֲמָתִי, הלך, און זיי האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי ה' האָט צו זיי דבר; און ה' האָט נשׂא פני אִיּוֹב. 10 און ה' האָט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7; https://www.youtube.com/watch?v=pKtEjsq37CU] שבות אִיּוֹב, אַז ער האָט מתפלל [זען https://www.youtube.com/watch?v=AnOtmiym8bw https://www.youtube.com/watch?v=Rt5Mxl-vIV8] געווען פאַר זיינע רעים [רֵעַ]; און ה' האָט יסף אַלע וואָס אִיּוֹב האָט געהאַט משנה. 11 און אַלע זיינע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], און אַלע זיינע אחות, און אַלע זיינע באַקענטע פון פריִער, זיינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אים, און האָבן אכל מיט אים לֶחֶם אין זיין בּית, און זיי האָבן אים נוד, און אים נחם אויף אַלע דעם רָעָה וואָס ה' האָט אויף אים געבראַכט; און זיי האָבן אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] איטלעכער אַ קשיטה, און איטלעכער אַ נזם זהב. 12 און ה' האָט ברך אחרית אִיּוֹב מער ווי זיין אָנהייב, און ער האָט געהאַט 14,000 צֹאן, און 6,000 גְּמַלִּים, און 1000 צמד בּקר, און 1000 אתונות. 13 און ער האָט געהאַט 7 בָּנִים און 3 בָּנוֹת. 14 און ער האָט קרא דעם שֵׁם פון איינער יְמִימָה, און דעם שֵׁם פון דער 2טן קציעָה, און דעם שֵׁם פון דער 3טן קֶרֶן-הַפּוּך. 15 און אין כּל הָאָרֶץ האָבן זיך נישט מצא נשים יפות ווי בָּנוֹת פון אִיּוֹב. און אֲבִיהֶם האָט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ נחלה צווישן זייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22), **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 16 און אִיּוֹב האָט געלעבט נאָך דעם 140 שָׁנָה; און ער האָט ראה זיינע בָּנִים און זיינע בני בנים, 4 דורות. 17 און אִיּוֹב איז מות זקן און שׂבע [זען ישעיה 53:11] מיט ימים.

שיר השירים

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

שיר1

דאָס שיר השירים [זען https://www.youtube.com/watch?v=xTmkvu4TDCU], וואָס פון שלמהן [זען https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc]. נשק [זען תהלים 2:12] זאָל ער מיך מיט די נשיקה פון זײַן פֶּה; 2 וואָרעם בעסער פון ווײַן איז דײַן דוד. 3 טוב צום רֵיחַ זײַנען דײַנע שֶׁמֶן, ריק שֶׁמֶן איז דײַן שֵׁם, דעריבער האָבן עלמות [עלמה, זען שיר השירים 6:8; ישעיה 7:14; בראשית 24:43; שמות 2:8; משלי 30:19;
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8
https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo
https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=xTmkvu4TDCU] דיך אהב. 4 משך מיך נאָך דיר, לאָמיר רוץ! זאָל דער מלך מיך בּרענגען אין זײַנע חדרים [חֶדֶר, זען https://www.youtube.com/watch?v=AnOtmiym8bw https://www.youtube.com/watch?v=Rt5Mxl-vIV8], מיר וועלן זײַן גיל און שׂמח מיט דיר, מיר וועלן זכר דײַן דוד מערער פון ווײַן. מישרים אהב האָט מען דיך. 5 שחורה בין איך, אָבער נָאוֶה, בָּנוֹת פון ירושלים, ווי די אוהלים פון קֵדָר [זען "קֵדָר" ישעיה 60:7
https://www.youtube.com/watch?v=cordMv5H68I
https://www.youtube.com/watch?v=FOlUOiT227E
https://www.youtube.com/watch?v=-YYWVUJ4KGs
http://biblicalstudies.org.uk/pdf/mjt/20-2_32.pdf
http://www.afii.org/NEWCREATIONBOOKFORMUSLIMS.pdf
http://www.afii.org/NEWCREATIONBOOKFORMUSLIMSURDUENGLISH.pdf
http://www.afii.org/NEWCREATIONBOOKFORMUSLIMSARABIC.pdf], ווי די יריעות [יריעה] פון שלמֹה. 6 נישט ראה מיך אָן וואָס איך בין שחרחֹרת, וואָרעם די שמש האָט מיך שזף. די בְּנֵי אִמִּי האָבן חרה אויף מיר, זיי האָבן מיך שׂים אַ נֹטֵרָה [נטר] פון די כּרמים; מײַן אייגענעם כֶּרֶם האָב איך נישט נטר. 7 נגד מיר דו וועמען מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט אהב, ווו דו רעה, ווו דו רבץ אין צהרים? שלמה זאָל איך זײַן ווי אַן עֹטיה [עטה] בײַ די עדרים פון דײַנע חברים? 8 אויב דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] עס דיר נישט, דו יפה פון נשים, דיר יצא אין די עקב פון די צאָן, און רעה דײַנע גְּדִיָּה בײַ די משכנות [משכן] רֹעִים [זען אפס' 4:11

https://www.youtube.com/watch?v=X5Ky1A1ih9U

https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws]. 9 צו אַ סוּסָה אין מרכּבה פון פרעֹה האָב איך דיך דמה, געליבּטע מײַן. 10 נאה זײַנען דײַנע לחי אין די תֹּרים [תור], דײַן עַנְאָר אין די חָרוּז. 11 תורי זהב דיר וועלן מיר עשׂה, מיט נקדה פון כֶּסֶף. 12 בּעת דער מלך איז געווען אויף זײַן מֵסַב, האָט מײַן נאַרד נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זײַן רֵיח. 13 ערור מֹר וואָס לון צווישן מײַנע שַׁד, 14 איז דּוֹדִי צו מיר אַן אשכול פון כֹּפֶר אין כּרמים פון עֵין-גֶּדִי. 15 בּיסט יָפָה, געליבּטער מײַן, בּיסט יָפָה, דײַנע אויגן זײַנען יוֹנים. 16 בּיסט יָפָה געליבּטער מײַן, און נעים, רענן אויך איז אונדזער עֶרֶשׂ; 17 אונדזערע קורה בית איז ארז, און אונדזערע רהיט איז ציפּרעסן.

שיר2

1 איך בין אַ חבצלת פון שָׁרון, אַ שושנה פון די עמקים [עמק]. 2 ווי שושנה צווישן די חוֹחַ, אַזוי איז מײַן געליבטע
צווישן די בָּנוֹת. 3 ווי אַ תַּפּוּחַ צווישן די עצי היער, אַזוי איז מײַן געליבטער צווישן די בָּנִים. אין זײַן צל חמד איך צו
ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13], און מתוק איז זײַן פרי צו מײַן חֵךְ. 4 ער האָט מיך געבראַכט אין דער
בית הַיָּיִן, און זײַן דֶּגֶל איבער מיר איז אהבה געווען [זען התג' 3:20]. 5 סמך מיך מיט אשישה, רפד מיך מיט תַּפּוּחַ,
וואָרעם חלה פון אהבה בין איך. 6 זײַן שׂמֹאל אונטער מײַן קאָפּ, און זײַן ימין זאָל מיך חבק. 7 איך באַשווער אײַך,
בָּנוֹת פון ירושלים, בײַ די צבאה אָדער בײַ די תַּיָּלָה פון שָׂדֶה, אויב איר וועט עור און אויב איר וועט עור די אהבה,
ביז זי וועט חפץ [זען מלאכי 3:1]. 8 האָרך! מײַן געליבטער! הנה זֶה בוא ער; ער דלג איבער די הָרִים, ער קפץ איבער
די גבעה. 9 מײַן געליבטער איז דמה צו אַ צבי, אָדער צו אַן עֹפֶר פון אַיָּל; הנה זֶה עמד הינטער אונדזער כֹּתֶל, ער שגח
דורך די חַלּוֹן, ער צוץ דורך די חרכים. 10 האָט זיך ענה מײַן געליבטער, און אמר צו מיר: קום דיר, מײַן געליבטע,
מײַן יפה, און הלך דיר. 11 וואָרעם הנה, דער סְתָו איז עבר, דער גֶשֶׁם איז חלף און הלך. 12 די נצנים האָבן זיך
באַוויזן אין אֶרֶץ, די עֵת פון זמיר איז נגע און דער קוֹל פון דער תּוֹר לאָזט זיך שמע אין אַרְצֵנוּ. 13 דער תְּאֵנָה
[פייגנבוים, זען הושע 9:10; מתי 24:32] חנט זײַנע פַּגָּה, און די גְּפָן אין סמדר נתן אַ רֵיח. קום דיר, הלך, מײַן
געליבטע, מײַן יפה, און הלך דיר. 14 מײַן יונה אין די חגוים פון סלע, אין דער סֵתֶר מדרגה, לאָז מיך ראה דײַן
מראה, לאָז מיך שמע דײַן קוֹל, וואָרעם דײַן קוֹל איז עָרֵב, און דײַן מראה איז נאוה. 15 אחז אונדז די שועל, שועלים
קטנים וואָס חבל די כּרמים, וואָרעם אונדזערע כּרמים זײַנען אין סמדר. 16 מײַן געליבטער געהערט מיר, און איך
געהער אים, דעם וואָס רעה צווישן די שושנה. 17 ביז פּוח וועט דער יוֹם, און נוס וועלן די צל, זיך סבב, מײַן
געליבטער, און זײַ דמה צו אַ צבי, אָדער צו אַן עֹפֶר פון אַיָּל, אויף די הָרִים פון בֶּתֶר.

שיר3

1 אויף מײַן מִשְׁכָּב בײַ לילות האָב איך בקש דעם וואָס מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט אהב;
איך האָב אים בקש, און האָב אים נישט מצא. 2 לאָמיך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און סבב אין עִיר,
אין די שׂוּק און אין די רחוב, לאָמיך בקש דעם וואָס מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט אהב. איך
האָב אים בקש, און האָב אים נישט מצא. 3 האָבן מיר מצא די שֹׁמְרִים וואָס סבב אין דער עִיר: דעם וואָס מײַן נפש
[זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט אהב צי האָט איר ראה? 4 כמעט בין איך עבר פון זיי, באַלד האָב איך
מצא דעם וואָס מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] האָט אהב; האָב איך אים אחז און האָב אים נישט
הרפה [רפה], ביז איך האָב אים געבראַכט אין בית אִמִּי, און אין חדר פון מײַן הָרָה [זען יָחַם, תהלים 51:7;

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ]. 5 איך באַשווער אײַך, בָּנוֹת פון ירושלים, בײַ
די צבאה אָדער בײַ די אילה פון שָׂדֶה, אויב איר וועט עור און אויב איר וועט עור די אהבה, ביז זי וועט חפץ [זען
מלאכי 3:1]. 6 ווער איז די וואָס עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2] פונעם מדבר, אַזוי ווי תימרה פון עָשָׁן, מְקֻטֶּרֶת מיט
מוֹר און לְבוֹנָה, מיט אַלע אבקה פון רוכל [רכל]? 7 הנה איז דאָס מִטָּה פון שלמֹהן, 60 גיבורים סביב איר, פון די
גיבורים פון ישראל; 8 אַלע אחז מיט חֶרֶב, למד אין מלחמה; איטלעך זײַן חֶרֶב אויף זײַן יָרֵךְ, פון וועגן דער פחד אין
די לילות. 9 אַן אפריון האָט זיך מלך שלמֹה עשׂה פון עצי הלבנון; 10 אירע עמוּד האָט ער פון כֶּסֶף עשׂה, איר רפידה
פון זָהָב, איר מֶרְכָּב פון ארגמן; אינעווייניק רצוף [רצף] מיט אהבה פון די בָּנוֹת פון ירושלים. 11 יצא, בָּנוֹת פון צִיּוֹן,
און ראה אָן מלך שלמֹה, אין דער עֲטָרָה וואָס אמוֹ האָט אים עָטַר, אין זײַן יוֹם חתונה [זען הַתּוּנָה פון דעם שֶׂה בן
דָּוִד, התג' 19:7; ישעיה 53:7; זען ה'ס בחירה

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA
https://www.youtube.com/watch?v=SHkHBbdSxp4
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=YXQEDiEhRb4
https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc], און אין זײַן יום שׂמחת לֵב. [4:1] ביסט יָפֶה, געליבּטע מײַן, ביסט יָפֶה,

שיר4

1 דײַנע אויגן זײַנען יוֹנים בְּעַד דײַן צַמָּה; דײַנע שֵׂעָר ווי עֵדֶר עזים וואָס גלש זיך פון הַר גִּלְעָד. 2 דײַנע ציין ווי עֵדֶר קצב, וואָס עלה פון רחצה, וואָס תאם זיך אַלע, און נישטא קיין שַׁכּוּל צווישן זיי. 3 ווי אַ רויט חוּט [זען קוהלת 4:12] זײַנען דײַנע ליפּן, און דײַן מִדְבָּר [מויל] איז נאוה; ווי פֶּלַח רמון איז דײַן רקה מבעד דײַן צַמָּה. 4 דײַן האַלדז ווי דער מגדל דוד, אויף תַּלְפִּיּוֹת בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] 1000 מגן תלה [זען שמואל ב 18:10] אויף אים, אַלע שילדן פון די גיבורים. 5 דײַנע 2 שַׁד ווי 2 עֹפָרים [עֹפֶר], תאום פון אַ צביה, וואָס רעה זיך צווישן די שושנה. 6 ביז פוח וועט דער יום און נוס וועלן די צל, וועל איך מיר הלך צום הַר פון מוֹר, און צום גבעה פון לְבוֹנָה. 7 ביסט אין גאנצן, געליבּטע מײַן, און קיין מום איז אין דיר נישטא [זען אפס' 5:27]. 8 מיט מיר פון לבנון, מײַן כַּלָּה [זען אפס' 27-5:25

https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws

https://www.youtube.com/watch?v=Yvzv_4nnz4w

https://www.youtube.com/watch?v=oBmRkIPS5vY

https://www.youtube.com/watch?v=v-WmgmDp5ZM

https://www.youtube.com/watch?v=F4jq_s7ABzM

https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE

https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ], מיט מיר פון לבנון זאָלסטו בוא ; וועסט שור פון שפיץ פון אַמָּנָה, פון שפיץ פון שניר און חרמון, פון די מְעוֹנָה פון די ארי, פון די הָרִים פון די נְמֵר. 9 האָסט לבב מיר געפאנגען, אֲחוֹת מײַן כַּלָּה [זען אפס' 27-5:25], האָסט לבב מיר געפאנגען מיט אחד פון דײַנע בּליקן, מיט אחד ענק פון דײַנע צַוָּרוֹן. 10 ווי יפה איז דײַן דּדים, אֲחוֹת מײַן כַּלָּה [זען אפס' 27-5:25], ווי בעסער דײַן דּדים פון ווײַן, און דער רֵיח פון דײַנע שֶׁמֶן, פון כּל בֹּשֶׂם! נֹפֶת נטף דײַנע ליפּן, מײַן כַּלָּה [זען אפס' 27-5:25], 11 דבש און חָלָב איז אונטער דײַן לשון, און דער רֵיח פון דײַנע שַׂלְמָה ווי דער רֵיח פון לבנון. 12 אַ גַּן נעל איז אֲחוֹת מײַן כַּלָּה [זען אפס' 27-5:25], אַ גַּל נעל, אַ מעין חתם. 13 דײַנע שָׁלַח אַ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים מיט פרי מגד, כֹּפֶר מיט נאַרד און כַּרְכֹּם, קָנֶה און קנמון מיט כּל עצי לְבוֹנָה, מוֹר און אהלות מיט כּל ראשי בּשׂמים. 15 אַ מעין גַּנִּים, אַ בְּאֵר מַיִם חיים [זען יוחנן 4:14]. און נוֹזלים [נזל] פון לבנון. 16 עור דיך, צפון, און בוא, דו תֵּימָן; פוח אויף מײַן גַּן, זײַנע בּשׂמים זאָלן נזל, זאָל בוא מײַן געליבּטער אין זײַן גַּן, און אכל זײַן פרי מגד.

שיר5

1 איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין מײַן גַּן, אֲחוֹת מײַן כַּלָּה [זען אפס' 27-5:25], ארה מײַן מוֹר מיט מײַנע בֹּשֶׂם; אכל מײַן יַעַר מיט מײַן דבש, שתה מײַן ווײַן מיט מײַן חָלָב. אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3], רֵעִים, שתה און שכר אײַך דּוֹדִים. 2 איך יָשֵׁן [זען דניאל 12:2] און מײַן לֵב איז עור; האָרך! מײַן געליבּטער דפק [זען התג' 3:20]; פתח מיר, מײַן אֲחוֹת, מײַן געליבּטע, מײַן יוֹנָה, מײַן תָּם, וואָרעם מײַן קאָפּ איז מלא מיט טוי מײַנע קְוֻצּוֹת מיט רסיסי לָיְלָה. 3 איך האָב פשט מײַן כֻּתֹּנֶת [זען יוחנן 19:23], ווי קען איך עס לבש? איך האָב רחץ מײַנע רגלים, ווי קען איך זיי טנף? 4 האָט מײַן געליבּטער שלח זײַן יָד דורכן חוֹר, און מײַנע מֵעֶה האָבן המה צו אים. 5 בין איך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פתח צו מײַן געליבּטן ער, און מײַנע יד האָבן מוֹר נטף, און מײַנע אֶצְבַּע עבר מוֹר אויף די כּפּוֹת פון מנעול. 6 איך האָב פתח צו מײַן געליבּטער, אָבער מײַן געליבּטער איז חמק, און עבר. מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] איז יצא ווען ער האָט דבר צו מיר. איך האָב אים בקש, און האָב אים נישט מצא; איך האָב אים קרא, און ער האָט מיר נישט ענה. 7 האָבן מיך מצא די שֹׁמְרִים וואָס סבב אין דער עִיר, האָבן זיי מיך נכה [זען "נכה" ישעיה 53:4], האָבן זיי מיך פצע; זיי נשׂא מײַן רְדִיד פון מיר, האָבן די שֹׁמְרִים פון די חומות. 8 איך באַשווער אײַך, בָּנוֹת פון ירושלים, אַז איר וועט מצא מײַן געליבּטער, וואָס איר זאָלט אים נגד: אַז חלה פון אהבה בין איך. 9 וואָס איז דײַן געליבּטער פאַר אַ געליבּטער, דו היפה פון נשים? וואָס איז דײַן געליבּטער פאַר אַ געליבּטער, וואָס דו האָסט אַזוי אונדז באשוואָרן? 10 מײַן

געליבטער איז צַח און אָדֹם, די דגל פון 10,000. 11 זײַן קאָפּ איז כּתם פּז, זײַנע קְוֻצוֹת תּלתּלים, שוואַרץ ווי דער עֹרֶב. 12 זײַנע אויגן ווי יוֹנים בײַ אפיק פון מַיִם; רחץ אין חָלָב, ישב אין מלאת. 13 זײַנע לחי ווי אַן ערוגה בֹּשֶׂם, ווי מגדל מרקח; זײַנע ליפן שושנה וואָס נטף מוֹר עבר. 14 די יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זײַנע גליל זהב מיט תרשיש מלא; זײַן מֵעֶה אַן עשת שן מיט ספּירים עלף. 15 זײַנע שׁוֹק עדודי שֵׁש יסד אויף אדן פון פּז; זײַן מראה ווי דער לבנוֹן, בחר ווי די ארזים. 16 זײַן חֵךְ איז ממתקים, און ער אין אַלע אַ מחמדים. דאָס איז מײַן געליבטער, און דאָס איז מײַן רֵעַ, בָּנוֹת פון ירושלים. [6:1] ווהין איז הלך דײַן געליבטער,

שיר6

1 דו היפה פון נשים? ווהין האָט זיך פנה דײַן געליבטער, אַז מיר זאָלן אים בקש מיט דיר? 2 מײַן געליבטער האָט ירד צו זײַן גַּן צו די עֲרוּגָה פון בֹּשֶׂם, צו רעה אין די גַּנִּים און לקט שושנים. 3 איך בין לדוֹדי, און מײַן דוֹד איז מײַן, דער וואָס רעה צווישן די שושנים. 4 ביסט יפה, מײַן געליבטער, ווי תִּרצָה, ווי ירושלים, אָיֹם ווי נדגלות. 5 סבב דײַנע אויגן פון מיר, וואָרעם זיי האָבן מיך רהב. דײַנע שֵׂעָר איז ווי עֵדֶר עזים וואָס גלש זיך פון גִּלעָד. 6 דײַנע ציין ווי עֵדֶר רחל וואָס עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2] פון הרחצה, וואָס תאם זיך אַלע, און נישטא קיין שכּוֹל צווישן זיי. 7 ווי אַ פלח רִמּוֹן איז דײַן רקה, מבעד דײַן צַמָּה. 8 60 די מלכות, און 80 די פילגשים, און עַלָמוֹת [עלמה, זען שיר השירים 1:3; ישעיה 7:14; בראשית 24:43; שמות 2:8; משלי 30:19;

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8
https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo
https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M

https://www.youtube.com/watch?v=xTmkvu4TDCU] אָן מִסְפָּר. 9 אחת מײַן יונה, מײַן תָּם; אחת איז זי בײַ איר אֵם, ברה איז זי בײַ איר יולדת. בָּנוֹת האָבן זי ראה און זי אשר, מלכות און פילגשים און זי הלל: 10 ווער איז די וואָס שקף ווי דער שחר, יפה ווי די לבנה, בָּרָה ווי די הַמָּה, אָיֹם ווי נדגלות? 11 צו דעם גנה אֱגוֹז האָב איך ירד, צו ראה די אֵב פון נחל, צו ראה אויב פרח האָט דער גֶּפֶן, אויב נצץ האָבן די רמוֹן. 12 נישט ידע האָט מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] מיך שׂוּם צו די מרכּבות פון מײַן נדיב עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי].

שיר7

1 שוב, שוב, שולַמית, שוב, שוב, מיר זאָלן דיך חזה. וואָס וועט איר חזה אין שולַמית? אַזוי ווי אַ מחולה פון מחנים. 2 ווי יפה דײַנע פעם אין נעלים, דו בַּת נדיב! דײַנע חמוּק יָרֵךְ ווי חלי מעשׂה יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אָמָן [זען משלי 8:30; 30:4

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc]. 3 דײַן שֹׂר אַן אגן אַ רונדער; עס אל-חסר דער מזג. דײַן בטן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU] אַן ערמה חִטִּים מיט שושנים סוג. 4 דײַנע 2 שַׁד ווי 2 עפרים [עֹפֶר], תאם פון אַ צביה. 5 דײַן צואר ווי אַ מגדל פון שֵׁן; דײַנע אויגן, די ברכה אין חשבון, בײַם שער פון בת-רבים; דײַן אף ווי דער מגדל פון לבנוֹן, וואָס צפה צו דמשק. 6 דײַן קאָפּ אויף דיר ווי דער כַּרמל, און די דלה פון דײַן קאָפּ אַזוי ווי ארגמן; אַ מלך איז אין די רהט אסר. 7 ווי יפה ביסטו און ווי נעם ביסטו, אהבה, אין תענוגים! 8 דער דאָזיקער קוֹמָה דײַנער איז דמה צו אַ תָּמָר, און די שַׁד דײַנע צו אשכּלוֹת. 9 איך האָב אמר: איך וועל עלה [זען "עלה" ישעיה 53:2] צום תָּמָר, און וועל אחז זײַנע סנסנים; און דײַנע שַׁד זאָלן זײַן נָא אַזוי ווי אשכּלות פון גֶּפֶן,

און דער רַיח פון דײַן אף ווי תפוח; 10 און דײַן חֵדְ ווי ווײַן הטוב צו מײַן געליבּטער וואָס הלך מישרים דבב, וואָס
מאַכט רעדן די ליפּן פון ישנים [זען דניאל 12:2]. 11 איך בין לדודי, און צו מיר איז זײַן תשוקה. 12 הלך, געליבּטער
מײַן, לאָמיר יצא אין שָׂדֶה, לאָמיר לון אין כפרים [כָּפָר]. לאָמיר זיך שכם צו די כּרמים, 13 לאָמיר ראה אויב פרח
האָט דער גֶּפֶן, אויב פּתח האָבן זיך די סמדר, אויב נצץ האָבן די רמון; דאָרטן וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14;
53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מײַן דּדים צו דיר. 14 די דּוּדָאִים נתן רֵיח, און פאַר אונדזערע פתח זײַנען כּל מגדים חדשים און
ישנים, וואָס איך האָב צפן פאַר דיר, מײַן געליבּטער. [8:1] הלוואי ביסטו ווי אַן אָח מײַנער

שיר8

1 וואָס האָט די שַׁד פון אִמִּי ינק; איך וואָלט דיך מצא אין חוּץ, דיך נשק, און מע וואָלט מיך נישט בּוז [זען "בזה"
ישעיהו 53:3]. 2 איך וואָלט דיך נהל, דיך געבּראַכט אין בּית אִמִּי וואָס למד מיך; דיר שקה פון ווײַן רקח, פון עסיס
פון מײַן רמוֹן. 3 זײַן שׂמֹאל אונטער מײַן קאָפּ, און זײַן ימין [זען תהלים 110:1] זאָל מיך חבק. 4 איך בּאַשווער אײַך,
בָּנוֹת פון ירושלים, איר זאָלט נישט עור, און נישט עור די אהבה, בּיז זי וועט חפץ [זען מלאכי 3:1]. 5 ווער איז די
וואָס עלה [זען ישעיה 53:2] פונעם מדבר, זיך התרפק [רפק] צו איר געליבּטער? אונטערן תַּפּוּחַ האָב איך דיך עור;
דאָרטן האָט אִמֶּךָ חבל מיט דיר, דאָרט האָט חבל די וואָס האָט דיך ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14]. 6 שׂים מיך ווי אַ
חוֹתָם אויף דײַן לֵב, ווי אַ חוֹתָם אויף דײַן זרוֹע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'], וואָרעם עזה ווי דער מות [זען "מות"
ישעיהו 53:9] איז די אהבה, קָשֶׁה ווי שְׁאוֹל די קִנְאָה; אירע רשף זײַנען רשף אֵש, אַ שלהבתיה. 7 מַיִם רבים קענען
נישט כבה [זען "כבה" ישעיה 66:24

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] די אהבה, און נהרות [נָהָר] וועלן זי נישט שטף.
אַז אַן איש זאָל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאַר אהבה כּל הוֹן פון זײַן בּית, בּוז אים וואָלט מען
בּוז [זען "בזה" ישעיהו 53:3]. 8 אַן אֲחוֹת קטנה האָבן מיר, און זי האָט נאָך קיין שַׁד נישט; וואָס זאָלן מיר עשׂה מיט
אונדזער אֲחוֹת אין דעם יוֹם וואָס מע וועט איר דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14]? 9 אויב זי איז אַ חוֹמָה, וועלן מיר
בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אויף איר אַ טירה כסף; און אויב זי איז אַ דלת, וועלן מיר זי צור מיט לוּחַ ארז. 10 איך
בין אַ חוֹמָה, און מײַנע שַׁד ווי די מגדלות; דעמאָלט בין איך געווען אין זײַנע אויגן אַזוי ווי אַ מוצאת שלום. אַ כֶּרֶם
האָט שלֹמֹה געהאט אין בַּעַל-הָמוֹן, 11 האָט ער נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם כֶּרֶם צו נֹטרים;
איטלעכער פלעגט בּרענגען פאַר זײַן פרי 1000 כֶּסֶף. 12 מײַן אייגענער כֶּרֶם איז בּײַ מיר; די 1000 זײַנען פאַר דיר,
שלֹמֹה, אָבּער 200 פאַר די וואָס זײַן נטר זײַן פרי. 13 דו וואָס ישב אין די גנים, די חברים הקשיב [קשב] דײַן קוֹל,
לאָז מיך אים שמע. 14 ברח, געליבּטער מײַן, און זײַ דמה צו אַ צבי, אָדער צו אַן עֹפֶר האילים, אויף די הרים בּשֹׂם.

רות

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

רות1

1 און עס איז געווען אין די טעג וואָס די שופטים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=58JRqCgwA6M] האָבן שפט, איז געווען אַ רָעָב אין הָאָרֶץ. און אַן
איש איז הלך פון בּית-לֶחֶם-יהודה זיך גור אין שָׂדֶה פון מואָב [זען
https://www.youtube.com/watch?v=xzfGrdUPzRs], ער מיט זײַן אִשָׁה און זײַנע 2 בָּנִים. 2 און דער שֵׁם פון
דעם איש איז געווען אֲלִימֶלֶךְ, און דער שֵׁם פון זײַן אִשָׁה נָעֳמִי, און דער שֵׁם פון זײַנע 2 בָּנִים מַחלוֹן און כִּליוֹן,
אֶפְרָתִים פון בּית-לֶחֶם-יהודה [זען מיכה 5:1
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=HsRIiR7LyF4
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE]. און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין שָׂדֶה פון מואָב [זען
https://www.youtube.com/watch?v=1DGhhA4eqCY
https://www.youtube.com/watch?v=vdA1MfH2bxQ
https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo
https://www.youtube.com/watch?v=54YpeC3ab7k
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=0J24SYOzoN4], און זײַנען חיה געווען [זען
https://www.youtube.com/watch?v=d3otYUjYwdQ
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I]. 3 איז מות אֶלימֶלֶך, אִש נָעֳמִי, און זי איז שאר, מיט אירע 2 בָּנִים. 4 און זיי האָבן נשׂא מואָבער נָשִׁים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA]: דער שֵׁם פון איינער איז געווען עָרפָּה און דער שֵׁם פון דער 2טן רוּת [זען https://www.youtube.com/watch?v=blKTQPsGNBk]. און זיי זײַנען דאָרטן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אַרום 10 שנים. 5 און זיי ביידע, מַחלוֹן און כִּלְיוֹן, זײַנען מות [זען
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=S4Si147Y_es
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE], און די אִשָּׁה איז שאר פון אירע ביידע ילדים און איר אִיש [זען דאָ נָעֳמִי און גלות פריערדיק צו תחיית המתים
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=OnCfeWSH9go
https://www.youtube.com/watch?v=XI5o29NQHqw
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4]. 6 און זי איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] מיט אירע שניר, און האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון שָׂדֶה פון מואָב, וואָרעם זי האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אין שָׂדֶה פון מואָב אַז ה' האָט פקד אן זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לֶחֶם. 7 און זי איז יצא פון דעם מקוֹם וואָס זי איז דאָרטן געווען, און אירע ביידע שניר מיט איר, און זיי זײַנען הלך אין דֶּרֶךְ, כּדי זיך שוב צו אֶרֶץ יהודה. 8 האָט נָעֳמִי אמר צו אירע ביידע שניר: הלך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום איטלעכע צו איר בית אֵם. זאָל ה' עשׂה מיט אײַך חֶסֶד אַזוי ווי איר האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט די מֵתִים און מיט מיר. 9 זאָל אײַך ה' נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] איר זאָלט מצא מְנוּחָה [זען "מְנוּחָה" https://www.afii.org/afii.pdf p.328] איטלעכע אין בית פון איר איש. און זי האָט זיי נשק [זען תהלים 2:12]; און זיי האָבן נשׂא זייער קוֹל און האָבן בכה. 10 און זיי האָבן צו איר אמר: לֹא, נײַערט מיר וועלן מיט דיר [זען "מיט דיר", זכריה 8:23] זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 11 האָט נָעֳמִי אמר: שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום, בָּנוֹת מײַנע, לָמָּה זאָלט איר הלך מיט מיר? האָבּ איך דען נאָך בָּנִים אין מײַן מֵעֶה, אַז זיי זאָלן אײַך ווערן פאַר אנשים? 12 שוב [זען

"שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] איַך אום, בָּנוֹת מיַינע, הלך, וואָרעם איך בין צו זקן צו האָבּן אַן איש; לאָמיך שוין אמר, איך האָבּ אַ תִּקְוָה, איך זאָל נאָך די לַיְלָה האָבּן אַן איש, און זאָל אויך ילד בָּנִים, 13 וועט איר דען אויף זיי שׁבּר ביז זיי וועלן גדל ווערן? וועט איר צוליב זיי נעגן [עגן] נישט צו נעמען קיין איש? לֹא, בָּנוֹת מיַינע! וואָרעם מיר איז מר מאֹד פון איַך, וויַיל יָד ה' איז יצא אויף מיר. 14 האָבּן זיי נשׂא [זען ישעיה 53:4] זייער קוֹל און האָבּן ווידער בכה. און עָרפָּה האָט זיך נשק [זען מתי 26:49] מיט איר שוויגער [חמות], אָבּער רוּת האָט זיך דבק [זען כיפא ב 1:4] אָן איר. 15 האָט זי אמר: הנה, דיַין יְבֵמָת האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] צו איר עם און צו איר אלוקים; שוב זיך אום נאָך דיַין יְבֵמָת. 16 האָט רוּת אמר: זאָלסט מיך נישט פגע דיך צו עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2], זיך שוב פון הינטער דיר, וואָרעם וווהין דו וועסט הלך, וועל איך הלך, און וווּ דו וועסט לון, וועל איך לון; דיַין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז עַמִּי, און אֱלֹקַיִךְ איז אֱלֹקָי. 17 וווּ דו וועסט מות, וועל איך מות, און דאָרטן וועל איך קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] ווערן. זאָל מיר ה' עשׂה אַזוי און נאָך יסף נאָר דער מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] וועט אפשיידן [פרד, זען מתי 25:32] צווישן מיר און צווישן דיר. 18 און זי האָט ראה, אַז זי אמץ זיך פעסט צו הלך מיט איר, און זי האָט חדל זי דבר. 19 און זיי זיַינען ביידע הלך ביז זיי זיַינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין בית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=HsRIiR7LyF4
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE]. און עס איז געווען, ווי זיי זיַינען בוא קיין בית-לֶחֶם, אַזוי האָט די כָּל הָעִיר נהום [הום] מיט זיי, און די ווייבּער האָבּן אמר: איז דאָס נָעֳמִי? 20 האָט זי צו זיי אמר: איר זאָלט מיך נישט קרא נָעֳמִי; קרא מיך מָרָה, וואָרעם שַׁדַּי האָט מיר מרר מְאֹד. 21 אַ מְלֵאָה בין איך הלך, און רֵיקָם האָט מיך ה' שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7]. לָמָּה קרא איר מיך נָעֳמִי, אַז ה' איז מיך ענה [זען ישעיה 53:7], און שַׁדַּי האָט מיר רעע. 22 אַזוי האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] נָעֳמִי, און איר שנוּר רוּת די מואָבערין מיט איר, די וואָס האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פון דעם שָׂדֶה פון מואָבּ. און זיי זיַינען בוא אין בית-לֶחֶם אין תחלה קציר שׂעֹרָה [זען חג השבועות סִיָון 6, זען

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=9rxgBt9r5SQ].

רות2

1 און נָעֳמִי האָט געהאַט אַ מוֹדַע פון איר איש, אַן אִיש גִּבּוֹר חַיִל פון משפחה פון אלימלך, וואָס שמוֹ [זען זכריה 12-6:11, https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] איז געווען בּוֹעַז. 2 און רוּת די מואָבערין האָט אמר צו נָעֳמִי: לאָמיך הלך, נא, אין שָׂדֶה, און איך וועל לקט שִׁבֹּלֶת הינטער דעם וואָס איך וועל מצא חֵן אין זיַינע אויגן [זען "איך וועל מצא חֵן אין זיַינע אויגן": משיח בּן בּוֹעַז פון יהודה, מתי 1:5; זען

https://www.youtube.com/watch?v=MUNfvOabRgc]. האָט זי אמר צו איר: הלך, מיַין בַּת. 3 איז זי הלך, און איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און האָט לקט אין שָׂדֶה הינטער די שניטערס [קֹצְרִים, זען מתי 13:39], און אויף איר האָט זיך קרה מִקְרֶה דאָס חלקה פון הַשָׂדֶה פון בּוֹעַז וואָס פון משפחה אלימלך. 4 און הנה בּוֹעַז איז בוא פון בית-לֶחֶם, און האָט אמר צו די קוצרים [זען מתי 13:39, שניטערס]: ה'

עמכם! און זיי האָבן צו אים אמר: יברכך ה'! 5 האָט בּוֹעַז אמר צו זײַן נער וואָס איז נצב איבּער די קוצרים: וועמעס איז די דאָזיקע נערה? 6 האָט ענה דער נער וואָס איז נצב איבּער די קוצרים, און האָט אמר: דאָס איז אַ נערה אַ מואָבערין, וואָס האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] מיט נָעֳמִין פון דעם שָׂדֶה פון מואָב; 7 און זי האָט אמר: לאָמיך לקט, נא, און אסף צווישן די עמרים [זען עמר, זען עוֹד משיח חַי איז קרבן עֹמֶר הבכורים ויקרא 23:11; קור"א 15:20; ניסן 16, 3793 http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf] https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g הינטער די קוצרים; און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און איז עמד פון זינט בֹּקֶר אַזש ביז אַצונד; דאָס שֶׁבֶת [זען יוחנן 11:20] אירס אין הַבַּיִת איז בּלויז געווען אַ ווײַלע. 8 האָט בּוֹעַז אמר צו רוּתן: אמנם, דו שמע, מײַן בַּת? זאָלסט נישט הלך צו לקט אין אַן אַנדער שָׂדֶה, און זאָלסט אויך נישט עבר פון דאַנען; אָבּער דאָ זאָלסטו זיך דבק מיט מײַנע נערות. 9 דײַנע אויגן זאָלן זײַן אויף דעם שָׂדֶה וואָס זיי קצר, און זאָלסט הלך הינטער זיי. אמנם, איך האָבּ צוה די נערים, דיך נישט צו נגע [זען נגע ישעיה 53:4]; און אַז דיר וועט צמא, זאָלסטו הלך צו די כּלים, און שתה פון וואַנען די נערים שׂאבּ. 10 איז זי נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף איר פּנים, און האָט זיך שחה צו ארצה, און האָט צו אים אמר: מַדּוּעַ האָבּ איך מצא חֵן אין דײַנע אויגן, מיך צו נכר, אַז איך בין אַ נכריׁ? 11 האָט בּוֹעַז ענה און האָט צו איר אמר: נגד איז מיר נגד געוואָרן אַלע וואָס דו האָסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] מיט דײַן חָמוֹת נאָך דײַן מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] איש, און אַז דו האָסט עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2] אָבִיךָ און אִמֶּךָ, און דײַן אֶרֶץ מוֹלַדְתֶּךָ, און ביסט הלך צו אַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס דו האָסט נישט ידע פון תמול שלשום. 12 זאָל ה' שלם דײַן פּעֻל, און דײַן משׂכֹּרֶת זאָל זײַן שָׁלֵם פון ה' אֱלֹקֵי ישׂראל, וואָס דו ביסט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] זיך חסה אונטער זײַנע כּנפים [כּנף]. 13 האָט זי אמר: לאָמיך מצא חֵן אין דײַנע אויגן, אֲדֹנִי! ווײַל דו האָסט מיך נחם, און ווײַל דו האָסט דבר צום לֵבּ פון דײַן שפחה, און איך בין צומאָל נישט ווי איינע פון דײַנע שפחֹת. 14 האָט בּוֹעַז צו איר אמר: אין דער עֵת הָאֹכֶל, נגש אַהער, און וועסט אכל פון דעם לֶחֶם, און וועסט טבל [זען "טבל" מלכים ב 5:14
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=6vv7yC5igrQ
http://www.afii.org/tevilah.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=LlcLZ9Y2Rfc
https://www.youtube.com/watch?v=MUNfvOabRgc
https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE
https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0] דײַן בּיסן אין חֹמֶץ. און זי איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] בּײַ דער צַד פון די קוצרים, און מע האָט איר צבט קָלִי, און זי האָט אכל און איז שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] געוואָרן, און האָט נאָך יתר [שיריים, זען יוחנן 6:12]. 15 און ווי זי איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צו לקט, האָט בּוֹעַז צוה זײַנע נערים, אַזוי צו אמר: אויך צווישן די עמרים [זען עמר, זען עוֹד משיח חַי איז קרבן עֹמֶר הבכורים ויקרא 23:11; קור"א 15:20; ניסן 16, 3793
http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g] זאָל זי לקט, און איר זאָלט זי נישט הכּלים [כּלם]. 16 און אויך שלל פון די צֶבֶת זאָלט איר פאַר איר שלל, און עזב, אַז זי זאָל לקט; און איר זאָלט נישט גער איר. 17 און זי האָט לקט אין שָׂדֶה ביזן עֶרֶב, און זי האָט חבט וואָס זי האָט לקט, און עס איז געווען אַרום אַן אֵיפָה שׂעֹרִים. 18 און זי האָט עס נשׂא [זען ישעיה 53:4] און איז בוא אין עִיר. און איר חָמוֹת האָט ראה וואָס זי האָט לקט, אויך האָט זי יצא און איר נתן [זען ישעיהו 14:7; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] וואָס זי האָט יתר נאָך איר שׂבע [זען ישעיה 53:11]. 19 האָט איר חָמוֹת צו איר אמר: ווו האָסטו לקט הַיּוֹם, און ווו האָסטו עשׂה? ברך זאָל זײַן דער וואָס האָט זיך נכר אויף דיר! האָט זי נגד איר חָמוֹת בּײַ וועמען זי האָט עשׂה, און זי האָט אמר: דער שֵׁם פון דעם איש וואָס איך האָבּ בּײַ אים הַיּוֹם עשׂה, איז בּוֹעַז. 20 האָט נָעֳמִי אמר צו איר שנוּר: ברך זאָל ער זײַן פון ה', וואָס האָט נישט עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2] זײַן חֶסֶד מיט החיים און מיט הַמֵּתים [זען

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]! און נָעֳמִי האָט צו איר אמר: דער איש איז אונדזערער קָרוֹב, ער איז פון גֹּאֲלֵנוּ [זען גוֹאֵל, זען איוב 26-19:25; ישעיה 59:20; יוח"א 4:14; זען "איך ידע מײַן גוֹאֵל חי [זען https://www.youtube.com/watch?v=vdA1MfH2bxQ , "און אחרון וועט ער

קום אויף עפר"
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ "אָבער אחר מײַן עוֹר איז דאָס נקף, און אין מײַן בשׂר איז עס: איך וויל חזה א-לוֹהַ" [זען
https://www.youtube.com/watch?v=XI5o29NQHqw
https://www.youtube.com/watch?v=f1qRyGf936I זען בראשית 24:43; 24:16; שמות 2:8; משלי 30:19; שיר השירים 1:3; 6:8; ישעיה 7:14; דברי הימים א 15:20;
זען "עִמָּנוּ אֵ-ל" ישעיה 7:14; זען

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
זען בּרית חדשה, ירמיה 31:30-34

https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
https://www.youtube.com/watch?v=pKtEjsq37CU

]. 21 האָט רוּת די מואָבערין אמר: ער האָט מיר אויך אמר: לעבּן די נערים וואָס בײַ מיר זאָלסטו זיך דבק, בּיז וואַנען זיי וועלן כּלה דעם כּל קציר וואָס בײַ מיר. 22 האָט נָעָמִי אמר צו רוּת איר שנוּר: עס איז טוֹב, מײַן בַּת, אַז דו זאָלסט יצא מיט זײַנע נערות, און מע זאָל דיך נישט פָּגַע [זען ישעיה 53:6,12] אין אַן אַנדער שָׂדֶה. 23 און זי האָט זיך דבק אָן נערות בּוֹעַז, צו לקט בּיז צו כּלה פון קָצִיר השׂעֹרים און קָצִיר החטים. און זי איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בײַ איר חָמוֹת.

רות3

1 און נָעָמִי איר חָמוֹת האָט צו איר אמר: מײַן בַּת, זאָל איך דיר נישט בקש אַ מָנוֹחַ וואָס זאָל יטב פאַר דיר? 2 און אַצונד, איז נישט בּוֹעַז אונדזערער מֹדַעַת דער וואָס דו ביסט געווען מיט זײַנע נערות? הנה זרה ער די לֵילָה דעם גֹּרֶן

שׂעֹרִים. 3 זאָלסטו זיך רחץ און סוּך, און שׂים אויף דיר דײַנע שִׂמְלָה, און ירד צום גֹּרֶן; זאָלסט זיך נישט לאָזן מערקן פון דעם איש, ביז ער האָט כלה אכל און שתה. 4 און עס וועט זײַן ווי ער וועט זיך שכב, אַזוי זאָלסטו מערקן דעם מקום וואָס ער וועט זיך דאָרטן שכב, און זאָלסט בוא און גלה זײַן מרגלות, און זיך שכב; און ער וועט דיר נגד וואָס דו זאָלסט עשׂה. 5 האָט זי צו איר אמר: אַלע וואָס דו אמר מיר וועל איך עשׂה. 6 און זי האָט ירד צום גֹּרֶן, און האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי אַלע וואָס איר חָמוֹת האָט איר צוה. 7 און בוֹעַז האָט אכל און שתה, און זײַן לֵב איז יטב, און ער איז בוא זיך שכב אין קצה פון דעם עֲרֵמָה. איז זי בוא לָט, און האָט גלה זײַן מרגלות, און האָט זיך שכב. 8 און עס איז געווען אין חצי הַלַּיְלָה, האָט דער איש חרד, און ער האָט זיך נלפת [לפת], און הנה אַן אִשָּׁה שכב צו זיין מרגלות. 9 האָט ער אמר: ווער ביסטו? האָט זי אמר: איך בין רוּת דײַן אֲמָה; און זאָלסט פרשׂ דײַן כנף איבער דײַן אֲמָה, וואָרעם אַ גוֹאֵל [זען איוב 26-19:25; יוח"א 4:14] ביסטו. 10 האָט ער אמר: ברוכה את לה', מײַן בַּת; דײַן חֶסֶד הָאַחֲרוֹן האָסטו נאָך יטב פון הָרִאשׁוֹן, נישט צו הלך נאָך די בחורים, צי דַּל צי עָשִׁיר. 11 און אַצונד, מײַן בַּת, זאָלסטו נישט ירא האָבן; אַלע וואָס דו וועסט אמר, וועל איך דיר עשׂה, וואָרעם דער כֹּל שַׁעַר פון עַמִּי ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז דו ביסט אַן אֵשֶׁת חַיִל. 12 און אַצונד, יאָ אמנם, אַז אַ גוֹאֵל [זען איוב 26-19:25; יוח"א 4:14] בין איך, אָבער פאַראַן אַ גוֹאֵל קָרוֹב פון מיר [זען משלי 18:24]. 13 לון די לַיְלָה, און עס וועט זײַן אין דער בוקר, אויב ער וועט דיך גאל, איז טוֹב, זאָל ער גאל; אויב אָבער ער וועט דיך נישט חפץ גאל, וועל איך דיך גאל, חי ה'! שכב ביז אין דער בוקר. 14 איז זי שכב בײַ זיין מרגלות ביז הַבֹּקֶר, און זי איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] איידער איש האָט הכּיר [נכר] דעם רֵעַ; וואָרעם ער האָט אמר: עס זאָל נישט דערוווּסט ווערן אַז די אִשָּׁה איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין גֹּרֶן. 15 און ער האָט אמר: יהב אַהער דאָס מטפחת וואָס אויף דיר, און אחז עס צו. האָט זי עס אחז, און ער האָט מדד 6 שׂעֹרִים, און שית אויף איר. און ער איז בוא אין עִיר. 16 און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו איר חָמוֹת, האָט זי אמר: ווי איז דאָס מיט דיר, מײַן בַּת? האָט זי איר נגד אַלע וואָס דער איש האָט צו איר עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]. 17 און זי האָט אמר: די 6 שׂעֹרִים האָט ער מיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] ווײַל ער האָט צו מיר אמר: זאָלסט נישט בוא מיט רֵיקָם צו דײַן חָמוֹת. 18 האָט זי אמר: ישב, מײַן בַּת, עַד אֲשֶׁר וועסט ידע ווי די זאַך וועט נפל, וואָרעם דער איש וועט נישט שקט, ביז ער האָט כלה די זאַך הַיּוֹם.

רות4

1 און בוֹעַז איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צום שער, און האָט זיך דאָרטן ישב, און הנה דער גוֹאֵל [זען איוב 26-19:25; ישעיה 59:20; יוח"א 4:14] פון וועמען בוֹעַז האָט דבר, עבר פאַרבײַ. האָט ער אמר: סור אַהער ישב זיך דאָ, דער און דער. איז ער סור און האָט זיך ישב. 2 און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] אַ מִנְיָן פון זקנים פון הָעִיר, און ער האָט אמר: ישב אײַך דאָ. און זיי האָבן זיך ישב. 3 האָט ער אמר צום גוֹאֵל [זען איוב 26-19:25; ישעיה 59:20; יוח"א 4:14]: נָעֳמִי וואָס האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פון שָׂדֶה פון מואָב, מכר דאָס חלקה שָׂדֶה וואָס האָט געהערט צו אָחִינוּ, צו אֱלִימֶלֶכ. 4 האָב איך אמר: איך וועל גלה דײַן אָזֶן, אַזוי צו אמר: קנה [זען משלי 8:22

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] עס נֶגֶד די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] דאָ, און נֶגֶד די זקנים פון עַמִּי. אויב דו ווילסט גאל, גאל! אויב אָבער מע וועט נישט גאל, נגד מיר, כדי איך זאָל עס ידע, וואָרעם נישטא קיינער אַחוץ דיר צו גאל, און איך בין נאָך דיר. האָט ער אמר: איך וועל גאל. 5 האָט בוֹעַז אמר: אין דעם יוֹם וואָס דו קנה [זען משלי 8:22] דאָס שָׂדֶה פון יָד נָעֳמִי, און פון רוּת דער מואָבערין, האָסטו קנה [זען משלי 8:22] די אִשָּׁה פון דעם מֵת, כדי צו קום [זען הושע 6:2] דעם שֵׁם פון דעם מֵת אויף זײַן נחלה. 6 האָט דער גוֹאֵל [זען איוב 26-19:25; ישעיה 59:20; יוח"א 4:14] אמר: איך יכל עס נישט גאל פאַר מיר, וואָרעם איך וועל נאָך שחת [זען תהלים 16:10] מײַן אייגענע נחלה. גאל פאַר דיר מיין גְּאֻלָּה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=vdA1MfH2bxQ

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], וואָרעם איך יכל נישט צו גאל. 7 און אַזוי איז געווען פאַרצײַטן אין ישראל: בײַ הַגְּאוּלָּה אָדער בײַ הַתְּמוּרָה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U], צו קום עפּעס אַ זאַך, האָט איש שלף זײַן נעל און נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] זיין רֵעַ. און דאָס איז געווען תְּעוּדָה אין ישראל. 8 האָט דער גוֹאֵל

[זען איוב 26-19:25; ישעיה 59:20; יוח"א 4:14] אמר צו בוֹעַז: קנה [זען משלי 8:22] עס פאר דיר. און ער האָט שלף זײַן נעל. 9 און בוֹעַז האָט אמר צו די זקנים, און צו כּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: איר זײַט עדות הַיּוֹם, אַז איך האָב קנה [זען משלי 8:22] אַלע וואָס האָט געהערט צו אֶלימֶלֶכן, און אַלע וואָס האָט געהערט צו כִּליוֹנען און מַחלוֹנען, פון יָד נָעֳמִי. 10 און אויך רוּת די מואָבערין, אִשָּׁה פון מַכלוֹן, האָב איך קנה פאר מיר פאַר אִשָּׁה, כּדי צו קום דעם שֵׁם פון דעם מֵת אויף זײַן נחלה, אַז דער שֵׁם פון דעם מֵת זאָל נישט כּרת [זען "כּרת" דניאל 9:26] ווערן פון צווישן זײַנע אחים [זען "אחים" תּהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו׳ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], און פון דעם שער פון זײַן מקוֹם; איר זײַט עדות הַיּוֹם. 11 האָט אמר כּל הָעָם וואָס אין שער, און די זקנים: עֵדִים! ה׳ זאָל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אַז די אִשָּׁה הבּאה

[זען ישעיה 7:14; זען בראשית 3:15; **https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio**] אין דײַן בּית, זאָל זײַן אַזוי ווי רחל און אַזוי ווי לֵאָה וואָס זיי ביידע האָבן בנה דאָס בּית ישראל! און עשׂה חַיִל אין אֶפרָתָה, און קרא שֵׁם אין בּית-לֶחֶם! 12 און דײַן בּית זאָל זײַן אַזוי ווי דאָס בּית פון פֶּרֶצן וואָס תָּמָר האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] יהודהן, פון דעם זֶרע [זען בראשית 22:8; גלט׳ 3:16] וואָס ה׳ וועט דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] פון דער דאָזיקער נערה! 13 און בוֹעַז האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] רוּתן, און זי איז אים געוואָרן פאַר אַן אִשָּׁה, און ער איז צו איר בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און ה׳ האָט איר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] הריון, און זי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אַ בֵּן. 14 האָבן די נָשִׁים אמר צו נָעֳמִין: ברך ה׳ וואָס ער האָט דיך הַיּוֹם נישט שבת אַ גוֹאֵל [זען איוב 26-19:25; ישעיהו 59:20; יוח"א 4:14], און זאָל שמוֹ זײַן קרא אין ישראל! 15 און ער זאָל דיר זײַן פאַר אַ מֵשִׁיב נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], און אויף כּול דײַן שֵׂיבַת וואָרעם דײַן שנור וואָס האָט דיך אהב, האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14], וואָס זי איז דיר בעסער ווי 7 בָּנִים. 16 און נָעֳמִי האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] דאָס יֶלֶד, און האָט עס שית אין איר חֵיק, און זי איז אים געווען פאַר אַ אֹמֶנֶת [זען דערציִער, גלט׳ 25-3:24]. 17 און די שְׁכֵנוֹת האָבן אים קרא אַ שֵׁם, אַזוי צו אמר: אַ בֵּן איז ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן בּײַ נָעֳמִין; און זיי האָבן קרא אים שֵׁם עוֹבֵד. דאָס איז דער אָב פון יִשַׁי דעם אָב פון דוּדן. 18 און דאָס זײַנען די תּוֹלְדוֹת פון פֶּרֶצן: פֶּרֶץ האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] חֶצרוֹנען; 19 און חֶצרוֹן האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] רָמען, און רָם האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] עַמינָדָבן; 20 און עַמינָדָב האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] נַחשוֹנען, און נַחשוֹן האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] שַׂלמָהן; 21 און שַׂלמוֹן האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בוֹעַזן, און בוֹעַז האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] עוֹבֵדן; 22 און עוֹבֵד האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] יִשַׁין, און יִשַׁי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] דָוִדן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0].

איכה

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

איכה1

1 ווי איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11;
https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU
https://www.youtube.com/watch?v=cLG2g0SYNz0
] אַליין די עִיר [יְרוּשָׁלַיִם] פון רב עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; געוואָרן ווי אַן אַלמנה
די רב צווישן די גוים; די שָׂרָה צווישן די מדינות געוואָרן צו מַס! 2 בּכה זי בּכה בּיַי לָיְלָה, און איר דמעה איז אויף איר
לחי [זען מיכה 14:4; מתי 30:27]; זי האָט נישט קיין מנחם [זען
שמוֹ נישט "מנחם"
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI] פון אַלע אירע אוֹהֵב; אַלע אירע רֵעַ האָבּן בגד
אָן איר, זיי זײַנען איר שָׂונאים געוואָרן. 3 יהודה איז אין גלות גלה אין עָנִי און אין רב עֲבֹדָה; זי ישב [זען "ישב" הושע
5-3:4; זכריה 13-6:11] צווישן די גוֹיִם, זי מצא נישט קיין מָנוֹחַ; אַלע אירע רֹדפים האָבּן זי השׂיג [נשׂג] צווישן די
מצרים [מֵצר]. 4 די דרכים פון צִיוֹן זײַנען אבלות, ווײַל נישטא די וואָס בוא אויף מוֹעֵד; אַלע אירע שְׁעָרִים זײַנען
שמם, אירע כֹּהנים נאנח [אנח], אירע בתוּלות זײַנען יגה, און זי, מרר איז איר. 5 אירע צרים זײַנען געוואָרן די רֹאש,
אירע שָׂונאים זײַנען אין שלה; וואָרעם ה' האָט זי הוגה [יגה], פאַר די רב פְּשָׁעִים [זען ישעיהו 5:53 עבד ה' משיח בן
דוִד און פשָׁעֵנוּ] אירע; אירע עולל זײַנען הלך אין שְׁבִי פאַרויס פאַרן צָר. 6 און יצא איז פון בַּת צִיוֹן כּל הָדָר אירער;

אירע שׂרים זײַנען געוואָרן ווי די אילים [איל], וואָס מצא נישט קײן מִרְעֶה, און זײ זײַנען הלך אָן כּוֹח פאַר דעם
רֹדפים. 7 ירושָׁלַיִם זכר זיך אין די טעג פון איר עָנְיָ און אירע מָרוּד, אַלע מחמֹד וואָס זי האָט געהאַט אין די יְמֵי קֶדֶם.
ווען איר עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען
תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] פון דער יָד פון צָר, און זי האָט נישט
קײן עוֹזֵר געהאַט, האָבן די צרים ראה אויף איר, שׂחק אויף איר מִשְׁבָּת. 8 חֵטְא חטא האָט ירושָׁלַיִם [זען חֵטְא
קדמון, תהלים 51:7

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI], דעריבער איז זי פאַר נִדָּה

[זען https://www.youtube.com/watch?v=4mByolSu0w8] געוואָרן; אַלע וואָס האָבן כבד איר, זלל
[זוּל] איר, ווײַל זײ האָבן ראה איר ערוה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU]; יאָ, זי אַליין נאנח [אנח], און שוב [זען "שוב"
הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אָחוֹר. 9 איר טֻמְאָה איז געווען אין אירע שוּל, זי האָט נישט זכר אָן איר אחרית;
דעריבער האָט זי פֶּלֶא ירד, זי האָט נישט קײן מנחם [זען
שמוֹ נישט "מנחם"

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI]. ראה, ה׳, מײַן עָנְיָ, וואָרעם דער אוֹיֵב זיך גדל.
10 דער צָר האָט פרשׂ זײַן יָד אויף אַלע אירע מַחְמַד; וואָרעם זי האָט ראה ווי די גוֹיִם זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין איר מִקְדָּש [זען

https://www.youtube.com/watch?v=4mByolSu0w8], די וואָס דו [ה׳] האָסט צוה, זײ זאָלן אין דײַן
קהל נישט בוא. 11 דאָס כּל עָם אירס אנח, זײ בקש לֶחֶם; זײערע מחמד האָבן זײ נתן פאַר לֶחֶם, דעם נפש צו השיב
[שוב]. ראה, ה׳, און נבט ווי זלל איך בין געוואָרן. 12 גאָרנישט איז עס אײַך? אַלע וועגגייער! נבט, און ראה, צי איז דאָ

א מכאוֹב ווי מײַן מכאוֹב, וואָס איז מיר עוֹלַל געוואָרן, ווען ה׳ האָט מיך הוגה [יגה], אין זײַן יוֹם חרון אף [זען רומ׳ 1:18

https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]. 13 פון דער מרוֹם האָט ער שלח אֵש אין מײַנע עצמות און רָדָה; ער האָט פרשׂ רֶשֶׁת פאַר מײַנע רגלים [זען תהלים 22:17], ער האָט מיך אהינטער שוב; שמם האָט ער מיך נתן, דָּוֶה כּל הַיוֹם. 14 שׂקד מיט זײַן יָד איז דער יאָך פון מײַנע פשעים; זיי השׂתרג [שׂרג] זיך, זיי לייגן זיך אַרויף אויף מײַן צַוָּאר; ער האָט כשל מײַן כוֹח; אֲדֹנָי האָט מיך נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין יד [זען

"יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], אַז איך יכל נישט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2]. 15 אֲדֹנָי האָט סלה אַלע מײַנע אַבּיר אין מיר; ער האָט קרא אויף מיר מוֹעֵד, צו שבר מײַנע בחורים; ווי אַ גַּת האָט אֲדֹנָי דרך, די בְּתוּלָה בַּת יהודה. 16 דערויף איך בכה, מײַן אויג, מײַן אויג ירד מַיִם; וואָרעם רחק איז מנחם [זען
שמוֹ נישט "מנחם"

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI] פון מיר, וואָס זאָל שוב מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]; מײַנע בָּנִים זײַנען שמם, וואָרעם דער אוֹיֵב האָט גָּבַר. 17 צִיוֹן פרש אירע יד [זען "יד"

תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], זי האָט נישט קיין מנחם [זען נחם; זען שמוֹ נישט "מנחם"

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E

https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI] ; ה׳ האָט צוה אַקעגן יעקב רונד אַרום אים
זײַנע צרים; ירושָׁלַיִם איז געוואָרן פאַר נִדָּה צווישן זיי [זען כבגד עדים כל צדקותינו, ישעיה 64:5

https://www.youtube.com/watch?v=S4Si147Y_es]. 18 ה׳ איז צדיק, אָבער איך האָב מרה זײַן פֶּה;
שמע נָא כּל עמים, און ראה צו מײַן מכאוב: מײַנע בתולות און מײַנע בחורים זײַנען הלך אין שְׁבִי. 19 איך האָב קרא
מײַנע אֹהֲב, האָבן זיי מיך רִמָּה; מײַנע כֹּהנים און מײַנע זקנים זײַנען גָּוַע אין עִיר, ווען זיי האָבן אֹכֶל זיך בקש, זיי זאָלן
זייער נפש השיב [שוב]. 20 ראה, ה׳, ווי מיר איז צרר, מײַנע מֵעֶה חמר, מײַן לֵב הפך [זען מתי 18:3

https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0] זיך איבער אין מיר, ווײַל מרה האָב איך מרה;
מחוץ, שכל די חֶרֶב, בַּבַּיִת איז מָוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 21 זיי האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ווי
איך אנח, אָבער איך האָב נישט קיין מנחם [זען
נחם; זען שמו נישט "מנחם"

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo

https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI] ; אַלע מײַנע שָׂונאים האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] מײַן רָעָה, זײ שׂוֹשׂ זיך וואָס דו האָסט דאָס עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. ברענג דעם יום וואָס דו האָסט קרא, און זאָלן זײ ווערן ווי איך [זען

https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU]; 22 זאָל בוא אַלע זײער רָעָה פאַר דיר, און עולל [עלל] צו זײ אַזוי ווי דו האָסט צו מיר עולל [עלל] פאַר אַלע מײַנע פשעים; וואָרעם רַבּוֹת זײַנען מײַנע ענחות, און מײַן לֵב איז דַוַי.

איכה2

1 ווי האָט אֲדֹנָי אין זײַן אף העיב [עוב] די בַּת צִיּוֹן! שלך פון שָׁמַיִם צו אֶרֶץ די תפארה פון ישראל, און נישט זכר זײַן הֲדֹם [זען האדון משיח'ס הֲדֹם, תהלים 110:1] אין טאָג פון זײַן אף! 2 אֲדֹנָי האָט בלע און נישט חמל כּל נְאוֹת יעקב; ער הרס אין זײַן עֶבְרָה די מִבְצָר פון בַּת יהודה, ער נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4] צו אֶרֶץ; חלל דאָס מַמְלָכָה און איר שׂרים! 3 ער האָט גדע מיט חֲרִי אף כּל קֶרֶן ישראל; ער האָט שוב זײַן ימין [זען תחלים 110:1] פון פאַרן אוֹיֵב, און בער אין יעקב ווי אַן אֵש לֶהָבָה וואָס אכל רונד אַרום. 4 ער האָט געשפּאַנט זײַן קשת ווי אַן אוֹיֵב, זיך נצב מיט זײַן ימין [זעו ימין האדון משיח תהלים 110:1] ווי אַ צָר, און הרג אַלע וואס אויג חמד [זען "חמד" חגי 2:7]; אין אֹהֶל בַּת צִיּוֹן האָט ער שפך ווי אֵש זײַן חֵמָה. 5 אֲדֹנָי איז געוואָרן ווי אַן אוֹיֵב, ער האָט בלע ישראל; בלע אַלע אירע ארמוֹן, שחת [זען תהלים 16:10] זײַנע מִבְצָר, און רבה בײַ בַּת יהודה תַּאֲנִיָּה און אֲנִיָּה. 6 און ער האָט חמס [זען "חמס" ישעיה 53:9] ווי אַ גַּן זײַן שֹׂךְ, ער האָט שחת זײַן מוֹעֵד; ה' האָט שכח אין צִיּוֹן מוֹעֵד און שבת, און נאץ אין זײַן זעם אף מלך און כֹּהן. 7 אֲדֹנָי האָט זנח זײַן מזבח, נאר זײַן מִקְדָּשׁ; סגר אין יָד פון דעם אוֹיֵב די חומות פון אירע ארמוֹן; זײ האָבן קוֹל נתן אין בית ה' אַזוי ווי אין אַ מוֹעֵד. 8 ה' האָט חשב צו שחת [זען תחלים 16:10] די חוֹמָה פון בַּת צִיּוֹן; ער האָט נטה אַ קַו, ער האָט נישט שוב זײַן יָד פון בלע, און אבל די חֵל און די חוֹמָה; יחדו זײַנען זײ אֻמְלַל געוואָרן. 9 טבע אין אֶרֶץ זײַנען אירע שְׁעָרִים, ער האָט אבד און שבר אירע בְּרִיחַ; איר מלך און אירע שׂרים זײַנען צווישן די גּוֹיִם, נישטא מער קיין תּוֹרה; אַפילו אירע נביאים מצא נישט אַ חָזוֹן פון ה'. 10 זײ ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף אֶרֶץ און דמם, די זקנים פון בַּת צִיּוֹן, זײ האָבן עלה עָפָר אויף זײער קאָפּ, זײ האָבן חגר שַׂק; ירד זײערע קעפ צו אֶרֶץ האָבן די בְּתוּלות פון ירושָׁלַיִם. 11 מײַנע אויגן כלה פון דִּמְעָה, מײַנע מֵעֶה חמר, מײַן כָּבֵד איז שפך אויף אֶרֶץ, אויף דעם שֶׁבֶר פון דער בַּת-עַמִּי; ווײַל עולל און יוֹנֵק נעטף [עטף] אין די רְחֹבות [רחוב] פון קריה. 12 זײ אמר צו זײערע אִמּוֹת: ווו איז דָּגָן און ווײַן? ווען זײ עטף ווי חלל [זען ישעיה 53:5] אין די רחובות פון עִיר, ווען זײער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] שפך זיך אויף דער חֵיק פון זײערע אִמּוֹת. 13 וואָס זאָל איך דיר העיד [עוד]? וואָס זאָל איך צו דיר דמה, בַּת ירושָׁלַיִם? וואָס זאָל איך השוה [שוה] צו דיר, און דיך נחם [זען נחם; זען שמו נישט "מנחם"

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI] , בְּתוּלָה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio] בַּת צִיּוֹן; אַז גָּדוֹל ווי דער ים איז דײַן שֶׁבֶר. ווער קען דיך רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5]? 14 דײַנע נביאים האָבן דיר חזה שוא און תפל, און זיי האָבן נישט גלה דײַן עָוֹן

[זען https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI], צו שוב דײַן שבות; און זיי האָבן דיר חזה

משׂאת שוא און מַדּוּחַ [https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU

https://www.youtube.com/watch?v=cLG2g0SYNz0]. 15 אַלע פאַרבײַגייער ספק אויף דיר מיט די כּפּים, זיי שרק, און נוע זייער קאָפּ אויף בַּת ירושָׁלַיִם: איז דאָס די עִיר וואָס מע האָט קרא די כְּלִיל יֹפִי, די משׂוש פון דער כּל הָאָרֶץ? 16 פצה זייער פֶּה אויף דיר האָבן אַלע דײַנע שׂונאים; זיי שרק, און חרק די ציין [זען לוקס 13:28]; זיי אמר: מיר האָבן זי בלע; אמנם, דאָס איז דער יום וואָס מיר האָבן קוה אויף אים, מיר האָבן מצא, מיר האָבן ראה. 17 ה' האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס ער האָט זמם, ער האָט בצע זײַן אֶמְרָה וואָס ער האָט צוה פון יְמֵי קֶדֶם [זען דברים 28:45-50

https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg]; ער האָט הרס אָן חמל, און ישׂמח [שׂמח] דעם אויֹבֵב איבער דיר, רום דעם קֶרֶן פון דײַנע פײַנט. 18 זייער לֵב האָט צעק צו אֲדֹנָי: חוֹמָה פון בַּת צִיּוֹן, לאָז ירד דִּמְעָה ווי אַ נחל, יוֹמָם וָלַיְלָה; זאָלסט זיך נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] קיין פּוּגַת, נישט דמם זאָל זיך דײַן אויגן. 19 קום! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] רנן אין דער לָיְלָה, אין אָנהייבּ פון די אשמורה; שפך ווי מַיִם דײַן לֵב, פאַר דעם פנים פון אֲדֹנָי; נשׂא [זען ישעיה 53:4] דײַנע כפים צו אים, פאַר די נפש פון דײַנע עולל וואָס עטף פון רָעָב אין ראש כּל חוּצות [חוץ]. 20 ראה, ה', און נבט וועמען דו האָסט עלל דאַרפן נָשִׁים אכל זייער פרי, עולל טִפֻּחִים? דאַרף הרג ווערן אין מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי דער כֹּהן און דער נביא? 21 אויף אֶרֶץ אין די חוּצוֹת [חוץ] שכב נער און זקן; מײַנע בתולות און מײַנע בחורים זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] פון חֶרֶב; האָסט הרג אין דײַן יום אף [זען יום אף

https://www.youtube.com/watch?v=4mByoISu0w8], טבח [זען "טֶבַח" ישעיה 53:7

https://www.youtube.com/watch?v=vdA1MfH2bxQ] אָן חָמַל. 22 האָסט קרא ווי אויף אַ יום מוֹעֵד מײַנע מָגוֹר פון סביב; און נישט געווען אין יום אף ה' קיין פָּלִיט און שָׂרִיד; די וואָס איך האָב טפח און רבה זיי האָט מײַן אויֹבֵב כלה.

איכה3

1 איך בין דער גֶּבֶר וואָס האָט ראה עֳנִי דורך דער שֵׁבֶט [זען בראשית 49:10] פון זײַן עֶבְרָה. 2 ער האָט מיך נהג און געמאַכט הלך אין חֹשֶׁךְ און נישט אוֹר. 3 אמנם, קעגן מיר שוב און הפך [זען מתי 18:3

https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0] ער זײַן יָד כּל הַיּוֹם. 4 ער האָט בלה מײַן בשׂר

[זען תהלים 16:9] און מײַן עוֹר, ער האָט שבר מײַנע עצמות. 5 ער האָט מיך בנה [זען "בנה" תהלים 118:22], און
הקיף [נקף] מיט גיפט און מיט תְּלָאָה. 6 ער האָט מיך געמאַכט ישב אין מַחְשֹׁךְ, ווי מתים פון עוֹלָם. 7 ער האָט מיך
גדר, אַז איך קען נישט יצא, ער האָט כבד געמאַכט מײַן נחשת. 8 אַפילו ווען איך זעק און שוע, שׂתם ער מײַן תפילה.
9 ער האָט גדר מײַנע דרכים מיט גזית, ער האָט מײַנע נתיבה עִוָּה. 10 אַן אֹרֵב דֹּב איז ער מיר, אַן ארי אין מסתרים.
11 ער האָט סור מײַנע דרכים, און מיך פשח, שמם האָט ער מיך שׂים. 12 ער האָט געשפּאַנט זײַן קשת, און מיך יצב
פאַר אַ מטרא צו דער חץ. 13 ער האָט הביא [בוא] אין מײַנע כִּלְיָה, בני זײַן אַשְׁפָּה. 14 איך בין געוואָרן אַ שְׂחֹק בײַ
כֹּל עמי [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], זייער נגינה כֹּל הַיּוֹם. 15 ער האָט מיך שׂבע [זען
"שׂבע", ישעיהו 53:11] מיט מרורים, מיך רוה מיט לענה. 16 און ער האָט הגריס [גרס] מיט חצץ מײַנע ציין, ער האָט
מיך כפש אין אֵפֶר. 17 און מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] איז זָנַח פון שלוֹם, איך האָב נשה טובה. 18
און איך אמר: אבד [זען יוחנן 3:16] איז מײַן נֵצַח, און מײַן תּוֹחֶלֶת פון ה'. 19 זכר מײַן עָנִי און מײַן מָרוּד, איז לענה
און רֹאשׁ. 20 זכר זכר זיך מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אַז זי שוח זיך אין מיר. 21 דאָס שוב איך צו
מײַן לֵב, דעריבער איך יחל: 22 אַז די חסָדים פון ה' זײַנען נישט תמם, אַז נישט כלה האָט זיך זײַן רחמים; 23 זיי
זײַנען חדשים אין בקרים; רבה איז דײַן אמונה. 24 ה' איז מײַן חלק, אמר מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו
53:10], דעריבער יחל איך צו אים. 25 טוֹב איז ה' צו די וואָס קוה אויף אים, צו דער נפש [זען "נפש" פון משיח
ישעיהו 53:10] וואָס אים דרש [זען דברים 18:19]. 26 טוֹב איז מע זאָל יָחִיל דּוּמָם אויף דער תשועת ה'. 27 טוֹב איז
פאַר אַ גֶבֶר, אַז ער זאָל נשׂא [זען "נשׂא" ישעיה 53:4] דעם יאָך אין זײַן נְעוּרִים; 28 ער זאָל ישב [זען "ישב" הושע
3:4-5; זכריה 6:11-13] בָּדָד און דמם, ווען מע האָט נטל אויף אים; 29 ער זאָל נתן אין עפר זײַן פֶּה, אפשר איז תִּקְוָה
[זען

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=1OADlcWjU2E]; 30 ער זאָל נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9;
9:5; חגי 2:7-9] די לחי [זען ישעיה 50:6; מתי 27:30] צו די וואס נכה [זען ישעיה 53:4], ער זאָל זיך שׂבע [זען ישעיה
53:11] מיט חרפה. 31 וואָרעם נישט לעוֹלָם זנח אֲדֹנָי; 32 וואָרעם אויב ער האָט הוגה [יגה], רחם ער אָבער לויט
זײַנע רֹב חסָדים. 33 וואָרעם נישט פון זײַן לֵב ענה ער, און יגה די בני-איש. 34 צו דכא [זען "דכא" ישעיה 53:5]
אונטער זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17] כֹּל אסירי אֶרֶץ, 35 צו נטה דעם משפט פון גֶבֶר נֶגֶד דעם פנים פון דעם
אויבערשטער; 36 צו עות אָדָם אין זײַן ריב, דאָס וויל אֲדֹנָי נישט ראה. 37 ווער איז דער וואָס קען אמר, און עס זאָל
געשען, אַז אֲדֹנָי האָט נישט צוה? 38 יצא נישט פון פֶּה אויבערשטער יצא דאָס רעוֹת און דאָס טוֹב? 39 וואָס קען זיך
התאונן [אנן] אַן אָדָם חָי? אַ גֶבֶר בײַ אַלע זײַנע חטאים? 40 לאָמיר חפשׂ און חקר דרכֵינוּ, און לאָמיר זיך שוב [זען
"שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו ה'. 41 לאָמיר נשׂא [זען ישעיה 53:4] לְבָבֵנוּ אויף די כַּפָּיִם צו א-ל בַּשָּׁמַיִם. 42 מיר
האָבן פשע און מרה; דו האָבן נישט סלח. 43 האָסט זיך סכך מיט אף, און אונדז רדף, האָסט הרג אָן חָמַל; 44
האָסט זיך סכך מיט עָנָן, אַז קיין תפילה זאָל נישט עבר. 45 סְחִי און מָאוֹס האָסטו אונדז שׂים צווישן די עמים. 46
פצה האָבן זייער פֶּה אויף אונדז כֹּל אֹיְבֵינוּ. 47 אַ פַּחַד און א פחת איז געקומען אויף אונדז, שאת און שֶׁבֶר. 48 פֶּלֶג
מַיִם ירד מײַן אויג אויף דעם שֶׁבֶר בַּת-עַמִּי. 49 מײַן אויג נגר, און וויל זיך נישט דמה, אָן הֲפוּגָה, 50 ביז ה' פון שָׁמַיִם
וועט הִשְׁקִיף [שקף] און ראה. 51 מײַן אויג עולל וויי מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אום כֹּל בְּנוֹת פון
מײַן עִיר. 52 צוד ווי אַ צִפּוֹר האָבן מיך צוד מײַנע אֹיְבִים חִנָּם. 53 זיי האָבן צמת אין בּוֹר חַיָּי, און אֶבֶן האָבן זיי ידה
אויף מיר. 54 מַיִם האָבן צוף אויף מײַן קאָפּ, איך האָב אמר: איך בין נגזר [גזר, ישעיה 53:8 כי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי]. 55 איך האָב קרא דײַן שֵׁם, ה', פון דער תחתיות בּוֹר. 56 האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] מײַן
קוֹל, זאָלסטו נישט עלם דײַן אֹזֶן פון מײַן רוחה, פון מײַן שועה. 57 האָסט קרב אין יוֹם וואָס איך פלעג דיך קרא,
האָסט אמר: זאָלסט נישט ירא האָבן. 58 האָסט זיך ריב, אֲדֹנָי, די ריב פון מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו
53:10], האָסט גאל חַיָּי. 59 האָסט ראה, ה', מײַן עַוְתָּה, שפט מײַן משפט. 60 האָסט ראה זייער כֹּל נקמה, אַלע
זייערע מחשבות אויף מיר. 61 האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] זייער חרפה, ה', אַלע זייערע מחשבות
אַקעגן מיר; 62 די ליפן פון מײַנע קָם און זייער הגיון אַקעגן מיר כֹּל הַיּוֹם. 63 נבט זייער ישב און זייער קִימָה; איך
בין זייער מנגינָה. 64 זאָלסט זיי שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], ה', גְּמוּל לויט די מעשים [זען טימ"ב 4:14]

פון זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 65
זאָלסט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מְגִנַּה לֵב [זען קור"ב 3:14] ווי דײַן תאלה אויף זיי [זען
דברים 28:15-68; רומ' 1:24-26]! 66 זאָלסט זיי רדף מיט אף, און זיי שמד פון אונטער די הימלען פון ה'.

איכה4

1 ווי איז הועם [עמם] דאָס זָהָב, שנה דאָס כתם הטוב; די אבנֵי קֹדֶש שפך אין רֹאש כָּל חוּצוֹת [חוץ]! 2 די טײַערע בּנֵי
צִיּוֹן, ווי גינגאָלד זײַנען זײ סלא, זײַנען זײ חשב [זען בראשית 15:6] פאַר נבל חרשׂ, מעשׂה פון ידים [זען "יד" תהלים
22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון יוֹצֵר! 3 אַפילו תּנִים [תַּנִּים] חלץ די שַׁד,
ינק זײערע יונגע, די בַּת-עַמִּי איז אַן אַכזר געוואָרן, אַזוי ווי עֻנים אין דער מדבר. 4 די לשׁוֹן פון דעם זויגעדיקן איז
דבק צו זײַן חֵךְ פון צמא; עוללים שאל [זען "שאל" תהלים 2:7-12] לֶחֶם, און קײנער זײ נישט פָּרַשׂ. 5 די וואָס פלעגן
אכל מעדן, זײַנען שמם אין די חוּצוֹת [חוץ]; די אמן אין תּוֹלָע חבק זיך צו אשפּת. 6 וואָרעם די עָוֹן פון דער בַּת-עַמִּי
איז גרעסער ווי דער חטאת פון סדוֹם, וואָס איז הפך געוואָרן ווי אין אַ רגע, און ידים [זען "יד" תהלים 22:17;
http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זײַנען נישט חול פאַר איר. 7 אירע נזירים זײַנען
געווען זכֹּךְ פון שֶׁלֶג, ווײַסער פון חָלָב, גערויטלטער עצם פון פנינים; סאַפּירשטײן זײער גזרה. 8 חשך פון שחור איז
זײער תֹּאַר, זײ זײַנען נישט צו נכר אויף דער חוצות [חוץ]; זײער עוֹר איז צפד צו זײערע עצם, יבש ווי עץ איז זי
געוואָרן. 9 בעסער איז די חללי חֶרֶב, ווי די חללי רָעָב, וואָס זײ זוב דקר [זען "דקר" זכריה 12:10

https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], אָן תְּנוּבָה פון שָׂדֶה. 10 די ידים [זען "יד"
תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון נשים רחמניות האָבן בשל
זײערע ילדים; זײ זײַנען זײ צו בָּרוֹת געווען, אין דעם שֶׁבֶר פון דער בַּת-עַמִּי. 11 ה' האָט כלה זײַן חֵמָה, שפך זײַן חֲרוֹן
אף [זען רומ' 1:18; זען
שמוֹ נישט "מנחם"

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg

https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
[https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
]; און ער האָט יצת אֵש אין צִיוֹן, און עס האָט אכל אירע יסוֹדֹת. 12 נישט אמן [זען בראשית 15:6] האָבן די מלכים פון אֶרֶץ, און כּל ישבי תֵבֵל, אַז צַר און אוֹיֵב וועט בוא אין די שְׁעָרִים פון ירושָׁלַיִם; 13 פון וועגן די חַטָּאת פון אירע נביאים, די עֲוֹנוֹת פון אירע כֹּהנים, וואָס האָבן צדיקים שפך דַּם אין איר. 14 זיי נוע ווי עִוְרִים אין די חוּצוֹת [חוץ], זיי זײַנען נגאל אין דָּם, בײַ מע קען זיך נישט נגע [זען ישעיה 53:4] אָן די לבוּש זייערע. 15 סור אײַך! טמֵא! קרא מען צו זיי, סור אײַך! סור אײַך! איר זאָלט זיך נישט נגע [זען ישעיה 53:4]! בעת זיי נצה און נוע; מע אמר צווישן די גוֹיִם: זיי טאָרן זיך מער נישט גור. 16 דער פְּנֵי ה' האָט זיי חלק, ער וויל זיי מער נישט נבט; פְּנֵי כֹּהנים האָט מען נישט נשֹׂא [זען ישעיה 53:4], זקנים האָט מען נישט חנן. 17 עֵינֵינוּ כלה צו עֶזְרָתֵנוּ ; הבל אין צִפִּיָּתֵנוּ האָבן צִפִּינוּ [צפה] אויף אַ גוֹי וואָס קען נישט ישע. 18 מע צוד נאָך אונדזערע טריט, אַז מיר קענען נישט הלך אויף אונדזערע רחֹבֹת; קָרוֹב איז קִצֵּינוּ, מלא זײַנען יָמֵינוּ; יאָ, בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] איז קִצֵּינוּ. 19 קַל זײַנען אונדזערע רֹדפים ווי די נשרים פון שָׁמַיִם; אויף די הָרִים האָבן זיי אונדז דלק, אין מדבר האָבן זיי ארב אויף אונדז. 20 דער רוּחַ פון אונדזער אף, דער משיח פון ה' [זען פיל' 1:21], איז לכד געוואָרן אין זייערע שחית; דער, וואָס מיר האָבן אמר: אין זײַן צל וועלן מיר חיה צווישן די גוֹיִם. 21 שׂוֹשׂ אן און שֹׂמח זיך, בַּת אֱדוֹם, דו וואָס ישב אין אֶרֶץ עוּץ; צו דיר אויך וועט עבר דער כָּוס, וועסט שיכור ווערן, און זיך התערה [ערה]. 22 תמם איז דײַן עוֹן, בַּת צִיוֹן, ער וועט דיך מער נישט גלה; ער וועט פקד דײַן עוֹן, בַּת אֱדוֹם, ער וועט גִּלָּה דײַנע חַטָּאת.

איכה5

1 זכר, ה', וואָס איז געשען צו אונדז, נבט און ראה אונדזער חרפה. 2 אונדזער נחלה איז הפך צו זָרִים, אונדזערע בתּים צו נכרים [נכרי]. 3 מיר זײַנען יתוֹמים געוואָרן אָן אָב [זען
https://www.youtube.com/watch?v=hDtu1kqeb1o], אִמּוֹתֵינוּ ווי אַלמנות. 4 אונדזער מַיִם שתה מיר פאַר כֶּסֶף, אונדזער האָלץ בוא אונדז פאַר מְחִיר. 5 אויף אונדזער צַוָּאר ווערן מיר רדף, מיר זײַנען יגע, און אונדז ווערט נישט נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10]. 6 צו מִצְרַיִם האָבן מיר יָד נתן, צו אַשּׁוּר זיך מיט לֶחֶם צו שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11]. 7 אבוֹתֵינוּ האָבן חטא, און זײַנען מער נישטא, און מיר סבל זייערע עֲוֹנוֹת. 8 עבדים משל איבער אונדז, נישטא קיין פּרק פון זייער יָד. 9 מיט נפשֵׁנוּ [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10] בוא מיר אונדזער לֶחֶם, פון וועגן דער חֶרֶב פון מדבר. 10 אונדזער עור נכמר [כּמר] ווי אַ תַּנּוּר, פון וועגן די זלעפה פון רָעָב. 11 נָשִׁים האָט מען ענה אין צִיוֹן, בתּוּלִים אין די ערים פון יהודה. 12 שָׂרִים זײַנען תלה [זען שמואל"ב
18:10 https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA] געוואָרן פון זייער יָד; פנימער פון זקנים זײַנען נישט הדר געוואָרן. 13 בחוּרִים האָבן טְחוֹן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] און נערים האָבן אונטער עֵץ כשל. 14 זקנים האָבן פון שער שבת, בחוּרִים פון זייער נגינה. 15 שבת האָט די משׂוֹשׂ פון לִבֵּנוּ, נהפך [הפך] איז אין אֵבֶל מְחוֹלֵנוּ. 16 נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] איז עֲטֶרֶת פון רֹאשֵׁנוּ ; אוֹי נָא ! וואָרעם מיר האָבן חטא! 17 דערפאַר איז דָּוֶה לִבֵּנוּ, איבער דעם זײַנען חשך אונדזערע אויגן: 18 איבער הַר צִיוֹן וואָס איז שמם שוּעָלִים [שוּעָל] הלך אום אויף אים. 19 דו, ה', ישב לעולם, דײַן כִּסֵּא איז אויף דוֹר-דוֹרוֹת, 20 לָמָּה דו שכח אונדז לנצח, עזב אונדז אויף אֹרֶךְ ימים [זען "אֹרֶךְ ימים" ישעיה 53:10]? 21 שוב אונדז אום צו דיר, ה', און לאָמיר זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7]; חדש אונדזערע טעג ווי קֶדֶם; 22 סיידן מאס [זען תהלים 118:22] האָסטו אונדז מאס, האָסטו קצף אויף אונדז עַד מְאֹד
[זען http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorB.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorC.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorD.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorE.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorF.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorG.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorH.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzori.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorJ.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorK.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorL.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorM.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M].

קוהלת

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

קוה1

1 די דברים פון קוהלת [זען https://www.youtube.com/watch?v=2TWdh7qIdMU] בן דָּוִד דעם מלך אין
ירושלים. 2 הֶבֶל פון הֲבָלִים, אמר קוהלת, הֶבֶל פון הֲבָלִים, אַלע איז הֶבֶל. 3 וואָס פאַר אַ יתרון האָט דער אָדָם פון
זײַן כּל עמל וואָס ער עמל זיך אונטער דער שֶׁמֶשׁ [זען מתי 6:19-21]? 4 דָּור הלך, און דָּור בוא, און הָאָרֶץ עמד
לְעוֹלָם. 5 און די שֶׁמֶשׁ זרח, און די שֶׁמֶשׁ בוא, און שָׁאַף צו זײַן מקום אַוווּ ער זרח. 6 דער רוּחַ הלך קיין דָּרום, און
סבב זיך קיין צָפון, סבב, סבב הלך ער, און צו זײַנע סביבות שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זיך אום דער
רוּחַ [זען יוחנן 3:8; מַה"ש 16:14 https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI]. 7 כּל הנחלים [נחל]
הלך צום ים, און דער ים ווערט נישט מלא; צו דעם מקום וווּהין די נחלים [נחל] הלך, אַהין הלך זיי ווידער. 8 כּל
הדברים ווערן יגע, קיין איש קען עס נישט דבר; דאָס אויג קען זיך נישט ראה שׂבע [זען ישעיה 53:11], און דאָס אֹזֶן
קען זיך נישט שמע מלא. 9 וואָס איז געווען דאָס וועט זײַן, און וואָס איז געשען דאָס וועט געשען, און נישטא קיין
חָדָשׁ אונטער דער שֶׁמֶשׁ. 10 פאַראַן אַ זאַך וואָס מע אמר דערויף: ראה, דאָס איז חָדָשׁ; איז עס כְּבָר געווען אין
עֹלָמים וואָס זײַנען געווען פאַר אונדז. 11 נישטא קיין זכרון פון די רִאשׁוֹנִים, און פון די אחרונים וואָס וועלן זײַן, אויך
פון זיי וועט קיין זכרון נישט זײַן, צווישן די וואָס וועלן זײַן אחרונה. 12 איך קוהלת בין געווען מלך איבער ישראל אין
ירושלים. 13 און איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מײַן לֵב צו דרש און צו תּור מיט חכמה
וועג אַלע וואָס עשׂה אונטער די הימלען. דאָס איז ענין רע וואָס אלוקים האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי
2:7-9] די בני האדם, זיך צו ענה [זען "ענה" ישעיה 53:7] דערמיט. 14 איך האָב ראה כּל המעשׂים וואָס ווערן עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אונטער דער שֶׁמֶשׁ, און הנה אַלע איז הֶבֶל און רְעוּת רוּחַ; 15 אַ מְעֻוָּת [עוות]
וואָס מע קען נישט תּקן, און אַ חסרון וואָס קען נישט נמנה [מנה] ווערן. 16 איך האָב דבר מיט מײַן לֵב אַזוי צו
אמר: הנה האָב איך געהאַט חכמה גדל און יסף איידער אַלע וואָס זײַנען געווען פאַר מיר אין ירושלים, און מײַן לֵב
האָט ראה הרבה חכמה און דַעַת. 17 און איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מײַן לֵב צו ידע
חכמה, אויך צו ידע משוגעת און שׂכלות בין איך ידע געוואָרן אַז דאָס אויך איז רַעְיוֹן רוּחַ. 18 וואָרעם אין רֹב חכמה
איז רַב כַּעַס, און יסף מען דַעַת, יסף מען מכאוב.

קוה2

1 איך האָב אמר בײַ מיר אין לֵב: הלך נָא, לאָמיך דיך נסה מיט שׂמחה, און ראה טוֹב; און הנה דאָס אויך איז הֶבֶל. 2
אויף שׂחוק האָב איך אמר: עס איז מְהוֹלָל [הלל]; און אויף שׂמחה: וואָס עשׂה זי? 3 איך האָב תּור בײַ מיר אין לֵב צו
משך מײַן בשׂר מיט ווײַן, אַז אי מײַן לֵב זאָל זיך נהג מיט חכמה, אי איך זאָל מיך אחז סכלות, ביז איך וועל ראה
וואָס איז טוֹב פאַר די בני האדם אַז זיי זאָלן עשׂה אונטערן שָׁמַיִם אין זייער מספר ימי חיים. 4 איך האָב מיר גדל
מעשׂים; איך האָב מיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בתּים, איך האָב מיר נטע כּרמים; 5 איך האָב מיר עשׂה גנות און

פרדסים און נטע אין זיי עֵץ כּל פרי. 6 איך האָבּ מיר עשׂה ברכות מָיִם פון זיי צו שקה יער וואָס צמח [זען צמח משיח ישוע שמו זכריה 6:11-12] מיט עצים [עֵץ]. 7 איך האָבּ קנה [זען משלי 8:22] עבדים [עֶבֶד] און שפחות [זען יואל 3:2], און בְּנֵי בּית האָבּ איך געהאַט; אויך מקנה בָּקָר און צאֹן רבה האָבּ איך געהאַט, מער פון אַלע וואָס זײַנען געווען פאַר מיר אין ירושלים. 8 איך האָבּ מיר כנס אויך כֶּסֶף און זָהָב, און סְגֻלָּה פון מלכים און מדינות. איך האָבּ מיר עשׂה שרים און שרות, און תענוּגֹם פון בני האדם, שִׁדָּה און שִׁדּוֹת. 9 און איך בין געווען גדל און האָבּ יסף מער פון אַלע וואָס זײַנען געווען פאַר מיר אין ירושלים; אויך איז מײַן חכמה מיר עמד. 10 און וואָס נאָר מײַנע אויגן האָבּן שאל, האָבּ איך פון זיי נישט אָצַל; איך האָבּ נישט מנע מײַן לֵב פון קיין שׂמחה, נײַערט מײַן לֵב האָט זיך שָׂמֵחַ מיט מײַן כּל עָמַל, וואָרעם דאָס איז געווען מײַן חלק פון מײַן כּל עָמַל. 11 אָבּער איך האָבּ זיך פנה אויף אַלע מײַנע מעשׂים וואָס

מײַנע ידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] האָבּן עשׂה, און אויף דער עָמַל וואָס איך האָבּ מיך עמל כדי דאָס צו עשׂה, און הנה כּל הֶבֶל און רעוּת רוּחַ, און אֵין יתרון אונטער

דער שֶׁמֶשׁ [זען https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

https://www.youtube.com/watch?v=W2FaqDY4YWE]. 12 און איך האָבּ מיך פנה צו ראה חכמה און הוללות און סכלות; וואָרעם וואָס קען דער אָדָם וואָס בוא נאָכן מלך? בּלויז דאָס וואָס מע האָט שוין פריִער עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 13 און איך האָבּ ראה אַז די יתרון פון חכמה איבּער סכלוּת איז אַזוי ווי די יתרון פון אוֹר איבּער חֹשֶׁךְ. 14 דער חָכָם האָט זײַנע אויגן אין קאָפּ, און דער כּסיל הלך אין דער חשך. אָבּער איך האָבּ אויך געמערקט אַז מקרה אחד קרה זיי אַלעמען. 15 און איך האָבּ אמר בּײַ מיר אין לֵב: אַזוי ווי מקרה הכּסיל אַזוי וועט אויך מיך קרה, היינט נאָך וואָס דען בין איך געווען חכם? און איך האָבּ דבר בּײַ מיר אין לֵב, אַז דאָס אויך איז הֶבֶל. 16 וואָרעם פון דעם חָכָם אַזוי ווי פון דעם כּסיל בלײַבט נישט קיין זכרון לעולם; ווײַל אין די יָמִים הַבָּאִים וועט אַלע זײַן שוין שכח; און ווי מות דער חכם אַזוי ווי דער כּסיל. 17 און איך האָבּ שׂנא דאָס חַיִּים [זען סִבָּה פון הִתְאַבְּדוּת

https://www.youtube.com/watch?v=gaMa1zoR21Y
], וואָרעם מיר איז רַע די מעשׂה וואָס איז עשׂה אונטער דער שֶׁמֶשׁ, ווײַל אַלע איז הֶבֶל און רעוּת רוּחַ. 18 און איך האָבּ שנא מײַן כּל עמל וואָס איך עמל מיך דערויף אונטער דער שֶׁמֶשׁ, כּדי אַז איך מוז עס נוח צו אדם וואָס וועט זײַן נאָך מיר. 19 און ווער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אויבּ ער וועט זײַן אַ חָכָם אָדער אַ סָכָל? פונדעסטוועגן וועט ער שלט איבּער מײַן כּל עמל וואָס איך האָבּ מיך עמל און חכם דערויף אונטער דער שֶׁמֶשׁ. דאָס אויך איז הֶבֶל. 20 און איך האָבּ מיך סבב צו לאָזן מײַן לֵב זיך צו יָאַש צו זײַן פון גאַנצער עמל וואָס איך האָבּ מיך עמל אונטער דער שֶׁמֶשׁ. 21 וואָרעם פאַראַן אַן אדם וואָס זײַן עמל איז מיט חכמה, און מיט דַעַת, און מיט כּשרון, און ער נתן פאַר אַ חלק צו אים וואָס האָט זיך דערויף נישט עמל. דאָס אויך איז הֶבֶל און אַ רָעָה רבּה. 22 וואָרעם וואָס האָט אדם פון זײַן כּל עמל, און פון דעם רַעְיוֹן פון זײַן לֵב, אַז ער זאָל זיך עמל אונטער דער שֶׁמֶשׁ? 23 וואָרעם אַלע זײַנע טעג זײַנען מכאוב, און זײַן ענין איז כעס; אַפילו בּײַ לַיְלָה שכב נישט אַיין זײַן לֵב. דאָס אויך איז הֶבֶל. 24 נישטא בּעסערס פאַרן אדם, ווי ער זאָל אכל און שתה, און זיך ראה זײַן נפש טוב אין זײַן עמל [זען קור"א 15:58;

זען https://www.youtube.com/watch?v=1OADlcWjU2E

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
]. דאָס אויך האָבּ איך ראה, אַז דאָס איז פון יָד האלוקים; 25 וואָרעם: ווער זאָל אכל און ווער זאָל חוש האָבּן, חוץ מִמֶּנִּי [ה']? 26 ווײַל אדם וואָס איז טוב פאַר אים, נתן ער חכמה, און דַעַת, און שִׂמחה; און דעם חוֹטֶא נתן ער ענין צו אסף און צו כּנס, כדי צו נתן צו דעם וואָס איז טוב פאַר האלוקים. דאָס אויך איז הֶבֶל און רעות רוּחַ.

קוה3

1 אויף אַלע איז דאָ אַ זמן, און אַן עֵת פאַר כל חפץ אונטערן שָׁמַיִם. 2 אַן עֵת ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14; זען
https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf] צו ווערן, און אַן עֵת צו מות; אַן עֵת צו נטע, און אַן עֵת צו עקר דאָס נטע. 3 אַן עֵת צו הרגען, און אַן עֵת צו רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5;
https://www.youtube.com/watch?v=pKtEjsq37CU]; אַן עֵת צו פרץ, און אַן עֵת צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. 4 אַן עֵת צו בכה, און אַן עֵת צו שׂחוֹק; אַן עֵת צו ספד, און אַן עֵת צו רקד. 5 אַן עֵת צו שלך אבנים, און אַן עֵת צו כּנס אבנים; אַן עֵת צו חבק, און אַן עֵת זיך צו רחק פון חבק. 6 אַן עֵת צו בקש, און אַן עֵת צו אבד; אַן עֵת לִשמוֹר, און אַן עֵת צו שלך. 7 אַן עֵת צו קרע, און אַן עֵת צו תּפר; אַן עֵת צו חשה, און אַן עֵת צו דבר. 8 אַן עֵת צו אהב, און עֵת צו שׂנא [תהלים 97:10;
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
]; אַן עֵת פאַר מלחמה, און אַן עֵת פאַר שלום. 9 וואָס יתרון דעם עוֹשֶׂה פון זײַן עמל? 10 איך האָבּ ראה דעם ענין וואָס אלוקים האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די בני אדם זיך צו עָנָה דערמיט. 11 אַלצדינג האָט ער עשׂה יפה אין זײַן עֵת, אויך הָעלָם האָט ער נתן אין זייער לֵב, אָבּער אַזוי אַז דער אדם קען נישט מצא דעם מעשׂה וואָס אלוקים האָט עשׂה, פון אָנהייבּ [זען בראשית 3:24] ביזן סָוף [
https://www.youtube.com/watch?v=W2FaqDY4YWE
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI]. 12 איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז נישטא בּעסערס פאַר אדם, ווי נאָר זיך צו שׂמח, און זיך טוב צו עשׂה אין זײַן חיים. 13 אָבּער אויך אַז כל האדם אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] און שתה, און ראה טוֹב פאַר אַלע זײַן עמל, איז דאָס אַ מַתַּת פון אלוקים [זען https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI]. 14 איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז אַלע וואָס אלוקים עשׂה, דאָס וועט זײַן לעולם; דערצו איז נישט יסף, און דערפון איז נישט צו גרע; און אלוקים האָט עשׂה אַז מע זאָל ירא האָבּן פאַר אים. 15 דאָס וואָס איז, איז שוין געווען, און דאָס וואָס דאַרף ערשט זײַן, איז שוין געווען. אָבּער אלוקים וועט בקש דעם נרדף [רדף]. 16 און נאָך האָבּ איך ראה אונטער דער שֶׁמֶשׁ: אין דעם מקוֹם פון מִשְׁפָּט, דאָרטן איז רֶשַׁע, און אין דעם מקוֹם פון צֶדֶק [זען ישעיהו 53:11 יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים עַבְדִּי צמח יהושע/ישוע שמו זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8], דאָרטן איז רֶשַׁע. 17 האָבּ איך אמר בּײַ זיך אין לֵבּ: אי דעם צדיק אי דעם רָשע וועט אלוקים שפט, וואָרעם אַן עֵת פאַר כל חפץ און פאַר כל מעשׂה איז דאָרטן דאָ. 18 איך האָבּ אמר בּײַ זיך אין לֵבּ: דאָס איז פון וועגן די בני האדם; כדי האלוקים זאָל זיי בּרר, און כדי זיי אַליין זאָלן ראה אַז זיי זײַנען ווי בּהמה. 19 וואָרעם דער מקרה פון די בני האדם איז דער מקרה פון דער בּהמה; מקרה אחד בּײַ זיי. ווי דער מות, אַזוי מות דער, און רוּחַ אֶחָד בּײַ ביידן, און קיין מוֹתָר פון אדם איבּער דער בּהמה איז נישטא, וואָרעם אַלע איז הֶבֶל [זען קור"א 15:19]. 20 ביידע הלך אַהין אין מקוֹם אֶחָד, ביידע זײַנען פון עָפָר, און ביידע שוב זיך אום צו עָפָר. 21 ווער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דעם רוּחַ פון די בני אדם, אויבּ ער עלה למעלה, און דעם רוּחַ פון דער בּהמה, אויבּ ער ירד למטה צו אֶרֶץ? 22 און איך האָבּ ראה אַז נישטא בּעסערס, ווי דער אדם

זאָל שׂמח האָבן פון זײַנע מעשׂים, וואָרעם דאָס איז זײַן חלק; ווײַל ווער וועט אים ברענגען צו ראה וואָס וועט זײַן נאָך אים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI]?

קוה4

1 און איך האָב שוב און ראה כּל עשׁוקים וואָס ווערן עשׂה אונטער דער שֶׁמֶש. און הנה זײַנען די דִּמְעָה פון די עשק, און נישטא ווער זאָל זיי
מנחם [זען
שמו נישט "מנחם"

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI]; און אויף דער זײַט פון זייערע עשׁוקים איז די כֹּחַ, און נישטא ווער זאָל זיי מנחם. 2 דעריבער שבח איך די מתים וואָס זײַנען שוין מות מער איידער די חיים וואָס חיים זײַנען נאָך. 3 און בעסער פון זיי ביידן איז דעם וואָס איז נאָך נישט געווען, וואָס האָט נישט ראה די מעשׂה רע וואָס ווערן עשׂה אונטער דער שֶׁמֶש. 4 און איך האָב ראה כּל עמל, און כּל כשרון המעשׂה, אַז דאָס איז אויס קנאה פון איש זײַן רֵעַ. דאָס אויך איז הֶבֶל און רעות רוּחַ. 5 דער כּסיל חבק זײַנע ידים, און אכל זײַן אייגן בשׂר. 6 בעסער אַ האַנטפול נחת, איידער פולע הויפנס עמל און רעות רוּחַ. 7 און איך האָב שוב און ראה הֶבֶל אונטער דער שֶׁמֶש. 8 פאַראַן אֶחָד, אָן אַ שֵׁנִי; צומאָל אַ בֵּן אָדער אַן אָח האָט ער נישט, פון דעסטוועגן איז נישטא קיין קֵץ צו זײַן כּל עמל, און זײַן אויג קען זיך נישט שׂבע מיט עֹשֶׁר; און פאַר וועמען עמל איך מיך, און חסר זיך פון טובה? דאָס אויך איז הֶבֶל, און עס איז אַן ענין רע. 9 בעסער 2 איידער 1, וואָרעם זיי האָבן אַ שׂכר טוב פאַר זייער עמל. 10 וואָרעם אַז זיי נפל, קום איינער אויף זײַן חָבֵר, אָבער וויי צו דעם אֶחָד וואָס נפל, און נישטא אַ שֵׁנִי אים קום. 11 דאָס גלײַכן אַז שכב שנים, איז זיי חמם, אָבער אחד ווי קען חמם ווערן? 12 און אויב עמעצער קען תקף דעם אחד, וועלן אָבער 2 זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] קעגן אים. און החוט המְשֻׁלָּשׁ [ה' איז ווי חוט אחד דאָך מְשֻׁלָּשׁ: אלוקים הָאָב און אלוקים די זון פון דער אויבערשטער און דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קדושה משולשת דאָך אֲדֹנָי אֶחָד] וועט נישט אויף

מהרה [גיך] נָתַק ווערן [זען
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
http://www.afii.org/zoharthreeinone.htm
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=1OADlcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד, זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זײַן אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זײַן הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האָב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאָל דבק צו זײַן אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זײַן אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואָס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואָס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח]. 13 בעסער אַ יֶלֶד מִסְכֵּן און חכם, איידער אַ מלך זקן און כסיל, וואָס ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט מער צו זײַן נזהר [זהר]. 14 וואָרעם פון בית הסורים איז יענער יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צו ווערן אַ מלך, הגם ער איז ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן רוש, אונטער דעמס מלוכה. 15 איך האָב ראה כל החיים וואָס הלך אונטער דער שֶׁמֶש, האלטן מיט דעם יֶלֶד, דעם שֵׁנִי וואָס עמד אויף זײַן אָרט; 16 נישט געווען קיין קֵץ צו כל הָעָם, צו אַלע וואָס ער איז געווען זייער מלך; פון דעסטוועגן וועלן די אחרונים זיך נישט שׂמח מיט אים. יאָ, דאָס אויך איז הֶבֶל און רַעְיוֹן רוּחַ. 17 זײַן שומר איבער דײַן רגל, אַז דו הלך אין בית האלוקים, און קרב צו שמע, גאַנץ ווי וואָס די כסילים זבח; הגם זיי ידע נישט אַז זיי עשׂה רָע.

קוה5

1 זאָלסט נישט זײַן בהל מיט דײַן פֶּה, און דײַן לֵב זאָל זיך נישט מהר צו יצא אַ דבר פאַר האלוקים, וואָרעם

האלוקים איז אין שָׁמַיִם און דו ביסט אויף הָאָרֶץ; דעריבער זאָלן דײַנע דברים זײַן מעט. 2 וואָרעם אַ חָלום בוא מיט רֹב ענין, און דער קוֹל פון אַ כּסיל מיט רֹב דברים. 3 אַז דו ביסט נדר אַ נדר צו אלוקים, זאָלסטו זיך נישט אחר אים צו שלם, וואָרעם ער האָט נישט חפץ כסילים; וואָס דו ביסט נדר, שלם. 4 בעסער זאָלסט נישט נדר, איידער זאָלסט נדר און נישט שלם. 5 זאָלסט נישט דערלאָזן דײַן פֶּה צו חטא דײַן בשׂר, און זאָלסט נישט אמר פאַר דעם מַלְאָךְ [פון ה'], אַז דאָס איז געווען אַ שגגה. לָמָּה זאָל האלוקים קצף אויף דײַן קוֹל, און חבל דאָס מעשׂה פון דײַנע ידים

[זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]? 6 וואָרעם פון רֹב חלומות אויך הבלים קומען אַרויס דברים הרבה, אָבער האָב ירא פאַר האלוקים. 7 אַז דו ראה די עֹשֶׁק פון דעם רוש, און די גֵּזֶל פון משפט און צדק אין דער מדינה, זאָלסטו זיך נישט תּמה אויף דער זאַך, וואָרעם איבער דעם גָּבֹהַּ שמר אַ גָּבֹהַּ, און נאָך גבֹהים איבער זיי. 8 און יתרון פון אֶרֶץ אין אלעם, איז מלך נעבד [עבד] פון שָׂדֶה. 9 דער וואָס האָט אהב כֶּסֶף קען זיך נישט שׂבע מיט כֶּסֶף, און נישט ווער עס האָט אהב המון מיטן תְּבוּאָה. דאָס אויך איז הֶבֶל. 10 אַז דאָס טובה רבה זיך, מערן זיך זײַנע עסערס; און וואָס פאר בעלים דעם כשרון, אחוץ דאָס ראוּת מיט זײַנע אויגן? 11 מתוק איז דער שֵׁנָה פון דעם עֹבֵד, סײַ ער אכל מעט, סײַ ער רבה, אָבער די שׂבע פון דעם עושר לאָזט אים נישט ישן [זען דניאל 12:2]. 12 פאַראַן אַ רעה חולה [זען חֳלִי ישעיה 53:3] וואָס איך האָב ראה אונטער דער שֶׁמֶשׁ: עשירות וואָס ווערט שומר פון דעם בעל אים צום רעה. 13 און די עשירות ווערט אבד אין אַן ענין רע; און אַז ער ילד אַ בֵּן, און אֵין אין זײַן יָד. 14 אַזוי ווי ער איז יצא פון בֶּטֶן אִמּוֹ [זען

https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU], הלך ער ערום שוב, אַזוי ווי ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און קיין זאַך נשׂא ער נישט מיט פאַר זײַן עמל, כדי ער זאָל עס הלך אין זײַן יָד. 15 יאָ, דאָס אויך איז אַ רעה חולה, וואָס עֵמָּה ווי ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַזוי ער הלך; און וואָס פאר אים יתרון וואָס ער עמל זיך פאַרן ווינט? 16 דערצו אכל ער אַלע זײַנע טעג אין חֹשֶׁךְ, און כעס זיך רבה, און האָט חלי [זען ישעיה 53:3] און קצף. 17 הנה וואָס איך האָב ראה: בעסער און יפה וואָלט געווען צו אכל און שתה, און האָבן טובה פאַר זײַן כּל עמל וואָס ער עמל זיך אונטער דער שֶׁמֶשׁ אין זײַן מספר יְמֵי חַי וואָס האלוקים האָט אים נתן; וואָרעם דאָס איז זײַן חלק. 18 און כל האדם וואָס האלוקים נתן אים עֹשֶׁר און נֶכֶס, און גיט אים שליטה צו אכל דערפון, און צו נשׂא זײַן חלק, און זיך שׂמח צו טאָן פאַר זײַן עמל, איז דאָס אַ מתת פון אלוקים [זען יוחנן 3:16]. 19 יאָ, ער לֹא הרבֶּה זכר יְמֵי חיו ווייל האלוקים ענה אים מיט שׂמחה פון זײַן לֵב.

קוה6

1 פאַראַן רָעָה וואָס איך האָב ראה אונטער דער שֶׁמֶשׁ, און עס איז רבה בײַם הָאָדָם: 2 אַן איש וואָס האלוקים נתן אים עשירות און נכס און כבוד, און אים חסר נישט אלע וואס ער אוה צו זײַן נפש, אָבער האלוקים האָט אים נישט געגעבן קיין שליטה צו אכל דערפון, אָבער אַן איש נכרי אכל [זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] עס. דאָס איז הֶבֶל, און אַ חלי רע. 3 אַז אַן איש זאָל ילד 100 קינדער, און חיה שָׁנִים רבּות, איז, אַזוי די טעג פון זײַנע שָׁנִים זענען פילע, אויב זײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] שׂבע זיך נישט פון דעם טובה, און קיין קבורה האָט ער נישט, אמר איך: בעסער פון אים איז דעם נֵפֶל. 4 וואָרעם אין הֶבֶל בוא עס, און אין חֹשֶׁךְ הלך עס, און אין חֹשֶׁךְ ווערט כסה שמוֹ [זען זכריה 6:11-12]. 5 עס האָט צומאָל די שֶׁמֶשׁ נישט ראה און נישט ידע; עס האָט מער נַחַת ווי יענער. 6 אפילו אויב ער זאָל חיה 2 מאָל 1000 שָׁנָה, און נישט ראה קיין טוֹבה, הלך דען נישט צו מקום אחד הַכֹּל [זען דניאל 12:2; יהודים אין משיח 9:27]? 7 כּל עמל האדם איז פאַר זײַן פֶּה, און פונדעסטוועגן ווערט די נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] נישט מלא. 8 וואָרעם וואָס איז די יותר פון דעם חָכָם איבער דעם כסיל? וואָס טאָן די עָנִי האָבן אין זיי ידע ווי צו הלך נגד החיים? 9 בעסער מַרְאֵה פון די אויגן, איידער הלך פון דער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]. דאָס אויך איז הֶבֶל און רעוּת רוּחַ. 10 וואָס היה איז כְּבָר קרא געוואָרן מיטן שמוֹ [זען זכריה 6:11-12], און עס איז ידע וואָס אָדָם איז; און ער קען זיך נישט דין מיט דעם [ה'] וואָס איז שתקיף פון אים [אָדָם]. 11 ווייל דברים הרבה מערן אָפט הֶבֶל, וואָס איז די יתר צו אדם? 12 וואָרעם ווער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] וואָס איז בעסער פאַרן אדם אין חיים, אין די מספר יְמֵי חַיֵּי פון זײַן הֶבֶל וואָס ער עשׂה דורך ווי אַ צל? ווײַל ווער קען נגד אדם, וואָס וועט זײַן נאָך אים אונטער דער שֶׁמֶשׁ?

קוה7

1 אַ שֵׁם טוב איז בעסער פון שֶׁמֶן טוֹב; און דער יוֹם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], פון דעם יוֹם הֻלֶּדֶת. 2 בעסער צו
הלך אין בית אֵבֶל, איידער צו הלך אין בית משתה; ווײַל דאָס [מות] איז דער סָוף פון כל האדם, און דער חי דאַרף
זיך נתן צום לֵב. 3 בעסער כַּעַס איידער שׂחֹק, וואָרעם אַז דער פנים איז רֹעַ, איז בעסער פאַרן לֵב. 4 דאָס לֵב פון די
חכמים איז אין בית אֵבֶל, און דאָס לֵב פון די כסילים אין בית שִׂמחה. 5 בעסער צו שמע דעם גְּעָרָה פון אַ חכם,
איידער מע זאָל שמע דאָס שיר כסילים. 6 וואָרעם אַזוי ווי דאָס קנאַקן פון סירים [סיר] אונטערן סִיר, אַזוי איז
דאָס שׂחֹק פון דעם כסיל. און דאָס אויך איז הֶבֶל. 7 אמנם, עֹשֶׁק הלל דעם חכם, און שוחד אבד דאָס לֵב. 8 בעסער
דער אחרית פון אַ זאַך איידער איר ראשית; בעסער ארך רוּחַ, איידער גבֹהַ רוּחַ. 9 זאָלסט נישט זײַן בהל אין דײַן רוּחַ
צו ווערן כעס, וואָרעם כעס נוח אין חֵיק פון די כסילים. 10 זאָלסט נישט אמר: ווי איז דאָס, וואָס די ימים הראשֹׁנים
זײַנען געווען בעסער ווי די איצטיקע? וואָרעם נישט פון חכמה אַז איר שאל וועגן דעם. 11 בעסער איז חכמה מיט אַ
נחלה, און אַ יֹתר פאַר די וואָס ראה די שֶׁמֶש. 12 וואָרעם חכמה איז אַ צל, כֶּסֶף אויף איז אַ צל, אָבער די יתרון פון
דַּעַת איז, חכמה גיט חיים צו איר בעלים. 13 ראה דאָס מעשֶׂה פון האלוקים; וואָרעם ווער קען תקן וואָס ער האָט
עות? 14 אין יוֹם טובה זײַ אין טוב, און אין יוֹם רָעָה ראה זיך דאָס אויך: האלוקים האָט עשׂה יענס ווי די אַנדערע,
אזוי אַז אדם קען נישט אנטדעקן עפּעס אַז וועט קומען נאָך אים [זען יהודים אין משיח 11:6]. 15 כֹּל האָבֹּ איך ראה
אין מײַנע ימֵי הֶבֶל: פאַראַן אַ צדיק וואָס אבד אין זײַן צדק, און פאַראַן אַ רָשע וואָס איז מאריך-ימים אין זײַן רעה.
16 זאָלסט נישט זײַן צדיק הרבה, און זאָלסט זיך נישט התחכם [חכם] יותר; למה זאָלסטו זיך שמם? 17 זאָלסט
נישט זײַן רשע הרבה, און זאָלסט נישט זײַן קיין סָכָל; למה זאָלסטו מות בְּלֹא דער עֵת? 18 טוֹב איז דו זאָלסט זיך
אחז אָן דעם, און אויך פון יענעם נישט נוח דײַן יָד; וואָרעם דער וואָס האָט ירא אלוקים, יצא מיט ביידע. 19 די
חכמה עזז דעם חכם מער ווי 10 שליטים וואָס זײַנען אין עִיר. 20 וואָרעם נישטא אַן אדם אַ צדיק אויף אֶרֶץ וואָס
זאָל עשׂה לויטער טוֹב, און נישט חטא [זען רומ' 3:23]. 21 זאָלסט אויך נישט נתן דײַן לֵב אויף כֹּל דברים וואָס מע
דבר, כדי זאָלסט נישט שמע ווי דײַן עֶבֶד קלל דיך; 22 וואָרעם דײַן לֵב ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז
פעמים רבּוֹת האָסט דו אויך קלל אַנדערע. 23 דאָס אַלע האָבֹּ איך נסה מיט חכמה; איך האָבֹּ אמר: איך וועל חכם
ווערן; אָבער עס איז געווען רחק פון מיר. 24 דאָס וואָס איז רחק און עמֹק עמֹק, ווער קען עס מצא? 25 איך האָבֹּ
מיך סבב, און מײַן לֵב איז געווען אויף צו ידע און צו תור און בקש חכמה און חשבון [פון חיים], און צו ידע אַז רשעה
איז כסל, און סכלות איז משוגעת. 26 און איך מצא אַז מער מַר פון מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] איז די אִשָּׁה, וואָס
איר לֵב איז מצודים [מצוד] און חֵרֶם, אירע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] זײַנען אסורים [אסור]. דער וואָס איז טוב פאַר
האלוקים, ווערט מלט פון איר, און דער חוֹטֶה ווערט לכד פון איר. 27 ראה, דאָס האָבֹּ איך מצא, אמר קוהלת, ווען
איך האָבֹּ שטעלן איינס צום אַנדערן, כדי צו מצא דעם חשבון. 28 וואָס מײַן נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו
53:10] בקש, און איך מצא נישט: אדם אחד צווישן 1000 האָבֹּ איך מצא, אָבער אַן אִשָּׁה צווישן די אַלע האָבֹּ איך
נישט מצא. 29 ראה, דאָס אַליין האָבֹּ איך מצא, אַז האלוקים האָט עשׂה הָאָדָם יָשָׁר, אָבער זיי האָבֹּן בקש חִשְׁבֹּנוֹת
רַבִּים [זען חטא קדמון

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ

זען https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI

זען אפס' 2:3; זען אונדזער טבע מושחת...ירשתם את הטבע פון חטא קדמון מאביכם הראשון; אנחנו נמכרו תחת
חטא קדמון אין אָדָם מיט נויט פון אדם חדש פון אפס' 4:24 און משיח (יוחנן 1:12) מקבל און נויט פון גאולה און
התחדשות און הִתְהַפֵּךְ רוחני (מתי 18:3); זען

https://www.youtube.com/watch?v=xaR7Ab6Qj68

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=MUNfvOabRgc

https://www.youtube.com/watch?v=VzOtRDFPTh8

https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ

https://www.youtube.com/watch?v=ugNFJk0-ub8

https://www.youtube.com/watch?v=xaR7Ab6Qj68 בראשית 8:21; תהלים 58:4; 51:7; איוב 14:4; יוחנן 3:6].

קוה8

1 ווער איז ווי דער חכם? און ווער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דעם פֵּשֶׁר פון אַ זאַך? חכמה פון אדם האיר [אור] זײַן פנים, און עֹז פון זײַן פנים ווערט שנה. 2 איך זאָג: זײַן שומר איבער דעם באַפעל פון מלך פון וועגן דער שבוּעה צו אלוקים. 3 זאָלסט נישט נבהל [בהל] פון זײַן פנים; זאָלסט נישט הלך צו עמד אין אַ זאַך רַע, וואָרעם אַלע וואָס ער חפץ, עשׂה ער. 4 זינט דאָס דבר פון דעם מלך איז שִׁלטוֹן; און ווער קען אים אמר: וואָס טוּסטוּ? 5 ווער איז שומר איבער דאָס מצוה, דער וואָס וויל נישט ידע פון קיין רָעָה זאַך, און דעם לֵב חָכָם ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] עֵת און משפט. 6 וואָרעם פאַר כּל חפץ איז דאָ אַן עֵת און אַ משפט, ווײַל דאָס רָעָה הָאָדָם איז רַבָּה אויף אים. 7 וואָרעם ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט וואָס וועט געשען; וואָרעם ווען עס דאַרף געשען, ווער וועט עס אים נגד? 8 קיין אָדָם שליט נישט איבערן רוּחַ, צו קענען כּלא דעם רוּחַ [זען יוחנן 3:8], און נישטא קיין שלטון אין יוֹם הַמָּוֶת [זען "מות" ישעיהו 53:9], און נישטא קיין משלחת אין מלחמה, און דאָס רשע וועט נישט מלט זײַן בַּעַל. 9 דאָס אַלע האָב איך ראה, און האָב מיר נתן אין לֵב וועגן כּל מעשׂה וואָס ווערט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אונטער דער שֶׁמֶשׁ: הָאָדָם שלט איבערן אָדָם אים צו רע. 10 און אַזוי האָב איך ראה אַז רשָׁעים זײַנען קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן, וואס פלעג צו בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און הלך אין די מקום קדוש, און זײַנען שכח געוואָרן אין עִיר ווו זיי האבן אשׂה אזא זאכן. דאָס אויך איז הֶבֶל. 11 ווײַל דער פּתגם פאַר די מעשׂה הרעה ווערט נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אויף מהרה, דעריבער מלא זיך דאָס לֵב בני אדם אין זיי צו עשׂה רע; 12 כאָטש אַ חוֹטֶה עשׂה 100 מאָל רע, און זייער טעג זענען האריך [זען ישעיה 53:10], פונדעסטוועגן איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז עס וועט זײַן גוט מיט זיי וואס האָבן ירא פאַר האלוקים, ווײַל זיי האָבן ירא פאַר אים; 13 און דעם רָשע וועט זײַן נישט טוֹב, און אַזוי ווי אַ צל וועט ער נישט מאריך- ימים [זען ישעיה 53:10] זײַן, ווײַל ער האָט נישט ירא פאַר אלוקים. 14 פאַראַן אַ הֶבֶל וואָס געשעט אויף הָאָרֶץ: וואָס עס זײַנען פאַראַן צדיקים וואָס זיי מגיע [נגע] די מעשׂה פון די רשָׁעים, און פאַראַן רשָׁעים וואָס זיי מגיע [נגע] די מעשׂה פון די צדיקים. האָב איך אמר: דאָס אויך איז הֶבֶל. 15 און איך האָב שבח די שִׂמחה, וואָרעם נישטא בעסערס פאַרן אָדָם אונטער דער שֶׁמֶשׁ, ווי צו אכל און שתה און צו האבן שִׂמחה, און אַז דאָס זאָל אים לָוֶה אין זײַן עמל, דורך די ימי חיּיו וואָס האלוקים האָט אים נתן אונטער דער שֶׁמֶשׁ. 16 אַזוי ווי איך האָב נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מײַן לֵב צו ידע חכמה, און צו ראה די עִנְיָן וואָס ווערט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אויף הָאָרֶץ, וואָרעם בַּיּוֹם און בלַיְלָה ראה דער איש נישט קיין שֵׁנָה [זען יָשֵׁן דניאל 12:2] אין זײַנע אויגן. 17 דעמאָלט האָב איך ראה אין כּל מעשׂה האלוקים, אַז הָאָדָם קען נישט מצא די מעשׂה וואָס ווערן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אונטער דער שֶׁמֶשׁ; וואָרעם כאָטש הָאָדָם זאָל זיך עמל צו בקש, וועט ער עס נישט מצא; און אַפילו דער חכם וואס אמר ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] עס, קען ער עס נישט מצא.

קוה9

1 דאָס כּל האָב איך מיר נתן אין לֵב, כדי צו בּרד [בור] כּל זֶה: אַז די צדיקים און די חכמים מיט זייערע עבדים [עֲבָד] זײַנען אין דער יָד האלוקים; סײַ אהבה, סײַ שנאה הָאָדָם ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט; הכּל איז אים פארויס. 2 אַלצדינג ווי פאַר אַלעמען; מקרה אחד פאַר דעם צדיק און פאַר דעם רָשע, פאַר דעם טוב און דעם טָהוֹר, און פאַר דעם טָמֵא, און פאַר דעם וואָס זבח, און פאַר דעם וואָס זבח נישט; אַזוי דער טוב אַזוי דער חוֹטֶה, דער וואָס שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנה פון משיח האדון; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] ווי דער וואָס ירא זיך פון אַ שבוּעה. 3 דאָס איז דאָס רָע אין אַלע וואָס געשעט אונטער דער שֶׁמֶשׁ, וואָס מקרה אחד איז פאַר כּל, און אויך איז דאָס לֵב בְּנֵי הָאָדָם מלא מיט רָע, און משוגעת איז אין זייער לֵב אין זייער חיים, און דערנאָך גייען זיי צו די מֵתִים [זען
משיח און די מֵתִים
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=ocIS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
]. 4 וואָרעם בײַ דעם וואָס איז נאָך חָבֵר [זען חָבֵר צוּ כּל החיים
https://www.youtube.com/watch?v=LTgiS8WxdFE
https://www.youtube.com/watch?v=wFF0O90OVT4
http://www.afii.org/goodnews.pdf
http://www.afii.org/job1.pdf
http://www.afii.org/shulmembership.htm
https://www.youtube.com/watch?v=lSFORV1dwUU
https://www.afii.org/believe.htm
https://www.youtube.com/watch?v=SRWqrwAQJoM
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
http://www.afii.org/messianicbylaws.pdf
] צוּ כּל החיים איז דאָ בְּטָחוֹן, ווײַל אַ כּלב [זען תהלים 22:17] חַי איז בעסער ווי אַן אַרְיֵה הַמֵּת. 5 וואָרעם די לעבעדיקע ידע אַז זיי וועלן מות, אָבער די מֵתִים [זען "מֵתִים" דניאל 12:2] ידע גאָרנישט [זען איוב 14:21 ישעיה 63:16], און זיי האָבן נישט מער קיין שָׂכָר [זען "שָׂכָר" דניאל 12:2; זען תסל"א 4:16, די טויטע אין מָשיחַן וועלן קוֹדֶם איופשטיין; https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E] ; וואָרעם זייער זֵכֶר איז שכח. 6 אי זייער אהבה אי זייער שנאה אי זייער קנאה איז כְּבָר אבד [זען יוחנן 3:16], און זיי האָבן קיינמאָל מער נישט קיין חלק לְעוֹלָם [זען סוֹפִיּוּת פון מָוֶת אין עולם הזה; זֶה נישט דבר פון עלום הבא https://www.youtube.com/watch?v=HBLAPz65L6I] אין אַלע וואָס ווערט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אונטער דער שֶׁמֶש. 7 הלך אכל מיט שִׂמחה דײַן לֶחֶם, און שתה מיט אַ לֵב טוֹב דײַן ווײַן, וואָרעם האלוקים האָט שוין רצה [זען ויקרא 23:11;
http://www.afii.org/goodnews.pdf] דײַנע מעשים. 8 צוּ כּל עֵת זאָלן דײַנע בגדים זײַן לָבָן און שֶׁמֶן זאָל נישט חסר אויף דײַן קאָפּ. 9 ראש חיים מיט דער אִשָּׁה וואָס דו האָסט אהבה, דיין כּל יְמֵי חַיֵּי הֶבֶל וואָס ער האָט דיר נתן אונטער דער שֶׁמֶש, דײַנע כּל יְמֵי הֶבֶל; וואָרעם דאָס איז דײַן חלק אין חיים, און אין דײַן עמל וואָס דו עמל זיך אונטער דער שֶׁמֶש. 10 אַלע וואָס דײַן יָד מצא צוּ עשׂה מיט דײַן כּוח, עשׂה, וואָרעם נישטא קיין מעשׂה אָדער חֶשׁבּוֹן, אָדער דַעַת, אָדער חכמה, אין שְׁאוֹל וואָס דו הלך אַהין. 11 איך האָב ווידער ראה אונטער דער שֶׁמֶש, אַז נישט די קלים [קַל] געווינען דעם מֵרוֹץ, און נישט די גיבורים די מלחמה, און אויך נישט די חכמים לֶחֶם, און אויך נישט די פאַרשטאַנדיקע עשירות, און אויך נישט די יֹדְעִים חֵן; נאָר עֵת און פֶּגַע [אומגליק] קרא זיי אַלעמען. 12

וואָרעם הָאָדָם ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט זײַן עֵת [זען יוחנן 13:1; 8:20; 7:30; 2:4]; אַזוי ווי דגים [דג] וואָס ווערן אחז אין אַ מצודה רָעָה, און אַזוי ווי צפרים וואָס ווערן אחז אין אַ פַּח, אַזוי ווי זיי, ווערן בני האדם יקש אין אַן עֵת רָעָה, ווען עס נפל אויף זיי פִּתאֹם. 13 אויך דאָס האָב איך ראה פאַר חכמה אונטער דער שֶׁמֶש, און דאָס איז גדולה בײַ מיר: 14 געווען אַן עִיר קטנה מיט מעט אנשים אין איר; איז אויף איר בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַ מלך גדול, און האָט זי סבב, און בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַרום איר מצודים גדֹלים. 15 האָט מען מצא אין איר אַן איש מִסְכֵּן אַ חכם, און ער האָט מלט די עִיר מיט זײַן חכמה; הגם קיין אָדָם האָט נישט זכר דעם דאָזיקן איש מִסְכֵּן. 16 האָב איך אמר: בעסער חכמה איידער גבורה; פונדעסטוועגן די חכמה פון הַמִּסְכֵּן ווערט בוז [זען "בזה" ישעיהו 53:3], און זײַנע דברים ווערן נישט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]. 17 די דברים פון די חכמים מיט נַחַת ווערן מער שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] ווי דער זעקה פון אַ מוֹשֵל [זען מיכה 5:1] צווישן כּסילים. 18 בעסער חכמה איידער כּלי-קְרָב; און חוֹטֶה אחד אבד טובה הרבה.

קוה10

1 טויטע פליגן [מות זבוב, זען https://www.youtube.com/watch?v=OkStbWVv0Jc https://www.youtube.com/watch?v=FlL9GpT0Ua4] האביש [באש] און הביע [נבע] שמן רוֹקֵחַ, אַזוי וועגט אַריבער אַ סכלות מעט חכמה און כּבוֹד. 2 דער שׂכל פון דעם חכם איז אויף זײַן ימין, און דער שׂכל פון כּסיל אויף זײַן שׂמֹאל. 3 און אויך אַז דער סָכָל הלך אין דֶּרֶךְ, חסר אים שׂכל, און ער אמר צו כֹּל אַז ער איז אַ סָכָל. 4 אַז דאָס רוּחַ פון דעם מוֹשל עלה זיך קעגן דיר, זאָלסטו נישט פאַרלאָזן דײַן מקוֹם; וואָרעם מַרְפֵּא יָנַח חטאים ידולים. 5 פאַראַן רָעָה וואָס איך האָב ראה אונטער דער שֶׁמֶש, אַזוי ווי אַ שגגה וואָס יצא פון אַ שליט: 6 סֶכֶל ווערט נתן אין מרומים רבים, און עשירים ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין דער שֵׁפֶל. 7 איך האָב ראה עבדים אויף סוּסים, און שׂרים וואָס הלך ווי עבדים אויף הָאָרֶץ. 8 דער וואָס חפר אַ גוּמָץ, וועט אין איר נפל, און דער וואָס פרץ דורך אַ גָּדֵר, אים וועט נשך אַ נָחָש. 9 דער וואָס נסע אבנים וועט זיך נעצב [עצב] אָן זיי, דער וואָס בקע עצים איז אין סכנה דורך דעם. 10 אַז דער ברזל איז קהה, און מע האָט דעם שאַרף נישט קלקל [קלל], מוז מען גבר די חילים [חיל]; און די יתרוֹן הכשיר [כשר] פון חכמה. 11 אויב די נָחָש נשך פאַרן לחש, וואַס איז יתרוֹן צו דעם בעל הלשוֹן. 12 די דברים פון דעם פֶּה פון חָכָם זײַנען מיט חן, און די ליפן פון דעם כּסיל בלע אים. 13 דער תחלה פון די דברים פון זײַן פֶּה איז סכלות, און דער אחרית פון זײַן פֶּה איז הוֹללוּת רעה. 14 יאָ, דער סָכָל רבה דברים, אָבער הָאָדָם ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט וואָס היה; און וואָס וועט יִהְיֶה [זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] נאָך אים, ווער וועט אים נגד? 15 די עמל פון דעם כּסילים יגע אים, וואָרעם ער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט ווי צו הלך אין עִיר. 16 וויי דיר אֶרֶץ, וואָס דײַן מלך איז אַ נער, און דײַנע שׂרים מאַכן סעוּדות בַּבֹּקֶר! 17 אֶשֶׁר דיר אֶרֶץ, וואָס דײַן מלך איז אַ בֶּן חוֹרים [חֹר], און דײַנע שׂרים אכל אין דער עֵת, אין גבורה און נישט אין שְׁתִּי. 18 פון עצלה נמך [מכך] דער מקרה, און פון שפלות פון ידים [זען "יד" תהלים 22:17; **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**] דלף דאָס בית. 19 לחם עשׂה פאַר שׂחוֹק, און ווײַן שמח חיים; אָבער כֶּסֶף ענה הכֹּל. 20 אַפילו אין דײַן מַדָּע זאָלסטו נישט קלל [דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים 27:26; יוחנן 19:31] דעם מלך, און אין דײַנע חדר משכב זאָלסטו נישט קלל דעם עושר; וואָרעם אַן עוֹף הַשָּׁמַיִם וועט הלך דעם קוֹל, און בַּעַל הכּנפים [כנף] וועט נגד די דבר.

קוה11

1 שלח דײַן לֶחֶם אויפן פְּנֵי הַמָּיִם, וואָרעם אין רֹב הימים וועסטו עס מצא. 2 נתן אַ חלק אויף 7, און אַפילו אויף 8, וואָרעם ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט וואָס פאַר אַ רָעָה עס קען זײַן אויף הָאָרֶץ. 3 אַז די עבים [עָב] ווערן מלא מיט גשם, הריק [ריק] זיי זיך אויף הָאָרֶץ; און סײַ אַן עֵץ נפל אין דרום און סײַ אין צפון, אין מקוֹם ווו דער עֵץ נפל, דאָרטן וועט ער הוה. 4 דער וואָס שמר דעם ווינט וועט נישט זרע, און דער וואָס ראה אויף די עבים [עָב] וועט נישט קצר. 5 אַזוי ווי דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט וואָס איז דער דֶּרֶךְ פון דעם רוּחַ [זען יוחנן 3:3-8], אָדער ווי עס ווערן עצמים אין בֶּטֶן פון אַ טראָגעדיקער, אַזוי דו ידע נישט די מעשׂה האלוקים וואָס עשׂה הכֹּל. 6 בַּבֹּקֶר זרע דײַן זֶרַע, און אין עֶרֶב זאָלסטו נישט נוח דײַן יָד, וואָרעם דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25;

ישעיהו 53:3] נישט וואָסערס וועט כָּשֵׁר, זֶה אָדער זֶה, אָדער ביידע ווי אחד וועלן זײַן טובים [טוֹב]. 7 און מָתוֹק איז די אוֹר, און טוֹב איז פאַר די אויגן צו זען די שֶׁמֶש. 8 וואָרעם שָׁנִים הרבה הָאָדָם זאָל חיה, זאָל ער אין זיי אַלע זײַן שׂמח; און זאָל ער זכר די יְמֵי החֹשֶׁךְ, אַז זיי וועלן זײַן הרבה. אַלע וואָס בוא איז הֶבֶל. 9 שׂמח זיך, בָּחוּר, אין דײַן יַלְדוּת, און יטב דײַן לֵב אין דײַנע בָּחוּרים טעג, און הלך אין די דרכים פון דײַן לֵב, און נאָך דער מראה פון דײַנע אויגן; אָבער ידע אַז פאַר אַלעם דעם וועט האלוקים דיך ברענגען צום משפט. 10 און סור כַּעַס פון דײַן לֵב, און עבר רָעָה פון דײַן בשׂר, וואָרעם יַלְדוּת און שחרות זײַנען הֶבֶל.

קוה12

1 און זכר דײַן בוֹרֵא אין דײַנע בחוּרים טעג, איידער עס וועלן בוא די רָעָה טעג, און נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4] וועלן די שָׁנִים, וואָס דו וועסט אמר: איך האָב נישט קיין חפץ פון זיי; 2 איידער עס וועט חשך ווערן די שֶׁמֶש און דאָס אוֹר, און די יָרֵחַ און די כּוֹכָבִים; און די עבים [עב] וועלן שוב נאָכן גֶּשֶׁם; 3 אין דעם יום וואָס די שֹׁמְרֵי הבית וועלן זיך זוע [זע], און די אנשי החיל וועלן זיך התעוות [עות], און די טוֹחֲנוֹת [טחן] וועלן בטל, ווײַל זיי זײַנען מעט, און די רֹאוֹת וועלן חשך זײַן אין די אֲרֻבָּה, 4 און די דְּלָתַיִם צום שוּק וועלן סגר ווערן; ווען שפל וועט זײַן דאָס קוֹל פון דער טחנה, און מע וועט זיך קום בײַם קוֹל פון אַ צפוֹר, און נשח [שחח] וועלן זײַן כּל בָּנוֹת הַשִּׁיר; 5 אויך וועט מען ירא האָבן פאַר אַ גָּבֹהַּ, און חתחת וועלן זײַן אויפן דֶּרֶךְ; און דער שָׁקֵד וועט הניץ [נצץ], און דער חָגָב וועט זיך הסתבל [סבל], און די אֶבְיוֹנָה וועט פרר, ווײַל הָאָדָם הלך צו זײַן בית עוֹלם, און די סֹפְדִים [ספד] וועלן זיך סבב אין שוּק; 6 איידער די חֶבֶל הכסף וועט רחק ווערן, און דער גֻּלָּה הזהב וועט רצץ ווערן, און דער כַּד וועט שבר ווערן בײַם מַבּוּעַ, און דער גלגל רצץ אין בוֹר; 7 און דער עָפָר וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו הָאָרֶץ, ווי געווען, און דער רוּחַ וועט זיך שוב צו האלוקים וואָס האָט אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 8 הֲבֵל פון הֲבָלִים, אמר קוהלת, הכֹּל איז הֶבֶל [זען: אויב רבי מֵלֶך המָשיחַ איז נישט אויפגעשטאַנען,אונדזער אָמונה איז הֶבֶל

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
http://www.afii.org/goodnews.pdf

]. 9 און יתר וואָס קוהלת איז געווען אַ חכם, האָט ער נאָך למד הָעָם דַעַת; און ער האָט אזן און חקר, און תקן משלים הרבה. 10 קוהלת האָט בקש צו מצא דברי חפץ, און וואָס איז כתב יֹשֶׁר, דברי אמת. 11 די דברים פון די חכמים זײַנען אַזוי ווי דָּרְבֹּנָה, און ווי מַסְמֵר נטע זײַנען די בעלי אספות; זיי זײַנען נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי

[2:7-9 געוואָרן פון רֹעֶה אחד. 12 און יתר, בְּנֵי, זײַ נזהר [זהר]: צו עשׂה ספרים הרבה איז נישטא קיין קץ, אָבּער זיך
להג הרבּה יגעה דעם בשׂר. 13 דער סָוף פון דער זאַך, נאָך דעם ווי הכֹּל איז שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]
געוואָרן, איז: האָבּ ירא פאַר האלוקים, און זײַן שומר איבּער זײַנע מצוה, וואָרעם דאָס איז דער כֹּל הָאָדָה. 14 ווײַל
כֹּל מעשׂה וועט האלוקים ברענגען פאַר משפט איבּער כֹּל נעלם, סײַ טוֹב און סײַ רָע [זען
https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE].

אֶסתֵּר

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

אסתר1

1 און עס איז געווען אין די יְמֵי אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, דאָס איז דער אַחַשְׁוֵרוֹשׁ וואָס האָט מלך פון הוֹדוּ ביז כּוּש, איבּער 127
מדינה; 2 אין יענע טעג, אַז דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף זײַן כִּסֵּא
מלכוּת וואָס אין דער בִּירָה שוּשַׁן, 3 אין 3טן שָׁנָה פון זײַן מלוכה, האָט ער עשׂה אַ מִשְׁתֵּה פאַר אַלע זײַנע שׂרים און
זײַנע עבדים, דעם חיל פון פָּרַס און מָדַי, די פרתמים און די שׂרים פון די מדינות [מדינה], וואָס פאַר אים; 4 ווען ער
האָט געוויזן זײַן עשר כבוד מלכות, און זײַן יקר תפארת גדולה, ימים רבּים, 180 טעג. 5 און אַז די דאָזיקע טעג
זײַנען מלא געוואָרן, האָט דער מלך עשׂה פאַר דעם כֹּל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]
וואָס האָט זיך מצא אין דער בִּירָה שוּשַׁן, פון קָטָן ביזן גדוֹל, אַ מִשְׁתֵּה פון 7 ימים אין חָצֵר פון דעם גנה פון בּית
המלך. 6 חוּר און בלאָע לײַנען זײַנען געווען אחז מיט חבל פון בוּץ און פורפל אויף גליל כּסף און עמוּד שֵׁש; מיט זהב
און כּסף מטה אויף אַ רצפה פון בּהט און שֵׁש, און דר, און סֹחרת. 7 און שקה האָט מען אין כּלים פון זהב, און כּלים
פון כּלים פאַרשיידן, און ווײַן מלכות רב לויט יד המלך. 8 און דאָס שתיה איז געווען לויט דת אין אנס; וואָרעם אַזוי
האָט דער מלך יסד כֹּל רב פון זײַן בּית, צו עשׂה לויט דעם רצון פון איש ואיש. 9 אויך די מלכה וַשתי האָט עשׂה אַ
מִשְׁתֵּה פאַר די נָשִׁים אין דעם בּית המלכות פון מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ. 10 אויפן 7טן יוֹם, אַז דעם לֵב המלך איז געווען טוב
פון ווײַן, האָט ער אמר מהומָן, בִּזְתָא, חרבוֹנָא, בגתָאָן, און אַבַּגתָא, זֵתַר, און כַּרכַּס, די 7 סריסים וואָס האָבּן שרת
פאַר דעם מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, 11 צו ברענגען די מלכה וַשתי פאַר דעם מלך אין אַ כּתר מלכות, כּדי צו ווײַזן די עמים און
די שׂרים איר יְפִי, וואָרעם זי איז געווען טובה פון מראה [זען ישעיה 53:2 לא מראה משיח]. 12 האָט די מלכה וַשתי
מאן בוא אויף דעם דבר המלך וואָס דורך דער יָד פון די סריסים, און דער מלך איז קָצַף מאֹד געוואָרן, און זײַן חֵמָה
האָט אין אים בָּעַר [זען חֵמָה מלך המשיח
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]. 13 און דער מלך האָט אמר צו די חכמים וואָס ידע
די עתים, וואָרעם אַזוי איז געווען דעם דבר המלך אַנטקעגן אַלע וואָס ידע דָּת און דִּין; 14 און די קרֹב צו אים זײַנען
געווען כַּרשנָא, שֵׁתָר, אָדמָתָא, תַּרשיש, מֶרֶס, מַרסנָא, ממוּכָן, 7 שׂרים פון פָּרַס און מָדַי וואָס האָבּן ראה דעם פָּנִים
המלך, וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] ראשנה אין דער מלוכה: 15 וואָס דאַרף מען עשׂה
לויט דת צו דער מלכה וַשתי פאר וואָס זי האָט נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דעם מֵאַמָר
[זען יוחנן 1:1 משיח איז דאָס מֵאַמָר פון ה'
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=0Yf2dfwVxFA] פון מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ דורך דער יָד פון די סריסים. 16
האָט ממוּכָן אמר פאַר דעם מלך און די שׂרים: נישט אַקעגן מלך אַליין האָט עָוָה די מלכה וַשתי, אָבּער אַקעגן כֹּל
השׂרים, און אַקעגן כֹּל העמים וואָס אין כֹּל מדינות פון מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ. 17 וואָרעם די דבר המלכה וועט יצא צו כֹּל
הַנָּשִׁים [זען https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU], צו זייערע בעלים בּוז [זען "בזה" ישעיהו
53:3] אין זייערע אויגן, אַז מע וועט אמר: דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ האָט אמר צו ברענגען פאַר אים די מלכה וַשתי, און זי
איז נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 18 און נאָך היום הזה וועלן די
שׂרות פון פָּרַס און מָדַי, וואָס האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דבר המלכה, דאָס אמר צו כֹּל שׂרים
פון המלך, און עס וועט זײַן כּדי בִּזָּיוֹן און קֶצֶף. 19 אויב דעם מלך איז טוב, זאָל יצא אַ דבר מלכות פון פאַר אים,
און עס זאָל כּתב ווערן אין די דת פון פָּרַס און מָדַי, כּדי עס זאָל נישט עבר ווערן, אַז וַשתי זאָל מער נישט בוא פאַר

דעם מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, און איר מלכות זאָל דער מלך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו אַן אַנדערער וואָס איז בעסער פון איר [זען רומ' 9:22]. 20 און אַז דעם פתגם המלך וואָס ער וועט עשׂה, וועט באַקאַנט ווערן אין זײַן כּל מלכות, ווי רבה עס איז, וועלן כּל הַנָּשִׁים נתן יקר זייערע בעלים, פון גדוֹל ביזן קָטָן. 21 איז דאָס דבר יטב אין די אויגן פון דעם מלך און די שׂרים, און דער מלך האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי דאָס דבר פון ממוּכָנען. 22 און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ספרים צו כּל מדינות [מדינה] פון דעם מלך, צו מדינה און מדינה לויט איר כתב, און צו עם און עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] לויט זײַן לשון, אַז כּל איש זאָל זײַן דער שׂרר אין זײַן בּית, און דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] לויט דער לשון פון זײַן עם.

אסתר2

1 נאָך די דאָזיקע דברים, אַז דער חֵמָה פון מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ האָט זיך שכך, האָט ער זכר וַשתּין, און וואָס זי האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און וואָס איז נִגזר [גזר] געוואָרן אויף איר. 2 האָבּן אמר די נערים פון המלך, זײַנע משָׁרתים: זאָל מען בקש פאַרן מלך נערות בתוּלות טובות פון מראה [זען ישעיה 53:2 לא מראה משיח]. 3 און דער מלך זאָל פקד פקידים אין כּל מדינות פון זײַן מלכות, און זיי זאָלן קבץ כּל נערה בתוּלה [זען ישעיה 7:14; זען בראשית 24:43 און 24:16: זען "נערה בתולה" איז "עלמה"
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8
https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo
https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] פון טובה מראה [זען ישעיה 53:2 לא מראה משיח] אין דער בִּירָה שושַׁן, אין בּית פון די נשים [דער האַרעם], אונטער דער יָד פון הֵגָא דעם סָרִיס המלך, דעם שׂמֵר הנשים, און מע זאָל זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זייערע תמרוּק. 4 און די נערה וואָס וועט יטב אין די אויגן פון המלך, זאָל ווערן די מלכּה תחת וַשתּין [זען משיח תחת אָדער אַנשטאָט אונדז; זען ישעיה 53:4-6
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]. און די זאַך איז יטב אין די אויגן פון המלך, און ער האָט אַזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 5 איז געווען אַ ייִד אין דער בִּירָה שושַׁן מיטן שֵׁם מָרדכַּי בֶּן יָאִיר בֶּן שִׁמעִי בֶּן קישן אַן איש פון בנימין [זען אֶסתֵּר 3:1; שמואל א 15:1-33], 6 וואָס איז גלה געוואָרן פון ירושָׁלַיִם מיט די גלות וואָס זײַנען גלה געוואָרן מיט יָכנְיָה מלך יהודה, די וואָס נבוּכַדנֶצַר מלך בּבל האָט גלה. 7 און ער האָט דערצויגן הַדַסָּה, דאָס איז אֶסתֵּר [זען https://www.youtube.com/watch?v=0Yf2dfwVxFA], בַּת פון זײַן דוד, וואָרעם זי האָט נישט געהאַט קיין אָב און אֵם; און די נערה איז געווען יפה אויפן תּאַר, און טובה אויפן מראה [זען ישעיה 53:2 לא מראה משיח]; און אַז איר אָב און איר אֵם זײַנען מות, האָט זי מרדכּי לקח צו זיך פאַר אַ בַּת. 8 און עס איז געווען, אַז דער דבר המלך און זײַן דת איז באַקאַנט געוואָרן, און אַז נערות רבּות זײַנען קבץ געוואָרן אין דער בִּירָה שושַׁן, אונטער דער יָד פון הֵגַין, אַזוי איז אויך אֶסתֵּר לקח געאָוורן אין בּית המלך, אונטער דער יָד פון הֵגַין דעם שׂמֵר הנשים. 9 און די נערה איז יטר אין זײַנע אויגן, און זי האָט נשׂא [זען ישעיה 53:4] חֶסֶד געווען פאַר אים, און ער האָט בהל מיט אירע תמרוּק און אירע מנה, און די 7 נערות וואָס הראיות איר צו נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ווערן פון בּית המלך; און ער האָט זי מיט אירע נערות שנה צום טוב אין בּית הנשים. 10 אֶסתֵּר האָט נישט נגד איר עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און איר מולדת, וואָרעם אַזוי האָט איר מרדכּי צוה, אַז זי זאָל נישט נגד. 11 און כּל יום און יום איז מרדכּי הלך פאַר דעם חָצֵר פון בּית הנשים צו האָבּן דַעַת וואָס שלום אֶסתֵּר איז, און וואָס מיט איר געשעט. 12 און אַז עס האָט נגע די תּר פון נערה נאָך נערה, צו בוא צום מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, פון קץ זי האָט געהאַט 12 חדשים, לויט דעם דת פון די נשים, וואָרעם אַזוי האָבּן מלא ווערן די טעג פון זייערע מרוּק: 6 חדשים מיט שֶׁמֶן פון מֹר, און 6 חדשים מיט בּשֹׂם און מיט תמרוּק פון נשים. 13 און אַז די נערה איז דעמאָלט בוא צום מלך, אַלע וואָס זי אמר איז איר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]

ווערן, צו בוא מיט איר פון דעם בית הנשים עד בית המלך. 14 אין עֶרֶב איז זי בוא, און אין דער בוקר האָט זי זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] אין שֵׁנִי בית הנשים, אונטער דער יָד פון שַׁעַשגז דעם סריס המלך, דעם שֹׁמֵר פון די פלגשים [פלגש, זען שיר השרים 6:8]. זי פלעגט מער נישט בוא צום מלך, סיַידן דער מלך האָט זי חפץ [זען מלאכי 3:1], און זי איז קרא געוואָרן בְּשֵׁם. 15 און אַז עס האָט נגע די תֹּר פון אֶסתֵּר בַּת אַביחַיִל דֹּד פון מרדכי, וואָס ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] צו זיך פאַר אַ בַּת, צו בוא צום מלך, האָט זי נישט בקש קיין זאַך, אַחוץ וואָס הֵגַי דעם סריס המלך, דער שֹׁמֵר פון די נשים, פלעגט אמר. און אֶסתֵּר האָט נשׂא חן אין די אויגן פון אַלע וואָס האָבן זי ראה. 16 און אֶסתֵּר איז לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] געוואָרן צום מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ אין זיַין בית מלכות, אין 10טן חוֹדש, דאָס איז דער חוֹדש טֵבֵת, אין 7טן שָׁנָה פון זיַין מלכות. 17 און דער מלך האָט אהב געקריגן אסתרן מער פון כּל הַנָּשִׁים, און זי האָט בּיַי אים נשׂא חן און חסד מער פון כּל הבתולת, און ער האָט שׂים אַ כתר-מלכות אויף איר קאָפּ, און האָט זי געמאכט פאַר אַ מלכה תחת וַשתין [זען משיח תחת אָדער אַנשטאָט אונדז; זען ישעיה 6-53:4

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

זען רומ' 23-9:22; https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI]. 18 און דער מלך האָט עשׂה אַ מִשְׁתֵּה גדול פאַר אַלע זיַינע שׂרים און זיַינע עבדים, אַ מִשְׁתֵּה אסתר. און ער האָט עשׂה די מדינות אַ הָנָחה, און נתן [זען ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] משׂאת מיט אַ יָד המלך. 19 און אַז בתולות זיַינען אַ 2טן מאָל קבץ געוואָרן, און מרדכי איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין שַׁעַר המלך 20 אֶסתֵּר האָט נאָך נישט געהאַט נגד איר מולדת און איר עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי ווי מרדכי האָט איר צוה; וואָרעם אֶסתֵּר האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] מאמר פון מרדכי האָט איר היה, אַזוי ווי בעת זי איז געווען אין אמנה בּיַי אים. 21 אין יענע טעג, ווען מרדכי איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין שער פון המלך, האָט קצף בגתָן און תֶּרֶשׁ, 2 סריסים המלך, פון די שֹׁמְרֵי הסף, און זיי האָבן בקש צו שלח יָד אויפן מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ. 22 איז די זאַך ידע געוואָרן צו מרדכין, און ער האָט נגד אֶסתֵּר המלכהן, און אֶסתֵּר האָט אמר דעם מלך אין שֵׁם פון מרדכין. 23 און די זאַך איז בקש געוואָרן, און איז מצא געוואָרן, און זיי זיַינען ביידע תלה [זען שמואל ב 18:10] געוואָרן אויף אַן עֵץ; און עס איז כתב געוואָרן אין סֵפֶר פון די דברי הימים פאַר דעם מלך.

אסתר3

1 נאָך די דאָזיקע דברים האָט דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ גדל הָמָן בֶּן הַמְּדָתאָן, דעם אַגָּגִי, און ער האָט אים נשׂא און שׂים זיַין כִּסֵּא איבּער כּל שׂרים וואָס בּיַי אים. 2 און כּל עבדים פון המלך וואָס אין שער המלך האָבן זיך כרע און שחה צו הָמָנען, וואָרעם אַזוי האָט דער מלך צוה וועגן אים; אָבּער מרדכי פלעגט זיך נישט כרע און נישט שחה. 3 האָבן די עבדים פון מלך וואָס אין שער המלך אמר צו מרדכין: מדּוּעַ דוּ עבר איבּער דעם מצוה פון המלך? 4 און עס איז געווען, אַז זיי האָבן דאָס צו אים אמר יוֹם יוֹם, און ער האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו זיי, אַזוי האָבן זיי נגד הָמָנען, כּדי צו ראה אויב דברים פון מרדכי וועלן עמד; וואָרעם ער האָט זיי נגד אַז ער איז אַ יִד. 5 און ווי הָמָן האָט ראה אַז מרדכי כרע זיך נישט און שחה זיך נישט צו אים, אַזוי איז הָמָן געוואָרן מלא מיט חֵמָה. 6 און ער האָט בזה [זען "בזה" ישעיהו 53:3] אין זיַינע אויגן צו שלח אַ יָד אויף מרדכין אַליין; וואָרעם מע האָט אים נגד עם פון מרדכין; נאָר הָמָן האָט בקש צו שמד כּל יִדן וואָס אין כּל מַלְכוּת אַחַשְׁוֵרוֹשׁן, עַם מרדכין. 7 אין ערשט חוֹדש, דאָס איז חוֹדש ניסָן, אין 12טן שָׁנָה פון מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, האָט מען נפל פּוּר, דאָס איז גוֹרל, פאַר הָמָנען, פון יוֹם צו יוֹם, און פון חוֹדש צו חוֹדש, ביז צום 12טן חוֹדש, דאָס איז חוֹדש אָדָר. 8 און הָמָן האָט אמר צום מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ: פאַראַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אֶחָד, פזר און פרד צווישן די עמים אין כּל מדינות פון דיַין מַלְכוּת, און זייערע דתים [דת] זיַינען שנה פון כָּל עם, און די דתים [דת] פון מלך עשׂה זיי נישט, און דעם מלך שוה זיך נישט זיי צו לאָזן נוח. 9 אויב דעם מלך איז טוב, זאָל כתב ווערן זיי אבד, און איך וועל שקל 10,000 כּכּרים כֶּסֶף אויף די ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון די עֹשֵׂי המלאכה, צו בוא אין די גנזים פון המלך. 10 האָט דער מלך סור זיַין טבעת פון זיַין יָד, און האָט אים נתן [זען ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] צו הָמָן בֶּן הַמְּדָתאָן, דעם אַגָּגִי, דעם צוֹרֵר-הַיהוּדים [זען יוחנן א 2:22]. 11 און דער מלך האָט אמר צו הָמָנען: דאָס כֶּסֶף ווערט דיר נתן, און אויך דאָס עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], צו עשׂה מיט אים ווי עס

איז טוֹב אין דײַנע אויגן. 12 און די סופרים פון המלך זײַנען קרא געוואָרן אין 1טן חוֹדש, אין 13טן יוֹם אין דעם, און עס איז כתב געוואָרן אַזוי ווי אַלע וואָס הָמָן האָט צוה, צו די סאַטראַפּן פון המלך, און צו די פחות [פחה] וואָס איבער מדינה און מדינה, און צו די שׂרים פון איטלעכן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי]; איטלעכער מדינה לויט איר כתב, און איטלעכן עם לויט זײַן לשון, כתב אין שֵׁם פון מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, און חתם מיטן טבעת פון המלך. 13 און בריוו זײַנען שלח געוואָרן דורך דער יָד פון רצים [רוץ] צו כּל מדינות פון המלך, צו שמד, צו הרגען, און אבד [זען יוחנן 3:16] אַלע יִידן, פון נער ביז זָקֵן, טַף און נשים, אין יוֹם אחד, און 13טן טאָג פון 12טן חוֹדש, דאָס איז חוֹדש אָדָר, און צו בּזז זייער שלל [זען ישעיה 53:12]. 14 דער פתשגן פון דעם כתב זאָל נתן ווערן פאַר דת אין כל מדינה, גָּלוּי [גלה] צו כּל העמים, אַז זיי זאָלן זײַן עתיד פאַר דעם יום הזה. 15 זײַנען די רצים [רוץ] יצא אין דחף מיט דעם דבר המלך, און דאָס דָּת איז נתן געוואָרן אין דער בִּירָה שׁוּשַׁן. און דער מלך און הָמָן האָבן זיך ישב צו שתה, און די עִיר שׁוּשַׁן איז געווען נבוך [בוך].

אסתר4

1 און ווי מרדכי האָט זיך ידע אַלע וואָס איז עשׂה, אַזוי האָט מרדכי קרע זײַנע בגדים, און ער האָט לבש שׂק מיט אפר און ער איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אין מיטן עִיר, און האָט זעק אַ זעקה גדֹלה און מרה. 2 און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] ביז צום שער המלך; וואָרעם מע האָט נישט געטאָרט בוא אין שער המלך אין שׂק. 3 און אין כל מדינה, ווו מקום דער דבר המלך און זײַן דת איז נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4], איז געווען אַן אֵבֶל גָּדוֹל בײַ יִידן, און אַ צום, און בְּכִי און מספּד; שׂק און אפר האָבן לרבים זיך הוצע [יצע]. 4 זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] נערות אסתר און אירע סריסים, און האָבן איר דאָס נגד, און די מלכה איז חול געוואָרן מְאֹד, און זי האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] בגדים צו לבש מרדכין, און סור זײַן שׂק פון אים, נאָר ער האָט נישט קבל [זען יוחנן 3:33]. 5 האָט אֶסתֵּר קרא הַתָּכן, איינעם פון דעם סריסים המלך וואָס ער האָט עמד פאַר איר, און זי האָט אים צוה וועגן מרדכין, ידע צו ווערן וואָס דאָס איז, און פאַרוואָס דאָס איז. 6 איז הַתָּך יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צו מרדכין אויפן רחוב פון עִיר וואָס פאַרן שער המלך, 7 און מרדכי האָט אים נגד אַלע וואָס אים איז קרה, און דעם פָּרָשָׁה פון דעם כֶּסֶף וואָס הָמָן האָט אמר צו שקל אין די גנזים פון המלך פאַר די יִידן, כדי זיי אבד [זען יוחנן 3:16]. 8 אויך דעם פתשגן פון דעם כתב-הדת וואָס איז נתן געוואָרן אין שׁוּשַׁן זיי צו שמד, האָט ער אים נתן [זען ישעיהו 14:7; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] צו ווײַזן אסתרן, און איר נגד, און איר צוה צו בוא צום מלך, צו חנן בײַ אים, און זיך בקש בײַ אים פאַר איר עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי]. 9 איז הַתָּך בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און האָט נגד אסתרן די דברים פון מרדכין. 10 און אֶסתֵּר האָט אמר צו הַתָּכן און האָט אים צוה צו מרדכין: 11 כּל עבדים פון המלך און עַם פון מדינות פון המלך, ידע אַז כל איש אָדער אִשָּׁה וואָס בוא אַרײַן צום מלך אין חָצֵר הפנימית, ווען ער ווערט נישט קרא, איז פאַר אים בּלויז איין דת, מות, סײַדן דער וואָס דער מלך הושיט [ישט] אויס צו אים דעם שרביט הזהב, ער חיה; און איך בין נישט קרא געוואָרן צו בוא פאַרן המלך שוין 30 טעג. 12 האָט מען נגד מרדכין די דברים פון אסתרן. 13 און מרדכי האָט אמר שוב אסתרן: זאָלסט נישט דַּמָּה בײַ זיך, אַז דו פון כּל יִידן וועסט מלט ווערן אין בית המלך. 14 וואָרעם אויב החרש וועסטו החרש אין עת הזאת, וועט רֶוַח און הצלה עמד פאַר יִידן פון מקוֹם אחר, און דו און דײַן בית אָבִיךָ וועלן אבד [זען יוחנן 3:16]. און ווער ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אויב דו האָסט נגע די מלכות פאַר אַזאַ עת ווי זאת? 15 האָט אֶסתֵּר אמר שוב מרדכין: 16 הלך כנס איין כּל יִידן וואָס מצא זיך אין שׁוּשַׁן, און צום פאַר מיר, און איר זאָלט נישט אכל און נישט שתה 3 טעג, לַיְלָה און יוֹם; אויך איך און מײַנע נערות וועלן אַזוי צום. און אַזוי וועל איך בוא צום מלך, וואָס איז נישט לויט דת; און אַז איך וועל אבד, וועל איך אבד [זען יוחנן 3:16]. 17 איז מרדכי עבר, און האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי אַלע וואָס אֶסתֵּר האָט אים צוה.

אסתר5

1 און עס איז געווען אויפן יוֹם השלילי [זען https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], האָט אֶסתֵּר זיך לבש מַלכות, און האָט זיך עמד אין חָצֵר בית המלך הפנימית אַקעגן בית המלך; און דער מלך איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף זײַן כִּסֵּא מלכות אין בית המלכות, אַקעגן דעם פתח הבית. 2 איז ווי דער מלך האָט ראה אֶסתֵּר המלכה עמד אין חָצֵר,

האָט זי נשׂא [זען ישעיה 53:4] חן געווען אין זײַנע אויגן, און דער מלך האָט ישט צו אסתרן דעם שרביט הזהב וואָס
אין זײַן יָד, און אֶסתֵר האָט קרב, און האָט נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] דעם שפּיץ שרביט. 3 האָט דער מלך צו איר
אמר: וואָס איז דיר, אֶסתֵר המלכה? און וואָס איז דײַן בקשה? אַפילו ביז אַ האלבער מלכות זאָל דיר נתן [זען ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ווערן. 4 האָט אֶסתֵר אמר: אויב דעם מלך איז טוב, זאָל דער מלך און הָמָן בוא הַיּוֹם צו
דעם מִשְׁתֵּה וואָס איך האָב פאַר אים עשׂה. 5 האָט דער מלך אמר: מהר אַהער הָמָנען, צו עשׂה דאָס דבר פון
אסתרן. און דער מלך און הָמָן זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דעם
מִשְׁתֵּה וואָס אֶסתֵר האָט עשׂה. 6 און דער מלך האָט אמר צו אסתרן אויף דעם משתה הַיַּיִן: וואָס דײַן שאלה, און
עס וועט זײַן נתן דיר, און וואָס דײַן בקשה, אַפילו ביז אַ האַלבער מלכות וועט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] ווערן. 7 האָט אֶסתֵר ענה און האָט אמר: מײַן שאלה און מײַן בקשה: 8 אויב איך האָב מצא חֵן אין די
אויגן פון מלך, און אויב דעם מלך איז טוב צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מײַן שאלה און צו
עשׂה מײַן בקשה זאָל דער מלך און הָמָן בוא צו דעם מִשְׁתֵּה וואָס איך וועל זײַ עשׂה; און מחר וועל איך עשׂה אַזוי ווי
דאָס דבר פון המלך. 9 און הָמָן איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אין יום ההוא שָׂמֵחַ און מיט טוב לֵב. אָבער
ווי הָמָן האָט ראה מרדכין אין שער המלך, אַז נישט ער האָט זיך קום און נישט ער האָט זיך זוע פאַר אים, אַזוי איז
הָמָן מלא געוואָרן מיט חֵמָה אויף מרדכין. 10 אָבער הָמָן האָט זיך התאפק [אפק], און ער איז בוא אין זײַן בית און
האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און געבראַכט זײַנע אֹהבים, און זײַן אִשָּׁה זֶרֶשׁ. 11 און הָמָן האָט ספר פאַר זײַ זײַן
כבוד עשירות, און זײַנע רב בָּנִים, און כל וואס דער מלך האָט אים גדל, און ווי אַזוי ער האָט אים נשׂא איבער די
שׂרים און די עבדים פון המלך. 12 און הָמָן האָט אמר: אויך האָט אֶסתֵר המלכה נישט געלאָזט בוא קיינעם מיטן
המלך צו דעם מִשְׁתֵּה וואָס זי האָט עשׂה נאָר בלויז מיך, און אויך אויף מחר בין איך קרא צו איר מיטן המלך. 13
אָבער דאָס אלץ איז מיר נישט שָׁוָה, כל עת וואָס איך ראה מרדכי דעם יִדן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה
6:11-13] אין שער המלך. 14 האָט צו אים אמר זײַן אִשָּׁה זֶרֶשׁ, און אַלע זײַנע אֹהבים: זאָל מען עשׂה אַ עץ 50 אַמָּה
גָּבֹהַּ, און אין דער בוקר אמר דעם מלך, מע זאָל תלה [זען שמואל ב 18:10] אויף עס מרדכין; און בוא שׂמח מיט
דעם מלך צום מִשְׁתֵּה. איז די זאַך יטב פאַר הָמָנען, און ער האָט עשׂה הָעֵץ [זען דברים 21:23; גלט' 3:13].

אסתר6

1 בַּלַּיְלָה ההוּא האָט זיך נדד דער שנה [זען דניאל 12:2] פון מלך, און ער האָט אמר ברענגען דעם ספר-הַזִּכְרוֹנוֹת
פון די דברי הימים, און זיי זײַנען קרא געוואָרן פאַרן המלך. 2 איז מצא געוואָרן כתב אַז מרדכי האָט נגד אויף
בגתָנָא און תֶּרֶשׁ, די 2 סריסים פון המלך, פון די שומרי הסף, וואָס האָבן בקש צו שלח אַ יָד אויפן מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ. 3
האָט דער מלך אמר: וואָס פאַר אַ יְקָר און גדולה איז עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] געוואָרן מרדכין
על זה? האָבן אמר די נערים פון המלך, זײַנע משָׁרתים: קיין זאַך איז מיט אים נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] געוואָרן. 4 האָט דער מלך אמר: ווער איז אין חָצֵר? און הנה הָמָן בוא צו חָצֵר בית המלך החיצונה, צו
אמר דעם מלך, מע זאָל תלה מרדכין אויף הָעֵץ [זען כיפא א 2:24; קור"א 5:21; רומ' 5:10; דברים 21:23; גלט' 3:13]
וואָס ער האָט כון פאַר אים. 5 האָבן די נערים פון המלך צו אים אמר: הנה עמד הָמָן אין חָצֵר. האָט דער מלך אמר:
זאָל ער בוא. 6 איז הָמָן בוא, און דער מלך האָט צו אים אמר: וואָס דאַרף מען עשׂה מיט איש וואָס דער מלך חפץ
אים יְקָר? האָט הָמָן אמר בײַ זיך אין לֵב: וועמען וועט דער מלך חפץ עשׂה יְקָר יוֹתֵר מיר? 7 און הָמָן האָט אמר צום
מלך: איש וואָס דער מלך חפץ אים יקר 8 זאָל מען ברענגען לבוש מלכות וואָס דער מלך האָט זיך דערין לבש, און
סוּס וואָס דער מלך איז אויף אים רכב, און וואָס אַ כתר מלכות איז נתן געוואָרן אויף זײַן קאָפּ. 9 און מע זאָל נתן
[זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דאָס לבוש און דעם סוּס אויף דער יָד איש פון די שׂרים פון המלך, די
פרתמים, און מע זאָל לבוש דעם איש וואָס דער מלך חפץ אים יקר, און מע זאָל אים רכב אויפן סוּס דורך דער
רחוֹב פון עִיר, און קרא פאַר אים: אַזוי ווערט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו דעם איש וואָס דער
מלך חפץ אים יקר. 10 האָט דער מלך אמר צו הָמָנען: מהר און לקח דאָס לבוש און דעם סוּס, אַזוי ווי דו האָסט
דבר, און עשׂה אַזוי צו מרדכי דעם יִדן וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין שער המלך; זאָלסט
נישט לאָזן נפל אַ דבר פון אַלע וואָס דו האָסט דבר. 11 האָט הָמָן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13;
11:13] דאָס לבוש און דעם סוּס, און ער האָט לבש מרדכין, און האָט אים רכב דורך דער רחוב פון עִיר, און האָט
פאַר אים קרא: אַזוי ווערט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו דעם איש וואָס דער מלך חפץ אים יקר.
12 און מרדכי האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צום שער המלך. אָבער הָמָן איז נדחף [דחף] אַהיים,
אָבֵל און מיט חפה רֹאש. 13 און הָמָן האָט ספר זײַן אִשָּׁה זֶרֶשׁ און אַלע זײַנע אֹהבים אלץ וואָס אים האָט קרה.

האָבן זײַנע חכמים און זײַן אִשָּׁה זֶרֶשׁ אמר צו אים: אויב פון ייִדישן זרע איז דער מרדכי וואָס דו האָסט חלל נפל פאַר אים, וועסטו נישט יכל אַקעגן אים, נאָר נפל וועסטו נפל פאַר אים. 14 ווי זיי דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] נאָך מיט אים, אַזוי זײַנען בוא דעם סריסים פון המלך, און נגע [זען ישעיה 53:4] און בהל צו ברענגען הָמָנען צו דעם מִשְׁתֵּה וואָס אֶסתֵר האָט עשׂה.

אסתר7

1 און דער מלך און הָמָן זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו שתה בײַ אֶסתֵר המלכה [זען שיר השירים 6:8]. 2 און דער מלך האָט אמר צו אסתרן אויך אויפן 2טן טאָג, בײַם משתה הַיַּיִן: וואָס נאָר דײַן שאלה, אֶסתֵר המלכה, וועט דיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] ווערן, און וואָס נאָר דײַן בקשה, אַפילו ביז אַ האַלבער מלכות וועט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] ווערן. 3 האָט אֶסתֵר המלכה ענה און האָט אמר: אויב איך האָב מצא חֵן אין דײַנע אויגן, מלך, און אויב דעם מלך איז טוב, זאָל מיר מיין נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10] נתן ווערן אויף מיין שאלה, און עַמִּי אויף מיין בקשה. 4 וואָרעם מיר זײַנען נמכר [מכר] געוואָרן, איך און עַמִּי, צום שמד, צום הרגען, און אבד [זען יוחנן 3:16]; און ווען מיר וואָלטן נמכר [מכר] געוואָרן פאַר עבדים און פאַר שפחות [זען יואל 3:2] וואָלט איך החרש [חרש], ווייל דער צר איז נישט שוה צו דעם נֶזֶק מלך. 5 האָט זיך אמר דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, און האָט אמר צו אֶסתֵר המלכה: ווער איז דער, און ווו איז דער, וואָס זײַן לֵב האָט אים מלא אַזוי וואָס צו עשׂה? 6 האָט אֶסתֵר אמר: אַן איש אַ צַר און אַן אוֹיֵב, דער דאזיקער הָרָע הָמָן. און הָמָן האָט זיך נבעת [בעת] פאַר דעם מלך און דער מלכה. 7 און דער מלך איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אין זײַן חֵמָה פון דעם משתה הַיַּיִן, און איז אַרײַן אין דעם גַּנָּה בִּיתָן; און הָמָן האָט זיך עמד צו בקש זײַן נפש בײַ אֶסתֵר המלכה, וואָרעם ער האָט ראה אַז רָעָה איז כלה אויף אים פון מלך. 8 און ווי דער מלך האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פון דעם גנה בִּיתָן אין בית משתה הַיַּיִן, און הָמָן נפל אויף דעם מִטָּה וואָס אֶסתֵר איז דערויף. האָט דער מלך אמר: הגם צו כבש די מלכה בײַ מיר אין בית? ווי דאָס דבר איז יצא פון פֶּה המלך, אַזוי האָט מען חפה פני הָמָן. 9 האָט אמר חַרבוֹנָה, איינער פון די סריסים פאַרן מלך: גַּם הנה הָעֵץ גבֹהּ 50 אמה עמד בְּבֵית הָמָן וואס חָמָן עשׂה פאַר מרדכין, דעם וואָס האָט דבר צום טוב על המלך. האָט דער מלך אמר: תלה [זען דברים 23:21; גלט' 13:3] אים אויף דערויף. 10 האָט מען תלה [זען דברים 23:21; גלט' 13:3] הָמָנען אויף הָעֵץ וואָס ער האָט כון פאַר מרדכין, און דער חֵמָה פון המלך האָט זיך שכּךְ.

אסתר8

1 אין יום ההוא האָט דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ נתן צו אֶסתֵר המלכה דאָס בית פון הָמָן דעם צוֹרֵר-היהודים [זען יוחנן א 2:22; התג' 8-7:1; 13:7; 5-14:1]. און מרדכי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] פאַרן המלך, וואָרעם אֶסתֵר האָט אים נגד, מַה הוּא לָהּ. 2 און דער מלך האָט סור זײַן טבעת וואָס ער האָט עבר פון הָמָנען, און האָט אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] מרדכין; און אֶסתֵר האָט שׂים מרדכין איבער בית הָמָן. 3 און אֶסתֵר האָט יסף דבר פאַרן המלך, און זי איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] פאַר זײַנע רגלים, און האָט בכה און חנן בײַ אים, צו עבר דאָס רָעָה פון הָמָן דעם אָגָגִי, און זײַן מחשבה וואָס ער האָט חשב אַקעגן די ייִדן. 4 האָט דער מלך יושֶׁט [ישט] צו אסתרן דעם שרבט הזהב, און אֶסתֵר האָט זיך קום און האָט זיך עמד פאַרן המלך. 5 און זי האָט אמר: אויב דעם מלך איז טוב, און אויב איך האָב מצא חֵן פאַר אים, און די זאַך איז כָּשֵׁר פאַרן המלך, און איך בין טובה אין זײַנע אויגן, זאָל כתב ווערן צו שוב די בריוו, די מחשבה פון הָמָן בֶּן הַמְּדָתָאָן, דעם אַגָּגִי, וואָס ער האָט כתב צו אבד [זען יוחנן 3:16] די ייִדן אין כּל מדינות פון המלך. 6 וואָרעם ווי וועל איך יכל און ראה דאָס רָעָה וואָס וועט מצא עַמִּי? און ווי וועל איך יכל און ראה דעם אַבְדָן פון מיין מולדת? 7 האָט דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ אמר צו אֶסתֵר המלכה און צו מרדכי דעם ייִדן: הִנֵּה, בית הָמָן האָב איך נתן צו אסתרן, און אים האָט מען תלה אויף הָעֵץ, ווייל ער האָט שלח יָד אויף די ייִדן. 8 און איר, כתב וועגן די ייִדן, אַזוי ווי עס איז טוֹב אין אײַערע אויגן, אין שֵׁם פון המלך, און חתם מיט דעם טבעת פון המלך, וואָרעם אַ כְּתָב וואָס איז כתב אין שֵׁם פון המלך, און חתם מיטן טבעת פון המלך, איז נישט צו שוב. 9 זײַנען קרא געוואָרן די סופרים [סֹפֵר] פון מלך אין עֵת ההיא, אין 3טן חוֹדש, דאָס איז חוֹדש סיון, 23טן טאָג אין אים; און עס איז כתב געוואָרן אַזוי ווי אַלע וואָס מרדכי האָט צוה, צו די ייִדן, און צו די סאַטראַפּן, און די פחות [פחה], און די שׂרים פון די מדינות וואָס פון הוֹדוּ ביז כּוּש, 127 מדינות; איטלעכער מדינה לויט איר כתב, און

איטלעכן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] לויט זײַן לשון, און צו די ײדן לויט זײער כתב
און לויט זײער לשון. 10 און מע האָט כתב אין שֵׁם פון המלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, און חתם מיטן טבעת פון המלך, און שלח
בריוו דורך דער יָד פון די רצים אויף סוסים [סוס], רכב אויף רֶכֶשׁ פון די אחשתרן רמך, 11 אַז דער מלך האָט נתן די
ײדן וואָס אין כל עִיר, זיך קהל, און זיך צו עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] פאַר זײער נפש [זען נפש פון משיח אן
אשם ישעיהו 53:10], צו שמד, צו הרגען, און אבד כּל חֵיל עם און דער מדינה וואָס וועלן צור זײ מיט די טַף און די
נָשִׁים, און צו בזז זײער שלל [זען "שלל" ישעיה 53:12], 12 אין יום אחד אין כּל מדינות פון המלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, אין
13טן טאָג פון 12טן חוֹדש, דאָס איז חוֹדש אָדָר. 13 דער פתשגן פון דעם כְּתָב זאָל נתן ווערן פאַר דָּת אין כל מדינה,
גלה פאַר כּל העמים, און די ײדן זאָלן זײַן עתוּד פאַר דעם יום הזה זיך נקם צו זײַן אָן זײערע אויבים. 14 זײַנען די
רצים, די רֹכבים אויף רכש אחשתרן, יצא אין בהל און דחף אויף דעם דבר המלך, און דער דת איז נתן געוואָרן אין
דער בִּירָה שושַׁן. 15 און מרדכי איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון פאַרן המלך אין לבוש מלכות פון תכלת
און חוּר, מיט אַן עֲטֶרֶת זהב גדולה, און אַ תכריך [זען יוחנן 20:5-6] פון בּוּץ און פורפל. און די עִיר שושַׁן האָט צהל
און זיך שִׂמח. 16 בײַ די ײדן איז געווען אורה און שִׂמְחָה און שָׂשׂן און יקר. 17 און אין כל מדינה און אין כל עִיר, ווו
מקום דער דבר המלך און זײַן דת איז נגע [זען ישעיה 53:4], איז געווען ששון-ושמחה בײַ ײדן, אַ משתה און אַ
יָום-טוב. און רבים פון די עמי הָאָרֶץ האָבן זיך מתיהדית [התיהד, יָהַד; זען רומ' 2:28-29;
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=rgdehAR7j9g
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc], ווײַל די פחד-היהודים איז נפל [זען "נפל" ישעיהו
26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תְּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף זײ.

אסתר9

1 און אין 12טן חוֹדש, דאָס איז חוֹדש אָדָר, אין 13טן טאָג אין אים, ווען דער דבר המלך און זײַן דת איז נגע [זען
ישעיה 53:4] צום עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ווערן, אין דעם יום וואָס די אויבים פון די ײדן
האָבן שׂבר צו שלט איבער זײ, און עס איז געוואָרן נהפך [הפך], אַז זײ, די ײדן, האָבן שלט איבער זײערע שָׂונאים, 2
האָבן זיך קהל די ײדן אין זײערע ערים, אין כּל מדינות פון המלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ צו שלח יָד אויף די וואָס האָבן בקש
אויף זײ רָעָה; און קײנער איז נישט עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] אַקעגן זײ, וואָרעם זײער פחד איז נפל [זען
"נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תְּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף כּל
עמים. 3 און כּל שָׂרים פון די מדינות, און די סאַטראַפן, און די פחות [פחה], און דעם עֹשֵׂי המלאכה פון מלך, האָבן
נשׂא [זען ישעיה 53:4] די ײדן, וואָרעם די פחד מרדכין איז נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און
ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תְּחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף זײ. 4 ווײַל מרדכי איז געווען גָּדוֹל אין בית המלך,
און זײַן שֹׁמַע איז הלך אין כּל מדינות; וואָרעם דער אִישׁ מרדכי איז געוואָרן הולך און גדול. 5 און די ײדן האָבן נכה
[זען ישעיה 53:4] צווישן אַלע זײערע אויבים אַ מכּה פון חֶרֶב און הרג און אַבְדָן, און זײ האָבן עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט זײערע שָׂונאים לויט זײער רצון. 6 און אין דער בִּירָה שושַׁן האָבן די ײדן הרג און
אבד 500 איש. 7 אויך פַּרשַׁנְדָתָא, און דַלפון, און אַספָּתָא, 8 און פּוֹרָתָא, און אַדַלְיָא, און אַרִידָתָא. 9 און פַּרמַשׁתָּא,
און אַריסַי, און אַרִידַי און וַיזָתָא, 10 די 10 בני הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא, דעם צוֹרֵר-הַיהודים [זען יוחנן א 2:22; התג' 7:1-8;
13:7; 14:1-5], האָבן זײ הרג; אָבער צום בִּזָּה האָבן זײ נישט שלח זײער יָד. 11 אין יום ההוא איז בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] די מִסְפַּר פון די הרוגים אין דער בִּירָה שושַׁן, פאַר דעם מלך.
12 האָט דער מלך אמר צו אֶסתֵּר המלכה: אין דער בִּירָה שושַׁן האָבן די ײדן הרג און אבד 500 איש, און 10 בְּנֵי הָמָן;
וואָס שוין האָבן זײ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אין די שאר מדינות פון המלך! און וואָס נאָר דײַן
שאלה, וועט דיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ווערן, און וואָס נאָך דײַן בקשה, וועט אויך עשׂה [זען
"עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ווערן. 13 האָט אֶסתֵּר אמר: אויב דעם מלך איז טוב, זאָל אויך מחר נתן [זען
ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ווערן די ײדן וואָס אין שושַׁן צו עשׂה אַזוי ווי דער דת פון הַיּוֹם; און די 10 בני
הָמָנען זאָל מען תלה אויף הָעֵץ. 14 האָט המלך אמר אַז אַזוי זאָל עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]
ווערן, און אַ דת איז נתן געוואָרן אין שושַׁן; און די 10 בְּנֵי הָמָנען האָט מען תלה. 15 און די ײדן וואָס אין שושַׁן
האָבן זיך קהל אויך אין 14טן טאָג פון חוֹדש אָדָר, און האָבן הרג אין שושַׁן 300 איש; אָבער צום בִּזָּה האָבן זײ נישט
שלח זײער יָד. 16 און די שאר ײדן וואָס אין די מדינות פון המלך האָבן זיך קהל, און זיך עמד פאַר זײער נפש [זען

נפש פון משיח אַן אשם ישעיהו 53:10], און זיי זײַנען נוח געוואָרן פון זייערע אויבים, און האָבן הרג פון זייערע שׂונאים 75,000; אָבער צום בְּזֶה האָבן זיי נישט שלח זייער יָד. 17 דאָס איז געווען אין 13טן טאָג פון חוֹדש אָדָר; און אין 14טן אין אים האָבן זיי נוח, און האָבן אים עשׂה פאַר אַ יום משתה און אַ שִׂמְחָה. 18 אָבער די יִדן וואָס אין שושַן האָבן זיך קהל אין 13טן און אין 14טן טאָג אין אים, און אין 15טן טאָג אין אים האָבן זיי נוח, און האָבן אים עשׂה פאַר אַ יום משתה און אַ שִׂמְחָה. 19 דעריבער עשׂה די יִדן פון די פרוזים, די וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין ערי הפרזות, אין 14טן טאָג פון חוֹדש אָדָר אַ שִׂמְחָה און אַ משתה און אַ יָום-טוב, מיט שלח-מָנות פון איש צו זיין רֵעַ. 20 און מרדכי האָט כתב די דאָזיקע זאַכן, און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] בריוו צו כּל יִדן וואָס אין כּל מדינות פון המלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, די קרובים און די רחוקים, 21 צו קום אויף זיי, אַז זיי זאָלן עשׂה דעם 14טן טאָג פון חוֹדש אָדָר, און דעם 15טן טאָג אין אים, כּל שָׁנָה און שָׁנָה, 22 אַזוי ווי די ימים וואָס די יִדן זײַנען נוח געוואָרן פון זייערע אויבים, און דעם חוֹדש וואָס איז זיי נהפך [הפך] געוואָרן פון יָגוֹן אין אַ שִׂמְחָה, און פון אבל אין אַ יָום-טוב; זיי צו עשׂה פאַר יְמֵי משתה און שִׂמְחָה, מיט שלח-מָנות פון איש צו זיין רֵעַ, און מתנות צו אביונים. 23 און די יִדן האָבן קבל וואָס זיי האָבן חלל צו עשׂה און וואָס מרדכי האָט צו זיי כתב. 24 וואָרעם הָמָן בֶּן הַמְּדָתָאן, דער אַגָּגִי, דער צוֹרֵר כּל יִדן [זען יוחנן א 2:22], האָט חשב אויף די יִדן זיי אבד [זען יוחנן 3:16], און ער האָט נפל אַ פּוּר, דאָס איז הגוֹרל, זיי צו המם און זיי אבד. 25 אָבער אַז זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פאַרן המלך, האָט ער אמר מיט אַ בריוו, אַז זײַן מחשבה רעה וואָס ער האָט חשב אויף די יִדן, זאָל זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אויף זײַן קאָפּ; און מע האָט תלה אים און זײַנע בָּנִים אויף הָעֵץ. 26 דעריבער האָט מען קרא די דאָזיקע ימים פּוּרים, אויף דעם שֵׁם פּוּר. דערפאַר, פון וועגן די דברים פון דעם דאָזיקן אִגֶּרֶת, און וואָס זיי האָבן זיך ראה דערפון, און וואָס זיי איז געשען, 27 האָבן די יִדן קום און קבל אויף זיך, און אויף זייערע זרע, און אויף אַלע וואָס נלוה [לוה] זיך אָן זיי, אַז עס זאָל נישט עבר ווערן, צו היה עשׂה די דאָזיקע 2 ימים, אַזוי ווי עס איז כתב וועגן זיי, און לויט זייער זמן, כּל שָׁנָה וְשָׁנָה. 28 און די דאָזיקע ימים זאָלן זכר ווערן, און עשׂה ווערן אין כּל דָּור, כּל משפחה, כּל מדינה, און כּל עִיר; און די דאָזיקע יְמֵי הפּוּרים זאָלן נישט עבר ווערן פון צווישן יִדן, און זייער זכר זאָל נישט סוף בײַ זייערע זרע. 29 און אֶסתֵּר המלכה [זען שיר השירים 6:8], בַּת אֲבִיחַיִל, און מרדכי דער יִד, האָבן כתב מיט כּל תֹּקֶף [זען יוחנן 1:13], צו קום דעם דאָזיקן 2טן אִגֶּרֶת וועגן פּוּרים. 30 און ער האָט שלח בריוו צו כּל יִדן, צו די 127 מדינות פון מלכות פון אַחַשְׁוֵרוֹשׁ, מיט דברים פון שלוֹם און אמת, 31 אַז זיי זאָלן קום די דאָזיקע יְמֵי הפּוּרים אין זייערע זמן, אַזוי ווי מרדכי דער יִד און אֶסתֵּר המלכה האָבן קום אויף זיי, און אַזוי ווי זיי האָבן קום אויף זייערע נפש און אויף זייערע זרע, די דברי הצומות און זייער זעקה. 32 און מאמר אסתר האָט קום די דאָזיקע דברי פּוּרים; און עס איז כתב געוואָרן אין אַ סֵפֶר.

אסתר10

1 און דער מלך אַחַשְׁוֵרוֹשׁ האָט שים אַ מַס אויפן הָאָרֶץ, און אויף די אִיִּים פון ים. 2 און כּל מעשה פון זײַן תֹּוקֶף [זען יוחנן 1:13] און זײַנע גבורות, און די פָּרָשָׁה פון גדולה פון מרדכי וואָס דער מלך האָט אים גדל, זיי זײַנען שוין כתב אין דעם סֵפֶר דברי הימים מלכים פון מָדַי און פָּרַס. 3 וואָרעם מרדכי דער יִד איז געווען דער משנה למלך פון אַחַשְׁוֵרוֹשׁן, און גָּדוֹל בײַ יִדן, און רצה בײַ זײַנע רֹב אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו׳ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. ער האָט דרש טוֹב פאַר זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און דבר צום שלוֹם פאַר זײַן כּל זרע [זען ישעיה 53:5,10].

דָּניאֵל

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

דניאל1

1 אין 3טן שָׁנָה פון דער מלכות פון יהוֹיָקִים [זען ירמיה 23-36:22;

https://www.youtube.com/watch?v=1DGhhA4eqCY
https://www.youtube.com/watch?v=oZ8wl8icPPs
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=4h-MtY0FQRw
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
] מלך יהודה, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] נבוכַדנֶאצַר מלך בּבל אויף ירושָׁלַיִם, און האָט צור אויף איר. 2 און אֲדֹנָי האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין זײַן יָד יהוֹיָקים מלך יהודה, און קצת פון די כּלים פון בּית האלוקים, און ער האָט זיי געבּראַכט קיין אֶרֶץ שִׁנְעָר, אין בּית פון אלוקיו; און די כּלים האָט ער געבּראַכט אין דער אוצר פון אלוקיו. 3 און המלך האָט אמר אַשפּנַז דעם רב פון זײַנע סריסים, ברענגען פון די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, און פון דעם זרע המלוכה, און פון די פרתמים, 4 ילדים וואָס אין זיי איז נישטא קיין מאום, און טובי מראה, און שׂכל אין כּל חכמות, און יֹדְעֵי דַעַת, און בִּינֵי מַדָּע, און וואָס האָבן כּוֹחַ צו עמד אין הֵיכַל פון המלך; און זיי למד דעם סֵפֶר און דעם לשון פון די כַּשדים. 5 און המלך האָט זיי מנה אַ דבר יום ביומו פון דעם פת-בּג המלך, און פון דעם ווײַן וואָס ער שתה, און גדל זיי 3 שָׁנָה, און צום מקצת פון זיי, זאָלן זיי זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] פאַרן מלך. 6 זײַנען געווען צווישן זיי פון בּני-יהודה, דָּנִיאֵל, חֲנַנְיָה, מִישָׁאֵל, און עַזַרְיָה. 7 און דער שׂר פון די סריסים האָט זיי שמות, און ער האָט שׂים דָּנִיאֵלן בּלטשאַצַר, און חֲנַנְיָהן שַׁדְרַךְ, און מִישָׁאלן מֵישַׁךְ, און עַזַרְיָהן עַבד-נגוֹ. 8 און דָּנִיאֵל האָט זיך שׂים אין לֵב, אַז ער זאָל זיך נישט התגאל [גאל] מיט דעם פת-בּג המלך, און מיט דעם ווײַן וואָס ער שתה, און ער האָט בקש פון דעם שׂר פון די סריסים, אַז ער זאָל זיך נישט דאַרפן התגאל [גאל]. 9 און האלוקים האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דָּנִיאֵלן חֶסֶד און רחמים בּײַ דעם שַׂר פון די סריסים. 10 אָבּער דער שׂר פון די סריסים האָט אמר צו דָּנִיאֵלן: איך האָב ירא פאַר אֲדֹנָי המלך וואָס האָט מנה אײַער מאכל און אײַער משתה, טאָמער וועט ער ראה אײַערע פנימער זעף ווי בּײַ ילדים פון אײַער גיל, און איר וועט חוב מײַן קאָפּ פאַרן המלך. 11 האָט דָּנִיאֵל אמר צו דעם מֶלְצָר וואָס דער שׂר פון די סריסים האָט מנה איבּער דָּנִיאֵלן, חֲנַנְיָהן, מִישָׁאֵלן, און עַזַרְיָהן: 12 נסה, נא, דײַנע עבדים 10 טעג, און זאָל מען אונדז נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פון זֶרַע צום אכל, און מַיִם צום שתה. 13 און זאָל ראה פאַר דיר אונדזער מראה און דאָס מראה פון די ילדים וואָס אכל דעם פּת-בּג המלך; און אַזוי ווי דו וועסט ראה, עשׂה מיט דײַנע עבדים. 14 האָט ער שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו זיי אין דער דאָזיקער דבר, און ער האָט זיי נסה 10 ימים. 15 און מקצת פון די 10 ימים, האָט זייער מראה אויסגעוויזן טוב, און זיי זײַנען געווען בָּרִיא אויפן בשׂר, פון כּל הילדים וואָס האָבן אכל דעם פת-בּג המלך. 16 אַזוי פלעגט דער מלצר נשׂא זייער פת-בּג, און דעם ווײַן פון זייער משתה, און פלעגט זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זרעֹנים. 17 און די דאָזיקע 4 ילדים, זיי האָט האלוקים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מדע און שׂכל אין כּל סֵפֶר און חכמה; און דָּנִיאֵל האָט פאַרשטאָנען כּל חֲזוֹן און חלוֹמות. 18 און מקצת פון די ימים וואָס המלך האָט זיי אמר צו ברענגען, האָט זיי דער שׂר פון די סריסים געבּראַכט פאַר נבוכַדנֶצַּר. 19 און המלך האָט מיט זיי דבר; און צווישן זיי אַלעמען איז נישט מצא געוואָרן אַזאַ ווי דָּנִיאֵל, חֲנַנְיָה, מִישָׁאֵל, און עַזַרְיָה; און זיי זײַנען עמד פאַרן המלך. 20 און אין כּל דבר פון חכמה פון בִּינָה וואָס המלך האָט בּײַ זיי בקש, האָט ער זיי מצא 10 מאָל העכער ווי כּל חרטם און אַשָׁף וואָס אין זײַן כּל מלכות. 21 און דָּנִיאֵל איז היה ביז דעם 1טן שָׁנָה פון המלך כּוֹרֶשׁ [זען דָּנִיאֵל 1:1; זען ישעיה 44:28; 45:1-8; מלכים אַ 13:2; זכריה 6:11-12 און זייערע נעמען געגעבן פריערדיק צו זייער קרובישאַפט: כּוֹרֶשׁ, יֹאשִׁיָּהוּ און יחושע/ישוּע, זען עזרא 3:8; נחמיה 12:8 יחושע איז ישוע און "משיח (צמח) איז שמו (שמו איז ישועס שֵׁם, זכריה 6:11-12)"
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
.]

דניאל2

1 און אין 2טן שָׁנָה פון מלכות נבוכַדנצַר האָבן זיך נבוכַדנֶצַּר חלם חלוֹמות, און זײַן רוּחַ איז געווען התפעם [פעם], און זײַן שֵׁנָה [זען דָּנִיאֵל 2:12] איז אים נהיתה [היה]. 2 האָט המלך אמר קרא די חַרטום, און די אשף, און די כּשף, און די כַּשדים, כּדי זיי זאָלן נגד המלך זײַנע חלוֹמות; און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן זיך עמד פאַרן המלך. 3 האָט המלך צו זיי אמר: מיר האָט זיך חלם אַ חלום, און מײַן רוּחַ איז פעם, צו ידע דעם חלום. 4 האָבן די כַּשדים דבר צו המלך אין אַראַמיש: צו עלמין חיא, מלך! אמר דעם חלום צו דײַנע עבדים, און מיר וועלן חוה דעם פשר [פיתרון חלוֹמות]. 5 האָט זיך ענה המלך און האָט אמר צו די כַּשדים:

די מלה איז בײַ מיר אזדא: אויב איר מאכט מיך נישט ידע דעם חלום און זײַן פשר [פיתרון חלומות], וועט איר אין
הדמין תתעבדון [עבד] ווערן, און אײַערע בתּים וועלן שׂום ווערן פאַר נולו. 6 אויב אָבער איר וועט חוה דעם חלום
און זײַן פשר, וועט איר קבל פון מיר מתנא און נבזבה און גרויס יקר; אָבער חוה מיר דעם חלום און זײַן פשר. 7
האָבן זיי ענה אַ צווייט מאָל, און אמר: זאָל המלך אמר דעם חלום צו זײַנע עבדים, און מיר וועלן חוה דעם פשר. 8
האָט זיך ענה המלך און האָט אמר: יציב ידע איך אַז איר ווילט זבן צײַט, ווײַל איר חזה אַז די מלה איז בײַ מיר
אזדא, 9 אַז אויב איר מאַכט מיך נישט ידע דעם חלום, איז בלויז איין דת פאַר אײַך; וואָרעם איר האָט זמן צו אמר
פאַר מיר כדב און שחת, ביז די עדן וועט זיך שנא. דעריבער אמר מיר דעם חלום, און איך וועל ידע אַז איר קענט
מיר חוה זײַן פשר. 10 האָבן די כַּשדים ענה פאַרן מלך און אמר: נישטא אַן אֱנָשׁ אויף יבשת וואָס קען חוה די מלה
פון המלך; וואָרעם כל רב און שליט מלך האָט נישט שאל אַזאַ מלה פון כל חרטֹם, אָדער אשף, אָדער כַּשְׁדִּי. 11 און
די מלה וואָס המלך שאל איז יקיר, און קיין אַנדערער וואָס קען דאָס חוה פאַר המלך איז נישטא, להן די אלוקין
וואָס זייער מדר איז נישט מיט כל בשׂר. 12 איבער דעם איז המלך אין בנס געוואָרן, און ער איז קצף שׂגיאן, און
האָט אמר צו אבד [זען "אבד" יוחנן 3:16] כּל חכמים פון בבל. 13 און דער דת איז נפק, און די חכמים האָבן געזאָלט
קטל ווערן, און מע האָט בעא דָניאֵלן און זײַנע חברים זיי צו קטל. 14 דעמאָלט האָט דָניאֵל תּוב מיט עטא און טעם
אַריוֹך דעם רב טבח פון המלך, וואָס איז נפק צו קטל די חכמים פון בבל. 15 ער האָט זיך ענה און האָט אמר צו
אַריוֹך דעם שליט פון המלך: פאַרוואס איז דער דת אַזוי חצף פון פאַר המלך? דעמאָלט האָט אַריוֹך געמאכט ידע
דָניאֵלן די זאַך. 16 איז דָניאֵל עלל און האָט בעא בײַם מלך, אַז ער זאָל אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] זמן, כדי צו חוה המלך דעם פשר. 17 דעמאָלט איז דָניאֵל אזל אין זײַן בית, און האָט געמאכט ידע די זאַך
צו זײַנע חברים, חַנַנְיָהו, מישָׁאֵלן, און עַזַרְיָהו. 18 כדי זיי זאָלן בעא רחמין בײַ אַ-לָהּ שְׁמַיָּא [זען דָניאֵל ז, יג, זען עַנני
מלך המשיח, תרגום צו דברי הימים ג, כד] וועגן דעם דאָזיקן רָז, אַז דָניאֵל און זײַנע חברים זאָלן נישט אבד [זען
יוחנן 3:16] ווערן מיט די שאר חכמים פון בבל. 19 דעמאָלט איז דער רָז גלה געוואָרן צו דָניאֵלן אין אַ חזוּ פון דער
לֵילָה. האָט דעמאָלט דָניאֵל ברך צו אַ-לָהּ אין שְׁמַיָּא [זען דָניאֵל ז, יג, זען עַנני מלך המשיח, תרגום צו דברי הימים ג,
כד]. 20 דָניאֵל האָט זיך ענה און האָט אמר: ברך זאָל זײַן דער שֵׁם פון אַ-לָהּ פון עלמא ועד; וואָרעם חכמה און
גבורה זײַנען זײַנע, 21 און ער שנא די עדן און די זמן; ער העדה [עדה] מלכים, און קום מלכים; ער יהב חכמה צו די
חכמים, און מנדע צו די וואָס ידע בִּינָה. 22 ער גלה די עמיק און די סתר, ער ידע [זען "ידע" דָניאֵל 9:25; ישעיהו 53:3]
וואָס אין דער חֹשֶׁךְ און די נהיר שרא בײַ אים. 23 דיך, אַ-לָהּ פון מײַנע אבות, איך ידא און שבח, וואָס דו האָסט מיר
יהב חכמה און גבורה, און האָסט מיך אַצונד געמאכט ידע וואָס מיר האָבן בעא פון דיר; וואָס די מלה פון מלך
האָסטו אונדז געמאכט ידע. 24 פון וועגן דעם איז דָניאֵל עלל צו אַריוֹכן, וועמען המלך האָט מנה אבד די חכמים
פון בבל; ער איז אזל און האָט צו אים אַזוי אמר: זאָלסט נישט אבד [זען "אבד" יוחנן 3:16] די חכמים פון בבל; עלל
מיך פאַר המלך, און איך וועל חוה המלך דעם פשר. 25 דעמאָלט האָט אַריוֹך עלל דָניאֵלן אויף בהל פאַרן מלך, און
האָט צו אים אַזוי אמר: איך האָב שכח אַ גבר פון די גלות בני יהודה, וואָס וועט המלך מאכן ידע דעם פשר. 26
האָט המלך ענה און אמר צו דָניאֵלן וואָס זײַן שֵׁם איז געווען בלטשאַצַר: קענסטו מיך מאכן ידע דעם חלום וואָס
איך האָב חזה, און זײַן פשר? 27 האָט ענה דָניאֵל פאַר המלך, און האָט אמר: דעם רָז וואָס המלך שאל קיין חכמים,
אשף, חרטֹם, גזר, המלך נישט יכל צו חוה. 28 אָבער פאַראַן אַ-לה אין שמיא וואָס גלה רזין, און ער האָט געלאָזט
ידע המלך נבוּכַדנֶאצַר וואָס וועט געשען אין אחרית יומיא. דײַן חלום, און די חזו פון דײַן קאָפּ אויף דײַן מִשְׁכָּב,
זײַנען דִּנָה הוּא: 29 דיר, מלך, זײַנען סלק רעיון אויף דײַן מִשְׁכָּב, וואָס וועט געשען נאכדעם, און דער וואָס גלה רזיא
[רז] האָט דיך געלאָזט ידע וואָס וועט געשען. 30 און איך, נישט ווײַל אין מיר איז דאָ מער חכמה פון כּל חיּיא, איז
מיר דער דאָזיקער רזא גלה געוואָרן, נײַערט כדי מע זאָל דעם פשר מאכן ידע צו המלך, און זאָלסט פאַרשטיין [בין]
די רעיוֹנות פון דײַן לֵב. 31 דו, מלך, האָסט חזה, און הנה עס איז אַ שגיא צֶלֶם. די דאָזיקע צֶלֶם איז געווען רב, און
זײַן זיו איז געווען יתיר; עס איז קום פאַר דיר, און זײַן רֵו איז געווען דחל. 32 די דאָזיקע צֶלֶם, זײַן קאָפּ איז געווען
פון זָהָב טב, זײַן חדי און זײַן דרע פון כֶּסֶף, זײַן מעא און זײַן ירכה פון נחשת, 33 זײַן שָׁק פון פּרזל, זײַן רגלים [זען
תהלים 22:17], טייל פון זיי פון פּרזל און טייל פון זיי פון חסף. 34 האָסטו חזה ביז אַן אֶבֶן האָט זיך התגזר [גזר],
און עס נישט דורך ידין, און האָט מחא די צֶלֶם אויף זײַן רגלים פון פּרזל און חסף, און האָט זיי דקק. 35 דעמאָלט
זײַנען דקק געוואָרן אין חד דאָס פּרזל, די חסף, דאָס נחשת, דאָס כֶּסֶף, און דאָס זָהָב, און זיי זײַנען געוואָרן אַזוי ווי
עוּר פון אדר קיט, און דער ווינט האָט זיי נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22], און קיין אתר איז פון זיי
נישט שכח געוואָרן. און דער אֶבֶן וואָס האָט מחא די צֶלֶם איז געוואָרן אַ טוּר רב, און האָט מלא די כּל ארע [זען
מתי 24:14]. 36 דאָס איז דער חלום; און מיר וועלן אמר פאַר המלך זײַן פשר. 37 דו, מלך, מלך מלכים, וואָס א-לה
שמיא האָט דיר יהב מלכות, חסן, און תקֹף, און יקר, 38 און בכל-די עס דור בני אנש, חיות פון בַּר, אָדער עוֹף

הַשָּׁמַיִם, האָט ער יהב אין דײַן יָד, און דיך געמאכט שלט איבּער זײ אַלעמען. דו ביסט דער קאָפּ פון זָהָב. 39 און
נאָך דיר וועט קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אַן אַנדער מלכו, ארע פון דיר, און נאָך אַן אַנדערע אַ 3טן
מלכו, פון נחשת, וואָס וועט שלט איבּער דער כּל ארע. 40 און אַ 4טן מלכו וועט זײַן תקיף אַזוי ווי פּרזל; וואָרעם
פּרזל דקק און חשל אַלצדינג, און אַזוי ווי פּרזל וואָס רעע, אַזוי וועט עס אַלע די דאָזיקע דקק און רעע. 41 און וואָס
דו האָסט חזה די רגלים און די אֶצְבַּעת, טייל פון זײ חסף פון פחר און טייל פון זײ פּרזל. די טייטש איז: עס וועט זײַן
אַ מלכו פלג, און פון דער נצבה פון פּרזל וועט זײַן אין איר, אַזוי ווי דו האָסט חזה פּרזל מערב [ערב] מיט חסף טין.
42 און די אֶצְבַּעת פון די רגלים, טייל פון זײ פּרזל און טייל פון זײ חסף, די טייטש איז: טייל פון דער מלכות וועט
זײַן תקיף, און טייל פון איר וועט זײַן תבירה [תבר]. 43 און וואָס דו האָסט חזה פּרזל ערב מיט חסף טין. די טייטש
איז: זײ וועלן זיך ערב דורך דעם זֶרע אנשא, אָבּער זײ וועלן זיך נישט דבק פאראייניקט, הא אַזוי ווי פּרזל ערב זיך
נישט מיט חסף. 44 און אין די טעג פון די דאָזיקע מלכים וועט א-לה שמיא קום אַ מלכו וואָס וועט לעלמין נישט
חבל ווערן [זען לוקס 1:33; יוחנן 18:36], און די מלכות וועט נישט שבק ווערן צו קיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אחר; זי וועט דקק און סוף אַלע די דאָזיקע מלוכות, און זי וועט קום לעלמיא. 45 דו
האָסט חזה ווי פון טור האָט זיך התגזר [גזר] אַן אֶבֶן און עס נישט דורך ידין, און האָט דקק דאָס פּרזל, דאָס נחשת,
די חסף, דאָס כֶּסֶף, און דאָס זָהָב, דאָס האָט דער א-לה רב געלאָזט ידע המלך וואָס נאכדעם וועט געשען; און יציב
איז דער חלום, און מהימן [אמן] איז זײַן פשר. 46 דעמאָלט איז המלך נבוכַדנֶאצַר נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און
זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דָניאֵל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויף זײַן פנים, און ער האָט זיך
סגד צו דָניאֵלן; און ער האָט אמר צו ברענגען מנחה און ניחוח צו נסך צו אים. 47 המלך האָט זיך ענה צו דָניאֵלן, און
האָט אמר: מן קשט אַז א-להכון איז א-לה פון א-להין, און מרא פון מלכים, און דער אַנטפּלעקער פון רזין, אַז דו
האָסט יכל צו גלה דעם דאָזיקן רָז. 48 דעמאָלט האָט המלך רבה דָניאֵלן, און האָט אים יהב מתנות, רברבן שגיא,
און אים געמאכט פאַר שלט איבּער כּל מדינה פון בּבל, און פאַר רב סגן איבּער כּל חכמים פון בּבל. 49 און דָניאֵל
האָט בעא בּײַם מלך, און ער האָט מנה שַׁדרַכן, מֵישַׁכן, און עַבד-נגוֹ, אויף דער עבידה פון דער מדינה פון בּבל; און
דָניאֵל איז געווען אין תרע מלכּא.

דניאל3

1 המלך נבוכַדנֶאצַר האָט עבד אַ צֶלֶם פון זָהָב, וואָס זײַן רום איז געווען 60 אַמָּה, זײַן פתי 6 אַמָּה; ער האָט עס קום
אין בקעא דוראָ, אין דער מדינה פון בּבל. 2 און המלך נבוכַדנֶאצַר האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו כנש די
סאַטראַפּן, די סגן, און די פחה, די אדרגזר, די גדבריא, די דתבר, די תפתיא, און כּל שלטניא פון דער מדינה, צו
אתה צו דער חנכה פון דער צֶלֶם, וואָס המלך נבוכַדנֶאצַר האָט קום. 3 דעמאָלט האָבן זיך כנש די סאַטראַפּן, די
סגן, און די פחה, די אדרגזר, די גדבריא, די דתבר, די תפתיא, און כּל שלטניא פון דער מדינה, צו דער חנכה פון דער
צֶלֶם, וואָס דער מלך נבוכַדנֶאצַר האָט קום; און זײ האָבן זיך קום אַקעגן דער צֶלֶם, וואָס נבוכַדנֶאצַר האָט קום. 4
און אַ כָּרוֹז האָט קרא בחיל: מענטשן, אומות, און יענע פון יעדער לשון דעם איז וואס איר זענען אמר צו טאָן: 5
בּעת איר וועט שמע דעם קל פון דעם קֶרֶן, פלייט, קיתרוס, סבּכא, כִּנוֹר, סומפיניה, און כּל זן זמרא, זאָלט איר נפל
און זיך סגד צו דער צֶלֶם זהב, וואָס המלך נבוכַדנֶאצַר האָט קום. 6 און ווער עס וועט נישט נפל און זיך סגד, וועט
אין דער אייגענער שעה רמא ווערן אין אַן אתון מיט נור יקד. 7 דעריבּער, אין יענער זמן, ווי כּל עממיא [זען דניאל
7:14] האָבן שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] דעם קל פון דעם קֶרֶן, פלייט, קיתרוס,
סבּכא, כִּנוֹר, און כּל זן זמרא, אַזוי זײַנען כּל עממיא, אומות, און לשונות, נפל און האָבן זיך סגד צו דער צֶלֶם זהב,
וואָס המלך נבוכַדנֶאצַר האָט קום. 8 דעריבּער האָבן אין יענער זמן קרב מענער, כַּשדים, און האָבן אכל קרץ אויף די
ייִדן. 9 זײ האָבן זיך ענה און אמר צו המלך נבוכַדנֶאצַר: לעלמין חיא זאָל המלך! 10 דו, מלך, האָסט שׂום אַ טעם, אַז
כּל אנש וואָס וועט שמע דעם קל פון דעם קֶרֶן, פלייט, קיתרוס, סבּכא, כִּנוֹר, סומפיניה, און כּל זן זמרא, זאָל נפל
און זיך סגד צו דער צֶלֶם זהב; 11 און ווער עס וועט נישט נפל און זיך סגד, זאָל יתרמא [רמא] ווערן אין אַן אתון
מיט נור יקד. 12 זײַנען פאַראַן ייִדישע מענער וואָס דו האָסט מנה אויף דער עבּידה פון דער מדינה פון בּבל, שַׁדרַך,
מֵישַׁך, און עַבד-נגוֹ; די דאָזיקע מענער שׂום נישט טעם אויף דיר, מלך, צו דײַן געטער פלח [זען
"פלח" טייטש "דינען אֱלֹהוּת"; די דרײַ אָרטאָדאָקסיש ייִדישע מענער וועט נישט דינען ווי אֱלֹהוּת דער געטער פון
נבוכַדנֶאצַר, אָבּער אַלע פּעלקער וועלן דינען ווי אֱלֹהוּת (אַראַמיש "פלח", זען דניאל 7:13-14) די משיח בַּר אֱנָשׁ,
טייטש משיח איז נישט אַן אֱלִיל; משיח איז אֱלֹהוּת, זען דניאל 7:13-14;

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0

] זיי נישט, און צו דער צֶלֶם זהב וואָס דו האָסט קום, סגד זיי זיך נישט. 13 דעמאָלט האָט נבוּכַדנֶאצַר מיט רגז און חֵמָה אמר צו ברענגען שַׁדרַכן, מֵישַׁכן, און עַבד-נגוֹ. זיינען די דאָזיקע מענער דעמאָלט געבראַכט געוואָרן פאַרן מלך. 14 האָט זיך ענה נבוּכַדנֶאצַר און האָט אמר צו זיי: איז דאָס צדא, שַׁדרַך, מֵישַׁך, און עַבד-נגוֹ, וואָס איר פלח [זען

"פלח" טייטש "דינען אֱלֹהוּת"; די דריַי אָרטאָדאָקסיש יִדישע מענער וועט נישט דינען ווי אֱלֹהוּת דער געטער פון נבוּכַדנֶאצַר, אָבער אַלע פַעלקער וועלן דינען ווי אֱלֹהוּת (אַראַמיש "פלח", זען דניאל 7:13-14) די משיח בַר אֱנָשׁ, טייטש משיח איז נישט אַן אֱלִיל; משיח איז אֱלֹהוּת, זען דניאל 7:13-14;

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0

] נישט צו מיַין געטער, און איר סגד זיך נישט צו דער צֶלֶם זהב, וואָס איך האָב קום? 15 אַצונד, אויב איר זייַט עתים, אַז בעת איר וועט שמע דעם קל פון דעם קֶרֶן, פלייט, קיתרוס, סבּכא, כִּנוֹר, און סומפיניה, און כּל זן זמרא, זאָלט איר נפל און זיך סגד צו דער צֶלֶם, וואָס איך האָב עבד, אויב אָבער איר וועט זיך נישט סגד, וועט איר אין דער שעה רמא ווערן אין אַן אתון מיט נור יקד; און ווער איז א-לה, וואָס וועט אייַך שיזב פון מיַין יָד? 16 האָבן ענה שַׁדרַך, מֵישַׁך, און עַבד-נגוֹ, און האָבן אמר צום מלך: נבוּכַדנֶאצַר, אונדז חשח נישט אויף דעם דאָזיקן פתגם דיר צו תוב. 17 אלוקינו, צו וועמען מיר פלח [זען

"פלח" טייטש "דינען אֱלֹהוּת"; די דריַי אָרטאָדאָקסיש יִדישע מענער וועט נישט דינען ווי אֱלֹהוּת דער געטער פון נבוּכַדנֶאצַר, אָבער אַלע פַעלקער וועלן דינען ווי אֱלֹהוּת (אַראַמיש "פלח", זען דניאל 7:13-14) די משיח בַר אֱנָשׁ, טייטש משיח איז נישט אַן אֱלִיל; משיח איז אֱלֹהוּת, זען דניאל 7:13-14;

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0
], קען אונדז שיזב פון דעם אתון נור יקד; און פון דײַן יָד, מלך, ער וועט שיזב. 18 און אַפילו אַז נישט, זײ ידע, מלך,
אַז צו דײַן געטער וועלן מיר נישט פלח [זען
"פלח" טייטש "דינען אֱלֹהוּת"; די דרײַ אָרטאָדאָקסיש ייִדישע מענער וועט נישט דינען ווי אֱלֹהוּת דער געטער פון נבוּכַדנֶאצַר, אָבער אַלע פֿעלקער וועלן דינען ווי אֱלֹהוּת (אַראַמיש "פלח", זען דניאל 7:13-14) די משיח בַּר אֱנָשׁ,
טייטש משיח איז נישט אַן אֱלִיל; משיח איז אֱלֹהוּת, זען דניאל 7:13-14;
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0
], און צו דער צֶלֶם זהב וואָס דו האָסט קום, וועלן מיר זיך נישט סגד. 19 דעמאָלט איז נבוּכַדנֶאצַר מלא געוואָרן
מיט חֵמָה, און דער צלם פון זײַן פנים האָט זיך שנא אַקעגן שַׁדרַכן, מֵישַׁכן, און עַבד-נגוֹ; האָט ער זיך ענה און האָט
אמר אזא דעם אתון 7 מאָל אַזוי חזה ווי מע דאַרף אים אזא. 20 און גברים, שטאַרקע מענער, וואָס אין זײַן חיל
האָט ער אמר צו כפת שַׁדרַכן, מֵישַׁכן, און עַבד-נגוֹ, און רמא אין דעם אתון מיט נור יקד. 21 דעמאָלט זײַנען די
דאָזיקע אנשים כפת געוואָרן אין זייערע סרבֿל, זייערע פּטש, און זייערע כרבֿלה, און זייערע לבוש, און מע האָט זיי
רמא אין דעם אתון מיט נור יקד. 22 דעריבֿער, ווײַל דאָס מלה פון המלך איז געווען חצף, און דער אתון איז געווען
יתיר אזא, האָט די שביב פון דעם נור קטל יענע גברים וואָס האָבן סלק שַׁדרַכן, מֵישַׁכן, און עַבד-נגוֹ. 23 און די
דאָזיקע 3 מענער, שַׁדרַך, מֵישַׁך, און עַבד-נגוֹ, זײַנען נפל כפת אין דעם אתון מיט נור יקד. 24 דעמאָלט האָט המלך
נבוּכַדנֶאצַר זיך תוה, און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] בהל, און ער האָט זיך ענה צו זײַנע הדבר,
און האָט אמר: האָבן מיר נישט 3 מענער רמא כפת אין נור? האָבן זיי ענה און אמר צום מלך: יציב, מלך. 25 האָט ער
זיך ענה און האָט אמר: הנה חזה איך 4 מענער הלך שרין [שרא] אין מיטן נור, און קיין חבל איז אויף זיי נישטא; און
דער רו פון דעם 4טן איז דמה צו בר [זען "בר" תהלים 2:12; משלי 30:4;
זען יוחנן 1:1-3; https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0

זען מתי 16:16; יוחנן 11:27, משיח דער זון פון דער אויבערשטער

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=QlYi2Wj48fE
https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ] אלוקים. 26 דעמאָלט האָט נבוכַדנֶאצַר קרב צו דער תרע פון דעם אתון מיט נור יקד; ער האָט ענה און אמר: שַדרַך, מֵישַך, און עַבד-נגוֹ, עבדים פון א-ל עליון [אויבערשטער], נפק, און אתה אַהער. דעמאָלט זײַנען שַדרַך, מֵישַך, און עַבד-נגוֹ נפק פון נור. 27 און די סאַטראַפן, די סגן, און די פחה, און די הדבר פון המלך, האָבן זיך כנש, און האָבן חזה די דאָזיקע מענער, וואָס דאָס נור האָט נישט געהאַט קיין שלט אויף זייערע גשם, און די שׂער פון זייער קאָפּ איז נישט התחרך [חרך] געוואָרן, און זייערע סרבל האָבן זיך נישט שנא, און קיין ריח פון נור איז נישט עדה זיי. 28 האָט ענה נבוכַדנֶאצַר און האָט אמר: ברך אלוקים די שַדרַכן, מֵישַכן, און עַבד-נגוֹן, וואָס ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זײַן מלאך [זען משיח "מלאך" מלאכי 3:1
זען ישעיהו 48:16, דריי ווייזן זיך נאָך אָבער דארטן איז ה' אחד; זען חוט, קוהלת 4:12, חֶבֶל אחד, חוּט מְשׁוּלָשׁ; ה' איז מְשׁוּלָשׁ נאָך אָבער אחד, זען קדושה משלשת פון ה' אֲדֹנָי אחד, שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, קדוש קדוש

קדוש, עתיק יומיא און בר אנש און רוח הקודש, דניאל 7:13-14, זען ספר הזוהר ג, ב288; גייט דערפאר און מאַכט

תלמידים פון כל אומות, און זיי מיט דער מקוה טובל אין מָשיחַס מקוה, רומ' 6:3, אין דעם נאָמען פון דעם

אלוקים הָאָב, און פון דעם זון פון דער אויבערשטער, און פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ פון ה', זען משלי 30:4; יוח' 3:13; תהלים 33:6; ה' האָט מיך, חכמה, פארמאגן, קנה, בראשית 4:1, אין אָנהייב פֿון זײַן דֶּרֶךְ, קֶדֶם (פריער צו) מִפְעָל (אַקטן) מֵאָז (פון דעמאָלט); במדבר 11:17; ישעיהו 63:16], און האָט שיזב געווען זײַנע עבדים וואָס האָבן זיך התרחץ [רחץ] אויף אים, און האָבן שנה דעם מלה המלך, און יהב זייערע גשם, כדי זיי זאָלן נישט פלח [זען "פלח" טייטש "דינען אֱלֹהוּת"; די דרײַ אָרטאָדאָקסיש ייִדישע מענער וועט נישט דינען ווי אֱלֹהוּת דער געטער פון נבוכַדנֶאצַר, אָבער אַלע פֿעלקער וועלן דינען ווי אֱלֹהוּת (אַראַמיש "פלח", זען דניאל 7:13-14) די משיח בַּר אֱנָשׁ, טייטש משיח איז נישט אַן אֱלִיל; משיח איז אֱלֹהוּת, זען דניאל 7:13-14;

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0
] און זיך נישט סגד צו קיין א-לה אַחוץ צו אלוקיהם. 29 פון מיר ווערט שׂום [שׂים] אַ טעם אַז כֹּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אומה, און לשון, וואָס וועט אמר מיט שָׁלוּ אויף אלוקי שַדרַכן, מֵישַכן, און עַבד-נגוֹן, זאָל אין שטיקער עבד ווערן, און זײַן בית זאָל שוה ווערן פאַר אַ נֶוֶלוּ ; וואָרעם עס איז נישטא קיין אַנדער א-לה וואָס קען אַזוי נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 30 דעמאָלט האָט המלך הצלח [צלח] שַדרַכן, מֵישַכן, און עַבד-נגוֹן, אין דער מדינה פון בבל. 31 [4:1] המלך נבוכַדנֶאצַר צו כֹּל עממיא, אומות, און לשונות, וואָס דור אויף

דער כֹּל ארעא ׃ איַיער שלם זאָל זיך שׂגא! 32 [4:2] די את [זען "אות" ישעיה 7:14] און די וווּנדער וואָס דער א-להא עליא האָט פאר מיר עבד איז שפר פאַר מיר צו חוה. 33 [4:3] זײַנע את [זען "אות" ישעיה 7:14], ווי רב! און זײַנע תְּמַהּ, ווי תקיף! זײַן מלכות איז אַ מלכות עלם, און זײַן שלטן שטיט פון דָּור צו דָּור.

דניאל4

1 [4:4] איך נבוּכַדנֶאצַר בין געווען שָׁלֵה אין מײַן בית, און רענן אין מײַן הֵיכַל. 2 [4:5] האָב איך אַ חלום חזה און ער האָט מיך דחל, און הרהֹר אויף מײַן מִשְׁכָּב, און חזו פון מײַן קאָפּ האָבן מיך בהל. 3 [4:6] דעריבער איז פון מיר שום געוואָרן אַ טעם, צו ברענגען פאַר מיר כֹּל חכמים פון בבל, אַז זיי זאָלן מיך מאַכן ידע דעם פשר פון דעם חלום. 4 [4:7] דעמאָלט זײַנען עלל די חַרטומים, די אשף, די כַּשדים, און די גזר, און איך האָב אמר מײַן חלום פאַר זיי, אָבער זיי האָבן מיך נישט געמאכט ידע זײַן פשר. 5 [4:8] אָבער עד אחרין איז עלל פאַר מיר דָּניאֵל, וואָס שמוֹ [זען "שמוֹ" זכריה 6:11-12] איז בלטשאצַר, אַזוי ווי דער שֵׁם פון אֱלקָי, און וואָס דער רוּחַ אלוקים קדושים איז אין אים; און איך האָב אמר מײַן חלום פאַר אים׃ 6 [4:9] בלטשאַצַר, דו רב פון די חַרטומים, וואָס איך ידע [זען "ידע" דָּניאֵל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז דער רוּחַ אלוקים קדשים איז אין דיר, און כל רז איז פון דיר נישט אנס, די חזו פון מײַן חלום וואָס איך האָב חזה און זײַן פשר אמר. 7 [4:10] און דאָס זײַנען די חזו פון מײַן קאָפּ אויף מײַן מִשְׁכָּב׃ איך האָב חזה, און הנה אַן עֵץ איז אין מיטן ארע, און זײַן רום איז געווען שַׂגִּיא. 8 [4:11] איז געוואַקסן דער עֵץ תקף געווארן, ביז זײַן רום האָט מטה צום שָׁמַיִם, און זײַן חזוֹת איז געווען ביז צום סוף כל ארעא. 9 [4:12] זײַנע עפי זײַנען געווען שיין, און זײַן אֵב שׂגיא, און מזוֹן פאַר אַלעמען איז אויף אים געווען; אונטער אים האָבן זיך הטלל [טלל] די חיות פון בר, און אין זײַנע ענף האָבן דור די צפרי השמים, און פון אים האָבן זיך התזין [זון] כֹּל בשׂר [זען "בשׂר" תהלים 16:9]. 10 [4:13] האָב איך חזה אין די חזו פון מײַן קאָפּ אויף מײַן מִשְׁכָּב, און הנה אַן עיר און אַ קדיש האָט נחת פון שָׁמַיִם. 11 [4:14] האָט ער קרא אין דער חיל, און האָט אַזוי אמר׃ גדד דעם עֵץ, און קצץ זײַנע ענף, נתר זײַנע עפי, און בדר זײַן אֵב; זאָלן די חיות נוד פון אונטער אים, און די צפר פון זײַנע ענף. 12 [4:15] אָבער דעם עקר פון זײַנע שרש [זען ישעיה 11:1] שבק אין ארע, און אין אַן אסור פון פרזל און נחשת, צווישן די דתא פון בר; און פון דעם טוי פון שָׁמַיִם זאָל ער צבע ווערן, און מיט די חיות זאָל זײַן זײַן חלק, צווישן עֵשֶׂב פון ארע. 13 [4:16] זײַן לֵב זאָל מען שנא פון אנוש, און אַ לֵב פון אַ חיה זאָל אים יהב ווערן, און 7 עדן זאָלן חלף איבער אים. 14 [4:17] לויט דער גְּזֵרה פון די עירין איז דער פתגם, און אַ מאמר פון די קדושים איז די שאלה, כדי די לעבעדיקע זאָלן ידע, אַז דער אויבערשטער איז שליט איבער דער מלכות פון אנוש, און צו וועמען ער צבא נתן ער זי, און דעם שפל פון אנשים ער קום דערויף. 15 [4:18] דעם דאָזיקן חלום האָב איך, מלך נבוּכַדנֶאצַר, חזה, און דו, בלטשאַצַר, אמר דעם פשר דערויף, ווײַל כֹּל חכמים פון מײַן מלכות יכל מיך נישט מאכן ידע דעם פשר; אָבער דו כהל יָא, ווײַל דער רוּחַ אלוקים קדושים איז אין דיר. 16 [4:19] דעמאָלט איז דָּניאֵל, וואָס שמוֹ [זען זכריה 6:11-12] איז געווען בלטשאַצַר, שמם געוואָרן אַ שעה, און זײַנע רעיוֹן האָבן אים בהל. האָט זיך ענה המלך און האָט אמר׃ בלטשאַצַר, זאָל דער חלום און דער פשר דיך נישט בהל. האָט ענה בלטשאַצַר און האָט אמר׃ מָרְאִי, דײַן חלום אויף דײַנע פײַנט, און זײַן פשר אויף דײַנע שָׂונאים! 17 [4:20] דער עֵץ וואָס דו האָסט חזה, וואָס איז געוואַקסן און געוואָרן תקף, און זײַן רום האָט מטא ביזן שָׁמַיִם, און זײַן חזוֹת ביז דער כֹּל ארע, 18 [4:21] און זײַנע עפי זײַנען געווען שיין, און זײַן אֵב שׂגיא, און מזוֹן פאַר אַלעמען איז אויף אים געווען; וואָס אונטער אים האָבן דור די חיות פון בר, און אין זײַנע ענף האָבן שכן די צפר הַשָּׁמָיִם 19 [4:22] דאָס ביסט דו, מלך, וואָס דו ביסט רבה און געוואָרן תקף, און וואָס דײַן גרויסקייט איז רבה און האָט מטא ביזן שָׁמַיִם, און דײַן שלטן ביז סוף ארע. 20 [4:23] און וואָס המלך האָט חזה ווי אַן עיר, אַ קָדוֹש, האָט נחת פון שָׁמַיִם, און האָט אמר׃ גדד דעם עֵץ און חבל אים, אָבער דעם עקר פון זײַנע שרש שבק איבער אין ארע, און אין אֶסור פון פרזל און נחשת, צווישן די דתא פון בר; און פון דעם טוי פון שָׁמַיִם זאָל ער צבע ווערן, און מיט די חיות פון בר זאָל זײַן זײַן חלק, ביז 7 עדן ווערן חלף איבער אים 21 [4:24] דאָס, מלך, איז דער פשר, און עס איז די גְּזֵרה פון דעם אויבערשטער וואָס איז מטא אויף מראי המלך; 22 [4:25] מע וועט דיך טרד פון אנש, און מיט די חיות פון בר וועט זײַן דײַן מדור, און עשׂב ווי תּוֹר וועט מען דיך מאַכן טעם, און מיט דעם טוי פון שָׁמַיִם וועט מען דיך צבע, און 7 עדן ווערן חלף איבער דיר; ביז דו וועסט ידע אַז דער אויבערשטער שליט איבער דער מלכות פון אנש, און צו וועמען ער צבא נתן ער זי. 23 [4:26] און וואָס מע האָט אמר, צו שבק דעם עקר פון די שרש [זען ישעיה 11:1] פון עֵץ [די טייטש איז]׃ דײַן מלכות וועט דיר געגעבן צוריק ווען דו ידע אַז די הימלען זײַנען די וואָס שליט. 24 [4:27] דעריבער, מלך, זאָל מײַן מְלֵךְ שפר פאַר דיר, און פרק דײַנע חטי דורך צדקה, און דײַנע עויה דורך חנן אויף די עני; אויב עס קען נאָך זײַן אַ ארכה פאַר דײַן שלוה [זען מַה"ש 8:22]." 25 [4:28] דאָס כֹּל איז מטא אויפן מלך

נבוכַדנֶאצַר. 26 [4:29] צום סָוף פון 12 ירח איז ער הלך אויף דעם הֵיכַל מלכות פון בבל. 27 [4:30] האָט ענה המלך
און האָט אמר: איז דאָס נישט די בבל רב, וואָס איך האָב בנה [זען "בנה" דָניאֵל 9:25] פאַר אַ בית מלכו מיט מײַן
תקף חסן, און פאַר דעם יקר פון מײַן הדר? 28 [4:31] דאָס מלה איז נאָך געווען אין פם מלך, און איז נפל אַ קל פון
שָׁמַיִם: דיר אמר מען אָן, מלך נבוכַדנֶאצַר: די מלכות האָט זיך עדא פון דיר. 29 [4:32] און פון אנש וועט מען דיך
טרד, און מיט די חיות פון בר וועט זײַן דײַן מדור, עשֵׂב ווי תור וועט מען דיך מאַכן טעם, און 7 עדן וועלן חלף
איבער דיר; ביז דו וועסט ידע אַז דער אויבערשטער שליט איבער דער מלכות פון אנש, און צו וועמען ער צבא נתן
ער זי. 30 [4:33] אין דער אייגענער שעה איז סוף געוואָרן דאָס מלה אויף נבוכַדנֶצַרן, און ער איז פון אנש טרד
געוואָרן, און עשֵׂב ווי תור האָט ער אכל, און פון דעם טוי פון שָׁמַיִם איז צבע געוואָרן זײַן גשם, ביז זײַנע שֵׂער זײַנען
רבה אַזוי ווי בײַ נשרים, און זײַנע טפר אַזוי ווי בײַ צפר. 31 [4:34] און צום קצת יומים, האָב איך, נבוכַדנֶאצַר, נטל
מײַנע אויגן צום שָׁמַיִם, און מײַן מנדע האָט זיך תוב צו מיר, און איך האָב ברך דעם אויבערשטער, און שבח און הדר
דעם וואָס חי עלם, וואָס זײַן שלטן איז אַ שלטן עלם, און זײַן מלכות איז אויף דוֹר-וורות. 32 [4:35] און כֹּל דור ארע
זײַנען ווי גאָרנישט חשב; און לויט זײַן צבא עבד ער מיט דעם חיל הַשָׁמַיִם, און מיט די דור ארע, און נישטא ווער
זאָל מחא זײַן יָד, און אים אמר: וואָס טוּסטוּ? 33 [4:36] אין דער אייגענער שעה האָט מײַן מנדע זיך תוב צו מיר, און
צו דעם יקר פון מײַן מלכות, האָט מײַן הדר און מײַן זיו זיך תוב צו מיר; און מײַנע הַדָּבָר און מײַנע רברבן האָבן מיך
בעאַ; און איך בין תקן געוואָרן אין מײַן מלכות, און רבו יתיר איז מיר יסף געוואָרן. 34 [4:37] אַצונד איך,
נבוכַדנֶאצַר, שבח און רום און הדר המלך פון די הימלען, וואָס אַלע זײַנע מעבד זײַנען קשט, און זײַנע אֹרַח דין, און
די וואָס הלך מיט גֵוָה יכל ער השפל [שפל].

דניאל5

1 המלך בלשאַצַר האָט עבד אַ לחם רב פאַר 1,000 פון זײַנע רברבן, און האָט שתה ווײַן מיט די 1,000. 2 האָט
בלשאַצַר, אַז ער האָט טעם דעם ווײַן, אמר צו ברענגען די זהב און כסף מָאן, וואָס אָבִיו נבוכַדנֶאצַר האָט נפק פון
דעם הֵיכַל וואָס אין ירושָׁלַיִם; כדי המלך, און זײַנע רברבן, זײַנע שגל, און זײַנע לחנה [זען שיר השירים 6:8], זאָלן
שתה אין זיי. 3 דעמאָלט האָט מען געבראַכט די מאָן זהב, וואָס מע האָט נפק פון דעם הֵיכַל פון בית א-לה וואָס
אין ירושָׁלַיִם, און המלך, און זײַנע רברבן, זײַנע שגל, און זײַנע לחנה [זען שיר השירים 6:8], האָבן שתה אין זיי. 4 זיי
האָבן שתה חמר, און שבח די געטער פון זָהָב און כֶּסֶף, פון נחשת, פּרזל, עָע, און אֶבֶן. 5 אין דער אייגענער שעה
זײַנען נפק אֶצְבָּען פון אַ יָד אנש, און האָבן כתב אַקעגן דעם נברשתא, אויפן גיר פון דער כתל פון דעם היכל מלכא;
און המלך האָט חזה די יד וואָס האָט כתב. 6 דעמאָלט האָט זיך שנא דעם זִיו מלכא, און זײַנע רעיוֹנות האָבן אים
בהל, און די קטר פון זײַנע חרץ זײַנען שרא געוואָרן, און זײַנע ארכבה האָבן זיך נקש איינס אָן אַנדערן. 7 האָט
המלך קרא אין חיל, מע זאָל עלל די אשף, די כַּשדים, און די גזר. המלך האָט זיך ענה און האָט אמר צו די חכמים
פון בבל: ווער נאָר עס וועט קרא דאָס דאָזיקע כתבה, און וועט דעם פשר דערפון מיר חוה, וועט אין פורפל לבש
ווערן, מיט אַ המניכא זהב אויף זײַן צואר, און ווי אַ 3טן אין דער מלכות שלט. 8 דעמאָלט זײַנען עלל כֹּל חכמים פון
מלך, אָבער זיי האָבן נישט כהל כתבא צו קרא, און דעם פשר לאָזן ידע המלך. 9 דעמאָלט האָט המלך בלשאַצַר זיך
שׂגיא בהל, און זײַן זִיו האָט זיך אויף אים שנא, און זײַנע רברבן זײַנען געוואָרן שבש. 10 איז פון וועגן די מלה פון
המלך און זײַנע רברבן עלל די מלכה אין בית מִשְׁתֵּה; האָט זיך ענה די מלכה און האָט אמר: מלכא לעלמין חיי!
זאָלן דײַנע רעיוֹנות דיך נישט בהל, און דײַן זִיו זאָל זיך נישט שנא. 11 פאַראַן אַ גבר אין דײַן מלכות, וואָס דער רוּחַ
אלוקים קדושים איז אין אים, און אין די יְמֵי אָבִיךָ איז שכח געוואָרן אין אים נהירו, און שכלתנו, און חכמה אַזוי ווי
די חכמה פון די אלוקים; און המלך נבוכַדנֶאצַר אָבִיךָ האָט אים פאַר דעם רב פון די חרטֹם, די אשף, די כַּשדים, און
די גזר קום אָבִיךָ המלך. 12 ווײַל אַ יתיר רוּחַ, און מנדע, און שׂכלתנו, צו פשר חלוֹמות, און אחויה פון אחידה, און
שרא פון קטר, זײַנען שכח געוואָרן אין אים, אין דָניאֵלן, וואָס המלך האָט שׂים [שׂוּם] שמו [זען זכריה 6:11-12]
בלטשאַצַר. אַצונד, זאָל דָניאֵל קרא ווערן, און ער וועט חוה דעם פשר. 13 דעמאָלט איז דָניאֵל עלל געוואָרן פאַר
המלך. האָט זיך ענה המלך און האָט אמר צו דָניאֵלן: ביסטו דאָס דער דָניאֵל וואָס פון די בני גלות פון יהודה, וואָס
אָבִי המלך האָט אתה פון יהודה? 14 וואָרעם איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אויף דיר, אַז דער רוּחַ
אלוקים איז אין דיר, און נהירו, און שכלתנו, און חכמה יתירה, שכח זיך אין דיר. 15 און אַצונד זײַנען עלל געוואָרן
פאַר מיר די חכמים, די אשף, אַז זיי זאָלן קרא דאָס דאָזיקע כתבה, און מיך מאכן ידע דעם פשר דערפון, אָבער זיי
כהל דעם פשר פון דער זאַך נישט חוה. 16 און איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אויף דיר, אַז דו יכל
פשר זײַן פשרין, און שרא קטר; אַצונד, אויב דו יכל קרא דאָס כתבא, און מיך מאַכן ידע דעם פשר דערפון, וועסטו

אין פורפל לבש ווערן, מיט אַ המניכא זהב אויף דײַן צואר, און ווי אַ 3טן אין דער מלכות שלט. 17 דעמאָלט האָט
ענה דָניאֵל און האָט אמר פאַר המלך: דײַנע מתנות זאָלן הוה בײַ דיר, און דײַנע נבזבה יהב אַן אַנדערן; אָבער דאָס
כתבא וועל איך המלך קרא, און דעם פשר וועל איך אים מאַכן ידע. 18 דו, מלך, הא-ל העליון האָט יהב אָבִיךְ
נבוכַדנֶצַרן מלכות, און רבו, און יקר, און הדר. 19 און פון וועגן דער רבו וואָס ער האָט אים יהב האָבן כּל עממיא
[זען דניאל 7:13-14], אומות, און לשונות, זוע און דחל געהאַט פאַר אים; וועמען ער האָט צבא האָט ער קטל, און
וועמען ער האָט צבא האָט ער געלאָזט היא, און וועמען ער האָט צבא האָט ער רום, און וועמען ער האָט צבא האָט
ער שפל. 20 אָבער אַז זײַן לֵב האָט זיך רום, און זײַן רוּחַ איז געוואָרן תקף ביז צום זוד, איז ער נחת געוואָרן פון דעם
כרסא פון זײַן מלכות, און דעם יקר האָט מען עדה פון אים. 21 און פון בני אנשא איז ער טרד געוואָרן, און זײַן לֵב
האָט מען שוה צו חיוא, און מיט ערד איז געווען זײַן מדור; עשֵׂב אַזוי ווי תור האָט מען אים געמאכט טעם, און פון
דעם טוי פון שָׁמַיִם איז ער צבע געוואָרן; ביז ער האָט ידע אַז שליט הא-ל העליון איבער דער מלכות פון אנשא, און
וועמען ער צבא קום ער דערויף. 22 און דו, זײַן בר, בֹּלשאַצַר, האָסט נישט שפל דײַן לֵב, הגם דו האָסט דאָס אַלע
ידע, 23 אָבער דו האָסט זיך רום אַקעגן דעם מָרֵא שְׁמַיָּא [זען "מרנא תא", קור"א 16:22], און די מאַן פון זײַן בית
האָט מען אתה פאַר דיר, און דו, און דײַנע רברבן, דײַנע שגל, און דײַנע לחנה [זען שיר השירים 6:8], האָבן ווײַן
שתה אין זיי, און געטער פון כֶּסֶף, און זָהָב, נחשת, פּרזל, אָע, און אבן, וואָס נישט זיי חזה, און נישט זיי שמע, און
נישט זיי ידע, האָסטו שבח; און דעם א-לה וואָס דײַן נשמה איז אין זײַן יָד, און אַלע דײַנע אֹרח זײַנען בײַ אים,
האָסטו נישט הדר. 24 דעמאָלט איז שלח געוואָרן פון פאַר אים די פס, און האָט רשם דאָס דאָזיקע כתבא. 25 און
דאָס איז דאָס כתבא וואָס איז רשם געוואָרן; מְנֵא מְנֵא תְקֵל ופרסִין. 26 דאָס איז דער פשר פון דער מלה: מְנֵא,
א-לה האָט מנה דײַן מלכות, און האָט זי שלם. 27 תְקֵל, דו ביסט תקל געוואָרן אויף אַ מֹאזניא, און ביסט שכח
געוואָרן חסיד. 28 פַּרַס, דײַן מלכות ווערט פּרַס, און יהב צו פּרַס און מָדַי. 29 דעמאָלט האָט בֹּלשאַצַר אמר, און מע
האָט לבש דָניאֵלן אין פורפל, מיט אַ המונכא זהב אויף זײַן צואר, און מע האָט כרז אויף אים, אַז ער זאָל זײַן אַ 3טן
שליט אין דער מלכות. 30 אין דער אייגענער לֵיְלָה איז בֹּלשאַצַר מלך די כַּשדים קטל געוואָרן.

דניאל6

1 [5:31] און דָרְיָוֶשׁ מדיא האָט קבל די מלכות, ווען ער איז געווען אַרום 62 שָׁנָה. 2 [6:1] איז שפר פאַר דָרְיָוֶשן, און
ער האָט קום איבער דעם מלכות 120 סאַטראַפן, וואָס זאָלן זײַן אין כּל מלכות; 3 [6:2] און איבער זיי 3 סרכין
[סרך] וואָס דָניאֵל איז געווען חד פון זיי; כדי די דאָזיקע סאַטראַפן זאָלן יהב צו זיי טעם, און המלך זאָל נישט האָבן
קיין נזק. 4 [6:3] דעמאָלט האָט דער דאָזיקער דָניאֵל זיך נצח איבער די סרכין [סרך] און די סאַטראַפן, ווײַל אַן רוּחַ
יתיר איז געווען אין אים; און המלך האָט עשת אים קום איבער דעם כּל מלכות. 5 [6:4] דעמאָלט האָבן די סרכין
[סרך] און די סאַטראַפן בעא אַן עלה צו שכח אַקעגן דָניאֵלן בנוגע צו דער מלכות, אָבער זיי האָבן קיין עלה און
קיין שחת נישט יכל שכח, ווײַל ער איז געווען אמן, און קיין שלו אָדער שחת איז בײַ אים נישט שכח געוואָרן. 6 [6:5]
האָבן דעמאָלט די דאָזיקע גבריא אמר: מיר וועלן נישט שכח קיין עלא אַקעגן דעם דאָזיקן דָניאֵלן, סײַדן מיר שכח
עס אין דעם דת פון זײַן א-לה. 7 [6:6] דעמאָלט זײַנען די דאָזיקע סרכין [סרך] און סאַטראַפן רגש צום מלך, און
האָבן צו אים אַזוי אמר: לעלמין חיי המלך דָרְיָוֶשׁ! 8 [6:7] כּל סרכין [סרך] פון דער מלכות, די סגניא [סגן], און די
סאַטראַפן, די הדבריא [הדבר], און די פּחה, האָבן זיך יעט, אַז המלך זאָל קום אַ קים, און תקף אסר, אַז כּל וואָס
וועט בעא אַ געבעט פון וואָסער עס איז א-לה אָדער אנש ביז 30 טעג, אַחוץ פון דיר, מלך, זאָל רמא ווערן אין דער
גב פון אריותא [אריה]. 9 [6:8] אַצונד, מלך, זאָלסטו קום דעם אסר, און רשם דאָס כתב, אַז מע זאָל עס נישט שנא,
לויט דעם דת פון מָדַי און פּרַס וואָס ווערט נישט עדה. 10 [6:9] אזוי פון אַלע דעם האָט המלך דָרְיָוֶשׁ רשם דאָס
כתב און דעם אסר. 11 [6:10] און דָניאֵל, אַז ער האָט זיך ידע אַז דאָס כתב איז רשם געוואָרן, איז ער עלל אין זײַן
בית און ער האָט געהאַט כּוה אין זײַן עלי פתח אַקעגן ירושָׁלַיִם און 3 מאָל אין יום האָט ער ברך אויף זײַנע ברך, און
צלא און ידא פאַר זײַן א-לה, אַזוי ווי ער פלעגט עבד פריער. 12 [6:11] דעמאָלט זײַנען די דאָזיקע גבריא רגש, און
האָבן שכח דָניאֵלן, ווי ער בעא און איז חנן פאַר זײַן א-לה. 13 [6:12] האָבן זיי דעמאָלט קרב, און האָבן אמר פאַר
המלך וועגן דעם אסר מלך: האָסטו נישט רשם אַן אסר, אַז כּל אנש וואָס וועט בעא פון וואָסער עס איז א-לה
אָדער אנש ביז 30 טעג, אַחוץ פון דיר, מלך, זאָל רמא ווערן אין דער גב פון אריותא? האָט ענה המלך און האָט אמר:
די מלה איז יציב, לויט דעם דת פון מָדַי און פּרַס וואָס טאָר נישט עדה ווערן. 14 [6:13] דעמאָלט האָבן זיי זיך ענה
און האָבן אמר פאַרן מלך אַז: דָניאֵל וואָס איז פון די בני-גלות-יהודה שום נישט טעם אויף דיר, מלך, און אויף דעם
אסר וואָס דו האָסט רשם, און 3 מאָל אין יום בעא ער זײַן בעו. 15 [6:14] דעמאָלט, אַז המלך האָט שמע [זען

"שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די מלה, האָט אים שׂגיא באש, און ער האָט שים דעם בּל אויף דָניאֵלן, אים צו שיזב, און בּיז מעל שמש האָט ער זיך שדר אים צו נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1]. 16 [6:15] דעמאָלט זײַנען די דאָזיקע גברים רגש צום מלך, און האָבּן אמר צום מלך: זיי ידע, מלך, אַז עס איז אַ דת פון מָדַי און פּרַס, אַז כל אסר אָדער קְיָם וואָס המלך קום, איז נישט צו שנא. 17 [6:16] דעמאָלט האָט המלך אמר, און מע האָט אתה דָניאֵלן און אים רמא אין דער גב פון אריותא. האָט זיך ענה המלך און האָט אמר צו דָניאֵלן: אֱלקֶיךָ וואָס דו פלח [זען "פלח" טייטש "דינען אֱלֹהוּת"; די דרײַ אָרטאָדאָקסיש ייִדישע מענער וועט נישט דינען ווי אֱלֹהוּת דער געטער פון נבוּכַדנֶאצַר, אָבּער אַלע פֿעלקער וועלן דינען ווי אֱלֹהוּת (אַראַמיש "פלח", זען דניאל 7:13-14) די משיח בַּר אֱנָשׁ, טייטש משיח איז נישט אַן אֱלִיל; משיח איז אֱלֹהוּת, זען דניאל 7:13-14;

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0

] צו אים תדירא, ער וועט דיך שיזב. 18 [6:17] און אַן אבן איז אתה געוואָרן, און איז שׂום געוואָרן אויפן פֶּה פון דער גב, און המלך האָט עס חתם מיט זײַן עזקה און מיט דעם עזקה פון זײַנע רברבן, כדי קיין צבו זאָל נישט שנא ווערן מיט דָניאֵלן. 19 [6:18] דעמאָלט איז המלך אזל אין זײַן היכל, און ער האָט בית טות, און דחוה זײַנען נישט עלל געוואָרן פאַר אים, און זײַן שנה [זען דניאל 12:2] האָט זיך נדד פון אים. 20 [6:19] דעמאָלט איז המלך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] ביי שפרפר מיטן נגה, און איז בהל אזל צו דער גב פון אריותא. 21 [6:20] און ווי ער האָט קרב צו דער גב, האָט ער זעק צו דָניאֵלן מיט אַ קל עצב; המלך האָט ענה צו דָניאֵלן און האָט אמר: דָניאֵל, דו עבד פון דעם א-להא חיא, האָט א-להך וואָס דו פלח [זען

"פלח" טייטש "דינען אֱלֹהוּת"; די דרײַ אָרטאָדאָקסיש ייִדישע מענער וועט נישט דינען ווי אֱלֹהוּת דער געטער פון נבוּכַדנֶאצַר, אָבּער אַלע פֿעלקער וועלן דינען ווי אֱלֹהוּת (אַראַמיש "פלח", זען דניאל 7:13-14) די משיח בַּר אֱנָשׁ, טייטש משיח איז נישט אַן אֱלִיל; משיח איז אֱלֹהוּת, זען דניאל 7:13-14;

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q

https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0

] צו אים תדירא, דיך יכל צו שיזב פון די אריותא [אריה]? 22 [6:21] דעמאָלט האָט דָניאֵל מלל צום מלך: מלכּא לעלמין חיא [זען "יאריך ימים" ישעיה 53:10]! 23 [6:22] אֱלקֶי האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זײַן מלאך, און ער האָט סגר דאָס פֶּה פון די אריותא, און זיי האָבּן מיר נישט חבל; ווײַל פאַר אים איז מיר שכח געוואָרן זכו [זען רומ'

5:1]; און אויך אַקעגן דיר, מלך, האָבּ איך חבולה נישט עבד. 24 [6:23] דעמאָלט איבער עס האָט זיך המלך שׂגיא טאב, און ער האָט אמר צו סלק דָניאֵלן פון דער גב; און דָניאֵל איז סלק געוואָרן פון דער גב, און קיין חבל איז אויף אים נישט שכח געוואָרן, ווײַל ער האָט אמן אין אלוקיו. 25 [6:24] און המלך האָט אמר, און מע האָט אתה יענע גברים וואָס האָבּן אכל קרץ אויף דָניאֵלן, און מע האָט זיי רמא אין דער גב פון אריותא, זיי, זייערע בָּנִים, און זייערע נָשִׁים; און זיי האָבּן צו מאָל נישט מטה צום ארעי פון דער גב, האָבּן שוין די אריותא שלט זיי, און אַלע זייערע גרם דקק. 26 [6:25] דעמאָלט האָט המלך דָרײַוֶש כתב צו כּל עממיא, אומות, און לשונות, וואָס דור אויף דער כּל ארעא: אײַער שלם זאָל זיך שׂגא! 27 [6:26] פון מיר ווערט שׂים אַ טְעֵם, אַז אין כּל שלטן פון מײַן מלכות זאָל מען זוע און דחל האָבּן פאַר אלוקי דָניאֵלן; וואָרעם ער איז דער א-להא חיא, און ער קים לעלמין, און זײַן מלכות איז אַזאַ וואָס ווערט נישט חבל, און זײַן שלטן איז עד סוֹפָא. 28 [6:27] ער שיזב און איז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1], און ער עבד אתות און וווּנדער, אין שָׁמַיִם און אויף הָאָרֶץ; ער איז דער וואָס האָט שיזב דָניאֵלן פון דער יד פון די אריותא. 29 [6:28] און דער דאָזיקער דָניאֵל האָט צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10] אונטער דער מלכות פון דָרײַוֶשן, און אונטער דער מלכות פון כּוֹרֶש דעם פרַסער.

דניאל7

1 אין 1טן שָׁנָה פון בלשאַצַר [זען דניאל 5:1] מלך בּבל, האָט דָניאֵל חזה אַ חלום, און חזו פון זײַן קאָפּ אויף זײַן מִשְׁכָּבּ; דעמאָלט האָט ער כתב דעם חלום, און האָט אמר דעם רֵאש פון דער מלין [מלה]. 2 דָניאֵל האָט ענה און אמר: איך האָבּ חזה אין מײַן חזו בּײַ לֵילָה, און הנה די 4 ווינטן פון שָׁמַיִם האָבּן גִּיחַ אויפן ים רבא. 3 און 4 חיות רברבן זײַנען סלק פון ים, איינע שנא פון דער אַנדערער. 4 די 1טן איז געווען אַזוי ווי אַן אריה, און גף פון אַ נשר האָט זי געהאַט; איך האָבּ חזה בּיז אירע גף זײַנען מרט געוואָרן, און זי איז נטל געוואָרן פון ארע, און איז קום געוואָרן אויף 2 רגלים [זען תהלים 22:17] אַזוי ווי אַן אנש, און אַ לב פון אַן אנש איז איר יהב געוואָרן. 5 און הנה, אַן אַנדער חיה, אַ 2טן, איז געווען דמה צו אַ דב, און זי איז קום געוואָרן אויף 1 זײַט, און 3 עלע זײַנען געווען אין איר פֶּה צווישן אירע ציינער; און אַזוי האָט מען צו איר אמר: קום [זען במדבר 24:17; הושע 6:2]! אכל בשׂר שׂגיא. 6 דערנאָך האָבּ איך חזה, און הנה אַן אַנדערע, אַזוי ווי אַ נמר; און זי האָט געהאַט 4 גף פון אַן עוֹף אויף איר גב, און 4 קעפּ האָט די חיה געהאַט; און שלטן איז איר יהב געוואָרן. 7 דערנאָך האָבּ איך חזה אין די חזו פון דער לֵילָה, און הנה אַ 4טן חיה, דחל און אימתן, און תקיף יתיר; און ציינער פרזל רברבן האָט זי געהאַט; זי האָט אכל און האָט דקק, און דעם שאר האָט זי רפס מיט אירע רגלים [זען תהלים 22:17]; און זי איז געווען שנא פון כּל חיות וואָס פאַר איר, און 10 קרנות האָט זי געהאַט. 8 האָבּ איך שׂכל די קרנות, און הנה אַן אַנדער קֶרֶן, אַ זעיר, איז סלק צווישן זיי, און 3 פון די קדמי קרנות זײַנען עקר געוואָרן פון פאַר איר; און הנה, אויגן אַזוי ווי די אויגן פון אַן אנש זײַנען געווען אין דעם דאָזיקן קֶרֶן, און אַ פֶּה וואָס האָט מלל רברבן. 9 איך האָבּ חזה בּיז כרסון [כרסא] האָט מען רמא, און עתיק יומין האָט זיך יתב; זײַן לבוש איז געווען ווי תלג חור, און די שׂער פון זײַן קאָפּ ווי עמר נקא; זײַן כרסא איז געווען פלאַמען נור, די גלגל דערפון, נור דלק. 10 אַ נָהָר נור האָט נגד, און איז נפק פון פאַר אים; 1000 מאָל 1000 האָבּן אים שמש, און 10,000 מאָל 10,000 זײַנען פאַר אים קום; אַ בּית-דין איז יתב, און ספרים זײַנען געווען פתח. 11 האָבּ איך דעמאָלט חזה פון וועגן דעם קל פון די מליא רברבתא [זען דניאל 7:8] וואָס דער קֶרֶן האָט מלל איך האָבּ חזה בּיז די חיה איז קטל געוואָרן, און איר גשם איז אבד געוואָרן, און יהב געוואָרן צום יקדה אֵש. 12 און פון די שאר חיות האָט מען עדה זייער שלטן, אָבּער אַן ארכה פון חיין איז זיי יהב געוואָרן בּיז אַ זמן און עדן. 13 איך האָבּ חזה אין חזו פון דער לֵילָה, און הנה עִם ענני שמיא איז אתה אַזוי ווי בּר אנש [זען זון פון דער אויבערשטער, זען דניאל 7:25,

זען https://www.afii.org/afii.pdf p.1154

זען **https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc**

זען מתי 26:64], און בּיז דעם עתיק יוֹמִין האָט ער מטא, און מע האָט אים קרב פאַר אים. 14 און אים איז יהב געוואָרן שלטן, און יקר, און מלכו, אַז כּל עממיא, אומות, און לשונות, זאָלן פלח [זען "פלח" דניאל 3:12; זען "פלח" טייטש "דינען אֱלֹהוּת"; די דרײַ אָרטאָדאָקסיש יִדישע מענער וועט נישט דינען ווי אֱלֹהוּת דער געטער פון נבוּכַדנֶאצַר, אָבּער אַלע פֹעלקער וועלן דינען ווי אֱלֹהוּת (אַראַמיש "פלח", זען דניאל 7:13-14) די משיח בַּר אֱנָשׁ, טייטש משיח איז נישט אַן אֱלִיל; משיח איז אֱלֹהוּת, זען דניאל 7:13-14;

http://www.afii.org/tracts/BesurasHaGeulah.pdf

http://biblehub.com/ojb/genesis/1.htm
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
http://www.afii.org/zoharthreeinone.htm
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q
https://www.youtube.com/watch?v=9Fe7DDKMaPk
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=WQuAr1yWxM0
https://www.youtube.com/watch?v=53_vNrD2_1s
] צו אים; זײַן שלטן אַ שלטן עלם, וואָס עדה נישט, און זײַן מלכות, אַזאַ וואָס ווערט נישט חבל [זען

https://www.youtube.com/watch?v=elG2N8ubvl4
זען סַנְהֶדְרִין 96ב-97א זאגט דאָס איז אַ נבואה וועגן משיח; זען סַנְהֶדְרִין 38ב זען

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc].
15 איז מיר, דָניאֵל, כרא געוואָרן מײַן רוּחַ אין נדנה, און די חזו פון מײַן קאָפּ האָבן מיך בהל. 16 האָב איך קרב צו חד פון די וואָס זײַנען קום דערבײַ, און איך אים האָב בעא די יציבא [אמת] וועגן דעם אלעם, און ער האָט מיר אמר, און האָט מיך געמאַכט ידע דעם פשר פון די מלה: 17 די דאָזיקע חיות רברבת, וואָס זײַנען 4, זײַנען 4 מלכין וואָס וועלן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון ארע. 18 אָבער די קדשי עליונים וועלן קבל די מלכות, און זיי וועלן חסן די מלכות עד עלמא און עד עלם עלמיא. 19 דעמאָלט האָב איך צבא צו יצב וועגן דער 4טן חיה, וואָס איז געווען שנא פון זיי אַלעמען. דחל יתיר, וואָס אירע ציינער זײַנען געווען פון פרזל, און אירע טפר פון נחשת, וואָס האָט אכל, דקק, און דעם שאר רפס מיט אירע רגלים; 20 און וועגן די 10 קרנוֹת וואָס אויף איר קאָפּ, און דעם אַנדערן וואָס איז סלק, און 3 זײַנען נפל פון פאַר אים דעם דאָזיקן קֶרֶן וואָס האָט געהאַט אויגן, און אַ פֶּה וואָס האָט מלל רברבן, און זײַן חזו איז געווען רב ווי פון זײַנע חברים. 21 איך האָב חזה ווי דער דאָזיקער קֶרֶן האָט עבד קרב מיט די קדושים [זען

https://www.youtube.com/watch?v=9C7stA7oXM8
https://www.youtube.com/watch?v=xAbMJScbVLQ], און איז זיי יכל; 22 ביז דער עתיק יומן איז אתה און דינא איז יהב געוואָרן די קדושי עליונים, און די זמן איז מטא און די קדושים האָבן חסן די מלכות. 23 האָט ער אַזוי אמר: די 4טן חיה וועט זײַן אַ 4טן מלכו וואס וועט זײַן אויף ארע, וואָס וועט זײַן שנא פון כּל מלוכות, און זי וועט אכל די כּל ארע, און וועט אלץ דוש און דקק. 24 און די 10 קרנוֹת, פון דער דאָזיקער מלכות וועלן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] 10 מלכים, און נאָך אַן אַנדערער וועט קום נאָך זיי, און ער וועט זײַן שנא פון די קדמי, און 3 מלכים וועט ער שפל. 25 און מלין [מלה] אַקעגן דעם עליון [אויבערשטער] וועט ער מלל און די קדושי עליונין וועט ער בלא, און ער וועט סבר צו שנא די זמן און דאָס דת; און זיי וועלן יהב ווערן אין זײַן יָד, ביז אַן עדן און עדנין און אַ פלג עדן. 26 אָבער אַ בית-דין וועט יתב, און זײַן שלטן וועט מען עדה, כדי זי צו שמד און אבד עד סָוף. 27 און די מלכות, און די שלטן, און די רבות פון די מלכות אונטערן כּל שָׁמַיִם, וועט יהב ווערן צו עם פון קדושי עליונין; זייער מלכות וועט זײַן אַ מלכות עלם, און כּל שלמניא וועלן פלח און שמע צו לו. 28 ביז דאַנען איז דער סָוף פון דער מלה. מיך, דָניאֵל, האָבן מײַנע רעיוֹנות שׂגיא בהל, און מײַן זיו האָט זיך אויף מיר שנא, און איך

האָב די מלה נטר אין מײַן לֵב [זען http://www.afii.org/afii.pdf p.544].

דניאל8

1 אין 3טן שָׁנָה פון מלכות פון בלשאַצַר המלך האָט זיך אַ חֲזוֹן באַוויזן צו מיר, צו מיר דָּנִיאֵל, נאָך דעם וואָס האָט
זיך צו מיר באַוויזן אין תחלה [זען דניאל 7:1]. 2 און אין אַ חֲזוֹן איך האָב ראה, און איך האָב ראה זיך, בין איך געווען
אין דער בירה שושַׁן, אין דער מדינה עֵילָם. איך האָב ראה אין אַ חֲזוֹן, ווי איך בין בּיַי דעם אובַּל אולַי. 3 און איך האָב
נשׂא מײַנע אויגן, און האָב ראה, און הנה, אַן איל עמד פאַר דעם אובָּל. ער האָט 2 קרנוֹת, און די 2 קרנוֹת זײַנען גבֹהה,
און איינער איז גבֹהה פון שֵׁנִית, און דער גבֹהה איז עלה אחרון. 4 האָב איך ראה דעם איל נגח צו מערב, און צו צפון,
און צו נגב, און קיין חיה האָט זיך נישט געקענט עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] אַקעגן אים, און עס איז נישט
געווען ווער זאָל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון זײַן יָד; און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו
53:9] לויט זײַן רצון, און האָט זיך גדל. 5 און ווי איך האָב דאָס באַטראַכט, און, הנה, אַ צפיר העזים איז בוא פון
מערב איבערן פּני כּל הָאָרֶץ, אָבער ער האָט נישט נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] הָאָרֶץ; און דער צפיר האָט געהאַט אַ
קֶרֶן חזוּת צווישן זײַנע אויגן. 6 און ער איז בוא ביז צו דעם איל בעל הקרנים, וואָס איך האָב ראה עמד פאַרן אובָּל,
און ער איז רוץ אויף אים מיט דעם חמה פון זײַן כּוֹח. 7 און איך האָב אים ראה זיך נגע אצל דעם איל, און ער איז
געווען מרר אויף אים, און ער האָט נכה דעם איל, און האָט שבר זײַנע ביידע קרנים; און דער איל האָט נישט געהאַט
קיין כּוֹח צו עמד פאַר אים; און ער האָט אים שלך אויף ארצה, און האָט אים רמס, און עס איז נישט געווען ווער
זאָל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] דעם איל פון זײַן יָד. 8 און דער צפיר העזים האָט זיך גדל מאֹד; אָבער אין זײַן
עצם, האָט זיך שבר דער קֶרֶן הגדולה, און אין זײַן ארט עס עלה חזוּת 4 אַקעגן די 4 ווינטן פון שָׁמַיִם. 9 און פון 1
פון זיי איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אַ קֶרֶן צעיר, און ער איז געוואָרן גדל יתר קעגן נגב, און קעגן מזרח,
און קעגן דעם צבי. 10 און עס איז געוואָרן גדל ביז צו דעם צָבָא הַשָּׁמַיִם, און האָט נפל צו ארצה טייל פון דעם צָבָא,
פון די כּוֹכָבִים, און האָט זיי רמס. 11 און ביז צו דעם שׂר הַצָּבָא האָט ער זיך גדל; און דער תמיד איז פון אים רום
געוואָרן, און דער מכון פון זײַן מקדש איז שלך געוואָרן. 12 ווייל פשע דער צָבָא איז נתן געוואָרן אין איינעם מיט
דעם תמיד צו עס; עס האָט שלך אמת צו ארצה [זען https://www.youtube.com/watch?v=9C7stA7oXM8
], און עס האָט עשׂה און האָט צלח. 13 דעמאָלט האָב איך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אחד קָדוֹש מְדַבֵּר,
און אנדערן קָדוֹש האָט אמר צו דעם וואָס האָט דבר: עַד מָתַי איז די חֲזוֹן וועגן דעם תמיד, און דעם פּשע וואָס
מאַכט שמם, און נתן דאָס קֹדֶשׁ און דעם צָבָא מרמס? 14 האָט ער צו מיר אמר: ביז 2,300 עֶרֶב און בֹּקֶר; דעמאָלט
וועט דאָס קֹדֶשׁ וועט זײַן נצדק. 15 און ווען איך, דָּנִיאֵל, האָב ראה די חֲזוֹן, און האָב בקש בִּינָה, און הנה אַקעגן מיר
עמד אַזוי ווי דאָס מַרְאֵה גבר. 16 און איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קוֹל אָדָם ביי אולַי, און
ער האָט קרא און האָט אמר: גַּבְרִיאֵל [זען לוקס 1:19; 2:26-38], גיב דעם דאָזיקן צו פאַרשטיין [בין] די מַרְאֵה. 17
איז ער בוא אצל ווו איך בין עמד, און ווי ער איז בוא, אַזוי בין איך בעת געוואָרן, און בין נפל [זען "נפל" ישעיהו
26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דָּנִיאֵל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] אויף מײַן פנים; האָט ער
צו מיר אמר: פאַרשטיי, דו בֶּן אָדָם, וואָרעם פאַר דער עת קֵץ איז די חֲזוֹן. 18 און ווי ער האָט צו מיר דבר, בין איך
רדם געוואָרן אויף מײַן פנים צו ארצה; האָט ער מיך נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4], און האָט מיך עמד צו עמד. 19 און
ער האָט אמר: הנה, איך מאַך דיך ידע וואָס וועט געשען אין אחרית הזעם, וואָרעם דאָס איז פאַר דער מוֹעֵד קֵץ. 20
דער איל וואָס דו האָסט ראה, בעל הקרנים, דאָס זײַנען די מלכים פון מָדַי און פָּרַס. 21 און דער צפיר השׂעיר איז
מלך יָוָן; און דער קֶרֶן הגדולה וואָס צווישן זײַנע אויגן, דאָס איז דער מלך הראשון. 22 און אַזוי פאַר די קרן וואס
איז שבר און זיי עמד 4 פון עס באַטייט: 4 מלכֻיּוֹת וועלן עמד פון זיין גוֹי, אָבער אָן זײַן כֹּחַ. און אין אחרית פון זייער
מלכות, אַז די פֹּשעים [זען ישעיהו 53:5,8 פשָׁעֵנוּ, פשַׁע עַמִּי] וועלן האָבן תמם, וועט עמד אַ מלך מיט עַז פנים, וואָס
פאַרשטייט זיך חידה. 24 און זײַן כֹּחַ וועט זײַן עצם, אָבער נישט מיט זײַן אייגענעם כּוֹחַ; און ער וועט פאַרשאַפן
נפלאוֹת שחת, און וועט צלח און עשה; און ער וועט שחת די עצוּמים, און עם קדושים. 25 און דורך זײַן שכל וועט
ער צלח אין דעם מרמה פון זײַן יָד; און ער וועט זיך גדל אין זײַן לֵב, און בשלוה וועט ער שחת רבים, און אַקעגן
דעם שׂר שׂרים וועט ער זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10]; אָבער אָן עמיצנס יָד וועט ער שבר ווערן. 26 און די
מראה פון די ערב-בֹּקר וואָס איז אמר געוואָרן איז אמת; אָבער דו סתם די חֲזוֹן, וואָרעם דאָס איז אויף ימים רבים.
27 און איך, דָּנִיאֵל, בין ימים געווען אין חולשה און חלה; דערנאָך בין איך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2],
און האָב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די מְלָאכָה פאַרן המלך; און איך בין געווען שמם פון דער
מראה, אָבער קיינער האָט נישט פאַרשטיין עס.

1 אין 1טן שָׁנָה פון דָרְיָוֶשׁ בן אַחשְׁוֵרוֹשׁ פון זרע מָדַי, וואָס איז געמאַכט געוואָרן אַ מלך איבער דעם מלכות פון די
כַּשדים, 2 אין 1טן שָׁנָה פון זײַן מלך, האָבּ איך, דָנִיאֵל, באמערקט אין די ספרים די מִסְפַּר פון די שָׁנִים וואָס דאָס
דבר-ה' איז געווען צו יִרמְיָה הנביא [זען ירמיה 25:12], מוזן זײַן מקיים פאַר די חורבות פון ירושָׁלַיִם 70 שָׁנָה. 3 און
איך האָבּ נתן מײַן פנים צו אֲדֹנָי האלוקים, צו בקש תפילה און תחנונים [תחנון] מיט צום, און שֹׂק און אפר
[זען https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=WlG7McdY45k
https://www.youtube.com/watch?v=7qK5tEVNIAk
https://www.youtube.com/watch?v=6nRxuxp0RSI
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=0NNBU0TaOZE]. 4 און איך האָבּ פלל געווען צו ה' אֱלֹקַי, און
האָבּ מיך מתוודה [ידה] געווען, און האָבּ אמר: נא דו, אֲדֹנָי הא-ל הגדול והנוֹרָה, וואָס זײַן שומר איבּער דעם בְּרִית
און די חֶסֶד צו די וואָס האָבּן אים אהב, און צו די וואָס זײַן שומר איבּער זײַנע מצוה, 5 מיר האָבּן חטא, און עוה, און
רשע און מרד, און זיך סור פון דײַנע מצוה און דײַנע משפטים; 6 און מיר האָבּן נישט שמע [זען "שמע" בראשית
22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דײַנע עבדים די נביאים, וואָס האָבּן דבר אין דײַן שֵׁם צו מלכינו, שׂרינו, און
אבוֹתֵינוּ, און צו כֹּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ. 7 צו דיר, אֲדֹנָי, איז די צדקה,
אבּער בֹּשֶׁת הפנים איז צו אונדז ווי ביי היום הזה, צו איש יהודה, און צו די יושבי ירושָׁלַיִם, און צו כֹּל ישראל, די
קרֹבים און די רחֹקים, אין כֹּל ארצוֹת וואָס דו האָסט זיי נדח אַהין, פון וועגן דער מעל וואָס זיי האָבּן מעל אָן דיר. 8
ה', צו אונדז איז בֹּשֶׁת הפנים, צו מלכינו, צו שׂרינו, און צו אבוֹתֵינוּ, ווײַל מיר האָבּן חטא צו דיר. 9 בּײַ אֲדֹנָי אלוקינו
איז די רחמים און די סלחות [סליחה]; וואָרעם מיר האָבּן מרד אָן אים, 10 און מיר האָבּן נישט שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם קוֹל פון ה' אֱלֹקֵינוּ, צו הלך אין זײַנע תורות, וואָס ער האָט נתן
פאַר אונדז דורך דער יָד פון זײַנע עבדים די נביאים. 11 און כֹּל ישראל האָבּן עבר דײַן תוֹרה, און זיך סור, נישט צו
שמע צו דײַן קוֹל, און אויף אונדז איז נתך געוואָרן די אלה [דברים 29:18; גלט' 3:13; ישעיה 53:4-5
https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg
https://www.youtube.com/watch?v=0NNBU0TaOZE] און די שבועה וואָס שטייט כתב אין דער תוֹרה
פון משה עֶבֶד האלוקים, ווײַל מיר האָבּן חטא צו אים. 12 און ער האָט מקיים געווען זײַן דבר, וואָס ער האָט דבר
וועגן אונדז, און וועגן שֹׁפטינו וואָס האָבּן אונדז שפט, צו ברענגען אויף אונדז רָעָה גדֹלה, וואָס איז נישט געשען
אוֹנטערן כֹּל הַשָּׁמַיִם אַזוי ווי עס איז געשען צו ירושָׁלַיִם. 13 אַזוי ווי עס שטייט כתב אין דער תוֹרה פון משהן, איז
דאָס דאָזיקע כֹּל הָרָעָה בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף אונדז; אָבּער מיר
האָבּן נישט חלה פני ה' אֱלֹקֵינוּ, צו זיך שוב פון עוונו [זען ישעיה 53:5], און זיך צו שכל אין דײַן אמת. 14 און ה' האָט
שקד אויף דעם רָעָה, און האָט עס געבּראַכט אויף אונדז, וואָרעם ה' אלֹקֵינוּ איז צדיק אין אַלע זײַנע מעשׂים וואָס
ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און מיר האָבּן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18;
ישעיהו 52:15; דברים 18:15] זײַן קוֹל. 15 און אַצונד, אֲדֹנָי אֱלֹקֵינוּ, וואָס האָסט יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10;
מיכה 5:1] דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון אֶרֶץ מִצרַיִם מיט אַ יָד חזקה, און
עשׂה אַ שֵׁם אַזוי ווי אויף היום הזה -- מיר האָבּן חטא, מיר האָבּן רשע. 16 אֲדֹנָי, לויט אַלע דײַנע צדקֹת, זאָל, נא, זיך
שוב דײַן אף און דײַן חֵמָה פון דײַן עִיר ירושָׁלַיִם, דײַן הַר קדש, וואָרעם פון וועגן חטאינו, און פון וועגן די עונות פון
אבוֹתֵינוּ, איז ירושָׁלַיִם און דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] צו חרפה בּײַ אַלע
אונדזערע סביבות [סביב]. 17 און אַצונד ,אלֹקֵינוּ, שמע צו די תפילה פון דײַן עֶבֶד, און זײַן תחנון, און אור דײַן פנים
אויף דײַן מִקְדָּש השמם פון וועגן אֲדֹנָי. 18 נטה, אֱלֹקַי, דײַן אֹזֶן, און שמע, פקח דײַנע אויגן, און ראה אונדזערע
שמם, און די עִיר וואָס דײַן שֵׁם ווערט אויף איר קרא, וואָרעם נישט פון וועגן צדקֹתינו מאַכן מיר נפל פאַר דיר
תחנונינו, נײַערט פון וועגן דײַן רחמים הרבּים. 19 אֲדֹנָי, שמע, אֲדֹנָי, סלח, אֲדֹנָי, הִקְשִׁיב [קשב] און עשׂה, זאָלסט
נישט אחר; פון דײַנעטוועגן, אֱלֹקַי, וואָרעם דײַן שֵׁם ווערט קרא אויף דײַן עִיר און אויף זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו
53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 20 און ווי איך דבר נאָך, און בין פלל, און בין זיך מתוודה [ידה] אויף מײַנע
חַטָּאת, און די חַטָּאת פון עַמִּי ישראל, און מאַך נפל מײַן תחנה פאַר ה' אֱלֹקַי, פון וועגן דעם הַר קדש פון אֱלֹקַי 21

ווי איך דבר נאָך אין תפלה, אַזוי איז דער איש גַבריאל, וואָס איך האָבּ ראה אין דער חֲזוֹן אין תחלה [זען דניאל 8:15], יעף אין יעף, אוּן האָט מיך נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4], אַרום דער עת פּוּן מִנְחָה עֶרֶב. 22 אוּן ער האָט געגעבּן צו פאַרשטיין [בין], אוּן האָט מיט מיר דבר, אוּן האָט אמר: דָניאֵל, איך בּין אַצונד יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] דיך צו שׂכל אין בִּינָה. 23 בּיַים תחלה פּוּן דיַין תחנון איז יצא אַ דבר, אוּן איך בּין בּוא [זען "בּוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] עס צו נגד, וואָרעם דוּ בּיסט חמודה [זען חמדה

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI]; דעריבּער בּאַטראַכט דאָס דבר, אוּן פאַרשטיי די מראה. 24 70 שבּוע [ויקרא 25:8] זיַינען חתך געוואָרן אויף דיַין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אוּן אויף דיַין עִיר קדש, כּדי צו כּלה דעם פּשע, אוּן תּמם חטאות, אוּן כּפר עָוֹן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=TP55ZvFr4IU

https://www.youtube.com/watch?v=El99VxssYQU

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U], אוּן בּרענגען צדק עוֹלמים [זען

https://www.youtube.com/watch?v=Gf2NPXaOpWQ], אוּן חתם חֲזוֹן אוּן נביא, אוּן משח דעם

קוֹדש-קָדשים. 25 אוּן זאָלסט ידע אוּן שׂכל, אַז פּוּן [זען נחמיה 2:1-8, Nisan 1

(March 5) 444 B.C.E.

= 365.25 by divided 173880 = 483 x 360

476 + 3317 (Neh 2:1) = 3793 (see Gen 3:1 OJB)

https://youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf]

דעם מוֹצָא דבר, צו שוב אוּן צו בּנה ירוּשָׁלַיִם, בּיז דעם משיח נגיד, זיַינען 7 שבּוע, אוּן 62 שבּוע וועט זי שוב אוּן בּנה,

מיט רחוב אוּן חרוּץ, אָבּער צוק עתים [עת]. 26 אוּן נאָך די 62 שבּוע [7 7's (49) + 62 7's = 69 7's = 483

years = 173,880 days (360 day years) + Nisan 1 (March 5) 444 B.C.E. = Nisan 10 (March 30), 33 C.E.(date of Luke 19:28-40

https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=F-VDgLitHHA], וועט כּרת ווערן משיח, ואֵין לוֹ [אוּן נישט פאר זיך, ישעיה 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg

https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=xAbMJScbVLQ
רֶבּי מלך המָשיחַ אונדזער קָרבּן פֶּסַח איז געשאָכטן געוואָרן;
http://www.afii.org/yiddishnewtestament.pdf
http://www.afii.org/provenance.htm
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
]; און די עִיר און דאָס מִקְדָּש [זען מתי 24:2] וועט שחת הָעָם פון אַ נגיד וואָס וועט בוא ; און זײַן סָוף [זען דניאל 8:25; 11:45; התג' 19:20] וועט זײַן מיט שטף; און ביז צום סָוף זײַנען מלחמה. שממות זענען נחרץ [חרץ]. 27 און ער וועט גבר בְּרִית מיט רבים פאַר 1 שבוּעַ; און אַ חצי שבוּע וועט ער שבר זבח און מנחה; און אויף דעם כנף פון שקוצים וועט קומען דער מְשׁוֹמֵם, ביז אַ כָּלָה און אזש [א כָּלָה] וואָס איז חרץ און איז נתך אויף די וואס מאכט שממה [זען דניאל 8:25; 11:45; מתי 24:15].

דניאל10

1 אין 3טן שָׁנָה פון כּוֹרֶש מלך פּרַס איז גלה געוואָרן דבר צו דָּנִיאֵלן, וואָס שמוֹ [זען זכריה 6:11-12] איז קרא געוואָרן בלטשאַצַר; און דאָס דבר איז געווען אמת, און וועגן צבא גדול; און ער האָט פארשטאנען דאָס דבר, און האָט בִּינָה פון די מראה. 2 אין ימים ההם האָבּ איך, דָּנִיאֵל, אבל 3 שבעים ימים. 3 לֶחֶם חמודה האָבּ איך נישט אכל, און בשׂר און ווײַן איז נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין מײַן פֶּה, און סוך האָבּ איך זיך נישט סוך, ביז עס זײַנען מלא געוואָרן 3 שבעים ימים. 4 און אין 24טן טאג פון 1טן חודש, ווען איך בין געווען בײַם ברעג פון נָהָר הגדול, דאָס איז חִדֶּקֶל, 5 האָבּ איך נשׂא מײַנע אויגן, און האָבּ ראה, און הנה איש אחד לבש אין בּד, און זײַנע מָתְנַיִם חגר מיט כתם פון אופּז, 6 און זײַן גויה אַזוי ווי תרשיש, און זײַן פנים אַזוי ווי דאָס מראה פון ברק, און זײַנע אויגן אַזוי ווי לפיד אֵש, און זײַנע זרוֹע [זען זרוֹעַ ה' משיח, ישעיהו 53:1] און זײַנע מרגלֹת אַזוי ווי דער עין פון נחשת קלל, און דער קוֹל פון זײַנע דברים אַזוי ווי דער קוֹל המוֹן. 7 און איך, דָּנִיאֵל, אַליין האָבּ ראה די מראה, אָבּער די אנשים וואָס מיט מיר האָבּן נישט ראה די מראה, אָבּער אַ חרדה גדֹלה איז אויף זיי נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דָּנִיאֵל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] און זיי זײַנען ברח זיך צו נחבא [חבא]. 8 בין איך שאר אַליין, און איך האָבּ ראה די דאָזיקע מראה גדלה, און אין מיר איז נישט שאר קיין כּוֹח, וואָרעם מײַן הוֹד האָט זיך אויף מיר משחית הפך [זען הפך

https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0], און איך האָבּ נישט עצר קיין כּוֹח. 9 און איך

האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם קוֹל פון זײַנע דברים; און ווי איך האָבּ שמע דעם קוֹל פון זײַנע
דברים, אַזוי בין איך רדם געוואָרן אויף מײַן פנים, מיט מײַן פנים צו ארצה. 10 און הנה אַ יָד האָט מיך נגע [זען "נגע"
ישעיהו 53:4], און האָט מיך הניע [נוע] מײַנע בֶּרֶךְ און מײַנע כפות ידים. 11 און ער האָט צו מיר אמר: דָניאֵל, דו איש
חמדות [חמוּדה], פאַרשטיי די דברים וואָס איך דבר צו דיר, און עמד ווו דו ביסט עמד, וואָרעם איך בין אַצונד שלח
[זען "שלח" מלאכי 3:1] געוואָרן צו דיר. און ווי ער האָט מיט מיר דבר דאָס דאָזיקע דבר, בין איך עמד מרעיד [רעד].
12 און ער האָט צו מיר אמר: זאָלסט נישט ירא האָבּן, דָניאֵל, וואָרעם פון דעם 1טן טאָג אָן וואָס דו האָסט נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן לב צו פאַרשטיין [בין], און זיך צו ענה פאַר אֱלקֶיךָ, זײַנען דײַנע דברים
שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] געוואָרן, און איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] פון וועגן דײַנע דברים. 13 אָבּער דער שַׂר מלכות פּרַס האָט זיך עמד אַקעגן מיר 21 טעג, אָבּער
הנה, מיכָאֵל, איינער פון די שָׂרים הראשׁנים, איז מיר בוא צו עזר. אַזוי בין איך דאָרטן יתר אצל די מלכים פון פּרַס
[זען אפס' 6:12-13]. 14 און איך בין בוא דיר צו העלפן פארשטיין וואָס וועט קרה צו דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו
53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אין אחרית הימים; וואָרעם דאָס איז ווייטערדיק חזון פאר יענע טאג. 15 און
ווי ער האָט דבר צו מיר אַזוי ווי די דאָזיקע דברים, אַזוי האָבּ איך נתן מײַן פנים צו ארצה, און בין אלם געוואָרן. 16
און הנה אַזוי ווי אַ דמות פון בני אדם האָט מיך נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] אויף די ליפן, און איך האָבּ פתח מײַן
פֶּה, און איך האָבּ דבר און אמר צו דעם וואָס איז עמד אַקעגן מיר: אֲדֹנִי, פון דער מראה זײַנען הפך ציר אויף מיר,
און איך האָבּ עצר נישט קיין כּוֹח. 17 ווייל ווי יכל דער דאָזיקער עֶבֶד פון אֲדֹנִי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] מיט
דעם דאָזיקן אֲדֹנִי, אַז האָט זיך אַצונד נישט עמד אין מיר קיין כּוֹח, און קיין נְשָׁמָה איז אין מיר נישט שאר? 18 האָט
מיך ווידער נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] אַזוי ווי דאָס מראה פון אַן אדם, און ער האָט מיך חזק. 19 און ער האָט
אמר: זאָלסט נישט ירא האָבּן, איש חמדות! שלוֹם צו דיר! חזק! און חזק! און ווי ער האָט צו מיר דבר, אַזוי בין איך
חזק געוואָרן, און איך האָבּ אמר: זאָל אֲדֹנִי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] וואָרעם האָסט מיך חזק. 20 האָט ער
אמר: ידע למה איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר? און אַצונד וועל
איך זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו לחם מיט דעם שַׂר פון פּרַס; און ווי איך יצא, הנה וועט בוא דער
שַׂר פון יָוָן. 21 אָבּער איך וועל דיר נגד וואָס איז רשום אין דעם תּכתב אמת. און קיינער מתחזק נישט מיט מיר
אַקעגן די דאָזיקע, נאָר בּלויז אײַער שַׂר מיכָאֵל.

דניאל11

1 אָבּער איך בין, אין 1טן שָׁנָה פון דָרְיָוֶשׁ הַמָּדַי [זען דניאל 9:1], עמד פאַר צו חזק און פאַר מָעוֹז צו אים. 2 און
אַצונד וועל איך דיר נגד דעם אמת. הנה, נאָך 3 מלכים וועלן עמד אין פּרַס, און דער 4טן וועט פאַרמאָגן עשֶׁר גדול
מער פון אַלע; און ווײַל ער וועט חזק זײַן דורך זײַן עשירות, וועט ער עור הכֹּל אַקעגן מַלכות יָוָן. 3 און אַ מלך אַ
גיבור וועט עמד, און וועט משל אַ ממשל רב, און וועט עשׂה לויט זײַן רצון. 4 און אַז ער וועט עמד, וועט זײַן מלכות
שבר ווערן, און וועט נחצה [חצה] ווערן צו 4 ווינטן פון שָׁמַיִם, אָבּער נישט צו זײַנע אחרית, און ווי איך יצא, הנה וועט בוא דער
שַׂר פון יָוָן. 21 אָבּער איך וועל דיר נגד וואָס איז רשום אין דעם תּכתב אמת. און קיינער מתחזק נישט מיט מיר
אַקעגן די דאָזיקע, נאָר בּלויז אײַער שַׂר מיכָאֵל.

[זען די גריכיש מלך אין דניאל 11:3 איז אלעקסאנדער דער גרויס און נאָך זיין טויט אלעקסאנדערס מלכות האט 4
מיליטעריש יורשים, 2 פון וועמען זענען סעלעוקוס ניקאַטאָר אין די צפון (סיריע) און פּטאָלעמי סאָטער אין די
דרום (מצרים) .]

5 און מלך הנגב וועט ווערן חזק, אָבּער איינער פון זײַנע שׂרים וועט זיך חזק איבּער אים, און וועט משל; אַ ממשל
רב וועט זײַן זײַן ממשלת. 6 און אין קץ שָׁנִים וועלן זיי זיך התחבר; און בַּת מלך הנגב וועט בוא צו מלך הצפון, כּדי
צו עשׂה אַ מישרים, אָבּער זי וועט נישט עצר איר כּוח הזרוע; און ער און זיין זרוע וועט נישט עמד, און זי וועט זיין
נתן, זי און איר באַדינערס און איר יולד און די איינער וואס חזק איר אין יענע צייטן. 7 אָבּער אַ נצר פון אירע שרש
וועט עמד אין זײַן ארט, און ער וועט בוא אויפן חיל, און וועט בוא אין דער מָעוֹז פון מלך הצפון, און ער וועט עשׂה
קעגן זיי, און וועט חזק. 8 און אויך זייערע אלוקים, מיט זייערע נסיך געצן, מיט זייערע חמדה כּלים פון כֶּסֶף און
זָהָב, וועט ער ברענגען אין שְׁבִי קיין מִצרַיִם; און ער וועט שָׁנִים עמד פון מלך הצפון. 9 און ער וועט בוא אין דעם
מלכות פון מלך הנגב, אָבּער ער וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אין זײַן אדמה. 10 און זײַנע בָּנִים
וועלן זיך גרה, און זיי וועלן אסף המון חילים רבים, און ער וועט בוא און בוא און וועט שטף און עבר; און וועט ער
שוב, און גרה ביז צו זײַן מָעוֹז. 11 און מלך הנגב וועט ווערן מרר, און ער וועט יצא, און וועט לחם מיט אים, מיט
מלך הצפון; און יענער וועט עמד אַ המון רב, אָבּער די המון וועט נתן ווערן אין זײַן יָד. 12 און ווי די המון איז נשׂא,

אַזוי וועט זיך רום זײַן לב, און ער וועט נפל רבֿאות [רבֿוא], אָבּער ער וועט נישט עזז. 13 און מלך הצפון וועט שוב עמד אַ המון רב פון דער רִאשׁון; און אין קץ העתּים שָׁנִים וועט ער בוא בוא מיט אַ חיל גדול, און מיט רכוש רב. 14 און אין יענע צײַטן וועלן רבּים זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] אַקעגן מלך הנגב, און די בני פריץ פון דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וועלן זיך נשא צו עמד די חֲזוֹן, אָבּער זיי וועלן כשל ווערן. 15 און מלך הצפון וועט בוא, און וועט שפך אַ סֹלְלָה, און וועט לכד די עִיר פון מבצר; און די זרוֹע [זען זרוֹעַ ה' משיח, ישעיהו 53:1] פון נגב וועלן נישט עמד, און זײַן עם מבחר וועט נישט האָבּן קיין כּוֹח צו עמד. 16 און דער וואָס וועט בוא אויף אים, וועט עשׂה לויט זײַן רצון, און קיינער וועט נישט עמד פאַר אים; און ער וועט עמד אין דעם ארץ צבי מיט כָּלָה אין זײַן יָד. 17 און ער [מלך הצפון] וועט שים זײַן פנים צו בוא אין תּוקף איבּער זײַן כּל מלכות, און וועט עשׂה מיט אים ישרים, און וועט אים נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ בת הנשים, כּדי עס צו שחת; אָבּער דאָס וועט נישט עמד, אדער זיין פאר אים. 18 און ער וועט שׂים זײַן פנים צו די אִיִּים, און ער וועט לכד רבּים, אָבּער אַ קצין וועט שבת זײַן חרפה; טאקע, ער וועט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] זײַן חרפה אויף אים צוריק. 19 דעמאלט ער וועט שוב זײַן פנים צו די מעוזים פון זײַן אייגענעם אֶרֶץ, אָבּער ער וועט כשל ווערן און נפל, און וועט זיך מער נישט מצא ווערן. 20 און אויף זײַן כֵּן וועט עמד איינער וואָס וועט מאכן עבר אַ נוגשׂ דורך דער הדר פון דעם מלכות; אָבּער אין אַ ימים אחדים וועט ער שבר ווערן, און נישט אין אפּים, און נישט אין מלחמה. 21 און אויף זײַן כֵּן וועט עמד אַ נִבזה, וואָס מע האָט נישט נתן אויף אים דעם הוד פון מלכות; און ער וועט בוא אין בשׂוגג, און וועט חזק די מלכות מיט ינטריג. 22 און די זרֹעות השטף וועלן שטף ווערן פון פאַר אים, און זיי וועלן שבר ווערן, און אויך דער נגיד בְּרִית. 23 און נאָך בונדן זענען געמאכט מיט אים, וועט ער עשׂה מרמה; און ער וועט עלה און ווערן עצם מיט מעט גוי. 24 משׂוגג אין די משמן מדינה וועט ער בוא, און ער וועט עשׂה וואָס זײַנע אבות און זײַנע אבות פון אבות האָבּן נישט עשׂה; בזה און שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] און רכוש וועט ער בזר אויף זיי; און אַקעגן מבצרים וועט ער חשב זײַנע מחשבֹּת, אָבּער עד עת. 25 און ער וועט עור זײַן כֹּחַ און זײַן לב אַקעגן מלך הנגב מיט אַ חיל גדול; און מלך הנגב וועט זיך גרה אין מלחמה מיט חיל גדול און עצום עד מאֹד; אָבּער ער וועט נישט עמד, וואָרעם מע וועט חשב אַקעגן אים מחשבות. 26 און די וואָס אכל זײַן פת-בג, וועלן אים שבר, און זײַן חיל וועט מען שטף, און רבּים וועלן נפל חללים. 27 און דאָס 2 מלכים וועט זײַן רעע אין לב, און בּײַ שלחן אחד וועלן זיי דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] כּזב, אָבּער עס וועט נישט צלח, וואָרעם עוֹד קץ למועד. 28 און ער וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אין זײַן אֶרֶץ מיט רכוש גָדוֹל, און זײַן לב וועט זײַן אַקעגן דעם בְּרִית קודש; און ער וועט עשׂה, און זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו זײַן אֶרֶץ. 29 אין דער מועֵד וועט ער שוב און בוא קיין נגב, אָבּער דאָס אחרֹנה וועט נישט זײַן אַזוי ווי דאָס ראשֹׁנה. 30 וואָרעם ציים [צי] פון כִּתים וועלן בוא אויף אים, און ער וועט כאה ווערן, און וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7], און ער וועט זעם אויף דעם בְּרִית קודש, און וועט עשה; און אַז ער וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] וועט ער זיין קשוב אויף די וואָס עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] דעם בְּרִית קודש. 31 און זרוֹעים [זען זרוֹעַ ה' משיח, ישעיהו 53:1] פון אים וועלן עמד, און וועלן חלל די מקדש מָעוֹז, און זיי וועלן סור דעם תּמיד, און וועלן נתן די שִׁקֻּץ וואָס שמם [זען מתי 24:15]. 32 און די וואָס רשע קעגן בְּרִית, וועט ער נחנף [חנף] דורך חלקות [חלק]; אָבּער עם וואָס ידע אלוקיו, וועט זיך חזק, און וועט עשׂה. 33 און די שכל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וועלן געבן בינה צו רבּים; אָבּער זיי וועלן כשל דורכן חֶרֶב, און דורך לֶהָבָה, און דורך שְׁבִי, און דורך בזה, ימים. 34 און אַז זיי וועלן כשל, וועלן זיי זיין עזר מיט אַן עזר מעט; און רבּים וועלן זיך לוה צו זיי מיט חלקלקות. 35 און פון די שכל וועלן כשל, כּדי צו צרף צווישן זיי, און צו ברר, און צו לבן, בּיז דער עֵת קֵץ; וואָרעם עס וועט נאָך דויערן בּיז דער מועֵד. 36 און המלך וועט עשׂה לויט זײַן רצון, און ער וועט זיך רום און זיך גדל איבּער כל א-ל, און אַקעגן א-ל א-לים וועט ער דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] נפלאות; און ער וועט צלח, בּיז דער זעם וועט זיך כלה; וואָרעם וואָס איז חרץ געוואָרן, מוז געשען. 37 ער וועט אויך נישט זיין קשוב אויף די אלוקי אבֹתיו, און אויף דער חמדת נשים, און אויף קיין א-לוה וועט ער נישט זיין קשוב, אָבּער איבּער אַלעמען וועט ער זיך גדל. 38 אָבּער צו א-לוה מעוזים וועט ער כבוד אנשטאט אויף זײַן; יאָ, צו א-לוה וואָס זײַנע אבות האָבּן נישט ידע, וועט ער כבוד מיט זָהָב און מיט כֶּסֶף, און מיט אבן יקרה, און מיט חמדות [חמדה]. 39 און ער וועט עשׂה אויף מבצרי מעוזים מיט הילף פון א-לוה נֵכר, צו די וואָס באשטעטיקן אים וועט ער מאכן מערן כבוד; און ער וועט זיי משל איבּער רבּים, און אדמה וועט ער זיי חלק [זען "חלק" ישעיהו 53:12] במחיר. 40 און אין דער עת קֵץ, וועט זיך נגח מיט אים מלך הנגב, און מלך הצפון וועט שׂער אויף אים מיט מרכּבות, און מיט פּרשים, און מיט אֳנִיּוֹת רבּים; און ער וועט בוא אין די ארצוֹת, און וועט שטף און עבר. 41 און ער וועט בוא אין דעם אֶרֶץ הצבי, און רבּות וועלן כּשל, אָבּער די דאָזיקע

וועלן מלט ווערן פון זײַן יָד׃ אֶדוֹם, און מוֹאָב, און דער ראשית בני-עמון. 42 און ער וועט שלח זײַן יָד אויף די ארצוֹת,
און אֶרֶץ מִצרַיִם וועט נישט פליטה ווערן. 43 און ער וועט משל איבּער די מכמן פון זָהָב און כֶּסֶף, און איבּער כּל
חמדות פון מִצרַיִם; און די לובים און די כושים וועלן זײַן צו זײַנע מצעד. 44 אָבּער שמעות פון מזרח און פון צפון
וועלן אים בהל; און ער וועט יצא מיט חֵמָה גדֹלה צו שמד און צו חרם רבים. 45 און ער וועט נטע די אוהלים פון זײַן
אַפֶּדֶן צווישן די ימען און דעם הַר צבי קָדוֹש. און ער וועט בוא צו זײַן קץ, און קײַנער וועט אים נישט עזר.

דניאל12

1 און אין עת ההיא וועט עמד מיכָאֵל, דער שַׂר הגדול, וואָס עמד פאַר בּני-עַמֶּךָ [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי], און עס וועט זײַן אַן עת צרה וואָס איז נישט געווען פון זינט עס איז דאָ אַן אומה בּיז העת
ההיא. און אין עת ההיא וועט עַמְּךָ מלט ווערן, כּל וואָס איז מצא כתב אין דעם סֵפֶר [זען לוקס 10:20; מַה"ש
13:48]. 2 און רבּים פון די וואָס ישן אין דעם אדמה עָפָר, וועלן זיך קיץ, טייל צו חיי עוֹלם [זען

https://www.youtube.com/watch?v=1OADlcWjU2E

זען איוב 19:25-27; ישעיה 26:19; תהלים 45:15; הושע 13:14; דער לוין פון זינד איז מָוֶת אָבּער די מַתָּנה פון ה' איז
חַיֵּי עוֹלם
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=S4Si147Y_es
https://www.youtube.com/watch?v=w5gSFH3A1fE
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=0J24SYOzoN4
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=3qrCelL2atE
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
], און טייל צו חרפות, צו דראוֹן עלום [זען ישעיה 26:19; 66:24

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I]. 3 און די שׂכל וועלן זהר אַזוי ווי דער זֹהַר פון
רקיע, און די וואָס האָבּן געבּראַכט רבּים צו צדק, אַזוי ווי די כּוֹכָבים לעולם וָעֶד. 4 און דו, דָניאֵל, סתם די דברים,
און חתם דאָס סֵפֶר בּיז דער עֵת קֵץ; רבּים וועלן שוטט הין און הער, און די דַעַת וועט זיך רבה. 5 און איך, דָניאֵל,
האָבּ ראה, און הנה 2 אַנדערע זײַנען עמד, איינער בּײַם ברעג יאוֹר פון דער זײַט, און איינער בּײַם ברעג יאוֹר פון יענער
זײַט. 6 און איינער האָט אמר צו דעם איש לבש אין בּדים, וואָס איז געווען מעל מימי היאוֹר׃ עד מָתַי דעם קֵץ
הפלאות? 7 און איך האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם איש לבש אין בּדים, וואָס מעל מימי היאוֹר, ווי
ער האָט רום זײַן ימין און זײַן שׂמֹאל צום שָׁמַיִם, און האָט שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17]

בּיַ דעם וואָס חיה הָעוֹלָם, אַז דאָס איז בּיז אַ מוֹעֵד, מוֹעדים, און אַ חצי; און אז ווען די נפּץ יַד פון דעם עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] קוֹדֶש, קומט צו אַ סוף, וועט זיך כּלה כּל אלה. 8 און איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אָבּער איך האָב נישט פאַרשטאָנען; האָב איך אמר: אֲדֹנָי, וואָס וועט זיַין דער סָוף דערפון? 9 האָט ער אמר: הלך, דָניאֵל, וואָרעם סתם און חתם זיַינען די דברים בּיז דער עֵת קֵץ. 10 רבּים וועלן ברר און לבן און צרף ווערן, אָבּער די רשעים וועלן רשע, און כּל רשעים וועלן נישט פאַרשטיין [בין]; אָבּער די שׂכל וועלן פאַרשטיין [בין]. 11 און פון דער עֵת וואָס דער תּמיד וועט סור ווערן, און מע וועט נתן די שִׁקֻּץ שׁוֹמֵם, וועט זיַין 1,290 טעג [זען מתי 24:15]. 13 אַשְׁרֵי צו דעם וואָס חכה און וועט נגע בּיז 1,335 טעג. 14 און דו הלך, בּיז צום קֵץ; און וועסט נוח, און וועסט עמד צו דיַין גוֹרל אין קץ הַיָּמִין.[זען https://www.afii.org/afii.pdf p.536

זען דניאל 3:28; https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc

http://www.afii.org/zoharthreeinone.htm

http://www.afii.org/zohar3n1.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

זען קור"ב 4:6 see page 38 Yeshua Sar see http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf

HaPanim, Machzor Rosh HaShanah v'Yom Kippurim K'Minhag Sefarad: New York Hebrew Publishing Company

זען בראשית 2:24 דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיַין אשה, און זיַי (2) ווערן בשר אחד (1, איַין בשר, זע אחד, דברים 6:4 ספר הזוהר ג, ב288, בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14; זען בראשית 24:43; 24:16; שמות 2:8; משלי 30:19; שיר השירים 1:3; 6:8; ישעיה 7:14; דברי הימים א 15:20

זען "עִמָּנוּ אֵ-ל" ישעיה 7:14;

זען

https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68

https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8

https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo

https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc

https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0

https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד; זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות,

זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד)

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc ,
יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח]

עזרא

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

עזרא1

1 [זען https://www.youtube.com/watch?v=tqxQYtQq5s8
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ] און אין 1טן שָׁנָה פון כּוֹרֶשׁ מלך פָּרַס, אַז עס איז כלה געוואָרן דאָס דבַר-ה' דורך פֶּה יִרמְיָה, האָט ה' עור דעם רוּחַ פון כּוֹרֶשׁ מלך פָּרַס, און ער האָט עבר אַ קוֹל אין זיַין כּל מלכות, און אויך דורך אַ מכתב, אַזוי צו אמר: 2 אַזוי האָט אמר כּוֹרֶשׁ מלך פָּרַס: כּל ממלכוֹת הָאָרֶץ האָט מיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ה' אלוקי השמים; און ער האָט מיר פקד אים צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית אין ירוּשָׁלַיִם וואָס אין יהודה. 3 ווער עס איז דאָ צווישן אייַך פון זיַין כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], זאָל אלוקיו זיַין מיט אים, און זאָל ער עלה קיין ירוּשָׁלַיִם וואָס אין יהודה, און בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בּית ה' אֱלֹקֵי ישראל, דאָס איז האלוקים וואָס אין ירוּשָׁלַיִם. 4 און איטלעכער וואָס איז שאר, פון איטלעכן מקוֹם וואָס ער גור דאָרטן, זאָלן די אנשים פון זיַין מקוֹם אים נשׂא מיט כֶּסֶף און מיט זָהָב, און מיט רכוש, און מיט בהמה, אין איינעם מיט נדבה פאַר בּית האלוקים וואָס אין ירוּשָׁלַיִם. 5 זיַינען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] די ראשי האבות פון יהודה און בנימין, און די כֹּהנים און די לִוִיִּים, כל וואָס האלוקים האָט עור זיַין רוּחַ צו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] און צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בּית ה' וואָס אין ירוּשָׁלַיִם. 6 און אַלע זייערע אַרומיקע האָבּן חזק זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] מיט כּלים כּסף, מיט זָהָב, מיט רכוש, און מיט בהמה, און מיט מגדנה, אַחוץ כּל התנדּב. 7 און דער מלך כּוֹרֶשׁ האָט יצא די כּלים פון בּית ה' וואָס נבוּכַדנֶצַר האָט יצא פון ירוּשָׁלַיִם, און זיי נתן אין בּית אלוקיו; 8 זיי האָט יצא כּוֹרֶשׁ מלך פָּרַס דורך דער יָד פון מִתְרְדָת דעם גזבר, און ער האָט זיי ספר צו שֵׁשבּצַר דעם נשׂיא פון יהודה. 9 און דאָס איז געווען זייער מִסְפַּר: אגרטלי זהב 30, אגרטלי כּסף 1000, מחלפים 29; 10 כּפורי זהב 30, כּפורי כּסף משנים [משנה] 410; אַנדערע כּלים 1000. 11 כּל כּלים פון זָהָב און פון כֶּסֶף זיַינען געווען 5,400. כּל האָט שֵׁשבּצַר עלה, ווען די גלוּת זיַינען עלה געוואָרן פון בָּבֶל קיין ירוּשָׁלַיִם.

עזרא2

1 און דאָס זײַנען בְּנֵי-יִדישער מדינה וואָס זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון די גלות-שבי, וואָס נבוּכַדנֶצַר מלך בָּבֶל האָט גלה קיין בָּבֶל, און זיי האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירוּשָׁלַיִם און יהודה, איש צו זײַן עִיר; 2 די וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] מיט זרובּבֶּלן, יֵשׁוּעַ [זען https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

http://www.afii.org/digitalibrary/093934100.pdf], נחֶמיָהו, שרָיָהו, רְעֵלָיָהו, מָרדכַּי, בִּלשָׁנען, מִספרן, בִּגוַיִן, רחוּמען, בְּעָנָהו. די מִספַּר פון די אנשי עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל: 3 בְּנֵי-פַרעוֹשׁ, 2,172. 4 בְּנֵי-שפטיָה, 372. 5 בְּנֵי-אָרַח, 775. 6 בְּנֵי-פַחַת-מוֹאָב, פון בְּנֵי-יֵשׁוּעַ און יוֹאָב, 2,812. 7 בְּנֵי-עֵילָם, 1,254. 8 בְּנֵי- זַתוּא, 945. 9 בְּנֵי-זַכַּי, 760. 10 בְּנֵי-בָּנִי, 642. 11 בְּנֵי-בֵבָי, 623. 12 בְּנֵי-עַזגָד, 1,222. 13 בְּנֵי-אַדוֹנִיקָם, 666. 14 בְּנֵי-בִגוַי, 2,056. 15 בְּנֵי-עָדִין, 454. 16 בְּנֵי-אָטֵר, פון יחִזקִיָהו, 98. 17 בְּנֵי-בֵצָי, 323. 18 בְּנֵי-יוֹרָה, 112. 19 בְּנֵי-חָשוּם, 223. 20 בְּנֵי-גִבָּר, 95. 21 בְּנֵי-בֵית-לֶחֶם, 123. 22 די אנשים פון נטוֹפה, 56. 23 די אנשים פון עַנָתוֹת, 128. 24 בְּנֵי-עַזמָוֶת, 42. 25 בְּנֵי-קִריַת-עָרִים, כּפירָה, און באֵרוֹת, 743. 26 בְּנֵי-רָמָה און גֶבע, 621. 27 די אנשים פון מִכמָס, 122. 28 די אנשים פון בֵּית אֵ-ל און עַי, 223. 29 בְּנֵי-נבוֹ, 52. 30 בְּנֵי-מַגבִּיש, 156. 31 בְּנֵי-עֵילָם אחר, 1,254. 32 בְּנֵי-חָרִם, 320. 33 בְּנֵי-לוֹד, חָדִיד, און אוֹנוֹ, 725. 34 בְּנֵי-יריחוֹ, 345. 35 בְּנֵי-סנָאָה, 3,630. 36 די כּוֹהנים: בְּנֵי-יִדַעיָה, פון דעם בֵּית יֵשׁוּעַ, 973. 37 בְּנֵי-אִמֵּר, 1,052. 38 בְּנֵי-פַשחוּר, 1,247. 39 בְּנֵי-חָרִם, 1,017. 40 די לוִיִים: בְּנֵי-יֵשׁוּעַ און קַדמיאֵל, פון בְּנֵי-הוֹדַוִיָה, 74. 41 די זינגערס: בְּנֵי-אָסָף, 128. 42 בְּנֵי-השערים: בְּנֵי-שַׁלוּם, בְּנֵי-אָטֵר, בְּנֵי-טַלמוֹן, די בְּנֵי עַקוּב, בְּנֵי-חַטיטאָ, בְּנֵי-שוֹבָי; אין כּוֹל 139. 43 די נתינים: בְּנֵי-צִיחָא, בְּנֵי-חַשוּפָא, בְּנֵי-טַבעוֹת; 44 בְּנֵי-קֵרוֹס, בְּנֵי-סִיעַהָא, בְּנֵי-פדוֹן; 45 בְּנֵי-לבנָה, בְּנֵי-חַגָבה, בְּנֵי-עַקוּב; 46 בְּנֵי-חָגָב, בְּנֵי-שַׁלמַי, בְּנֵי-חָנָן; 47 בְּנֵי-גִדֵּל, בְּנֵי-גַחַר, בְּנֵי-רְאָיָה. 48 בְּנֵי-רצין, בְּנֵי-נקוֹדָא, בְּנֵי-גַזָם; 49 בְּנֵי-עוּזָא, בְּנֵי-פסֵח, די בְּנֵי-בסָי; 50 בְּנֵי-אַסנָה, בְּנֵי-מְעוּנִים, בְּנֵי-נפוּסִים; 51 בְּנֵי-בקבּוּק, בְּנֵי-חַקוּפָא, די בְּנֵי-חַרחוּר; 52 בְּנֵי-בצלוּת, בְּנֵי-מחידָא, די בְּנֵי חַרשָׁא; 53 בְּנֵי-ברקוֹס, בְּנֵי-סִיסרָא, בְּנֵי-תֶמַח; 54 בְּנֵי-נציחַ, בְּנֵי-חַטיפָא. 55 בְּנֵי-עבדים פון שלמֹה: בְּנֵי-סוֹטַי, בְּנֵי-הַסוֹפֶרֶת, בְּנֵי-פרוּדָא; 56 בְּנֵי-יַעֲלָה, בְּנֵי-דַרקוֹן, בְּנֵי-גִדֵּל; 57 בְּנֵי-שפטיָה, בְּנֵי-חַטיל, בְּנֵי-פוֹכֶרֶת-הַצבִּים, בְּנֵי-אָמִי. 58 כּוֹל נתינים און בְּנֵי-עבדים פון שלמֹה: 392. 59 און דאָס זײַנען די וואָס זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון תֵּל-מֶלַח, תֵּל-חַרשָׁא, כּרוּב, אַדָן, אִמֵּר, און האָבן נישט יכל נגד זייער בֵּית אב און זייער זרע, אויב זיי זײַנען פון ישראל: 60 בְּנֵי-דלָיָה, בְּנֵי-טוֹבִיָה, בְּנֵי-נקוֹדָא 652. און פון בְּנֵי-הַכּוֹהנים: בְּנֵי-חַבַיָה, בְּנֵי-הַקוֹץ, בְּנֵי-ברזִלַּי וואָס האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אַן אִשָׁה פון די בָּנוֹת פון ברזִלַּי פון גִלעָד, און איז קרא געוואָרן אויף זייער שֵׁם. 62 די דאָזיקע האָבן בקש זייערע יחוס-בּריוו המתיחשים [זען יחוס בּריוו פון משיח, זען https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE

https://www.youtube.com/watch?v=fayl4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvlJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI], און זיי זײַנען נישט מצא געוואָרן, און זיי זײַנען געהאַלטן געוואָרן פאַר גאל פון דער כהונה [זען יהודים אין משיח 13:10]. 63 און דער תִּרשָׁתאָ האָט זיי אמר, אַז זיי זאָלן נישט אכל פון דעם קֹדש הקדשים, ביז עס וועט עמד אַ כהן מיט אורים-ותומים. 64 די כּל הקהל אין איינעם איז געווען 42,360; 65 אַחוץ זייערע עבדים און זייערע אמהות [אמה]; די דאָזיקע זײַנען געווען 7,337. און זיי האָבן געהאַט משׁרּרים און משׁרּרות 200. 66 זייערע סוּסים זײַנען געווען 736; זייערע פרד, 245; 67 זייערע גְּמַלִּים, 435; חמֹרים [זען זכריה 9:9], 6,720. 68 און טייל פון די ראשי האבות, אַז זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין בּית ה' אין ירושָׁלַיִם, האָבן נדב געווען פאַר בּית האלוקים, כּדי אים צו עמד אויף זײַן מָכוֹן. 69 זיי האָבן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לויט זייערע כּוֹחות פאַר דעם אוצר פון דער מְלָאכָה, זָהָב 61,000 דַרכמוֹנים, און כֶּסֶף 5,000 מָנֶה, און כתנֹת פאַר די כֹּהנים, 100. 70 און די כֹּהנים און די לִוִּיִם, און טייל פון הָעָם, און די משׁרּרים, און די שוערים, און די נתינים, האָבן זיך ישב אין זייערע ערים, און כּל ישראל אין זייערע ערים.

עזרא3

1 און אַז דער 7טן חוֹדש איז נגע און בְּנֵי-ישראל זײַנען געווען אין די ערים, האָט זיך הָעָם אסף ווי איש אחד [זען https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] קיין ירושָׁלַיִם. 2 און יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק [זען https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
http://www.afii.org/digitalibrary/093934100.pdf], און זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים
(22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] די כֹּהנים, און זרובבל בֶּן שְׁאַלתיאֵלן, און זײַנע אחים, זײַנען קום, און זיי האָבן בנה דעם מזבח פון אֱלֹקֵי ישראל, כּדי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף אים עֹלוֹת, אַזוי ווי עס שטייט כתב אין דער תּוֹרה פון משה דעם אִיש האלוקים. 3 און זיי האָבן כּון דעם מזבח אויף זײַנע מכּונה; וואָרעם אויף זיי איז געווען די אימה פאַר די עמי הארצוֹת. און זיי האָבן עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף אים עֹלוֹת צו ה', עֹלוֹת אין דער בּוקר און אין עֶרֶב. 4 און זיי האָבן עשׂה דעם יָום-טוב פון סוּכּוֹת, אַזוי ווי עס שטייט כתב, און די עֹלַת יום ביום לויט דער מִסְפַּר, ווי דער משפט איז פאַר איטלעכן יוֹם: 5 און דערנאָך דאָס עֹלַת תּמיד, און די קרבנות פון ראש-חוֹדש, און פון כּל מועדים פון ה' המקדשים, און פון כּל וואָס האָט נדב געווען נדבה צו ה'. 6 פון 1טן טאָג אין 7טן חוֹדש האָבן זיי חלל צו עלה עֹלוֹת צו ה', הגם דער הֵיכַל ה' איז נאָך נישט געווען יסד. 7 און זיי האָבן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] כֶּסֶף צו די חצבים, און צו די חרשים, און מאכל און משתה, און שמן, צו די צידוֹנים, און צו די צוֹרים, אַז זיי זאָלן ברענגען עֵץ אֶרֶז פון לבנוֹן ביז דעם ים פון יָפוֹא, לויט דער רשיון פון כּוֹרֶש מלך פָּרַס צו זיי. 8 און אין 2טן שָׁנָה נאָך זייער בוא צום בּית האלוקים קיין ירושָׁלַיִם, אין 2טן חוֹדש, האָבן חלל זרובבל בֶּן שְׁאַלתיאֵלן, און יֵשׁוּעַ [זען זכריה 12-6:11
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=54YpeC3ab7k
[https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ בֶּן יוֹצָדָק, און זייערע שאר אחים [זען "אחים"

תהלים (22)23-(16)22:17, **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו׳ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] די כֹּהנים און די לִוִּיִם, און אַלע וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון דער שְׁבִי קיין ירוּשָׁלַיִם, און זיי האָבן עמד די לִוִּיִם פון 20 שָׁנָה און העכער, צו נצח די מְלָאכָה פון בית ה׳. 9 און יֵשׁוּעַ, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, און קַדמִיאֵל מיט זײַנע בָּנִים, בְּנֵי-יהודה, זײַנען עמד אין איינעם צו נצח איבער די בעל-מלאָכהס אין בית האלוקים; און בְּנֵי-חֵנָדָד, זייערע בָּנִים, און זייערע אחים, די לִוִּיִם. 10 און אַז די בֹּנִים האָבן יסד דעם גרונטפעסט פון הֵיכַל ה׳, האָט מען עמד די כֹּהנים, לבש, מיט חצֹצרות, און די לִוִּיִם, בְּנֵי-אָסָף, מיט מצלתים, צו הלל ה׳ לויט דעם אײַנשטעל פון דוד מלך ישראל. 11 און זיי האָבן ענה הלל און הודה [ידה] צו ה׳: וואָרעם ער איז טוֹב, כִּי לְעֹלָם חסדוֹ אויף ישראל. און דאָס כֹּל הָעָם האָט רוע אַ תרוּעה אין הלל צו ה׳ פאַרוואס דער גרונטפעסט פון בית ה׳ איז יסד געוואָרן. 12 און רבים פון די כֹּהנים און די לִוִּיִם און די ראשי האבות הזקנים, וואָס האָבן ראה דאָס הראשון בית, האָבן בכה אויף אַ קוֹל גָּדוֹל ווען מע האָט יסד דעם גרונטפעסט פון דעם דאָזיקן בית פאַר זייערע אויגן; און רבים האָבן מיט תרוּעה רום אַ קוֹל גָּדוֹל פאַר שמחה. 13 און הָעָם האָט נישט יכל נכר צווישן דעם קוֹל פון תרוּעה פאַר שמחה, און דעם קוֹל פון דעם בכי העם; וואָרעם הָעָם האָט רוע אַ תרוּעה גדולה, און דער קוֹל האָט זיך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ביז אין דער רָחוֹק.

עזרא4

1 ווען די צרים פון יהודה און בנימין האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז די בְּנֵי גלות בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] הֵיכַל צו ה׳ אֱלֹקֵי ישראל, 2 זיי האָבן נגש צו זרובבלן, און צו די ראשי האבות, און האָבן צו זיי אמר: לאָמיר בנה מיט אײַך, וואָרעם מיר דרש אֱלֹקֵיכֶם אַזוי ווי איר, און צו אים זבח מיר פון די יְמֵי אֵסַר-חַדוֹן מלך אַשור, וואָס האָט אונדז עלה אַהער. 3 האָט צו זיי אמר זרובבל, און יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU], און די שאר ראשי האבות פון ישראל: איר האבן קיין טיילן מיט אונדז, צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בית צו אלוקינו; נײַערט מיר אַליין וועלן בנה צו ה׳ אֱלֹקֵי ישראל, אַזוי ווי כּוֹרֶשׁ מלך פָּרַס האָט אונדז צוה. 4 און עַם הַאָרֶץ האָט רפה די ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] פון דעם עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] יהודה, און זיי בהל פון בנה. 5 און זיי האָבן סכר אויף זיי יוֹעצים, צו פרר זייער עצה, כֹּל ימי כּוֹרֶשׁ מלך פָּרַס, און ביז דער מלכות פון דָּרְיָוֶשׁ מלך פָּרַס. 6 און אין דער מלכות פון אַחשְׁוֵרוֹשׁ, אין תחלה פון זײַן מלכות, האָבן זיי כתב אַן שִׂטנה אויף די יושבי יהודה און ירוּשָׁלַיִם. 7 און אין די יְמֵי אַרתַחשַׁשתָּא, האָט בשלָם, מִתרְדָת, טָבאֵל, און זײַנע שאר כנת, כתב צו אַרתַחשַׁשתָּא מלך פָּרַס; און דאָס כתב פון דעם נשתון איז געווען אין אַראַמישן כתב און אַרמאַישן תרגם. 8 רחום דער בעל טעם און שִׁמשַׁי דער סֹפֵר האָבן כתב אַן אִגֶּרֶה אויף ירוּשָׁלַיִם צו אַרתַחשַׁשתָּא דעם מלך אַזוי ארום: 9 דעמאָלט האָט כתב רחום דער בעל טעם, און שִׁמשַׁי דער סֹפֵר, און זייערע שאר כְּנָת, דינאָער, און אַפרסַתכאָער, טַרפלאָער, אַפרסאָער, אַרכוָאער, בבלער, שושַׁנכאָער, דהֵיאָער, עֵילָמער, 10 און די שאר אומות וואָס דער רב און יקר אָסנַפר האָט גלה, און זיי ישב אין דער קריה שוֹמרוֹן, און די שאר פון עבר-נהרה: און אַצונד 11 דאָס איז דער פרשגן פון דעם אגרה וואָס זיי האָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 1:3] צו אים: צו אַרתַחשַׁשתָּא דעם מלך: פון דײַנע עבדים די אנשים פון עבר נהרה: און אַצונד 12 זאָל דעם מלך ידע, אַז די יִדן וואָס זײַנען סלק פון דיר, זײַנען אתה צו אונדז קיין ירוּשָׁלַיִם; זיי בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] די מרד און בַּאוּש קריה, און זיי כלל שור, און חוט אש. 13 אַצונד זאָל דעם מלך ידע, אַז אויב די דאָזיקע קריה וועט בנה ווערן, און די שור וועלן כלל ווערן, וועלן זיי קיין מנדה, בלו, און הלך נישט נתן, און דאָס וועט ברענגען נזק דער אפתם מלכים. 14 אַצונד, אַזוי ווי מיר אכל דאָס מֶלַח פון דעם היכל, און עס איז נישט אריך פאַר אונדז חזה דעם ערוה פון מלך, דערפאַר שלח [זען "שלח" מלאכי 1:3] מיר און מאכן ידע צו דעם מלך, 15 כדי מע זאָל בקר אין דעם ספר-דכרן פון דײַנע אבות; און וועסט שכח אין דעם ספר-דכרן, און ידע, אַז די דאָזיקע קריה איז אַ מרד קריה, און נזק די מלכים און די מדינות, און מע האָט געמאכט אשתדור אין איר פון יומת עלמא אָן; איבער דעם איז די דאָזיקע קריה חָרב געוואָרן. 16 מיר מאכן ידע צו דעם מלך, אַז אויב די דאָזיקע קריה וועט בנה ווערן, און די שור וועלן כלל ווערן, וועסטו דורך דעם מער נישט האָבן קיין חלק אויף עבר נהרא. 17 האָט דער מלך שלח [זען "שלח" מלאכי 1:3] אַן

פתגם צו רחום דעם בעל טעם, און שִׁמשַׁי דעם סֹפֵר, און זייערע שאר כְּנָת וואָס זײַנען יתב אין שומרון, און די שאר
פון עבר נהרה: שלום! און אַצונד, 18 דער נִשְׁתְּוָן וואָס איר האָט אונדז שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], איז פרש
געלייענט געוואָרן פאַר מיר. 19 און פון מיר איז שׂים געוואָרן אַ טעם, און מע האָט בקר און שכח, אַז די דאָזיקע
קריה האָט פון יומת עלמא זיך נשׂא אַקעגן מלכים, און אַז אין איר האבן שוין געמאכט מרד און אשתדור; 20 און
ירושָׁלַיִם האט געהאט מלכים תקיפין, און זיי האָבן געוועלטיקט איבער כּל עבר נהרה; און מנדה, בלו, און הלך איז
זיי יהב געוואָרן. 21 אַצונד שׂים אַ טעם צו בטל די דאָזיקע לײַט, און די דאָזיקע קריה זאָל נישט בנה [זען "בנה"
דניאל 9:25] ווערן ביז פון מיר וועט שׂים ווערן טעם. 22 און זײַט זהר נישט צו זיין שלו וועגן דעם, כדי דער חבל זאָל
נישט שׂגא צום נזק פון די מלכים. 23 דעמאָלט ווי דער פרשגן פון דעם מלך אַרתַחשַׁשתאָס נשתון איז
פאָרגעלייענט געוואָרן פאַר רחומען, און שִׁמשַׁי דעם סֹפֵר, און זייערע כנת, אַזוי זײַנען זיי אזל אויף גיך קיין ירושָׁלַיִם
צו די יִדן, און האָבן זיי בטל מיט אדרע און חיל. 24 דעמאָלט האָט בטל די עבידה פון בית א-לה וואָס אין
ירושָׁלַיִם, און זי איז געווען בטל ביז דעם 2טן שָׁנָה פון דער מלכות פון דָּרְיָוֶשׁ מלך פָּרַס.

עזרא5

1 און די נביאים, חַגַּי דער נביא, און זכַרְיָה בר [זען "בר" תהלים 2:12] עִדּוֹאוֹן, האָבן נביאות זאָגן צו די יִדן וואָס אין
יהודה און אין ירושָׁלַיִם אין שֵׁם אֱלֹקֵי ישראל ווער איז געווען איבער זיי. 2 דעמאָלט זײַנען קום [זען "קום" במדבר
24:17; הושע 6:2] זרובבל בר [זען "בר" תהלים 2:12] שְׁאַלתיאֵל, און יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12; זען
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] בר יוֹצָדָק, און האָבן שׂרא בנה [זען "בנה" דניאל
9:25] דאָס בית א-להא וואָס אין ירושָׁלַיִם, און מיט זיי זײַנען געווען די נביאים פון א-להא וואָס האָבן זיי סעד. 3
אין דער אייגענער זמן איז צו זיי אתה תַּתְּנַי דער פחת פון עבר נהרה, און שתַר-בוֹזְנַי, און זייערע כנת, און זיי האָבן
צו זיי אַזוי אמר: ווער האָט אײַך שׂום טעם צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס דאָזיקע בית, און צו כלל די דאָזיקע
אֻשַׁרְנָא? 4 דעמאָלט האָבן מיר צו זיי געבעטן: וואָס זענען די נעמען פון די מענטשן וואָס בנה [זען "בנה" דניאל
9:25] דעם דאָזיקן בנין? 5 אָבער דאָס אויג פון אלוקיהם איז געווען אויף די זקנים פון די יִדן, און זיי האָבן זיי נישט
בטל, ביז די טעמא וועט הלך פאַר דָּרְיָוֶשׁן, און מע וועט דעמאָלט תוב אַ נשתון וועגן דעם. 6 דער פרשגן פון דעם
אגרה וואָס תַּתְּנַי דער פחת פון עבר נהרה, און שתַר-בוֹזְנַי, און זײַנע כנת, די אַפרסכאָער וואָס פון עבר נהרה, האָבן
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צום מלך דָּרְיָוֶשׁ; 7 זיי האָבן צו אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ פתגם, און אַזוי איז
געווען כתב אין אים: צום מלך דָּרְיָוֶשׁ שלמא כֹּלא! 8 זאָל דעם מלך ידע, אַז מיר זײַנען אזל צו דער מדינה יהודה, צום
בית א-להא רבא, און עס ווערט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] פון אבן גלל, און אע ווערט שׂום אין די כתל, און די
דאָזיקע עבידה ווערט עבד אספרנא, און זי צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10] אין זייער ידים. 9 האָבן מיר דעמאָלט
שאל [זען תהלים 2:7-12] די דאָזיקע זקנים; מיר האָבן צו זיי אַזוי אמר: ווער האָט אײַך געגעבן טעם צו בנה [זען
"בנה" דניאל 9:25] דאָס דאָזיקע בית, און צו כלל די דאָזיקע אשרנא? 10 און אויך זייערע נעמען האָבן מיר שאל [זען
תהלים 2:7-12] בײַ זיי, כדי דיך צו לאָזן ידע, אַז מיר וועלן כתב די נעמען פון די מענטשן וואָס זײַנען זייערע ראשין.
11 און אַזוי האָבן זיי אונדז תוב פתגם, אַזוי צו אמר: מיר זײַנען די עבדים פון א-לה שמיא שָׁמַיִם און ארע, און מיר
בנה דאָס בית וואָס איז מיט פיל יארן פאַר דעם שוין געווען בנה; און אַ מלך ישראל רב האָט עס בנה און כלל [זען
יוחנן 2:19;
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E]. 12 אָבער ווײַל אבוֹתֵינוּ האָבן רגז אלוקי שָׁמַיִם,
האָט ער זיי יהב אין דער יָד פון נבוּכַדְנֶצַר דעם כַּשדי, מלך בָּבֶל; און ער האָט סתר דאָס דאָזיקע בית, און האָט גלה
הָעָם קיין בָּבֶל. 13 אָבער אין 1טן שָׁנָה פון כּוֹרֶשׁ מלך בָּבֶל, האָט דער מלך כּוֹרֶשׁ שׂום אַ טעם צו בנה [זען "בנה"
דניאל 9:25] דאָס דאָזיקע בית א-לה. 14 און אויך די זהב און כסף מאניא [מאן] פון בית א-לה וואָס נבוּכַדְנֶצַר האָט
נפק פון דעם הֵיכַל וואָס אין ירושָׁלַיִם, און זיי יבל אין דעם הֵיכַל פון בָּבֶל, זיי האָט דער מלך כּוֹרֶשׁ נפק פון דעם
הֵיכַל וואָס אין בָּבֶל, און זיי זײַנען יהב געוואָרן צו איינעם מיטן שֵׁם שֵׁשבצַר, וואָס ער האָט אים שׂום פאַרן פחה. 15
און ער האָט צו אים אמר: נשׂא די דאָזיקע מאניא [מאן]; אזל נחת זיי אין דעם הֵיכַל וואָס אין ירושָׁלַיִם, און זאָל
דאָס בית א-לה בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ווערן אויף זײַן אתר. 16 דעמאָלט איז דער דאָזיקער שֵׁשבצַר אתה; ער
האָט יהב די מוֹסְדוֹת פון בית א-לה וואָס אין ירושָׁלַיִם, און פון דעמאָלט אָן און ביז אַצונד ווערט עס בנה, און איז
נאָך נישט שלם. 17 און אַצונד, אויב דעם מלך איז טָב, זאָל בקר ווערן דאָרטן אין דער גנז פון דעם מלך וואָס אין
בָּבֶל, אויב דאָס איז אַזוי, אַז פון מלך כּוֹרֶשׁ איז שׂום געוואָרן אַ טעם צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס דאָזיקע
בית א-לה אין ירושָׁלַיִם; און זאָל ער אונדז שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דעם רְעוּת פון דעם מלך וועגן דעם.

עזרא6

1 דעמאָלט האָט דער מלך דָרְיָוֶשׁ שׂוּם אַ טעם, און מע האָט בקר אין דער בית ספרים וואָס מע נחת דאָרטן די
גנזיא [גנז] אין בָּבֶל. 2 און עס איז שכח געוואָרן אין אַחמתאָ, אין דער בירתא וואָס אין דער מדינה מָדַי, אַ מגילה,
און אַזוי איז געווען כתב אין איר: דכרון: 3 אין 1טן שָׁנָה פון מלך כּוֹרֶשׁ, האָט דער מלך כּוֹרֶשׁ שׂוּם אַ טעם: וועגן
דעם בית א-לה אין ירושָׁלַיִם זאָל דאָס בית בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ווערן פאַר אַן אתר ווו מע דבח דבחין, און
זײַנע אשיא זאָלן יבל ווערן; זײַן רום זאָל זײַן 60 אמין, זײַן פתי 60 אמין; 4 מיט תְּלָת [זען "תְּלָת"; זען ספר הזהר ג
ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז
כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האָב און אלוקים
זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען
קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין
שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו
און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4; זען

https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=54YpeC3ab7k] נדבך פון אבן גלל, און אַ נדבך פון חדת אע; און די
נפקה זאָלן יהב ווערן פון בית מלך. 5 און אויך די גילדערנע און זילבערנע מאַן פון בית א-לה וואָס נבוּכַדנֶצַר האָט
נפק פון דעם הֵיכַל וואָס אין ירושָׁלַיִם, און יבל קיין בָּבֶל, זאָל מען תוב, און דאָס זאָל הלך צו דעם הֵיכַל וואָס אין
ירושָׁלַיִם אויף זײַן אתר, און זאָלסט עס נחת אין בית א-לה. 6 אַצונד, תַּתְנַי דער פחת פון עבר נהרה, שתַר-בּוֹזְנַי, און
זייער כנת די אַפרסכאָער וואָס אויף עבר נהרה, רחיק זיך הוה פון דאָרטן. 7 לאָזט אַליין די עבידה פון דעם דאָזיקן
בית א-לה; זאָלן דער פחת [שֵׁשבצר, זרובבל] פון די יִדן, און די זקנים פון די יִדן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס
דאָזיקע בית א-לה אויף זײַן אתר. 8 און פון מיר ווערט שׂוּם אַ טעם וועגן וואָס איר זאָלט עבד פאַר די דאָזיקע
זקנים פון די יִדן, כדי צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס דאָזיקע בית א-לה: אַז פון דעם נכס מלך, פון דעם מנדה
אויף עבר נהרה, זאָלן אספרנא יהב ווערן די נפקה צו די דאָזיקע מענטשן, כדי נישט צו בטל. 9 און וואָס זיי האָבן
חשחה, סײַ יונגע תור, סײַ דכר און אמר, אויף עלת צו א-לה פון שָׁמַיִם, חִטִּים, מֶלַח, ווײַן און משח, לויט דעם מאמר
[זען יוחנן 1:1] פון די כֹּהנים וואָס אין ירושָׁלַיִם, זאָל זיי יהב ווערן יוֹם ביוֹם לא שָׁלוּ ; 10 כדי זיי זאָלן קרב ניחוח צו
א-לה פון שָׁמַיִם, און צלא פאַר דעם חיי מלך און זײַנע בָּנִים. 11 און פון מיר ווערט שׂוּם אַ טעם, אַז כל אנש וואָס
וועט שנא דאָס דאָזיקע פתגם, זאָל אַן אע נסח ווערן פון זײַן בית, און ער זאָל זקף ווערן דערויף מחא; און זײַן בית
זאָל עבד ווערן פאַר אַ נולו דערפאַר. 12 און א-לה וואָס האָט געפירט צו שכן [זען "שכן," זען יוחנן 1:14] שמו
דאָרטן, זאָל מגר כּל מלך און עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס וועט שלח זײַן יָד
דאָס צו שנא, כדי צו חבל דאָס דאָזיקע בית א-לה וואָס אין ירושָׁלַיִם. איך דָרְיָוֶשׁ האָב שׂוּם דעם טעם; זאָל ער עבד
ווערן אספרנא. 13 דעמאָלט, ווײַל דער מלך דָרְיָוֶשׁ האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], האָבן תַּתְנַי דער פחת פון
עבר נהרה, שתַר-בּוֹזְנַי, און זײַנע כנת, אויף אספרנא אַזוי עבד. 14 און די זקנים פון די יִדן האָבן בנה [זען "בנה"
דניאל 9:25] און האָבן צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10], אין דער נבואה פון חַגַּי דעם נביא, און זְכַרְיָה בר [זען "בר"
תהלים 2:12] עִדּוֹאן. און זיי האָבן בנה און כלל לויט דעם טעם פון דעם א-לה ישראל, און לויט דעם טעם פון
כּוֹרֶשׁ, און דָרְיָוֶשׁ, און אַרתַחשַׁשתאָ מלך פָּרַס. 15 און מע האָט שיציא דאָס דאָזיקע בית ביזן 3טן טאָג חוֹדֶשׁ אָדָר,
וואָס איז געווען אין 6טן שָׁנָה פון מלכות מלך דָרְיָוֶשׁ. 16 און די בְּנֵי-יִשְׂראל, די כֹּהנים און די לִוִּים, און די שאר בְּנֵי
גלות, האָבן געמאכט די חֲנֻכָּא פון דעם דאָזיקן בית א-לה מיט שמחה. 17 און זיי האָבן קרב געווען צו דער חֲנֻכָּא
פון דעם דאָזיקן בית א-לה 100 תור, 200 דכר, 400 אמר, און 12 צפיר עז פאַר חטיא פאַר כּל ישראל, לויט דער
מִסְפַּר פון די שבטים פון ישראל. 18 און זיי האָבן קום די כֹּהנים לויט זייערע פלגה, און די לִוִּים לויט זייערע
מחלקה, על עבֹדה פון א-לה וואָס אין ירושָׁלַיִם, אַזוי ווי עס שטייט כתב אין דעם סֶפֶר משהן. 19 און בְּנֵי-גלות
האָבן עשׂה דעם פסח [זען https://www.youtube.com/watch?v=KYDobFNgevs
https://www.youtube.com/watch?v=KYDobFNgevs

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

http://www.afii.org/hasidicSeudasMoshiach.mp4] אין 14טן טאָג פון 1טן חוֹדש. 20 וואָרעם די כֹּהנים און די לִוִיִים האָבּן זיך כאחד טהר; זיי זײַנען אַלע געווען טהורים [טהר]. און זיי האָבּן שחט דעם קרבן פסח פאַר כּל בְּנֵי גלות, און פאַר זייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] די כֹּהנים, און פאַר זיך אַליין. 21 און עס האָבּן אכל די בְּנֵי-יִשְׂראל וואָס האָבּן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון גלות, און כל וואָס האָט זיך בדל צו זיי פון דער טֻמְאַה פון די גוֹיִם פון הָאָרֶץ, כדי צו דרש ה' אלוקי ישראל. 22 און זיי האָבּן עשׂה דעם יָום-טוב פון מַצוֹת 7 טעג מיט שׂמחה, וואָרעם ה' האָט זיי דערפרייט, און האָט סבב צו זיי דאָס לב מלך אַשור, צו חזק זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אין דער מְלָאכָה פון דעם בית האלוקים, דעם אֱלֹקֵי ישראל.

עזרא7

1 און אחר די דאָזיקע געשעענישן, אין דער מלכות פון אַרתַחשַׂסטאָ מלך פָּרַס, איז עזרא בֶּן שרָיָה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] בֶּן עַזַרְיָה בֶּן חלקִיָה 2 בֶּן שַׁלום בֶּן צָדוֹק בֶּן אַחיטוב 3 בֶּן אַמַרְיָה בֶּן עַזַרְיָה בֶּן מרָיוֹת 4 בֶּן זֶרַחיָה בֶּן עוּזי בֶּן בּוּקי 5 בֶּן אַבישוּעַ בֶּן פינחס בֶּן אֶלעָזָר בֶּן אַהרן דעם כהן-גדוֹל 6 איז דער דאָזיקער עזרא עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון בָּבֶל; און ער איז געווען אַ סֹפֵר, מהיר אין תוֹרת-משה וואָס ה' אֱלֹקֵי ישראל האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. און דער מלך האָט אים נתן זײַן כל בקשה, כִּי יָד ה' אלוקיו אויף אים

https://www.youtube.com/watch?v=4mByolSu0w8]. 7 און עס זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון די בְּנֵי-יִשְׂראל, און פון די כֹּהנים און די לִוִיִים, און די משוררים [שיר], און די טויערלײַט, און די נתינים, קיין ירוּשָׁלַיִם, אין 7טן שָׁנָה פון מלך אַרתַחשַׂסטאָ. 8 און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירוּשָׁלַיִם אין 5טן חוֹדש, וואָס איז געווען אין 7טן שָׁנָה פון מלך. 9 וואָרעם אין 1טן טאָג 1טן חוֹדש איז געווען דער אָנהייבּ פון דעם מעלה פון בָּבֶל, און אין 1טן טאָג פון 5טן חוֹדש איז ער בוא קיין ירוּשָׁלַיִם, כִּי יָד אלוקיו הטובה אויף אים. 10 וואָרעם עזרא האָט כון זײַן לב צו דרש תוֹרה ה', און צו עשׂה און צו למד אין ישראל חוק און משפט. 11 און דאָס איז דער פרשגן פון דעם נשתון [בריוו] וואָס דער מלך אַרתַחשַׂסטאָ האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] עזרא דעם כֹּהן, דעם סֹפֵר, דעם סֹפֵר פון די דברים פון מצות ה' און זײַנע חֻקּוֹת צו ישראל

https://www.youtube.com/watch?v=4mByolSu0w8]: 12 אַרתַחשַׂסטאָ מלך מלכים צו עזרא הכֹּהן

https://www.afii.org/afii.pdf p.542 זען]

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf], דעם סֹפֵר פון דעם דת פון א-לה שָׁמַיִם, און אַזוי שלום. און אַצונד 13 ווערט פון מיר שׂוּם אַ טעם, אַז איטלעכער וואָס נדב זיך אין מײַן מלכות, פון הָעָם ישראל, און זייערע כֹּהנים, און די לִוִיִים, צו הלך מיט דיר קיין ירוּשָׁלַיִם, מעג הלך. 14 ווארים דו ווערסט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] פון דעם מלך און זײַנע 7 יְעַט צו בקר וועגן יהודה און ירוּשָׁלַיִם, לויט דעם דת פון א-להדּ וואָס אין דײַן יָד, 15 און יבל דאָס כֶּסֶף און דאָס זָהָב וואָס דער מלך און זײַנע יְעַט האָבּן נדב געווען צו דעם א-לה ישראל, וואָס זײַן משכן איז אין ירוּשָׁלַיִם, 16 און אַלע דאָס כֶּסֶף און זָהָב וואָס דו וועסט שכח אין דער כּל מדינה בָּבֶל, אין איינעם מיט די נדבות פון הָעָם און די כֹּהנים וואָס וועלן נדב פאַר דעם בית א-לההם וואָס אין ירוּשָׁלַיִם 17 מיט דעם געלט, דעמאלט, איר וועט מיט אלע פלייס קנה [זען "קנה"

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] תור, דכר, אִמַּר, מיט זייערע מנחה און זייערע
נֶסֶךְ, און זאָלסט זיי קרב אויף דעם מזבח פון בית א-להכם וואָס אין ירושָׁלַיִם [זען
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=El99VxssYQU
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=fayI4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
]. 18 און וואָס דיר און דײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] וועט יטב צו עבד מיט דעם שאר פון דעם כֶּסֶף און זָהָב, מעגט איר עבד
לויט דעם רְעוּת פון א-להכם. 19 און די מאניא [מאן] וואָס ווערן דיר יהב פאַר דעם פלחן [זען "פלח" דניאל 3:12;
7:13-14

https://www.youtube.com/watch?v=54YpeC3ab7k
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
] פון בית א-להך, שלם קדם א-לה פון ירושָׁלַיִם. 20 און דאָס שאר וואָס איז נייטיק פאַר דעם בית א-להך וואָס דיר
וועט נפל צו נתן, זאָלסטו נתן פון דעם בית גנז מלך. 21 און פון מיר, מלך אַרתַחשַׁסטאָ, ווערט שׂום טעם צו כֹּל גזבר

וואָס אויף עבר נהרה, אַז אַלע וואָס עזרא הכֹהן, דער סֹפֵר דת פון א-לה שָׁמַיִם, וועט פון אײַך שאל, זאָל אספרנא עבד, 22 ביז 100 ככר כֶּסֶף, און ביז 100 כֹּר חִטִּים, און ביז 100 בת ווײַן, און ביז 100 בת משח, און מֶלַח אָן כתב. 23 אַלע וואָס איז אויף דעם טעם פון א-לה שמיא, זאָל אדרזדא עבד פאַר דעם בית א-לה שמיא, כדי עס זאָל נישט זײַן קצף אויף דער מלכות פון דעם מלך און זײַנע בָּנִים. 24 אויך זײַנען מיר אײַך מאכן ידע, אַז כּל כֹּהנים און לוִיִּים, זמריא [זמר], טויערלײַט, נתינים, און פלחי [זען "פלח" דניאל 3:12; 7:13-14

https://www.youtube.com/watch?v=54YpeC3ab7k
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA] בית א-להא, זאָל מען מִנדָּה [מִדָּה], בְּלוֹ, און הלך, נישט טאָרן רמא אויף זיי. 25 און דו עזרא, לויט דער חכמה פון א-להך וואָס אין דײַן יָד, מנה שֹׁפטים און

דײַנִים וואָס זאָלן דין [זען https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE] דאָס כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס אויף עבר נהרה, אַלע וואָס ידע די דתי א-להך ; און דעם וואָס ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] נישט, זאָלט איר מאכן ידע. 26 און דער וואָס וועט נישט עבר דאָס דת פון א-להך, און דאָס דת פון דעם מלך, זאָל אספרנא עבד ווערן אויף אים דין, הן דורך מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], אָדער דורך שׂרשׂו, אָדער דורך ענש נכס, אָדער דורך אסור. 27 ברך ה' אלוקֵי אבוֹתֵינוּ וואָס ער האָט נתן כָּזֹאת אין לֵב המלך, צו פאַר דאָס בית ה' וואָס אין ירושָׁלַיִם, 28 און ער האָט מיר נטה חֶסֶד פאַר דעם מלך און זײַנע יוֹעצים, און בײַ כּל מאַכטיקע שׂרים פון דעם מלך. און איך האָב מיך חזק לויט דער יָד ה' אלוקי אויף מיר, און איך האָב קבץ פון ישראל ראשים צו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] מיט מיר.

עזרא8

1 און דאָס זײַנען די ראשי אבותיהם, און דער יחוס-בריוו [זען יחוס בריוו פון משיח, זען
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE

https://www.youtube.com/watch?v=fayl4q3H7yU
https://www.youtube.com/watch?v=nO_z38wVDx8
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvlJWE
https://www.youtube.com/watch?v=JZf1v3XeCDo
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=I668QfGRfzg
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI] פון די וואָס זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] מיט מיר פון בָּבֶל, אין דער מלכות פון דעם מלך אַרתַחשַׁסטאָ. 2 פון בְּנֵי-פינחס: גֵרשוֹם. פון בְּנֵי-איתָמָר: דָניאֵל. פון בְּנֵי-דָוִד: חטוּש. 3 פון בְּנֵי-שכַנְיָה: פון בְּנֵי-פרעוֹש, זכַרְיָה; און צו אים האָבן זיך התיחש געווען 150 זכרים. 4 פון בְּנֵי-פחת-מוֹאָב: אֶלְיְהוֹעֵינַי בֶּן זֶרַחְיָהן, און מיט אים 200 זכרים. 5 פון בְּנֵי-שכַנְיָה: בֶּן יַחזיאלן, און מיט אים 300 זכרים. 6 און פון בְּנֵי-עָדִין: עֶבד בֶּן יוֹנָתָנען, און מיט אים 50 זכרים. 7 און פון בְּנֵי-עֵילָם: ישַׁעיָהו בֶּן עַתַלְיָהן, און מיט אים 70 זכרים. 8 און פון בְּנֵי-שפטיָה: זבדיָה בֶּן מיכָאֵלן, און מיט אים 80 זכרים. 9 פון בְּנֵי-יוֹאָב: עוֹבדיָה בֶּן יחיאֵלן, און מיט אים 218 זכרים. 10 און פון בְּנֵי-שלוֹמית: בֶּן יוֹסִפיָהן, און מיט אים 160 זכרים. 11 און פון בְּנֵי-בבי: זכַרְיָה בֶּן בבין, און מיט אים 28 זכרים. 12 און פון בְּנֵי-עַזגָד: יוֹחָנָן בֶּן הַקָטָנען, און מיט אים 110 זכרים. 13 און פון בְּנֵי-אַדוֹנִיקָם: די אחרונים; און דאָס זײַנען זייערע שמות: אֶליפלֶט, יעִיאֵל, און שמַעיָה, און מיט זיי 60 זכרים. 14 און פון בְּנֵי-בגוַי: עוּתַי, און זַכור, און מיט זיי 70 זכרים. 15 און איך האָב זיי קבץ בײַם נָהָר וואָס בוא אין אַהוָא, און מיר האָבן דאָרטן חנה 3 טעג [זען https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=dumTvRdNbEc], און איך האָב בין צווישן הָעָם און צווישן די כֹהנים, און האָב דאָרטן נישט מצא פון בְּנֵי-לֵוִי. 16 האָב איך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] נאָך אֶליעֶזֶר, נאָך אַריאֵל, נאָך שמַעיָה, און נאָך אֶלנָתָן, און נאָך יָריב, און נאָך אֶלנָתָן, און נאָך נתן און נאָך זכַרְיָה, און נאָך משולָם, די ראשים, און נאָך יוֹיָריב, און נאָך אֶלנָתָן, ביידע מבין. 17 און איך האָב זיי צוה צו אִדוֹ דעם ראש אין דעם מקוֹם כָסִפיאָ, און איך האָב שׂוּם אין זייער פֶּה דברים צו דבַר [זען "דבַר" ישעיהו 7:10-14] צו אִדוֹן [און] אחיו הנתינים מקוֹם כָסִפיאָ, אונדז צו ברענגען משרתים פאַר דעם בית אלוקינו. 18 און זיי האָבן אונדז געבראַכט, לויט דער יָד אלוקינו אויף אונדז, אַן איש שׂכל פון בְּנֵי-מַחלי בֶּן לֵוִי, בֶּן ישראלן; און שֵׁרֵביָהן מיט זײַנע בָּנִים און זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22), http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] 18; 19 און חַשַׁביָהן, און מיט אים ישַׁעיָהן פון בְּנֵי-מָרָרי, זײַנע אחים, און זייערע בָּנִים 20; 20 און פון די נתינים וואָס דוד און די שׂרים האָבן נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאַר דעם עבֹדה פון די לִוִיִים, 220 נתינים; אַלע זײַנען געווען נקב מיט די שמות.

21 און איך האָב דאָרטן קרא אַ צום [זען https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE] בײַם נָהָר אַהוָא, זיך צו ענה פאַר אלוקינו, כדי צו בקש בײַ אים אַ דֶרֶך ישרה [זען
https://www.youtube.com/watch?v=JMhqF92VMcs
https://www.youtube.com/watch?v=hSWdBv-ryqM
https://www.youtube.com/watch?v=mYZy4uwweu0
https://www.youtube.com/watch?v=0Je7l2lwOCU] פאַר אונדז און פאַר אונדזערע טַף, און פאַר כֹל רכוּשֵׁנו. 22 וואָרעם איך האָב זיך בוש צו שאל פון דעם מלך חיל און פרשים אונדז צו עזר פון אויב אויפן דֶרֶך, ווײַל מיר האָבן אמר צום מלך, אַזוי צו אמר: די יָד אלוקינו איז צום טובה אויף אַלע וואָס בקש אים, און זײַן עוז און זײַן אף אַקעגן אַלע וואָס עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16), זען

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אים. 23 און מיר האָבן צום, און בקש בײַ אלוקינו וועגן דעם , און ער האָט זיך עתר פון אונדז. 24 און איך האָב בדל פון די שׂרים פון די כֹּהנים 12; שֵׁרֵביָהו, חַשַׁבְיָהו, און מיט זיי 10 פון זייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 25 און איך האָב זיי שקל דאָס כֶּסֶף, און דאָס זָהָב, און די כלים, די תרומה פאַר בית אלוקינו וואָס דער מלך און זײַנע יועצים און זײַנע שׂרים און כל ישראל וואָס האָבן זיך דאָרטן מצא, האָבן רום געווען. 26 און איך האָב שקל אויף זייערע יָד כֶּסֶף 650 כּכּרים, און כלי כסף 100 כּכּרים; זָהָב 100 כּכּרים; 27 און כפורי זהב 20, צו 1000 אַדַרכּוֹנים; און 2 כלים פון פײַנעם געלן נחשת, אַזוי חמודה ווי זָהָב. 28 און איך האָב צו זיי אמר: איר זײַט קֹדֶש צו ה', און די כלים זײַנען קֹדֶש; און דאָס כֶּסֶף און דאָס זָהָב איז אַ נדבה צו ה' אלוקי אבוֹתֵיכם. 29 שקד און זײַן שומר איבער, ביז איר וועט עס שקל פאַר די שׂרים פון די כֹּהנים און די לוִיִּים, און די שׂרי האבות פון ישראל אין ירושָׁלַיִם, אין די לשכות [לשכה] פון בית ה'. 30 און די כֹּהנים און די לוִיִּים האָבן קבל די שקל פון דעם כֶּסֶף און דעם זָהָב, און די כלים, אויף צו ברענגען קיין ירושָׁלַיִם אין בית אלוקינו. 31 און מיר האָבן נסע פון דעם נָהָר אַהוָא אין 12טן טאָג 1טן חוֹדש, צו הלך קיין ירושָׁלַיִם, און די יָד אלוקינו איז געווען אויף אונדז

[זען https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

https://www.youtube.com/watch?v=sbXDnjghGes], און ער האָט אונדז נצל פון דער כף פון אויב און אורב [ארב] אויפן דֶּרֶךְ. 32 און מיר זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירושָׁלַיִם, און זײַנען דאָרטן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] 3 טעג [זען

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY]. 33 און אויפן 4טן טאָג איז דאָס כֶּסֶף און דאָס זָהָב און די כלים שקל געוואָרן אין בית אלוקינו, אויף דער יָד פון מרמוֹת בֶּן אורִיָהו, דעם כֹּהן, און מיט אים איז געווען אֶלעָזָר בֶּן פינחסן, און מיט זיי, יוֹזָבד בֶּן יֵשׁוּעַ, און נוֹעַדיָה בֶּן בנוין, די לוִיִּים [זען

http://www.afii.org/messianicbylaws.pdf]; 34 אַלע מיט אַ מִסְפַּר און מיט אַ משקל; און די כל משקל איז כתב געוואָרן אין יענער עת. 35 האָבן בְּנֵי-גלות וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון שְׁבִי, קרב געווען עֹלוֹת צום אֱלֹקֵי ישראל, 12 פרים פאַר כל ישראל, 96 אֵילִים, 77 כבשים, 12 צפיר פאַר חטאת; כל עוֹלָה צו ה'. 36 און זיי האָבן נתן די דת פון מלך צו די סאַטראַפן פון מלך, און די פחוֹות [פֶּחָה] פון עבר הנהר; און זיי האָבן נשׂא הָעָם און דעם בית האלוקים.

עזרא9

1 און אַז מע האָט דאָס כלה, האָבן נגש צו מיר די שׂרים, אַזוי צו אמר: הָעָם ישראל, און די כֹּהנים און די לוִיִּים, האָבן זיך נישט בדל פון די עמי הארצוֹת, לויט זייערע תוֹעֲבֹת פון דעם כנַעֲני, דעם חִתי, דעם פרִזי, דעם יבוסי, דעם עַמוֹני, דעם מוֹאָבי, דעם מִצרי, און דעם אֱמוֹרי [זען

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ]. 2 וואָרעם זיי האָבן נשׂא פון זייערע בָּנוֹת פאַר זיך און פאַר זייערע בָּנִים, און דער זֶרע הקֹדֶש האָט זיך ערב מיט די עמי הארצוֹת, און די יָד השׂרים און די סגנים [סגן] איז געווען די ראשונה אין דער דאָזיקער מעל. 3 און ווי איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דאָזיקע דבר, האָב איך קרע מײַן בגד און מײַן מעיל, און איך האָב זיך מרט די שׂער פון קאָפּ און פון באָרד, און איך בין ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] שמם. 4 האָבן זיך אסף צו מיר אַלע וואָס האָבן חרד איבער די דברי אֱלֹקֵי ישראל, פון וועגן דער מעל פון די גלות-לײַט; און איך בין ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] שמם ביז דעם עֶרֶב-מִנְחָה. 5 און בײַם עֶרֶב-מִנְחָה בין איך קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון מײַן תָּענית, מיט מײַן בגד און מײַן מעיל קרע, און איך בין כרע אויף מײַנע בֶּרֶךְ, און האָב פרשׂ מײַנע כף צו ה' אֱלֹקֵי. 6 און איך האָב אמר: אֱלֹקֵי, איך בין אין בושה און כלם זיך צו רום מײַן פנים צו דיר, אֱלֹקֵי, וואָרעם עוֹנֹתֵינוּ [זען ישעיה 53:5] זײַנען

רבה איבערן קאָפּ, און אשמתנו [זען https://www.youtube.com/watch?v=dumTvRdNbEc] איז

גדלה ביז צום שָׁמַיִם. 7 פון די יְמֵי אבוֹתֵינוּ אָן זײַנען מיר אין אשמה גדלה ביז אויף היום הזה, און פאַר עוֹנֹתֵינוּ [זען ישעיה 53:5] זײַנען מיר, אונדזערע מלכים, אונדזערע כֹּהנים, נתן געוואָרן אין דער יָד פון די מלכי הארצוֹת צום חֶרֶב, צו שְׁבִי, און צו בזה, און צו בשת פון פנים, אַזוי ווי היום הזה. 8 און אַצונד, אויף אַ מעט רגע איז אונדז געשען אַ תחנה פון ה' אֱלֹקֵינוּ, אונדז שאר אַן פְּלֵיטָה, און אונדז צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אַ יתר אין זײַן מקוֹם קדש, כדי אלוקינו זאָל דערלײַכטן אונדזערע אויגן, און אונדז נתן אַ ביסל מחיה אין עבדותנו. 9 וואָרעם עבדים זײַנען מיר, אָבער אין עבדותנו האָט אונדז אלוקינו נישט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און ער האָט אונדז נטה חֶסֶד פאַר די מלכים פון פָּרַס, אונדז צו נתן מחיה, צו רום דאָס בית אלוקינו, און צו עמד זײַנע חורבות, און אונדז צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] גדר אין יהודה און אין ירושָׁלַיִם. 10 און אַצונד, אֱלֹקֵינוּ, וואָס זאָלן מיר אמר נאָך דעם? אַז מיר האָבן עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] דײַנע מצוה 11 וואָס דו האסט צוה דורך דײַנע עבדים די נביאים, אַזוי צו אמר: הָאָרֶץ וואָס איר בוא עס צו ירש, איז אַן ארץ נִדָּה, דורך דער נדה פון די עמי הארצוֹת, דורך זייערע תוֹעֲבֹת מיט וואָס זיי האָבן עס מלא פון עק צו עק אין זייער טומאה. 12 דעריבער זאָלט איר אַצונד נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אײַערע בָּנוֹת צו זייערע בָּנִים, און זייערע בָּנוֹת זאָלט איר נישט נשׂא פאַר אײַערע בָּנִים, און איר זאָלט עַד עוֹלָם נישט דרש זייער שלוֹם און זייער טובה, כדי איר זאָלט חזק זײַן, און אכל דאָס טוֹב הָאָרֶץ און עס ירש צו אײַערע בָּנִים עַד עוֹלָם. 13 און נאָך אַלע וואָס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף אונדז פאַר אונדזערע מעשים הרעים און פאַר אשמתנו הגדֹלה, אַז דו אלוקינו האָסט אונדז חשך מער ווי נאָך עוֹנֵנוּ, און אונדז נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פְּלֵיטָה כזֹאת, 14 זאָלן מיר ווידער פרר דײַנע מצוה, און זיך מתחתן זײַן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ] מיט די עמים פון די דאָזיקע תוֹעֲבֹת? וועסטו נישט אנף אויף אונדז ביז צום כלה, אַז קיין שְׁאֵרִית און קיין פְּלֵיטָה זאָל נישט זײַן? 15 ה' אֱלֹקֵי ישראל, דו ביסט צַדִּיק; וואָרעם מיר זײַנען שאר פליטה אַזוי ווי היום הזה. הנה זײַנען מיר פאַר דיר אין אשמתינו [זען

https://www.youtube.com/watch?v=dumTvRdNbEc]; וואָרעם מע קען נישט עמד פאַר דיר וועגן דעם.

עזרא10

1 און ווי עזרא האָט פלל געווען און ווי ער האָט זיך מתוודה געווען, בכה און זיך נפל פאַר בית האלוקים, האָט זיך קבץ צו אים פון ישראל זייער אַ קהל רב מאֹד, אנשים און נָשִׁים און ילדים; וואָרעם הָעָם האָט בכה אַ רבה בכה. 2 און שכַנְיָה בֶּן יחיאֵלן, פון בְּנֵי-עֵילָם, האָט זיך ענה און האָט אמר צו עזראן: מיר האָבן מעל אָן אלוקינו, און האָבן ישב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת פון די עמי הָאָרֶץ, אָבער אַצונד איז דאָ אַ מקוה פאַר ישראל וועגן דעם. 3 און לאָמיר אַצונד כרת אַ בְּרִית [זען דניאל 9:26; ירמיה 31:30

https://www.youtube.com/watch?v=bRql_m2NWD8

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY] מיט אלוקינו, צו יצא כֹּל נָשִׁים, און די וואָס זײַנען ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] פון זיי, לויט דער עצה פון אֲדֹנָי, און די וואָס חרד איבער דעם מצוה פון אלוקינו, און זאָל עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] ווערן לויט דער תוֹרה. 4 קום! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] וואָרעם אויף דיר איז די דבר, און מיר זײַנען מיט דיר; זײַ חזק און עשׂה. 5 איז עזרא קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָט שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנה פון משיח האדוֹן; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] די שׂרים פון די כֹּהנים, די לוִיִּים, און כֹּל ישראל, צו עשׂה אַזוי ווי דאָס דאָזיקע דבַר; און זיי האָבן שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17]. 6 און עזרא איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] פון פאַר דעם בית האלוקים, און ער איז הלך אין דער לשכה פון יהוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיבן; און אַז ער איז הלך אַהין, האָט ער נישט אכל קיין לֶחֶם, און נישט שתה קיין מַיִם, וואָרעם ער האָט אבל אויף דער מעל פון די גלות-לײַט. 7 און מע האָט עבר אַ קול אין יהודה און ירושָׁלַיִם צו כֹּל בְּנֵי גלות, זיך קבץ קיין ירושָׁלַיִם; 8 און כֹּל וואָס וועט נישט בוא אין 3 טעג [זען

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY], לויט דער עצה פון די שׂרים און די זקנים, זאָל זײַן כּל רכוש זײַן חרם, און ער זאָל בדל ווערן פון דער קהל פון גלות [זען

https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws

https://www.youtube.com/watch?v=hDtu1kqeb1o

https://www.youtube.com/watch?v=2IUhSZ0CcsM]. 9 האָבן זיך קבץ כּל אנשי יהודה און בנימין קיין ירושָׁלַיִם צום 3 טאָג; דאָס איז געווען אין 9טן חוֹדש, אין 20טן טאָג אין חוֹדש. און דאָס כּל הָעָם איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויפן רחוב פון בית האלוקים, רעד איבער דער זאַך, און איבער די גשמים. 10 און עזרא דער כּהן איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָט צו זיי אמר: איר האָט מעל און האָט ישב נָשִׁים נכריות נאָך צו יסף צו דער אשמה פון ישראל. 11 און אַצונד נתן אַ ווידוי צו ה' אלוקי אבוֹתֵיכם, און עשׂה זײַן רצון, און בדל אײַך פון די עמי הָאָרֶץ, און פון די נָשִׁים הנכרִיוֹת. 12 האָט זיך ענה די כּל קהל און האָט אמר קוֹל גָדוֹל: יאָ, אַזוי ווי דײַן דבַר איז פאַר אונדז צו עשׂה. 13 אָבער הָעָם איז רב, און עס איז די עת פון גשמים, און נישטא קיין כּוֹח צו עמד מחוץ, און די מְלָאכָה איז נישט אויף יוֹם אחד, און נישט אויף 2; וואָרעם מיר האָבן רבה צו פשע אין דער דאָזיקער זאַך. 14 זאָלן אונדזערע שׂרים זיך עמד פאַר דער כּל הקהל, און אַלע וואָס אין אונדזערע ערים וואָס האָבן ישב נָשִׁים נָכְרִיוֹת, זאָלן בוא אין עתים מזמנים, און מיט זיי די זקני עִיר און אירע שׁפטים, ביז מע וועט שוב פון אונדז דעם חרון אף [זען רומ' 1:18;

זען https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE] פון אלוקינו וועגן דער דאָזיקער זאַך. 15 אָבער יוֹנָתָן בֶּן עַשָׂהאֵלו, און יַחזְיָה בֶּן תִּקוָהו, האָבן זיך עמד אַקעגן דעם, און משולָם, און שַׁבתַי דער לֵוִי, האָבן זיי עזר. 16 און די בְּנֵי הגלות האָבן אַזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; און עזרא דער כּהן, אנשים ראשי האבות, לויט זייערע בית אבות, און אַלע מיט שמות, זײַנען בדל געוואָרן, און זיי האָבן זיך ישב אין 1טן טאָג 10טן חוֹדש דרש די זאַך. 17 און זיי זײַנען כלה געוואָרן מיט כּל אנשים וואָס האָבן ישב זָרים נָשִׁים נכריות, ביז דעם 1טן טאָג 1טן חוֹדש. 18 און עס זײַנען מצא געוואָרן צווישן בְּנֵי-הכּהנים אזעלכע וואָס האָבן ישב נָשִׁים נכריות פון

בְּנֵי-יֵשׁוּעַ [זען https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] בֶּן יוֹצָדקן און זײַנע אחים [זען

"אחים" תהלים 22:17(16)-23(22), http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]: מַעֲשֵׂיָה, און אֶלִיעֶזֶר, און יָרִיב, און גדַלְיָה. 19 און זיי האָבן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זייער יָד צו יצא זייערע נָשִׁים, און, ווי אשמים [אשם, זען ישעיה 53:10], צו ברענגען אײַל צאָן פאַר זייער אשמה. 20 און פון בְּנֵי-אִמֵּר: חֲנָנִי, און זבדיָה. 21 און פון בְּנֵי-חָרִם: מַעֲשֵׂיָה, און אֵלִיָה, און שמַעיָה, און יחיאֵל, און עוזִיָה. 22 און פון בְּנֵי-פשחור: אֶליוֹעֵינַי, מַעֲשֵׂיָה, יִשמָעֵאל, נתַנאֵל, יוֹזָבד, און אֶלעָשָׂה. 23 און פון די לוִיִים: יוֹזָבד, און שִׁמעִי, און קֵלִיָה דאָס איז קליטאָ פתַחיָה, יהודה, און אֶליעֶזֶר. 24 און פון די משׂוֹררים: אֶלָישִׁיב. און פון די טויערלײַט: שַׁלוּם, און טֶלֶם, און אורי. 25 און פון ישראל: פון בְּנֵי-פרעוֹשׁ: רַמיָה, און יִזִיָה, און מַלכִיָה, און מִיָמִן, און אֶלעָזָר, און מַלכִיָה, און בנָיָה. 26 און פון די בְּנֵי עֵילָם: מַתַניָה, זכַריָה, און יחיאֵל, אן עַבדי, און יֵרמוֹת, און אֵלִיָה. 27 און פון בְּנֵי-זַתּוּא: אֶליוֹעֵנַי, אֶלָישִׁיב, מַתַניָה, און יֵרמוֹת, און זָבד, און עַזִיזָא. 28 און פון בְּנֵי-בֵבי: יהוֹחָנָן, חַנַניָה, זַבּי, עַתלַי. 29 און פון בְּנֵי-בָּנִי: משולָם, מַלוּך, און עַדָיָה, יָשוּב, און שְׁאָל, און רָמוֹת. 30 און פון די בְּנֵי פחַת-מוֹאָב: עַדנָא, און כלָל, בנָיָה, מַעֲשֵׂיָה, מַתַניָה, בצַלאֵל, און בנוּי, און מנשה. 31 און בְּנֵי-חָרִם: אֶליעֶזֶר, יִשִׁיָה, מַלכִיָה, שמַעיָה ,שמעון; 32 בנימין, מַלוּך, שמַריָה. 33 פון בְּנֵי-חָשוּם: מַתנַי, מַתַתָּה, זָבד, אֶליפֶלֶט, יֵרמַי, מנשה, שִׁמעִי. 34 פון די בְּנֵי בָּנִי: מַעֲדַי, עַמרָם, און אוּאֵל; 35 בנָיָה, בדיָה, כּלוּהו; 36 וַנִיָה, מֵרֵמוֹת, אֶלָישִׁיב; 37 מַתַניָה, מַתנַי, און יַעֲשָׂי; 38 און בְּנֵי, און בנוּי, שִׁמעִי, 39 און שֶׁלֶמיָה, און נתן און עַדָיָה; 40 מַכנַדבַי, שָׁשַׁי, שָׂרַי; 41 עַזַראֵל, און שֶׁלֶמיָהו, שמַריָה, 42 שַׁלוּם, אַמַריָה, יוֹסֵף. 43 פון בְּנֵי-נבו: יעִיאֵל, מַתתיָה, זָבד, זבינָא, יַדַי, און יוֹאֵל, [און] בנָיָה. 44 אַלע האָבן נשׂא נָשִׁים נכריות, און טייל פון זיי נָשִׁים מיט וועמען זיי האָבן געהאַט בָּנִים [זען יעקב 5:20

http://haktuvim.co.il/en/study/Jas.5

https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw

http://www.metrojewishag.org

http://www.njfag.org
http://www.nyministrynetwork.org
http://www.afii.org/messianicbylaws.pdf].

נחמיה

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען יִשְׂרָאֵל. אַלע רעכט רעזערווירט

נחמ1

1 [זען https://www.youtube.com/watch?v=bdLSP14d78k
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ] די דברים פון נחֶמיָה בֶּן חכַליָהו. עס איז געווען אין חוֹדש כִסלֵו אין 20טן שָׁנָה, בעת איך בין געווען אין דער בּירה שושַן, 2 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] חנָני, איינער פון מיַינע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),
http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], ער און אנשים פון יהודה, און איך האָבּ זיי שאל [זען תהלים 2:7-12] וועגן די יִדן, די פָּלִיטה וואָס זיַינען שאר פון דער שְׁבִי, און וועגן ירושָׁלַיִם. 3 האָבּן זיי צו מיר אמר: די נשארים וואָס זיַינען שאר פון דער שְׁבִי דאָרטן אין דער מדינה, זיַינען אין רָעָה גדלה און אין חרפה, און די חוֹמָה [זען שמואל אַ 25:16, משיח בֶּן דוד איז דער חוֹמָה ארום אונדז] פון ירושָׁלַיִם איז פרץ, און אירע שְׁעָרים זיַינען יצת אין אֵש. 4 איז, ווי איך האָבּ שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דאָזיקע דברים, אַזוי האָבּ איך זיך ישב און האָבּ בכה און האָבּ טעג אבל, און איך האָבּ צום און האָבּ פלל געווען פאַר אלוקי הַשָׁמַיִם. 5 און איך האָבּ אמר: נָא, ה' [זען קדושה משולשת
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
זען דברים 6:4: שמע, יִשְׂרָאֵל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד; זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיַין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיַין הֲוָיָה אָבּער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנשׁ און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבּער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבּער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאָל דבק צו זיַין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיַין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבּער אַלע פַעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח], אלוקי הַשָׁמַיִם, אַ-ל גדול און הנורא, וואָס זיַין שומר איבּער דעם בְּרִית און די חֶסֶד צו די וואָס האָבּן אים אהב, און צו די וואָס זיַין שומר איבּער

זײַנע מצות [זען https://www.youtube.com/watch?v=bRql_m2NWD8
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]. 6 זאָל, נָא, דײַן אׄזֶן זײַן קשב, אוּן דײַנע אויגן פקח, צו שמע צו דער תפילה [זען
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE] פוּן דײַן עֶבֶד וואָס איך בין פלל פאַר דיר אַצונד יוֹמָם וָלַיְלָה פוּן וועגן די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, דײַנע עבדים, אוּן בין זיך מתוודה אויף די חַטָּאת פוּן די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, וואָס מיר האָבּן צו דיר חטא; יאָ, איך אוּן דאָס בּית אָבִי האָבּן חטא. 7 חבל זײַנען מיר געווען חבל אַקעגן דיר, אוּן מיר האָבּן נישט שׁוֹמר די מצות אוּן די חוקים אוּן די משפטים וואָס דוּ האָסט צוה דײַן עֶבֶד משהן. 8 זכר זיך, נָא, דאָס דבר וואָס דוּ האָסט צוה דײַן עֶבֶד משהן, אַזוי צו אמר: וועט איר מעל, וועל איך אײַך פוּץ צווישן די גּוֹיִם. 9 אָבּער אַז איר וועט אײַך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו מיר, אוּן זײַן שומר איבּער מײַנע מצות אוּן זיי עשׂה מעגן אײַערע נִדָּחִים [נדח] זײַן אין עק שָׁמַיִם, וועל איך פוּן דאָרטן זיי קבץ, אוּן וועל זיי ברענגען אין דעם מקוֹם וואָס איך האָבּ בחר צו מאכן שכן מײַן שֵׁם דאָרטן. 10 זיי זײַנען דאָך דײַנע עבדים אוּן דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס דוּ האָסט פדה מיט דײַן כוח גדול, אוּן מיט דײַן יָד חזקה. 11 נָא, אֲדֹנָי, זאָל דײַן אׄזֶן זײַן קשבת צו דער תפילה [זען
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE] פוּן דײַן עֶבֶד, אוּן צו דער תפילה פוּן דײַנע עבדים וואָס חפץ צו ירא דײַן שֵׁם, אוּן צלח [זען ישעיה 53:10], נָא, הַיּוֹם דײַן עֶבֶד, אוּן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אים רחמים בּײַ דעם איש הזה. אוּן איך בין געווען אַ משקה בּײַם מלך.

נחמ2

1 אוּן עס איז געווען אין חוֹדש ניסן, אין 20טן שָׁנָה פוּן מלך אַרתַחשַׁסתאָ, איז ווײַן געווען פאַר אים, אוּן איך האָבּ נשׂא דעם ווײַן, אוּן האָבּ עס נתן צו דעם מלך. אוּן איך בין קײן מאָל פריער נישט געווען רַע פאַר אים. 2 האָט דער מלך צו מיר אמר: מַדוּע איז דײַן פנים רעים, אַז חלה ביסטוּ נישט? דאָס איז נישט אַנדערש סײַדן אַ רֹעַ פוּן לֵב. האָבּ איך ירא געהאַט רבה מאֹד. 3 אוּן איך האָבּ אמר צום מלך: לעולם חיה המלך! מַדּוּע זאָל מײַן פנים נישט זײַן רעע, אַז די עִיר, דער בית קברות אבֹתַי [זען קבר פון משיח, ישעיה 53:9], איז חרב, אוּן אירע שְׁעָרִים זײַנען אכל פוּן אֵש? 4 האָט דער מלך צו מיר אמר: וואָס בקש דען? האָבּ איך פלל געווען צום אלוקי הַשָּׁמַיִם. 5 אוּן איך האָבּ אמר צום מלך: אויבּ דעם מלך איז טוב, אוּן אויבּ דײַן עֶבֶד איז יטב פאַר דיר, אַז דוּ זאָלסט מיך שלח קײן יהודה צו דער עִיר קברות אבֹתַי, אַז איך זאָל זי בנה. 6 האָט דער מלך צו מיר אמר, אוּן די שגל איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אצל [זען משלי 8:30] אים : עַד מָתַי וועט זײַן דײַן מהלך? אוּן ווען וועסטו זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7]? אוּן עס איז יטב פאַר דעם מלך, אוּן ער האָט מיך שלח, אַז איך האָבּ אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אַ זמן. 7 אוּן איך האָבּ אמר צום מלך: אויבּ דעם מלך איז טוב, זאָל מען מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] בריוו צו די פחוות [פחה] פוּן עבר הנהר, אַז זיי זאָלן מיך לאָזן עבר, בּיז איך וועל בוא קײן יהודה; 8 אוּן אַן אגרת צו אָסָף דעם שׂמֵר פרדס המלך, אַז ער זאָל מיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] עצים צו קרה פאר די שְׁעָרִים פוּן דער בּירה וואָס צום בּית, אוּן פאַר דער חומת העיר, אוּן פאַר דעם בּית, וואָס איך וועל בוא צו אים. אוּן דער מלך האָט מיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] לויט דער יד אלוקי הטובה אויף מיר. 9 אוּן איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו די פחוות [פחה] פוּן עבר הנהר, אוּן האָבּ זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] די אגרות המלך; אוּן דער מלך האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מיט מיר שׂרי חיל, אוּן פרשים. 10 האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] סַנבַלַט דער חוֹרוֹנִי, אוּן טוֹבִיָה דער עבד העמֹנִי, אוּן זיי האָט רעע אַ רעה גדֹלה וואָס אָדָם איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] בקש טוֹבה פאַר די בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. 11 אוּן איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קײן ירוּשָׁלַיִם, אוּן בין דאָרטן געווען 3 ימים. 12 אוּן איך בין קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] בּײַ לָיְלָה, איך אוּן אנשים מעט מיט מיר; אוּן איך האָבּ נישט נגד קײן אדם וואָס אלוקי האָט נתן אין מײַן לֵב צו עשׂה אין ירוּשָׁלַיִם; אוּן קײן בהמה האָבּ איך מיט מיר נישט געהאַט, אַחוץ די בהמה וואָס איך בין אויף איר רכב. 13 אוּן איך בין יצא דורך דעם שער גֵּיא בּײַ לָיְלָה, אוּן אַקעגן

דעם עין התנין, און צו דעם שער אשפת, און איך האָב שׂבר די חומות פון ירושָׁלַיִם וואָס זײַנען געווען פרץ, און אירע שְׁעָרים וואָס זײַנען געווען אכל פון אֵש. 14 און איך בין עבר צום שער עין, און צום ברכה המלך; אָבער עס איז נישט געווען מקום גענוג פאַר דער בהמה אונטער מיר צו עבר. 15 און איך בין עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] דורכן נחל אין דער לַיְלָה, און האָב שׂבר די חוֹמָה; און איך האָב זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] און בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום שער גֵּיא, און האָב זיך שוב. 16 און די סגנים [סגן] האָבן נישט ידע וווהין איך בין הלך, און וואָס איך עשׂה, וואָרעם די יִדן, און די כֹּהנים, און די חֹרים [חֹר], און די סגנים [סגן], און די יתר וואָס האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די מְלָאכָה, האָב איך עד-כן גאָרנישט נגד. 17 און איך האָב צו זיי אמר: איר ראה אין וואָס פאַר רָעָה מיר זײַנען, אַז ירושָׁלַיִם איז חרב, און אירע שְׁעָרים זײַנען יצת פון אֵש; הלך! און לאָמיר בנה די חוֹמָה פון ירושָׁלַיִם, אַז מיר זאָלן מער נישט זײַן צו חֶרְפָּה. 18 און איך האָב זיי נגד וועגן דער יָד אֱלֹקַי וואָס איז געווען טוֹבה אויף מיר, און אויך די דברים פון המלך וואָס ער האָט מיר אמר. האָבן זיי אמר: לאָמיר קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

]. און זיי האָבן חזק זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] צום טובה. 19 האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] סַנבלַט דער חוֹרוֹני, און טוֹבִיָה דער עֶבֶד העמוני, און גֶּשֶׁם דער ערבי, און זיי

האָבן לעג [זען תהלים 22:8; https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo] פון אונדז, און האָבן אונדז בזה [זען "בזה" ישעיה 53:3] געווען, און האָבן אמר: וואָס איז די דאָזיקע זאַך וואָס איר עשׂה? ווילט איר קעגן דעם מלך מרד? 20 האָב איך זיי שוב אַ דבר און האָב צו זיי אמר: אלוקי הַשָּׁמַיִם, ער וועט אונדז צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10], און מיר זײַנע עבדים וועלן קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און וועלן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

]; און איר האָט נישט קיין חלק און קיין צדקה און קיין זכרון אין ירושָׁלַיִם.

נחמ3

1 און אֶלְיָשִׁיב דער כֹּהן-גָּדוֹל און זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו׳ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] די כֹּהנים זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָבן בנה דעם שער הצֹאן; זיי האָבן אים קדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און עמד זײַנע דְּלָתוֹת; און ביז צום מגדל הַמֵּאָה האָבן זיי אים קדש, ביז צום מגדל חֲנַנְאֵל. 2 און לעבן אים האָבן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

] די אנשי יריחו׳. און לעבן דעם האָט בנה זַכּוּר בֶּן אִמרין. 3 און דעם שער הדגים האָבן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

] די בְּנֵי הַסְנָאָהן; זיי האָבן אים קרה, און עמד זײַנע דְּלָתוֹת, זײַנע מנעול, און זײַנע בָּרִיחַ. 4 און לעבן זיי האָט חזק מְרֵמוֹת בֶּן אוּרִיָה בֶּן הַקּוֹצן. און לעבן זיי האָט חזק משולָם בֶּן בֶּרֶכְיָה בֶּן משֵׁיזַבאֵל. און לעבן זיי האָט חזק צָדוֹק בֶּן

בּעֲנָאָן. 5 און לעבּן זיי האָבּן חזק די תּקוֹעִים; אָבּער זייערע אדירים [אדיר] האָבּן נישט בּוא זייער צואר אין דעם עבֹדה פּון זייער אדונים [אדון]. 6 און דעם שער הַיְשָׁנָה האָט חזק יוֹיָדָע בֶּן פסֵחן, און משוּלָם בֶּן בסוֹדְיָהן; זיי האָבּן אים קרה, און עמד זײַנע דְּלָתוֹת און זײַנע מנעול און זײַנע בָּרִיחַ. 7 און לעבּן זיי האָט חזק מלַטיָה דער גִבעוֹני, און יָדוֹן דער מרוֹנוֹתי, די אנשי גִבעוֹן און פּון מִצְפָּה, וואָס האָבּן געהערט צו דעם כִּסֵּא פּון דעם פחת פּון עבר הנהר. 8 און לעבּן דעם האָט חזק עוזיאֵל בֶּן חַרהַיָהן, פּון די צורפים [צרף]; און לעבּן אים האָט חזק חַנַנְיָה, אַ בֶּן רקח-מאַכער; און זיי האָבּן עזב ירושָׁלַיִם בּיז דער חוֹמָה הרחבה. 9 און לעבּן זיי האָט חזק רפיָה בֶּן חורן, שֹׂר פּון אַ האַלבער פלך פּון ירושָׁלַיִם. 10 און לעבּן זיי האָט חזק יְדָיָה בֶּן חרומַפן, אַקעגן זײַן בּית. און לעבּן אים האָט חזק חַטוּש בֶּן חשַבנְיָה. 11 אַ 2טן מדה האָט חזק מַלכִּיָה בֶּן חרימען, און חשוב בֶּן פחת-מוֹאָבן; אויך דעם מגדֹל תַּנּוּרִים. 12 און לעבּן דעם האָט חזק שַׁלוּם בֶּן הַלוֹחשן, שֹׂר פּון אַ האַלבער פלך פּון ירושָׁלַיִם, ער און זײַנע בָּנוֹת. 13 דעם שער גֵּיא האָט חזק חָנוּן, און די יושבי זָנוֹחַ; זיי האָבּן אים בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

], און עמד זײַנע דְּלָתוֹת, זײַנע מנעול, און זײַנע בָּרִיחַ; אויך 1000 אַמָּה פּון דער חוֹמָה בּיז דעם שער אשפֹּת. 14 און דעם שער אשפֹּת האָט חזק מַלכִּיָה בֶּן רֵכָבן, שֹׂר פּון דער פלך בּית-כֶּרֶם; ער האָט אים בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

], און עמד זײַנע דְּלָתוֹת, זײַנע מנעול, און זײַנע בָּרִיחַ. 15 און דעם שער עין האָט חזק שַׁלוּן בֶּן כּל חוֹזֶהן, שֹׂר פּון דער פלך פּון מִצְפָּה; ער האָט אים בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

], און עמד זײַנע דְּלָתוֹת, זײַנע מנעול, און זײַנע בָּרִיחַ; אויך די חוֹמָה פּון דעם ברכה פּון שלח בּײַם גַּן המלך, און בּיז די מעלות וואָס ירד פּון עִיר דוד. 16 נאָך אים האָט חזק נחֶמיָה בֶּן עַזבּוּקן, שֹׂר פּון אַ האַלבער פלך פּון בּית-צוּר, בּיז אַקעגן די קבר [זען "קבר" ישעיה 53:9] דוד, און בּיז דעם עשׂה ברכה, און בּיז צום בּית הגִיבּוֹרים. 17 נאָך אים האָבּן חזק די לוִיִּים, רחום בֶּן בּנין. לעבּן אים האָט חזק חשַבְיָה שֹׂר פּון אַ האַלבער פלך פּון קעִילָה, פאַר זײַן פלך. 18 נאָך אים האָבּן חזק זייערע אחים [זען "אחים" תּהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בּוים, שמואל ב 18:14], בּוַי בֶּן חֵנָדָד, שֹׂר פּון אַ האַלבער פלך פּון קעִילָה. 19 און לעבּן אים האָט חזק עֵזֶר בֶּן יֵשׁוּעַן [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=l6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm], שֹׂר הַמִּצְפָּה, אַ 2טן מדה, אַקעגן ווו מע עלה צום נשק בּײַם מקצע. 20 נאָך אים האָט חרה חזק בּרוּך בֶּן זַכַּיי, אַ 2טן מדה, פּון מקצע ביזן פּתח פּון בּית אֶלְיָשִׁיב, דעם כֹּהן-גָּדוֹל. 21 נאָך אים האָט חזק מרֵמוֹת בֶּן אוּרִיָה בֶּן הַקוֹצן, אַ 2טן מדה, פּון דעם פּתח פּון בּית אֶלְיָשִׁיב און ביזן תּכלית פּון בּית אֶלְיָשִׁיב. 22 און נאָך אים האָבּן חזק די כֹּהנים, די אנשי הכּכּר. 23 נאָך דעם האָבּן חזק בּנימין און חשוּב אַקעגן זייער בּית. נאָך דעם האָט חזק עַזַרְיָה בֶּן מַעֲשֵׂיָה בֶּן עַנַנְיָהן אצל [זען משלי 8:30] זײַן בּית. 24 נאָך אים האָט חזק בּנוּי בֶּן חֵנָדָד, אַ 2טן מדה, פּון בּית עַזַרְיָה ביזן מקצע, און ביזן פנה. 25 פלָל בֶּן עוּזַיי האָט פאַרריכט אַקעגן דעם מקצע, און דעם מגדֹל וואָס איז יצא פּון דעם בּית עליון פּון מלך וואָס בּײַם חָצֵר פּון דער מטרה. נאָך אים פּדָיָה בֶּן פּרעוֹשׁן. 26 און די נתינים זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין עוֹפֶל ביז קעגן דעם שער המים צו מזרח און דעם יצא מגדֹל. 27 נאָך אים האָבּן חזק די תּקוֹעִים אַ 2טן מדה, פּון אַקעגן דעם מגדֹל גדוֹל יצא און בּיז דער חוֹמָה פּון עוֹפֶל. 28 פּון על דעם שער הסוּסים האָבּן חזק די כֹּהנים, איטלעכער אַקעגן זײַן בּית. 29 נאָך דעם האָט חזק צָדוֹק בֶּן אִמֵּרן אַקעגן זײַן בּית. און נאָך אים האָט חזק שמַעיָה בֶּן שכַנְיָהן, דער שֹׂמֵר פּון מזרח-שער. 30 נאָך

אים האָט חזק חַנַנְיָה בֶּן שֶׁלֶמְיָהו, אוּן חנוּן דער 6טן זוּן פוּן צָלָפן, אַ 2טן מדה. נאָך אים האָט חזק משוּלָם בֶּן בֶּרֶכְיָהו, אַקעגן זײַן נשכה. 31 נאָך אים האָט חזק מַלכִּיָה, אַ בֶּן צרפי, בײַ דעם בית פוּן די נתינים אוּן די רֹכלים [רכל], אַקעגן דעם שער הַמִּפקָד, אוּן בײַ דער עֲלִיַּה פוּן פנה. 32 אוּן צווישן דער עֲלִיַּה פוּן פִּנָּה אוּן דעם שער צאָן האָבן חזק די צֹרְפִים אוּן די רֹכלים [רכל]. [4:1]33 אוּן עס איז געווען, ווי סַנבלַט האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז מיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

] די חוֹמָה, אַזוי האָט אים חרה, אוּן ער האָט כעס רבה; אוּן ער האָט לעג [זען תהלים 22:8] פוּן די יִדן. [4:2]34 אוּן ער האָט אמר פאַר זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] אוּן דעם חיל פוּן שוֹמרוֹן, אוּן האָט אמר: וואָס עשׂה די דאָזיקע יִדן אמלל? וועט מען זיי דען עזב? וועלן זיי דען קרבנות זבח? וועלן זיי עס כלה אין אַ טאָג? וועלן זיי חיה די אבנים פוּן די ערמות [ערמה] עפר, אַז זיי זײַנען שׂרף? [4:3]35 אוּן טוֹבִיָה דער עַמוֹני איז געווען אצל [זען "אצל"" משלי 8:30] אים, אוּן האָט אמר: אַפילו אַז זיי בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

] שוין יאָ, ווען אַ שוּעָל זאָל עלה, וועט ער פרץ זייער חוֹמָה אבנים. [4:4]36 שמע, אלוקינו, ווי מיר זײַנען געוואָרן בוזה, אוּן שוב אום זייער חרפה אויף זייער קאָפּ, אוּן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיי צו בזה אין אֶרֶץ פוּן שְׁבִי; [4:5]37 אוּן זאָלסט נישט כסה זייער עון, אוּן זייער חטא זאָל נישט מחה ווערן פוּן פאַר דיר, וואָרעם זיי האָבן דיך כעס פאַר די בונים [זען תהלים 118:22]. [4:6]38 אַזוי האָבן מיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

] די חוֹמָה; אוּן די כֹּל החוֹמָה איז נקשר [קשר] געוואָרן בײַ איר חצי; וואָרעם הָעָם האָט געהאַט לב צו עשׂה.

נחמ4

[4:7]1 אוּן עס איז געווען, אי סַנבלַט, אוּן טוֹבִיָה, אוּן די ערבים [ערבי], אוּן די עַמוֹנים, אוּן די אַשדוֹדים, האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז די חומות פוּן ירושָׁלַיִם ווערן עלה ארוכה, אַז די פרץ האָבן חלל צו נסתם [סתם] צו ווערן, האָט זיי חרה מאֹד. [4:8]2 אוּן זיי האָבן קשר כֹּל יחדו, צו בוא צו לחם אויף ירושָׁלַיִם, אוּן צו עשׂה תועה פאַר עס. [4:9]3 האָבן מיר פלל געווען צו אלוקינו, אוּן מיר האָבן עמד משמר אַקעגן זיי יומם ולילה, מפּניהם. [4:10]4 אוּן יהודה האָט אמר: דער כוח פוּן די סבל איז כשל, אוּן עפר איז דאָ רבה, אוּן מיר יכל נישט צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

] די חוֹמָה. [4:11]5 אוּן צרינו האָבן אמר: זאָלן זיי נישט ידע אוּן נישט ראה, בײַ מיר וועלן בוא צווישן זיי, אוּן וועלן זיי הרג, אוּן שבת די מְלָאכָה. [4:12] 6 אוּן עס איז געווען, אַז די יִדן וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אצל [זען "אצל" משלי 8:30] זיי, זײַנען צו אונדז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] האָבן זיי אונדז 10 מאָל אמר: פוּן כֹּל המקֹמות וואס איר שוב, זיי זענען אויף אונדז. [4:13]7 האָב איך עמד תחתיות צו דעם מקוֹם אחר דער חוֹמָה, אין די צחיחים, איך האָב עמד הָעָם לויט משפחות, מיט זייערע חֲרָבוֹת, זייערע רמח, אוּן זייערע קשת. [4:14]8 אוּן איך האָב זיך ראה, אוּן בין קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אוּן

האָבּ אמר צו די חֹרים [חר], און צו די סגנים [סגן], און צו דעם יתר העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: איר זאָלט נישט ירא האָבן פאַר זיי; זכר אײַך אָן אֲדֹנָי, דעם גדול און דעם נורא, און לחם פאַר אײַערע

אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], אײַערע בָּנִים און אײַערע בָּנוֹת, אײַערע נָשִׁים, און אײַערע בּתִּים. [4:15]9 און עס איז געווען, ווי אויבינו האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז עס איז נודע [ידע] צו אונדז, און האלוקים האָט פרר זייער עצה, אַזוי האָבּן מיר זיך כֻּלָּנוּ שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו דער חוֹמָה, איטלעכער צו זײַן מְלָאכָה. [4:16]10 און עס איז געווען פון היום ההוא אָן, האָבּן חצי פון מײַנע נערים עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די מְלָאכָה, און חצי פון זיי האָבּן חזק די רֹמָח, די מגנים און די קשתות, און די שריון; און די שׂרים זײַנען געווען הינטער דעם כֹּל בּית יהודה, [4:17]11 וואָס זענען די בונים [זען תהלים 118:22] אויף די חוֹמָה. און די נשׂא [זען ישעיה 53:4] אויף סבל [זען ישעיה 53:4] האָבּן מיט יָד אחד זייערער עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די מְלָאכָה, און איינע האָט חזק דעם שֶׁלַח. [4:18]12 און די בונים [זען תהלים 118:22] זײַנען געווען אסר איטלעכער מיט זײַן חֶרֶב [זען אפס' 6:17;

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=9uPqLWJiJ3I
https://www.youtube.com/watch?v=1sQIJzXczDU
https://www.youtube.com/watch?v=OkStbWVv0Jc
https://www.youtube.com/watch?v=FlL9GpT0Ua4
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I

] אויף זײַנע מָתְנַיִם, און אַזוי האָבּן זיי בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

]; און אַ שופר-תקע [זען https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw] איז געווען אצל [זען משלי 8:30] מיר. [4:19]13 און איך האָבּ אמר צו די חֹרים [חר], און צו די סגנים [סגן], און צו דעם יתר עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: די מְלָאכָה איז רבה און רחב, און מיר זײַנען נפרד אויף דער חוֹמָה, רחק איינער פון אַנדערן. [4:20]14 אין דעם מקוֹם וואָס איר וועט שמע דעם קוֹל השופר, אַהין זאָלט איר זיך קבץ צו אונדז; אלוקינו וועט לחם פאַר אונדז. [4:21]15 אַזוי האָבּן מיר עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די מְלָאכָה; און אַ חצי פון זיי האָבּן חזק די רֹמַח פון עלה פון שחר ביז די יצא כּוֹכָבים [זען "כּוֹכָבים" במדבר 24:17]. [4:22]16 איך האָבּ אויך אמר אין יענער עת צו הָעָם: זאָל איש מיט זײַן נער לון אין ירושָׁלַיִם, כּדי זיי זאָלן אונדז זײַן בּײַ לֵיְלָה פאַר אַ משמר, און בּײַ יוֹם פאַר מְלָאכָה. [4:23]17 און נישט איך, אָדער מײַנע אחים [זען "אחים" תהלים

(22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] און מײַנע נערים און די אנשי המשמר וואָס אחר מיר, קיינער האָבּן מיר נישט פשט בגדינו; אַפילו צום מַיִם איז איטלעכער מיט זײַן שֶׁלַח.

נחמ5

1 און עס איז געווען אַ זעקה גדולה פון הָעָם און זייערע נָשִׁים אויף זייערע יִדישע אחים [זען "אחים" תהלים

(22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 2 און עס זײַנען געווען אַזעלכע וואָס האָבּן אמר: מיר מיט אונדזערע בָּנִים און אונדזערע בָּנוֹת זײַנען רבים [זען ישעיה 53:11]; טאָ לאָמיר לקח דגן, כּדי מיר זאָלן אכל און חיה. 3 און געווען אַזעלכע וואָס האָבּן אמר: שׂדֹתֵינו [שׂדה] און אונדזערע כּרמים און אונדזערע בּתִּים ערב מיר; לאָמיר לקח דגן, פון וועגן דעם רָעָב. 4 און געווען אַזעלכע וואָס האָבּן אמר: מיר האָבּן לוה כֶּסֶף פאַר דעם מדה

המלך אויף שׂדֹתֵינו [שׂדה] און אונדזערע כּרמים. 5 און אַצונד, אונדזער בשׂר איז דאָך אַזוי ווי דאָס בשׂר פון אחֵינו

[זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22, **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], אונדזערע בָּנִים אַזוי ווי זייערע בָּנִים, און הנה מוזן מיר כבש אונדזערע בָּנִים און אונדזערע בָּנוֹת פאַר עבדים, און טייל פון אונדזערע בָּנוֹת זײַנען שוין כבש, און עס איז נישט צו אֵל יָדֵנו, און שׂדֹתֵינו און כּרמֵינו געהערן צו אַנדערע. 6 האָט מיך חרה מְאֹד ווי איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] זייער זעקה און די דאָזיקע דברים. 7 און מײַן לֵב האָט זיך מָלַךְ אין מיר, און איך האָב זיך ריב מיט די חֹרים [חר] און מיט די סגנים [סגן], און איך האָב צו זיי אמר: אויף מַשָּׂא נשׂא איר איש אחיו? און איך האָב נתן אַקעגן זיי אַ קהלה גדולה. 8 און איך האָב צו זיי אמר: מיר האָבן קנה [זען "קנה" משלי 8:22;

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] אונדזערע יידישע אחים [זען "אחים" תהלים

(22)23-(16)17:22, **http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] וואָס זײַנען מכר געווען צו גוים, ווי ווייט מיר האָבן געקענט, און איר ווילט גאָר מכר אײַערע אחים, און זיי זאָלן זיך מכר צו אונדז? האָבן זיי חרש און נישט מצא קיין דברים. 9 און איך האָב אמר: נישט טוֹב איז די זאַך וואָס איר עשׂה; דאַרפט איר נישט הלך אין יראה פאַר אלוקינו, אויס חרפה פאַר די גוים אונדזערע פײַנט? 10 איך אויך, מײַנע אחים און מײַנע נערים, האָבן זיי נשה כֶּסֶף און דגן. לאָמיר, נָא, עזב דעם דאָזיקן מַשָּׂא. 11 שוב זיי, נָא, הַיּוֹם זייערע שׂדֹת, זייערע כּרמים, זייערע זַיִת, און זייערע בּתּים, און די מאת הַכֶּסֶף, און די דגן, דעם ווײַן, און דאָס יצהר, וואָס איר נשׂה פון זיי. 12 האָבן זיי אמר: מיר וועלן שוב, און מיר וועלן פון זיי נישט בקש; מיר וועלן אַזוי עשׂה ווי דו אמר. האָב איך קרא די כֹּהנים, און איך האָב זיי שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כְּהֻנה פון משיח שׂר; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] צו עשׂה אַזוי ווי דער דאָזיקער דבר. 13 אויך האָב איך נער מײַן חצן, און האָב אמר: אַזוי זאָל האלוקים נער כָּל הַאיש וואָס וועט נישט מקיים זײַן דעם דאָזיקן דבר, פון זײַן בית, און פון זײַן יגיע, און אַזוי זאָל ער זײַן נער און ריק. און די כּל הקהל האָט אמר: אָמֵן! און זיי האָבן הלל ה'. און הָעָם האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי דער דאָזיקער דבר. 14 אויך האָב איך און מײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], פון דעם יוֹם אָן וואָס מע האָט מיר צוה צו זײַן זייער פחה אין אֶרֶץ יהודה, פון דעם 20טן שָׁנָה און ביזן 32טן שָׁנָה פון דעם מלך אַרתַחשַׁסתאָ, 12 שנים, נישט אכל די לֶחֶם הפחה. 15 און די פּחות הראשׁנים וואָס פריער פון מיר האָבן כבד אויפן הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און זיי האָבן לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון זיי פאַר לֶחֶם און ווײַן, אַחוץ 40 שקָלים כֶּסֶף; אויך האָבן זייערע נערים שלט איבער הָעָם. אָבער איך האָב נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי, פון יראת אלוקים [זען

https://www.youtube.com/watch?v=T6bZGzVLk0s]. 16 און אויך בײַ דער מְלָאכָה פון דער דאָזיקער חוֹמָה האָב איך זיך חזק, הגם קיין שָׂדֶה האָבן מיר נישט קנה [זען "קנה" משלי 8:22;

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc]; און אַלע מײַנע נערים זײַנען געווען קבץ דאָרטן בײַ דער מְלָאכָה. 17 און די יִדן, און די סגנים [סגן], 150 איש, און די וואָס זײַנען צו אונדז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון די גוֹים וואָס אַרום אונדז, זײַנען געווען בײַ מײַן שלחן. 18 און וואָס איז עשׂה געוואָרן פאַר יוֹם אחד, איז געווען: 1 שור, 6 ברר צאָן; אויך צפור זײַנען עשׂה געוואָרן בײַ מיר; און אַלע 10 טעג כּל ווײַן להרבה. און נישט געקוקט זֶה האָב איך נישט בקש די לֶחֶם פון אַ פחה, ווײַל דער עבֹדה איז געווען כבד אויף דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 19 זכר מיר [זען https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4 https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI], אֱלֹקַי, צום טובה אַלע וואָס איך האָב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פאַר דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי].

נחמ6

1 און עס איז געווען, ווי סַנבלַט, און טוֹבִיָה, און גֶשֶׁם דער ערבי, און אונדזערע יתר אויבֵיהוּ האָבן שמע אַז איך האָב

בנה די חוֹמָה, און קיין פֶּרֶץ איז נישט יתר אין איר, הגם ביז יענער צײַט האָב איך נאָך נישט געהאַט עמד דְּלָתוֹת אין די שְׁעָרִים 2 האָט סַנבלַט און גֶשֶׁם שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו מיר, אַזוי צו אמר: הלך, און לאָמיר זיך יעד יחדו אין כפרים אין בקעה אוֹנוֹ. און זיי האָבן חשב מיר צו עשׂה רָעָה. 3 האָב איך צו זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים, אַזוי צו אמר: אַ מְלָאכָה גדולה עשׂה איך, און איך יכל נישט ירד; למה זאָל די מְלָאכָה שבת, אַז איך וועל זי רפה, און ירד צו אײַך? 4 און זיי האָבן צו מיר שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַזוי ווי די דאָזיקע דבר 4 מאָל, און איך האָב זיי שוב אַזוי ווי די דאָזיקע דבר. 5 האָט סַנבלַט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו מיר אַזוי ווי די דאָזיקע דבר אַ 5טן מאָל זײַן נער מיט אַ פתח אגרת אין זײַן יָד, 6 וואָס דעריין איז געווען כתב: צווישן די גוֹיִם נשמע זיך, און גַשמו אמר, אַז דו און די יִדן חשב צו מרד, דעריבער דו בנה די חוֹמָה, און דו ווילסט ווערן בײַ זיי פאַר אַ מלך, לויט די דאָזיקע דבר. 7 און אויך האָסטו עמד נביאים צו קרא וועגן דיר אין ירושָׁלַיִם, אַזוי צו אמר: אַ מלך איז דאָ אין יהודה. און אַצונד וועט דער מלך אַזעלכע דברים שמע. אַצונד הלך און לאָמיר יעץ [זען ישעיה 9:5

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

] יחדו. 8 האָב איך צו אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], אַזוי צו אמר: אַזעלכע זאַכן ווי דו אמר זײַנען נישט געשען, אָבער פון דײַן לֵב דו בדא זיי. 9 וואָרעם זיי אַלע האָבן אונדז געוואָלט ירא, אַזוי צו אמר: זייערע ידים וועלן רפה ווערן פון דער מְלָאכָה, און זי וועט נישט עשׂה ווערן. און אַצונד, ה', חזק מיינע ידים. 10 און איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין בית פון שמַעיָה בֶּן דלָיָהו בֶּן מהֵיטַבאֵלן, וואָס האָט זיך עצר; און ער האָט אמר: לאָמיר זיך יעד אין בית האלוקים, אינעווייניק אין הֵיכל, און לאָמיר סגר די דְּלָתוֹת פון הֵיכל, וואָרעם זיי וועלן בוא דיך צו הרג, און בײַ לֵילָה וועלן זיי בוא דיך צו הרג. 11 האָב איך אמר: זאָל כָּמוֹני [זען דברים 18:15] איש ווי איך ברח? און ווער כָּמוֹני [זען דברים 18:15] קען בוא אין הֵיכל, און חיה? איך וועל נישט בוא. 12 און איך האָב נכר, אַז נישט אלוקים האָט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], אָבער ער האָט דבר די נבואה וועגן מיר, ווײַל טוֹבִיָה און סַנבלַט האָבן אים שׂכר [זען זכריה 11:12]. 13 ער איז דערפאַר געווען שׂכר, כדי איך זאָל ירא, און איך זאָל עשׂה אַזוי, און מיך חטא, און דאָס וועט זיי זײַן פאַר שֶׁם-רָע כדי זיי זאָלן מיך קענען חרף. 14 זכר, אלוקי, טוֹבִיָהו, און סַנבלַטן לויט די דאָזיקע מעשים זײַנע, און אויך נוֹעַדיָה דער נביאה, און די יתר נביאים וואָס האָבן מיך געוואָלט ירא. 15 און די חוֹמָה איז שלם געוואָרן אין 25טן טאָג אֱלוּל, אין 52 טעג [זען דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

]. 16 און עס איז געווען, ווי כּל אויבינוּ האָבן שמע, האָבן כּל הַגוֹיִם וואָס אַרום אונדז ראה, און זיי זײַנען נפל מאֹד בײַ זיך אין די אויגן, וואָרעם זיי האָבן ידע אַז פון אלוקינו איז עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] געוואָרן די דאָזיקע מְלָאכָה. 17 אויך האָבן אין יענע טעג די חֹרים [חר] פון יהודה מרבים בריוו הלך צו טוֹבִיָהו, און פון טוֹבִיָה זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו זיי. 18 וואָרעם רבים [זען "רבים" ישעיה 53:11] אין יהודה זײַנען געווען בעלי שבועה צו אים, וואָרעם ער איז געווען דער חתן פון שכַנְיָה בֶּן אָרַחן, און בְּנוֹ יהוֹחָנָן האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] בַּת משולָם בֶּן בֶּרֶכיָהו. 19 אויך פלעגן זיי אמר פאַר מיר זײַנע טובות, און מײַנע דברים פלעגן זיי יצא צו אים. כדי מיך ירא האָט טוֹבִיָה שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] די אגרות.

נחמ7

1 און עס איז געווען, ווי די חוֹמָה איז געווען בנה [זען דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

], אַזוי האָב איך עמד די דְּלָתוֹת, און די שוערים און די משוררים און די לוִיִים זײַנען פקד געוואָרן. 2 און איך האָב צוה אחי חַנָנִיָה דעם שַׂר פון דער בירה איבער ירושָׁלַיִם; וואָרעם ער איז געווען אַן איש אמת [זען איש

אמת

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U], און ירא האלוקים מרבים. 3 און איך האָבּ זיי אמר: די שְׁעָרִים פון ירושָׁלַיִם זאָלן נישט פּתח ווערן ביז די שמש ווערט חמם, און ווען זיי זענען עמד, זאָלן זיי גוף די דְּלָתוֹת; און אחז זיי; און מע זאָל עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] משמרות פון די יושבי ירושָׁלַיִם, איש אויף זײַן משמר, און איש אַקעגן זײַן בּית. 4 און די עִיר איז געווען רחב ידים און גָּדוֹלה, און הָעָם דערין מעט, און קיין בּתּים זײַנען נישט געווען בנה [זען "בנה" דניאל 9:25

https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
]. 5 און אֶלֹקֵי האָט נתן אין מײַן לֵב, און איך האָבּ קבץ די חֹרים [חר], און די סגנים [סגן], און הָעָם, זיך צו יחש לויטן יחוס [זען "יחוס" פון משיח בן דוד מתי 1:1

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

], און איך האָבּ מצא דעם יחוס-ספר פון די וואָס זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] בראשונה, און איך האָבּ מצא כתב דערין: 6 דאָס זײַנען בְּנֵי-המדינה וואָס זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון די גלות-שבי וואָס נבוכַדנֶצַר מלך בבל האָט גלה, און זיי האָבּן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירושָׁלַיִם און קיין יהודה, איש צו זײַן עִיר; 7 די וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] מיט זרובבלן, יֵשוּעַן [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm], נחֶמיָהו, עַזַריָהו, רַעַמיָהו, נַחמָנין, מָרדֹכַין, בלשָׁנען, מִספֶּרתו, בגוַין, נחומען, בעֲנָהו. די מִספַּר פון די אנשי עַם יִשׂרָאֵל: 8 בְּנֵי-פרעוֹש, 2,172. 9 בְּנֵי-שפטיָה, 372. 10 בְּנֵי-ארח, 652. 11 בְּנֵי-פחת-מוֹאָב, פון בְּנֵי-יֵשוּעַ [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm] און יוֹאָב, 2,818. 12 בְּנֵי-עֵילָם, 1,254. 13 בְּנֵי-זַתוּא, 845. 14

בְּנֵי-זַכַּי, 760. 15 בְּנֵי-בָּנוּי, 648. 16 בְּנֵי-בבי, 628. 17 בְּנֵי-עַזְגָּד, 2,322. 18 בְּנֵי-אַדוֹנִיקָם, 667. 19 בְּנֵי-בִגְוַי, 2067. 20 בְּנֵי-עָדִין, 655. 21 בְּנֵי-אָטֵר, פּוּן חִזְקִיָּהוּ, 98. 22 בְּנֵי-חָשׁוּם, 328. 23 בְּנֵי-בֵצַי, 324. 24 בְּנֵי-חָרִיף, 112. 25 בְּנֵי-גִבְעוֹן,

95. 26 די אנשי בית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1; https://www.youtube.com/watch?v=ADP4hl_B0wc] אוּן נטוֹפה, 188. 27 די אנשי עַנָּתוֹת, 128. 28 די אנשי בית-עַזְמָוֶת, 42. 29 די אנשי קִרְיַת-יְעָרִים, כְּפִירָה, אוּן בְּאֵרוֹת, 743. 30 די אנשי רָמָה אוּן גֶּבַע, 621. 31 די אנשי מִכְמָס, 122. 32 די אנשי בית אֵ-ל, אוּן עַי, 123. 33 די אנשי נבו אחר, 52. 34 בְּנֵי-עֵילָם אחר, 1,254. 35 בְּנֵי-חָרִם, 320. 36 בְּנֵי-יִרִיחוֹ, 345. 37 בְּנֵי-לוֹד, חָדִיד, אוּן אוֹנוֹ, 721. 38 בְּנֵי-סְנָאָהּוּן, 3,930. 39 די כֹּהֲנִים: בְּנֵי-יְדַעְיָה, פּוּן דעם בית יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm], 973. 40 בְּנֵי-אִמֵּר, 1,052. 41 בְּנֵי-פַשְׁחוּר, 1,247. 42 בְּנֵי-חָרִם, 1,017. 43 די לְוִיִּים: בְּנֵי-יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm], פּוּן קַדְמִיאֵל, פּוּן בְּנֵי-הוֹדָוָה, 74. 44 די מְשֹׁרְרִים: בְּנֵי-אָסָף, 148. 45 די טויערלייט: בְּנֵי-שַׁלּוּם, בְּנֵי-אָטֵר, בְּנֵי-טַלְמוֹן, די בְּנֵי עַקּוּב, בְּנֵי-חֲטִיטָא, בְּנֵי-שׁוֹבִי 138. 46 די נתינים: בְּנֵי-צִיחָא, בְּנֵי-חֲשׁוּפָא, בְּנֵי-טַבְּעוֹת: 47 בְּנֵי-קֵירוֹס, בְּנֵי-סִיעָא, בְּנֵי-פָּדוֹן; 48 בְּנֵי-לְבָנָה, בְּנֵי-חֲגָבָה, בְּנֵי-שַׁלְמַי; 49 בְּנֵי-חָנָן, בְּנֵי-גִדֵּל, בְּנֵי-גַחַר; 50 בְּנֵי-רְאָיָה, בְּנֵי-רְצִין, בְּנֵי-נְקוֹדָא; 51 בְּנֵי-גַזָּם, בְּנֵי-עֻזָּא, בְּנֵי-פָּסֵחַ; 52 בְּנֵי-בֵסַי, בְּנֵי-מְעוּנִים, בְּנֵי-נְפִישְׁסִים; 53 בְּנֵי-בַבּוּק, בְּנֵי-חֲקוּפָא, די בְּנֵי חַרְחוּר; 54 בְּנֵי-בַצְלִית, בְּנֵי-מְחִידָא, די בְּנֵי חַרְשָׁאַ; 55 בְּנֵי-בַרְקוֹס, בְּנֵי-סִיסְרָא, בְּנֵי-תֶמַח; 56 בְּנֵי-נְצִיחַ, בְּנֵי-חֲטִיפָא. 57 בְּנֵי-עַבְדִים פּוּן שְׁלֹמֹה : בְּנֵי-סוֹטַי, בְּנֵי-סוֹפֶרֶת, בְּנֵי-פְרִידָא; 58 בְּנֵי-יַעֲלָא, בְּנֵי-דַרְקוֹן, בְּנֵי-גִדֵּל; 59 בְּנֵי-שְׁפַטְיָה, בְּנֵי-חַטִּיל, בְּנֵי-פוֹכֶרֶת-הַצְּבִיִּים, בְּנֵי-אָמוֹן. 60 כֹּל נתינים אוּן בְּנֵי-עַבְדִים פּוּן שְׁלֹמֹה: 392. 61 אוּן דָאָס זַיינען די וואָס זַיינען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פּוּן תֵּל-מֶלַח, תֵּל-חַרְשָׁא, כְּרוּב, אַדּוֹן, אוּן אִמֵּר, אוּן הָאָבֶן נִישְׁט יְכֹל נֶגֶד זַייער בית אבות אוּן זַייער זֶרַע, אוּיב זַיי זַיינען פּוּן יִשְׂרָאֵל: 62 בְּנֵי-דְלָיָה, בְּנֵי-טוֹבִיָּה, בְּנֵי-נְקוֹדָא 642. 63 אוּן פּוּן די כֹּהֲנִים: בְּנֵי-חֲבַיָּה, בְּנֵי-הַקּוֹץ, די בְּנֵי בַרְזִלַּיִ וואָס הָאָט לְקַח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אַן אִשָּׁה פּוּן די בָּנוֹת פּוּן בַּרְזִלַּיִ פּוּן גִּלְעָד, אוּן אִיז קְרָא געוואָרן אויף זַייער שֵׁם. 64 די דאָזיקע הָאָבֶן בקש זַייער יחוס-בְּרִיוּוֹ [זען"יחוס" פון משיח בן דוד מתי 1:1

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

], און ער איז נישט מצא געוואָרן, און זיי זײַנען געהאַלטן געוואָרן פאַר גאל פון דער כהונה [זען
https://www.youtube.com/watch?v=zAQSMO7di-Y
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg]. 65 און דער תִּרשָׁתאָ האָט זיי אמר, אַז זיי זאָלן נישט אכל פון דעם קֹדש הקדשים, ביז אַ כֹהן וועט עמד מיט אורים-ותומים. 66 די כּל הקהל [זען
https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws
https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips
https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs
https://www.youtube.com/watch?v=2IUhSZ0CcsM
https://www.youtube.com/watch?v=HD30p1CmojU
https://www.youtube.com/watch?v=hDtu1kqeb1o
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4] אין אחד [זען
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc] איז געווען 42,360; 67 אַחוץ זייערע עבדים און זייערע אמהות; די דאָזיקע זײַנען געווען 7,337. און זיי האָבן געהאַט משֹׁררים און משֹׁררות 245. 68 זייערע סוּסים זײַנען געווען 736; זייערע חמורים, 245; 69 גְּמַלִּים 435; חמֹרים [זען חֲמוֹר פון משיח, זכריה 9:9, משיחס נכנס לירושלים, זען מתי 21:1; מרקוס 11:1; לוקס 19:28; יוחנן 12:12
http://haktuvim.co.il/en/study/Matt.21
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E], 6,720. 70 און טייל פון צווישן די ראשי האבות האָבן נתן פאַר דער מְלָאכָה. דער תִּרשָׁתאָ האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאַר דעם אוֹצר, זָהָב 1000 דַרכמוֹנים, מזרקות 50, כתנות [זען יוחנן 19:23] פאַר די כֹהנים 530. 71 און טייל פון די ראשי האבות האָבן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאַר דעם אוֹצר פון דער מְלָאכָה, זָהָב 20,000 דרכמוֹנים, און כֶּסֶף 2,200 מָנֶה. 72 און וואָס דאָס שארית עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] איז געווען: זָהָב, 20,000 דַרכמוֹנים, און כֶּסֶף 2,000 מָנֶה, און כתנות [זען יוחנן 19:23] פאַר די כֹהנים 67. 73 און די כֹהנים און די לִוִּים, און די טוערליַיט, און די משֹׁררים, און טייל פון הָעָם, און די נתינים, און כּל יִשְׂרָאֵל, האָבן זיך ישב אין זייערע ערים. און אַז דער 7טן חוֹדש איז נגע [זען "נגע" ישעיה 53:4] און די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל זײַנען געווען אין זייערע ערים.

נחמ8

1 האָט זיך דאָס כּל הָעָם אסף אַזוי ווי איש אחד [זען
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s] אויף דעם רחוב וואָס פאַר דעם שער מים, און זיי האָבן אמר צו עזרא דעם סֹפֵר [זען https://www.youtube.com/watch?v=tqxQYtQq5s8
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=4mByoISu0w8], צו ברענגען דאָס סֶפֶר תורת-משה וואָס ה' האָט צוה יִשְׂרָאֵל [זען https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M]. 2 און עזרא דער כֹהן האָט געבראַכט די תוֹרה פאַר דער קהל, איש און אשה, און אַלע וואָס האָבן מֵבין לשְׁמֹעַ, אין 1טן טאג 7טן חוֹדש [זען רֹאש הַשָּׁנָה
https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw
http://www.afii.org/ojbible/1227.pdf

http://www.afii.org/ojmahzor.html
http://orthodoxjewishbible.blogspot.com/p/mevaser-tov.html
http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorB.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorC.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorD.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorE.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorF.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorG.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorH.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzori.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorJ.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorK.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorL.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorM.pdf

]. 3 און ער האָט דערפון קרא פאַר דעם רחוב וואָס פאַר דעם שער מים פון האוֹר ביז מחצית היום, פאַר די אנשים
און די נָשִים, און די וואָס האָבן פאַרשטאַנען; און די אוזני כל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי] זײַנען געווען צו דעם סֵפֶר תּוֹרה. 4 און עזרא דער סֹפר [זען
https://www.youtube.com/watch?v=tqxQYtQq5s8
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=4mByoISu0w8] איז עמד! אַ מגדל עץ וואָס מע האָט עשׂה פאַר דער
דבר, און אצל [זען משלי 8:30] אים איז עמד מַתתיָה, און שֶׁמַע און עֲנָיָה, און אוּרִיָה, און חִלקִיָה, און מַעֲשֵׂיָה, אויף
זײַן ימין [זען תהלים 110:1]; און פון זײַן שׂמֹאל, פְּדָיָה, און מישָׁאֵל, און מַלכִּיָה, און חָשום, און חַשבַּדָנָה, זכַרִיָה,
משוּלָם. 5 און עזרא האָט פתח דאָס סֵפֶר פאַר די אויגן פון כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי], וואָרעם ער איז געווען איבּער כּל העם; און ווי ער האָט פתח, האָט דאָס כּל הָעָם זיך עמד. 6 און עזרא
האָט אמר ברך ה' האלוקים הגדול, און דאָס כּל הָעָם האָט ענה: אָמֵן! אָמֵן! מיט אויפגעהויבּענע ידים [זען "יד"
תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און זיי האָבן זיך קדד און זיך
שחה צו ה' מיטן אפים ארצה. 7 און יֵשוּע [זען זכריה 6:11-12
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo
http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm], און בָּנִי, און שֵׁרֵבִיָה, יָמִין, עַקוּב, שַׁבּתַי, הוֹדִיָה, מַעֲשֵׂיָה,
קליטָא, עַזַרִיָה, יוֹזָבד, חָנָן, פּלאָיָה, די לוִיִים מבינים דעם עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]
צו תּוֹרה, און הָעָם איז ביי זייער עמד! זייער מקוֹם. 8 און זיי האָבן קרא פון דער ספר תורת האלוקים, מאכן עס
קלאָר, און שׂוּם שֵׂכֶל [טייטש] אזוי אז זיי קען פאַרשטיין [בין] דאָס מקרא. 9 און נחֶמיָה, דאָס איז דער תִּרשָׁתאָ,
און עזרא דער כֹּהן, דער סֹפֵר, און די לוִיִים המבינים הָעָם, האָבן אמר צום כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי]: היוֹם איז קוֹדֶש צו ה' אֱלֹקֵיכֶם; איר זאָלט נישט אבל און נישט בכה. וואָרעם דאָס כּל הָעָם
האָט בכה, אַז זיי האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דברי תּוֹרה. 10 און ער האָט צו זיי אמר: הלך אכל
[זען "אכל" בראשית 2:17; מתי 25:46; יחונן 3:3] משמן, און שתה ממתקים, און שלח מנה צו דעם וואָס בּיַי אים איז
נישט כּון, וואָרעם דער יוֹם איז קוֹדֶש צו אדוֹנינו; און איר זאָלט אײַך נישט עצב, וואָרעם די חדוה ה' איז אײַער מעוז.
11 און די לוִיִים האָבן חשה דאָס כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַזוי צו אמר:
זײַט שטיל, וואָרעם דער יוֹם איז קוֹדֶש, און איר זאָלט אײַך נישט עצב. 12 און דאָס כּל הָעָם איז הלך צו אכל און צו
שתה, און זיך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מנה, און עשׂה אַ שמחה גדולה, וואָרעם זיי האָבן פאַרשטאַנען די דברים
וואָס האָט שוין געמאכט באקאנט צו זיי. 13 און אויפן 2טן טאָג האָבן זיך אסף די ראשי האבות פון כּל העם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], די כֹּהנים, און די לוִיִים, צו עזרא דעם סֹפֵר [זען

https://www.youtube.com/watch?v=tqxQYtQq5s8
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=4mByoISu0w8], כדי זיך צו שׂכל אין די דברים פון דער תּוֹרה. 14 און זיי האָבן מצא כתב אין דער תּוֹרה וואָס ה' האָט צוה דורך משהן, אַז די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל זאָלן ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין סוכות אין דעם חג פון 7טן חוֹדש; 15 און אַז זיי זאָלן באַקאַנט מאכן און עבר קול אין אַלע זייערע ערים, און אין ירושָׁלַיִם, אַזוי צו אמר: יצא אין די הַר, און ברענגען עלה זַית, און עלה עץ שֶׁמֶן, און עלה הדס, און עלה תמר און עלה עץ עבות, צו עשׂה סוכות אַזוי ווי עס שטייט כתב [זען יוחנן 7:2]. 16 איז הָעָם יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און זיי האָבן געבראַכט, און האָבן עשׂה סוכות איטלעכער אויף זײַן גג, און אין זייערע חצרות [חָצֵר], און אין די חצרות [חָצֵר] פון בית האלוקים, און אויף דעם רחוב פון שער מים, און אויף דעם רחוב פון שער אפרים. 17 און די כּל קהל וואָס האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון שְׁבִי האָט עשׂה סוכות, און זיי זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין סוכות; וואָרעם די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל האָבן אַזוי נישט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פון די יְמֵי יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm] בֶּן נון [זען
http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm
זען ישעיה 49:8; ירמיה 31:31-34; מרקוס 14:22
] אָן ביז אויף יום ההוא. און עס איז געווען שמחה גדולה מְאֹד. 18 און ער האָט קרא פון דעם סֶפֶר תּוֹרת האלוקים טאָג אין טאָג, פון 1טן טאָג ביזן יום האחרון; און זיי האָבן עשׂה חג 7 טעג, און אויפן שמיני עצרת, אַזוי ווי דער משפט.

נחמ9

1 און אין 24טן טאָג דעם דאָזיקן חוֹדש האָבן זיך אסף די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מיט צום, און מיט שק און אדמה אויף זיך. 2 און די זרע יִשְׂרָאֵל האָבן זיך בדל פון כּל בְּנֵי נֵכָר, און זיי זײַנען עמד און האָבן זיך מתוודה געווען אויף זייערע חַטָּאת, און די עונות [זען https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ] פון אבותיהם. 3 און זיי זײַנען קום זייער עמד און האָבן קרא אין דעם סֶפֶר תּוֹרת ה' אֱלֹקֵיהֶם אַ פערטל טאָג, און אַ פערטל טאָג האָבן זיי זיך מתוודה געווען, און זיך שחה צו ה' אֱלֹקֵיהֶם. 4 און יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm], און בְּנֵי, קַדמיאֵל, שבניָה, בוני, שֵׁרֵביָה, בְּנֵי, כנָני, האָבן זיך קום אויף דער בימה פון די לוִיִים, און זיי האָבן זעק אויף אַ קוֹל גָדוֹל צו ה' אֱלֹקֵיהֶם. 5 און די לוִיִים, יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm], און קַדמיאֵל, בְּנֵי, חַשַׁבנִיָה, שֵׁרֵביָה, הוֹדִיָה, שבנִיָה, פתַחיָה, האָבן אמר: קום! ברך ה' אֱלֹקֵיכֶם פון העולם ביז העולם; און לאָז מען ברך דײַן שֵׁם כבוד וואָס איז רום איבער כּל

ברכה און תהלה. 6 דו ה' ביסט אַליין [זען **https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ**

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4]; דו האָסט עשׂה די הימלען, די הימלען פון די הימלען, און זייער כּל צָבָא, הָאָרֶץ און אַלע וואָס אויף איר, די ימען און אַלע וואָס אין זיי, און דו געבן לעבן צו אלץ, און דער צָבָא הַשָׁמַיִם שחה זיך צו דיר. 7 דו ביסט ה' האלוקים וואָס האָסט בחר אַבְרָמען, און אים יצא [זען "יצא"

ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון אור-כַּשדִּים, און שׂום שמו [זען "שמו" זכריה 12-6:11] אַבְרָהָם. 8 און האָסט מצא זײַן לב נֶאֱמָן פאַר דיר, און האָסט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט אים אַ בְּרִית צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי, דעם חִתִּי, דעם אֱמוֹרִי, און דעם פְּרִזִּי, און דעם יבוסי, און דעם גִּרְגָּשִׁי, עס צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] צו זײַן זֶרַע; און האָסט מקיים געווען דײַנע דברים, וואָרעם צַדִּיק ביסטו. 9 און דו האָסט ראה די עני פון אבוֹתֵינוּ אין מִצְרַיִם, און האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15] זייער זעקה בײַם ים-סוף. 10 און האָסט נתן אֹתוֹת און מֹפְתִים אויף פרעהן, און אויף אַלע זײַנע עבדים, און אויף דעם כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון זײַן אֶרֶץ, וואָרעם האָסט ידע, אַז זיי האָבן זיך איבער זיי; און האָסט דיר עשׂה אַ שֵׁם אַזוי ווי היום הזה. 11 און דעם ים האָסטו בקע פאַר זיי, און זיי זײַנען עבר אין תּוֹן ים אין יבשה און זייערע רֹדְפִים האָסטו שלך אין די מצולה אַזוי ווי אַן אבן אין מַיִם עזים. 12 און מיט עמוּד ענן האָסטו זיי נחה ביי טאָג, און מיט עמוּד אֵשׁ בײַ לַיְלָה, כּדי זיי צו אור דעם דֶּרֶךְ וואָס זיי זאָלן אויף אים הלך. 13 און אויפן הַר סינַי האָסטו ירד, און דבר צו זיי פון שָׁמַיִם, און האָסט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] משפטים ישרים, און תּוֹרוֹת אמת, חוקים און מצוה טובים. 14 און דײַן קדש שבת האָסטו זיי געלאָזט ידע, און האָסט זיי צוה מצוה און חֻקִּים און אַ תּוֹרה דורך משה דײַן עֶבֶד. 15 און לֶחֶם פון שָׁמַיִם האָסטו זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] פאַר זייער רָעָב, און מַיִם האָסטו זיי פון סלע יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פאַר זייער צמא, און האָסט זיי אמר בוא ירש הָאָרֶץ וואָס דו האָסט נשׂא דײַן יָד זיי צו נתן. 16 אָבער זיי אַזוי ווי אבוֹתֵינוּ האָבן זיך און הִקְשָׁה [קשה] זייער עֹרֶף, און זיי האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דײַנע מצוה, 17 און נישט געוואָלט שמע, און זיי האָבן נישט זכר אָן דײַנע פלא [זען ישעיה 9:5] וואָס דו האָסט מיט זיי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]; אָבער זיי האָבן הִקְשָׁה [קשה] זייער עֹרֶף, און נתן אַ רֹאש זיך צו שוב צו זייער עבדות אין זייער מרי. אָבער דו ביסט א-לוה פון סליחות, חנון און רחום, ארך אין אפים און רב אין חֶסֶד, און האָסט זיי נישט עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22]. 18 אַפילו אַז זיי האָבן זיך עשׂה אַן עֵגֶל מסכה, און זיי האָבן אמר: דאָס איז אֱלֹקֶיךָ וואָס האָט דיך עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] פון מִצְרַיִם, און זיי האָבן עשׂה נאצות [נאצה] גדולות, 19 האָסטו פון דעסט וועגן אין דײַן רחמים רבים זיי נישט עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] אין דער מדבר; דער עמוּד הענן האָט זיך נישט סור פון זיי בײַ טאָג, כּדי זיי צו נחה אויפן דֶּרֶךְ, און דער עַמוּד אֵשׁ בײַ לַיְלָה, כּדי זיי צו אור הַדֶּרֶךְ וואָס זיי זאָלן אויף אים הלך. 20 און דײַן רוּחַ הטובה האָסטו נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] זיי צו שׂכל, און דײַן מָן האָסטו נישט מנע פון זייער פֶּה, און מַיִם האָסטו זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] פאַר זייער צמא. 21 און 40 שָׁנָה האָסטו זיי כּול אין דער מדבר; גאָרנישט האָט זיי חסר; זייערע שׂלמה זײַנען נישט בלה געוואָרן, און זייערע רגלים [זען תהלים 22:17] זײַנען נישט בצק. 22 און האָסט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] ממלכוֹת און עממים, און האָסט זיי חלק יעדער פאה; און זיי האָבן ירש אֶרֶץ סיחוֹנען, אֶרֶץ מלך חֶשבּוֹן, און אֶרֶץ עוֹג מלך בָּשָׁן. 23 און זייערע בָּנִים האָסטו רבה אַזוי ווי די כּוֹכָבִים [זען במדבר 24:17] פון שָׁמַיִם, און האָסט זיי געבראַכט אין הָאָרֶץ וואָס דו האָסט אמר אבותם צו בוא צו ירש. 24 און די בָּנִים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און האָבן ירש הָאָרֶץ, און דו האָסט כנע געמאַכט פאַר זיי די יושבי הָאָרֶץ, די כְּנַעֲנִים, און האָסט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אין זייער יָד, מיט זייערע מלכים און די עממי הָאָרֶץ, צו עשׂה מיט זיי לויט זייער רצון. 25 און זיי האָבן לכד ערים בצר און אדמה שמנה, און האָבן ירש בּתִּים מלא מיט כּל טוב, בור חצב, כרם און זיתים [זית], און עֵץ מאכל לרֹוב; און זיי האָבן אכל און זײַנען שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] און שמן געוואָרן, און האָבן זיך עדן מיט דײַן טוֹב גָּדוֹל. 26 און זיי האָבן מרה און זיך מרד אַקעגן דיר, און זיי האָבן שלך דײַן תּוֹרה הינטער זייער גַּו, און האָבן הרג דײַנע נביאים וואָס האָבן זיי עוד, כּדי זיי צו שוב צו דיר, און זיי האָבן עשׂה נאצה גדול. 27 און דו האָסט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אין דער יָד פון צריהם, און זיי האָבן זיי צרר. און אין דער צײַט פון זייער צרה פלעגן זיי צעק צו דיר, און דו פון שָׁמַיִם פלעגסט זיי שמע, און לויט דײַן רחמים רבים פלעגסטו זיי נתן מושיעים [מוֹשִׁיעַ] וואָס זאָלן זיי ישע פון דער יָד פון צריהם. 28 אָבער ווי זיי איז נוח [זען "נוח" ישעיהו 10-11:1] געוואָרן, פלעגן זיי שוב צו עשׂה רע פאַר דיר; און דו האָסט זיי עזב אין דער יָד פון אויביהם, און זיי האָבן רדה איבער זיי; און זיי האָבן שוב זעק צו דיר, און דו פון שָׁמַיִם פלעגסט שמע און זיי נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] לויט דײַן רחמים רבּוּת עתים. 29 און האָסט זיי עוד, כּדי זיי צו שוב צו דײַן תּוֹרה, אָבער זיי האָבן זיך, און האָבן נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דײַנע מצות, אָבער חטא אַקעגן דײַנע משפטים, וואָס אַז אדם עשׂה, חיה ער דורך זיי [זען ויקרא 18:5; גלט' 13-3:12; רומ' 4-8:3;

https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4

https://www.youtube.com/watch?v=5r96l_9HpVA]; און זיי האָבן נתן אַ כתף סרר, און האָבן הִקְשָׁה [קשה] זייער עֹרֶף, און נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]. 30 און האָסט זיי משך שָׁנִים רבות, און האָסט זיי עוד מיט דײַן רוּחַ דורך דײַנע נביאים, אָבער זיי האָבן נישט אזן; און דו האָסט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון די עמי הארצוֹת. 31 אָבער אין דײַן רחמים רבים האָסטו נישט עשֹׂה פון זיי אַ כָּלָה, און האָסט זיי נישט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], וואָרעם אַן א-ל חנון און רחום ביסטו. 32 און אַצונד, אֱלֹקֵינוּ, א-ל גדול און גבור און נורא, וואָס זײַן שומר איבער דעם בְּרִית [זען

https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ
https://www.youtube.com/watch?v=bRql_m2NWD8
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4
https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ
https://www.youtube.com/watch?v=YJlmQEQMXZE
https://www.youtube.com/watch?v=4eeJztTkWJc
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=rgdehAR7j9g
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I

] און די חֶסֶד, זאָל נישט מעט זײַן פאַר דיר כל תלאה וואָס האָט מצא אונדז, אונדזערע מלכים, אונדזערע שׂרים, און אונדזערע כֹּהנים, און אונדזערע נביאים, און אבוֹתֵינוּ, און כּל עמך [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], פון די יְמֵי מלכי אַשור אָן ביז אויף היום הזה. 33 יאָ, דו ביסט צדיק אין אַלע וואָס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף אונדז, וואָרעם דו האָסט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אמת, מיר האָבן רשע. 34 און אונדזערע מלכים, אונדזערע שׂרים, אונדזערע כֹּהנים, און אבוֹתינוּ, האָבן נישט עשֹׂה [זען "עשֹׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] דײַן תוֹרה, און נישט קשב דײַנע מצוה, און דײַנע עדות וואָס דו האָסט זיי עוד. 35 וואָרעם אַז זיי זײַנען געווען אין זייער מלכות, און אין דײַן טוֹב רב וואָס דו האָסט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] און אין הארץ רחבה און שמן וואָס דו האָסט נתן צו זיי, האָבן זיי דיר נישט עבד,

און זיי האָבן זיך נישט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פון זייערע מעללים [מעלל] רעים. 36 הנה זײַנען מיר הַיּוֹם עבדים, און הָאָרֶץ וואָס דו האָסט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אבוֹתֵינוּ, צו אכל איר פרי און איר טוֹבה, הנה זײַנען מיר עבדים אין איר; 37 און זי רבה איר תבואה פאַר די מלכים וואָס דו האָסט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] איבער אונדז פאַר אונדזערע חַטָּאת; און זיי משל איבער אונדזערע גויה, און איבער אונדזערע בהמות, לויט זייער רצון, און מיר זײַנען אין צרה גָדוֹלה.

נחמ10

[9:38]1 וואָרעם זאת מיר כרת [זען דניאל 9:26] אַן אמנה, און כתב זיך אונטער; און חתומים [חתם] אויף דעם זײַנען אונדזערע שׂרים, אונדזערע לוִיִים, אונדזערע כֹּהנים. [10:1]2 און אויף די חתומים [חתם] זײַנען געווען: נחֶמיָה בֶּן חכַלְיָהו דער תִּרשָׁתאָ, און צִדקִיָה; [10:2]3 שרָיָה, עַזַרְיָה, יִרמיָה; [10:3]4 פשחור, אַמַרְיָה, מַלכִּיָה; [10:4]5 חַטוּש, שבנְיָה, מַלּוּךְ; [10:5]6 חָרִם, מרֵמוֹת, עוֹבדיָה; [10:6]7 דניאל, גִּנתוֹן, ברוּך; [10:7]8 משוּלָם, אַבִּיָה, מִיָמִן; [10:8]9 מַעַזיָה, בִּלגַי, שמַעיָה. דאָס זײַנען די כֹּהנים. [10:9]10 און די לוִיִים: יֵשוּע [זען זכריה 12-6:11

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm] בֶּן אַזַנְיָהו, בִּנּוּי פון בְּנֵי-חֵנָדָד, קַדמיאֵל; [10:10]11 און זייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 5:53; זכריה 10:12; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 14:18]: שבנְיָה, הוֹדִיָה, קליטאָ, פּלאָיָה, חָנָן; [10:11]12 מיכאָ, רחוב, חשַבְיָה; [10:12]13 זַכּוּר, שֵׁרֵבְיָה, שבנְיָה; [10:13]14 הוֹדִיָה, בָּנִי, בִּנינוּ . [10:14]15 די ראשי הָעָם: פרעוֹש, פחת-מוֹאָב, עֵילָם, זַתּוּא, בָּנִי; [10:15]16 בּוּנִי, עַזגָד, בֵּבָי; [10:16]17 אַדוֹנִיָה, בִּגוַי, עָדִין; [10:17]18 אָטֵר, חִזקִיָה, עַזּוּר; [10:18]19 הוֹדִיָה, חָשוּם, בֵּצָי; [10:19]20 חָריף, עַנָתוֹת, נֵיבַי; [10:20]21 מַגפִּיעָש, משוּלָם, חֵזיר; [10:21]22 משֵיזַבאֵל, צָדוֹק, יַדּוּעַ; [10:22]23 פלַטיָה, חָנָן, עַנָיָה; [10:23]24 הוֹשֵׁעַ, חַנַנְיָה, חשוּב; [10:24]25 הַלוֹחֵש, פלחאָ, שוֹבֵק; [10:25]26 רחוּם, חַשַבנָה, מַעֲשֵׂיָה; [10:26]27 און אַחִיָה, חָנָן, עָנָן; [10:27]28 מַלּוּך, חָרִם, בַּעֲנָה. [10:28]29 און דאָס שאר עם [זען "עמי" ישעיהו 8:53, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], די כֹּהנים, די לוִיִים, די שוערים, די משׂררים, די נתינים, און אַלע וואָס האָבן זיך בדל פון די עמי הארצוֹת צו דער תוֹרת האלוקים, זייערע נָשִים, זייערע בָּנִים, און זייערע בָּנוֹת, אלע וואָס האָט ידע און פאַרשטאַנען, [10:29]30 האָבן זיך חזק מיט זייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 5:53; זכריה 10:12; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 14:18], זייערע אדירים [אדיר], און זיי זײַנען בוא אין אַן אלה און אין אַ שבועה צו הלך אין דער תוֹרת האלוקים וואָס איז נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] געוואָרן דורך דער יָד פון משה דעם עֶבֶד פון האלוקים, און לִשמֹר און צו עשׂה כֹּל מצות ה' אֲדוֹנֵינוּ, און זײַנע משפטים און זײַנע חוקים; [10:30]31 און אַז מיר זאָלן נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אונדזערע בָּנוֹת צו די עמי הארץ, און זייערע בָּנוֹת נישט לקח פאַר אונדזערע בָּנִים; [10:31]32 און אַז די עמי הארץ וואָס ברענגען מקחה און כֹּל שֶׁבֶר אין יום השבת צו מכר, זאָלן מיר פון זיי נישט לקח אום שבת אָדער אין אַ יום קדש; און אַז מיר זאָלן נטשׁ אין שָׁנָה 7טן [זען שמות 11-23:10; 6-21:2; דברים 2-15:1], און משׂא כל יד. [10:32]33 און מיר האָבן עמד אויף אונדז מצות, צו נתן אויף זיך אַ שלשית שֶׁקל אַ שָׁנָה פאַר דעם עֲבֹדַת בית אֱלוקֵינו, [10:33]34 פאַר דעם לֶחֶם מערכת, און דעם מנחת תמיד, און פאַר דעם עוֹלָה תמיד פון די שבתות, פון ראש-חוֹדש, פאַר די מועדים; און פאַר די קדשים, און פאַר די חטאת צו מאכן כפרה [זען יהודים אין משיח 12:24

https://www.youtube.com/watch?v=y3n-tjZaqMY

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ

https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY

https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4
https://www.youtube.com/watch?v=f4yF6tdzAcQ
https://www.youtube.com/watch?v=YJlmQEQMXZE
https://www.youtube.com/watch?v=4eeJztTkWJc
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=rgdehAR7j9g
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] פאר יִשְׂרָאֵל, און פאַר דער כּל מְלָאכָה פון בית אלוקינו. [10:34]35 און מיר האָבן גוֹרל נפל, די כֹּהנים, די לִוִּיִים, און הָעָם, וועגן דער קרבן פון האָלץ צו ברענגען אין בית אלוקינו לויט בית אבֹתֵינוּ אין עתים זמן שנה בשנה, אויף צו בער אויף דעם מזבח ה' אלקינו [זען

https://www.youtube.com/watch?v=rgdehAR7j9g

https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0], אַזוי ווי עס שטייט כתב אין דער תוֹרה.
[10:35]36 און צו ברענגען די בכּוּרי אדמתנו, און די בכּוּרי כּל פּרי כּל עֵץ, שָׁנָה בְשָׁנָה, אין בית ה'; [10:36]37 און די בכֹּרות פון בנֵינוּ, און פון בהמתינו, אַזוי ווי עס שטייט כתב אין דער תוֹרה, און די בכורי בקרינו און צֹאנינו, צו ברענגען אין בית אלוקינו, צו די כֹּהנים וואָס שרת אין בית אלוקינו. [10:37]38 און אַז דאָס ראשית פון אונדזערע עריסה, און אונדזערע תרומה, און פון דער פרי כּל עֵץ, פון ויַין און יצהר, זאָלן מיר ברענגען צו די כֹּהנים אין די לשכות [לשכה] פון דעם בית אלוקינו; און דעם מעשֵׂר [זען

http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf p.85

https://www.youtube.com/watch?v=qVQU1G2f_QQ] פון אדמתנו צו די לִוִּיִים; וואָרעם זיי, די לִוִּיִים, נעמען דעם מעשר אין כּל ערי עבֹדתנו. [10:38]39 און דער כֹּהן, בֶּן אהרן, זאָל זיַין מיט די לִוִּיִים, ווען די לִוִּיִים נעמען מעשֵׂר; און די לִוִּיִים זאָלן ברענגען דעם מעשֵׂר פון מעשֵׂר אין בית אלוקינו, אין די לשכה פון דעם אוצר.
[10:39]40 וואָרעם די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל און בְּנֵי-לֵוִי זאָלן ברענגען די תרומה פון דגן, ויַין, און יצהר, אין די לשכות וואָס דאָרטן זיַינען די כלי המקדש, און פון די כֹּהנים וואָס שרת, און פון די טויערליַיט, און פון די משֹׁררים; און מיר זאָלן נישט עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2] דאָס בית אלוקינו.

1 און די שׂרים פון עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושָׁלַיִם, און דאָס שאר עם האָט נפל גוֹרל, צו ברענגען 1 פון 10 צו ישב אין ירושָׁלַיִם דער עִיר קֹדש [זען התג' 21:2; https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U], און 9 טיילן אין די ערים. 2 און הָעָם האָט ברך כּל אנשים וואָס האָבן זיך מתנַדב געווען צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושָׁלַיִם. 3 און דאָס זײַנען די ראשים פון דער מדינה וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושָׁלַיִם און אין די ערים פון יהודה זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13], איטלעכער אויף זײַן אחֻזָּה אין זייערע ערים, יִשְׂרָאֵל, די כֹּהנים, און די לוִיִּים, און די נתינים, און בְּנֵי עבדי שלמה; 4 און אין ירושָׁלַיִם זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] פון בְּנֵי-יהודה, און פון בְּנֵי-בנימין. פון בְּנֵי-יהודה: עַתָּיָה בֶּן עוּזִיָּה בֶּן זְכַרְיָה בֶּן אַמַרְיָה בֶּן שפטיָה בֶּן מַהלַלאֵלן פון בְּנֵי-פרֶץ; 5 און מַעֲשֵׂיָה בֶּן ברוך בֶּן חוֹזֶה בֶּן חַזָּיָה בֶּן עַדָּיָה בֶּן יוֹיָריב בֶּן זְכַרְיָה בֶּן שֵׁלוֹנִי. 6 כּל בְּנֵי פרֶץ וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושָׁלַיִם זײַנען געווען 468 אנשי חיל. 7 און דאָס זײַנען בְּנֵי-בנימין: סַלוא בֶּן משולָם בֶּן יוֹעֵד בֶּן פדָיָה בֶּן קוֹלָיָה בֶּן מַעֲשֵׂיָה בֶּן יתיאֵל בֶּן יֶשַׁעְיָהוּ; 8 און נאָך אים גַּבַּי, סַלַּי 928. 9 און יוֹאֵל בֶּן זִכרין איז געווען דער פקיד איבּער זיי, און יהודה בֶּן הַסנוּאָהוּ איז געווען דער 2טן איבּער דער עִיר. 10 פון די כֹּהנים: יַדָּעְיָה בֶּן יוֹיָריבוּ, יָכִין, 11 שרָיָה בֶּן חִלקִיָּה בֶּן משולָם בֶּן צָדוֹק בֶּן מרָיוֹת בֶּן אַחיטוּבן, דעם נָגִיד פון בית האלוקים, 12 און זייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-17(16):22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] וואָס האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די מְלָאכָה פון דעם בית 822. און עַדָּיָה בֶּן ירוֹחָם בֶּן פלַלְיָה בֶּן אמצי בֶּן זְכַרְיָה בֶּן פשחור בֶּן מַלכִּיָּה, 13 און זײַנע אחים, ראשים

[זען ראָשים, זען ספר הזהר ג ב288, https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנשׁ און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח,

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
] אבות 242. און עַמַשסַי בֶּן עַזרָאֵל בֶּן אַחזַי בֶּן משְׁלֵמוֹת בֶּן אִמֵּרן, 14 און זייערע אחים, גיבוֹרים חיל 128. און דער פקיד איבּער זיי איז געווען זַבדיאֵל בֶּן הַגדוֹלימען. 15 און פון די לוִיִּים: שמַעיָה בֶּן חשוב בֶּן עַזריקָם בֶּן חשַׁבּיָה בֶּן בּוּנִי; 16 און שַׁבתַּי, און יוֹזָבד, פון די ראשי הלוִיִּים, איבּער דער מְלָאכָה החיצֹנה פון בית האלוקים; 17 און מַתַּנְיָה בֶּן מיכָא בֶּן זַבדי בֶּן אָסָפן, דער ראש התחלה יָדָה לתפלה ; און בּקבּוּקיָה דער 2טן צווישן זײַנע אחים [זען "אחים"

תהלים 22(23)-17(16):22, https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]; און עַבדָא בֶּן שַׁמוּעַ בֶּן גָּלָל בֶּן ידותוּנען. 18

כּל לוִיִּים אין דער עִיר קֹדוֹש [זען התג' 21:2; https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U] זײַנען געווען 284. 19 און די טויערלײַט: עַקוּב, טַלמוֹן, און זײערע אחים וואָס זײַנען זענען שׂמרים בײַ די שְׁעָרִים 172. 20 און די שאר יִשְׂרָאֵל [זען

https://www.youtube.com/watch?v=8P4q_fTgAws], כֹּהנים, לְוִיִּים, זײַנען געווען אין כּל ערים פון יהודה, איטלעכער אויף זײַן נחלה. 21 און די נתינים זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין עוֹפל; און ציחאָ און גִשפּאָ זײַנען געווען איבער די נתינים. 22 און דער פקיד פון די לְוִיִּים אין ירושָׁלַיִם איז געווען עוּזִי בֶּן בָּנִי בֶּן חשַׁבְיָה בֶּן מַתַנְיָה בֶּן מיכאָן, פון בְּנֵי-אָסָף, די משׂרֵרים; איבער דער מלאכה פון בית האלוקים. 23 וואָרעם אַ מצוה פון מלך איז געווען וועגן זיי, און אַן אמנה וועגן די משׂרֵרים, לויט דעם דבר יום ביומו. 24 און פִּתַחְיָה בֶּן משֵׁיזַבאֵלן, פון די בְּנֵי זֶרח בֶּן יהודהן, איז געווען לעבן דעם מלך פאַר כל דבר פון עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 25 און וועגן די חצרים מיט זייערע שׂדה: זײַנען טייל פון בני יהודה ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין קִרְיַת-אַרבּע און אירע בנות, און אין דיבוֹן און אירע בנות, און אין איקַבצְאֵל און אירע חצרים; 26 און אין יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm], און אין מוֹלָדָה, און אין בית-פלֶט; 27 און אין חצַר-שוּעָל, און אין באר-שבע און אירע בנות; 28 און אין ציקלַג, און אין מכוֹנָה און אין אירע בנות; 29 און אין עֵין-רִמוֹן, און אין צָרעָה, און אין יַרמות, 30 זָנוֹחַ, עַדוּלָם, און זייערע חצרים, לָכיש און אירע שׂדה, עַזֵקָה און אירע בנות. און זיי האָבן חנה פון באר-שבע ביז דעם גֵיא הִנוֹם [זען דניאל 12:2; ישעיה 66:24; זען

https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE

https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g

https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc

https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0

https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4]. 31 און בְּנֵי-בנימין, פון גֶבע אָן, אין מִכמַש, און עַיָּה, און בית אֵ-ל און אירע בנות, 32 עַנָתוֹת, נוֹב, עַנַנְיָה, 33 חצוֹר, רָמָה, גִתַּיִם, 34 חדיד, צבוֹעִים, נבלָט, 35 לוֹד, און אוֹנוֹ, גֵי-חַרָשים. 36 און פון די לְוִיִּים זײַנען מחלקות יהודה אין בנימין.

נחמ12

1 און דאָס זײַנען די כֹּהנים און די לְוִיִּים וואָס זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] מיט זרובּבל בֶּן שְׁאַלתיאֵלן, און יֵשׁוּעַן [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm]: שָׂרָיָה, יִרְמְיָה, עֶזְרָא [זען

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ]; 2 אֲמַרְיָה, מַלּוּךְ, חַטּוּשׁ; 3 שְׁכַנְיָה, רְחוּם,
מְרֵמוֹת; 4 עִדּוֹא, גִּנְתּוֹי, אֲבִיָּה; 5 מִיָּמִין, מַעַדְיָה, בִּלְגָּה; 6 שְׁמַעְיָה, וְאוּן יוֹיָרִיב, יְדַעְיָה, 7 סַלּוּ, עָמוֹק, חִלְקִיָּה, יְדַעְיָה. דִּי
דאָזיקע זײַנען געווען דִּי ראשי הכֹּהנים אוּן זײַערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] אין דִּי יְמֵי יֵשׁוּעַן [זען זכריה 12-6:11

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm]. 8 אוּן דִּי לוּיִים: יֵשׁוּעַ [זען זכריה 12-6:11

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm], בִּנּוּי, קַדְמִיאֵל, שֵׁרֵבְיָה, יְהוּדָה, מַתַּנְיָה אויף דִּי הוידות [זען
רומ' 2:29;

https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM], ער אוּן זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים

(22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה
12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 9 אוּן בַּקְבּוּקִיָּה, אוּן עוּנִי, זײַערע אחים, אַקעגן זײ אין
משמרות. 10 אוּן יֵשׁוּעַ [זען זכריה 12-6:11

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm] הָאָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] יוֹקִים, אוּן יוֹקִים הָאָט
ילד אֶלְיָשִׁיבּ, אוּן אֶלְיָשִׁיב הָאָט ילד יוֹדָעוּן, 11 אוּן יוֹדָע הָאָט ילד יוֹנָתָנוּן, אוּן יוֹנָתָן הָאָט ילד יַדּוּעַן. 12 אוּן אין דִּי
יְמֵי יוֹקִים זײַנען געווען כֹּהנים ראשי האבות: פוּן שָׂרָיָה, מְרָיָה; פוּן יִרְמְיָה, חֲנַנְיָה; 13 פוּן עֶזְרָא, מְשׁוּלָּם; פוּן אֲמַרְיָה,
יְהוֹחָנָן; 14 פוּן מַלִּיכוּ, יוֹנָתָן; פוּן שְׁבַנְיָה, יוֹסֵף; 15 פוּן חָרִם, עַדְנָא; פוּן מְרָיוֹת, חֶלְקַי; 16 פוּן עִדּוֹא, זְכַרְיָה; פוּן גִּנְתּוֹן,
מְשׁוּלָּם; 17 פוּן אֲבִיָּה, זִכְרִי; פוּן מִנְיָמִין; פוּן מוֹעַדְיָה, פִּלְטַי; 18 פוּן בִּלְגָּה, שַׁמּוּעַ; פוּן שְׁמַעְיָה, יְהוֹנָתָן; 19 אוּן פוּן
יוֹיָרִיב, מַתְּנַי; פוּן יְדַעְיָה, עוּזִּי; 20 פוּן סַלַּי, קַלַּי; פוּן עָמוֹק, עֵבֶר; 21 פוּן חִלְקִיָּה, חֲשַׁבְיָה; פוּן יְדַעְיָה, נְתַנְאֵל. 22 פוּן דִּי
לוּיִים זײַנען אין דִּי יְמֵי אֶלְיָשִׁיבּ, יוֹדָעוּן, אוּן יוֹחָנָנוּן, אוּן יַדּוּעַן, כתב געוואָרן דִּי ראשי אבות; אוּן פוּן דִּי כֹּהנים אין
דער מלכות פוּן דָּרְיָוֶשׁ פוּן פרס. 23 פוּן בְּנֵי-לֵוִי זײַנען דִּי ראשי האבות געווען כתב אין סֶפֶר דברי הימים, אוּן ביז דִּי
יְמֵי יוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיבּ. 24 אוּן דִּי ראשים [זען ראָשים, זען ספר הזהר ג ב288,

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

האַי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל
זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון
דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה
משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק,
אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו,
און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר
ג, ב288, האַי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז
כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 14-7:13, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל
3:12 און דניאל 14-7:13, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען דִּי אלוהות פוּן משיח, וואס איז נישט
קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו

אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח,

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
] פון די לויִים זײַנען געווען: חשַבְיָה, שֵׁרֵבְיָה, און יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm] בֶּן קַדמיאֵלן, מיט זייערע אחים [זען "אחים" תהלים

(22)23-(16)22:17, https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] אַקעגן זיי, צו הלל און צו ידה [זען רומ' 2:29;

https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM] לויט דעם מצוה פון דוד דעם איש האלוקים, אַ משמר צו עמד משמר. 25 מַתַּנְיָה, און בקבוקיָה, עוֹבַדְיָה, משולָם, טַלמוֹן, עַקוּב, זײַנען געווען שׁוֹמרים, טויערלײַט לִשׁמֹר בײַ די אסף פון די שְׁעָרִים. 26 די דאָזיקע זײַנען געווען אין די יְמֵי יוֹיָקִים בֶּן יֵשׁוּעַ [זען זכריה 6:11-12

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=I6nzAiSjhbo

http://www.afii.org/texts/hw2p2rb.htm] בֶּן יוֹצָדקן, און אין די יְמֵי נחֶמיָה דעם פחה, און עזרא דעם כֹּהן, דעם סֹפֵר. 27 און בײַ דער חנוכה פון דער חוֹמָה פון ירושָׁלַיִם, האָט מען בקש די לוִיִים פון אַלע זייערע מקומות, זיי צו ברענגען קיין ירושָׁלַיִם כְּדי צו עשׂה אַ חנוכה מיט שׂמחה, און מיט תוֹדות, און מיט שיר, מיט

מצלתים, נבלים, און כנור [זען https://www.youtube.com/watch?v=2QOZ7xoauvE

http://www.afii.org/video.htm
https://www.youtube.com/watch?v=24p95vn8gJI

http://www.afii.org/rt/rav.pdf]. 28 און בְּנֵי-המשׁוֹררים האָבן זיך אסף פון דער ככר אַרום ירושָׁלַיִם, און פון די חצרים פון די נטוֹפתים; 29 און פון בית-גִלגָל, און פון די שדמוֹת [שְׂדֵמָה] פון גֶבע און עַזמָוֶת; וואָרעם די משׁוֹררים האָבן זיך בנה חצרים ארום ירושָׁלַיִם. 30 און די כֹּהנים און די לוִיִים האָבן זיך טהר, און זיי האָבן טהר הָעָם [זען "עם" כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי, ישעיה 53:8], און די שְׁעָרִים, און די חוֹמָה. 31 און איך האָב עלה די שׂרים פון יהודה אויף דער חוֹמָה; און איך האָב עמד 2 תודה גדולה און תהלוכה יָמִין אויף דער חוֹמָה צום שער אשפה. 32 און הינטער זיי איז הלך הוֹשַׁעיָה, און חצי פון די שׂרים פון יהודה; 33 און עַזַרְיָה, עזרא, און משולָם; 34 יהודה, און בנימין, און שמַעיָה, און יִרמיָה. 35 און פון בְּנֵי-הכֹּהנים, מיט חצֹצרה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw]: זכַרְיָה בֶּן יוֹנָתָן בֶּן שמַעיָה בֶּן מַתַּנְיָה בֶּן מיכָיָה בֶּן זַכּוּר בֶּן אָסָפן; 36 און זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17,

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], שמַעיָה, און עַזַראֵל, מִלְלַי, גִלְלַי, מָעַי, נתַנאֵל, און יהודה, חֲנָנִי, מיט די כלֵי-שיר פון דוד דעם איש האלוקים, און עזרא דער סֹפֵר זיי פאַרויס. 37 און בײַם שער עין, און גלייך אַקעגן זיך, זײַנען זיי עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] על מעלות עִיר דוד אויף דעם מעלה פון דער חוֹמָה, איבער דעם בית דוד, און בײַ דעם שער מים צו מזרח. 38 און די 2טן תודה איז הלך אַנטקעגן, און איך הינטער איר, מיט אַ חצי פון עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אויף דער חוֹמָה, איבער דעם מגדֹל תנור, און בײַ דער חוֹמָה רחבה; 39 און איבער דעם שער אפרים, און איבער דעם שער ישנה, און איבער דעם שער דגים, און דעם מגדֹל פון חַנַנאֵל, און דעם מגדֹל פון הַמֵּאָה, און בײַ דעם שער צֹאן; און זיי האָבן זיך עמד בײַם שער מטרה. 40 און די 2 תודה האָבן זיך עמד אין בית האלוקים, און איך, און חצי פון די סגנים מיט מיר; 41 און די כֹּהנים, אֶלְיָקִים, מַעֲשֵׂיָה, מִנְיָמִין, מיכָיָה, אֶלְיוֹעֵינַי, זכַרְיָה, חֲנַנְיָה, מיט חצֹצרות [זען

https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw]; 42 און מַעֲשֵׂיָה, און שמַעיָה, און אֶלעָזָר, און עוּזִי, און יהוֹחָנָן, און מַלכִּיָה, און עֵילָם, און עֶזֶר. און די משׁוֹררים האָבן השמיע [שמע], און יִזְרַחיָה איז געווען דער פקיד. 43 און זיי האָבן זבח אין יום ההוא זבחים גדולים, וואָרעם זיי האָבן זיך שׂמח, ווײַל האלוקים האָט זיי שמח אַ

שׂמחה גדולה, און אויך די נָשִׁים און די ילדים [

https://www.youtube.com/watch?v=40e9WmXQm1c

https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU

] האָבּן זיך שׂמח; און די שׂמחה פון ירושָׁלַיִם האָט זיך שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] ביז רחוֹק. 44 און אין יום ההוא זײַנען פקד געוואָרן אנשים אויף די נשכות [נשכה] פאַר די אוצרות, פאַר די תרומה, פאַר די ראשית, און פאַר די מעֲשרות, כדי כנס אין זיי, לויט די שׂדי הערים, די מנאות [מנת] פון דער תוֹרה פאַר די כֹּהנים און פאַר די לוִיִים; וואָרעם יהודה האָט זיך שׂמח מיט די כֹּהנים און מיט די לוִיִים וואָס זײַנען דאָרטן עמד. 45 און זיי האָבּן שׂומר די משמרת פון אלוקיהם, און די משמרת פון טהרה; און די משׂרֹרים, און די טויערלײַט, לויט דעם מצוה פון דודן און בנו שלמהן. 46 וואָרעם אין פאַרצײַטן, אין די יְמֵי דודן און אָסָפן זײַנען געווען ראשי המשׂרֹרים, און שיר תהלה און ידה [זען רומ' 2:29] צו אלוקים. 47 און כּל יִשְׂרָאֵל אין די יְמֵי זרובּבלן, און אין די טעג פון נחֶמיָהן, האָבּן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די מנת פאַר די משׂרֹרים און די טויערלײַט לויט דעם באַדאַרף פון יום ביומו [זען מתי 6:11

https://www.youtube.com/watch?v=2H2a6Eq8YQQ]; און זיי האָבּן הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] פאַר די לוִיִים, און די לוִיִים האָבּן הקדש פאַר די בְּנֵי אַהרן.

נחמ13

1 אין יום ההוא איז קרא געוואָרן פון דעם סֵפֶר פון משהן אין די אוזנים פון עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און עס איז מצא געוואָרן כתב דערין, אַז אַן עַמוֹני און אַ מוֹאָבי זאָל נישט בוא אין דער קהל האלוקים ביז עַד עוֹלָם, 2 ווײַל זיי זײַנען נישט קדם די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מיט לֶחֶם און מיט מַיִם, און זיי האָבּן שׂכר אויף זיי בלעָמען זיי צו קלל [דברים 21:23; גלט' 3:13; דברים 27:26; יוחנן 19:31], אָבּער אלוקינו האָט נהפך [הפך, זען מתי 18:3,

https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0

https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0] די קללה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg

https://www.youtube.com/watch?v=0NNBU0TaOZE] צו אַ ברכה

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]. 3 און עס איז געווען, ווי זיי האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די תוֹרה, אַזוי האָבּן זיי בדל כּל עֵרֶב פון יִשְׂרָאֵל. 4 און פריער דעם האָט אֶלְיָשִׁיב דער כֹּהן וואָס איז געווען נתן איבּער די לשכה פון בית האלוקינו, אַ קרוב פון טוֹבִיָהן, 5 געהאַט עשׂה פאַר אים אַ לשכה גדולה, דאָרט ווו מע האָט פריער נֹתְנִים [נתן] דאָס מנחה, דעם לְבוֹנָה, און די כלים, און דעם מעשר פון דגן, ווײַן, און יצהר, וואָס איז צוה פאַר די לוִיִים, און די משׂרֹרים, און די טויערלײַט, און די תרומה פאַר די כֹּהנים. 6 און בעת דעם אַלע בין איך נישט געווען אין ירושָׁלַיִם, וואָרעם אין 32טן שָׁנָה פון אַרתַחשַׁסתאָ, מלך בּבל, בין איך בוא צום מלך, און צו קץ פון פאַרלויף פון טעג האָבּ איך זיך שאל בּיַים מלך. 7 און איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירושָׁלַיִם, און האָבּ געמערקט דאָס רָעָה וואָס אֶלְיָשִׁיב האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פון טוֹבִיָהס וועגן, אים צו עשׂה אַ נשכּה אין די חצרוֹת [חָצֵר] פון בית האלוקים. 8 און מיך האָט מאֹד רעע, און איך האָבּ שלך אַלע זאַכן פון בית טוֹבִיָה מחוּץ פון דער לשכה. 9 און איך האָבּ אמר, און מע האָט טהר די לשכות, און איך האָבּ שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] אַהין די כלים פון בית האלוקים, דאָס מנחה, און דעם לְבוֹנָה. 10 און איך האָבּ זיך דערוווּסט אַז די מנת פון די לוִיִים זײַנען נישט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געוואָרן, און די לוִיִים און די משׂרֹרים וואָס האָבּן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די מְלָאכָה, זײַנען ברח איטלעכער צו זײַן שָׂדֶה. 11 האָבּ איך זיך ריב מיט די סגנים, און איך האָבּ אמר: לָמָּה איז עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] געוואָרן דאָס בית האלוקים? און איך האָבּ זיי קבץ, און האָבּ זיי עמד אויף זייער עֹמֶד. 12 און כּל יהודה האָבּן געבראַכט מעשר פון דגן, און תירוש, און יצהר, אין די אוֹצרות. 13 און איך האָבּ אצר איבּער די אוֹצרות, שֶׁלמיָה דעם כֹּהן, און צדוק דעם סֹפֵר, און פדָיָהן פון די לוִיִים, און זיי צו יָד, חָנָן בֶּן זַכּוּר בֶּן מַתַנְיָהן, ווײַל זיי זײַנען געווען חשב [זען "חשב" בראשית 15:6] פאַר נאמנים; און אויף זיי איז צו חלק צו זייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]. 14 זכר מיר [זען
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI], אלוקַי, פאַר דעם, אוּן לאָז נישט מחה ווערן מײַנע חסדים וואָס איך האָבּ עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] פאַר דעם בּית אלוקַי, אוּן פאַר זײַנע משמר.
15 אין יענע טעג האָבּ איך ראה אין יהודה ווי מע דרך גַּת אום שבת, אוּן מע ברענגט די ערמה, אוּן מע עמס אָן אויף חמוֹרים [זען זכריה 9:9], אוּן אויך ווײַן, ענבים, אוּן תְּאֵנָה, אוּן כּל משא, אוּן מע ברענגט אין ירושָׁלַיִם אין יוֹם שבת;
אוּן איך האָבּ זיי עוד אין דעם יוֹם וואָס זיי האָבּן מכר צַיִד. 16 אויך די צוֹרים וואָס האָבּן ישב אין איר, פלעגן בּרענגען דָּג אוּן כּל מכר, אוּן מכר אום שבת צו בְּנֵי-יהודה, אוּן אין ירושָׁלַיִם. 17 האָבּ איך זיך ריב מיט די חוֹרים [חר] פוּן יהודה, אוּן איך האָבּ צו זיי אמר: וואָס איז דאָס פאַר אַ רע וואָס איר עשׂה, אוּן חלל דעם יוֹם השבת? 18 האָבּן נישט אַזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אבוֹתֵיכם, אוּן אלוקינו האָט געבראַכט דאָס דאָזיקע כּל רָעָה אויף אונדז, אוּן אויף דער דאָזיקער עִיר? אוּן איר יסף נאָך חרוֹן [זען רומ' 1:18] אויף יִשְׂרָאֵל, מחַלל שבת [זען יוחנן 9:16] צו זײַן? 19 אוּן עס איז געווען, ווי די שְׁעָרִים פוּן ירושָׁלַיִם האָבּן אָנגעהויבן ווערן צלל פאַר שבת, אַזוי האָבּ איך אמר, אוּן די דְּלָתוֹת זײַנען סגר געוואָרן, אוּן איך האָבּ אמר, אַז מע זאָל זיי נישט פתח בּיז נאָך שבת; אוּן פוּן מײַנע נערים האָבּ איך עמד בּײַ די שְׁעָרִים, אַז קיין משא זאָל נישט בּוא אין יוֹם שבת. 20 אוּן די רֹכלים אוּן די מֹכרים פוּן כּל מכר האָבּן לון מחוּץ פוּן ירושָׁלַיִם 1 מאָל אוּן 2 מאָל. 21 האָבּ איך זיי עוד, אוּן האָבּ צו זיי אמר: לָמָּה לון איר לעבּן דער חוֹמָה? אַז איר וועט עס שנה אַ 2טן מאָל, וועל איך שלח אַ יָד אויף אײַך. פוּן יענער צײַט אָן זײַנען זיי נישט בּוא [זען "בּוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אום שבת. 22 אוּן איך האָבּ אמר די לוִיִּים, אַז זיי זאָלן זיך טהר, אוּן בּוא זײַן שֹׁמרים איבּער די שְׁעָרִים, כּדי צו חזק קדש דעם יוֹם שבת. דאָס אויך זכר מיר [זען https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
], אלוקי, אוּן חוס מיך לויט דײַן חֶסֶד רב. 23 אויך האָבּ איך אין יענע טעג ראה יִדן וואָס האָבּן ישב אַשדודיות, עַמוֹניות, מוֹאָבּיות נָשִׁים. 24 אוּן זייערע בָּנִים האָבּן חצי דבר אשדוֹדיש אוּן האָבּן נישט יכל דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] יהודיש, נײַערט לויט דעם לשון פוּן הָעָם אָדער יענעם. 25 האָבּ איך זיך ריב מיט זיי, אוּן איך האָבּ זיי קלל, אוּן איך האָבּ נכה [זען ישעיה 53:4] עטלעכע פוּן זיי, אוּן זיי מרט. אוּן איך האָבּ זיי שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנה פוּן משיח שׂר; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] בּײַ אלוקים: איר זאָלט נישט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אײַערע בָּנוֹת צו זייערע בָּנִים, אוּן נישט נשׂא פוּן זייערע בָּנוֹת פאַר אײַערע בָּנִים אָדער פאַר אײַך אַליין. 26 האָט נישט וועגן דעם זיך חטא שלמֹה מלך יִשְׂרָאֵל, וואָס צווישן די גוֹיִם רבּים איז נישט געווען אַ מלך אַזאַ ווי ער, אוּן ער איז געווען אהב בּײַ אלוקיו, אוּן אלוקים האָט אים נתן פאַר אַ מלך איבּער כּל יִשְׂרָאֵל? אַפילו אים האָבּן די נָשִׁים נכריוֹת החטא [חטא]. 27 אוּן מיר זאָלן זיך שמע צו אײַך צו עשׂה דאָס דאָזיקע רָעָה גדולה, צו מעל אָן אלוקינו, צו ישב נָשִׁים נכריוֹת? 28 אוּן איינער פוּן די בְּנֵי יוֹיָדָע בֶּן אֶלְיָשִׁיב דעם כֹּהן גָּדוֹל איז געווען אַן איידים פוּן סַנבלַט דעם חוֹרוֹני, אוּן איך האָבּ אים ברח פוּן מיר. 29 זכר זיי, אלוקי, פאַר די גֹּאֲלֵי כהונה, אוּן פוּן דעם בְּרִית פוּן דער כהונה אוּן די לוִיִּים. 30 אַזוי האָבּ איך זיי טהר פוּן כּל נכר, אוּן איך האָבּ עמד די משמר פאַר די כֹּהנים אוּן פאַר די לוִיִּים, איטלעכן אויף זײַן מְלָאכָה; 31 אוּן אויף צו בּרענגען האָלץ אין עתים מזמנות, אוּן פאַר די בכוּרים [זען קור"א 15:20
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E]. זכר דאָס מיר [זען
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI], אלוקי, צום טובה

[זען https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4

https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ

https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
http://www.afii.org/add.htm

שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד [זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח

https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
http://www.afii.org/tevilah.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I

[http://www.afii.org/OJB.pdf

.

דברי הימים אַ

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

דברי א1

1 [זען https://www.youtube.com/watch?v=gE7IlZEa_6s] אָדָם [זען לוקס 3:28

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=q2IxN0h4Ek0
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs

https://www.afii.org/afii.pdf page 368
http://www.afii.org/add.htm
https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ

שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד [זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זײַן אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זײַן הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האָב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זײַן אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאָס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זײַן אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחון" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואָס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואָס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח], שֵׁת, אֱנוֹשׁ; 2 קֵינָן, מַהלַלאֵל, יָרֶד; 3 חַנוֹךְ, מתושֶׁלַח, לֶמֶך; 4 נח, שֵׁם, חָם, און יָפת. 5 די בני יָפתן: גוֹמֶר, און מָגוֹג [זען "מָגוֹג" https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo], און מָדַי, און יָוָן, און תובל, און מֶשֶׁך, און תִירָס. 6 און די בני גוֹמֶרן: אַשכּנַז, און דיפת, און תוֹגַרמָה. 7 און די בני יָוָנען: אֱלִישָׁה, און תַרשִׁישָׁה, די כִּתים, און די רוֹדָנים. 8 די בני חָמען: כוש, און מִצרַיִם, פוט, און כּנַעַן. 9 און די בני כושן: סבאָ, און חוילָה, און סַבתאָ, און רַעְמאָ, און סַבתכאָ. און די בני רַעמאָן: שבאָ, און דדָן. 10 און כוש האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] נִמרוֹד. ער איז געווען חָלַל צו זײַן גִּבּוֹר אויף הָאָרֶץ. 11 און מִצרַיִם האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] די לודים, און די עֲנָמים, און די לְהָבים, און די נַפתוּחים, 12 און די פַּתרוּסים, און די כַּסלוחים, פון וואַנען די פלִשתים זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] און די כַּפתוֹרים. 13 און כּנַעַן האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] צידוֹן זײַן בכָּור, און חֵתן; 14 און דעם יבוסי, און דעם אֱמוֹרי, און דעם גִּרגָשי; 15 און דעם חִוי, און דעם עַרקי, און דעם סיני; 16 און דעם אַרוָדי, און דעם צמָרי, און דעם חמָתי. 17 די בני שֵׁמען: עֵילָם, און אַשוּר, און אַרפּכשַׁד, און לוּד, און אַרָם, און עוּץ, און חול, און גֶתֶר, און מֶשֶׁך. 18 און אַרפּכשַׁד האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] שֶׁלַחן, און שֶׁלַח האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] עֵברן. 19 און בײַ עֵברן זײַנען ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן 2 בָּנִים; דער שֵׁם פון אחד איז געווען פֶּלֶג, ווײַל אין זײַנע טעג איז פלג געוואָרן הָאָרֶץ; און דער שֵׁם פון אחיו איז געווען יָקטָן. 20 און יָקטָן האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אַלמוֹדָדן, און שֶׁלֶפן, און חצַרמָוֶתן, און יֶרַחן; 21 און הַדוֹרָמען, און אוּזָלן, און דִקלָהן; 22 און עֵיבלן, און אַבימָאֵלן, און שבאָן; 23 און אוֹפִירן, און חוִילָהן, און יוֹבבן. די אַלע זײַנען געווען בני יקטן. 24 שֵׁם, אַרפּכשַׁד, שלח; 25 עֵבר, פֶּלֶג, רְעוּ; 26 שְׂרוּג, נָחוֹר, תֶּרַח; 27 אַבּרָם, דאָס איז אַבּרָהָם [זען בראשית 15:6 https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4]. 28 די בני אַברהמען: יִצחק, און יִשמָעֵאל. 29 דאָס זײַנען זייערע תוֹלְדוֹת [זען מתי 1:1; https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI]: דער בכָּור פון יִשמָעֵאלן, נביוֹת, און קֵדָר, און אַדבּאֵל, און מִבשָׂם; 30 מִשמָע, און דומָה, מַשׂאָ, חדַד, און תֵימאָ; 31 יטוּר, נָפיש, און קֵדמָה. דאָס זײַנען די בני יִשמָעֵאלן. 32 און די בני קטוּרָה, פִּילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8] אברהם: זי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] זִמרָנען, און יָקשָׁנען, און מדָנען, און מִדיָנען, און יִשבּקן, און שוּחן. און די בני יָקשָׁנען זײַנען געווען: שבאָ, און דדָן. 33 און די בני מִדיָנען: עֵיפה, און עֵפר, און חַנוֹךְ, און אַבידָע, און אֶלדָעָה. די אַלע זײַנען געווען די בני קטוּרָהן. 34 און אַברהם האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] יצחקן. די בני יצחקן זײַנען געווען: עֵשָׂו, און יִשרָאֵל [זען רומ' 9:11; https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=0NNBU0TaOZE
https://www.youtube.com/watch?v=fld5qXehyGU
https://www.youtube.com/watch?v=B6ZdKVuOidg

https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY]. 35 די בני עֵשָׂו׃ אֱלִיפַז, רְעוּאֵל, וְיעוּשׁ, וְיַעְלָם, וְקֹרַח׃ 36 די בני אֱלִיפַז׃ תֵּימָן, וְאוֹמָר, צְפִי, וְגַעְתָּם, קְנַז, וְתִמְנַע, וְעַמָּלֵק. 37 די בני רְעוּאֵל׃ נַחַת, זֶרַח, שַׁמָּה, וּמִזָּה. 38 וְאֵלֶּה בני שֵׂעִירִ׃ לוֹטָן, וְשׁוֹבָל, וְצִבְעוֹן, וְענָה, וְדִישׁוֹן, וְאֵצֶר, וְדִישָׁן. 39 וְאֵלֶּה בני לוֹטָן׃ חוֹרִי, וְהוֹמָם; וְאֲחוֹת פּוּן לוֹטָן׃ תִּמְנַע. 40 די בני שׁוֹבָל׃ עַלְיָן, וְמָנַחַת, וְעֵיבָל, שְׁפִי, וְאוֹנָם. וְאֵלֶּה בני צִבְעוֹן׃ אַיָּה, וְענָה. 41 די בני עֲנָה׃ דִישׁוֹן. וְאֵלֶּה בני דִישׁוֹן׃ חֶמְדָּן, וְאֶשְׁבָּן, וְיִתְרָן, וּכְרָן. 42 די בני אֵצֶר׃ בִּלְהָן, וְזַעֲוָן, יַעֲקָן. די בני דִישָׁן׃ עוּץ, וַאֲרָן. 43 וְאֵלֶּה זֵינען די מלכים וואָס הָאָבן מלך אין אֶרֶץ אֱדוֹם איידער עס האָט מלך אַ מֶלֶךְ בְּיַי די בני-ישראל׃ בֶּלַע בֶּן בְּעוֹרָ; וְשֵׁם דער עִיר איז געווען דִּנְהָבָה. 44 וַיָּמָת בֶּלַע, וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו יוֹבָב בֶּן זֶרַח מִבָּצְרָה. 45 וַיָּמָת יוֹבָב, וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו חוּשָׁם מֵאֶרֶץ הַתֵּימָנִי. 46 וַיָּמָת חוּשָׁם, וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הַדַד בֶּן בְּדַד, הַמַּכֶּה אֶת מִדְיָן בִּשְׂדֵה מוֹאָב; וְשֵׁם דער עִיר איז געווען עֲוִית. 47 וַיָּמָת הַדַד, וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שַׁמְלָה מִמַּשְׂרֵקָה. 48 וַיָּמָת שַׁמְלָה, וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שָׁאוּל מֵרְחוֹבוֹת הַנָּהָר. 49 וַיָּמָת שָׁאוּל, וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בַּעַל-חָנָן בֶּן עַכְבּוֹר׃ 50 וַיָּמָת בַּעַל-חָנָן בֶּן עַכְבּוֹר, וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הַדַד; וְשֵׁם דער עִיר איז פָּעִי; וְשֵׁם דער אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל בַּת מַטְרֵד בַּת מֵי-זָהָב. 51 וַיָּמָת הַדַד. וְאֵלֶּה די אלופים פון אֱדוֹם׃ אַלּוּף תִּמְנַע, אַלּוּף עַלְוָה, אַלּוּף יְתֵת׃ 52 אַלּוּף אָהֳלִיבָמָה, אַלּוּף אֵלָה, אַלּוּף פִּינוֹן׃ 53 אַלּוּף קְנַז, אַלּוּף תֵּימָן, אַלּוּף מִבְצָר׃ 54 אַלּוּף מַגְדִּיאֵל, אַלּוּף עִירָם. אֵלֶּה זֵינען די אלופים פון אֱדוֹם.

דברי א2

1 אָדָם, שֵׁת, אֱנוֹשׁ׃ 2 קֵינָן, מַהֲלַלְאֵל, יָרֶד׃ 3 חֲנוֹךְ, מְתוּשֶׁלַח, לֶמֶךְ׃ 4 נֹחַ, שֵׁם, חָם, וָיָפֶת׃ 5 בְּנֵי יָפֶת׃ גֹּמֶר, וּמָגוֹג, מָדַי, וְיָוָן, וְתוּבָל, וּמֶשֶׁךְ, וְתִירָס׃ 6 וּבְנֵי גֹמֶר׃ אַשְׁכְּנַז, וְדִיפַת, וְתוֹגַרְמָה׃ 7 וּבְנֵי יָוָן׃ אֱלִישָׁה, וְתַרְשִׁישׁ, כִּתִּים, וְדֹדָנִים׃ 8 בְּנֵי חָם׃ כּוּשׁ, וּמִצְרַיִם, פּוּט, וְכְנָעַן׃ 9 וּבְנֵי כוּשׁ׃ סְבָא, וַחֲוִילָה, וְסַבְתָּא, וְרַעְמָה, וְסַבְתְּכָא׃ וּבְנֵי רַעְמָה׃ שְׁבָא, וְדֵדָן׃ 10 וְכוּשׁ הוֹלִיד אֶת-נִמְרֹד׃ הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ׃ 11 וּמִצְרַיִם הוֹלִיד אֶת-לוּדִים, וְאֶת-עֲנָמִים, וְאֶת-לְהָבִים, וְאֶת-נַפְתֻּחִים׃ 12 וְאֶת-פַּתְרֻסִים, וְאֶת-כַּסְלֻחִים, אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים׃ וְכַפְתֹּרִים׃ 13 וּפוּט הוֹלִיד אֶת-לָבִים׃ 14 וְכְנָעַן הוֹלִיד אֶת-צִידוֹן בְּכֹרוֹ, וְאֶת-חֵת׃ 15 וְאֶת-הַיְבוּסִי, וְאֶת-הָאֱמֹרִי, וְאֶת-הַגִּרְגָּשִׁי׃ 16 וְאֶת-הַחִוִּי, וְאֶת-הַצִּינִי, וְאֶת-הָעַרְוִדִי׃ וְאֶת-הַצְּמָרִי, וְאֶת-הַחֲמָתִי׃ 17 בְּנֵי שֵׁם׃ עֵילָם, וְאַשּׁוּר, וְאַרְפַּכְשַׁד, וְלוּד, וַאֲרָם, וּעוּץ, וְחוּל, וָגֶתֶר, וּמֶשֶׁךְ׃ 18 וְאַרְפַּכְשַׁד הוֹלִיד אֶת-שֶׁלַח׃ וְשֶׁלַח הוֹלִיד אֶת-עֵבֶר׃ 19 וּלְעֵבֶר נֹלַד שְׁנֵי בָנִים׃ שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג, כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ; וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃ 20 וְיָקְטָן הוֹלִיד אֶת-אַלְמוֹדָד, וְאֶת-שֶׁלֶף, וְאֶת-חֲצַרְמָוֶת, וְאֶת-יָרַח׃ 21 אֶת-הֲדוֹרָם, וְאֶת-אוּזָל, וְאֶת-דִּקְלָה׃ 22 וְאֶת-עוֹבָל, וְאֶת-אֲבִימָאֵל, וְאֶת-שְׁבָא׃ 23 וְאֶת-אוֹפִיר, וְאֶת-חֲוִילָה, וְאֶת-יוֹבָב׃ כָּל-אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ 24 שֵׁם, אַרְפַּכְשַׁד, שֶׁלַח׃ 25 עֵבֶר, פֶּלֶג, רְעוּ׃ 26 שְׂרוּג, נָחוֹר, תָּרַח׃ 27 אַבְרָם׃ הוּא אַבְרָהָם׃ 28 בְּנֵי תָרַח׃ אַבְרָם, נָחוֹר, וְהָרָן׃ וְהָרָן הוֹלִיד אֶת-לוֹט׃ 29 וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים׃ שֵׁם אֵשֶׁת אַבְרָם שָׂרָי, וְשֵׁם אֵשֶׁת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת הָרָן אֲבִי מִלְכָּה וַאֲבִי יִסְכָּה׃ 30 וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה׃ אֵין לָהּ וָלָד׃ 31 וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת-אַבְרָם בְּנוֹ, וְאֶת-לוֹט בֶּן-הָרָן בֶּן-בְּנוֹ, וְאֶת-שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ; וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים, לָלֶכֶת אַרְצָה כְנָעַן׃ וַיָּבֹאוּ עַד-חָרָן, וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ 32 וַיִּהְיוּ יְמֵי תֶרַח׃ חָמֵשׁ מָאוֹת שָׁנָה, וַיָּמָת תֶּרַח בְּחָרָן׃

דברי א2

1 דאָס זיינען די בני ישראלן׃ ראובן, שמעון, לוי, אוּן יהודה, יִשָּׂשׂכָר, אוּן זבולון; 2 דָּן, יוֹסֵף, אוּן בנימין, נפתלי, גָּד, אוּן אָשֵׁר. 3 די בני יהודהן׃ עֵר, אוּן אוֹנָן, אוּן שֵׁלָה; די 3 זיינען אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן פון בַּת-שׁוּעַ דער כְּנַעֲנִית, אוּן עֵר, בְּכוֹר יהודה, איז געווען רַע אין די אויגן פון ה', אוּן ער האָט אים מות. 4 אוּן תָּמָר זיין שנור האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] פֶּרֶצ, אוּן זֶרַח. אַלע בני יהודהן׃ 5. 5 די בני פֶּרֶצ׃ חֶצְרוֹן, אוּן חָמוּל. 6 אוּן די בני זֶרַח׃ זִמְרִי, אוּן אֵיתָן, אוּן הֵימָן, אוּן כַּלְכּוֹל, אוּן דָּרְעָ; אין אַלעמען 5. 7 אוּן די בני כרמין׃ עָכָר, דער עוֹכֵר פון ישראל וואָס האָט מעל אָן חרם. 8 אוּן די בני אֵיתָנ׃ עֲזַרְיָה. 9 אוּן די בני חֶצְרוֹן׃ וואָס זיינען אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] געוואָרן׃ יְרַחְמְאֵל, אוּן רָם, אוּן כְּלוּבָי. 10 אוּן רָם האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] עַמִּינָדָב, אוּן עַמִּינָדָב האָט ילד נַחְשׁוֹן דעם נשיא פון בני-יהודה. 11 אוּן נַחְשׁוֹן האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] שַׂלְמָא, אוּן שַׂלְמָא האָט ילד בּוֹעַז. 12 אוּן בּוֹעַז האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] עוֹבֵד, אוּן עוֹבֵד האָט ילד יִשַׁי. 13 אוּן יִשַׁי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] זיין בְּכוֹר אֱלִיאָב, אוּן אֲבִינָדָב דעם 2טן, אוּן שִׁמְעָא דעם 3טן; 14 נְתַנְאֵל דעם 4טן, רַדַּי דעם 5טן; 15 אוֹצֶם דעם 6טן, דָּוִד דעם 7טן. 16 אוּן זייערע אֲחוֹת זיינען געווען צְרוּיָה, אוּן אֲבִיגַיִל. אוּן די בני צְרוּיָה׃ אַבְשַׁי, אוּן יוֹאָב, אוּן עֲשָׂהאֵל 3. 17 אוּן אֲבִיגַיִל האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] עַמָּשָׂא, אוּן אבי עַמָּשָׂא איז געווען יֶתֶר דער יִשְׁמְעֵאלִי. 18 אוּן כָּלֵב בֶּן חֶצְרוֹן׃ האָט ילד מיט דער אִשְׁתּוֹ עַזּוּבָה, אוּן מיט יְרִיעוֹת׃ אוּן דאָס זיינען אירע [עזובה] בָּנִים׃ יֵשֶׁר, אוּן שוֹבָב, אוּן אַרְדּוֹן. 19 אוּן איז עַזּוּבָה מות אוּן כָּלֵב האָט זיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6; 11:13] אֶפְרָתָה, אוּן זי האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] חוּר. 20 אוּן חוּר האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אוּרִי, אוּן אוּרִי האָט ילד בְּצַלְאֵל. 21 אוּן אחר איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] חֶצְרוֹן צו דער בַּת מָכִיר דעם אבי גִּלְעָד, וואָס ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6; 11:13] ווען ער איז געווען 60 שָׁנָה; אוּן זי האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] שְׂגוּב. 22 אוּן שְׂגוּב האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] יָאִיר, וואָס האָט געהאַט 23 ערים אין אֶרֶץ גִּלְעָד. 23 אוּן גשור אוּן אֲרָם האָבן לקח פון זיי חוות-יָאִיר, קְנָת אוּן אירע בנות, 60 ערים. די אַלע זיינען די בני מָכִיר דעם אבי גִּלְעָד. 24 אוּן אחר מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] חֶצְרוֹן אין כָּלֵב-אֶפְרָתָה, האָט אַבִיָּה, אִשֵׁת חצרון, ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] פון אים אַשְׁחוּר אֲבִי תְקוֹעַ. 25 אוּן די בני יְרַחְמְאֵל, בְּכוֹר חֶצְרוֹן, זיינען געווען׃ דער בְּכוֹר רָם, אוּן בּוּנָה, אוּן אוֹרֶן, אוּן אוֹצֶם, אֲחִיָּה. 26 אוּן יְרַחְמְאֵל האָט געהאַט נאָך אַן אַנדער אִשָּׁה, וואָס איר שֵׁם איז געווען עָטָרָה; זי איז געווען די אֵם פון אוֹנָמעַן. 27 אוּן די בני רָם, בְּכוֹר ירחמאל, זיינען געווען׃ מַעַץ, אוּן יָמִין, אוּן עֵקֶר. 28 אוּן די בני אוֹנָמעַן זיינען געווען׃ שַׁמַּי, אוּן ידע. אוּן די בני שַׁמַּי׃ נָדָב, אוּן אֲבִישׁוּר. 29 אוּן דער שֵׁם פון אֵשֶׁת אֲבִישׁוּר איז געווען אֲבִיחַיִל; אוּן זי האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אַחְבָּנ אוּן מוֹלִיד. 30 אוּן די בני נָדָב׃ סֶלֶד, אוּן אַפַּיִם. אוּן סֶלֶד איז מות אָן בָּנִים. 31 אוּן די בני אַפַּיִם׃ יִשְׁעִי. אוּן די בני יִשְׁעִי׃ שֵׁשָׁן. אוּן די בני שֵׁשָׁנ׃ אַחְלָי. 32 אוּן די בני יָדָע אחי שַׁמַּי׃ יֶתֶר, אוּן יוֹנָתָן. אוּן יֶתֶר

איז מות אָן בָּנִים. 33 און די בני יוֹנָתָנעו: פֶּלֶת, און זָזאָ. דאָס זײַנען געווען די בני יַרחמְאֵלן. 34 און שֵׁשָׁן האָט נישט געהאַט קיין בָּנִים נאָר בנוֹת. און בײַ שֵׁשָׁנען איז געווען אַן עֶבֶד אַ מִצרי, וואָס שמו [זען "שמו" זכריה 12-6:11] איז געווען יַרחע. 35 האָט שֵׁשָׁן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] זײַן בת צו זײַן עֶבֶד יַרחען פאַר אַן אִשָׁה; און זי האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] עַתַּיִן. 36 און עַתַּי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] נָתָנען, און נָתָן האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] זָבדן. 37 און זָבד האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אֶפלָלן, און אֶפלָל האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] עוֹבדן. 38 און עוֹבד האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] יֵהוּאן, און יֵהוּא האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] עַזַרְיָהן. 39 און עַזַרְיָה האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] חֶלֶצן, און חֶלֶץ האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אֶלעָשָׂהן. 40 און אֶלעָשָׂה האָט ילד סִסמָין, און סִסמָי האָט ילד שַׁלוּמען. 41 און שַׁלוּם האָט ילד יקַמיָהן, און יקַמיָה האָט ילד אֶלישָׁמָען. 42 און די בני כָּלֵב, אחי יַרחמְאֵל: מֵישָׁע זײַן בכָּור, וואָס איז געווען דער אָב פון זיפן, און די בני מָרֵשָׁה אבי חברוֹנען. 43 און די בני חברוֹנען זײַנען געווען: קוֹרַח און תַּפוּח, און רֶקֶם, און שֶׁמַע. 44 און שֶׁמַע האָט ילד רחם דעם אבי יַרקעָמען, און רֶקֶם האָט ילד שַׁמַין. 45 און בן שַׁמַין איז געווען מָעוֹן, און מָעוֹן איז געווען אבי בית-צור. 46 און עֵיפה, פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8] כלב, האָט ילד חָרָנען, און מוֹצאָן, און גָזֵזן; און חָרָן האָט ילד גָזֵזן. 47 און די בני יָהדָּיִן זײַנען געווען: רֶגֶם, און יוֹתָם, און גֵישָׁן, און פֶּלֶט, און עֵיפה, און שַׁעַף. 48 מַעֲכָה, פילֶגֶש [זען פילגש שיר השירים 6:8] כלב, האָט ילד שֶׁברן, און תִּרחָנָהן. 49 און די אִשָׁה פון שַׁעַף דעם אָב פון מַדמַנָה, האָט ילד שוָא אבי מַכבּנאָ און אבי גִבעָא. און בת כָּלֵבן איז געווען עַכסָה. 50 דאָס זײַנען געווען בני-כָּלֵבן. די בני חור, דעם בכָּור פון אֶפרָתן: שוֹבל דער אָב פון קִריַת יעָרים, 51 שַׁלמאָ דער אָב פון בית-לֶחֶם, חָרֵף דער אָב פון בית-גָּדֵר. 52 און די בנים פון שוֹבל דעם אָב פון קִריַת יעָרים זײַנען געווען: הָרוֹאֶה, און חצי מנוחוֹת. 53 און די משפחות פון קִריַת יעָרים זײַנען געווען: די יתֵרים, און די פוּתים, און די שוּמָתים, און די מִשרָעִים. פון די דאָזיקע זײַנען יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] די צָרעָתים, און די אֶשתָּאוּלים. 54 בני-שַׁלמאָן: בית-לֶחֶם, און די נטוֹפתים, עַטרוֹת-בית-יוֹאָב, און אַ חצי פון די מָנַחַתער, די צָרעִים. 55 און די משפחות פון די סֹפרים, די יושבי יַעְבֵּץ, זײַנען געווען: די תִּרעָתים, די שִׁמעָתים, די שוּכָתים. דאָס זײַנען די קינים וואָס בוא חמַת דעם אָב פון דעם בית פון רֵכָב.

דברי א3

1 און דאָס זײַנען די בני דודן וואָס זײַנען אים ילד געוואָרן אין חֶברון: דער בכָּור, אַמנוֹן [זען דוֹר חֵטָא און חֵטָא קַדְמוֹן, שמואל ב 1:13-1:12;
https://www.youtube.com/watch?v=uzcRnsVJYy4
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=WlG7McdY45k
https://www.youtube.com/watch?v=7qK5tEVNIAk
https://www.youtube.com/watch?v=6nRxuxp0RSI
https://www.youtube.com/watch?v=5YW_VKZ6b4Q
http://www.afii.org/bornagain.htm
https://www.youtube.com/watch?v=1lhvA-rBRMs
https://www.youtube.com/watch?v=ugNFJk0-ub8
https://www.youtube.com/watch?v=YERHdfqtV6A
https://www.youtube.com/watch?v=r5OwDKsS7Rc], פון אַחינוֹעַמען פון יִזרְעֶאל; דער 2טן, דניאל, פון אביגַיִלן, פון כַּרמֶל; 2 דער 3טן, אַבשָׁלוֹם בן מַעֲכָה דער בת פון תַּלמַי מלך גשור; דער 4טן, אַדוֹנִיָה בן חַגיתן; 3 דער 5טן, שפטיָה, פון אַביטַלן; דער 6טן, יִתרְעָם, פון זײַן אִשָׁה עֶגלָהן. 4 די 6 זײַנען אים ילד געוואָרן אין חֶברון; און ער האָט דאָרטן מלך 7 שָׁנָה און 6 חדשים; און 33 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושָׁלַיִם. 5 און די דאָזיקע זײַנען אים ילד געוואָרן אין ירושָׁלַיִם: שִׁמעָא, און שוֹבב, און נתן און שלֹמֹה [זען
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
] 4, פון בת-שוּעַ בת עַמיאֵלן; 6 און יבחר, און אֶלישָׁמָע, און אֶליפֶלֶט; 7 און נוֹגה, און נֶפֶג, און יָפיַע; 8 און אֶלישָׁמָע,

און אֶלִיָדָע, און אֶלִיפֶלֶט 9. 9 דאָס זײַנען כּל בני דודן, אַחוץ די בני פילגשים [זען שיר השירים 6:8], און זייער אַחוֹת
תָּמָר. 10 און בֿן שלמֹה איז געווען רחבעָם. בֿנו איז געווען אַבִיָה, בֿנו אָסאָ, בֿנו יהוֹשָׁפט; 11 בֿנו יוֹרָם, בֿנו אַחזִיָהוּ, בֿנו
יוֹאָש; 12 בֿנו אַמַצִיָהוּ, בֿנו עַזַרִיָה, בֿנו יוֹתָם; 13 בֿנו אָחז, בֿנו חזקִיָה, בֿנו מנשה; 14 בֿנו אָמוֹן, בֿנו יאשִׁיָהוּ. 15 און די בני
יאשִׁיָהוּ זײַנען געווען: דער בכֿור יוֹחָנָן, דער 2טן יהוֹיָקים דער 3טן צִדקִיָה, דער 4טן, שַׁלוּם. 16 און די בני יהוֹיָקימען
זײַנען געווען: בֿנו יכָנִיָה, בֿנו צִדקִיָה. 17 און די בני יכָנִיָה דעם אַסִיר: בֿנו שְׁאַלתִּיאֵל, 18 און מַלכִּירָם, און פְּדָיָה, און
שֶׂנאַצַר, יקַמיָה, הוֹשָׁמָע, און נַדַבִיָה. 19 און די בני פְּדָיָהו: זרובֿבל, און שִׁמעִי. און בני-זרובֿבלן: משולֶם, און חַנַנִיָה, און
זייער אַחוֹת שלוֹמית; 20 און חשובֿה, און אוֹהֶל, און בֶּרכִיָה, און חַסַדִיָה, יושַׁב-חֶסֶד 5. 21 און די בני חַנַנִיָהו: פּלַטִיָה
און ישַׁעיָה. די בני [ישַׁעיָהו]: רפִיָה. די בני [רפִיָהו]: אַרנָן. די בני [אַרנָנען]: עוֹבדִיָה. די בני [עוֹבדִיָהו]: שכַנִיָה. 22 און די
בני שכַנִיָהו: שמַעיָה. און די בני שמַעיָהו: חטוּש, און יִגאָל, און בּרִיחַ, און נעַרִיָה, און שָׁפט 6. 23 און די בני נעַרִיָהו:
אֶליוֹעֵינַי, און חזקִיָה, און עַזרִיקָם 3. 24 און די בני אֶליוֹעֵינַיו: הוֹדַוִיָהו און אֶלִישִׁיב, און פלָיָה, און עַקוּב, און יוֹחָנָן, און
דלָיָה, און עַנָנִי 7.

דברי א4

1 די בני יהוּדהו: פֶּרֶץ, חֶצרוֹן, און כַּרמי, און חוּר, און שוֹבֿל. 2 און רְאָיָה בֿן שוֹבֿלן האָט ילד יַחתן, און יַחת האָט ילד
אַחוּמַיִן, און לַהַדן. דאָס זײַנען די משפחות פון די צָרעָתים. 3 און די דאָזיקע זײַנען פון דעם אָבִי עֵיטָם: יִזרְעֶאל, און
יִשמאָ, און יִדבֿש; און דער שֵׁם פון זייער אַחוֹת איז געווען הַצלֶלפּוֹני; 4 און פנוּאֵל אבי גדוֹר, און עֶזֶר אבי חוּשָׁה. דאָס
זײַנען בני-חוּר דעם בכֿור פון אֶפרָתה דעם אָב פון בֵּית-לֶחֶם. 5 און אַשחור דער אָב פון תקוֹעַ האָט געהאַט 2 נָשִׁים:
חֶלאָה, און נָעָרָה. 6 און נַעֲרָה האָט אים ילד אַחוּזָמען, און חפרן, און תֵּימָנין, און דעם אַחשתָּרי. דאָס זײַנען די בני
נַעֲרָהן. 7 און די בני חלאָהו: צֶרֶת, און צוֹחַר, און אֶתנָן. 8 און קוֹץ האָט ילד עָנוּבֿן, און הַצוֹבֿבֿהן, און די משפחות פון
אַחרחל בֿן הָרוּמען. 9 און יַעֲבֵץ איז געווען דער נכבֿד פון זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֿן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]; און אִמוֹ האָט קרא שמו [זען זכריה 12-6:11] יַעֲבֵץ, אַזוי צו אמר: ווײַל
איך האָב אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] מיט עצב. 10 און יַעֲבֵץ האָט קרא צום אֱלֹקֵי ישראל, אַזוי צו אמר: אויב
ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] וועסטו מיך ברך, און וועסט רבה מײַן גְּבוּל, און דײַן יָד וועט זײַן מיט מיר, און
וועסט עשֹׂה פון רָעָה, מיך נישט ווײ צו עצב. און אלוקים האָט אים בוא וואָס ער האָט שאל. 11 און כּלוּב דער אָח
פון שוּחָהן האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] מחירן, וואָס איז געווען דער אָב פון אֶשתּוֹנען. 12 און אֶשתּוֹן האָט ילד
[זען "ילד" ישעיהו 7:14] בית-רָפאָן, און פַּסֵחַן, און תחִנָּה דעם אָב פון עִיר-נָחש. דאָס זײַנען די אנשי רֵכָה. 13 און די
בני קנַזן זײַנען געווען: עָתניאֵל, און שׂרָיָה. און די בני עָתניאֵלן: חַתַת. 14 און מְעוֹנוֹתַי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו
7:14] עָפרָהן; און שׂרָיָה האָט ילד יוֹאָב דעם אָב פון גֵיא-חַרָשים; וואָרעם זיי זײַנען געווען חרשים. 15 און די בני כָּלֵב
בֿן יפוּנֶהן זײַנען געווען: עִירוּ, אֵלָה, און נַעַם. און די בני אֵלָהן: קנַז. 16 און די בני יהַלֶלאֵלן: זיף, און זיפה, תיריאָ, און
אַשַראֵל. 17 און די בני עֶזרָהן: יֶתֶר, און מֶרֶד, און עֵפר, און יָלוֹן. און זי האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] מִריָמען, און
שַׁמַיִן, און יִשבֿח דעם אָב פון אֶשתּמוֹעַ 18 און זײַן אִשָׁה פון יהוּדה האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] יֶרֶד דעם אָב
פון גדוֹר, און חבֿר דעם אָב פון שוֹכוֹ, און יקוּתיאֵל דעם אָב פון זָנוֹח און דאָס זײַנען די בני בתיָה דער בֿת פון פַּרעהן,
וואָס מֶרֶד האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13]. 19 און די בני אֵשֶׁת הוֹדִיָה, דער אַחוֹת פון
נַחם דעם אָב פון קעִילָה, זײַנען געווען: קעילה דער גַרמי, און אֶשתּמוֹעַ דער מַעֲכָתי. 20 און די בני שימוֹנען: אַמנוֹן,
און רִנָה, בֿן-חָנָן, און תילוֹן. און די בני יִשעִין: זוֹחת, און בֿן-זוֹחֵת. 21 בני-שֵׁלָה בֿן יהוּדהו: עֵר דער אָב פון לֵכָה, און
לַעְדָה דער אָב פון מָרֵשָׁה, און די משפחות פון דעם בית פון די עבֿדה בוץ פון בית אַשבֿעַ; 22 און יוֹקים, און די אנשי
כוֹזֵבאָ, און יוֹאָש, און שׂרף, וואָס האָבֿן בעל איבֿער מוֹאָב, און יָשובֿי-לֶחֶם. און די דברים איז עתיקים. 23 דאָס זײַנען
געווען די יוצרים [יוֹצֵר], און די וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין נטעים און גדרה; בײַ
דעם מלך אין זײַן מלאכה זײַנען זיי דאָרטן ישב. 24 די בני שמעונען: נמואֵל, און יָמין, יָריב, זֶרַח, שָׁאוּל. 25 בֿנו איז
געווען שַׁלוּם, בֿנו מִבשָׂם, בֿנו מִשמָע. 26 און די בני מִשמָען זײַנען געווען: בֿנו חמוּאֵל, בֿנו זַכּוּר, בֿנו שִׁמעִי. 27 און
שִׁמעִי האָט געהאַט 16 בָּנִים און 6 בנוֹת; אָבֿער זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֿן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] האָבֿן נישט געהאַט בָּנִים רבים, און זייער כּל משפחה האָט זיך נישט רבה
אַזוי ווי בני-יהוּדה. 28 און זיי זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין באר-שבע, און מוֹלֶדָה, און

חַצַר-שׁוּעָל; 29 אוּן אין בלהָה, אוּן אין עֶצֶם, אוּן אין תּוֹלָד; 30 אוּן אין בתוּאֵל, אוּן אין חרמָה, אוּן אין ציקלַג; 31 אוּן אין בית-מַרכָּבוֹת, אוּן אין חַצַר-סוּסים, אוּן אין בית-בּראי, אוּן אין שַׁעֲרַים. דאָס זײַנען געווען זײערע ערים בּיז דוד איז געוואָרן מלך. 32 אוּן זײערע חצרים זײַנען געווען: עֵיטָם, אוּן עַין, רִמוֹן, אוּן תּוֹכֶן, אוּן עָשָׁן 5 ערים; 33 אוּן אַלע זײערע חצרים וואָס אַרום די דאָזיקע ערים, בּיז בַּעַל. דאָס זײַנען געווען זײערע מושב, אוּן זײער יחוס-בריוו [זען מתי 1:1

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] איז געווען לויט זײ. 34 אוּן משוֹבב, אוּן יַמלֵך, אוּן יוֹשָׁה, בֶּן אַמַציָהוּ; 35 אוּן יוֹאֵל, אוּן יֵהוּא בֶּן יוֹשִׁבְיָה בֶּן שׂרָיָה בֶּן עַשׂיאֵלן; 36 אוּן אֶליוֹעֵינַי, אוּן יַעקוֹבה, אוּן ישוֹחָיָה, אוּן עַשָׂיָה, אוּן עַדיאֵל, אוּן ישימִאֵל, אוּן בנָיָה; 37 אוּן זיזאָ בֶּן שִׁפעִי בֶּן אַלוֹן בֶּן יְדָיָה בֶּן שִׁמַעיָהוּ 38 די דאָזיקע וואָס בוא דאָ מיט די שמוֹת, זײַנען געווען נשׂיאים אין זײערע משפחות; אוּן זײערע בית אבות האָבּן זיך פרץ צו רוב. 39 אוּן זײ זײַנען הלך צום מבוא פּוּן גדוֹר, בּיז צום מזרח פּוּן גֵּיא, צו בקש מרעה פאַר זײערע צאָן. 40 אוּן זײ האָבּן מצא אַ שמן אוּן טוב מרעה, אוּן הָאָרֶץ איז געווען רחבה ידים, אוּן שקט, אוּן בשַׁלווה; וואָרעם פּוּן חָם זײַנען געווען די וואָס זײַנען דאָרטן ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] פריער. 41 אוּן די דאָזיקע וואָס זײַנען דאָ כתב מיט די שמוֹת, זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין די יְמֵי יחזקיה מלך יהודה, אוּן האָבּן נכה [זען ישעיה 53:4] זײערע אוהלים, אוּן די מְעוּנים וואָס האָבּן זיך דאָרטן מצא, אוּן זײ האָבּן זײ חרם בּיז אויף היום הזה, אוּן האָבּן זיך ישב אויף זײער תחת; וואָרעם דאָרטן איז געווען מרעה פאַר זײערע צאָן. 42 אוּן פּוּן זײ, פּוּן בני-שמעון, זײַנען הלך צום הַר שֵׂעִיר 500 אִיש, אוּן פלַטיָה, אוּן נעַריָה, אוּן רפיָה, אוּן עוּזיאֵל, די בני יִשעִין, זײ פאַרויס. 43 אוּן זײ האָבּן נכה [זען ישעיה 53:4] דעם שְׂאֵרִית הפלטה פּוּן עַמָּלֵק, אוּן זײַנען דאָרטן ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] בּיז אויף היום הזה.

דברי א5

1 אוּן די בני ראוּבּן דעם בכָּור פּוּן ישראלן וואָרעם ער איז געווען דער בכָּור, אָבּער אַז ער האָט חלל דאָס יצוּעַ פּוּן אָבִיו, איז זײַן בכוֹרה נתן געוואָרן צו די בני יוֹסף בֶּן ישראלן, הגם נישט זיך צו יחש אין דעם יחוס-בריוו [זען מתי 1:1] אויף דער בכוֹרה; 2 וואָרעם יהודה האָט גבר זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 23(22)-17(16):22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], אוּן פּוּן אים איז אַרויס דער נגיד; אָבּער די בכוֹרה איז געווען צו יוֹסף. 3 די בני ראוּבּן דעם בכָּור ישראלן זײַנען געווען: חַנוֹך, אוּן פלוּא, חֶצרוֹן, אוּן כַּרמי. 4 די בני יוֹאֵלן זײַנען געווען: בְּנוֹ שמַעיָה, בְּנוֹ גוֹג, בְּנוֹ שִׁמעִי; 5 בְּנוֹ מיכָה, בְּנוֹ רְאָיָה, בְּנוֹ בַּעַל; 6 בְּנוֹ בְּאֵרָה, וואָס תִּלגַת-פלנֶסֶר מלך אַשוּר האָט גלה; ער איז געווען נשׂיא פּוּן די ראוּבּנים. 7 אוּן זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים 23(22)-17(16):22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] לויט זײַנע משפחות, זיך יחוסנדיק [יחשׂ] לויט זײערע תוֹלְדוֹת [זען מתי 1:1

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ], זײַנען געווען: דער רֹאש יעִיאֵל, אוּן זכַריָהוּ; 8 אוּן בֶּלַע בֶּן עָזָז בֶּן שֶׁמַע בֶּן יוֹאֵלן, וואָס איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין עַרוֹעֵר, בּיז נבוֹ אוּן בעַל-מְעוֹן; 9 אוּן צו מזרח איז ער ישב בּיז מע בוא צום מדבר, פּוּן נָהָר פּרָת אָן; וואָרעם זײערע מִקְנֶה האָבּן זיך רבה אין אֶרֶץ גִּלעָד. 10 אוּן אין די יְמֵי שָׁאוּלן האָבּן זײ עשׂה מלחמה מיט די הַגריאים, אוּן יענע זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; אוּן זען תהלים 16:10 אוּן ישעיהו 10-53:9 אוּן דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] דורך זײער יָד; אוּן זײ האָבּן זיך ישב אין זײערע אוהלים איבּער אַלע פּני מזרח פּוּן גִּלעָד. 11 אוּן בני-גָד זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אַקעגן זײ אין אֶרֶץ בּשָׁן בּיז סַלכָּה; 12 יוֹאֵל דער רֹאש, אוּן שָׁפם דער 2טן, אוּן יַעֲנַי, אוּן שָׁפט, אין בּשָׁן; 13 אוּן זײערע אחים [זען "אחים" תהלים 23(22)-17(16):22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] לויט זײערע בית אבות: מיכָאֵל, אוּן משוּלָם, אוּן שֶׁבַע, אוּן יוֹרַי, אוּן יַעְכָּן,

אוּן זיעַ, אוּן עֶבר, 7. 14 דאָס זײַנען די בני אַביחִיל בּן חורי בּן יָרוֹח בּן גִּלעָד בּן מיכָאֵל בּן ישישַׁי בּן יַחדּוֹ בּן בּוּזן. 15
אַחי בּן אַבדיאֵל בּן גוּנִי איז געווען דער רֹאש פון זייערע בית אבות. 16 אוּן זיי זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3;
זכריה 13-11:6] אין גִּלעָד אין בּשָׁן, אוּן אין אירע בנות, אוּן אין אַלע מגרשי שרוֹן, בּײַ זייערע תוצאה. 17 זיי אַלע
האָבּן זיך יחש אין די יְמֵי יוֹתָם מלך יהודה, אוּן אין די יְמֵי יָרָבעָם מלך ישראל. 18 בני-ראוּבן, אוּן די גָדים, אוּן דער
חצי שבט מנשה פון בני חיל, אנשים וואָס נשׂא מָגֵן אוּן חֶרֶב [זען "חֶרֶב"

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4], אוּן שפּאַנען אַ קשת, אוּן זײַנען למד אין
מלחמה, זײַנען געווען 44,760 וואָס יצא אין צָבָא. 19 אוּן זיי האָבּן עשׂה מלחמה מיט די הַגריאים, אוּן יטור, אוּן
נָפיש, אוּן נוֹדָב. 20 אוּן זיי זײַנען עזר געוואָרן אַקעגן זיי, אוּן די הַגריאים אוּן אַלע וואָס מיט זיי זײַנען נתן [זען
ישעיהו 14:7; 9:53; 9:5; חגי 9-2:7] געוואָרן אין זייער יָד; וואָרעם זיי האָבּן זעק צו אלוקים אין דער מלחמה, אוּן ער
האָט זיך נעתר [עתר] זיי, ווײַל זיי האָבּן זיך בטח אויף אים. 21 אוּן זיי האָבּן שבה זייערע מִקְנֶה: זייערע גְמַלִּים
50,000, אוּן צאֹן 250,000, אוּן חמֹרים [זען זכריה 9:9] 2,000, אוּן נפשות אנשים 100,000 [זען פילמ' 25-1:1; ירמיה
33-31:30;

https://www.youtube.com/watch?v=3xYKaO8M2b8
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
https://www.youtube.com/watch?v=S4Si147Y_es

https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8]. 22 וואָרעם עס זײַנען נפל חללים רבים, ווײַל
די מלחמה איז געווען פון האלוקים. אוּן זיי זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אויף דעם מקוֹם פון
זיי בּיז צום גלות. 23 אוּן בני חצי שבט מנשה זײַנען ישב אין אֶרֶץ, פון בּשָׁן בּיז בעַל-חרמוֹן, אוּן שׂניר, אוּן דעם הַר
חרמוֹן. זיי האָבּן זיך רבה. 24 אוּן דאָס זײַנען די ראשים פון זייערע בית אבות: עֵפר, אוּן יִשעִי, אוּן אֶליאֵל, אוּן
עַזריאֵל, אוּן יִרמיָה, אוּן הוֹדַוְיָה, אוּן יַחדִּיאֵל, אנשים גיבוֹרי חיל, אנשי שמות, ראשים פון זייערע בית אבות. 25 אוּן
זיי האָבּן מעל אָן אלוקי אבותם, אוּן זײַנען געווען זנה נאָך די אלוקי עמי הָאָרֶץ, וואָס אלוקים האָט שמד פון פאַר
זיי. 26 אוּן דער אֱלֹקֵי ישראל האָט עור דעם רוּחַ פּוּל מלך אַשוּר, אוּן דעם רוּחַ פון תִּלגַת-פלנֶסֶר מלך אַשוּר, אוּן ער
האָט זיי גלה די ראוּבנים, אוּן די גָדים, אוּן דעם חצי שבט מנשה, אוּן ער האָט זיי געבּראַכט קיין חלַח, אוּן חבוֹר,
אוּן הָרא, אוּן בּיַם נָהָר גוֹזָן, בּיז אויף היום הזה. 27[6:1] די בני לֵוִי: גֵרשוֹן, קֹהָת, אוּן מְרָרי. 28[6:2] אוּן די בני קֹהָתוּ:
עַמרָם, יצהָר, אוּן חֶברוֹן, אוּן עוּזיאֵל. 29[6:3] אוּן בני-עַמרָמען: אַהרן, אוּן משה, אוּן מרים. אוּן די בני אַהרנען: נָדָב,
אוּן אַביהוּא, אֶלעָזָר, אוּן איתמר [זען ויקרא 2-10:1

https://www.youtube.com/watch?v=zAQSMO7di-Y

https://www.youtube.com/watch?v=xxvqZZB0Exw]. 30[6:4] אֶלעָזָר האָט ילד פינחסן; פינחס
האָט ילד אַבישוּעַן. 31[6:5] אוּן אַבישוּעַ האָט ילד בוּקִי, אוּן בוּקִי האָט ילד עוּזִי. 32[6:6] אוּן עוּזִי האָט ילד
זֶרַחיָהוּ, אוּן זֶרַחיָה האָט ילד מְרָיוֹתוּ. 33[6:7] מְרָיוֹתוּ האָט ילד אַמַריָהוּ, אוּן אַמַריָהוּ האָט ילד אַחיטוּבּן. 34[6:8] אוּן
אַחיטוּבּ האָט ילד צָדוֹקוּ, אוּן צָדוֹקוּ האָט ילד אַחימַעַצן. 35[6:9] אוּן אַחימַעַצן האָט ילד עַזַריָהוּ, אוּן עַזַריָה האָט
ילד יוֹחָנָנען. 36[6:10] אוּן יוֹחָנָן האָט ילד עַזַריָהוּ; דאָס איז דער וואָס איז געווען אַ כּהן אין דעם בּית וואָס שלֹמֹה
האָט בּנה [זען "בּנה" דניאל 25:9] אין ירוּשָׁלַיִם. 37[6:11] אוּן עַזַריָה האָט ילד אַמַריָהוּ, אוּן אַמַריָה האָט ילד
אַחיטוּבּן. 38[6:12] אוּן אַחיטוּבּ האָט ילד צָדוֹקוּ, אוּן צָדוֹקוּ האָט ילד שַׁלוּמען. 39[6:13] אוּן שַׁלוּם האָט ילד
חלקִיָהוּ, אוּן חלקִיָה האָט ילד עַזַריָהוּ. 40[6:14] אוּן עַזַריָה האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 14:7] שׂרָיָהוּ [זען

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=r9GPBASLFk8], אוּן שׂרָיָה האָט ילד יהוֹצָדקוּ. 41[6:15] אוּן
יהוֹצָדָק איז הלך, ווען ה' האָט גלה יהודה אוּן ירוּשָׁלַיִם דורך דער יָד פון נבוחדנֶצַרן.

דברי א6

1[6:16] די בני לֵוִי: גֵרשוֹם, קֹהָת, אוּן מְרָרי. 2[6:17] דאָס זײַנען די שמות פון בני גֵרשוֹם: לִבני, אוּן שִׁמעִי. 3[6:18]
אוּן די בני קֹהָתוּ זײַנען געווען: עַמרָם, אוּן יִצהָר, אוּן חֶברוֹן, אוּן עוּזיאֵל. 4[6:19] די בני מְרָרִי: מַחלי, אוּן מוּשי. אוּן
דאָס זײַנען די משפחות פון לֵוִי לויט אבותם. 5[6:20] פון גֵרשוֹמען: בְּנוֹ לִבני, בְּנוֹ יַחת, בְּנוֹ זִמָה; 6[6:21] בְּנוֹ יוֹאָך בְּנוֹ

עִדּוֹ, בְּנוֹ זֶרַח, בְּנוֹ יֵאַתְרַי. [6:22]7 בְּנֵי-קְהָתוּ: בְּנוֹ עַמִּינָדָב, בְּנוֹ קֹרַח בְּנוֹ אַסִּיר; [6:23]8 בְּנוֹ אֶלְקָנָה, וּבְנוֹ אֶבְיָסָף, וּבְנוֹ
בְּנוֹ אַסִּיר; [6:24]9 בְּנוֹ תַּחַת, בְּנוֹ אוּרִיאֵל, בְּנוֹ עוּזִּיָּה, וּבְנוֹ שָׁאוּל. [6:25]10 וּבְנֵי אֶלְקָנָה: עֲמָשַׂי, וַאֲחִימוֹת,
[6:26]11 [וּבְנוֹ] אֶלְקָנָה. בְּנֵי-אֶלְקָנָה: בְּנוֹ צוֹפַי, וּבְנוֹ נַחַת; [6:27]12 בְּנוֹ אֶלִיאָב, בְּנוֹ יְרֹחָם, בְּנוֹ אֶלְקָנָה. [6:28]13 וּבְנֵי
שְׁמוּאֵל: דֹּאר בְּכוֹר וַשְׁנִי, וַאֲבִיָּה. [6:29]14 בְּנֵי-מְרָרִי: מַחְלִי; בְּנוֹ לִבְנִי, בְּנוֹ שִׁמְעִי, בְּנוֹ עֻזָּה; [6:30]15 בְּנוֹ
שִׁמְעָא, בְּנוֹ חַגִּיָּה, בְּנוֹ עַשָׁיָה. [6:31]16 וְאֵלֶּה זֵינֵנַע דִּי וּוואָס דָּוִד הָאָט עֹמֶד בֵּיתִים שִׁיר אִין בֵּית ה', נָאָך דעם מָנוֹחַ
אָרוֹן. [6:32]17 וּוואָס זִיי הָאָבֶן שֶׁרֶת פַּאַר דעם מִשְׁכַּן אֹהֶל-מוֹעֵד מיט שִׁיר [זען

https://www.youtube.com/watch?v=rgdehAR7j9g

https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I

https://www.youtube.com/watch?v=pKtEjsq37CU

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg], בִּיז שלמֹה הָאָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]
דָּאָס בֵּית ה' אִין יְרוּשָׁלִַיִם, וּוואָס זִיי הָאָבֶן זִיךְ עֹמֶד לוֹיט זייער מִשְׁפָּט בֵּיתֵי זייער עֲבֹדָה. [6:33]18 וּוואָס זֵינֵנַע דִּי וּוואָס
זֵינֵנַע דאָרטן עֹמֶד, מיט זייערע בָּנִים: פּוּן דִּי בְּנֵי קְהָתִים: הֵימָן דער מְשׁוֹרֵר, בֶּן יוֹאֵל בֶּן שְׁמוּאֵל, [6:34]19 בֶּן אֶלְקָנָה
בֶּן יְרֹחָם בֶּן אֶלִיאֵל בֶּן תּוֹחַ, [6:35]20 בֶּן צוּף בֶּן אֶלְקָנָה בֶּן מַחַת בֶּן עֲמָשַׂי, [6:36]21 בֶּן אֶלְקָנָה בֶּן יוֹאֵל בֶּן עֲזַרְיָה בֶּן
צְפַנְיָה [6:37]22 בֶּן תַּחַת בֶּן אַסִּיר בֶּן אֶבְיָסָף בֶּן קֹרַח [6:38]23 בֶּן יִצְהָר בֶּן קְהָת בֶּן לֵוִי בֶּן יִשְׂרָאֵל. [6:39]24 וּוואָס אָחִיו
אָסָף איז געווען דער וּוואָס איז עֹמֶד צו זַיְן יָמִין [זען ימין האדון משיח תהלים 110:1]: אָסָף בֶּן בֶּרֶכְיָהוּ בֶּן שִׁמְעָא
[6:40]25 בֶּן מִיכָאֵל בֶּן בַּעֲשֵׂיָה בֶּן מַלְכִּיָּה [6:41]26 בֶּן אֶתְנִי בֶּן זֶרַח בֶּן עֲדָיָה [6:42]27 בֶּן אֵיתָן בֶּן זִמָּה בֶּן שִׁמְעִי
[6:43]28 בֶּן יַחַת בֶּן גֵּרְשׁוֹם בֶּן לֵוִי. [6:44]29 וּוואָס זייערע אָחִים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] בְּנֵי-מְרָרִי, אויף דער לינקער זַייט: אֵיתָן בֶּן קִישִׁי בֶּן עַבְדִּי בֶּן מַלּוּךְ
[6:45]30 בֶּן חֲשַׁבְיָה בֶּן אֲמַצְיָה בֶּן חִלְקִיָּה [6:46]31 בֶּן אַמְצִי בֶּן בָּנִי בֶּן שֶׁמֶר [6:47]32 בֶּן מַחְלִי בֶּן מוּשִׁי בֶּן מְרָרִי בֶּן
לֵוִי. [6:48]33 וּוואָס זייערע אָחִים דִּי לִוִּיִּים זֵינֵנַע געווען נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו דעם כֹּל
עֲבֹדַת מִשְׁכַּן בֵּית אֱלֹקִים. [6:49]34 וּוואָס אַהֲרֹן וּוואָס זֵינֵנַע בָּנִים הָאָבֶן קְטֹר אויף דעם מִזְבַּח פַּאַר עוֹלָה וּוואָס אויף דעם
מִזְבַּח פַּאַר קְטֹרֶת; זִיי זֵינֵנַע געווען פַּאַר כֹּל מְלֶאכֶת פּוּן דעם קֹדֶשׁ-קָדָשִׁים, וּוואָס צו מאכן כַּפָּרָה פאַר יִשְׂרָאֵל [זען

https://www.youtube.com/watch?v=zAQSMO7di-Y], לוֹיט אַלע וּוואָס משה עֶבֶד הָאֱלֹקִים הָאָט
צִוָּה. [6:50]35 וּוואָס דָּאָס זֵינֵנַע בְּנֵי-אַהֲרֹן: בְּנוֹ אֶלְעָזָר, בְּנוֹ פִינְחָס, בְּנוֹ אֲבִישׁוּעַ; [6:51]36 בְּנוֹ בֻּקִּי, בְּנוֹ עֻזִּי, בְּנוֹ זְרַחְיָה;
[6:52]37 בְּנוֹ מְרָיוֹת בְּנוֹ אֲמַרְיָה בְּנוֹ אֲחִיטוּב; [6:53]38 בְּנוֹ צָדוֹק, בְּנוֹ אֲחִימַעַץ. [6:54]39 וּוואָס דָּאָס זֵינֵנַע געווען זייערע
מוֹשְׁבוֹת לוֹיט זייערע טִירָה אִין זייער גְּבוּל: צו בְּנֵי-אַהֲרֹן פּוּן דער מִשְׁפָּחַת פּוּן דִּי קְהָתִים וויַיל זייערס איז געווען
[דער ערשטער] גּוֹרָל, [6:55]40 זִיי הָאָט מען נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] חֶבְרוֹן אִין אֶרֶץ יְהוּדָה מיט
אירע מִגְרָשׁ רוּנְד אֲרוּם איר. [6:56]41 אָבֶּער דָּאָס שָׂדֶה פּוּן דער עִיר וּוואָס חֲצֵרִים הָאָט מען נתן [זען ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה. [6:57]42 וּוואָס צו בְּנֵי-אַהֲרֹן הָאָט מען נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] דִּי עָרֵי מִקְלָט, חֶבְרוֹן, וּוואָס לִבְנָה מיט אירע מִגְרָשׁ, וּוואָס יַתִּיר, וּוואָס אֶשְׁתְּמוֹעַ מיט אירע מִגְרָשׁ; [6:58]43 וּוואָס
חִילֵן מיט אירע מִגְרָשׁ, דְּבִיר מיט אירע מִגְרָשׁ; [6:59]44 וּוואָס עָשָׁן מיט אירע מִגְרָשׁ, וּוואָס בֵּית-שֶׁמֶשׁ מיט אירע מִגְרָשׁ.
[6:60]45 וּוואָס פּוּן שֵׁבֶט בִּנְיָמִין: גִּבְעוֹן מיט אירע מִגְרָשׁ, וּוואָס עָלֶמֶת מיט אירע מִגְרָשׁ, וּוואָס עֲנָתוֹת מיט אירע מִגְרָשׁ. אַלע
זייערע עָרִים, 13 עָרִים, לוֹיט זייערע מִשְׁפָּחוֹת. [6:61]46 וּוואָס פַּאַר דִּי יֶתֶר בְּנֵי קְהָת, פּוּן דער מִשְׁפָּחַת פּוּן דעם שֵׁבֶט,
פּוּן דעם חֲצִי מַטֵּה, פּוּן חֲצִי מְנַשֶּׁה, לוֹיט גּוֹרָל, 10 עָרִים. [6:62]47 וּוואָס פַּאַר בְּנֵי-גֵרְשׁוֹם לוֹיט זייערע מִשְׁפָּחוֹת, פּוּן
שֵׁבֶט יִשָּׂשכָר, וּוואָס פּוּן שֵׁבֶט אָשֵׁר, וּוואָס פּוּן שֵׁבֶט נַפְתָּלִי, וּוואָס פּוּן שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה אִין בָּשָׁן, 13 עָרִים. [6:63]48 פַּאַר
בְּנֵי-מְרָרִי לוֹיט זייערע מִשְׁפָּחוֹת, פּוּן שֵׁבֶט רְאוּבֵן, וּוואָס פּוּן שֵׁבֶט גָּד, וּוואָס פּוּן שֵׁבֶט זְבוּלֻן, לוֹיט גּוֹרָל, 12 עָרִים.
[6:64]49 וּוואָס דִּי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הָאָבֶן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו דִּי לִוִּיִּים דִּי עָרִים מיט זייערע מִגְרָשׁ.
[6:65]50 וּוואָס זִיי הָאָבֶן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לוֹיט גּוֹרָל, פּוּן דעם שֵׁבֶט פּוּן בְּנֵי-יְהוּדָה, וּוואָס פּוּן
דעם שֵׁבֶט פּוּן דִּי בְּנֵי שִׁמְעוֹן, וּוואָס פּוּן דעם שֵׁבֶט פּוּן בְּנֵי-בִנְיָמִין, דִּי דָאָזִיקע עָרִים וּוואָס מע קְרָא דאָ מיט דִּי שְׁמוֹת.
[6:66]51 וּוואָס טייל פּוּן דִּי מִשְׁפָּחוֹת פּוּן בְּנֵי-קְהָת הָאָבֶן געהאַט דִּי עָרִים פּוּן זייער גְּבוּל פּוּן שֵׁבֶט אֶפְרַיִם. [6:67]52
וּוואָס מע הָאָט זִיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דִּי עָרֵי הַמִּקְלָט, שְׁכֶם מיט אירע מִגְרָשׁ אויפן הַר אֶפְרַיִם,
וּוואָס גֶּזֶר מיט אירע מִגְרָשׁ; [6:68]53 וּוואָס יָקְמְעָם מיט אירע מִגְרָשׁ, וּוואָס בֵּית-חוֹרוֹן מיט אירע מִגְרָשׁ. [6:69]54 וּוואָס אַיְלוֹן
מיט אירע מִגְרָשׁ, וּוואָס גַּת-רִמּוֹן, מיט אירע מִגְרָשׁ. [6:70]55 וּוואָס פּוּן דעם מַחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה: עָנֵר מיט אירע מִגְרָשׁ,
וּוואָס בִּלְעָם מיט אירע מִגְרָשׁ, פַּאַר דער מִשְׁפָּחַת פּוּן דִּי יֶתֶר בְּנֵי קְהָת. [6:71]56 פַּאַר בְּנֵי-גֵרְשׁוֹם, פּוּן דער מִשְׁפָּחַת פּוּן

דעם חצי מטה מנשה׃ גוֹלָן אין בּשָׁן מיט אירע מִגְרָש, אוּן עַשׁתָּרוֹת מיט אירע מִגְרָש. [6:72]57 אוּן פּוּן שבט יִשׂשָׂכָר׃ קֶדֶשׁ מיט אירע מִגְרָש, דָּבְרַת מיט אירע מִגְרָש. [6:73]58 אוּן ראמוֹת מיט אירע מִגְרָש, אוּן עָנֵם מיט אירע מִגְרָש. [6:74]59 אוּן פּוּן שבט אָשֵׁר׃ מָשָׁל מיט אירע מִגְרָש, אוּן עַבדּוֹן מיט אירע מִגְרָש. [6:75]60 אוּן חוּקוֹק מיט אירע מִגְרָש, אוּן רחוֹב מיט אירע מִגְרָש. [6:76]61 אוּן פּוּן שבט נפתּלי׃ קֶדֶשׁ אין גָּליל [זען ישעיה 2-9:1; מתי 23-2:22; 16-4:13; יוחנן 46-1:43] מיט אירע מִגְרָש, אוּן חמוֹן מיט אירע מִגְרָש, אוּן קִרְיָתַיִם מיט אירע מִגְרָש. [6:77]62 פאַר די יתר, בני-מְרָרי, פּוּן שבט זבולון׃ רִמוֹנוֹ מיט אירע מִגְרָש, תָּבוֹר מיט אירע מִגְרָש. [6:78]63 אוּן פּוּן יענער זײַט יַרדן בּײַ יריחוֹ, צו מזרח פּוּן יַרדן, פּוּן שבט ראוּבן׃ בֶּצֶר אין מדבר מיט אירע מִגְרָש, אוּן יהצה מיט אירע מִגְרָש; [6:79]64 אוּן קִדֵּמוֹת מיט אירע מִגְרָש, אוּן מֵיפעַת מיט אירע מִגְרָש. [6:80]65 אוּן פּוּן שבט גָּד׃ ראָמוֹת אין גִּלעָד מיט אירע מִגְרָש, אוּן מַחֲנַיִם מיט אירע מִגְרָש; [6:81]66 אוּן חשבוֹן מיט אירע מִגְרָש, אוּן יַעְזֵיר מיט אירע מִגְרָש.

דברי א7

1 אוּן פּוּן די בני יִשׂשָׂכָר זײַנען געווען׃ תּוֹלָע, אוּן פּוּאָה, יָשׁוּב, אוּן שִׁמרוֹן 4. 2 אוּן די בני תּוֹלָע׃ עוּזִי, אוּן רפּיָה, אוּן יריאֵל, אוּן יַחמַי, אוּן יִבשָׂם, אוּן שמוּאל, ראשים פּוּן זײערע בית אבות פּוּן תּוֹלָע לויט זײערע תּוֹלְדוֹת [זען מתי 1:1

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ], גיבּוֹרי חיל. זײער מִסְפַּר אין די יְמֵי דוּדן איז געווען 22,600. 3 אוּן די בני עוּזִי זײַנען געווען׃ יִזְרַחיָה; אוּן די בני יִזְרַחיָה׃ מיכָאֵל, אוּן עוֹבדיָה, אוּן יוֹאֵל, יִשִׁיָה 5 ; אַלע ראשים [זען "ראשים" זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 14-7:13, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 14-7:13, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח,

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ] . 4 אוּן צו זיי האָבּן געהערט לויט זײערע תּוֹלְדוֹת [זען מתי 1:1 https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ], לויט זײערע בית אבות, גדוּדי צָבָא מלחמה, 36,000; וואָרעם זיי האָבּן געהאַט רבה נָשִׁים אוּן בָּנִים. 5 אוּן זײערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] פּוּן כּל משפחות פּוּן יִשׂשָׂכָר, גיבּוֹרי חילים זײער פאַרצײכעניש [יחשׂ], אין אַלעמען׃ 87,000. 6 פּוּן בנימינען׃ בֶּלַע, אוּן בֶּכֶר, אוּן ידיעֲאֵל 3. 7 אוּן די בני בֶּלַען׃ אֶצבּוֹן, אוּן עוּזִי, אוּן עוּזיאֵל, אוּן ירימוֹת, אוּן עִירי 5, ראשי בית אבות, גבּוֹרי חילים; אוּן זײער פאַרצײכעניש [יחשׂ] ׃ 22,034. 8 אוּן די בני בֶּכֶרן׃ זמירָה, אוּן יוֹעָש, אוּן אֶליעֶזֶר, אוּן אֶליוֹעֵינַי, אוּן עָמרי, אוּן יְרמוֹת, אוּן אַבּיָה, אוּן עֲנָתוֹת, אוּן עָלֶמֶת; אַלע זײַנען געווען די בני בֶּכֶרן. 9 אוּן זײער פאַרצײכעניש [יחשׂ] לויט זײערע תּוֹלְדוֹת [זען מתי 1:1

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ], לויט זייערע ראשי בית אבות, גיבורי חיל ׃ 20,200. 10 און די בני ידיעֲאֵלן׃ בִּלְהָן; און די בני בִלְהָנען׃ יְעוּש און בנימין, און אֵהוּד, און כְנַעֲנָה, און זֵיתָן, און תַּרְשִׁישׁ און אַחִישַׁחַר. 11 אַלע זײַנען געווען בני-ידיעֲאֵל לויט די ראשי האבות, גיבורי חילים, 17,200 וואָס יצא אין צָבָא אויף מלחמה. 12 שוּפִים, און חוּפִים, די בני עִירן; חוּשִׁם, בני אַחרן. 13 די בני נפתלין׃ יַחְצִיאֵל, און גּוּנִי, און יֵצֶר, און שַׁלּוּם, די בני בִלְהָן. 14 די בני מנשהן׃ אַשרִיאֵל וואָס זײַן פילגש [זען שיר השירים 6:8] האָט ילד, הָאֲרַמִיָּה פִּילֶגֶשׁ [זען פילגש שיר השירים 6:8] האָט ילד מָכִיר אָבִי גִלְעָד; 15 און מָכִיר האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] אַן אִשָּׁה פון חוּפִים און שוּפִים, און דער שֵׁם פון זייער אֲחוֹת איז געווען מַעֲכָה, און דער שֵׁם פון שֵׁני איז געווען צְלָפְחָד; און צְלָפְחָד האָט געהאַט בָּנוֹת. 16 און מַעֲכָה די אִשָּׁה פון מָכִירן האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בֵּן, און זי האָט קרא שמו [זען זכריה 6:11-12;

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] פָּרֶשׁ; און דער שֵׁם פון אחיו איז געווען שֶׁרֶשׁ, און זײַנע בָּנִים זײַנען געווען אוּלָם, און רֶקֶם. 17 און די בני אוּלָמען׃ בְּדָן, דאָס זײַנען בני-גִלְעָד בֵּן מָכִיר בֵּן מנשהן. 18 און זײַן אֲחוֹת הַמוֹלֶכֶת האָט ילד ישהוֹדן, און אֲבִיעֶזְרן, און מַחְלָהן. 19 און די בני שמידָען זײַנען געווען׃ אַחְיָן, און שֶׁכֶם, און לִקְחִי, און אַנִיעָם. 20 און די בני אפרימען׃ שׁוּתֶלַח. און בְּנוֹ איז געווען בֶּרֶד, און בְּנוֹ תַּחַת, און בְּנוֹ אֶלְעָדָה, און בְּנוֹ תַּחַת; 21 און בְּנוֹ זָבָד, און בְּנוֹ שׁוּתֶלַח און עֶזֶר, און אֶלְעָד. און די אנשי גַּת, די נולדים [ילד] אין הארץ האָבן זיי הרג, ווײַל זיי האָבן ירד צו לקח זייערע מִקְנֶה. 22 און אֲבִיהֶם אפרים האָט אבל ימים רבים, און זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו׳ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אים צו נחם. 23 און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו זײַן אִשָּׁה, און זי איז הרה [זען "הרה" ישעיהו 7:14] געוואָרן, און האָט ילד בֵּן, און ער האָט קרא שמו [זען זכריה 6:11-12; https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] בריעָה, ווײַל רָעָה איז געשען אין זײַן בית. 24 און זײַן בת איז געווען שְׁאֵרָה, און זי האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בית-חוֹרוֹן, די תחתון און די עליון, און אוּזֵן-שְׁאֵרָה. 25 און בְּנוֹ איז געווען רפח, און רֶשֶׁף, און בְּנוֹ תֶּלַח, און בְּנוֹ תַּחַן; 26 בְּנוֹ לַעְדָן, בְּנוֹ עַמִּיהוּד, בְּנוֹ אֶלִישָׁמָע; 27 בְּנוֹ נוּן, בְּנוֹ יְהוֹשֻׁעַ [זען נחמיה 8:17, ישוע; זען עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, יְהוֹשֻׁעַ/יֵשׁוּעַ עַבְדִּי צֶמַח מָשִׁיחַ שְׁמוֹ, ישעיהו 52:13-53:12; התג׳ 22:16]. 28 און זייער אֲחֻזָּה און זייערע מֹשבות איז געווען בית אֵ-ל מיט אירע בנות, און צו מזרח, נַעֲרָן, און צו מערב גֶּזֶר מיט אירע בנות, און שְׁכֶם מיט אירע בנות, בִּיז עַיָּה מיט אירע בנות. 29 און לעבן בני-מנשה, בית-שְׁאָן מיט אירע בנות, תַּעֲנָךְ מיט אירע בנות, מְגִדּוֹ [התג׳ 16:16; 19:19] מיט אירע בנות, דוֹר מיט אירע בנות. אין די דאָזיקע זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] בני-יוֹסף בֵּן ישראלן. 30 בני-אָשרן׃ יִמְנָה, און יִשְׁוָה, און יִשְׁוִי, און בְּרִיעָה, און זייער אֲחוֹת שֶׂרַח. 31 און די בני בְּרִיעָהן׃ חבר, און מַלְכִּיאֵל, דאָס איז דער אבי בַּרְזָיִת. 32 און חבר האָט ילד יַפְלֵטן, און שוֹמֵרן, און חוֹתָמען, און זייער אֲחוֹת שׁוּעָאן. 33 און די בני יַפְלֵטן זײַנען געווען׃ פָּסַךְ, און בְּמהָל, און עַשְׁוָת. דאָס זײַנען די בני יַפְלֵטן. 34 און די בני שֶׁמֶרן׃ אַחִי, און רָהֻגָּה, און חוּבָּה, און אַרָם. 35 און די בני אחיו הֵלֶמען׃ צוֹפַח און יִמְנָע, און שֶׁלֶשׁ, און עמל. 36 די בני צוֹפַחן׃ סוּחַ, און חַרְנֶפֶר, און שׁוּעָל, און בְּרִי, און יִמְרָה; 37 בֹּצֶר, און הוֹד, און שַׁמָּא, און שִׁלְשָׁה, און יִתְרָן, און בְּאֵרָא. 38 און די בני יֶתֶרן׃ יְפוּנֶה, און פִּסְפָּה, און אַרָא. 39 און די בני עוּלָאן׃ אָרַח, און חַנִיאֵל, און רִצְיָא. 40 די אַלע זײַנען געווען בני-אָשר, ראשי בית אבות, ברר גיבורי חילים, ראשי הנשׂיאים; און זייער פאַרצייכעניש [יחשׂ] אין צָבָא פאַר מלחמה, זייער מִסְפַּר׃ 26,000 אנשים.

דברי א8

1 און בנימין האָט ילד בֶּלַע זײַן בְּכוֹר, אַשבֵּל דעם שֵׁנִי, און אַחרחַ דעם שְׁלִישִׁי; 2 נוֹחָה דעם פירטן, און רָפָא דעם פינפטן. 3 און בֶּלַע האָט געהאַט בָּנִים׃ אַדָּר, און גֵּרָא, און אֲבִיהוּד; 4 און אֲבִישׁוּעַ, און נַעֲמָן, און אַחוֹחַ; 5 און גֵּרָא, און שְׁפוּפָן, און חוּרָם. 6 און דאָס זײַנען די בני אֵחוּדן׃ די דאָזיקע זײַנען געווען ראשי אבות פון די יושבי גֶּבַע, און מע האָט זיי גלה קיין מָנַחַת; 7 און נַעֲמָן, און אַחִיָּה, און גֵּרָא, זיי האָבן ער גלה; ער האָט ילד עוּזָּאן, און אַחִיחוּדן. 8 און שַׁחַרַיִם האָט ילד אין שָׂדֶה מוֹאָב, נאָך דעם ווי ער האָט זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זײַנע נָשִׁים, חוּשִׁים, און

בּעֲרָא. 9 אוּן עַר הָאָט יִלד מיט זײַן אִשָּׁה חוֹדֶשׁן: יוֹבּבן, אוּן צִבִּיאָן, אוּן מֵישׁאָן, אוּן מַלכָּמעוּן; 10 אוּן יְעוּצן, אוּן
שָׁכיָהוּן, אוּן מִרמָהוּן. דאָס זײַנען געווען זײַנע בָּנִים, ראשי אבות. 11 אוּן מיט חוּשׁימעוּן האָט עַר יִלד אַבִּיטוּבן, אוּן
אֶלפּעַלן. 12 אוּן די בני אֶלפעַלן: עֵבר, אוּן מִשׁעָם, אוּן שֶׁמֶר, וואָס האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אוֹנוֹ, אוּן לוֹד
מיט אירע בנות; 13 אוּן בריעָה, אוּן שֶׁמַע וואָס זײַנען געווען ראשי האבות פון די יושבי אַיָלוֹן, די וואָס האָבּן ברח די
יושבי גַת. 14 אוּן אַחיוֹ, שָׁשַׁק, אוּן יְרֵמוֹת, 15 אוּן זבדיָה, אוּן עֶרֶד, אוּן עֶדֶר, 16 אוּן מיכָאֵל, אוּן יִשפה, אוּן יוֹחָאָ, זײַנען
געווען די בני בריעָהוּן. 17 אוּן זבדיָה, אוּן משוּלָם, אוּן חזקי, אוּן חבר, 18 אוּן יִשמרַי, אוּן יִזליאָה, אוּן יוֹבב, זײַנען
געווען די בני אֶלפּעַלן. 19 אוּן יָקים, אוּן זִכרי, אוּן זַבדי, 20 אוּן אֶליעֵיני, אוּן צִלתַי, אוּן אֶליאֵל, 21 אוּן עַדָיָה, אוּן
בראָיָה, אוּן שִׁמרָת, זײַנען געווען די בני שִׁמעִי. 22 אוּן יִשפּן, אוּן עֵבֶר, אוּן אֶליאֵל, 23 אוּן עַבדוֹן, אוּן זִכרי, אוּן חָנָן,
24 אוּן חַנַנְיָה, אוּן עֵילָם, אוּן עַנתוֹתִיָה, 25 אוּן יִפדְיָה, אוּן פנואֵל, זײַנען געווען די בני שָׁשַׁקן. 26 אוּן שַׁמשָׁרַי, אוּן
שחריָה, אוּן עַתַליָה, 27 אוּן יַעֲרֶשיָה, אוּן אֵלִיָה, אוּן זִכרי, זײַנען געווען די בני ירוֹחמען. 28 די דאָזיקע זײַנען געווען

ראשי אבות לויט זייערע תוֹלְדוֹת [זען מתי 1:1 https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ], ראשים [זען "ראשים" זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים אוּן איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב אוּן אלוקים זוּן פון דער אויבערשטער אוּן אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין אוּן בר אנשׁ אוּן רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו אוּן אמו, אוּן זאל דבק צו זיין אשה, אוּן זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים אוּן איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש אוּן עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" אוּן "יפלחון" אין דניאל 3:12 אוּן דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ אוּן סאַנה38ב אוּן רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח,

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ]. די דאָזיקע זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושָׁלַיִם. 29 אוּן אין גִבעוֹן זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] : דער אבי גִבעוֹן, וואָס דער שֵׁם פון זיין אִשָּׁה איז געווען מַעֲכָה; 30 אוּן בנוֹ הבּכוֹר עַבדוֹן, אוּן צוּר, אוּן קיש,
אוּן בעַל, אוּן נָדָב; 31 אוּן גדוֹר, אוּן אַחיוֹ, אוּן זֶכֶר. 32 אוּן מִקלוֹת האָט יִלד שִׁמאָהן. אוּן זיי אויך נגד זייערע אחים

[זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושָׁלַיִם, מיט זייערע אחים. 33 אוּן נֵר האָט יִלד קישן, אוּן קיש האָט יִלד שָׁאוּלן, אוּן שָׁאוּל
האָט יִלד יוֹנָתָנען, אוּן מַלכּי-שוּעַן, אוּן אֲבִינָדָבן, אוּן אֶשבּעַלן. 34 אוּן די בּן יוֹנָתָן איז געווען מריב-בּעַל; אוּן
מריב-בּעַל האָט יִלד מִיכָהוּ. 35 אוּן די בני מיכָהוּ זײַנען געווען: פִּיתוֹן, אוּן מֶלֶך, אוּן תַארֵע, אוּן אָחז. 36 אוּן אָחז
האָט יִלד יהוֹעַדָה; אוּן יהוֹעַדָה האָט יִלד עָלֶמֶתן, אוּן עַזמָוֶתן, אוּן זִמרי; אוּן זִמרי האָט יִלד מוֹצָאָ. 37 אוּן מוֹצָאָ
האָט יִלד בִּנעָאן; בִּנוֹ איז געווען רָפה, בִּנוֹ אֶלעָשָׂה, בִּנוֹ אָצֵל. 38 אוּן אָצֵל האָט געהאַט 6 בָּנִים, אוּן דאָס זײַנען זייערע
שמות: עַזריקָם, בוֹכרוּ, אוּן יִשמָעֵאל, אוּן שעַריָה, אוּן עוֹבדיָה, אוּן חָנָן. די אַלע זײַנען געווען די בני אָצֵלן. 39 אוּן די
בני אחיו עֵשֶׁקן: אוּלָם זיין בכָּור, יְעוּש דער 2טן, אוּן אֶליפֶלֶט דער 3טן. 40 אוּן די בני אוּלָמען זײַנען געווען אנשים
גיבוֹרי חיל, דרך קשת; אוּן זיי האָבּן געהאַט בָּנִים רבים אוּן בני בנים 150. די אַלע זײַנען געווען פון בני-בנימין.

דברי א9

1 אוּן כּל ישראל האָבּן זיך פאַרצייכנט [יחשׂ], אוּן הנה! זיי זײַנען כתב אין סֶפֶר מלכי ישראל. אוּן יהודה איז גלה

געוואָרן קיין בבל פאַר זייער מעל. 2 און די וואָס האָבן זיך די ישב הראשנים אויף זייער אחֲזָה אין זייערע ערים,
זײַנען געווען, ישראל, די כֹּהנים, די לוִיִּם, און די נתינים. 3 און אין ירושָׁלַיִם זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה
13-11:6] פון בני-יהודה, און פון די בני בנימין, און פון בני-אפרים און מנשה: 4 עוּתַי בן עַמִּיהוּד בן עָמְרי בן אִמְרין
בן בָּנִין, פון די בני פֶּרֶץ בן יהודהו. 5 און פון די שילוֹנִים: עַשָׂיָה דער בכָּור, און זײַנע בָּנִים. 6 און פון בני-זֶרַח: יְעוּאֵל,
און זייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 5:53; זכריה 10:12; משיח בן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 14:18], 690. 7 און פון בני-בנימין: סַלּוּא בן משוּלָם בן הוֹדַוְיָה בן הַסְּנוּאָהן; 8 און
יִבנְיָה בן ירוחמען, און אֵלָה בן עוּזי בן מִכְרין, און משוּלָם בן שפטיָה בן רְעוּאֵל בן יִבנְיָהו; 9 און זייערע אחים לויט
זייערע תּוֹלְדוֹת [זען מתי 1:1 https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ], 956. די כּל אנשים זײַנען געווען ראשי אבות
לויט זייערע בית אבות. 10 און פון די כֹּהנים: יְדַעְיָה, און יהוֹיָריב, און יָכִין; 11 און עַזַרְיָה בן חלקִיָּה בן משוּלָם בן
צָדוֹק בן מְרָיוֹת בן אַחיטוּב דער נגיד פון בית האלוקים; 12 און עֲדָיָה בן ירוֹחם בן פשחוּר בן מַלכִּיָּהו, און מַעְשַׂי בן
עֲדיאֵל בן יַחזֶרָה בן משוּלָם בן משְׁלֶמִית בן אִמֵּרן; 13 און זייערע אחים, ראשים [זען "ראשים" זען ספר הזהר ג
ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז
כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 26:14; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים
זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען
קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין
שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 12:4, זען ישעיה 16:48; 1:42; זען ווידער בראשית 24:2, דעריבער עזב אן איש אביו
און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 4:6, זען ווידער
ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה
ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 14-13:7, זען "פלחין" און
"יפלחון" אין דניאל 12:3 און דניאל 14-13:7, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון
משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון
(טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם
בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח,

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ] פון זייערע בית אבות, 1,700 גבורי
חיל פאַר דער עבודה פון בית האלוקים. 14 און פון די לוִיִּם: שְׁמַעְיָה בן חשוּב בן עַזרִיקָם בן חשַׁבְיָהו פון בני-מְרָרי;
15 און בקבקַר, חֶרֶשׁ, און גָּלָל, און מַתַּנְיָה בן מיכאָ בן זִכרי בן אָסָף; 16 און עוֹבַדְיָה בן שמַעְיָה בן גָּלָל בן ידוּתוּנען,
און בֶּרֶכיָה בן אָסאָ בן אֶלקָנָהו, וואָס איז ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין די חצרים פון די
נטוֹפתים. 17 און די טויערלײַט זײַנען געווען: שַׁלּוּם, און עַקּוּב, און טַלמוֹן, און אַחימָן; און זייער אָח שַׁלּוּם איז
געווען דער רֹאש. 18 און נאָך ביז אַהער זײַנען זיי אין דעם שער המלך צו מזרח; זיי זײַנען די טויערלײַט פאַר די
מחנות פון בני-לֵוִי. 19 און שַׁלּוּם בן קוֹרֶא בן אֶבְיָסָף בן קֹרַחן, און זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 5:53; זכריה 10:12; משיח בן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 14:18] פון זײַן בית אב, די קָרחים, זײַנען געווען איבער דער מלאכה פון עבודה
שֹׁמרי הספים פון דעם אֹהֶל, אַזוי ווי אבותם זײַנען געווען איבער דעם מַחֲנֶה פון ה', די שֹׁמרי המבוא. 20 און פינחס
בן אֶלעָזָר איז געווען דער נגיד איבער זיי פריער; ה' עִמּוֹ [זען ישעיה 14:7; תהלים 4:110]. 21 זכַרְיָה בן משֶׁלֶמְיָהו איז
געווען דער טויערמאַן בײַם פּתח פון אוֹהל-מוֹעד. 22 זיי אַלע, די ברר פאַר טויערלײַט בײַ די ספים [סף], 212. זיי
זײַנען געווען פאַרצייכנט [יחשׂ] לויט זייערע חצרים; זיי האָט דוד און שמואל דער רֹאֶה יסד אויף זייער אמונה. 23
און זיי און זייערע בָּנִים זײַנען געווען איבער די שְׁעָרים פון דעם בית ה', פון דעם בית הָאֹהֶל, פאַר משמרות. 24 אין 4
זײַטן זײַנען געווען די טויערלײַט: אין מזרח, אין ימה, אין צפון, און אין נגב. 25 און זייערע אחים [זען "אחים" תהלים
(22)23-(16)17:22, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 5:53; זכריה

12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] אין זייערע חצרים האָבן געדאַרפט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף 7 טעג, פון עת צו עת, צו זײַן מיט די דאָזיקע; 26 וואָרעם זיי זײַנען געווען אֱמונה, די 4 גבֹרי השֹׁערים. דאָס זײַנען געווען די לוִיִים. אויך זײַנען זיי געווען איבער די לשכות [לשכה], און איבער די אוֹצרות פון בית האלוקים. 27 און זיי האָבן לון אַרום דעם בית האלוקים, ווײַל אויף זיי איז געווען די משמרת, און זיי זײַנען געווען איבער דעם מַפְתֵּחַ [זען ישעיה 22:22; התג' 1:18], לבֹקר לבֹקר. 28 און טייל פון זיי זײַנען געווען איבער די כלים פון עבֹדה, וואָרעם מיט אַ מִסְפַּר האָט מען זיי אַרײַנגעבראַכט, און מיט אַ מִסְפַּר האָט מען זיי יצא. 29 און טייל פון זיי זײַנען געווען מנה איבער די כלים, און איבער כֹל כלי הקֹדֶש, און איבער דעם סלת, און דעם ווײַן, און דעם שמן, און דעם לְבוֹנָה, און די בשם. 30 אן טייל פון די בני הכֹהנים האָבן רקח די מרקחת פון די בשם. 31 און מַתִּתיָה פון די לוִיִים, וואָס איז געווען דער בכֹור פון שַׁלום דעם קָרחי, האָט געהאַט דעם אמונה איבער די מעשֹׂה החבתים. 32 און טייל פון בני-הקֹהָתים, פון זייערע אחים [זען "אחים" תהלים

(22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], זײַנען געווען איבערן לֶחֶם המערכת, דאָס צו כון שבת שבת. 33 און דאָס זײַנען געווען די משֹׁררים, ראשי אבות פון די לוִיִים, אין די לשכֹת, פטור [זען יוחנן 15:22] ווײַל יוֹמָם וָלַיְלָה איז אויף זיי געווען די מְלָאכָה. 34 די דאָזיקע זײַנען געווען ראשי האבות פון די לוִיִים, לויט זייערע

תוֹלְדֹת, [זען מתי 1:1 https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ]

ראשים. די דאָזיקע זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושָׁלַיִם. 35 און אין גִבעוֹן זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]: דער אָב פון גִבעוֹן, יעִיאֵל, וואָס דער שֵׁם פון זײַן אִשָׁה איז געווען מַעֲכָה; 36 און בְּנוֹ דער בכֹור, עַבדוֹן, און צור, און קיש, און בַּעַל, און נֵר, און נָדָב; 37 און גדוֹר, און אַחיוֹ, און זכַריָה, און מִקלוֹת. 38 און מִקלוֹת האָט ילד שִׁמאָמעו. און זיי אויך זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] נגד זייערע אחים

[זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] אין ירושָׁלַיִם, אַקעגן זייערע אחים. 39 און נֵר האָט ילד קישן; און קיש האָט ילד שָׁאולן; און שָׁאול האָט ילד יוֹנָתָנען, און מַלכי-שוּעַן, און אַבינָדָבן, און אֶשבַּעַלן. 40 און בֶּן יהונתן איז געווען מריב-בַּעַל, און מריב-בַּעַל האָט ילד מיכָהן. 41 און די בני מיכָהן זײַנען געווען: פיתוֹן, און מֶלֶך, און תַּחרֵעַ. 42 און אָחז האָט ילד יַערָהן; און יַערָה האָט ילד עָלֶמֶתן, און עַזמָוֶתן, און זִמרין; און זִמרי האָט ילד מוֹצאָן. 43 און מוֹצאָ האָט ילד בנעָאן; און בְּנוֹ איז געווען רפים, בְּנוֹ אֶלעָשָׂה, בְּנוֹ אָצֵל. 44 און אָצֵל האָט געהאַט 6 בָּנִים, און דאָס זײַנען זייערע שמות: עַזריקָם, בּוֹכרוּ, און יִשמָעֵאל, און שעַריָה, און עוֹבדיָה, און חָנָן. דאָס זײַנען די בני אָצֵלן.

דברי א10

1 און די פלִשתים האָבן לחם מיט ישראל, און די אנשי ישראל זײַנען נוס פאַר די פלִשתים, און זיי זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] חללים אויפן הַר גִלבוֹעַ. 2 און די פלִשתים האָבן דבק שָׁאולן און זײַנע בָּנִים, און די פלִשתים האָבן נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] יוֹנָתָן, און אַבינָדָב, און מַלכי-שוּעַ, די בני שָׁאולן. 3 און די מלחמה איז געווען כבד אַקעגן שָׁאולן, און די מורים בקשת האָבן אים מצא, און ער האָט חול [זען תהלים 51:7] פאַר די יורים. 4 און שָׁאול האָט אמר צו זײַן נֹשֵׂא כלי: שלף דײַן חֶרֶב, און דקר [זען זכריה 12:10; זען

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] מיך מיט איר, אַז די דאָזיקע ערלים [זען רומ' 2:25] זאָלן נישט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9], און עלל מיר. אָבער זײַן נֹשֵׂא כלי האָט נישט אבה, וואָרעם ער האָט זייער ירא מְאֹד געהאַט. האָט שָׁאול לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די חֶרֶב, און איז נפל אויף איר. 5 און ווי זײַן נֹשֵׂא כלי האָט ראה, אַז שָׁאול איז מות, איז ער אויך נפל אויף זײַן חֶרֶב, און איז מות. 6 אַזוי איז מות שָׁאול; און זײַנע 3 בָּנִים און זײַן כֹל בית [זען "בית" ירמיהו

(34)33-(31)30:31] יחדו זײַנען מות. 7 און ווי כּל איש ישׂראל וואָס אין עמק האָבּן ראה, אַז יענע זײַנען נוס, און אַז שָׁאול און זײַנע בָּנִים זײַנען מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], אַזוי האָבּן זיי עזב [זען תהלים (16)17-(1)22:2] זייערע ערים, און זײַנען נוס. און די פלִשתים זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבּן זיך אין זיי ישב. 8 און עס איז געווען אויף מחרת, זײַנען די פלִשתים בוא צו פשט די חללים, און זיי האָבּן מצא שָׁאולן און זײַנע 3 בָּנִים, נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] אויפן הַר גִלבּוֹעַ. 9 האָבּן זיי אים פשט, און האָבּן נשׂא זײַן קאָפּ, און זײַנע כּלי, און שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אין אֶרֶץ פלִשתים רונד אַרום, צו בּרענגען די בשׂורה [זען בשׂורה טוֹבה, שמואל ב 18:27, פון בּן דוד תּלוּי עַל עֵץ, שמואל ב 18:10; יוחנן 19:31; גלט' 3:13

https://www.youtube.com/watch?v=qy26nilVSro

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4

https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E] צו זייערע עצבים [עצב] און צו הָעָם. 10 און זיי האָבּן שים זײַנע כּלי אין בית פון זייערע אלוקים, און זײַן גלגֹלת [זען מתי 27:33] האָבּן זיי תּקע אין בית דָּגוֹן. 11 און כּל יָביש-גִלעָד האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַלע וואָס די פלִשתים האָבּן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו שָׁאולן, 12 און כּל איש חיל זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און זיי האָבּן נשׂא דעם גופה פון שָׁאולן, און די גוֹפה פון זײַנע בָּנִים, און זיי געבּראַכט קיין יָביש; און זיי האָבּן קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] זייערע עצמות אונטער דעם אלה אין יָביש; און זיי האָבּן צום 7 טעג. 13 און שָׁאול איז מות פאַר זײַן מעל וואָס ער האָט מעל אָן ה' פון וועגן דעם דבר-ה' וואָס ער האָט נישט שׂומר, און אויך שָׁאול האָט שאל [זען תהלים 2:7-12] בּײַ אַן אוֹב צו דרש בּײַ אים, 14 און נישט דרש בּײַ ה'; דעריבער האָט ער אים מות [זען

https://www.youtube.com/watch?v=GTVKbgIc9oA

https://www.youtube.com/watch?v=morcukVNrHM], און האָט סבב די מלוכה צו דוד בּן יִשַׁי [זען

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=YXQEDiEhRb4

https://www.youtube.com/watch?v=SHkHBbdSxp4

https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM].

דברי א11

1 און כּל ישׂראל האָבּן זיך קבץ צו דודן קיין חֶברון, אַזוי צו אמר: הנה דײַן עצם און דײַן בשׂר [זען תהלים 16:9] זײַנען מיר. 2 נאָך פון תּמוֹל שִׁלְשׁוֹם, נאָך ווען שָׁאול איז געווען מלך, ביסטו געווען דער וואָס האָט המוציא [יצא] און המביא [בוא] ישׂראל. און ה' אֱלֹקֶיךָ האָט צו דיר אמר: דו זאָלסט רעה מײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישׂראל, און דו זאָלסט זײַן נגיד [זען משיח נגיד דניאל 9:25; ישעיה 55:4] איבּער עַמִּי ישׂראל. 3 און כּל זקני ישׂראל זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מלך קיין חֶברון, און דוד האָט זיי כּרת [זען "כּרת" דניאל 9:26] בְּרִית אין חֶברון פאַר ה', און זיי האָבּן משח דודן פאַר אַ מלך איבּער ישׂראל, אַזוי ווי דבר ה' דורך שמואלן. 4 און דוד און כּל ישׂראל זײַנען הלך קיין ירושָׁלַיִם, דאָס איז יבוּס; און דאָרטן זײַנען געווען די יבוסים, די יושבי הָאָרֶץ. 5 האָבּן די יושבי יבוּס אמר צו דודן: וועסט אַהער נישט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. אָבּער דוד האָט לכד די מצודה פון צִיוֹן, דאָס איז עִיר דוד. 6 און דוד האָט אמר: ווער נאר עס וועט צוערשט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] דעם יבוסי זאָל ווערן פאַר אַ רֹאש און פאַר אַ שׂר. איז יוֹאָב בּן צרוּיָהו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] צום ערשטן,

און ער איז געוואָרן פאַר אַ ראָש. 7 און דוד האָט זיך ישב אין דער מצד, דעריבער האָט מען זי קרא עִיר דוד. 8 און
ער האָט בנה די עִיר רונד אַרום, פון מִלוֹא ביז רונד אַרום. און יואָב האָט חיה דעם שאר פון דער עִיר. 9 און דוד איז
געוואָרן אלץ גדול, און ה' צבָאות איז געווען עמו. 10 און דאָס זײַנען די ראשי הגיבּוֹרים וואָס דוד האָט געהאַט, די
וואָס האָבן חזק מיט אים אין זײַן מלכות, אין איינעם מיט כּל ישראל, אים צו מאַכן פאַר אַ מלך, אַזוי ווי דאָס
דבר-ה' צו ישראל. 11 און דאָס איז די מִסְפַּר פון די גיבּוֹרים וואָס דוד האָט געהאַט: יָשָׁבעָם בן חכמוֹנִי, דער ראֹש
פון די שלושים; ער האָט עור זײַן חֲנִית אויף 300, און זיי חלל אויף פעם אחת. 12 און נאָך אים, אֶלעָזָר בן דוֹדוֹ, פון
אַחוֹח; ער איז געווען פון די 3 גיבּוֹרים. 13 ער איז געווען מיט דודן אין פס-דַמִּים, ווען די פלִשתים האָבן זיך דאָרטן
אסף אויף מלחמה; און דאָרטן איז געווען אַ חלקה שָׂדֶה מלא מיט שׂעֹרִים; און הָעָם איז נוס פאַר די פלִשתים. 14
האָבן זיי זיך יצב אין מיטן פון דעם חלקה, און האָבן עס נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען; און זיי האָבן נכה די
פלִשתים, און ה' האָט זיי יושע [ישע] אַ תשוּעה גדולה. 15 און 3 פון די 30 ראשים האָבן ירד צום צור צו דודן אין
דער מערה עֲדוּלָם; און די מַחֲנֶה פון די פלִשתים האָט חנה אין עמק רפאים. 16 און דוד איז דעמאָלט געווען אין
דער מצודה, און די נציב פון די פלִשתים איז דעמאָלט געווען אין בית-לֶחֶם. 17 האָט דוד אוה, און ער האָט אמר:
ווען עמיצער שקה מיר מַיִם פון דעם בּוֹר פון בית-לֶחֶם וואָס אין שער! 18 האָבן די 3 בקע אין מַחֲנֶה פלִשתים, און
האָבן שאב מַיִם פון דעם בּוֹר פון בית-לֶחֶם וואָס אין שער, און נשׂא און געבראַכט צו דודן. אָבער דוד האָט עס
נישט געוואָלט שתה, און האָט עס נסך פאַר ה'. 19 און ער האָט אמר: חלילה מיך פון אֱלֹקַי פון דאָס צו עשׂה! דאָס
דָּם פון די דאָזיקע אנשים מיט זייער נפש [זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10] זאָל איך שתה? וואָרעם מיט
דער סכנה [זען קור"ב 11:26] פון זייער נפש האָבן זיי עס געבראַכט. און ער האָט עס נישט געוואָלט שתה. דאָס
האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די 3 גיבּוֹרים. 20 און אַבשַׁי אחי יואָבן, ער איז געווען דער ראֹש
השלושה; און ער האָט עור זײַן חֲנִית אויף 300, און זיי חלל; און ער האָט געהאַט אַ שם צווישן די 3. 21 פון די 2טן
פון די 3 איז ער געווען דער נכבד, און ער איז געווען זייער שׂר, אָבער צו די ערשטע 3 איז ער נישט בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. 22 בְּנָיָה בן יהוֹיָדָע, איז געווען אַ בן איש חיל פון רב פעלים,
פון קַבצְאֵל; ער האָט נכה די 2 פון אריאל פון מוֹאָב, און ער האָט ירד, און האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10;
53:4; 50:6] הארי אין אַ בּוֹר אין אַ יום השלג. 23 און ער האָט נכה אַן איש המצרי, אַן איש פון מדה, 5 אַמָּה; און אין
דעם יָד מִצרי איז געווען אַ חֲנִית אַזוי ווי דער מנור פון אֹרגים, און ער האָט ירד צו אים מיט אַ שבט; האָט ער גזל
דעם חֲנִית פון דעם יָד מִצרי, און האָט אים הרג מיט זײַן אייגענעם חֲנִית. 24 דאָס האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] בְּנָיָהוּ בן יהוֹיָדָע, און ער האָט געהאַט אַ שם צווישן די 3 גיבּוֹרים. 25 ער איז געווען מער נכבד
פון די 30, אָבער צו די 3 איז ער נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]. און דוד
האָט אים שׂוּם איבּער זײַן משמעת. 26 און די גיבּוֹרי החילים זײַנען געווען: עַשָׂהאֵל אַחי יואָבן; אֶלחָנָן בן דוֹדוֹ פון
בית-לֶחֶם; 27 שמות פון הַרוֹר; חֶלֶץ פון פלוֹן; 28 עִיראָ בן עִקֵּשן פון תקוֹעַ; אַביעֶזֶר פון עַנָתוֹת; 29 סִבכַּי פון חושָׁה;
עִילַי פון אַחוֹח; 30 מַהרַי פון נטוֹפה; חֵלֶד בן בעֲנָהן פון נטוֹפה; 31 איתַי בן ריבַי פון גִבעָה פון בני-בנימין; בְּנָיָה פון
פרעָתוֹן; 32 חוּרַי פון נַחלֵי-גַעַש; אַביאֵל פון עַרבה; 33 עַזמָוֶת פון בַּחרוּם; אֶליַחבּאָ פון שַׁעַלבוֹן; 34 די בני השם פון
גִזוֹן; יוֹנָתָן בן שָׁגֵהן פון הָרָר; 35 אַחיאָם בן שָׂכָרן פון הָרָר; אֶליפל בן אוּרן; 36 חפר פון מכֵרָה; אַחיָה פון פּלוֹן; 37
חצרוֹ פון כַרמֶל; נַעֲרַי בן אֶזבּיַ; 38 יואֵל אחי נָתָנען; מִבחר בן הַגרין; 39 צֶלֶק דער עַמוֹני; נַחרַי פון ברוֹת, דער נשֵׂא כלי
פון יואָב בן צרוּיָהן; 40 עִירָא פון יֶתֶר; גָרֵב פון יֶתֶר; 41 אוּרִיָה דער חִתי [זען

https://www.youtube.com/watch?v=uzcRnsVJYy4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE]; זָבד בן אַחלַיִן; 42 עֲדינָא בן שִׂיזאָ דעם ראובני,
אַ ראֹש פון די ראובנים, און 30 מיט אים; 43 חנָן בן מַעֲכָהן, און יוֹשָׁפט פון מֶתֶן; 44 עוּזִיָא פון עַשתָרוֹת; שמע און
יעִיאֵל, די בני חוֹתָמען פון עַרוֹעֵר; 45 ידיעֲאֵל בן שִׁמרין, און יוֹחאָ אחיו פון תיץ; 46 אֶליאֵל פון מַחוִים; און יריבי, און
יוֹשַׁוְיָה, די בני אֶלנַעַמען; און יִתמָה דער מוֹאָבי; 47 אֶליאֵל, און עוֹבד, און יַעֲשִׂיאֵל פון מצוֹבּיָה.

דברי א12

1 און דאָס זײַנען די וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דודן קיין
ציקלַג, בעת ער איז נאָך געווען עָצר מפני שָׁאוּל בן קישן; און זיי זײַנען געווען צווישן די גיבּוֹרים וואָס האָבן עזר אין
דער מלחמה; 2 נשקי קשת, וואָס האָבן אי מיט דער ימין [זען ימין האדוֹן משיח תהלים 110:1] אי מיט דער שׂמאל
מיט שטיינער און חצים [חץ] פון קשת; פון שָׁאוּלס אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], פון בנימין. 3 דער ראֹש אַחיעֶזֶר, און יוֹאָש, די בני הַשמָעָהן פון גִבעָה; און יזיאֵל, און פֶלֶט, די בני עַזמָוֶתן; און בֶרָכָה, און יֵהוּא פון עַנָתוֹת; 4 און יִשמַעיָה פון גִבעוֹן, אַ גיבור פון די 30, און איבּער די 30, און [5] יִרמיָה, און יַחזיאֵל, און יוֹחָנָן, און יוֹזָבד פון גדֵרָה; [6]5 אֶלעוזַי, און ירימוֹת, און בּעַליָה, און שמַריָהו, און שפטיָהוּ פון חריף; [7]6 אֶלקָנָה, און יִשיָהו, און עַזַראֵל, און יוֹעֶזֶר, און יָשָבעָם, די קָרחים; [8]7 און יוֹעֵאלָה, און זבדיָה, די בני ירוחמען פון גדוֹר. [9]8 און פון די גָדים האָבּן זיך בדל צו דודן, צו דער מִצָד אין דער מדבר, גיבוֹרי חיל, אנשי צבא, וואָס האָבּן געקענט ערך אַ צנה און אַ רֹמח, מיט פנימער ווי פנימער פון אריה, און אַזוי ווי צבי אויף די הָרים מהר. [10]9 עֵזֶר דער ראֹש, עוֹבדיָה דער 2טן, אֶליאָב דער 3טן; [11]10 מִשמַנָה דער 4טן, יִרמיָה דער 5טן; [12]11 עַתַי דער 6טן, אֶליאֵל דער 7טן; [13]12 יוֹחָנָן דער 8טן, אֶלזָבד דער 9טן; [14]13 יִרמיָהו דער 10טן, מַכבַני דער 11טן. [15]14 די דאָזיקע פון בני-גָד זיַינען געווען ראשי צָבָא; דער קטן איבּער 100, און דער גדול איבּער 1000. [16]15 דאָס זיַינען די וואָס זיַינען עבר דעם יַרדן אין 1טן חוֹדש ווען ער איז געווען מלא איבּער אַלע זיַינע גדיה, און האָבּן ברח כּל עמקים [עמק] צו מזרח און צו מערב. [17]16 און פון בני-בנימין און יהודה זיַינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דער מצד צו דודן. [18]17 און דוד איז זיי יצא אַנטקעגן, און ער האָט זיך ענה און האָט צו זיי אמר: אויב איר זיַיט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף שלום צו מיר, מיך צו עזר, וועט מיַין לֵב זיַין יחד מיט איַיך; אויב אָבּער מיך צו רמה צו מיַינע צרים, אָן אַ חמס [זען ישעיה 53:9] אין מיַינע כף, זאָל אלוקי אבוֹתֵינוּ ראה און יכח [זען ישעיה 29:21 אין

פארגלייך מיט איוב 9:33 און מוֹכִיחַ, זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc וויאַזוי קָען פאַראַן זיין איין אלוקים און איין מֵליץ (הַמְתֻרגָּם) צווישן ה' און בְּנֵי אָדָם סיַידן ער איז ביידן אֱלוֹהוּת און זֶרַע הָעַלְמָה שְמוֹ עִמָנוּ אֵ-ל יהושע/ישוע? זען זרע זה מלך המשיח מדרש רבה כג ה, זען זכריה 6:11-12; ישעיה 7:14? קיינער קומט נישט צו אלוקים הָאָב סיידן דורך די זון פון דער אויבערשטער, זען יוחנן 14:6; טימ"א 2:5; זען

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI]. [19]18 האָט רוּחַ לבש עַמָשַי דעם ראֹש פון די 30 : פאַר דיר, דוד, און מיט דיר, בֶן יִשַיִן! שלום, שלום צו דיר, און שלום צו דיַינע עֹזֵר; וואָרעם אֱלֹקֶיךָ וועט דיך עזר.

האָט זיי דוד קבל [זען יוחנן 1:12; https://www.youtube.com/watch?v=VzOtRDFPTh8

http://www.afii.org/ojbible/0700.pdf], און האָט זיי נתן פאַר ראשים [זען "ראשים" זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייַל איידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח,

https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ] פון דער גדוּד. [20]19 אויך פון מנשה זיַינען נפל צו דודן ווען ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] מיט די פלִשתים אַקעגן שָאולן אויף מלחמה, אָבּער זיי האָבּן זיי נישט עזר, וואָרעם נאָך אַן עצה האָבּן די סרנים [סרן] פון די פלִשתים אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], אַזוי צו אמר: מיט רָאשֵינוּ וועט ער נפל צו אֲדֹנָיו שָאולן. [21]20 אַז ער איז הלך קיין ציקלַג זיַינען נפל צו אים פון מנשה: עַדנַח, און יוֹזָבד, און ידיעֲאֵל, און מיכָאֵל, און יוֹזָבד, און אֱליהוּא,

און צִלתַי, ראשי האלפים וואָס פון מנשה. [22]21 און זיי האָבן עזר דודן אַקעגן דער גדוד, וואָרעם זיי זײַנען אַלע געווען גיבורֹי חיל, און זיי זײַנען געוואָרן שׂרים אין צָבָא. [23]22 יאָ, פון יוֹם ביוֹם איז מען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דודן אים צו עזר, ביז די מַחֲנֶה איז געווען גדוֹל, אַזוי ווי מַחֲנֶה פון אלוקים. [24]23 און דאָס זײַנען די מספר פון די ראשי החלוץ לצבא, וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דודן קיין חֶברון, צו סבב די מלכות פון שָׁאולן צו אים, לויט דעם פֶּה ה׳: [25]24 די בני יהודה וואָס האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] צנה און אַ רֹמח, 6,800 חלץ צבא. [26]25 פון בני-שמעון, גבורי חיל לצבא, 7,100. [27]26 פון בני-לֵוִי, 4,600. [28]27 און יהוֹיָדָע דער נגיד פון אַהרֹן, און מיט אים 3,700. [29]28 און צָדוֹק, אַ נער גבור חיל, און זײַן בית אָב, 22 שׂרים. [30]29 און פון בני-בנימין, די אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-16(17):22, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] פון שָׁאולן, 3,000, וואָרעם ביז דעמאָלט האָט דאָס מרבית פון זיי שׂמְרים די משמרת צו בית שָׁאול. [31]30 און פון בני-אפרים, 20,800 גבורי חיל, אנשים מיט שמות אין זייערע בית אבות. [32]31 און פון דעם חצי מטה מנשה, 18,000 וואָס זײַנען געווען נקב מיט שמות צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] מאכן דודן פאַר אַ מלך. [33]32 און פון בני-יִשׂשָׂכָר, די וואָס האָבן זיך ידע בִּינָה אויף די עתים, צו ידע וואָס ישראל דאַרף עשׂה ; זייערע ראשים זײַנען געווען 200, און אַלע זייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-16(17):22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] זײַנען געווען אונטער זייער פה. [34]33 פון זבולון, 50,000 וואָס קענען יצא אין צָבָא, וואָס קענען ערך מלחמה מיט כל כלֵי-מלחמה, און זיך עדר נישט מיט לב ולב. [35]34 און פון נפתלי, 1000 שׂרים, און מיט זיי 37,000 מיט צנה און חנית. [36]35 און פון די דָנים, 28,600 וואָס קענען ערך מלחמה. [37]36 און פון אָשר, 40,000 וואָס קענען יצא אין צָבָא צו ערך מלחמה. [38]37 און פון יענער זײַט יַרדן, פון די ראובנים, און די גָדים, און דעם חצי שבט מנשה, מיט כל כלי צבא מלחמה, 120,000. [39]38 די אַלע, אנשי מלחמה וואָס עדר מערכה מיט לב שלם, זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין חֶברון, צו מאַכן דודן פאַר אַ מלך איבער כל ישראל. און אויך כל שְׁאֵרִית ישראל זײַנען געווען מיט לב אחד צו מאַכן דודן פאַר אַ מלך. [40]39 און זיי זײַנען דאָרטן געווען מיט דודן ימים שלושה [זען

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY], און זיי האָבן אכל און שתה, וואָרעם זייערע אחים האָבן כון פאַר זיי. [41]40 און אויך האָבן די וואָס זײַנען געווען קָרוֹב צו זיי, ביז צו יִשׂשָׂכָר און זבולון און נפתלי, געבראַכט לֶחֶם אויף חמֹרים [זען זכריה 9:9], און אויף גְמַלִּים, און אויף פרדים, און אויף בָּקָר, מאכל קמח, דבלים [דבלה], און צמוק, און ויַין, און שמן, און בָּקָר און צאָן לרֹוב, וואָרעם עס איז געווען אַ שמחה אין ישראל.

דברי א13

1 און דוד האָט יעץ מיט די שׂרי האלפים און פון די מאות, מיט כל נגיד. 2 און דוד האָט אמר צו דער כל קהל ישראל: אויב אײַך איז טוב, און עס איז פון ה׳ אֱלֹקֵינוּ, לאָמיר פרץ שלח צו אונדזערע שאר אחים אין כל ארצוֹת ישראל, און מיט זיי צו די כֹּהנים און צו די לִוִּים וואָס זײַנען אין זייערע ערים מיט די מִגְרָש, אַז זיי זאָלן זיך קבץ צו אונדז. 3 און לאָמיר סבב דעם אָרון אלוקינו צו אונדז, וואָרעם מיר האָבן אים נישט דרש אין די יְמֵי שָׁאולן. 4 האָט כל הקהל אמר, מע זאָל אַזוי עשׂה וואָרעם די דבר איז געווען ישר אין די אויגן פון כל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 5 און דוד האָט קהל כל ישראל פון דעם נהָר שיחוֹר פון מִצרַיִם און ביז לבוא חַמָת, כדי צו ברענגען דעם אָרון האלוקים פון קִרְיַת-יעָרים. 6 און דוד און כל ישראל זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קיין בַּעֲלָה, קיין קִרְיַת-יעָרים וואָס געהערט צו יהודה, כדי צו עלה פון דאָרטן דעם אָרון האלוקים ה׳ וואָס ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] איבער די כרובים [זען כרובים

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4], וואָס זײַן שֵׁם ווערט קרא דערויף. 7 און זיי האָבן רכב דעם אָרון האלוקים אויף אַן עגלה חדשה פון בית אבינדב, און עוּזאָ און אַחיוֹ האָבן נהג דעם עגלה. 8 און דוד און כל ישראל, האָבן זיך שׂחק פאַר האלוקים מיטן כל עֹז, מיט שירים, און מיט כנורות, און מיט נבלים, און מיט תֹּף, און מיט מצלתים, און מיט חצצרה. 9 און ווי זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביז צום גֹּרֶן פון כִּידוֹן, האָט עוּזאָ שלח זײַן יָד צו אחז דעם אָרון, וואָרעם די בָּקָר האָבן אים שמט. 10 האָט דער אף ה׳ חרה אויף עוּזאָן, און ער האָט אים נכה ווייל ער האָט שלח זײַן יָד צום אָרון; און ער איז דאָרטן

מות פאַר אלוקים. 11 און דודן האָט חרה ווייל ה' האָט פרץ אַ פרץ אויף עוּזאָן. און מע קרא יענעם מקוֹם פרֶץ-עוּזאָ
ביז אויף היום הזה. 12 און דוד האָט ירא געהאַט פאַר האלוקים אין יום ההוא, אַזוי צו אמר: ווי אַזוי זאָל איך
ברענגען צו מיר דעם אָרון האלוקים? 13 און דוד האָט נישט סור דעם אָרון צו זיך אין עִיר דוד, אָבער ער האָט אים
נטה צו בית עוֹבד-אֶדוֹמען פון גַת. 14 און דער אָרון האלוקים איז ישב בּיַי דעם בית עוֹבד-אֶדוֹמען אין זיַין בית 3
חדשים. און ה' האָט ברך דאָס בית עוֹבד-אֶדוֹמען, און אַלע וואָס ער האָט געהאַט.

דברי א14

1 און חוּרָם מלך צוֹר האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו דודן מיט עֵץ אֶרֶז און חרשי קיר און חרשי
עצים, אים צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית. 2 און דוד האָט ידע אַז ה' האָט אים כון פאַר אַ מלך איבּער
ישראל, וואָרעם זיַין מלכות איז געווען נשׂא למעלה, פון וועגן זיַין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי] ישראל. 3 און דוד האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] עוֹד נָשִׁים אין ירוּשָׁלַיִם,
און דוד האָט ילד עוֹד בָּנִים און בָּנוֹת. 4 און דאָס זיַינען די שמות פון די ילדים וואָס ער האָט געהאַט אין ירוּשָׁלַיִם:

שַׁמּוּעַ, און שוֹבב, נתן און שלמֹה [זען https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0]; 5 און יבחר, און אֶלישׁוּעַ, און אֶלפֶלֶט; 6 און
נוֹגַהּ, און נפג, און יָפִיעַ; 7 און אֶלישָׁמָע, און בְּעֶלְיָדָע, און אליפלט. 8 און די פלִשתים האָבּן שמע [זען "שמע" ישעיהו
52:15-53:12] אַז דוד איז משח געווארן פאַר אַ מלך איבּער כּל ישראל, און כּל פלִשתים זיַינען עלה [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] צו בקש דודן. האָט דוד שמע און ער איז יצא זיי אַנטקעגן. 9 און די פלישתים זיַינען בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבּן זיך פשט אין עמק רפאים. 10 האָט דוד שאל [זען
תהלים 2:7-12] בּיַי אלוקים, אַזוי צו אמר: זאָל איך עלה אויף די פלִשתים? און וועסטו זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין מיַין יָד? האָט ה' צו אים אמר: עלה, און איך וועל זיי נתן אין דיַין יָד. 11 און זיי זיַינען
עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קיין בעַל-פרָצים, און דוד האָט זיי דאָרטן נכה; און דוד האָט אמר: האלוקים האָט
פרץ מיַינע אויבים מיט מיַין יָד, אַזוי ווי אַ פרץ פון מַיִם. דעריבער האָט מען קרא דעם שֵׁם פון יענעם מקוֹם
בעַל-פרָצים. 12 און זיי האָבּן דאָרטן עזב זייערע אלוקים; און האָט דוד אמר, און זיי זיַינען שׂרף געווארן אין אֵש. 13
און די פלִשתים האָבּן זיך יסף עוד פשט עמק. 14 האָט דוד ווידער שאל [זען תהלים 2:7-12] בּיַי אלוקים, און
אלוקים האָט צו אים אמר: זאָלסט נישט עלה נאָך זיי; סבב זיך פון זיי, און זאָלסט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף זיי פון אַקעגן די בכאים [בכא]. 15 און עס וועט זיַין, ווי דו
וועסט שמע אַ קול פון צעדה אין די שפיצן פון די בכאים [בכא], דעמאָלט זאָלסטו יצא אין מלחמה, וואָרעם דאָס
איז האלוקים יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] דיר פאַרויס צו נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] דעם
מחנה פון די פלִשתים. 16 און דוד האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי האלוקים האָט אים
צוה, און זיי האָבּן נכה דעם מחנה פון די פלִשתים פון גִבעוֹן און ביז גָזֶרָה. 17 און שם דוד איז יצא אין כּל ארצוֹת,
און ה' האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] זיַין פחד אויף כּל הגוֹיִם.

דברי א15

1 און ער האָט זיך עשׂה בּתִּים אין עִיר דוד, און ער האָט כון אַ מקוֹם פאַר דעם אָרון האלוקים, און נטה פאַר אים
אַן אוֹהֶל. 2 דעמאָלט האָט דוד אמר, אַז קיינער זאָל נישט נשׂא דעם אָרון האלוקים, נאָר די לוִיִים, ווייַל זיי האָט ה'

בחר [זען https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI] צו נשׂא דעם אָרון ה', און אים צו שרת עַד
עוֹלָם. 3 און דוד האָט קהל כּל ישראל קיין ירוּשָׁלַיִם, כּדי צו עלה דעם אָרון ה' אויף זיַין מקום, וואָס ער האָט כון
פאַר אים. 4 און דוד האָט אסף בני-אַהרן, און די לוִיִים. 5 פון די בני קהָת: אוּריאֵל דעם שַׂר, און זיַינע אחים [זען
"אחים" תהלים 22:17(16)-23(22), http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך
ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בּן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], 120. 6 פון בני-מְרָרי: עַשָׂיָה דעם שַׂר,
און זיַינע אחים, 220. 7 פון בני-גֵרשׁוֹם: יוֹאֵל דעם שַׂר, און זיַינע אחים, 130. 8 פון בני-אֶליצָפן: שמַעיָה דעם שַׂר, און
זיַינע אחים, 200. 9 פון בני-חֶברון: אֶליאֵל דעם שַׂר, און זיַינע אחים, 80. 10 פון בני-עוּזיאֵל: עַמינָדָב דעם שַׂר, און

זײַנע אחים, 112. 11 און דוד האָט קרא צָדוֹק און אֶבְיָתָר די כֹּהנים, און די לוִיִים, אוּריאֵלן, עַשָׂיָהוּ, און יוֹאֵלן, שְׁמַעְיָהוּ, און אֶליאֵלן, און עַמִּינָדָבן. 12 און ער האָט צו זיי אמר: איר זײַט די ראשי האבות פון די לוִיִים; קדש אײַך, איר און אײַערע אחים, און איר וועט עלה דעם אָרון ה' אֱלֹקֵי ישראל אַהין ווו איך האָב כון פאַר אים. 13 וואָרעם ווײַל איר זײַט נישט געווען למבּראשונה, האָט ה' אֱלֹקֵינוּ פרץ צווישן אונדז; וואָרעם מיר האָבן אים נישט דרש ווי משפט. 14 האָבן די כֹּהנים און די לוִיִים זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], כדי צו עלה דעם אָרון ה' אלוקי ישראל. 15 און בני-לוִיִים האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון האלוקים, אַזוי ווי משה האָט צוה לויט דעם דבר-ה', אויף זייער כתף מיט מוטות [מוטה] אויף זיך. 16 און דוד האָט אמר די שׂרי הלוִיִים צו עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] זייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] די משׂרֵרים מיט כלי-שיר, נבלים, און כנורות, און מצלתים, צו משמיעים אַ קוֹל רום מיט שמחה. 17 און די לוִיִים האָבן עמד הֵימָן בן יוֹאֵלן; און פון זײַנע אחים, אָסָף בן בֶּרֶכְיָהוּן; און פון בני-מְרָרִי, זייערע אחים, אֵיתָן בן קוּשָׁיָהוּן. 18 און מיט זיי זײַנען געווען זייערע אחים פון משנים: זְכַרְיָהוּ, בן, און יַעֲזִיאֵל, און שְׁמִירָמוֹת, און יחיאֵל, און עוּנִי, אֶליאָב, און בְּנָיָהוּ, און מַעֲשֵׂיָהוּ, און מַתִּתְיָהוּ, און אֶליפְלֵהוּ, און מִקְנֵיָהוּ, און עוֹבֵד-אֱדוֹם, און יְעִיאֵל, די שׁוֹעֲרִים. 19 און די משׂרֵרים, הֵימָן, אָסָף, און אֵיתָן, אויף צו השמיע מיט נחֹשֶׁת מצלתים. 20 און זְכַרְיָה, און עַזִּיאֵל, און שְׁמִירָמוֹת, און יחיאֵל, און עוּנִי, און אֶליאָב, און מַעֲשֵׂיָהוּ, און בְּנָיָהוּ, מיט נבלים על עַלָמוֹת [זען

https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8
https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo
https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio

די נישט-חתונה-געהאַט יונגע בתולה מיידל]. 21 און מַתִּתְיָהוּ, אֶליפְלֵהוּ, און מִקְנֵיָהוּ, און עוֹבֵד-אֱדוֹם, און יְעִיאֵל, און עַזַזְיָהוּ, מיט כִּנּוֹרוֹת על השמינית לנצח. 22 און כְּנַנְיָהוּ דער שַׂר פון די לוִיִים איז געווען אין משׂא יסר, בײַם משׂא, וואָרעם ער איז געווען מֵבין. 23 און בֶּרֶכְיָה און אֶלְקָנָה זײַנען געווען שׁוֹערים בײַם אָרון. 24 און שבנְיָהוּ, און יוֹשָׁפָט, און נתַנאֵל, און עַמָשַׂי, און זְכַרְיָהוּ, און בְּנָיָהוּ, און אֶליעֶזֶר, די כֹּהנים, האָבן חצצר אויף חצֹצרות פאַר דעם אָרון האלוקים; און עוֹבֵד-אֱדוֹם און יחִיָה, זײַנען געווען שׁוֹערים בײַם אָרון. 25 און דוד, און די זקנים פון ישראל, און די שׂרי האלפים, זײַנען הלך צו עלה דעם אָרון בְּרִית ה', פון בית עוֹבֵד-אֱדוֹם, מיט שׂמחה. 26 און עס איז געווען, אַז האלוקים האָט עזר די לוִיִים וואָס האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון בְּרִית ה', האָבן זיי זבח 7 פרים און 7 אֵילִים. 27 און דוד איז געווען כְּרֻבֵּל אין אַ מעיל פון בוץ, און כֹּל לוִיִים וואָס האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון, און די משׂרֵרים, און כְּנַנְיָה דער שַׂר המשׂא איבער די משׂרֵרים; און דוד האָט אויף זיך געהאַט אַן אֵפוֹד בַּד. 28 און כֹּל ישראל האָבן עלה דעם אָרון בְּרִית ה' מיט תרוּעה, און מיט קוֹל שוֹפָר [זען

https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw], און מיט הצֹצרות, און מיט מצלתים, משמעים אויף נבלים און כנֹרות. 29 און עס איז געווען, ווי דער אָרון בְּרִית ה' איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביז עִיר דוד, האָט מיכל בת שָׁאוּלן שקף דורכן חַלּוֹן, און זי האָט ראה דעם מלך דוד רקד און זיך שׂחק, און זי האָט אים בזה [זען "בזה" ישעיהו 53:3] אין איר לֵב.

דברי א16

1 און זיי האָבן געבראַכט דעם אָרון האלוקים, און האָבן אים יצג אין דעם אֹהֶל וואָס דוד האָט פאַר אים נטה, און זיי האָבן מקריב געווען עוֹלוֹת [עוֹלָה] און זבחי שלמים פאַר האלוקים. 2 און אַז דוד האָט כלה עלה די עוֹלָה און די זבחי שלמים, האָט ער ברך הָעָם אין שֵׁם פון ה'. 3 און ער האָט חלק צו כֹּל איש ישראל פון אַן איש ביז אַן אִשָׁה, איטלעכן אַ ככר לֶחֶם, און אַן אַשפר, און אַן אישה. 4 און ער האָט נתן פאַר דעם אָרון ה', פון די לוִיִים פאַר משרתים און צו זכר און ידה [זען רומ' 2:29] און הלל ה' אֱלֹקֵי ישראל: 5 אָסָף דעם רֹאש, און דעם משנה צו אים, זְכַרְיָהוּ, יְעִיאֵל, און שְׁמִירָמוֹתוּ, און יחיאֵל, און מַתִּתְיָהוּ, און אֶליאָבוּ, און בְּנָיָהוּ, און עוֹבֵד-אֱדוֹמעוּ, און יְעִיאֵל, מיט נבלים און מיט כִּנּוֹרוֹת; און אָסָף האָט משמיע אויף מצלתים; 6 און בְּנָיָהוּ און יַחזִיאֵל די כֹּהנים, מיט חצצרות

תמיד פאַר דעם אָרון בְּרִית האלוקים. 7 דעמאָלט אין יום ההוא האָט דוד צוערשט געלאָזט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו ידה צו ה', דורך אָסָפן אוּן זײַנע אחים. 8 נתן ידה צו ה', קרא שמו, לאָזט ידע צווישן די עמים זײַנע עלילות [עלילה]. 9 שיר צו אים, זמר צו אים, שׂיח פוּן אַלע זײַנע נפלאׄת. 10 הלל זיך מיט זײַן שֵׁם קדש; זאָל זיך שׂמח דאָס לֵב פוּן די וואָס בקש ה'. 11 דרש ה' אוּן זײַן עֹז, בקש זײַן פנים תמיד. 12 זכר זײַנע נפלאׄת וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] זײַנע מופת [זען זכריה 3:8; 6:11-12; עזרא 3:8], אוּן די משפטים פוּן זײַן פֶּה, 13 איר זֶרע פוּן ישראל זײַן עֶבֶד, איר בני יעקב, זײַנע אויסדערוויילטע [בחירים, מתי 24:22]. 14 ער איז ה' אלוקינו, איבּער דער כּל הָאָרֶץ זײַנען זײַנע משפטים. 15 זכר לְעוֹלָם זײַן בְּרִית, דאָס דבר וואָס ער האָט צוה אויף 1000 דוֹרות. 16 וואָס ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט אַברהמען, אוּן זײַן שבועה צו יצחקן. 17 אוּן ער האָט עס עמד פאַר אַ חָק צו יעקב, פאַר אַ בְּרִית עוֹלָם צו ישראל [זען מַה"ש 21:20], 18 אַזוי צו אמר: דיר וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אֶרֶץ כּנַעַן, דעם חֶבֶל פוּן אײַער נחלה. 19 אַז איר זײַט געווען מתי מספר, מעט אוּן גרים דעריין; 20 אוּן זיי זײַנען הלך פוּן גוֹי צו גוֹי, אוּן פוּן מַמְלָכָה צו עַם אַחֵר, 21 האָט ער נישט געלאָזן אַן איש זיי עשק, אוּן האָט יכח [זען ישעיה 29:21 אין פאַרגלייך מיט איוב 9:33 אוּן מוֹכִיחַ, זען

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

וויאַזוי קָען פאַראַן זיין איין אלוקים אוּן איין מֵליץ (הַמְתַוֵּךְ) צווישן ה' אוּן בְּנֵי אָדָם סײַדן ער איז בײדן אֱלוֹהוּת אוּן זֶרֶע הָעַלְמָה שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵ-ל יהושע/ישוע? זען זרע זה מלך המשיח מדרש רבה כג ה, זען זכריה 6:11-12; ישעיה 7:14? קיינער קוּמט נישט צוּ אלוקים הָאָב סײדן דוּרך די זוּן פוּן דער אויבערשטער, זען יוחנן 14:6; טימ"א 2:5; זען

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI] מלכים וועגן זיי: 22 איר זאָלט נישט נגע [זען ישעיה 53:4] מײַנע משיחים, אוּן מײַנע נביאים נישט רעע. 23 שיר צו ה', די כּל הָאָרֶץ, בשׂר פוּן יוֹם צו יוֹם זײַן ישועה. 24 ספר צווישן די גוֹיִם זײַן כבוד, צווישן כּל עמים זײַנע נפלאׄת. 25 וואָרעם גָדוֹל איז ה' אוּן הלל מאׄד, אוּן ער איז ירא איבּער כּל אלוקים. 26 וואָרעם די אלוקים פוּן כּל עמים זײַנען אלילים, אוּן ה' האָט די שמים עשׂה. 27 הוֹד אוּן הדר זײַנען פאַר זײַן פנים, עֹז אוּן חֶדְוָה זײַנען אין זײַן מקוֹם. 28 יהב צו ה', איר משפחות פוּן די עמים, יהב צו ה' כבוד אוּן עֹז. 29 יהב צו ה' דעם כבוד פוּן שמו, נשׂא אַן מנחה, אוּן בוא פאַר אים, שחה זיך צו ה' מיט הדרה פוּן קֹדֶש. 30 חול פאַר אים, די כּל הָאָרֶץ; אויך איז כּון די תֵּבֵל, זי זאָל זיך נישט מוט, 31 זאָלן זיך שׂמח די שמים, אוּן גיל זײַן הָאָרֶץ, אוּן זאָל מען אמר צווישן די גוֹיִם: ה' מלך. 32 זאָל רעם דער ים מיט זײַן מלוֹא, זאָל עלץ זײַן דאָס שָׂדֶה אוּן אַלע וואָס דערין. 33 דעמאָלט זאָלן רנן די עֵץ פוּן יער פאַר ה', וואָרעם ער בוא צו שפט הָאָרֶץ. 34 ידה צו ה', וואָרעם ער איז טוֹב, וואָרעם לעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 35 אוּן אמר: ישע אונדז, אלוקי ישענו, אוּן קבץ אונדז, אוּן זײַ אונדז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פוּן די גוֹיִם, צו ידה צו דײַן שֵׁם קדש, זיך צו שבח מיט דײַן תהלה. 36 ברך ה' אֱלֹקֵי ישראל פוּן עוֹלם אוּן עד העולם. אוּן דאָס כּל הָעָם האָט אמר: אָמֵן! אוּן הלל צו ה'. 37 אוּן ער האָט דאָרטן עזב פאַר דעם אָרון בְּרִית ה' אָסָפן אוּן זײַנע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] צו שרת פאַרן הָאָרון תמיד ווי עס איז נייטיק טאָגטעגלעך. 38 אוּן עוֹבד-אֱדוֹמען, אוּן זייערע אחים, 68, אוּן עוֹבד-אֱדוֹם בֶּן ידיתונען, אוּן חוֹסָהן, פאַר שׂערים. 39 אוּן צָדוֹק דעם כּהן, אוּן זײַנע אחים די כּהנים, פאַר דעם מִשכן פוּן ה' אויף דער בָּמה וואָס אין גִבעוֹן, 40 צו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] עוֹלָה צו ה' אויף דעם מזבח העוֹלָה תמיד, אין דער בוקר אוּן אין עֶרֶב, אַזוי ווי עס שטייט כּתב אין דער תוֹרה פוּן ה' וואָס ער האָט צוה ישראל. 41 אוּן מיט זיי זײַנען געווען הֵימָן, אוּן ידותון, אוּן די שאר ברוּרים [ברר] וואָס זײַנען געווען נקב מיט שמות, צו ידה ה', ווײַל לְעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 42 אוּן מיט זיי, מיט הֵימָנען אוּן ידותונען, זײַנען געווען חצצרות אוּן מצלתים צום שפילן, אוּן כּלֵי-שיר האלוקים; אוּן די בני ידותונען זײַנען געווען בײַם שער. 43 אוּן דאָס כּל הָעָם איז הלך איטלעכער צו זײַן בית, אוּן דוד האָט זיך סבב צו ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] זײַן בית.

דברי א17

1 אוּן עס איז געווען, אַז דוד האָט זיך ישב אין זײַן בית, האָט דוד אמר צו נתן דעם נביא: הנה, איך ישב אין אַ בית פוּן ארז, אוּן דער אָרון בְּרִית ה' איז אונטער יריעה [יריעה]. 2 האָט נתן אמר צו דודן: אַלע וואָס אין דײַן לֵב, עשׂה, וואָרעם האלוקים איז מיט דיר. 3 אוּן עס איז געווען אין יענער לַיְלָה, איז דאָס דבר-אלוקים געווען צו נָתָנען, אַזוי צו אמר: 4 הלך אוּן זאָלסט אמר צו עבדי דודן [זען ישעיה 52:13; 53:11;

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=lCp_g4tlBZk
https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=XCITnz5kxVo
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4]: אַזוי האָט ה׳ אמר: נישט דו וועסט מיר בנה
[זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית צום ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13]; 5 וואָרעם איך האָב נישט ישב אין אַ
בית פון דעם יום וואָס איך האָב עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] ישראל ביז אויף היום הזה; נייערט איך בין פון אֹהֶל
צו אֹהֶל, און פון מִשכן. 6 אומעטום ווו איך בין הלך צווישן כּל ישראל, האָב איך הדבר דבר מיט אחד פון די שֹׁפטים
פון ישראל, וואָס איך האָב צוה צו רעה עַמִּי, אַזוי צו אמר: לָמָּה האָט איר מיר נישט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ
בית פון ארז? 7 און אַצונד, זאָלסטו אַזוי אמר צו עבדי [זען ישעיה 52:13; 53:11;

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=lCp_g4tlBZk
https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=XCITnz5kxVo
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4], צו דודן: אַזוי האָט אמר ה׳ צבָאות: איך האָב
דיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] פון דעם נֶוֶה, פון הינטער די צאָן, צו זײַן אַ נגיד [זען דניאל
9:25-26; https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g] איבער עַמִּי [זען "עמי" ישעיה 53:8]
ישראל. 8 און איך בין געווען מיט דיר אומעטום ווו דו ביסט הלך, און איך האָב כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַלע
דײַנע אויבים פון פאַר דיר; און איך וועל דיר עשׂה אַ שֵׁם, אַזוי ווי דער שֵׁם פון די גדולים וואָס אויף הָאָרֶץ. 9 און איך
וועל שׂום אַן מקוֹם פאַר עַמִּי ישראל, און וועל אים נטע ער זאָל שכן אויף זײַן תחת, און מער נישט רגז, און ווידער
בני עולה זאָלן אים מער נישט בלה אַזוי ווי פריער, 10 פון די טעג וואָס איך האָב צוה שֹׁפטים איבער עַמִּי [זען "עמי"
ישעיה 53:8] ישראל. און איך וועל כנע אַלע דײַנע פײַנט. און איך נגד דיר, אַז ה׳ וועט דיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]
אַ בית. 11 און עס וועט זײַן, אַז דײַנע טעג וועלן מלא ווערן צו הלך צו דײַנע אבות, וועל איך קום [זען קור"א 15:4]
דײַן זֶרע נאָך דיר, וואָס וועט זײַן פון דײַנע בָּנִים [זען מתי 1:1

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ], און איך וועל כון זײַן מלכות. 12 ער וועט
מיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית [זען יוחנן 2:19], און איך וועל כון זײַן כִּסֵּא עַד עוֹלָם. 13 איך וועל אים זײַן
פאַר אַן אָב, און ער וועט מיר זײַן פאַר אַ בֵּן [זען משלי 8:22; 30:4;

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc], און איך וועל נישט סור מײַן חֶסֶד פון אים,
אַזוי ווי איך האָב סור פון דעם וואָס איז געווען פאַר דיר. 14 און איך וועל אים עמד איבער מײַן בית און איבער מײַן
מלכות ביז עַד העוֹלָם, און זײַן כִּסֵּא וועט זײַן כון עד עולם. 15 אַזוי ווי אַלע די דאָזיקע דברים, און אַזוי ווי די
דאָזיקע כּל חֲזוֹן, אַזוי האָט נתן דבר צו דודן. 16 און דער מלך דוד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט זיך ישב פאַר ה׳, און האָט אמר: ווער בין איך, ה׳ אלוקים, און ווער איז מײַן
בית, וואָס דו האָסט מיך געבראַכט ביז אַהער? 17 און דאָס, אלוקים, איז נאָך געווען קָטֹן אין דײַנע אויגן, און דו
האָסט דבר וועגן דעם בית פון עבדך [זען ישעיה 52:13; 53:11;

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=lCp_g4tlBZk
https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=XCITnz5kxVo
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4] אויף ווײַטער אַהין, און האָסט מיך ראה ווי
תּוֹר האדם המעלה, ה׳ אלוקים. 18 וואָס יסף נאָך קען דוד דיר אמר וועגן דעם כבוד צו דײַן עֶבֶד? דו ידע דײַן עֶבֶד.
19 ה׳, פון וועגן דײַן עֶבֶד, און לויט דײַן לֵב האָסטו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אלע דאָזיקע
גדולה, צו לאָזן ידע די כּל הגדולות. 20 ה׳, עס איז נישטא אַזאַ ווי דו, און נישטא קיין אלוקים זולה דיר, לויט אַלע
וואָס מיר האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] מיט אונדזערע אוזנים. 21 און וואָסער אחד אומה אויף
הָאָרֶץ איז אַזוי ווי דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, וואָס האלוקים איז הלך
צו פדה פאַר זיך הָעָם, דיר צו שׂוּם אַ שֵׁם דורך גדלות און נֹראוֹת [ירא] צו גרש גוים פון פאַר דײַן עם [זען "עמי"
ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס דו האָסט פדה פון מִצרַיִם? 22 וואָרעם דו האָסט עשׂה דײַן עם
[זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל דיר צו הָעָם עַד עוֹלָם, און דו, ה׳, ביסט געוואָרן זיי
צום אלוקים. 23 און אַצונד, ה׳, זאָל דאָס דבר וואָס דו האָסט דבר וועגן דײַן עֶבֶד [זען ישעיה 52:13; 53:11;
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=lCp_g4tlBZk
https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=XCITnz5kxVo
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4] און וועגן זײַן בּית אמן ווערן עַד עוֹלָם, און
עשׂה אַזוי ווי דו האָסט דבר. 24 יאָ, זאָל עס אמן ווערן, און זאָל דײַן שֵׁם גדל ווערן עַד עוֹלָם, אַזוי צו אמר: ה׳ צבָאות
איז אֱלֹקֵי ישראל, אלוקים פאַר ישראל, און דאָס בּית דוד דײַן עֶבֶד זאָל זײַן כּון פאַר דיר. 25 וואָרעם דו, אֱלֹקַי,
האָסט גלה דעם אָזֶן פון דײַן עֶבֶד, אים צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית, דעריבער האָט דײַן עֶבֶד זיך מצא צו
פלל פאַר דיר. 26 און אַצונד, ה׳, דו ביסט האלוקים, און דו האָסט דבר דײַן עֶבֶד דאָס דאָזיקע טובה, 27 און האָסט
אַצונד יאל צו ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] דאָס בּית פון דײַן עֶבֶד, צו זײַן לעוֹלָם פאַר דיר; אַז דו, ה׳, האָסט ברך,
זאָל עס זײַן ברך לעוֹלָם.

דברי א18

1 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט דוד נכה [זען ישעיה 53:4] די פלִשתּים, און האָט זיי כּנע, און האָט לקח גַּת מיט
אירע בנות פון דער יָד פון די פלִשתּים. 2 און ער האָט נכה [זען ישעיה 53:4] מוֹאָב, און מוֹאָב איז געוואָרן צו דודן
עבדים וואָס נשׂא מנחה. 3 און דוד האָט נכה [זען ישעיה 53:4] הַדַדעֶזֶר מלך צוֹבה אין חַמָת, בעת ער איז הלך צו נצב
זײַן יד בּיַם נָהָר פרָת. 4 און דוד האָט לכד פון אים 1000 מרכּבות, און 7,000 פּרשים, און 20,000 איש רגלי; און דוד
האָט עקר כּל הרכב, אָבּער 100 רכב האָט ער יתר פון אים. 5 איז אַרַם פון דרמֶשֶׂק בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו עזר הַדַדעֶזֶר מלך צוֹבה, און דוד האָט נכה [זען ישעיה 53:4] פון די אַרַמים
22,000 אִיש. 6 און דוד האָט שׂוּם [נציב] אין אַרַם-דַרמֶשֶׂק, און אַרַם איז געוואָרן צו דודן עבדים וואָס נשׂא מנחה.
און ה׳ האָט נוֹשַׁע [ישע] דודן אומעטום ווו ער איז הלך. 7 און דוד האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה
11:13-13; 6:11] די שלטי הזהב וואָס זײַנען געווען אויף עבדי הַדַדעֶזֶר, און האָט זיי געבּראַכט קיין ירושָׁלַיִם. 8 און
פון טִבחת, און פון כּון, ערים פון הַדַדעֶזֶר, האָט דוד לקח נחשת רבה מאֹד. דערפון האָט שלֹמֹה עשׂה דעם ים
הנחשת, און די עמודים, און די כּלי הנחשת. 9 און תּוֹעוּ מלך חַמָת האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז
דוד האָט נכה דעם כּל חיל הַדַדְעֶזֶר פון מלך צוֹבה, 10 און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] בְּנוֹ הדוֹרָמען צום

מלך דוד אים צו דרישת שלום און אים ברך, ווייל ער האָט לחם מיט הַדַדעֶזֶר, און אים נכה [זען ישעיה 53:4]
וואָרעם הַדַדעֶזֶר האָט געהאַט מלחמות מיט תּוֹעִוּן; כּל כּלי זהב און כּסף און נחֹשֶׁת [ער געבראַכט]. 11 זיי אויך האָט
דער מלך דוד הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] צו ה', מיט דעם כֶּסֶף און דעם זָהָב וואָס ער האָט נשׂא
פון כּל הגּוֹיִם: פון אֱדוֹם, און פון מוֹאָב, און פון בני-עמון, און פון די פלִשתּים, און פון עֲמָלֵק. 12 און אַבשַׁי בן
צרוּיָהו האָט נכה [זען ישעיה 53:4] פון אֱדוֹם אין דעם גֵּיא הַמֶּלַח 18,000. 13 און ער האָט שׂום נציבים אין אֱדוֹם,
און כּל אֱדוֹם איז געוואָרן עבדים צו דודן. און ה' האָט נוֹשַׁע [ישע] דודן אומעטום ווו ער איז הלך. 14 און דוד האָט
מלך איבּער כּל ישראל, און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] משפט און צדקה צו זיַין כּל עם
[זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 15 און יוֹאָב בן צרוּיָהו איז געווען איבּערן צָבָא; און
יהוֹשָׁפט בן אַחילודן, דער מַזְכִּיר. 16 און צָדוֹק בן אַחיטובן, און אַבימֶלֶך בן אֶבְיָתָרן, כֹּהנים; און שַׁוְשָׁא, דער סֹפֵר. 17
און בנָיָהו בן יהוֹיָדָעֶן, איבּער די כרֵתים און די פלֵתים; און די בני דודן, די ראשׁונים בּיַי יָד המלך.

דברי א19

1 און עס איז געווען נאָך דעם, איז מות נָחש מלך בני-עמון, און בְּנוֹ איז געוואָרן מלך אויף זיַין תּחת [זען בראשית
22:13; https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U]. 2 האָט דוד אמר: לאָמיך עשׂה חֶסֶד
מיט חנון בן נָחשן, וואָרעם אָבִיו האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] חֶסֶד מיט מיר. און דוד האָט
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים אים צו נחם נאָך אָבִיו, און עבדים פון דוד זיַינען בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין אֶרֶץ בני-עמון צו חנונען, אים צו נחם. 3 האָבן די שׂרים פון בני-עמון
אמר צו חנונען: מיינסטו אַז דוד וויל כבוד אָבִיךָ, וואָס ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דיר מנחמים? דאָך
נאר חקר און הפך [זען מתי 18:3;

https://www.youtube.com/watch?v=3XB5i6947I0

https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0] און רגל הָאֶרֶץ זיַינען זיַינע עבדים בוא [זען
"בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דיר. 4 האָט חנון לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8;
זכריה 6:11-13; 11:13] עבדים פון דוד, און האָט זיי גלח, און כּרת זייערע מדו אין חצי, ביזן מפשׂעה, און האָט זיי
שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]. 5 איז מען הלך און מע האָט נגד דודן וועגן די אנשים, און ער האָט זיי שלח [זען
"שלח" מלאכי 3:1] אַנטקעגן, וואָרעם די אנשים האָבן זיך כּלם מְאֹד. און דער מלך האָט אמר: ישב [זען "ישב" הושע
3:4-5; זכריה 6:11-13] אין יריחוֹ ביז אייַערע בערד וועלן צמח [זען זכריה 6:11-12;

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU], און איר וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
זכריה 13:7]. 6 האָבן בני-עמון ראה אַז זיי האָבן זיך בעשׂ בּיַי דודן, און חנון און בני-עמון האָבן שלח [זען "שלח"
מלאכי 3:1] 1000 כּכּרים כֶּסֶף, כּדי זיך שׂכר פון אַרַם-נַהַרַיִם, און פון אַרַם-מַעֲכָה, און פון צוֹבה, מרכּבות און
פרשים. 7 און זיי האָבן זיך שׂכר 32,000 מרכּבות, און מלך מַעֲכָה, און זיַין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי], און זיי זיַינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן חנה
פאַר מֵידבָא. און בני-עמון האָבן זיך אסף פון זייערע ערים, און זיַינען בוא פאר מלחמה. 8 און דוד האָט שמע [זען
"שמע" ישעיהו 52:15-53:12] און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] יוֹאָבן, און דעם כּל צָבָא פון די גיבּוֹרים. 9
און בני-עמון זיַינען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1], און האָבן ערך מלחמה בּיַים פתח פון עִיר; און די מלכים
וואָס זיַינען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] זיַינען געווען באַזונדער אין שָׂדֶה.
10 און יוֹאָב האָט ראה אַז דער פני המלחמה איז קעגן אים פון פאָרנט און פון הינטן; האָט ער בחר פון כּל בחוּר
פון ישראל, און ערך אַקעגן אַרַם. 11 און דאָס יתר עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָט
ער נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] אויף דער יָד פון אחיו אַבשַׁיַן, און זיי האָבן זיך ערך אַקעגן בני-עמון.
12 און ער האָט אמר: אויב אַרַם וועט זיַין חזק פון מיר, וועסטו מיר זיַין צו תּשׁוּעה, און אויב בני-עמון וועלן זיַין חזק
פון דיר, וועל איך דיך ישע. 13 חזק! און לאָמיר זיך חזק, פאַר אונדזער עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] און פאַר די ערים פון אלוקינו; און זאָל ה' עשׂה וואָס איז טוֹב אין זיַינע אויגן. 14 און יוֹאָב און הָעָם
וואָס מיט אים האָבן נגש אַנטקעגן אַרַם צו מלחמה, און זיי זיַינען נוס פאַר אים. 15 און ווי די בני-עַמוֹן האָבן ראה
אַז אַרַם איז נוס, אַזוי זיַינען זיי אויך נוס פאַר אחיו אַבשַׁיַן, און זיַינען בוא אין עִיר. און יוֹאָב איז בוא קיין ירוּשָׁלַיִם.
16 און אַרַם האָט ראה אַז זיי זיַינען נגף פאַר ישראל, און זיי האָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים, און האָבן
יצא אַרַם וואָס פון עבר הנהר, מיט שוֹפך דעם שׂר-צבא פון הַדַדעֶזֶר זיי פאַרויס. 17 איז נגד געוואָרן דודן, און ער

האָט אסף כּל ישראל, און איז עבר דעם יַרדן; און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו זיי, און האָט זיך ערך אַקעגן זיי; און דוד האָט ערך אַקעגן אַרָם מלחמה, און זיי האָבן לחם מיט אים. 18 און אַרָם איז נוס פאַר ישראל, און דוד האָט הרג פון אַרָם 7,000 רֶכֶב, און 40,000 איש רגלי; אויך שוֹפך דעם שׂר-הצבא האָט ער מות. 19 און די עבדים פון הַדַדעֶזֶר האָבן ראה אַז זיי זײַנען נגף פאַר ישראל, און זיי האָבן געמאכט שלום מיט דודן, און האָבן אים ווערן עבד. און אַרָם האָט מער נישט אבה צו ישע בני-עמון.

דברי א20

1 און עס איז געווען אין דער עת פון דעם תשובה פון שָׁנָה, אין דער עת וואָס די מלכים יצא המלחמה, האָט יוֹאָב נהג דעם חיל הַצָבָא, און האָט שחת [זען "שחת" תהלים 16:10] הָאָרֶץ פון בני-עמון; און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָט צור רַבָּה; און דוד איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירושָׁלַיִם; און יוֹאָב האָט נכה [זען ישעיה 53:4] רַבָּה, און האָט זי הרס. 2 און דוד האָט לקח עֲטָרֶת פון זייער מלך פון זײַן קאָפּ; און ער האָט זי מצא אַ כּכּר זָהָב אויפן וואָג, מיט אבן יקרה אין איר. און זי איז געוואָרן אויף ראֹש דוד. און שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] פון דער עִיר האָט ער יצא רבה מאֹד. 3 און הָעָם וואָס אין איר האָט ער יצא, און האָט זיי שׂוֹר מיט מגרה און מיט חריץ ברזל, און מיט מגרות. און אַזוי פלעגט דוד עשׂה צו כּל ערי בני-עמון. און דוד און דאָס כּל הָעָם האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירושָׁלַיִם. 4 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט זיך עמד אַ מלחמה אין גֶזֶר מיט די פלִשתים. דעמאָלט האָט סִבכַּי פון חושָׁה נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] סָפין פון ילדים פון די רפאים, און זיי זײַנען געוואָרן כנע. 5 און עס איז ווידער געווען אַ מלחמה מיט די פלִשתים, און אֶלחָנָן בֶּן יָעִירָן האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] לַחמי דעם אחי גָלִיָתָן פון גַת, וואָס דער עץ פון זײַן חֲנִית איז געווען אַזוי ווי דער מנור פון אֹרגים. 6 און עס איז ווידער געווען אַ מלחמה אין גַת. איז דאָרטן געווען אַן איש מִדָּה, וואָס זײַנע אצָבעֹת זײַנען געווען צו 6 און 6, 24; און ער אויך איז געווען ילד פון דעם רָפאָ. 7 און ער האָט חרף ישראל; האָט אים יהוֹנָתָן בֶּן שִׁמעָא, אחי דוד, נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6]. 8 די דאָזיקע זײַנען געווען ילד פון דעם רָפאָ אין גַת; און זיי זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] דורך דער יָד פון דוד, און דורך דער יָד פון זײַנע עבדים.

דברי א21

1 און שׂטן [זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] איז עמד אויף ישראל, און ער האָט סות דודן צו מנה ישראל. 2 און דוד האָט אמר צו יוֹאָבן, און צו די שׂרים העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]: הלך ספר ישראל פון באר-שבע און ביז דָן, און הביא [בוא] עס מיר, כּדי איך זאָל ידע זייער מִספַּר. 3 האָט יוֹאָב אמר: זאָל ה' יסף זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] 100 מאָל אַזוי פיל ווי זיי זײַנען! זײַנען זיי נישט אַלע, אֲדֹנִי המלך, עבדים צו אֲדֹנִי? צו וואָס בקש דאָס אֲדֹנִי? לָמָה זאָל עס זײַן פאַר אשמה אויף ישראל? 4 אָבער דאָס דבר המלך איז געווען חזק צו יוֹאָבן, און יוֹאָב איז יצא, און איז הלך אין כּל ישראל, און איז בוא קיין ירושָׁלַיִם. 5 און יוֹאָב האָט נתן דעם מִספַּר פון דער מפקד פון הָעָם צו דודן. און כּל ישראל איז געווען 1,100,000 איש וואָס שלף חֶרֶב [זען "חֶרֶב" https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4]; און יהודה, 470,000 וואָס שלף חֶרֶב. 6 און לֵוִי און בנימין האָט ער נישט פקד צווישן זיי; וואָרעם דער דבר פון דעם מלך איז געווען יוֹאָבן תעב. 7 און עס איז געווען רעע אין די אויגן פון האלוקים וועגן דער דאָזיקער דבר, און ער האָט נכה ישראל. 8 האָט דוד אמר צו האלוקים: איך האָב חטא מאֹד וואָס איך האָב עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די דאָזיקע דבר, און אַצונד, עבר, נא, דעם עוֹון [זען https://www.youtube.com/watch?v=gYhALd-wPNI] פון דײַן עֶבֶד, וואָרעם איך בין געווען סכל מאֹד. 9 האָט ה' דבר צו גָד, חֹזֶה דוד, אַזוי צו אמר: 10 הלך און זאָלסט דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו דודן, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט ה' אמר: שלוש [זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה

48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח;

זען ראש הַשָּׁנָה https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw

http://www.afii.org/ojbible/1227.pdf

http://www.afii.org/ojmahzor.html

http://orthodoxjewishbible.blogspot.com/p/mevaser-tov.html

http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorB.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorC.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorD.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorE.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorF.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorG.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorH.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzori.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorJ.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorK.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorL.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorM.pdf

זען http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips

https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs

https://www.youtube.com/watch?v=24p95vn8gJI] נטה איך אויף דיר; בחר [זען יוחנן 15:16

https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI

https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE] דיר אחת פון זיי, וואָס איך זאָל דיר עשׂה. 11 איז גָד בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דודן, און האָט צו אים אמר: אַזוי האָט ה' אמר: קבל אויף דיר, 12 אִם 3 שָׁנָה רָעָב, אָדער 3 חדשים ספה ווערן פאַר דײַנע פײַנט, און די חֶרֶב [זען "חֶרֶב" https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4] פון דײַנע אויבים זאָל דיך נשׂג, אָדער 3 ימים די חֶרֶב פון ה' און אַ דֶבֶר אין הָאָרֶץ, און דער מלאך ה' זאָל שחת אין כּל גְּבוּל ישראל. און אַצונד ראה וואָס דבר איך זאָל שוב צו דעם וואָס שלח [זען שלח https://www.youtube.com/watch?v=uzcRnsVJYy4] מיך. 13 האָט דוד אמר צו גָדן: מיר איז צרר מאֹד. לאָמיך, נא, נפל אין דער יָד ה', וואָרעם זײַן רחמים איז רבּים מאֹד [זען https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4], און לאָמיך נישט נפל אין דער יָד אדם. 14 האָט ה' נתן אַ דֶבֶר אויף ישראל, און עס זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] פון ישראל 70,000 איש. 15 און האלוקים האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאך קיין ירוּשָׁלַיִם, זי שחת; אָבער ווי ער האָט געהאַלטן בײַם שחת, האָט ה' ראה, און ער האָט נחם געהאַט אויף דעם רָעָה, און ער האָט אמר צו דעם מלאך המשחית: גענוג! אַצונד רפד דײַן יָד. און דער מלאך ה' איז עמד בײַ דעם גֶּרֶן פון אָרנָן דעם יבוּסי. 16 האָט דוד נשׂא זײַנע אויגן, און האָט ראה דעם מלאך ה' ווי ער עמד צווישן הָאָרֶץ און שָׁמַיִם [זען בן דוד תְּלוּי אויף די עץ צווישן הימל און ערד, שמואל ב 18:9-10

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg] מיט זײַן חֶרֶב [זען "חֶרֶב"

[https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4 שלף אין זײַן יָד, נטה אַקעגן ירושָׁלַיִם; אוּן דוד אוּן די זקנים [זען יעקֹב בן דוד מיט זקנים, מַה"ש 21:18; זען
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

זען יהודה בן דוד מיט זקנים, איר זאָלט נֶאֶבַק פאַר דער (ארטאדאקסיש יידיש) אֱמוּנה, וואָס איז איין מאָל פאַר

אַלעמאָל איבערגעענטפערט געוואָרן צו די קדוֹשִׁים (מסֹרֶת הזקנים פון עדת בני ישראל פון דֶרֶך ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנָה, זען יהודה 1:3; מה"ש 21:20-25;

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4
https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504
https://www.youtube.com/watch?v=VPo-cgGftWI
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk
https://www.youtube.com/watch?v=Iwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=Ic3-6ZBSYow
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4 [זען
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
http://www.afii.org/add.htm
https://www.afii.org/afii.pdf

זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח], כסה מיט שׂקים, זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים איז מָשִׁיחַ] אויף זייער פנים. 17 און דוד האָט אמר צו האלוקים: אמנם, איך האָב אמר צו מָנָה הָעָם, און איך בין דער וואָס האָב חטא, און האָב רעע אָבער די דאָזיקע צאָן, וואָס האָבן זיי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]? ה' אֱלֹקַי, זאָל, נא, דײַן יָד זײַן אויף מיר און אויף מײַן בית אָבי [זען ישעיה 52:13; 53:12
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg], אָבער נישט אויף דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מיט אַ מגפה. 18 האָט דער מלאך ה' אמר גָּד צו אמר דודן, אַז דוד זאָל עלהצו קום מזבח צו ה' אין דעם גֹּרֶן פון אָרנָן דעם יבוסי. 19 איז דוד עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] לויט דעם דבר פון גָּד וואָס ער האָט דבר אין שֵׁם פון ה'. 20 און אָרנָן האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] און האָט ראה דעם מלאך; און זײַנע 4 בָּנִים וואָס מיט אים האָבן זיך חבאן. און אָרנָן האָט דוש חִטִּים. 21 און ווי דוד איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אָרנָנען, האָט אָרנָן נבט און האָט ראה דודן, און ער איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון גֹּרֶן, און האָט זיך שחה צו דודן מיטן פנים צו ארצה. 22 האָט דוד אמר צו אָרנָנען: נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מיר דעם מקוֹם פון דעם גֹּרֶן, און איך וועל בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דערויף אַ מזבח צו ה'; אין כֶּסֶף מלא נתן עס מיר; כדי די מגפה [זען "נגע למו" ישעיה 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זאָל עָצַר ווערן פון עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 23 האָט אָרנָן אמר צו דודן: לקח דיר, און זאָל אֲדֹנִי המלך עשׂה וואָס איז טוֹב אין זײַנע אויגן. ראה! איך נתן די בָּקָר פאַר עוֹלָה, און די מורג פאַר האָלץ, און די חִטִּים פאַר מנחה; כֹּל נתן איך. 24 האָט דער מלך דוד אמר צו אָרנָנען: לֹא, נײַערט קנה וועל איך קנה [זען משלי 8:22; https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc], פאַר כֶּסֶף מלא, וואָרעם איך וועל נישט נשׂא וואָס איז דײַנס פאַר ה', און עלה אַן עוֹלָה חִנָּם. 25 און דוד האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אָרנָנען פאַר דעם מקוֹם 600 שֶׁקל זָהָב אויפן שקל. 26 און דוד האָט דאָרטן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ מזבח צו ה', און האָט דאָרטן עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] עוֹלָה און זבחי שלמים, און ער האָט קרא צו ה', און ער האָט אים ענה מיט אֵש פון שָׁמַיִם אויף דעם מזבח פאַר עוֹלָה. 27 און ה' האָט אמר דעם מלאך, און ער האָט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] די חֶרֶב [זען "חֶרֶב"
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4] אין איר נָדָן. 28 אין יענער צײַט, ווי דוד האָט ראה

אַז ה' האָט אים ענה אין דעם גֹּרֶן פון אָרנָן דעם יבוּסי, אַזוי האָט ער דאָרטן זבח קרבנות. 29 און דער מִשכן פון ה' וואָס משה האָט עשׂה אין דער מדבר, און דער מזבח העוֹלָה, איז אין יענער צײַט געווען אויף דער בָּמה אין גִבעוֹן. 30 אָבּער דוד האָט נישט יכל הלך צו אים צו דרש בײַ ה', וואָרעם ער איז געווען בעת פאַר דער חֶרֶב [זען "חֶרֶב" https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4] פון מלאך ה'.

דברי א22

1 און דוד האָט אמר: דאָס איז דאָס בית ה' האלוקים, און דאָס איז דער מזבח לְעוֹלָה לישראל. 2 און דוד האָט אמר כנס כּל הגרים וואָס אין אֶרֶץ ישראל, און ער האָט עמד חֹצבים צו חצב אבני גזית אויף צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בית האלוקים. 3 און ברזל לרֹוב אויף מסמר פאַר די דְּלָתות פון די שְׁעָרים, און אויף מחברה, האָט דוד כון; און נחשת לרֹוב אֵין משקל; 4 און עֵץ אֶרֶז אָן מִסְפַּר; וואָרעם די צידוֹנים און די צוֹרים האָבּן געבּראַכט דודן עֵץ אֶרֶז לרֹוב. 5 און דוד האָט אמר: בְּנִי שלמֹה איז נער און רך, און דאָס בית וואָס מע דאַרף בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] צו ה', דאַרף מען גדל בּיז מעל, פאַר אַ שם, און פאַר תפארה, לכל הארצוֹת; לאָמיך נָא כון פאַר אים. און דוד האָט כון לרֹב פאַר זײַן מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. 6 און ער האָט קרא בְּנוֹ שלמהן, און ער האָט אים צוה צו בנה [זען

"בנה" דניאל 9:25] אַ בּית צו ה' אֱלֹקֵי ישראל [זען בן דוד און הֵיכל ה', "צעשטערט מיט חֶרְבָּן דעם דאָזיקן הֵיכל, און

אין 3 ימים וועל איך אים אויפשטעלן", יוחנן 2:19]. 7 און דוד האָט אמר צו שלמהן: בְּנִי, בײַ מיר אַליין איז געווען אין לֵב צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית צו דעם שֵׁם ה' אלוקי. 8 אָבּער דאָס דבר-ה' איז געווען צו מיר, אַזוי צו אמר: לרֹב דָּם האָסטו שפך, און מלחמות גדֹלות האָסטו עשׂה; קענסט נישט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית צו מײַן שֵׁם, ווײַל דו האָסט דמים רבים שפך צו ארצה פאַר מײַן פני. 9 הנה ווערט דיר ילד בן; ער וועט זײַן אַן איש מנוּחה, און איך וועל אים נוח פון אַלע זײַנע פײַנט פון אַרום; וואָרעם שלמֹה וועט זײַן שמו [זען שמו פון משיח,

זכריה 6:11-12; https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU], און שלום און שקט וועל איך נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ישראל אין זײַנע טעג. 10 ער וועט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ

בּית צו מײַן שֵׁם [זען בן דוד און הֵיכל ה', "צעשטערט מיט חֶרְבָּן דעם דאָזיקן הֵיכל, און אין 3 ימים וועל איך אים אויפשטעלן", יוחנן 2:19; זען שמו פון משיח, זכריה 6:11-12;

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU], און ער וועט מיר זײַן פאַר אַ בן, און איך אים

פאַר אַן אָב [זען משלי 30:4; 8:22; יוחנן 1:1 אין אָנהייב איז געווען דאָס מאמר מֵימרָא (דה', זען ישעיהו 55:11;

בראשית 1:3; תהלים 33:6), און דאָס מאמר מימרא (דָּבָר) איז געווען ביי (אֵצֶל, זען משלי 8:30; 30:4; ישעיהו 7:14;

9:5-6; תהלים 2:6-12) ה' (ירושלים תרגום בראשית 1:3), און דאָס מאמר מימרא (דָּבָר) איז געווען אלקים (משלי

8:30; 30:4). דאָס דאָזיקע איז געווען אין אָנהייב ביי (אֵצֶל) ה'

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] און איך וועל כון דעם כִּסֵּא פון זײַן מלכות

איבּער ישראל עַד עוֹלָם [זען https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4]. 11 אַצונד, בְּנִי, זאָל ה' זײַן מיט דיר, און

זאָלסט צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10], און בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בית ה' אֱלֹקֶיךָ, אַזוי ווי ער האָט דבר

וועגן דיר. 12 זאָל אָבּער ה' דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] שׂכל און בינה, און דיך צוה איבּער

ישראל; און אַז דו זאָלסט זײַן שומר איבּער די תוֹרה פון ה' אֱלֹקֶיךָ. 13 דעמאָלט וועסטו צלח [זען "צלח" ישעיה

53:10], אַז דו וועסט זײַן שומר איבּער צו עשׂה די חוקים און די משפטים וואָס ה' האָט צוה משהן פאַר ישראל.

חזק! און אמץ! זאָלסט נישט ירא האָבּן און נישט חתת. 14 און הנה אין מײַן עני האָבּ איך כון פאַר דעם בּית ה'

100,000 כּכּרים זָהָב, און 1,000,000 כּכּרים כֶּסֶף, און נחשת און ברזל אֵין משקל, וואָרעם עס איז דאָ לרֹוב; אויך

האָלץ און אבנים האָבּ איך כון, און דו קענסט נאָך יסף דערצו. 15 און בײַ דיר זײַנען דאָ רב עֹשֵׂי-מלאָכה, חֹצבים,

און חרשים אין אֶבֶן און אין האָלץ, און כל חכם אין כל מלאָכה. 16 צום זָהָב, צום כֶּסֶף, און צום נחשת, און צום

ברזל, איז אין מספר; קוים! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] און עשׂה! און זאָל ה' זײַן מיט דיר. 17 און דוד האָט צוה כּל שׂרי ישׂראל צו עזר בְּנוֹ שלמהו: 18 אמנם, ה' אֱלֹקֵיכֶם איז מיט אײַך, און ער האָט אײַך נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] פון רונד אַרום, וואָרעם ער האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין מײַן יָד די יושבי הָאָרֶץ, און הָאָרֶץ נכבש [כבש] פאַר ה' און פאַר זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 19 אַצונד, נתן לבבכם און אײַער נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] צו דרש ה' אֱלֹקֵיכֶם, און קום! און בנה דאָס מִקְדָּש ה' האלוקים, כדי צו ברענגען דעם אָרון בְּרִית ה', און די כלי קֹדֶש פון האלוקים, אין דעם בית וואָס ווערט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] צו דעם שֵׁם פון ה'.

דברי א23

1 און דוד איז געוואָרן זקן און שׂבע [זען ישעיה 53:11] מיט טעג, און ער האָט געמאַכט בְּנוֹ שלמהו פאַר מלך איבּער ישׂראל. 2 און ער האָט אסף כּל שׂרי ישׂראל, און די כֹּהנים און די לוִיִּים. 3 און די לוִיִּים זײַנען ספר געוואָרן פון 30 שָׁנָה און העכער, און זייער מִסְפַּר לויט זייערע גולגולות [זען מתי 27:33], פון די גברים, איז געווען 38,000. 4 פון די דאָזיקע, צו נצח אויף דער מְלָאכָה פון בית ה' 24,000, און שׂטרים און שׂפטים, 6,000. 5 און 4,000 שׂערים; און 4,000 וואָס זאָלן הלל ה' מיט די כּלים וואָס איך האָב עשׂה אויף צו הלל. 6 און דוד האָט זיי חלק אין מחלקות לויט די בני לֵוִי: גֵרשׁוֹן, קֹהָת, און מְרָרִי. 7 פון די גֵרשׁונים: לַעְדָּן, און שִׁמְעִי. 8 די בני לַעְדָּנען: דער רֹאש יחיאֵל, און זֵתָם, און יוֹאֵל: 3. 9 די בני שִׁמְעִין: שלוֹמית, און חזיאֵל, און הָרָן: 3. די דאָזיקע זײַנען געווען ראשי האבות פון לַעְדָּן. 10 און די בני שִׁמְעִין זײַנען געווען: יַחת, זינאָ, און יְעוּש און בריעָה. דאָס זײַנען געווען די בני שִׁמְעִין: 4. 11 און יַחת איז געווען דער רֹאש, און זיזָה דער 2טן; און יְעוּש און בריעָה האָבּן נישט געהאַט רבה בָּנִים, דעריבער זײַנען זיי אין דער פְּקֻדָּה געווען 1 בית אָב. 12 די בני קֹהָת: עַמְרָם, יצהָר, חֶברון, און עוּזיאֵל: 4. 13 די בני עַמְרָמען: אַהרן, און משה. און אַהרן איז בדל געוואָרן, כדי אים צו קדש פאַר קדש קדשים, אים און זײַנע בָּנִים עד עולם, צו קטר פאַר ה', אים צו שרת, און צו ברך [זען "ברך" בראשית 22:18] אין זײַן שֵׁם עד עולם. 14 און משה דער איש האלוקים, זײַנע בָּנִים ווערן קרא על שבט לֵוִי. 15 די בני משהן זײַנען געווען: גֵרשׁוֹם, און אֱלִיעֶזֶר. 16 די בני גֵרשׁוֹמען: שבוּאֵל דער רֹאש. 17 און די בני אֱלִיעֶזֶרן זײַנען געווען: רחבְיָה דער רֹאש. און אֱלִיעֶזֶר האָט נישט געהאַט קיין בָּנִים אחרים; אָבּער די בני רחבְיָהן זײַנען געווען רבה למעלה. 18 די בני יצהָרן זײַנען געווען: שלוֹמית דער רֹאש. 19 די בני חברוֹנען: יִרְיָהוּ, דער רֹאש, אַמַרְיָה דער 2טן, יַחזיאֵל דער 3טן, און יקַמְעָם דער 4טן. 20 די בני עוּזיאֵלן: מִיכָה דער רֹאש, און יִשִׁיָה דער 2טן. 21 די בני מְרָרִין: מַחלי, און מוּשי. די בני מַחלין: אֶלְעָזָר, און קיש. 22 און אֶלְעָזָר איז מות, און האָט נישט געהאַט קיין בָּנִים, נאָר בָּנוֹת; און זייערע אחים, די בני קישן, האָבּן זיי נשׂא. 23 די בני מוּשין זײַנען געווען: מַחלי, און עֵדֶר, און יְרֵמוֹת: 3. 24 די דאָזיקע זײַנען געווען די בני לֵוִין לויט זייערע בית אבות, ראשי אבות לויט זייערע פקד, נאָך דער מִסְפַּר פון שמות לויט זייערע גולגולות [זען מתי 27:33], די וואָס האָבּן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די מְלָאכָה פאַר דעם עבדה פון בית ה', פון 20 שָׁנָה און העכער. 25 וואָרעם דוד האָט אמר: ה' אֱלֹקֵי ישׂראל האָט נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ער שכן [זען יוחנן 1:14] אין ירוּשָׁלַיִם עד עולם; 26 און אויך די לוִיִּים דאַרפן מער נישט נשׂא דעם מִשכן, און אַלע זײַנע כּלים פאַר זײַן עבֹדה. 27 יאָ, לויט די דברים אחרונים פון דודן איז די מספר פון בני-לֵוִי געווען פון 20 שָׁנָה און העכער. 28 וואָרעם זיי האָבּן זייער מעמד בײַ דער יָד פון די בְּנֵי אַהרן פאַר דעם עבֹדה פון בית ה', אויף די חצרוֹת [חָצֵר], און אויף די לשכות [לשכה], און אויף דער טהרה פון כּל קֹדֶש, און דער מעשׂה פון דעם עבֹדה פון בית האלוקים; 29 און פאַר דעם לֶחֶם מערכת, און פאַר דעם סלת פאַר מנחה, סײַ פון רקיק מצות, סײַ אין אַ מחבת, סײַ אין אַ רבך; און פאַר כּל משׂורה מדה; 30 און אויף צו עמד בבֹקר בבֹקר צו ידה און צו הלל ה', און דעסגלײַכן אין עֶרֶב; 31 און פאַר אַלע צו עלה עוֹלָה צו ה' אין די שבתות, אום ראש-חוֹדש, און אין די מועדים, לויט דער מִסְפַּר, אַזוי ווי דער משפט וועגן זיי, תמיד, פאַר ה'; 32 און אַז זיי זאָלן זײַן שומר איבּער די משמרת פון דעם אוֹהל-מוֹעד, און די משמרת פון דעם מִקְדָּש, און די משמרת פון בני-אַהרן, זייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], פאַר דעם עבֹדה פון בית ה'.

דברי א24

1 און די מחלקות פון בני-אַהרן זײַנען געווען: די בני אַהרנען: נָדָב, און אַביהוא, אֶלְעָזָר, און איתמר. 2 און נָדָב און

אַביהוא זײַנען מות לפני זײער אב, און קײן בָּנִים האָבן זײ נישט געהאַט, זײַנען אֶלעָזָר און איתמר געווען כֹּהנים. 3
און דוד, און צָדוֹק פון בני-אֶלעָזָר, און אַחימֶלֶך פון בני-איתמר, האָבן זײ חלק לויט זײער פקודה אין זײער עבֹדה. 4
און פון בני-אֶלעָזָר האָבן זיך מצא מער ראשי הגברים ווי פון בני-איתמר; און מע האָט זײ אַזוי חלק: פון בני-אֶלעָזָר
16 ראשים פון בית אבות, און פון בני-יתָמָר, לויט זײערע בית אבות, 8. 5 און מע האָט זײ חלק לויט גוֹרל, די אַזוי ווי
יענע, וואָרעם עס זײַנען געווען שָׂרים פון מִקדָּש, און שָׂרים פון האלוקים, אי פון בני-אֶלעָזָר, אי פון בני-איתמר. 6
און שמַעיָה בן נתַנאֵל, דער סֹפֵר, פון לֵוִי, האָט זײ כתב פאַר דעם מלך, און די שָׂרים, און צָדוֹק דעם כהן, און
אַחימֶלֶך בן אֶביָתָרן, און די ראשים פון די אבות פון די כֹּהנים און פון די לֵוִיִּים: בית אָב אחד אחז פון אֶלעָזָר, און
אחז פון יתָמָר. 7 און דער גוֹרל רִאשוֹן איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אויף יהוֹיָריב, דער 2טן אויף יַדעָיָהו;
8 דער 3טן אויף חרימען, דער 4טן אויף שעוֹרימען; 9 דער 5טן אויף מַלכִּיָהו, דער 6טן אויף מִיָמִנען; 10 דער 7טן
אויף הַקוֹצן, דער 8טן אויף אַביָהו; 11 דער 9טן אויף יֵשוּעַן [זען זכריה 12-6:11;

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU], דער 10טן אויף שכַניָהו; 12 דער 11טן אויף
אֶלָישיב, דער 12טן אויף יָקימען; 13 דער 13טן אויף חופּהן, דער 14טן אויף יֶשֶבאָבן; 14 דער 15טן אויף בלגָהו,
דער 16טן אויף אִמֵּרן; 15 דער 17טן אויף חזירן, דער 18טן אויף הַפצֵצן; 16 דער 19טן אויף פתַחיָהו, דער 20טן אויף
יחזקאלן; 17 דער 21טן אויף יָכינען, דער 22טן אויף גַמוּלן; 18 דער 23טן אויף דלָיָהו, דער 24טן אויף מַעַזיָהו. 19
דאָס איז געווען זײער פקודה אין זײער עבֹדה, צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] אין בית ה' לויט דעם משפט צו זײ דורך דער יָד פון אהרן אֲבִיהֶם, אַזוי ווי ה' אלוקי ישראל האָט
אים צוה. 20 און פון די יתר בני לֵוִי: פון די בני עַמרָמען, שובאֵל; פון די בני שובאֵל, יֶחדְּיָהו. 21 פון רחביָהו: פון די
בני רחביָהו, דער רֹאש יִשיָה. 22 פון די יצהָרים, שלוֹמוֹת; פון די בני שלוֹמוֹת, יַחת. 23 און די בָּנִים [פון חברוֹנען]
יִריָהו, אַמַריָהו דער 2טן, יַחזיאֵל דער 3טן, יקַמעָם דער 4טן. 24 די בני עוּזיאֵלן, מיכָה; פון די בני מיכָהן, שָׁמיר. 25
אחי מיכָה, יִשיָה; פון די בני יִשיָהן, זכַריָהו. 26 די בני מָרָרין, מַחלי, און מושי; די בני יַעֲזיָהון בָּנוֹ 27 בני-מָרָרין פון בָּנוֹ
יַעֲזיָהון, בָּנוֹ שוֹהַם, און זַכּוּר, און עִברי. 28 פון מַחלין, אֶלעָזָר; און ער האָט נישט געהאַט קײן בָּנִים. 29 פון קישן, די
בני קישן, יַרחמְאֵל. 30 און די בני מושין, מַחלי, און עֵדֶר, און ירימוֹת. דאָס זײַנען געווען בני-הלוִיִּים לויט זײערע בית
אבות. 31 און זײ אויך האָבן נפל גוֹרל אַזוי ווי זײערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], בני-אַהרן, פאַר דעם מלך דוד, און צָדוֹקן, און אַחימֶלֶכן, און די ראשי
האבות פון די כֹּהנים און פון די לֵוִיִּים; די אבות פון דעם רֹאש אַזוי ווי אחיו הקטן.

דברי א25

1 און דוד און די שָׂרים פון צָבָא האָבן בדל פאַר דעם עבֹדה פון די בני אָסָפן און הֵימָנען און ידותונען, די וואָס
האָבן נבא געשפילט אויף כנֹרות, אויף נבלים, און אויף מצלתים; און זײער מִספַּר, פון די אנשי מְלָאכָה לויט זײער
עבֹדה, איז געווען: 2 פון די בני אָסָפן, זַכור, און יוֹסף, און נתַניָה, און אַשַראֵלָה, די בני אָסָפן; אונטער דער יָד פון
אָסָפן, וואָס האָט נבא געשפיטל על ידי המלך. 3 פון ידותונען, די בני ידותונען: גדַליָהו, און צרי, און ישַעיָהו,
חשַביָהו, און מַתתיָהו 6, אונטער דער יָד פון אֲבִיהֶם ידותונען, וואָס האָט נבא געשפילט אויף אַ כִּנוֹר בײַם ידה און
הלל ה'. 4 פון הֵימָנען, די בני הֵימָנען: בוקִיָהו, מַתַניָהו, עוזיאֵל, שבואֵל, און ירימוֹת, חַנַניָה, חָנָני, אֶליאָתָה, גִדַלתי, און
רוֹמַמתי-עֶזֶר, יָשבקָשָה, מַלוֹתי, הוֹתיר, מַחזיאוֹת. 5 אַלע זײַנען געווען בני הֵימָן דעם חֹזֶה המלך אין דברי האלוקים
צו רום קֶרן, וואָרעם האלוקים האָט נתן הֵימָנען 14 בָּנִים און 3 בנוֹת. 6 אַלע זײַנען געווען אונטער דער יָד פון
אֲבִיהֶם, בײַם שיר אין בית ה', מיט מצלתים, נבלים, און כנֹרות, פאַר דעם עבֹדה פון בית האלוקים, על ידי המלך:
אָסָף, ידותון, און הֵימָן. 7 און זײער מִספַּר מיט זײערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], געלערנטע אין שיר צו ה', כֹּל מֵבין, איז געווען 288. 8 און זײ האָבן נפל
גוֹרל, אַ משמרת קעגן אַזוי דער קטֹן אַזוי דער גדול, דער מֵבין אַזוי ווי דער תלמיד. 9 און דער גוֹרל רִאשוֹן איז יצא
[זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אויף אָסָפן אויף יוֹספן. דער 2טן גדַליָהו; ער און זײַנע אחים און זײַנע בָּנִים, 12. 10
דער 3טן זַכּוּר, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 11 דער 4טן אויף יִצרין, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 12 דער 5טן
נתַניָהו, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 13 דער 6טן בוקִיָהו, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 14 דער 7טן ישַראֵלָה,
זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 15 דער 8טן ישַעיָהו, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 16 דער 9טן מַתַניָהו, זײַנע בָּנִים,

און זײַנע אחים, 12. 17 דער 10טן שִׁמעִי, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 18 דער 11טן עַזראֵל, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 19 דער 12טן חשַׁבְיָה, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 20 צום 13טן שוּבאֵל, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 21 צום 14טן מַתִּתיָהו, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 22 צום 15טן אויף יְרֵמוֹתן, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 23 צום 16טן אויף חֲנַנְיָהון, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 24 צום 17טן אויף יָשבּקָשָׁהון, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 25 צום 18טן אויף חָנָנִי, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 26 צום 19טן אויף מַלוֹתן, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 27 צום 20טן אויף אֶלִיָתָהו, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 28 צום 21טן אויף הוֹתִירו, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 29 צום 22טן אויף גִדַלתִּי, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 30 צום 23טן אויף מַחזיאוֹתן, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12. 31 צום 24טן אויף רוֹמַמתִּי-עֶזֶר, זײַנע בָּנִים, און זײַנע אחים, 12.

דברי א26

1 פאַר די מחלקות פון די שׁערים: פון די קָרחים: משֶׁלֶמיָהו בֶּן קוֹרֶאן, פון די בני אָסָפן. 2 און משֶׁלֶמיָהו האָט געהאַט בָּנִים: זכַרְיָהו דער בכָור, ידיעֲאֵל דער 2טן, זבדִיָהו דער 3טן, יַתנִיאֵל דער 4טן; 3 עֵילָם דער 5טן, יהוֹחָנָן דער 6טן, אֶלִיְהוֹעֵינַי דער 7טן. 4 און עוֹבד-אֱדוֹם האָט געהאַט בָּנִים: שמַעיָה דער בכָור, יהוֹזָבד דער 2טן, יוֹאָח דער 3טן, און שָׂכָר דער 4טן, און נתַנאֵל דער 5טן; 5 עַמִיאֵל דער 6טן, יִשׂשָׂכָר דער 7טן, פעוּלתַי דער 8טן; וואָרעם אלוקים האָט אים ברך. 6 און בּיַי בְּנוֹ שמַעיָהן זײַנען ילד געוואָרן בָּנִים וואָס האָבן משל איבּער דעם בּית אֲבִיהֶם, וואָרעם זיי זײַנען געווען גבּוֹרֵי חַיִל. 7 די בני שמַעיָהן זײַנען געווען: עָתנִי, און רפאֵל, און עוֹבד, אֶלזָבד, זײַנע אחים, בני חיל, און אֶליהו, און סמַכיָהו. 8 אַלע פון די בני עוֹבד-אֱדוֹמען, זיי און זייערע בָּנִים און זייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], איש חיל מיט כוֹח צום עבֹדה; 62 פון עוֹבד-אֱדוֹמען. 9 און משֶׁלֶמיָהו האָט געהאַט בָּנִים און אחים, בני חיל, 18. 10 און חוֹסָה פון די בני מרָרִין האָט געהאַט בָּנִים: שִׁמרי איז געווען דער רֹאש; הגם ער איז נישט געווען דער בכָור, אָבּער אבִיו האָט אים שׂוּם פאַרן רֹאש; 11 חלקִיָהו דער 2טן, טבלִיָהו דער 3טן, זכַרְיָהו דער 4טן; כּל בָּנִים און אחים פון חוֹסָהן, 13. 12 די דאָזיקע מחלקות פון די שׁערים, די ראשי הגבּרים, האָבן געהאַט משמרות אַזוי ווי זייערע אחים, צו שרת אין בּית ה'. 13 און זיי האָבן נפל גוֹרל, אַזוי דער קטֹן אַזוי דער גדוֹל, לויט זייערע בּית אבות, שער פאַר שער. 14 און דער גוֹרל אויף מזרח איז נפל שֶׁלֶמיָהון. און פאַר בְּנוֹ זכַרְיָהון, אַ בעל-יוֹעץ מיט שׂכל, האָבן זיי נפל גוֹרל, און זײַן גוֹרל איז יצא אויף צפון. 15 עוֹבד-אֱדוֹמען צו נגבה, און זײַנע בָּנִים דאָס בּית האספים. 16 און שופימען און חוֹסָהן, צו מערב, בּיַים שער שַׁלֶכֶת, אויף דעם מסלה וואָס עלה צו, אַ משמר קעגן משמר. 17 צו מזרח 6 לוִיִים, צו צפון 4 אַ טאָג, צו נגבה 4 אַ טאָג, און בּיַי דעם אסופים שנים שנים. 18 פאַר דעם פּרבּר צו מערב, 4 בּיַים מסלה, 2 בּיַים פּרבּר. 19 דאָס זײַנען געווען די מחלקות פון די שׁערים פון בני-הקרחים און פון בני-מרָרי. 20 און פון די לוִיִים, איז אַחִיָה געווען איבּער די אוצרות פון בּית האלוקים, און איבּער די אוצרות פון די קדשים. 21 בני-לַעְדָּן, בני-גֵרשונים פון לַעְדָּן, די ראשי האבות פון לַעְדָּן דעם גֵרשוני, זײַנען געווען יחיאֵלי. 22 די בני יחיאֵלי, זֵתָם, און אחיו יוֹאֵל, זײַנען געווען איבּער די אוצרות פון בּית ה'. 23 פון די עַמרָמי, פון די יצהָרי, פון די חברוֹני, פון די עוזיאֵלי, 24 איז שבוּאֵל בֶּן גֵרשוֹם בֶּן משהן, געווען דער נגיד איבּער די אוצרות. 25 און זײַנע אחים, פון אֶליעֶזֶר, זײַנען געווען: בְּנוֹ רחבִיָהו, און בְּנוֹ ישַׁעיָהו, און בְּנוֹ יוֹרָם, און בְּנוֹ זִכרי, און בְּנוֹ שלוֹמית. 26 דערדאָזיקער שלוֹמוֹת און זײַנע אחים זײַנען געווען איבּער כּל אוצרות פון די קדשים וואָס דוד המלך, און די ראשי האבות, די שׂרי האלפים און די מאות, און די שׂרי הצבא, האָבן הקדיש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10]. 27 פון די מלחמות און פון דעם שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] האָבן זיי עס הקדיש אויף צו חזק דאָס בּית ה'. 28 און אַלע וואָס שמואל דער רֹאֶה, און שָׁאוּל בֶּן קישן, און אבנֵר בֶּן נֵרן, און יוֹאָב בֶּן צרוּיָהן, האָבן הקדיש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], ווער אָבּער עס האָט קדש, איז דאָס געווען אונטער דער יָד פון שלוֹמיתן און זײַנע אחים. 29 פון די יִצהָרי, זײַנען כנַנְיָהו און זײַנע בָּנִים געווען פאַרן מלאכה החיצונה איבּער ישראל, פאַר שׂטרים און פאַר שׁפטים. 30 פון די חברוֹני זײַנען חשַׁבְיָהו און זײַנע אחים, בני חיל, 1,700, געווען פאַר דער פקדה איבּער ישראל פון יענער זײַט יַרדן צו מערב, פאַר כּל מְלָאכָה פון ה', און פאַר דעם עבֹדה פון המלך. 31 פון די חברוֹני, איז יְרִיָה געווען דער רֹאש פון די חברוֹני לויט זייערע תוֹלְדֹת [זען מתי 1:1;

https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0] נאָך די אבות. אין 40טן שָׁנָה פון מלכות דוד זײַנען זיי דרש געוואָרן, און עס זײַנען מצא געוואָרן צווישן זיי גבורי חיל אין יַעְזֵיר-גִלעָד. 32 און זײַנע אחים, בני חיל,

זײַנען געווען 2,700, ראשי האבות; און דוד המלך האָט זיי פקד איבער די ראובני, און די גָדי, און דעם חצי שבט מנשה, פאַר כּל דבר פון האלוקים און דבר פון המלך.

דברי א27

1 און די בני-יִשְׂרָאֵל לויט זייער מִסְפַּר, די ראשי האבות און די שׂרי האלפים און מאות, און זייערע שׁטרים, וואָס האָבן שרת דעם מלך אין כּל דבר פון די מחלקות וואָס זײַנען בוא און יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] חוֹדש פאַר חוֹדש דורך כּל חדשים פון שָׁנָה, זײַנען געווען צו 24,000 אין איטלעכער מחלקות. 2 איבער דער מחלקות רִאשׁוֹן פארן 1טן חוֹדש איז געווען יָשָׁבעָם בן זַבדיאֵלן; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 3 פון בני-פרץ איז ער געווען; דער רֹאש פון כּל שׂרי צבאות פאַרן 1טן חוֹדש. 4 און איבער דער מחלקות פון 2טן חוֹדש איז געווען דוֹדַי פון אַחוֹח, און מיט זײַן מחלקות איז געווען מִקלוֹת דער נגיד; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 5 דער 3טן שׂר הצבא פאַרן 3טן חוֹדש איז געווען בְּנָיָהו בן יהוֹיָדע דעם כהן, דער רֹאש; 6 און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. דאָס איז בְּנָיָהו דער גיבור פון די 30 און איבער די 30; מיט זײַן מחלקות איז געווען בְּנוֹ עַמיזָבד. 7 דער 4טן פאַרן 4טן חוֹדש איז געווען עַשָׂהאֵל, דער אחי יוֹאָבן, און זבדיָה בְּנוֹ נאָך אים; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 8 דער 5טן פאַרן 5טן חוֹדש איז געווען דער שַׂר שַׁמהות דער יִזְרָח; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 9 דער 6טן פאַרן 6טן חוֹדש איז געווען עִירָא בן עִקֵּשן פון תקוֹעַ; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 10 דער 7טן פאַרן 7טן חוֹדש איז געווען חֶלֶץ פון פלוֹן, פון די בני אפרים; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 11 דער 8טן פאַרן 8טן חוֹדש איז געווען סִבּכַּי פון חושָה, פון די זַרחי; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 12 דער 9טן פאַרן 9טן חוֹדש איז געווען אַביעֶזֶר פון עַנָתוֹת, פון די בנימינער; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 13 דער 10טן פאַרן 10טן חוֹדש איז געווען מַהַרַי פון נטוֹפה, פון די זַרחי; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 14 דער 11טן פאַרן 11טן חוֹדש איז געווען בְּנָיָה פון פרעָתוֹן, פון בני-אפרים; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 15 דער 12טן פאַרן 12טן חוֹדש איז געווען חלדַי פון נטוֹפה, פון עָתניאֵל; און אין זײַן מחלקות זײַנען געווען 24,000. 16 און איבער די שבטים פון ישראל; פון די ראובנים איז געווען דער נגיד, אֱלִיעֶזֶר בן זִכרין; פון די שמעוֹנים, שפטיָהו בן מַעֲכָה; 17 פון לֵוִי, חַשַׁביָה בן קמוּאֵלן; פון אַהרן צָדוֹק; 18 פון יהודה, אֱלִיהוּ פון אחי דוד; פון יִשׂשָׂכָר, עָמרי בן מיכָאֵלן; 19 פון זבולון, יִשמַעיָהו בן עוֹבדיָהו; פון נפתלי, ירימוֹת בן עַזרִיאֵלן; 20 פון בני-אפרים, הוֹשֵׁעַ בן עַזַזיָהו; פון דעם חצי שבט מנשה, יוֹאֵל בן פְּדָיָהו; 21 פון דעם חצי שבט מנשה אין גִלעָד, יִדוֹ בן זכַריָהו; פון בנימין, יַעֲשִׂיאֵל בן אַבנֵרן; 22 פון דָן, עַזַרֵאל בן ירוחמען. דאָס זײַנען געווען די שׂרים פון די שבטים פון ישראל. 23 און דוד האָט נישט נשׂא זייער מִסְפַּר פון 20 שָׁנָה און מטה; וואָרעם ה' האָט אמר צו רבה ישראל אַזוי ווי די כּוֹכָבִים פון שָׁמַיִם. 24 יוֹאָב בן צרוּיָהו האָט חלל צו מנה און צו נישט כלה, פונדעסטוועגן איז געווען איבער דעם קצף אויף ישראל; און די מִסְפַּר איז נישט עלה אין דער דברי הימים פון מלך דוד. 25 און איבער די אֹצרות פון דעם מלך איז געווען עַזמָוֶת בן עַדיאֵלן, און איבער די אֹצרֹת אין די שׂדה, אין די ערים, און אין די כפרים, און אין די מגדלות, יהוֹנָתָן בן עוּזִיָהו. 26 און איבער די וואָס עשׂה מלאכה פון שׂדה צו עבדה אדמה, עֶזרי בן כּלוּבן. 27 און איבער די כּרמים, שִׁמעִי פון רָמָה; און איבער וואָס אין די כּרמים פאַר די אֹצרות יַיִן, זַבדי פון שפם. 28 און איבער די זיתים און די שקמים וואָס אין דער שְׁפֵלָה, בעַל-חָנָן פון גֶדֵר; און איבער די אֹצרות הַשֶׁמֶן, יוֹעָש. 29 און איבער די בָּקָר וואָס האָבן זיך רעה אין שָׁרוֹן, שִׁרטַי פון שָׁרוֹן; און איבער די בָּקָר אין די עמקים, שָׁפט בן עַדלָיָן. 30 און איבער די גְמַלִים, אוֹביל דער יִשמעאֵלי; און איבער די אתנֹות, יֶחדְיָהו פון מֵרוֹנוֹת. 31 און איבער די צֹאן, יָזִיז דער הַגרי. די אַלע זײַנען געווען די שׂרים איבער דעם רְכוּש וואָס דער מלך דוד האָט געהאַט. 32 און יהוֹנָתָן, דוֹד דויד איז געווען בעל-יוֹעץ, אַן איש מֵבִין און אַ סֹפֵר. און יחיאֵל בן חכמוֹני איז געווען מיט דעם בָּנֵי המלך. 33 און אַחיתוֹפל איז געווען דעם בעל-יוֹעץ צו המלך, און חוּשַׁי דער אַרכי איז געווען דעם רֵעַ המלך. 34 און נאָך אַחיתוֹפלן איז געווען יהוֹיָדָע בן בְּנָיָהו, און אֶבְיָתָר; און דער שׂר צבא פון דעם מלך איז געווען יוֹאָב.

דברי א28

1 און דוד האָט קהל כּל שׂרי ישראל, די שׂרי השבטים, און די שׂרי המחלקות וואָס האָבן שרת דעם מלך, און די שׂרי האלפים און די שׂרי המאות, און די שׂרי כּל רְכוּש און מִקְנֶה פון מלך און פון זײַנע בָּנִים, מיט די סריסים און די גיבורים און כּל גבור חיל קיין ירושָׁלַיִם. 2 און דוד המלך האָט זיך קום צו זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17; https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און האָט אמר: שמע! מיך צו, מײַנע אחים און

עַמִּי; בִּיַי מיר אין מיַין לֵב איז געווען צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית מנוּחה פאַר דעם אָרון בְּרִית ה', אוּן פאַר אַ הֲדֹם [זען האדון משיח'ס הֲדֹם, תהלים 110:1] פאַר רגלי אלוקינו, אוּן איך האָב זיך כּוּן צו בנה. 3 אָבּער האלוקים האָט צו מיר אמר: קענסט נישט בנה אַ בּית צו מיַין שֵׁם, וואָרעם אַן איש מלחמות ביסטו, אוּן דמים האָסטו שפך. 4 אָבּער ה' אֱלֹקֵי ישראל האָט מיך בחר פון דעם כּל בּית אָבִי צו זיַין אַ מלך איבּער ישראל לְעוֹלָם; וואָרעם יהודהו האָט ער בחר פאַר אַ נגיד, אוּן אין דעם בּית יהודה, דעם בּית אָבִי, אוּן צווישן די בני אָבִי, האָט ער מיך רצה, אויף צו מאכן פאַר אַ מלך איבּער כּל ישראל. 5 אוּן פון אַלע מיַינע בָּנִים, וואָרעם רבּים בָּנִים האָט מיר ה' נתן האָט ער בחר בני שלמהו צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף דעם כִּסֵּא מלכות ה' איבּער ישראל. 6 אוּן ער האָט צו מיר אמר: בְּנֶךָ שלמֹה, ער וועט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מיַין בּית אוּן מיַינע חצרוֹת [חָצֵר], וואָרעם איך האָב אים בחר פאַר אַ בֵּן צו מיר, אוּן איך וועל אים זיַין פאַר אַן אָב. 7 אוּן איך וועל כּוּן זיַין מלכות לְעוֹלָם, אויב ער וועט זיַין חזק, צו עשׂה מיַינע מצוה אוּן מיַינע משפטים אַזוי ווי היום הזה. 8 אוּן אַצונד, פאַר די אויגן פון כּל ישראל, דער קהל ה', אוּן אין די אוזַנַיִם פון אלוקינו; זיַין שומר איבּער אוּן דרש כּל מצוה פון ה' אֱלֹקֵיכֶם, כּדי איר זאָלט ירש דאָס הארץ הטובה, אוּן לאָזן נחל צו איַיערע בָּנִים נאָך איַיך עד עולם. 9 אוּן דו שלמֹה בְּנִי, ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אלוקי אָבִיךָ, אוּן עבד אים מיט לב שלם, אוּן מיט אַ נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10] חפצה, וואָרעם כּל לבבות דרש ה', אוּן כּל יֵצֶר פון די מחשבות ער איז מֵבִין; אַז דו וועסט אים דרש, וועט ער זיך לאָזן מצא פון דיר, אָבּער אַז דו וועסט אים עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)], וועט ער דיך זנח לעד. 10 ראה זיך אַצונד, וואָרעם ה' האָט דיך בחר צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית פאַר אַ מִקְדָּשׁ; זיי חזק, אוּן עשׂה. 11 אוּן דוד האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] בְּנוֹ שלמהו דאָס תבנית פון דעם אוּלם, אוּן זיַינע בנַיָנים, אוּן זיַינע גנזכּים [גנזך], אוּן זיַינע עליה, אוּן זיַינע חדרים הפנימים, אוּן דאָס בּית הַכַּפֹּרֶת; 12 אוּן דאָס תבנית פון אַלע וואָס איז געווען בּיַי אים אין רוּחַ, פאַר די חצרוֹת [חָצֵר] פון בּית ה', אוּן פאַר כּל לשכות רונד אַרום, פאַר די אוֹצרות פון בּית האלוקים, אוּן פאַר די אוֹצרות פון די קדשים, 13 אוּן פאַר די מחלקות פון די כּהנים אוּן די לוִיִים, אוּן פאַר כּל מְלָאכָה פון דעם עבֹדה אין בּית ה', אוּן פאַר די כּלי עבֹדה אין בּית ה'. 14 זָהָב אויפן משקל, פאַר דעם זָהָב פון כּל כּלי עבֹדה; פאַר עבודה פאַר כּלי כּסף, אויפן משקל, פאַר כּל כּלי עבודה אוּן עבודה. 15 אוּן אויפן משקל פאַר די מנוֹרות הזהב מיט זייערע נֵרֹת זהב, לויט דער משקל פון איטלעכער מנוֹרה מיט אירע נֵרֹת; אוּן פאַר די מנוֹרות הכּסף לויט דער משקל פון אַ מנוֹרה מיט אירע נֵרֹת, ווי נאָך דער עבודה פון מנוֹרה אוּן מנוֹרה. 16 אוּן זָהָב אויפן משקל פאַר די שלחנות פון דער מערכת פאַר שלחן אוּן שלחן; אוּן כֶּסֶף פאַר די שלחנות הכּסף. 17 אוּן פאַר די מזלגות [מזלגה], אוּן די מזרקות, אוּן די קשׂות [קשׂה], זָהָב טהור; אוּן פאַר די כּפור הזהב, אויפן משקל פאַר איטלעכן כּפור; אוּן פאַר די כּפור אוּן כּפור, אויפן משקל פאַר כּפור אוּן כּפור. 18 אוּן פאַר דעם מזבח הקטֹרת זָהָב מזקק [זקק] אין משקל; אוּן פאַר דער תבנית פון דעם מרכּבה, די כּרובים זהב וואָס פרשׂ אוּן סכך איבּער דעם אָרון בְּרִית ה'. 19 דאָס אַלע איך דיר אין כּתב, פון דער יָד ה' וואָס האָט מיך שׂכל; כּל מלאכות פון דעם תבנית. 20 אוּן דוד האָט אמר צו בְּנוֹ שלמהו: חזק! אוּן אמץ, אוּן עשׂה; זאָלסט נישט ירא האָבּן אוּן נישט חתת, וואָרעם ה' אלוקים, אֱלֹקֵי, איז מיט דיר; ער וועט דיך נישט רפה אוּן נישט עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)], ביז די כּל מְלָאכָה פאַר דעם עבֹדה פון בּית ה' וועט זיַין כּלה. 21 אוּן הנה זיַינען די מחלקות פון די כּהנים אוּן די לוִיִים פאַר כּל עבֹדה פון בּית האלוקים; אוּן דו האָסט מיט זיך פאַר כּל מְלָאכָה איטלעכן וואָס איז נדיב, מיט חכמה פאַר כּל עבודה; אוּן די שׂרים אוּן דאָס כּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זיַינען צו אַלע דיַינע דברים.

דברי א29

1 אוּן דוד המלך האָט אמר צו כּל הקהל: שלמֹה בְּנִי, וואָס אים אחד האָט אלוקים בחר, איז נער אוּן רך, אוּן די מְלָאכָה איז גדולה, וואָרעם נישט פאַר אָדָם איז דער בִּירָה, אָבּער פאַר ה' אלוקים. 2 אוּן מיט אַלע מיַינע כּוֹח האָבּ איך כּוּן פאַר דעם בּית פון אֱלֹקֵי, זָהָב פאַר די זהב, אוּן כֶּסֶף פאַר די כּסף, אוּן נחשת פאַר די נחֹשֶׁת, בּרזל פאַר די בַּרְזֶל, אוּן עצים פאַר די עצים; אבני שֹׁהם אוּן מִלֵּא, אבני פוך אוּן רקמה, אוּן כּל אבן יקרה, אוּן אבני שיש לָרֹוב. 3 אוּן מער נאָך: וויַיל איך רצה דאָס בּית אֱלֹקֵי, האָבּ איך אַן סגולה זָהָב אוּן כֶּסֶף וואָס איך נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] פאַר דעם בּית אֱלֹקֵי, למעלה אַלע וואָס איך האָבּ כּוּן פאַר דעם בּית קֹדֶשׁ: 4 3,000 כּכּרים זָהָב, פון זָהָב פון אוֹפִיר, אוּן 7,000 כּכּרים כֶּסֶף מזקק [זקק], אויף צו טוח די קירות פון די בּתּים; 5 זָהָב ווו מע דאַרף זָהָב, אוּן כֶּסֶף ווו כֶּסֶף; אוּן פאַר כּל מְלָאכָה דורך דער יָד פון חרשים. אוּן ווער וויל הַיּוֹם מתנדב [נדב] זיַין מיט זיַין מלא יָד צו ה'? 6 אוּן די שׂרי האבות, אוּן די שׂרי שבטי ישראל, אוּן די שׂרי האלפים אוּן די מאות, אוּן די שׂרי מלאכת המלך, האָבּן מנדב געווען. 7 אוּן זיי האָבּן נתן פאַר דער עבודה פון בּית האלוקים, זָהָב 5,000 כּכּרים, אוּן אַדַרכּוֹנִים 10,000,

און כֶּסֶף 10,000 כּכּרים, און נחשת 18,000 כּכּרים, און ברזל 100,000 כּכּרים. 8 און די וואָס בײַ זײ האָבן זיך מצא
אבנים, האָבן עס נתן צו דעם אוצר פון בית ה', אונטער דער יָד פון יחיאֵל דעם גֵרשוני. 9 און הָעָם האָט זיך שׂמח
וואָס זײ האָבן מנדב געווען, וואָרעם מיטן לב שלם האָבן זײ מנדב געווען צו ה', און אויך דוד המלך האָט זיך שׂמח
אַ שׂמחה גדולה. 10 און דוד האָט ברך ה' פאַר די אויגן פון כּל הקהל, און דוד האָט אמר: ברך ביסטו ה' אֱלֹקֵי
ישראל, אָבֹינוּ [זען https://www.youtube.com/watch?v=7BuR_eRp-zQ
https://www.youtube.com/watch?v=m8lg-vE_5oY
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk], פון עולם און עד עולם. 11 דײַן, ה', איז די גֻדֻלָּה, און
די גבורה, און די תפארת, און די נצח, און דער הוד, וואָרעם אַלע וואָס אויפן שָׁמַיִם און אויף הָאָרֶץ איז דײַן; דײַן, ה',
איז די ממלכה [זען https://www.youtube.com/watch?v=mOGHGcaI6Y0], און דו ביסט נשׂא לכֹל לרֹאש.
12 און עוֹשר און כבוד זײַנען פון דיר, און דו משל איבער כֹּל, און אין דײַן יָד איז כּוֹח און גבורה, און אין דײַן יָד איז
צו גדל און צו חזק אַלעמען. 13 און אַצונד, אֱלֹקֵינוּ, מודים מיר דיר, און הלל דײַן שֵׁם תפארת. 14 וואָרעם ווער בין
איך, און ווער איז מײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַז מיר זאָלן האָבן כּוֹח צו מנדב
כּזאת? אָבער פון דיר איז כֹּל, און פון דײַן יָד האָבן מיר דיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 15 וואָרעם
גרים זײַנען מיר פאַר דיר, און תושבים, אַזוי ווי כּל אבוֹתֵינוּ; אַזוי ווי אַ צל זײַנען יָמֵינוּ אויף הָאָרֶץ, און אֵין מקוה. 16
ה' אֱלֹקֵינוּ, דאָס דאָזיקע כֹּל ההמוֹן וואָס מיר האָבן כּון דיר צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית פאַר דײַן שֵׁם קדש,
איז פון דײַן יָד, און כֹּל איז דײַן. 17 און איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אֱלֹקַי, אַז דו בחן דאָס לב, און
דו רצה מישרים. איך האָב מיט יֹשֶׁר פון מײַן לֵב מנדב געווען דאָס אלץ; און אַצונד האָב איך ראה מיט שִׂמְחָה ווי
דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס מצא זיך דאָ האָט מנדב געווען צו דיר. 18 ה'
אלוקי אברהם, יצחק, און ישראל [זען https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
], אבוֹתֵינוּ, שמר דאָס אָן לעוֹלָם, די יצר פון די מחשבות פון דײַן לבב עמך, און כון זייער לב צו דיר. 19 און שלמהן
בְּנִי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] לבב שלם לִשמֹר דײַנע מצוה, דײַנע עדות, און דײַנע חקים, און צו
עשׂה דאָס כֹּל, און צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דעם הַבַּיִת וואָס איך האָב כון. 20 און דוד האָט אמר צו דער כל
הקהל: ברך ה' אֱלֹקֵיכֶם. און די כל הקהל האָט ברך ה' אלוקי אבותיהם, און זײ האָבן זיך קדד און זיך שחה צו ה'
און צום מלך. 21 און זײ האָבן זבח זבחים צו ה', און עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] עוֹלָה צו ה', אויף מָחֳרָת פון יום
ההוא, 1000 פרים, 1000 אֵילִים, 1000 כבשׂים, מיט זייערע נֶסֶךְ, און זבחים לָרֹב פאַר כל ישראל. 22 און זײ האָבן
אכל און שתה פאַר ה' אין יום ההוא מיט שמחה גדולה, און זײ האָבן אַ 2טן מאָל געמאכט שלֹמֹה בֶּן דודן פאַר אַ
מלך, און מָשַׁח פאַר אַ נגיד [זען "נגיד" דניאל 9:25
http://www.afii.org/afii.pdf p.542-543
https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g] פון ה', און צָדוֹקן פאַר אַ כהן. 23 און שלֹמֹה האָט זיך
ישב אויף דעם כִּסֵּא פון ה' פאַר אַ מלך אויף דעם תחת פון אָבִיו דודן, און ער האָט צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10].
און כּל ישראל האָבן זיך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו אים. 24 און כּל שׂרים,
און די גיבוֹרים, און אויך כּל בני המלך דוד, האָבן זיך נתן אונטער שלֹמֹה המלך. 25 און ה' האָט שלמהן גדל למעלה
פאַר די אויגן פון כל ישראל, און ער האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף אים אַ הוד מלכות וואָס
איז נישט געווען אויף קיין מלך איבער ישראל פאַר אים. 26 און דוד בֶּן יִשַׁי [זען ישעיה 11:1
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g] האָט מלך איבער כל ישראל. 27 און די טעג וואָס ער
האָט מלך איבער ישראל, זײַנען געווען 40 שָׁנָה: אין חֶברון האָט ער מלך 7 שָׁנָה, און אין ירוּשָׁלַיִם האָט ער מלך 33.
28 און ער איז מות אין אַ שיבה טובה, שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה ישעיה 53:11] מיט טעג, עוֹשר, און כבוד; און בְּנוֹ
שלֹמֹה איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת. 29 און די דברי דודן, די ערשטע אַזוי ווי לעצטע, זײ זײַנען כתב אין די דברי
שמואל דעם ראֶה, און אין די דברי נתן דעם נביא, און אין די דברי גָד דעם חֹזֶה, 30 מיט זײַן כּל מלכות, און זײַנע
גבורות, און די עתים וואָס זײַנען עבר איבער אים און איבער ישראל, און איבער כּל ממלכוֹת פון די ארצוֹת [זען

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=2IUhSZ0CcsM
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk
https://www.youtube.com/watch?v=Iwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips
https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs].

דברי הימים ב

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל

קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אַלע רעכט רעזערווירט

דברי ב1

1 [זען https://www.youtube.com/watch?v=C5vWJJPgpW0] און שלמֹה בֶּן דוּדן האָט זיך חזק אין זײַן
מלכות, און ה׳ אלוקיו איז געווען מיט אים, און האָט אים גדל למעלה. 2 און שלמֹה האָט שמר צו כּל ישראל, צו די
שׂרי האלפים און די מאות, און צו די שׁפטים, און צו כּל נשׂיא אין כּל ישראל, די ראשי האבות. 3 און שלמֹה און די
כל הקהל מיט אים זײַנען הלך צו דער בָּמָה וואָס אין גִּבעוֹן, וואָרעם דאָרטן איז געווען דער אוֹהל-מוֹעד פון
האלוקים, וואָס משה עֶבֶד ה׳ האָט עשׂה אין מדבר. 4 אָבּער דעם אָרון האלוקים האָט דוד עלה פון קִרְיַת-יְעָרים
אַהין ווו דוד האָט כון פאַר אים, וואָרעם ער האָט נטה פאַר אים אַן אֹהֶל אין ירושָׁלַיִם. 5 אָבּער דער מזבח הנחֹשת
וואָס בצַלאֵל בֶּן אורי בֶּן חוּרן האָט עשׂה, האָט מען שׂום פאַר דעם מִשכן ה׳; און שלמֹה און די קהל האָבּן זיך צו
אים דרש. 6 און שלמֹה האָט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] דאָרטן אויפן מזבח הנחֹשֶׁת פאַר ה׳ וואָס בּײַם
אוֹהל-מוֹעד; און ער האָט עלה אויף אים 1000 עוֹלָה. 7 אין יענער לַיְלָה האָט זיך אלוקים באַוויזן צו שלמהן, און ער
האָט צו אים אמר: שאל וואָס איך זאָל דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]. 8 האָט שלמֹה אמר צו
אלוקים: דו האָסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] חֶסֶד גדוֹל מיט אָבִי דוּדן, און האָסט מיך
געמאכט פאַר אַ מלך אויף זײַן תחת. 9 אַצונד, ה׳ אלוקים, זאָל אמן ווערן דײַן דבר צו אָבִי דוּדן, וואָרעם דו האָסט
מיך געמאכט פאַר אַ מלך איבּער עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אַזוי רב ווי דער עָפָר
[זען "עפר" דניאל 12:2;
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4] הָאָרֶץ. 10 אַצונד נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 2:7-9] מיר חכמה און דַּעַת, אַז איך זאָל יצא און בוא פאַרויס פאַר דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָרעם ווער קען שפט דאָס דאָזיקע עם הגדול דײַנס? 11 האָט אלוקים אמר צו
שלמהן: ווײַל דאָס איז אין דײַן לֵב, און נישט דו האָסט שאל עשירות, נכס, און כּבוֹד, אָדער דאָס נפש [זען נפש פון
משיח אן אשם ישעיהו 53:10] פון דײַנע פײַנט, און נישט צו מאָל ימים רבּים האָסטו שאל, נײַערט דו האָסט דיר
שאל חכמה און דַּעַת, כּדי זאָלסט קענען שפט עַמִּי וואָס איך האָבּ דיך געמאכט פאַר אַ מלך איבּער אים 12 ווערט
דיר אי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] חכמה און דַּעַת, אי איך וועל דיר נתן עשירות און נכס און כּבוֹד,
וואָס אַזוי-וואָס איז נישט געווען בּײַ די מלכים וואָס פאַר דיר, און אַזוי-וואָס וועט נישט זײַן נאָך דיר. 13 און שלמֹה
איז בוא פון דער בָּמָה וואָס אין גִּבעוֹן, פון פאַר דעם אוֹהל-מוֹעד, קיין ירושָׁלַיִם; און ער האָט מלך איבּער ישראל. 14
און שלמֹה האָט אסף מרכּבות און פּרשים, און ער האָט געהאַט 14,000 מרכּבות און 12,000 פּרשים. און ער האָט
זיי נוח אין די ערי הָרֶכֶב, און בּײַם מלך אין ירושָׁלַיִם. 15 און דער מלך האָט נתן כֶּסֶף און זָהָב אין ירושָׁלַיִם אַזוי ווי
אבנים, און צעדערן האָט ער נתן אַזוי ווי די שקמה וואָס אין דער שְׁפֵלָה, אין רֹב. 16 און דער מוצא פון די סוּסים
וואָס שלמֹה האָט געהאַט, איז געווען פון מִצרַיִם און פון קוֵה; די סָוחרים פון דעם מלך פלעגן זיי לקח פון קוֵה פאַר
מְחִיר. 17 און זיי האָבּן עלה און יצא פון מִצרַיִם אַ מרכּבה פאַר 600 כֶּסֶף, און אַ סוּס פאַר 150; און דאָס גלײַכן פאַר

כֹּל מלכי הַחִתִּים, אוּן די מלכי אַרָם, פלעגט מען יצא דורך זייער יָד. [2:1]18 אוּן שלֹמֹה האָט אמר צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית צו דעם שֵׁם ה', אוּן אַ בּית פאַר זיין מלכות.

דברי ב2

[2:2]1 אוּן שלֹמֹה האָט ספר 70,000 איש סבל [זען ישעיה 53:4], אוּן 80,000 איש חצב אין די הר, אוּן מנצחים איבּער זיי, 3,600. [2:3]2 אוּן שלֹמֹה האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו חוּרם מלך צוֹר, אַזוי צו אמר: אַזוי ווי דו האָסט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מיט אָבִי דודן, וואָס דו האָסט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] ארזים [ארז] צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] פאַר זיך אַ בּית אויף צו ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] דערין, [2:4]3 איז, הנה בנה איך אַ בּית צו דעם שֵׁם פון ה' אֱלֹקָי, כדי עס צו קדש צו אים, אוּן צו קטר פאַר אים קְטֹרֶת סמים [סם], אוּן פאַר דער מערכת תמיד, אוּן פאַר די עוֹלָה אין דער בוקר אוּן אין עֶרֶב, אין די שבתות, אוּן אום רֹאש-חוֹדש, אוּן אין די מועדי ה' אֱלֹקֵינוּ, וואָס דאָס איז לעולם על ישראל. [2:5]4 אוּן דאָס בּית וואָס איך בנה, דאַרף זיין גדוֹל, וואָרעם גָדוֹל איז אלוקינו איבּער כֹּל האלוקים. [2:6]5 אוּן ווער האָט עצר כוח אים צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית, אַז די הימלען אוּן די הימלען פון די הימלען קענען אים נישט כולל? אוּן ווער בין איך, אַז איך זאָל אים בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית, סיַידן אויף צו קטר פאַר אים? [2:7]6 אוּן אַצונד, שלח מיר אַן איש חכם צו עשׂה אין זָהָב, אוּן אין כֶּסֶף, אוּן אין נחשת, אוּן אין בּרזל, אוּן אין ארגון אוּן כרמיל אוּן תכלת, אוּן אַזאַ וואָס ידע צו פתח פתוחים מיט די חכמים וואָס בּיַי מיר אין יהודה אוּן אין ירושָׁלַיִם, וואָס אָבִי דוד האָט כון. [2:8]7 אוּן שלח מיר עֵץ אֶרֶז, ברוש, אוּן אלגומים, פון לבָנוֹן, וואָרעם איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז דיַינע עבדים ידע צו כרת עצי לבָנוֹן; אוּן הנה וועלן מיַינע עבדים זיין מיט דיַינע עבדים, [2:9]8 כון פאַר מיר עצים לָרֹב, וואָרעם דאָס בּית וואָס איך בנה, דאַרף זיין גָדוֹל אוּן פלא. [2:10]9 אוּן הנה נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] איך די חֹטבים, די וואָס כרת דאָס עצים, נתן חִטִּים מכּוֹת פאַר דיַינע עבדים, 20,000 כוֹר, אוּן שׂעֹרים 20,000 כוֹר, אוּן ווַיין 20,000 בַּת, אוּן שמן 20,000 בת. [2:11]10 אוּן חוּרם מלך צוֹר האָט אמר אין אַ כתב, אוּן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו שלמהן: ווַיל ה' האָט אהב זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], האָט ער דיך נתן פאַר אַ מלך איבּער זיי. [2:12]11 אוּן חוּרם האָט אמר: ברך ה' אֱלֹקֵי ישראל וואָס האָט עשׂה דעם שָׁמַיִם אוּן הָאָרֶץ, פאַרוואָס ער האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם מלך דוד אַ בֵּן חכם, יודע אין שֵׂכל אוּן בינה, וואָס וועט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בּית פאַר ה', אוּן אַ בּית פאַר זיין מלכות. [2:13]12 אוּן אַצונד, שלח איך דיר אַן איש חכם, יודע אין בינה, חוּרם אבי, [2:14]13 בֵּן אַן אִשָּׁה פון די בְּנוֹת פון דָן, וואָס אָבִיו איז אַן איש פון צוֹר; ער יודע צו עשׂה אין זָהָב, אוּן אין כֶּסֶף, אין נחשת, אין בּרזל, אין אבנים, אוּן אין עצים, אין ארגמן, אין תכלת, אוּן אין בוּץ, אוּן אין כרמיל, אוּן צו פתח כֹּל פִּתּוּחַי, אוּן צו חשב כֹּל מחשבה וואָס וועט אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ווערן, מיט דיַינע חכמים, אוּן מיט די חכמי אֲדֹנִי, אָבִיךָ דודן. [2:15]14 אוּן אַצונד, די חִטִּים אוּן די שׂעֹרים, אוּן דאָס שמן, אוּן דעם ווַיין, וואָס אֲדֹנִי האָט אמר, זאָל ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו זיַינע עבדים; [2:16]15 אוּן מיר וועלן כרת עצים פון לבָנוֹן לויט אַלע דיַין באַדאַרף, אוּן וועלן עס בּרענגען צו דיר אויף רפסֹדה מיטן ים קיין יָפוֹ, אוּן דו וועסט עס עלה קיין ירושָׁלַיִם. [2:17]16 אוּן שלֹמֹה האָט ספר כֹּל אנשים הגירים וואָס אין אֶרֶץ ישראל, נאָך דער ספר וואָס אָבִיו דוד האָט זיי ספר. אוּן עס האָבּן זיך מצא 153,600. [2:18]17 אוּן ער האָט עשׂה פון זיי 70,000 סבל [זען "סבל" ישעיה 53:4] אוּן 80,000 חֹצבים אין די הר; אוּן 3,600 מנצחים צו עבד הָעָם.

דברי ב3

1 אוּן שלֹמֹה האָט חלל צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בּית ה' אין ירושָׁלַיִם אויפן הַר מוֹרִיָה [זען בראשית 22:2; 22:14;
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI] וואָס איז נראה געוואָרן פון אָבִיו דודן, אין דעם מקוֹם פון דודן ווו ער האָט כון, אין דעם גֶּרֶן פון אָרנָן דעם יבוּסי. 2 אוּן ער האָט חלל צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אין 2טן חוֹדש, אין 2טן יוֹם, אין 4טן שָׁנָה פון זיין מלכות. 3 אוּן דאָס זיַינען די מוֹסָדוֹת וואָס זיַינען יסד געוואָרן פון שלמהן בּיַים בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בּית האלוקים: די אֹרֶךְ אין אַמָּה לויט דער מדה הראשונה 60 אַמָּה, אוּן די רֹחב 20 אַמָּה. 4 אוּן דער אולם וואָס פאָרנט די אֹרֶךְ, פאַר רֹחב פון דעם בּית, איז געווען 20 אַמָּה, אוּן די גבה 120; אוּן ער האָט עס צפה פון אינעווייניק מיט זָהָב טהור. 5 אוּן דאָס בּית הגדול האָט ער חפה מיט עץ ברושים, אוּן האָט עס חפה מיט זָהָב טוב, אוּן עלה דערויף תמֹרים אוּן שרשרות. 6 אוּן ער האָט צפה דאָס בּית מיט אבן

יקרה פון תפארה וועגן, און דאָס זָהָב איז געווען זָהָב פון פַּרְוָיִם. 7 און ער האָט חפה דאָס בּית, די קורה, די ספים [סף], און זײַנע קֹרות [קוֹרָה], און זײַנע דְּלָתות, מיט זָהָב, און פתח כרובים אויף די קירות. 8 און ער האָט עשׂה דאָס בּית קדש-הקדשים; זײַן אֹרֶךְ, פאַר רֹחב פון דעם בּית, 20 אַמָּה; און זײַן רחב 20 אַמָּה; און ער האָט עס חפה מיט זָהָב טוב, 600 כִּכָּרים. 9 און די משקל פון די מסמר איז געווען 50 שֶׁקֶל זָהָב. און די עליות האָט ער חפה מיט זָהָב. 10 און ער האָט עשׂה אין דעם בּית קדש-הקדשים שנים כרובים פון מעשׂה צעצעים, און מע האָט זיי צפה מיט זָהָב. 11 און די כְּנפים [כנף] פון די כרובים, זייער אֹרֶךְ איז געווען 20 אַמָּה: אַ כנף פון אחד, פון 5 אַמָּה, נגע ביז דער קִיר פון בּית, און דער אַנדער כנף פון 5 אַמָּה נגע ביזן כנף פון דעם אַנדער כרוב. 12 און אַ כנף פון דעם אַנדער כרוב, פון 5 אַמָּה, האָט נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] די קִיר פון בּית, און דער אַנדער כנף פון 5 אַמָּה איז געווען דבק צו דעם כנף פון דעם אַנדער כרוב. 13 די כְּנפים [כנף] פון די דאָזיקע כרובים פרשׂ זײַנען געווען 20 אַמָּה; און זיי זײַנען עמד זייערע רגלים [זען תהלים 22:17], מיט זייערע פנימער לבּית. 14 און ער האָט עשׂה דעם פָּרוֹכֶת פון תכלת, און ארגמן, און כרמיל, און בּוּץ; און ער האָט עלה דערויף כרובים. 15 און ער האָט עשׂה פאַרן בּית 2 עמוּדים, 35 אַמָּה די אֹרֶך; און די צפת וואָס אויף זייערע קעפּ, 5 אַמָּה 16 און ער האָט עשׂה שרשרות אין דביר, און נתן אויף די קעפּ פון די עמוּדים; און ער האָט עשׂה 100 רמונים און נתן אין די שרשרות. 17 און ער האָט קום די עמוּדים פאַר דעם פני הֵיכל, אחד פון דער ימין, און אחד פון דער שׂמֹאול; און ער האָט קרא דעם שֵׁם פון דעם ימיני יָכִין, און דעם שֵׁם פון דעם שׂמָאלי בּוֹעַז.

דברי ב4

1 און ער האָט עשׂה אַ מזבח נחשת; 20 אַמָּה זײַן אֹרֶךְ, און 20 אַמָּה זײַן רחב, און 10 אַמָּה זײַן קומה. 2 און ער האָט עשׂה דעם ים מוּצק [יצק], 10 אַמָּה פון ראַנד צו ראַנד, עגל רונד אַרום, און 5 אַמָּה די קומה; און אַ קָו פון 30 אַמָּה האָט אים סבב רונד אַרום. 3 און אונטער אים איז געווען די דמוּת פון בקרים [בקָר] וואָס האָבן אים סבב רונד אַרום, 10 אַמָּה, נקף דעם ים רונד אַרום. אין 2 טור זײַנען געווען די בקרים [בקָר], יצק אין 1 מוצקת מיט אים. 4 ער איז עמד 12 בקרים [בקָר], 3 פנה צו צפון, און 3 פנה צו ימה, און 3 פנה צו נגבה, און 3 פנה צו מזרח; און דער ים איז געווען איבּער זיי פון אויבּן; און אַלע זייערע אחורים זײַנען געווען ביתה. 5 און זײַן עבי איז געווען אַ טפח; און זײַן שׂפת איז געווען אַזוי ווי די מעשׂה פון דעם שׂפת פון אַ כוס, ווי אַ פרח פון אַ שושן חזק; 3,000 בַּת האָט ער כול. 6 און ער האָט עשׂה 10 כִּיּוֹרִים, און נתן 5 פון דער ימין, און 5 פון דער שׂמֹאול, אויף צו רחץ דרינען; די מעשׂה פון עוֹלָה פלעגט מען דוח אין זיי; אָבּער דער ים איז געווען פאַר די כֹּהנים זיך צו רחץ דרינען. 7 און ער האָט עשׂה 10 מנֹרות הזהב לויט זייער משפט, און נתן אין הֵיכל, 5 פון דער ימין, און 5 פון דער שׂמֹאול. 8 און ער האָט עשׂה 10 שולחנות, און נוח אין הֵיכל, 5 פון דער ימין, און 5 פון דער שׂמֹאול. און ער האָט עשׂה 100 מזרקי זהב. 9 און ער האָט עשׂה דעם חָצֵר הַכֹּהנים, און דעם עזרה הגדולה, און די דְּלָתות צו דעם עזרה; און ער האָט צפה זייערע דְּלָתות מיט נחשת. 10 און דעם ים האָט ער נוח פון דער רעכטער זײַט צו קדם, אַקעגן נגבה. 11 און חוּרם האָט עשׂה די סירות [סיר], און די יעים [יע], און די מזרקות. אַזוי האָט חוּרם כלה צו עשׂה די מְלָאכָה וואָס ער האָט געהאַט צו עשׂה פאַר דעם מלך שלֹמֹה אין בּית האלוקים: 12 די 2 עמוּדים [זען גלט' 2:9

https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

זען יעקֹב בן דוד מיט זקנים, מַה"ש 21:18; זען https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

זען יהודה בן דוד מיט זקנים, איר זאָלט נֶאֱבַק פאַר דער (ארטאדאקסיש יידיש) אֱמוּנה, וואָס איז איין מאָל פאַר

אַלעמאָל איבּערגעענטפערט געוואָרן צו די קדוֹשִׁים (מסֹרֶת הזקנים פון עדת בני ישראל פון דֶּרֶך ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנָה, זען יהודה 1:3; מה"ש 21:20-25;

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4

https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504

https://www.youtube.com/watch?v=VPo-cgGftWI
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk
https://www.youtube.com/watch?v=Iwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=Ic3-6ZBSYow
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4 זען]
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
http://www.afii.org/add.htm
https://www.afii.org/afii.pdf

זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבּער מיט קדושה משולשת, אלוקים

האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבּער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבּער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָבִיו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבּער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֶׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח], און די גֶּלָה, די כֹּתרות וואָס אויף די קעפּ פון די עמודים; און די 2 שֹׁבכה צו כסה די 2 גֻּלּות פון די כתרות וואָס אויף די קעפּ פון די עמודים; 13 און די 400 רמון פאַר די 2 שֹׁבכה, 2 טור רמון פאַר איטלעכער שֹׁבכה, צו כסה די 2 גֻּלּות פון די כֹּתרות וואָס איבּער די עמודים. 14 און ער האָט עשׂה די מכונה, און עשׂה די כִּירות אויף די מכונות [מכונה]; 15 דעם 1 ים, און די 12 בָּקָר אונטער אים; 16 און די סירות, און די יעים [יע], און די מזלגה, און אַלע זייערע כלים, האָט חורם אָבִיו עשׂה פאַר דעם מלך שלֹמֹה פאַר בּית ה', פון נחשתן מרק. 17 אין דער ככר פון יַרדן האָט זיי דער מלך יצק, אין עבי האדמה, צווישן סוּכּוֹת און צווישן צרֵדָתה. 18 און שלֹמֹה האָט עשׂה כל דאָזיקע כלים לרֹב מאֹד, ווײַל די משקל פון דעם נחשת איז נישט געווען צו חקר. 19 און שלֹמֹה האָט עשׂה כּל הכלים וואָס אין בּית האלוקים, און דעם מזבח הזהב, און די שלחנות וואָס אויף זיי איז דאָס לֶחֶם הפנים; 20 און די מנוֹרות מיט זייערע נֵרֹתים, כדי זיי זאָלן בער אַזוי ווי דער משפּט פאַרן דביר פון זָהָב סגר; 21 און די פרח, און די נֵרות, און די מלקחים, פון זָהָב, און דאָס פון מכלות [מכלה] זָהָב; 22 און די מזמרות, און די מזרקות, און די כּף, און די מחתה, פון זָהָב סגר; און דער פּתח פון בּית, זײַנע דְּלָתות פנימיות צום קדש-הקדשים, און די דְּלָתות פון בּית צום הֵיכל, פון זָהָב [זען יוחנן 10:9,

אֲנִי הוּא דרך הַשַׁעַר. אויבּ עמיצער וועט דורך מיר אַרײַנגיין, וועט ער געפינען יְשׁוּעָת אֱלוקֵינוּ, און וועט אַרײַנגיין און אַרויסגיין, און געפינען מִרְעֶה (תהלים 23:2)

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI

https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
http://www.afii.org/add.htm
שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד [זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֵרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבּער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבּער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבּער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָבִיו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבּער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח
https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0
http://www.afii.org/tevilah.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
[http://www.afii.org/OJB.pdf

דברי ב5

see http://www.afii.org/OJB.pdf p.1119
https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
Masores Zekenim Adat Bnei Yisroel Beis Sheni Judaism Emunah Once For All Time Delivered to the Kadoshim
of the Derech Hashem, the authentic Judaism
whose objective body of Torah all Moshiach's Shuluchim
submitted to in Jerusalem, including the Shliach to the Nations, Rav Shaul; see Yehuda 1:3; Acts 21:18-26

1 און די כּל מְלָאכָה וואָס שלמֹה האָט עשׂה פאַר בּית ה' איז שלם געוואָרן. און שלמֹה האָט געבּראַכט די קדשים פון אָבִיו דודן, און האָט דאָס כֶּסֶף, און דאָס זָהָב, און כּל כּלים נתן אין די אוֹצרות פון בּית האלוקים. 2 דעמאָלט האָט שלמֹה קהל די זקנים [זען זקנים פון עדת בני ישראל, גלט' 2:9
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
זען יעקֹב בן דוד מיט זקנים, מַה"ש 21:18; זען https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
see
http://www.afii.org/OJB.pdf p.1119
Masores Zekenim Adat Bnei Yisroel Beis Sheni Judaism Emunah Once For All Time Delivered to the Kadoshim
https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

זען יהודה בן דוד מיט זקנים, איר זאָלט נֶאֱבַק פאַר דער (ארטאדאקסיש יידיש) אֱמוּנה, וואָס איז איין מאָל פאַר אַלעמאָל איבערגעענטפערט געוואָרן צו די קדוֹשִׁים (מסֹרֶת הזקנים פון עדת בני ישראל פון דֶרֶך ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנָה, זען יהודה 1:3; מה"ש 21:20-25;

https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8
https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo
https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw
https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips
https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4
https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504
https://www.youtube.com/watch?v=VPo-cgGftWI
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk
https://www.youtube.com/watch?v=Iwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=Ic3-6ZBSYow
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4 [זען
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y

https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
http://www.afii.org/add.htm
https://www.afii.org/afii.pdf

זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח] פון ישראל, און כל ראשי המטות, די נשיאי האבות פון די בני ישראל, קיין ירושָלַיִם, כדי צו עלה דעם אָרון בְּרִית ה' פון עִיר דוד, דאָס איז צִיוֹן. 3 און כל איש ישראל האָבן זיך קהל צום מלך אין דעם חג, דאָס איז אין 7טן חוֹדש [Tishri; see also ancient Machzor http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorB.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorC.pdf

http://www.afii.org/mahzor/mahzorD.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorE.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorF.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorG.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorH.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzori.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorJ.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorK.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorL.pdf
http://www.afii.org/mahzor/mahzorM.pdf
see Yehi razton milefancha shet'kiat tashrat sh'anachnu tokim t'hei m'rukemet hai'reeah al yadei hammunah Tartiel k'shem sheqibalta al yad Eliyahu Z"L, viYshua Sar HaPanim.
May it be your will (before you) that the sounding of the TASRHAT that we blow be woven into the curtain by the hand of the minister, Tartiel, like the name that was received by the hand of Eliyahu (his memory be for a blessing), and Yeshua the Prince of the Face].

4 און כּל זקני ישראל זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און די לוִיִּים
האָבּן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] דעם אָרון. 5 און זיי האָבּן עלה דעם אָרון, און דעם אוֹהל-מוֹעד, און
כּל כּלי הקֹדֶשׁ וואָס אין אהֶל די כּהנים און די לוִיִּים האָבּן זיי עלה. 6 און דער מלך שלמֹה און די כּל עדת ישראל
וואָס זײַנען געווען יעד אַרום אים פאַר דעם אָרון, האָבּן זבח צאָן און בָּקָר, וואָס האָבּן נישט ספר ווערן און נישט
מנה ווערן פון רֹב. 7 און די כּהנים האָבּן אַרײַנגעבראַכט דעם אָרון בְּרית ה' אויף זײַן מקום, אין דעם דביר פון הבּית,
אין קדש-הקדשים, אונטער די כּנפים [כנף] פון די כרובים [זען כרובים
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4]. 8 וואָרעם די כרובים האָבּן פרשׂ זייערע כּנפים
[כנף] איבּער דעם מקוֹם פון הָאָרוֹן, און די כרובים האָבּן כּסה דעם אָרוֹן און זײַנע בּד פון מעל. 9 און די בדים [בד]
זײַנען געווען אַזוי ארך, אַז די ראשים פון די בדים אַרויס פון אָרון זײַנען ראה געוואָרן פאַרן דביר, אָבּער זיי זײַנען
נישט ראה געוואָרן החוּצה. און ער איז דאָרטן בּיז אויף היום הזה. 10 גאָרנישט איז אין אָרון געווען, נאָר די 2 לוחות
וואָס משה האָט נתן אין חוֹרֵב, בעת ה' האָט כּרת [זען "כּרת" דניאל 9:26] אַ בְּרית מיט די בני ישראל, ווען זיי זײַנען
יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] פון מִצרַיִם. 11 און עס איז געווען, ווי די כּהנים זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10;
מיכה 5:1] פון הקֹדֶשׁ, וואָרעם כּל הכּהנים וואָס האָבּן זיך דאָרטן מצא, האָבּן זיך געהאַט הקדש [קדש, זען הדרך
המשיחיסטים 10:10], נישט לשמוֹר למחלקות; 12 און די לוִיִּים די משׂרֵרים, זיי אַלע, אָסָף, הֵימָן, און ידוּתוּן, און
זייערע בּנִים און זייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], לבשׁ אין בוּץ, מיט מצלתים, און מיט נבלים, און כּנרות, זײַנען עמד אין
מזרח פון מזבח, און מיט זיי 120 כּהנים חצצר אויף חצצרות 13 איז, ווי די מחצצרים און די משׂרֵרים האָבּן אין אחד
אַרויסגעלאָזט קוֹל אחד [זען https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] צו הלל און צו ידה ה', און ווי זיי האָבּן רום דעם
קוֹל מיט חצצרות, און מיט מצלתים, און מיט כּלֵי-שיר, און הלל ה': וואָרעם ער איז טוֹב, וואָרעם לעוֹלָם איז זײַן
חֶסֶד, אַזוי איז מלא געוואָרן דאָס בּית מיט ענן [זען "ענן" דניאל 7:13-14

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc], דאָס בּית ה'. 14 און די כּהנים האָבּן נישט
יכל זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] צו שרת פון וועגן דעם ענן, וואָרעם די כּבוֹד ה' האָט מלא דאָס בּית
האלוקים.

דברי ב6

1 דעמאָלט האָט שלמֹה אמר: ה' האָט אמר, אין ערפל צו שכן; 2 אָבּער איך האָבּ דיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ

בית זבל, און אַ מכון דיר צום ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] עוֹלמים. 3 און דער מלך האָט סבב זײַן
פנים, און האָט ברך די כּל קהל ישראל, און די כל קהל ישראל איז עמד. 4 און ער האָט אמר: ברך ה' אֱלֹקֵי ישראל,
וואָס האָט מיט זײַן פֶּה דבר צו אָבִי דודן, און מיט זײַן יָד מלא, אַזוי צו אמר: 5 פון דעם יום וואָס איך האָב יצא [זען
"יצא" ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] עַמִּי פון אֶרֶץ מִצרַיִם, האָב איך נישט בחר קיין עִיר פון כּל שבטי ישראל אויף צו
בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית, אַז מײַן שֵׁם זאָל דאָרטן זײַן, און איך האָב נישט בחר קיין איש צו זײַן נגיד [זען
דניאל 9:25 https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ] איבער עַמִּי ישראל, 6 אָבער איך האָב בחר
ירושָׁלַיִם, אַז מײַן שֵׁם זאָל דאָרטן זײַן, און איך האָב בחר דודן צו זײַן איבער מײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי] ישראל. 7 און עס איז געווען אין לֵב פון אָבִי דודן צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25; יוחנן 2:19
זען בן דוד און הֵיכל ה', "צעשטערט מיט חֻרבָּן דעם דאָזיקן הֵיכל, און אין 3 ימים וועל איך אים אויפשטעלן"] אַ
בית צו דעם שֵׁם פון ה' אֱלֹקֵי ישראל. 8 אָבער ה' האָט אמר צו אָבִי דודן: וואָס דו האָסט געהאַט אין לֵב צו בנה [זען
"בנה" דניאל 9:25] אַ בית צו מײַן שֵׁם, האָסטו טוֹב געטאָן וואָס דו האָסט דאָס געהאַט אין לֵב. 9 אָבער נישט דו
וועסט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] הבית, נײַערט בְּנֶךָ וואָס יצא פון דײַנע חָלָץ, ער וועט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]
הבית צו מײַן שֵׁם. 10 און ה' האָט מקיים געווען זײַן דבר וואָס ער האָט דבר, און איך בין קום [זען "קום" במדבר
24:17; הושע 6:2] אויף דעם תחת פון אָבִי דודן, און איך האָב זיך ישב אויף דעם כִּסֵּא פון ישראל, אַזוי ווי ה' האָט
דבר, און איך האָב בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] הבית צו דעם שֵׁם פון ה' אֱלֹקֵי ישראל. 11 און איך האָב אַהין שׂוֹם
דעם אָרון, וואָס דאָרטן איז דער בְּרִית ה' [זען ארטאדאקסיש יהודים האמינו במשיח, ייִדן, תלמידים פון משיח,
קַנָּאים פאַר דער ברית ה' אמונה, אמונה אין סיני ברית און זיין מצוות און אויך ברית חדשה, ירמיהו 31:30; מתי
26:28, זען מה"ש 18:21-26: און אויף דעם נעכסטן טאָג איז רַב שָׁאוּל מיט אונדז אַרײַנגעגאַנגען צו יַעקֹב ; און כל
זקנים זענען אַהין געקומען. און אַזוי ווי ער האָט זיי געגעבן שָׁלוֹם-עליכם, האָט ער דערציילט בַּאַרִיכות אלץ וואָס
ה' האָט דורך זיין עובדת קודש געטאָן צווישן די אומות-הָעוֹלם. און ווען זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי האָבן
געזאגט, ברוּך ה' ; און זיי האָבן צו אים געזאָגט : דו זעסט, אָח במשיח, וויפל טויזנטער ייִדן עס זענען פאַראַן, וואָס
גלויבן (זען דאָ פרום משיחיסטים מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, אמונה אין סיני ברית און זיין מצוות און אויך
ברית חדשה, ירמיהו 31:30; מתי 26:28), און זיי זענען כל קַנָּאים פאַר דער תּוֹרה (סיני ברית און זיין מצוות מיט
ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24; אויך רב שָׁאוּל, זען מה"ש 16:3; 18:18; 20:16; 21:26); און
עטלעכע מענטשן זענען דערציילט אַ קלאָג (שֶׁקֶר) וועגן דיר, אַז דו לערנסט אלע ייִדן, וועלכע געפינען זיך צווישן די
אומות-הָעוֹלם, אַז דו מתנגד לתורת מֹשה (סיני ברית און זיין מצוות), זאָגנדיק אַז זיי זאָלן נישט מַל זיין זייערע
יְלָדִים, און אויך נישט לעבן נאָך די מנהגים (זען מח"ש 16:21 און 16:3 צו אפשלאגן שקרים) פון דער תּוֹרה (סיני
ברית און זיין מצוות. על-כּן, וואָס זאָלן מיר טאָן? זיי וועלן אַוַדאי הערן, אַז דו ביסט געקומען. טו דערפאַר דאָס,
וואָס מיר זאָגן דיר : מיר האָבן 4 מענטשן, וואָס האָבן אַ נֶדֶר אויף זיך (זען מה"ש 18:18; במדבר 6:1-21; רב שָׁאוּל
איז ארטאדאקסיש יידיש פרום); נעם די דאָזיקע און הִטָּהֵר דיך מיט זיי, און נעם אויף זיך די הוֹצָאות פאַר זיי, אַז
זיי זאָלן זיך קענען אָפּגאָלן זייערע קעפּ; און אלע וועלן וויסן אַז דאָס, וואָס זיי האָבן געהערט וועגן דיר, איז נישט
אֱמת, נייערט אַז אויך דו אַליין גייסט אויפן דֶּרֶך צַדיקים (פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24),
און אַתָּה בְּעַצְמְךָ הִתְהַלַּכְתָּ שומר מצוות חֲרֵדִי אין די תּוֹרה [זען במדבר 6:1-21; זען מה"ש 16:3; 18:18; 20:16; לוקס
וויזט רב שָׁאוּל פרום און שומר מצוות]. און וואָס שַׁייך די אומות-הָעוֹלם מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, האָבן
מיר געשריבן, און גוֹזר געווען, אַז זיי זאָלן זיך אָפּהאַלטן פון דעם, וואָס מע האָט מַקריב געווען צו אֱ-לִילִים, און
פון דָּם, און פון בשׂר הַנֶּחֱנָק, און פון זנות. יעמאָלט האָט רַב שָׁאוּל גענומען די מענטשן [מיט ארטאדאקסיש

יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], און אויף דעם אַנדערן טאָג האָט ער זיך מְטַהֲרִים מיט זיי, און איז געגאַנגען אין דעם בֵּית-הַמִּקדש אַריין, און געלאָזט וויסן, ווען סע וועלן דערפילט ווערן די יְמֵי הַטָּהֲרָה, און דער קָרבּן וועט געבּראַכט ווערן פאַר יעדן בן אדם פון זיי], וואָס ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט די בני ישראל. 12 און ער האָט זיך עמד פאַר דעם מזבח ה', אַקעגן דער כּל קהל ישראל, און ער האָט פרשׂ זײַנע כף. 13 וואָרעם שלמֹה האָט געהאַט עשׂה אַ כּיור נחשת, און אים נתן אין מיטן עזרה; 5 אַמָּה זײַן אֹרֶךְ, און 5 אַמָּה זײַן רחב, און 3 אַמָּה זײַן קומה; האָט ער זיך דערויף עמד, און ער האָט ברך אויף זײַנע בֶּרֶךְ אַקעגן דער כּל קהל ישראל, און ער האָט פרשׂ זײַנע כף צום שָׁמַיִם. 14 און ער האָט אמר: ה' דו אֱלֹקֵי ישראל, נישטא אין שָׁמַיִם אָדער אויף הָאָרֶץ אלוקים ווי דו, וואָס שמר דעם בּרית און די חֶסֶד צו דײַנע עבדים וואָס הלך פאַר דיר מיט זייער כּל לֵב; 15 וואָס האָסט שמר דײַן עֶבֶד, אָבִי דודן, דאָס וואָס דו האָסט אים דבר; און מיט דײַן פֶּה האָסטו דבר, און מיט דײַן יָד מלא, אַזוי ווי היום הזה. 16 און אַצונד, ה' דו אֱלֹקֵי ישראל, שמר דײַן עֶבֶד, אָבִי דודן [זען

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784], דאָס וואָס דו האָסט צו אים דבר, אַזוי צו אמר: עס וועט דיר נישט כרת ווערן פון פאַר מיר אַן איש צו ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף דעם כִּסֵּא ישראל, אויב נאָר דײַנע בָּנִים וועלן זײַן שומר איבּער זייער דֶּרֶךְ, צו הלך אין מײַן תּוֹרה אַזוי ווי דו ביסט הלך פאַר מיר. 17 און אַצונד, ה' דו אֱלֹקֵי ישראל, זאָל אמן ווערן דײַן דבר וואָס דו האָסט דבר דײַן עֶבֶד, דודן. 18 וואָרעם קען אין דער אמתן אלוקים ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] מיט הָאָדָם אויף הָאָרֶץ? הנה די הימלען און די הימלען פון די הימלען קענען דיך נישט כּול, היינט ווי שוין דאָסדאָזיקע בּית וואָס איך האָבּ בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. 19 אָבּער פנה זיך, ה' אֱלֹקֵי, צו דער תּפילה פון דײַן עֶבֶד, און צו זײַן תּחנה, צוצוהערן צו דעם רנה און צו דער תּפילה וואָס דײַן עֶבֶד איז פלל פאַר דיר, 20 אַז דײַנע אויגן זאָלן זײַן פתח יוֹמָם וָלַיְלָה אויף דעם דאָזיקן בּית, אויף דעם מקוֹם וואָס דו האָסט אמר צו שׂוּם דײַן שֵׁם דאָרטן; צו שמע צו דער תּפילה וואָס דײַן עֶבֶד וועט פלל אַקעגן דעם מקוֹם הזה. 21 און זאָלסט שמע צו די תּחנוּני עַבְדְּךָ, און פון דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, וואָס זיי וועלן פלל אַקעגן דעם מקוֹם הזה; און דו זאָלסט שמע פון דעם מקוֹם דו ישב, פון שָׁמַיִם, און אַז דו וועסט שמע, זאָלסטו סלח. 22 אַז אַן איש וועט חטא קעגן זײַן רֵע, און מע וועט נשא אויף אים אַן אָלָה אים צו אלה, און ער וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און אלה פאַר דײַן מזבח אין דעם דאָזיקן בּית, 23 זאָלסט דו שמע פון שָׁמַיִם, און עשׂה און שפט דײַנע עבדים, צו שוב דעם רשע, צו נתן זײַן דֶּרֶךְ אויף זײַן קאָפּ; און צו הצדיק [צדיק] דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11], אים צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] לויט זײַן צדקה. 24 און אַז דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל וועט נגף ווערן פאַרן פײַנט, ווײַל זיי האָבּן חטא צו דיר, און זיי וועלן תּשובה טאָן און וועלן יָדָה דײַן שֵׁם, און וועלן פלל און חנן פאַר דיר אין דעם דאָזיקן בּית, 25 זאָלסט דו שמע פון שָׁמַיִם, און סלח די חַטָּאת פון דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, און זיי שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אויף האדמה וואָס דו האָסט נתן [זען ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] זיי און אבותיהם. 26 אַז דער שָׁמַיִם וועט זײַן עצר, און עס וועט נישט זײַן קיין מָטָר, ווײַל זיי האָבּן חטא צו דיר, און זיי וועלן פלל אַקעגן דעם מקוֹם הזה, און וועלן ידה דײַן שֵׁם, זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] פון זייערע חַטָּאת, ווען דו האָסט זיי ענה [זען ישעיה 53:4], 27 זאָלסט דו שמע אין שָׁמַיִם, און סלח די חַטָּאת פון דײַנע עבדים און דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, ווען דו וועסט זיי האָבּן ירה אויף דעם דֶּרֶךְ הטובה וואָס זיי זאָלן אויף אים הלך; און זאָלסט נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] מָטָר אין דײַן אֶרֶץ, וואָס דו האָסט נתן דײַן עם פאַר אַ נחלה. 28 אַז עס וועט זײַן אַ רָעָב אין אֶרֶץ, אַז עס וועט זײַן דֶּבֶר, אַז עס וועט זײַן אַ שדפון אָדער אַ ירקון, אַן ארבּה אָדער אַ חסיל; אַז זײַנע פײַנט וועלן אים צרר אין דעם אֶרֶץ פון זײַנע שערים; וואָס נאָר פאַר אַ נגע [זען "נגע" ישעיה 53:8] און וואָס נאָר פאַר אַ מחלה; 29 וואָס נאָר פאַר אַ תּפילה, וואָס נאָר פאַר אַ תּחנה, עס וועט זײַן בּײַ כּל האדם, אָדער בּײַ דײַן כּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, ווען איש פון זיי ידע זײַן נגע [זען "נגע" ישעיה 53:8] און זײַן מכאוב, און ער פרשׂ זײַנע כף צו דעם דאָזיקן בּית, 30 זאָלסט דו שמע פון שָׁמַיִם, דעם מקוֹם פון דײַן ישב, און זאָלסט סלח, און נתן [זען "נתן" ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] לאיש ככל דרכיו [זען רומ' 6:2], אַזוי ווי דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] זײַן לֵב, ווארעם דו אַליין ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דאָס לֵב פון די בני האדם; 31 כּדי זיי זאָלן ירא האָבּן פאַר דיר, צו הלך אין דײַנע דרכים כּל הימים וואָס זיי חיים אויף האדמה, וואָס דו האָסט נתן

[זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אבוֹתֵינוּ. 32 און אויך צו דעם נכרי וואָס איז נישט פון דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] ישראל, אַז ער [זען גלט' 2:3] וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון ארץ רחוקה פון וועגן דײַן שֵׁם הגדול, און דײַן יָד החזקה, און דײַן זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 מִשִּׁיחַ זְרוֹעַ ה'] נטה, אַז זיי וועלן בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און וועלן פלל אַקעגן דעם דאָזיקן בית, 33 זאָלסט דו שמע פון שָׁמַיִם, פון דעם מכון פון דײַן ישב, און זאָלסט עשׂה אלץ אום וואָס דער נכרי וועט קרא צו דיר; כדי כּל עַמֵּי הָאָרֶץ זאָלן ידע דײַן שֵׁם, און ירא האָבן פאַר דיר, אַזוי ווי דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] ישראל, און ידע אַז דײַן שֵׁם ווערט קרא אויף דעם דאָזיקן בית וואָס איך האָב בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. 34 אַז דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] וועט יצא אויף מלחמה אַקעגן זײַנע אויבים, אויף דעם דֶּרֶךְ וואָס דו וועסט זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און זיי וועלן פלל צו דיר אַקעגן דער דאָזיקער עִיר וואָס דו האָסט זי בחר, און דעם בית וואָס איך האָב בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] צו דײַן שֵׁם, 35 זאָלסטו שמע פון שָׁמַיִם זייער תפילה און זייער תחנה, און עשׂה זייער משפט. 36 אַז זיי וועלן חטא צו דיר--וואָרעם אֵין אָדָם אשר לֹא יחטא--און דו וועסט אנף אויף זיי, און זיי נתן פאַרן אויב, און זייערע שׁוֹבֵים וועלן זיי שבה אין אַן ארץ רחוקה אוֹ קרובה, 37 און זיי וועלן זיך שוב צום לֵב אין דעם אֶרֶץ וואָס זיי זײַנען געוואָרן שבה אַהין, און זיי וועלן תשובה טאָן און וועלן חנן צו דיר אין אֶרֶץ פון זייער שְׁבִי, אַזוי צו אמר; מיר האָבן חטא, מיר האָבן עוה, מיר האָבן רשע; 38 און זיי וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו דיר מיט זייער כל לב, און מיט זייער כל נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], אין דעם אֶרֶץ פון זייער שְׁבִי וווהין מע האָט זיי שבה, און זיי וועלן פלל אַקעגן זייער אֶרֶץ, וואָס דו האָסט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אבותיהם, און דער עִיר וואָס דו האָסט בחר, און אַקעגן דעם בית וואָס איך האָב בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] צו דײַן שֵׁם, 39 זאָלסט דו שמע פון שָׁמַיִם, פון דעם מכון פון דײַן ישב, זייער תפילה און זייערע תחנה, און עשׂה זייער משפט; און זאָלסט סלח דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] וואָס זיי האָבן צו דיר חטא. 40 אַצונד, אֱלֹקַי, זאָלן, נא, דײַנע אויגן זײַן פתח, און דײַנע אוזנים קשוב צו דער תפילה פון דעם מקוֹם הזה. 41 און אַצונד, קוּם! [זען במדבר 24:17; הושע 6:2] ה' אלוקים, צו דײַן נוֹחַ, דו און דער אָרון פון דײַן עֹז; דײַנע כֹּהנים, ה' אלוקים, זאָלן זיך לבש מיט תשוּעָה, און דײַנע פרומע [חסידים] זאָלן זיך שׂמח מיט טוֹב. 42 ה' אלוקים, שוב נישט דעם פנים פון דײַן משיח [זען דניאל 9:26], זכר די חסדים פון דײַן עֶבֶד [זען ישעיה 52:13; 53:11;

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA
https://www.youtube.com/watch?v=SHkHBbdSxp4
https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=YXQEDiEhRb4
https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] דודן.

דברי ב7

1 און ווי שלמֹה האָט כלה דאוועניגן, אַזוי האָט ירד אֵש פון שָׁמַיִם, און האָט אכל דאָס עוֹלָה און די זבחים, און די כּבוֹד ה' האָט מלא דאָס בית. 2 און די כֹּהנים האָבן נישט יכל בוא אין בית ה', ווײַל די כּבוֹד ה' האָט מלא דאָס בית ה'. 3 און כל בני ישראל האָבן ראה ווי דאָס אֵש האָט ירד, און די כּבוֹד ה' איז געווען איבערן בית, און זיי האָבן כרע מיטן פנים ארצה אויף דער רצפה, און זיי האָבן זיך שחה, און האָבן ידה ה': וואָרעם ער איז טוֹב, כי לעולם חסדו. 4 און דער מלך און דאָס כּל הָעָם האָבן זבח זבח פאַר ה'. 5 און דער מלך שלמֹה האָט זבח אַ זבח פון 22,000 בָּקָר, און 120,000 צאָן. אַזוי האָט דער מלך און דאָס כּל הָעָם חנך דאָס בית האלוקים. 6 און די כֹּהנים זײַנען עמד זייערע משמרות, און די לוִיִים מיט כלֵי-שיר פון ה', וואָס דוד המלך האָט עשׂה צו ידה צו ה', ווײַל לעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד, מיט

הלל פון דודן, דורך זייער יָד; און די כֹּהנים האָבן חצצר [חצר] אַקעגן זיי; און כל ישראל זײַנען עמד. 7 און שלֹמֹה
האָט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] דעם תּוֹך פון חָצֵר וואָס פאַר בּית ה'; ווײַל ער האָט דאָרטן עשׂה
די עוֹלָה און דאָס חֵלֶב פון די זבחי שלמים; וואָרעם דער מזבח הנחשת וואָס שלֹמֹה האָט עשׂה, האָט נישט יכל כול
די עוֹלָה און די מנחה, און דאָס חֵלֶב. 8 און שלֹמֹה האָט עשׂה דעם חג [סכות] אין יענער צײַט 7 טעג, און כּל ישראל
מיט אים, אַ קהל גדול מאֹד מִלְּבוֹא חמת בּיז דעם נחל פון מִצְרַיִם. 9 און אויפן יוֹם שמיני האָבן זיי עשׂה עצרת [זען
ויקרא 23:36], חנוכת המזבח 7 טעג; האָבן זיי עשׂה חג [סכות] 7 טעג. 10 און אויפן 23טן יוֹם אין 7טן חוֹדש האָט
ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] הָעָם צו זייערע אוהלים שׂמחים און מיט אַ טוב לֵב איבּער דעם טוֹבה וואָס ה' האָט
עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו דודן, און צו שלמהן, און צו זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי] ישראל. 11 אַזוי האָט שלֹמֹה כלה [זען יוחנן 19:30] דאָס בּית ה', און דאָס בּית המלך; און
אַלע וואָס איז בּוא [זען "בּוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו לב שלמהן צו עשׂה אין בּית
ה', און אין זײַן בּית, האָט ער צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10] . 12 און ה' האָט זיך באַוויזן צו שלמהן בּײַ לַיְלָה, און
האָט צו אים אמר: איך האָבּ שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] דײַן תּפילה [זען
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE] און איך האָבּ בחר [
https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg
https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=24p95vn8gJI
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE], דעם מקוֹם הזה פאַר מיר [זען קור"א 6:19-20
https://www.youtube.com/watch?v=tcRMDCHVY88
https://www.youtube.com/watch?v=SRItY9vBKTA
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=pKtEjsq37CU
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I], פאַר אַ בּית זבח [זען
https://www.youtube.com/watch?v=ahOFdGMhOkQ
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI]. 13 אַז איך וועל עצר דעם שָׁמַיִם, און עס וועט
נישט זײַן קיין מָטָר, אָדער אַז איך וועל צוה דעם חגב צו אכל הָאָרֶץ, אָדער אויב איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי
3:1;
https://www.youtube.com/watch?v=uzcRnsVJYy4] אַ דֶּבֶר צווישן מײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי], 14 און עַמִּי וואָס מײַן שֵׁם ווערט קרא אויף אים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU], וועט ווערן כנע, און זיי וועלן פלל [זען
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=W2FaqDY4YWE
https://www.youtube.com/watch?v=1OADlcWjU2E
https://www.youtube.com/watch?v=q0EpYluKkqU] און בקש פאַר מיר, און וועלן זיך שוב [זען
"שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] פון זייערע דרכים הרעים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ

https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
http://www.afii.org/add.htm

שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד [זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח

http://www.afii.org/tevilah.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
http://www.afii.org/OJB.pdf], וועל איך שמע פון שָׁמַיִם, און וועל סלח [זען
https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0] זייער חַטָּאת [זען

https://www.youtube.com/watch?v=ugNFJk0-ub8], און וועל רפא [זען "רפא" ישעיה 53:5;
https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784
http://www.afii.org/ojbible/0700.pdf
נישט "תּהֵא מִיתָתִי כַּפָּרָה עַל כּל עֲוֹנוֹתָי" (סנהדרין פרק ו,ב)
t'hei mot haMoshiach kaporah al kol avonotai!
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
זען ישעיהו 53:8, "כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי"
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
http://www.afii.org/add.htm

You might read the entire Bible as a RANSOM NOTE. What God requires: "it is the BLOOD that maketh an atonement for the soul." We're talking about a RANSOM (redeeming or buying back someone from captivity). God required a LAMB. Without the blood of the LAMB, nobody could get out of Egyptian captivity. The Children of Israel had to be RANSOMED out of slavery. It was the BLOOD of the LAMB that got them out! Haven't you ever been to a Passover? Don't you know what we're talking about? And did you know that the Bible speaks about ANOTHER LAMB in Isaiah chapter 53, that HE was led to the "slaughter," this OTHER Lamb! And it says that God will see the travail, the trouble, the sorrow, the suffering of HIS soul and that GOD would be SATISFIED. The RANSOMER is satisfied! The RANSOM is paid! Now let's make this personal. Let's say you've been buried alive in some kind of casket. And they put a straw down to you so you can breathe through the straw. And the RANSOM NOTE goes out. Now you're not going to say in that terrible condition, "O I hope that no one pays the ransom. Besides, it's really okay down here. I don't mind being buried alive. True, it's a little dark down here in this casket. It's a little bit hot. I can't breathe too well. But I don't want to see anyone bothered with a RANSOM NOTE. The Charles Lindbergh RANSOM NOTE in March 1932 regarding his baby was SO traumatic to Charles Lindbergh after he flew across the Atlantic. I don't want to put anyone through what he went through with a RANSOM NOTE!" NO!!!!!!!!! You wouldn't say that! You would say, "Please! Please! The RANSOM has to be PAID!" Well, what does it say in Isaiah 53? It says God will see the travail and the sorrow and the trouble and the suffering of Messiah's soul and be SATISFIED! God will see the suffering of HIS soul! This LAMB led to the slaughter, it is HIS soul that will pay the RANSOM for "many." Do YOU want to be part of that "many"? [זען זייער אֶרֶץ
https://www.youtube.com/watch?v=1DGhhA4eqCY]. 15 אַצונד וועלן מײַנע אויגן זײַן פתח, און מײַנע
אוזנים קשב, צו דער תפילה פון דעם דאָזיקן מקום. 16 און אַצונד האָבּ איך בחר און האָבּ הקדש [קדש, זען הדרך
המשיחיסטים 10:10] דאָס דאָזיקע בית, אַז מײַן שֵׁם זאָל דאָרטן זײַן עַד עוֹלָם, און מײַנע אויגן און מײַן לֵב וועלן
דאָרטן זײַן כּל הימים. 17 און דו, אויב דו וועסט הלך פאַר מיר, אַזוי ווי אָבִיךָ דוד איז הלך, צו עשׂה אַזוי ווי אַלע
וואָס איך האָבּ דיר צוה, און מײַנע חוקים און מײַנע משפטים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY
https://www.youtube.com/watch?v=Iwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4
https://www.youtube.com/watch?v=FycaN5PmAbM

https://www.youtube.com/watch?v=0NNBU0TaOZE
https://www.youtube.com/watch?v=fld5qXehyGU] וועסטו זײַן שומר איבער, 18 וועל איך קום דעם
כִּסֵּא פון דײַן מלכות [זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM], אַזוי ווי איך האָב כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ
ברית מיט אָבִיךָ דודן [זען https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I
https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE
https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc
https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE], אַזוי צו אמר: עס וועט דיר נישט כרת ווערן אַן
איש וואָס משל אין ישראל [זען
https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvlJWE
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=m8lg-vE_5oY
https://www.youtube.com/watch?v=ADP4hl_B0wc
https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4
https://www.youtube.com/watch?v=dumTvRdNbEc
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0]. 19 אויב אָבער איר וועט זיך שוב, און איר וועט
עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] מײַנע חוקות און מײַנע מצוות וואָס איך האָב נתן פאַר אײַך, און איר וועט הלך און
וועט עבד אלוקים אחרים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc], און וועט זיך שחה צו זיי, 20 וועל איך זיי נתש
[זען https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0] פון מײַן אדמה וואָס איך האָב זיי נתן [זען
ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-7:2] און דאָס דאָזיקע בית וואָס איך האָב הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים
10:10] צו מײַן שֵׁם, וועל איך שלך פון מײַן פנים, און איך וועל עס נתן פאַר אַ משל און פאַר אַ שנינה צווישן כּל
העמים. 21 און דאָס דאָזיקע בית וואָס איז געווען עליון, וועט כל וואָס עבר אים פאַרבײַ זיך שמם; און אַז ער וועט
אמר: לָמָּה האָט ה' אַזוי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] צו דעם דאָזיקן אֶרֶץ, און צו דעם דאָזיקן בית
[זען https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0]? 22 וועט מען אמר: דערפאַר וואָס זיי האָבן
עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] ה' אלוקי אבותיהם, וואָס האָט זיי יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון
אֶרֶץ מִצרַיִם, און זיי האָבן זיך חזק אָן אלוקים אחרים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M], און זיך שחה צו זיי און זיי עָבַד; דעריבער האָט ער
געבראַכט אויף זיי כּל הָרָעָה הזאת [זען https://www.youtube.com/watch?v=xzfGrdUPzRs
https://www.youtube.com/watch?v=cordMv5H68I
https://www.youtube.com/watch?v=1DGhhA4eqCY
https://www.youtube.com/watch?v=oZ8wl8icPPs
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg

https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU
https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU].

דברי ב8

1 און עס איז געווען צום קץ פון 20 שָׁנָה וואָס שלמֹה האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בית ה', און זײַן בית, 2
און די ערים וואָס חורם האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] שלמהן, זײ האָט שלמֹה געהאַט בנה, און
דאָרטן ישב די בני-יִשְׂראל, 3 איז שלמֹה הלך קיין חַמַת-צוֹבָה, און איז זי חָזַק. 4 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל
9:25] תַּדמוֹר אין דער מדבר, און כּל ערי המסכנות וואָס ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אין חמת. 5 און ער
האָט בנה די בית-חוֹרוֹן העליון און די בית-חוֹרוֹן התחתון, ערי מצור מיט חומות, דְּלָתַיִם, און בָּרִיחַ; 6 און בַּעֲלָת, און
כּל ערי המסכנות וואָס שלמֹה האָט געהאַט, און כּל ערי הרכב, און ערי הפּרשים, און כּל חשק שלמֹה האָט חשק צו
בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אין ירושָׁלַיִם, און אויפן לבָנוֹן, און אין כּל אֶרֶץ פון זײַן ממשלה. 7 דאָס כּל הָעָם וואָס
איז יתר פון דעם חִתי, און דעם אֱמוֹרי, און דעם פּרִזי, און דעם חִוִי, און דעם יבוסי, וואָס זײ זײַנען נישט פון ישראל
8 פון זייערע בָּנִים וואָס זײַנען יתר נאָך זײ אין אֶרֶץ, וואָס די בני-יִשְׂראל האָבן זײ נישט כּלה, זײ האָט שלמֹה עלה
פאַר מס ביז אויף היום הזה. 9 אָבער פון די בני-יִשְׂראל האָט שלמֹה נישט נתן פאַר עבדים פאַר זײַן מְלָאכָה; אָבער
זײ זײַנען געווען די אנשי מלחמה, און זײַנע שׂרי שָׁלִיש, און די שׂרים איבער זײַנע מרכּבות און זײַנע פּרשים. 10 און
דאָס זײַנען געווען די שׂרי הנצבים וואָס דער מלך שלמֹה האָט געהאַט: 250 וואָס האָבן רדה איבער הָעָם. 11 און בת
פַּרעֹה האָט שלמֹה עלה פון עִיר דוד אין דעם בית וואָס ער האָט פאַר איר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], וואָרעם ער
האָט אמר: מײַנע אִשָׁה זאָל נישט ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין דעם בית דוד מלך ישראל,
וואָרעם די ערטער זײַנען קֹדֶש [זען
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips
https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs
], ווײַל צו זײ איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] דער אָרון ה'. 12 דעמאָלט
האָט שלמֹה עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] עוֹלָה צו ה' אויף דעם מזבח ה' [זען
https://www.youtube.com/watch?v=rgdehAR7j9g
https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I] וואָס ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] פאַר
דעם אוּלָם, 13 אַזוי ווי מע דאַרף צו עלה טאָגטעגלעך לויט דעם מצוות משהן, אין די שבתות, און אום ראש-חוֹדש,
און אין די מועדות, 3 מאָל אין שָׁנָה, אין דעם הג מַצּוֹת [זען
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g], און אין דעם חג שבועות [זען
https://www.youtube.com/watch?v=9rxgBt9r5SQ
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI], און אין דעם חג סוכות. 14 און ער האָט עמד,
לויט דעם משפט פון אָבִיו דודן, די מחלקות פון די כֹּהנים אויף זייער עֲבֹדָה, און די לוִיִים אויף זייערע משמרות, אויף
צו הלל און צו שרת לעבן די כֹּהנים, לויט דעם טאָגטעגלעכן דבר; און די שוערים לויט זייערע מחלקות בײַ שער
ושער, וואָרעם אַזוי איז געווען דער מצוות דוד דעם אִיש האלוקים. 15 און מע האָט זיך נישט סור פון דעם מצוות
המלך צו די כֹּהנים און די לוִיִים וועגן כל דבר, און וועגן די אֹצרות. 16 אַזוי איז כון כל מלאכה פון שלמֹה פון דעם
יום מוסָד בית ה', און עד כלה שלם דאָס בית ה'. 17 דעמאָלט איז שלמֹה הלך קיין עֶציוֹן-גֶבֶר און קיין אֵילוֹת אויפן
שׂפה ים אין אֶרֶץ אֱדוֹם. 18 און חורם האָט אים שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] דורך דער יָד פון זײַנע עבדים אֳנִיּוֹת,
און עבדים וואָס ידע דעם ים, און זײ זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
מיט עבדי שלמֹה קיין אוֹפיר, און האָבן לקח פון דאָרטן 450 כּכּרים זָהָב, און געבראַכט צום מלך שלמֹה.

דברי ב9

1 און די מלכה פון שבא האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די שֵׁמַע פון שלמהן, און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו נסה שלמהן מיט חידות [חידה], קיין ירושָׁלַיִם, מיט חיל כבד מאֹד, און גְּמַלִּים נשֹׂא מיט בשֹׂם און זָהָב לְרֹוב, און אֶבֶן יקרה. און זי איז בוא צו שלמהן, און האָט דבר צו אים וועגן אַלע וואָס איז געווען בּיַי איר אין לֵב. 2 און שלמֹה האָט איר נגד אַלע אירע דברים, און נישט געווען אַ דבר עלם פון שלמהן, וואָס ער זאָל איר נישט נגד. 3 און די מלכה פון שבא האָט ראה די חכמה פון שלמהן [זען משלי 8:22; בן דוד איז חכמה ה', משלי 30:4;

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc], און דאָס בּית וואָס ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], 4 און דאָס מאכל פון זיַין שולחן, און דאָס מושב פון זיַינע עבדים, און דאָס עמד פון זיַינע משָׁרתים מיט זייערע מלבושים, און זיַינע משקים [משקה] מיט זייערע מלבושים, און זיַין עליית וואָס ער פלעגט עלה צו בּית ה', און אין איר איז מער נישט היה קיין רוּחַ. 5 און זי האָט אמר צום מלך: אמת איז דער דבר וואָס איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אין מיַין אֶרֶץ וועגן דיַינע דברים און וועגן דיַין חכמה. 6 און איך האָב נישט אמן [זען "אמן" בראשית 15:6] זייערע דברים, ביז איך בין בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און מיַינע אויגן האָבן ראה; און הנה מיר איז צו מאָל אַ חצי נישט נגד געוואָרן פון דיַין מרבי חכמה; דו יסף על די שמוּעָה [זען "שמוּעָה" ישעיהו 53:1] וואָס איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]. 7 אשרי דיַינע אנשים, און אשרי די דאָזיקע עבדים דיַינע וואָס עמד פאַר דיר תמיד, און שמע דיַין חכמה. 8 ברך ה' אֱלֹקֶיךָ וואָס ער האָט דיך חפץ דיך צו נתן אויף זיַין כִּסֵּא פאַר אַ מלך פון ה' אֱלֹקֶיךָ. ווייַל אלוקיך האָט אהב ישראל, כדי אים צו עמד לעוֹלָם, דעריבער האָט ער דיך נתן פאַר אַ מלך איבּער זיי, צו עשֹׂה משפט און צדקה. 9 און זי האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם מלך 120 כִּכַּר זָהָב, און בשֹׂם לרֹב מאֹד, און אבן יקרה; און קיין מאָל איז נישט געווען אַזעלכע בשֹׂם ווי יענע וואָס די מלכה פון שבא האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] שלמֹה המלך. 10 און אויך די עבדים פון חוּרָמען, און די עבדים פון שלמהן, וואָס האָבן געבּראַכט זָהָב פון אוֹפיר, האָבן געבּראַכט עצי אלגוּמים [זען "עצי אלגוּמים"

https://www.youtube.com/watch?v=2QOZ7xoauvE

https://www.youtube.com/watch?v=24p95vn8gJI] און אבן יקרה. 11 און דער מלך האָט עשֹׂה פון דעם עצי האלגוּמים מסלה פאַר דעם בּית ה', און פאַר דעם בּית המלך, און כינורות און נבלים פאַר די שיר; און אַזוי-וואָס איז נישט ראה געוואָרן פריער אין אֶרֶץ יהודה. 12 און שלמֹה המלך האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דער מלכה פון שבא אַלע אירע חפץ וואָס זי האָט שאל, מער פון וואָס זי האָט געבּראַכט דעם מלך. און זי האָט זיך הפך [זען מתי 18:3; **https://www.youtube.com/watch?v=24p95vn8gJI**

https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4], און איז הלך צו איר אֶרֶץ, זי מיט אירע עבדים. 13 און די משקל פון דעם זָהָב וואָס איז בוא צו שלמהן אין שָׁנָה אחד, איז געווען 666 כִּכָּרים זָהָב, 14 אַחוץ וואָס די אנשי תורים און די סָוחרים [סחר] האָבן געבּראַכט; און כֹּל מלכים פון אַראַביע, און די פחות הארץ האָבן שלמהן געבּראַכט זָהָב און כֶּסֶף. 15 און שלמֹה המלך האָט עשֹׂה 200 צנה זהב שחט; 600 זָהָב שחט איז עלה צנה האחד. 16 און 300 מגן זָהָב שחט; 300 זהב איז עלה אויף מָגֵן האחד. און דער מלך האָט זיי נתן אין דעם בּית יער הלבנון. 17

און דער מלך האָט עשֹׂה אַ כִּסֵּא שֵׁן גדול [זען התג' 20:11-15, און איך האָב געזען אַ גרויסן ווייסן כִּסא-הכבוד, און דעם, וואָס איז אויף אים געזעסן, פון וועמעס פָּנים די ערד און דער שָׁמַיִם זענען אַנטרונען געוואָרן; און עס איז פאַר זיי נישט געפונען געוואָרן קיין פּלאַץ. און איך האָב געזען די טויטע, די קטנים און די גדולים, שטיין פאַר דעם כִּסא-הכבוד; און ספָרים זענען געעפנט געוואָרן. און אַן אַנדער סֵפר איז געעפנט געוואָרן, וואָס איז דאָס סֵפֶר-הַחַיִּים. און די טויטע זענען געמִשפּט געוואָרן אויף דעם סמַך פון דעם, וואָס איז געווען געשריבּן אין די ספָרים, לויט זייערע מַעשִׂים. און דער יַם האָט אַרויסגעגעבּן די טויטע, וואָס זענען געווען אין אים; און דער טויט און דער שאוֹל-תַּחתִּיה האָבן אַרויסגעגעבּן די טויטע, וואָס זענען געווען אין זיי. און יעדער איז געמִשפּט געוואָרן לויט זיינע מַעשִׂים. און דער טויט און דער שאוֹל-תַּחתִּיח זענען אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין דעם אֲגַם פון אֵש (דניאל 12:2; ישעיהו 66:24). דאָס איז המוֶת השני, דער אֲגַם פון אֵש. 15 און אויב עמיצער איז נישט געפונען געוואָרן פאַרשריבּן אין דעם סֵפֶר-הַחַיִּים, איז ער אַריַינגעוואָרפן געוואָרן אין דעם אֲגַם פון אֵש, דניאל 12:2;

ישעיהו 66:24;

https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
[זען
https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
http://www.afii.org/add.htm

שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד [זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מֶרכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנשׁ און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט

קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח

http://www.afii.org/tevilah.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I

[http://www.afii.org/OJB.pdf], און האָט אים צפה מיט זָהָב טהור. 18 און 6 מעלה זײַנען געווען צום כִּסֵּא, און אַ כבש זהב, אחז צום כִּסֵּא; און ידות [יד] זײַנען געווען אויף ביידע זײַטן פון דעם מקום השבת, און 2 אריות זײַנען עמד בײַ די ידות [יד]. 19 און 12 אריות זײַנען דאָרטן עמד, די 6 מעלות, פון דער זײַט און פון דער אַנדער זײַט. אַזוי-וואָס איז נישט עשה געוואָרן אין כל מַמְלָכָה. 20 און כּל כלי משקה פון שלמה המלך זײַנען געווען פון זָהָב, און כּל כלי בית יער הלבנון זײַנען געווען פון זָהָב סגור; כֶּסֶף האָט זיך אין די יְמֵי שלמהן חשב [זען בראשית 15:6] פאַר גאָרנישט. 21 וואָרעם דער מלך האָט געהאַט אֳנִיּוֹת וואָס זײַנען הלך קיין תַּרשיש מיט די עבדים פון חורָמען. 1 מאָל אין 3 שָׁנָה פלעגן די תַּרשיש-אֳנִיּוֹת בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] נשׂא מיט זָהָב און כֶּסֶף, שנהבים, און קוֹף, און תוּכִּיים. 22 און שלמה המלך איז געווען גדל פון כּל מלכי הָאָרֶץ אין עוֹשר און חכמה. 23 און כּל מלכי הָאָרֶץ האָבן בקש פנים שלמה, כדי צו שמע זײַן חכמה וואָס ה' האָט נתן אין זײַן

לֵב [זען https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc]. 24 און זיי האָבן געבראַכט איטלעכער זײַן מנחה, כלי כסף, און כלי זהב, און שׂלמה, נשק, און בשֹׂם, סוּסים און פרדים, שָׁנה בשָׁנה. 25 און שלמה האָט געהאַט 4,000 שטאַלן סוּסים און מרכּבות, און 12,000 פּרשים, און ער האָט זיי נוח אין די ערי הרכב, און בײַם מלך אין ירוּשָׁלַיִם. 26 און ער האָט משל כּל מלכים [זען התג' 17:14; 19:16], פון דעם נָהָר און ביזן אֶרֶץ פלִשתים, און ביז דעם גְּבוּל מִצרַיִם. 27 און דער מלך האָט עשה כֶּסֶף אין ירוּשָׁלַיִם אַזוי ווי די אבנים, און ארז האָט ער נתן אַזוי ווי די שִׁקמה וואָס אין דער שְׁפֵלָה לרֹב. 28 און סוּסים האָט מען יצא שלמהן פון מִצרַיִם און פון כּל הארצוֹת. 29 און די שאר דִּבְרֵי שלמהן, די ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זײַנען שוין כתב אין די דברי נתן דעם נביא, און אין דער נבואה פון אַחִיָה השילוני, און אין דער חֲזוֹן פון יֶעדוֹ דעם חֹזֶה וועגן יָרָבעָם בן נבָט. 30 און שלמה האָט מלך אין ירוּשָׁלַיִם איבער כּל ישראל 40 שָׁנה. 31 און שלמה האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין דער עִיר דוד אָבִי [זען ישעיה 52:13; 53:11;

https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784

https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY

https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA

https://www.youtube.com/watch?v=SHkHBbdSxp4

https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE

https://www.youtube.com/watch?v=YXQEDiEhRb4

https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc]; און בָּנוֹ רְחַבעָם איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת.

דברי ב10

1 און רְחַבעָם איז הלך קיין שכֶם, וואָרעם קיין שכֶם זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] כּל ישראל אים צו מאַכן פאַר מלך. 2 און עס איז געווען, אַז יָרָבעָם בן נבָט האָט דאָס שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] וואָרעם ער איז געווען אין מִצרַיִם, וווהין ער איז ברח פון דעם מלך שלמה, האָט זיך יָרָבעָם שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון מִצרַיִם. 3 און זיי האָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] און אים קרא; און יָרָבעָם און כּל ישראל זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און

האָבן דבר צו רחַבעָמען, אַזוי צו אמר: 4 אָביִך האָט קשה געמאַכט אונדזער יאָך [זען מתי 11:28-30, קומט צו מיר, איר כל, וואָס האָרעוועט און זענט שווער באלאסטער, און איך וועל אייך געבן שבת מְנוּחָה. נעמט אויף אייך מיַין יאָך, און לערנט פון מיר; ווייל איך בין עַניוָתדיק און נידעריק אין געמיִט, און איר וועט געפינען שבת מְנוּחָה פאַר אייערע נשָמות; https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4 https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און אַצונד קָלַל דעם עבֹדה קשה פון אביִך, וואָס ער האָט נתן אויף אונדז, און מיר וועלן דיר עבד. 5 האָט ער צו זיי אמר: בוא ווידער צו מיר אין 3 ימים עוד [זען https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY]. און הָעָם איז הלך. 6 האָט דער מלך רחבעָם זיך יעץ מיט די זקנים [זען זקנים פון עדת בני ישראל, גלט' 2:9

https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

זען יעקֹב בן דוד מיט זקנים, מַה"ש 21:18; זען https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

see

http://www.afii.org/OJB.pdf p.1119

Masores Zekenim Adat Bnei Yisroel Beis Sheni Judaism Emunah Once For All Time Delivered to the Kadoshim

https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

זען יהודה בן דוד מיט זקנים, איר זאָלט נֶאֱבַק פאַר דער (ארטאדאקסיש יידיש) אֱמוּנה, וואָס איז איין מאָל פאַר אַלעמאָל איבערגעענטפערט געוואָרן צו די קדוֹשִים (מסֹרֶת הזקנים פון עדת בני ישראל פון דֶרֶך ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנָה, זען יהודה 1:3; מה"ש 21:20-25;

https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68

https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8

https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo

https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw

https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0

https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I

http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips

https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs

https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4

https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504

https://www.youtube.com/watch?v=VPo-cgGftWI

https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg

https://www.youtube.com/watch?v=lCp_g4tIBZk

https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=Ic3-6ZBSYow
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4 זען]
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
http://www.afii.org/add.htm
https://www.afii.org/afii.pdf

זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבּער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבּער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבּער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָבִיו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים

6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבּער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח] וואָס זיַינען עמד פאַר אָבִיו שלמהן, ווען ער האָט חי, אַזוי צו אמר: ווי יעץ איר צו שוב ענטפער צו דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]? 7 האָבּן זיי צו אים דבר, אַזוי צו אמר: אויב דו וועסט היה לטוב מיט דעם דאָזיקן עם, און וועסט זיי רצה, און וועסט דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו זיי דברים טובים, וועלן זיי דיר זיַין עבדים אויף כל הימים. 8 אָבּער ער האָט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] די עצה פון די זקנים וואָס זיי האָבּן אים יעץ זקנים

[זען זקנים פון עדת בני ישראל, גלט' 2:9 https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

זען יעקֹב בן דוד מיט זקנים, מַה"ש 21:18; זען https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

see

http://www.afii.org/OJB.pdf p.1119

Masores Zekenim Adat Bnei Yisroel Beis Sheni Judaism Emunah Once For All Time Delivered to the Kadoshim

https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

זען יהודה בן דוד מיט זקנים, איר זאָלט נֶאֱבַק פאַר דער (ארטאדאקסיש יידיש) אֱמוּנה, וואָס איז איין מאָל פאַר

אַלעמאָל איבּערגעענטפערט געוואָרן צו די קדוֹשִׁים (מסֹרֶת הזקנים פון עדת בני ישראל פון דֶרֶך ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנָה, זען יהודה 1:3; מה"ש 21:20-25;

https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68

https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8

https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo

https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw

https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0

https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I

http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips

https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs

https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M

https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc

https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU

https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ

https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4

https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504

https://www.youtube.com/watch?v=VPo-cgGftWI

https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg

https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk

https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
https://www.youtube.com/watch?v=Ic3-6ZBSYow
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4 זען]
https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ
https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y
https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M
https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE
https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXIyq77g
https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ
https://www.youtube.com/watch?v=IyycWyLtcbE
https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU
https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI
https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU
https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs
http://www.afii.org/add.htm
https://www.afii.org/afii.pdf

זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הֲוָיָה אָבּער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבּער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבּער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָבִיו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים

6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח,
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=1DGhhA4eqCY
https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU
https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE], און ער האָט זיך יעץ מיט די ילדים וואָס זײַנען גדל מיט אים, וואָס זײַנען עמד פאַר אים. 9 און ער האָט צו זיי אמר: וואָס יעץ איר, מיר זאָלן שוב ענטפער דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי], וואָס האָט צו מיר דבר, אַזוי צו אמר: קלל דעם יאָך וואָס אָבִיךָ האָט נתן אויף אונדז? 10 האָבן צו אים דבר די ילדים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc] וואָס זײַנען גדל מיט אים, אַזוי צו אמר: אַזוי זאָלסטו אמר צו דעם עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי] וואָס האָט צו דיר דבר, אַזוי צו אמר: אָבִיךָ האָט כבד געמאַכט אונדזער יאָך, דעריבער קלל דו אונדז, אַזוי זאָלסטו אמר צו זיי: מײַן קטון [אֶצְבַּע] איז עבה פון מָתְנֵי אבי. 11 און אַצונד, אָבִי האָט אויף אײַך עמס אַן עֹל כבד, און איך וועל נאָך יסף צו אײַער יאָך; אָבִי האָט אײַך יסר [מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו, בן דוד, ישעיה 53:5] מיט שוטים, און איך מיט עקרבים. 12 און יָרָבעָם און דאָס כֹּל הָעָם זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו רחבעָמען אויפן יום שְׁלִישִׁי [זען
https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY
https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E
http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf], אַזוי ווי דער מלך האָט דבר, אַזוי צו אמר: שוב צו מיר אויפן יום שְׁלִישִׁי. 13 און דער מלך האָט זיי ענה קשה, און דער מלך רחבעם האָט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] די עצה פון די זקנים. 14 און ער האָט צו זיי דבר אַזוי ווי די עצה פון די ילדים, אַזוי צו אמר: אָבִי האָט כבד געמאַכט אײַער יאָך, און איך וועל נאָך יסף צו אים; אָבִי האָט אײַך יסר [מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו, בן דוד, ישעיה 53:5] מיט שוטים, און איך מיט עקרבים. 15 און דער מלך האָט זיך נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו הָעָם, וואָרעם דאָס איז געווען באַשערט פון האלוקים, כדי ה' זאָל מקיים זײַן דבר, וואָס ער האָט דבר [זען מלכים א 11:29-39] דורך אַחִיָּהוּ השלוני, צו יָרָבעָם בן נבָט. 16 און ווי כֹּל ישראל האָבן געזען, אַז דער מלך האָט זיך נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו זיי, האָט הָעָם שוב דעם מלך, אַזוי צו אמר: מיר האָבן נישט קיין חלק אין דודן, און קיין נחלה אין בֶּן יִשַׁי. איש צו דײַנע אוהלים, ישראל! אַצונד ראה זיך אום אויף דײַן בית, דוד! און כֹּל ישראל איז הלך צו זײַנע אוהלים. 17 אָבער די בני ישראל וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין די ערי יהודה, איבער זיי רחבעם איז מלך. 18 און דער מלך רחבעם האָט שלח הַדוֹרָמעָן וואָס איבער דעם מס, און די בני-יִשְׂרָאל האָבן אים רגם מיט אֶבֶן, און ער איז מות. און דער מלך רחבעָם האָט זיך התאמץ [אמץ] עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף זײַן מרכבה, צו נוס קיין ירוּשָׁלַיִם. 19 און ישראל האָט פשע ["פשע" זען ישעיה 53:5] אָן דעם בית דוד ביז אויף היום הזה.

דברי ב11

1 און רחבעם איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירוּשָׁלַיִם, און ער האָט קהל דאָס בית יהודה און בנימין, 180,000 בחור עֹשֵׂה מלחמה, צו לחם מיט ישראל, כדי צו שוב די ממלכה צו רחבעָמען. 2 איז דאָס דבר-ה' געווען צו שמַעיָה איש האלוקים, אַזוי צו אמר: 3 אמר צו רחבעם בֶּן שלמהן, מלך יהודה, און צו כֹּל ישראל אין יהודה און בנימין, אַזוי צו אמר: 4 אַזוי האָט ה' אמר: איר זאָלט נישט עלה, און איר זאָלט נישט לחם מיט אײַערע אחים [זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14]; שוב אײַך אום איש צו זײַן בית, וואָרעם פון מיר איז געשען די דאָזיקע זאַך. און זיי האָבן שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] די דברי ה', און האָבן זיך שוב [זען

"שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פון צו הלך אויף יָרבעָמען. 5 און רחבעם איז ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין ירושָׁלַיִם; און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ערים למצור אין יהודה. 6 און ער האָט בנה בית-לֶחֶם [זען מיכה 5:1; מתי 2:5,11], און עֵיטָם, און תקוֹעַ, 7 און בית-צור, און שוֹכוֹ, און עֲדוּלָם, 8 און גת, און מָרֵשָׁה, און זיף, 9 און אַדוֹרַיִם, און לָכִיש, עַזֵקָה, 10 און צָרעָה, און אַיָלוֹן, און חברון, וואָס אין יהודה און בנימין, אויף ערי מצורות. 11 און ער האָט חזק די מצורות, און האָט נתן אין זיי נגידים מיט אֹצָרוֹת [אוצר] מאכל און שֶׁמֶן און ווַיִן. 12 און אין כּל עִיר זַיַנען געווען צנה און רמח; און ער האָט זיי חזק להרבה [רבה] מאֹד. און יהודה און בנימין זַיַנען בַּיַי אים. 13 און די כֹּהנים און די לוִיִים וואָס אין כּל ישראל האָבן זיך יצב פאַר אים פון זייער כּל גְּבוּל. 14 וואָרעם די לוִיִים האָבן עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] זייערע מגרש און זייער אֲחֻזָּה, און זַיַנען הלך קיין יהודה און קיין ירושָׁלַיִם, ווַיַיל יָרבעָם און זַיַנע בָּנִים האָבן זיי זנח פון צו זיין כהן צו ה'; 15 און ער האָט זיך עמד כֹּהנים צו די בָּמוֹת, און צו די שעירים [זען https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I], און צו די עֲגָלִים וואָס ער האָט עשׂה. 16 און נאָך זיי, זַיַנען פון כּל שבטי ישראל וואָס האָבן נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] זייער לֵב צו בקש ה' אלוקי ישראל, בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין ירושָׁלַיִם, כדי צו זבח צו ה' אלוקי אבותיהם. 17 און זיי האָבן חזק די מלכות פון יהודה, און האָבן אמץ רחבעם בן שלמהן, 3 שָׁנָה; וואָרעם זיי זַיַנען הלך אין דעם דֶּרֶךְ פון דודן און שלמהן 3 שָׁנה. 18 און רחבעם האָט זיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] פאַר אַן אִשָּׁה מַחלַת בת ירימוֹת בן דודן, פון אַביהַיִל דער בת אֱלִיאָב בן יִשַׁיִן. 19 און זי האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בָּנִים: יְעוּשוּן, און שמַרִיָהוּ, און זַהַמעָן. 20 און נאָך איר האָט ער לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] מַעֲכָה בת אַבשָׁלוֹמעָן, און זי האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אַבִיָהוּ, און עַתַיִן, און זיזאָן, און שלוֹמיתוּ. 21 און רחבעם האָט אהב געהאַט מַעֲכָה בת אַבשָׁלוֹמעָן מער פון אַלע זַיַנע נָשִׁים און זַיַנע פילגשים [זען שיר השירים 6:8]; וואָרעם 18 נָשִׁים האָט ער נשׂא, און 60 פילגשים; און ער האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] 28 בָּנִים, און 60 בָּנוֹת. 22 און רחבעם האָט עמד אַבִיָה בן מַעֲכָה פאַרן רֹאש, פאַר דעם נגיד צווישן זַיַנע אחים [זען "אחים" תהלים 23(22)-22:17(16),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], וואָרעם אים צו מאכן פאַר אַ מלך. 23 און ער האָט געטאָן מֵבִין, און האָט פרץ אַלע זַיַנע בָּנִים איבער כּל ארצוֹת פון יהודה און בנימין, אין כּל ערי המצרות, און ער האָט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] מזון לָרוב; און ער האָט פאַר זיי שאל המון נָשִׁים.

דברי ב12

1 און עס איז געווען, אַז מלכות רחבעָם האָט זיך כּון, און ער איז געוואָרן חזק, האָט ער עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] די תוֹרה פון ה', און כּל ישראל מיט אים. 2 און עס איז געווען אין 5טן שָׁנָה פון דעם מלך רחבעם, איז שישַׁק מלך מִצרַיִם עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף ירושָׁלַיִם, ווַיַיל זיי מעל צו ה'; 3 מיט 1,200 מרכּבות, און מיט 60,000 פּרשים; און אָן מִסְפַּר איז געווען דאָס עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס איז מיט אים בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] פון מִצרַיִם, לוּבים, סוּכִּיִים, און כּוּשים. 4 און ער האָט לכד די ערי המצורות פון יהודה, און איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] ביז ירושָׁלַיִם. 5 איז שמַעיָה דער נביא בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו רחבעמען, און צו די שׂרי יהודה, וואָס האָבן זיך אסף קיין ירושָׁלַיִם פון וועגן שישַׁקן, און ער האָט צו זיי אמר: אַזוי האָט ה' אמר: איר האָט מיך עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)], דעריבער האָב איך אויך אַיַיך עזב אין דער יָד פון שישַׁקן. 6 און די שׂרי ישראל און דער מלך זַיַנען געוואָרן כּנע, און זיי האָבן אמר: ה' איז צדיק. 7 און ווי ה' האָט ראה אַז זיי זַיַנען געוואָרן כּנע, איז דאָס דבר ה' געווען צו שמַעיָהוּ, אַזוי צו אמר: זיי זַיַנען געוואָרן כּנע, וועל איך זיי נישט שחת; און איך וועל זיי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אַ כּמעט פְּלֵיטָה, און מַיַין חֵמָה וועט נישט נָתַךְ ווערן אויף ירושָׁלַיִם דורך דער יָד פון שישַׁקן. 8 נַיַיערט זיי וועלן זַיַין עבדים צו אים; כּדי זיי זאָלן ידע צווישן מַיַין עבֹדה און דעם עבֹדה פון די ממלכות פון די ארצוֹת. 9 און שישַׁק מלך מִצרַיִם איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף ירושָׁלַיִם; און ער האָט לקח די אוֹצרות פון בית ה', און די אוֹצרות פון בית המלך; הכּל האָט ער לקח. און ער האָט לקח די מגני הזהב וואָס שלֹמֹה האָט עשׂה. 10 און דער מלך רחבעם האָט עשׂה תחת זיי מגני נחֹשֶׁת, און האָט זיי פקד אויף דער יָד פון די שׂרי הרצים [רוץ] וואָס האָבן שוֹמר דעם פתח פון בית המלך. 11 און עס איז געווען, ווען דער מלך פלעגט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7;

זכריה 9:9] אין בּית ה', זײַנען בוא די הרצים [רוץ] און פלעגן זײ נשׂא [זען ישעיה 53:4], דערנאָך פלעגן זײ זײ שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אין דער קאַמער פון די הרצים [רוץ]. 12 און אַז ער איז געוואָרן כנע, האָט זיך שוב פון אים דער אף ה', נישט שחת לכלה; און אויך זײַנען געווען אין יהודה דברים טובים. 13 און דער מלך רחבעָם האָט זיך חזק אין ירושָׁלַיִם, און ער איז געווען מלך; וואָרעם 41 שָׁנָה איז רחבעָם געווען אַז ער איז געוואָרן מלך, און 17 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושָׁלַיִם, אין דער עִיר וואָס ה' האָט בחר פון שבטי ישראל, צו שׂוּם שמוֹ [זען זכריה 12-6:11] דאָרטן. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען נַעֲמָה די עַמּוֹנִית. 14 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע, וואָרעם ער האָט נישט כון זײַן לֵב צו דרש ה'. 15 און די דברים וועגן רחבעָמען, די רִאשׁוֹנים אַזוי ווי די אחרונים, זײ זײַנען שוין כתב אין די דברים פון שמַעיָה דעם נביא, און עִדּוֹ דעם חֹזֶה, וועגן דעם התיחש [יחוס]. און מלחמות זײַנען געווען צווישן רחבעָמען און יָרָבעָמען כּל הימים. 16 און רחבעם האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין עִיר דוד. און בנוֹ אַבִּיָה איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת [זען בראשית 22:13].

דברי ב13

1 אין 18טן שָׁנָה פון דעם מלך יָרָבעָם איז אַבִּיָה געוואָרן מלך איבּער יהודה. 2 3 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושָׁלַיִם. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען מיכָיָהו בּת אוריאֵלן פון גִּבְעָה. און אַ מלחמה איז געווען צווישן אַבִּיָהו און צווישן יָרָבעָמען. 3 און אַבִּיָה האָט אסר די מלחמה מיט אַ חיל פון גיבּוֹרי מלחמה, 400,000 איש בחוּר [בחר]; און יָרָבעָם האָט ערך אויף אים די מלחמה מיט 800,000 איש בחור, גבור חיל. 4 און אַבִּיָה האָט זיך קום אויף דעם הַר צְמָרַיִם וואָס אין די הר פון אפרים, און ער האָט אמר: שמע מיך צו, יָרָבעָם און כּל ישראל. 5 איר דאַרפט דאָך ידע אַז ה' אֱלֹקֵי ישראל האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] די ממלכה איבּער ישראל צו דודן לעוֹלָם, צו אים און צו זײַנע בָּנִים, אין אַ ברית מֶלַח [זען ויקרא 2:13; במדבר 18:19; מתי 26:28; נישט צוריקצוציען ברית;

http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf

https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs

https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips

https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M]. 6 און יָרָבעָם בּן נבָט, עֶבֶד שלמֹה בּן דודן, איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָט מרד אָן אֲדֹנָיו. 7 און עס האָבּן זיך קבץ אַרום אים אנשים רקים, בני בליעל, און זײ האָבּן זיך אמץ אַקעגן רחבעם בּן שלמהן, און רחבעם איז געווען נער און רך לב, און האָט זיך נישט חזק אַקעגן זײ. 8 און אַצונד ווילט איר זיך חזק אַקעגן דער ממלכת ה' אין דער יָד פון בני-דוד; און איר זײַט אַ המוֹן רב, און מיט אײַך זײַנען די עֶגְלֵי זהב וואָס יָרָבעָם האָט אײַך עשׂה פאַר אלוקים. 9 אמנם, איר האָט נדּח די כֹּהנים פון ה', בני-אַהרן, און די לִוִּיִם, און איר האָט אײַך עשׂה כֹּהנים אַזוי ווי די עמי ארצוֹת; איטלעכער וואָס בוא מלא זײַן יָד, מיט אַ פר בּן בקר, און מיט 7 אֵילִים, ער ווערט אַ כהן צו די לֹא אלוקים. 10 אָבּער מיר, ה' איז אלקֵינוּ [זען

https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ

https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE], און מיר האָבּן אים נישט עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], און כֹּהנים וואָס שרת פאַר ה', זײַנען בני אַהרן, און די לִוִּיִם זײַנען אויף דעם מלאכה; 11 און זײ קטר צו ה' עוֹלָה בֹּקֶר בבֹקֶר, און עֶרֶב בעֶרֶב, און קטֹרֶת סמים, און די מערכת פון דעם לֶחֶם אויף דעם שולחן הטהור, און די מנוֹרה הזהב מיט אירע נֵרֹת אויף צו בער בעֶרב בעֶרב. וואָרעם מיר זײַן שומר איבּער די משמרת ה' אֱלֹקֵינוּ, און איר האָט אים עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)]. 12 און הנה איז בָּרֹאש מיט אונדז האלוקים, און זײַנע כֹּהנים מיט חצוצרות צו רוע תרוּעה אויף אײַך. בני ישראל, איר זאָלט נישט לחם מיט ה' אלוקי אבוֹתינוּ, וואָרעם איר וועט נישט צלח [זען ישעיה 53:10]. 13 אָבּער יָרָבעָם האָט סבב די מארב צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אויף זײ פון אחור, אַזוי אַז זײ זײַנען געווען פאַר יהודה, און די מארב אחור זײ. 14 און יהודה האָט זיך פנה, און הנה די מלחמה איז אויף זײ פון פנים און פון אחור; און זײ האָבּן צעק צו ה', און

די כֹּהנים האָבּן חצצר אין חצֹצרות [זען **https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw**]. 15 און די איש יהודה האָבּן רוע, און עס איז געווען, ווי די איש יהודה האָבּן רוע, האָט האלוקים נגף יָרָבעָמען און כּל ישראל פאַר אַבִּיָהו און יהודה. 16 און די בני-יִשְׂראל זײַנען נוס פאַר יהודה, און ה' האָט זײ נתן [זען ישעיהו 7:14;

53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין זייער יָד. 17 און אַבִיָה און זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָבן זיי נכה אַ מַכָּה רַבָּה, און עס זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] חללים פון ישראל 500,000 איש בחור [בחר]. 18 און די בני ישראל זײַנען כנע געוואָרן אין יענער צײַט, און די בני יהודה זײַנען געוואָרן אמץ, ווײַל זיי האָבן זיך שען אויף ה' אלוקי אבותיהם. 19 און אַבִיָה האָט רדף יָרֶבעָמנע, און ער האָט לָכַד פון אים ערים: בֵּית אֵ-ל מיט אירע בנות, און ישָׁנָה מיט אירע בנות, און עֶפרַיִן מיט אירע בנות. 20 און יָרֶבעָם איז מער נישט עצר צו כוֹח אין די יְמֵי אַבִיָהו; און ה' האָט אים נגף, און ער איז מות. 21 און אַבִיָה האָט זיך חזק. און ער האָט זיך נשׂא 14 נָשִׁים, און האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] 22 בָּנִים, און 16 בָּנוֹת. 22 און די יתר דבֵרֵי וועגן אַבִיָהו, און זײַנע דרכים, און זײַנע דברים, זײַנען כתב אין דעם מֶדרַש פון עִדוֹ דעם נביא. [14:1]23 און אַבִיָה האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין עִיר דוד. און בנוֹ אָסָא איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת [זען בראשית 22:13]. אין זײַנע טעג איז הָאָרֶץ געווען שקט 10 שָׁנָה.

דברי ב14

[14:2]1 און אָסָא האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז טוֹב און יָשָׁר אין די אויגן פון ה' אלוקיו. [14:3]2 און ער האָט סור די מזבחות הנכר און די בָּמוֹת, און ער האָט שבר די מַצֵּבוֹת, און האָט גדע די אשרים. [14:4]3 און ער האָט אמר יהודה צו דרש ה' אלוקי אבותיהם, און צו עשׂה די תוֹרה און דאָס מצוה. [14:5]4 און ער האָט סור פון כּל ערי יהודה די בָּמוֹת [בָּמָה] און די חמנים [חַמָּן]. און דאָס מַמְלָכָה איז געווען שקט אונטער אים. [14:6]5 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ערי מצורה אין יהודה, וואָרעם הָאָרֶץ איז געווען שקט, און בַּיַי אים איז נישט געווען קיין מלחמה אין יענע שָׁנִים, ווײַל ה' האָט אים נוּחַ [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10]. [14:7]6 און ער האָט אמר צו יהודה: לאָמיר בנה די דאָזאקע ערים, און סבב מיט אַ חוֹמָה און מגדלים, דְּלָתַיִם און בָּרִיחַ, אַזוי לאַנג הָאָרֶץ ליגט פאַר אונדז, ווײַל מיר האָבן דרש ה' אֱלֹקֵינוּ; מיר האָבן אים דרש, און ער האָט אונדז נוּחַ [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] פון רונד אַרום. און זיי האָבן בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], און האָבן צלח [זען "צלח" ישעיהו 53:10]. [14:8]7 און אָסָא האָט געהאַט אַ חיל וואָס האָט נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 52:13; 53:4,12] צִנָּה און רֹמַח, פון יהודה 300,000; און פון בנימין, די וואָס האָבן נשׂא מָגֵן און דרך קשת, 280,000. כּל זײַנען געווען גבוֹרֵי חיל. [14:9]8 איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אַקעגן זיי זֶרַח דער כושי מיט חיל פון אלף מאָל אלפים, און מרכּבה 300, און ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] ביז מָרֵשָׁה. [14:10]9 איז אָסָא יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] זיי אַנטקעגן, און זיי האָבן ערך מלחמה אין גֵּיא צפתה בַּיַי מָרֵשָׁה. [14:11]10 און אָסָא האָט קרא צו ה' אלוקיו, און ער האָט אמר: ה', אֵין עִמְּךָ צו עזר צווישן דעם רב און דעם וואָס אָן כוח; עזר אונדז, ה' אֱלֹקֵינוּ, וואָרעם אויף דיר שָׁעַן מיר זיך אָן, און אין דײַן שֵׁם זײַנען מיר בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף דעם דאָזיקן המוֹן. דו ביסט ה' אֱלֹקֵינוּ; זאָל נישט אֱנוֹש עצר אַקעגן דיר. [14:12]11 און ה' האָט נגף די כושים פאַר אָסָאָן און פאַר יהודה, און די כושים זײַנען נוס. [14:13]12 און אָסָא און הָעָם וואָס מיט אים האָבן זיי רדף ביז קיין גְּרָר, און עס זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 53:9-10 און דניאל 12:2, תחַיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] פון די כושים, ביז פון זיי איז נישט מחיה; וואָרעם זיי זײַנען שבר געוואָרן פאַר ה' און פאַר זײַן מַחֲנֶה. און זיי האָבן נשׂא שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] רבה מאֹד. [14:14]13 און זיי האָבן נכה כּל הערים רונד אַרום גְּרָר, וואָרעם פחד ה' איז געווען אויף זיי; און זיי האָבן בזז כּל הערים, וואָרעם בזה רבה איז אין זיי געווען. [14:15]14 און אויך די אהלי מקנה האָבן זיי נכה, און זיי האָבן שבה צאֹן לָרֹב, און גְּמַלִּים, און האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירושלים.

דברי ב15

1 און עַזַרְיָהו בֶּן עוֹדֵד, אויף אים איז געווען דער רוּחַ אלוקים. 2 און ער איז צא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אַנטקעגן אָסאָן, און האָט צו אים אמר: שמע מיך צו, אָסָא, און כּל יהודה, און בנימין: ה' איז מיט אײַך, אַז איר זײַט מיט אים; און אַז איר וועט אים דרש, וועט ער זיך לאָזן מצא פון אײַך; אָבער אַז איר וועט אים עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], וועט ער אײַך עזב. 3 און ימים רבים איז ישראל געווען אָן דעם אלוקי אמת, און אָן כהן מורה, און אָן תוֹרה. 4 אָבער אַז זיי האָבן אין זייער צר זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו ה' אֱלֹקֵי ישראל, און האָבן אים בקש, האָט ער זיך געלאָזט מצא פון זיי. 5 און אין עתים ההם איז נישט געווען קיין שלוֹם פאַר דעם יצא

און פאַר דעם בוא, וואָרעם מהומות רבות זײַנען געווען אויף כּל יושבי הארצות. 6 און זיי זײַנען כּתּת געוואָרן גוי בגוי, און עִיר בעִיר, וואָרעם אלוקים האָט זיי הָמַם מיט כּל צרה. 7 אָבּער איר זײַט חזק, און זאָלן נישט רפה ווערן

אײַערע יד [זען "יד" תהלים 22:17; **https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU**], וואָרעם שכר איז דאָ פאַר אײַער פעולה. 8 און ווי אָסאָ האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דאָזיקע דברים און די נבואה פון עוֹבֵד דעם נביא, האָט ער זיך חזק, און האָט עבר די שקוצים פון כּל אֶרֶץ יהודה און בנימין, און פון די ערים וואָס ער האָט לכד פון הַר אפרים; און ער האָט חדש [זען "חדש" ירמיה 30:31-34;

https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8] דעם מזבח פון ה' וואָס פאַר דעם אוֹלם ה'. 9 און ער האָט קבץ כּל יהודה און בנימין און די וואָס האָבן זיך גור בײַ זיי פון אפרים און מנשה, און פון שמעון; וואָרעם רב זײַנען נפל צו אים פון ישראל, ווען זיי האָבן ראה אַז ה' אלוקיו איז מיט אים. 10 און זיי האָבן זיך קבץ אין ירושָׁלַיִם אין 3טן חוֹדש, אין 15טן שָׁנָה פון מלכות אָסאָ. 11 און זיי האָבן זבח צו ה' אין יום ההוא, פון דעם שלל [זען ישעיה 53:12] וואָס זיי האָבן געבראַכט, 700 בָּקָר, און 7,000 צאָן. 12 און זיי זײַנען בוא אין אַ ברית צו דרש ה' אלוקי אבותיהם מיט זייער כּל לֵב און מיט זייער כּל נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]; 13 און אַז כּל וואָס וועט נישט דרש ה' אֱלֹקֵי ישראל, זאָל מות ווערן, סײַ קָטֹן סײַ גָּדוֹל, סײַ איש סײַ אִשָּׁה. 14 און זיי האָבן שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] צו ה' אויף אַ קוֹל גָּדוֹל, און מיט תרועה, און מיט חצצרה, און מיט

שופרות [זען **https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw**]. 15 און כּל יהודה האָבן זיך שׂמח מיט דער שבועה; וואָרעם מיט זייער כּל לֵב האָבן זיי שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] און מיט זייער כּל רצון האָבן זיי אים בקש; און ער האָט זיך געלאָזט מצא פון זיי, און ה' האָט זיי נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] פון רונד אַרום. 16 און אויך מַעֲכָה אֵם אָסאָן המלך האָט ער סור פון גבירה, ווײַל זי האָט עשׂה מפלצת צו דער אַשֵּׁרָה. און אָסאָ האָט כרת איר מפלצת, און דקק, און שׂרף בײַם נחל קִדרוֹן. 17 אָבּער די בָּמוֹת זײַנען נישט סור געוואָרן פון ישראל; רק לבב אָסאָ איז געווען שלם אַלע זײַנע טעג. 18 און ער האָט געבראַכט די קדשים פון אָבִיו, און זײַנע אייגענע קדשים, אין בית האלוקים, כֶּסֶף און זָהָב, און כּלים. 19 און קיין מלחמה איז מער נישט געווען ביז דעם 35טן שָׁנָה פון מלכות אָסאָ.

דברי ב16

1 אין 36טן שָׁנָה פון מלכות אָסאָ, איז בעִשאָ מלך ישראל עלה אויף יהודה, און ער האָט בנה רָמָה, כּדי נישט צו נתן אַן יצא און אַן בוא צו אָסאָ מלך יהודה. 2 האָט אָסאָ יצא כֶּסֶף און זָהָב פון די אוֹצרות פון בית ה' און דעם בית המלך, און שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו בן-הַדַּד מלך אַרָם, וואָס איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין דַרמֶשֶׂק, אַזוי צו אמר: 3 אַ ברית איז צווישן מיר און צווישן דיר, און צווישן אָבִי און צווישן אָבִיךָ; הנה שלח איך דיר כֶּסֶף און זָהָב; הלך! פרר דײַן ברית מיט בעִשאָ מלך ישראל, כּדי ער זאָל עלה פון מיר. 4 האָט בן-הַדַּד שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם מלך אָסאָ, און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זײַנע שׂרי החילים אויף די ערי ישראל, און זיי האָבן נכה עִיוֹן, און דָן, און אָבֵל מַיִם, און כּל מסכנות פון נפתלי. 5 און עס איז געווען, ווי בעִשאָ האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], אַזוי האָט ער חדל צו בנה רָמָה, און האָט שבת זײַן מְלָאכָה. 6 און דער מלך אָסאָ האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] כּל יהודה, און זיי האָבן נשׂא [זען "נשׂא" ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22] די אבנים פון רָמָה, און אירע עצים, מיט וואָס בעִשאָ האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. און ער האָט מיט זיי בנה גֶבַע און מִצְפֶּה. 7 און אין עת ההיא איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] חָנָני דער רֹאֶה צו אָסאָ מלך יהודה, און האָט צו אים אמר: ווײַל דו האָסט זיך שען אויף מלך אַרָם, און האָסט זיך נישט שען אויף ה' אֱלֹקֶיךָ, דעריבער איז דער חיל פון מלך אַרָם מָלַט געוואָרן פון דײַן יָד. 8 זײַנען נישט די כּושים און די לובים געווען אַ חיל לָרֹב מיט מרכּבות און מיט פּרשים רבה מאֹד? אָבּער אַז דו האָסט זיך שען אויף ה', האָט ער זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דײַן יָד. 9 וואָרעם די אויגן פון ה' שוֹט איבּער דער כּל הָאָרֶץ, זיך צו חזק פאַר די וואָס זייער לֵב איז אים שלם. דו ביסט סָכַל געווען אין דעם, וואָרעם פון אַצונד אָן וועלן בײַ דיר זײַן מלחמות. 10 האָט אָסאָ כּעס אויף דעם רֹאֶה, און ער האָט אים נתן אין בית מַהְפֶּכֶת; ווײַל ער איז געווען אין זַעַף אויף אים דערפאַר. און אָסאָ האָט רצץ טייל פון הָעָם אין עת ההיא. 11 און הנה די דברי אָסאָן, די ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זײַנען כּתב אין סֵפֶר פון די מלכים פון יהודה און ישראל. 12 און אָסאָ איז חלא געוואָרן אויף זײַנע רגלים [זען תהלים 22:17;

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU] אין 39טן שָׁנָה פון זײַן מלכות; זײַן חֳלִי איז

געווען מעל; אָבּער אַפילו אין זײַן חֶלִי האָט ער נישט רדש בײַ ה' נײַערט בײַ די רופאים [זען "רפא" ישעיה 53:5]. 13
און אָסאָ האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און איז מות אין 41טן שָׁנָה פון זײַן מלכות. 14 און מע האָט אים קבר [זען
משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין זײַן קבר וואָס ער האָט זיך כרה [זען כָּרָה, כור, תהלים 22:17;

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

זען בראשית 26:25] אין עִיר דוד, און מע האָט אים שכב אין אַ מִשְׁכָּב וואָס מע האָט מלא מיט בשֹׂם און זַן מרקחים
[רקח], דורך מרקחת-מאַכערײַ, און מע האָט שׂרף נאָך אים אַ שרפה גדולה עד למאֹד.

דברי ב17

1 און יהוֹשָׁפט בּנוֹ איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת, און האָט זיך חזק אַקעגן ישראל. 2 און ער האָט נתן חיל אין כּל
ערי יהודה הבצורות, און נתן נציבים אין אֶרֶץ יהודה, און אין די ערי אפרים וואָס אָבִיו אָסאָ האָט לכד. 3 און ה' איז
געווען מיט יהוֹשָׁפטן, וואָרעם ער איז הלך אין די דרכי אָבִיו דודן הראשונים [זען
https://www.youtube.com/watch?v=XHv00pidcCw], און ער האָט נישט דרש די בעלים. 4 אָבּער אלוקי
אָבִיו האָט ער דרש, און אין זײַנע מצוות איז ער הלך, און נישט אַזוי ווי די מעשים פון ישראל. 5 און ה' האָט כון די
ממלכה אין זײַן יָד, און כּל יהודה האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מנחה יהוֹשָׁפטן, און ער האָט
געהאַט עוֹשר און כּבוֹד לָרֹב. 6 און זײַן לֵב איז געווען גָּבַהּ אין די דרכי ה'; דערצו נאָך האָט ער סור די בָּמוֹת און די
אשרים פון יהודה. 7 און אין 3טן שָׁנָה פון זײַן מָלֹךְ האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זײַנע שׂרים: בֶּן-חֵילָן, און
עוֹבַדְיָהוּ, און זְכַרְיָהוּ, און נְתַנְאֵלָן, און מִיכָיָהוּ, צו למד די ערים פון יהודה. 8 און מיט זיי זײַנען געווען די לְוִיִּים
שְׁמַעְיָהוּ, און נְתַנְיָהוּ, און זְבַדְיָהוּ, און עֲשָׂהאֵל, און שְׁמִירָמוֹת, און יְהוֹנָתָן, און אֲדוֹנִיָּהוּ, און טוֹבִיָּהוּ, און טוֹב-אֲדוֹנִיָּה,
די לְוִיִּים; און מיט זיי, אֱלִישָׁמָע און יְהוֹרָם, די כֹּהֲנִים. 9 און זיי האָבּן למד אין יהודה, און מיט זיי איז געווען דאָס
סֵפֶר פון תּוֹרַת ה'; און זיי זײַנען סבב אין כּל ערי יהודה, און האָבּן למד צווישן הָעָם. 10 און פחד ה' איז געווען אויף
כּל ממלכות הארצוֹת וואָס אַרום יהודה, און זיי האָבּן נישט לחם מיט יהוֹשָׁפטן. 11 און פון די פלִשתים האָט מען
געבּראַכט יהוֹשָׁפטן, מנחה, און כֶּסֶף משׂא; אויך די אַראַבער האָבּן אים געבּראַכט צאָן: 7,700 אֵילִים [אַיִל], און
7,700 תַּיִשׁ. 12 און יהוֹשָׁפט איז הלך און גדל עד מעל; און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אין יהודה בִּירָנִית
און עיר מסכנות. 13 און מלאכה רבּה האָט ער געהאַט אין די ערים פון יהודה; און אנשי מלחמה, גבוֹרֵי חיל, אין
ירוּשָׁלַיִם. 14 און דאָס איז געווען זייער פקדה לויט זייערע בית אבותיהם: פון יהודה, שׂרֵי אלפים: עַדְנָה דער שַׂר, און
מיט אים גבוֹרֵי חיל 300,000; 15 און לעבּן אים: יְהוֹחָנָן דער שַׂר, און מיט אים 280,000; 16 און לעבּן אים: עֲמַסְיָה בֶּן
זִכְרִין, וואָס האָט זיך נָדַב פאַר ה', און מיט אים 200,000 גבוֹרֵי חיל. 17 און פון בנימין: אַ גיבּור חיל, אֶלְיָדָע און מיט
אים נשקי קשת און מגן, 200,000; 18 און לעבּן אים: יְהוֹזָבָד, און מיט אים 180,000 חלוּצֵי צבא. 19 דאָס זײַנען די
וואָס האָבּן שרת דעם מלך, אַחוץ וואָס דער מלך האָט נתן אין די ערי המבצר אין כּל יהודה.

דברי ב18

1 און יהוֹשָׁפט האָט געהאַט עוֹשר און כּבוֹד לָרֹב; און ער האָט זיך מתחתן געווען מיט אַחאָבּן. 2 און לקץ שָׁנִים האָט
ער ירד צו אַחאַבּן קיין שׁוֹמְרוֹן, און אַחאָב האָט זבח פאַר אים און פאַר הָעָם וואָס מיט אים צאָן און בָּקָר לָרֹב, און
ער האָט אים סות צו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קיין רָמוֹת-גִּלְעָד. און אַחאָב מלך ישראל האָט אמר צו יהוֹשָׁפט
מלך יהודה: ווילסטו הלך מיט מיר קיין רָמוֹת-גִּלְעָד? האָט ער אמר: אַזוי ווי דו אַזוי איך, און אַזוי ווי דײַן עם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מײַן עם, און מיט דיר אויף מלחמה. 4 און יהוֹשָׁפט האָט אמר צו
מלך ישראל: דרש הַיּוֹם, נא, דאָס דבר-ה'. 5 האָט מלך ישראל קבץ די נביאים, 400 איש, און ער האָט צו זיי אמר:
זאָלן מיר הלך קיין רָמוֹת-גִּלְעָד אויף מלחמה, אָדער זאָל איך חדל? האָבּן זיי אמר: עלה, און האלוקים וועט זי נתן
[זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון מלך. 6 האָט יהוֹשָׁפט אמר: איז דאָ נישטא נאָך אַ נביא
פון ה', אַז מיר זאָלן דרש בײַ אים? 7 האָט מלך ישראל אמר צו יהוֹשָׁפטן: פאַראַן נאָך איש אחד אויף צו דרש בײַ ה'
דורך אים, אָבּער איך האָבּ אים שׂנא, ווײַל ער זאָגט נישט אויף מיר נביאות צום טובה, נײַערט אַלע זײַנע טעג צום
רעה; דאָס איז מִיכָיְהוּ בֶּן יִמְלָאָן. האָט יהוֹשָׁפט אמר: זאָל דער מלך אַזוי נישט אמר. 8 האָט מלך ישראל קרא אַ
סָרִיס, און האָט אמר: ברענג אויף גיך מִיכָיְהוּ בֶּן יִמְלָאָן. 9 און מלך ישראל און יהוֹשָׁפט מלך יהודה זײַנען ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] איטלעכער אויף זײַן כִּסֵּא לבש אין בגדים; און זיי זײַנען ישב אין אַ גֹּרֶן בײַ דעם
פתח שער שׁוֹמְרוֹן, און כּל נביאים האָבּן נביאות זאָגן פאַר זיי. 10 און צִדְקִיָּהוּ בֶּן כְּנַעֲנָה האָט זיך עשׂה קרני [קֶרֶן]

ברזל, און ער האָט אמר: אַזוי האָט ה' אמר: מיט די דאָזיקע וועסטו נָגַח די אֲרָם ביז זיי צו כלה. 11 און כּל הנביאים האָבן נביאות זאָגן דאָס גלייכן, אַזוי צו אמר: עלה אויף רָמוֹת-גִּלעָד, און צלח [זען ישעיה 53:10], און ה' וועט זי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד המלך. 12 און דער מַלְאָךְ וואָס איז הלך קרא מיכָיהוּן, האָט דבר צו אים, אַזוי צו אמר: הנה, די דברי הנביאים זײַנען ווי פֶּה אחד טוֹב אויפן מלך; טאָ זאָל, נא, דײַן דבר זײַן אַזוי ווי פון אחד פון זיי, און דבר טוֹב. 13 האָט מיכָיהוּ אמר: חי ה', אַז דאָס וואָס אֱלקָי וועט אמר, דאָס וועל איך דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14; https://www.youtube.com/watch?v=nVnQLegEXis]! 14 און ווי ער איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צום מלך, האָט דער מלך צו אים אמר: מיכָה, זאָלן מיר הלך קיין רָמוֹת-גִּלעָד אויף מלחמה, אָדער זאָל איך חדל? 15 האָט ער אמר: עלה! צלח! און זיי וועלן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] ווערן אין אײַער יָד. האָט דער מלך צו אים אמר: ביז וויפיל מאָל זאָל איך דיך שבע, אַז דו זאָלסט נישט דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו מיר נאָר דעם אמת אין שֵׁם פון ה'? 16 האָט ער אמר: איך האָב ראה כּל ישראל פוץ אויף די הָרים, אַזוי ווי צאָן וואָס האָבן נישט קיין רֹעֶה, און ה' האָט אמר: אָן אדונים זײַנען די דאָזיקע; זאָלן זיי זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] איש צו זײַן בית בשלום. 17 האָט מלך ישראל אמר צו יהוֹשָׁפטן: האָב איך דיר נישט אמר, ער וועט נישט נביאות זאגן אויף מיר טוֹב, נײַערט צום רע? 18 האָט ער אמר: דעריבער שמע! דאָס דבר-ה': איך האָב ראה ווי ה' ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אויף זײַן כִּסֵּא, און דער כּל צָבָא הַשָּׁמַיִם עמד על זײַן ימין און אויף זײַן שׂמאל. 19 און ה' האָט אמר: ווער וועט פָּתָה אַחאָב מלך ישראל, ער זאָל עלה, און נפל אין רָמוֹת-גִּלעָד? האָט מען דבר: דער אמר אַזוי, און דער אמר אַזוי. 20 איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] דער רוּחַ, און האָט זיך עמד פאַר ה', און האָט אמר: איך וועל אים פָּתָה. האָט ה' צו אים אמר: מיט וואָס? 21 האָט ער אמר: איך וועל יצא און ווערן פאַר אַ רוּחַ שקר אין פֶּה פון אַלע זײַנע נביאים. האָט ער אמר: וועסט פָּתָה, און וועסט אויך יכל; יצא און עשֵׂה אַזוי. 22 און אַצונד, הנה, ה' האָט נתן אַ רוּחַ שקר אין דעם פֶּה פון די דאָזיקע נביאים דײַנע, אָבער ה' האָט דבר אויף דיר רעה. 23 האָט נָגַשׁ צִדקִיָהוּ בֶּן כנַעֲנָהן, און האָט נכה [זען ישעיה 53:4] מיכָיהוּן אויפן לחי [זען מיכה 4:14; מתי 27:30], און אמר: אויף וואָסער דֶּרֶךְ איז דער רוּחַ ה' עבר פון מיר כדי צו דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] מיט דיר? 24 האָט מיכָיהוּ אמר: הנה וועסטו ראה אין יום ההוא, ווען דו וועסט בוא אין אַ חדר בחדר זיך צו חבאן. 25 האָט מלך ישראל אמר: לקח מיכָיהוּן, און שוב אים צו אָמוֹן שֹׂר העִיר, און צו יוֹאָש דעם בֶּן המלך, 26 און איר זאָלט אמר: אַזוי האָט אמר דער מלך: שׂוּם דעם דאָזיקן אין בית הכלא, און האכל אים מיט לֶחֶם לחץ און מַיִם לחץ, ביז איך שוב זיך אום בשלום. 27 האָט מיכָיהוּ אמר: אויב שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] וועסטו זיך שוב בשלום, האָט ה' נישט דבר דורך מיר. און ער האָט אמר: שמע דאָס צו, איר עמים אַלע. 28 און מלך ישראל און יהוֹשָׁפט מלך יהודה זײַנען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קיין רָמוֹת-גִּלעָד. 29 און מלך ישראל האָט אמר צו יהוֹשָׁפטן: איך וועל זיך חָפַשׂ, און וועל בוא אין דער מלחמה, און דו לבש דײַנע בגדים. און מלך ישראל האָט זיך חָפַשׂ, און זיי זײַנען בוא אין דער מלחמה. 30 און מלך אֲרָם האָט צוה די שׂרים פון זײַנע רכּב, אַזוי צו אמר: איר זאָלט נישט לחם מיט קָטֹן אָדער גדוֹל, נאָר מיטן מלך ישראל אַליין. 31 און עס איז געווען, ווי די שׂרים פון די רכּב האָבן ראה יהוֹשָׁפטן, אַזוי האָבן זיי אמר: דאָס איז מלך ישראל. און זיי האָבן אים סבב צו לחם. האָט יהוֹשָׁפט זעק און ה' האָט אים עזר, און אלוקים האָט זיי סות פון אים. 32 וואָרעם עס איז געווען, ווי די שׂרים פון די רכּב האָבן ראה אַז דאָס איז נישט מלך ישראל, אַזוי זײַנען זיי שוב פון הינטער אים. 33 און אַן איש האָט משך זײַן קשת און ער נישט כִּוֵּן, און האָט נכה מלך ישראל צווישן דעם דבקים און צווישן דעם שריון. האָט ער אמר צו דעם רכב: הפך דײַן יָד, און זאָלסט מיך יצא פון דער מַחֲנֶה, וואָרעם איך בין חלה געוואָרן. 34 און די מלחמה איז עלה אין יום ההוא; און מלך ישראל האָט זיך עמד אין דעם מרכּבה אַנטקעגן די אַרַמים ביזן עֶרֶב; און לעת פון בוא השמש איז ער מות.

דברי ב19

1 און יהוֹשָׁפט מלך יהודה האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] אַהיים בשלום קיין ירוּשָׁלַיִם. 2 איז אים יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אַנטקעגן יֵהוא בֶּן חנָנִין, דער חֹזֶה, און ער האָט אמר צום מלך יהוֹשָׁפט: האָסטו געטאָרט עזר דעם רשע, און אהב האָבן די שָׂונאים פון ה'? און פון וועגן דעם איז אויף דיר קצף פון פאַר ה'. 3 אָבער דברים טובים מצא זיך אין דיר, וואָס דו האָסט בער די אשרות פון הָאָרֶץ, און כון דײַן לֵב צו דרש האלוקים. 4 און יהוֹשָׁפט איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין ירוּשָׁלַיִם. אָבער ער איז ווידער יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] צווישן העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], פון באֵר-שֶׁבע ביזן הַר אפרים, און האָט זיי שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו ה' אלוקי אבותיהם. 5 און ער האָט עמד

שֹׁפְטִים אין הָאָרֶץ, אין כֹּל ערי יהודה הבצורות, עִיר און עִיר. 6 און ער האָט אמר צו די שֹׁפְטִים: ראה וואָס איר עשׂה, וואָרעם נישט פאַר אדם שפט איר, נאָר פאַר ה', און מיט אײַך איז דבר משפט. 7 און אַצונד, זאָל די פחד ה' זײַן אויף אײַך; זײַן שומר איבער אײַך וואָס איר עשׂה, וואָרעם בײַ ה' אֱלֹקֵינוּ איז נישטא קיין עָוֶל, אָדער משא פנים, אָדער לקח שׂוֹחד. 8 און אויך אין ירושָׁלַיִם האָט יהוֹשָׁפט עמד פון די לִוִּיִם און די כֹּהֲנִים, און פון די ראשי האבות פון ישראל, פאַר משפט ה', און פאַר ריב. און זיי האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] קיין ירושָׁלַיִם. 9 און ער האָט זיי צוה, אַזוי צו אמר: אַזוי זאָלט איר זיך עשׂה: מיט יראת ה', מיט אמונה, און מיט לבב שלם. 10 און בײַ כֹּל ריב וואָס וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] פאַר אײַך פון אײַערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] וואָס ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אין זייערע ערים, צווישן דָּם און דָּם, צווישן תורה און מצוה, חוקים און משפטים, זאָלט איר זיי זהר, זיי זאָלן זיך נישט אשם צו ה', אַז עס זאָל זײַן קצף אויף אײַך און אויף אײַערע אחים; אַזוי זאָלט איר עשׂה און איר וועט זיך נישט אשם. 11 און הנה איז אַמַרְיָהו דער כהן-גָּדוֹל איבער אײַך פאַר כֹּל דבר ה', און זְבַדְיָהו בֶּן יִשְׁמָעֵאלן, דער נגיד פון דעם בית יהודה, פאַר כֹּל דבר פון המלך; און שֹׁטְרִים זײַנען די לִוִּיִם פאַר אײַך; זײַט חזק און עשׂה, און ה' וועט זײַן מיט דעם טוב.

דברי ב20

1 און עס איז געווען נאָך דעם, זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] בני-מוֹאָב, און בני-עמון, און מיט זיי פון די עַמּוֹנִים, אַקעגן יהוֹשָׁפט אויף מלחמה. 2 איז מען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און מע האָט נגד יהוֹשָׁפטן, אַזוי צו אמר: אויף דיר בוא אַ המוֹן רב פון יענער זײַט ים, פון אַרָם, און הנה, זיי זײַנען אין חַצְצוֹן-תָּמָר, דאָס איז עֵין-גֶּדִי. 3 האָט יהוֹשָׁפט יראה געקריגן, און ער האָט נתן זײַן פנים צו דָּרַשׁ ה', און ער האָט קרא אַ צוֹם איבער כֹּל יהודה. 4 און יהודה האָט זיך קבץ צו בָּקֵשׁ בײַ ה'; יאָ, פון כֹּל ערי יהודה איז מען בוא צו בָּקֵשׁ ה'. 5 און יהוֹשָׁפט האָט זיך עמד אין דער קהל יהודה און ירושָׁלַיִם, אין בית ה', פאַר דעם חָצֵר החדשה, 6 און ער האָט אמר: ה' אלוקי אבוֹתֵינוּ, דו ביסט דאָך אלוקים אין שָׁמַיִם, און דו משל איבער כֹּל ממלכוֹת פון די גוֹיִם, און אין דײַן יָד איז כוח און גבורה, און אַקעגן דיר איז זיך נישט צו יצב. 7 דו אלוקינו, האָסט דאָך ירש די יושבי הָאָרֶץ הזֹאת פון פאַר דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, און האָסט עס נתן צו דעם זֶרַע פון אברהם דײַן אֹהֵב, לעוֹלָם. 8 און זיי זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] דרינען, און האָבן דיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דרינען אַ מִקְדָּשׁ צו דײַן שֵׁם, אַזוי צו אמר: 9 אַז עס וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אויף אונדז רָעָה, אַ חֶרֶב, אַ שפוט, אָדער דֶּבֶר, אָדער רָעָב, וועלן מיר זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 10-11:1] פאַר דעם דאָזיקן בית און פאַר דיר, וואָרעם דײַן שֵׁם איז אין דעם דאָזיקן בית, און מיר וועלן צעק צו דיר מצרתֵּנוּ, און דו וועסט שמע און וועסט ישע. 10 און אַצונד, הנה זײַנען בני-עמון און מוֹאָב און דעם הַר שֵׂעִיר, וואָס דו האָסט נישט נתן ישראל צו בוא צו זיי, ווען זיי זײַנען בוא פון אֶרֶץ מִצְרַיִם, נײַערט זיי האָבן זיך סור פון זיי, און האָבן זיי נישט שמד. 11 און הנה גמל זיי אונדז, צו בוא אונדז גרש פון דײַן ירשה וואָס דו האָסט אונדז ירש. 12 אלוקינו, ווילסטו נישט שפט אויף זיי? וואָרעם אין אונדז איז נישטא קיין כוח אַקעגן דעם המוֹן הרב הזה וואָס בוא אויף אונדז, און מיר ידע נישט וואָס מיר זאָלן עשׂה, נײַערט אויף דיר זײַנען אונדזערע אויגן. 13 און כֹּל יהודה זײַנען עמד פאַר ה'; אויך זייערע טַף און זייערע נָשִׁים און זייערע בָּנִים. 14 איז אויף יַחזִיאֵל בֶּן זַכַּרְיָהו בֶּן בְּנָיָה בֶּן יְעִיאֵל בֶּן מַתַּנְיָה דעם לֵוִי, פון בני-אָסָף, געווען דער רוּחַ ה', אין מיטן פון דער קהל [זען https://www.youtube.com/watch?v=yECfY0iHIDI]. 15 און ער האָט אמר: קשב, כֹּל יהודה, און יושבי ירושָׁלַיִם, און מלך יהוֹשָׁפט: אַזוי האָט ה' צו אײַך אמר: איר זאָלט נישט ירא האָבן און נישט חתת פאַר דעם דאָזיקן המוֹן הרב, כִּי נישט צו אײַך המלחמה כִּי לאלוקים. 16 מחר ירד אויף זיי; הִנֵּה, זיי עלה מיט דעם מעלה הציץ, און איר וועט זיי מצא אין סוף הנחל, פאַר דעם מדבר פון ירואֵל. 17 נישט איר וועט דאָס מאָל דאַרפן לחם; יצב! עמד! און ראה די ישועה פון ה' מיט אײַך, יהודה און ירושָׁלַיִם; איר זאָלט נישט ירא האָבן און נישט חתת, מחר יצא אַקעגן זיי, און ה' וועט זײַן מיט אײַך. 18 האָט יהוֹשָׁפט זיך קדד מיטן פנים צו ארצה, און כֹּל יהודה און די יושבי ירושָׁלַיִם זײַנען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתִים אין מָשִׁיחַ] פאַר ה', זיך צו שחה צו ה'. 19 און די לִוִּיִם פון בני-הקְהָתִים, און פון בני-הקָרחים, זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צו הלל ה' אֱלֹקֵי ישראל אויף אַ קוֹל גָּדוֹל למעלה. 20 און זיי האָבן זיך שכם אין דער בוקר,

אוּן זײַנען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צום מדבר פּוּן תקוֹעַ; אוּן בײַ זײער יצא האָט יהוֹשָׁפט זיך עמד, אוּן האָט אמר: שמע מיך צו, יהודה אוּן יושבי ירוּשָׁלַיִם: גלויבט [אמן, זען בראשית 15:6; חבקוק 2:4;
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI] אין ה' אלקֵיכֶם [זען
https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE
זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים אוּן איז כולל זײַן אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זײַן הֲוָיָה אָבּער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב אוּן אלוקים זוּן פּוּן דער אויבערשטער אוּן אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין אוּן בר אנש אוּן רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פּוּן ה' איז אשכול אחד אָבּער מער ווי אײַן ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, אײַן שטריק, אָבּער דרײַ שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אוּן איש אָבִיו אוּן אמו, אוּן זאל דבק צו זײַן אשה, אוּן זײַ (2) ווערן בשר אחד (1), אײַן בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים אוּן איז כולל זײַן אין ראָש אחד), בר אנש אוּן עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" אוּן "יפלחון" אין דניאל 3:12 אוּן דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פּסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהוּת פּוּן משיח, וואס איז נישט קײַן אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבּער אַלע פּעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ אוּן סאַנה38ב אוּן רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח], אוּן איר וועט אנהאַלטן [אמן], גלויבט אין זײַנע נביאים [זען,פאר ביישפּיל, בראשית 3:15; ישעיה 50:6; 52:13-14; 53:1-12; 40:3-5; 9:1-2,5-6; 61:1-2;
49:10; מיכה 5:1; 7:14; תהלים 16:10; 22:1-30; 34:19-20; 35:11; 41:9; 49:15; 68:18; 69:21; 72:10-11; 132:11; 118:22; 2:7-12; 19 ;35:5-6; זכריה 6:11-12; 9:9; 11:12-13; 13:7
ירמיהו 23:5-6; 35:15; הושע 11:1
דניאל 9:25,26; מלאכי 3:1;
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4
https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68
https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8
https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo
https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg
https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U
https://www.youtube.com/watch?v=BbHplrdNBJs
https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE
https://www.youtube.com/watch?v=Ic3-6ZBSYow
https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ
https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU
https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4
https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
], אוּן איר וועט צלח [זען "צלח" ישעיה 53:10]. 21 אוּן ער האָט געהאַלטן אַן עצה מיטן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; אוּן ער האָט עמד משׂרֲרים צו ה' וואָס זאָלן הלל צו הדרה קָדוֹש, בײַם יצא פאַר די

חלץ, און אמר: ידה צו ה', וואָרעם לעוֹלָם איז זײַן חֶסֶד. 22 און אין דער עת וואָס זיי האָבן הלל מיט רִנָּה און אַ תהלה, האָט ה' נתן ארבים [ארב] אויף בני-עמון, מוֹאָב און דעם הַר שֵׂעִיר, וואָס זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין יהודה; און זיי זײַנען נגף געוואָרן. 23 וואָרעם בני-עמון און מוֹאָב האָבן זיך עמד אַקעגן די יושבי הַר שֵׂעִיר, צו חרם און צו שמד; און ווי זיי האָבן כלה די יושבי שֵׂעִיר, האָבן זיי עזר צו משחים איש זײַן רֵעַ. 24 און יהודה איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו דעם מִצְפֶּה אין דער מדבר, און זיי האָבן זיך פנה אויף דעם המוֹן און הנה זיי נפל פגרים אויף ארצה, און קיינער איז נישט פליטה געוואָרן. 25 און יהוֹשָׁפט און זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו בזז זייער שלל [זען ישעיה 53:12], און זיי האָבן מצא בײַ זיי רֹב אי רכוש אי פגרים מיט כלי חמודה, און זיי האָבן נצל פאַר זיך, ביז זיי האָבן מער נישט געקענט משׂא; און זיי האָבן בזז 3 טעג דעם שלל, וואָרעם ער איז געווען רב. 26 און אויפן 4טן טאָג האָבן זיי זיך קהל אין עמק בְּרָכָה, וואָרעם דאָרטן האָבן זיי געמאַכט ברך ה'; דעריבער קרא מען דעם שֵׁם פון מקוֹם ההוּא דער עמק בְּרָכָה ביז אויף הַיּוֹם. 27 און כּל איש יהודה און ירוּשָׁלַיִם און יהוֹשָׁפט זיי פאַרויס האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירוּשָׁלַיִם מיט שִׂמחה, וואָרעם ה' האָט זיי שִׂמח איבער זייערע פײַנט. 28 און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירוּשָׁלַיִם מיט נבלים און מיט כנורות און מיט חצֹצרות צום בית ה'. 29 און פחד ה' איז געווען אויף די ממלכות הארצות, ווען זיי האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אַז ה' האָט לחם מיט די פײַנט פון ישראל. 30 און מלכות יהוֹשָׁפט איז געווען שקט וואָרעם אלוקיו האָט אים נוח [זען "נוח" ישעיהו 11:1-10] פון רונד אַרום. 31 און יהוֹשָׁפט האָט מלך איבער יהודה; 35 שָׁנָה איז ער געווען אַז ער איז געוואָרן מלך, און 25 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירוּשָׁלַיִם. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען עַזוּבָה בת שִׁלחין. 32 און ער איז הלך אין דעם דֶּרֶךְ אָבִיו אָסָאָן, און האָט זיך נישט סור דערפון, צו עשׂה וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה'. 33 אָבער די בָּמוֹת זײַנען נישט סור געוואָרן, און הָעָם האָט נאָך נישט כון זייער לֵב צו אלוקי אבותיהם. 34 און די יתר דברי יהוֹשָׁפטן, די ראשׁוֹנים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זײַנען כתב אין די דברים פון יֵהוּא בן חנָנִי, וואָס איז עלה אין סֵפֶר מלכי ישראל. 35 און נאָך דעם האָט יהוֹשָׁפט מלך יהודה זיך חבר מיט אַחזְיָה מלך ישראל, וואָס האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] רשע. 36 און ער האָט אים חבר צו זיך, צו עשׂה אֳנִיּוֹת אויף צו הלך קיין תַּרשיש; און זיי האָבן עשׂה אֳנִיּוֹת אין עֶציוֹן-גֶּבֶר. 37 האָט אֱלִיעֶזֶר בן דוֹדָוָהוּ פון מָרֵשָׁה נביאות זאָגן אויף יהוֹשָׁפטן, אַזוי צו אמר: ווײַל דו האָסט זיך חבר מיט אַחזְיָהוּ, וועט ה' פרץ דײַנע מעשׂים. און די אֳנִיּוֹת זײַנען שבר געוואָרן, און זיי האָבן נישט עצר צו הלך קיין תרשיש.

דברי ב21

1 און יהוֹשָׁפט האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין עִיר דוד; און בנוֹ יהוֹרָם איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת. 2 און ער האָט געהאַט אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-23(16):17,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], בני יהוֹשָׁפט: עַזַרְיָה, און יחיאֵל, און זכַרְיָהוּ, און עַזַרְיָהוּ, און מיכָאֵל, און שפטיָהוּ; די אַלע זײַנען געווען בני יהוֹשָׁפט מלך ישראל. 3 און אֲבִיהֶם האָט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מתנות רבות פון כֶּסֶף און זָהָב און מגדנות, מיט ערי מצורות אין יהודה. אָבער די ממלכה האָט ער נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] יהוֹרָמען, וואָרעם ער איז געווען דער בכָור [זען תהלים 89:28]. 4 און ווי יהוֹרָם איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויף זײַן ממלכת אביו, און האָט זיך חזק, אַזוי האָט ער הרג אַלע זײַנע אחים, מיטן חֶרֶב, און אויך פון די שׂרים פון ישראל. 5 32 שָׁנָה איז יהוֹרָם געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 8 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירוּשָׁלַיִם. 6 און ער איז הלך אין דעם דֶּרֶךְ מלכי ישראל, אַזוי ווי דאָס בית אַחאָב האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; וואָרעם ער האָט געהאַט בת אַחאָב פאַר אַן אִשָׁה; און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה'. 7 אָבער ה' האָט נישט אבה צו שחת דאָס בית דוד, פון וועגן דעם בְּרִית וואָס ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] מיט דודן, און אַזוי ווי ער האָט אים אמר, צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אים און זײַנע בָּנִים אַ נֵיר כּל הימים. 8 אין זײַנע טעג איז אֱדוֹם פשע פון אונטער דער יָד יהודה, און זיי האָבן געמאַכט איבער זיך אַ מלך. 9 און יהוֹרָם איז עבר מיט זײַנע שרים, און כּל הרכּב מיט אים; און ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] בײַ לַיְלָה, און האָט נכה די אֱדוֹמים וואָס האָבן סבב אים און די שׂרי הרכּב. 10 אַזוי איז אֱדוֹם פשע פון אונטער דער יָד יהודה ביז אויף היום הזה. דעמאָלט אין דער אייגענער צײַט איז פשע לִבְנָה פון אונטער זײַן יָד; ווײַל ער האָט עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] ה' אלוקי

אבותיו. 11 ער האָט אויך עשׂה בָּמוֹת אויף די הרי יהודה, און ער האָט זנה די יושבי ירושָׁלַיִם, און האָט נדח יהודה.
12 איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אים אַ מכתב פון אֵלִיָּהו דעם נביא,
אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' אלוקֵי אביך דודן: ווייל וואָס דו ביסט נישט הלך אין די דרכי אָבִיךָ יהוֹשָׁפטן, און
אין די דרכי אָסאָ מלך יהודה, 13 נײַערט דו ביסט הלך אין דעם דֶּרֶךְ מלכי ישראל, און האָסט זנה יהודה און די
יושבי ירושָׁלַיִם, אַזוי ווי דאָס בית אַחאָב האָט זיי זנה, און האָסט אויך הרג דײַנע אחים פון דײַן בית אָבִיךָ, וואָס
זײַנען געווען בעסער פון דיר. 14 הנה, וועט ה' נגף מיט אַ מגפה גדולה דײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי], און דײַנע בָּנִים, און דײַנע נשִׁים, און אלע דײַן רכוש. 15 און דו וועסט זײַן אין חליים [חלי]
רבים פון אַ מחלה אין דײַנע מעה, ביז דײַנע מעה וועלן יצא פון דער חלי טעג נאָך טעג. 16 און ה' האָט עור אויף
יהוֹרָמען דעם רוּחַ פון די פלִשתים, און פון די אַראַבער וואָס לעבן די כושים. 17 און זיי זײַנען עלה אויף יהודה, און
האָבן זיך בקע אין איר, און האָבן שבה דעם כל רכוש וואָס האָט זיך מצא אין בית המלך, און אויך זײַנע בָּנִים און
זײַנע נשִׁים, און אים איז נישט שאר קיין בן, אַחוץ יהוֹאָחז [אחזיהו] דער קטון פון זײַנע בָּנִים. 18 און נאָך דעם
אַלעמען האָט אים ה' נגף אין זײַנע מעה מיט אַ חלי נישט מרפא. 19 און עס איז געווען נאָך טעג און טעג בעת דער
קץ פון 2 שָׁנָה איז געווען אַריבער, זײַנען אים די מעה יצא פון זײַן חלי, און ער איז מות אין תחלואים רעים; און מע
האָט נישט עשׂה נאָך אים אַ שׂרפה אַזוי ווי די שׂרפה פון זײַנע אבות. 20 32 שָׁנָה איז ער געווען, אַז ער איז געוואָרן
מלך, און 8 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושָׁלַיִם; און ער איז הלך אָן חמדה; און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר,
ישעיהו 53:9] אין עִיר דוד, אָבער נישט אין די קברים פון די מלכים.

דברי ב22

1 און די יושבי ירושָׁלַיִם האָבן געמאכט פאַר אַ מלך אויף זײַן תחת אַחזיָהו, זײַן בנו הקטון, וואָרעם אַלע עלטערע
האָט הרג די גדוד וואָס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] מיט די אַראָבער
אין מַחֲנֶה. אַזוי איז אַחזיָהו בן יהוֹרָם מלך יהודה, געוואָרן מלך. 2 42 שָׁנָה איז אַחזיָהו געווען, אַז ער איז געוואָרן
מלך, און 1 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושָׁלַיִם. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען עַתַּלְיָהו בת עָמרין. 3 ער אויך איז הלך
אין די דרכי בית אַחאָב, וואָרעם אִמּוֹ איז געווען זײַן יוֹעֵץ אויף צו רשע. 4 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו
23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי דאָס בית אַחאָב, וואָרעם זיי זײַנען געווען זײַנע
יוֹעצים נאָך זײַן מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] אביו, צו זײַן משחית. 5 ער איז אויך הלך אין זייער עצה, און איז הלך
מיט יהוֹרָם בן אַחאָבן, מלך ישראל, אויף מלחמה אַקעגן חזָאֵל מלך אַרָם אין רָמוֹת-גִלעָד; און די אַרַמים האָבן נכה
[זען ישעיה 53:4] יוֹרָמען. 6 און ער האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] זיך צו רפא [זען "רפא" ישעיהו
53:5] אין יִזרְעֶאל פון די מכּים וואָס מע האָט אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4] אין רָמָה, ווען ער האָט לחם מיט
חזָאֵל מלך אַרָם. און עַזַרְיָהו בן יהוֹרָמען, מלך יהודה, האָט ירד צו ראה יהוֹרָם בן אַחאָבן אין יִזרְעֶאל, ווען ער איז
געווען חלה [זען ישעיהו 53:10]. 7 און די תבוּסה פון אַחזיָהון איז געווען פון אלוקים אַז ער זאָל בוא [זען "בוא"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו יוֹרָמען; וואָרעם אַז ער איז בוא איז ער יצא [זען
ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] מיט יהוֹרָמען צו יֵהוא בן נִמשִׁי, וואָס ה' האָט אים משח, כדי צו כרת [זען "יכרת משיח
וְאין לו" דניאל 9:26] דאָס בית אַחאָב. 8 און עס איז געווען, ווי יֵהוא האָט זיך שפט מיט דעם בית אַחאָב, האָט ער
מצא די שׂרי יהודה, און די בני אחי אַחזיָהו, וואָס האָבן שרת בֵּיַי אַחזיָהון, און ער האָט זיי הרג. 9 און ער האָט בקש
אַחזיָהון, און מע האָט אים לכד ווי ער איז געווען חבאן אין שומרון, און מע האָט אים געבראַכט צו יֵהוּאוֹן, און מע
האָט אים מות. און זיי האָבן אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9], וואָרעם זיי האָבן אמר: ער איז בן יהוֹשָׁפטן,
וואָס האָט דרש ה' מיט זײַן כל לֵב. און עס איז נישט געווען פון בית אַחזיָהו ווער עס זאָל האָבן כוח עצר די ממלכה.
10 און ווי עַתַּלְיָהו אֵם אַחזיָהון האָט ראה אַז איר בן איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], איז זי קום [זען "קום" במדבר
24:17; הושע 6:2], און האָט אבד דעם כל זרע [זען בראשית 3:15; ישעיה 53:10; גלט' 3:16] הממלכה פון דעם בית
יהודה. 11 האָט יהוֹשַׁבעַת בת המלך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] יוֹאָש בן אַחזיָהון, און
האָט אים גנב פון צווישן דעם בָּנֵי המלך וואָס האָבן געזאָלט מות ווערן, און האָט אים און זיין מינקת נתן אין אַ
חדר מטה. און יהוֹשַׁבעַת בת המלך יהוֹרָם, די אִשָׁה פון יהוֹיָדָע דעם כהן -- וואָרעם זי איז געווען די אֲחוֹת פון
אַחזיָהון--האָט אים סתר פון עַתַּלְיָהון, און זי האָט אים נישט מות. 12 און ער איז געווען חבא בֵּיַי זיי, אין בית
האלוקים 6 שָׁנָה. און עַתַּלְיָהו האָט מלך איבערן הָאָרֶץ.

דברי ב23

1 און אויפן 7טן שָׁנָה האָט זיך יהוידע חזק, און ער האָט לקח די שׂרי המאות, עזריה בֶּן ירוחמען, און ישמעאל בֶּן
יהוחננען, און עזריהו בֶּן עובדן, און מעשיהו בֶּן עדיהון, און אלישפט בֶּן זכרין, מיט זיך אין אַ בְּרִית. 2 און זיי זײַנען
סבב אין יהודה, און האָבן קבץ די לוִיִּם פון כּל ערי יהודה, און די ראשי האבות ישראל, און זיי זײַנען בוא [זען
"בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירושלים. 3 און די כּל הקהל האָט כרת [זען "כרת"
דניאל 9:26] אַ בְּרִית מיטן מלך אין בית האלוקים; און ער האָט צו זיי אמר: הנה, זאָל בֶּן המלך מלך, אַזוי ווי ה' האָט
דבר וועגן די בני דודן [זען דברי הימים ב 6:16]. 4 דאָס איז די דבר וואָס איר זאָלט עשׂה: אַ דריטל פון אײַך, די
וואָס בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַרײַן שבת, פון די כֹּהנים און
פון די לוִיִּם, זאָלן זײַן פאַר שׂערי הספים; 5 און אַ דריטל פון אײַך אין בית המלך, און אַ דריטל אין דעם שער
היסוד; און דאָס כּל הָעָם זאָל זײַן אין די חצרות [חָצֵר] פון בית ה'. 6 און קיינער זאָל נישט בוא אין בית ה', נאָר די
כֹּהנים, און די וואָס שרת פון די לוִיִּם; זיי מעגן בוא, וואָרעם זיי זײַנען קֹדֶשׁ. אָבער דאָס כּל הָעָם זאָל שמר די
משמרת ה'. 7 און די לוִיִּם זאָלן נקף דעם מלך רונד אַרום, איש מיט זײַנע כלי אין זײַן יָד; און דער וואָס בוא ארײַן
אין בית, זאָל מות ווערן. און זײַט מיט דעם מלך בײַ זײַן בוא און בײַ זײַן יצא. 8 האָבן די לוִיִּם אין כּל יהודה עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי אַלע וואָס יהוידע דער כהן האָט צוה, און זיי האָבן לקח
איטלעכער זײַנע אנשים, די וואָס בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9]
אַרײַן שבת, מיט די וואָס יצא שבת, וואָרעם יהוידע דער כהן האָט נישט פטר די מחלקות. 9 און יהוידע דער כהן
האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די שׂרי המאות די חנית און די מגנות און די שלטים פון דעם מלך
דוד, וואָס אין בית האלוקים. 10 און ער האָט עמד דאָס כּל הָעָם, איש מיט זײַן שלח אין זײַן יָד, פון דער כתף הבית
הימנית ביז דער כתף הבית שמאלים, בײַם מזבח און בײַם בית, לעבֶּן המלך רונד אַרום. 11 און זיי האָבן יצא דעם בֶּן
המלך, און האָבן נתך אויף אים די נזר און די עדות, און האָבן אים געמאכט פאַר אַ מלך. און יהוידע און זײַנע בָּנִים
האָבן אים משח, און זיי האָבן אמר: יחי המלך. 12 און עתליהו האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] דעם
קוֹל פון הָעָם וואָס רוץ און הלל דעם מלך, און זי איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9;
זכריה 9:9] צו הָעָם אין בית ה'. 13 און זי האָט ראה, און הנה דער מלך עמד אויף זײַן עמוד אין מבוא [זען מתי
24:44], און די שׂרים און די חצֹצרות לעבֶּן המלך, און דאָס כּל עַם הָאָרֶץ שׂמח זיך און תקע אין חצֹצרות, און די
משוררים מיט כּלי השיר וואָס מודיעים דעם הלל; האָט עתליהו קרע אירע בגדים, און האָט אמר: קשר! קשר! 14
האָט יהוידע הכהן יצא די שׂרי המאות, די פקד החיל, און ער האָט צו זיי אמר: יצא זי אינעווייניק פון די שׂדרות
[שׂדרה], און דער וואָס בוא איר נאָך, זאָל מות ווערן מיטן חֶרֶב. וואָרעם דער כהן האָט אמר: איר זאָלט זי נישט מות
אין בית ה'. 15 האָבן זיי שׂום ידים אויף איר, אז זי איז בוא דורך דעם מבוֹא פון שער הסוסים אין בית המלך; און זיי
האָבן זי דאָרטן מות. 16 און יהוידע האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ בְּרִית צווישן אים און צווישן דעם כּל הָעָם
[זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און צווישן המלך, צו זײַן צו הָעָם פון ה'. 17 און דאָס כּל
הָעָם איז בוא אין בית הבעל, און האָבן עס נתץ, פון זײַנע מזבחות און זײַנע צלם האָבן זיי שבר, און מתן דעם כהן
פון בעל האָבן זיי הרג פאַר די מזבחות. 18 און יהוידע האָט שׂום די פקודות פון בית ה' אין דער יָד פון די כֹּהנים פון
שבט לֵוִי, וואָס דוד האָט חלק איבער דעם בית ה', צו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] די עֹלות [עוֹלָה] פון ה', אַזוי ווי
עס שטייט כתב אין תורת־משה, מיט שׂמחה, און מיט שיר לויט דעם ידי דודן. 19 און ער האָט עמד די שוערים בײַ
די שְׁעָרִים פון בית ה', אַז דער וואָס איז טמא לכל דבד, זאָל נישט בוא. 20 און ער האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו
53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די שׂרי המאות, און די אדירים, און די מוֹשלים איבער הָעָם, און דאָס כּל עם הָאָרֶץ, און
האָט ירד המלך פון בית ה', און זיי זײַנען בוא דורך דעם שער העליון אין בית המלך, און האָבן ישב דעם מלך אויף
דעם כִּסֵּא הממלכה. 21 און דאָס כּל עַם האָט זיך שׂמח, און די עִיר איז געווען שקט. און עתליהון האָבן זיי מות
מיטן חֶרֶב.

דברי ב24

1 7 שָׁנָה איז יואָש געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 40 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז
געווען צביה פון באר־שבע. 2 און יואָש האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די
אויגן פון ה' כּל יְמֵי יהוידע הכהן. 3 און יהוידע האָט פאַר אים נשׂא 2 נָשִׁים; און ער האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו
7:14] בָּנִים און בָּנוֹת. 4 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט יואָש געהאַט אין לֵב צו חדש דאָס בית ה'. 5 און ער האָט
קבץ די כֹּהנים און די לוִיִּם, און ער האָט צו זיי אמר: יצא צו די ערים פון יהודה, און קבץ אויף פון כּל ישראל כֶּסֶף

אויף צו חזק דאָס בית אֱלֹקֵיכֶם פון שָׁנָה צו שָׁנָה; און איר זאָלט אײַך מהר וועגן דער דבר. אָבער די לוִיִים האָבן זיך
נישט מהר. 6 האָט דער מלך קרא יהוידע דעם ראש, און האָט צו אים אמר: מדוע האָסטו נישט דרש פון די לוִיִים,
צו ברענגען די משׂאת משה עֶבֶד ה', און פון דער קהל פון ישראל, פאַר דעם אֹהֶל הָעֵדוּת? 7 וואָרעם עתליהו די
מרשעת, אירע בָּנִים האָבן פרץ דאָס בית האלוקים, און אויך כּל קדשי בית ה' האָבן זיי עשׂה פאַר די בעלים. 8 און
המלך האָט אמר, און מע האָט עשׂה אַן ארון, און אים נתן בײַם שער פון בית ה' חוּצה. 9 און מע האָט נתן אַ קול
אין יהודה און אין ירושלים, צו ברענגען די משׂאת משה דעם עֶבֶד האלוקים אויף ישראל אין מדבר. 10 און כּל
השׂרים און דאָס כּל הָעָם האָבן זיך שׂמח, און זיי האָבן געבראַכט און שלך אין ארון ביז כלה. 11 און עס איז געווען,
בעת מע פלעגט ברענגען דעם ארון צו די פקודת המלך דורך דער יָד פון די לוִיִים, און ווי זיי האָבן ראה אַז עס איז
דאָ רבה כֶּסֶף, אַזוי פלעגט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] דער
סֹפֵר המלך, און דער פקיד פון דעם כהן־גדול, און זיי פלעגן ערה דעם ארון, און אים נשׂא און אים שוב [זען "שוב"
הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אויף זײַן מקום. אַזוי האָבן זיי עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] יום אין יום,
און זיי האָבן אסף כֶּסֶף לרוב. 12 און המלך און יהוידע האָבן עס נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו די
עושׂה מלאכת עבודה פון בית ה'; און זיי האָבן שׂכר חֹצבים און חרשים, צו חדש דאָס בית ה', און אויך חרשי ברזל
און נחשׁת, צו חזק דאָס בית ה'. 13 און די עֹשׂי מלאָכה האָבן עשׂה, און די מְלָאכָה איז עלה געוואָרן דורך זייער יָד,
און זיי האָבן עמד דאָס בית האלוקים אויף זײַן מתכֹּנָת, און אים אמץ. 14 און אַז זיי האָבן כלה, האָבן זיי געבראַכט
פאַר המלך און יהוידען דעם שאר הַכֶּסֶף, און מע האָט דערפון עשׂה כלים פאַר בית ה', כּלי שָׁרֵת און עלות, און כף,
און כּלי זהב און כסף. און מע פלעגט עלה עוֹלָה אין בית ה' תמיד כּל יְמֵי יהוידען. 15 און יהוידע איז געוואָרן זקן און
שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11] מיט ימים, און ער איז מות; 130 שָׁנָה איז ער געווען, אַז ער איז מות. 16 און מע האָט
אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין עִיר דוד לעבן די מלכים, ווײַל ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6;
ישעיהו 53:9] טוֹבה צווישן ישראל, און פאַר האלוקים און זײַן בית. 17 און נאָך דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]
פון יהוידען זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] די שׂרי יהודה, און זיי האָבן
זיך שחה צום מלך. דעמאָלט האָט המלך זיך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו זיי.
18 און זיי האָבן עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] דאָס בית ה' אלוקי אבותיהם, און זיי האָבן עבד די אשרים, און די
עצבים, און עס איז געווען קצף אויף יהודה און ירושלים פאַר דער דאָזיקער אשמה זייערער. 19 און ער האָט שלח
[זען "שלח" מלאכי 3:1] צו זיי נביאים, זיי צו שוב צו ה', און זיי האָבן זיי עוד, אָבער זיי האָבן נישט אזן. 20 און דער
רוּחַ אלוקים האָט לבש זכריה בן יהוידע דעם כהן, און ער האָט זיך עמד איבער הָעָם, און האָט צו זיי אמר: אַזוי
האָט האלוקים אמר: לָמָּה עבר איר די מצוה פון ה', אַז איר זאָלט נישט צלח [זען ישעיה 53:10]? וואָרעם איר האָט
עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] ה', און ער האָט אײַך עזב. 21 האָבן זיי קשר אויף אים, און האָבן אים רגם מיט
אֶבֶן אויף דעם מצוה המלך, אין חָצֵר פון בית ה'. 22 און המלך יואָש האָט נישט זכר דעם חֶסֶד וואָס אָביו יהוידע
האָט מיט אים עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און ער האָט הרג בְּנוֹ. און אַז ער איז מות, האָט ער
אמר: ה' וועט ראה און וועט דרש. 23 און עס איז געווען, בײַם תקופה פון שָׁנָה, איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2]
אויף אים דער חיל פון אַרם, און זיי זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין
יהודה און ירושלים, און האָבן שחת כּל שׂרי הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון צווישן
הָעָם, און אלע זייער שלל [זען ישעיה 53:12] האָבן זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צום מלך פון דרמשק. 24 הגם
דער חיל פון אַרם איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] מיט מצער אנשים,
אָבער ה' האָט נתן אין זייער יָד חיל לָרֹב מאֹד, ווײַל זיי האָבן עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)] ה' אלוקי אבותים. און
זיי האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] שפטים אויף יואָשן. 25 און אַז זיי זײַנען הלך פון
אים--וואָרעם זיי האָבן אים עזב אין מחלוּי רבים--האָבן זײַנע קשר אויף אים פאַר דעם דָּם פון די בני יהוידע דעם
כהן, און זיי האָבן אים הרג אויף זײַן מטה, און ער איז מות. און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]
אין עִיר דוד, אָבער מע האָט אים נישט קבר אין די קברות פון די מלכים, 26 און דאָס זײַנען די וואָס האָבן קשר
אויף אים: זָבָד בן שמעת דער עמונית, און יהוזבד בן שמרית דער מואָבית. 27 און זײַנע בָּנִים, און די רבה המשׂא
איבער אים, און די יסוד בית האלוקים, זיי זײַנען כתב אין דעם מדרש סֵפֶר המלכים. און בְּנוֹ אֲמַצְיָהו איז געוואָרן
מלך אויף זײַן תחת.

דברי ב25

1 25 שָׁנָה איז אֲמַצְיָהו געוואָרן מלך, און 29 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען יהועדן

פון ירושלים. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה', רק
נישט מיט לב שלם. 3 און עס איז געווען, ווי די ממלכה איז געווען חזק בײַ אים, אַזוי האָט ער הרג זײַנע עבדים וואָס
האָבן נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] אָביו המלך. 4 אָבער זייערע בָּנִים האָט ער נישט מות, נײַערט אַזוי
ווי עס שטייט כתב אין דער תורה, אין דעם סֵפֶר משהן, וואָס ה' האָט צוה, אַזוי צו אמר: אֲבוֹת זאָלן נישט מות ווערן
פאַר בָּנִים און בָּנִים זאָלן נישט מות ווערן פאַר אֲבוֹת; נײַערט איש פאַר זײַן חַטָּאת זאָל מות ווערן. 5 און אֲמַצְיָהוּ
האָט קבץ יהודה, און האָט זיי עמד לויט די בית אבות, לויט די שׂרי האלפים און לויט די שׂרי המאות, כּל יהודה און
בנימין; און ער האָט זיי פקד פון 20 שָׁנָה און מעלה, און האָט זיי מצא 300,000 בחור יוצא צבא, וואָס קענען יצא אין
צָבא, וואָס אחז רֹמח און צִנָּה. 6 און ער האָט שׂכר פון ישראל 100,000 ביבור חיל פאַר 100 כּכּר כֶּסֶף. 7 און אַן איש
האלוקים איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אים, אַזוי צו אמר: מלך, זאָל
דער צָבָא ישראל נישט הלך מיט דיר, ווײַל ה' איז נישט מיט ישראל, מיט כּל בני אפרים. 8 וואָרעם אַז דו וועסט
בוא, מעגסטו עשׂה ווי חזק די מלחמה, וועט דיך האלוקים כּשל פאַר דעם אויב, ווײַל בײַ אלוקים איז צו עזר און צו
כּשל. 9 האָט אֲמַצְיָהוּ אמר צו דעם איש האלוקים: אָבער וואָס עשׂה מען וועגן די 100 כּכּר וואָס איך האָב נתן [זען
ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דער גדוד ישראל? האָט דער איש האלוקים אמר: ה' קען דיר נתן [זען "נתן"
ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מער ווי דאָס. 10 האָט זיי אֲמַצְיָהוּ בדל, די גדוד וואָס איז צו אים בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון אפרים, אויף צו הלך אַהיים; און האָט חרה זייער אף מאֹד
אויף יהודה, און זיי האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] אַהיים אין חרי אף. 11 און אֲמַצְיָהוּ האָט זיך
חזק, און ער האָט נהג זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ער איז הלך צום גֵּיא פון
מֶלַח, און האָט נכה פון בני-שעיִר 10,000. 12 און 10,000 האָבן די בני יהודה שבה חיים, און זיי האָבן זיי געבראַכט
אויפן ראֹש הסלע, און זיי שלך פון ראֹש הסלע, ביז זיי זײַנען אַלע בקע געוואָרן. 13 אָבער די בני הגדוד וואָס
אֲמַצְיָהוּ האָט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] פון צו הלך מיט אים אין דער מלחמה, האָבן זיך פשט די ערי
יהודה, פון שומרון און ביז בית-חורון, און זיי האָבן פון זיי נכה 3,000, און האָבן בזז בזה רבה. 14 און עס איז געווען,
נאָכדעם ווי אֲמַצְיָהוּ איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון נכה [זען "נכה"
ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] די אֲדומים, האָט ער געבראַכט די אלוקי בני-שׂעיִר, און האָט זיי זיך עמד פאר אלוקים,
און ער פלעגט זיך שחה פאַר זיי, און קטר צי זיי. 15 האָט דער אף ה' חרה אויף אמציהון, און ער האָט שלח [זען
"שלח" מלאכי 3:1] צו אים אַ נביא, און ער האָט צו אים אמר: לָמָּה דו דרש די אלוקי הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס האָבן נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען זייער עם פון דײַן יָד? 16 און
עס איז געווען, אַז ער האָט דבר צו אים, האָט [דער מלך] צו אים אמר: האָבן מיר דיך פאַר דעם יועץ פון מלך נתן?
חדל דיר; לָמָּה זאָל מען דיך נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6]? האָט דער נביא חדל, און ער האָט אמר:
איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז אלוקים האָט יעץ דיך שחת, ווײַל דו האָסט דאָס עשׂה [זען "עשׂה"
ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] און האָסט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו
מײַן עצה. 17 און אֲמַצְיָהוּ מלך יהודה האָט זיך יעץ, און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו יוֹאָש בן יהואָחז בן
יֵהוּאן מלך ישראל, אַזוי צו אמר: הלך! לאָמיר זיך ראה פנים. 18 האָט יוֹאָש מלך ישראל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]
צו אֲמַצְיָהוּ מלך יהודה, אַזוי צו אמר: דעם חוֹחַ וואָס אין לבנון האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דעם ארז וואָס
אין לבנון, אַזוי צו אמר: נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דײַן בת צו בני פאַר אַן אִשָּׁה. איז עבר אַ חית
השׂדה וואָס אין לבנון, און האָט רמס דעם חוֹחַ. 19 דו אמר, הנה האָסט נכה אדום, און דײַן לֵב האָט דיך נשׂא זיך
צו כבד. ישב אַצונד אין דער היים. לָמָּה זאָלסטו זיך גרה מיט רָעָה, און נפל דו און יהודה מיט דיר. 20 אָבער אֲמַצְיָהוּ
האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]; וואָרעם דאָס איז געווען פון האלוקים,
כּדי זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד ווײַל זיי האָבן דרש די אלוקי אדום. 21 און
יוֹאָש מלך ישראל איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2], און ער און אֲמַצְיָהוּ מלך יהודה האָבן זיך ראה פנים אין
בית-שמש וואָס געהערט צו יהודה. 22 און יהודה איז נגף געוואָרן פאַר ישראל, און זיי זײַנען נוס איש צו זײַנע
אוהלים. 23 און אֲמַצְיָהוּ מלך יהודה בן יוֹאָש בן יהואָחזן, האָט יוֹאָש מלך ישראל תפשׂ אין בית-שמש, און האָט
אים געבראַכט קיין ירושלים; און ער האָט פרץ די חוֹמָה פון ירושלים פון דעם שער פון אפרים ביז דעם שער
הפונה, 400 אַמָּה. 24 און דאָס כּל הזָּהָב און הכֶּסֶף, און כּל הכלים, וואָס האָבן זיך מצא אין בית האלוקים אונטער
עובד-אדומען, און די אוצרות פון דעם בית המלך, און בני התערובות, און האָט שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
יכריה 13:7] קיין שומרון. 25 און אֲמַצְיָהוּ בן יוֹאָשן, מלך יהודה, האָט געלעבט נאָך דעם מות [זען "מות" ישעיהו
53:9] פון יוֹאָש בן יהואָחזן, מלך ישראל, 15 שָׁנָה. 26 און די יתר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ, די ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, זיי
זײַנען שוין כתב אין סֵפֶר מלכי יהודה און ישראל. 27 און פון דער עת אָן וואָס אֲמַצְיָהוּ האָט זיך סור פון הינטער ה',

האָט מען קשר אַ קשר אויף אים אין ירושלים; און ער איז נוס קיין לכיש, אָבער מע האָט שלח נאָך אים קיין לכיש, און מע האָט אים דאָרטן מות. 28 און מע האָט אים נשׂא אויף סוסים, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] לעבן זײַנע אבות אין דער עיר יהודה.

דברי ב26

1 און דאָס כּל עם יהודה האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] עוזיָהון, וואָס איז געווען 16 שָׁנָה, און זיי האָבן אים געמאכט פאַר אַ מלך אויף דעם תחת פון אָבִיו אמציהון. 2 ער האָט בנה אילות און האָט זי שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] צו יהודה, נאָך דעם ווי דער מלך [אמציהו] האָט שכב מיט זײַנע אבות. 3 16 שָׁנָה איז עוזיָהו געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 52 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען יכָלִיה פון ירושלים. 4 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר און די אויגן פון ה', אַזוי ווי אַלע וואָס אָבִיו אֲמַצְיָהו האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]. 5 און ער האָט זיך דרש אלוקים אין די יְמֵי זכַרְיָהון, וואָס איז געווען הַמֵּבִין [בּין] צו ראה אלוקים; און אין די טעג וואָס ער האָט דרש ה' האָט מיט אים צלח האלוקים. 6 און ער איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] און האָט לחם מיט די פלישתים, און האָט פרץ די חוֹמָה פון גת, און די חוֹמָה פון יבנה, און די חוֹמָה פון אַשדוד, און בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ערים אַרום אַשדוד, און צווישן די פלישתים. 7 און האלוקים האָט אים עזר אַקעגן די פלישתים, און אַקעגן די אַראַבער, וואָס זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין גור-בעל, און די מעונים. 8 און די עמונים האָבן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מנחה צו עוזיָהו; און זײַן שם איז הלך ביז לבוא מִצרַיִם, וואָרעם ער איז געווען חזק עד למעלה. 9 און עוזיָהו האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מגדלים אין ירושלים בײַם שער הפנה, און בײַם שער הַגֵּיא, און בײַם מקצוע, און ער האָט זיי חזק. 10 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מגדלים אין דער מדבר, און האָט חצב בורות רבים, וואָרעם ער האָט געהאַט מִקְנֶה רב אי אין דער שְׁפֵלָה, אי אין דעם מישׁוֹר; אכרים און כורמים אויף די הָרִים, און אין כַּרמל, וואָרעם ער איז געווען אֹהֵב אדמה. 11 און עוזיָהו האָט געהאַט אַ חיל פון עשׂה מלחמה וואָס זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] אויף צבא אין גדוד, לויט דעם מספר פון זייער פקודה דורך דער יָד פון יעיִאל דעם סֹפֵר, און מעשיהו דעם שׂוֹטר, אונטער דער יָד פון חַנַנְיָהון, פון די שׂרים פון המלך. 12 די כּל מִסְפַּר פון די ראשי האבות, די גבורי חיל, איז געווען 2,600. 13 און אונטער זייער יָד איז געווען אַ חיל צבא פון 307,500 וואָס האָבן עושׂי מלחמה מיט כוח חיל, צו עזר דעם מלך אַקעגן דעם אויב. 14 און עוזיָהו האָט כון פאַר זיי, פאַר כּל צָבָא, מגנים, און רמחים, און כובעים, און שרינֹות [שריון], און קשתות, און אבני קלעים [קלע]. 15 און ער האָט עשׂה אין ירושלים חשבונות [חשבון] מחשבת, פון חושב, צו זײַן אויף די מגדלים און אויף די פנות, אויף צו ירא מיט חצים [חץ] און מיט אבנים גדולות; און זײַן שם איז יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] ביז אין מרחוק, וואָרעם ער איז פליא עזר געוואָרן, ביז ער איז געוואָרן חזק. 16 אָבער ווי ער איז חזק געוואָרן, האָט זײַן לֵב זיך גבה ביז צום שחת ווערן, און ער האָט מעל אָן ה' אלוקיו, און ער איז בוא אין הֵיכַל ה' צו קטר אויף דעם מזבח קטורת. 17 איז בוא נאָך אים עזרָיָהו דער כהן, און מיט אים 80 כֹּהנים פון ה', בני חיל, 18 און זיי האָבן זיך עמד פאַר דעם מלך עוזיהו, און זיי האָבן צו אים אמר: נישט פאַר דיר, עוזיהו, איז קטר צו ה', אָבער פאַר די כֹּהנים, בני-אַהרן, וואָס זײַנען הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] אויף צו קטר. יצא פון מִקְדָּש, וואָרעם דו האָסט מעל, און דאָס וועט דיר נישט זײַן צום כּבוֹד בײַ ה' אלוקים. 19 האָט עוזיהו זעף; און אין זײַן יָד איז געווען אַ מקטרת אויף צו קטר; און ווי ער האָט זעף אויף די כֹּהנים, אַזוי האָט צָרעת זרח אויף זײַן מֵצַח, פאַר די כֹּהנים אין בית ה', לעבן דעם מזבח הקטורת. 20 און עזרָיָהו דער כהן־גדוֹל און כּל הכֹּהנים האָבן זיך פנה, און הנה ער איז מצורע אויף זײַן מֵצַח; האָבן זיי אים אויף בהל פון דאָרטן, און אויך ער האָט זיך דחף צו יצא, ווײַל ה' האָט אים נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:8]. 21 און דער מלך עוזיהו איז געווען מצורע ביז זיין יוֹם מות [זען "מות" פון משיח ישעיהו 53:9]; און ער איז ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין בית חפשית, אַ מצורע; וואָרעם ער איז גזר געוואָרן פון בית ה'. און בנוֹ יותם איז געווען איבער דעם בית המלך; ער האָט שפט עַם הָאָרֶץ [זען https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE]. 22 און די יתר דִּבְרֵי וועגן עוזיהון, די ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, האָט כתב ישעיָהו בן אַמוצן הנביא. 23 און עוזיהו האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] בײַ זײַנע אבות אין דעם קבר-שָׂדֶה פון די מלכים, וואָרעם זיי האָבן אמר: ער איז אַ מצורע. און בנוֹ יותם איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת.

דברי ב27

1 25 שָׁנָה איז יותם געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 16 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ
איז געווען ירושה בַּת צדוקן. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די
אויגן פון ה', אַזוי ווי אַלע וואָס אָבִיו עוזִיָּהו האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]; רק ער איז נישט
בוא אין הֵיכַל ה'. אָבער הָעָם איז נאָך געווען שחת. 3 ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דעם שער בית ה' העליון,
און אין דער חוֹמָה פון עופל האָט ער לָרֹב בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. 4 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]
ערים אין די הר יהודה, און אין די חֹרֶשׁ האָט ער בנה בירָנִיות [בירנית] און מגדלים [מגדל]. 5 און ער האָט לחם מיט
מלך בני-עמון, און האָט זיי חזק, און די בני עמון האָבן אים נתן [זען ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] אין שָׁנָה
ההיא 100 כִּכַּר כֶּסֶף, און 10,000 כור חִטִּים, און שְׂעֹרִים 10,000. דאָס אייגענע האָבן אים בני-עמון געבראַכט אויך
אויפן 2טן שָׁנָה און אויפן 3טן. 6 און יותם איז געוואָרן חזק, וואָרעם ער האָט כון זײַנע דרכים פאַר ה' אלוקיו. 7 און
די יתר דברים וועגן יותמען, און אַלע זײַנע מלחמות, און זײַנע דרכים, זיי זײַנען כתב אין סֵפֶר מלכי ישראל און
יהודה. 8 25 שָׁנָה איז ער געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 16 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 9. און יותם האָט
זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין עִיר דוד. און בְּנוֹ אָחז איז
געוואָרן מלך אויף זײַן תחת.

דברי ב28

1 20 שָׁנָה איז אָחז געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 16 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און ער האָט נישט עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי אָבִיו דוד. 2 אָבער איז הלך אין
דעם דרכי מלכי ישראל. און ער האָט אויך מסכות [מסכה] עשׂה פאר די בעלים; 3 און ער האָט קטר אין דעם גֵּיא
בֶּן-הנום, און האָט בער זײַנע בָּנִים אין אֵש, אַזוי ווי די תּוֹעֲבֹת פון די גּוֹיִם וואָס ה' האָט ירש פון פאַר די בני-יִשְׂראל.
4 און ער האָט זבח און קטר אויף די בָּמוֹת, און אויף די גבעות, און אונטער כֹּל עֵץ רַעֲנָן. 5 און ה' אלוקיו האָט אים
נתן [זען ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] אין דער יָד פון מלך ארם; און זיי האָבן אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 4:53],
און האָבן שבה פון אים אַ שביה גדולה, און געבראַכט קיין דרמשק. און אויך אין דער יָד פון מלך ישראל איז ער
נתן [זען ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] געוואָרן, און ער האָט אים נכה אַ מכה גדולה. 6 און פקח בֶּן רמלַיָהוּ
האָט הרג אין יהודה 120,000 אין יום אחד, כֹּל בני חיל; ווייל זיי האָבן עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22] ה' אלוקי
אבותם. 7 און זכרי אַ גיבור פון אפרָיִם האָט הרג מעשׂיהו בֶּן המלך, און עזריקם דעם נגיד הבית, און אלקָנה דעם
משנה המלך. 8 און די בני-יִשְׂראל האָבן שבה פון זייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)22:17,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 5:53; זכריה 10:12; משיח בֶּן
דוד דקרוּ חי אויפן בוים, שמואל ב 14:18] 200,000 נָשִׁים, בָּנִים, און בָּנוֹת, און אויך שלל [זען "שלל" ישעיה 12:53]
רב האָבן זיי בזז פון זיי, און געבראַכט דעם שלל קיין שומרון. 9 און דאָרטן איז געווען אַ נביא פון ה' וואָס שמוֹ איז
געווען עודד; איז ער יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 1:5] אַנטקעגן דעם צָבָא וואָס איז בוא [זען "בוא," בראשית
10:49; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין שומרון. און ער האָט צו זיי אמר: הִנֵּה, פון וועגן דעם חֲמָה פון ה'
אלוקי אבוֹתֵיכם אויף יהודה האָט ער זיי נתן [זען ישעיהו 14:7; 9:53; 5:9; חגי 9-2:7] אין אײַער יָד, אָבער איר האָט
זיי הרג מיט אַ זעף וואָס נגע [זען "נגע" ישעיה 8:53] צום שמים. 10 און אַצונד ווילט איר די בני יהודה און ירושלים
כבש פאַר עבדים און פאַר שפחות צו אײַך. זײַנען דען נישטא אפילו בײַ אײַך אַליין אשמות אַקעגן ה' אלוקיכם? 11
דעריבער שמע מיך צו אַצונד, און שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 7:13] אום די שביה וואָס איר האָט שבה פון
אײַערע אחים, וואָרעם דער חרון אף ה' איז אויף אײַך. 12 האָבן אנשים פון די ראשי בני-אפרים, עזריהו בֶּן יהוחנן, ברכיָהו
בֶּן משלמותן, און יחזקיָהו בֶּן שלומען, און אמשאָ בֶּן חדלין, זיך קום אַקעגן די וואָס זײַנען בוא [זען "בוא,"
בראשית 10:49; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] פון דער צבא. 13 און זיי האָבן צו זיי אמר: איר זאָלט נישט
ברענגען אַהער די שביה, וואָרעם אַן אשמה אַקעגן ה' ווילט איר ברענגען אויף אונדז, נאָך צו יסף צו חטֹאתינוּ און צו
אשמתינו; וואָרעם רבה איז אונדזער אשמה און חרון אף איז אויף ישראל. 14 האָבן די חלוּץ [חלץ] עזב די שביה און
דעם בזה, פאַר די שׂרים און דער כֹּל הקהל. 15 און די אנשים וואָס זײַנען נקב געוואָרן מיט די שמות, זײַנען קום
[זען "קום" במדבר 17:24; הושע 2:6], און האָבן חזק די שביה, און אַלע זייערע מערם האָבן זיי לבש פון דעם שלל
[זען "שלל" ישעיה 12:53]; און אַז זיי האָבן זיי לבש און זיי נעל, און זיי געגעבן אכל און שקה, און זיי סוך, האָבן זיי
אַלע זייערע כשל נהל אויף חמֹרים [זען זכריה 9:9], און זיי געבראַכט קיין יריחו דער עִיר פון תמרים, אצל [זען משלי
30:8] זייערע אחים, און האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 7:13] קיין שומרון. 16 אין יענער צײַט האָט

דער מלך אָחז שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו די מלכים פון אשור, זיי זאָלן אים עזר. 17 וואָרעם די אדומים זײַנען
ווידער בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און האָבן נכה יהודה און שבה שבי. 18
און די פלשתים האָבן זיך פשט אין די ערי השפלה, און פון נגב יהודה, און זיי האָבן לכד בית-שמש, און אילון, און
גדרות, און שׂוכו מיט אירע בנות, און תמנה מיט אירע בנות, און גמזו מיט אירע בנות; און זיי האָבן זיך דאָרטן ישב.
19 וואָרעם ה' האָט כנע יהודה פון וועגן אָחז מלך ישראל, ווײַל ער האָט פרע אין יהודה און מעל מעל אָן ה'. 20 און
תלגת-פלנסר, מלך אשור, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אויף אים, און
האָט אים צרר און נישט חזק. 21 וואָרעם אָחז האָט חלק דאָס בית ה', און דאָס בית המלך און די שׂרים, און נתן צו
מלך אשור, אָבער עס האָט אים נישט עזר. 22 און אין דער צײַט וואָס אים האָט צרר האָט ער נאָך יסף מעל אָן ה',
דער דאָזיקער מלך אָחז. 23 און ער האָט זבח צו די אלוקים פון דרמשק וואָס האָט אים נכה, און ער האָט אמר:
ווײַל די אלוקים פון די מלכים פון ארם עזר זיי, דעריבער וועל איך זבח צו זיי, אַז זיי זאָלן מיך עזר. און זיי זײַנען
געווען אַ מִכְשׁוֹל פאַר אים און פאַר כל ישראל. 24 און אָחז האָט אסף די כלים פון בית האלוקים און קצץ די כלים
פון בית האלוקים, און זיך סגר דלתות בית ה' און עשׂה מזבחות אויף כל פִּנָּה אין ירושלים. 25 און אין כל עִיר פון
יהודה האָט ער עשׂה בָּמוֹת אויף צו קטר צו אלוקים אחרים, און האָט כעס ה' אלוקי אבותיו. 26 און די יתר דברים
וועגן אים, און אַלע זײַנע דרכים, די ראשנים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זײַנען כתב אין סֵפֶר פון די מלכים פון יהודה
און ישראל. 27 און אָחז האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין
עִיר, אין ירושלים; וואָרעם מע האָט אים נישט געבראַכט אין די קברים פון די מלכים פון ישראל. און בנו יחזקיהו
איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת.

דברי ב29

1 יחזקיהו איז געוואָרן מלך צו 25 שָׁנָה, און 29 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פון אִמּוֹ איז געווען
אביה בת זכריהון. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה',
אַזוי ווי אַלע וואָס אביו דוד האָט עשׂה. 3 ער האָט אין שָׁנָה הראשונה פון זײַן מלוכה, אין 1טן חודש, פתח די דְּלָתַיִם
פון בית ה', און זיי חזק. 4 און ער האָט געבראַכט די כֹּהנים און די לְוִיִּים, און האָט זיי אסף אויף דעם רחוב המזרח. 5
און ער האָט צו זיי אמר: שמע מיך צו, לְוִיִּים, קדש אײַך אַצונד, און קדש דאָס בית ה' אלוקי אבוֹתֵיכם, און יצא די
נִדָּה פון מִקְדָּשׁ. 6 ווארום אבוֹתֵינוּ האָבן מעל, און האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז
הָרַע אין די אויגן פון ה' אֱלֹקֵינוּ, און האָבן אים עזב [זען תהלים 22:2(1)-17(16)], און סבב זייער פָּנים פון משכן ה',
און נתן דעם עֹרף. 7 זיי האָבן אויך סגר די דלתות פון האוּלָם, און כבה די נֵרוֹת, און קיין קטֹרֶת האָבן זיי נישט קטר,
און קיין עוֹלָה האָבן זיי נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין מִקְדָּשׁ צום אֱלֹקֵי ישראל. 8 און דער קצף ה' איז
געווען אויף יהודה און ירושָׁלַיִם, און ער האָט זיי נתן פאַר אַ זועה, פאַר אַ שמה, און פאַר אַ שרקה, אַזוי ווי איר ראה
מיט אײַערע אויגן. 9 און הנה זײַנען אבוֹתֵינוּ נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו
53:9-10 און דניאל 12:2, תחִיַּת הַמֵּתים אין מָשִׁיחַ] דורכן חֶרֶב, און בָּנֵינוּ, און בנוֹתֵינוּ, און נָשֵׁינוּ, זײַנען אין שְׁבִי
איבער דעם. 10 אַצונד איז אין מײַן לֵב צו כרת אַ בְּרִית צו ה' אֱלֹקֵי ישראל, כדי זײַן חרון אף זאָל זיך שוב פון אונדז.
11 מײַנע בָּנִים איר זאָלט אַצונד נישט זײַן שָׁלָה, וואָרעם אײַך האָט ה' בחר צו עמד פאַר אים, אים צו שרת, און זײַן
צו אים משרתים און מקטרים. 12 זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] די לְוִיִּים: מחת בן עמשׂי, און
יואל בן עזריהון, פון די בני הקהתי; און פון בני-מְרָרִי, קיש בן עבדין, און עזריהו בן יהללאלן; און פון די גרשוני,
יואָח בן זמהו, און עדן בן יואָחן; 13 און פון די בני אליצָפן, שמרי, און יעיאל; און פון בני-אָסף, זכריהו, און מתניהו;
14 און פון בני-הימן, יחיאל, און שמעי; און פון בני-ידותון, שמעיה, און עוזיאל. 15 און זיי האָבן אסף זייערע אחים,
און זיי האָבן זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַזוי ווי דעם מצוות המלך לויט די דברים פון ה', צו טהר דאָס בית ה'. 16 און די
כֹּהנים זײַנען בוא אינעווייניק אין בית ה', צו טהר, און זיי האָבן יצא די כל הטומאה וואָס זיי האָבן מצא אין דעם
הֵיכַל ה', אין חָצֵר פון בית ה'; און די לְוִיִּים האָבן עס קבל צו יצא חוּצָה צום נחל קדרון. 17 און זיי האָבן חלל צו קדש
אין 1טן טאָג 1טן חודש, און אין 8טן טאָג פון חודש זײַנען זיי בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי
2:7-9; זכריה 9:9] אין דעם אוּלָם ה'; און זיי האָבן הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] דאָס בית ה' אין 8
טעג; און אין 16טן טאָג 1טן חודש האָבן זיי כלה. 18 און זיי זײַנען בוא אינעווייניק צום מלך חזקיהו, און האָבן אמר:
מיר האָבן טהר דאָס כל בית ה', און דעם מזבח הָעוֹלָה און אַלע זײַנע כלים, און דעם שולחן פאַר דער מערכת און
אַלע זײַנע כלים. 19 און כל הכלים וואָס דער מלך אחז האָט זנח אין זײַן מלכות, ווען ער האָט מעל, האָבן מיר כון

און הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און אָן זײַנען זײ פאַר דעם מזבח ה׳. 20 האָט זיך שכם דער מלך
יחזקיהו, און ער האָט אסף שׂרים פון הָעיר, און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין בית ה׳. 21 און מע האָט
געבראַכט 7 פרים, און 7 אֵילִים, און 7 כבשׂים, און 7 צפיר, פאַר 7 עזים אז חטאת פאַר דער מלוכה, און פאַר דעם
מִקְדָּש, און פאַר יהודה. און ער האָט אמר בני-אַהרן, די כֹּהנים, זײ צו עלה אויף דעם מזבח ה׳. 22 און זײ האָבן שחט
די בָּקָר, און די כֹּהנים האָבן קבל דאָס דָּם, און זרק [זען נזה ישעיה 52:15] אויפן מזבח; און זײ האָבן שחט די אלים,
און זרק דאָס דָּם אויפן מזבח און שחט הכבשׂים און זרק דאָס דָּם אויפן מזבח ה׳. 23 און מע האָט נגש די שׂעירי
החטאת פאַר דעם מלך און דער קהל, און זײ האָבן סמך אויף זײ זײערע יד [זען "יד" תהלים 22:17;

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU]. 24 און די כֹּהנים האָבן זײ שחט, און האָבן
ארויפגעטאָן זײער דָּם פאַר אַ חטאת אויפן מזבח, כדי צו מאַכן כפרה אויף כּל ישראל; וואָרעם דער מלך האָט אמר
אַז פאַר כּל ישראל זאָל זײַן דאָס עוֹלָה און דאָס חטאת. 25 און ער האָט עמד די לוִיִים אין בית ה׳ מיט מצלתים,
מיט נבלים, און מיט כנורות, לויט דעם מצוה פון דודן, און גָּד דעם חֹזֶה המלך, און נתן דעם נביא; וואָרעם דער
מצוה איז געווען פון ה׳ דורך זײַנע נביאִים. 26 און די לוִיִים זײַנען עמד מיט די כּלי דודן, און די כֹּהנים מיט חצוצרות.
27 און חזקיהו האָט אמר צו עלה דאָס עוֹלָה אויפן מזבח, און בעת דאָס עוֹלָה האָט זיך חלל, האָט זיך חלל דאָס
שיר פון ה׳ מיט די חצוצרות, און מיט די כּלי דוד מלך ישראל. 28 און די כּל הקהל האָט זיך שחה, און די משורר
האָבן שיר, און די חצוצרות האָבן חצר, דאָס אַלע האָט אָנגעהאַלטן ביז דאָס עוֹלָה האָט זיך כלה. 29 און ווי מע
האָט כלה צו עלה, האָט דער מלך און אַלע וואָס האָבן זיך מצא מיט אים, כרע און זיך שחה. 30 און דער מלך
יחזקיהו און די שׂרים האָבן אמר די לוִיִים הלל ה׳ אין די דברים פון דודן און אסף דעם חֹזֶה, און זײ האָבן הלל מיט
שׂמחה, און האָבן זיך קדד און זיך שחה. 31 און יחזקיהו האָט זיך ענה און האָט אמר: אַצונד האָט איר מלא אײַער
יָד צו ה׳; נגש, און ברענגט זבחים [זבח] און תודות [תוֹדָה] אין בית ה׳. און הקהל האָט געבראַכט זבח און תוֹדָה, און
כּל וואָס זײַן לֵב איז געווען נדיב, עוֹלָה. 32 און די מִסְפַּר פון די עוֹלָה וואָס די קהל האָט געבראַכט, איז געווען 70
בָּקָר, 100 אֵילִים, 200 כבשׂים; די אַלע פאַר אַן עוֹלָה צו ה׳. 33 און די קדשים זײַנען געווען 600 בָּקָר, און 3,000 צאָן.
34 אָבער די כֹּהנים זײַנען געווען צו מעט, און זײ האָבן נישט יכל פשט כּל העוֹלָה; האָבן זײערע אחים די לוִיִים זײ
חזק ביז די מְלָאכָה איז געווען כלה, און ביז די כֹּהנים האָבן זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10];
וואָרעם די לוִיִים זײַנען געווען ישר אין לֵב זיך צו קדש פון די כֹּהנים. 35 און אויך עוֹלָה זײַנען געווען לָרוב, מיט חֵלֶב
פון זבחי שלמים, און מיט נֶסֶךְ צו די עוֹלָה. אַזוי איז כּון געוואָרן דער עבֹדה פון בית ה׳. 36 און יחזקיהו און כּל הָעָם
האָבן זיך שׂמח איבער דעם וואָס האלוקים האָט כּון פאַר הָעָם, וואָרעם די דבר איז געשען פִּתאֹם.

דברי ב30

1 און יחזקיהו האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו כּל ישראל און יהודה, און ער האָט אויך כתב אגרות צו אפרים
און מנשה, צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו בית ה׳ אין
ירושלים צו עשׂה פסח צו ה׳ אֱלֹקֵי ישראל. 2 און דער מלך און זײַנע שׂרים און די כּל הקהל אין ירושלים האָבן זיך
יעץ צו עשׂה דעם פסח אין 2טן חודש. 3 וואָרעם זײ האָבן אים נישט יכל עשׂה אין יענער צײַט, ווײַל נישט גענוג
כֹּהנים האָבן זיך געהאַט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און דאָס עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר
מארץ חיים מפשע עמי] איז נישט געווען אסף אין ירושלים. 4 און די דבר איז געווען ישר אין די אויגן פון מלך, און
אין די אויגן פון כּל הקהל. 5 און זײ האָבן עמד די דבר, צו עבר קוֹל אין כּל ישראל, פון באר-שבע און ביז דָן, צו בוא
[זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] עשׂה פסח צו ה׳ אֱלֹקֵי ישראל אין
ירושלים; וואָרעם לרֹב האָט אים נישט געהאַט עשׂה אַזוי ווי עס שטייט כתב. 6 און די רצים [רוץ] זײַנען הלך מיט
אגרות פון דער יָד פון מלך און זײַנע שׂרים, דורך כּל ישראל און יהודה, און לויט דעם מצוה פון דעם מלך, אַזוי צו
אמר: בני ישראל, שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] אײַך אום צו ה׳ אלוקי אברהם, יצחק, און ישראל, כּדי ער
זאָל זיך שוב צו די פְּלִיטה וואָס זײַנען אײַך שאר פון דער כּף פון די מלכים פון אשור. 7 און איר זאָלט נישט זײַן ווי
אבותיכם, און אַזוי ווי אײַערע אחים, וואָס האָבן מעל אָן ה׳ אלוקי אבותיהם, און ער האָט זײ נתן פאַר אַ שַׁמָּה, אַזוי
ווי איר ראה. 8 אַצונד, זאָלט איר נישט הִקְשָׁה [קשה] אײַער עֹרֶף אַזוי ווי אבוֹתֵיכם; נתן יָד צו ה׳, און בוא צו זײַן
מִקְדָּש וואָס ער האָט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] לעוֹלָם, און עבד ה׳ אֱלֹקֵיכֶם, כּדי זײַן חרוֹן אף
זאָל זיך שוב פון אײַך. 9 וואָרעם אַז איר וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; זכריה 13:7] צו ה׳, וועלן אײַערע אחים

[זען "אחים" תהלים 22:17(16)-23(22), http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך

ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו׳ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] און איַיערע בָּנִים וועלן געפינען
רחמים בּיַי שׂוֹבֵיהֶם, און זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו דעם דאָזיקן אֶרֶץ, וואָרעם חנּוּן און רחוּם
איז ה׳ אֱלֹקֵיכֶם, און ער וועט נישט סור דעם פנים פון איַיך, אַז איר וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה
13:7] צו אים. 10 און די רצים [רוץ] זײַנען עבר פון עִיר צו עִיר דורך אֶרֶץ אפרים און מנשה, און ביז זבולון; אָבער מע

האָט שׂחק פון זיי און לעג [זען תהלים 22:8, https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo]
פון זיי. 11 אָבער טייל פון אָשר און מנשה און זבולון זײַנען געוואָרן כנע, און זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10;
ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין ירושלים. 12 אויך אין יהודה איז געווען די יָד האלוקים צו נתן [זען "נתן"

ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] לֵב אחד [זען https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA
https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc
https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc
זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה
ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח׳ 14:26; ה׳ אחד אין זיין הֲוָיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים
האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים,
ה׳ אחד, זען קדושה משולשת פון ה׳ איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט
המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער
עזב אן איש אָבִיו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים
6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען
מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 14-7:13, זען
"פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 14-7:13, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די
אלוהוּת פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווײַל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פַּעלקער כולל אידן
וועלן יפלחון (טאָן שֵׁרות דתי ווי צו אלוהוּת) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98אַ און סאַנה38ב און רש"י וואס אַלע
זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח] צו עשׂה דעם מצוה פון דעם מלך
און שׂרים, לויט דעם דבר-ה׳. 13 און עס האָבן זיך אסף אין ירושלים עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים
מפשע עמי] רב צו עשׂה דעם חג המַצוֹת אין 2טן חודש, קהל לָרֹב מאֹד. 14 און זיי זײַנען קום [זען "קום" במדבר
24:17; הושע 6:2] און האָבן סור די מזבחות וואָס אין ירושלים, און כּל מקטרות האָבן זיי סור און שלך אין נחל

קדרון. 15 און זיי האָבן שחט דעם פסח [זען https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs

http://www.afii.org/add.htm] אין 14טן פון 2טן חודש; און די כֹּהנים און די לִוִיִּים האָבן זיך כלם, און זיי
האָבן זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און געבראַכט עוֹלָה אין בית ה׳. 16 און זיי זײַנען עמד זייער
עמד, אַזוי ווי זייער משפט, לויט דער תורה פון משה דעם אִיש האלוקים; די כֹּהנים האָבן זרק דאָס דָּם [זען ישעיה
53:7 משיח און פסח; "חלל" פון ישעיה 53:5 משמע דָּם פון משיח] פון דער יָד פון די לִוִיִּים. 17 וואָרעם רבה זײַנען
געווען אין דער קהל וואָס האָבן זיך נישט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10]; דעריבער זײַנען די לִוִיִּים
געווען איבער שחיטה פון דעם פסח פאַר איטלעכן וואָס איז נישט טהר, כדי צו קדש צו ה׳. 18 ווײַל דאָס רוב פון
דעם עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], רבה פון אפרים און מנשה, יששכר און זבולון,
האָבן זיך נישט טהר; אָבער זיי האָבן אכל דעם פסח נישט ווי עס שטייט כתב, ווײַל יחזקיהו האָט פלל געווען אויף
זיי, אַזוי צו אמר: ה׳ הטוב זאָל יכפר [כפר] ביז. 19 איטלעכן וואָס האָט כון זײַן לֵב צו דרש אלוקים ה׳, אלוקי
אבותיו, הגם נישט לויט דער טהרה וואָס מע דאַרף בּיַי קודש. 20 און ה׳ האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18;
ישעיהו 52:15; דברים 18:15] יחזקיהו, און ער האָט רפא [זען "רפא" ישעיה 53:5] דאָס עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8,
כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 21 און די בני-יִשְׂראל וואָס האָבן זיך מצא אין ירושלים, האָבן עשׂה דעם חג המַצוֹת
[זען

http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf] 7 טעג מיט שׂמחה גדולה; און די לִוִיִּים
און די כֹּהנים האָבן הלל ה׳ יום בּיום, מיט כלי־עֹז צו ה׳. 22 און יחזקיהו האָט דבר צום לֵב כל הלוִיִּים וואָס זײַנען
געווען שָׂכֵל צו שֵׂכֶל טוב וועגן ה׳. און זיי האָבן אכל די מועד 7 ימים, זבח זבחי שלמים, און ידה ה׳ אלוקי אבותיהם.

23 און די כּל הקהל האָט זיך יעץ צו עשׂה נאָך אנדערע 7 טעג; און זיי האָבּן עשׂה 7 טעג אַ שׂמחה. 24 וואָרעם דער
מלך יחזקיהו האָט רום געווען פאַר דער קהל 1000 פרים און 7,000 צאָן, און די שׂרים האָבּן רום געווען פאַר דער
קהל 1000 פרים און 10,000 צאָן, און לָרֹב כּהנים האָבּן זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10]. 25 און די
כּל קהל פון יהודה, און די כּהנים און די לוִיִּים, און די כּל קהל וואָס איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו
23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון ישראל, און די גרים וואָס זײַנען בוא פון אֶרֶץ ישראל, אָדער וואָס זײַנען ישב [זען
"ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין יהודה, האָבּן זיך שׂמח. 26 און עס איז געווען שׂמחה גדולה אין ירושלים,
וואָרעם פון די יְמֵי שלמֹה בֶּן דוד, מלך ישראל, איז אַזוי-וואָס נישט געווען אין ירושלים. 27 און די כּהנים און די
לוִיִּים זײַנען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָבּן ברך הָעָם, און זייער קוֹל איז שמע [זען "שמע"
בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] געוואָרן, און זייער תפילה איז בוא צו זײַן מעוֹן [זען יוחנן 14:2;
https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4] קדש, אין שָׁמַיִם.

דברי ב31

1 און אַז מע האָט כּל זֹאת כלה, זײַנען יצא [זען ישעיהו 11:1-10; מיכה 5:1] כּל ישראל וואָס האָבּן זיך דאָרטן מצא,
צו די ערים פון יהודה, און זיי האָבּן שבר די מַצֵּבוֹת, און גדע די אשרים, און נתץ די בָּמוֹת און די מזבחות, פון כּל
יהודה און בנימין, און אין אפרים און מנשה, ביז צום כלה. און כּל בני ישראל האָבּן זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5;
יכריה 13:7] איטלעכער צו זײַן אֲחֻזָּה אין זייערע ערים. 2 און יחזקיהו האָט עמד די מחלקות פון די כּהנים און די
לוִיִּים לויט זייערע מחלקות, איטלעכן ווי נאָך זײַן עבֹדה, סײַ די כּהנים סײַ די לוִיִּים. פאַר עוֹלָה, און פאַר זבחי
שלמים, אויף צו שרת, און צו ידה און הלל אין די שְׁעָרִים פון מחנות ה'; 3 און דעם מְנָת המלך פון זײַן רכוש פאַר די
עוֹלָה פאַר די עוֹלָה פון אין דער בוקר און פון עֶרֶב, און די עוֹלָה פון די שבתות, און פון ראש־חודש, און פון די
מועדים, אַזוי ווי עס שטייט כתב אין דער תורה פון ה'. 4 און ער האָט אמר הָעָם, די יושבי ירושלים, צו נתן [זען
"נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דעם מנת כּהנים און די לוִיִּים, כדי זיי זאָלן זיך חזק אָן דער תורה פון ה'. 5
און ווי דאָס דבר איז פרץ געוואָרן, אַזוי האָבּן די בני-יִשְׂראל געבראַכט רבה רֵאשִׁית דגן, ווײַן, און יצהר, און דבש,
און כּל תבואה פון שָׂדֶה, און מעשׂר פון אַלצדינג האָבּן זיי געבראַכט לרוב. 6 און די בני ישראל און יהודה וואָס
זײַנען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין די ערים פון יהודה, זיי אויך האָבּן געבראַכט מעשׂר [זען
https://www.youtube.com/watch?v=qVQU1G2f_QQ] פון בָּקָר און צאָן, און מעשׂר פון די קדשים
וואָס זײַנען הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] געוואָרן צו ה' אֱלֹקֵיהֶם; און זיי האָבּן נתן ערמות ערמות. 7
אין 3טן חודש האָט מען חלל צו יסד ערמות, און אין 7טן חודש האָט מען כלה. 8 זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] יחזקיהו און די שׂרים, און זיי האָבּן ראה די ערמות, און האָבּן ברך ה'
און זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל. 9 און יחזקיהו האָט דרש די כּהנים און
די לוִיִּים וועגן די ערמות. 10 האָט אים אמר עזריהו דער כהן-הרֹאש פון דעם בית צדוק, און האָט אמר: זינט מע
האָט חלל ברענגען די תְּרוּמָה אין בית ה', האָבּן מיר אָכול צו שׂבע [זען "שׂבע" ישעיה 53:11], און יתר עַד לרוב;
וואָרעם ה' האָט ברך זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; און וואָס איז יתר איז די
דאָזיקע המון. 11 האָט יחזקיהו אמר צו כון לשכות [לשכה] אין בית ה', און מע האָט כון. 12 און מע האָט בוא די
https://www.youtube.com/watch?v=qVQU1G2f_QQ [זען תרומה, און דעם מעשׂר], און די קדשים
אין אמונה; און דער נגיד איבּער זיי איז געווען כנניהו דער לֵוִי, און שמעי אחיו, דער משנה. 13 און יחִיאל, און עזזיָהו,
און נחת, און עשׂהאל, און ירימות, און יוזבד, און אליאל, און יסמכיהו, און מחת, און בניהו, זײַנען געווען פקידים
אונטער דער יָד פון כנניהון און שמעין אחיו, לויט דעם מפקד פון דעם מלך יחזקיהו און עזריהו דעם נגיד פון בית
האלוקים. 14 און קורא בֶּן ימנהן, דער לֵוִי, דער שׁוֹעֵר אין מזרח, איז געווען איבּער די נדבות צו האלוקים, אויף צו
נתן די תרומה פון ה' און די קדשי הקדושים. 15 און אונטער אים איז געווען עדן, און מנימין, און ישוע [זען זכריה
6:11-12;
https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU], און שמעיהו, אַמריהו, און שכניהו, און די ערים
פון די כּהנים, כדי אין אמונה צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו זייערע אחים [זען "אחים"
תהלים 22:17(16)-23(22), http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו
53:5; זכריה 12:10; משיח בֶּן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] לויט די מחלקות, אַזוי דעם גדול אַזוי דעם

קטן. 16 מלבד צו די וואָס זײַנען געווען יחשׂ פון זכרים, פון 3 שָׁנָה און מעל, אַלע וואָס בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אין בית ה' לויט דעם יום ביומו באַדאַרף צו זייער עבֹדה אויף זייערע משמרות לויט זייערע מחלקות. 17 און די יחשׂ פון די כֹּהנים לויט זייערע בית אבות, און פון די לוִיִּם, פון 20 שָׁנָה און מעל, איז געווען לויט זייערע משמרות אין זייערע מחלקות 18 און צו די וואָס זײַנען געווען יחשׂ פון אַלע זייערע טַף, זייערע נָשִׁים, און זייערע בָּנִים, און זייערע בָּנוֹת צו דער כֹּל קהל; וואָרעם אין זייער אמונה האָבן זיי זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] צום קֹדֶש. 19 און פאַר בני-אַהרן, די כֹּהנים, אין די שׂדי מגרש פון זייערע ערים, זײַנען געווען אין כל עִיר אנשים וואָס זײַנען געווען נקב מיט די שמות, צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מנות צו כֹּל זכר צווישן די כֹּהנים, און צו אַלע וואָס זײַנען געווען יחשׂ צווישן די לוִיִּם. 20 און אַזוי האָט יחזקיהו עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אין כֹּל יהודה. און ער האָט עשׂה וואָס איז טוֹב און יָשָׁר און האמת פאַר ה' אלוקיו. 21 און אין כל מעשׂה וואָס ער האָט חלל אין דעם עבֹדה פון בית האלוקים, און אין דער תורה און אין דעם מצוה, כדי צו דרש אלוקיו, האָט ער מיט זײַן כֹּל לֵב עשׂה, און האָט צלח [זען ישעיה 53:10].

דברי ב32

1 אחר די דאָזיקע דברים און האמת, איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] סנחריב מלך אשור, און ער איז בוא אין יהודה, און האָט חנה אויף די ערים הבצורות, און ער האָט זיי געוואָלט בקע פאַר זיך. 2 און ווי יחזקיהו האָט ראה אַז סנחריב איז בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און זײַן פנים איז אויף מלחמה אַקעגן ירושלים. 3 האָט ער אַ יעץ מיט זײַנע שׂרים און זײַנע גיבורים וועגן סתם הַמַּיִם פון די עינות [עין] וואָס מחוץ עִיר; און זיי האָבן אים עזר. 4 און עס האָבן זיך קבץ עם רב, און זיי האָבן סתם כֹּל עינות [עין], און דעם נחל וואָס שטף דורכן הָאָרֶץ, אַזוי צו אמר: לָמָּה זאָלן די מלכים פון אשור בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] און מצא מַיִם רבים? 5 און ער האָט זיך חזק, און האָט בנה די כֹּל החוֹמָה פרץ, און זי עלה ביז די מגדלות, און אַן אַנדער חוֹמָה לחוצה דערויסן; און ער האָט חזק מלוא אין עִיר דוד, און ער האָט עשׂה שֶׁלַח לרוב און מגנים. 6 און ער האָט נתן שׂרים פון מלחמה איבערן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און האָט זיי קבץ צו זיך אויפן רחוב בַּיִם עִיר-שער, און ער האָט דבר צו זייער לֵב, אַזוי צו אמר: 7 זײַט חזק און אמץ; איר זאָלט נישט ירא האָבן און נישט חתת פאַר מלך אשור, און פאַר דעם כֹּל המון וואָס מיט אים, וואָרעם מיט אונדז איז אַ רב ווי מיט אים. 8 מיט אים איז זרוֹעַ [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוֹעַ ה'] פון בשׂר, און מיט אונדז איז ה' אֱלֹקֵינוּ, אונדז צו עזר פון צו לחם אונדזערע מלחמות. און הָעָם האָט זיך סמך אויף די דברים פון יחזקיהו מלך יהודה. 9 אחר זה האָט סנחריב מלך אשור שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זײַנע עבדים קיין ירושלים און ער איז געווען בײַ לכיש, און זײַן כֹּל ממשלה מיט אים צו יחזקיהו מלך יהודה, און צו כֹּל יהודה וואָס אין ירושלים, אַזוי צו אמר: 10 אַזוי האָט אמר סנחריב מלך אשור: אויף וואָס בטח איר אײַך, און ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] אין מצור אין ירושלים? 11 אמנם, יחזקיהו סות אײַך, כדי אײַך צו נתן צו מות פון רָעָב און פון צמא; אַזוי צו אמר: ה' אֱלֹקֵינוּ וועט אונדז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דער יָד פון מלך אשור. 12 איז דאָס נישט דער יחזקיהו וואָס האָט סור זײַנע בָּמוֹת און זײַנע מזבחות און האָט אמר צו יהודה און צו ירושלים, אַזוי צו אמר: פאַר מזבח אחד זאָלט איר זיך שחה, און אויף אים זאָלט איר קטר? 13 ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איר דען נישט וואָס איך און מײַנע אבות האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] צו כֹּל עמי הארצות? אלוקי גוי הארצות יכל יכל צו נצל זייער ארץ פון מיין יד? 14 ווער איז צווישן כֹּל אלוקים פון די דאָזיקע גוֹיִם וואָס מײַנע אבות האָבן חרם, וואָס האָט יכל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן זײַן עם פון מײַן יָד, אַז אֱלֹקֵיכֶם זאָל אײַך יכל נצל פון מײַן יָד? 15 און אַצונד, זאָל אײַך יחזקיהו נישט נשׂא, און זאָל ער אײַך נישט סות אַזוי-וואָס, און איר זאָלט אים נישט אמן [זען בראשית 15:6], וואָרעם קיין אלוה פון קיין גוי אָדער מַמְלָכָה האָט נישט יכל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון מײַן יָד, און פון דער יָד פון מײַנע אבות, וועט אלוקיכם אײַך געוויס נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון מײַן יָד. 16 און זײַנע עבדים האָבן מער דבר אויף ה' האלוקים, און אויף יחזקיהו זײַן עֶבֶד. 17 און ספרים האָט ער כתב צו חרף ה' אלֹקֵי ישראל, און צו אמר קעגן אים, אַזוי צו אמר: אַזוי ווי די אלוקים פון די גוי ארצוֹת, וואָס האָבן נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען זייער עם פון מײַן יָד, אַזוי וועט אלוקי יחזקיהו נישט נצל זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון מײַן יָד. 18 און זיי האָבן קרא אויף אַ קוֹל גָדוֹל, אויף יהוּדית [זען https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo], צו עַם ירושלים וואָס אויף דער חוֹמָה, זיי צו

ירא און זיי צו בהל, כדי זיי זאָלן קענען לכד די עִיר. 19 און זיי האָבּן דבר וועגן אלוקי ירושלים אַזוי ווי וועגן די אלוקי עמי הָאָרֶץ--מעשׂה ידי האדם. 20 האָט דער מלך יחזקיהו, און ישעיהו הנביא בּן אמוצן, פלל געווען וועגן דעם, און זיי האָבּן זעק צום שָׁמַיִם. 21 און ה' האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ מלאך, און ער האָט כחד כּל גיבור חיל און נגיד און שַׂר אין מַחֲנֶה מלך אשור; און ער האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] מיט בושת פנים צו זײַן אֶרֶץ. און ווי ער איז בוא אין בּית אלוקיו, האָבּן די וואָס זײַנען אַרויס פון זײַנע מֵעֶה, אים דאָרטן נפל מיטן חֶרֶב. 22 אַזוי האָט ה' ישע יחזקיהו און די יושבי ירושלים פון דער יָד פון סנחריב מלך אשור, און פון דער יָד פון אַלעמען; און ער איז זיי נהל רונד אַרום. 23 און רבים האָבּן געבּראַכט מנחה צו ה' קיין ירושלים, און מגדנות צו יחזקיהו מלך יהודה, און ער איז נשׂא געוואָרן אין די אויגן פון כּל הגוֹיִם מאחרי כן. 24 אין יענע טעג איז יחזקיהו חלה געוואָרן ביז צום מות, און ער האָט פלל געווען צו ה', און ער האָט אים אמר, און האָט אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אַ מופת [זען זכריה 3:8; 12-6:11;

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU

https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY

https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA

https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM

]. 25 אָבּער יחזקיהו האָט נישט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] צו גמול, וואָרעם זײַן לֵב האָט זיך גבה, און עס איז געווען קצף אויף אים און אויף יהודה און ירושלים. 26 האָט יחזקיהו זיך כנע פון דער גֹבהּ פון זײַן לֵב, ער און די יושבי ירושלים, און דער קצף ה' איז נישט בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אויף זיי אין די יְמֵי יחזקיהו. 27 און יחזקיהו האָט געהאַט עושר און כּבוֹד רבה מאֹד, און האָט זיך עשׂה אוֹצרות פאַר כֶּסֶף און פאַר זָהָב, און פאַר אבן יקרה, און פאַר בשמים, און פאַר מגנים, און פאַר כּל כלי חמדה; 28 און מסכנות פאַר דעם תבואה פון דגן, און וויין, און יצהר; און שטאלן פאַר כּל בהמה, און עֲדָר אין אריה. 29 און ער האָט זיך עשׂה ערים, און מִקְנֶה פון צאָן און בָּקָר לרוב; וואָרעם אלוקים האָט אים נתן רכוש רב מאֹד. 30 און הוא יחזקיהו האָט סתם דעם מוצא מימי גיחון העליון, און האָט זיי ישר אַראָפּ צו מערב פון עִיר דוד. און יחזקיהו האָט צלח [זען ישעיה 53:10] אין זײַן כּל מעשׂה. 31 אָבּער בײַ די מליצים פון די שׂרים פון בבל וואָס האָבּן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים צו דרש וועגן דעם מופת [זען זכריה 3:8; 12-6:11;

https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU] וואָס איז געשען אין הָאָרֶץ, האָט אים האלוקים עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22], אים צו נסה, כּדי צו ידע אַלע וואָס בײַ אים אין לֵב. 32 און די יתר דברֵי וועגן יחזקיהו, און זײַנע חסדים, זיי זײַנען כתב אין דער חֲזוֹן פון הנביא ישעיהו בּן אָמוצן אין סֶפֶר פון די מלכים פון יהודה און ישראל. 33 און יחזקיהו האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אויף דעם מעלה פון די קברים פון בני-דוד; און כּל יהודה און די יושבי ירושלים האָבּן אים עשׂה כּבוֹד בײַ זײַן מות [זען "מות" ישעיהו 53:9]. און בנוֹ מנשה איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת.

דברי ב33

1 12 שָׁנָה איז מנשה געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 55 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי די תּוֹעֵבֹת פון די גוֹיִם וואָס ה' האָט ירש פון פאַר די בני-יִשְׂראל. 3 און ער האָט שוב און בנה די בָּמוֹת וואָס אָבִיו יחזקיהו האָט נתץ, און האָט קום מזבחות צו די בעלים, און האָט עשׂה אשרות, און זיך שחה צו דעם כּל צָבָא הַשָּׁמַיִם, און זיי עבד. 4 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מזבחות אין בּית ה', וואָס ה' האָט אמר: אין ירושלים זאָל זײַן מײַן שֵׁם לעוֹלָם. 5 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מזבחות צו כּל צָבָא הַשָּׁמַיִם אין ביידע חצרוֹת [חָצֵר] פון בּית ה'. 6 און ער האָט עבר זײַנע בָּנִים דורכן אֵש אין דעם גֵּיא בּן-הנום, און ער האָט ענן, און נחש, און כשף, און ער האָט עשׂה אוֹב און ידעוני. ער האָט רבה צו עשׂה וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אים צו כעס. 7 און ער האָט שׂים דעם פֶּסֶל הסמל וואָס ער האָט עשׂה, אין בּית האלוקים, וואָס אלוקים האָט אמר צו דודן און צו בנוֹ שלמהו: אין דעם דאָזיקן בּית, און אין ירושלים, וואָס איך האָבּ בחר פון כּל שבטי ישראל, וועל איך שׂוּם מײַן שֵׁם לעוֹלָם. 8 און איך וועל מער נישט סור דעם רגל פון ישראל פון האדמה וואָס איך האָבּ עמד פאַר אבוֹתֵיכם, אויב רק זיי וועלן זײַן שומר איבּער צו עשׂה אַלע וואָס איך האָבּ זיי צוה, לויט דער כּל תורה און די חוקים און די משפטים, דורך משהו. 9 און מנשה האָט תעה יהודה און די יושבי ירושלים צו עשׂה מער הָרַע פון די גוֹיִם וואָס ה' האָט שמד פון פאַר די בני-יִשְׂראל. 10 און ה'

האָט דבר צו מנשהן און צו זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אָבּער זײ האָבּן נישט קשב. 11 און ה' האָט אויף זײ געבּראַכט די שׂרי הצבא פון מלך אשור, און זײ האָבּן לכד מנשהן מיט חוחים, און האָבּן אים אסר אין נחֹשֶׁת קייטן און הלך קיין בבל. 12 און אַז אים האָט צרר, האָט ער חלה בּײַ ה' אלוקיו, און ער איז געוואָרן כּנע מאֹד פאַר אלוקי אבותיו. 13 און ער האָט פּלל געווען צו אים; און ער האָט זיך געלאָזט עתר פון אים, און האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] זײַן תחנה, און האָט אים שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירושלים, צו זײַן מלכות; און מנשה האָט ידע אַז ה' איז האלוקים. 14 און אחרי כּן האָט ער בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ חוֹמָה חיצונה צו עִיר דוד, אין מערב פון גיחון, אין נחל, און לבוא אין שער הדגים; און ער האָט סבב דעם עופל, און האָט זי גבה מאֹד, און ער האָט שׂום שׂרי חיל אין כּל הערים הבצורות אין יהודה. 15 און ער האָט סור די אלוקי הנכר, און דעם סמל פון בּית ה', און כּל מזבחות וואָס ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אויף דעם הַר בּית ה', און אין ירושלים; און ער האָט זײ שלך חוצה עִיר. 16 און ער האָט בנה דעם מזבח ה', און האָט זבח אויף אים זבחי שלמים און תּוֹדה; און ער האָט אמר יהודה צו עבד ה' אֱלֹקֵי ישראל. 17 אמנם, הָעָם האָט נאָך זבח אויף די בָּמוֹת, אָבּער נאָר צו ה' אֱלֹקֵיהֶם. 18 און די יתר דברֵי וועגן מנשהן, און זײַן תּפילה צו אלוקיו, און די דברים פון די חֹזים וואָס האָבּן צו אים דבר אין שֵׁם פון ה' אֱלֹקֵי ישראל, זײ זײַנען דאָ אין דברי מלכי ישראל. 19 און זײַן תּפילה, און ווי אַזוי ה' האָט זיך געלאָזט עתר פון אים, און זײַן כּל חַטָּאת און זײַן מעל, און די מקומות וואָס ער האָט אין זײ בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] בָּמוֹת, און עמד אשרים און פסלים, איידער ער איז געוואָרן כּנע, זײ זײַנען כּתב אין די דברי חוזי. 20 און מנשה האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין זײַן בּית. און בּנוֹ אָמון איז געוואָרן מלך אויף זײַן תּחת. 21 22 שָׁנָה איז אָמון געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 2 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 22 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה' אַזוי ווי אָבִיו מנשה האָט עשׂה; און צו כּל פסילים וואָס אָבִיו מנשה האָט עשׂה, האָט אָמון זבח, און זײ עבד. 23 און ער איז נישט כּנע געוואָרן פאַר ה' אַזוי ווי אָבִיו מנשה איז כּנע געוואָרן, אָבּער ער, אָמון, האָט רבה זיך אשמה. 24 און זײַנע עבדים האָבּן קשר אויף אים, און האָבּן אים מות אין זײַן בּית. 25 און עם הָאָרֶץ האָט נכה [זען "נכה" ישעיהו 11:1-10; 53:4; 50:6] אַלע וואָס האָבּן קשר אויף דעם מלך אָמון. און דאָס עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] הָאָרֶץ האָט געמאַכט בּנוֹ יאשיהו פאַר אַ מלך אויף זײַן תּחת.

דברי ב34

1 8 שָׁנָה איז יאשיהו געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 31 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 2 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה', און איז הלך אין די דרכים אָבִיו דודן, און האָט זיך נישט סור יָמִין אָדער שׂמֹאול. 3 און אין 8טן שָׁנָה פון זײַן מָלֹךְ, אַז ער איז נאָך געווען נַעַר, האָט ער חלל צו דרש אלוקי אָבִיו דודן; און אין 12טן שָׁנָה האָט ער חלל צו טהר יהודה און ירושלים פון די בָּמוֹת, און די אשרים, און די פסלים און די מכּכות. 4 און מע האָט נתץ פאַר אים די מזבחות פון די בעלים; און די חמן וואָס אויבן איבּער זײ האָט ער גדע; און די אשרים און די פסלים און מסכות האָט ער שבר און דקק, און זרק אויף די קברים פון די וואָס האָבּן זבח צו זײ. 5 און די עצמות פון די כֹּהנים האָט ער שׂרף אויף זייער מזבחות, און ער האָט טהר יהודה און ירושלים. 6 און אַזוי אין די ערים פון מנשה און אפרים און שמעון און בּיז נפתּלי, מיט בחרבתיהם, רונד אַרום. 7 און ער האָט נתץ די מזבחות, און די אשרים, און די פסלים האָט ער כּתת צו דקק, און כּל חמן האָט ער גדע אין כּל אֶרֶץ ישראל; און ער האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירושלים. 8 און אין 18טן שָׁנָה פון זײַן מָלֹךְ, צו טהר הָאָרֶץ און דאָס בּית, האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] שפן בּן אַצליהון, און מעשיהו, דעם שׂר הָעִיר, און יואָח בּן פון יואָחָז, דעם מזכּיר, צו חזק דאָס בּית ה' אלוקיו. 9 און זײ זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו חלקיהו דעם כּהן-גּדוֹל, און האָבּן נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דאָס כֶּסֶף וואָס איז געבּראַכט געוואָרן אין בּית אלוקים, וואָס די לִוִיִּים, די שׁמרי הסף, האָבּן אסף פון דער יָד פון מנשה און אפרים, און פון כּל שארית ישראל, און פון כּל יהודה און בנימין, און זיך שוב [זען "שוב" הושע 3:4-5; יכריה 13:7] קיין ירושלים. 10 און זײ האָבּן עס נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אויף דער יָד פון די עשׂה המלאכה וואָס זײַנען געווען פקד אין בּית ה'; און די עשׂה המלאכה וואָס האָבּן עשה אין בּית ה', האָבּן עס נתן צו בדק און חזק דאָס בּית ה'. 11 און נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] צו די חרשים, און צו די בונים [זען תּהלים 118:22], אויף צו קנה [זען https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc] אבני מחצב, און עצים פאַר מחברות, און אויף צו קרה אויף די בּתּים וואָס די מלכים פון יהודה האָבּן געלאָזט שחת ווערן. 12

און די אנשים האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] די מְלָאכָה אין אמונה; און איבער זיי זײַנען געוואָרן פקד יחת, און עובדיהו, די לוִיִים פון די בני מררי; און זכריה, און משולם, פון בני-קהתים, צו נצח; און לוִיִים כל מֵבין מיט כלי־שיר. 13 זיי זײַנען געווען איבער די סבלים, און האָבן נצח אויף אַלע וואָס האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] מְלָאכָה אין עבודה. און עבודה פון די לוִיִים זײַנען געווען סופרים, און שׂטרים, און שוערים. 14 און ווען זיי האָבן יצא דאָס כֶּסֶף וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בית ה', האָט חלקיהו דער כהן מצא דאָס סֶפֶר תורת ה' דורך משהן. 15 האָט חלקיהו זיך ענה און האָט אמר צו שפן דעם סֹפֵר: איך האָב מצא דאָס סֶפֶר תורה אין בית ה'. און חלקיהו האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] דאָס סֶפֶר צו שפנען. 16 האָט שפן געבראַכט דאָס סֶפֶר צום מלך, און ער האָט אויך געבראַכט דעם מלך דבר, אַזוי צו אמר: אַלע וואָס איז נתן געוואָרן אויף דער יָד פון דײַנע עבדים, עשׂה זיי. 17 און זיי האָבן נתך דאָס כֶּסֶף וואָס האָט זיך מצא אין בית ה', און האָבן עס נתן אויף דער יָד פון די מופקדים, און אויף דער יָד פון די עֹשׂה המלאכה. 18 און שפן דער סֹפֵר האָט נגד דעם מלך, אַזוי צו אמר: אַ סֶפֶר האָט מיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] חלקיהו דער כהן. און שפן האָט דערפון געלייענט פאַר דעם מלך. 19 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דברים פון דער תורה, אַזוי האָט ער קרע זײַנע בגדים. 20 און דער מלך האָט צוה חלקיהו, און אַחיקם בן שפנען, און עבדון בן מיכהן, און שפן דעם סֹפֵר, און עשיה דעם עבד המלך, אַזוי צו אמר: 21 הלך דרש בײַ ה' פאַר מיר, און פאַר די וואָס זײַנען שאר אין ישראל און יהודה, וועגן די דברים פון דעם סֶפֶר נמצא, וואָרעם גדולה איז דער חֵמָה פון ה' וואָס איז נתך אויף אונדז, ווייל אבוֹתֵינוּ האָבן נישט שומר דאָס דבר-ה', צו עשׂה אַזוי ווי אַלע וואָס שטייט כתב אין דעם דאָזיקן סֶפֶר. 22 איז הלך חלקיהו, און די וואָס דער מלך צו חולדה דער נביאה, דער אִשָּׁה פון שלום בן תקהת בן חסרהן, דעם שומֵר הבגדים און זי האָט ישב אין ירושלים, אין משנה און זיי האָבן אַזוי דבר צו איר. 23 האָט זי צו זיי אמר: אַזוי האָט אמר ה' אלוקי ישראל: אמר צו דעם איש וואָס האָט אײַך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו מיר: 24 אַזוי האָט ה' אמר: הנה, איך ברענג רָעָה על דעם מקוֹם הזה און על זײַנע יוֹשבים כֹּל אלות וואָס שטייען כתב אין דעם סֶפֶר וואָס מע האָט געלייענט פאַר מלך יהודה. 25 דערפאַר וואָס זיי האָבן מיך עזב [זען תהלים (16)17-(1)2:22], און האָבן קטר צו אלוקים אחרים, כדי מיך צו כעס מיט כֹּל מעשׂים פון זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17; http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU], און מײַן חֵמָה איז נתך אויף דעם מקוֹם הזה, און ער וועט נישט כבה [זען ישעיה 66:24] ווערן. 26 און צו מלך יהודה וואָס שלח אײַך צו דרש בײַ ה', צו אים זאָלט איר אַזוי אמר: אַזוי האָט אמר ה' אלוקי ישראל: וועגן די דברים וואָס דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] 27 איז, ווײַל דײַן לֵב איז רכך געוואָרן, און דו ביסט געוואָרן כנע פאַר אלוקים אַז דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] זײַנע דברים וועגן דעם מקוֹם הזה און וועגן זײַנע יוֹשבים, ווײַל דו ביסט געוואָרן כנע פאַר מיר, און האָסט קרע דײַנע בגדים, און האָסט בכה פאַר מיר, אויך האָב איך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], נאֻם [זען "נאֻם" תהלים 110:1] ה'. 28 הנה, איך אסף צו דײַנע אבות, און דו וועסט אסף ווערן אין דײַן קבר בשלום, און דײַנע אויגן וועלן נישט ראה אַלע דאָס רָעָה וואָס איך ברענג אויף דעם מקוֹם הזה און אויף זײַנע יוֹשבים. און זיי האָבן געבראַכט צום מלך דעם דבר. 29 און דער מלך האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און האָט אסף כֹּל זקני יהודה און ירושלים. 30 און דער מלך איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין בית ה', מיט כֹּל איש יהודה און יושבי ירושלים, און די כֹּהנים און די לוִיִים, און דעם כֹּל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון גדול ביזן קטן. און ער האָט געלייענט אין זייערע אוזנים כֹּל דברי דעם סֶפֶר הברית וואָס איז מצא געוואָרן אין בית ה'. 31 און דער מלך האָט זיך עמד אויף זײַן עֹמֶד, און ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] הבְּרִית פאַר ה', צו הלך אחרי ה', און לִשמֹר זײַנע מצוות און זײַנע עדות און זײַנע חֻקים, מיט זײַן כֹּל לֵב און מיט זײַן כֹּל נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], צו עשׂה די דברים פון דעם בְּרִית וואָס שטייען כתב אין דעם דאָזיקן סֶפֶר. 32 און ער האָט עמד אַלע וואָס האָבן זיך מצא אין ירושלים און בנימין; און די יושבי ירושלים האָבן עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי דער בְּרִית אלוקים, אלוקי אבותיהם. 33 און יאשיהו האָט סור כֹּל תוֹעֲבֹת פון כֹּל ארצוֹת פון בני-ישראל; און ער האָט עבד אַלע וואָס האָבן זיך מצא אין ישראל, עבד ה' אֱלֹקֵיהֶם. אַלע זײַנע טעג האָבן זיי זיך נישט סור פון אחרי ה' אלוקי אבותיהם.

דברי ב35

1 און יאשיהון האָט עשׂה אין ירושלים פסח צו ה'; און מע האָט שחט דעם פסח אין 14טן פון 1טן חודש. 2 און ער האָט עמד די כֹּהנים אויף זייערע משמרות, און האָט זיי חזק צו דעם עבֹדה פון בית ה'. 3 און ער האָט אמר צו די לוִיִים וואָס המבינים כֹּל ישראל, די וואָס זײַנען געווען קֹדֶש צו ה': נתן אַרײַן קודש אין דעם בית וואָס שלומה בן

דודן, מלך ישראל, האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]; איר דאַרפט מער נישט משׂא אויפן כתף; אַצונד עבד ה'
אֶלקֵיכֶם און זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל. 4 און כּון אײַך אײַערע בית
אבותיכם לויט אײַערע מחלקות אין דעם כּתב דוד מלך ישראל, און אין דעם מכּתב פון בנו שלמהן. 5 און עמד אין
מִקְדָּש לויט די פלוגות [פלגה] פון די בית אבות פון אײַערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)23-(16)17:22,
http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן
דוד דקרו׳ חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], בני-העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און
חלקה בית אב פון די לִוִיים. 6 און שחט דעם פסח, און קדש אײַך, און כּון פאַר אײַערע אחים, כּדי צו עשׂה אַזוי ווי
דאָס דבר-ה' דורך משהן. 7 און יאשיהו האָט רום פאַר בני-העם צאָן: כּבשׂים און בני עזים -- אַלע פאַרן פסחים
פאַר אַלע וואָס האָבן זיך דאָרטן מצא 30,000 אין מִסְפָּר, און בָּקָר 3,000. די דאָזיקע זײַנען געווען פון דעם רכּוש
המלך. 8 און זײַנע שׂרים האָבן רום אַ נדבה פאַר הָעָם, פאַר די כּהנים, און פאַר די לִוִיים. חלקיה, און זכריהו, און
יחיאל די נגידים פון בית האלוקים, האָבן נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] די כּהנים פסחים 2,600 [צאָן]
און בָּקָר 300. 9 און כּנניָהו, און שמעיָהו, און נתנאל, זײַנע אחים, און חשביהו, און יעיאל, און יוזבד, די שׂרים פון די
לִוִיים, האָבן רום פאַר די לִוִיים פאַרן פסחים 5,000 [צאָן] און בָּקָר 500. 10 אַזוי איז כּון געוואָרן דער עבֹדה, און די
כּהנים האָבן זיך עמד אויף זייער עֹמֶד, און די לִוִיים אויף זייערע מחלקות, לויט דעם מצוה פון מלך. 11 און זיי האָבן
שחט דעם פסח, און די כּהנים האָבן זרק דאָס דָּם פון זייער יָד; און די לִוִיים האָבן פשט. 12 און זיי האָבן סור
העֹלָה, כּדי זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] צו די מפלגה פון די בית אבות פון בני-העם [זען
"עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אויף צו קרב צו ה', אַזוי ווי עס שטייט כּתב אין דעם סֵפֶר משהן;
און דאָס גלײַכן מיט די בָּקָר. 13 און זיי האָבן בשל דעם פסח אויפן אֵש, אַזוי ווי דער משפט; און די קדשים האָבן
זיי בשל אין סירות, און אין דודים, און אין צלחה, און רוץ צו כּל בני הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי]. 14 און דערנאָך האָבן זיי כּון פאַר זיך און פאַר די כּהנים; וואָרעם די כּהנים, בני-אַהרן, זײַנען
געווען עלה העוֹלה און דאָס חֵלֶב, ביז לַיְלָה; דעריבער האָבן די לִוִיים כּון פאַר זיך און פאַר די כּהנים, בני-אַהרן. 15
און די משׂררים, בני-אָסף, זײַנען געווען אויף זייער עֹמֶד, לויט דעם מצוה פון דודן, און אָסף, און הימן, און ידותון
דעם חֹזֶה המלך. און די שׂערים זײַנען געווען בײַ איטלעכן שער. זיי האָבן נישט סור פון זייער עבֹדה, וואָרעם זייערע
אחים די לִוִיים האָבן כּון פאַר זיי. 16 אַזוי איז כּון געוואָרן דער כּל עבֹדה פון ה' אין יום ההוא, צו עשׂה דעם פסח,
און עלה עוֹלָה אויפן מזבח פון ה', לויט דעם מצוה פון דעם מלך יאשיהו. 17 און די בני-יִשְׂראל וואָס האָבן זיך
דאָרטן מצא, האָבן עשׂה דעם פסח אין יענער צײַט, און דעם חג המצות 7 טעג. 18 און אַ פסח אַזאַ ווי דער איז
נישט עשׂה געוואָרן פון די יְמֵי שמואל דעם נביא אָן; און כּל מלכי ישראל האָבן נישט עשׂה אַזאַ פסח ווי עס האָט
עשׂה יאשיהו, און די כּהנים, און די לִוִיים, און כּל יהודה און ישראל וואָס האָבן זיך דאָרטן מצא, און די יושבי
ירושלים. 19 אין 18טן שָׁנָה פון מלכות יאשיהו איז עשׂה געוואָרן דער דאָזיקער פסח. 20 אחרי כּל זֹאת, אַז יאשיהו
האָט געהאַט כּון דאָס בית, איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] נכו מלך מִצרַיִם, צו לחם אויף כּרכּמיש בײַם פרת, און
יאשיהו איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אַקעגן אים. 21 האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו
אים אַזוי צו אמר: מה לי ולך, מלך פון יהודה? נישט קעגן דיר איז דאָס הַיּוֹם, אָבער קעגן דעם בית מיט וועמען איך
בין אין מלחמה; און אלוקים האָט אמר מיך צו בהל; חדל זיך פון אלוקים וואָס איז מיט מיר, כּדי ער זאָל דיך נישט
שחת. 22 אָבער יאשיהו האָט נישט סבב זײַן פנים פון אים, אָבער לחם מיט אים האָט ער חפשׂ; און ער האָט נישט
שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו די דברים פון נכון, פון פֶּה אלוקים, און ער איז
בוא [זען "בוא," בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו לחם אין דעם בקעה פון מגדו. 23 האָבן די
יורים ירה אויף דעם מלך יאשיהו, און דער מלך האָט אמר צו זײַנע עבדים: עבר מיך, וואָרעם איך בין געוואָרן חלה
מאֹד. 24 האָבן אים די עבדים עבר פון זײַן מרכּבה, און האָבן אים רכּב אויף דעם רכּב משנה וואָס ער האָט געהאַט,
און אים הלך קיין ירושלים. און ער איז מות, און איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין די קברות פון
זײַנע אבות. און כּל יהודה און ירושלים האָבן אבל אויף יאשיהו. 25 און ירמיהו האָט קין אויף יאשיהו, און כּל
שרים און שרות האָבן אמר אין זייערע קינה פון יאשיהו, ביז אויף הַיּוֹם. און מע האָט זיי נתן פאַר אַ חֹק אין ישראל,
און זיי זײַנען כּתב אין די קינות. 26 און די יתר דִּבְרֵי יאשיהו, און זײַנע חסדים, לויט ווי עס שטייט כּתב אין דער
תורה פון ה', 27 און זײַנע דברים, די ראשׁונים אַזוי ווי אחרונים, זיי זײַנען כּתב אין סֵפֶר מלכי ישראל און יהודה.

דברי ב36

1 און עַם הָאָרֶץ האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] יהואחז בן יאשיהו, און זיי האָבן אים

געמאכט פאַר אַ מלך אויף זײַן תחת אביו, אין ירושלים. 2 23 שָׁנָה איז יואָחז געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 3
חדשים האָט ער מלך אין ירושלים. 3 און מלך מִצרַיִם האָט אים סור אין ירושלים, און האָט עָנַש הָאָרֶץ מיט 100
כִּכַּר כֶּסֶף און אַ כִּכַּר זָהָב. 4 און מלך מִצרַיִם האָט געמאכט אחיו אליקים פאַר אַ מלך איבער יהודה און ירושלים,

און ער האָט סבב שמו [זען זכריה 12-6:11; זען https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU]
אויף יהויִקים. און אחיו יואָחזן האָט נכו לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] און אים געבראַכט
קיין מִצרַיִם. 5 25 שָׁנָה איז יהויִקים געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 11 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און ער
האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה' אלוקיו. 6 איז עלה [זען "עלה"
ישעיהו 53:2] אויף אים נבוכדנצר מלך בבל, און האָט אים אסר אין נחֹשֶׁת קייטן, כדי אים הלך קיין בבל. 7 אויך פון
די כלים פון בית ה' האָט נבוכדנצר געבראַכט קיין בבל, און זיי נתן אין זײַן הֵיכַל אין בבל. 8 און די יתר דברים ווענג
יהויִקימען, און זײַנע תּוֹעֵבֹת וואָס ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] און וואָס מיט אים האָט
מצא, דאָס איז כתב אין סֵפֶר מלכי ישראל און יהודה. און בנו יהויִכין איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת. 9 8 שָׁנָה איז
יהויִכין געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 3 חדשים מיט 10 טעג האָט ער מלך אין ירושלים. און ער האָט עשׂה
[זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה'. 10 און צום תשובה שָׁנָה, האָט דער מלך
נבוכדנצר שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און האָט אים געבראַכט קיין בבל, מיט די כלי חמדה פון בית ה'. און ער
האָט געמאכט אחיו צדקיהון פאַר אַ מלך איבער יהודה און ירושלים. 11 21 שָׁנָה איז צדקיהו געווען, אַז ער איז
געוואָרן מלך, און 11 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 12 און ער האָט עשׂה [זען "עשׂה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו
53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה' אלוקיו; ער איז נישט כנע געוואָרן פאַר ירמיהו דעם נביא מפי ה'. 13 און ער
האָט אויך מרד אָן דעם מלך נבוכדנצר וואָס האָט אים שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כֹּהֵנה פון משיח האדון;
מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] בײַ אלוקים; און ער האָט קשה זײַן עֹרֶף, און אמץ זײַן לֵב, זיך נישט שוב צו ה' אֱלֹקֵי
ישראל. 14 אויך כָּל שׂרי הכֹּהֲנים און פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָבן רבה
מעל מעל; אַזוי ווי כָּל תּוֹעֵבֹת פון די גוֹיִם, און זיי האָבן טמא דאָס בית ה' וואָס ער האָט הקדש [קדש, זען הדרך
המשיחיסטים 10:10] אין ירושלים. 15 און ה' אלוקֵי אבותיהם האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו זיי דורך זײַנע
מלאכים, שכם צו שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], וואָרעם ער האָט זיך חמל אויף זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי
נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און אויף זײַן מעוֹן. 16 אָבער זיי לָעַב פון די מלאכים פון אלוקים, און בזה זײַנע דברים,
און זיך תעע איבער זײַנע נביאים, ביז דער חֵמָה פון ה' איז עלה אַקעגן זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי], אַז קיין מרפא איז מער נישט געווען. 17 און ער האָט געבראַכט אויף זיי מלך די כשדים, וואָס
האָט הרג זייערע בחורים מיטן חֶרֶב אין זייער בית־מִקְדָּשׁ, און האָט זיך נישט חמל אויף אַ בחור אָדער אַ בתולה, אַ
זקן אָדער אַ ישש; אַלעמען האָט ער נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אין זײַן יָד. 18 און כָּל כלי בית
האלוקים, די גדולים אַזוי ווי די קטנים, און די אוצרות פון בית ה', און די אוצרות פון מלך און זײַנע שׂרים, אַלע
האָט ער געבראַכט קיין בבל. 19 און זיי האָבן שׂרף דאָס בית האלוקים, און נתץ די חוֹמָה פון ירושלים, און אַלע
אירע ארמוֹן האָבן זיי שרף אין אֵש, און אַלע אירע כלי חמדה האָבן זיי שחת. 20 און די וואָס זײַנען שאר פון חֶרֶב
האָט ער גלה קיין בבל, און זיי זײַנען געוואָרן צו אים און צו זײַנע בָּנִים פאַר עבדים ביז דער מָלֹךְ פון מלכות פרס;
21 כדי צו מלא דאָס דבר־ה' פון פֶּה ירמיהו: ביז הָאָרֶץ וועט רצה אירע שבתות; כָּל יְמֵי הָשַׁמָּה האָט זי געהאַלטן
שבת, ביז צו מלא 70 שָׁנָה. 22 און אין 1טן שָׁנָה פון כורש מלך פרס, אַז עס איז כלה געוואָרן דאָס דבר־ה' דורך פֶּה
ירמיהו, האָט ה' עור דעם רוּחַ פון כורש מלך פרס, און ער האָט עבר קול אין זײַן כָּל מלכות, און אויך דורך אַ מכתב,
אַזוי צו אמר: 23 אַזוי האָט אמר כורש מלך פרס: כָּל ממלכוֹת פון הָאָרֶץ האָט מיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5;
חגי 9-2:7] ה' אלוקי השמים; און ער האָט מיר פקד אים צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית אין ירושלים וואָס
אין יהודה; ווער עס איז דאָ צווישן אײַך פון זײַן כָּל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כִּי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], זאָל
ה' אלוקיו זײַן מיט אים, און זאָל ער עלה.

הִתקַשְׁרוּת מיט ה'

קאַפּיטל 2 אֲמָנִים לְמַעַן יִשְׂרָאֵל
עלע רעכט רעזערווירט

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

[https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE_1:19 זען גלט']

אַ דאס איז דאָס סֵפֶר תּוֹלְדוֹת, דאָס סֵפֶר פון דעם יִחוּס שטאמבוים פון רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ יהושע/ישוע [נחמיה 8:17] בֶּן-דָּוִד, דעם זון פון אַבְרָהָם. 2 אַבְרָהָם האָט געבוירן יִצְחָק, און יִצְחָק האָט געבוירן יַעֲקֹב, און יַעֲקֹב האָט געבוירן יְהוּדָה און זיינע אַחִים, 3 און יְהוּדָה האָט געבוירן פֶּרֶץ און זֶרַח פון תָּמָר, און פֶּרֶץ האָט געבוירן חֶצְרוֹן, און חֶצְרוֹן האָט געבוירן רָם, 4 און רָם האָט געבוירן עַמִּינָדָב, און עַמִּינָדָב האָט געבוירן נַחְשׁוֹן, און נַחְשׁוֹן האָט געבוירן שַׂלְמוֹן, 5 און שַׂלְמוֹן האָט געבוירן בּוֹעַז פון רָחָב, און בּוֹעַז האָט געבוירן עוֹבֵד פון רוּת, און עוֹבֵד האָט געבוירן יִשַׁי 6 און יִשַׁי האָט געבוירן דָּוִד הַמֶּלֶך, און דָּוִד האָט געבוירן שְׁלֹמֹה פון דעם אִשָּׁה פון אוּרִיָּה. 7 און שְׁלֹמֹה האָט געבוירן רְחַבְעָם, און רְחַבְעָם האָט געבוירן אֲבִיָּה, און אֲבִיָּה האָט געבוירן אָסָא, 8 און אָסָא האָט געבוירן יְהוֹשָׁפָט, און יְהוֹשָׁפָט האָט געבוירן יוֹרָם, און יוֹרָם האָט געבוירן עֻזִּיָּהוּ. 9 און עֻזִּיָּהוּ האָט געבוירן יוֹתָם, און יוֹתָם האָט געבוירן אָחָז, און אָחָז האָט געבוירן חִזְקִיָּהוּ. 10 חִזְקִיָּהוּ האָט געבוירן מְנַשֶּׁה, און מְנַשֶּׁה האָט געבוירן אָמוֹן, און אָמוֹן האָט געבוירן יֹאשִׁיָּהוּ, 11 און יֹאשִׁיָּהוּ האָט געבוירן יְכָנְיָהוּ און זיינע אַחִים, צו דער צייט פון גָּלוּת-בָּבֶל. 12 און נאָך גָּלוּת-בָּבֶל האָט יְכָנְיָהוּ געבוירן שְׁאַלְתִּיאֵל, און שְׁאַלְתִּיאֵל האָט געבוירן זְרֻבָּבֶל, 13 און זְרֻבָּבֶל האָט געבוירן אֲבִיהוּד, און אֲבִיהוּד האָט געבוירן אֶלְיָקִים, און אֶלְיָקִים האָט געבוירן עַזּוּר. 14 עַזּוּר האָט געבוירן צָדוֹק, און צָדוֹק האָט געבוירן יָכִין, און יָכִין האָט געבוירן אֱלִיהוּד. 15 און אֱלִיהוּד האָט געבוירן אֶלְעָזָר, און אֶלְעָזָר האָט געבוירן מַתָּן, און מַתָּן האָט געבוירן יַעֲקֹב. 16 און יַעֲקֹב האָט געבוירן יוֹסֵף [בֶּן-דָּוִד], דעם בַּעַל פון מִרְיָם, פון וועלכער איז געבוירן געוואָרן יהושע/ישוע [נחמיה 8:17; זכריה 6:11-12], וואָס ווערט גערופן רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ. 17 און אַזוי זענען כל דורות פון אַבְרָהָם ביז דָּוִד 14 דורות, און פון דָּוִד ביז גָּלוּת-בָּבֶל 14 דורות, און פון גָּלוּת-בָּבֶל ביז רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ דורות [זען ד=4 + ו=6 + ד=4 = דוד 14; זען אויך דניאל 9:25-26 = 445 + 69 7ס = יכרת משיח ואין לו]. 18 און די געבורט פון רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ יהושע/ישוע איז געווען אויף אַזאַ אופן: ווען מרים [בת-דוד, זען לוקס 3:23-38] אם פון רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ איז געווען אירוסין פאַרקנָסט צו יוסף [בֶּן-דָּוִד], און איידער זיי זענען זיך צוזאַמענגעקומען, איז זי געפונען געוואָרן מְעוּבֶּרֶת [זען ישעיהו 7:14] פון דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. 19 יוסף [בֶּן-דָּוִד] איר שידוך איז אבער געווען אַ צַדִּיק, און האָט ער זי נישט געוואָלט אָנטון קיין חֶרְפָּה אָדער אָפן בּוּשָׁה, נייערט געטראַכט מיט איר זיך געבן אַ גֶּט און אָפּצולאָזן שטילערהייט מיט איר. 20 און ווי יוסף [בֶּן-דָּוִד] האָט זיך דאָס איבערגעלייגט, הִנֵּה, ערשט אַ מַלְאַךְ ה' האָט זיך באַוויזן צו אים אין אַ חָלוֹם, און געזאָגט: יוסף בֶּן-דָּוִד, האָב נישט קיין פחד צו נעמען אין נישואין מִרְיָם ווי דיין כַּלָּה, מחמת דאָס, וואָס איז געבוירן אין איר, איז פון דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. 21 און זי וועט געבערן אַ זון, און דו זאָלסט רופן זיין נאמען יהושע/ישוע [עזרא 3:8; זכריה 6:11-12, תּלמוּד ירוּשׁלמי ברכות ה שמו צמח], מחמת ער וועט יוֹשִׁיעַ [ראַטעווען] זיין עם פון זייערע עבירות. 22 און דאָס כל איז געשען, כּדי עס זאָל מקוים ווערן וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן פון ה' דורך דעם נָבִיא: 23 הִנֵּה הָעַלְמָה [נישט-חתונה-געהאט יונגע בתולה מיידל] הָרָה וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרְאוּ שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵ-ל [זען זון פון דער אויבערשטער,

ישעיהו 7:14; 9:5; משלי 30:4; 8:30; תהלים 33:6; דניאל 7:13-14], וואָס איז טײַטש ׃ אלוקים איז מיט אונדז. 24 און
ווען יוסף [בֶּן-דָּוִד] איז אויפגעשטאַנען פון שלאָף, האָט ער געטאָן אַזוי ווי דער מַלאך ה' האָט אים געבאָטן; און
ער האָט גענומען צו זיך זיין כַּלָּה, 25 אָבער יוסף [בֶּן-דָּוִד] האָט זיך מיט איר נישט באַהאָפטן, ביז זי האָט געבוירן אַ
זון; און יוסף [בֶּן-דָּוִד] האָט גערופן זיין נאמען יהושע/ישוע [בֶּן-דָּוִד, זען האמר זה בני, נאמן, משנה בבא בתרא 8:6].
ב און ווען יהושע/ישוע איז געבוירן געוואָרן אין בֵּית-לֶחֶם יהודה [זען מיכה 5:1], אין די צייט פון דעם מֶלך
הוֹרדוס, הִנֵּה, חַכָמים פון ארץ מִזרח זענען געקומען קיין ירושָׁלַיִם, און האָבן געזאָגט ׃2 וואו איז דער מֶלך פון די
יִדן, וואָס איז געבוירן געוואָרן? מחמת מיר האָבן געזען זיין כּוֹכָב [במדבר 24:17] אין מִזרח, און זענען געקומען צו
אנידערגעפאלן פאַר אים. 3 און ווען דער מֶלך הוֹרדוס האָט דאס געהערט, האָט ער זיך דערשראָקן, און כל
ירושָׁלַיִם מיט אים. 4 און ער האָט פאַרזאַמלט כל ראָשי-כֹּהַנים און סוֹפרים [רַבָּנִים] פון דעם עם [יִשׂרָאֵל], און
האָט זיי געפרעגט, וואו דער רבי מֶלך המָשיחַ שטעטל געבוירן ווערן. 5 האָבן זיי צו אים געזאָגט: אין שטעטל
בֵּית-לֶחֶם יהודה; מחמת אַזוי שטייט געשריבן דורך דעם נָביא: 6 ואתה בית לחם ארץ יהודה אינך צעיר באלופי
יהודה, כי ממך יצא מושל אשר ירעה את עמי ישראל [מיכה ה, א]. 7 יעמאָלט האָט הוֹרדוס שטילערהייט גערופן די
חַכָמים, און האָט ביי זיי אויסגעפאָרשט אין וואָסער צייט דער כּוֹכָב [במדבר 24:17] האָט זיך באַוויזן. 8 און ער
האָט זיי געשיקט קיין בֵּית-לֶחֶם, און געזאָגט: גייט און פאָרשט נאך גענוי וועגן דעם יֶלֶד, און ווען איר וועט עס
געפינען, דערציילט מיר, כּדי איך זאָל אויך קומען זיך אנידערגעפאלן פאַר אים [רבי מֶלך המָשיחַ]. 9 און ווי זיי
האָבן געהערט דעם מֶלך, זענען זיי אַוועקגעגאַנגען; הִנֵּה, דער כּוֹכָב [במדבר 24:17], וואָס זיי האָבן געזען אין
מִזרח, איז זיי פאָרויסגעגאַנגען, ביז ער איז געקומען און האָט זיך אָפּגעשטעלט איבער דעם אָרט, וואו דאָס יֶלֶד
איז געווען. 10 און אַז זיי האָבן געזען דעם כּוֹכָב [במדבר 24:17], האָבן זיי זיך געפרייט מיט זער אַ גרויסער שִׂמְחָה.
11 און ווען זיי זענען אַרײַנגעגאַנגען אין בֵּית אַריין, האבן זיי געזען דאָס יֶלֶד מיט מִרְיָם אמו, און זיי האָבן
אנידערגעפאלן פאַר אים; און זיי האָבן געעפנט זייערע אוֹצרות, און האָבן גענעענט פאַר אים מַתָּנות; זָהָב און
ווײַרעך און מירע. 12 און אַזוי ווי זיי זענען געוואָרנט געוואָרן אין אַ חָלום, אַז זיי זאָלן זיך נישט אומקערן צו
הוֹרדוס, זענען זיי אַוועקגעגאַנגען צו זייער אייגענעם לאַנד מיט אַן אַנדערן דֶּרֶךְ. 13 און ווען זיי זענען
אַוועקגעגאַנגען, הִנֵּה, אַ מַלאך ה' האָט זיך באַוויזן צו יוסף [בֶּן-דָּוִד] אין אַ חָלום, און געזאָגט: שטיי אויף, און נעם
דאָס יֶלֶד און זיין אֵם, און אַנטרין קיין אֶרֶץ מִצרַיִם, און זיי דאָרטן, ביז איך וועל דיר זאָגן; מחמת הוֹרדוס וועט
זוכן דאָס יֶלֶד, כּדי עס אומצובּרענגען. 14 און יוסף [בֶּן-דָּוִד] איז אויפגעשטאַנען און האָט גענומען דאָס יֶלֶד און
זיין אֵם בַּלַּיְלָה, און איז אַוועק קיין אֶרֶץ מִצרַיִם. 15 און יוסף [בֶּן-דָּוִד] איז דאָרטן געווען ביז דעם מוֹת הוֹרדוס, כּדי
סע זאָל מקוים ווערן, וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן פון ה' דורך דעם נָביא: וּמִמִּצְרַיִם קָרָאתִי לִבְנִי [הושע 11:1].
16 און ווען הוֹרדוס האָט געזען, אַז ער איז פון די חַכָמים אויסגעשפּעט געוואָרן, איז ער שרעקלעך צארנדיק
געוואָרן, און ער האָט געשיקט אויסהַרגענען כָּל הילָדים אין שטעטל בֵּית-לֶחֶם און אין כל אירע געגנטן, פון 2 יאָר
אַלט און יונגער, לויט דער צייט, וואָס ער האָט גענוי אויסגעפאָרשט ביי די חַכָמים. 17 יעמאָלט איז מקוים
געוואָרן וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן דורך ירמיהו הַנָּביא ׃ 18 קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע, נהי בכי תמרורים, רחל מבכה
על-בניה, מאנה להנחם, מחמת זיי זענען מער נישטא [ירמיהו 31:14]. 19 און ווען קומט מוֹת הוֹרדוס, הִנֵּה, האָט אַ
מַלאך ה' זיך באַוויזן אין אַ חָלום צו יוסף [בֶּן-דָּוִד] אין אֶרֶץ מִצרַיִם, 20 און געזאָגט: שטיי אויף, און נעם דאָס יֶלֶד
און זיין אֵם, און גיי קיין אֶרֶץ-יִשׂרָאל; מחמת די, וואָס האָבן געזוכט דאָס נֶפֶש פון דעם יֶלֶד, זענען טויט. 21 און

יוסף [בֶּן-דָּוִד] איז אויפגעשטאַנען און האָט גענומען דאָס יֶלֶד און זיין אֵם, און איז געקומען קיין אֶרֶץ-יִשׂרָאֵל. 22
נאָר ווען יוסף [בֶּן-דָּוִד] האָט געהערט, אַז אַרְכֶּלָאוֹס קעניגט איבער אֶרֶץ יהודה אויפן אָרט פון זיין אָב הוֹרדוס,
האָט יוסף [בֶּן-דָּוִד] פחד געהאַט אַהין צו גיין; און אַזוי ווי יוסף [בֶּן-דָּוִד] איז געוואָרנט געוואָרן אין אַ חָלום, איז
ער אַוועק אין די געגנט פון גָּלִיל, 23 און איז געקומען און האָט געוואוינט אין אַ שטעטל, וואָס מען רופט נַצֶּרֶת,
כּדי עס זאָל מקוים ווערן וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן דורך די נביאים, אַז רבי מֶלֶך המָשיחַ זאָל גערופן ווערן אַ
נָצֶר [מָשִׁיחַ הַנֵּצֶר צֶמַח פון נָצְרַת ישעיהו 11:1; צֶמַח יהושע שמו, זכריה 6:11-12 תּלמוּד ירוּשלמי ברכות ה, שמו צמח,
עזרא 3:8, ישוע; ירמיהו 23:5; זכריה 3:8; ישעיהו 53:2]. גַ אין יענע טעג איז געקומען יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון
תשובה [זען מלכים ב 5:14], און האָט רופט אויס אין דער מִדבּר פון יהודה, אַזוי צו זאָגן: 2 שובו צו ה', מחמת דאָס
מַלכות-השָׁמַיִם האָט זיך דערנענטערט. 3 מחמת דאָס איז ער [יוחנן], פון וועמען ישעיהו הַנָּבִיא האָט געזאָגט: קוֹל
קוֹרֵא בַמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ ה', מאכט תיכף זיינע שטעגן! [ישעיהו 40:3]! 4 און יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה]
האָט געטראָגן אַ מַלבּוש פון קעמל-האָר, און אַ לעדערנעם גַּארטל אַרום זיינע לענדן; און זיין אֹכֶל איז געווען
היֵשעריקן און ווילדער דבש. 5 יעמאָלט איז צו אים אַרויסגעגאַנגען ירוּשָׁלַיִם, און כל יהודה, און די כל געגנט פון
יַרדן; 6 און זיי זענען פון אים דער מקוה געטוֹבלט געוואָרן אין דער מקוה פון דעם יַרדן [מלכים ב 5:14], און האָבן
זיך מִתוַדה [ידה, והתודה צו ה', ויקרא 16:21] געווען אויף זייערע עבירות [מִתְוַדִּים צו ה' עַל חַטֹּאתֵיהֶם]. 7 אָבּער
אַז ער האָט געזען רבים פון די פּרוּשים און צדוקים קומען צו דער ירדן מקוה טבִילה [מלכים ב 5:14], האָט ער צו
זיי געזאָגט: איר יַלְדֵי נְחָשִׁים, ווער האָט אייך געגעבן צו פאַרשטיין, אַז איר זאָלט אַנטלויפן פון דעם חָרון אַף הַבָּא
[אָנקומענדיקן זַעַם פון ה']? 8 ברענגט דערפאַר פֵּירות, וואָס זענען רָאוּי פאַר תּשובה! 9 און רעדט אייך נישט איין,
אַזוי צו זאָגן: אַברָהם איז אָבִינו און מיר האָבן זְכוּת אָבוֹת; מחמת איך זאָג אייך: ה' קען פון די דאָזיקע אבנים
אויפשטעלן בָּנִים לְאַבְרָהָם [גלט' 3:7; בראשית 15:6]. 10 און אָט ליגט שוין די האַק ביים שֹׁרֶשׁ פון די ביימער;
דערפאַר, יעדער בוים, וואָס ברענגט נישט אַרויס קיין פְּרִי טוֹב, ווערט אָפּגעהאַקט און געוואָרפן אין אֵש אַריין
[הָאֵש פון גֵּיהִנֹּם, ישעיהו 66:24]. 11 איך דער מקוה טוֹבל אייך מיט מַיִם צו תּשובה [מלכים ב 5:14], אָבּער דער,
וואָס קומט נאָך מיר, איז שטאַרקער פון מיר, און זיינע סנדלן בין איך נישט רָאוּי לשאת; ער וועט אייך דער מקוה
טוֹבלען מיט דעם רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ און מיט אֵש [מה"ש 2:3-4; 10:46-47]. 12 זיין ווינטשויפל איז אין זיין האַנט, און ער
וועט טוֹב אויסריינינקן זיין גֹּרֶן; און זיין חִטָּה וועט ער איינזאַמלען אין שייער אַריין, אָבּער די מֹץ וועט ער
פאַרברענען מיט אַן אומפאַרלעשלעכן אֵש [אֵש עוֹלם, ישעיהו 66:24; דניאל 12:2; דראון עוֹלם פון גֵּיהִנֹּם]. 13
יעמאָלט איז יהושע/ישוע געקומען פון גָּלִיל צום יַרדן [מקוה], צו יוֹחָנָן, כּדי פון אים דער מקוה געטוֹבלט צו ווערן.
14 אָבּער יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ פאַרווערט, און געזאָגט: אני צריך פון דיר
דער מקוה געטוֹבלט ווערן [אין משיחס מקוה], און דו קומסט צו מיר? 15 אָבּער רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט אים
געענטפערט: לאַז זיין; מחמת אַזוי געשיקט זיך פאַר אונדז מקַיים צו זיין כָּל-צֶדֶק [זען דניאל 9:24]. יעמאָלט האָט
ער אים געלאָזט. 16 און ווען רבי מֶלֶך המָשיחַ איז דער מקוה געטוֹבלט געוואָרן, איז ער תֵּיכֶף אַרויסגעשטיגן פון
דעם מקוה מַיִם; און הִנֵּה האָט זיך דער שָׁמַיִם אויפגעעפנט פאַר אים, און ער האָט געזען דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ פון ה'
אַראָפּנידערן ווי אַ יונה, און קומען אויף אים; 17 און הִנֵּה, אַ בַּת-קוֹל איז אַרויס פון שָׁמַיִם, אַזוי צו זאָגן: זֶה בְּנִי
אֲהוּבִי אֲשֶׁר בּוֹ הָפַצְתִּי, דאָס איז מיין געליבטער זון [דער זון פון דער אויבערשטער], און וועמען איך האָב אַ
וואוילגעפעלן [זען ה' און בְּנוֹ און רוחוֹ, אדֹנָי אחד דאָך מְשֻׁלָּשׁ, משלי 30:4; ישעיהו 48:16; הזֹהַר ג ב288 ; מתי 28:19]

.דַ יעמאָלט איז רבי מֶלך המָשיחַ געפירט געוואָרן פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש פון ה' אין דער מִדבּר אַריין, כּדי הַשָּׂטָן זאָל
אים געפּרוּאוון מיט נִסיוֹנוֹת. 2 און אַז ער האָט צָם 40 יוֹם און 40 לַיְלָה, איז רבי מֶלך המָשיחַ דאַן הונגעריק
געוואָרן. 3 און הַמְנַסֶּה האָט גענעענט, און האָט צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: אויב דו ביסט דער זון פון דער
אויבערשטער, באַפעל, אַז די דאָזיקע אבנים זאָלן ווערן לֶחֶם. 4 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט: סע
שטייט געשריבן: לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא פִי־ה' [דברים 8:3]. 5 יעמאָלט האָט הַשָּׂטָן רבי
מֶלך המָשיחַ גענומען אין דער עִיר הַקֹּדֶש [הייליקער שטאָט] אַריין, און האָט רבי מֶלך המָשיחַ אַוויקגעשטעלט
אויף דעם פִּנַּת גַּג פון בֵּית־הַמִּקדש, 6 און צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: אויב דו ביסט דער זון פון דער
אויבערשטער, וואָרף דיך אַראָפּ; מחמת סע שטייט געשריבן: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ עַל־כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן־תִּגֹּף בָּאֶבֶן
רַגְלֶךָ [תהלים 91:11-12]. 7 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו הַשָּׂטָן געזאָגט : שטייט אויך געשריבן: לֹא תנסה אֶת ה'
אֱלֹקֶיךָ [דברים 6:16]. 8 און הַשָּׂטָן רבי מֶלך המָשיחַ נאָכאַמאָל נעמט אויף אַ זייער הויכן הָר, און ווייזט רבי מֶלך
המָשיחַ כל ממלכות פון דער עוֹלם הַזֶּה, און זייער כבוד; 9 און ער האָט צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: כל די דאָזיקע
וועל איך דיר געבן, אויב דו וועסט תִּשְׁתַּחֲוֶה און דיך בּוּקן צו מיר. 10 יעמאָלט האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים
געזאָגט: אוועק מִט דיר, הַשָּׂטָן! מחמת סע שטייט געשריבן: אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה וְאֹתוֹ לְבַדּוֹ תַּעֲבֹד [דברים
6:13]. 11 יעמאָלט האָט אים הַשָּׂטָן פאַרלאָזט; און הִנֵּה, מַלאכים האָבן גענעענט, און האָבן רבי מֶלך המָשיחַ
באַדינט. 12 און ווען ער האָט געהערט, אַז יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] איז איינגעזעצט געוואָרן, איז
רבי מֶלך המָשיחַ אוועק קיין גָּלִיל; 13 און האט פאַרלאָזן נָצְרַת, און איז רבי מֶלך המָשיחַ געקומען און האָט
געוואוינט אין כְּפַר-נַחוּם, וואָס איז בּיים יַם, אין דעם געביט פון זבולון און נַפְתָּלִי, 14 כּדי עס זאָל מקוים ווערן
וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן דורך ישעיהו הַנָּבִיא: 15 אַרְצָה זְבֻלוּן וְאַרְצָה נַפְתָּלִי, דֶּרֶךְ אֶרֶץ זבולון און דאָס אֶרֶץ
נַפתָּלי, דֶּרֶך הים, אין עֵבר-הַיַּרדן, גָּלִיל הגוֹיִם. 16 הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ רָאוּ אוֹר גָּדוֹל, יֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת אוֹר נָגַהּ
עֲלֵיהֶם [ישעיהו 8:23; 9:1]. 17 פון יעמאָלט אָן האָט רבי מֶלך המָשיחַ אָנגעהויבן צו אויסצורופן, און צו דרשנען, און
זאָגן: טוּט תּשוּבה, מחמת דאָס מַלכות-השָׁמַיִם האָט זיך דערנענטערט! 18 און ווי רבי מֶלך המָשיחַ איז געגאַנגען
בּיים יַם פון גָּלִיל, האָט ער געזען 2 אַחִים, שִׁמעוֹן, וואָס ווערט גערופן כֵּיפָא [זען כיפא א, כיפא ב], און אַנדריי זיין
אָח, ווי זיי וואַרפן אַ נעץ אין יַם אַריין; מחמת זיי זענען געווען דַּיָּגִים. 19 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט :
קומט, פאָלגט מיר נאָך, און איך וועל אייך מאַכן פאַר דַּיָּגִים פון בְּנֵי אָדָם! 20 און זיי האָבן תֵּיכֶף פאַרלאָזט די
נעצן, און האָבן רבי מֶלך המָשיחַ נאָכגעפאָלגט. 21 און ווען ער איז פון דאָרטן ווייטער געגאַנגען, האָט רבי מֶלך
המָשיחַ געזען אַנדערע 2 אַחִים, יַעקֹב בֶּן-זבדי, און זיין אָח יוֹחָנָן [זען יוח', יוח"א, יוח"ב, יוח"ג, התג'], אין דער סִירָה
מיט זבדי זייער אָב, פאַרריכטנדיק זייערע נעצן; און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי גערופן. 22 און זיי האָבן תֵּיכֶף
פאַרלאָזט די סִירָה און זייער אָב, און האָבן רבי מֶלך המָשיחַ נאָכגעפאָלגט [זען מתי 19:29]. 23 און רבי מֶלך
המָשיחַ איז ארומגעגאַנגען אין כָּל גָּלִיל, און האָט געלערנט משיחס תּוֹרה אין זייערע שולן, דרשנדיק די בּשׂוֹרת
הגאולָה פון דעם מַלכות ה', און היילנדיק כל מחלות מיט רִפּוּי שלמה און כּל מַחֲלָה צווישן דעם עם. 24 און זיין
שֵׁם האָט זיך פאַרשפּרייט אין כָּל סוּרִיָה, און בְּנֵי אָדָם האָט צו רבי מֶלך המָשיחַ געבראַכט כל, וואָס זענען געווען
חוֹלים, געפּלאָגט פון פאַרשידענע מחלות און יסורים, באַזעסענע פון שדים, מֻכֵּי יָרֵחַ און מְשֻׁתָּקִים, און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט זיי געהיילט מיט רפואה שלמה. 25 און סע איז רבי מֶלך המָשיחַ נאכגעפאלגט אַ גרויסער הַמוֹן בְּנֵי
אָדָם פון גָּלִיל, און דעקאפּאָליס, און ירושָׁלַיִם, און יהוּדה, און פון עֵבר-הַיַּרדן. הַ און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט

געזען די המונים פון מענטשן, איז ער עָלָה הָהָר [זען שמות 19:3], און אַז ער האָט זיך אַנידערגעזעצט, האָבן
גענעענט צו אים מָשיחס תַּלמידים. 2 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויפגעעפנט זיין מויל און האָט זיי געלערנט
משיחס תּוֹרה, אַזוי צו זאָגן: 3 אַשְׁרֵי איז די, וואָס זענען עֲנִיֵּי הָרוּחַ [אָרעם אין גייסט, ישעיהו 66:2], מחמת זייערס
איז דאָס מַלכות-השָׁמַיִם. 4 אַשְׁרֵי איז די, וואָס טרויערן [ישעיהו 61:2], מחמת זיי וועלן געטרייסט ווערן. 5 אַשְׁרֵי
איז הענוים [ישעיהו 29:19; צפניה 2:3], כי הם יירשו את הארץ [תהלים 37:11]. 6 אַשְׁרֵי איז די, וואָס הונגערן און
דאָרשטן נאָך צֶדֶק [דניאל 9:24], מחמת זיי וועלן געזעטיקט ווערן. 7 אַשְׁרֵי איז די בַּעלי-רַחמים; מחמת זיי וועלן
דערלאַנגען באַרמהאַרציקייט. 8 אַשְׁרֵי איז די, וואס זענען לֵב טָהוֹר [תהלים 51:12], מחמת זיי וועלן זען ה'. 9 אַשְׁרֵי
איז די, וואָס מאַכן שָׁלום, מחמת זיי וועלן אָנגערופן ווערן בְּנֵי אֱלֹקִים. 10 אַשְׁרֵי איז די, וואָס ווערן גערוֹדֶפט צוליב
צֶדֶק [דניאל 9:24] [דניאל 9:24], מחמת זייערס איז מַלכות-השָׁמַיִם. 11 אַשְׁרֵי איז אייך, אויב בְּנֵי אָדָם טוט אייך א
בזיונות, און אייך רוֹדֶפן, און רעדן לָשׁוֹן הָרָע אויף אייך פאַלש אַלדאס-בייז צוליב מיר [רבי מֶלך המָשיחַ]. 12 פרייט
אייך און זייט מָלא-שִׂמְחָה, מחמת גָּדוֹל איז אייער שׂכַר אין שָׁמַיִם, ווייל אט אַזוי האָבן זיי גערוֹדֶפט די נביאים,
וואָס זענען געווען פאַר אייך. 13 איר זענט דאָס מֶלַח הָאָרֶץ; אויב אָבער זכל זאל פארלירן זיין טַעם, מיט וואָס
וועט עס געזאַלצן ווערן? סע טויג מער אויף גאָרנישט, אחוץ אַרויסגעוואָרפן צו ווערן און געטראָטן צו ווערן פון
בְּנֵי אָדָם. 14 איר זענט דאָס אוֹר הָעוֹלָם. שטעטל וואָס ליגט אויף אַ הָר קען נישט בלייבן פאַרבאָרגן. 15 מען
צינדט אויך נישט א מְנוֹרָה, כּדי עס צו שטעלן אונטער אַ כלי, נאָר אויף דעם לייכטער; און עס לייכט פאַר כל,
וואָס זענען אין הַבַּיִת. 16 אט אַזוי אויך זאָלט איר לאָזן שיינען אייער אוֹר פאַר בְּנֵי אָדָם, כּדי זיי זאָלן זען אייערע
מַעשׂים טוֹבִים [אפס' 9-2:8], און אפּגעבן א לויבן צו אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָׁמַיִם. 17 מיינט נישט, אַז איך בין
געקומען צו צעשטערן די תּוֹרה, אָדער די נביאים [זען מה"ש 26-21:18]; איך בין נישט געקומען צו צעשטערן,
נייערט מקַיים צו זיין. 18 מחמת אָמֵן, איך זאָג אייך, ביז שָׁמַיִם און ערד וועלן פאַרגיין, וועט קיין איין יוד אָדער
קוצו-שֶׁל-יוד פון דער תּוֹרה נישט בטל ווערן, ביז כל וועט מקוים ווערן. 19 דערפאַר, ווער סע וועט צעשטערן
איינער פון די דאָזיקע קלענסטע מִצוות, און וועט לערנען אַזוי די בני אדם, דער וועט גערופן ווערן דער
קלענסטער אין דעם מַלכות-השָׁמַיִם; ווער אָבער סע וועט זיי טאָן און לערנען, וועט גערופן ווערן גָּדוֹל אין דעם
מַלכות-השָׁמַיִם. 20 מחמת איך זאָג אייך, אויב אייער צֶדֶק [דניאל 9:24; בראשית 15:6] וועט נישט זיין
איבערשטייגן דער צֶדֶק פון די סוֹפרים [רַבָּנִים] און פרושים, וועט איר באַיין-אוֹפן נישט אַריַינגיין אין דעם
מַלכות-השָׁמַיִם. 21 איר האָט געהערט, אַז עס איז געזאָגט געוואָרן צו די קַדמוֹנים : לֹא תִרצָח [שמוֹת 20:13; דברים
5:17]. און כל רוֹצֵחַ וועט זיין חַייב פאַר דעם בֵּית-דִין. 22 אָבער איך זאָג אייך, אַז כָּל הַכּוֹעֵס על זיין אָח, וועט זיין
חייב פאַר דעם בֵּית-דִין; און ווער סע וועט זאָגן צו זיין אָח: רֵיקָא, וועט זיין חייב פאַר דעם סַנהֶדרין; און ווער
סע וועט זאָגן: דו אֱוִיל, וועט זיין אין סַכָּנה פאַר דעם אֵש פון גיהֶנום [ישעיהו 66:24]. 23 דערפאַר, אויב דו ביסט
מַקריב דיין קָרבּן אויף דעם מִזבֵּחַ, און דאָרט דערמאָנסטו דיך, אַז דיין אָח האָט עפּעס קעגן דיר, 24 זאַלסטו
איבערלאָזן דיין קָרבּן דאָרטן פאַר דעם מִזבֵּחַ, און גיי קוֹדם כל רעד זיך דורך [שלום מאכן] מיט דיין אָח, און דאַן
קום און זיי מַקריב דיין קָרבּן. 25 ווער מושווה דיך תֵּיכּף מיט דיין איש ריב, ווען דו ביסט מיט אים אין דֶּרֶךְ,
טאָמער וועט דיך דיין איש ריב איבערגעבן צום שופט, און דער שופט צום שוֹטר, און דו וועסט געווארפן ווערן
אין דער בֵּית הַסֹּהַר אַריין. 26 אָמֵן, איך זאָג דיר, דו וועסט פון דאָרטן נישט אַרויסקומען, ביז דו וועסט האָבן
באַצאָלט די לעצטע פרוטה. 27 איר האָט געהערט, אַז עס איז געזאָגט געוואָרן : לֹא תִּנְאָף [שמוֹת 20:12; דברים

5:16]. 28 אָבער איך זאָג אייך, אַז יעדער איינער, וואָס קוקט אויף אַן אִשָּׁה מיט תאוה נאָך איר, האט שׁוין
געגוואפט מיט איר אין זיין לֵב. 29 און אויב דיין רעכט אויג מאַכט דיך שטרויכלען, נעם עס אַרויס, און וואָרף עס
אַוועק פון דיר; מחמת סע איז בעסער פאַר דיר, אַז דו זאָלסט פאַרלירן איינעם פון דיינע אֵברים, איידער כל גופך
זאָל געוואָרפן ווערן אין גיהֶנום אריין. 30 און אויב דיין רעכטע האַנט מאַכט דיך שטרויכלען, האַק זי אָפּ, און
וואָרף זי אַוועק פון דיר; מחמת סע איז בעסער פאַר דיר, אַז דו זאָלסט פאַרלירן איינעם פון דיינע אֵברים, איידער
כל גופך זאָל גיין אין גיהֶנום אריין. 31 עס איז אויך געזאָגט: איש כי ישלח את אשתו, זאָל ער איר געבן אַ גֶט
[דברים 24:1]. 32 אָבער איך זאָג אייך, אַז יעדער איינער, וואָס שיידט זיך פון זיין אִשָּׁה, אחוץ צוליב א פאַל פון
זנות, מאַכט ער זי פאַר אַ זונה, און ווער סע האָט חַתונה מיט אַ גרושה, איז אַ נואף. 33 ווידער האָט איר געהערט,
אַז סע איז געזאָגט געוואָרן צו די קַדמונים: לא תשבע לשקר ושלם לה' נדריך [במדבר 30:3]. 34 אָבער איך זאָג
אייך: שווערט לגמרי נישט; נישט ביים שָׁמַיִם, ווייל עט איז דער כִּסֵּא הכבוד ה'; 35 לא בארץ, ווייל זי איז זיין
פוסבענקל; נישט ביי ירוּשָׁלַיִם, ווייל דאס איז די קרית מֶלֶך רָב [תהלים 48:3]. 36 אויך זאָלסטו נישט שווערן ביי
דיין קאָפּ, מחמת דו קאָנסט קיין איינציקע שערה נישט מאַכן לבנה אָדער שוואַרץ. 37 נייערט זאָל אייער דָּבָר זיין
כֵּן, כֵּן; אדער לא לא! און וואָס עס איז איבעריק, איז לָשׁוֹן הָרָה פון דעם בייזן. 38 איר האָט געהערט, אַז עס איז
געזאָגט געוואָרן: עַין תַּחַת עַין און שֵׁן תַּחַת שֵׁן [שמות 21:24]. 39 אָבער איך זאָג אייך, שֶׁלֹּא לְהִתקוֹמֵם עַל עוֹשֵׂה
הָרַע; נייערט ווער סע פאטשט דיך אויף דער רעכטער באַק, נייג אים אויך די אנדערע; 40 און וויל זיך ווער מיט
דיר לאָדן, כּדי אַוועקצונעמען דיין כֻּתֹּנֶת, לאַז אים אויך נעמען דיין בעקעטשע; 41 און ווער סע צווינגט דיך צו
גיין איין מייל, גיי מיט אים 2. 42 גיב דעם, וואָס בעט ביי דיר, און פון דעם, וואָס וויל ביי דיר בארגן, קער דיך
נישט אָפּ. 43 איר האָט געהערט, אַז עס איז געזאָגט געוואָרן; וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ [ויקרא 19:18], און פיינט האָבן דיין
שׂוֹנא. 44 אָבער איך זאָג אייך: האָט ליב אייערע שׂוֹנאים, און זייט דאווענען פאַר די, וואָס רוֹדֶפן אייך [זען לוקס
11:1-4]; 45 כּדי איר זאָלט זיין יְלָדִים פון אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם; מחמת ער לאָזט שיינען זיין שֶׁמֶשׁ אויף
רָעִים און אויף טובים, און שיקט גֶּשֶׁם אויף צדיקים און אויף רשעים. 46 מחמת אויב איר האָט ליב די, וואָס האָבן
אייך ליב, וואָסער שׂכַר האָט איר? צי טאָן דען די מוֹכסים זעלביקע? 47 און אויב איר גיט אָפּ שלום נאָר אייערע
אַחִים במשיח, וואָס טוט איר דאָ מער? טוען דען נישט די גוים אויך אַזוי? 48 איר, דערפאַר, זאָלט זיין שְׁלֵמִים,
טאקע ווי אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם איז שָׁלֵם. וַ השמרו, אַז איר זאָלט נישט טאָן אייער צדָקה פאַר בְּנֵי אָדָם,
כּדי זיי זאָלן דאָס זען; מחמת יעמאָלט וועט איר נישט האָבן קיין שׂכַר ביי אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם. 2
דערפאַר, ווען דו טוסט גמילות חסד, זאָלסטו פאַר דיר נישט בלאָזן מיט אַ שופר, ווי די צבועִים טוען אין די שולן
און אויף די גאַסן, כּדי געלויבט צו ווערן פון בְּנֵי אָדָם. אָמֵן, איך זאָג אייך, זיי האָבן שוֹין זייער שׂכַר. 3 נייערט ווען
דו טוסט גמילות חסד, זאָל דיין לינקע האַנט נישט וויסן וואָס דיין רעכטע טוט, 4 כּדי דיין גמילות חסד זאָל זיין
בְּסֵתר; און דיין אלוקים הָאָב, וואָס זעט אין פאַרבאָרגעניש, וועט דיר פאַרגעלטן. 5 און ווען איר טוט
דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4], זאָלט איר נישט זיין ווי די צבועִים; מחמת זיי האָבן ליב צו שטיין און דאַווען אין
די שולן און טוט דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4] אויף די עק גאַסן, כּדי בְּנֵי אָדָם זאָלן זיי זען. אָמֵן, איך זאָג אייך,
זיי האָבן שוֹין זייער שׂכַר. 6 און ווען דו טוסט דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4], גיי אַריין אין דיין אינעווייניקסטן
שטיבל, און פאַרשליס די דֶלֶת, און זיי דאווענען [זען לוקס 11:1-4] צו דיין אלוקים הָאָב, וואָס זעט אין
פאַרבאָרגעניש; און דיין אלוקים הָאָב, וואָס זעט אין פאַרבאָרגעניש, וועט דיר פאַרגעלטן. 7 און ווען איר דאוונט,

זאָלט איר נישט פּלאַפּלען אָן כַּוָּנָה, ווי די אומות טוען; מחמת זיי מיינען, אַז זיי וועלן דערהערט ווערן דורך זייער
רעדן רבים. 8 זייט דערפאַר נישט תיכף צו זיי; מחמת אייער אלוקים הָאָב ווייסט, וואָס איר דאַרפט, נאָך איידער
איר בעט אים. 9 דערפאַר זאָלט איר דאַווענען [זען לוקס 11:1-4] זיין אויף אַזאַ אופן, דאַווענען: אונדזער אלוקים
הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם, יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ 10 תָּבוֹא מַלְכוּתְךָ יֵעָשֶׂה רְצוֹנְךָ כמו בשָׁמַיִם כֵּן בָּאָרֶץ. 11 אֶת לֶחֶם חֻקֵּנוּ תֵּן לָנוּ הַיּוֹם, 12
וּסְלַח לָנוּ את חובותינו כאשר סלחנו גַם אֲנַחְנוּ לחיבינו. 13 וְאַל תְּבִיאֵנוּ לִידֵי נִסָּיוֹן [זען מתי 26:41], כִּי אִם חַלְּצֵנוּ מִן
הָרָע כִּי לְךָ הַמַּמְלָכָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. אָמֵן. 14 מחמת אויב איר וועט מוחל זיין די בְּנֵי אָדָם
זייערע עבירות, וועט אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם אויך אייך מוחל זיין; 15 נאָר אויב איר וועט די בְּנֵי אָדָם נישט
מוחל זיין זייערע עבירות, וועט אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם אויך אייערע עבירות נישט מוחל זיין. 16 און ווען
איר טוט צמים, מאַכט נישט קיין זויער פָּנים, ווי די צבועים, ווייל זיי פארפינסטערן זייערע פָּנימער, כּדי בְּנֵי אָדָם
זאָלן זען ווי זיי פאַסטן תעניתים. אָמֵן, איך זאָג אייך, זיי האָבן שוין זייער שׂכַר. 17 דו אָבער ווען דו טוט צמים,
זאָלסטו זאַלבן דיין קאָפּ און וואַשן דיין פָּנים, 18 כּדי בְּנֵי אָדָם זאָלן נישט זען ווי דו טוט צמים, נאר פאר דיין
אלוקים הָאָב, וואָס איז אין פאַרבאָרגעניש, און דיין אלוקים הָאָב, וואָס זעט אין פאַרבאָרגעניש, וועט דיר
פאַרגעלטן. 19 זאַמלט אייך נישט אָן קיין אוצרות עלי אדמות, וואו מאָיל און זשאַוועד פאַרדאַרבן, און וואו גנָבים
גראָבן זיך אונטער און גַנבענען. 20 נייערט זאַמלט אייך איין אוצרות בשמים, וואו נישט קיין מאָיל, און נישט קיין
זשאַוועד פאַרדאַרבן, און וואו גנָבים טוען זיך נישט אונטערגראָבן און גַנבענען; 21 מחמת וואו ס'איז דיין אוצר,
דאָרט וועט אויך זיין לבבך. 22 דאָס מְנוֹרַה פון דעם גוף איז דאָס אויג. דערפאַר, אויב דיין אויג איז געזונט, וועט
כל גופך זיין לויטער ליכטיקייט. 23 אויב אָבער דיין אויג איז עַין רַע, וועט דיין כל גוף זיין לויטער חֹשֶׁךְ. דערפאַר,
אויב דאָס אור, וואָס איז אין דיר, איז חֹשֶׁךְ, ווי רב איז די חֹשֶׁךְ ! 24 אֵין איש קען דינען 2 אֲדוֹנִים; מחמת אָדער ער
וועט איינעם פיינט האָבן און ליב האָבן דעם אַנדערן, אדער ער וועט זיך האַלטן ביי איינעם, און פאַראַכטן דעם
אַנדערן. איר קאָנט נישט דינען ה' און מָמוֹן. 25 דערפאַר זאָג איך אייך: זאָרגט נישט מיט לֵב רֹגֶז [דברים 28:65]
פאַר אייער נֶפֶשׁ, וואָס איר זאָלט עסן, אָדער וואָס איר זאָלט טרינקען, אויך נישט פאַר אייער גוף, וואָס איר זאָלט
אָנטאָן. איז נישט דאָס נֶפֶשׁ מער ווי די מָזוֹן, און דער גוף מער ווי דעם מַלבוש? 26 קוקט אויף די פייגל פון שָׁמַיִם,
נישט זיי זייען, נישט זיי שניידן, זיי זאַמלען אויך נישט איין אין אסמים, און אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם שפייזט
זיי. זענט איר נישט ווערט רבים מער פון זיי? 27 און ווער פון אייך קען דורך דאַגהן [מיט לֵב רֹגֶז] צוגעבן איין
אייל צו דער מאָס פון זיין לעבן? 28 און וואָס דאַגהט [מיט לֵב רֹגֶז] איר וועגן מלבוש? באַטראַכט די ליליעס פון
דעם שָׂדֶה, ווי זיי וואַקסן; נישט זיי האָרעווען, נישט זיי שפּינען. 29 און איך זאָג אייך, אַז אַפילו שלֹמֹה בכל הדרו
איז נישט געווען באַקליידט ווי איינע פון זיי. 30 על-כּן, אויב ה' קליידט אזוי אָן דאָס גראָז פון דעם שָׂדֶה, וואָס
היינט איז עס דאָ, און מָחָר ווערט עס געוואָרפן אין אויוון, וועט ה' דען נישט פיל מער אייך קליידן, אָ איר
קליין-גלויביקע? 31 דערפאַר זאָלט איר נישט זאָרגן, און זאָגן: וואָס זאָלן מיר עסן? אָדער: וואָס זאָלן מיר
טרינקען? אָדער: וואָס זאָלן מיר אָנטאָן? 32 ווייל די גוים זוכן דאָס כל; כֵּן, אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם ווייסט,
אַז איר דאַרפט דאָס כל האָבן. 33 נייערט זוכט קוֹדם מַלכות ה', און זיין צֶדֶק [בראשית 15:6; דניאל 9:24], און
דאָס כל וועט אייך צוגעגעבן ווערן. 34 זייט דערפאַר נישט באַזאָרגט [מיט לֵב רֹגֶז] פאַר דעם מָחָר, מחמת דער
מָחָר וועט פאַר זיך אַליין זאָרגן . גענוג איז פאַר דעם יום זיין אייגענע בייז. 2 אַ מִשפּט נישט, כּדי איר זאָלט נישט
געמִשפּט ווערן. 2 מחמת מיט דעם פסק דין, וואָס איר טוט מִשפּטן, וועט איר געמִשפּט ווערן, און מיט דער

מאָס, וואָס איר טוט מעסען, וועט אייך געמאָסטן ווערן. 3 און פאַרוואָס זעסטו דאָס שפּענדל אין דעם אויג פון
דיין אָח בַּמָּשִׁיחַ, אָבער דעם קלאָץ אין דיין אייגן אויג זעסטו נישט? 4 אָדער ווי אזוי קענסטו זאָגן צו דיין אָח
בַּמָּשִׁיחַ: לאָמיך אַרויסנעמען דאָס שפּענדל פון דיין אויג, ווען, הִנֵּה, איז אַ קלאָץ אין דיין אייגן אויג? 5 דו
צבֿועק, ווארף קוֹדם אַרויס דעם קלאַץ פון דיין אייגן אויג, און דאַן וועסטו זען קלאָר ווי אַרויסצונעמען דאָס
שפּענדל פון דעם אויג פון דיין אָח [בַּמָּשִׁיחַ]. 6 גיט נישט וואָס ס'איז קֹדֶשׁ צו כּלָבִים [תהלים 22:17], און וואַרפט
נישט אייערע פּערל פאַר חזירים, טאמער וועלן זיי זיי צעטרעטן מיט זייערע רגלים, און זיך אויסדרייען און אייך
צערייסן. 7 בּעט, און סע וועט אייך געגעבן ווערן; זוכט, און איר וועט געפינען; קלאַפּט אָן, און סע וועט אייך
אויפגעמאכט ווערן! 8 מחמת יעדער, וואָס בּעט, וועט באַקומען, און דער, וואָס זוכט, וועט געפינען, און דעם,
וואָס קלאַפּט אָן, וועט מען אויפמאַכן. 9 אָדער וואו איז דער בן אדם צווישן אייך, וואָס אויב זיין זון זאָל אים
בּעטן לֶחֶם, וועט ער אים געבן אַ שטיין? 10 אָדער אויב ער זאָל אים בּעטן אַ פיש, וועט ער אים דען געבן אַ נָחָשׁ?
11 מַה-זאָך איר, וואָס זענט הָרָעִים, פאַרשטייט ווי צו געבן מַתָּנוֹת טוֹבוֹת צו אייערע יְלָדִים, וויפל-זשע מער וועט
אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם געבן טוב צו די, וואָס בּעטן אים? 12 על-כּן, כל וואָס איר ווילט, אַז בְּנֵי אָדָם זאָלן
אייך טאָן, זאָלט איר אויך זיי טאָן, מחמת דאָס איז די תּוֹרה און די נביאים. 13 גייט אַריין דורך דעם פֶּתַח הַצַּר;
מחמת גערעם איז דער פֶּתַח, און ברייט דער דֶּרֶךְ, וואָס פירט צו אֲבַדּוֹן [פאַרדאַרבונג], און רבים זענען די, וואָס
גייען אַריין דורך דעם דאָזיקן. 14 אָבער צַר איז דער פֶּתַח, און שמאָל דער דֶּרֶךְ [דֶּרֶךְ ה', הִתקַשְׁרוּת מיט ה', חסידיש
דֶּרֶך ה'], וואָס פירט לַחַיִּים, און ווייניק זענען די, וואָס געפינען אים. 15 היט אייך פאַר הַנְּבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, וואָס קומען
צו אייך אין שאָפענע קליידער, אָבער אינעווייניק זענען זיי פאַרצוקנדיקע וועלף. 16 פון זייערע פֵּירות וועט איר זיי
דערקענען. קלויבט מען דען ענבים פון קוצים, אָדער פייגן פון שטעכלקעס? 17 אַזוי טראָגט אויך יעדער בּוים
טוב פּרי טוב; אָבער דער פאַרדאָרבענער בּוים טראָגט פְּרִי רַע. 18 אַ בּוים טוב קען נישט אַרויסגעבן קיין פרי רע
[יוח"א 3:9], און אַ פאַרדאָרבענער בּוים קען נישט אַרויסגעבן קיין פְּרִי טוֹב. 19 יעדער בּוים, וואָס טראָגט נישט
קיין פְּרִי טוֹב, ווערט אָפּגעהאַקט, און אַרײַנגעוואָרפן אין אֵש [אֵש עוֹלם, ישעיהו 66:24; דניאל 12:2; דראון עוֹלם
פון גֵּיהִנֹּם]. 20 דערפאַר וועט איר זיי דערקענען פון זייערע פֵּירות. 21 נישט יעדער בן אדם, וואָס זאגט צו מיר:
אֲדֹנָי, אֲדֹנָי, וועט אַרײַנגיין אין דעם מַלכות-השָׁמַיִם, נייערט דער, וואָס טוט דעם רָצון פון מיין אלוקים הָאָב
שֶׁבַּשָּׁמַיִם. 22 אין יענעם יום [יום הַדִּין] וועלן רבים צו מיר זאָגן: אֲדֹנָי, אֲדֹנָי, האָבן מיר נישט נבֿיאות געזאָגט אין
דיין נאמען, און אין דיין נאמען [זען מָשִׁיחַ צֶמַח יהושע שמו, זכריה 6:11-12, תּלמוּד ירוּשלמי ברכות ה שמו צמח,
עזרא 3:8 ישוע, ירמיהו 23:5, זכריה 3:8, ישעיהו 53:2] אַרויסגעטריבן שדים, און אין דיין נאמען געטאָן רבים נִסים?
23 און יעמאָלט וועל איך זיי דערקלערן: מֵעוֹלָם לא יָדַעְתִּי אתכם [זען מתי 13:41]; אַוועק פון מיר, איר וואָס טוט
אומרעכט [אומגעזעצלעך מֻפְקָרוּת, תהלים 6:9; יהודה 4]. 24 דערפאַר, יעדער בן אדם, וואָס הערט די דאָזיקע
דברים מיינע און טוט זיי, וועט זיין געגליכן צו אַ מאַן א חָכָם, וואָס האָט געבויט זיין בֵּית אויף דעם צור [דברים
32:18]. 25 און דער גֶּשֶׁם איז געפאַלן, און די שטראָמען זענען געקומען, און די ווינטן האָבן געבלאָזן און האבן
אנגעגריף דעם בֵּית, און סע איז נישט איינגעפאַלן, מחמת סע איז געווען געגרינדעט אויף דעם צור [דברים 32:18].
26 און יעדער בן אדם, וואָס הערט די דאָזיקע דברים מיינע [דברי משיח], און טוט זיי נישט, וועט זיין געגליכן צו
אַ מאַן אַן אוויל, וואָס האָט געבויט זיין בֵּית אויף זאַמד; 27 און דער פלאַצרעגן איז געפאַלן, און די שטראָמען
זענען געקומען, און די ווינטן האָבן געבלאָזן און געשטורעמט אויף יענעם בֵּית, און סע איז איינגעפאַלן; און דאָס

פאָלן דערפון איז געווען גְּדוֹלָה. 28 און עס איז געווען, ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענדיקט די דאָזיקע דברי
תּוֹרה, האָבן זיך די גרויסע המונים בְּנֵי אָדָם געחִידושט איבער זיין לערנונג [לערנונג פון די משיח]. 29 מחמת רבי
מֶלך המָשיחַ האָט זיי געלערנט משיחס תּוֹרה ווי איינער וואָס האָט שליטה רשוּת, און נישט ווי זייערע סוֹפרים
[רבנים]. חַ און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז אַראָפּגעקומען פון דעם הָר, איז אים נאָכגעגאַנגען אַ גרויסע המונים. 2
און הִנֵּה איז צו אים געקומען אַן אִיש מְצֹרָע, וואָס האָט פאר רבי מֶלך המָשיחַ אנידערגעפאלן, און געזאָגט: אֲדוֹנִי,
אויב דו ווילסט, קאָנסטו מיך מאַכן טָהוֹר. 3 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און האָט
אים אָנגערירט, און געזאָגט: איך וויל; זיי טָהוֹר. און ער איז תֵּיכּף טָהוֹר געוואָרן פון זיין צָרַעת. 4 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: זע, דערציילּ עס קיינעם נישט, נייערט גיי און ווייז דיך פאַרן כֹּהן, און זיי מַקריב דעם
קָרבּן, וואָס מֹשה האָט געבאָטן, פאַר אַן עֵדות צו זיי [ויקרא 13:49; 14:2-32]. 5 און ווי רבי מֶלך המָשיחַ איז
אַרײַנגעקומען קיין כּפַר-נַחוּם, האָט צו אים גענעענט אַ צֶנטוריוֹן וואָס האָט אים געבעטן, 6 און געזאָגט: אֲדוֹנִי,
מיין מְשָׁרֵת ליגט פאראליזשירט אין בֵּית, און האט שרעקלעכע יסורים. 7 און האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים
געזאָגט: איך וועל קומען און אים היילן. 8 און דער צֶנטוריוֹן האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט: אֲדוֹנִי, איך בין
נישט ווערט, אַז דו זאָלסט קומען אונטער מיין דאָך; נייערט זאָג נאָר דאָס דָּבָר, און מיין מְשָׁרֵת וועט געהיילט
ווערן. 9 מחמת אויך איך בין אַ בן אדם, געשטעלט אונטער באַפעל-מאַכט, און אַז אַנְשֵׁי צָבָא איך זאָג צו דעם: גיי
און ער גייט; און צו אַן אַנדערן: קום און ער קומט; און צו מיין עֶבֶד: טו! און ער טוט עס. 10 און ווי רבי מֶלך
המָשיחַ האָט דאָס געהערט, האָט ער זיך געחִידושט, און געזאָגט צו די, וואָס זענען אים נאָכגעפאָלגט: אָמֵן, איך
זאָג אייך, נישט אַפילו אין אֶרֶץ יִשׂרָאל האָב איך געפונען אַזאַ אֱמוּנה. 11 און איך זאָג אייך: רבים וועלן קומען פון
מִזרח און מַערב, און וועלן זיך אַנידערזעצן ביים טיש מיט אַברָהם, און מיט יִצחָק, און מיט יַעקֹב, אין דעם
מַלכות-השָׁמַיִם. 12 די בְּנֵי הַמַלכות וועלן אַרויסגעוואַרפן ווערן אין דער דרויסנדיקער חֹשֶׁךְ; דאָרט וועט זיין דאס
קלאגן און דאָס קריצן פון ציין. 13 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צום צֶנטוריוֹן: גיי; ווי דיין אֱמוּנה, אַזוי זאָל
דיר געשען. און דער מְשָׁרֵת איז געהיילט געוואָרן טאקע אין יענער שָׁעה. 14 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז
אַרײַנגעקומען אין דעם בֵּית אַריין פון כֵּיפָא, האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזען זיין שוויגער ליגן קראנק אויף פיבער; 15
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אנגערירט איר האַנט, און דאָס פיבער האָט זי פארלאזן; און זי איז אויפגעשטאַנען, און
האָט אים באַדינט. 16 און ווען דער אָוונט האָט זיך געניגט, האָט מען געבראַכט צו רבי מֶלך המָשיחַ רבים
באַזעסענע פון שדים; און ער האָט אַרויסגעטריבן די שדים מיט אַ דָּבָר, און האָט געהיילט כל החוֹלים; 17 כּדי
עס זאָל מקוים ווערן, וואָס ישעיהו הַנָּביא האָט געזאָגט: חֳלָיֵנו הוא נָשָׂא ומַכְאֹבֵינו סָבָלָם, ער האָט אויף זיך
גענומען אונדזערע מחלות, און געטראָגן אונדזערע ווייטיק [ישעיהו 53:4]. 18 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזען
אַ גרויסן המון אַרום זיך, האָט ער באַפוילן אוועקצופאר אויף יענער זייט יַם. 19 און הִנֵּה איז צו רבי מֶלך המָשיחַ
געקומען אַ סוֹפר, וואָס האָט געזאָגט: רֶבִּי, איך וועל דיר נאכפאלגן וואוהין דו וועסט גיין. 20 האָט רבי מֶלך
המָשיחַ צו אים געזאָגט: די פוקסן האָבן היֵילן, און די פייגל פון שָׁמַיִם האָבן נעסטן, אָבער דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל
7:13, מָשיחַ] האָט נישט וואו זיין קאָפּ אַנידערצולייגן. 21 און אַן אַנדערער פון משיחס תַּלמידים האָט צו רבי מֶלך
המָשיחַ געזאָגט: אֲדוֹנִי, גיב מיר רשות קוֹדם כל צו גיין און מקַבּר זיין אָבי. 22 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו
אים געזאָגט: גיי דו נאָך מיר, און זאָלן די מֵתים [יוח' 3:3; אפס' 2:1] מקַבּר זיין זייערע מֵתים. 23 און רבי מֶלך
המָשיחַ איז איינגעשטיגן אין דער סִירָה, און זענען משיחס תַּלמידים אים נאכגעפאלגט. 24 און הִנֵּה האָט זיך

אויפגעהויבן אַ גרויסער שטורעם אויפן יַם, אַזוי ,אַז די סִירָה איז געוואָרן אזש באדעקט פון די כוואַליעס; אָבער
רבי מֶלך המָשיחַ איז געשלאָפן. 25 און זיי זענען געקומען צו אים און האָבן אים אויפגעוועקט, און געזאָגט:
אֲדוֹנִי, ראַטעווע, מיר גייען אונטער! מיר קומען אום! 26 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס שרעקט
איר אייך, אָ איר קליין-גלויביקע? דאַן איז ער אויפגעשטאַנען, און האָט אָנגעשריגן די ווינטן און דעם יַם; און סע
איז געוואָרן אַ גרויסע שטילקייט. 27 און די בְּנֵי אָדָם זענען נִשתּוֹמם געווארן, און האָבן געזאָגט : וואָס איז דאָס
פאַר אַן איש, אַז אַפילו די ווינטן און דער יַם געהאָרכן אים [תהלים 32-107:23]? 28 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז
געקומען אויף יענער זייט, אין דעם לאַנד פון די גַדרִיִים, האָבן אים באַגעגנט 2 באַזעסענע, וואָס זענען
אַרויסגעקומען אויס די קבָרים, און וואָס זענען געווען זייער געפערלעכע, אַזוי, אַז קיינער האָט נישט געקענט
פאַרבײַגיין דורך יענעם דֶּרֶך. 29 און הִנֵּה, זיי האָבן א געשריי געטון, און געזאָגט: מַה לָּנוּ וּלְךָ, דו זון פון דער
אויבערשטער? ביסטו אַהערגעקומען אונדז צו פייניקן פאַר דער צייט [צייט פון יום הדין]? 30 און פון דערווייטן
פון זיי האָט זיך געפאַשעט אַ גרויסע סטאַדע חזִירים. 31 און די שדים האָבן רבי מֶלך המָשיחַ געבעטן: אויב דו
טרייבסט אונדז אַרויס, שיק אונדז אַריין אין דער סטאַדע חזִירים! 32 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: גייט!
און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, און זענען אוועק אין די חזִירים. הִנֵּה די כל העדֶר האָט זיך אַראָפּגעלאָזט פון דעם
שיפּוע אין יַם אַריין, און זענען אומגעקומען אין די מַיִם. 33 די פאַסטוכער אבער זענען אַנטלאָפן, און זענען
געקומען אין דער שטאָט אַריין, און האָבן כל דערציילט, און אויך וואָס סע איז געשען מיט די באַזעסענע. 34 און
הִנֵּה, די כל העיר איז אַרויסגעגאַנגען אנטקייגן רבי מֶלך המָשיחַ; און ווען זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ געזען, האָבן
זיי אים געבעטן, אַז ער זאָל אוועקגיין פון זייערע גְבול. טַ און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרײַנגעשטיגן אין אַ סִירָה, און
איז אַריבערגעפאָרן, און איז געקומען אין זיין אייגענער שטעטל אַריין [כפר נחום]. 2 און הִנֵּה האָבן בְּנֵי אָדָם צו
אים געבראַכט אַן איש מְשֻׁתָּק, וואָס איז געלעגן אויף אַ בעט; און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזען זייער אֱמונה,
האָט ער געזאָגט צום איש מְשֻׁתָּק: הִתְחַזֵּק, בְּנִי; דיינע עבירות זענען דיר פאַרגעבן געוואָרן. 3 און הִנֵּה, עטלעכע
פון די סוֹפרים [רַבָּנִים] האָבן צו זיך געטראַכט: דער דאָזיקער לעסטערט [מְגַדֵּף שֵׁם ה']. 4 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ
האָט פאַרשטאַנען זייערע מַחשָׁבות, און האָט געזאָגט: פאַרוואָס טראַכט איר בײַז אין אייערע לְבָבוֹת? 5 מחמת
וואָס איז לייכטער, צו זאָגן: דיינע עבירות זענען דיר פאַרגעבן, אָדער צו זאָגן: שטיי אויף, און גיי? 6 נאר כּדי איר
זאָלט וויסן, אַז דער בר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, מָשיחַ] האָט רשות אויף דער ערד מוֹחל צו זיין עבירות – דעמאלט האָט
ער געזאָגט צום איש מְשֻׁתָּק – שטיי אויף, און נעם דיין בעט, און גיי אַהיים! 7 און ער איז אויפגעשטאַנען און איז
אוועק אהיים. 8 און ווען די המונים בני אדם האָט דאָס געזען, האָבן זיי זיך געפאָרכטן, און האָבן געזאָגט בָּרוּךְ ה',
וואָס האָט געגעבן אַזאַ רשות צו מענטשן. 9 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז פון דאָרטן ווייטער געגאַנגען, האָט ער
געזען אַ בן אדם, וואָס האָט געהייסן מתתיהו [מתי], זיצן אויפן צאָל-אַמט [הויז פון שטייער]. און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט צו אים געזאָגט : פאָלג מיר נאָך! און ער איז אויפגעשטאַנען, און האט רבי מֶלך המָשיחַ נאָכגעפאלגט. 10
און עס איז געווען, ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז געזעסן אין בֵּית בּיים טיש, הִנֵּה רבים מוֹכסים און בעלי עבֵירה זענען
געקומען, און האָבן זיך אַנידערגעזעצט צוואמען מיט רבי מֶלך המָשיחַ און משיחס תַּלמידים. 11 און ווען די
פרושים האָבן דאָס געזען, האָבן זיי געזאָגט צו משיחס תַּלמידים : פאַרוואָס עסט אייער רֶבּי מיט מוֹכסים און
בעלי עבֵירה? 12 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געהערט, האָט ער געזאָגט: די, וואָס זענען געזונט, דארפן
נישט האָבן קיין רופא, נייערט די, וואָס זענען חוֹלים. 13 גייט און לערנט וואָס דאָס מיינט: חֶסֶד חָפַצְתִּי וְלֹא־זֶבַח

[הוֹשע 6:6]. מחמת איך בין נישט געקומען רופן די צַדיקים, נייערט די בעלי עבֵירה [צו תשובה]. 14 יעמאָלט האָבן
גענעענט צו רבי מֶלך המָשיחַ די תַּלמידים פון יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה], און האָבן געזאָגט:
פאַרוואָס צָמים מיר און די פרושים אָפט, און דיינע תַּלמידים צָמים נישט? 15 און האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי
געזאָגט: קענען די אונטערפירערס טרויערן, ווען דער חָתן [רבי מֶלך המָשיחַ] איז מיט זיי? סע וועלן אָבער קומען
טעג, ווען דער חָתן וועט פון זיי אַוועקגענומען ווערן [יוח' 14:28], און יעמאָלט וועלן זיי פאַסטן. 16 און קיינער
לייגט נישט אַ לאַטע פון נישט-געוואלקעוועטן טוך אויף אַן אַלט בגד; ווייל די לאַטע רייסט אָפּ פון דעם מַלבוש,
און סע ווערט נאָך אַן ערגערער ריס. 17 מע טוט אויך נישט אַרײַנגיסן קיין נייעם וויין אין אַלטע לאָגלען;
אַנדערש צעפּלאַצן די לאָגלען, און דער וויין טוט זיך צעגיסן, און די לאָגלען גייען פאַרלוירן. נייערט נייעם וויין
גיסט מען אַריין אין נייע לאָגלען, און ביידע זענען באַוואָרנט. 18 ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט אַזוי צו זיי גערעדט,
הִנֵּה, איז געקומען אַחַד הַנִּכְבָּדִים [פון שול], און האָט פאַר רבי מֶלך המָשיחַ אנידערפאַלן, און געזאָגט: זה עַתָּה
מֵתָה בִּתִּי; נאָר קום, און לייג אַרויף אויף איר דיין האַנט, וועט זי ליבן [יוח' 10:10]. 19 און רבי מֶלך המָשיחַ איז
אויפגעשטאַנען, און איז אים נאָכגעגאַנגען מיט משיחס תַּלמידים. 20 און הִנֵּה, אַן אִשָּׁה, וואָס האָט 12 יאָר
געליטן פון אַ זָבַת דָּם [נִדָּה טומאָה], איז צוגעקומען פון הינטן רבי מֶלך המָשיחַ און האָט אָנגערירט די מלבוש פון
רבי מֶלך המָשיחַס צִיצִית. 21 מחמת זי האָט ביי זיך געטראַכט: אויב איך וועל נאָר אָנרירן זיין מַלבוש, וועל איך
ווערן געזונט. 22 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אויסגעדרייט, און אַז ער האָט זי געזען, האָט ער געזאָגט: חִזְקִי,
בַּת מיינע ;דיין אֱמונה האָט דיר געראַטעוועט! און די אִשָּׁה איז געזונט געוואָרן פון יענער שָׁעה אָן. 23 און ווען רבי
מֶלך המָשיחַ איז אַרײַנגעקומען אין דעם בֵּית הַנִּכְבָּד אַריין, און געזען די פלייטנשפּילער, און דאס געטומל פון דעם
המון, 24 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: גייט אַרויס; מחמת דאָס מיידעלע איז נישט מֵתָה, נייערט זי שלאָפט. און
זיי האָבן אים גוט אויסגעלאַכט. 25 אָבער ווען מען האָט דעם עוֹלם אַרויסגעשיקט, איז רבי מֶלך המָשיחַ
אַרײַנגעגאַנגען, און האָט זי אָנגענומען ביי דער האַנט; און דאָס מיידעלע איז אויפגעשטאַנען. 26 און די שֵׁם וועגן
דעם האָט זיך פאַרשפּרייט אין יענעם כל לאַנד. 27 און ווי רבי מֶלך המָשיחַ איז פון דאָרטן אַוועקגעגאַנגען, זענען
אים נאָכגעגאַנגען 2 בלינדע, וואָס האָבן געשריגן, און געזאָגט: דערבאַרעם דיך אויף אונדז, בֶּן-דָּוִד! 28 און ווען
רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרײַנגעקומען אין דעם בֵּית אַריין, האָבן די בלינדע גענעענט צו אים; און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט צו זיי געזאָגט: גלויבט איר, אַז איך בין בכוֹח דאָס צו טאָן? האָבן זיי צו אים געזאָגט: כֵּן, אֲדוֹנֵנוּ. 29 יעמאָלט
האָט רבי מֶלך המָשיחַ באַרירט זייערע אויגן און געזאָגט: לויט ווי אייער אֱמונה, אַזוי זאָל אייך געשען. 30 און
זייערע אויגן זענען געעפנט געוואָרן. און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי שטרענג געוואָרנט, און געזאָגט: היט אייך אַז
קיינער זאָל עס נישט וויסן. 31 אָבער זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, און האָבן פאַרשפּרייט רבי מֶלך המָשיחַס שֵׁם אין
יענעם כל לאַנד. 32 און ווען זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, הִנֵּה, האָט מען צו רבי מֶלך המָשיחַ געבראַכט אַן אִישׁ אִלֵּם,
וואָס איז געווען באַזעסן פון אַ שד. 33 און אַז דער שד איז אַרויסגעטריבן געוואָרן, האָט דער אִישׁ אִלֵּם גערעדט;
און דאָס המונים עם האָט זיך געשטוינט, און געזאָגט: אַזוינס איז נאָך קיינמאָל נישט געזען געוואָרן אין אֶרֶץ
יִשׂרָאֵל! 34 אָבער די פרושים האָבן געזאָגט: דורך דעם שַׂר פון די שדים טרייבט ער אַרויס שדים! 35 און רבי מֶלך
המָשיחַ איז אַרומגעגאַנגען איבער כל שטעט און שטעטלעך, [א רַב] לערנענדיק אין זייערע שולן, און דרשענט די
בשׂורת הגאולָה פון דעם מַלכות [ה'], און געהיילט יעדע מִין מַחֲלָה און יעדן מִין שלאפקייט מיט רפואה שלמה.
36 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזען דאָס מאַסן עם, האָט אים אָנגענומען אַ רחמים אויף זיי, ווייל זיי זענען

געווען פאַרשמאַכט און פאַרוואָרלאָזט, כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רוֹעֶה [במדבר 27:17]. 37 יעמאָלט האָט רבי מֶלך
המָשיחַ געזאָגט צו משיחס תַּלמידים: דער קָצִיר איז אָמֵן רב, אָבּער די פּוֹעֲלִים מְעַטִים. 38 בּעט דערפאַר דעם
אֲדוֹן הַקָּצִיר, אַז ער זאָל אַרויסשיקן פּוֹעֲלִים צו זיין קָצִיר [רומ' 10:15]! יַ און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גערופן צו זיך
משיחס 12 תַּלמידים, און האָט זיי געגעבּן שלִיטה סמכות און מאַכט איבּער שדים, זיי אַרויסצוטרײַבּן, און צו
היילן יעדע מִין מַחֲלָה און יעדן מִין שלאַפקייט. 2 און דאָס זענען די נעמען פון רבי מֶלך המָשיחַס 12 שלִיחים :
דער ערשטער, שִׁמעוֹן, וואָס ווערט גערופן כֵּיפָא [זען כיפא א, כיפא ב] און אַנדריי זיין אָח; יַעקֹב בֶּן-זַבדי, און יוֹחָנָן
זיין אָח [זען יוח', יוח"א, יוח"ב, יוח"ג, התג'], 3 פיליפּוס און בַּר-תַּלמַי; תּוֹאמָא און מתתיהו דער מוֹכס [זען מתי],
יַעקֹב בֶּן-חַלפַי און תַּדָּי; 4 שִׁמעוֹן דער קַנָּאי, און יהוּדה אִיש-קְרִיוֹת, וואָס האָט אים [רבי מֶלך המָשיחַ] אויך
פאַרראָטן. 5 די דאָזיקע 12 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געשיקט, און האָט זיי באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: גייט נישט אויף
קיין דֶּרֶךְ פון די גוים, און קומט נישט אַריין אין אַ שטאָט פון די שוֹמרוֹנים, 6 נייערט גייט ליבּער צו הצֹאן
הָאוֹבְּדוֹת פון דעם בֵּית-יִשׂרָאל. 7 און ווען איר גייט, דרשענען, און זאָגט: דאָס מַלכות-השָׁמַיִם איז נאָענט. 8
היילט די חוֹלים, הָקִימוּ מֵתים, טַהֲרוּ די מצוֹרָעים, טרייבּט אַרויס די שדים; אומזיסט האָט איר באַקומען [אפס'
2:8-9], אומזיסט זאָלט איר געבּן. 9 נעמט נישט קיין זָהָב, אָדער זילבּער, אָדער קופּער אין אייערע גאַרטלען, 10
נישט קיין בּעטלערס זאַק אויפן דֶּרֶךְ, נישט קיין 2 כֻּתָּנוֹת, נישט קיין שיך, נישט קיין שטעקן; מחמת דער פּוֹעֵל איז
ווערט זיין לֶחֶם. 11 און אין וועלכער שטעטל אָדער שטעטל איר וועט אַרײַנקומען, פאָרשט אויס אַ בֶּן-חַיִל [מל"א
1:52] אין איר, און דאָרט פאַרבּלײַבּט, ביז איר גייט אוועק. 12 און ווי איר קומט אַריין אין דעם בֵּית, בָּרְכוּהוּ
ב'שָׁלוֹם. 13 און אויב דאָס בֵּית איז אַ בֵּית-חַיִל, זאָל אייער שָׁלוֹם קומען איוף אים; נאָר אויב סע איז נישט אַ
בֵּית-חַיִל, זאָל אייער שָׁלוֹם זיך אומקערן צו אייך. 14 און ווער סע וועט אייך נישט אויפנעמען, אָדער אויסהערן
אייערע דְּבָרִים [דברי משיח], זאָלט איר אפשאַקלען דעם שטויב פון אייערע רגלים ווען איר גייט אַרויס פון יענעם
בֵּית אָדער שטעטל [נָעַר חָצְנוֹ]. 15 אָמֵן, איך זאָג אייך, דעם לאַנד פון סדוֹם און עַמוֹרָה וועט רבים גרינגער זיין אין
יוֹם-הַדין, ווי פאַר יענער שטעטל. 16 הִנֵּה, איך שיק אייך אַרויס ווי כְּבָשִׂים צווישן זְאֵבִים. זייט דערפאַר קלוג ווי
נְחָשים [בראשית 3:1], און תּמִימוּתדיק ווי טויבן. 17 היט אייך אָבּער פאַר בְּנֵי אָדָם; מחמת זיי וועלן אייך
איבערגעבן צום סַנהֶדרין, און אין זייערע שולן וועלן זיי אייך שמײַסן מיט ריטער; 18 כֵּן, אויך פאַר מוֹשלים און
מלָכים וועט מען אייך ברענגען פון מײַנעטוועגן, פאַר אַן עֵדות צו זיי און פאַר די אומות. 19 און ווען זיי טוען אייך
איבערגעבן, דאַגהט מיט לֵב רֹגֶז נישט וואָס איר זאָלט זאָגן, אָדער וואָס איר זאָלט רעדן; מחמת סע וועט אייך אין
יענער שָׁעה געגעבּן ווערן, וואָס איר זאָלט רעדן. 20 מחמת נישט איר זענט עס די, וואָס רעדן, נייערט דער רוּחַ
הַקוֹדֶשׁ פון אייער אלוקים הָאָב, וואָס רעדט דורך אייך. 21 און אָח וועט אָח איבערגעבן צום מָוֶת, און אַן אָב זיין
יֶלֶד, און יְלָדִים וועלן אויפשטיין קעגן הוֹרים, און זיי טייטן; 22 און איר וועט זיין פאַרהאַסט מיט שִׂנאַת חִנָּם פון
אַלעמען צוליב מיין נאָמען [יהושע/ישוע, זכר' 12-6:11]; אָבּער דער, וואָס וועט אויסהאַלטן עַד קֵץ, וועט
געראַטעוועט ווערן מיט יְשׁוּעָת אֱלֹקֵנוּ. 23 און ווען זיי טוען אייך רוֹדֶפן אין דער שטעטל, אַנטלויפט אין דער
אַנדערער; מחמת אָמֵן, איך זאָג אייך, איר וועט נישט האָבּן דורכגעגאַנגען די שטעטלעך פון אֶרֶץ יִשׂרָאל, ביז דער
בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, מָשיחַ] וועט קומען. 24 אַ תַּלמיד שטייט נישט העכער פון זיין רֶבִּי, און אַן עֶבֶד איבּער זיין
אָדוֹן; 25 גענוג איז פאַר דעם תַּלמיד ער זאָל זיין ווי זיין רֶבִּי, און דער עֶבֶד ווי זיין אָדוֹן. אויב דעם בַּעל-הַבַּיִת האָט
מען גערופן בַּעל-זבוּל, וויפל מער זיינע בני-בּית! 26 על-כֵּן, האָט נישט קיין פחד פאַר זיי; מחמת עס איז גאָרנישט

פאַרהוילן, וואָס וועט נישט אַנטפּלעקט ווערן, און פאַרבאָרגן [נִסְתָּר], וואָס וועט נישט באַקאַנט ווערן. 27 וואָס
איך זאָג אויך אין דער חֹשֶׁךְ, רעדט אין דער אוֹר; און וואָס איר הערט געשעפּטשעט אויפן אויער, דאָס זאָלט איר
אויסרופן אויף די דעכער. 28 און האָט נישט קיין פחד פאַר די, וואָס טייטן דעם גוף, אבער קאָנען נישט טייטן די
נשָמה; נייערט האָט ליבערשט פחד פאַר אים, וואָס קען אומברענגען סיי נשָמה, סיי גוף אין גיהֶנום. 29
פאַרקויפט מע דען נישט 2 פייגעלעך פאַר אַ פּרוטה? און דאָך פאַלט קיין אֶחָד פון זיי נישט אויף דער ערד אָן דער
רָצון פון אייער אלוקים הָאָב. 30 ביי אייך זענען אַפילו די האָר אויף דעם קאָפּ כל געציילט. 31 דערפאַר האָט
נישט קיין פחד; איר זענט מער ווערט ווי רבים פייגעלעך. 32 דערפאַר, יעדער בן אדם, וואָס וועט מיך מתודה זיין
פאַר בְּנֵי אָדָם [אני מאמין הוֹדָאָה פון רבי מֶלך המָשיחַ אֲדוֹנֵנוּ], דעם וועל איך אויך מתודה זיין פאַר מיין אלוקים
הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם. 33 ווער אָבער סע וועט מיך מאכט הכחשה (פאַרלייקענען ווי משיח [זען יוח"א 2:22]) פאַר בְּנֵי
אָדָם, דעם וועל איך אויך מאכן הכחשה פאַר מיין אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם. 34 מיינט נישט, אַז איך בין געקומען
כדי צו ברענגען שָלום אויף דער ערד; איך בין נישט געקומען ברענגען שָלום, נאר אַ חֶרֶב. 35 מחמת איך בין
געקומען פונאַנדערשיידן אַ בן אדם פון זיין אָב, און אַ בַּת פון איר אֵם, און אַ שנור פון איר שוויגער; 36 און אֹיְבֵי
אִישׁ אַנְשֵׁי בֵיתוֹ [מיכא 7:6]. 37 דער, וואָס האָט ליב אָב אָדער אֵם מער ווי מיך [רבי מֶלך המָשיחַ, דער זון פון דער
אויבערשטער], איז מיך נישט ווערט; און דער, וואָס האָט ליב בֶּן אָדער בַּת מער ווי מיך [בַּר-אֱנָשׁ, דניאל 7:13,
מָשיחַ], איז מיך נישט ווערט. 38 און דער, וואָס נעמט נישט זיין [עֲקֵדָה עץ בראשית 22:7] עֲקֵדָה עץ בוים פון
מסירות נפש און גייט מיר נאָך, איז מיך נישט ווערט. 39 דער, וואָס געפינט זיין נֶפֶשׁ, וועט עס פאַרלירן; און דער
וואָס פאַרלירט זיין נֶפֶשׁ פון מיינעטוועגן [לְמַעֲן רבי מֶלך המָשיחַ], וועט עס געפינען. 40 דער, וואָס נעמט אייך
אויף, נעמט מיך אויף, און דער, וואָס נעמט אייך אויף, נעמט אויף דעם [ה'], וואָס האָט מיך געשיקט. 41 דער,
וואָס נעמט אויף אַ נָביא אין דעם נאָמען פון אַ נָביא, וועט באַקומען אַ נָביאס שׂכַר; 42 און דער, וואָס נעמט אויף
אַ צַדיק אין דעם נאָמען פון אַ צַדיק, וועט באַקומען אַ צַדיקס שׂכַר. און דער, וואָס וועט בלויז געבן צו טרינקען אַ
כּוֹס מַיִם איינעם פון די דאָזיקע מינדסטע, אין דעם נאָמען פון אַ תַּלמיד [פון רבי מֶלך המָשיחַ], אָמֵן, איך זאָג
אייך, ער וועט נישט פארלירן זיין שׂכַר. יאַ און עס איז געווען, ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענדיקט צו באַפעלן
זיינע 12 תַּלמידים, איז ער פון דאָרטן אַוועקגעגאַנגען לערנען תּוֹרה און דרשענען אין זייערע שטעטלעך. 2 ווען
אבער יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] האָט געהערט אין דער בֵּית הַסֹּהַר די מַעשׂים פון דעם רבי מֶלך
המָשיחַ, האָט ער געשיקט דורך זיינע תַּלמידים, 3 און געזאָגט צו רבי מֶלך המָשיחַ: אַתָּה הוּא הַבָּא, אָדער זאָלן
מיר וואַרטן אויף אַן אַנדערן? 4 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט ענטפערנדיק זיי געזאָגט : גייט און דערציילט יוֹחָנָן
[פון דער מקוה טבילה פון תשובה] וואָס איר הערט און זעט: 5 די בלינדע קריגן זייער ראִיה, די לאָמע גייער, די
מצוֹרָעים ווערן מְטֹהָרִים, די טויבע הערן, די טויטע שטייען אויף [זען תּחִיַּת-הַמֵּתִים, דאניל 12:2], און פאַר די
עֲנִיִּים ווערט געדרשנט די בשׂוֹרת הגאולה. 6 און אַשְׁרֵי איז דעם, וואָס וועט זיך נישט שטרויכלען אין מיר! 7 און
ווען זיי זענען אַוועקגעגאַנגען, האָט רבי מֶלך המָשיחַ אָנגעהויבן צו רעדן צום המונים עם וועגן יוֹחָנָן [פון דער
מקוה טבילה פון תשובה] : וואָס זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען אין דער מִדבּר? אַ טראָשטשינע שאָקלען זיך מיטן
ווינט? 8 וואָס דען זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען? אַ מענטשן אָנגעטאָן אין פיינע מַלבּוּשים? הִנֵּה, די וואָס טראָגן
פיינע מַלבּוּשים זענען אין הייזען פון מלָכים. 9 נאר צוליב וואָס זענט איר אַרויסגעגאַנגען? צו זען אַ נָביא? כֵּן, איך
זאָג אייך, רבים מער ווי אַ נָביא. 10 דאָס איז ער, פון וועמען סע שטייט געשריבן: הִנְנִי שׁוֹלֵחַ מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ וּפִנָּה

דַּרְכְּךָ לְפָנָיִךָ [שמות 23:20; מלאכי 3:1]. 11 אָמֵן, איך זאָג אייך, צווישן די, וואָס זענען געבוירן געוואָרן פון נָשים,
איז נישט אויפגעשטאַנען קיין גרעסערער ווי יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון תשובה; דאָך איז דער מענטש פון
מינדסטער חשיבות אין דעם מַלכות-השָׁמַיִם גרעסער ווי ער. 12 און זינט די טעג פון יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה
פון תשובה אָן ביז איצט, ליידט דאָס מַלכות-השָׁמַיִם געוואַלט, און די בְּנֵי אָדָם פון געוואַלט נעמען עס מיט
גבורה. 13 מחמת כל הנביאים און די תּוֹרה האָבן נבִיאות געזאָגט ביז יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה].
14 און אויב איר ווילט עס אָננעמען, איז ער אליָהוּ הַנָבִיא, וואָס שטעטל קומען [מלאכי 3:23]. 15 דער, וואָס האָט
אויערן, דער זאָל הערן! 16 צו וועמען אָבער זאָל איך גלייַכן דעם דאָזיקן דור? עס איז תיכף צו יְלָדִים, וואָס זיצן
אויף די מאַרקפּלעצער און רופן צו זייערע חַבֵרים: 17 מיר האָבן געשפּילט בחֲלילים פאַר אייך, און איר האָט נישט
געטאַנצט; מיר האבן געזונגען קלאגלידער, און איר האָט נישט געוויינט! 18 מחמת יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה
פון תשובה] איז געקומען, און ער האָט נישט געגעסן און נישט געטרונקען, און זיי זאָגן: אַ שד איז אין אים! 19
דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, מָשִׁיחַ] איז געקומען, ער עסט און טרינקט, און זיי זאָגן הִנֵּה, אַן איש זוֹלֵל-וסוֹבא, אַ חבר
פון מוֹכסים און בעלי עבֵירה! און דאָך די חָכמה איז גערעכטפאַרטיקט דורך אירע מַעשִׂים. 20 יעמאָלט האָט רבי
מֶלך המָשִׁיחַ אָנגעהויבן צו מוסרן די שטעטלעך, אין וועלכע דאָס רוֹב פון זיינע וואונדער זענען געטאָן געוואָרן,
ווייל זיי האָבן נישט תּשוּבה געטאָן. 21 ווי צו דיר, כּוֹרָזִין! ווי צו דיר, בֵּית-צַיִדָה! ווייל אויב די נִסים, וואָס זענען
געטאָן געוואָרן אין אייך וואָלטן געטאָן געוואָרן אין צוֹר און אין צִידוֹן, וואָלטן זיי שוין לאַנג צוריק תּשוּבה-געטאָן
אין זאַק און אַש. 22 דאך איך זאָג אייך, אין יום-הַדין וועט זיין גרינגער פאַר צוֹר און צִידוֹן ווי פאַר אייך! 23 און
דו, כּפַר-נַחוּם, אַזש צום שָׁמַיִם וועסטו דיך דערהייכט? אין שאוֹל-תַּחתִּיה וועסטו אַראָפּנידערן [ישעיהו 14:13-15].
ווייל אויב די נִסים, וואָס זענען אין דיר געטאָן געוואָרן, וואָלטן געטאָן געוואָרן אין סדוֹם, וואָלט זי פאַרבלייבן
ביזן היינטיקן טאָג. 24 דאך איך זאָג אייך, דעם לאַנד פון סדוֹם וועט זיין גרינגער אין יום-הדין ווי דיר. 25 אין
יענער צייט האָט רבי מֶלך המָשִׁיחַ ענטפערנדיק געזאָגט: בָּרוּך ה', אלוקים אבי, אָדוֹן פון שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וואָס דו
האָסט דאָס פאַרהוילן פון די חַכָמים און נבוֹנִים, און עס אַנטפּלעקט צו עוֹלָלִים; 26 כֵּן, אלוקים אבי, ווייל אַזוי
איז געווען רָצון מלפניך. 27 אַלצדינג איז מיר איבערגעענטפערט געוואָרן פון מיין אלוקים אבי; און קיינער קען
נישט דעם זון [דעם זון פון דער אויבערשטער], אַחוץ דער אלוקים הָאָב; און קיינער קען נישט דעם אלוקים הָאָב,
אַחוץ דער זון, און דער, צו וועמען דער זון [דער זון פון דער אויבערשטער] וויל אים מגלה-זיין. 28 קומט צו מיר,
איר כל, וואָס האָרעוועט און זענט שווער באלאסטער, און איך וועל אייך געבן שבת מְנוּחָה. 29 נעמט אויף אייך
מיין יאָך, און לערנט פון מיר; ווייל איך בין עַניוָתדיך און נידעריק אין געמיט, און איר וועט געפינען שבת מְנוּחָה
פאַר אייערע נשָׁמות. 30 מחמת מיין יאָך איז אנגענעם, און מיין מַשׂא איז קַל [רומ' 3:28; יוח"א 5:3-5]. יב אין
יענער צייט איז רבי מֶלך המָשִׁיחַ אין אַ שַׁבת געגאַנגען דורך תּבוּאה-שָׂדוֹת; און משיחס תּלמידים זענען געווען
הונגעריק, און האָבן אָנגעהויבן אפצורייסן זאַנגען און עסן. 2 אָבער ווען די פּרוּשים האָבן דאָס געזען, האָבן זיי
צו רבי מֶלך המָשִׁיחַ געזאָגט: הִנֵּה, דיינע תּלמידים טוּען חִלוּל שַׁבת [נחמיה 13:18], וואָס איז אָסוּר אום שַׁבת. 3
אָבער רבי מֶלך המָשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט: האָט איר נישט געלייענט וואָס דָוִד האָט געטאָן, ווען ער איז געווען
הונגעריק, און די, וואָס זענען געווען מיט אים? 4 ווי ער איז אַרַיינגעגאַנגען אין דעם בֵּית ה', און האָט געגעסן
דאָס לֶחֶם-הַפָּנים, וואָס עס איז נישט געווען מוּתר פאַר אים צו עסן, און אויך נישט די, וואָס זענען געווען מיט
אים, אחוץ בלויז פאַר די כּהַנים? 5 אָדער האָט איר נישט געלייענט אין דער תּוֹרה, אַז די כּהַנים זענען מחַלֵל שַׁבת

אין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, און דאָך זענען זיי נישט חַייב [במדבר 28:9]? 6 אָבער איך זאָג אייך, אַ גרעסערער פון
בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ איז דאָ פאַראַן. 7 און אויב איר וואָלט פאַרשטאַנען, וואָס דאָס מיינט: חֶסֶד חָפַצְתִּי וְלֹא־זֶבַח, וואָלט
איר נישט פאַרמִשפּט די אומשולדיקע [הושע 6:6]; 8 מחמת דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, מָשִׁיחַ] איז אָדוֹן איבער
דעם שַׁבָּת. 9 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ איז אַוועק פון דאָרטן, און איז אַרײַנגעגאַנגען אין זייער שול. 10 און הִנֵּה איז
דאָרט געווען אַן איש מיט אַ פאַרדאַרטע האַנט. און זיי האָבן אים געפרעגט: מעג מען היילן אום שַׁבָּת? כּדי זיי
זאָלן אים קענען פאַרמַסרן. 11 אבער האָט רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ צו זיי געזאָגט: וואָסער איש צווישן אייך, וואָס
פאַרמאָגט אַ כֶּבֶשׂ, און אויב זי זאָל שַׁבָּת אַרײַנפאַלן אין אַ גרוּב, צי וועט ער זי נישט אָננעמען און אַרויסשלעפּן?
12 על-כּן, וויפל מער איז אַן איש ווערט פון אַ כֶּבֶשׂ! דערפאַר מֻתָּר מען שַׁבָּת טאָן גוטס. 13 דעמאָלט האָט רבי
מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ געזאָגט צום איש: שטרעק אויס דיין האַנט! און ער האָט זי אויסגעשטרעקט; און זי איז ווידער
געווארן געזונט, ווי די אַנדערע. 14 אבער די פּרוּשים זענען אַרויסגעגאַנגען, און האָבן זיך קעגן אים אַן עֵצה
געהאַלטן, ווי אים אומצובּרענגען. 15 און אַז רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט דאָס באַמערקט, איז ער אַוועק פון דאָרטן. און
רבים זענען רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ נאָכגעגאַנגען, און ער האָט זיי כּל געהיילט מיט רפואה שלמה, 16 און זיי שטרענג
אָנגעזאָגט, אים נישט מפרסם זיין, 17 כּדי עס זאָל מקוים ווערן, וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן דורך ישעיהו
הַנָּבִיא: 18 הֵן עַבְדִּי אֶתְמָךְ־בוֹ בְּחִירִי רָצְתָה נַפְשִׁי. נָתַתִּי רוּחִי עָלָיו מִשְׁפָּט לַגּוֹיִם יוֹצִיא; 19 לֹא יִצְעַק וְלֹא יִשָּׂא
וְלֹא־יַשְׁמִיעַ בַּחוּץ קוֹלוֹ. 20 קָנֶה רָצוּץ לֹא יִשְׁבּוֹר וּפִשְׁתָּה כֵהָה לֹא יְכַבֶּנָּה, בּיז ער וועט אויספירן משפּט צום זיג. 21
און אויף זיין נאָמען וועלן די גוים האָפן [ישעיהו 42:1-4]. 22 יעמאָלט האָט מען צו רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ געבראַכט אַ
בּלינד-איש אִלֵּם, וואָס איז געווען באַזעסן פון אַ שֵׁד, און ער האָט אים געהיילט, אַזוי, אַז דער אִישׁ אִלֵּם האָט
גערעדט און געזען. 23 און די כּל המונים עם האָט זיך געשטוינט, און געזאָגט: זאָל דאָס זיין דער בֶּן-דָּוִד [משיח]?
24 אָבער אַז די פּרוּשים האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי געזאָגט: ער טרייבט אַרויס שֵׁדים נאָר דורך בַּעַל-זבוּל, דעם
שַׂר פון די שֵׁדים. 25 און וויסנדיק זייערע מַחשָׁבות, האָט רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ צו זיי געזאָגט: יעדע מלוכה, וואָס איז
נישט אייניק מיט זיך אליין, ווערט חָרוּב; און יעדע שטעטל אָדער בֵּית, וואָס איז צעטיילט קעגן זיך אַליין, וועט
נישט בּלייבן שטיין. 26 און אויב הַשָּׂטָן טוט אַרויסטרײַבן הַשָּׂטָן, איז ער צעטיילט קעגן זיך אַליין, טאָ וויאַזוי
קען זיין מלוכה האָבן אַ קִיום? 27 און אויב איך טרײַב אַרויס שֵׁדים דורך בַּעַל-זבוּל, דורך וועמען טרייבן אייערע
בָּנִים זיי אַרויס? דערפאַר זאָלן זיי זיין אייערע שופטים. 28 טרײַב איך [מָשִׁיחַ] אָבער אַרויס שֵׁדים דורך דעם רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ פון ה', טאָ האָט געגעענט צו אייך דאָס מַלכות ה'. 29 אָדער וויאַזוי קען איינער אַרײַנקומען אין בֵּית אַריין
פון דעם גיבּוֹר, און רויבן זיינע זאַכן, אויב ער בינדט נישט קוֹדם כּל דעם גיבּוֹר, און דאַן ערשט קען ער באַרויבן
זיין בֵּית. 30 ווער סע איז נישט מיט מיר [מָשִׁיחַ], איז קעגן מיר [אַנטי-מָשִׁיחַ], און ווער סע זאַמלט נישט איין מיט
מיר, צעשפּרייט. 31 דערפאַר זאָג איך אייך, יעדע עבירה און לעסטערונג [גִּדּוּף] וועט פאַרגעבן ווערן די בְּנֵי אָדָם,
אָבער די לעסטערונג [גִּדּוּף] קעגן דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וועט נישט פאַרגעבן ווערן [יוחנ"א 5:16]. 32 און ווער סע וועט
רעדן אַ דָּבָר קעגן דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ], וועט מען עס אים מוֹחל זיין, ווער אָבער סע וועט
רעדן קעגן דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, דעם וועט מען עס נישט מוֹחל זיין, נישט אויף דער עוֹלם-הַזֶּה און נישט אויף דער
עוֹלם-הַבָּא. 33 אָדער מאַכט דעם בּוים טוֹב, און זיינע פֵּירות טוֹב, אָדער מאַכט דעם בּוים שלעכט, און זיינע פֵּירות
שלעכט; מחמת פון די פירות דערקענט מען דעם בּוים. 34 איר יַלְדֵי נְחָשִׁים ווי קאַנט איר רעדן טוֹבות, ווען איר
זענט רָעִים? מחמת פון וואָס דאָס לֵב איז פול, רעדט דאָס מויל. 35 דער גוטער מענטש טוט אַרויסבּרענגען פון

זיין גוטן אוֹצר גוטס; און דער רַע מענטש טוט אַרויסבּרענגען רַע פון זיין אוֹצר הָרָע. 36 איך זאָג אייך, אַז פאַר
יעדן פּוסטן דָּבָר, וואָס בְּנֵי אָדָם רעדן, וועלן זיי מוזן אָפּגעבן חֶשבּון אין יום-הַדין; 37 מחמת לויט דיינע רייד
וועסטו גערעכטפאַרטיקט ווערן, און לויט דיינע רייד וועסטו פאַרמִשפּט ווערן. 38 יעמאָלט האָבן עטלעכע פון
די סוֹפרים [רַבָּנִים] און פּרושים צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט, רֶבּי, מיר וואָלטן וועלן זען אַ צייכן [אוֹת] פון דיר. 39
אָבּער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: אַ שלעכטער און נוֹאפדיקער דוֹר זוכט אַ צייכן
[אוֹת], אָבּער סע וועט אים קיין צייכן [אוֹת] נישט געגעבן ווערן, אחוץ דער צייכן [אוֹת] פון יוֹנָה הַנָּבִיא. 40 ווייל
אָזוי ווי יוֹנָה איז 3 יָמִים און 3 לֵילוֹת געווען אין דעם אינגעווייד בִּמְעֵי הַדָּג, אַזוי וועט דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13
המָשיחַ] זיין 3 יָמִים און 3 לֵילוֹת אין דעם לֵב פון דער ערד. 41 די בְּנֵי אָדָם פון נִינְוֵה וועלן אויפשטיין צום מִשפּט
מיט דעם דאָזיקן דוֹר, און וועלן אים פאַרמִשפּטן; ווייל זיי האָבן תשובה געטאָן אויף יוֹנָהס הַטָּפָה, און הִנֵּה אַ
גרעסערער ווי יוֹנָה איז דאָ דאָ. 42 די מַלכּה פון תֵּימָן וועט אויפשטיין אין דעם מִשפּט מיט דעם דאָזיקן דוֹר, און
אים פאַרמִשפּטן; ווייל זי איז געקומען פון עק וועלט צו הערן שלמֹהס חָכמה; און הִנֵּה אַ גרעסערער ווי שלמֹה
איז דאָ דאָ. 43 און ווען דער שֵד גייט אַרויס פון אַ בן אדם, וואַנדערט ער אַרום אין טרוקענע ערטער, און זוכט אַ
מָקוֹם-מנוּחה; און אַז ער געפינט אים נישט, 44 יעמאָלט זאָגט ער: איך וועל מיך אומקערן אין מיין בֵּית אַריין,
פונוואַנען איך בין אַרויסגעגאַנגען. און ווען ער קומט, געפינט ער עס ליידיק, אויסגעקערט, און אויסגעפּוצט. 45
דאַן גייט ער, און נעמט מיט זיך 7 אַנדערע רוּחות, נאָך ערגערע ווי אים אַליין, און זיי גייען אַריין און וואוינען
דאָרט; און דער סוֹף פון יענעם בן אדם ווערט ערגער ווי דער אָנהייב. טאקע אַזוי וועט אויך זיין מיט דעם דאָזיקן
דוֹר הָרָע. 46 און ווען ער האָט נאָך גערעדט צום די המונים עם, הִנֵּה אֵם פון רבי מֶלך המָשיחַ און זיינע אַחִים זענען
געשטאַנען אין דרויסן, און האָבן געוואָלט מיט אים רעדן. 47 און איינער האָט צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט : הִנֵּה,
דיין אֵם און דיינע אַחִים שטייען אין דרויסן און ווילן מיט דיר רעדן. 48 אָבּער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט,
און געזאָגט צו דעם, וואָס האָט אים דאָס געזאָגט: ווער איז מיין אֵם, און ווער זענען מיינע אַחִים? 49 און ער האָט
אויסגעשטרעקט זיין האַנט אויף משיחס תַּלמידים, און געזאָגט: הִנֵּה, מיין אֵם און מיינע אַחִים! 50 מחמת ווער
סע וועט טאָן דעם רָצון פון מיין אלוקים אָבִי שֶבַּשָמַיִם [זען מתי 6:10; 26:39], איז מיין אָח, און אָחוֹת, און אֵם. יג
אין יענעם יוֹם איז רבי מֶלך המָשיחַ אַרויסגעגאַנגען פון דעם בֵּית און האָט זיך געזעצט בּיים יַם. 2 און סע האָט
זיך פאַרזאַמלט אַרום רבי מֶלך המָשיחַ אַ גרויסער עוֹלם, אַזוי, אַז ער איז אַריַינגעגאַנגען אין אַ סִירָה, און האָט זיך
אַנידערגעזעצט; און דאָס כל עם איז געשטאַנען בּיים בּרעג. 3 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי גערעדט רבים
מיט משָלים, און געזאָגט: הִנֵּה, דער זייער איז אַרויסגעגאַנגען צו זייען. 4 און ווען ער האָט געזייט, איז א ביסל
פון דער זְריעה געפאַלן בּיים דֶּרֶך, און די פייגל זענען געקומען און האָבן זי איינגעשלונגען. 5 און אַנדערע ביסל
איז געפאַלן אויף פעלזיק לאַנד, וואו זי האָט נישט געהאַט קיין סַך ערד; און זי האָט תֵּיכּף אויפגעשפּראָצט, ווייל
זי האָט נישט געהאַט קיין טיפקייט פון ערד; 6 און ווען די זון איז אויפגעגאַנגען, איז זי פאַרטריקנט געוואָרן, און
מחמת זי האָט נישט געהאַט קיין וואַרצלען, איז זי פאַרוועלקט געוואָרן. 7 און אַנדערע איז געפאַלן צווישן
דערנער, און די דערנער זענען אויפגעוואַקסן און האָבן זי דעדשטיקט. 8 און אַנדערע ביסל איז געפאַלן אויף
אֲדָמָה טוֹבָה, און האָט אַרויסגעגעבן תּבוּאה, טייל הונדערטפאַך, טייל זעכציק, טייל דרייַסיקפאַך. 9 ווער עס
האָט אויערן, זאָל הערן! 10 און משיחס תַּלמידים האָבן גענעענט, און האָבן צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט:
פאַרוואָס רעדסטו צו זיי מיט משָלים? 11 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: אייך איז געגעבן

געוואָרן צו׳ וויסן די סוֹדות פון דעם מַלכות-השָׁמַיִם, אָבער צו׳ זיי איז דאָס נישט געגעבן געוואָרן. 12 מחמת דער,
וואָס האָט, דעם וועט געגעבן ווערן, און ער וועט האָבן בשֶׁפע; אָבער דער, וואָס האָט נישט, פון דעם וועט
אַוועקגענומען ווערן אַפילו דאָס, וואָס ער האָט. 13 דערפאַר רעד איך צו׳ זיי מיט משָׁלים, ווייל הַגַם זיי קוקן, זעען
זיי נישט; און הַגַם זיי הערן, הערן זיי נישט, און פאַרשטיין אויך נישט. 14 און אויף זיי איז מקוים געוואָרן די
נבואה פון ישעיהו, וואָס זאָגט: שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל־תָּבִינוּ וּרְאוּ רָאוֹ וְאַל־תֵּדָעוּ. 15 הַשְׁמֵן לֵב־הָעָם הַזֶּה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד
וְעֵינָיו הָשַׁע, פֶּן־יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע וּלְבָבוֹ יָבִין, וְשָׁב וְרָפָא לוֹ [ישעיהו 10-6:9]. 16 אָבער אַשְׁרֵי איז צו׳ אייערע
אויגן, ווייל זיי זעען, און אייערע אויערן, ווייל זיי הערן. 17 מחמת אָמֵן, איך זאָג אייך, אַז רבים נביאים און צדיקים
האָבן באַגערט צו׳ זען וואָס איר זעט, און האָבן עס נישט געזען, און צו׳ הערן וואָס איר הערט, און האָבן עס נישט
געהערט. 18 הערט דערפאַר איר דאָס מָשל פון דעם זייער. 19 ווען איטלעכער וואָס הערט דאָס דָבָר
המַלכות-השָׁמַיִם און פאַרשטייט עס נישט, קומט הַשָׂטן און רויבט דאָס, וואָס איז פאַרזייט געוואָרן אין זיין לֵב;
איז דער, וואָס איז פאַרזייט געוואָרן ביים דֶרֶךְ. 20 און דאָס, וואָס איז פאַרזייט געוואָרן אויף פעלזיק לאַנד, דאָס
איז דער, וואָס הערט דאָס דָבָר און נעמט עס תֵּיכָף אויף מיט שִׂמְחָה; 21 אָבער אַזוי ווי ער האָט נישט קיין שורש
אין זיך, וְרק לְשָׁעָה יַעֲמֹד; און ווי נאָר סע קומען צָרָה און רדיפות צוליב דעם דָבָר, ווערט ער תֵּיכָף געשטרויכלט.
22 און דאָס, וואָס איז פאַרזייט געוואָרן צווישן דערנער, דאָס איז דער, וועס הערט דאָס דָבָר, און די דאָגות פון
הָעוֹלָם הַזֶּה און די מדוחֵי העושֶׁר דערשטיקן דאָס דָבָר, און עס איז אָן פֵּירות. 23 און דאָס, וואָס איז פאַרזייט
געוואָרן אויף הָאֲדָמָה הַטוֹבָה, דאָס איז דער, וואָס הערט דאָס דָבָר און פאַרשטייט עס; דער, אָמֵן, טראָגט פֵּירות,
און ברענגט אַרויס, טייל הונדערטפאַך, טייל זעכציק, און טייל דרײַסיקפאַך. 24 אַן אַנדער מָשל האָט רבי מֶלֶך
המָשיחַ פארגעלייגט פאַר זיי, אַזוי צו׳ זאָגן: דאָס מַלכות-השָׁמַיִם איז געגליכן צו׳ אַ בן אדם וואָס האָט פאַרזייט
הַזֶרַע הַטוֹב אין זיין שָׂדֶה. 25 און ווען די בְּנֵי אָדָם זענען געשלאָפן, איז געקומען זיין שׂוֹנא און האָט פאַרזייט
ווילד-גראָז צווישן דעם חִטָּה, און איז אַוועקגעגאַנגען. 26 און ווען די זרִיעה האָט אויפגעשפּראָצט און געטראָגן
פרוכט, יעמאָלט האָט זיך אויך באַוויזן דאָס ווילד-גראָז. 27 זענען געקומען די עבדים פון דעם בַּעל-הַבַּיִת, און
האָבן צו׳ אים געזאָגט: אֲדוֹנֵנוּ, האָסטו נישט געזייט זֶרַע טוֹב אין דיין שָׂדֶה? פונוואַנען-זשע נעמט זיך אויף אים
ווילד-גראָז? 28 האָט ער צו׳ זיי געזאָגט: אַ שׂוֹנא האָט דאָס געטאָן, האָבן הָעֲבָדִים צו׳ אים געזאָגט: ווילסטו
אָפשר, אַז מיר זאָלן גיין און זיי צונויפקלייבן? 29 האָט ער געזאָגט: לא, טאָמער וועט איר, ווען איר וועט
צונויפקלייבן דאָס ווילד-גראָז, אויך אויסוואָרצלען מיט זיי דעם חִטָּה. 30 לאָזט זיי ביידע וואָקסן צוזאַמען ביז
קָצִיר-צייט; און אין דער צייט פון קָצִיר וועל איך זאָגן צו׳ די שניטער: קלייבט צונויף קוֹדם דאָס ווילד-גראָז און
בינדט עס אין גאַרבן, כדי עס צו׳ פאַרברענען; אָבער דעם חִטָּה זאַמלט איין אין מיין שײַער אַריין. 31 אַן אַנדער
מָשל האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ פארגעלייגט פאַר זיי, אַזוי צו׳ זאָגן: דאָס מַלכות-השָׁמַיִם איז געגליכן צו׳
זענעפט-זרִיעה, וואָס אַ בן אדם האָט גענומען און פאַרזייט אין זיין שָׂדֶה. 32 און הַגַם סע איז קלענער פון כל זֶרַע,
וואָקסט עס אָבער אויס, איז עס גרעסער פון כל קרײַטעכצער, און ווערט אַ בוים, אַזוי, אַז די פייגל פון שָׁמַיִם
קומען און נעסטן אין זיינע ענָפים. 33 אַן אַנדער מָשל האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ זיי דערציילט: דאָס מַלכות-השָׁמַיִם
איז געגליכן צו׳ זויערטייג, וואָס אַן אִשָׁה האָט גענומען און אַרײַנגעטאָן אין 3 מאָס מעל, ביז עס איז אינגאַנצן
פאַרזײַערט געוואָרן. 34 דאָס כל האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ גערעדט מיט משָׁלים צו המונים עם; און אָן אַ מָשל האָט
ער נישט גערעדט צו׳ זיי. 35 כדי עס זאָל מקוים ווערן וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן דורך דעם נָביא: אֶפְתְּחָה

בְּמָשָׁל פִּי אַבִּיעָה חִידוֹת מִנִּי-קֶדֶם, [תהלים 78:2]. 36 דאַן האָט ער אָפּגעלאָזט דאָס המונים מענטשן, און איז
אַרײַנגעגאַנגען אין בֵּית אַרײַן. און רבי מֶלך המָשיחַס תּלמידים האָבן גענעענט, און האָבן צו אים געזאָגט:
דערקלער אונדז דאָס מָשל פון דעם ווילד-גראָז פון שָׂדֶה. 37 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט: דער, וואָס
זײַט הַזֶּרַע הַטוֹב, איז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13 מָשיחַ]; 38 און דאָס שָׂדֶה איז די עוֹלם הַזֶּה, און די הזרע הטוב
זענען די בְּנֵי הַמַּלכות; און דאָס ווילד-גראָז זענען די בְּנֵי הָשָׂטן [בראשית 3:15]; 39 און דער שׂוֹנא, וואָס האָט עס
פאַרזײַט, איז הַשָׂטן; און די קָצִיר-צײַט איז דער קֵץ הָעוֹלָם, און די שניטער זענען מַלאָכים. 40 דערפאַר, אַזוי ווי
דאָס ווילד-גראָז ווערט צונויפגעקליבן און פאַרבּרענט אין אֵש, אַזוי וועט עס זײַן בײַם קֵץ הָעוֹלם. 41 דער
בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, מָשיחַ] וועט אַרויסשיקן משיחס מַלאָכים, און זײ וועלן צונויפקלײבן פון משיחס מַלכות כל
המכשלות און כל די זאַכן געמאַכט משומד און אומרעכט-טוּער [זען מתי 7:22], 42 און משיחס מלאָכים
אַרײַנוואַרפן אין דעם אויוון פון אֵש; דאָרט וועט זײַן הַיְלָלָה וַחֲרוֹק הַשִּׁנַּיִם. 43 יעמאָלט וועלן די צַדיקים שײַנען
ווי די זון אין דעם מַלכות פון זײער אלוקים הָאָב. דער, וואָס האָט אויערן, זאָל הערן. 44 דאָס מַלכות-השָׁמַיִם איז
געגליכן צו אַ פאַרבאַרגענעם אוֹצר אין א שָׂדֶה, וואָס אַ בן אדם האָט געפונען און פאַרבאָרגן; און פאַר שִׂמְחָה
גײט ער און פאַרקויפט כל, וואָס ער האָט, און קויפט דאָס שָׂדֶה. 45 און ווידער איז דאָס מַלכות-השָׁמַיִם געגליכן
צו אַ סוֹחר, וואָס זוכט שײַנע פּערל. 46 און ווען ער האָט געפונען אײַן פּערל פון גרויסן ווערט, איז ער געגאַנגען
און האָט פאַרקויפט כל, וואָס ער האָט געהאַט, און האָט זי געקויפט. 47 און ווידער איז דאָס מַלכות-השָׁמַיִם
געגליכן צו אַ נעץ, וואָס מען איז אראָפּגעלאָזט אין יַם אַרײַן, און וואָס האָט אײַנגעזאַמלט פאַרשידענע מִינים; 48
וואָס, ווען זי איז פול געוואָרן, האָט מען זי אַרויסגעצויגן אויפן בּרעג, און זיך אַנידערגעזעצט, און די גוּטע
געזאַמלט אין כֵּלים, און די רָעִים אַוועקגעוואָרפן. 49 אָט אזוי וועט עס זײַן בײַם קֵץ הָעוֹלָם. די מַלאָכים וועלן
אַרויסגײַן און אָפּשײדן די רשָׁעים פון צווישן די צַדיקים, 50 און זײ וואַרפן אין דעם אויוון פון אֵש אַרײַן [ישעיהו
66:24; דניאל 12:2]; דאָרטן וועט זײַן הַיְלָלָה וַחֲרוֹק הַשִּׁנַּיִם. 51 האָט איר דאָס כל פאַרשטאַנען? זאָגן זײ צו רבי
מֶלך המָשיחַ: כֵּן. 52 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זײ געזאָגט: דערפאַר איז יעדער סוֹפר, וואָס איז געוואָרן אַ
תַּלמיד פון דעם מַלכות-השָׁמַיִם, געגליכן צו אַ בַּעל-הַבַּיִת, וואָס טוּט ברענגען ארויס פון זײַן אוֹצר חֲדָשׁוֹת און
יְשָׁנוֹת. 53 און עס איז געווען, ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענדיקט די דאָזיקע משָׁלים, איז ער אַוועקגעגאַנגען פון
דאָרטן. 54 און ער איז געקומען אין זײַן אײגן לאַנד אַרײַן, און האָט זײ געלערנט משיחס תּוֹרה אין זײער שול, אַז ,
אַז זײ האָבן זיך געשטוינט, און געזאָגט: פונוואַנען האט ער די דאָזיקע חָכמה [משלי 30:8; 30:4] און די נִסים? 55
איז דאָס נישט דעם סטאָליערס זון? און הייסט נישט זײַן אֵם מִרְיָם, און זײַנע אַחִים יַעקֹב [זען יעקב], און יוֹסף,
און שִׁמעוֹן, און יהודה [זען יהודה]? 56 און זענען נישט זײַנע אָחוֹת כל בײַ אונדז? פונוואַנען זשע קומט דאָס כל צו
אים? 57 און רבי מֶלך המשיח האט צו זײ למכשול [געוואָרן אין אים באַליידיקטער און געפאַלן אין זינד]. און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט צו זײ געזאָגט: אַ נָביא איז נישט אָן כָּבוד, אחוץ אין זײַן אײגן לאַנד, און אין זײַן אײגן בֵּית! 58
און ער האָט דאָרטן נישט געטאָן קיין סַך נִסִּים, צוליב זײער אומגלויבן. יַד אין יענער צײט האָט הוֹרדוס, דער
טעטראַרך, געהערט די שם פון יהושע/ישוע, 2 און ער האָט געזאָגט צו זײַנע מְשָׁרֵתים: דאָס איז יוֹחָנָן פון דער
מקוה טבילה פון תשובה; ער איז אויפגעשטאַנען אין תּחִיַּת-הַמֵּתים, און דערפאַר אַרבעטן אין אים די דאָזיקע
כּוֹחות. 3 מחמת הוֹרדוס האָט געכאַפּט יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה], און האָט אים געבונדן און
אַרײַנגעזעצט אין דער בֵּית הַסֹּהַר אַרײַן, צוליב הוֹרוֹדיָה, דאָס אִשָׁה פון זײַן אָח פיליפּוס; 4 מחמת יוֹחָנָן [פון דער

מקוה טבילה פון תשובה] האָט צו אים געזאָגט: אָסור לְךָ לָקַחַת אוֹתָהּ [ויקרא 18:16; 20:21; מתי 19:9]. 5 און ער
האָט בדַעה געהאַט אים צו טייטן, נאָר ער האָט פחד געהאַט פאַר דעם מון, ווייל זיי האָבן יוֹחָנָן געהאַלטן פאַר
אַ נָביא. 6 אָבער ווען עס איז געקומען הוֹרדוסעס געבוירנטאָג, האָט הוֹרוֹדיָהס בַּת געטאַנצט פאַר די געסט, און
זי איז הוֹרדוסן וואוילגעפעלן. 7 דערפאַר האָט ער איר צוגעזאָגט מיט אַ שבועָה, איר צו געבן, וואָס זי וועט
פאַרלאַנגען. 8 און ווייל זי איז געווען פון פריער אָנגערעדט פון איר אֵם, האָט זי געזאָגט: גיב מיר דאָ אויף אַ
קְעָרָה דעם קאָפּ פון יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון תשובה. 9 און דער מֶלך איז טרויעריק געוואָרן, אָבער צוליב
זיינע שבועות און די געסט, האָט ער באַפוילן, אַז דאָס זאָל איר געגעבן ווערן. 10 און ער האָט געשיקט און
געקעפּט יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] אין דער בֵּית הַסֹּהַר. 11 און זיין קאָפּ האָבן בְּנֵי אָדָם געבראַכט
אויף אַ קְעָרָה, און מ'האָט אים געגעבן דעם מיידל. און זי האָט אים געבראַכט צו איר אֵם. 12 און זיינע תַּלמידים
האָבן גענעענט, און האָבן גענומען דעם גופָּה, און אים קובר געווען; און זיי זענען געגאַנגען און האָבן עס
דערציילט יהושע/ישוע. 13 און ווי רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געהערט, האָט ער זיך פון דאָרטן צוריקגעצויגן אין
אַ סִירָה, אין אַ מדבריותדיק אָרט אַליין, און ווען דאָס המונים עם האָט עס געהערט, זענען זיי אים נאַכגעגאַנגען
פון די שטעטלעך צו פוס. 14 און ער איז אַרויסגעקומען, און האָט געזען דעם גרויסן הַמוֹן בְּנֵי אָדָם, האָט אים
אָנגענומען אַ רחמים אויף זיי, און ער האָט געהיילט מיט רפואה שלמה זייערע חוֹלים. 15 און אַז דער אָוונט איז
צוגעפאַלן, האָבן צו רבי מֶלך המָשיחַ גענעענט משיחס תַּלמידים, און געזאָגט: אָרט איז וויסט, און דער יוֹם איז
שוין פאַרביי; דעריבער לאָז אָפּ המון העם, כּדי זיי זאָלן קענען גיין אין די שטעטלעך, און קויפן פאַר זיך אֹכֶל. 16
אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: זיי באַדאַפן נישט אַוועקגיין; גיט איר זיי צו עסן! 17 האָבן זיי צו אים
געזאָגט : מיר האָבן דאָ גאָרנישט אַחוץ 5 לאַבן לֶחֶם און 2 פיש. 18 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: ברענגט זיי
אַהער צו מיר. 19 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געהייסן המון העם זיך אַנידערזעצן אויפן גראָז; און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט גענומען די 5 כּכּרות לֶחֶם און די 2 פיש, און האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן צום שָׁמַיִם און געמאַכט א ברכה
בבציעת הלחם און עס דערלאַנגט צו משיחס תַּלמידים, און משיחס תַּלמידים האָבן עס געגעבן דעם מענטשן [פון
דער פאַרברענגען]. 20 און זיי האָבן כל געגעסן צו דער זאַט, און זיי האָבן צונויפגענומען פון די רביס שיריים, 12
פולע קערבּ. 21 און די, וואָס האָבן געגעסן, זענען געווען אַרום 5,000 מאַן, אַחוץ נָשים און קינדער. 22 און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט תֵּיכּף באַפוילן משיחס תַּלמידים אַרײַנצוגיין אין דער סִירָה, און אַריבערפאָרן פריער פאַר אים
אויף דער אַנדערער זייט ים, ביז ער וועט אָפּלאָזן דאָס מענטשן. 23 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט
אַוועקגעשיקט דאָס עם, איז ער אַליין אַרויפגעגאַנגען אויף דעם הָר, כּדי דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4] צו טאָן;
און אַז דער אָוונט איז צוגעפאַלן, איז ער דאָרטן געווען איינער אַליין. 24 און די סִירָה איז שוין געווען אין מיטן יַם,
מיילן פון דער יבשה, און די כוואַליעס האָבן זי געשלײַדערט, ווייל דער ווינט איז געווען איר אַנטקעגן. 25 און אין
דער 4טער משמר פון דער לַילָה איז ער [דניאל 7:13] געקומען צו זיי, גייענדיק אויפן יַם. 26 און ווי משיחס
תַּלמידים האָבן רבי מֶלך המָשיחַ געזען גיין אויפן יַם, האָבן זיי זיך דערשראָקן, און געזאָגט: ס'איז אַ רוּחַ רְפָאִים!
און זיי האָבן זיך צעשריגן אויס פַּחד. 27 און תֵּיכּף האָט זיך רבי מֶלך המָשיחַ אָפּגערופן צו זיי, און געזאָגט: חזק!
אֶהְיֶה [הוא] [שמות 3:14]; האָט נישט קיין פחד. 28 און כֵּיפָא האָט אים געענטפערט: אֲדוֹנִי, אויב דו ביסט עס,
באַפעל מיר קומען צו דיר על פני הַמַּיִם. 29 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: קום! און כֵּיפָא איז אַרויס פון דער
סִירָה, און איז געגאַנגען איבערן מַיִם צו קומען צו רבי מֶלך המָשיחַ. 30 אָבער ווען ער האָט געזען, אַז דער ווינט

איז שטאַרק, האָט ער פחד באַקומען; און ווי ער האָט אָנגעהויבן צו זינקען, האָט ער אויסגעשריגן: אֲדוֹנִי,
ראַטעווע מיך! 31 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט תֵּיכּף אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און האָט אים אָנגעכאַפּט, און צו
אים געזאָגט: אָ דו קליין-גלויביקער, פאַרוואָס האָסטו געצווייפלט? 32 און ווען זיי זענען אַרײַנגעגאַנגען אין דער
סִירָה, האָט זיך דער ווינט געשטילט. 33 און די, וואָס זענען געווען אין דער סִירָה, האָבן אַנידערגעפאַלן פאַר אים,
און געזאָגט: אָמֵן, דו ביסט דער זון פון דער אויבערשטער! 34 און זיי זענען אַריבערגעפאָרן, און זענען געקומען
צום ברעג גִּנּוֹסָר. 35 און ווי די בְּנֵי אָדָם פון יענעם אָרט האָבן רבי מֶלך המָשיחַ דערקענט, האָבן זיי געשיקט אין
דער כל געגנט ארום, און האָבן צו אים געבראַכט כל הַחוֹלים; 36 און זיי האָבן אים געבעטן, אַז ער זאָל זיי לאָזן
בלויז אָנרירן די צִיצִית פון רבי מֶלך המָשיחַ, פון זיין מלבוש, און כל, וואָס האָבן רבי מֶלך המָשיחַ אָנגערירט, זענען
געזונט געוואָרן מיט רפואה שלמה. טו יעמאָלט זענען צו רבי מֶלך המָשיחַ געקומען פרושים און סוֹפרים [רַבָּנִים]
פון ירוּשָׁלַיִם, און האָבן געזאָגט: 2 פאַרוואָס זענען דיינע תַּלמידים עוֹבר אויף דער מסורת הזקֵנים [תּוֹרה שבעל
פה]? מחמת זיי מאַכן נישט קיין נטִילת-יַדַיִם, ווען זיי עסן לֶחֶם. 3 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו
זיי געזאָגט: פאַרוואָס זענט איר אויך עוֹבר מִצוַת ה' למען אייער מסורה? 4 מחמת ה' האָט געזאָגט: כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ
וְאֶת־אִמֶּךָ, און מְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת [שמות 20:12; 21:17]. 5 אָבער איר זאָגט: ווער סע זאָגט צו זיין אָב,
אָדער אֵם: אַ קָרבן איז דאָס, וואָס דו וואָלטסט פון מיר געקענט הַנָאה האָבן, דער איז מער נישט מחויב
אָפּצוגעבן כבוד זיין אָב, אָדער אֵם. 6 וְהֵפרתֶּם אֶת-מצות ה' דערמיט צוליב אייער מסורה. 7 צבועִים! וואויל
האָט ישעיהו אויף אייך נבִיאות געזאָגט, ווען ער האָט געזאָגט: 8 הָעָם הַזֶּה בִּשְׂפָתָיו כִּבְּדוּנִי וְלִבּוֹ רִחַק מִמֶּנִּי; 9
וַתְּהִי יִרְאָתָם אוֹתִי מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה [ישעיהו 29:13]. 10 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיך גערופן דאָס המון
מענטשן, און האָט צו זיי געזאָגט: הערט, און פאַרשטייט: 11 נישט דאָס, וואָס גייט אַריין אין מויל, מאַכט דעם
בן אדם טמא, נייערט דאָס, וואָס קומט אַרויס פון מויל, דאָס דאזיקע מאַכט טמא דעם בן אדם. 12 יעמאָלט
האָבן גענעענט די תַּלמידים, און האָבן צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: ווייסט, אַז די פרושים האָבן געשטרויכלט
הערנדיק הדבר הזה? 13 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און געזאָגט: יעדע פלאַנץ, וואָס מיין אלוקים
אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם האָט נישט געפלאַנצט, וועט אויסגעוואָרצלט ווערן [זען אפס' 2:8]. 14 לאָזט זיי גיין! זיי זענען
בלינדע מוֹרֵי-דֶרֶךְ פון בלינדע. און ווען א בלינדער מַדְרִיךְ אַ בלינדן, פאַלן זיי ביידע אַריין אין אַ גרוב. 15 האָט
כֵּיפָא געענטפערט, און צו אים געזאָגט: לייג אונדז דאָס מָשל! 16 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: זענט איר
נאָך אָן בִּינָה? 17 פאַרשטייט איר נישט, אַז כל, וואָס קומט אין מויל אַריין, גייט אין בֶּטֶן, און ווערט
ארויסגעווארפן לַמּוֹצָאוֹת? 18 אָבער דאָס, וואָס גייט ארויס פון מויל, קומט מִן הַלֵּב, און דאָס מאַכט דעם בן
אדם טמא. 19 מחמת פון הלֵב קומען אַרויס ביזיע מַחשָׁבות, רצִיחה, נִיאוף, זנוּת, גנֵבה, עֵדֵיוֹת שֶׁקר, און גדוּפים. 20
אָט דאָס איז מטַמא דעם בן אדם; אָבער צו עסן אָן אַ נטִילַת-יַדַיִם איז נישט מטַמא דעם בן אדם. 21 און רבי מֶלך
המָשיחַ איז אַרויסגעגאַנגען פון דאָרטן, און הִנֵּה איז געקומען אין די געגנטן פון צוֹר און צִידוֹן. 22 און הִנֵּה איז אַ
כּנַענישע אִשָּׁה אַרויסגעקומען פון יענע גרענעצן, און האָט געשריגן: דערבאַרם אויף מיר, אֲדוֹנִי, בֶּן-דָּוִד! בִּתִּי ווערט
ביטער געפּלאָגט פון אַ שד! 23 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט איר נישט געענטפערט קיין דָּבָר. און משיחס
תַּלמידים האָבן גענעענט, און אים געבעטן: שיק זי אַוועק, ווייל זי שרייט אונדז נאָך. 24 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ
האָט געענטפערט, און געזאָגט: איך בין נאָר געשיקט געוואָרן צו הצאֹן הָאוֹבְדוֹת פון דעם בֵּית יִשׂרָאל. 25 אָבער
זי האָט גענעענט, און האָט אַנידערגעפאַלן פאַר רבי מֶלך המָשיחַ און געזאָגט: אֲדוֹנִי, העלף מיר! 26 און רבי מֶלך

המָשיחַ האָט געענטפערט, און געזאָגט: עס איז נישט רעכט צו נעמען דאָס לֶחֶם פון די יְלָדים און עס וואַרפן פאַר
די כּלבים [זען תהלים 22:17]. 27 אָבּער זי האָט געזאָגט: כֵּן, אָדוֹנָי; נאָר די כּלבים עסן אויך די בּרעקלעך, וואָס
פאַלן אַראָפּ פון דעם טיש אדוֹנֵיהֶם. 28 יעמאָלט האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט, און צו איר געזאָגט: אָ אִשה,
גָּדוֹל איז דיין אֱמונה! זאָל דיר זיין אַזוי ווי דו ווילסט. און בִּתָּהּ איז געהיילט געוואָרן אין יענער שָׁעה. 29 און רבי
מֶלך המָשיחַ איז פון דאָרטן אַוועקגעגאַנגען, און איז געקומען צום יַם פון גָּלִיל; און ער איז אַרויפגעגאַנגען אויף
דעם הָר, און האָט זיך דאָרטן אַנידערגעזעצט. 30 און אָט איז צו רבי מֶלך המָשיחַ געקומען גרויסע המונים בְּנֵי
אָדָם, וואָס האָט געהאַט מיט זיך פּסחים, נכים, עורים, אלמים, און רבים אַנדערע, און זיי האָבּן זיי אַנידערגעלייגט
פאַר רגלים פון משיח [זען תהלים 22:17], און ער האָט זיי רִפֵּא [זען ישעיהו 53:5]; 31 אַזוי, אַז דאָס המון עם האָט
זיך געהִידושט, ווען זיי האָבּן געזען די שטומע רעדן, די געמומטע געזונט, די לאָמע גיין, און די עִוְרִים זען; און זיי
האָבּן געזאָגט בּרוּך ה' אֱלֹקֵי יִשׂרָאל. 32 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיך גערופן משיחס תַּלמידים, און געזאָגט:
איך בּין אינערלעך גערירט איבער דעם המון מענטשן, מחמת זיי זענען מיט מיר שוֹין 3 טעג, און האָבּן נישט וואָס
צו עסן; און איך וויל זיי נישט אַוועקשיקן רְעֵבִים, טאָמער וועלן זיי חַלָּשִׁן אויפן דֶּרֶךְ. 33 האָבּן די תַּלמידים צו רבי
מֶלך המָשיחַ געזאָגט: פון וואַנען זאָלן מיר נעמען אַזויפיל לֶחֶם אין דער מִדבּר, כּדי צו זעטיקן אַזאַ מאַסע בני
אדם? 34 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: וויפל לעבּלעך לֶחֶם האָט איר? זאָגן זיי: 7, און אייניקע קליינע
פישלעך. 35 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געהייסן דעם המון זיך אַנידערזעצן אויף דער ערד, 36 און האָט גענומען די
7 לעבּלעך לֶחֶם און די פיש, און אַזוי ווי ער האָט געמאַכט אַ בְּרָכה, האָט ער זיי געמאַכט בּציעת, און דערלאַנגט
משיחס תַּלמידים, און די תַּלמידים דעם עם. 37 און אין דער פַּאַרברענגען זיי האָבּן כּל געגעסן און זענען זאָט
געוואָרן; און זיי האָבּן צונויפגעקליבּן פון די איבּערגעבליבּענע בּרעקלעך פון רבֶּיס שיריים, 7 פולע קערבּ. 38 און
די, וואָס האָבּן געגעסן, זענען געווען 4,000 מאַן, אַחוץ נָשים און קינדער. 39 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
אָפּגעלאָזט דאָס עם, און איז אַרײַנגעגאַנגען אין אַ סִירָה, און איז געקומען אין די געמאַרקן פון מָגְדוֹן. טז און די
פּרושים און צדוקים האָבּן גענעענט, און כּדי רבי מֶלך המָשיחַ צו פּרואוון, האָבּן זיי פאַרלאַנגט פון אים, אַז ער
זאָל זיי ווייזן אַ צייכן [אוֹת] פון שָׁמַיִם. 2 אָבּער ער האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: אין אָוונט זאָגט איר: סע
וועט זיין אַ שיין וועטער, ווייל דער שָׁמַיִם איז רויט. 3 און בּבֹּקֶר: הַיּוֹם וועט זיין שטורעמדיק, ווייל דער שָׁמַיִם איז
רויט און טריבּ. דאָס אויסזען פון שָׁמַיִם ווייסט איר ווי צו טײַטשן, אָבּער נישט די צייכנס פון די צייטן. 4 א בּייז
און נואפדיק דוֹר בּאַגערט אַ צייכן [אוֹת], און ס'וועט אים קיין שום צייכן [אוֹת] נישט געגעבּן ווערן, אחוץ דעם
צייכן [אוֹת] פון יוֹנָהן [זען יונה 2:1]. און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי פאַרלאָזט און איז אַוועקגעגאַנגען. 5 און ווען
משיחס תַּלמידים זענען געקומען אויף דער אַנדערער זייט יַם, האָבּן זיי פאַרגעסן מיטצונעמען לֶחֶם. 6 און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: היזהרו, און היט זיך פאַר דעם זויערטייג פון די פּרושים און צדוקים. 7 און זיי
האָבּן זיך געאַמפּערט, און געזאָגט: מיר האָבּן נישט מיטגענומען קיין לֶחֶם. 8 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס
בּאַמערקט, און געזאָגט: אָ איר קליין-גלויבּיקע, וואָס רעדט איר צווישן אייך, וואָס איר האָט נישט קיין לֶחֶם? 9 צי
פאַרשטייט איר נאָך כּל נישט, און געדענקט איר נישט די 5 לעבּלעך לֶחֶם פאַר די 5,000, און וויפל קערבּ איר האָט
צונויפגענומען? 10 אויך נישט די 7 לעבּלעך לֶחֶם פאַר די 4,000, און וויפל קערבּ איר האָט צונויפגענומען? 11 ווי
קומט עס, וואָס איר האָט נישט בִּינָה, אַז איך האָבּ צו אייך גערעדט נישט וועגן לֶחֶם, נייערט אַז איר זאָלט זיך
היטן פאַרן זויערטייג פון די פּרושים און צדוקים. 12 יעמאָלט האָבּן זיי בִּינָה, אַז ער האָט זיי נישט געהייסן זיך

היטן פאַרן שאוֹר פון לֶחֶם, נייערט פאַר דער גַאֲוַת פלפול פון די פרושים און צדוקים. 13 און ווען רבי מֶלך
המָשיחַ איז געקומען אין דעם געגנטן פון קסריה פון פיליפוס, האָט ער געפרעגט זיינע תַּלמידים: ווער, זאָגן בְּנֵי
אָדָם, איז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13]? 14 און זיי האָבן געזאָגט: אייניקע זאָגן, יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון
תשובה; אַנדערע, אליָהוּ הַנָבִיא; און אַנדערע ווידער, יִרמיָהוּ, אָדער איינער פון די נבִיאים. 15 זאָגט ער צו זיי: איר
אָבער, ווער זאָגט איר, אַז איך בין? 16 האָט שִמעוֹן פעטרוס [כֵּיפָא] געענטפערט: דו ביסט דער רֶבּי מֶלך המָשיחַ,
דער זון פון דער אויבערשטער, דער בֶּן אלקים חיים. 17 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו אים
געזאָגט: אַשְרֵי איז דיר, שִמעוֹן בר-יוֹנָה! מחמת נישט קיין בָּשׂר-ודם האָט דיר דאָס אַנטפּלעקט, נייערט מיין
אלוקים אָבִי שֶבַּשָמַיִם! 18 און איך זאָג דיר, אַזן דו ביסט פעטרוס, און אויף דעם דאָזיקן צור וועל איך בויען מיין
משיחס ברית חדשה קהִילָה [משיחס קהִילה], און די שַעֲרֵי שאוֹל לא יגבְּרוּ עָלֶיהָ. 19 און איך וועל דיר געבן די
מַפְתְּחות פון דעם מַלכות-השָמַיִם, און וואָס דו וועסט אַסרן אויף הָאָרֶץ, וועט זיין אָסור אין שָמַיִם; און וואָס דו
וועסט מַתִּיר זיין אויף הָאָרֶץ, וועט זיין מותר אין שָמַיִם [זען קור"ב 2:10]. 20 דאַן האָט רבי מֶלך המָשיחַ באַפוילן
משיחס תַּלמידים, זיי זאָלן קיינעם נישט אויסזאָגן, אַז ער איז דער רֶבּי מֶלך המָשיחַ. 21 פון יעמאָלט אָן האָט רבי
מֶלך המָשיחַ אָנגעהויבן צו ווייזן משיחס תַּלמידים, אַז ער מוז גיין קיין ירוּשָלַיִם, און יסבול הַרְבֵּה פון די זקֵנים און
ראָשי-כֹּהַנים און סוֹפרים [רַבָּנִים], און געטייט ווערן [מקבל דער גִלוּי פון דער רֶבּיס הִסתַּלְקוּת!], און אויף דעם יום
השלישי ווידער אויפשטיין [זען תחית-המתים, דניאל 12:2]. 22 און כֵּיפָא האָט רבי מֶלך המָשיחַ גענומען אויף אַ
זייט, און האָט אָנגעהויבן אים צו מוסרן, און זאָגן: חַס-וְשָלוֹם, אָדוֹנִי! אַזוינס זאָל דיר קיינמאָל נישט געשען. 23
אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אויסגעדרייט, און געזאָגט צו כֵּיפָא : אוועק פון מיר, הַשָטָן, דו ביסט פאַר מיר אַ
מכשול; מחמת דו האָסט נישט אין זינען דאס, וואָס געהערט צו ה', נייערט דאָס, וואָס געהערט צו בְּנֵי אָדָם! 24
דאַן האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט צו זיינע תַּלמידים: וויל ווער מיר נאָכגיין, זאָל ער זיך אַליין פאַרלייקענען, און
נעמען אויף זיך זיין עֲקֵדָה עץ [בראשית 22:7 בוים פון מסירות נפש] און מיר נאָכגיין [זען משיח'ס בוים, בן דוד
בוים, שמואל ב 18:10,14]. 25 מחמת ווער סע וויל ראַטעווען זיין זיין נֶפֶש, וועט עס פאַרלירן און ווער סע וועט
פאַרלירן זיין נֶפֶש פון מיַינעטוועגן, וועט עס געפינען. 26 מחמת וואָסער נוצן האָט דער בן אדם, ווען ער זאָל
געווינען די כל וועלט, און פאַרלירן זיין נֶפֶש? אָדער וואָס פאַר אַ פדיון נפש קען אַ בן אדם געבן פאַר זיין נֶפֶש?
27 מחמת דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13 מָשיחַ] וועט קומען אין דער כבוד פון זיין אלוקים הָאָב מיט משיחס מַלאָכים,
און יעמאָלט וועט ער פאַרגעלטן יעדן בן אדם לויט זיינע מַעשִים. 28 אָמֵן, איך זאָג אייך, אז אייניקע פון די, וואָס
שטייען דאָ, וואָס וועלן נישט פילן דעם טַעם פון מָוֶת, ביז זיי וועלן זען דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13 מָשיחַ] קומען
אין זיין מַלכות [זען כיפא ב 1:16-18]. יַז און 6 טעג שפּעטער האָט רבי מֶלך המָשיחַ מיט זיך גענומען כֵּיפָא, און
יַעקֹב, און יוֹחָנָן זיין אָח, און האָט זיי אַליין אַרויפגעבראַכט אויף אַ הויכן הָר אין יחידות. 2 און רבי מֶלך המָשיחַ
איז פאַר זיי פאַרענדערט געוואָרן [זען דניאל 7:13], און פָּנים פון רבי מֶלך המָשיחַ האָט געשיינט ווי די שֶמֶש, און
זיינע מַלבושים זענען געוואָרן ווייס ווי דאָס אוֹר [זען כיפא ב 1:16-18]. 3 און הִנֵּה, מֹשה [רבינו] און אליָהוּ הַנָבִיא
האָבן זיך צו זיי אַנטפּלעקט, און האָבן גערעדט מיט רבי מֶלך המָשיחַ. 4 און כֵּיפָא האָט זיך אָנגערופן, און געזאָגט
צו רבי מֶלך המָשיחַ: אֲדוֹנִי, עס איז טוֹב פאַר אונדז דאָ צו זיין; אויב דו ווילסט, וועל איך דאָ מאַכן 3 סֻכּוֹת, אֶחָד
פאַר דיר, אֶחָד פאַר מֹשה [רבינו], און אֶחָד פאַר אליָהוּ הַנָבִיא. 5 און ווען כֵּיפָא האָט נאָך גערעדט, הִנֵּה, האָט אַ
ליכטיקער וואָלקן זיי פאַרשאָטנט; און אַ בת קוֹל פון דעם וואָלקן אַרויס האָט געזאָגט: זה בני אהובי [דער זון פון

דער אויבערשטער] אשר חפצתי בו; אליו תשמעון! 6 און ווי די תּלמידים האָבן דאָס געהערט, זענען זיי געפאַלן
אויף זייער פּנימער, און האָבן שטאַרק פחד געהאַט. 7 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גענעענט און האָט זיי אָנגערירט,
און געזאָגט: שטייט אויף, און האָט נישט קיין פחד. 8 און ווען זיי האָבן אויפגעהויבן זייערע אויגן, האָבן זיי
קיינעם נישט געזען, אַחוץ רבי מֶלך המָשיחַ אַליין. 9 און ווען זיי האָבן אַראָפּגענידערט פון דעם הָר, האָט זיי רבי
מֶלך המָשיחַ באַפוילן: דערציילט קיינעם נישט פון דער חָזוֹן, ביז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13] וועט אויפשטיין אין
זיין תּחִיַּת-הַמֵּתים. 10 און מָשִׁיחַס תַּלמידים האָבן אים געפרעגט: פאַרוואָס זאָגן די סוֹפרים [רַבָּנִים], אַז צוערשט
שטעטל אלִיָּהוּ הַנָּביא קומען [לפני המשיח]? 11 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און געזאָגט: אָמֵן וועט
אלִיָּהוּ הַנָּביא קומען, וְיָשִׁיב אֶת הַכֹּל; 12 אָבער איך זאג אייך, אַז אלִיָּהוּ הַנָּביא איז שוֹין געקומען, און זיי האָבן אים
נישט דערקענט, נייערט האָבן מיט אים געטאָן, וואָס זיי האָבן געוואָלט [מתי 7:21; 6:10]. טאקע אַזוי וועט דער
בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13] אויך יסבול פון זיי. 13 יעמאָלט האָבן משיחס תּלמידים פאַרשטאַנען, אַז רבי מֶלך המָשיחַ
האָט צו זיי גערעדט פון יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון תשובה. 14 און ווען זיי זענען געקומען צום המון עם, האָט
צו רבי מֶלך המָשיחַ גענעענט אַ בן אדם, וואָס איז פאַר אים געפאַלן אויף די קני, 15 און געזאָגט: אֲדוֹנִי,
דערבאַרעם דיך אויף מיין זון, מחמת ער איז חולה במחלת הנפילה, און ליידט שווער; און פעמים רבות פאַלט ער
אין אֵש, און פעמים רבות אין מַיִם אַריין. 16 און איך האָב אים געבראַכט צו דיינע תּלמידים, און זיי האָבן אים
נישט געקענט היילן. 17 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט: אָ אומגלויביקער און פאַרקרומטער דוֹר, ווי לאַנג
נאָך זאָל איך זיין מיט אייך? ווי לאַנג נאָך זאָל איך אייך פאַרטראָגן? ברענגט אים אַהער צו מיר. 18 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט שֵׁד גָּעַר, און דער שֵׁד איז פון אים אַרויס, און דאָס יינגל איז געהיילט געוואָרן מיט רפואה שלמה אין
יענער שָׁעה. 19 יעמאָלט האָבן גענעענט די תּלמידים צו רבי מֶלך המָשיחַ, ווען זיי זענען געווען אין אַ יחידות, און
האָבן געזאָגט: פאַרוואָס האָבן מיר אים נישט געקענט אַרויסטרייבן? 20 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט:
מחמת איר האָט נישט קיין אֱמונה. מחמת אָמֵן, איך זאג אייך, אויב איר וואָלט געהאַט אֱמונה אַזוי גָּדוֹל ווי אַ
קערנדל פון זענעפט-זְרִיעה, וואָלט איר געקענט זאָגן צו דעם דאָזיקן הָר : טראָג דיך אַריבער פון דאַנען אַהין, און
ער וואָלט זיך אַריבערגעטראָגן; און קיין זאַך וואָלט פאַר אייך נישט געווען אוממעגלעך. 21 דער דאָזיקער מִין
אָבער גייט נישט אַרויס, אחוץ דורך דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4] און צום. 22 און ווען זיי האָבן זיך
אויפגעהאַלטן אין גָּלִיל, האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13] וועט איבערגעענטפערט
ווערן אין די הענט פון בְּנֵי אָדָם, 23 און זיי וועלן אים טייטן [משיחס הִסתַּלְקוּתוֹ!], און דעם יום השלישי וועט ער
אויפשטיין [זען תּחִיַּת-הַמֵּתים דניאל 12:2]; און זיי זענען געווארן זייער באַטריבט. 24 און ווען זיי זענען געקומען
קיין כּפַר-נַחוּם, זענען די איינמאָנער פון דעם מַחצִית-השֶׁקל צוגעגאַנגען צו כֵּיפָא, און געזאָגט: צאָלט נישט אייער
רֶבִּי דעם מַחֲצִית-הַשֶּׁקֶל? 25 האָט ער געזאָגט: כֵּן. און ווען ער איז אַריינגעקומען אין בַּיִת, האָט רבי מֶלך המָשיחַ
קוֹדם צו אים גערעדט, אַזוי צו זאָגן: וואָס מיינסטו, שִׁמעוֹן? די מלָכים פון הארץ, פון וועמען נעמען זיי מֶכֶס, אָדער
מַס? פון זייערע בָּנִים, אָדער פון הזרים? 26 און אַז ער האָט געזאָגט: פון הַזָּרִים, האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים
געזאָגט: אַזוי זענען די בָּנִים פריי. 27 אָבער כּדי מיר זאָלן נישט זיין קיין מִיכשול פאַר זיי, גיי צום יַם, און פאַרוואַרף
אַ ווענטקע, און נעם דעם ערשטן פיש, וואָס וועט אַרויסקומען, און ווען דו וועסט עפענען זיין מויל, וועסטו
געפינען אַ מַטְבֵּעַ; דעם נעם, און גיב אים זיי פאַר מיר און פאַר דיר. יח אין יענער צייט האָבן די תּלמידים גענעענט
צו רבי מֶלך המָשיחַ, און האָבן געזאָגט: ווער איז דער גרעסטער אין דעם מַלכות-השָׁמַיִם? 2 און רבי מֶלך המָשיחַ

האָט צו זיך גערופן אַ יֶלֶד, און האָט עס געשטעלט צווישן זיי, 3 און געזאָגט: אָמֵן, איך זאג אייך, סיידן איר וועט
מתהפך [הפך] און תּשובה טאָן און ווערן ווי יְלָדִים, וועט איר בּשום-אופן נישט אַרײַנקומען אין דעם
מַלכות-השָׁמַיִם. 4 על-כּן, דער, וואָס וועט זיך דערנידעריקן ווי דאָס דאָזיקע יֶלֶד, איז דער גרעסטער אין דעם
מַלכות-השָׁמַיִם. 5 און דער, וואָס וועט אויפנעמען איין יֶלֶד אזעלכעס אין מיין נאָמען, נעמט מיך [משיח] אויף; 6
אָבער דער, וואָס וועט מאַכן שטרויכלען [אין עֲבֵירָה] איינעם פון די דאָזיקע קליינע, וואָס גלויבן אין מיר [משיח],
פאַר דעם וואָלט בעסער געווען, אַז אַ גרויסער מִילשטיין וואָלט אָנגעהאָנגען געוואָרן אויף זיין האַלדז, און ער
וואָלט דערטרונקען געוואָרן אין דער טיפעניש פון יַם. 7 ווי צו דער וועלט מחמת די מכשולים! ווייל שטרויכלונגען
מוזן קומען – ווי אָבער צו דעם בן אדם, דורך וועמען די מכשול קומט! 8 און אויב דיין האַנט, אָדער דיין פוס
מאַכט דיך שטרויכלען, האַק אים אָפּ און וואַרף אים אַוועק פון דיר; עס איז בעסער פאַר דיר אריינצוגיין אין
חַיים גֵּדֵם אָדער קִטֵּעַ ווי צו האָבן 2 הענט און 2 רגלים און אַרײַנגעוואָרפן ווערן אין אֵש עוֹלם. 9 און אויב דיין
אויג מאַכט דיך שטרויכלען, רייס עס אַרויס און וואַרף עס אַוועק פון דיר; עס איז בעסער פאַר דיר אריינצוגיין
אין חַיים מיט איין אויג, ווי צו האָבן 2 אויגן און אַרײַנגעוואָרפן ווערן אין אֵש פון גיהֶנום. 10 זעט, אַז איר זאָלט
נישט פאַראַכטן קיין איינעם פון די דאָזיקע קליינע; מחמת איך זאג אייך, אַז זייערע מַלאָכים אין שָׁמַיִם זעען תָּמִיד
דאָס פָּנים פון מיין אלוקים אָבִי שֶׁבַּשָׁמַיִם. 11 מחמת דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13] איז געקומען כדי צו ראטעווען
דאָס פאַרלוירענע. 12 וואס מיינט איר? אויב אַ מענטש האָט 100 כְּבָשִׂים, און איינע פון זיי פאַרבלאָנדזשעט, צי
וועט ער נישט איבערלאָזן די 99 אויף די הַר, און גיין זוכן די פאַרבלאָנדזשעטע? 13 און ווען ער געפינט זי, אָמֵן,
איך זאָג אייך, ער פרייט זיך איבער איר מער ווי איבער די 99, וואָס האָבן נישט פאַרבלאָנדזשעט. 14 אַזוי איז
אויך נישט דער רָצון פון אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָׁמַיִם, אַז אֶחָד פון די דאָזיקע קליינע קינדערלעך זאָל פאַרלוירן
גיין. 15 אויב דיין אָח במשיח זינדיקט קעגן דיר, גיי און שטראָף אים צווישן דיר און אים אַליין. הערט ער דיך,
האָסטו געוואונען דיין אָח במשיח; 16 הערט ער דיך אָבער נישט, טאָ נעם דיר נאָך איינעם אָדער 2, כּדי דורך פִּי
שְׁנַיִם אוֹ שְׁלוֹשָׁה עֵדִים, יָקוּם כָּל דָּבָר [דברים 19:15]. 17 און אויב ער וויל זיי נישט הערן, דערצייל עס דער
משיחס ברית חדשה קהִלָּה; און וויל ער אויך די משיחס ברית חדשה קהִלָּה נישט הערן, זאָל ער דיר זיין ווי אַ
שייגעץ און אַ מוֹכס. 18 אָמֵן, איך זאָג אייך, כל, וואָס איר וועט אַסרן אויף הארץ, וועט זיין אָסור אין שָׁמַיִם; און
כל, וואָס איר וועט מַתּיר זיין אויף הארץ, וועט זיין מוּתָּר אין שָׁמַיִם. 19 ווידער זאָג איך אייך, אויב 2 פון אייך
וועלן מַסכּים זיין אויף הארץ אויף עפּעס אַ זאַך, פונוועגן וואָס זיי וועלן בעטן דאוועגנענדיק [זען לוקס 11:1-4],
וועט עס פאַר זיי געטאָן ווערן פון מיין אלוקים אָבִי שֶׁבַּשָׁמַיִם. 20 מחמת וואו 2, אָדער 3 זענען פאַרזאַמלט אין
מיין נאָמען [זען זכריה 6:11-12], דאָרט בין איך צווישן זיי. 21 יעמאָלט האָט כֵּיפָא גענעענט, און צו אים געזאָגט:
אֲדוֹנִי, וויפל מאָל שטעטל איך מוֹחל זיין מיין אָח במשיח, וואָס זינדיקט קעגן מיר? ביז 7 מאָל? 22 זאָגט רבי מֶלך
המָשיחַ צו אים: איך זאָג דיר נישט, ביז 7 מאָל, נייערט ביז 70 מאָל 7. 23 דערפאַר איז דאָס מַלכות-השָׁמַיִם
געגליכן צו אַ מֶלך, וואָס האָט געוואָלט מאַכן אַ חֶשבּון מיט זיינע עֲבָדִים. 24 און ווי ער האָט אָנגעהויבן צו
רעכענען, האָט מען צו אים געבראַכט איינעם, וואָס איז אים שולדיק געווען 10,000 טאַלאַנטן. 25 און ווייל ער
האָט נישט געקענט באַצאָלן, האָט זיין אָדוֹן באַפוילן, אים צו פאַרקויפן מיט זיין אִשָׁה און יְלָדִים, און כל, וואָס
ער האָט געהאַט, און באַצאָלונג זאָל געמאַכט ווערן. 26 דער עֶבֶד האָט פאַר אים אנידערגעפאַלן, און געזאָגט:
אֲדוֹנִי, האָב מיט מיר געדולד, און איך וועל דיר כל באַצאָלן. 27 און דער אָדוֹן האָט רחמים באַקומען אויף יענעם

עֶבֶד, האָט אים פריי געלאָזט, און אים מוֹחל געווען דעם חוֹב [זען מתי 6:12]. 28 און ווי יענער עֶבֶד איז
אַרויסגעגאַנגען, האָט ער אָנגעטראָפן איינעם פון חבריו העבדים, וואָס איז אים שולדיק געווען 100 דינָרים; און
ער האָט אים אָנגעכאַפּט און האָט אים געוואָרגן, און געזאָגט: באַצאָל וואָס דו ביסט מיר שולדיק! 29 און זיין
חבר איז אנידערגעפאלן און האָט אים געבעטן: האָב מיט מיר געדולד, און איך וועל דיר באַצאָלן. 30 אָבער ער
האָט נישט געוואָלט, נייערט איז געגאַנגען און האָט אים אַרײַנגעוואָרפן אין דער בֵּית הַסֹּהַר אַריין, ביז ער וועט
האָבן באַצאָלט דעם חוֹב [זען מתי 6:12]. 31 און אַז זיינע חבר-עבדים האָבן געזען, וואָס עס איז געשען, האָבן זיי
זיך שטאַרק מצער מיט עָגְמַת נֶפֶש געווען, און זיי זענען געקומען און האָבן דערציילט זייער אָדוֹן כל, וואָס עס איז
געשען. 32 יעמאָלט האָט זיין אָדוֹן אים גערופן צו זיך, און צו אים געזאָגט: דו געמיינער עֶבֶד! איך האָב דיר מוֹחל
געווען דעם כל חוֹב, ווייל דו האָסט מיך געבעטן [מתי 6:12]; 33 צי האָסטו נישט אויך באַדאַרפט רחמים האָבן
אויף דיין חבר-עבד, ווי איך האָב רחמים געהאַט אויף דיר [מתי 6:12]? 34 און זיין אָדוֹן איז אין כַּעס געוואָרן, און
האָט אים איבערגעגעבן צו די פײַניקער, ביז ער וועט באַצאָלן דעם כל חוֹב. 35 טאקע אַזוי וועט אויך מיין אלוקים
אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם טאָן צו איטלעכן פון אייך, אויב איר וועט נישט מוֹחל זיין אייער אָח במשיח בְּכָל לבבכם. יט און עס
איז געווען, ווען רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט געענדיקט די דאָזיקע דברים, איז ער אַוועקגעצויגן פון גָלִיל, און איז
געקומען אין די גבול פון יהודה אין עֵבר-הַיַרדן. 2 און אַ גרויסער עולם איז רבי מֶלֶך המָשיחַ נאָכגעגאַנגען, און ער
האָט זיי דאָרטן געהיילט מיט רפואה שלמה. 3 און עס האָבן גענעענט צו רבי מֶלֶך המָשיחַ פרושים, כדי אים צו
פרואוון, און זיי האָבן געזאָגט: מעג מען זיך גֶטן מיט דעם אִשָּׁה צוליב יעדער סִיבּה? 4 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט
געענטפערט: האָט איר נישט געלייענט, אַז אין אָנהייב האָט זיי דער בורא-עולם באַשאַפן זָכר און נקֵבה, [בראשית
1:27], 5 און געזאָגט עַל־כֵּן יַעֲזָב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד [בראשית 2:24]. 6 אַזוי
זענען זיי שוין מער נישט 2, נייערט בָּשָׂר אֶחָד. דערפאר, וואָס ה' האָט מזווגגעווען, זאָל בני אָדָם נישט צעשיידן. 7
זאָגן זיי צו רבי מֶלֶך המָשיחַ: טאָ פאַרוואָס האָט מֹשה געבאָטן צו געבן איר אַ גֶט, און זי אַוועקצושיקן [דברים
24:1]? 8 האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: מחמת אייער האַרטהאַרציקייט האָט אייך מֹשה דערלויבט צו גטן
אייערע נָשים; אָבער פון אָנהייב איז דאָס נישט אַזוי געווען. 9 און איך זאָג אייך, ווער סע גֶט זיך מיט זיין אִשָּׁה,
אַחוץ צוליב זנות, און וועט חַתונה האָבן מיט אַן אַנדערער, איז אַ נואף. און דער, וואָס האָט חַתונה מיט אַ גרושה,
איז אַ נואף. 10 זאָגן צו רבי מֶלֶך המָשיחַ די תלמידים : אויב דער ענין פון איש און אִשָּׁה איז אַזוי, איז נישט כּדַאי
חַתונה צו האָבן. 11 האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: נישט כל קענען מקבל זיין דאָס דאָזיקע דָּבָר, אחוץ די צו
וועמען עס איז געגעבן געוואָרן. 12 מחמת סע זענען פאַראַן סָריסים, וואָס זענען אַזוי געבוירן געוואָרן מִבֶּטֶן
אִמָּם; און סע זענען פאַראַן סָריסים, וואָס בְּנֵי אָדָם האָבן זיי מסֵרֶס געווען; און פאַראַן סָריסים, וואָס האָבן זיך
אַליין מסֵרֶס געווען צוליב דעם מַלכות-השָׁמַיִם. דער, וואָס קען דאָס מקבל זיין, זאָל עס מקבל זיין. 13 יעמאָלט
האָט מען צו רבי מֶלֶך המָשיחַ געבראַכט יְלָדִים, כדי ער זאָל אויף זיי אַרויפלייגן זיינע הענט און זיי בענטשן. און די
תלמידים האָבן זיך אויף זיי אָנגעבייזערט. 14 אָבער רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט געזאָגט: לאָזט די יְלָדִים קומען צו מיר
[משיח], און פאַרווערט זיי נישט; ווייל צו אַזעלכע געהערט דאָס מַלכות-השָׁמַיִם. 15 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט
אויף זיי אַרויפגעלייגט זיינע הענט, און האָט אָפּגעקערט פון דאָרטן. 16 און הִנֵּה האָט איינער גענעענט, און צו
רבי מֶלֶך המָשיחַ געזאָגט: רֶבִּי, וואָס פאַר אַ גוטס, וואָס פאַר אַ מִצְוָה זאָל איך טאָן, כדי צו האָבן חַיֵּי עולם? 17
האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ צו אים געזאָגט: פאַרוואָס פרעגסטו מיך בנוגֵע דעם, וואָס איז טוֹב? טוֹב איז נאָר איינער, ה'.

און אויב דו ווילסט אַרײַנקומען אין חַיים, זײַן שומר מִצוות. 18 זאָגט ער צו רבי מֶלך המָשיחַ : וועלכע? און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: לֹא תִּרְצַח לֹא תִּנְאָף לֹא תִּגְנֹב לֹא־תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר, 19 כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ
וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ [שמות 20:12; ויקרא 19:18]. 20 זאָגט צו רבי מֶלך המָשיחַ דער בָּחור : דאָס כל האָב איך
אָפּגעהיט; וואָס נאָך פעלט מיר? 21 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים געזאָגט: אויב דו ווילסט שלימותדיק זײַן, גײ
און פאַרקויף כל, וואָס דו פאַרמאָגסט, און גיב עס די עֲנִיִּים, און דו וועסט האָבן אַן אוֹצר אין שָׁמַיִם; און קום און
גײ מיר נאָך. 22 אָבער אַז דער בָּחור האָט דאָס דבר געהערט, איז ער אַוועקגעגאַנגען אַ טרויעריקער; מחמת ער
האָט געהאַט נְכָסִים רַבִּים. 23 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו זײַנע תּלמידים: אָמֵן, איך זאָג אײַך, עס איז
שווער פאַר אַן עוֹשר אַריינצוגײן אין דעם מַלכות-השָׁמַיִם. 24 און ווידער זאָג איך אײַך, עס איז לײַכטער פאַר אַ
קעמל דורכצוגײן דורך אַ לעכל פון אַ נאָדל, ווי פאַר אַן עוֹשר אַריינצוגײן אין דעם מַלכות ה'. 25 און אַז די
תּלמידים האָבן דאָס געהערט, האָבן זײ זיך שטאַרק געחידושט, און געזאָגט: ווער זשע קען דערלײזט ווערן? 26
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויף זײ געקוקט, און געזאָגט: בײַ בְּנֵי אָדָם איז עס אוממעגלעך, אָבער בײַ ה' איז
אַלצדינג מעגלעך. 27 יעמאָלט האָט כֵּיפָא אים געענטפערט: הִנֵּה, מיר האָבן כל פאַרלאָזט און זענען דיר [ווי
משיח] נאָכגעפאָלגט; וואָס וועלן מיר האָבן דערפאַר? 28 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זײ געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג אײַך,
אַז איר, וואָס זענט מיר נאָכגעפאָלגט, וועט בְּהִתְחַדֵּשׁ הַבְּרִיאָה, ווען דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13] וועט זיצן אויף זײַן
כִּסֵּא-הַכָּבוֹד, אויך זיצן אויף 12 טראָנען און מִשפּטן די 12 שבָטים פון יִשׂרָאל. 29 און יעדער איינער, וואָס האָט
פאַרלאָזט בָּתִּים, אָדער אַחִים אָדער אֲחָיוֹת, אָדער אָב, אָדער אֵם, אָדער אִשָּׁה אָדער בָּנִים, אָדער שָׂדוֹת, פון מײַן
נאָמענוועגן [יהושע/ישוע, זכריה 6:11-12], וועט באַקומען מֵאָה שְׁעָרִים, און יַרשענען דאָס חַיֵּי עוֹלם. 30 אָבער
רבים וואָס זענען הָרִאשׁוֹנִים, וועלן זײַן אַחֲרוֹנִים, און די לעצטע – ערשטע. כַּ מחמת דאָס מַלכות-השָׁמַיִם איז
געגליכן צו אַ בַּעל-הַבָּית, וואָס איז אַרויסגעגאַנגען אין דער פרי דינגען פּוֹעֲלִים פאַר זײַן כֶּרֶם. 2 און אַז ער האָט
זיך באַדונגען מיט די פּוֹעֲלִים פאַר אַ דינָר אַ יום, האָט ער זײ געשיקט אין זײַן כֶּרֶם אַריין. 3 און ווען ער איז
אַרויסגעגאַנגען אַרום דער 3טער שָׁעה, האָט ער געזען אַנדערע שטײן לײדיק אויפן מאַרק, 4 און ער האָט צו זײ
געזאָגט: גײט אויך איר אין כֶּרֶם אַריין, און איך וועל אײַך געבן, וואָס איז רעכט. זענען זײ געגאַנגען. 5 און אַרום
דער 6טער און 9טער שָׁעה איז ער ווידער אַרויסגעגאַנגען, און האָט דאָס אײַגענע געטאָן. 6 און אַרום דער 11טער
שָׁעה איז ער ווידער אַרויסגעגאַנגען, און האָט אָנגעטראָפן אַנדערע שטײן, און ער האָט צו זײ געזאָגט: פאַרוואָס
שטײט איר דאָ לײדיק דעם כל טאָג? 7 האָבן זײ צו אים געזאָגט: מחמת קײנער האָט אונדז נישט געדונגען. זאָגט
ער צו זײ : גײט אויך איר אין כֶּרֶם אַריין. 8 און ווען עס איז געוואָרן אָוונט, האָט דער אָדוֹן פון דעם כֶּרֶם געזאָגט
צו זײַן מְנַהֵל-מֶשֶׁק-בַּיִת: רוף די פּוֹעֲלִים, און באַצאָל זײ זײער לוין : הײב אָן פון די לעצטע ביז צו די ערשטע. 9 און
אַז די געדונגענע פון דער 11טער שָׁעה זענען געקומען, האָט יעדער באַקומען אַ דינָר. 10 און ווען די ערשטע זענען
געקומען, האָבן זײ געמײנט, אַז זײ וועלן באַקומען מער; און זײ האָבן אויך באַקומען יעדער אײן דינָר. 11 און ווען
זײ האָבן דאָס באַקומען, האָבן זײ געמורמלט קעגן דעם בַּעל-הַבָּית, 12 און האָבן געזאָגט: אָט די לעצטע האָבן
געאַרבעט בלויז אײן שָׁעה, און דו מאַכסט זײ תּיכף מיט אונדז, וואָס האָבן געטראָגן די מַשׂא פון דעם היץ פון
דעם יום. 13 אָבער ער האָט געענטפערט, און געזאָגט צו אײנעם פון זײ: חבר, איך טו דיר נישט קײן עוולה;
האָסטו דיך נישט באַדונגען מיט מיר פאַר אײן דינָר? 14 נעם דיר דײנס, און גײ; איך וויל אָט דעם לעצטן געבן
אַזויפיל וויפל דיר. 15 טאָר איך נישט טאָן מיט מײַן אײגנס, וואָס איך ווילן? אָדער איז דײַן אויג שלעכט, ווײל

איך בין טוֹב? 16 אַזוי וועלן די לעצטע זיין ערשטע, און די ערשטע – לעצט. 17 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז
אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם, האָט ער גענומען די 12 תּלמידים אין אַ יחידות, און אויפן דֶּרֶךְ האָט רבי מֶלך
המָשיחַ צו זיי געזאָגט: 18 הִנֵּה, מיר גייען אַרויף קיין ירוּשָׁלַיִם, און דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13] וועט
איבערגעענטפערט ווערן צו די ראָשי-כֹּהֲנים און די סוֹפרים [רַבָּנִים]; און זיי וועלן אים פאַרמִשפּטן צום מָוֶת
[משיחס הִסתַּלְקוּת], 19 און אים איבערענטפערן צו די אומות אויף שפּאָט, און כּדי געשמיסן און אויפהענגע
על-דער בּוים תָּלוּי עַל-הָעֵץ [דברים 21:23; שמואל ב 18:14 בן דוד תלוי על העץ; זכריה 12:10, דברים 27:26; ישעיהו
53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ] צו ווערן, און אויפן יוֹם השלישי וועט ער ווידער אויפשטיין תחית-המתים. 20 יעמאָלט
האָט גענעענט צו אים די אֵם פון זַבדיס בָּנִים מיט אירע בָּנִים, און זי האָט אנידערגעפאלן פאַר רבי מֶלך המָשיחַ,
און עפּעס פון אים פאַרלאַנגט. 21 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו איר געזאָגט: וואָס איז דיין בַּקָשה? האָט זי צו רבי
מֶלך המָשיחַ געזאָגט: באַפעל, אַז די דאָזיקע ביידע בָּנִים מיינע זאָלן זיצן, איינער צו דיין רעכטער און איינער צו
דיין לינקער האַנט, אין דיין [משיחס] מַלכות. 22 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט, און געזאָגט: איר ווייסט
נישט, וואָס איר בעט! צי קאָנט איר טרינקען דעם כּוֹס, וואָס איך וועל טרינקען? זאָגן זיי צו רבי מֶלך המָשיחַ: מיר
קאָנען! 23 זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי: מיין כּוֹס וועט איר טאַקע טרינקען, אָבער זיצן צו מיין רעכטער, אָדער
לינקער האַנט, איז נישט מיינס צו געבן; דאָס איז פאַר די, פאַר וועמען עס איז צוגעגרייט געוואָרן פון מיין אלוקים
אָבי. 24 און ווען די 10 האָבן דאָס געהערט, האָט עס זיי פאַרדראָסן אויף די 2 אַחִים. 25 און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט זיי צוגערופן צו זיך, און געזאָגט: איר ווייסט, אַז די שָׂרים פון די אומות הערשן איבער זיי, און זייערע גדוֹלים
געוועלטיקן איבער זיי. 26 נישט אַזוי זאָל עס אָבער זיין צווישן אייך; נייערט ווער סע וויל ווערן גָּדוֹל צווישן אייך
זאָל זיין אייער מְשָׁרֵת, 27 און ווער סע וויל זיין ראש צווישן אייך, זאָל זיין אייער עֶבֶד; 28 תּיכף ווי דער בַּר-אֱנָשׁ
[דניאל 7:13] איז נישט געקומען באַדינט צו ווערן, נייערט צו באַדינען, און צו געבן זיין נֶפֶש [ישעיהו 53:10] כֹּפֶר
[הגאולָה] בְּעַד רַבִּים. 29 און ווען זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פון יְרִיחוֹ, איז אים נאָכגעגאַנגען אַ הַמוֹן עם רַב. 30 און
הִנֵּה זענען 2 בלינדע געזעסן ביים דֶּרֶךְ, און אַז זיי האָבן געהערט, אַז רבי מֶלך המָשיחַ גייט פאַרביי, האָבן זיי
אויסגעשריגן, און געזאָגט: אֲדוֹנֵנוּ, האָבּ רחמים אויף אונדז, בֶּן-דָּוִד! 31 און דער עוֹלם האָט אויף זיי אָנגעשריגן, אַז
זיי זאָלן שטילשווייגן. אָבער זיי האָבן נאָך מער געשריגן: אֲדוֹנֵנוּ, האָבּ רחמים אויף אונדז, בֶּן-דָּוִד! 32 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט זיך אָפּגעשטעלט, און זיי צוגערופן, און געזאָגט: וואָס ווילט איר, איך זאָל טאָן פאַר אייך? 33 האבן
זיי צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: אָדוֹן, אַז אונדזערע אויגן זאָלן געעפנט ווערן! 34 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך
דערבאַרעמט איבער זיי, און באַרירט זייערע אויגן, און פּלוצלונג זענען זיי זעענדיק געוואָרן, און זענען רבי מֶלך
המָשיחַ נאָכגעפאָלגט. כּאַ און ווען זיי האָבן גענעענט קיין ירוּשָׁלַיִם, און זענען געקומען קיין בֵּית-פַּגֵי, ביים
הַר-הַזֵּיתים, האָט רבי מֶלך המָשיחַ געשיקט 2 תּלמידים. 2 און האָט צו זיי געזאָגט: גייט אַריין אין דעם שטעטל,
וואָס ליגט אַנטקעגנאיבער אייך, און תֵּיכּף וועט איר געפינען אַן אייזל צוגעבונדן, און אַ יונג אייזעלע מיט איר;
בינדט זיי אָפּ, און ברענגט זיי צו מיר. 3 און אויב עמיצער וועט אייך עפּעס זאָגן, טאָ זאָגט: הָאָדוֹן [זען תהלים
110:1] דאַרף זיי האָבן; און ער וועט זיי תּיכף שיקן. 4 און דאָס איז געשען, כּדי עס זאָל מקוים ווערן, וואָס סע איז
געזאָגט געוואָרן דורך דעם נָביא: 5 אִמְרוּ לְבַת־צִיּוֹן, הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ עָנִי וְרֹכֵב עַל־חֲמוֹר וְעַל־עַיִר בֶּן־אֲתֹנוֹת
[ישעיהו 62:11; זכריה 9:9]. 6 און די תּלמידים זענען געגאַנגען, און האָבן געטאָן אַזוי ווי רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי
באַפוילן: 7 און האָבן געבראַכט דאָס אייזל מיט דעם אייזעלע, און האָבן אויף זיי אַרויפגעלייגט זייערע מַלבּוּשים,

און ער האָט זיך אויף זיי אַרויפגעזעצט. 8 און רבים פון דעם המון מענטשן האָבן אויסגעשפּרייט זייערע מַלבושים
אויפן דֶּרֶךְ, און אַנדערע האָבן אָפּגעשניטן ענָפים פון די ביימער, און האָבן זיי אויסגעשפּרייט אויפן דֶּרֶךְ. 9 און
דאָס עם, וואָס איז געגאַנגען פאָרויס, און די, וואָס זענען אים נאָכגעגאַנגען, האָבן געשריגן: הוֹשַׁע-נָא דעם בֶּן-דָּוִד!
בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם ה' הוֹשַׁע-נָא אין דער הייך [תהלים 118:25-26]. 10 און ווען רבי מֶלֶך המָשיחַ איז אַרײַנגעקומען
קיין ירוּשָׁלַיִם, האָט די כל שטאָט געטומלט, און געזאָגט: ווער איז דאָס? 11 און דאָס המון עם האָט געזאָגט:
דאָס איז דער נָביא יהושע/ישוע פון נצֶרֶת, אין גָלִיל. 12 און רבי מֶלֶך המָשיחַ איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם
בֵּית-הַמִקדש אַריין, און האָט אַרויסגעטריבן כל, וואָס האָבן פאַרקויפט און געקויפט אין דעם בֵּית-הַמִקדש, און
האָט איבערגעקערט די טישן פון די געלטבייטער, און די בענק פון די טויבן-פאַרקויפער. 13 און רבי מֶלֶך המָשיחַ
האָט צו זיי געזאָגט: סע שטייט געשריבן: בֵּיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִקָּרֵא, אַךְ אַתֶּם הוֹפְכִים אוֹתוֹ לִמְעָרַת פָּרִיצִים [ישעיהו
56:7; ירמיהו 7:11]. 14 און די בלינדע און די לאָמע זענען צו אים געקומען אין בֵּית-הַמִקדש, און רבי מֶלֶך המָשיחַ
האָט זיי געהיילט. 15 און ווי די ראָשי-כֹּהַנים און סוֹפרים [רַבָּנִים] האָבן געזען די נִסים וואָס רבי מֶלֶך המָשיחַ
האָט געטאָן, און די יְלָדִים שרייען אין בֵּית-הַמִקדש [מתי 19:14]: הוֹשַׁע-נָא לְבֶן-דָּוִד האָט עס זיי פאַרדראָסן: 16
און זיי האָבן צו אים געזאָגט: הערסטו, וואָס זיי זאָגן? און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: כֵּן, האָט איר
קיינמאָל נישט געלייענט: מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז [תהלים 8:3]? 17 און ער האָט זיי פאַרלאָזט, און איז פון
דער שטאָט אַרויסגעגאַנגען קיין בֵּית-הִינִי, און האָט דאָרטן איבערגענעכטיקט. 18 און אַז רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט
זיך אין דער פרי אומגעקערט אין דער שטאָט אַריין, איז ער געווען הונגעריק. 19 און זענדיק אַ פײַגנבוים ביים
דֶּרֶךְ, איז ער צו אים צוגעגאַנגען, און האָט אויף אים גאָרנישט געפונען, אַחוץ בלעטער. און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט
צו אים געזאָגט: פון איצט אָן זאָל שוין אויף דיר מער קיינמאָל נישט וואַקסן קיין פֵּירות! און תֵּיכף איז דער
פײַגנבוים פאַרוועלקט געוואָרן. 20 און ווען מָשיחס תַּלמידים האָבן דאָס געזען, האָבן זיי זיך געחִידושט, און
געזאָגט: וויאַזוי איז דער פײַגנבוים אַזוי פּלוצלונג פאַרוועלקט געוואָרן? 21 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט
געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג אייך, אויב איר האָט אֱמונה, און טוט נישט צווייפלען, וועט איר
נישט נאָר טאָן דאָס, וואָס ס'איז געטאָן געוואָרן מיטן פײַגנבוים, נייערט אויב איר זאָלט אַפילו זאָגן צו דעם
דאָזיקן הָר: הייב דיך אויף און וואַרף דיך אין יַם אַריין, וועט עס געשען. 22 און אַלצדינג, וואָס איר וועט זיך
אויסבעטן ביים דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4] טאָן דאַווענענדיק [לוקס 11:1-4], וועט איר באַקומען, אויב איר
האָט אֱמונה. 23 און ווען רבי מֶלֶך המָשיחַ איז געקומען אין דעם בֵּית-הַמִקדש אַריין, זענען די ראָשי-כֹּהַנים און די
זקֵנים פון דעם עם צו אים צוגעגאַנגען, ווען ער האָט געלערנט תּוֹרה, און האָבן געזאָגט: מיט וועמעס רשות
טוסטו דאָס כל? און ווער האָט דיר געגעבן דאָס דאָזיקע רשות? 24 האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ געענטפערט, און צו זיי
געזאָגט: איך וועל אייך אויך פרעגן אַ קַשיא, און אויב איר וועט מיר ענטפערן, וועל איך אייך אויך זאָגן, מיט וואָס
פאַר רשות איך טו דאָס כל. 25 די מקוה טבילה פון יוֹחָנָן, פון וואַנען איז זי געווען? פון שָׁמַיִם, אָדער פון בְּנֵי אָדָם?
און זיי האָבן זיך געשלאָגן מיט דער דֵעה, און געזאָגט: אויב מיר וועלן זאָגן: פון שָׁמַיִם, וועט ער צו אונדז זאָגן:
פאַרוואָס האָט איר אים נישט געגלויבט? 26 וועלן מיר אָבער זאָגן: פון בְּנֵי אָדָם, האָבן מיר פחד פאַרן דעם המון;
מחמת כל האַלטן יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] פאַר אַ נָביא. 27 און זיי האָבן געענטפערט רבי מֶלֶך
המָשיחַ: מיר ווייסן נישט! האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: אויב אַזוי, וועל איך אייך אויך נישט זאָגן מיט וואָס
פאַר א רשות איך טו דאָס. 28 וואָס מיינט איר? אַ בן אדם האָט געהאַט 2 בָּנִים; און ער איז געקומען צום

ערשטן, און האָט געזאָגט ׃ מיין זון, גיי אַרבעט הַיּוֹם אין כֶּרֶם. 29 האָט ער געענטפערט׃ איך וויל נישט; אָבער
אַזוי האָט ער חתחרטות געהאַט, און איז געגאַנגאַן. 30 און ער איז געקומען צום צווייטן, און האָט אויך אַזוי
געזאָגט, און ער האָט געענטפערט׃ איך גיי, אָדוֹן; און איז נישט געגאַנגען. 31 ווער פון די ביידע האָט געטאָן דעם
רָצון הָאָב? זאָגן זיי׃ דער ערשטער. זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי ׃ אָמֵן, איך זאָג אייך, די מוֹכסים און די זוֹנות
וועלן פריער פאַר אייך אַרײַנקומען אין דעם מַלכות ה'. 32 מחמת יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] איז צו
אייך געקומען מיטן דֶרֶך צַדיקים, און איר האָט אים נישט געגלויבט, אָבער די מוֹכסים און די זוֹנות האָבן אים יאָ
געגלויבט; און הַגַם איר האָט עס געזען, האָט איר אַפילו דאַן נישט חתחרטות געהאַט, כּדי אים צו גלויבן. 33
הערט אַן אַנדער מָשל ׃ געווען איז אַ בַּעל-הַבָּית, וואָס האָט געפלאַנצט אַ כֶּרֶם, און האָט אים אַרומגעצאַמט מיט
א צוים, און אויסגעגראָבן אין אים אַ קעלטער, און געבויט אַ מִגְדָּל, און ער האָט אים פאַרדונגען צו כּוֹרְמִים, און
איז אַוועק אין אַן אַנדער לאַנד אַריין. 34 און ווען סע איז געקומען דער זמַן פון פֵּירות, האָט ער געשיקט זיינע
עבָדים צו די כּוֹרְמִים, אָפּצונעמען זיינע פֵּירות; 35 און די כּוֹרְמִים האָבן גענומען זיינע עבָדים, און איינעם האָבן
זיי געשלאָגן, אַן אַנדערן געטייט, און נאָך אַן אַנדערן פאַרשטיינט. 36 און ער האָט ווידער אַמאָל געשיקט אַנדערע
עבָדים, מער ווי פריער; און זיי האָבן מיט זיי אויך אַזוי געטאָן. 37 דאַן האָט ער צו זיי געשיקט זיין זון, און
געזאָגט׃ זיי וועלן דֶרֶך-אֶרֶץ האָבן פאַר מיין זון. 38 און אַז די כּוֹרְמִים האָבן דערזען דעם זון, האָבן זיי געזאָגט
צווישן זיך׃ דאָס איז דער יוֹרֵש [בכור]; קומט, לאָמיר אים הַרגענען, און צונעמען זיין ירושה. 39 און זיי האָבן אים
גענומען און אַרויסגעוואָרפן פון דעם כֶּרֶם. און האָבן אים געהַרגעט. 40 על-כּן, אַז הָאָדוֹן פון דעם כֶּרֶם וועט
קומען, וואָס וועט ער טאָן מיט יענע כּוֹרְמִים? 41 זאָגן זיי צו אים׃ ער וועט יענע רשָעים אומבּרענגען אויף אַ
מוֹרָאדיקן אופן, און פאַרדינגען דעם כֶּרֶם צו אַנדערע כּוֹרְמִים, וואָס וועלן אים אָפּגעבן די פֵּירות צו זייער צייט. 42
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט׃ האָט איר קיינמאָל נישט געלייענט דעם פָּסוק׃ אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה
לְרֹאשׁ פִּנָּה; מֵאֵת ה' הָיְתָה זֹאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ, [תהלים 118:22-23]. 43 דערפאַר זאָג איך אייך ׃ דאָס מַלכות ה'
וועט פון אייך אַוועקגענומען ווערן, און געגעבן ווערן צו אַ עם, וואָס וועט אַרויסברענגען זיינע פֵּירות. 44 וְהַנּוֹפֵל
עַל הָאֶבֶן הַזֹּאת יִשָּׁבֵר לִרְסִיסִים [דניאל 2:34-35; ישעיהו 8:14-15], אויף וועמען אבער ער וועט פאַלן, וועט ער אים
צעמאַלן. 45 און ווען די ראָשי-כֹּהַנים און די פרושים האָבן געהערט זיינע משָלים, האָבן זיי זיך משַער געווען, אַז
ער האָט גערעדט וועגן זיי. 46 און הַגַם זיי האָבן געזוכט אים צו כאַפּן, האָבן זיי אָבער פחד געהאַט פאַרן די
המונים מענטשן, מחמת מען האָט רבי מֶלך המָשיחַ געהאַלטן פאַר אַ נָביא. כב און רבי מֶלך המָשיחַ האָט ווידער
צו זיי גערעדט מיט משָלים, אַזוי צו זאָגן׃ 2 דאס מַלכות-השָמַיִם איז געגליכן צו אַ מֶלך, וואָס האָט חתונה
געמאַכט זיין זון, 3 און ער האָט געשיקט זיינע עבָדים צו רופן די, וואָס זענען געווען פאַרבעטן אויף דער חתונה,
אָבער זיי האָבן נישט געוואָלט קומען. 4 האָט ער נאָכאַמאָל געשיקט אַנדערע עבָדים, און געזאָגט׃ זאָגט די, וואָס
זענען געבעטן׃ הִנֵּה, מיין סעודה איז שוֹין אָנגעגרייט; מיינע אָקסן און מיינע פעטע רינדער זענען שוֹין געשחטן,
און כל מוכן; בואו לחתונה. 5 אָבער זיי דאָבן זיך דערפון גאָרנישט געמאַכט, און זענען זיך געגאַנגען, ווער צו זיין
שָדֶה, און ווער צו זיין מִסחר; 6 און די איבעריקע האָבן גענומען זיינע עבָדים, און האָבן זיי מאוס באַהאַנדלט, און
געטייט. 7 און דער מֶלך איז אין כַּעס געוואָרן, און האָט געשיקט זיינע חַיִל, און אומגעבראַכט יענע רוֹצחים, און
פאַרברענגט זייער שטאָט. 8 דאַן האָט ער געזאָגט צו זיינע עבָדים׃ די חתונה איז גרייט, אָבער די, וואָס זענען
געווען פאַרבעטן, זענען נישט ווערט געווען. 9 גייט זשע אהין אויף די שיידֶ-וועגן, און וועמען איר וועט טרעפן,

פאַרבּעט אויף דער חתונה. 10 זענען די עבָדים אַרויסגעגאַנגען אויף די דֶרֶך, און האָבּן איינגעזאַמלט כל, וועמען זיי
האָבּן געפונען, סיי רָעִים און טוֹבִים; און די חתונה איז געוואָרן פול מיט געסט. 11 און ווען דער מֶלך איז
אַריינגעקומען אָנקוקן די געסט, האָט ער דאָרטן געזען אַ בן אדם, וואָס האָט נישט געטראָגן קיין חַתונה-מַלבּוש
[יוח' 3:3; קול' 3:9-10; אפס' 4:24]. 12 און ער האָט צו אים געזאָגט: חבר, וויאַזוי בּיסטו אַהער אַריינגעקומען אָן אַ
חַתונה-מַלבּוש? און ער איז פארשטומט געוואָרן. 13 יעמאָלט האָט דער מֶלך געזאָגט צו זיינע עבָדים: בּינדט אים
הענט און רגלים, און וואָרפט אים אַרויס אין דער דרויסנדיקער חוֹשֶך; דאָרט וועט זיין הַיְלָלָה וַחֲרוֹק הַשִּׁנַּיִם. 14
מחמת רבים זענען גערופן געוואָרן, אָבּער ווינציק אויסדערוויילט [זען כיפא ב 1:10; מתי 24:22]. 15 יעמאָלט זענען
די פּרושים געגאַנגען און האָבּן זיך אַן עֵצה געהאַלטן, וויאַזוי אים צו כאַפּן בּיי זיינע רייד. 16 און זיי האָבּן צו אים
געשיקט זייערע תּלמידים, מיט די הוֹרדוס-לײַט, אַזוי צו זאָגן: רֶבִּי, מיר ווייסן, אַז דו זאָגסט דעם אֱמת, און אַז
אַתָּה מוֹרֶה עַל-פִּי הָאֱמת דעם דֶּרֶךְ ה'; און דיך אַרט נישט קיינער, מחמת דו בּיסט קיינעם נישט נוֹשֵׂא-פָּנים. 17
על-כּן, זאָג אונדז וואָס דו מיינסט: מעג מען געבּן שטייער דעם קסר, אָדער נישט? 18 רבי מֶלך המָשיחַ האָט אָבּער
דערקענט זייער רַע, און געזאָגט: פאַרוואָס פּרוּאווט איר מיך אויס, איר צבוּעִים? 19 ווייזט מיר דאָס
שטייער-געלט. האָבּן זיי רבי מֶלך המָשיחַ געבּראַכט אַ דינָר. 20 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: וועמעס
איז דאָס דאָזיקע בּילד און די אויפשריפט? 21 זאָגן זיי: דעם קסרס. יעמאָלט האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי
געזאָגט: גיט דערפאַר דעם קסר דאָס, וואָס איז דעם קסרס, און צו ה' דאָס, וואָס איז ה'ס! 22 און ווען זיי האָבּן
דאָס געהערט, זענען זיי נִשתּוֹמם געוואָרן; און זיי האָבּן רבי מֶלך המָשיחַ אָפּגעלאָזט און זענען אַוועקגעגאַנגען. 23
אין יענעם יוֹם זענען צו אים געקומען צדוּקים, וואָס זאָגן, אַז ס'איז אַין תּחִיַּת-המֵתים; און זיי האָבּן אים געפרעגט,
24 אַזוי צו זאָגן: רֶבִּי, מֹשה [רבינו] האָט געזאָגט: אויבּ אִיש אִם יָמוּת וּבָנִים אֵין לוֹ יִקַּח אָחִיו אֶת אִשְׁתּוֹ וְיָקִים זֶרַע
לְאָחִיו [דברים 25:5-6]. 25 געווען זענען בּיי אונדז 7 אַחִים. דער ערשטער האָט חַתונה געהאַט, און איז נִפְטָר, און
אַזוי ווי ער האָט נישט געהאַט קיין זֶרַע, האָט ער איבּערגעלאָזט זיין אִשָּׁה פאַר זיין אָח. 26 און אַזוי איז אויך
געווען מיטן 2טער, און דעם 3טער, בּיזן 7טער. 27 און צום סוֹף, נאָך כל, איז נִפְטָר דאָס אִשָּׁה אויסגעטן. 28 נו, בּיי
תּחִיַּת-המֵתים, וועמעס אִשָּׁה פון די 7 וועט זי זיין? מחמת זיי כל האָבּן זי געהאַט. 29 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: איר מאַכט אַ טָעוּת, ווייל איר קענט נישט די כִּתבֵי-הַקוֹדֶש, און אויך נישט די
גבוּרַת ה'. 30 מחמת בּיי תּחִיַּת-המֵתים האָבּן זיי נישט חַתונה, און מע טוט זיי אויך נישט חַתונה מאַכן, נייערט זיי
זענען ווי די מַלאָכים אין שָׁמַיִם. 31 און וואָס שַׁייך תּחִיַּת-הַמֵּתים, האָט איר נישט געלייענט, וואָס איז צו אייך
געזאָגט געוואָרן פון ה': 32 איך בּין דער אלוקים פון אַברָהם, און דער אלוקים פון יִצחָק, און דער אלוקים פון
יַעקֹב? [שמות 3:6]? ער איז נישט דער אֱלוֹקֵי הַמֵּתִים, נייערט אֱלוֹקֵי הַחַיִּים. 33 און אַז די המונים מענטשן האָט
דאָס געהערט, זענען זיי נִשתּוֹמם געוואָרן איבּער זיין תּוֹרה. 34 און ווען די פּרושים האָבּן געהערט, אַז ער האָט די
צדוּקים פאַרשטאָפּט דאָס מויל, האָבּן זיי זיך פאַרזאַמלט אינאיינעם. 35 און איינער פון זיי, אַ בּעל תּוֹרה, האָט
אים געפרעגט אַ שַׁאלָה, כּדי אים צו פּרוּאוון; 36 רֶבִּי, וועלכע איז די גרעסטע מצוה אין דער תּוֹרה? 37 האָט ער
צו אים געזאָגט: וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ [דברים 6:5]. 38 זֹאת הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה
וְהָרִאשׁוֹנָה. 39 הַשְׁנִיָּה דוֹמָה לָהּ: וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ [ויקרא 19:18]. 40 אויף די דאָזיקע 2 מִצוות הענגט אָפּ די כל
תּוֹרה און די נבִיאים. 41 און ווען די פּרושים זענען געווען פאַרזאַמלט אינאיינעם, האָט זיי רבי מֶלך המָשיחַ
געפרעגט אַ קַשיא, אַזוי צו זאָגן: 42 וואָס דענקט איר וועגן דעם המָשיחַ? וועמעס זון איז ער? זאָגן זיי צו אים:

דָּוִדס. 43 זאָגן רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי: טאָ ווי קומט עס, וואָס דָּוִד רופט אים בְּרוּח-הקדש "אֲדוֹן," ווען ער זאָגט:
44 נְאֻם ה' לַאדֹנִי: שֵׁב לִימִינִי עַד־אָשִׁית אֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ [תהלים 110:1]? 45 על-כּן, אויב דָּוִד רופט אים אֲדוֹנִי,
וויאַזוי איז ער זיין זון? 46 און קיינער האָט אים נישט געקענט ענטפערן קיין דָּבָר. און פון יענעם יום אָן האָט זיך
שוין מער קיינער נישט דערוועגט אים צו פרעגן קיין קַשיא. כַּג יעמאָלט האָט רבי מֶלך המָשיחַ גערעדט צום
המונים עם און צו משיחס תַּלמידים: 2 די סוֹפרים [רַבָּנִים] און די פרושים זיצן אויף כִּסֵּא מֹשה; 3 דערפאַר, כל
וואָס זיי זאָגן אייך, זאָלט איר טאָן און זיין פרום שומר [זען מה"ש 26-21:18], אָבער טוט נישט נאָך זייערע מַעשִׂים;
מחמת זיי זאָגן, און טוען נישט. 4 זיי בינדן שווערע מַשׂאות, וואָס זענען שווער צו דערטראָגן, און לייגן זיי אַרויף
אויף די אַקסלען פון בני אדם; אָבער זיי אַליין רירן נישט קיין פינגער צו זיי. 5 און כל זייערע מַעשִׂים זיי טאָן, כּדי
בְּנֵי אָדָם זאָלן זיי זען. מחמת זיי מאַכן ברייט זייערע תּפילין און לאַנג די צִיצית. 6 און האָבן ליב המקוֹמוֹת הַנִּכְבָּדִים
אויף סעוּדות, און די ערשטע ערטער אין די שולן, 7 און בְּנֵי אָדָם זאָל זיי אָפּגעבן שָׁלום אין די מאַרקפּלעצער, און
בְּנֵי אָדָם זאָלן זיי רופן: רֶבִּי! 8 אָבער איר זאָלט זיך נישט לאָזן רופן רֶבִּי, מחמת איינער איז אייער רֶבִּי [רבי מֶלך
המָשיחַ], און איר כל זענט אַחִים במשיח. 9 און רופט קיינעם נישט אויף דער ערד אייער אָב, מחמת איינער איז
אייער אלוקים הָאָב שבשמים. 10 איר זאָלט זיך אויך נישט לאָזן רופן איש מוֹרֵה דֶּרֶךְ, מחמת איינער איז אייער
מוֹרֵה דֶּרֶךְ – דער רבי מֶלך המָשיחַ. 11 און דער גָּדוֹל צווישן אייך זאָל זיין אייער מְשָׁרֵת; 12 און ווער סע וועט זיך
אַליין דערהייכן, וועט דערנידעריקט ווערן; און ווער סע וועט זיך אַליין דערנידעריקן, וועט ווערן דערהייכט. 13
אָבער ווי צו אייך, סוֹפרים [רַבָּנִים] און פרושים, איר צבועִים! מחמת איר פאַרשליסט דאָס מַלכות-השָׁמַיִם פאַר
בְּנֵי אָדָם; נישט איר אַליין גייט אַריין, און נישט איר לאָזט אַרײַנגיין די, וואָס ווילן אַרייגיין. 14 ווי צו אייך,
סוֹפרים [רַבָּנִים] און פרושים, איר צבועִים! מחמת איר שלינגט איין די בָּתִּים פון אַלמָנות, און פאַר כּלוֹמרשטיק
דאַוונט איר לאַנג [זען לוקס 4-11:1]; דערפאַר וועט איר קריגן אַ האַרבערן פּסק דִּין. 15 ווי צו אייך, סוֹפרים
[רַבָּנִים] און פרושים, איר צבועִים! מחמת איר פאָרט אויס יַם און יַבָּשה צו מאַכן איינעם אַ גֵּר; און ווען ער ווערט
עס שוין, מאַכט איר אים פאַר אַ בֶּן-גֵיהֶנום, 2 מאָל ערגער פון אייך. 16 ווי צו אייך, איר מוֹרֵי דֶּרֶךְ עִוְרִים, וואָס
זאָגט: ווער סע שווערט ביים הֵיכל, איז עס גאָרנישט; אָבער ווער סע שווערט ביים זָהָב פון הֵיכל, איז חַייב. 17 איר
נאַראָנים און בלינדע! מחמת וואָס איז גרעסער: דאָס זָהָב, אָדער דער הֵיכל, וואָס הייליקט דאָס זָהָב? 18 און :
ווער סע שווערט ביים מִזַּבֵּחַ, דאָס איז גאָרנישט; אָבער ווער סע שווערט ביים קָרבּן, וואָס איז אויף מזבח, איז
חַייב. 19 איר בלינדע! מחמת וואָס איז גרעסער, דער קָרבּן, אָדער דער מִזַּבֵּחַ, וואָס הייליקט דעם קָרבּן? 20
דערפאַר, דער, וואָס שווערט ביים מִזַּבֵּחַ, שווערט ביי אים, און ביי כל, וואָס איז אויף אים. 21 און דער, וואָס
שווערט ביים הֵיכל, שווערט ביי אים, און ביי דעם, וואָס וואוינט אין אים. 22 און דער, וואָס שווערט ביים שָׁמַיִם,
שווערט ביי דעם כִּסֵּא-הכבוד ה' , און ביי דעם, וואָס זיצט דערויף. 23 ווי צו אייך, סוֹפרים [רַבָּנִים] און פרושים,
איר צבועִים! מחמת איר גיט מַעשֵׂר פון מיענטע און אַניז און קִימל, און האָט נישט מקַיים געווען די חָשוּבערע
זאַכן פון דער תּוֹרה : מִשפּט, און חֶסֶד, און אֱמוּנה ! די דאָזיקע האָט איר באַדאַרפט טאָן, און יענע נישט
פאַרנאַכלעסיקן. 24 איר מוֹרֵי דֶּרֶךְ עִוְרִים, איר זייַעט דורך אַ מוק, און שלינגט אַראָפּ אַ קעמל. 25 ווי צו אייך,
סוֹפרים [רַבָּנִים] און פרושים, איר צבועִים! מחמת איר רייניקט דעם כּוֹס און די שיסל, פון אויסנווייניק, אָבער
אינעווייניק זענען זיי פול מיט גזֵילה און תַּאֲוָתָנוּת [נישט-איינגעהאַלטנקייט]. 26 דו בלינדער פרוש, רייניק
קוֹדם-כל דעם כּוֹס און די שיסל פון אינעווייניק, כּדי זיי זאָלן אויך ווערן טָהוֹר פון אויסנווייניק. 27 ווי צו אייך,

סוֹפרים [רַבָּנִים] און פּרוּשים, איר צבוּעִים! מחמת איר זענט געגליכן צוּ געקאַלכטע קבָרים, וואָס אויסערלעך
זעען זיי אויס שיין, אָבּער אינעווייניק זענען זיי פול מיט ביינער פון מֵתים, און מיט יעדער טומאה [זען ישעיהו
64:6; ירמיהו 17:9]. 28 טאקע אַזוי זעט איר אויסערלעך אויס ווי צַדיקים פאַר בְּנֵי אָדָם, אָבּער אינעווייניק זענט
איז פול מיט צביעות און קעגן די תּוֹרה הפקר-פעטרושקע! 29 ווי צו אייך, סוֹפרים [רַבָּנִים] און פּרוּשים, איר
צבוּעִים! מחמת איר בויט די קבָרים פון די נבִיאים, און באַצירט די מַצֵבות פון די צַדיקים, 30 און זאָגט: אויב מיר
וואָלטן געלעבט אין די יום פון אבותינו, וואָלטן מיר נישט געהאַט קיין חֶלֶק מיט זיי אין דעם דָם פון די נבִיאים.
31 דערמיט זאָגט איר אויף זיך אַליין עֵדות, אַז איר זענט די בּנים פון די נביאים-מערדער. 32 דערפאַר, מאַכט פול
די מאָס פון אייערע אָבות. 33 איר נְחָשים! בְּנֵי צִפְעוֹנִים! וויאַזוי וועט איר אַנטרינען פון דעם מִשפּט פון גיהֶנום?
34 דערפאַר הִנֵּה שיק איך צו אייך נבִיאים, און חַכָמים און סוֹפרים [רַבָּנִים]; עטלעכע פון זיי וועט איר טייטן, און
לאָזן אויפהענגע על-דער בּוֹים; און עטלעכע פון זיי וועט איר שמייסן אין אייערע שולן, און רוֹדֶפן פון שטעטל צו
שטעטל, 35 כּדי אויף אייך זאָל קומען דאָס כל רעכטפאַרטיקע דָם, וואָס איז פאַרגאָסן געוואָרן אויף הארץ, פון
דעם דָם פון הֶבֶל-הַצַדיק ביז דעם דָם פון זכַרְיָה [זען דברי הימים ב 24:20-21; לוקס 11:51], וועמען איר האָט
געטייט צווישן דעם הֵיכל און מִזבֵּחַ. 36 אָמֵן, איך זאָג אייך, דאָס כל וועט קומען אויף דעם דאָזיקן דוֹר. 37 אָ
ירוּשָלַיִם, ירוּשָלַיִם, וואָס הַרגעסט די נבִיאים, און פאַרשטיינסט די, וואָס זענען געשיקט צו דיר! וויפל מאָל האָב
איך געוואָלט איַינזאַמלען דיינע קינדער, ווי אַ הוּן זאַמלט איין אירע הינדלעך אונטער אירע פליגל, און איר האָט
נישט געוואָלט! 38 הִנֵּה, אייער בֵּית וועט אייך בּלייבן חָרוּב [זען חורבן פון בית המקדש שני דאָ איז געווען
פאַרויסגעזאָגט דורך דער משיח]. 39 מחמת איך זאָג אייך, פון איצט אָן וועט איר מיך מער נישט זען, ביז איר וועט
זאָגן: בָּרוּך הַבָּא בְשֵם ה' [תהלים 118:26]. כּדַ און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרויס פון דעם בֵּית-הַמִקדש, און איז
אוועקגעגאַנגען, און משיחס תַּלמידים האָבּן צו אים גענעענט, כּדי אים צו ווייזן די בִּנְיָנים פון דעם בֵּית-הַמִקדש. 2
אָבּער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: זעט איר דאָס כל? אָמֵן, איך זאָג אייך, סע וועט דאָ
נישט בּלייבן אַ שטיין אויף אַ שטיין, וואָס וועט נישט אַראָפּגעוואָרפן ווערן [זען חורבן פון בית המקדש שני דאָ איז
געווען פאַרויסגעזאָגט דורך דער משיח]. 3 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז געזעסן אויף דעם הַר-הַזֵיתים, האָבּן
גענעענט צו אים משיחס תַּלמידים אין אַ יחידות, ווען זיי זענען געווען אַליין, און האָבּן געזאָגט: זאָג אונדז, ווען
וועט דאָס געשען, און וואָס וועט זיין דער אוֹת פון דיין קומען [ביאת המשיח], און פון דעם קץ העולם? 4 און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: זעט אַז קיינער זאָל אייך נישט פאַרפירן. 5 מחמת רבים וועלן
קומען אין מיין נאַמען [משיח], און זאָגן: איך בּין דער רֶבּי מֶלך המָשיחַ; און וועלן רבים פאַרפירן. 6 און איר וועט
הערן פון מִלחָמות, און שמוּעות פון מִלחָמות, שִימוּ לֵב, אַל תִּבָּהֲלוּ ; מחמת דאָס כל מוּז קומען, אָבּער דער קץ איז
דאָס נישט. 7 מחמת גוֹי וועט אויפהויבּן קעגן גוֹי, און מלוּכה קעגן מלוּכה, און סע וועלן זיין רָעָב און
ערדציטערנישן אין פאַרשידענע ערטער. 8 אָבּער דאָס כל איז בּלויז דער אָנהייב פון די ווייֵען. 9 יעמאָלט וועלן זיי
אייך איבּערענטפערן צו בּאַדריקונג, און אייך טייטן; און איר וועט זיין געהאַסט פון כל אומות פון מיין
נאָמענוועגן. 10 און יעמאָלט וועלן רבים געשטרויכלט ווערן, און פאַרראָטן איינער דעם אַנדערן, און פיינט האָבּן
איינער דעם אַנדערן. 11 און רבים נְבִיאֵי שֶקֶר וועלן אויפשטיין, און וועלן רבים פאַרפירן. 12 און ווייל דאָס רַע
וועט זיך פאַרמערן, וועט די אַהֲבַת רַבִּים אָפּגעקילט ווערן. 13 אָבּער דער, וואָס וועט אויסהאַלטן ביזן קץ, הוּא
יִוָשַע [מתי 1:21; וועט געראַטעוועט ווערן]. 14 און די דאָזיקע בּשוֹרת הגאוּלָה פון דעם מַלכוּת-השָמַיִם וועט

געדרשנט ווערן אין דער כל וועלט, ווי אַן עֵדות צו כל אומות; און דאַן וועט קומען דער קץ. 15 דערפאַר, ווען איר
וועט זען הַשִּׁקּוּץ הַמְשׁוֹמֵם, דעם אומווירדיקייט פון דער פאַרוויסטונג, וואָס פון אים רעדט דָּנִיאֵל הַנָּבִיא [דניאל
9:27; 11:31; 12:11], שטיין אין מָקוֹם-קָדוש - זאָל דער, וואָס לייענט, פאַרשטיין - 16 יעמאָלט זאָלן די, וואָס זענען
אין יהודה, אַנטרינען אין די הַר; 17 זאָל דער, וואָס איז אויפן דאָך, נישט אַראָפּגיין נעמען עפּעס פון זיין בֵּית; 18
און זאָל דער, וואָס איז אין שָׂדֶה, זיך נישט אומקערן צו נעמען זיין בעקעטשע. 19 אָבער ווי איז צו די, וואָס זענען
מעוּבֶּרֶת, און וואָס גיבן צו זייגן בַּיָּמִים הָהֵם! 20 און דאַווענען, אַז אייער אַנטרינונג זאָל נישט געשעען אין ווינטער,
און נישט שַׁבָּת. 21 מחמת יעמאָלט וועט זיין צָרָה גְּדוֹלָה, אַזאַ, וואָס איז נאָך נישט געווען פון בראשית העולם ביז
איצט, און וועט שוין מער נישט זיין. 22 און אויב יענע טעג וואלטן נישט פאַרקירצט געוואָרן, וואָלט קיין שום
בָּשָׂר-וְדָם נישט נִיצול געוואָרן; נייערט צוליב די אויסדערוויילטע [זען מתי 22:14] וועלן יענע טעג יאָ פאַרקירצט
ווערן . 23 אויב סע וועט יעמאָלט ווער צו אייך זאָגן: הִנֵּה דאָ איז דער רֶבִּי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ! אָדער: דאַרטן איז ער!
זאָלט איר עס נישט גלויבן. 24 מחמת סע וועלן אויפשטיין מְשִׁיחֵי שֶׁקֶר, און נְבִיאֵי שֶׁקֶר, וואָס וועלן באַווייזן
גרויסע נִסים ונפלאות, כּדי צו פאַרפירן, אויב מעגלעך, אַפילו די סאַמע אויסדערוויילטע [הַבְּחִירִים]. 25 הִנֵּה, איך
האָב עס אייך פאַרויסגעזאָגט. 26 דערפאַר, ווען זיי וועלן צו אייך זאָגן: הִנֵּה, ער איז אין דער מִדבּר, זאָלט איר
נישט אַרויסגיין; הִנֵּה ער איז בחדרי חדרים, זאָלט איר עס נישט גלויבן. 27 מחמת ווי דער בליץ קומט אַרויס פון
מִזרח און לייכט ביזן מַערב, אַזוי וועט זיין דאָס ביאת בַּר-אֱנָשׁ [משיח, דניאל 7:13]. 28 אָוואו ס'איז די נבֵילה,
דאָרט וועלן זיך די אָדלערס פאַרזאַמלען. 29 און תֵּיכֶף נאָך דער צָרה פון יענע טעג [מתי 24:21], וועט די זון
פינצטער ווערן, און די לבָנה וועט נישט געבן איר אוֹר, און די שטערן וועלן פאַלן פון שָׁמַיִם, און די כוחות פון
שָׁמַיִם וועלן דערשיטערט ווערן. 30 און יעמאָלט וועט זיך באַווייַזן דער אות פון דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13] אין
שָׁמַיִם, און כל מִשפָּחות פון דער ערד וועלן קלאָגן, און זיי וועלן זען דעם בַּר-אֱנָשׁ קומען אויף די וואָלקנס פון
שָׁמַיִם מיט גבורה און הָדָר כבוד [דניאל 7:13-14]. 31 און ער וועט אַרויסשיקן זיינע מַלאָכים מיט אַ שטאַרקן קול
פון אַ שופר, און זיי וועלן איינזאַמלען [תסל"ב 2:1] זיינע אויסדערוויילטע פון די 4 ווינטן, פון איין עק שָׁמַיִם ביזן
אַנדערן עק הימל. 32 און פון דעם פיינבוים לערנט זיך דאָס מָשל: ווען זיין צווייג ווערט זאַפטיק און גיט אַרויס
בלעטער, יעמאָלט ווייסט איר, אַז דער זומער איז נאָענט. 33 אַזוי אויך איר, ווען איר וועט דאָס כל זען, טאָ
ווייסט, אַז ער איז נאָענט ביי דער פֶּתַח. 34 אָמֵן, איך זאָג אייך, דער דאָזיקער דור וועט נישט פאַרגיין, ביז דאָס כל
וועט געשען. 35 שָׁמַיִם און הארץ וועלן פאַרגיין, אָבער מיינע דבָרים וועלן בשום אופן נישט פאַרגיין. 36 און פון
יענעם יום און שָׁעה ווייסט קיינער נישט, אַפילו נישט די מַלאָכים אין שָׁמַיִם, אויך נישט דער זון [דער זון פון דער
אויבערשטער], נייערט נאָר דער אלוקים הָאָב אַליין. 37 און אזויווי עס איז געווען אין די טעג פון נֹחַן, אַזוי וועט
זיין דאָס ביאת בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח]. 38 מחמת ווי אין יענע טעג פאַרן מַבּוּל האָבן זיי געגעסן און
געטרונקען, הַתּוּנה-געהאַט, און חַתּוּנה געמאַכט, ביזן יום ווען נֹחַ איז אַריַינגעגאַנגען אין דער תֵּיבה, 39 און זיי
האָבן נישט געוואוסט, ביז דער מַבּוּל איז געקומען, און האָט זיי כל אָפּגעמעקט; טאקע אַזוי וועט זיין דאָס ביאת
בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח]. 40 יעמאָלט וועלן 2 זיין אין שָׂדֶה; איינער ווערט מיטגענומען, און דער אַנדערער
וועט איבערגעלאָזט ווערן. 41 2 פרויען וועלן מאָלן מיט דעם מִילשטיין; איינע ווערט מיטגענומען, און די
אַנדערע וועט איבערגעלאָזט ווערן. 42 דערפאַר וואַכט, מחמת איר ווייסט נישט אין וואָסער יום אֲדוֹנְכֶם קומט.
43 אָבער דאָס זאָלט איר וויסן, אַז אויב דער בַּעל-הַבָּית וואָלט געוואוסט אין וואָסער משמר דער גַּנב וועט קומען,

וואָלט ער געהאַלטן וואַך און נישט צוגעלאָזט, אַז זיין בֵּית זאָל איינגעבראָכן ווערן. 44 דערפאַר זאָלט איר אויך
זיין גרייט! מחמת דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] וועט קומען אין אַ שָׁעה, ווען איר מיינט נישט. 45 ווער איז
אָבער דער געטרייער און קלוגער עֶבֶד, וועמען הָאָדוֹן האָט געזעצט איבער בְּנֵי בֵיתוֹ, צו געבן זיי זייער אֹכֶל אין
דער רעכטער צייט? 46 אַשְׁרֵי איז יענעם עֶבֶד, וואָס ווען זיין אָדוֹן וועט קומען, וועט ער אים טרעפן טאָן אַזוי. 47
אָמֵן, איך זאָג אייך, ער וועט אים זעצן איבער כל זיינע גִיטער. 48 אויב אָבער יענער שלעכטער עֶבֶד וועט זאָגן אין
זיין לֵב: אָדוֹנִי בּוֹשֵׁשׁ לָבוֹא [כיפא ב 3:4], 49 און ער וועט אָנהייבן שלאָגן זיינע מיטקנעכט, און עסן און טרינקען
מיט שִׁכּוֹרִים, 50 יעמאָלט וועט הָאָדוֹן פון יענעם עֶבֶד קומען אין אַ יוֹם, אויף וועלכן ער ריכט זיך נישט, און אין
אַ שָׁעה, פון וואָס ער ווייס נישט; 51 און ער וועט אים צעמֶמיתן, און באַשטימען זיין חֶלֶק מיט די צבועִים; דאָרט
וועט זיין הַיְלָלָה וַחֲרוֹק הַשִּׁנַּיִם. כַּה יעמאָלט וועט דאָס מַלכות-השָׁמַיִם זיין געגליכן צו 10 עלמוֹת, וואָס האָבן
גענומען זייערע מנורות, און זענען אַרויסגעגאַנגען מקַבֵּל-פָּנים זיין דעם חָתן. 2 5 פון זיי זענען געווען נאָריש, און
5 קלוג. 3 מחמת די נאַרישע האָבן גענומען זייערע מנורות, און נישט מיטגענומען מיט זיך קיין שֶׁמֶן; 4 די קלוגע
אָבער האָבן גענומען שֶׁמֶן אין זייערע כֵּלים, צוזאַמען מיט זייערע מנורות. 5 און בשעת דער חָתן בּוֹשֵׁשׁ לָבוֹא [כיפא
ב 3:4], האָבן זיי כל געדרימלט און זענען איינגעשלאָפן. 6 אָבער אַרום האַלבער נאַכט האָט זיך דערהערט אַ
געשריי: הִנֵּה דער חָתן קומט! גייט אים אַנטקעגן! 7 יעמאָלט האָבן זיך כל עלמות אויפגעכאַפּט, און האָבן
צורעכט געמאַכט זייערע מנורות. 8 און די נאַרישע האָבן געזאָגט צו די קלוגע: גיט אונדז אַ בִּסל פון אייער שֶׁמֶן,
ווייל אונדזערע מנורות גייען אויס. 9 אָבער די קלוגע האָבן געענטפערט: לא, טאָמער וועט נישט זיין גענוג פאַר
אונדז און פאַר אייך! גייט ליבערשט צו הַמּוֹכְרִים, און קויפט אייך. 10 און ווען זיי זענען אַוועקגעגאַנגען קויפן, איז
אָנגעקומען דער חָתן; און די, וואָס זענען געווען גרייט, זענען אַריינגעגאַנגען מיט אים צו דער חֲתוּנה, און די דֶּלֶת
איז פאַרשלאָסן געוואָרן [זען בראשית 7:16]. 11 דאַן זענען אויך געקומען די אַנדערע עלמות, און האָבן געזאָגט:
אֲדוֹנֵנוּ, אֲדוֹנֵנוּ [זען מתי 7:21-23], עפן אויף פאַר אונדז. 12 אָבער ער האָט געענטפערט: אָמֵן, איך זאָג אייך, איך
קען אייך נישט [מתי 7:23]. 13 דערפאַר וואַכט, ווייל איר ווייסט נישט דעם יוֹם, אָדער די שָׁעה! 14 מחמת עס איז
אַזוי ווי אַ בן אדם, וואָס האָט געוואָלט אַוועקפאָרן, און ער האָט גערופן זיינע עבָדים, וַיִּמְסוֹר זיי זיין רְכוּש. 15
און איינעם האָט ער געגעבן 5 טאַלאַנטן, אַן אַנדערן 2, און אַן אַנדערן איינעם, יערן לויט זיין עֶרֶך, און דאַן איז ער
אַוועקגעפאָרן. 16 און דער, וואָס האָט באַקומען די 5 טאַלאַנטן, איז תֵּיכֶף אַוועקגעגאַנגען און האָט מיט זיי
געהאַנדלט, און פאַרדינט אַנדערע 5 טאַלאַנטן. 17 און אויך דער, וואָס האָט באַקומען 2, האָט פאַרדינט אַנדערע
2. 18 און דער, וואָס האָט באַקומען איינעם, איז געגאַנגען און האָט געמאַכט אַ גרוּב אין דער ערד, און
פאַרבאָרגן כֶּסֶף אֲדוֹנָיו. 19 און נאָך אַ לענגערער צייט קומט הָאָדון פון יענע עבָדים, און געמאַכט מיט זיי אַ
חֶשבּון. 20 און גענעענט האָט דער, וואָס האָט באַקומען 5 טאַלאַנטן, און געבראַכט אַנדערע 5 טאַלאַנטן, און
געזאָגט: אֲדוֹנִי, דו האָסט מיר איבערגעגעבן 5 טאַלאַנטן; הִנֵּה, איך האָב פאַרדינט אַנדערע 5 טאַלאַנטן. 21 האָט
זיין אָדוֹן צו אים געזאָגט: האַסט טוֹב געטאָן, גוטער און געטרייער עֶבֶד; דו ביסט געווען געטריי איבער ווייניק,
וועל איך דיך זעצן איבער רבים; קום אַריין צו דער שִׂמְחַת אֲדוֹנֶיךָ! 22 און גענעענט האָט דער, וואָס האָט
באַקומען 2 טאַלאַנטן, און געזאָגט: אֲדוֹנִי, דו האַטס מיר איבערגעגעבן 2 טאַלאַנטן, הִנֵּה, איך האב פאַרדינט
אַנדערע 2 טאַלאַנטן. 23 האָט זיין אָדוֹן צו אים געזאָגט: האָסט טוֹב געטאָן, גוטער און געטרייער עֶבֶד; דו ביסט
געווען געטריי איבער ווייניק וועל איך דיך זעצן איבער רבים! קום אַריין צו דער שִׂמְחַת אֲדוֹנֶיךָ! 24 און גענעענט

האָט אויך דער, וואָס האָט באַקומען איין טאַלאַנט, און געזאָגט: אֲדוֹנִי, איך האָב געוואוסט, אַז דו ביסט אַ
האַרטער מענטש, און שניידסט, וואו דו האָסט נישט געזייַט, און זאַמלסט איין, וואו דו האָסט נישט פאַרשפּרייט;
25 און ווייל איך האָב פחד געהאַט, בין איך געגאַנגען און האָב פאַרבאָרגן דיין טאַלאַנט אין דער ערד; אָט
האָסטו דיר דיינס. 26 און זיין אָדוֹן האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: דו שלעכטער און פוילער עֶבֶד!
האָסט געוואוסט, אַז איך שנייד, וואו איך האָב נישט געזייַט, און זאַמל, וואו איך האָב נישט פאַרשפּרייט; 27
דערפאַר האָסטו געדאַרפט איינלייגן מיין געלט ביי די באַנקירן, און ביי בוֹאִי, וואָלט איך אָפּגענומען דאָס מייניקע
מיט פּראָצענט. 28 נעמט דערפאַר פון אים אוועק דעם טאַלאַנט, און גיט דאָס דעם, וואָס האָט די 10 טאַלאַנטן.
29 מחמת יעדן איינעם, וואָס האָט, דעם וועט געגעבן ווערן, און ער וועט האָבן בשֶׁפע; אָבער דער, וואָס האָט
נישט, וועט פון אים אוועקגענומען ווערן אפילו דאס, וואָס ער האָט יאָ. 30 און וואַרפט אַרויס דעם אומניצלעכן
עֶבֶד אין דער דרויסנדיקער חֹשֶׁךְ; דאָרט וועט זיין הַיְלָלָה וַחֲרוֹק הַשִּׁנַּיִם. 31 און ווען דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13,
משיח] וועט קומען אין זיין כָּבוד, און כל מַלאָכים מיט אים, יעמאָלט וועט ער זיך זעצן אויף זיין כִּסֵּא-הַכָּבוד. 32
און פאַר אים וועלן איינגעזאַמלט ווערן כל אומות, און ער וועט זיי אָפּשיידן אֶחָד פון דעם אַנדערן, טאַקע ווי אַ
רוֹעֶה שיידט אָפּ די כְּבָשִׂים פון די ציגן, 33 און ער וועט שטעלן די כְּבָשִׂים ביי זיין רעכטער האַנט, און די ציגן, ביי
זיין לינקער. 34 דאַן וועט דער מֶלך זאָגן צו די ביי זיין רעכטער האַנט: קומט אהער, איר געבענטשטע פון מיין
אלוקים אָבי, יַרשנט דאָס מַלכות, וואָס איז פאַר אייערטוועגן אָנגעברייט [קור"א 2:9] זינט די וועלט איז באַשאַפן
געוואָרן. 35 מחמת איך בין געווען הונגעריק, און איר האָט מיר געגעבן צו עסן; איך בין געווען דאָרשטיק און איר
האָט מיר געגעבן צו טרינקען; איך בין געווען אַן אוֹרח, און איר האָט מיך מַכנִיס-אוֹרח געווען; 36 איך בין געווען
נאַקעט, און איר האָט מיך באַקליידט; איך בין געווען חוֹלֶה, און איר האָט מיך ביקור חולים; איך בין געווען אין
בֵּית הַסֹּהַר, און איר זענט געקומען צו מיר. 37 יעמאָלט וועלן די צַדיקים אים ענטפערן, און זאָגן: אֲדוֹנֵנוּ, ווען
האָבן מיר דיך געזען הונגעריק, און האַבן דיך געשפּייזט, אָדער דאָרשטיק, און האָבן דיר געגעבן צו טרינקען? 38
און ווען האַבן מיר דיך געזען אַן אוֹרח, און האַבן דיך מַכנִיס-אוֹרח געווען? אָדער נאַקעט, און האָבן דיך
באַקליידט? 39 און ווען האָבן מיר דיך געזען חוֹלֶה, אָדער אין בֵּית הַסֹּהַר, און זענען צו דיר געקומען? 40 און דער
מֶלך וועט ענטפערן, און צו זיי זאָגן: אָמֵן, איך זאָג אייך, וואָס איר האָט געטאָן פאַר איינעם פון די דאָזיקע
מינדסטע אַחִים מיינע, האָט איר געטאָן פאַר מיר. 41 דאַן וועט ער אויך זאָגן צו די ביי זיין לינקער האַנט: אוועק
פון מיר, איר פאַרשאָלטענע, אין אֵש עוֹלם אַריין, וואָס איז אָנגעברייט פאַר הַשָּׂטן און זיינע מַלאָכים! 42 מחמת
איך בין געווען הונגעריק, און איר האָט מיר נישט געגעבן צו עסן; איך בין געווען דאָרשטיק, און איר האָט מיר
נישט געגעבן צו טרינקען; 43 איך בין געווען אַן אוֹרח, און איר האָט מיך נישט מַכנִיס-אוֹרח געווען; נאַקעט, און
איר האָט מיך נישט באַקליידט; חוֹלֶה, און אין בֵּית הַסֹּהַר, און איר האט זיך נישט אומגעקוקט אויף מיר. 44
יעמאָלט וועלן זיי אויך ענטפערן, און זאָגן: אֲדוֹנֵנוּ, ווען האָבן מיר דיך געזען הונגעריק, אָדער דאָרשטיק, אָדער אַן
אוֹרח, אָדער נאַקעט, אָדער חוֹלֶה, אָדער אין בֵּית הַסֹּהַר, און האָבן דיך נישט באַדינט? 45 יעמאָלט וועט ער זיי
ענטפערן: אָמֵן, איך זאָג אייך, וואָס איר האָט נישט געטאָן פאַר איינעם פון די דאָזיקע מינדסטע, האָט איר אויך
נישט געטאָן פאַר מיר. 46 און די דאָזיקע וועלן אַוועקגיין צו עֹנֶשׁ עוֹלם, אָבער די צַדיקים צום חַיֵּי עוֹלם [דניאל
12:2; ישעיהו 66:24]. כַּ<u>ן</u> און עס איז געווען, ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט פאַרענדיקט די דאָזיקע כל דברים, האָט ער
געזאָגט צו משיחס תַּלמידים: 2 איר ווייסט, אַז אין 2 טעג אַרום איז פֶּסַח, און דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13] וועט

איבערגעענטפערט ווערן פאַר אויפהענגע על-דער בּוים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26,
ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ] צו ווערן. 3 יעמאָלט האָבן זיך פאַרזאַמלט די ראָשי-כֹּהַנים, און די זקֵנים פון
עם, אין הויף פון דעם כֹּהן-גַדול, וואָס האָט געהייסן קַיפָא, 4 און זיי האָבן זיך אַן עֵצה געהאַלטן, וויאַזוי צו כאַפּן
רבי מֶלך המָשיחַ מיט עָרְמָה, און אים טייטן. 5 אָבּער זיי האָבן געזאָגט: נישט אוּם יום-טוֹב, כּדי סע זאָל נישט
תִּהְיֶה אַ מהומה צווישן דעם מענטשן. 6 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז געווען אין בֵּית-הִינִי, אין בֵּית פון שִׁמעוֹן
דעם אִיש מְצֹרָע, 7 האָט גענעענט צו אים אַן אִשָּׁה, וואָס האָט געהאַט אַן אַלאַבּאַסטער פַּךְ מיט זייער טייערן
שֶׁמֶן, און זי האָט אים אויסגעגאָסן אויף זיין קאָפּ, ווען ער איז געזעסן בּיים טיש. 8 און ווי משיחס תּלמידים האָבן
דאָס געזען, האָט עס זיי פאַרדריסן, און האָבן געזאָגט: צו וואס דער דאזיקער אויסבּרענגונג? 9 מע האָט דאָך
דאָס געקענט פאַרקויפן פאַר אַ סַך געלט, און עס געבן צו די אָרעמעלייט. 10 אָבּער אַז רבי מֶלך המָשיחַ האָט
דאָס באַמערקט, האָט ער צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס זענט איר פאַרשאַפט עגמת-נפש די אִשָּׁה? זי האָט דאָך געטאָן
מיט מיר אַ מעשה טוב. 11 מחמת די אָרעמעלייט האָט איר תָּמיד מיט אייך, אָבּער מיך וועט איר תָּמיד נישט
האָבן. 12 און דאָס, וואָס זי האָט אויסגעגאָסן דעם שֶׁמֶן אויף מיין גוּף, האָט זי עס געטאָן מיך אָנצוּבּרייטן צו
קבוּרה. 13 אָמֵן, איך זאָג אייך, וואו נאָר די דאָזיקע בּשׂוֹרת הגאוּלָה וועט געדרשנט ווערן אין דער כל וועלט, וועט
אויך דאָס, וואָס זי האָט געטאָן, איר לזכרון! 14 יעמאָלט איז איינער פון די 12, וואָס האָט געהייסן יהוּדה
אִיש-קְרִיוֹת, אַוועקגעגאַנגען צו די ראָשי-כֹּהַנים, 15 און האָט געזאָגט: וואָס ווילט איר מיר געבן, אויב איך וועל
אים אייך איבערגעבן? און זיי האָבן אים אָפּגעוואויגן 30 זילבּערשטיק. 16 און פון יעמאָלט אָן האָט ער געזוכט אַ
געלעגנהייט אים צו פאַרראָטן. 17 און דעם ערשטן יוֹם פון חַג-המַצות האָבן גענעענט די תּלמידים צו רבי מֶלך
המָשיחַ, און האָבן געזאָגט: וואו ווילסטו, אַז מיר זאָלן דיר אָנבּרייטן צו עסן דעם קָרבּן-פֶּסַח? 18 האָט רבי מֶלך
המָשיחַ געזאָגט: גייט אין דער שטאָט אַריין צו דעם און דעם, און זאָגט אים : דער רֶבּי זאָגט: מיין צייט איז
נאָענט; בּיי דיר וויל איך מאַכן סֵדר מיט מיינע תּלמידים. 19 און משיחס תּלמידים האָבן געטאָן ווי רבי מֶלך
המָשיחַ האָט זיי באַפוילן, און זיי האָבן אָנגעבּרייט דעם סֵדר. 20 און אַז סע איז געוואָרן אָוונט, האָט רבי מֶלך
המָשיחַ זיך געזעצט צוּם טיש מיט די 12 תּלמידים. 21 און ווען דעם עסן האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: אָמֵן, איך
זאָג אייך, איינער פון אייך וועט מיך פאַרראָטן. 22 און זיי האָבן זיך זייער מצַער מיט עָגְמַת נֶפֶשׁ געווען, און איינער
נאָך דעם אַנדערן האָט רבי מֶלך המָשיחַ געפרעגט: בּין איך דאָס, אָדוֹנִי? 23 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
געענטפערט, און געזאָגט: דער, וואָס האָט איַינגעטוּנקען זיין האַנט מיט מיר אין דער קעָרָה [שמוֹת 12:8], וועט
מיך פאַרראָטן. 24 כֵּן, דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13] גייט טאַקע אַוועק, אַזוי ווי עס שטייט געשריבּן וועגן אים; אָבּער
וויי צו דעם בן אדם, דורך וועמען דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13 משיח] ווערט פאַרראָטן! בּעסער וואָלט פאַר יענעם
מענטשן געווען, אויב ער וואָלט נישט געבּוירן געוואָרן. 25 און יהוּדה, וואָס האָט אים פאַרראָטן, האָט געזאָגט:
בּין איך עס, רֶבּי? האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים געזאָגט: דו האָסט עס געזאָגט. 26 און ווען זיי האָבן געגעסן, האָט
רבי מֶלך המָשיחַ גענוּמען אַ מַצה, און האָט אַ בּרָכה געמאַכט, און זי צעבּראָכן, און געגעבּן משיחס תַּלמידים, און
געזאָגט: נעמט, עסט, דאָס איז מיין בָּשָׂר [שמוֹת 12:8; יוחנן 1:36; ישעיהו 53:7]. 27 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
גענוּמען דעם כּוֹס, און האָט אַ בּרָכה געמאַכט, און אים זיי געגעבּן, און געזאָגט: טרינקט כל דערפון, 28 מחמת
דאָס איז מיין דָּם [ישעיהו 53:7] פון דעם בְּרִית חַדָשָׁה [ירמיהו 31:30], וואָס ווערט פאַרגאָסן פאַר רבים פונוועגן
דער סלִיחַת-עָווֹנוֹת. 29 און איך זאָג אייך: איך וועל מער נישט טרינקען פון דער פִּרי-הגפן, בּיז יענעם יוֹם, ווען איך

וועל דאָס טרינקען חָדָש מיט אייך אין דעם מַלכות פון מיין אלוקים אָבי. 30 און אַזוי ווי זיי האָבן אָפּגעזונגען
הַלֵּל, זענען זיי אַרויסגעגאַנגען צום הַר-הַזֵּיתים. 31 יעמאָלט האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: איר כל וועט
געשטרויכלט ווערן אן מיר אין דער דאזיקער לַיְלָה; מחמת סע שטייט געשריבן : אַכֶּה אֶת־הָרֹעֶה וּתְפוּצֶין הַצֹּאן
[זכריה 13:7]. 32 אָבער נאָך מיין אויפשטיין [זען תְּחִיַּת-המֵתים און משיח, ישעיהו 53:10; תהלים 16:10-11], וועל
איך אייך פאָרויסגיין קיין גָלִיל [מתי 28:7]. 33 האָט כֵּיפָא זיך אָנגערופן, און צו אים געזאָגט: אויב אַפילו כל זאָלן
אָן דיר געשטרויכלט ווערן, וועל איך אָבער קיינמאָל נישט געשטרויכלט ווערן. 34 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו
אים געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג דיר, אַז בַּלַּיְלָה הַזֶּה, איידער הַתַּרְנְגוֹל וועט קריִיען, וועסטו מיך 3 מאָל פאַרלייקענען.
35 האָט כֵּיפָא צו אים געזאָגט: אויב אַפילו איך זאָל מוזן מיט דיר שטאַרבן, וועל איך דיך דאָך נישט פאַרלייקענען.
און אַזוי האָבן אויך געזאָגט כל תַּלמידים. 36 דאַן איז רבי מֶלך המָשיחַ מיט זיי געקומען אויף אַ פּלאַץ, וואָס האָט
געהייסן גַת-שמָנִי, און ער האָט געזאָגט צו משיחס תַּלמידים : זעצט אייך דאָ אַנידער, ביז איך גיי צו אַהין
דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4] טאָן. 37 און ער האָט מיט זיך גענומען כֵּיפָא און ביידע זין פון זבדין, און האָט
אָנגעהויבן מִתְמַלֵּא עֶצֶב וּמוּעָקָה. 38 און ער האָט צו זיי געזאָגט: אויף מיין נשָמה איז מיר זייער מָרָה, אַזש צום
מָוֶת; בלייַבט דאָ, און וואַכט מיט מיר. 39 און רבי מֶלך המָשיחַ איז אָפּגעגאַנגען אַביסל ווייטער, און איז געפאַלן
אויף זיין פָּנים, און האָט דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4] געטאָן : אלוקים אָבי, אב, אויב דאָס איז מעגלעך, זאָל
דער דאָזיקער כּוֹס פאַר מיר פאַרמיטן ווערן; דאָך נישט ווי איך וויל, נייערט ווי דו ווילסט [מתי 6:10; 12:50]. 40
און רבי מֶלך המָשיחַ איז געקומען צו משיחס תּלמידים, און האָט זיי געפונען שלאָפנדיק; און ער האָט געזאָגט צו
כֵּיפָא : האָט איר נישט געקענט וואַכן מיט מיר איין שָעה? 41 וואַכט און דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], כּדי איר
זאָלט נישט קומען צו קיין נסָיון; דער רוּחַ איז טאַקע וויליק, אָבער דאָס בָּשָׂר איז שוואַך. 42 ווידער ער איז אַ
2טער מאָל אַוועקגעגאַנגען, און איז דאַוונט [זען לוקס 11:1-4] אַזוי צו זאָגן: אלוקים אָבי, אויב דאָס דאָזיקע קען
נישט פאַרבייגיין, אחוץ איך זאָל סע טרינקען, יֵעָשֶׂה רְצוֹנְךָ [מתי 6:10]. 43 און רבי מֶלך המָשיחַ איז געקומען און
האָט זיי ווידער געפונען שלאָפנדיק, מחמת זייערע אויגן זענען געווען שווער. 44 און ער האָט זיי געלאָזן און איז
אַוועקגעגאַנגען, און איז אַ 3טער מאָל דאַוונט, און, דאַווענענדיק, האָט געזאָגט די זעלבע דבָרים. 45 דאַן איז ער
געקומען צו משיחס תּלמידים, און האָט צו זיי געזאָגט: שלאָפט איר נאָך כל און רוט? הִנֵּה, די שָעה איז געקומען,
און דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13 משיח] ווערט פאַרראַטן אין די הענט פון די בעלי עבֵירה! 46 שטייט אויף, לאָמיר
גיין; הִנֵּה, דער וואס פאַרראַט מיך איז נאָענט. 47 און בשעת ער האָט נאָך גערעדט, הִנֵּה, איז אָנגעקומען יהוּדה,
איינער פון די 12, און מיט אים אַ גרויסער הַמוֹן מיט חַרָבוֹת און שטאַנגען, פון די ראָשי-כֹּהֲנים און זקֵנים פון
דעם עם. 48 און דער, וואס האט אים פאַרראַטן, האָט זיי געגעבן אַ סימן, און געזאָגט: וועמען איך וועל קושן,
דער איז עס; נעמט אים. 49 און ער איז תיכף צוגעגאַנגען צו רבי מֶלך המָשיחַ און האָט געזאָגט: שָלוֹם, רֶבִּי! און
האָט אים געקושט. 50 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט : חָבֵר, עשה את המעשה שלמענו באתָ! יעמאָלט
האָבן זיי גענעענט און אַרויפגעלייגט זייערע הענט אויף רבי מֶלך המָשיחַ, און האָבן אים גענומען. 51 און הִנֵּה
איינער פון די, וואָס זענען געווען מיט רבי מֶלך המָשיחַ , האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט און אַרויסגעצויגן זיין
חֶרֶב, און האָט געשלאָגן דעם עֶבֶד פון כֹּהן-גָדוֹל, און אים אָפּגעהאַקט אַן אויער. 52 יעמאָלט האָט רבי מֶלך
המָשיחַ צו אים געזאָגט: שטעק צוריק אַריין דיין חֶרֶב אין דער שייד; מחמת כל, וואָס נעמען די חֶרֶב, וועלן
אומקומען מיט דער חֶרֶב. 53 צי מיינסטו, אַז איך קען נישט בעטן מיין אלוקים אָבי, און ער וועט מיר אפילו איצט

שיקן מער ווי 12 לעגיונען מַלאָכים? 54 כֵּיצַד אֵפוֹא יִתְמַלְּאוּ הַכְּתוּבִים שֶׁכָּכָה צָרִיךְ לִהְיוֹת? 55 אין יענער שָׁעה האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט צום הַמוֹן מענטשן: זענט איר אַרויסגעקומען ווי קעגן אַ גַזלן, מיך צו נעמען מיט חֶרֶב און שטאַנגען? יוֹם יוֹם בּין איך געזעסן אין בֵּית-הַמִקדש און האָב געזאגט שעורים, און איר האָט מיך נישט גענומען. 56 אָבּער דאָס כל איז געשען, כּדי די דבָרים פון די נבִיאים זאָלן מקוים ווערן. יעמאָלט האָבּן אים כל תּלמידים פאַרלאָזט [זען טימ"ב 4:10], און זענען אַנטלאפן. 57 און די, וואָס האָבּן גענומען רבי מֶלך המָשיחַ, האָבּן אים אַוועקגעפירט צו קַיפָּא, דעם כֹּהן-גָדול, וואו די סוֹפרים [רַבָּנִים] און זקֵנים זענען געווען פאַרזאַמלט. 58 און כֵּיפָּא איז אים נאָכגעפאָלגט פונדערווייַטנס, ביזן הויף פון כֹּהן-גָדול, און ער איז אַרייַנגעגאַנגען און האָט זיך געזעצט מיט די משרתים, צו זען וואָס דער סוֹף וועט זיין. 59 און די ראָשי-כֹּהַנים און דער כל סַנהֶדרין האָבּן געזוכט אֵדות שֶׁקֶר קעגן רבי מֶלך המָשיחַ, כּדי אים צו קענען טייטן: 60 און זיי האָבּן נישט געפונען, הגם רבים אֵדֵי שֶׁקֶר זענען געקומען. צום סוֹף זענען געקומען 2, 61 און האָבּן געזאָגט: דער דאָזיקער האָט געזאָגט: איך בּין קענען צו ברענגען וועגן חורבן פון דעם הֵיכל ה', און אים אויפבּויען אין 3 טעג [זען יוח' 2:19-21]. 62 און דער כֹּהן-גָדול איז אויפגעשטאַנען און האָט צו אים געזאָגן: דו ענטפערסט גאָרנישט? וואָס איז דאָס, וואס זיי אֵדות זאָגן קעגן דיר? 63 אָבּער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געשווייגן [ישעיהו 53:7]. און דער כֹּהן-גָדול האָט צו אים געזאָגט: איך באַשווער דיך ביי דעם אלֹקים חיים, אַז דו זאָלסט אונדז זאָגן, צי דו ביסט דער רֶבּי מֶלך המָשיחַ, דער זון פון דער אויבּערשטער? 64 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים געזאָגט: דו האָסט עס געזאָגט. און איך זאָג אייך, אַז פון איצט אָן וועט איר זען דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] זיצן ביי דער רעכטער האַנט פון דער גבורה, און קומען אויף די עֲנָנֵי שמַיָּא [תהלים 110:1; דניאל 7:13-14]. 65 יעמאָלט האָט דער כֹּהן-גָדול געמאכט די קריעה פון זיינע קליידער, און געזאָגט: מְגַדֵּף הוּא. צו וואָס דאַרפן מיר נאָך אֵדות? הִנֵּה איר האָט אַליין געהערט די גִדוּף. 66 וואָס איז אייער דֵעה? און זיי האָבּן געענטפערט: בֶּן-מָוֶת הוא ! 67 יעמאָלט האָבּן זיי אים אָנגעשפּיגן אין פָּנים [זען ישעיהו 50:6], און אים געשלאָגן מיט די פויסטן, און אַנדערע האָבּן אים געפּאַטשט, 68 און געזאָגט: לתת לנו דבר נבואה: רֶבּי מֶלך המָשיחַ, ווער איז עס, וואָס האָט דיך געשלאָגן? 69 און כֵּיפָּא איז געזעסן דרויסן אין הויף. און אַ דינסטמיידל איז צו אים צוגעגאַנגען, און האָט געזאָגט: אויך דו ביסט געווען מיט יהושע/ישוע, דעם גלילי. 70 אָבּער ער האָט געלייקנט פאַר זיי כל [זען משלי 29:25], און געזאָגט: איך פאַרשטיי נישט, וואָס דו זאָגסט! 71 און ווען ער איז אַרויסגעגאַנגען אין דעם פאָרהויף, האָט אים אַן אַנדערע געזען, און זי האָט געזאָגט צו די, וואָס זענען דאָרטן געווען: דער דאָזיקער איז אויך געווען מיט יהושע/ישוע איש פון נָצְרַת. 72 און ער האָט ווידער געלייקנט מיט אַ שבוּעה : איך קען נישט דעם מענטשן! 73 און שפּעטער אַביסל זענען צוגעגאַנגען די, וואָס זענען דאָרטן געשטאַנען, און האָבּן געזאָגט צו כֵּיפָּא : באמת דו ביסט אויך איינער פון זיי; מחמת דיין לָשון גיט דיך אַרויס [זען שופטים 12:6]. 74 יעמאָלט האָט כֵּיפָּא אָנגעהויבּן צו שעלטן און זיך צו שווערן: איך קען נישט דעם איש! און תֵיכּף האָט הַתַּרְנְגוֹל געקרייַט [זען מתי 10:32-33]. 75 און כֵּיפָּא האָט זיך דערמאָנט דאָס דָבָר, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: נאָך איידער דער תרנגוֹל וועט קרייַען, וועסטו מיך 3 מאָל פאַרלייקענען, און ער איז אַרויסגעגאַנגען, און האָט זיך ביטער צעוויינט. כַּז און צומארגנס אינדערפרי האָבּן כל ראָשי-כֹּהַנים און די זקֵנים פון דעם עם זיך אַן עֵצה געהאַלטן קעגן יהושע/ישוע, אים צו טייטן. 2 און זיי האָבּן אים געבּונדן מיט עֲקֵדָה [זען בראשית 22:9], און האָבּן אים אַוועקגעפירט און איבּערגעענטפערט צו פִּילָטוֹס, דעם פּראָקוראַטאָר. 3 און אַז יהוּדה, דער מָסור, האָט געזען אַז ער איז פאַרמִשפּט געוואָרן [רומ' 8:1], האָט ער חתחרטות באַקומען, און ער

האָט צוריק געבראַכט די 30 זילבערשטיק צו די ראָשי-כֹּהַנים און די זקֵנים, 4 חָטָאתִי: מחמת איך האָב פאַרראָטן
דָּם נָקִי ! אָבער זיי האָבן געזאָגט: וואָס גייט דאָס אונדז אָן? דאָס איז דיין עֵסק. 5 און ער האָט אַ שליַידער געטאָן
די זילבערשטיק אין הֵיכל אַריין, און האָט אָפּגעקערט; און ער איז אַוועקגעגאַנגען און האָט זיך אויפגעהאָנגען
[שמ"ב 17:23]. 6 און די ראָשי-כֹּהַנים האָבן גענומען די זילבערשטיק, און געזאָגט: מע טאָר זיי נישט אַרײַנלייגן אין
דער אוֹצֵר הַמִּקְדָּש, מחמת דאָס איז בלוט-געלט. 7 און זיי האָבן זיך אַן עֵצה געהאַלטן, און האָבן דערמיט
געקויפט דעם טעפּערס שָׂדֶה, אַ קבורה פאַר די גֵרים. 8 דערפאַר ווערט דאָס שָׂדֶה גערופן דאָס שָׂדֶה הַדָּם ביזן
היינטיקן טאָג. 9 יעמאָלט איז מקוים געוואָרן, וואָס סע איז געזאָגט געוואָרן דורך ירמיהו הַנָּבִיא : און זיי האָבן
גענומען 30 זילבערשטיק, דעם פרייז פון דעם, וואָס איז געשאַצט געוואָרן, וועמען די בְּנֵי-יִשׂרָאל האָבן געשאַצט,
10 און זיי האָבן זיי געגעבן פאַר דעם טעפּערס שָׂדֶה, ווי ה' האָט מיר געבאָטן [זען זכריה 11:12-13; ירמיהו
32:6-9]. 11 און רבי מֶלך המָשיחַ איז געשטאַנען פאַר דעם פראָקוראַטאָר, און דער פּראָקוראַטאָר האָט אים
געפרעגט : ביסטו דער מֶלך פון די יִדן? האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים געזאָגט: דו זאָגסט עס. 12 און אַז רבי מֶלך
המָשיחַ איז פון די ראָשי-כֹּהַנים און די זקֵנים אָנגעקלאָגט געוואָרן, האָט ער גאָרנישט געענטפערט [זען ישעיהו
53:7]. 13 יעמאָלט האָט פִּילָטוֹס צו אים געזאָגט: הערסטו נישט, וואָס זיי זאָגן כל קעגן דיר? 14 און ער האָט
נישט געענטפערט אַפילו אַ דָּבָר, אַזוי, אַז דער פּראָקוראַטאָר האָט זיך זייער געחִידושט. 15 און אויף יום-טוֹב איז
ביים פּראָקוראַטאָר געווען אַ מִנהג פריי צו לאָזן פאַר דעם מענטשן אַ געפאַנגענעם, וועמען זיי האָבן נאָר
געוואָלט. 16 און זיי האָבן יעמאָלט געהאַט אַ באַקענטן געפאַנגענעם, וואָס האָט יֵשׁוּעַ בַּר-אַבָּא שמוֹ. 17 און ווי זיי
זענען אַזוי געווען פאַרזאַמלט, האָט פִּילָטוֹס צו זיי געזאָגט: וועמען ווילט איר, אַז איך זאָל אייך באַפרייען,
בַּר-אַבָּא, אָדער יהושע/ישוע, וועמען מען רופט רבי מֶלך המָשיחַ? 18 מחמת ער האָט געוואוּסט, אַז אִיבער קִנאה
האָבן זיי אים איבערגעענטפערט. 19 און ווען פִּילָטוֹס איז געזעסן אויף דעם כִּסֵא-הַמִּשפּט, האָט אִשָׁה פון
פִּילָטוס צו אים געשיקט אַזוי צו זאָגן: האָב גאָרנישט צו טאָן מיט דעם דאָזיקן צַדיק, מחמת איך האָב הַיּוֹם רבים
געליטן אין חָלום פון זײַנעטוועגן. 20 אָבער די ראָשי-כֹּהַנים און די זקֵנים האָבן איבערגערעדט דעם הַמוֹן עם, אַז
זיי זאָלן פאַרלאַנגען בַּר-אַבָּא, און לאָזן אומברענגען יהושע/ישוע. 21 און דער פּראָקוראַטאָר האָט זיך אָנגערופן,
און צו זיי געזאָגט: וועמען פון די 2 ווילט איר, אַז איך זאָל אייך באַפרייען? האָבן זיי געזאָגט: בַּר-אַבָּא! 22 האָט
פִּילָטוֹס צו זיי געזאָגט: וואָס זאָל איך אָבער טאָן מיט יהושע/ישוע, וועמען בְּנֵי אָדָם רופט רבי מֶלך המָשיחַ? האָבן
זיי כל געזאָגט: זאָל ער אויפהענגע על-דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו
53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ] ווערן! 23 און ער האָט געזאָגט: פאַרוואָס, וואָס פאַר אַ רַע האָט ער געטאָן? אָבער זיי
האָבן נאָך העכער געשריגן: זאָל ער אויפהענגע על-דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים
27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ] ווערן. 24 און ווען פִּילָטוֹס האָט געזען, אַז ער קען גאָרנישט פּועלן,
נייערט אַז די מהומה ווערט נאָך גרעסער, האָט ער גענומען מַיִם און האָט זיך געוואַשן די הענט פאַר דעם המון
עם [נְטִילַת יָדַיִם], און געזאָגט: איך בין נָקִי פון דָּמִים [זען תהלים 26:6]; איר זעט. 25 און דאָס כל עוֹלם האָט
געענטפערט: זיין דָּם אויף אונדז און אונדזערע יְלָדִים [ווי לְכַפֵּר עַל-נַפְשׁוֹתֵינוּ לִפְנֵי ה']! 26 יעמאָלט האָט ער זיי
באַפרייט בַּר-אַבָּא, און יהושע/ישוע ער געלאָזט שמייסן, און אים איבערגעענטפערט אויפהענגע על-דער
בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ] צו ווערן. 27
דאַן האָבן די חיָלים פון דעם פּראָקוראַטאָר גענומען רבי מֶלך המָשיחַ אין פּרעטוֹריום אַריין, און האָבן

פאַרזאַמלט אַרום אים די כל קוֹהוֹרטע. 28 און זיי האָבן אים אויסגעטאָן, און אַרויפגעלייגט אויף אים אַ פּורפּור
בעקעטשע, 29 און האָבן אויסגעפלאָכטן אַן עֲטָרָת פון דערנער, און זי אַרויפגעזעצט איוף זיין קאָפּ, און האָבן
אים געגעבן אַ רוט אין זיין רעכטער האַנט. און זיי האָבן פאַר אים געבויגן די קני, און פון אים אָפּגעשפּעט, און
געזאָגט: שָׁלוֹם דִיר, יְהוּדִישער מֶלֶךְ! 30 און זיי האָבן אויף אים געשפּיגן, און גענומען די רוט און האָבן אים
געשלאָגן איבערן קאָפּ. 31 און אַזוי ווי זיי האָבן פון אים אָפּגעשפּעט, האָבן זיי פון אים אויסגעטון דעם
בעקעטשע, און אים אָנגעטאָן זיינע אייגענע מַלבושים, און האָבן אים אַוועקגעפירט צום אויפהענגע על-דער בוים
[דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ] צו ווערן. 32 און ווי
זיי זענען אַרויסגעקומען, האָבן זיי אָנגעטראָפן אַן איש מארץ קירניה, מיטן נאָמען שִׁמעוֹן [זען מרק' 15:21; רומ'
16:13]; אים האָבן זיי געגייט צו טראָגן משיחס בוים [זען לוקס 9:23]. 33 און אַז זיי זענען געקומען צו דעם פּלאַץ,
וואָס האָט געהייסן גָּלְגָּלְתָּא, דאָס מיינט: דער שאַרבן-פּלאַץ, 34 האָבן זיי רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ געגעבן צו טרינקען וויין
געמישט מיט גאַל; און אַז ער האָט דאָס פאַרזוכט, האָט ער עס נישט געוואָלט טרינקן [תהלים 69:21]. 35 און
אַזוי ווי זיי האָבן רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ אויפהענגע על-דער בוים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים
27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ], האָבן זיי צווישן זיך צעטיילט זיינע מַלבושים, וואָרפנדיק גוֹרל [תהילים
22:18]; 36 דאַן האָבן זיי זיך אַנידערגעזעצט און האָבן אים געהיטן. 37 און איבער זיין קאָפּ האָבן זיי געזעצט די
געשריבענע באַשולדיקונג קעגן אים: דאָס איז יהושע/ישוע, דער מֶלֶך פון די יִדן. 38 יעמאָלט זענען מיט אים
אויפהענגע על-דער בוים געוואָרן 2 גַזלָנים, איינער ביי דער רעכטער און איינער ביי דער לינקער האַנט [זען ישעיהו
53:12]. 39 און די פאַרבײַגייער האָבן אים געלעסטערט, און געשאָקלט מיט זייערע קעפּ [זען תהלים 22:7;
109:25], 40 און געזאָגט: דו, וואָס צעשטערסט דעם הֵיכל, און בויסט אים אויף אין 3 טעג, ראַטעווע דיך אַליין!
אויב דו ביסט דער זון פון דער אויבערשטער, קום אַראָפּ פון דעם בוים [זען בן דוד און דעם בוים, שמואל ב
18:14]. 41 און אַזוי האָבן אויך די ראָשי-כֹּהֲנים מיט די סוֹפרים [רַבָּנִים] און זקֵנים פון אים אָפּגשפּעט, און
געזאָגט: 42 אַנדערע האָט ער ראַטעווען געווען, זיך אַליין קען ער נישט ראַטעווען זיין. דער מֶלֶך פון יִשׂרָאל איז
ער; זאָל ער נאָר אַראָפּקומען פון דעם בוים, און מיר וועלן גלויבן אין אים. 43 ער האָט געהאט בטחון אויף ה';
זאָל ה' אים איצט ראַטעווען זיין, אויב ער באַגערט אים; מחמת ער האָט געזאָגט: איך בין דער זון פון דער
אויבערשטער. 44 און די גַזלָנים, וואָס זענען מיט אים אויפהענגע על-דער בוים געוואָרן, האָבן אים אויך
געלעסטערט אויף דעם זעלביקען אופן. 45 און פון דער 6טער שָׁעה אָן איז געווען אַ חֹשֶׁךְ איבער דעם כל לאַנד,
ביז דער 9טער שָׁעה. 46 און אַרום דער 9טער שעה האָט יהושע/ישוע געשריגן מיט אַ הויך קול: אֵ-לִי, אֵ-לִי, לְמָה
שבַקְתָּנִי? דאָס מיינט : מיין אלוקים, מיין אלוקים, פאַרוואָס האָסטו מיך פאַרלאָזן [זען תהלים 22:2]? 47 און
עטלעכע פון די, וואָס זענען דערביי געשטאַנען, און האָבן עס געהערט, האָבן געזאָגט: ער רופט אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא. 48
און איינער פון זיי איז תֵּיכף געלאָפן און האָט גענומען אַ שוואָם, און האָט אים אָנגעפילט מיט עסיק, און אים
אַרויפגעטאָן אויף אַ שטעקן, און האָט אים געגעבן צו טרינקען. 49 אָבער די איבעריקע האָבן געזאָגט: ווארט,
לאָמיר זען, צי אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וועט קומען אים ראַטעווען זיין. 50 און יהושע/ישוע האָט נאָכאַמאָל גערופן מיט אַ
הויך קול, און האָט אָפּגעגעבן זיין נשָׁמה. 51 און הִנֵּה האָט זיך דאס פָּרוֹכֶת פון דעם הֵיכל צעריסן אין צווייען, פון
אויבן ביז אַראָפּ; און די ערד האָט געציטערט, און די פעלזן האָבן זיך געשפּאָלטן; 52 און די קבָרים האָבן זיך
געעפנט, און רבים גופות פון די קדוֹשִׁים, וואָס זענען איינגעשלאָפן, זענען אויפגעשטאַנען, 53 און

אַרויסקומענדיק פון די קבָרים נאָך זיין תּחַיַּת-המשיח, זענען זיי אַרײַנגעגאַנגען אין דער עִיר קֹדֶשׁ אַריין, און האָבן
זיך באַוויזן צו רבים. 54 און דער צֶנטוריון, און די, וואָס האָבן מיט אים געהיטן רבי מֶלך המָשיחַ, ווען זיי האָבן
געזען די ערד-ציטערניש, און וואָס עס איז געשען, האָבן זיי שטאָרק פחד באַקומען, און האָבן געזאָגט: באמת, ער
איז געווען דער זון פון דער אויבערשטער! 55 און דאָרט זענען אויך געווען רבים נָשים, וואָס האָבן זיך צוגעקוקט
פון דער ווייטנס, וואָס זענען רבי מֶלך המָשיחַ נאָכגעפאָלגט פון גָלִיל, און האָבן אים באַדינט. 56 צווישן זיי איז
געווען מִרְיָם פון מַגדָלָה, און מִרְיָם די אֵם פון יַעקֹב און יוֹסי, און די אֵם פון בני זַבדי. 57 און אַז סע איז געוואָרן
עֶרֶב, איז געקומען אַן עוֹשר פון רָמָתַיִם, יוסף שמו, וואָס איז אויך געווען אַ תַּלמיד פון רבי מֶלך המָשיחַ. 58 און ער
איז געגאַנגען צו פִּילָטוֹס, און האָט געבעטן דעם גופָּה פון רבי מֶלך המָשיחַ. און פִּילָטוֹס האָט באַפוילן, מען זאָל
אים אים געבן. 59 און יוסף האָט גענומען דעם גופָּה, און האָט אים אײַנגעוויקלט אין לײַוונטע תַּכרִיכים, 60 און
האָט אים אַרײַנגעלייגט אין זיין אייגענעם קֶבר החדש, וואָס ער האָט געלאָזט אויסהאַקן אין אַ פעלזן; און ער
האָט צוגעקײַקלט אַ גרויסן שטיין צו דער פֶּתַח פון דעם קֶבר, און איז אַוועקגעגאַנגען [זען ישעיהו 53:9]. 61 און
מִרְיָם פון מַגדָלָה, און די אַנדערע מִרְיָם, זענען דאָרטן געזעסן, אנטקייגנאיבער דעם קֶבר. 62 און אויף מָחָר, נאָך
עֶרֶב-שַׁבּת, האָבן זיך די ראָשי-כֹּהֲנים און די פרושים פאַרזאַמלט ביי פִּילָטוֹס, 63 און האָבן געזאָגט: אֲדוֹנֵנוּ, מיר
געדענקען, אַז יענער מתעה האָט געזאָגט, ווען ער האָט נאָך געלעבט: נאָך 3 טעג וועל איך אויפשטיין [זען
תּחַיַּת-המֵתים, דניאל 12:2]. 64 באַפעל דערפאַר, אַז דער קֶבר זאָל באַוואָרנט ווערן ביז דעם 3טער יום, טאָמער
וועלן זיינע תּלמידים קומען און אים אַרויסגנבענען, און זאָגן דעם עם, אַז ער איז אויפגעשטאַנען אין
תּחַיַּת-המֵתים, און יעמאָלט וועט דער לעצטער באַטרוג זיין ערגער ווי דער ערשטער. 65 האָט פִּילָטוֹס צו זיי
געזאָגט: הִנֵּה האָט איר אַ וואָך; גייט, און באַוואָרנט עס ווי נאָר איר קענט. 66 זענען זיי געגאַנגען און האָבן
באַוואָרנט דעם קֶבר, און פאַרחַתמעט דעם שטיין, און סטאַציאָנירט אַ וואך. כַּח און נאָך מוֹצאַי-שַׁבּת, ווען שחרת
פון יום ראשון עס איז, מִרְיָם פון מַגדָלָה, און די אַנדערע מִרְיָם, איז געקומען זען דעם [משיחס] קֶבר. 2 און הִנֵּה
איז געשען אַ גָדוֹל ערדציטערניש; מחמת אַ מַלאך ה' האָט אַראָפּגעקומען פון שָׁמַיִם, און ער האָט גענעענט און
אַוועקגעקײַקלט דעם שטיין, און האָט זיך אויף אים געזעצט. 3 זיין אויסזען איז געווען ווי דער בליץ, וּלְבוּשׁוֹ לָבָן
ווי שניי. 4 און פון פַּחד פאַר אים האָבן די שוֹמרים געציטערט, און זענען געוואָרן ווי מֵתים. 5 און דער מַלאך
האָט זיך אָנגערופן צו די נָשים: האָט נישט קיין פחד! מחמת איך ווייס, אַז איר זוכט יהושע/ישוע, וואָס איז
אויפהענגע על-דער בוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל
מָשִׁיחַ] געוואָרן. 6 ער איז דאָ נישטאָ; מחמת צו אים האט קומען די תּחַיַּת-המֵתים, אַזוי ווי ער האָט געזאָגט.
קומט, זעט דאָס אָרט, וואו הָאָדוֹן איז געלעגן. 7 און גייט געשווינד און זאָגט משיחס תּלמידים, אַז ער איז
אויפגעשטאַנען אין תּחַיַּת-המֵתים. און הִנֵּה גייט ער אייך פאָרויס קיין גָלִיל [זען מתי 26:32]; דאָרט וועט איר אים
זען. הִנֵּה, איך האָב עס אייך אָנגעזאָגט. 8 און זיי זענען געשווינד אַוועק פון דעם קֶבר מיט פחד און גָדוֹל שִׂמְחָה,
און זענען געלאָפן סע אנצוזאָגן צו משיחס תּלמידים. 9 און הִנֵּה יהושע/ישוע האָט זיי אנטקייגן געקומען, און
געזאָגט: שָׁלוֹם-עַלֵיכֶם! און זיי האָבן גענעענט און אים אַרומגענומען ביי זיינע רגלים, און האָבן אנידערגעפאַלן
פאַר אים. 10 יעמאָלט האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: האָט נישט קיין פחד; גייט און זאָגט צו מיינע אַחִים,
אַז זיי זאָלן גיין קיין גָלִיל, און דאָרט וועלן זיי מיך זען [זען מתי 26:32]. 11 און ווען זיי זענען אַוועקגעגאַנגען, הִנֵּה
עטלעכע פון דער וואַך זענען געקומען אין דער שטאָט אַריין, און האָבן דערציילט די ראָשי-כֹּהֲנים אַלצדינג, וואָס

ס'איז געשען. 12 און אַזוי ווי זיי האָבן זיך פאַרזאַמלט מיט די זקֵנים, האָבן זיי זיך אַן עֵצה געהאַלטן, און געגעבן געלט גענוג די זעלנער, 13 און געזאָגט: איר זאָלט זאָגן, אַז זיינע תּלמידים זענען געקומען ביינאַכט און האָבן אים אַוועקגעגַנבעט, ווען מיר זענען געשלאָפן. 14 און אויב דאָס וועט קומען צום פּראָקוראַטאָרס אויערן, וועלן מיר אים איבּעררעדן, און איר וועט נישט האָבן וואָס זיך צו זאָרגן. 15 און זיי האָבן גענומען דאָס געלט, און האָבן געטאָן ווי מע האָט מיט זיי איינגעחַזרט; און די דאָזיקע שמועה האָט זיך פאַרשפּרייט צווישן יִדן ביזן היַינטיקן טאָג. 16 און די 11 תּלמידים זענען געגאַנגען קיין גָלִיל, צום הָר, וואו יהושע/ישוע האָט זיי באַשטימט [זען מרק' 16:15-18; קור"א 15:6]. 17 און אַז זיי האָבן אים דערזען, האָבן זיי אַנידערגעפאַלן פאַר אים; א טייל אָבּער האָבן געצווייפלט. 18 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גענעענט און האָט צו זיי גערעדט, אַזוי צו זאָגן: מיר איז געגעבן געוואָרן די כל כֹּחַ און סמכות [זען לוקס 10:19] אין שָמַיִם און אויף הארץ. 19 גייט דערפאַר און מאַכט תּלמידים פון כל אומות, און זיי מיט דער מקוה טובל אין מָשיחַס מקוה אין דעם נאָמען פון דעם אלוקים הָאָב, און פון דעם זון [דער זון פון דער אויבּערשטער], און פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש פון ה' [אֲדֹנָי אחד דאָך מְשֻלָּש, זען משלי 30:4; תהלים 33:6, ישעיהו 48:16, זֹהַר ג ב288] מאַכט משיחס תלמידים, 20 און לערנט זיי צו זיין שמור איבער די מצוות פון רבי מֶלך המשיח, וואָס איך האָב אייך געבּאָטן. און הִנֵּה בּין איך מיט אייך אַלע טעג, ביז צום קץ הָעוֹלָם.

מרק'

אַ דער אָנהייב פון דער בּשׂורת הגאולָה פון רֶבּי מֶלך המָשיחַ יהושע/ישוע דעם זון פון דער אויבּערשטער. 2 אַזוי ווי סע שטייט געשריבּן אין ישעיהו הנביא: הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ וּפִנָּה דַרְכֶּךָ .[מלאכי 3:1] 3 קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ ה', יַשְׁרוּ מְסִלּוֹתָיו [ישעיהו 40:3]. 4 יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון תשובה איז געקומען אין דער מִדבּר, אויסרופנדיק די מקוה טבִילה פון תּשובה פאַר דער סְלִיחַת חֲטָאים. 5 און דאָס כל אֶרֶץ יהוּדה, און כל באַוואוינער פון ירוּשָׁלַיִם זענען צו אים אַרויסגעגאַנגען; און זיי זענען פון אים מקוה געטוֹבלט געוואָרן אין דעם טייך יַרדן [מקוה], און האָבן זיך מִתוַדה געווען [צו ה'] אויף זייערע עבירות [די וִדוּי צו ה']. 6 און יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] געווען אָנגעטון אַ מַלבּוש פון קעמל-האָר, און אַ לעדערנעם גאַרטל אַרום זיינע לענדן, און געגעסן האָט ער היֵשעריקן און ווילדן האָניק. 7 און ער האָט געדרשנט, אַזוי צו זאָגן: נאָך מיר קומט דער, וואָס איז מעכטיקער פון מיר, און איך בּין נישט רָאוּי זיך איַינצובּייגן פאַר אים און אים אויפבּינדן די שרוך פון זיינע סנדל. 8 איך האָב אייך דער מקוה געטוֹבעלט מיט מַיִם, אָבּער ער וועט אייך דער מקוה טובלען מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש [מה"ש 10:46-47]. 9 און עס איז געווען אין יענע טעג, אַז רבי מֶלך המָשיחַ איז געקומען פון נַצֶרֶת אין גָלִיל, און איז דער מקוה געטוֹבלט געוואָרן פון יוֹחָנָן אין יַרדן [מקוה]. 10 און ווי נאָר רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרויסגעקומען פון דעם מקוה מַיִם, האָט ער געזען דעם שָמַיִם זיך שפּאַלטן, און דעם רוּחַ הַקוֹדֶש פון ה' אַראָפּשוועבּן ווי אַ יונה אויף אים. 11 און אַ בת קוֹל איז אַרויס פון שָמַיִם: דו בּיסט מיין געליבּטער זון [דער זון פון דער אויבּערשטער]; אין דיר חָפַצְתִּי. 12 און תֵּיכֶף דער רוּחַ הַקוֹדֶש פון ה' האָט געטריבּן רבי מֶלך המָשיחַ אין דער מִדבּר אַריין. 13 און רבי מֶלך המָשיחַ איז געווען אין דער מִדבּר 40 טעג, געפּרוּאווט פון הָשָׂטן; און רבי מֶלך המָשיחַ איז געווען מיט ווילדע חַיּוֹת, און מַלאָכים האָבן אים באַדינט. 14 און אַזוי ווי יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] איז איבּערגעענטפערט געוואָרן, איז רבי מֶלך המָשיחַ געקומען קיין גָלִיל, און האָט געדרשנט די

בשׂורת הגאולָה פון ה׳, 15 אַזוי צו זאָגן: די צייט איז מקוים געוואָרן, און דאָס מַלכות ה׳ האָט זיך דערנענטערט;
שובו צו ה׳, און גלויבט אין דער בשׂורת הגאולָה. 16 און גייענדיק ביים יַם פון גָלִיל, האָט ער געזען שִׁמעוֹנען [זען
כיפא א און כיפא ב] און אַנדרייַען אָח שִׁמעוֹן, פאַרוואַרפן אַ נעץ אין יַם אַריין; מחמת זיי זענען געווען דַיָּגִים. 17
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: קומט פאָלגט מיר נאָך, און איך וועל אייך מאַכן פאַר דַיָּגִים פון בְּנֵי אָדָם.
18 און זיי האָבן תֵּיכף פאַרלאָזט די נעצן, און זענען אים נאָכגעפאָלגט. 19 און אַז ער איז אַביסל ווייטער
געגאַנגען, האָט ער געזען יַעקֹב בֶּן-זַבדי, און יוֹחָנָן אָח יַעקֹב [זען יוח׳, יוח"א, יוח"ב, יוח"ג, התג׳], וואָס זענען געווען
אין דער סִירָה, און האָבן פאַרראָכטן די נעצן. 20 און ער האָט זיי תֵּיכף גערופן; און זיי האבן איבערגעלאָזט זַבדי
אביהם אין דער סִירָה מיט די טאָג-לוינער, און זענען אים נאָכגעגאַנגען. 21 און זיי זענען געקומען קיין כּפַר-נַחוּם;
און שַׁבּת איז רבי מֶלך המָשיחַ תֵּיכף אַריַינגעגאַנגען אין דער שול אַריין, און האָט געלערנט משיחס תּוֹרה. 22 און
זיי זענען נִשתּוֹמם געוואָרן איבער זיין תּוֹרה, מחמת רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי געלערנט ווי איינער וואָס האָט
שליטה רשות, און נישט ווי די סוֹפרים [רבנים]. 23 און גַראָד ווען איז אין זייער שול געווען אַ בן אדם מיט אַ שד.
24 און ער האָט אויסגעשריגן: וואָס האָבן מיר מיט דיר, יהושע/ישוע פון נָצְרַת? ביסטו געקומען אונדז צו
פאַרדאַרבן? איך ווייס ווער דו ביסט: דער קְדוֹש האלוקים! 25 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויף אים אָנגעשריגן,
און געזאָגט: שווייג! און גיי אַרויס פון אים! 26 און דער שד האָט אים געריסן, און געשריגן מיט אַ הויך קוֹל, און
איז אַרויס פון אים. 27 און זיי זענען כל נִשתּוֹמם געוואָרן, און איינער האָט דעם אַנדערן געפרעגט: וואָס איז דאָס?
מַה תּוֹרה חֲדָשָׁה מיט סמכות בּאַפעלט ער אַפילו די שדים [גֵרוּש שֵׁדִים], און זיי געהאָרכן אים. 28 און זיין שֵׁם
האָט זיך תֵּיכף פאַרשפּרייט אין דער כל געגנט פון גָלִיל. 29 און תֵּיכף ווען זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פון דער שול,
זענען זיי אַריַינגעגאַנגען אין דעם בֵּית פון שִׁמעוֹן און אַנדריי, מיט יַעקֹב און יוֹחָנָן. 30 און שִׁמעוֹנס שוויגער איז
געלעגן הוֹלַת-פיבער, און זיי האָבן אים תֵּיכף געזאָגט וועגן איר. 31 און רבי מֶלך המָשיחַ איז צוגעגאַנגען און האָט
זי אָנגענומען ביי דער האַנט, און זי אויפגעשטעלט; און דאָס פיבער האָט זי אַוועק, און זי האָט זיי באַדינט. 32
און ווען סע איז געווארן אָוונט, ווען די זון איז אונטערגעגאַנגען, האָבן זיי צו אים געבראַכט כל, וואָס זענען געווען
חוֹלים און באַזעסן פון שדים. 33 און די כל שטעטל [כּפַר-נַחוּם] האָט זיך פאַרזאַמלט ביי דער פֶּתַח. 34 און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט געהיילט רבים [זען ישעיהו 53:5], וואָס האָבן געליטן פון אַלערליי חוֹלאַתן, און האָט
אַרויסגעטריבן רבים שדים; און רבי מֶלך המָשיחַ האָט די שדים נישט געלאָזט רעדן, מחמת זיי האָבן אים
געקענט. 35 און בבקר, אַ היפּשע צייט נאָך פאַרטאָג, איז רבי מֶלך המשיח אויפגעשטאַנען און איז אָרויסגעגאַנגען
אין אַ וויסטן אָרט, און האָט דאָרטן [זען לוקס 11:1-4] געווען געדאַוונט. 36 און שִׁמעוֹן און די, וואָס זענען מיט
אים געווען, האָבן אים אַרומגעזוכט; 37 און אַז זיי האָבן אים געפונען, האָבן זיי צו אים געזאָגט: כל זוכן דיך! 38
און ער האָט צו זיי געזאָגט: לאָמיר גיין ערגעץ-אַנדערש, אין די שכֵנישע שטעטלעך אָריין, כּדי איך זאָל אויך
דאָרטן דרשענען; מחמת צוליב דעם בין איך געקומען. 39 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געדרשענט אין זייערע שולן
אין כל הגָלִיל, און האָט אָרויסגעטריבן שדים. 40 און עס איז צו אים געקומען אַן אִיש מְצֹרָע, וואָס איז פאַר אים
געפאַלן אויף די קני, און האָט אים געבעטן, אַזוי צו זאָגן: אויב דו ווילסט, קאָנסטו מיך מאַכן טָהוֹר! 41 און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט אויף אים רחמים, און האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און האָט אים אָנגערירט, און געזאָגט:
איך וויל; זיי טָהוֹר. 42 און תֵּיכף האָט זיך דאָס צָרַעת אָפּגעטאָן פון אים, און ער איז געווארן טָהוֹר. 43 און ער
האָט אים שטרענג באַפוילן, און אים געהייסן תיכף גיין, 44 און האָט צו אים געזאָגט: הנה, זאָלסט עס קיינעם

נישט דערציילן; נייערט גיי און ווייז דיך פאַרן כֹּהן, און זיי מַקריב פאַר דיין טָהֳרָה וואָס מֹשה האָט געבאָטן, פאַר
אַן עֵדות צו זיי [ויקרא 13:49, 14:2-32]. 45 אָבּער ער איז אַרויסגעגאַנגען, און האָט עס גענומען שטאַרק באַקאַנט
מאַכן, און די דאָך אומעטום צו פאַרשפּרייטן, אַזוי, אַז רבי מֶלך המָשיחַ האָט מער נישט געקענט פריי אַרײַנקומען
אין אַ שטעטל אַרײַן, נייערט איז געבליבן דרויסן אין וויסטע ערטער; און זיי זענען צו אים געקומען פון
אומעטום. בַ און נאָך עטלעכע טעג איז רבי מֶלך המָשיחַ ווידער געקומען קיין כּפַר-נַחום, און מען האָט זיך
דערוואוסט, אַז ער איז אין דער היים. 2 און רבים האָבן זיך פאַרזאַמלט, ביז סעאיז מער נישט געווען קיין פּלאַץ,
נישט צומאָל פאַר דער פֶּתַח הבּית; און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גערעדט צו זיי דאָס דָּבָר ה'. 3 און זיי זענען
געקומען, און האָבן צו רבי מֶלך המָשיחַ געבראַכט אַן איש מְשֻׁתָּק, וועמען 4 בְּנֵי אָדָם האָבן געטראגן. 4 און
אַזוי ווי זיי האָבן נישט געקענט צוקומען צו אים צוליב דעם עולם, האָבן זיי אויפגעדעקט דעם דאָך איבּער אים;
און אַזוי ווי זיי האָבן געמאַכט אַן עפענונג, האָבן זיי אַראָפּגעלאָזט דאָס בעט, אויף וועלכן דער איש מְשֻׁתָּק איז
געלעגן. 5 און אַז רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזען זייער אֱמונה, האָט ער געזאָגט צום איש מְשֻׁתָּק : בְּנִי, דיינע עבירות
זענען לְךָ נִסְלְחוּ. 6 און דאָרטן זענען געזעסן עטלעכע סוֹפרים [רַבָּנִים], וואָס האָבן געטראַכט אין זייערע לְבָבוֹת:
7 פאַרוואָס רעדט ער אַזוינס? ער לעסטערט דאָך [חלול השם גידוף]! ווער קען מוֹחל זיין עבירות, אַחוץ ה' אַליין
[דאָך זען דניאל 7:13-14]? 8 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט תֵּיכּף פאַרשטאַנען אין זיין רוּחַ וועגן וואָס זיי טדאַכטן,
און רבי מֶלך המשיח האָט צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס טראַכט איר אַזוינס אין אייערע לְבָבוֹת? 9 וואָס איז גרינגער, צו
זאָגן צום איש מְשֻׁתָּק: דיינע עבירות זענען דיר פאַרגעבן געוואָרן; אָדער צו זאָגן : שטיי אויף, נעם דיין בעט און גיי?
10 אָבּער כּדי איר זאָלט וויסן, אַז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] האָט רשות אויף הארץ מוֹחל צו זיין עבירות -
האָט ער געזאָגט צום איש מְשֻׁתָּק 11 איך זאָג דיר, שטיי אויף, און נעם דיין בעט, און גיי אַהיים! 12 און ער איז
אויפגעשטאַנען, און האָט תֵּיכּף גענומען זיין בעט, און איז אַרויסגעגאַנגען פון פאַר זיי כל; אַזוי, אַז כל זענען
נִשתּוֹמם געוואָרן, און געזאָגט בָּרוּךְ ה', און געזאָגט: אַזוינס האָבן מיר נאָך קיינמאָל נישט געזען! 13 און רבי מֶלך
המָשיחַ איז ווידער אַרויסגעגאַנגען צום יַם; און דאָס כל המון מענטשן איז צו אים געקומען, און ער האָט זיי
געלערנט משיחס תּוֹרה. 14 און ווען ער איז פאַרבײַגעגאַנגען, האָט ער געזען, לֵוִי בֶּן-חַלפַי [מתי] זיצן אויפן
צאָל-אַמט [הויז פון שטייער], און ער האָט צו אים געזאָגט: גיי מיר נאָך. און ער איז אויפגעשטאַנען און איז אים
נאָכגעגאַנגען. 15 און עס איז געווען, ווען ער [יהושע/ישוע] איז געזעסן בּיים טיש אין זיין [לֵוִיס] בֵּית, האָבן רבים
מוֹכסים און בּעלי עבֵירה זיך אַנידערגעזעצט מיט רבי מֶלך המָשיחַ און משיחס תַּלמידים; מחמת רבים פון זיי
זענען אים נאָכגעפאָלגען. 16 און ווען די סוֹפרים [רַבָּנִים] פון די פּרושים האָבן געזען, אַז ער עסט מיט בּעלי עבֵירה
און מיט מוֹכסים, האָבן זיי געזאָגט צו משיחס תּלמידים: פאַרוואָס עסט ער און טרינקט מיט מוֹכסים און בּעלי
עבֵירה? 17 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געהערט, האָט ער צו זיי געזאָגט: די, וואָס זענען געזונט, נייטיקן
זיך נישט אין קיין רוֹפא, נייערט די, וואָס זענען חוֹלים; איך בּין נישט געקומען צו רופן די צַדיקים, נייערט די בּעלי
עבֵירה. 18 און די תַּלמידים פון יוֹחָנָן און פון די פּרושים פלעגן פאַסטן ; און זיי זענען געקומען און האָבן צו רבי
מֶלך המָשיחַ געזאָגט: פאַרוואָס פאַסטן יוֹחָנָנס תַּלמידים און די תַּלמידים פון די פּרושים פאַסטן צָמִים, און דיינע
תַּלמידים פאַסטן נישט? 19 און האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: קענען די אונטערפירערט פאַסטן בּשעת
דער חָתן [רבי מֶלך המשיח] איז מיט זיי? כל-זמן זיי האָבן דער חָתן מיט זיך, זיי קענען נישט פאַסטן. 20 סע וועלן
אָבּער קומען טעג, ווען דער חָתן וועט פון זיי אַוועקגענומען ווערן [יוח' 14:28], און יעמאָלט וועלן זיי פאַסטן אין

יענע טעג. 21 און קיינער לייגט נישט קיין לאַטע פון נישט-געוואלקעוועטן טוך אויף אַן אַלטן בגד; טאָמער
רייסט די לאַטע אָפּ, די נייע פון דעם אַלטן, און סע ווערט אַן ערגערער ריס. 22 און קיינער גיסט נישט אַריין קיין
יַיִן חָדָשׁ אין אַלטע לאָגלען; ווייל דער וויין צעפּלאַצט די לאָגלען, און דער וויין גייט פאַרלוירן, און אויך די
לאָגלען; נייערט יַיִן חָדָשׁ גיסט מען אַריין אין נייע לאָגלען. 23 און עס איז געווען, אַז ער איז אין אַ שַׁבּת געגאַנגען
דורך תּבוּאה-שָׂדוֹת, און משיחס תַּלמידים האָבן אָנגעהויבן צו רייסן זאַנגען אויף דעם דֶּרֶךְ [דברים 23:25]. 24 און
די פּרושים האָבן צו אים געזאָגט: הנה, פאַרוואס טוען זיי אום שַׁבּת, וואָס מען טאָר נישט? 25 האָט רבי מֶלך
המָשיחַ צו זיי געזאָגט: האָט איר קיינמאָל נישט געלייענט וואָס דָּוִד האָט געטאָן, ווען ער איז געווען אין נויט, און
האָט געליטן הונגער, ער און די מענטשן וואָס זענען געווען מיט אים? 26 ווי ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית
ה' [משכן], ווען אֶבְיָתָר איז געווען כֹּהן-גָּדוֹל, און האָט געגעסן דאָס לֶחֶם-הַפָּנים, וואָס קיינער טאָר נישט עסן,
אָחוץ די כֹּהֲנים, און ער האָט אויך געגעבן צו די, וואָס זענען געווען מיט אים [שמואל א 7-21:1]? 27 און ער האָט
צו זיי געזאָגט: דער שַׁבּת איז געשאַפן געוואָרן זוליב הָאָדָם, און נישט הָאָדָם פאַר דעם שַׁבּת. 28 דערפאַר איז דער
בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] אויך אָדוֹן איבער דעם שבּת. ג און רבי מֶלך המָשיחַ איז ווידער אַרײַנגעגאַנגען אין
שול, און דאָרט איז געווען אַן איש, וואָס האָט געהאַט אַ פאַרדאַרטע האַנט. 2 און זיי האָבן געלויערט אויף אים,
צי וועט ער אים היילן אום שַׁבּת, כּדי צו קענען מאַכן אויף אים אַ מסירה. 3 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו
דעם איש מיט דער פאַרדאַרטע האַנט: שטעל דיך אין דיר מיט. 4 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: מעג
מען שַׁבּת טאָן גוטס, אָדער רַע, ראַטעווען זיין אַ נֶפֶשׁ, אָדער טייטן? אָבער זיי האָבן געשוויגן. 5 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט זיך אַרומגעקוקט אויף זיי מיט זַעַם און מיט עָגְמַת נֶפֶשׁ איבער קְשִׁי לְבָבָם, און געזאָגט צו דעם איש:
שטרעק אויס דיין האַנט. און ער האָט זי אויסגעשטרעקט, און זיין האַנט איז ווידער געזונט געוואָרן. 6 און די
פּרושים זענען אַרויסגעגאַנגען, און האָבן זיך תֵּיכּף אַן עֵצה געהאַלטן מיט די הורדוס-לייט קעגן אים, ווי אים
אומצובּרענגען. 7 און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַוועק מיט משיחס תַּלמידים צום יַם, און אַ גרויסער עולם איז אים
נאָכגעגאַנגען פון גָּלִיל, און פון יהודה, 8 און פון ירושָׁלַיִם, און פון אֶדוֹם, און פון עֵבר-הַיַּרדן, און פון אַרום צור
און צִידוֹן איז אַ גרויסער עולם צו אים געקומען, ווען זיי האָבן געהערט וואָס ער האָט געטאָן. 9 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט געזאָגט צו משיחס תַּלמידים, מען זאָל אים אָנגרייטן אַ סִירָה צוליב דעם המון, כּדי מען זאָל זיך
נישט דרענגען אויף אים. 10 מחמת רבי מֶלך המָשיחַ האָט געהיילט רבים, אזוי אז אלע, כל הַחוֹלִים, זענען געפאַלן
אויף אים, כּדי אים אָנצורירן. 11 און די שדים, ווען זיי האָבן אים דערזען, זענען זיי פאַר אים אנידערגעפאַלן, און
האָבן געשריגן: דו ביסט דער זון פון דער אויבערשטער! 12 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי שטרענג באַפוילן, אַז זיי
זאָלן אים נישט מגַלה זיין. 13 און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרויפגעגאַנגען אויף דעם הָר, און האָט גערופן צו זיך
וועלכע ער האָט געוואָלט; און זיי זענען צו אים געקומען. 14 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט באַשטימט און האָט
געגעבן סמיכה צו 12, אַז זיי זאָלן זיין מיט אים [זיין משתתף אין משיחס חברותא, זען מתי 18:20], כּדי ער זאָלן זיי
אוועקשיקן צו דרשענען די בשורה הגאולָה, 15 און זאָלן האָבן סמכות פאַר גרש שדים. 16 און האָט באַשטימט
אָט די 12: שִׁמעוֹנען האָט ער צוגעזעצט דעם נאָמען כֵּיפָא, 17 און יַעקֹב בֶּן-זַבדי, און יוֹחָנָן אָח יַעקֹב, און זיי האָט
ער צוגעזעצט דעם נאָמען בּנֵי-רֶגֶשׁ, וואָס מיינט, בָּנִים פון דונער. 18 און אַנדרײַען, און פיליפּוס, און בר-תַּלמַי,
און מתתיהו [מתי], און תּאָמָא; און יַעקֹב בֶּן-חַלפַי, און תַּדַּי, און שִׁמעוֹן דעם קַנָּאי, 19 און יהודה אִיש-קְרִיוֹת, וואָס
האָט אים פאַרראָטן. 20 און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַהיימגעקומען. און דאָס המון עם איז זיך ווידער

צוזאַמענגעקומען, אַזוי, אַז זיי האָבן אפילו נישט געקענט עסן ברויט. 21 און ווען זיינע קרוֹבים האָבן דאָס
געהערט, זענען זיי אַרויסגעגאַנגען, כּדי אים צו כאַפּן, מחמת זיי האָבן געזאָגט: ער איז נישט ביי זיך. 22 און די
סוֹפרים [רַבָּנִים], וואָס זענען אַראָפּגעקומען פון ירוּשָׁלַיִם, האָבן געזאָגט: בַּעַל-זבוּב איז אין אים, און, דורך דעם
שַׂר השדים טרייבט ער אַרויס שדים. 23 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי גערופן צו זיך, און האָט גערעדט צו זיי מיט
משָׁלים: וויאַזוי קען הָשָׂטן אַרויסטרײַבן הָשָׂטן? 24 און אויב אַ מלוכה איז צעטיילט קעגן זיך אַליין, קען יענע
מלוכה נישט האָבן קיין קִיום. 25 און אויב אַ בֵּית איז צעטיילט קעגן זיך אַליין, וועט דאָס דאָזיקע בֵּית נישט
קענען בלייבן שטיין; 26 און אויב הָשָׂטן שטייט אויף קעגן זיך אַליין, און איז צעטיילט, קען ער נית האָבן קיין
קִיום, נייערט האָט דעם סוֹף. 27 קיינער קען נישט אַרײַנגיין אין בֵּית אַריין פון דעם גיבּוֹר און רויבן זיינע זאַכן,
אחוץ ער קודם כל בינדט דעם גיבּוֹר, און דעמאָלט וועט ער באַרויבן זיין בֵּית. 28 אָמֵן, איך זאָג אייך: כל עבירות
וועט מען מוֹחל זיין די בני האדם, און אויך די לעסטערונגען, מיט וועלכע זיי וועלן לעסטערן. 29 אָבער ווער סע
וועט לעסטערן קעגן דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, פאַר אים איז מער נישטאָ קיין סְלִיחָה, ווייל ער האָט זיך אויף חֵטְא עוֹלם.
30 מחמת זיי האָבן געזאָגט: ער האָט אָ שד. 31 און זיין אֵם און זיינע אַחִים זענען געקומען, און שטייענדיק אין
דרויסן האָבן זיי אים געשיקט רופן. 32 און אַן עוֹלם איז געזעסן אַרום אים; און מע האָט צו אים געזאָגט: הִנֵּה
דיין אֵם און דיינע אַחִים און דיינע אחיות זענען אין דרויסן, און זוכן דיך. 33 האָט ער געענטפערט, און צו זיי
געזאָגט: ווער איז מיין אֵם און מיינע אַחִים? 34 און אַרומקוקנדיק זיך אויף די, וואָס זענען אַרום אים געזעסן,
האָט ער געזאָגט: הנה, מיין אֵם און מיינע אַחִים! 35 מחמת ווער סע וועט טאָן דעם רָצון ה' [זען לוקס 11:1-4],
דער דאָזיקער איז מיין אָח, און אָחוֹת, און אֵם. דַ און רבי מֶלך המָשיחַ האָט ווידער אָנגעהויבן צו לערנען משיחס
תּוֹרה ביים יַם. און סע האָט זיך פאַרזאַמלט אַרום אים אַ גרויסער עוֹלם, אַזוי, אַז ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין אַ
סִירָה, און האָט זיך געזעצט אויפן יַם; און דאָס כל עם איז געשטאַנען אויף דער יַבָּשה ביים יַם. 2 און ער האָט זיי
געלערנט רבים זאַכן דורך משָׁלים, און האָט צו זיי געזאָגט אין זיין תּוֹרה: 3 הערט און פאַרנעמט: הִנֵּה דער זייער
איז אַרויסגעגאַנגען און טוט זייען; 4 און ווען ער האָט געזייט, זענען טייל זריעה געפאַלן ביים דֶּרֶךְ, און די פייגל
זענען געקומען און האָבן זיי אויפגעעסן. 5 און אַנדערע זענען געפאַלן אויף פעלזיק לאַנד, וואו זיי האָבן נישט
געהאַט קיין סַך ערד; און זיי האָבן תֵּיכּף אויפגעשפּראָצט, צוליבן זיי האָט נישט געהאַט קיין טיפקייט פון ערד; 6
און אַז די שֶׁמֶש איז אויפגעגאַנגען, זענען זיי פאַרטריקנט געוואָרן, און מחמת זיי האָבן נישט געהאַט קיין
וואָרצלען, זענען זיי פאַרוועלקט געוואָרן. 7 און אַנדערע זענען געפאַלן צווישן דערנער, און די דערנער זענען
אויפגעוואַקסן און האָבן זיי דערשטיקט, און קיין תְּבוּאה איז נישט אַרויסגעקומען. 8 און אַנדערע זענען געפאַלן
אויף אֲדָמָה טוֹבָה, און האָט אַרויסגעגעבן פרוכט תְּבוּאה, איז געוואַקסן און האָט זיך פאַרמערט, און האָט
אַרויסגעבראַכט דרײַסיקפאַך, און זעכציקפאַך, און הונדערטפאַך. 9 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: דער, וואָס
האָט אויערן צו הערן, זאָל הערן. 10 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז געווען אַליין, האָבן די, וואָס זענען מיט אים
געווען, צוזאַמען מיט די 12, אים געפרעגט פונוועגן די משָׁלים. 11 און ער האָט צו זיי געזאָגט: אייך איז געגעבן
געוואָרן צו פאַרשטיין דעם סוֹד פון דעם מַלכות ה', אָבער פאַר די, וואָס זענען אין דרויסן, איז כל דורך משָׁלים,
כּדי 12 זען זאָלן זיי זען, און דאָך נישט זען; און הערן זאָלן זיי הערן, און נישט פאַרשטיין; טאָמער וועלן זיי זיך
אומקערן, און סע וועט זיי פאַרגעבן ווערן [ישעיהו 6:9-10, תרגום השבעים]. 13 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי
געזאָגט: אויב איר פאַרשטייט נישט דאָס דאָזיקע מָשל טאָ וויאַזוי וועט איר פאַרשטיין כל משָׁלים? 14 דער זייער

טוט זײַען דאָס דָּבָר. 15 און דאָס זענען די בײַם דֶּרֶךְ, וואו דאָס דָּבָר איז פאַרזײַט געוואָרן; און ווען זײ הערן עס,
קומט תֵּיכֶף הַשָּׂטָן, און נעמט אוועק דאָס דָּבָר, וואָס איז אין זײ פאַרזײַט געוואָרן. 16 און אַזוי אויך די, וואָס
זענען געזײַט אויף שטייניקן בּאָדן, ווען זײ הערן דאָס דָּבָר, נעמען זײ עס תֵּיכֶף אויף מיט שִׂמְחָה; 17 און אַזוי ווי זײ
האָבן נישט קיין שֹׁרֶשׁ אין זיך, נאָר זענען בּלויז אויף אַ געוויסע צײַט; דאַן, אַז סע קומען ליידן, אָדער רדיפות צוליב
דעם דָּבָר, ווערן זײ תֵּיכֶף געשטרויכלט [זען ירמיהו 30:7; מתי 22-24:21]. 18 און דאָס, וואָס איז פאַרזײַט צווישן
דערנער, דאָס זענען די, וואָס האָבן געהערט דאָס דָּבָר, 19 נאָך די זאָרגן פון דער עולם הזה, און די
פאַרפירערישקײַט פון רײַכטום, און די תַּאוות נאָך אַנדערע זאַכן דרינגען אַרײַן, און דערשטיקן דאָס דָּבָר, און עס
בלײַבט אומפרוכטבאַר. 20 און דאָס, וואָס איז פאַרזײַט געוואָרן אויף האדמה הטובה, דאָס זענען די, וואָס הערן
דאָס דָּבָר, און זענען עס מקַבּל [זען יוח' 1:12-13; התג' 3:20], און גיבן אַרויס תְּבוּאה פרוכט, דרײַסיקפאַך, און
זעכציקפאַך, און הונדערטפאַך. 21 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זײ געזאָגט: בּרענגט מע דען אַרײַן אַן אור, אַ
ליכט, כּדי עס צו שטעלן אונטער אַ מעסטל, אָדער אונטערן בּעט, און נישט אין אַ לײַכטער? 22 מחמת עס איז
גאָרנישט פאַרהוילן, וואָס וועט נישט אַנטפּלעקט ווערן; און עס איז גאָרנישט פאַרבאָרגן, וואָס וועט נישט
בּאָקאַנט ווערן [ירמיהו 16:17]. 23 דער, וואָס האָט אויערן צו הערן, זאָל הערן! 24 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו
זײ געזאָגט: פאַרנעמט וואָס איר הערט; מיט דער מאָס, וואָס איר טוט מעסטן, וועט אײַך געמאָסטן ווערן, און מע
וועט אײַך נאָך עפּעס צולייגן. 25 מחמת דער, וואָס האָט, דעם וועט געגעבן ווערן; און דער, וואָס האָט נישט, פון
אים וועט אַוועקגענומען ווערן אַפילו דאָס, וואָס ער האָט. 26 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: דאס מַלכות ה'
איז געגליכן צו אַן איש, וואָס טוט וואָרפן זרִיעה אויף דער ערד, 27 און ער גײט שלאָפן און אויפשטײן, בײַנאַכט
און בײַטאָג, און די זרִיעה שפּראָצט ארויס און וואָקסט אויף, אָן זײן וויסן וויאַזוי. 28 פון זיך אליין די ערד בּרענגט
אַרויס פּירות; קוֹדם דאָס קנה, דאַן די שיבולת, דאַן דעם פולן חטה שיבולת. 29 און ווען די פרוכט ווערט צײַטיק,
שיקט ער תיכף דאָס מַגָּל, דאָס שנײַדמעסער, מחמת געקומען איז די קָצִיר-צײַט [יואל 4:13]. 30 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט געזאָגט: מיט וואָס זאָלן מיר פאַרגלײַכן דאָס מַלכות ה'? אָדער מיט וואָסער מָשל זאָלן מיר עס
דערקלערן? 31 עס איז ווי זענעפט-זרִיעה, וואָס ווען סע ווערט פאַרזײַט אין דער ערד, איז עס די קלענסטע פון
כל ערד-זרִיעות; 32 אָבּער אַז עס איז שוין פאַרזײַט, וואַקסט עס אויף און ווערט גרעסער פון כל
גאָרטן-געוויקסן, און גיט אַרויס גרויסע ענָפים, אַזוי, אַז די פײגל פון שָׁמַיִם קאָנען רוען אין זײן שאָטן. 33 און
מיט רבים אַזוינע משָׁלים האָט רבי מֶלך המָשיחַ גערעדט צו זײ דאָס דָּבָר, לויט ווי זײ זענען געווען בּיכוֹלת צו
הערן; 34 און אָן אַ מָשל האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זײ נישט גערעדט; אָבּער ווען ער איז געווען אַליין מיט משיחס
תּלמידים אין אַ יחידות, האָט רבי מֶלך המָשיחַ זײ כל אויסגעלייגט. 35 אין יענעם טאָג, ווען עס איז געוואָרן אָוונט,
האָט ער צו זײ געזאָגט: לאָמיר אַריבּערפאָרן אויף דער אַנדערער זײַט ים. 36 און אַז רבי מֶלך המָשיחַ האָט
אָפּגעלאָזט דעם עולם, האָבן זײ אים מיטגענומען אין דער סִירָה, אַזוי־ווי ער איז געווען; און מיט אים זענען געווען
נאָך אַנדערע סִירות. 37 און אַ גרויסער שטורעמווינט האָט זיך אויפגעהויבן, און די כוואַליעס האָבן זיך געווארפן
אויפן דער סִירָה, אַזוי, אַז די סִירָה האָט זיך שוין געהאַט כמעט אָנגעפילט. 38 און רבי מֶלך המָשיחַ איז געווען אין
הינטערשטן טײל, און איז געשלאָפן אויף דעם קישן; און זײ האָבן אים אויפגעוועקט, און האָבן צו אים געזאָגט:
רֶבּי, סע ארט דיך גאָרנישט, אז מיר קומען אום? 39 און רבי מֶלך המָשיחַ איז אויפגעשטאַנען, און האָט אָנגעשריגן
דעם ווינט און געזאָגט צום יַם: שווײַג, זײ שטיל! און דער ווינט האָט אויפגעהערט, און עס איז געוואָרן אַ גרויסע

שטילקייט. 40 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס זענט איר אַזוי שרעקעוודיק? האָט שֶׁאֵין לָכֶם
אֱמוּנה? 41 און זיי האָבן שטאַרק פחד בּאַקומען, און האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: ווער איז ער דאָך, אַז
אַפילו דער ווינט און דער יַם געהאָרכן אים [תהלים 107:29]? הַ און זיי זענען געקומען אויף דער אַנדערער זייט
יַם, אין דעם לאַנד פון די גַדרִיִים. 2 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרויסגעשטיגן אויס דער סִירָה, איז אים תֵּיכף
פון צווישן די קבָרים אַנטקעגנגעקומען אַן איש מיט אַ שד, 3 וואָס האָט געוואוינט צווישן די קבָרים און קיינער
האָט אים מער נישט געקענט בּינדן, נישט צומאָל מיט אַ קייט; 4 ווייל מע האָט אים אָפט געבּונדן מיט פּענטעס
און מיט קייטן, אָבּער ער האָט די קייטן צעריסן, און די פּענטעס האָט ער צעבּראָכן אויף שטיקער און קיינער
האט אים נישט געקענט בּייקומען. 5 און יוֹמם ולַיְלָה איז ער כּסֵדר געווען צווישן די קבָרים און אויף די הרים,
שרייענדיק און שלאָגנדיק זיך מיט שטיינער. 6 און ווען ער האָט פון דערווײַטנס געזען רבי מֶלך המָשיחַ, איז ער
געלאָפן און אנידערגעפאלן פאַר אים, 7 און האָט א געשרײַ געטאָן מיט אַ הויך קוֹל, האָט ער געזאָגט : מה לִי וּלְךָ,
יהושע/ישוע, דו זון פון דער אויבּערשטער? איך בּאַשווער דיך בּיי ה', זאָלסט מיך נישט פּײַניקן! 8 מחמת רבי מֶלך
המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט : גיי אַרויס פון הָאִיש, דו שד! 9 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים געפרעגט : וואָס איז
דיין נאָמען? האָט ער צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: מיין נאָמען איז לעגיאָן; ווייל מיר זענען רבים. 10 און ער האָט
רבי מֶלך המָשיחַ שטאַרק געבּעטן, אַז רבי מֶלך המָשיחַ זאָל זיי נישט אַרויסשיקן פון דעם לאַנד. 11 און דאָרטן
בּיים הָר האָט זיך געפאַשעט אַ גרויסע סטאַדע חזִירים; און זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ געבּעטן : שיק אונדז צו די
חזִירים, כּדי מיר זאָלן אין זיי אַריין. 13 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי געגעבּן רשות. און די שדים זענען אַרויס, און
זענען אַריין אין די חזִירים; און די סטאַדע, אַן עֶרֶך פון 2,000, האָט זיך אַראָפּגעלאָזט פון דעם שיפּוע אין יַם
אַריין, און זענען דערטרונקען געוואָרן אין דעם יַם. 14 און הרועים זענען געלאָפן און האָבן עס דערציילט אין
דער שטאָט און אין שטעטל. און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען זען וואָס דאָ איז געשען. 15 און זיי זענען געקומען צו
רבי מֶלך המָשיחַ, און האָבן געזען דעם בּאַזעסענעם וואָס האָט געהאט דעם לעגיאָן, זיצן דאָרט, אָנגעטאָן און
שפוי בּדעת; און זיי האָבן פחד בּאַקומען 16 און די, וואָס האָבן עס געזען, האָבן דערציילט וואָס עס איז געשען
מיט דעם בּאַזעסענעם, און מיט די חזִירים. 17 און זיי האָבן אים געבּעטן, אַז רבי מֶלך המָשיחַ זאָל פאַרלאָזן
זייערע גרעניצן. 18 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרײַנגעגאַנגען אין דער סִירָה, האָט אים דער, וואָס איז געווען
בּאַזעסן, געבּעטן, אַז ער זאָל מעגן זיין מיט אים. 19 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים נישט געלאָזט, נייערט האָט
צו אים געזאָגט: גיי אַהיים צו די דייניקע, און דערצייל זיי, וואָס ה' האָט מיט דיר געטאָן, און ווי ער האָט זיך
רחמים איבּער דיר. 20 און ער איז אַרויסגעגאַנגען, און האָט אנגעהויבּן אויסצורופן אין דעקאַפּאָליס כל, וואָס רבי
מֶלך המָשיחַ האָט פאַר אים געטאָן; און זיי האָבן זיך כל געחִידושט. 21 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך ווידער
אַריבּערגעפאָרן אינם סִירָה אויף אַנדערער זייט, האָט זיך צו אים פאַרזאַמלט רבים מענטשן; און רבי מֶלך המָשיחַ
איז געווען בּיים יַם. 22 און איינער פון די גַבָּאים פון דער שול, יָאיר שמו, איז צו רבי מֶלך המָשיחַ געקומען. און אַז
ער האָט אים געזען, איז ער געפאַלן צו משיחס רגלים, 23 און ער האָט אים שטאַרק געבּעטן, און געזאָגט: בִּתִּי
האַלט בּיי יציאַת נשמה; קום, און לייג אַרויף דיינע הענט אויף איר, כּדי זי זאָל געראַטעוועט ווערן, און לעבּן. 24
און רבי מֶלך המָשיחַ איז מיט אים געגאַנגען; און אַ גרויסער עולם איז אים נאָכגעפאָלגט וְדוֹחֲקִים. 25 און אַן
אִשָּה, וואָס האָט 12 יאָר געליטן פון א זָבַת דָּם [נִדָּה טומאָה], 26 און וואָס האָט זיך פיל אַנגעליטן פון רבים
רופאים, און האָט אויסגעגעבּן כל וואָס זי האָט פאַרמאָגט, און האָט זיך דאָך נישט געבּעסערט, נייערט עס איז

איר נאָך ערגער געוואָרן; 27 ווען זי האָט געהערט פונוועגן רבי מֶלך המָשיחַ, איז זי געקומען צווישן דעם המון פון הינטן, און האָט אָנגערירט זיין מַלבּושׁ [זען מתי 9:20]. 28 מחמת זי האָט געזאָגט: אויב איך וועל נאָר אָנרירן זיינע מַלבּושים פון רבי מֶלך המָשיחַ, וועל איך געהאָלפן ווערן. 29 און תֵּיכּף איז דער קוואַל פון איר זָבַת דָּם [נִדָּה טומאָה] פאַרטריקנט געוואָרן; און זי האָט דערפילט אין איר בָּשָׂר, אַז זי איז געהיילט געוואָרן פון איר מחלה. 30 און באוֹתוֹ-רֶגע האָט רבי מֶלך המָשיחַ דערפילט אין זיך, אַז גבורה איז פון אים אַרויסגעגאַנגען, און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אויסגעדרייט צווישן דעם המון, און געזאָגט: ווער האָט באַרירט מיינע מַלבּושים? 31 און משיחס תַּלמידים האָבן צו אים געזאָגט: דו זעסט דער המון שטופּט דיך, און זאָגסטו : ווער האָט מיך באַרירט? 32 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אַרומגעקוקט, כּדי צו זען ווער סע האָט דאָס געטאָן. 33 אָבער די אִשָּׁה, פאָרכטנדיק זיך און ציטערנדיק, מחמת זי האָט געוואוסט וואָס סע איז מיט איר געשען, און זי האָט גענעענט און איז פאַר אים אנידערגעפאלן, און האָט רבי מֶלך המָשיחַ דערציילט ד כל אֱמת. 34 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו איר געזאָגט: בִּתִּי, דיין אֱמונה האָט דיר געהאָלפן; גיי בשָׁלום, און זיי געזונט, ווער געהיילט פון דיין מחלה. 35 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט נאָך גערעדט, איז מען געקומען פון דעם בית פון די גַבּאי פון דער שול, און געזאָגט: בִּתְּךָ איז א נִפטֶרֶת ; וואָס שטערען נאָך דעם רֶבּין? 36 און אַז רבי מֶלך המָשיחַ האָט געהערט, וואָס זיי האָבן געזאָגט, האָט ער זיך אָפּגערופן צום גַבּאי פון דער שול: האָב נישט קיין מוֹרא; גלויב נאָר! 37 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט קיינעם נישט געלאָזט מיטגיין, אַחוּץ כֵּיפָאן, יַעקֹב, און יוֹחָנָן אָח יעקֹב. 38 און ווי זיי זענען צוגעקומען צום בֵּית פון דעם גבּאי פון דער שול, האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזען די געטומל, און די פיל וויינער און קלאָגער. 39 און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרײַנגעגאַנגען, און האָט צו זיי געזאָגט: וואָס טומלט איר און וויינט? דאָס יַלְדָּה איז נישט א נִפְטָר, נייערט טוט שלאָפן. 40 און זיי האָבן זיך אויסגעלאכט פון אים. און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי אַלעמען אַרויסגעטריבן, און האָט גענומען מיט זיך דעם אָב און די אֵם און די, וואָס זענען געווען מיט אים און איז אַרײַנגעגאַנגען וואו דאָס יַלְדָּה איז געווען. 41 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אָנגענומען דאָס יַלְדָּה ביי דער האַנט, און האָט צו איר געזאָגט: טַלִיתָא קומי; וואָס איז טײַטש: מיידעלע, שטיי אויף. 42 און דאָס מיידעלע איז תֵּיכּף אויפגעשטאַנען, און האָט גענומען גיין; און זי איז אַלט געווען 12 יאָר. און זיי זענען פאַרחידושט געוואָרן מיט אַ גָּדוֹל חִידוש. 43 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי שטרענג באַפוילן, אַז קיינער זאָל נישט וויסן דערפון; און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געהייסן, מע זאָל איר געבן עפּעס צו עסן. וַ און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַוועקגעגאַנגען פון דאָרטן, און איז געקומען אין זיין אייגן שטעטל [נָצְרַת] אַריין; און משיחס תַּלמידים זענען אים נאכגעגאַנגען. 2 און שַׁבּת האָט רבי מֶלך המָשיחַ אָנגעהויבן צו זאגן שעורים אין דער שול, און רבים וואָס האָבן אים געהערט, האָבן זיך געחידושט, און געזאָגט: פונוואַנען נעמט זיך דאָס צו אים? און וואָס איז דאָס פאַר אַ חָכמה, וואָס איז אים געגעבן געוואָרן? און אַזעלכע וואונדער זאָלן געשען דורך זיינע הענט? 3 איז דאָס נישט דער סטאָליער, דער זון פון מִרְיָם, און אָח יַעקֹב, און יוסי, און יהודה, און שִׁמעוֹן? און זענען נישט זיינע אָחיוֹת דאָ מיט אונדז? און זיי זענען געשטרויכלט געוואָרן אין אים. 4 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: אַ נָביא איז נישט אָן כָּבוד, אחוץ אין זיין אייגן לאַנד, און צווישן זיינע קרוֹבים, און אין זיין אייגן בֵּית. 5 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָרט נישט געקענט טאָן קיין וואונדער, אַחוּץ וואָס ער האָט אַרויפגעלייגט זיינע הענט אויף אייניקע חוֹלים, און האָט זיי געהיילט. 6 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך געחידושט איבער זייער אומגלויבן. און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרומגעגאַנגען אין די שטעטלעך דאָרטן און האָט געלערנט משיחס תּוֹרה. 7 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גערופן צו זיך די 12, און האָט

אָנגעהויבן זיי אַרויסשיקן צווײַנווײַז, און האָט זיי געגעבן שלִיטה סמכות און מאכט איבער שדים; 8 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט זיי געבאָטן, אַז זיי זאָלן גאָרנישט מיטנעמען אויפן דֶּרֶך, אַחוץ אַ מַקֵּל שטעקן; נישט קיין לֶחֶם, נישט
קיין בעטלערס זאַק, נישט קיין געלט אין גאַרטל; 9 אָבער אַנשטאָט צו טראָגן סאַנדאַלן, און נישט צו נעמען אַן
עקסטרע בעקעטשע. 10 און ער האָט צו זיי געזאָגט: אין וואָס פאַר אַ בֵּית איר וועט אַרײַנקומען, דאָרט
פאַרבלײַבט, ביז איר גייט ווייטער. 11 און דאָס אָרט, וואָס וועט אייך נישט אויפנעמען, און זיך נישט צוהערן צו
אייך, זאָלט איר פון דאָרטן אַרויסגיין און אָפּטרייסלען דעם שטויב פון אייערע רגלים [נָעַר חָצְנוֹ], פאַר אַן עֵדות
צו זיי. 12 און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען און האָבן דרשענען, אַז מען זאָל תּשובה טאָן; 13 און האָבן אַרויסגעטריבן
רבים שדים, און געזאַלבט רבים חולים מיט שֶׁמֶן, און זיי געהיילט. 14 און דער מֶלך הורדוס האָט דערפון
געהערט, ווייל שמוֹ [זען זכר' 12-6:11] איז געוואָרן באַקאַנט. און הורדוס האָט געזאָגט: יוֹחָנָן [פון דער מקוה
טבילה פון תשובה] איז אויפגעשטאַנען [זען תּחִיַּת-הַמֵּתִים, דניאל 12:2], און דערפאַר אַרבעטן אין אים די דאָזיקע
כּוֹחות. 15 אָבער אַנדערע האָבן געזאָגט: עס איז אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא. און ווידער אַנדערע האָבן געזאָגט: ס'איז אַ נָבִיא,
טאַקע ווי איינער פון די נביאים. 16 און ווען הורדוס האָט עס געהערט, האָט ער געזאָגט: יוֹחָנָן [פון דער מקוה
טבילה פון תשובה], וועמען איך האָב געקעפּט, קָם מן-הַמֵּתִים. 17 מחמת הורדוס האָט געשיקט און געלאָזט
כאַפּן יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה], און האָט אים געבונדן אין דער בֵּית הַסֹּהַר צוליב הורוֹדְיָה אֵשֶׁת
פיליפּוס אָחִיו, ווייל ער האָט מיט איר חתונה געהאַט. 18 מחמת יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] האָט
געזאָגט צו הורדוסן: אֵשֶׁת אָחִיךָ אֵינָהּ מֻתֶּרֶת לְךָ [ויק' 18:16; 20:21]. 19 און הורוֹדְיָה האָט אים פיינט באַקומען, און
אים געוואָלט טייטן, אָבער זי האָט עס נישט געקענט טאָן. 20 מחמת הורדוס האָט פחד געהאַט פאַר יוֹחָנָן [פון
דער מקוה טבילה פון תשובה], ווייל ער האָט געוואוסט, אַז ער איז אַ צַדיק און קָדוש, און האָט אים געשיצט. און
ווען ער פלעגט אים הערן, איז ער שטאַרק צעמישט געוואָרן; און דאָך האָט ער אים גערן געהערט. 21 און ווען עס
איז געקומען אַ פּאַסיקער טאָג, ווען הורדוס האָט צו זיין יום הֻלֶּדֶת געמאַכט אַ סעודה פאַר זיינע גדולים, און די
הויכע אָפיצירן, און די חָשובסטע מענטשן פון גָּלִיל, 22 איז בִּתָּהּ פון הורוֹדְיָה אַליין אַרײַנגעקומען און האָט
געטאַנצט, און זי איז וואוילגעפעלן הורדוסן און אויך זיינע געסט. און דער מֶלך האָט געזאָגט צום מיידל: נאָר
בעט פון מיר, וואָס דו ווילסט, און איך וועל עס דיר געבן! 23 און ער האָט איר געשוואוירן: וואָס דו וועסט בעטן,
וועל איך דיר געבן, ביז אַ האַלב פון מיין מלוכה. 24 און זי איז אַרויסגעגאַנגען, און האָט געזאָגט צו אִמָּהּ: וואָס
זאָל איך בעטן? האָט זי געזאָגט: דעם קאָפּ פון יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון תשובה! 25 און זי איז תֵּיכָף
אַרײַנגעגאַנגען צום מֶלך, און האָט געזאָגט: איך פאַרלאַנג, דו זאָלסט מיר תיכף געבן אין א קערה דעם קאָפּ פון
יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון תשובה. 26 און דער מֶלך האָט זיך שטאַרק מצער געווען, אָבער צוליב די שבועות
און די געסט, האָט ער איר נישט געוואָלט אָפּזאָגן. 27 און דער מֶלך האָט תֵּיכָף געשיקט אֶחָד מִן השומרים, און
האָט אים באַפוילן צו ברענגען זיין קאָפּ; און ער איז אוועקגעגאַנגען און האָט אים געקעפּט אין דער בֵּית הַסֹּהַר,
28 און געבראַכט זיין קאָפּ אין אַ קערה און האָט אים געגעבן דעם מיידל, און דאָס מיידל האָט אים געגעבן צו
אִמָּהּ. 29 און ווען זיינע תַּלמידים האָבן דאָס געהערט, זענען זיי געקומען און האָבן גענומען זיין גוּפָה, און האָבן
אים אַרײַנגעלייגט אין אַ קֶבר. 30 און די שלִיחים האָבן זיך פאַרזאַמלט ביי רבי מֶלך המָשיחַ, און האָבן אים
דערציילט אַלץ, וואָס זיי האָבן געטאָן, און וואָס זיי האָבן געלערנט. 31 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט:
קומט איר אַליין אויף אַן איינזאַם אָרט, אין אַ יחידות, און רוט אייך אויס אַביסל. מחמת רבים זענען געקומען און

געגאנגען, אַזוי, אַז זיי האָבן אפילו נישט געהאַט קיין צייט צו עסן. 32 און זיי האָבן זיך אַוועקגעלאָזט מיט אַ
סִירָה אין אַן איינזאַם אָרט אַליין אין אַ יחידות. 33 און מען האָט זיי געזען אַוועקגיין, און רבים האָבן זיי
דערקענט, און זיי זענען זיך צונויפגעלאָפן צופוס פון כל שטעטלעך, און זענען דאָרטן אָנגעקומען פריער פאַר זיי.
34 און ווען ער איז אַרויסגעקומען און געזען דעם גרויסן עולם, האָט אים אָנגענומען אַ רחמי שמים אויף זיי, ווייל
זיי זענען געווען ווי כֶּבֶש אָן אַ רוֹעֶה; און ער האָט מיט זיי אנגעהויבן א סך צו לערנען משיחס תּוֹרה. 35 און ווען
סע איז שוין געוואָרן שפּעט, זענען צו אים געקומען משיחס תּלמידים, און האָבן געזאָגט: דאָס אָרט איז וויסט,
און עס איז שוין שפּעט; 36 לאָז זיי אָפּ כּדי זיי זאָלן קענען גיין אין די אַרומיקע שטעטלעך און מקוֹמות, און זיך
קויפן עפּעס צו עסן. 37 אָבּער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: גיט איר זיי צו עסן! האָבן
זיי צו אים געזאָגט: זאָלן מיר גיין קויפן לֶחֶם פאַר 200 דינָרים, און זיי געבן צו עסן? 38 אָבּער רבי מֶלך המָשיחַ
האָט צו זיי געזאָגט: וויפל לֶחֶם האָט איר? נו, גייט און זעט, און דערוויסנדיק זיך, האָבן זיי געזאָגט: 5, און 2 פיש.
39 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי באַפוילן, אַז אַלע זאָלן זיך אַנידערזעען חברותאַווייז אויפן גרינעם גראָז. 40 און
זיי האָבן זיך אַנידערגעזעצט אין שורות, צו הונדערט, און צו פופציק. 41 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גענומען די 5
כִּכְּרוֹת הַלֶּחֶם און די 2 פיש, און האָט ארויפגעבליקט זיינע אויגן צום שָׁמַיִם און האָט אַ בְּרָכה געמאַכט, און ער
געמאכט בְּצִיעַת הַלֶּחֶם און עס דערלאַנגט משיחס תּלמידים, צו גרייטן פאַר זיי; און אויך די 2 פיש ער
צעטיילט צווישן זיי. 42 און זיי האָבן כל געגעסן צו דער זאַט, 43 און זיי האָבן צונויפגענומען פון די רביס שיריים,
12 פולע קערבּ, און אויך פון די פיש. 44 און די, וואָס האָבן געגעסן פון דעם לֶחֶם, זענען געווען 5,000 מאַן. 45
און ער האָט תֵּיכּף געגייט משיחס תּלמידים אַרײַנצוגיין אין דער סִירָה, און אַריבּערצופאָרן פריער פאַר אים אויף
דער אַנדערער זייט, קיין בֵּית-צַיְדָה, ביז ער וועט אָפּלאָזן דאָס המון מענטשן. 46 און אַזוי ווי ער האָט זיך מיט זיי
אַפּגעזעגנט, איז ער אַרויפגעגאַנגען אויפן הָר צו דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], 47 און ווען סע איז געוואָרן אָוונט,
איז די סִירָה געווען אין מיטן יַם, און רבי מֶלך המשיח אליין אויף דער יַבָּשה. 48 און זעענדיק ווי זיי מאַטערן זיך
ביים רודערן – מחמת דער ווינט איז געווען אַנטקעגן זיי – איז ער צו זיי געקומען אַרום דער 4טער משמר פון דער
נאַכט, גייענדיק אויפן יַם. און ער האָט זיי געוואָלט פאַרבײַגיין, 49 נאָר ווי זיי האָבן אים געזען גיין אַרומגיין אויפן
פְּנֵי הַיָּם, האָבן זיי געמיינט, אַז דאָס איז רוּחַ רְפָאִים [זען לוקס 24:39; יהודים אין משיח 9:27], און האָבן א געשריי
געטאָן; 50 מחמת זיי האָבן אים כל געזען, און האָבן זיך דערשראָקן. און תֵּיכּף האָט ער גערעדט מיט זיי, און צו
זיי געזאָגט: חזק! אֶהְיֶה [הוא] [שמות 3:14]; האָט נישט קיין פחד. 51 און ער איז צו זיי אין דער סִירָה
אַרײַנגעגאַנגען, און דער ווינט האָט אויפגעהערט. און זיי האָבן זיך שטאַרק געחִידושט; 52 מחמת זיי האָבן נישט
פאַרשטאַנען בנוֹגֵע דעם לֶחֶם [זען מרק' 6:43; 8:17-21], מחמת זייער לֵב איז געווען פאַרהאַרטעוועט (ווי שטיין
[זען רומ' 11:7; זען בַּר-אֱנָשׁ גייענדיק אויפן עַנְנֵי הַשָּׁמַיִם, דנאיל 7:13; מתי 26:64]). 53 און ווען זיי זענען
אַריבּערגעפאָרן, זענען זיי געקומען צום חוף גְּנוֹסָר, און האָבן זיך דערנענטערט צום ברעג. 54 און ווען זיי זענען
אַרויסגעקומען פון דער סִירָה, האָט מען אים תֵּיכּף דערקענט, 55 און זיי זענען אַרומגעלאָפן אין דער כל געגנט,
און האָבן גענומען ברענגען די חוֹלים אויף די אלונקות, וואוהין זיי האָבן געהערט, אַז רבי מֶלך המשיח געפינט זיך.
56 און אומעטום וואו ער איז געקומען, אין די שטעטלעך, שטעט אָדער מקוֹמות, האָט מען די חוֹלים
אַוועקגעלייגט אויפן מאָרק, און אים געבעטן, צו מעגן כאָטש אָנרירן די משיחס צִיצִת פון זיין בֶּגֶד. און כל, וואָס
האָבן אים אָנגערירט, זענען געהאָלפן געוואָרן. זַ און סע האָבן זיך ביי אים פאַרזאַמלט די פרושים, און עטלעכע

פון די סוֹפרים [רַבָּנִים], וואָס זענען געקומען פון ירושָׁלַיִם, 2 און זיי האָבן געזען, אַז אייניקע פון זיינע תּלמידים
עסן לֶחֶם אָן נְטִילַת יָדַיִם [מתי 23:24]. 3 מחמת די פּרוּשים, און כל יידן עסן נישט, אחוץ זיי וואַשן זיך די הענט,
מחמת זיי האַלטן די מסוֹרה פון די זקֵנים [תּוֹרה שבעל פה, זען גלט' 1:14]; 4 און ווען זיי קומען פון מאַרקפּלאַץ,
עסן זיי נישט, ווען זיי וואַשן זיך נישט נְטִילַת יָדַיִם; און רבים אַנדערע זאַכן האָבן זיי איבערגענומען מקַיים צו זיין :
דאָס מקוה טוֹבלען פון בעכערס, און טעפּ, און קופּערנע כֵּלים. 5 און די פּרוּשים און די סוֹפרים [רַבָּנִים] האָבן
אים געפרעגט: פאַרוואָס זענען זיך דיינע תּלמידים נישט נוֹהג לויט דער מסוֹרה פון די זקֵנים, נייערט זיי עסן לֶחֶם
אָן נְטִילַת יָדַיִם? 6 און רבי מֶלך המשיח האָט צו זיי געזאָגט: טוֹב האָט ישעיהו אויף אייך צבוּעִים נבִיאות געזאָגט,
ווי סע שטייט געשריבן: הָעָם הַזֶּה בִּשְׂפָתָיו כִּבְּדוּנִי וְלִבּוֹ רִחַק מִמֶּנִּי 7 וַתְּהִי יִרְאָתָם אֹתִי מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה
[ישעיהו 29:13]. 8 איר פאַרלאָזט דאָס מצות ה', כְּדֵי לִשְׁמֹר דער מסוֹרה פון בְּנֵי אָדָם. 9 און ער האָט צו זיי געזאָגט:
פיין מאַכט איר בטל מִצְוַת ה', כדי איר זאָלט זיי שומר איבער אייער מסוֹרה! 10 מחמת מֹשה האָט געזאָגט: כַּבֵּד
אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת [שמות 20:12; 21:17; דברים 5:16; ויקרא 20:9]; 11 אָבער איר
זאָגט: אויב איינער וועט זאָגן צו זיין אָב, אָדער אֵם: אַ קָרבן איז דאָס, וואָס דו וואָלטסט געקענט הַנָאה האָבן פון
מיר, דאָס הייסט, עס איז אַ נֵדר צו ה'; 12 יעמאָלט לאָזט איר אים שוֹין מער גאָרנישט טאָן פאַר זיין אָב, אָדער
אֵם; 13 און דערמיט מאַכט איר בָּטל דָּבָר ה' צוליב אייער אָנגענומענער מסוֹרה, און אַזוי אַשטייגער זענט איר זיך
פיל מאָל נוֹהג. 14 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיך ווידער גערופן דאָס עם, און האָט צו זיי געזאָגט: הערט מיך
אויס, כֻּלְּכֶם, און האבן בינה: 15 נישט דאָס, וואָס קומט אַריין אין אַ בן אדם פון דרויסן, קען אים מטַמא זיין;
נייערט דאָס, וואָס קומט אַרויס פון אים, אָט דאָס איז מטַמא דעם בן אדם [זען רומ' 7:18; 8:13]. 16 דער, וואָס
האָט אויערן צו הערן, זאָל הערן. 17 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט פאַרלאָזט דאָס עם, און איז אַרײַנגעגאַנגען אין
בֵּית אַריין, האָבן משיחס תּלמידים אים געפרעגט וועגן דעם מָשל. 18 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט:
זענט איר אויך אָן בִּינָה? פאַרשטייט איר נישט, אַז כל, וואָס קומט אַריין אין דעם בן אדם פון דרויסן, קען אים
נישט מטַמא זיין? 19 מחמת סע גייט נישט אין זיין לֵב אַריין, נייערט אין בֶּטֶן, און ווערט ארויסגעווארפן
למוצאות. אָט אַזוי האָט ער כל שפּייזן טָהוֹר געמאַכט [זען מה"ש 21:25, וואס איז וועגן די גוישע מאמינים, אז זיי
זאלן זיך אפהיטן צו עסן פון קרבנות צו אלילים און פון דם און פון דערווארגן פלייש; מרק' 7:19 איז נישט וועגן
יידן און טרייף]. 20 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: דאָס, וואָס קומט אַרויס פון דעם בן אדם, דאָס איז מטַמא
דעם בן אדם. 21 מחמת פון אינעווייניק, פון דעם מענטשנס לֵב, קומען אַרויס בייזע מַחשָׁבות, זנות, גנֵבה, רצִיחה,
22 נִיאוּף, חַמְדָנוּת, רַע, באַטרוג, תַּאוָוה, עַיִן-הָרע, חלול השם, גאווה, שטות [זען רומ' 7:18; 8:13]. 23 כָּל הָרָעוֹת
קומט אַרויס פון אינעווייניק , און איז מטַמא דעם בן אדם [זען רומ' 7:18; 8:13]. 24 און רבי מֶלך המָשיחַ איז
אויפגעשטאַנען פון דאָרטן און איז אַוועקגעגאַנגען אין די קאַנטן פון צוֹר און צִידוֹן, און ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין
אַ בֵּית, און האָט נישט געוואָלט, ס'זאָל ווער וויסן פון דעם; אָבער ער האָט נישט געקענט בלייבן פאַרבאָרגן. 25
מחמת תֵּיכף האָט אַן אִשָּׁה, וועמעס טעכטערל האָט געהאַט אַ שד, געהערט וועגן אים, און זי איז געקומען און
איז אים געפאַלן צו די רגלים. 26 און די אִשָּׁה איז געווען אַ יָוונית, פון סִיריש-פעניקישן אָפּשטאַם. און זי האָט
אים געבעטן, אַז ער זאָל אַרויסטרײַבן דעם שד פון איר בַּת. 27 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו איר געזאָגט: זאָלן
קוֹדם די יְלָדִים זאַט ווערן [רומ' 1:16], מחמת עס איז נישט רעכט צו נעמען דאָס לֶחֶם פון די יְלָדִים, און עס
וואַרפן פאַר די כַּלָבִים [זען תהלים 22:17]. 28 אָבער זי האָט אים געענטפערט: כֵּן, אֲדוֹנִי; אויך די הינטלעך

אונטערן טיש עסן די שיריים פון די יְלָדִים. 29 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט צו איר געזאָגט: צוליב דעם דאָזיקן דָּבָר,
גיי דיר; דער שד איז אַרויס פון דיין בַּת. 30 און זי איז אַהיימגעגאַנגען, און האָט דאָס יֶלֶד געפונטן ליגן אויפן
בעט, און דער שד איז פון איר געווען אַרויסגעגאַנגען. 31 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ איז ווידער אַרויסגעגאַנגען פון די
געמאַרקן פון צור, און איז געגאַנגען דורך צִידוֹן צום יַם פון גָּלִיל, דורך די געמאַרקן פון דעקאַפּאָליס. 32 און מען
האָט צו אים געבראַכט אַ טויבן, וואָס האָט געשטאַמלט; און זיי האָבן אים געבעטן, אַז ער זאָל אַרויפלייגן אויף
אים זיין האַנט. 33 און ער האָט אים אַוועקגענומען אָן אַ זייט פון דעולם המון, און האָט אַרײַנגעלייגט זיינע
פינגער אין זיינע אויערן, און האָט אַ שפּיי געטאָן און אָנגערירט זיין צונג; 34 און אויפהייבנדיק זיינט אויגן צום
שָׁמַיִם, האָט רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ אַ זיפץ געטאָן, און צו אים געזאָגט: אִפַּתַּח! וואָס איז טײַטש: עפן דיך אויף! 35 און
זיינע אויערן האָבן זיך געעפנט, און דער באַנד פון זיין צונג איז געוואָרן לויז, און ער האָט גערעדט ריכטיג. 36 און
רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זיי באַפוילן, אַז זיי זאָלן עס קיינעם נישט דערציילן; אָבער וואָס מער ער האָט זיי
פאַרווערט, כל מער האָבן זיי עס באַקאַנט געמאַכט. 37 און זיי האָבן זיך שטאַרק געחידושט, און געזאָגט:
אַלצדינג האָט ער טוב געטאָן; ער מאַכט אַפילו די טויבע הערן, און די שטומע רעדן. חַ אין יענע טעג, ווען סע
האָט זיך ווידער פאַרזאַמלט אַ גרויסער עולם, און זיי האָבן נישט געהאַט וואָס צו עסן, האָט ער גערופן צו זיך
משיחס תּלמידים, און האָט צו זיי געזאָגט: 2 עס איז מיר אַ רחמי השמים אויפן עם, מחמת זיי זענען מיט מיר
שוין 3 טעג, און האָבן נישט וואָס צו עסן. 3 און אויב איך זאָל זיי אַהיימשיקן אומגעגעסן, וועלן זיי נאָך חַלָּשׁן
אויפן דֶּרֶךְ; און טייל פון זיי קומען אויך פון ווייט. 4 און משיחס תּלמידים האָבן אים געענטפערט: פון וואַנען קען
מען זיי דאָ אין דער מִדבּר זעטיקן מיט לֶחֶם [זען שמות 16:3]? 5 האָט רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ זיי געפרעגט: וויפל כִּכָּרוֹת
לֶחֶם האָט איר? האָבן זיי געזאָגט: 7. 6 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט געהייסן דעם עולם זיך אַנידערזעצן אויף דער
ערד; און ער האָט גענומען די 7 כִּכָּרוֹת לֶחֶם און האָט אַ בְּרָכָה געמאַכט, און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זיי געמאַכט
בְּצִיעַת הַלֶּחֶם [זען לוקס 24:35], און געגעבן משיחס תַּלמידים, צו גרייטן פאַר זיי. און זיי האָבן עס דערלאַנגט דעם
עולם. 7 און זיי האָבן אויך געהאַט עטלעכע קליינע פישלעך; און אַזוי ווי רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט איבער זיי אַ בְּרָכָה
געמאַכט, האָט ער געהייסן, מע זאָל אויך זיי דערלאַנגען. 8 און זיי האָבן געגעסן, און זענען זאַט געוואָרן; און זיי
האָבן צונויפגעקליבן פון די רביס שיריים, 7 קערב. 9 און זיי זענען געווען אַן עֶרֶך פון 4,000 בְּנֵי אָדָם. און ער האָט
זיי אַוועקגעשיקט; 10 און תֵּיכָף איז רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ אַריין אין אַ סִירָה מיט משיחס תַּלמידים, און איז אָנגעקומען
אין די קאַנטן פון דלמָנוּתָא. 11 און די פרושים זענען אַרויסגעקומען, און האָבן אָנגעהויבן מיט אים אַ וויכּוח, און
פאַרלאַנגט פון אים אַ צייכן [אוֹת] פון שָׁמַיִם, כּדי אים צו פּרוּאוון. 12 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט טיף אָפּגעזיפצט
אין זיין רוּחַ, און געזאָגט: פאַרוואָס זוכט דער דאָזיקער דור אַ צייכן [אוֹת]? אָמֵן, איך זאָג אייך, דעם דאָזיקן דור
וועט נישט געגעבן ווערן קיין שום צייכן [אוֹת]. 13 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זיי פאַרלאָזט, און איז ווידער
אַרײַנגעגאַנגען אין דער סִירָה, און איז אַריבערגעפאָרן אויף דער אַנדערער זייט יַם. 14 און זיי האָבן פאַרגעסן
מיטצונעמען לֶחֶם, און האָבן נישט געהאַט מער ווי איין כִּכַּר לֶחֶם אין דער סִירָה. 15 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זיי
געוואָרנט: היזהרו, און היט אייך פאַר דעם זויערטייג פון די פּרושים און פאַר דעם זויערטייג פון הורדוסון [זען
קור"א 8:1, גאווה בלאזט אויף די קאָפּ ווי הייוון בלאָזט אויף טייג]. 16 און זיי האָבן זיך געאַמפּערט איינער מיטן
אַנדערן, און געזאָגט: מיר האָבן נישט קיין לֶחֶם. 17 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט עס באַמערקט, און צו זיי געזאָגט:
וואָס אַמפּערט איר אייך, וואָס איר האָט נישט קיין לֶחֶם? צי קאָנט איר נאָך כל נישט מערקן און פאַרשטיין? איז

אייער לֵב פאַרהאַרטעוועט? 18 עינים לכם ולא תראו ואזנים לכם ולא תשמעו? [ירמיהו 5:21; יחזקאל 12:2] און
געדענקט איר נישט, 19 ווען איך האָב צעבראָכן די 5 כּכּרות הַלֶּחֶם פאַר די 5,000 וויפל פולע קערב מיט [רביס]
שיריים האָט איר צונויפגעקליבן? זאָגן זיי צו רבי מֶלך המָשיחַ: 12. 20 און ווען איך האָב צעבראָכן די 7 פאַר די
4,000 וויפל פולע קערב מיט [רביס] שיריים האָט איר צונויפגעקליבן? זאָגן זיי צו רבי מֶלך המָשיחַ: 7. 21 האָט
ער צו זיי געזאָגט: צי זענט איר נאָך אלץ אָן בינה? 22 און זיי זענען געקומען קיין בֵּית-צַיְדָה. און מען האָט צו רבי
מֶלך המשיח געבראַכט אַ בלינדן, און אים געבעטן, אַז רבי זאָל אים אָנרירן. 23 און ער האָט אָנגענומען דעם
בלינדן ביי דער האַנט, און האָט אים אַרויסגעפירט פון שטעטל; און אַז ער האָט אַ שפּיי ארויפגעלייגט אויף
בלינדנס אויגן און די הענט אויף בלינדן, און אים געפרעגט : זעסטו עפּעס? 24 און ער האָט אַ קוק געגעבן, און
געזאָגט: איך זע בְּנֵי אָדָם, ווי ביימער זע איך זיי אַרומגיין! 25 דאַן האָט ער ווידער אַרויפגעלייגט די הענט אויף
זיינע אויגן; און ער האָט שאַרף געקוקט, און איז געהיילט געוואָרן, און האָט אלץ געזען קלאָר. 26 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט אים אַהיימגעשיקט, און געזאָגט: גיי אַפילו אין שטעטל נישט אַריין. 27 און רבי מֶלך המָשיחַ איז
אַרויסגעגאַנגען מיט משיחס תַּלמידים אין די שטעטלעך פון קסריה פון פיליפּוס; און אויפן דֶּרֶךְ האָט ער
געפרעגט זיינט תַּלמידים: ווער, זאָגן די בְּנֵי אָדָם בין איך? 28 האָבן זיי אים געענטפערט: יוֹחָנָן פון דער מקוה
טבילה פון תשובה; און אַנדערע, אלִיָּהוּ הַנָּבִיא; און אַנדערע ווידער, איינער פון די נבִיאים [זען מלאכי 4:5]. 29 האָט
ער זיי געפרעגט : איר אָבער, ווער זאָגט איר, אז איך בין? און כֵּיפָא האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: דו
ביסט דער רֶבּי מֶלך המָשיחַ! 30 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי אָנגעזאָגט, אַז זיי זאָלן קיינעם נישט דערציילן וועגן
אים. 31 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט מיט זיי אָנגעהויבן צו לערנען, אַז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] מוז ליידן
רבים יסורים, און פאַרוואָרפן ווערן פון די זקֵנים, און די ראָשי-כֹּהֲנים, און די סוֹפרים [זען ישעיהו 53:3], און
געטייט ווערן, און נאָך משיחס הסתלקות נאָך 3 ימים וועט ער ווידער אויפשטיין. 32 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
דערפון אָפן גערעדט. און כֵּיפָא האָט אים גענומען אויף א זייט, און האָט אים אָנגעהויבן צו מוסרן. 33 אָבער רבי
מֶלך המשיח האָט זיך אויסגעדרייט, און קוקנדיק אויף משיחס תַּלמידים, האָט ער אויסגעמוסרט כֵּיפָא, און
געזאָגט: אוועק, הינטער מיר, השטן! מחמת דיך אַרט נישט, וואָס איז שַׁייך ה', נייערט וואָס איז שַׁייך בְּנֵי אָדָם [זען
מרק' 7:9]. 34 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיך גערופן דאָס המון מענטשן אינאיינעם מיט משיחס תַּלמידים, און
האָט צו זיי העזאָגט : אויב עמיצער וויל מיר נאָכגיין, זאָל ער זיך אַליין פאַרלייקענען, און נעמען אויף זיך זיין
[עֲקֵדָה און עץ בראשית 22:6-9] בוים פון מסירות נפש, און מיר נאָכגיין. 35 מחמת ווער סע וויל ראַטעווען זיין
נֶפֶשׁ, וועט עס פאַרלירן; און ווער סע וועט פאַרלירן זיין נֶפֶשׁ צוליב מיר און צוליב דער בשׂוֹרת הגאוּלָה, דער וועט
עס אָפּראַטעווען. 36 מחמת וואָס לוינט זיך א בן אדם, ווען ער זאָל געווינען די כל העוֹלָם, און פאַרלירן זיין נֶפֶשׁ?
37 אָדער וואָס פאַר תּמוּרָה [זען כיפא א 1:18] זאָל אַ בן אדם געבן פאַר זיין נֶפֶשׁ? 38 מחמת ווער עס וועט זיך
שעמען מיט מיר און מיט מיינע דברים [משיחס תּוֹרה] אין דעם דאָזיקן נוֹאֵפדיקן און זינדיקן דוֹר [זען רומ' 1:16],
וועט דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13 משיח] זיך אויך שעמען מיט אים, ווען ער וועט קומען אין דער כבוד פון זיין
אלוקים הָאָב [עַתִּיק יוֹמִין, דניאל 7:13-14] מיט די מַלאָכים הַקְּדוֹשִׁים. ט֒ און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי
געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג אייך, פאַראַן עטלעכע פון די, וואָס שטייען דאָ וואָס וועלן נישט פאַרזוכן דעם טַעם פון
מָוֶת, ביז זיי וועלן זען דאָס מַלכות ה' אַנקומען בִּגְבוּרָה [זען לוקס 9:28-36; מתי 17:1-13; מרק' 9:2-13]. 2 און 6
טעג שפּעטער האָט רבי מֶלך המָשיחַ גענומען מיט זיך כֵּיפָא, און יַעקֹב און יוֹחָנָן אין יחידות, און האָט פירט זיי

ארויף אויף אַ הויכן הָר איינע אליין; און ער איז פאַר זיי פאַרענדערט געוואָרן. 3 און משיחס מַלבּושים זענען
געוואָרן שטראַלנדיק, אַזוי ווייס, אַז קיין פאַרבּער אויף דער ערד וואַלט זיי נישט געקענט ווייסער מאַכן. 4 און
אליָהוּ הַנָּביא מיט מֹשהן האָבּן זיך אַנטפּלעקט צוּ זיי, און האָבּן גערעדט מיט רבי מֶלך המָשיחַ. 5 און כֵּיפָא האָט
זיך אָפּגערופן צוּ רבי מֶלך המָשיחַ: רֶבּי, עס איז טוֹב פאַר אונדז דאָ צוּ זיין; לאָמיר מאַכן 3 סֻכּוֹת, אֶחָד פאַר דיר,
און אֶחָד פאַר מֹשה [רבינו], און אֶחָד פאַר אֵליָהוּ הַנָּביא. 6 מחמת ער האָט נישט געוואוּסט, וואָס צוּ זאָגן, אַזוי זיי
האָבּן זיך געפאָרכטן מיט צופלויגען פחד. 7 און געקוּמען איז אַ וואָלקן, און האָט זיי פאַרשאָטנט, און אַ בת קוֹל
איז אַרויס פוּן דעם וואָלקן: זה בּני אהובי [דער זון פון דער אויבּערשטער] אֵליָו תשמעוּן! 8 און אַז זיי האָבּן זיך
פלוּצים אַרוּמגעקוּקט, האָבּן זיי קיינעם נישט געזען, אַחוּץ רבי מֶלך המָשיחַ אַליין מיט זיי. 9 און ווען זיי האָבּן
אַראָפּגענידערט פוּן דעם הָר, האָט רבי מֶלך המשיח זיי בּאַפוילן, אַז זיי זאָלן קיינעם נישט דערציילן, וואָס זיי
האָבּן געזען, בּיז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] וועט אויפשטיין תּחִיַּת-הַמֵּתים. 10 און זיי האָבּן בּאַהאַלטן רבי
מֶלך המָשיחַס דָּבָר, און האָבּן זיך געזישובט צווישן זיך, וואָס תּחִיַּת-בַּר אֱנָשׁ זאָל בּאַטייטן. 11 און זיי האָבּן רבי
מֶלך המָשיחַ געפרעגט: פאַרוואָס זאָגן די סוֹפרים [רַבָּנִים], אַז קוֹדם שטעטל קוּמען אליָהוּ הַנָּביא [מלאכי 4:5-6]?
12 און האָט רבי מֶלך המשיח צוּ זיי געזאָגט: אַוַדאי קוּמט קוֹדם אליָהוּ הַנָּביא, און בּרענגט תּקוּן; און ווי סע
שטייט געשריבּן וועגן דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח], אַז ער מוּז אַ סך ליידן יסורים, און ווערן נִבְזֶה וַחֲדַל [זען
ישעיהו 53:3]. 13 אָבּער איך זאָג אייך, אַז אליָהוּ הַנָּביא איז שוֹין געקוּמען, און זיי האָבּן מיט אים געטאָן וואָס זיי
האָבּן געוואָלט, אַזוי ווי סע שטייט געשריבּן וועגן אים [זען מלכים א 19:2,10; מלאכי 3:23-24]. 14 און ווען זיי
זענען געקוּמען צוּ די תּלמידים, האָבּן זיי געזען אַ גרויסן המון מענטשן אַרוּם זיי, און סוֹפרים [רַבָּנִים] האָבּן זיך
מיט זיי מִתוַכֵּחַ געווען. 15 און אַז די בְּנֵי אָדָם האָבּן אים דערזען, זענען זיי נִשתּוֹמם געוואָרן, און זענען צו אים
אקייגנגעלאָפן און רבי מֶלך המָשיחַ אָפּגעגעבּן בּרכת שלום. 16 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי געפרעגט: וועגן וואָס
זענט איר זיך מִתוַכֵּחַ מיט זיי? 17 און איינער פוּן דעם המון האָט אים געענטפערט: רֶבּי, איך האָבּ געבּראַכט צוּ
דיר מיין זוּן, וואָס האָט אַ שטומען גייסט שד; 18 און וואוּ נאָר ער כאַפּט אים אָן, וואָרפט ער אים אַהין און אַהער;
און ער שוימט פארן מויל און קריצט מיט די ציין, און ווערט פאַרשטאַרט; און איך האָבּ געזאָגט צוּ דיינע
תּלמידים, אַז זיי זאָלן אים אַרויסטרײַבּן, אָבּער זיי האבן נישט די כוחַ. 19 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי
געענטפערט: אָ אוּמגלויבּיקער דוֹר, ווי לאַנג נאָך זאָל איך זיין מיט אייך? ווי לאַנג נאָך זאָל איך אייך פאַרטראָגן?
בּרענגט אים אַהער צוּ מיר. 20 און זיי האָבּן אים געבּראַכט צוּ רבי מֶלך המָשיחַ; און ווי ער האָט אים דערזען, האָט
דער שד פּלוּצים גענוּמען אים רייסן; און ער איז אַנידערגעפאַלן אויף דער ערד, און האָט זיך שוימענדיק פארן
מויל. 21 און ער האָט געפרעגט זיין אָבּ: ווי לאַנג איז עס, זינט דאָס איז צוּ אים געקוּמען? האָט ער געזאָגט: פוּן
קינדווײַז אָן. 22 און אָפט וואַרפט ער אים אין אֵש און אין מַיִם אַריין, כּדי אים אוּמצוּבּרענגען, אָבּער אויבּ דוּ
קענסט עפּעס טאָן, האַבּ אויף אונדז רחמי שמים, און העלף אונדז. 23 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צוּ אים געזאָגט:
אויבּ דוּ קענסט? כל איז מעגלעך פאַר דעם, וואָס גלויבּט. 24 און תֵּיכֶף האָט דער אָב פוּן דעם יִנגל אויסגעשריגן,
און געזאָגט: איך גלויבּ; העלף מיין אוּמגלויבּן! 25 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזען, אַז דאָס המון לויפט זיך
צוּנויף, האָט ער אַנגעשריגן אויף דעם שד, און צוּ אים געזאָגט: דוּ שטומער און טויבּער שד, איך בּאַפעל דיר: גיי
פון אים אַרויס, און מער קיינמאָל אין אים נישט אַרײַנגיין. 26 און נאָך רבים שרײַעניש, און גָּדוֹל רײַסעניש, איז ער
פוּן אים אַרויס; און דאָס יִנגל איז געוואָרן ווי אַ מֵת, אַזוי, אַז רבים האָבּן געזאָגט: ער איז נִפְטָר. 27 אָבּער רבי

מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ הָאָט אים אָנגענומען בײַ דער האַנט, און האָט אים אויפגעהויבן, און ער איז אויפגעשטאַנען. 28 און
ווען ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין בֵּית אַריין, האָבן אים משיחס תַּלמידים געפרעגט, ווען זײַ זענען געווען אַליין אין אַ
יחידות: פאַרוואָס האָבן מיר אים נישט געקענט אַרויסטרײַבן? 29 און האָט רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ צו זײַ געזאָגט: דער
דאָזיקער מִין גייט נישט אַרויס, אחוץ דורך דאַווענענדיק [זען לוקס 4-11:1] און תענית. 30 און זײַ זענען פון
דאָרטן אַוועק, און זענען דורכגעגאַנגען דורך גָלִיל; און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט נישט געוואָלט, אַז עמיצער זאָל עס
וויסן. 31 מחמת רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט געלערנט משיחס תַּלמידים, און צו זײַ געזאָגט: דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13,
משיח] וועט איבערגעגעבן ווערן אין די הענט פון בְּנֵי אָדָם, און זײַ וועלן אים טייטן; און 3 ימים נאָכן טויט וועט
ער ווידער אויפשטיין. 32 אָבער זײַ האָבן נישט האבן בינה, וואָס ער האָט געזאָגט, און האָבן זיך געפאָרכטן אים
צו פרעגן. 33 און זײַ זענען געקומען קיין כּפַר-נַחוּם; און ווען רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ איז געווען אין בֵּית, האָט ער זײַ
געפרעגט: וועגן וואָס האָט איר אייך געאַמפּערט אויפן דֶּרֶךְ? 34 אָבער זײַ האָבן געשוויגן; ווייל אויפן דֶּרֶךְ האָט
איינער מיטן אַנדערן זיך געאַמפּערט, ווער עס איז דער גרעסטער צווישן זײַ. 35 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זיך
אַנידערגעזעצט, און גערופן די 12, און האָט צו זײַ געזאָגט: דער, וואָס וויל זײַן דער ערשטער, זאָל זײַן דער
לעצטער פון אלע, און אַ מְשָׁרֵת פון כל. 36 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט גענומען אַ יֶלֶד, און האָט עס
אַוועקגעשטעלט אין זײַער מיט; און נעמענדיק עס אין משיחס אָרעמס, האָט ער צו זײַ געזאָגט: 37 ווער סע וועט
אויפנעמען אַזאַ יֶלֶד אין מיין נאָמען, טוט מיך אויפנעמען; און ווער סע נעמט מיך אויף, נעמט אויף נישט מיך,
נײַערט אים [ה'], וואָס האָט מיך געשיקט [זען יוח"א 2:23]. 38 האָט יוֹחָנָן צו אים געזאָגט: רַבִּי, מיר האָבן געזען
איינעם אַרויסטרײַבן שדים אין דיין נאָמען; און מיר האָבן אים פאַרווערט, מחמת ער איז אונדז נישט משתתף, ער
איז נישט איינער פון דײַך חסידים [במדבר 29-11:27]. 39 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט געזאָגט: פאַרווערט אים נישט;
מחמת קיינער קען נישט טאָן קיין וואונדער אין מיין נאָמען, און גיך רעדן לשון הרע אויף מיר. 40 מחמת דער,
וואָס איז נישט פון אונדז מתנגד, איז פאַר אונדז. 41 מחמת ווער סע וועט אייך געבן צו טרינקען אַ כּוֹס מַיִם,
מחמת איר געהערט צום רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ, אָמֵן, איך זאָג אייך, ער וועט נישט פאַרלירן זײַן שׂכַר. 42 און ווער סע
וועט פאַרפירן צום שטרויכלען איינעם פון די דאָזיקע קליינע, וואָס גלויבן אין מיר, פאַר דעם וואָלט בעסער
געווען, אַז אַ גרויסער מִילשטיין וואָלט אָנגעהאָנגען געוואָרן אויף זײַן האַלדז, און ער וואָלט אַרײַנגעוואָרפן
געוואָרן אין יַם אַריין. 43 און אויב דיין האַנט פאַרפירט דיך צום שטרויכלען, האַק זי אָפּ [זען רומ' 8:13]; עס איז
בעסער פאַר דיר אַריינצוגיין אין חיי [עולם] געמומט, איידער מיט דיינע בײדע הענט אַרײַנגעוואָרפן צו ווערן אין
גיהֶנום, אין דעם אומפאַרלעשלעכן אֵש, 44 וואו זײַער וואָרעם שטאַרבט נישט און דאָס אֵש ווערט נישט
פאַרלאָשן [זען תולעתם לא תמות, און אש לא תכבה, ישעיהו 66:24; דניאל 12:2]. 45 און אויב דיין פוס פאַרפירט
דיך צום שטרויכלען, האַק אים אָפּ [זען רומ' 8:13]; עס איז בעסער פאַר דיר אַריינצוגיין אין חַיי [עולם] לאָם,
איידער מיט בײדע רגלים אַרײַנגעוואָרפן צו ווערן אין גיהֶנום, 46 וואו זײַער וואָרעם שטאַרבט נישט, און דאָס אֵש
ווערט נישט פאַרלאָשן [זען תולעתם לא תמות, און אש לא תכבה, ישעיהו 66:24; דניאל 12:2]. 47 און אויב דיין
אויג פאַרפירט דיך צום שטרויכלען, רײַס עס אַרויס [זען רומ' 8:13]; עס איז בעסער פאַר דיר אַריינצוגיין אין דעם
מַלכות ה' מיט איין אויג, איידער מיט בײדע אויגן אַרײַנגעוואָרפן צו ווערן אין גיהֶינום, 48 וואו זײַער וואָרעם
שטאַרבט נישט, און דאָס אֵש ווערט נישט פאַרלאָשן [זען תולעתם לא תמות, און אש לא תכבה, ישעיהו 66:24;
דניאל 12:2]. 49 מחמת יעדער איינער וועט געזאַלצן ווערן מיט אֵש [ויקרא 2:13]. 50 מֶלַח איז טוֹב [זען מתי 5:13];

אויב אָבער זאָלץ פאַרלירט דעם טַעם, מיט וואָס וועט איר עס ווירצן? האָט זאַלץ אין זיך, און לעבט בשָׁלום
איינער מיטן אַנדערן. י און רבי מֶלך המָשיחַ איז אויפגעשטאַנען פון דאָרטן, און איז געקומען אין די געמאַרקן פון
יהודה און עֵבר־הַיַרדן, און אַ גרויסער הַמוֹן בני אדם האָט זיך ווידער אַרום אים פאַרזאַמלט, און ווי זיין מנהג,
האָט ער ווידער מיט זיי געלערנט משיחס תּוֹרה. 2 און פרושים האָבן גענעענט, און כּדי אים צו פּרוּאוון, האָבן זיי
אים געפרעגט: האם מֻתָּר לאיש לגרש את אשתו? 3 האָט רבי מֶלך המָשיחַ זיי געענטפערט: וואָס מצוה האָט אייך
מֹשה געבאָטן? 4 האָבן זיי געזאָגט: מֹשה רבינו האָט אונדז דערלויבט צו שרייבן אַ ספר כריתות [גֶט], און זי
אַוועקשיקן [דברים 24:1-4]. 5 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: צוליב אייער האַרטהאַרציקייט [זען
תהלים 95:8] האָט ער אייך פאָרגעשריבן דאָס דאָזיקע מצוה. 6 אָבער אין אָנהייב פון דער באַשאַפונג [הבריאה]
האָט זיי ה' זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם [בראשית 1:27; 5:2]. 7 עַל־כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ [וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ] 8 וְהָיוּ
שְׁנֵיהֶם לְבָשָׂר אֶחָד [בראשית 2:24]. אַזוי זענען זיי שוין מער נישט 2, נייערט בשר אחד. 9 דערפאַר, וואָס ה' האָט
באַהאָפטן, זאָל אַ בן אדם נישט פונאַנדערשיידן. 10 און אין בֵּית האָבן אים משיחס תַּלמידים ווידער געפרעגט
וועגן דעם דאָזיקן ענין. 11 און ער האָט צו זיי געזאָגט: ווער סע גֶט זיך מיט זיין אִשָׁה, און האָט חתונה מיט אַן
אַנדערער, איז אַ נוֹאף [זען מתי 19:9]. 12 און אויב זי גופא גֶט זיך מיט איר בעל, און האָט חַתונה מיט אַן אַנדערן,
איז זי אַ נוֹאֶפטע. 13 און זיי האָבן צו אים געבראַכט יְלָדִים, כּדי ער זאָל זיי אָנרירן; אָבער משיחס תַּלמידים האָבן
זיך אויף זיי אָנגעבייזערט. 14 און אַז רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געזען, האָט עס אים הִתְכַּעֵס, און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: לאָזט די קליינע קינדער קומען צו מיר [משיח], און פאַרווערט זיי נישט; ווייל צו
זייערסגלייכן געהערט דאָס מַלכות ה'. 15 אָמֵן, איך זאָג אייך, ווער סע וועט נישט מקַבּל זיין דאָס מַלכות ה' ווי אַ
יֶלֶד, דער וועט דערין נישט אַריַינקומען. 16 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי גענומען אין משיחס אָרעמס, און האָט
זיי געבענטשט, און אַרויפגעלייגט זיינע הענט אויף זיי. 17 און ווען ער האָט זיך געלאָזט אין דֶּרֶךְ אַריין, איז צו אים
צוגעלאָפן איינער, וואָס איז פאַר אים געפאַלן אויפן פָּנים, און האָט אים געפרעגט: רֶבִּי גוטער, וואָס זאָל איך
טאָן, כּדי צו יַרשענען חַיֵּי עוֹלם? 18 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: פאַרוואָס רופסטו מיך גוטער?
קיינער איז נישט טוֹב, אחוץ ה' אַליין. 19 דו קענסט די מִצוות : לֹא תִּרְצָח ,לֹא תִּנְאָף ,לֹא תִּגְנֹב ,לֹא תַּעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד
שָׁקֶר, לֹא תַּעֲשֹׁק, כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ [שמות 20:12-14; דברים 5:16-18]. 20 און ער האָט צו אים געזאָגט: רֶבִּי,
דאָס כל האָב איך אָפּגעהיט פון מיין יוגנט אַן. 21 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים אָנגעקוקט, און אים ליב
געקריגן [זען יוח' 3:16], און האָט צו אים געזאָגט: איין ענין פעלט דיר נאָך; גיי, פאַרקויף אלץ וואס דו האסט [זען
אפס' 5:5], און גיב עס די עֲנִיִּים, וועסטו האָבן אַן אוֹצר אין שָׁמַיִם. און קום, און גיי מיר נאָך. 22 ביי די רייד האָט
זיך זיין פָּנים פאַרכמאַרעט, און ער איז אַוועקגעגאַנגען אַ טרויעריקער, מחמת ער האָט געהאַט נְכָסים רבים. 23
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אַרומגעקוקט, און געזאָגט צו משיחס תּלמידים : ווי שווער איז פאַר די, וואָס האָבן
עֹשִׁירות, אריינצוקומען אין דעם מַלכות ה' ! 24 און משיחס תּלמידים האָבן זיך געחִידושט איבער זיינע דברים.
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט ווידער אָפּגערופן, און צו זיי געזאָגט: יְלָדִים, ווי שווער איז פאַר די, וואָס האָבן
בטחון אויף געלט, אריינצוגיין אין דעם מַלכות ה' ! 25 עס איז לייכטער פאַר אַ קעמל דורכצוגיין דורך אַ לעכל פון
אַ נאָדל, ווי פאַר אַן עוֹשר אריינצוקומען אין דעם מַלכות ה'. 26 און זיי זענען שטאַרק נִשתּוֹמם געוואָרן, און האָבן
צו אים געזאָגט: טאָ ווער קען דערלייזט ווערן? 27 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויף זיי געקוקט, און געזאָגט: ביי
בְּנֵי אָדָם איז עס אוממעגלעך, אָבער נישט ביי ה'; 28 מחמת כל איז מעגלעך ביי ה'. האָט כֵּיפָא אָנגעהויבן צו רבי

מֶלך המָשיחַ זאָגן: הִנֵּה, מיר האָבּן כל פאַרלאָזן, און זענען דיר נאָכגעפאלגט! 29 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט:
אָמֵן, איך זאָג אייך, נישטאָ קיינער, וואָס האָט פארלאזט בֵּית, אָדער אַחִים, אָדער אַחָיוֹת, אָדער אֵם, אָדער אָב,
אָדער קינדער, אָדער שָׂדוֹת, צוליב מיר, און צוליב דער בשׂורת הגאולָה, 30 וואָס וועט נישט באַקומען 100 מאָל
מער אין דער איצטקער צייט, בָּתִּים, און אַחִים, און אֲחָיוֹת, און אִמָּהוֹת, און בנים, און שָׂדוֹת, אינאיינעם מיט
רדִיפות, און אין עולם הבּא, חַיֵּי עוֹלם [זען מתי 24:13]. 31 אָבּער רבים, וואָס זענען ערשטע, וועלן זיין לעצטע, און
די לעצטע – ערשטע. 32 און זיי זענען געווען אין דֶּרֶךְ, און זענען אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם, און רבי מֶלך
המָשיחַ איז געגאַנגען פאַרויס פאַר זיי; און זיי זענען געווען פאַרחִידושט, און די, וואָס זענען אים נאָכגעגאַנגען,
האָבּן פחד געהאַט. און ער האָט ווידער גענומען די 12 אין אַ יחידות, און האָט זיי אָנגעהויבּן צו דערציילן, וואָס
וועלן קומען אויף אים; 33 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: הִנֵּה, מיר גייען אַרויף קיין ירוּשָׁלַיִם; און דער
בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] וועט איבּערגעענטפערט ווערן צו די ראָשי-כֹּהַנים און די סוֹפרים [רַבָּנִים], 34 און זיי
וועלן אים פאַרמִשפּטן צום מָוֶת מיט עונש מות, און אים איבּערענטפערן צו די גוֹיים. און זיי וועלן אים
פאַרשפּאָטן, און שפּייען אויף אים, און אים שמייסן, און טייטן; און נאָך זיין הסטלקות, נאָך 3 ימים וועט ער
ווידער אויפשטיין. 35 און יַעקֹב און יוֹחָנָן, בְּנֵי זַבדי, זענען צוגעגאַנגען צו רבי מֶלך המָשיחַ, און האָבּן געזאָגט: רֶבִּי,
מיר ווילן, אַז דו זאָלסט פאַר אונדז טאָן, וואָס מיר וועלן דיך בּעטן. 36 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: וואָס
ווילט איר, אַז איך זאָל טאָן פאַר אייך?
37 האָבּן זיי צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: גיבּ אונדז צו זיצן, איינער צו דיין לימין, און איינער צו דיין שׂמואל, אין
דיין כבוד. 38 אָבּער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: איר ווייסט נישט וואָס איר בּעט. צי קענט איר טרינקען
דעם כּוֹס, וואָס איך טרינק? אָדער מקוה געטוֹבלט צו ווערן מיט דער מקוה טבִילה, וואָס איך ווער מקוה געטוֹבלט
[זען מקוה פון מָוֶת, ישעיהו 53:9; רומ' 6:3]? 39 האָבּן זיי צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: מיר קענען! און רבי מֶלך
המָשיחַ האָת צו זיי געזאָגט: דעם כּוֹס, וואָס איך טרינק, וועט איר טרינקען; און מיט דער מקוה טבִילה, וואָס איך
ווער מקוה געטוֹבלט, וועט איר אויך מקוה געטוֹבלט ווערן; 40 אָבּער צו זיצן אויף מיין לימין אָדער שׂמואל, איז
נישט מיינס צו געבּן, דאָס איז פאַר די, פאַר וועמען עס איז צוגעגרייט געוואָרן [אפס' 2:10]; 41 און ווען די 10
האָבּן דאָס געהערט, האָבּן זיי אָנגעהויבּן צו ווען אין כעס אויף יַעקֹבּן און יוֹחָנָן. 42 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי
צוגערופן צו זיך, און געזאָגט: ווייסט איר, אַז די שָׂרים פון די גוֹיים הערשן איבּער זיי, און זייערע גדוֹלים
געוועלטיקן איבּער זיי. 43 נישט אַזוי זאָל עס אָבּער זיין צווישן אייך [זען פילמ' 19-1:8]; נייערט ווער סע וויל ווערן
גָּדוֹל צווישן אייך, זאָל זיין אייער מְשָׁרֵת, 44 און ווער סע וויל זיין 1טער צווישן אייך, זאָל זיין אַלעמענס עֶבֶד. 45
מחמת דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] איז אויך נישט געקומען באַדינט צו ווערן, נייערט צו באַדינען, און צו געבּן
זיין נֶפֶשׁ [זען ישעיהו 53:10-11] אַ כּוֹפֶר פאַר רבים [ישעיהו 53:12]. 46 און זיי זענען געקומען קיין יִריחוֹ; און ווען
רבי מֶלך המָשיחַ איז ארויסגעגאַנגען פון יִריחוֹ מיט משיחס תַּלמידים און מיט אַ גרויסן הַמוֹן בְּנֵי אָדָם, איז טִימַיס
זון, בַּרטִימַי, אַ בּלינדער בּעטלער, געזעסן בּיים דֶּרֶךְ. 47 און ווען ער האָט געהערט, אַז עס איז יהושע/ישוע פון
נָצְרַת, וואָס פארבייגייט, האָט ער אנגעהויבּן צו שרייען: יהושע/ישוע בֶּן-דָּוִד [זען מתי 1:25], האָבּ רחמנות אויף מיר!
48 און א סך האָבּן זיך אויף אים אָנגעבּייזערט, ער זאָל שווייגן, אָבּער ער האָט נאָך העכער געשריגן: בֶּן-דָּוִד [זען
מתי 1:25], האָבּ רחמנות אויף מיר! 49 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אַפּגעשטעלט, און געזאָגט: רופט אים; און זיי
האָבּן גערופן דעם בּלינדן, און צו אים געזאָגט: זיי געטרייסט; קום [שטיי אויף], ער רופט דיך! 50 און ער האָט

אַראָפּגעוואָרפן זיין בּעקעטשע, און איז אויפגעשפּרונגען, און האָט גענעענט צו רבי מֶלך המָשיחַ. 51 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: וואָס ווילסטו, אַז איך זאָל טאָן פאַר דיר? און דער בּלינדער האָט צו רבי מֶלך
המָשיחַ געזאָגט: רִבּוֹני, מיין ראִיה, שֶׁאֶרְאֶה! 52 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: גיי, דיין אֱמוּנה האָט
דיר געהאָלפן. און תּיכוף האָט ער צוריק בּאַקומען זיין ראִיה, און איז רבי מֶלך המָשיחַ נאָכגעגאַנגען אויפן דֶּרֶךְ. יא
און ווען זיי האָבן גענעענט קיין ירוּשָׁלַיִם, קיין בֵּית-פַּגֵי און בֵּית-הִינִי, בּיים הַר-הַזֵּיתים, האָט רבי מֶלך המָשיחַ
געשיקט 2 פון משיחס תּלמידים, 2 און צו זיי געזאָגט: גייט אין שטעטל אַריין אָנטקעגנאיבּער אייך. און תֵּיכּף ווי
איר וועט אַרײַנקומען, וועט איר געפינען צוגעבּונדן עיר (אַ יונג אייזל, זען זכריה 9:9), אויף וועלכן קיינער איז נאָך
נישט געזעסן; בּינדט עס אָפּ, און בּרענגט עס אַהער. 3 און אויב עמיצער וועט צו אייך זאָגן: פאַרוואָס טוט איר
דאָס? זאָלט איר זאָגן: דער אָדוֹן [זען תהלים 110:1] דאַרף עס האָבן, און ער וועט עס תֵּיכּוף צוריקשיקן. 4 און זיי
זענען געגאַנגען, און האָבן געפונען אַ יונג אייזל צוגעבּונדן בּיי אַ שַׁעַר אין דרויסן בּיים רחוֹב; און זיי האָבן עס
אָפּגעבּונדן. 5 און עטלעכע פון די, וואָס זענען דאָרט געשטאַנען, האָבן צו זיי געזאָגט: וואָס טוט איר, אָפּבּינדנדיק
דאָס אייזעלע? 6 און זיי האָבן צו זיי געזאָגט, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי געהייסן; און זיי האָבן זיי געלאָזט
גיין. 7 און זיי האָבן געבּראַכט דאָס אייזל צו רבי מֶלך המָשיחַ, און האָבן דערויף אַרויפגעלייגט זייערע מַלבּושים,
און רבי מֶלך המשיח האָט זיך דערויף אַרויפגעזעצט. 8 און אַ סך האָבן אויסגעשפּרייט זייערע מַלבּושים אויפן
דֶּרֶךְ, און אַנדערע ענָפים, וואָס זיי האָבן אָפּגעשניטן אויף די שָׂדוֹת. 9 און די, וואָס זענען געגאַנגען פאָרויס, און די,
וואָס זענען נאָכגעגאַנגען, האָבן געשריגן: הוֹשַׁע-נָא! בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם ה' [תהלים 118:25-26]! 10 געבּענטשט איז
דאָס מַלכות פון אָבִינוּ דָוִד, וואָס טוט קומען! הוֹשַׁע-נָא בּמרומים! 11 און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרײַנגעקומען קיין
ירוּשָׁלַיִם, און איז געגאַנגען אין בֵּית-הַמִּקדש אַריין, און אַזוי ווי ער האָט זיך אויף כל אַרומגעקוקט, און מחמת עס
איז שוֹין געווען אַ שפּעטע אָוונט שעה, איז ער אַרויסגעגאַנגען קיין בֵּית-הִינִי מיט די 12. 12 און צומאָרגנס, ווען זיי
זענען אַרויסגעקומען פון בֵּית-הִינִי, איז רבי מֶלך המָשיחַ געווען הונגעריק. 13 און זענדיק פון דערווײַטנס אַ
פײַגנבּוים מיט בּלעטער, איז ער צוגעגאַנגען זען, אָפשר וועט ער אויף אים עפּעס געפינען. און ווען רבי מֶלך
המשיח האָט זיך דערנענטערט צו אים, האָט ער גאָרנישט געפונען, אַחוץ בּלעטער; מחמת עס איז נאָך נישט
געווען די צייט פון פייגן. 14 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: זאָל שוֹין קיינער מער קיינמאָל נישט עסן
קיין פֵּירות פון דיר. און משיחס תַּלמידים האָבן עס געהערט. 15 און זיי זענען געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם. און רבי מֶלך
המָשיחַ איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית-הַמִּקדש אַריין, און האָט אָנגעהויבּן אַרויסטרײַבן די, וואָס האָבן
פאַרקויפט און געקויפט אין בֵּית-הַמִּקדש, און האָט איבּערגעקערט די טישן פון די חַלפָּנים, און די בּענק פון די
טויבן-פאַרקויפער. 16 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט קיינעם נישט געלאָזט דורכטראָגן קיין כֵּלי דורך דעם
בֵּית-הַמִּקדש. 17 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געלערנט משיחס תּורה, און צו זיי געזאָגט: שטייט דען נישט געשריבּן:
בֵּיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל־הָעַמִּים ? איר אָבּער האָט עס געמאַכט אַ הייל פון גַּזלָנים, לִמְעָרַת פָּרִצִים [ישעיהו 56:7;
ירמיהו 7:11]. 18 און די ראָשי-כֹּהֲנים און די סוֹפרים [רַבָּנִים] האָבן דאָס געהערט, און זיי האָבן געזוכט וויאַזוי
אים אומצובּרענגען; מחמת זיי האָבן פאַר אים פחד געהאַט, מחמת דאָס גאַנצער המון מענטשן האָט זיך
געחידושט איבּער זיין לערנונג. 19 און יעדן אָוונט איז ער אַרויסגעגאַנגען פון דער שטאָט. 20 און ווען זיי זענען
פאַרבײַגעגאַנגען בַּבֹּקֶר, האָבן זיי געזען, אַז דער פײַגנבּוים איז פאַרוועלקט געוואָרן בּיז די שורָשים. 21 און כֵּיפָא
האָט זיך דערמאָנט, און צו אים געזאָגט: רִבּי, זע! דער פײַגנבּוים, שֶׁקִּלַּלְתָּ [זען קור"א 16:22], איז פאַרוועלקט

געוואָרן. 22 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: האָט אֱמוּנה אין ה׳. 23 אָמֵן, איך זאָג אייך,
ווער סע וועט זאָגן צו דעם דאָזיקן הָר: הייבּ דיך אויף און וואַרף דיך אין יַם אַריין, און ער וועט נישט זיין מסופֿק
אין זיין לֵב, נייערט וועט גלויבן אין דעם, וואָס ער זאָגט, וועט עס געשען פאַר אים. 24 דערפאַר זאָג איך אייך, כל,
וואָס איר וועט דאַוונען [זען לוקס 11:1-4] און בעטן אין תפילה, גלויבט אַז איר האָט עס שוין, און איר וועט עס
האָבן. 25 און ווען איר שטעלט זיך דאַוונענדיק [זען לוקס 11:1-4], זאָלט איר מוחל זיין, אויב איר האָט עפּעס
קעגן עמיצן, כּדי אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם זאָל אויך אייך מוחל זיין אייערע עבירות. 26 אָבער אויב איר וועט
נישט מוחל זיין, וועט אייער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם אויך אייערע עבירות נישט מוחל זיין. 27 און זיי זענען ווידער
געקומען קיין ירושָׁלַיִם. און ווען רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ איז אַרומגעגאַנגען אין דעם בֵּית-הַמִּקדש, זענען צו אים
צוגעגאַנגען די ראָשי-כֹּהֲנים, און די סופֿרים [רַבָּנִים], און די זקֵנים, 28 און זיי האָבן צו אים געזאָגט: מיט וועמעס
סַמְכוּת טוסטו דאָס כל? און ווער האָט דיר געגעבן סמכות, דאָס דאָזיקע צו טאָן? 29 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט
צו זיי געזאָגט: איך וויל אייך אויך פרעגן אַ קַשיא; נו, ענטפערט מיר, און איך וועל אייך זאָגן מיט וועמעס סמכות
איך טו דאָס כל. 30 איז די מקוה טבילה פון יוֹחָנָן געווען פון שָׁמַיִם, אָדער פון בְּנֵי אָדָם? נו, ענטפערט מיר! 31 און
זיי האָבן עס איבערגעלייגט צווישן זיך, און געזאָגט: אויב מיר וועלן זאָגן: פון שָׁמַיִם, וועט ער זאָגן: פאַרוואָס האָט
איר אים נישט געגלויבט? 32 וועלן מיר אָבער זאָגן: פון בְּנֵי אָדָם...האָבן זיי פחד געהאַט פאַרן המון, מחמת כל
האָבן געהאַלטן יוֹחָנָן פאַר אַן אֱמֶתן נָביא. 33 און זיי האָבן געענטפערט רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ: מיר ווייסן נישט! האָט
רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ צו זיי געזאָגט: אויב אַזוי, זאָג איך אייך אויך נישט מיט וועמעס סמכות איך טו דאָס. יַב און רבי
מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט אָנגעהויבן צו רעדן צו זיי מיט משָׁלים. אַ בן אדם, א בעל הכֶּרֶם, האָט געפלאַנצט אַ כֶּרֶם, און
האָט אים אַרומגעצאַמט, און אריסגעגראָבן אַ קעלטער, און געבויט אַ מִגְדָּל, און ער האָט אים פאַרדונגען צו
כּוֹרְמִים, און איז אַוועק אין אַן אַנדער לאַנד אַריין. 2 און צו דער רעכטער צייט, האָט ער געשיקט צו די כּוֹרְמִים אַן
עֶבֶד, כּדי אָפּצונעמען ביי די כּוֹרְמִים די פֵּירות פון דעם כֶּרֶם. 3 און זיי האָבן אים גענומען, און האָבן אים געשלאָגן,
און אים אַוועקגעשיקט ליידיק. 4 און ער האָט נאָכאַמאָל צו זיי געשיקט אַן אַנדערן עֶבֶד; און דעם האָבן זיי
צעניִזוקט דעם קאָפּ, און אים געמיין באַהאַנדלט. 5 און ער האָט געשיקט אַן אַנדערן, און דעם האָבן זיי געהַרגעט;
און אַזוי אויך מיט רבים אַנדערע, עטלעכע האָבן זיי צעשלאָגן, און עטלעכע געהַרגעט. 6 און ער האָט נאָך געהאַט
אַ באַליבטן בֶּן-יָחיד, בְּנוֹ אֲהוּבוֹ [זען מרק׳ 9:7]; אים האָט ער צום סוף צו זיי געשיקט, און גטזאָגט: זיי וועלן
דֶּרֶך-אֶרֶץ התחשבות האָבן פאַר בְּנִי. 7 אָבער יענע כּוֹרְמִים האָבן צווישן זיך געזאָגט: דאָס איז דער יוֹרֵש; קומט,
לאָמיר אים טייטן, און די ירושה וועט זיין אונדזערע! 8 און זיי האָבן אים גענומען, און אים געטייט, און האָבן אים
אַרויסגעוואָרפן פון דעם כֶּרֶם. 9 נו, וואָס וועט דער אָדוֹן פון דעם כֶּרֶם טאָן? ער וועט קומען און אומברענגען די
כּוֹרְמִים, און געבן דעם כֶּרֶם צו אַנדערע. 10 האָט איר נישט געלייענט דעם דאָזיקן פָּסוּק: אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה
לְרֹאש פִּנָּה; 11 מֵאֵת ה׳ הָיְתָה זֹאת, הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ [תהלים 118:23-22]? 12 און זיי האָבן געזוכט אים צו כאַפּן,
אָבער זיי האָבן פחד געהאַט מִפְּנֵי הָעָם, מחמת מען האָט געוואוסט, אַז דאָס מָשל האָט ער גערעדט קעגן זיי; און
זיי האָבן אים פאַרלאָזט און זענען אַוועקגעגאַנגען. 13 און זיי האָבן צו אים געשיקט עטלעכע פון די פּרושים מיט
די הורדוס-לייַט, כּדי אים צו כאַפּן בִּדְבָרוֹ. 14 און זיי זענען געקומען, און האָבן צו אים געזאָגט: רֶבִּי, מיר ווייסן, אַז
דו ביסט אִיש אֱמֶת, און דיך אַרט נישט קיינער; מחמת דו ביסט קיינעם נישט נוֹשֵׂא-פָּנים, נייערט לערנסט תּוֹרה
אָמֵן דעם דֶּרֶך ה׳. הַאִם מֻתָּר מעג מען געבן שטייער דעם קסר, אָדער נישט? 15 זאָלן מיר געבן, אָדער נישט געבן?

רבי מֶלך המָשיחַ אָבּער האָט דערקענט זייער צביעות, און האָט צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס פּרוּאווט איר מיך אויס?
ברענגט מיר אַ דינָר, כּדי איך זאָל אים באַקוקן. 16 און זיי האבּן אים געבּראַכט, און האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי
געזאָגט: וועמעס איז דאָס דאָזיקע דמוּת און די אויפשריפט? און זיי האָבּן צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: דעם
קסרס. 17 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: גיט דעם קסר דאָס, וואָס איז דעם קסרס, און צו ה' דאָס, וואָס
איז ה'ס. און זיי האָבּן זיך איבּער אים שטאַרק געחידושט. 18 און עס זענען צו רבי מֶלך המָשיחַ געקומען צדוקים,
וואָס זאָגן, אַז ס'איז נישטאָ קיין תּחיַת-המֵתים; און זיי האָבּן רבי מֶלך המָשיחַ געפרעגט, אַזוי צו זאָגן: 19 רֶבּי,
מֹשה [רבינו] האָט אונדז פאָרגעשריבּן, אַז אויב סע שטאָרבּט איינעמס אַן אָח, און לאָזט איבּער נאָך זיך אַן אִשָּה,
אָבּער קיין יֶלֶד לאָזט ער נישט, אַזוי זאָל זיין אָח נעמען זיין אִשָּה און אויפשטעלן זֶרַע פאַר זיין אָח [דברים
25:5-6]. 20 עס זענען געווען 7 אַחִים; און דער 1טער האָט גענומען אַן אִשָּה, און אַז ער איז נִפְטָר, האָט ער נישט
געלאָזט קיין זֶרַע. 21 און דער 2טער האָט זי גענומען, און איז נִפְטָר, און האָט נישט געלאָזט נאָך זיך קיין זֶרַע; און
אַזוי אויך דער 3טער. 22 און די 7 האָבּן נישט געלאָזט קיין זֶרַע. און צום סוֹף, נאָך כּל, איז אויך די אִשָּה נִפְטָר. 23
על-כּן, בּיי תּחיַת-המֵתים, וועמעס אִשָּה וועט זי זיין? מחמת כּל 7 האָבּן זי געהאַט פאַר אַן אִשָּה. 24 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: מאַכט איר נישט אֶפשר אַ טָעות צוליבּ דעם, וואָס איר קענט נישט די תּוֹרה, און נישט
די גְבוּרַת ה'? 25 מחמת בּיי תּחיַת-המֵתים האָט מען נישט חַתונה, און מע טוט אויך נישט חַתונה מאַכן, נייערט זיי
זענען ווי די מַלאָכים אין שָמַיִם. 26 און וואָס איז שַייך תּחיַת-המֵתים, האָט איר נישט געלייענט אין ספר (תּוֹרת)
מֹשה, אין דעם אַרט בּנוֹגֵע דעם סנֶה, ווי ה' האָט צו אים גערעדט, אַזוי צו זאָגן: איך בּין דער אלוקים פון אַבּרָהם,
און דער אלוקים פון יִצחָק, און דער אלוקים פון יַעקֹב [שמות 3:6]. 27 ה' איז נישט דער אלוקים פון טויטע,
נייערט פון לעבּעדיקע; איר זענט זיך שטאַרק טוֹעה. 28 און איינער פון די סוֹפרים [רַבָּנִים], וואָס האָט זיך
צוגעהערט צו זייער וויכּוּח, האָט גענעענט, און ווייל ער האָט געוואוּסט, אַז ער האָט זיי טוֹב געענטפערט, האָט ער
אים געפרעגט: וואָס איז די ערשטע פון כּל מִצוות? 29 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט: די ערשטע מצוה איז:
שְׁמַע יִשׂרָאל, אדֹנָי אֱלֹקֵינוּ, אדֹנָי אֶחָד; 30 וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ, [דברים 6:4-5].
31 און די 2טער איז די: וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ [ויקרא 19:18]. נישטאָ קיין גרעסערע מצוה ווי די דאָזיקע. 32 און דער
סוֹפר האָט צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: יָפֶה, רֶבּי, דו האָסט ריכטיק געזאָגט, ה' איז אֶחָד, און אַז עס איז נישטאָ
קיין אַנדערער אַחוּץ אים; 33 און אים ליבּ האָבּן מיטן כּל לבָבוֹת, און מיטן כּל פאַרשטאַנד, און מיטן כּל כּוֹח, און
ליבּ האָבּן דעם חַבר ווי זיך אַליין, איז רבים מער ווי כּל עוֹלות און זבָחים. 34 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזען,
אַז ער האָט שֵׂכֶל־דיק געענטפערט, האָט ער צו אים געזאָגט: דו בּיסט נישט ווייט פון דעם מַלכות ה'. און מער
האָט זיך שוֹין קיינער נישט דערלויבּט אים צו שטעלן קיין קַשיא. 35 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געלערנט אין
דעם בֵּית-הַמִקדש, האָט ער זיך אָפּגערופן, און געזאָגט: ווי קומט עס, וואָס די סוֹפרים [רַבָּנִים] זאָגן, אַז דער
המָשיחַ איז דער בֶּן-דָוִד? 36 דָוִד אַליין האָט געזאָגט דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש: נְאֻם ה' לַאדֹנִי: שֵׁב לִימִינִי עַד־אָשִׁית
אֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ [תהלים 110:1]. 37 על-כּן, אויבּ דָוִד אַליין רופט אים אֲדוֹנִי, וויאַזוי איז ער בְּנוֹ? און דאָס המוֹן
הָרַב האָט זיך צו אים צוגעהערט מיט חֵשֶׁק. 38 און אין זיין תּוֹרה שעורים האָט ער געזאָגט: היט אייך פאַר די
סוֹפרים [רַבָּנִים], וואָס האָבּן ליבּ צו גיין אין לאַנגע טַליתוֹת, און מע זאָל זיי אָפּגעבּן בּרָכות שָלום אין די
מאַרקפּלעצער, 39 און די חָשובּסטע שטאָט אין די שולן, און דעם אויבּן-אָן אויף סעוּדות; 40 זיי, וואָס שלינגען
איין די בָּתִים פון אַלמָנות, און דאַווענען כּלומרשט לאַנג: זיי וועלן שוֹין קריגן אַ חמור יוֹתֵר פּסַק דִין. 41 און ער

האָט זיך אַנידערגעזעצט קעגנאיבּער דער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תֵּבַת הָאוֹצָר, און האָט געזען ווי דאָס המון מענטשן וואָרפט אַריין געלט אין דעם תֵּבַת הָאוֹצָר. און אַ סך רייכע לייט האָבן פיל אַרײַנגעוואָרפן. 42 און עס איז געקומען אַן אָרעמע אַלמָנה, און זי האָט אָרײַנגעוואָרפן 2 מַטבֵּעות, וואָס באַטרעפן אַ פּרוטה. 43 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גערופן צו משיחס תַּלמידים, און האָט צו זיי געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג אייך, די דאָזיקע אָרעמע אַלמָנה האָט מער אַרײַנגעוואָרפן ווי די אַלע, וואָס האָבן אין דעם תֵּבַת הָאוֹצָר אַרײַנגעוואָרפן. 44 מחמת זיי כל האָבן געטאָן אַרײַנוואַרפן פון דעם, וואָס זיי האָבן געהאַט איבּעריק, אָבּער זי האָט געהאַט, איר כל מִחיָה. יַג און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרויסגעגאַנגען פון דעם בֵּית-הַמִּקדש, האָט איינער פון משיחס תּלמידים צו אים געזאָגט: רֶבּי, זע, וואָסערע מִינים שטיינער, און וואָסערע מִינים בִּנְיָנים! 2 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: דו זעסט די דאָזיקע גרויסע בִּנְיָנים? סע וועט דאָ נישט איבּערבלײַבן אַ שטיין אויף אַ שטיין, וואָס וועט נישט אַראָפּגעוואָרפן ווערן. 3 און בּעת רבי מֶלך המָשיחַ איז געזעסן אויף דעם הַר-הַזֵּיתים, אַנטקעגנאיבּער דעם בֵּית-הַמִּקדש, האָבן כֵּיפָא און יַעקֹב און יוֹחָנָן און אַנדריי אים געפרעגט, ווען זיי זענען געווען אַליין אין אַ יחידות: 4 זאַג אונדז, ווען וועט דאָס געשען, און וואָס איז דער אות, אַז דאָס כל וועט מקוים ווערן? 5 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אָפּגערופן, און צו זיי געזאָגט: היזהרו, אַז קיינער זאָל אייך נישט פאַרפירן. 6 רבים וועלן קומען אין מיין נאָמען [רבי מֶלך המשיח], און זאָגן: איך בּין עס! און וועלן רבים פאַרפירן. 7 און ווען איר וועט הערן פון מִלחָמות און שמועות פון מִלחָמות, איז שרעקט אייך נישט; מחמת דאָס כל מוז געשען, אָבּער דער קֵץ איז דאָס נאָך נישט. 8 מחמת אומה וועט אויפשטיין קעגן אומה, און ממלכה קעגן ממלכה; און אין פאַרשידענע ערטער וועלן זיין ערדציטערנישן, און רָעָב; אָבּער דאָס כל איז בּלויז דער רֵאשִׁית הַצָּרוֹת. 9 אָבּער היזהרו אויף זיך; ווייל זיי וועלן אייך איבּערענטפערן צום סַנהֶדרין; און אייך שמייסן אין די שולן, און פאַר מוֹשלים און מלָכים וועט איר שטיין פון מײַנעטוועגן, פאַר אַן עֵדות צו זיי. 10 און די בּשׂוֹרת הגאולָה מוז קוֹדם געדַרשנט ווערן פאַר כל אומות. 11 און ווען זיי וועלן אייך פירן צום מִשפּט, און אייך איבּערענטפערן, זאָלט איר פריער נישט דאַגהן מיט לֵב רֹגֵז וואָס איר זאָלט רעדן; נייערט וואָס סע וועט אייך געגעבּן ווערן אין יענער שָׁעה, דאָס רעדט; מחמת נישט איר זענט עס, וואָס רעדן, נייערט דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ. 12 און אָח וועט אָח איבּערענטפערן צום מָוֶת, און אָב זיין יֶלֶד, און יְלָדִים וועלן אויפשטיין קעגן הוֹרים, און גוֹרם זיין, זיי זאָלן געטייט ווערן. 13 און איר וועט זיין פאַרהאַסט פון אַלעמען פון מיין נאָמען-וועגן [יחושע/ישוע, זען זכריה 12-6:11]; אָבּער הַמַּחֲזִיק מַעֲמָד עד קֵץ הוּא יִוָּשֵׁע. 14 און ווען איר וועט זען די שקוץ המשומם [זען דניאל 9:27] שטיין, וואו זי באַדאַרף נישט שטיין [דניאל 9:27; 11:31; 12:11] ... זאָל דער, לייענער האָבן בינה...יעמאָלט זאָלן די, וואָס זענען אין יהודה, אַנטרינען אין די הַר. 15 זאָל דער, וואָס איז אויפן דאַך, נישט אַראָפּגיין, און אַרײַנגיין עפּעס אַרויסצונעמען פון זיין בֵּית; 16 און זאָל דער, וואָס איז אין שָׂדֶה, זיך נישט אומקערן צו נעמען זיין בּעקעטשע. 17 אָבּער ווי איז צו די וואָס זענען מעוּבֶּרֶת, און וואָס גיבּן צו זייגן אין יענע טעג! 18 און דאַווענען [זען לוקס 4-11:1], אַז דאָס זאָל נישט זיין אין חורף. 19 מחמת יענע טעג וועלן זיין אַ צָרה, אַזאַ, וואָס איר גלײַכן איז נישט געווען זינט דעם מראשית הבריאה, וואָס ה' האָט בּאַשאַפן, בּיז איצט, און וועט אויך מער נישט זיין. 20 און וואלט ה' נישט פאַרקירצט די טעג, וואָלט קיין שום בָּשׂר-וּדָם נישט געראטעוועט געוואָרן; נאָר צוליב הבחירים, וועמען ער האָט אויסדערוויילט, האָט ער פאַרקירצט די טעג [זען דניאל 12:1]. 21 אויב סע וועט יעמאָלט עמיצער צו אייך זאָגן: זע דא איז דער רֶבּי מֶלך המָשיחַ! אָדער: דאָרטן איז רבי מֶלך המָשיחַ! זאָלט איר עס נישט גלויבּן. 22 מחמת סע וועלן אויפשטיין משִׁיחֵי שֶׁקֶר, און נבִיאֵי שֶׁקֶר, און זיי

וועלן באַווײַזן אותות און מופתים, כּדי צו פאַרפירן, אויב מעגלעך, אפילו הבחירים. 23 איר אָבער היזהרו; זעט,
איך האָב אייך כּל פאָרויסגעזאָגט. 24 אָבער אין יענע טעג, נאָך יענער צרה, וועט די שֶׁמֶשׁ פינצטער ווערן, און די
לבָנה וועט נישט געבן איר ליכט [זען ישעיהו 13:10], 25 און די כּוֹכָבים וועלן פאַלן פון שָׁמַיִם, און די כֹּחוֹת פון
שָׁמַיִם וועלן אויפגעטרײַסלט ווערן. 26 און יעמאָלט וועלן זיי זען דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] קומען אויף די
עננים מיט גבורה רבּה און כָּבוד [זען דניאל 7:13-14]. 27 און יעמאָלט וועט ער אַרויסשיקן זיינע מַלאָכים, און
צונויפזאַמלען זיינע בחירים פון די 4 ווינטן, פון עק ערד ביז עק שָׁמַיִם. 28 און לערנט דאס משל פון דעם
פײַגנבּוים: ווען זיין צווייג ווערט זאָפטיק, און גיט אַרויס בּלעטער, יעמאָלט ווייסט איר, אַז זומער איז קרוֹב. 29
אַזוי אויך איר, ווען איר וועט זען די דאזיקע זאכן געשען, טאָ ווייסט, אַז ער איז קָרוֹב, ביי דער פֶּתַח. 30 אָמֵן, איך
זאָג אייך, דער דוֹר הזה וועט נישט פאַרגיין, ביז דאָס כּל וועט געשען [זען דור הזה און מה"ש 1:1-28:31 און חורבן
בֵּית שני]. 31 השָׁמַיִם און הארץ וועלן פאַרגיין, אָבער מיינע דבָרים וועלן נישט פאַרגיין. 32 נאָך פון יענעם יוֹם,
אָדער יענער שָׁעה ווייסט קיינער נישט, נישט אַפילו די מַלאָכים אין שָׁמַיִם, אויך נישט דער זון [דער זון פון דער
אויבערשטער], נייערט נאָך דער אלוקים הָאָב. 33 היזהרו, וואַכט און דאַווענען [זען לוקס 11:1-4]; מחמת איר
ווייסט נישט, ווען די צייט קומט אָן. 34 עס איז געגליכן צו אַ בן אדם, וואָס איז אַוועק אין אַן אַנדער לאַנד אַריין,
און וואָס האָט איבערגעלאָזט זיין בֵּית אין רשות פון זיינע עבָדים, יעדן בן אדם זיין מלאכה, און האָט באַפוילן
דעם שוֹמֵר צו שטיין אויף דער וואַך. 35 דערפאַר וואַכט, מחמת איר ווייסט נישט, ווען דער בַּעל-הַבַּיִת וועט
קומען, צי אין אָוונט, אָדער חצות הלילה, אָדער ווען דער תרנגוֹל וועט קרײַען, אָדער בבוֹקר; 36 טאָמער וועט ער
פּלוצים אָנקומען און אייך געפינען שלאָפנדיק. 37 און וואָס איך זאָג אייך, זאָג איך צו אַלעמען: וואַכט! יַד און עס
איז געווען 2 טעג פאַר פֶּסח און חַג-הַמַּצות. און די ראָשי-כֹּהַנים און די סוֹפרים [רַבָּנִים] האָבן געזוכט וויאַזוי אים
צו כאַפּן מיט עָרְמָה, און אים טייטן. 2 אָבער זיי האָבן געזאָגט: נישט אום יום-טוֹב, טאָמער וועט ווערן אַ מהומה
בָּעָם. 3 און ווען ער איז געווען אין בֵּית-הִינִי, און איז געזעסן ביים טיש אין דעם בֵּית פון שִׁמעוֹן המצורע, איז
געקומען אַן אִשָּׁה, וואָס האָט געהאַט אַן אַלאַבאַסטער קריגל מיט זייער טייערן זאַלבאַיֶל פון ריינער נאַרד; און זי
האָט צעבראָכן דאָס קריגל, און עס אויסגעגאָסן אויף משיחס קאָפּ. 4 און דאָרטן זענען געווען עטלעכע, וואָס
זענען געווארן צארנדיק צווישן זיך: פארוואס די דאָזיקע פארשווענדונג פון דעם זאַלבאַיֶל? 5 מע האָט דאָך דעם
זאַלבאַיֶל געקענט פאַרקויפן פאַר מער ווי 300 דינָרים, און עס געבן צו די עֲנִיִּים; און זיי האָבן געמורמלט קעגן
איר. 6 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: לאָזט זי געמאַך; וואס פארשאפט איר איר עגמת נפש? זי האָט מיט
מיר געטאָן מעשה טוֹב. 7 מחמת די עֲנִיִּים האָט איר תָּמיד מיט זיך, און ווען נאָר איר ווילט, קאָנט איר זיי טאָן
גוטס; מיך אָבער וועט איר תָּמיד נישט האָבן. 8 זי האָט געטאָן וואָס זי האָט געקענט; זי האָט געזאַלבט מיין גוף
פאָרויס צו קבורה [זען מרק' 1:16-15:47; ישעיהו 53:9]. 9 און אָמֵן, איך זאָג אייך, וואו נאָר די בשוֹרת הגאולָה
וועט געדַרשנט ווערן אין דער בּכל העולם, וועט אויך דאָס, וואָס זי האָט געטאָן, דערציילט ווערן אין זיכרון פון
איר. 10 און יהוּדה אִיש-קְרִיות, איינער פון די 12, איז אַוועקגעגאַנגען צו די ראָשי-כֹּהַנים, כּדי אים איבערצוגעבן צו
זיי. 11 און ווען זיי האָבן דאָס געהערט, זענען זיי געוואָרן מָלא-שִׂמְחָה, און האָבן אים צוגעזאָגט צו געבן געלט.
און ער האָט געזוכט אַ פאַסיקע געלעגנהייט, אים צו פאַרראָטן. 12 בָּראשון לחג המצות, ווען מען האט געשחטן
[שחיטה אין בית המקדש פאר מועד זבח] דעם קָרבּן-פֶּסַח, האָבן משיחס תּלמידים צו אים געזאָגט: וואו ווילסטו,
אַז מיר זאָלן גיין און צוגרייטן, כּדי דו זאָלסט עסן דאס קָרבּן-פֶּסַח? 13 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געשיקט 2 פון

משיחס תּלמידים, און האָט צו זיי געזאָגט: גייט אין דער שטאָט אַריין, און דאָרט וועט אייך באַגעגענען אַ בן אדם,
וואָס טראָגט אַ כַּד מַיִם; גייט אים נאָך. 14 און וואו ער וועט אַרײַנגיין, זאָלט איר זאָגן צום בַּעל-הבָּית: רַבֵּנוּ זאָזט:
וואו איז מיין מקום לינה, וואו איך זאָל עסן דעם קָרבּן-פֶּסַח מיט מיינע תַּלמידים? 15 און ער וועט אייך ווייזן
עֲלִיָּה גדולה, אויסגעשטאט מיט הסב-בעטן, פערטיק; און דאָרטן איר צוגרייטן פאַר אונדז. 16 און משיחס
תַּלמידים זענען געגאַנגען, און זענען אָנגעקומען אין דער שטאָט אַריין, און האָבן געפונען אַזוי ווי רבי מֶלך המָשיחַ
האָט געזאָגט; און זיי האָבן אָנגעבּרייט דעם קָרבּן-פֶּסח. 17 און ווען עס איז געוואָרן אָוונט, איז רבי מֶלך המָשיחַ
געקומען צוגיין מיט די 12. 18 און ווען אין אַ יחידות זיי האבן זיך אנגעלענט און געגעסן, האָט רבי מֶלך המָשיחַ
געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג אייך, איינער פון אייך וועט מיך פאַרראָטן, דער, וואָס עסט מיט מיר [זען תהלים 41:10]!
19 און אנגעהויבן זיי האָבן עֶגְמַת נֶפֶש, און איינער נאָכן אַנדערן האָט אָנגעהויבן צו אים זאָגן: דאָך נישט איך? 20
און ער האָט צו זיי געזאָגט: איינער פון די 12, דער, וואָס טונקט איין מיט מיר אין דער קְעָרָה [זען שמות 12:8]. 21
יאָ, דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] גייט טאקע לויט ווי עס שטייט געשריבן וועגן אים; אָבער ווי צו יענעם בן
אדם דורך וועמען דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] ווערט פאַרראָטן! בעסער וואָלט פאַר יענעם בן אדם געווען,
אויב ער וואָלט נישט געבוירן געוואָרן [זען עונש עולָם ישעיהו 66:24; דניאל 12:2]! 22 און בשעת זיי האָבן געגעסן,
האָט ער גענעמען מַצה, און האָט געמאַכט המוציא, און זי צעבראָכן און זיי געגעבן, און געזאָגט: נעמט; דאָס איז
מיין בָּשָׂר [זען שמות 12:8; ישעיהו 53:7]. 23 און ער האָט גענעמען אַ כּוֹס, און האָט אַ בּרָכה געמאַכט, און אים זיי
געגעבן, און זיי האָבן כל פון אים געטרונקען. 24 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: הנה דם הברית [שמות
24:8] דאָס איז מיין דָּם [זען ישעיהו 53:7] פון דעם בְּרִית חָדָשָׁה [ירמיהו 31:30], וואָס ווערט פאַרגאָסן פאַר רבים
[זען ישעיהו 53:11]. 25 אָמֵן, איך זאָג אייך: איך וועל מער נישט טרינקען פון דער פרי הגפן, ביז יום ההוא, ווען איך
וועל עס טרינקען חָדָש אין דעם מַלכות ה'. 26 און ווען זיי האָבן אָפּגעזונגען הַלֵּל, זענען זיי אַרויסגעגאַנגען צו דעם
הַר-הַזֵּיתִים. 27 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: איר אלע וועט געשטרויכלט ווערן, מחמת סע שטייט
געשריבן: אַכֶּה אֶת־הָרֹעֶה וּתְפוּצֶיָן הַצֹּאן [זען זכריה 13:7]. 28 אַבער נאָך מיין תְּחִיַּת [המשיח, זען תהלים 16:10;
ישעיהו 53:10], וועל איך אייך פאָרויסגיין קיין גָּלִיל [זען מרק' 16:7]. 29 האָט כֵּיפָא צו אים געזאָגט: אויב אַפילו
כל זאָלן געשטרויכלט ווערן, וועל איך דאָך נישט. 30 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג
דיר, אַז הײַנטיקע לַיְלָה נאָך, איידער דער תרנגול וועט 2 מאָל קרײַען, וועסטו מיך 3 מאָל פאַרלייקענען! 31 אַבער
ער האָט גערעדט נאָך אייפריקער: אויב אַפילו איך מוז שטאַרבן מיט דיר, וועל איך דיך דאָך נישט פאַרלייקענען,
און דעסגלייכן האָבן זיי כל געזאָגט. 32 און זיי זענען געקומען אויף אַ פּלאַץ, וואָס האָט געהייסן גַּת-שְׁמָנֵי; און
רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו משיחס תּלמידים: זעצט אייך דאָ אַנידער, ביז איך דאַווענען [זען לוקס 11:1-4].
33 און ער האָט מיט זיך גענעמען כֵּיפָא, און יַעקֹב, און יוֹחָנָן, און ער האָט אָנגעהויבן צו ציטערן און פלאטערן
מיט עֶגְמַת נֶפֶש. 34 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: אויף מיין נשָׁמה איז מיר מָרָה, ביז צום מָוֶת; בּלייבט
דאָ, און וואַכט. 35 און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַפּגעגאַנגען אָביסל ווייטער, און איז געפאַלן אויף דער ערד, און
האָט דאַווענען [זען לוקס 11:1-4] געווען, אַז אויב מעגלעך, זאָל די שָׁעה אים פאַראיבערגיין. 36 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט געזאָגט: אלוקים אָבִי, אַבָּא, כל איז מעגלעך ביי דיר; נעם צו דעם דאָזיקן כּוֹס פון מיר; דאָך נישט ווי
איך וויל, נייערט ווי דו ווילסט. 37 און רבי מֶלך המָשיחַ איז געקומען און האָט זיי געפינען שלאָפנדיק, און ער האָט
געזאָגט צו כֵּיפָא: שִׁמעוֹן, דו שלאָפסט? האָסטו נישט געקענט וואַכן איין שָׁעה? 38 וואַכט און דאַווענען [זען

לוקס 4-11:1], כּדי איר זאָלט נישט קומען צו קיין נסיון. דער רוּחַ איז טאַקע ווילק, אָבּער דאָס פלייש איז שוואַך
[זען רומ' 7:18]. 39 און רבי מֶלך המָשיחַ איז ווידער אַוועקגעגאַנגען און האָט געדאַוונען [זען לוקס 4-11:1], זאַגנדיק
די זעלבּיקע דבָרים. 40 און ווען ער איז ווידער געקומען, און האָט זיי געפינען שלאָפנדיק, מחמת זייערע אויגן
זענען געווען שווער; און זיי האָבּן נישט געוואוּסט וואָס אים צו ענטפערן. 41 און רבי מֶלך המשיח איז געקומען
צום 3טער מאָל, און האָט צו זיי געזאָגט: טוט איר נאָך כּל שלאָפן און רוּען? עס איז גענוג; די שָעה איז געקומען;
הִנֵּה, דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] ווערט איבּערגעגעבּן צו בּעלי עבֵירה אין די הענט אריין. 42 שטייט אויף,
לאָמיר גיין; הנה קומט מיין מָסור אָן. 43 און תֵּיכּף, ווען ער האָט נאָך גערעדט, איז אָנגעקומען יהוּדה, איינער פון
די 12, און מיט אים אַ גרויסער הַמוֹן מיט חרָבוֹת און מיט מקלות, פון די ראָשי-כֹּהַנים, און די סוֹפרים [רַבָּנִים],
און די זקֵנים. 44 און דער פאַררעטער האָט זיי געגעבּן אַ סִימן און געזאָגט: וועמען איך וועל אַ קוּש טאָן, דער
איז עס. נעמט אים, און פירט אים זיכערן אַוועק. 45 און ווען ער איז געקומען, איז ער תיכּף צו אים צוגעגאַנגען,
און געזאָגט: רֶבּי! און האָט אים געקוּשט. 46 און זיי האָבּן אַרויפגעלייגט זייערע הענט אויף אים, און האָבּן אים
גענומען. 47 אָבּער איינער פון די, וואָס זענען דערבּיי געשטאַנען, האָט אַרויסגעצויגן זיין חֶרֶב, און האָט געשלאָגן
דעם עֶבֶד פון כֹּהן-גָדוֹל, און אים אָפּגעהאַקט אַן אויער. 48 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: זענט איר
אַרויסגעקומען ווי קעגן א שוֹדֵד, מיט חרָבוֹת און מקלות מיך צו כאַפּן? 49 יום יום בּין איך געווען מיט אייך אין
בֵּית-הַמִקדש און האָבּ געלערנט תּוֹרה, און איר האָט מיך נישט גענומען. נאָר עס איז כּדי די כִּתבֵי-הַקוֹדֶש זאָלן
דערפילט ווערן [ישעיהו 12-53:7]. 50 און זיי האָבּן אים כּל פאַרלאָזט און זענען אַנטלאָפן. 51 און איינער אַ בחור
איז אים נאָכגעגאַנגען, וואָס האָט געטראָגן אַ לײַוונט לײלעך טוֹגָה איינגעהילט אויף נאַקעטן לייבּ, און אים האָבּן
זיי געכאַפּט; 52 אָבּער ער האָט געלאָזן דאָס לײַוונט טוֹגָה, און איז אַנטלאָפן אַ נאַקעטער [זען מה"ש 12:12,25;
13:5,13; 15:37,39; קול' 4:10; טימ"ב 4:11; פילמ' 24; כּיפּא א 5:13]. 53 און זיי האָבּן רבי מֶלך המָשיחַ אַוועקגעפירט
צום כֹּהן-גָדוֹל; און סע האָבּן זיך בּיי אים פאַרזאַמלט כּל ראָשי-כֹּהַנים, און די זקֵנים, און די סוֹפרים [רַבָּנִים]. 54
און כַּיָפָא איז אים נאָכגעגאַנגען פון דערווײַטן, בּיז אינעווייניק אין הויף אַריין פון דעם כֹּהן-גָדוֹל; און ער האָט זיך
געזעצט מיט די משרתים, און האָט זיך געוואָרעמט בּיים אֵש. 55 און די ראָשי-כֹּהַנים און דער כּל סַנהֶדרין האָבּן
געזוכט עֵדות קעגן רבי מֶלך המָשיחַ, כּדי אים צו טייטן; און האָבּן נישט געפונען. 56 מחמת א סך האָבּן קעגן אים
עֵדות שֶקֶר געזאָגט, אָבּער זייער עֵדות-זאָגן האָט נישט איבּעראיינגעשטימט. 57 און עטלעכע זענען
אויפגעשטאַנען, וואָס האָבּן אָפּגעלייגט עֵדות שֶקֶר קעגן רבי מֶלך המָשיחַ, און האָבּן געזאָגט: 58 מיר האָבּן אים
געהערט זאָגן: איך וועל חָרוֹב מאַכן דעם דאָזיקן הֵיכל, וואָס איז געמאַכט מיט הענט, און אין 3 ימים וועל איך
אויפבּויען אַן אַנדערן, וואָס איז נישט געמאַכט מיט קיין הענט. 59 און אַפילו אין דעם האָט זייער עֵדות-זאָגן
נישט איבּעראיינגעשטימט. 60 און דער כֹּהן–גָדוֹל איז אויפגעשטאַנען צווישן זיי, און האָט געפרעגט רבי מֶלך
המָשיחַ: דו ענטפערסט גאָרנישט? וואָס מיינט דאָס, וואָס די דאָזיקע זאָגן עֵדות קעגן דיר? 61 אָבּער רבי מֶלך
המָשיחַ האָט געשוויגן [זען ישעיהו 53:7], און האָט גאָרנישט געענטפערט, און דער כֹּהן–גדול האָט אים ווידער
געפרעגט: בּיסטו דער רֶבּי מֶלך המָשיחַ, דער זון פון דער אויבּערשטער [זון פון הקדוש ברוך הוא]? 62 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט געזאָגט: אני הוא. ואתם תראו את בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] יושב לימין הגבורה [תהלים 110:1],
ובא עם עננֵי השמים. 63 און דער כֹּהן-גדול געמאכט די קריעה פון זיינע קליידער, און געזאָגט: צו וואָס דאַרפן
מיר נאָך עֵדות? 64 אָט האָט איר געהערט די גִדוּף; וואָס איז אייער דֵעה? און זיי האָבּן אים כּל פאָרמִשפּט: ער איז

חַייב-מִיתה. 65 און עטלעכע האָבן אָנגעהויבן אויף אים שפּייען, און אים פאַרהילט דאָס פּנים, און אים געשלאָגן
מיט די פויסטן, און צו זאָגן צו אים: זאָג נבִיאות! און די משרתים האָבן אים עמפאַנגען מיט פּעטש [זען ישעיהו
50:6]. 66 און ווען כֵּיפָא איז געווען אונטן אין הויף, איז צוגעגאַנגען איינע פון די דינסטמוידן פון דעם כֹּהן-גדול;
67 און אַז זי האָט געזען כֵּיפָא וואַרעמען זיך, האָט זי געקוקט אויף אים, און געזאָגט: דו ביסט אויך געווען מיט
יהושע/ישוע פון נָצְרַת. 68 אָבער ער האָט געלייקנט, און געזאָגט: נישט איך ווייס, נישט איך פאַרשטיי, וואָס דו
זאָגסט. און ער איז אַרויסגעגאַנגען אין דעם פאָרהויף, און דער תרנגול האָט געקרייַט. 69 און די דינסטמויד האָט
אים געזען, און האָט ווידער אָנגעהויבן זאָגן צו די, וואָס זענען דאָרט געשטאַנען: ער איז אויך איינער פון זיי! 70
אָבער ער האָט עס ווידער געלייקנט. און אין אַ ווײַלע אַרום האָבן די, וואָס זענען דאָרט געשטאַנען, ווידער
געזאָגט צו כֵּיפָא: באמת, דו ביסט איינער פון זיי; מחמת דו ביסט אַ גלילי. 71 און כֵּיפָא האָט אָנגעהויבן זיך צו
פלוכן און צו שווערן: איך קען נישט דעם איש פון וועמען איר רעדט! 72 און תֵּיכֶף האָט דער תרנגול געקרייַט צום
2טער מאָל. און כֵּיפָא האָט זיך דערמאָנט דאָס דָּבָר, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: איידער דער
תרנגול וועט 2 מאָל קרייַען, וועסטו מיך 3 מאָל פאַרלייקענען [זען מרק' 14:30]. און אַז ער האָט זיך דערין
דערמאָנט, האָט כֵּיפָא זיך צעוויינט. טו און תֵּיכֶף בבקר האָבן די ראָשי-כֹּהַנים, מיט די זקֵנים און סוֹפרים [רַבָּנִים],
און דער כל סַנהֶדרין זיך אַן עֵצה געהאַלטן, און זיי האָבן געבונדן מיט עֲקֵדָה רבי מֶלך המָשיחַ [בראשית 22:9], און
האָבן אים אַוועקגעפירט און אים איבערגעענטפערט צו פִּילָטוֹס [ישעיהו 53:8]. 2 און פִּילָטוֹס האָט אים
געפרעגט: ביסטו דער מֶלך פון די יִדן? האָט ער אים געענטפערט: דו זאָגסט עס. 3 און די ראָשי-כֹּהַנים האָבן
געבערענגט א סך באשולדיקונגען קעגן אים. 4 און פִּילָטוֹס האָט אים נאָכמאָל געפרעגט: דו ענטפערסט גאָרנישט?
הנה זע וויפל באשולדיקונגען זיי מאכן קעגן דיר! 5 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט מער גאָרנישט געענטפערט, אַזוי,
אַז פִּילָטוֹס האָט זיך געחִידושט [זען ישעיהו 53:7]. 6 און אויף יום-טוֹב פלעגט ער זיי פרייַלאָזן געפאַנגענעם,
וועמען זיי האָבן באגערט. 7 און דאָ איז געווען איינער, וואָס האָט געהייסן בַּר-אַבָּא, וואָס איז געווען געפאַנגען
מיט מוֹרדים, וואָס זענען באַגאַנגען אַ רצִיחה בשעת דעם מֶרֶד. 8 און דער הָמוֹן איז אַרויפגעגאַנגען און האָט אים
אָנגעהויבן צו פאַרלאַנגען, אַז פִּילָטוֹס זאָל טאָן ווי געווענלעך פאַר זיי. 9 און פִּילָטוֹס האָט זיי געענטפערט: ווילט
איר, אַז איך זאָל אייך באַפרייַען דעם מֶלך פון די יִדן? 10 מחמת ער האָט דערקענט, אַז די ראָשי-כֹּהַנים האָבן
אים איבערגעענטפערט צוליב קִנאה. 11 אָבער די ראָשי-כֹּהַנים האָבן אונטערגעהעצט דעם הָמוֹן, אַז ער זאָל זיי
ליבערשט באַפרייען בַּר-אַבָּאן. 12 און פִּילָטוֹס האָט נאָכאַמאָל צו זיי געזאָגט: און וואָס זאָל איך טאָן מיט אים,
וועמען איר רופט: מֶלך פון די יִדן? 13 און האָבן זיי ווידער אויסגעשריגן: אויפהענגע על-דער בוֹים אים [זען דברים
21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ]. 14 און פִּילָטוֹס האָט צו זיי
געזאָגט: פאַרוואָס, וואָסער רַע האָט ער געטאָן? אָבער זיי האָבן נאָך שטאַרקער געשריגן: אויפהענגע על-דער בוֹים
אים! 15 און אַזוי ווי פִּילָטוֹס האָט געוואָלט טאַן די געפעליקייט דעם הָמוֹן, האָט ער זיי באַפרייט בַּר-אַבָּאן, און
רבי מֶלך המָשיחַ האָט ער געלאַזט שמייַסן [זען ישעיהו 53:5], און אים איבערגעענטפערט אויפהענגע על דער בוֹים
צו ווערן. 16 און די חיָלים האָבן אים אַוועקגעפירט אין דעם הויף אַריין פון דעם פרעטאָריום, און האָבן
צונויפגערופן דאָס כל גדוד. 17 און זיי האָבן אים אָנגעטאָן אַ פורפור בעקעטשע און האָבן אויסגעפלאָכטן אַן
עֲטָרָת פון דערנער, און האָבן אנגעהויבן אים צו באגריסן. 18 און זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ אָנהויבן באַגריסן:
שָׁלום, מֶלך פון די יִדן! 19 און זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ געשלאָגן איבערן קאָפּ טיט אַ רוט, און געשפּיגן אויף

רבי מֶלך המָשיחַ, און האָבן אנידערגעפאלן צו אים און זיך געבוקט צו אים [זען ישעיהו 50:6]. 20 און אַזוי ווי זיי
האָבן רבי מֶלך המשיח אָפּגעשפּעט, האָבן זיי פון אים אַראָפּגענומען דעם פּורפּור בעקעטשע, און אים אָנגעטאָן
משיחס מלבושים. און זיי האָבן אים אָרויסגעפירט כדי אים צו אויפהענגע דער בוֹים. 21 און זיי האָבן געצוואונגען
איינעם אַ פאַרבײַגייער, שִמעון פון קוריני, וואָס איז געקומען פון שָדֶה, דעם אָב פון אַלֶקסַנדר און רופוס [זען רומ'
16:13], צו טראַגן משיחס בוים [מתי 16:24; לוקס 9:23]. 22 און זיי האָבן אים געבראַכט צו אַ פּלאַץ, וואָס האָט
געהייסן גָלגָלתָא, דאָס הייסט: דער פּלאַץ פון דער שאַרבן. 23 און זיי האָבן אים געגעבן וויין געמישט מיט מירע;
וואס רבי מֶלך המשיח האָט נישט גענומען. 24 און זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ אויפהענגע על-דער בוֹים, און האָבן
צווישן זיך צעטיילט משיחס מלבושים, וואַרפנדיק גוֹרל אויף זיי, וואָס יעדער זאָל נעמען. 25 און עס איז געווען די
3טער שָעה, און זיי האָבן אים אויפהענגע על-דער בוֹים [זען תהלים 22:14-17]. 26 און אויף דער אויפשריפט פון
זיין באַשולדיקונג איז געווען געשריבן: דער מֶלך פון די יִדן. 27 און צוזַמען מיט אים האָבן זיי אויפהענגע על-דער
בוֹים 2 שוֹדדים, איינעם מימינו, און איינעם משמואלו. 28 און עס איז מקוים געוואָרן דער פָסוק, וואָס זאָגט: וְאֶת
פּוֹשְעִים נִמְנָה [ישעיהו 53:12]. 29 און די פאַרבײַגייער האָבן אים געלעסטערט, און האָבן געשאַקלט מיט זייערע
קעפּ, און געזאָגט: האַ! דו, וואָס צעשטערסט דעם הֵיכל, און טוסט אים אויפבויען אין 3 ימים. 30 ראַטעווע דיך
אליין, און קום אַראָפּ פון דעם בוים! 31 און אַזוי האָבן אויך די ראָשי-כֹהַנים מיט די סוֹפרים [רַבָּנִים] פון אים
אָפּגעשפּעט, און געזאָגט: אחרים הושיע, את עצמו איננו יכול להושיע? 32 דער רבֵּי מֶלך המָשיחַ, דער מֶלך פון
יִשׂרָאל איז ער! זאָל ער איצט אַראָפּקומען פון דעם בוים, אַז מיר זאָלן זען און גלויבן. און אויך די, וואָס זענען
מיט אים אויפהענגע על-דער בוֹים געוואָרן, האָבן אים מבַזה געווען. 33 און ווען עס איז געקומען די 6טער שָעה,
איז געוואָרן אַ חֹשֶך איבער דעם כל הארץ, ביז דער 9טער שָעה [זען עמוס 8:9]. 34 און אין דער 9טער שָעה האָט
רבי מֶלך המָשיחַ געשריגן מיט אַ הויך קוֹל: אֱלָהִי, אֱלָהִי, לְמָה שְבַקתָּנִי? וואָס באַטײַט: מיין אלוקים , מיין
אלוקים, פאַרוואָס האָסטו מיך פֶאַרלאָזן [תהלים 22]? 35 און עטלעכע פון די, וואָס זענען דערביי געשטאַנען, און
האָבן עס געהערט, האָבן געזאָגט: הִנֵה, ער רופט אֵלִיָהוּ הנביא. 36 און איינער איז געלאָפן, און האָט אָנגעפילט אַ
שוואָם מיט עסיק [זען חומץ, תהלים 69:22], און האָט אים אַרויפגעטאָן אויף אַ שטעקן, און אים געגעבן צו
טרינקען, און געזאָגט: לאָזט נאָך, לאָמיר זען, צו אֵלִיָהוּ הַנָביא וועט קומען אים אַראָפּנעמען. 37 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט אַרויסגעלאָזט אַ הויך קוֹל, און האָט אויסגעהויכט די נשָמה. 38 און דאָס פָרוֹכֶת פון דעם הֵיכל איז
צעריסן געוואָרן אין 2, פון אויבן ביז אַראָפּ. 39 און אַז דער צנטוריון (שר המאה), וואָס איז געשטאַנען קעגנאיבער
אים, האָט געזען, אַז ער האָט אויסגעהויכט די נשָמה, האָט ער געזאָגט: האיש הזה איז באמת געווען דער זון פון
דער אויבערשטער! 40 און דאָרט זענען אויך געווען נָשים, וואָס האָבן זיך צוגעקוקט פון דער ווײַטנס; צווישן זיי
מִרים פון מַגדָלָה, און מִרים אֵם יָעקֹב הקָטן און יוֹסי, און שלוֹמית [תהלים 38:12], 41 וואָס זענען אים
נאָכגעגאַנגען, ווען ער איז געווען אין גָלִיל, און האָבן אים באַדינט; און אויך רבים אַנדערע נָשים, וואָס האָבן מיט
אים עוֹלה-רֶגל געווען קיין ירושַלָיִם. 42 און ווען עס איז שוין געוואָרן אָוונט, און ווייל עס איז געווען ערב שבת,
דאס הייסט טאָג פאַר שַבת, 43 האָט יוֹסף איש רָמָתַים, אַ חשובער חֶבֶר סנהדרין, וואָס האָט אַליין אויך געוואָרט
אויף דעם מַלכות ה', זיך אָנגעטאָן אַ כּוֹח און איז אַרײַנגעגאַנגען צו פּילָטוֹס, און האָט געבעטן דעם גוּפָה פון רבי
מֶלך המָשיחַ [זען ישעיהו 53:9]. 44 און פּילָטוֹס האָט זיך געחידושט, וואָס ער איז שוֹין נִפְטָר, און ער האָט געלאָזט
רופן דעם צנטוריון [שַר הַמֵאָה], און האָט אים געפרעגט, צי ער איז שוין לאַנג נִפְטָר. 45 און אַז ער איז דאָס

געוואָרן געוואָרן פון דעם צנטוריון [שַׂר הַמֵּאָה] האָט ער יוספן געשענקט דעם גְּוִיָּה [זען בראשית 47:18]. 46 און
ער האָט געקויפט ליינוונטע תּכרִיכים, און האָט אים אַראָפּגענומען און איינגעוויקלט אין די תּכרִיכים, און אים
אַריינגעלייגט אין אַ קֶבר, וואָס איז געווען אויסגעהאַקט אין אַ פעלזן; און ער האָט צוגעקייקלט אַ שטיין צו דער
פִּי הַקֶּבֶר [זען ישעיהו 53:9]. 47 און מִרְיָם פון מַגְדָּלָה, און מִרְיָם אֵם יוֹסִין, האָבן געזען [ווי חֶבְרָה קַדִּישָׁה אויג
עדות] וואו מע האָט אים געלייגט. טז און ווען דער שַׁבָּת איז אַריבער, האָבן מִרְיָם פון מַגְדָּלָה, און מִרְיָם אֵם יַעקֹב
און שלומית, געקויפט בּשָׂמים, כּדי זיי זאָלן קענען לָבוֹא וְלִמְשֹׁחַ אוֹתוֹ. 2 און שחרת יום ראשון, זענען זיי געקומען
צום קֶבר, ווען די שֶׁמֶשׁ איז אויפגעגאַנגען. 3 און זיי האָבן איינע צו דער אַנדערער געזאָגט: ווער וועט אונדז
אַוועקקייקלען דעם שטיין פאַר דער פִּי הַקֶּבֶר? 4 און ווען זיי האָבן אויפגעהויבן זייערע אויגן, האָבן זיי געזען, אַז
דער שטיין איז אַוועקגעקייקלט, הַגַּם ער איז געווען גָּדוֹל מְאֹד. 5 און ווען זיי זענען אַריינגעגאַנגען אין דעם קֶבר,
האָבן זיי געזען אַ יונגנמאַן זיצן ביי דער רעכטער זייט, אָנגעטון אין אַ ווייס קלייד; און זיי האָבן זיך דערשראָקן. 6
אָבער ער האָט צו זיי געזאָגט: שרעקט אייך נישט; איר זוכט יהושע/ישוע פון נָצְרַת, וואָס איז אויפהענגע על דער
בּוים געוואָרן. ער איז אויפגעשטאַנען, ער איז דאָ נישטאָ; זעט דאָס אָרט, וואו זיי האָבן אים געלייגט [זען תהלים
16:10]. 7 אָבער גייט, און זאָגט משיחס תּלמידים און כֵּיפָאן, אַז ער גייט אייך פאָרויס קיין גָּלִיל; דאָרט וועט איר
אים זען, ווי ער האָט אייך געזאָגט [זען מרק' 14:28]. 8 און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען און זענען אנטלאָפן פון קֶבר;
מחמת עס האט זיי אנגעכאפּט אַ ציטערניש און זיי זענען געווען אויסער זיך; און זיי האָבן קיינעם גאָרנישט
דערציילט, ווייל זיי האבן מורא געהאט. 9 און ווען ער איז אויפגעשטאַנען קָם מִן המתים בבקר באחד בשבת, האָט
ער זיך קוֹדם באַוויזן צו מִרְיָם פון מַגְדָּלָה, פון וועמען ער האָט אַרויסגעטריבן 7 שדים. 10 און זי איז געגאַנגען און
האָט עס דערציילט צו די, וואָס זענען געווען מיט אים, וואָס האָבן געטרויערט און געוויינט. 11 און הַגַּם זיי האָבן
געהערט, אַז ער חי, און איז פון איר געזען געוואָרן, האָבן זיי עס נישט געגלויבט. 12 נאָך דעם האָט ער זיך באַוויזן
אין אַן אַנדער געשטאַלט צו 2 פון זיי [זען לוקס 24:13], ווען זיי זענען געגאַנגען אין פעלד אַריין. 13 און זיי זענען
געגאַנגען און האָבן עס דערציילט צו די איבעריקע; און אויך זיי האָבן זיי נישט געגלויבט. 14 און דאַן האָט רבי
מֶלך המשיח זיך באַוויזן צו די 11 אליין, ווען זיי זענען געזעסן ביים טיש; און ער האָט זיי פאָרגהאַלטן זייער
אומגלויביקייט און האַרטקייט פון לבָבוֹת, מחמת זיי האָבן נישט געגלויבט די, וואָס האָבן אים געזען אַזוי ווי ער
איז אויפגעשטאַנען. 15 און ער האָט צו זיי געזאָגט: גייט אין דער כל העולם, און געדַרשנט די בּשׂוֹרת הגאוּלָה צו
דער גאַנצער באַשאַפונג. 16 דער, וואָס גלויבט און ווערט מקוה געטוֹבלט, יִוָּשַׁע (וועט געראטעוועט ווערן); דער
אָבער, וואָס גלויבט נישט, וועט פאַרמִשפּט ווערן. 17 און די דאָזיקע אותות וועלן באַגלייטן די, וואָס גלויבן: אין
מיין נאָמען וועלן זיי אַרויסטרייבן שדים; זיי וועלן רעדן מיט לשונות חדשות; 18 זיי וועלן אויפהייבן שלאַנגען
[מה"ש 28:8], און אויב זיי וועלן טרינקען סַם-הַמָּוֶת, וועט עס זיי נישט פאַרשאַדטן; זיי וועלן אַרויפלייגן זייערע
הענט אויף חוֹלים, און זיי וועלן ווערן געזונט. 19 און אַזוי ווי הָאָדוֹן יהושע/ישוע האָט צו זיי גערעדט, איז ער
אַרויפגענומען געוואָרן אין שָׁמַיִם אַריין, און האָט זיך אַנידערגעזעצט צו דער לִימִין פון ה' [זען תהלים 110:1]. 20
און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, און האָבן אומעטום געדַרשנט, און הָאָדוֹן האָט געווירקט מיט זיי, און האָט
באַשטעטיקט דאָס דָּבָר דורך די אותות, וואָס האָבן נאָכגעפאָלגט. אָמֵן.

לוק'

אַ אַזוי ווי סופרים משיחיים רבים האָבן זיך אונטערגענומען צו באַשרײַבן די געשיכטע פון די פאַקטן, וואָס זענען
צווישן אונדז פאַרגעקומען, 2 טאַקע ווי זיי זענען אונדז מְסָרוּם געוואָרן פון די, וואָס זענען פון אָנהייב אָן געווען
אויגן-עֵדות און משרתים פון דעם דָּבָר ה', 3 האָב איך עס אויך געהאַלטן פאַר רעכט, האָבנדיק אַלץ גרינטלעך
אויסגעפאָרשט אויפסניי, צו שרייבן אין אַ סֵדר דיר, אַ איידלסטער טעאָפילוס, 4 כּדי דו זאָלסט וויסן דעם אֱמת
פון דעם, אין וואָס דו ביסט גענומען שעורים. 5 עס איז געווען אין די טעג פון חוֹרדוסן, דעם מֶלך פון יהודה,
איינער אַ כֹּהן מיטן נאָמען זַכַרְיָה, פון דעם מִשמר פון אַבִיָה; און ער האָט געהאַט אַן אִשָּה פון די בְּנוֹת אַהרֹן, וואָס
האָט געהייסן אֱלִישֶׁבע [זען דברי הימים א 24:10]. 6 און ביידע זענען געווען צדיקים פאַר ה', און זענען געגאַנגען
ערלעך אין כל מִצוות און חוּקים פון ה'. 7 אָבער זיי האָבן נישט געהאַט קיין בֵּן, כִּי אֱלִישֶׁבע איז געווען אַן עַקָרה,
און ביידע האָבן שוין געהאַט דערגרייכט אַ טיפע עלטער. 8 און עס איז געווען, ווען ער האָט אויסגעפירט די
עַבוֹדת ה' אין דעם סֵדר פון זיין מִשמר, 9 לויט דעם מִנהג פון דער כּהונה, איז געווען זיין גוֹרל אַרײַנצוגיין אין דעם
הֵיכל ה' און רויכערן קטוֹרֶת. 10 און די כל קְהַל הָעָם האָט געדאַוונט [זען לוקס 11:1-4] געווען דרויסן אין דער
שָׁעה פון קטוֹרֶת. 11 און אַ מַלאך ה' האָט זיך באַוויזן צו אים, וואָס איז געשטאַנען אויף דער רעכטער זייט פון
דעם קטוֹרֶת-מִזבֵּיחַ. 12 און אַז זַכַרְיָה האָט אים דערזען, האָט ער זיך דערשראָקן, און אַ פַּחד איז געפאַלן אויף
אים. 13 אָבער דער מַלאך האָט צו אים געזאָגט: פאַרכט דיך נישט, זַכַרְיָה; מחמת דיין דאַווענענדיק [זען לוקס
11:1-4] איז דערהערט געוואָרן, און דיין אִשָּה אֱלִישֶׁבע וועט דיר געבערן אַ זון, און דו זאָלסט רופן זיין נאָמען
יוֹחָנָן. 14 און ער וועט זיין פאַר דיר אַ שִׂמְחָה און שָׂשׂוֹן; און רבים וועלן זיך פרייען איבער זיין געבורט. 15 מחמת
ער וועט זיין גָּדוֹל פאַר ה', און ווײַן און שכר וועט ער נישט טרינקען; און ער וועט זיין פול מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש
פון רֶחֶם פון אִמוֹ. 16 און רבים פון די בְּנֵי יִשׂרָאל וועט ער אומקערן אין תשובה צו ה' אֱלֹקֵיהֶם. 17 און ער וועט
פאָרויסגיין פאַר אֲדֹנָי אין דעם רוּחַ און אין דער גבורה פון אֵלִיָהוּ הביא, להשיב לֵב אבות על בָּנִים [מלאכי 3:24],
און די סוֹררים צו דער תְּבונת הצַדיקים כּדי שאפן אַ צוגעגרייט עם פאַר ה' [ישעיהו 40:3]. 18 און זַכַרְיָה האָט
געזאָגט צו דעם מַלאך: לויט וואס וועל איך דאָס דערקענען? מחמת איך בין אַ זָקן, און מיין אִשָּה איז אויך שוין
אין אירע עלטערע יאָרן. 19 און דער מַלאך האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: איך בין גַבריאֵל [דניאל 9:21
;8:16], וואָס שטייט פאַר ה', און איך בין געשיקט געוואָרן צו רעדן צו דיר, און צו ברענגען דיר די דאָזיקע גוטע
בשורה 20 און הנה וועסטו זיין שטום און נישט קענען רעדן, ביז דעם יוֹם, ווען דאָס וועט געשען, מחמת דו
האָסט נישט געגלויבט מיינע דבָרים, וואָס וועלן מקוים ווערן אין זייער צייט. 21 און דאָס עם האָט געוואָרט אויף
זַכַרְיָהו, און זיי האָבן זיך געחִידושט, וואָס ער זאַמט זיך אין דעם הֵיכל. 22 און אַז ער איז אַרויסגעקומען, האָט ער
נישט געקענט רעדן צו זיי; און זיי האָבן זיך משַער געווען, אַז ער האָט געזען אַ חִזָיוֹן אין דעם הֵיכל; און ער האָט
געמאַכט צייכנס צו זיי, און איז פאַרבלייבן שטום. 23 און עס איז געווען, אַז די טעג פון זיין עַבוֹדה האָבן זיך
געענדיקט, האָט ער זיך אומגעקערט אַהיים. 24 און נאָך די דאָזיקע טעג איז אֱלִישֶׁבע זיין אִשָּה פאַרגאַנגען אין
טראָגן, און זי געהאַלטן זיך אין התבודדות 5 חֳדָשים, און האָט געזאָגט: 25 אַזוי האָט ה' געטאָן צו מיר אין די
טעג, ווען ער האָט אויף מיר געקוקט, אַוועקצונעמען מיין חֲרפּה פון צווישן בְּנֵי אָדָם. 26 און אין דעם 6טער חוֹדש
איז דער מַלאך גַבריאֵל געשיקט געוואָרן פון ה' אין אַ שטעטל פון גָּלִיל, וואָס האָט געהייסן נָצְרַת, 27 צו אַן עלמה
[נישט חתונה געהאַט יונגע בתולה מיידל] וואָס איז געווען פאַרקנַסט אין אירוסין צו אַ מאַן מיטן נאָמען יוֹסף, פון
בֵּית-דָוִד; און די בתולה האָט געהייסן מִרְיָם [בת נתן בת דוד, זען לוקס 3:31 ;3:23-38, נישט בת יכניהו בת דוד, זען

ירמיהו 22:30; מתי 1:11]. 28 און ער איז צו איר אַרײַנגעקומען, און האָט געזאָגט: שָׁלוֹם לָךְ אשת חן ה' עמך. 29
אָבער זי האָט זיך זייער דערשראָקן איבער דעם דָּבָר, און האָט ביי זיך געטראַכט, וואָסער מִין שלום גרוס קען
דאָס זיין? 30 און דער מַלאך האָט צו איר געזאָגט: האָב נישט קיין פחד, מִרְיָם, מחמת דו האָסט געפונען חֵן ביי
ה'. 31 און הִנֵּה, דו וועסט מעוּבֶּרֶת ווערן, און געבערן בֵּן [ישעיהו 7:14], און דו זאָלסט רופן שמו יהושע/ישוע
[זכריה 6:11-12; עזרא 3:8]. 32 ער וועט זיין גָּדוֹל, און וועט גערופן ווערן דער זון פון דעם אויבערשטער; און ה',
הָאֱדוֹן, וועט אים געבן דעם כִּסֵּא פון דָּוִד אָבִיו; 33 און ער וועט קיניגן איבער דעם בֵּית יַעקֹב לְעוֹלָם וְאֵין סוֹף
למַלְכוּתוֹ [ישעיהו 9:6-7]. 34 און מִרְיָם האָט געזאָגט צום מַלאך: וויאַזוי וועט דאָס זיין, אַז איך קען נישט קיין
מאַן? 35 און דער מַלאך האָט צו איר געזאָגט: דער רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וועט קומען אויף דיר, און די גבורה פון דעם
אויבערשטער וועט דיך באַדעקן [ישעיהו 7:14]; דערפאַר וועט אויך דאָס, וואָס ווערט געבוירן, אָנגערופן ווערן
קֹדֶשׁ, דער זון פון דער אויבערשטער. 36 און הִנֵּה, אֱלִישֶׁבע דיין קרובה, אויך זי איז טראָגנדיק מיט אַ זון אויף איר
עלטער; און דאָס איז דער 6טער חודש ביי איר, וואָס איז גערופן געוואָרן עַקָּרָה. 37 מחמת ביי ה' איז קיין זאַך
נישט אוממעגלעך. 38 און מִרְיָם האָט געזאָגט: הנני שפחת אדוני; זאָל מיט מיר געשען לויט דיין דְּבַר. און דער
מַלאך איז פון איר אַוועקגעגאַנגען. 39 און מִרְיָם איז אויפגעשטאַנען אין יענע טעג, און איז אייליק געגאַנגען אין
דעם אֵזוֹר ההר, צו אַ שטעטל אין יהודה; 40 און זי איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית פון זַכַרְיָהוּ, און האָט
אָפּגעגעבן שלום אֱלִישֶׁבען. 41 און עס איז געווען, ווען אֱלִישֶׁבע האָט געהערט די שלום גריסונג פון מִרְיָמען, איז
דאָס יֶלֶד געשפּרונגען אין איר בֶּטֶן; און אֱלִישֶׁבע איז געוואָרן פול מיט דעם רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ; 42 און זי האָט
אויפגעהויבן איר קול מיט אַ הויך געשריי, און געזאָגט: ברוכה את בנשים וברוך פרי בטנך! 43 און פאַרוואָס איז
דאָס דאָזיקע מיר געשען, אַז די אֵם אָדוֹנִי זאָל קומען צו מיר? 44 מחמת הִנֵּה, ווי נאָר דאָס קול פון דיין ברכת
שלום באַגריסונג האָט דערגרייכט מיינע אויערן, איז דאָס יֶלֶד געשפּרונגען פון שִׂמְחָה אין מיין בֶּטֶן. 45 און אשרי
איז זי, וואָס האָט געגלויבט, אַז סע וועט זיין א דערפילונג צו דעם, וואָס איז איר גערעדט געוואָרן פון ה'. 46 און
מִרְיָם האָט געזאָגט: 47 תְּרוֹמֵם נַפְשִׁי ה' וְתָגֵל רוּחִי בֵּאלקֵי יִשְׁעִי 48 כִּי רָאָה בָּעֳנִי אֲמָתוֹ. הִנֵּה 'אַשְׁרֵיהָ' יֹאמֵר לִי מֵעַתָּה
וּלְדוֹר דוֹרִים. 49 כִּי גְדוֹלוֹת עָשָׂה בִי שַׁדַּי, קָדוֹשׁ שְׁמוֹ 50 וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו. 51 עָשָׂה חַיִל בִּזְרוֹעוֹ
פִּזַּר את אשר מַחְשְׁבוֹת גַּאֲוָה בְּלִבָּם. 52 שַׁלִּיטִים הוֹרִיד מֵעַל כִּסְאוֹתָם וְשִׁפָּלִים שָׂם לְמָרוֹם. 53 נַפְשׁוֹת רְעֵבִים מִלֵּא
טוֹב וַעֲשִׁירִים שִׁלַּח רֵיקָם. 54 תָּמַךְ בְּיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ זָכַר ה' רַחֲמָיו 55 כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר אֶל אֲבוֹתֵינוּ אֶל אַבְרָהָם וְאֶל זַרְעוֹ עַד
עוֹלָם. 56 און מִרְיָם איז געבליבן מיט איר אַרום 3 חֳדָשִׁים, און האָט זיך אומגעקערט אַהיים. 57 פאַר אֱלִישֶׁבע
אבער האט זיך דערפילט די צייט פון איר קִימּפּעט; און זי האָט געבוירן אַ בֵּן. 58 און אירע שכֵנים און קרוֹבים
האַבן געהערט, אַז ה' האָט מיט איר געטאַן גָּדוֹל חֶסֶד, און זיי האַבן זיך מיט איר פיל שמחה. 59 און עס איז
געווען אויפן 8טער יוֹם, איז מען געקומען מַל זיין דאָס יֶלֶד; און זיי האַבן אים געוואָלט אַ נאָמען געבן זַכַרְיָה, נאָך
שֵׁם אָבִיו [זען זכריה 6:11-12 ויקראו צו משיח יהושע/ישוע על-שם כֹּהֵן גדול ישוע בן יוצדק, עזרא 3:8; זכריה
6:11-12]. 60 און זיין אֵם האָט זיך אַפּגערופן: לֹא, נייערט יוֹחָנָן זאָל מען אים רופן. 61 און זיי האַבן צו איר
געזאָגט: אין דיין מִשפָּחה איז דאך נישטא קיינער, וואס האט דעם דאָזיקן נאמען. 62 און זיי האַבן געמאַכט צייכנס
צו אביו, ווי ער האָט בִּדֵּעה אים צו רופן. 63 און ער האָט פאַרלאַנגט אַ לוּחַ, און האָט אויפגעשריבן: יוחנן שמו [זען
יחושע/ישוע צמח (משיח) שמו, זכריה 6:11-12]. און זיי האַבן זיך כל געחִידושט. 64 און זיין מויל און זיין צונג האַבן
זיך מיטאַמאַל אויפגעמאַכט, און ער האָט גערעדט און האט געזאגט: ברוך ה'. 65 און פַּחד איז געפאַלן אויף כל

זייערע שכֿנים; און אין כל באַרג-לאַנד יהודה האָט מען גערעדט וועגן די דאַזיקע זאַכן. 66 און כל, וואָס האַבן
דאָס געהערט, האַבן עס זיך גענומען צום לֵב, און געזאָגט: וואָס וועט דאָס דאָזיקע ילֶד זיין? מחמת די יַד ה' איז
געווען מיט אים. 67 און אָביו זכַריָה איז געוואָרן פול מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, און האָט נבִיאות געזאָגט, אַזוי צו זאָגן:
68 בָּרוּך ה' אלוקֵי יִשׂרָאל; אֲשֶׁר פָּקַד אֶת עַמּוֹ וּפְדוּת שָׁלַח לוֹ 69 וְהִצְמִיחַ לָנוּ קֶרֶן יְשׁוּעָה בְּבֵית דָּוִד עַבְדּוֹ 70 כִּדְבַר
ה' מֵעוֹלָם בְּיָד נְבִיאָיו הַקְּדוֹשִׁים 71 לְהוֹשִׁיעֵנוּ מִיַּד אוֹיֵב וּמִיַּד כָּל שׂוֹנְאֵנוּ 72 לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם אֲבוֹתֵינוּ וְלִזְכֹּר לְעוֹלָם
בְּרִיתוֹ 73 אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם אָבִינוּ 74 לְהַצִּילֵנוּ מִיַּד אוֹיֵב לְתִתֵּנוּ לְעָבְדוֹ בְּאֵין מוֹרָא 75 בִּקְדֻשָּׁה וָצֶדֶק לְפָנָיו כָּל
יָמֵינוּ. וּלְךָ, הַיֶּלֶד, נְבִיא אֵ-ל עֶלְיוֹן יִקָּרֵא כִּי לְפָנָיו תֵּלֵךְ לְפַנּוֹת דַּרְכָּ ה' 77 לְהוֹדִיעַ יְשׁוּעַת ה' לְעַמּוֹ כִּי יִסְלַח לְחַטָּאתָם
78 כְּרֹב רַחֲמָיו עִמָּנוּ וְדָרַךְ כוֹכָב מִשָּׁמַיִם, פָּקֹד יִפְקְדֵנוּ 79 לְהָאִיר לְיוֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת וְלָשִׂים פְּעָמֵינוּ לְדֶרֶךְ שָׁלוֹם.
80 וְהַיֶּלֶד גָּדַל וְהִתְחַזֵּק בְּרוּחַ בְּהִיוֹתוֹ בַּמִּדְבָּר עַד יוֹם ווען ער האָט זיך אַנטפּלעקט צו יִשְׂרָאֵל. בַּ און עס איז געווען
אין יענע טעג, אַז דָּת איז אַרויסגעגאַנגען פון קסר הרומאי אויגוסטוס, אַז די כל הארצות זאָל געציילט ווערן. 2
דאָס איז געווען די ערשטע מפקד, ווען קוּרינִיוס איז געווען העֶגמוֹן [זען העֶגמוֹן, נישט לֶגָטוס; זען לפני הספירה 5;
יהושע/ישוע לספירה 5- סה"נ 33, זען לוקס 23:46] פון סוּרְיָה. 3 און כל זענען געגאַנגען זיך איינשרײַבן, יעדער בן
אדם אין זיין אייגענער שטעטל. 4 און יוֹסף [בן דוד] איז אויך אַרויפגעגאַנגען פון גָלִיל, פון דער שטעטל נָצְרַת,
קיין יהודה, צו דער עיר דָּוִדן, וואָס הייסט בֵּית-לֶחֶם, מחמת ער איז געווען פון מִשפָּחה און בית דוד; 5 צו
פאַרשרײַבן זיך מיט מִרְיָמען [בת דוד, זען לוקס 3:31], וואָס איז געווען פאַרקנַסט צו אים אין אירוסין, ווען זי איז
געווען מעוּבֶּרֶת. 6 און עס איז געווען, ווען זיי זענען דאָרט געווען, זענען געוואָרן פול די טעג פון איר קימפּעט 7
און זי האָט געבוירן איר זון דעם בכוֹר, ותחתלהו אין ווינדעלעך, און אים אַרײַנגעלייגט אין אַן אֵבוּס, מחמת עס
איז פאַר זיי נישט געווען קיין פּלאַץ אין דער פָּלוֹן. 8 און עס זענען געווען רוֹעִים אין יענער געגנט אין שָׂדֶה, שׁוֹמרים
משמרות ביינאַכט אויף זייער עדר. 9 און אַ מַלאך ה' האָט זיך צו זיי באַוויזן, און די כבוד ה' האָט געלויכטן אַרום
זיי; און זיי האָבן זיך געפאָרכטן מיט א יראה גדולה; 10 און דער מַלאך האָט צו זיי געזאָגט: האָט נישט קיין פחד;
מחמת הנה ברענג איך אייך בשׂוֹרת הגאולָה פון אַ שִׂמְחָה גדולה, וואָס וועט זיין פאַר דעם כל עם ברית; 11 מחמת
היינט איז אייך געבוירן געוואָרן אין דער עיר דָּוִדן [זען מיכה 5:1] אַ גוֹאֵל מוֹשיע, וואָס איז דער רֶבּי מלך המָשיחַ,
הָאָדוֹן. 12 און דאָס איז אַ צייכן [אוֹת] פאַר אייך: איר וועט געפינען אַ ילֶד איינגעוויקלט אין ווינדעלעך, און ליגן
אין אַן אֵבוּס. 13 און פּלוצים איז מיט דעם מַלאך געווען המון צבא השמים, צבא ה', וואָס האָבן געלויבט ה', און
געזאָגט: 14 כָּבוֹד לֵאלקִים בַּמְּרוֹמִים, וּבָאָרֶץ שָׁלוֹם עַל בְּנֵי אָדָם רְצוֹנוֹ. 15 און עס איז געווען, ווי די מַלאָכים זענען
פון זיי אַוועק אין שָׁמַיִם אַריין, האָבן די רוֹעים געזאָגט איינער צום אַנדערן: לאָמיר איצט גיין קיין בֵּית-לֶחֶם, און
זען די זאַך, וואָס איז געשען, פון וואָס ה' האָט אונדז צו וויסן געטאַן. 16 און זיי זענען געקומען געשווינד, און
האָבן געפונען מִרְיָמען [בת דוד] און יוֹסף [בן דוד], און דאָס תינוק ליגן אין דער אֵבוּס [זען ישעיהו 53:7, משיח
לאַם פון ה']. 17 און אַז זיי האָבן עס געזען, האָבן זיי באַקאַנט געמאַכט דאָס דָּבָר, וואָס איז צו זיי גערעדט
געוואָרן וועגן דעם דאָזיקן ילֶד. 18 און כל, וואָס האָבן דאָס געהערט, האָבן זיך געוואונדערט וועגן דעם, וואָס די
רוֹעִים האָבן דערציילט. 19 אָבער מִרְיָם האָט אָפּגעהיט הדברים האלה, און האָט געטראַכט איבער זיי אין איר לֵב.
20 און די רוֹעים האָבן זיך אומגעקערט, און האָבן אָפּגעגעבן כָּבוד צו ה', זאַגנדיק ברוך ה' פאַר כל, וואָס זיי האָבן
געהערט און געזען, אַזוי ווי עס איז צו זיי גערעדט געוואָרן. 21 און אַז עס זענען געוואָרן פול 8 טעג אים מַל צו
זיין, האָט מען אים שמו געגעבן יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12; 3:8], ווי דער מַלאך האָט אים גערופן [זען לוקס

1:31], איידער ער איז אויפגענומען געוואָרן אין דער מוטערטראַכט [לפני שהורה בבטן]. 22 און ווען עס זענען
געוואָרן פול די טעג פון איר טהרה, לויט תורת משה [ויקרא 12:2-8], האָבן זיי אים אַרויפגעבראַכט קיין ירושָׁלַיִם,
אים צו שטעלן פאַר ה׳ 23 ווי סע שטייט געשריבן אין דער תורת ה׳: כל זָכר, וואָס עפנט די מוטערטראַכט [רחם],
זאָל גערופן ווערן קָדֶש צו ה׳ [שמות 13:2,12,15; במדבר 3:13, פדיון הבן] 24 און צו ברענגען אַ קָרבן, לויט ווי סע
איז געזאָגט געוואָרן אין דער תורת ה׳: שְׁתֵּי־תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה [ויקרא 12:8]. 25 און הִנֵּה, עס איז געווען אַן איש
אין ירושָׁלַיִם, וואָס האָט געהייסן שִׁמעוֹן, און דער דאָזיקער מענטש איז געווען אַ צדיק און א חסיד פון פרומקייט,
און ער האָט געוואָרט אויף דער נחֲמת יִשׂרָאל; און דער רוּחַ הַקוֹדֶש האָט גערוט אויף אים. 26 און אים איז
אַנטפּלעקט געוואָרן דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, אַז ער וועט נישט זען דעם מָוֶת, איידער ער וועט האָבן געזען דעם רֶבּי
מלך המָשיחַ פון ה׳. 27 און ער איז געקומען דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש אין בֵּית-המִקדש אַריין; און ווען די הורים
האָבן אַרײַנגעבראַכט דאָס יֶלֶד יהושע/ישוע, צו טאָן מיט אים לויט דעם משפט פון דער תורה [זען ויקרא
12:6-8], 28 האָט ער אים גענומען אין זיינע אָרעמס, און געזאגט ברוך ה׳, און געזאָגט: 29 איצט אָ, אדושם,
לאזטו דיין עֶבֶד גיין, לויט דיין דָבָר, בשָׁלום; 30 מחמת מיינע אויגן האָבן געזען דיין ישועת אלוקינו, 31 וואָס דו
האָסט אָנגעבערייט פאַר כל עַמִּים; 32 אַן אור צו באַלײַכטן די אומות, און דער תפארת פון דיין עם יִשׂרָאל [ישעיהו
42:6]. 33 און אביו און אמו האָבן זיך געוואונדערט איבער דעם, וואָס איז געזאָגט געוואָרן וועגן אים; 34 און
שִׁמעוֹן האָט זיי געבענטשט, און האָט געזאָגט צו מִריָמען אמו: הִנֵּה, ער איז באָשטימט צום דעם מכשול און דעם
תקומה פון רבים [ישעיהו 53:11-12] אין יִשׂרָאל; און פאַר אַ צייכן [אות], וואָס מע וועט רעדן אַנטקעגן [ישעיהו
8:14-15; 53:3] 35 און אַ חֶרֶב וועט דורכשטעכן דיין אייגענע זעל – כדי סע זאָלן אַנטפּלעקט וועדן די מַחשָׁבות
לֵב פון רבים. 36 און עס איז געווען אַ נביאה, חַנָה בַּת-פנואֵל, פון שֵׁבֶט אָשֵׁר; זי האט שוין געהאט דערגרייכט א
זער טיפע עלטער, האבנדיק געלעבט מיט איר מאַן 7 יאָר פון איר בְּתוּלים, 37 און איז געווען אַן אַלמָנה 84 יאָר.
און זי האָט נישט פארלאזט דעם בֵּית-הַמִקדש, און האָט געדינט ה׳ מיט תַּעֲנִיתים און תפילות יומם ולַיְלָה. 38 און
גראָד אין יענער שָׁעה איז זי געקומען, זאגנדיק ברוך ה׳, און רעדן וועגן אים צו אלע, וואָס האָבן געהאפט אויף
דער גאולה פון ירושָׁלַיִם. 39 און אַזוי ווי זיי האָבן מקַיים געווען אַלצדינג, לויט דער תורת ה׳, האָבן זיי זיך
אומגעקערט קיין גָלִיל, צו זייער אייגענער שטעטל נָצְרַת. 40 און דאָס יֶלֶד איז געוואָקסן און איז געוואָרן שטאַרק,
פול מיט חָכמה, און דער חֵן וחסד ה׳ האָט גערוט אויף אים. 41 און זיינע הורים פלעגן עולה-רֶגל זיין יעדעס יאָר
קיין ירושָׁלַיִם אויף דעם יום-טוֹב פֶּסַח. 42 און ווען ער איז אַלט געווען 12 יאָר, אָבן זיי עולה-רֶגל געווען לויט
דעם מנהג פון דעם יום טוב. 43 און ווען דער יום-טוֹב האָט זיך געענדיקט, און זיי האָבן זיך אומגעקערט אַהיים,
איז דאָס יינגל יהושע/ישוע איבערגעבליבן אין ירושָׁלַיִם; און זיינע הורים האָבן עס נישט געוואוסט. 44 נאָר
מיינענדיק, אז ער איז מיט די עולה-רֶגל, זענען זיי געגאַנגען אַ טאָג רייזע, און האָבן אים געזוכט צווישן זייערע
קרובים און באַקאַנטע. 45 און אַז זיי האָבן אים נישט געפונען, האָבן זיי זיך אומגעקערט קיין ירושָׁלַיִם, און האָבן
אים געזוכט. 46 און עס איז געווען, אין 3 טעג אַרום, האָבן זיי אים געפונען אין בֵּית-הַמִקדש זיצן צווישן די
תלמידֵי-חַכָמים, ווי ער האָט זיך צוגעהערט און זיי געפרעגט קשיות. 47 און כל, וואָס האָבן אים געהערט, האָבן
זיך שטאַרק געחידושט איבער זיין בִּינָה און זיינע תשובות. 48 און ווען זיי האָבן אים געזען, זענען הוריו נִשתּוֹמם
געוואָרן; און זיין אֵם האָט צו אים געזאָגט: בְּנִי, פאַרוואַס האָסטו אויענדז אַזוינס געטאָן? הנה, אביך און איך האָבן
דיך געזוכט מיט אַנגסט. 49 און ער האָט צו זיי געזאָגט: פאַרוואס האָט איר מיך געזוכט? צי האָט איר נישט

געוואוסט, אַז איך מוז זיין אין בֵּית פון [אלוקים] אָבִי? 50 און זיי האָבן נישט בינה פון דאָס דָּבָר, וואָס ער האָט צו
זיי גערעדט. 51 און ער האָט מיט זיי אַראָפּגעגאַנגען, און איז געקומען קיין נָצְרַת; און ער איז זיי געווען
אונטערטעניק; און אמו האָט שָׁמְרָה כל הדברים האלה אין איר לֵב. 52 און יהושע/ישוע איז געוואַקסן אין חָכמה
און אין געשטאַלט, וגדל וטוֹב גם עם-ה' וגם עם אנשים [זען שמואל א 2:26]. גַ און אין דעם 15טער יאָר פון מלוכה
פון קסר הרומאי טיבעריוס, ווען פּוֹנְטִיוס פִּילָטוֹס איז געווען פּראַקוראַטאָר פון יהודה, און הוֹרדוס איז געווען
טעטראַרך פון גָלִיל, און פיליפּוס אחיו טעטראַרך פון דער געגנט איטוריע און טַרכוֹנָא, און לוסאַניוס טעטראַרך
פון אַבִילין, 2 ווען חָנָן און קַיָפָא זענען געווען כֹּהֲנים-גדוֹלים, איז געקומען דאָס דָּבָר ה' צו [כֹּהֵן-נביא] יוֹחָנָן
בֶּן-זַכַרְיָה אין דער מִדבּר. 3 און יוֹחָנָן איז געקומען אין דער כל כִּכַּר הַיַרדן, און האָט געדַרשנט די מקוה טבִילה פון
תשובה פאַר דער סליחת עבירות. 4 ווי סע שטייט געשריבן אין דעם סֵפר פון די דִּבְרֵי ישעיהו הַנָבִיא: קוֹל קוֹרֵא
בַמִדְבָּר פַּנוּ דֶרֶךְ ה', יַשְׁרוּ מְסִלוֹתָיו. 5 כָּל־גֵיא יִנָשֵׂא, וְכָל־הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ; וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר, וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה. 6
וראו כל-בשר את ישועת אלוקינו [ישעיהו 40:3-5; 42:16; 52:10; תהילם 98:2] 7 און ער האָט דערפאַר געזאָגט צום
המון העם, וואָס איז אַרויסגעגאַנגען פון אים מקוה געטוֹבלט צו ווערן: איר ילדי צפעונים! ווער האָט אייך
געוואָרנט צו אַנטלויפן פון דעם חרון אף ה' הבא? 8 ברענגט דערפאַר פֵּירות, וואָס זענען רָאוי פאַר תשובה, און
רעדט אייך נישט איין; אַברָהם איז אָבִינוּ [מיט זכות אבות פאַר אונדז]! מחמת איך זאָג אייך, ה' קען פון די דאָזיקע
אבנים לְהָקִים בָּנים צו אַברָהם. 9 און די האַק ליגט שוין ביים שֹׁרֶשׁ פון די ביימער; דערפאַר, יעדער איינער בוים,
וואָס ברענגט נישט אַרויס קיין פרי טוב, ווערט אָפּגעהאַקט און אַרײַנגעוואָרפן אין אֵש אַריין. 10 און דאָס המון
העם האָט אים געפרעגט, אזוי זאגן: וואָס זשע זאָלן מיר טאָן? 11 האָט יוחנן געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: דער,
וואָס האָט 2 כֻּתָּנוֹת, זאָל זיך טיילן מיט דעם, וואָס האָט גאָרנישט; און דער, וואָס האָט מזון, זאָל אויך אַזוי טאָן.
12 און עס זענען אויך געקומען מוֹכסים מקוה פון תשובה געטוֹבלט צו ווערן, און זיי האָבן צו אים געזאָגט: רֶבִּי,
וואָס זאָלן מיר טאָן? 13 האָט יוחנן צו זיי געזאָגט: פאָדערט נישט מער ווי סע איז פאַר אייך באַשטימט. 14 און
אויך חיילים האָבן אים געפרעגט, אַזוי צו זאָגן: און מיר, וואָס זאָלן מיר טאָן? און האָט יוחנן צו זיי געזאָגט: איר
זאָלט קיינעם נישט פּלאָגן און באַרויבן מיט לשון הרע, און זייט צופרידן מיט אייער לוין. 15 און אזוי ווי דאָס עם
איז געווען אין דערוואַרטונג, און כל האָבן געטראַכט אין זייערע לְבָבוֹת וועגן יוֹחָנָן, צי איז ער אליין נישט אָפּשר
דער מָשִׁיחַ, 16 האָט יוֹחָנָן זיי געענטפערט, און געזאָגט: איך מקוה טוֹבל אייך מיט מַיִם; סע קומט אָבער אַ
שטאַרקערער פון מיר, וועמען איך בין נישט רָאוי אויפצובינדן די שרוך פון זיינע סנדל, ער וועט אייך מקוה
טוֹבלען מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ און מיט אֵש. 17 זיין ווינטשויפל איז אין זיין האַנט, און ער וועט גוט אויסרייניקן
זיין שיַער, און איַינזאַמלען דעם חִטָּה אין זיין שפּײַכלער אַריין, אָבער די מֹץ וועט ער פאַרברענען מיט אֵש לא
תכבה [ישעיהו 66:24]. 18 און אויף אַזאַ אופן, און מיט דברים רבים אחרים האָט ער געדרשנט די בשׂוֹרת הגאולָה
צום עם. 19 אָבער דער טעטראַרך הוֹרדוס, ווייל ער איז פון יוחנן געמוסרט געוואָרן צוליב הוֹרוֹדיָה אֵשֶׁת אָחִיו, און
וועגן כל מעשים רעים, וואָס הוֹרדוס האָט געטאָן, 20 האָט צו דעם נאָך צוגעגעבן דאָס, וואָס ער האָט
פאַרשלאָסן יוֹחָנָן אין דער בֵּית הַסֹּהַר. 21 און עס איז געווען, ווען דאָס כל עם איז מקוה געטוֹבלט געוואָרן, און
יהושע/ישוע איז אויך מקוה געטוֹבלט געוואָרן, און האָט געדאַוונט [זען לוקס 11:1-4] געווען, האָט דער שָׁמַיִם
געעפנט, 22 און דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ האָט אַראָפּגעגנידערט אויף אים אין אַ דמוּת גשמית, ווי אַ טויב, און אַ בת קוֹל
איז אַרויס פון שָׁמַיִם: אתה בני אהובי, בך חפצתי. 23 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ, ווען ער האָט אָנגעהויבן זיין עבודת

קודש שלִיחות, איז אַלט געווען אַרום 30 יאָר, און ער איז געווען (ווי מען האָט געמיינט בּן יוסף) בֶּן-עֵלי, 24 בּן
מַתָּת, בּן לֵוִי, בּן מַלכִּי, בּן יַנַי, בּן יוסף, 25 בּן מַתִּתיָהוּ, בּן אָמוֹץ, בּן נָחוּם, בּן חֶסלִי, בּן נַגָּי, 26 בּן מַחַת, בּן מַתִּתיָה, בּן
שִׁמעִי, בּן יוֹסף, בּן יוֹדָה, 27 בּן יוֹחָנָן, בּן רֵישָׁא, בּן זרוּבָּבל, בּן שְׁאַלתִּיאֵל, בּן נֵרי, 28 בּן מַלכִּי, בּן אַדִּי, בּן קוֹסָם, בּן
אלמדָן, בּן עֵר, 29 בּן יֵשוּעַ, בּן אֶלִיעֶזֶר, בּן יוֹרִים, בּן מַתָּת, בּן לֵוִי, 30 בּן שִׁמעוֹן, בּן יהוּדה, בּן יוסף, בּן יוֹנָם, בּן
אֶליָקִים, 31 בּן מַלאה, בּן מַנָא, בּן מַתַּתָּה, בּן נָתָן, בּן דָוִד, 32 בּן יִשַׁי, בּן עוֹבד, בּן בּוֹעַז, בּן שַׂלמוֹן, בּן נַחשוֹן, 33 בּן
עַמִינָדָב, בּן אַדמין, בּן ארני, בּן חֶצרוֹן, בּן פֶּרֶץ, בּן יהוּדה, 34 בּן יַעקֹב, בּן יִצחָק, בּן אַברָהם, בּן תֶּרַח, בּן נָחוֹר, 35 בּן
שְׂרוּג, בּן רְעוּ, בּן פֶּלֶג, בּן עֵבֶר, בּן שֶׁלַח, 36 בּן קֵינָן, בּן אַרפַּכשַׁד, בּן שֵׁם, בּן נֹחַן, בּן לֶמֶך, 37 בּן מְתוּשֶׁלַח, בּן חֲנוֹך,
בּן יֶרֶד, בּן מַחֲלַלאֵל, בּן קֵינָן, 38 בּן אֱנוֹש, בּן שֵׁת, בּן אָדָם, דער זון פון דער אויבערשטער. דַ און רבי מֶלך המָשיחַ,
פול מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, האָט זיך אומגעקערט פון דעם יַרדן, און איז געפירט געוואָרן דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש 2
40 טעג אין דער מִדבּר, געפּרוּאווט פון הָשָׂטן. און ער האָט גאָרנישט געגעסן אין יענע טעג; און ווען זיי האָבן זיך
געענדיקט, איז ער געווען הונגעריק. 3 און הָשָׂטן האָט צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: אויב דו ביסט דער זון פון דער
אויבערשטער, באַפעל דעם דאָזיקן שטיין, אַז ער זאָל ווערן לֶחֶם. 4 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים געענטפערט:
סע שטייט געשריבן: כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם [דברים 8:3]. 5 און הָשָׂטן האָט אים אַרויפגעפירט, און
האָט אים געוויזן אין אַ רֶגע כל מלוכות פון דער עולם הזה, 6 און האָט צו אים געזאָגט: דיר וועל איך געבן די
דאָזיקע כל מֶמשָׁלה און איר כבוד, מחמת מיר איז זי איבערגעגעבן געוואָרן, און איך גיב זי וועמען איך וויל. 7
דערפאַר, אויב דו וועסט דיך בּוקן פאַר מיר, וועט דאָס אינגאַנצן זיין דיינס. 8 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים
געענטפערט: סע שטייט געשריבן: לַה' אֱלֹקֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה וְאֹתוֹ לְבַדּוֹ תַּעֲבֹד [דברים ו, יג]. 9 און ער האָט אים
געפירט קיין ירוּשַׁלָיִם, און האָט אים אַוועקגעשטעלט אויף דעם טורעם פון בֵּית-הַמִקדש, און האָט צו אים
געזאָגט: אויב דו ביסט דער זון פון דער אויבערשטער, וואָרף דיך אַראָפּ פון דאַנען; 10 מחמת סע שטייט געשריבן:
כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ לִשְׁמָרֶךָ 11 עַל־כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן־תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ [תהלים צא, יא-יב]. 12 און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט אים געענטפערט: עס איז געזאָגט געוואָרן: לֹא תְנַסֶּה אֶת־ה' אֱלֹהֶיךָ [דברים ו, טז]. 13 און אַז הָשָׂטן האָט
געענדיקט יערן נסָיון, איז ער אוועק פון רבי מֶלך המָשיחַ ביז אויף אַ צייט. 14 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך
אומגעקערט אין דער מאַכט פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש קיין גָלִיל; און די שֹׁמַע וועגן אים האָט זיך פאַרשפּרייט אין דער
כל געגנט. 15 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געלערנט אין זייערע שולן, און כל האָבן אים אָפּגעגעבן כָּבוד. 16 און רבי
מֶלך המָשיחַ איז געקומען קיין נָצְרַת, וואו ער איז אויפגעצויגן געוואָרן; און ווי זיין מִנהג, איז ער שַׁבּת
אַריַינגעגאַנגען אין דער שול אַריין, און רבי מֶלך המָשיחַ איז אויפגעשטאַנען צום לייענען, 17 און מען האָט רבי
מֶלך המָשיחַ דערלאַנגט דאָס סֵפר פון ישעיהו הַנָבִיא, און ער האָט געעפנט דאָס סֵפר, און האָט געפונען
דאָס אָרט, וואו עס איז געשטאַנען געשריבן: 18 רוּחַ אֲדֹנָי עָלָי, יַעַן מָשַׁח אֹתִי לְבַשֵּׂר עֲנָוִים. שְׁלָחַנִי לִקְרֹא לִשְׁבוּיִים
דְרוֹר, וְלִעִוְרִים פְּקַח־קוֹחַ; לְשַׁלֵּחַ רְצוּצִים חָפְשִׁים. 19 לִקְרֹא שְׁנַת רָצוֹן לַה' [ישעיהו סא, א-ב]. 20 און ער האָט
צונויפגעוויקלט דאָס מְגִלָּה, און האָט עס צוריקגעגעבן דעם חַזָן, און האָט זיך אַנידערגעזעצט; און די אויגן פון
אַלעמען אין דער שול זענען געווען באַהעפט אָן אים. 21 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אָנגעהויבן צו זיי צו זאָגן:
הַיוֹם איז דער דאָזיקער פָּסוק מקוים געוואָרן אין אייערע אויערן. 22 און כל זענען אים געווען אֵדות, און האָבן
באַוואונדערט די דִבְרֵי הַחֵן, וואָס זענען אַרויסגעגאַנגען פון זיין מויל; און זיי האָבן געזאָגט: איז דאָס נישט בּן
יוֹסֵף? 23 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: אַוַדאי וועט איר מיר זאָגן דאָס דאָזיקע מָשל: רוֹפא, הייל דיך

אַליין; וואָס מיר האָבן געהערט ס'איז געטאָן געוואָרן אין כּפַר-נַחוּם, טוּ אויך אין דיין שטעטל. 24 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג אייך, קיין נָביא איז נישט אָנגענומען אין זיין אייגן שטעטל, אין זיין אייגן עיר
מוֹלדת. 25 אויף אַן אֶמת, זאָג איך אייך, רבים אַלמָנות זענען געווען אין יִשׂרָאל אין די טעג פון אֵליָהוּ הַנָביא, ווען
דער שָמַיִם איז געווען פאַרשלאָסן אויף 3 יאָר און 6 חֳדָשים, און עס איז געקומען אַ רעב גדוֹל איבערן כל הארץ;
26 און צו קיינער פון זיי איז אליָהוּ הַנָביא נישט געשיקט געוואָרן, אַחוץ קיין צָרפַת, וואָס איז אין צִידון, צו אַן
אִשָה אַן אַלמָנה [מלכים א 16-17:8; 18:1]. 27 און רבים מצוֹרָעים זענען געווען אין יִשׂרָאל אין דער צייט פון
אֶליָשָע הַנָביא; און קיינער פון זיי איז נישט מְטַהָרים געוואָרן, אַחוץ נַעמָן דער אֲרַמִי [מלָכים ב 14-5:1]. 28 און כל
אין דער שול זענען געוואָרן פול מיט כַּעַס, ווען זיי האָבן דאָס געהערט. 29 און זיי זענען אויפגעשטאַנען, און האָבן
אים אַרויסגעוואָרפן פון דער שטעטל, און אים געפירט צום גַב הָהָר, אויף וואָס זייער שטעטל איז געווען געבויט,
כּדי אים אַראָפּצושטירצן. 30 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ איז דורכגעגאַנגען אין דער מיט צווישן זיי, און זיך אוועק
אויף זיין דֶרֶך. 31 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אַראָפּגעגאַנגען קיין כּפַר-נַחוּם, אַ שטעטל אין גָלִיל. און רבי מֶלך
המשיח האָט זיי איז געזאגט שעורים אויף שַבָּתות; 32 און מען פלעגט שטוינען איבער משיחס תּוֹרה, מחמת זיין
דָבָר האָט געהאַט שלטון. 33 און אין דער שול איז געווען אַ בן אדם, וואָס האָט געהאַט אַ רוּחַ טָמֵא אַ שד, און ער
האָט אויסגעשריגן אויף אַ קוֹל גדוֹל: 34 וויי, מַה לָנו ולָך, יהושע/ישוע פון נָצָרת? ביסטו געקומען אונדז צו
פאַרטיליקן? איך ווייס ווער דו ביסט: דער קדוֹש פון ה'. 35 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויף אים אָנגעשריגן, און
געזאָגט: שווײַג, און גיי אַרויס פון אים! און דער שד האָט אים אַנידערגעוואָרפן אין זייער מיט, און איז פון אים
אַרויס, נישט טוּענדיק אים קיין שאָדן. 36 און אַ פחד איז געפאַלן אויף אַלעמען, און איינער האָט צום אַנדערן
געזאָגט: וואָס איז דאָס פאַר אַ דָבָר תּוֹרה, וואָס ער באַפעלט מיט שלטן און גבורה די שדים, און זיי גייען אַרויס?
37 און די שמועָה [זען ישעיהו 53:1] וועגן רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך פאַרשפּרייט אין דער כל מקומות פון דער
געגנט ארום. 38 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אויפגעהויבן און איז אַרויס פון דער שול, און איז אַרײַנגעגאַנגען
אין דעם בֵּית פון שִמעוֹנען. און שוויגער פון שִמעוֹן האָט געליטן פון אַ קדחת רעה, און זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ
געבעטן פאַר אירעטוועגן. 39 און רבי מֶלך המָשיחַ איז צוגעגאַנגען, און האָט זיך אַנידערגעשטעלט איבער איר,
און האָט אָנגעשריגן דאָס קדחת [דברים 28:22], און עס האָט זי פאַרלאָזט; און זי איז תֵיכּף אויפגעשטאַנען און
האָט זיי באַדינט ווי משרתת. 40 און ווען די שֶמֶש איז אונטערגעגאַנגען, האָבן כל האנשים, וואָס האָבן געהאַט
חוֹלים מיט פאַרשידענע מחלות, זיי געבראַכט צו רבי מֶלך המָשיחַ; און ער האָט אַרויפגעלייגט זיינע הענט אויף
יעדן בן אדם פון זיי, און האָט זיי געהיילט [תהלים 107:20; יוחנן 1:1]. 41 און אויך שדים זענען אַרויס פון רבים,
וואָס האָבן אויסגעשריגן, און געזאָגט: דו ביסט דער זון פון דער אויבערשטער. און ער האָט אויף זיי אָנגעשריגן,
און זיי נישט געלאָזט רעדן, ווייל זיי האָבן געוואוּסט, אַז ער איז דער רֶבי מלך המָשיחַ. 42 און ווען ס'איז געוואָרן
בֹּקֶר, איז ער אויפגעשטאַנען און איז אַוועק אין אַ מקום בּוֹדֵד, און דאָס המון עם האָט אים געזוכט, און איז
געקומען צו אים, און אים געוואָלט פאַרהאַלטן, אַז ער זאָל נישט אַוועקגיין פון זיי; 43 אָבער ער האָט צו זיי
געזאָגט: איך מוּז דרשענען די בשוֹרת הגאוּלָה פון די מַלכות ה' אויך אין די אַנדערע שטעטלעך, ווייל צוליב דעם
תכלית בין איך געשיקט געוואָרן. 44 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געדַרשנט אין די שולן פון יהוּדה (אריינגערעכנט
ארצוֹת הגליל). הַ און עס איז געווען, ווען דאָס המון העם האָט זיך געדרענגט אַרום אים, כּדי צו הערן דאָס דָבָר
ה', איז ער געשטאַנען בײַם יַם כִּנֶרֶת. 2 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזען 2 סִירות ליגן בײַם יַם-ברעג, און די דַיָגִים

זענען פון זיי אַרויסגעגאַנגען, און האָבן געוואַשן זייערע נעצן. 3 און ער איז איינגעשטיגן אין איינעם פון די סִירות,
וואָס האָט געהערט צו שִׁמעוֹנען [כּיפא], און האָט אים געבעטן, אָפּצורוקן זיך אַביסל פון דער יַבָּשה, און רבי מֶלך
המשיח האָט זיך אַנידערגעזעצט, און האָט געלערנט תּוֹרה די המונים פון דעם סִירָה אַרויס, געזאגט שעורים. 4
און ווען ער האָט אויפגעהערט צו רעדן, האָט ער געזאָגט צו שִׁמעוֹנען [כּיפא]: פאָר אָפּ, וואו עס איז טיף, און לאָזט
אַראָפּ אייערע נעצן צום פאַנג! 5 און שִׁמעוֹן האָט געענטפערט: אֲדוֹנִי, מיר האָבן זיך געמִיט אַ כל הַלַּיְלָה, און האָבן
גאָרנישט געכאַפּט; אָבער על-פִּי דִּברך וועל איך אַראָפּלאָזן די נעצן. 6 און ווען זיי האָבן דאָס געטאָן, האָבן זיי
געכאַפּט זייער דּגים רבים; און זייערע נעצן האָבן זיך גענומען רייסן; 7 און זיי האָבן געוואונקען צו זייערע שותפים
אין דעם אַנדערן סִירָה, אַז זיי זאָלן קומען און זיי העלפן. און זיי זענען געקומען און האָבן אָנגעפילט די ביידע
סִירוֹת, אַזוי, אַז זיי האָבן אָנגעהויבן צו זינקען. 8 און אַז שִׁמעוֹן כֵּיפָא האָט דאָס געזען, איז ער אַנידערגעפאַלן פאַר
רבי מֶלך המָשיחַ, און געזאָגט: אֲדוֹנִי, גיי אַוועק פון מיר, כִּי איש בעל עבֵירה אֲנִי! 9 מחמת אַ שרעק איז אים
באַפאַלן, און כל, וואָס זענען געווען מיט אים איבער דעם פישפאַנג, וואָס זיי האָבן געפאַנגען; 10 און אַזוי זענען
אויך געווען יַעקֹב און יוֹחָנָן, בְּנֵי זַבדי, וואָס זענען געווען שותפים פון שִׁמעוֹן. און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו
שִׁמעוֹנען: האַב נישט קיין פחד; פון איצט אָן וועסטו פאַנגען בְּנֵי אָדָם [זען מתי 20-28:19]. 11 און ווען זיי האָבן
געבראַכט זייערע סִירוֹת צו דער יַבָּשה, האָבן זיי כל פארלאָזט, וְהָלְכוּ אַחֲרֵי רבי מֶלך המָשיחַ. 12 און ווען רבי מֶלך
המָשיחַ איז געווען אין איינער פון די שטעטלעך, הנה איז דאָרטן געווען אַן איש מצורע, א בן אדם לויטער צָרַעת;
און אַז ער האָט דערזען רבי מֶלך המָשיחַ, איז ער געפאַלן אויף זיין פָּנים, און האָט אים געבעטן: אֲדוֹנִי, אויב דו
ווילסט, קאַנסטו מיך מאַכן טָהוֹר. 13 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און האָט אים
אַנגערירט, און געזאָגט: איך וויל; זיי טָהוֹר. און תֵּיכֶף האָט זיך דאָס צָרַעת אָפּגעטאָן פון אים. 14 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט אים באַפוילן, ער זאָל עס קיינעם נישט דערציילן; נייערט גיי און ווייז דיך פאַרן כֹּהן; און זיי מַקריב
קרבן פאַר דיין טהרה, אַזוי ווי מֹשה האָט געבאָטן, פאַר אַן עֵדות צו זיי [ויקרא 32-14:2]. 15 און די שִׁמוּעה [זען
ישעיהו 53:1] וועגן אים האָט זיך נאָך מער פאַרשפּרייט, און אַ גרויסער עוֹלם איז זיך צונויפגעקומען, אים צו
הערן, און געהיילט צו ווערן פון זייערע מחלות. 16 רבי מֶלך המָשיחַ אָבער האָט זיך צוריקגעצויגן אין התבּוֹדדוּת
אין די מִדבָּרִיוֹת, און איז דאַוונט [זען לוקס 4-11:1] געווען. 17 און עס איז געווען אין איינעם פון יענע טעג, ווען
רבי מֶלך המָשיחַ האָט געלערנט תּוֹרה, אַז עס זענען דאָרטן געזעסן פּרוּשים און לוֹמדי-תּוֹרה, וואָס זענען געקומען
פון כל שטעטלעך פון גָּלִיל און יהוּדה און ירוּשָׁלַיִם, און די גבורת ה' איז געווען מיט רבי מֶלך המָשיחַ, פאַר רפאוּת
[זען משלי 3:8]. 18 און הִנֵּה האָבן בְּנֵי אָדָם געבראַכט אויף אַ בעט אַ מאַן, וואָס איז געווען איש משותק; און זיי
האָבן געזוכט אים אַרײַנצובּרענגען און אים אַוועקצולייגן פאַר רבי מֶלך המשיח. 19 און אַזוי ווי זיי האָבן נישט
געקענט געפינען קיין וועג ווי אים אַרײַנצובּרענגען, צוליב דעם עוֹלם, זענען זיי אַרויפגעגאַנגען אויפן גַּג, און האָבן
אים אַראָפּגעלאָזט מיט זיין בעט דורך די רעפים אין דער מיט פאַר רבי מֶלך המָשיחַ. 20 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ
האָט געזען זייער אֱמוּנה, האָט ער געזאָגט: בן אדם, דיינע עבירות נִסְלְחוּ לְךָ. 21 און די סוֹפרים [רַבָּנִים] און די
פּרוּשים האָבן אָנגעהויבן נאָכצוטראַכטן, און האָבן געזאָגט: ווער איז ער דאס, וואס רעדט ארויס דער דאָזיקער,
וואָס רעדט דִּברי נאצה (גדופים, זען ויקרא 16-24:15; 22:32)? ווער קען דאס מוֹחל זיין עבירות, אַחוּץ ה' אַליין [אין
עוד מלבדו]? 22 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ [זען דניאל 14-7:13] האָט דעת פון זייערע מַחשָׁבות, און האָט צו זיי
געזאָגט: וואָס טראַכט איר אין אייערע לְבָבוֹת? 23 וואָס איז לייכטער, צו זאָגן: דיינע עבירות נִסְלְחוּ לְךָ, אָדער צו

זאָגן: שטיי אויף און גיי? 24 נאָר כּדי איר זאָלט וויסן, אַז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13 משיח] האָט סמכות אויף
הארץ לִסְלֹחַ עבירות -- האָט רבי מֶלך המשיח געזאָגט צום אִישׁ מְשֻׁתָּק: איך זאָג דיר, שטיי אויף, און נעם דיין
בעט, און גיי אַהיים. 25 און ער איז תֵּיכֶף פאַר זיי אויפגעשטאַנען, און האָט גענומען דאָס בעט, אויף וועלכן ער איז
געלעגן, און איז אַוועק אַהיים, זאָגנדיק ברוך ה'. 26 און זיי זענען כל נִבהל און נִשתּוֹמם געוואָרן, און זאָגנדיק ברוך
ה', און זיך זייער געפאָרכטן, און געזאָגט: נפלאות ראינו היום! 27 און נאָך דעם איז רבי מֶלך המָשיחַ
אַרויסגעגאַנגען, און האָט געזען אַ מוֹכס, וואָס האָט געהייסן לֵוִי, זיצן אויפן צאָל-אַמט [הויז פון שטייער], און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: גיי מיר נאָך. 28 און ער [מתי] האָט כל איבערגעלאָזט, און איז אויפגעשטאַנען
און איז אים נאַכגעגאַנגען. 29 און לֵוִי האָט געמאַכט אַ סעוּדה גדול פאַר רבי מֶלך המשיח אין בֵּית לֵוִי; און אַ קָהָל
רַב פון מוֹכסים און אויך אַנדערע זענען מיט זיי געזעסן ביים טיש. 30 וילונו די פּרוּשים און זייערע סוֹפרים [רַבָּנִים]
קעגן רבי מֶלך המָשיחַס תּלמידים [זען שמות 16:2], און האָבן געזאָגט: פאַרוואָס עסט איר און טרינקט מיט
מוֹכסים און בעלי עבֵירה? 31 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: די, וואָס זענען געזונט,
נייטיקן זיך נישט אין קיין רוֹפא, נייערט די, וואָס זענען חוֹלים. 32 איך בין נישט געקומען רופן די צַדיקים, נייערט
די בעלי עבֵירה צו תּשובה. 33 און זיי האָבן צו אים געזאָגט: די תּלמידים פון יוֹחָנָן פאַסטן אָפט און טוען
דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4], און אַזוי טוען אויך די תּלמידים פון די פּרוּשים, אָבער דיינע עסן און טרינקען. 34
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: צי קענט איר דען מאכן פאַסטן די אונטערפירערס, ווען דער חָתן איז
מיט זיי? 35 סע וועלן אָבער קומען טעג, ווען דער חָתן וועט אַוועקגענומען ווערן פון זיי, און יעמאָלט וועלן זיי
פאַסטן אין יענע טעג. 36 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי אויך דערציילט אַ מָשל: קיינער רייסט נישט אָפּ אַ שטיק
פון אַ נייעם בגד, און טוט עס אַרויף אויף אַן אַלטן בגד; אויב יאָ, וועט ער צערייסן דאָס נייע, און אויך דאָס
שטיק פון דעם נייעם וועט זיך נישט פּאַסן צום אַלטן. 37 און קיינער טוט נישט אַריין קיין יַיִן חָדָש אין אַלטע
לאָגלען; אַנדערש וועט דער יַיִן חָדָש צעפּלאַצן די לאָגלען, און וועט זיך צעגיסן, און די לאָגלען וועלן גיין
פאַרלוירן. 38 נײַערט יַיִן חָדָש מוז מען אַרײַנגיסן אין נייע לאָגלען [נִהֲדוּת משיחית פול מיט דעם רוח הקודש, מה"ש
21:18-26]. 39 און קיינער, וואָס האָט געטרונקען אַלטן וויין, וויל נייעם; מחמת ער זאָגט: דער אַלטער איז
בעסער. וַ און עס איז געווען אייפן צווייטן שַׁבּת [פון סִפִּירַת-הָעֹמֶר, זען ויקרא 23:15-16], אַז רבי מֶלך המָשיחַ איז
געגאַנגען דורך תּבואה-שָׂדוֹת; און משיחס תַּלמידים האָבן אָפּגעריסן זאַנגען, און זיי צוריבן מיט זייערע הענט און
געגעסן. 2 און עטלעכע פון די פּרוּשים האָבן געזאָגט: מדוע אתם עושים מה שאסור בשבת? 3 און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: האָט איר נישט געלייענט, וואָס דָוִד האָט געטאָן, ווען ער איז געווען
הונגעריק, ער, און די, וואָס זענען געווען מיט אים [זען שמואל א 21:6]; 4 ווי ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית
ה' [משכן], און האָט גענומען און געגעסן דאָס לֶחֶם-הַפָּנים, וואָס קיינער האָט נישט מֻתָּר עסן אחוץ די כֹּהֲנים
אליין, און האָט אויך געגעבן צו די, וואָס זענען געווען מיט אים [שמואל א 21:1-7; ויקרא 24:9]? 5 און ער האָט צו
זיי געזאָגט: דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13 משיח] איז אָדוֹן הַשַּׁבָּת. 6 און עס איז געווען אין אַן אַנדערן שַׁבּת, אַז רבי
מֶלך המָשיחַ איז אַרײַנגעגאַנגען אין אַ שול, און האָט געלערנט תּוֹרה; און דאָרטן איז געווען אַ בן אדם, וואָס זיין
רעכטע האַנט איז געווען פאַרדאַרט. 7 און די סוֹפרים [רַבָּנִים] און די פּרוּשים האָבן אים נאָכגעקוקט, צו זען אויב
ער וועט אים היילן אום שַׁבּת, כּדי זיי זאָלן געפינען עפּעס אים פאַרמַסרן. 8 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט דעת פון
זייערע מַחשָׁבות, און האָט געזאָגט צו דעם בן אדם, וואָס זיין האַנט איז געווען פאַרדאַרט: שטיי אויף, און שטעל

דיך אין דער מיט. און ער איז אויפגעשטאַנען און זיך געשטעלט. 9 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: איך
פרעג אייך: הַאִם מֻתָּר לְהֵיטִיב בְּשַׁבָּת, אָדער לעשות רָעָה? ראַטעווען אַ נֶפֶש, אָדער לְאַבֵּד [זען יוחנן 3:16]? 10 און
רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אַרומגעקוקט אויף זיי כל, און האָט צו אים געזאָגט: שטרעק אויס דיין האַנט! און ער
האָט אַזוי געטאָן, און זיין האַנט איז געזונט געוואָרן ווידער. 11 און זיי זענען געוואָרן פול מיט חֵמָה, און האָבן זיך
באַראָטן איינער מיטן אַנדערן, וואָס זיי זאָלן טאָן צו רבי מֶלך המָשיחַ. 12 און עס איז געווען אין די דאָזיקע טעג,
אַז רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרויסגעגאַנגען אין די הָר צו דאַווענען [זען לוקס 4-11:1]; און ער האָט פאַרבּרענגט די
גאַנצע נאַכט אין דאַווענענדיק [זען לוקס 4-11:1] אין תּפלה צו ה'. 13 און ווען עס איז געוואָרן יום, האָט ער
גערופן משיחס תּלמידים, און האָט פון זיי אויסדערוויילט 12, וועמען ער האָט אָנגעראַפן שלִיחים: 14 שִׁמעוֹנען,
וועמען ער האָט אויך אַ נאָמען געגעבן כֵּיפָא, און אַנדריי אָחִיו, און יַעקֹב און יוֹחָנָן, און פיליפּוס און בַּר-תַּלמַיִן, 15
און מתתיהו [מתי] און תּאָמָא, און יַעקֹב בֶּן-חַלפַי, און שִׁמעוֹנען, וועמען מען האָט גערופן קַנַּאי, 16 און יהוּדה
בֶּן-יַעקֹב, און יהוּדה אִיש-קְרִיוֹת, וואָס איז געוואָרן דער מָסור [פאַררעטער]. 17 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט מיט זיי
אַראָפּגענידערט, און איז געשטאַנען אויף אַ פלאַכן פּלאַץ, און אַ המון תּלמידים פון זיינע, און קהל עַם רב פון כל
יהוּדה און ירוּשָׁלַיִם, און דעם יַם-בּאָרטן פון צוֹר און צִידוֹן, 18 זענען געקומען אים הערן, און געהיילט צו ווערן
פון זייערע מחלות. און די, וואָס זענען געווען געפּלאָגט פון שדים, זענען געהיילט געוואָרן. 19 און דאָס כל המון
בני אדם האָט געזוכט אים אָנצורירן, מחמת פון אים איז אַרויסגעגאַנגען גְּבוּרָה, און האָט זיי אַלעמען געהיילט.
20 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן אויף משיחס תּלמידים, און האָט געזאָגט: אַשְׁרֵי איז אייך
עֲנִיִּים, מחמת דאָס מַלכות ה' איז אייערס. 21 אַשְׁרֵי אייך, וואָס טוט איצט הונגערן, מחמת איר וועט ווערן
געזעטיקט [ישעיהו 2-55:1; 3-61:2]. אַשְׁרֵי אייך, וואָס טוט איצט וויינען, מחמת איר תּשחקו. 22 אַשְׁרֵי אייך, ווען
בְּנֵי אָדָם וועלן אייך פיינט האָבן, און ווען זיי וועלן אייך אַרויסשטויסן און באַליידיקן, און אַרויסווארפן אייער
נאָמען ווי עפּעס בייז, ווי שם רע, צוליב דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13 משיח]. 23 שמחו אייך אין יענעם יום, און
שפּרינגט פאַר חדווה; מחמת הנה, אייער שׂכַר איז גָּדוֹל אין שָׁמַיִם, מחמת טאַקע אַזוי האָבן זייערע אבות געטאָן
מיט די נביאים. 24 אָבּער ווי צו אייך, וואָס זענט עשירים, מחמת איר האָט שוין געקריגן אייער נחמה. 25 ווי צו
אייך, וואָס זענט איצט זאַט, מחמת איר וועט הונגערן. ווי צו אייך, וואָס טוט איצט לאַכן, מחמת איר וועט
טרויערן און וויינען [ישעיהו 65:13; משלי 14:13]. 26 ווי צו אייך ווען כל בְּנֵי אָדָם וועלן רעדן גוטס פונוועגן אייך,
מחמת אַזוי האָבן זייערע אבות געטאָן מיט די נביאֵי שֶׁקֶר. 27 אָבּער אייך, וואָס טוט זיך צוהערן, זאָג איך: האָט
ליב אייערע שׂונאים, טוט גוטס צו די, וואָס האָבן אייך פיינט, 28 בָּרְכוּ די, וואָס שעלטן אייך, און זייט דאַווענען
[זען לוקס 4-11:1] פאַר די, וואָס זענען אייך מבַזֶּה. 29 דער, וואָס שלאָגט דיך אויף דער באַק, גיב אים אויך די
אַנדערע; און פון דעם, וואָס נעמט צו דיין כֻּתֹּנֶת, זאָלסטו אויך דיין בעקעטשע פון אים נישט צוריקהאַלטן. 30 גיב
יעדן, וואָס בעט דיר, און פון דעם, וואָס נעמט דאָס דייניקע פון דיר, אוועק, פאָדער עס נישט צוריק. 31 און אַזוי
ווי איר ווילט, אַז בְּנֵי אָדָם זאָלן טאָן צו אייך, זאָלט איר אויך טאָן צו זיי. 32 און אויב איר האָט אהבה פאַר די,
וואָס האָבן פאַר אייך אהבה, וואָסער שבח קומט אייך? מחמת אַפילו בעלי עבֵירה האָבן אהבה פאַר די, וואָס
האָבן פאַר זיי אהבה. 33 און אויב איר טוט גוטס צו די, וואָס טוען אייך גוטס, וואָסער שבח קומט אייך? אַפילו די
בעלי עבֵירה טוען אויך דאָס זעלבע. 34 און אויב איר לייט די, פון וועמען איר האָפט צוריק צו באַקומען, וואָסער
שבח קומט אייך? אַפילו בעלי עבֵירה לייען אויס צו בעלי עבֵירה, כּדי צוריק צו באַקומען ווידער אַזויפיל. 35 האָט

אָבּער אהבה פאר אייערע שׂונאים, און טוט גוטס, און גמילות חסדים, און דערוואַרט נישט עפּעס צוריק; און
אייער שׂכר וועט זיין רב, און איר וועט זיין בּני דעם אויבערשטער; מחמת ער איז טוב צו די אומדאַנקבּאַרע און
רָעים. 36 זייט רחמנים, אַזוי ווי אייער אלוקים הָאָב איז רחום. 37 מִשפּט נישט, און איר וועט נישט געמִשפּט ווערן;
פאַרמִשפּט נישט, און איר וועט נישט פאַרמִשפּט ווערן; סלחו ויסלח אייך; 38 גיט, און סע וועט אייך געגעבּן
ווערן; אַ גוטע, איינגעדריקטע, צונויפגעטרעסלטע, און איבערגיסעדיקע מאָס וועט מען אייך געבּן אין אייער שויס
אַריין. מחמת מיט וואס פאר א מאָס איר וועט מעסטן, וועט אייך צוריק געמאָסטן ווערן. 39 און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט זיי אויך דערציילט אַ מָשל: קען אַ בּלינדער פירן אַ בּלינדן? וועלן זיי דען נישט בּיידע אַריינפאַלן אין אַ פַּחַת
[זען ישעיהו 56:10]? 40 דער תַּלמיד איז נישט העכער פון זיין רֶבּין, אָבּער איטלעכער, וואָס דערגרייכט שלֵימות,
וועט זיין ווי דער רֶבּי זיינער. 41 און פאַרוואָס זעסטו דאָס שפּענדל אין די אויג פון אחיך במשיח, אָבּער דעם
קלאָץ אין דיין אייגן אויג זעסטו נישט? 42 אָדער ווי קענסטו זאָגן צו אחיך במשיח: אָח במשיח, לאָמיך
אַרויסנעמען דאָס שפּענדל פון דיין אויג, און אַליין זעסטו נישט דעם קלאָץ אין דיין אייגן אויג? דו צָבוּעַ, נעם
קוֹדם אַרויס דעם קלאָץ פון דיין אייגן אויג, און דאַן וועסטו זען קלאָר אַרויסצונעמען דאָס שפּענדל, וואָס איז
אין די אויג פון אחיך במשיח. 43 מחמת אַ בּוים טוב טראָגט נישט קיין פְּרִי מֵשחָת, און אַ בּוים מֵשחָת טראָגט
נישט קיין פרי טוב; 44 איטלעכן בּוים דערקענט מען לויט זיינע אייגענע פֵּירות; מחמת פון קוצים קלייבּט מען
נישט קיין תּאנים, אויך קלייבּט מען נישט קיין ענבים פון אַ דאָרנקוסט. 45 דער גוטער מענטש בּרענגט אַרויס
דאס גוטע פון דעם גוטן אוצר פון זיין לֵב, און דער איש רע בּרענגט אַרויס פון זיין אוֹצר רַע; מחמת פון וואָס דאָס
לֵב איז פול, דערפון רעדט דאָס מויל. 46 און פאַרוואָס רופט איר מיך: אֲדוֹנִי, אֲדוֹנִי, און טוט נישט וואָס איך זאָג?
47 יעדער איינער, וואָס קומט צו מיר, און הערט מיינע דברי תּוֹרה און טוט זיי, וועל איך אייך ווייַזן צו וועמען ער
איז געגליכן: 48 ער איז געגליכן צו אַ בן אדם, וואָס בּויענדיק אַ בֵּית, און וואָס האָט געלאָזט טיף גראָבּן, און לייגן
דעם יְסוֹד אויף הצור; און ווען עס איז געקומען אַ פאַרפלייצונג, האָט דער שטראָם געשלאָגן קעגן יענעם בֵּית, און
האָט עס נישט געקענט צעטרעסלען, מחמת עס איז געווען טוב געבּויט. 49 אָבּער דער, וואָס הערט און טוט
נישט, איז ווי אַ בן אדם, וואָס האָט געבּויט אַ בֵּית אויף דער קַרקַע אָן אַ יסוֹד; וואָס קעגן אים האָט געשלאָגן דער
שטראָם, און עס איז תֵּיכּף איינגעפאַלן, און דער חורבּן פון יענעם בֵּית איז געווען גָּדוֹל. זַ נאך דעם ווי ער האָט
געענדיקט כל זיינע דברי תּוֹרה אין די אויערן פון העם, איז רבי מֶלך המָשיחַ אַריינגעגאַנגען קיין כּפַר-נַחוּם. 2 און
איינער אַ צֶנטוריון האָט געהאַט אַן עֶבֶד, וואָס איז אים געווען טייער, און וואָס איז געווען חוֹלֶה און לעבן מוות. 3
און אַז ער האָט געהערט וועגן רבי מֶלך המָשיחַ, האָט ער צו אים געשיקט זקֵנים פון די יִדן, און האָט אים
געבּעטן, אַז ער זאָל קומען און היילן זיין עֶבֶד. 4 און ווען זיי זענען געקומען צו רבי מֶלך המָשיחַ, האָבּן זיי אים
זייער געבּעטן, און געזאָגט: ער איז ווערט, אַז דו זאָלסט דאָס טאָן פאַר אים. 5 מחמת ער איז איינער פון די חסידי
אֻמוֹת העוֹלם וואס האָט ליבּ אונדזער עם, און האָט אַפילו אַליין אונדז אויפגעבּויט אונדזער שול. 6 און רבי מֶלך
המָשיחַ איז מיט זיי געגאַנגען. און ווען ער איז געווען שוֹין נישט ווייט פון דעם בֵּית, האָט דער צֶנטוריון געשיקט צו
אים חבר, אים אַזוי צו זאָגן: אֲדוֹנִי, זיי דיך נישט מַטרִיחַ; מחמת איך בּין נישט ווערט, אַז דו זאָלסט קומען אונטער
מיין דאָך. 7 דערפאר האָבּ איך מיך אַליין אויך נישט געהאַלטן פאַר רָאוּי צו דיר צו קומען. נאָר זאָג דאָס דָּבָר, און
מיין עֶבֶד וועט געהיילט ווערן [זען תהלים 107:20; יוחנן 1:1]. 8 מחמת אויך איך בּין אַ בן אדם, געשטעלט אונטער
יַד מֶמְשָׁלָה, און האָבּ אונטער מיר אנשי צבא; און איך זאָג צו דעם: גיי! און ער גייט, און צו אַן אַנדערן: קום! און

ער קאַמט. און צו מיין עֶבֶד: טו דאָס! און ער טוט עס. 9 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געהערט, האָט ער
זיך מתפעל איבער אים, און האָט זיך אויסגעדרייט און געזאָגט צום המון עם, וואָס איז רבי מֶלך המשיח
נאָכגעגאַנגען: איך זאָג אייך, אַפילו אין יִשׂרָאל האָב איך נישט געפונען אַזאַ אֱמונה. 10 און ווען די שלוחים האָבן
זיך אומגעקערט אַהיים, האָבן זיי געפונען דעם עֶבֶד החולה און הנה נרפּא. 11 און עס איז געווען למחרת, אַז רבי
מֶלך המָשיחַ איז געגאַנגען אין אַ שטעטל אַריין מיטן נאָמען נָעִין, און רבים פון משיחס תַּלמידים זענען געגאַנגען
מיט אים, און עם רב. 12 און ווי ער האָט זיך דערנענטערט צום שַׁער פון דער שטעטל, הנה מען האָט
אַרויסגעטראָגן פאַר קבורה אַן איש מת, אַ בֶּן-יָחיד ביי זיין אֵם, און זי איז געווען אַן אַלמָנה; און רבים בְּנֵי אָדָם פון
דער שטעטל זענען געווען מיט איר. 13 און אַז רבי מֶלך המשיח הָאָדוֹן [זען מלאכי 3:1; תהלים 110:1] האָט זי
געזען, האָט ער אויף איר רחמי שמים געהאַט, און צו איר געזאָגט: וויין נישט. 14 און ער איז צוגעגאַנגען און האָט
אָנגערירט די ארון מת; און די נוֹשאים זענען געבליבן שטיין, און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: בָּחוּר, איך זאָג
דיר, שטיי אויף. 15 און דער נִפְטָר האָט זיך אויפגעזעצט, און האָט אָנגעהויבן צו רעדן, און רבי מֶלך המשיח האָט
אים געגעבן צו אִמּוֹ. 16 און אלעמען האט אנגעכאפּט אַ מורא; און זיי האָבן געזאגט ברוּך ה', און געזאָגט: אַ נָביא
גדוֹל קָם בּקרבֵּנוּ! און ה' האָט פָּקַד עמּוֹ! 17 און די דאָזיקע שמוּעָה [זען ישעיהו 53:1] וועגן אים איז
אַרויסגעגאַנגען אין כל יהודה, און אין דער כל געגנט. 18 און תַּלמידים פון יוחנן [פון דער טבילה פון תשובה]
האָבן דערציילט יוֹחָנָן פון די דאָזיקע כל זוכן. 19 און יוֹחָנָן האָט גערופן צו זיך 2 פון זיינע תַּלמידים, און האָט זיי
געשיקט צו רבי מֶלך המשיח הָאָדוֹן, אַזוי צו זאָגן: ביסטו הוּא הַבָּא, אָדער זאָלן מיר וואַרטן אויף אַן אַנדערן? 20
און ווען די בְּנֵי אָדָם זענען געקומען צו אים, האָבן זיי געזאָגט: יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון תשובה האָט אונדז
געשיקט צו דיר, אַזוי צו זאָגן: ביסטו הוּא הַבָּא, אָדער זאָלן מיר וואַרטן אויף אַן אַנדערן? 21 אין גענוי יענער שָׁעה
האָט רבי מֶלך המָשיחַ געהיילט רבים ממחלות און פון פלאָגן און פון שדים, און רבים, וואָס זענען געווען בלינד,
האָט ער געשאָנקען די ראִיה. 22 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי געענטפערט: גייט און דערציילט יוֹחָנָן, וואָס איר
האָט געזען און געהערט: בלינדע ווערן זעענדיק, די לאָמע גייען, די מצוֹרָעים ווערן מְטוֹהָרִים, די טויבע הערן, די
טויטע שטייען אויף, און פאַר די עֲנִיִּים ווערט געדַרשנט די בשׂורת הגאולָה [ישעיהו 35:5-6; 61:1-2]. 23 און אַשְׁרֵי
איז דעם, וואָס וועט זיך נישט שטרויכלען אין מיר [ווי רבי מֶלך המשיח]. 24 און ווען די שלִיחים פון יוֹחָנָן זענען
אַוועקגעגאַנגען, האָט ער אָנגעהויבן צו רעדן צו די המון העם וועגן יוֹחָנָן: וואָס זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען אין
דער מִדבּר? אַ רורקע שאָקלען זיך מיטן ווינט? 25 וואָס דען זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען? אַ בן אדם אָנגעטאָן
אין פיינע מַלבּוּשים? הִנֵּה, די וואָס טראגן פּרעכטיקע קליידער און לעבן פיין, זענען אין פּאַלאַצן פון מלָכים. 26
אָבער וואָס דען זענט איר אַרויסגעגאַנגען זען? אַ נָביא? כֵּן, איך זאָג אייך, און מער ווי אַ נָביא. 27 דאָס איז ער, פון
וועמען סע שטייט געשריבן: הִנְנִי שׁלֵחַ מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ וּפִנָּה דַרְכְּךָ לְפָנָיךָ [מלאכי 3:1]. 28 איך זאָג אייך, צווישן די,
וואָס זענען געבוירן געוואָרן פון נָשים, איז נישטאָ קיין גדוֹל ווי יוֹחָנָן, דאָך איז דער קלענסטער אין דעם מַלכות ה'
גרעסער פון אים. 29 און דאָס כל העם, ווען זיי האָבן דאָס געהערט, און די מוֹכסים, האָבן באַשטעטיקן די צדקת
ה', מחמת זיי האָבן זיך געלאָזט טוֹבלען מיט דער מקוה טבִילה פון יוֹחָנָן; 30 אָבער די פּרוּשים און די בַּעֲלֵי תּוֹרה
האָבן אָפּגעוואָרפן די תכלית פון ה', מחמת זיי האָבן זיך פון אים נישט געלאָזט מקוה טובלען. 31 צו וועמען אָבער
זאָל איך גלייכן די בְּנֵי אָדָם פון דעם דאָזיקן דוֹר? צו וועמען זענען זיי גלייך? 32 זיי זענען גלייך צו יְלָדים, וואָס זיצן
אויף דעם מאַרקפּלאַץ, און רופן איינער צום אַנדערן: מיר האָבן געשפּילט פאַר אייך, און איר האָט נישט

געטאַנצט; מיר האָבן געקלאָגט, און איר האָט נישט געוויינט, 33 מחמת יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון תשובה
איז געקומען, און האָט נישט געגעסן קיין לֶחֶם, און נישט געטרונקען קיין וויין, און איר זאָגט: ער האָט אַ שד. 34
דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] איז געקומען, ער עסט און טרינקט, און איר זאָגט: הִנֵּה, אַ בן אדם, אַ זוֹלֵל
וסובא, חבר פון מוֹכסים און בעלי עבֵירה! 35 און די חָכמה איז גערעכטפאַרטיקט פון כל אירע בנים. 36 איינער
פון די פרושים האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל עסן לֶחֶם מיט אים, און ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית הַפרוש,
און האָט זיך געזעצט צום טיש. 37 און הִנֵּה, דאָרט איז געווען אַ זינדיקע אִשה אין דער שטעטל, שֶׁיָּדְעָה כִּי הוּא
מֵסֵב אין דעם בֵּית הַפרוש, האָט זי געבראַכט אַן אַלאַבאַסטער קריגל מיט שֶׁמֶן בֹּשֶׂם, 38 און האָט זיך געשטעלט
הינטן ביי זיינע רגלים אַ וויינענדיקע, און האָט אָנגעהויבן באַנעצן זיינע רגלים מיט אירע טרערן, און האָט זיי
אָפּגעווישט מיט די האָר פון איר קאָפּ, און געקושט זיינע רגלים, און זיי משחה מיט דעם שֶׁמֶן. 39 און ווען דער
פרוש, וואָס האָט אים פאַרבעטן, האָט דאָס געזען, האָט ער צו זיך געזאָגט: אויב ער וואָלט געווען אַ נָביא, וואָלט
ער דערקענט ווער און וואָס פאַר אַ מין נקֵיבה דאָס איז, וואָס רירט אים אָן, אַז זי איז אַן אשה חוטאת . 40 און
רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: שִמעוֹן, איך האָב דיר עפּעס צו זאָגן. און ער האָט
געענטפערט: רֶבִּי, זאָג! 41 בֶּן אדם הילווה כסף צו 2 אנשים; איינער איז אים שולדיק געווען 500 זילבערנע
מטבעות, און דער אַנדערער 50. 42 ביידע פון זיי האבן אים נישט געקענט אפצאלן צורוק האט ער מוחל געווען די
חובות פון ביידן. וועלכער וועט אים דערפאר מער ליב האָבן? 43 האָט שִמעוֹן געענטפערט: איך נעם אָן, אז דער,
וועמען ער האָט דאָס מערסטע געשענקט. און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: דו האָסט ריכטיק געמִשפּט.
44 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט זיך אויסגעדרייט צו דער אִשה, און געזאָגט צו שִמעוֹנען: דו זעסט די דאָזיקע אִשה?
הנה איך בין אַרײַנגעקומען אין דיין בֵּית, און קיין מַיִם פאַר מיינע רגלים האָסטו מיר נישט געגעבן, זי אָבער האָט
באַנעצט מיינע רגלים מיט אירע טרערן, און האָט זיי אָפּגעווישט מיט אירע האָר. 45 דו האָסט מיר נישט געגעבן
קיין קוש; זי אָבער, זינט איך בין אַרײַנגעקומען, האָט נישט אויפגעהערט צו קושן מיינע רגלים. 46 דו האָסט נישט
משחת מיין קאָפּ מיט שֶׁמֶן; אָבער זי האָט משחה מיינע רגלים מיט שֶׁמֶן בֹּשֶׂם 47 דערפאר זאָג איך דיר: אירע
עבירות, וואָס זענען אַ סַך, זענען פאַרגעבן געוואָרן, מחמת זי האָט רבה אהבה געהאַט; אָבער וועמען ווייניק ווערט
פאַרגעבן, דער דאָזיקער האָט אהבה ווייניק. 48 און ער האָט צו איר געזאָגט: דיינע עבירות זענען דיר פאַרגעבן
געוואָרן. 49 און די, וואָס זענען געזעסן מיט אים ביים טיש, האָבן גענומען זאָגן צווישן זיך: ווער איז ער, וואָס ער
אַפילו מוחל עבירות? 50 און רבי מֶלֶך המשיח האָט געזאָגט צו דער אִשה: דיין אֱמוּנה האָט דיך געראַטעוועט; גיי
בשָׁלום! חַ און עס איז געווען נאָך דעם, אַז ער איז געגאַנגען דורך שטעט און שטעטלעך, און האָט געדַרשנט די
בשׂורת הגאולָה פון דעם מַלכות ה', און די 12 זענען מיט רבי מֶלֶך המָשיחַ געווען, 2 און אויך עטלעכע נָשים, וואָס
זענען געהיילט געוואָרן פון שדים און מחלאים: מִריָם, וועמען מען האָט גערופן מַגדָלית, פון וועמען 7 שדים גֹרשו,
3 און יוֹחָנָה, דאָס אִשָׁה פון כּוּזָאן, אַ מְנַהַל-מֶשֶׁק-בַּיִת ביי הוֹרדוסן, און שוֹשַׁנָה, און רבים אַנדערע, וואָס האָבן זיי
געדינט מיט זייער האָב און גוטס [זען לוקס 24:10]. 4 און ווען המון עם רב איז זיך צוזאַמענגעקומען, און זיי
זענען געקומען צו רבי מֶלֶך המָשיחַ פון יעדער שטעטל, האָט ער גערעדט מיט אַ מָשל: 5 דער זייער איז
אַרויסגעגאַנגען צו פאַרזייען זיין זרִיעה; און ווען ער האָט געזייט, איז טייל געפאַלן ביים דֶּרֶך, און איז צעטרעטן
געוואָרן, און די עוֹף הַשָׁמַיִם האָבן זי אויפגעפרעסן. 6 און אַנדערע איז געפאַלן אויף דעם פעלזן; און תֵּיכֶף ווי זי איז
אויפגעגאַנגען, איז זי פאַרדאַרט געוואָרן, מחמת זי האָט נישט געהאַט קיין לַחוּת. 7 און אַנדערע איז געפאַלן

צווישן קוֹצים, ויצמחו [זען משיח צמח יהושע/ישוע, זכריה 6:11-12] די קוֹצים מיט איר, און האָבן זי דערשטיקט. 8
און אַנדערע איז געפאַלן אויף אֲדָמָה טוֹבָה, און איז געוואָקסן, און האָט אַרויסגעבראַכט פרוכט הונדערטפאַך.
און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געזאָגט, האָט ער אויסגערופן: ווער עס האָט אויערן צו הערן, דער זאָל הערן!
9 און משיחס תּלמידים האָבן אים געפרעגט, וואָס דאָס דאָזיקע מָשל קען מיינען, 10 און האָט רבי מֶלך המשיח
געזאָגט: אייך איז געגעבן געוואָרן לָדַעַת די סוֹדות פון דעם מַלכות ה', אָבער פאַר די איבעריקע – אין משָלים,
כּדי זיי זאָלן ראה לא יראו ובשמעם לא יבינו [זען ישעיהו 6:9]. 11 און דאָס מיינט דאָס מָשל: די זרִיעה איז דאָס
דָבָר ה'. 12 און יענע ביים דֶרֶך זענען די, וואָס האָבן עס געהערט, דאַן קומט הַשָּׂטן, און נעמט אַוועק דאָס דָבָר ה'
פון זייער לֵב, כּדי זיי זאָלן נישט האָבן אמונה און קומען צו ישועת אלוקינו. 13 און יענע אויף דעם סֶלַע, זענען די,
וואָס ווען זיי הערן, נעמען זיי אָן דאָס דָבָר מיט שִׂמְחָה; זיי האבן אָבער נישט קיין שֹׁרֶשׁ, און גלויבן אַ ווײַלע [זען
יהודים אין משיח 6:4-6; יוחנן 15:6], און פאַלן אוועק שְׁמָד אין צייט פון נסָיון [תסל"ב 2:3]. 14 און דאָס, וואָס איז
געפאַלן צרוישן קוצים, דאָס זענען די, וואָס האָבן געהערט, און ווען זיי גייען אַוועק, ווערן זיי דערשטיקט פון די
דאַגות און עַשִׁירות און תַּענוגים פון לעבן, און זייער פרוכט ווערט נישט צײַטיק. 15 און דאָס אויף דער אֲדָמָה
טוֹבָה, דאָס זענען די, וואָס האַלטן פעסט דאָס דָבָר ה', וואָס זיי האָבן געהערט, אין אַ לֵב יָשָׁר און טוֹב, און
ברענגען אַרויס פרוכט מיט זיצפלייש. 16 און קיינער, וואָס האָט אָנגעצונדן אַ אוֹר, פאַרדעקט עס מיט אַ כֵּלי,
אָדער שטעלט עס אויטער אַ בעט; נייערט ער שטעלט עס אין אַ לײַכטער, כּדי די, וואָס קומען אַריין, זאָלן קענען
זען דאָס אוֹר. 17 מחמת עס איז גאָרנישט נִסְתָּר, וואָס וועט נישט ווערן אַנטפּלעקט, און סע איז גאָרנישט
פאַרבאָרגן, וואָס וועט נישט ווערן באַקאַנט וְיֵצֵא צו דאָס אוֹר. 18 דערפאַר היזהרו וויאַזוי איר הערט; מחמת ווער
סע האָט, דעם וועט געגעבן ווערן, און ווער סע האָט נישט, פון אים וועט אַוועקגענומען ווערן אַפילו דאָס, וואָס
ער מיינט ער האָט. 19 און עס זענען צו אים געקומען אמו און זיינע אַחִים, און זיי האבן נישט געקענט צוקומען צו
רבי מֶלך המָשיחַ צוליב דעם עם. 20 און מען האָט אים געזאָגט: אִמְּךָ און דיינע אַחִים שטייען אין דרויסן און ווילן
דיך זען. 21 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: מיין אֵם און מיינע אַחִים זענען די
דאָזיקע, וואָס הערן דאָס דָבָר ה', און טוען עס. 22 און עס איז געווען אין איינעם פון יענע טעג, אַז רבי מֶלך
המָשיחַ און משיחס תַּלמידים זענען אַרײַנגעגאַנגען אין אַ סִירָה, און ער האָט צו זיי געזאָגט: לאָמיר אַריבערפאָרן
אויף דער אַנדערער זייט יַם, און זיי זענען אַרויסגעפאָרן. 23 און ווען זיי זענען געפאָרן, איז ער אײַנגעשלאָפן. און אַ
גרויסער שטורעם האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויפן הָאֲגָם [זען האגם האש, התג' 20:15]; און זיי זענען פאַרפלייצט
געוואָרן, און זענען געווען אין סַכָּנה. 24 און איי זענען צוגעגאַנגען, און האָבן אים אויפגעוועקט, און געזאָגט:
אֲדוֹנֵנוּ, אֲדוֹנֵנוּ, מיר גייען אונטער! און ער איז אויפגעשטאַנען, און האָט אָנגעשריגן אויף דעם ווינט און די
שטורעמדיקע כוואַליעס; און זיי האָבן זיך געלייגט, און עס איז געוואָרן שטיל. 25 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי
געזאָגט: וואו איז אייער אֱמונה? און זיי האָבן פחד געהאַט און זיך געחִידושט, און האָבן געזאָגט איינער צום
אַנדערן: ווער אייגנטלעך איז ער, וואָס ער באַפעלט אַפילו ווינט און מַיִם, און זיי געהאָרכן אים [תהלים
107:23-32]! 26 און זיי זענען אָנגעקומען אין דעם אֶרֶץ פון די גַדרִיִים, וואָס איז קעגנאיבער הַגָּלִיל. 27 און ווען
רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרויסגעקומען אויף דער יַבָּשה, איז אים אַנטקעגן געקומען אַ בן אדם פון דער שטאָט, וואָס
האָט געהאַט שדים; פאַר אַ לאַנגע צייט האָט ער נישט געטראָגן קיין קליידער, און האָט זיך נישט יָשַׁב אין קיין
בֵּית, נייערט צווישן די קבָרים [זען ישעיהו 53:9 קבר פון משיח]. 28 און אַז ער האָט דערזען רבי מֶלך המָשיחַ, האָט

ער אויסגעשריגן, און איז פאַר אים אנידערגעפאלן, און האָט מיט אַ קול גדול געזאָגט: מַה לִּי וּלְךָ, יהושע/ישוע, דו
זון פון דעם אויבערשטער? איך בעט דיך, פייניק מיך נישט! 29 מחמת ער האָט באַפוילן דעם שד אַרויסצוקומען
פון דעם בן אדם. מחמת רבים מאַל האָט ער אים אָנגעכאַפּט; און מען האָט אים געהאַלטן אונטער שמירה, און
אים געבונדן מיט קייטן און מיט שטריק, אָבער ער האָט פונאַנדערגעריסן די שטריק, און איז געטריבן געוואָרן
פון דעם שד אין די מִדבָּרִיוֹת אַריין. 30 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים געפרעגט: מה שְׁמֶךָ? האָט ער געזאָגט:
לעגיאָן; מחמת רבים שדים זענען אַריין אין אים. 31 און זיי האָבן אים געבעטן, אַז ער זאָל זיי נישט באַפעלן צו
נידערן אין דעם תְּהוֹם אַריין. 32 און דאָרטן אויפן הָר האָט זיך געפאַשעט אַ סטאַדע חזירים רבים; און זיי האָבן
אים געבעטן, אַז ער זאָל זיי געבן דערלויבעניש אין זיי אַריינצוגיין. און ער האָט זיי געגעבן דערלויבעניש. 33 און די
שדים זענען אַרויסגעקומען פון דעם בן אדם, און זענען אַריין אין די חזירים; און די סטאַדע האָט זיך
אַראָפּגעלאָזט פון דעם שיפּוע אין יַם אַריין, און זענען דערטרונקען געוואָרן. 34 און ווען די רוֹעים האָבן געזען,
וואָס עס איז געשען, זענען זיי אַנטלאָפן, און האָבן עס דערציילט אין דער שטאָט און אין די דערפער. 35 און זיי
זענען אַרויסגעגאַנגען זען וואָס עס איז געשען; און זיי זענען געקומען צו רבי מֶלך המָשיחַ, און האָבן געפונען דעם
בן אדם, פון וועמען די שדים זענען אַרויס, זיצן ביי די רגלים פון רבי מֶלך המָשיחַ, לָבוּש און שפוי בדעת, און זיי
האָבן פחד באַקומען. 36 און די אויג עדות פון עס האָבן דערציילט וויאַזוי דער באַזעסענער איז געהיילט געוואָרן.
37 און דאָס כל ההמון רונדאַרום פון דעם לאנד פון די גַדרִיִים האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל פון זיי אַוועקגיין;
מחמת עס איז זיי באַפאַלן אַ פחד גדול, און ער איז אַרײַנגעגאַנגען אין אַ סִירָה, און האָט זיך אומגעקערט. 38 און
דער בן אדם, פון וועמען די שדים זענען אַרויס, האָט רבי מֶלך המָשיחַ געבעטן, אַז ער זאָל מעגן פאַרבלײַבן מיט
אים; אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים אַוועקגעשיקט, און געזאָגט: 39 קער דיך אום אַהיים, און דערציל כָּל וואָס
ה' האָט מיט דיר געטאָן. און ער איז געגאַנגען, און האָט דערציילט אין דער כל שטאָט, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ
האָט מיט אים געטאָן. 40 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אומגעקערט, האָט דאָס המון אים מקַבּל-פָּנים
געווען; מחמת זיי האָבן כל געוואַרט אויף אים. 41 און הִנֵּה עס איז געקומען אַ בן אדם מיטן נאָמען יָאִיר, וואָס איז
געווען אַ גַבּאי פון דער שול; און ער איז אנידערגעפאלן צו משיחס רגלים, און האָט אים געבעטן, צו קומען אין
זיין בֵּית אַריין; 42 מחמת ער האָט געהאַט אַ בַּת-יחִידה, אין עלטער פון אַרום 12 יאָר, און זי האָט געהאַלטן ביים
שטאַרבן. און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז אַהינגעגאַנגען, האָט זיך דאָס המונים בני אדם געדרענגט אַרום אים. 43
און אַן אִשָּׁה, וואָס האָט 12 יאָר געהאַט אַ זָבַת דָּם [נִדָּה טומאָה], און וואָס האָט אויסגעגעבן איר כל פאַרמעגן
אויף רופאים, און קיינער האָט זי נישט געקענט היילן [זען ויקרא 15:25-30], 44 האָט גענעענט הינטער אים, און
האָט אָנגערירט די מַלבּוש פון רבי מֶלך המָשיחַס צִיצִית, און תֵּיכֶף האָט איר זָבַת דָּם [נִדָּה טומאָה] זיך
אַפּגעשטעלט. 45 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: ווער האָט מיך אָנגערירט? און ווען כל האָבן געלייקנט, האָט
כֵּיפָא געזאָגט: אֲדוֹנִי, דאָס המונים דריקט און דרענגט דיך! 46 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: עמיצער
האָט מיך אָנגערירט; מחמת איך האָב דערפילט, אַז גבורה איז פון מיר אַרויסגעגאַנגען. 47 און ווען די אִשָּׁה האָט
געזען, אַז זי איז נישט געבליבן פאַרבאָרגן, איז זי געקומען אַ ציטערדיקע און איז פאַר אים אנידערגעפאלן, און
האָט דערציילט פאַר דעם כל העם, פאַרוואָס זי האָט אים אָנגערירט, און ווי זי איז תֵּיכֶף געהיילט געוואָרן. 48
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו איר געזאָגט: בִּתִּי, אֱמוּנָתֵךְ הוֹשִׁיעָה אוֹתָךְ; גיי בְּשָׁלוֹם! 49 בשעת ער האָט נאָך
גערעדט, איז געקומען איינער פון דעם בֵּית פון גַבּאי [יָאִיר], און האָט געזאָגט: דיין בַּת איז נִפְטָר; זיי נישט

שטערען דעם רֶבִּי. 50 און אַז רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט דאָס געהערט, האָט ער צו אים געזאָגט: האָב נישט קיין
מורא; האָב נאָר אֱמוּנה, און זי וועט געראַטעוועט ווערן. 51 און ווען רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ איז צוגעקומען צום בֵּית,
האָט ער קיינעם נישט געלאָזט אַרײַנגיין מיט אים, אַחוּץ כֵּיפָא און יוֹחָנָן, און יַעקֹב, און דעם אָב און די אֵם פון
דעם מיידל. 52 און כל האָבן זי באַוויינט און באַקלאָגט איבער איר; אָבער רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט געזאָגט: ווײנט
נישט; מחמת זי איז נישט מֵתָה, נײערט זי שלאָפט. 53 און זיי האָבן זיך געמאַכט ליצנות פון אים, ווײל זיי האָבן
געוואוּסט, אַז זי איז מֵתָה. אָבער רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זי אָנגענומען ביי דער האַנט, און געזאָגט: יַלְדָּה, שטיי אויף!
55 און אירע נְשָׁמה האָט זיך אומגעקערט, און זי איז תֵּיכֶף אויפגעשטאַנען; און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט באַפוילן, מע
זאָל איר געבן צו עסן. 56 און אירע הוֹרים זענען נִשתּוֹמם געוואָרן; אָבער רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זיי באַפוילן, אַז זיי
זאָלן קיינעם נישט רערציילן, וואָס עס איז געשען. ט֒ און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט צוזאַמענגערופן די 12, און האָט זיי
געגעבן כֹּחַ און סמכות איבער כל שדים, און צו היילן מַחֲלוֹת. 2 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זיי אַרויסגעשיקט
געדַרשנט דאָס מַלכות ה׳, און צו היילן החוֹלים. 3 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט: נעמט גאָרנישט מיט
אויפן דֶּרֶךְ, נישט קיין שטעקן, נישט קיין בעטלערס זאַק, נישט קיין לֶחֶם, נישט קיין געלט; און האָט אויך נישט 2
כֻּתֳּנוֹת לאיש. 4 און אין וואָסער בֵּית איר וועט אַרײַנקומען, דאָרטן פאַרבלייבט, און פון דאָרטן גייט ווייטער. 5 און
וואו מען וועט אייך נישט אויפנעמען, זאָלט איר פאַרלאָזן יענע שטעטל, און אָפּטרעסלען דעם שטויב פון אייערע
רגלים פאַר אַן עֵדות קעגן זיי [נָעַר חָצְנוֹ]. 6 און זיי זענען אוועק, און זענען געגאַנגען איבער די שטעטלעך, און
האָבן געדרשנט די בשׂוֹרת הגאוּלָה און געהיילט אומעטום. 7 און הוֹרדוס, דער טעטראַרך, האָט געהערט פון כל,
וואָס עס איז געשען, און זיך שטארק מבולבל געווען [לֵב רֹגֵז], מחמת טייל האָבן געזאָגט, אַז יוֹחָנָן איז קָם מִבֵּין
הַמֵּתִים, 8 און אַנדערע, אַז אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא האָט זיך באַוויזן; און ווידער אַנדערע, אַז איינער פון די אַלטע נבִיאים איז
אויפגעשטאַנען. 9 און הוֹרדוס האָט געזאָגט: יוֹחָנָן האָב איך געלאָזט אָפּהאַקן דעם קאָפּ; אָבער ווער איז דער
דאָזיקער, וועגן וועלכן איך הער אַזעלכע זאַכן? און ער האָט פאַרלאַנגט אים צו זען. 10 און די שלִיחים האָבן זיך
אומגעקערט, און האָבן רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ דערציילט, וואָס זיי האָבן געטאָן. און ער האָט זיי גענומען מיט זיך אין אַ
יחידות און האָט אָפּגעקערט צו אַ שטעטל, וואָס האָט געהייסן בֵּית-צַיְדָה. 11 און אַז דאָס המונים האָט דאָס
באַמערקט, זענען זיי אים נאַכגעגאַנגען, און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זיי קִבֵּל, און האָט צו זיי גערעדט פון דעם
מַלכות ה׳, און די, וואָס האָבן זיך גענויטיקט אין אַ רפואה, האָט ער געהיילט. 12 און דער יום האָט זיך אָנגעהויבן
צו נייגן; און די 12 זענען צוגעקומען, און צו אים געזאָגט: לאָז אָפּ דאָס עולם בני אדם, כּדי זיי זאָלן קענען גיין אין
די אַרומיקע שטעטלעך און פעלדער איבערצונעכטיקן און צו קריגן אֹכֶל; מחמת מיר זענען דאָ אין אַ מקום שומם.
13 אָבער רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט: גיט איר זיי צו עסן. האָבן זיי געזאָגט: מיר האָבן נישט מער ווי 5
כִּכּרות לֶחֶם און 2 דָּגים -- אחוץ מיר זאָלן גיין און קויפן אֹכֶל פאַר דעם דאָזיקן כל העם. 14 מחמת זיי זענען
געווען אַרום 5,000 אנשים. און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָטגעזאָגט צו משיחס תּלמידים: זעצט זיי אויס אין קבוּצוֹם,
אַרום 50 אין כל קבוצה. 15 און זיי האָבן אַזוי געטאָן, און האָבן אַלעמען אויסגעזעצט [אין דער פאַרברענגען]. 16
און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט גענומען די 5 כִּכּרות הלחם און די 2 הדגים, און האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן צום
שָׁמַיִם, און האָט אַ בְּרָכה געמאַכט און האט זיי צעבראָכן און געגעבן צו משיחס תַּלמידים, צו גרייטן פאַר דעם
המון [פון דער פַאַרברענג]. 17 און זיי האָבן כל געגעסן צו דער זאַט; און זיי האָבן צונויפגענומען פון די רבֶּיס
שיריים איבערגעבליבענע ברעקלעך, 12 קערב. 18 און עס איז געווען, ווען רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט אַליין דאַווענען

[זען לוקס 11:1-4] געווען, זענען די תּלמידים געווען מיט אים; און ער האָט זיי געפרעגט: ווער, זאָגט הָעָם, בין
איך? 19 און זיי האָבן געענטפערט, און געזאָגט: יוֹחָנָן פון דער מקוה טבילה פון תשובה. אָבער אַנדערע זאָגן:
אלִיָהוּ הַנָבִיא; און אַנדערע, אַז איינער פון די נבִיאים הקדמונים איז אויפגעשטאנען. 20 האָט ער צו זיי געזאָגט: איר
אָבער, ווער זאָגט איר, אֲנִי הוּא? און כֵּיפָא האָט געענטפערט: דער רֶבּי מלך המָשיחַ פון ה'. 21 און ער האָט זיי
באַפוילן און געבאָטן, אַז זיי זאָלן עס קיינעם נישט רערציילן, 22 און געזאָגט: דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח]
מוז ליידן רבים יסורים, און אָפּווארפן ווערן [זען ישעיהו 53:3] פון די זקֵנים און ראָשי-כֹּהַנים און סוֹפרים [רַבָּנִים],
און געטייט ווערן [מקבל דער גִלוּי פון דער רביס הסתּלקוּת], און אויף דעם יום השלישי ווידער אויפשטיין. 23 און
רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו אַלעמען: ווער עס וויל מיר נאָכגיין, דער זאָל זיך אַליין פאַרלייקענען, און יום יום
נעמען אויף זיך זיין עֲקֵדָה עץ בראשית 22:7 בוים פון מסירות נפש, און מיר נאָכגיין. 24 מחמת ווער סע וויל
ראַטעווען זיין נֶפֶש, דער וועט עס פאַרלירן; און ווער עס וועט פאַרלירן זיין נֶפֶש פאַר מיַינעטוועגן, דער וועט עס
ראַטעווען. 25 מחמת וואָס לוינט עס א מענטשן, ווען ער זאָל געווינען די גאנצע וועלט, וְהוּא עַצְמוֹ יֹאבַד אָדער
יִנָזֵק? 26 מחמת ווער סע וועט זיך שעמען מיט מיר און מיט מיינע דברים, וועט דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח]
זיך שעמען מיט אים, ווען ער וועט קומען אין זיין כָּבוד, און אין דעם כָּבוד פון זיין אלוקים הָאָב [עַתִּיק יוֹמִין,
דניאל 7:13] און די מַלאָכים הקָדוֹשִים. 27 באמת, איך זאָג אייך, פאַראַן עטלעכע פון די, וואָס שטייען דאָ [זען
לוקס 9:28; מתי 17:1; מרקוס 9:2], וואָס וועלן נישט פאַרזוכן דעם טַעם פון מָוֶת, ביז זיי וועלן זען דאָס מַלכות ה'.
28 און עס איז געווען אַרום אַכט טעג נאָך די דאָזיקע רייד, אַז רבי מֶלך המָשיחַ האָט גענומען מיט זיך כֵּיפָא, און
יוֹחָנָן, און יַעקֹב, און איז אַרויפגעגאַנגען אויף דעם הָר דאַווענען [זען לוקס 11:1-4] צו זיין. 29 און ווען ער האָט
דאַווענען [זען לוקס 11:1-4] געווען, האָט זיך דאָס אויסזען פון זיין פָּנים פאַרענדערט, און זיינע מַלבּוּשים זענען
געוואָרן גלאנצנדיק ווייס. 30 און הנה האָבן 2 אנשים גערעדט מיט רבי מֶלך המשיח, משה און אלִיָהוּ הַנָבִיא, 31
וואָס האָבן זיך אַנטפּלעקט אין כבוד, און האָבן גערעדט פון רבי מֶלך המָשיחַס ליציאת הסטלקות וואָס ער האָט
געדאַרפט ממַלא זיין אין ירוּשָׁלַיִם. 32 און כֵּיפָא און די, וואָס זענען געווען מיט אים, זענען פאַרזונקען אין אַ
שווערן שלאָף; און ווען זיי האָבן זיך אויפגעכאַפּט, האָבן זיי געזען זיין כבוד און די 2 אנשים, וואָס זענען
געשטאַנען מיט אים. 33 און עס איז געווען, ווען זיי האָבן זיך גענומען פון אים שיידן, האָט כֵּיפָא געזאָגט צו רבי
מֶלך המָשיחַ: אֲדוֹנִי, עס איז טוֹב פאַר אונדז דאָ צו זיין; און לאָמיר מאַכן 3 סֻכּוֹת, אֶחָד פאַר דיר, אֶחָד פאַר משה,
און אֶחָד פאַר אֵלִיָהוּ; אָבער ער האָט נישט געוואוּסט, וואָס ער רעדט. 34 און בשעת כֵּיפָא האָט דאָס געזאָגט,
איז געקומען אַן עָנָן [זען עָנָן און בַּר אֱנָשׁ, דניאל 7:13-14] און האָט זיי פאַרשאָטנט; און זיי האָבן מורא געקריגן,
ווען זיי זענען אַרַיינגעקומען אין דעם עָנָן. 35 און אַ בת קוֹל איז אַרויס פון דעם עָנָן, אַזוי צו זאָגן : זֶה בְּנִי בְחִירִי אֵלָיו
תִּשְׁמָעוּן, דער זון פון דער אויבערשטער, מיין בְּחִיר, אים זאָלט איר הערן [כיפא ב 1:16-18]! 36 און ווען דאָס בת
קוֹל האָט זיך געהערט, האָט זיך רבי מֶלך המָשיחַ געפונען אַליין. און זיי האָבן געשוויגן, און האָבן קיינעם נישט
אין יענע טעג דערצווילט דאָס, וואָס זיי האָבן געזען. 37 און עס איז געווען צומאָרגנס, ווען זיי האָבן
אַראָפּגענידערט פון דעם הָר, האָט אים באַגעגנט אַן עַם רַב. 38 און הִנֵה, אַן בן אדם פון הֶהָמוֹן געשריגן, און
געזאָגט: רֶבּי, איך בעט דיך אַ קוק צו טאָן אויף מיין זון, מחמת ער איז מיין בֵּן יָחִיד; 39 און הִנֵה, אַ שד כאַפּט אים
אָן, און פּלוצלונג שרייט ער און רייסט אים, ביז ער שוימט פארן מויל, און גייט קוים אוועק פון אים און
צעשלאָגט אים. 40 און איך האָב געבעטן דיינע תּלמידים, אַז זיי זאָלן אים אַרויסטרַיַבן, און זיי האָבן נישט

געקענט; 41 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און געזאָגט: אָ, אומגלויביקער און פאַרקרומטער דור! ביז
ווען וועל איך זיין מיט אייך! און אייך פאַרטראָגן? ברענג אַהער בִּנְךָ [זען דברים 32:5]! 42 און ווי נאָר ער האָט
געטאָן גענעענען, האָט אים דער שד אָנידערגעוואָרפן, און אים מוֹרָאדיק געריסן. אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט
אַנגעשריגן אויף דעם שד, און געהיילט דאָס יֶלֶד, און אים צוריקגעגעבן אָבִיו. 43 און זיי זענען כל נִשתּוֹמם געוואָרן
פון דער גֶדֻלַּת ה'. און ווען כל האָבן זיך געוואונדערט אויף כל, וואָס ער האָט געטאָן, האָט רבי מֶלך המָשיחַ
געזאָגט צו משיחס תּלמידים: 44 טוט די דאָזיקע רייד אַריין אין אייערע אויערן: מחמת דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13,
משיח] וועט איבערגעענטפערט ווערן איז די הענט פון בְּנֵי אָדָם. 45 אָבער זיי האָבן נישט בִּינָה פון דאָס דאָזיקע
דָּבָר, און עס איז געווען פאַרהוילן פון זיי, כּדי זיי זאָלן עס נישט באַנעמען; און זיי האָבן מורא געהאַט רבי מֶלך
המָשיחַ צו פרעגן וועגן דעם דאָזיקן דָּבָר. 46 און עס איז אויפגעגאַנגען הַשְּׁאֵלָה צווישן זיי, ווער פון זיי עס איז דער
גרעסטער. 47 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דערקענט די מַחשָׁבה פון זייער לֵב, האָט ער גענומען אַ יֶלֶד, און עס
געשטעלט לעבן זיך, 48 און האָט צו זיי געזאָגט: ווער סע וועט אויפנעמען דאָס דאָזיקע יֶלֶד אין מיין נאָמען, נעמט
מיך אויף; און ווער סע וועט מיך אויפנעמען, נעמט אויף דעם [ה'], וואָס האָט מיך געשיקט; מחמת דער, וואָס איז
דער קלענסטער צווישן אייך כל, דער דאָזיקער איז גָּדוֹל. 49 און יוֹחָנָן האָט געענטפערט: רֶבִּי, מיר האָבן געזען
איינעם אַרויסטרײַבן שדים אין דיין נאָמען, און מיר האָבן אים פאַרווערט, מחמת ער איז נישט פון אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.
50 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: פאַרווערט אים נישט; מחמת דער, וואָס איז נישט קעגן אייך, איז
פאַר אייך. 51 און עס איז געווען, ווען די מועד האָבן זיך שוין דערנענטערט, אַז ער זאָל אַרויפגענומען ווערן צו
הַשָּׁמַיְמָה, האָט רבי מֶלך המָשיחַ אַנטשלאָסן געווענדט זיין פָּנים בדווקא צו גיין צו ירוּשָׁלַיִם, 52 און ער האָט
געשיקט שלִיחים פאַרויס פאַר אים, וואָס זענען געגאַנגען און זענען אַרײַנגעקומען אין אַ דאָרף פון די שומרונים,
כּדי פאַר אים אָנצוגרייטן. 53 און זיי האָבן רבי מֶלך המשיח נישט באַקומען, מחמת זיין פָּנים איז געווען געווענדט
צו גיין קיין ירוּשָׁלַיִם. 54 און ווען משיחס תַּלמידים יַעקֹב און יוֹחָנָן האָבן דאָס געזען, האָבן זיי געזאָגט: אֲדוֹנֵנוּ, צי
ווילסטו, אַז מיר זאָלן באַפעלן אַן אֵש זאָל אַראָפּקומען פון שָׁמַיִם, און זיי פאַרברענען [מלכים ב 1:10,12]? 55
אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אויסגעדרייט, און האָט זיי אָנגעשריגן. 56 און זיי זענען געגאַנגען אין אַן אַנדער
שטעטל אַריין. 57 און ווען זיי זענען געגאַנגען אויפן דֶּרֶךְ, האָט איינער צו רבי מֶלך המשיח געזאָגט: איך וויל דיר
נאָכגיין וואוהין נאָר דו וועסט גיין. 58 און האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים געזאָגט: די פוקסן האָבן היֶלן, און די
עוֹף הַשָּׁמַיִם האָבן קִנִּים, אָבער דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] האָט נישט וואו זיין קאָפּ אַנידערצולייגן; 59 און
צו אַן אַנדערן האָט ער געזאָגט: גיי מיר נאָך. אָבער יענער האָט געזאָגט: אֲדוֹנִי, דערלויב מיר ערשט צו גיין און
מקַבּר זיין אָבִי. 60 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: לאָז די מֵתים [זען אפס' 2:1; יוחנן 3:6-7]
באַגראָבן זייערע אייגענע מֵתים; און דו גיי און דַרשנסט דאָס מַלכות ה'. 61 און אַן אַנדערער האָט געזאָגט: איך
וועל דיר נאָכגיין, אָדוֹן; נאָר דערלויב מיר קוֹדם זיך צו זאגן להתראות מיט מיינע בְּנֵי-בַּיִת [מל"א 19:20]. 62 אָבער
רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: דער, וואָס לייגט צו אַ האַנט צום אַקער [זען מל"א 19:21], און קוקט אויף
צוריק, טויג נישט פאַר דעם מַלכות ה'. יַ און נאָך האָט רבי מֶלך המשיח אֲדוֹנֵנוּ געגעבן סמיכה צו 70 אַנדערע און
האָט זיי געשיקט שנים שנים פאַרויס פאַר אים אין יעדער שטעטל און אָרט, וואוהין ער אליין האט געזאלט
קומען. 2 און ער האָט צו זיי געזאָגט: דער קָצִיר איז גָּדוֹל, אָבער די פּוֹעֲלִים זענען ווינציק; בעט דערפאַר הָאָדוֹן
הַקָּצִיר, אַז ער זאָל אַרויסשיקן פּוֹעֲלִים צו זיין קָצִיר. 3 גייט; הִנֵּה שיק איך אייך אַרויס ווי כבשים צווישן זאבים. 4

טראָגט נישט קיין בייטל, נישט קיין רייזעטאַש, נישט קיין שיך; דרישת שלום גריסט קיינעם נישט אונטערוועגנס.
5 און אין וואָסער בֵּית איר וועט אַרײַנקומען, ערשט זאָגט: שָׁלוֹם צוּ דעם דאָזיקן בֵּית! 6 און אויב דאָרטן וועט זײַן
אַ בֶּן-שָׁלוֹם, וועט אײער שָׁלוֹם רוּען אויף אים; נאָר אויב נישט, אליכם ישוב. 7 און פאַרבלײַבט אין יענעם בֵּית,
עסט און טרינקט וואָס זײ גיבן, מחמת דער פּוֹעֵל איז ווערט זײַן לוין; גײט נישט פון בֵּית צוּ בֵּית. 8 און אין
וואָסער שטעטל איר קומט אַרײַן, און זײ נעמען אײַך אויף, עסט וואָס מע גרײט פאַר אײַך, 9 און הײלט די חוֹלים,
וואָס געפינען זיך אין איר, און דרשענט צוּ זײ: דאָס מַלכות ה' האָט צוּ אײַך גענעענט. 10 און אין וואָסער שטעטל
איר וועט אַרײַנקומען, און זײ וועלן אײַך נישט אויפנעמען, זאָלט איר אַרויסגײן אויף אירע גאַסן, און זאָגט: 11
אַפילו דעם שטויב פון אײער שטעטל, וואָס קלעפּט אויף אונדזערע רגלים, ווישן מיר אָפּ קעגן אײַך [נָעַר חָצְנוֹ,
נחמ' 5:13]; דאָך וויסן זאָלט איר וויסן, אַז דאָס מַלכות ה' האָט גענעענט. 12 איך זאָג אײַך: סע וועט אין יענעם יום
[יום הדין] א סך גרינגער זײַן פאַר סדוֹם, ווי פאַר יענער שטעטל. 13 ווײ צוּ דיר, כּוֹרָזין! ווײ צוּ דיר, בֵּית-צַיִדָה!
מחמת אויב די גבורוֹת, וואָס זענען געטאָן געוואָרן אין אײַך, וואָלטן געטאָן געוואָרן אין צוֹר און אין צִידוֹן, וואָלטן
זײ שוין לאַנג געזעסן אין זאָק און אַש, און תּשובה געטאָן. 14 אין יום-הדין וועט זײַן גרינגער פאַר צוֹר און צִידוֹן
ווי פאַר אײַך. 15 און דו, כּפַר-נַחוּם, ביז צום שָׁמַיִם וועסטו זײַן דיך דערהויכט? ביז צום שאוֹל-תַּחתִּיה וועסטו
אַראָפּנידערן! 16 דער, וואָס הערט אײַך, טוט מיך הערן; און דער, וואָס פאַרוואַרפט אײַך, טוט מיך פאַרוואַרפן;
און דער, וואָס פאַרוואַרפט מיך, טוט פאַרוואַרפן אים [ה'], וואָס האָט מיך געשיקט. 17 און די 70 האָבן זיך
אומגעקערט מיט שִׂמְחָה, און געזאָגט: אֲדוֹנֵינוּ, אַפילו די שדים זענען אונדז אונטערטעניק אין דײַן נאָמען [רבי מֶלֶך
המשיח יהושע/ישוע]! 18 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט צוּ זײ געזאָגט: איך האָב געזען הַשָּׂטָן פאַלן ווי אַ בליץ [בָּרָק]
פון שָׁמַיִם [ישעיהו 14:12]. 19 הִנֵּה, איך האָב אײַך געגעבן כֹּחַ און סמכות צוּ טרעטן אויף שלאַנגען און עקדישן,
און איבער כל גבורה פון דעם שׂוֹנא; און קיין שום זאָך וועט אײַך נישט שאַטן. 20 אָבער פרײט אײַך נישט איבער
דעם, וואָס די שדים זענען אײַך אונטערטעניק, נײערט פרײט אײַך, וואָס שמוֹתיכם נכתבו בשָׁמַיִם [זען אבינו מלכנו
כתבנו בספר חיים]. 21 און אין דער זעלביקער שָׁעה האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ זיך געפרײט אין דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, און
האָט געזאָגט: בָּרוּך ה', מוֹדֶה אני לך, אלוקים אָבִי, אָב, אָדוֹן פון שָׁמַיִם והארץ, וואָס דו האָסט דאָס פאַרהוילן פון
די חַכָמים און הנבוֹנים, און עס אַנטפּלעקט פאַר עוֹפלים; כֵּן, אלוקים אָבִי, אָב, אַזוי איז געווען רָצון מלפניך. 22
אַלצדינג איז מיר איבערגעענטפערט געוואָרן פון אלוקים אָבִי; און קיינער מכּיר מַמָּש נישט, ווער דער זון איז [דער
זון פון דער אויבערשטער], אַחוּץ דער אלוקים הָאָב; און ווער דער אלוקים הָאָב איז, אַחוּץ דער זון [דער זון פון
דער אויבערשטער], און דער, צוּ וועמען דער זון בוחר אים אַנטפּלעקן. 23 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט זיך געווענדט
צוּ די תַּלמידים אַליין אין אַ יחידות, און געזאָגט: אַשְׁרֵי איז די אויגן, וואָס זען, וואָס איר זעט! 24 מחמת איך זאָג
אײַך, אַז נביאים און מלָכים רבים האָבן באָגערט צוּ זען, וואָס איר זעט, און האָבן עס נישט געזען, און צוּ הערן,
וואָס איר הערט, און האָבן עס נישט געהערט. 25 און איינער אַ תַּלמיד-חָכם, אַ בעל תּוֹרה, איז אויפגעשטאַנען,
כּדי רבי מֶלֶך המָשיחַ צוּ פּרוּאוון, און האָט געזאָגט: רֶבִּי, וואָס זאָל איך טאָן, צוּ יַרשענען חַיֵּי עוֹלם? 26 האָט רבי
מֶלֶך המָשיחַ צוּ אים געזאָגט: וואָס שטייט געשריבן אין דער תּוֹרה? וויאַזוי לייענסטו? 27 און ער האָט
געענטפערט, און געזאָגט: וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ און מיט דײַן כל פאַרשטאַנד,
וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ [דברים 6:4-5; ויקרא 19:18]. 28 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט צוּ אים געזאָגט: דו האָסט
געענטפערט פרום. ריכטיק; דאָס טוּ, און דו וועסט לעבן. 29 ער אָבער, ווילנדיק זיך אַליין גערעכטפאַרטיקן [רצה

להצטדק], האָט געזאָגט צו רבי מֶלך המָשיחַ: און ווער איז רעי [זען פיל' 9:3]? 30 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
געענטפערט: א געוויסער מענטש, איז אַראָפּגענידערט פון ירוּשָׁלַיִם קיין יְרִיחוֹ, און איז אַרײַנגעפאַלן צווישן
שודדים, וואָס האָבן אים אויסגעטאָן און צעשלאָגן, און זענען אַוועקגעגאַנגען, און אים געלאָזט אַ האַלב טויטן,
31 און עס האָט זיך גראָד געטראָפן, אַז אַ כֹּהן איז אַראָפּגענידערט יענעס דֶּרֶךְ; און אַז ער האָט אים געזען, איז ער
אַריבערגעגאַנגען אויף דער אַנדערער זייט; 32 און אַזוי אויך אַ לֵוִי, ווען ער איז פאַרבײַגעגאַנגען יענעם אָרט און
אים געזען, איז ער אַריבערגעגאַנגען אויף דער אַנדערער זייט. 33 אָבער אַ געוויסער שומרונִי, ווען ער האָט
געריזט, איז געקומען וואו ער איז געווען; און אַז ער האָט אים געזען, האָט אים אָנגענומען אַ רחמי שמים, 34 און
ער איז צוגעגאַנגען צו אים, און האָט פאַרבונדן זיינע וואונדן, און אַרויפגעגאָסן אויף זיי שֶׁמֶן און ווײַן, און ער
האָט אים אַרויפגעזעצט אויף זיין אייגענער בְּהֵמה, און האָט אים געבראַכט אין אַ מלון אַריין, און האָט פאַר אים
געזאָרגט. 35 און אויף צומאָרגנס האָט ער אַרויסגענומען 2 דינָרים, און האָט זיי געגעבן דעם בַּעל-אַכסַניא, און
געזאָגט: קוק דיך אום אויף אים, און וואָס דו וועסט אויסגעבן מער, וועל איך דיר באַצאָלן, ווען איך וועל
צוריקקומען. 36 ווער פון די דאָזיקע 3, מיינסטו, האָט זיך אַרויסגעוויזן פאַר אַ רֵע צו אים, וואָס איז אַרײַנגעפאַלן
צווישן די שודדים? 37 האָט ער געזאָגט: דער, וואָס האָט אויף אים רחמי שמים געהאַט. און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט צו אים געזאָגט: גיי, און טו דו אויך אַזוי. 38 און עס איז געווען, ווען זיי זענען געגאַנגען אין דֶּרֶךְ, איז רבי
מֶלך המָשיחַ געקומען אין אַ געוויס שטעטל אַריין; און אַן אִשָּׁה מיטן נאָמען מַרתָּא האָט אים אויפגענומען אין
איר בַּיִת. 39 און זי האָט געהאַט אַן אָחוֹת, וואָס האָט געהייסן מִרְיָם, וואָס האָט זיך געזעצט צו דעם רגלים פון
רבי מֶלך המשיח הָאָדוֹן [זען מלאכי 3:1], און האָט זיך צוגעהערט צו משיחס תּוֹרה. 40 מַרתָּא איז אָבער געווען
פאַרנומען מיט דעם א סך באַדינען; און זי איז צוגעגאַנגען, און האָט געזאָגט: אֲדוֹנִי, עס קימערט דיך נישט וואָס
מיין אָחוֹת האָט מיך איבערגעלאָזן צו דינען אַליין? זאָג איר דערפאַר, אַז זי זאָל מיר העלפן. 41 און הָאָדוֹן האָט
געענטפערט, און צו איר געזאָגט: מַרתָּא, מַרתָּא, דו זאָרגסט און דַאגֶהסט זיך איבער אַ סך זאַכן; 42 איין זאַך איז
אָבער נייטיק, און מִרְיָם האָט זיך אויסדערוויילט דעם חֵלֶק הַטּוֹב, וואָס וועט פון איר נישט אַוועקגענומען ווערן.
יאַ און עס איז געווען, ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט אין אַ געוויס אָרט דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4], האָט איינער
פון משיחס תּלמידים צו אים געזאָגט, ווען ער האָט אויפגעהערט: אֲדוֹנִי, לערן אונדז צו דאַווענען [זען לוקס
11:1-4], אַזוי ווי יוֹחָנָן האָט געלערנט זיינע תּלמידים. 2 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: ווען איר זענט
דאַווענענדיק, זאָלט איר זאָגן: אָבִינוּ יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ, תָּבוֹא מַלְכוּתְךָ. 3 אֶת לֶחֶם חֻקֵּנוּ תֵּן לָנוּ יוֹם יוֹם; 4 וּסְלַח לָנוּ עַל
חֲטָאֵינוּ, כִּי גַם אֲנַחְנוּ סוֹלְחִים לְכָל הַחוֹטְאִים לָנוּ; וְאַל תְּבִיאֵנוּ לִידֵי נִסָּיוֹן. 5 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט:
ווער פון אייך, וואָס האָט אַ חבר, און ער זאָל קומען צו אים אין חֲצוֹת הַלַּיְלָה, און זאָגן: חבר, אַנטלײַ מיר 3 כִּכְּרוֹת
לֶחֶם, 6 מחמת מיינער אַ חבר איז צו מיר געקומען פון הדֶּרֶךְ, און איך האָב נישט וואָס צו גרייטן פאַר אים; 7 און
יענער אינעווייניק ענטפערנדיק וועט זאָגן: זיי מיך נישט מַטרִיחַ; די דֶּלֶת איז שוין פאַרשלאָסן, און אין בעט שוין
מיינע יְלָדִים אין מיר זענען; איך קען נישט אויפשטיין און דיר געבן. 8 איך זאָג אייך, אויב ער וועט נישט
אויפשטיין און אים געבן, ווייל ער איז זיין חבר, וועט ער אָבער אויפשטיין צוליב זיין עקשנות, און אים געבן וואָס
ער דארף. 9 און איך זאָג אייך: [ווען איר דאַווען תפילות] בעט, און סע וועט אייך געגעבן ווערן; זוכט, און איר
וועט געפינען; קלאַפּט אָן, און סע וועט פאַר אייך געעפנט ווערן. 10 מחמת יעדער בן אדם, וואָס בעט, וועט
באַקומען; און דער, וואָס זוכט, וועט געפינען; און פאַר דעם, וואָס קלאַפּט אָן, פאַר אים וועט געעפנט ווערן. 11

און ווער פון אייך, וואָס איז אַן אָב, און זיין זון זאָל אים בעטן לֶחֶם, וועט ער אים געבן אַ שטיין? אָדער אַ פיש, און
אַנשטאָט אַ פיש, וועט ער אים געבן אַ נָחָש? 12 אָדער אויב ער זאָל בעטן אַ בֵּיצָה, וועט ער אים געבן אַן עקרב? 13
דעריבער, אויב איר, וואָס זענט רעים [זען רום' 7:18], ווייסט צו געבן מַתָּנוֹת טוֹבוֹת אייערע בָּנִים, וויפל-זשע מער
וועט דער אלוקים הָאָב שֶׁבַּשָּׁמַיִם געבן דעם רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ צו די, וואָס בעטן אים? 14 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט
אַרויסגעטריבן אַ שד, וואָס איז געווען שטום; און עס איז געווען, ווען דער שד איז אַרויסגעגאַנגען, האָט דער אִישׁ
אִלֵּם גערעדט און דאָס המון איז נִשׁתּוֹמם געוואָרן. 15 אָבער עטלעכע צווישן זיי האָבן געזאָגט: ער מְגָרֵשׁ שדים
דורך בַּעַל-זבוּל, דעם שַׂר השדים. 16 און אַנדערע האָבן אים געפּרוּאווט, און באַגערט פון רבי מֶלֶך המשיח אַן
אות פון שָׁמַיִם. 17 און פאַרשטייענדיק זייערע מַחשָׁבות, האָט רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ צו זיי געזאָגט: יעדע ממלכה, וואָס
איז צעטיילט קעגן זיך אַליין, ווערט נישט תחזיק; און אַ בֵּית אויף אַ בֵּית פאלט. 18 און אויב הַשָּׂטָן איז אויך
צעטיילט קעגן זיך אַליין וויאַזוי קען זיין ממלכה האָבן א קִיום? מחמת איר זאָגט, אַז איך מְגָרֵשׁ שדים דורך
בַּעַל-זבוּל. 19 און אויב איך מְגָרֵשׁ שדים דורך בַּעַל-זבוּל, דורך וועמען טוען אייערע בָּנִים זיי מְגָרְשִׁים? דערפאַר
זאָלן זיי זיין אייערע שופטים. 20 מְגָרֵשׁ איך אָבער שדים דורך דעם פינגער פון ה' [שמות 8:19], אַזוי האָט גענעענט
צו אייך דאָס מַלכות ה'. 21 ווען דער גיבּוֹר, אינגאַנצן באַוואָפנט, איז שׁוֹמֵר איבער זיין אייגן בֵּית, און זיין רכוש איז
אין שלום; 22 ווען אָבער אַ שטאַרקערער פון אים קומט און באַזיגט אים, וועט ער אוועקנעמען זיינע כְּלֵי-נֶשֶׁק,
אויף וועלכע ער האט זיך פאַרלאָזט, און וועט צעטיילן זיין זאַקרויב. 23 ווער סע איז נישט מיט מיר [משיח], איז
קעגן מיר; און ווער סע זאַמלט נישט איין מיט מיר, צעשפּרייט. 24 ווען דער שד גייט אַרויס פון אַ בן אדם,
וואַנדערט ער אַרום אין מקוֹמוֹת צִיָּה, און זוכט אַ מָקוֹם-מנוֹחה; און ווייל ער געפינט נישט, זאָגט ער: איך וויל מיך
אומקערן צו מיין בֵּית אַריין, פונוואַנען איך בין אַרויסגעגאַנגען. 25 און ווען ער קומט, געפינט ער עס אויסגעקערט
און אויסגעצירט. 26 יעמאָלט גייט ער, און נעמט 7 אַנדערע שדים, נאָך ערגערע פון אים אַליין, און זיי גייען אַריין
און וואוינען דאָרט; און דער סוֹף פון יענעם בן אדם ווערט ערגער ווי דער אָנהייב. 27 און ווען רבי מֶלֶך המשיח
האָט דאָס געזאָגט, האָט איינע אַן אִשָּׁה פון דעם המון אויפגעהויבן איר קול, און האָט צו אים געזאָגט: אַשְׁרֵי איז
דעם מוטערלייב, וואָס האָט דיך געטראָגן, און די בּריסט, וואָס דו האַסט געזויגן! 28 אָבער רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט
געזאָגט: אַשְׁרֵי השוֹמעים דאָס דָּבָר ה', און שומרים עס. 29 און ווען דאָס עם רב האָט זיך פאַרזאַמלט אַרום אים,
האָט ער אַנגעהויבן צו זאָגן: דער דאָזיקער דור איז אַ דוֹר רַע; אות הוא מְבַקֵּשׁ, און סע וועט אים קיין אות נישט
געגעבן ווערן, אחוץ דעם אות פון יונָהן. 30 ווייל אַזוי ווי יוֹנָה איז געוואָרן אַן אות פאַר די בְּנֵי אָדָם פון נִינְוֵה, אַזוי
וועט אויך דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] זיין פאַר דעם דאָזיקן דור. 31 די מַלכּה פון תֵּימָן וועט אויפשטיין
אינם מִשׁפּט מיט די בְּנֵי אָדָם פון דעם דאָזיקן דור, און וועט זיי פאַרמִשׁפּטן; מחמת זי איז געקומען פון די עקן
פון דער וועלט צו הערן די חָכמה פון שלמֹהן [מלכים א 10:1] און הנה דאָ געפינט זיך אַ גרעסערער ווי שלמֹה! 32
די אַנְשֵׁי נִינְוֵה וועלן אויפשטיין אינם מִשׁפּט מיט דעם דאָזיקן דור, און וועלן עס פאַרמִשׁפּטן; מחמת זיי האָבן
תּשוּבה געטאָן אויף דעם רופן פון יונָהן [יונה 3:4], און הִנֵּה דאָ געפינט זיך אַ גרעסערער ווי יוֹנָה. 33 קיינער צינדט
נישט אָן אַ ליכט און שטעלט עס אויף אַ פאַרבאָרגן ארט, און אויך נישט אונטער אַ קאָרב, נייערט אין אַ
לייכטער, כּדי די, וואָס קומען אַריין, זאָלן קענען זען דאָס אור. 34 דאָס אור פון דעם גוף איז דיין אויג; אויב דיין
אויג איז טוֹבָה, איז אויך דיין כל גוף לויטער ליכטיקייט; נאָר אויב עס איז רָעָה, איז אויך דיין כל גוף לויטער חֹשֶׁךְ.
35 דערפאַר היזהרו, אַז דאָס אור, וואָס איז אין דיר, זאָל נישט זיין חֹשֶׁךְ. 36 אויב דעריבער דיין כל גוף איז

ליכטיקייט, און האָט נישט קיין חֹשֶׁךְ חלק, וועט ער זיין אינגאַנצן פול מיט ליכטיקייט, ווי ווען דאָס ליכט
באשטראַלט דיך מיט זיין שיין. 37 און ווען ער האָט גערעדט, האָט אַ פרוש אים פאַרבעטן צו עסן מיט אים; און
רבי מֶלך המָשיחַ איז אַריינגעגאַנגען, און האָט זיך געזעצט צום טיש. 38 און דער פרוש האָט זיך געחידושט, ווען
ער האָט געזען, אַז ער האָט זיך קודם נישט נטילַת יָדַיִם פאַרן עסן. 39 און רבי מֶלך המשיח הָאָדוֹן האָט צו אים
געזאָגט: איר פרושים רייניקט דעם כּוס און די שיסל פון אויסנווייניק, אָבער אינעווייניק זענען זיי פול מיט גֶזֶל און
רֶשַׁע [רומ' 7:18; יוחנן 3:7; רומ' 8:13]. 40 איר גולמים! האָט נישט דער, וואָס האָט געמאַכט דאָס אויסנווייניקע,
אויך געמאַכט דאָס אינעווייניקע? 41 גיט בעסער צדָקה פון דעם וואָס איז דרינען, און הנה וועט אַלצדינג זיין
טָהוֹר פאַר אייך. 42 אָבער וויי צו אייך, פרושים! כִּי נוֹתְנִים אַתֶּם מַעֲשֵׂר מִמִּנְתָּה וּפֵיגָם וּמִכָּל יֶרֶק, וּמַזְנִיחִים אֶת
הַמִּשְׁפָּט און דער אַהֲבַת ה'; די דאָזיקע האָט איר באַדאַרפט טאָן, און די אַנדערע אויך נישט אויסלאָזן. 43 וויי צו
אייך, פרושים! מחמת איר האָט ליב דעם מוֹשַׁב הכּבוֹד אין די שולן, און ברכוֹת שלום אין די מאַרקפּלעצער. 44
וויי צו אייך! מחמת איר זענט ווי קבָרים, וואָס מען דערקענט נישט, און די בְּנֵי אָדָם, וואָס גייען איבער זיי, ווייסן
עס נישט. 45 און איינער אַ בַּעל-תּוֹרה האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: רֶבִּי, ווען דו זאָגסט די דאזיקע זאכן,
באַליידיקסטו אונדז אויך. 46 האָט ער געזאָגט: וויי אויך צו אייך, בַּעלי-תּוֹרה! מחמת איר באַלאָדנט די בְּנֵי אָדָם
מיט מַשׂאות, וואָס זענען שווער צו דערטראָגן, און איר אַליין רירט אפילו נישט אָן די לאַסטן מיט איינעם פון
אייערע פינגער [מיט א היתר]. 47 וויי צו אייך! מחמת איר בויט די קבָרים פון די נביאים, און אייערע אָבות האָבן
זיי געהַרגעט. 48 מיט דעם זענט איר עֵדות און אויך מַסכּים אויף די מַעשׂי אָבותיכם; מחמת זיי האָבן זיי געהרגעט,
און איר בויט זייערע קבָרים. 49 דערפאַר האָט אויך די חָכמה פון ה' געזאָגט: אֶשְׁלַח אֲלֵיהֶם נְבִיאִים וּשְׁלִיחִים
וּמֵהֶם יַהַרְגוּ וְיִרְדְּפוּ, 50 כּדי דאָס דָּם פון כל נביאים, וואָס איז פאַרגאָסן געוואָרן זינט די הִוָּסֵד הָאָרֶץ, זאָל
געפאָדערט ווערן פון דעם דאָזיקן דוֹר, 51 פון דעם דָּם פון הֶבֶל, ביז דעם דָּם פון זכַרְיָה, וואָס איז אומגעקומען
צווישן דעם מִזבֵּחַ און הַבַּיִת [דברי הימים ב 24:21]. אָמֵן, איך זאָג אייך, סע וועט געפאָדערט ווערן פון הַדוֹר הַזֶּה.
52 וויי צו אייך, בַּעלי-תּוֹרה! מחמת איר האָט אַוועקגענומען דעם מַפְתֵּחַ הַדַּעַת; איר אַליין זענט נישט
אַריינגעקומען, און די, וואָס האָבן געוואָלט אַריינקומען, האָט איר געשטערט. 53 און ווען ער איז פון דאָרטן
אַרויסגעגאַנגען, האָבן די סוֹפרים [רַבָּנִים] און די פרושים אָנגעהויבן צו אים שטאַרק צושטיין, און אים האקען צו
רעדן וועגן רבים זאַכן; 54 לויערנדיק אויף אים, כּדי עפּעס צו כאַפּן פון זיין מויל. יב דערווייל האָט זיך פאַרזאַמלט
א המון פון טויזנטער מענטשן, אַזוי אַז זיי האָבן זיך געטראָטן איינער אויפן אַנדערן, און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
קוֹדם-כָּל אָנגעהויבן צו זאָגן צו משיחס תּלמידים אין אַ יחידות: היט אייך פאַר דעם שׂאוֹר פון די פרושים, וואָס
איז צביעות. 2 עס איז גאָרנישט פאַרהוילן, וואָס וועט נישט אַנטפּלעקט ווערן, און פאַרבאָרגן, וואָס וועט נישט
באַקאַנט ווערן, 3 דערפאַר, כל, וואָס איר האָט געזאָגט אין דער חֹשֶׁךְ, וועט געהערט ווערן אין דער ליכטיקייט,
און וואָס איר האָט גערעדט אויפן אויער בחדרי חדרים, דאָס וועט אויסגערויפן ווערן אויף הַגַּגוֹת. 4 און איך זאָג
אייך, מיינע חברים: האָט נישט קיין פחד פאַר די, וואָס טייטן דעם גוף, און נאָך דעם זענען נישט ביכולת עפּעס
מער צו טאָן. 5 איך וועל אייך אָבער ווייזן פאַר וועמען איר זאָלט מורה האָבן: האָט מורה פאַר אים, וואָס נאָכן
טייטן, האָט ער די מאַכט אַריינצוואַרפן אין גיהֶנום אַריין; אָמֵן, איך זאָג אייך, פאַר דעם דאָזיקן זאָלט איר מורא
האָבן! 6 פאַרקויפט מע דען נישט 5 פייגעלעך פאַר 2 אסרים? און קיין איינס פון זיי איז נישט פאַרגעסן פאַר ה'. 7
כֵּן, אַפילו די האָר פון אייער קאָפּ זענען כל געציילט. האָט נישט קיין מורא; איר זענט ווערט מער ווי אַ סך

פייגעלעך. 8 און איך זאָג אייך, יעדער בן אדם, וואָס וועט מיך מתודה זיין פאַר בְּנֵי אָדָם [מאכט אני מאמין הודאה
פון מיר ווי רבי מֶלך המָשיחַ אֲדוֹנֵנוּ פאַר בְּנֵי אָדָם], אים וועט אויך דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] מתודה זיין
[מאכן הוֹדָאָה] פאַר די מַלאָכים פון ה'. 9 אָבער דער, וואָס וועט מיך פאַרלייקענען פאַר בְּנֵי אָדָם, וועט פאַרלייקנט
ווערן פאַר די מַלאָכים פון ה'.
10 און יעדער בן אדם, וואָס וועט רעדן אַ דָּבָר קעגן דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח], וועט מען עס אים מוֹחל
זיין; אָבער דער, וואָס מְגַדֵּף דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, דעם וועט מען עס נישט מוֹחל זיין. 11 און ווען זיי ברענגען אייך אין
די שולן אָדער פאַר די שַׁלִּיטִים און רָשֵׁיוֹת, זאָלט איר נישט דאַגהן [מיט לֵב רֹגֵז] וויאַזוי, אָדער מיט וואָס איר
זאָלט זיך פארטיידיקן, אָדער וואָס איר זאָלט זאָגן; 12 מחמת דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ וועט אייך לערנען טאקע אין
יענער שָׁעה, וואָס איר דאַרפט זאָגן. 13 און איינער פון דעם המון מענטשן האָט צו אים געזאָגט: רֶבִּי, בּאַפיל אָחִי,
אַז ער זאָל זיך טיילן מיט מיר מיט דער ירושה. 14 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: בן אדם, ווער
האָט מיך געמאַכט פאַר אַ שופט, אָדער אַ צוטיילער איבער אייך? 15 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט:
היזהרו, און היט אייך פון כָּל חַמְדָנוּת; מחמת חַיֵּי הָאָדָם באַשטייט נישט אין דער שֶׁפע פון דעם, וואָס ער
פאַרמאָגט. 16 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויפגעהויבן פאַר זיי אַ מָשל, אַזוי צו זאָגן: דאָס לאַנד פון איינעם אַן
עושר האָט אַרויסגעבראַכט בשֶׁפע; 17 און ער האָט געטראַכט ביי זיך: וואָס זאָל איך טאָן? מחמת איך האָב נישט
וואו מיינע פֵּירות איינצוזאַמלען. 18 און ער האָט געזאָגט: הִנֵּה דאָס וועל איך טאָן: איך וועל אַרונטערריסן מיינע
אסים און בויען גרעסערע; און דאָרטן וועל איך איינזאַמלען מיין כל תבואה און מיין רכוש. 19 און איך וועל זאָגן
צו מיין נשָׁמה: נשָׁמה מיינע, דו האָסט הרבה גוטע זאכן אויף פיל יאָרן; נעם זיך צייט, אכלי, שתי, ושמחי [זען קהלת
8:15]. 20 אָבער ה' האָט צו אים געזאָגט: גולם! הַלַּיְלָה הַזֶּה ווערט געפאָדערט פון דיר דיין נשָׁמה; און די זאַכן,
וואָס דו האָסט אָנגעגרייט, וועמעס וועלן זיי זיין? 21 אַזוי איז דער, וואָס זאַמלט זיך אוצרות פאר זיך, און איז
נישט רייך אין ה'. 22 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו משיחס תלמידים: דערפאר זאָג איך אייך, זאָרגט נישט
מיט לֵב רגז פאַר אייער נֶפֶשׁ, וואָס איר זאָלט עסן; אויך נישט פאַר אייער גוף, וואָס איר זאָלט אָנטאָן. 23 מחמת
דאָס נֶפֶשׁ איז מער ווי די אֹכֶל, און דער גוף מער ווי מַלבוש. 24 באַטראַכט די ראָבן : נישט זיי זייען, נישט זיי
שניידן, זיי האָבן אויך נישט קיין אָסָם אָדער שיַערן, און ה' טוט זיי שפייזן. וויפל מער זענט איר ווערט פון די
פייגל! 25 און ווער פון אייך מיט זיין זאָרגן [לֵב רֹגֵז] קען צוגעבן אַן איין צו דער מאָס פון זיין לעבן? 26 על-כּן,
אויב איר זענט נישט מסוגל צו טאָן אַפילו דאָס מינדסטע, פאַרוואָס דאַגהט מיט לֵב רגז איר אייך וועגן דעם
איבעריקן? 27 באַטראַכט די ליליעס! ווי זיי וואַקסן; נישט זיי האָרעווען, נישט זיי שפינען. און איך זאָג אייך, אַז
אַפילו שלמֹה אין זיין כל כבוד איז נישט געווען אָנגעקליידט ווי איינע פון די דאָזיקע. 28 על-כּן, אויב ה' טוט אַזוי
באַקליידן דאָס גראָז פון דעם שָׂדֶה, וואָס הַיּוֹם איז עס דאָ, און מָחָר ווערט עס אַרייַנגעוואָרפן אין אויוון, וויפל
מער אייך, אָ איר קליין-גלויביקע? 29 און זוכט אויך נישט וואָס איר וועט עסן און וואָס איר וועט טרינקען, און
דאגט זיך נישט אויף. 30 מחמת צו כל זאכן שטרעבן די אומות-הָעוֹלם; אייער אלוקים הָאָב ווייסט, אַז איר
נייטיקט זיך אין די דאָזיקע זאַכן. 31 דערפאר זוכט זיין מַלכות, און דאָס כל וועט אייך צוגעגעבן ווערן. 32 האָט
נישט קיין מורא, עֵדֶר קָטָן; מחמת עס איז דער רָצון, דער חֵפֶץ פון אייער אלוקים הָאָב, אייך צו געבן דאָס מַלכות.
33 פאַרקויפט וואָס איר האָט, און גיט צדָקה; מאַכט פאַר זיך ארנקים, וואָס ווערן נישט אַלט, און אַן אוצר אין
שָׁמַיִם, נישט מִתכַּלֶה, אין א אָרט וואו קיין גַנב קען נישט צוקומען, און אַ מילב קען נישט פאַרדאָרבן. 34 מחמת

וואו ס'איז אייער אוֹצר, דאָרט וועט אויך זיין אייער לֵב. 35 זאָלן אייערע גארטלס זיין אָנגעגורט [פאר פירן זיך],
און אייערע מנורות זאָלן ברענען. 36 און זייט גלייך צו בְּנֵי אָדָם, וואָס וואַרטן אויף אֲדוֹנָם, ווען ער וועט זיך
אומקערן פון דער חֲתוּנה, כּדי ווען ער וועט קומען און אָנקלאַפּן, זאָלן זיי אים יפתחו כּרגע. 37 אַשְׁרֵי איז יענע
עֶבֶד, וועמען הָאָדוֹן וועט געפינען וואַכנדיק ווען ער קומט; אָמֵן, איך זאָג אייך, ער וועט זיך אַרומגארטלען, און זיי
זעצן צום טיש, און צוגיין און זיי באַדינען. 38 און אויב ער וועט קומען אין דער 2טער משמר, אָדער אין דער 3טער
משמר פון דער נאכט, און וועט זיי אַזוי געפינען, אַשְׁרֵי העבדים הָהֵם. 39 נאָר דאָס דאזיקע זאָלט איר וויסן, אַז
אויב דער בַּעל-הַבָּית וואָלט געוואוּסט, אין וואָסער שָׁעה דער גַּנב וועט קומען, וואָלט ער געוואַכט און נישט
דערלאָזט, אַז זיין בֵּית זאָל איינגעבראָכן ווערן. 40 און איר מוזט אויך זיין שומר, מחמת דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13,
משיח] וועט קומען אין אַ שָׁעה, וואס איר שטעלט זיך נישט פאר. 41 און כֵּיפָא האָט געזאָגט: אֲדוֹנֵנוּ, זאָגסטו דאָס
דאָזיקע מָשל פאַר אונדז, אָדער אויך פאַר אַלעמען? 42 און רבי מֶלֶך המשיח הָאָדוֹן האָט געזאָגט: ווער זשע איז
דער סוֹכֵן הנאמן און נבוֹן, וועמען זיין אָדוֹן וועט באשטימען איבער זיין משרתים, צו געבן זיי זייער ארוחת בזמן?
43 אַשְׁרֵי איז יענעם עֶבֶד, וואָס ווען זיין אָדוֹן וועט קומען, וועט ער אים געפינט טאָן אַזוי. 44 באמת, איך זאָג אייך,
ער וועט אים באשטימען איבער כל זיינע גִיטער. 45 נאָר אויב יענער עֶבֶד וועט זאָגן אין זיין לֵב: מיין אֲדוֹנִי זוימט
זיך צו קומען [זען עִכּוּב ביאת המשיח און הֲכָנוֹת פון משיחס תלמידים, כיפא ב 3:1-14], און ער וועט אָנהייבן צו
שלאָגן די עבדים און די שפחות, און צו עסן און טוינקען און שִׁיכּוֹרן, 46 יעמאָלט וועט הָאָדוֹן פון יענעם עֶבֶד
קומען אין אַ יוֹם, ווען ער דערוואַרט עס נישט, און אין אַ שָׁעה, פון וואָס ער ווייסט נישט, און וועט אים שִׁסֵּף, און
באַשטימען זיין חֶלֶק, דער חֶלֶק פון כופרים אדער פון אפיקורוס, מיט הַבַּלְתִּי-מַאֲמִינִים. 47 און יענער עֶבֶד, וואָס
האָט פאַרשטאַנען זיין אדוֹנס רָצון, און האָט נישט צוגעגרייט [זען הכנות לביאת המשיח, כיפא ב 3:1-14], און אויך
נישט געטאָן לויט זיין רָצון, וועט קריגן מכּות רבּות. 48 דער אָבער, וואָס האָט נישט דַעַת, און האָט געטאָן דאָס,
פאַר וועלכן ער איז ווערט שמיץ, וועט געשלאָגן ווערן מיט ווינציק שמיץ. און יעדען איינעם, וועמען א סך איז
געגעבן געוואָרן, וועט א סך געפאָדערט ווערן פון אים; און וועמען מען האָט אַ סַך אָנפאַרטרויט, פון דעם וועט
מען מער פאַרלאַנגען פון אים. 49 איך בין געקומען צו וואַרפן אַן אֵש [משפט, דין] איבער אויף הארץ; און ווי
וואָלט איך וועלן, אַז עס זאָל שוֹין זיין אָנגעצונדן! 50 איך האָב אַ מקוה טבילה געטוֹבלט צו ווערן; און ווי ענג איז
מיר, ביז זי וועט ממַלא ווערן! 51 צי מיינט איר, אַז איך בין געקומען ברענגען שָׁלוֹם בָּאָרֶץ? לא, זאָג איך אייך,
נייערט מחלוֹקת. 52 מחמת פון איצט אָן וועלן 5 אין איין בֵּית זיין צעטיילט: 3 קעגן 2, און 2 קעגן 3. 53 אָב וועט
זיין צעטיילט קעגן בֵּן, און בֵּן קעגן אָב, אֵם קעגן בַּת, און בַּת קעגן אֵם, שוויגער קעגן שנוּר, און שנוּר קעגן
שוויגער [מיכה 7:6]. 54 און רבי מֶלֶך המשיח האָט אויך געזאָגט צו המונים מענטשן: ווען איר זעט אַן עָנָן אויפגיין
אין מַערב, זאָגט איר תֵּיכָף: סע קומט אָן אַ גֶּשֶׁם; און אַזוי געשעט עס. 55 און ווען איר זעט אַ דָרום-ווינט בלאָזן,
זאָגט איר: סע וועט זיין חַם; און סע געשעט. 56 איר צבועִים! איר ווייסט ווי צו פֵּרֵשׁ דאָס פָּנים פון דער ערד און
פון הימל; אָבער פאַרוואָס פאַרשטייט איר נישט ווי צו טײַטשן הַזְּמַן הַזֶּה? 57 און פאַרוואָס טוט איר אַליין נישט
מִשפּטן, וואָס עס איז נְכוֹנָה? 58 מחמת ווען דו גייסט מיט דיין איש ריב פאַר דעם שופט, באַמי דיך מיט אים
דורכצוקומען, ווען דו ביסט נאָך מיט אים אין דֶּרֶךְ, טאָמער וועט ער דיך שלעפּן צום שופט, און דער שופט וועט
דיך איבערענטפערן צום שוטר, און דער שוטר וועט דיך אַרײַנוואַרפן אין דער בֵּית הַסֹּהַר אַריין. 59 איך זאָג דיר,
דו וועסט פון דאָרטן נישט אַרויסקומען, ביז דו וועסט האָבן באַצאָלט די סאַמע לעצטע פרוטה [זען תהלים

(8-10) 9-49:7]. יַג און אין דער דאזיקער צייט זענען דאָרטן געווען עטלעכע, וואָס האָבן אים דערציילט פון די
גָלִילִיים, וועמעס דָּם פִּילָטוֹס האָט אויסגעמישט מיט זייערע זבחים. 2 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט געענטפערט, און
צו זיי געזאָגט: צי מיינט איר, אַז יענע גָלִילִיים זענען געווען בעלי עבֵירה גדולים פון כל אנשי הגָלִיל, מחמת זיי
האָבן אַזוינס געליטן? 3 לֹא, זאָג איך אייך; און אויב איר וועט נישט תּשובה טאָן, כֻּלְּכֶם תֹּאבְדוּ כְּמוֹתָם. 4 אָדער
יענע 18, אויף וועמען דער מִגְדָּל פון שִׁילוֹחַ איז געפאַלן און האָט זיי דערהַרגעט, צי מיינט איר, אַז זיי זענען געווען
שולדיקער פון כל בְּנֵי אָדָם, וואָס וואוינען אין ירוּשָׁלַיִם? 5 לֹא, זאָג איך אייך; און אויב איר וועט נישט תּשובה טאָן,
כֻּלְּכֶם תֹּאבְדוּ כְּמוֹתָם. 6 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט דערציילט דאָס דאָזיקע מָשָׁל: אַ געוויסער בן אדם האָט
פאַרפלאַנצט אַ פיַגנבוים אין זיין כֶּרֶם; און ער איז געקומען זוכן אויף אים פֵּירות, און האָט נישט געפונען. 7 און
ער האָט געזאָגט צום כּוֹרֵם: הִנֵּה, שוין 3 יאָר ווי איך קום זוכן פֵּירות אויף דעם דאָזיקן פיַגנבוים, און געפין נישט.
האָק אים אָפּ! פאַרוואס זאָל ער נאָך פאַרדאַרבן די קרקע? 8 און ער האָט אים געענטפערט: אֲדוֹנִי, לאָז אים נאָך
דאָס דאזיקע יאָר, ביז איך וועל אים אַרומגראָבן און באַמיסטיקן. 9 אֶפשר וועט ער איבער-אַיאָר טראָגן פֵּירות;
אויב נישט, וועסטו אים לאָזן אָפּהאַקן [רומ' 11:23]! 10 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט אין אַ שַׁבּת געזאגט שעורים אין
איינעם פון די שולן. 11 און הנה דאָרטן איז געווען אַן אִשָּׁה, א בעלת-מום, וואָס האָט 18 שנה געהאַט אַ רוּח-חֳלִי;
און זי איז געווען צוזאַמענגעבויגן, און האָט זיך באַיין-אופן נישט געקענט להזדקף. 12 און ווען רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ
האָט זי געזען, האָט ער זי צוגערופן, און צו איר געזאָגט: אִשה, דו ביסט פריי פון דיין מחלה. 13 און רבי מֶלֶך
המָשִׁיחַ האָט אַרויפגעלייגט אויף איר זיינע הענט, און זי איז אויף דער רגע אויפגעריכט געוואָרן, און האָט געזאגט,
ברוּך ה'! 14 און דער גַבּאַי פון דער שול איז אין כַּעס געוואָרן, מחמת רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט געהיילט אום שַׁבּת,
און ער האָט געזאָגט צום עולם מענטשן: 6 טעג זענען פאַר טאָן כל מְלָאכָה; קומט זשע אין די דאזיקע און לאזט
זיך היילן, אָבער נישט אום שַׁבּת [שמות 20:9]. 15 און רבי מֶלֶך המשיח הָאָדוֹן האָט אים געענטפערט: איר צבועִים!
טוט נישט יעדער בן אדם פון אייך אָפּבינדן שַׁבּת זיין שור, אָדער זיין חמוֹר פון דער אֲבוּס, און פירט אים
אָנצוטרינקען? 16 און צי שטעטל נישט די דאָזיקע אִשה, וואָס איז אַ בַּת-אַברָהם, און וועמען הָשָׂטָן האָט געבונדן
אין קייטן שוין 18 יאָר, אָפּגעבונדן ווערן פון דעם דאָזיקן באַנד אום שַׁבּת? 17 און ווען רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט
דאָס געזאָגט, זענען כל זיינע מתנגדים פאַרשעמט געוואָרן; און דאָס כל עולם מענטשן האָט זיך געפרייט איבער
די כל הנפלאות, וואָס זענען דורך אים געטאָן געוואָרן. 18 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט דערפאַר געזאָגט: צו וואָס
איז דאָס מַלכות ה' גלייך? און מיט וואָס זאָל איך מאכן א צושטעלען? 19 עס איז געגליכן צו אַ זענעפט-זרִיעה,
וואָס אַ בן אדם גענומען און געזייט אין זיין גַן; און עס איז געוואַקסן און איז געוואָרן אַן עֵץ, און די עוֹף
הַשָּׁמַיִם האָבן זיך געמאַכט נעסטן אין זיינע ענָפים. 20 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט ווידער געזאָגט: צו וואָס זאָל איך
פאַרגלייַכן דאָס מַלכות ה'? 21 עס איז גלייך צו שׂאוֹר, וואָס אַן אִשָּׁה האָט גענומען און אַרייַנגעטאָן אין 3 מאָס
קֶמַח, ביז עס איז אינגאַנצן פאַרזייערט געוואָרן. 22 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ איז געגאַנגען איבער שטעט און
שטעטלעך, און האָט געזאגט שעורים, און האָט עוֹלה-רֶגל געווען קיין ירוּשָׁלַיִם. 23 און איינער האָט צו אים
געזאָגט: אֲדוֹנִי, זענען עס נאָר עטלעכע, וואָס קומען צו ישועת אלוקינו? אָבער רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט:
24 שטרעבט אריינצוגיין דורך דעם שער הַצַּר, מחמת איך זאָג אייך, א סך וועלן זוכן אריינצוגיין, און וועלן נישט
קאָנען. 25 האָט זיך דער בַּעל-הַבַּיִת איינמאָל אויפגעהויבן און פאַרשלאָסן די דֶּלֶת, און איר וועט אָנהייבן צו
שטיין אין דרויסן, און קלאַפּן אין דער דֶּלֶת, און זאָגן: אֲדוֹנֵנוּ, עפן אונדז אויף! און ער וועט אייך ענטפערן: איך

מכיר אייך נישט, פונוואַנען איר זענט? 26 יעמאָלט וועט איר אָנהייבן צו זאָגן: מיר האָבן געגעסן און געטרונקען
פאַר דיר, און דו האָסט געלערנט תּוֹרה אין רחובותינו. 27 און ער וועט ענטפערן: איך זאָג אייך, איך מכיר אייך
נישט, פונוואַנען איר זענט; אוועק פון מיר, כָּל פֹּעֲלֵי רֶשַׁע! 28 דאָרט וועט זיין הַיְּלָלָה וחרוֹק השנים, ווען איר וועט
זען אַבְרָהם, און יִצחָק, און יַעקֹב, און כל הנביאים אין דעם מַלכות ה', און איר אַליין אַרויסגעוואָרפענע אין
דרויסן. 29 און זיי וועלן קומען פון מִזרח און מַערב, און צָפון און דָרום, און וועלן זיך במסבה ביי טיש אין דעם
מַלכות ה'. 30 און הִנֵּה, עס זענען פאַראַן אחרונים, וואָס וועלן זיין ראשונים, און פאַראַן זענען ראשונים, וואָס
וועלן זיין אחרונים. 31 טאקע אין יענער שָׁעה זענען געקומען עטלעכע פרושים, און האָבן צו רבי מֶלך המשיח
געזאָגט: גיי און דערווייַטער דיך פונדאַנען, מחמת הוֹרדוס וויל דיך הַרגענען. 32 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי
געזאָגט: גייט און זאָגט יענעם פוקס: הנה איך מגרש שדים און איך טו רפואות הַיּוֹם און מָחָר, און בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
קום איך צום תּכלית. 33 איך מוז אָבער גיין מיין דֶּרֶךְ הַיּוֹם און מָחָר און איבערמאָרגן; מחמת עס קען נישט זיין,
אַז אַ נָביא זאָל ייהרג מִחוּץ לגבולות ירוּשָׁלַיִם. 34 אָ ירוּשָׁלַיִם, ירוּשָׁלַיִם, וואָס הַרגעסט די נביאים, און
פאַרשטיינסט די, וואָס זענען געשיקט צו דיר! וויפל מאָל האָב איך געוואָלט איינזאַמלען בניך, ווי אַ תּרנגֹלת
זאַמלט איין אירע אפרוחים אונטער אירע כּנפים, און איר האָט נישט געוואָלט! 35 הִנֵּה, אייער בֵּית [המקדש] וועט
אייך ינטש! און איך זאָג אייך, אָמֵן, איר וועט מיך מער נישט זען, ביז איר וועט זאָגן: בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם ה' [תהלים
118:26; ירמ' 12:17; רומ' 11:26]! יַד און עס איז געווען, ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז אין אַ שַׁבּת אַרייַנגעגאַנגען אין
דעם בֵּית פון איינעם פון די ראָשי-הַפּרושים פאַר בציעת הלֶחֶם, האָבן זיי געלויערט אויף אים. 2 און הִנֵּה איז פאַר
אים געשטאַנען א בן אדם, וואָס האָט געהאַט תּפוּחַ מִמַּיִם. 3 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גערעדט צו די בעלי
התּוֹרה און פרושים, אַזוי צו זאָגן: צי מֻתָּר מען אום שבת היילן אָדער נישט? 4 אָבער זיי האָבן געשוויגן. און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט אים גענומען און אים געהיילט, און האָט אים אוועקגעשיקט. 5 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו
זיי געזאָגט: ווען פון אייך וועמעס א חמוֹר אָדער אַן שׁוֹר איז אַרייַנגעפאַלן אין אַ בְּאֵר, און וועט ער דען אים נישט
תֵּיכּף אַרויסשלעפּן אום שַׁבּת? 6 און זיי האָבן אים נישט געקענט ענטפערן דערויף. 7 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
געזאָגט אַ מָשל צו יענע, וואָס זענען געווען הַמֻּזמָנים, ווען ער האָט געזען, ווי זיי האָבן זיך אויסגעקליבן די רָאשֵׁי
המוֹשבוֹת; און ער האָט צו זיי געזאָגט: 8 ווען עמיצער וועט דיך פאַרבעטן אויף אַ חַתּונה, זעץ דיך נישט אנידער
אויף דעם ערשטן אָרט אויבנאַן, טאָמער וועט אַ מער חָשׁוּבער ווי דו פון אים פאַרבעטן ווערן; 9 און דער, וואָס
האָט דיך און אים פאַרבעטן, וועט קומען און זאָגן צו דיר: גיב אים דאָס אָרט! און יעמאָלט וועסטו מיט בושה
פאַרנעמען דעם לעצטן פּלאַץ. 10 נייערט ווען דו ווערסט פאַרבעסן, גיי און זעץ דיך אויף דעם מוֹשב השפל; כּדי
ווען דער, וואָס האָט דיך פאַרבעטן, וועט קומען, זאָל ער זאָגן צו דיר: חבר, גיי אַרויף העכער! יעמאָלט וועסטו
האָבן כָּבוד פאַר כל, וואָס זיצן ביים טיש מיט דיר. 11 מחמת יעדער בן אדם, וואָס וועט זיך אַליין דערהייכן, וועט
דערנידעריקט ווערן; און ווער סע וועט זיך אַליין דערנידעריקן, וועט ווערן דערהייכט. 12 און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט אויך געזאָגט צו דעם, וואָס האָט אים פאַרבעטן: ווען דו מאַכסט אַ מלווה מלכּה אָדער אַן אָוונט-סעוּדה,
זאָלסטו נישט פאַרבעטן דיינע חברים, אָדער דיינע אַחִים, אָדער דיינע קרוֹבי משפחות, אָדער רייכע שכנים,
טאָמער וועלן זיי דיך פאַרבעטן צוריק, און דאָס וועט דיר זיין אַ פאַרגעלטונג. 13 נייערט ווען דו מאכסט אַ
שמחה, פאַרבעט די עניִים, די בעלי המוּם, די פּסחים, און די עיוורים. 14 און ברכּת שמים וועט פאַסירן איר, מחמת
זיי האָבן נישט מיט וואָס דיר צו פאַרגעלטן; מחמת דו וועסט ווערן פאַרגעלטן אין יום התקומת הצַדיקים. 15 און

ווען איינער פון די, וואָס זענען מיט אים געזעסן ביים טיש, האָט דאָס געהערט, האָט ער געזאָגט: אַשְׁרֵי איז דעם,
וואָס וועט עסן לֶחֶם אין דעם מַלכות ה'! 16 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: איינער אַ בן אדם האָט
געמאַכט אַ סעוּדה גדולה, און האָט פאַרבעטן אנשים רבים; 17 און ער האָט אַרויסגעשיקט זיין עֶבֶד אין דער
שעה פון דער סעוּדה, צו זאָגן צו הקְרֻאים: קומט, הנה הכֹּל מוכן ומזומן. 18 און זיי האָבן זיך כל מיטאַמאָל
אָנגעהויבן צו תירץ [מיט א תירוץ]. דער 1טער האָט צו אים געזאָגט: איך האָב געקויפט אַ שָׂדֶה, און איך מוז עס
גיין זען; איך בעט דיך, זיי מיר מוֹחל. 19 און אַן אַנדערער האָט געזאָגט: איך האָב געקויפט 5 יאָך אָקסן, און איך
גיי זיי אויספּרוּאוון איך בעט דיך, זיי מיר מוֹחל. 20 און אַן אַנדערער האָט געזאָגט: איך האָב גענומען אַן אִשָׁה, און
איך קען דערפאַר נישט קומען. 21 און דער עֶבֶד איז געקומען, און האָט דאָס כל דערציילט הָאָדוֹן זיינעם.
יעמאָלט איז דער בַּעל-הַבַּיִת אין כַּעס געוואָרן, און האָט געזאָגט צו זיין עֶבֶד: גיי גיך אַרויס אויף די רחֹבוֹת און
שטעגן פון דער שטעטל, און ברענג אַהער די עֲנִיִּים און די בעלי המום און די עיוורים און די פּסחים. 22 און דער
עֶבֶד האָט געזאָגט: אֲדוֹנִי, וואָס דו האַטס באַפוילן, איז געטאָן געוואָרן, און עס איז דאָך דאָ אָרט! 23 און הָאָדוֹן
האָט געזאָגט צו דעם עֶבֶד: גיי אַרויס אויף די רחובות און צוימען, און נייט זיי אריינצוגיין, כּדי מיין בֵּית זאָל ווערן
פול. 24 מחמת איך זאָג אייך, אַז קיין איינער פון יענע מענער, וואָס זענען פאַרבעטן געוואָרן, וועט נישט טועם זיין
פון מיין סעוּדה. 25 און אַ גרויסער עולם איז מיט רבי מֶלך המָשיחַ געגאַנגען; און ער האָט זיך אויסגעדרייט, און
האָט צו זיי געזאָגט: 26 דער, וואָס קומט צו מיר, און האַסט נישט [אין פאַרגלייך צו משיח] זיין אָב, און אֵם, און
אִשָׁה, און יְלָדִים, און אַחִים, און אחיות, און דערצו אויך זיין אייגן נֶפֶשׁ [אין עולם הזה], קען ער נישט זיין מיין
[משיחס] תַּלמיד. 27 און ווער סע טראָגט נישט זיין אייגענעם בוים [פון מסירות נפש], און גייט מיר נאָך, קען
נישט זיין מיין [משיחס] תַּלמיד. 28 מחמת ווער פון אייך, וואָס וויל בויען אַ מִגְדָּל, וועט זיך נישט קוֹדם כל
אַנידערזעצן און אויסרעכענען די הוצָאות, צי ער האָט צו פאַרענדיקן? 29 כדי טאָמער, ווען ער וועט האָבן געלייגט
דעם יְסוֹד, און קען נישט פאַרענדיקן, און כל, וואָס וועלן עס זען, וועלן אים אנהויבן צו שפּאָטן פון אים, 30 און
זאָגן: דער דאָזיקער בן אדם האָט אָנגעהויבן צו בויען, און האָט נישט געקענט פאַרענדיקן. 31 אָדער וועלכער מֶלך,
וואָס גייט אַרויס פירן מִלחָמה מיט אַן אַנדערן מֶלך, וועט זיך נישט קוֹדם כל אַנידערזעצן און באַטראַכטן, צי קען
ער מיט 10,000 באַגעגענען דעם, וואָס קומט אים אַנטקעגן מיט 20,000? 32 אויב נישט, שיקט ער שלוּחים, ווען
יענער איז נאָך ווייט, און בעט שָׁלוֹם-בּאַדינגונגען. 33 אַזוי אויך איטלעכער פון אייך, וואָס נישט מאכן וִתּוּר פון
כל, וואָס ער האָט פון רכוש [פון עבוֹדת אלילים], קען ער נישט זיין מיין [משיחס] תַּלמיד. 34 מֶלַח איז טאַקע טוֹב,
נאָר אויב מֶלַח פאַרלירט דעם טעם, מיט וואָס זאָל מען עס ווירצן? 35 סע טויג נישט פאַר דער אדמה, און אויך
נישט פאַר דעם דוֹמֶן; מען וואַרפט עס אַרויס. דער, וואָס האָט אויערן צו הערן, שְׁמַע! טו און כל מוֹכסים און בעלי
עבֵירה האָבן גענעענט צו אים, כּדי רבי מֶלך המָשיחַ צו הערן. 2 און די פּרוּשים און די סוֹפרים [רַבָּנִים] האָבן
התלוֹננו [געמורמלט], און געזאָגט: דער דאָזיקער נעמט אויף בעלי עבֵירה, און עסט מיט זיי. 3 און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט גערעדט צו זיי דאָס דאָזיקע מָשל: 4 וואָסער בן אדם צווישן אייך, וואָס האָט 100 כְּבָשִׂים, און ער פאַרלירט
1 פון זיי, וועט נישט איבערלאָזן די 99 אין דער מִדבּר, און נאָכגיין נאָך דער, וואָס איז פאַרלוירן, ביז ער געפינט זי?
5 און אַז ער געפינט זי, לייגט ער זי אַרויף אויף זיינע שולטער מיט לב שמֵחַ. 6 און ווען ער קומט אַהיים, רופט ער
צונויף זיינע חברים, און די שכֵנים, און זאָגט צו זיי: פרייט אייך מיט מיר, מחמת איך האָב געפונען מיין כֶּבֶשׂ, וואָס
איז פאַרלוירן געגאַנגען. 7 טאַקע אַזוי, זאָג איך אייך, וועט זיין אַ שִׂמְחָה אין שָׁמַיִם איבער 1 בעל עבֵירה, וואָס טוט

תּשׁוּבה, מער ווי איבּער 99 צַדיקים, וואָס דאָרפן נישט תּשׁוּבה טאָן. 8 אָדער וועלכע אִשָּׁה, וואָס האָט 10
זילבּערשטיק, און זי פאַרלירט 1 שטיק, טוט נישט אָנצינדן אַ ליכט, און אויסקערן דאָס בֵּית און זוכט מיט פלייס,
ביז זי געפינט עס? 9 און ווען זי געפינט עס, רופט זי צונויף אירע פריינט און שכֵנים, און זאָגט: פרייט אייך מיט
מיר, ווייל איך האָב געפונען דאָס שטיק זילבּער, וואָס איך האָב פאַרלוירן! 10 טאקע אַזוי, זאָג איך אייך, איז אַ
שִׂמְחָה פאַר די מַלאָכים ה' איבּער 1 בּעל עבֵירה, וואָס ווערט א בּעל תּשׁוּבה. 11 און רבי מֵלך המָשיחַ האָט געזאָגט:
אַ געוויסער מענטש האָט געהאַט 2 בָּנִים; 12 און דער יִנגערער פון זיי האָט געזאָגט צום אָב : אָבי, גיב מיר דעם
חֵלֶק פאַרמעגן, וואָס פאַלט אויס אויף מיר. און ער האָט צעטיילט צווישן זיי די נַחלה. 13 און אין עטלעכע טעג
אַרום, האָט דער יִנגעגרער זון כל צונויפגעזאַמלט, און זיך אוועקגעלאזט אין אַ ווייטער מדִינה, און דאָרט האָט
ער פאָרשווענדט זיין פאַרמעגן אין חיי הוֹללוּת. 14 און ווען ער האָט כל פאַרבּרויכט, איז געקומען אַ שטאַרקער
רָעָב אין יענער מדִינה, און ער האָט אָנגעהויבּן צו ליידן נויט. 15 און ער איז געגאַנגען און האָט זיך באַהעפט אָן
איינעם פון די תּוֹשבים אין יענער מדִינה, און ער האָט אים געשיקט אין זיינע שָׂדוֹת אַריין צו פּאַשען חזִירים
[ויקרא 11:7]. 16 און ער וואָלט גערן געווען אָנגעפילט זיין בּויך מיט די שויטן, וואָס די חזִירים האָבּן געגעסן,
אָבּער קיינער האָט זיי אים נישט געגעבּן. 17 ווען אָבּער ער איז געקומען צו זיך, האָט ער געזאָגט: אָ וויפל
לוין-ארבּעטער פון אבי האָבּן לֶחֶם בּשֶׂפע, און איך גיי דאָ אויס פאַר הונגער! 18 איך וועל אויפשטיין און גיין צו
אָבי, און וועל צו אים זאָגן: אָבי, איך האָב געזינדיקט קעגן שָׁמַיִם און פאַר דיר [תהלים 51:6; ויקרא 26:40]; 19 איך
בּין מער נישט ווערט גערופן צו ווערן דיין זון; מאַך מיך ווי איינעם פון דיינע לוין ארבּעטער. 20 און ער איז
אויפגעשטאַנען, און האָט גענומען גיין צו אָבִיו. און ווען ער איז נאָך געווען גאַנץ ווײַט, האָט אים אָבִיו געזען, און
ער האָט זיך רַחֲמֵי שמים אויף אים, און ער איז געלאָפן, און איז אים געפאַלן אויפן האַלדז, און האָט אים
געקושט. 21 און הַבֵּן האָט צו אים געזאָגט: אָבי, איך האָב געזינדיקט קעגן שָׁמַיִם און פאַר דיר; איך בּין מער נישט
ווערט גערופן צו ווערן בִּנְךָ. 22 אָבּער הָאָב האָט געזאָגט צו זיינע עבדים: שנעל! בּרענגט אַרויס דאָס בּעסטע
מַלבּוש, און קליידט אים אָן. און גיט אים אַ רינג אויף זיין האַנט, און נעלים אויף זיינע רגלים; 23 און בּרענגט דאָס
פעטע קאַלבּ, און שחט עס, און לאָמיר עסן און לאָזן אונדז האָבן א שִׂמחַה. 24 מחמת דער דאָזיקער זון מיינער
איז געווען מֵת, און הִנֵּה הוא חַי; ער איז געווען פאַרלירן, און איז געפונען געוואָרן. און זיי האָבּן זיך אָנגעהויבּן
האָבן א שִׂמחַה. 25 און זיין עלטערער זון איז געווען אין שָׂדֶה, און ווען ער איז געקומען און זיך דערנענטערט צום
בֵּית, האָט ער געהערט קלעזמער און זמירות און חסידישע טענצערס. 26 און ער האָט צוגערופן איינעם פון די
עבדים, און האָט אים געפרעגט, וואָס דאָס קען בּאַטײַטן. 27 האָט ער צו אים געזאָגט: אָחִיךָ בָּא, און דיין אָב
האָט געשחט דאָס פעטע קאַלבּ, ווייל ער האָט אים צוריק באַקומען בָּרִיא און שָׁלֵם. 28 און ער איז צאָרנדיק
געוואָרן און האָט נישט געוואָלט אַרײַנגיין. און אָבִיו איז אַרויסגעקומען, און האָט אים געבּעטן, 29 אָבּער ער
האָט געענטפערט אָבִיו : הִנֵּה, שוֹין אַזוי פיל יאָרן טו איך דיר דינען, ומֵעוֹלָם לא עָבַרְתִּי עַל מִצְוָתְךָ ; און דאָך
האָסטו מיר נאָך קיינמאָל נישט געגעבּן אַ גְּדִי, כּדי אז איך וועט האָבן א שִׂמחה מיט מיינע חברים. 30 אָבּער ווען
דער דאָזיקער זון דיינער איז געקומען, וואָס האָט פאַרצערט דיין האָבּ-און-גוטס מיט זונות, האָסטו געשחטן פאַר
אים דאָס פעטע קאַלבּ [זען משלי 29:3]! 31 און ער האָט צו אים געזאָגט: בְּנִי, דו בּיסט תָּמיד מיט מיר, און כל,
וואָס איז מײַנס, איז דײַנס. 32 עס איז געווען רעכט זיך משַׂמֵחַ צו זיין און זיך צו פרייען, ווייל דער דאָזיקער אָח
דיינער איז געווען מֵת, און הִנֵּה הוא חַי, אָבַד וְהִנֵּה נִמְצָא. <u>טז</u> און רבי מֵלך המָשיחַ האָט אויך געזאָגט צו זיינע

תַּלמידים: עס איז געווען איינער אַן עושר, וואָס האָט געהאַט אַ סוֹכֵן בית, און עס איז געמעלדן אז ער
פארשווענדט זיין פארמעגן. 2 און ער האָט אים גערופן, און צו אים געזאָגט: וואָס איז דאָס, וואָס איך הער וועגן
דיר? גיב אָפּ אַ חֶשבּון פון דיין פקֵדה, מחמת דו קאָנסט לענגער נישט זיין סוֹכֵן! 3 און דער סוֹכֵן האָט צו זיך
געזאָגט: וואָס זאָל איך טאָן, מחמת אָדוֹנִי נעמט אוועק פון מיר די פקֵדה? גראָבן קען איך נישט, און בעטלען
שעם איך מיך. 4 איך ווייס שוין וואָס צו טאָן, כדי זיי זאָלן מיך אויפנעמען אין זייערע בָּתִים, ווען איך וועל
אַראָפּגעזעצט ווערן פון דער סוֹכֵן משרה. 5 און ער האָט גערופן צו זיך יעדן איינעם פון זיין אדוֹנס בַּעלי-חוֹבות,
און האָט געזאָגט צו דעם ערשטן: וויפל ביסטו שולדיק הָאָדוֹן מיינעם? 6 האָט ער געזאָגט: 100 מאָס שֶׁמֶן. און
ער האָט צו אים געזאָגט: נעם דיין שטַר-חוֹב, און זעץ דיך שנעל אַנידער, און שרייב אָן 50. 7 דאַן האָט ער געזאָגט
צו אַן אַנדערן: און וויפל ביסטו שולדיק? האָט ער געזאָגט: 100 מאָס חִטָּה. זאָגט ער צו אים: נעם דיין שטַר-חוֹב,
און שרייב אָן 80. 8 און הָאָדוֹן האָט געלויבט דעם שווינדלערשן סוֹכֵן, ווייל ער האָט קלוג געטון; מחמת די בני
העולם הזה זענען קליגער אין זייער דור, ווי די בני האוֹר. 9 און איך זאָג אייך: מאַכט אייך ידידים מיט דעם מָמוֹן
פון אומגערעכטיקייט, כדי, ווען סע וועט זיך אויסגיין, זאָלן זיי אייך אויפנעמען אין די משכנות עולם אַריין. 10
דער, וואָס איז געטריי אין דעם מעט, איז אויך געטריי אין הרבה; און דער, וואָס איז נישט יָשָׁר אין דעם מעט, איז
אויך נישט יָשָׁר אין הרבה. 11 דעריבער, אויב איר זענט נישט געווען געטריי אין דעם מָמוֹן המרמה, ווער וועט אייך
אָנפאַרטרויען דאָס אֶמֶתע עַשִׁירות? 12 און אויב איר זענט נישט געווען געטריי מיט אַן אַנדערנס האָב-און-גוטס,
ווער וועט אייך געבן דאָס אייעריקע? 13 אַן עֶבֶד קען נישט דינען קיין 2 אֲדוֹנִים; מחמת אָדער ער וועט איינעם
פיינט האָבן, און ליב האָבן דעם אַנדערן, אָדער ער וועט זיך האַלטן אָן איינעם, און פאַראַכטן דעם אַנדערן. איר
קאָנט נישט דינען ה' און מָמוֹן. 14 און די פרושים, וואָס זענען געווען חַמְדָנִים און אוֹהֲבֵי געלט, האָבן דאָס כל
געהערט, און זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ אויסגעלאַכט. 15 און רבי מֶלך המשיח האָט צו זיי געזאָגט: איר מאכן זיך
צדיקים פאַר בְּנֵי אָדָם, אָבער ה' האט דַעַת פון אייערע לְבָבוֹת; מחמת דאָס, וואָס איז דערהייבן צווישן בְּנֵי אָדָם,
איז אַ תּוֹעֵבָה פאַר ה'. 16 די תּוֹרה און די נבִיאים זענען געווען ביז יוֹחָנָן; פון דעמלט אָן ווערט געדַרשנט די בשוֹרת
הגאולָה פון דעם מַלכות ה', און יעדער בן אדם דרינגט אַריין דערין מיט געוואַלט. 17 אָבער עס איז לייכטער פאַר
שָׁמַיִם און הארץ צו פאַרגיין, ווי איין תָּג פון דער תּוֹרה בָּטל צו ווערן. 18 יעדער בן אדם, וואָס גֶט זיך מיט זיין
אִשָׁה און האָט חַתונה מיט אַן אַנדערער, איז מזַנה; און ווער סע האָט חַתונה מיט אָ גרושה, איז אָ נואף. 19 און עס
איז געווען איינער אַן עושר, וואָס האָט זיך געקליידט אין פורפור און אין טייערע ליַוונט, און האָט געלעבט יום
יום אין תַּענוגים און וואוילטאָג. 20 און איינער אַן אָרעמאַן [בעטלער], אֶלעָזָר שמוֹ, איז געלעגן פאר זיין שער און
איז פול מיט געשווירן, 21 און ער האט געגארט זיך צו זעטיקן פון דעם, וואס איז אראָפּגעפאלן פון דעם עושרס
טיש; כֵּן, אַפילו די כּלָבים זענען געקומען און האָבן געלעקט געשווירן פון האיש עָנִי. 22 און עס איז געווען, אַז
אֶלעָזָר איז נִפְטָר, און ער איז אַוועקגעטראָגן געוואָרן פון די מַלאָכים אין אַברָהמס חֵיק אַריין. און דער עושר איז
אויך נִפְטָר, און איז באַגראָבן געוואָרן. 23 און אין שאוֹל-תחתיה האָט ער אויפגעהויבן זיינע אויגן, זייענדיק אין
יסורים, און ער האָט געזען אַברָהם פונדערווייַטנס, און אֶלעָזָרן אין זיין חֵיק. 24 און ער האָט געשריגן: אָבי
אַברָהם, רחם עלי, און שיק אֶלעָזָרן, אָז ער זאָל אייַנטונקען דעם שפיץ פון זיין פינגער אין מַיִם, און קילן מיין צונג;
מחמת איך לייד יסורים אין דעם דאָזיקן פלאַם. 25 און אַברָהם האָט געזאָגט: קינד, דערמאָן דיך, אַז דו האָסט
באַקומען דיין גוטס ביי דיין לעבן, און אֶלעָזָר אויך אזוי דאָס בייזע; אָבער איצט ווערט ער דאָ געטרייסט, און דו

ווערסט געפײַניקט. 26 און צו דעם אַלעם שטייט צווישן אונדז און אײַך אַ גרויסער תּהוֹם, כּדי די, וואָס וואָלטן
געוואָלט אַרײַבערגײן פונדאַנען צו אײַך, זאָלן נישט קענען, און כּדי קײנער זאָל נישט אַרײַבערקומען פון דאָרטן צו
אונדז. 27 און ער האָט געזאָגט: אײַך בעט דיך דערפאַר, אָב, אַז דו זאָלסט אים שיקן צו בֵּית אָבי, 28 מחמת אײַך
האָב 5 אַחִים, כּדי ער זאָל זײ וואָרנען, טאָמער וועלן זײ אויך קומען אין דעם דאָזיקן פּלאַץ פון יסורים [זען
ישעיהו 66:24]. 29 אָבער אַברָהם האָט געזאָגט: זײ האָבן (תּוֹרה) משֶׁה און די נבִיאים; זאָלן זײ זײ הערן. 30 און
ער האָט געזאָגט: לא, אָבי אַברָהם; נײערט אויב עמיצער פון הַמֵּתִים זאָל קומען צו זײ, וועלן זײ תּשובה טאָן. 31
האָט ער צו אים געזאָגט: אויב זײ הערן זיך נישט צו משֶׁה און די נבִיאים, וועלן זײ אויך נישט גלויבן, אויב
עמיצער זאָל אויפשטײן פון הַמֵּתִים [זען דברים 18:18]. יַ און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו משיחס תּלמידים:
עס איז אוממעגלעך, אַז מכשולים זאָלן נישט קומען; אָבער ווײ צו יענעם, דורך וועמען זײ קומען! 2 עס וואָלט
געווען בעסער פאַר אים, אויב אַ מילשטײן וואָלט אָנגעהאָנגען געוואָרן אַרום זײן האַלדז, און ער וואָלט
אַרײַנגעוואָרפן געוואָרן אין יַם אַרײן, אײדער צו מאַכן שטרויכלען אײנעם פון די דאָזיקע קטנים [תּלמידים]. 3
הִשָּׁמְרוּ לָכֶם! אויב דײן אָח במשיח זינדיקט, זאָלסטו אים זאָגן מוסר; און אויב מיט אים עס איז חֲרָטָה און
תשובָה, זאָלסטו אים מוחל זײן. 4 און אויב ער זינדיקט קעגן דיר 7 מאָל ביום, און יָשוּב צו דיר 7 מאָל, און זאָגט:
נחמתי, זאָלסטו אים מוחל זײן. 5 און די שלִיחים האָבן געזאָגט צו רבי מֶלך המשיח הָאָדוֹן : פאַרמער אונדזער
גלויבן און אֱמונה. 6 און רבי מֶלך המשיח הָאָדוֹן האָט געזאָגט: אויב איר וואָלט געהאַט אֱמונה אַזוי גָּדוֹל ווי אַ
קערנדל פון זענעפט-זרִיעה, וואָלט איר געקענט זאָגן צו דעם דאָזיקן מוילבערבוים: ווער אויסגעוואָרצלט, און
פאַרפלאַנץ דיך אין יַם, און ער וואָלט אײַך געהאָרכט. 7 ווער פון אײַך, וואָס האָט אָן עֶבֶד אַקערן, אָדער רוֹעֶה,
וועט צו אים זאָגן ווען ער קומט פון שָׂדֶה : קום תֵּיכָף אַהער, און זעץ דיך צום טיש? 8 צי וועט ער דען נישט זאָגן
צו אים: גרײט מיר אָן עפּעס צו עסן, און גארטל דיך ארום, און באַדין מיך, ביז איך וועל האָבן געגעסן און
געטרונקען; און דערנאָך וועסטו עסן און טרינקען? 9 צי יהיה אסיר תודה לעֶבֶד, ווײל ער האָט געטאָן, וואָס איז
אים צִוָּה? 10 טאַקע אַזוי אויך מיט אײַך, ווען איר וועט האָבן געטאָן כל, וואָס זענען אײַך באַפעלן געוואָרן, זאָגט:
מיר זענען אומנוצלעכע עבדים: מיר האָבן בלויז געטאָן אונדזער חוֹב. 11 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז געווען אויף
דעם דֶּרֶךְ קײן ירוּשָׁלַיִם, איז ער דורכגעגאַנגען עָבָר שומרוֹן און גָלִיל. 12 און אַז רבי מֶלך המָשיחַ איז
אַרײַנגעקומען אין אײנעם אַ שטעטל, האָבן אים באַגעגנט 10 מצוֹרָעים, וואָס זענען געשטאַנען פונדערווײַטנס, 13
און זײ האָבן אויפגעהויבן זײערע קוֹל, און האָבן געזאָגט: רבי, האָב רחמי שמים אויף אונדז. 14 און אַז רבי מֶלך
המָשיחַ האָט זײ געזען, האָט ער צו זײ געזאָגט: גײט און ווײזט זיך פאַר די כֹּהֲנים, און עס איז געווען, ווען זײ
זענען געגאַנגען, זענען זײ מְטוֹהָרִים געוואָרן. 15 און אײנער פון זײ, ווען ער האָט געזען, אַז ער איז געהײלט
געוואָרן, האָט זיך אומגעקערט, און מיט אַ הויך קוֹל האט געזאגט ברוּך ה'! 16 און ער איז געפאַלן אויף זײן פָּנים
צו משיחס רגלים [זען תהלים 22:17], וְהוֹדָה לוֹ. און ער איז געווען אַ שומרוֹמני. 17 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
געענטפערט: זענען נישט 10 מְטוֹהָרִים געוואָרן. אָבער וואו זענען די 9? 18 צי האָט זיך נישט געפונען קײנער, וואָס
האָט זיך אומגעקערט אָפּצוגעבן כָּבוד צו ה', אַחוץ דער דאָזיקער נָכרי? 19 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים
געזאָגט: שטײ אויף און גײ; דײן אֱמונה האָט דיר געראַטעוועט [רומ' 5:1; בראשית 15:6]! 20 און אַז די פּרושים
האָבן אים געפרעגט, עד מתי? ווען דאָס מַלכות ה' וועט קומען? האָט רבי מֶלך המשיח זײ געענטפערט: דאָס
מַלכות ה' בָּאָה נישט בְּנִגלוֹת; 21 מע וועט אויך נישט זאָגן: אָט איז עס! אָדער: דאָרטן! מחמת הִנֵּה, דאָס מַלכות ה'

איז אין אייך. 22 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו משיחס תּלמידים: סע וועלן קומען טעג, ווען איר וועט
באַגערן צו זען יום אחד מימות בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח], און איר וועט אים נישט זען. 23 און מע וועט צו אייך
זאָגן: הנה אָט דאָרט! אדער הנה אָט דאָ! גייט נישט אַהין, און לויפט זיי נישט נאָך. 24 מחמת פונקט אַזוי ווי דער
בליץ שײַנט אויף אין איין עק שָׁמַיִם און באַלײַכט דעם אַנדערן עק שָׁמַיִם, אַזוי וועט דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13,
משיח] זיין אין טאָג זיינעם. 25 אָבער קודם כל מוז ער א סך ליידן, און פאַרוואָרפן ווערן פון דעם דאָזיקן דור [זען
ישעיהו 53:3-8]. 26 און ווי עס איז געווען אין ימות נֹחַן, אַזוי וועט עס אויך זיין אין ימות המשיח, ימות הבַּר-אֱנָשׁ
[דניאל 7:13, משיח]. 27 זיי האָבן געגעסן, און געטרונקען, חַתונה געהאַט און חַתונה געמאַכט, ביזן יום ווען נֹחַ איז
אַרײַנגעגאַנגען אין דער תֵּיבה אַריין, און דער מַבול איז געקומען, און האָט זיי כל פאַרטיליקט [זען בראשית
6:1-9:17]. 28 פונקט ווי עס איז געווען אין די טעג פון לוֹטן: זיי האָבן געגעסן, און געטרונקען, זיי האָבן געקויפט,
און פאַרקויפט, זיי האָבן געפלאַנצט, און געבויט; 29 אָבער אין דעם יום, ווען לוֹט איז אַרויסגעגאַנגען פון סדוֹם,
האָט עס גערעגנט מיט אֵש און גָפְרִית פון שָׁמַיִם, און האָט זיי כל פאַרטיליקט [בראשית 19:24-26]; 30 טאקע
אַזוי וועט עס זיין אין דעם יום, ווען דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] וועט אַנטפּלעקט ווערן. 31 אין יענעם יום
זאָל דער, וואָס איז אויפן דאָך און זיינע כֵּלים זענען אין בֵּית, נישט אַראָפּגיין זיי אַוועקצונעמען; און זאָל דער,
וואָס איז אין שָׂדֶה, זיך נישט אומקערן צוריק. 32 געדענקט לוֹטס אִשָׁה! 33 ווער עס וועט זוכן צו דערהאַלטן זיין
נֶפֶש, דער וועט עס פאַרלירן; און ווער עס וועט עס פאַרלירן, דער וועט עס זיין נֶפֶש דערהאַלטן. 34 איך זאָג אייך,
אין לַיְלָה הזה וועלן 2 זיין אויף איין בעט; דער איינער וועט אַוועקגענומען ווערן, און דער אַנדערער וועט
איבערגעלאָזט ווערן. 35 2 נָשים וועלן מאָלן צוזאַמען; איינע וועט אַוועקגענומען ווערן, און די אַנדערע וועט
איבערגעלאָזט ווערן. 36 2 וועלן זיין אין שָׂדֶה; איינער וועט אַוועקגענומען ווערן, און דער אַנדערער וועט
איבערגעלאָזט ווערן. 37 און זיי האָבן צו אים געזאָגט: וואו, אָדוֹן? און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: אַוואו
ס'איז די נבֵלה, דאָרט וועלן זיך די נשרים פאַרזאַמלען. יח און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאגט א משל צו זיי, אַז זיי
מוזן תָּמיד דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], און נישט מיד ווערן. 2 און רבי מֶלך המשיח האָט געזאָגט: אין א געוויסער
שטעטל איז געווען אַ שופט, וואָס האָט נישט מוֹרא געהאַט פאַר ה', און נישט געשוינט קיין בני אדם. 3 און אין
יענער שטעטל איז געווען אַן אַלמָנה, וואָס איז אָפט געקומען צו אים, און האָט געזאָגט: נעם זיך אָן פאַר מיר
קעגן מיין איש ריב. 4 און אַ צײַטלאַנג ער האָט נישט געוואָלט; דערנאָך אבער האָט ער געזאָגט צו זיך אליין: הגם
איך האָב נישט מורא פאַר ה', און שוין נישט קיין בני אדם, 5 דאָך, ווייל די דאָזיקע אַלמָנה איז מיך מַטרִיחַ, וועל
איך איר פאַרשאַפן גערעכטיקייט, כדי זי זאָל נישט סוף כל סוף קומען מיך שלאָגן אין פּנים אריין. 6 און רבי מֶלך
המשיח הָאָדוֹן האָט געזאָגט: הערט וואָס דער אומגערעכטער שופט זאָגט! 7 און צי וועט דען ה' נישט יעשה
משפּט פאַר זיינע בחירים, וואָס רופן צו אים יומם ולַיְלָה, אפילו ווען ער איז געדולדיק מיט זיי? 8 איך זאָג אייך, אַז
ער וועט זיי אינגיכ פאַרשאַפן גערעכטיקייט! דאָך ווען דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] יָבוֹא, צי וועט ער דען
געפינען די אֱמונה אויף הארץ? 9 און ער האָט אויך געזאָגט דאָס דאָזיקע מָשל צו עטלעכע, וואָס זענען געווען
סומך אויף זיך אליין, אַז זיי זענען צַדיקים [זען פיל' 3:9; ישעיהו 64:6], און כל אַנדערע האָבן זיי געמאַכט צו
גאָרנישט: 10 2 מענטשן זענען אַרויפגעגאַנגען אין דעם בֵּית-המִקדש אַריין דאַווענען [זען לוקס 11:1-4] ; איינער
אַ פּרוש און דער אַנדערער אַ מוֹכס. 11 דער פּרוש איז געשטאַנען לבדו און ער איז דאַווענען [זען לוקס 11:1-4]:
בָּרוּך ה', איך מוֹדֶה דיר, וואָס איך בין נישט ווי די איבעריקע מענטשן: גזלנים, רשעים, נואַפים, אַדער אַפילו ווי

דער דאָזיקער מוֹכס. 12 איך פאַסט 2 מאָל אין דער וואָך, און גיב מַעשֵׂר פון כל, וואָס איך קריג. 13 אָבער דער
מוֹכס איז געשטאַנען פונדערווײַטנס, און האָט אפילו נישט געוואָלט אויפהייבן זיינע אויגן צום שָׁמַיִם, נײַערט
האָט זיך געשלאָגן אויף זיין לבֿ, און געזאָגט: ה', רַחֵם נָא עָלַי, אַ בעל עבֿירה! 14 איך זאָג אייך, דער דאָזיקער איז
אַראָפּגעגאַנגען אהיים נִצְדָּק מער ווי יענער; מחמת יעדער בן אדם, וואָס דערהייכט זיך אַליין, וועט דערנידעריקט
ווערן; און ווער סע דערנידעריקט זיך אַליין, דער וועט דערהייכט ווערן. 15 און מען האָט אויך געבראַכט צו רבי
מֶלך המשיח ילדים, כּדי ער זאָל זיי אָנרירן; און אַז די תַּלמידים האָבן דאָס געזען, האָבן אָנגעשריגן אויף זיי. 16
אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי צוגערופן צו זיך, און געזאָגט: לאָזט די ילדים קומען צו מיר, און פאַרווערט זיי
נישט; ווייל צו אַזעלכע געהערט דאָס מַלכות ה'. 17 אָמֵן, איך זאָג אייך, ווער סע וועט נישט מקַבֵּל זיין דאָס מַלכות
ה' ווי אַ יֶלֶד, דער וועט בּאַיין-אופן נישט אַרײַנקומען אַהין [זען יוחנן 3:5; קור"א 6:11]. 18 און אַ געוויסער שַׂר האָט
אים געפרעגט, אַזוי צו זאָגן: רֶבִּי הטוב, וואָס זאָל איך טאָן, כּדי צו יַרשענען חַיֵּי עוֹלם? 19 און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט צו אים געזאָגט: פאַרוואָס רופסטו מיך טוב? קיינער איז נישט טוֹב, אַחוץ ה' אַליין [זען רומ' 5:12; מרק'
12:35-37]. 20 דו קענסט די מִצוות: לֹא תִנְאָף, לֹא תִרְצָח, לֹא תִגְנֹב, לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת
אִמֶּךָ [שמות 20:12-13; דברים 5:16-18] 21 און ער האָט געזאָגט: אין דאָס כל האָב איך האב שוין פרום און שומר
מצוות פון מיין יוגנט אָן. 22 ווי אבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געהערט, האָט ער צו אים געזאָגט: נאָך איין זאַך
פעלט דיר: פאַרקויף כל וואָס דו האָסט און אויסטייל עס צו עָנִיִּים, און דו וועסט האָבן אַן אוֹצר אין שָׁמַיִם; און
קום, און גיי מיר נאָך. 23 און אַז ער האָט דאָס געהערט, איז ער געוואָרן התעצב עצב רב אין עגמת נפש; מחמת
עשיר איז געווען עד מאֹד. 24 און רבי מֶלך המָשיחַ געזען זיין עגמת נפש, און געזאָגט: אָ, ווי שווער עס איז פאַר
בעלי נכסים אריינצוגיין אין דעם מַלכות ה' [זען יוחנן 3:5; קור"א 6:11]! 25 עס איז לײַכטער פאַר אַ קעמל
דורכצוגיין דורך דעם לעכל (קוף) פון א נאָדל (מחט), ווי פאַר אַן עוֹשר אריינצוגיין אין דעם מַלכות ה'. 26 און די,
וואָס האָבן דאָס געהערט, האָבן געזאָגט: טאָ ווער קען קומען צו ישועת אלוקינו? 27 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
געזאָגט: דאָס, וואָס איז ביי בְּנֵי אָדָם נישט מעגלעך, איז מעגלעך ביי ה'. 28 און כֵּיפָא האָט געזאָגט: הִנֵּה, מיר
האָבן געלאָזן אונדזער אייגנס, און זענען דיר נאָכגעפאָלגט. 29 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג
אייך, נישטאָ קיינער, וואָס האָט פאַרלאָזן בַּיִת, אָדער אִשָּׁה, אָדער אחים, אָדער הוֹרים, אָדער יְלָדִים צוליב דעם
מַלכות ה', 30 אַז ער זאָל נישט באָקומען כֶּפֶל כִּפלַיִם אין דעם עוֹלם הזה, און אין דעם עוֹלם הבא, חַיֵּי עוֹלם. 31
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גענומען צו זיך די 12 אין אַ יחידות, און האָט צו זיי געזאָגט: הִנֵּה, מיר גייען אַרויף קיין
ירוּשָׁלַיִם, און אַלצדינג, וואָס איז געשריבן געוואָרן דורך די נבִיאים וועגן דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] וועט
מקוים ווערן [זען ישעיהו 53:1-12]. 32 מחמת ער וועט איבערגעענטפערט ווערן צו די גויים, און וועט
אויסגעשפּעט, און פאַרשעמט, און באַשפּיגן ווערן [ישעיהו 50:6]. 33 און זיי ווילן אים געבן מלקות, און אים
טייטן; און דעם 3טער יוֹם וועט ער ווידער אויפשטיין [תהלים 16:10; ישעיהו 53:8-10; הושע 6:2]. 34 און זיי האָבן
נישט פאַרשטאַנען קיין זאַך פון די דאָזיקע; און דאָס דאָזיקע דָּבָר איז געווען פאַרהוילן פון זיי, און זיי האָבן נישט
געוואוסט וואָס עס איז צו זיי געזאָגט געוואָרן. 35 און עס איז געווען, ווען רבי מֶלך המשיח האָט זיך דערנענטערט
צו יְרִיחוֹ, איז איינער אַ בלינדער געזעסן ביים דֶּרֶךְ, און האָט געבעטלט. 36 און אַז ער האָט געהערט דאָס המון
מענטשן פאַרבײַגיין, האָט ער זיך געפרעגט, וואָס דאָס באַטײַט. 37 און מען האָט אים געזאָגט, אַז יהושע/ישוע
פון נָצְרַת גייט פאַרביי. 38 און ער האָט געשריגן: יהושע/ישוע בֶּן-דָּוִד [זען לוקס 3:31], האָב רחמנות אויף מיר! 39

און די, וואָס זענען געגאַנגען פאָרויס, האָבן אָנגעשריגן אויף אים, אַז ער זאָל שווייגן. אָבער ער האָט נאָך העכער
געשריגן: בֶּן-דָּוִד [זען לוקס 3:31], האָב רחמנות אויף מיר! 40 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך אָפּגעשטעלט, און
האָט באַפוילן מען זאָל אים ברענגען צו רבי; און אַז ער האָט זיך דערנענטערט, האָט רבי מֶלך המשיח אים
געפרעגט: 41 וואָס ווילסטו אַז איך זאָל טאָן פאַר דיר? און ער האָט געזאָגט: אֲדוֹנִי, אַז איך זאָל קענען קריגן מיין
ראִיה. 42 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: רְאֵה! דיין אֱמונה הוֹשִׁיעָה אוֹתְךָ [בראשית 15:6; חבקוק 2:4;
רומ' 5:1]. 43 און ער האָט תֵּיכֶף באַקומען זיין ראִיה, און איז רבי מֶלך המשיח נאָכגעגאַנגען, און האָט געזאגט
ברוך ה', און דאָס כל העם, וואס זענען עֵדֵי רְאִיָּה, האָבן אָפּגעגעבן אַ ברוך ה'. יט און רבי מֶלך המָשיחַ איז
אַרײַנגעקומען און איז דורכגעגאַנגען דורך יְרִיחוֹ. 2 און הנה איז דאָרטן געווען אַ בן אדם שמו זַכָּי, וואָס איז געווען
פון די ראָשי-הַמוֹכסים, און ער איז געווען אַן עושר. 3 און ער האָט באַגערט צו זען רבי מֶלך המָשיחַ, ווער ער איז,
און האָט עס נישט געקענט צוליב דעם המון מענטשן, מחמת ער איז געווען קליין אין וואוקס. 4 און ער איז
געלאַפן פארויס, און האָט אַרויפגעקלעטערט אויף אַ עֵץ שקמָה, כּדי רבי מֶלך המשיח צו זען; מחמת ער האָט
באַדאַרפט פאַרבײַגיין יענעם דֶּרֶךְ. 5 און אַז רבי מֶלך המָשיחַ איז געקומען צו דעם פּלאַץ, האָט רבי מֶלך המָשיחַ
אַרויפגעקוקט, און צו אים געזאָגט: זַכָּי, קום אַראָפּ! שנעל! ווייל הַיּוֹם מוּז איך אײַנשטיין אין דיין בֵּית. 6 און ער
איז שנעל אַרונטערגעקומען, און האָט אים אויפגענומען [קבלת מלכות] מיט שִׂמְחָה. 7 און אַז זיי האָבן דאָס
געזען, האָבן זיי כל געמורמלט: צו אַ בעל עבֵירה איז ער אַרײַנגעגאַנגען להתאכסן! 8 און זַכָּי האָט זיך
אויפגעשטעלע, און געזאָגט צו רבי מֶלך המשיח הָאָדוֹן: הִנֵּה, אֲדוֹנִי, די העלפט פון מיין פאַרמעגן גיב איך לָעֲנִיִּים;
און אויב איך האָב פון עמיצן עפּעס באַגזלט, גיב איך אים אָפּ ארבעתים. 9 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים
געזאָגט: הַיּוֹם איז געקומען ישועת אלוקינו אויף דעם דאָזיקן בֵּית, ווייל ער איז אויך אַ בֶּן-אַבְרָהם. 10 ווייל דער
בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] איז געקומען זוכן און צו ראטעווען דאָס, וואָס איז געווען פאַרלוירן. 11 און ווען זיי
האָבן דאָס געהערט, האָט רבי מֶלך המָשיחַ זיי ווידער דערציילט אַ מָשל, מחמת ער איז געווען נאָענט צו ירוּשָׁלַיִם,
און זיי האָבן געמיינט, אַז מִיָּד תִּגָּלֶה מלכות ה'. 12 רבי מֶלך המָשיחַ האָט דערפאַר געזאָגט: איינער אַן איידלמאַן
איז אָוועק אין אַן ארץ רחוֹקה אַריין, צו נעמען פאַר זיך סמכות למלוכה, און זיך אומצוקערן. 13 און ער האָט
גערופן 10 פון זיינע עבדים, און האָט זיי געגעבן 10 מָנִים, און צו זיי געזאָגט: סַחֲרוּ עד בּוֹאִי. 14 אָבער זיינע
שטאָטלייט האָבן אים פיינט געהאַט, און האָבן נאָכגעשיקט נאָך אים שלוחים, אַזוי צו זאָגן: מיר ווילן נישט, אַז
דער דאָזיקער זאָל קעניגן איבער אונדז. 15 און עס איז געווען, ווען ער איז צוריקגעקומען, נאָך דעם ווי ער האט
גענומען דאס מלוכה, האָט ער געהייסן רופן די דאזיקע עבדים זיינע צו זיך, וועמען ער האָט געגעבן דאָס געלט,
כּדי אויסצוגעפינען וואָס איטלעכער האָט פאַרדינט אין זיין מִסחר. 16 און דער 1טער איז געקומען פאַר אים, און
האָט געזאָגט: אֲדוֹנִי, דיין מָנֶה האָט אַרײַנגעבראַכט נאָך 10 מָנִים. 17 און ער האָט צו אים געזאָגט: יָפֶה, עֶבֶד טוֹב!
ווייל דו ביסט געווען געטריי איבער ווייניק, זאָלסטו האָבן שַׁלִּיט איבער 10 עָרִים. 18 און דער 2טער איז געקומען,
און האָט געזאָגט: דיין מָנֶה, אֲדוֹנִי, האָט אַרײַנגעבראַכט 5 מָנִים. 19 און ער האָט אויך צו אים געזאָגט: און דו
זאָלסט זיין איבער 5 עָרִים. 20 און אַן אַנדערער איז געקומען, און האָט געזאָגט: אֲדוֹנִי, הנה איז דיין מָנֶה, וואָס
איך האָב געהאַט באַהאַלטן אין אַ טיכל; 21 מחמת איך האָב פחד געהאַט פאַר דיר, מחמת דו ביסט אַ מחמיר
מענטש; דו נעמסט, וואָס דו האָסט נישט אַנידערגעלייגט, און שנײַדסט דאָס, וואָס דו האָסט נישט געזייט. 22
האָט ער צו אים געזאָגט: לויט דיין אייגן מויל וועל איך דיך מִשפּטן, דו עֶבֶד רָשָׁע! דו האָסט געוואוסט, אַז איך בין

אַ מחמיר מענטש, אַז איך נעם, וואָס איך האָב נישט אַנידערגעלייגט, און שנייד, וואָס איך האָב נישט געזייַט. 23
טאָ פאַרוואָס האָסטו נישט אַרײַנגעגעבן מיין געלט אין דער באַנק, און ביי מיין בוֹא, וואָלט איך עס באַקומען
מיט פּראָצענט? 24 און ער האָט געזאָגט צו די, וואָס זענען געשטאַנען דערביי: נעמט אוועק פון אים די מָנֶה, און
גיט עס דעם, וואָס האָט די 10 מָנִים. 25 און זיי האָבן צו אים געזאָגט: אֲדוֹנִי, ער האָט שון 10 מָנִים! 26 איך זאָג
אייך, דער, וואָס האָט, דעם וועט געגעבן ווערן; פון דעם אָבער, וואָס האָט נישט, וועט אפילו אוועקגענומען ווערן
דאָס, וואָס ער האָט יאָ. 27 און יענע, שׂוֹנאים מיינע, וואָס האָבן אפגעזאגט מיר די קבלת מלכות [זען חורבָּן בית
שני], ברענגט זיי אַהער און דערהרגעט זיי פאַר מיינע אויגן. 28 און אַזוי ווי רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געזאָגט,
איז ער געגאַנגען פאַרייס, און האָט עליה-לרגל געווען קיין ירוּשָׁלַיִם. 29 און עס איז געווען, ווען רבי מֶלך המָשיחַ
האָט זיך דערנענטערט קיין בֵּית-פַּגֵי און בֵּית-עניה, ביים הָר וואָס הייסט הַר-הַזֵּיתִים, האָט ער געשיקט 2 פון
משיחס תַּלמידים, 30 און געזאָגט: גייט אין שטעטל אַריין אַנטקעגנאיבער אייך, און ווען איר וועט אַרײַנקומען,
וועט איר געפינען אַן עַיִר [זען זכריה 9:9] אָנגעבונדן, אויף ווילכן קיינער איז נאָך נישט געזעסן; בינדט עס אָפּ, און
ברענגט עס אַהער. 31 און אויב עמיצער וועט אייך פרעגן: פאַרוואָס בינדט איר עס אָפּ? זאָלט איר אַזוי זאָגן:
הָאָדוֹן דאַרף עס האָבן! 32 און די שלִיחים זענען געגאַנגען, און האָבן געפונען טאקע ווי ער האָט צו זיי געזאָגט.
33 און ווען זיי האָבן אָפּגעבונדן דאָס עַיִר [זען זכריה 9:9], האָבן זיינע בַּעֲלֵי-בתים צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס בינדט
איר אָפּ דאָס עַיִר? 34 און זיי האָבן געזאָגט: הָאָדוֹן דאַרף עס האָבן. 35 און זיי האָבן עס געבראַכט צו רבי מֶלך
המָשיחַ, און האָבן אַרויפגעוואָרפן זייערע בעקעטשעס אויף דעם עַיִר [זען זכריה 9:9], און האָבן רבי מֶלך המָשיחַ
אַרויפגעזעצט דערויף. 36 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז געגאַנגען, האָבן זיי אויסגעשפּרייט זייערע מַלבושים אויפן
דֶּרֶךְ [זען מל"ב 9:13]. 37 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך שוין דערנענטערט צום אַראָפּגאַנג פון דעם
הַר-הַזֵּיתִים, האָט דער כל עוֹלם תַּלמידים אָנגעהויבן פריידיק זיך און זיי האבן געזאגט ברוּך ה' מיט אַ הויך קוֹל
פאַר כל גבורות, וואָס זיי האָבן געזען [עֵדֵי רְאִיָּה], 38 און האָבן געזאָגט: בָּרוּך הַבָּא בְּשֵׁם ה'! שָׁלוֹם בַּשָּׁמַיִם, און
כָּבוֹד במרוֹמים [זען תהלים 118:26]! 39 און עטלעכע פון די פרושים פון צווישן דעם המון האַבן צו אים געזאַט:
רֶבִּי, שריי אַן אויף דיינע תּלמידים. 40 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט: איך זאָג אייך, אַז אויב די דאַזיקע
וועלן שווייגן, וועלן די אבנים שרייען. 41 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך דערנענטערט, האָט ער געזען די עיר
[פון ירושלים], און האָט זיך צעוויינט איבער איר, 42 און געזאָגט: הַלוואי וואָלטסטו געוואוּסט אין היוֹם הזה,
וואָס האט א שייכות צו דיין שָׁלוֹם [זען רומ' 5:1]! איצט איז דאָס אָבער פאַרהוילן פון דיינע אויגן. 43 מחמת סע
וועלן קומען אויף דיר יוֹם, ווען דיינע שׂוֹנאים וועלן אויפשטעלן מצרות אַרום דיר, און דיך אַרומרינגלען, און דיך
באַלאַגערן פון כל זייטן; 44 און וועלן דיך שמעטערן צו הארץ, און דיינע בנים צווישן דיר, און נישט לאָזן אין דיר
איין שטיין אויפן אַנדערן; מחמת דו האָסט נישט דערקענט די מוֹעֵד פְּקֻדָּת. 45 און רבי מֶלך המָשיחַ איז
אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית-המִקדש אַריין, און האָט אָנגעהויבן אַרויסצוטרייבן די, וואָס האַבן פאַרקויפט, 46
און האָט צו זיי געזאָגט: סע שטייט געשריבן: בֵּיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִהְיֶה, אָבער איר האָט עס געמאַכט אַ מְעָרַת פָּרִצִים
[זען ישעיהו 56:7; ירמיהו 7:11]. 47 און רבי מֶלך המשיח האָט געזאגט שעורים יוֹם יוֹם אין דעם בֵּית-המִקדש. און
די ראָשי-כֹּהֲנים, און די סוֹפרים [רַבָּנִים], און די רָאשֵׁי הָעָם האַבן געזוכט אים אומצובּרענגען. 48 און זיי האַבן
נישט געוואוּסט וואָס צו טאָן, מחמת דאָס כל העם האָט זיך צוגעהערט צו אים מיט גרויסער ערנסטקייט. כַּ און
עס איז געווען אין איינעם פון די טעג, ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאגט שעורים צו הָעָם אין דעם בֵּית-המִקדש,

און האָט דרשנסט די בשׂורת הגאולָה, האַבן צו אים גענעענט די ראָשי-כֹּהַנים און די סוֹפרים [רַבָּנִים] מיט די
זקֵנים, 2 און זיי האַבן צו אים געזאָגט: זאָג אונדז מיט וועמעס סמכות טוסטו דאָס כל, אָדער ווער האָט דיר
געגעבן דאָס דאַזיקע סמכות? 3 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: איך וויל אייך אויך
פרעגן אַ קַשיאה; נו, זאָגט מיר: 4 די מקוה טבִילה פון יוֹחָנָן, איז זי געווען פון שָׁמַיִם, אָדער פון בְּנֵי אָדָם? 5 און זיי
האַבן עס איבערגעלייגט צווישן זיך, און געזאָגט: אויב מיר וועלן זאָגן: פון שָׁמַיִם, וועט ער זאָגן: פאַרוואַס האָט
איר אים נישט געגלויבט? 6 וועלן מיר אָבער זאָגן: פון בְּנֵי אָדָם, וועט אונדז דאָס כל העם פאַרשטיינען; מחמת עס
איז בטוח, אַז יוֹחָנָן איז געווען אַ נָביא. 7 און זיי האַבן געענטפערט, אַז זיי ווייסן נישט פונוואַנען. 8 האָט רבי מֶלך
המָשיחַ צו זיי געזאָגט: אויב אַזוי, וועל איך אייך אויך נישט זאָגן מיט וועמעס סמכות איך טו דאָס. 9 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט אָנגעהויבן רעדן צום עם ישׂראל דאָס דאַזיקע מָשל: אַ בן אדם האָט געפלאַנצט אַ כֶּרֶם, און האָט
אים פאַרדינגען צו כּוֹרְמִים, און איז אַוועק אין אַן אַנדער לאַנד אַריין אויף אַ לאַנגער צייט [זען ישעיהו 5:1-7]. 10
און ווען עס איז דער עֵת בָּצִיר, האָט ער געשיקט צו די כּוֹרְמִים אַן עֶבֶד, אַז זיי זאָלן אים געבן פון די פֵּירות פון
דעם כֶּרֶם; אָבער די כּוֹרְמִים האָבן אים געשלאָגן, און אים אַוועקגעשיקט מיט גאָרנישט. 11 און ער האָט געשיקט
אַן אַנדערן עֶבֶד; און אויך אים האָבן זיי געשלאָגן, און האָבן אים מבַזה געווען, און אים אַוועקגעשיקט מיט
גאָרנישט. 12 און ער האָט געשיקט נאָך אַ 3טער; און אים האָבן זיי צעניִזוקט, און אַרויסגעוואָרפן. 13 און הָאָדוֹן
הכֶּרֶם האָט געזאָגט: וואָס זאָל איך טאָן? איך וועל שיקן בְּנִי אַהוּבִי; אֶפשר וועלן זיי אים שוינען. 14 אָבער ווען די
כּוֹרְמִים האָבן אים דערזען, האָבן זיי זיך איבערגעלייגט איינער מיט דעם אַנדערן, און געזאָגט: דאָס איז דער בְּכוֹר;
לאָמיר אים הַרגענען, כּדי די בכוֹרָה [דברי הימים ב 21:3] זאָל זיין אונדזערע. 15 און זיי האָבן אים אַרויסגעוואָרפן
דעם כֶּרֶם, און האָבן אים געהַרגעט. על-כּן, וואָס וועט הָאָדוֹן הכֶּרֶם טאָן צו זיי? 16 ער וועט קומען און ישמיד די
כּוֹרְמִים, און דעם כֶּרֶם געבן צו אַנדערע. און אַז זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי געזאָגט: חַס-וְשָׁלוֹם! 17 אָבער
רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויף זיי געקוקט, און געזאָגט: וואָס דען מיינט דאָס, וואָס סע שטייט געשריבן: אֶבֶן מָאֲסוּ
הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה [תהלים 118:22]. 18 יעדער בן אדם, וואָס וועט פאַלן אויף יענעם שטיין, וועט זיך זיין
דקק [דניאל 2:34] ; אָבער אויף וועמען ער וועט פאַלן, דעם וועט ער מאכן שבר [ישעיהו 8:14-15]. 19 און אין
יענער שָׁעה די סוֹפרים [רַבָּנִים] און די ראָשי-כֹּהַנים האָבן געזוכט צו לייגן אויף אים אַ האַנט, אָבער זיי האָבן פחד
געהאַט פאַר העם; מחמת זיי האָבן איינגעזעען, אַז רבי מֶלך המשיח האט געזאגט דאָס דאָזיקע מָשל אויף זיי. 20
און זיי האָבן אים נאָכגעקוקט, און האָבן געשיקט מרגלים, וואָס האָבן זיך פאַרשטעלט פאַר צדיקים, כּדי רבי
מֶלך המָשיחַ צו כאַפּן ביי זיינע דבר, און אים איבערענטפערן צו דער סמכות און שיפוט פון דעם פּראָקוראַטאָר.
21 און זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ געפרעגט: רֶבִּי, מיר ווייסן, אַז דו רעדסט און לערנסט תּוֹרה ריכטיק, און ביסט
נישט נוֹשׂא-פָּנים, נייערט לערנסט אֱמֶת דעם דֶּרֶךְ ה'. 22 מעגן מיר געבן שטייער צום קסר, אָדער נישט? 23 אָבער
רבי מֶלך המָשיחַ האָט דערקענט זייער עָרְמָה [בראשית 3:1], און האָט צו זיי געזאָגט: 24 וויזט מיר אַ דִינָר. וועמעס
דמות און אויפשריפט איז דאָס? און זיי האָבן געזאָגט: דעם קסרס. 25 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: גיט
דעריבער דעם קסר דאָס, וואָס איז דעם קסרס, און צו ה' דאָס, וואָס געהערט צו ה'. 26 און זיי האָבן רבי מֶלך
המָשיחַ נישט געקענט כאַפּן מיט קיין דָּבָר פאַר העם; און זיי זענען פאַרחִידושט געוואָרן פון זיין ענטפער, און
האָבן געשוויגן. 27 און סע האָבן גענעענט עטלעכע פון די צדוקים, וואָס זאָגן, אַז ס'איז נישטאָ קיין תּחִיַּת-הַמֵּתים,
און זיי האָבן אים געפרעגט, 28 אַזוי צו זאָגן: רֶבִּי, מֹשה [רבינו] האָט אונדז פירגעשריבן, אַז אויב איינעמס אָח וועט

שטאַרבן, וואָס האָט אַן אִשָּׁה, און קיין בָּנִים האָט ער נישט, זאָל זיין אָח נעמען דאָס אִשָּׁה, און אויפשטעלן זֶרַע
פאַר אחיו [דברים 25:5-6]. 29 און אָט זענען געווען 7 אַחִים; און דער 1טער האָט גענומען אַן אִשָּׁה, און איז נִפְטָר,
און קיין בנים האָט ער נישט געהאַט; 30 און דער 2טער 31 און דער 3טער האָבן זי גענומען, און אַזוי האָבן אויך
די 7 נישט געלאָזט קיין בנים, און זענען נִפְטָר. 32 צולעצט איז אויך די אִשָּׁה נִפְטָר. 33 דעריבער, ביי תְּחִיַּת-הַמֵּתִים,
וועמעס אִשָּׁה וועט זי זיין? מחמת די 7 האָבן זי געהאַט פאַר אַן אִשָּׁה. 34 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט:
די בְּנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה האָבן חַתּוּנה, און מע מאַכט זיי חַתּוּנה; 35 אָבער די, וואָס זענען זוכה צו עוֹלם-הַבּא און
תְּחִיַּת-הַמֵּתִים, האָבן נישט חַתּוּנה, און מע מאַכט זיי נישט חַתּוּנה; 36 ווייל זיי קענען מער נישט שטאַרבן, און
זיי זענען גלייך צו די מַלאָכים, און זענען בְּנֵי האלוקים, ווייל זיי זענען בְּנֵי הַתְּחִיָּה. 37 און אַז המתים וועלן
אויפשטיין, האָט אַפילו מֹשה מרַמֵז געווען ביים סנֶה, ווען ער רופט ה' דעם אלוקים פון אַברָהם, און דעם אלוקים
פון יִצחָק, און דעם אלוקים פון יַעקב [שמות 3:6]. 38 און ה' איז נישט דער אלוקֵי הַמֵּתִים, נייערט אלוקֵי הַחַיִּים,
מחמת כל לעבן פאַר ה'. 39 און עטלעכע פון די סוֹפרים [רַבָּנִים] האָבן געענטפערט: רֶבִּי, יָפֶה דִּבַּרְתָּ! 40 ווייל זיי
האָבן זיך מער נישט אונטערגעשטעלט, אים עפּעס צו פרעגן. 41 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט: ווי אַזוי
זאגט מען, אַז דער מלך הַמָּשִׁיחַ איז [נאָר] דָּוִד זון? 42 מחמת דָּוִד אַליין האָט געזאָגט אין דעם סֵפֶר תְּהִלִּים: נְאֻם
ה' לַאדֹנִי: שֵׁב לִימִינִי 43 עַד־אָשִׁית אֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ [תהלים 110:1]. 44 און אויב דָּוִד רופט אים אֲדוֹן, זשע איז
ער זיין זון? [זען דניאל 7:13-14; מלאכי 3:1] 45 און ווען דאָס כל העם האָט זיך צוגעהערט, האָט רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ
געזאָגט צו משיחס תַּלמידים: 46 הִזָּהֲרוּ פאַר די סוֹפרים [רַבָּנִים], וואָס האָבן ליב צו גיין אין לאַנגע זיידענע
קאַפטן און טַלֵּיתים, און האָבן ליב מע זאָל זיי אָפּגעבן שָׁלוֹם אין די מאַרקפּלעצער, און די ערשטע ערטער אין די
שולן, און דעם מקומות נכבדים אויף סעודות; 47 זיי פארצערן די בָּתֵּים פון אַלמָנות, און פאר אַן אויסרייד
דאַווענען זיי לאַנג; זיי וועלן באַקומען משפט ה' מיט דִּינָם חָמוּר יוֹתֵר. כאַ און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט זיך
אַרומגעקוקט, און האָט געזען ווי די עשירים וואָרפן אַריין זייערע נְדָבות אין דעם תֵּבַת הָאוֹצָר; 2 און רבי מֶלֶך
הַמָּשִׁיחַ האָט אויך געזען ווי אַן אָרעמע אַלמָנה האָט אַהין אַרײַנגעוואָרפן 2 פרוטות. 3 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט
געזאָגט: באמת, איך זאָג אייך, די דאָזיקע אָרעמע אַלמָנה האָט מער אַרײַנגעוואָרפן ווי זיי אַלע; 4 מחמת זיי אַלע
האָבן אריינגעווארפן צו די נדבות פון דעם, וואָס זיי האָבן געהאַט איבעריק, אָבער זי האָט פון איר נויט
אַרײַנגעוואָרפן איר מחיה. 5 און ווען עטלעכע האָבן גערעדט פון בֵּית-הַמִּקדש, אַז עס איז באַשײַנט מיט הערלעכע
שטיינער און מיט מַתָּנות, האָט רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ געזאָגט: 6 וואָס שַׁיִיך די דאָזיקע זאַכן, וואָס איר זעט, וועלן
קומען טעג, וואָס אין זיי וועט דאָ נישט בלייבן אַ שטיין אויף אַ שטיין, וואָס וועט נישט אַראָפּגעוואָרפן ווערן. 7
און זיי האָבן רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ געפרעגט: רֶבִּי, ווען וועט דאָס זיין? און וואָס וועט זיין דער אות, ווען דאָס וועט
געשען? 8 און רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ האָט געזאָגט: זעט, אַז מע זאָל אייך נישט פאַרפירן, מחמת רבים וועלן קומען אין
מיין נאָמען [רבי מֶלֶך המשיח], און זאָגן: אני הוא! און: די צייט האָט גענעענט! גייט זיי נישט נאָך. 9 און ווען איר
וועט הערן פון מִלחָמות און מהומות, זאָלט איר זיך נישט שרעקן; מחמת דאָס מוז קוֹדם כל געשען; אָבער לא
הַקֵּץ מִיָּד יָבוֹא. 10 דאַן האָט רבי מֶלֶך הַמָּשִׁיחַ צו זיי געזאָגט: אומה וועט אויפשטיין קעגן אומה, און ממלכה קעגן
ממלכה; 11 און סע וועלן זיין רעידות אדמה גדולות, און אין פאַרשידענע ערטער רָעָב און דֶּבֶר, און סע וועלן זיין
שרעקן און גרויסע מפּתים פון שָׁמַיִם. 12 אָבער קוֹדם-כָּל וועלן זיי לייגן זייערע הענט אויף אייך, און אייך רוֹדֶפן,
און אייך איבערענטפערן צו די שולן און בתי כֶּלֶא, און אייך ברענגען פאַר מלָכים און מוֹשלים פון מיין נאָמענוועגן.

13 דאָס וועט אויספאלן פאר אייך צום עדות-זאָגן. 14 על-כּן, נעמט דאָס אייך צום לבָבוֹת, נישט צו דאַגהן [מיט לֵב רֹגֶז] פאָרויס וויאַזוי צו ענטפערן; 15 מחמת איך וועל אייך געבן אַ מויל און חָכמה, וואָס כּל אייערע מתנגדים וועלן נישט קענען אנטקייגנשטעלן אָדער ווידערשפּרעכן. 16 איר וועט אַפילו איבערגעענטפערט ווערן פון הוֹרים, און אַחִים, און קרוֹבים, און חברים; און טייל פון אייך וועלן זיי טייטן. 17 און איר וועט זיין פאַרהאַסט פון כּל אדם למען שמי [רבי מֶלך המשיח יהושע/ישוע]. 18 און קיין האָר פון אייער קאָפּ וועט נישט פאַרלוירן ווערן. 19 דורך אייער סבלנות וועט איר געווינען אייערע נפשות. 20 און ווען איר וועט זען ירוּשָׁלַיִם אַרומגערינגלט מיט מַחֲנוֹת, זאָלט איר וויסן, אַז איר חורבן איז נאָענט. 21 יעמאָלט זאָלן די, וואָס זענען אין יהוּדה, אַנטרינען אין די הרים; און די, וואָס זענען אין איר מיט, זאָלן אַרויסגיין, און די, וואָס זענען אויפן לאנד, זאָלן נישט אריינגיין אין איר. 22 מחמת דאָס זענען יָמים פון נָקָם, כּדי אַלצדינג, וואָס סע שטייט געשריבן, זאָל ממַלא ווערן. 23 ווי איז צו די, וואָס זענען מעוּבֶּרֶת, און וואָס גיבן צו זייגן אין יענע טעג! מחמת סע וועט זיין צָרה גדוֹלָה אין הָאָרֶץ און קֵצֶף אויף העם הזה. 24 און זיי וועלן פאַלן דורך דער שאַרף פון דער חֶרֶב, און וועלן געפירט ווערן געפאַנגען צווישן כּל אומות אין גלות; און ירוּשָׁלַיִם וועט צעטרעטן ווערן פון די גויים ביז די צייטן פון די גויים וועלן דערפילט ווערן [זען מלחמת ששת הימים 1967, נקֵדת-מִפְנֶה פון יהוּדִי התחדשות, זען לוקס 21:29-31]. 25 און סע וועלן זיין מוֹפתים אין דער שֶׁמֶש, און לבָנה, און כּוכבים, און אויף הארץ צָרות אויף גויים, און מבוכה פאַר דעם ברויזן פון יַם און די כּוואַליעס; 26 בּן אָדָם וועלן לבוֹ נָפַל בּקרבּו פאַר פחד און דערוואַרטונג פון דעם, וואָס דאַרף קומען אויף דער וועלט; מחמת די כּוֹחות פון שָׁמַיִם וועלן דערשיטערט ווערן. 27 און יעמאָלט וועלן זיי זען דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] בָּא אויף עָנָן מיט גבוּרָה און מיט כָּבוד רַב [דניאל 7:13-14]. 28 און ווען די דאָזיקע זאַכן וועלן אָנהייבן געשען, זאָלט איר זיך אויפריכטן און אויפהייבן אייערע קעפּ, מחמת אייער גאוּלה דערנענטערט זיך. 29 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי דערציילט אַ מָשל: קוּקט אויף דעם פיגנבּוים [זען ישראל, הושע 9:10; לוקס 13:6-9], און אויף כּל ביימער; 30 ווען העץ איז פּוֹרֵחַ, זעט איר עס און איר ווייסט פון זיך אַליין, אַז דער זומער איז שוֹין נאָענט. 31 אַזוי אויך איר, ווען איר וועט דאָס כּל זען געשען, זאָלט איר וויסן, אַז דאָס מַלכות ה' איז נאָענט. 32 אָמֵן, איך זאָג אייך, דער דאָזיקער דוֹר וועט נישט פאַרגיין, ביז דאָס כּל וועט געשען. 33 שָׁמַיִם און הארץ וועלן פאַרגיין, אָבער מיינע דבָרים וועלן קיינמאָל נישט פאַרגיין. 34 אָבער השמרו לכם, טאָמער וועלן אייערע לְבָבוֹת באַשווערט ווערן מיט איבערעסן זיך, און שִׁיכּרות, און מיט דַאגות פון דעם דאָזיקן לעבן, און יוֹם ההוא וועט פּתאֹם [מלאכי 3:1] קומען אויף אייך 35 ווי אַ פַּח; מחמת אַזוי וועט ער קומען אויף כּל, וואָס וואוינען אויף דעם פָּנים פון דער כּל הארץ. 36 דערפאַר זייט שומר אין יעדער צייט, און דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], אַז איר זאָלט זיך קענען אנטרינען די דאָזיקע אלע זאַכן, וואָס דארפן געשען, און צו שטיין פאַר דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח]. 37 און ביי‌טאָג האָט רבי מֶלך המָשיחַ האט געזאגט שעורים אין דעם בֵּית-הַמִקדש, און ביינאַכט איז ער אַרויסגעגאַנגען, און האָט איבערגענעכטיקט אויפן הָר, וואָס הייסט הַר-הַזֵּתִים. 38 און דאָס כּל העם איז געקומען צו אים אינדערפרי אין דעם בֵּית-הַמִקדש, כּדי אים צו הערן. כַּב פּסח, חג המצות, האָט גענעענט. 2 און די ראָשי-כּהַנים און די סוֹפרים [רַבָּנִים] האָבן געזוכט וויאַזוי אים אומצובּרענגען; מחמת זיי האָבן מורא געהאַט פאַר העם. 3 און הַשָׂטן איז אַריין אין יהוּדהן, וואָס איז גערופן געוואָרן אִיש קְרִיוֹת, וואָס איז געווען פון דער צאָל פון די 12; 4 און ער איז אַוועקגעגאַנגען, און זיך אָפּגערעדט מיט די ראָשי-הַכּהֲנים און הקצינים, וויאַזוי ער זאָל אים קענען איבערגעבן צו זיי. 5 און זיי האָבן זיך געפרייט, און האָבן אָפּגעמאַכט צו געבן אים געלט [זען זכריה 11:12].

6 און ער האָט מַסכּים געווען, און האָט געזוכט אַ געלעגנהייט אים איבערצוגעבן צו זיי, נישט אין די אויגן פון
דעם הָמוֹן. 7 און סע איז געקומען דער יום פון חַג-הַמַצות, וואָס אין עס מוז זיין לזבֹח דעם קָרבּן-פֶּסַח [זען
ישעיהו 53:7]. 8 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געשיקט כֵּיפָא און יוֹחָנָן, און האָט געזאָגט: גייט און גרייט אָן פאַר
אונדז דעם סֵדר, כּדי מיר זאָלן עסן. 9 און זיי האָבן צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: וואו ווילסטו, אַז מיר זאָלן אים
אָנגרייטן? 10 און האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: הִנֵּה, ווען איר וועט אַריַינקומען אין דער עיר אַריין, וועט
אייך באַגעגענען אַ מאַן, וואָס טראָגט אַ כַּד מַיִם; גייט אים נאָך אין דעם בֵּית אַריין, וואו ער וועט אַריַינגיין. 11 און
איר זאָלט זאָגן צו דעם בַּעל-הַבָּית: כֹּה זאָגן דיר רַבֵּנוּ : וואו איז דאָס גאַסט-צימער, וואו איך וועל האַלטן דעם
סֵדר מיט מיינע תּלמידים? 12 און ער וועט אייך ווייזן אַן עֲלִיָּה גְדוֹלָה [מל"ב 4:10], אַ פאַרטיק אָנגעגרייטע; דאָרטן
זאָלט איר אָנגרייטן. 13 און זיי זענען געגאַנגען, און האָבן געפונען אַזוי ווי רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט;
און זיי האָבן אָנגעגרייט דעם סֵדר. 14 און אַז די שָעה האָט גענעענט, האָט רבי מֶלך המָשיחַ זיך געזעצט צום טיש,
און משיחס שלִיחים מיט אים. 15 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: מיט באַגער האָב איך באַגערט צו
האַלטן מיט אייך דעם דאָזיקן סֵדר [מָשִיחַס סעוּדה], איידער איך טו ליידן; 16 מחמת איך זאָג אייך, איך וועל עס
מער נישט האַלטן, ביז עס וועט ממַלא ווערן אין דעם מַלכות ה'. 17 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גענומען אַ כּוס, און
אַז ער האָט בּרָכה געמאַכט, האָט ער געזאָגט: נעמט דעם דאָזיקע, און צעטיילט עס צווישן זיך; 18 מחמת איך זאָג
אייך, איך וועל מער נישט טרינקען פון דער פרי-הגפן, ביז סע וועט קומען דאָס מַלכות ה'. 19 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט גענומען מַצה, און האָט בּרָכה געמאַכט, און זי צעבראָכן און געגעבן צו זיי, און געזאָגט: דאָס איז
מיין בָּשָׂר [שמות 12:8-9; ישעיהו 53:7], וואָס ווערט געגעבן לְמַעַן אייך; זֹאת עֲשׂוּ לְזִכְרִי. 20 און אויף אַזאַ אופן דעם
כּוֹס נאָך דער סעוּדה, אַזוי צו זאָגן: דער דאָזיקער כּוֹס איז דער [ירמיהו 31:30-34] בְּרִית חֲדָשָה אין מיין דָּם
[ישעיהו 53:7], וואָס ווערט פאַרגאָסן פאַר אייך. 21 דאָך הנה, די האַנט פון דעם, וואס פאַרראַט מיך, איז מיט מיר
אויפן טיש. 22 יאָ אָמֵן, דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] גייט טאַקע, ווי סע איז באַשטימט געוואָרן; אָבּער ווי צו
יענעם מענטשן, דורך וועמען ער ווערט פאַרראָטן! 23 און זיי האָבן אָנגעהויבן צו פרעגן איינס דאס אַנדערע, ווער
קען עס זיין דער, וואָס וועט דאס דאזיקע טאָן. 24 און סע איז אויך געקומען צו אַ מַחלוֹקה צווישן זיי, ווער פון זיי
זאל האַלטן ווערן פאַר דעם גרעסטן. 25 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: די מלָכים פון די גויים הערשן
איבּער זיי; און די, וואָס האָבן שלִיטה איבּער זיי, ווערן גערופן דורשי טובתנו! 26 איר אָבּער זאָלט נישט זיין אַזוי;
נייערט דער גָדוֹל צווישן אייך, זאָל ווערן ווי דער צעיר, און דער מנהיג, ווי דער משרת. 27 מחמת ווער איז הגדוֹל,
דער וואָס זיצט בּיים טיש, אָדער דער, וואָס באַדינט? צי איז נישט דער, וואָס זיצט בּיים טיש? אָבּער איך בין אין
אייער מיט ווי דער משרת. 28 און איר זענט די, וואָס זענען פאַרבליבן מיט מיר אין מיינע נִסיוֹנוֹת; 29 און איך
באַשטים פאַר אייך אַ מלכוּת, ווי אלוקים אבי האָט באַשטימט פאַר מיר, 30 כּדי איר זאָלט עסן און טרינקען בּיי
מיין טיש [מָשִיחַס טיש] אין מיין מַלכות, און זיצן אויף טראָנען און מִשפּטן די 12 שבָטים פון יִשׂרָאל. 31 שִמעוֹן,
שִמעוֹן, הִנֵּה, הַשָּׂטן האָט זיך אויסגעבּעטן צו קריגן דיר, כּדי אייך צו קענען זיפּן ווי חִטָּה [זען איוב 1:6-12; עמוס
9:9]; 32 אָבּער איך האָב דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], אַז דיין אֱמוּנה זאָל זיך נישט אויסלאָזן; און דו, ווען דו
וועסט האַבן תּשוּבה טאָן, זאָלסטו שטאַרקן דיינע אַחִים [במשיח]. 33 און ער [כֵּיפָא] האָט צו אים געזאָגט: אֲדוֹנִי,
איך בין גרייט צו גיין מיט דיר אין בֵּית הַסֹּהַר, און אַפילו צום מָוֶת על קִדּוּש השם. 34 האָט רבי מֶלך המָשיחַ
געזאָגט: איך זאָג דיר, כֵּיפָא, דער תרנגוֹל וועט היינט נישט קרייַען, ביז דו האסט 3 מאָל לייקענען, אַז דו קענסט

מיך [מאכן הכחשה פון מיר לפני בני האדם]. 35 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: ווען איך האָב אייך
אַרויסגעשיקט אָן אַ געלטבייטל, און תרמִיל, און נעלים, האָט אייך עפּעס געפעלט? האָבן זיי געזאָגט: גאָרנישט.
36 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: איצט אָבער, דער, וואָס האָט אַ געלטבייטל, לאָז ער אים נעמען, און
אַזוי אויך דעם תרמִיל. און דער, וואָס האָט נישט קיין חֶרֶב, זאָל פאַרקויפן זיין בעקעטשע, און זיך אים קויפן. 37
מחמת איך זאָג אייך, אַז דאָס, וואָס סע שטייט געשריבן, מוז אין מיר ממַלא ווערן: וְאֶת פּוֹשְׁעִים נִמְנָה, און ער איז
געציילט געוואָרן מיט פאַרבּרעכער [זען ישעיהו 53:12]; ווייל דאָס, וואָס איז נוֹגֵע מיר, האָט [איצט] אַ סוֹף. 38 און
זיי האָבן געזאָגט: אֲדוֹנֵנוּ, הִנֵּה, דאָ זענען 2 חרָבוֹת; און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: דאָס איז גענוג. 39 און
רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרויסגעגאַנגען, און איז אוועק, ווי זיין מִנהג איז געווען, צום הַר-הַזֵּיתִים; און משיחס
תַּלמידים זענען אים אויך נאָכגעגאַנגען. 40 און אַז רבי מֶלך המָשיחַ איז געקומען אויפן פּלאַץ, האָט ער צו זיי
געזאָגט: זייט דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], אַז איר זאָלט נישט קומען צו קיין נסָיון. 41 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
זיך פָּרַשׁ פון זיי מֶרְחָק פון יִדוּי אֶבֶן, און איז געפאַלן כּוֹרעים, און ער האָט דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], 42 אַזוי צו
זאָגן: [אלוקים] אָבִי, אויב דו ווילסט, נעם אוועק פון מיר דעם דאָזיקן כּוֹס; דאָך נישט מיין רָצון, נייערט דיינער
זאָל געשען. 43 און אַ מַלאָךְ פון שָׁמַיִם האָט זיך צו אים באַוויזן, וְחִזֵּק אים. 44 און זייענדיק אין אנגסט, האָט רבי
מֶלך המָשיחַ מיט מער כַּוָּנה דאַווענען [זען לוקס 11:1-4]; און זיין שווייס איז געוואָרן ווי גרויסע טראָפּנס פון דָּם,
וואָס זענען אַראָפּגעפאַלן אויף הארץ. 45 און אַז רבי מֶלך המָשיחַ איז אויפגעשטאַנען פון זיין דאַווענענדיק [זען
לוקס 11:1-4], איז ער געקומען צו משיחס תַּלמידים, און האָט זיי געפונען שלאָפן פון צַער, 46 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס שלאָפט איר? שטייט אויף און זייט דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], אַז איר
זאָלט נישט קומען צו קיין נסָיון. 47 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט נאָך געדעדט, הִנֵּה איז אָנגעקומען אַ קהל
אנשים, און יענער פון די 12, וואָס האָט געהייסן יהוּדה, איז געגאַנגען פאַרואָס פאַר זיי. און ער האָט גענעענט צו
רבי מֶלך המָשיחַ, אים צו קושן; 48 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: יהוּדה, בְּנְשִׁיקָה אַתָּה מוֹסֵר אֶת
בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח]? 49 און ווען די, וואָס זענען געווען אַרום אים, האָבן געזען וואָס דאָ וועט ווערן,
האָבן זיי געזאָגט: אֲדוֹנֵנוּ, זאָלן מיר שלאָגן מיט דער חֶרֶב? 50 און איינער פון זיי האָט געשלאָגן דעם עֶבֶד פון
כֹּהן-גָּדוֹל, און האָט אים אָפּגעהאַקט זיין רעכטן אויער. אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: גענוג, לאָזט אָפּ! און
ער האָט באַרירט זיין אויער, און האָט אים געהיילט. 52 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו די ראָשי-כֹּהֲנים
און קצינים פון דעם בֵּית-הַמִּקדש שומרים, און צו די זקֵנים, וואָס זענען געקומען קעגן אים: זענט איר
אַרויסגעקומען ווי קעגן אַ שוֹדֵד, מיט חרָבוֹת און מקלוֹת? 53 ווען איך בין מיט אייך געווען טאָג-טעגלעך אין
בֵּית-הַמִּקדש, האָט איר נישט אויסגעשטרעקט קיין האַנט קעגן מיר. אָבער דאָס איז אייער שָׁעה, און די שִׁלטוֹן
פון דער חֹשֶׁךְ [סטרא אחרא]. 54 און זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ גענומען, און האָבן אים אַוועקגעפירט, און אים
געבראַכט אין דעם בֵּית פון כֹּהן–גָּדוֹל אַריין. און כֵּיפָא איז נאָכגעגאַנגען פון דער ווייַטנס; 55 און אַז זיי האָבן
אָנגעצונדן אַ הדלקה אינמיטן הויף, און זיך אַנידערגעזעצט צוזאַמען, האָט זיך כֵּיפָא אַנידערגעזעצט צווישן זיי. 56
און איינע אַ שפחה האָט אים געזען זיצן ביים אֵש, און האָט אויף אים שאַרף געקוקט, און געזאָגט: אויך דער מאַן
איז געווען מיט אים! 57 אָבער ער האָט געלייקנט, און געזאָגט: אִשה, איך קען אים נישט! 58 און אַ ביסל שפּעטער
האָט אים אַן אַנדערער געזען, און געזאָגט: דו ביסט אויך איינער פון זיי. אָבער כֵּיפָא האָט געזאָגט: בן אדם, איך
בין עס נישט. 59 און עפּעס אין אַ שָׁעה אַרום האָט אַן אַנדערער פאַרזיכערט, און געזאָגט: אָמֵן, אויך ער איז

געווען מיט אים, מחמת ער איז אַ גָלִלער. 60 אָבּער כַּיפָא האָט געזאָגט: בן אדם, איך ווייס נישט וואָס דו זאַגסט.
און תַּיכּף, ווען ער האָט נאָך גערעדט, האָט דער תרנגוֹל געקרייַט. 61 און הָאָדוֹן האָט זיך אויסגעדרייט, און האָט
געקוּקט אויף כַּיפָא. און כַּיפָא האָט זיך דערמאָנט דאָס דָּבָר פון הָאָדוֹן, ווי ער האָט צו אים געזאָגט: איידער דער
תרנגוֹל וועט היינט קרייַען, וועסטו מיך 3 מאַל פאַרלייקענען [מאכן הכחשה לפני בני האדם]. 62 און ער איז
אַרויסגעגאַנגען אינדרויסן, און האָט זיך ביטער צעוויינט. 63 און די בְּנֵי אָדָם, וואָס האָבּן געהאַלטן רבי מֶלֶך
המָשִׁיחַ, האָבּן פון אים אָפּגעשפּעט און אים געשלאָגן. 64 און זיי האָבּן אים פאַרדעקט די אויגן, און אים
געפרעגט: זאָג נבִיאות, ווער איז דער, וואָס האָט דיך געשלאָגן? 65 און נאָך רבים אַנדערע זאַכן האָבּן זיי גערעדט
קעגן אים, און אים געלעסטערט [גִּדּוּף]. 66 און ווי נאָר עס איז געוואָרן אוֹר היוֹם, האָבּן זיך פאַרזאַמלט די זקֵנים
פון העם [יִשׂרָאֵל], אינאיינעם מיט די ראָשי-כּוֹהַנים און סוֹפרים [רַבָּנִים]; און זיי האָבּן רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ
אַוועקגעפירט אין זייער סַנהֶדרין, און האָבּן געזאָגט: 67 אויבּ דו ביסט דער רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ, זאָג עס אונדז. אָבּער
ער האָט צו זיי געזאָגט: אויבּ איך וועל אייך זאָגן, וועט איר נישט גלויבּן; 68 און אויבּ איך וועל אייך פרעגן, וועט
איר נישט ענטפערן. 69 אָבּער פון איצט אָן וועט דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13,משיח] זיצן ביי דער רעכטער האַנט פון
גבורה פון ה' [תהלים 110:1]. 70 און זיי האָבּן כל געזאָגט: צי ביסטו דען דער זון פון דער אויבּערשטער? האָט ער
צו זיי געזאָגט: איר זאָגט עס, אַז אֲנִי הוּא. 71 און זיי האָבּן געזאָגט: וואָס דאַרפן מיר נאָך אַן עדות-זאָגן? מחמת
מיר האָבּן עס אַליין געהערט פון זיין אייגן מויל. כַּג און זייער כל הנאספים איז אויפגעשטאַנען, און האָבּן אים
געבראַכט פאַר פִּילָאַטוס. 2 און זיי האָבּן אים אָנגעהויבּן צו באַשולדיקן, אַזוי צו זאָגן: דעם דאָזיקן האָבּן מיר
געפונען, אַז דער דאָזיקער פאַרפירן עַמּנוּ, און פאַרווערט צו געבּן מַס דעם קסר, און זאָגט, אַז ער איז דער [רֶבִּי]
מֶלֶך-הַמָשִׁיחַ. 3 און פִּילָטוֹס האָט אים געפרעגט: ביסטו דער מֶלֶך פון די יִדן? און ער האָט ענטפערנדיק געזאגט
צו אים: דו זאַגסט עס! 4 און פִּילָטוֹס האָט געזאָגט צו די ראָשי-כּוֹהַנים און דעם המונים מענטשן: איך געפין נישט
קיין שום שולד אין דעם דאָזיקן מענטשן! 5 אָבּער זיי האבּן זיך געהאַלטן דערביי, און האָבּן געזאָגט: ער העצט
אויף דאָס עם, מיט זיין לערנען אין כל יהודה, אָנהויבּנדיק פון גָלִיל ביז דאַנען! 6 און אָז פִּילָטוֹס האָט דאָס
געהערט, האָט ער געפרעגט, צי דער מענטש איז אַ גלילי. 7 און דערוויסנדיק זיך, אַז ער איז פון מֶמשָׁלה פון
הוֹרדוס, האָט ער אים געשיקט צו הוֹרדוסן, וועלכער איז אַליין אויך געווען אין ירושלים אין די דאָזיקע טאָג. 8
און ווען הוֹרדוס האָט געזען רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ, האָט ער זיך זייער געפרייעט, מחמת שוין אַ לאַנגע צייט, אַז ער
האָט אים באַגערט צו זען, מחמת ער האָט געהערט וועגן אים, און ער האָט געהאָפט צו זען עפּעס אַ נֶס דורך
אים. 9 און ער האָט אים געשטעלט א סך קשיות; אָבּער ער האָט אים גאָרנישט געענטפערט. 10 און די
ראָשי-כּוֹהַנים און די סוֹפרים [רַבָּנִים] זענען געשטאַנען, און האָבּן אים שווער באַשולדיקט. 11 און הוֹרדוס מיט
זיינע חילים האָבּן אים געמאַכט צו גאָרנישט, און אים אויסגעלאַכט, און אָנטוּענדיק אים אין גְלִימָה מַבהִיקָה,
האָט ער אים צוריקגעשיקט צו פִּילָטוֹס [זען ישעיהו 53:7-8]. 12 און הוֹרדוס און פִּילָטוֹס זענען יענעם יוֹם געוואָרן
יְדִידִים איינער מיטן אַנדערן, מחמת פריער זענען זיי געווען שָׂרְרָה אֵיבָה צווישן זיך. 13 און פִּילָטוֹס האָט
צוזאַמענגערופן די ראָשי-כּוֹהַנים, און די שָׂרים, און העם, 14 און האָט צו זיי געזאָגט: איר האָט צו מיר געבראַכט
דעם דאָזיקן מענטשן, ווי איינעם, וואָס פאַרפירט העם; און אַזוי ווי איך האָבּ אים אויסגעפאָרשט פאַר אייך, און
הנה, איך האָבּ נישט געפונען אין דעם דאָזיקן מענטשן קיין שום שולד, וואס שייך דעם, וואס איר קלאָגט אים אָן.
15 לא, אויך נישט הוֹרדוס, מחמת ער האָט אים צוריקגעשיקט צו אונדז; און הנה האָט ער גאָרנישט געטאָן,

הַמְחַיֶּב מָוֶת. 16 איך וויל אים דערפאר אעניש מיט מלקוֹת, און אים לאָזן פריי. 17 און ער האָט געמוּזט אָפּלאָזן
פאר זיי איינעם אויף יום-טוֹב. 17 און דער כל המון האָט אויסגעשריגן: אַוועק מיט דעם דאָזיקן, און באַפריי אונדז
בַּר-אַבָּאן! 19 און יענער איז צוליב עפּעס אַ מרידה אין דער עיר, און פאַר אַ רציחה, אַרײַנגעוואָרפן געוואָרן אין
דער בֵּית הַסֹּהַר אַריין. 20 און פִּילָטוֹס האָט צו זיי ווידער אויסגערופן, וועלנדיק אָפּלאָזן יהושע/ישוע; נאָר זיי האָבן
געשריגן: 21 אויפהענגע אים על דער בּוֹים [זען דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו
53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ תָּלוּי על הָעֵץ]! אויפהענגע אים על דער בּוֹים! 22 און ער האָט צום 3טער מאָל צו זיי
געזאָגט: פאַרוואָס, וואָסער רָעָה האָט ער געטאָן? איך האָב אין אים נישט געפונען קיין אַשְׁמָה מְחַיֶּבֶת מָוֶת; איך
וועל אים דערפאר אויספּאַטשן און אים לאָזן פריי. 23 אָבער זיי זענען צו אים צוגעשטאַנען, און מיט קוֹל גדוֹל
געשרייען האָבן זיי פאַרלאַנגט, אַז ער זאָל אויפהענגע על-דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10,
דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ תָּלוּי על העץ]. און די געשרייען זייערע האָבן גוֹבר געווען. 24 און
פִּילָטוֹס האָט אַרויסגעגעבן אַ פּסַק, אַז זייער פאָדערונג זאָל געשען. 25 און ער האָט באַפרייט דעם, וואָס איז
אַרײַנגעוואָרפן געוואָרן אין דער בֵּית הַסֹּהַר אַריין פאַר מרידה און רציחה, וועמען זיי האָבן פאַרלאַנגט; און רבי
מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט ער איבערגעגעבן לויט זייער ווילן. 26 און ווען זיי האָבן אים אַוועקגעפירט, האָבן זיי געכאַפּט א
געוויסן שִׁמעון פון קוּריני, וואָס איז געקומען פון דעם שָׂדֶה, און האָבן אויף אים אַרויפגעלייגט משיחס בּוים, אים
נאָכצוטראָגן רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ. 27 און עס איז אים נאָכגעגאַנגען אַ גרויסער הַמוֹן-עם, און פון נָשים, וואָס האָבן
אים באַווינט און באַקלאָגט. 28 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט זיך געווענדט צו זיי, און געזאָגט: בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אַל
תִּבְכֶּינָה עָלַי, אֶלָּא עַל עַצְמְכֶן בְּכֶינָה וְעַל יַלְדֵיכֶן, 29 כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְיֹאמְרוּ אַשְׁרֵי הָעֲקָרוֹת, אַשְׁרֵי כָּל בֶּטֶן שֶׁלֹּא
יָלְדָה וְאַשְׁרֵי הַשָּׁדַיִם שֶׁלֹּא הֵינִיקוּ. 30 אָז יֹאמְרוּ אֶל הֶהָרִים, נִפְלוּ עָלֵינוּ, וְאֶל הַגְּבָעוֹת כַּסּוּנוּ; 31 שֶׁהֲרֵי אִם כָּכָה עוֹשִׂים
בָּעֵץ הַלַּח, מַה יִּקְרֶה לַיָּבֵשׁ? 32 און אויך 2 פּוֹשעים [ישעיהו 53:9,12], זענען געפירט געוואָרן מיט אים געטייט צו
ווערן. 33 און ווען זיי זענען געקומען צו דעם פּלאַץ, וואָס איז גערופן געוואָרן גָּלְגָּלְתָּא, האָבן זיי אים דאָרט
אויפהענגע על דער בּוֹים [זען דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת
שֶׁל מָשִׁיחַ תָּלוּי על העץ], און די רשָׁעים, איינעם צו דער רעכטער האַנט און דעם אַנדערן צו דער לינקער. 34 און
רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט געזאָגט: אלוקים אבי, זיי זיי מוֹחל; מחמת זיי ווייסן נישט וואָס זיי טוּען! און ביים צעטיילן
זיינע קליידער צווישן זיך, האָבן זיי יפּילוּ גוֹרל [זען תהלים 22:19]. 35 און העם איז געשטאַנען און האָט צוגעקוּקט;
און מיט זיי די שָׂרים האָבן פון אים אָפּגעשפּעט, און געזאָגט: אַנדערע האָט הוּא הוֹשִׁיעַ; זאָל ער זיך אַליין יוֹשִׁיעַ,
אויב ער איז דער רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ פון ה', בְּחִיר האלוקים! 36 און אויך די אנשי הצבא האָבן אים אויסגעלאַכט,
און האָבן גענעענט און אים געגעבן חֹמֶץ [זען תהלים 69:21], און געזאָגט: 37 אויב דוּ ביסט דער מֶלֶך פון די יִדן,
הוֹשַׁע דיך אַליין. 38 און איבער אים איז אויך געווען אַן אויפשריפט: דאָס איז דער מֶלֶך פון די יִדן. 39 און איינער
פון די פּוֹשעים, וואָס איז געהאָנגען געוואָרן, האָט אים געלעסטערט, אַזוי צו זאָגן: צי ביסטוּ נישט דער רבי מֶלֶך
המָשִׁיחַ? הַצֵּל דיך אַליין און אונדז! 40 און דער אַנדערער האָט ענטפערנדיק אָנגעשריגן אויף אים, און געזאָגט: צי
האָסטוּ אַפילו נישט יִרא ה', וואָס דוּ טוּסט ליידן די זעלבע גזר דין? 41 און מיר אַוודאי לויטן מִשפּט; מחמת מיר
קריגן דעם שׂכַר, וואָס אונדזערע מַעשִׂים זענען ווערט געווען; דער דאָזיקער אָבער האָט נישט געטאָן קיין שום רַע.
42 און ער האָט געזאָגט: יהושע/ישוע, געדענק מיך, ווען דוּ וועסט קומען אין דיין מַלכוּת אַריין! 43 און רבי מֶלֶך
המָשִׁיחַ האָט צו אים געזאָגט: אָמֵן, איך זאָג דיר, היינט וועסטוּ זיין מיט מיר אין גַן-עֵדן. 44 און עס איז שוין

געווען אַרום דער 6טער שָׁעה , און אַ חֹשֶׁךְ איז געקומען איבער כל הארץ, ביז דער 9טער שָׁעה. 45 און די שֶׁמֶש איז פינצטער געוואָרן; און דאָס פָּרוֹכֶת פון דעם הֵיכל איז צעריסן געוואָרן אין צווייען. 46 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט געשריגן מיט אַ קוֹל גדוֹל, און האָט געזאָגט: אלוקים אָבִי, בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוחִי [זען תהלים 31:5-6]! און ווען ער האָט דאָס געזאָגט, האָט ער אויסגעהויכט זיין נשָׁמה [זען פרייטיק, אַפּריל 3, סה"נ 33, נִיסָן 14, 3793]. 47 און אַז דער שַׂר הַמֵּאָה האָט געזען וואָס עס איז געשען, האָט ער געזאָגט ברוּך ה', און האָט געזאָגט: אָמֵן, דער דאָזיקער מענטש איז געווען אַ צַדיק! 48 און כל המונים מענטשן, וואָס זענען זיך צונויפגעקומען צו דער דאזיקער זעאונג, זעענדיק די זאכן, וואָס זענען געשעען, האָבן זיך געשלאָגן אויף דער ברוסט און זיך אומגעקערט. 49 און כל זיינע באַקאַנטע, און די נָשים, וועלכע האָבן אים נאָכגעפאָלגט פון גָלִיל, זענען געשטאַנען פון דערווייַטנס און האָבן דאָס צוגעזען. 50 און הנה איז געווען אַ מענטש, יוֹסף שְׁמוֹ, פון דער יִדישער שטעטל רָמָתַיִם. ער איז געווען אַ בַּעל-יוֹעץ פון סנהדרין, אַ גוטער מענטש און אַ צַדיק 51 וואָס האָט נישט מַסכּים געווען מיט זייער עֵצה, אָדער מיט זייערע מַעשִׂים, און מחַכֶּה פאר מַלכות ה'. 52 דער דאָזיקער איז געגאַנגען צו פִּילָטוֹס, און האָט געבעטן דעם גוּפָּה פון יהושע/ישוע. 53 און ער האָט אים אַראָפּגענומען, און האָט אים איַינגעוויקלט אין לייַוונטע תַּכרִיכים, און האָט אים אַרייַנגעלייגט אין אַ קֶבר [זען ישעיהו 53:9] חצוּב בּסֶלַע, און אין וועלכן קיינער איז נאָך קיינמאַל נישט געלעגן. 54 און עס איז געווען עֶרֶב-שַׁבּת, און דער שַׁבּת האָט גענעענט. 55 און די נָשים, וואָס זענען געקומען מיט אים פון גָלִיל, זענען נאַכגעגאַנגען, און האָבן באַקוקט דעם קֶבר, און וויאַזוי זיין גוּפָּה איז געלייגט געוואָרן; 56 און זיי האָבן זיך אומגעקערט, און האָבן אַנגעברייט בּשָׂמים און מרקחות. און שַׁבּת האָבן זיי שָׁבְתוּ לויט דעם מִצְוָה [פון דער תּוֹרה, דברים 5:12]. כַּד ברַאשון בשבוּע, לפני עלוֹת השחר, זענען זיי געקומען צום קֶבר, און האָבן געבראַכט די בּשָׂמים, וואָס זיי האָבן אָנגעברייט. 2 און זיי האָבן געפונען דעם שטיין אַוועקגעקייַקלט פון דעם קֶבר, 3 און ווען זיי זענען אַרייַנגעגאַנגען, האָבן זיי נישט געפונען דעם גוּפָּה פון רבי מֶלֶך המשיח הָאָדוֹן יהושע/ישוע. 4 און עס איז געווען, בּשעת זיי זענען אַזוי געווען מבולבל וועגן דעם, הנה 2 גְּבָרִים זענען געשטאַנען נעבן זיי אין שטראַלנדיקע קליידער; 5 און ווי זיי האָבן זיך דערשראָקן און גענייגט די פּנימער ארצה, און די גְּבָרִים האָבן צו זיי געזאָגט: לָמָה אַתֶּן מְחַפְּשׂוֹת אֶת הַחַי בֵּין הַמֵּתִים? 6 הוא אֵינֶנּוּ פֹּה, הוא קָם לִתְחִיָּה. זְכֹרְנָה מַה שֶׁאָמַר לָכֶן עוֹד בִּהְיוֹתוֹ בַּגָּלִיל. 7 און האָט געזאָגט, אַז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] מוּז איבערגעגעבן ווערן אין די הענט פון אנשים חוֹטאים, און אויפהענגע על דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ תּלוּי על העץ], און דעם יום השלישי ווידער אויפשטיין [תהלים 16:10; הושע 6:2]. 8 און זיי האָבן זיך דערמאָנט רייד פון רבי מֶלֶך המשיח, 9 און האָבן זיך אומגעקערט פון דעם קֶבר, און האָבן כל דערציילט צו די 11, און צו כל איבעריקע. 10 און דאָס זענען עס די, וואָס האָבן דערציילט די שלִיחים די דאָזיקע זאַכן: מִרְיָם פון מַגדָּלָה, און יוֹחָנָה, און מִרְיָם אֵם יַעקֹב, און די אַנדערע נָשים מיט זיי. 11 און די דאָזיקע דברים האָבן אויסגעזען אין זייערע אויגן ווי נאַרישקייט, און זיי האָבן זיי נישט געגלויבט. 12 און כֵּיפָא איז אויפגעשטאַנען, און איז געלאָפן צום קֶבר; און אַז ער האָט זיך איַינגעבויגן און אַרייַנגעקוקט, האָט ער געזען די תַּכרִיכים אַליין; און ער האָט זיך אומגעקערט אַהיים, און מיט צריך עיון האָט זיך געחִידושט איבער דעם, וואָס עס איז געשען. 13 און הִנֵּה, 2 פון זיי זענען גראָד יענעם יוֹם געגאַנגען צו אַ שטעטל וואָס האָט געהייסן אַמָאוּס, וואָס איז געלעגן 60 פעלד-אַקער פון ירוּשָׁלַיִם. 14 און זיי האָבן געשמועסט איינער מיט דעם אַנדערן וועגן דעם, וואָס איז פאָרגעקומען. 15 און עס איז געווען, ווען זיי האָבן געשמועסט און זיך אוינאיינעם מפַלפּל געווען, אַז רבי

מֶלך המשיח אַליין האָט גענעענט, און איז מיט זיי געגאַנגען. 16 אָבּער זייערע אויגן זענען געווען פאַרשטעלט, כּדי
זיי זאָלן אים נישט דערקענען. 17 און ער האָט צו זיי געזאָגט: וואָסערע גערעדערייען זענען דאָס, וואָס איר פירט
איינער מיט דעם אַנדערן בַּדֶּרֶך? און זיי זענען געבליבן שטיין מיט באַטריבּטע פּנימער. 18 און איינער פון זיי, מיטן
נאָמען קלעאָפּאַס [זען יוחנן 19:25], האָט אים געענטפערט: ביסטו דער רַק אוֹרֵחַ אין ירוּשָׁלַיִם וואס ווייסט נישט
די געשעענישן, וואָס זענען דאָרטן געשען אין די דאָזיקע טעג? 19 און ער האָט צו זיי געזאָגט: וואָסערע
געשעענישן? הָאבן זיי צו אים געזאָגט: פונוועגן יהושע/ישוע פון נָצְרַת, וואָס איז געווען אַ נָביא, מעכטיק אין
מַעשׂים און אין דָּבָר, פאַר ה' און דעם כּל העם, 20 און וויאַזוי אונדזערע ראָשי-כֹּהַנים און שָׂרים האָבן אים
איבּערגעגעבן פאַר מִשפּט מָוֶת, און אים אויפהענגע על דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10,
דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ תּלוּי על העץ]. 21 אָבּער מיר האָבן געהאָפט, אַז ער איז דער, וואָס
האָט געזאָלט אויסלייזן יִשׂרָאל, און חוּצדעם אַלעמען, איז היינט שוין דער יום השלישי, פון זינט דאָס איז געשען.
22 דערצו נאָך האַבן עטלעכע נָשים מִקרבֵּנו אונדז איבּעררַאַשט; זיי זענען בּבֹּקר געווען ביים קֶבר, 23 און ווען זיי
האַבן נישט געפונען זיין גוּפָה, זענען זיי געקומען און האַבן געזאָגט, אַז זיי האַבן אויך געזען אַ חָזוֹן פון מַלאָכים,
וואָס האַבן געזאָגט, אַז הוּא חַי [זען בראשית 45:26]! 24 און עטלעכע פון די אונדזעריקע זענען געגאַנגען צום
קֶבר, און האַבן אים געפונען טאַקע אַזוי ווי די נָשים האַבן געזאָגט; אָבּער אים האַבן זיי נישט געזען. 25 און ער
האָט צו זיי געזאָגט: אָ איר נאַראָנים און וואס דאס האַרץ איז אייך שווער צו גלויבן כּל, וואָס די נבִיאים האַבן
גערעדט! 26 צי האָט נישט דער רֶבּי מלך המָשיחַ געדאַרפט ליידן די דאַזיקע זאַכן, און אַריַינגיין אין זיין כּבוד? 27
און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אָנגעהויבן פון תּורת משה און פון כּל הנבִיאים, האָט ער פאַרטייַטשט פאַר זיי אין כּל
כִּתְבֵי-הַקֹּדֶשׁ די זאַכן וועגן רבי מֶלך המָשיחַ גוּפא. 28 און זיי האַבן זיך דערנענטערט צו דעם שטעטל, וואוהין זיי
זענען געגאַנגען; און ער האָט זיך געמאַכט, ווי ער וואָלט וועלן גיין ווייטער. 29 און זיי זענען צוגעשטאַנען צו אים,
אַזוי צו זאָגן: פאַרבּלייַבּ מיט אונדז, ווייל עס האַלט שוין באַלד ביים אָוונט, און דער יום האָט זיך שוֹין געניגט! און
ער איז אַריינגעגאַנגען צו פאַרבּלייַבּן מיט זיי [זען אלוקים מיט אונדז, ישעיהו 7:14]. 30 און עס איז געווען, בּשעתן
ער איז מיט זיי מְסיבּה ביים טיש, האָט ער גענומען מַצה און אַ בּרָכה געמאַכט, און ביים בּציעת הלחם ער זיי
געגעבן. 31 און זייערע אויגן זענען געעפנט געוואָרן, און זיי האַבן אים דערקענט; און ער איז פאַרשוואונדן פאַר
זייערע אויגן. 32 און זיי האַבן איינער צום אַנדערן געזאָגט: האָט לִבֵּנו נישט געבּרענט אין אונדז, ווען ער האָט צו
אונדז גערעדט אויפן דֶּרֶךְ, און פאַר אונדז געעפנט די כִּתְבֵי-הַקֹּדֶשׁ? 33 און זיי זענען אויפגעשטאַנען תּיכף אין
יענער שָׁעה, און האַבן זיך אומגעקערט קיין ירוּשָׁלַיִם; און האַבן געפונען די 11 פאַרזאַמלט אינאיינעם, און די
וואָס זענען מיט זיי געווען, 34 וואָס האַבן געזאָגט: הָאָדוֹן איז אָמֵן קם מן המתים, און האָט זיך באַוויזן צו שִׁמעוֹן
[כֵּיפָא] ! 35 און זיי אַליין האַבן דערציילט, וואָס סע האָט זיך געטראָפן אויפן דֶּרֶךְ, און וויאַזוי ער אנטפלעקט זיך
ביי בּציעת די מַצה. 36 און ווען זיי האַבן גערעדט וועגן די דאַזיקע זאַכן, איז ער אַליין געשטאַנען אין דער מיט
צווישן זיי, און האָט צו זיי געזאָגט: שָׁלוֹם-עַלֵיכֶם! 37 אָבּער זיי האַבן זיך דערשראָקן און מוֹרא געהאַט, און
געמיינט, אַז זיי זעען אַ רוּחַ רפאים. 38 און ער האָט צו זיי געזאָגט: וואָס זענט איר דערשראַקן, און פאַרוואָס
דערוועקן זיך מַחשָׁבות אין אייער לבָבוֹת? 39 הִנֵה מיינע הענט און מיינע רגלים, אַז דאָס בּין איך אַליין [זען תהלים
22:17]; רירט מיך אַן און זעט; מחמת אַ רוּחַ רפאים האָט נישט קיין בּשר און עצמות, ווי איר זעט, איך האַב. 40
און ווען משיח האָט דאָס געזאָגט, האָט ער זיי געוויזן זיינע הענט און זיינע רגלים [תהלים 22:17]. 41 און ווען זיי

האַבן נאָך כל נישט געגלויבט פאַר שִׂמְחָה, און האַבן זיך געחידושט, האָט ער צו זיי געזאָגט: האָט איר דאָ עפּעס
צו עסן? 42 און זיי האָבן אים געגעבן אַ שטיקל געבראָטן דָּג. 43 און ער האָט עס גענומען און האָט עס געגעסן
פאַר זייערע אויגן. 44 און ער האָט צו זיי געזאָגט: דאָס זענען מיינע דברים, וואָס איך האָב צו אייך גערעדט, בשעת
איך בין נאָך געווען מיט אייך [זען ישעיהו 7:14], אַז כל מוּז מקוים ווערן, וואָס סע שטייט געשריבן אין
תּוֹרַת-מֹשה, און אין די נביאים, און אין תּהִלים וועגן מיר. 45 דעמלט האָט ער געעפנט זייער פאַרשטאַנד, כּדי זיי
זאָלן פאַרשטיין די כְּתבֵי-הַקוֹדֶש, 46 און ער האָט צו זיי געזאָגט: אַזוי שטייט געשריבן, אַז דער רֶבּי מלך המָשיחַ
זאָל ליידן, און דעם יום השלישי ווידער אויפשטיין תּחִיָּת-המֵתים; 47 און אַז תּשוּבה און סְלִיחַת-עוֹנות זאָלן
געדַרשנט ווערן אין שמוֹ [זען יהושע 6:11-12] צו כל אומות, אָנהויבנדיק פון ירוּשָׁלַיִם. 48 איר זענט אויגן-אֵדות פון
די דאָזיקע זאַכן. 49 און הנה שיק איך אַרויס אויף אייך די הַבטָחה פון מיין אלוקים הָאָב [זען מה"ש 2:1-21; 1:5];
און איר זאָלט מאכן אִחוּר אין דער עיר, ביז איר וועט אנגעקליידט ווערן מיט גבורה פון אויבן. 50 און ער האָט זיי
אַרויסגעפירט ביז אַנטקעגנאיבער בֵּית-הִיני, און ער האָט אויפגעהויבן זיינע הענט, און האָט זיי געבענטשט. 51
און עס איז געווען, ווען ער האָט זיי געבענטשט, האָט ער זיך אָפּגעשיידט פון זיי, און איז אַרויפגענומען געוואָרן
אין שָׁמַיִם אַריין. 52 און זיי האָבן אנידערגעפאלן פאַר אים, און גאָבן זיך אומגעקערט קיין ירוּשָׁלַיִם מיט שִׂמְחָה
גָּדוֹל, 53 און זיי זענען שטענדיק געווען אין דעם בֵּית-הַמִקדש זאָגנדיק ברוּך ה'!

יוֹחָנָן

אַ אין אָנהייב איז געווען דאָס מאמר מֵימרָא [דה', זען ישעיהו 55:11; בראשית 1:3; תהלים 33:6], און דאָס מאמר
מימרא [דָּבָר] איז געווען ביי [אֵצֶל, זען משלי 8:30; 30:4; ישעיהו 7:14; 9:5-6; תהלים 2:6-12] ה' [ירושלים תרגום
בראשית 1:3], און דאָס מאמר מימרא [דָּבָר] איז געווען אלקים [משלי 8:30; 30:4]. 2 דאָס דאָזיקע איז געווען אין
אָנהייב ביי [אֵצֶל] ה'. 3 אַלצדינג איז דורך אים באשאפן געוואָרן, און א חוץ דורך אים איז באשאפן געוואָרן קיין
זאַך, וואָס איז באשאפן געוואָרן. 4 אין אים איז געווען חַיים, און דאָס חַיים איז געווען דאָס אוֹר פון די בְּנֵי אָדָם
[ישעיהו 9:1; 60:1-3]. 5 און דאָס אוֹר שיינט אין דער חֹשֶׁךְ; און די חֹשֶׁךְ האָט עס נישט גוֹבר געווען. 6 עס איז
געווען אַ בן אדם געשיקט פון ה', וואָס האָט געהייסן יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה]. 7 דער דאָזיקער
איז געקומען פאַר אַן עֵדות, כּדי ער זאָל עֵדות-זאָגן פונוועגן דעם אוֹר, אַז כל זאָלן דורך אים גלויבן. 8 ער איז
נישט געווען דאָס אוֹר, נייערט איז געקומען, אַז ער זאָל עֵדות-זאָגן פונוועגן דעם אוֹר. 9 דאָס אֱמֶתע אוֹר, וואָס
באַלייכט כָּל אָדָם, איז געקומען אין דער עולם הזה אַריין. 10 ער איז געווען אין דער עולם הזה, און די עולם איז
דורך אים באשאפן געוואָרן, אָבער די עולם הזה האָט אים נישט געקענט. 11 צו זיין אייגנטום איז ער געקומען,
און די זייניקע [זיינע אייגענע] האָבן אים נישט אויפגענומען [זען ישעיהו 53:3-6]. 12 אָבער וויפל סע האָבן אים יאָ
אויפגענומען, זיי האָט ער געגעבן רעכט [תּקֶף, גילטיקייט, זען רומ' 8:15] צו ווערן [ווידער געבוירן אָדער געבוירן
פון הימל אויבן] יְלָדִים פון אלוקים, טאַקע די, וואָס האָבן געגלויבט איז זיין נאָמען [זען זכריה 6:11-12, צמח משיח
שמו יהושע/ישוע]; 13 וואָס זענען געבוירן געוואָרן נישט פון דָּם, אויך נישט פון דעם ווילן פון בשר [פלייש], אויך
נישט פון דעם ווילן פון אַ מאַן, נייערט פון ה'. 14 און דאָס מאמר מימרא [דָּבָר, זון פון דער אויבערשטער, משלי
30:4] געמאכט זיין סוכה [זען קול' 1:19; בראשית 32:25(24)-31(30), איז געוואָרן בשר ודם] צווישן אונדז [זען

ישעיהו 7:14], און האָט געוואוינט צווישן אונדז, און מיר האָבן געזען זיין כָּבוד, שכינה כָּבוד פון בֶּן-יָחִיד פון
[אלוקים] הָאָב [עַתִּיק יוֹמִין, דניאל 7:13-14, הָאָב לְמָשִׁיחַ בַּר אֱנָשׁ], פול מיט חֶסֶד און אֱמת. 15 יוֹחָנָן האָט פונוועגן
אים עֵדות-געזאָגט, און אויסגערופן: דאָס איז געווען דער, פון וועמען איך האָב געזאָגט: דער, וואָס קומט נאָך
מיר, איז געווען פאַר [פריער פון] מיר; ווייל ער איז געווען פאָרויס פאַר מיר. 16 און פון זיין פולקייט האָבן מיר כל
מקַבל געווען, חֶסֶד על חֶסֶד. 17 ווייל די תּוֹרה איז געגעבן געוואָרן דורך מֹשה [רבינו]; דער חֶסֶד און דער אֱמת
זענען געקומען דורך דער [רֶבּי] מֶלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 18 קיינער האָט קיינמאָל נישט געזען ה' ; דער בֶּן-יָחִיד
[ער זיך איז אלוקים, זען פלח, דניאל 3:12 און פארגלייכן פלח דניאל 7:13-14], וואָס איז אין דעם חֵיק פון דעם
אלוקים הָאָב, ער האָט אים באַקאַנט געמאַכט. 19 און דאָס איז דאָס עֵדות-זאגן פון יוחנָן, ווען די יִדן האָבן צו
אים געשיקט כֹּהֲנים און לְוִיִּם פון ירוּשָׁלַיִם, כדי אים צו פרעגן: ווער ביסטו? 20 און ער האָט מוֹדה געווען, און
האָט נישט פאַרלייקנט, און האָט מוֹדה געווען: איך בין נישט דער רֶבּי מֶלך המָשיחַ. 21 און זיי האָבן אים
געפרעגט: טאָ ווער דען? ביסטו אלִיָּהוּ הַנָּביא? און האָט ער געזאָגט: איך בין עס נישט. ביסטו דער נָבִיא [דברים
18:15]? און ער האָט געענטפערט: לֹא. 22 האָבן זיי דעריבער צו אים געזאָגט: ווער זשע ביסטו? כּדי מיר זאָלן געבן
אַן ענטפער צו די, וואָס האָבן אונדז געשיקט. וואָס זאָגסטו וועגן דיר אַליין? 23 האָט ער געזאָגט: אֲנִי קוֹל קוֹרֵא
בַּמִּדְבָּר: פַּנּוּ דֶּרֶךְ ה' [ישעיהו 40:3], אַזוי ווי ישעיהו הַנָּביא האָט געזאָגט. 24 און די שלִיחים זענען געווען פון די
פרוּשים, 25 און זיי האָבן אים געפרעגט: טאָ פאַרוואָס מקוה טובלסטו [זען מל"ב 5:10; ישעיהו 53:5], אויב דו
ביסט נישט דער [רֶבּי] מֶלך המָשיחַ, און נישט אלִיָּהוּ הַנָּביא, און נישט דער נָביא [דברים 18:15]? 26 האָט יוֹחָנָן זיי
געענטפערט: איך בין מקוה טובל מיט מקוה מַיִם; אָבער אין דער מיט פון אייך שטייט איינער, וועמען איר קענט
נישט [זען ישעיהו 53:1], 27 טאַקע דער, וואָס קומט נאָך מיר, און וועמעס שרוך פון זיין סנדלן איך בין נישט רָאוּי
אויפצובינדן. 28 דאָס דאָזיקע איז געשען אין בֵּית-אַנְיָה, אין עֵבר-הַיַּרדן, וואו יוֹחָנָן האָט מקוה מים געטוֹבלט. 29
מִמָּחֳרָת האָט יוֹחָנָן געזען רבי מֶלך המָשיחַ קומען צו אים, און ער האָט געזאָגט: הִנֵּה, דאָס שֶׂה האלוקים [ישעיהו
53:7], וואָס נוֹשֵׂא [זען ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22, ווי שעיר לעזאזל כַּפָּרָה] די עבירה פון דער עולם הזה! 30 דאָס
איז דער, פון וועמען איך האָב געזאָגט: נאָך מיר קומט אַן איש [זען איש, זכריה 6:12], וואָס איז געווען איידער מיר,
ווייל ער קֹדֶם לִי הָיָה [זען דניאל 7:13-14]. 31 און איך האָב אים נישט געקענט; נאָר כּדי ער זאָל נִתגַּלה
[אנטפּלעקט] ווערן צו יִשׂרָאל, דערפאַר בין איך געקומען מקוה טובלען מיט מַיִם. 32 און יוֹחָנָן האָט
עֵדות-געזאָגט: איך האָב געזען דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ אַראָפּנידערן פון הימל ווי אַ טויב פון שָׁמַיִם, און ער האָט בלייבן
אויף אים. 33 און איך האָב אים נישט געקענט; נאָר דער, וואָס האָט מיך געשיקט צו מקוה טוֹבלען מיט מקוה
מַיִם, האָט צו מיר געזאָגט: אויף וועמען דו וועסט זען אַראָפּנידערן דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, און בלייבן אויף אים, דער
דאָזיקער איז עס, וועלכער טוט מקוה טוֹבלען מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ [לוקס 24:49; מה"ש 1:8]. 34 און איך האָב
געזען, און האָב עֵדות געזאָגט, אַז דער דאָזיקער איז דער זון פון דער אויבערשטער. 35 לְמָחֳרָת איז יוֹחָנָן ווידער
געשטאַנען מיט 2 פון זיינע תַּלמידים; 36 און אַז ער האָט געזען יהושע/ישוע פאַרבײַגיין, האָט ער געזאָגט: הִנֵּה,
דאָס שֶׂה האלוקים [ישעיהו 53:7]! 37 און די 2 תַּלמידים זיינע האָבן אים געהערט רעדן, און האָבן נאָכגעפאָלגט
יהושע/ישוע. 38 און יהושע/ישוע האָט זיך אויסגעדרייט, און האָט זיי געזען נאָכפאָלגען, און צו זיי געזאָגט: מַה
תְּבַקֵּשׁוּן? האָבן זיי צו אים געזאָגט: רֶבּי – וואָס מיינט צו זאָגן, מוֹרֶה שלִי – וואו וואוינסטו? 39 זאָגט רבי מֶלך
המָשיחַ צו זיי : קומט, און איר וועט זען. זענען זיי דעריבער געקומען און האָבן געזען, וואו ער האָט געוואוינט; און

זיי זענען פארבליבן מיט אים יענעס יום. עס איז געווען אַרום דער 10טער שָׁעה. 40 איינער פון די 2, וואָס האָט
געהערט יוֹחָנָן רעדן, און איז אים נאָכגעפאָלגט, איז געווען אַנדריי אָח שִׁמעוֹן כֵּיפָא. 41 ער האָט צוערשט געפינען
זיין אייגענעם אָח שִׁמעוֹן, און האָט צו אים געזאָגט: מיר האָבן געפונען דעם רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ, וואָס איז טײַטש:
געזאַלבטער. 42 און ער האָט אים געבראַכט צו רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ. און יהושע/ישוע האָט אים אָנגעקוקט, און
געזאָגט: דו ביסט שִׁמעוֹן בֶּן-יוֹנה; דו זאָלסט גערופן ווערן כֵּיפָא, וואָס איז טײַטש: פעלדזן [פטרוס]. 43 לְמָחֳרָת
האָט יהושע/ישוע געוואָלט ארויסגיין קיין גָלִיל, און ער האָט געפינט פיליפוס, און צו אים געזאָגט: גיי מיר נאָך.
44 און פיליפוס איז געווען פון בֵּית-צַיְדָא, פון דער שטעטל פון אַנדרײַ און כֵּיפָא. 45 און פיליפוס געפינט נתַנאֵלן,
און זאָגט צו אים: מיר האָבן געפונען דעם, פון וועמען מֹשה [רבינו] האָט געשריבן אין דער תּוֹרה, און די נביאים,
יהושע/ישוע בֶּן-יוֹסף [בֶּן דוד], פון נָצְרַת. 46 און נתַנאֵל האָט צו אים געזאָגט: צי קען עפעס גוטס אַרויסקומען פון
נָצְרַת? זאָגט צו אים פיליפוס: קום און זע. 47 און אַז יהושע/ישוע האָט געזען נתַנאֵלן קומען צו אים, האָט ער וועגן
אים געזאָגט: אָט איז אַן אֱמֶתער בֶּן-ישׂרָאל, אין וועמען ס'איז נישטאָ פאראן קיין מִרמָה [ישעיהו 53:9]. 48 זאָגט
צו אים נתַנאֵל : פונוואַנען קענסטו מיך? און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: איידער נאָך
פיליפוס האָט דיך גערופן, ווען דו ביסט נאָך געווען אונטער דעם פײַגנבוים, האָב איך דיך געזען. 49 האָט נתַנאֵל
אים געענטפערט: רֶבִּי, דו ביסט דער זון פון דער אויבערשטער! דו ביסט דער מֶלֶך יִשׂרָאל! 50 און רבי מֶלֶך
המָשִׁיחַ האָט געענטפערט, און צו אים געזאָגט: דו גלויבסט, ווייל איך האָב דיר געזאָגט, איך האָב דיך געזען
אונטער דעם פײַגנבוים? גְדוֹלוֹת מֵאֵלֶּה תִּרְאֶה ! 51 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט צו אים געזאָגט: אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג
אייך, איר וועט זען דעם שָׁמַיִם אָפן, און די מַלאָכים פון ה' אַרויפגיין און אַראָפּקומען אויף דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל
7:13, משיח, סנהדרין 98]. בַ און דעם יום השלישי איז געווען אַ חַתונה אין קָנָה פון גָלִיל, און אֵם פון רבי מֶלֶך
המשיח איז דאָרטן געווען; 2 און אויך רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ איז געווען פאַרבעטן צו דער חַתונה, מיט משיחס
תַּלמידים. 3 און ווען עס האָט אויסגעפעלט וויין, האָט אֵם פון רבי מֶלֶך המשיח צו אים געזאָגט: זיי האָבן נישט
קיין וויין. 4 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט צו איר געזאָגט : אִשה, מַה לִּי וָלָךְ [זען בראשית 3:15]? מיין שָׁעה איז נאָך
נישט געקומען. 5 זאָגט זיין אֵם צו די מְשָׁרְתִים: וואָס נאָר ער וועט אייך זאָגן, דאָס טוט [זען בראשית 41:55]. 6 און
דאָרטן זענען געשטאַנען 6 שטיינערנע מַיִם-כַּד, לויט דעם יִדישן מִנהג לְטָהֲרָתָם, און וואָס יעדער איינער האָט
געהאַלטן 20 אָדער 30 גאַלאָנען. 7 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט: פילט אָן די כַּדִים מיט מַיִם. און זיי
האָבן זיי אָנגעפילט ביז ארויף. 8 און ער האָט צו זיי געזאָגט: איצט שעפּט אָן, און טראָגט עס צו דעם
ראש-הַמְּסִבָּה. און זיי האָבן עס צוגעטראגן. 9 און ווי דער ראש-הַמְּסִבָּה האָט טועם געווען דאָס מַיִם, וואָס איז
געוואָרן וויין, און נישט געוואוסט פונוואַנען עס איז געקומען – די משרתים אָבער האָבן געוואוסט, מחמת זיי
האָבן אָנגעשעפּט דאָס מַיִם – האָט דער ראש-הַמְּסִבָּה גערופן דעם חָתן, 10 און צו אים געזאָגט: יעדער איינער
שטעלט קוֹדם כל הַיַּיִן הַטוֹב, און ווען מען האָט זיך שוין אָנגעטרונקען, דעמלט דעם ערגערן; דו אָבער האָסט
הַיַּיִן הַטוֹב [פון יידישקייט] געהאַלטן ביז איצט. 11 דעם דאָזיקן אָנהייב פון רבי מֶלֶך המשיחס נִסים האָט ער
געטאָן אין קָנָה פון גָלִיל, און האָט אַנטפּלעקט משיחס הערלעכקייט; און משיחס תַּלמידים האָבן געגלויבט אין
אים. 12 נאָך דעם האָט ער אַראָפּגעגאַנגען קיין כּפַר-נַחוּם, מיט אֵם פון רבי מֶלֶך המשיח, און זיינע אחים, און
משיחס תּלמידים; און זיי זענען דאָרטן פאַרבלייבן נישט קיין סך טעג. 13 און דער יִדישער יום-טוֹב פֶּסח איז
געווען נאָענט, און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ איז עוֹלה-רֶגל געווען קיין ירוּשָׁלַיִם. 14 און אין דעם בֵּית-הַמִּקדש האָט ער

געפונען יענע, וואָס האָבן פאַרקויפט בָּקָר און צאָן און יוֹנים, און די חלפָנים זיצן. 15 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט
געמאַכט אַ שוֹט פון חבלים [זען חוט המשולש, קהלת 4:12], און האָט אַלעמען אַרויסגעטריבן פון דעם
בֵּית-הַמִקדש, מיט די צאָן און די בּקר; און ער האָט אויסגעשיט דאָס געלט פון די חַלפָנים, און איבערגעקערט
זייערע טישן. 16 און צו די, וואָס האָבן פאַרקויפט יוֹנים, האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט: נעמט די דאַזיקע אוועק
פונדאַנען; מאַכט נישט בֵּית אָבי אַ בֵּית פון מִסחר [זען זכריה 14:21]. 17 זיינע תַּלמידים האָבן זיך דערמאָנט, אַז סע
שטייט געשויבן: קִנְאַת בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנִי, די קִנאה פון דיין בֵּית האָט מיך פאַרצערט [תהלים (9)69:10]. 18 און די יִדן
האָבן אים געענטפערט, און געזאָגט: וואָסער צייכן [אוֹת] טוסטו אונדז ווייזן, פאַר אַז דו טוסט די דאָזיקע זאַכן?
19 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: צעשטערט מיט חֶרְבָּן דעם דאָזיקן הֵיכל, און אין 3 ימים
וועל איך אים אויפשטעלן. 20 די יִדן האָבן דערפאַר געזאָגט: 46 יאָר איז דער דאָזיקער הֵיכל געבויט געוואָרן
[דאַטע 27 C.E.], און דו וועסט אים אויפשטעלן אין 3 ימים? 21 רבי מֶלך המשיח אָבער האָט גערעדט פון דעם
הֵיכל פון זיין אייגענעם גוף. 22 על-כֵּן, ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז אויפגעשטאַנען תּחִיָּת-המֵתים, האָבן זיך משיחס
תּלמידים דערמאָנט, אַז ער האָט דאָס דאָזיקע געזאָגט, און זיי האָבן געגלויבט אין די כִּתבֵי-הַקוֹדֶש, און אין די
דבר, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט גערעדט. 23 און בּעת ער איז געווען אין ירוּשָׁלַיִם דעם יום-טוֹב פֶּסח, האָבן רבים
געגלויבט אין שמוֹ [זען זכריה 6:11-12], זעענדיק זיינע נִסים, וואָס ער האָט געטאָן. 24 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ
האָט זיך נישט אָנפאַרטרויט אין זיי, ווייל ער האָט געקענט כל בני אדם, 25 און מחמת ער האָט זיך נישט
געענייטיקט אַז עמיצער זאָל עֵדות זאָגן פונוועגן בני אדם; מחמת רבי מֶלך המָשיחַ אליין האָט געוואוּסט וואָס ס'איז
געווען אין א בן אדם. גַ און עס איז געווען אַ בן אדם פון די פּרוּשים, שמוֹ נַקדִימוֹן [זען יוהנן 19:39], אַ [סנהדרין]
קָצין פון די יִדן. 2 דער דאָזיקער איז צו רבי מֶלך המָשיחַ געקומען בַּלַּיְלָה, און האָט צו אים געזאָגט: רֶבִּי, מיר
ווייסן, כי ה' אלוקים שלח אותך ללמד אותנו: מחמת קיינער קען נישט טאָן די דאָזיקע נִסים, וואָס דו טוסט, אחוץ
ה' איז מיט אים. 3 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט, און צו אים געזאָגט: אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג דיר, אחוץ איינער
ווערט געבוירן ווידער [געבוירן פון אויבן, זען גלט' 4:26, זען בראשית 3:15; יוחנן 8:44; ישעיהו 53:10; צו זיין געבוירן
פעם אחת: זֶרַע הַשָּׁטָן, יוחנן 8:44; צו זיין געבוירן צוויי: זֶרַע משיח, ישעיהו 53:10], קען ער נישט זען דאָס מַלכות ה'.
4 זאָגט צו רבי מֶלך המָשיחַ נַקדִמוֹן: וויאַזוי קען אַ בן אדם געבוירן ווערן, ווען ער איז אַ זָקן? צי קען ער דען א
צווייט מאָל אריינגיין אין רֶחֶם אִמוֹ, און געבוירן ווערן? 5 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט: אָמֵן, אָמֵן, זאָג איך
דיר, אויב איינער ווערט נישט געבוירן פון מַיִם [זען יחזקאל 36:25-26; טיט' 3:5; יוחנן 4:14] און דעם רוּחַ הַקוֹדֶש,
קען ער נישט אַרײַנגיין אין דעם מַלכות ה' [זען קור"א 6:11]. 6 דאָס, וואָס איז געבוירן פון דעם פלייש, איז פלייש;
און דאָס, וואָס איז געבוירן פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, איז רוּחַ [פון הִתחַדְּשוּת]. 7 חִידוש דיך נישט, ווייל איך האָב דיר
געזאָגט: איר מוזט געבוירן ווערן ווידער. 8 דער רוּחַ בּלאָזט וואו ער וויל, און דו הערסט זיין קוֹל, נאַר דו ווייסט
נישט פונוואַנען ער קומט, און וואוהין ער גייט; פּונקט אַזוי איז יעדער איינער, וואָס איז געבוירן פון דעם רוּחַ
הַקוֹדֶש. 9 האָט נַקדִימוֹן צו אים געזאָגט: וויאַזוי קען דאָס געשען? 10 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און
צו אים געזאָגט: דו ביסט אַ רבי בּיִשׂרָאל, און דאָס פאַרשטייסטו נישט? 11 אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג דיר: וואָס מיר
ווייסן, דאָס רעדן מיר, און וואָס מיר האָבן געזען, דערפון זאָגן מיר עֵדות; און איר נעמט נישט אָן אונדזער עֵדות.
12 אויב איך האָב צו אייך געערעדט פונוועגן ערדישע זאַכן, און איר גלויבט נישט, וויאַזוי וועט איר גלויבן, ווען איך
וועל צו אייך רעדן פונוועגן הימלישע זאַכן? 13 און קיינער איז נישט אַרויפגעגאַנגען אין שָׁמַיִם אַריין, אחוץ דער,

וואָס האָט אַראָפּגעקומען פון שָׁמַיִם, דער בַּר-אֱנָשׁ, וואָס איז אין שָׁמַיִם [זען דניאל 7:13, משיח]. 14 און אַזוי ווי
מֹשה האָט אויפגעהויבן די נחש [זען בראשית 3:1] אין דער מִדבּר [במדבר 21:8-9], טאקע אַזוי מוז דער בַּר-אֱנָשׁ
[דניאל 7:13, משיח] אויפגעהויבן ווערן, 15 כּדי יעדער בן אדם, וואָס גלויבט אין אים, זאָל האָבן חַיֵּי עוֹלם. 16 ווייל
ה' האָט אַזוי ליב געהאַט די וועלט, אַז ער האָט געגעבן זיין בֶּן-יָחיד, כּדי יעדער איינער, וואָס גלויבט אין אים, זאָל
דאָך נישט פאַרפוילט [אבד] ווערן, נייערט האָבן חַיֵּי עוֹלם. 17 ווייל ה' האָט נישט געשיקט דער זון פון דער
אויבערשטער אין דער וועלט אַריין כּדי צו מִשפּטן די וועלט, נייערט כּדי די וועלט זאָל קומען צו ישועת אלוקינו
דורך אים. 18 דער, וואָס גלויבט אין אים, ווערט נישט געמִשפּט; דער, וואָס גלויבט נישט, איז שוין געמִשפּט
עוואָרן, ווייל ער האָט נישט געגלויבט אין דעם נאָמען פון דעם בֶּן-יָחיד פון ה' [זען זכריה 6:11-12, שמו צמח
משיח איז יהושע/ישוע]. 19 און דאָס איז דער מִשפּט, וואָס דאָס אוֹר איז געקומען אין דער וועלט אַריין, און בְּנֵי
אָדָם האָבן ליב געהאַט די חֹשֶׁךְ ליבערשט ווי דאָס אוֹר; ווייל זייערע מַעשׂים זענען געווען רָעִים. 20 מחמת יעדער
בן אדם, וואָס טוט עַוְלָה, האָט פיינט דאָס אוֹר, און קומט נישט צו דעם אוֹר, כּדי זיינע מַעשׂים זאָלן נישט
אויסגעפונען [אויפגעדעקט] ווערן. 21 נייערט דער, וואָס טוט דעם אֱמת, קומט צו דעם אוֹר, כּדי זיינע מַעשׂים
זאָלן אַנטפּליקט ווערן, אַז זיי ווערן געטאָן אין ה'. 22 נאָך דעם איז רבי מֶלך המָשיחַ געקומען מיט משיחס
תּלמידים אין אֶרֶץ יהוּדה; און ער איז דאָרט פאַרבלייבן מיט זיי, און האָט מקוה מַיִם געטובלט. 23 און אויך יוֹחָנָן
האָט מקוה מַיִם געטובלט געווען אין עֵינוֹן, נאָענט ביי שָׁלֵם, ווייל עס איז דאָרטן געווען מַיִם רבים; און זיי [יִידן]
פלעגט קומען און זיך פאָרלייגן צו מקוה מַיִם טובלען [תשובה]. 24 מחמת יוֹחָנָן [פון דער מקוה מַיִם טבילה פון
תשובה] איז נאָך נישט געווען אַריַינגעוואָרפן אין דער בֵּית הַסֹּהַר. 25 און עס האָט זיך אויפגעהויבן אַ מַחלוֹקה
צווישן די תּלמידים פון יוֹחָנָן [פון דער מקוה מַיִם טבילה פון תשובה] און אַ יִיד וועגן טָהֳרָה. 26 און זיי זענען
געקומען צו יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה], און האָבן צו אים געזאָגט: רֶבִּי, ער, וואָס איז געווען מיט דיר
אין עֵבר-הַיַּרדן, וועגן וועמען דו האָסט עֵדות געזאָגט, הִנֵּה, דער דאָזיקער מקוה טובלט, און כל קומען צו אים. 27
האָט יוֹחָנָן [פון דער מקוה טבילה פון תשובה] געענטפערט, און געזאָגט: קיין מענטש קען זיך גאָרנישט נעמען,
אחוץ עס איז אים געגעבן געוואָרן פון שָׁמַיִם. 28 איר אַליין זענט מיינע עֵדות, אַז איך האָב געזאָגט: איך בין נישט
דער רֶבִּי מלך המָשיחַ, נייערט אַז איך בין געשיקט געוואָרן פאָרויס פאַר אים. 29 דער, וואָס האָט די כַּלה, איז דער
חָתָן; און דער שושבין, וואָס שטייט און הערט זיך צו אים, טוט מיט שמחה זיך פרייען איבער דעם חָתָנס קוֹל; די
דאָזיקע שִׂמְחָה מיינע איז איצט שלֵמָה. 30 ער מוז וואָקסן, איך אָבער--פאַרמינערט ווערן. 31 דער, וואָס קומט פון
אויבן, איז איבער אַלעמען; דער, וואָס איז פון הָאָרץ, איז פון דער ערד, און פון דער ערד טוט ער רעדן; 31 דער,
וואָס קומט פון שָׁמַיִם, איז איבער אַלעמען [זען ישעיהו 7:14]. 32 וואָס ער האָט געזען און געהערט, דערפון זאָגט
ער עֵדות; און קיינער נעמט נישט אָן זיין עֵדות; 33 דער, וואָס איז מקבל משיחס עֵדות-זאָגן, דער האָט
צוגעחתמעט, אַז ה' איז אֱמת. 34 מחמת ער, וועמען ה' האָט געשיקט, טוט רעדן די דְּבָרים פון ה'; ווייל ער גיט
נישט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש מיט אַ מאָס. 35 דער אלוקים הָאָב האָט ליב דעם זון [דער זון פון דער אויבערשטער], און
האָט אַלצדינג געגעבן אין זיין האַנט אַריין. 36 דער, וואָס גלויבט אין דעם זון [דער זון פון דער אויבערשטער],
האָט חַיֵּי עוֹלם ; ווער אָבער עס געהאָרכט נישט דעם זון [דער זון פון דער אויבערשטער], דער וועט נישט זען חַיים,
נאָר דער חֲרוֹן ה' בלייבט אויף אים. דַ און ווען דעריבער הָאָדוֹן [רבי מֶלך המשיח] האָט זיך דערוואוסט, אַז די
פּרושים האָבן געהערט, אַז ער מאַכט און מקוה מַיִם טובלט מער תּלמידים ווי יוֹחָנָן 2 --הַגַּם רבי מֶלך המָשיחַ

אַליין האָט נישט מקוה מים געטוֹבלט, נאָר משיחס תּלמידים-- 3 האָט ער פאַרלאָזט אֶרֶץ יהוּדה, און איז ווידער
אַוועקגעגאַנגען קיין גָלִיל. 4 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געמוּזט דורכגיין דורך שוֹמרוֹן. 5 און רבי מֶלך המָשיחַ איז
געקומען אין אַן עיר פון שוֹמרוֹן, וועלכע מען רופט שְׁכֶם, נאָענט צו דעם שטיק שָׂדֶה, וואָס יַעקֹב האָט געגעבן צו
זיין זון יוסף. 6 און יַעקֹבס בְּאֵר [ברונעם] איז דאָרט געווען. און אַזוי ווי רבי מֶלך המָשיחַ איז געווען מיד פון בַּדֶּרֶךְ,
האָט ער זיך אזוי אַנידערגעזעצט ביים בְּאֵר; עס איז געווען אַרום דער 6טער שָׁעה. 7 און קומט אַן אִשָּׁה פון
שוֹמרוֹן צו שעפּן מַיִם; זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ צו איר: גיב מיר צו טרינקען. 8 מחמת משיחס תּלמידים זענען
אַוועקגעגאַנגען אין דער עיר אַריין צו קויפן אֹכֶל. 9 און די שוֹמרוֹנישע אִשָּׁה האָט צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט:
וויאזוי בעטסטו, אַ ייד, צו טרינקען פון מיר, וואָס איך בין אַ שוֹמרוֹנישע אִשָּׁה? מחמת יִדן האָבן נישט געהאַט
קיין מַגע-וּמַשׂא מיט שוֹמרוֹנים. 10 האָט רבי מֶלך המָשיחַ איר געענטפערט: אויב דו וואָלטסט געוואוּסט די מַתָּנה
פון ה' [יוח' 3:16; אפס' 2:8-9], און ווער דאָס איז, וואָס זאָגט צו דיר: גיב מיר צו טרינקען, וואָלטסטו געווען
געבעטן ביי אים, און ער וואָלט דיר געווען געגעבן מַיִם חַיִּים. 11 זאָגט צו אים די אִשָּׁה: אֲדוֹנִי, דו האָסט נישט מיט
וואָס אַנצושעפּן, און דער בְּאֵר איז טיף; פונוואַנען זשע האָסטו דאָס מַיִם חיים? 12 צי ביסטו דען גרעסער ווי יַעקֹב
אָבינו, וועלכער האָט אונדז געגעבן דעם בְּאֵר, און האָט פון אים אַליין געטרונקען, און זיינע בָּנִים, און זיינע מִקְנֶה?
13 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט, און צו איר געזאָגט: יעדער בן אדם, וואָס טרינקט פון דעם דאָזיקן מַיִם,
וועט ווידער זיין דאָרשטיק. 14 אָבער דער, וואָס טוט טרינקען פון דעם מַיִם [זען יוחנן 3:5], וואָס איך וועל אים
געבן, וועט קיינמאָל מער נישט דאָרשטיק ווערן; נייערט דאָס מַיִם, וואָס איך וועל אים געבן, וועט ווערן אין אים
אַ מָקוֹר מַיִם, וואָס קוואַלט אַרויף צום חַיֵּי עוֹלם. 15 זאָגט צו אים די אִשָּׁה: אֲדוֹנִי, גיב מיר דאָס דאָזיקע מַיִם, כּדי
איך זאָל נישט דאָרשטן [זען לוקס 16:19-31], און נישט דאַרפן קומען אַהער צו שעפּן. 16 זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ
צו איר: גיי, רוף דיין בַּעַל, און קום אַהער. 17 האָט די אִשָּׁה געענטפערט, און געזאָגט: איך האָב נישט קיין בַּעַל.
זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ צו איר: דו האָסט ריכטיק געזאָגט: איך האָב נישט קיין בַּעַל; 18 מחמת דו האָסט געהאַט 5
מענער; און דער, וועמען דו דאָסט איצט, איז נישט דיין בַּעַל; דאָס האָסטו אֱמת געזאָגט. 19 זאָגט צו רבי מֶלך
המָשיחַ די אִשָּׁה: אֲדוֹנִי, איך זע, אַז דו ביסט אַ נָביא. 20 אבותינו האָבן זיך געבוקט (צו אלוקים) אויף דעם דאָזיקן
הָר; און איר זאָגט, אַז אין ירוּשָׁלַיִם איז דאָס מָקום, וואו מען דאַרף זיך בוקן (צו אלוקים). 21 זאָגט רבי מֶלך
המָשיחַ צו איר: אִשה, גלויב מיר, אַז עס קומט אַ שָׁעה, ווען נישט אויף דעם דאָזיקן הָר, נישט אין ירוּשָׁלַיִם וועט
איר זיך בוקן צום אלוקים הָאָב. 22 איר בוקט זיך צו דעם, וועמען איר ווייסט נישט; מיר [יידן] ווייסן יאָ צו וועמען
מיר בוקן זיך; ווייל די ישועת [אלוקינו] איז פון די יִדן. 23 נאָר סע קומט אַ שָׁעה, און אָט איז שוין איצט, ווען די
אֱמֶתע מִתפַּלְלִים וועלן מִתפַּלל זיין צום אלוקים הָאָב אין רוּחַ הַקוֹדֶש און אֱמת; מחמת דער אלוקים הָאָב זוכט
אזעלכע, וואס זאלן זיין זיינע מִתפַּלְלִים [תִּשְׁתַּחֲווּ לַאָב]. 24 ה' איז רוּחַ און די, וואָס בוקן זיך צו אים, מוזן זיך בוקן
אין רוּחַ הַקוֹדֶש און אין אֱמת. 25 זאָגט די אִשָּׁה צו רבי מֶלך המָשיחַ: איך ווייס, אַז מָשיחַ (וואָס הייסט
געזאַלבטער) ווען ער וועט קומען, וועט ער אונדז באַשיידן אַלצדינג. 26 זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ צו איר: אֲנִי הוּא,
וואָס רעדט מיט דיר. 27 און ביי דעם דאָזיקן זענען משיחס תַּלמידים אָנגעקומען; און זיי האָבן זיך געחִידושט, אַז
ער רעדט מיט אַ נקֵיבה. דאָך האָט קיינער נישט געזאָגט: וואָס ווילסטו? אָדער: פאַרוואָס רעדסטו מיט איר? 28
און די אִשָּׁה האָט איבערגעלאָזט איר מַיִם-כַּד, און איז אַוועק אין שטאָט אַריין, און געזאָגט צו די בְּנֵי אָדָם: 29
קומט, זעט אַן אִיש, וועלכער האָט מיר געזאָגט כל, וואָס איך האָב געטאָן; איז דאָס נישט אפשר דער רבי מֶלך

המָשיחַ? 30 זענען זיי אַרויסגעגאַנגען פון דער שטאָט, און זענען געקומען צו רבי מֶלך המָשיחַ. 31 דערווייל האָבן
רבי מֶלך המָשיחַ די תּלמידים געבעטן, אַזוי צו זאָגן: רֶבִּי, עס. 32 אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: איך
האָב אֹכֶל צו עסן, פון וואָס איר ווייסט נישט. 33 משיחס תַּלמידים האָבן דעריבער געזאָגט איינער צום אַנדערן: צי
האָט אים דען עמיצער געבראַכט עפּעס צו עסן? 34 זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי: מיין אֹכֶל איז, אַז איך זאָל טאָן
דעם רָצון פון אים [ה'], וואָס האָט מיך געשיקט, און צו פאַרענדיקן פְּעֻלַּת ה'. 35 צי זאָגט איר דען נישט: נאָך 4
חֳדָשים, און עס קומט דער קָצִיר? הנה, איך זאָג אייך, הויבט אויף אייערע אויגן, און זעט די שָׂדוֹת, אַז זיי זענען
שוין ווייס צום קָצִיר. 36 דער, וואָס שניידט, איז מקַבֵּל שׂכַר, און זאַמלט איין פֵּירות צום חַיֵּי עוֹלם, כּדי דער
פאַרזייער און דער שניטער זאָלן זיך פרייען צוואַמען. 37 ווייל אין דעם דאַזיקן פאַל איז דאָס שפּריכוואָרט אמת:
איינער זייֶט, און אַן אַנדערער שניידט. 38 איך האָב אייך געשיקט צו שניידן דאָס, איוף וואָס איר האָט זיך נישט
געמיִט; אַנדערע האָבן געאַרבעט, און איר זענט אריינגעקומען אין זייער אַרבעט אַריין. 39 און פון יענער שטאָט
האָבן א סך פון די שומרונים געגלויבט אין רבי מֶלך המָשיחַ, צוליב דעם דָּבָר פון דער אִשָּׁה, וואָס האָט עֵדות
געזאָגט: ער האָט מיר געזאָגט כל, וואָס איך האָב געטאָן. 40 און ווי די שומרונים זענען געקומען צו רבי מֶלך
המָשיחַ, האָבן זיי אים געבעטן צו בלַיבן מיט זיי; און רבי מֶלך המָשיחַ איז דאָרט געבלייבן 2 טעג. 41 און א סך
מער האָבן געגלויבט צוליב משיחס דָּבָר; 42 און האָבן געזאָגט צו דער אִשָּׁה: איצט גלויבן מיר, נישט צוליב דיינע
רייד, ווייל מיר אַליין האָבן אים געהערט; און ווייסן, אַז ער איז באמת דער גוֹאֵל מוֹשִׁיעַ הָעוֹלָם [דער משיח גואל
פון דער וועלט]. 43 און נאָך 2 טעג איז ער פון דאָרטן אַוועקגעגאַנגען קיין גָלִיל. 44 ווייל רבי מֶלך המָשיחַ אַליין
האָט עֵדות געזאָגט, אַז אַ נָביא האָט נישט קיין כָּבוד אין זיין אייגן עיר. 45 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז געקומען
קיין גָלִיל, האָבן אים די גלילי מקַבּל-פָּנים געווען, ווייל זיי האָבן געזען כל, וואָס ער האָט געטאָן אין ירוּשָׁלַיִם אויף
יום-טוֹב; ווייל אויך זיי האָבן עוֹלה-רֶגל געווען אויף יום-טוֹב [פֶּסַח, יוחנן 2:13]. 46 און רבי מֶלך המָשיחַ איז ווידער
אַמאָל געקומען קיין קָנָה אין גָלִיל, וואו ער האָט געמאַכט דאָס מַיִם צו וויין. און דאָרט איז געווען אַ געוויסער
אֶחָד מֵאַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ, וועמעס זון איז געווען חוֹלֶה אין כּפַר-נַחוּם. 47 ווען ער האָט געהערט, אַז רבי מֶלך המָשיחַ איז
אָנגעקומען פון אֶרֶץ יהוּדה קיין גָלִיל, איז ער געגאַנגען און האָט אים געבעטן, אַז ער זאָל אַראָפּגיין און היילן זיין
זון; ווייל ער האָט געהאַלטן ביים שטאַרבן. 48 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: אחוץ איר זעט נִסים
וְנִפלאות, וועט איר נישט גלויבן! 49 זאָגט צו רבי מֶלך המָשיחַ דער אֶחָד מֵאַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ : אֲדוֹנִי, קום אַראָפּ, איידער
מיין יֶלֶד שטאַרבט. 50 זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים: גיי ; דיין זון חַי! און דער מענטש האָט געגלויבט אין דאָס
דָּבָר, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט, און ער איז געגאַנגען זיין וועג. 51 און בשעת ער איז
אַראָפּגעגאַנגען, האָבן אים באַגעגנט זיינע עבדים, און געזאָגט, אַז זיין זון חַי! 52 און ער האָט זיך דעריבער
נאָכגעפרעגט ביי זיי די שָׁעה, ווען ער האָט זיך אָנגעהויבן צו בעסערן. האָבן זיי צו אים געזאָגט: נעכטן אין דער
7טער שָׁעה האָט דאָס פיבער אים פאַרלאָזט. 53 און דער אָב האָט דעריבער געוואוסט, אַז דאָס איז געווען אין
יענער שָׁעה, אין וועלכער רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: דיין זון חַי! און ער האָט געגלויבט און זיין כל
בֵּית. 54 דאָס דאָזיקע איז שוין דאָס צווייטע נס, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט געטאָן ווען ער איז געקומען פון אֶרֶץ
יהוּדה קיין גָליל. הַ און נאָך דעם איז געווען יום-טוֹב ביי יִדן; און רבי מֶלך המָשיחַ האָט עוֹלה-רֶגל געווען קיין
ירוּשָׁלַיִם. 2 און אין ירוּשָׁלַיִם ביים שַׁער-הַצֹּאן איז פאַראַן אַ טייך, וואָס הייסט אויף לָשון-קוֹדֶש בֵּית-חַסְדָּא, און
האָט 5 אַכְסַדְרָאוֹת. 3 אין די דאָזיקע איז געלעגן אַן עוֹלם פון חוֹלים, בלינדע, פּסחים, אויסגעצערטע, וואָס האָבן

געוואַרט, אַז דאָס מַיִם זאָל זיך באַוועגן. 4 ווייל פון צייט צו צייט א מַלאך ה׳ פלעגט אַראָפּקומען אין דעם טייך
אַריין, און באַוועגן דאָס מַיִם; דעריבּער ווער עס איז אַרײַנגעגאַנגען דער 1טער נאך דער באַוועגונג פון דעם מַיִם,
דער איז געזונט געוואָרן פון יעדער מַחֲלָה וואָס ער האָט נאָר געהאט. 5 און דאָרט איז געווען אַ בן אדם, וואָס איז
חוֹלֶה געווען 38 יאָר. 6 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים געזען, און האָט פאַרשטאַנען, אַז ער ליגט שוין דארט
אַ לאַנגע צייט, זאגט רבי מֶלך המָשיחַ צו אים: דו ווילסט געזונט ווערן? 7 האָט אים דער חוֹלה געענטפערט: אֲדוֹנִי,
איך האָב נישט קיין מענטשן, וואָס זאָל מיך אַרײַנטאָן אין טייך אַריין, ווען דאָס מַיִם באַוועגט זיך; נאָר בשעת
איך קום אָן, גייט אַן אַנדערער אַראָפּ פאַר מיר. 8 זאָגט צו אים רבי מֶלך המָשיחַ: שטיי אויף, נעם דיין בעט, און גיי.
9 און תֵּיכֶף איז דער בן אדם געזונט געוואָרן, און האָט גענומען זיין בעט און איז געגאַנגען. 10 און יענער יום איז
געווען שַבּת. און אנשי יהודה האָבן דעריבּער געזאָגט צו דעם, וואָס איז געהיילט געוואָרן: עס איז שַבּת, און דו
טאָרסט נישט טראָגן דאָס בעט. 11 אָבּער ער האָט זיי געענטפערט: דער, וואָס האָט מיך געזונט געמאַכט, האָט
צו מיר געזאָגט: נעם דיין בעט און גיי. האָבן זיי אים געפרעגט: 12 ווער איז דער אִיש, וואָס האָט צו דיר געזאָגט:
נעם און גיי? 13 און דער, וואָס איז געהיילט געוואָרן, האָט נישט געוואוּסט, ווער עס איז; ווייל רבי מֶלך המָשיחַ
האָט אָפּגעקערט, ווייל עס איז געווען אַ המון מענטשן אויף יענעם אָרט. 14 שפּעטער האָט אים רבי מֶלך המָשיחַ
געפונען אין דעם בֵּית-הַמִקדש, און צו אים געזאָגט: הִנֵּה, דו ביסט געוואָרן געזונט; זינדיק נישט מער, כדי קיין
ערגערס זאָל דיך נישט געשען. 15 און דער מענטש איז אַוועקגעגאַנגען, און האָט גערציילט די אנשי יהודה, אַז
דאָס איז געווען יהושע/ישוע [זען זכריה 12-6:11], וואָס האָט אים געזונט געמאַכט. 16 און צוליב דעם האָבן די
אנשי יהודה גערוֹדֶפט רבי מֶלך המָשיחַ, כִּי עָשָׂה זֹאת בשַבּת. 17 אָבּער רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי געענטפערט:
אלוקים אבי אַרבּעט ביז איצט, און איך אַרבּעט אויך [זען דניאל 14-7:13; בראשית 2:3; תהלים 33:6; משלי 8:30;
30:4]. 18 דערפאַר טאַקע האָבן די אנשי יהודה נאָך מער געזוכט אים צו טייטן, ווייל נישט נאָר האָט ער מחַלֵל
שבּת געווען [נישט שומר שבת], נאָר האָט אויך אָנגערופן ה׳ אלוקים אָבִיו, מאַכנדיק זיך גלייך [שָוֶה] מיט ה׳ [יוחנן
1:1]. 19 רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי דערפאַר געענטפערט, און געזאָגט: אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך ,דער זון [דער זון
פון דער אויבּערשטער] קען פון זיך אַליין גאָרנישט טאָן, אחוץ דאָס, וואָס ער זעט דעם אלוקים הָאָב טאָן; מחמת
דאָס, וואָס אלוקים הָאָב טוט, דאָס טוט אויך אויף דעם זעלבּן אופן דער זון [פון דער אויבּערשטער]. 20 מחמת
דער אלוקים הָאָב האָט ליב דעם זון [פון דער אויבּערשטער], און ווייזט אים אַלצדינג, וואָס ער טוט אַליין; און
מַעשִׂים גדוֹלים ווי די דאָזיקע וועט ער אים ווייזן, כּדי איר זאָלט נִשתּוֹמם ווערן. 21 ווייל ווי דער אלוקים הָאָב איז
מחַיֶה-מֵתים און מאַכט לעבּעדיק, טאקע אַזוי מאַכט אויך דער זון [פון דער אויבּערשטער] לעבּעדיק, וועמען ער
וויל. 22 ווייל דער אלוקים הָאָב מִשפּט קיינעם נישט, נייערט האָט דעם כל מִשפּט איבּערגעגעבּן צום זון [פון דער
אויבּערשטער], 23 כּדי כל זאָלן אָפּגעבּן כָּבוד דעם זון [פון דער אויבּערשטער], טאקע ווי זיי גיבּן אָפּ כָּבוד דעם
אלוקים הָאָב. דער, וואָס גיט נישט אָפּ כָּבוד דעם זון, גיט נישט אָפּ כָּבוד דעם אלוקים הָאָב, וואָס האָט אים
געשיקט. 24 אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך: דער, וואָס הערט מיין דָּבָר, און גלויבּט אין דעם, וואָס האָט מיך געשיקט,
האָט חַיֵי עוֹלם, און קומט נישט צום מִשפּט, נייערט איז שוין אַריבּערגעגאַנגען פון מָוֶת אין חַיים אַריין [זען רומ׳
8:1; יוח״א 3:14]. 25 אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך: סע גענעענט די שָעה, און איז שוין, ווען די מֵתים וועלן הערן דאָס
קוֹל פון דער זון פון דער אויבּערשטער, און די, וואָס הערן, וועלן לעבּן. 26 ווייל ווי דער אלוקים הָאָב האָט חַיים
אין זיך אַליין, טאקע אַזוי האָט ער אויך געגעבּן דעם זון [דער זון פון דער אויבּערשטער] צו האָבן חַיים אין זיך

אַליין; 27 און ער האָט אים געגעבן סמכות צו עשות מִשפּט, מחמת ער איז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח]. 28
וואונדערט אייך נישט אויף דעם; ווייל סע גענעענט די שָׁעה, אין וועלכער כל, וואָס זענען אין די קבָרים, וועלן
הערן זיין קוֹל, 29 און וועלן אַרויסקומען; די, וואָס האָבן געטאָן הַטוֹב, צו דער אויפשטייאונג פון חַיים [תקומה
של חיים], אָבער די, וואָס האָבן געטאָן הָרֵע, צו דער אויפשטייאונג פון מִשפּט [תקומה של משפט, דניאל 12:2;
מתי 7:23]. 30 איך קען גאָרנישט טאָן פון מיר אַליין; ווי איך הער, אַזוי מִשפּט איך; און מיין מִשפּט איז צוֹדֵק, ווייל
איך זוך נישט מיין אייגענעם רָצון, נאָר דעם רָצון פון דעם, וואָס האָט מיך געשיקט [ה']. 31 אויב איך זאָג עֵדות
וועגן מיר אַליין, איז מיין עֵדות-זאָגן נישט אֱמת [זען דברים 19:15]. 32 אַן אַנדערער, וואָס זאָגט עֵדות וועגן מיר;
און איך ווייס, אַז דאָס עֵדות זאָגן, וואָס ער זאָגט וועגן מיר, איז אֱמת. 33 איר האָט געשיקט צו יוֹחָנָן [פון דער
מקוה טבילה פון תשובה], און ער האָט עֵדות געזאָגט אויף דעם אֱמת. 34 איך אָבער נעם נישט אָן דאָס עֵדות זאָגן
פון בני אָדָם; נייערט איך זאָג דאָס, כּדי איר קומען צו ישועת אלוקינו. 35 ער [יוֹחָנָן] איז געווען אַ מנורה, וואָס
האָט געבּרענט און געשײַנט, און איר זענט געווען גרייט זיך משַׂמֵחַ צו זיין אַ צייט אין זיין ליכט. 36 אָבער איך
האָב דאָס עֵדות זאָגן, וואָס איז גרעסער ווי יוֹחָנָס, ווייל די מַעשׂים, וואָס דער אלוקים הָאָב האָט מיר געגעבן, כּדי
איך זאָל זיי פאַרענדיקן, די זעלבּיקע מעשים וואָס איך טו, זאָגן עֵדות וועגן מיר, אַז דער אלוקים הָאָב האָט מיך
געשיקט. 37 און דער אלוקים הָאָב, וואָס האָט מיך געשיקט, האָט עֵדות געזאָגט וועגן מיר. נישט האָט איר ווען
עס איז געהערט זיין קוֹל, און אויך נישט געזען זיין מַרְאֶה. 38 און זיין דָּבָר האָט איר נישט וואוינען אין אייך, ווייל
איר גלויבּט נישט אין דעם דאזיקן וועמען ער [אלוקים האב] האָט געשיקט. 39 איר פאָרשט די כְּתבֵי-הַקוֹדֶשׁ, ווייל
איר מיינט, אַז אין זיי האָט איר חַיֵּי עוֹלם; און זיי זענען עס, וואָס זאָגן עֵדות וועגן מיר [זען לוקס 24:27]; 40 און
איר ווילט נישט קומען צו מיר, כּדי איר זאָלט האָבן חַיים. 41 איך נעם נישט אָן קיין כָּבוד פון בְּנֵי אָדָם; 42 איך
קען אייך, אַז איר וואָס האָט נישט אין זיך די אַהֲבַת ה'. 43 איך בין געקומען בְּשֵׁם אלוקים אָבי, און איר זענט מיך
נישט מקַבּל; אויב אַן אַנדערער וועט קומען אין זיין אייגענעם נאָמען, אים וועט איר יאָ אויפנעמען [זען מתי
24:24]. 44 וויאַזוי קאָנט איר גלויבּן, איר, וואָס נעמט אָן כָּבוד איינער פון דעם אַנדערן, און דעם כָּבוד, וואָס קומט
פון דעם אלוקים הָאחָד, זוכט איר נישט? 45 מיינט נישט, אַז איך וועל אייך מקטרג זיין פאַר דעם אלוקים הָאָב;
פאַראַן איז איינער, וואָס טוט אייך פאַרקלאָגן, מֹשה, אויף וועמען איר האָט געהאָפט. 46 ווייל וואָלט איר
געגלויבּט מֹשה, וואָלט איר אוֹיך מיר געגלויבּט, מחמת ער האָט געשריבּן פונוועגן מיר [זען דברים 18:15-19;
בראשית 3:15; שמות 12; בראשית 22; שמות 16; במדבר 20; שמות 17; במדבר 21; בראשית 45:26, מֹשל בְּכָל אֶרֶץ
חי, מרקוס 16:11; לוקס 24:23!]. 47 אויב אָבער איר זענט נישט מאמינים אין זיינע כּתוּבים, וויאַזוי זשע וועט איר
גלדויבּן מיינע דְּבָרים [זען דברים 18:15; שמות 32:30]? יַ דאַן איז רבי מֶלך המָשיחַ אוועק אויף דער אנדערער זייט
פון דעם יַם-הַגָּליל, בּיי טְבֶרְיָה. 2 און אַ גרויסער המון מענטשן האָט אים נאַכגעפאָלגט, ווייל זיי האָבן געזען די
נִסִּים, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט געטאָן מיט די חוֹלים. 3 און ער איז אַרויפגעגאַנגען אויף דעם הָר, און האָט זיך
דאָרטן אַנידערגעזעצט מיט משיחס תַּלמידים. 4 און עס איז געווען נאָענט צום יִדישן יוֹם-טוֹב פֶּסח. 5 און ווען
רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויפגעהויבּן זיינע אויגן, און געזען, אַז אַ גרויסער המון מענטשן דערנענטערט זיך צו אים,
האָט ער געזאָגט צו פיליפּוֹסן: פונוואַנען זאָלן מיר קויפן לֶחֶם, כּדי די דאָזיקע זאָלן האַבּן וואָס צו עסן? 6 און דאָס
האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט, אים צו פּרוּאוון; ווייל ער אַליין האָט געוואוּסט, וואָס ער וועט טאָן. 7 האָט אים
פיליפּוֹס געענטפערט: פאַר 200 דינָרים לֶחֶם וועט פאַר זיי נישט געניגן, אַז יעדער בן אדם זאָל בּלויז נעמען אַ

שטיקל. 8 זאָגט צו אים איינער פון משיחס תּלמידים, אַנדריי, דער אָח פון שִׁמעוֹן כֵּיפָא: 9 פאַראַן דאָ אַ יִנגל,
וואָס האָט 5 גערשטן-ברויטן און 2 פישלעך; נאָר וואָס איז דאָס פאַר אַזויפיל? 10 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט
: הייסט די מענטשן זיך אַנידערזעצן. און אויף דעם אָרט איז געווען אַ סך גרָוָז. און די מענטשן האַבן זיך דעריבּער
אַנידערגעזעצט, אַרום 5,000 אין צאָל. 11 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גענומען די לֶחֶם, און אַז ער האָט אַ בּרָכה
געמאַכט, האָט ער זיי צעטיילט צו די, וואָס זענען געווען אַנידערגעזעצט; און אַזוי איך פון די פיש, וויפל זיי האַבן
געוואָלט. 12 און ווען זיי זענען געוואָרן זאַט, האָט ער געזאָגט צו משיחס תּלמידים: זאַמלט צונויף די רבּיס
שיריים, אַז ס'זאָל גאָרנישט פאַרלוירן ווערן. 13 און זיי האַבן זיי צונויפגעזאַמלט און האָבן אָנגעפילט 12 קערבּ
מיט בּרעקלעך פון די 5 כִּכְּרוֹת לֶחֶם הַשְּׂעוֹרִים, וואָס זענען איבּערגעבליבן פון די, וואָס האָבן געגעסן. 14 און ווען
דעריבּער די מענטשן האָבן געזען דעס נס, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט געטאָן, האַבן זיי געזאָגט: דאָס איז באמת
דער נָביא, וועלכער דאַרף קומען אין דער וועלט אריין. 15 דעריבּער ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט באַמערקט, אַז זיי
ווילן קומען און אים כאַפּן, כּדי אים צו מאַכן פאַר אַ מֶלך, האָט ער זיך ווידער צוריקגעצויגן אַליין אויף דעם הָר
פאַר התבודדות. 16 און ווען עס איז געוואָרן אָוונט, האַבן משיחס תַּלמידים אַראָפּגעגאַנגען צום יַם; 17 און זיי
זענען אַרײַנגעגאַנגען אין אַ סִירָה אַריין, און זענען אַריבּערגעפאָרן דעם יַם קיין כּפַר-נַחוּם. און עס איז שוֹין געווען
חֹשֶׁךְ, און רבי מֶלך המָשיחַ איז נאָך נישט געהאַט געקומען צו זיי. 18 און דער יַם האָט זיך אויפגעהויבן, ווייל אַ רוּחַ
חֲזָקָה האָט געבּלאָזן. 19 און ווען זיי האָבן געהאַט גערודערט אַן עֶרֶך פון 25 אָדער 30 סטאַדיעס, האָבן זיי געזען
רבי מֶלך המָשיחַ גיין אויפן יַם, און זיך דערנענטערן צו דער סִירָה, און זיי האָבן פחד געהאַט. 20 אָבּער ער האָט צו
זיי געזאָגט: אֲנִי הוּא; האָט נישט קיין מורא. 21 און זיי האָבן רבי מֶלך המָשיחַ געוואָלט אַרײַننעמען אין דער סִירָה
אַריין; און גלייך איז די סִירָה געקומען צום לאַנד, וואוּהין זיי זענען געפאָרן. 22 אויף מָחָר האָט דאָס המון
מענטשן, וואָס איז געשטאַנען אויף דער אַנדערער זייט יַם, געזען, אַז דאָרטן איז נישט געווען קיין אַנדערע סִירָה
אויסער איינער, און אַז רבי מֶלך המָשיחַ איז נישט אַרײַנגעגאַנגען מיט משיחס תַּלמידים אין דער סִירָה אַריין,
נייערט, אַז משיחס תַּלמידים זענען אַוועקגעפאָרן אַליין. 23 עס זענען אָבּער אָנגעקומען אַנדערע סִירָה פון טְבֶרְיָה,
נאָענט צו דעם פּלאַץ, וואו זיי האָבן געגעסן דאָס לֶחֶם, נאָך דעם ווי הָאָדוֹן האָט אַ בּרָכה געמאַכט; 24 און ווען
דעריבּער דער המון מענטשן דאָס האָט געזען, אַז ער איז דאָרט נישטאָ, און אויך נישט משיחס תַּלמידים, זענען זיי
אַריין אין די סִירוֹת, און זענען געקומען קיין כּפַר-נַחוּם, און האָבן געזוכט אים. 25 און אַז זיי האָבן אים געפונען
אויף יענער זייט יַם, האָבן זיי צו אים געזאָגט: רֶבִּי, ווען בּיסטו דאָ אַהער געקומען? 26 האָט רבי מֶלך המָשיחַ זיי
געענטפערט, און געזאָגט: אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך, איר זוכט מיך, נישט ווייל איר האָט געזען די אוֹתוֹת, נאָר ווייל
איר האָט געגעסן פון די לֶחֶם, און זענט זאַט געוואָרן. 27 ארבּעט נישט פאַר דער אֹכֶל, וואָס ווערט פאַרדאָרבּן,
נאָר פאַר דער אֹכֶל, וואָס בּלײַבּט צום חַיֵּי עוֹלם, וואָס דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] וועט אייך געבּן; ווייל אויף
אים האָט אלוקים הָאָב [עַתִּיק יוֹמִין,דניאל 7:13-14] געלייגט זיין חותם. 28 און זיי האָבן צו רבי מֶלך המָשיחַ
געזאָגט: וואָס זאָלן מיר טאָן, כּדי צו טאָן די פְּעֻלֵּי ה'? 29 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט, און צו זיי געזאָגט:
דאָס איז דאָס פּעֻל ה', אַז איר זאָלט גלויבּן אין אים, וועמען ער [ה'] האָט געשיקט. 30 און זיי האָבן צו אים
געזאָגט: וואָס טוּסטו דען פאַר אַן אוֹת [נס], אַז מיר זאָלן זען, און דיר גלויבּן? מָה אַתָּה פּוֹעֵל? 31 אָבוֹתֵינוּ האָבן
געגעסן מָן אין דער מִדבּר; ווי סע שטייט געשריבּן: לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם נָתַן לָמוֹ לֶאֱכֹל [שמוֹת 16:4-15; תהלים 78:24;
105:40]. 32 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך, נישט מֹשה האָט אייך געגעבּן לֶחֶם פון

שָׁמַיִם, נאָר מיין אלוקים אָבִי גיט אייך דאָס אֱמֶתע לֶחֶם פון שָׁמַיִם. 33 ווייל דאָס לֶחֶם פון ה' איז ער, וואָס קומט
אַראָפּ פון שָׁמַיִם, און גיט חַיים צו דער וועלט. 34 דעריבער האָבן זיי צו אים געזאָגט: אֲדוֹנִי, גיב אונדז תָּמִיד דאָס
דאָזיקע לֶחֶם. 35 און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט: אֲנִי הוּא [זען שמות 3:14] דאָס לֶחֶם הַחַיים; דער, וואָס
קומט צו מיר, וועט קיינמאָל נישט הונגעריק זיין, און דער, וואָס גלויבט אין מיר, וועט קיינמאָל נישט זיין
דאָרשטיק. 36 אָבער איך האָב אייך געזאָגט, אַז איר האָט מיך געזען, און דאָך גלויבט איר נישט. 37 אַצלדינג,
וואָס דער אלוקים הָאָב גיט מיר, וועט קומען צו מיר; און דעם, וואָס קומט צו מיר, אים וועל איך באַיין-אופן נישט
אַרויסוואַרפן. 38 ווייל איך בין אַראָפּגעקומען פון שָׁמַיִם, נישט צו טאָן מיין אייגענעם רָצון, נאָר דעם רָצון פון אים
[ה'], וואָס האָט מיך געשיקט. 39 און דאָס איז דער רָצון פון אים, וואָס האָט מיך געשיקט, אַז פון כל, וואָס ער
האָט מיר געגעבן, זאָל איך גאָרנישט פאַרלירן, נאָר איך זאָל עס אויפשטעלן אין דעם יום הָאַחֲרוֹן. 40 ווייל דאָס
איז דער רָצון פון מיין אלוקים אָבִי, אַז יעדער בן אדם, וואָס זעט דעם זון [דער זון פון דער אויבערשטער], און
גלויבט אין אים, זאָל האָבן חַיֵּי עוֹלם; און איך וועל אים אויפשטעלן אין דעם יום הָאַחֲרוֹן. 41 די אנשי יהודה
האָבן דעריבער געמורמלט קעגן אים, ווייל ער האָט געזאָגט: איך בין דאָס לֶחֶם, וואָס איז אַראָפּגעקומען פון
שָׁמַיִם. 42 און זיי האָבן געזאָגט: צי איז דען דאָזיקער נישט יהושע/ישוע בֶּן-יוֹסף, וועמעס אָב און אֵם מיר קענען?
וויאַזוי זאָגט ער דאָס איצט: איך בין אַראָפּגעקומען פון הימל? 43 האָט רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ געענטפערט, און צו זיי
געזאָגט: מורמלט נישט צווישן זיך. 44 קיינער קען נישט קומען צו מיר, אחוץ אלוקים הָאָב, וואָס האָט מיך
געשיקט, ציט אים; און איך וועל אים אויפשטעלן אין דעם יום הָאַחֲרוֹן. 45 סע שטייט געשריבן אין די נבִיאים:
וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי ה' [ישעיהו 54:13]. יעדער בן אדם, וואָס האָט געהערט פון אלוקים הָאָב און געלערנט, קומט צו
מיר [דער זון פון דער אויבערשטער]. 46 נישט, אַז עמיצער האָט געזען אלוקים הָאָב, אַחוץ דער, וואָס איז פון ה',
דער דאָזיקער האָט געזען אלוקים הָאָב. 47 אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך, דער, וואָס גלויבט אין מיר, האָט חַיֵּי עוֹלם.
48 אֲנִי הוּא דאָס לֶחֶם הַחַיים. 49 אייערע אָבות האָבן געגעסן מַן אין דער מִדבּר, און זענען נִפְטָר. 50 דאָס דאָזיקע
איז דאָס לֶחֶם, וואָס קומט אַראָפּ פון שָׁמַיִם, אַז ווער עס עסט דערפון, זאָל נישט שטאַרבן. 51 אֲנִי הוּא דאָס לֶחֶם
הַחַי, וואָס איז אַראָפּגעקומען פון שָׁמַיִם; אויב עמיצער וועט עסן פון דעם דאָזיקן לֶחֶם, וועט ער לעבן לְעוֹלָם; און
דאָס לֶחֶם, וואָס איך וועל געבן פאַר דעם לעבן פון דער וועלט, איז מיין [קָרְבָּן פֶּסַח] בָּשָׂר [שמות 12:8; ישעיהו
53:7]. 52 די אנשי יהודה האָבן זיך דעריבער געאַמפּערט איינער מיטן אנדערן, אַזוי צו זאָגן: וויאַזוי קען ער אונדז
געבן זיין בָּשָׂר צו עסן? 53 רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט: אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך, אויב איר וועט נישט
עסן דאָס [קָרְבָּן פֶּסַח] בָּשָׂר [שמות 12:8; ישעיהו 53:7] פון דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח], און טרינקען זיין [דַּם
הַבְּרִית; ירמיהו 31:31 פֶּסַח כּוֹס שלִישִׁי] דָּם, האָט איר נישט קיין חַיים אין זיך [זען שה האלוקים האט פאקטיש
פסח דָּם און פאקטיש ברית לעבן-געבנדיק לחם פון שמים]. 54 דער, וואָס עסט מיין [קָרְבָּן פֶּסַח] בָּשָׂר [שמות
12:8; ישעיהו 53:7], און טרינקט מיין [דַּם הַבְּרִית; ירמיהו 31:31 פֶּסַח כּוֹס שלִישִׁי] דָּם, האָט חַיֵּי עוֹלם; און איך וועל
אים אויפשטעלן אין דעם יום הָאַחֲרוֹן. 55 ווייל מיין [קָרְבָּן פֶּסַח] בָּשָׂר [שמות 12:8; ישעיהו 53:7] איז אֱמֶתע אֹכֶל,
און מיין [דַּם הַבְּרִית; ירמיהו 31:31 פֶּסַח כּוֹס שלִישִׁי] דָּם איז אֱמֶתער געטראַנק. 56 דער, וואָס עסט מיין [קָרְבָּן
פֶּסַח] בָּשָׂר [שמות 12:8; ישעיהו 53:7], און טרינקט מיין [דַּם הַבְּרִית; ירמ' 31:31 פֶּסַח כּוֹס שלִישִׁי] דָּם, בלייבט אין
מיר, און איך אין אים. 57 אַזוֹיווי דער אלוקים הָאָב החַי האָט מיך געשיקט, און איך לעבּ דורך דעם אלוקים הָאָב,
אַזוי דער, וואָס עסט מיך [פֶּסַח שֶׁה פון בְּרִית חֲדָשָׁה], וועט לעבן דורך מיר. 58 דאָס דאָזיקע איז דאָס לֶחֶם, וואָס

איז אַראָפּגעקומען פון שָׁמַיִם: נישט ווי אייערע אָבות האָבן געגעסן, און זענען געשטאָרבן; הָאוֹכֵל אֶת הַלֶּחֶם הַזֶּה, יִחְיֶה לְעוֹלָם. 59 דאָס דאָזיקע האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט אין דער שול, ווען ער האָט געלערנט תּוֹרה אין כּפַר-נַחוּם. 60 און אַ סך פון זיינע תַּלמידים, ווען זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן געזאָגט: דאָס איז אַ האַרב דָּבָר; ווער קען דאָס הערן? 61 וויסנדיק אָבער אין זיך אליין, אַז זיינע תַּלמידים האָבן געמורמלט וועגן דעם, האָט רבי מֶלך המשיח צו זיי געזאָגט: דאָס דאָזיקע מאַכט אייך שטרויכלען? 62 און וואָס וועט זיין, ווען איר וועט זען דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח] אַרויפגיין, וואו ער איז פריער געווען? 63 דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ איז דאָס, וואָס גיט [הַתְּחִיָּה] חַיים; דאָס בָּשָׂר נוצט צו גאָרנישט; די דברים, וואָס איך האָב גערעדט צו אייך, זענען רוּחַ און חַיים. 64 נאָר צווישן אייך, זענען פאַראַן אייניקע, וועלכע גלויבן נישט. ווייל רבי מֶלך המָשיחַ האָט געוואוּסט פון אָנהייב אָן, ווער עס זענען די, וואָס האָבן נישט געגלויבט, און ווער עס איז, וואָס וועט אים פאַרראַטן. 65 און ער האָט געזאָגט: דערפאַר האָב איך צו אייך געזאָגט, קיינער קען נישט קומען צו מיר, אחוץ דאָס איז אים באַשערט געוואָרן פון דעם אלוקים הָאָב [אֶלָּא אִם כֵּן נִתַּן לוֹ פון אלוקים הָאָב]. 66 פון דעמלט אָן האָבן זיך אַ סך פון זיינע תַּלמידים זיך צוריקגעצויגן, און זענען מיט אים מער נישט געגאַנגען. 67 רבי מֶלך המָשיחַ האָט דעריבּער געזאָגט צו די 12 : צי ווילט איר אויך אַוועקגיין? 68 און שִׁמעוֹן כֵּיפָא האָט אים געענטפערט: אֲדוֹנִי, צו וועמען זאָלן מיר גיין? דו האָסט די דבָרים פון חַיֵּי עוֹלם. 69 און מיר האָבן געגלויבט, און ווייסן, אַז דו ביסט דער קְדוֹשׁ האלוקים. 70 האָט רבי מֶלך המָשיחַ זיי געענטפערט: צי האָב איך דען נישט אייך, די 12, אויסדערוויילט? און איינער פון אייך איז אַ טייוול. 71 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גערעדט פון יהודה בֶּן-שִׁמעון אִיש-קְרִיוֹת, ווייל דער דאָזיקער האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָלט פאַרראַטן, הַגַּם איינער פון די 12. זַ און נאָך איז רבי מֶלך המָשיחַ ארומגעגאַנגען אין גָּלִיל; ווייל ער האָט נישט געוואָלט אַרומגיין אין ארץ יהודה, מחמת די אנשי יהודה האָבן געזוכט אים צו טייטן. 2 און דער יִדישער יוֹם-טוֹב סוּכּוֹת האָט זיך דערנענטערט. 3 אַזוי זיינע אַחִים האָבן צו אים געזאָגט: הויב דיך אויף פונדאַנען, און גיי קיין יהודה, כּדי אויך דיינע תַּלמידים זאָלן זען דיינע מַעשִׂים, וואָס דו טוּסט. 4 ווייל קיינער טוט גאָרנישט אין פאַרבאָרגעניש, און זוכט דאָך עפנטלעך באַקאַנט צו זיי. אויב דו טוּסט די דאָזיקע זאַכן, אַנטפּלעק דיך פאַר דער וועלט. 5 ווייל אַפילו משיחס אַחִים האָבן נישט געגלויבט אין אים. 6 רבי מֶלך המָשיחַ האָט דעריבּער צו זיי געזאָגט: מיין צייט איז נאָך נישט געקומען [זען יוחנן 2:4], אָבער אייער צייט איז תמיד גרייט. 7 די וועלט קען אייך נישט פיינט האָבן; מיך אָבער האָט זי פיינט, מחמת איך זאָג אֵדות אויף העוֹלָם הזה, אַז אירע מַעשִׂים זענען רָעִים. 8 זייט איר עוֹלה-רֶגל אויף יוֹם-טוֹב; איך גיי נאָך נישט אַרויף אויף דעם דאָזיקן יוֹם-טוֹב, ווייל מיין צייט איז נאָך נישט דערפילט געוואָרן. 9 און ווען ער האָט דאָס געזאָגט צו זיי, איז ער פאַרבליבן אין גָּלִיל. 10 נאָך דעם אבער ווי משיחס אַחִים זענען עוֹלה-רֶגל געווען איוף יוֹם-טוֹב, איז ער דעמלט אַליין אויך עוֹלה-רֶגל געווען, נישט בְּגָלוּי, נאָר ווי אין בּסֵתר. 11 און יוֹם-טוֹב האָבן אים די אנשי יהודה געזוכט, און געזאָגט: וואו איז ער? 12 און עס איז געוואָרן אַ התלחשות רבה וועגן אים צווישן המוֹן הָעָם; טייל האָבן געזאָגט: ער איז טוֹב; אַנדערע האָבן געזאָגט: לא, ער פאַרפירט הָעָם. 13 דאָך האָט קיינער נישט גערעדט וועגן אים בְּגָלוּי, אויס מורא פאַר די אנשי יהודה. 14 און ווען עס איז שוין געווען אין מיטן פון דעם יוֹם-טוֹב, איז רבי מֶלך המָשיחַ אַרויפגעגאַנגען אין בֵּית-הַמִּקדש אַריין, און האָט געזאגט שעורים. 15 און די אנשי יהודה האָבן זיך געחִידושט, און געזאָגט: וויאַזוי איז דער דאָזיקער אַ יוֹדֵע-סֵפר, נישט האָבנדיק געלערנט? 16 האָט רבי מֶלך המָשיחַ זיי דעריבּער געענטפערט, און געזאָגט: מיין תּוֹרה איז נישט מיינע, נאָר דעמס, וואָס האָט מיך געשיקט. 17 אויב עמיצער וויל טאָן זיין רָצון, וועט

ער וויסן וועגן דער לערנונג, צי זי איז פון ה', אָדער צי איך רעד פון מיר אַליין. 18 דער, וואָס רעדט פון זיך אַליין,
זוכט זיין אייגענעם כָּבוד; דער, אָבער, עס זוכט דעם כָּבוד פון דעם, וואָס האָט אים געשיקט, דער דאָזיקער איז
נֶאֱמָן, און קיין עַוְלָה איז אין אים נישט פאַראַן. 19 האָט אייך מֹשה (רבינו) נישט געגעבן די תּוֹרה? און אֵין אִישׁ
מִכֶּם מְקַיֵּם [זען קום, דברים 27:26] אֶת התורה [רומ' 3:19; ישעיהו 53:6]. פאַרוואָס זוכט איר מיך צו טייטן? 20 און
דער הַמוֹן מענטשן האָט אים געענטפערט: דו האָסט אַ שד; ווער זוכט דיך צו טייטן? 21 האָט רבי מֶלך המָשיחַ
געענטפערט און צו זיי געזאָגט: איך האָב געטאָן פְּעֻלָּה אחד [זען יוחנן 5:15-16], און איר כל חִידושט זיך דעריבער.
22 מֹשה האָט אייך געגעבן מִצוַת-מִילה -- נישט אַז עס איז פון משהן, נייערט פון די אָבות -- און איר מְקַיְּמִים
הַמִּילָה אום שבת. 23 על-כּן, אויב מען הִמוֹל יִמוֹל בֶּן-זָכָר לְבַעֲבוּר לֹא תּוּפַר תּוֹרַת משֶׁה, פאַרוואָס צערנט איר אויף
מיר, וואָס איך האָב אַ גאַנצן מענטשן געזונט געמאַכט אום שַׁבּת? 24 מַשפּט נישט לויט דעם אויסערלעכן שיין,
נייערט מִשפּט אַ צֶדֶק [זען דניאל 9:24] מִשפּט. 25 און עטלעכע ירוּשָׁלַיִמער האָבן געזאָגט: צי איז דאָס נישט דער,
וועמען זיי זוכן צו טייטן? 26 און הנה ער רעדט בְּגָלוּי, און מען זאָגן אים גאָרנישט. קען עס זיין, אַז די שָׂרים ווייסן
באמת, אַז ער איז דער רבי מֶלך המָשיחַ? 27 מיר ווייסן פונוואַנען ער איז; אָבער ווען מָשיחַ וועט קומען, וועט
קיינער נישט וויסן פונוואַנען ער איז. 28 רבי מֶלך המָשיחַ האָט דעריבער אויסגערופן אין דעם בֵּית-הַמִּקדש, בשעת
ער האָט געלערנט תּוֹרה, און געזאָגט: איר קענט מיך, און איר ווייסט פונוואַנען איך בין? איך בין אָבער נישט
געקומען פון מיר אַליין, נייערט דער, וואָס האָט מיך געשיקט, איז נֶאֱמָן, און אים קענט איר נישט. 29 איך קען
אים, ווייל איך בין פון אים, און ער האָט מיך געשיקט. 30 זיי האָבן דעריבער געזוכט אים צו כאַפּן; און קיינער
האָט נישט ארויפגעלייגט אויף אים די האַנט, ווייל זיין שָׁעה איז נאָך נישט געקומען. 31 אָבער רבים פון דעם המון
מענטשן האָבן געגלויבט אין רבי מֶלך המָשיחַ, און זיי האָבן געזאָגט: ווען רבי מֶלך המָשיחַ וועט קומען, צי וועט ער
דען טאָן מער נִסים, ווי דער דאָזיקער האָט געטאָן? 32 און די פרושים האָבן געהערט דעם המון דאָס
שטילערהייט רעדן וועגן רבי מֶלך המָשיחַ, און די ראָשי-כֹּהֲנים און די פרושים האָבן אַרויסגעשיקט משרתים כדי
אים צו כאַפּן. 33 רבי מֶלך המָשיחַ האָט דעריבער געזאָגט: נאָך אַ קליינע ווײַלע בין איך מיט אייך, און איך גיי צו
אים, וואָס האָט מיך געשיקט; 34 איר וועט מיך זוכן, און וועט מיך נישט געפינען; און וואו איך בין, דאָרט אהין
קאָנט איר נישט קומען. 35 האָבן די אנשי יהודה געזאָגט איינער צום אַנדערן: וואוהין טראַכט ער צו גיין, וואָס
מיר זאָלן אים נישט געפינען? וועט ער אָפשר גיין צו די אין גָלות צווישן די גריכן, און צו די גריכן לערנען תּוֹרה? 36
וואָס מיינט דאָס דָּבָר, וואָס ער האָט געזאָגט: איר וועט מיך זוכן און נישט געפינען; און וואו איך בין, קאָנט איר
נישט קומען [זען יוחנן 14:22-23]? 37 און אין דעם יום הָאַחֲרוֹן, דעם יום הַגָּדוֹל פונעם יום-טוֹב, הושענא רבא, איז
רבי מֶלך המָשיחַ געשטאַנען, און האָט אויסגערופן: אויב עמיצער איז דאָרשטיק, זאָל ער קומען צו מיר און
טרינקען. 38 דער, וואָס גלויבט אין מיר, וועלן פון זיין בָּשָׂר, לויט ווי דער פָּסוק זאָגט, נְהָרוֹת שֶׁל מַיִם חַיִּים יִזְרְמוּ
מִקִּרְבּוֹ. 39 און דאָס האָט ער דערעדט פון דעם רוּחַ-הַקּוֹדֶשׁ, וואָס די, וואָס גלויבן אין אים, האָבן באַדאַרפט
מקַבּל זיין; מחמת דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ איז נאָך נישט געווען געגעבן געוואָרן, ווייל רבי מֶלך המָשיחַ איז נאָך נישט
געווען פאַרהערלעכט. 40 און טייל פון דעם המון, ווען זיי האָבן געהערט די דאָזיקע דברים, האָבן געזאָגט: דער
דאָזיקער איז באמת דער נָביא! 41 אַנדערע האָבן געזאָגט: דאָס איז דער רבי מֶלך המָשיחַ! אַנדערע ווידער האָבן
געזאָגט: וואָס, צי טוט דער רבי מֶלך המָשיחַ אַרויסקומען פון גָליל? 42 האָבן נישט די כִּתבֵי-הַקּוֹדֶשׁ געזאָגט, אַז
דער רבי מֶלך המָשיחַ קומט פון דעם זֶרַע פון דָּוִדן, און פון בֵּית-לֶחֶם, די שטעטל, פון וואָנען דָּוִד איז געווען [זען

מיכה 5:1]? 43 און עס איז דעריבער געווארן א מַהלוֹקה צווישן דעם המון צוליב אים. 44 און טייל פון זיי האָבן
אים געוואָלט כאַפּן; נאָר קיינער האָט אויף אים נישט געלייגט אַ האַנט. 45 און די משרתים זענען צוריקגעקומען
צו די ראָשי-כֹּהַנים און די פּרושים; און יענע האָבן צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס האָט איר אים נישט געבראַכט? 46
האָבן די משרתים געענטפערט: עס האָט נאָך קיינמאָל קיין בן אדם נישט אזוי גערעדט, ווי דער דאָזיקער מענטש
רעדט! 47 האָבן די פּרושים זיי געענטפערט: זענט איר אויך פאַרפירט געוואָרן? 48 צי האָט דען עמיצער פון די
שָׂרים, אָדער פון די פּרושים, געגלויבט אין אים? 49 אָבער דער דאָזיקער הַמוֹן, וואָס קען נישט די תּוֹרה, איז
פאַרשאָלטן. 50 זאָגט צו זיי נַקדימוֹן, דער, וואָס איז צו אים פריער געקומען, הַגַם ער איז געווען איינער פון זיי: 51
צי מִשפּט דען אונדזער תּוֹרה אַ מענטשן; איידער מען האָט אים קודם כל אויסגעהערט, און מען ווייסט וואָס ער
האט געטון? 52 האָבן זיי געענטפערט, און צו אים געזאָגט: צי ביסטו אויך פון גָליל? פאָרש, און זע, אַז פון גָליל
שטייט נישט אויף קיין נָביא [זען מל"ב 14:25; ישעיהו 9:1-2]. 53 און איטלעצער איז זיך אַהיימגעגאַנגען. חַ און רבי
מֶלך המָשיחַ איז געגאַנגען צו דעם הַר-הַזֵיתים. 2 אָבער בַּבֹּקֶר איז רבי מֶלך המָשיחַ ווידער געקומען אין דעם
בֵּית-הַמִקדש אַריין, און דאָס כל עוֹלם איז געקומען צו אים; און רבי מֶלך המשיח האָט זיך אַנידערגעזעצט, און
האָט זיי געלערנט תּוֹרה. 3 און די סוֹפרים [רַבָּנִים] און די פּרושים האָבן געבּרענגט אַן אִשָּה, וואָס מען האָט זי
געכאַפּט אין דער מעשה פון זנוּת; און זיי האָבן זי אנידערשטעלנדיק אין דער מיט, 4 האָבן זיי צו אים געזאָגט: רֶבִּי,
די דאָזיקע אִשה איז געכאַפּט געוואָרן אין זנוּת, בּשעת מַעשֶׂה. 5 און אין דער תּוֹרה האָט אונדז מֹשה [רבינו]
געבאָטן אַזוינע צו פאַרשטיינען [ויקרא 20:10; דברים 22:22]; וואָס זאָגסטו דערצו? 6 און דאָס האָבן זיי געזאָגט,
אים צו פּרוּאוון, כּדי זיי זאָלן עפּעס האָבן וועגן וואָס אים צו פאַרקלאָגן. אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך
אראָפּגעבויגן, און געשריבן מיטן פינגער אויף דער ערד. 7 און ווי זיי האָבן אָנגעהאַלטן מיט זייער פרעגן אים,
האָט ער זיך אויפגעשטעלט, און צו זיי געזאָגט: דער פון אייך, וואָס איז אָן אַן עבירה, זאָל זיין דער ערשטער צו
וואָריפן אויף איר אַ שטיין. 8 און ווידער האָט ער זיך איינגעבויגן, און געשריבן אויף דער ערד. 9 און אַז זיי האָבן
דאָס געהערט, זענען זיי אַרויסגעגאַנגען איינער נאָכן אַנדערן, אָנהייבנדיק פון די זקנים ביז צו די לעצטן; און רבי
מֶלך המָשיחַ איז געבליבן אַליין, און די אִשָּה איז געשטאַנען אין דער מיט. 10 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך
אויפגעשטעלט, און האָט צו איר געזאָגט: אִשה, וואו זענען זיי? האָט דיך קיינער נישט פאַרמִשפּט? 11 און זי האָט
געזאָגט: קיינער נישט, אָדוֹנִי. האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו איר געזאָגט: אויך איך פאַרמִשפּט דיך נישט; גיי, און פון
איצט אָן זינדיק נישט מער. 12 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי ווידער גערעדט, אַזוי צו זאָגן: אֲנִי הוּא דאָס אוֹר
הָעוֹלָם; דער, וואָס גייט מיר נאָך, וועט קיינמאָל נישט גיין אין דער חֹשֶׁךְ, נייערט וועט האָבן דאָס אוֹר הַחַיים. 13
די פּרושים האָבן דעריבער צו אים געזאָגט : דו זאָגסט עֵדות פונוועגן דיר אַליין; דיין עֵדות-זאָגן איז נישט אֱמת.
14 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און צו זיי געזאָגט: און ווען אַפילו איך זאָג עֵדות וועגן מיר אַליין, איז
דאָך מיין עֵדות-זאָגן אֱמת; ווייל איך ווייס פונוואַנען איך בין געקומען, און וואוהין איך גיי; איר אָבער ווייסט נישט
פונוואַנען איך קום, אָדער וואוהין איך גיי. 15 איר טוט מִשפּטן לויט דעם פלייש; איך מִשפּט קיינעם נישט. 16 און
אויב אַפילו איך יאָ מִשפּטן, איז מיין מִשפּט אֱמת; ווייל איך בין נישט אַליין, נאָר איך און דער אלוקים הָאָב, וואָס
האָט מיך געשיקט. 17 און אפילו אין דער תּוֹרה אייערער שטייט געשריבן, אַז דאָס עֵדות-זאָגן פון 2 אנשים איז
אֱמת [דברים 19:15]. 18 איך זאָג עֵדות פונוועגן מיר אַליין, און דער אלוקים הָאָב, וואָס האָט מיך געשיקט, זאָגט
אויך עֵדות פונוועגן מיר. 19 זיי האָבן דעריבער צו אים געזאָגט: וואו איז דיין אָב? און רבי מֶלך המָשיחַ האָט

געענטפערט: איר קענט נישט מיך, און נישט מיין אלוקים הָאָב; אויב איר וואָלט מיך געקענט, וואָלט איר אויך
געקענט מיין אלוקים הָאָב. 20 די דאָזיקע דברים האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט אין דער בית האוצר, ווען ער האָט
געזאגט שעורים אין דעם בֵּית-הַמִקדש; און קיינער האָט אים נישט געכאַפּט, ווייל זיין שָעה איז נאָך נישט געהאַט
געקומען. 21 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט ווידער צו זיי געזאָגט: איך גיי אַוועק, און איר וועט מיך זוכן; אָבער איר
וועט שטאַרבן אין אייערע זינד; וואוהין איך גיי, קענט איר נישט קומען. 22 האָבן די אנשי יהודה דעריבער
געזאָגט: וויל ער זיך אָפשר טייטן, ווייל ער זאָגט: וואוהין איך גיי, קענט איר נישט קומען? 23 און רבי מֶלך המָשיחַ
האָט צו זיי געזאָגט: איר זענט פון אונטן, איך בין פון אויבן; איר זענט פון דער עולם הזה; איך בין נישט פון דער
וועלט. 24 דערפאַר האָב איך צו אייך געזאָגט, אַז איר וועט שטאַרבן אין אייערע זינד. 25 ווייל אחוץ איר וועט
גלויבן, אַז אֲנִי הוּא, וועט איר שטאַרבן אין אייערע זינד. דעריבער האָבן זיי צו אים געזאָגט: ווער ביסטו? און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: טאַקע דער, וואָס איך האָב אייך געזאָגט פון אָנהייב אָן. 26 איך האָב א סך צו
זאָגן פונוועגן אייך, און צו מִשפּטן; אָבער דער, וואָס האָט מיך געשיקט, איז אֱמת. און דאָס, וואָס איך האָב פון
אים געהערט, דאָס רעד איך צו דער וועלט. 27 נאָר זיי האָבן נישט פאַרשטאַנען, אַז רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי
גערעדט פון דעם אלוקים הָאָב. 28 רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאַן געזאָגט: ווען איר וועט האָבן אויפהויבן דעם
בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח], דעמלט וועט איר וויסן, אַז אֲנִי הוּא, און אַז איך טו גאָרנישט פון מיר אַליין, נאָר ווי
דער אלוקים הָאָב האָט מיך געלערנט, אַזוי רעד איך דאָס. 29 און דער, וואָס האָט מיך געשיקט, איז מיט מיר; ער
האָט מיך נישט איבערגעלאָזט אַליין; ווייל איך טו תָּמיד דאָס, וואָס פאַר אים איז וואוילגעפעליק. 30 ווען רבי
מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געזאָגט, האָבן אַ סך געגלויבט אין אים. 31 רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאַן געזאָגט צו יענע
יִדן, וואָס האָבן אין אים געגלויבט: אויב איר וועט בלייבן אין מיין דָּבָר, זענט איר באמת מיינע תּלמידים; 32 און
איר וועט דערקענען דעם אֱמת, און דער אֱמת וועט אייך מאַכן פריי. 33 האָבן זיי אים געענטפערט: מיר זענען זֶרע
אַברָהם, און זענען קיינמאָל נישט געווען פאַרקנעכט צו קיין מענטשן; וויאַזוי זשע זאָגסטו : איר וועט ווערן פריי?
34 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי געענטפערט: אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך: יעדער בן אדם, וואָס באַגייט זינד, איז דער
עֶבֶד פון זינד. 35 און דער עֶבֶד פאַרבלײַבט נישט אין דעם בֵּית לְעוֹלָם; דער זון [זון פון דער אויבערשטער]
פאַרבלײַבט לְעוֹלָם. 36 דעריבער, אויב דער זון [דער זון פון דער אויבערשטער] וועט אייך מאַכן פריי, וועט איר
באמת זיין פריי. 37 איך ווייס, אַז איר זענט זֶרע אַברָהם; נאָר איר זוכט מיך צו טייטן, ווייל מיין דָּבָר געפינט נישט
קיין פּלאַץ אין אייך. 38 איך רעד דאָס, וואָס איך האָב געזען ביי מיין אלוקים אֲבִי, און איר טוט אויך דאָס, וואָס
איר האָט געהערט ביי אייער אָב. 39 און זיי האָבן געענטפערט, און צו אים געזאָגט: אַברָהם איז אָבִינוּ. זאָגט רבי
מֶלך המָשיחַ צו זיי: אויב איר זענט בְּנֵי אַברהם, איר וואָלט געטאָן די מַעשִׂים פון אַברָהם. 40 אָבער איר זוכט מיך
איצט צו טייטן, אַ מענטשן, וואָס האָט אייך געזאָגט דעם אֱמת, וועלכן איך האָב געהערט פון ה'; דאָס דאזיקע
האָט אַברָהם נישט געטאָן. 41 איר טוט די מַעשִׂים פון אייער אָב. האָבן זיי צו אים געזאָגט: מיר זענען נישט
געבוירן געוואָרן דורך זנות; מיר האָבן איין אָב, ה'. 42 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: אויב ה' וואָלט געווען
אייער אָב, וואָלט איר מיך ליב געהאַט, ווייל איך בין אַרויסגעגאַנגען און בין געקומען פון ה'; ווייל נישט פון מיר
אַליין בין איך געקומען, נאָר ער האָט מיך געשיקט. 43 פאַרוואָס פאַרשטייט איר נישט מיין דָּבָר? ווייל איר קאָנט
נישט הערן מיין דָּבָר. 44 איר זענט פון אייער אָב, הָשָׂטן, און די תַּאוות פון אייער אָב – דאָס איז אייער רָצון צו
טאָן. ער איז געווען אַ רוֹצֵחַ פון אָנהייב אָן, און איז נישט געשטאָנען אין דעם אֱמת, ווייל עס איז קיין אמת אין

אים נישט פאראן. ווען ער רעדט שקר, רעדט ער פון דעם, וואָס איז זיין אייגענער טֶבע, ווייל ער איז אַ ליגנער, און
דער אָבי הַשֶּׁקֶר. 45 אָבער ווייל איך זאָג דעם אֱמת, גלויבט איר מיר נישט. 46 ווער פון אייך טוט מיך באַשולדיקט
פון חטא? אויב איך זאָג אֱמת, פאַרוואָס גלויבט איר מיר נישט? 47 דער, וואָס איז פון ה', טוט הערן די דברים פון
ה'; דעריבער הערט איר זיי נישט, ווייל איר זענט נישט פון ה'. 48 האָבן די יִדן געענטפערט, און צו אים געזאָגט: צי
זָאגן מיר דען נישט ריכטיק, אַז דו ביסט אַ שומרוֹני, און האָסט אַ שד? 49 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט: איך
האָב נישט קיין שד, נאָר איך גיב אָפּ כָּבוד צו אלוקים אֲבִי, און איר זענט מיך מבַזה. 50 אָבער איך זוך נישט מיין
אייגענעם כָּבוד; עס איז פאַראַן איינער, וואָס זוכט און מִשפּטן. 51 אָמֵן, אָמֵן, איך זָאג אייך, אויב איינער וועט
אָפּהיטן מיין דָּבָר, וועט ער בשום אופן נישט זען מָוֶת אויף אייביק. 52 האָבן די אנשי יהודה צו אים געזאָגט: איצט
ווייסן מיר, אַז דו האָסט אַ שד. אַבְרָהם איז נִפְטָר, און די נביאים; און דו זאָגסט: אויב עמיצער וועט זיין שומר
איבער מיין דָּבָר, וועט ער בשום אופן נישט טועם זיין פון דעם מָוֶת אויף אייביק. 53 ביסטו דען גרעסער פון
אַברהם אָבינו, וועלכער איז נִפְטָר? און די נביאים זענען נִפְטָר; פאַר וועמען מאַכסטו דיך אַליין? 54 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט געענטפערט: אויב איך פארהערלעך מיך אַליין, איז מיין כָּבוד גאָרנישט; עס איז מיין אלוקים אֲבִי,
וועלכער פארהערלעכט מיך, וועגן וועמען איר זאָגט, אַז הוּא אֱלֹקֵינוּ. 55 און איר האָט אים דאָך נישט דערקענט;
איך אָבער קען אים יאָ. און אויב איך וואָלט זאָגן: איך קען אים נישט, וואָלט איך זיין אַ ליגנער גלייך צו אייך; נאָר
איך קען אים, און בין שומר איבער זיין דָּבָר. 56 אַבְרָהם אביכם האָט זיך געפרייט, אַז ער זאָל זען מיין [משיחס]
יום; און ער האָט אים געזען, און זיך משַׂמֵחַ געווען. 57 די אנשי יהודה האָבן דעריבער געזאָגט צו אים: דו ביסט
נאָך נישט 50 יאָר אַלט, און דו האָסט געזען אַבְרָהם? 58 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: אָמֵן, אָמֵן, איך
זאָג אייך, איידער אַבְרָהם איז געווען, אֶהְיֶה [זען שמות 3:14]. 59 זיי האָבן דעריבער אויפגעהויבן שטיינער, כדי אים
צו באוואַרפן; אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיך פאַרבאָרגן, און איז אַרויסגעגאַנגען אויס דעם בֵּית-הַמִקדש. טַ און
ווען רבי מֶלך המָשיחַ איז פאַרבײַגעגאַנגען, האָט ער געזען אַ בֶּן אָדָם, וואָס איז געווען בלינד פון זיין געבורט אָן. 2
און משיחס תַּלמידים האָבן אים געפרעגט: רֶבִּי, ווער האָט געזינדיקט, דער דאָזיקער בן אדם, אָדער זיינע הוֹרים,
אַז ער איז געבוירן געוואָרן בלינד? 3 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט: נישט ער האָט געזינדיקט, און נישט זיינע
הוֹרים, נאָר כּדי די פְּעֻלּוֹת פון ה' זאָלן אין אים אַנטפּלעקט ווערן. 4 מיר מוזן טאָן די פְּעֻלּוֹת פון אים, וואָס האָט
מיך געשיקט, כל-זמן עס איז יום; סע קומט אָן די לַיְלָה [זען פסח 3793], ווען קיינער קען נישט אַרבעטן. 5 בשעת
איך בין אין דער עוֹלם הַזֶּה, אֲנִי הוּא דאָס אוֹר הָעוֹלָם. 6 ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געזאָגט, האָט ער
אויסגעשפּיגן אויף דער ערד, און געמאַכט אַ ליים [טִיט] פון דעם רֹק, און האָט אים באַשמירט די אויגן מיט דעם
ליים [טִיט], 7 און צו אים געזאָגט: גיי, וואַש דיך אין דעם טייך שִׁילוֹחַ, וואָס איז טײַטש: געשיקט. ער איז דעריבער
אוועקגעגאַנגען, און האָט זיך געוואַשן, און איז צוריקגעקומען זעענדיק [זען מלכים ב 5:14]. 8 און די שכֵנים, און
די, וואָס האָבן אים פריער געזען, ווען ער איז געווען אַ בעטלער, האָבן געזאָגט: צי איז דאָס נישט דער, וואָס איז
געזעסן און האָט געבעטלט? 9 אַנדערע האָבן געזאָגט: ער איז עס; אַנדערע האָבן געזאָגט: לֹא, נאָר ער איז ענלעך
צו אים. און יענער האָט געזאָגט: איך בין עס. 10 האָבן זיי צו אים געזאָגט: וויאַזוי זשע זענען דיינע אויגן געעפנט
געוואָרן? 11 יענער האָט געענטפערט: דער מענטש, שמוֹ יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12], האָט געמאַכט ליים
[טִיט], און האָט באַשמירט מיינע אויגן, און האָט צו מיר געזאָגט: גיי צום שִׁילוֹחַ, און וואַש דיך; און איך בין
געגאַנגען און האָב מיך געוואַשן, און איך האָב געקריגן מיין ראיה. 12 האָבן זיי צו אים געזאָגט: וואו איז ער? זאָגט

ער: איך ווייס נישט. 13 און זיי האָבן געבראַכט צו די פרושים דעם, וואָס איז פריער געווען בלינד. 14 און עס איז
געווען שַׁבּת אין יענעם יום, ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט געמאַכט דאָס ליים [טִיט], און אים געעפנט זיינע אויגן. 15
דעריבער האָבן אויך די פרושים אים ווידער געפרעגט, וויאַזוי ער האָט געקריגן זיין ראִיה. און ער האָט צו זיי
געזאָגט: ער האָט אַרויפגעלייגט ליים [טִיט] אויף מיינע אויגן, און איך האָב מיך געוואַשן, און איך זע. 16 און
עטלעכע פון די פרושים האָבן געזאָגט: דער דאָזיקער בן אדם איז נישט פון ה', ווייל אֵינוֹ שוֹמֵר שַׁבּת [מְחַלֵּל שבת].
נאָר אַנדערע האָבן געזאָגט: וויאַזוי קען אַ מענטש, וואָס איז אַ חוֹטֵא, טאָן אַזעלכע נִסים? און סע זענען געווען
צווישן זיי מחלוקה [זען מתי 36-10:34]. 17 און זיי האָבן נאָכאַמאָל געזאָגט צום עִוֵּר [בלינדן]: וואָס זאָגסטו
פונוועגן אים אַז ער האָט דיר געעפנט דיינע אויגן? ער אָבער האָט געזאָגט : ער איז אַ נָביא. 18 אָבער די אנשי
יהודה האָבן נישט געוואָלט גלויבן וועגן אים, אַז ער איז געווען בלינד, און האָט געקריגן זיין ראִיה, ביז זיי האָבן
גערופן די הוֹרים פון דעם, וואָס האָט געקריגן זיין ראִיה, 19 און האָבן זיי געפרעגט: צי איז דאָס אייער זון, וואָס
איר זאָגט, אַז ער איז געבוירן געוואָרן בלינד? וויאַזוי זשע זַעט ער איצט? 20 און זיינע הוֹרים האָבן געענטפערט:
מיר ווייסן, אַז דאָס איז בְּנֵנוּ, און אַז ער איז געבוירן געוואָרן בלינד; 21 נאָר וויאַזוי ער זעט איצט, ווייסן מיר נישט;
אָדער ווער סע האָט אים געעפנט זיינע אויגן, ווייסן מיר נישט. פרעגט אים; ער איז שוֹין אַ [בר מצוה] בַּר-דַּעת
בוגר דערוואַקסענער, ער וועט רעדן פאַר זיך אַליין. 22 דאָס האָבן זיינע הוֹרים געזאָגט, מחמת זיי האָבן מורא
געהאַט פאַר די אנשי יהודה, מחמת אנשי יהודה האָבן שוֹין געהאַט אָפּגעמאַכט אַז ווען עמיצער וועט אים יוֹדֶה כִּי
הוּא רבי מֶלך המשיח , זאָל ער געלייגט ווערן אַז איינער גֵּרֵש פון בית הכנסת [קָהל שול חרם פאַרבאָט]. 23
דערפאַר האָבן זיינע הוֹרים געזאָגט: ער איז אַ [בר מצוה] בַּר-דַּעת דערוואַקסענער, פרעגט אים! 24 און זיי האָבן
גערופן אַ צווייט מאָל דעם בן אדם, וואָס איז געווען בלינד, און האָבן צו אים געזאָגט: גיב אָפּ כָּבוד צו ה'; מיר
ווייסן, אַז דער דאָזיקער בן אדם איז אַ חוטא. 25 האָט יענער געענטפערט: צי ער איז אַ בעל עבירה, ווייס איך
נישט; איין זאַך ווייס איך יאָ, אַז איך בין געווען בלינד, און איצט זע איך. 26 זיי האָבן דעריבער צו אים געזאָגט:
וואָס האָט ער דיר געטאָן? וויאַזוי האָט ער געעפנט דיינע אויגן? 27 האָט ער זיי געענטפערט: איך האָב דאָך אייך
שוֹין געזאָגט, און איר האָט זיך נישט צוגעהערט; פאַרוואָס ווילט איר נאָכאַמאָל הערן? צי ווילט איר אויך ווערן
זיינע תַּלמידים? 28 און זיי האָבן אים געזידלט, און געזאָגט: דו ביסט יענעמס תַּלמיד; מיר אָבער זענען מֹשהס
תַּלמידים [זען דברים 19-18:15]. 29 מיר ווייסן, אַז ה' האָט גערעדט צו מֹשהן; נאָר וואָס שייך דעם דאָזיקן בן
אדם, ווייסן מיר נישט פונוואַנען ער איז. 30 האָט דער מענטש געענטפערט: אין דעם איז דאָס חִידוש, אַז איר
ווייסט נישט פונוואַנען ער איז, און ער האָט מיר געעפנט מיינע אויגן; 31 מיר ווייסן, אַז ה' טוט נישט הערן קיין
בעלי עבֵירה; נאָר אויב איינער איז אַ יָרא-שמַיִם, און טוט זיין רָצון [יוח"א 14:5], דעם דאָזיקן הערט ער יאָ; 32 פון
אייביק אָן איז עס נישט געהערט געוואָרן, אַז עמיצער זאָל האָבן געעפנט די אויגן פון אַ בלינד געבוירענעם; 33
אויב דער דאָזיקער וואָלט נישט געווען פון ה', וואָלט ער גאָרנישט געקענט טאָן! 34 האָבן זיי געענטפערט, און צו
אים געזאָגט: דו ביסט אינגאַנצן געבוירן געוואָרן בְּעָוֹן [זען תהלים 7:51], און דו לערנען תּוֹרה צו אונדז און זיי
האָבן אים אַרויסגעוואָרפן [קָהל שול חרם פאַרבאָט]. 35 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געהערט, אַז זיי האָבן אים
אַרויסגעוואָרפן; און ער האָט אים געפונען, און געזאָגט: צי גלויבסטו אין דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 13:7, משיח]? 36
האָט ער געענטפערט, און געזאָגט: און ווער איז עס, אֲדוֹנִי, אַז איך זאָל גלויבן אין אים? 37 האָט רבי מֶלך המָשיחַ
צו אים געזאָגט: דו האָסט אים געזען, און דער, וואס רעדט מיט דיר, איז ער. 38 און האָט ער געזאָגט: אֲדוֹנִי, איך

גלויבּ! און האָט זיך אנידערגעפאלן פאַר אים. 39 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: צום מִשפּט בּין איך געקומען
אין העולם הזה אַריין, כּדי די, וואָס זעען נישט, זאָלן זעען, און כּדי די, וואָס זעען, זאָלן ווערן בּלינד. 40 און
אייניקע פון די פרושים, וואָס זענען געווען מיט אים, האָבּן דאָס געהערט, און זיי האָבּן געזאָגט צו אים: צי זענען
מיר אויך בּלינד? 41 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי געזאָגט: אִלוּ הֱיִיתֶם עִוְרִים לֹא הָיָה בָּכֶם עבירה. אֲבָל כָּעֵת,
בְּאָמְרְכֶם מיר זעען, עוֹמֶדֶת אייער עבירה. יַ אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך, דער, וואָס קומט נישט אַריין דורך דער דרך
השַׁעַר אין דעם מִכְלָא הַצֹּאן, נאָר קלעטערט אַריין דורך ערגעץ אַנדערשוואו, יענער איז אַ גַנב און אַ גַזלן. 2 דער
אָבּער וואָס קומט אַריין דורך דער דרך השַׁעַר, איז דער רוֹעֶה הַצֹּאן. 3 פאַר אים טוט עפענען דער שוֹמֵר הַשַׁעַר,
און די שאָף הערן זיין קוֹל, און ער רופט זיינע אייגענע שאָף בּיים נאָמען, און פירט זיי אַרויס. 4 און ווען ער האָט
אַרויסגעלאָזן כּל זיינע אייגענע, גייט ער פאָרויס פאַר זיי, און די שאָף פאָלגן אים נאָך, ווייל זיי קענען זיין קוֹל. 5
אָבּער אַ זָר וועלן זיי בּשום אופן נישט נאָכפאָלגן, נאָר וועלן פון אים אַנטלויפן, ווייל זיי קענען נישט דאָס קוֹל פון
זָרִים. 6 דאָס דאָזיקע מָשל האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט צו זיי; אָבּער זיי האָבּן נישט פאַרשטאַנען, וואָס דאָס
איז, וואָס ער האָט צו זיי געזאָגט. 7 רבי מֶלך המָשיחַ האָט דעריבּער נאָכאַמאָל צו זיי געזאָגט: אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג
אייך, אֲנִי הוּא דרך השַׁעַר. 8 כּל, וואָס זענען געקומען פאַר מיר, זענען גַנָבים און גַזלָנים; אָבּער די שאָף האָבּן זיך צו
זיי נישט צוגעהערט. 9 אֲנִי הוּא דרך הַשַׁעַר. אויבּ עמיצער וועט דורך מיר אַרײַנגיין, וועט ער געפינען יְשׁוּעָת
אֱלוקֵינוּ, און וועט אַרײַנגיין און אַרויסגיין, און געפינען מִרְעֶה [תהלים 23:2]. 10 דער גַנב קומט נישט אחוץ כּדי ער
גַנבענען און הַרגענען און פאַרדאַרבּן. איך בּין געקומען, כּדי זיי זאָלן האָבּן חַיים, און אַז זיי זאָלן האָבּן בּשֶׁפע. 11
אֲנִי הוּא הָרוֹעֶה הַטּוֹב. דער רוֹעֶה הַטּוֹב איז מַקריב זיין נֶפֶש פאַר די שאָף [ישעיהו 53:10]. 12 דער, וואָס איז אַ שׂכיר
[זען יחזקאל 34:1-10], וואָס איז נישט קיין רוֹעֶה, און צו וועמען די שאָף געהערן נישט, זעט קומען דעם וואָלף, און
ער פאַרלאָזט די שאָף און אַנטלויפט; און דער וואָלף פאַרציקט און צעשפּרייט זיי. 13 ער אַנטלויפט, ווייל ער איז
אַ שׂכיר, און עס קימערט אים נישט וועגן די שאָף [זען יוח"א 2:18-19]. 14 אֲנִי הוּא דער רוֹעֶה הַטּוֹב: און איך קען
מיינע אייגענע, און מיינע אייגענע קענען מיך, 15 טאַקע ווי דער אלוקים הָאָב קענט מיך, און איך קען דעם
אלוקים הָאָב, און איך בּין מַקריב מיין נֶפֶש פאַר די שאָף. 16 און איך האָבּ נאָך אַנדערע שאָף, וואָס זענען נישט פון
דעם דאָזיקן מִכְלָא [זען גלט' 2:7-9]; זיי מוז איך אויך פירן, און זיי וועלן הערן מיין קוֹל; און סע וועט ווערן עֶדֶר
אֶחָד, און איין רוֹעֶה [יחזקאל 34:23]. 17 דערפאַר האָט דער אלוקים הָאָב מיך ליבּ, ווייל איך בּין מַקריב מיין נֶפֶש
[ישעיהו 53:10], כּדי איך זאָל עס ווידער נעמען. 18 קיינער נעמט עס נישט אוועק פון מיר, נאָר פון מיר אַליין לייג
איך עס אנידער. איך האָבּ סַמְכוּת עס אַנידערצולייגן, און איך האָבּ סַמְכוּת עס ווידער לָקַחַת. דאָס דאָזיקע מצוה
האָבּ איך בּאַקומען פון אלוקים אָבִי. 19 און ווידער איז געוואָרן אַ מחלוקה צווישן די אנשי יהודה איבּער די
דאָזיקע דברים. 20 און רבים פון זיי האָבּן געזאָגט: ער האָט אַ שד, און איז משוגע; פאַרוואָס הערט איר אים? 21
אַנדערע האָבּן געזאָגט: דאָס זענען נישט די מִלִּים פון איינעם, וואָס איז בּאזעסענעם מיט אַ שד; צי קען דען אַ שד
עפענען די אויגן פון בּלינדע? 22 און עס איז געווען חֲנוּכָּה אין ירוּשָׁלַיִם; 23 עס איז געווען ווינטער; און רבי מֶלך
המָשיחַ איז אַרומגעגאַנגען אין בֵּית-הַמִּקדש, אין אוּלָם שלמֹה. 24 און די אנשי יהודה האָבּן אים אַרומגערינגלט,
און האָבּ צו אים געזאָגט: עַד מָתַי וועסטו אונדז האַלטן אין שפּאַנונג? אויבּ דו בּיסט דער רבי מֶלך המָשיחַ, זאָג עס
אונדז גאַנץ עפנטלעך. 25 האָט רבי מֶלך המָשיחַ זיי געענטפערט: איך האָבּ אייך שוין געזאָגט, און איר גלויבּט
נישט. די מַעשׂים, וואָס איך טו בְּשֵׁם אלוקים אָבִי, זיי זאָגן אֵדות וועגן מיר. 26 נאָר איר גלויבּט נישט, ווייל איר

זענט נישט פון מיינע שאָף [משיחס עֵדֶר, משיחס קָהָל]. 27 מיינע שאָף הערן מיין קוֹל, און איך קען זיי, און זיי
פאָלגן מיר נאָך. 28 און איך גיב זיי חַיֵּי עוֹלם, און זיי וועלן קיינמאָל נישט פאַרלוירן ווערן, און קיינער וועט זיי
נישט אַרויסרײַסן פון מיין האַנט. 29 אלוקים אָבִי, וואָס האָט זיי מיר געגעבן, איז גרעסער ווי כל, און קיינער קען
זיי נישט אַרויסרײַסן פון האַנט פון אלוקים אָבִי. 30 איך און דער אלוקים הָאָב זענען אֶחָד [זען דניאל 14-7:13;
תהלים 33:6; משלי 8:30; 30:4; דברים 6:4; בראשית 2:24]. 31 די אנשי יהודה האָבן ווידער אויפגעהויבן שטיינער,
כדי אים צו שטייניקן. 32 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט: מַעשִׂים-טובים רבים האָב איך אייך געוויזן פון
דעם אלוקים הָאָב; צוליב וועלכער פון די דאָזיקע מעשים שטייניקט איר מיך? 33 האָבן די אנשי יהודה אים
געענטפערט: פאַר קיין מַעשִׂים-טובים שטייניקן מיר דיך נישט, נאָר פאר הִלול-הַשם; און ווייל דו, וואָס ביסט אַ
בן אדם, מאכסט דיך פאַר אלוקים [יוח' 1:1]. 34 האָט רבי מֶלך המָשיחַ זיי געענטפערט: צי שטייט דען נישט
געשריבן אין אייער תּוֹרה: אֲנִי־אָמַרְתִּי אֱלֹקִים אַתֶּם [תהלים 82:6]? 35 על-כּן, אויב ער האָט זיי גערופן אלוקים, צו
וועמען דאָס דָּבָר ה' איז געקומען--און דאָס, וואָס שטייט געשריבן, קען נישט בָּטל ווערן-- 36 זאָגט איר אויף
אים, וועמען דער אלוקים הָאָב האָט געהייליקט און געשיקט איז דער וועלט אַריין: דו לעסטערסט, ווייל איך האָב
געזאָגט: איך בין דער זון פון דער אויבערשטער [זען דניאל 14-7:13; תהלים 33:6; משלי 8:30; 30:4; דברים 6:4;
בראשית 2:24]? 37 אויב איך טו נישט די מַעשִׂים פון אלוקים אָבִי, זאָלט איר מיר נישט גלויבט; 38 אויב אַבער
איך טו יאָ, הַגַם איר גלויבט מיר נישט, גלויבט די מַעשִׂים, כּדי איר זאָלט וויסן און האבן דַעַת, אַז דער אלוקים
הָאָב איז אין מיר, און איך אין דעם אלוקים הָאָב. 39 דעריבער האָבן זיי ווידער געזוכט אים צו כאַפּן, נאָר ער איז
אַרויס פון זייער האנד. 40 און ער איז ווידער אַוועק קיין עֵבר-הַיַרדן, צו דעם אָרט, וואו יוֹחָנָן האָט אין אָנהייב
מקוה מים געטובעלט, און ער איז דאָרטן פאַרבלייבן. 41 און רבים זענען צו רבי מֶלך המָשיחַ געקומען, און האָבן
געזאָגט: יוֹחָנָן האָט נישט געטאָן קיין שום נס, אָבער אַלצדינג, וואָס יוֹחָנָן האָט געזאָגט פון דעם דאָזיקן מענטשן,
איז געווען אֱמת. 42 און רבים האָבן אין אים דאָרט געגלויבט. יאָ און איינער אַ בן אדם איז געלעגן חוֹלֶה, אֶלעָזָר
פון בֵּית-עַנְיָה, פון דעם שטעטל פון מְרָיִם און איר אָחוֹת מַרתָּא. 2 און געווען איז דאָס מִריָם, וואָס האָט געזאַלבט
הָאָדוֹן מיט שֶׁמֶן בּשֶׂם, און האָט געווישט משיחס רגלים [זען תהלים 22:17] מיט אירע האָר, וועמעס אָח אֶלעָזָר
איז געלעגן חוֹלֶה. 3 די אָחוֹת האָבן דעריבער געשיקט צו אים, אַזוי צו זאָגן: אֲדוֹנִי, הִנֵּה, דער, וועמען דו האָסט
ליב, ליגט חוֹלֶה. 4 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געהערט, האָט ער געזאָגט: הַמַחֲלָה הזאת איז נישט צום
מָוֶת, נאָר צום כָּבוד פון ה', כּדי דער זון פון דער אויבערשטער זאָל פארהערלעכט ווערן דורכדער. 5 און רבי מֶלך
המָשיחַ האָט ליב געהאַט מַרתָּאן און איר אָחוֹת און אֶלעָזָרן. 6 און ווען ער האָט געהערט, אַז ער ליגט חוֹלֶה, איז
ער דעמלט נאָך פאַרבלייבן 2 טעג אין דעם אָרט, וואו ער איז געווען. 7 דערנאָך האָט רבי מֶלך המָשיחַ ערשט
געזאָגט צו משיחס תּלמידים: לאָמיר ווידער גיין קיין יהודה. 8 זאָגן צו אים די תּלמידים: רֶבִּי, איצט האָבן די אנשי
יהודה דיך געזוכט צו שטייניקן, און דו גייסט ווידער דאָרטן? 9 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט: צי האָט דען
נישט דער יום 12 שָׁעה? ווער עס גייט אַרום בייטאָג, דער שטרויכלט נישט, ווייל ער זעט דאָס אור פון דער
דאָזיקער וועלט. 10 ווער אָבער עס גייט אַרום ביינאַכט, דער שטרויכלט, ווייל דאָס אור איז נישט אין אים. 11
דאָס האָט ער גערעדט, און נאָך דעם האָט ער צו זיי געזאָגט: אונדזער חבר אֶלעָזָר איז איינגעשלאָפן; אָבער איך
גיי, כּדי איך זאָל אים אויפוועקן פון שלאָף. 12 האָבן משיחס תּלמידים צו אים געזאָגט: אֲדוֹנִי, אויב ער איז
איינגעשלאָפן, וועט ער געזונט ווערן. 13 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט גערעדט פון זיין מוֹת, אָבער זיי האָבן געמיינט,

אַז ער רעדט וועגן דעם רואיקן שלומער פון שלאָף. 14 יעמאָלט האָט רבי מֶלך המָשיחַ זיי געזאָגט גאַנץ עפנטלעך:
אֶלעָזָר איז נִפְּטָר; 15 און איך פריי מיך פון אײַערטוועגן, אַז איך בין דאָרטן נישט געווען, כּדי איר זאָלט גלויבן;
נאָר לאָמיר גיין צו אים. 16 דאַן האָט תּאָמָא -- וועמען מען האָט גערופן: דִידִימוֹס -- געזאָגט צו זיינע
חַבֵּרים-תּלמידים: לאָמיר אויך גיין, כּדי מיר זאָלן שטאַרבן על קידוש השם מיט אים. 17 און אַז רבי מֶלך המָשיחַ
איז געקומען, האָט ער געפונען, אַז ער איז שוֹין געווען אין קֶבר 4 טעג. 18 און בֵּית-עַנְיָה איז געווען נאָענט פון
ירוּשָׁלַיִם, אַרום 15 סטאַדיעס ווייט. 19 און רבים אנשי יהודה זענען געקומען צו מַרתָּא און מִריָם, כּדי זיי
מנַחֵם-אָבל צו זיין פונוועגן אֲחִיהֶן. 20 און ווען מַרתָּא האָט געהערט, אַז רבי מֶלך המָשיחַ קומט, איז זי אים
אַנטקייגן געגאַנגען; אָבער מִריָם איז געבליבן אין בית און זיצן [שבעה]. 21 און מַרתָּא האָט געזאָגט צו רבי מֶלך
המָשיחַ: אֲדוֹנִי, אויב דו וואָלסט דאָ געווען, וואָלט אָחִי נישט זיין נִפְטָר. 22 און אַפילו איצט ווייס איך, אַז כּל וואָס
דו וועסט בעטן ביי ה', וועט דיר ה' דיר געבן. 23 זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ צו איר: אָחִיךָ וועט צוריק אויפשטיין. 24
זאָגט מַרתָּא צו רבי מֶלך המָשיחַ: איך ווייס, אַז ער וועט ווידער אויפשטיין ביי תּחִיַּת-הַמֵּתים אין דעם יוֹם הָאַחֲרוֹן.
25 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו איר געזאָגט: אֲנִי הוּא הַתְּחִיָּה, און דאָס חַיים. דער, וואָס גלויבט אין מיר, הַגַּם ער
שטאַרבט, וועט לעבן. 26 און יעדער איינער וואָס לעבט און גלויבן אין מיר, וועט קיינמאָל נישט שטאַרבן. צי
גלויבסטו דאָס? 27 זאָגט זי צו רבי מֶלך המָשיחַ: כֵּן אָדוֹנִי; איך גלויב, אַז דו ביסט דער רבי מֶלך המָשיחַ, דער זון
פון דער אויבערשטער, דער, וואָס זאָל קומען אין דער עולם הזה אַריין. 28 און אַז זי האָט דאָס געזאָגט, איז זי
געגאַנגען און האָט גערופן מִריָם איר אָחוֹת, און האָט צו איר שטילערהייט געזאָגט: דער רֶבּי איז דאָ, און רופט
דיך. 29 און ווי יענע האָט דאָס געהערט, איז זי זיך גיך אויפגעשטאַנען, און איז צו אים געקומען. 30 און רבי מֶלך
המָשיחַ איז נאָך נישט געקומען אין שטעטל אַריין, נאָר איז נאָך געווען אין דעם אָרט, וואו מַרתָּא האָט אים
באַגעגנט. 31 און די אנשי יהודה, וואָס זענען געווען מיט איר אין דעם שבעה הויז, און האָבן זי מנַחֵם-אָבל געווען,
האָבן געזען אַז מִריָם האָט זיך גיך אויפגעשטאַנען און איז אַרויסגעגאַנגען, זענען זיי איר נאָכגעפאָלגט, ווייל זיי
האָבן געמיינט, אַז זי גייט צום קֶבר, כּדי דאָרטן צו וויינען. 32 און ווי מִריָם איז אָנגעקומען וואו רבי מֶלך המָשיחַ
איז געווען, און האָט אים געזען, איז זי אנידערגעפאַלן צו זיינע רגלים, און האָט צו אים געזאָגט: אֲדוֹנִי, אויב דו
וואָלסט דאָ געווען, וואָלט דער ברודער מיינער נישט זיין נִפְטָר. 33 און ווי רבי מֶלך המָשיחַ האָט זי געזען וויינען,
און די יִדן, וואָס זענען מיט איר געקומען, האָבן אויך געטאָן וויינען, האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזיפצט אין זיין רוּחַ,
און האָט זיך מצער געווען מיט עָגְמַת נֶפֶש. 34 און געזאָגט: וואו האָט איר אים געלייגט? זאָגן זיי צו רבי מֶלך
המָשיחַ: אֲדוֹנִי, קום און זע. 35 יהושע/ישוע האָט געוויינט. 36 די אנשי יהודה האָבן דעריבער געזאָגט: זעט ווי ער
האָט אים ליב געהאַט! 37 אָבער טייל פון זיי האָבן געזאָגט: צי האָט ער, וואָס האָט געעפנט די אויגן פון דעם
בלינדן, דען נישט געקענט מאַכן, אַז אויך דער (אלעזר) זאָל נישט שטאַרבן? 38 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט ווידער
אַמאָל געזיפצט אין זיך, און איז געקומען צום קֶבר; און עס איז געווען אַ הייֶל, און אַ שטיין איז געלעגן אויף איר.
39 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט: נעמט אַוועק דעם שטיין. זאָגט צו אים מַרתָּא, די אָחוֹת פון הַמֵּת [נפטר]:
אֲדוֹנִי, עס שפּירט זיך שוין פון אים, מחמת ער איז שוין נפטר 4 טעג. 40 זאָגט צו איר רבי מֶלך המָשיחַ: צי האָב איך
דיר דען נישט געזאָגט, אַז אויב דו וועסט גלויבן, וועסטו זען דעם כָּבוד ה'? 41 און זיי האָבן אַוועקגענומען דעם
שטיין. און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן, און האָט געזאָגט: אלוקים אָבִי, בָּרוּךְ ה', אַז דו האָסט
מיך געהערט. 42 און איך האָב געוואוסט, אַז דו הערסט מיך תָּמיד; נאָר צוליב דעם המון, וואָס שטייט אַרום, האָב

איך דאָס געזאָגט, כּדי זיי זאָלן גלויבן, אַז דו האָסט מיך געשיקט. 43 און האָבנדיק דאָס געזאָגט, האָט ער גערופן
מיט אַ הויך קול: אֶלעָזָר, קום אַרויס. 44 און דער נִפְטָר איז אַרויסגעקומען, אַרומגעוויקלט הענט און רגלים מיט
תַּכְרִיכִים, און זיין פָּנים איז געווען פאַרבונדן מיט אַ טיכל. און רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט צו זיי געזאָגט: בינדט אים
אויף, און לאָזט אים גיין. 45 און רבים פון די אנשי יהודה, וואָס זענען געקומען צו מִרְיָם און האָבן געזען וואָס ער
האָט געטאָן, האָבן געגלויבט אין אים. 46 אָבער עטלעכע פון זיי זענען אַוועקגעגאַנגען צו די פרושים, און האָבן זיי
דערציילט, וואָס ער האָט געטאָן. 47 די ראָשי-כֹּהֲנִים און די פרושים האָבן דעריבער פאַרזאַמלט דעם סַנְהֶדְרִין,
און האָבן געזאָגט: וואָס זאָלן מיר טאָן? ווייל דער דאָזיקער בן אדם טוט רבים נִסים! 48 אויב מיר לאָזן אים אַזוי,
וועלן כל גלויבן אין אים, און די רוֹמָאִים וועלן קומען און אַוועקנעמען אַדְמָתֵנוּ און עַמֵּנוּ [ישראל]. 49 נאָר איינער
פון זיי, קַיָפָא, דער כֹּהֵן-גָּדוֹל אין יענעם יאָר, האָט צו זיי געזאָגט: איר ווייסט גאָרנישט, 50 און איר טוט אויך נישט
באַרעכענען, אַז עס איז טויג פאַר אייך, אַז אִישׁ אֶחָד זאָל שטאַרבן בְּעַד הָעָם [זען ישעיהו 53:6], איידער דאָס כל
הָעָם זאָל אומקומען [ישעיהו 53:8]. 51 און דאָס האָט ער געזאָגט נישט פון זיך אַליין, נאָר ווייל ער איז אין געווען
כֹּהֵן-גָּדוֹל אין יענעם יאָר, האָט ער נביאות געזאָגט, אַז רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ וועט שטאַרבן בְּעַד הָאֻמָּה [ישראל, זען
רומ' 1:16], 52 און נישט נאָר פאַר הָעָם [יִשְׂרָאֵל] אַליין, נאָר כּדי ער זאָל איינזאַמלען ווי אֶחָד די יְלָדִים פון ה', וואָס
זענען צעשפּרייט. 53 און פון יענעם יום אָן האָבן זיי זיך עֵצָה געהאַלטן, אים צו טייטן. 54 רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ איז
דעריבער מער נישט ארומגעגאַנגען עפנטלעך צווישן די אנשי יהודה, נאָר איז אוועק פון דאָרטן צו דער געגנט
נאָענט צו דער מִדְבָּר, אין אַ שטעטל, וואָס האָט געהייסן אֶפְרַיִם; און דאָרט איז ער פאַרבלייבן מיט משיחס
תּלמידים. 55 און עס איז געווען נאָענט פאַר דעם יִדישן יום-טוֹב פֶּסַח, און רבים פון דעם לאַנד האָבן אויף פֶּסַח
עוֹלה-רֶגֶל געווען קיין ירושָׁלַיִם, כּדי לְהִטָּהֵר. 56 און זיי האָבן געזוכט רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ, און האָבן געזאָגט איינער
צום אַנדערן, ווען זיי זענען געשטאַנען אין דעם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ: וואָס מיינט איר? אַז ער וועט נישט קומען אויף
יום-טוֹב? 57 און די ראָשי-כֹּהֲנִים און די פרושים האָבן אַרויסגעגעבן אַ באַפעל, אַז אויב עמיצער ווייסט וואו ער
איז, זאָל ער עס צו וויסן געבן, כּדי זיי זאָלן אים כאַפּן. יב און 6 טעג פאַר פֶּסַח איז רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ געקומען קיין
בֵּית-עַנְיָה, וואו אֶלעָזָר איז געווען, וועמען רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט אויפגעוועקט פון די מתים. 2 און זיי האָבן פאַר
אים דאָרטן געמאַכט אַ סעוּדה; און מַרְתָּא האָט באַדינט, און אֶלעָזָר אָבער איז געווען איינער פון די, וואָס זענען
געזעסן מיט רבי מֶלֶך המשיח ביים טיש. 3 און מִרְיָם האָט גענומען לִיטְרָה אַחַת לויטערן נאַרד, קאָסטבאַרן
זאַלבאַייל, און האָט מָשְׁחָה (געזאַלבט) די רגלים פון רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ, און אָפּגעווישט זיינע רגלים מיט אירע האָר;
און דאָס בֵּית איז געוואָרן פול מיט דעם רֵיחַ פון דעם זאַלבאַייל. 4 אָבער יהודה אִישׁ-קְרִיּוֹת, איינער פון זיינע
תּלמידים, דער, וואָס האָט אים געזאָלט פאַרראַטן, האָט געזאָגט: 5 פאַרוואָס האָט מען נישט פאַרקויפט דעם
דאָזיקן זאַלבאַייל פאַר 300 דינָרים, און דאָס געגעבן צו די עַנִיִּים? 6 און דאָס האָט ער געזאָגט, נישט ווייל ער האָט
זיך געדאַגֶהט וועגן די עַנִיִּים, נאָר ווייל ער איז געווען אַ גַנב, און געהאַט דעם קופה בייטל, פלעגט ער
אונטערשלאָגן וואָס מען האָט אַריינגעלייגט. 7 רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ האָט דערפאַר געזאָגט: לאָזט זי צופרידן, זאָל זי
עס האַלטן פאַר דעם יום פון מיין קבורה [זען ישעיהו 53:9]. 8 מחמת די עַנִיִּים האָט איר תָּמִיד מיט זיך, אָבער
מיך האָט איר נישט תּמיד. 9 און א גרויסער המון יִדן האָט זיך דערוואוּסט, אַז ער איז דאָרטן; און זיי זענען
געקומע, נישט בלויז צוליב פון רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ, נאָר אויך כּדי צו זען אֶלעָזָרן, וועמען ער האָט אויפגעוועקט פון די
מתים [זען דניאל 12:2]. 10 און די ראָשי-כֹּהֲנִים האָבן זיך באַראָטן, אַפילו אֶלעָזָרן אויך צו טייטן, 11 ווייל רבים

פון די יִדן זענען צוליב אים אַוועקגעגאַנגען, און האָבן געגלויבט אין רבי מֶלך המָשיחַ. 12 אויף מָחָר, ווען המון
הָעָם, וואָס איז געקומען אויף יום-תּוֹב, האָט געהערט, אַז רבי מֶלך המָשיחַ קומט אָן קיין ירושָׁלַיִם, 13 האָבן זיי
גענומען ענָפים פון פּאַלמענבײַמער, און זענען אַרויסגעגאַנגען אים מקַבּל-פָּנים זיין און אַנטקייגנצוגיין, און האָבן
געשריגן: הוֹשַׁע-נָא! בָּרוּך הַבָּא בְּשֵׁם ה'! מֶלך יִשׂרָאל [תּהלים 118:25-26]! 14 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געפונען
אַן עַיִר [זכריה 9:9], און האָט זיך אויף אים אַרויפגעזעצט, ווי סע שטייט געשריבן: 15 אַל תִּירְאִי בַּת צִיּוֹן! הִנֵּה, דיין
מֶלך קומט, רייטנדיק אויף אַ יונגן אייזל [זכריה 9:9]. 16 דאָס האָבן משיחס תַּלמידים צום ערשט נישט
פאַרשטאַנען; אָבער אַזוי ווי ער איז פאַרהערלעכט געוואָרן, האָבן זיי זיך דעמלט דערמאָנט, אַז אַזוי איז וועגן אים
געשריבן געוואָרן, און אַזוי האָבן זיי אויך צו אים געטאָן. 17 און האנשים הרבּים, וואָס איז געווען מיט אים, ווען
ער האָט אֶלעָזָרן אַרויסגערופן פון דעם קֶבר, און אים מחַיֶה-מֵתים געווען, האָט אֵדות געזאָגט וועגן אים. 18 און
דערפאַר איז אים אויך דאָס עולם אַנטקייגנצוגיין, ווייל זיי האָבן געהערט, אַז ער האָט געטאָן דאָס דאָזיקע נס. 19
דעריבער האָבן די פּרוּשים געזאָגט איינער צום אַנדערן: איר זעט, אַז איר קאָנט גאָרנישט פוֹעלן, הנה די גאַנצע
וועלט גייט אים שוין נאָך! 20 און צווישן יענע, וואָס האָבן עוֹלה-רֶגל געווען להשתּחוות אויף יום-טוֹב, זענען אויך
געווען עטלעכע גריכן. 21 און די דאָזיקע זענען דערפאַר געקומען צו פיליפּוסן, וואָס איז געווען פון בֵּית-צַידה אין
גָלִיל, און האָבן אים געבעטן, אַזוי צו זאָגן: האַר, מיר וואָלטן וועלן זען יהושע/ישוע. 22 און פיליפּוס איז געגאַנגען
און האָט עס דערציילט אַנדרײַ, און אַנדריי און פיליפּוס זענען געגאַנגען, און האָבן עס דערציילט רבי מֶלך
המָשיחַ. 23 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט זיי געענטפערט: די שָׁעה איז געקומען, אַז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, משיח]
זאָל פאַרהערלעכט ווערן. 24 אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך, אחוץ דער גַּרְגִּיר חִטָּה פאַלט אין האדמה אַריין און
שטאַרבט, בלײַבט עס אַליין [לבדוֹ]; נאָר אויב ער שטאַרבט יאָ, ברענגט עס פְּרִי הַרְבֵּה. 25 דער, וואָס האָט ליב זיין
נֶפֶש, פאַרלירט עס; און דער, וואָס האָט פיינט זיין נֶפֶש אין הָעוֹלָם הַזֶּה, וועט עס אָפּהיטן צום חַיֵּי עוֹלם. 26 אויב
עמיצער דינט מיר, לאָז ער מיר נאָכפאָלגן; און וואו איך בין, דאָרט וועט אויך זיין מיין מְשָׁרֵת. אויב עמיצער דינט
מיר, וועט אים דער אלוקים הָאָב אָפּגעבן כָּבוד. 27 איצט איז מיין נפש [זען ישעיהו 53:10] זיך מצַער מיט עָגְמַת
נֶפֶש; און וואָס זאָל איך זאָגן? אלוקים אָבִי, זיי מיך מַציל פון דער דאָזיקער שָׁעה? לאָ, צוליב דער דאָזיקער סיבּה
[תּכלית] בין איך געקומען צו דער דאָזיקער שָׁעה. 28 אלוקים אָבִי, פאַרהערלעך דיין נאָמען. און עס איז געקומען
אַ בת קוֹל פון שָׁמַיִם: איך האָב שוין פאַרהערלעכט, און וועל ווידער פאַרהערלעכן. 29 און המון מענטשן, וואָס איז
דערביי געשטאַנען און זיך געהערט, האָט געזאָגט, אַז עס האָט געדונערט; אַנדערע האָבן געזאָגט: אַ מַלאך האָט
גערעדט צו אים. 30 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט, און געזאָגט: דאָס דאָזיקע בת קוֹל איז נישט געקומען
צוליב מיר, נאָר צוליב אייך. 31 איצט איז דער מִשפּט פון הָעוֹלָם הַזֶּה; איצט וועט דער שַׂר הָעוֹלָם הַזֶּה
אַרויסגעוואָרפן ווערן. 32 און איך, ווען איך וועל אויפגעהויבן ווערן פון הָאָרֶץ [הַגְּבָהָה פון דבר ה', יוחנן 1:1,14],
וועל איך צוציען צו מיר כל בְּנֵי אָדָם. 33 דאָס האָט רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט, כּדי מרַמז צו זיין, מיט וואָסער מִין
מָוֶת ער וועט שטאָרבן [זען תּהלים 22:17]. 34 דער עולם האָט דעריבער געענטפערט: מיר האָבן געהערט פון דער
תּוֹרה, אַז דער רֶבּי מלך המָשיחַ בלייבט אויף אייביק; און וויאַזוי זשע זאָגסטו : דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, מָשיחַ]
מוז אויפגעהויבן ווערן? ווער איז דאָס דער דאָזיקער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, מָשיחַ]? 35 האָט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי
געזאָגט: נאָך אַ קליינע ווײַלע איז דאָס אוֹר צווישן אייך. גייט זשע אינם אוֹר, בשעת איר האָט אוֹר, כּדי די חֹשֶׁךְ זאָל
אייך נישט באַפאַלן; און דער, וואָס גייט אין דער חֹשֶׁךְ, ווייסט נישט וואוהין ער גייט. 36 ווען איר האָט דאָס אוֹר,

גלויבט אין דעם אור, כּדי איר זאָלט ווערן יְלָדים פון אור. ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געזאָגט, איז ער
אַוועקגעגאַנגען, און האָט זיך פאַרבאָרגן פון זיי. 37 אָבער הגם ער האָט געטאָן אַזויפיל נִסים פאַר זייערע אויגן,
האָבן זיי דאָך נישט געגלויבט אין אים, 38 כּדי דאָס דָּבָר פון ישעיהו הַנָּביא זאָל מקוים ווערן, וואָס ער האָט
געזאָגט: ה', מִי הֶאֱמִין לִשְׁמֻעָתֵנוּ וּזְרוֹעַ ה' עַל־מִי נִגְלָתָה, ווער האָט געגלויבט אונדזער הערונג? און פאַר וועמען איז
דער אָרעם פון ה' אַנטפּלעקט געוואָרן [ישעיהו 53:1]? 39 צוליב דעם האָבן זיי נישט געקענט גלויבן, מחמת ישעיהו
האָט ווידער געזאָגט: 40 און ער האָט געמאַכט בלינד זייערע אויגן, און פאַרהאַרטעוועט זייער לֵב, טאָמער וועלן
זיי זען מיט זייערע אויגן, און באַנעמען מיט זייער לֵב, און תּשובה טאָן, און איך זאָל זיי היילן [ישעיהו 6:9-10]. 41
דאָס האָט ישעיהו געזאָגט, ווייל ער האָט געזען זיין כָּבוד, און גערעדט וועגן אים. 42 דאָך האָבן רבים אפילו פון
די שָׂרים געגלויבט אין אים, נאָר צוליב די פּרושים האָבן זיי עס נישט מודה געווען, כּדי זיי זאָלן נישט
אריינגעלייגט ווערן אין חֵרם; 43 ווייל זיי האָבן ליבער געהאַט דעם כָּבוד פון בְּנֵי אָדָם, ווי דעם כָּבוד פון ה' [זען
שמואל א 15:30]. 44 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויסגערופן, און געזאָגט: דער, וואָס גלויבט אין מיר, גלויבט נישט
אין מיר, נאָר אין דעם, וואָס האָט מיך געשיקט [ה']. 45 און דער, וואָס זעט מיך, זעט דעם, וואָס האָט מיך
געשיקט [ה']. 46 איך בין געקומען אַן אור אין דער עולם הזה אַריין, כּדי דער, וואָס גלויבט אין מיר, זאָל נישט
בלייבן אין דער חֹשֶׁךְ. 47 און אויב עמיצער הערט מיינע דברים, און איז שומר איבער זיי נישט, מִשפּט איך אים
נישט; מחמת איך בין געקומען נישט צו מִשפּטן די עוֹלם הזה, אֶלָּא להוֹשִׁיע אֶת העוֹלָם. 48 דער, וואָס וואַרפט
מיך אָפּ און איז נישט מקַבּל מיינע דברים, האָט איינעם, האָט זיין שופט; דאָס דָּבָר, וואָס איך האָב געגעדט, דאָס
דאָזיקע וועט אים מִשפּטן אין דעם יוֹם הָאַחֲרוֹן [יום הדין]. 49 ווייל איך האָב פון מיר אליין נישט געגעדט; נאָר
ער, וואָס האָט מיך געשיקט, דער אלוקים הָאָב אליין, האָט מיר געגעבן מצוה [זען ישעיהו 53:1-12], וואָס איך זאָל
זאָגן, און וואָס איך זאָל רעדן. 50 און איך ווייס אַז זיין מצוה איז חַיֵּי עוֹלם. דערפאַר, וואָס איך רעד, רעד איך אזוי,
ווי דער אלוקים הָאָב האָט צו מיר געגעדט. יג און פאַר דעם יום-טוֹב פֶּסח האָט רבי מֶלך המָשיחַ געוואוּסט, אַז
זיין שָׁעה איז געקומען, אַז ער זאָל אַוועקגיין פון דעם עוֹלם-הזה צום אלוקים הָאָב; און ער, וואָס האָט ליב געהאָט
משיחס אייגענע, וואָסזענען אין דער עולם הזה, האָט ער זיי ליב געהאַט ביז צום סוף. 2 און ווען דער סעוּדה, אין
אָוונט, ווען הַשָּׂטן האָט שוֹין געהאַט געלייגט אין לֵב פון יהוּדה בֶּן-שִׁמעוֹן אִיש-קְרִיוֹת, אַז ער זאָל אים פאַרראַטן,
3 הַגַּם רבי מֶלך המָשיחַ האָט געוואוּסט, אַז דער אלוקים הָאָב האָט אים איבערגעגעבן אַלצדינג אין זיינע הענט
אַריין, און אַז ער איז געקומען פון ה', און גייט צו ה', 4 איז רבי מֶלך המָשיחַ אויפגעשטאַנען פון טיש, און האָט
אַוועקגעלייגט משיחס קַפְּטָן, און האָט גענומען אַ מַגֶּבֶת און האָט זיך אַרומגעגאַרטלט. 5 דערנאָך האָט רבי מֶלך
המָשיחַ אַרײַנגעגאָסן מַיִם אין דעם בעקן, און האָט אָנגעהויבן צו וואַשן די רגלים פון משיחס תּלמידים, און זיי
אָפּצוואוישן מיט דעם מַגֶּבֶת, מיט וועלכן ער איז געווען אַרומגעגאַרטלט. 6 אַזוי רבי מֶלך המָשיחַ איז געקומען צו
שִׁמעון כֵּיפָא; זאָגט ער צו אים: אֲדוֹנִי, דו טוסט וואַשן מיינע רגלים? 7 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט:
וואָס איך טו, אֵינְךָ יוֹדֵעַ איצט, אָבער שפּעטער וועסטו פאַרשטיין. 8 און כֵּיפָא האָט צו רבי מֶלך המָשיחַ געזאָגט:
דו זאָלסט מיר קיינמאָל נישט וואַשן מיינע רגלים. האָט רבי מֶלך המָשיחַ אים געענטפערט: אויב איך וואַש דיך
נישט, האָסטו נישט מיט מיר קיין חֵלֶק. 9 זאָגט צו אים שִׁמעוֹן כֵּיפָא: אֲדוֹנִי, נישט נאָר מיינע רגלים, נאָר אויך
מיינע הענט און מיין קאָפּ! 10 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט צו אים געזאָגט: דער געוואַשענער דאַרף נישט מער ווי
אָפּצוואוואשן די רגלים, ווייל ער איז אינגאַנצן טָהוֹר. און איר זענט טְהוֹרִים, אָבער נישט כל. 11 ווייל ער האָט

געוואוסט, ווער עס וועט אים פאַרראַטן; דערפאַר האָט ער געזאָגט: איר זענט נישט כל טְהוֹרִים. 12 און ווען רבי
מֶלך המָשיחַ האָט געוואַשן זייערע רגלים, און אָנגעטאָן משיחס קַפְּטָן, און זיך ווידער אַנידערגעזעצט, און צו זיי
געזאָגט: צי ווייסט איר, וואָס איך האָב צו אייך געטאָן? 13 איר רופט מיך רֶבִּי און אָדוֹן; און ריכטיק זאָגט איר,
ווייל איך בין דאָס. 14 על-כּן, אויב איך, אדוננו און מורנו, האָב געוואַשן אייערע רגלים, זענט איר אויך מחויב צו
וואַשן רגלים איינער דעם אַנדערנן. 15 מחמת איך האָב אייך געגעבן אַ מוֹפֵת, כּדי איר זאָלט טאָן, ווי איך האָב צו
אייך געטאָן. 16 אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך, אַן עֶבֶד איז נישט גרעסער פון זיין אָדוֹן; אויך איז אַ שלִיחַ נישט גרעסער
פון דעם, וואָס האָט אים געשיקט. 17 אויב איר ווייסט די דאָזיקע זאַכן, איז אַשְׁרֵי אייך, אויב איר טוט זיי. 18 איך
רעד נישט פון אייך כל; איך ווייס וועמען איך האָב אויסדערוויילט; נאָר כּדי דער פָּסוק זאָל מקוים ווערן: אוֹכֵל
לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב [תהלים 41:10]. 19 איך זאָג עס אייך איצט, איידער סע געשעט, כּדי ווען סע וועט געשען,
זאָלט איר גלויבן, אַז אֲנִי הוּא. 20 אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך, דער, וואָס איז מקַבּל וועמען איך שיק, איז מיך מקַבּל:
און דער, וואָס איז מיך מקַבּל, איז מקַבּל דעם [ה'], וואָס האָט מיך געשיקט. 21 ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס
געזאָגט: האָט ער זיך מצַער מיט עָגְמַת נֶפֶש געווען אין דעם רוּחַ, און האָט עֵדות געזאָגט: אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך,
אַז איינער פון אייך וועט מיך פאַרראָטן. 22 די תּלמידים האָבן דעריבּער געקוקט איינער אויף דעם אַנדערן, און
זענען געווען נישט זיכער פון וועמען ער האָט גערעדט. 23 און ביים טיש האָט זיך איינער פון מָשיחַס תּלמידים,
וועמען רבי מֶלך המָשיחַ האָט (באַזונדערס) ליב געהאַט, אָנגעלענט אויף מָשיחַס חֵיק. 24 און שִׁמעוֹן כֵּיפָא האָט צו
אים אַ וואונק געטאָן, און געזאָגט: זאָג אונדז, ווער איז עס, פון וועמען ער רעדט דאָס. 25 און ווען ער איז אַזוי
געליגן אָנגעלענט אויף מָשיחַס חֵיק, האָט ער צו אים געאָגט: אֲדוֹנִי, ווער איז עס? 26 האָט רבי מֶלך המָשיחַ
געענטפערט: דאָס איז דער, פאַר וועמען איך וועל איינטונקען דעם [מְרֹרִים, שמות 12:8] ביסן, און דאָס אים געבן
.און אַז ער האָט איינגעטונקען דעם ביסן, האָט ער אים גענומען און געגעבן צו יהוּדה בֶּן-שִׁמעוֹן אִיש-קְרִיוֹת. 27
און נאָך דעם [מְרֹרִים, שמות 12:8] ביסן, איז הָשָׂטן אין אים אַריין, און רבי מֶלך המָשיחַ האָט דעריבּער צו אים
געזאָגט: וואָס דו טוסט, טו מַהֵר. 28 און קיינער ביים טיש האָט נישט פאַרשטאַנען, פאַרוואָס ער האָט דאָס צו
אים געזאָגט. 29 ווייל אייניקע האָבן געמיינט, אַז אַזוי ווי יהוּדה האָט געהאַט דעם קופּה בייטל, האָט רבי מֶלך
המָשיחַ צו אים געזאָגט: קויף איין וואָס מיר ברויכן אויף יום-טוֹב; אָדער, אַז ער זאָל עפּעס געבן צו די עֲנִיִּים. 30
און ווי ער האָט גענומען דעם ביסן, איז ער מִיָּד אַרויסגעגאַנגען; און עס איז געווען לַיְלָה [זען תּסל"א 5:5]. 31 און
ווען ער איז אַרויסגעגאַנגען, האָט רבי מֶלך המָשיחַ געאָגט: איצט איז דער בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13-14, מָשיחַ]
פאַרהערלעכט, און ה' איז פאַרהערלעכט אין אים. 32 און אויב ה' איז פאַרהערלעכט אין אים, וועט ה' אים
פאַרהערלעכן אין זיך אליין, און טאַקע תֵּיכף וועט ער אים פאַרהערלעכן. 33 יְלָדִים מיינע, נאָך אַ קורצע צייט בין
איך מיט אייך. איר וועט מיך זוכן; און ווי איך האָב געזאָגט צו די יְהוּדִן, אַזוי זאָג איך אייך איצט: וואוהין איך גיי,
קענט איר נישט קומען [זען יוחנן 7:33-34]. 34 אַ מצוה חֲדָשָׁה גיב איך אייך, אַז איר זאָלט ליב האָבן איינער דעם
אַנדערן; ווי איך האָב אייך ליב געהאַט, אַזוי זאָלט איר אויך ליב האָבן איינער דעם אַנדערן. 35 דורך דעם דאָזיקן
וועלן כל דערקענען, אַז איר זענט משיחס תַּלמידים, אויב איר וועט האָבן אַהֲבָה איינער פאַר דעם אַנדערן. 36
זאָגט צו רבי מֶלך המָשיחַ שִׁמעוֹן כֵּיפָא: אֲדוֹנִי, וואוהין גייסטו? און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט: וואוהין איך
גיי, קענסטו מיר איצט נישט נאָכפאָלגן; שפּעטער אָבער וועסטו מיר נאָכפאָלגן. 37 זאָגט צו רבי מֶלך המָשיחַ
כֵּיפָא: אֲדוֹנִי, פאַרוואָס קען איך דיר איצט נישט נאָכפאָלגן? מיין נֶפֶש וועל איך אַנידערלייגן פאַר דיינעטוועגן. 38

האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט: דיין נֶפֶש וועסטו אנידערלייגן פאַר מיינעטוועגן? אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג דיר:
איידער נאָך דער תרנגול וועט קרייֶען, וועסטו מיך 3 מאָל פאַרלייקענען! יַד זאָל אייער לֵב זיך נישט באַאומרואיקן;
גלאיבט אין ה', און גלויבט אויך אין מיר [זען דנאיל 14-7:13]. 2 אין בֵּית אלוקים אָבי זענען דאָ מְעוֹנוֹת רַבִּים; אויב
סע וואָלט נישט אַזוי געווען, וואָלט איך עס אייך געווען געזאָגט; ווייל איך גיי צוגרייטן פאַר אייך אַ מָקוֹם. 3 און
אויב איך וועל גיי צוגרייט אַ מָקוֹם פאַר אייך, וועל איך ווידער קומען [ביאת משיח], און אייך נעמען צו מיר, כּדי
וואו איך בין, זאָלט איר אויך זיין. 4 און וואוהין איך גיי, ווייסט איר, און איר קענט דעם דֶרֶך. 5 זאָגט צו רבי מֶלך
המָשיחַ תּאוֹמָא: אֲדוֹנִי, מיר ווייסן נישט וואוהין דו גייסט; וויאַזוי קענען מיר וויסן דעם דֶרֶך? 6 זאָגט צו אים רבי
מֶלך המָשיחַ: אֲנִי הוּא דער דֶרֶך, און דער אֱמת, און דאָס חַיים; קיינער קומט נישט צו דעם אלוקים הָאָב [ה'], אחוץ
דורך מיר [זען יוח' 1:1]. 7 אויב איר וואָלט מיך געקענט, וואָלט איר אויך געקענט מיין אלוקים הָאָב; פון איצט אָן
קענט איר אים, און האָט אים געזען. 8 זאָגט צו רבי מֶלך המָשיחַ פיליפוס: אֲדוֹנִי, ווייז אונדז דעם אלוקים הָאָב,
און עס וועט זיין פאַר אונדז גענוג. 9 זאָגט צו אים רבי מֶלך המָשיחַ: אַזאַ לאַנגע צייט בין איך שוין מיט אייך, און
דו, פיליפוס, קענסט מיך נישט? דער, וואָס האָט מיך געזען, האָט געזען דעם אלוקים הָאָב [זען קול' 1:15; יהודים
אין משיח 1:3; יוחנן 12:45; מחזור ראש השנה ויום הכפורים כמנהג ספרד: ישוע שר הפנים]; און וויאַזוי קענטסו
זאָגן: ווייז אונדז דעם אלוקים הָאָב? 10 צי גלויבסטו נישט, אַז איך בין אין דעם אלוקים הָאָב, און דער אלוקים
הָאָב איז אין מיר [זען יוח' 1:1; דניאל 14-7:13]? הַדְּבָרִים, וואָס איך רעד אייך, רעד איך נישט פון מיר אַליין; נאָר
דער אלוקים הָאָב, וואָס וואוינט אין מיר, טוט זיינע פְּעֻלּוֹת. 11 גלויבט מיר, אַז איך בין אין דעם אלוקים הָאָב, און
דער אלוקים הָאָב איז אין מיר; אויב נישט סאָ גלויבט מיר צוליב די פְּעֻלּוֹת אַליין. 12 אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אייך,
דער, וואָס גלויבט אין מיר, וועט אויך טאָן די מַעשִׂים, וואָס איך טו, און גרעסערע מַעשִׂים ווי די דאָזיקע וועט ער
טאָן, ווייל איך גיי צו דעם אלוקים הָאָב. 13 און וואָס איר וועט בעטן אין מיין נאָמען, דאָס וועל איך טאָן, כּדי
דער אלוקים הָאָב זאָל פאַרהערלעכט ווערן אין דעם זון [דער זון פון דער אויבערשטער]. 14 אויב איר וועט מיך
עפּעס בעטן אין מיין נאָמען, וועל איך עס טאָן. 15 אויב איר האָט מיך ליב, זאָלט איר זיין שומר איבער מיינע
מִצוות [זען תהלים 103:18]. 16 און איך וועל בעטן דעם אלוקים הָאָב, און ער וועט אייך געבן אַן אַנדערן מֵלִיץ
יושר [פּרקליט], כּדי ער זאָל זיין מיט אייך לְעוֹלָם, 17 דעם רוּחַ הָאֱמת, וואָס די עולם הזה קען אים נישט
אויפנעמען, מחמת די עולם הזה זעט אים נישט, און האט נישט דעת פון אים. איר קענט אים יאָ; ווייל ער בלייבט
ביי אייך, און וועט זיין אין אייך. 18 איך וועל אייך נישט איבערלאָזן יתוֹמים; איך וועל קומען צו אייך [מל"א 6:13].
19 נאָך אַ קליינע ווײַלע און די עולם הַזֶּה וועט מיך מער נישט זען, איר אָבער וועט מיך זען [זען קור"א 8-15:4];
ווייל אֲנִי חַי, וועט איר אויך לעבן [רומ' 4:25; 5:18]. 20 אין יום הַהוּא וועט איר וויסן, אַז איך בין אין מיין אלוקים
אָבִי, און איר זענט אין מיר, און איך בין אין אייך. 21 דער, וואָס האָט מיינע מִצוות, און איז שומר איבער זיי, דער
איז עס, וואָס האָט מיך ליב; און דער, וואָס האָט מיך ליב, וועט זיין געליבט פון אלוקים אָבִי, און איך וועל אים
ליב האָבן און וועל מיך צו אים אַנטפּלעקן. 22 זאָגט צו אים יהודה (נישט אִיש-קְרִיוֹת): אֲדוֹנִי, ווי קומט עס, וואָס
דו וועסט דיך אַנטפּלעקן צו אונדז, און נישט צו דער עולם הַזֶּה [זען מה"ש 10:41]? 23 האָט רבי מֶלך המָשיחַ
געענטפערט, און צו אים געזאָגט: אויב עמיצער האָט מיך ליב, וועט ער זיין שומר איבער מיין דָּבָר, און אלוקים
אָבִי וועט אים ליב האָבן, און מיר [זען דניאל 14-7:13] וועלן קומען צו אים, און מאַכן ביי אים אונדזער מִשְׁכָּן
[מָעוֹן]. 24 דער, וואָס האָט מיך נישט ליב, נישט איז שומר איבער מיינע דבָרים; און דאָס דָּבָר, וואָס איר הערט,

איז נישט מיינס, נאָר פון אלוקים הָאָב, וואָס האָט מיך געשיקט. 25 דאָס האָב איך אייך גערעדט, זייענדיק ביי
אייך. 26 אָבער דער מֵלִיץ יושר [פּרקליט], דער רוּחַ-הַקודֶש, וועמען דער אלוקים הָאָב וועט שיקן אין מיין נאָמען,
ער וועט אייך אַלץ לערנען, און אייך דערמאָנען אלץ, וואָס איך האָב אייך געזאָגט. 27 שָׁלוֹם ה' לאָז איך איבּער
מיט אייך; מיין שָׁלוֹם [משיחס שָׁלוֹם] גיב איך אייך; נישט ווי די עוֹלם הַזֶּה גיט, גיב איך אייך. זאָל זיך אייער לֵב
נישט באַאומרואיקן, און זאָל עס נישט מוֹרא האָבּן [זיין מֹרֶךְ-לֵב]. 28 איר האָט געהערט, אַז איך האָב אייך
געזאָגט: איך גיי אַוועק [יוח' 14:12], און איך וועל קומען (ווידער) צו אייך [יוח' 14:18; יהודים אין משיח 9:28]. אויב
איר וואָלט מיך ליב געהאַט, וואָלט איר זיך געפריידט און שִׂמְחָה האָבּן, אַז איך גיי צו דעם אלוקים הָאָב; מחמת
דער אלוקים הָאָב איז גרעסער פון מיר [זען ישעיהו 55:11]. 29 און איצט האָב איך עס אייך געזאָגט, איידער סע
געשעט, כּדי, ווען סע וועט געשען, זאָלט איר גלויבּן און האבּן אֱמוּנָה. 30 איך וועל מער נישט רעדן קיין סַך מיט
אייך; ווייל דער שַׂר פון דער עוֹלם הַזֶּה קומט. און אין מיר האָט ער גאָרנישט; 31 נייערט כּדי די עוֹלם זאָל וויסן, אַז
איך האָב ליב דעם אלוקים הָאָב, און ווי דער אלוקים הָאָב האָט מיר געבאָטן [זען ישעיהו 53:1-12], אַזוי טוּ איך.
שטייט אויף, און לאָמיר גיין פונדאַנען. טַו אֲנִי הוּא הַגֶּפֶן הָאֲמִתִּית, און אלוקים אָבי איז הַכּוֹרֵם. 2 יעדן צווייג אין
מיר, וואָס טראָגט נישט קיין פֵּירות, אלוקים הָאָב נעמט אַוועק; און יעדן, וואָס טראָגט פֵּירות, אלוקים הָאָב זָמַר
[ויקרא 25:3], כּדי ער זאָל טראָגן מער פֵּירות. 3 איר זענט שוֹין טָהוֹר, דורך דעם דָּבָר, וואָס איך האָב צו אייך
גערעדט. 4 בּלייבּט אין מיר, און איך אין אייך. ווי דער צווייג קען נישט טראָגן קיין פֵּירות פון זיך אַליין, אחוץ ער
בּלייבּט אין הַגֶּפֶן, אַזוי קענט איר אויך נישט, אחוץ איר בּלייבּט אין מיר. 5 אני הוא הַגֶּפֶן, איר זענט די צווייגן. ווער
עס בּלייבּט אין מיר, און איך אין אים, דער טראָגט פְּרִי לָרֹב; ווייל אָן מיר קאָנט איר גאָרנישט טאָן. 6 אויב
עמיצער בּלייבּט נישט אין מיר, ווערט ער אַרויסגעוואָרפן אינדרויסן, ווי די צווייג וואס ווערט פאַרדאַרט; און מען
זאַמלט זיי איין און מען וואַרפט זיי אין אֵש אַריין [זען ישעיהו 66:24], און זיי ווערן פאַרבּרענט. 7 אויב איר בּלייבּט
אין מיר, און מיינע דבּרים בּלייבּן אין אייך, מעגט איר בּעטן וואָס איר ווילט, און סע וועט אייך געטאָן ווערן. 8 אין
דעם זאַזיקן איז אלוקים אָבי פאַרהערלעכט, אַז איר זאָלט טראָגן פְּרִי לָרֹב, און אַזוי זיין מיינע [משיחס] תּלמידים.
9 ווי דער אלוקים הָאָב האָט מיך ליב געהאַט, אַזוי האָב איך אייך ליב געהאַט; בּלייבּט אין מיין אַהֲבָה [זען יהודה
1:21]. 10 אויב איר וועט זיין שומר איבּער מיינע מִצוות, וועט איר בּלייבּן אין מיין אַהֲבָה, טאקע ווי איך בּין שומר
איבּער מִצוות פון אלוקים אָבי, און בּלייבּן אין זיין אַהֲבָה. 11 דאָס האָב איך צו אייך גערעדט, כּדי מיין שִׂמְחָה זאָל
זיין אין אייך, און אייער שִׂמְחָה זאָל ווערן פול. 12 דאָס דאָזיקע איז מיין געבּאָט, אַז איר זאָלט ליב האָבּן איינער
דעם אַנדערן, ווי איך האָב אייך ליב געהאַט. 13 קיינער האָט נישט קיין גרעסערע אַהֲבָה ווי די דאָזיקע, אַז ער זאָל
מַקריב זיין נֶפֶשׁ [זען ישעיהו 53:8,10] פאַר זיינע חבר. 14 איר זענט מיינע חברים, אויב איר טוט דאָס, וואָס איך
בּאַפעל אייך. 15 איך טוּ אייך מער נישט רופן קיין עֲבָדִים; ווייל דער עֶבֶד ווייסט נישט וואָס זיין אָדוֹן טוט; נייערט
איך האָב אייך גערופן חברים, ווייל אַלץ, וואָס איך האָב געהערט פון אלוקים אָבי, האָב איך אייך געגעבּן צו וויסן.
16 נישט איר האָט מיך אויסדערוויילט, נייערט איך האָב אייך אויסדערוויילט, און האָב אייך בּאַשטימט, אַז איר
זאָלט גיין און טראָגן פֵּירות, און אַז אייערע פֵּירות זאָלן בּלײַבּן; כּדי וואָס איר וועט בּעטן דעם אלוקים הָאָב אין
מיין נאמען, זאָל ער אייך געבּן. 17 דאָס בּאַפעל איך אייך, כּדי איר זאָלט ליב האָבּן איינער דעם אַנדערן. 18 אויב
די עוֹלם הַזֶּה האָט אייך פיינט, ווייסט איר, אַז זי האָט מיך, קודם כּל, פיינט געהאַט איידער זי האָט אייך פיינט
געהאַט. 19 אויב איר וואָלט געווען פון דער עוֹלם הַזֶּה, וואָלט די עוֹלם הַזֶּה ליב געהאַט דאָס, וואָס איז איר

אייגנס; ווייל אָבער איר זענט נישט פון דער עולם הַזֶּה, נאָר איך האָב אייך אויסדערוויילט פון דער עולם הַזֶּה;
דערפאַר האָט אייך די עולם הַזֶּה פיינט. 20 געדענקט דאָס דָּבָר, וואָס איך האָב אייך געזאָגט: אָן עֶבֶד איז נישט
גרעסער ווי זיין אָדוֹן. אויב מען האָט מיך גערוֹדֶפט, וועט מען אייך אויך רוֹדֶפן; אויב זיי זיינען געווען שומר איבער
מיין דָּבָר, וועלן זיי אויך אייערס זיין שומר. 21 אָבער דאָס כל וועלן מען אייך טאָן צוליב מיין נאָמענוועגן, ווייל זיי
קענען נישט אים [ה'], וואָס האָט מיך געשיקט. 22 אויב איך וואָלט נישט געקומען און גערעדט צו זיי, וואָלטן זיי
נישט געהאַט קיין עבירה; איצט אָבער האָבן זיי נישט קיין פטור פאַר זייער עבירה. 23 ווער עס האָט מיך פיינט,
דער האָט אויך פיינט אלוקים אָבִי [ה']. 24 אויב איך וואָלט נישט געטאָן צווישן זיי די מַעשִׂים, וואָס קיין אַנדערער
האָט נישט געטאָן [יוח' 9:32], וואָלטן זיי נישט געהאַט קיין עבירה; אָבער איצט האָבן זיי געזען, און האָבן פיינט
געהאַט סיי מיך און סיי אלוקים אָבִי [ה']. 25 כדי סע זאָל מקוים ווערן דאָס דָּבָר, וואָס שטייט געשריבן אין זייער
תּוֹרה: שִׂנְאַת חִנָּם שְׂנֵאוּנִי [תהלים 35:19; 69:4-5; 109:3]. 26 אָבער ווען דער מֵלִיץ יושר [פּרקליט, מְנַחֵם] וועט
קומען, וועמען איך וועל שיקן צו אייך פון דעם אלוקים הָאָב, דעם רוּחַ הָאֱמת, וואָס קומט אַרויס פון דעם
אלוקים הָאָב, וועט ער אֵדות זאָגן וועגן מיר; 27 און אויך איר וועט אֵדות זאָגן, ווייל איר זענט געווען מיט מיר פון
אָנהייב אָן. טז דאָס האָב איך צו אייך גערעדט, כּדי איר זאָלט נישט נכשול ווערן איבער אַ מִיכשול. 2 זיי וועלן
אייך אויסשליסן פון קָהל און לייגן אין חרם אריין: יאָ, סע קומט אָן אַ שָׁעה, אַז יעדער איינער, וואָס וועט אייך
הַרגענען, וועט מיינען, ער דינט ה' דערמיט. 3 און דאָס וועלן זיי טאָן, ווייל זיי האָבן נישט געקענט דעם אלוקים
הָאָב, און נישט מיך. 4 און דאָס האָב איך גערעדט צו אייך, כּדי, ווען די שָׁעה וועט קומען, זאָלט איר זיך
דערמאָנען דערין, אַז איך האָב עס אייך געזאָגט. אין אָנהייב אַבער האָב איך עס אייך נישט געזאָגט, ווייל איך בין
געווען מיט אייך. 5 און איצט גיי איך צו אים, וואָס האָט מיך געשיקט; און קיין איינער פון אייך פרעגט מיך נישט:
וואוהין גייסטו? 6 נאָר ווייל איך האָב דאָס גערעדט צו אייך, האָט צַער אָנגעפילט אייער לֵב. 7 איך זאָג אייך אָבער
דעם אֱמת, עס איז טוֹב פאַר אייך, אַז איך גיי אַוויק; ווייל אויב איך זאָל גיי נישט אַוועק, וועט דער מֵלִיץ יושר
[פּרקליט] בשום אופן נישט קומען צו אייך; און אויב איך גיי יאָ, וועל איך אים שיקן צו אייך. 8 און ווען ער וועט
קומען, וועט ער איבערצייגן די עולם הַזֶּה וועגן עבירה [ישעיהו 53:6], און וועגן צֶדֶק [זען דניאל 9:24], און וועגן
מִשפּט [זען דניאל 12:2]: 9 וועגן עבירה, ווייל זיי האָבן נישט געגלויבן אין מיר; 10 וועגן צֶדֶק [דניאל 9:24-26;
ישעיהו 53:11], ווייל איך גיי צו דעם אלוקים הָאָב, און איר וועט מיך מער נישט זען; 11 און וועגן מִשפּט, ווייל דער
שַׂר פון דער עולם הַזֶּה איז געמִשפּט געוואָרן. 12 נאָך אַ סך האָב איך אייך צו זאָגן, נאָר איר קענט עס איצט נישט
דערטראָגן. 13 דאָך ווען ער וועט קומען, דער רוּחַ הָאֱמת, וועט ער אייך פירן אין כל הָאֱמֶת אַריין; ווייל ער וועט
נישט רעדן פון זיך אַליין, נאָר אלץ, וואָס ער הערט, וועט ער רעדן; און ער וועט אייך אָנזאָגן דאָס, וואָס ראַרף
ערשט קומען. 14 ער וועט מיך פאַרהערלעכן, ווייל ער וועט באַקומען פון דעם, וואָס איז מיין און וועט עס אייך
דערקלערן. 15 אַלץ, וואָס דער אלוקים הָאָב האָט, איז מיין; דערפאַר האָב איך געזאָגט, אַז ער נעמט פון דעם,
וואָס איז מיין, און וועט עס אייך אָנזאָגן. 16 נאָך אַ קליינע ווײַלע, און איר זעט מיך מער נישט; און ווידער אַ
קליינע ווײַלע, און איר וועט מיך יאָ זען. 17 אייניקע פון משיחס תַּלמידים האָבן דעריבער געזאָגט איינער צום
אַנדערן: וואָס איז דאָס, וואָס ער זאָגט צו אונדז: נאָך אַ קליינע ווײַלע, און איר זעט מיך נישט; און ווידער אַ קליינע
ווײַלע, און איר וועט מיך זען? און: ווייל איך גיי צו דעם אלוקים הָאָב? 18 זיי האָבן דערפאַר געזאָגט: וואָס איז
דאָס, וואָס ער זאָגט: אַ קליינע ווײַלע? מיר פאַרשטייען נישט, וואָס ער זאָגט. 19 רבי מֶלך המָשיחַ האָט באַמערקט,

אַז זיי ווילן אים עפּעס פרעגן, און ער האָט צו זיי געזאָגט: פאָרשט איר צווישן זיך וועגן דעם, וואָס איך האָב
געזאָגט: נאָך אַ קליינע ווײַלע, און איר זעט מיך נישט, און ווידער אַ קליינע ווײַלע, און איר וועט מיך זען? 20 אָמֵן,
אָמֵן, איך זאָג אײַך: איר וועט וויינען און קלאָגן, אָבער די עולם הַזֶּה וועט זיך פרייען; איר וועט זיין טרויעריק,
אָבער אײַער טרויער וועט פאַרקערט ווערן צו שִׂמְחָה [מרק' 16:10; יוח' 20:20]. 21 אַן אִשָּׁה, ווען זי גייט צו קינד,
איז טרויעריק, מחמת איר שָׁעה איז געקומען; ווען אָבער זי האָט געבוירן דאָס קינד, געדענקט זי נישט מער די
יסורים, צוליב דער שִׂמְחָה, אַז אָדָם איז געבוירן געוואָרן אין דער וועלט אַריין. 22 אַזוי האָט איר אויך איצט צַער,
אָבער איך וועל אײַך ווידער זען, און אײַער לֵב וועט זיך פרייען, און די שִׂמְחָה אײַערע וועט קיינער נישט
אַוועקנעמען פון אײַך. 23 און אין יום הַהוּא וועט איר מיך גאָרנישט מער פרעגן. אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג אײַך, וואָס
איר וועט נאָר בעטן דעם אלוקים הָאָב, וועט ער אײַך געבן אין מיין נאמען. 24 ביז אַצונד האָט איר גאָרנישט
געבעטן אין מיין נאמען [האדון יהושע/ישוע]; בעט, און איר וועט באַקומען, כּדי אײַער שִׂמְחָה זאָל ווערן פול. 25 די
דאָזיקע זאָכן האָב איך גערעדט צו אײַך אין משָׁלים; עס קומט אָן אַ שָׁעה, ווען איך וועל מער נישט רעדן צו אײַך
אין משָׁלים, נײַערט איך וועל אײַך זאָגן אָפן וועגן דעם אלוקים הָאָב [ה']. 26 אין יום הַהוּא וועט איר בעטן אין
מיין נאמען; און איך זאָג אײַך נישט, אַז איך וועל בעטן דעם אלוקים הָאָב פאַר אײַערטוועגן, 27 מחמת דער
אלוקים הָאָב אַליין האָט אײַך ליב, מחמת איר האָט מיך ליב געהאַט, און האָט געגלויבט, אַז איך בין
ארויסגעקומען פון ה'. 28 איך בין ארויסגעקומען פון דעם אלוקים הָאָב, און בין געקומען אין דער עולם הַזֶּה
אַריין; און ווידער פאַרלאָז איך די עולם הַזֶּה, און גיי צו דעם אלוקים הָאָב. 29 און משיחס תּלמידים האָבן
געזאָגט: הִנֵּה, איצט רעדסטו אָפן, און זאָגסט נישט קיין מָשל. 30 איצט ווייסן מיר, אַז דו ווייסט אַלץ, און
דאַרפסט נישט, אַז עמיצער זאָל דיך פרעגן; דורכדעם גלויבן מיר, אַז דו ביסט אַרויסגעקומען פון ה'. 31 האָט רבי
מֶלך המָשיחַ זיי געענטפערט: איצט גלויבט איר? 32 הנה, עס קומט אַ שָׁעה, און האָט שוין גענעענט, אַז איר וועט
ווערן צעשפּרייט, יעדער איינער צו זיינע אייגענע, און מיך וועט איר איבערלאָזן אַליין: אָבער איך בין דאָך נישט
אַליין, מחמת דער אלוקים הָאָב איז מיט מיר. 33 דאָס האָב איך גערעדט צו אײַך, כּדי אין מיר זאָלט איר האָבן
שָׁלום. אין דער עולם הַזֶּה האָט איר צָרות; אָבער זייט געטרייסט, איך האָב מנצח געווען די עולם הַזֶּה. יַ דאָס
האָט רבי מֶלך המָשיחַ גערעדט, און ער האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן צום שָׁמַיִם, און געזאָגט: אלוקים אָבִי, די
שָׁעה האָט גענעענט, פאַרהערלעך דיין זון [דער זון פון דער אויבערשטער], כּדי דער זון זאָל דיך פאַרהערלעכן; 2
ווי דו האָסט אים געגעבן סמכות איבער כָּל בָּשָׂר, כּדי ער זאָל געבן חַיֵּי עולם צו כל, וועס דו האָסט אים געגעבן. 3
און דאָס איז דאָס חַיֵּי עולם, אַז זיי זאָלן דיך קענען, דעם אלוקֵי הָאֱמֶת לְבַדּוֹ, און יהושע/ישוע דער רֶבִּי מלך
המָשיחַ וועמען דו האָסט געשיקט. 4 איך האָב דיך פאַרהערלעכט אויף דער ערד, איך האָב פאַרענדיקט דאָס
עֲבוֹדת קודש ווערק, וואָס דו האָסט מיר געגעבן צו טאָן. 5 און איצט, אלוקים אָבִי, פאַרהערלעך דו מיך, מיט דער
הערלעכקייט, מיט דעם כָּבוד, וואָס איך האָב געהאַט ביי דיר, איידער הָעולָם איז (באַשאַפן) געוואָרן [זען דניאל
7:13-14]. 6 איך האָב אַנטפּלעקט דיין נאמען [טֶבַע פון אלוקים הָאָב] צו די בְּנֵי אָדָם, וועלכע דו האָסט מיר
געגעבן אויס דער עולם הַזֶּה; זיי זענען געווען דיינע, און דו האָסט זיי מיר געגעבן; און זיי זיינען געווען שומר
איבער דיין דָּבָר. 7 איצט ווייסן זיי, אַז אַלץ, וואָס דו האָסט מיר געגעבן, איז פון דיר; 8 ווייל די דברים, וואָס דו
האָסט מיר געגעבן, האָב איך זיי געגעבן; און זיי האָבן זיי מקַבּל געווען, און האָבן באמת דערקענט, אַז איך קום
פון דיר, און זיי האָבן געגלויבט, אַז דו האָסט מיך געשיקט. 9 איך בעט פאַר זיי; איך בעט נישט פאַר דער עולם

הַזֶּה, נייערט פאַר די, וועלכע דו האָסט מיר געגעבן, ווייל זיי זענען דיינע; 10 און אַלץ, וואָס איז מיינס, איז דיינס,
און דיינס איז מיינס, און איך בין פאַרהערלעכט אין זיי. 11 און איך בין נישט מער אין דער עולם הַזֶּה, אָבער זיי
זענען אין דער עולם הַזֶּה, און איך קום צו דיר. אלוקים אָבִי הַקָּדוש, זיין שומר איבער זיי אין דיין נאמען, יענע,
וואָס דו האָסט מיר געגעבן, כּדי זיי זאָלן זיין אֶחָד, אַזוי ווי מיר [זען דניאל 7:13-14; דברים 6:4] זענען אֶחָד. 12 ווען
איך בין געווען מיט זיי, איך זיי בין געווען שומר איבער אין דיין נאמען, יענע, וואָס דו האָסט מיר געגעבן; און איך
בין געווען שומר איבער זיי, און קיינער פון זיי איז נישט פאַרלוירן געגאַנגען, אחוץ דער בֶּן הָאֲבַדּוֹן, כּדי דער פָּסוק
זאָל מקוים ווערן [זען תהלים 41:10] 13 אָבער איצט קום איך צו דיר; און דאָס רער איך אין דער עולם הַזֶּה, כּדי
זיי זאָלן האָבן אין זיך מיין פולע שִׂמְחָה. 14 איך האָב זיי געגעבן דיין דברים; און העולם הַזֶּה האָט זיי פיינט
געהאַט, ווייל זיי זענען נישט פון דער עולם הַזֶּה, טאקע ווי איך בין נישט פון דער עולם הַזֶּה. 15 איך בעט נישט, אַז
דו זאָלסט זיי אַרויסנעמען אויס דער עולם הַזֶּה, נאָר אַז דו זאָלסט זיי אָפּהיטן פון דעם בייזן. 16 זיי זענען נישט
פון דער עולם הַזֶּה, פונקט ווי איך בין נישט פון דער עולם הַזֶּה. 17 הייליק זיי אין דעם אֱמת; דיין דָּבָר איז אֱמת.
18 ווי דו האָסט מיך געשיקט אין דער עולם הַזֶּה אַריין, אַזוי האָב איך זיי געשיקט אין דער עולם הַזֶּה אַריין. 19
און פאַר זייערטוועגן הייליק איך מיך, כּדי זיי זאָלן זיין געהייליקט אין דעם אֱמת. 20 און נישט נאָר פאַר די
דאָזיקע אַליין בעט איך, נאָר אויך פאַר יענע, וואָס וועלן גלויבן אין מיר דורך זייער דָּבָר, 21 כּדי אלץ זאָלן זיין
אֶחָד; ווי דו, אלוקים אָבִי, ביסט אין מיר, און איך אין דיר, אַז זיי זאָלן אויך זיין אין אונדז [זען דניאל 7:13-14], כּדי
הָעוֹלָם זאָל גלויבן, אַז דו האָסט מיך געשיקט. 22 און דעם כָּבוד, וואָס דו האָסט מיר געגעבן, האָב איך זיי
געגעבן, כּדי זיי זאָלן זיין אֶחָד, פונקט ווי מיר זענען אֶחָד, 23 איך אין זיי, און דו אין מיר, כּדי זיי זאָלן ווערן
שלֵימוּתדיק אֶחָד, כּדי די עולם זאָל וויסן, אַז דו האָסט מיך געשיקט, און האָסט זיי ליב געהאַט, פונקט אַזוי ווי דו
האָסט מיך ליב געהאַט. 24 אלוקים אָבִי, איך וויל, אַז וואו איך בין, זאָלן אויך זיין מיט מיר די [זען ישעיהו 7:14],
וועלכע דו האָסט מיר געגעבן, כּדי זיי זאָלן זען מיין כָּבוד, וואָס דו האָסט מיר געגעבן, ווייל דו האָסט מיך ליב
געהאַט פון פאַר דער הִוָּסֵד תֵּבֵל. 25 אָ, אלוקים אָבִי הַצַּדִּיק, די עולם הַזֶּה האָט דיך נישט געקענט, אָבער איך האָב
דיך יאָ געקענט; און די דאָזיקע ווייסן, אַז דו האָסט מיך געשיקט. 26 און איך האָב פאַר זיי באַקאַנט געמאַכט דיין
נאמען, און איך וועל אים באַקאַנט מאַכן, כּדי די אַהֲבָה, מיט וועלכער דו האָסט מיך ליב געהאַט, זאָל זיין אין זיי,
און איך אין זיי. יַח און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט פאַרענדיקט די דאָזיקע דָּבָרים, איז ער אַרויסגעגאַנגען מיט
מָשיחס תַּלמידים איבער דעם נַחַל קִדרוֹן, וואו עס איז געווען אַ גאָרטן [גַּת שְׁמָנִים], אין וועלכן ער איז
אַריינגעגאַנגען מיט משיחס תַּלמידים. 2 און אויך יהודה, וואָס האָט אים פאַרראָטן, האָט געקענט דאָס מָקוֹם;
ווייל רבי מֶלך המָשיחַ איז זיך דאָרט פילמאָל צוזאַמענגעקומען מיט משיחס תַּלמידים. 3 און יהודה, ווען ער הָאט
באַקומען דאָס חַיָּלִים און די מְשָׁרֵתים פון די ראָשי-כֹּהֲנים און די פרושים, איז אָנגעקומען אַהין מיט פאַקלען און
לאַנטערנס און כּלֵי-זַיִן. 4 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געוואוסט אַלץ, וואָס וועט קומען אויף אים, און ער איז
אַרויסגעגאַנגען, און האָט צו זיי געזאָגט: וועמען זוכט איר? 5 האָבן זיי אים געענטפערט: יהושע/ישוע פון נָצְרַת.
זאָגט רבי מֶלך המָשיחַ צו זיי: אֲנִי הוּא. און יהודה, וואָס האָט אים פאַרראָטן, איז געשטאַנען מיט זיי. 6 און ווען ער
האָט צו זיי געזאָגט: אֲנִי הוּא, זענען זיי אָבגעטרעטן הינטערווײַלעכץ, און זענען געפאַלן צו דער ערד. 7 און רבי
מֶלך המָשיחַ האָט זיי ווידער געפרעגט: וועמען זוכט איר? און זיי האָבן געזאָגט: יהושע/ישוע פון נָצְרַת. 8 האָט רבי
מֶלך המָשיחַ געענטפערט: איך האָב אייך דאָך געזאָגט, אַז אֲנִי הוּא; על-כּן, אויב איר זוכט מיך, לאָזט די דאָזיקע

גיין. 9 כּדי סע זאָל מקוים ווערן דאָס דָּבָר, וואָס ער האָט גערעדט: פון יענע, וואָס דו האָסט מיר געגעבן, האָב איך
נישט פאַרלוירן קיין איינעם [יוח' 17:12; 10:11]. 10 און שִׁמעוֹן כֵּיפָא, וואָס האָט געהאַט אַ חֶרֶב, האָט זי
אַרויסגעצויגן, און האָט אַ זעץ געטאָן דעם עֶבֶד פון כֹּהן-גָּדולס, און אים אָפּגעהאַקט זיין רעכטן אויער. און דעם
נאמען פון עֶבֶד איז געווען מַלכּוּס. 11 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געזאָגט צו כֵּיפָא: טו אַריין די חֶרֶב אין דער שייד;
דעם כּוס, וואָס דער אלוקים הָאָב האָט מיר געגעבן, זאָל איך אים נישט טרינקן? 12 און דאָס חֵילִים און דער
מְפַקֵּדים און די מְשָׁרֵתים פון די אנשי יהודה, האָבן געכאַפּט רבי מֶלך המָשיחַ און אים געבונדן אים אין אַן עֲקֵדָה,
13 און האָבן אים קוֹדם כל געפירט צו חָנָן, ווייל ער איז געווען דער שווער פון קַיָפָא, וועלכער איז געווען כֹּהן-גָּדול
אין יענעם יאָר. 14 און עס איז געווען קַיָפָא, וואָס האָט געגעבן אַן עֵצה צו די אנשי יהודה אַז עס איז גוט איין בן
אדם זאָל שטאַרבן פאַר הָעָם [זען ישעיהו 53:8]. 15 און שִׁמעוֹן כֵּיפָא און אַן אַנדערער תלמיד האָבן נאָכגעפאָלגט
רבי מֶלך המָשיחַ. און דער דאָזיקער תַּלמיד איז געווען באַקאַנט מיט דעם כֹּהן-גָּדול, און ער איז אַריַינגעגאַנגען
מיט רבי מֶלך המָשיחַ אין דעם חֲצַר פון דעם כֹּהן-גָּדול, 16 כֵּיפָא איז געשטאַנען ביי דער טיר אינדויסן. און דער
אַנדערער תַּלמיד, וואָס איז געווען באַקאַנט מיט דעם כֹּהן-גָּדול, איז אַרויסגעגאַנגען און האָט גערעדט מיט דער
טיר-וועכטערין, און האָט אַריַינגעבראַכט כֵּיפָא. 17 און די שִׁפְחָה, די טיר-וועכטערין, האָט געזאָגט צו כֵּיפָא:
ביסטו נישט אויך איינער פון די תַּלמידים פון דעם דאזיקן מענטש? זאָגט ער: איך בין נישט. 18 און די עַבָדים און
די מְשָׁרֵתים זענען דאָרט געשטאַנען, און האָבן געמאַכט אַ הדלקה פון קוילן, מחמת עס איז געווען קאַלט, און זיי
האָבן זיך געוואַרעמט; און כֵּיפָא איז אויך געשטאַנען מיט זיי, און האָט זיך געוואַרעמט. 19 און דער כֹּהן-גָּדול
האָט געפרעגט יהושע/ישוע וועגן זיינע תַּלמידים, און וועגן זיין תּוֹרה. 20 האָט רבי מֶלך המָשיחַ אים געענטפערט:
איך האָב גערעדט בפרהסיא בְּפַרְהֶסיא אין דער וועלט; איך האָב תָּמיד געלערנט תּוֹרה אין די שולן, און אין דעם
בֵּית-המִקדש, וואו אַלע יִידן קומען זיך צונויף, און אין פאַרבאָרגעניש האָב איך גאָרנישט גערעדט. 21 פאַרוואָס
פרעגסטו מיך? פרעג די, וואָס האָבן מיך געהערט, וואָס איך האָב גערעדט צו זיי; הנה, זיי ווייסן וואָס איך האָב
געזאָגט. 22 און בשעת ער האָט אַזוי געדעדט, האָט איינער פון די מְשָׁרֵתים, וואָס איז געשטאַנען דערביי, אַ פּאַטש
געגעבן רבי מֶלך המָשיחַ, און געזאָגט: אָט אַזוי ענטפערסטו דעם כֹּהן-גָּדול? 23 האָט אים רבי מֶלך המָשיחַ
געענטפערט: אויב איך האָב גערעדט רָעָה, זאָג עֵדות פונוועגן דעם רָעָה; נאָר אויב רעכט, פאַרוואָס שלאָגסטו
מיך? 24 און חָנָן האָט אים געשיקט אין אַן עֲקֵדָה צו קַיָפָא, דעם כֹּהו-גָּדול. 25 און שִׁמעוֹן כֵּיפָא איז געשטאַנען און
האָט זיך געוואַרעמט. און מען האָט צו אים געזאָגט: צי ביסטו דען נישט אויך איינער פון זיינע תּלמידים? און ער
האָט געלייקנט, און געזאָגט: איך בין נישט! 26 זאָגט איינער פון דעם עַבָדים פון כֹּהן-גָּדול, וואָס איז געווען אַ
קָרוב פון דעם, וועמען כֵּיפָא האָט אָפּגעהאַקט דאָס אויער: צי האָב איך דיך דען נישט געזען אינם גאָרטן מיט
אים? 27 און כֵּיפָא האָט ווידער געלייקנט; און תֵּיכֶף האָט דער תרנגול געקרייַט. 28 און זיי האָבן יהושע/ישוע
געפירט פון קַיָפָא צום פּרעטאָריום אַריין; און עס איז געווען בֹּקֶר. און זיי אַליין זענען נישט אַריַינגעגאַנגען אין
דעם פרעטאָריום, כּדי זיי זאָלן זיך נישט מטַמא זיין [זען מה"ש 10:28], נאָר זאָלן קענען עסן דעם קָרבּן-פֶּסַח. 29
און פִּילָטוֹס איז דעריבער אַרויסגעגאַנגען צו זיי אינדרויסן, און האָט געזאָגט: וואָס פאַר א שִׁטְנָה באַשולדיקונג
ברענגט איר קעגן דעם דאָזיקן איש? 30 האָבן זיי געענטפערט, און צו אים געזאָגט: אויב דער דאָזיקער וואָלט
נישט געווען טאָן קיין רָעָה, וואָלטן מיר אים נישט געווען געברענגט צו דיר. 31 פִּילָטוֹס האָט דערפאַר צו זיי
געזאָגט: נעמט איר אים, און מִשפּט אים לויט אייער תּוֹרה. און די אנשי יהודה האָבן צו אים געזאָגט: מיר האָבן

נישט קיין רשות לְהָמִית אִיש -- 32 כּדי סע זאָל מקוים ווערן דאָס דָּבָר פון רבי מֶלך המָשיחַ, וואָס ער האָט
געערעדט, ווען ער האָט מרַמֵז געווען מיט וואָסער מין מָוֶת ער וועט עָתִיד לָמוּת [יוח' 12:32-33]. 33 פִּילָטוֹס איז
דערפאַר ווידער אַרײַנגעגאַנגען אין דעם פּרעטאָריום אַריין, און האָט גערופן יהושע/ישוע, און צו אים געזאָגט: צי
ביסט דו דער מֶלך פון די יִדן? 34 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט: טוסטו דאָס זאָגן פון דיר אַליין, אָדער
האָבן דיר דאָס אַנדערע געזאָגט וועגן מיר? 35 האָט פִּילָטוֹס געענטפערט: בין איך אַ יִד? עַמְּךָ און די ראָשי-כֹּהֲנים
האָבן דיך איבערגעגעבן צו מיר; וואָס האָסטו געטאָן? 36 האָט רבי מֶלך המָשיחַ געענטפערט: מיין מַלכות איז
נישט פון דער עוֹלם הַזֶּה; אויב מיין מַלכות וואָלט יאָ געווען פון דער עוֹלם הַזֶּה, וואָלטן מיינע מְשָׁרֵתים געקעמפט,
כּדי איך זאָל נישט איבערגעגעבן ווערן צו די אנשי יהודה; איצט אָבער איז מיין מַלכות נישט פונדאַנען. 37 פִּילָטוֹס
האָט דערפאַר צו אים געזאָגט: אויב אַזוי ביסט טאַקע אַ מֶלך? און רבי מֶלך המָשיחַ האָט געענטפערט: דו זאַגטס,
אַז איך בין אַ מֶלך. דערצו בין איך געבוירן געוואָרן, און דערצו בין איך געקומען אין דער עוֹלם הַזֶּה אַריין, כּדי
איך זאָל עֵדות זאָגן פאַר דעם אֱמת. יעדער בן אדם, וואָס איז פון דעם אֱמת, הערט מיין קוֹל. 38 זאָגט צו אים
פִּילָטוֹס: וואָס איז אֱמת? און האָבנדיק דאָס געזאָגט, איז ער ווידער אַרויסגעגאַנגען צו די אנשי יהודה, און האָט צו
זיי געזאָגט: איך געפין נישט קיין שום שולד אין אים! 39 אָבער עס איז אַ מִנהג ביי אייך, אַז איך זאָל אייך אָפּלאָזן
איינעם אויף פֶּסח; צי ווילט איר איך זאָל אייך אָפּלאָזן דעם מֶלך פון די יִדן? 40 זיי האָבן דערפאַר ווידער
אויסגעשריגן, אַזוי צו זאָגן: נישט דעם דאָזיקן, נאָר בַּר-אַבָּא איז געווען אַ שוֹדֵד. יט יעמאָלט האָט
פִּילָטוֹס גענומען רבי מֶלך המָשיחַ, און האָט אים געלאָזט שמייסן. 2 און הַחַיָּלִים האָבן געפלאָכטן אַן עֲטֶרֶת פון
דערנער, און זי אַרויפגעזעצט אויף זיין קאָפּ, און אים אָנגעטון אַ פּורפּור מלבוש. 3 און זיי האָבן גענעענט צו אים,
און געזאָגט: שָׁלוֹם דיר, מֶלך פון די יִדן! און זיי האָבן אים געפּאַטשט מיט זייערע הענט. 4 און פִּילָטוֹס איז ווידער
אַרויסגעגאַנגען אינדרויסן, און האָט צו זיי געזאָגט: הנה איך פיר אים אַרויס צו אייך, כּדי איר זאָלט וויסן, אַז איך
געפין נישט קיין שום שולד אין אים. 5 און רבי מֶלך המָשיחַ איז אַרויסגעקומען אינדרויסן, און האָט געטראָגן די
עֲטֶרֶת פון דערנער און דעם פּורפּור מלבוש. און פִּילָטוֹס האָט צו זיי געזאָגט: הִנֵּה הָאִיש [זען זכריה 6:11-12]! 6
און אַז די ראָשי-כֹּהֲנים און די מְשָׁרֵתים האָבן אים געזען, האָבן זיי אויסגעשריגן: אויפהענגע על-דער בּוֹים [זען
דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד] אים!
אויפהענגע על-דער בּוֹים אים! זאָגט צו זיי פִּילָטוֹס: נעמט איר אים און אויפהענגע על-דער בּוֹים אים, מחמת איך
געפין נישט אין אים קיין שום שולד. 7 האָבן אים די אנשי יהודה געענטפערט: תּוֹרה יֵש לָנוּ, און לויט דער תּוֹרה
איז ער חַיָּב-מִיתָה, ווייל ער האָט זיך אַליין געמאַכט פאַר דעם זון פון דער אויבערשטער. 8 און ווען פִּילָטוֹס האָט
דאָס געהערט, האָט ער זיך נאָך מער געפאָרכטן, 9 און איז ווידער אַרײַנגעגאַנגען אין דעם פּרעטאָריום אַריין, און
האָט געזאָגט צו רבי מֶלך המָשיחַ: פונוואַנען ביסטו? אָבער רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים נישט געגעבן קיין ענטפער.
10 פִּילָטוֹס האָט דערפאַר צו אים געזאָגט: צו מיר טוסטו נישט רעדן? ווייסטו נישט, אַז איך האָב סמכות דיך צו
באַפרייען, און סמכות דיך צו אויפהענגע על-דער בּוֹים? 11 און רבי מֶלך המָשיחַ האָט אים געענטפערט: דו
וואָלטסט נישט געהאַט קיין שום סמכות קעגן מיר, אויב עס וואָלט דיר נישט געגעבן געוואָרן פון אויבן [זען יוחנן
3:3]; דערפאַר האָט דער, וואָס האָט מיך איבערגעגעבן צו דיר, אַ גרעסערע עָוֹן. 12 פון דעמלט אָן האָט פִּילָטוֹס
געזוכט אים צו באַפרייען; אָבער די אנשי יהודה האָבן אויסגעשריגן, אַזוי צו זאָגן: אויב דו לאָזסט פריי דעם איש
הזה, ביסטו נישט דעם יְדִיד הַקֵּסר; יעדער בן אדם, וואָס מאַכט זיך אַליין פאַר אַ מֶלך, איז מוֹרֶד-בּמַלכות. 13 און

ווען פִּילָטוֹס האָט געהערט די דאָזיקע דברים, האָט ער אַרויסגעבראַכט רבי מֶלֶך המָשיחַ, און האָט זיך
אַנידערגעזעצט אויף דעם כִּסֵא-הַמִשפּט, אויף דעם פּלאַץ, וואָס הייסט ליתאָסטרוֹטאָן, און אויף לָשון-קוֹדֶש,
גַבּתָא. 14 און עס איז געווען עֶרֶב-פֶּסַח, אַרום דער 6סטר שָעה. און ער האָט געזאָגט צו די אנשי יהודה: הנה אייער
מֶלֶך! 15 און זיי האָבן געשריגן: אַוועק מיט אים, אַוועק מיט אים, אויפהענגע על-דער בּוֹים אים! זאָגט צו זיי
פִּילָטוֹס: זאָל איך אויפהענגע על-דער בּוֹים אייער מֶלֶך? און די ראָשי-כֹּהַנים האָבן געענטפערט: מיר האָבן נישט
קיין מֶלֶך, אַחוץ דעם קסר. 16 יעמאָלט האָט ער אים איבערגעגעבן צו זיי, אַז ער זאָל אויפהענגע על-דער בּוֹים
ווערן. 17 זיי האָבן דערפאַר גענומען רבי מֶלֶך המָשיחַ, און ער האָט אַליין געטראָגן משיחס בּוים [בראשית 22:6;
דברים 21:23], און ער איז אַרויסגעגאַנגען צו דעם פּלאַץ, וואָס האָט געהייסן דער שאַרבּן-פּלאַץ, און איוף
לָשון-קוֹדֶש הייסט עס גָלגָלתָּא. 18 וואו זיי האָבן אים אויפהענגע על-דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14,
זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶל מָשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד], און מיט אים 2 אַנדערע, אויף יעדער זייט
איינעם, און רבי מֶלֶך המָשיחַ אין דער מיט. 19 און פִּילָטוֹס האָט אויך אָנגעשריבן אַן אויפשריפט, און האָט אים
אַרויפגעטאָן אויף דעם בּוים; און עס איז געווען געשריבן: יהושע/ישוע פון נָצְרַת, דער מֶלֶך פון די יִדן. 20 די
דאָזיקע כתובת האָבן געלייענט אַ סך פון אנשי יהודה, מחמת דער פּלאַץ, וואו רבי מֶלֶך המָשיחַ איז אויפהענגע
על-דער בּוים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶל מָשִׁיחַ
בֶּן-דָּוִד] געוואָרן, איז געווען קָרוֹב צו דער עִיר; און עס איז געווען געשריבן אויף לָשון-קוֹדֶש, לאַטיַניש, און אין
גריכיש. 21 און די ראָשי-כֹּהַנים פון די יִדן האָבן געזאָגט צו פִּילָטוֹס: שרייב נישט: דער מֶלֶך פון די יִדן, נאָר אַז
ער האָט געזאָגט: איך בּין דער מֶלֶך פון די יִדן. 22 און פִּילָטוֹס האָט געענטפערט: וואָס איך האָב געשריבן, האָב
איך געשריבן! 23 און הַחַיָּלִים, ווען זיי האָבן רבי מֶלֶך המָשיחַ אויפהענגע על-דער בּוים, האָבן גענומען זיינע
מַלבּושים און געמאַכט 4 חֲלָקִים, פאַר יעדן חַיָּל אַ חֵלֶק, און אויך זיין כּתֹּנֶת [בראשית 37:23; ויקרא 16:4; תהלים
110:4, זען דברי הימים א 21:17]. און דער כּתֹּנֶת איז געווען אָן אַ נאָט, געוועבט פון אויבן ביז אַראָפּ. 24 זיי האָבן
דערפאַר געזאָגט איינער צום אַנדערן: לאָמיר עס נישט צערייסן, נאָר וואַרפן גוֹרל וועגן דעם, וועמעס עס זאָל זיין;
כּדי דער פָּסוק זאָל מקוים ווערן: יְחַלְקוּ בְגָדַי לָהֶם וְעַל-לְבוּשִׁי יַפִּילוּ גוֹרָל, זיי האָבן צעטיילט מיינע בּגָדים צווישן
זיך; און איבּער מיין געוואָנט האָבן זיי געוואָרפן גוֹרל [תהלים 22:19]. און די דאָזיקע זאַכן האָבן הַחַיָּלִים געטאָן;
25 און בּיים דעם בּוים פון רבי מֶלֶך המָשיחַ זענען געשטאַנען זיין אֵם, און אָחוֹת פון זיין אֵם [מרק' 15:40; מתי
27:56; מתי 20:20], מִרְיָם דאָס אִשָּה פון קלוֹפָּסן [זען לוקס 24:18], און מִרְיָם פון מַגדָּלָה [לוקס 8:2-3; יוח'
20:1-18]. 26 און ווען רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט געזען זיין אֵם, און דעם תַּלמיד, וועמען ער האָט ליב געהאָט, שטיין
נאָענט, האָט ער געזאָגט צו זיין אֵם: אִשה, הִנֵּה בְּנֵךְ! 27 דערנאָך האָט ער געזאָגט צו דעם תַּלמיד: הִנֵּה אִמְּךָ! און
פון יענער שָעה אָן האָט דער תַּלמיד זי גענומען צו זיך. 28 און אַזוי האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ, ווייל ער האָט
געוואוּסט, אַז אַלצדינג איז שוין געענדיקט, און כּדי דער פָּסוק זאָל מקוים ווערן, האָט ער געזאָגט: אֲנִי צָמֵא! 29
און דאָרט איז געשטאַנען אַ כֶּלי פול מיט עסיק [שְׁאוֹר]; און זיי האָבן אַרויפגעטאָן אַ שוואָם פול מיט עסיק
[שְׁאוֹר] אויף אַן אֵזוֹב-שטענגל, און עס דערלאַנגט צו זיין מויל [תהיל 69:22]. 30 און אַז רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט
גענומען דעם עסיק [שְׁאוֹר], האָט ער געזאָגט: נִשלַם! און ער האָט גענייגט זיין קאָפּ, און אויסגעגעבן משיחס
נשָמה. 31 און ווייל עס איז געווען עֶרֶב-שבּת, און כּדי די גופים זאָלן נישט פאַרבלייבן אויפן בּוים איבּער שַבּת--
ווייל יענער שַבּת איז געווען אַ שַבָּת גָדוֹל -- האָבן די אנשי יהודה געבּעטן בּיי פִּילָטוֹס, אַז מען זאָל צעבּרעכן

זייערע רגלים, און אַראָפּנעמען. 32 און הַחַיָּלִים זענען געקומען, און האָבן צעבראָכן די רגלים פון דעם ערשטן, און
פון דעם אַנדערן, וואָס איז מיט אים אויפהענגע על-דער בּוֹים געוואָרן; 33 אָבּער ווען זיי זענען געקומען צו רבי
מֶלך המָשיחַ, און האָבן געזען, אַז ער איז שוין נִפְטָר, האָבן זיי נישט צעבראָכן זיינע ביינער. 34 אָבּער איינער פון
הַחַיָּלִים האָט מיט אַ שפּיז דָּקַר [זען דָּקַר, זכריה 12:10] זיין זייט, און עס איז תֵּיכף אַרויסגעקומען דָּם און מַיִם
[יוח"א 5:8]. 35 און דער, וואָס האָט עס געזען, האָט עֵדות געזאָגט – און זיין עֵדות-זאָגן איז נֶאֱמָנָה, און ער ווייסט,
אַז ער זאָגט דעם אֱמת – כּדי אויך איר זאָלט גלויבן. 36 ווייל דאָס איז געשען, כּדי דער פָּסוק זאָל מקוים ווערן:
וְעֶצֶם לֹא־תִשָּׁבְרוּ בוֹ, קיין ביין פון אים זאָל נישט ווערן צעבראָכן [שמות 12:46]. און ווידער זאָגט אָן אַנדערער
פָּסוק: וְהִבִּיטוּ אֵלָיו אֶת אֲשֶׁר־דָּקָרוּ, זיי וועלן קוקן אויף אים, וועמען זיי האָבן געשטאָכן [זען דָּקַר, זכריה 12:10].
38 און נאָך דעם האָט יוֹסף פון רָמָתַיִם, וועלכער איז געווען אַ פאַרבּאָרגענער תַּלמיד פון רבי מֶלך המָשיחַ, אויס
מורא פאַר די אנשי יהודה, געבעטן פִּילָטוֹס, אַז ער זאָל מעגן אַוועקנעמען גופָּה פון רבי מֶלך המָשיחַ; און פִּילָטוֹס
האָט אים געגעבן דערלויבעניש. יוסף איז דעריבער געקומען און האָט אַוועקגענומען זיין גופָּה. 39 און אויך
נַקדִימון [זען יוחנן 3:1], וואָס איז ערשטע מאָל געקוֹדם צו אים ביינאַכט, איז געקומען און האָט געבראַכט אַ
מישונג זאַלבּ פון מִירע און אַלאָען, אַן עֶרֶך פון 100 פונט. 40 און זיי האָבן גענומען דעם גופָּה פון רבי מֶלך המָשיחַ
און האָבן אים איינגעוויקלט אין תּכריכים צוזאַמען מיט די בּשָׂמים, לויט דעם מִנהג [זען מִנהג, מה"ש 21:21] ביי
יידן מקבּר צו זיין. 41 און אין דעם אָרט, וואו ער איז אויפהענגע על-דער בּוֹים געוואָרן, איז געווען אַ גאָרטן, און
אין דעם גאָרטן אַ קֶבר חָדָש, אין וועלכן עס איז נאָך קיינמאָל קיינער נישט געלייגט געוואָרן. 42 און דאָרטן, צוליב
דעם עֶרֶב-שַׁבּת ביי יידן, ווייל דאָס קֶבר איז געווען נאָענט, האָבן זיי דאָרטן אַריינגעלייגט רבי מֶלך המָשיחַ. כַּ און
אויף דעם ערשטן יום נאָך דעם וואָך [יום ראשון], בּשעת עס איז נקָך געווען פינסטער, איז מִרים פון מַגדָּלָה
געקומען צום קבר, און האָט געזען, אַז דער שטיין איז אַוועקגענומען געוואָרן פון דעם קבר. 2 און זי איז געלאָפן,
און איז געקומען צו שִׁמעוֹן כֵּיפָּא און צו דעם אַנדערן תַּלמיד, וועמען רבי מֶלך המָשיחַ האָט ליב געהאַט, און האָט
צו זיי געזאָגט: זיי האָבן אַוועקגענומען הָאָדוֹן פון דעם קבר, און מיר ווייסן נישט וואו זיי האָבן אים געלייגט! 3 און
כֵּיפָּא איז אַרויסגעגאַנגען און דער אַנדערער תַּלמיד, און זיי זענען געגאַנגען צום קֶבר. 4 און ביידע זענען געלאָפן
צוזאַמען, און דער אַנדערער תַּלמיד איז געלאָפן פאָרויס, גיכער ווי כֵּיפָּא, און איז אָנגעקומען פריער צום קבר. 5
און אַז ער האָט זיך איינגעבויגן און אַריינגעקוקט, האָט ער געזען די תַּכריכים ליגן; אָבּער ער איז נישט
אַריינגעגאַנגען. 6 דאַן איז שִׁמעוֹן כֵּיפָּא אָנגעקומען נאָך אים, און ער איז אַריינגעגאַנגען אין דעם קֶבר אַריין; און
ער האָט געזען די תַּכריכים ליגן, 7 און דאָס מטפחת, וואָס איז געווען אויף זיין קאָפּ, איז נישט געלעגן מיט די
תּכריכים, נאָר באַזונדער צונויפגעוויקלט אין איין פּלאַץ. 8 און דעמלט איז אויך דער אנדערער תלמיד
אַריינגעגאַנגען, ער, וואָס איז פריער געקומען צום קֶבר, און ער האָט געזען, און געגלויבט. 9 מחמת זיי האָבן נאָך
נישט פאַרשטאַנען דעם פָּסוק, אַז ער מוז אויפשטיין תּחִיַּת-הַמֵּתים. 10 און די תּלמידים זענען ווידער אַוועק צו זיך
אַהיים. 11 אָבּער מִרים איז געשטאַנען אין דרויסן ביים קֶבר און האָט געוויינט. און, בּשעת זי האָט געוויינט, האָט
זי זיך איינגעבויגן צום קבר; 12 און זי האָט געזען 2 מַלאָכים אין ווייַסן זיצן, איינעם צוקאָפּנס און איינעם צופוסנס
וואו גופָּה פון רבי מֶלך המשיח איז געלעגן. 13 און יענע זאָגט צו איר: אִשה, פאַרוואָס ווינסטו? זאָגט זי צו זיי:
ווייל זיי האָבן אַוועקגענומען אֲדוֹנִי, און איך ווייס נישט, וואו זיי האָבן אים געלייגט. 14 און ווען זי האָט דאָס
געזאָגט, האָט זי זיך אויסגעדרייט הינטער זיך, און געזען רבי מֶלך המָשיחַ שטיין, און זי האָט נישט געוואוּסט, אַז

עס איז יהושע/ישוע. 15 זאָגט צו איר רבי מֶלֶך המָשיחַ: אִשה, פאַרוואָס וויינסטו? וועמען זוכסטו? און מיינענדיק אַז
ער איז דער גערטנער, זאָגט זי צו אים: האַר, אויב דו האָסט אים אַוועקגעטראָגן, זאָג מיר, וואו דו האָסט אים
געלייגט, און איך וועל אים אַוועקנעמען. 16 זאָגט צו איר רבי מֶלֶך המָשיח: מִרְיָם! און זי האָט זיך אויסגעדרייט,
און צו אים געזאָגט אויף לָשון-קוֹדֶש: רִבּוֹנִי, וואָס הייסט צו זאָגן: רַבִּי. 17 זאָגט רבי מֶלֶך המָשיחַ צו איר: ריר מיך
נישט אָן, מחמת איך בין נאָך נישט אַרויפגעגאַנגען צו דעם אלוקים הָאָב; נאָר גיי צו מיינע אַחִים, און זאָג זיי: איך
גיי אַרויף צו אָבִי און אבִיכֶם, און צו אֱלוֹקַי און אלוקֵיכֶם. 18 און מרִיָם פון מַגדאָלה איז געגאַנגען און האָט
דערציילט משיחס תַּלמידים: איך האָב געזען הָאָדוֹן; און אַז ער האָט צו איר געזאָגט די דאָזיקע זאַכן. 19 און אין
אָוונט פון יענעם יום, דעם יום רִאשוֹן נאָך דעם שַבָּת, ווען די דַלְתוֹת זענען געווען פאַרשלאָסן, וואו די תַּלמידים
זענען געווען, אויס מורא פאַר די אנשי יהודה, איז רבי מֶלֶך המָשיחַ געקומען און איז געשטאַנען צווישן זיי, און
האָט צו זיי געזאָגט: שָלום-עַלֵיכֶם! 20 און ווען ער האָט דאָס עזאָגט, האָט ער זיי געוויזן זיינע הענט און זיין זייט.
און משיחס תַּלמידים זיך געפרייט מיט שִמְחָה, ווען זיי האָבן געזען הָאָדוֹן. 21 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט ווידער
צו זיי געזאָגט: שָלום-עַלֵיכֶם! ווי דער אלוקים הָאָב האָט מיך געשיקט, אַזוי שיק איך אייך. 22 און דאָס ער האָט
געזאָגט, און האָט ער ער אויף זיי געאָטעמט און צו זיי געזאָגט: זייט מקַבּל דעם רוּחַ הַקוֹדֶש. 23 וועמען איר וועט
מוֹחל זיין די עבֵרות, וועט עס זיי זיין פאַרגעבן געוואָרן; וועמען איר וועט צוריקהאַלטן, וועלן זיי זיין
צוריקגעהאַלטן. 24 אָבער תּוֹאמָא, איינער פון די 12, וועמען מען האָט גערופן: דידימוס, איז נישט געווען צוזאַמען
מיט זיי, ווען רבי מֶלֶך המָשיחַ איז געקומען. 25 די אַנדערע תַּלמידים האָבן דעריבער געזאָגט צו אים: מיר האָבן
געזען הָאָדוֹן! ער אָבער האָט צו זיי געזאָגט: אויב איך וועל נישט זען דעם סִימַן פון די נעגל אין זיינע הענט, און
אַרייַנטאָן מיין פינגער אין דעם סִימַן פון די נעגל, און אַרייַנטאָן מיין האַנט אין זיין זייט, וועל איך בשום אופן
נישט גלויבן! 26 און אין 8 טעג אַרום זענען משיחס תַּלמידים ווידער געווען אין דעם בֵּית, און תּוֹאמָא איז געווען
מיט זיי. און ווען די דַלְתוֹת זענען געווען פאַרשלאָסן, איז רבי מֶלֶך המָשיחַ געקומען און איז געשטאַנען צווישן זיי,
און האָט געזאָגט: שָלום-עַלֵיכֶם! 27 דאַן האָט ער געזאָגט צו תּוֹאמָא: שטרעק אויס דיין פינגער אַהער, און זע
מיינע הענט; און שטרעק אויס דיין האַנט, און טו זי אַריין אין מיין זייט; און זיי נישט אומגלויביק, נאָר זיי אַ מאמין
[זען גלט' 3:9, זען אברהם דעם מאמין]! 28 האָט תּוֹאמָא געענטפערט, און צו אים געזאָגט: אֲדוֹנִי און אלוקַי [זען
דניאל 14-13:7]! 29 זאָגט צו אים רבי מֶלֶך המָשיחַ: ווייל דו האָסט מיך געזען, האָסטו געגלויבט? אַשְרֵי איז די,
וואָס האָבן נישט געזען, און דאָך האָבן זיי געגלויבט. 30 און נאָך רבים אַנדערע נִסים האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ
געטאָן פאַר משיחס תַּלמידים, וואָס זענען נישט פאַרשריבן אין דעם דאָזיקן סֵפר. 31 אָבער די דאָזיקע זענען
פאַרשריבן, כּדי איר זאָלט גלויבן, אַז יהושע/ישוע איז דער רֶבּי מלך המָשיחַ, דער זון פון דער אויבערשטער, און אַז,
גלויבנדיק, זאָלט איר האָבן חַיים אין זיין נאמען. כּאַ און די זאכן האָט רבי מֶלֶך המָשיחַ אַנטפּלעקט זיך ווידער צו
משיחס תַּלמידים ביי דעם יַם פון טְבֶרְיָה; און ער האָט זיך אַנטפּלעקט אויף דעם דאָזיקן אוֹקן: 2 עס זענען געווען
צוזאַמען שִמעוֹן כֵּיפָא און תּוֹאמָא, וועמען מען האָט גערופן דִידימוס, און נתַנאֵל [יוח' 51-45:1] פון קָנָה אין גָלִיל,
און בְּנֵי זבדִי, און נאָך 2 אַנדערע פון משיחס תַּלמידים. 3 זאָגט שִמעוֹן כֵּיפָא צו זיי: איך גיי כאַפּן פיש! זאָגן זיי צו
אים: מיר וועלן אויך מיט דיר קומען. און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען און זענען אַריין אינם סִירה; און יענע לַיְלָה
האָבן זיי גאָרנישט געכאַפּט. 4 און ווען סע איז שוין געווען בּקֶר, איז רבי מֶלֶך המשיח געשטאַנען ביים ברעג; דאָך
האָבן משיחס תַּלמידים נישט געוואוסט, אַז עס איז יהושע/ישוע. 5 און רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט צו זיי געזאָגט:

יְלָדִים, הָאָט איר עפּעס צוּ עסן? הָאָבֿן זיי אים געענטפערט: לֹא. 6 און ער הָאָט צוּ זיי געזאָגט: וואַרפט די נעץ אויף
דער רעכטער זייט פון דעם סִירה, און איר וועט געפינען. און זיי הָאָבֿן אריינגעוואָרפן, און הָאָבֿן זי נישט געקענט
אַרויסציען צוליב די פיל פיש. 7 און יענער תַּלמיד, וועמען רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ הָאָט ליב געהאַט, הָאָט געזאָגט צוּ
כֵּיפָא: דאָס איז הָאָדוֹן! און אַז שִׁמעוֹן כֵּיפָא הָאָט געהערט, אַז דאָס איז הָאָדוֹן, הָאָט ער אָנגעגורט זיין איינהיל
אַרום זיך– מחמת ער איז געווען נאַקעט – און הָאָט זיך אַריינגעוואָרפן אין יַם אַריין. 8 אָבֿער די אַנדערע
תַּלמידים זענען געקומען אינם סִירה, מחמת זיי זענען געווען נישט ווייט פון דער יַבָּשה, נייערט אַן עֶרֶך פון 200
איילן ווייט, און הָאָבֿן שלעפּנדיק די נעץ פול מיט פיש. 9 און ווען זיי זענען אַרויס אויף דער יַבָּשה, הָאָבֿן זיי געזען
אַ הָדְלָקָה פון קוילן, און פיש ליגן אויף אים, און מַצה. 10 זאָגט צוּ זיי רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ: בּרענט אַהער פון די פיש,
וואָס איר הָאָט איצט געכאַפּט. 11 און שִׁמעוֹן כֵּיפָא איז אַרויפגעגאַנגען, און הָאָט אַרויסגעצויגן די נעץ אויף דער
יַבָּשה, פול מיט גרויסע פיש, 153; און הַגַּם עס זענען געווען אַזויפיל, איז די נעץ נישט צעריסן געוואָרן. 12 זאָגט צוּ
זיי רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ: בּוֹאוּ, אִכְלוּ! און קיינער פון די תַּלמידים הָאָט זיך נישט אונטערגעשטעלט צוּ פרעגן ביי אים:
מִי אַתָּה? מחמת זיי הָאָבֿן געוואוּסט, אַז דאָס איז הָאָדוֹן. 13 קומט רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ און נעמט די מַצה, און גיט עס
זיי, און אַזוי אויך די פיש. 14 דאָס איז שוין דאָס דריטע מאָל, וואָס רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ הָאָט זיך אַנטפּלעקט צוּ
משיחס תַּלמידים, נאָך דעם ווי ער איז אויפגעשטאַנען פון הַמֵּתִים. 15 און ווען זיי הָאָבֿן געהאַט איבּערגעביסן,
זאָגט רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ צוּ שִׁמעוֹן כֵּיפָא: שִׁמעוֹן בַּר-יוֹנָה, האָסטוּ מיך מער ליב ווי די דאָזיקע? זאָגט ער צוּ רבי מֶלך
הַמָּשִׁיחַ: כֵּן, אֲדוֹנִי; דוּ ווייסט, אַז איך האָב דיך ליב. זאָגט רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ צוּ אים : פּאַשע מיינע לעמער. 16 ווידער
זאָגט רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ צוּ אים אַ צווייט מאָל: שִׁמעוֹן בַּר-יוֹנָה, צי האָסטוּ מיך ליב? זאָגט ער צוּ רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ:
כֵּן, אֲדוֹנִי; דוּ ווייסט, אַז איך האָב דיך ליב. זאָגט רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ צוּ אים: זיין שומר איבּער מיינע שאָף. 17 זאָגט
ער צוּ אים דאָס מאָל שלישית: שִׁמעוֹן בַּר-יוֹנָה, האָסטוּ מיך ליב? כֵּיפָא האָט זיך מצַער מיט עָגְמַת נֶפֶש געווען,
מחמת ער האָט צוּ אים געזאָגט דאָס מאָל שלישית: האָסטוּ מיך ליב [זען יוחנן 18:27]? און ער האָט צוּ רבי מֶלך
הַמָּשִׁיחַ געזאָגט: אֲדוֹנִי, דוּ ווייסט אַלצדינג; דוּ ווייסט, אַז איך האָב דיך ליב. זאָגט צוּ אים רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ: רַע אֶת
צֹאנִי. 18 אָמֵן, אָמֵן, איך זאָג דיר, ווען דוּ ביסט געווען יונג, האָסטוּ דיך אָנגעגורט, און ביסט געגאַנגען וואוּהין דוּ
האָסט געוואָלט; אָבֿער ווען דוּ וועסט זיין אַלט, וועסטוּ אויסשטרעקן דיינע הענט, און אַן אַנדערער וועט דיך
אָנגורטן און פירן, וואוּהין דוּ ווילסט נישט. 19 און דאָס האָט ער גערעדט, כּדי מרַמֵּז צוּ זיין מיט וואָסער מִין על
קידוש ה' מָוֶת ער וועט פאַרהערלעכן ה'. און נאָך די דאָזיקע רייד, האָט ער צוּ אים געזאָגט: גיי מיר נאָך. 20 און
כֵּיפָא האָט זיך אויסגעדרייט, און געזען דעם תַּלמיד נאָכגיין, וועמען רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ האָט ליב געהאַט, וואָס
האָט זיך אויך ביי דער סעוּדה אָנגעלענט אויף זיין חֵיק, און ער האָט געזאָגט: אֲדוֹנִי, ווער איז דער, וואָס טוּט דיך
פאַרראַט [זען יוחנן 13:24-25]? 21 און ווען כֵּיפָא האָט אים געזען, האָט ער געזאָגט צוּ רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ: אֲדוֹנִי,
וְהוּא מָה? 22 זאָגט צוּ כֵּיפא רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ: אויב איך וויל, אַז ער זאָל בּלײַבן, ביז איך קום, וואָס גייט דאָס דיך
אָן? דוּ גיי מיר נאָך. 23 און דאָס דאָזיקע דָּבָר האָט זיך פאַרשפּרייט צווישן די אַחִים במשיח, אַז יענער תַּלמיד וועט
נישט שטאַרבּן; אָבֿער רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ האָט נישט געזאָגט צוּ אים, אַז ער וועט נישט שטאַרבּן, נייערט: אויב איך
וויל, אַז ער זאָל בּלײַבן ביז איך קום, וואָס גייט דאָס דיך אָן? 24 דאָס איז דער תַּלמיד, וואָס זאָגט אֵדות וועגן די
דאָזיקע זאַכן, און האָט זיי געשריבּן; און מיר ווייסן, אַז זיין אֵדות-זאָגן איז אֶמת. 25 און עס זענען אויך פאַראַן אַ
סך אַנדערע זאַכן, וואָס רבי מֶלך הַמָּשִׁיחַ האָט געטאָן, וועלכע, אויב זיי זאָלן בּאַשריבּן ווערן, איינע נאָך דער

אנדערער, בין איך מיך משער, אַז אין העוֹלָם עַצְמוֹ וואָלט נישט געווען גענוג אָרט פאַר די סְפָרים, וואָס וואָלטן אָנגעשריבן געוואָרן.

מַה"ש

אַ אין דעם ערשטן סֵפר [לוק'], אָ טעאָפילוס, האָב איך געשריבן וועגן כל, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט אָנגעהויבן צו טאָן און צו לערנען, 2 ביז דעם יום, ווען ער איז אַרויפגענומען געוואָרן, נאָך דעם ווי ער האָט דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש געגעבן געבאָט צו משיחס שליחים, וועלכע רבי מֶלך המָשיחַ האָט אויסדערוויילט; 3 צו וועמען נאָך זיין יִסורים ער האָט זיך אַנטפּלעקט לעבעדיק דורך אַ סך זיכערע באַווייזן, דערשיינענדיק צו זיי בְּמֶשך פון 40 טעג און רעדנדיק צו זיי פונוועגן דעם מַלכות ה'. 4 און ווען זיי זענען געווען פאַרזאַמלט אינאיינעם אין אַ יחידות, האָט ער זיי באַפוילן נישט אָפּצוקערן פון ירוּשָׁלַיִם, נייערט צו וואַרטן אויף דער הַבטָחה פון דעם אלוקים הָאָב, פון וואָס, האָט ער געזאָגט, איר האָט געהערט פון מיר; 5 מחמת יוֹחָנָן האָט מקוה געטוֹבלט מיט מַים, אָבער איר וועט מקוה געטוֹבלט ווערן מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש נישט אַרום יָמִים רבים. 6 דערפאַר, ווען זיי זענען זיך צוזאַמענגעקומען אין אַ יחידות, האָבן זיי אים געפרעגט, אַזוי צו זאָגן: אֲדוֹנֵנוּ, וועסטו אין דער איצטיקער צייט ווידער אויפריכטן דאָס מַלכות צו יִשׂרָאל? 7 און רבי מֶלך המָשיחַהאָט צו זיי געזאָגט: עס איז נישט פאַר אייך צו וויסן די צייטן אָדער זמַנים, וואָס דער אלוקים הָאָב האָט באַשטימט אין זיין אייגענעם סמכות. 8 אָבער איר וועט באַקומען גבורה, ווען דער רוּחַ הַקוֹדֶש וועט קומען אויף אייך; און איר וועט זיין מיינע עֵדות אין ירוּשָׁלַיִם, און אין כל יהוּדה, און אין שוֹמרוֹן, און עד קְצֵה הָאָרֶץ. 9 און ווען רבי מֶלך המָשיחַ האָט דאָס געזאָגט, איז ער פאַר זייערע אויגן אַרויפגענומען געוואָרן; און אַן עָנָן [זען דניאל 7:13] האָט אים צוגענומען פון זייערע אויגן. 10 און ווען זיי האָבן געקוקט תיכף צום שָׁמַיִם ווי ער איז אַרויפגעגאַנגען, הִנֵּה 2 אֲנָשִׁים זענען געשטאַנען ביי זיי אין ווייסע קליידער, 11 און האָבן געזאָגט: איר בְּנֵי אָדָם פון גָלִיל, פאַרוואָס שטייט איר און קוקט צום שָׁמַיִם? דער דאָזיקער יהושע/ישוע, וואָס איז אַרויפגענומען געוואָרן פון אייך אין שָׁמַיִם אַריין, וועט אויף אַזאַ אופן קומען, ווי איר האָט אים געזען אַרויפגיין אין שָׁמַיִם אַריין. 12 יעמאָלט האָבן זיי זיך אומגעקערט קיין ירוּשָׁלַיִם פון דעם הָר, וואָס הייסט הַר-הַזֵּיתִים, וואָס איז נאָענט פון ירוּשָׁלַיִם אַ שטח אַ תְּחוּם-שַׁבּת. 13 און ווען זיי זענען אַריינגעקומען, זענען זיי אַרויפגעגאַנגען אין דעם עלְיָה חֵדר אַריין, וואו זיי זענען איינגעשטאַנען: כֵּיפָא און יוֹחָנָן, און יַעקֹב און אַנדריי, פיליפּוס און תּוֹאמָא, בַּר-תַּלמַי און מַתתיהו [מתי], יַעקֹב בֶּן-חַלפַי, און שִׁמעוֹן דער הַקַּנַּאי, און יהוּדה בֶּן-יַעקֹב. 14 כל האָבן איינשטימיק אָנגעהאַלטן אין דאַווענענדיק [זען לוקס 4-11:1], מיט די נָשים, און מִרְיָם אֵם המָשיחַ, און מיט משיחס אחים. 15 און אין די דאָזיקע טעג איז כֵּיפָא אויפגעשטאַנען אין דער מיט פון די אחים בְּמשיח -- און די צאָל פון די פאַרזאַמלטע איז געווען אַן אֶרֶך 120 -- און האָט געזאָגט: 16 אחים במשיח, עס איז געווען נייטיק אַז דער פָּסוק זאָל מקוים ווערן, פון וואָס דער רוּחַ הַקוֹדֶש האָט פאָרויסגעזאָגט דורך דעם מויל פון דָוִד וועגן יהוּדהן, וועלכער איז געוואָרן אַ וועגווייזער פון די, וואָס האָבן געפאַנגען גענומען רבי מֶלך המָשיחַ; 17 ווייל ער איז געווען געציילט מיט אונדז, און האָט מקַבּל געווען זיין חֵלֶק אין דער דאָזיקער עַבוֹדה. 18 און ער האָט זיך דערוואָרבן אַ שָׂדֶה פאַרן שׂכַר פון זיין רשעות; און איז אַנידערגעפאַלן מיטן קאָפּ אַראָפּ און איז געפּלאַצט געוואָרן אין דער מיט, און כל זיינע אינגעווייִדן זענען אויסגעגאָסן געוואָרן. 19 און דאָס דאָזיקע איז באַקאַנט

געוואָרן פאַר כל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם, אַזוי, אַז אין זייער לָשון איז דאָס שָׂדֶה גערופן געוואָרן חֲקַל־דְּמָא, וואָס איז
טײַטש: דאָס שָׂדֶה פּוּן דָּם. 20 ווײַל סע שטייט געשריבן אין דעם סֵפֶר תְּהִלִּים: תְּהִי־טִירָתוֹ נְשַׁמָּה וְאַל־יְהִי בָהּ
יוֹשֵׁב ׳וְגַם ׳פְּקֻדָּתוֹ יִקַּח אַחֵר, זאָל זיין יְשׁוּב ווערן פאַרוויסט, און זאָל קיינער דערין נישט וואוינער, און זיין אָרט
זאָל אַן אַנדערער פאַרנעמען [תהלים 69:26; 109:8]. 21 דערפאַר מוּז איינער פון די דאָזיקע אֲנָשִׁים, וואָס האָבן
אונדז בײַגלייט די גאַנצע צײַט, ווען הָאָדוֹן יהושע/ישוע איז אַרײַנגעגאַנגען און אַרויסגעגאַנגען צווישן אונדז, 22
אָנהײבנדיק פון מקוה מים טבילה פון יוֹחָנָן, ביז צום טאָג, ווען ער איז פון אונדז אַרויפגענומען געוואָרן, פון די
דאָזיקע מוּז איינער ווערן מיט אונדז אַן עֵדוּת פון משיחס תְּחִיַּת־הַמֵּתִים. 23 און זיי האָבן אויפגעשטעלט 2:
יוֹסֵפ, וועמען מען האָט גערופן בַּר־שַׁבָּא, און הַמְכֻנֶּה יוּסְטוּס, און מַתִּתְיָא. 24 און דאַווענענדיק [זען לוקס
11:1-4], זיי געזאָגט: דוּ, אֲדֹנָי, וואָס ווייסט די לְבָבוֹת פון כל בְּנֵי אָדָם, ווײַז וועלכן דוּ אויסדערוויילט פון די
דאָזיקע 2, איינעם צו פאַרנעמען 25 דעם פּלאַץ פון דער דאָזיקער עֲבוֹדַת קודש און שלִיחוּת, פון וועלכער יהוּדה
איז אָפּגעפאַלן, כּדי ער זאָל גײן צוּ זיין אײגענעם אָרט [זען דניאל 12:2; ישעיהו 66:24]. 26 און זיי האָבן געוואָרפן
גוֹרל פונוועגן זיי, און דער גוֹרל איז געפאַלן אויף מַתִּתְיָה; און ער איז געצײַלט געוואָרן מיט די 11 שלִיחים. בַ און
ווען די 7 שַׁבָּתִים זענען דערפילט געוואָרן אין דעם יוֹם פון שבועות, זענען זיי געווען כל צוזאַמען אין איין אָרט
[זען ויקרא 23:15-16]. 2 און מיטאַמאָל, פּלוצים, איז געקומען פון שָׁמַיִם אַ רַעש ווי קוֹל פון אַ מַשָׁב, אַ געוואַלדיקן
שטורמווינט, און האָט אָנגעפילט דאָס כָּל הַבַּיִת, וואו זיי זענען געזעסן. 3 און עס האָבן זיך באַוויזן צוּ זיי די אֵש
איז געווען צעטײַלט צווישן יעדער פון זיי, און האָבן זיך געזעצט אויף אַחַת אַחַת עַל כָּל אֶחָד אויף זיי. 4 און זיי
זענען כל געוואָרן אָנגעפילט מיט דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, און האָבן אָנגעהויבן צוּ רעדן מיט אַנדערע לשוֹנוֹת [מרק'
16:17 בְּלשוֹנוֹת חֲדָשׁוֹת יְדַבְּרוּ], ווי דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ האָט זיי געגעבן צוּ רעדן. 5 און עס האָבן געוואוינט אין
יְרוּשָׁלַיִם פרום חֲרֵדִי יְהוּדִים, יְרֵאֵי־שָׁמַיִם, פון יעדער אומה אונטערן הימל. 6 און ווען דער דאָזיקער קול (פון דעם
רַעש) איז געהערט געוואָרן, איז דער המון עם זיך פאַרזאַמלט און איז פאַרטומלט געוואָרן, ווײַל יעדער איינער
האָט זיי געהערט רעדן אין זיין אײגענעם לָשון! 7 און זיי זענען כל מתפעל און נִשְׁתּוֹמֵם געוואָרן, און האָבן
געזאָגט: אָט זעט, צי זענען דען נישט אַלע די דאָזיקע, וואָס רעדן, מענטשן פון גלִיל? 8 און וויאַזוי איז עס אַז מיר
הערן זיי, יעדער איינער אין אונדזער אײגענעם לָשון, אין וועלכן מיר זענען געבוירן געוואָרן? 9 די פון פָּרַס און מָדַי,
און עֵילָמִיר, און די תּוֹשָׁבֵי אֲרַם־נַהֲרַיִם, פון יהוּדה און קַפָּאַדוֹקְיָה, פון פּוֹנְטוֹס און אַסְיָה, 10 פון פְּרִיגְיָע און
פַּמְפִּילְיָע, פון אֶרֶץ מִצְרַיִם און די טײַלן פון ליבִיע אַרום קִירֶנְיָה, און די געקומענע פון רוים, יְהוּדִים און גֵרים, 11
קרעטער און אַראַבִּער, מיר הערן זיי [מענטשן פון גלִיל] רעדן אין אונדזערע לשוֹנוֹת די גְּדֻלּוֹת פון ה'. 12 און זיי
זענען כל נִשְׁתּוֹמֵם געוואָרן און צוטומלט, און האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: וואָס זאָל דאָס באַטײַטן? 13 נאָר
אַנדערע האָבן געשפּעט, און געזאָגט: זיי זענען פול מיט זיסן וויין. 14 אָבער כֵּיפָא האָט זיך אויפגעשטעלט מיט די
11, און האָט אויפגעהויבן זיין קוֹל, און צוּ זיי געזאָגט: אֲנָשִׁים יהוּדִים, און איר כל, וואָס וואוינט אין יְרוּשָׁלַיִם, זײַט
דאָס וויסן, און נײגט אײערע אויערן צו מיינע דברים. 15 מחמת די דאָזיקע זענען נישט שִׁכּוֹר, ווי איר מיינט, ווײַל
עס איז איצט בלויז די דריטע שָׁעָה פון טאָג; 16 נאָר דאָס דאָזיקע איז דאָס, וואָס איז געזאָגט געוואָרן דורך יוֹאֵל
הַנָּבִיא: 17 וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, נְאֻם אֱדֹנָי, אֶשְׁפּוֹךְ אֶת־רוּחִי עַל־כָּל־בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם; בַּחוּרֵיכֶם חֲזִיוֹנוֹת
יִרְאוּ וְזִקְנֵיכֶם חֲלֹמוֹת יַחֲלֹמוּן. 18 וְגַם עַל עֲבָדַי וְעַל שִׁפְחוֹתַי בַּיָּמִים הָהֵמָּה אֶשְׁפֹּךְ אֶת־רוּחִי וְנִבְּאוּ. 19 וְנָתַתִּי מוֹפְתִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְאוֹתוֹת בָּאָרֶץ מִתַּחַת, דָּם וָאֵשׁ וְתִמְרוֹת עָשָׁן. 20 הַשֶּׁמֶשׁ יֵהָפֵךְ לְחֹשֶׁךְ וְהַיָּרֵחַ לְדָם לִפְנֵי בּוֹא יוֹם ה'

הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא 21 וְהָיָה כָּל אֲשֶׁר־יִקְרָא בְשֵׁם אֲדֹנָי יִמָּלֵט [יואל 3:1-5]. 22 אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל, הערט אויס די דאָזיקע
דברים: יהושע/ישוע פון נָצְרַת, אַן אִישׁ, באַווייליקט פון ה' פאַר אייך דורך גבורות, און נִסים און אוֹתוֹת, וועלכע ה'
האָט געטאָן דורך אים אין אייער מיט, ווי איר ווייסט עס אַליין. 23 דעם דאָזיקן יהושע/ישוע, וואָס איז הוּסְגַּר און
איבערגעגעבן געוואָרן לויט דער פאָרויסבאַשטימטן עֵצה פון ה' און פון זיין פריערדיק וויסן, האָט איר, דורך דער
האַנט פון רשָׁעים, אויפהענגע על-דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו
53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד] און געהַרגעט; 24 אים האָט ה' אויפגעוועקט, אויפלייזנדיק אים פון די יסורים
פון מָוֶת [טויט], ווייל עס האָט נישט געקענט זיין, אַז דורך מָוֶת זאָל רבי מֶלֶך המשיח געהאַלטן ווערן. 25 ווייל דָּוִד
המלך זאָגט פונוועגן רבי מֶלֶך המשיח: שִׁוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָּמִיד, כִּי מִימִינִי בַּל־אֶמּוֹט. 26 לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי,
אַף־בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח, 27 כִּי לֹא־תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל, לֹא־תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת. 28 תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים, שֹׂבַע
שְׂמָחוֹת אֶת־פָּנֶיךָ [תהלים 16:8-11]. 29 אֲנָשִׁים אַחִים, לאָזט מיך רעדן צו אייך מיט אַ פּתחון-פּה פונוועגן דָּוִד אָבִינוּ,
אַז ער איז נִפְטָר, און מען האָט אים באַגראָבן, און זיין קֶבר איז מיט אונדז ביז אויף היינטיקן טאָג. 30 אָבער אַזוי
ווי ער איז געווען אַ נָבִיא, און האָט דַּעַת, אַז ה' האָט אים צוגעשוואורן מיט אַ שבוּעה, אַז פון דער פּרוכט פון זיינע
לענדן וועט ער זעצן איינעם [צו זיין משיח] אויף זיין כִּסֵּא [תהלים 89:3-4; 132:11; שמואל ב' 7:12-13; מתי 1:1;
לוקס 3:31], 31 האָט ער פאָרויסגעזען און גערעדט פון דעם תְּחִיַּת-הַמֵּתִים פון רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ, אַז ער וועט נישט
איבערגעלאָזט ווערן אין שאוֹל, און אויך וועט זיין פלייש נישט זען קיין שָׁחַת [פאַרדאַרבונג, תהלים 16:10]. 32
דעם דאָזיקן יהושע/ישוע האָט ה' אויפגעשטעלט, פון וועלכן מיר אלע זענען עֵדֵי רְאִיָּה. 33 דעריבער, אַזוי ווי ער
איז דערהויבן געוואָרן צו דער רעכטער האַנט פון ה', און האָט מקַבּל געווען פון דעם אלוקים הָאָב די הַבטָחה פון
דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, האָט ער דאָס אויסגעגאָסן, וואָס איר זעט איצט און הערט [זען מה"ש 2:6-7, 11]. 34 ווייל דָּוִד
איז נישט אַרויפגעגאַנגען אין שָׁמַיִם אַריין, נייערט ער אַליין זאָגט: נְאֻם ה' לַאדֹנִי, שֵׁב לִימִינִי עַד אָשִׁית אוֹיְבֶיךָ הֲדֹם
לְרַגְלֶיךָ. ה' האָט געזאָגט צו אֲדֹנִי: זעץ דיך ביי מיין רעכטער האַנט, 35 ביז איך וועל מאַכן דיינע פיינט אַ פּוסבענקל
פאַר דיינע רגלים [תהלים 110:1]. 36 זאָל דעריבער דאָס כל בֵּית יִשְׂרָאֵל וויסן אויף זיכער, אַז ה' האָט געמאַכט
דעם דאָזיקן יהושע/ישוע, וועמען איר האָט אויפהענגע על-דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10,
דברים 27:26, ישעיהו 23:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד], פאַר אָדוֹן און פאַר מָשִׁיחַ. 37 און ווי זיי האָבן דאָס
געהערט, האָבן זיי עס זיך גענומען צום לֵב, און זיי האָבן געזאָגט צו כֵּיפָא און צו די [11] שליחים: אֲנָשִׁים אַחִים ,
וואָס זאָלן מיר טאָן? 38 און כֵּיפָא האָט צו זיי געזאָגט: טוּט תּשוּבה, און זאָל יעדער פון אייך זיך לאָזן מקוה מים
געטוֹבלט ווערן אין דעם נאָמען פון רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע פאַר דער פאַרגעבונג פון אייערע עבירות; און
איר וועט באַקומען די מַתָּנה פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. 39 ווייל פאַר אייך איז די הַבטָחה, און פאַר אייערע בנים, און
פאַר כל, וואָס זענען פון ווייטן, וועלכע ה' אלוקינו, וועט רופן צו זיך. 40 און מיט נאָך אַ סך אַנדערע דברים האָט
ער עֵדות געזאָגט און זיי מַזהיר געווען, זאָגנדיק: זייט אייך ראַטעוועט זיך [אין די ישועת אלוקינו] פון דעם דאָזיקן
פאַרקרומטן דוֹר. 41 און די, וואָס האָבן אָנגענומען זיין דָּבָר [בשורת הגאולה], האבן זיך געלאזט מקוה מים
געטוֹבלט געוואָרן, און עס זענען צוגעקומען יענעם טאָג אַן ערך 3,000 נפשות [מאמינים יהודים]. 42 און זיי האָבן
שטענדיק עוסק געווען אין דער תּוֹרה פון די שליחים [פנימיות תּוֹרה פון רֶבּי מלך המָשִׁיחַ] און אין זייער חַברוּתא
התחברות, אין דעם טישן מיט בציעת הלֶחֶם [סעודת מָשִׁיחַ] און אין דאוועגנענדיק תּפִילות. 43 און אַן אֵימה איז
געפאַלן אויף יעדן נפש, און אַ סך נִסים און אוֹתוֹת זענען געשען דורך משיחס שליחים. 44 און אלע וואָס האָבן

געגלויבט, זענען געווען צוזאַמען, און האָבן אַלץ געהאַט בשותּפות; 45 און זיי האָבן פאַרקויפט זייער האָבּ און
גוטס, און האָבן עס צעטיילט צו אַלעמען, לויט ווי יעדער איינער האָט זיך געגייטיקט. 46 און טאג אויס טאג איין
זענען זיי געווען הִתְמִידוּ מיט לֵב אֶחָד אין דעם בֵּית-הַמִּקדש, און זיי האָבן טישין מיט בציעת הלֶחֶם בית צו בית,
און האָבן געגעסן זייער אֹכֶל מיט שִׂמְחָה און מיט אַן תֹּם לֵב. 47 און אלע האָבן ברוך ה', און האָבן געפונען חֵן
ביים כל העם, און טאג אויס טאג איין הָאָדוֹן מוסיף געווען צו זיי די, וואָס זענען געראטעוועט געוואָרן [אין ישועת
אלוקינו]. גַ און כֵּיפָא און יוֹחָנָן זענען צוזאַמען אַרויפגעגאַנגען אין דעם בֵּית-הַמִּקדש אַריין צו דאַווענען
תּפילת-מִנחה, אין דער 9טער שָׁעה. 2 און אַ בן אדם, וואָס איז געווען פִּסֵּחַ מִבֶּטֶן אִמּוֹ, איז געטראָגן געוואָרן, און
מען פלעגט געלייגט ביים שַׁעַר פון דעם בֵּית-הַמִּקדש יום יום, וואָס האָט געהייסן דער שַׁעַר מְהֻדָּר, צו בעטן
נדָבות ביי די, וואָס זענען אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית-המִקדש. 3 און אַז איש פִּסֵּחַ האָט געזען כֵּיפָא און יוֹחָנָן
האַלטן אין אַרײַנגיין אין דעם בֵּית-המִקדש, האָט ער זיי געבעטן אַ נדָבה. 4 און כֵּיפָא האָט אויף אים אַ בליק
געטאָן מיט יוֹחָנָן און געזאָגט: קוק אויף אונדז. 5 און איש פִּסֵּחַ האָט זיי באַטראַכט, און געהאָפט עפּעס צו
באַקומען פון זיי. 6 אָבער כֵּיפָא האָט געזאָגט: כֶּסֶף און זָהָב האָבּ איך נישט, נאָר וואָס איך האָבּ יאָ, דאָס גיבּ איך
דיר: אין דעם נאָמען פון רבי מֶלֶך המָשיחַ יהושע/ישוע פון נָצְרַת, שטיי אויף און גיי. 7 און ער האָט אים אָנגענומען
ביי דער רעכטער האַנט, און האָט אים אויפגעשטעלט; און תֵּיכֶף זענען זיינע רגלים און קנעכלעך געשטאַרקט
געוואָרן. 8 און ער איז אויפגעשפּרונגען און האָט זיך אַנידערגעשטעלט, און האָט אָנגעהויבן צו גיין; און ער איז
אַרײַנגעגאַנגען מיט זיי אין דעם בֵּית-הַמִּקדש, איז געגאַנגען און געשפּרונגען, און האָט געזאָגט בָּרוּךְ ה'. 9 און
דאָס כָּל הָאֲנָשִׁים האָט אים געזען גיין און געזאָגט בָּרוּךְ ה'. 10 און זיי האָבן דערקענט און אים, אַז דאָס איז דער,
וואָס איז געזעסן און געבעטן נדָבות ביים שַׁעַר הַמְהֻדָּר פון דעם בֵּית-הַמִּקדש; און זיי זענען געוואָרן פול מיט
נתפעל שטוינען און פאַרוואונדערונג איבער דעם, וואָס איז מיט אים געשען. 11 און בשעת ער האָט זיך געהאַלטן
צו כֵּיפָא און יוֹחָנָן, איז זיך דאָס כָּל הָאֲנָשִׁים צוזאַמענגעלאָפן צו זיי אין דעם אוּלָם, וואָס האָט געהייסן אוּלָם
שלֹמֹה, און זיי האָבן זיך שטאַרק שטוינען. 12 און דאָס כֵּיפָא האָט געזען, און האָט ער זיך אָפּגערופן צום עולם:
איר בְּנֵי אָדָם פון יִשְׂרָאל, וואָס חידושט איר זיך איבער דעם דאָזיקן זאַך, אָדער וואָס קוקט איר אַזוי אויף אונדז,
גלייך ווי מיט אונדזער אייגענעם כּוֹחַ אָדער פרומקייט אָדער חֲסִידוּת האָבן מיר אים געמאַכט אַרומגיין? 13 ה' דער
אלוקים פון אַברָהם, און פון יִצחָק, און פון יַעקֹב, דער אלוקים פון אבותינו האָט פאַרהערלעכט זיין עֶבֶד
יהושע/ישוע, וועמען איר האָט איבערגעגעבן, און פאַרלייקנט פאַר פִּילָטוֹס, ווען ער האָט בדֵעה געהאַט אים צו
לאָזן פריי. 14 איר אָבער האָט פאַרלייקנט הקָדוש און הצַדִּיק [רבי מֶלֶך המשיח], און פאַרלאַנגט אַז אַ מאַן אַ רוֹצֵחַ
זאָל אייך באַגנעדיקט ווערן, 15 און האָט לאָזן טייטן דעם שַׂר הַחַיִּים, וועמען ה' האָט מחַיֶּה-מֵתים געווען, פון
וואָס מיר זענען אויגן-עֵדות. 16 און דורך דער אֱמוּנָה אין זיין נאָמען, יהושע/ישוע, האָט דאזיקן בן אדם, וועמען
איר זעט און קענט, שטאַרק געמאַכט. זיין נאָמען, יהושע/ישוע און די אֱמוּנָה, וואָס קומט דורך אים, האָט אים
געגעבן די דאָזיקע רפואה-שלֵימה פאַר אייך אַלעמען. 17 און איצט, אֲנָשִׁים אַחִים , איך ווייס, אַז איר האָט דאָס
געטאָן אומוויסנדיק, ווי אויך אייערע שָׂרים. 18 אָבער ה' האָט אויף אַזאַ אופן דערפילט וואָס ה' האָט
פאָרויסגעזאָגט דורך דעם מויל פון כָּל הנבִיאִים, אַז זיין רבי מֶלֶך המָשיחַ וועט ליידן. 19 דעריבער טוט תּשובה,
און קערט אייך אום פון אייערע וועגן, כּדי אייערע עבירות זאָלן אויסגעמעקט ווערן, און סע זאָלן קומען צייטן
פון רְוָחָה פאַר דעם פּנים פון ה', 20 און כּדי ער זאָל שיקן דעם פאָרויסבאַשטימטן רבי מֶלֶך המָשיחַ, יהושע/ישוע,

21 וועמען דער שָׁמַיִם מוז מקַבּל זיין, ביז די צייט, ווען אַלץ וועט צוריקגעשטעלט, פון וועלכן ה' האָט גערעדט
דורך דעם מויל פון זיינע נבִיאים הַקְּדוֹשים מֵעוֹלם. 22 מֹשה [רבינו] האָט אויך געזאָגט: נָבִיא יָקִים לָכֶם ה' אֱלֹקֵיכֶם
מִקֶּרֶב אַחֵיכֶם, כָּמוֹנִי; אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן כְּכֹל אֲשֶׁר יְדַבֵּר אֵלֵיכֶם 23 וְהָיָה כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע אֶל הַנָּבִיא הַהוּא
וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ [דברים 18:15,19]. 24 און כל הנבִיאים פון שמואֵלן אָן, און די, וואָס זענען געווען נאָך אים, זיי
האָבן כל גערעדט פון די דאָזיקע טעג. 25 איר זענט די בְּנֵי נבִיאים און בְּנֵי הַבְּרִית, וואָס ה' האָט כָּרַת מיט אָבוֹתֵינוּ,
ווען ער האָט געזאָגט צו אַברָהם: וְנִבְרְכוּ בְזַרְעֲךָ כָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה [בראשית 22:18]. 26 פאַר אייך קוֹדם כל
האָט ה' אויפגעשטעלט זיין עֶבֶד [זען מה"ש 3:13], און אים געשיקט אייך צו בענטשן, ווען יעדער איינער פון אייך
וועט זיך אוועקקערן פון זיינע מַעשִׂים רעים. דַ און בשעת זיי האָבן גערעדט צום עולם, זענען אויפגעשטאַנען אויף
זיי די כֹּהֲנים און דער נגיד פון דעם בֵּית-הַמִּקדש און די צדוֹקים, 2 ווייל זיי זענען געווען זער אויפגעראכט צוליב
דעם, וואָס זיי האָבן געלערנט העם, און געטאָן אָנזאָגן דורך יהושע/ישוע תְּחִיַּת-הַמֵּתים. 3 און זיי האָבן
אויסגעשטרעקט אויף זיי זייערע הענט, און האָבן זיי אַריַינגעזעצט אין תפיסה לְמָחֳרָת, מחמת עס איז שוין געווען
עֶרֶב. 4 אָבער רבים פון די, וואָס האָבן געהערט דאָס דָּבָר [שורת הגאולה], האָבן געגלויבט; און די צאָל פון די
מאמינים יהודים איז געווען אַן ערך 5,000. 5 און עס איז געווען לְמָחֳרָת, אַז זייערע שָׂרים, און זקֵנים, און סוֹפרים
[רַבָּנִים], האָבן זיך פאַרזאַמלט אין ירוּשָׁלַיִם, 6 און חָנָן, דער כֹּהן-גָּדול, איז דאָרט געווען, און קַיָּפָא און יוֹחָנָן און
אלֶקסַנדער, און כל, וואָס זענען געווען פון מִשפָּחה פון כֹּהן-גָּדול. 7 און מען האָט זיי אַוועקגעשטעלט אין דער
מיט, און געפרעגט: מיט וועלכן כּוֹחַ, אָדער אין וועלכן נאָמען, האָט איר דאָס געטאָן? 8 יעמאָלט איז כֵּיפָא, פול
מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, צו זיי געזאָגט: איר שָׂרים פון העם, און איר זקֵנים פון ישראל; 9 אויב מיר ווערן היינט
אויסגעפאָרשט וועגן דער מַעֲשֶׂה טוֹב, וואָס מיר האָבן געטאָן דעם איש חוֹלה, דורך וואָס ער איז געהיילט
געוואָרן, 10 זאָל דאָס זיין באַקאַנט פאַר אייך כל, און פאַר כלל יִשׂרָאל, אַז אין דעם נאָמען פון רבי מֶלך המָשיחַ
יהושע/ישוע פון נָצְרַת, וועמען איר האָט לאָזן אויפהענגע על-דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה
12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְּקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד], און וועמען ה' האָט מחַיֶּה-מֵתים געווען, אַז דורך
אים טוט דער דאָזיקער בן אדם דאָ שטיין פאַר אייך געזונט. 11 דאָס איז הָאֶבֶן [דער שטיין], וואָס איז פון אייך
הַבּוֹנים [בוימיַינסטערס] פאַרוואָרפן געוואָרן, און וואָס איז געוואָרן צום רֹאש פִּנָּה, ווינקל-שטיין [תהלים 118:22;
ישעיהו 28:16; זכריה 10:4]. 12 און עס איז נישטאָ אין קיין שום אַנדערן קיין ישועת אלוקינו, מחמת עס איז אויך
נישטאָ אונטער דעם שָׁמַיִם קיין אַנדערער נאָמען, וואָס איז געגעבן געוואָרן צווישן בְּנֵי אָדָם, וואָס אין אים זאָלן
מיר אין ישועת אלוקינו פאַרשפּאָט ווערן פון מִשפּט ה' אין יוֹם הדין. 13 און ווען זיי האָבן געזען די בטחון און
צוטרוי און אֹמֶץ לֵב פון כֵּיפָא און יוֹחָנָן, און האָבן פאַרשטאַנען, אַז זיי זענען געווען נישט קיין ישיבה געלערנטע,
נייערט איינפאַכע מענטשן [זען קור"א 1:20-21], זענען זיי נִשתּוֹמם געוואָרן; און זיי האָבן דערקענט, אַז זיי זענען
געווען מיט יהושע/ישוע. 14 און ווען זיי האָבן געזען דעם בן אדם ,וואָס איז געהיילט געוואָרן, שטיין מיט זיי,
האָבן זיי גאָרנישט געקענט זאָגן אַנטקעגן דעם. 15 זיי האָבן זיי אָבער באַפוילן אַרויסצוגיין מחוץ דעם סַנהֶדרין,
און האָבן זיך מיַעץ געווען צווישן זיך איינער מיטן אנדערן, 16 און געזאָגט: וואָס זאָלן מיר טאָן מיט די דאָזיקע בְּנֵי
אָדָם? ווייל אַז אַ גרויסער נֵס איז דורך זיי געטאָן געוואָרן, איז קלאָר צו אלע, וואָס וואוינען אין ירוּשָׁלַיִם, און מיר
קענען דאָס נישט פאַרלייקענען. 17 נאָר כּדי דאָס זאָל זיך נישט ווייטער פאַרשפּרייטן צווישן העם [יִשׂרָאֵל], זיי
לאָמיר אונדז מאכן דראָאונג, פון איצט-אָן מער נישט צו רעדן צו קיינעם בַּשֵּׁם הַזֶּה 18 און זיי האָבן זיי גערופן,

און באַפוילן אינגאַנצן נישט צו זאָגן דרשות אָדער שעורים בַּשֵּׁם יהושע/ישוע. 19 אָבער כֵּיפָא און יוֹחָנָן האָבן זיי
געענטפערט: צי עס איז מֵצְדָּק אין די אויגן פון ה', מיר זאָלן אייך מער געהאָרכן ווי ה', מִשפּט איר אַליין; 20 ווייל
מיר קענען נישט אַנדערש ווי רעדן דאָס, וואָס מיר האָבן געזען און געהערט [זען יוח"א 1:1]. 21 און זיי האָבן זיי
נאָכאמאָל געוואָרנט, און האָבן זיי אָפּגעלאָזט, ווייל זיי האָבן גאָרנישט געפונען וויאַזוי זיי צו באַשטראָפן, צוליב
העם [יִשׂרָאֵל]; ווייל כל האָבן געזאָגט בָּרוּךְ ה' פאַר דעם, וואָס איז געשען. 22 ווייל דער בן אדם איז געווען עלטער
ווי 40 יאָר, צו וועמען עס איז געטון געוואָרן דאָס דאָזיקע נֶס פון רִפּוּי [איש פִּסֵּחַ מִבֶּטֶן אִמּוֹ]. 23 און אַז מען האָט
זיי אָפּגעלאָזט, זענען זיי געגאַנגען צו זייערע חברים, און האָבן דערציילט אַלצדינג, וואָס די ראָשי-כֹּהֲנִים און די
זקֵנים האָבן צו זיי געזאָגט. 24 און ווען זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי אַלע צוזאַמען אויפגעהויבן זייער קול צו
ה', און האָבן געזאָגט: אָ ריבונו של עולם, אַתָּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם; 25
און וואָס דורך דעם מויל פון אָבינו דָוִד, דיין עֶבֶד, האָסטו געזאָגט דורך דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ: לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וּלְאֻמִּים
יֶהְגּוּ־רִיק? 26 יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי־אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ־יָחַד עַל־ה' וְעַל־מְשִׁיחוֹ [תהלים 2-2:1]. 27 ווייל באמת, אין דער
דאָזיקער עִיר האָבן זיך פאַרזאַמלט קעגן דיין עֶבֶד הקָדוֹש יהושע/ישוע, וועמען מָשַׁחְתָּ [דו האָסט געזאָלבט]
הוֹרדוס און פּוֹנְטִיוּס פִּילָטוֹס מיט די גוֹיִם און דיין עם יִשׂרָאל, 28 צו טאָן וואָס דיין האַנט און דיין עֵצה האָבן
פאָרויס גוֹזר געווען, אַז סע זאָל געשען. 29 און איצט, אֲדֹנָי, קוק אויף זייערע דראָאונגען, און גיב דיינע עבדים צו
רעדן דיין דָּבָר [בשורת הגאולה] מיט כל בטחון און צוטרוי און אֹמֶץ לֵב, 30 בשעת דו טוסט אויסשטרעקן דיין
האַנט צו היילן, און צו טאָן אותות און מופתים נִסים דורך דעם נאָמען פון דיין עֶבֶד הַקָּדוֹש יהושע/ישוע. 31 און
בשעת זיי זענען דאַווענען [זען לוקס 4-11:1], האָט אויפגעציטערט דאָס אָרט, אין וועלכן זיי זענען געווען
פאַרזאַמלט; און זיי זענען אַלע געוואָרן פול מיט דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, און זיי האָבן גערעדט דאָס דָּבָר פון ה' [בשורת
הגאולה] מיט אֹמֶץ לֵב. 32 און די קהילה גדולה פון די מַאמִינים יהודים זענען געווען ווי פון לֵב אֶחָד און נֶפֶשׁ אַחַת;
און קיין איינציקער פון זיי האָט נישט געזאָגט, אַז עפּעס פון זיין באַזיץ איז זיין אייגנס, נאָר אַלץ ביי זיי געווען
בשותּפות. 33 און מיט גרויס גבורה האָבן משיחס שלִיחים עֵדות געזאָגט אויף דעם אויפשטיין תחית-המתים פון
הָאָדוֹן יהושע/ישוע; און חֶסֶד רַב איז געווען אויף זיי אַלעמען. 34 און עס איז אויך נישט געווען צווישן זיי קיינער,
וואָס איז געווען נצרך; ווייל כל בעלי השָׂדוֹת און בעלי הבָּתִּים, האָבן די דאָזיקע פאַרקויפט, און האָבן געבראַכט די
הכנָסה פון דעם, וואָס איז פאַרקויפט געוואָרן, 35 און האָבן דאָס אַנידערגעלייגט ביי די רגלים פון משיחס
שלִיחים: און עס איז צעטיילט געוואָרן צו יעדן איינעם, לויט זיינע צֹרֶךְ. 36 און יוֹסף, אִיש לֵוִי וואָס האָט
געשטאַמט פון קַפְּרִיסִין, וואָס איז פון די שלִיחים גערופן געוואָרן מיט דעם צונאָמען בַּר-נַבָּא -- וואָס איז טייַטש:
בֶּן הַנֶּחָמָה, 37 האָט פאַרקויפט אַ שָׂדֶה, וואָס האָט אים געהערט, און האָט געבראַכט דאָס געלט, און עס געלייגט
צו די רגלים פון משיחס שלִיחים. הַ אָבער איינער אַ מאַן מיט דעם נאָמען חַנַנְיָה, מיט זיין אִשָׁה שַׁפִּירָה, האָבן
פאַרקויפט אַ פאַרמעגן 2 און מיט וויסן פון זיין אִשָׁה האָט ער באַהאַלטן אַ טייל פון דער הַכנָסה, און ער האָט
געבראַכט [אין באַטרוג] בלויז אַ חֶלֶק, און האָט געלייגט ביי די רגלים פון משיחס שלִיחים. 3 כֵּיפָא אָבער האָט
געזאָגט: חַנַנְיָה, פאַרוואָס האָט השָׂטן אָנגעפילט דיין לֵב צו זאָגן אַ ליגן צום רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, און צו באַהאַלטן אַ חֶלֶק
פון דער הַכנָסה פון דעם שָׂדֶה? 4 ווען עס איז געבליבן נישט פאַרקויפט, איז עס דען נישט געווען דיין אייגנס? און
אַזוי ווי עס איז פאַרקויפט געוואָרן, איז עס דען נישט געווען אין דיין רשות? ווי קומט עס, וואָס דו האָסט
פאַרטראַכט און באַשלאָסן די דאָזיקע זאַך אין דיין לֵב? נישט פאַר בְּנֵי אָדָם האָסטו געלייקנט, נייערט פאַר

אלוקים. 5 און ווען חַנַנְיָה האָט געהערט די דאָזיקע דברים, איז ער אנידערגעפאלן, און איז אויסגעגאַנגען. און אַ
גרויסע מורא איז געקומען איבער אַלע, וואָס האָבן דאָס געהערט. 6 און די בחורים זענען אויפגעשטאַנען און
האָבן אים אָנגעטאן תכריכים, און אים זיי האָבן אַרויסגעטראָגן, און אים מקַבּר געווען. 7 און אין 3 שָׁעה אַרום
איז זיין אִשָׁה אַרײַנגעקומען, און זיין אִשָׁה האָט נישט געוואוּסט וואָס דאָ איז געשען. 8 און כֵּיפָא האָט צו איר
געזאָגט: זאָג מיר, צי האָט איר פאַרקויפט דאָס שָׂדֶה פאַר אַזויפיל און אַזויפיל? און זי האָט געזאָגט: כֵּן, פאַר
אַזויפיל און אַזויפיל. 9 האָט כֵּיפָא צו איר געזאָגט: פאַרוואָס האָט איר אַפּגעמאַכט אינאיינעם צו פּרוּאוון דעם רוּחַ
הַקּוֹדֶשׁ פון ה'? הִנֵּה, די רגלים פון די, וואָס האָבן מקַבּר געווען דיין בַּעַל, זענען ביי דער פֶּתַח, און זיי וועלן דיך
אויך אַרויסטראָגן. 10 און זי איז גלייך אנידערגעפאלן צו זיינע רגלים, און איז אויסגעגאַנגען; און די בחורים זענען
אַרײַנגעקומען, און האָבן זי געפונען אַ טויטע, און זיי האָבן זי אַרויסגעטראָגן, און זי מקַבּר געווען ביי איר בַּעַל. 11
און גרויסע יִרְאַת שָׁמַיִם איז געפאַלן אויף כָּל משיחס ברית חדשה קהִלָּה, און איבער אַלע, וואָס האָבן דאָס
געהערט. 12 און דורך די הענט פון משיחס שלִיחים זענען אוֹתוֹת און מוֹפתים רַבִּים געטאָן געוואָרן צווישן הָעָם
[יִשְׂרָאֵל]. און זיי זענען כל געווען צוזאַמען אין אַחְדוּת אין דעם אוּלָם שלֹמֹה. 13 אָבער פון די איבעריקע האָט זיך
קיינער נישט דערוועגט צו משתתף אין חֲבֵרוּת צו זיי; נאָר די מענטשן געהאַלטן די יידן אין משיח זער טייער. 14
און אַ סַך מַאמִינים משיחיים אין אֲדוֹנֵנוּ האָבן זיך פיל פאַרמערט מאַסן פון גְּבָרִים און פון נָשִׁים; 15 אַזוי, אַז מען
פלעגט ארויסטראָגן די חוֹלים אין די גאַסן, און האָבן זיי געלייגט אויף בעטן און געלעגערס, כּדי, ווען כֵּיפָא וועט
פאַרבייגיין, זאָל כאַטש זיין שאָטן פאַלן אויף עמיצן פון זיי. 16 און עס איז זיך אויך צוזאַמענגעקומען דאָס המון
מענטשן פון די שטעטלעך אַרום ירוּשָׁלַיִם, און זיי האָבן געבראַכט די חוֹלים, און די, וואָס זענען געווען געפּלאָגט
מיט שדים, און זיי זענען אַלע געהיילט געוואָרן. 17 און דער כֹּהן-גָּדוֹל איז אויפגעשטאַנען, און אַלע, וואָס זענען
געווען מיט אים, דאָס איז, די כּיתּה פון די צדוּקים, און זיי זענען געוואָרן מָלֵא קִנְאָה, 18 און זיי האָבן
אַרויפגעלייגט הענט אויף משיחס שלִיחים, און האָבן זיי אַרײַנגעזעצט אין דער שטאָטישער בֵּית הַסֹּהַר. 19 אָבער
אַ מַלאך ה' האָט ביינאַכט געעפנט די דַּלְתוֹת פון דער בֵּית הַסֹּהַר, און האָט זיי אַרויסגעפירט, און געזאָגט: 20
גייט! שטעלט זיך און רעדט אין דעם בֵּית-הַמִּקדש צו הָעָם [יִשְׂרָאֵל] כָּל דִּבְרֵי הַחַיִּים הָאֵלֶּה. 21 און ווען זיי האָבן
דאָס געהערט, ביי שחרת זענען זיי אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית-הַמִּקדש, און האָבן געלערנט תּוֹרה. אָבער אַז דער
כֹּהן-גדול איז געקומען, און די, וואָס זענען געווען מיט אים, און האָבן זיי צונויפגערופן דעם סַנְהֶדְרִין, און אַלע
זקֵנים פון די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, און האָבן געשיקט צו דער בֵּית הַסֹּהַר, מען זאָל זיי ברענגען. 22 און די מְשָׁרְתִים זענען
אהינגעגאַנגען און האָבן זיי נישט געפונען אין דער בֵּית הַסֹּהַר, און זיי האָבן זיך אומגעקערט, און האָבן דערציילט,
23 אַזוי צו זאָגן: מיר האָבן געפונען די בֵּית הַסֹּהַר פעסט פאַרשלאָסן, און די שומרים שטיין ביי די דלָתוֹת; אָבער
ווען מיר האָבן זי אויפגעעפנט, האָבן מיר קיינעם נישט געפונען אינעווייניק. 24 און ווי דער נְגִיד בֵּית-הַמִּקדש און
די ראָשי-כֹּהֲנִים האָבן געהערט די דאָזיקע דברים, זענען זיי פאַרצווייפלט געוואָרן איבער זיי, וואָס עס וועט פון
דעם דאזיקן ווערן. 25 דאַן איז עמיצער געקומען און האָט זיי דערציילט: הנה די בְּנֵי אָדָם, וועמען איר האָט
אַרײַנגעזעצט אין דער בֵּית הַסֹּהַר, זענען אינם בֵּית-הַמִּקדש, און שטייען און זאָגן שעורים צו הָעָם [יִשְׂרָאֵל]. 26
יעמאָלט איז געגאַנגען דער נְגִיד בֵּית-הַמִּקדש מיט די מְשָׁרְתִים און האָט משיחס שליחים געבראַכט, אָבער אָן
געוואַלט, ווייל זיי האָבן מורא געהאַט פאַר הָעָם [יִשְׂרָאֵל], טאָמער וועלן זיי פאַרשטיינט ווערן. 27 און אַז זיי האָבן
זיי געבראַכט, האָבן זיי זיי אַוועקגעשטעלט פאַר דעם סַנְהֶדְרִין. און דער כֹּהן-גדול האָט זיי געפרעגט, 28 אַזוי צו

זאָגן: האָבן מיר אייך נישט שטרענג באַפוילן, נישט צו זאָגן שעורים אין דעם דאָזיקן נאָמען [זען נאָמען, זכריה 6:11-12 יהושע/ישוע צמח שמו]; און הנה איר האָט אָנגעפילט ירוּשָׁלַיִם מיט אייער תּוֹרה משיחית, און איר ווילט אויף אונדז ברענגען דאָס דָּם פון דעם דאָזיקן איש! 29 אָבער כֵּיפָא און משיחס שלִיחים האָבן געענטפערט, און געזאָגט: ה' מוז מען מער געהאָרכן ווי בְּנֵי אָדָם. 30 דער אלוקים האבותינו האָט אויפגעוועקט יהושע/ישוע, וועמען איר האָט גענומען און אויפגעהאָנגען אויף אַ בוים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד]. 31 אים האָט ה' דערהייכט מיט זיין רעכטער האַנט, צו זיין שַׂר און גואל [אויסלייזער], צו געבן צו יִשׂרָאל תּשובה און סליחַת חטאים [זען ישעיהו 53:5,11]. 32 און מיר זענען אֵדַת רְאִיָּה פון די דאָזיקע זאַכן, און אויך דער רוּחַ הַקוֹדֶש, וועמען ה' האָט געגעבן צו די, וואָס געהאָרכן אים. 33 און הערנדיק דאָס, האָט עס זיי געשטאָכן אין זייערע לבָבוֹת, און זיי האָבן געוואָלט זיי טייטן. 34 יעמאָלט איז אויפגעשטאַנען איינער אין דעם סַנהֶדרין, אַ פּרוּש, וואָס האָט געהייסן רַבַּן גַּמלִיאֵל, אַ תּנא, וועמען דאָס כָּל הָעָם האָט געהאַלטן בּכָבוד, און האָט באַפוילן מען זאָל די שליחים אַרויספירן אויף אַ ווײַלע. 35 דאַן רַבַּן גַּמלִיאֵל האָט צו זיי געזאָגט: אַנְשֵׁי יִשׂרָאל, זייט פאָרזיכטיק וואָס שייך די דאָזיקע מענטשן, וואָס איר גייט טאָן. 36 מחמת לִפְנֵי די דאָזיקע טעג איז אויפגעשטאַנען תּוֹדָס, זאָגנדיק אַז ער איז עפּעס; אין וועמען סע האָבן זיך באַהעפט אַ צאָל בְּנֵי אָדָם, אַן עֶרֶך פון 400; אָבער ער איז געהַרגעט געוואָרן, און אַלע, וואָס זענען אים נאָכגעגאַנגען, זענען צעשפּרייט און צונישט געוואָרן. 37 און נאָך אים איז אויפגעשטאַנען יהוּדה הַגלִילִי, אין די טעג פון דער מִפְקַד הַתּוֹשָׁבִים, און האָט פאַרפירט נאָך זיך אַן אנגעזעענעם טייל פון דעם אֲנָשִׁים; אויך ער איז פאַרלוירן געוואָרן, און אַלע, וואָס זענען אים נאָכגעגאַנגען, זענען צושפּרייט געוואָרן. 38 און איצט זאָג איך אייך, האַלט זיך צוריק פון די דאָזיקע בְּנֵי אָדָם, און לאָזט זיי אָפּ; ווייל אויב די דאָזיקע עֵצה, אָדער די דאַזיקע זאַך, איז פון בְּנֵי אָדָם, וועט זי צעשטערט ווערן; 39 נאָר אויב זי איז פון ה', וועט איר זיי נישט קענען שטערן; טאָמער וועט איר געפונען ווערן קעמפנדיק אויך קעגן ה' [זען מה"ש 26:14; 22:3]! 40 און זיי האָבן אים געהאָרכט; און רופנדיק משיחס שלִיחים, און האָבן זיי לאָזן געבן מַלקות, און זיי באַפוילן נישט צו רעדן אין דעם נאָמען פון יהושע/ישוע [זען נאָמען, זכריה 6:11-12 יהושע/ישוע צמח שמו], און האָבן זיי אָפּגעלאָזט. 41 און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פון פאַר דעם סַנהֶדרין, און זאָגן ברוּך ה' פרייענדיק זיך וואָס זיי האָבן זוכה געווען צו ליידן אומכָּבוד צוליב דעם נאָמען [זען נאָמען, זכריה 6:11-12 יהושע/ישוע צמח שמו]. 42 און זיי האָבן נישט אויפגעהערט יעדן טאָג אין דעם בֵּית-הַמִקדש, און פון בֵּית צו בֵּית, צו זאָגן שעורים און דרשות וועגן די בּשוֹרת הגאולָה פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. ַ און אין די דאָזיקע טעג, ווען די צאָל פון משיחס תּלמידים האָט זיך געטאָן פאַרמערן, איז געוואָרן אַ געמורמל פון די העלעניסטן [היהודים דוברי-יוונית] קעגן די [סברה] עִברִים, מחמת זייערע [דוברי-יוונית] אַלמָנות זענען פאַרנאַכלעסיקט געוואָרן אין דער טעגלעכער חלֻקַּת הַסַּעַד. 2 און די 12 האָבן צו זיך גערופן די עֵדה פון משיחס תּלמידים, און האָבן געזאָגט: עס איז נישט רעכט, אַז מיר זאָלן פאַרלאָזן דאָס דָּבָר ה' פון בּשורת הגאולה, און זיך פאַרנעמען מיט דינען ביי טישן. 3 על-כֵּן, אֲנָשִׁים אַחִים, זוכט אויס פון צווישן אייך 7 אחים במשיח, בַּעֲלֵי שֵׁם טוב, פול מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש און מיט חָכמה, וועמען מיר זאָלן באַשטימען איבער דעם דאָזיקן ענין. 4 און מיר וועלן אָנהאַלטן אין דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4] און אין דער עַבוֹדת קודש פון דעם דָּבָר ה'. 5 און די דאָזיקע דָּבָר זענען וואוילגעפעלן געוואָרן דער כָּל הַקָּהָל [משיחס קהל], און זיי האָבן אויסדערוויילט סְטֶפָנוֹס, אַ מענטשן פול מיט אֱמוּנה און מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, און פיליפּוֹסן, און פּראָכאָרוֹסן, און ניקאַנאָרן, און טימאָנען, און פּאַרמענאַסן,

און ניקאָלאַוסן, אַ גֵּר פּוּן אַנְטִיוֹכְיָה. 6 די דאָזיקע האָבן זיי געשטעלט פאַר מְשִׁיחַס שלִיחים, און ווען זיי האָבן
געטאָן דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4], זיי האָבן אויף זיי אַרויפגעלייגט זייערע הענט מיט סְמִיכָה. 7 און דאָס דָּבָר
ה' [פון בשורת הגאולה] איז געוואַקסן, און די צאָל פון משיחס תּלמידים האָט זיך שטאַרק פאַרמערט אין
ירוּשָׁלַיִם; און אַפילו אַ גרויסע מאַסע פון די כֹּהַנים זענען געווען געהאָרכזאַם צום [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה. 8
און סְטֶפָנוֹס, פול מיט חֶסֶד און גבורה, האָט געטאָן גרויסע אוֹתוֹת און מוֹפְתִים גְּדוֹלים צווישן הָעָם [יִשְׂרָאֵל]. 9
אָבער עס זענען אויפגעשטאַנען עטלעכע בְּנֵי אָדָם פון דער שול, וואָס האָט געהייסן די שול פון די משוחרְרִים; און
אויך פון די קירעניער, און אַלעקסאַנדריער, קיליקיער און אַזיער, און האַבן זיך מִתְוַוכֵּחַ געווען מיט סְטֶפָנוֹס. 10
און זיי האַבן נישט געקענט אַקעגנשטיין די חָכמה און דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ דורך וועלכן סְטֶפָנוֹס האָט גערעדט. 11
דאַן האַבן זיי אונטערגעשטעלט בְּנֵי אָדָם, וואָס האַבן געזאָגט: מיר האַבן אים געהערט רעדן דִּבְרֵי נְאָצָה קעגן
מֹשהן און חִלוּל ה'. 12 און זיי האַבן אויפגעהעצט הָעָם און די זקֵנים, און די סוֹפרים [רַבָּנִים], און זענען געקומען
אויף אים, און האַבן אים גענומען מיט געוואַלד, און אים געבראַכט פאַר דעם סַנהֶדרין; 13 און זיי האַבן
אויפגעשטעלט עֵדֵי שֶׁקֶר, וואָס האַבן געזאָגט: דער דאָזיקער בן אדם הערט נישט אויף צו רעדן קעגן דעם דאָזיקן
מַקוֹם-קָדוש און דער תּוֹרה. 14 מחמת מיר האַבן אים געהערט זאָגן, אַז דער דאָזיקער יהושע/ישוע פון נצֶרֶת וועט
חָרוב מאַכן דאָס דאָזיקע המָקוֹם [הקדוש], און וועט ענדערן די חוּקים, וועלכע מֹשה האָט אונדז איבערגעגעבן
[זען יוחנן 2:19-21; מה"ש 21:24]. 15 און אַלע, וואָס זענען געזעסן אין דעם סַנהֶדרין, האַבן מיט שפּאַנונג געקוקט
אויף סְטֶפָנוֹס, און האַבן געזען זיין פָּנים ווי סע וואַלט געווען דאָס פָּנים פון אַ מַלאך. ז֒ און דער כֹּהן-גָּדול האָט
געזאָגט: איז דאָס טאַקע אַזוי? 2 און סְטֶפָנוֹס האָט געזאָגט: אֲנָשֵׁם אַחִים און אבות, הערט מיך אויס. דער אלוקים
פון כָּבוד האָט זיך אַנטפּלעקט און באַוויזן צו אַברהם אַבינו, ווען ער איז געווען אין אַרַם-נַהֲרַיִם, איידער ער האָט
געוואוינט אין חָרָן, 3 און ה' האָט צו אים געזאָגט: לֶךְ־לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּבוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךּ. 4 און ער
איז אַרויסגעגאַנגען פון דעם לאַנד פון די כַּשׂדים, און האָט געוואוינט אין חָרָן, און פון דאָרטן, נאָך דעם מוֹת אָבִיו,
האָט ה' אים אַריבערגעפירט אין הָאָרֶץ הַזֹּאת אַריין, אין וועלכן איר וואוינט אציט; 5 און ה' האָט אים נישט
געגעבן דערינען קיין ירושה, נישט אַפילו עַד מִדְרַךְ כַּף-רגֶל [דברים 2:5], און בשעת ער האָט נאָך נישט געהאט קיין
בֵּן, ה' האָט מַבטִיחַ געווען, אַז ער וועט עס אים געבן פאַר אַ באַזיץ, און לזרעך אתן את הארץ הזאת [בראשית
12:7; 13:15; 17:8; 26:3; 48:4]. 6 און ה' האָט אַזוי גערעדט: אַז גֵּר יִהְיֶה זרעוֹ, וועט וואוינען אין אַ פרעמד לאַנד, און
מען וועט זיי פאַרקנעכטן און זיי פּייניקן 400 יאָר [בראשית 15:13]. 7 וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי, זאָגט ה';
ואחרי-כן יצאו ויעבדוּנִי בַּמָּקוֹם הזה, און דאַן וועלן זיי אַרויסגיין און מיך דינען אין דעם דאָזיקן אַרט [בראשית
15:13-14; שמות 3:12]. 8 און ה' האָט אים געגעבן דעם ברית מִילה, און אַזוי האָט אַברָהם געבוירן יִצחָקן, און
האָט אים מַל געווען דעם אַכטן טאָג; און יִצחָק האָט געבוירן יַעקֹב, און יעקֹב די 12 ראשי אַבות. 9 און די ראשי
אָבות האָבן מקַנא געווען יוֹספן, און האַבן יוֹסף פאַרקויפט קיין מִצרַיִם; אָבער ה' איז געווען מיט יוֹסף, 10 און
האָט אים מַציל געווען פון אַלע זיינע צָרות, און האָט אים געגעבן חֵן און חָכמה פאַר פַּרעהן, דעם מֶלך פון אֶרֶץ
מִצרַיִם, וואָס האָט יוֹסף געמאַכט פאַר אַ מושל איבער אֶרֶץ מִצרַיִם און איבער זיין כל בֵּית. 11 און עס איז
געקומען אַ רָעָב איבער כל אֶרֶץ מִצרים און כּנַעַן, און אַ צָרה גדולה; און אבותינו האָבן נישט געפונען קיין אֹכֶל. 12
אָבער ווען יַעקֹב אַבינו האָט געהערט, אַז עס איז דאָ אוכל אין אֶרֶץ מִצרַיִם, האָט ער אַרויסגעשיקט אבותינו דאָס
פַּעַם הָרִאשׁוֹנָה. 13 און ביים צווייטן מאָל האָט זיך יוֹסף געלאָזט דערקענען צו זיינע אַחִים, און מִשפָּחה פון יוֹסף

איז באַקענט געוואָרן פאַר פַּרעהן. 14 און יוֹסף האָט געשיקט און האָט צו זיך גערופן יַעקֹב אביו, און כל מִשפָּחה
פון יוֹסף, 75 נפָשות [זען תרגום שבעים בראשית 46:27; שמות 1:5]. 15 און יַעקֹב אַבינו האָט אַראָפּגענידערט קיין
אֶרֶץ מִצרַיִם, און ער איז מֵת, ער און אבותינו. 16 און זיי זענען אַרויבערגעטראָגן געוואָרן קיין שכֶם, און געלייגט
געוואָרן אין דעם קֶבר, וואָס אַברָהם האָט געקויפט פאַר אַ געלט-פּרייז פון די בָּנֵים פון חַמוֹר אין שכֶם [וְרטוֹרי
דְּחִיסָה בראשית 23:17-18; 25:9-11; 35:29; 50:13; 33:19; יחושע 24:32]. 17 און אַזויווי עס האָט זיך דערנענטערט
די צייט פון דער הבטָחה, וואָס ה' האָט געשוואורן צו אַברָהם, איז הָעָם געוואַקסן און האָט זיך געמערט אין אֶרֶץ
מִצרַיִם, 18 ביז איבער אֶרֶץ מִצרַיִם איז אויפגעשטאַנען אַ מֶלך חָדָש אשר לֹא ידע את יוֹסף. 19 און דער דאָזיקער
האָט געהאַנדלט מיט כיטרעקייט קעגן עמֵנו, און האָט רַע געטאָן צו אבוֹתֵינו, אַז זיי געגייט אַרויסצוואַרפן
זייערע עוֹלְלִים, כּדי זיי זאָלן לֹא יִחיוּ. 20 אין יענער צייט איז געבוירן געוואָרן מֹשה [רבינו], און ער איז געווען שיין
אין די אויגן פון ה'; און ער איז גענערט געוואָרן 3 חֳדָשים אין בֵּית אָביו. 21 און ווען ער איז אַרויסגעוואַרפן
געוואָרן, האָט אים בַּת פַּרעֹה גענומען, און האָט אים דערצויגן פאַר איר אייגענעם בֵּן. 22 און מֹשה [רבינו] איז
געווען געלערנט אין דער כל חָכמה פון די מִצרַיִם; און ער איז געווען אַ גבּור אין זיינע דברים און מַעשִׂים. 23 און
ווען ער איז אַלט געוואָרן 40 יאָר, איז אויפגעגאַנגען אין זיין לֵב צו געדענקען זיינע אַחִים, די בְּנֵי-ישׂרָאל. 24 און אַז
ער האָט געזען איינעם פון זיי ליידן אַן עוולה, האָט ער זיך אָנגענומען און נוקם געווען פאַר דעם געליטענעם, און
האָט דערשלאָגן דעם מִצרי. 25 און ער האָט געמיינט, אַז זיינע אַחִים וועלן פאַרשטיין, אַז ה' האָט זיי געגעבן
ישועת אלוקינו דורך זיין האַנט; אָבער זיי האָבן נישט פאַרשטאַנען. 26 און אויף דעם אַנדערן טאָג האָט ער זיך
באַוויזן צו זיי, בשעת זיי האָבן זיך געקריגט, און האָט געוואָלט שָׁלום מאַכן צווישן זיי, אַזוי צו זאָגן: אנשים אחים
אתּם; פאַרוואָס טוט איר אַן עוולה איינער דעם אַנדערן? 27 אָבער דער, וואָס האָט באַעוולט זיין חַבר, האָט אים
אָפּגעשטויסן, און געזאָגט: ווער האָט דיך געמאַכט פאַר אַ שַׂר און אַ שופט איבער אונדז? 28 הלהרגני אתה אֹמר
כּאשר הרגת אתמול את-המצרי? 29 און מֹשה [רבינו] איז אַנטלאָפן איבער דעם דאָזיקן דָּבָר, און איז געוואָרן אַ גֵר
אין דעם אֶרֶץ מִדיָן, וואו ער האָט געבוירן 2 בָּנִים. 30 און ווען 40 יאָר זענען דערפילט געוואָרן, האָט זיך צו אים
באַוויזן אַ מַלאך ה' אין דער מִדבּר פון דעם הָר סִינַי, בְּלַבַּת אֵש מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. 31 און אַז מֹשה [רבינו] האָט דאָס
געזען, איז ער נִשתּוֹמם געוואָרן פון דער מַרְאֶה; און ווען ער האָט גענעענט צו זען, איז געקומען דאָס קוֹל אֲדֹנָי: 32
אָנֹכִי אלוקי אבותיך, אלוקי אברהם, יצחק און יעקֹב. און מֹשה [רבינו] האָט געציטערט, און האָט זיך נישט
דערוועגט צו קוקן. 33 און ה' האָט צו אים געזאָגט: נעם אראָפּ די סנדלן פון דיינע רגלים, מחמת דאָס אָרט, אויף
וועלכן דו שטייסט, איז אַדְמַת-קֹדֶש. 34 רָאֹה ראיתי את-עני עמִי אשר במצרים ואת נאקתם שמעתי וארד להצילם;
ועתה לכה ואשלחך קיין מצרים. 35 דעם דאָזיקן מֹשה [רבינו], וועמען זיי האָבן פאַרלייקנט, זאָגנדיק: ווער האָט
דיך געמאַכט פאַר אַ שַׂר און אַ שופט? אים האָט ה' געשיקט צו זיין אַ שַׂר און אַ גוֹאֵל דורך דער האַנט פון דעם
מַלאך, וואָס האָט זיך צו אים באַוויזן אין דעם סנֶה. 36 ער האָט זיי אַרויסגעפירט, און האָט געטאָן מופתים און
אותות אין אֶרֶץ מִצרַיִם, און ביים יַם סוּף, און אין דער מִדבּר 40 יאָר. 37 דאָס איז דער מֹשה [רבינו], וואָס האָט
געזאָגט צו די בְּנֵי-יִשׂרָאל: אַ נָבִיא וועט ה' אויפשטעלן פאַר אייך פון צווישן אייערע אחים, גלייך צו מיר [זען
דברים 18:15-19, נָבִיא מִקֶּרֶב אֲחֵיכֶם כָּמוֹנִי, זען מה"ש 7:37; 3:22-26; יוחנן 7:40; 6:14; 5:46; 1:21,25,45]. 38 דאָס
איז דער, וואָס איז געווען אין דער עֵדה אין דער מִדבּר מיט דעם מַלאך, וועלכער האָט גערעדט צו אים אויף דעם
הָר סִינַי, און מיט אבותינו; ער האָט באַקומען דברים חיים, כּדי זיי אונדז צו געבן; 39 צו וועמען אבותינו האָבן זיך

נישט געוואָלט זיין געהאָרכזאַם, נייערט זיי האָבן אים אָפּגעשטויסן און אין זייערע לְבָבוֹת זיך געקערט קיין אֶרֶץ מצרים [זען לוקס 9:62], 40 און געזאָגט צו אַהרֹנען; עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹקִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ, כִּי־זֶה מֹשֶׁה אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ׃ 41 וְאָכֵן עָשׂוּ עֵגֶל בְּאוֹתָם יָמִים וְהִקְרִיבוּ זֶבַח לָאֱלִיל וְשָׂמְחוּ בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם. 42 אָז פָּנָה הָאֱלֹקִים וּמָסַר אוֹתָם לֶפְלֹחַן צְבָא הַשָּׁמַיִם כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר הַנְּבִיאִים, הַזְּבָחִים וּמִנְחָה הִגַּשְׁתֶּם־לִי בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ 43 וּנְשָׂאתֶם אֶת סֻכַּת מֹלֶךְ וְאֶת כּוֹכַב אֱלֹקֵיכֶם רֵיפָן, הַצְּלָמִים אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לְהִשְׁתַּחֲווֹת לָהֶם. וְהִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מֵהָלְאָה לְבָבֶל [זען עמוֹס 5:25-27; ירמיהו 19:13]. 44 אבותינו האָבן געהאַט אין דער מִדבּר דאָס מִשכּן-הָעֵדוּת, אַזוֹיווי ער [ה'], וואָס האָט גערעדט צו מֹשהן, האָט באַפוילן אַז ער זאָל עס מאַכן לויט דער תַּבְנִית, וואָס מֹשהן האָט געזען. 45 דאָס אבותינו מיט יהושע/ישוע [ישוע בֶּן נוּן, נחמיה 8:17; זען יכריה 6:11-12] האָבן גענומען און אויך אַרײַנגעבראַכט אין דעם נְשׁוּל און אַחֲזַת הַגּוֹיִים, וואָס ה' האָט אַרויסגעטריבן פון פאַר דעם פָּנִים פון אבותינו, ביז צו די טעג פון דָּוִדן, 46 וועלכער האָט געפונען חֵן אין די אויגן פון ה', און האָט געבעטן צו געפינען אַ מִשְׁכָּן פאַר אלוקי יַעקֹב. 47 און שלֹמֹה האָט אים געבויט אַ בַּיִת. 48 אָבער דער אויבערשטער שוֹכֵן נישט אין קיין הֵיכָלוֹת, וואָס זענען געמאַכט מיט הענט, ווי דער נָביא זאָגט: 49 הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי. אֵי־זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ־לִי, נְאֻם ה', וְאֵי־זֶה מָקוֹם מְנוּחָתִי׃ 50 הֲלֹא אֶת־כָּל־אֵלֶּה יָדִי עָשָׂתָה [ישעיהו 66:1-2]׃ 51 אַתֶּם עַם קשה עֹרֶף [שמות 33:5] וואָס האָבן נישט-געמלטע הערצער און אויערן, איר תמיד מִתְנַגְּדִים אנטקעגן דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ; ווי אבוֹתֵיכם האָבן געטאָן, אַזוי טוּט איר. 52 וועמען פון די נביאים האָבן אבוֹתֵיכם נישט גערוֹדֶפט? און זיי האָבן געטייט די, וואָס האָבן פאָרויס אָנגעזאָגט דאָס קומען פון דעם צַדִּיק, פון וועמען איר זענט אַצינר געוואָרן מוֹסרים און רוֹצחים; 53 איר, וואָס האָט מקַבּל געווען די תּוֹרה, דורך דער פאַרמיטלונג פון מַלאָכים, און געווען נישט שומר איבער אים. 54 און אַז זיי האָבן דאָס געהערט, האָט עס זיי געשטאָכן אין זייערע לבָבוֹת, און זיי האָבן געקריצט מיט די ציין אויף סְטֵפָנוֹס. 55 און סְטֵפָנוֹס, ווייל ער איז געווען פול מיט דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, האָט אַרויפגעקוּקט צום שָׁמַיִם, און האָט געזען די כבוד פון ה', און יהושע/ישוע שטיין ביי דער רעכטער האַנט פון אלוקים, 56 און סְטֵפָנוֹס האָט געזאָגט: אָט זע איך די הימלען אָפן, און דעם בַּר-אֱנָשׁ [דניאל 7:13, מָשִׁיחַ] שטיין ביי דער רעכטער האַנט פון ה'. 57 אָבער זיי האָבן אויסגעשריגן מיט אַ הויך קוֹל, און האָבן פאַרשטאָפּט זייערע אויערן, און אלע אינאיינעם האָבן זיך אַ וואָרף געטאָן אויף סְטֵפָנוֹס: 58 און זיי האָבן אים אַרויסגעשטויסן אויסער דער עיר, און האָבן סְטֵפָנוֹס פאַרשטיינט. און די עֵדוּת האָבן אוועקגעלייגט זייערע מַלבּוּשים ביי די רגלים פון אַ [ישיבה] בָּחוּר, וואָס האָט געהייסן שָׁאוּל [זען רומ', קור"א, קור"ב, גלט', אפס', פיל', קול', תסל"א, תסל"ב, טימ"א, טימ"ב, טיט', פילמ']. 59 און זיי האָבן פאַרשטיינט סְטֵפָנוֹס, בשעת סְטֵפָנוֹס האָט אויסגערופן, און געזאָגט: אֲדוֹנִי יהושע/ישוע, נעם אויף מיין רוּחַ. 60 און סְטֵפָנוֹס איז געפאַלן אַראָפּ, און האָט געשריגן מיט אַ הויך קוֹל : אֲדֹנָי, רעכן זיי נישט צו די דאָזיקע עבירה, און אַז ער האָט דאָס געזאָגט, איז ער איינגעשלאָפן. חַ און שָׁאוּל האָט מַסכּים געווען צו זיין רצח. און יוֹם הַהוּא האָט זיך אויפגעהויבן אַ רדִיפה גדולה קעגן דער הברית החדשה קהִילה אין ירוּשָׁלַיִם; און זיי זענען אלע צעשפּרייט געוואָרן איבער דער געגנט פון יהוּדה און שוֹמרוֹן, מיטן אויסנאַם פון משיחס שלִיחים. 2 און פרומע לייט מיט יִרְאֵי שמים האָבן גענומען סְטֵפָנוֹס, און אים קובר געווען און געמאַכט אַ הֶספּד גדול איבער אים. 3 שָׁאוּל אָבער האָט חָרוּב געמאַכט די הברית החדשה קהִילה [אַנְטִימשִׁיחַ פּוֹגְרוֹם], און איז אריינגעגאַנגען פון בַּיִת צו בַּיִת, און האָט געשלעפּט גְּבָרִים און נָשים, און האָט זיי איבערגעגעבן אין דער בַּיִת הַסֹּהַר. 4 און די, וואָס זענען צעשפּרייט געוואָרן, זענען אַרומגעגאַנגען און האָבן מבַשֵּׂר געווען דאָס דָּבָר ה' [מבשר

ישועת אלוקינו, זען ישעיהו 52:7]. 5 און פיליפּוס [זען מה"ש 6:5, דאָ פיליפּוס מאכט געשיכטע: ערשטער קרוב מי צו
גיין איבער קולטורעל בריק פאר ישועת אלוקינו הַלְּאֻמִּים] איז אַראָפּגעגאַנגען צו דער שטאָט שומרון, און דרשענט
צו זיי דעם רֶבּי מלך המָשיחַ. 6 און המון הָעָם האָט מיט לֵב אֶחָד פאַרנומען מיט פלייס, וואָס פיליפּוס האָט
געזאָגט, ווען זיי האָבן געהערט און געזען די אותות, וואָס ער האָט געטאָן. 7 מחמת פון רבים פון יענע, וואָס
האָבן געהאַט שדים, זענען זיי אַרויס פון זיי, ווען זיי האָבן געשריגן מיט אַ הויך קול; און מְשֻׁתָּקִים און פִּסְחִים
רבים זענען געהיילט געוואָרן. 8 און עס איז געווען שִׂמְחָה גְּדוֹלָה אין יענער שטאָט. 9 און עס איז געווען איינער אַ
בן אדם מיטן נאָמען שִׁמעוֹן, וועלכער פלעגט זיך פריער אָפּגעבן מיט כִּשׁוּף אין שטאָט, און האָט איבּערראַשט
דאָס תּוֹשבים פון שומרון, און זיך אַרויסגעגעבן, אַז ער איז אָדָם גָּדוֹל. 10 און אלע האָבן זיך צו אים צוגעהאָרכט,
פון קָטָן ביז גָּדוֹל, און געזאָגט: דער דאָזיקער איז די כֹּחַ פון א-ל, וואָס ווערט גערופן הַכֹּחַ הַגָּדוֹל. 11 און זיי האָבן
זיך צו אים צוגעהאָרכט, ווייל במשך פון אַ לאַנגע צייט האָט ער זיי איבּערראַשט מיט זיין כִּשׁוּף. 12 ווען זיי האָבן
אָבער געגלויבט פיליפּוסן, וועלכער האָט זיי אָנגעזאָגט די בשׂורת הגאולָה פונוועגן דעם מַלכות ה' און דעם נאָמען
פון רבי מֶלֶך המָשיחַ יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12], זענען זיי מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן, סיי גְּבָרִים און נָשים.
13 און שִׁמעוֹן אַליין האָט אויך געגלויבט; און אַז ער איז מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן, האָט ער זיך באַהעפט אָן
פיליפּוסן. און ווען ער האָט געזען אותות און המופתים הגדולים געשען, איז ער נִשׁתּוֹמם געוואָרן. 14 און ווען
משיחס שלִיחים אין ירוּשָׁלַיִם האָבן געהערט, אַז שומרון האָט מקַבּל געווען דאָס דָּבָר ה', האָבן זיי געשיקט צו זיי
כֵּיפָא און יוֹחָנָן. 15 און זיי האָבן אַהין אַראָפּגענידערט, און האָבן דאַווענען [זען לוקס 11:1-4] און זיי געמאַכט אַ
בּקשה פון ה' פאַר זיי, אַז זיי זאָלן באַקומען דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ; 16 ווייל ביז איצט איז דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ נאָך נישט
געהאָט געפאַלן [זען געפאַלן, מה"ש 10:44] אויף קיינעם פון זיי, נייערט זיי גענען בּלויז מקוה מים געטוֹבלט
געוואָרן אין דעם נאָמען פון יהושע/ישוע אֲדוֹנֵנוּ. 17 דאַן האָבן זיי געלייגט אויף זיי זייערע הענט, און זיי האָבן
באַקומען דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. 18 און ווי שִׁמעוֹן האָט געזען, אַז דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ איז געגעבן געוואָרן דורך דעם
אַרויפלייגן די הענט פון משיחס שלִיחים, האָט שִׁמעוֹן זיי אָנגעבאָטן געלט, 19 און געזאָגט: גיט אויך מיר די
דאָזיקע מאַכט, כדי ווען איך וועל אַרויפלייגן מיינע הענט אויף עמיצן, זאָל ער באַקומען דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. 20
אָבער כֵּיפָא האָט צו אים געזאָגט: זאָל אומקומען דיין זילבער מיט דיר, ווייל דו האָסט געטראַכט צו קויפן מיט
געלט די מַתָּנה פון ה'. 21 דו האָסט נישט קיין חֵלֶק און קיין נַחלה אין דער דאָזיקער זאַך, ווייל דיין לֵב איז קרום
און נישט יָשָׁר און נָכוֹן פאַר ה'. 22 טו דעריבּער תּשוּבה פון דער דאָזיקער רָשָׁע דיינער, און בּעט ה', אֶפשר וועט די
מַחשָׁבה פון דיין לֵב דיר פאַרגעבן ווערן. 23 ווייל איך זע, אַז דו ביסט אין דער גאַל פון ביטערקייט, און אין דעם
כְּבָלִים פון רשעות. 24 און שִׁמעוֹן האָט געענטפערט, און געזאָגט: זייט איר דאַווענען [זען לוקס 11:1-4] און איר
מאכן בּקשה פון ה' פאַר מיר, אַז קיין זאַך זאָל נישט קומען אויף מיר, פון וועלכע איר האָט גערעדט. 25 און אַזוי
ווי זיי האָבן עֵדות געזאָגט און גערעדט דאָס דָּבָר ה', האָבן זיי זיך אומגעקערט קיין ירוּשָׁלַיִם, דרשנדיק די בשׂורת
הגאולָה אין פיל דערפער פון די שומרונים. 26 מַלאך ה' האָט גערעדט צו פיליפּוסן, אַזוי צו זאָגן: שטיי אויף, און
גיי קיין דָּרום אויף דעם דֶּרֶךְ, וואָס פירט אַראָפּ פון ירוּשָׁלַיִם קיין עַזָּה; דאָס איז מִדבּר. 27 און ער איז
אויפגעשטאַנען און געגאַנגען. און הנה, אַן איש אתיוֹפּי, אַ סָריס פון גרויס מאַכט ביי קאַנדאַקע, די מַלכּה פון די
אתיוֹפּים. ער איז געווען איבּער אלע אירע אוצרות. ער איז געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם צו בּוקן זיך. 28 און ער האָט זיך
שוין אומגעקערט, און איז געזעסן אין זיין מֶרְכָּבָה, און געלייענט דאָס ספר פון ישעיהו הַנָּביא. 29 און דער רוּחַ

הַקּוֹדֶשׁ האָט געזאָגט צו פיליפּוסן: גענעען, און באַהעפט דיך צו דעם דאָזיקן מֶרְכָּבָה. 30 און פיליפּוס איז צו אים
צוגעלאָפן, און האָט אים געהערט לייענען דאָס ספר פון ישעיהו הַנָּבִיא, און פיליפּוסן האָט געזאָגט: פאַרשטייסטו
וואָס דו לייענסט? 31 האָט ער געזאָגט: וויאַזוי קען איך פאַרשטיין, אחוץ עמיצער זיין מיין מדריך און אָנווײַזן. און
ער האָט געבעטן פיליפּוסן אַרויפצוקומען און זיך זעצן מיט אים. 32 און דאָס איז געווען דער פָּסוק, וואָס ער
האָט געלייענט אין דעם סֵפר: כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבַל וּכְרָחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה, וְלֹא יִפְתַּח פִּיו. 33 מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח
וְאֶת־דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים. [ישעיהו 53:7-8]. 34 און דער סָרִיס האָט געזאָגט צו פיליפּוסן: איך בעט
דיך, פון וועמען רעדט דאָס דער נָבִיא? וועגן זיך אַליין אָדער וועגן עמיצן אַנדערש? 35 און פיליפּוס האָט געעפנט
זיין מויל, און האָט אָנגעהויבן פון דעם דאָזיקן פָּסוק, און האָט צו אים בְּשֵׂר די בשׂורת הגאולה פון [רבי מֶלֶך
המָשִׁיחַ] יהושע/ישוע. 36 און ווי זיי זענען אַזוי געפאָרן אויף דעם דֶּרֶךְ, הנה, זענען זיי געקומען צו מְקוֹם מַיִם, און
דער סָרִיס האָט געזאָגט: הִנֵּה, דאָ איז [מקוה] מַיִם; וואָס שטערט מיר מקוה מים געטוֹבלט צו ווערן? 37 און צו
אים פיליפּוס האָט געזאָגט: אויב דו גלויבסט מיט כָּל לְבָבְךָ, מעגסטו. און ער האָט געענטפערט: איך גלויב, אַז
רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע איז דער זון פון דער אויבערשטער. 38 און ער האָט באַפוילן דעם מֶרְכָּבָה צו בלייבן
שטיין, און זיי האָבן ביידע אַראָפּגעגאַנגען אין דעם מקוה מַיִם אַריין, פיליפּוס און דער סָרִיס, און ער האָט אים
מקוה מים געטוֹבלט. 39 און ווען זיי זענען אַרויסגעקומען פון דעם מקוה מַיִם, האָט דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ פון ה'
פאַרטראָגן פיליפּוסן; און דער סָרִיס האָט אים מער נישט געזען, און ער איז געגאַנגען אויף זיין דֶּרֶךְ שָׂמֵחַ. 40
אָבער פיליפּוס האָט זיך אָפּגעפונען אין אַשדוֹד; און ער איז אַרומגעגאַנגען און האָט בְּשֵׂר די בשׂורת הגאולה אין
כל הערים, ביז ער איז געקומען קיין קסריה [זען מה"ש 8:21]. טַ און שָׁאוּל [זען רומ', קור"א, קור"ב, גלט', אפס',
פיל', קול', תסל"א, תסל"ב, טימ"א, טימ"ב, טיט', פילמ'] האָט נאָך ווייטער געאָטעמט מיט כַּעַס און רציחה קעגן די
תַּלמידים פון הָאָדוֹן, און ער איז געגאַנגען צום כֹּהן-גָּדוֹל, 2 און האָט געבעטן ביי אים בריוו צו די שולן אין דַּמֶּשֶׂק,
כדי ווען רַב שָׁאוּל וועט געפינען אייניקע, וואָס זענען פון דעם דֶּרֶךְ [דֶּרֶךְ החיים, דֶּרֶךְ ישועת אלוקינו, דֶּרֶךְ ה', הדרך
המשיחיסטים], סיי גְּבָרִים, סיי נָשִׁים, זאָל ער זיי קענען ברענגען אין קייטן קיין ירוּשָׁלַיִם. 3 און בשעת ער איז
געפאָרן, האָט ער זיך דערנענטערט צו דַּמֶּשֶׂק, און פלוצים האָט אַרום אים געשיינט אַן אוֹר פון שָׁמַיִם אַרויס. 4
און ער איז געפאַלן אויף דער ערד, און האָט געהערט אַ קוֹל זאָגן צו אים: שָׁאוּל, שָׁאוּל, לָמָּה תִּרְדְּפֵנִי? 5 האָט רַב
שָׁאוּל געזאָגט: ווער ביסטו, אֲדוֹנִי? און ער האָט געזאָגט: איך בין יהושע/ישוע, וועמען דו רוֹדֶפסט. 6 נאָר שטיי
אויף, און גיי אַריין אין דער שטאָט, און סע וועט דיר געזאָגט ווערן וואָס דו זאָלסט טאָן. 7 און האַנָּשִׁים, וואָס
זענען מיט אים געריזט, זענען געבליבן אָן לָשׁון, ווען זיי האָבן געהערט [נישט פאַרשטענדלעך] דאָס קוֹל, אָבער
האָבן קיינעם נישט געזען. 8 און רַב שָׁאוּל איז אויפגעשטאַנען פון דער ערד; און הגם זיינע אויגן זענען געעפנט
געוואָרן, האָט ער דאָך גאָרנישט געזען. און זיי האָבן אים געפירט ביי דער האַנט, און האָבן אים געבראַכט קיין
דַּמֶּשֶׂק. 9 און רַב שָׁאוּל איז געווען 3 טעג אָן ראִיה, און האָט נישט געגעסן און נישט געטרונקען. 10 און עס איז
געווען אין דַּמֶּשֶׂק איינער אַ תַּלמיד פון רבי מֶלֶך המשיח, וואָס האָט געהייסן חַנַנְיָה. און הָאָדוֹן [זען מלאכי 3:1;
תהלים 110:1] האָט צו אים געזאָגט אין אַ מַרְאֵה חָזוֹן: חַנַנְיָה! און ער האָט געזאָגט: הִנְנִי, אֲדוֹנִי. 11 און הָאָדוֹן
האָט צו אים געזאָגט: שטיי אויף, און גיי צו דער גאַס, וואָס מען רופט די גלייכע [יָשָׁר] גאַס, און זוך אין דעם בֵּית
פון יהודהן [זען מה"ש 1:25] אויף איינעם מיטן נאָמען שָׁאוּל פון טאַרסוס. מחמת הִנֵּה, ער איז דאַווענען [זען לוקס
11:1-4]; 12 און שָׁאוּל האָט געזען אין דער חָזוֹן ווי אַ מאַן, מיטן נאָמען חַנַנְיָה, טוט אַרײַנקומען און אַרויפלייגן

אויף אים זיינע הענט, כּדי ער זאָל קריגן זיין ראִיה. 13 אָבּער חַנַנְיָה האָט געענטפערט: אֲדוֹנִי, איך האָב געהערט פון
פילע וועגן דעם דאָזיקן מאַן, וויפל רָעוֹת ער האָט געטאָן דיינע קדוֹשִׁים אין ירוּשָׁלַיִם; 14 און אויך דאָ האָט ער
רשוּת פון די ראָשי-כֹּהַנים צו בּינדן אלע, וואָס רופן אָן דיין נאָמען. 15 און הָאָדוֹן האָט צו אים געזאָגט: גיי, ווייל
ער איז פאַר מיר אַן אויסדערוויילטע כֵּלי, א כֵּלי חפץ, צו טראָגן מיין נאָמען פאַר די אומות און מלָכים, און פאַר די
בְּנֵי יִשׂרָאל; 16 ווייל איך וועל אים ווייזן וויפל ער מוז ליידן צוליב מיין נאָמען. 17 און חַנַנְיָה איז אוועק, און ער איז
אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית אַריין, און האָט אַרויפגעלייגט אויף אים זיינע הענט, און געזאָגט: אָח בּמָשׁיחַ שָׁאוּל,
הָאָדוֹן יהושע/ישוע, וואָס האָט זיך אַנטפּלעקט צו דיר אויף דעם דֶּרֶךְ, אויף וועלכן דו ביסט געקומען, האָט מיך
געשיקט, אַז דו זאָלסט קריגן דיין ראִיה, און ווערן פול מיט דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. 18 און סע זענען תֵּיכֶף
אַראָפּגעפאַלן פון זיינע אויגן עפּעס ווי שופּן, און ער האָט באַקומען זיין ראִיה, און ער איז אויפגעשטאַנען און איז
מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן [סה"נ 34], 19 און האָט גענומען אֹכֶל און איז געשטאַרקט געוואָרן. און רַב שָׁאוּל איז
געווען עטלעכע טעג מיט משיחס תַּלמידים אין דַּמֶּשֶׂק. 20 און רַב שָׁאוּל האָט תֵּיכֶף אין די שולן גענומען דַּרשענען
וועגן יהושע/ישוע, אַז ער איז דער זון פון דער אויבערשטער. 21 און אלע, וואָס האָבן אים געהערט, זענען נִשׁתּוֹמם
געוואָרן, און האָבן געזאָגט: צי איז דאָס נישט דער, וואָס האָט אין ירוּשָׁלַיִם פאַרטיליקט די, וועלכע האָבן גערופן
צו דעם דאָזיקן נאָמען, און איז אויך דאָ אַהערגעקומען מיט דער תכלית, כּדי ער זאָל זיי ברענגען אין קייטן פאַר
די ראָשי-כֹּהַנים? 22 אָבּער רַב שָׁאוּל האָט זיך אלץ מער געשטאַרקט, און האָט געמאַכט אַ בּהָלה צווישן די יִדן
וועלכע האָבן געוואוינט אין דַּמֶּשֶׂק, אויפווייזנדיק, אַז יהושע/ישוע איז דער רבי מֶלֶך המָשׁיחַ. 23 און ווען עס זענען
פאַרביי אַ סך טעג, האָבן די יִדן אָן אמונה זיך אַן עֵצה געהאַלטען רַב שָׁאוּל צו טייטן, 24 אָבּער זייער קֶשֶׁר איז רַב
שָׁאוּלן באַקאַנט געוואָרן, און זיי האָבן אפילו געהיט הַשְׁעָרִים יוֹמָם וָלַיְלָה, כּדי רַב שָׁאוּל צו טייטן. 25 אָבּער
משיחס תַּלמידים האָבן רַב שָׁאוּל גענומען ביינאַכט, און האָבן אים אַראָפּגעלאָזט פון דער חוֹמָה אין אַ קאָרב [זען
קור"ב 33-11:32]. 26 און ווען רַב שָׁאוּל איז געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם, האָט ער געפּרואווט זיך צו באַהעפטן צו
משיחס תַּלמידים; און אלע האָבן מורא געהאַט פאַר רַב שָׁאוּל, נישט גלויבנדיק אַז רַב שָׁאוּל איז אַ משיחיסט
תַּלמיד. 27 אָבּער בַּר-נַבָּא [זען מה"ש 37-4:36] האָט רַב שָׁאוּל גענומען און האָט אים געבראַכט צו משיחס שליִחים
[זען גלט' 19-1:18], און האָט זיי דערציילט, וויאַזוי ער האָט געזען הָאָדוֹן אויף דעם דֶּרֶךְ, און אַז משיח האָט צו
אים גערעדט, און וויאַזוי ער האָט אין דַּמֶּשֶׂק מיט אֹמֶץ לֵב גערעדט אין דעם בְּשֵׁם הָאָדוֹן יהושע/ישוע [זען מלאכי
3:1; תהלים 110:1; זכריה 12-6:11]. 28 און רַב שָׁאוּל איז געווען מיט זיי, אַ יוצא ונכנס אין ירוּשָׁלַיִם, 29 און האָט
מיט אֹמֶץ לֵב געדַרשנט בְּשֵׁם הָאָדוֹן, און ער האָט גערעדט און זיך מִתוַכֵּחַ געווען מיט די העלעניסטישע דוברי
היוונית יִדן; אָבּער זיי געזוכט רַב שָׁאוּל אַ מעשה אָנצוטון. 30 און ווי די אַחִים במשיח האָבן זיך דערוואוסט האָבן
זיי רַב שָׁאוּל אַראָפּגעבראַכט קיין קסריה, און האָבן אים אַוועקגעשיקט קיין טאַרסוּס. 31 און די הברית החדשה
קהִילה איבּער כל יהוּדה, און גָליל, און שוֹמרוֹן, האָט געהאַט שָׁלוֹם, און האָט זיך געבויט, און איז געגאַנגען אין
דער יראת שמים פון משיח אדוננו, און דורך דער נחָמה פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ האָט משיחס קְהִלָּה זיך געמערט. 32
און עס איז געווען, בּשעת כֵּיפָא איז געגאַנגען פון אַרט צו אָרט אין ארץ ישראל, איז כֵּיפָא אויך געקומען צו די
קדוֹשִׁים, וואָס האָבן געוואוינט אין לוֹד. 33 און כֵּיפָא האָט דאָרטן געפונען איינעם אַ געוויסן מענטש מיטן נאָמען
ענעאַס, וועלכער איז זייט 8 יאָר געלעגן אויף זיין בּעט; ווייל ענעאַס איז געווען מְשֻׁתָּק. 34 און כֵּיפָא האָט צו אים
געזאָגט: ענעאַס, רבי מֶלֶך המָשׁיחַ יהושע/ישוע היילט דיך; שטיי אויף, און מאַך דיר דאָס בּעט! און ענעאַס איז

תֵּיכָף אויפגעשטאַנען. 35 און אלע, וואָס האַבּן געוואוינט אין לוֹד און אין שָׁרוֹן האַבּן ענעאַס געזען, און האַבּן זיך
געקערט צו הָאָדוֹן אין גלויבּן. 36 און עס איז געווען אין יָפוֹ איינע אַ תַּלמידה פון משיח מיטן נאָמען טָבִּיתָא, וואָס
איז טײַטש: צבִיָה. זי איז געווען פול מיט מַעשִׂים-טובים און צדָקה, וואָס זי האָט געטאַן. 37 און עס איז געווען אין
יענע טעג, אַז זי איז חָלְתָה וָמֵתָה. און אַז זיי האַבּן זי מטַהר געווען, האַבּן זיי זי געלייגט אין אַן עֲלִיָּה [שטיבל]
שטוּבּ. 38 און אזויווי לוֹד איז נאָענט בּיי יָפוֹ, און משיחס תַּלמידים האָבּן געהערט אַז כֵּיפָא איז דאָרטן, האַבּן זיי
געשיקט צו כֵּיפָא 2 מענער און אים געבּעטן: פאַרזאַם נישט צו קומען צו אונדז. 39 און כֵּיפָא איז אויפגעשטאַנען
און איז מיט זיי געגאַנגען. און ווען כֵּיפָא איז געקומען, האַבּן זיי אים געבּראַכט אין דער עֲלִיָּה [שטיבל] שטוּבּ. און
אלע אַלמָנות זענען געשטאַנען אַרום כֵּיפָא און האַבּן געוויינט, און אים געוויזן די כֻּתֳּנוֹת און מַלבּושים, וואָס צבִיָה
האָט געמאַכט, ווען זי איז מיט זיי געווען. 40 אָבּער כֵּיפָא האָט זיי אלעמען אַרויסגעשיקט אינדרויסן, און האָט
געפאלן אַראָפּ און דאַווענען [זען לוקס 4-11:1]; 41 און כֵּיפָא האָט זיך געקערט צום נִפטָרֶט, און געזאָגט: טָבִּיתָא,
שטיי אויף! און זי האָט געעפנט אירע אויגן; און אַז זי האָט געזען כֵּיפָא, האָט זי זיך אויפגעזעצט. און כֵּיפָא האָט
איר געגעבּן די האַנט, און האָט זי אויפגעהויבּן; און כֵּיפָא האָט גערופן משיחס קדוֹשִׁים און די אַלמָנות, און זי
אוועקגעשטעלט פאַר זיי אַ לעבּעדיקע. 42 און דאָס איז באַקאַנט געוואָרן איבּער גאַנץ יָפוֹ; און רבים האָבּן
געגלויבּט אין הָאָדוֹן. 43 און כֵּיפָא איז פאַרבּלייבּן אַ לענגערע צייט אין יָפוֹ מיט איינעם אַ גאַרבּער, אַ געוויסן
מענטשן, שִׁמעוֹן. ״ און עס איז געווען אין קסריה איינער אַ בן אדם מיטן נאָמען קאָרנעליוּס, אַ צֶנטוּריוֹן פון דעם
חַיִל, וואָס איז גערופן געוואָרן די איטאַליענישע קאָהוֹרטע, 2 אַ פרומער יָרֵא-שָׁמַיִם מיט זיין כל בּני בּית, און גוֹמֵל
חֲסָדים רַבּים און צדָקה צו הָעָם ישראל, און צו ה' האָט תָּמיד דאַווענען [זען לוקס 4-11:1]. 3 ער האָט אין אַ מַרְאֶה
קלאָר געזען, אַרום דער 9טער שָׁעה פון דעם טאָג, ווי אַ מַלאך ה' איז צו אים אַריינגעקומען, און האָט צו אים
געזאָגט: קאָרנעליוּס! 4 און קאָרנעליוּס האָט אַ בּליק געטון אויף אים און זיך געפאָרכטן און געזאָגט: וואָס איז עס,
אדוֹנִי? און ער האָט צו אים געזאָגט: דיינע תּפִילות און דיין צדָקה זענען ארויפגעקומען לזכרון פאַר ה'. 5 און איצט
שיק מענער קיין יָפוֹ, און לאָז ברענגען שִׁמעוֹנען, וועמען מען רופט כֵּיפָא; 6 כֵּיפָא שטייט איין בּיי אַ געוויסן
גאַרבּער, וועמעס בֵּית איז בּיים יַם. 7 און ווי דער מַלאך, וואָס האָט גערעדט צו קאָרנעליוּס, איז אוועק, האָט ער
גערופן 2 פון זיינע עבדים, און אַ פרומען זעלנער, אַן חיל ירא שמים, פון די, וועלכע זענען תמיד בּיי אים געווען; 8
און ווען ער האָט זיי אַלצדינג דערציילט, האָט ער זיי געשיקט קיין יָפוֹ. 9 לְמָחֳרָת, בּשעת זיי זענען געווען אויפן
דֶּרֶךְ, און האָבּן זיך דערנענטערט צו דער שטעטל, איז כֵּיפָא אַרויפגעשטיגן אויף דעם דאָך דאַווענען [זען לוקס
4-11:1], אַרום דער 6טער שָׁעה. 10 און כֵּיפָא איז הונגעריק געוואָרן, און האָט געוואָלט עפּעס עסן. נאָר בּשעת
הָאֹכֶל מען האָט צוגעגרייט, הָיְתָה עָלָיו הָרוּחַ הקודש. 11 און הִנֵּה כֵּיפָא האָט געזען דעם שָׁמַיִם אויפגעעפנט, און
אַראָפּנידערן עפּעס אַ כֶּלי, ווי סע וואָלט געווען אַ גרויס לײַלעך, אַראָפּגעלאָזט בּיי די 4 עקן אויף דער ערד; 12 אין
וועלכן עס האָבּן זיך געפונען אַלערליי מִינים פירפיסיקע חַיות און שרָצים פון דער ערד און עוֹף הַשָּׁמַיִם. 13 און אַ
קוֹל איז געקומען צו אים: שטיי אויף, כֵּיפָא, שחט און עס [זען דאָ ישועת אלוקינו האט קומען צו די טמא גויים
וואס ה' מוכט טהור, רומ' 3:29; ה' איז נישט לערנען כֵּיפָא צו עסן טרייף]. 14 אָבּער כֵּיפָא האָט געזאָגט: חס ושלום,
אֲדוֹנִי; ווייל איך האָבּ נאָך קיינמאָל נישט געגעסן, וואָס איז טרייף און בָּשַׂר פִּגוּלים. 15 און אַ קוֹל איז צו אים
ווידער געקומען אַ צווייט מאָל: וואָס ה' האָט געמאַכט טָהוֹר [זען אפס' 5:26; יהודים אין משיח 14-9:13], מאַך דו
נישט טָמֵא. 16 און דאָס איז געשען 3 מאָל; און די כֶּלי איז תֵּיכָף אַרויפגענומען געוואָרן אין שָׁמַיִם אַריין. 17 און

בשעת כַּיָּפָא האָט נישט געוואוסט וויאַזוי זיך צו דערקלערן וואָס עס קען זיין די מַרְאֶה, וואָס ער האָט געזען, הנה
די מענער, וואָס זענען געשיקט געוואָרן פון קאָרנעליוס, האָבנדיק זיך נאָכגעפרעגט וועגן בֵּית פון שמעון די
גאַרבער, און זענען געשטאַנען ביים שַׁעַר, 18 און האָבן גערופן און געפרעגט, צי שִׁמְעוֹן, וועמען מען רופט כַּיָּפָא,
שטייט דאָרטן איין. 19 און בשעת כַּיָּפָא האָט נאָכגעטראַכט וועגן דער מַרְאֶה, האָט דער רוּחַ הַקֹּדֶשׁ צו אים
געזאָגט: הִנֵּה, 3 בְּנֵי אָדָם זוכן דיך. 20 שטיי אויף און גיי אראָפּ, און גיי מיט זיי, און צווייפל גאָרנישט; ווייל איך
האָב זיי געשיקט [זען יוחנן 3:16]. 21 און כַּיָּפָא האָט אַראָפּגעגאַנגען צו די מענער, און האָט געזאָגט: הנה אֲנִי
האִיש, וועמען איר זוכט; וואָס איז די סִבָּה וועגן וואָס איר זענט געקומען? 22 האָבן זיי געזאָגט: קאָרנעליוס, אַ
צֶנטוריון, אַ רעכטפאַרטיקער מענטש און אַ ירא-שמים, און וואָס האָט אַ שֵׁם טוֹב ביים כל הָעָם היהודי, איז
באַפוילן געוואָרן דורך אַ מַלאך קָדוֹש, צו שיקן דיך צו לאָזן ברענגען אין זיין בֵּית אַריין, כדי צו הערן פון דיינע
דברים. 23 און כַּיָּפָא האָט זיי אַרײַנגערופן און האָט זיי מַכניס-אוֹרח געווען. און לְמָחֳרָת איז ער אוועק מיט זיי, און
אייניקע פון די אַחִים במשיח פון יָפוֹ זענען מיטגעגאַנגען מיט כַּיָּפָא. 24 און אויפן אַנדערן טאָג זענען זיי
אַרײַנגעקומען קיין קסריה. און קאָרנעליוס האָט אויף זיי געוואַרט, אַזוי ווי ער האָט צוזאַמענגערופן זיינע קרוֹבים
און זיינע חברים. 25 און עס איז געווען, בשעת כַּיָּפָא איז אַרײַנגעקומען, האָט אים קאָרנעליוס באַגעגנט, און איז
אנידערגעפאלן צו רגלים פון כַּיָּפָא. 26 און כַּיָּפָא האָט אים אויפגעהויבן, און געזאָגט: שטיי אויף ; איך אַליין בין
אויך אַ בן אדם [זען רומ' 3:9; תהלים 51:7]. 27 און ווען ער האָט מיט אים גערעדט, איז ער אַרײַנגעגאַנגען, און
האָט געפונען רבים, וואָס זענען זיך צונויפגעקומען; 28 און כַּיָּפָא האָט צו זיי געזאָגט: איר אַליין ווייסט, אַז עס איז
אָסור פאַר אַ יִד, לקרֹב צו איש נָכְרִי, אָדער לְדָבְקָה צו איינעם פון אַן אַנדער אֻמָּה, אָבער ה' האָט מיר אַנטפּלעקט,
אַז איך זאָל קיינעם נישט רופן טרייף, אָדער פָּסוּל. 29 דערפאַר בין איך אויך געקומען אָן איינוועندונג, ווען מען
האָט געשיקט נאָך מיר. איך פרעג דעריבער, מיט וואָסער כַּוָּנה האָט איר געשיקט נאָך מיר? 30 און קאָרנעליוס
האָט געזאָגט: מיט 4 טעג צוריק ביז צו דער דאָזיקער שָׁעה, דער 9טער, האָב איך דאַווענענדיק [זען לוקס 1:11-4]
אין מיין בֵּית, הנה אַ מאַן אין שיינענדיקע מלבושים איז געשטאַנען פאַר מיר, 31 און האָט געזאָגט: קאָרנעליוס,
דיין דאַווענענדיק [זען לוקס 1:11-4] איז דערהערט געוואָרן, און דיין צדקות איז לְזִכָּרוֹן פאַר ה'. 32 שיק דעריבער
קיין יָפוֹ, און רוף צו דיר שִׁמְעוֹנען, וועמען מען רופט כַּיָּפָא; ער שטייט איין אין דעם בֵּית פון שִׁמְעוֹנען, אַ גאַרבער,
ביים יַם. 33 איך האָב דעריבער תֵּיכָף געשיקט צו דיר; און דו האָסט טוֹב געטאָן, וואָס דו ביסט געקומען; און
איצט זענען מיר אלע דאָ פאַר ה', כדי צו הערן אַלצדינג, וואָס איז דיר באַפוילן געוואָרן פון ה'. 34 און כַּיָּפָא האָט
געעפנט זיין מויל, און האָט געזאָגט: איך זע באמת איין, אַז ה' איז נישט קיין נוֹשֵׂא-פָּנים, 35 נייערט אין כל עם
איז דער, וואָס האָט מוֹרא פאַר ה', און טוט צֶדֶק [דניאל 9:24], און איז רָצוּי לפני ה' [אין משיח, זען מה"ש 10:43].
36 דאָס דָּבָר האָט ה' געשיקט צו די בְּנֵי-יִשׂרָאל, און האָט מבשר געווען בשׂורת הגאולָה פון שָׁלוֹם דורך רֶבִּי מלך
המָשִׁיחַ יהושע/ישוע -- ער איז אָדוֹן כל הארץ, אֲדוֹן הכֹּל -- 37 און איר אַליין ווייסט דאָס דאָזיקע זאַך, וואָס איז
אָנגעזאָגט געוואָרן איבער כל יהודה, אָנהייבנדיק אין גָּלִיל נאָך דער מקוה מים טבילה, וואָס יוֹחָנָן האָט געדַרשנט:
38 ווי ה' האָט מָשַׁח (געזאַלבט) יהושע/ישוע פון נָצְרַת מיט דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ און מיט גבורה; וואָס איז
אַרומגעגאַנגען עוֹשֶׂה חֶסֶד און האָט געהיילט כל, וואָס זענען געווען נִדכּאים תּחת יד הָשָׂטָן, ווייל ה' איז מיט אים
געווען. 39 און מיר זענען עֵדוּת פון אַלצדינג, וואָס ער האָט געטאָן אין ארץ היהודים, און אין ירוּשַׁלָיִם; וועמען זיי
האָבן אויך געטייט, דורך אויפהענגען אים אויף אַ בוים. 40 אים האָט ה' אויפגעוועקט אין תְּחִיַּת הממים דעם יוֹם

השלישי, און האָט אים געלאָזט אַנטפּלעקט ווערן 41 נישט פאַר כלל ישראל, נייערט פאַר עֵדות, וואָס זענען
פאַרויס אויסדערוויילט געוואָרן פון ה', פאַר אונדז, וואָס האָבן מיט אים געגעסן און געטרונקען, אחרי משיח איז
אויפגעשטאַנען אין זיין תּחיַה פון הַמֵּתים. 42 און ער האָט אונדז באַפוילן מבָּשֵׂר צו זיין פאַר הָעָם, און צו זאָגן
עֵדות, אַז דאָס איז ער, וואָס איז באַשטימט געוואָרן פון ה' פאַר אַ שופט פון הַחַיִּים און הַמֵּתִים. 43 אויף אים
זאָגן עֵדות כל הנבִיאים, אַז דורך זיין נאָמען [זען זכריה 12-6:11] וועט יעדער בן אדם, וואָס גלויבט אין אים, קריגן
סְלִיחַת פון די עבירות. 44 בשַׁעת כֵּיפָא האָט נאָך גערעדט די דאָזיקע דברים, איז דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ געפאַלן [זען
געפאלן, מה"ש 8:16] אויף אלע, וואָס האָבן געהערט דאָס דָּבָר. 45 און די פון די געמַלטע [ד. ה. די יידישע]
מאמינים וועלכע זענען מיט געקומען מיט כֵּיפָא, זענען נִשתּוֹמם געוואָרן, מחמת וואָס אויך אויף די אומות איז
אויסגעגאָסן געוואָרן די מַתָּנה פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, 46 מחמת זיי האָבן זיי געהערט רעדן מיט לשונות [מרק'
16:17], און זיי האָבן געזאָגט בָּרוּך ה'. דעמלט האָט כֵּיפָא געענטפערט, און געזאָגט: 47 צי קען דען עמיצער
פאַרווערן דאָס מקוה מַיִם, אַז עס זאָלן נישט מקוה מים געטוֹבלט ווערן די דאזיקע, וואָס האָבן באַקומען דעם
רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, ווי מיר [זען מה"ש 2:4]? 48 און ער האָט זיי באַפוילן זיך צו לאָזן מקוה מים געטוֹבלט זיין אין דעם
נאָמען פון רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. דעמלט האָבן זיי אים געבעטן צו פאַרבלײַבן אייניקע טעג. יאַ און
משיחס שלִיחים און די אחים במשיח, וועלכע זענען געווען אין יהודה, האָבן געהערט, אַז אויך די אומות האָבן
מקַבּל געווען דאָס דָּבָר ה'. 2 און ווען כֵּיפָא איז אַרויפגעקומען קיין ירושָׁלַיִם, האָבן זיך די געמַלטע געקריגט מיט
אים, 3 און געזאָגט: דו ביסט אַרײַנגעגאַנגען צו אֲנָשִׁים עֲרֵלִים, און האָסט געגעסן מיט זיי. 4 און כֵּיפָא האָט
אָנגעהויבן, און האָט זיי דערציילט כסדר, אַזוי צו זאָגן: 5 איך בין געווען אין דער שטעטל יָפוֹ און בין דאוועגען
געווען [זען לוקס 4-11:1]; און אין הָרוּחַ האָב איך געזען אַ מַרְאֶה [חזיון]: עפּעס אַ כֶּלי האָט אַראָפּגעקומען, ווי אַ
גרויס לײַלעך, אַראָפּגעלאָזט פון שָׁמַיִם ביי די 4 עקן, און עס איז געקומען צו מיר; 6 און אַז איך האָב דערין
אַריינגעקוקט, האָב איך דאָרטן באַמערקט בהֵמות פון הָאָרֶץ, און ווילדע חַיות און שרָצים און עוֹף הַשָּׁמַיִם. 7 און
איך האָב אויך געהערט אַ קול זאָגן צו מיר: שטיי אויף, כֵּיפָא, שחט און עס. 8 אָבער איך האָב געזאָגט: חס ושלום,
אֲדוֹנִי; ווייל קיין טרייף אָדער בְּשַׂר פִּגוּלִים זאַך איז קיינמאָל נישט אַרײַנגעגאַנגען אין מיין מויל אַריין. 9 און דאָס
קוֹל פון שָׁמַיִם האָט אַ צווייט מאָל געענטפערט: וואָס ה' האָט געמאַכט טָהוֹר, זאָלסטו נישט מאָכן טָמֵא. 10 און
דאָס איז געשען 3 מאָל, און אַלץ איז ווידער אַרויפגענומען געוואָרן אין שָׁמַיִם אַריין. 11 און הנה אין אַן
אויגנבליק זענען 3 בְּנֵי אָדָם געשטאַנען פאַר דעם בֵּית, אין וועלכן מיר זענען געווען, וואָס זענען געשיקט געוואָרן
פון קסריה צו מיר. 12 און דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ האָט געזאָגט צו מיר, גיין מיט זיי, און זיך גאָרנישט ווייגערן. און די
דאָזיקע 6 אַחִים במָשיחַ זענען מיטגעגאַנגען מיט מיר, און מיר זענען אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית אַריין פון דעם בן
אדם. 13 און ער האָט אונדז דערציילט, וויאַזוי ער האָט געזען דעם מַלאך שטיין אין זיין בֵּית, און זאָגן: שיק קיין
יָפוֹ און לאָז ברענגען שִׁמעוֹנען, וועמען מען רופט כֵּיפָא, 14 וועלכער וועט רעדן צו דיר דברים, דורך וועלכע דו
וועסט געהאָלפן ווערן, אַתָּה און כל בֵּיתְךָ. 15 און ווען איך האָב אָנגעהויבן צו רעדן, איז געפאַלן אויף זיי דער רוּחַ
הַקּוֹדֶשׁ, פונקט ווי אין אָנהויב אויף אונדז [מה"ש 2:4]. 16 און איך האָב מיך דערמאָנט אָן דעם דָּבָר פון הָאָדוֹן, ווי
ער האָט געזאָגט: יוֹחָנָן האָט מקוה מים געטוֹבלט מיט מַיִם, אָבער איר וועט מקוה מים געטוֹבלט ווערן מיט דעם
רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ [מה"ש 2:4; 46-10:44; 18-8:15; 7-19:1]. 17 דעריבער, אויב ה' האָט זיי געגעבן די זעלביקע מַתָּנה, ווי
אויך צו אונדז, די מאמינים היהודים אין רֶבִּי מלך המָשיחַ הָאָדוֹן יהושע/ישוע, ווער בין איך, וואָס זאָל קענען

פארווערן ה׳? 18 און אַז זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי שטילגעשוויגן און זיי האָבן געזאָגט בָּרוּךְ ה׳, אַזוי צו
זאָגן: בֶּאֱמֶת, אויך צו די אומות האָט ה׳ געגעבן די תּשובה וואָס פירט צום חַיִּים. 19 און דערווייל די, וועלכע זענען
צעשפרייט געוואָרן צוליב דער רדיפה, וואָס האָט זיך אויפגעהויבן איבער סְטֶפָנוֹס, זענען אוועק ביז פֵּינִיקִיה און
קַפְּרִיסִין און אַנְטִיוֹכְיָה, און האָבן צו קיינעם נישט גערעדט דאָס דָּבָר, אַחוץ נאָר צו יִדן. 20 און צווישן זיי זענען
געווען אֲנָשִׁים פון קַפְּרִיסִין און קירניים, וואָס ווען זיי זענען געקומען קיין אַנְטִיוֹכְיָה, האָבן זיי אויך גערעדט אפילו
צו די גריכן, און מבַשֵּׂר געווען דעם בשורת הגאולה פון הָאֲדוֹן יהושע/ישוע. 21 און די האַנט פון ה׳ איז געווען מיט
זיי; און אַ גרויסע צאָל, וואָס האָט געגלויבט, האָט זיך געקערט צו הָאֲדוֹן. 22 און די זאַך וועגן זיי איז געהערט
געווארן אין די אויערן פון דער הברית החדשה קהִילה אין ירוּשָׁלַיִם, און זיי האָבן געשיקט בַּר-נַבָּאן קיין
אַנְטִיוֹכְיָה. 23 און ווען ער איז אָנגעקומען, און האָט געזען דעם חֶסֶד ה׳, האָט ער געזאגט בּרוּךְ ה׳; און ער האָט
אלעמען מזהיר געווען, לִהְיוֹת דְּבֵקִים בּאֲדוֹן בְּלֵב שָׁלֵם; 24 ווייל ער איז געווען אַן איש טוֹב, און פול מיט דעם רוּחַ
הַקּוֹדֶשׁ און מיט אֱמוּנה. און אַ המון רַב מענטשן איז צוגעקומען צו הָאֲדוֹן. 25 און ער איז אַרויסגעגאַנגען קיין
טאַרסוס צו זוכן רַב שָׁאוּל; 26 און אַז ער האָט אים געפונען, האָט ער אים געבראַכט קיין אַנְטִיוֹכְיָה. און דאָרטן
זענען זיי זיך צוזאַמענגעקומען אַ גאַנץ יאָר אין דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה, און האָבן געלעדנט תּוֹרה צו אַ
קָהָל רַב; און עס איז געווען אין אַנְטִיוֹכְיָה, אַז די תַּלמידים זענען צום ערשטן מאָל גערופן געוואָרן "משיחיסטים."
27 און אין די דאָזיקע טעג האָבן נביאים פון ירוּשָׁלַיִם אַראָפּגעקומען קיין אַנְטִיוֹכְיָה. 28 און עס איז
אויפגעשטאַנען איינער פון זיי מיטן נאָמען אַגָּבוֹס, און האָט אָנגעוויזן דורך דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, אַז סע וועט זיין אַ
רָעָב גָּדוֹל איבער דער כָּל הָעוֹלָם; וואָס איז געשען אין די טעג פון קלאַודיוּסן [לספירה 54-41]. 29 און משיחס
תַּלמידים האָבן באַשלאָסן, אַז יעדער איינער פון זיי, לויט זיין מעגלעכקייט, זאָל שיקן עזרת האחים במשיח, וואָס
האָבן געלעבט אין יהודה [זען קור"א 16:2; קור"ב 14-12 ,8:2-4]; 30 און דאָס האָבן זיי אויך געטאָן, און האָבן עס
געשיקט צו די זקֵנים דורך דער האַנט פון בַּר-נַבָּאן און רַב שָׁאוּל. יב און אַרום יענער צייט האָט דער מֶלך הוֹרדוס
[הוֹרדוס אגריפּס דער ערשטער מלך פון יהודה לספירה 44-41] אויסגעשטרעקט זיינע הענט צו פּיַניקן אייניקע
פון משיחס קהלה. 2 און ער האָט געטייט יַעקֹב אחי יוחנן [זען מתי 4:21] מיט דער חֶרֶב. 3 און ווען הוֹרדוס האָט
געזען, אַז דאָס איז וואוילגעפעלן געוואָרן די אנשי יהודה, האָט ער געמערט צו כאַפּן אויך כֵּיפָא. און דאָס זענען
געווען די טעג פון חַג-הַמַּצוֹת. 4 און אַז ער האָט אים געכאַפּט, האָט ער אים אַיַינגעזעצט אין דער בֵּית הַסֹּהַר, און
האָט אים איבערגעענטפערט צו 4 אַפּטיילונגען זעלנער, יעדע פון 4 מאָן, כֵּיפָא צו היטן, מיט דער דֵעה, נאָך פֶּסַח
כֵּיפָא אַרויסצופירן פאַר הָעָם. 5 כֵּיפָא איז דעריבער געהאַלטן געוואָרן אין דער בֵּית הַסֹּהַר; אָבער משיחס קהלה
האָט פאַר אים צו ה׳ בחזקה דאַווענען [זען לוקס 4-1:11]. 6 און ווען הוֹרדוס איז געווען גרייט כֵּיפָא אַרויספירן,
איז כֵּיפָא יענע לַיְלָה געשלאָפן צווישן 2 חיָלים, געבונדן מיט 2 קייטן געבונדן; און שומרים פאַר דער דֶּלֶת האָבן
געהיט די בֵּית הַסֹּהַר. 7 און הנה, איז אַ מַלאך ה׳ געשטאַנען לעבן אים, און אַן אור האָט געשיינט אין דער חֶדֶר;
און ער האָט אַ קלאַפּ געטאָן כֵּיפָא אין דער זייט, און האָט אים אויפגעוועקט, און געזאָגט: קום מַהֵר! און די
קייטן זענען אַראָפּגעפאַלן פון זיינע הענט. 8 און דער מַלאך האָט צו אים געזאָגט: גאַרטל דיך אונטער, און בינד צו
דיינע סנדלן. און ער האָט אַזוי געטאָן. און מַלאך ה׳ האָט צו כֵּיפָא געזאָגט: היל דיך איין אין דיין בעקעטשע, און
גיי מיר נאָך. 9 און כֵּיפָא איז אַרויסגעגאַנגען, און איז אים נאָכגעגאַנגען; און כֵּיפָא האָט נישט געוואוסט, אַז ס׳איז
געווען אֱמת, דאָס, וואָס ס׳איז געטאַן געוואָרן דורך דעם מלאך, נייערט האָט געמיינט, אַז ער האָט געזען אַ חָזוֹן.

10 און ווען זיי זענען דורכגעגאַנגען די ערשטע און די צווייטע וואַך, זענען זיי געקומען צו דעם שַׁעַר הַבַּרְזֶל, וואָס
פירט אין דער עיר אַריין; און דער שַׁעַר האָט זיך געעפנט פאַר זיי פון זיך אַליין. און זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, און
זענען דורכגעגאַנגען דורך אַ רחוב; און פלוצים האָט דער מַלאך אָפּגעשיידט פון אים. 11 און ווען כֵּיפָא איז
געקומען צו זיך, האָט ער געזאָגט: איצט ווייס איך באֱמת, אַז ה' האָט אַרויסגעשיקט זיין מַלאך און האָט מיך
מציל געווען פון דער האַנט פון הוֹרדוסן, און פון כל כַּוָּנוֹתֵיהֶם פון דִי דאָזיקע אנשי יהודה. 12 און ווען כֵּיפָא האָט
זיך מישב געווען די זאַך, איז ער געגאַנגען צו דעם בֵּית שטיבל פון מִרְיָמען [זען קול' 4:10] אֵם יוֹחָנָן, וועמען מען
האָט גערופן מַרְקוֹס [זען מרק' 14:51; 16:20-1:1; קול' 4:10; טימ"ב 4:11; פילמ' 24; מה"ש 15:37-39; כיפא א 5:13],
וואו רבים זענען געווען פאַרזאַמלט און זענען דאַווענען [זען לוקס 11:1-4]. 13 און ווען כֵּיפָא האָט אַנגעקלאַפּט
אין דער דֶּלֶת הַשַׁעַר, איז אַ נַעֲרָה, וואָס האָט געהייסן ראָדאַ, ארויסגעקומען הערן. 14 און ווען זי האָט דערקענט
קוֹל פון כֵּיפָא, האָט זי אויס שִׂמְחָה אים נישט געעפנט דעם שַׁעַר, נייערט איז אַרײַנגעלאָפן, און האָט דערציילט, אַז
כֵּיפָא שטייט ביים דעם שַׁעַר. 15 און זיי האָבן צו איר געזאָגט: דו ביסט משוגע. נאָר זי האָט פאַרזיכערט, אַז עס
איז טאַקע ווי זי האָט געזאָגט. האבן זיי געזאָגט: עס איז זיין מַלאך! 16 אָבער כֵּיפָא האָט געהאַלטן אין איין
קלאַפּן; און ווען זיי האָבן געעפנט און האָבן זיי אים געזען, זענען זיי פאַרחִידושט עווארן. 17 און כֵּיפָא האָט זיי
געגעבן אַ רֶמֶז מיט דער האַנט זיי זאָלן שווייגן, און האָט זיי דערציילט וויאַזוי הָאָדוֹן האָט כֵּיפָא אַרויסגעפירט פון
דער בֵּית הַסֹּהַר, און ער האָט געזאָגט: דערציילט עס יַעקֹב [זען מרק' 6:3; קור"א 15:7; מה"ש 15:13; 21:17-18;
גלט' 1:19; 2:9,12; יעקב 1:1-5:20] און די אַחִים במשיח. און ער האָט אָפּגעקערט און איז געגאַנגען צו מקוֹם אַחֵר.
18 און ווען עס איז געווארן אוֹר הַבֹּקֶר פון יוֹם, איז געווארן אַ בֶּהָלָה גדוֹלה צווישן די חִיָּלים: וואָס איז געווארן פון
כֵּיפָא? 19 און ווען הוֹרדוס האָט כֵּיפָא געזוכט און האָט אים נישט געפונען, האָט ער געלאָזט פאַרהערן די
שוֹמרים, און האָט באַפוילן, אַז זיי זאָלן געטייט ווערן. און הוֹרדוס איז אַראָפּגעגאַנגען פון יהודה קיין קסריה, און
איז דאָרטן פאַרבלייבן. 20 און הוֹרדוס איז געווען שטאַרק אין כַּעס אויף די אנשי צוֹר און צִידוֹן; און זיי זענען אלע
צוזאַמען צו אים געקומען, און אַז זיי האָבן איבערגערעדט בלאַסטוּסן הממונֶּה על חצר המֶלֶך, האָבן זיי געבעטן
שָׁלום, מחמת אֶרֶץ פון צוֹר און צִידוֹן איז געשפּײַזט געווארן פון דעם אֶרֶץ המֶלֶך. 21 און אין אַ באַשטימטן טאָג
האָט זיך הוֹרדוס אָנגעטאָן זיינע קיניגלעכע מַלבושים, און האָט זיך געזעצט אויף דעם כִּסֵּא-הַמלוּכה, און האָט
געהאַלטן פאַר זיי אַ רעדע. 22 און הָעָם האָט געשריגן: עס איז דאָס קוֹל פון אַן א-ל און נישט פון קיין בֶּן אָדָם! 23
און תֵּיכֶף האָט אַ מַלאך ה' הוֹרדוס געשלאָגן, מחמת ער האָט נישט געגעבן ה' דעם כָּבוד; און הוֹרדוס איז
צעפרעסן געווארן פון ווערים, און איז געשטאָרבן. 24 אָבער דאָס דָּבָר ה' איז געוואַקסן און האָט זיך געמערט. 25
און בַּר-נַבָּא און רַב שָׁאוּל האָבן זיך אומגעקערט פון ירוּשָׁלַיִם [צו אנטיוֹכיה סוריה], אַזוי ווי זיי האָבן דערפילט
זייער שלִיחוּת פאַר משיח, און האָבן מיטגענומען מיט זיך יוֹחָנָן, וועמען מען האָט גערופן מַרְקוֹס [זען מה"ש
12:12]. יַג און עס זענען געווען אין אַנְטִיוֹכְיָה ביי דער דאָרטיקער משיחס ברית חדשה קהִלָּה נבִיאים און מוֹרִים:
בַּר-נַבָּא, און שִׁמעוֹן, וואָס איז גערופן געווארן ניגער, און לוּקִיוֹס הקִירֶנִי, און מנַחֵם, דער יוגנט-חַבר פון הוֹרדוסן,
דעם טעטראַרך [זען לוקס 23:7; 3:1; 9:9], און רַב שָׁאוּל. 2 און בשעת זיי האָבן געדינט ה', און האָבן געפאַסט,
האָט דער רוּחַ הַקוֹדֶש געזאָגט: שיידט אָפּ פאַר מיר בַּר-נַבָּאן און שָׁאוּלן צו דער עֲבוֹדָת קוֹדֶש, צו וועלכער איך
האָב זיי גערופן. 3 דעמלט, נאָכן תענית און דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], האָבן זיי אויף זיי אַרויפגעלייגט זייערע
הענט, און האָבן זיי אַוועקגעשיקט. 4 און ווערנדיק אַרויסגעשיקט דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, האָבן זיי אַראָפּגעגאַנגען

קיין סלבקיה, און פונדאַנען זענען זיי זיך אוועקגעשיפט קיין קַפְּרִיסִין. 5 און ווען זיי זענען אָנגעקומען קיין
סָלָמִיס, האָבן זיי געדרשענען די בשורת הגאולה פון דאָס דָּבָר ה' אין די יידישע שולן. און זיי האָבן אויך געהאַט
יוֹחָנָן פאַר זייער עוֹזֵר. 6 און ווען זיי זענען דורכגעגאַנגען דעם גאַנצע אינזל ביז פָּפוֹס, האָבן זיי געפונען אַ געוויסן
איש, אַ יִד, אַ כִּישׁוּף-מאַכער, אַ נָבִיא שֶׁקֶר, וואָס האָט געהייסן בַּר-יהושע; 7 ער איז געווען מיט דעם פּראָקאָנסול
סֶרְגִיוֹס פּוילוס, אַן איש פון שֵׂכֶל, וואָס האָט גערופן צו זיך בַּר-נַבָּאן און רַב שָׁאוּלן, און האָט באַגערט צו הערן
דאָס דָּבָר ה'. 8 אָבער עלימאַס, דער כִּישׁוּף-מאַכער – מחמת דאָס איז דער טײַטש פון זיין נאָמען – האָט זיך זיי
אַקייגנגעשטעלט, זוכנדיק אוועקצוקערן דעם פּראָקאָנסול פון דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה. 9 אָבער רַב
שָׁאוּל, וועלכער הייסט אויך פּוילוס, פול מיט דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, האָט שארף געקוקט אויף אים מיט זיינע אויגן, 10
און געזאָגט: דו זון פון דעם טייוול, שׂונא פון כָּל צֶדֶק [דניאל 9:24], און פול מיט יעדער מִרְמָה און שווינדל און כל
רֶשַׁע, וועסטו נישט אויפהערן צו פאַרקרימען די גלייכע וועגן פון ה'? 11 און איצט, הִנֵּה, די האַנט פון ה' איז אויף
דיר, און דו וועסט זיין בלינד, און נישט זען אַ צייט די שֶׁמֶשׁ. און תֵּיכֶף איז אויף אים געפאַלן אַ טונקלקייט און אַ
פינסטערניש; און ער איז אַרומגעגאַנגען און האָט געזוכט עמעצער וואס זאָל אים פירן ביי דער האַנט. 12 יעמאָלט
האָט דער פּראָקאָנסול געגלויבט, ווען ער האָט געזען וואָס עס איז געשען, מחמת ער איז נִשׁתּוֹמם געוואָרן פון
משיחס תּוֹרה, דער תּוֹרַת הָאָדוֹן. 13 און פּוילוס [רַב שָׁאוּל] און זיינע חברים האָבן זיך אַוועקגעשיפט פון פָּפוֹס, און
זענען געקומען קיין פּערגאַ אין פַּמְפִּילִיָה. און יוֹחָנָן האָט זיך אָפּגעטיילט פון זיי, און האָט זיך אומגעקערט קיין
ירוּשָׁלַיִם. 14 זיי אָבער זענען ווייטער געגאַנגען פון פּערגאַ, און זענען געקומען קיין אַנְטִיוֹכְיָה פון פּיסידיע [זען
מה"ש 25-14:24]. און שַׁבָּת זענען זיי אַרײַנגעגאַנגען אין דער שול, און האָבן זיך אַנידערגעזעצט. 15 און נאָך דעם
קְרִיאַת התורה און די נביאים, האָבן די גַּבָּאים פון דער שול צו זיי געשיקט, אַזוי צו זאָגן: אֲנָשִׁים אַחִים, אויב איר
האָט עפּעס אַ מוּסר-דָּבָר פאַר הָעָם, טאָ זאָגטס. 16 און פּוילוס [רַב שָׁאוּל] איז אויפגעשטאַנען, און הֵנִיף מיט דער
האַנט, און געזאָגט: אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְיִרְאֵי הָאֱלֹקִים, שִׁמְעוּ: 17 אֱלֹקֵי הָעָם הַזֶּה, אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, בָּחַר בַּאֲבוֹתֵינוּ וְרוֹמֵם אֶת
הָעָם בִּהְיוֹתָם גֵּרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְיָד רָמָה הוֹצִיאָם מִשָּׁם. 18 און כמעט 40 שָׁנָה נָשָׂא אוֹתָם בַּמִּדְבָּר 19 וְלְאַחַר
שֶׁהִשְׁמִיד 7 גוֹיִם בְּאֶרֶץ כְּנַעַן חִלֵּק לָהֶם אֶת אַרְצָם לְנַחֲלָה. 20 כָּל זֶה אָרַךְ 450 שָׁנָה וְאַחֲרֵי כֵן נָתַן לָהֶם שׁוֹפְטִים עַד
שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא. 21 לְאַחַר מִכֵּן בִּקְשׁוּ מֶלֶךְ וַאלֹקִים נָתַן לָהֶם אֶת שָׁאוּל בֶּן־קִישׁ, אִישׁ מִשֵּׁבֶט בִּנְיָמִין, לְמֶשֶׁךְ 40 שָׁנָה. 22
כַּאֲשֶׁר הֵסִיר אוֹתוֹ הֵקִים לָהֶם אֶת דָּוִד לְמֶלֶךְ וְעָלָיו הֵעִיד בְּאָמְרוֹ: מָצָאתִי דָוִד בֶּן־יִשַׁי, אִישׁ כִּלְבָבִי, וְהוּא יַעֲשֶׂה אֶת כָּל
חֶפְצִי. 23 מִזַּרְעוֹ הֵבִיא אֱלֹקִים, כְּפִי הַהַבְטָחָה, מוֹשִׁיעַ לְיִשְׂרָאֵל – אֶת יהושע/ישוע, 24 אֲשֶׁר לִפְנֵי בוֹאוֹ הִכְרִיז יוֹחָנָן
אֶת מקוה מים טְבִילַת הַתְּשׁוּבָה אֶל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל. 25 כְּשֶׁהִשְׁלִים יוֹחָנָן אֶת מְרוּצָתוֹ אָמַר, לְמִי אַתֶּם חוֹשְׁבִים אוֹתִי?
לֹא אֲנִי הוּא .אַךְ הִנֵּה הוּא בָּא אַחֲרַי וַאֲנִי אֵינֶנִּי רָאוּי לְהַתִּיר אֶת נְעָלָיו. 26 אֲנָשִׁים אַחִים, בְּנֵי מִשְׁפַּחַת אַבְרָהָם, וְיִרְאֵי
אֱלֹקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם; אֵלֵינוּ נִשְׁלַח דְּבַר הַיְשׁוּעָה הַזֹּאת. 27 כִּי יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם וְהָעוֹמְדִים בְּרֹאשָׁם לֹא הִכִּירוּהוּ
וּבְשָׁפְטָם אוֹתוֹ מִלְּאוּ אֶת דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים הַנִּקְרָאִים בְּכָל שַׁבָּת, 28 וְאַף כִּי לֹא מָצְאוּ שום עִלָּה לְמִשְׁפַּט מָוֶת בִּקְשׁוּ
מִפִּילָטוֹס לַהֲמִיתוֹ. 29 כַּאֲשֶׁר הִשְׁלִימוּ אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַכְּתוּבִים עָלָיו הוֹרִידוּהוּ מִן הָעֵץ וְהִנִּיחוּהוּ בַּקֶּבֶר [זען ישעיהו
53:9], 30 אַךְ אֱלֹקִים הֱקִימוֹ מִן הַמֵּתִים. 31 יָמִים רַבִּים נִרְאָה אֶל הָאֲנָשִׁים שֶׁעָלוּ אִתּוֹ מִן הַגָּלִיל לִירוּשָׁלַיִם וְעַתָּה הֵם
עֵדָיו לִפְנֵי הָעָם. 32 וַאֲנַחְנוּ מְבַשְּׂרִים לָכֶם כִּי הַהַבְטָחָה אֲשֶׁר הֻבְטְחָה לַאֲבוֹתֵינוּ, 33 אֱלֹקִים קִיֵּם אוֹתָהּ לָנוּ, הַבָּנִים,
בַּהֲקִימוֹ אֶת יהושע/ישוע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּמִּזְמוֹר הַשֵּׁנִי: בְּנִי אַתָּה ,אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ [תהלים 2:7]. 34 וְעַל הֲקִימוֹ אוֹתוֹ
מִן הַמֵּתִים לְבִלְתִּי שוּב עוֹד אֶל שַׁחַת, כֹּה אָמַר: אֶתֵּן לָכֶם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים. 35 לָכֵן נֶאֱמַר גַּם בְּמָקוֹם אַחֵר:

לֹא־תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת [תהלים 16:10]. 36 הֵן דָּוִד, לְאַחַר שֶׁשֵּׁרֵת בְּדוֹרוֹ לְפִי תָּכְנִית אֱלֹקִים, שָׁכַב וְנֶאֱסַף אֶל
אֲבוֹתָיו וְרָאָה שַׁחַת. 37 אֲבָל זֶה שֶׁאֱלֹקִים הֱקִימוֹ לֹא רָאָה שַׁחַת. 38 עַל כֵּן, אֲנָשִׁים אַחִים, שֶׁיְּהֵא יָדוּעַ לָכֶם כִּי הוֹדוֹת
לוֹ מֻכְרֶזֶת לָכֶם סְלִיחַת חֲטָאִים; 39 וּבְכָל הַדְּבָרִים שֶׁלֹּא יְכָלְתֶּם לְהִצָּדֵק בָּהֶם בְּתוֹרַת מֹשֶׁה, הֲרֵי שֶׁבוֹ נִצְדָּק כָּל מִי
שֶׁמַּאֲמִין. 40 לָכֵן הִזָּהֲרוּ שֶׁלֹּא יָבוֹא עֲלֵיכֶם הַנֶּאֱמָר בַּנְּבִיאִים: 41 רְאוּ בַגּוֹיִם וְהַבִּיטוּ וְהִתַּמְּהוּ תְּמָהוּ. כִּי־פֹעֵל פֹּעֵל
בִּימֵיכֶם לֹא תַאֲמִינוּ כִּי יְסֻפָּר [חבקוק 1:5]. 42 און בשעת זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פון שול, האָט מען זיי געבעטן,
אַז דעם קומענדיקן שבת זאָלן די זעלביקע דברים גערעדט ווערן צו זיי. 43 און ווען די קהל איז זיך צעגאַנגען,
האָבן אַ סך פון די יידן און פון די פרומע גֵרים נאָכגעפאָלגט פּוילוס [רַב שָׁאוּל] און בַּר-נַבָּא, וועלכע האָבן צו זיי
גערעדט, און זיי מזהיר געווען צו פאַרבלײַבן אין דעם חֶסֶד פון ה'. 44 און אויף דעם פאָלגענדיקן שַׁבָּת איז כּמעט
די גאַנצע שטאָט זיך צוזאַמענגעקומען צו הערן דאָס דָּבָר ה'. 45 אָבער ווען די יידן [אָן ארטאדאקסיש יידיש
אמונה, זען מה"ש 21:21,24] האָבן געזען דעם הַמוֹן, זענען זיי געוואָרן פול מיט קִנאה, און האָבן אַקייגנגערעדט
דאָס, וואָס איז גערעדט געוואָרן דורך רַב שָׁאוּל, און האָבן געלעסטערט. 46 און רַב שָׁאוּל און בַּר-נַבָּא האָבן
גערעדט מיט אֹמֶץ לֵב, און האָבן געזאָגט: עס איז געווען נויטיק, אַז דאָס דָּבָר ה' זאָל קוֹדם כל צו אייך גערעדט
ווערן; נאָר ווייל איר פאַרשטויסט עס פון אייך, און האַלט זיך נישט פאַר רָאוּי אויף חַיֵּי עוֹלם, זע, קערן מיר זיך
דערפאַר צו די אומות. 47 ווייל אַזוי האָט אונדז ה' באַפוילן: וּנְתַתִּיךָ לְאוֹר גּוֹיִם, לִהְיוֹת יְשׁוּעָתִי עַד־קְצֵה הָאָרֶץ
[ישעיהו 49:6]. 48 און ווי די אומות האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי זיך געפרייט מיט שמחה גדולה, און האָבן
געלויבט דאָס דָּבָר ה'; און וויפל עס זענען געווען מְיֻעָדִים פאַר חַיֵּי עוֹלם געווארן המאמינים המשיחיסטים. 49 און
דאָס דָּבָר ה' איז פאַרשפּרייט געוואָרן איבער דער כל הָאֵזוֹר. 50 אָבער די יידן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה,
זען מה"ש 21:21,24] האָבן אָנגערייצט די פרומע נָשים פון חָשׁוּבן שטאַנד, און די עלטסטע פון דער שטאָט, און
האָבן דערוועקט אַ רדיפה קעגן רַב שָׁאוּל און בַּר-נַבָּאן, און זיי האָבן זיי אַרויסגעטריבן פון זייער געגנט. 51 און זיי
האָבן אָפּגעטרעסלט קעגן זיי דעם שטויב פון זייערע רגלים [נָעַר חָצְנוֹ, נחמ' 5:13], און זענען געקומען קיין
איקוֹניוֹן. 52 און משיחס תַּלמידים זענען געווען פול מיט שִׂמְחָה און מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש. יד און דאָס זעלביקע
איז געשען אין איקוֹנְיוֹן, אַז זיי זענען אריינגעגאַנגען אין דער יידישער שול און האָבן אַזוי גערעדט אויף אַזאַ אופן,
אַז אַן עַם רַב, סיי פון יידן און סיי פון גריכן, געווארן המאמינים המשיחיסטים. 2 אָבער די יידן אָן ארטאדאקסיש
יידיש אמונה האָבן אויפגעהעצט און פארביטערט די מאַסן פון די גויִים קעגן די אַחִים במשיח. 3 דעריבער האָבן
זיי דאָרטן פאַרבלייבן אַ לאַנגע צייט, און האָבן גערעדט מיט אֹמֶץ לֵב פון הָאָדוֹן [זען תהלים 110:1; מלאכי 3:1],
וועלכער האָט מֵעיד געווען פאַר דעם דָּבָר פון זיין חֶסֶד, געבנדיק, אַז עס זאָלן געשען אותות און מופתים דורך די
הענט פון משיחס שליחים. 4 און דאָס מאַסע פון דער שטאָט איז געווען צעטיילט: טייל האָבן געהאַלטן מיט די
יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], און טייל מיט משיחס שלִיחים. 5 און ווען עס איז
געמאַכט געוואָרן אַן אָנפאַל מצַד די גוֹיִים און די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], מיט
זייערע ראשים, זיי צו טאָן שלעכטס און זיי צו פאַרשטיינען, 6 האָבן זיי זיך דערפון דערוואוסט, און זענען
אַנטלאָפן צו די שטעט פון ליקאוֹניה: ליסטרה און דֶרְבִּי, און דער געגנט אַרום; 7 און דאָרטן האָבן זיי געדַרשענט
די בשׂוֹרת הגאולָה. 8 און אין ליסטרה פלעגט זיצן אַ בן אדם, רְפֵה אויף זיינע רגלים, אַ פִּסֵּחַ מִבֶּטֶן אִמּוֹ, וועלכער
איז קיינמאָל נישט אַרומגעגאַנגען. 9 דער דאָזיקער האָט זיך געהערט צו רַב שָׁאוּל רעדן, וואָס, ווען רַב שָׁאוּל האָט
באַהעפט אָן אים זיינע אויגן, און געזען, אַז ער האָט אֱמוּנה צו ווערן געזונט, 10 האָט רַב שָׁאוּל געזאָגט מיט אַ

הויך קוֹל: שטעל דיך גלייך אויף דיינע רגלים! און ער האָט אַ שפּרונג געטאָן און איז ארומגעגאַנגען. 11 און ווען די המונים האָט געזען וואָס רַב שָׁאוּל האָט געטאָן, האָבן זיי אויפגעהויבן זייער קוֹל און געזאָגט אין דעם ליקָאוֹנִית לָשׁון: הָאֱלִים האָבן אַראָפּגענידערט צו אונדז אין דער דמוּת אֲנָשִׁים. 12 און זיי האָבן גערופן בַּר-נַבָּאן זעאוּס (יופּיטער), און רַב שָׁאוּל הערמעס (מערקוריוס), מחמת ער איז געווען דער הויפּט-רעדנער. 13 און דער פּריסטער פון זעאוּס, וואָס זיין טעמפּל איז געווען אויסער דער שטאָט, האָט געבראַכט אָקסן און קראַנצן צו די שערים מיט די המוֹן הָעָם, און האָט געוואָלט להקריב קָרבּנוֹת. 14 אָבּער ווען די שליחים בַּר-נַבָּא און רַב שָׁאוּל האָבן פון דעם געהערט, האָבן זיי צעריסן זייערע קַפטנס, און זענען אַרויסגעלאָפן צווישן דעם המון מענטשן, און האָבן אויסגערופן: 15 מענער, פאַרוואָס טוט איר דאָס? אויך מיר זענען בְּנֵי אָדָם, מיט די זעלבע שוואַכקייטן ווי ביי אייך [זען רומ' 3:9], און מיר ברענגען אייך בשׂוֹרות הגאוּלָה, כּדי איר זאָלט זיך אָפּקערן פון הַהֲבָלִים הָאֵלֶּה צום אלוקים חיים, וועלכער האָט עשה את השמים ואת הארץ ואת הַיָּם, און אלץ, וואָס עס איז אין זיי; 16 ה' האָט אין די פריערדיקע דוֹרות געלאָזט אלע אומות וואנדלען אין זייערע אייגענע דרכים. 17 און דאָך האָט ה' זיך נישט געלאָזט אָן אַן עֵדות, מחמת ה' האָט געטאָן מעשים טובים, און האָט אייך געגעבן גֶּשֶׁם פון שָׁמַיִם און פרוכטבאַרע צייטן, און אָנגעפילט אייערע לְבָבוֹת מיט אֹכֶל און שִׂמְחָה. 18 און ווען זיי האָבן אַזוי גערעדט, האָבן זיי קוים איינגעהאַלטן די המוֹן הָעָם, נישט מַקריב צו זיין צו זיי. 19 אָבּער סע זענען געקומען יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] פון אַנְטִיוֹכְיָה [אין פּיסידיה] און איקוֹניוֹן; און אַז זיי האָבן איבּערגערעדט די המוֹן הָעָם, שטייניקנדיק רַב שָׁאוּל, און האָבן זיי אים אַרויסגעשלעפּט אויסער דער שטאָט, מיינענדיק אַז רַב שָׁאוּל איז טויט. 20 אָבּער ווען משיחס תּלמידים האָבן זיך ארומגעשטעלט אַרום רַב שָׁאוּל, האָט ער זיך אויפגעהויבן, און איז אַרײַנגעגאַנגען אין דער שטאָט; און לְמָחֳרָת איז רַב שָׁאוּל אַוועקגעגאַנגען מיט בַּר-נַבָּאן קיין דֶּרְבִּי. 21 און ווען זיי האָבן אין יענער שטאָט געדַרשענט די בשׂוֹרת הגאוּלָה, און געמאַכט תַּלמידים רבּים פאַר משיח, און האָבן זיי זיך אומגעקערט קיין ליסטרה, און קיין איקוֹניוֹן, און קיין אַנְטִיוֹכְיָה [אין פּיסידיה], 22 און האָבן חִזקוּ לֵב פון משיחס תַּלמידים, און זיי מַזהיר געווען צו האַלטן זיך אין דער ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנה, און אַז דורך צָרות רַבּוֹת מוּזן מיר אַרײַנקומען אין דעם מַלכות ה'. 23 און ווען זיי האָבן פאַר זיי געזעצט זקנים מיט סמיכוּת [סמיכה פון רַב שָׁאוּל] אין יעדער משיחס ברית חדשה קְהִלָּה, האָבן זיי דאוועגנען [זען לוקס 4-11:1] מיט פאַסטן, און האָבן משיחס שליחים זיי איבּערגעלאָזט צו הָאָדוֹן, אין וועמען זיי האָבן געגלויבּט. 24 און משיחס שליחים זענען דורכגעגאַנגען דורך פּיסידיה, און זענען געקומען קיין פַּמְפִילְיָה. 25 און אַזוי ווי זיי האָבן גערעדט דאָס דָּבָר אין פֶּרְגִּי האָבן זיי אַראָפּגענידערט קיין אַטַּלְיָה. 26 און פון דאַרטן אוועקגעשיפט קיין אַנְטִיוֹכְיָה [אין סוּרְיָה], פונוואַנען זיי זענען איבּערגעענטפערט געוואָרן צו דעם חֶסֶד ה' פונוועגן דעם עבודת קודש אַרבּעט, וואָס זיי האָבן ממַלא געווען. 27 און אַז זיי זענען אָנגעקומען, האָבן זיי פאַרזאַמלט די משיחס ברית חדשה קְהִלָּה, און האָבן דערציילט אַלץ, וואָס ה' האָט מיט זיי געטאָן, און אַז ה' האָט געעפנט אַ שַׁעַר הַאֱמוּנה פאַר די אומות. 28 און זיי זענען געבּליבן מיט משיחס תַּלמידים אַ לענגערע צייט [זען דאָ גלט' 1:1-6:18 וואָס רַב שָׁאוּל געשריבּן פון אַנְטִיוֹכְיָה אין סוּרְיָה נאָך זיין ערשטער שליחוּת נסיעה פאַר משיח און פריערדיק צו האספה בירושלים פון משיחס שליחים]. <u>טו</u> און עטלעכע מענטשן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] האָבן אַראָפּגעקומען פון אֶרֶץ יהוּדה און האָבן געלערנט די אַחִים במשיח: כָּל אִיש וואס לֹא יִמּוֹל כּדַת מֹשה [רבינו] האָבן לֹא ישוּעת אלוקינו [זען גלט' 5:3; 2:16 אויף דעם אפּיקורסות זיי האָבן געלערנט]. 2 און ווען פּוילוס [רַב שָׁאוּל] און בַּר-נַבָּא האָבן

געהאַט דברים לא מְעַטִים מיט זיי, האָט מען באַשלאָסן, אַז רַב שָׁאוּל און בַּר-נַבָּא און אייניקע אַנדערע פון זיי, זאָלן אַרויפגיין קיין ירוּשָׁלַיִם צו משיחס שלִיחים און זקֵנים וועגן דער דאָזיקער שַׁאלה. 3 און ווערנדיק אַוועקגעשיקט אויף זייער דֶּרֶךְ על-יְדֵי דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה, זענען זיי דורכגעגאַנגען דורך פיניקיה און דורך שומרון, און האָבן דערציילט וועגן דעם מגַייר זיין זיך פון די אומות מיט זייער שוב צו ה', און האָבן פאַרשאַפט אַ שִׂמְחָה גְּדוֹלה צו אלע אחים במשיח. 4 און ווען זיי זענען געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם [סה"נ 48], זענען זיי אויפגענומען געוואָרן פון משיחס קהִילה און פון משיחס שלִיחים און זקֵנים, און זיי האָבן דערציילט אַלץ, וואָס ה' האָט מיט זיי געטאָן. 5 נאָר עס זענען אויפגעשטאַנען אייניקע מַאמִינים [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] פון דער כִּיתָּה פון די פרושים, וועלכע האָבן געזאָגט: מען מוז זיי מַל זיין, און זיי באַפעלן צו זיין שומר מצוות כדַת תּוֹרת-מֹשה [רבינו]. 6 און משיחס שלִיחים און זקֵנים זענען זיך צוזאַמענגעקומען צו באַטראַכטן דעם דאָזיקן עִנין. 7 און עס איז געווען, ווען די מַחלוֹקה האָט זיך געשטאַרקט, איז אויפגעשטאַנען כֵּיפָא, און האָט צו זיי געזאָגט: אנשים אחים במשיח, איר ווייסט, אַז מיט אַ לענגערער צייט צוריק האָט ה' פון צווישן אייך אויסדערוויילט, אַז דורך מיין מויל זאָלן די אומות הערן דאָס דָּבָר פון דער בשׂורת הגאולָה, און גלויבן. 8 און ה', וועלכער קען די לֵב, האָט מֵעיד געווען צו דעם אומות, געבנדיק זיי דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, פונקט אַזוי ווי אויך צו אונדז [זען מה"ש 2:4; 10:44-46]. 9 און ה' האָט נישט געמאַכט קיין חִילוק צווישן אונדז און זיי [זען רומ' 3:9], נייערט האָט דורך דער יָד הָאֱמוּנָה [נשיט מעשה המצוות, לוקס 11:46] טִהֵר [מאַכן מְטוֹהָרִים] זייערע לְבָבוֹת. 10 און איצט, פאַרוואָס פרואווט איר ה', און לעגט ארויף אַ יאָך [ישועה דורך יָד תּלוּת במעשה המצוות, זען לוקס 11:46; מה"ש 15:1] אויף דעם האַלדז פון די תַּלמידים, וואָס נישט אָבוֹתֵינוּ און נישט מיר אַליין האָבן געקענט דערטראָגן [זען מתי 23:4; דברים 9:5-6; ירמיהו 31:31-34]? 11 לא, מיר גלויבן אַז מיר וועלן האבן ישועת אלוקינו דורך דעם חֶסֶד פון הָאָדוֹן יהושע/ישוע [זען גלט' 2:21] אויף דעם זעלבן אופן ווי זיי [זען רומ' 3:9,28,30; גלט' 3:12-13; ישעיהו 53:9-12; פיל 3:9; לוקס 18:11-12]. 12 און די גאַנצע עֵדה האָט שטילגעשוויגן; און זיי האָבן זיך צוגעהערט צו בַּר-נַבָּאן און פאולוסן [רַב שָׁאוּל], וועלכע האָבן דערציילט וואָס פאר אוֹתוֹת און מוֹפְתִים ה' האָט דורך זיי געטאָן צווישן די אומות. 13 און נאָך דעם ווי זיי האָבן שטילגעשוויגן, האָט יַעקֹב געענטפערט, אַזוי צו זאָגן: מענטשן אַחִים במשיח, הערט זיך צו מיר: 14 שִׁמעוֹן האָט דערציילט אונדז, וויאַזוי ה' האָט זיך לָראשוֹנָה פָּקַד די אומות, אַרויסצונעמען פון צווישן זיי עַם פאר שמוֹ [זען שמוֹ זכריה 6:11-12; עזרא 3:8]. 15 און דערמיט שטימען איין די דברים פון די נביאים, ווי סע שטייט געשריבן: 16 אַחֲרֵי כֵן אָשוּב וְאָקִים אֶת־סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת וַהֲרִיסוֹתָיו אָקִים וּבְנִיתִיהָ, 17 לְמַעַן יִדְרְשׁוּ אֶת ה' שְׁאֵרִית אָדָם וְכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם. נְאֻם ה' עוֹשֶׂה כָל אֵלֶּה 18 הַנּוֹדָעִים מֵעוֹלָם. [עמוֹס 9:11-12]. 19 דערפאר אֲנִי פּוֹסֵק, אַז מיר זאָלן נישט מחמיר זיין אויף די, וואָס קערן זיך צו ה' פון צווישן די אומות; 20 נייערט צו שרייבן צו זיי, אַז זיי זאָלן זיך אָפּצוהאַלטן פון טֻמְאוֹת אֱלִילִים, און פון זנות, און פון בשַׂר הַנֶּחֱנָק, און פון דָּם. 21 מחמת מֹשה [רבינו] האָט פון אַמאָליקע דוֹרות אָן אין יעדער שטעטל די, וואָס דַרשענען אים, מחמת זיין תּוֹרה ווערט געלייענט אין די שולן יעדן שבת [זען ויקרא 17:1-18:30; גלט' 2:12]. 22 דעמלט איז עס וואוילגעפעלן געוואָרן משיחס שלִיחים און די זקֵנים, מיט דער כל הקהלה צו שיקן אויסדערוויילטע מענער פון צווישן זיי, און זיי צו שיקן מיט רַב שָׁאוּל און בַּר-נַבָּאן קיין אַנְטִיוֹכְיָה: יהודהן, וואָס איז גערופן געוואָרן בַּר-שַׁבָּא, און סילאַ, מענטשן, מנהיגים צווישן די אַחִים במשיח. 23 און זיי האָבן דורך זיי אַזוי געשריבן: משיחס שלִיחים און זקֵנים און אַחִים במשיח צו אַחִים במשיח, וועלכע זענען פון די אומות העוֹלם אין

אַנְטִיוֹכְיָה און סוּרְיָה און קִילִיקְיָה, שָׁלוֹם-עליכם! 24 אַזוי ווי מיר האָבן געהערט, אַז אייניקע פון אונדז וועמען מיר
האָבן נישט געגעבן קיין באַפעל, האָבן אייך מצַער געווען מיט דברים, און האָבן אייך אָנגעטאָן יסורים פון עגמת
נפש, 25 איז עס אונדז וואוילגעפעלן געוואָרן, אַזוי ווי מיר זענען געקומען צו אַ הסכּמה, צו שיקן צו אייך
אויסדערוויילטע מענטשן, מיט אונדזער חֲבִיבֵינוּ בַּר-נַבָּאן און רַב שָׁאוּל, 26 מענטשן, וואָס האָבן זיך מוֹסר-נֶפֶש
געווען פאַר דעם נאָמען פון רֶבִּי מלך המָשיחַ אֲדוֹנֵנוּ יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12]. 27 מיר האָבן דעריבּער
געשיקט יהוּדה און סילאַ, וואָס וועלן אייך דאָס אייגענע איבּערגעבן פֶּה-אֶל-פֶּה. 28 מחמת עס איז וואוילגעפעלן
געוואָרן דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, און אונדז, נישט אַרויפצולייגן אויף אייך קיין ווייטערע מַשׂא, אַחוּץ די דברים הנחוּצים
האלה : 29 אַז איר זאָלט אייך צוריקהאַלטן פון קָרבָּנוֹת, וואָס מע האָט מַקריב געווען פאַר אֱלִילִים, און פון דָּם,
און פון בּשר הַנֶּחֱנָק, און פון זנוּת. אויב איר וועט אייך פון דעם אָפּהיטן, וועט אייך גיין גוט. זײַט געזונט. 30 און
אַזוי זענען זיי אַוועקגעשיקט, און זיי אַראָפּגענידערט קיין אַנְטִיוֹכְיָה; און אַזוי ווי זיי האָבן פאַרזאַמלט די עֵדה,
האָבן זיי זיי איבּערגעגעבן דעם אִגֶּרֶת. 31 און ווען זיי האָבן דעם אִגֶּרֶת געלייענט, האָבן זיי זיך געפרייט איבּער
דער נחָמה. 32 און יהוּדה און סילאַ, וועלכע זענען אַליין אויך געווען נבִיאים, האָבן געטרייסט די אַחִים במשיח
מיט מִלִּים רַבּוֹת, און נתנו זיי חֹזֶק. 33 און נאָך דעם ווי זיי האָבן דאָרטן פאַרבּראַכט אַ געוויסע צייט, האָבן די
אַחִים במשיח זיי אַוועקגעשיקט בּשָׁלוֹם צו יענע, וואָס האָבן זיי אַרויסגעשיקט. 34 און סילאַ האָט באַשלאָסן
דאָרט [אין אנטיוכיה] צו בּלייבן. 35 און רַב שָׁאוּל און בַּר-נַבָּא זענען פאַרבּלייבן אין אַנְטִיוֹכְיָה, און האָבן געלערנט
און האבן געזאגט שעורים און געדַרשענט מיט אַ סך אַנדערע דאָס דָּבָר ה'. 36 און אין אייניקע טעג אַרום האָט רַב
שָׁאוּל געזאָגט צו בַּר-נַבָּאן: לאָמיר זיך אומקערן און באַזוכן די אַחִים במשיח אין אלע שטאָט, אין וועלכע מיר
האָבן געדַרשענט דאָס דָּבָר ה', און זען וויאַזוי סע גייט זיי. 37 און בַּר-נַבָּא האָט בּדַעה געהאַט מיטצונעמען אויך
יוֹחָנָן, וועמען מען האָט גערופן מַרְקוֹס. 38 אָבּער רַב שָׁאוּל האָט געמיינט, אַז עס איז נישט רעכט מיטצונעמען
מיט זיך דעם, וואָס האָט זיי אָפּגעקערט אין פּמפיליה [זען מה"ש 13:13], און איז נישט מיטגעגאַנגען מיט זיי צו
דעם עֲבוֹדת [קודש פון משיחס שליחות]. 39 און עס איז געקומען צו אַ מחלוקת, אַזוי, אַז זיי האָבן זיך אָפּגעשיידט
איינער פון דעם אַנדערן, און בַּר-נַבָּא האָט גענומען מיט זיך מַרְקוֹס, און זיך אוועקגעשיפט קיין קַפְּרִיסִין. 40
אָבּער רַב שָׁאוּל האָט זיך אויסדערוויילט סילאַ, און איז אַוועקגעגאַנגען, און די אַחִים במשיח האָבן אים
איבּערגעגעבן צו דעם חֶסֶד ה' [זען דאָ אָנהייב פון 2טער שליחות נסיעה]. 41 און ער איז געגאַנגען דורך סוּרְיָה און
קִילִיקְיָה, און האָט געשטאַרקט די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות. טז און ער איז אויך געקומען קיין דֶּרְבֵּי און קיין ליסטרע.
און הנה דאָרט איז געווען אַ געוויסער תַּלמיד פון משיח נאָמען טִימוֹתֵיאוֹס, דער זון פון אַ יִדישער אִשָּׁה
מַאֲמִינָה, אָבּער אָבִיו איז געווען אַ גריך. 2 דער דאָזיקער איז געווען אַ בעל שֵׁם טוב בּיי די אַחִים במשיח אין
ליסטרע און איקוֹניוֹן. 3 און אים האָט רַב שָׁאוּל געוואָלט האָבן מיט זיך ארויסצוגיין אויף דער נסיעה, און האָט
אים גענומען און האָט אים מַל געווען צוליב באטראכטונג פאר די יִדן, וואָס זענען געווען אין יענע מקוֹמות [זען
מה"ש 21:21-24], מחמת אלע האָבן געוואוּסט אַז אָבִיו איז געווען אַ גדיך. 4 און ווי זיי זענען דורכגעגאַנגען דורך
די שטעט, האָבן זיי זיי אָנגעזאָגט צו היטן די חוּקים, וואָס זענען באַשלאָסן געוואָרן פון משיחס שלִיחים און
זקֵנים אין ירוּשָׁלַיִם. 5 און אַזוי זענען די משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות געשטאַרקט געוואָרן אין דער
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, און האָבן זיך פאַרמערט אין צאָל מִיּוֹם לְיוֹם. 6 און זיי זענען דורכגעגאַנגען דורך
דער געגנט פון פריגיה און גָּלַטְיָה, ווייל עס איז פאַרווערט געווארן פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ צו רעדן דאָס דָּבָר ה' אין

אַסְיָה. 7 און אַז זיי זענען געקומען קיין מִיסִיָה, האָבן זיי פאַרזוכט צו גיין קיין בִּיתִיניָה, נאָר דער רוּחַ יהושע/ישוע
האָט זיי נישט געלאָזן. 8 און זיי זענען פאַרבײַגעגאַנגען מִיסִיָה, און זענען אַראָפּגעקומען קיין טרוֹאַס. 9 און אַ חָזוֹן
האָט זיך אַנטפּלעקט צו רַב שָׁאוּל בַּלַּיְלָה: אַ בן אדם פון מָקֶדוֹנְיָה איז געשטאַנען און האָט רַב שָׁאוּל געבעטן, אַזוי
צו זאָגן: קום אַריבער קיין מָקֶדוֹנְיָה, און העלף אונדז. 10 און נאָך דעם ער האָט געזען די חָזוֹן, האָבן מיר [זען גַּם
לוּקַס הָרוֹפֵא הָאָהוּב וואס איז עד ראייה היסטאָריקער זייענדיק צוגעגעבן צו משיחס שליחים אין טרוֹאס, בְּקֵרוּב
סה"נ 49; זען מה"ש 17-16:10; 15-20:5; 18-21:1; 16-28:1-27] גלייך געזוכט אַוועקצוגיין קיין מָקֶדוֹנְיָה, מחמת מיר
האָבן אַרויסדרינגען, אַז ה' האָט אונדז גערופן מבַשֵּׂר צו זיין פאַר זיי די בִּשׂוֹרת הגאולָה. 11 און ווען מיר זענען
אָוועקגעשיפט פון טרוֹאַס, זענען מיר געקומען מיט אַ גלײַכן ריכטונג קיין סָמוֹתְרַקיָה, און למחרת קיין נַפּוֹלִיס, 12
און פונדאַנען קיין פיליפּי, וואָס איז די ערשטע שטאָט פון דעם טייל פון מָקֶדוֹנְיָה, און אַ רוימישע קאָלאָניע. און
מיר זענען געבליבן אין דער דאָזיקער שטאָט עטלעכע טעג. 13 און שַׁבָּת זענען מיר אַרויסגעגאַנגען אויסער דעם
שַׁעַר צו אַ טייך מקוה מים, וואו מיר האָבן זיך משער געווען אַז עס איז געווען מָקוֹם פאַר מִנְיָן דאַווענענדיק [זען
לוקס 4-11:1]; און מיר האָבן זיך אַנידערגעזעצט, און גערעדט צו די נָשים, וואָס זענען זיך צונויפגעקומען. 14 און
איינע, אַן אִשָּׁה, אַ יִרְאַת אלוקים, מיטן נאָמען לִידְיָה, אַ קרעמערין פון פורפור פון דער שטאָט תְּיִאַטירע, האָט זיך
צוגעהערט. און ה' האָט געעפנט איר לֵב צו פאַרנעמען די רייד וואָס זענען דורך רַב שָׁאוּל גערעדט געוואָרן. 15 און
ווען זי איז מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן, מיט איר בְּנֵי-בַּיִת, האָט זי אונדז געבעטן, אַזוי צו זאָגן: אויב איר האַלט
מיך פאַר אַ מַאמֶנֶת משיחיסט אין הָאָדוֹן [זען תהלים 110:1; מלאכי 3:1; דניאל 14-7:13; 3:18, זען פלחין], קומט
און בלייבט אין מיין בַּיִת. און זי האָט אונדז שטאַרק געבעטן. 16 און עס איז געשען, בשעת מיר זענען געגאַנגען צו
דעם מָקוֹם פאַר מִנְיָן דאַווענענדיק [זען לוקס 4-11:1], אַז אַ נַעֲרָה אֲחוּזַת רוּחַ נִחוּש האט אונדז באַגעגנט; און וואָס
פלעגט אַרײַנגעבראַכט אירע אדונים א סך פאַרדינסט פון איר נִחוּש פון עתיד. 17 און זי איז נאָכגעגאַנגען רַב שָׁאוּל
און אונדז, און האָט געשריגן: אָט-די מענטשן זענען עבדים פון דעם אֵל-עֶלְיוֹן, וואָס זאָגן אָן פאַר אייך דעם דֶּרֶךְ
ישועה ! 18 און דאָס האָט זי געטאָן יָמים רבים. אָבער רַב שָׁאוּל האָט זיך מצַער געווען, און האָט זיך אַ קער געטאָן
און געזאָגט צו דעם שֵׁד : איך באַפעל דיר אין דעם נאָמען פון רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע אַרויסצוגיין פון איר!
און הָרוּחַ [שֵׁד] איז אַרויס פון איר אין דער זעלביקער שָׁעה. 19 און ווען אירע אדונים האָבן געזען, אַז די תִּקְוָה
אויף זייער פאַרדינסט איז פאַרשוואונדן, האָבן זיי געכאַפּט רַב שָׁאוּל און סילאַן, און האָבן זיי אַוועקגעשלופּט אין
מאַרק אַריין פאַר די שלטוֹנוֹת. 20 און אַז זיי האָבן זיי געבראַכט פאַר די שָׂרִים, האָבן זיי געזאָגט: די דאָזיקע
אנשים, וואָס זענען יִדן, שטערן די רו פון אונדזער שטאָט, 21 און לערנען [אידישע] מִנְהָגִים [זען מה"ש 21:21],
וואָס מיר טאָרן נישט אָננעמען, אָדער אָפּהיטן, ווייל מיר זענען רוימער! 22 און דער המון איז אינאיינעם
אויפגעשטאַנען קעגן זיי; און די שרים האָבן פון זיי אַראָפּגעריסן די בעקעטשעס, און באַפוילן זיי צו שמייסן מיט
ריטער. 23 און אַזוי ווי זיי האָבן זיי געגעבן אַ סך שמיץ, האָבן זיי זיי אַרײַנגעוואָרפן אין דער בֵּית הַסֹּהַר, און
באַפוילן דעם שומר זיי גוט צו היטן; 24 וועלכער, באַקומענדיק אַזאַ באַפעל, האָט ער זיי אַרײַנגעוואָרפן אין דער
בֵּית הַסֹּהַר הַפְּנִימִי, און פאַרפעסטיקט זייערע רגלים אין שטאָק. 25 אָבער קעגן חֲצוֹת הַלַּיְלָה, האָבן רַב שָׁאוּל און
סילאַן דאַווענען [זען לוקס 4-11:1] און געזונגען ניגונים צו ה', און די געפאַנגענע האָבן זיך צוגעהערט צו זיי. 26 און
פלוצום איז געוואָרן אַ ערדציטערניש חזקה, אַזוי, אַז די יסוֹדות פון דער בֵּית הַסֹּהַר האָבן זיך געטרייסלט; און כל
הדלָתוֹת זענען תֵּיכֶף געעפנט געוואָרן, און אַלעמענס קייטן זענען לויז געוואָרן. 27 און ווי דער שומר האָט זיך

אויפגעכאַפּט פון שלאָף, און געזען די בֵּית הַסּוֹהַר דלָתוֹת אָפן, האָט ער אַרויסגעצויגן זיין חֶרֶב און איז געווען
גרייט זיך אַליין צו טייטן, ווייל ער האָט געמיינט, אַז די געפאַנגענע זענען אַנטלאָפן. 28 אָבּער רַב שָׁאוּל האָט
געשריגן מיט אַ הויך קוֹל, אַזוי צו זאָגן: טוּ דיר נישט קיין מעשה אָן, ווייל מיר זענען אַלע דאָ. 29 און ער האָט
פאַרלאַנגט אַ ליכט, און איז אַרײַנגעשפּרונגען, און אַ ציטערנדיקער איז ער אַנידערגעפאַלן פאַר רַב שָׁאוּל און
סילאַן, 30 און ער האָט זיי אַרויסגעפירט אינדרויסן, און געזאָגט: רַבּוֹתַי, וואָס מוּז איך טאָן, כּדי ישועת אלוקינו צו
האָבּן? 31 און זיי האָבּן געזאָגט: גלויבּ אין הָאָדוֹן [זען תהלים 110:1; מלאכי 3:1, דניאל 3:18; 7:13-14, רבי מֶלֶך
המָשיחַ] יהושע/ישוע [זכריה 6:11-12; עזרא 3:8], און דו וועט האָבּן ישועת אלוקינו, דו און דיין בּני בֵּית. 32 און זיי
האָבּן גערעדט צו אים דאָס דָּבָר ה', און צו אַלעמען אין זיין בֵּית. 33 און ער האָט זיי גענומען אין יענער שָׁעה פון
דער לַיְלָה, און האָט אָפּגעוואַשן זייערע חבּורוֹת [זען ישעיהו 53:5], און ער איז גלייך מקוה מים געטוֹבּלט געוואָרן,
ער און אַלע זײַנע בּני-בּית. 34 און ער האָט זיי אַרויפגעבּראַכט צו זיין בֵּית אַריין, און האָט געגרייט פאַר אַ טיש,
און זיך זער גערײדט מיט שמחָה עִם כּל בְּנֵי בֵּית, אַז ער איז געוואָרן אַ מאַמין אין ה' [מיט ארטאדאקסיש יידיש
אמונה, זען מה"ש 21:21,24]. 35 און ווען עס איז געוואָרן יוֹם, האָבּן די שרים געשיקט די שוֹטרים, אַזוי צו זאָגן:
לאָז אַרויס יענע מענטשן. 36 און דער שוֹמר פון דער בֵּית הַסּוֹהַר האָט דערציילט די דאזיקע דברים צו רַב שָׁאוּל: די
שרים האָבּן געשיקט, אַז מען זאָל אייך לאָזן גיין; דערפאַר, קומט אַרויס, און גייט בּשָׁלוֹם. 37 אָבּער רַב שָׁאוּל
האָט צו זיי געזאָגט: זיי האָבּן אונדז עפנטלעך געשלאָגן, אָן דִּין און מִשפּט, אונדז, וואָס זענען אֶזְרָחִים רוימישע,
און האָבּן אונדז אַרײַנגעוואָרפן אין דער בֵּית הַסּוֹהַר; און איצט וואָרפן זיי אונדז אַרויס בּסֵתר? לאו! זאָלן זיי אַליין
קומען און אונדז אַרויספירן. 38 און די שוֹטרים האָבּן דערציילט די שרים די דאָזיקער דברים. און זיי האָבּן מורא
געהאַט, ווען זיי האָבּן געהערט, אַז רַב שָׁאוּל און סילאַ זענען אֶזְרָחִים רוימישע [זען אויך היהֲדוּת המשיחית
יידישקייט איז ארטאדאקסיש יידיש אֶמוּנָה און רעליגיאָ ליסיטאַ, לעגאַל רעליגיע, לויט צו יוליוס קסר, בְּקֵרוּב
לספירה 47]; 39 און זיי זענען געקומען און זיי מפייס געווען, און האָבּן רַב שָׁאוּל און סילאַ אַרויסגעפירט. און זיי
געבּעטן אַז זיי זאָלן אַוועקגיין פון דער שטאָט. 40 און ווי זיי זענען אַרויסגעגאַנגען פון דעם בֵּית הַסּוֹהַר, זענען זיי
אַרײַנגעגאַנגען צו בּית לִידְיָה; און אַז זיי האָבּן געזען די אַחִים במשיח, האָבּן זיי זיי געטרייסט, און זענען
אַוועקגעגאַנגען. יַ און אַזוי ווי זיי זענען דורכגעגאַנגען אַמפּיפּוֹליס און אַפּוֹלוֹניה, זענען זיי געקומען קיין
תֶּסָלוֹנִיקִי, וואו עס איז געווען אַ ייִדיש שול. 2 און לויט זיין געוואוינהייט איז רַב שָׁאוּל צו זיי אַרײַנגעגאַנגען, און
האָט 3 שַׁבָּתִים זיך מיט זיי מִטוַכֵּחַ געווען פון די כִּתבֵי-הַקוֹדֶשׁ, 3 האָט זיי געעפנט און בּאַוויזן, אַז דער רֶבּי מלך
המָשיחַ האָט געמוּזט ליידן, און ווידער אויפשטיין פון הַמֵּתִים, און אַז דער דאָזיקער יהושע/ישוע, וועלכן איך בּין
מבַשֵּׂר פאַר אייך, איז דער רבי מֶלֶך המָשיחַ. 4 און אייניקע פון זיי האָבּן זיך איבּערצייגט, און זענען משתתף אין
משיחס חבּורה צו רַב שָׁאוּל און סילאַן [זען מה"ש 2:41-42]; און אויך רבים פון די פרומע גריכן, און פון די חָשׁוּבע
נָשים אויך נישט ווייניקע. 5 אָבּער די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] האָבּן זיי מקַנא
געווען, און האָבּן גענומען מיט זיך עטלעכע אנשי בּליעל פון די מאַרק, און האָבּן פאַרזאַמלט אַ המון, און געמאַכט
אַ מהומה אין דער שטאָט; און זיי האָבּן אַרומגערינגלט דאָס בֵּית פון יָסוֹן, און האָבּן משיחס שליחים געוואָלט
אַרויסבּרענגען פאַר דעם המון. 6 און ווי זיי האָבּן זיי נישט געפונען, האָבּן זיי אַרויסגעשלעפּט יָסוֹן און עטלעכע
אַחִים במשיח פאַר די רָאשֵׁי הָעִיר, און האָבּן געשריגן: די דאָזיקע אנשים, וואָס האָבּן איבּערגעקערט כּל העולם,
זענען אויך געקומען אַהער! 7 און יָסוֹן האָט זיי אויפגענומען; און זיי אַלע האַנדלען קעגן די געזעצן פון קסר, ווייל

זיי זאָגן, אַז ס'איז פאַראַן אַן אַנדערער מֶלך, יהושע/ישוע. 8 און זיי האָבן דערצערנט דאָס המון און די מנהיגים פון דער שטאָט, ווען זיי האָבן דאָס געהערט. 9 און אַזוי ווי זיי האָבן גענומען ערבות געלט פון יָסוֹן און די איבעריקע, האָבן זיי זיי אָפּגעלאָזט. 10 און די אַחִים במשיח האָבן תֵּיכֶף בַּלַּיְלָה אַוועקגעשיקט רַב שָׁאוּל און סילאַן קיין בֵּרֵאָה; און ווען זיי זענען אָנגעקומען אַהין, זענען זיי אַריינגעגאַנגען אין די יִדישער שול. 11 און די דאָזיקע יידן זענען געווען אֲצִילֵי-רוּחַ פון יענע אין תסלוניקי, ווייל זיי האָבן אָנגענומען דָּבָר ה' מיט בְּכָל לֵב [אָנגענומען הֶמְנֵעַ הַטְּעִיָּה פון תַּנַ"ך], און האָבן טאָג-טעגלעך געפאָרשט מיט חזרה און הארעווען די כְּתֻבֵי-הַקֹּדֶשׁ, כדי לראות אם דברים פון רַב שאָוּל און סילא זענען דברי אמת. 12 רבים פון זיי האָבן דעריבער געוואָרן משיחיסטים, און נישט ווייניקע פון די גריכישע נָשים פון חָשׁוּבן שטאַנד און אויך גְּבָרִים. 13 אָבער ווען די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] פון תסלוניקי האָבן זיך דערוואוסט, אַז אויך אין בֵּרֵאָה האָט רַב שָׁאוּל אָנגעזאָגט דאָס דָּבָר ה', זענען זיי אויך געקומען אַהין, אויפרעגנדיק און אויפהעצנדיק די המון. 14 און יעמאָלט האָבן די אַחִים במשיח תֵּיכֶף אַוועקגעשיקט רַב שָׁאוּל צוּ גיין קיין יַם [הים האיגאי]; און סילאַ און טִימוֹתֵיאוֹס זענען נאָך פאַרבלייבן דאָרטן. 15 און די, וואָס האָבן באַגלייט רַב שָׁאוּל, האָבן אים געבראַכט קיין אַתּוּנָה [אַטען]; און אַזוי ווי זיי האָבן באַקומען אַ באַפעל פאַר סילאַן און טִימוֹתֵיאוֹס, אַז זיי זאָלן קומען צוּ רַב שאָוּל ווי צום געשווינדסטן, זענען זיי אַוועקגעגאַנגען. 16 און בשעת רַב שָׁאוּל האָט אויף זיי געוואַרט אין אַתּוּנָה [אַטען], האָט זיין רוּחַ אין אים פאַרביטערט געוואָרן; ווען ער האָט געזען די שטאָט פול מיט אֱלִילִים. 17 און ער פלעגט רעדן אין דער שול מיט די יִדן און מיט די יִרֵאי-שָׁמַיִם, און אין דעם מאַרק יעדן יום מיט די, וואָס ער האָט באַגעגנט. 18 און אויך עטלעכע פון די אַפִּיקוֹרסִים און סטאָיִשע פילאָזאָפן האָבן זיך מיט אים מִתוַוכֵּחַ געווען און טייל האָבן געזאָגט: וואָס מיינט דער דאָזיקער פלאַפלער צוּ זאָגן? אַנדערע האָבן געזאָגט: ער וויזט אויס צוּ זיין אַ מגיד פון אֵ-לִים זָרִים – מחמת ער האָט געדַרשנט וועגן יהושע/ישוע און תְּחִיַּת-הַמֵּתִים. 19 און זיי האָבן אים גענומען, און האָבן אים געבראַכט צוּ דעם אַרעאָפּאַגוּס [געריכט], און געזאָגט: קענען מיר אֶפשר וויסן, וואָס עס איז אַזוינס הַתּוֹרה החדשה, וואָס ווערט פון דיר געלערנט? 20 מחמת דוּ ברענגסט עפּעס מאָדנע זאַכן צוּ אונדזערע אויערן; מיר דערפאַר וועלן וויסן, וואָס די דאָזיקע זאַכן באַטייטן. 21 און אלע אַטענער און די פרעמדע, וואָס האָבן דאָרט געוואוינט, פלעגן פאַרבראַכט די צייט נישט מיט קיין שום אנדערס ווי אדער מיט זאגן אדער הערן עפּעס אַ נייע זאַך. 22 און רַב שָׁאוּל איז געשטאַנען אין דער מיט פון דעם אַרעאָפּאַגוּס, און האָט געזאָגט: מענטשן פון אַתּוּנָה, אין אַלצדינג זע איך, אַז איר האָט רעליגיע. 23 מחמת ווען איך בין פאַרבײַגעגאַנגען, און האָב באַטראַכט אייערע הייליקטימער, האָב איך אויך געפינען אַ מִזבֵּחַ מיט דער דאָזיקער אויפשריפט: צוּ אַן אומבאַקאַנטן ג-ט. על-כֵּן, הנה, דאָס דאָזיקע, וואָס איר דינט און קענט נישט, דאָס דאָזיקע פּראָקלאַמיר איך אייך. 24 ה', וועלכער האָט באַשאַפן די וועלט און כל דערינען, ער, וואָס איז אָדוֹן פון שָׁמַיִם און הארץ, טוט נישט וואוינען אין קיין טעמפּלען, געמאַכט דורך מענטשן; 25 ער ווערט אויך נישט באַדינט דורך מענטשלעכע הענט, גלייך ער וואָלט עפּעס נייטיק געהאַט, מחמת ער אַליין גיט אַלעמען חַיים, און אָטעם, און אַלץ. 26 און ער האָט געמאַכט פון איין דָּם יעדע מענטשלעכע אומה צוּ וואוינען אויף דעם פָּני כל הארץ, ווען ער האָט פעסטגעזעצט זייערע באַשטימטע צייטן, און די גרעניצן פון זייער באַוואוינאָרט, 27 כּדי זיי זאָלן זוכן ה', אֶפשר וועלן זיי אים דערפילן און געפינען, הַגַּם ער איז נישט ווייט פון יעדן בן אדם פון אונדז. 28 מחמת אין אים לעבן מיר, און באַוועגן זיך, און האָבן אונדזער קִיום; ווי אַפילו עטלעכע פון אייערע אייגענע דיכטער האָבן געזאָגט: מחמת מיר זענען אויך זיין

אָפּשטאַם. 29 על-כּן, ווייל מיר זענען דער אָפּשטאַם פון ה', דאַרפן מיר נישט מיינען, אַז אֱ-לוֹהוּת (ג-טהייט) איז
געגליכן צו זָהָב, אָדער כֶּסֶף, אָדער שטיין, פְּסִילֵי אֱמָנוּת און דעם ווערק פון בּני אדם. 30 דערפאר האָט ה' פאַרזען
די צייטן פון אומוויסנדיקייט, אָבּער איצטער טוט ער בּאַפעלן אלע מענטשן, אַז זיי זאָלן אומעטום תּשוּבה טאָן;
31 ווייל ה' האָט פעסטגעזעצט אַ יום, אין וועלכן ער וועט מִשפּטן די עולם הַצֶּדֶק [דניאל 9:24] דורך דעם
איש, וועמען ער האָט בּאַשטימט, און ה' האָט מַבטִיחַ געווען אלע מענטשן, מיט דעם וואָס ער האָט אים
מחַיֶה-מֵתים געווען. 32 און ווען זיי האָבּן געהערט פון תּחִיַת-הַמֵתים, האָבּן טייל חוֹזק געמאַכט; אָבּער אַנדערע
האָבּן געזאָגט: מיר וועלן דיך בּנוֹגֵע דעם ווידער אַמאָל הערן. 33 אַזוי איז רַב שָׁאוּל אַרויסגעגאַנגען פון צווישן זיי.
34 אָבּער עטלעכע מענטשן האָבּן זיך בּאַהעפט אָן אים, און האָבּן געגלויבט; צווישן זיי איז אויך געווען דִּיוֹנִיסִיוֹס
דער אַרעאָפּאַגיט פון השופטים פון הָאַרְיוֹפָּגוֹס, און אַן אִשָׁה מיטן נאָמען דָּמָרִיס, און אַנדערע מיט זיי. יח און נאָך
דעם האָט רַב שָׁאוּל אָפּגעקערט פון אַתּוּנָה (אַטען), און איז געקומען קיין קאָרינט. 2 און ער האָט געפונען איינעם
אַ יִדן מיטן נאָמען עַקִילַס, וואָס האָט געשטאַמט פון פּוֹנטוּס, און וואָס איז נישט לאַנג געקומען פון איטַלְיָה מיט
זיין אִשָׁה פְּרִיסְקִילָה, צוליב [אנטיסעמיטיש] קלוֹדיוֹס [קסר] האָט בּאַפוילן אלע יִדן צו פאַרלאָזן רוים. און רַב
שָׁאוּל איז געקומען צו זיי, 3 און מחמת ער איז געווען פון דער זעלבּער פאַך, איז ער געבּליבּן מיט זיי, און זיי האָבּן
געאַרבּעט צוזאַמען, מחמת בּיי זייער מלָאכה זענען זיי געווען עֲשׂוּיַת אֹהָלִים. 4 און רַב שָׁאוּל האָט זיך מִתוַוכֵּחַ
געווען אין דער שול יעדן שַבּת, און האָט געזוכט איבּערצוצייגט יִדן און גריכן. 5 און ווען סילאַ און טִימוֹתֵיאוֹס
זענען אַראָפּגעקומען פון מָקֶדוֹנְיָה, האָט רַב שָׁאוּל זיך שטאַרק געמיט פאַר דעם דָּבָר ה', און האָט עֵדוּת געזאָגט
פאַר די יִדן, אַז יהושע/ישוע איז דער רבי מֶלֶך המָשיחַ. 6 און ווען אבּער זיי [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען
מה"ש 21:21,24] האָבּן זיך אַקייגנגעשטעלט און געלעסטערט, האָט ער נִעֵר בְּגָדָיו, און האָט צו זיי געזאָגט: אייער
דָּם זאָל זיין אויף אייערע אייגענע קעפּ! איך בּין נָקִי; פון איצט אָן וועל איך גיין צו די אומות-העולם. 7 און רַב
שָׁאוּל האָט אָפּגעקערט פון דאָרטן, און איז אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית פון אַ געוויסן מאַן מיטן נאָמען טיטִיוֹס
יוּסטוּס, אַ יְרֵא אלוקים, און וועמעס בֵּית איז געשטאַנען נאָענט צו דער שול! 8 און קריספּוּס, דער גַבּאי פון דער
שול, מיט זיין כל בּני בֵּית, האָבּן געגלויבט אין הָאָדוֹן; און רבים פון די קאָרינטער, וועלכע האָבּן געהערט הדברים
פון ה', האָבּן געגלויבט, און זענען מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן. 9 און הָאָדוֹן האָט געזאָגט צו פּוילוס [רַב שָׁאוּל]
דורך אַ חָזוֹן בְּלַיְלָה: האָבּ נישט קיין מורא, נאָר רעד, און שווייג נישט; 10 מחמת איך בּין מיט דיר, און קיינער
וועט דיך נישט אָנרירן, דיר שלעכטס צו טאָן; מחמת איך האָבּ עם רב אין דער דאָזיקער שטאָט. 11 און ער האָט
דאָרטן זיך אויפגעהאַלטן 18 חֳדָשים, און האָט געלערנט צווישן זיי דאָס דְּבַר ה'. 12 און ווען גַּלְיוֹן איז געווען
פּראָקאָנסוּל פון אָכָיָה, זענען די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] אויפגעשטאַנען
אינאיינעם קעגן רַב שָׁאוּל און האָבּן אים געבּראַכט פאַר דעם כִּסֵא-הַמִשפּט, 13 און געזאָגט: דער דאָזיקער אִיש
טוט איבּעררעדן בְּנֵי אָדָם צו דינען ה' להֵיפּך דער תּוֹרה. 14 און ווען רַב שָׁאוּל האָט געוואָלט עפענען זיין מויל,
האָט גַּלְיוֹן געזאָגט צו די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24]: אויבּ דאָס וואָלט געווען אַן
עִנין פון עוולה אָדער פון בּייזע געמיינהייט, יהודים, פאַרשטייט זיך, אַז איך וואָלט געווען געדולדיק מיט אייך; 15
אויבּ אָבּער עס זענען שַאלות וועגן דבָרים און נעמען אין דער תּוֹרה אייערער, זעט איר אליין דערצו; איך וויל נישט
זיין קיין שופט איבּער די דאָזיקע זאַכן. 16 און ער האָט זיי פאַרטריבּן פון דעם כֵּס-הַמִשפּט. 17 און אלע האָבּן
געכאַפּט סוֹסתֶנִיס, דעם גַבּאי פון דער שול, און האָבּן אים געשלאָגן פאַר דעם כֵּס-הַמִשפּט. און גַּלְיוֹן האָט נישט

זאָרגן. 18 און רַב שָׁאוּל איז נאָך דאָרטן פאַרבלייבן יָמים רבים, און דאַן האָט ער זיך געזעגנט מיט די אַחִים
במשיח, און איז אַוועקגעפאָרן פון דאָרטן מיט אַן אָנִיָּה קיין סוּרְיָה, און מיט אים פּריסקילה און אַקִילַס; נאָכן
אפּגאָלן זיך דעם קאָפּ אין קנכּראיה; מחמת ער האָט גענומען אויף זיך אַ נֵדר [זען במדבר 6:1-21; רב שָׁאוּל איז
ארטאדאקסיש יידיש פרום; זען מה"ש 21:23-24; במדבר 6:1-21]. 19 און זיי זענען געקומען קיין אֶפֶסוֹס, און רַב
שָׁאוּל האָט זיי דאָרטן איבערגעלאָזט; אָבער ער אַליין איז אַרײַנגעגאַנגען אין דער שול, און האָט גערעדט מיט די
יִדן. 20 און ווען זיי האָבן אים געבעטן, אַז ער זאָל בײַ זיי בלייבן אַ לענגערע צייט, האָט ער נישט אײַנגעשטימט;
21 נאָר האָט זיך געזעגנט און האָט ער געזאָגט : איך וועל ווידער קומען צו אייך, אִם יִרצֶה ה', און ער איז
אוועקגעשיפט אין אַן אָנִיָּה פון אֶפֶסוֹס. 22 און אַז ער איז געקומען קיין קסריה, איז ער אַרויפגעגאַנגען און האָט
אָפּגעגעבן דרשו בשלום צו דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה [אין ירושלים], און דאַן האָט ער אַראָפּגענידערט קיין
אַנְטִיוֹכְיָה [זען דאָ סוף פון 2טער שליחות נסיעה; איצט תסל"א און תסל"ב האט שוין געשריבן]. 23 און נאָך דעם ווי
רַב שָׁאוּל האָט דאָרטן פאַרבראַכט אַ געוויסע צייט, האָט ער אָפּגעקערט, און איז דורכגעגאַנגען כסדר דורך דער
געגנט פון גָּלַטְיָה, און פריגיה, און האָט מחזק כל משיחס תַּלמידים. 24 און איינער אַ ייִד מיטן נאָמען רַב אַפּוֹלוֹס
[זען יהודים אין משיח 1:1-13:25], וואָס האָט געשטאַמט פון אַלכּסנדריה, איז געקומען קיין אֶפֶסוֹס. ער איז
געווען אַ געלערנטער מענטש, און א תלמיד חכם פון משיח מעכטיק אין די כִּתבֵי-הַקוֹדֶש. 25 דער דאָזיקער איז
געווען געלערנט אין דעם דֶּרֶךְ ה', און זייענדיק אייפריק אין גייסט, האָט ער גערעדט און געלערנט פּינקטלעך
בנוֹגֵע יהושע/ישוע, הַגַם ער האָט בלויז געקענט די מקוה מים טבִילה פון יוֹחָנָן [זען לוקס 3:16]. 26 און ער האָט
אָנגעהויבן צו רעדן מוטיק אין דער שול. ווי אבער פריסקילה און עַקִילַס האָבן אים געהערט, האָבן זיי אים
גענומען צו זיך, און אים נאָך גענויער קלאָר געמאַכט דעם דֶּרֶךְ ה' [זען מה"ש 19:1-7; 10:44-47; 2:1-4]. 27 און ווען
ער האָט געוואָלט גיין קיין אָכָיָה, האָבן אים די אַחִים במשיח צוגעגעבן מוט, און האָבן געשריבן משיחס תַּלמידים,
אים מקַבֵּל-פָּנים צו זיין. און ווען רַב אַפּוֹלוֹס איז אָנגעקומען, האָט ער פיל געהאָלפן די, וואָס האָבן געגלויבט
דורך דעם חֶסֶד ה', 28 ווייל רַב אַפּוֹלוֹס מיטן גאַנצן כח האָט געהאַלטן וויכוחים מיט די יִדן [אָן ארטאדאקסיש
יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], אויפווייזנדיק עפנטלעך פון די כִּתבֵי-הַקוֹדֶש, אַז יהושע/ישוע [זען זכריה
6:11-12; עזרא 3:8] איז דער רֶבִּי מלך המָשיחַ. יַט און עס איז געשען, בשעת רַב אַפּוֹלוֹס איז געווען אין קוֹרינט, איז
רַב שָׁאוּל דורכגעגאַנגען דורך דעם אזורים עליונים, און איז געקומען קיין אֶפֶסוֹס, און האָט געפונען עטלעכע
תַּלמידים. 2 און רַב שָׁאוּל האָט צו זיי געזאָגט: האָט איר מקַבֵּל געווען דעם רוּחַ הַקוֹדֶש [זען לוקס 3:16; מה"ש
10:44-48], ווען איר זענט געוואָרן מַאמִינים? האָבן זיי צו אים געזאָגט: מיר האָבן אַפילו נישט געהערט, צי סע איז
פאַראַן אַ רוּחַ הַקוֹדֶש! 3 און ער האָט געזאָגט: אויף וואָס דען זענט איר מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן? האָבן זיי
געזאָגט: אויף מקוה מים טבִילה פון יוֹחנן. 4 און רַב שָׁאוּל האָט געזאָגט: יוֹחָנָן האָט מקוה מים געטוֹבלט מיט דער
מקוה מים טבִילה פון תּשוּבה, און האָט געזאָגט צום עם, אַז זיי זאָלן גלויבן אין דעם [רבי מֶלֶך המשיח], וועלכער
וועט קומען נאָך יוֹחָנָן, דאָס הייסט, אין יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8]. 5 און אַז זיי האָבן דאָס
געהערט, האָבן זיי זיך געלאָזט מקוה מים טוֹבלען בְּשֵׁם יהושע/ישוע אדוננו. 6 און ווען רַב שָׁאוּל האָט
אַרויפגעלייגט אויף זיי זיינע הענט, איז אויף זיי געקומען דער רוּחַ הַקוֹדֶש [זען מה"ש 10:44-48]; און זיי האָבן
גערעדט מיט אַנדערע לשונות [זען מה"ש 2:4; 10:46; מרק' 16:17], און האָבן נבִיאות געזאָגט. 7 און זיי זענען געווען
אַן עֶרֶך פון 12 מענטשן. 8 און רַב שָׁאוּל איז אַרײַנגעגאַנגען אין דער שול און האָט מוטיק גערעדט אין מֶשֶך פון 3

חַדָשים, און האָט זיך מִתוַוכֵּחַ געווען און איבערצייגט בּנוֹגֵע דעם מַלכות ה׳. 9 אָבּער ווען אייניקע [אָן
ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] זענען געווען פאַרהאַרטעוועט [קשה, זען שמות 32:9] לבבם און
האָבּן נישט געגלויבּט, און גערעדט רָעוֹת פאַר דעם עם פּונוועגן דעם דֶּרֶךְ [ה׳ פון משיחיסטים יידן], האָט רַב
שָׁאוּל אָפּגעקערט פון זיי, און אָפּגעשיידט משיחס תַּלמידים, און האָט זיך טאָג טעגלעך מִתוַוכֵּחַ געווען און האט
געזאגט שעורים אין דעם ישיבה פון טִרָנוֹס. 10 און דאָס איז אָנגעגאַנגען אַ מֶשֶׁך פון 2 יאָר, אַזוי, אַז אלע, וואָס
האָבּן געוואוינט אין [די רוימער מָחוֹז פון] אַסְיָה [קליין], האָבּן געהערט דאָס דָּבָר ה׳, סיי יִדן און סיי גריכן. 11
און ה׳ האָט געטאָן גבוּרוֹת [אויסערגעוויינלעכע וואונדער] דורך די הענט פון רַב שָׁאוּל, 12 אַזוי, אַז מען פלעגט
אוועקטראָגן פון זיין לייב טיכלעך אָדער פאַרטיכער פאַר די חוֹלִים און די מחלוֹת האָבּן זיי פאַרלאָזט און די
שדים זענען אַרויסגעגאַנגען. 13 און אייניקע פון די וואַנדערנדיקע יִדישע מגרשים שדים האָבּן גענומען אויף זיך
אָנצורופן דעם שֵׁם הָאָדוֹן יהושע/ישוע [זכריה 6:11-12; עזרא 3:8] איבּער די, וואָס האָבּן געהאַט די שדים, און
האָבּן געזאָגט: איך בּאַשווער אייך בּיי יהושע/ישוע, וועמען רַב שָׁאוּל רופט אויס! 14 און עס זענען געווען 7 בָּנִים
פון איינעם סְקֵוָה, אַ יִדְשער "רֹאש כֹּהֵן," וואָס האָבּן דאָס געטאָן. און דער שדים האָט געענטפערט, און צו זיי
געזאָגט: יהושע/ישוע קען איך, און פּאוּלוּסן [רַב שָׁאוּל] קען איך, ווער אָבּער זענט איר [זען יוחנן 3:3]? 16 און דער
מענטש, אין וועמען עס איז געווען דער שדים, האָט אויף זיי אַ שפּרונג געטאָן, און האָט זיי אלע גוֹבר געווען, אַזוי
אַז זיי זענען אַרויסגעלאָפן פון יענעם בֵּית נאַקעט און פצועים. 17 און דאָס איז בּאַקאַנט געוואָרן צו אלע יִדן און
גריכן, וועלכע האָבּן געוואוינט אין אֶפֶסוֹס; און אַ מורא איז געפאַלן אויף זיי אלע, און דער שֵׁם יהושע/ישוע אדוננו
איז געוואָרן געגרויסט. 18 און רבים פון די, וואָס האָבּן געגלויבּט, זענען געקומען און האָבּן זיך מִתוַדה געווען
[להתודות], און האָבּן דערציילט פון זייערע פריערדיקע מַעשִׂים. 19 און רבים, וואָס האָבּן זיך פארנומען מיט
כִּישוף, האָבּן צונויפגעבּראַכט זייערע [מִסְתּוֹרִי] בּיכער, און האָבּן זיי פאַרבּרענט פאַר אַלעמען אין די אויגן; און
מען האָט בּאַרעכנט זייער ווערט, און האָבּן געפונען, אַז עס האָט בּאַטראָפן 50,000 זילבּערשטיק. 20 אַזוי מעכטיק
איז דאָס דָּבָר ה׳ געוואַקסן און האָט זיך געשטאַרקט. 21 און נאָך דעם ווי די דאָזיקע זאַכן זענען געשען, האָט רַב
פאָרגענומען אין זיין רוּחַ, אַז ווען ער וועט האָבּן דורכצוגיין דורך מָקֵדוֹנְיָה און אָכָיָה, צו גיין קיין ירוּשָׁלַיִם, און ער
האָט געזאָגט: אַחֲרֵי שֶׁאֶהְיֶה שָׁם עָלַי לְרֹאוֹת גַּם אֶת רוֹמָא. 22 און ער האָט געשיקט קיין מָקֵדוֹנְיָה 2 משרתים,
טִימוֹתֵיאוֹס און אֶרַסְטוֹס, און ער אַליין איז נאָך פאַרבּלייבּן אַ צייט אין אַסְיָה (קליין). 23 און אַרום יענער צייט
האָט איז געשען אַ מהומה לא קטנה בּנוֹגֵע דעם דֶּרֶך [דֶּרֶך החיים, דֶּרֶך ישועת אלוקינו, דֶּרֶך ה׳, הַדֶּרֶך
המשיחיסטים]. 24 מחמת איינער אַ מאַן מיטן נאָמען דֶּמֶטְרִיוֹס, אַ זילבּערשמיד, וואָס האָט געמאַכט זילבּערנע
טעמפּלען פון [אֱלִיל] אַרטֶמִיס, האָט אַרײַנגעבּראַכט גוטע הַכנָסוֹת פאַר די בּעלי-מלָאכות [אֱלִיל מאכערס]. 25 זיי
האָט ער צונויפגענומען מיט די אַרבּעטער – פון דעם זעלבּן פאַך, און האָט געזאָגט: חֲבֵרִים, איר ווייסט, אַז פון
דער דאָזיקער ארבּעט האָבּן מיר אונדזער פַּרנָסה [זען מתי 6:24]. 26 און איר זעט און הערט, אַז נישט נאָר אין
אֶפֶסוֹס אַליין, נאָר כּמַעט אין גאַנץ אַסְיָה [קליין] האָט דער דאָזיקער רַב שָׁאוּל איבּערגערעדט און אָפּגעקערט
רבים, ווייל רַב שָׁאוּל זאָגט, אַז דאָס זענען נישט קיין א-לים, וואָס ווערן געמאַכט מיט די הענט. 27 און נישט נאָר
איז פאַראַן אַ סַכָּנה, אַז די דאָזיקע פאַך אונדזערע זאָל קריגן אַ שלעכט נאָמען, נאָר אפילו דער טעמפּל פון דער
גרויסער ג-טין אַרטֶמִיס וועט פאַר נישט געאַכט ווערן, און עט קען אַפילו זיין, אַז עס וועט אַוועקגענומען ווערן
פון איר כבוד, זי, וואָס גאַנץ אַסְיָה (קליין) און די עולם הַזֶּה דינען איר. 28 און ווי זיי האָבּן דאָס געהערט, זענען זיי

געוואָרן פול מיט צאָרן, און האָבן אויסגעשריגן: גָּדוֹל איז די אַרְטֶמִיס פון די אֶפֶסִים ! 29 און די שטאָט איז
געוואָרן פול מיט מהומה ; און אלע צוזאמען האָבן געשטורמט אין טעאַטער, מיטשלעפּנדיק גָּיוֹס און
אֲרִיסטַרְכוֹס, מָקֶדוֹנִיער, וואָס זענען געווען חַבֵּרים פון רַב שָׁאוּל אין דער משיחס שליחות נסִיעה. 30 און ווען רַב
שָׁאוּל האָט בִּדְעה געהאַט אַרײַנצוגיין צווישן דעם הָמוֹן, האָבן משיחס תַּלמידים אים נישט געלאָזן. 31 און אויך
כַּמָּה מֵרָאשֵׁי אַסְיָה [קליין], וואָס זענען געווען פריינט פון רַב שָׁאוּל, האָבן צו אים געשיקט, און אים געבעטן, ער
זאָל זיך נישט איינשטעלן צו קומען אין טעאַטער אַריין. 32 און טייל האָבן געשריגן איין זאַך, און אַנדערע עפּעס
אַנדערש; מחמת די פאַרזאַמלונג איז זעווען צעטומלט; און די מערסטע האָט נישט געוואוסט, צוליב וועלכן זיי
זענען זיך צוזאַמענגעקומען. 33 און זיי האָבן אַרויסגעבראַכט אַלֶכְּסַנדרן פון דעם הַמוֹן, וועמען די יִדן [אָן
ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] האָבן געשטופּט פאָרויס. און אַלֶקְסַנדר האָט מאַך געטאָן מיט
דער האַנט, און געוואָלט האַלטן אַ דבר הגנה פאַר המון. 34 אָבער ווען זיי האָבן באַמערקט, אַז ער איז אַ יִד,
האָבן זיי אלע אין מֶשֶׁך פון 2 שָׁעה געשריגן ווי מיט איין קוֹל : גָּדוֹל איז אַרטמיס פון די אפסים ! 35 און אַז דער
שטאָט-שרײַבער האָט אײַנגעשטילט דאָס הָמוֹן מענטשן, האָט ער געזאָגט: אַנְשֵׁי אֶפֶסוֹס, וועלכער בְּנֵי אָדָם ווייס
נישט, אַז די שטאָט פון די אפסים איז די טעמפּל-היטערין פון דער גרויסער אַרטמיס, און פון איר צלם, וואָס איז
אַראָפּגעפאַלן פון שָׁמַיִם? 36 אזוי ווי מען קען די דאָזיקע זאַכן נישט סותר-זיין, האָט איר זיך געזאָלט פאַרהאַלטן
רואיק, און גאָרנישט טאָן אין איילעניש. 37 הִנֵּה איר האָט אַהערגעבראַכט די דאָזיקע אֲנָשִׁים, וואָס זענען נישט
קיין שודְדֵי מִקְדָּשִׁים, אויך נישט קיין מְחַלְּלִים פון אונדזער ג-טיִן. 38 דערפאַר, אויב דֶּמֶטְרִיוֹס און די
האַנטווערקער מיט אים האָבן עפּעס אַ טַענה קעגן עמיצן, זענען די בָּתֵּי מִשְׁפָּט אָפן, און סע זענען פאַראַן
פּראָקאָנסוּלן, לאָזן זיי פאַרקלאָגן איינער דעם אַנדערן. 39 און אויב איר זוכט עפּעס אַנדערש, וועט דאָס געלייזט
ווערן אין דער אספה חֲקִית. 40 מחמת מיר זענען אין סַכָּנה פאַרקלאָגט צו ווערן פאַר דער אינתיפאדה, ווייל עס
איז נישטאָ קיין סִיבּה, מיט וועלכער מיר זאָלן קענען פאַרענטפערן דאָס דאָזיקע מהומה. 41 און ווען ער האָט
דאָס געזאָגט, האָט ער די פאַרזאַמלונג פונאַנדערגעלאָזט. כַּ און נאָך דעם ווי די מהומה האָט זיך אײַנגעשטילט,
האָט רַב שָׁאוּל געשיקט נאָך משיחס תַּלמידים, און אַז ער האָט זיי מַזהיר געווען און זיך מיט זיי געזעגנט, און איז
אַרויסגעגאַנגען צו גיין קיין מָקֶדוֹנִיָה. 2 און ווען ער איז דורכגעצויגען דורך יענע געגנטן, און האָט די דאָרטיקע
מאמינים [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] געטרייסט מיט רבים דברים, איז ער געקומען
קיין יָוָן [גריכלאַנד]. 3 און אַזוי ווי ער האָט דאָרטן פאַרבלייבן 3 חֳדָשִׁים, און אַ קֶשֶׁר איז קעגן אים געמאַכט
געוואָרן מצד די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], ווען רַב שָׁאוּל איז געווען גרייט מיט אַ
אֳנִיָּה קיין סוּרְיָה צו אוועקצושיפן; דעריבער האָט ער באַשלאָסן זיך צו אומצוקערן דורך מָקֶדוֹנִיָה [זען קור"א
16:5-9; קור"ב 7:5-7; 1:15-2:13; מה"ש 24:17]. 4 און עס האָבן אים באַגלייט סוֹפַּטְרוֹס בֶּן פִּירוֹס פון בֶּרֵאָה, און
פון תִּסלוֹניקי, אֲרִיסְטַרְכוֹס און סקונדוס; און גיוס פון דֶּרְבִּי, און טִימוֹתֵיאוֹס; און פון אַסְיָה (קליין), טיכיקוס און
טרוֹפִימוֹס [זען מה"ש 21:29]. 5 און די דאָזיקע זענען געגאַנגען פאָרויס, און האָבן געוואַרט אויף אונדז אין טרוֹאַס.
6 און נאָך פֶּסח זענען מיר אַוועקאָפּגעפאָרן פון פיליפּי, און אין 5 טעג אַרום זענען מיר געקומען צו זיי קיין
טרוֹאַס, וואו מיר זענען פאַרבלייבן 7 טעג. 7 און אויף בראשון בְּשַׁבּוּעַ [יום ראשון, מוצאי שבת], ווען מיר זענען זיך
צונויפגעקומען לִבְצֹעַ לֶחֶם [זען יהודים אין משיח 10:25], האָט פּוילוס רַב שָׁאוּל געדרשנט צו זיי, ווייל ער האָט
בִּדְעה געהאַט לְמָחֳרָת אַוועקצופאָרן; און ער האָט פאַרצויגן זיין דרשה ביז חֲצוֹת. 8 און עס זענען געווען אַ סך

לאָמפן [זען תהלים 119:105] אין דעם עֲלִיָּה, וואו מיר זענען געווען פאַרזאַמלט אינאיינעם. 9 און איינער אַ בחור
אֶוְטִיכוס שמו איז געזעסן אין דעם פענסטער, און איז אַרײַנגעפאַלן אין אַ טיפן שלאָף; און בשעת רַב שָׁאוּל האָט
נאָך אלץ פאַרצויגן מיט זיין דרשענען, האָט דער שלאָף אים בײַגעקומען, און ער איז אַראָפּגעפאַלן פון דעם דריטן
שטאָק, און מען האָט אים אויפגעהויבן אַ טויטן. 10 און רַב שָׁאוּל איז אַראָפּגעגאַנגען, און איז ארויפגעפאַלן אויף
אים, און האָט אים אַרומגענומען, און געזאָגט: אַל תִּבָּהֲלוּ, מחמת זיין נשָׁמה איז אין אים. 11 און אַזוי ווי ער איז
אַרויפגעגאַנגען, און בָּצַע לֶחֶם [סעודת משיח און מלווה מלכה], און געגעסן, האָט ער מיט זיי גערעדט אַ לאַנגע
צייט, ביז עס איז געווארן שחרת, און דאַן איז ער אַוועקגעגאַנגען. 12 און זיי האָבן אָפּגעפירט דאָס בחור אַ
לבעדיקן, און זיי האָבן זיך נישט ווייניק גערטרייסט. 13 מיר אָבער זענען געגאַנגען פאָרויס צו דער אֳנִיָּה. און
האָבן זיך אוועקגעשיפט קיין אַסוֹס, און האָבן בדַעה געהאַט דאָרט אַרײַנצונעמען רַב שָׁאוּל; מחמת אַזוי האָט ער
באַשלאָסן, ווייל ער האָט געוואָלט גיין צופיס. 14 און ווען רַב שָׁאוּל האָט אונדז געטראָפן אין אַסוֹס, האָבן מיר
אים אַרײַנגענומען, און זענען געקומען קיין מיטילינִי. 15 און פון דאָרטן זענען מיר אָפּגעפאָרן, און זענען אויף דעם
נעכסטן טאָג געקומען אנטקייגנאיבער כִּיוֹס; און דעם אַנדערן טאָג האָבן מיר געקומען קיין סָמוֹס; און דעם
פאָלגנדיקן טאָג זענען מיר געקומען קיין מִילִטוֹס. 16 מחמת רַב שָׁאוּל האָט באַשלאָסן פאַרבײַצופאָרן אֶפֶסוֹס,
כּדי ער זאָל נישט דאַרפן פאַרלירן קיין צייט אין אַסִיָה (קליין); ווייל ער האָט זיך געאיילט, אויף ווי ווייט מעגלעך,
צו זיין אין ירוּשָׁלַיִם אויף שבועות. 17 און פון מִיליטוֹס האָט ער געשיקט קיין אֶפֶסוֹס, און האָט געלאָזט רופן צו
זיך די זְקֵנֵי הקהלה [זקֵנים פון דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:21,24]. 18 און ווען זיי זענען צו אים געקומען, האָט ער צו זיי געזאָגט: איר אַליין ווייסט, וואַזוי פון דעם
ערשטן טאָג אָן, וואָס איך בין געקומען קיין אַסִיָה (קליין)...וואַזוי איך האָב מיט אייך פאַרבראַכט די גאַנצע צייט,
19 ווען איך האָב געדינט הָאָדוֹן [זען תהלים 110:1; מלאכי 3:1] מיט כל עֲנָוָה, און מיט טרערן און מיט נִסיוֹנות,
וואָס זענען מיך באַפאַלן דורך די קֶשֶׁר פון די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24]; 20 ווי
איך האָב מיך נישט אָפּגעהאַלטן פון אָנזאָגן אייך עפּעס, וואָס איז ניצלעך, און אייך געלערנט עפנטלעך [קור"ב
4:2], און פון בַּיִת צו בַּיִת, 21 עדות זאָגנדיק סיי פאַר יִדן, סיי פאַר גריכן, פונוועגן תּשובה צו ה', און אֱמונה צו
אֲדוֹנֵנוּ רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8]. 22 און איצט, הנה, איך גיי געבונדן אין דעם
רוּחַ הַקוֹדֶשׁ קיין ירוּשָׁלַיִם, און איך ווייס נישט, וואָס מיך וועט דאָרטן טרעפן; 23 אַחוּץ, וואָס דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ
טוט מיר עֵדות-זאָגן אין יעדער שטעטל, אַז כּבוּלים און צרות וואַרטן אויף מיר. 24 אָבער איך האָלט נישט מיין
לעבן אַזוי טייער פאַר מיר אַליין, ווי דאָס אַז איך זאָל קענען פאַרענדיקן מיין מסלול (גאַנג), און די עבודת קודש
שרוּת, וואָס איך האָב מקַבּל געווען פון הָאָדוֹן יהושע/ישוע, עדות צו זאָגן פון די בשׂוֹרת הגאולָה פונוועגן דעם
חֶסֶד ה' [ד"ה ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24]. 25 און איצט, הנה, איך ווייס, אַז איר וועט מער
קיינמאָל נישט זען מיין פּנים, איר אַלע, צווישן וועמען איך בין ארומגעגאַנגען, אויסרופנדיק דאָס מַלכות ה'. 26
דערפאַר בין איך מֵעיד פאַר אייך היינטיקן טאָג, אַז איך בין נקי פון דָּם פון אייער אַלע. 27 מחמת איך האָב נישט
פאַרמיטן פאַר אייך אָנצוזאָגן די עֵצה ה' כֻּלָּהּ. 28 שִׁמְרוּ נפשותיכם און כל העֶדֶר, איבער וועלכער דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ
האָט אייך געמאַכט פאַר משגיחים רוּחָניים [אויפזעערס], לרעות קְהִלַּת ה' [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען
מה"ש 21:21,24], וואָס ה' האָט זיך געקויפט מיט די דָּם פון זיין אייגן [זען ישעיהו 53:7; משלי 30:4; תהלים 33:6;
דניאל 7:13-14; תהלים 110:1; מלאכי 3:1]. 29 איך ווייס, אַז נאָך מיין אַוועקגיין וועלן בייזע וועלף [מורי שקר אָן

ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] אריינקומען צווישן אייך, און נישט שוינען די עֶדֶר; 30 און פון
צווישן אייך אַליין וועלן אויפשטיין מענטשן, וועס וועלן רעדן פאַרקערטע זאַכן, אָפּצוּנייגן די תּלמידים נאָך זיך.
31 דערפאַר, זיין שומר און שטיין אויף דער וואַך, געדענקענדיק אַז אין מֶשֶׁך פון 3 יאָר האָב איך נישט
אויפגעהערט צו זאָגן מוסר צו יעדן בן אדם מיט טרערן יומם ולילה. 32 און איצט לאָז איך אייך אויף באַראָט ה',
און צו דעם דָּבָר פון זיין חֶסֶד, וועלכער איז בּכּוֹח אייך אויפצובויען, און צו געבן אייך די ירוּשָׁה צווישן כָּל
המְקֻדָּשים. 33 איך האָב פון קיינעם נישט באַגערט כֶּסֶף אָדער זָהָב אָדער שטריימלעך. 34 איר אַליין ווייסט, אַז די
דאָזיקע הענט האָבן געדינט פאַר מיינע באַדערפענישן, און פאַר די, וואָס זענען געווען מיט מיר. 35 אין אַלצדינג
האָב איך אייך געוויזן, אַז האָרעוועדיק אויף אַזאַ אופן דאַרף מען העלפן די שוואַכע, און צו געדענקען די רייד פון
הָאָדוֹן יהושע/ישוע, וואָס ער אַליין האָט געזאָגט: ס'איז בּעסער צו געבן, ווי צו נעמען. 36 און אַזוי ווי ער האָט
דאָס געזאָגט, האָט רַב שָׁאוּל פאַלן אַראָפּ און דאַווענען תּפילות [זען לוקס 11:1-4]. 37 און זיי האָבן אַלע ביטער
געוויינט, און זענען געפאַלן רַב שָׁאוּל אויפן האַלדז און האָבן אים געקוּשט, 38 און מער פון אַלץ האָבן זיי זיך
מצַער מיט עָגְמַת נֶפֶש געווען פונוועגן דעם דָּבָר, וואָס ער האָט געזאָגט, אַז זיי וועלן זיין פָּנים מער נישט זען. און
זיי האָבן אים באַגלייט אויף זיין דֶּרֶךְ צו דער אֳנִיָּה. כאַ און עס איז געשען, ווען מיר האָבן זיך אָפּגעשיידט פון זיי
און זענען אַוועקגעפאָרן אויפן די אֳנִיָּה, זענען מיר מיט אַ גלײַכן דֶּרֶךְ געקומען קיין קוֹס, און דעם נעכסטן טאָג
קיין רוֹדוֹס, און פון דאָרטן קיין פָּטָרָה. 2 און אַזוי ווי מיר האָבן געפונען אַן אֳנִיָּה, וואָס איז געגאַנגען קיין פֵּינִיקִיָּה,
זענען מיר אײַנגעשטיגן און אָפּגעפאָרן. 3 און אַזוי ווי מיר האָבן געזען קַפְּרִיסִין, און איבערלאָזנדיק
זי אויף לינקס, האָבן מיר זיך אַוועקגעשיפט קיין סוּרִיָה, און זענען אָנגעקומען קיין צוֹר, מחמת דאָרטן האָט די
אֳנִיָּה געדאָרפט אויסלאָדן איר פראַכט. 4 און אַז מיר האָבן געפונען משיחס תּלמידים, זענען מיר דאָרטן
פאַרבלייבן 7 טעג. און זיי האָבן געזאָגט צו רַב שָׁאוּל דורך דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, אַז ער זאָל נישט אַרויפגיין קיין
ירוּשָׁלַיִם. 5 און ווען מיר האָבן געהאַט געענדיקט די טעג, האָבן מיר אַוועקגעצויגן און זענען געגאַנגען אויף
אונדזער דֶּרֶךְ ; און זיי אַלע האָבן אונדז באַגלייט מיט זייערע נָשים און יְלָדִים, ביז מיר זענען אַרויס פון דער
שטאָט. און מיר האָט פאַלן אַראָפּ ביים יַם-בּרעג און דאַווענען תּפילות [זען לוקס 11:1-4]; און דערנאָך האָבן מיר
זיך געזעגנט איינער מיטן אַנדערן, 6 און דאַן זענען מיר אײַנגעשטיגן אויף דער אֳנִיָּה, און זיי האָבן זיך אומגעקערט
אַהיים. 7 און אַז מיר האָבן פאַרענדיקט די נסיעה פון צוֹר, זענען מיר אָנגעקומען קיין עכּוֹ [לעבן חֵיפָה], און האָבן
אָפּגעגעבן שָׁלוֹם די אַחִים במשיח, און זענען פאַרבלייבן מיט זיי יוֹם אֶחָד. 8 און אויף מָחָר האָבן מיר
אַוועקגעצויגן, און זענען געקומען קיין קסריָה, און מיר זענען אַרײַנגעגאַנגען אין דעם בֵּית פון פיליפּוסן, דעם
בַּעל-דרשן מבשר [מַגִּיד פון דער בּשׂוֹרת הגאוּלָה למען קרוּב רחוֹקים פאַר ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:21,24], וואָס איז געווען איינער פון די 7 [זען מה"ש 6:5], און זענען פאַרבלייבן מיט זיי אים. 9 און ער האָט געהאַט
4 בּנוֹת, בּתוּלוֹת, וואָס האָבן נבּיאות געזאָגט. 10 און ווען מיר זענען דאָרטן געווען עטלעכע טעג, איז
אַראָפּגעקומען פון ארץ יהוּדה איינעד אַ נָביא מיטן נאָמען אֲגָבוֹס. 11 און ער איז געקומען צו אונדז, און האָט
גענומען רַב שָׁאוּלס גאַרטל, און האָט זיך געבונדן זיינע אייגענע רגלים און הענט, און האָט געזאָגט: דאָס זאָגט
דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ : אַזוי וועלן די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] אין ירוּשָׁלַיִם בינדן דעם
איש, וואָס האָט דעם דאָזיקן גאַרטל, און וועלן אים איבערענטפערן אין די הענט פון די גוֹיים. 12 און ווען מיר
האָבן דאָס געהערט, האָבן מיר און די מענטשן פון יענעם אָרט רַב שָׁאוּל געבעטן, נישט אַרויפצוגיין קיין ירוּשָׁלַיִם.

13 יעמאָלט האָט רַב שָׁאוּל געענטפערט ׃ וואָס טוט איר, וואָס וויינט איר, און צעברעכט מיר מיין לֵב ? מחמת איך
בין גרייט נישט בלויז געבונדן צו ווערן, נאָר אויך צו שטאַרבן אין ירוּשָׁלַיִם פאַר דעם נאָמען פון הָאָדוֹן
יהושע/ישוע [זכריה 6:11-12; עזרא 3:8]. 14 און אַז ער האָט זיך נישט גלאָזט איבעררעדן, האָבן מיר שטיל
געשוויגן, און געזאָגט ׃ דער רָצון ה' יעשה. 15 און נאָך די דאָזיקע טעג האָבן מיר איינגעפּאַקט אונדזערע זאַכן,
און זענען אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם. 16 און סע זענען אויך מיטגעגאַנגען מיט אונדז אייניקע פון משיחס
תַּלמידים פון קסריה, מיטפירנדיק אַ געוויסן מְנָסוֹן פון קפריסין, אַן אלטער תלמיד פון משיח פון פריעסטע טעג
אָן [זען מְנָסוֹן דער עד ראייה פון דער פריעסטע טאָג אָן פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה אין משיח פאר לוקס די
היסטאָריקער צו אינטערוויואירן], ביי וועמען מיר האָבן געזאָלט איינשטיין אין הכנסת אורחים אין זיין בית אין
ירושלים [זען דאָ סוף פון 3טער שליחות נסיעה; איצט קור"א און קור"ב און רומ' האט שוין געשריבן]. 17 און אַז
מיר זענען געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם, האָבן די אַחִים במשיח אונדז מקַבּל-פָּנים געווען מיט שִׂמְחָה. 18 און אויף דעם
נעכסטן טאָג איז רַב שָׁאוּל מיט אונדז אַריינגעגאַנגען צו יַעקֹב ; און כל זקנים זענען אַהין געקומען. 19 און אַזוי ווי
ער האָט זיי געגעבן שָׁלום-עליכם, האָט ער דערציילט בַּאַריכות אלץ וואָס ה' האָט דורך זיין עובדת קודש געטאָן
צווישן די אומות-הָעוֹלם. 20 און ווען זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי האָבן געזאגט, ברוך ה' ; און זיי האָבן צו
אים געזאָגט ׃ דו זעסט, אָח במשיח, וויפל טויזנטער יִדן עס זענען פאַראַן, וואָס גלויבן [זען דא פרום משיחיסטים
מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, אמונה אין סיני ברית און זיין מצוות און אויך ברית חדשה, ירמיהו 31:30; מתי
26:28], און זיי זענען כל קַנָּאים פאַר דער תּוֹרה [סיני ברית און זיין מצוות מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען
מה"ש 21:21,24; אויך רב שָׁאוּל, זען מה"ש 16:3; 18:18; 20:16; 21:26]; 21 און עטלעכע מענטשן זענען דערציילט אַ
קלאָג [שֶׁקֶר] וועגן דיר, אַז דו לערנסט אלע יִדן, וועלכע געפינען זיך צווישן די אומות-הָעוֹלם, אַז דו מתנגד לתורת
מֹשה [סיני ברית און זיין מצוות], זאָגנדיק אַז זיי זאָלן נישט מַל זיין זייערע יְלָדים, און אויך נישט לעבן נאָך די
מנהגים [זען מח"ש 16:21 און 16:3 צו אפשלאגן שקרים] פון דער תּוֹרה [סיני ברית און זיין מצוות]. 22 על-כּן, וואָס
זאָלן מיר טאָן? זיי וועלן אַוַדאי הערן, אַז דו ביסט געקומען. 23 טו דערפאר דאָס, וואָס מיר זאָגן דיר ׃ מיר האָבן
4 מענטשן, וואָס האָבן אַ נֵדר אויף זיך [זען מה"ש 18:18; במדבר 6:1-21; רב שָׁאוּל איז ארטאדאקסיש יידיש פרום];
24 נעם די דאָזיקע און הִטָּהֵר דיך מיט זיי, און נעם אויף זיך די הוֹצָאות פאַר זיי, אַז זיי זאָלן זיך קענען אָפּגאָלן
זייערע קעפּ; און אלע וועלן וויסן אַז דאָס, וואָס זיי האָבן געהערט וועגן דיר, איז נישט אֱמת, נייערט אַז אויך דו
אַליין גייסט אויפן דֶּרֶך צַדיקים [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], און אַתָּה בְּעַצְמְךָ הִתְהַלַּכְתָּ
שומר מצוות חֲרֵדִי אין די תּוֹרה [זען במדבר 6:1-21; זען מה"ש 16:3; 18:18; 20:16; לוקס וויזט רב שָׁאוּל פרום און
שומר מצוות]. 25 און וואָס שַׁייך די אומות-הָעוֹלם מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, האָבן מיר געשריבן, און גוֹזר
געווען, אַז זיי זאָלן זיך אָפּהאַלטן פון דעם, וואָס מע האָט מַקריב געווען צו אֱ-לִילִים, און פון דָּם, און פון בּשַׂר
הַנֶּחֱנָק, און פון זנות. 26 יעמאָלט האָט רַב שָׁאוּל גענומען די מענטשן [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:21,24], און אויף דעם אַנדערן טאָג האָט ער זיך מְטַהֵר מיט זיי, און איז געגאַנגען אין דעם בֵּית-הַמִּקדש
אַריין, און געלאָזט וויסן, ווען סע וועלן דערפילט ווערן די ימֵי הַטָּהֲרָה, און דער קָרבן וועט געבראַכט ווערן פאַר
יעדן בן אדם פון זיי. 27 און אַזוי ווי די שִׁבְעַת הַיָּמִים האָבן זיך שוֹין געהאַט כּמעט פאַרענדיקט, האָבן די יִדן
[פעלנדיק ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] פון אַסְיָה (קליין) אויפגעהעצט דעם גאַנצן המון, ווען
זיי האָבן רַב שָׁאוּל געזען אין בֵּית-הַמִּקדש, און האָבן אויסגעשטרעקט זייערע הענט אויף רַב שָׁאוּל, 28 און האָבן

געשריגן: אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל העלפט ! דאָס איז דער מאַן, וואָס לערנט אלע מענטשן אומעטום אַנטקעגן הָעָם יִשְׂרָאֵל
און דער תּוֹרה און דעם דאָזיקן מָקוֹם קָדוֹשׁ; און חוצדעם האָט ער אויך געבראַכט גריכן אין בֵּית-הַמִּקדש אַריין,
און האָט מחַלֵּל געווען דעם דאָזיקן מָקוֹם-קָדוש. 29 -- ווייל זיי האָבן פריער געזען מיט רַב שָׁאוּל אין דער עִיר
טרוֹפימוֹסן, דעם אֶפֶסִי, און האָבן געמיינט, אַז רַב שָׁאוּל האָט אים אַרײַנגעבראַכט אין בֵּית-הַמִּקדש-- 30 און די
כָּל הָעִיר האָט געטומלט, און דאָס עָם איז זיך צונויפגעלאָפן; און זיי האָבן אָנגענומען רַב שָׁאוּל, און האָבן אים
אַרויסגעשלעפּט פון דעם בֵּית-הַמִּקדש; און די דלתוֹת זענען תֵּיכֶף געשלאָסן געוואָרן. 31 און ווען זיי האָבן אים
געוואָלט טייטן, איז אָנגעקומען אַ שׁמַע צום מְפַקֵּד הַגְּדוּד, אַז כל ירוּשָׁלַיִם איז אין אַן אויפברויז. 32 און ער האָט
גיך גענומען חַיָּלִים און שָׂרֵי מֵאוֹת, און איז אַראָפּגעלאָפן צו זיי. און אַז זיי האָבן דערזען דעם טריבּון [שַׂר הָאֶלֶף]
און די חַיָּלִים, האָבן זיי אויפגעהערט צו שלאָגן רַב שָׁאוּל. 33 און דער טריבּון איז צוגעגאַנגען, און האָט רַב שָׁאוּל
אָנגענומען, און באַפוילן מען זאָל אים בינדן מיט 2 קייטן, און געפרעגט, ווער ער איז, און וואָס ער האָט געטאָן.
34 און יעדער איינער אינם המון האָט עפּעס אנדערש געשריגן; און אַזוֹיווי דער טריבּון האָט צוליב דעם געטומל
נישט געקענט דערניין קיין טאָלק, האָט ער באַפוילן, אים צו ברענגען אין דער מצוּדָה אַריין. 35 און ווען רַב שָׁאוּל
איז צוגעקומען צו די טרעפּ, האָבן די חַיָּלִים אים געטראָגן צוליב דעם צאָרן פון דעם המון; 36 מחמת די מאַסע
איז נאָכגעגאַנגען, און האָט געשריגן : אוועק מיט אים! 37 און ווען רַב שָׁאוּל האָט געזאָלט אַרײַנגעבראַכט ווערן
אין דער מצוּדָה, האָט רַב שָׁאוּל געזאָגט צום טריבּון : מעג איך דיר עפּעס זאָגן? און דער טריבּון האָט געזאָגט:
קענסטו גריכיש? 38 ביסטו דען נישט דער מִצרי, וועלכער האָט מיט אַ געוויסער צייט צוריק געמאַכט אַ מרידה,
און האָט אַרויסגעפירט אין דער מִדבּר אַריין די 4,000 מענער פון די רוֹצחים? 39 אָבער רַב שָׁאוּל האָט געזאָגט:
איך בין אַ יִד פון טַרְסוֹס אין קִילִיקְיָה, אַ תּוֹשב פון אַן אָנגעזעענער שטאָט; און איך בעט דיך, גיב מיר
דערלויבעניש צו רעדן צום עָם. 40 און ווען ער האָט אים געגעבן דערלויבעניש, האָט רַב שָׁאוּל, ווי ער איז אַזוי
געשטאַנען אויף די טרעפּ, אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט צום עָם, און אַזוי ווי עס איז געוואָרן אַ גרויסע
שטילקייט, האָט רַב שָׁאוּל גערעדט צו זיי בַּשָּׂפָה הָעִבְרִית, אַזוי צו זאָגן : <u>כב</u> אֲנָשִׁים אַחִים און אבות, הערט אויס די
דבר הצטדקותי, וואָס איך מאַך איצט פאַר אייך. 2 און ווען זיי האָבן געהערט, אַז רַב שָׁאוּל רעדט צו זיי אויף
בַּשָּׂפָה הָעִבְרִית, זענען זיי געוואָרן נאָך שטילער. און רַב שָׁאוּל האָט געזאָגט : 3 איך בין אַ יִד, געבוירן אין טַרְסוֹס
פון קִילִיקְיָה, אָבער דערצויגן אין דער דאָזיקער עִיר, ביי די רגלים פון [רבן] גַּמלִיאֵל [א תנא], געלערנט לויט די
דִקדוּקֵי-עַנִיות פון דער תּוֹרה פון אבותינו, און בין געווען אַ קַנָּאי פאַר ה', טאקע ווי איר אלע זענט אין דעם
היינטיקן טאָג. 4 איך האָב גערוֹדֶפט דעם דאָזיקן [משיחיסט] דֶּרֶךְ ביז צום מָוֶת, און האָב געבונדן און
איבערגעבנדיק אין בֵּית הַסֹּהַר אריין סיי אֲנָשִׁים און סיי נָשים, 5 אַזוֹיווי דער כֹּהן-גָּדוֹל און דער גאַנצע בית הזקנים
קענען אויף מיר עֵדוּת-זאָגן, פון וועמען איך האָב באַקומען בריוו צו די אַחִים, און האָב געצויגן קיין דַּמֶּשֶׂק צו
ברענגען אויך די, וואָס זענען דאָרטן געווען, געבונדן קיין ירוּשָׁלַיִם, כדי זיי זאָלן באַשטראָפט ווערן. 6 און הנה עס
איז געווען, ווען איך בין געווען אויף מיין נסיעה, און האָב מיך דערנענטערט צו דַּמֶּשֶׂק, האָט ארום האַלבּן טאָג
פּלוצים געשיינט אַרום מיר אַן אוֹר גָּדוֹל פון שָׁמַיִם. 7 און איך בין געפאַלן צו דער ערד, און האָב געהערט אַ
בת-קוֹל זאָגן צו מיר: שָׁאוּל, שאוּל, פאַרוואָס רוֹדֶפסטו מיך? 8 און איך האָב געענטפערט: ווער ביסטו, אֲדוֹנִי ? און
ער האָט צו מיר געזאָגט : איך בין יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8] פון נָצְרַת, וועמען דו רוֹדֶפסט. 9 און
די, וואָס זענען מיט מיר געווען, האָבן געזען דאָס אוֹר, נאָר זיי האָבן נישט געהערט דאָס קוֹל, וואָס האָט צו מיר

גערעדט. 10 און איך האָב געזאָגט ׃ וואָס זאָל איך טאָן, אֲדוֹנִי ? און הָאָדוֹן [זען תהלים 110:1; מלאכי 3:1 משיח
האדון] האָט צו מיר געזאָגט ׃ שטיי אויף, און גיי קיין דַּמֶּשֶׂק, און דאָרט וועט דיר געזאָגט ווערן וועגן אַלעם, וואָס
איז באַשטימט פאַר דיר צו טאָן. 11 און אַזוי־ווי איך האָב נישט געקענט זען צוליב דעם גלאַנץ פון יענעם אור
[ליכט], בין איך געקומען קיין דַּמֶּשֶׂק, געפירט ביי דער האַנט פון די, וואָס זענען מיט מיר געווען. און בין געקומען
קיין דַּמֶּשֶׂק. 12 און אַ געוויסער חֲנַנְיָה, אַ פרומער יִיד [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] לויט
דער תּוֹרה, אַ בַּעַל שֵׁם טוב צווישן כל יִדן, וואָס האָבן דאַרטן געוואוינט, 13 איז געקומען צו מיר, און שטעלנדיקן
זיך דערנעבן, האָט ער צו מיר געזאָגט ׃ יִיד אָחִי רַב שָׁאוּל, באַקום דיין ראִיה ! און אין יענער סאַמע שָׁעה האָב איך
באַקומען מיין ראִיה און אים געזען. 14 און ער האָט געזאָגט: דער אלוקים פון אֲבוֹתֵינוּ האָט דיך אויסדערוויילט
צו וויסן זיין רָצון, און צו זען דעם צַדִּיק [משיח], און צו הערן אַ קוֹל פון זיין [משיחס] מויל אַרויס; 15 מחמת דו
וועסט זיין פאַר אים [משיח] אַן עֵדות צו כָּל בְּנֵי אָדָם פונוועגן דעם, וואָס דו האַסט געזען און געהערט. 16 און
איצט, פאַרוואָס צעגערסטו דיך? שטיי אויף, און לאָז דיך מקוה מים טוֹבלט זיין, און וואַש אָפּ דיינע עבירות,
אנרופנדיק אָן שמוֹ [זכריה 6:11-12; עזרא 3:8]. 17 און עס איז געשען, אַז בעת איך האָב מיך אומגעקערט קיין
ירוּשָׁלַיִם, און ווען איך האָב דאוונען [זען לוקס 11:1-4] אין דעם בֵּית־הַמִּקדש, און הָיְתָה עָלַי יַד־ה' [בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ],
18 און האָב אים [משיח] געזען זאָגן צו מיר ׃ אייל דיך, און גיי געשווינד אַרויס פון ירוּשָׁלַיִם, ווייל זיי [אָן
ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] וועלן דאָ נישט אָננעמען דיין עֵדות וועגן מיר [משיח]. 19 און
איך האָב געזאָגט ׃ אֲדוֹנִי, זיי אַליין ווייסן, אַז איך פלעג איינזעצן אין בֵּית הַסֹּהַר, און אין יעדער שול געגעבן
מַלקות די, וועלכע האָבן געגלויבט אין דיר. 20 און בשעת דאָס דַּם פון דיין [משיחס] עדות סְטֶפָנוֹס איז פאַרגאָסן
געוואָרן, בין איך אליין געשטאַנען דערביי, מַסכּים זייענדיק דערצו, און געטאָן היטן די מַלבושים פון די [אָן
ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], וואָס האָבן אים געהַרגעט. 21 און ער [משיח] האָט צו מיר
געזאָגט ׃ גיי ; ווייל איך וועל דיך שיקן ווייט צו די אומות־העוֹלם. 22 און זיי האָבן אים אויסגעהערט פיז צו דעם
דאָזיקן דְּבַר ["גוים," זען יונה 4:4-11]; און זיי האָבן אויפגעהויבן זייער קוֹל, און געזאָגט ׃ פאַרטיליג אַזאַ מענטשן
פון דער ערד ! מחמת ער איז נישט כּדַאי, אַז ער זאָל לעבן! 23 און ווען זיי האָבן געשריגן, און האָבן אַ לתּצ
אטראַפּגעוואָרפן זייערע מַלבושים, און געשלײַדערט שטויב אין דער לופטן, 24 האָט דער טריבון באַפוילן, אַז רַב
שָׁאוּל זאָל געבראַכט ווערן אין דער מצוּדָה אַריין, און געהייסן, אַז ער זאָל אויסגעפאָרשט ווערן דורך מַלקות, כּדי
ער זאָל וויסן די סִיבּה, פאַרוואָס זיי האָבן אַזוי געשריגן קעגן רַבַּי שָׁאוּל. 25 און אַזוי ווי זיי האָבן רַב שָׁאוּל געבונדן
מיט די רימענס צום שמייסן, האָט רַב שָׁאוּל געזאָגט צו דעם צֶנטוריוֹן, וואָס איז דערביי געשטאַנען ׃ צי איז עס
רעכט פאַר אייך צו שמייסן אַ מענטשן, וואָס איז אַן אֶזְרָח רוֹמִי, און נישט פאַרמִשפּטער ? 26 און ווי דער צֶנטוריוֹן
האָט דאָס געהערט, איז ער געגאַנגען צום טריבון און האָט צו אים געזאָגט ׃ וואָס וועסטו טאָן ? מחמת דער
דאָזיקער מאַן איז אַ רוימער ! 27 און דער טריבון איז צוגעקומען, און האָט צו רַב שָׁאוּל געזאָגט: זאָג מיר, ביסטו
אַ רוימישער בירגער ? האָט רַב שָׁאוּל געזאָגט ׃ כֵּן. 28 און דער טריבון האָט געענטפערט ׃ מיט גרויסן פרייז האָב
איך מיר איינגעקויפט דאָס דאָזיקע אֶזְרָחוּת. און רַב שָׁאוּל האָט געזאָגט ׃ אָבער איך בין דערין געבוירן געוואָרן (אַ
רוימער). 29 יעמאָלט האָבן די, וואָס זענען געווען גרייט אים אויסצופאָרשטן, רַב שָׁאוּל תֵּיכֶף אָפּגעלאָזט; און אויך
דער טריבון האָט זיך געפאָרכטן, דערוויסנדיק זיך, אַז רַב שָׁאוּל איז אַ רוימער, און מחמת ער האָט רַב שָׁאוּל
געלאָזט בונדן. 30 און לְמָחֳרָת, אָבער, ווייל דער טריבון האָט געוואָלט דערגיין אויף זיכער פאַרוואָס רַב שָׁאוּל איז

פון די ידן אָנגעקלאָגט געוואָרן, האָט ער אים באַפרייט פון די קייטן, און האָט באַפוילן די ראָשי-כֹּהַנים און דעם
גאַנצע סַנהֶדרין זיך צוזאַמענקומען, און האָט אַראָפּגעבראַכט רַב שָׁאוּל און אים אַוועקגעשטעלט פאַר זיי. כַּג און
רַב שָׁאוּל האָט באַהעפט זיינע אויגן אויף דעם סַנהֶדרין, און געזאָגט: אֲנָשִׁים אַחִים, איך האָב ביז דעם היינטיקן
טאָג געלעבט פאַר ה' מיט אַ מַצְפּוֹן נָקִי. 2 און דער כֹּהן-גָּדוֹל חֲנַנְיָה [זען חנניה כֹּהן גדול בשעת הערשאפט פון
קלאָדיוס קסר און נרון קסר] האָט באַפוילן די, וואָס זענען דאָרט ביי רַב שָׁאוּל געשטאַנען, אים צו שלאָגן אויפן
מויל. 3 יעמאָלט האָט רַב שָׁאוּל צו אים געזאָגט: ה' זאָל דיך שלאָגן, דו ווייס-געקאַלכטע וואַנט ! און דו זיצסט,
מיך צו מִשפּטן לויט דער תּוֹרה, און באַפעלסט, מיך צו שלאָגן להֵיפּך דער תּוֹרה ? 4 אָבער די, וואָס זענען דאָרט
געשטאַנען, האָבן געזאָגט : דו לעסטערסט כֹּהן-גָּדוֹל פון ה' ? 5 און רַב שָׁאוּל האָט געזאָגט : אַחִים, איך האָב
נישט געוואוּסט אַז ער איז דער כֹּהן-גָּדוֹל; מחמת סע שטייט געשריבן : נשיא בעמך לא תָאֹר [שמות 22:27]. 6 און
וויסנדיק אז איין טייל איז צדוקים און די אנדערע טייל פּרושים האָט רַב שָׁאוּל אַ געשריי געטאָן אין דעם סַנהֶדרין :
אֲנָשִׁים אַחִים, פָּרוּשׁ בֶּן-פָּרוּשׁ אָנֹכִי; פונוועגן דער תִּקְוָה פון תּחִיַּת-הַמֵּתִים איך ווער געמִשפּט! 7 און ווען רַב שָׁאוּל
האָט דאָס געזאָגט, האָט זיך אויפגעהויבן אַ מַחלוֹקה צווישן די פּרושים און די צדוקים; און די פאַרזאַמלונג איז
געווען צעטיילט. 8 מחמת די צדוקים זאָגן, אַז ס'איז נישטאָ קיין תּחִיַּת-הַמֵּתִים, נישט קיין מַלאך, נישט קיין רוּחַ;
די פּרושים אָבער זענען מוֹדה אויף ביידע. 9 און סע האָט זיך אויפגעהויבן אַ גרויס געשריי ; און טייל פון די
סוֹפרים [רַבָּנִים] פון דער פּרושים-כּיתּה האָבן זיך אויפגעשטעלט און האָבן זיך מִתוַוכֵּחַ געווען, אַזוי צו זאָגן : מיר
געפינען נישט קיין שום רַע אין דעם דאָזיקן מענטשן; און וואָס איז אויב אַ רוּחַ האָט גערעדט צו אים, אָדער אַ
מַלאך? 10 און ווען דאָס מחלוֹקה איז געוואָרן גאָר גרויס, האָט דער טריבּוּן, מורא האָבנדיק אַז רַב שָׁאוּל זאָל פון
זיי צערייסן ווערן, האָט באַפוילן די חַיָּלִים אַראָפּצוגיין און רַב שָׁאוּל נעמען מיט געוואַלט פון זייער מיט, און אים
ברענגען אין דער מצוּדָה אַריין. 11 און בַּלַּיְלָה נִצַּב איז הָאָדוֹן [זען תהלים 110:1; מלאכי 3:1] געשטאַנען לעבן רַב
שָׁאוּל, און האָט געזאָגט : הִתְחַזֵּק! ווייל ווי דו האָסט עֵדות געזאָגט וועגן מיר אין ירוּשָׁלַיִם, אַזוי מוּזסטו אויך
אֵדות זאָגן אין רוים. 12 און בּבֹּקֶר האָבן זיך די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24]
צוזאַמענגענומען אינאיינעם, און האָבן זיך געבונדן מיט אַ [פייערלעכער] שבועה, אַז זיי וועלן נישט עסן אָדער
טרינקען, ביז זיי וועלן נישט הַרגענען רַב שָׁאוּל. 13 און מער פון 40 זענען עס געווען, וואָס האָבן געמאַכט די
דאָזיקע קֶשֶׁר שבועה. 14 און זיי זענען געקומען צו די ראָשי-כֹּהַנים און די זקֵנים, און האָבן געזאָגט: מיר האָבן זיך
געבונדן מיט אַ [פייערלעכער] שבועָה גאָרנישט טוֹעם צו זיין, ביז מיר וועלן נישט הַרגענען רַב שָׁאוּל. 15 און
דעריבּער לאָזט איצט מיט דעם סַנהֶדרין וויסן דעם טריבּוּן, אַז ער זאָל אים אַראָפּברענגען צו אייך, פּונקט ווי איר
וואָלט געוואָלט גענויער אויספאָרשן וועגן אים; און איידער ער וועט זיך דערנענטערן צו אייך, מיר זענען גרייט אים
צו הַרגענען. 16 און בֶּן-אֲחוֹת פון רַב שָׁאוּל האָט געהערט פון דער לויערונג, און ער האָט גענעענט, און איז
אַריינגעגאַנגען אין דער מצוּדָה, און האָט עס דערציילט רַב שָׁאוּל. 17 און רַב שָׁאוּל האָט גערופן צו זיך איינעם פון
די קֶנטוּריוֹנים, און האָט געזאָגט: ברענג דעם דאָזיקן בָּחור צום טריבּוּן, מחמת ער האָט אים עפּעס צו דערציילן.
18 און ער האָט אים גענומען, און האָט אים געבראַכט צום טריבּוּן, און געזאָגט: רַב שָׁאוּל, דער ארעסטאנט, האָט
מיך גערופן צו זיך, און האָט מיך געבעטן צו ברענגען דעם דאָזיקן בָּחור צו דיר, מחמת ער האָט דיר עפּעס צו
דערציילן. 19 און דער טריבּוּן האָט אים אָנגענומען ביי דער האַנט, און אַז ער איז מיט אים אָפּגעגאַנגען אָן אַ זייט,
האָט ער אים געפרעגט: וואָס איז עס, וואָס דו האָסט מיר צו דערציילן? 20 און ער האָט געזאָגט: די יִדן [אָן

ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] האָבן אָפּגערעדט דיך צו בעטן, אַראָפּצובּרענגען מָחָר רַב שָׁאוּל
צו דעם סַנהֶדרין, פּונקט ווי זיי וואָלטן געוואָלט עפּעס גענויער אויספאָרשן וועגן רַב שָׁאוּל. 21 דו טו זיי דערפאַר
נישט נאָכגעבן; מחמת עס לאָיערן אויף אים מער ווי 40 מענטשן פון זיי, וואָס האָבן זיך געבונדן מיט אַ שבועה
נישט צו עסן און נישט צו טרינקען, ביז זיי וועלן אים נישט האָבן געהַרגעט; און זיי זענען איצט גרייט, ווען זיי
וואַרטן בלויז אויף דער הבטָחה פון דיר. 22 און דער טריבון האָט געלאָזט גיין דעם בָּחור, און אים באַפוילן ׃
דערצייל נישט קיינעם, אַז דו האָסט מיר דאָס געגעבן צו וויסן. 23 און ער האָט גערופן צו זיך 2 פון די קֶנטורונים,
און האָט געזאָגט: גרייט צו 200 חילים וואָס זאָלט גיין קיין קסריָה און 70 פָּרָשים אין דער 3טער שָׁעה פון דער
לַיְלָה און שפּיזנטרעגער 200. 24 און ער האָט באַפוילן זיי זאָלן צוגרייטן בהֵמות, כּדי אַרויפצוזעצן רַב שָׁאוּל, און
אים ברענגען אין זיכערהייט צו פֶּלִיקְס דעם פּראָקוראַטאָר. 25 און ער האָט געשריבן אַ בריוו, לויט דעם שטייגער
׃ 26 קלאַודיוס ליזיאַס צו דעם הוֹד מַעֲלָתוֹ פֶּלִיקְס דעם פּראָקוראַטאָר, שלום. 27 דער דאָזיקער מאַן איז געכאַפּט
געוואָרן דורך די יִדן, און האָט שוין געזאָלט פון זיי געטייט ווערן, ווען איך בין געקומען אויף זיי מיט די חילים
און האָב אים אָפּגעראַטעוועט, ווייל איך בין געוואָר געוואָרן, אַז ער איז אַ רוימער. 28 און אַזוי ווי איך האָב
געוואָלט וויסן די סיבה, פאַרוואָס זיי האָבן אים באַשולדיקט, האָב איך אים אַראָפּגעבראַכט צו זייער סַנהֶדרין; 29
און איך האָב געפונען, אַז ער ווערט באַשולדיקט וועגן שאלות פון זייער תּוֹרה, און אַז עס איז נישטאָ קיין
באַשולדיקונג קעגן אים, וואָס איז ווערט דעם מָוֶת, אָדער קייטן. 30 און אַזוי ווי עס איז מיר אָנגעוויזן געוואָרן, אַז
אַ קֶשֶׁר ווערט געמאַכט קעגן דעם מאַן, האָב איך אים תיכף געשיקט צו דיר, און האָב באַפוילן זיינע באַשולדיקער
צו רעדן קעגן אים פאַר דיר. 31 און די חילים האָבן גענומען רַב שָׁאוּל, לויט ווי עס איז זיי באַפוילן געוואָרן, און
האָבן רַב שָׁאוּל געבראַכט ביינאַכט קיין אַנטיפּאַטריס [זען אנטיפּאַטריס, עִיר אויף דֶּרֶך צו קסריָה]. 32 און לְמָחֳרָת
האָבן זיי געלאָזט די רייטער גיין מיט אים, און האָבן זיך אומגעקערט צו דער מְצוּדָה. 33 און אַז זיי זענען געקומען
קיין קסריה, האָבן זיי איבערגעגעבן דעם פּראָקוראַטאָר דעם בריוו, און אויך פירגעשטעלט פאַר אים רַב שָׁאוּל.
34 און אַזוי ווי ער האָט אים געלייענט, האָט ער געפרעגט פון וואָסער פּראָווינץ (מדִינה) רַב שָׁאוּל איז; און אַז ער
האָט געהערט, אַז ער איז פון קִילִיקְיָה, 35 האָט ער געזאָגט: איך וועל דיך אויסהערן ווען דיינע באַשולדיקער וועלן
אויך אַהער קומען; און ער האָט באַפוילן, אים צו האַלטן אין פּרעטאָריום פון הוֹרדוס. כַּד און אין 5 טעג אַרום
האָט אַראָפּגענידערט חַנַניָה דער כּהן-גָּדול מיט עטלעכע זקֵנים, און אַ בַּעַל-דְּבָרים, איינער טֶרְטוּלוֹס; און זיי האָבן
גערעדט צום פּראָקוראַטאָר קעגן רַב שָׁאוּל. 2 און אַזוי ווי ער איז גערופן געוואָרן, האָט טֶרְטוּלוֹס רַב שָׁאוּל
אָנגעהויבן צו באַשולדיקן, אַזוי צו זאָגן ׃ פאַר דעם גרויסן שָׁלום וואָס מיר טוען געניסן, האָבן מיר דיר צו
פאַרדאַנקען, און דורך דיין הַשגָחה זענען אַ סך אויסבעסערונגען געמאַכט געוואָרן פאַר הָעָם הַזֶה, 3 און מיר
נעמען דאָס אָן אויף כל אופַנים און אין כל מקוֹמות, חָשובסטער פֶּלִיקְס, מיט תּוֹדָה רָבָּה. 4 און כּדי איך זאָל דיך
נישט צופיל באַלעסטיקן, ווען איך דיך, אין דיין גָּדוֹל באַגנעדיקונג אונדז אויסצוהערן בקִיצור. 5 ווייל מיר האָבן
געפונען דעם דאָזיקן מענטשן פאַר אַ פעסט, אַן אויפהעצער פון מחלוקות צווישן כל יִדן איבער כל העוֹלָם, און אַ
מנהיג פון דער כּיתּה [פון יַהֲדוּת] הַנֶּצֶר משיחיסטים יִדן, מַאֲמִינִים אין דער יִדישער סעקטע. 6 ער האָט אַפילו
געפּרוּאווט מחַלֵל זיין דאָס בֵּית-הַמִקדש, נאָר מיר האָבן אים געכאַפּט, און האָבן אים געוואָלט מִשפּטן לויט
אונדזער תּוֹרה. 7 אָבער דער טריבון ליזיאַס איז געקומען, און האָט אים מיט רב כֹּח אַריסגענומען פון אונדזערע
הענט, און האָט באַפוילן זיינע באַשולדיקער צו קומען פאַר דיר. 8 פון אים וועסטו קענען געוואָר ווערן, נאָך אַ

חקירה ודרישה, פונוועגן די דאָזיקע אלע זאַכן, וועגן וועלכע מיר באַשולדיקן אים. 9 און די יִדן [אָן
ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] האָבן מסכים געווען, און האָבן פאַרזיכערט, אַז עס איז אַזוי. 10
און אַזוי ווי דער פּראָקוראַטאָר האָט צו רַב שָׁאוּל אַ וואונק געטאָן צו רעדן, האָט רַב שָׁאוּל געענטפערט: ווייל איך
ווייס, אַז דו ביסט שוין כמה יאָרן אַ שופט ביי האֻמָּה הזאת, טו איך מיך דערפאַר גערן פאַרטיידיקן. 11 מחמת דו
קענסט אויסגעפינען, אַז ס'איז נישט מער ווי 12 טעג, זינט איך האָב עוֹלה-רֶגל געווען, דאַווענענדיק [זען לוקס
11:1-4] צו טאָן אין ירוּשָׁלַיִם. 12 און זיי האָבן מיך נישט געפונען זיך מִתוַוכֵּחַ זיין מיט עמיצן, אָדער מאכנדיק אַ
מחלוקה ביים הַמוֹן, נישט אין דעם בֵּית-הַמִּקדש, נישט אין די שולן, אויך נישט אין דער שטאָט. 13 זיי קענען דיר
אויך נישט ברענגען קיין ראַיה וועגן די זאַכן פון וועלכע זיי באַשולדיקן מיך איצט. 14 נאָר דאָס דאָזיקע בין איך
מיך מתוודה פאַר דיר, אַז לויט דעם משיחישן דֶּרֶךְ, וואָס זיי [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24]
רופן אָן אַ "כּיתּה" [פון יַהֲדוּת], טו איך דינען דעם אלוקי אבותינו, און טו גלויבן אין אַלצדינג, וואָס סע שטייט
געשריבן אין דער תּוֹרה און אין די נבִיאים; 15 און איך האָב תִּקְוָה אין ה', אַז סע וועט זיין תּחִיַּת-הַמֵּתים, סיי פון
די צַדיקים און סיי פון די רשָׁעים, וואָס זיי אַליין טוען אויך דערוואַרטן. 16 דערפאַר באַמי איך מיך תָּמיד צו האָבן
אַ מַצְפּון נָקִי פאַר ה' און פאַר בְּנֵי אָדָם. 17 און נאָך שָׁנים רַבּוֹת בין איך געקומען צו ברענגען פאַר עַמִּי נדָבות און
קָרבָּנות; 18 און ביי דעם האָבן זיי מיך געפונען מְטַהֵר אין דעם בֵּית-הַמִּקדש, נישט מיט קיין הַמוֹן-עָם, אויך נישט
מיט קיין מהומה; אָבער דאָרט זענען געווען עטלעכע יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24]
פון אַסְיָה (קליין), 19 וועלכע וואָלטן געדאַרפט דערשיינען דאָ פאַר דיר, און מאַכן די באַשולדיקונג, אויב זיי
האָבן עפּעס קעגן מיר. 20 אָדער זאָלן די דאָזיקע מענטשן אַליין זאָגן, וואָסער אַוולה זיי האָבן געפונען, ווען איך
בין געשטאַנען פאַר דעם סַנהֶדרין, 21 אחוץ עס זאָל זיין פאַר דעם איינעם דָּבָר, וואָס איך האָב אויסגערופן, ווען
איך בין געשטאַנען צווישן זיי: עַל תְּחִיַּת הַמֵּתים אֲנִי נִשְׁפָּט הַיוֹם לִפְנֵיכֶם. 22 און פֶּלִיקְס, קענענדיק דעם משיחישן
דֶּרֶך גענויער, האָט זיי אָפּגעלייגט, און געזאָגט: ווען ליסִיאַס, דער טריבּוּן, וועט אַראָפּקומען וועל איך אַנטשיידן
אייער עִנין. 23 און ער האָט באַפוילן דעם צֶנטוּריוֹן, אַז ער זאָל געהאַלטן ווערן אונטער שמִירה, נאָר האָבן
פריַיהייט, און נישט צו פאַרווערן קיינעם פון זיינע חברים אים צו באַדינען. 24 און אין עטלעכע טעג אַרום, איז
פֶּלִיקְס געקומען מיט דְּרוּסִילָה, זיין אִשָּׁה, וואָס איז געווען אַ יהודייה [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:21,24], און ער האָט געשיקט נאָך רַב שָׁאוּל, און האָט אים אויסגעהערט וועגן דער אֱמונה אין רבי מֶלֶך המָשיחַ
יהושע/ישוע. 25 און בשעת רַב שָׁאוּל האָט גערעדט וועגן צֶדֶק [דניאל 9:24], און כּבוּש הַיֵּצֶר, און דעם יום-הַדין,
וואָס דאַרף קומען, האָט זיך פֶּלִיקְס געפאָרכטן, און געזאָגט: דו מעגסט דאָסמאָל גיין; און ווען איך וועל האָבן אַ
געלעגנהייטלעכע צייט, וועל איך דיך רופן צו מיר. 26 צוגלַיך האָט ער אויך געהאָפט צו קריגן שוחד געלט פון רַב
שָׁאוּל, און צוליב דעם האָט ער אויך אָפט געשיקט נאָך אים, און האָט מיט אים גערעדט. 27 און ווען 2 יאָר זענען
פאַרפלאָסן, האָט פּוֹרְקִיוֹס פֶּסטוֹס פאַרנומען דאָס אָרט פון פֶּלִיקְס; און ווייל פֶּלִיקְס האָט געוואָלט נוֹשֹׂא-חֵן זיין
ביי די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], האָט ער איבערגעלאָזט רַב שָׁאוּל בַּמַּאֲסָר. כה
און ווען פֶּסטוֹס איז געקומען אין פּראָווינץ אַריין, איז ער אין 3 ימים אַרום אַרויפגעגאַנגען פון קסריה קיין
ירוּשָׁלַיִם. 2 און די ראָשי-כֹּהַנים און די פאָרנעמסטע פון די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:21,24] זענען פאַר פֶּסטוֹס דערשינען קעגן רַב שָׁאוּל; און זיי האָבן אים געבעטן, 3 און פאַרלאַנגט, אַז פֶּסטוֹס
זאָל מיט זיי טאָן אַ חֶסֶד, אַז ער רַב שָׁאוּל לאָזן ברענגען קיין ירוּשָׁלַיִם, ווייל זיי האָבן געמאַכט אַ קֶשֶׁר אים צו

טייטן אויפן דֶּרֶךְ. 4 און פֶּסטוֹס האָט געענטפערט, אַז רַב שָׁאוּל בּלייבּט אונטער וואַך אין קסריה, און אַז ער אַליין
וועט אין גיכן אַהין אַרויספאָרן. 5 דערפאַר, האַט פֶּסטוֹס געזאָגט, זאָלן די, וואָס האָבּן צווישן אייך די סַמְכוּת,
אַראָפּנידערן מיט מיר, און אויבּ עס איז פאַראַן עפּעס אַן אומרעכט אין רַב שָׁאוּל, זאָלן זיי אים אָנקלאָגן. 6 און
נאָכן פאַרבּלייבּן בּיי זיי נישט מער ווי 8 אָדער 10 טעג, האָט פֶּסטוֹס אַראָפּגענידערט קיין קסריה; און לְמָחֳרָת
האָט ער זיך געזעצט אויף דעם כִּסֵּא-הַמִּשׁפּט, און האָט בּאַפוילן, מע זאָל בּרענגען רַב שָׁאוּל. 7 און ווען רַב שָׁאוּל
איז געקומען, האָבּן די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], וועלכע האָבּן אַראָפּגענידערט
פון ירוּשָׁלַיִם, אים אַרומגערינגלט, און האָבּן געבראַכט קעגן אים אַ סך און שווערע באַשולדיקונגען, וואָס זיי
האָבּן נישט געקענט באַווייזן, 8 בּעת רַב שָׁאוּל האָט זיך פאַרטיידיקט, און געזאָגט: לֹא חָטָאתִי בְּמְאוּמָה לְחֻקֵּי
הַיְּהוּדִים, אַף לֹא לַבַּית מִקְדָּשׁ וְלֹא לַקֵּסָר. 9 און אַזוי‌ווי פֶּסטוֹס האָט געוואָלט נוֹשׂא-חֵן זיין בּיי די יִדן, האָט ער
געזאָגט צו רַב שָׁאוּל: ווילסטו אַרויפגיין קיין ירוּשָׁלַיִם, און דאָרטן געמִשׁפּט ווערן פאַר מיר פונוועגן די דאָזיקע
זאַכן? 10 און רַב שָׁאוּל האָט געזאָגט: איך שטיי פאַרן כִּסֵּא-הַמִּשׁפּט פון קסר, וואו איך בּאַדאַרף געמִשׁפּט ווערן;
די יִדן האָבּ איך נישט געטאָן קיין שום עָוֶל, ווי אויך דו ווייסט עס זייער גוט. 11 אויבּ איך בּין טאָקע אַ רָשָׁע, און
האָבּ בּאַגאַנגען עפּעס, פאַר וועלכן איך בּין חייב מִיתה, נעגירן איך מיך נישט צו שטאַרבּן; אויבּ אָבּער ס'איז
גאָרנישט אֱמת פון יענע זאַכן, אין וואָס די דאָזיקן באַשולדיקן מיך, קען קיינער מיך נישט איבּערגעבּן צו זיי. איך
אפעליר צום קסר! 12 דעמאָלט האָט זיך פֶּסטוֹס בּאַראָטן מיט די יוֹעֲצים, און האָט געענטפערט: צום קסר
האָסטו אַפּעלירט; צום קסר וועסטו גיין. 13 און ווען סע זענען אַריבּער עטלעכע טעג, איז געקומען דער מֶלך
אַגְּרִיפַּס און בֶּרְנִיקָה קיין קסריה, און האָבּן אָפּגעגעבּן פֶּסטוֹסן גריסע. 14 און אַזוי‌ווי זיי זענען דאָרטן פאַרבּלייבּן
אַ סך טעג, האָט פֶּסטוֹס געלייגט פאַר דעם מֶלך מִשׁפּט פון רַב שָׁאוּל, אַזוי צו זאָגן: עס איז פאַראַן דאָ איינער אַ
מאַן, וועמען פֶּלִיקְס האָט איבּערגעלאָזט בַּמַּאֲסָר; 15 און ווען איך בּין געווען אין ירוּשָׁלַיִם, האָבּן די ראָשׁי-כֹּהנים
און די זקֵנים פון די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] זענען דערשינען פאַר מיר, און
געבּעטן אַן אורטייל קעגן אים. 16 און איך האָבּ זיי געענטפערט, אַז עס איז נישט דער מִנהג פון די רוימער עמיצן
איבּערצוגעבּן צום טויט, איידער דער באַשולדיקטער שטייט פאַר די באַשולדיקער פָּנים-אֶל-פָּנים, און האָט אַ
געלעגנהייט זיך צו פאַרטיידיקן בּנוֹגֵע דעם באַשולדיקונג, וואָס ווערט געבּראַכט קעגן אים. 17 דערפאַר, ווען זיי
זענען זיך דאָ צוזאַמענגעקומען, האָבּ איך נישט געמאַכט קיין אויפהאַלט, נאָר גלייך אויף דעם אַנדערן טאָג מיך
געזעצט אויף דעם כִּסֵּא-הַמִּשׁפּט, און האָבּ בּאַפוילן, אַז דער מאַן זאָל געבּראַכט ווערן. 18 ווען די באַשולדיקער
זענען אויפגעשטאַנען, האָבּן זיי פונוועגן אים נישט געבּראַכט קיין שום באַשולדיקונג פון פאַרבּרעכנס, ווי איך
האָבּ חושד געווען; 19 נייערט זיי האָבּן געהאַט קעגן אים טַענות פונוועגן זייער אייגענער אֱמוּנה, און וועגן איינעם
יהושע/ישוע, וואָס איז געשטאָרבּן, און אויף וועמען רַב שָׁאוּל זאָגט, אַז יהושע/ישוע חי [זען בּראשית 45:26; לוקס
24:23]! 20 און ווייל איך בּין געווען אין סָפק בּנוגע דאָס אויספאָרשונג פון אַזעלכע שאלות, האָבּ איך געפרעגט, צי
ער וויל גיין קיין ירוּשָׁלַיִם, און דאָרטן געמִשׁפּט ווערן בּנוֹגֵע די דאָזיקע זאַכן. 21 נאָר אַזוי‌ווי רַב שָׁאוּל האָט
אַפּעלירט, צו בּלייבּן אין אַרעסט בּיז צו דעם פּסַק-דִּין פון קסר, האָבּ איך בּאַוואַכט ווערן בּיז איך
וועל אים שיקן צום קסר. 22 און אַגְּרִיפַּס האָט געזאָגט צו פֶּסטוֹסן: איך אַליין וואָלט אויך וועלן הערן דעם מאַן
.מָחָר, האָט ער געזאָגט, וועסטו אים הערן. 23 און לְמָחֳרָת, ווען אַגְּרִיפַּס און בֶּרְנִיקָה זענען געקומען מיט גרויס
פּאַראַד, און זענען אַרײַנגעגאַנגען אין די אוֹידיטאָריע, מיט די טריבּונען און מיט די חָשׁובע מענטשן פון דער עִיר.

און אויף דעם באַפעל פון פֶּסטוֹסן, איז רַב שָׁאוּל אַרײַנגעבראַכט געוואָרן. 24 און פֶּסטוֹס האָט געזאָגט: אַגְּרִיפַּס
המֶלֶך, און כל מענטשן, וואָס זענען דאָ מיט אונדז, איר זעט דעם דאָזיקן איש, וועגן וועמען דער גאַנזער הַמוֹן יִדן
[אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] האָט מיך געבעטן, סיי אין ירוּשָׁלַיִם און סיי דאָ, און געטאָן
שרייען, אַז רַב שָׁאוּל טאָר לענגער נישט לעבן. 25 איך האָב אָבער פאַרשטאַנען, אַז רַב שָׁאוּל האָט עָשָׂה גאָרנישט,
פאַר וועלכן רַב שָׁאוּל זאָל זיין חייב מיתה; און אַזוֹיווי ער אַליין האָט אַפּעלירט צום קסר, האָב איך באַשלאָסן, אים
צו שיקן. 26 איך האָב אבער נישט עפּעס גענויעס צו שרייבן וועגן רַב שָׁאוּל צו אֲדוֹנֵנוּ [נרון קסר], דערפאַר האָב
איך אים אַרויסגעבראַכט פאַר אייך, און באַזונדער פאַר דיר, מֶלֶך אַגְּרִיפַּס, כּדי נאָך דער אויספאָרשונג, זאָל איך
האָבן וואָס צו שרייבן. 27 מחמת עס שיינט מיר אויס נישט שֶׁכֶּלדיק צו שיקן אַ געפאַנגענעם, און נישט אַנצוגעבן
די באַשולדיקונגען קעגן אים. כַּו און אַגְּרִיפַּס האָט געזאָגט צו רַב שָׁאוּל : סע איז דיר דערלויבט צו רעדן פאַר דיר
אליין. יעמאָלט האָט רַב שָׁאוּל אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און האָט אָנגעהויבן זיין דבר הצטדקות : 2 איך האַלט
מיך פאַר גליקלעך, מֶלֶך אַגְּרִיפַּס, וואָס איך קען מיך פאַר דיר היינט פאַרטיידיקן בנוֹגֵע אלעם, אין וועלכע איך
ווער באַשולדיקט פון די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24]; 3 בְּפַרַט, ווייל דו ביסט אַ
קענער פון כל המִנהגים און שַׁאלות ביי יִדן [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] : אַל-כֵּן, בעט
איך דיך, דו זאָלסט מיך אויסהערן מיט געדולד. 4 מיין דֶּרֶך אין לעבן, פון מיין יוגנט אָן, וואָס איז געווען פון
אָנהייב אָן ימי מגוּרַי בְּקֶרֶב עַמִּי בִּירוּשָׁלַיִם, קענען אלע יִדן, 5 און זיי ווייסן וועגן מיר פון פריער, אויב זיי וואָלטן
נאָר וועלן עֵדות זאָגן, אַז איך האָב, לויט דער שטרענגער כּיתּה פון אונדזער אֱמוּנה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה,
זען מה"ש 21:21,24] געלעבט ווי אַ פּרוּש. 6 און איצט שטיי איך דאָ געמִשפּט צו ווערן צוליב דער האָפנונג אין דער
הַבטָחה [זען דניאל 12:2; בראשית 3:15; 49:10; שמ"ב 7:12-13; איוב 19:25-27; תהלים 16:10; 110:1-4; מלאכי 3:1
אאַז"וו], וואָס ה' האָט מַבטִיחַ געווען אָבוֹתֵינוּ, 7 צו וועלכער אונדזערע 12 שבָטים, דינענדיק ה' בהתמדה יומם
ולילה, האָפן צו דערגרייכן [זען פיל' 3:11]. און וועגן דער דאָזיקער תִּקְוָה בין איך באַשולדיקט געוואָרן פון די יִדן
[אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], אָ מֶלֶך ! 8 פאַרוואָס ווערט עס ביי אייך געהאַלטן פאַר
אומגלויבלעך, אַז ה' טוט מחַיֵה-מֵתים זיין ? 9 איך אַליין האָב געטראַכט ביי מיר, אַז איך דאַרף אַ סך זאַכן טאָן
קעגן דעם נאָמען פון יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8] פון נָצְרַת. 10 און דאָס דאָזיקע האָב איך אויך
געטאָן אין ירוּשָׁלַיִם; און איך האָב אויך פאַרשפּאַרט קדוֹשִׁים רבים [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:21,24] אין בָּתֵּי כֶּלֶא, אַזוי ווי איך האָב באַקומען סמכות פון די ראָשי-כֹּהֲנים; און ווען מען האָט זיי געהַרגעט,
האָב איך מַסכּים געווען דערצו. 11 און אין אַלע שולן האָב איך זיי אָפט באַשטראָפט, און זיי געצוואונגען צו
לעסטערן און גַּדֵּף שמוֹ [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8]; און ווייל איך בין געווען אויף זיי שטאַרק אין כַּעס, האָב
איך זיי גערודפט אַפילו ביז אין שטעט פון חוּץ-לאָרֶץ. 12 און בשעת מיין נסִיעה קיין דמֶשֶׂק מיט דעם סמכות און
אויפטראַג פון די ראָשי-כֹּהֲנים, 13 האָב איך אין מיטן טאָג, אָ מֶלֶך, געזען אויף מיין דֶּרֶךְ אַן אור פון הימל,
ליכטיקער ווי די שֶׁמֶש, שיינען אַרום מיר און מיך אַרומגעלויכטן און די, וואָס האָבן געמאַכט די נסִיעה מיט מיר.
14 און ווען מיר זענען אלע אַנידערגעפאַלן אויף דער ערד, האָב איך געהערט אַ קוֹל זאָגן צו מיר אויף לָשון-קוֹדֶש:
שָׁאוּל, שָׁאוּל, פאַרוואָס רוֹדֶפסטו מיך? עס איז שווער פאַר דיר זיך צו שטויסן קעגן די שפּיציקע שטעקנס. 15 און
איך האָב געזאָגט: ווער ביסטו, אֲדוֹנִי? און הָאָדוֹן [זען משיח האדון, תהלים 110:1; מלאכי 3:1] האָט געזאָגט: איך
בין יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8], וועמען דו רוֹדֶפסט [זען מתי 25:45; קור"א 8:12; 12:27]. 16 אָבער

שטיי אויף און שטעל דיך אויף דיינע רגלים; מחמת צוליב דעם האָב איך מיך אַנטפּלעקט צו דיר, כּדי דיך צו מאַכן
פאַר סמיכה פאַר אַ מְשָׁרֵת און אַן אֵדות, סיי פון דעם וואָס דו האָסט געזען, און סיי פון דעם, וואָס איך וועל דיך
מאַכן זען פונוועגן מיר, 17 איך וועל דיך מַציל זיין פון דעם יידישן עם [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:21,24] און פון די אומות העולם – צו וועמען איך דיך שיק, 18 צו עפענען זייערע אויגן, אַז זיי זאָלן זיך
אומקערן פון דער חֹשֶׁךְ צום אור, און פון דער מאַכט פון דעם שָׂטן צו ה', כּדי זיי זאָלן קריגן סליחַת-עוֹנוֹת, און אַ
ירושה צווישן די וואָס זענען הַמְקֻדָּשִׁים דורך אֱמונה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] אין מיר
[רבי מֶלך המשיח]. 19 עַל-כֵּן, אָ מֶלך אַגְרִיפַּס, בין איך נישט געוואָרן אומגעהאָרכזאם צו דער מַרְאֶה וואס רָאִיתִי
מִן הַשָּׁמַיִם, 20 נייערט האָב איך געדרשנט [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] קוֹדם אין דַּמֶּשֶׂק,
דאַן אין יְרוּשָׁלַיִם, און איבער כל האֶרֶץ יהודה, און אויך צו די אומות-העולם, אַז זיי זאָלן תּשובה טאָן און זיך
אומקערן צו ה', און טאָן מַעשִׂים טוֹבים, וואָס זענען רָאוּי פאַר תּשובה. 21 צוליב דער דאָזיקער סִיבּה האָבן מיך די
יְהוּדִים [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] געכאַפּט אין דעם בֵּית-הַמִּקדש, און האָבן מיך געזוכט
צו טייטן. 22 עַל-כֵּן, ווייל איך האָב בּאַקומען די הילף, וואָס איז פון ה', ביז היינט, שטיי איך דאָ און זאָג עדות פאַר
קְטַנִּים און פאַר גְּדוֹלִים, און זאָג נישט קיין שום זאַך אַחוץ [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24] דאָס
וואָס די נביאים און מֹשה [רבינו] האָבן געזאָגט, אַז סע וועט געשען: 23 אַז דער רבי מֶלך המָשיחַ וועט ליידן, און
אַז ער, דער ערשטער אויפצושטיין תּחִיַּת-הַמֵּתים, וועט אָנזאָגן ליכט (אור) [זען אור, יָם הַמָּוֶת מגילות ישעיהו
53:10, תחית המתים אור; משיח וועט זען ליכט פון תחית המתים], סיי פאַר דעם יידישן עם, און סיי פאַר די אומות
העולם. 24 און בשעת רַב שָׁאוּל האָט אַזוי געהאַלטן זיין דבר הצטדקות, האָט פֶּסטוס געזאָגט אויף אַ הויך קול:
דו ביסט משוגע, רַב שָׁאוּל; הַלִּמּוּד הָרַב דערפירט דיך צו משוגַּעת. 25 אָבּער רַב שָׁאוּל האָט געזאָגט: איך בין נישט
משוגע, זייער חָשׁובער פֶּסטוס, נייערט איך רער דברים פון אֱמת און ניכטערקייט. 26 מחמת דער מֶלך ווייסט וועגן
די דאָזיקע זאַכן, און צו אים רער איך בְּבִטָּחוֹן; מחמת איך בין בטוח, אַז פון די דאָזיקע זאַכן איז אים גאָרנישט
פאַרהוילן, ווייל עס איז נישט געטאָן געוואָרן אין אַ ווינקל. 27 מֶלך אַגְרִיפַּס, גלויבסטו די נביאים? איך ווייס, אַז דו
גלויבסט. 28 און אַגְרִיפַּס האָט געזאָגט צו רַב שָׁאוּל: סע פעלט נישט קיין סַך, און דו האָסט איבערגערעדט מיך
צו ווערן אַ משיחיסט יִד! 29 און רַב שָׁאוּל האָט געזאָגט: הַלוואַי, ה' זאָל געבן, צי מיט אַ ביסל, אָדער מיט הַרְבֵּה,
נישט נאָר דו אַליין, נייערט אויך אַלע, וואָס הערן מיך היינט, זאָלן ווערן אַזעלכע ווי איך בין – נאָר אָן די דאָזיקע
קייטן. 30 און דער מֶלך איז אויפגעשטאַנען, און דער פּראָקוראַטאָר, און בֶּרְנִיקָה, און די, וואָס זענען מיט זיי
געזעסן; 31 און אַזוי ווי זיי האָבן זיך אוועקגיין, האָבן זיי געזאָגט איינער צום אַנדערן: דער דאָזיקער מאַן האָט
גאָרנישט געטאָן, וואָס פאַרדינט מִיתה, אָדער קייטן. 32 און אַגְרִיפַּס האָט געזאָגט צו פֶּסטוס: דער דאָזיקער
מענטש רַב שָׁאוּל וואָלט געקענט בּאַפרייט ווערן, אויב ער וואָלט נישט אַפּעלירט צום קסר. כַּ֣ון אַזוי ווי עס איז
בּאַשלאָסן געוואָרן, אַז מיר זאָלן זיך אַוועקשיפן קיין איטַלְיָה, האָבן זיי איבערגעגעבן רַב שָׁאוּל און עטלעכע
אַנדערע אֲסִירִים צו אַ צֶנְטוּרְיוֹן מיטן נאָמען יוּלְיוֹס, פון דער קסרלעכער קאָהוֹרטע. 2 און נאָכן איינשטייגן אויף אַן
אֳנִיָּה פון אַדְרַמִּיטִית, וואָס איז געווען גרייט צו פאָרן צו די מקוֹמות אויף דעם ברעג פון אַסְיָה קליין, זענען מיר
אַרויסגעפאָרן אין יַם אַריין, און מיט אונדז איז געווען אֲרִיסְטַרְכוֹס, אַ מָקֶדוֹנִיער פון תֶּסָּלוֹנִיקִי. 3 און דעם אַנדערן
טאָג זענען מיר אָנגעקומען קיין צִידוֹן; און יוּלְיוֹס האָט זיך בּאַצויגן מענטשלעך צו רַב שָׁאוּל און האָט אים
דערלויבט צו גיין צו זיינע חברים כּדי צו קומען צו זיך. 4 און פון דאָרטן זענען מיר אוועק און זיך פאַרבייגעשיפט

די אינזל קַפְּרִיסִין, מחמת די ווינטן זענען געווען קעגן אונדז. 5 און אַזוי ווי מיר זענען אַריבערגעפאָרן דעם יַם בײַ
קִילִיקִיָה און פַּמְפִילִיָה זענען מיר געקומען קיין מִירָה אין לִיקִיָה. 6 און דאָרטן האָט דער צֶנטוריוֹן געפונען אַן
אֳנִיָּה פון אַלֶכְּסַנְדְּרִיָּה, וואָס איז געפאָרן קיין אִיטַלְיָה; און ער האָט אונדז אַרײַנגעזעצט אין איר. 7 און אַזוי ווי מיר
זענען אַ סך טעג פּאַמעלעך געפאָרן און זענען קוים אָנגעקומען קיין קְנִידוֹס, און ווײַל דער ווינט האָט אונדז
ווײַטער נישט געלאָזט, זענען מיר געפאָרן אין דער סבִיבה פון דער אינזל פון קרעטאַ, קעגנאיבער סאַלמאָנע
[כַּרְתִּים]. 8 און אַז מיר זענען עס מיט שווערקייט פאַרבײַגעפאָרן, זענען מיר געקומען צו אַ פּלאַץ, וואָס האָט
געהייסן: הַמַּעֲגָנִים הַטּוֹבִים, און נאָענט דערבײַ איז געווען די עיר לָסֵיָה. 9 און ווען אַ סך צײַט איז פאַרגאַנגען, און
די נסִיעה איז איצט געווען געפערלעך, מחמת יום כִּיפּוּר איז אויך שוֹין געווען פאַרבײַ, האָט רַב שָׁאוּל זײַ געוואָרנט,
10 און געזאָגט: אֲנָשִׁים, איך זע, אַז די נסִיעה וועט זײַן מיט סכנה און אַ סך שאַדן, נישט בלויז פאַר דער מַשׂא און
דער אֳנִיָּה, נאָר אויך פאַר חַיֵּינוּ. 11 אָבער דער צֶנטוריוֹן האָט מער געגלויבט דעם שטײַערמאַן און בַּעַל הָאֳנִיָּה, ווי
די דברים פון רַב שָׁאוּל. 12 און ווײַל דער נָמֵל (פּאָרט) איז נישט געווען צוגעפּאַסט דאָרטן איבערצואווינטערן [זען
מה"ש 27:9, אָפּפאָרן מיט אַ שיף איז געפערלעך נאָך נאָוועמבער], האָבן די מערסטע געראָטן, פון דאָרטן
אוועקגעשיפט, אָפשר וועט זײַ געלינגען צו קומען קיין פֶּנִיקְס, אַ נָמֵל (פּאָרט) אין קרעטאַ, וואָס איז קעגן
צָפוֹן-מִזרח און דָרום-מִזרח, און דארטן איבערצואווינטערן. 13 און בעת דער דָרום-ווינט האָט זאַנפט געבלאָזן,
און זײַ האָבן געמיינט, אַז זײַ האָבן דערגרייכט זײער ציל [זען משלי 14:12], האָבן זײַ אויפגעהויבן דעם אַנקער און
זענען געפאָרן לעבן קרעטאַ, נאָענט בײַם ברעג. 14 נאָר נישט לאַנג אַזוי האָט אויסגעבראָכן דאָרטן אַ
שטורעמווינט, וואָס ווערט גערופן עֵירָקִילוֹן; 15 און אַז די אֳנִיָּה איז געכאַפּט געוואָרן, און האָט נישט געקענט
בײַשטײַן דעם ווינט, האָבן מיר זיך אים אונטערגעגעבן און זענען געטריבן געוואָרן פון די כוואַליעס. 16 און ווען
מיר זענען געפאָרן אין דער סבִיבה פון אַ קליינעם אינזל מיטן נאָמען קוֹדָה, האָבן מיר קוים מיט שווערקייט
געקענט אײַנהאַלטן די שיפל. 17 און ווען זײַ האָבן די שיפל אַרויפגעצויגן, האָבן זײַ גענוצט מיטלען כּדי
אונטערצוגאַרטלען די אֳנִיָּה; און ווײַל זײַ האָבן פחד געהאַט, טאָמער וועלן זײַ אַרויף אויף דעם חוֹלוֹת סִירְטִיס,
האָבן זײַ אַראָפּגעלאָזט די זעגל, און זענען אַזוי געטריבן געוואָרן. 18 און ווײַל מיר האָבן שווער געליטן פון דעם
דעם שטורמווינט, האָבן זײַ אויף דעם אַנדערן טאָג אָנגעהויבן אַרויסצואוואַרפן די מַשׂא פון דער אֳנִיָּה ; 19 און
דעם יום השלישי האָבן זײַ מיט זײערע אײגענע הענט אַרויסגעוואָרפן די כֵּלים פון דער אֳנִיָּה. 20 און אַזוי ווי במשך
פון מערערע טעג, ווען נישט די שֶׁמֶשׁ, און נישט די כּוֹכָבִים האָבן זיך באַוויזן, און אַ שטאַרקער שטורעמווינט האָט
זיך פאַרלײגט אויף אונדז, האָט זיך בײַ אונדז אָפּגעלאָזט כָּל תִּקְוָה נִיצול צו ווערן. 21 און היות מען האָט שוֹין
לאַנג נישט געהאַט געגעסן, האָט זיך רַב שָׁאוּל געשטעלט אין זײער מיט, און האָט געזאָגט: אָ מענער, הַלוַאי
וואָלט איר זיך געווען צוגעהאָרכט צו מיר, און נישט אוועקצושיפן פון קרעטאַ, וואָלט אונדז נישט געטראָפן דער
דאָזיקער נִיזוק און אבידה. 22 און איצט ראָט איך אײַך צו זײַן פעסט מיט אומץ לב און געשטאַרקט; מחמת סע
וועט נישט פאַרלוירן ווערן קיין נֶפֶשׁ פון צווישן אײַך, נײערט נאָר די אֳנִיָּה אַליין. 23 מחמת היינטיקע לַיְלָה איז בײַ
מיר געשטאַנען אַ מַלאך ה', וועמעס איך בין, און וועמען איך דין; 24 און ער האָט געזאָגט: אַל תִּפְחַד, שָׁאוּל, דו
מוזסט שטײַן פאַר קסר; און זע, ה' האָט דיר באַווילקט די כל, וואָס פאָרן מיט דיר. 25 דערפאַר, מענער, זײַט
פעסט מיט אומץ לב און געשטאַרקט; מחמת איך בין בטוּחַ אין ה', אַז סע וועט זײַן טאַקע אַזוי, ווי עס איז צו מיר
גערעדט געוואָרן. 26 מיר מוזן אָבער פאַרוואָרפן ווערן אויף ערגעץ אַן אינזל. 27 און ווען ס'האָט גענעענט די

14טער לַיְלָה, און מיר זענען געטריבן געוואָרן אַהער און אַהין אין דעם יַם הָאַדְרִיָטִי, האָבן די שיפסלייט
דערפילט אין חצות הַלַּיְלָה, אַז זיי דערנענטערן זיך צו עפּעס אַ יבשה. 28 און זיי האָבן אַראָפּגעלאָזט דאָס
זינקבּלײַ, און האָבן געפונען 20 קלאַפטער טיף ; און אַ שטיקל דָּרֶךְ ווייטער האָבן זיי ווידער אַמאָל אַראָפּגעלאָזט
דאָס זינקבּלײַ, און האָבן געפונען 15 קלאַפטער טיף. 29 און ווייל זיי האָבן פחד געהאַט, טאָמער וועלן מיר זיך
אָנשלאָגן אָן פעלזן, האָבן זיי אַראָפּגעלאָזט 4 אַנקערס פון הינטער דער אֳנִיָּה, און האָבן געהאָפט אויף יום. 30 און
ווען די שיפסלייט האָבן געוואָלט אַנטלויפן פון דער אֳנִיָּה, און האָבן שוין געהאַט אַראָפּגעלאָזט דאָס שיפל אין
יַם אַריין, גלייך ווי זיי וואָלטן וועלן אַראָפּלאָזן אַנקערס פון דעם פאָדערטייל פון דער אֳנִיָּה, 31 האָט רַב שָׁאוּל
געזאָגט צום צֶנטוריון און צו די חַיָּלים : איר וועט זיך נישט ראַטעווען ווערן, אחוץ די דאָזיקע וועלן פאַרבלײַבן
אויף דער אֳנִיָּה [זען מתי 24:13]. 32 יעמאָלט האָבן די חַיָּלים אָפּגעשניטן די שטריק פון דעם שיפל, און האָבן עס
געלאָזט אַראָפּפאַלן. 33 און ווען סע האָט אָנגעהויבן צו טאָגן, האָט רַב שָׁאוּל זיי אַלעמען געבעטן צו נעמען עפּעס
עסן, און געזאָגט : עס איז היינט דער 14טער יום, אַז איר וואָרט און פאַסט, און האָט גאָרנישט טועם געווען. 34
דערפאַר, בעט איך אייך, איר זאָלט עפּעס נעמען צו עסן; ווייל דאָס איז פאַר אייער רעטונג; ווייל קיינעם פון אייך
וועט קיין איין האָר פון דעם קאָפּ נישט פאַרלוירן ווערן. 35 און אַזוי ווי ער האָט דאָס געזאָגט, האָט רַב שָׁאוּל
גענומען לֶחֶם, און צו ה' האָט געזאגט המוציא און ברוך ה' פאַר אַלעמען, און ער האָט עס צעבראָכן און אָנגעהויבן
צו עסן. 36 יעמאָלט האָבן זיי זיך אַלע געשטאַרקט, און האָבן אַליין אויך גענומען לֶחֶם -- 37 און מיר זענען
געווען בְּסַך-הַכּל אין דער אֳנִיָּה 276 נפשות -- 38 און נאָך דעם ווי זיי האָבן זיך אָנגעגעסן צו דער זעט, האָבן זיי
לייכטער געמאַכט די אֳנִיָּה, און האָבן אַרויסגעוואָרפן דעם חִטָּה אין יַם אַריין. 39 און ווען ס'איז געוואָרן יום,
האָבן זיי נישט דערקענט דאָס לאַנד, זיי האָבן אָבער באַמערקט אַ בוכטע מיט אַ ברעג, און זיי האָבן באַשלאָסן,
אויב מעגלעך, דאָרטן צוצופירן די אֳנִיָּה אויפן ברעג. 40 און אַז זיי האָבן אָפּגעהאַקט די אַנקערס, האָבן זיי
געלאָזט זיי אין יַם, און צוגלייך האָבן זיי אָפּגעבונדן די בענדער פון די רודערס, און אַז זיי האָבן אַרויפגעצויגן דעם
פאָדערזעגל פאַרן ווינט, און זיך אַ לאָז געטאָן צום ברעג צו. 41 און אַז זיי האָבן זיך אָנגעשלאָגן אויף אַ זאַמד
באַנק, וואו 2 יַמען באַגעגענען זיך, זענען זיי פאַרפאָרן מיט דער אֳנִיָּה אויף דעם באָדן; און דער פאָדערטייל פון
דער אֳנִיָּה האָט זיך אָנגעשטויסן און איז געבליבן אומבאַוועגלעך, דער הינטערשטער טייל אָבער האָט זיך
אָנגעהויבן ברעכן דורך דעם שלאָגן פון די כוואַליעס. 42 און די חַיָּלִים האָבן בְּדֵעה געהאַט צו טייטן די אסירים,
טאָמער וועט עמיצער פון זיי אַוועקשווימען און אַנטלויפן. 43 אָבער דער צֶנטוריון ווייל ער האָט געוואָלט מַציל
זיין רַב שָׁאוּל, האָט זיי אָפּגעהאַלטן פון זייער דֵעה, און האָט באַפוילן, אַז די, וואָס קענען שווימען, זאָלן
אַראָפּשפּרינגען פון דער אֳנִיָּה, און קוֹדם צוקומען צו דער יַבָּשה, 44 און די איבעריקע, טייל אויף ברעטער, און
טייל אויף אַנדערע זאַכן פון דער אֳנִיָּה. און אַזוי האָבן זיך כל געראַטעוועט אויף דער יַבָּשה [זען יונה 2:11]. כח און
נאָך דעם ווי מיר זענען געראַטעוועט געוואָרן, זענען מיר געוואָר געוואָרן, אַז דער איזנל הייסט מַלְטָה. 2 און די
באַרבאַרן [זען רומ' 1:14] האָבן אונדז אַרויסגעוויזן נישט קיין פָּשוטן חֶסֶד; מחמת זיי האָבן אָנגעצונדן אַ הַדְלָקָה,
און האָבן אונדז אַלעמען אויפגענומען צוליב דעם גֶּשֶׁם, וואָס האָט געהאַלטן אין איין פאַלן, און צוליב דער קעלט.
3 און ווען רַב שָׁאוּל האָט צונויפגעזאַמלט אַ בינטל ריטלעך און האָט זיי אַרויפגעלייגט אויף דעם אֵש, איז אַרויס
אַ נחש ארסי מחמת דער היץ, און האָט זיך אנגעהאָנגען אָן זיין האַנט. 4 און אַז די באַרבאַרן האָבן דערזען דעם
נחש ארסי הענגען אויף זיין האַנט, האָבן זיי איינער צום אַנדערן געזאָגט: דער דאָזיקער מאַן איז אַוודאי אַ רוֹצֵחַ,

און הַגַם ער האָט זיך מַציל געווען פון דעם יַם, טוט אים אָבער די גערעכטיקייט נישט לאָזן לעבן. 5 נאָר ער האָט
אָפּעטרעסלט דעם נחש ארסי אין אֵש אַריין, און ס'האָט אים גאָרנישט געשאַדט [זען מרק' 16:18]. 6 און זיי האָבן
דערוואַרט, אַז רַב שָׁאוּל זאָל געשוואָלן ווערן, אָדער פּלוצים אַנידערפאַלן טויט; ווי אבער זיי האָבן לאַנג געוואַרט
און געזען, אַז אים איז קיין שום שלעכטס נישט געשען, האָבן זיי געענדערט זייער מיינונג, און געזאָגט, אַז ער איז
אַ ג-ט. 7 און אין דער שכֵנות פון יענעם אָרט איז געווען אַ גוט, וואָס האָבן געהערט צו דעם ראש פון דעם אינזל,
וואָס האָט געהייסן פּוּבּלִיוֹס; ער האָט אונדז אויפגענומען, און האָט אונדז פריינטלעך אונטערהאַלטן 3 טעג. 8
און אָב פון פּוּבּלִיוֹס איז גראָד געלעגן קראַנק אויף פיבער און דיסענטעריע; און רַב שָׁאוּל איז צו אים
אַריינגעגאַנגען, און איז דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], און ווען רַב שָׁאוּל האָט אַרויפגעלייגט אויף אים זיינע הענט,
האָט ער אים אויסגעהיילט. 9 און אַזוי ווי דאָס איז געשען, זענען געקומען אויך די איבעריקע חולאים אויף דעם
אינזל, און זענען געהיילט געוואָרן. 10 זיי האָבן אונדז אויך אָנגעטאָן גרויס כָּבוד, און ווען מיר זענען אָפּגעפאָרן,
האָבן זיי אונדז מיטגעגעבן וואָס מיר האָבן זיך גענייטיקט. 11 און אין 3 חֹדָשים אַרום זענען מיר אָפּגעפאָרן אין אַ
אֳנִיָּה פון אֲלֶכְּסַנְדְּרִית, וואָס האָט איבערגעווינטערט ביי דער אינזל; איר סֵמֶל איז געווען די תְּאוֹמים-אַחִים. 12 און
אַז מיר האָבן געקומען קיין סִירָקוּז, זענען מיר דאָרטן פאַרבלייבן 3 ימים. 13 און פון דאָרטן האָבן מיר געמאַכט אַ
קרייז און זענען אָנגעקומען קיין רֶגיוּם; און איין טאָג דערנאָך האָט זיך אויפגעהויבן אַ דָרום-ווינט, און אויף דעם
אַנדערן טאָג זענען מיר אָנגעקומען קיין פּוֹטיוֹלִי. 14 דאָרטן האָבן מיר געפונען אַחִים במשיח, און זענען געבעטן
געוואָרן, צו בלייבן מיט זיי 7 טעג; און אַזוי זענען מיר געקומען קיין רוֹמָא. 15 און פון דאָרטן זענען די אַחִים
במשיח, ווען זיי האָבן געהערט פונוועגן אונדז, אונדז אקייגנגעקומען ביז צום פאָרום אַפִּיוֹס און די שלֹשֶׁת
הַפֶּנְדָּקִים. ווען רַב שָׁאוּל האָט זיי דערזען, האָט ער האט געזאגט ברוך ה', וַיִּתְחַזֵּק. 16 און ווען מיר זענען
אַריינגעקומען קיין רוֹמָא, האָט רַב שָׁאוּל באַקומען דערלויבעניש צו וואוינען אליין מיט דעם חיל, וואָס האָט אים
באַוואַכט. 17 און עס איז געווען, אַז אין 3 ימים אַרום האָט רַב שָׁאוּל צונויפגערופן די חשובסטע צווישן די יִדן;
און ווען זיי זענען זיך צוזאַמענגעקומען, האָט רַב שָׁאוּל צו זיי געזאָגט: מענטשן אַחִים, הַגַם איך האָב גאָרנישט
געטאָן קעגן הָעָם אָדער די מִנהָגים [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:19-26] פון אבותינו, בין איך
דאָך איבערגעגעבן געוואָרן פון ירוּשָׁלַיִם אַן אָסיר אין די הענט פון די רוימער. 18 און אַזוי ווי זיי האָבן מיך
חוֹקר-ודוֹרש געווען, האָבן זיי מיך געוואָלט פריי לאָזן, ווייל עס אין מיר נישט געווען קיין שולד פאַר משפט מָוֶת.
19 און ווען די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24] האָבן איינגעווענדט קעגן דעם, בין איך
געצוואונגען געווען צו אפעלירן צום קסר; נישט, ווייל איך האָב געוואָלט אין עפּעס באַשולדיקן עַמִּי. 20 פונוועגן
דער דאָזיקער סִיבּה האָב איך אייך דערפאַר געבעטן צו זען, און מיט אייך צו רעדן; מחמת פונוועגן דער תִּקְוָה פון
יִשְׂרָאֵל אֲנִי אָסוּר בַּכֶּבֶל הַזֶּה. 21 און די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24] האָבן צו אים
געזאָגט: מיר האָבן נישט באַקומען פון ארץ יהודה קיין אגרת [הקודש] פונוועגן דיר, אויך איז קיינער נישט פון די
אחים געקומען אַהער און האָט דערציילט, אָדער געזאָגט עפּעס רַע פונוועגן דיר. 22 מיר ווילן אָבער הערן פון
דיר, וואָס דו דענקסט; מחמת בנוֹגֵע דער דאָזיקער כִּיתָּה [פון משיחיסטים יִדן], איז עס אונדז באַקאַנט, אַז
אומעטום ווערט גערעדט קעגן דער דאָזיקער כִּיתָּה [פון משיחיסטים יִדן]. 23 און אַזוי ווי זיי האָבן אים
באַשטימט אַ טאָג, זענען זיי געקומען צו אים אין מקוֹם מְגוּרָיו אין אַ גרויסער צאָל; און רַב שָׁאוּל האָט פאַר זיי
דערקלערט אַ דרָשָׁה פון הבֹּקֶר עַד הָעֶרֶב, און האָט עֵדות געזאָגט וועגן דעם מַלכות ה', און אויפווייזנדיק בנוֹגֵע

יהושע/ישוע [זען זכריה 12-6:11], סיי פון תּוֹרת-מֹשה [רבינו] און סיי פון די נבִיאים. 24 און טייל האָבן געגלויבט
די רייד, וואָס זענען גערעדט געוואָרן, און די אַנדערע [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 24-21:20] האָבן
נישט געגלויבט. 25 און אַזוֹיווי זיי זענען צווישן זיך נישט אייניק געווען, זענען זיי אַוויקגעגאַנגען, אַזוי ווי רַב שָׁאוּל
האָט נאָך געזאָגט איין וואָרט: גוּט האָט דער רוּחַ הַקוֹדֶש גערעדט דורך ישעיהו הַנָבִיא צוּ אייערע אָבוֹת: 26 לֵךְ
וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶה: שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל־תָּבִינוּ וּרְאוּ רָאוֹ וְאַל־תֵּדָעוּ; 27 הַשְׁמֵן לֵב־הָעָם הַזֶה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע;
פֶּן־יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע וּלְבָבוֹ יָבִין וָשָׁב וְרָפָא לוֹ [ישעיהו 10-6:9] 28 על-כֵּן, זייט וויסן, אַז די דאָזיקע ישוּעת
אלוקינו פון ה' ווערט געשיקט צוּ די אוּמות-הָעוֹלם; און זיי וועלן הערן. 29 און אַזוי ווי רַב שָׁאוּל האָט דאָס
געזאָגט, זענען זיך די יִדן [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 24-21:20] פוּנאַנדערגעגאַנגען, און האָבן זיך
אַ סַך מִתוַוכֵּחַ געווען צווישן זיך. 30 און רַב שָׁאוּל איז פאַרבלייבן 2 גאַנצע יאָר אין זיין אייגענער געדוּנגענער דִירה,
און האָט אויפגענוּמען אלע, וואָס זענען אַרײַנגעגאַנגען צוּ אים, 31 און רַב שָׁאוּל האָט אָנגעזאָגט דאָס מַלכוּת ה',
און געלערנט בנוֹגֵע הָאָדוֹן רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע מיט בְּלִי כָּל פַּחַד, און קיינער האָט רַב שָׁאוּל נישט
פאַרווערט.

רומ'

אַ רַב שָׁאוּל, אַן עֶבֶד פון רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, באַרוּפן צוּ זיין אַ שלִיחַ, וְנִבְדָּל פאַר דער בשׂוֹרת הגאוּלָה פון
ה'. 2 וואָס ה' האָט מַבטִיחַ געווען פון פריער דורך זיינע נבִיאים אין די כִּתבֵי-הַקוֹדֶש, 3 פונוועגן זיין זון [דער זון פון
דער אויבערשטער], וואָס איז געבוירן געוואָרן פון דעם זֶרַע דָוִדן, לויט דעם פלייש, 4 און וואָס איז באַוויזן צוּ

זיין דער זון פון דער אויבערשטער אין גבוּרָה, לויט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, דורך זיין אויפשטיין תּחִיַת-הַמֵתים; פון רֶבִּי
מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵנוּ, 5 דורך וועמען מיר האָבן מקַבֵּל געווען חֶסֶד און שלִיחוּת, צו דער
געהאָרכזאַמקייט פון אֱמוּנה צווישן אוּמות העולם, פון זיין נאָמענוועגן, 6 צווישן וועלכע אויך איר זענט באַרוּפן
פון רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע; 7 צוּ אַלע, וואָס זענען אין רוים, געליבטע פון ה', באַרוּפן צוּ זיין קדוֹשִים; חֶסֶד
צוּ אייך און שָׁלוֹם פון ה', אלוקים אָבִינוּ, און הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 8 קוֹדם כל איך זאָג
ברוך ה' דורך רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע פאַר אייך אַלע, ווייל מע רעדט פונוועגן אייער אֱמוּנה [ארטאדאקסיש
יידיש אמונה, זען מה"ש 24-21:20] אין דער גאַנצער וועלט. 9 מחמת ה' איז מיין אֵדוּת, ה' וועמען איך דין אין מיין
רוּחַ דורך דער בשׂוֹרת הגאוּלָה פון זיין זון [דער זון פון דער אויבערשטער], אַז איך דאַוונען מיט אייך למזכרת
כּסֵדר און תָּמִיד, 10 בעטנדיק אלעמאָל, אַז עס זאָל מיר שוין געלינגען, אם ירצה ה', צוּ קוּמען צוּ אייך. 11 מחמת
איך באַגער אייך צוּ זען, כּדי איך זאָל אייך קענען צוּטיילן עפּעס אַ מַתָּנה רוּחָנִית, כּדי לְחַזוּקְכֶם 12 דאָס הייסט, אַז
איך זאָל מיטגעטרייסט ווערן אין אמונה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 24-21:20] הַמְשֻׁתָּפֶת, אייערע
און מיינע. 13 און איך וויל אַז איר זאָלט וויסן, אַחִים במשיח, אַז אַ סַך מאָל האָב איך בִּדֵעה געהאַט צוּ קוּמען צוּ
אייך -- און בין לעֵת-עַתּה געשטערט געוואָרן -- בִּכדֵי איך זאָל אויך צווישן אייך לעשות פְּרִי, אַזוי ווי צווישן די
איבעריקע אוּמות עולם. 14 איך בין אַ בַּעל-חוֹב צוּ די גריכן און צוּ באַרבאַרן, צוּ די חכָמים און צוּ די נאַראָנים; 15
אַזוי זשע בין איך גרייט צוּ דַרשענען די בשׂוֹרת הגאוּלָה אויך צוּ אייך, וואָס געפינט זיך אין רוֹמָא. 16 מחמת איך
שעם מיך נישט מיט דער בשׂוֹרת הגאוּלָה [פון דעם ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 24-21:20]; מחמת זי

איז די גבורה פון ה' פאַר דערלייזונג און ישועת אלוקינו פון יערן איינעם, וואָס האט אמונה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24] ; קודם-כל פאַר דעם ייִד, און אויך פאַר דעם גריך. 17 מחמת אין איר ווערט אַנטפּלעקט צֶדֶק פון ה' [דניאל 9:24; בראשית 15:6; פיל' 3:9] פון אֱמוּנה צו אֱמוּנה [זען רומ' 3:22], ווי סע שטייט געשריבן : "וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" [חבקוק 2:4]. 18 מחמת דער זַעַם פון ה' [חרון אף ה', זען רומ' 3:25] ווערט אַנטפּלעקט פון שָׁמַיִם אַנטקעגן יעדער רְשעות און עולה פון בני אדם, וואָס שטערן דעם אֱמת מיט זייער אומגערעכטיקייט. 19 ווייל דאס, וואָס מע קען וויסן וועגן ה', איז אַנטפּלעקט צו זיי, מחמת ה' האָט עס מגלה געווען צו זיי. 20 מחמת די אומזיכטבארע זאַכן זיינע, ווערן קלאַר געזען, זינט דער באַשאַפונג פון דער וועלט ווייל זיי ווערן באַנומען דורן די זאַכן, וואָס זענען באשאפענע, דהיינא, זיין אייביקע כֹּחַ און א-לוהות, כדי זיי זאָלן זיין אַן אַ תירוץ; 21 מחמת דעם, הַגַם זיי האָבן געקענט ג-ט, האָבן זיי אים נישט פאַרהערלעכט ווי ג-ט אָדער אים לא הודו, נייערט זענען געוואָרן נאַריש אין זייערע מַחשָׁבות, און זייער אומפאַרשטענדיק לֵב איז פאַרפינצטערט געוואָרן. 22 ווען זיי האָבן זיך אַרויסגעגעבן פאַר חֲכָמים, זענען זיי געוואָרן נאַראָנים, 23 און האָבן פאַרביטן דעם כָּבוד פון דעם אומשטאַרבלעכן אלוקים אויף דער ענלעכקייט פון אַ געשטאַלט פון אַ שטאַרבלעכן מענטשן, און פון פייגל, און פירפיסיקע חַיות, און רעפּטיליעס. 24 דערפאַר האָט זיי אלוקים איבערגעגעבן אין די תַּאוות פון זייערע לְבָבוֹת צו טומאה, צו שענדן פון זייערע קערפּערס צווישן זיך אַליין, 25 וועלכע האָבן פאַרביטן דעם אֱמת פון ה' מיט שקר, און האָבן פאַרהערלעכט און געדינט ליבערשט הַנּוֹצָר, איידער הַיּוֹצֵר, המבורך לעולמים. אָמֵן. 26 צוליב דעם האָט ה' זיי איבערגעגעבן צו שענדלעכע תַּאוות; מחמת זייערע נָשים האָבן פאַרביטן דעם נאַטירלעכן געברויך מיט דעם, וואָס איז קעגן דער טֶבע. 27 און אַזוי אויך האָבן הַגְּבָרִים פאַרלאָזט דעם נאַטירלעכן געברויך פון דעם אִשָׁה, און האָבן געברענט אין זייערע תַּאוות איינער צום אַנדערן; זָכָר מיט זָכָר האָבן געטאָן אומווערדיקייט, און האָבן אין זיך אַליין באַקומען דעם פולן שׂכַר פון זייער טָעות. 28 און אַזוי ווי זיי האָבן פאַראַכט ה' אין זייער דערקענטעניש, האָט זיי ה' איבערגעגעבן צו אַ פאַרדאָרבענעם פאַרשטאַנד, צו טאָן דאָס, וואָס איז נישט געטאָן. 29 מחמת זיי זענען פול מיט יעדער אומגערעכטיקייט, רֶשַע, חֻמְדָנוּת, בּיֵזוויליקייט, פול מיט קִנאה, רציחה, קריג, שֶׁקר, רמָאות, פּליאָטקעס, 30 רכִילות-טרײַבער, שׂוֹנאים פון ה', הוצפֶּהדיק, גַאוֶוהדיק, באַרימעריש, פאַרטראַכטער פון רְשעוּתדיקייטן, ווידערשפּעניק קעגן הוֹרים, 31 אָן פאַרשטענדעניש, בְּרִית-ברעכער, ליבלאָזע, אומרַחמנוּתדיקע; 32 וואָס הַגַם זיי ווייסן דעם מִשפּט פון ה', אַז די, וואָס טוען אַזעלכע זאַכן, זענען חַייב-מִיתה, טוען נישט נאָר דאָס זעלבע, נייערט זענען אויך מַסכּים מיט די, וואָס טוען דאָס. בַ
דערפאַר ביסטו אָן תירוץ, אָ בן אדם, ווער דו זאָלסט נישט זיין, וואָס טוסט מִשפּטן; מחמת מיט דעם, וואָס דו מִשפּטסט אַן אַנדערן, פאַרמִשפּטסטו דיך אַליין, מחמת דו, וואָס מִשפּטסט, טוסט די זעלבע זאַכן. 2 און מיר ווייסן, אַז דער מִשפּט פון ה' טוט באֶמֶת קומען איבער די, וואָס טוען אַזעלכע זאָכן. 3 און מיינסטו טאַקע, אָ בן אדם, וואָס טוסט מִשפּטן די, וואָס טוען אַזעלכע זאָכן, און טוסט דאָס זעלבע, אַז דו וועסט אויסמיידן דעם מִשפּט ה' ? 4 אָדער טוסטו מבַזה זיין די אַשִירות פון זיין גוטסקייט, און סַבלָנות, און צוריקגעהאַלטנקייט, און ווייסט נישט, אַז די גוטסקייט פון ה' פירט דיך צו תִּשוּבה ? 5 אָבער מיט דיין האַרטנעקיק און נישט-תשובהדיקן לֵב זאַמלסטו אָן פאַר דיר זַעַם אויף דעם יום הזַעַם, און די הִתְגַּלוּת פון דעם גערעכטן מִשפּט פון ה', 6 וואָס וועט פאַרגעלטן יעדן איינעם לויט זיינע מַעשִׂים: 7 פאַר די, וואָס זוכן מיט סבלנות דורך מַעשִׂים-טובים -- הערלעכקייט, כבוד, אומשטאַרבלעכקייט, חַיֵי עוֹלם; 8 פאַר די אָבער, וואָס זענען ווידערשפּעניק און געהאָרכן

נישט דעם אֱמת, נייערט געהאָרכן אומגערעכטיקייט, וועט זיין צאָרן און גרימצאָרן, 9 יסורים און אַנגסט אויף
יעדער מענטשליעכער נשָׁמה, וואָס טוט רַע, קוֹדם-כָּל אויף דעם יִד [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:20-24], און אויך אויף דעם גריך; 10 אָבּער הערלעכקייט און כָּבוד און שלום פאַר יעדן בן אדם, וואָס טוט
גוטס, קוֹדם-כָּל פאַר דעם יִד [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24], און אויך פאַר דעם גריך;
11 מחמת ה' איז נישט קיין נוֹשׂא-פָּנים [זען דברים 10:17]. 12 מחמת אלע, וואָס האָבּן געזינדיקט אָן דער תּוֹרה,
וועלן אויך פאַרלוירן ווערן אָן דער תּוֹרה, און אלע, וואָס האָבּן געזינדיקט אונטער דער תּוֹרה [זען גלט' 3:10 ;4:2],
וועלן געמִשפּט ווערן דורך דער תּוֹרה [זען דברים 27:26]. 13 מחמת נישט די, וואָס הערן די תּוֹרה, זענען יְצֻדַּק עִם
ה' [זען איוב 25:4], נאָר די, וואָס טוען די תּוֹרה, וועלן זיין יְצֻדַּק עִם ה'. 14 ווייל ווען די אומות-הָעוֹלם, וואָס האָבּן
נישט די תּוֹרה, טוען בּטֶבע וואָס די תּוֹרה הייסט, זענען זיי, הַגַּם זיי האָבּן נישט קיין תּוֹרה, פאַר זיך אַליין תּוֹרה
[זען תּוֹרה פון אינסטינקטיוו מידות, זען תהלים 37:31; יוח"א 21-3:18], 15 מיט דעם, וואָס זיי ווייזן די טוּאוּנג פון
דער תּוֹרה פאַרשריבּן אין זייערע לְבָבוֹת, ווען זייער מצפּון (געוויסן) זאָגט עדות און זייערע מַחשָׁבות זענען איינס
מיטן אַנדערן זיי באַשולדיקן זיך אָדער אויך רעכטפערטיקן זיך, 16 אין דעם יוֹם, ווען ה' וועט מִשפּטן די תּעלומות
פון די בּני אדם, לויט מיין בּשׂוֹרת הגאוּלָה, דורך רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 17 אויבּ אָבּער דו טראָגסט דעם
נאָמען פון אַ יִד [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24], און ביסט דיך תְּלוּת בְּמַשִׂים המצוות פון
דער תּוֹרה, און באַרימסט דיך אין ה', 18 און פאַרשטייסט זיין רָצון, און ווייסט דעם חִילוק צווישן טוֹב און רַע,
מחמת דו ביסט געלערנט אין דער תּוֹרה, 19 און ביסט בּטוּחַ, אַז דו אַליין ביסט אַ מוֹרֵי-דֶּרֶךְ פון די בּלינדע, אַ
ליכט (אוֹר) פון די וואָס זענען אין דער חֹשֶׁךְ, 20 אַ דערציער פון די נאַראָנים, אַ מלמד פון קליינע יְלָדִים, וואָס
האָסט די פאָרם פון וויסן און פון דעם אֱמת אין דער תּוֹרה; 21 על-כֵּן, דו, וואָס לערנסט אַן אַנדערן, לערנסט
נישט דיך אַליין? דו, וואָס דרשנסט, לא תִּגנֹב, און אַליין גַנבעסטו? 22 דו, וואָס זאָגסט, לא תִּנְאַף, און אַליין ביסטו
מזַנה? דו, וואָס דיך עקלען אֱלִילִים, און באַרויבּסט טעמפּלען? 23 דו, וואָס באַרימסט דיך מיט דער תּוֹרה, ביסטו
מחַלֵל-שֵׁם, דורך דעם עוֹבר זיין די תּוֹרה ? 24 מחמת דער נאָמען פון ה' ווערט איבּער אייך געלעסטערט צווישן די
אומוֹת [זען ישעיהו 52:5], אַזוֹיווי סע שטייט געשריבּן. 25 מחמת מִילה בּרענגט נוצן, אויבּ דו טוסט די תּוֹרה [זען
גלט' 5:3]; אויבּ אָבּער דו ביסט עוֹבר אויף דער תּוֹרה, איז דיין מִילה געוואָרן עָרלה [זען מה"ש 7:51]. 26 על-כֵּן, ווען
דער נישט-געמַלטער איז שומר איבּער די מִצוות פון דער תּוֹרה [זען רומ' 2:14], צי וועט נישט זיין עָרלה פאַררעכנט
ווערן פאַר מִילה ? 27 כֵּן, דער וואָס איז בּטֶבע נישט-געמַלט, נאָר וואָס איז מקַיים די תּוֹרה, וועט מִשפּטן דיך,
וואָס מיט דעם אוֹת און מִילה ביסטו עוֹבר אויף דער תּוֹרה. 28 ווייל נישט דער איז אַ יִד [מיט ארטאדאקסיש
יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24], וואָס איז עס לפָנים, און נישט דאָס איז מִילה, וואָס איז בּלויז דרויסן אינם גוף
[זען מִילה פון התחדשות, יוחנן 3:3; פיל' 3:3; קול' 12-2:11; דברים 10:16; 30:6; ירמיהו 4:4; 26-9:25; 34-31:31;
38:33; יחזקאל 44:7] פון דעם פלייש, 29 נייערט דער איז אַ יִד [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:20-24], וואָס איז עס אינעווייניק, און מִילה איז דאָס פון דעם לֵב, אין דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, און נישט אין דעם
חֹמר הַדִּין [פון מדקדקים פעלנדיק דעם רוח הקודש, זען רומ' 7:6; קור"ב 3:6] זיין יהוֹדֶה [ידה] איז נישט פון בּני
אדם, נייערט פון ה'. גַ אויבּ אַזוי, וואָסער מַעלה האָט דער יִד, אָדער וואָס איז דער נוצן פון מִילה ? 2 אַ סך, אויף
יעדן פאַל. קוֹדם-כָּל, וואָס זיי זענען אָנפאַרטרויט געוואָרן מיט די דברים פון ה'. 3 און אויבּ אַ טייל פון זיי האבּן
נישט געגלויבּט, וואס מאכט עס דען אויס ? צי מאַכט דען זייער אומגלויבּן צונישט די זיין די נֶאֱמָנוּת פון ה' ? 4

חס ושלום ! זאָל זיך ה' ארויסווייזן אלס נֶאֱמָן, און כל אָדָם כּוֹזֵב (ליגנער, זען תהלים 116:11), ווי סע שטייט
געשריבן ׃ לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ ,תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ [תהלים 51:6]. 5 אויב אָבער אונדזער אומגערעכטיקייט ברענגט
אַרויס די צדקות [ה' איז צדיק, דברי הימים ב 12:6] פון ה', וואָס זאָלן מיר זאָגן? אַז ה' איז אומגערעכט,
ברענגענדיק זַעַם [צאָרן, רומ' 1:18]? -- איך האָב רעדן לויט דעם שטייגער פון מענטשן [אָן ארטאדאקסיש יידיש
אמונה, זען מה"ש 21:20-24] -- 6 חס ושלום ! אַוודאַע נישט! ווייל אויב אַזוי, ווי וואָלט ה' געקענט מִשפּטן די
עוֹלם הַזֶּה [זען בראשית 18:25]? 7 אַן אנדער [רעטאָריש] קשיא: אויב אָבער די אמת פון ה' האַט זיך דורך מיין
מִרְמָה פאַרמערט פאַר כבוד ה', פאַרוואָס ווער איך נאָך געמִשפּט ווערן ווי אַ זינדיקער? 8 און פאַרוואָס נישט טאָן
רַע, בְּכדֵי עס זאָל קומען טוֹב? – ווי די, וואס באַליידיקן און ציטירן על-פי טעות אונדז באהויפּטן! באמת מִשפַּט
צֶדֶק נֶחֱרָץ אויף זיי [אָן ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24]. 9 וואָס איז דער סיום? צי זענען מיר יידן
בעסער ווי זיי? צי האָבן מיר יידן דען עפּעס אַ מעלה? לא, בשום אופן נישט! ווייל מיר האָבן שוין פריער באַוויזן, אַז
סיי יִדן און סיי מי שאינו יהודי, אַז זיי זענען אלע אונטער דער מאַכט פון חטא [קדמון, נאַטירלעך קנעכטשאפט
צו נוגש-קנעכט זינד, זען רומ' 7:14; תהלים 51:7; איוב 14:4; קהלת 7:29; רומ' 5:12-19; תהלים 143:2; יוח"א 1:8,10;
קור"א 15:22; ישעיהו 53:6; ירמיהו 17:9], 10 ווי סע שטייט געשריבן ׃ אֵין צַדִּיק, אֵין גַּם אֶחָד. 11 אֵין מַשְׂכִּיל, אֵין
דֹּרֵשׁ אֶת־אֱלֹקִים. 12 הַכֹּל סָר, יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ; אֵין עֹשֵׂה־טוֹב, אֵין גַּם־אֶחָד. 13 קֶבֶר־פָּתוּחַ גְּרֹנָם, לְשוֹנָם יַחֲלִיקוּן, חֲמַת
עַכְשׁוּב תַּחַת שְׂפָתֵימוֹ; 14 אֲשֶׁר אָלָה פִּיהֶם מָלֵא וּמְרֹרוֹת. 15 רַגְלֵיהֶם יְמַהֲרוּ לִשְׁפֹּךְ דָּם. 16 שֹׁד וָשֶׁבֶר בִּמְסִלּוֹתָם, 17
וְדֶרֶךְ שָׁלוֹם לֹא יָדָעוּ. 18 אֵין־פַּחַד אֱלֹקִים לְנֶגֶד עֵינֵיהֶם [זען תהל' 14:1-3; 53:2-4; 5:10; 140:4; 10:7; ישעיהו 59:7-8;
משלי 1:16; תהל' 36:2]. 19 און מיר אָבער ווייסן, אַז וואָס די תּוֹרה זאָגט, איז עס גערעדט געוואָרן צו די, וועלכע
זענען אונטער דער תּוֹרה [זען דברים 27:26], כּדי יעדעס מויל זאָל ווערן פארשטומט, און די גאַנצע וועלט וואָלט
זיין געפונען שולדיק פאַר ה' [זען תהלים 1:5]. 20 מחמת בכל חומר הדין וועט כָּל חַי לֹא יִצְדַּק פאַר ה'; ווייל דורך
דער תּוֹרה קומט נאָר דאָס פול דַּעַת פון דער חֵטְא [זען בראשית 2:17; 3:7]. 21 איצט אָבער האָט זיך, אויסער דער
תּוֹרה [זען פיל' 3:9; רומ' 5:5-6], באַוויזן די צִדְקַת ה', וועגן וועלכער סאי די תּוֹרה [זען בראשית 15:6] סאי נביאים
[זען חבקוק 2:4] האָבן עֵדות געזאָגט, 22 דהיַינו ׃ די צִדְקַת ה' דורך אֱמוּנה אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע פאַר
כל, וואָס גלויבן [זען בראשית 15:6; דניאל 9:26; ישעיהו 53:11]. ווייל עס איז נישטאָ קיין חִילוּק; 23 ווייל אלע האָבן
געזינדיקט, און זענען געמאנגלעט דעם כָּבוד ה', 24 אָבער זיי זענען אומזיסט יִצְדַּק עִם ה' (ווערן
גערעכטפאַרטיקט, זען ישעיהו 53:11; זכריה 6:11-12; עזרא 3:8) דורך חֶסֶד ה' צוליב די פְּדוּת פון דער איוסלייזונג
פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 25 וועמען ה' האָט פון פריער באשטימט אלס אַ כַּפָּרָה [טייטש אַז וואָס
איננעמען דער זַעַם פון ה', זען רומ' 1:18] פאר פאַרגעבונג, כַּפָּרָה על יְסוֹד אֱמוּנה אין משיחס דָּם [זען ישעיהו
53:5-12], צו ווייזן גערעכטיקייט פון ה' צוליב דאס, אַז אין זיין אֹרֶךְ רוּח ה' פָּסַח [זען ישעיהו 53:7] על חֲטָאֵי הֶעָבָר,
26 צו ווייזן אַז אין דער איצטיקער צייט ה' אַליין איז צַדִּיק און מַצְדִּיק (דער רעכטפאַרטיקער דורך וועמען הֵצְדַּקנוּ)
פון דעם, וואָס האָט אֱמוּנה אין יהושע/ישוע. 27 על-כּן, וואו איז דאָס רימען, דאָס מָקוֹם לְגַאֲוָה? עס איז
אויסגעשלאָסן. דורך וואָסער מִין תּוֹרה ? גערעכטיקייט בכל חומר הדין מִין תּוֹרה ? לא, נייערט דורך דעם תּוֹרה
פון אֱמוּנה [תּוֹרה פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען בראשית 15:6; ישעיהו 53:11; מה"ש 21:20-24]. 28 מיר
דרינגען ארויס, אַז אַ מענטש ווערט גערעכטפאַרטיקט [נצדק] לפני ה' דורך אֱמוּנה [בראשית 15:6; ישעיהו 53:11],
נישט דורך אָפּהענגיקייט אויף קיין בריהשאַפט פון מדקדקים מצוות התּוֹרה. 29 אָדער איז ה' דער אלוקים נאָר פון
די יִדן? איז ה' נישט דער אלוקים אויך פון די אומות העולם? כֵּן, אויך פון די אומות העולם, 30 זינט ה' איז אֶחָד,

און ה' וועט רעכטפאַרטיקן די געמַלטע פון אֱמונה, און די נישט-געמַלטן דורך אֱמונה. 31 צי טוּען מיר דען מבַטל
זיין דורך אֱמונה די תּוֹרה? חס ושלום; נייערט מיר אונטערהאלטן די תּוֹרה [זען בראשית 15:6]. דַ וואָס זשע זאָלן
מיר זאָגן, אַז אַבְרָהם אָבִינו לויט דעם פלייש האָט דערגרייכט [זען רומ' 4:13]? 2 מחמת אויב אַבְרָהם איז
גערעכטפאַרטיקט געוואָרן דורך מַעשִׂים טובים, האָט ער עפּעס מיט וואָס זיך צו באַרימען, אָבער נישט פאַר ה'. 3
מחמת וואָס זאָגט דער כתבי הקודש? וְהֶאֱמִן אַבְרָהָם בַה' וַיַחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה, און אַבְרָהם האָט געגלויבט ה', און
עס, זיין אֱמונה, איז אים אַ דין-וחשבון געוואָרן צו גערעכטיקייט [זען בראשית 15:6, אֱמונָה פאַררעכנט געוואָרן
("וַיַחְשְׁבֶהָ") צו צדקת אברהם]. 4 אָבער פאַר דעם ארבעטער, וואָס טוט זיך מיִען, ווערט דער שׂכַר אָדער לוין נישט
פאַררעכנט ווי אַ חֶסֶד, נייערט ווי אַ חוֹב. 5 און דער מענטש, וואָס טוט זיך נישט אַרבעט, נייערט גלויבט אין אים
[ה'], וואָס רעכט מאַכט דעם רָשע [זען מה"ש 17-9:1], די אֱמונה פון די מענטש ווערט פאַררעכנט צו גערעכטיקייט.
6 אַזוי רעדט אויך דָוִד המלך אזוי איבער דער גליקלעכקייט פון דעם מענטשן, וועמען ה' יַחְשֹׁב צדקה בְּלִי תְּלוּת
בְּמעשִׂים [אָפּהענגיקייט אויף חומרא מעשים-גערעכטיקייט, זען רומ' 9:12; 4:4]: 7 אַשְׁרֵי־נְשׂוּי-פֶּשַׁע, כְּסוּי חֲטָאָה. 8
אַשְׁרֵי־אָדָם לֹא יַחְשֹׁב ה' לוֹ עוון [תהלים 32:1-2]. 9 צי איז דען די דאָזיקע גליקלעכקייט פאר דעם געמַלטן אליין,
אָדער אויך פאר דעם נישט-געמַלטן? מחמת מיר זאָגן דאָך: אַז אַבְרָהם איז זיין אֱמונה פאַררעכנט געוואָרן צו אים
גערעכטיקייט. 10 וויאַזוי זשע איז עס אים פאַררעכנט געוואָרן? זייענדיק געמלט, אָדער איידער ער האָט זיך מל
געווען? לֹא, נישט ווען ער איז שוין געווען געמלט, נייערט איידער ער איז געמַלט געוואָרן און ווען ער איז נאָך
געווען אַן ערל. 11 און ער האָט מקַבּל געווען דעם צייכן [אוֹת] פון מִילה, אַ חוֹתם פון דער גערעכטיקייט
געשאנקען אויף אים צוליב אֱמונה, ווען ער איז געווען אין עָרלה, בְּכדֵי ער זאָל זיין דער אָב לְכָל המאמינים, הַגַם זיי
בלייבן אין עָרלה, כּדי כל מאמינים זאָל זיי פאַררעכנט ווערן מיט גערעכטיקייט דורך אֱמונה; 12 און דער אָב פון די
געמַלטע, צו זיי, וואָס זענען נישט נאָר געמַלט, נאָר גייען אויך אין די טריט פון דער אֱמונה פון אַבְרָהם אַבִינו [און
זיין ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24; רומ' 15:8], וואָס ער האָט געהאַט נאָך איידער ער האָט זיך
מל געווען. 13 וואָרעם נישט בכל חומר הדין איז געקומען די הַבטָחה צו אַבְרָהם, אָדער לְזַרְעוֹ [צו זיין זֶרע, זען
בראשית 12:1-3; 15:3-5; 17:2-7; 18:18; 22:17-18], אַז ער זאָל זיין יוֹרֵש פון דער וועלט; נייערט דורך דער צדקות
פון אֱמונה [בראשית 15:6; ישעיהו 53:11]. 14 וואָרעם אויב די, וואָס זענען פון כל חומר הדין, זענען יוֹרשים, ווערט
די אֱמונה נישטיק, און די הַבטָחה בָּטל. 15 מחמת די תּוֹרה ברענגט זַעַם [צאָרן, שטראָף, זען רומ' 1:18; שמות
20:1-21; דברים 5:6-21 ; שמות 32:28; ויקרא 24:10-16; דברים 21:18-21; במדבר 15:32-36; בראשית 9:6; דברים
22:13-22; ויקרא 20:13; דברים 22:23-24; ויקרא 20:10; יהושע 7:1-26; במדבר 13:1; 14:36-37; במדבר 16:1-33];
אָבער וואו עס איז נישטאָ קיין תּוֹרה, דאָרט איז אויך נישטאָ קיין עַבֵירה [הַפָּרָה פון תּוֹרה, זען רומ' 5:13]. 16
דעריבער דער הבטחה איז דורך אֱמונה, כּדי עס זאָל זיין לויט חֶסֶד [זען רומ' 4:4], אַזוי, אַז די הַבטָחה זאָל זיין
פאדזיכערט צו דעם גאנצן זאָמען; נישט נאָר פאַר יענעם, וואָס איז פון דער תּוֹרה [תּוֹרה פון ארטאדאקסיש יידיש
אמונה, זען מה"ש 21:20-24], נייערט אויך פאַר יענעם, וואָס איז פון דער אֱמונה פון אַבְרָהם [זען רומ' 4:12]
וועלכער איז דער אָב לֻכֻלָנוּ, 17 ווי סע שטייט געשריבן: כִּי אַב־הֲמוֹן גוֹיִם נְתַתִּיךָ [בראשית 17:5] פאַר ה', וועמען
ער האָט געגלויבט, אַז ה' מאכט לעבעדיק די טויטע [מחַיֵה-מֵתים], און רופט דאָס, וואָס איז נאָך נישטאָ, גלייך ווי
עס וואָלט שוין געווען; 18 וואָס הַגַם ער האָט נישט געהאַט קיין תִּקְוָה, האָט ער געגלויבט אין תִּקְוָה, אַז ער וועט
ווערן לְאַב המוֹן גוֹים [זען בראשית 17:5], לויט ווי עס איז צו אים געזאָגט געוואָרן: אַזוי זאָל זיין דיין זֶרע [בראשית

15:5]. 19 און ער איז נישט שוואך געוואַרן אין אֱמוּנה, און האָט ער באַטראַכט זיין אייגענעם שוין כמעט טויטן גוף,
ווייל ער איז אַלט געווען אַרום 100 יאָר, און די טויטקייט פון מוטערטראַכט פון שָׂרָה; 20 און ער איז נישט
מסופק געווען דורך אומגלויבן אין דער הַבטָחה פון ה', נייערט הִתְחַזֵּק אין זיין אֱמוּנה, און האָט אָפּגעגעבן כָּבוד
צו ה', 21 און איז געווען בּטוּחַ, אַז וואָס ה' האָט מַבטִיחַ געווען, איז ה' אויך בְּיכוֹלת צו טאָן. 22 על-כּן, איז דאָס
[ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 24-21:20] אים אויך פאַררעכנט געוואָרן צו גערעכטיקייט [זען בראשית
15:6]. 23 און נישט פון זײַנעטוועגן אַליין איז עס געשריבן געוואָרן, אַז עס איז אים פאַררעכנט געוואָרן, 24 נייערט
אויך פון אונדזערטוועגן, פאַר וועמען סע וועט פאַררעכנט ווערן, ווייל מיר גלויבן אין ה', וואָס האָט מחַיֶה-מֵתים
געווען יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵנוּ, 25 וואָס איז נִמְסַר לַמָּוֶת מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ וְהוּקַם לִתְחִיָּה כְּדֵי לְהַצְדִּיקֵנוּ [זען ישעיהו
53:8-12]. הַ דעריבּער מיר זענען געגעבן אויף קרעדיט זָכָה, געמאַכט יצדק מיט ה' דורך אֱמוּנה [זען בראשית 15:6;
הדרך המשיחיסטים 11:6], האָבן מיר שלום מיט ה' דורך אֲדוֹנֵנוּ רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע [זען ישעיהו 53:5], 2
דורך וועמען מיר האָבן אויך באַקומען צוגאַנג [זען שער לה' פון צדיקים, תהלים 118:20] דורך אֱמוּנה צום דאָזיקן
חֶסֶד, אין וועלכן מיר שטייען, און מיר מתהללים אין דער תִּקְוָה פון דער כבוד פון ה'. 3 און נישט נאָר דאָס,
נייערט מיר מתהללים אויך אין אונדזערע צָרות, ווייל מיר ווייסן, אַז די צָרה ברענגט סבלנות, 4 און סבלנות,
דערפאַרונג, און דערפאַרונג, תִּקְוָה, 5 די תִּקְוָה אָבּער אַנטוישט נישט, מחמת די אַהֲבַה פון ה' איז אויסגעגאָסן
געוואָרן אין אונדזערע לְבָבוֹת דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, וואָס איז אונדז געגעבן געוואָרן. 6 ווייל ווען מיר זענען נאָך
געווען שוואַך [זען ישעיהו 53:6,12], איז רֶבּי מלך המָשִׁיחַ, אין דער געהעריקער צייט [זען דניאל 26-9:24],
געשטאָרבן זיין הִסְתַּלְקוּת פאַר די רשָׁעים [זען מה"ש 3-9:1; טימ"א 1:15]. 7 מחמת עמיצער וועט זעלטן שטאַרבן
פאַר אַ צַדיק; פאַר דעם גוטן מענטשן וואָלט זיך דאָך אֶפשר עמיצער אונטערגענומען צו שטאַרבן. 8 ה' האָט
אָבּער באַוויזן זיין אַהֲבַה צו אונדז מיט דעם, וואָס ווען מיר זענען נאָך געווען חוטאים, איז רֶבּי מלך המָשִׁיחַ פאַר
אונדז געשטאָרבן [זען ישעיהו 53:6]. 9 אויף וויפל זשע מער, זייענדיק איצט גערעכטפערטיקט געוואָרן דורך דָּם
פון משיח [זען ישעיהו 53:11], נִיצול ווערן דורך אים פון דעם זַעַם פון ה' [זען רומ' 1:18; 4:15]. 10 וואָרעם אויב
מיר, זייענדיק אוֹיְבִים [מה"ש 9:4], אונדז ה' האט געשענקט "שלום מאכן" [זען ישעיהו 53:5], דורכן הִסְתַּלְקוּת פון
דער זון פון דער אויבערשטער, אויף וויפל מער [פון דעם זַעַם פון ה'] בְּחַיֵּי בְּנוֹ [תּוֹחֲלַת המשיח] וועלן מיר
געראַטעוועט ווערן. 11 און נישט נאָר דאָס, נאָר מיר מתהללים אויך אין ה' דורך אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשִׁיחַ
יהושע/ישוע [זען זכריה 12-6:11; עזרא 3:8], דורך וועמען מיר האָבן איצט מקַבּל געווען די "שלום מאכן" [ישעיהו
53:5] פון זַעַם ה'. 12 על-כּן, אַזוי־ווי דורך אָדָם אֶחָד איז די חֵטְא קַדְמוֹן געקומען אין דער עוֹלם הַזֶּה אַריין, און
דורך דער חֵטְא קַדְמוֹן געקומען מָוֶת, אַזוי איז דער מָוֶת געקומען צו כָּל בְּנֵי אָדָם, ווייל אלע האָבן געזינדיקט. 13
וואָרעם ביז דער תּקופה פון מַתּן-תּוֹרה איז חֵטְא קַדְמוֹן שוֹין געווען אין דער עוֹלם הַזֶּה, אָבּער זינד ווערט נישט
פאַררעכנט [פאַר עוֹנֶש מָוֶת], ווען עס איז נישטאָ קיין תּוֹרה. 14 דאָך האָט דער מָוֶת געקעניגט פון תּקופה פון אָדָם
ביז תּקופה פון מֹשה [רבינו] אַפילו איבּער די, וואָס האָבן נישט געזינדיקט ענלעך צו דער עבירה פון אָדָם, וועלכער
איז אַ פאַרבילד פון אים, וואָס האָט געזאָלט קומען [משיח, הוּא הָבָּא, זען ישעיהו 59:20; איוב 26-19:25]. 15 אָבּער
נישט ווי די עֲבֵירה אַזוי איז די מַתָּנה [זען רומ' 6:23]; וואָרעם, אויב דורך דער עֲבֵירה פון דעם אָדָם אֶחָד זענען
רבים געשטאָרבן, וויפל מער זענען דער חֶסֶד פון ה' און די מַתָּנה [זען רומ' 6:23] דורך דעם אָדָם אֶחָד, רֶבּי מלך
המָשִׁיחַ יהושע/ישוע, איבּערגעפלאָסן צו די רבים [זען ישעיהו 12-53:11]; 16 און משיחס מַתָּנה [זען רומ' 6:23] איז

נישט אזוי ווי די עַבֵּירה פון אָדָם אֶחָד [זען בראשית 3:6]; וואָרעם דער מִשפּט איז געקומען צו עַבֵּירה אַחַת צו פאַרמִשפּטונג [זען רומ' 8:1], אָבער די מַתָּנה איז געקומען פון עַבֵּירות רַבּוֹת צו רעכטפאַרטיקונג. 17 ווייל אויב דורך דער עַבֵּירה פון דעם איינעם האָט דער טויט געהערשט דורך דעם דאָזיקן איינעם, וויפל מער וועלן די, וואָס זענען מקַבּל די שֶׁפע פון חֶסֶד, און פון דער מַתָּנה פון גערעכטיקייט, הערשן אין לעבן דורך דעם אָדָם אֶחָד, רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 18 על-כּן, אזויווי דורך עֲבֵרָה אַחַת איז געקומען די פאַרמִשפּטונג [זען רומ' 8:1] אויף כל בְּנֵי אָדָם, אזוי אויך דורך מצוה אֶחָד [מַעֲשֶׂה צְדָקָה פון משיח, זען רומ' 3:21-22; ישעיהו 53:8] איז זְכוּי שֶׁל חַיִּים צו כל בְּנֵי אָדָם; 19 וואָרעם אַזויווי דורך דער ווידערשפּעניקייט פון דעם אָדָם אֶחָד זענען אַ סך געמאַכט געוואָרן פאַר חוטאים, אַזוי אויך דורך דער געהאָרכזאַמקייט פון דעם איינעם [משיח] וועלן אַ סך געמאַכט ווערן פאַר צַדִּיקִים [זען ישעיהו 53:11]. 20 די תּוֹרה אבּער איז אַריַינגעקומען, כּדי די עבירות זאָלן זיך פאַרמערן; און וואו די עבירה האָט זיך פאַרמערט, איז דער חֶסֶד נאָך מער איבּערגעפלאָסן, 21 כּדי, ווי די עבירה האָט געהערשט אין מָוֶת, אַזוי זאָל דער חֶסֶד הערשן דורך צדקות [זְכוּי, רעכטפאַרטיקונג, זען ישעיהו 53:11] צום חַיי עולם דורך רֶבּי מלך המָשיחַ אֲדוֹנֵנוּ יהושע/ישוע. וַ על-כּן, וואָס זאָלן מיר זאָגן? זאָלן מיר פאַרבלײַבן אין דער זינד, כּדי דער חֶסֶד זאָל זיך פאַרמערן [זען רומ' 3:8; 6:15]? 2 חס ושלום! וויאַזוי וועלן מיר, וואָס זענען געשטאָרבּן צו דער [נוגש-קנעכט] זינד [זען רומ' 3:9; 8:13; 6:7], נאָך לעבּן אין איר? 3 אָדער ווייסט איר נישט, אַז מיר אלע, וואָס זענען מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן צום משיחַ יהושע/ישוע זענען מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן אין משיחס הסתלקות, [רומ' 6:7; קול' 3:3; יוח' 3:3; גלט' 2:20]? 4 מיר זענען דעריבּער בּאַגראָבּן [נקבּר, זען משיחס קבר ישעיהו 53:9] געוואָרן מיט משיח דורך דער מקוה מים טבִילה צום מָוֶת, בִּכדֵי, ווי מָשיחַ איז אויפגעוועקט געוואָרן פון די טויטע דורך דעם כָּבוד פון אלוקים הָאָב, אַזוי זאָלן אויך מיר גיין אין דעם חַלָּה פון חיים חדשים. 5 וואָרעם אויב מיר זענען צוזאַמען געפלאַנצט געוואָרן מיט אים אין דער ענלעכקייט פון זיין מָוֶת, זיין הסתלקות [זען רומ' 8:13], וועלן מיר אויך זיין אין דער ענלעכקייט פון זיין תּחִיַּת-הַמֵּתים. 6 וואָרעם מיר ווייסן, אַז אונדזער אָדָם יָשָׁן [זען אפס' 4:22; קול' 3:9] איז מיט אים תּלוי על העץ, אויפהענגען על-דער בּוֹים [לוקס 23:40-43] געוואָרן, כּדי סע זאָל פאַרניכטעט ווערן דער גופה פון זינד, און מיר זאָלן מער נישט זיין אין קנעכטשאַפט צו דער [נוגש-קנעכט] זינד [רומ' 6:2]. 7 ווייל דער, וואָס איז נִפְטָר איז באַפרייט פון [נוגש-קנעכט] זינד. 8 אויב אָבּער מיר זענען נִפְטָר מיט רבי מֶלך המָשיחַ, גלויבּן מיר, אַז מיר וועלן אויך לעבּן מיט אים. 9 מחמת מיר ווייסן, אַז אַזוי ווי רֶבּי מלך המָשיחַ איז אויפגעשטאַנען תּחִיַּת-הַמֵּתים, טוט ער מער נישט שטאַרבּן; מָוֶת האָט מער נישט קיין שלִיטה איבּער אים. 10 וואָרעם שטאַרבּנדיק, איז ער געשטאָרבּן צו דער זינד מיט זיין טויט [זען ישעיהו 53:8] איינמאָל פאַר אלעמאָל; אָבּער לעבּנדיק, דאָס חיים [זען ישעיהו 53:10-12], וואָס ער לעבּט, לעבּט ער צו ה'. 11 אַזוי זאָלט איר זיך אויך בּאַטראַכטן צו זיין טויט צו דער [נוגש-קנעכט] זינד, אָבּער לעבּעדיק צו ה' אין מָשיחַ יהושע/ישוע אדונינו. 12 זאָל זשע די [נוגש-קנעכט] זינד נישט קעניגן אין אייער שטאַרבּלעכן קערפּער צו געהאָרכן זיינע תַּאוות [זען רומ' 5:21]; 13 גיט אויך נישט אָפּ אייערע אֵברים צו דער [נוגש-קנעכט] זינד ווי כּלֵי-זַיִן פון אומגערעכטיקייט, נאָר גיט אייך איבּער צו ה', ווי לעבּעדיק פון די מתים [זען רומ' 12:1-2], און אייערע אֵברים ווי כּלֵי-זַיִן פון צדקות צו ה'. 14 ווייל די [נוגש-קנעכט] זינד וועט נישט האָבּן קיין שלִיטה איבּער אייך, מחמת איר זענט נישט אונטער כּל חומר הדין, נאָר אונטער חֶסֶד [זען מה"ש 21:20 משיחיסטים יידן פון פרומקייט אונטער חֶסֶד, פון וועמען רב שאול איז אריינגערעכנט]. 15 וואָס זשע דען? זאָלן מיר זינדיקן [זען רומ' 3:5-8; 6:1-2], ווייל מיר זענען נישט אונטער דער

תּקופה פון מַתּן-תּוֹרה, נייערט אונטער דעם תּקופה פון חֶסֶד [זען רומ' 5:13-14; יוחנן 1:17]? חס ושלום! 16 צי
ווייסט איר דען נישט, אַז צו וועמען איר גיט זיך איבּער ווי קנעכט צו געהאָרכן, זענט איר קנעכט פון אים, וועמען
איר געהאָרכן, סיי דער [נוגש-קנעכט] זינד צום מָוֶת, אָדער פון געהאָרכזאַמקייט צו צדקות? 17 אָבּער בָּרוּך ה', אַז
אַזוֹיווי איר זענט געווען קנעכט פון דער [נוגש-קנעכט] זינד, זענט איר אָבּער געוואָרן געהאָרכזאַם פון דעם לֵב צו
דעם פאָרם פון תּוֹרה צו וועלכער איר זענט איבּערגעגעבּן געוואָרן. 18 און ווייל איר זענט באַפרייט געוואָרן פון
דער [נוגש-קנעכט] זינד, זענט איר געוואָרן עֲבָדִים צו צדקות [ה']. 19 איך רעד לויט דעם שטייגער פון מענטשן,
צוליב דער שוואכקייט פון אייער פלייש, וואָרעם אַזוֹיווי איר האָט איבּערגעגעבּן אייערע אֵברים פאַר עבדים צו
דער טומאה און פון רשעות ביז רשעות, טאקע אַזוי זאָלט איר איצט איבּערגעבּן אייערע אֵברים ווי עבדים צו
צדקות ביז קדושה. 20 וואָרעם ווען איר זענט געווען קנעכט פון דער [נוגש-קנעכט] זינד זענט איר געווען פריי פון
צדקות [ה']. 21 על-כּן, וואָסער פרוכט האָט איר יעמאָלט געהאַט פון יענע זאַכן, מיט וועלכע איר שעמט זיך איצט
[זען רומ' 2:24-1:29]? ווייל דער סוֹף פון יענע זאַכן איז מָוֶת. 22 אָבּער איצט, ווען איר זענט באַפרייט געוואָרן פון
דער [נוגש-קנעכט] זינד און זענט געוואָרן עבדים פון ה', האָט איר אייער פֵּירות פון קדושה, און צום סוֹף -- חַיֵּי
עוֹלם. 23 מחמת דער לוין פון [נוגש-קנעכט] חטא [קדמון] איז דער מָוֶת; אָבּער די מַתָּנה פון ה' איז חַיֵּי עוֹלם אין
רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵנוּ. זַ אָדער וויסט איר נישט, אחים במשיח --וואָרעם איך דער צו מענטשן,
וואָס קענען די תּוֹרה [זען מה"ש 21:20] -- אַז די תּוֹרה הערשט איבּער אַ מענטשן כל זמן ער לעבּט [זען גלט'
2:19]? 2 וואָרעם די עֲגוּנָה איז געבּונדן מן-התּורה צו דעם מאַן ביים לעבּן ; אויב אָבּער דער טויט פון דער מענטש
קענען זיין באשטעטיקט, איז זי נפטר פון דעם תּוֹרַת הַבָּעַל. 3 דערפאַר, אויב זי באַהעפט זיך מיט אַן אַנדערן מאַן,
ווען איר מאַן לעבּט, וועט זי אָנגערופן ווערן אַ נוֹאֵפֶת; אָבּער אויב דער מאַן שטאַרבּט, איז זי נפטר פון דעם תּוֹרה,
אַזוי, אַז זי איז נישט קיין נוֹאֵפֶת; הַגַם זי באַהעפט זיך מיט אַן אַנדערן מאַן [זען רומ' 4-8:3 און פאַרגלייכן ירמיהו
(34-31)33-31:30 חתונה פון קהִלָּה צו משיח און חתונה פון קהִלָּה צו מענטשן בכל חומר הדין און פעלנדיק דער
רוח הקודש און טויט אין עבירות און חטאים]. 4 דערפאַר, מיינע אַחִים במשיח, אויך איר זענט געוואָרן נפטר צו
דער תּוֹרה דורך דעם גוף פון מָשיחַ [זען רומ' 4-6:1; 4-8:3], אַז איר זאָלט געהערן צו אַן אַנדערן, צו אים, וואָס איז
אויפגעשטאַנען תּחִיַת-המֵתים, כּדֵי מיר זאָלן ברענגען פֵּירות פאַר ה'. 5 מחמת ווען מיר זענען געווען אין דעם
פלייש [זען רומ' 9:8], האָבּן די זינדיקע תַּאוות, וואָס טוט ווירקן דורך דער תּוֹרה [זען רומ' 13-7:7] אין אונדזערע
אֵברים און אַרויסצובּרענגען פֵּירות פאַר דעם מָוֶת [זען רומ' 24-7:13]. 6 אָבּער איצט זענען מיר נפטר פון דער
תּוֹרה, ווייל מיר זענען נִפְטָר פון דעם, צו וואָס מיר זענען געווען געבּונדען, אַזוי, אַז מיר דינען ה' אין דער חדשות
פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, און נישט אין דער אַלטקייט פון דעם כל חֹמר הַדִּין [זען רומ' 29:2; קור"ב 6:3] . 7 דערפאַר,
וואָס זשע זאָלן מיר זאָגן? אַז די תּוֹרה איז זינד? חס ושלום! דאָך איך וואָלט נישט געקענט קיין עבירה, אחוץ דורך
דער תּוֹרה; מחמת איך וואָלט נישט געוואוסט פון קיין גלוסטיקייט, ווען די תּוֹרה וואָלט נישט געזאָגט : לֹא תַחְמֹד
[שמות (17)20:14; דברים (21)5:18]. 8 אָבּער די זינד [רומ' 18-7:17], געפינענדיק אַ געלעגנהייט דורך דעם מצוה
האָט געווירקט אין מיר יעדע גלוסטיקייטן; מחמת אָן דער תּוֹרה איז די עבירה טויט [זען רומ' 4:15]. 9 און אֲנִי
הָיִיתִי חַי אָן דער תּוֹרה, אָבּער ווען דאָס מצוה [זען בראשית 2:17] איז געקומען, האָט די עבירה אויפגעלעבּט, און
איך בּין געשטאָרבּן [זען רומ' 5:12]; 10 און דאָס מצוה, וואָס האָט געזאָלט זיין צום חיים [זען ויקרא 18:5], האָבּ
איך געפונען, איז פאַר מיר דער מָוֶת. 11 מחמת די זינד, ווען זי האָט געפונען אַ געלעגנהייט אין דער מצוה [זען

בראשית 2:17; 3:1-6], האָט מיך פארפירט, און דאדורך מיך געטייט [זען בראשית 3:13; רומ' 7:8; אפס' 4:22;
יהודים אין משיח 3:13; ירמיהו 17:9; זען רומ' 5:12 און נאַטירלעך קנעכטשאפט צו חטא קדמון און טויט]. 12 די
תּוֹרה איז קְדוֹשָׁה, און דאָס מצוה איז קְדוֹשָׁה, און יְשָׁרָה, און טוֹבָה. 13 צי איז דען דאָס, וואָס איז טוֹבָה, געוואָרן
פאַר מיר מָוֶת? חס ושלום! נייערט די זינד [רומ' 7:17-18], כּדי זי זאָל קענען אַנטפּלעקט ווערן אלס זינד, האָט אין
מיר געווירקט דעם מָוֶת דורך דעם טוֹבָה, כדֵי דורך דעם מצוה זאָל זיך ארויסווייזן ווי זער זינדיק חטא קדמון איז.
14 מחמת מיר ווייסן, אַז די תּוֹרה איז רוּחַניות, אָבער איך בין גשמיותדיק, פאַרקויפט [אַלס קנעכט] אונטער
[נוגש-קנעכט] חטא קדמון [זען רומ' 3:9; דער מאַכט פון חטא קדמון, נאַטירלעך קנעכטשאפט צו נוגש-קנעכט
זינד, זען תהלים 51:7; איוב 14:4; קהלת 7:29; רומ' 5:12-19; תהלים 143:2; יוח"א 1:8,10; קור"א 15:22; ישעיהו 53:6;
ירמיהו 17:9]. 15 מחמת דאָס, וואָס איך טוּ, פאַרשטיי איך נישט; מחמת נישט וואָס איך וויל, דאָס טוּ איך, נייערט
וואָס איך האָב פיינט, דאָס טוּ איך. 16 אויב אָבער וואָס איך וויל נישט, דאָס טוּ איך, בין איך מוֹדה, אַז די תּוֹרה
איז טוֹבָה. און איצט בין איך עס מער נישט, וואָס טוּ דאָס, נייערט די חטא [קדמון, זען בראשית 3:13; ירמיהו 17:9;
תהלים (5)51:7], וואָס וואוינט אין מיר. 18 מחמת איך ווייס, אַז אין מיר, דאָס הייסט, אין מיין פלייש [זען דעם
עלטן מענטשן וועמענס רעשטן ביסט נאָך אין די מאמין דאָס זייט פון כבוד (רומ' 8:30) און וואָס טוט מצער דעם
רוח הקודש און מוזן זיין שטעלן צו טויט טעגלעך, אפס' 4:22; קור"א 9:27; רומ' 8:13; לוקס 9:23], וואוינט נישט
קיין שום גוּטס [זען גלט' 5:17], ווייל ביי מיר איז פאַראַן דער רצון, אָבער צוּ טאָן, וואָס איז גוּט, איז נישטאָ. 19
מחמת דאָס גוּטע, וואָס איך וויל, טוּ איך נישט; נייערט דאָס בייזע, וואָס איך וויל נישט, דאָס טוּ איך יאָ [זען רומ'
7:15; ירמיהו 17:9]. 20 על-כּן, אויב איך טוּ דאָס, וואָס איך וויל נישט, איז דאָס מער נישט איך, וואָס טוּ עס,
נייערט די חֵטא [קַדמון, זען בראשית 3:13; קהלת 7:29; ישעיהו 53:6; טיט' 3:3], וואָס וואוינט אין מיר. 21 איך
געפין דערפאר דעם [חֵטְא קדמוֹן יצר הרע] געזעץ, אַז אין מיר, וואָס וויל טאָן דאָס גוּטע, איז פאַראַן דאָס בייזע.
22 מחמת איך פריי מיך אין דער תּוֹרה פון ה' לויט דעם אינעווייניקסטן מענטשן [זען אפס' 3:16]; 23 איך זע אָבער
אין מיינע אֵברים אַן אַנדער געזעץ מִלחָמה האַלטן קעגן דעם תּוֹרה פון מיין בִּינָה, און וואָס טוּט מיך ברענגען אין
געפאַנגענשאַפט אונטער דעם געזעץ פון דער חטא [קַדמון יצר הרע, זען רומ' 8:2], וואָס איז אין מיינע אֵברים. 24
אָ, איך עלנטער מענטש! ווער וועט מיך מַציל זיין פון דעם גוּף פון דעם דאָזיקן מָוֶת? 25 איך זאָג ברוך ה' דורך רֶבּי
מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵנוּ ! און דערפאר, טוּ איך פון מיר אַליין דינען די תּוֹרה פון ה' מיט מיין פאַרשטאַנד,
אָבער מיט דעם פלייש [דעם עלטן מענטשן -- זען אפס' 4:22 -- וועמענס געזעץ חומרא אָן התחדשות דרוך דער
רוח הקודש -- זען רומ' 8:13 -- איז אוממעגלעך אחוץ פאר יהודים אין משיח ווי די אין מה"ש 21:20], דאָס געזעץ
פון [נוגש-קנעכט] חטא [קדמון, זען רומ' 6:23; 8:2]. חַ עס איז דעריבּער נישטאָ איצט קיין אורטל פון פאַרמִשפּטונג
לְאַחַר הַרשָׁעָה [פאַרמִשפּטונג, זען רומ' 5:16; מתי 27:3] פאַר די, וואָס זענען אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע [זען
ישעיהו 53:4-12; זען מה"ש 21:20; זען יהודים אין משיח 13:25-1:1]. 2 ווייל די תּוֹרה פון דעם רוּחַ-הַחַיים [זען
יחזקאל 36:26-27; ירמיהו (31-34)31:30-33; התג' 3:20] אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע האָט מיך באַפרייט פון
דעם געזעץ פון [נהג קנעכט] חטא [קדמון] און מָוֶת [זען רומ' 6:23; 5:12]. 3 מחמת וואָס די תּוֹרה האָט נישט
געקענט טאָן, ווייל זי איז געווען שוואַך דורך דעם [דעם עלטן מענטשן, אפס' 4:22] פלייש [זען רומ' 7:14-24],
האָט ה' געטאָן, שיקנדיק זיין אייגענעם זון [דער זון פון דער אויבערשטער] אין דער געשטאַלט פון זינדיקן פלייש
און צו זיין קָרְבָּן עַל חֵטְא [זען ישעיהו 53:10 אָשָׁם], האָט ער פאַרמִשפּט די חטא אין דעם פלייש, 4 כּדי די צדקות

פון דער תּוֹרה [מלא חֻקַּת הַתּוֹרָה, זען רומ' 1:32; ישעיהו 53:11 מיט תורהס פאָדערונג פון עונש מות פאר זינד, מיט שביעת (זען שבע פון ישעיהו 53:11) פאר די פאָדערונג אין מות משיח, זען תורהס פאָדערונג זען רומ' 1:18; שמות 20:1-21; דברים 5:6-21 ; שמות 32:28; ויקרא 24:10-16; דברים 21:18-21; במדבר 15:32-36; בראשית 9:6; דברים 22:13-22; ויקרא 20:13; דברים 22:23-24; ויקרא 20:10; יהושע 7:1-26; במדבר 13:1; 14:36-37; במדבר 16:1-33]

זאָל מקוים ווערן אין אונדז, וועמענס הלכה איז נישט לויט דעם פלייש [רומ' 7:18; 8:13], נייערט לויט דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. 5 וואָרעם די, וואָס לעבּן לויט דעם פלייש, טראַכטן וועגן די זאַכן פון דעם פלייש; אָבּער די, וואָס לעבּן לויט דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, טראַכטן וועגן די זאַכן פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. 6 וואָרעם דאָס טראַכטן פון דעם פלייש [פון דעם עלטן מענטשן, אפס' 4:22] איז מָוֶת, אָבּער דאָס טראַכטן פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ איז חַיים און שָׁלוֹם, 7 ווייל דאָס טראַכטן פון דעם פלייש איז שִׂנאה קעגן ה', ווייל עס אונטערטעניק זיך נישט צו דער תּוֹרה פון ה', און עס קען אויך טאַקע נישט. 8 און די, וואָס לעבּן לוֹיט דעם פלייש, קענען נישט געפעלן ה'. 9 אָבּער איר לעבט נישט לויט דעם פלייש, נייערט לויט דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, אויב דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ פון ה' וואונט אָמֵן אין אייך. אָבּער איוב עמיצער האָט נישט דעם גייסט פון מָשִׁיחַ [זען מה"ש 16:7], דער געהערט נישט צו משיח. 10 און אויב מָשִׁיחַ איז יאָ אין אייך [זען התג' 3:20], איז דער גוף טויט צוליב זינד [רומ' 5:12], אָבּער דער רוח הקודש איז חַיים פאר איר צוליב צדקות [זען רומ' 5:18]. 11 און אויב דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ פון אים [ה'], וואָס האָט יהושע/ישוע מחַיֶּה-מֵתים געווען, וואוינט אין אייך, וועט דער, וואָס האָט מחַיֶּה-מֵתים געווען רֶבּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע, אויך לעבּעדיק מאַכן אייערע שטאַרבּלעכע בּשׂר [זען תהלים 16:9-10; איוב 19:25-26; דניאל 12:2] דורך זיין רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, וואָס וואוינט אין אייך. 12 דערפאַר, אחים במשיח, מיר זענען נישט בעלי חוב צום דעם פלייש, צו לעבּן לויט דעם פלייש; 13 מחמת אויב איר לעבּט לויט דעם פלייש, מוזט איר שטאַרבּן. אויב אָבּער איר וועט דורך דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ אָפּטייטן די מַעשׂים פון דעם בָּשָׂר [זען קול' 3:5], וועט איר לעבּן. 14 מחמת אלע, וואָס ווערן געפירט פון דעם רוּחַ אלקים, זענען יְלָדים פון ה'. 15 ווייל איר האָט נישט באַקומען דעם גייסט פון קנעכטשאַפט ווידער מורא צו האָבּן, נייער איר האָט באַקומען דעם רוח פון בְּנָיוּת פון אימוץ [אָננעמען, זען רומ' 9:4; גלט' 4:5; אפס' 4:5] דורך וועלכן מיר רופן: אַבָּא, אלוקים הָאָב ! 16 דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ אַליין זאָגט עֵדות מיט אונדזער [רוּחַ חֲדָשָׁה] גייסט, אַז מיר זענען יְלָדים פון ה'. 17 און אויב יְלָדים, זענען מיר אויך יורשים, יורשים פון ה', מיטיורשים פון רבי מֶלך המָשִׁיחַ; אויב מיר ליידן יסורים מיט אים, כּדי מיר זאָלן אויך מיט אים פאַרהערלעכט ווערן. 18 מחמת איך האַלט, אַז די ליידן פון דער היַינטיקער צייט זענען נישט ווערט פאַרגלייַכט צו ווערן מיט דעם כָּבוד, וואָס וועט אַנטפּלעקט ווערן צו אונדז. 19 מחמת די ערנסטע דערוואַרטונג פון דעם באַשאַפונג וואַרטעט אויף דער הִתְגַּלּוּת פון די יְלָדים פון ה'. 20 מחמת דער באַשאַפונג איז אונטערטעניק געוואָרן דער צו הֶבֶל, נישט פון זיין אייגענעם ווילן, נייערט דורך אים [ה', זען בראשית 3:17], וואָס האָט זי אונטערטעניק געמאַכט, אין דער תִּקְוָה, 21 אַז אויך דער באַשאַפונג אַליין וועט אויסגעלייזט ווערן פון דער קנעכטשאַפט פון פאַרדאַרבּונג, צו דער פריַיהייט [זען ישעיהו 61:1] פון דעם כָּבוד פון דער יְלָדים פון ה'. 22 ווייל מיר ווייסן, אַז דער גאַנצע באַשאַפונג געשריגן מיט גניחות און האָט חֶבְלֵי לֵדָה ביז איצט. 23 און נישט נאָר דאָס, נאָר מיר אַליין, וואָס האָבּן די בִּיכּוּרים פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, אויך מיר זיפצן אין זיך, וואַרטנדיק אויף אונדזער אָנגענומענע קינדער, נעמלעך, דער פּדות גְּוִיָּתֵנוּ [זען בראשית 47:18]. 24 מחמת אין דער דאָזיקער תִּקְוָה זענען מיר געראַטעוועט געוואָרן. אָבּער אַ תִּקְוָה, וואָס מען זעט, איז נישט קיין תִּקְוָה; ווייל ווער האָפּט אויף דעם, וואָס ער זעט? 25 אויב אָבּער מיר האָפן אויף דעם, וואָס מיר זעען נישט, יעמאָלט וואַרטן מיר דערויף מיט סבלנות. 26 און אויף אַזאַ אופן קומט אונדז אויך דער רוּחַ

הַקּוֹדֶשׁ צו הילף אין אונדזער שוואַכקייט [זען רומ' 5:6]; ווייל מיר ווייסן נישט ווי אַזוי מיר וועלן דאוונען [זען לוקס 11:1-4], אָבער דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ אַליין [מה"ש 2:4] איז אַ מליץ יושר וואס איז זיך משתדל פאַר אונדז מיט חֶבְלֵי לֵדָה גניחות, לא דבר מובָן [קור"א 14:14]. 27 און דער [זען התג' 2:23, זען פגע, ישעיהו 53:12], וואָס פאָרשט די לבֵב, ווייסט וואָס עס איז די מַחשָבה פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, ווייל ער איז זיך משתדל פאַר די קדוֹשִים, לויט דעם רָצון ה'. 28 און מיר ווייסן, אַז אַלצדינג טוט ווירקן צום גוטן פאַר די, וואָס האָבן ליב ה', פאַר די, וואָס זענען באַרופן לויט זיין תָּכְנִית [זען רומ' 9:11]. 29 ווייל וועמען ער האָט פון פריער געקענט, זיי האָט ער פון פריער באַשטימט צו זיין ענלעך צו דעם בילד פון זיין זון [דער זון פון דער אויבערשטער], אַז ער זאָל זיין דער בכוֹר צווישן אַחִים רבים. 30 און וועמען ער האָט פאָרויסבאַשטימט, זיי האָט ער אויך באַרופן; און וועמען ער האָט באַרופן, זיי האָט ער אויך גערעכטפאַרטיקט; און וועמען ער האָט גערעכטפאַרטיקט, די דאָזיקע האָט ער אויך פאַרהערלעכט. 31 וואָס זשע זאָלן מיר זאָגן צו דעם? אויב ה' איז פאַר אונדז, ווער קען זיין קעגן אונדז? 32 ער, וואָס האָט נישט געשוינט זיין אייגענעם זון [דער זון פון דער אויבערשטער], נאָר אים געגעבן פאַר אונדז אלעמען, וויאַזוי זשע זאָל ער נישט מיט אים אונדז אַלץ געבן פריי [זען רומ' 4:13 ;8:12-17]? 33 ווער וועט מיט עפּעס פאַרקלאָגן אויסדערוויילטע פון ה'? עס איז ה', וואָס רעכטפערטיקט; 34 ווער איז דער, וואָס פאַרמִשפּט [זען רומ' 8:1]? עס איז רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, איז עס וועלכער איז געשטאָרבן, און נאָכמער, ער איז אויפגעשטאַנען תּחִיַּת-הַמֵּתים [זען מה"ש 9:4], וועלכער איז ביי דער רעכטער האַנט פון ה', און איז זיך אויך משתדל פאַר אונדז. 35 ווער וועט אונדז אָפּשיידן פון דער אַהֲבַה פון רֶבּי מלך המָשיחַ? זאָלן צָרות, אָדער מְצוּקָה, אָדער רדיפוֹת, אָדער רָעָב, אָדער עֵירֹם, אָדער סַכָּנה, אָדער חֶרֶב? 36 אַזוֹיווי סע שטייט געשריבן : כִּי־עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָּל־הַיּוֹם, נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה. [תהלים 44:23]. 37 אָבער אין דעם אַלעם זענען מיר נאָך מער ווי בעלי-נִצחון דורך אים, וואָס האָט אונדז ליב געהאַט. 38 מחמת איך בין בטוּחַ, אַז נישט דער טויט, נישט דאָס חיים, נישט מַלאָכים, און נישט מֶמשָלות, נישט פאַראַנענע זאַכן, נישט זאַכן, וואָס וועלן זיין, נישט גבוּרות, 39 נישט הייך, נישט טיף, אויך נישט קיין אַנדער באַשאַף, וועט אונדז קענען אָפּשיידן פון דער אַהֲבַת ה', וואָס איז אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵנוּ. ט איך זאָג דעם אֱמת אין רֶבּי מלך המָשיחַ, איך זאָג קיין נישט שקר; מיין מַצְפּון זאָגט מיר עדות דורך דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, 2 אַז מיין טרויער איז גרויס און דער ווייטאָק אין מיין לֵב אָן אַן אויפהער. 3 איך וואָלט געוואָלט זיין אין חֵרֶם פון מָשִיח פאַר מיינע אחים, מיינע קרוֹבים, לויט דעם פלייש, 4 וועלכע זענען בני-יִשׂרָאל, וועמען עס געהערט דאָס מַעֲמַד הַבָּנִים (רעכט פון בְּנָיוּת, זען גלט' 4:5-6), און דער כָּבוד, און הַבְּרִיתוֹת, און מַתּן-תּוֹרה, און די עבודת הקודש, און די דברי הַבְטָחוֹת; 5 וואָס צו זיי געהערן די אָבות, און פון וועמען לויטן דעם פלייש סע שטאַמט רֶבּי מלך המָשיח, וואָס איז איבער אַלצדינג, אֵ-ל מְבֹרָךְ לְעוֹלָמים. אָמֵן [זען "פלח" אין דניאל 3:18; 7:13-14, פלח, צו טאָן יראת הכּבוד צו ג-טהייט, וואָס איז משיח בַּר אֱנָשׁ, נאָר וואָס איז נישט אַן אֱלִיל]. 6 אָבער דאָס מיינט נישט, אַז דאָס דָּבָר ה' איז צונישט געוואָרן. מחמת זיי זענען נישט אלע יִשׂרָאל, וואָס זענען פון יִשׂרָאל [זען רומ' 2:28-29], 7 אויך נישט, ווייל זיי שטאַמען פון אברהם זענען אלע קינדער; נייערט: בְּיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע [בראשית 21:12]. 8 דאָס הייסט : נישט די יְלָדים פון דעם פלייש זענען קינדער פון ה', נייערט די קינדער פון דער הַבטָחה [זען בראשית 18:10; רומ' 9:11; גלט' 4:21-5:1] ווערן פאַררעכנט פאַר דעם זֶרַע. 9 מחמת דאָס איז דאָס דָּבָר פון דער הַבטָחה : צו דער דאָזיקער צייט וועל איך קומען, און שָׂרה וועט האָבן אַ זון [בראשית 18:14]. 10 און נישט נאָר דאָס אַליין, נייערט אויך רִבקָה, ווען זי איז מעוברת געוואָרן פון איינעם, יִצחָק אָבִינו, 11 איידער זיי זענען נאָך געבוירן געוואָרן און האָבן

נאָך נישט געהאַט געטאָן קיין טוֹב אָדער רע – כּדי די תָּכְנִית ה' לויט דער בּחִירה [אויסדערוויילן] זאָל בּאַ-שטיין,
נישט דורך תּלוּת בּמַעשׂים [אָפּהענגיקייט אויף חומרא מעשים-גערעכטיקייט, זען רומ' 4:6], נייערט דורך אים, וואָס
טוט בּאַרופן, 12 און עס איז צו איר געזאָגט געוואָרן: דער עלטערער וועט דינען דאָס יינגערן [בראשית 25:23]. 13
אַזוי‌ווי סע שטייט געשריבן: יַעקֹב האָב איך ליב געהאַט, און עֵשָׂו האָב איך פיינט געהאַט [מלאכי 1:2-3]. 14
וואָס זשע זאָלן מיר זאָגן? איז פאַראַן אומרעכט ביי חַ'? חס וְשָׁלוֹם! 15 מחמת ער זאָגט צו מֹשה [רבינו]: איך וועל
מיך דערבּאַרעמען אויף וועמען איך רערבּאַרעם מיך, און איך וועל רחמָנות האָבן אויף וועמען איך האָב רחמָנות
[שמוֹת 33:19]. 16 דערפאַר איז עס [ה'ס אויסדערוויילן צו ישועת אלוקינו] נישט אָפּהענגיק אויף דעם, וואָס וויל,
אויך נישט אין דעם, וואָס לויפט [זען יוהנן 1:13], נייערט אויף ה', וואָס האָט רחמָנות. 17 מחמת דער פָּסוק זאָגט
צו פַּרעֹה: פּונוועגן אָט דער דאָזיקער סִיבּה האָב איך דיך אויפשטעלט, כּדי איך זאָל אין דיר בּאַווייזן מיין כֹּחַ,
און כּדי מיין נאָמען זאָל בּאַקאַנט ווערן אויף דער גאַנצער ערד [שמוֹת 9:16]. 18 דערפאַר האָט ער רחמָנות אויף
וועמען ער וויל, און וועמען ער וויל – פאַרהאַרטעוועט ער. 19 דו וועסט דערפאַר זאָגן צו מיר: טאָ פאַרוואָס
בּאַשולדיקט ער נאָך [זען דניאל 4:35, דאָס קשיא הייסט: ווען ה' פאַרהאַרטעוועט א הארץ וואָס איז שוין א הארץ
פון קשה, ער טוט נישט האבן די רעכט!]? וואָרעם ווער קען אנטקעגנשטעלן קעגן רָצון ה'? 20 אָבּער, ווער ביסטו,
אָ בן אדם, וואָס האָסט אַ טענה קעגן ה'? זאָל די געשאַפענע זאָך זאָגן צו דעם, וואָס האָט זי געשאַפן: פאַרוואָס
האָסטו מיך אַזוי געמאַכט [זען ישעיהו 45:9]? 21 אָדער, צי האָט נישט דער טעפּער קיין רעכט איבּער דעם ליים,
צו מאַכן פון דעם זעלבּן מאַסע איין כֵּלי צו כָּבוד, און אַן אַנדערע צו אומכָּבוד? 22 און וואָס, אויב ה', ווען ער האָט
געוואָלט ווייזן זיין זַעַם, און בּאַקאַנט מאַכן זיין קראַפט, האָט מיט אַ סַך סבלנות פאַרטראָגן כֵּלים פון זַעַם [זען
רומ' 1:18], וואָס זענען צוגעגרייט געוואָרן צום הֶרֶס; 23 און כּדי ער זאָל בּאַקאַנט מאַכן די עַשִׁירות פון זיין כָּבוד
איבּער כֵּלים פון רַחמָנות, וואָס ער האָט פון פריער אָנגעבּרייט צו כָּבוד [זען רומ' 8:29-30], 24 נעמלעך אונדז,
וועמען ער האָט בּאַרופן, נישט נאָר פון די יִדן אַליין, נייערט אויך פון די אומוֹת? 25 ווי ער טוט אויך זאָגן אין
הוֹשע: איך וועל רופן דאָס מיין עם, וואָס איז נישט געווען מיין עם, און געליבּטע, וואָס איז נישט געווען געליבּט.
26 און סע וועט זיין, אַז אין דעם אָרט, וואו עס איז צו זיי געזאָגט געוואָרן: איר זענט נישט מיין עם, וועלן זיי
גערופן ווערן יְלָדִים פון דעם אלוקים חיים [הוֹשע 2:25(23); (1:10)2:1]. 27 און ישעיהו רופט פּונוועגן יִשׂרָאל: אויב
די צאָל פון די בּנֵי-יִשׂרָאל זאָל זיין ווי דאָס זאַמד פון יַם, וועט נאָר אַן איבּערבּלייבּונג געראַטעוועט ווערן. 28
מחמת אַ פאַרלענדעניש און אַ גזַר וועט ה' מאַכן איבּער דער ערד [ישעיהו 10:22-23]. 29 און ווי ישעיהו האָט
פריער געזאָגט: לוּלֵי ה' צְבָאוֹת הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד כִּמְעָט כְּסְדֹם הָיִינוּ לַעֲמֹרָה דָּמִינוּ [ישעיהו 1:9]. 30 וואָס זשע זאָלן
מיר זאָגן? אַז די אומות-הַעוֹלם, וואָס זענען נישט נאָכגעגאַנגען נאָך קיין צדקות, האָבן דערגרייכט צדקות, דאָס
הייסט, די צדקות, וואָס קומט פון אֱמוּנה [זען בראשית 15:6; חבקוק 2:4]; 31 און יִשׂרָאל, וואָס איז נאָכגעגאַנגען
נאָך דער צדקות פון דער תּוֹרה [זען גלט' 3:12-13], האָט נישט דערגרייכט יענע תּוֹרה. 32 פאַרוואָס? מחמת זיי
האָבן זי נישט געזוכט דורך אֱמוּנה, נייערט דורך תְּלוּת בְּמַעֲשֵׂי הַתּוֹרה [אָפּהענגיקייט אויף חומרא
מעשים-גערעכטיקייט, זען רומ' 3:20,28; 4:2,6; 9:11-12]. זיי האָבן זיך געשטרויכלט אין דעם אֶבֶן-נֶגֶף, 33 אַזוי ווי
סע שטייט געשריבן: הִנֵּה, איך לייג אין צִיוֹן אַן אבן נגף, אַ שטיין פון שטרויכל, און אַ פעלז פון ערגערונג; און דער,
וואָס גלויבּט אין אים, וועט נישט פאַרשעמט ווערן [ישעיהו 8:14; 28:16]. יַ אַחִים במשיח, דער בּאַגער פון מיין לבב,
און מיין דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4] צו ה' פאַר יִשׂרָאל איז תּפילה פאַר זייער ישועת אלוקינו. 2 וואָרעם איך

זאָג זיי אֵדות, אַז זיי זענען קַנָּאים פאַר ה׳, אָבּער פעלנדיק דַּעַת. 3 וואָרעם נישט קענענדיק די צִדְקַת ה׳ [זען בראשית 15:6; ישעיהו 53:11], און זוכנדיק אויפצושטעלן זייער אייגענע [זיך-דערגרייכט, זען לוקס 18:9; פיל׳ 3:9; רומ׳ 2:29; 7:6; קור״ב 3:6], האָבּן זיי זיך נישט אונטערטעניק געמאַכט דער צדקות פון ה׳. 4 וואָרעם רֶבּי מלך המָשיחַ איז דער תַּכלית פון דער תּוֹרה צו צדקות פאַר יעדן בן אדם, וואָס גלויבט. 5 וואָרעם מֹשה [רבינו] שרייבט איבּער דער צדקות פון דער תּוֹרה, אַז דער בן אדם, וואָס וועט זי טאָן, וועט דורך איר לעבּן [זען ויקרא 18:5; זען יוחנן 8:46; מתי 5:17; רומ׳ 5:18; ישעיהו 53:10; פיל׳ 2:8-10; ישעיהו 53:6]. 6 אָבּער די צדקות פון אֶמונה, זאָגט אַזוי: זאָג נישט אין דיין לֵב : ווער וועט אַרויפגיין אין שָׁמַיִם אַריין? דאָס הייסט, אַראָפּצובּרענגען מָשיחַן, 7 אויך נישט : ווער וועט אַראָפּנידערן אין דער תּהוֹם אַריין? דאָס הייסט, אַרויפצובּרענגען מָשיחַ פון די טויטע. 8 נייערט וואָס זאָגט זי? דאָס דָּבָר איז דיר נאָענט, אין דיין מויל, און אין דיין לֵב [זען דברים 30:12-14]; דאָס הייסט, דאָס דָּבָר פון אֶמונה [זען רומ׳ 3:28; 10:3-13; גלט׳ 3:11-14], וואָס מיר דרשענען; 9 ווייל אויב דו וועסט באַקענען [מוֹדה] מיט דיין מויל, אַז יהושע/ישוע איז הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ, זען דניאל 3:18; 7:13-14; תהלים 110:1; מלאכי 3:1], און גלויבן מיט דיין לֵב [זען דברים 6:5], אַז ה׳ האָט אים מחַיֶה-מֵתים געווען, וועסטו געראַטעוועט ווערן [פון זַעַם ה׳, זען רומ׳ 1:18]. 10 וואָרעם מיט דעם לֵב גלויבט מען, כּדי גערעכטפאַרטיקט צו ווערן [זען רומ׳ 5:1; ישעיהו 53:11], און מיט דעם מויל איז מען באַקענט [מוֹדה], צו ישועת אלוקינו. 11 וואָרעם דער פָּסוק זאָגט: ווער סע גלויבט אין אים, וועט נישט ווערן צו שאַנד [זען ישעיהו 28:16]. 12 וואָרעם ס׳איז נישטאָ קיין חִילוק צווישן יִיד און לֹא-יְהוּדִי; ווייל דער זעלבּער אָדוֹן, מָרְיָא דכֻלהוֹן, און איז רייך צו אלע, וואָס רופן צו אים. 13 וואָרעם יעדער איינער, וואָס וועט אָנרופן דעם נאָמען פון האדוֹן [זען יואל 3:5(2:32)] וועט געראַטעוועט ווערן [פון זַעַם ה׳, זען רומ׳ 1:18]. 14 וויאַזוי זשע זאָלן זיי אָנרופן אים, אין וועמען זיי האָבּן נישט געגלויבט? און וויאַזוי זאָלן זיי גלויבן אין אים, פון וועמען זיי האָבּן נישט געהערט? און וויאַזוי זאָלן זיי הערן פעלנדיק אַ בּעל-דַּרשָׁן? 15 און וויאַזוי זאָל מען דרשענען, סיידן דַּרשָׁנִים ווערן געשיקט? אַזוי ווי סע שטייט געשריבּן: ווי שיין זענען די פיס פון די, וואָס זענען מבַשֵּׂר שָׁלוֹם, וואָס זאָגן אָן גוטס [זען ישעיהו 52:7]. 16 אָבּער נישט אלע האָבּן זיך צוגעהערט צו דער בּשׂוֹרת הגאוּלָה; וואָרעם ישעיהו זאָגט: האַר, ווער האָט געגלויבט לשמעתנו [זען ישעיהו 53:1]? 17 על-כּן, אֶמונה טוט קומען פון הערן, און דאָס הערן דורך דעם דָּבָר פון מָשיחַ. 18 אָבּער איך זאָג : האָבּן זיי דען נישט געהערט? כֵּן, אַוַדאי: זייער קלאַנג איז אַרויסגעגאַנגען איבּער דער כל הָאָרֶץ, און בּיז צו די עקן פון דער באַוואויטער וועלט -- זייערע ווערטער [זען תהלים 19:5]. 19 און ווידער פרעג איך : האָט דען יִשׂרָאל נישט געוואוסט? שוֹין מֹשה [רבינו] זאָגט: איך וועל אייך מיט קִנאה מאַכן אייפערן מיט דעם, וואָס איז נישט קיין עַם, מיט אַ נאַריש פאָלק וועל איך אייך דערצערנען [זען דברים 32:21]. 20 און ישעיהו שטאַרקט זיך, און זאָגט: איך בּין געפונען געוואָרן פון די, וואָס האָבּן מיך נישט געזוכט; און איך האָב מיך אַנטפּלעקט צו די, וואָס האָבּן נישט געפרעגט נאָך מיר [זען ישעיהו 65:1]. 21 אָבּער אויף יִשׂרָאל זאָגט ער: דעם כל היוֹם האָב איך אויסגעשפּרייט מיינע הענט צו אַן אומגעהאָרכזאַם און ווידערשפּעניק עַם [זען ישעיהו 65:2]. יַא איך זאָג דערפאַר: האָט ה׳ פאַרוואָרפן זיין עַם? חס ושלום! וואָרעם איך בּין אויך אַ בּן ישׂראֵל, פון זֶרע אַבְרָהָם, פון דעם שֵׁבֶט בִּנְיָמִין. 2 ה׳ האָט נישט פאַרוואָרפן זיין עַם, וואָס ער האָט געקענט פון פריער. צי ווייסט איר נישט, וואָס דער פָּסוק זאָגט וועגן אֵלִיָּהוּ? וויאַזוי ער טַענֶהט מיט ה׳ קעגן יִשׂרָאלן : 3 ה׳, זיי האָבּן געהַרגעט דיינע נבִיאים, זיי האָבּן צעשטערט דיינע מִזבֵּחוֹת, און איך בּין געבליבּן אַליין, און זיי זוכן מיין נֶפֶש [מלכים א׳ 17:10-19]. 4 אָבּער וואָס זאָגט צו אים דאָס קול פון ה׳?: איך האָב מיר

איבערגעלאָזט 7,000 מענער, וואָס האָבן נישט בויגן קני צו בַּעַלן [מלכים א 19:18]. 5 דעריבער אַזוי איז אויך אין דער איצטיקער צייט דאָ אַן איבערבלײַבונג לויט דער בחירה [אויסוואַל] פון חֶסֶד. 6 און אויב עס איז דורך חֶסֶד, איז עס נישט מער דורך [אָפּהענגיקייט אויף] חומרא [זען רומ' 4:4 אומפאַרשטייעניש פון "תּוֹרה" מיט זכות פאַרדינסטן חומרא צו משמעות קריגן ישועת אלוקינו]; ווייל חֶסֶד וואָלט דאַן נישט מער געווען חֶסֶד. 7 וואָס דען? דאָס, וואָס יִשׂרָאל זוכט, דאָס האָט ער נישט דערגרייכט; אָבער די אויסדערוויילטע האָבן עס יאָ דערגרייכט, און די איבעריקע זענען פאַרהאַרטעוועט געוואָרן; 8 ווי סע שטייט געשריבן: ה' האָט זיי געגעבן אַ גייסט פון טיפן שלאָף, אויגן, וואָס זאָלן נישט זען, און אויערן, וואָס זאָלן נישט הערן, ביז אויף דעם היינטיקן טאָג [ישעיהו 29:10; דברים 29:3]. 9 און דָוִד זאָגט: זאָל זייער טיש ווערן פאַר זיי אַ נעץ, און אַ פאַנגמיטל, און אַ שטרויכלונג, און אַ פאַרגעלטונג צו זיי; 10 זאָלן זייערע אויגן פינצטער ווערן, אַז זיי זאָלן נישט זען, און זייער רוקן בויג אַלעמאָל אַראָפּ [זען תהלים 69:23-24]. 11 איך פרעג דערפאַר: האָבן זיי געטאָן שטרויכלען כּדי זיי זאָלן פאַלן? חס ושלום! נייערט דורך זייער איבערטרעטונג איז די ישועת אלוקינו געקומען פאַר די אומות-הָעוֹלם, כּדי זיי אייפעריק צו מאַכן. 12 און אויב זייער איבערטרעטונג איז געוואָרן דאָס עַשִׁירות פון דער וועלט, און זייער הֶיזק דאָס עַשִׁירות פון די אומות-הָעוֹלם, וויפל מער זייער פולקייט [זען רומ' 11:26]! 13 איך זאָג אָבער צו אייך, וואָס זענט פון די אומות-הָעוֹלם. בּכֵן, אויף אַזוי ווייט ווי איך בין אַ שליח פון די אומות-הָעוֹלם, פאַרהערלעך איך מיין עבודת קוֹדֶש, 14 כּדי איך זאָל בכל-אופן אויפוועקן צו אייפעריקייט די, וואָס זענען מיין פלייש און בלוט, און ראַטעווען אַ טייל פון זיי. 15 וואָרעם אויב דאָס פאַרוואַרפן פון זיי [זען פאַרוואַרפן, קור"א 9:27] איז די סיבה פאַר מאכן שלום מיט דער וועלט [זען ישעיהו 53:5], וואָס וועט שוין זייער ווידער-אויפנעמונג זיין, אויב נישט חיים פון די מתים [זען תּקוּמָה מִמָּוֶת, דניאל 12:2]? 16 און אויב די תּרוּמַת הָעִסָּה איז קוֹדֶש, אַזוי איז אויך דאָס טייג; און אויב דער שׁוֹרֶשׁ איז קוֹדֶש, אַזוי זענען אויך די ענָפים. 17 און אויב טייל פון די ענָפים זענען אָפּגעבראָכן געוואָרן, און דו, וואָס ביסט אַ ווילדער איילבערטבוים, ביסט אַרײַנגעזעצט געוואָרן צווישן זיי, און ביסט געוואָרן מיט זיי אַן אָנטיילנעמער פון דעם שׁוֹרֶשׁ פון דעם איילבערטבוים און זיין פעטקייט, 18 באַרים זשע דיך נישט קעגן די ענָפים; אויב אָבער דו רימסט דיך, געדענק זשע, אַז נישט דו טראָגסט דעם שׁוֹרֶשׁ, נייערט דער שׁוֹרֶשׁ [פון ארטאדאקסיש יידיש אֱמונה, זען מה"ש 21:20] טראָגט דיך. 19 דו וועסט דעריבער זאָגן: ענָפים זענען אָפּגעבראָכן געוואָרן, כּדי איך זאָל אַרײַנגעזעצט ווערן. 20 גוט; דורך זייער אומגלויבן זענען זיי אָפּגעבראָכן געוואָרן, און דו שטייסט דורך גלויבן [אֱמונה]. זיי נישט אַ גַדְלן, נייערט האָב מורא [געדענק זַעַם ה', זען רומ' 1:18]. 21 וואָרעם אויב ה' האָט נישט געשוינט די נאַטירלעכע ענָפים, וועט ה' אויך דיך נישט שוינען! 22 זע דעריבער די גוטסקייט און שטרענגקייט פון ה': קעגן די, וואָס זענען געפאַלן, שטרענגקייט, אָבער אויף דיר, גוטסקייט פון ה', אויב דו וועסט בלייבן אין גוטסקייט פון ה'; אויב נישט, וועסטו אויך אָפּגעהאַקט ווערן [זען יהודים אין משיח 3:6,14]. 23 און יענע, אויב זיי וועלן נישט בלייבן אין זייער אומגלויבן, וועלן אויך אַרײַנגעזעצט ווערן; וואָרום ה' איז בִּיכוֹלת זיי ווידער אַמאָל אַרײַנצוזעצן. 24 וואָרעם אויב דו ביסט אָפּגעשניטן געוואָרן פון אַן איילבערטבוים, וואָס איז בּטֶבע ווילד, און ביסט אַרײַנגעזעצט געוואָרן קעגן דער נאַטור אין אַ גוטן איילבערטבוים, אויף וויפל מער וועלן די דאָזיקע אויף אַ נאַטירלעכן אופן צוגעזעצט ווערן צו זייער אייגענעם איילבערטבוים [פון ארטאדאקסיש יידיש אֱמונה, זען מה"ש 21:20]? 25 וואָרעם איך וויל נישט, אַחִים, פאַר איר צו זיין אָן דַעַת פון דעם דאָזיקן סוֹד, כּדי איר זאָלט זיך נישט האַלטן פאַר קיין חַכָמים אין אייערע אייגענע אויגן, אַז אַ טיילווייזע פאַרהאַרטונג איז געקומען אויף יִשׂרָאל, ביז די

פולקייט פון די אומות-העולם וועט אַריינקומען; 26 און אַזוי וועט כל יִשׂרָאֵל ווערן דערלייזט, ווי סע שטייט
געשריבן: סע וועט אַרויסקומען פון צִיון דער גוֹאֵל, וואָס וועט אָפּווענדן ג-טלאָזיקייט פון יַעֲקֹב; 27 און דאָס
וועט זיין מיין בְּרִית מיט זיי, ווען איך וועל אַוועקנעמען זייערע עבירות [תהלים 14:7; ישעיהו 59:20-21; ירמיהו
31:30-33(31-34); מה"ש 21:20]. 28 וואָס שַׁייך דער בשׂורת הגאולָה, זענען זיי שׂוֹנאים פון אייַערטוועגן [זען רומ'
11:15], אָבער וואָס שַׁייך דער בחִירה, זענען זיי באַליבט פונוועגן די אָבות [זען רומ' 4:12; 9:5; דברים 7:8; 10:15]. 29
וואָרעם ה' האָט נישט קיין חרטה אויף זיינע מַתָּנות און דער באַרופונג פון ה'. 30 וואָרעם אַזוי ווי איר זענט אַמאָל
געווען אומגעהאָרכזאַם צו ה', אָבער איצט האָט איר באַקומען רחמים דורך זייער אומגעהאָרכזאַמקייט, 31 אַזוי
זענען אויך זיי איצט אומגעהאָרכזאַם געוואָרן, כּדי דורך די רחמים צו אייך זאָלן זיי איצט אויך דערלאַנגען רחמים.
32 וואָרעם ה' האָט אַלעמען אייַנגעשלאָסן אין אומגעהאָרכזאַמקייט, כּדי ה' זאָל זיך דערבאַרעמען איבער אַלע. 33
אָ, די טיפקייט פון דער עַשִׁירות, און חָסמה, און וויסן פון ה'! ווי אומבאַגרייפלעך זענען זיינע מִשׁפָּטים, און זיינע
דרכים, נישט אויסצוגעפינען! 34 וואָרעם ווער האָט פאַרשטאַנען די מחשבה פון אֲדֹנָי ? אָדער ווער איז געווען זיין
בַּעל-יוֹעץ? אָדער ווער האָט אים עפּעס פריער געגעבן, און עס זאָל אים צוריקגעגעבן ווערן [זען ישעיהו 40:13]? 36
אַז אַלע איז פון אים, און דורך אים, און צו אים. פאַר אים איז דער כָּבוד לְעוֹלָם וָעֶד! אָמֵן. יַב איך בעט אייך
דעריבער, אַחִים במשיח, דורך דעם רחמים פון ה', צו אָנבאָטן גופְכֶם ווי אַ קָרבן ה', קָדוֹש, באַווייליקט צו ה', וואָס
איז אייער גייסטיקע עַבוֹדת קודש. 2 און זייט נישט געגליכן צו דער עוֹלם הַזֶּה, נייערט ווערט איבערגעאַנדערשט
דורך דער הִתְחַדְּשׁוּת פון אייער געמיִט און דַעַת, כּדי איר זאָלט פעסטצושטעלן און רואוון וואָס עס איז דער
גוטער, און באַווייליקטער, און שלֵימוּתדיקער רָצון ה'. 3 וואָרעם דורך דעם חֶסֶד, וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן,
זאָג איך צו יעדן איינעם צווישן אייך, נישט צו טראַכטן פון זיך העכער ווי עס געהער צו זיין, נייערט צו טראַכטן
אייַנגעהאַלטן און באַשיידן, לויט ווי ה' האָט צוגעטיילט יעדן איינעם אַ מאָס פון אֶמוּנה. 4 מחמת ווי מיר האָבן אַ
סך אֵברים אין איין גוף, און אַלע אֵברים האָבן נישט די זעלבע עובדא, 5 אַזוי זענען מיר וואָס זענען פילע, איין גוף
אין מָשׁיחַ, און באַזונדערע אֵברים איינער פון דעם אַנדערן. 6 און ווייל מיר האָבן מַתָּנות, פאַרשידן לויט דעם חֶסֶד,
וואָס איז אונדז געגעבן געוואָרן: אויב נבואה, לאָמיר נבִיאות זאָגן לויט דעם מִדָּה פון אונדזער אֶמוּנה; 7 אויב
עבוֹדת קֹדֶש, לאָמיר זיך איבערגעבן צו אונדזער עבוֹדת קֹדֶש; דער, וואָס איז מוֹרֶה, צו זיין לערנונג; 8 דער, וואָס
איז אַ מוכיח, צו זיין מוסר; דער, וואָס איז מנַדב, לאַז ער עס טאָן בְּתוֹם לֵב; דער מנהיג, מיט פלייסיקייט; דער
גומל-חסד מיט שִׂמְחָה. 9 לאָז זיין אַהֲבָה אָן צביעות, האָט פיינט דאָס, וואָס איז הָרַע, און באַהעפט זיך מיט
דבקות צו דעם טוֹב. 10 האָט ליב איינער דעם אַנדערן מיט אַהֲבַת אַחִים, אינם צוטיילן כּבוד, זאָל יעדער איינער
פריער אין זינען האָבן דעם אַנדערן; 11 אין פלייסיקייט, נישט ווערט אָפּהענטיק, זייט נִלְהָבֵי רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, דינענדיק
אֲדֹנָי; 12 זייט פריילעך אין תִּקְוָה; געדולדיק אין אַ צָרה; האַלט כּסֵדר אין דאַווענען תפילות [זען לוקס 11:1-4]. 13
זייט מנַדב פאַר די באַדערפענישן פון די קדוֹשִׁים, און איבערגעגעבן צו הַכנָסַת-אוֹרחים. 14 בענטשט די, וואָס
רוֹדֶפן אייך; בענטשט, און שעלט נישט. 15 פרייט אייך מיט די, וואָס פרייען זיך, וויינט מיט די, וואָס וויינען. 16
לעבט אין אַחדות איינער מיט דעם אַנדערן; טראַכט נישט פון הויכע זאַכן, נאָר לאָזט זיך אַראָפּ צו דעם, וואָס איז
שַׁפל. האַלט זיך נישט פאַר קיין חַכָמים אין אייערע אייגענע אויגן. 17 פאַרגעלט קיינעם נישט רַע פאַר רַע, עשו
הטוב בעיני כל בני אדם. 18 אויב עס איז מעגלעך, און אויף וויפל איר זענט בִּיכוֹלת, לעבט בשָׁלוֹם מיט כל בני
אדם. 19 זייט אייך נישט נוֹקם, געליבטע, נייערט מאַכט פּלאַץ פאַר דעם זַעַם ה' [זען רומ' 1:18]; וואָרעם סע

שטייט געשריבן: נקָמה געהערט מיר, איך וועל פאַרגעלטן, זאָגט ה' [דברים 32:41]. 20 אויב אָבער דיין שׂונא איז הונגעריק, הַאַכִילֵהוּ לֶחֶם; אויב ער איז דאָרשטיק, גיב אים צו טרינקען; וואָרעם טוענדיק דאָס דאָזיקע, וועסטו אָנהויפן פייעריקע קרילן אויף זיין קאָפּ [משלי 25:21-22]. 21 לאָז דיך נישט גוֹבר זיין פון דעם רע, נאָר זיי גוֹבר דאָס רַע מיט דעם גוטן. יַ זאָל יעדע נשָמה זיין אונטערטעניק צו דער העכער אויטאָריטעט. וואָרעם עס איז נישטאָ קיין ממשלה, אַחוץ פון ה'; און וואו זי איז פאַראַן, איז זי באַשטימט פון ה'. 2 על-כּן, דער, וואָס שטעלט זיך קעגן דער אויטאָריטעט, שטעלט זיך אַקייגן דעם באַפעל פון ה'; און די, וואָס ווידערשפּעניקן, וועלן ברענגען אויף זיך שטראָף פון מִשְׁפָּט. 3 מחמת די מושלים זענען נישט קיין שרעק פאַר דעם, וואָס טוט גוטס, נאָר פאַר דעם, וואָס טוט רע. און ווילסטו נישט פחד האָבן פאַר דער איטאָריטעט? טו דאָס, וואָס איז טוֹב, און דו וועסט קריגן אַ לויב פון איר; 4 מחמת זי איז דיר אַ משרת פון ה' צום גוטן. נאָר אויב דו טוסט דאָס, וואָס איז הַרַע, זאָלסטו פחד האָבן, מחמת זי טראָגט נישט אומזיסט די חֶרֶב. מחמת זי איז אַ משרת פון ה', וואָס טוט זיך נוֹקם זיין מיט זַעַם [זען רומ' 1:18] אָן דעם, וואָס טוט הַרַע. 5 דערפאַר מוז מען אונטערטעניק זיין, נישט נאָר צוליב דעם זַעַם [זען רומ' 1:18] אַליין, נאָר אויך צוליב דעם מצפון [געוויסן, זען רומ' 2:15]. 6 מחמת צוליב דעם צאָלט איר אויך שטייערן; ווייל זיי זענען משרתים פון ה', און גיבן זיך כּסֵדר אָפּ מיט דעם דאָזיקן עִנין. 7 גיט אָפּ יעדן איינעם דאָס, וואָס איר זענט מחויב: שטייער, צו וועמען שטייער געהערט; צאָל, צו וועמען צאָל געהערט, מורא צו וועמען מוֹרא; כָּבוד, צו וועמען כָּבוד. 8 זייט קיינעם גאָרנישט שולדיק, אַחוץ ליב צו האָבן איינער דעם אַנדערן; מחמת דער, וואָס האָט ליב זיין חַבר, האָט מקַיים געווען די תּוֹרה [זען רומ' 10:4]. 9 מחמת דו זאָלסט נישט מזַנה זיין, דו זאָלסט נישט מאָרדן, דו זאָלסט נישט גַנבענען, דו זאָלסט נישט גלוסטן [זען שמות 20:13-14(17); דברים 5:17-18(21)], און אַלע אַנדערער מִצוות, זענען צוזאַמענגעפאַסט אין דעם דאָזיקן דָּבָר: דו זאָלסט ליב האָבן דיין חַבר ווי דיך אַליין [זען ויקרא 19:18]. 10 אַהֲבַה טוט נישט קיין שום רַע דעם נאָנטן; אַהֲבַה איז דערפאַר דער פולקייט פון דער תּוֹרה. 11 און דאָס טוט, ווייל איר ווייסט די שָעה, אַז עס איז שוֹין צייט אויפצוואַכן פון שלאָף; מחמת איצט איז די ישועת אלוקינו נעענטער צו אונדז, ווי דער יום ווען מיר האָבן לכַתּחִילה געגלויבט. 12 די לַיְלָה איז ווייט פאַרגאַנגען, און דער יום האָט גענעענט. לאָמיר דערפאַר אָפּטאָן די מַעשׂים פון חֹשֶׁךְ, און לאָמיר אָנטאָן די כּלֵי-זַיִן פון אוֹר [זען רומ' 6:12-14]. 13 לאָמיר גיין אָנשטענדיק ווי בייטאָג, נישט אין פרעסן און שִׁיכּרות ,פרעסנדיק און זויפנדיק, נישט אין זנות און פאַרשייטקייט, נישט אין מַחלוֹקת און קִנאה. 14 נייערט טוט אייך אָן דעם רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע אֲדוֹנֵינוּ, און דַאגֶהט נישט פאַר דעם פלייש [זען רומ' 7:18], ממַלא צו זיין זיינע תּאַוות. יַד נעמט אויף דעם, וואָס איז שוואַך אין דער אֶמונה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24], אָבער נישט כּדי צו פירן וויכּוחים איבער חִילוקי-דֵעות. 2 איינער גלויבט, אַז ער מעג עסן אַלצדינג; אָבער דער, וואָס איז שוואָך [אַ וועגעטאַריער], טוט בלויז עסן גרינוואַרג. 3 דער, וואָס עסט, זאָל נישט מבַטל זיין דעם, וואָס עסט נישט; און דער, וואָס עסט נישט, זאָל נישט מִשפּטן דעם, וואָס עסט יאָ; מחמת ה' האָט אים [די וועגעטאַריער] מקבּל-געווען. 4 ווער ביסטו, וואָס מִשפּטסט דעם עֶבֶד פון אַן אַנדערן? פאַר ער שטייט אָדער פאַלט פאַר זיין אייגענעם אֲדוֹן! און ער וועט בלייבן שטיין; מחמת ה' איז בְּיכוֹלת אים אויפצושטעלן. 5 איינער מאַכט אַ חילוק צווישן איין טאָג [פון וועלט קאַלענדאַר] און אַן אַנדערן; אַן אַנדערער שאַצט יעדן טאָג גלייך. זאָל יעדער איינער זיין זיכער אין זיין אייגענער דֵעה [זען רומ' 14:1]. 6 דער, וואָס האַלט [אַ געוויסן] טאָג, האַלט ער אים פאַר ה'; און דער, וואָס עסט, עסט פאַר ה', ווייל ער געזאָגט בָּרוּךְ ה' דערפאַר, און דער, וואָס עסט נישט,

עסט נישט פאַר הָאָדוֹן; און ער געזאָגטן בָּרוּך ה'. 7 מחמת קיינער פון אונדז לעבט נישט פאַר זיך אַליין, און קיינער
שטאַרבט נישט פאַר זיך אַליין. 8 מחמת ווען מיר לעבן, לעבן מיר צום הָאָדון, און ווען מיר שטאַרבן, שטאַרבן מיר
צום הָאָדון: על-כֵּן, צי מיר לעבן צי מיר שטאַרבן, געהערן מיר צו הָאָדון [זען לוקס 17:33]. 9 מחמת צוליב דעם איז
רבי מֶלֶך המָשיחַ געשטאָרבן און לעבעדיק געוואָרן, כּדי ער זאָל זיין אָדוֹן, סיי איבער מתים און סיי איבער חיים.
10 אָבער דו, פאַרוואָס משפּטסטו דיין אָח במשיח? אָדער דו, פאַרוואָס ביסטו מבַטל דיין אָח במשיח? מחמת מיר
וועלן אַלע שטיין פאַר דעם כִּסֵא-המִשפּט פון ה' [זען רומ' 2:16]; 11 מחמת סע שטייט געשריבן : אזוי ווי איך לעבּ,
זאָגט ה' אלוקים, צו מיר וועט זיך בויגן יעדע קני, און יעדע צונג וועט לויבן ה' [ישעיהו 45:23]. 12 אָט אַזוי וועט
יעדער איינער פון אונדז אָפּגעבן פון זיך חֶשבּון פאַר ה'. 13 לאָמיר דערפאַר מער נישט מִשפּטן איינער דעם
אַנדערן, נייערט מִשפּט ליבּערשט דאָס, אַז קיינער זאָל נישט לייגן קיין מִיכשול אין דעם דֶּרֶךְ פון זיין אָח בּמשיח,
אָדער אים מאַכן פאַלן. 14 איך ווייס, און בין זיכער אין הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] יהושע/ישוע, אַז קיין זאַך איז נישט טָמא
פון זיך אַליין; אַחוץ פאַר דעם, וואָס האַלט עס פאַר טָמא, פאַר דעם איז עס טָמא [זען מה"ש 21:25 פאַר וואָס איז
אין פאַקט טָמא פאַר מאמינים פון האומות העולם]. 15 מחמת אויבּ פונוועגן אכֶל איז זיך דיין אָח במשיח מצַער
מיט עָגְמַת נֶפֶש, גייסטו נישט מער אין אַהֲבָה. זאָל יענער פאַר וועמען משיח איז געשטאָרבן [זען ישעיהו 53:8],
נישט פאַרלוירן ווערן דורך דיין אכֶל! 16 זאָל נישט דערפאַר פונוועגן אייער גוטס רַע גערעדט ווערן 17 מחמת
דאָס מַלכות פון ה' באָשטייט נישט אין אכילה און שתיה, נייערט צֶדֶק [דניאל 9:24], און שָׁלוֹם, און שִׂמְחָה אין
דעם רוּחַ הַקוֹדֶש. 18 מחמת דער, וואָס דינט המָשיחַ, ווערט וואוילגעפעלן פאַר ה', און באַווייליקט ביי מענטשן. 19
לאָמיר זשע זיך נאָכגיין נאָך זאַכן, וואָס דינען פאַר שָׁלוֹם, און זאַכן מיט וועלכע מיר קענען אויפבויען איינער דעם
אַנדערן. 20 מאַך נישט חָרוּב דאָס ווערק פון ה' צוליבּ אכֶל. אַלצדינג איז טָהוֹר, נאָר עס איז רַע פאַר יענעם
מענטשן, וואָס ווען ער עסט עס, ווערט ער אַ מכשול פאַר אַן אַנדערן [זען בראשית 3:6]. 21 עס איז טוֹב, נישט צו
עסן קיין פלייש, נישט צו טרינקען קיין וויין, אויך נישט צו טאָן עפּעס, דורך וואָס דיין אָח במשיח שטרויכלט. 22
די אֱמוּנה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-24], וואָס דו האָסט, האָבּ דיר פאַר ה'. אַשְׁרֵי איז דעם,
וואָס פאַרמִשפּט זיך נישט אַליין דערמיט, וואָס ער דערלויבט זיך. 23 אָבער דער, וואָס איז מסופּק, ווען ער עסט,
איז פאַרמִשפּט ווייל ער טוט עס נישט פון אֱמוּנה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-25]; און וואָס
עס איז נישט פון אֱמוּנה, איז אַ חטא. טוֹ מיר, וואָס זענען שטאַרק [אין ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:20-25], דאַרפן טראָגן די שלאַפקייטן פון די שוואַכע [אין ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-25],
און נישט צו וואוילגעפעלן ווערן זיך אַליין. 2 זאָל יעדער איינער פון אונדז זוכן צו געפעלן זיין חַבר צום גוטן, צו
דערבויאונג. 3 מחמת רֶבּי מלך המָשיחַ איז זיך אַליין אויך נישט וואוילגעפעלן געווען, נייערט, ווי סע שטייט
געשריבן : די חַרפּות פון די, וואָס האָבן דיך געלעסטערט, זענען געפאַלן אויף מיר [תהלים 69:10]. 4 מחמת
אַלצדינג, וואָס איז פריער געשריבן געוואָרן, איז געשריבן געוואָרן פאַר אונדזער באַלערנונג, כּדי דורך סבלנות, און
נֶחָמָה פון די כְּתֻבֵי-הַקוֹדֶש זאָלן מיר האָבן האָפנונג. 5 און דער אלוקים פון סבלנות און פון נֶחָמָה זאָל אייך
באַוויליקן צו זיין פון דער זעלבער דֵעה איינער צום אַנדערן, לויט רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע; 6 כּדי איר זאָלט
מיט איין לֵב און מיט איין מויל אָפּגעבן כָּבוֹד דעם אלוקים און אָב פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 7
דערפאַר, זאָלט איר זייט מקַבּל איינער דעם אַנדערן, אַזוי ווי רֶבּי מלך המָשיחַ האָט אייך מקַבּל געווען, צו דעם
כָּבוֹד פון ה'. 8 מחמת איך זאָג, אַז רֶבּי מלך המָשיחַ האט ווערן אַ מְשָׁרֵת פון די געמַלטע [פון ארטאדאקסיש יידיש

אמונה, זען מה"ש 24-21:20] פונוועגן דעם אֱמת פון ה', כּדי ער זאָל מקַיים זיין די הַבטָחות צו די אָבות, 9 און כּדי
די אומות-העולם זאָלן אויך אָפּגעבן כָּבוד צו ה' פאַר זיין רחמים [זען צפניה 2:11], ווי סע שטייט געשריבן ׃
דערפאַר וועל איך דיך לויבן צווישן די אומות, און זינגען צו דיין נאָמען [תהלים 18:50]. 10 און ווידער ווערט
געזאָגט׃ פרייט אייך, איר אומות, מיט זיין עַם [דברים 32:43]. 11 און ווידער ׃ לויבט ה', כל אומות, גיט אַ שבַח צו
אים, כל אומות [תהלים 117:1]. 12 און ווידער זאָגט ישעיהו ׃ און עס וועט זיין דער שוֹרֶש פון יִשַׁי, און דער, וואָס
שטייט אויף צו הערשן איבער די פעלקער; צו אים וועלן די אומות האָפן [ישעיהו 11:1,10]. 13 און דער אלוקים
פון תִּקְוָה זאָל אייך אָנפילן מיט יעדער שִׂמְחָה און שָׁלום דורך אייער אֱמונה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען
מה"ש 25-21:20], כּדי איר זאָלט געדײַען אין תִּקְוָה, דורך דער גבורה פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש. 14 איך אַליין בין זיכער
אין אייך, מיינע אחים במשיח, אַז איר זענט פול מיט גוטסקייט, אָנגעפילט מיט כָּל דַּעַת, און פעאיִק איינער דעם
אַנדערן מַזהיר צו זיין. 15 איך האָב אייך אָבער טיילווײַז דרייסט געשריבן אַ סַך פרייער, כּדי אייך ווידער צו
דערמאָנען, דורך דעם חֶסֶד, וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן פון ה', 16 אַז איך זאָל זיין אַ מְשָׁרֵת פון רֶבּי מלך
המָשיחַ יהושע/ישוע פאַר די אומות-הַעוֹלָם, און צו דינען אין דער עבוֹדת קֹדֶש פון דער בשׂוֹרת הגאולָה פון ה', כּדי
דער קָרבן פון די אומות-הָעוֹלם זאָל ווערן באַווילקט און מְקֻדָּשֶׁת דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש. 17 איך האָב דערפאַר
הוֹדוֹת למָשיחַ יהושע/ישוע אין זאַכן וואָס זענען שַׁייך ה'. 18 מחמת איך וועל מיך נישט דערוועגן צו רעדן פון
עפּעס, אחוץ פון דעם, וואָס רבי מֶלך המָשיחַ האָט געטאָן דורך מיר, דורך דָּבָר און טואונג, פונוועגן דער
געהאָרכזאַמקייט פון די אומות-הָעוֹלם [זען רומ' 1:5], 19 אין דער גבורה פון אותות און מוֹפתים, אין דער גבורה
פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, אַזוי, אַז פון ירוּשָׁלַיִם, און רונד אַרום ביז צו אִלוּרִיקוֹן, האָב איך פולשטענדיק אָנגעזאָגט די
בשׂוֹרת הגאולָה פון רבי מֶלך המָשיחַ; 20 כֵּן, איך האָב מיר געמאַכט פאַר מיין ציל אָנצוזאָגן די בשׂוֹרת הגאולָה
נישט דאָרטן, וואו רבי מֶלך המָשיחַ איז שוֹין אָנגערופן געוואָרן, כּדי איך זאָל נישט בויען אויף אַן אַנדערן
מענטשנס יסוֹד, 21 נײַערט, ווי סע שטייט געשריבן׃ וואָס זיי איז נישט דערציילט געוואָרן, וועלן זיי זען, און וואָס
זיי האָבן נישט געהערט, וועלן זיי פאַרשטיין [ישעיהו 52:15]. 22 איבערדעם בין איך אויך געשטערט געוואָרן
אַזויפיל מאָל פון קומען צו אייך. 23 אָבער איצט, ווייל איך האָב נישט מער קיין אָרט אין די דאָזיקע מקוֹמות, און
ווייל איך האָב שוֹין כַּמה יאָרן געבענקט צו קומען צו אייך, 24 האָף איך אייך צו זען ווען מיין נסִיעה קיין ספָרַד,
און געבראַכט צו ווערן דורך אייך אויף מיין דֶּרֶךְ אַהינצו, אַזוי ווי איך וועל מיך קוֹדם האָבן אַביסל געזעטיקט מיט
אייער חַברותא. 25 איצט אָבער גיי איך קיין ירוּשָׁלַיִם, צו דינען די קדוֹשִׁים [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען
מה"ש 25-21:20]. 26 מחמת עס איז געווען דער גוטער רָצון פון מָקֶדוֹנְיָה און אָכָיָה צו מאַכן אַ נדָבה פאַר די עֲנִיִּים
צווישן די קדוֹשִׁים אין ירוּשָׁלַיִם [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 25-21:20]. 27 כֵּן, דאָס איז געווען
זייער גוטער רָצון, און זייערע בַּעלי-חוֹבות זענען זיי. מחמת אויב די אומות-הָעוֹלם האָבן אַ חלק אין זייערע
רוחניותדיקע זאַכן [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 25-21:20], אַזוי זענען זיי מחויב זיי צו באַדינען אין
גַשמִיוֹתדיקע זאַכן. 28 דערפאַר, ווען איך וועל דאָס האבן פאַרענדיקט, און פאַרחַתמעט פאַר זיי די דאָזיקע
פּרוכט, אַזוי וועל איך דורך אייך גיין קיין ספָרַד. 29 און איך ווייס, אַז ווען איך וועל קומען צו אייך, וועל איך
קומען אין דער פולקייט פון דער ברכת המָשיחַ. 30 און איצט בעט איך אייך, אחים במשיח, דורך אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך
המָשיחַ יהושע/ישוע, און דורך דער אַהֲבַה פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, אַז איר זאָלט זיך שטאַרקן אינאיינעם מיט מיר
אין אייערע דאַווענען תּפִילות צו ה' פאַר מײַנעטוועגן, 31 אַז איך זאָל נִיצול ווערן פון די, וואָס זענען ווידערשפּעניק

אין יהודה [זען תסל"ב 3:2 וואָרעם נישט אלע האָבן די ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-25], און אַז
מיין באַדינונג פאַר ירושָׁלַיִם זאָל זיין אָנגענומען ביי די קדוֹשִׁים [מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש
21:20-25], 32 כּדי איך זאָל קענען קומען צו אייך אין שמחה, אם רָצון ה', און מיך מיט אייך דערקוויקן. 33 און
דער אלוקים פון שלום זאָל זיין מיט אייך אַלע. אָמֵן. טַז איך שטעל אייך פאָר אֲחוֹתֵנוּ אין משיח פֶּבִּי, וואָס איז אַ
שַׁמָּשִׁית פון די [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-25] קְהִילָה אין קֶנְכְּרֶאָה, 2 אַז איר זאָלט זי מקַבּל
זיין אין הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ], ווי סע פּאַסט זיך פאַר קדוֹשִׁים, און אַז איר זאָלט איר העלפן אין וואָס זי וועט אייך נאָר
ברויכן; מחמת זי אַליין איז געווען אַ העלפערין פאר פילע, און אויך פאר מיר אַליין. 3 דרישת שלום צו פּריסקילָה
און עקילַס, חברי לעבודת קודש אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 4 זיי, וואָס האָבן פאַר מיין לעבן
אַנידערגעלייגט זייערע אייגענע העלדזער, וועמען נישט נאָר איך אַליין האבּ תודה, נייערט אויך אלע בְּרִית חֲדָשָׁה
קהִילות [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-25] פון די אומות-הָעוֹלם; 5 און דרישת שלום צו די
משיחס ברית חדשה קהִלָּה, וואָס איז אין זייער בֵּית. דרישת שלום צו מיין באַליבּטן אֶפֶּינֶטוס, וואָס איז די פְּרִי
רִאשׁוֹן אין אַסְיָה פאַר רֶבּי מלך המָשיחַ. 6 דרישת שלום צו מִרְיָם, וועלכע האט פיל געאַרבּעט פאַר אייערטוועגן. 7
דרישת שלום צו אַנְדְּרוֹנִיקוֹס און יוּנְיָה, בְּנֵי עַמִּי, און מיינע מיט-געפאַנגענע, וואָס זענען באַרימט צווישן די שלִיחים,
און וואָס זענען אויך שוין געווען פאַר מיר אין מָשיחַ. 8 דרישת שלום צו אַמפּליאַטוֹס, מיין באַליבּטן אין הָאָדוֹן. 9
דרישת שלום צו אורבָּנוֹס חֲבֵרֵנוּ אין עבוֹדת קודש אין מָשיחַ, און אִיסטָכִיס, מיין באַליבּטן. 10 דרישת שלום צו
אַפֶּלִיס, דעם אויסגעפּרואווטן מאמין אין רֶבּי מלך המָשיחַ. דרישת שלום צו די, וואָס זענען פון דעם בּני בּית פון
אַריסטוֹבּוּלוּס. 11 דרישת שלום צו הוֹרוֹדיוֹן בֶּן-עַמִּי. דרישת שלום צו די, פון דעם בּני בֵּית פון נַרְקִיסוֹס, וואָס זענען
אין הָאָדוֹן. 12 דרישת שלום צו טריפֵינָה און טריפּוֹסָה, וואָס האבּן שווער געאַרבּעט אין הָאָדוֹן. דרישת שלום צו
פּרסיס, די טייַער, וואָס האָט זיך זער פיל געאַרבּעט אין הָאָדוֹן. 13 דרישת שלום צו רוּפּוֹס, דעם אויסדערוויילטן
אין הָאָדוֹן, און זיין אֵם און מיינע. 14 דרישת שלום צו אַסינקריטוֹס, צו פלִיגוֹן, צו הרמֵס, צו פּטרוֹבּס, צו הרמס,
און די אחים במשיח, וואָס זענען מיט זיי. 15 דרישת שלום צו פילוֹלוֹגוֹס און יוּלִיָה, צו נראס און זיין אָחוֹת, און צו
אוֹלימפּס, און כל קדוֹשִׁים, וואָס זענען מיט זיי. 16 ברכו לשלום איינער דעם אַנדערן מיט אַ נשיקה קדושה. אלע
משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-25] פון רֶבּי מלך המָשיחַ גריסן
אייך. 17 און איך בּעט אייך, אַחִים במשיח, אַז איר הִשָּׁמְרוּ אויף די, וואָס מאַכן מַחלוֹקות און סקאַנדאַלן, להֵיפוּך
צו דער לערנונג, וואָס איר האָט געלערנט, און מיידט זיי אויס. 18 מחמת אַזעלכע מענטשן דינען נישט רֶבּי מלך
המָשיחַ, אֲדוֹנֵנוּ, נאר זייער אייגענעם בויך, און דורך גלאַטע און שיינע רייד, פאַרפירן זיי דאָס לב התמימים. 19
מחמת אייער געהאָרכזאַמקייט איז באַקאַנט צו אַלעמען, און איך פריי מיך דערפאַר איבּער אייך; איך וואָלט
אָבּער וועלן, אַז איר זאָלט זיין חכמים וואָס שַׁייך דעם גוּטן, און תּמִימים וואָס שַׁייך הרַע. 20 און דער אלוקים פון
שָׁלום וועט אין גיכן צעטרעטן השָׂטן אונטער אייערע רגלים. דער חֶסֶד פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע
זאָל זיין מיט אייך אלעמען. 21 טִימוֹתֵיאוֹס, מיין מיטאַרבּעטער, און לוּקיוֹס און אוֹיך יָסוֹן און סוֹסיפּטרוֹס, בְּנֵי
עַמִּח [יהודים אין משיח מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:20-25], זאָגן שלום! 22 איך, טרטיוֹס, וואָס
שרייבּ דעם אגרת [הקודש], גריס אייך אין הָאָדוֹן, שלום! 23 גָיוּס, וואָס איז מיין בַּעל-אַכסַניא, און אויך פון דער
כל משיחס ברית חדשה קהִלָּה: דרישת שלום! ארסטוּס, דער שאַצמייַסטער פון דער שטאָט [קוֹרִנְתּוֹס, 56 סה"נ],
און אָחִינוּ במשיח, קְוַרטוֹס, גריסן אייך מיט שלום! 24 דער חֶסֶד פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע זאָל זיין

מיט אייך אלעמען. אָמֵן. 25 און צו אים, וואָס איז בִּיכוֹלת אייך לחזק לויט מיין בשׂוּרת הגאולָה און דאָס
דַרשענען פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, לויט דער הִתְגַּלוּת פון דעם סוֹד, וואָס איז געווען פאַרבאָרגן פון
אייביקע צייטן, 26 נאָר איז איצט אַנטפּלעקט געוואָרן, און דורך די שריפטן פון די נבִיאים אויף באַפעל פון דעם
אלוקי עולם באַקאַנט געמאַכט צו אלע אומות צו דער געהאָרכזאַמקייט פון דער [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען
מה"ש 25-21:20] אֱמונה – 27 צו דעם אלוקים דעם איינציקן חכם זאָל זיין כָּבוד לעולמי עוֹלמים, דורך רֶבּי מלך
המָשיחַ יהושע/ישוע. אָמֵן.

קור"א

אַ רַב שָׁאוּל, באַרופן צו זיין אַ שלִיח פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, דורך דעם רָצון פון ה', און סוֹסתֶניס, אָחִינוּ
במשיח, 2 צו דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה [פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 25-21:20] פון ה', וואָס
איז אין קוֹרינתוֹס; צו די, וואָס זענען קֻדָּשוּ אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, באַרופן צו זיין קדוֹשִים, אינאיינעם
מיט אַלע, וואָס רופן אָן דעם נאָמען פון אֲדוֹנֵנוּ רבי מֶלך המָשיחַ יהושע/ישוע אין יעדן אָרט, זייער אָדוֹן און אֲדוֹנֵנוּ.
3 חֶסֶד צו אייך און שָׁלום פון ה' אלוקים אָבִינוּ און מָשיחַ אֲדוֹנֵנוּ יהושע/ישוע. 4 איך זאָגן בָּרוּך ה' תמיד פאַר אייך,
פאַר דעם חֶסֶד פון ה', וואָס איז אייך געגעבן געוואָרן אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 5 אַז אין אַלעם זענט איר
רייך געוואָרן אין אים, אין כל אֹמֶר און אין כל דַעַת, 6 לויט ווי דאָס עֵדות-זאָגן פונוועגן דעם רבי מֶלך המָשיחַ
האָט זיך באַפעסטיקט געוואָרן אין אייך; 7 אַזוי, אַז איר זענט נישט הינטערשטעליק געבליבן אין קיין שום מַתָּנה,
וואַרטנדיק אויף דער הִתְגַּלוּת פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 8 וועלכער וועט אייך אויך גרונטפעסטיקן
ביז צום סוֹף, כּדי איר זאָלט זיין אומשולדיק אין דעם יוֹם פון אֲדוֹנֵנוּ רבי מֶלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 9 יאָ, ה' איז
געטריי, דורך וועמען איר זענט גערופן געוואָרן צו דער חֶבְרַת בְּנוֹ [דער זון פון דער אויבערשטער] אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך
המָשיחַ יהושע/ישוע. 10 איך בעט אייך, אחים במשיח, דורך דעם נאָמען פון אֲדוֹנֵנוּ רבי מֶלך המָשיחַ יהושע/ישוע,
אַז איר אַלע זאָלט רעדן איינס און דאָס זעלביקע, און אַז עס זאָלן נישט זיין צווישן אייך קיין מחלוקות, נאָר אַז
איר זאָלט זיין באַפעסטיקט אין דעם זעלביקן זין און אין דער זעלביקער מחשבה. 11 וואָרעם וועגן אייך, אחים
במשיח, בין איך געוואָר געוואָרן דורך משפּחת כּלוֹאָה (בני בית כּלוֹאָה), אַז עס זענען דאָ מַחלוקות צווישן אייך. 12
און איך זאָג דאָס, ווייל יעדער איינער פון אייך זאָגט: איך געהער צו רַב שָׁאוּל; אָדער איך צו אַפּוֹלוֹסן; אָדער איך
צו כֵּיפָא; אָדער איך צו מָשיחַ. 13 איז רבי מֶלך המָשיחַ צעטיילט געוואָרן? איז רַב שָׁאוּל אויפהענגען אויף דער בוֹים
געוואָרן פון אײַערטוועגן? אָדער זענט איר מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן אין דעם נאָמען פון רַב שָׁאוּל? 14 איך
זאָגן בָּרוּך ה', וואָס איך האָב קיינעם פון אייך נישט מקוה מים געטוֹבלט, אַחוּץ קריספּוֹס און גָיוֹס; 15 כּדי קיינער
זאָל נישט זאָגן, אַז איר זענט מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן אין מיין נאָמען -- 16 און איך האָב אויך מקוה מים
געטוֹבלט די בני בית פון סְטֶפָנַס; ווייטער ווייס איך נישט; צי איך האָב נאָך עמיצן אַנדערש מקוה מים געטוֹבלט --
17 מחמת מָשיחַ האָט מיך נישט געשיקט צו מקוה מים טובלען, נאָר פאַר דרשענען די בשׂוּרת הגאולָה, נישט אין
חָכמה פון רייד, כּדי דער בוים [זען שמואל ב 14-18:9, בן דוד תָּלוּי אויף בוים; זען דקר, זכריה 10:12; זען חלל,
ישעיהו 5:53; זען תהלים 17:22] פון רבי מֶלך המָשיחַ זאָל נישט געמאַכט ווערן צונישט. 18 מחמת דאָס דָּבָר פון
מָשיחַס בוים איז פאַר די, וואָס ווערן פאַרלוירן [זען יוחנן 16:3], נאַרישקייט; פאַר אונדז, אָבער, וואָס ווערן

געראַטעוועט [פון זַעַם פון ה'], איז עס די גבורה פון ה'. 19 מחמת עס שטייט געשריבן : איך וועל צעשטערן די
חָכמה פון די חַכָמים, און דעם פאַרשטאַנד פון די פאַרשטענדיקע וועל איך בָּטל מאַכן [ישעיהו 29:14]. וואו איז
דער חָכם? 20 וואו איז דער סוֹפר? וואו איז דער בַּעל-וויכּוּחַ פון דער עוֹלם הַזֶּה? האָט אלוקים נישט נאַריש
געמאַכט די חָכמה פון דער עוֹלם הַזֶּה? 21 מחמת אַזוי די עוֹלם הַזֶּה, דורך איר חָכמה, האָט נישט דערקענט
אלוקים און זיין חָכמה, איז עס ה' וואוילגעפעלן געוואָרן, דורך דער נאַרישקייט פון דַרשענען צו ראַטעוועען [פון
דעם זַעַם פון ה'] די, וואָס גלויבן. 22 און בעת יידן פאַרלאַנגען אותות, און גריכן זוכן חָכמה, טוען מיר דרשענען
רבי מֶלך המָשיחַ אויפהענגען על-דער בוים [זען דברים 21:23, גלט' 3:13; שמואל ב 14-18:9, זכריה 12:10, דברים
27:26, ישעיהו 53:5, הִסתַּלְקוּת שֶל מָשִיחַ], פאַר יידן אַ שטרויכלשטיין, און פאַר גריכן נאַרישקייט; 24 אָבער פאַר
די, וואָס זענען באַרופן, סיי יידן און סיי גריכן, איז מָשיחַ די גבורה פון ה', און די חָכמה פון ה'. 25 ווייל די
"נאַרישקייט" פון ה' איז קליגער ווי בני אדם, און די "שוואַכקייט" פון ה' איז שטאַרקער ווי בני אדם. 26 וואָרעם
איר זעט דאָך אייער באַרופונג, אחים במשיח, אַז עס איז נישטאָ צווישן אייך קיין סַך חַכָמים לויט דעם פלייש,
נישט פיל מעכטיקע, נישט פיל איידעלע; 27 נייערט ה' האָט אויסדערוויילט די נאַרישע זאַכן פון דער עוֹלם הזה,
כּדי צו פאַרשעמען די חַכָמים; און ה' האָט אויסדערוויילט די שוואַכע זאַכן פון דער עוֹלם הזה, כּדי צו פאַרשעמען
די שטאַרקע; 28 און די נישט איידעלע פון דער עוֹלם הזה, און דאָס, וואָס איז פאַראַכטיקט האָט ה'
אויסדערוויילט, און דאָס, וואָס ס'איז נישטאָ, כּדי ער זאָל בָּטל מאַכן די זאַכן, וואָס זענען פאַראַן, 29 אַזוי, אַז קיין
פלייש [זען רומ' 7:18] זאָל זיך נישט רימען פאַר ה'. 30 איר אָבער זענט דורך ה' אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע,
וועלכער איז פאַר אונדז געמאַכט געוואָרן פאַר חָכמה פון ה', און צדקות, און קדושה, און גאולה, 31 כּדי, ווי סע
שטייט געשריבן : דער, וואָס טוט זיך רימען, זאָל זיך רימען אין אֲדֹנָי [ירמיהו (24)9:23]. בַּ און ווען איך בין
געקומען צו אייך, אחים במשיח, בין איך נישט געקומען מיט הויכער מליצה, אָדער חָכמה, אייך אויסצורופן דאָס
אֵדות פון ה'. 2 וואָרעם איך האָב מיר פירגענומען גאָרנישט צו וויסן צווישן אייך, אַחוץ רֶבּי מלך המָשיחַ
יהושע/ישוע און אַלס אויפהענגען אויף דער בוים [דברים 21:23, שמואל ב 14-18:9, זכריה 12:10, דברים 27:26,
ישעיהו 53:5, הִסתַּלְקוּת שֶל מָשִיחַ בן דוד תּלוי אויף בוים]. 3 און איך בין געווען ביי אייך אין שוואַכקייט, און אין
מוֹרא, און אין גרויס ציטערניש; 4 און מיין רעדן און מיין דַרשענען זענען נישט געווען מיט איבעררעדנדיקע דבָרים
פון חָכמה, נאָר מיט דערווייזונג פון דעם רוח הקדש און גבורה, 5 כּדי אייער אֱמונה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה,
זען מה"ש 25-21:20] זאָל נישט באַשטיין אין דער חָכמה פון בני אדם, נאָר אין דער גבורה פון ה'. 6 מיר אָבער
רעדן חָכמה צווישן די, וואָס זענען הַמְבֻגָּרים, דאָך נישט די חָכמה פון דער עוֹלם הזה, אויך נישט פון די מושלים
פון דער עוֹלם הזה, וועלכע ווערן גאָרנישט און פאַרלוירן. 7 נאָר מיר רעדן חָכמה פון ה' בסוֹד, די פאָרבאָרגענע
חָכמה, וואָס ה' האָט פאָרויסבאַשטימט פון פאַרצייטן פאַר אונדזער כָּבוד-וועגן, 8 וואָס קיינער פון די מושלים
פון דער עוֹלם הזה האָט נישט פאַרשטאַנען; ווייל וואָלטן זיי זי פאַרשטאַנען, וואָלטן זיי נישט געווען אויפהענגען
אויף דער בוים [דברים 21:23, שמואל ב 14-18:9, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:5, הִסתַּלְקוּת שֶל מָשִיחַ]
הָאָדוֹן פון כבוד. 9 נייערט, ווי סע שטייט געשריבן : וואָס אויג האָט נישט געזען, און אויער האָט נישט געהערט,
און עס איז נישט געקומען אויף אַ לבֵּ פון אַ מעטשן, דאָס האָט ה' צוגעגרייט פאַר די, וועלכע האָבן אים ליב
[ישעיהו (4)64:3; 52:15]. 10 אָבער צו אונדז האָט ה' עס אַנטפּלעקט דורך דעם רוחַ-חקודש. וואָרעם דער גייסט
טוט פאָרשטן אַלצדינג, אַפילו די טיפקייטן פון ה'. 11 וואָרעם ווער צווישן בני אדם ווייסט וואָס עס טוט זיך אין

דעם מענטשן, אַחוץ דער גייסט פון דעם מענטשן, וואָס איז אין אים? אַזוי אויך ווייסט קיינער נישט וואָס עס איז
אין ה', אַחוץ דער רוח הקוש פון ה'. 12 מיר אָבּער האָבן מקבּל געווען, נישט דעם גייסט פון דער עולם הזה,
נייערט דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ פון ה', כּדי מיר זאָלן פאַרשטיין די מַתָּנוֹת, וואָס זענען אונדז געשאָנקען געוואָרן פון ה'.
13 און מיר רעדן דערפון נישט אין דבָרים געלערנט דורך דער חכמה פון בּני אדם, נאָר אין דבָרים געלערנט דרוך
דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, מאכן מדרש פון די זאכן פון די רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ דורך דברים פון די רוח הַקּוֹדֶשׁ. 14 דער נאַטירלעכער
מענטש אָבּער נעמט נישט אָן דאָס וואָס קומט פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ פון ה', ווייל עס איז אַ נאַרישקייט פאַר אים;
און ער קען עס גאָר נישט פאַרשטיין, ווייל עס מוז געמִשפּט ווערן אויף אַ רוחניותדיקן אופן. 15 אָבּער דער, וואָס
איז רוחניותדיקער, מִשפּט אַלצדינג, און ער אַליין ווערט פון קיינעם נישט געמִשפּט. 16 וואָרעם ווער האָט
פאַרשטאַנען די גייסט פון אֲדֹנָי, אַז ער זאָל אים לערנען [ישעיהו 40:13]? מיר אָבּער האָבן די גייסט פון מָשיחַ. גַ
און איך, אחים במשיח, האָבּ נישט געקענט רעדן צו אייך ווי צו רוחניותדיקע מענטשן, נייערט ווי צו פליישלעכע,
ווי צו עוֹפעלעך אין מָשיחַ. 2 איך האָבּ אייך גענערט מיט חָלָב, נישט מיט קיין פעסטע מאכל; וואָרעם איר זענט
נאָך נישט מסוגל געווען צו פאַרטראָגן עס, און קענט עס אַפילו איצט אויך נישט פאַרטראָגן, 3 ווייל איר זענט
נאָך פליישלעך. וואָרעם כל-זמן ס'איז דאָ צווישן אייך קנאה און מחלוקת, צי זענט איר נישט פליישלעך, און לעבט
איר נישט לויט דעם שטייגער פון בני אדם? 4 מחמת ווען איינער זאָגט ׃ איך געהער רַב שָׁאוּל; און אַן אַנדערער ׃
איך געהער אַפּוֹלוֹסן; צי זענט איר נישט פָּשוטע בני אדם? 5 וואָס איז דען אַפּוֹלוֹס? און וואָס איז רַב שָׁאוּל?
משרתים, דורך וועמען איר זענט געקומען צו דער אֱמוּנה [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 25-21:20], און
יעדער איינער, ווי הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] האָט אים געגעבּן. 6 איך האָבּ געפלאַנצט, אַפּוֹלוֹס האָט באַוואַסערט, אָבּער ה'
האָט געמאַכט וואַקסן. 7 אַזוי, אַז נישט דער, וואָס טוט פלאַנצן, איז עפּעס, אויך נישט דער, וואָס באַוואַסערט,
נאָר ה', וואָס מאַכט וואַקסן. 8 און דער, וואָס פלאַנצט, און דער, וואָס באַוואַסערט, זענען אייעס, און יעדער וועט
באַקומען זיין אייגענעם שׂכַר לויט זיין אייגענער עֲמָל. 9 וואָרעם מיר זענען מיטאַרבּעטער פון ה', אַקערפעלד פון
ה', בִּנין פון ה' זענט איר. 10 לויט דעם חֶסֶד פון ה', וואָס איז מיר געגעבּן געוואָרן, האָבּ איך געלייגט אַ יסוֹד ווי אַ
קלוגער בּוימײַסטער, און אַן אַנדערער בּויט דערויף. זאָל זשע יעדער זיין שומר וויאַזוי ער טוט דערויף בּויען. 11
וואָרעם קיין אַנדערן יסוֹד קען קיינער נישט לייגן ווי דער, וואָס איז געלייגט געוואָרן, און וואָס איז רֶבּי מלך
המָשיחַ יהושע/ישוע. 12 אָבּער אויבּ עמיצער בּויט אויף דעם דאָזיקן יסוֹד זָהָב, כֶּסֶף, טייערע שטיינער, עֵץ, חַיֵּי,
שטרוי, 13 אַזוי וועט אַרבּעט פון יעדן מענטשן אַנטפּלעקט ווערן; וואָרעם דער יוֹם [יום הדין] וועט עס קלאָר
מאַכן, ווייל סע וועט זיך אַנטפּלעקן דורך אֵש, און דאָס אֵש אַליין וועט אויספּרובּירן די אַרבּעט פון יעדן מענטשן,
פון וואָסער מִין עס איז ווערק. 14 אויבּ ווערק פון עמיצן, וואָס ער האָט דערויף געבּויט, וועט פאַרבּלײַבּן, וועט ער
באַקומען אַ שׂכַר. 15 אויבּ ווערק פון עמיצן וועט פאַרבּרענט ווערן, וועט ער ליידן שאָדן, אָבּער ער אַליין וועט
האָבּן ישועת אלוקינו, דאָך אַזוי ווי דורך אֵש. 16 צי ווייסט איר נישט, אַז איר זענט דער הֵיכַל פון ה', און אַז דער
רוּחַ ה' וואוינט אין אייך? 17 אויבּ עמיצער צעשטערט דעם היכל פון ה', דעם וועט ה' צעשטערן, ווייל דער היכל
פון ה' איז קָדוש, און אָט דער היכל זענט איר. 18 זאָל זיך קיינער נישט באַטריגן. אויבּ עמיצער צווישן אייך מיינט,
אַז ער איז חכם אין דער עוֹלם הַזֶּה, זאָל ער ווערן צו נאַר, כּדי ער זאָל ווערן קלוג. 19 וואָרעם די חָכמה פון דער
עוֹלם הַזֶּה איז נאַרישקייט בּיי ה'. ווייל סע שטייט געשריבּן ׃ ער כאַפּט די חַכָּמים אין זייער כיטרעקייט [איוֹב 5:13].
20 און ווידער: ה' ווייסט די מַחשָׁבות פון די חַכָּמים, אַז זיי זענען פּוסט [תהלים 94:11]. 21 דערפאַר זאָל קיינער זיך

נישט רימען בִּבְנֵי אָדָם. וואָרעם אַלצדינג איז אײַערס, 22 צי דאָס איז רַב שָׁאוּל, אָדער אַפּוֹלוֹס, אָדער כֵּיפָא, אָדער
די וועלט, אָדער חַיים, אָדער מָוֶת, אָדער דאָס, אָדער דאָס קעגנווערטיקע, אָדער דאָס צוקונפטיקע: אַלץ געהערט
צו אייך, 23 און איר צום מָשִׁיחַ, און מָשִׁיחַ איז ה'. דַ אַזוי זשע זאָל אונדז יעדער מענטש באַטראַכטן, ווי משרתים
פון דעם מָשִׁיחַ, און מְנַהַל-מֶשֶׁק-בַּיִת פון די סוֹדוֹת פון ה'. 2 דאָ איבריקנס ווערט פאַרלאַנגט ביי מְנַהַל-מֶשֶׁק-בַּיִת,
אַז יעדער איינער זאָל געפונען ווערן נֶאֱמָנִים (געטריי). 3 פאַר מיר אָבער איז דאָס אַ קלייניקייט, אַז איך זאָל
געמִשפּט ווערן פון אייך, אָדער פון אַ מענטשלעכן יום הדין. איך טוּ מיך אַפילו אַליין אויך נישט מִשפּטן. 4 ווייל
איך ווייס גאָרנישט קעגן מיר אַליין; נאָר מיט דעם דאָזיקן בין איך נאָך נישט גערעכטפאַרטיקט; עס איז הָאָדוֹן,
אָבער, וועלכער מִשפּט מיך. 5 דערפאַר מִשפּט גאָרנישט פאַר דער צייט, ביז הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] וועט קומען [זען יג
עִקָּרִים, אני מאמין בְּביאַת הַמָּשִׁיחַ], וואָס וועט אויך באַלויכטן די פאַרבאָרגענע זאַכן פון דער חֹשֶׁךְ, און אַנטפּלעקן
די פאַרלאַנגען פון די לְבָבוֹת; און יעמאָלט וועט יעדער איינער באַקומען הַתְּהִלָּה פון ה'. 6 און דאָס, אחים במשיח,
האָב איך געמאַכט אַ דמיון אויף מיר אַליין און אַפּוֹלוֹסן פון אײַערטוועגן, אַז איר זאָלט אָפּלערנען פון אונדז, נישט
צו גיין ווייטער [זען יוח"ב 1:9] פון וואָס שטייט געשריבן, כּדי קיינער פון אייך זאָל זיך נישט אַנבלאָזן איינער
אַנטקעגן דעם אַנדערן. 7 וואָרעם ווער מאַכט דיך אויסגעצייכנטער? און וואָס האָסטו, וואָס דו האָסט נישט
באַקומען? און אויב דו האָסט עס באַקומען, פאַרוואָס באַרימסטו דיך, ווי דו וואָלסט עס נישט געווען באַקומען?
שוֹין זענט איר זאַט געוואָרן? 8 שוֹין זענט איר רייך געוואָרן? איר קעניגט שוין, אָן אונדז? הַלוואַי וואָלט איר
געקענינט, כּדי מיר זאָלן אויך מיטקעניגן מיט אייך! 9 מחמת איך מיין, אַז ה' האָט אונדז, די שלִיחים,
אויסגעשטעלט אלס סאַמע לעצטע, ווי פאַרמשפּטע צום טויט; מחמת מיר זענען געוואָרן אַ שפּיל פאַר דער עוֹלם
הַזֶּה, פאַר מַלאָכים און פאַר בְּנֵי אָדָם. 10 נאַראָנים זענען מיר פון מָשִׁיחַס-וועגן, אָבער איר זענט חכמים אין
מָשִׁיחַן; מיר זענען שוואַך, אָבער איר זענט גבורים; איר האָט כָּבוֹד, אָבער מיר האָבן אַ שם-רע. 11 אָט ביז צו דער
איצטיקער שָׁעה הונגערן מיר, און דאָרשטן, און זענען נאַקעט, און ווערן געשלאָגן, און האָבן נישט קיין היים; 12
און מיר מִיִען זיך, און אַרבעטן מיט אונדזערע אייגענע הענט. ווען מְגַדְּפִים אוֹתָנוּ, בענטשן מיר; ווען מיר גערוֹדָפט,
דולדן מיר; 13 ווען באַליידיקט מען אונדז, רעדן מיר זיסע רייד; מיר זענען געמאַכט געוואָרן, און זענען איצט, ווי
דער אויסקערעכץ פון דער עולם הזה, דער אָפּפאַל פון אַלצדינג. 14 נישט כּדי אייך צו פאַרשעמען, שרייב איך
דאָס, נאָר, ווי געליבטע קינדער מיינע, אייך צו זאָגן מוסר. 15 מחמת הַגַם איר האָט 10,000 מדריכים אין רֶבִּי מלך
המָשִׁיחַ, האָט איר אָבער נישט קיין סַך אבות; מחמת אין רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע האָב איך דיין פאטער
געוואָרן דורך דער בשׂוֹרת הגאולָה. 16 איך בעט אייך דערפאַר, זייט מיינע נאַכמאַכערס. 17 טאַקע צוליב דער
סִיבּה האָב איך געשיקט צו אייך טִימוֹתֵיאוֹס, וואָס איז מיין בעליבט און געטריי קינד אין הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ], אַז ער
זאָל אייך דערמאָנען אין מיינע דרָכים אין רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ, אַזוֹיווי איך לערן אומעטום אין יעדער משיחס ברית
חדשה קהִלָּה. 18 אָבער טייל האָבן זיך אָנגעבלאָזן, גלייך ווי איך וואָלט נישט געקומען צו אייך. 19 איך וועל אָבער
באַלד קומען צו אייך, אִם יִרצֶה ה', און איך וועל אויסגעפינען, נישט די רייד פון די, וואָס זענען אָנגעבלאָזן, נייערט
זייער גבורה. 20 מחמת דאָס מַלכוּת פון ה' באַשטייט נישט אין רייד, נייערט אין גבורה. 21 וואָס ווילט איר? זאָל
איך קומען צו אייך מיט אַ רוט, אָדער מיט אַהֲבָה און אַן עַנְוַת רוּחַ? הַ מע הערט אומעטום, אַז ס'איז פאַראַן זנות
צווישן אייך, און אַזאַ זנות, ווי עס איז אַפילו נישטאָ צווישן די גוֹיִים, אַז איינער זאָל האָבן אֵשֶׁת אָבִיו [זען ויקרא
18:8]. 2 און איר זענט אָנגעבלאָזן! האָט איר נישט ליבער געדאַרפט טרויערן, כּדי דער, וואָס טוט אַזאַ מעשה, זאָל

אַוועקגענומען ווערן פּוּן צווישן אייך? 3 מחמת הַגַם איך בּין נישט בּיַי אייך אין גּוּף, בּין איך אָבּער מיט אייך אין
גייסט, און האָבּ שׁוֹין געמִשׁפּט דעם, גלייך ווי איך וואָלט געווען אָנוועזנד, וואָס האָט דאָס דאָזיקע אַזוי געטאָן. 4
בּעת איר זענט פאַרזאַמלט אין דעם נאָמען פּוּן אֲדוֹנֵנוּ יהושע/ישוע, און מיין גייסט איז צווישן אייך, מיט דער
גבוּרה פּוּן אֲדוֹנֵנוּ יהשע/ישוע, 5 זאָלט איר אַזאַ איינעם איבּערענטפערן צוּ הָשָׂטן פאַר דער פאַרדאַרבּוּנג פּוּן דעם
פלייש [זען רומ' 7:18], כּדי דער גייסט זאָל נִיצוֹל ווערן אין דעם יוֹם הָאָדוֹן יהושע/ישוע. 6 אייער בּאַרימען זיך איז
נישט טוֹב, צי וויסט איר נישט, אַז קליין בּיסל חמץ מאַכט זויער דאָס גאַנצע טייג? 7 ראַמט זשע אויס דאָס אַלטע
חמץ, כּדי איר זאָלט ווערן אַן עִשָׂה חֲדָשָׁה, אַזוי ווי איר זענט מצות. מחמת מָשִׁיחַ, אונדזער קָרבּן-פֶּסַח, איז מקריב
געוואָרן [זען ישעיהו 53:7]. 8 לאָמיר דערפאַר האַלטן יום-טוֹב, נישט מיט אַלטן חמץ, אויך נישט מיט חמץ פּוּן
רשעות און בּייז, נייערט מיט די מַצות פּוּן תֹּם און אֶמת. 9 איך האָבּ אייך געשריבּן אין מיין אגרת [הקודש], נישט
צוּ חַברן זיך מיט זונים; 10 דאָך הייסט דאָס נישט בּכלל נישט מיט די זונים פּוּן דער עולם הזה, אָדער מיט די
געלטגייציקע און גַזלָנים, אָדער מיט געצנדינער; מחמת יעמאָלט וואָלט איר געמוּזט אַרויסגיין פּוּן דער וועלט. 11
איצט אָבּער איך האָבּ אייך געשריבּן, נישט צוּ חַברן זיך מיט עמיצן, וואָס ווערט אָנגערופן אַן אָח במשיח, און וואָס
איז אַ נוֹאף, אָדער געלטגייציקער, אָדער אַ געצנדינער, אָדער אַ לעסטערער, אָדער אַ שִׁיכּוֹר, אָדער אַ גַזלן -- מיט
אַזאַ איינעם זאָלט איר אַפילו נישט עסן צוזאַמען. מחמת וואָס האָבּ עס צוּ טאָן מיט מיר צו מִשׁפּטן די, וואָס
זענען אויסערהאַלבּ פּוּן דער קהלה? זאָלט איר נישט מִשׁפּטן די, וואָס זענען אינעווייניק? 13 די דרויסנדיקע וועט
ה' מִשׁפּטן. ראַמט אויס דעם רַע פּוּן צווישן אייך. יַ ווי דערוועגט זיך עמיצער פּוּן אייך, וואָס האָט עפּעס קעגן זיין
חַבר, זיך צו לאָדענען פאַר די רשָׁעים, און נישט פאַר די קדוֹשִׁים? 2 צי ווייסט איר נישט, אַז די קדוֹשִׁים וועלן
מִשׁפּטן די עולם הזה? און אויבּ די עולם הזה וועט געמִשׁפּט ווערן דוּרך אייך, זענט איר נישט רָאוּי צוּ מִשׁפּטן די
קלייניקייטן? 3 צי ווייסט איר נישט, אַז מיר וועלן מִשׁפּטן מַלאָכים? אַ פּשִׁיטא שׁוֹין וואָס איז נוגע דיני ממונות! 4
און איר, אויבּ איר האָט עפּעס צו אַנטשיידן וואָס שייך, דיני ממונות זעצט איר די נישט-אָנגעזענע אין דער משיחס
ברית חדשה קהִלָּה פאַר שופטים? 5 איך זאָג דאָס צוּ אייער שאַנד. שׁוֹין-זשע, צי געפינט זיך נישט צווישן אייך
איינער אַ חָכם, וועלכער וואָלט געקענט אויסלייכן צווישן זיינע אחים במשיח? 6 נייערט אָח במשיח גייט זיך לאָדן
מיט אָח במשיח, און דערצוּ נאָך פאַר אומגלויבּיקע! 7 עס איז שׁוֹין אַ ירידה פאַר אייך, אַז איר האָט צווישן זיך
מִשׁפָּטים. פאַרוואָס ליידט איר נישט ליבּער אַן עוולה? פאַרוואָס לאָזט איר זיך נישט ליבּער בּאַרויבּן? 8 כֵּן, איר
אַליין טוּט עוולות און בּאַרויבּט, און דערצוּ נאָך אייערע אייגענע אחים במשיח! 9 צי ווייסט איר נישט, אַז די
רשָׁעים וועלן נישט יַרשענען דאָס מַלכות ה'? זיט נישט גענאַרט ; נישט קיין זונים, נישט קיין געצנדינער, נישט קיין
נואפים, נישט קיין בַּעלי-תַּאוות, אויך נישט די, וואָס ליגן מיט זכָרים, 10 נישט קיין גַנָבים, נישט קיין געלט גיריקע,
נישט קיין שִׁיכּוֹרים, נישט קיין לעסטערערס, נישט קיין גַזלָנים, וועלן יַרשענען דאָס מַלכות ה'. 11 און אַזוינע זענען
געווען טייל פּוּן אייך; איר אָבּער זענט געוואַשן געוואָרן, איר זענט געהייליקט געוואָרן, איר קֻדַּשְׁתֶּם, נאָר איר זענט
גערעכטפאַרטיקט געוואָרן דוּרך דעם נאָמען פּוּן הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] רֶבּי מלך המָשׁיחַ יהושע/ישוע, און דוּרך דעם רוּחַ
הַקוֹדֶש פּוּן אלוקינו. 12 "אַלץ איז מיר מוּתּר"? דאָך נישט אַלצדינג איז נוּצלעך. "אַלץ איז מיר מוּתּר"? דאָך וועל איך
מיך נישט אונטערוואַרפן אונטער דער מאַכט פּוּן עפּעס. 13 "מַאכָלים פאַרן בּויך, און דער בּויך פאַר
מַאכָלים"?--און ה' וועט פאַרלענדן סיי דאָס, און סיי די אַנדערע. דער גּוּף איז נישט פאַר זנוּת, נייערט פאַר הָאָדוֹן
[אֲדוֹנֵנוּ], און הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] פאַר דעם גּוּף! 14 און ה' האָט אויפגעוועקט הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] תחית-המתים, און אויך

אונדז וועט ער אויפוועקן דורך זיין גבורה. 15 צי ווייסט איר נישט, אַז אייערע גופים זענען אֵברים פון מָשיחַ [זען מה"ש 9:4]? זאָל איך זשע נעמען די אֵברים פון מָשיחַ, און זיי מאַכן פאַר אֵברים פון אַ זונה? חס ושלום! 16 אָדער צי ווייסט איר נישט, אַז דער, וואָס באַהעפט זיך מיט אַ זונה, איז בָּשָׂר אֶחָד מיט איר? מחמת סע שטייט געשריבן : וְהָיוּ שְׁנֵיהֶם לְבָשָׂר אֶחָד [בראשית 2:24]. 17 אָבער דער, וואָס איז באַהעפט מיט הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ], איז איין גייסט מיט אים. 18 אַנטרינט זשע פון זנות. יעדע זינד, וואָס אַ מענטש באַגייט, איז אויסער דעם גוף; דער אָבער, וואָס איז מזַנה, זינדיקט קעגן זיין אייגענעם גוף. 19 אָדער צי ווייסט איר נישט, אַז אייער גוף איז אַ הֵיכָל פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, וואָס איז אין אייך, וועמען איר האָט פון ה'? און איר געהערט נישט צו זיך אַליין, 20 וואָרעם איר זענט טייער געקויפט געוואָרן. עַל-כֵּן, זאָלט איר אָפּגעבן כָּבוד צו ה' אין אייער גוף. ז און בנוֹגֵע די זאַכן, וועגן וואָס איר האָט געשריבן : "עס איז טוֹב פאַר אַ מאַן נישט צו באַרירן קיין אִשה"? 2 דאָך מחמת פון זנות-וועגן, זאָל יעדער מאַן האָבן זיין אייגן אִשָׁה, און זאָל יעדע אִשה האָבן איר אייגענעם מאַן. 3 זאָל דער מאַן אָפּגעבן דעם אִשָׁה איר חוֹב; און אַזוי אויך דאָס אִשָׁה דעם מאַן. 4 דאָס אִשָׁה האָט נישט קיין רשות איבער איר אייגענעם גוף, נאָר דער מאַן; און אַזוי האָט אויך דער מאַן נישט קיין רשות איבער זיין אייגענעם גוף, נאָר דאָס אִשָׁה. 5 שיידט זיך נישט אָפּ איינער פון דעם אַנדערן, אחוץ אויב איר זענט מרוצה דערויף צו אַ געוויסער צייט, כּדי איר זאָלט זיך אָפּגעבן מיט דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4], און קומט זיך ווידער צונויף, כּדי הָשָׂטן זאָל אייך נישט ברענגען צו קיין נסָיון דורך אייער מאַנגל פון כּבוּש הגֵּוֶף. 6 און דאָס זאָג איך בדֶרֶך רשות, און נישט בדֶרֶך פקודה. 7 דאָך הַלוואַי זאָלן אַלע מענטשן זיין אַזוי-ווי איך אַליין. אָבער יעדער איינער האָט זיין אייגענע מַתָּנה פון ה', איינער אויף דעם אופן, און אַן אַנדערער אויף יענעם. 8 און צו די נישט-חתונה-געהאַטע, און צו די אַלמָנות זאָג איך: עס איז טוֹב פאַר זיי, אויב זיי פאַרבלײַבן אַזוי-ווי איך. 9 אָבער אויב זיי קענען זיך נישט איינהאַלטן, זאָלן זיי חַתונה האָבן; מחמת עס איז בעסער חַתונה—צו-האָבן ווי צו ברענען. 10 און צו די פאַרהייראַטע זאָג איך אָן, כֵּן נישט איך, נייערט הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ], אַז דאָס אִשָׁה זאָל זיך נישט אָפּשיידן פון איר מאַן -- 11 נאָר אויב זי האָט זיך געשיידן, זאָל זי פאַרבלײַבן נישט-פאַרהייראַט, אָדער זיך איבערבעטן מיט דעם מאַן -- און אַ מאַן זאָל נישט פאַרלאָזן זיין אִשָׁה. 12 צו די איבעריקע אָבער זאָג איך, נישט הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] : אויב אַן אָח במשיח האָט אַן אומגלויביק אִשָׁה, און זי איז מַסכּים צו וואוינען מיט אים, זאָל ער זי נישט פאַרלאָזן. 13 און דאָס אִשָׁה, וואָס האָט אַן אומגלויביקן מאַן, און דער איז מַסכּים צו וואוינען מיט איר, זאָל זי איר מאַן נישט פאַרלאָזן. 14 מחמת דער אומגלויביקער מאַן ווערט געהייליקט דורך דעם אִשָׁה, און דאָס אומגלויביקע אִשָׁה ווערט געהייליקט דורך דעם אָח במשיח; ווייל ווען נישט, וואָלטן אייערע יְלָדִים געווען טמאים, נאָר איצט זענען זיי קדוֹשִׁים. 15 אויב אָבער דער אומגלויביקער וויל זיך אָפּשיידן, לאָז ער זיך אָפּשיידן; אין אַזעלכע פאַלן איז דער אָח אָדער די אָחוֹת במשיח, איז נישט קנעכטיש-געבונדן; און ה' האָט אונדז באַרופן צו לעבן בשָׁלום. 16 וואָרעם וויאַזוי ווייסטו, אָ אִשה, צי דו וועסטו ראַטעווען דיין מאַן? אָדער וויאַזוי ווייסטו, אָ מאַן, צי דו וועסט ראַטעווען זיין דיין אִשָׁה? 17 נאָר ווי הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] האָט צוגעטיילט יעדן מענטשן, ווי ה' האָט יעדן באַרופן, אַזוי זאָל ער זיך נוהג-זיין. און אַזוי באַפעל איך אין אַלע בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות. 18 איז עמיצער באַרופן ווען אַ געמַלטער, זאָל ער נישט ווערן אומגעמַלט [זען מה"ש 21:20]. איז עמיצער באַרופן געוואָרן אין עָרלה? זאָל ער נישט געמַלט ווערן [זען מה"ש 21:25]. 19 מִילה איז גאָרנישט, און עָרלה איז גאָרנישט, נייערט שְׁמִירַת מִצְוֹות ה' [זען מה"ש 21:20-25]. 20 לאָז יעדער פאַרבלײַבן אין יענער באַרופונג, אין וועלכער ער איז באַרופן געוואָרן. 21 ביסטו באַרופן געוואָרן אַלס אַן עֶבֶד? מאַך דיר נישט קיין דאגות דעריבער; אויב אָבער דו

קענסט באַפרייט ווערן, נוץ עס ליבּער אויס. 22 מחמת דער, וואָס איז באַרופן אין הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] אַלס אַן עֶבֶד,
איז באַפרײַטער פון הָאָדוֹן; אַזוי אויך דער, וואָס איז געווען פריי, ווען ער איז באַרופן געוואָרן, איז עֶבֶד פון רבי
מֶלך המָשיחַ. 23 איר זענט טייער געקויפט געוואָרן; ווערט זשע נישט קיין עֶבֶד פון קיין מענטשן. 24 אחים במשיח,
לאָז יעדער איינער, אין וואָס פאַר אַ מַעֲמָד ער איז באַרופן געוואָרן, פאַרבלײַבן אין דעם פאַר ה'. 25 און בנוֹגֵע
בתולות, האָב איך נישט קיין מצוה פון הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ]; איך גיב אָבער מיין מיינונג ווי איינער, וואָס האָט געפונען
רחמים ביי הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ], צו זיין נֶאֱמָן. 26 איך האַלט דעריבּער, אַז צוליב דער איצטיקער צָרה, איז עס טוֹב פאַר
אַ מענטשן צו זיין ווי ער איז. 27 ביסטו צוגעבּונדן צו אַן אִשָּׁה? זוך נישט צו ווערן פריי. ביסטו פריי פון אַן אִשָּׁה?
זוך נישט קיין אִשָּׁה. 28 האָסטו אָבּער חַתונה געהאַט, האָסטו נישט געזינדיקט; און אויב אַ בתולה האָט חַתונה,
האָט זי נישט געזינדיקט. אָבּער אַזוינע וועלן האָבּן צָרות אין דעם פלייש; און איך וואָלט אייך וועלן פאַרשוינען. 29
דאָס אָבּער זאָג איך, אחים במשיח, די צייט איז קוּרץ. און פון איצט-אָן זאָלן יענע, וואָס האָבּן נָשים, זיין גלייך ווי
זיי וואָלטן זיי נישט געהאַט; 30 און יענע, וואָס וויינען, גלייך ווי זיי וואָלטן נישט געוויינט; און די, וועלכע זענען זיך
משמח, גלייך ווי זיי וואָלטן זיך נישט משמח געווען; און די, וועלכע קויפן איין, גלייך ווי זיי וואָלטן גאָרנישט
פאַרמאָגט; 31 און די, וועלכע געבּרויכן די עוֹלם הַזֶּה, גלייך ווי זיי וואָלטן זי נישט געבּרויכט; וואָרעם די געשטאַלט
פון דער עוֹלם הַזֶּה פאַרגייט. 32 און איך וויל איר זאַלט זיין פריי פון דאגות. דער נישט-פאַרהייראַטער, זאָרגט
פונוועגן די זאַכן פון הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ], וויאַזוי ער זאָל וואוילגעפעלן ווערן הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ]; 33 דער חתונה-געהאַטער
זאַרגט פונוועגן די זאַכן פון דער עוֹלם הַזֶּה, וויאַזוי ער זאָל וואוילגעפעלן ווערן זיין אִשָּׁה, 34 און ער איז צעטיילט.
און די נישט-פאַרהייראַטע אִשה, און די בתולה, זאַרגט זיך פונוועגן די זאַכן פון הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ], כּדי זי זאָל זיין
קְדוֹשָׁה, סיי אין דעם גוף און סיי אין דעם גייסט; אָבּער די חתונה-געהאַטע, זאָרגט פונוועגן די זאַכן פון דער עוֹלם
הַזֶּה, וויאַזוי זי זאָל וואוילגעפעלן ווערן איר מאַן. 35 און דאָס זאָג איך פאַר אייער אייגענער תּוֹעֶלֶת, נישט כּדי צו
וואַרפן אַ נעץ אויף אייך, נייערט אַז תִּתְנַהֲעוּ כַּיָּאוּת, און כּדי איר זאָלט קענען דינען הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] אומגעשטערט.
36 אויב אָבּער עמיצער מיינט, אַז ער טוט אָן זיין בתולה אַ חרפּה, אויב זי איז אַריבּער איר בּלִיאוּנג-צייט, און אויב
סע באַדאַרף אַזוי צו זיין, זאָל ער טאָן וואָס ער וויל; ער זינדיקט נישט; זיי מעגן חתונה האַבּן. 37 דער אָבּער, וואָס
שטייט פעסט אין זיין לבֵּ, שֶׁאֵינוֹ שָׁרוּי בְּצֹרֶךְ, נייערט האָט שלִיטה איבּער זיין אייגענעם ווילן, און האָט דאָס
דאָזיקע באַשלאָסן אין זיין לבֵּ צו זיין שומר איבּער זיין אייגענע בתולה, אַזוי טוט ער רעכט. 38 על-כּן, דער, וואָס
מאַכט חַתונה זיין בתולה, טוט טוֹב; און דער, וואָס מאַכט זי נישט חַתונה, וועט טאָן נאָך בּעסער. 39 אַן אִשָּׁה איז
געבּונדן צו איר מאַן ווען ער לעבּט; אויב אָבּער דער מאַן שטאַרבּט, איז זי פריי חַתונה צו האַבּן מיט וועמען זי וויל,
נייערט נאָר אין הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ]. 40 לויט מיין מיינונג, איז אָבּער איר ווײַלער, אויב זי פאַרבלײַבט אַזוי־ווי זי איז; און
מיר שיינט אויס, אַז איך אויך האָבּ דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ פון ה'. חַ און בנוֹגֵע די זאַכן, וואָס מען איז מַקריב צו אֱלִילִים ׃
ווייסן מיר, אַז "מיר אַלע האָבּן דַּעַת." וויסן בּלאָזט אויף, אָבּער אַהֲבָה בויט אויף. 2 אויב עמיצער מיינט, אַז ער
האט דַּעַת פון עפּעס, פאַרשטייט ער נאָך נישט, וויאַזוי ער דאַרף פאַרשטיין. 3 נאָר אויב עמיצער האָט אהבת ה',
דער דאָזיקער ווערט דערקענט פון ה'. 4 און וואָס שַׁייך דעם עסן פון זאַכן, וואָס מען איז מַקריב צו אֱלִילִים, ווייסן
מיר, אַז אַן אֱלִיל איז גאָרנישט אין דער עוֹלם הַזֶּה, און אַז ס'איז נישטאָ קיין אלוקים, אַחוץ אֶחָד. 5 און ווען אַפילו
עס געפינען זיך אַזוי־גערופענע "געט-ר," צי אין שָׁמַיִם, צי אויף דער ערד, כְּשֵׁם שֶׁיֵּשׁ אֱלִים רבּים און אדונים רבּים --
6 דאָך פאַר אונדז נאָר אֱדֹנָי אֶחָד, אלוקים הָאָב, אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ, פון וועמען אַלץ איז, און מיר פאַר אים, און אָדוֹן

אֶחָד, מָשִׁיחַ יהושע/ישוע, דורך וועמען אלץ איז, און מיר דורך אים. 7 דאָך נישט אין כל בני אדם איז דאָ די דַעַת;
נייערט טייל, אין דער געוואוינהייט ביז איצט צו דעם אֱלִיל, עסן עס ווי אַ קרבן צו אַן אֱלִיל; און זייער מצפון, וואָס
איז שוואַך, ווערט באַפלעקט. 8 אָבער אֹכֶל וועט אונדז נישט ברענגט נענטער צו ה'; אויך זענען מיר נישט ערגער,
אויב מיר עסן נישט, אויך נישט בעסער, אויב מיר עסן יאָ [זען מה"ש 21:20-25 וואָס שייך ייד און גריך ביי טיש]. 9
אָבער זעט אַז די דאָזיקע פרײַהייט אייערע זאָל נישט ווערן קיין מִכשול פאַר די שוואַכע. 10 וואָרעם אויב עמיצער
זעט דיך, וואָס האָסט דַעַת, זיצן ביי טיש אין דעם טעמפּל פון אַן אֱלִיל, וועט נישט זיין מצפון, אויב ער איז שוואַך,
דערמוטיקט ווערן צו עסן זאַכן, וואָס מען האָט מַקריב געווען צו אֱלִילִים? 11 און דורך דיין דַעַת דער שוואַכער
אָח במשיח ווערט פאַרלוירן, פאַר וועמען רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ איז געשטאָרבן. 12 און אַזוי, ווען איר זינדיקט קעגן די
אחים במשיח, און פאַרוווּנדנדיק זייער שוואַך מצפון, זינדיקט איר קעגן רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ. 13 איבערדעם, אויב
מַאֲכָל פאַרפירט מיין אָח במשיח צו שטרויכלען, וועל איך קיינמאָל נישט עסן קיין פלייש, כּדי איך זאָל נישט
פאַרפירן מיין אָח במשיח צו שטרויכלען. ט בין איך נישט פריי? בין איך נישט קיין שלִיחַ? האָב איך נישט געזען
יהושע/ישוע אֲדוֹנֵנוּ [זען מה"ש 9:3-5]? זענט איר נישט מיין ווערק אין הָאָדוֹן? 2 אויב פאַר אַנדערע בין איך נישט
קיין שלִיחַ, דאָך פאַר אייך בין איך יאָ; מחמת דער חוֹתַם פון מיין שלִיחות [זען גלט' 2:10] זענט איר אין הָאָדוֹן. 3
דאָס איז מיין רעכטפאַרטיקונג פאַר די, וואָס פאָרשן מיך אויס. 4 צי האָבן מיר נישט קיין רשות צו עסן און צו
טרינקען? 5 צי האָבן מיר נישט קיין רשות אַרומצופירן אַן אָחוֹת במשיח פאַר אַן אִשָּׁה, אַזוי ווי די איבעריקע
שלִיחים, און די אַחֲוהי דמָרָן, און כֵּיפָא? 6 אָדער איך נאָר און בַּר-נַבָּא, האָבן מיר נישט קיין רשות נישט צו
אַרבעטן? 7 ווען דינט עס אַ זעלנער אויף זיינע אייגענע הוֹצָאות? ווער פלאַנצט אַ כֶּרֶם, און עסט נישט פון אים
קיין פֵּירות? אָדער ווער פאַשעט אַן עֵדֶר, און עסט נישט פון דער חָלָב פון דער עֵדֶר? 8 צי טו איך רעדן די דאָזיקע
זאַכן לויט דעם שטייגער פון מענטשן? אָדער צי זאָגט נישט די תּוֹרה אויך דאָס זעלבע? 9 מחמת סע שטייט
געשריבן אין תּוֹרַת-מֹשה [רבינו] : דו זאָלסט נישט פאַרשליסן אַן אָקס דאָס מויל, ווען ער דרעשט [דברים 25:4].
צי זאָרגט דען ה' נאר פאַר אָקסן? 10 אָדער זאָגט ער עס פון אונדזערטוועגן בְּכלַל? כֵּן, פון אונדזערטוועגן איז עס
געשריבן געוואָרן; ווייל דער, וואָס אַקערט, דאַרף אַקערן מיט תקוה, און דער, וואָס דרעשט, אין דער תקוה צו
באַקומען אַ חֶלֶק. 11 אויב מיר האָבן געזייט אין אייך רוחניותדיקע זאַכן, איז עס אַזאַ גרויסער עִנין, אויב מיר וועלן
שניידן אייערע ערדישע זאַכן? 12 אויב אַנדערע האָבן אַ חֵלֶק אין דעם רעכט איבער אייך, האָבן מיר נישט מער?
מיר אָבער האָבן נישט אויסגענוצט דאָס דאָזיקע רעכט, נייערט מיר שטייען אַלץ אויס, כּדי מיר זאָלן נישט מאַכן
קיין שטערונג פאַר דער בשׂוֹרת הגאולָה פון רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ. 13 ווייסט איר דען נישט, אַז די, וועלכע טוען די
עבודת קוֹדֶש, עסן פון די זאַכן פון דעם בֵּית מִקדש, און די, וועלכע דינען פאַר דעם מִזבֵּחַ, נעמען זייער חֶלֶק אין
דעם מִזבֵּחַ? 14 טאַקע אַזוי האָט אויך הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] מתַקן געווען, אַז די, וואָס דרשענען די בשׂוֹרת הגאולָה, זאָלן
לעבן פון דער בשׂוֹרת הגאולָה. 15 איך האָב אָבער נישט אויסגענוצט קיין איינציקע פון די דאָזיקע זאַכן; און איך
האָב דאָס נישט געשריבן, כּדי מען זאָל עס אַזוי טון לגבי מיר; וואָרעם עס איז מיר ליבער צו שטאַרבן, ווי עמיצער
זאָל צונישט מאַכן מיין רום. 16 מחמת אויב איך דרשענען די בשׂוֹרת הגאולָה, דאַרף איך מיך נישט רימען מיט
דעם, ווייל איך בין מחויב דאָס צו טאָן; וואָרעם ווי איז מיר, אויב איך טו נישט אָנזאָגן די בשׂוֹרת הגאולָה! 17
וואָרעם אויב איך טו דאָס דאָזיקע פרייוויליק, האָב איך אַ שׂכַר; נאָר אויב נישט פון מיין אייגענעם ווילן, האָב איך
אַ פאַרוואַלטונג, וואָס איז מיר אָנפאַרטרויט געוואָרן. 18 וואָס זשע איז מיין שׂכַר? דאָס: וואָס ווען איך טו

דרשענען די בשׂורת הגאולָה, זאָל איך קענען ברענגען די בשׂורת הגאולָה בחנם אָן געצאָלטס, כּדי נישט
אויסצונוצן מיין רעכט אין דער בשׂורת הגאולָה. 19 וואָרעם הַגַם איך בין פריי פון כל בני אדם, האָב איך מיך
געמאַכט פאָר אַ מְשָׁרֵת צו כל, כּדי איך זאָל געווינען וואָס מערער. 20 צו די יִדן בין איך געוואָרן ווי אַ יִד, כּדי איך
זאָל געווינען די יִדן; פאַר די, וואָס זענען בכל חומר הדין, ווי בכל חומר הדין, ווען אַליין בין איך נישט בכל חומר
הדין [זען קור"ב 3:6], כּדי איך זאָל געווינען די, וואָס זענען בכל חומר הדין; 21 צו די, וואָס זענען פעלנדיק אַ תּוֹרה,
ווי פעלנדיק אַ תּוֹרה, ווען איך בין נישט פעלנדיק תּוֹרה פון ה', נייערט אונטער תּוֹרה פון מָשִׁיחַ [זען ישעיהו 42:4],
כּדי איך זאָל געווינען די, וואָס זענען פעלנדיק אַ תּוֹרה. 22 פאַר די שוואַכע בין איך געוואָרן שוואַך, כּדי איך זאָל
געווינען די שוואַכע. איך בין געוואָרן אַלץ פאַר כל בני אדם, כּדי בכָל-אופן ראַטעווען צו זיי טייל פון זיי. 23 און
איך טו אַלצדינג פאַר דער בשׂורת הגאולָה-וועגן, כּדי איך זאָל האָבן אַ חֵלֶק אין איר. 24 צי ווייסט איר נישט, אַז
די, וואָס לויפן אויף דער אַרענע, לויפן אַלע, אָבער נאָר איינער דערלאַנגט דעם פּרייז? אַזוי זאָלט איר לויפן, כּדי
איר זאָלט עס באַקומען. 25 און יעדער אַטלעט, באַהערשט זיך אין אַלעם. און זיי טוען עס כּדי זיי זאָלן באַקומען
אַ פאַרדאַרבלעכען קרוין; מיר אָבער אַן אומפאַרדאַרבלעכען. 26 דעריבער לויף איך אַזוי, נישט ווי אומזיכער; איך
באָקס נישט אַזוי ווי איינער, וואָס שלאָגט די לופט; 27 נאָר איך אונטערדריק מיין גוף, און האַלט אים אין
קנעכטשאַפט, כּדי בשעת איך דרשן צו אנדערע, זאָל איך אַליין נישט פאַרוואָרפן ווערן [זען רומ' 8:13]. יַ איך וויל
אַז איר זאָלט וויסן, אחים במשיח, אַז אַלע אבותינו זענען געווען אונטער דעם וואָלקן, און אַלע זענען
אַריבערגעגאַנגען איבער דעם יַם; 2 און אַלע זענען מקוה מים געטוֹבלט געוואָרן צו מֹשהן אין דעם וואָלקן און אין
דעם יַם; 3 און אַלע האָבן געגעסן די זעלביקע רוחניותדיקע אֹכֶל; 4 און אַלע האָבן געטרונקען דעם זעלביקע
רוחניותדיקע געטראַנק; וואָרעם זיי האָבן געטרונקען פון דעם רוחניותדיקן צור, וועלכער האָט זיי באַגלייט; און
דער צור איז געווען מָשיחַ. 5 דאָך זענען די מערסטע פון זיי האָט ה' נישט געהאַט קיין וואוילגעפעלן [זען מתי
7:21-23]; וואָרעם זיי זענען אומגעקומען אין דער מִדבּר. 6 און די דאָזיקע זאַכן זענען געשען אלס פאָרבילדער
פאַר אונדזערטוועגן, כּדי מיר זאָלן נישט גלוסטן נאָך קיין רָעוֹת, ווי יענע האָבן געגלוסט. 7 און איר זאָלט אויך
נישט זיין קיין געצנדינער, ווי אַ טייל פון זיי זענען געווען; ווי סע שטייט געשריבן: וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל וְשָׁתוֹ וַיָּקֻמוּ
לְצַחֵק [שמות 32:6]. 8 און לאָמיר אויך נישט מזנה זיין, ווי אַ טייל פון זיי האָבן מזנה-געווען, און עס זענען געפאַלן
אין יום אֶחָד 23,000. 9 לאָמיר אויך נישט אויספּרוּאוון הָאָדוֹן, ווי אַ טייל פון זיי האָבן אויסגעפּרוּאוווט, און זענען
אומגעקומען פון די שלאַנגען. 10 איר זאָלט אויך נישט מורמלען, ווי אַ טייל פון זיי האָבן געמורמלט, און זענען
אומגעקומען דורך דעם מַשחִית. 11 און די דאָזיקע זאַכן זענען געשען צו זיי פאַר אַ פאָרבילד; און זיי זענען
פאַרשריבן געוואָרן צו זיין אַ מוסר פאַר אונדזערטוועגן, אויף וועמען דער סוֹף פון די וועלט-צייטן האָט גענעענט.
12 על-כּן, לאָז דער, וואָס מיינט, אַז ער שטייט, זיין שומר, אַז ער זאָל נישט פאַלן. 13 קיין נסיוֹן האָט אייך נישט
אָנגעכאַפּט, אחוץ וואָס איז ווי אַ מענטש קען פאַרטראָגן. אָבער ה' איז נֶאֱמָן, וועלכער וועט אייך נישט לאָזן
אויסגעפּרוּאוווט ווערן איבער אייערע כּוֹחות; נאָר צוזאַמען מיט דעם נסיון וועט ער אויך מאַכן אַן אויסוועג, כּדי
איר זאָלט קענען ביישטיין. 14 דערפאַר, באַליבטע מיינע, אַנטלויפט פון עֲבוֹדַת אֱלִילִים 15 איך רעד ווי צו
פאַרשטענדיקע; מִשפּט איר אַליין, וואָס איך זאָג. 16 דער כּוֹס פון בְּרָכה, אויף וועלכן מיר מאַכן אַ בְּרָכה, צי איז
ער דען נישט חברותאשאפט מיט דעם דָּם פון דעם מָשיחַ? די מַצה, וואָס מיר ברעכן, צי איז דאָס נישט
חברותאשאפט מיט דעם בָּשָׂר [זען בָּשָׂר, תהלים 16:9-10] פון מָשיחַ [בן דוד]? 17 און מחמת עס איז איין מַצה,

זענען מיר, וואָס זענען רבים, איין בָּשָׂר, מחמת מיר כל האָבּן אַ חֵלֶק אין דער איינער מַצה. 18 קוקט אויף
בְּנֵי-יִשׂרָאל לויטן פלייש: צי זענען דען נישט די, וועלכע עסן די קָרבָּנות, אָנטיילנעמער אין דעם מִזבֵּחַ? 19 וואָס
זשע איז עס דען וואָס איך זאָג? אַז אַ קרבּן צו אֱלִילים איז עפּעס? אָדער אַז דער אֱלִיל [אַליין] איז עפּעס? 20 נאָר
אַז וואָס די געצנדינער זענען מַקריב, זענען זיי מַקריב צו טיַיוולאָנים, און נישט צו ה'. און איך וויל נישט, אַז איר
זאָלט קומען אין חברותאשאפט מיט טיַיוולאָנים. 21 איר קענט נישט טרינקען דעם כּוס פון הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ], און
דעם בּעכער פון טיַיוולאָנים; איר קענט נישט האָבּן אַ חֵלֶק אין דעם טיש פון הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ], און אין דעם טיש
פון טיַיוולאָנים [זען מה"ש 21:25]. 22 אָדער זאָלן מיר דערצערענען ה' צו קִנאה? זענען מיר שטאַרקער פון אים? 23
"אַלץ איז מוּתר"? נישט אַלץ איז נוּצלעך. "אַלץ איז מוּתר"? נישט אַלץ בּויט אויף. 24 זאָל קיינער נישט זוכן זיין
אייגענע טוֹבה, נייערט וואָס איז טוֹבה פאַר זיין חַבר. 25 אַלץ [רַב שָׁאוּל רעדט דאָ פון עֲבוֹדַת אֱלִילִים און "נייטראַל"
פלייש, נישט טרייף; ה' איז נישט לערנען יהודים צו עסן טרייף; די לייענער האבן פריִער אָנהענגער פון עֲבוֹדַת
אֱלִילִים], וואָס מען פאַרקויפט אין די יאַטקעס, עסט, און פרעגט נישט קיין שאַלה פון געוויסנוועגן; 26 כִּי לַה'
הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ [זען תהלים 24:1]. 27 און אויב איינער פון די, וואָס גלויבּן נישט, בּעט אייך אויף אַ סעוּדה, און איר
האָט בּדַעה צו גיין, זאָלט איר עסן אַלץ, וואָס סע ווערט געשטעלט פאַר אייך, און פרעגט נישט קיין שאַלה פון
געוויסנוועגן. 28 אויב אָבּער עמיצער וועט צו אייך זאָגן : דאָס האָט מען מַקריב געווען פאַר אַ קָרבּן, טאָ עסט עס
נישט, פון זיַינעטוועגן, וואָס האָט עס אָנגעוויזן, און פון געוויסנוועגן. 29 איך מיין נישט דאָס אייגענע געוויסן,
נייערט דעם מצפון פון אַנדערן. מחמת פאַרוואָס זאָל מיין פרַיהייט געמִשפּט ווערן פון מצפון פון אַן אַנדערן? 30
און אויב איך געניס עפּעס מיט אַ בּרָכה, פאַרוואָס זאָל אַרויסגיין אַ שם רע אויף מיר וועגן דעם, פאַר וועלכן איך
מאַך אַ בּרָכה? 31 על-כּן, צי איר עסט, אָדער טרינקט, אָדער וואָס נאָר איר טוט, טוט כל פאַר דעם כָּבוד ה'. 32
זייט נישט קיין מכשול פאַר די יִדן, אָדער די אומות, אָדער דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה פון ה'; 33 טאַקע ווי
אויך איך בּאַמי זיך צו געפעלן לֻכֻלָּם בְּכָל דָּבָר, און זוך נישט מיין אייגענעם נוּצן, נייערט דעם נוּצן פון דעם רַבּים,
כּדי זיי זאָלן געראַטעוועט ווערן [פון זַעַם ה', זען רומ' 1:18]. יאַ זייט מיינע [רַב שָׁאוּלס] נאָכפאָלגער, אַזוי ווי אויך
איך בּין פון רֶבּי מלך המָשיחַ. 2 און איך לויבּ אייך, אחים במשיח, וואָס איר געדענקט מיך אין אַלצדינג, און זוֹכרים
די מָסוֹרֶת [מסרות הזקני עדת בני ישראל פון דרך ה'] אַז מסרתִּי צו אייך [מסוֹרה פון הזקנים פון עדת בני ישראל פון
יהודים אין רבּי מלך המשיח און אין ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען יהודה 1:3; מה"ש 21:20-25]. 3 איך וויל
אָבּער, אַז איר זאָלט וויסן, אַז דער קאָפּ פון יעדן מאַן איז מָשיחַ, און דער קאָפּ פון יעדן אִשָּׁה איז דער מאַן, און
דער קאָפּ פון מָשיחַ איז ה'. 4 יעדער מאַן, וואָס איז דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], אָדער זאָגט נבִיאות, און ער
האַלט פאַרדעקט זיין קאָפּ [מיט זיין פרוי'ס כִּסוּת רֹאש אָדער טיכל], פאַרשעמט ער זיין קאָפּ [זען דברים 22:5]. 5
און יעדע אִשה, וואָס איז דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], אָדער זאָגט נבִיאות, און איר קאָפּ איז אָפּגעדעקט,
פאַרשעמט זי איר קאָפּ; מחמת עס איז איינס און דאָס זעלבּע ווי זי וואָלט געווען געגאָלט. 6 וואָרעם אויב אַ פרוי
איז נישט פאַרהילט, זאָל זי זיך אויך אָפּשערן; נאָר אויב עס איז אַ בּזָיוֹן פאַר אַ ווייב צו זיין אָפּגעשוירן, אָדער
געגאָלט די האָר, זאָל זי זיך פאַרהילט. 7 וואָרעם אַ מאַן איז נישט מחויב צו האַלטן זיין קאָפּ פאַרדעקט, ווייל ער
איז דאָס אָפּבּילד און כָּבוד ה' [זען שמות 28:39, כִּפָּה איז נישט דאָ דערמאַנט, זען מצנפת; שמות 28:39, רב שָׁאוּל
רעדט צו דער מענטש וואס איז אַ נישט-איד; נישט לְבוּש קוֹד אין קְהִלָּה פון משיח פאַר כהנים, זען מה"ש 6:7]; דאָס
אִשָּׁה אָבּער איז דער כָּבוד פון דעם מאַן -- 8 מחמת דער מאַן איז נישט פון דער אִשה, נייערט די אִשה פון דעם

מאַן; 9 אויך איז דער מאַן נישט באַשאַפן געווארן צוליב דער פרוי, נאָר די פרוי צוליב דעם מאַן -- 10 עַל-כֵּן, דאַרף
אַן אִשָׁה האָבן אַ שלייער אויף איר קאָפּ, צוליב די מַלאָכים. 11 אָבער אין הָאָדוֹן [אֲדוֹנֵנוּ] איז דאָס אִשָׁה נישט אָן
דעם מאַן, אויך נישט דער מאַן אָן דעם אִשָׁה. 12 ווייל ווי דאָס אִשָׁה איז פון דעם מאַן, אַזוי איז אויך דער מאַן
דורך דעם אִשָׁה; אַלץ אָבער איז פון ה'. 13 מִשפּט איר ביי זיך אַליין; צי איז עס שיין, אַז אַן אִשָׁה זאָל דאַווענען
[זען לוקס 11:1-4] צו ה' נישט פאַרהילט? 14 צי טוט אַפילו די טֶבע אַליין אייך נישט לערנען, אַז אויב אַ מאַן האָט
לאַנגע האָר, איז עס אַ חַרפּה פאַר אים [זען דברים 22:5, היות ווי לאַנג האָר פון די פרוי פאַרהילן די בוזעם פאַר
צְנִיעוּת, זען 11:15 קור"א], 15 נאָר אויב אַן אִשָׁה האָט לאַנגע האָר, איז עס אַ כָּבוד פאַר איר; ווייל די האָר זענען
איר געגעבן געוואָרן פאַר אַ שלייער. 16 אויב אָבער עמיצער האָט בדעה צו זיין ליבהאָבער פון מחלוקות, האָבן מיר
נישט אַזאַ מִנהג, און אויך נישט די משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות פון ה' [זען מה"ש 21:20-25]. 17 ווען אָבער איך
גיב אייך דעם דאָזיקן באַפעל, לויב איך אייך נישט, וואָס איר קומט זיך צוזאַמען נישט פונוועגן דעם בעסערן,
נייערט פונוועגן דעם ערגערן. 18 וואָרעם קוֹדם-כָּל, ווען איר קומט זיך צוזאַמען אין דער משיחס ברית חדשה
קהִלָּה, הער איך, אַז מַחלוֹקת זענען פאַראַן צווישן אייך; און טיַילווייז גלויב איך עס. 19 וואָרעם סע מוזן אויך זיין
כִּיתּוֹת צווישן אייך, כדי די אויסגעפּרואווטע צווישן אייך, זאָלן קענען אַנטפּלעקט ווערן. 20 על-כֵּן, ווען איר קומט
זיך צוזאַמען, איז עס נישט מעגלעך צו עסן דעם סועדת משיח; 21 וואָרעם יעדער איינער נעמט פאָרויס זיין אייגן
מאָלצייט בשעת דעם עסן; און איינער איז הונגעריק, און אַן אַנדערער איז שִׁכּוֹר. 22 וואָס? צי האָט איר נישט קיין
בָּתִּים וואו צו עסן און צו טרינקען? אָדער צי זענט איר מבַזה די קהִלַּת ה', און זענט מבַייש די, וואָס האָבן
גאָרנישט? וואָס זאָל איך אייך זאָגן? זאָל איך אייך לויבן? פאַר דעם לויב איך אייך נישט. 23 מחמת איך האָב
מקַבּל געווען פון הָאָדוֹן דאָס, וואָס אויך מָסַרְתִּי צו אייך, אַז הָאָדוֹן יהושע/ישוע האָט אין דער לַיְלָה הזה, אין
וועלכער ער איז פאַרראָטן געוואָרן, גענומען מַצה פאַר המוציא, 24 און אַזוי ווי ער האָט אַ בְּרָכה געמאַכט, האָט
ער זי צעבראָכן, און געזאָגט: דאָס איז מיין בָּשָׂר [זען בָּשָׂר פון לאַם פון אלוקים, תהלים 16:9-10; בראשית 12:8;
ישעיהו 53:7], וואָס ווערט צעבראָכן פאַר אייערטוועגן; טוט דאָס דאָזיקע לזכרון פון מיר. 25 און אויף אַזאַ אופן
אויך דעם כּוֹס, נאָך דער סעוּדה, אַזוי צו זאָגן : דער דאָזיקער כּוֹס איז הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה [ירמיהו 31:30-33(31-34)]
אין מיין דָּם; טוט דאָס, ווען איר טרינקט דערפון, לזכרון פון מיר. 26 וואָרעם ווען איר עסט די מַצה, און טרינקט
דעם כּוֹס, טוט איר דרשענט דעם הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ הָאָדוֹן, ביז ער קומט [זען יג עִקָּרִים, אני מאמין בְּביאַת
המשיח]. 27 על-כֵּן, ווער סע וועט עסן די מַצה, און טרינקען דעם כּוֹס פון הָאָדוֹן אויף אַן אומווערדיקן אופן, וועט
זיך פאַרשולדיקן קעגן דעם בָּשָׂר און דעם דָּם פון הָאָדוֹן [זען שמות 12:7-8]. 28 נאָר לאָז אַ מענטש זיך אַליין
אויספּרוּאוון, און דאַן זאָל ער עסן פון דער מַצה און טרינקען פון דעם כּוֹס. 29 וואָרעם דער, וואָס טוט עסן און
טרינקען, עסט און טרינקט אַ גְזַר דִּין אויף זיך אַליין, אויב ער מאַכט נישט קיין הֶבְדֵּל צווישן דעם בָּשָׂר פון הָאָדוֹן.
30 איבערדעם זענען רבים פון אייך שוואַך און חוֹלים, און נישט ווינציק זענען איינגעשלאָפן דעם שלאָף פון טויט.
31 אויב אָבער מיר טוען זיך אַליין אויספּרוּאוון, וועלן מיר נישט געמִשפּט ווערן; 32 און ווערן מיר שוין געמִשפּט,
ווערן מיר געציכטיקט פון הָאָדוֹן, כדי מיר זאָלן נישט פאַרמִשפּט ווערן צוזאַמען מיט דער עוֹלם הַזֶּה. 33 על-כֵּן,
מיינע אחים במשיח, ווען איר קומט זיך צוזאַמען צו עסן, וואַרט איינער אויף דעם אַנדערן. 34 און אויב עמיצער
איז הונגעריק, זאָל ער עסן אין דער היים, כדי אייער צונויפקומען זאָל נישט ווערן קיין פאַרשולדיקונג. און דאָס
איבעריקע וועל איך מתַקן זיין, ווען איך וועל קומען. יב און בנוֹגֵע מַתָּנוֹת פון דעם רוּח הקודש, אחים במשיח, וויל

איך נישט איר זאָלט זיין אומוויסנד. 2 איר ווייסט, אַז ווען איר זענט געווען שייגעץ [זינדיקער], האָט איר זיך
געלאָזט פירן צוּ יענע שטומע אֱלִילִים, וויאַזוי נאָר מע האָט אייך געפירט. 3 על-כֵּן, בּין איך אייך מוֹדִיע, אַז קיינער,
וואָס רעדט דורך דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ פון ה', זאָגט: יהושע/ישוע זאָל זיין חֶרֶם! און קיינער קען נישט זאָגן:
יהושע/ישוע הוּא אָדֹנָי, אחוץ דורך דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. 4 און סע זענען פאַראַן פאַרשידענע מַתָּנוֹת, אָבּער דער
זעלבּער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ; 5 און סע זענען פאַראַן פאַרשידענע אַבוֹדוֹת, אָבּער דער זעלבּער אָדֹנָי, 6 און די ווירקונגען
זענען פאַרשיידן אָבּער דער זעלבּיקער אלוקים, וועלכער ווירקט אַלץ אין אַלעם. 7 נאָר יעדן איינעם איז געגעבּן
געוואָרן די הִתְגַּלּוּת פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ צום נוּצן. 8 וואָרעם איינעם איז געגעבּן געוואָרן דורך דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ
דאָס דָּבָר פון חָכמה [זען מה"ש 16:7], און אַן אַנדערן דאָס דָּבָר פון דַּעַת [זען מה"ש 5:3], לויט דעם זעלבּן
רוּחַ-הַקּוֹדֶשׁ; 9 אַן אַנדערן אֱמוּנה [זען מתי 17:20], דורך דעם זעלבּן רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, און אַן אַנדערן מַתָּנוֹת פון היילן
[מה"ש 3:6-16] דורך דעם איינעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, 10 אַן אַנדערן צוּ טאָן וואונדער [זען יוחנן 11:42-43], און צוּ אַן
אַנדערן נבוּאה [זען מה"ש 11:28], און אַן אַנדערן צוּ אונטערשיידן גייַסטער [זען מה"ש 16:16], אַן אַנדערן
פאַרשידענע מִינים לשוֹנוֹת [זען קור"א 14:26], און אַן אַנדערן דאָס פאַרטייַטשן פון לשוֹנוֹת [זען קור"א 14:26]. 11
אָבּער דאָס אַלץ טוּט ווירקן דער איינער און דער זעלבּער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, וואָס פאַרטיילט יעדן איינעם באַזונדער
אַזוֹיווי ער וויל. 12 וואָרעם אַזוֹיווי דער גוּף איז איינער, און האָט אֵברים רבים, און די אַלע אֵברים פון דעם גוּף,
הַגַּם זיי זענען רבים, זענען איין גוּף, אַזוי איז אויך מָשִׁיחַ. 13 וואָרעם דורך איין רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ זענען מיר אַלע מקוה
מים געטוֹבלט געוואָרן אין איין גוּף, סיי יִיד אָדער לא-יִיד, סיי עֶבֶד אָדער פריי; און זענען אַלע אָנגעטרונקען
געוואָרן מיט איין רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ. 14 ווייל דער גוּף איז נישט איין אֵבר, נייערט רבים. אויבּ דער פוּס זאָל זאָגן : ווייל
איך בּין נישט קיין האַנט, געהער איך נישט צום גוּף, געהערט ער דערפאַר נישט צום גוּף? 16 און אויבּ דאָס אויער
זאָל זאָגן : ווייל איך בּין נישט קיין אויג, געהער איך נישט צום גוּף, געהערט עס דערפאַר נישט צום גוּף? 17 אויבּ
דער גאַנצער גוּף וואָלט געווען אַן אויג, וואוּ וואָלט געווען דער חוּש השמיעה? און אויבּ ער וואָלט אינגאַנצן געווען
געהער, וואוּ וואָלט געווען דער חוּש-הָרֵיחַ? 18 איצט אָבּער האָט ה' געשטעלט די אֵברים, יעדן איינעם פון זיי אין
דעם גוּף, אַזוֹיווי אים איז וואוילגעפעלן געוואָרן. 19 און אויבּ זיי וואָלטן אַלע געווען איין אֵבר, וואוּ וואָלט געווען
דער גוּף? 20 אַזוי אָבּער זענען זיי אֵברים רבים, נאָר איין גוּף. 21 און דאָס אויג קען נישט זאָגן צוּ דער האַנט: איך
דאַרף דיך נישט האָבּן; אָדער דער קאָפּ צוּ די רגלים : איך דאָרף אייך נישט האָבּן! 22 נייערט להֵיפּך, יענע אֵברים
פון דעם גוּף, וואָס זעען אויס צוּ זיין שוואַכער, זענען גראָד נויטווענדיק. 23 און יענע טיילן פון דעם גוּף, וואָס מיר
מיינען, זיי זענען ווייניקער חָשוּב, די דאָזיקע באַשענקען מיר מיט מער כָּבוֹד; און אונדזערע מיאוּסע טיילן האָבּן אַ
סַך מער ליבּלעכקייט, 24 ווען אונדזערע ליבּלעכע טיילן נייטיקן זיך נישט דערין. אָבּער ה' האָט אַזוי
צוואַמענגעזעצט דעם גוּף, און געגעבּן מער כָּבוֹד יענעם טייל, וואָס איז געווען געמינערט, 25 כּדי סע זאָל נישט זיין
קיין מַחלוֹקה אין דעם גוּף, נייערט, אַז די אֵברים זאָלן טראָגן די זעלבּע זאָרג איינער פאַר דעם אַנדערן. 26 און
אויבּ איין אֵבר טוּט ליידן, ליידן מיט אים אַלע אֵברים; אָדער ווערט איין אֵבר באַקומט כבוד, אַזוי פרייען זיך מיט
אים אַלע אֵברים. 27 אָבּער איר זענט דער גוּף פון מָשִׁיחַ, און באַזונדערע אֵברים פון אים. 28 און ה' האָט טייל
אויפגעשטעלט אין דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה, ערשטנס שלִיחים, צווייטנס נבִיאים, דריטנס מוֹרִים, דאַן עוֹשֵׂי
נִסִּים, דאַן מַתָּנוֹת הָרִפּוּי, העלפערס, פאַרוואַלטונגען, מִינים פון לשוֹנוֹת [ווען איר קומט זיך צוזאַמען] 29 צי זענען
כל שלִיחים? זענען כל נבִיאים? זענען כל מוֹרים? כל עוֹשֵׂי נִסִּים? 30 האָבּן אַלע מַתָּנוֹת פון רפוּאוֹת? צי רעדן כל

מיט לשׁוֹנות [ווען איר קומט זיך צוזאַמען, זען קור"א 14:30-31]? טוּען אַלע פאַרטײַטשן? 31 באַגערט אָבער
פלייסיק די גרעסערע מַתָּנות, און אויסערדעם ווייז איך אייך אָן אַ זייער אויסגעצייכנטן דֶּרֶךְ. יַג אויב איך זאָל
רעדן מיט לשׁוֹנות פון בני אדם און פון מַלאָכים, און האָב נישט קיין אַהֲבָה, בין איך געוואָרן ווי קלינגענדיק מעש,
אָדער אַ שאַלנדיקער צימבל. 2 און אויב איך האָב די מַתָּנה פון נבואה, און ווייס עלא סוֹדות און יעדע
דערקענטעניש, און אויב איך זאָל האָבן די גאַנצע אֱמונה, אַזוי, אַז איך זאָל קענען איבערשטעלן הָרים, און האָב
נישט קיין אַהֲבָה, בין איך גאָרנישט. 3 און אויב איך טייל אויס מיין גאַנץ פאַרמעגן, און גיב מיין גוף צום
פאַרברענען, און האָב נישט קיין אַהֲבָה נוצט עס מיר גאָרנישט. 4 אַהֲבָה איז סבלנותדיק וּנְדִיבָה; אַהֲבָה איז נישט
מקַנא; אַהֲבָה רימט זיך נישט אַליין, און איז נישט אויפגעבלאָזן. 5 זי באַנעמט זיך נישט געמיין, זי זוכט נישט דאָס
איריקע, זי דערצערנט זיך נישט, טראַכט נישט קיין רָעָה, 6 זי פרייט זיך נישט אין קיין עַוולה, נייערט פרייט זיך
מיט דעם אֱמת. 7 אַלץ פאַרטראָגט זי, אַלץ גלויבט זי, אַלץ האָפט זי, אלץ פאַרטראָגט זי. 8 אַהֲבָה וועט קיינמאָל
נישט אויפהערן. אויב אָבער סע זענען פאַראַן נבואות, וועלן זיי אָפּגעטאָן ווערן; אויב לשׁוֹנות, וועלן זיי אויפהערן;
אויב דַעַת, וועט זי אָפּגעטאָן ווערן. 9 וואָרעם מיר ווייסן טיילווײַז, און אונדזער נבִיאות-זאָגן איז טיילווײַז; 10
אָבער ווען דאָס שלֵימוּתדיקע וועט קומען, וועט דאָס, וואָס איז טיילווײַז, אָפּגעטאָן ווערן. 11 ווען איך בין געווען
אַ יֶלֶד, האָב איך גערעדט ווי אַ יֶלֶד, האָב פאַרשטאַנען ווי אַ יֶלֶד, האָב געטראַכט ווי אַ יֶלֶד; ווען, אָבער, איך בין
געוואָרן אַ מאַן, האָב איך אַוועקגעלייגט די קינדישע זאַכן. 12 וואָרעם איצט זעען מיר אין אַ שפּיגל, און אין
רעטענישן; יעמאָלט אָבער פָּנים–אֶל-פָּנים, איצט פאַרשטיי איך טיילווײַז, יעמאָלט אָבער וועל איך דערקענען,
פּונקט אַזוי ווי איך בין אויך דערקענט. 13 און איצט בלײַבט אֱמונה, תִּקְוָה, אַהֲבָה; די דאָזיקע 3; און דאָס גרעסטע
פון די דאָזיקע איז אַהֲבָה. יד שטרעבט נאָך אַהֲבָה, און באַגערט פלייסיק רוחניותדיקע מַתָּנות; בעסער אָבער, אַז
איר זאָלט קענען נבִיאות זאָגן. 2 וואָרעם דער, וואָס רעדט אין אַן אומבאַקאַנט לָשון, טוט נישט רעדן צו בני אדם,
נייערט צו ה'; מחמת קיינער פאַרשטייט אים נישט, און ער טוט רעדן שוֹדות אין דעם רוּחַ הַקוֹדֶש [זען יהודה
1:20], 3 אָבער דער, וועלכער זאָגט נבִיאות, טוט רעדן צו מענטשן פאַר זייער אויפבויאונג, און מוסר, און טרייסט.
4 דער, וואָס רעדט אין אַ לָשון, בויט זיך אַליין אויף; אָבער דער, וואָס זאָגט נבִיאות, בויט אויף די משיחס ברית
חדשה קהִלָּה. 5 און איך וואָלט וועלן, אַז איר זאָלט אלע רעדן מיט אומבאַקאַנט לשׁוֹנות; בעסער אָבער, אַז איר
זאָלט נבִיאות זאָגן. און גרעסער איז דער, וואָס זאָגט נבִיאות, איידער דער, וואָס טוט רעדן אין אומבאַקאַנט
לשׁוֹנות [זען מרק' 16:17], אחוץ ער פאַרטײַטשט, כּדי אויפצובויען די משיחס ברית חדשה קהִלָּה. 6 און איצט,
אחים במשיח, אויב איך זאָל צו אייך קומען און רעדן אין אומבאַקאַנט לשׁוֹנות, וואָס וועל איך דערמיט
העלפן, אויב איך וועל נישט רעדן צו אייך דורך אַן הִתְגַּלוּת, אָדער דְּבַר דַעַת, אָדער דְּבַר נבואה, אָדער דְּבַר הוֹרָאָה?
7 אַפילו נישט-לעבעדיקע זאַכן, וואָס גיבן אַרויס אַ קלאַנג, צי אַ פלייֶט, אָדער אַ האַרף, אויב זיי גיבן נישט אַרויס
קיין חִילוק אין די טענער, וויאַזוי וועט מען וויסן וואָס סע ווערט געשפּילט אויף דער פלייֶט אָדער אויף דער
האַרף? 8 וואָרעם ווען דער חֲצוֹצְרָה גיט אַרויס אַן אומבאַשטימטן קוֹל, ווער וועט זיך גרייטן צו מִלחָמה? 9 אַזוי
אויך מיט אייך, ווען איר וועט נישט מיט דער צונג אַרויסרעדן פאַרשטענדיקע רייד, וויאַזוי וועט מען וויסן, וואָס
סע ווערט גערעדט? ווייל איר וועט רעדן אין דער לופט אַריין. 10 עס זענען פאַראַן ווער ווייס וויפל מִינים לשׁוֹנות
אין דער עולם הזה, און קיינס איז נישט אָן אַ זין. 11 על-כּן, אויב איך פאַרשטיי נישט די באַדייטונג פון דעם לָשון,
וועל איך זיין פאַר דעם, וואָס רעדט, אַ פרעמדער; און דער, וואָס רעדט, וועט זיין פאַר מיר אַ פרעמדער. 12 אַזוי

אויך מיט אייך; הֱיוֹת איר זענט אייפעריק אין רוחניותדיקע מַתָּנוֹת, זוכט אַז איר זאָלט האָבן אַ שפע פאַר דער אויפבויען פון דער קהִלה. 13 דערפאַר, זאָל דער, וואָס רעדט אין אַן אומבאַקאַנט לָשון, דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], אַז ער זאָל קענען פאַרטײַטשן. 14 וואָרעם אויב איך בין דאַווענען אין אַן אומבאַקאַנט לָשון, איז מיין גייסט דאַווענען [זען יהודה 1:20]; מיין פאַרשטאַנד אָבער איז אָן פירות. 15 על-כּן, וואָס מיינט עס? איך וועל דאַווענען מיט דעם גייסט [מיט נייע לשונות, זען מרק' 16:17; יהודה 1:20], און איך וועל אויך דאַווענען מיט דעם פאַרשטאַנד; איך וועל זינגען מיט דעם גייסט [מיט נייע לשונות], און איך וועל אויך זינגען מיט דעם פאַרשטאַנד. 16 ווייל ווען דו מאַכסט אַ בּרָכה מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש [מיט נייע לשונות], וויאַזוי וועט דער, וועלכער פאַרנעמט דעם פּלאַץ פון דעם נישט-געלערנטן, זאָגן אָמֵן אויף דיין בּרָכה? ער ווייסט דאָך נישט וואָס דו זאָגסט. 17 וואָרעם דו מאַכסט טאַקע די בּרָכה ריכטיק, אָבער דער אַנדערער איז נישט אויפגעבויט. 18 איך זאָג ברוך ה', אַז איך רעד אין אומבאַקאַנט לשונות מער ווי איר אַלע. 19 דאָך אין דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה וואָלט איך ליבער וועלן רעדן 5 דבָרים מיט מיין פאַרשטאַנד, כּדי איך זאָל אויך אַנדערע לערנען, איידער 10,000 דבָרים אין אַן אומבאַקאַנט לָשון. 20 אחים במשיח, זייט נישט קיין יְלָדים אין פאַרשטאַנד; דאָך אין רִשְׁעוּת זייט עוֹפעלעך, אָבער אין פאַרשטאַנד זייט מְבֻגָּרים. 21 אין דער תּוֹרה שטייט געשריבן : כּי בּלַעֲגֵי שָׂפָה וּבְלָשׁוֹן אַחֶרֶת יְדַבֵּר אֶל-הָעָם הַזֶּה וְלֹא אָבוּא שְׁמוֹעַ, זאָגט ה' [דברים 28:49; ישעיהו 28:11-12]. 22 על-כּן, זענען לשונות פאַר אַ צייכן [אות], נישט פאַר די משיחיסט מאמינים , נייערט פאַר די אומגלויביקע; ווען נבִיאות-זאָגן איז נישט פאַר די אומגלויביקע, נייערט פאַר די, וואָס גלויבן. 23 על-כּן, אויב די גאַנצע משיחס ברית חדשה קהִלָּה זאָל זיך צונויפקומען אינאיינעם אין פאַרברענג, און אַלע זאָלן רעדן אין אומבאַקאַנט לשונות, און סע קומען אַריין עַם-האָרָץ, אָדער אפּיקוֹרוֹס, צי וועלן זיי נישט זאָגן, אַז איר זענט משוגע? 24 אויב אָבער אַלע זאָלן נבִיאות-זאָגן, און סע קומט אַריין אַן אפּיקוֹרוֹס אָדער אַן עַם-האָרָץ, ווערט ער פון אַלעמען געמוסרט, און געמִשפּט ווערן פון אַלעמען; 25 און די פאַרבאָרגענישן פון זיין לֵב ווערן אַנטפּלעקט; און ער וועט פאַלן אויף זיין פָּנים אין השתּחויה צו ה', און מוֹדה זיין, אַז ה' איז באמת צווישן אייך. 26 וואָס זשע מיינט עס, אחים במשיח? ווען איר קומט צוזאַמען, האָט יעדער איינער אַ מִזמוֹר, אַ לערנונג, אַ הִתְגַּלּוּת, אַ לָשון, אַ פאַרטײַטשונג, זאָל אַלץ געטאָן ווערן צו דערבויאונג. 27 אויב עמיצער רעדט אין אַ לָשון, זאָל עס זיין צווייענווייז, אָדער העכסטנס זאַלבעדריט, און איינער נאָך דעם אַנדערן, און איינער זאָל פאַרטײַטשן; 28 ווען אָבער עס געפינט זיך נישט קיין פאַרטײַטשער, זאָל מען שווייגן אין דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה, און רעדן פאַר זיך אַליין און צו ה'. 29 זאָלן 2 אָדער 3 נבִיאים רעדן, און לאָזן די אַנדערע מִשפּטן [זען יוח"א 4:6]. 30 אויב אָבער אַן הִתְגַּלּוּת וועט קומען אויף אַן אַנדערן, וואָס זיצט דערביי, זאָל דער ערשטער שווייגן. 31 וואָרעם איר אַלע קענט נבִיאות-זאָגן איינער נאָך דעם אַנדערן, כּדי אַלע זאָלן לערנען, און אַלע זאָלן זיין געטרייסט. 32 און די גייסטער פון די נבִיאים זענען אונטערטעניק צו די נבִיאים. 33 וואָרעם ה' איז נישט קיין אלוקים פון מְהוּמָה, נייערט פון שָׁלוֹם. 34 ווי אין אַלע משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות פון די קדוֹשִׁים זאָלן די ווייבער אויך שווייגן [נישט אַרויסכאַפּן זיך צו זייער מאַנען] אין די קהִילות; וואָרום זיי האָבן נישט קיין רשות צו רעדן, נייערט צו זיין אונגעברטעניק, ווי סע זאָגט אויך די תּוֹרה [בראשית 3:16]. 35 און אויב זיי ווילן עפּעס לערנען, זאָלן זיי פרעגן זייערע אייגענע מענער אינדערהיים. וואָרעם עס איז אַ חַרפּה פאַר אַ ווייב צו אַרויסכאַפּן זיך אין דער קהִלָּה. 36 וואָס? צי איז דאָס דָּבָר ה' פון אייך אַרויסגעגאַנגען [זען מה"ש 21:20-25]? אָדער איז עס פאַר אייך אַליין געקומען [זען רומ' 1:16]? 37 אויב עמיצער מיינט אַז ער איז אַ נָבִיא, אָדער אַן אִישׁ רוּחָנִי, זאָל ער פאַרשטיין,

אַז דאָס, וואָס איך שרייב צו אייך, איז אַ מצוה פון הָאָדוֹן. 38 אויב עמיצער וויל עס נישט מַכִּיר, לֹא יֻכַּר בּוֹ. 39
על-כּן, מיינע אחים במשיח, באַגערט נבִיאות צו זאָגן, און פאַרווערט נישט צו רעדן אין אומבאַקאַנט לשוֹנות. נאָר
זאָל אַלץ געטאָן ווערן אָנשטענדיק און מיט אַ סֵדר. טַו און איך דערמאָן אייך, אחים במשיח, די בשוֹרת הגאוּלָה,
וואָס איך האָב אייך געדַרשענט, און וואָס איר האָט אויך מקַבּל געווען, און אין וועלכער איר שטייט פעסט, 2
דורך וועלכער איר ווערט אויך געראַטעוועט [פון זַעַם ה', זען רומ' 1:18], אויב איר וועט האַלטן דאָס דָּבָר, וואָס
איך האַב אייך געדַרשענט – אחוץ איר האָט געגלויבט אומזיסט [זען קור"א 15:14-19]. 3 וואָרעם אייך קודם-כָּל
מָסַרְתִּי דאָס, וואָס אויך איך האַב מקַבּל געווען: אַז רֶבּי מלך המָשיחַ איז געשטאָרבן פאַר אונדזערע עבירות, לויט
די כתבי הקודש [זען בראשית 3:15; ישעיהו 53:5-12; תהלים 22:17 מְגִבֹּות יָם הַמֶּלַח; דניאל 9:24-26], 4 און אַז ער
איז נקבּר געוואָרן [זען ישעיהו 53:9], און אַז ער איז אויפגעשטאַנען [קום] תחִיַת-הַמֵּתים דעם דריטן יוֹם, לויט ווי
סע שטייט געשריבן [הושע 6:2; תהלים 16:9-10; יונה 2:1; מלכים ב 20:5], 5 און אַז ער האָט זיך באַוויזן צו כֵּיפָאן,
דאַן צו די 12. 6 דאַן האָט ער זיך באַוויזן צו מער ווי 500 אחים במשיח אויף איינמאָל, און די מיינסטע פון זיי לעבן
נאָך ביז איצט [56 סה"נ], נאָר טייל זענען אַנטשלאָפן געוואָרן [שלאָפן פון טויט]. 7 דאַן האָט ער זיך באַוויזן צו
יעקבן [זען גלט' 1:18-19; יעקב 1:1-5:20], דאַן צו אַלע שלִיחים. 8 און צום סוֹף פון אַלע, ווי צו דעם מַפּיל קינד,
האָט ער זיך אויך באַוויזן צו מיר. 9 וואָרעם איך בין דער סאַמע קלענסטער פון די שלִיחים, און בין נישט ווערט
גערופן צו ווערן אַ שלִיח, ווייל איך האַב גערוֹדֶפט די משיחס ברית חדשה קהִלָּה פון ה'. 10 נאָר דורך דעם חֶסֶד
פון ה' בין איך, וואָס איך בין; און זיין חֶסֶד צו מיר איז נישט געווען ארויסגעוואָרפן, נייערט איך האַב מיך געמיִט
מער פון זיי אלעמען; דאָך נישט איך, נייערט דער חֶסֶד פון ה', וואָס איז געווען מיט מיר. 11 על-כּן, צי דאָס איז
איך, אָדער זיי, אַזוי דַרשענען מיר, און אַזוי האָט איר געגלויבט. 12 אויב אָבער פון משיח ווערט געדַרשנט, אַז ער
איז אויפגעשטאַנען תחִיַת-הַמֵּתים, וויאַזוי זאָגן טייל פון אייך, אַז ס'איז גאָר נישטאָ קיין תחִיַת-הַמֵּתים? 13 און
אויב עס איז נישטאָ קיין תחִיַת-הַמֵּתים, איז אויך רבי מֶלך המָשיחַ נישט אויפגעשטאַנען. 14 און אויב רבי מֶלך
המָשיחַ איז נישט אויפגעשטאַנען, יעמאָלט איז אונדזער דַרשענען פוסט, און אייער אֱמונה איז אויך אומזיסט. 15
און אויך מיר זענען עֵדֵי שקר פון ה', ווייל מיר האָבן עֵדות געזאָגט קעגן ה', אַז ער האָט אויפגעוועקט רבי מֶלך
המָשיחַ, וועמען ער האָט נישט אויפגעוועקט, אויב ס'איז אֱמת, אַז די מֵתִים וועלן נישט אויפשטיין [זען דניאל
12:2]. 16 וואָרעם אויב די מֵתִים ווערן נישט אויפשטיין, איז רבי מֶלך המָשיחַ נישט אויפגעשטאַנען; 17 און אויב
רבי מֶלך המָשיחַ איז נישט אויפגעשטאַנען, איז אייער אֱמונה אומזיסט, און איר זענט נאָך אין אייערע עבירות [זען
קור"א 15:3]. 18 אין דעם פאַל זענען אַפילו די איינגעשלאָפענע אין דעם משיח פאַרלוירן געוואָרן. 19 אויב מיר
האָבן געהאנגען אונדזער תִּקְוָה אויף מָשיחַ בּלויז אויף דעם דאָזיקן לעבן [און נישטאָ קיין תחִיַת-הַמֵּתים], זענען
מיר די עלנטסטע פון אלע בני אדם. 20 איצט אָבער איז רבי מֶלך המָשיחַ יאָ אויפגעשטאַנען פון די מֵתִים, דער
בכורי כל ישני עפר. 21 וואָרעם ווי דער טויט איז געקומען דורך אַ מענטשן, אַזוי איז אויך תחית המתים דורך אַן
אָדָם. 22 וואָרעם ווי אין אָדָם (הראשון) שטאַרבן אלע, אַזוי אויך אין מָשיחַ וועלן אַלע לעבעדיק געמאַכט ווערן.
23 נאָר יעדער איינער אין זיין אייגענעם סֵדר : קוֹדם-כָּל מָשיחַ, דער רֵאשִׁית הַבִּכּוּרִים; דאַן די, וואָס געהערן
משיחן, ביי זיין קומען. 24 דאַן קומט דער קֵץ, ווען ער וועט איבערענטפערן דאָס מַלכות צו ה', אלוקים הָאָב, אַזוי
ווי ער וועט האָבן אָפּגעשאַפט יעדע מֶמשָלה און יעדע הערשאפט און מאַכט. 25 וואָרעם ער מוּז קעניגן, ביז ער
וועט האָבן געלייגט אלע זיינע פיינט אונטער זיינע רגלים [זען תהלים 110:1]. 26 דעם אוֹיֵב הָאַחֲרוֹן אפּגעשאַפט צו

ווערן, איז דער מָוֶת. 27 וואָרעם אַלץ האָט ער געלייגט אונטער זיינע רגלים. און ווען ער זאָגט ׃ אַז אַלץ איז
געלייגט, איז קלאָר, אָז עס איז מיט דעם אויסנאַם פון אים, וועלכער האָט אַלץ געלייגט אונטער אים. 28 און ווען
אַלץ וועט זיין געלייגט אונטער אים, יעמאָלט וועט אויך דער זון [דער זון פון דער אויבערשטער] אַליין זיך
אונטערטעניקן צו אים, וואָס האָט אלץ געלייגט אונטער אים, כּדי ה' זאָל זיין אַלץ אין אַלעם. 29 אויב נישט, וואָס
זאָלן טאָן די, וואָס "ווערן מקוה מים געטוֹבלט פונוועגן די טויטע"? אויב די טויטע וועלן בְּכלַל נישט אויפשטיין,
צו וואָס זאָל מען זיך נאָך "מקוה מים טוֹבלען צוליב זיי" [ווי איר זאָגן]? 30 פאַרוואָס שטעלן מיר זיך אויך אין
סַכָּנה יעדע שָׁעה? 31 איך שטאַרבּ טאָג טעגלעך, איך שווער עס ביי די כּבוד איך האָבּן אין אייך, אחים במשיח,
וואָס איך האָבּ אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע אֲדוֹנֵנוּ. 32 אויב איך האָבּ געקעמפט מיט ווילדע חַיות אין אֶפֶסוֹס
לויט דעם שטייגער פון בני אדם, וואָסער נוצן האָבּ איך דערפון? אויב די מֵתים שטיין נישט אויף, לאָמיר עסן און
טרינקען, מחמת מָחָר שטאַרבּן מיר [ישעיהו 22:13]. 33 באַטריגט זיך נישט אַליין; חַברותא מיט אנשים רעים
פאַרדאַרבּן מִדּוֹת טוֹבוֹת. 34 ווערט ניכטערן, ווי עס געהער צו זיין, און זינדיקט נישט; וואָרעם טייל צווישן אייך
האָבּן נישט קיין דַּעַת פון ה'. צו אייער חרפּה זאָג איך עס. 35 נאָר עמיצער וועט זאָגן ׃ וויאַזוי וועלן די טויטע
אויפשטיין? און מיט וואָסער מִין גוּף קומען זיי? 36 דו גולם! דאָס, וואָס דו אַליין זייַסט, ווערט נישט לעבּעדיק,
אחוץ סע שטאַרבּט. 37 און דאָס, וואָס דו זייַסט, זייַסטו נישט דעם גוּף, וואָס וועט זיין, נאָר בּלויז אַ קערנדל,
פילייכט פון חִטָּה, אָדער פון עפּעס אַן אַנדער מִין. 38 ה' אָבּער גיט אים אַ גוּף, ווי ער וויל, און יעדן איינעם זאָמען
זיין אייגענעם קערפּער. 39 נישט יעדעס פלייש איז איין און דאָס זעלבּיקע פלייש; נאָר אַנדערש איז דאָס פלייש
פון מענטשן, און אַנדערש דאָס פלייש פון בּהֵמות, און אַנדערש דאָס פלייש פון פייגל, און אַנדערש פון פיש. 40
און עס זענען פאַראַן גופים הימלישע און גופים ערדישע; אָבּער די כּבוד פון די הימלישע איז איינס, און די כּבוד
פון די ערדישע איז אַן אַנדערע. 41 עס איז פאַראַן אַ כּבוד פון דער שֶׁמֶש, און אַן אַנדער כּבוד פון דער לבָנה, און
אַן אַנדער כּבוד פון די כּוֹכָבים; וואָרעם איין כּוֹכָב אונטערשיידט זיך פון אַן אַנדער כּוֹכָב אין כּבוד. 42 אַזוי איז
אויך מיט תּחִיַּת-הַמֵּתים. עס ווערט געזייַט אין פאַרדאַרבּלעכקייט, עס שטייט אויף אין אומפאַרדאַרבּלעכקייט; 43
עס ווערט געזייַט אין אומכָּבוד, עס שטייט אויף אין הערלעכקייט; עס ווערט געזייַט אין שוואַכקייט, עס שטייט
אויף אין גבורה; 44 עס ווערט געזייַט אַ נאַטירלעכער גוּף, עס שטייט אויף אַ רוחניותדיקער גוּף. אויב עס איז
פאַראַן אַ נאַטירלעכער גוּף, איז אויך פאַראַן אַ רוחניותדיקער גוּף. 45 און אָט אַזוי שטייט אויך געשריבּן ׃ וַיְהִי
הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה [זען בראשית 2:7], דער אָדָם-הָרִאשׁוֹן, איז געוואָרן אַ לעבּעדיקע נשָׁמה, דער אָדָם הָאַחֲרוֹן
[משיח] איז געוואָרן אַ גייסט, וואָס גיט חַיים. 46 אָבּער דער ערשטער איז נישט רוחניותדיקער, נייערט דאָס, וואָס
איז נאַטירלעך, און דערנאָך דער רוחניותדיקער. 47 דער אָדָם-הָרִאשׁוֹן איז פון דער ערד, ערדיש; דער אָדָם הַשֵּׁנִי
[בַּר אֱנָשׁ, דניאל 7:13] איז פון הימל. 48 ווי עס איז דער ערדישער, אַזוי זענען אויך די, וואָס זענען ערדיש; און ווי
עס איז דער הימלישער, אַזוי זענען אויך די, וואָס זענען הימליש. 49 און ווי מיר האָבּן געטראָגן דאָס בּילד פון
דעם ערדישן, אַזוי וועלן מיר אויך טראָגן דאָס בּילד פון דעם הימלישן. 50 און דאָס זאָג איך, אחים במשיח, אַז
בָּשׂר-ודם קען נישט יַרשענען דאָס מַלכות ה'; אויך ירשענט פאַרדאַרבּלעכקייט נישט אומפאַרדאַרבּלעכקייט. 51
הנה, איך בּין אייך מגַלה אַ סוֹד ׃ מיר אלע וועלן נישט אַנטשלאָפן ווערן, נייערט מיר וועלן אלע פאַרענדערט ווערן,
52 אין אַ רֶגע, אין אַן אויגנבּליק, בּיים לעצטן שופר-בּלאָז; וואָרעם דער שופר יִתָּקַע, און די מתים וועלן אויפשטיין
אומפאַרדאַרבּלעך, און מיר וועלן פאַרענדערט ווערן. 53 וואָרעם דאָס דאָזיקע פאַרדאַרבּלעכע מוז זיך אָנטאָן

אומפאַרדאַרבלעכקייט, און דאָס דאָזיקע שטאַרבלעכע מוז זיך אָנטאָן אין אומשטאַרבלעכקייט. 54 ווען אָבער
דאָס דאָזיקע פאַרדאַרבלעכע וועט זיך האָבן אָנגעטאָן אין אומפאַרדאַרבלעכקייט, און דאָס דאָזיקע שטאַרבלעכע
וועט זיך האָבן אָנגעטאָן אין אומשטאַרבלעכקייט, יעמאָלט וועט מקוים ווערן דאָס דָּבָר, וואָס סע שטייט
געשריבן ׃ בּלַע הַמָּוֶת לָנֶצַח [זען ישעיהו 25:8]; 55 אָ מָוֶת, וואו איז דיין נצָחון? אָ מָוֶת, וואו איז דיין שטאָך [זען
הושע 13:14]? 56 דער גיפטיקער ביס פון מָוֶת איז זינד, 57 און דער כּוח פון זינד איז די חֻקַּת הַתּוֹרה [זען רומ' 4:15;
5:12; דברים 27:26]. אָבער בָּרוּך ה', וואָס גיט אונדז דעם נצָחון דורך אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 58
על-כּן, מיינע באַליבטע אחים במשיח, זייט פעסט, אומבאַוועגלעך, און מערט אייך תָּמיד אין דער עֲבוֹדָה פון
הָאָדוֹן, ווייל איר ווייסט, אַז אייער עָמָל איז נישט אומזיסט אין הָאָדוֹן. טז און בּנוֹגֵע דער געלטזאַמלונג פאַר די
קדוֹשִׁים [אין ירושלים], ווי איך האָב באַפוילן די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות פון גָּלַטְיָה, אַזוי זאָלט איר אויך טאָן. 2 מִדֵּי
רִאשׁוֹן בַּשָּׁבוּעַ זאָל יעדער איינער פון אייך אַוועקלייגן, לויט זיין מעגלעכקייט, כּדי קיין שום זאַמלונגען זאָלן נישט
געמאַכט ווערן ווען איך קום. 3 און ווען איך וועל אָנקומען, וועל איך שיקן מיט בריוו די דאָזיקע, וועלכע איר וועט
האַלטן פאַר ראוי אַוועקצוטראָגן אייער נְדָבָה קיין ירוּשָׁלַיִם. 4 און אויב סע וועט זיין ווערט אויך צו גיין, וועלן זיי
גיין מיט מיר. 5 און איך וועל קומען צו אייך, ווען איך וועל האָבן דורכגעגאַנגען דורך מָקֶדוֹנְיָה. וואָרעם איך גיי
דורך מָקֶדוֹנְיָה; 6 ביי אייך אָבער וועל איך אפשר פאַרבלײַבן, אָדער אַפילו ווינטערן, כּדי איר זאָלט מיך באַגלייטן
אויף מיין נסִיעה, וואו איך זאָל נאָר גיין, 7 וואָרעם איך וויל אייך איצט נישט זעען אויף דער דורכרייזע; ווייל איך
פאַרהאָף צו בלייבן ביי אייך אַ געוויסע צייט, אִם יִרצה ה'. 8 איך וועל אָבער פאַרבלײַבן אין אֶפֶסוֹס ביז שבועוֹת; 9
וואָרעם אַ גרויסע פֶּתַח פון טעטיקייט איז מיר געעפנט געוואָרן, און עס זענען דאָ אַ סך קעגנער. 10 און אויב
טִימוֹתֵיאוֹס וועט קומען, זעט, אַז ער זאָל זיין ביי אייך אָן מורא; ווייל ער טוט די עבודת קודש פון ה', ווי איך אליין.
11 זאָל אים דעריבער קיינער נישט מבַזה זיין, נייערט איר זאָלט אים אַוועקשיקן בשלום, כּדי ער זאָל צו מיר
קומען, וואָרעם איך וואָרט אויף אים מיט די אַחִים במשיח. 12 און בּנוֹגֵע אָחִינוּ במשיח אַפּוֹלוֹס, האָב איך אים זער
פיל געבעטן צו קומען צו אייך מיט די אחים במשיח; און ער האָט בְּכלַל איצט נישט געוואָלט קומען; אָבער ער
וועט קומען ווען ער וועט האָבן אַ געלעגנהייטלעכע צייט. 13 וואַכט, שטייט פעסט אין דער [ארטאדאקסיש
יידיש] אֱמוּנה, חִזְקוּ וְאִמְצוּ! 14 זאָל אלע, וואָס איר טוט, געטאָן ווערן אין אַהֲבָה. 15 און איך בעט אייך, אַחִים
במשיח, איר קענט דאָס מִשְׁפַּחַת סְטֶפָּנַס, אַז ס'איז געווען די רִאשׁוֹנֵי המאמינים פון אַכָּיָה, און אַז זיי האָבן זיך
געווידמעט צו דער עבודה לטובת די קדוֹשִׁים, 16 אַז אויך איר זאָלט זיך אונטערטעניקן צו אַזעלכע, און צו יעדן
איינעם, וואָס אַרבעט מיט און באַמיט זיך. 17 און איך פריי מיך אויף דעם אָנקומען פון סְטֶפָּנַסן און פּוֹרְטוּנָטוֹס
און אֲכַקוֹסן, ווייל וואָס עס פעלט מיר פון אייער צַד, האָבן זיי ממַלא געווען. 18 וואָרעם זיי האָבן דערקוויקט מיין
גייסט און אייערן. דעריבער זאָלט איר אָפּגעבן אָנערקענונג צו אַזעלכע מענטשן. 19 די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות פון
אַסְיָה קליין געבן אייך אָפּ שלום. בְּרִכַּת שָׁלוֹם אין הָאָדוֹן צו אייך פון עַקִילַס און פּריסקילה, און אויך די משיחס
ברית חדשה קהִלָּה, וואָס איז אין זייער בֵּית. 20 בְּרִכַּת שלום צו אייך פון כל אַחִים במשיח. דרישת שלום איינער
דעם אַנדערן מיט אַ נשיקה קדושה. 21 פון מיר, רַב שָׁאוּל, שלום מיט מיין אייגענער האַנט. 22 אויב עמיצער ליבט
נישט הָאָדוֹן, זאָל ער זיין אין חֵרֶם. מָרָן אֲתָא ! 23 דער חֶסֶד פון הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע זאָל זיין מיט
אייך. 24 מיין אַהֲבָה זאָל זיין מיט אייך אַלעמען אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. אָמֵן.

קור"ב

אַ רַב שָׁאוּל, אַ שלִיח פוּן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע דוּרך דעם רָצון ה', און טִימוֹתֵיאוֹס, דער אָח במשיח, צוּ
משיחס ברית חדשה קהִלָּה פון ה', וועלכע איז אין קוֹרִינְתּוֹס, צוזאַמען מיט אלע הקדוֹשִים, וואָס זענען אין גאַנץ
אָכָיָה [גריכנלאַנד]: 2 חֶסֶד צוּ אייך און שָׁלום פוּן ה', אלוקים אָבִינוּ, און הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 3
בָּרוּךְ האלוקים און אָב פוּן אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע: דער אָב הרחמים און אלוקים פוּן יעדער נחָמה; 4
וועלכער טרייסט אונדז אין אלע אונדזערע צָרות, כּדי מיר זאָלן קענען טרייסטן די, וואָס זענען אין עפּעס אַ צָרה,
מיט דער טרייסט, מיט וועלכער מיר אַליין ווערן געטרייסט פוּן ה'. 5 ווייל ווי די יסוּרים פוּן מָשִיחַן פאַרמערן זיך
אויף אונדז, אַזוי אויך טוּט זיך פאַרמערן אונדזער נחמה דוּרך מָשִיחן. 6 און ליידן מיר צָרות, איז עס פאַר אייער
טרייסט און ישוּעת [אלוקינו]; און ווערן מיר געטרייסט, איז עס פאַר אייער טרייסט, וואָס באַווייזט זיך ווירקזאַם
אין דערטראָגן סבלנותדיק די זעלבּיקע יסוּרים, וואָס מיר אַליין ליידן אויך. 7 און אונדזער תִּקְוָה פוּנוועגן אייך
שטייט פעסט, ווייל מיר ווייסן, אַז ווי איר זענט אָנטיילנעמער אין די ליידן, אַזוי וועט איר אויך זיין אָנטיילנעמער
אין דער נחמה. 8 וואָרעם מיר ווילן נישט, אַז איר זאָלט נישט וויסן, אחים במשיח, פוּנוועגן דער צָרה, וואָס איז
אונדז באַפאַלן אין אַסְיָה קליין [זען מה"ש 19:23], אַז זער פיל איבּער אונדזערע כּוֹחות זענען מיר געדריקט געוואָרן,
אַזוי אַז מיר האָבּן זיך אַפילו מיאַש געווען פוּן דעם לעבּן. 9 כֵּן, מיר אַליין האָבּן גענוּמען אויף זיך דעם פּסַק דִּין
מָוֶת, כּדי מיר זאָלן נישט האָבּן קיין בּטחון אויף זיך אַליין, נייערט אויף ה', וועלכער איז מחַיֶה-מֵתים; 10 וועלכער
האָט אונדז מַציל געווען פוּן אַזאַ גרויסן מָוֶת, און וועט אונדז מַציל זיין; אין וועמען מיר האָפן, אַז אויך ער וועט
אונדז ווייטער מַציל זיין. 11 בּשעת אויך איר העלפן אונדז דוּרך אייער דאַוועננדיק [זען לוקס 11:1-4] תפילות
פאַר אונדז. אַזוי אַ סך תפילות פאַר אונדז וועט זיין געענטפערט און פאַר דער מתנה פון געענטפערט תפילה זאָלן
אַ סך אָפּגעבּן אַ שבח פאַר אונדזערטוועגן. 12 מחמת דאָס איז אונדזער רימען : דאָס עדות-זאָגן פוּן אונדזער
מצפּוּן, אַז מיר האָבּן זיך געפירט אין דער עולם הזה אין קדוּשה און יושֶר פאַר ה', נישט אין פליישלעכער חָכמה,
נייערט אין דעם חֶסֶד פוּן ה', און דער עיקר בּיי אייך. 13 מחמת מיר שרייבּן אייך נישט עפּעס פון שווערקייט, נאָר
ווי איר לייענט אָדער פאַרשטייט; און איך בּין בּטוח, אַז איר וועט עס פאַרשטיין בּיז צוּם סוֹף; 14 אַזוֹיווי איר האָט
אונדז שוין טיילווייז פאַרשטאַנען, אַז מיר זענען אייער רוּם, ווי איר זענט אויך אונדזערער, אין דעם יוֹם פוּן אֲדוֹנֵנוּ
יהושע/ישוע. 15 און אין דער תִּקְוָה האָבּ איך בּדֵעה געהאַט צוּ קוּמען קוֹדם צוּ אייך, כּדי איר זאָלט האָבּן אַ
צווייפאַכן חסד, 16 און דוּרכצוּגיין דוּרך אייך קיין מָקֶדוֹנְיָה, און פוּן מָקֶדוֹנְיָה ווידער אַמאָל צוּ קוּמען צוּ אייך, און
פוּן אייך צוּ ווערן געשיקט אויף מיין דֶּרֶךְ קיין אֶרֶץ יהוּדה [זען מה"ש 20:25-21 און צוריקקוּמען צו ארץ יהודה און
ארטאדאקסיש יידיש אמונה]. 17 און וועלנדיק דאס דאָזיקע, האָבּ איך דען אַרויסגעוויזן לייכטזיניקייט? אָדער די
זאַכן, וועלכע איך פּלאַן, טוּ איך פּלאַנען לויט דעם פלייש [זען רומ' 7:18], כּדי בּיי מיר זאָל זיין דער כֵּן, כֵּן און אין
דער זעלבּיקער צייט דאָס לאָ, לאָ? 18 נאָר ווי ה' איז נֶאֱמָן, אונדזער דָּבָר צוּ אייך איז נישט כֵּן און לאָ. 19 וואָרעם
דער זוּן פון דער אויבּערשטער רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וואָס איז צווישן אייך געדרשנט געוואָרן דוּרך אונדז,
דוּרך מיר און סִילְוָנוֹסן און טִימוֹתֵיאוֹס [זען מה"ש 18:5], איז נישט געווען כֵּן און לאָ, נייערט אין אים איז תָּמיד כֵּן.
20 וואָרעם אלע הַבטָחות פוּן ה' זענען אין אים כֵּן; דערפאַר איז אויך דוּרך אים דער אָמֵן, צוּ דעם כָּבוד פוּן ה'
דוּרך אונדז. 21 און דער, וועלכער האַט אונדז מיט אייך געגרינדעט אין מָשיחַ, און האָט אונדז געזאַלבּט מיט

המשיחה, איז ה׳. 22 וועלכער האָט אונדז אויך געחַתמעט [מיט חותם פון פארמאָגערשאפט], און אונדז געגעבן די
עֶרבּוֹן [זען בראשית 38:17] פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש אין אונדזערע לְבָבוֹת. 23 און איך רוף ה׳ אלס עֵדות אויף מיין
נשמה, אַז כדי אייך צו שוינען בּין איך נאָך נישט געקומען קיין קוֹרִינְתּוֹס. 24 נישט אַז מיר הערשן איבּער אייער
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, נאָר מיר זענען מיטהעלפערס פון אייער שִׂמְחָה, וואָרעם איר שטייט פעסט אין דער
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה. בַּ און איך האָב בּיי מיר אַליין געטראַכט, אַז איך וועל ווידער נישט קומען צו אייך
מיט עַצבות. 2 וואָרעם אויב איך מאַך אייך טרויעריק, ווער זשע איז עס, וואָס איז מיך משמח, אויב נישט דער,
וועלכער איז טרויעריק מיט עָגְמַת נֶפֶש איבּער מיר? 3 און אָט דאָס האָב איך געשריבּן, כּדי ווען איך וועל קומען,
זאָל איך נישט האָבּן קיין טרויער פון די, וואָס איך דאַרף זיך פרייער, ווייל איך בּין זיכער אין אייך אלע, אַז מיין
שִׂמְחָה איז די שִׂמְחָה פון אייך אלע. 4 וואָרעם פון אַ סך צָרות און האַרץ-קלעמעניש האָב איך אייך געשריבּן מיט
אַ סך טרערן, נישט כּדי אייך מצַער צו זיין, נייערט כּדי איר זאָלט דערקענען די אַהֲבָה, וואָס איך האָב אין אַ
שפעדיקער מאָס לגבּי אייך. 5 נאָר אויב עמיצער האָט פארשאַפט צַער, האָט ער נישט מיר פארשאַפט צַער, נאָר
טיילווייז אייך אלע – כּדי איך זאָל אים נישט צו שווער באַלאַסטן. 6 פאַר אַזעלכן איז גענוג די שטראָף, וואָס ער
האָט באַקומען פון דער מערנייט; 7 אַזוי, אַז להיפּך איר זאָלט אים ליבּער מוֹחל זיין און טרייסטן, כּדי דער
זעלבּיקער זאָל נישט פאַרזינקען אין איבּערמאָסיקן צַער. 8 על-כּן, בּעט איך אייך, אַז איר זאָלט באַשטעטיקן אים
ארויסצואווייזן ליבּע. 9 וואָרעם פאר דעם דאָזיקן צוועק האָב איך געשריבּן, כּדי איך זאָל וויסן אייער
אויספּרואוואונג, צי איר זענט געהאָרכזאַם אין אַלעם. 10 און וועמען איר זענט מוֹחל, בּין איך אויך מוֹחל; וואָרעם
וואָס איך האָב אויך מוֹחל געווען, אויב איך עס מוֹחל געווען צוליב אייך פאַר רבּי מלך המשיח, 11 כּדי מיר זאָלן
נישט באַטריגט ווערן פון הָשָׂטן, וואָרעם זיינע איינפאַלן זענען אונדז נישט אומבּאַקאַנט. 12 און ווען איך בּין
געקומען קיין טרוֹאַס פאַר דער בּשׂוֹרת הגאולָה פון רֶבּי מלך המָשיחַ, און אַ פֶּתַח איז פאַר מיר געעפנט געוואָרן
אין הָאָדוֹן, 13 האָב איך נישט געהאַט קיין מנוּחה אין מיין רוּח, ווייל איך האָב נישט געפונען טיטוּסן [זען קור״ב
7:5-16], מיין אָח במשיח; און ווען איך האָב מיך געזעגנט מיט זיי און בּין אַוועק קיין מָקֶדוֹנְיָה. 14 אָבּער בּרוּך ה׳,
וועלכער גיט אונדז תָּמיד דעם נצָחון אין מָשיחַ, און אַנטפּלעקט דורך אונדז אומעטום דעם רֵיחַ ניחוֹחַ פון דַּעַת
אלוקים. 15 ווייל מיר זענען אַ רֵיחַ נִחוֹחַ פון מָשיחַ פאַר ה׳, צווישן די, וואָס ווערן געראַטעוועט [פון זַעַם ה׳], און
צווישן די, וואָס ווערן פאַרלוירן; 16 צו די טאַקע א רֵיחַ מָוֶת צום מָוֶת; פאַר די אַנדערע א רֵיחַ חַיים צום חַיים, און
ווער איז רָאוי פאַר די דאָזיקע זאַכן? 17 וואָרעם מיר זענען נישט ווי דער רַבּים, וואָס מאַכן שאַכער-מאַכער מיט
דָּבָר ה׳; נייערט ווי פון אַ יושר לֵבּ, נאָר ווי פון ה׳ פאַר ה׳ רעדן מיר אין רֶבּי מלך המָשיחַ. גַּ צי הויבּן מיר שוין ווידער
אָן זיך אליין צו רעקאָמענדירן? אָדער נויטיקן מיר זיך, ווי אייניקע אנדערע, אין רעקאָמענדירונגס-בּריוו צו אייך,
אָדער פון אייך? 2 איר זענט אונדזער בּריוו, פאַרשריבּן אין אונדזערע לְבָבוֹת, באַקענט און געלייענט פון אַלע בּני
אדם; 3 ווייל עס איז קלאָר צו זען, אַז איר זענט אַן אגרת [הקודש] פון מָשיחַ, אַ אגרת [הקודש] דורך אונדז
באַזאָרגט, געשריבּן נישט מיט טינט, נאָר מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש פון דעם אלוקים חיים; נישט אין לוּחות פון שטיין,
נייערט אין לוּחות, וואָס זענען לְבָבוֹת פון פלייש. 4 און אַזאַ בּטָחון האָבּן מיר דורך מָשיחַ צו ה׳; 5 נישט מחמת מיר
זענען פַּעיִק פון זיך אַליין צו באַטראַכטן עפּעס פון אונדז אַליין, נייערט אונדזער פַּעיִקייט איז פון ה׳, 6 וועלכער
האָט אונדז אויך פעאיק געמאַכט צו זיין כְּלֵי קֹדֶש משָׁרתים פון דעם ברית-חדשה [זען ירמיהו (31-34)31:30-33],
נישט בכל חומר הדין, נייערט פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש; וואָרעם דאָס חֹמר הַדִּין טייט [זען דברים 27:26; רומ׳ 2:29;

7:6], אָבּער דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ מאַכט לעבּעדיק [זען רומ' 8:13]. 7 נאָר אויב הַכְּהֻנָּה אשר הביאה מָוֶת [זען עונש מות
פון עשרת הדברות, שמות 20:1-21; דברים 5:6-21 ; שמות 32:28; ויקרא 24:10-16; דברים 21:18-21; במדבר
15:32-36; בראשית 9:6; דברים 22:13-22; ויקרא 20:13; דברים 22:23-24; ויקרא 20:10; יהושע 7:1-26; במדבר
13:1; 14:36-37; במדבר 16:1-33], מיט אותיות אויסגעקריצט אויף שטיינער, איז געווען מיט הערלעכקייט, אַזוי, אַז
די בְּנֵי-יִשְׂרָאל האָבן נישט געקענט קוקן אויף פָּנים פון מֹשה צוליב פְּנֵי משה כִּי קָרַן [זען שמות 34:35], וואָס זיין
הערלעכקייט איז געווען א צייטווייליקע, 8 וויפל מער דאַרף שוין זיין די כבוד פון הַכְּהֻנָּה פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ? 9
מחמת אויב הַכְּהֻנָּה פון פאַרמִשפּטונג [זען רומ' 8:1] האָט געהאַט כבוד, וויפל מער שטייגט איבּער אין כבוד
הַכְּהֻנָּה פון גערעכטיקייט [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17; ישעיהו 53:11; דניאל 9:24]. 10 וואָרעם
דאָס, וואָס איז געמאַכט געוואָרן הערלעך, איז געמינערט געוואָרן אין כבוד, צוליב דער כבוד, וואָס שטייגט זי
אַריבּער. 11 ווייל אויב דאָס, וואָס פאַרגייט, איז געווען מיט כבוד, וויפל מער איז אין כבוד דאָס, וואָס פאַרבּלײַבּט.
12 דערפאַר, ווייל מיר האָבן אַזאַ תִּקְוָה, רעדן מיר מיט אַזאַ מוּטיקייט, 13 און נישט ווי מֹשה [רבינו], וואָס האָט
אַרויפגעטאָן אַ מַסְוֶה אויף זיין פָּנים, כדי די בְּנֵי-יִשְׂרָאל זאָלן נישט קענען קוקן גלייך אויף דעם סוֹף פון דעם,
וואָס האָט דאָך געזאָלט אויפהערן. 14 זייערע מַחשָׁבות זענען פאַרהאַטעוועט געוואָרן; מחמת בּיז אויף דעם
היינטיקן טאָג איז די זעלבּע מַסְוֶה פאַרבּלייבּן בּיים לייענען דעם קריאת ספר תּוֹרה, ווייל זי ווערט אַוועקגענומען
נאָר אין מָשִׁיחַ. 15 כֵּן, בּיז אויף היינטיקן טאָג, ווען סע ווערט געלייענט תּוֹרַת-מֹשה, ליגט אַ מַסְוֶה אויף זייער לֵב.
16 אָבּער ווען עַם, דאָס יידישע עַם, וועלן זיך אומקערן צו הָאָדוֹן, וועט דער מַסְוֶה אַוועקגענומען ווערן. 17 און
הָאָדוֹן איז הָרוּחַ; און וואו סע איז דער רוּחַ הָאָדוֹן, דאָרט איז הַחֵרוּת. 18 און מיר אַלע, אָפּשפּיגלענדיק מיט אַן
אָפּגעדעקט פָּנים די הערלעכקייט פון הָאָדוֹן, ווערן אומגעוואַנדלט אין דער זעלבּער ענלעכקייט פון כבוד צו כבוד,
כְּמוֹ מִיַּד הָאָדוֹן -- הָרוּחַ [ישעיהו 61:1-2]. דַ דערפאַר, בַּחֶסֶד האָבּנדיק אָט די דאָזיקע שרוּת, די דאָזיקע כְּחֻנָּה, ווערן
מיר נישט פאַרצווייפלט. 2 נאָר מיר האָבן זיך אָפּגעזאָגט פון די פאַרבּאָרגענע זאַכן פון בּושה, ווייל מיר לעבּן נישט
אין עָרְמָה, אויך פעלשן מיר נישט דאָס דָּבָר ה', נייערט דורך דער מְגַלֵּים פון דעם אֱמת פאַרלויבּן מיר זיך פאַר
דעם מצפּון פון יעדן בּני אדם פאַר ה'. 3 און אויב אַפילו אונדזער בּשׂוֹרת הגאולָה איז פאַרהוילן, איז זי פאַרהוילן
פון די, וואָס ווערן פאַרלוירן, 4 בּיי וועמען דער אֱ-ל הָעוֹלָם הַזֶּה האָט פאַרבּלענדט די מוֹחות פון די אומגלויבּיקע,
כּדי דאָס ליכט פון דער בּשׂוֹרת הגאולָה פון דער כבוד פון מָשִׁיחַ, וואָס איז דאָס דְּמוּת פון ה', זאָל נישט אויפגיין
איבּער זיי. 5 וואָרעם מיר דַרשענען נישט זיך אַליין, נאָר רֶבּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע אַלס הָאָדוֹן [פון הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ], און אונדז אַליין ווי אייערע עבדים צוליב יהושע/ישוע. 6 מחמת עס איז ה', וועלכער האָט געזאָגט: זאָל
אַרויסשײַנען אוֹר [זען בראשית 1:3] פון חֹשֶׁךְ, וואָס האָט אַרײַנגעלויכטן אין אונדזערע לְבָבוֹת, כּדי צו געבּן אוֹר פון
דער דַּעַת פון דעם כבוד ה' אין דעם פָּנים פון מָשִׁיחַ [זען ישוע שר הפּנים אין מחזור ראש השנה ויום הכפּורים
כמנהג ספרד, ארטאדאקסיש יידיש ביבל, זייט 1227]. 7 מיר אָבּער האָבן דעם דאָזיקן אוֹצר אין ערדענע כֵּלִים, כּדי
די איבּערמאָסיקע מאַכט זאָל זיין פון ה' און נישט פון אונדז אַליין. 8 פון אַלע זייטן ווערן מיר געדריקט, דאָך
נישט דערדריקט; צעמישט, דאָך נישט בּיז ייאוש; 9 גערוֹדָפט, דאָך נישט פאַרלאָזט; אַנידערגעוואָרפן, דאָך נישט
אומגעבּראַכט; 10 מיר טראָגן בּאַשטענדיק אַרום אין דעם לײַב דאָס שטאַרבּן פון יהושע/ישוע [זען רומ' 8:13;
6:10], כּדי אויך דאָס חַיִּים פון יהושע/ישוע זאָל אַנטפּלעקט ווערן אין אונדזער גוף. 11 וואָרעם מיר, וואָס לעבּן,
זענען תָּמִיד איבּערגעענטפערט צום מָוֶת צוליב יהושע/ישוע, כּדי אויך דאָס חיים פון יהושע/ישוע זאָל אַנטפּלעקט

ווערן אין אונדזער שטאַרבלעכן לייב. 12 און דערפאַר ווירקט דער מָוֶת אין אונדז, אָבער דאָס חַיים אין אייך. 13
און ווייל מיר האָבן דעם זעלבן רוּחַ הקודש פון אֱמונה, לויט ווי סע שטייט געשריבן : איך האָב געגלויבט, דערפאַר
האָב איך גערעדט [זען תהלים 116:10], און דערפאַר גלויבן מיר אויך, און אַזוי מיר רעדן, 14 ווייל מיר ווייסן, אַז
דער, וואָס האָט אויפגעוועקט הָאָדוֹן יהושע/ישוע פון די טויטע, וועט אויך אונדז אויפוועקן צוזאַמען מיט
יהושע/ישוע, און שטעלן אונדז מיט אייך. 15 וואָרעם אַלץ איז פון אייַערטוועגן, כּדי דער חֶסֶד, וואָס ווערט
פארגרעסערט דורך דעם רַבים, זאָל פאַרמערן דעם שבח צום כָּבוד ה'. 16 דערפאַר ווערן מיר נישט פאַרצווייפלט;
און הַגַם אונדזער אָדָם חִיצוֹנִי ווערט פאַרדאָרבן, ווערט אָבער אונדזער אָדָם פְּנִימִי באַנייַט פון יום צו יום. 17
וואָרעם אונדזער לייכטע און צייטווייליקע באַדריקונג ווירקט פאַר אונדז, מער און מער איבער דער מאָס, א משא
פון כָּבוֹד עוֹלָמִים; 18 ווייל מיר קוקן נישט אויף די זאַכן, וואָס ווערן געזען, נאָר אויף די, וואָס ווערן נישט געזען;
וואָרעם די זאַכן, וואָס מען זעט, זענען צייַטווייליק; אָבער די זאַכן, וואָס מען נישט זעט, זענען לעוֹלָמִים. הַ וואָרעם
מיר ווייסן, אַז ווען דאָס ערדישע בֵּית פון מִשְׁכָּנֵנוּ איז חורבָּן, האָבן מיר אַ בִּנין פון ה', אַ בֵּית, נישט געמאַכט מיט
הענט, אין שמים לעולמים. 2 ווייל אין דעם דאָזיקן זיפצן מיר [זען רומ' 8:26], בענקענדיק פאַר די שלעפּ פון
אונדזער קיטל צו זיין אונדזער סוכה פון הימל; 3 און אויב מיר וועלן טאַקע אָנגעקליידט ווערן, וועלן מיר נישט
געפונען ווערן עֵירֹם [נאַקעט, זען קור"ב 5:10; בראשית 3:11]. 4 ווייל מיר, וואָס זענען אין דעם דאָזיקן מִשְׁכָּן, זיפצן
אונטער אַ מַשׂא, ווייל מיר וואָלטן נישט וועלן זיין אויסגעטאָן, נייערט צו זיין באַקליידט, כּדי דאָס שטערבלעכע
זאָל פאַרשלונגען ווערן פון דעם חַיים [זען דניאל 12:2]. 5 און דער, וועלכער האָט אונדז צוגעגרייט דערצו, איז ה',
וואָס האָט אונדז געגעבן דעם עֵרֻבּוֹת [זען בראשית 38:17-18] פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש. 6 מיר זענען דעריבער תָּמִיד
טוֹב-לֵב געטרייסט [זען יוח"א 3:21] און ווייסן, אַז כל-זמן מיר וואוינען אינם גוף, זענען מיר נישט אינדערהיים ביי
הָאָדוֹן; 7 ווייל מיר לעבן דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, נישט דורך ראִיה. 8 מיר זענען טוֹב-לֵב געטרייסט
[זען יוח"א 3:21] און ווילן ליבער זיין דערווייטערט פון דעם גוף, און זיין אינדערהיים מיט הָאָדוֹן. 9 דערפאַר
שטרעבן מיר אויך, צי מיר זענען אינדערהיים צי מיר זענען ווייט, צו זיין וואוילגעפעלן פאַר אים. 10 וואָרעם מיר
מוזן אלע אַנטפּלעקט ווערן פאַר דעם כִּסֵא-הַמִשפּט פון מָשיחַ, כּדי יעדער איינער זאָל באַקומען דאָס, וואָס ער
האָט געטאָן אין דעם גוף, סיי טוֹב, אָדער רַע. 11 דערפאַר, וויסנדיק די יִראַת-אֲדֹנָי, זוכן מיר איבערצוצייגן בני
אדם; און פאַר ה' אָבער זענען מיר אַנטפּלעקט; און איך האָף, אַז מיר זענען אויך אַנטפּלעקט אין אייער מצפּונים.
12 מיר רעקאָמענדירן זיך נישט ווידער צו אייך, נאָר געבן אייך אַ געלעגנהייט זיך צו רימען פאַר אונדזערטוועגן,
כּדי איר זאָלט האָבן עפּעס צו זאָגן קעגן די, וועלכע רימען זיך מיטן לפָנים-וועגן, און נישט אין לֵב. 13 וואָרעם
אויב מיר זענען אין התלהבות און דְּבֵקוּת, איז דאָס פאַר ה'; זענען מיר אָבער ביים קלאָרן בִּינָה, איז דאָס פאַר
אייערטוועגן. 14 ווייל די אַהֲבַה פון רבי מֶלֶך המָשיחַ צווינגט אונדז, וועלכע מִשפּטן אַזוי, אַז אויב איינער איז
געשטאָרבן פאַר אַלע [זען ישעיהו 53:8], זענען אַלע געשטאָרבן; 15 און ער איז געשטאָרבן פאַר אַלע, כּדי די, וואָס
לעבן, זאָלן מער נישט לעבן פאַר זיך אַליין, נייערט פאַר אים, וועלכער איז פאַר זיי געשטאָרבן און אויפגעשטאַנען.
16 דערפאַר פון איצטמאָל-אָן קענען מיר קיינעם נישט לויט דעם פלייש. און אויב אפילו מיר האָבן געקענט רבי
מֶלֶך המָשיחַ לויט דעם פלייש, טוען מיר עס פון איצטמאָל–אָן נישט מער. 17 דערפאַר, אויב עמיצער איז אין
מָשיחַ, איז ער אַ בְּריאָה חָדָשָה; דאָס אלטע איז פאַרגאַנגען; הִנֵּה, אַלץ איז געוואָרן נַיי ! 18 און דאָס אַלץ איז פון
ה', וועלכער האָט אונדז שלום געמאַכט [זען ישעיהו 53:5] מיט זיך אַליין דורך מָשיחַ און אונדז האָט געגעבן די

עבוֹדת קֹדֶשׁ כְּהֵנָּה שֵׁרוּת פּוּן שלום מאַכנדיק [זען רומ' 11-5:10]; 19 ווייל ה' איז געווען אין רבי מֶלך המָשיחַ, די
וועלט שלום מאכנדיק מיט זיך אַליין, נישט צורעכנענדיק זיי זייערע עַבֵירות, און האָט מָסַר לָנוּ די בשׂוֹרת הָרִצוּי.
20 מיר זענען דעריבּער די שלִיחים פּוּן רבי מֶלך המָשיחַ, ווי ה' וואָלט דורך אונדז מזהיר געווען; מיר בּעטן אייך אין
דעם נאָמען פּוּן משיח [זען זכריה 12-6:11], שלום מאַך זיך מיט ה'! 21 ווייל דעם, וועלכער האָט נישט פאַרזוּכט פּוּן
קיין חטא, האָט ה' געמאַכט חַטָּאת [זען ויקרא 4:24; ישעיהו 53:10] פאַר אונדזערטוועגן [זען ישעיהו 53:8]; כּדי
מיר זאָלן ווערן הצדקה הַבָּאָה מֵאֵת ה' אין אים [זען פיל 3:9; בראשית 15:6; חבקוק 2:4]. 6 ווייל מיר מיִען זיך
אינאיינעם מיט ה', און בּעטן מיר אייך, אַז איר זאָלט נישט מקַבּל–זיין דעם חֶסֶד ה' אומזיסט! 2 ווייל ער זאָגט :
בְּעֵת רָצוֹן עֲנִיתִיךָ וּבְיוֹם יְשׁוּעָה עֲזַרְתִּיךָ [ישעיהו 49:8]. היה איצט איז די באַוויליקטע צייט; אָט איצט איז דער יוֹם
פּוּן ישוּעת אלוקינו; 3 ווייל מיר גיבּן נישט קיין מִיכשול אין עפּעס, כּדי אונדזער עבוֹדת קֹדֶשׁ שָׁרֵת זאָל נישט ווערן
צו שאַנד; 4 נאָר אין אַלצדינג ווייזן מיר זיך אַרויס ווי כְּלֵי קֹדֶשׁ משרתים פּוּן ה' : אין גרויסער סבלנות, אין צָרות,
אין נויטן, אין יסורים, 5 אין מַלקות, אין זיצן אין תּפִיסות, אין מהוּמות, אין מיִאוּנגען, אין נאַכט-וואַכן, אין
תַּעֲנִיתים; 6 אין לויטערקייט, אין דַּעַת, אין אֹרֶךְ רוּחַ, אין נדיבות לֵב, אין דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, אין נישטצבּועקישער
אַהֲבָה, 7 אין דעם דָּבָר אֱמת, אין דער גבוּרת ה'; דוּרך די כּלֵי-זַיִן פּוּן צדקנות אין דער רעכטער האַנט און אין דער
לינקער; 8 דוּרך כָּבוֹד און בּוּשה, דוּרך אַ שֵׁם רע און אַ שֵׁם טוב; ווי פאַרפירער און דאָך וואָרהאַפטיקע; 9 ווי
אומבּאַקאַנטע, און דאָך אַנערקענט [זען מה"ש 16:17], ווי שטאַרבּנדיקע, און הִנֵּה, מיר לעבּן; ווי געשטראָפטע, און
דאָך נישט געטייטע; 10 ווי טרויעריקע, דאָך שְׂמֵחִים תָּמִיד; ווי עֲנִיִּים, דאָך מאַכן מיר רייך הרבּים; ווי אַזעלכע וואָס
האָבּן גאָרנישט, און בּאַזיצן דאָך אַלץ. 11 אונדזער מויל איז געעפענט פאַר אייך, אָ קאָרינטער; לִבֵּנוּ איז ברייט
געוואָרן. 12 איר זענט נישט ענג אין אונדז, נאָר איר זענט ענג געוואָרן אין אייערע אייגענע עמאָציעס. 13 גיט אונדז
אָבּער די זעלבּיקע פאַרגעלטונג – איך רעד ווי צו יְלָדִים – ווערט אַליין אויך ברייטהאַרציק! 14 זייט נישט
איינגעשפּאַנט אין קיין פרעמדן יאָך מיט אומגלויבּיקע [זען שופטים 16:31-13:1; יוחנן 3:3]; ווייל וואָס פאַר אַ
חַברותאשאַפט האָט צדקנות מיט אומרעכט? אָדער וואָסער התקשרות האָט אוֹר מיט חֹשֶׁךְ? 15 און וואָסער
הַסכָּמה האָט מָשיחַ מיט בּלִיַעלן? אָדער וואָסער חֵלֶק האָט אַ מאמין מיט איינער וואָס איז כּופר בּעיקר נשמה [זען
אפס' 2:2]? 16 און וואָסער אָפּמאַך האָט דער הֵיכל ה' מיט אֱלִילִים? ווייל מיר זענען דער הֵיכל פּוּן דעם אלוקים
חיים, ווי ה' האָט געזאָגט : איך וועל וואוינען צווישן זיי, און אומגיין צווישן זיי, און איך וועל זיין זייער אלוקים, און
זיי וועלן זיין צו מיר פאַר עַם [יחזקאל 37:27]. 17 דעריבּער קוּמט אַרויס פּוּן צווישן זיי, און שיידט אייך אָפּ, זאָגט
ה', און בּאַרירט נישט קיין טָמא זאַך; און איך וועל אייך אויפנעמען, 18 און וועל זיין פאַר אייך אַן אָב, און איר
וועט זיין צו מיר זיין בָּנִים און בּנוֹת, זאָגט ה' צבָאוֹת [זען ישעיהו 52:11; ירמיהו 32:38; 51:45; הושע 2:1]. 7 זַ
דעריבּער, האָבּנדיק די דאָזיקע הַבטָחוֹת, באַליבּטע, לאָמיר זיך רייניקן פּוּן יעדער בּאַפלעקונג פּוּן פלייש און
גייסט, משלים קְדֻשָּׁתֵנוּ אין יִרְאַת-הכבוד. 2 גיט אונדז אַן אָרט אין אייערע לְבָבוֹת; מיר האָבּן קיינעם נישט געטאָן
קיין עַוולה, מיר האָבּן קיינעם נישט פאַרדאָרבּן, מיר האָבּן קיינעם נישט אויסגענוּצט. 3 איך זאָג עס, נישט צו
פאַרמִשפּטן אייך, וואָרעם איך האָב פריער געזאָגט, אַז איר זענט אין אונדזערע לְבָבוֹת, צו שטאַרבּן צוזאַמען און
צו לעבּן צוזאַמען. 4 גרויס איז מיין בּטָחון אין אייך, גְּדוֹלָה איז מיין רימען וועגן אייך; איך בּין פוּל מיט נחמה, איך
פליס איבּער מיט שִׂמְחָה אין אלע אונדזערע צָרות. 5 וואָרעם אַפילו ווען מיר זענען געקומען קיין מָקֶדוֹנְיָה [זען
קור"ב 2:13], האָבּן מיר נישט געהאַט קיין מנוּחה פאַר אונדזער גוּף, נאָר מיר זענען געקוועלט געוואָרן פּוּן אלע

זייטן; פון דרויסן מִלחָמות, און אינעווייניק מורא. 6 אָבּער ה', וועלכער טוט טרייסטן די שַׁפָּלדיקע, האָט אונדז
געטרייסט דורך דעם קומען פון טיטוסן; 7 און נישט בּלויז מיט זיין אָנקומען, נאָר אויך מיט דער נחמה, מיט
וועלכער ער איז געטרייסט געוואָרן בּיי אייך. און ער האָט אונדז דערציילט פון אייער גאַרן, אייער עצבות, פון
אייער אייפער פאַר מיר, אַזוי, אַז איך האָבּ מיך נאָך מער פריידט. 8 ווייל אַפילו אויבּ איך האָבּ אייך מצַער געווען
מיט מיין אגרת [הקודש], האָבּ איך דערויף קיין חַרָטה נישט געהאַט -- הַגַם איך האָבּ עס יאָ בּאַדויערט - ווייל איך
זע, אַז יענער אגרת [הקודש] האָט אייך בּאַטריבּט נאָר לפי צייט. 9 אָבּער איצט פריי איך מיך, נישט ווייל איר זענט
געווען טרויעריק, נאָר ווייל איר זענט געווען טרויעריק צו תּשובּה [זען לוקס 13:3]. וואָרעם איר זענט טרויעריק
געווארן לויט ה', כּדי איר זאָלט נישט ליידן שאָדן [זען קור"א 3:15] דורך אונדז אין קיין שום זאָך. 10 וואָרעם צַער
לויט ה' איז גוֹרם תּשובּה צו ישועת אלוקינו, וואָס בּרענגט נישט קיין חַרָטה; אָבּער דער צַער פון דער עוֹלם הַזֶּה
איז גוֹרם מָוֶת. 11 וואָרעם זע, דאָס זעלבּיקע טרויערן לויט ה', וואָס פאַר חָרַיצות עס האָט אויסגעווירקט אין אייך,
צו דערצו התנצלות, צאָרן, יראה, בּאַגער, קִנאה, נְכוֹנות לַעֲשׂוֹת דִּין! אין אַלעם האָט איר זיך אַרויסגעוויזן צו זיין נקי
כּפיים אין דעם עִנין. 12 דעריבּער, הַגַם איך האָבּ אייך געשריבּן, האָבּ איך נישט געשריבּן פונוועגן דעם, וואָס האָט
געטאָן אַן עוולה, אויך נישט צוליבּ דעם, וועלכער איז בּאעוולט געוואָרן, נאָר כּדי אייער חריצות פאַר
אונדזערטוועגן זאָל זיך אַנטפּלעקן צו אייך פאַר ה'. 13 דערפאַר האָבּן מיר זיך געטרייסט; און אין אונדזער
טרייסט האָבּן מיר זיך נאָך פיל, פיל מער געפריידט איבּער שמחה פון טיטוסן, ווייל זיין גייסט איז פון אייך
אלעמען דערקוויקט געוואָרן. 14 ווייל אויבּ איך האָבּ מיך עפּעס גערימט פאַר טיטוס וועגן אייך, בּין איך נישט
פאַרשעמט געוואָרן; נייערט ווי מיר האָבּן צו אייך אַלץ גערעדט אין וואָרהאַפטיקייט, אַזוי האָט זיך אויך אונדזער
רימען זיך פאַר טיטוסן אַרויסגעוויזן צו זיין אֱמת. 15 און זיין הארץ גייט שטאַרק אויס צו אייך, ווען ער דערמאָנט
זיך אייער אלעמענס געהאָרכזאַמקייט, ווי איר האָט אים אויפגענומען מיט יראה און ציטערנן. 16 איך פריי מיך,
אַז איך קען מיך אין אַלעם פאַרלאָזן אויף אייך. חַ און מיר לאָזן אייך וויסן, אחים במשיח, דעם חֶסֶד ה', וואָס איז
געגעבּן געוואָרן אין די בְּרית חֲדָשָׁה קהִילות פון מָקֶדוֹנְיָה, 2 וויאַזוי אין נִסיוֹנות פון צָרות האָט זיך די שֶׁפע פון
זייער שִׂמְחָה און זייער טיפער אָרעמקייט פאַרמערט אין דער עַשִׁירות פון זייער גוטסקייט. 3 ווייל זיי האָבּן געגעבּן
לויט זייער כּוֹחַ, ווי איך קען עֵדות-זאָגן, און אַפילו איבּער זייערע כּוֹחות, האָבּן זיי מנדב געווען, פרַיַיוויליק, 4
בּעטנדיק אונדז מיט פיל תחנונים פאַר דעם חֶסֶד און חברותאשאַפט פון דער עבודת קודש לטובת די קדוֹשִׁים, די
יהודים אין משיח [זען רומ' 15:26; מה"ש 11:29; קור"ב 9:1; קור"א 16:1-3], 5 נאָר זיך אַליין האָבּן זיי קודם-כָּל
געגעבּן צו הָאֲדוֹן, און צו אונדז דורך דעם רָצון ה'. 6 אַז מיר האָבּן מזהיר-געווען טיטוסן, אַז ווי ער האָט פריער
געמאַכט אַן אָנהייבּ, אַזוי זאָל ער אויך פאַרענדיקן אין אייך אויך דעם דאָזיקן חֶסֶד. 7 יאָ, ווי איר האָט אין אַלעם
אַ שפע, אין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, און תּוֹרה, און דַעַת, און אין יעדן חָרִיצות, און אין אייער אַהֲבָה צו
אונדז, אַזוי זאָלט איר אויך מערן אין דעם דאָזיקן חֶסֶד. 8 איך זאָג עס נישט ווי אַ געבּאָט, נאָר איך פּרוביר אויס
דורך דער חָרִיצות פון אַנדערע אויך די עכטקייט פון אייער אַהֲבָה. 9 וואָרעם איר קענט דעם חֶסֶד פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבִּי
מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אַז הַגַם ער איז געווען רייך, דאָך פאַר אייערטוועגן איז ער געוואָרן אָרעם, כּדי איר
זאָלט דורך זיין עוני ווערן רייך. 10 און אין דעם דאָזיקן גיבּ איך מיין מיינונג; ווייל דאָס איז נוצלעך פאַר אייך,
וואָס זענט געווען פון די ערשטע צו מאַכן אַן אָנהייבּ מיט אַ יאָר צוריק, נישט בּלויז צו טאָן, נייערט אויך צו
בּאַגערן צו טאָן. 11 איצט אָבּער פאַרענדיקט אויך די טואונג, כּדי ווי עס איז געווען די חשק צו וועלן, אַזוי זאָל

אויך זיין די פאַרענדיקונג לויט אייער מעגלעכקייט, פון דעם וואָס איר האָט. 12 מחמת אויב די ווילקייט איז
פאַראַן, ווערט זי אָנגענומען לויט דעם, וואָס מע פאַרמאָגט, וויפל איינער האָט, און נישט לויט דעם, וואָס ער האָט
נישט. 13 ווייל איך זאָג דאָס נישט, כּדי אַנדערע זאָל פאַרלײַכטערט ווערן און איר זאָלט באַדרענגט ווערן; 14
נייערט אין דער איצטיקער צייט זאָל אייער שֶׁפע זיין פאַר זייער נויטבאַדאַרפטיקייט, כּדי אויך זייער שֶׁפע זאָל
ווערן אַ הילף פאַר אייער מאַנגל, כּדי עס זאָל זיין אַ גלײַכקייט; 15 ווי סע שטייט געשריבן: דער, וואָס האָט
געקליבן פיל, האָט נישט געהאַט איבעריק; און דער, וואָס האָט געקליבן ווינציק, האָט נישט געהאַט קיין מאַנגל
[זען שמות 16:18]. 16 אָבער בָּרוּך ה', וואָס האָט אַרײַנגעגעבן די זעלבע חריצות זאָרג פונוועגן אייך אין דעם לבֿ
פון טיטוסן. 17 ווייל ער האָט נישט נאָר אָנגענומען אונדזער בַּקָּשה, נייערט ווייל ער האט פיל חשק, איז ער אַוועק
צו אייך לויט זיין אייגענעם ווילן. 18 און מיר האָבן צוזאַמען מיט אים געשיקט דעם אָח במשיח, וואָס איז
בעוואוסט אין כל בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות וועמעס לויב איז דרשנדיק די בשורת הגאולה; 19 און נישט נאָר דאָס, נאָר
ער איז אויך אויסדערוויילט פון די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות צו ציען מיט אונדז אין דעם עִנין פון דעם דאָזיקן חֶסֶד
[זען קור"א 16:1-4], וואָס ווערט געטאָן דורך אונדז פאַר דעם כָּבוד הָאָדוֹן, און צו אונדזער דערמוטיקונג. 20 און
מיר היטן זיך, אַז קיינער זאָל אונדז נישט באַשולדיקן אין דעם עִנין פון דער דאָזיקער רייכער מַתָּנה, וואָס ווערט
אויסגעפירט דורך אונדז. 21 ווייל מיר זוכן נישט נאָר וואָס איז רעכט אין די אויגן פון הָאָדוֹן, נייערט אויך אין די
אויגן פון בני אדם. 22 און מיר האָבן מיט זיי געשיקט אונדזער אָח במשיח, וועמען מיר האָבן אַ סַך מאָל
אויסגעפּרוּאווט אַז ער האט חשק, איצט אָבער פיל חשק צוליב זיין גרויסן בּטָחון אין אייך. 23 און וואָס שַׁייך
טיטוסן, איז ער מיין שותּף און מיטאַרבעטער פאַר אײַערטוועגן; און וואָס שַׁייך אונדזערע אחים במשיח, זענען זיי
שלִיחים פון די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות, און אַ כָּבוד פאַר רֶבּי מלך המָשיחַ. 24 על-כּן, ווייזט זיי אַרויס פאַר די בְּרִית
חֲדָשָׁה קהִילות דעם באַווייז פון אייער אַהֲבָה, און פון אונדזער רימען פון אײַערטוועגן. טַ און בנוֹגֵע דער הילף
פאַר די יהודים אין משיח אין ירושלים, די קדוֹשִׁים [זען קור"ב 8:4], איז פאַר מיר איבעריק שרייבן צו אייך; 2
וואָרעם איך קען אייער [גוטן ווילן וועגן עבודת קודש שֵׁרוּת צו יהודים אין משיח] ווילקייט, צוליב וועלכן איך רים
פאַר אײַערטוועגן פאַר די אַנְשֵׁי מָקֵדוֹנְיָה [זען מה"ש 16:9; 19:21], אַז אָכָיָה [זען מה"ש 18:12] איז שוֹין געווען
אָנגעבּרייט מיט אַ יאָר צוריק; און אייער להט האָט אויפגעמאונטערט גאָר פיל פון זיי. 3 אָבער איך האָב געשיקט
די אחים במשיח, כּדי אונדזער רימען זיך פונוועגן אייך זאָל בנוֹגֵע דעם נישט זיין אומזיסט, כּדי, אַזוֹיווי איך האָב
געזאָגט, איר זאָלט זיין אָנגעבּרייט. 4 טאָמער וועלן קומען די אֲנָשִׁים מִמָּקֵדוֹנְיָה מיט מיר און אייך געפינען נישט
אָנגעבּרייט, וועלן מיר – איך וויל נישט זאָגן איר – פאַרשעמט ווערן אין דעם דאָזיקן בּטָחון. 5 איך האָב דערפאַר
געהאַלטן פאַר נייטיק צו בּעטן די אחים במשיח, אַז זיי זאָלן גיין פאָרויס צו אייך, און זאָלן צוגרייטן אייער פריער
- צוגעזאָגטע נדָבה, כּדי זי זאָל זיין אנגעבּרייט ווי אַ בְּרָכה, און נישט ווי אַן אויספּרעסונג. 6 דאָס זאָלט איר וויסן:
דער, וואָס זייט קאַרגלעך, וועט אויך שנייטדן קאַרגלעך, און דער, וואָס זײַעט בּשֶׁפע [מיט ברכה], וועט אויך
שניידן בּשֶׁפע [מיט ברכה, זען משלי 11:24-25; 22:9]. 7 זאָל יעדער טאָן ווי ער האָט בּדַעה אין זיין לבֿ; נישט מיט
באַדויערן אָדער געצוואונגען; ווייל אַ פריילעכן געבער האָט ליב פון ה'. 8 און ה' איז בִּיכוֹלת צו פאַרמערן אייך יעדן
חֶסֶד כּדי איר, האָבנדיק תָּמִיד אין אַלעם גענוג, זאָלט זיך פיל מערן צו כּלערליי מַעשִׂים טובים, 9 ווי סע שטייט
געשריבן: ער האָט צעשפּרייט, ער האָט געגעבן צו די עֲנִיִּים, צִדְקָתוֹ באַשטייט אויף איביק [תהלים 112:9]. 10 און
דער, וואָס גיט זרִיעה דעם זײַער, און לֶחֶם פאַר אֹכֶל, וועט פאַרמערן אייער זרִיעה, און לאָזן וואַקסן די פרוכט פון

אייער צדקה. 11 כדי איר זאָלט אין אַלצדינג רייך ווערן צו יעדער וואוילטעטיקייט, וועלכע ווירקט אַ שבח צו ה'
דורך אונדז; 12 מחמת די אַרבעט פון דער דאָזיקער עבודת קֹדֶש איז נישט נאָר ממַלא די נויטן פון די יהודים אין
משיח קדוֹשִים, נאָר פאַרמערט זיך אויך דורך הוֹדָיָה רַבָּה צו ה'. 13 און צוליב דעם באַווייז פון דער דאָזיקער
עבודת קודש שֵׁרוּת [פאר יהודים אין משיח אין ירושלים, זען קור"ב 8:14], לויבן זיי ה' פאַר דער ציות
[געהאָרכיקייט] פון אייער אֲנִי מַאֲמִין הודאה פון דער בשׂוֹרת הגאולָה פון רֶבּי מלך המָשיחַ, און פאַר דער
אויפריכטיקייט פון דער חברותאשאפט פאַר זיי און פאַר אַלעמען; 14 און מיט דאַווענענדיק [זען לוקס 4-11:1]
פאַר אייך בענקען זיי נאָך אייך, צוליב דעם גרויסן חֶסֶד פון ה' אין אייך. 15 אַ ברוך ה' לויב צו אלוקים פאַר זיין
מַתָּנה, וואָס איז נישט צום איבערדערציילן. יַ און איך אַליין, רַב שָׁאוּל, בין אייך מַזהיר דורך דער עַנָוות און
איידלקייט פון רֶבּי מלך המָשיחַ, איך, וואָס פנים אל פנים בין אַ "שפל-רוח" צווישן אייך, אָבער פון דערווייַטנס בין
איך האָבו "חוצפה" לגַבי אייך. 2 איך בעט אייך, אַז ווען איך וועל זיין ביי אייך, זאָל איך נישט דאַרפן אַרויסווייַזן
קיין תַּקִיפות מיט דער זיכערקייט, מיט וועלכער איך רעכן צו זיין שטרענג קעגן טייל, וואָס טראַכטן וועגן אונדז
ווי מיר וואָלטן געלעבט לויט דעם פלייש [זען רומ' 7:18]. 3 מחמת הַגַם מיר לעבן אין דעם גוף, פירן מיר נישט קיין
מִלחָמה לויט דעם פלייש, 4 ווייל די כּלֵי-זַיִן פון אונדזער מִלחָמה זענען נישט לויט דעם פלייש [זען רומ' 7:18], נאָר
זענען מעכטיק פאַר ה' אַראָפּצוּאוואַרפן פעסטונגען. 5 מיר צעוואַרפן געדאַנקען, און יעדע הויכע זאַך, וואָס איז
דערהויבן קעגן דער דַעַת פון ה', און נעמען יעדע מַחשָׁבה אין געפאַנגענשאַפט צו דער צִיוּת [געהאָרכזאַמקייט] פון
רֶבּי מלך המָשיחַ, 6 און זענען אָנגעבּרייט צו שטראָפן פאַר יעדער אומגעהאָרכזאַמקייט, ווען אייער מִשְׁמַעַת
[געהאָרכזאַמקייט] וועט זיין דערפילט. 7 איר קוקט אויף פּנים? אויב עמיצער איז ביי זיך זיכער, אַז ער געהערט צו
רֶבּי מלך המָשיחַ, זאָל ער דאָס נאָכאַמאָל איבערטראַכטן אין זיך אַליין, אַז אַזוֹיווי ער געהערט צו רֶבּי מלך המָשיחַ,
אַזוי געהערן מיר אויך. 8 מחמת אויב אַפילו איך זאָל מיך רימען אַביסל צופיל פונוועגן אונדזער סמכות, וואָס
הָאָדוֹן האָט אונדז געגעבן פאַר אייער אויפבויאונג, און נישט פאַר אייער צעשטערונג, וועל איך נישט פאַרשעמט
ווערן; 9 כּדי איך זאָל נישט אויסזען ווי איך וואָלט אייך וועלן דערשרעקן מיט מיינע אגרות [הקודש]. 10 ווייל זיינע
אגרות [הקודש], זאָגן זיי, זענען "וואָגיק" און "שטאַרק," אָבער ווען ער גופא איז ביי אונדז, איז ער "שוואַך," און זיין
שפראַך איז "אָן מַמָשות." 11 זאָל אַזאַ איינער דאָס באַרעכענען, אַז וואָס מיר זענען אין דָבָר דורך אגרות [הקודש],
ווען מיר זענען אָפּוועזנד, זענען מיר אויך אין מַעשִׂים, ווען מיר זענען אָנוועזנד. 12 וואָרעם מיר וואַגן נישט זיך צו
פאַררעכענען אָבער צו פאַרגלייַכן זיך מיט די, וואָס לויבן זיך אַליין; נאָר מעסטנדיק זיך מיט זיך אַליין און
פאַרגלייַכנדיק זיך מיט זיך אַליין, זענען זיי אָן בִּינָה. 13 מיר אָבער וועלן זיך נישט רימען איבער אונדזער מאָס,
נייערט לויט דער מאָס פון דעם גבול, וואָס ה' האָט אונדז אויסגעטיילט, ווי אַ מאָס צו דערגרייכן אפילו ביז צו
אייך [זען גלט' 2:7-8]. 14 וואָרעם מיר שטרעקן זיך נישט אויס צופיל, ווי מיר וואָלטן נישט דערגרייכט ביז צו אייך,
ווייל מיר זענען אַפילו דערגאַנגען ביז צו אייך אין דער בשׂוֹרת הגאולָה פון רֶבּי מלך המָשיחַ; 15 נישט מיר ריטען
זיך אָן אַ מאָס אין דער חָלוּץ ארבעט פון אנדערע, אָבער מיר האָפן אַז בשעת אייער אֱמוּנה וואַקסט, אָז מיר וועלן
פאַרגרעסערט ווערן אין אייך לויט אונדזער שלוחות ספערע צו אַ שֶׁפע, 16 כּדי צו דרשענען די בשׂוֹרת הגאולָה
אַפילו אין די געגנטן ווייטער פון אייך, און נישט צו רימען זיך מיט דעם, וואָס איז אָנגעבּרייט אין דעם גבול פון
אַנדערע. 17 דער אָבער, וואָס רימעט זיך, לאָז ער זיך ריטען אין ה' [ירמיהו 9:23]. 18 וואָרעם נישט דער, וואָס
לויבט זיך אַליין איז אָנגענומען, אֶלָא מִי שֶׁה' מְהַלֵּלוֹ ! יַאַ הַלוואַי וואָלט איר מיך געקענט פאַרטראָגן אין אַביסל

טפשות. יאָ איר פאַרטראָגט מיך אויך! 2 וואָרעם איך אייפער פאַר אייך, אַ קִנְאַת ה'; ווייל איך [ווי אַ שַׁדְּכָן] האָב
אייך פאַרקנַסט צוּ איין מאַן, ווי אַ לויטערע בתּוּלה פאַרצושטעלן פאַר מָשיחַ. 3 איך האָב אָבער מורא, טאָמער, ווי
די נָחָש האָט מיט איר כיטרעקייט פאַרפירט חַוָּהן, וועלן אייערע מַחשָׁבות פאַרדאָרבן ווערן פון דער תּמִימות און
הַטּהַר דביקות, אין מסירת-נפש שיַיכות צום מָשיחַ. 4 וואָרעם אויב דער, וועלכער קומט, דרשענט אַן אַנדערן
"יהושע/ישוע," וועמען מיר האָבן נישט געדרשנט, אָדער אויב איר וועט מקַבּל זיין אַן אַנדערן "רוח הקודש," וואָס
איר האָט נישט מקַבּל געווען, אָדער אַן אַנדערע "בשׂוֹרת הגאוּלָה," וואָס איר האָט נישט אָנגענומען, פאַרטראָגט
איר אים וואויל. 5 וואָרעם איך מיין, אַז איך בין גאָרנישט הינטערשטעליק די "גרעסטע שלִיחים." 6 און הַגַּם איך
בין פּראָסט אין רעדן, בין איך עס אָבער נישט אין דַּעַת; לא, אויף יעדן אופן האָבן מיר דאָס אַנטפּלעקט אין
אַלעם צו אייך. 7 אָדער האָב איך באַגאַנגען אַ זינד אין דערנידעריקן זיך אַליין, כּדי איר זאָלט דערהויבן ווערן, ווייל
איך האָב פאַר אייך דרשנען די בשׂוֹרת הגאוּלָה פון ה' בחינם? 8 איך האָב גערויבט אַנדערע בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות,
ווען איך האָב גענומען ביי זיי שׂכִירות, כּדי איך זאָל אייך דינען. 9 און בשעת איך בין געווען ביי אייך, און האָב
געליטן נויט, בין איך קיינעם נישט געווען קיין לאַסט; וואָרעם די אחים במשיח, ווען זיי זענען געקומען פון
מָקֶדוֹנְיָה [זען מה"ש 18:5], האָבן פול אָנגעפילט מיין נויט; און איך האָב מיך אין אַלצדינג צוריקגעהאַלטן צוּ ווערן
אַ לאַסט פאַר אייך, און וועל מיך נאָך היטן. 10 ווי דער אֱמת פון רֶבּי מלך המָשיחַ איז אין מיר, וועט מיר קיינער
נישט פאַרווערן דאָס דאָזיקע רימען זיך אין די געגנטן פון אָכָיָה. 11 פאַרוואָס? מחמת איך האָב אייך נישט ליב?
ה' ווייסט! 12 אָבער וואָס איך טוּ, דאָס וועל איך אויך טאָן, כּדי איך זאָל אָפּשניַידן די געלעגנהייט פאַר די, וואָס
זוּכן אַ געלעגנהייט; כּדי אין דעם, אין וואָס זיי רימען זיך, זאָלן זיי געפונען ווערן אַזוי ווי מיר. 13 וואָרעם אַזעלכע
מענטשן זענען שְׁלִיחֵי שֶׁקֶר, פאַרפירערישע פּוֹעֲלִים, וואָס פאַרשטעלן זיך פאַר שלִיחים פון רֶבּי מלך המָשיחַ. 14
און נישט קיין וואונדער, ווייל אַפילו הָשָׂטן אַליין טוט זיך פאַרשטעלן פאַר אַ מַלאך פון אוֹר. 15 עס איז דעריבער
נישט קיין גרויסע זאַך, אויב זיינע משרתים פאַרשטעלן זיך אויך פאַר משרתים פון צדקות. אָבער זייער סוֹף וועט
זיין לויט זייערע מַעשׂים. 16 איך זאָג נאָכאַמאָל: זאָל מיך קיינער נישט האַלטן פאַר אַ יאָלד; נאָר אויב דאָך, טאָ
זאָלט איר זשע מיך אויפנעמען ווי אַ נאַר, כּדי איך זאָל מיך אויך רימען אַביסל. 17 דאָס, וואָס איך רעד, רעד איך
נישט לויט הָאָדוֹן, נייערט ווי אין נאַרישקייט, אין דער דאָזיקער כּוונה פון רימען זיך; 18 ווייל אַזוי ווי אַ סך רימען
זיך לויט דעם פלייש, וועל איך מיך אויך רימען. 19 מחמת איר פאַרטראָגט גערן די נאַראָנים, זייענדיק אַליין
חכמים. 20 וואָרעם איר פאַרטראָגט עס, אויב איינער פאַרשקלאַפט אייך, אויב ער פאַרצערט אייך, אויב ער נעמט
אייך געפאַנגען, אויב אַ גאַנצע מאַכער דערהייבט זיך אַליין, אויב ער שלאָגט אייך אין פָּנים. 21 איך רעד דאָס פון
בּוּשה, גלייך ווי מיר וואָלטן געווען שוואַך. נאָר מיט וועלכן עמיצער איז פון גַּאֲוָה – איך רעד אין נאַרישקייט – בין
איך אויך פון גַּאֲוָה. 22 זענען זיי עִברים? איך בין אויך. זענען זיי בְּנֵי-יִשׂרָאֵל? איך בין אויך. זענען זיי דער זֶרַע פון
אַברָהם? איך בין אויך. 13 זענען זיי משרתים פון רֶבּי מלך המָשיחַ? איך נאָך מער -- איך רעד ווי אַ משוגענער--
אין מיאוּנגען אַ סך מער, אין תּפִיסות אַ סך מער, אין מַלקות איבער דער מאָס, אין סכנות-נפשות. 24 פון די יִדן
האָב איך 5 מאָל באַקומען 40 מַלקות אָן איינעם. 25 3 מאָל בין איך געשלאָגן געוואָרן מיט ריטער, איינמאָל בין
איך פאַרשטיינט געוואָרן, 3 מאָל האָב איך געליטן שיפבראָך, אַ לַיְלָה און אַ יוֹם בין איך געווען אין דער טיפעניש;
26 אין נסִיעות רבים, אין סַכָּנות פון וואַסער, אין סַכָּנות פון רויבער, אין סַכָּנות פון מיינע לאַנדסלייַט, אין סַכָּנות
פון די אומוֹת, אין סַכָּנות אין דער שטאָט, אין סַכָּנות אין דער מִדבּר, אין סַכָּנות אויף דעם יַם, אין סַכָּנות צווישן

אֲחֵי שֶׁקֶר; 27 אין פּראַצע און האָרעוואַניע, אין שלאָפלאָזע נעכט, אין הונגער און דאָרשט, אָפטמאָל אין תַּעֲנִיתִים,
אין קעלט און נאַקעטקייט. 28 און אַחוץ יענע זאַכן, וואָס זענען אויסערלעך, איז פאַראַן דאָס, וואָס דריקט אויף
מיר טעגלעך, די זאָרג פאַר כל בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות. 29 ווער איז שלאַף, און איך בין נישט שלאַף [זען קור"א 9:22]?
ווער ווערט געשטרויכלט, און איך ברען נישט? 30 אויב איך מוז מיך דַווקא רימען, וועל איך מיך רימען פונוועגן
דעם, וואָס האָט אַ שיַכות צו מיין שוואַכקייט. 31 ה' דער אלוקים הָאָב פון הָאָדוֹן יהושע/ישוע, וואָס איז געלויבט
אויף אייביק, ווייסט, אַז איך זאָג נישט קיין שקר. 32 אין דמֶשֶׁק האָט דער פּראָקאָנסול אונטער דעם מֶלך
אַרעטאַס באַוואַכט די שטאָט פון דַמֶשֶׁק, כּדי מיך צו כאַפּן; 33 און דורך אַ פענצטער בין איך אַראָפּגעלאָזט
געוואָרן אין אַ קאָרב פון דער חוֹמָה, און איך בין אַנטרונען פון זיינע הענט. יב איך מוז מיך רימען, הַגַם עס איז
נוצט נישט; איך וועל אָבער קומען צו חזיונות און אַנטפּלעקונגען פון הָאָדוֹן. 2 איך קען אַ מענטש אין מָשִׁיחַ: מיט
14 יאָר צוריק איז אַזאַ איינער – צי אין דעם גוף, ווייס איך נישט, צי אויסער דעם גוף, ווייס איך נישט, אלוקים
ווייסט – איז אַזאַ איינער אַרויפגענומען געוואָרן ביז צום דריטן הימל. 3 און איך קען אַזאַ מענטש -- צי אין דעם
גוף, צי אויסער דעם גוף, ווייס איך נישט -- אלוקים ווייסט -- 4 וואָס איז אַרויפגענומען געוואָרן אין גַן-עֵדן
אַריין, און ער האָט געהערט רייד, וואָס קענען נישט אַרויסגערעדט ווערן, וואָס אַ מענטש טאָר זיי נישט
איבערחַזרן. 5 פונוועגן אַזאַ איינעם וויל איך מיך רימען, אָבער פונוועגן מיר אַליין וויל איך מיך נישט רימען, אַחוץ
אין שוואַכקייטן מיינע. 6 מחמת אויב איך וואָלט מיך וועלן רימען, וואָלט איך נישט זיין קיין נאַר; ווייל איך וועל
רעדן דעם אֱמת; איך פאַרמייד עס אָבער, כדי עס זאָל מיך קיינער נישט האַלטן פאַר מער ווי ער זעט מיך, אָדער
הערט פון מיר. 7 און צוליב דער אויסערגעוויינלעכער גרויסקייט פון די אַנטפּלעקונגען, כדי איך זאָל מיך נישט
צופיל דערהייכן, איז מיר געגעבן געוואָרן אַ דאָרן אין דעם פלייש, אַ שליח פון הָשָׂטן, אַז ער זאָל מיך שלאָגן מיט
דער פויסט, כּדי איך זאָל מיך נישט צופיל דערהויכן. 8 פונוועגן דעם האָב איך 3 מאָל געבעטן הָאָדוֹן, אַז ער זאָל
זיך אָפּקערן פון מיר. 9 און ער האָט צו מיר געזאָגט: מיין חֶסֶד איז גענוג פאַר דיר, וואָרעם גְּבוּרָתִי ווערט שלֵימות
אין שוואַכקייט. דערפאַר וועל איך מיך מער רימען אין מיינע שוואַכקייטן, כּדי די גבורה פון רֶבּי מלך המָשִׁיחַ זאָל
רוען אויף מיר. 10 דערפאַר בין איך מיך משַׂמֵחַ אין שוואַכקייטן, אין חרפּות, אין נויטן, אין רדִיפות, אין סַכָּנות פון
מָשִׁיחַס-וועגן; ווייל ווען איך בין שוואַך, דעמלט בין איך אַ גבור. 11 איך בין געוואָרן נאַריש; איר האָט מיך דערצו
געניטיקט, וואָרעם איך וואָלט באַדאַרפט געלויבט צו ווערן פון אייך; ווייל אין קיין שום זאַך בין איך נישט
הינטערשטעליק די "גרעסטע שליחים," הַגַם איך בין גאָרנישט. 12 כֵּן, די צייכנס פון אַ שליח זענען געטאָן געוואָרן
צווישן אייך אין יעדער סבלנות, מיט צייכנס און וואונדער און גבורות. 13 וואָרעם מיט וואָס זענט איר
הינטערשטעליק אין פאַרגלייַך מיט די איבעריקע בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות, אַחוץ וואָס איך בין אייך נישט געוואָרן
קיין לאַסט? זייט מיר מוחל די דאָזיקע עַוולה! 14 הִנֵּה, דאָס איז דאָס דריטע מאָל, וואָס איך בין גרייט צו קומען
צו אייך; און איך וועל נישט זיין קיין לאַסט פאַר אייך, ווייל איך זוך נישט דאָס אייַעריקע, נאָר אייך. וואָרעם די
יְלָדִים זענען נישט מחויב איינצוזאַמלען אוצרות פאַר די הורים, נייערט די הורים פאַר די יְלָדִים. 15 און איך אָבער
וויל זייער גערן אויסלייגן וואָס איך האָב און אויסגעלייגט ווערן פאַר אייערע נשָׁמות. אויב איך האָב אייך ליב אַ
סך מער, דאַרף איך דערפאַר געליבט ווערן ווינציקער? 16 נאָר זאָל עס זיין אַזוי, איך בין פאַר אייך נישט געווען
קיין לאַסט; נייערט, ווייל איך בין כיטרע, האָב איך אייך געפאַנגען מיט עָרְמָה [זען בראשית 3:1]. 17 האָב איך אייך
געטאָן אויסנוצן דורך עמיצן פון די, וועמען איך האָב געשיקט צו אייך? 18 איך האָב געבעטן טיטוס, און האָב

מיטגעשיקט מיט אים דעם אָח במשיח [זען קור"ב 18-16, 8:6]. צי האָט טיטוס אייך אויסגענוצט? צי זענען מיר נישט געהאנדלט אין דעם זעלבן רוח הקודש? צי זענען מיר נישט געגאַנגען אין די זעלבע טריט? 19 איר מיינט די גאַנצע צייט, אַז מיר פאַרענטפערן זיך מיט אַ הצטדקות פאַר אייך? מיר רעדן פאַר ה' אין מָשיחַ. אַלץ אָבער, באַליבטע, איז פאַר אייער אויפבויאונג. 20 וואָרעם איך האָב מורא, טאָמער וועל איך חס ושלום, ווען איך וועל קומען, אייך געפינען נישט אַזעלכע ווי איך וואָלט וועלן [קור"ב 4-2:1], און איר וועט מיך געפינען נישט אַזוינעם ווי איר וואָלט וועלן; טאָמער חס ושלום וועט דאָרט זיין קריג, קנאה, רוגז, מַחלוקות, לָשון-הַרע, רכילות, גַאווה, אומרוען. 21 טאָמער, ווען איך וועל קומען, וועט מיך ה' ווידער אַמאָל דערנידעריקן פאַר אייך און איך וועל דאַרפן טרויערן אויף אַ סך פון די, וואָס האָבן געזינדיקט שוין פון פריער [קור"ב 13:2], און האָבן נישט תּשובה געטאָן אויף דער אומרייניקייט און זנות און תַאווה, וואָס זיי זענען באַגאַנגען. יַג דאָס איז דאָס דריטע מאָל, אַז איך קום צו אייך [קור"ב 12:14]. דורך דעם מויל פון 2, אָדער 3 עֵדות, זאָל יעדע זאַך באַשטעטיקט ווערן [דברים 19:15]. 2 איך האָב שוין פריער געזאָגט, און זאָג עס פאַרויס, ווי ווען איך בין געווען ביי אייך דאָס צווייטע מאָל, אַזוי איצט, ווען איך בין אָפּוועזנד, אַז די, וואָס האָבן פריער געזינדיקט, און אַלע איבעריקע, אַז ווען איך וועל ווידער קומען, וועל איך קיינעם נישט שוינען, 3 ווייל איר זוכט אַ באַווייז, אַז רבי מֶלך המָשיחַ רעדט אין מיר, וואָס איז לגַבי אייך נישט שוואַך, נאָר אַ גבור צווישן אייך. 4 וואָרעם הַגַם ער איז אויפהענגע על דער בוים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶל מָשִׁיחַ] געוואָרן אין שוואַכקייט, לעבט ער אָבער דורך דער גבורה פון ה'. וואָרעם אויך מיר זענען שוואַך אין אים, נאָר מיר וועלן לעבן מיט אים דורך דער גבורה פון ה' פאַר אייך. 5 פּראַוווט אייך אויס אַליין, צי איר זענט אין דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֶמונה; פּרובירט אייך אליין אויס [זען קור"א 11:28]. אָדער צי ווייסט איר נישט וועגן זיך אַליין, אַז רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע איז אין אייך? – אחוץ אויב איר זענט פאַרוואָרפן. 6 איך האָף אָבער, אַז איר וועט זיך האבן דַעַת, אַז מיר זענען נישט קיין פאַרוואָרפענע. 7 און מיר זענען דאַווענען [זען לוקס 4-11:1] צו ה', אַז איר זאָלט נישט טאָן קיין שום רַע; נישט כּדי מיר זאָלן זיך אַרויסווייזן אַלס באַוויליקטע, נייערט כּדי איר זאָלט טאָן דאָס, וואָס איז גוט, אויב אַפילו מיר זאָלן זיין ווי פאַרוואָרפענע. 8 וואָרעם מיר קענען גאָרנישט טאָן קעגן דעם אֱמת, נאָר פאַר דעם אֱמת. 9 וואָרעם מיר פרייען זיך ווען מיר זענען שוואַך, און איר זענט שטאַרק. און מיר זענען אויך דאַווענען [זען לוקס 4-11:1], אַז איר זאָלט שלימותדיק ווערן. 10 דערפאַר שרייב איך אייך דאָס, ווען איך בין אָפּוועזנד, כּדי ווען איך וועל זיין ביי אייך, זאָל איך נישט דאַרפן האַנדלען שטרענג לויט דעם סמכות, וואָס הָאָדוֹן האָט מיר געגעבן אויף אויפצובויען, און נישט אַרונטערצורייַסן. 11 צולעצט, אחים במשיח, זייט געזונט, פאַרבעסערט אייך, זייט געטרייסט, זייט פון איין מַחשָבה, לעבט בשָלום; און דער אלוקים פון אַהֲבָה און שָלום וועט זיין מיט אייך. 12 דרישת שלום איינער דעם אַנדערן מיט אַ נשִיקָה קדוֹשה. כל קדוֹשִים דורשים בשלום. 14 דער חֶסֶד פון הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע און די אַהֲבָת ה', און די התחַבּרוּת פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, זאָל זיין מיט אייך אלעמען [אֲדֹנָי אחד דאָך מְשֻלָש, זען משלי 30:4; תהלים 33:6, ישעיהו 48:16, זֹהַר ג ב288].

גלט'

אַ רַב שָאוּל, אַ שלִיח, נישט פון בני אדם, אויך נישט דורך אַ בן אדם, נאָר דורך רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע און ה'

אלוקים הָאָב, וועלכער האָט אים מחַיֵה-מֵתים געווען, 2 און אַלע אַחִים במשיח, וואָס זענען מיט מיר, צוּ די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות פון גָּלַטְיָה [זען מה"ש 13:13-14:28]. 3 חֶסֶד צוּ אייך און שָׁלום פון ה' אלוקים אָבִינוּ און אֲדוֹנֵנוּ רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 4 וועלכער האָט זיך געגעבן פאַר אונדזערע עבירות, כּדי אונדז אַרויסצוראַטעווען פון הָעוֹלָם הָרָע הַזֶּה, לויט דעם רָצון ה' און אלוקים אָבִינוּ; 5 לוֹ הַכָּבוֹד לְעוֹלָם וָעֶד. אָמֵן. 6 איך וואונדער מיך, וואָס אַזוי געשווינט נייגט איר זיך אָפּ פון דעם, וועלכער האָט אייך גערופן אין דעם חֶסֶד פון רֶבִּי מלך המָשיחַ, צוּ אַן אַנדערש [אַרטיקער] "בּשׂוֹרת הגאוּלָה;" 7 וואָס איז נישט קיין אַנדערע, אַחוץ וואָס עס געפינען זיך אייניקע לייט, וואָס באַאונרוּאיקן אייך און ווילן פאַרדרייען די בּשׂוֹרת הגאוּלָה פון רֶבִּי מלך המָשיחַ. 8 נאָר הַגַם מיר אַליין, אָדער אַ מַלאך פון הימל, זאָלן אייך דרשענט אַ בּשׂוֹרת הגאוּלָה אויסער דער, וואָס מיר האָבן אייך דרשענט, זאָל ער זיין אין חֵרֶם. 9 אַזוי ווי מיר האָבן פריער געדרשנט, און איך זאָג עס איצט ווידער: אויב עמיצער דרשענט אייך אָן אַ בּשׂוֹרת הגאוּלָה, אַחוץ דער, וואָס איר האָט מקַבּל געווען, זאָל ער זיין אין חֵרֶם. 10 וואָרעם זוּך איך דען איצט צו געווינען בּני אדם, אָדער ה'? אָדער זוּך איך צו געפינען חן בּיי בּני אדם? אויב איך וואָלט נאָך געזוכט צו געפינען חן בּיי בּני אדם, וואָלט איך נישט געווען קיין עֶבֶד פון רֶבִּי מלך המָשיחַ. 11 וואָרעם איך מאַך אייך באַקאַנט, אַחִים במשיח, אַז די בּשׂוֹרת הגאוּלָה, וואָס ווערט געדרשנט דורך מיר, איז נישט לויט בּני אדם. 12 ווייל נישט האָב איך זי מקַבּל געווען פון אַ בן אדם, אויך האָט מען מיך זי נישט געלערנט, נאָר זי איז דורך אַ הִתְגַּלּוּת פון רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע [זען מה"ש 9:3-6]. 13 וואָרעם איר האָט דאָך געהערט פון מיין לעבנשטייגער אין יִדישקייט אַמאָל, וויאַזוי איך האָב שטאַרק גערוֹדָפט די [ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:19-25, פון] קהִילה פון ה', און זי חָרוב געמאַכט; 14 און איך בּין איבערגעשטיגן אין דעם יִדישקייט העכער פון אַ סך פון מיין דוֹר צווישן מיינע לאַנדסלײַט, זייענדיק אַ זער גרויסער קַנָּאי פאַר דער מָסוֹרָה פון מיינע אָבות [תּוֹרה שבעל פה]. 15 ווען אָבער עס איז וואוילגעפעלן דעם, וועלכער האָט מיך אָפּגעשיידט פון מיין מוטערטראַכט און דורך זיין חֶסֶד האָט מיך באַרופן [זען רומ' 8:29-30; אפס' 2:8-9], 16 צוּ אַנטפּלעקן אין מיר זיין זון [דער זון פון דער אויבערשטער], כּדי איך זאָל דרשענען די בּשׂוֹרת הגאוּלָה פון אים צווישן די אומות-הָעוֹלם: האָב איך גלייך מיך נישט באַראָטן מיט בָּשָׂר-וּדָם, 17 און בּין אַפילו נישט אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם צוּ די, וואָס זענען געווען שלִיחים פון משיח פאַר מיר, נאָר בּין אַוועק קיין אַראַביע, און האָב מיך ווידער אומגעקערט קיין דמֶשֶׂק. שפּעטער, אין 3 יאָר אַרום, בּין איך אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם זיך צו באַקענען מיט כֵּיפָּאן, און בּין פאַרבלייבן בּיי אים 15 טעג. 19 און קיין אַנדערן פון די שלִיחים האָב איך נישט געזען, אַחוץ יעקֹב [זען יעקֹב 1:1-5:20], דעם אַחוּהי דּמָרָן [זען https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4 https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE]. 20 וואָס אָבער איך שרייב צו אייך, אָט פאַר ה' אַז איך זאָג נישט קיין שקר. 21 דאַך דעם בּין איך אַוועק אין די געגנטן פון סוּרְיָה און קִילִיקְיָה. 22 און איך בּין נאָך געווען אומבאַקאַנט פָּנים-אֶל-פָּנים צוּ די קהִילות פון יהוּדה, וועלכע זענען געווען אין רֶבִּי מלך המָשיחַ. 23 זיי האָבן נאָר בּלויז געהערט : דער, וואָס האָט אונדז אַמאָל גערוֹדָפט, דרשענט איצט אָן די [ארטאדאקסיש, זען מה"ש 21:19-25, יידיש] אֱמוּנה, וועלכע ער האָט פריער צעשטערט; 24 און זיי האָבן געזאָגט ברוּך ה' פון מיינעטוועגן. בַּ דאַן נאָך 14 יאָר [זען מה"ש 11:29-30, סה"נ 48], בּין איך ווידער אַרויפגעגאַנגען קיין ירוּשָׁלַיִם מיט בר-נַבָּאן, מיטנעמענדיק מיט מיר אויך טיטוּסן [זען טיטוס 1:1-3:15]. 2 איך בּין אָבער אַרויפגעגאַנגען לויט אַ הִתְגַּלּוּת; און האָב זיי פירגעלייגט די [ארטאדאקסיש יידיש] בּשׂוֹרת הגאוּלָה, וואָס איך דרשענען צווישן די

אומות-הָעוֹלם, און בפרט פאַר די חשובים, כּדי איך זאָל חס ושלום נישט לויפן, אָדער האָבן געלאָפן, אומזיסט. 3
דאָך אַפילו טיטוסן, וועלכער איז געווען מיט מיר, הַגַם אַ נישט-ייִד, האָט מען נישט געצוואונגען געוואָרן געמַלט
צו ווערן. 4 אָבער מחמת די אַרײַנגעבראַכטע אַחֵי שֶׁקֶר [פעלנדיק ארטאדאקסיש יידיש אמונה און נישט געבוירן
ווידער], וועלכע זענען בסוֹד אַרײַנגעקומען אויסצושפּירן אונדזער חֵרוּר [זען ישעיהו 61:1; ויקרא 25:9-10; דניאל
9:24-26], וואָס מיר האָבן אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, כּדי זיי זאָלן אונדז ברענגען צו [לְהַצְדִּיק נוֹבֵעַ מעשים
טובים, זען גלט' 2:21] קנעכטשאַפט -- 5 צו וועמען מיר האָבן אפילו אויף קיין איין שעה נישט נאָכגעגעבן מיט
הכנעה; כּדי דער אֱמת פון דער [ארטאדאקסיש יידיש] בשׂורת הגאולָה זאָל פאַרבלײַבן מיט אייך. 6 פון יענע אָבער,
וואָס זענען געווען אָנגעזען -- וואָס זיי זענען געווען, איז נישט מיין עֵסק; ה' איז קיינעם נישט נוֹשֵׂא-פָּנים -- די, זאָג
איך, וואָס זענען געווען פון חַשִׁיבות, האָבן מיר גאָרנישט צוגעטיילט; 7 נאָר להיפּך, ווען זיי האָבן געזען, אַז מיר
איז אָנפאַרטרויט געוואָרן מיט דער [ארטאדאקסיש יידיש] בשׂורת הגאולָה פאַר די עָרלים, פּונקט אַזוי ווי כֵּיפָא
פאַר די געמַלטע -- 8 וואָרעם דער, וועלכער האָט געווירקט אין כֵּיפָאן [זען כּיפא"א 1:1-כּיפא"ב 3:18] פאַר דער
שלִחות צו די געמַלטע, האָט אויך געווירקט אין מיר פאַר די אומות הָעוֹלם -- 9 און ווען זיי האָבן באַמערקט דעם
חֶסֶד, וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן, האָבן יַעקֹב [זען יעקֹב 1:1-5:20] און כֵּיפָא און יוֹחָנָן, וואָס זענען געווען
פאַררעכנט פאַר עמוּדֵי הקהילה [https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4], מיר און
בַּר-נַבּא געגעבן די יַד יְמִינָם לְאוֹת [ארטאדאקסיש יידיש] שִׁתּוּף, כּדי מיר זאָלן גיין צו די אומות הָעוֹלם, און זיי צו
די געמַלטע; 10 רק, אַז מיר זאָלן געדענקען די עֲנִיִּים, וואָס איך האָב מיך אויך געפלייסט דאָס זעלבע צו טאָן. 11
ווען אָבער כֵּיפָא איז געקומען קיין אַנְטִיוֹכְיָה, האָב איך מיך אים אַנטקעגנגעשטעלט פּנים אל פּנים, מחמת ער איז
געשטאַנען פאַרמִשפּט. 12 וואָרעם איידער עטלעכע זענען "געקומען פון יעקֹב" [אַ פּנים געקומען פון יעקֹב, זען
מה"ש 15:24!], האָט כּיפא געגעסן מיט המאמינים המשיחיים הלא-יהודים [זען מה"ש 15:20]; אָבער ווען זיי זענען
געקומען, האָט ער זיך דערווייטערט און אָפּגעשיידט פון זיי, ווייל ער האָט מורא געהאַט פאַר "הַנִּמוֹלִים" [כּיתה
אין ירושלים, זען מה"ש 15:1, וואָס געלערנט בכל חומר הדין, אַז אויב איר, אַזוי צו זאָגן, וועט נישט געמַלט ווערן,
קענט איר נישט פאַר יְשוּעָת אלוקינו געראַטעוועט ווערן]. 13 און די איבריקע פון די יִדן האָבן זיך אויך
פאַרשטעלט מיט אים, אַזוי, אַז אַפילו בַּר-נַבּא איז פאַרפירט געוואָרן פון זייער צביעות. 14 ווען אָבער איך האָב
געזען, אַז זיי האַנדלען נישט ריכטיק לויט דעם אֱמת פון דער [ארטאדאקסיש יידיש] בשׂורת הגאולָה, האָב איך
געזאָגט צו כֵּיפָא פאַר זיי אַלעמען: אויב דו, וואָס ביסט אַ יִד, לעבסט גויש און נישט יידיש, וויאַזוי צווינגסטו די
נישט-יִדן לִחְיוֹת כִּיהוּדִים? 15 מיר, וואָס זענען בטבע יִדן, און נישט קיין שייגעץ בעלי עבֵירה, 16 ווייסן, אַז בני
אדם זענען נישט געמאַכט רעכט מיט ה' דורך כל חומר הדין, נייערט דורך דער אֱמונה אין רֶבּי מלך המָשיחַ
יהושע/ישוע [זען בראשית 15:6; חבקוק 2:4; ישעיהו 53:11], אַזוי האָבן אויך מיר געגלויבט אין רֶבּי מלך המָשיחַ
יהושע/ישוע, כּדי מיר [זען רומ' 3:9] זאָלן גערעכטפאַרטיקט ווערן דורך אֱמונה אין רבי מֶלך המָשיחַ, און נישט
דורך כל חומר הדין, מחמת דורך כל חומר הדין וועט קיינער נישט גערעכטפאַרטיקט ווערן. 17 אויב אָבער מיר,
ווען מיר האָבן געזוכט גערעכטפאַרטיקט צו ווערן אין רבי מֶלך המָשיחַ, זענען אַליין אויך געפונען געוואָרן בעלי
עבֵירה [זען מה"ש 10:28], איז דען רבי מֶלך המָשיחַ אַ מְשָׁרֵת לַחֵטְא? חס ושלום! 18 וואָרעם אויב איך בּוֹי ווידער
אויף דאָס, וואָס איך האָב צעשטערט [כל חומר הדין מעשים-גערעכטיקייט, זען גלט' 2:21], ווייז איך מיך אַרויס
פאַר אַ בַּעל-עבֵירה. 19 וואָרעם איך בין דורך דער תּוֹרה נִפְטָר צו דער תּוֹרה [רומ' 7:1-2; 8:13; 7:6; גלט' 2:20; 3:13;

רומ' 4-6:1; גלט' 25-3:19], כּדי איך זאָל לעבּן פאַר ה'. 20 איך בּין תּלוּי על-דער בּוֹים געוואָרן מיט רֶבּי מלך המָשיחַ
[זען לוקס 43-23:40]; און דאָס איז נישט מער איך [זען קור"ב 5:17; זען מה"ש 4-9:1; זען יוחנן 3:3], וואָס לעבּ,
נייערט מָשיחַ לעבּט אין מיר [זען ירמיהו 31:32; יחונן 1:1; התג' 22-3:20], און דאָס חַיים, וואָס איך לעבּ איצט אין
דעם בָּשָׂר, לעבּ איך בּאֶמוּנה פון דעם זון פון דער אויבּערשטער, וואָס האָט מיך ליבּ געהאַט, און האָט זיך מַקריב
געווען פאַר מיר. 21 איך בּין נישט מבַטל דעם חֶסֶד פון ה'; וואָרעם אויבּ צֶדֶק [גערעכט, גערעכטיקייט,
גערעכטפערטיקונג, יצדּק מיט ה', פאַררעכנט געוואָרן פאַר גערעכטיקייט, זען דניאל 26-9:24; איוב 4:25; רומ'
26-3:25] איז דורך כל חומר הדין [זען גלט' 16:2], דאַן איז רבי מֶלך המָשיחַ געשטאָרבּן אומזיסט. גַ אָ נאַרישע
גאַלאַטער! ווער האָט אייך פאַרכּישופט, פאַר וועמעס אויגן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע איז פריער געמאָל
געוואָרן אַלס תּלוּי על-דער בּוֹים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4,
הסתַּלקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ]? 2 בּלויז דאָס דאָזיקע וויל איך לערנען פון אייך: האָט איר מקַבּל געווען דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ
דורך אָפּהענגיקייט בכל חומר הדין, אָדער דורך דער שמועה פון גלויבּן? 3 צי זענט איר אַזוי נאַרישע? אָנגעהויבּן
האָט איר אין דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, פאַרענדיקט איר איצט אין דעם פלייש [זען רומ' 18:7; 13:8]? 4 צי האָט איר
אומזיסט אַזויפיל געליטן? אויבּ בּאֶמת אומזיסט? 5 און ה' וועלכער גיט אייך דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, און טוט גבוּרות
צווישן אייך, צי טוט ער דאָס דורך די כל חומר הדין, אָדער דורך דער שמועה פון גלויבּן? 6 אַזוי ווי אַבּרָהם האָט
געגלויבּט אין ה', און עס איז אים פאַררעכנט געוואָרן פאַר גערעכטיקייט [זען בראשית 15:6]. 7 אַזוי זעט איר, אַז
די, וואָס זענען פון דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֶמוּנה, די דאָזיקע זענען בני אַבּרָהם. 8 און דער פּסוק פון די תּוֹרה
[בראשית 15:6], ווייל זי האָט פאַרויסגעזען, אַז ה' וועט רעכטפאַרטיקן די אומות-הָעוֹלם דורך אֶמוּנה, האָט
פאָרויסגעזאָגט די בּשׂוֹרת הגאוּלָה צו אַבּרָהם: אין דיר וועלן אַלע אומות זיין געבּענטשט [בראשית 3:12; 18:18]. 9
אַזוי אַרום ווערן די, וואָס זענען פון דער אֶמוּנה, זענען געבּענטשט מיט דעם מַאמין אַבּרָהם. 10 וואָרעם אַלע, וואָס
האבּ אָפּהענגיקייט בכל חומר הדין, זענען אונטער אַ קלָלה; ווייל סע שטייט געשריבּן: פאַרשאָלטן איז יעדער
איינער, וואָס בּאַשטייט נישט אין אַלצדינג, וואָס סע שטייט געשריבּן אין דעם סֵפר תּוֹרה, צו טאָן עס [דברים
27:26]. 11 נאָר אַז קיינער נישט ווערט געמאכט רעכט מיט ה' דורך כל חומר הדין [זען רומ' 5,14,16-4:4; 32-9:30;
6-10:5; 11:6] איז קלאָר; ווייל: דער צַדיק וועט לעבּן דורך אֶמוּנה [זען חבקוק 4:2]. 12 די כל חומר הדין אָבּער איז
נישט פון אֶמוּנה, ווייל אֶלָּא שֶׁיַּעֲשֶׂה הָאָדָם אֶת דְּבָרֶיהָ וָחַי בָּהֶם [זען ויקרא 5:18, יוחנן 46:8; מתי 5:17]. 13 רֶבּי מלך
המָשיחַ האָט אונדז אויסגעלייזט פון דער קלָלה פון דער תּוֹרה [זען דברים 27:26], ווען ער איז געוואָרן אַ קלָלה
פאַר אונדזערטוועגן. ווייל סע שטייט געשריבּן: ארוּר איז יעדער איינער, וועלכער הענגט אויף אַ בּוים [זען דברים
21:23] -- 14 כּדי אויף די אומות-הָעוֹלם זאָל קומען די בּרָכה פון אַבּרָהם אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, און
כּדי מיר זאָלן מקַבּל זיין די הַבטָחה פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ [זען במדבר 29:11; יואל 1:3] דורך אֶמוּנה. 15 אחים
במשיח, איך רער לויט דעם שטייגער פון בני אדם: הַגַּם עס איז נאָר אַ מענטשנס צַוָּאה, אויבּ זי איז בּאַשטעטיקט
געוואָרן, קאָן קיינער זי נישט מבַטל זיין, אָדער עפּעס צוזעצן צו איר. 16 און צו אַבּרָהם זענען די הַבטָחות געגעבּן
געוואָרן, און צו זיין זֶרע [זען רומ' 13:4; בראשית 7:12]. ער זאָגט נישט: און "לִזְרָעֶיךָ", ווי וועגן אַ סך, נאָר ווי פון
יחיד: און צו דיין זֶרע, וועלכער איז רֶבּי מלך המָשיחַ. 17 און דאָס זאָג איך: אַ בְּרִית, וואָס איז פריער כָּרַת
[בּאַשטעטיקט געוואָרן] פון ה', קאָן די מתן תּוֹרה, וועלכע איז געקומען 430 יאָר שפּעטער, נישט בָּטל מאַכן, אַזוי,
אַז די הַבטָחה זאָל בּטל ווערן. 18 וואָרעם אויבּ די ירושה איז דורך דער [כל חומר הדין פון] תּוֹרה [זען בראשית

17:5; תהלים 22:26-31; ישעיהו 53:10; יוחנן 1:12; גלט' 3:29], איז זי נישט מער דורך דער הבטָחה; אָבּער ה' האָט זי
אַברהמען געשענקט דורך דער הַבטָחה. 19 על-כּן, וואָס איז די [מתן] תּוֹרה? זי איז צוגעלייגט געוואָרן צוליב די
עֲבֵירות [זען רומ' 4:15; 5:20], ביז דער זֶרַע [בראשית 3:15; 22:18; 21:12; 28:14; 49:10; שמ"ב 7:12-13; ירמיהו
23:5-6; זכריה 6:11-12; עזרא 3:8] וועט קומען, אויף וועמען די הַבטָחה באַציט זיך: און זי (די מתן תּוֹרה) איז
אָנגעברייט געוואָרן דורך מַלאָכים [זען דברים 33:2] פון דער האַנט פון אַ מְתַוֵּךְ. 20 און אַ מְתַוֵּךְ איז נישט פון אֶחָד
[זען שמות 20:16(19)], אין אַנדערע ווערטער, א פאַרמיטלער שטייט צווישן צוויי]; ה' אָבּער איז אֶחָד. 21 צי איז דען
די תּוֹרה קעגן די הַבטָחות פון ה'? חס ושלום! וואָרעם אויב סע וואָלט געגעבן געוואָרן אַ תּוֹרה, וואָס וואָלט געווען
בּכח לעבּעדיק צו מאַכן, דעמאָלט וואָלט לְהִצָּדֵק באֶמת זיין אויף יסוד פון תּוֹרה [זען רומ' 8:13-7:6, אילו יכלה
התורה להושיע אותנו, לא היה צריך משיח אוֹ רוח הקודש]. 22 דער כתבי-הקודש האָט אָבּער אַלעמען
איינגעשלאָסן אונטער עבירה [זען רומ' 3:9], כּדי די הַבטָחה דורך אֱמוּנה אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע זאָל
געגעבן ווערן צו די, וועלכע גלויבן [זען תהלים 14:1-3; בראשית 15:6]. 23 אָבּער איידער אֱמוּנה איז געקומען [זען
רומ' 10:2-13], זענען מיר געווען אונטער דער וואַך פון דער תּוֹרה, איינגעשלאָסן פאַר דער אֱמוּנה, וואָס האָט
געדאַרפט אַנטפּלעקט ווערן. 24 אַזוי, אַז די תּוֹרה איז געוואָרן אונדזער אומֶנֶת ביז ביאַת המָשיחַ, כּדי מיר זאָלן
גערעכטפאַרטיקט ווערן דורך אֱמוּנה [בראשית 15:6; ישעיהו 53:11]. 25 איצט אָבּער, אַז אֱמוּנה איז געקומען [זען
מה"ש 2:38], זענען מיר נישט מער אונטער אַן אומֶנֶת [זען כל חומר הדין אומֶנֶת, רומ' 7:6]. 26 וואָרעם איר אַלע
זענט יְלָדים פון ה' דורך אֱמוּנה אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 27 וואָרעם איר אַלע וועלכע זענען מקוה מים
געטוֹבלט געוואָרן אין מָשיחַ, האָבּן זיך מתלבּש געווען מיט מָשיחַ. 28 נישטאָ קיין יִיד אָדער לֹא-יִיד, נישטאָ קיין
עֶבֶד אָדער בּן-חורין, נישטאָ קיין גבר אָדער אשה; וואָרעם איר אַלע זענט אֶחָד אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע.
29 און אויב איר געהערט צום מָשיחַ, זענט איר דערפאַר זֶרַע אַברָהם, יוֹרשים לויט דער הַבטָחה [זען רומ' 3:29;
ישעיהו 53:10]. דַ איך זאָג אָבּער, אַז כל זמן דער יוֹרֵש איז אַ קַטִין, אונטערשיידט ער זיך מיט גאָרנישט פון אַן
עֶבֶד, הַגַם ער איז אֲדוֹן כָּל הַנַחֲלָה; 2 נאָר איז אונטער אַפּוֹטרוֹפּסים און פאַרוואַלטער, ביז צו דער צייט, וואָס איז
באַשטימט פון דעם אָב. 3 אַזוי אויך מיר, ווען מיר זענען געווען קַטִינִים, זענען מיר געהאַלטן געוואָרן אין
קנעכטשאַפט אונטער די יסוֹדוֹת פון דער עולם הזה [זען אפס' 1:21]. 4 ווען אָבּער די צייט איז געוואָרן דערפילט,
האָט ה' אַרויסגעשיקט זיין זון [דער זון פון דער אויבּערשטער], געבּוירן פון אַן אִשָּה [זעט זרע האשה זה מלך
המשיח מדרש רבה כג ה], געבּוירן אונטער דער תּוֹרה, 5 אַז ער זאָל אויסלייזן די, וואָס זענען געווען אונטער דער
תּוֹרה [זען מה"ש 20:25-21], כּדי מיר זאָלן מקַבּל זיין דאָס מַעֲמַד הַבָּנִים. 6 און ווייל איר זענט בָּנִים, האָט ה'
אַרויסגעשיקט דעם רוּחַ פון זיין זון [דער זון פון דער אויבּערשטער] אין אונדזערע לְבָבוֹת אַריין, וואָס רופט : אַבָּא,
אלוקים הָאָב! 7 דערפאַר ביסטו נישט מער קיין עֶבֶד, נייערט אַ זון; און אויב אַ זון, דאַן אויך אַ יוֹרֵש דורך ה'. 8
אָבּער דעמלט, ווען איר האָט ה' נישט פעקענט, זענט איר געווען אין קנעכטשאַפט ביי די, וואָס זענען אין זייער
עֶצֶם נישט אלוקים. 9 איצט אָבּער, קענענדיק ה', יאָ נאָך מער, דערקענט פון ה', וויאַזוי קערט איר אייך אום צוריק
צו די שוואַכע און ארעמע יסוֹדוֹת [פון דער עולם הזה, זען גלט' 4:3], צו וועלכע איר באַגערט צו זיין אין
קנעכטשאַפט אויפסניַי ? 10 איר [גאַלאַטער נישט-יידן] היט אָפּ טעג, און חֳדָשים, און זמַנים, און יאָרן. 11 איך
האָבּ מורא פונוועגן אייך, טאָמער חס ושלום האָבּ איך געפּראַצעוועט צווישן אייך אומזיסט. 12 איך בּעט אייך,
אחים במשיח, זייט ווי איך בּין, ווייל איך בּין אויך געוואָרן ווי איר זענט. איר האָט מיר נישט געטאָן קיין שום

שלעכטס; 13 איר ווייסט, אַז צוליב אַ חֶלְשַׁת הַגּוּף האָב איך געדַרשענט פאַר אייך די בְּשׂוֹרַת הַגְּאוּלָה דאָס ערשטע
מאָל; 14 און אייער נסיון אין מיין בָּשָׂר האָט איר נישט מבזה געווען און נישט פאַרוואָרפן, נאָר איר האָט מיך
מקַבֵּל געווען ווי אַ מַלְאַךְ ה', ווי רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 15 דערפאַר, וואו איז יענע געבענטשטקייט אייערע?
וואָרעם איך זאָג אייך עֵדוּת, אַז אויב מעגלעך, וואָלט איר אַרויסגעריסן אייערע אויגן און זיי מיר געגעבן. 16 צי בין
איך דערפאַר געוואָרן אייער שׂוֹנֵא, ווייל איך האָב אייך געזאָגט דעם אמת? 17 זיי [די מוֹהלים הגויים] זענען
אייפריק וועגן אייך, נישט צום גוטן; זיי ווילן נאָר אייך אויסשליסן פון אונדז, כּדי איר זאָלט זיי אייפריק וועגן זיי.
18 עס איז אָבער אַ גוטע זאַך תָּמִיד צו אייפערן צום גוטן, און נישט נאָר נאָר ווען איך בין מיט אייך. 19 יְלָדִים
מיינע, צוליב וועמען איך בין ווידער אַמאָל אין ווייען, ביז מָשיחַ וועט געפורעמט ווערן אין אייך! 20 איך וואָלט
איצט געוואָלט זיין ביי אייך, און צו בייטן מיין קוֹל; ווייל איך בין ספק וועגן אייך. 21 זאָגט מיר, איר, וואָס
באַגערט צו זיין אונטער כל חומר הדין [זען רומ' 6:14; גלט' 2:19], צי טוט איר נישט הערן וואָס די תּוֹרה זאָגט? 22
וואָרעם סע שטייט געשריבן, אַז אַברָהם האָט געהאַט 2 בָּנִים, איינעם פון דער דינסטמויד, און איינעם פון דעם
פרייען פרוי. 23 אָבער דער זון פון דער דינסטמויד איז געבוירן געוואָרן לויט דעם פלייש, און דער זון פון דעם
פרייער פרוי דורך דער הַבטָחה [בראשית 21:2]. 24 פאַר א מדרש : די דאזיקע זאַכן האָבן אין זיך אַ מָשל: וואָרעם
די דאָזיקע נָשים זענען גלייך 2 בריתות; איינעם פון דעם הָר סִינַי, הַיּוֹלֶדֶת פאַר קנעכטשאַפט [זען מתי 23:2,4],
דאָס איז הָגָר. 25 און די דאָזיקע הָגָר איז דער הָר סִינַי אין אַראַביע, און איז געגליכן דער איצטיקער ירוּשָׁלַיִם,
וואָרעם זי איז אין קנעכטשאַפט מיט אירע בנים. 26 אָבער די ירוּשָׁלַיִם שֶׁל-מַעלה, איז פריי, און זי איז אֵם לָנוּ [זען
יוחנן 3:3]. 27 ווייל סע שטייט געשריבן : רָנִי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה, פִּצְחִי רִנָּה וְצַהֲלִי לֹא-חָלָה, כִּי-רַבִּים בְּנֵי-שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי
בְעוּלָה [ישעיהו 54:1]. 28 און איר, אחים במשיח, ווי יִצחָק, זענען בְּנֵי הַהַבטָחה [זען רומ' 9:8-11]. 29 אָבער אַזוֹיווי
יעמאָלט, האָט דער, וואָס איז געבוירן געוואָרן לויט דעם פלייש, גערוֹדֶפט דעם, וואָס איז געבוירן געוואָרן לויט
דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ; אַזוי איז עס אויך איצט. 30 אָבער וואָס זאָגט דער פָּסוּק? טרייב אַרויס די דינסטמויד מיט איר
זון; וואָרעם דער זון פון דער דינסטמויד וועט נישט יַרשענען מיט דעם זון פון דעם פרייער פרוי [בראשית 21:10].
31 דערפאַר, אחים במשיח, מיר זענען נישט קיין בנים פון דער דינסטמויד, נייערט פון דעם פרייער פרוי. הַ פאַר
"זמן חרותינו" [זען ישעיהו 53:7; זען פסח הגדה קידוש] האָט אונדז מָשִׁיחַ פריי געמאַכט [דְּרוֹר, זען ישעיהו 61:1;
ויקרא 25:9-10; דניאל 9:24-26]; שטייט דערפאַר פעסט, און לאָזט זיך נישט ווידער איינשפּאַנען אין אַ עוֹל פון
קנעכטשאַפט [זען מה"ש 15:10]. 2 אָט איך, רַב שָׁאוּל, זאָג אייך, אַז אויב איר [אַ נישט-יִדן, זען מה"ש 16:3; קור"א
7:17-20] זיך מַל זיין, וועט אייך רֶבִּי מלך המָשיחַ גאָרנישט העלפט [זען מה"ש 15:1]. 3 כֵּן, איך זאָג ווידער אַמאָל
עֵדוּת יעדן מענטשן, וואָס לאָזט זיך מַל זיין, אַז ער איז מחויב צו האַלטן די גאַנצע תּוֹרה [בכל חומר הדין, זען
מה"ש 15:1, 10; רומ' 11:7; גלט' 4:9; 3:10; יעקב 2:10; דברים 27:26]. 4 איר זענט אָפּגעשניטן פון רֶבִּי מלך המָשיחַ,
איר, וואָס ווילט גערעכטפאַרטיקט ווערן דורך דער כל חומר הדין; איר זענט אָפּגעפאַלן פון דעם חֶסֶד. 5 ווייל
דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, עַל יְסוֹד אֱמוּנה [זען רומ' 5:1, דורך אמונה נצדקנו פאר ה'], וואַרטן מיר אויף דער תִּקְוָה פון
צִדקָנוּת. 6 וואָרעם אין רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע מיינט מִילה גאָרנישט [פאַר ישועת אלוקינו], אויך נישט
עָרלה, נייערט אֱמוּנה [זען בראשית 15:6], וואָס טוט ווירקט דורך אַהֲבָה. 7 איר [נישט-יהודים] זענט גוט געלאָפן.
ווער האָט אייך געהינדערט, אַז איר זאָלט נישט געהאָרכן דעם אֱמת? 8 די דאָזיקע פִּתּוּי [זען קור"ב 11:3] איז נישט
פון אים, וואָס האָט אייך באַרופן. 9 אַביסל חמץ מאַכט זויער דאָס גאַנצע טייג. 10 איך בין בטוּחַ וועגן אייך אין

הָאָדוֹן, אַז איר וועט נישט האָבן קיין אַנדערע דֵעה; דער אָבער, וואָס באַטריבט אײַך, יִשָׂא זיין עָוֹון [זען ישעיהו 53:11-12], ווער עס זאָל נישט זיין. 11 איך אָבער, אַחִים במשיח, אויב איך דרשן נאָך די מִילה [זען מה"ש 15:1], פאַרוואָס ווער איך נאָך אַלץ גערוֹדָפט? יעמאָלט איז דער אֶבֶן-נֶגֶף פון דעם בוים פון רֶבִּי מלך המָשיחַ בָּטל געוואָרן. 12 הַלוואַי זאָלן די, וואָס פאַרפירן אייך, זיך אינגאַנצן מסרס זיין! 13 וואָרעם איר, אחים במשיח, זענט גערופן געוואָרן צו פרײַהייט; נוצט אָבער נישט אייער פרײַהייט פאַר אַ געלעגנהייט פון דעם פלייש [זען רומ' 7:18]; נייערט דורך אַהֲבָה דינט איינער דעם אַנדערן. 14 וואָרעם די גאַנצע תּוֹרה איז דערפילט אין איין וואָרט, אין דעם ׃ דו זאָלסט ליב האָבן דיין חַבר ווי זיך אליין [ויקרא 19:18]. 15 אויב אָבער איר בייסט און פרעסט אויף איינער דעם אַנדערן, זיין אָפּגעהיט, אַז איר זאָלט נישט פאַרצערט ווערן איינער פון דעם אַנדערן. 16 איך זאָג אָבער ׃ לעבט אין דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, און איר וועט נישט ממַלא זיין די תַּאווה פון דעם פלייש. 17 ווייל דאָס פלייש [זען רומ' 7:18] גלוסט קעגן דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, און דער רוּחַ הַקוֹדֶש קעגן דעם פלייש [זען רומ' 7:23, זינדיק נאַטור]; די דאָזיקע שטעלן זיך אַקייגן איינער דעם אַנדערן, כּדי איר זאָלט נישט קענען טאָן די זאַכן, וואָס איר וואָלט וועלן. 18 אויב אָבער איר ווערט געפירט פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, זענט איר נישט אונטער דער כל חומר הדין [זען גלט' 3:23; 4:4-5; 6:14-15]. 19 און די מַעשִׂים פון דעם פלייש זענען אַנטפּלעקט, און זיי זענען ׃ נְאוּף און זנוּת, טומאה, זִמָּה, 20 עַבוֹדה-זָרה, כִּישוּף, שִׂנאה, מָדוֹן, צָרוּת עַיִן, כַּעַס, אייגן-אַהֲבָה, מַחלוֹקֶות, כִּיתּוֹת, 21 קִנאה, שִׂיכּרוּת, פרעסערײַען, און דאָס גלייכן; וואָס איך זאָג אייך אָן פאָרויס, אַזוֹיווי איך האָב אייך שוֹין פריער געזאָגט, אַז די, וואָס טוּען אַזיינע זאַכן, וועלן נישט יַרשענען דאָס מַלכוּת ה'. 22 אָבער די פרוּכט פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש איז אַהֲבָה, שִׂמְחָה, שָׁלוֹם, סַבלָנוּת [אורך רוח], נְדִיבוּת, חֶסֶד, אמונה, עֲנָוָה, רִסוּן עַצְמִי [הַצְנֵעַ לֶכֶת], קעגן אַזעלכע איז נישטאָ קיין תּוֹרה. 24 און די, וואָס געהערן צו רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, האָבן אויפהענגע על-דער בוים דאָס פלייש [זען רומ' 7:23] מיט זייערע גלוסטיקייטן און תַּאוות [זען לוקס 23:40-43]. 25 אויב מיר לעבן דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, לאָמיר אויך זיך אויפפירן לויט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש. 26 לאָמיר נישט לויפן נאָך פּוסטן כָּבוד, צו דערצערנען איינער דעם אַנדערן, און מקַנא זיין איינער דעם אַנדערן. ׃ אחים במשיח, אויב אַפילו אַ מענטש ווערט געכאַפּט ווערן אין עפּעס אַן עַבֵירה, זאָלט איר, די אנשי הרוּח, אַזעלכן ווידער אויפשטעלן אין אַ גייסט פון איידלקייט. זיין אָפּגעהיט וועגן זיך, טאָמער וועסטו אויך קומען צו אַ נסָיון. 2 טראָגט איינער דעם אַנדערנס לאַסטן, און אויף אַזאַ אופן וועט איר מקַיים זיין די תּוֹרה פון רֶבִּי מלך המָשיחַ. 3 וואָרעם אויב עמיצער מיינט אַז ער איז עפּעס, ווען ער איז גאָרנישט, באַטריגט ער זיך אַליין. 4 זאָל אָבער יעדער איינער אויספּרובירן זיין אייגען ווערק, און דאַן זאָל ער קריגן זיין לויב אין שײַכות מיט זיך אַליין, און נישט פון אַן אַנדערן. 5 וואָרעם יעדער איינער וועט טראָגן זיין אייגענע מַשׂא. 6 זאָל דער, וואָס ווערט געלערנט לימודי קודש אין דעם כתבי הקדש, זאָל זיך טיילן מיט זיין רַבָּנִי מוֹרֶה פון אין אַלעם גוטן. 7 נאַרט זיך נישט אַליין אָפּ; ה' לאָזט נישט אָפּשפּאָטן פון זיך. וואָרעם וואָס אַ מענטש וועט נאָר זייען, דאָס וועט ער אייך שניידן. 8 ווייל דער, וואָס זייט פאַר זיין אייגענעם פלייש, וועט שניידן פון דעם פלייש פאַרדאַרבונג; דער אָבער, וואָס זייט פאַר דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, וועט שניידן פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש חַיֵּי עוֹלם. 9 לאָמיר נישט ווערן מיד אין טאָן גוּטס; וואָרעם אין דער געהעריקער צייט וועלן מיר שניידן, אויב מיר וועלן נישט אָפּגעשוואַכט ווערן. 10 און דערפאַר, ווען מיר האָבן אַ געלעגנהייט, לאָמיר טאָן גוּטס צו כל אָדָם, און בְּפרַט צו די, וואָס זענען פון דעם בני בית האמונה [דער ארטאדאקסיש יידיש אֶמוּנה, זען מה"ש 20:21-25]. 11 זעט מיט וואָס פאַר אַ גרויסע אוֹתִיות איך האָב געשריבן ׃ אייך מיט מיין אייגענער האַנט. 12 אַלע, וואָס ווילן מאַכן אַ שיין פּנים אין דעם פלייש, צווינגען

אייך געמַלט צוּ ווערן, בּלויז כּדי זיי זאָלן נישט גערוֹדֶפט ווערן צוּליבּ דעם בּוים פון רֶבּי מלך המָשיחַ [זען גלט' 5:11]. 13 וואָרעם אַפילו די געמַלטע אַליין היטן נישט אָפּ די תּוֹרה [זען גלט' 5:3]; נאָר זיי ווילן, אַז איר זאָלט זיך מַל זיין, כּדי זיי זאָלן זיך רימען אין אייער פלייש. 14 אָבּער חס ושלום איך וויל מיך נישט רימען, אַחוּץ אין דעם בּוים פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, דורך וועמען די עולם הזה איז אויפהענגע על-דער בּוֹים געוואָרן צו מיר, און איך צו דער עולם הזה [לוקס 23:41-43]. 15 וואָרעם נישט מִילה מיינט עפּעס [פאַר ישועת אלוקינו, זען קור"א 7:17-20], אויך נישט עָרלה, נייערט אַ בּריאה חֲדָשָׁה [יוח' 3:3]. 16 און וויפל סע וועלן לעבּן מיט דעם כּלַל, זאָל אויף זיי זיין שָׁלום, און חֶסֶד, און אויף דעם יִשׂרָאל פון ה' [זען מה"ש 21:20-25]. 17 פון איצטמאָל – אָן זאָל מיך קיינער נישט מַטרִיחַ זיין; וואָרעם איך טראָג אין מיין גוף די צַלְקוֹת פון יהושע/ישוע. 18 דער חֶסֶד פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע זאָל זיין מיט אייער גייסט, אַחִים במשיח. אָמֵן.

אפס'

אַ רַב שָׁאוּל, אַ שלִיחַ פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע דורך דעם רָצון ה', צוּ די קדוֹשִׁים, וואָס זענען אין אֶפֶסוֹס, און די גלויבּיקע אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 2 חֶסֶד ה' צוּ אייך און שָׁלום פון אלוקים אָבִינוּ, און הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 3 געלויבּט זאָל זיין דער אלוקים און אָב פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וואָס האָט אונדז געבּענטשט מיט יעדער רוחניותדיקער בּרָכה אין די הימלישע מקוֹמות אין מָשיחַ. 4 לויט ווי ער האָט אונדז אויסדערוויילט אין אים, איידער די וועלט איז געגרונטפעסטיקט געוואָרן, אַז מיר זאָלן זיין קוֹדֶש און אָן אַ מום פאַר ה' אין אַהֲבָה; 5 פאָרויסבּאַשטימענדיק אונדז צו זיין בּנים צו אים דורך רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, לויט דעם וואוילגעפעלן פון זיין רָצון, 6 צום לויבּ פון דעם כָּבוד פון זיין חֶסֶד, מיט וועלכן ער האָט אונדז פריי בּאַשאָנקען אין זיין זון, דער זון פון דער אויבּערשטער, דעם בּאַליבּטן. 7 אין וועמען מיר האָבּן די ישועת אלוקינו פּדוּת דורך זיין כַּפָּרָה דָּם, די סְלִיחַת הַחֲטָאִים, לויט דער עַשִׁירות פון זיין חֶסֶד, 8 וואָס ער האָט פאַרמערט פאַר אונדז אין יעדער חָכמה און בִּינָה, 9 בּאַקאַנט מאַכנדיק צו אונדז דעם סוֹד פון זיין רָצון, לויט זיין וואוילגעפעלן, וואָס ער האָט פון פריער בּאַשלאָסן אין אים, 10 כּדי אין דער דורכפירונג אין דער פולקייט פון די צייטן, איינצוזאַמלען אין מָשיחַ אַלץ, וואָס איז אין די הימלען, און וואָס איז אויף דער ערד. 11 אין אים, אין וועמען אויך מיר זענען געוואָרן יוֹרשים, פאָרויס בּאַשטימט לויט דער כוונה פון אים, וואָס ווירקט אלץ לויט דער עֵצה פון זיין רָצון; 12 כּדי מיר זאָלן זיין צום לויבּ פון זיין כָּבוד, מיר, וואָס האָבּן פון פריער געהאָפט אין מָשיחַ. 13 אין וועמען אויך איר, האָבּנדיק געהערט דאָס דָּבָר אֱמת, די בּשׂוֹרת הגאולָה פון אייער ישועת אלוקינו -- אין וועמען אויך ווערנדיק מאמינים, איר זענט פאַרחַתמעט געוואָרן מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש פון דער הַבטָחה, 14 וועלכער איז דער ערבון פון אונדזער ירושה, בּיז צו דער גְאוּלָה פון דעם עם סגולה, צום לויבּ פון זיין כָּבוד. 15 צוּליבּ דעם אויך איך, האָבּנדיק געהערט פון אייער [ארטאדאקסיש יידיש אֱמונה, זען מה"ש 21:20-25] גלויבּן אין הָאָדוֹן יהושע/ישוע, און פון דער אַהֲבָה צו כל קדוֹשִׁים, 16 הער נישט אויף אָפּצוגעבּן אַ בּרוּך ה' פאַר אייך, ווען איך דערמאָן אייך אין מיינע דאַווענענדיק תּפִילות, 17 אַז דער אלוקים פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, דער אלוקים הָאָב פון כבוד, זאָל אייך געבּן אַ גייסט פון חָכמה און הִתְגַּלוּת אין דער דערקענטעניש דַּעַת פון אים, 18 אַז די אויגן פון אייער לֵב זאָלן דערלויכטן ווערן, כּדי איר זאָלט וויסן וואָס איז די תִּקְוָה פון זיין רוּפן, וואָס איז די עַשִׁירות פון זיין

הערלעכער נַחלה אין די קדוֹשִׁים, 19 און ווי איבּערשטייגדיק גרויס זיין גבוּרָה איז לגַבּי אונדז, די [ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנה, זען מה"ש 25-21:20] מאמינים, לויט דער ווירקונג פון דער קראַפט פון זיין שטאַרקייט, 20 וועלכן ער האָט ווירקזאַם געמאַכט אין רֶבּי מלך המָשיחַ, ווען ער האָט אים מחַיֶה-מֵתים געווען, און האָט אים געזעצט צו זיין רעכטער האַנט [פון סַמְכוּת] אין די הימלישע מקוֹמות [תהלים 110:1], 21 העכער איבּער יעדער מֶמשָׁלה, און שלִיטה, און מאַכט, און מלוּכה, און יעדן נאָמען, וואָס ווערט אָנגערופן, נישט נאָר אין דער עוֹלם הַזֶּה, נייערט אויך אויף דער עוֹלם-הבָּא [זען גלט' 4:3]. 22 און אַלץ האָט ער געלייגט אונטער זיינע רגלים, און אים אַליין געגעבּן ווי אַ ראָש איבּער אַלעם אין דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה, 23 וועלכע איז זיין גוּף [זען מה"ש 5-9:4; רומ' 13-6:3; בראשית 47:18; תהלים 10-16:9; איוב 27-19:25; ישעיהו 53:11; דברים 21:23; 27:26, גוף פון משיח איז הגאולה און תמורה פון הקהילה, זען רות 4:7], די פולקייט פון אים, וואָס פילט אָן אַלץ אין אַלעם. בַּ און אייך האָט ער לעבּעדיק געמאַכט, ווען איר זענט געווען טויט אין אייערע עַבֵּירות און חטאים [זען רות 5-1:3; רומ' 14-5:12], 2 אין וועלכע הִתְהַלַּכְתֶּם אַמאָל לויט דעם צייטלויף פון דער עוֹלם הַזֶּה, לויט דעם שַׂר פון די כּוֹחות פון דער לופט, פון דעם גייסט, וואָס ווירקט איצט אין די בּני הַמֶּרִי. 3 צווישן וועלכע אויך מיר האַבּן אַמאָל געלעבּט אין די תַּאוות פון אונדזער פלייש [זען רומ' 7:18], טוענדיק דעם ווילן פון דעם פלייש און פון דעם פאַרשטאַנד, און לויט בּטֶבע בְּנֵי זַעַם [זען רומ' 1:18; יוחנן 3:18], אַזוֹיווי די איבּעריקע. 4 נאָר ה', וואָס איז רייך אין רחמים, האָט צוליב זיין גרויסער אַהֲבָה, מיט וועלכער ער האָט אונדז ליב געהאַט, 5 אַפילו ווען מיר זענען געווען טויט אין אונדזערע עַבֵּירות, האָט אונדז לעבּעדיק געמאַכט אינאיינעם מיט רֶבּי מלך המָשיחַ -- דורך חֶסֶד זענט איר געראַטעוועט געוואָרן [פון זַעַם פון ה' אין ישועת אלוקינו] -- 6 און האָט אונדז אויפגעוועקט און אונדז געטאָן זעצן צוזאמען מיט אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע אין די הימלישע מקוֹמות; 7 כּדי צו ווייזן אין די קומענדיקע וועלטצייטן די שפע פון דער עַשִׁירות פון זיין חֶסֶד אין גוטסקייט לגַבּי אונדז אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 8 וואָרעם מיט חֶסֶד זענט איר געראַטעוועט [פון זַעַם ה'] געוואָרן דורך אֱמוּנה; און דאָס נישט [אַן איינפאל, זען מה"ש 9:4] פון אייך אַליין, עס איז די מַתָּנה פון ה' – 9 נישט בכל חומר הדין זְכוּת, כּדי קיינער זאָל זיך נישט רימען. 10 וואָרעם מיר זענען זיין ווערק, געשאַפן אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע צו מַעשִׂים-טוֹבים [זען יעקב 17-2:14], וועלכע ה' האָט פאָרויס צוגעגרייט, כּדי מיר זאָלן לעבּן אין זיי. 11 צוליב דעם זאָלט איר געדענקען, אַז אַמאָל זענט איר געווען אין גוּפָנִית נישט-יידן, און זענט אַמאָל גערופן געוואָרן "עֲרֵלים" פון יענע, וואָס ווערן גערופן "נמולים" -- א מילה אין דעם פלייש אַ מיט הענט געמאַכטע -- 12 געדענקען אַז איר זענט אין יענער צייט געווען פעלנדיק אַ מָשיחַ, אויסגעשלאָסענע פון דעם בּירגער-רעכט פון יִשׂרָאל, און פרעמדע וואָס שייך די בּרִיתוֹת פון דער הַבטָחה [זען בראשית 12:3], פעלנדיק תִּקְוָה און פעלנדיק ה' אין דער עוֹלם הַזֶּה. 13 איצט אָבּער אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, זענט איר, וואָס זענט אַמאָל געווען ווײַט, געבּראַכט געוואָרן נאָענט דורך דעם כַּפָּרָה דָּם פון מָשיחַ [זען ישעיהו 12-53:8]. 14 וואָרעם משיח איז שְׁלוֹמֵנוּ [ישעיהו 53:5], וועלכער האָט געמאַכט די בּיידע אֶחָד, און האָט צעשטערט די סוֹרֶג, די מחִיצה הָאֵיבָה [זען בראשית 3:15; גלט' 21-2:11], 15 און מאכנדיק שלום, האָט בָּטל געמאַכט כל חומר הדין פון מִצוות און חוּקים [זען דברים 27:26; 21:23; ישעיהו 12-53:4] אין זיין בּשר, כּדי ער זאָל בָּרָא אין זיך פון די יידן אין נישט-יידן אָדָם חָדָש אֶחָד [זען קור"ב 5:17]; 16 און צו פאַראיינבּאַרן די בּיידע צו ה' אין בָּשָׂר אֶחָד דורך דעם בּוים [פון רֶבּי מלך המָשיחַ], מיט וואָס ער האָט געטייט די שִׂנאה דורך אים. 17 און ער איז געקומען און האָט מבַשֵּׂר געווען שָׁלום צו אייך וואָס זענט געווען ווייט, און שָׁלום צו די, וואָס זענען געווען נאָענט

[זען דער שלום-ברענגען בשורה פון בן-דוד תְּלוּי עַל הַעֵץ און דער מְבַשֵּׂר, תהלים 22:17; שמ"ב (19:1)33-18:14;
זכריה 12:10]. 18 ווייל דורך אים האָבן מיר ביידע אונדזער צוטריט אין איין גייסט צו אלוקים הָאָב. 19 דערפאר
זענט איר נישט מער קיין גֵרים און נָכְרִים, נייערט איר זענט תּוֹשָׁבִים מיט די קדוֹשִׁים, און פון דעם בני בית פון ה',
20 געבויט אויף דעם יסוֹד פון די שלִיחים און נבִיאים, פון וואָס רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע אַליין איז דער אֶבֶן
הַפִּנָּה; 21 אין וועמען דער גאַנצע געביידע איז צוזאַמענגעבויט, און וואַקסט אויס אין אַ הֵיכל קוֹדֶש אין ה'; 22 אין
וועמען אויך איר ווערט מיטגעבויט פאַר אַ מִשכָּן פון ה' אין דעם רוּחַ הַקֹּדֶש. גַ צוליב דעם בין איך, רַב שָׁאוּל, דער
געפאַנגענער פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע פאַר אייך, וואָס זענט פון די אומות-הָעוֹלם -- 2 אויב איר האָט
געהערט פון דער פאַרוואַלטונג פון דעם חֶסֶד ה', וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן פאַר אייערטוועגן, 3 אַז לויט אַן
אַנטפּלעקונג איז מיר נתגלה געוואָרן דער סוֹד, ווי איך האָב אייך שוין פריער געשריבן בקִיצור [זען אפס' 2:19]. 4
כדי לייענענדיק עס, וועט איר קענען פאַרשטיין מיין השגה אין דעם סוֹד פון מָשיחַ, 5 וואָס איז אין אַנדערע דוֹרות
נישט נתגלה געוואָרן צו די בני האדם, ווי עס איז איצט אַנטפּלעקט געוואָרן צו זיינע הייליקע שלִיחים און נבִיאים
אין דעם רוּחַ הַקֹּדֶש; 6 דעם סוֹד אַז דורך דער בשׂוֹרת הגאוּלָה, די אומות-הָעוֹלם זענען מיט-יוֹרשים, גלידער פון
דעם אייגענעם בָּשָׂר, און טיילנעמער פון דער הַבטָחה אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 7 פון וועלכער בשׂוֹרת
הגאוּלָה איך בין געמאַכט געוואָרן אַ מְשָׁרֵת, לויט דער מַתָּנה פון דעם חֶסֶד, וואָס איז מיר געגעבן געוואָרן פון ה',
לויט דער ווירקונג פון זיין גבורה; 8 צו מיר, דער קלענסטן פון אלע קדוֹשִׁים, איז דער דאָזיקער חֶסֶד געגעבן
געוואָרן, אָנצוזאָגן צו די אומות-הָעוֹלם די אומדערפאָרשטבאַרע עַשִׁירות פון מָשיחַ, 9 און צו מאַכן אַלעמען זען
וואָס איז דער תָּכְנִית הָרָז, וואָס איז פון אייביקייט געווען פאַרהוילן אין ה' בּוֹרֵא הַכֹּל; 10 כּדי איצט זאָל נתגלה
ווערן צו די ממשלות און מאַכטן אין די הימלישע מקוֹמות דורך דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה די פילפאַכע
חַכמה פון ה', 11 לויט דער אייביקער תָּכְנִית, וואָס ער האָט באַשלאָסן אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵנוּ,
12 אין וועמען מיר האָבן דעם פתחון פה און דעם צוטריט מיט בטחון דורך אונדזער [ארטאדאקסיש יידיש]
אֱמוּנה אין אים. 13 דערפאר בעט איך אייך, אַז איר זאָלט נישט אָפּגעשוואַכט ווערן איבער מיינע צָרות פאַר
אייערטוועגן, וועלכע זענען אייער כבוד [זען רומ' 8:30]. 14 צוליב דעם בויג איך מיינע קני פאַר אלוקים הָאָב, 15
פון וועמען אַלע מִשפָּחות אין שָׁמַיִם און אויף הָאָרֶץ ווערן אָנגערופן, 16 אַז ער זאָל אייך געבן לויט דער עַשִׁירות
פון זיין כָּבוד, אַז איר זאָלט געשטאַרקט ווערן מיט גבורה דורך זיין רוּחַ הַקֹּדֶש אין דעם אָדָם פְּנִימִי, 17 אַז מָשיחַ
זאָל וואוינען אין אייערע לְבָבוֹת דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, כּדי אַז איר, וואָס זענט איינגעוואָרצלט און
געגרונטפעסטיקט אין אַהֲבָה, 18 זאָלט קענען משיג מיט אַלע קדוֹשִׁים וואָס איז די ברייט, און לענג, און הייך, און
טיפקייט, 19 און צו דערקענען די אַהֲבָה פון מָשיחַ, וואָס שטייגט איבער דַעַת, כּדי איר זאָלט ווערן פול מיט דער
גאַנצער פולקייט פון ה'. 20 און צו אים, וואָס איז בִּיכוֹלת צו טאָן פיל מער איבער אונדזער בעטן אָדער טראַכטן,
לויט דעם כּוֹחַ, וואָס ווירקט אין אונדז, 21 צו אים זאָל זיין כָּבוד אין דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה, און אין רֶבּי
מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, בכָל הַדּוֹרוֹת לעוֹלָם וָעֶד. אָמֵן. דַ דערפאר בעט איך אייך, דער געפאַנגענער אין הָאָדוֹן,
אַז איר זאָלט לעבן ווי עס שטייט אָן דעם רוף, מיט וועלכן איר זענט גערופן געוואָרן, 2 מיט יעדער הַכנָעה און
עַנִיוות, מיט סבלנות צו פאַרטראָגן איינער דעם אַנדערן אין אַהֲבָה, 3 און זייט פלייסט אייך אָפּצוהיטן די אַחדות
פון דעם רוּחַ הַקֹּדֶש אין דעם אֲגֻדַּת הַשָּׁלוֹם. 4 עס איז פאַראַן גוף אֶחָד, און רוּחַ אַחַת, אַזוי ווי איר זענט אויך
באַרופן געוואָרן אין תִּקְוָה אַחַת פון אייער באַרוּף, 5 אָדוֹן אֶחָד, [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה אַחַת, מקוה מים

טבִילה אַחַת, 6 אלוקים אֶחָד און אלוקים הָאָב פון אַלעמען, וועלכער איז איבּער אלעמען, און דורך אַלעמען, און
אין אַלעמען. 7 נאָר יעדן מענטש פון אונדז איז דער חֶסֶד געגעבּן געוואָרן לייט דער מאָס פון דער מַתָּנה פון
מָשיחַ. 8 דערפאַר זאָגט ער: ווען ער איז אַרויפגעגאַנגען אין דער הייך, האָט ער געפאַנגענשאַפט גענומען
געפאַנגען, און געגעבּן מַתָּנות צו מענטשן [תהלים 68:19]. 9 און דאָס ער איז אַרויפגעגאַנגען, וואָס מיינט עס אויב
נישט אַז ער איז אויך אַראָפּגעגאַנגען אין די אונטערשטע טיילן פון דער ערד? 10 דער, וואָס איז אַראָפּגענידערט,
איז אויך דער דאָזיקער, וואָס איז אַרויפגעשטיגן הויך איבּער אַלע הימלען, כּדי ער זאָל ממַלא זיין אַלץ. 11 און ער
האָט טייל געמאַכט פאַר שליִחים, און טייל נבִיאים, און טייל "קֵרוּב" מבַשׂרים, און טייל משגיחים וואָס זענען פאַר
רוֹעִים און רַבָּנִי מוֹרים, 12 צו דער שלֵימות פון די קדוֹשִים, פאַר דעם עבודת קודש שרוּת, פאַר דער אויפבּויאונג
פון דעם גוּף פון מָשיחַ [זען מה"ש 9:4], 13 בּיז מיר אַלע וועלן דערגרייכן די אַחדות פון דער [ארטאדאקסיש יידש]
אֶמונה, און די דערקענטעניש פון דעם זון פון דער אויבּערשטער, צו הָאָדָם הַשָּׁלֵם, צו דער מאָס פון דעם וואוקס
פון פולקייט פון משיח; 14 כּדי מיר זאָלן מער נישט זיין קיין יְלָדים, פון כוואַליעס געשטויסן און אַרומגעטראָגן
פון יעדן ווינט פון לערנונג, דורך דער עָרמָה פון בּני אדם, אין עָרמָה, לויט דער כיטרעקייט פון באַטרוג צו
פאַרפירן; 15 נייערט צו רעדן דעם אֶמת אין אַהֲבָה, און וואַקסן אין אַלעם אין אים, וואָס איז דער ראָש, מָשיחַ, 16
פון וועמען דער גאַנצער גוּף, זייענדיק צונויפגעשטעלט און צוזאַמענגעפלאָכטן, דורך אַלע געלענקען, וואָס יעדער
אֵבר העלפט דאָס אַנדערע, וואָס לויט דעם כּח אין מאָס פון יעדן אבר בּאַזונדער, מאַכט וואַקסן דעם גוּף, זיך
אויפצובּויען אין אַהֲבָה. 17 דאָס דאָזיקע זאָג איך דערפאַר, און אייך זאָג עֵדות אין הָאָדוֹן, אַז איר זאָלט מער נישט
לעבּן ווי סע לעבּן די גוֹיים; בְּהַבְלֵי שִׂכְלָם, 18 וועלכע איז פאַרפינצטערט אין זייער פאַרשטענדעניש, פאַרפרעמדט
פון דעם חַיֵּי ה', צוליב דער אומוויסן, וואָס איז אין זיי, צוליב דער פאַרהאַרטונג פון זייער לֵב, 19 האָבּנדיק
פאַרלוירן יעדעס געפילן, האָבּן זיי זיך איבּערגעגעבּן צו תַּאווה, צו טאָן יעדע אומזויבּערקייט מיט גִּיריקייט. 20 איר
אָבּער האָט רֶבּי מלך המָשיחַ נישט אַזוי געלערנט! 21 אויב איר האָט באֶמת פון אים געהערט, און זענט אין אים
געלערנט געוואָרן, ווי דער אֶמת איז אין יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8], 22 זאָלט איר אָפּטאָן דאָס,
וואָס איז נוֹגֵע אייער פריערדיקן לעבּנסשטייגער, וועלכער ווערט פאַרדאָרבּן דורך די תַּאוות פון
אָפּנאַרעריי, 23 וּלְהִתְחַדֵּש אין דעם רוּחַ הַקוֹדֶש פון אייער שֵׂכֶל, 24 און אָנטאָן הָאָדָם הֶחָדָש, וואָס איז באַשאַפן
געוואָרן כִּדְמוּת אלוקים [בראשית 1:26] אין צדקות און קדושה פון אֶמת. 25 דערפאַר זאָלט איר אָפּטאָן שקר, און
רעדט דעם אֶמת יעדער איינער מיט זיין חַבר, ווייל מיר זענען אֵברים איינער פון אַנדערן. 26 זייט בּרוֹגז, און
זינדיקט נישט; זאָל די שֶׁמֶש נישט אונטערגיין אויף אייער רוֹגז; 27 און גיט אויך נישט קיין פּלאַץ פאַר הַשָּׂטן. 28
זאָל דער, וואָס האָט געגַנבעט, מער נישט גַנבענען, נייערט זאָל ער ליבּער אַרבּעטן, און טאָן גוּטס מיט זיינע
אייגענע הענט, כּדי ער זאָל האָבּן וואָס צו געבּן דעם, וואָס האָט נויט. 29 זאָל קיין לָשׁוֹן הָרָע נישט אַרויסקומען
פון אייער מויל, נייערט נאָר דאָס, וואָס עס איז נייטיק פאַר דער אויפבּויאונג, כּדי עס זאָל צוגעבּן חֵן צו די, וואָס
הערן. 30 און זייט נישט מצַער מיט עָגְמַת נֶפֶש דעם רוּחַ הַקוֹדֶש פון ה', אין וועמען איר זענט פאַרחתמעט געוואָרן
בּיז דעם יוֹם הגאולה. 31 זאָל יעדע בּיטערקייט, און כַּעס, און צאָרן, און געשריי, און חילול-השם אָפּגעטאָן ווערן
פון אייך, מיט יעדער רשעות. 32 און זייט טוֹב איינער צום אַנדערן, דערבּאַרעמדיק, זייט מוֹחל איינער דעם
אַנדערן, ווי אויך ה' האָט אייך מוֹחל געווען אין רֶבּי מלך המָשיחַ. הַ גייט דעריבּער אין די דרָכים פון ה', ווי
באַליבּטע יְלָדים, 2 און לעבּט אין אַהֲבָה, ווי מָשיחַ האָט אויך אייך ליבּ געהאָט, און האָט זיך מַקריב געווען פאַר

אונדזערטוועגן, אַ קָרבּן און אַ זֶבַח פאַר אַ רֵיחַ-ניחוֹחַ צו ה'. 3 אָבּער זנוּת, און יעדע טומאה, אָדער חֲמָדָנוּת, זאָל
אַפילו נישט דערמאָנט ווערן ביים נאָמען צווישן אייך, ווי עס שטייט אָן פאַר קדוֹשִים; 4 נישט קיין נבוּל-פּה, נישט
קיין נאַרישע רייד, אָדער צווייַדייטיקע וויצן, וואָס זענען נישט פּאַסיק, נייערט טוט ליבּער הוֹדָיָה. 5 וואָרעם דאָס
זאָלט איר וויסן, אַז קיין נוֹאף, אָדער אונרייַנער, אָדער געלט-גייַציקער מענטש, וואָס איז ווי עבוֹדָה זָרָה, האָט
נישט קיין שום נַחלה אין דעם מַלכות פון רֶבּי מלך המָשיחַ און ה'. 6 זאָל אייך קיינער נישט פאַרפירן מיט פּוסטע
רייד; וואָרעם דורך די דאָזיקע זאַכן קומט דער זַעַם פון ה' [זען רומ' 1:18] אויף די בְּנֵי הַמֶּרִי. 7 האָט דערפאַר נישט
קיין מַגע-וּמַשָא מיט זיי. 8 וואָרעם אַמאָל זענט איר געווען חוֹשֶׁךְ, איצט אָבּער זענט איר אוֹר אין הָאָדוֹן; לעבּט ווי
בּני האוֹר -- 9 וואָרעם די פּרוּכט פון דעם אוֹר איז אין יעדער גוּטסקייט און צדקה און אֶמת -- 10 און
פּרוּאווט וואָס וואָס עס איז וואוילגעפעלן פאַר הָאָדוֹן. 11 און פירט נישט קיין חברותאשאַפט מיט די
אומפּרוּכּפּערדיקע מַעשִים פון חוֹשֶׁךְ, נאָר ליבּער זאָלט איר זיי שטראָפן; 12 וואָרעם עס איז אפילו אַ חרפּה צו רעדן
פון דעם, וואָס זיי טאָן אין פאַרבּאָרגעניש. 13 און אַלץ, וואָס ווערט געשטראָפט פונם אוֹר, ווערט אַנטפּלעקט,
ווייל אַלץ, וואָס ווערט נִתגַלה, איז ליכטיקייט. 14 דערפאַר זאָגט ער ׃ וואַך אויף, דו, וואָס טוּסט שלאָפן, און שטיי
אויף פון די טויטע, און מָשיחַ וועט לייכטן אויף דער [זען ישעיהו 60:1]. 15 עַתָּה שִׂימוּ לִבְּכֶם דערפאַר וויאַזוי איר
לעבּט, נישט ווי נאַראָנים, נאָר ווי חַכָמים; 16 אויסקויפנדיק די צייט, ווייל די טעג זענען שלעכט. 17 זייט דערפאַר
נישט קיין נאַראָנים, נייערט האָבן דַעַת פון דער רָצון פון הָאָדוֹן. 18 און שִיכּוּרט אייך נישט אָן מיט וויין, אין
וועלכן עס איז פריצות; נייערט ווערט פול מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש; 19 רעדט איינער צום אַנדערן מיט שירוֹת און
תִּשבָּחות און רוחניותדיקע נגוּנים, און זינגט און שפּילט אין אייערע לְבָבוֹת צו ה'; 20 גיט תָּמיד פאַר אַלצדינג אַ
ברוּך ה' צו אלוקים אָבִינוּ בשם אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 21 זייט אונטערטעניק איינער דעם אַנדערן
אין דער יראת הַמָשיחַ. 22 נָשים, זייט אונטערטעניק צו אייערע אייגענע מענער, ווי צו הָאָדוֹן. 23 ווייל דער מאַן איז
דער קאָפּ פון דעם אִשָה, ווי מָשיחַ איז דער קאָפּ פון דער ברית החדשה קהִילה, און אויך דער גוֹאֵל פון דעם גוּף.
24 נאָר ווי די משיחס ברית חדשה קהִלָה איז אונטערטעניק צו מָשיחַ, אַזוי זאָלן אויך די נָשים זיין אין אַלצדינג צו
זייערע מענער. 25 מענער, האָט ליבּ אייערע נָשים, ווי אויך רבי מֶלך המָשיחַ האָט ליבּ געהאַט די ברית החדשה
קהִילה, און האָט זיך פאַר איר מַקריב געווען, 26 כּדי ער זאָל זי מקַדש זיין, האָבּנדיק זי טהור-געמאַכט דורך דער
מקוה מים טבילה פון וואַסער מיט דעם דָבָר [ה', זען יוחנן 3:5], 27 כּדי ער זאָל פאַר זיך פאָרשטעלן די ברית
החדשה קהִילה אַ הערלעכע, וואָס האָט נישט קיין פלעק אָדער קנייטש אָדער עפּעס דאָס גלייכן, נייערט אַז זי
זאָל זיין קְדוֹשָה און אָן אַ מוּם. 28 אויך אַזוי זענען די מענער מחויב ליבּ צו האָבּן זייערע נָשים ווי זייער אייגן בָּשָׂר
[זען בראשית 2:24], דער, וואָס האָט ליבּ זיין אייגן אִשָה, האָט ליבּ זיך אַליין; 29 וואָרעם קיינער האָט קיינמאָל
נישט פיינט זיין אייגן בָּשָׂר, נייערט ער שפּייזט עס און פלעגט עס אַזוי, ווי אויך רֶבּי מלך המָשיחַ די ברית החדשה
קהִילה; 30 ווייל מיר זענען אֵברים פון זיין בָּשָׂר [זען מה"ש 9:4]. 31 דערפאַר וועט אַ מענטש פאַרלאָזן זיין אָב און
אֵם, און זיך באַהעפטן מיט זיין אִשָה, און די 2 זאָלן ווערן בָּשָׂר אֶחָד [זען בראשית 2:24; מתי 19:28]. 32 הָרָז הַזֶה
איז גָדוֹל; איך רעד אָבּער אין שייַכות מיט רֶבּי מלך המָשיחַ און דער ברית החדשה קהִילה. 33 על-כּן, זאָל יעדער
איינער פון אייך ליבּ האָבּן זיין אייגן אִשָה אַזוי ווי זיך אַליין; און זאָל דאָס אִשָה מוֹרא האָבּן, ערעפּורכט האָבּן, פאַר
איר בַּעַל. 1 יַלָדים, געהאָרכט אייערע הוֹרים בּמָרָן; וואָרעם דאָס איז רעכט. 2 גיבּ אָפּ כָּבוּד דיין אָב און אֵם--
דאָס איז די ערשטע מצוה מיט אַ הַבטָחה -- 3 כּדי סע זאָל דיר גיין וואויל, און דו זאָלסט לאַנג לעבּן אויף דער

ערד [דברים 5:16]. 4 און איר, אבות, דערצערנט נישט אייערע בנים, נייערט דערציט זיי אין מוסר און תוֹכַחַה פון הָאָדוֹן. 5 עבדים, געהאָרכט די, וואָס זענען לויט דעם פלייש אייערע האַרן, מיט מורא און ציטערניש אין דער איינפאַכקייט פון אייער לֵב, ווי צו רֶבּי מלך המָשיחַ; 6 דינענדיק נישט אויף דעם אוֹפן פון דינען לפָנים, ווי די, וואָס ווילן געפעלן ווערן בּני אדם, נייערט ווי עבדים פון רֶבּי מלך המָשיחַ, וואָס טוּען פון לבָבוֹת דעם רָצון ה', 7 צו טאָן די אַרבעט מיט חַפֶץ לֵב, ווי פאַר הָאָדוֹן, און נישט פאַר בּני אדם, 8 ווייל איר וויסט, אַז וואָסער גוּטס יעדער איינער טוּט, דאָס זעלבע וועט ער קריגן צוּריק פון הָאָדוֹן, סיי ער איז אַ עֶבֶד, אָדער פריי. 9 און איר, האַרן, טוּט דאָס זעלבע פאַר זיי, און פאַרמיידט דאָס דראָען ווייל איר וויסט, אַז דער, וואָס איז סיי זייער אָדוֹן און אייערער, איז אין שָמַיִם, און בּיי אים איז נישטאָ קיין נוֹשׂא-פָּנים זיין מענטשן. 10 צום סוֹף, ווערט שטאַרק אין הָאָדוֹן, און אין דעם כּוֹחַ פון זיין גבוּרה. 11 טוּט אָן דעם גאַנצן כְּלֵי-נֶשֶק פון ה', כּדי איר זאָלט זיין בְּיכוֹלֶת בּיַיצוּשטיין די כיטרעקייטן פון הָשָׂטן. 12 ווייל מִלְחַמְתֵּנוּ איז נישט קעגן בשר ודם, נייערט קעגן די ממשלות, קעגן די מאכטן, קעגן די עוֹלם הַזֶּה-הערשער פון דער דאָזיקער חֹשֶׁךְ, קעגן די רוחות רעות אין די הימלישע מקוֹמות. 13 דערפאַר, נעמט אויף אייך דעם מְלוֹא כְּלֵי-נֶשֶק פון ה', לְמַעַן איר זאָלט זיין בְּיכוֹלת לְהִתְנַגֵּד אין דעם יוֹם הָרָע, און, האָבּנדיק אלץ געטון, צו בּלייבּז שטיין. 14 דערפאַר, זאָלט איר שטיין מיט אייערע לענדן אַרומגעגאַרטלט מיט אֱמת, און האָבּן אָנגעטאָן די חֵיק-שִׁריוֹן פון צדקות, 15 און האָבּן בּאַשוּכט אייערע רגלים מיט גרייטקייט פאַר דער בּשוֹרת הגאוּלָה פון שָלום. 16 און איבּער אַלעם נעמט דעם שילד פון אֱמוּנה, מיט וועלכן איר וועט זיין בְּיכוֹלת צו פאַרלעשן אַלע פיַיעריקע פיַילן פון דעם בּייזן (שטן). 17 און נעמט דעם כּוֹבַע פון דער ישועת אלוקינו, און די חֶרֶב פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, וואָס איז דאָס דָּבָר ה'. 18 זייט תָּמיד דאַווענען אין דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, מיט תפילות און תחנונים. און צו דעם צוועק וואַכנדיק מיט יעדער התמדה און בּקָשה פאַר אַלע קדוֹשִים, 19 און פאַר מיַינעטוועגן, אַז מיר זאָל געגעבּן ווערן דאָס דָּבָר בּיים עפענען מיין מויל, כּדי מיט אַ פּתחון פּה מגלה-צו-זיין דעם סוד פון דער בּשוֹרת הגאוּלָה, 20 פאַר וועלכער איך בּין אַ שליַח אין קייטן; און כּדי איך זאָל רעדן מוּטיק, ווי עס איז מיין חוּב. 21 און כּדי אויך איר זאָלט וויסן וואָס מיט מיר געשעט און וואָס איך טוּ, וועט טִיכִיקוֹס [זען קול' 9-4:7], דער בּאַליבּטער אָח במשיח און געטרייער משרת פון הָאָדוֹן, אייך מוֹדִיע זיין אַלץ. 22 אים האָבּ איך געשיקט צו אייך טאַקע צוליבּ דעם דאָזיקן, כּדי איר זאָלט וויסן ווי סע גייט אונדז, און כּדי ער זאָל טרייסטן אייערע לְבָבוֹת. 23 שָלום צו די אחים במשיח, און אַהֲבַה מיט [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה פון ה', אלוקים הָאָב, און הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 24 חֶסֶד זאָל זיין מיט אַלע די, וואָס האָבּן ליבּ אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע מיט אַן אומפאַרדאַרבּלעכער אַהֲבָה. אמן.

פיל'

אַ רַב שָאוּל און טִימוֹתֵיאוֹס, עבדים פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, צו אַלע קדוֹשִים אין רבּי מלך המשיח יהושע/ישוע וואָס זענען אין פיליפּי, מיט די מַשגיחים און כּלי-קודש שמשים. 2 חֶסֶד צו אייך און שָלום פון ה', אלוקים אָבּנוּ, און פון הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 3 איך זאָג ברוך ה' און מוֹדֶה אֲנִי אלוקים שלי ווען איך דערמאָן מיך אין אייך, 4 און תָּמיד אין אַלע מיינע דאַווענענדיק [זען לוקס 11:1-4] פאַר אייך אלעמען, מאַכ איך מיין געבּעט אין מיין תּפלות מיט שִׂמְחָה, 5 פאַר אייער דבקות ה' שוּתּפים אין דער בּשוֹרת הגאוּלָה, פון דעם

ערשטן יום אָן ביז איצט. 6 און איך בין בטוחַ אין אָט-דעם, אַז דער [ה'], וואָס האָט אָנגעהויבן אין אייך אַ הַפְּעֻלָּה
הַטּוֹבָה, וועט עס פאַרענדיקן ביז דעם יום הַמָּשִׁיחַ יהושע/ישוע. 7 ווי עס איז רעכט פאַר מיר דאָס דאָזיקע צו
דענקען וועגן אייך אַלע, ווייל איך טראָג אייך אין מיין לֵב, ווייל סיי אין מיינע קייטן, און סיי אין דער דבר
פאַרטיידיקונג און באַפעסטיקונג פון דער בשׂורת הגאולָה פון ה', זענט איר אַלט חַבֵּרים מיט מיר פון חֶסֶד. 8
מחמת ה' איז מיין אֵדות, ווי איך בענק נאָך אייך אַלע אין דער באַרעמהאַרציקייט פון רֶבּי מלך המָשִׁיחַ
יהושע/ישוע. 9 און דאָס בין איך דאווענען [זען לוקס 11:1-4], אַז אייער אַהֲבָה זאָל זיך כְּסֵדֶר פאַרמערן אין דַּעַת
און אין אַלע בינה, 10 כּדי איר זאָלט האבן דַּעַת פון די זאַכן, וואָס זענען אויסגעצייכנט, און כּדי איר זאָלט זיין
ערלעך און אָן אַ מכשול ביז צו דעם יום המָשִׁיחַ, 11 אָנגעפילט מיט די פְּרִי צדקות, וועלכע איז דורך רֶבּי מלך
המָשִׁיחַ יהושע/ישוע, צו דעם כָּבוד און לויב פון ה'. 12 און איך וויל אַז איר זאָלט וויסן, אַחִים במשיח, אַז דאָס,
וואָס האָט זיך געטראָפן מיט מיר, איז גראָד אויסגעפאַלן פאַר דעם התקדמות [זען רומ' 8:28] פון דער בשׂורת
הגאולָה פון ה', 13 אַזוי, אַז מיינע קייטן זענען אַנטפּלעקט געוואָרן אין רֶבּי מלך המָשִׁיחַ ביי דער כל אַנְשֵׁי מִשְׁמַר
פון קסר [נרון קסר = נ (50) + ר (200) + ו (6) + ן (50) + ק (100) + ס (60) + ר (200) = 666, זען התג' 13:18], און
ביי אַלע איבעריקע, 14 און אַז דאָס רוֹב פון די אחים במשיח, ווייל זיי זענען פאַרזיכערט אין הָאָדוֹן דורך מיינע
קייטן, זענען אַ סַך מער מוטיק צו רעדן דאָס דָּבָר ה' אָן מוֹרא. 15 כֵּן, עטלעכע דַּרשענען אַפילו רֶבּי מלך המָשִׁיחַ
צוליב קִינאה און פּאָלעמיק, און עטלעכע אויך פון גוטן ווילן דרשענען. 16 די לעצטע טוען עס פון אַהֲבָה, ווייל זיי
ווייסן, אַז איך בין מֻפְקָד פאַר דער דבר הַגָּנָה פון דער בשׂורת הגאולָה פון ה'; 17 די אַנדערע אָבער דַּרשענען רֶבּי
מלך המָשִׁיחַ פון קינה-שׂינה, נישט אויפריכטיק, צילנדיק צוצולייגן אַ צרה צו מיינע קייטן. 18 דערפאַר וואָס? נאָר
על כל פנים, צי לפָנים, אָדער באֶמת, רֶבּי מלך המָשִׁיחַ ווערט געדַרשנט. און אין דעם פריי איך מיך, און וועל מיך
נאָך פרייען. 19 וואָרעם איך ווייס, אַז דאָס וועט אויספאַלן צו מיין ישועה, דורך אייער דאווענענדיק און דורך דער
הילף פון דעם רוּחַ פון רֶבּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע [זען מה"ש 16:7], 20 לויט מיין ערנסטער דערוואַרטונג און
תִּקְוָה, אַז אין גאָרנישט זאָל איך פאַרשעמט ווערן, נאָר מיט יעדער מוטיקייט, ווי אַלעמאָל, אַזוי אויך איצט, וועט
רֶבּי מלך המָשִׁיחַ פאַרהערלעכט ווערן אין מיין גוף, סיי דורך חיים סיי דורך מָוֶת. 21 וואָרעם פאַר מיר – איז
מָשִׁיחַ דאס לעבן, און דאס שטאַרבן –– אַ געווינס. 22 נאָר אויב צו לעבן אין דעם גוף – אויב דאָס זאָל ברענגען
פרוכט פון מיין אַרבעט, יעמאָלט ווייס איך נישט וואָס אויסצודערוויילן. 23 און פון ביידע זייטן בין איך אין אַ
פאַרלעגנהייט, האָבנדיק דעם פאַרלאַנג נפטר צו ווערן און צו זיין מיט מָשִׁיחַן, ווייל עס איז פיל בעסער; 24 דאָך צו
בלייבן אין דעם גוף, איז פיל נייטיקער פאַר אייערטוועגן. 25 און דאָס דאָזיקע ווייס איך גאַנץ געוויס, אַז איך וועל
פאַרבלייבן מיט אייך אַלעמען, פאַר אייער התקדמות און שִׂמְחָה אין דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, 26 כּדי
דורך מיין קומען צו אייך נאָכאַמאָל אייער שִׂמְחָה אין רֶבּי מלך המשיח יהושע/ישוע זאָל פארמערט ווערן. 27 נאָר
זאָל אייער לעבנסשטייגער זיין ווערדיק דער בשׂורת הגאולָה פון רֶבּי מלך המָשִׁיחַ, כּדי, צי איך קום און זע אייך,
אָדער איך וועל זיין אָפּוועזנד, זאָל איך הערן פון אייער שטאַנד, אַז איר שטייט פעסט אין רוּחַ אַחַת, און נלחמים
מיט לב אֶחָד פאַר דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה פון דער בשׂורת הגאולָה פון ה', 28 און אַז איר האָט אין
גאָרנישט מוֹרא פאַר די קעגנער, וואָס איז אַ קלאָרער מופת פון זייער אבַדוֹן, און אויך פון אייער ישועת אלוקינו,
און דאָס איז פון ה'. 29 ווייל צו אייך איז געגעבן געוואָרן, נישט נאָר צו גלויבן אין רֶבּי מלך המָשִׁיחַ, נאָר אויך צו
ליידן פון זײַנעטוועגן, 30 האָבנדיק דעם זעלבן מַאֲבָק, וואָס איר האָט געזען אין מיר, און הערט איצט צו זיין אין

מיר. בַ דערפאַר, אויבּ סע איז פאַראַן אַ טרייסט אין רֶבּי מלך המָשיחַ, אויבּ אַ נחָמה פון אַהֲבָה, אויבּ אַ חברותאשאַפט פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, אויבּ רחמים און באַרמהערציקייט, 2 מאַכט פול מיין שִׂמְחָה, אַז איר זאָלט זיין פון דעם זעלבן דַּעַת, און האָבן די זעלבע אַהֲבָה, און זיין פון כַּוָּנָה אחד, און פון מַחשָׁבה אחת. 3 טוט גאָרנישט דורך מַחלוֹקֶת, אָדער פּוסטער גַאווה, נאָר עניוותדיקערהייט האַלטנדיק איינער דעם אַנדערן ווי בּעסער פון זיך אַליין; 4 און קוקט נישט איטלעכער נאָר אויף זיין אייגנס, נייערט אויך אויף דעם אַנדערנס. 5 האָט די זעלבע מַחשָׁבה, וואָס איז אויך געווען אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 6 וועלכער, הַגַם ער איז געווען אין דער געשטאַלט פון אלוקים, האָט עס נישט באַטראַכט פאַר אַ חזקה פעסטצוהאַלטן גלייך צו זיין צו אלוקים [זען "פלח" אין דניאל 3:18; 7:13-14, פלח, צו טאָן יראת הכּבוד צו ג-טהייט, וואָס איז משיח בַּר אֱנָש, נאָר וואָס איז נישט אַן אֱלִיל], 7 נייערט האָט זיך אויסגעליידיקט, נעמענדיק אויף זיך דאָס געשטאַלט פון אַן עֶבֶד, און איז געוואָרן אין דער גלייַכקייט פון בן אדם; 8 און געפונען ווערנדיק אין מענטשלעכער פאָרם, האָט ער זיך נידריק געמאַכט און איז געוואָרן געהאָרכזאַם ביז צום מָוֶת, כֵּן, דעם הסתּלקות אויף דעם בּוים [דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל מָשִׁיחַ]. 9 דערפאַר האָט אים אויך ה' שטאַרק דערהויבּן, און אים געגעבּן דעם נאָמען, וואָס איז העכער איבּער יעדן נאָמען, 10 כּדי אין דעם נאָמען פון יהושע/ישוע זאָל זיך בּייגן יעדע קני אין שָׁמַיִם און אויף דער ערד און אונטער דער ערד, 11 און יעדע צונג זאָל מוֹדה זיין, אַז רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע איז מָרֵי עָלְמָא (אָדוֹן עוֹלָם), פאַר דעם כָּבוד פון ה', אלוקים הָאָב. 12 על-כּן, מיינע באַליבּטע, ווי איר זענט תָּמיד געווען געהאָרכזאַם, נישט נאָר אין מיין אָנוועזנהייט בּיי אייך, נאָר פיל מער איצט, אין מיין אָפּוועזנהייט, אַזוי אַרבּעט אויס אייער אייגענע ישועת אלוקינו מיט יראה און ציטערניש; 13 וואָרעם דאָס איז ה', וואָס ווירקט אין אייך, סיי צו וועלן און סיי צו טאָן, לויט זיין וואוילגעפעלן. 14 טוט אַלץ אָן מורמלען און וויכחים, 15 כּדי איר זאָלט זיין אָן שולד און אָן פאַלשקייט, יְלָדִים פון ה', אָן אַ מום אין דער מיט פון אַ פאַרקרומטן און אַ פאַרדאָרבּענעם דוֹר, צווישן וועמען איר טוט שיינען ווי ליכטער אין דער עוֹלם הַזֶּה, 16 און האַלט פעסט דאָס דָּבָר הַחַיים, כּדי איך זאָל מיך האָבן מיט וואָס צו רום אין דעם יוֹם המָשיחַ, אַז איך בּין נישט געלאָפן אומזיסט, און האָבּ מיך אויך נישט געפּראַצעוועט אומזיסט. 17 און אויבּ אַפילו איך ווער אויסגעגאָסן ווי אַ נֶסֶך אויף דעם קָרבּן און עבודת קודש פון אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, פריי איך מיך, און בּין מיך אויך משַׂמֵחַ מיט אייך אַלע. 18 און איבּער דעם דאָזיקן זאָלט איר זיך אויך פרייען, און זיך משַׂמֵחַ זיין מיט מיר. 19 איך האָף אין הָאָדוֹן יהושע/ישוע, צו שיקן צו אייך אין גיכן טִימוֹתֵיאוֹס, כּדי איך זאָל זיך אויך פילן באַרואיקט, ווען איך וועל וויסן ווי סע גייט אייך. 20 וואָרעם איך האָבּ נישט קיינעם וואָס איז גלייך צו אים אין גייסט, וועלכער זאָל ווירקלעך פאַר אייך זאָרגן. 21 וואָרעם אַלע זוכן זייערע אייגענע עסקים, נישט דאָס, וואָס איז שייך רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 22 איר אָבּער ווייסט זיין אויסגעפּרוּאווטקייט, אַז ווי אַ יֶלֶד מיט אַן אָב, אַזוי האָט ער געדינט מיט מיר אין דער בּשׂוֹרת הגאוּלָה. 23 איך האָף דעריבּער אים אַרויסצושיקן, אַזוי גיך ווי איך וועל זען וואָס מיט מיר וועט געשעען; 24 און איך האָבּ בּטחון בָּאָדוֹן, אַז איך אַליין וועל אויך באַלד קומען צו אייך. 25 איך האָבּ אָבּער געהאַלטן פאַר נייטיק צו שיקן צו אייך אֶפַּפְּרוֹדִיטוֹס, מיין אָח [במשיח] און מיטאַרבּעטער און מיטקעמפער, און אייער שליח און מְשָׁרֵת אין מיין נויט, 26 ווייל ער האָט געבּענקט נאָך אייך אַלע, און זיך שטאַרק מצַער געווען צוליבּ דעם, וואָס איר האָט געהערט, אַז ער איז קראַנק געווען. 27 וואָרעם ער איז טאַקע געווען טויטקראַנק; אָבּער ה' האָט זיך מרחם געווען אויף אים, און נישט נאָר אויף אים אַליין, נייערט אויך אויף מיר, כּדי איך זאָל

נישט האָבן צַער אויף צַער. 28 איך האָב אים דערפאַר מער איילנדיק געשיקט, כּדי איר וועט אים ווידער אַמאָל
זען, זאָלט איר אייך פרייען, און איך זאָל אויך האָבן ווייניקער צַער. 29 זייט אים דערפאַר מקַבּל-פּנים אין הָאָדוֹן
מיט דער יעדער שִׂמְחָה; און טיילט צו כּבוד אַזעלכע מענטשן, 30 ווייל צוליב דעם עבודת קֹדש ווערק פון מָשיחַן
איז ער געווען נאָענט צום מָוֶת על קידוש ה', מְסִירוּת נֶפֶש ריזיקירנדיק מיטן לעבן כּדי צו דערפילן דאָס, וואָס האָט
געפעלט אין אייער באַדינונג פאַר מיר. גַ צום סוֹף, מיינע אַחִים במשיח, פרייט אייך אין הָאָדוֹן, צו שרייבן אייך די
זעלבע זאַכן איז מיר נישט קיין לאַסט, פאַר אייך אָבער איז עס אַ פאַרזיכערונג. 2 היט אייך פאַר די כּלָבים; היט
אייך פאַר די שלעכטע אַרבעטער; היט אייך פאַר הַחִתּוּךְ [זען מה"ש 15:1]. 3 וואָרעם מיר זענען די משיחיסט בנים
פון מִילה, וואָס דינען ה' דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש [זען יוחנן 4:23, מיט מוֹהֵל אִזְמֵל פון רוח פון הִתחדשות צו אָפּטון
דעם אלטן מענטשן, זען אפס' 4:22; קול' 13-2:11], וואָס רימען זיך אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, און האָבן
נישט קיין בּטָחון אין דעם פלייש [זען רומ' 7:18; יוחנן 3:3]; 4 הַגַם איך אַליין וואָלט אויך געקענט האָבן בּטָחון אין
דעם פלייש. אויב עמיצער מיינט, ער קען האָבן בּטחון אין דעם פלייש, האָב איך נאָך מער: 5 צו אַכט טאָג האָט
מען מיך מַל געווען, איך בּין פון די בּנֵי-ישׂרָאל, פון דעם שֶׁבֶט בִּנְיָמִין, אַ יִיד פון יִידן; וואָס שַׁייך דער תּוֹרה בכל
חומר הדין, אַ פּרוּש [אַ חָסִיד]; 6 וואָס שַׁייך קִנאה, גערוֹדֶפט די משיחס ברית חדשה קהִלָה; וואָס שַׁייך דער צדקות
וועלכע איז פון דער כל חומר הדין פון דער תּוֹרה, בּין איך געפונען געוואָרן פעלנדיק אין גאַרנישט. 7 דאָך דאָס,
וואָס איז פאַר מיר געווען אַ געווינס, האָב איך פאַררעכנט פאַר הֶיזק פאַר וועגן פון רֶבּי מלך המָשיחַ. 8 כֵּן, און איך
פאַררעכנט אַלץ ווי אַ הֶיזק פונוועגן דער דערהויבּנקייט פון דעם דַעַת פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנִי,
פאַר וועמען איך האָב געליטן דעם שאָדן פון אַלצדינג, און טוּ עס רעכענען פאַר מיסט, כּדי איך זאָל געווינען רֶבּי
מלך המָשיחַן, 9 און זאָל אין אים געפונען ווערן, נישט מיט מיין אייגענע צדקות, וועלכע איז פון דער כל חומר הדין
פון דער תּוֹרה [זען ויקרא 18:5; רומ' 10:3], נאָר די, וואָס קומט דורך [ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנה] גלויבן אין רֶבּי
מלך המָשיחַ, די צדקות וועלכע קומט פון ה' דורך אֱמוּנה [בראשית 15:6; חבק' 2:4; ישעיהו 53:11; רום' 1:17], 10
כּדי איך זאָל אים קענען, און די כּוֹחַ פון זיין תּחִיַת-הַמֵּתים, און האָבן די חברותשאַפט פון זיינע [משיחס] יסורים,
ווערנדיק ענלעך אין געשטאַלט צו זיין הסתלקות, 11 אויב איך וועל אֶפשר קענען דערגרייכן צו תּחִיַת-הַמֵּתים. 12
נישט אַז איך האָב שוֹין דערגרייכט, אָדער בּין שוֹין פולקום געוואָרן; נאָר איך יאָג אָבער, אֶפשר וועל איך
דערגרייכן דאָס, צוליב וואָס איך בּין אויך דערגרייכט געוואָרן פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 13 אַחִים במשיח,
איך רעכן מיך נאָך נישט, אַז איך האָב שוֹין דערגרייכט; איין זאַך אָבער טוּ איך: איך פאַרגעס דאָס, וואָס איז
הינטן, און טוּ אויסשטרעקן נאָך דעם, וואָס איז פאָרויס, 14 און יאָג זיך ווייטער צום ציל נאָך דעם שׂכַר פון דער
הויכער באַרופונג פון ה' אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 15 דערפאַר, אַזעלכע פון אונדז וואָס זענען שלֵמוּתדיק,
לאָמיר דענקען דאָס דאָזיקע. און אויב איר דענקט אַנדערש וועגן עפּעס, אויך דאָס דאָזיקע וועט ה' אייך
אַנטפּלעקן. 16 נייערט, צו דעם, וואָס מיר האָבן דערגרייכט, לויט דעם זעלבן כּלַל לאָמיר לעבן. 17 אַחִים במשיח,
זייט מיינע מיטנאָכפאָלגער; און פאַרקוקט זיך אויף די, וואָס לעבן אַזוי, ווי איר האָט אונדז פאַר אַ בּיַישפּיל. 18
וואָרעם אַ סך, וועגן וועמען איך האָב אייך מערערע מאָל געזאָגט, און זאָג אייך איצט אויך מיט טרערן, אַז זיי
לעבן ווי די שׂוֹנאים פון דעם בּוים פון רֶבּי מלך המָשיחַ [זען מתי 23-7:21]. 19 זייער סוֹף איז פאַרדאַרבּונג, זייער
ג-ט איז דער בּויך, זייער רום איז אין זייער חרפּה [כּיפא ב 2:14], און זיי דענקען נאָר פון ערדישע זאַכן. 20 מחמת
אונדזער בּירגערשאַפט איז אין הימל, פון וואַנען מיר וואַרטן אויך אויף דעם גוֹאֵל [זען רות 4:7], הָאָדוֹן רֶבּי מלך

המָשיחַ יהושע/ישוע, 21 וועלכער וועט איבּעראַנדערשן דעם גוּף פון אונדזער שִׁיפלות, גלייך צו ווערן צום גוף פון
זיין כּבוד, לויט דער כּחַ, מיט וועלכער ער איז בִּיכוֹלת אַלץ אונטערטעניק צו זיך אַליין. 22 דערפאַר, אַחִים במשיח
מיינע באַליבּטע, נאָך וועמען איך בּענק אזוי, מיין שִׂמְחָה און עֲטָרָת, שטייט אַזוי פעסט אין הָאָדוֹן, געליבּטע מיינע.
2 איך בּין מַזהיר אֶבְּהוֹדְיָה, און איך בּין מַזהיר סִינְטִיכִי, אַז זיי זאָלן זיין לֵב אֶחָד אין הָאָדוֹן. 3 כֵּן, און דיך בּעט איך
אויך, אֱמֶתער מיטאַרבּעטער, צו העלפן זיי, וועלכע האָבּן מיט מיר מיטגעאַרבּעט אין דער בּשׂוֹרת הגאולָה, מיט
קְלֵמֶס, און די איבּעריקע פון מיטאַרבּעטער מיינע, וועמעס נעמען זענען אין דעם [ארטאדאקסיש יידיש]
סֵפר-החיים. 4 שִׂמְחוּ בָּאָדוֹן אַלעמאָל; און נאָכאַמאָל זאָג איך : שִׂמְחוּ. 5 זאָל אייער חֲסִידוּת באַקענט ווערן צו אַלע
בְּנֵי אָדָם. הָאָדוֹן איז נאָענט. 6 זאָרגט נישט וועגן קיין שום זאַך; נייערט אין אַלעם, דורך דאַווענענדיק [זען לוקס
11:1-4], און תַּחנונים, אינאיינעם מיט הוֹדָיָה, זאָלן אייערע פאַרלאַנגען באַקאַנט ווערן צו ה'. 7 און דער שָׁלום ה',
וואָס איז העכער פון יעדער שֵׂכל, זאָל באַוואַכן אייערע לְבָבוֹת און אייערע מַחשָׁבות אין רֶבּי מלך המָשיחַ
יהושע/ישוע. 8 צום סוֹף, אַחִים במשיח, אַלץ וואָס איז אֱמת, וואָס איז בּכָּבוֹדיק, יָשָׁר, טהוֹר, ליבּלעך, אַלצדינג, וואָס
האָט אַ שֵׁם טוב, אויב ס'איז פאַראַן עפּעס אַ גוּטע מִידה, און אויב ס'איז פאַראַן עפּעס לויבּווערדיק, טראַכט
פונוועגן די דאָזיקע זאַכן. 9 די זאַכן, וועלכע איר האָט געלערנט, און אָנגענומען, און געהערט און געזען אין מיר,
זאָלט איר טאָן; און דער אלוקים פון שָׁלום וועט זיין מיט אייך. 10 און איך האָבּ מיך אויך זייער געפרייט אין
הָאָדוֹן, אַז איר האָט ווידעראַמאָל בּאַלעבּט אייער זאָרגן פאַר מיר; איר האָט מיך טאַקע תמיד אין זינען געהאַט,
נאָר עס האָט אייך געפעלט אַ געלעגנהייט. 11 נישט אויס נויט זאָג איך דאָס; וואָרעם איך האָבּ געלערנט, אין וואָס
פאַר אַ מעמד איך זאָל מיך נישט געפינען, אויסצוקומען מיט דעם, וואָס איך האָבּ. 12 איך ווייס וואָס עס איז צו זיין
דערנידעריקט, און ווייס וואָס עס איז צו האָבּן אַ שֶׂפע; איך האָבּ געלערנט אין אַלץ און אין אַלעם, סיי זאַט צו זיין,
סיי צו ליידן הונגער, סיי צו האָבּן אַ שֶׂפע סיי צו ליידן נויט. 13 איך קען טאָן אַלץ דורך אים, וועלכער שטאַרקן
מיך. 14 דאָך האָט איר וואויל געטאָן, וואָס איר האָט טיילגענומען אין מיינע צָרָת. 15 און איר אַליין ווייסט אויך,
איר פיליפער, אַז אין אָנהייבּ פון דער בּשׂוֹרת הגאולָה, ווען איך האָבּ פאַרלאָזט מָקֶדוֹנְיָה, האָט קיין שום משיחס
ברית חדשה קהִלָּה נישט געהאַט קיין חברותאשאַט מיט מיר אין דעם פראַגע פון מַשָּׂא וּמַתָּן, נייערט נאָר איר
אַליין; 16 מחמת אַפילו אין תֶּסָּלוֹנִיקִי האָט איר מיר געשיקט איינמאָל און ווידער אַמאָל פאַר מיינע בּאַדערפענישן.
17 נישט אַז איך בּין אויסן די מַתָּנה, נייערט איך זוך די פרוכט, וואָס זאָל זיך מערן אויף אייער חֶשבּון. 18 איך האָבּ
אָבּער אַלצדינג, און איבּערגענוג; איך בּין אָנגעפילט, האָבּנדיק באַקומען פון עפּאַפראָדיטוסן דאָס, וואָס איר האָט
געשיקט, אַ רֵיחַ נִיחוֹחַ -- אַ באַוויליקטער קָרבּן, וואָס איז וואוילגעפעלן פאַר ה'. 19 און אלוקים שלי וועט אָנפילן
אַלע אייערע נויטן לויט זיין עַשִׁירות אין חערלעכקייט אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 20 און צו ה' אלוקינו
אבינו זאָל זיין דער כָּבוד לעוֹלם וָעֶד. אָמֵן. 21 דרישת שלום כָּל קדוֹשִׁים אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. די אַחִים
במשיח, וואָס זענען מיט מיר געבּן אייך אָפּ שלום. 22 כָּל קדוֹשִׁים געבּן אייך אָפּ שלום, בּאַזונדערש די, וואָס זענען
פון דעם בּית הקסר [נרון קסר = נ (50) + ר (200) + ו (6) + ן (50) + ק (100) + ס (60) + ר (200) = 666, זען התג'
13:18]. 23 דער חֶסֶד פון הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע זאָל זיין מיט אייער רוּחַ.

קול'

אַ רַב שָׁאוּל, אַ שלִיח פוּן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע דורך דעם רָצון ה', און טִימוֹתֵיאוֹס, אָחִינוּ במשיח, 2 צוּ די
קדוֹשִים, הָאַחִים הַנֶּאֱמָנִים אין רבי מֶלך המָשיחַ, וועלכע זענען אין קוֹלוֹסָה. חֶסֶד צוּ אייך און שָׁלום פוּן ה', אלוקים
אבינו. 3 הוֹדִינוּ לְךָ ה' צוּ אֱבִי אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, און זענען תָּמִיד דאווענען [זען לוקס 11:1-4]
פאַר אייך, 4 ווייל מיר האָבּן געהערט פוּן אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע,
און פוּן דער אַהֲבָה, וואָס איר האָט צוּ כָּל הקדוֹשִים, 5 צוּליבּ דער תִּקְוָה וואָס ליגט בּאַהאַלטן פאַר אייך אין
שָׁמַיִם, וועגן וועלכער איר האָט פריער געהערט אין דעם דָּבָר פון אמת פוּן דער בּשוֹרת הגאוּלָה, 6 וואָס איז
געקוּמען צוּ אייך, ווי אויך אין דער כל העוֹלם הַזֶּה, און פרוכּפערט זיך און מערט זיך, ווי אויך בּיי אייך, זינט דעם
יוֹם, ווען איר האָט געהערט און דערקענט דעם חֶסֶד ה' אין אֱמת. 7 לויט ווי איר האָט געלערנט פוּן אֶפַּפרַסן
אוּנדזער בּאַליבּטן חֲבֵרֵנוּ און מיטאַרבּעטער, וואָס איז אַ געטרייער כְּלִי קֹדֶשׁ פוּן רבי מֶלך המָשיחַ פוּן אייַערטוועגן,
8 און וואָס האָט אוּנדז אויך דערציילט פון אייער אַהֲבָה אין דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ. 9 צוּליבּ דער דאָזיקער, מיר, פון
דעם יוֹם אָן, ווען מיר האָבּן עס געהערט, מיר האָבּן נישט אויפגעהערט דאווענען [זען לוקס 11:1-4], בּעטנדיק
פאַר אייך, אַז איר זאָלט ווערן פוּל מיט דעם דַּעַת פוּן זיין רָצון אין כָּל חָכמה און תבוּנה רוּחנית, 10 צוּ לעבּן ווי עס
איז רָאוּי פאַר הָאָדוֹן, לויט זיין יעדן בּאַגער, און צוּ זיין פרוּכטבּאַר אין יעדן מַעֲשֶׂה טוֹב, און וואַקסן בְּדַעַת ה'; 11
אַז יחזק ויאמץ מיט יעדער כח, לויט דער גבוּרה פוּן זיין כָּבוד, מיט שִׂמְחָה צוּ כּל סבלָנוּת און אֹרֶךְ רוּחַ, 12 צו זאגן
ברוך ה' צוּ אלוקים הָאָב, וואָס האָט אוּנדז מזַכּה געווען צוּ דעם חלק פון דער ירושה פוּן די קדוֹשִים אין אוֹר;
אלוקים אבינו האָט אוּנדז מציל געווען פוּן דער ממשלה פוּן חֹשֶׁךְ, און האָט אוּנדז אַריבּערגעפירט אין דעם
מַלכות פוּן דעם זוּן פוּן זיין אַהֲבָה [דער זוּן פוּן דער אויבּערשטער], 14 אשר קנה את דְּרוֹר חרותנו מיט זיין כַּפָּרָה
דָּם און אין וועמען מיר האָבּן די פּדות גאולה ישועת אלוקינו, די סְלִיחַת הַחֲטָאִים. 15 רבי מלך המשיח איז דאָס
דמוּת ה', וועמעס פּנים מע קען נישט זען, דער בּכוֹר און יורש פוּן דער גאַנצער בּאַשאַפוּנג. 16 ווייל אין אים איז
בּאַשאַפן געוואָרן אַלץ, וואָס איז אין שָׁמַיִם און אויף הָאָרֶץ, זאַכן וואָס מע זעט, און זאַכן וואָס מע זעט נישט, סיי
כִּסְאוֹת, אָדער שליטים, סיי ממלכות, אָדער רשויות; אַלצדינג איז בּאַשאַפן געוואָרן דורך אים און פאַר זיינעטוועגן
[זען תהלים 33:6]. 17 און משיח איז קוֹדֵם לַכֹּל , און אין אים הַכֹּל קַיָּם. 18 און ער איז דער קאָפּ פוּן דעם גוּף, די
משיחס ברית חדשה קְהִלָּה; ער איז הָרֵאשִׁית, דער בּכוֹר פוּן די טויטע, כּדי ער זאָל אין אַלצדינג זיין דער ערשטער.
19 ווייל עס איז געווען דער רָצון ה', אַז אין אים [משיח מאמר מימרא] זאָל וואוינען (שָׁכַן) די גאַנצע פוּלקייט [זון
פון דער אויבּערשטער מְגֻשָּׁם, זען יוחנן 1:14; בראשית (30)31-(24)32:25], 20 און דורך אים לְרַצּוֹת אין פאַרגעבּונג
[רצוּי] אַלץ מיט זיך אַליין, האָבּנדיק געמאַכט שלום דורך דעם כַּפָּרָה דַם פון זיין בּוים [זען דברים 21:23, שמואל ב
18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת שֶׁל משיח]; דורך אים, סיי דאָס, וואָס איז אויף הָאָרֶץ,
סיי דאָס, וואָס איז אין הימל. 21 און אייך, וואָס איר זענט אַמאָל געווען פאַרפרעמדט [זען ישעיהו 59:2], און אין
אייער מַחשָׁבה שׂוֹנאים, אין אייערע מַעשִׂים רעים, 22 האָט ער איצט געמאַכט רצוּי אין דעם גוּף פוּן זיין בּשׂר [זען
בּשׂר, שמות 12:8; ישעיהו 53:7] דורך דעם מָוֶת, כּדי אייך פירצוּשטעלן פאַר ה' [ארטאדאקסיש יידיש] קוֹשִים און
פעלנדיק מוּם און פעלנדיק שולד; 23 אויבּ איר וועט נאָר פאַרבּלייַבּן אין דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה,
געגרוּנטפעסטיקט און פעסט, און אומבּאַוועגט פוּן דער תִּקְוָה פוּן דער בּשוֹרת הגאוּלָה, וואָס איר האָט געהערט,
און וואָס איז געדַרשענט געוואָרן אין דער גאַנצער בּאַשאַפוּנג אונטערן הימל, פוּן וואָס איך, רַב שָׁאוּל, בּין געוואָרן
אַ כלי קֹדֶשׁ משרת. 24 איצט פריי איך מיך אין מיינע יסורים פאַר אייַערטוועגן, און בּין מַמלא, וואָס ס'איז

געמינערט אין די יסודים, די חבלי המשיח, אין מיין גוף פון זיין לײַבּס-וועגן, וואָס איז די משיחס ברית חדשה
קהִלָּה [זען מה"ש 9:4], 25 וועמעס כלי קֹדש משרת איך בין געוואָרן פאַר אייך, לויט דער פְּקֻדַּת פון ה', וואָס איז
מיר געגעבן געוואָרן פאַר אײַערטוועגן, כּדי פאָרצושטעלן דאָס דָּבָר ה' לְהַשְׁלִים, 26 דעם סוֹד, וואָס איז געווען
פאַרבאָרגן פון אײביקע צייטן און פון דורות; איצט אָבער איז ער אַנטפּלעקט געוואָרן צו ה'ס [ארטאדאקסיש
יידיש] קדוֹשִׁים, 27 צו זיי ה' איז וואוילגעפעלן באַקענט צו מאַכן וואָס ס'איז די עַשִׁירות פון דער כּבוד פון דעם
דאָזיקן סוֹד צווישן די אומות-הָעוֹלם, וואָס איז מָשִׁיחַ אין אייך, די תִּקְוָה פון הערלעכקייט. 28 משיח מיר
דרשענען, און וואָרענען יעדן בן אדם און לערנען יעדן בן אדם אין כּל חָכמה, כּדי מיר זאָלן פאָרשטעלן יעדן בן
אדם ווי שלימותדיק אין רֶבּי מלך המָשִׁיחַ. 29 דאָס איז מיין עבודת קודש און נָאֶבָּק, לויט זיין כּח, וואָס ווירקט אין
מיר מיט גבורה. בַּ מחמת איך וואָלט וועלן, אַז איר זאָלט וויסן, וואס א גרוסער מַאֲבָק איך האב פאר אייך, און
פאַר די אין לָאוֹדִיקֵיָה, און פאַר אַלע, וואָס האָבן מיין פָּנים נישט געזען, 2 כּדי זייערע לְבָבוֹת זאָלן זיין געטרייסט,
צונויפגעהעפט אין אַהֲבָה איש לרעהו, און צו דער גאַנצער עַשִׁירות פון בִּינָה הַשְׁלֵמָה, כּדי זיי זאָלן האָבן דַּעַת פון
די רַז [סוד פּלאַן] פון ה', וואס איז הַמָּשִׁיחַ, 3 אין וועמען סע זענען פאַרבאָרגן אַלע אוֹצרות פון חָכמה און דַּעַת. 4
דאָס זאָג איך, כּדי קיינער זאָל אייך נישט נאַרן מיט גלאַטע רייד. 5 וואָרעם, הַגַּם איך בין אָפּוועזנד אין דעם גוף,
דאָך בין איך מיט אייך אין דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, און פריי מיך צו זען דעם סֵדר פון אייער לעבן, און די פעסטקייט פון
אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה אין מָשִׁיחַן. 6 דערפאַר, ווי איר האָט מקַבּל געווען רֶבּי מלך המָשִׁיחַ
יהושע/ישוע ווי הָאָדוֹן, אַזוי לעבט אין אים, 7 אײַנגעוואָרצלט און אויפגעבויט אין אים, און באַפעסטיקט אין דער
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, ווי איר זענט געלערנט געוואָרן, פול מיט הוֹדָיָה. 8 היזהרו, אַז עס זאָל אייך קיינער
נישט נעמען געפאַנגען דורך דער פילאָזאָפיע און פּוסטן באַטרוג, לויט דער קַבָּלָה מסוֹרה פון בני אדם, לויט די
יסודות פון דער עוֹלם הַזֶּה, און נישט לויט רֶבּי מלך המָשִׁיחַן. 9 ווייל אין משיח כּל מְלוֹא אלוקים געפינט זיין מְעוֹן
פאר די שְׁכִינָה [זען קול' 1:19; יוחנן 1:14], 10 און אין אים זענט איר דערפילט. ער איז הָאָדוֹן פון יעדער מֶמשָׁלה
און מאַכט; 11 אין וועמען אויך איר זייט געמַלט געוואָרן מיט אַ משיחיסט מִילה, וואָס איז געטאָן געוואָרן נישט
מיט הענט, דורך דעם [רוּחַ הקודש] מוֹהל חִתּוּךְ פון דער חטא קדמון תַּאֲוַת בּשׂרים פון דער אדם ישן [זען פיל' 3:3;
יוחנן 3:3] אין דער גוף הַמָּוֶת און מִילה פון מָשִׁיחַן [זען רומ' 7:24], 12 בּעת איר זענט מיט אים באַגראָבן געוואָרן
אין דער אוהל פון משיחס מקוה מים טבִּילה, אין וועלכער איר זענט אויך מיט אים אויפגעשטאַנען דורך
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה אין דער כּח פון ה', וואָס האָט אים מחַיֶּה-מֵתים געווען. 13 און אייך, וואָס זענט
געווען טויט דורך אייערע אַבֵּירות און אייער עַרלת בּשׂר, אייך האָט ער לעבּעדיק געמאַכט אינאיינעם מיט רבי
מֶלך המָשִׁיחַ וועגן ער האָט אונדז מוֹחל געווען אַלע אונדזערע עַבֵּירות 14 וועגן משיח בִּטֵּל און מחק הַאֲשָׁמָה בּכָל
חֹמֶר הַדִּין [זען דברים 27:26] קעגן אונדז בּתָקְעוֹ אוֹתוֹ בַּבּוים. 15 ער האָט אויסגעטאָן די שָׂרים און די
געוועלטיקער [זען בראשית 3:15], און האָט זיי אַרויסגעשטעלט אָפן צו שאַנד, וועגן ער האָט זיי מנַצֵּחַ געווען אין
משיחס בּוים. 16 דערפאַר זאָל אייך [נישט-יִדן, זען מה"ש 21:20-25] קיינער נישט מִשפּטן וועגן עסן אָדער
טרינקען, אָדער אין שיַכות פון אַ יום-טוֹב, אָדער אַ ראָש-חוֹדש, אָדער אַ שַׁבּת; 17 וואָס זענען אַ שאָטן פון די
זאַכן, וואָס וועלן קומען [אין דער עוֹלָם הַבָּא]; דער עֶצֶם אָבער איז רֶבּי מלך המָשִׁיחַ. 18 לאָז קיינער אייך נישט
באַרויבּן פון אייער שׂכַר דורך אַ הַשְׁפָּלָה עַצְמִית און פלחן [זען דניאל 3:8; 7:14, משיח כּל בני אדם פלחן] פון
מַלאָכים, און באַשטייט אויף די זאַכן, וואָס ער האָט געזען אין חָזוֹנוֹת, און איז בּחינם אויסגעבּלאָזן מיט זיין

גַשמִיותדיקן שֵׂכל, 19 און האַלט זיך נישט ביי דעם קאָפּ, פון וועלכן דער גאַנצער גוף, דורך די געלענקען און
פאַרבינדונגען, פאַרזאָרגט און צוזאַמענגעהאַלטן, וואַקסט מיט דעם וואוקס פון ה'. 20 אויב איר זענט געשטאָרבן
מיט רֶבי מלך המָשיחַן לגבי די יסוֹדוֹת פון עוֹלם הַזֶה, פאַרוואָס, ווי לעבנדיק אין דער עוֹלם הַזֶה, אונטערטעניקע
איר זיך צו מצות אנשים: 21 נעם נישט אין דער האַנט אַריין, זיי נישט טועם, ריר נישט אָן -- 22 אַלץ אַזוינע זאַכן
ווערט פאַרדאָרבן מיט געברויך -- לויט די מצוות און לערנונגען פון בני אדם [ישעיהו 29:13]? 23 אַזעלכעס האָט
נאָר דעם שיין פון חָכמה אין וויליקער עַבוֹדה, אין אַ שפלות, און אין אַ פייניקן דאָס לייב, עס האָט אָבער נישט
קיין ווערט, אַחוץ נאָר די באַפרידיקונג פון דעם פלייש [זען רומ' 7:18]. גַ דערפאַר, אויב איר זענט אויפגעשטאַנען
אינאיינעם מיט רֶבי מלך המָשיחַ, זוכט דאָס, וואָס איז אויבן [זען יוחנן 3:3-5], וואו מָשיחַ זיצט ביי דער רעכטער
האַנט פון ה' [זען תהלים 110:1]. 2 טראַכט וועגן דעם, וואָס איז אויבן, נישט וועגן דעם, וואָס איז אויף הָאֶרֶץ. 3
וואָרעם איר זענט געשטאָרבן, און אייער לעבן איז פאַרבאָרגן מיט מָשיחַ אין ה'. 4 ווען מָשיחַ, וואָס איז אייער
לעבן, וועט נתגלה ווערן, וועט איר דעמלט אויך נתגלה ווערן מיט אים אין כבוד. 5 מוֹתְתוּ דערפאַר אייערע אֵיבָרים
פון תַאֲוַת בְּשׂרִים, וועלכע זענען אויף דער ערד: זנות, טומאה, זִמָה, תַאֲוָה רָעָה, און חַמְדָנוּת, וואָס איז אַבוֹדה-זָרה;
6 איבער דעם קומט דער זַעַם פון ה' [זען רומ' 1:18] אויף די בְּנֵי הַמֶּרִי. 7 אין יענע זאַכן זענט אויך אַמאָל
הִתְהַלַכְתֶּם, ווען איר האָט געלעבט אין זיי. 8 איצט אָבער זאָלט איר פון זיך אָפּטאָן אָט-דאָס אלץ: רֹגֶז, כַּעַס,
כונה רעה, חִלּוּל הַשֵם גִדוּף, לָשוֹן הָרָע פון אייער מויל. 9 זאָגט נישט קיין שקר איינער דעם אַנדערן, ווייל איר האָט
אויסגעטאָן הָאָדָם הַיָשָן [יוחון 3:3] מיט זיינע מַעשִׂים, 10 און האָט אָנגעטאָן האדם החדש [גלט' 2:20], וועלכער
ווערט באַנייט צו דערקענטעניש לויט דעם דמות פון זיין בורא, 11 וואו סע איז מער נישט פאַראַן קיין יִיד און
נישט-יִיד, מִילה און אָרְלָה, פרעמדער, סקיטיער, עֶבֶד, בן חוֹרִין, נייערט מָשיחַ איז אַלץ און אין אַלעם [זען קור"ב
5:17]. 12 קליידט זיך אָן דערפאַר, ווי אויסדערוויילטע פון ה', קדוֹשִים און באַליבטע, מיט אַ לֵב פון רחמנות,
נדיבות, עניוות, פרידלעכקייט, סבלנות; 13 פאַרטראָגט איינער דעם אַנדערן, און זייט מוֹחל איינער דעם אַנדערן,
ווען איינער האָט זיך אויף וואָס צו באַקלאָגן קעגן עמיצן; אַזוֹיווי הָאָדוֹן האָט אייך מוֹחל געווען, אַזוי זאָלט איר
אויך טאָן. 14 און איבער אַלעם טוט אָן אַהֲבָה, וואָס איז די פאַרבינדונג פון שלֵימות. 15 און זאָל דער שָלום פון
מָשיחַן געוועלטיקן אין אייערע לְבָבוֹת, צוליב וואָס איר זענט אויך באַרופן אין גוף אחד, און זבחו תּוֹדָה. 16 זאָל
דאָס דָבָר פון רבי מֵלך המָשיחַ אין אייך וואוינען בשֶפע: אין יעדער חָכמה לערנט און זייט מזהיר איינער דעם
אַנדערן מיט מזמורים, און תִשבָּחות, און רוחניותדיקע שירים, און זינגט ניגונים פון תּוֹדָה צו ה' אין אייערע לְבָבוֹת.
17 און וואָס נאָר איר טוט, אין דָבָר, אָדער אין מַעֲשֶׂה, טוט אַלץ אין דעם נאָמען פון הָאָדוֹן יהושע/ישוע, און זאָגט
ברוך ה' דורך אים צו אלוקים אבינו. 18 נָשים, זייט אונטערטעניקט אייערע מענער, ווי עס איז רָאוי אין הָאָדוֹן. 19
מענער, האָט ליב אייערע נָשים, און זייט נישט פאַרביטערט קעגן זיי. 20 בָּנִים, פאָלגט אייערע הוֹרים אין אַלצדינג,
מחמת דאָס איז וואוילגעפעלן אין הָאָדוֹן. 21 אבות, דערצערנט נישט אייערע יְלָדִים, כּדי זיי זאָלן נישט פאַרלירן
דעם מוט. 22 עבדים, פאָלגט אין אַלעם די, וואָס זענען אייערע האַרן לויטן פלייש, נישט מיט אויגן-דינסט,
מענטשן געפעלן צו ווערן, נייערט מיט דער אויפריכטיקייט פון לבָבוֹת, מיט יראת כבוד. 23 און וואָס איר טוט,
זאָלט איר טאָן מיטן גאַנצן לֵב, ווי פאַר ה', און נישט פאַר בני אדם; 24 ווייל איר וויסט, אַז פון ה' וועט איר
באַקומען אייער פאַרגעלטונג פון דער ירושה; איר דינט הָאָדוֹן רבי מֵלך המָשיחַ. 25 מחמת דער, וואָס טוט אַן
עוולה, וועט ער באַקומען דעם עונש פאַר דער עוולה, וואָס ער האָט געטאָן; און עס גיבט נישט קיין נוֹשׂא-פָּנים

זיין. דַ האַרן, גיט אייערע עבדים דאָס, וואָס איז רעכט און יושרדיק, ווייל איר ווייסט, אַז אויך איר האָט אַ מָרָא
אין הימל. 2 האַלט אָן אין דאַווענען [זען לוקס 11:1-4], און וואַכט דערין מיט הוֹדָיָה; 3 זייט דאַווענען [זען לוקס
11:1-4] צוגלייך אויך פאַר אונדז, אַז ה' זאָל עפענען פאַר אונדז אַ שַעַר פאַר דעם דָבָר, צו דרשענען דעם סוֹד פון
רֶבּי מלך המָשיחַ, צוליב וועמען איך בין אויך אין קייטן, 4 כּדי איך זאָל עס מגלה זיין, ווי איך באַדאַרף צו רעדן. 5
פירט זיך אין חָכמה קעגן די, וואָס זענען אין דרויסן, אויסקויפנדיק די צייט. 6 זאָלן אייערע רייד זיין תָּמיד מיט
חֵן, געווירצט מיט זאַלץ, כּדי איר זאָלט וויסן וויאַזוי איר האָט יעדן איינעם צו ענטפערן. 7 אלץ וואָס מיך
באַטרעפט וועט טיכיקוס, דער באַליבטער אָח במשיח און געטרייער משרת און מיטקנעכט אין הָאָדוֹן, אייך צו
וויסן טון. 8 אים האָב איך צו אייך געשיקט צוליב דעם דאָזיקן צוועק טאַקע, כּדי איר זאָלט וויסן ווי עס דערגייט
אונדז, און ער זאָל טרייסטן אייערע לְבָבוֹת, 9 אינאיינעם מיט אָנעסימוס, דעם געטרייען און באַליבטן אָח
במשיח, וועלכער איז איינער פון אייך. זיי וועלן אייך אַלץ מוֹדִיע זיין, וואָס עס קומט דאָ פאָר. 10 אָרִיסְטַרְכוֹס, מיין
מיט-געפאַנגענער, זאָגט דרישת שלום צו אייך, און מַרְקוֹס [זען מרק' 16:20-1:1], דאָס געשוועסטער-קינד פון
בַּר-נַבָּאן -- וועגן וועמען איר האָט באַקומען באַפעלן; אויב ער וועט קומען צו אייך, זאָלט איר אים אויפנעמען --
11 און יהושע, וואָס ווערט אָנגערופן יוּסטוּס, די דאָזיקע זענען די איינציקע פון די יהודים אין משיח, וואָס זענען
מיינע מיטאַרבעטער פאַר דעם מַלכות ה', און וואָס זענען געווען אַ טרייסט פאַר מיר. 12 עפּאַפראַס, וואָס איז
איינער פון אייך, אַן עֶבֶד פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, זאָגט דרישת שלום צו אייך; ער איז נֶאֱבָק פאַר אייך
תָּמיד אין זיינע דאַווענענדיק תּפִילות, אַז איר זאָלט שטיין גאַנץ און פאַרזיכערט אין דעם פולן רָצון ה'. 13 מחמת
איך זאָג עֵדות אויף אים, אַז ער גיט זיך אַ סַך מִי פאַר אייך, און פאַר די אין לאַאָדיקיע, און פאַר די אין
היעראַפּאָליס. 14 לוּקַס, דער באַליבטער רופא, און דִימַס [זען טימ"ב 4:10], זאָגן דרישת שלום צו אייך. 15 דרישת
שלום צו די אַחִים במשיח וואָס זענען אין לאַאָדיקיע, און נימפאַס, און דער משיחס ברית חדשה קהִלָה, וואָס איז
אין איר בֵּית. 16 און אַזוי ווי דער דאָזיקער אגרת [הקודש] וועט געלייענט ווערן צווישן אייך, זעט, אַז ער זאָל אויך
געלייענט ווערן אין דער משיחס ברית חדשה קהִלָה פון די לאַאָדיקיער; און אַז איר זאָלט אויך לייענען דעם אגרת
[הקודש] פון לאַאָדיקיע. 17 און זאָגט אַרכיפּוסן: היזהרו! אויף דעם עבודת קֹדֶש, וואָס דו האָסט מקַבּל געווען אין
הָאָדוֹן, און אַז דו זאָלסט אים דערפילן. 18 דער גרוס פון מיר, רַב שָאוּל, מיט מיין אייגענער האַנט. געדענקט מיינע
קייטן. חֶסֶד זאָל זיין מיט אייך.

תסל"א

אַ רַב שָאוּל, און סילוואַנוס [סִילָא, זען מה"ש 16:19], און טִימוֹתֵיאוֹס, צו דער משיחס ברית חדשה קהִלָה פון די
תֶּסָלוֹנִיקִער אין ה' אלוקים הָאָב און הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע; חֶסֶד צו אייך און שָלום. 2 מיר זאגן ברוך
ה' און הוֹדִינוּ ה' תָּמיד פאַר אייך אַלע, ווען מיר זייען דאַווענען און דערמאָנען אייך אין אונדזערע תּפִילות; 3 און אָן
אויפהער דערמאנען מיר אייער ווערק פון אֱמונה, און עָמָל פון אַהֲבָה, און סבלנות פון תִּקְוָה אין אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך
המָשיחַ יהושע/ישוע. 4 וויסנדיק, אַחִים במשיח באַליבט פון ה', אייער אוֹסדערוויֵלטקייט, 5 וויאַזוי אונדזערע
בשׂוֹרת הגאולָה איז צו אייך געקומען נישט נאָר אין דָבָר אַליין, נאָר אויך מיט גבורה און מיט דעם רוּחַ הַקוֹדֶש,
און פולער געוויסהייט; לויט ווי איר ווייסט וואָסערע מִין מענטשן מיר האָבן זיך אַרויסגעוויזן קעגן אייך פון

אײַערטוועגן. 6 און איר זענט געוואָרן נאָכמאַכער פון אונדז און פון הָאָדוֹן, ווען איר האָט מקַבּל געווען דאָס דָּבָר
ה' אין פיל צרות מיט שִׂמְחָה פון דעם רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, 7 אַזוי, אַז איר זענט געוואָרן אַ מוֹפֵת פאַר אַלע משיחיסט
מאמינים אין מָקֶדוֹנְיָה און אין אָכָיָה. 8 מחמת פון אייך איז דאָס דָּבָר ה' אַרויסגעגאַנגען, נישט בלויז קיין מָקֶדוֹנְיָה
און אָכָיָה, נייערט אויף יעדן אָרט האָט זיך אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה אין ה', פאַרבּרייטערט, אַזוי, אַז
מיר דאַרפן גאָרנישט רעדן דערפון. 9 מחמת זיי אַליין דערציילן וועגן אונדז, וואָסער מִין אַרײַנגאַנג מיר האָבן
געהאַט בײַ אייך, און וויאַזוי איר האָט זיך געקערט אין תְּשׁוּבָה פון אֱלִילִים צו ה', צו דינען דעם לעבּעדיקן און
אמתן אלוקים, 10 און צו וואַרטן [זען י"ג עקרים: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח ואף על פי שיתמהמה
עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא"] אויף זיין זון פון הימל, דער זון פון דער אויבערשטער, וועמען ער האָט
מחַיֵה-מֵתים געווען, יהושע/ישוע, וועלכער איז אונדז ראַטעווען פון דעם זַעַם [זען רומ' 1:18, ישועת אלוקינו], וואָס
קומט. בַ וואָרעם איר אַליין ווייסט, אַחים במשיח, אַז אונדזער אַרײַנגאַנג בײַ אייך איז נישט געווען אומזיסט; 2
נאָר האָבּנדיק געליטן און געהאַט אויסצושטיין חרפות אין פיליפּיי [זען מה"ש 16:12-24; 17:1-9; פיל 1:30], ווי איר
ווייסט, האָבן מיר זיך געשטאַרקט אין אלוקינו אייך צו דַרשנען די בּשׂורת הגאולָה פון ה' אונטער גרויס געראַנגל.
3 וואָרעם אונדזער קוֹל-קורא קומט נישט פון טָעות, נישט אויס אומלויטערע כוונות אויך נישט מיט כיטרעקייט; 4
נאָר ווי ה' האָט אונדז אויסגעפּרובירט, אונדז צו געטרויען די בּשׂורת הגאולָה, רעדן מיר אַזוי; נישט ווי געפעלן צו
ווערן מענטשן, נאָר ה', וועלכער פּרוּאווט אונדזערע לְבָבוֹת. 5 ווייל ווי איר ווייסט, זענען מיר קיינמאָל נישט
געקומען מיט חניפהדיקע רייד, ווי איר ווייסט, אויך נישט מיט אַן אויסרייד פון גייציקייט -- ה' איז אַן עֵדות! -- 6
אויך האָבן מיר נישט געזוכט קיין כָּבוד פון בני אדם, צי פון אייך צי פון אַנדערע, הגם מיר וואָלטן געקענט
אויפטרעטן מיט ווערדע ווי שלִיחים פון רבי מֶלך המָשיחַ. 7 מיר זענען אָבּער געווען מילד אין אייער מיט, ווי אַ
פלעגערין דערנערנדיק אירע אייגענע יְלָדים; 8 אַזוי האָט עס אונדז געצויגן צו אייך, אַז מיר האָבן געוואָלט טיילן
זיך מיט אייך, נישט בלויז די בּשׂורת הגאולָה פון ה', נאָר אַפילו אונדזער אייגן לעבּן, ווייל איר זענט אונדז געוואָרן
זייער באַליבּטע. 9 וואָרעם איר געדענקט, אַחים במשיח, אונדזער עמל און מאַטער; יוֹמָם וָלַיְלָה האָבן מיר
געאַרבּעט, כּדי מיר זאָלן קיינעם פון אייך נישט פאַלן צו לאַסט, און האָבן פאַר אייך געדַרשנט די בּשׂורת הגאולָה
פון ה'. 10 איר זענט אֵדות, און אויך ה', ווי בָּקֹדֶשׁ און בְּצֶדֶק און בְּתָמִים מיר האָבן זיך אויפגעפירט צווישן אייך
משיחיסט מאמינים , 11 ווייל איר ווייסט וויאַזוי מיר האָבן אייך מַזהיר געווען, און אייך דערמאוטיקט, ווי אַן אָב
זיינע אייגענע יְלָדים, און האָבן עֵדות געזאָגט, 12 אַז איר זאָלט גיין ראוי פאַר ה', וועלכער באַרופט אייך צו דעם
מַלכות און כבוד ה'. 13 און צוליב דעם דאָזיקן זאגן מיר תָּמיד ברוך ה', אַז באַקומענדיק דאָס דָּבָר ה', וואָס איר
האָט געהערט פון אונדז, האָט איר עס מקַבּל געווען, נישט אַלס דאָס דָּבָר פון בני אדם, נאָר ווי עס איז אין
דערעמֶתן, דאָס דָּבָר ה', וועלכער ווירקט אויך אין אייך, וואָס געלויבּן. 14 וואָרעם איר, אַחים במשיח, זענט
געוואָרן נאָכפאָלגער פון די בְּרית חֲדָשָׁה קהִילות פון ה' אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וועלכע זענען אין יהודה,
ווייל דאָס זעלבּיקע האָט איר געליט פון אייערע אייגענע לאַנדסלײַט, ווי זיי פון די יִדן [פעלנדיק ארטאדאקסיש
יידיש אמונה], 15 וועלכע האָבן אַפילו געטייט הָאָדוֹן יהושע/ישוע און די נבִיאים [זען דברי הימים ב 24:20-21], און
האָבן אונדז אַרויסגעטריבּן [זען עמוס 7:12], און טוען נישט וואוילגעפעלן ה', און זענען דערווידער אַלע בני אדם;
16 ווייל זיי פאַרווערן אונדז צו רעדן צו די אומוֹת, אַז די אומוֹת אין ישועת אלוקינו זאָלן געראַטעוועט ווערן, כּדי
תָּמיד אָנצופילן זייערע עבירות [זען ירמיהו 2:30]; אָבּער דער זַעַם ה' איז געקומען אויף זיי בּיז צום סוף [זען רומ'

1:18; 3:9]. 17 מיר, אָבער, אַחִים במשיח, נאָך דעם ווי מיר זענען פון אייך פאַריתומט געוואָרן לפי שעה, פון אייער
פָּנים, אָבער נישט אין לבָבוֹת, האָבן מיר זיך פיל מער באַמיט צו זען אייער פָּנים מיט גרויס פאַרלאַנג; 18 ווייל
האָבן מיר געוואָלט קומען צו אייך, טאַקע איך רַב שָׁאוּל, איינמאָל און נאָכאַמאָל; און הַשָּׂטָן האָט אונדז
געשטערט. 19 וואָרעם וואָס איז אונדזער תִּקְוָה, אָדער שִׂמְחָה, אָדער עֲטָרָת פון באַרימטקייט פאַר אֲדוֹנֵנוּ
יהושע/ישוע ביי זיין קומען? צי זענט איר עס דען נישט? 20 וואָרעם איר זענט אונדזער כָּבוד און שִׂמְחָה. גַ דערפאַר,
ווען מיר האָבן עס מער נישט געקענט דערטראָגן, האָבן מיר באַשלאָסן צו בלײַבן אַליין אין אַתּוּנָה [זען מה"ש
17:15-34], 2 און האָבן געשיקט טִימוֹתִיאוֹס, אונדזער אָח במשיח און מיטאַרבעטער-מְשָׁרֵת פון ה' אין דער בשׂורת
הגאולָה פון רבי מֶלֶך המָשיחַ, אייך צו שטאַרקן און טרייסטן וועגן אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, 3 אַז
קיינער זאָל זיך נישט וואַקלען איבער די דאָזיקע צָרות; וואָרעם איר אַליין ווייסט, אַז דערצו זענען מיר באַשטימט.
4 וואָרעם אַפילו ווען מיר זענען געווען מיט אייך, האָבן מיר אייך פאָרויסגעזאָגט, אַז מיר וועלן ליידן צָרות; און
אַזוי איז עס געשען, ווי איר וויסט. 5 צוליב דעם, ווען איך האָב עס שוין לענגער נישט געקענט דערטראָגן, האָב
איך אויך געשיקט זיך צו דערוויסן וועגן אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, טאָמער האָט אייך דער מְנַסֶּה דורך
עפּעס געבראַכט צו אַ נסָיון, און אונדזער עמל איז געווען צו גאָרנישט. 6 אָבער איצט, ווען טִימוֹתִיאוֹס איז
געקומען צו אונדז פון אייך, און האָט אונדז געבראַכט די גוטע בשׂורת וועגן אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה
און אַהֲבָה, און אַז איר געדענקט אונדז תָּמיד צום גוטן, און בענקענדיק אונדז צו זען, ווי מיר אויך אייך, 7 זענען
מיר דערפאַר, אַחִים במשיח, איבער אייך געטרייסט געוואָרן אין מְצוּקָתֵנוּ און צָרָתֵנוּ, דורך אייער [ארטאדאקסיש
יידיש] אֱמונה; 8 ווייל איצט לעבן מיר, ווען איר שטייט פעסט אין הָאָדוֹן. 9 וואָרעם וואָס פאַר אַ ברוך ה' קענען
מיר אָפּגעבן צו ה' פאַר אייך, פאַר דער גאַנצער שִׂמְחָה, מיט וועלכער מיר פרייען זיך צוליב אייך פאַר אלוקינו? 10
דאַווענענדיק יומם ולַיְלָה בעטן מיר זייער, אַז מיר זאָלן זען אייער פָּנים, און זאָלן דערגאַנצן דאָס, וואָס איז
פעלנדיק אין אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה. 11 און זאָל אלוקינו און אבינו, ה' אַליין, און אֲדוֹנֵנוּ
יהושע/ישוע, פירן אונדזער דֶּרֶךְ צו אייך. 12 און זאָל הָאָדוֹן אייך מאַכן וואַקסן און מערן זיך אין אַהֲבָה איינער
צום אַנדערן, און צו אַלעמען, ווי אויך מיר טוען צו אייך, 13 כּדי ער זאָל שטאַרקן אייערע לְבָבוֹת, אַז זיי זאָלן זיין
אָן אַ מום אין קדושה פאַר אלוקינו און אבינו, ביים קומען פון אֲדוֹנֵנוּ יהושע/ישוע מיט אַלע זיינע קדוֹשִׁים [זען
זכריה 14:5]. דַ און ווייטער, אַחִים במשיח, בעטן מיר אייך און זענען אייך מַזהיר אין הָאָדוֹן יהושע/ישוע, אַז ווי איר
האָט מקַבּל געווען פון אונדז וויאַזוי איר דאַרפט זיך פירן און וואוילגעפעלן ווערן צו ה', און טאַקע אַזוי ווי איר
טוט דאָס, זאָלט איר עס טאָן פיל פאַרמערן. 2 וואָרעם איר ווייסט דאָך וואָס פאַר מִצוֹות מיר האָבן אייך געגעבן
דורך הָאָדוֹן יהושע/ישוע. 3 וואָרעם דאָס דאָזיקע איז דער רָצון ה', אייער קדושה ; אַז איר זאָלט זיך אָפּהאַלטן פון
זנות; 4 אַז יעדער איינער פון אייך זאָל וויסן ווי צו האַלטן זיין אייגענע כֵּלי אין קדושה און מיט כָּבוד; 5 נישט אין
דער גלוסטונג פון תַּאווה, ווי די שייגאָצים, וועלכע קענען נישט ה'. 6 און אַז קיינער זאָל נישט עוֹבר זיין און
באַטריגן זיין אָח במשיח אין דעם זאַך; ווייל ה' איז זיך נוֹקם אין אַלע די דאָזיקע פאַלן, ווי מיר האָבן עס אייך
פריער געזאָגט און אויסדריקלעך געוואָרנט. 7 וואָרעם ה' האָט אונדז נישט באַרופן צו טומאה, נייערט צו קדושה,
8 דעריבאַר, דער וואָס פאַראַכט עס, פאַראַכט נישט אַ בן אדם, נייערט ה', וועלכער גיט אייך זיין רוּחַ הַקוֹדֶשׁ. 9
און וואָס שַׁיך די אַהֲבָה פון די אַחִים במשיח, האָט איר נישט נייטיק, מע זאָל אייך שרייבן, ווייל איר אַליין זענט
געלערנט געוואָרן פון ה', ליב צו האָבן איינער דעם אַנדערן. 10 וואָרעם איר טוט עס אויך צו אַלע אַחִים במשיח,

וואָס זענען אין מָקֵדוֹנְיָה. נאָר מיר זענען אייך מַזהיר, אַחִים במשיח, אַז איר זאָלט נאָך פיל מער טאָן, 11 און שטרעבן צו פירן אַ שטיל לעבן פון שָׁלוֹם בַּיִת, און טאָן דאָס אײַעריקע, און אַרבעטן מיט אייערע אייגענע הענט א פרנסה, אַזוי־ווי מיר האָבן אייך געבאָטן, 12 כּדי איר זאָלט אייך פירן אָנשטענדיק אָן לגבי די, וואָס זענען אין דרויסן, און נישט דאַרפן אָנקומען צו קיינעם. 13 און מיר ווילן נישט איר זאָלט זיין אומוויסנד, אַחִים במשיח, וועגן די, וועלכע זענען אײַנגעשלאָפן (אין די שלאָפן פון טויט), כּדי איר זאָלט זיך נישט מצער זיין מיט עָגְמַת נֶפֶשׁ, ווי די איבעריקע, וואָס האָבן נישט קיין תִּקְוָה. 14 וואָרעם ווי מיר גלויבן, אַז יהושע/ישוע איז געשטאָרבן און איז ווידער אויפגעשטאַנען [זען קור"א 15:1-11], אַזוי וועט ה' ברענגען די, וואָס זענען אײַנגעהעשלאָפן אין יהושע/ישוע, אינאיינעם מיט אים. 15 וואָרעם דאָס דאָזיקע זאָגן מיר אייך אין אַ דָּבָר פון הָאָדוֹן, אַז מיר, די לעבעדיקע, וואָס בלייבן איבער ביז צום קומען פון הָאָדוֹן, וועלן בשום־אופן נישט פאָרויסגיין די איינגעשלאָפענע; 16 ווייל הָאָדוֹן אַליין וועט אַראָפּנידערן פון הימל, מיט אַ שאַל, מיט דעם קול פון דעם שַׂר־הַמַּלאָכים, און מיט דעם שופר פון ה'; און די מֵתִים אין מָשִׁיחַ וועלן קודֶם איופשטיין [זען דניאל 12:2]; 17 דאַן מיר, די לעבעדיקע, וועלכע זענען איבערגעבליבן, וועלן צוזאַמען מיט זיי אַרויפגעכאַפּט ווערן אין די וואָלקנס, צו באַגעגענען הָאָדוֹן אין דער לופט; און אַזוי וועלן מיר תָּמיד זיין מיט הָאָדוֹן. 18 דערפאַר, טרייסט איינער דעם אַנדערן מיט די דאָזיקע דבָרים [דניאל 7:13-14; זכריה 14:5]. הַ֔ און וואָס שייך די צייטן און זמַנים, אַחִים במשיח, דאַרפט איר נישט, אַז מען זאָל שרייבן צו אייך. 2 וואָרעם איר אַליין ווייסט גאַנץ גענוי, אַז דער יום ה' יָבוֹא ווי אַ גַנב אין דער לַיְלָה. 3 בשעת מען וועט זאָגן ׃ שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה, וועט דעמאָלט פּלוצלונג קומען אויף זיי זייער חורבן, ווי די ווײַען אויף אַ קימפּעטאָרין; און זיי וועלן בשום־אופן נישט אַנטרינען. 4 איר אָבער, אַחִים במשיח, זענט נישט אין דער חֹשֶׁךְ, אַז דער יום זאָל אייך איבעררעשן ווי אַ גנב; 5 וואָרעם אַלע זענט איר בני הָאוֹר, און בני הָיוֹם; מיר זענען נישט פון הַלַּיְלָה, אויך נישט פון החֹשֶׁךְ; 6 דערפאַר לאָמיר נישט שלאָפן, ווי די אַנדערע, נאָר וואַכן און זיין ניכטער. 7 וואָרעם די, וואָס שלאָפן, שלאָפן אין דער לַיְלָה; און די, וואָס זענען שִׁיכּוֹר, זענען שִׁיכּוֹר אין דער לַיְלָה. 8 נאָר ווייל מיר זענען פון דעם יום, לאָמיר זיין ניכטער, לאָמיר זיך אָנטאָן דעם חֹשֶׁן [זען שמות 28:15] פון [ארטאדאקסיש יידיש] אֶמוּנה און אַהֲבָה, און פאַר אַ כּוֹבַע [זען ישעיהו 59:17] די תִּקְוָה פון [ארטאדאקסיש יידיש] ישועת אלוקינו. 9 ווייל ה' האָט אונדז נישט באַשטימט צו זַעַם [זען רומ' 1:18], נאָר צום דערווערבן ישועת אלוקינו דורך אֲדוֹנֵנוּ רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע, 10 וועלכער איז געשטאָרבן פאַר אונזערטוועגן, כּדי צי מיר וואַכן אָדער מיר שלאָפן, זאָלן מיר לעבן אינאיינעם מיט אים. 11 טרייסט זשע זיך און בויט אויף אייענר דעם אַנדערן, ווי איר טוט עס אויך. 12 מיר בעטן אייך אָבער, אַחִים במשיח, אַז איר זאָלט קענען די, וועלכע באַמיען זיך צווישן אייך, און זענען אייערע מנהיגים אין הָאָדוֹן, און רעדן צו אייך דברי מוסר, 13 און אַז איר זאָלט זיי צוטיילן פיל כבוד מיט אַהֲבָה צוליב זייער עבודת קודש, האָט שָׁלוֹם צווישן זיך. 14 און מיר זענען אייך מַזהיר, אַחִים במשיח, איר זאָלט וואָרנען די אומאָרנטלעכע, שטאַרקן די ווײַכ־האַרציקע, אונטערלענען די שוואַכע, זיין גרויסמוטיק לגבי אַלעמען. 15 זעט אַז קיינער זאָל קיינעם נישט פאַרגעלטן רַע פאַר רַע, נייערט זוכט תָּמיד צו טאָן דאָס גוטע איינער פאַר דעם אַנדערן און פאַר כל בני אדם. 16 זייט תָּמיד פריילעך, 17 זייט דאַווענען [זען לוקס 11:1-4] אָן אויפהער; 18 זאָג ברוך ה' פאַר אַלצדינג; וואָרעם דאָס איז דער רָצון ה' פאַר אייך אין רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע. 19 לעשט נישט דעם רוּחַ־הַקּוֹדֶשׁ; 20 פאַראַכט נישט נבואות זאָגן; 21 פּרוּאווט אויס אַלצדינג, האַלט פעסט דאָס, וואָס איז טוֹב; 22 דערווײַטערט אייך פון רַע אין יעדער געשטאַלט. 23 און דער אלוקים פון שָׁלוֹם אַליין זאָל אייך הייליקן בְּשלֵימוּת; און זאָל אייער רוּחַ

און נפש און גוף אָפּגעהיטן ווערן אָן אַ מום ביי דעם ווידערקומען פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 24 געטריי איז דער, וועלכער רופט אייך, וועלכער וועט עס אויך טאָן. 25 אַחִים במשיח, זייט דאווענען [זען לוקס 11:1-4] תפילות פאַר אונדז. 26 דרישת שלום צו אַלע אַחִים במשיח מים אַ הייליקן קוש. 27 איך באַשווער אייך ביי הָאָדוֹן, אַז דער דאָזיקער אגרת [הקודש] זאָל געלייענט ווערן פאַר אַלע אַחִים במשיח. 28 דער חֶסֶד פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע זאָל זיין מיט אייך.

תסל"ב

אַ רַב שָׁאוּל, און סילוואַנוּס [סִילָא, זען מה"ש 16:19], און טִימוֹתֵיאוֹס, צו משיחס ברית החדשה קהִילה פון די טעסאַלאָניקער אין ה', אלוקים אָבִינו, און הָאָדוֹן רבי מֶלך המָשיחַ יהושע/ישוע: 2 חֶסֶד ה' צו אייך און שָׁלום [זען רומ' 5:1] פון אלוקים הָאָב, און הָאָדוֹן [זען מלאכי 3:1; תהלים 110:1] רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 3 מיר זענען מחויב תָּמיד צו זאגן ברוך ה' פאַר אייך, אַחִים במשיח, ווי עס פּאַסט זיך, ווייל אייער גלויבן וואַקסט זייער שטאָרק, און די אַהֲבָה פון יעדן איינעם פון אייך מערט זיך פון איינעם צום אַנדערן 4 אַזוי, אַז מיר אַליין רימען זיך מיט אייך אין משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות, די קהִילות פון ה', איבער אייער סַבלָנות און [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה אין אלע אייערע רדִיפות און צָרות, וואָס איר טראָגט איבער; 5 דאָס איז אַן אָפענער צייכן [אוֹת] פון דעם מִשפּט הַצוֹדֵק פון ה', כּדי איר זאָלט גערעכנט ווערן צו זיין רָאוּי פאַר דעם מַלכות ה', פאַר וועלכן איר טוט אויך ליידן; 6 ווייל עס איז דאָך אַ גערעכט זאַך ביי ה' צו פאַרגעלטן צרות צו די, וועלכע טון אייך אָן צרות, 7 און צו אייך, די געפייניקטע, מנוחה מיט אונדז, ביי דער הִתְגַּלוּת פון הָאָדוֹן יהושע/ישוע פון הימל מיט די מַלאָכים פון זיין מאַכט אין פלאַמיקן אֵש [זען ישעיהו 66:15], 8 ווען ער וועט פאַרגעלטן נקָמה צו די, וואָס קענען נישט ה', און זענען נישט געהאָרכזאַם צו די בשׂוֹרת הגאולָה פון אֲדוֹנֵנוּ יהושע/ישוע. 9 זיי וועלן ליידן די שטראָף פון [גֵיהִנוֹם] אייביקער פאַרדאַרבונג פון פאַר דעם פָּנים פון הָאָדוֹן און פון דער כבוד פון זיין מאַכט, 10 ווען ער וועט קומען פאַרהערלעכט צו ווערן ביי זיינע קדוֹשִים, און ווערן באַוואונדערט פון אַלע משיחיסט מאמינים -- ווייל אונדזער עֵדות-זאָגן איז פון אייך געגלויבט געוואָרן -- ביום ההוא [זען ישעיהו 2:11]. 11 דערפאַר זענען מיר אויך תָּמיד דאווענען [זען לוקס 11:1-4] תפילות פאַר אייערטוועגן, אַז אלוקינו זאָל אייך האַלטן צו זיין רָאוּי פון דעם באַרופונג, און זאָל דערפילן מיט מאַכט יעדן באַגער פון גוטסקייט און טואונג פון [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, 12 כּדי דער נאָמען פון אֲדוֹנֵנוּ יהושע/ישוע זאָל פאַרהערלעכט ווערן אין אייך, און איר אין אים, לויט דעם חֶסֶד פון אלוקינו און הָאָדוֹן רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. בַּ און מיר בעטן אייך, אַחִים במשיח, וועגן בְּביאַת הַמָּשִׁיחַ, דעם קומען פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, און אונדזער פאַרזאַמלען זיך ביי אים, 2 אַז איר זאָלט זיך נישט לאָזן גיך באַוועגן אין אייער פאַרשטאַנד, און אויך נישט דערשראָקן ווערן, סיי דורך אַ גייסט, אָדער דורך אַ דָּבָר, אָדער דורך אַן אגרת, ווי פון אונדז, גלייך ווי דער יום הָאָדוֹן איז שוין געקומען. 3 לאָז קיינער אייך נישט פאַרפירן בשום-אופן: ווייל סע וועט נישט געשען, אחוץ סע וועט קודם כל קומען די אָפּקערונג פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, די כְּפִירָה שְׁמָד, און סע וועט אַנטפּלעקט ווערן דער אִיש הַרֶשַׁע, דער בֶּן-האבדון [קאָנקורענט משִׁיחַ, משיח שקר, אַנטי-משיח], 4 דער, וועלכער שטעלט זיך אקייגן און דערהייכט זיך איבער אַלעם, וואָס מען רופט אלוקים, אָדער וואָס ווערט געדינט, אַזוי, אַז ער זיצט אין דעם הֵיכל פון ה', און גיט זיך אַרויס ווי הוא אלוקים. 5

צי געדענקט איר נישט, אַז בשעת איך בין נאָך געווען בײַ אײַך, האָב איך אײַך דאָס געזאָגט? 6 און איצט איר
ווײַסט, וואָס עס האַלט אָפּ, אַז ער [קאָנקורענט משִׁיחַ, משיח שקר, אַנטי-משיח] זאָל אַנטפּלעקט ווערן אין זײַן
געהעריקער צײַט [זען דניאל 9:24-27]. 7 וואָרעם דער סוֹד פון רשעות ווירקט שוין; בלויז דער, וועלכער שטערט
איצט, מוז אַוועקגענומען ווערן פון דעם מיט. 8 און דעמאָלט וועט אַנטפּלעקט ווערן דער רָשע [אַנטי-משיח],
וועמען הָאָדוֹן יהושע/ישוע וועט אומברענגען מיט דעם אָטעם פון זײַן מויל, און אים פאַרניכטן מיט דער הוֹפָעָה
[זען טימ"א 6:14; טימ"ב 1:10; 4:1,8; טיט' 2:13] פון זײַן קומען [ביאת המשיח]; 9 הרשע הזה יבוא בשליחות השטן
ובכוחו לויט דער פאַלשע אותות און מופתים , 10 און מיט יעדער פאַרפירערישקייט פון אומגערעכטיקייט פאַר
די, וואָס ווערן פאַרלוירן; ווײַל זײ האָבן נישט מקַבּל געווען די אַהֲבָה פון דעם אֱמת, כּדי זײ זאָלן געראַטעוועט
ווערן אין ישועת אלוקינו. 11 און צוליב דעם שיקט זײ ה' אַ קרעפטיקן באַטרוג, אַז זײ זאָלן גלויבן דעם שקר; 12
כּדי זײ זאָלן אַלע געמִשפּט ווערן, וועלכע האָבן נישט געגלויבט דעם אֱמת, נײַערט האָבן געהאַט אַ וואוילגעפעלן
אין אומגערעכטיקייט. 13 מיר אָבער זענען מחויב תָּמיד צו זאָגן ברוך ה' פאַר אײַך, אַחִים במשיח באַליבטע פון
הָאָדוֹן; ווײַל פון אָנהויב אָן האָט אײַך ה' אויסדערוויילט צו ישועת אלוקינו, דורך קדושה פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ און
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה פון דעם אֱמת; 14 צו וועלכער ער האָט אײַך באַרופן דורך אונדזער בשׂורת הגאולָה,
צום דערווערבן די תפארת פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 15 על-כּן, אַחִים במשיח, שטייט פעסט, און
האַלט די מסורת הזקני עדת בני ישראל פון דרך ה', די טראַדיציעס, וועלכע איר זענט געלערנט געוואָרן, סיי דורך
אונזער דִּבָּר, אָדער דורך אגרת [הקודש] פון אונדז. 16 און אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע אַליין, און ה',
אלוקים אבינו, וועלכער האָט אונדז ליב געהאַט און אונדז געגעבן אײַביקע נחמה און גוטן בּטָחון דורך חֶסֶד, 17
זאָל טרײַסטן אײַערע לְבָבוֹת און אײַך שטאַרקן אין פלערליי מעשים טובים און יעדן גוטן וואָרט. גַ צום סוֹף,
אַחִים במשיח, זײַט דאַוון [זען לוקס 11:1-4] פאַר אונדז, אַז דאָס דִּבָּר פון הָאָדוֹן זאָל לויפן און פאַרהערלעכט
ווערן, אַזוֹיווי עס איז אויך בײַ אײַך, 2 און אַז מיר זאָלן נִיצול ווערן פון פאַרדאָרבענע און בײַזע בני אדם; וואָרעם
נישט אַלע האָבן [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה. 3 אָבער הָאָדוֹן איז געטריי, וועלכער וועט אײַך שטאַרקן און
באַהיטן פון בײַזן. 4 און מיר זענען בטוּחַ אין הָאָדוֹן בנוֹגֵע אײַך, אַז וואָס מיר געבײַטן אײַך, דאָס טוט איר און
וועט עס טאָן. 5 און הָאָדוֹן זאָל פירן אײַערע לְבָבוֹת צו דער אַהֲבָה פון ה', און צו דער סַבלָנות פון רֶבּי מלך
המָשיחַ. 6 און מיר באַפעלן אײַך, אַחִים במשיח, אין דעם נאָמען פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אַז איר
זאָלט זיך אָפּשײַדן פון יעדן אָח במשיח, וואָס פירט זיך אומאָרנטלעך לעבן, און נישט לויט דער מסרות הזקני
עדת בני ישראל פון דרך ה', וועלכע איר האָט מקַבּל געווען פון אונדז. 7 וואָרעם איר אַליין ווײַסט, וויאַזוי איר
דאַרפט אונדז נאַכטאָן; ווײַל מיר האָבן זיך נישט אויפגעפירט אומאָרנטלעך צווישן אײַך; 8 מיר האָבן בײַ קײנעם
נישט געגעסן קײן לֶחֶם אומזיסט, נײַערט מיט מִי און מאַטערניש, אַרבעטנדיק בײַנאַכט און בײַטאָג, כּדי מיר זאָלן
נישט פאַלן קײנעם פון אײַך צו לאַסט. 9 נישט ווײַל מיר האָבן נישט קײן רעכט, נײַערט כּדי מיר אַליין זאָלן זיך
אײַך געבן פאַר אַ בײַשפּיל, כּדי איר זאָלט אונדז נאָכטאָן. 10 וואָרעם אַפילו ווען מיר זענען געווען בײַ אײַך, האָבן
מיר אײַך דאָס דאָזיקע באַפוילן: אַז אויב עמיצער וויל נישט אַרבעטן, זאָל ער אויך נישט עסן [זען בראשית 3:19].
11 וואָרעם מיר הערן, אַז עטלעכע צווישן אײַך פירן זיך אויף אומאָרנטלעך, און טוען בְּכלַל נישט אַרבעטן, נאָר
מישן זיך אין פרעמדע עסקים. 12 און אַזעלכע באַפעלן מיר און וואָרענען אין הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע,
אַז זײ זאָלן אַרבעטן בְּמנוּחה, און עסן זײער אײגן לֶחֶם. 13 איר אָבער, אַחִים במשיח, ווערט נישט מיד צו טאָן

מעשים טובים. 14 און אויב עמיצער איז נישט געהאַרכזאַם צו אונדזער דָּבָר דורך דעם דאָזיקן אגרת [הקודש], מאַרקירט יענעם בן אדם, און חַברט זיך נישט מיט אים, כּדי ער זאָל פאַרשעמט ווערן. 15 דאָך זאָלט איר אים נישט באַטראַכטן ווי קיין שׂונא, נייערט שטראָפט אים ווי אַן אָח במשיח. 16 און הָאָדוֹן פון שָׁלום אַליין זאָל אייך תָּמיד געבן שָׁלום און בכל אופן. הָאָדוֹן זאָל זיין מיט אייך. 17 דרישת שלום פון מיר, רַב שָׁאוּל, מיט מיין אייגענער האַנט, וואָס איז אַ סימן אין יעדן אגרת [הקודש]; אַזוי שרייב איך. 18 דער חֶסֶד פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע זאָל זיין מיט אייך אַלע.

טימ"א

אַ רַב שָׁאוּל, אַ שליח פון רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע לויט דעם געבאָט פון ה' גואֲלֵנו, און פון רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע תִּקְוָתֵנוּ, 2 צו טִימוֹתֵיאוֹס, בְּנִי הָאֲמִתִּי אין דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה ׃ חֶסֶד, רַחמים, און שָׁלום ה' פון אלוקים הָאָב, און פון רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵנוּ. 3 ווי איך האָב דיך געבעטן צו פאַרבלייבן אין אֶפֶסוֹס, ווען איך בין געגאַנגען קיין מָקֶדוֹנְיָה, כּדי דו זאָלסט באַפעלן געוויסע בני אדם, נישט צו לערנען קיין אַנדערע תּוֹרה, 4 און זיך נישט צו פאַרנעמען מיט בָּבא-מעשות [זען סנהדרין 65ב, גולם] און יִחוס-בריוו אָן אַ סוף, וואָס פירן צו וויכוחים מער ווי צו אויפבויאונג אין ה' דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה. 5 דער תַּכלית אָבער פון דער [אויפבויאונג אין ה'] מצווה איז אַהֲבָה פון אַ לֵב טָהוֹר און אַ גוט געוויסן און אַן [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה אָן צביעות; 6 פון וועלכע אייניקע האָבן אָפּגענייגט און זיך געקערט צו פוסטע רייד, 7 ווילנדיק זיין רבנים, הַגַם זיי פאַרשטייען גאָרנישט, נישט וואָס זיי זאָגן, נישט וואָס זיי באַהויפּטן. 8 מיר אָבער ווייסן, אַז די תּוֹרה איז גוט, אויב איינער באַנוצט זי לויט דער תּוֹרה [זען די עשׂרת הדיברות וועט אַרעסטירן איר און נעמען איר אין קאַסטאַדי. "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" וועט זיין דיין פּסק-דין. די עשׂרת הדיברות איז אַן אַרעסט-באַפעל פאַר דיין אַרעסט און טויט. למשל, עשׂרת הדיברות ב "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (שמות 32:28). עשׂרת הדיברות ג "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (ויקרא 24:10-16). עשׂרת הדיברות ד "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (דברים 21:18-21). עשׂרת הדיברות ה "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (במדבר 15:32-36). עשׂרת הדיברות ו "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (בראשית 9:6). עשׂרת הדיברות ז "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (דברים 22:13-22; ויקרא 20:13; דברים 22:23-24; ויקרא 20:10). עשׂרת הדיברות ח "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (יהושע 7:1-26). געדענק עָכָן דער גנב? עשׂרת הדיברות ט "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (במדבר 13:1; 14:36-37). געדענק די 10 שקרנים וואס ברענגען אַ דִּבַּת הָאָרֶץ וועגן די טוֹבָה הָאָרֶץ? עשׂרת הדיברות י "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (במדבר 16:1-36). געדענק קורח ווער האט לחמוד את הכּהונה? די עשׂרת הדיברות איז אַן אַרעסט-באַפעל פאַר דיין אַרעסט און טויט, מַחמת אַלע האָבן געזינדיקט און זענען בְּנֵי-מָוֶת פארמשפט. פאַר מיר אַלע, ווי דוד המלך, האָבן חטא קדמון יצר הרע זינד פון אונדזער אָנהייב (תהלים 51:7). אַז איז וואָס מיר האָבן די נייטיקייט: אַ נַיי אָנהייב, תשובה און הִתְחַדְּשׁוּת נַיי געבורט. און אונדזער תמורה, משיח, רבונו של עולם וועט זען, און "מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה, יַשְׂבִּע, בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי (יהושע/ישוע, זכריה 3:8; 6:11-12) לָרַבִּים וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל (ישעיהו 53:11).], 9 וויסנדיק דאָס דאָזיקע, אַז די חֹק איז נישט פאַר דעם צדיק [זען גלט' 5:23], נייערט פאַר די אומגערעכטע און סוֹררים, פאַר די רשעים און בעלי עבֵירה, פאַר די טמאים און אומווערדיקע, פאַר פאָטער-מערדערס און מוטער-מערדערס, פאַר רוֹצחים, 10 נוֹאפים, פאַר האָמאָסעקסואַליסטן, פאַר שקלאַפן-הענדלער, פאַר ליגנערס, פאַר פאַלש-שווערערס, און וואָס נאָר עס איז להיפּך צו דער געזונטער לערנונג, 11 לויט דער בשׂורת הגאולָה פון כָּבוֹד פון ה' הַמְבֹרָך וועלכע איז מיר [רַב שָׁאוּל] אָנפאַרטרויט געוואָרן. 12 איך זאג ברוך ה', צו אים, וועלכער האָט מיך געמאַכט מיט כֹּחַ, רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵנוּ, ווייל ער האָט מיך געהאַלטן פאַר נֶאֱמָן, באַשטימענדיק מיך צו משיחיסט רַבָּנוּת פון משיח, 13 הַגַם איך בין פריער געווען אַ

לעסטערער, און אַ רוֹדֶף (פאַרפאָלגער), און אַן עַזות-פָּנים. דאָך האָט ער זיך דערבּאַרעמט אויף מיר, ווייל איך
האָב עס געטאָן נישט וויסנדיקערהייט [זען במדבר 15:30-31] אין אומגלויבן [פעלנדיק התחדשות, זען יוחנן 3:3];
14 און דער חֶסֶד פון אֲדוֹנֵנוּ האָט זיך זער פיל געמערט אין מיר מיט [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה און אַהֲבָה,
וואָס איז אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 15 באַגלויבט איז דאָס דָּבָר, און רָאוּי אינגאַנצן אָנגענומען צו ווערן, אַז
רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע איז געקומען אין דער עוֹלם הַזֶּה אַריין צו ראַטעווען אין ישועת אלוקינו חוטאים, פון
וועלכע איך בין דער ערשטער. 16 דאָך צוליב דעם האָט ער אויף מיר רחמנות געהאַט, כּדי אין מיר קודם כל זאָל
רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע אַרויסווייַזן זיין גאַנצע סבלנות, פאַר אַ בּיַישפּיל פאַר יענע, וועלכע וועלן שפּעטער
גלויבן אין אים צום חַיֵּי עלום. 17 אָבער דעם מֶלך פון אייביקייט, דעם אומפאַרדאַרבּלעכן, אומזיכטבּאַרן, דעם
איינציקן אלוקים, זאָל זיין כָּבוד און הערלעכקייט לעוֹלמֵי עולמים. אָמֵן. 18 דאָס דאָזיקע געבּאָט לייג איך פאַר
דיר, בְּנִי טִימוֹתֵיאוֹס, לויט די נבואות, וואָס זענען פריער געגאַנגען אויף דיר, אַז דורך זיי דו זאָלסט תלחם המלחמה
הטובה, 19 האָבּנדיק [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה און אַ גוט געוויסן, וועלכעס אייניקע האָבּן אוועקגעשטויסן
פון זיך און געליטן שיפבּרוך בּנוֹגֵע דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה; 20 צווישן וועלכע איז הִימֶנֵאוּס און
אַלֶקסַנדֶר, וועלכע איך האָב איבּערגעגעבּן צו הַשָּׂטָן, כּדי זיי זאָלן לערנען נישט צו לעסטערן. בַּ איך בּין דערפאַר
מזהיר אַז, קוֹדם-כָּל, תְּחִנּוֹת, תּפִילות, בַּקָשות, און הוֹדָיוֹת, זאָלן געטאָן ווערן פאַר אַלע בני אדם, 2 פאַר מלָכים און
אַלע, וואָס זענען דערהויבן, כּדי מיר זאָלן פירן אַ שטיל [זען שלום בית שטיל, טימ"א 2:12] און רואיק לעבּן אין
פולער חֲסִידוּת און ערלעכקייט. 3 דאָס דאָזיקע איז גוט און אָנגענומען פאַר ה' גואֲלֵנו, 4 וועלכער וויל, אַז אַלע בני
אדם זאָלן געראַטעוועט ווערן אין ישועת אלוקינו און קומען צו דער דַּעַת פונעם אֱמת. 5 וואָרעם פאַראַן איז
אלוקים אחד, און איין מֵליץ [הַמְתַוֵּךְ] צווישן ה' און המין האנושי, הָאָדָם רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 6 וועלכער
האָט געגעבּן זיין נֶפֶש [ישעיהו 53:10] פאַר אַן אויסלייזונג גְּאוּלָה כֹּפֶר פאַר אַלע; דאָס עֵדות-זאָגן דערפון זאָל
געגעבּן ווערן אין דער רעכטער צייט [זען דניאל 9:24-27]. 7 צוליב דעם בּין איך בּאַשטימט געוואָרן אַלס מבַשֵּׂר
כָּרוֹז דרשן און משיחס שלִיח -- איך זאָג דעם אֱמת און נישט קיין שקר -- אָ רַבָּנִי מוֹרֶה פון די אומות-העולם אין
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה און אֱמת. 8 דערפאַר וויל איך, אַז די מענער זאָלן דאַווענען [זען לוקס 11:1-4]
תפילות אויף יעדן אָרט, אויפהויבּנדיק יָדַיִם טְהוֹרוֹת, אָן צאָרן און געצאַנק. 9 אויך אַזוי די פרויען זאָלן זיך צירן
מיט בּאַשיידענער קליידונג, מיט שעמעוודיקייט און צניעות; נישט מיט קיין געפלאָכטענע האָר, אָדער זָהָב, אָדער
פּערל, אָדער טייערע מַלבּושים [זען טימ"א 5:15], 10 נאָר מיט מַעשִׂים-טובים, ווי סע פּאַסט פאַר פרויען, וואָס
דערקלערן זיך פאַר יראת-שמים און פרום [זען טימ"ב 3:6; טימ"א 5:6]. 11 זאָל אַן אִשָּׁה לערנען שטילערהייט [זען
שטיל, טימ"א 2:2,12] מיט אונטערטעניקייט שְׁלֵמָה [זען טימ"א 3:4, הַמִּין הַנָּשִׁי און שלום בית און רביצין בּיישפּיל].
12 און איך גיבּ נישט קיין אִשָּׁה רשות צו לערנען מיט השתלטות איבּער דעם אָדָם [זען טימ"א 3:4-5], נאָר צו זיין
שטיל, 13 וואָרעם אָדָם איז צום ערשט בּאַשאַפן געוואָרן, שפּעטער חַוָּה; 14 און אָדָם האָט זיך נישט געלאָזט
פאַרפירן, נאָר די אִשָּׁה, לאָזנדיק זיך פאַרפירן, איז געקומען צו אַן עבירה; 15 הַמִּין הַנָּשִׁי וועט אָבּער דערלייזט
ווערן [פעלנדיק עבירה, זען בראשית 3:6; 3:16] דורך געבּוירן יְלָדִים, אויבּ זיי וועלן בּלייבּן אין דער [ארטאדאקסיש
יידיש] אֱמונה און אַהֲבָה און קדושה מיט צניעות [זען קור"א 11:5; מה"ש 21:9; טימ"א 3:4-5; 2:9]. גַ עס איז אַ
בּאַגלויבּט דָּבָר : אויבּ איינער שטרעבּט צו דער שטעלע פון אַ מַשגיחַ פון אַן עֵדת ה', בּאַגערט ער אַ גוטע דאָך. 2
דער משגיחַ עֵדת ה' מוז דערפאַר זיין אָן אַ פעלער, דער איש פון איין אִשָּׁה, ניכטער, בּאַשיידן, אַן עָנָו, אַ

מַכניס-אוֹרַח, פעאיִק צוּ לערנען; 3 נישט קיין שִׁיכּוּר, נישט קיין שלעגער, נאָר איידל, נישט בּעל מחלוקת, נישט קיין געלטליבּהאָבּער; 4 איינער, וואָס הערשט וואויל מיט זיין אייגן בֵּית, האַלטנדיק זיינע בנים אין אונטערטעניקייט, מיט דער גאַנצער ערלעכקייט; 5 אויבּ איינער ווייסט נישט ווי צוּ הערשן איבּער זיין אייגן בֵּית [בנים, רביצין], וויאַזוי זשע וועט ער זאָרגן איבּער דער עֵדת ה'? 6 נישט קיין נייער תַּלמיד, טאָמער וועט ער זיך אויפבּלאָזן, און וועט אַריַינפאַלן אין דעם מִשפּט פון הַשָּׂטן. 7 און ער מוז האָבּן אַ שֵׁם טוב בּיי די, וואָס זענען אין דרויסן, כּדי ער זאָל נישט אַריַינפאַלן אין קיין חַרפּה און אין דער נעץ פון הַשָּׂטן. 8 אויך אזוי מוזן די [בּית הכּנֶסֶת] שמשים זיין ערווירדיקע לייט, נישט קיין טאָפּלצונגיקע, נישט קיין ליבּהאָבּער פון פיל וויין, נישט געגייגט נאָך שענדלעכן געווין; 9 וואָס האַלטן דעם סוֹד פון דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה אין אַ ריינעם געוויסן. 10 און זאָלן די דאָזיקע קוֹדם כּל ווערן אויסגעפּרוּאווט; שפּעטער זאָלן זיי דינען ווי [בּית הכּנֶסֶת] שמשים, אויבּ זיי זענען אָן אַ פעלער. 11 אויך אזוי דאַרפן די נָשים [זען רומ' 16:1, שַׁמָּשִׁית הַקְּהִילָה] זיין ערנצט, נישט קיין רכִילות-טרייַבּערינס, ניכטער, געטריי אין אַלעם. 12 [בּית הכּנֶסֶת] שמשים זאָלן זיין בני אדם פון איין אִשָּׁה, וואָס הערשן גוט איבּער זייערע בּנים און איבּער זייערע אייגענע בָּתִּים. 13 וואָרעם די, וואָס האָבּן גוט געדינט אַלס [בּית הכּנֶסֶת] שמשים, דערווערבּן זיי זיך אַ גוטע שטופע און גרויס פּתחון-פּה אין דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, וואָס איז אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 14 די דאָזיקע זאַכן שרייבּ איך דיר, האָפנדיק צוּ דיר צו קומען אין גיכן, 15 און אויבּ איך וועל מיך פאַרזאַמען, כּדי דו זאָלסט וויסן וויאַזוי מען דאַרף זיך אויפפירן אין דעם בֵּית ה', וועלכעס איז די קְהִלַּת פון אלוקים חיים, דער זייַל און יסוֹד פון [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת. 16 בּלִי-סָפק, גָּדוֹל איז דער סוֹד פון דער [ארטאדאקסיש יידיש] חֲסִידוּת [זען טימ"א 3:9] ; אלוקים איז אַנטפּלעקט געוואָרן אין דעם בָּשָׂר [מתגשם, זען יוחנן 1:1], הייתה מוצדק פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ [זען רומ' 1:4], באַוויזן צוּ מַלאָכים, געדרשענט געוואָרן צווישן די אומות, געגלויבּט אין דער וועלט, אַרויפגענומען געוואָרן אין הערלעכקייט. דַ דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ אָבּער זאָגט בּפֵירוש, אַז אין די שפּעטערע צייטן וועלן אייניקע אַוועקפאַלן פון דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, האַלטנדיק זיך צוּ פאַרפירערישע גייסטער [יוח"א 4:1] און לערנונגען פון שֵׁדים, 2 דורך דער צביעות פון בני אדם, וואָס רעדן ליגנס, אויסגעבּרענט אין זייער אייגן געוויסן ווי מיט אַ גליענדיק אייזן; 3 זיי אַסָּרן חַתוּנה צוּ האָבּן, באַפעלנדיק [גוֹיִים] זיך צוּריקהאַלטן פון געוויסע מאכלים, וועלכע ה' האָט בּאַשאַפן צום געניסן מיט תּוֹדָה פון די, וואָס גלויבּן און האבּן דַּעַת פון דעם [ארטאדאקסיש יידיש אֱמת, זען מה"ש 25-20:21] אֱמת. 4 ווייל יעדע בּאַשעפעניש פון ה' איז גוט, און קיין זאָך דאַרף נישט פאַרוואָרפן ווערן, אויבּ סע ווערן אָנגענומען מיט א ברוך ה'; 5 וואָרעם סע ווערט געהייליקט דורך דעם דָּבָר ה' און דאַוועגענדיק [זען לוקס 4-1:11] תּפילות. 6 אויבּ דו וועסט דאָס פירלייגן פאַר די אַחִים במשיח, וועסטו זיין אַ גוטער משרת פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, דערצויגן אין די דבָרים פון דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה און פון דער גוטער לערנונג וועלכער דו האָסט שוין נאָכגעפאָלגט. 7 אָבּער זאָלסטו אויסמיידן די געמיינע אַגָּדוֹת און בָּבא-מַעשׂוֹת [זען גולם, סנהדרין 65ב]. איבּ דיך צו יראת-שמים; 8 וואָרעם די קערפּערלעכע איבּונג בּרענגט ווייניק נוּצן; חֲסִידוּת (יראת-שמים) אָבּער איז נוּצלעך צו אַלעם, האָבּנדיק אַ חַבטָחה אויף דעם חַיֵּים אין עוֹלם הַזֶּה, און וְהָעוֹלָם הַבָּא. 9 אֱמת איז דאָס דָּבָר, און ווערט אינגאַנצן אָנגענומען צו ווערן; 10 וואָרעם פאַר דעם דאָזיקן אֲנַחְנוּ עָמֵלִים און נֶאֱבָקִים, ווייל מיר האָבּן געזעצט אונדזער תִּקְוָה אויף דעם אלוקים חיים, וועלכער איז דער גוֹאֵל פון כּל בני אדם, בּפרט פון די, וואָס גלויבּן. 11 די דאָזיקע זאַכן בּאַפעל און לערן. 12 זאָל קיינער נישט מבזה זיין דיין יוגנטלעכקייט, נאָר זיי אַ בּיַישפּיל פאַר די, וואָס גלויבּן, אין דִּבּוּר, אין הִתְנַהֲגוּת,

אין אַהֲבָה, אין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, אין הַטּוֹהַר. 13 ביז איך קוים, שְׁקוד אויף לייענען, אויף מוּסר-זאָגן, אויף לערנען. 14 פאַרנאַכלעסיק נישט די מַתָּנה פון חסד אין דיר, די מַתָּנה וועלכע איז דיר געגעבן געוואָרן דורך נבוּאה און מיט דער סמִיכה דורך די הענט פון די [בית הכּנֶסֶת] זְקֵנֵי הָעֵדָה. 15 זאָרג וועגן די דאָזיקע זאַכן, באַשעפטיק דיך מיט זיי, כּדי דיין פאָרטשריט זאָל זיין באַשיינפערלעך קלאָר פאַר יעדן איינעם. 16 זיין שומר איבער דיר אליין און דיין נפש און אויף דיין [ארטאדאקסיש יידיש] לערנונג; פאַרבלייַב אין זיי; וואָרעם אין טאָן דאָס, וועסטו ראַטעווען דיך אַליין פאַר ישועת אלוקינו, און די, וועלכע הערן דיך. הַ זאָלסט דיך נישט בייזערן אויף אַ זָקן, נאָר זיי אים מַזהיר ווי אַן אָב; די יִנגערע מענער ווי אַחִים, 2 די אַלטע פרויען ווי אִמָּהוֹת, די יִנגערע ווי אָחוֹת, אין מלוֹא הַטּוֹהַר. 3 גיב אָפּ כָּבוד צו אַלמָנות, וועלכע זענען באֶמת אַלמָנות. 4 אויב אָבער אַ געוויסע אַלמָנה האָט בָּנים, אָדער בני בנים, זאָלן זיי קודם כל לערנען צו זיין פרומקייט און יראת שמים אין זייער אייגענער מִשפָּחה, און אָפּצוצאָלן גוטס צו די הוֹרים; וואָרעם דאָס דאָזיקע איז אָנגענומען פאַר ה'. 5 און די, וואָס איז אַן אֶמֶתע אַלמָנה, און איז איינזאַם, האָט געזעצט איר תִּקְוָה אויף ה', און האַלט אָן מיט תחינות און דאַוועענענדיק [זען לוקס 11:1-4] תפילות יוֹמָם וָלַיְלָה. 6 די אָבער, וועלכע לעבט אין תַּענוּגים, איז טויט בעת לעבעדיק. 7 און דאָס זאָלסטו באַפעלן, כּדי זיי זאָלן זיין אָן אַ פעלער. 8 אויב אָבער עמיצער זאָרגט נישט פאַר זיינע קרוֹבים, און איבערהויפּט פאַר זיין אייגן בני בית, האָט ער פאַרלייקנט די [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, און איז ערגער פון אַן אֶפּיקורוס. 9 אַלס אַן אַלמָנה זאָל פאַררעכנט ווערן [אין חברא אלמנות עבודת קודש] די, וואָס איז נישט ווייניקער ווי 60 יאָר אַלט, און וואָס איז געווען נְשׂוּאָה צו אִיש אֶחָד, 10 וועגן וועלכער מען זאָגט עדות אויף אירע מַעשִׂים-טובים, צי זי האָט דערצויגן בנים, אויפגענומען אוֹרחים, געוואַשן די רגלים פון די קדוֹשִׁים, געהאָלפן די ליידנדיקע, נאכגעפאָלגט כלערליי מַעשִׂים-טובים. 11 די יִנגערע אַלמָנות אָבער זאָלסטו נישט אָננעמען; וואָרעם ווען זיי לעבן אין פאַרגעניגנס קעגן רֶבּי מלך המָשיחַ, ווילן זיי חתונה האָבן; 12 זיי פאַרדינען אַ מִשפּט, ווייל זיי האָבן פאַרלאָזן זייער ערשטן עֲבוֹט (צוזאָג) [פון עבודת קודש, זען טימ"א 5:9,15; קול' 4:17; טימ"ב 4:10; טימ"א 5:14]. און אין דער זעלביקער צייט לערנען זיי צו זיין פויל, אַרומגייענדיק פון בֵּית צו בֵּית; און נישט בלויז צו זיין פויל, נאָר זענען אויך פּלוידערינס און מישן זיך אין יענעמס געשעפטן, רעדנדיק וואָס מען דאַרף נישט. 14 איך וויל, דעריבער, אַז די יִנגערע אַלמָנות זאָלן חַתונה האָבן, געבוירן יְלָדִים, פירן די באַלעבאַטישקייט, און נישט געבן דעם שׂוֹנא קיין שום געלעגנהייט צו לעסטערן; 15 וואָרעם אייניקע האָבן זיך שוֹין אַוועקגעקערט נאָך הַשָּׂטן. 16 אויב אַן אִשה, וואָס גלויבט, האָט אַלמָנות ביי זיך, זאָל זי זיי פאַרזאָרגן, און נישט פאַלן צו לאַסט די משיחס ברית חדשה קהִלָּה; כּדי צו קענען פאַרזאָרגן די באֶמת אַלמָנות. 17 די [בית הכּנֶסֶת] זְקֵנֵי הָעֵדָה, וועלכע הערשן גוט, זאָלן באַטראַכט ווערן ווי רָאוּי פון טאָפּלטן כָּבוד, איבערהויפּט די, וועלכע באַמיען זיך אין דעם דָּבָר ה' און אין דער לערנונג. 18 וואָרעם דער פָּסוק זאָגט: לֹא תחסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ [דברים 25:4]. און: דער פועל איז ראוי פון לוין זיינעם. 19 קעגן אַ [בית הכּנֶסֶת] זקן זאָלסטו נישט אָננעמען קיין אָנקלאָג, אַחוץ אין דער קענגוואַרט פון 2, אָדער 3 עֵדות. 20 די, וואָס זינדיקן, זאָלסטו שטראָפן פאַר אַלעמען, כּדי די איבעריקע זאָלן מוֹרא האָבן. 21 איך באַפעל דיר פאַר ה' און רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע און די אויסדערוויילטע מַלאָכים, אַז דו זאָלסט אָפּהיטן די דאָזיקע זאַכן אָן פאָראורטייל, און גאָרנישט טאָן מיט מַשׂוֹא פָּנִים. 22 גיב קיינעם נישט קיין געאיילט סמִכַת-ידים [זען "קוֹדם כל ווערן אויסגעפּרוּאווט; שפּעטער זאָלן זיי דינען", טימ"א 3:10]; באַטייליק דיך נישט אין די עבירות פון אַנדערע; האַלט דיך טָהוֹר. 23 טרינק נישט מער רַק מים, נאָר געבּרויך אַביסל וויין צוליב דיין מאָגן און די אָפטע

שלאַפקייטן דיינע. 24 די עבירות פון אייניקע בני אדם זענען קלאָר אַנטפּלעקט, און גייען פאָרויס צום מִשפּט,
אָבער עטלעכע מענטשן פאָלגן זיי נאָך. 25 אַזוי אויך זענען די מַעשׂים-טובים קלאָר אַנטפּלעקט פאָרויס, און די,
וואָס זענען נישט אזוי, קענען דאָך נישט פאַרבאָרגן ווערן. 2 אַלע, וואָס זענען אונטער דעם יאָך פון עבדות, זאָלן
האַלטן זייערע אייגענע האַרן ווי רָאוי פון יעדן כָּבוד, כּדי דער נאָמען פון ה' און די [ארטאדאקסיש יידיש] לערנונג
זאָלן נישט געלעסטערט ווערן. 2 און די, וועלכע האָבן האַרן משיחיסט מאמינים, זאָלן זיי נישט מבזה זיין, ווייל זיי
זענען אַחִים במשיח, נאָר זאָלט זיי נאָך מער דינען, ווייל זיי זענען משיחיסט מאמינים און געליבטע, וועלכע האָבן אַ
חלק אין דער מתנה פון ה'. דאָס דאָזיקע זאָלסטו לערנען און מזהיר זיין. 3 אויב עמיצער לערנט אַנדערש און
שטימט נישט איין מיט געזונטע ווערטער, די ווערטער פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, און דער
[ארטאדאקסיש יידיש] לערנונג, וועלכע איז לויט דער פרומקייט און יראת שמים, 4 איז ער אויפגעבלאָזן, ווייסט
גאָרנישט, נאָר קרענקט אויף שאלות און מחלוקת איבער ווערטער, פון וועלכע סע קומען אַרויס קִנאה, געצאַנק,
לעסטערונגען, בייזע חשַדים, 5 וויכּוחים פון בני אדם, וואָס זענען פאַרדאָרבן אין דַעַת און וואָס עס פעלט זיי דעם
[ארטאדאקסיש יידיש] אֶמת, וועלכע מיינען אַז פרומקייט און יראת שמים איז אַ מיטל פאַר געווינס. 6 יראת שמים
מיט צופרידנקייט איז אַ גרויס געווינס; 7 וואָרעם מיר האָבן גאָרנישט אַרײַנגעבראַכט אין דער עוֹלם הזה, און מיר
קענען גאָרנישט אַרויסטראָגן; 8 האָבנדיק אָבער מזון און מלבושים, לאָמיר זיין צופרידן מיט די דאָזיקע. 9 אָבער
די, וואָס ווילן רייך ווערן, פאַלן אַריין אין אַ נסָיון און אין אַ נעץ און אין פיל אומזיניקע און שעדלעכע תַּאוות,
וועלכע דערטרינקען בני אדם אין אונטערגאַנג און פאַרדאַרבעניש. 10 וואָרעם די אַהֲבָה צו געלט איז דער שוֹרֶש
פון אַלע מִינים שלעכטס; וואָס אייניקע האָבן געגלוסט און זענען פאַרפירט געוואָרן פון דער [ארטאדאקסיש
יידיש] אֶמונה, און האָבן זיך אליין דורכגעשטאָכן מיט אַ סַך יסורים. 11 דו אָבער, אָ איש הָאלוקים, אַנטרין פון די
דאָזיקע זאַכן; און גיי נאָך צדקות, יראת שמים, אֶמונה, אַהֲבָה, סַבלָנות, עַנָיוות. 12 הִלָחֵם הַמִּלְחָמָה הַטּוֹבָה פון דער
[ארטאדאקסיש יידיש] אֶמונה, כּאָפּ אָן דאָס חַיי עוֹלם, צו וועלכן דו ביסט באַרופן געוואָרן [זען רומ' 8:30], ווען דו
האָסט באַקענט די גוטע אֲנִי מַאֲמִין באַקענונג [זען רומ' 10:9] פאַר עֵדִים רַבִּים. 13 איך באַפעל דיר פאַר ה',
הָאלוקים הַמְחַיֶּה אֶת הַכֹּל, און פאַר רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וועלכער האָט עדות געזאָגט פאַר פּוֹנְטִיוּס
פִּילָטוֹס און געזאָגט די גוטע באַקענונג [זען יוחנן 18:36-37], 14 אַז דו זיין שומר איבער די מִצוָה [פון אַלע באַפעלן
אין דעם בריוו], אָן אַ פלעק, און אָן אַ פעלער, ביז דער הוֹפָעָה פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 15 וואָס
וועט באַווײַזן אין זיין אייגענער צייט, הַמְבֹרָךְ, הָרִבּוֹן הַיָחִיד, דער מֶלֶך המלָכים, און אדון האדונים, 16 וואָס נאָר
ער אַליין האָט אומשטאַרבלעכקייט, און וואוינט אין ליכט, צו וועלכן מען קען נישט דערגרייכן, וועמען קיין בני
אדם האָט נישט געזען און קען נישט זען; אים געהערט דער כָּבוד און די גבורה לעוֹלם וָאֶד. אָמֵן. 17 די רייכע פון
דער איצטיקער עוֹלם הַזֶּה זאָלסטו באַפעלן, אַז זיי זאָלן זיך נישט זיין גדלָנים, און אַז זיי זאָלן נישט זעצן זייער
בטחון אויף דער אומזיכערקייט פון עַשִירות, נייערט אויף ה', וועלכער גיט אונדז אַלץ דַי-והותר צום געניסן; 18 אַז
זיי זאָלן טאָן גוטס, און זיין רייך אין מַעשׂים-טובים, זיין גוטע געבער, גרייט צו העלפן; 19 אָנזאַמלענדיק זיך אַן
אוצר ווי אַ גוטן יסוֹד אויף לעָתיד לָבוֹא, כּדי זיי זאָלן דערלאנגען דאָס אֶמֶתדיקן חַיים. 20 אָ טִימוֹתֵיאוֹס, היט אָפּ
דעם פּקדון, אויסמיידנדיק געמיינע און פּוסטע רייד און די קעגנערישע מיינונגען פון דער פאַלש-גערופענער "דַעַת"
[זען יוח"א 2:22;4:2-3,15 און מתגשם], 21 צו וועלכער אייניקע האָבן זיך דערקלערט און האָבן געמאַכט אַ טָעות
בנוֹגֵע דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֶמונה. דער חֶסֶד זאָל זיין מיט אייך.

טימ"ב

אַ רַב שָׁאוּל אַ שלִיח פוּן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, דוּרך דעם רָצון ה', לויט דער הַבטָחה פוּן דעם חַיים, וואָס
איז אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 2 צוּ טִימוֹתֵיאוֹס, בְּנִי הָאָהוּב ׃ חֶסֶד, רַחמים, שָׁלום ה', פון אלוקים הָאָב, און
רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵנוּ. 3 איך זאָג ברוך ה', וועמען איך דין פוּן מיינע אָבות אָן מיט אַ מצפּוּן טָהוֹר,
אַז אָן אויפהער האָב איך דיך אין זכרון אין מיינע תּפִילות, דאַווענענדיק יוֹמָם ולַיְלָה. 4 בּענק איך דיך צוּ זען,
געדענקענדיק דיינע טרערן, כּדי איך זאָל אָנגעפילט ווערן מיט שִׂמְחָה. 5 ווען איך דערמאָן מיך אין דיין
אויפריכטיקער אֱמוּנה, וואָס האָט קודם כל געוואוינט אין דיין בּאָבּע לוֹאִיס און אין דיין מוטער אבניקה [זען
מה"ש 16:1], און איך בּין זיכער, אויך אין דיר. 6 צוליב דער סבּה דערמאָן איך דיך, אַז דוּ זאָלסט ווידער
אונטערפאָכן בּיז צו אַ פלאַם די מַתָּנה ה', וועלכע איז אין דיר דוּרך דער סמיכה פוּן מיינע הענט. 7 וואָרעם ה' האָט
אוּנדז נישט געגעבּן קיין גייסט פוּן פַּחד, נייערט פוּן גבוּרה און אַהֲבָה און כּבּוּש הַיֵּצֶר. 8 דערפאַר שעם דיך נישט
מיט דעם עֵדוּת-זאָגן פוּן אֲדוֹנֵנוּ, און אויך נישט מיט מיר, זיין געפאַנגענעם; נייערט דערטראָג די ליידן פאַר דער
בּשוֹרת הגאוּלָה פון ה' אין דער כֹּחַ ה', 9 וועלכער האָט אוּנדז געראַטעוועט אין ישועת אלוקינו, און בּאַרוּפן מיט אַ
קריאה קדוֹשה, נישט לויט אוּנדזערע מַעשִׂים [זען מה"ש 4-9:1], נאָר לויט זיין אייגענער עצה און חֶסֶד, וואָס איז
אוּנדז געגעבּן געוואָרן אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלם, 10 און איז איצט אַנטפּלעקט געוואָרן
דוּרך דער הוֹפָעָה פוּן גוֹאֵל [זען רות 4:7] גוואָלֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וועלכער האָט אָפּגעשאַפט דעם
מָוֶת [וואָס איז, זיין אייגן הסתּלקות און אייביק טויט זיך], און האָט געבּראַכט צום ליכט חַיים און אַל-כְּלָיוֹן דוּרך
דער בּשוֹרת הגאוּלָה פון ה', 11 פאַר וועלכער איך בּין באַשטימט געוואָרן אַלס אַ מבַשֵּׂר כָּרוֹז דרשן און משיחס
שלִיח און אַ רַבָּנִי מוֹרֶה פוּן די אוּמוֹת-העולם. 12 צוליב דער סבּה לייד איך אויך די דאָזיקע זאַכן; דאָך שעם איך
מיך נישט; וואָרעם איך האָב דַּעַת אין וועמען איך האָב געגלויבּט, און איך בּין זיכער, אַז ער איז בְּיכוֹלת אָפּצוּהיטן
מיין [ארטאדאקסיש יידיש (זען מה"ש 25-21:20)] פִּקָּדוֹן געגעבּן איבער צו אים בּיז צו יום ההוא. 13 האַלט דיך
בּיים פאָרבּילד פוּן געזוּנטע ווערטער, וועלכע דוּ האָסט געהערט פוּן מיר, אין אֱמוּנה און אין אַהֲבָה, וואָס איז אין
רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 14 זאָלסט אָפּהיטן דעם [ארטאדאקסיש יידיש] פִּקָּדוֹן הַטּוֹב דוּרך דעם רוח הקודש,
וועלכער וואוינט אין אוּנדז. 15 דאָס דאָזיקע ווייסטוּ, אַז פון מיר האָבּן זיך אָפּגעקערט אַלע [זען "אלע" טימ"ב
4:16], וואָס זענען אין אַסְיָה קליין, צווישן וועלכע עס זענען פיגֶלוֹס און הֶרְמוֹגֶנִיס. 16 זאָל הָאָדוֹן שענקען רחמים
צו דעם בּני בֵּית פוּן אוֹניסיפורוס; ווייל אַ סך מאָל האָט ער מיך דערקוויקט, און זיך נישט געשעמט מיט מיינע
קייטן, 17 נאָר קומענדיק קיין רומא, האָט ער מיך פלייסיק אויפגעזוכט און געפונען -- 18 זאָל אים הָאָדוֹן געגבּן, אַז
ער זאָל געפינען רַחמים בּיים ה' אין יום ההוא -- און וויפל ער האָט מיר געדינט אין אֶפֶסוֹס, ווייסטוּ גאַנץ גוט. בַּ
על-כֵּן, דוּ, בְּנִי, התחזק דיך אין דעם חֶסֶד, וואָס איז אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 2 און וואָס דוּ האָסט
געהערט פוּן מיר פאַר אַ סך עֵדוּת, דאָס גיבּ איבּער צוּ אנשים נאמנים [זען טימ"ב 1:12], וועלכע וועלן זיין בְּיכוֹלת
אויך אַנדערע צוּ לערנען. 3 לייד מיט ווי אַ גוטער זעלנער פוּן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 4 קיין זעלנער
פאַרוויקלט זיך נישט אין די עַסָקים פוּן דעם לעבּן; כּדי ער זאָל וואוילגעפעלן ווערן דעם, וואָס האָט אים
פאַרשרייבּן פאַר אַ זעלנער. 5 און ווען עמיצער ראַנגלט זיך ווי אַן אטלעט, ווערט ער נישט געקריינט, אויבּ ער

האָט זיך נישט געראַנגלט לויט דעם געזעץ. 6 דער אַקערער, וואָס טוט זיך מיִען, דאַרף זיין דער ערשטער צו
געניסן פון די פֿירות. 7 פאַרשטיי מיט דַעַת וואָס איך זאָג; וואָרעם הָאָדוֹן וועט דיר געבן חכמה אין יעדער זאַך. 8
זְכֹר רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וועלכער איז אויפגעשטאַנען תּחִיַּת-המֵתים, און איז פון דעם זֶרַע דָּוִדן, לויט
מיין בשׂורת הגאולָה [זען לוקס 3:23-31; מתי 1:25]; 9 פאַר וועלכער איך לייד אַזש ביז קייטן, ווי אַ פאַרבּרעכער;
נאָר דאָס דָּבָר ה' איז נישט געבונדן. 10 דערפאַר דערטראָג איך אַלץ איבער צוליב די אויסדערוויילטע, כּדי זיי אויך
זאָלן דערגרייכן די ישועת אלוקינו, וואָס איז אין רבי מֶלך המָשיחַ יהושע/ישוע, מיט כבוד עוֹלָמִים. 11 אֱמת איז
דאָס דָּבָר: אויב מיר זענען געשטאָרבן מיט אים, וועלן מיר אויך לעבן מיט אים; אויב מיר איבערטראָגן [זען טימ"ב
3:11; מתי 24:13], וועלן מיר אויך קעניגן מיט אים; 12 אויב מיר וועלן אים פאַרלייקענען, וועט ער אויך אונדז
פאַרלייקענען; 13 אויב מיר זענען נישט געטריי, פאַרבלײַבט ער דאָך געטריי; וואָרעם ער קען זיך אַליין נישט
פאַרלייקענען. 14 דאס ברענג אַלע צום זכרון, באַשווערנדיק זיי פאַר ה', זיך נישט צו צאַנקען איבער ווערטער, וואָס
נוצט צו גאָרנישט, בלויז צום פאַרדאַרבן די צוהערער. 15 גיב דיר די מי, זיך פאָרצושטעלן פאַר ה' ווי אַן
אויסגעפּרוּאווטער פֿוֹעֵל, וועלכער דאַרף זיך נישט שעמען, וואָס טיילט אויס ריכטיק דאָס דָּבָר פון אֱמת [זען כיפּא
א 3:16]. 16 מייד אָבער אויס די אומווערדיקע און פּוסטע רייד; וואָרעם זיי דערפירן נאָך צו אַ סך מער רִשעות, 17
און זייער וואָרט צעפרעסט ווי אַ קרעבס-געשוויר; פון זיי זענען הִימֶנַאוֹס און פיליטוֹס, 18 וועלכע האָבן אָפּגענייגט
פון דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת, זאָגנדיק אַז עס איז שוין געווען תּחִיַּת-המֵתים; און קערן איבער די אֱמונה
פון אייניקע. 19 דאָך דער יסוֹד הֶחָזָק פון ה' שטייט פעסט, האָבנדיק דעם דאזיקן חוֹתם : האדון קען די, וועלכע
זענען זיין [זען מתי 7:23]; און: זאָל זיך אָפּקערן פון עָוֶל יעדער איינער, וואָס רופט אָן דעם שֵׁם ה'. 20 אין אַ בית
גָּדוֹל זענען פאַראַן נישט בלויז כֵּלים פון זָהָב און פון זילבער, נאָר אויך הילצערנע און ליימענע; און די ערשטע צו
כבוד און די לעצטע צו אומכבוד. 21 ווען דערפאַר עמיצער וועט זיך לײַטערן פון די דאָזיקע, וועט ער זיין אַ כֵּלי צו
כּבוד, געהייליקט, נוצלעך פאַר ה', גרייט צו אלערליי מַעשִׂים טובים. 22 אַנטלויף אָבער פון די יוגנט-תַּאוות, און
יאָג נאָך צדקות, אֱמונה, אַהֲבָה, שָׁלום מיט די, וועלכע רופן אָן הָאָדוֹן אויס אַ לֵב טָהוֹר. 23 אבער נאַרישע און
קינדישע מחלוקת זאָלסטו אויסמיידן, ווייסנדיק, אַז זיי ברענגען אַרויס קריגערייען. 24 דעם עֶבֶד פון האדון דאַרף
זיך נישט קריגן, נאָר זיין פרײַנטלעך לגבי אַלעמען, פעאיִק צו לערנען אַנדערע, געדולדיק, 25 וואָס זאָגט מיט
עַנָוות אויסבעסערן די ווידערשפּעניקע; אֶפשר וועט ה' זיי שענקען תשובָה, צום דערקענען דעם [ארטאדאקסיש
יידיש] אֱמת, 26 און ווידער ניכטער צו ווערן אויס דעם נעץ פון הָשָׂטן אַרויס, וואָס ער האָט זיי געפאַנגען צו זיין
רָצון. גַ דאָס דאָזיקע אבער זאָלסטו וויסן, אַז אין די לעצטע טעג וועלן קומען שווערע צייטן. 2 וואָרעם בני אדם
וועלן זיין ליבהאָבערס פון זיך אַליין, ליבהאָבערס פון געלט, באַרימערס, בַּעלי-גאַווה, לעסטערערס,
אומגעהאָרכזאַם צו הוֹרים, אומדאַנקבאַר, פעלנדיק קדושה, 3 אוממענטשלעך, אוממפאַרגעבלעך, רכִילות-טרײַבער,
זוֹללִים פעלנדיק כִּבּוּש הַיֵּצֶר, אכזרים, שׂוֹנאים פון גוטס, 4 פאַררעטעריש, לייכטזיניק, אויפגעבלאָזן, ליבהאָבערס
פון תַּענוג מער ווי ליבהאָבערס פון ה', 5 וואָס האָבן אַן אויסזען פון חֲסִידוּת, דאָך פאַרלייקענדיק די קראַפט
דערפון. אויך פון די דאָזיקע קער דיך אָפּ. 6 וואָרעם פון די דאָזיקע זענען די, וואָס גנבענען זיך אַריין אין בָּתִּים, און
נעמען געפאַנגען נאַרישע ווייבלעך, וועלכע זענען באַלאָדן מיט עבירות און ווערן פאַרפירט פון אַלערליי תּאוות, 7
וואָס תָּמִיד לערנען זיי, און קענען קיינמאָל נישט קומען צו דער דַעַת פון דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת. 8 און
פונקס ווי יַנֵּיס און יַמבְּרֵיס האָבן זיך קעגנגעשטעלט מֹשה רבנו, אַזוי שטעלן זיך אויך די דאָזיקע אַקייגן דעם

[ארטאדאקסיש יידיש] אֶמת; בני אדם, וואָס זענען פאַרדאָרבן אין דַּעַת, און פאַרוואָרפן בּנוֹגֵע דער
[ארטאדאקסיש יידיש] אֶמוּנה. 9 זיי וועלן אָבּער ווייטער נישט קומען; וואָרעם זייער נאַרישקייט וועט ווערן
באַשיינפּערלעך קלאָר פאַר אַלעמען, ווי עס איז אויך געווען מיט יענע. 10 דו אָבּער האָסט נאָכגעפאָלגט מיין
לערנונג, התנהגות, תכלית, אֶמוּנה, אֹרֶך הרוח, אַהֲבָה, סַבלָנוּת, 11 רדִיפות, ליידן וועלכע זענען געקומען אויף מיר
אין אַנְטִיוֹכְיָה, אין איקאָניום, אין ליסטראַ; וואָס פאַר אַ רדִיפות איך האָב איבּערגעטראָגן; און פון אַלע האָט מיך
הָאָדוֹן מַציל געווען. 12 כֵּן, אַלע, וועלכע ווילן לעבּן פרום אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וועלן גערוֹדֶפט ווערן.
13 אָבּער רשָעים און שַקְרָנים וועלן ווערן ערגער און ערגער, וועלן פאַרפירן און פאַרפירט ווערן. 14 דו אָבּער
פאַרבּלַיבּ אין דעם, וואָס דו האָסט געלערנט און בּיסט איבּערצייגט געוואָרן, ווייסנדיק פון וועמען דו האָסט עס
געלערנט, 15 און ווייל פון קינדוויַיז אָן האָסטו געקענט די כִּתבֵי-הַקוֹדֶש, וועלכע קענען דיך מאַכן קלוג פאַר דער
ישועת אלוקינו דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֶמוּנה, וואָס איז אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 16 אַלע
כִּתְבֵי-הַקוֹדֶש זענען אינספּירירט פון ה'ס רוּחַ [הקודש], און זענען נוצלעך צו לערנען, צו מוסר, ארויפצופירן אויפן
דרך הישר, צו דערציאונג אין צדקות, 17 כּדי דער איש האלוקים זאָל זיין שלֵימוּתדיק, און גרייט פאַר אלערליי
מַעשִים טובים. דַ איך בּאַפעל דיר פאַר ה' און פאַר רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וועלכער וועט מִשפּטן די
לעבּעדיקע און די טויטע דורך זיין הוֹפָעָה און זיין מלוּכה: 2 הַכְרֵז דאָס דָּבָר ה'! טרעט אויף אין געלעגענער צייט,
און אומגעלעגענער צייט; זאָג מוסר, שריי אָן, זיי מַזהיר, מיט כל אֹרֶךְ רוּחַ און לערנונג. 3 וואָרעם סע וועט קומען
די צייט, ווען זיי וועלן נישט פאַרטראָגן די געזונטע לערנונג; נאָר ווייל זיך איינזאַמלען רבנים לויט זייערע אייגענע
גלוסטיקייטן [זען ישעיהו 53:2-6], 4 און זיי וועלן אָפּקערן זייערע אויערן פון דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֶמת,
און זיך קערן צו בָּבא-מַעשׂות [זען גולם, סנהדרין 65ב]. 5 דו אָבּער זיי ניכטער אין אַלעם, דערטראָג ליידן, טו די
אַרבּעט פון אַ קרוב רחוקים מבַשֵר, זיי ממַלא דיין עַבוֹדַת קֹדֶש. 6 וואָרעם איך בּין שוֹין געבּראַכט פאַר אַ קָרבּן,
און די צייט פון מיין אַוועקגיין גענעענט. 7 נלחמתי המלחמה הטובה, איך האָב פאַרענדיקט דעם וועטלויף, איך
האָב געהיט די [ארטאדאקסיש יידיש] אֶמוּנה. 8 פון איצט אָן איז אָנגעבּרייט פאַר מיר די עֲטָרָת פון צדקות,
וועלכע הָאָדוֹן, דער שופֵט הַצַדִיק, וועט מיר געבּן אין יום ההוא; און נישט בּלויז מיר אַליין, נאָר אויך אַלעמען,
וועלכע האָבּן ליבּ [זען טימ"ב 4:10] געהאַט זיין הוֹפָעָה. 9 אייל דיך בּאַלד צו קומען צו מיר; 10 וואָרעם דִּימַס האָט
מיך פאַרלאָזן, ווייל ער האָט ליבּ געהאַט דעם עוֹלם-הַזה [זען לוקס 17:32], און איז אַוועקגעגאַנגען קיין תֶּסָלוֹנִיקִי,
קְרֵסקִיס קיין גָּלַטְיָה, טִיטוֹס קיין דַלְמַטְיָה. 11 לוּקַס אַליין איז מיט מיר. נעם מַרְקוֹס און בּרענג אים מיט דיר;
וואָרעם ער איז מיר נוצלעך פאַר דער עבוֹדת קֹדֶש. 12 טִיכִיקוֹס אָבּער האָב איך געשיקט קיין אֶפֶסוֹס. 13 ווען דו
וועסט קומען, זאָלסטו בּרענגען דעם בּעקעטשע, וואָס איך האָב געלאָזן אין טרוֹאַס בּיי קַרפּוֹס, אויך די סְפָרים,
און בּפרַט די כתבי הקלף. 14 אַלֶקסַנדר, דער קופּערשמיד, האָט מיר פיל בּייז געטאָן; ה' וועט אים פאַרגעלטן לויט
זיינע מַעשִים. 15 פאַר אים טו אויך דו דיך היטן, מחמת ער האָט זיך שטאַרק אַקעגנגעשטעלט אונדזערע רייד. 16
בּיי מיין ערשטער פאַרטיידיקונג איז קיינער נישט געשטאַנען בּיי מיר, נאָר אַלע האָבּן מיך פאַרלאָזן, זאָל דאָס
נישט פאַררעכנט ווערן אויף זייער רעכענונג! 17 אָבּער הָאָדוֹן איז געשטאַנען בּיי מיר, און האָט מיך געשטאַרקט,
כּדי די בּשוֹרת הגאולָה פון ה' זאָל בּאַשטעטיקט ווערן דורך מיר, און כל פעלקער זאָלן זי הערן; און איך בּין נִיצול
געוואָרן פון דעם לייבּס מויל. 18 הָאָדוֹן וועט מיך מַציל זיין פון יערן בּייזן ווערק, און וועט מיר ראטעווען צו זיין
הימלישער מלוּכה; פאַר אים זאָל זיין כָּבוֹד לעוֹלם וָעֶד. אָמֵן. דרוש בשלום צו פריסקאַ און עַקִילַס, און דעם בני

בית פון אוניסיפורוס. 20 אֲרַסְטוֹס איז פאַרבלייבן אין קאָרינט; טראָפימוסן האָב איך איבערגעלאָזן חוֹלֶה אין מִילֶטוֹס. 21 אייל דיך צו קומען פאַר ווינטער. דוֹרֵש בשלום צו דיר פון עוּבּוּלוֹס, און פּוּדענס, און לינוּס און קלוֹדְיָה, און כל אַחִים במשיח. 22 הָאָדוֹן זאָל זיין מיט דיין רוּחַ. הַחֶסֶד עִמָּכֶם.

טיט'

א רַב שָׁאוּל, אַן עֶבֶד פון ה', און אַ שלִיח פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, למען דער [חרדי ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה פון די בְּחִירֵי ה', און דער דַּעַת פון דעם אֱמת, וואָס איז לויט דער חֲסִידוּת [אין משיח], 2 די מקור פון דאָס איז די תִּקְוָה אויף חַיֵּי עוֹלם, וואָס ה', וועלכער זאָגן נישט קיין שקר, האָט מַבטִיחַ געווען מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלם, 3 און אין דער געהעריקער צייט אַנטפּלעקט ה'ס דָּבָר [בשורת הגאולה] אין דער הכרזה, מיט וואָס איך בין אָנפאַרטרויט געוואָרן לויט דעם מצות ה', גוואַלֵנו ; 4 צו טיטוּסן, בְּנִי הָאֲמִתִּי לויט דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה הַמְשֻׁתָּפֶת [זען מה"ש 25-21:20; גלט' 3-2:1]; חֶסֶד און שָׁלום פון ה', אלוקים הָאָב, און רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, גוואַלֵנו. 5 צוליב דעם האָב איך דיך געלאָזן אין קרעטאַ, כּדי דו זאָלסט איינשטעלן אין אַ סֵדר די זאַכן, וואָס עס פעלט נאָך, און כּדי אַז איר געבן משיחיסט סמיכה צו [בית כּנסת] זְקֵנֵי הָעֵדָה אין יעדער שטאָט, ווי איך האָב דיר באַפוילן: 6 אויב איינער איז אָן אַ פעלער, דער בַּעַל אִשָּׁה אַחַת, האָט בנים מאמינים [אין משיח], וועמען מען באַשולדיקט נישט אין צעלאָזנקייט, אָדער אומגעהאָרכזאַמקייט [זען שמ"א 25-2:22]. 7 וואָרעם דער מַשגִיחַ עֵדת ה' מוז זיין אָן פעלער, אַלס מְנַהַל-מֶשֶׁק-בַּיִת פון ה'; נישט קיין עַקשן, נישט קיין רַגזן, נישט קיין שיכּור, נישט קיין שלעגער, נישט געניגט צו שענדלעכן געווין; 8 נייערט אַ מַכנִיס-אוֹרַח, אַ ליבהאָבער פון גוּטס, ניכטער, אַ צדיק, קָדֹשׁ, איינגעהאַלטן, 9 וואָס האַלט זיך ביים דָּבָר מְהֵימָה לויט דער [ארטאדאקסיש יידיש] לערנונג, כּדי ער זאָל זיין אימשטאַנד מַזהיר צו זיין אין דער געזונטער לערנונג, און אויך צו רעדן שטראָפרייד צו די קעגנער. 10 וואָרעם סע זענען פאַראַן אַ סך מתנגדים, פּלאַפּלער און באַטריגער, בְּפרַט די פון די מוֹהלים פון גויים [זען מה"ש 15:1], 11 וועמעס מויל מען דארף פארשטאָפּן, וועלכע קערן איבער גאַנצע בָּתִּים, און לערנען וואָס טויג נישט צוליב שענדלעכן געווין. 12 איינער פון זיי, אַ "נָביא" פון זייערע אייגענע, האָט געזאָגט : "כּרֵתִיים זענען תָּמיד ליגנערס, חַיּוֹת רָעוֹת, פוילע פרעסערס." 13 דאָס דאָזיקע עדות-זאָגן איז אֱמת. צוליב דער סִיבּה זאַלסטו זיי שאַרף זאָגן מוסר, כּדי זיי זאָלן זיין ארטאדאקסיש יידיש אין [משיחס] אֱמוּנה, 14 און זיך נישט האַלטן צו יידישע לעגענדעס [זען גולם, סנהדרין 65ב] און מִצוות דרבנן [זען קור"א 4:6; דברים 4:2], וועלכע שמד קערן אָפּ פון דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת. 15 פאַר די ריינע איז אַלץ טָהוֹר; פאַר די אָבער, וועלכע זענען טמא און אומגלויביק, איז גאָרנישט טהור; נאָר זייער שֵׂכל און געוויסן זענען טמא. 16 זיי זאָגן, אַז זיי קענען ה', פאַרלייקענען אים אָבער מיט זייערע מַעשִׂים, זייענדיק אומווירדיקע און ווידערשפּעניקע, און וואָס טויגן נישט צו קיין שום מעשים טובים. בַּ דו אָבער רעד דאָס, וואָס עס פאַסט זיך פאַר משיחס ארטאדאקסיש יידיש לערנונג : 2 אַז זקֵנים זאָלן זיין ניכטער, אויפריכטיק, שֵׂכֶלדיק, געזונט אין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, אין אַהֲבָה, אין סַבלָנוּת; 3 אַז די זקֵנוּת זאָלן דעסגלייכן זיך אויפפירן, ווי עס פּאַסט פאַר קדושה, נישט רעדן קיין רכִילוּת, נישט זיין פאַרשקלאַפט צו אַ סַך וויין, נאָר מְלַמְּדוֹת את הטוב, 4 כּדי זיי זאָלן דערציען די יונגע נָשים ליב צו האָבן זייערע בעלים און זייערע יְלָדים, 5 מיט כּבּוּש הַיֵּצֶר צו זיין צניעותדיק און איינגעהאַלטן, ריין פירן די באַלעבאַטישקייט, זיין פריינטלעך,

אונטערטעניק זייערע אייגענע בעלים, כּדי דאָס דָּבָר ה' זאָל נישט געלעסטערט ווערן. 6 די בחורים זיי אויך אַזוי
מַזהיר צו זיין איינגעהאַלטן. 7 אין אַלעם זאָלסטו דיך אליין האַלטן פאַר אַ ביישפּיל פון מַעשׂים-טובים;
ארויסווייזנדיק אין דער לערנונג אומפאַרדאָרבנקייט, ווירדיקן ערנצטקייט, 8 געזונטע וואָרט, וואָס קען נישט
באַשולדיקט ווערן; כּדי דער מתנגד זאָל זיך פאַרשעמען, נישט האָבנדיק קיין שום רַע צו זאָגן פון אונדז. 9 זיי
מַזהיר עבדים צו זיין אונטערטעניק זייערע אייגענע אדונים, און צו זיין פאַר זיי וואוילגעפעלן אין אַלעם; נישט
אַקייגנרעדן, 10 נישט גַנבענען, נאָר ארויסווייזן יעדע גוטע געטרייַשאַפט, כּדי זיי זאָלן באַצירן די לערנונג פון ה',
גוואָלֵנו, אין אַלעם. 11 מחמת דער חֶסֶד ה' האָט זיך באַוויזן פאַר אַ ישועה פון כל מענטשן, 12 און לערנט אונדז,
אַז מיר זאָלן פאַרלייקענען דאָס רַע און די וועלטלעכע תּאוות, און לעבן איינגעהאַלטן און צַדִּיק און פרום אין
דער עוֹלם הַזֶּה, 13 און וואָרטן אויף דער געבענטשטער תִּקְוָה און הוֹפָעָה פון דער כבוד פון אונדזער גרויסן
אלוקים און גוֹאֵל רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, 14 וואָס האָט זיך גופא געגעבן פאַר אונדז, כּדי ער זאָל אונדז
אויסלייזן פון יעדן רַע, און רייניקן פאַר זיך אַ עם פאַר זיין אייגנטום, וואָס איז אייפעריק אין מַעשׂים-טובים. 15
די דאָזיקע זאַכן רעד און זיי מַזהיר און שטראָף מיט דער כל רשות. זאָל קיינער דיך נישט פאַראַכטן. גַ דערמאָן זיי
צו זיין אונטערטעניק צו מושלים און שָׂרים, צו זיין געהאָרכזאַם, צו זיין אָנגעבּרייט פאַר כל מעשׂים טובים, 2 נישט
צו רעדן קיין לשון הרע אויף קיינעם, נישט צו זיין קריגעריש, נאָר באַשיידן, ארויסווייזנדיק יעדע עַנְוותדיקייט צו
אַלע בני אדם. 3 וואָרעם מיר אליין זענען אויך אַמאָל געווען אָן דַּעַת, אומגעהאָרכזאַם, פאַרפירט, געדינט
אַלערליי תַּאוות און פאַרגעניגנס, געפירט אַ לעבן פון קִנאה שנאה, געווען פאַרהאַסט, האָבן פיינט געהאַט איינער
דעם אַנדערן. 4 ווען אָבּער די גוטסקייט פון ה', גוואָלֵנו, און זיין אַהֲבָה צו בני אדם, האָט זיך באַוויזן, 5 נישט דורך
מַעשׂים פון צדקות, וואָס מיר האָבן געטאָן, נאָר לויט זיין רַחֲמִים האָט ער אונדז דערלייזט צו ישועת אלוקינט,
דורך דער מקוה מים טבִילה פון ווידערגעבּורט און באַנייאונג פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶשׁ [זען תהלים (51:12(10], 6
וועלכן ער האָט אויף אונדז אויסגעגאָסן בּשֶׁפע דורך רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, גוואָלֵנו ; 7 כּדי מיר זאָלן זיין
געמאַכט יצדּק מיט ה' דורך זיין חֶסֶד [זען רומ' 5:1], און ווערן יוֹרשים לויט דער תִּקְוָה פון חַיֵּי עוֹלם. 8 אֱמת איז
דאָס דָּבָר, און איך וויל, אַז וועגן די דאָזיקע זאַכן זאָלסטו רעדן מיט באַשטימטהייט, כּדי די, וועלכע האָבן
געגלויבט אין ה', זאָלן האָבן אין זינען, עוסק צו זיין אין מַעשׂים-טובים -- דאָס איז טוֹב און נוצלעך פאַר מענטשן;
9 נאַרישע מחלוקת אָבּער און יחוס-בּריוו און קַשיות פון פלפול וועגן דער תּוֹרה זאלסטו אויסמיידן, ווייל זיי זענען
אומנוצלעך און פוסט. 10 אַן איש הגוֹרֵם, אַ מענטש, וועלכער ברענגט אַריין כּיתות, מייד אויס נאָך אַן
איינמאָליקער אָדער צוויימאָליקער וואָרנונג, 11 וויסנדיק אַז אַזעלכער איז פאַרקערט און זינדיקט, און איז פון זיך
אַליין פאַרמִשפּט. 12 ווען איך וועל שיקן צו דיר אַרְטֶמַס אָדער טִיכִּיקוֹס, זאָלסטו דיך איילן קומען צו מיר קיין
ניקופּוֹלִיס; וואָרעם איך האָב באַשלאָסן דאָרטן צו ווינטערן. 13 שיק גלייך אַרויס בֶּן-תּוֹרה זִינַס און אַפּוֹלוֹסן אויף
זייער נסִיעה; זע סע זאָל זיי גאָרנישט פעלן. 14 און זאָלן אויך אנשי עדתינו זיך לערנען עוסק צו זיין אין
מַעשׂים-טובים פאַר די נייטיקע באַדערפענישן, כּדי זיי זאָלן נישט זיין אומפּרוכטבּאַר. 15 דרישת שלום פון אַלע
וואָס זענען מיט מיר. גריס די, וואָס האָבן אונדז ליב אין דער אֱמונה. חֶסֶד זאָל זיין מיט אייך אַלע.

פילמ'

אַ רַב שָׁאוּל, אַן אַרעסטאַנט פונוועגן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, און טִימוֹתִיאוֹס דער אָח במשיח, צו פילִימוֹן

הָאָהוּב חֲבֵרֵנוּ לָעֲבוֹדָת קֹדֶשׁ, 2 און צוּ אַפִּיָּה אָחוֹתֵנוּ בּמשיח, און צוּ אַרכִּיפּוֹסן, אוּנדזער מיטזעלנער [זען טימ"ב 2:3], און צוּ משיחס ברית חדשה קהִלָּה אין דיין בֵּית: 3 חֶסֶד ה' צוּ אייך און שָׁלוֹם ה', פון אלוקים אָבִינוּ, און הָאָדוֹן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 4 איך זאָג ברוך ה' תָּמיד, ווען איך דערמאָן דיך אין דאַווענענדיק תּפִילות, 5 ווייל איך האָבּ געהערט פוּן דיין אַהֲבָה, און פוּן דער אֱמוּנה וואָס דוּ האָסט צוּ הָאָדוֹן יהושע/ישוע און צוּ אַלע קדוֹשִים; 6 זאָל דיין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה דורך משיחס קרוב רחוקים ווערן ווירקזאַם אין די דַּעַת פוּן יעדער מצווה, וואָס מיר האָבן אין רֶבּי מלך המָשיחַ. 7 וואָרעם איך האָבּ געהאַט שִׂמְחָה גְּדוֹלָה און טרייסט איבּער דיין ליבּע, מיינע אח בּמשיח, ווייל די לְבָבוֹת פוּן די קדוֹשִים זענען דוּרך דיר דערקוויקט געוואָרן [זען פילמ' 1:20]. 8 דערפאַר, הַגַּם איך האָבּ די פולע פרייהייט אין רבי מֶלך המָשיחַ דיר צוּ בּאַפעלן וואָס איז רעכט, 9 דאָך צוליבּ דער אַהֲבָה, בּעט איך דיך ליבּער, אַזעלכער בּין איך, רַב שָׁאוּל, דער זָקן, און איצט אויך אַן אַרעסטאַנט פוּנוועגן רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע; 10 איך בּעט דיך פאַר בְּנִי, וועלכן איך האָבּ געבּוירן אין מיינע קייטן -- פאַר אוֹנִיסִימוֹס --11 וואָס אַמאָל איז געווען ער פאַר דיר געווען אוּמנוּצלעך, איצט אָבּער זער נוּצלעך פאַר דיר און אויך פאַר מיר [זען מפרש: "אוֹנִיסִימוֹס," הייסט עס "נוצלעך"; רַב שָׁאוּלס פרוכט אין אַ משיחיסט שטיבל אין קוֹלוֹסָה פאר אַן אַנטלאָפן שקלאַף יִנגל אין די קייטן פון זינד וואָס איז דעמאָלט באפרייט דורך די גואל משיח]; 12 איך האָבּ אים צוריקגעשיק צו דיר, אים אַליין, דאָס הייסט, מיין אייגן לֵב; 13 איך האָבּ אים גערן געוואָלט האַלטן האַלטן בּיי מיר, כּדי ער, אַלס דיין פאַרטרעטער, זאָל מיר דינען אין די קייטן פוּן דער בּשׂוֹרת הגאוּלָה פון ה'; 14 אָן דיין דַּעה אָבּער האָבּ איך גאָרנישט געוואָלט טאָן; כּדי דיין טוֹבה זאָל נישט זיין געצוואונגען, נייערט פרייַוויליק. 15 וואָרעם אֶפשר האָט ער זיך צוליבּ דעם אָפּגעשיידט פון דיר לפי שעה כדי דו זאָלסט אים בּאַקומען לְעוֹלָם; 16 נישט מער ווי אַן עֶבֶד, נאָר העכער פון אַן עֶבֶד, ווי אַ בּאַליבּטער אָח במשיח, בּפרַט פאַר מיר, און וויפל מער פאַר דיר, סיי אין דעם פלייש, און סיי אין הָאָדוֹן. 17 על-כּן, אויבּ דוּ האַלטסט מיך פאַר אַ חַבר, זיי אים מקַבּל ווי מיך אַליין. 18 און אויבּ ער האָט דיך עפּעס בּאַעוולט, אָדער איז דיר שוּלדיק, שטעל דאָס צו אויף מיין חֶשבּון. 19 איך, רַב שָׁאוּל, שרייבּ דאָס מיט מיין אייגענער האַנט, איך וועל עס אָפּצאָלן; הגם איך נישט צריך להזכיר לך כמה אתה חייב לי: נַפְשְׁךָ. 20 כֵּן, מיין אָח במשיח, לאָז מיך אַ הנאה האָבּן פון דיר הָאָדוֹן; דערקוויק [זען פילמ' 1:7] מיין לֵב אין רבי מֶלך המָשיחַ. 21 איבּערצייגט פון דיין געהאָרכזאַמקייט, האָבּ איך געשריבּן צו דיר, ווייל איך ווייס, אַז דוּ וועסט טאָן אַפילו מער ווי איך זאָג. 22 אין דער זעלבּער צייט גרייט אויך צו פאַר מיר אַ מְקוֹם לִינָה, וואָרעם איך האָף, אַז דורך אייערע דאַווענענדיק תּפִילות, וועל איך געשענקט ווערן צו אייך. 23 דּרישת שלום פון אֶפַּפְרַס מיין מיטגעפאַנגענער אין רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע; 24 אויך פון מַרְקוֹס [מרק' 16:20-1:1], אֲרִיסְטַרְכוֹס, דִּימַס [זען טימ"ב 4:10], און לוּקַס [זען לוּקַס 24:53-1:1; מה"ש 28:31-1:1], מיינע מיטאַרבּעטער. 25 דער חֶסֶד פוּן אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע זאָל זיין מיט אייער גייסט.

הדרך משיחיסטים (יהודים אין משיח)

אַ נאָכדעם ה' האָט פאַרצייטן פּעמים רבים און אויף דרכים רבים גערעדט צוּ די אָבות דוּרך די נבִיאים [זען דניאל 7:13-14; 3:8 "פלחין" בר אנש משיח, נישט אַן אליל, איז אֵל גִּבּוֹר מאמר מֵימְרָא ה' מתגשם, זען משלי 30:4; 8:30; תהלים 33:6; ישעיהו 9:5(6); 7:14; זען אַ מאַן זיך געראַנגלט מיט יעקב און יעקב האָט געזען אלוקים פּנים אֶל פּנים מתגשם אַלס אַ מאַן, זען בראשית 32:23-30], 2 האָט ער אין די דאָזיקע לעצטע טעג גערעדט צוּ אוּנדז דוּרך דעם

זון [דער זון פון דער אויבערשטער, זען משלי 30:4], וועמען ער האָט באַשטימט פאַר אַ יוֹרֵש פון אַלעם, דורך
וועמען ער האָט אויך באַשאַפן שָׁמַיִם וָאָרֶץ. 3 ער, וועלכער, זייענדיק די זֹהַר פון ה'ס הערלעכקייט, און דאָס
אויסדריקלעכע געשטאַלט פון ה'ס מהות, האַלט אויף אַלצדינג דורך דעם דָּבָר פון זיין רַב־הַגְּבוּרָה. בעת ער האָט
געמאַכט טְהוּר פאַר עבירות [זען "נשׂא" ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22, זען טהור און יום הכיפורים און משיח], האָט
ער זיך אַנידערגעזעצט ביי דער רעכטער האַנט פון דער גדולה אין דער הייך [זען תהלים 110:1], 4 און איז געוואָרן
אויף אַזויפיל בעסער איידער די מַלאָכִים, אַז ער האָט געיַרשנט אַ חָשׁוּבערן שֵׁם פון זיי. 5 וואָרעם צו וועמען פון די
מַלאָכִים האָט ער ווען אַמאָל געזאָגט ׃ בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ? [דער זון פון דער אויבערשטער, תהלים 2:7]? און
ווידער׃ אֲנִי אֶהְיֶה־לּוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֵן? [זען דער זון פון דער אויבערשטער, שמואל ב' 7:14] 6 און ווידער׃ בעת
ער ברענגט דעם בכּוֹר אין דער וועלט אַריין, זאָגט ער ׃ וְהִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹקִים. 7 און פונוועגן די מַלאָכִים זאָגט ער׃
עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט [זען תהלים 104:4]. 8 אָבער פונוועגן דעם זון [פון דער אויבערשטער] זאָגט
ה׃ כִּסְאֲךָ אֱלֹקִים, עוֹלָם וָעֶד, שֵׁבֶט מִישֹׁר שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ. 9 אָהַבְתָּ צֶדֶק וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע, עַל־כֵּן מְשָׁחֲךָ אֱלֹקִים, אֱלֹקֶיךָ,
שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ [תהלים 45:7-8]. 10 און, אַתָּה אֲדֹנָי לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמַיִם [תהלים 102:26];
11 הֵמָּה יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַּעֲמֹד, וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ; 12 כַּלְּבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם וְיַחֲלֹפוּ, וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמוּ. 13 אבער צו
וועמען פון די מלאכים האָט ה' ווען נישט איז געזאָגט׃ שֵׁב לִימִינִי עַד אָשִׁית אֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ? [זען תהלים 110:1]
14 צי זענען זיי דען נישט אַלע רוחות משרתים, וואָס ווערן געשיקט צו דינען די, וועלכע וועלן ירשענען די גאולה? בַּ
צוליב דעם מוזן מיר זיין אַ סַך שטאַרקער האַלטן אין דעם, וואָס מיר האָבן געהערט, טאָמער וועלן מיר אָפּפאַלן.
2 וואָרעם אויב דאָס דָּבָר ה', וואָס איז גערעדט געוואָרן דורך מַלאָכִים, איז מקוים געוואָרן, און יעדע פשע און
עַבֵּירה האָט באַקומען אַ גְּמוּל צוֹדֵק, 3 וויאַזוי וועלן מיר אַנטרינען, אויב מיר פאַרוואָרלאָזן אַזאַ גרויסע ישועת
אלוקינו? וועלכע איז לכַתּחִילה גערעדט געוואָרן דורך הָאָדוֹן, און באַשטעטיקט געוואָרן צו אונדז דורך די, וואָס
האָבן אים געהערט, 4 בשעת ה' האָט אויך עֵדות געזאָגט דורך אוֹתוֹת און מוֹפְתִים, און דורך פאַרשיידענע גבורות,
און דורך מַתָּנוֹת פון דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וואָס ער האָט אויסגעטיילט לויט זיין אייגענעם רָצוֹן. 5 וואָרעם נישט צו
מַלאָכִים האָט ה' אונטערטעניק געמאַכט הָעוֹלָם הַבָּא, פון וועלכער מיר רעדן. 6 נאָר איינער האָט ערגעץ עֵדות
געזאָגט, אַזוי צו זאָגן ׃ מָה־אֱנוֹשׁ כִּי־תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן־אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ? 7 וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹקִים, וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ,
וַתַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ; 8 כֹּל שַׁתָּה תַחַת רַגְלָיו [תהלים 8:5-7]. וואָרעם מיט דעם, וואָס ה' האָט אונטערטעניק
געמאכט אלץ אונטער אים, האָט ער גאָרנישט געלאָזן, וואָס איז אים נישט אונטערטעניק. דערווייַל אָבער זעען
מיר נאָך נישט, אַז אַלץ זאָל זיין אונטערטעניק אונטער אים. 9 מיר זעען אָבער, יהושע/ישוע, וואָס איז געמאַכט
געוואָרן אַביסל נידעריקער פון די מַלאָכִים, דורך די יסורים פון מָוֶת, וואָס איז געקרוינט מיט הערלעכקייט און
כָּבוֹד, כּדי ער זאָל, דורך דעם חֶסֶד ה', טוֹעם זיין דעם מָוֶת פאַר כל בני אדם. 10 ווייל עס איז געווען פּאַסנד פאַר
אים, פאַר וועמען אַלץ איז און דורך וועמען אַלץ איז, פירנדיק בָּנִים רַבִּים צו הערלעכקייט, שלימותדיק צו מאַכן
דורך סֵבֶל דעם מְכוֹנֵן פון זייער ישועה. 11 וואָרעם סיי דער, וואָס טוט הייליקן, און סיי די וואָס זענען געהייליקט,
זענען אַלע פון איינעם; צוליב דעם שעמט ער זיך נישט זיי צו רופן אַחִים במשיח, 12 אַזוי צו זאָגן ׃ אֲסַפְּרָה שִׁמְךָ
לְאֶחָי בְּתוֹךְ קָהָל אֲהַלְלֶךָּ [זען תהלים (22)22:23]. און ווידער ׃ וְקִוֵּיתִי־לוֹ [ישעיהו 8:17]. 13 און ווידער ׃ הִנֵּה אָנֹכִי
וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי ה' [ישעיהו 8:18]. 14 דערפאַר, אַזוי־ווי די יְלָדִים האָבן אַ חֵלֶק אין בָּשָׂר וָדָם, האָט רבי מלך
המשיח אויך אויף אַן ענלעכן אופן אַ חֵלֶק פון דעם זעלבן, כּדי דורך דעם הִסתַּלְקוּת פון זיין מָוֶת זאָל ער קענען
מבַטל זיין דעם, וואָס האָט די מאַכט פון דעם מָוֶת, דאָס הייסט, הָשָׂטָן [זען בראשית 3:1-19; רומ' 5:12-14; יוח"א

3:8; יוחנן 12:31], 15 און באַפרייען די דאָזיקע, וועלכע זענען דורך דער פחד פאַר מָוֶת געווען אונטערגעוואָרפן צו
קנעכטשאַפט אַלע טעג פון זייער לעבן. 16 מחמת באָמת, נישט די מַלאָכים העלפט ער, נייערט דעם זֶרַע פון
אַברָהם [זען ישעיהו 41:8-9]. 17 צוליב וועלכן רבי מלך המשיח האָט געמוזט אין אַלעם ענלעך ווערן צו זיינע אַחִים
במשיח, כּדי ער זאָל ווערן רחמנותדיק און אַ געטרייער כּהן-גָדול [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] אין
די זאַכן, וואָס זענען נוגע ה', מכַפּר צו זיין פאַר די עבירות פון הָעָם [זען ישעיהו 53:8,10 "כי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי...תשים אָשָם נפשו"]. 18 ווייל דכרמיט, וואָס ער אליין האָט געליטן, זייענדיק אין א נסיון, קען ער העלפן די,
וואָס געפינען זיך אין אַ נסיון. גַ דערפאַר, אַחֵי הקדוֹשִים במשיח, חַבֵּירם פון אַ הימלישער באַרופונג, באַטראַכט
דעם שליח און כּהן-גָדול [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17] פון אונדזער [ארטאדאקסיש יידיש] אֶמונה,
יהושע/ישוע, 2 וואָס איז געווען געטריי צו אים, וועלכער האָט אים געגעבן סְמִיכָה, פּונקט ווי אויך מֹשה [רבינו] איז
געווען געטריי אין כל בֵּית ה'. 3 וואָרעם ער איז רָאוּי געווען אויף מער כָּבוד ווי מֹשה [רבינו], אויף אַזויפיל ווי דער,
וואָס בויט דאָס בֵּית, האָט מער כָּבוד ווי דאָס בֵּית --4 וואָרעם יעדעס בֵּית ווערט געבויט דורך עמיצן; דער אָבער,
וואָס האָט אַלץ געבויט, איז ה' -- 5 און מֹשה [רבינו] איז געווען געטריי אין כל בֵּית ה' ווי אַן עֶבֶד, פאַר אַן עֵדות
פון די זאַכן, וואָס האָבן געזאָלט גערעדט ווערן; 6 אָבער רבי מלך המשיח איז געווען ווי בֵּן [זון פון דער
אויבערשטער] איבער כל בֵּית ה'; און מיר זענען זיין בֵּית, אויב מיר האַלטן פעסט דעם בטָחון און דאָס תִּקְוָה פון
אונדזער פרייד ביז דעם סוֹף. 7 דערפאַר, אַזוי ווי דער רוּחַ הַקוֹדֶש זאָגט: הַיּוֹם אִם־בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ; 8 אַל־תַּקְשׁוּ
לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה, כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר, 9 אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם, בְּחָנוּנִי גַּם־רָאוּ פָּעֳלִי אַרְבָּעִים שָׁנָה. 10 לָכֵן אָקוּט בְּדוֹר
וָאֹמַר, עַם תֹּעֵי לֵבָב הֵם, וְהֵם לֹא־יָדְעוּ דְּרָכָי. 11 אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם יְבֹאוּן אֶל־מְנוּחָתִי [תהלים 95:7-11]. 12
היזהרו, אַחִים במשיח, טאָמער איז פאַראַן אין איינעם פון אייך לֵב רַע און פעלנדיק [ארטאדאקסיש יידיש] אמונה,
אָפּצוקערן שְׁמָד פון דעם אלוקים חיים; 13 נייערט וואָרנט איינער דעם אַנדערן יעדן יוֹם, כָּל-זמַן עס הייסט נאָך
"הַיּוֹם", כּדי קיינער פון אייך זאָל נישט קשי פאַרהאַרטעוועט ווערן דורך דער פאַרפירערישקייט פון חֵטְא. 14
וואָרעם מיר זענען געוואָרן חברותא שותּפים פון רבי מֶלך המָשיחַ, אויב מיר האַלטן שטאַרק דעם אָנהייב פון
אונדזער בטָחון ביז דעם סוֹף; 15 בעת סע ווערט געזאָגט: הַיּוֹם אִם־בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ, אַל־תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה
[זען תהלים 95:7-8]. 16 וואָרעם ווער זענען עס די, וואָס האָבן געהערט, און האָבן געקריגט? צי דען נישט אַלע,
וואָס זענען אַרויסגעגאַנגען פון מִצרַיִם דורך מֹשה [רבינו]? 17 און קעגן וועמען האָט ה' געצערנט 40 יאָר לאַנג? צי
דען נישט קעגן די, וואָס האָבן געזינדיקט, וועמעס פּגרים זענען געפאַלן אין דער מִדבּר? 18 און צו וועמען האָט
ער געשוואוירן, אַז זיי זאָלן נישט אַרײַנקומען אין זיין מנוּחה, אויב נישט צו די, וואָס זענען געווען ווידערשפּעניק?
19 און מיר זעען, אַז זיי זענען נישט געווען בִּיכוֹלת אריינצוגיין, מחמת זיי האָבן נישט געגלויבט [פעלנדיק
ארטאדאקסיש יידיש אמונה]. דַ דעריבער, בשעת עס בלייבט פאַר אונדז די הַבטָחה אריינצוגיין אין מנוּחה פון ה',
לאַמיר מוֹרא האָבן אין יִרְאַת שָׁמַיִם, טאָמער וועט עמיצער פון אייך זיך פאַרזאַמען. 2 וואָרעם אויך אונדז, פּונקט
ווי צו יענע, איז די בשׂוֹרת הגאוּלָה פון ה' טובה אַנגעזאָגט געוואָרן, נאָר דאָס געהערטע וואָרט האָט זיי גאָרנישט
געגוּצט, ווייל עס איז נישט געווען פאַרבונדן מיט אֶמונה ביי די צוהערער. 3 וואָרעם מיר, די משיחיסטים, די
מאמינים [אין רבי מלך המשיח], קומען אַריין אין דער מנוּחה פון ה', אַזוי ווי ה' האָט געזאָגט: אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי
אִם־יְבֹאוּן אֶל־מְנוּחָתִי [זען תהלים 95:11], הַגַּם די מעשים פון ה' זענען געווען פאַרענדיקט פון דעם אָנהויב פון דער
וועלט, ששת-ימי-בראשית. 4 מחמת ער האָט געזאָגט ערגעץ ווו פונוועגן דעם זיבעטן יוֹם אויף אַזאַ אופן: וַיִּשְׁבֹּת

אֲלֵקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ; 5 און אָט דאָ זאָגט ער ווידער אִם יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי [תהלים 95:11]. 6 על-כֵּן,
אַזוי ווי סע בלייבט פאַר עטלעכע אריינצוגיין, און די, וואָס האָבן פריער אָנגענומען די בשׂורת הגאולָה, האָבן
פאַרפעלט אריינצוגיין, מחמת זיי זענען געווען כּופרים, 7 טוט ה' ווידער אַמאָל באַשטימען אַ געוויסן יוֹם, "הַיּוֹם
[זען תהלים 95:7]," ווי ער זאָגט דורך דָּוִד, נאָך אַ לאַנגער צייט, לויט ווי עס איז פריער געזאָגט געוואָרן: הַיּוֹם
אִם־בְּקֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ אַל־תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם [תהלים 95:7-8]. 8 מחמת אויב יהושע/ישוע [בֶּן נוּן, נחמיה 8:17] וואָלט זיי
געגעבן מנוּחה, וואָלט ה' שפּעטער נישט געווען גערעדט פון אַן אַנדערן "יוֹם." 9 עס פאַרבלײַבט דערפאַר אַ
מנוּחַת-שַׁבָּת פאַר הָעָם ה'; 10 מחמת דער, וואָס איז אַרײַנגעקומען אין די מנוּחה פון ה', האָט אַליין אויך גערוּט
פון תּלוּת בְּמַעֲשִׂים פון אים [זען רומ' 4:6], ווי ה' האָט גערוּט פון מַעֲשִׂים זיינע. 11 לאָמיר זיך דערפאַר מיִען
אריינצוגיין אין יענער מנוּחה, כּדי קיינער זאָל נאָך דעם זעלבן בײַשפּיל נישט פאַלן פונוועגן ווידערשפּעניקייט. 12
מחמת דאָט דָּבָר ה' איז חי און ווירקעוודיק, און איז שאַרפער איידער יעדע צוויי-שאַרפיקע חֶרֶב, און דורכשטעכט
אַפילו עַד לְהַבְדִּיל פון נֶפֶשׁ און רוּחַ, סיי פון קנעכלעך און מאַרך, און איז פלינק צו דערזען די מַחשָׁבות פון כַּוָּנַת
הַלֵּב. 13 און עס איז נישטאָ קיין באַשעפעניש, וואָס ווערט נישט אַנטפּלעקט פאַר אים; נייערט אַלע זאַכן זענען
נאַקעט און ליגן אָפן פאַר זיינע אויגן, פאַר וועמען מיר וועלן אָפּגעבן דין-וחשבון. 14 על-כֵּן, האָבנדיק אַ
דערהויבענעם כֹּהן-גָּדול [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17], וואָס איז דורכגעגאַנגען דורך די הימלען,
יהושע/ישוע, דעם זון פון דער אויבערשטער, לאָמיר דערפאַר האַלטן פעסט אונדזער [ארטאדאקסיש יידיש]
אֱמוּנה. 15 מחמת מיר האָבן נישט קיין כֹּהן-גָּדול [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17], וואָס קען נישט
מיטפילן מיט אונדזערע שוואַכקייטן, נאָר וואָס איז אין אַלעם געפּרוּאווט געוואָרן גלייך ווי מיר זענען, דאָך אָן
חֵטְא. 16 לאָמיר זשע גענעענען מיט בטָחון צו דעם כִּסֵּא-הַחֶסֶד, כּדי מיר זאָלן מקַבּל זיין רחמים, און זאָלן
געפינען חֶסֶד צו העלפן אונדז אין אַן עֵת-צָרה. הַ וואָרעם יעדער כֹּהן-גָּדול [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א
21:17], וואָס ווערט גענומען פון צווישן בני אדם, ווערט באַשטימט פאַר בני אדם אין זאַכן, וואָס זענען שַׁייך ה',
כּדי ער זאָל קענען מַקריב זיין מִנחות און זבָחים פאַר חֲטָאִים. 2 און דער כֹּהן-גָּדול קען מיטפילן מיט די
אומוויסנדיקע און פאַרפירטע, ווייל אויך ער אַליין איז אַרומגערינגלט מיט שלאַפקייט, 3 און צוליב דער דאָזיקער
סִיבּה איז ער מחויב, סיי פאַר הָעָם, אַזוי אויך פאַר זיך אַליין, מַקריב צו זיין פאַר חֲטָאִים. 4 און קיינער נעמט זיך
נישט דעם כָּבוד אַליין, נאָר ווען ער ווערט באַרופן פון ה', אַזוי ווי אַהרֹן איז געווען. 5 אַזוי האָט זיך אויך רבי מֶלֶך
המָשיחַ אַליין נישט פאַרהערלעכט, צו ווערן אַ כֹּהן-גָּדול, נאָר ה', וואָס האָט צו אים געזאָגט: בְּנִי [דער זון פון דער
אויבערשטער] אַתָּה, אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ [תהלים 2:7]; 6 ווי ער זאָגט אויך אויף אַן אַנדערן פּלאַץ: אַתָּה־כֹהֵן לְעוֹלָם
עַל־דִּבְרָתִי מַלְכִּי־צֶדֶק [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]. 7 רבי מלך המשיח, אין די טעג פון זיין פלייש,
האָט מקריב געווען תּפִילות און תַּחנונים מיט גרויס געשריי און מיט טרערן צו אים, וואָס האָט אים געקענט מציל
זיין פון טויט און ה' געהערט אים צוליב זיין יראת האלוקים. 8 און הַגַּם ער איז געווען אַ זון, דאָך האָט ער
געלערנט מִשְׁמַעַת דורך זיין יסורים; 9 און אַזוי ווי ער איז געוואָרן שלֵימוּתדיק, איז ער געוואָרן די סִיבּה פון ישועַת
עוֹלָמים פאַר אַלע, וואָס געהאָרכן אים, 10 און איז באַרופן געוואָרן פון ה' פאַר כֹּהן-גָּדול על דברתי מלכי-צדק
[זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]. 11 וועגן וועמען מיר האָבן אַ סך צו רעדן, און עס איז שווער צו מאַכן
מִדרָש, ווייל איך זע, איר זענט געוואָרן טעמפּ צו הערן. 12 וואָרעם נאָך דער צייט האָט איר שוין באַדאָרפן זיין
רַבָּנִי מוֹרים זאָגנדיק שעורים, נייטיקט איר אייך ווידער אַמאָל, אַז עמיצער זאָל אייך לערנען די יסוֹדוֹת פון די

ערשטע עִיקָרים פון די נבואות פון ה׳, און זענט געוואָרן אַזעלכע, וואָס נייטיקן זיך אין חֶלֶב, און נישט אין פעסטע שפּייז. 13 וואָרעם יעדער איינער, וואָס נעמט חֶלֶב, האָט נישט קיין מבִינות אין דעם דִבְרֵי צדקות, וואָרעם ער איז אַ תינוק. 14 פעסטע שפּייז אָבער איז פאַר מְבֻגָּרִים, פאַר יענע, וואָס האָבן דורך געברויך אויסגעאיבטע חושים, אונטערצושיידן צווישן טוֹב און רַע. וַ על-כֵּן, לאָמיר איבערלאָזן די לערנונג פון די ערשטע עִיקָרים פונוועגן רבי מֶלֶך המָשיחַ, און גיין וויטער צו דער שלֵימות; נישט לייגנדיק נאָכאַמאָל דעם יסוֹד פון תשובה פון מַעשִׂים מֵתִים [מְתַרגֵם: דאָס מיינט שֶׁהָאָדָם מֻצָּדָק עַל-יְדֵי אֱמוּנָה לְחיי עוֹלם לְלֹא תִּלוּת בְּמעשי התּוֹרָה, זען גלט׳ 3:21], און פונוועגן אֱמונה צו ה׳, 2 פון דער לערנונג פון מקוה מים טבִילות, און פון סמיכת-ידים און פון תְּחִיַּת-המֵתים, און פון מִשפּט עוֹלם. 3 און דאָס דאָזיקע וועלן מיר טאָן, אִם-יִרצֶה-ה׳. 4 וואָרעם עס איז אוממעגלעך פאַר די, וואָס זענען איינמאָל אויפגעקלערט געוואָרן [מיט אוֹר ה׳] און האָבן טוֹעם געווען פון דער הימלישער מַתָּנה, און זענען געוואָרן חברותא שותפים פון דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, 5 און האָבן טוֹעם געווען די דְּבַר ה׳ הַטוֹב, און די כּוֹחות פון עוֹלם-הַבּא, 6 און זענען אָפּגעפאַלן, אַזעלכע איז אוממעגלעך ווידער מחַדש צו זיין צו תשובה, בעת מיר זעען, זיי אויפהענגע על-דער בּוֹים פאַר זיך דעם זון פון דער אויבערשטער איבעראַנייס, און שטעלן אים אָפן אַרויס צו בּזָיון. 7 וואָרעם די ערד, וועלכע טרינקט דעם גֶּשֶׁם, וואָס קומט אָפט דערויף, און ברענגט אַרוֹיס עשב [זען עשב, בראשית 1:11], וואָס טויגן פאַר די, פאַר וועמעס-וועגן זי איז אויך באַאַקערט געוואָרן, באַקומט אַ בְּרָכה פון ה׳. 8 נאָר אויב זי טראָגט קוֹץ און דרדר [זען קוֹץ און דרדר, בראשית 3:18], ווערט זי פאַרוואָרפן און איז נאָענט צו ארורה [זען ארורה, בראשית 3:17]; און איר סוֹף איז פאַרבּרענט צו ווערן [זען אֵש גיהנום, ישעיהו 66:24]. 9 מיר אָבער, באַליבּטע, זענען פאַרזיכערט אויף בעסערע זאַכן פונוועגן אייך, און זאַכן וואָס באַגלייטן ישועת אלוקינו, הַגַּם מיר רעדן אַזוי. 10 וואָרעם ה׳ איז נישט אומגערעכט, צו פאַרגעסן פָּעָלְכֶם און די אַהֲבָה, וועלכע איר האָט אַרויסגעוויזן צו זיין נאָמען, מיט דעם, וואָס איר האָט געדינט די קדוֹשִׁים, און דינט זיי נאָך אַלץ. 11 און מיר באַגערן, אַז יעדער איינער פון אייך זאָל אַרויסווייַזן די זעלבע שקידה צו דער פולקייט פון בִּטָחון ביז צו דעם סוֹף, 12 כּדי איר זאָלט נישט זיין פויל, נאָר נאָכטויערס פון די, וואָס דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה און סבלנות זענען געוואָרן יורשים פון די הַבטָחות. 13 וואָרעם בעת ה׳ האָט אַברָהם געגעבן די הַבטָחה, האָט ה׳, מחמת ה׳ האָט נישט געקענט שווערן ביי קיין גרעסערן, געשוואוירן ביי זיך אַליין [זען בראשית 22:16], 14 אַזוי צו זאָגן: כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אוֹתָךְ [בראשית 22:17]. 15 און אַזוי, ווייל ער האָט געדולדיק דערטראָגן, האָט ער געיַרשנט די הַבטָחה. 16 וואָרעם בני אדם שווערן ביי דעם גרעסערן, און אין יעדן סִיכסוּך זייערן איז די שבועה דער סוֹף פון אַ באַשטעטיקונג. 17 צוליב דעם האָט ה׳, בעת ער האָט בִּדעה געהאַט צו ווייזן די יוֹרשים פון דער הַבטָחה נאָך אַ סַך מערער די אומפאַרענדערלעכקייט פון זיין עֵצה, האָט ה׳ זי גאַראַנטירט מיט אַ שבועה, 18 כּדי דורך 2 אומפאַרענדערלעכע זאַכן, אין וועלכע עס איז אוממעגלעך פאַר ה׳ צו זאָגן ליגן, זאָלן מיר, וואָס זענען אַנטרונען פאַר רעטונג, האָבן אַ שטאַרקערע דערמוטיקונג אָנצוהאַלטן זיך אין דער תִּקְוָה, וואָס איז אָנגעבּרייט געוואָרן פאַר אונדז. 19 און דאָס האָבן מיר ווי אַן עֹגֶן (אַנקער) פאַר דער נשָמה, אַ תִּקְוָה, וואָס איז זיכער און שטאַנדהאַפטיק, און וואָס גייט אַריין אין דעם, וואָס איז דרינען אין דעם פָּרוֹכֶת, 20 וואוהין יהושע/ישוע איז אַריינגעגאַנגען ווי אַ מטטרון פון אונדזערטוועגן, און איז געוואָרן אַ כֹּהן-גָּדוֹל לְעוֹלָם עַל־דִּבְרָתִי מַלְכִּי־צֶדֶק [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]. זַ וואָרעם דער דאָזיקער מַלכּי-צֶדֶק, מֶלֶךְ שָׁלֵם, אַ כֹּהן פון דעם אֵ-ל-עֶליון, וואָס איז מקַבּל-פָּנים געווען אַברָהם אבינו, ווען ער האָט זיך אומגעקערט פון שלאָגן די מלָכים, און האָט אים

געבענטשט [זען בראשית 14:17-20], 2 צו וועמען אַבְרָהם אבינו האָט אויסגעטיילט מַעשֵׂר מִכֹּל -- ערשטנס
באַטייט זיין נאָמען קעניג פון גערעכטיקייט און דערנאָך אויך מלך שלם, דאָס מיינט קעניג פון פרידן [בראשית
14:18-20], 3 אָן אָב, אָן אֵם, אָן יִחוס, וואָס נישט קיין אָנהייב פון טעג און נישט קיין סוֹף פון לעבן, אָבער ענלעך
צו דעם זון פון דער אויבערשטער; בלייבט אַ כֹּהן לעוֹלם [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17]. 4 נו,
באַטראַכט ווי גרויס עס איז געווען דער דאָיקער מענטש, צו וועמען אַבְרָהם אָבינוּ האָט געגעבן מַעשֵׂר פון דעם
מִלחָמָה-געווינסט. 5 און די, פון די בְּנֵי-לֵוִי, וואָס האָבן באַקומען די כְּהוּנה, האָבן אַ מצוה לויט דער תּוֹרה צו
נעמען מַעשֵׂר פון הָעָם הבְּרית, דאָס מיינט, פון זייערע אַחִים, הַגַם זיי [פון די כְּהוּנה פון בְּנֵי-לֵוִי] זענען
אַרויסגעקומען פון די לענדן פון אַבְרָהם. 6 אָבער ער [מַלְכִּי־צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם כֹּהֵן לְאֵ-ל עֶלְיוֹן], וואָס זיין יִחוס ווערט
נישט גערעכנט פון זיי, האָט גענומען מַעשֵׂר פון אַבְרָהם, און האָט געבענטשט דעם, וואָס האָט געהאַט די
הבטָחות. 7 אָבער אָן חִילוּקי-דֵעות, דער מינדערער ווערט געבענטשט פון דעם גרעסערן. 8 און דאָ מענטשן, וואָס
שטאַרבן, זענען מקַבֵּל מַעשֵׂר, דאָרטן אָבער איינער, אויף וועמען סע ווערט עֵדות געזאָגט, אַז הוּאַ חי [זען אויך
יוֹסֵף, הוּא חי, זען בראשית 45:26]. 9 און, אַזוי צו זאָגן, דורך אַבְרָהם האָט אַפילו לֵוִי [און זיין כְּהוּנה], וואָס איז
מקַבֵּל מַעשֵׂר, געגעבן מַעשֵׂר [צו כְּהוּנה פון מַלְכִּי־צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם כֹּהֵן לְאֵ-ל עֶלְיוֹן], 10 וואָרעם לֵוִי איז נאָך געווען
אין די לענדן פון זיין אָב, בעת מַלכּי-צֶדֶק איז אַבְרָהם מקַבֵּל-פָּנים געווען [זען בראשית 14:17-20]. 11 היינט, אויב
די שלֵימות וואָלט טאַקע געווען דורך דער כְּהוּנה פון די בְּנֵי-לֵוִי, די לויים -- ווייל אונטער די כְּהוּנה פון לֵוִי האָט
הָעָם מקַבֵּל געווען די מתן תּוֹרה -- צוליב וואָס איז נאָך נייטיק געווען, אַז ס'זאָל אויפשטיין אַן אַנדערער כֹּהן לויט
דעם סֵדר פון מַלכּי-צֶדֶק [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17], און נישט גערעכנט צו ווערן לויט דעם סֵדר
פון אהרן! 12 ווייל מיט דער "חִלוּפֵי-מִשְׁמָרוֹת" פון די כְּהוּנה בהכרח מוז אויך אָנרירן דער תּוֹרה [זען ישעיהו 42:4,
אינדזלען וועלן וואַרטן אויף משיחס תּוֹרה]. 13 מחמת דער, אויף וועמען די דאָזיקע זאַכן ווערן געזאָגט, געהערט
צו אַן אַנדערן שֵׁבֶט, פון וועלכן קיינער האָט נישט געטאָן קיין אַבוֹדה בּיים מזבֵּחַ. 14 ווייל עס איז קלאָר, אַז רבּי
מלך המשיח אֲדֹנֵינוּ האָט געשטאַמט פון יהוּדה, וועגן וועלכן שֵׁבֶט האָט מֹשה [רבינו] גאָרנישט גערעדט בּנוֹגֵע
כֹּהֲנים. 15 און עס איז נאָכמער קלאָר, אויב אַן אנדערער כֹּהן שטייט אויף לויט דער ענלעכקייט פון מַלכּי-צֶדֶק, 16
וועלכער איז געמאַכט געוואָרן אַ כֹּהן נישט ווי שֵׁבֶט לֵוִי נאָך דעם חוֹק פון אַ בָּשָׂר-וְדָם, נאָר נאָך דער גבוּרה לְחַיֵּי
אֵין סוֹף; 17 וואָרעם סע ווערט עֵדות געזאָגט פונוועגן אים : אַתָּה־כֹּהֵן לְעוֹלָם עַל־דִּבְרָתִי מַלְכִּי־צֶדֶק [זען תהלים
110:4, זען דברי הימים א 21:17]. 18 צוליב דעם, וואָס אַ פריערדיק געבאָט ווערט אָפּגעטאָן, מחמת פונוועגן זיין
שלאַפקייט און אומנוצלעכקייט -- 19 מחמת די תּוֹרה האָט גאָרנישט שלמוּתדיק געמאַכט -- און דערפאַר ווערט
אַרײַנגעבראַכט אַ תִּקְוָה טוֹבָה יוֹתֵר, וואָס דורך איר גענעענען מיר צו ה'. 20 און הֱיוֹת ער איז עס נישט געוואָרן אָן
אַ שבוּעה -- 21 מחמת זיי זענען געמאַכט געוואָרן כֹּהֲנים אָן אַ שבוּעה, ער אָבער מיט אַ שבוּעה דורך דעם, וואָס
זאָגט פונוועגן אים : נִשְׁבַּע ה' וְלֹא יִנָּחֵם, אַתָּה־כֹּהֵן לְעוֹלָם עַל־דִּבְרָתִי מַלְכִּי־צֶדֶק [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים
א 21:17]. 22 בזכות שבוּעה זאת, רבּי מלך המשיח איז געוואָרן די עָרבות פון אַ בְּרִית טוֹבָה יוֹתֵר [זען ירמיהו
31:30-33(31-34)]. 23 און זיי זענען געמאַכט געוואָרן פאַר אַ סַך כֹּהֲנים, מחמת וואָס דורך דעם מָוֶת זענען זיי
געשטערט צו פאַרבלײַבן; 24 רבּי מלך המשיח אָבער, מחמת ער באַשטייט לעוֹלם, האָט זיין כְּהוּנה
אומפאַרענדערלעך. 25 דערפאַר איז ער אויך אין אַלץ בִּיכוֹלת לְהוֹשִׁיעַ לָנֶצַח צו די, וואָס גענעענען דורך אים צו ה',
מחמת הוא חַי לעוֹלם, כּדי לְהַפְגִּיעַ [זען ישעיהו 53:12] פאַר זיי. 26 מחמת פאַר אונדז האָט זיך געפּאַסט אַזאַ

כֹּהן-גָּדוֹל, וואָס איז קָדוֹשׁ, תָּמִים, טָהוֹר, אָפּגעשיידט פון בעלי עבֵירה, און דערהויבן איבער די הימלען; 27 וואָס
דאַרף נישט, ווי יענע כֹּהֲנִים-גדוֹלים, מַקריב זיין יעדן טאָג קָרבָּנוֹת, רֵאשִׁית פאַר זיינע אייגענע חטאים, און דאַן
פאַר די חטאים פון הָעָם; מחמת דאָס האָט ער געטאָן איין מאָל פאַר אַלעמאָל, ווען ער האָט זיך אַליין מַקריב
געווען [זען ישעיהו 53:10]. 28 מחמת די תּוֹרה שטעלט אויף בני אדם פאַר כֹּהֲנִים-גדוֹלים, וואָס האָבן שוואַכקייטן,
אָבער דאָס דָּבָר פון דער שבוּעה [זען תהלים 110:4, זען דברי הימים א 21:17], וואָס איז געקומען נאָך דער תּוֹרה,
שטעלט אויף אַ זון [זון פון דער אויבערשטער, משיח], וואָס איז שלֵימוּתדיק לעוֹלם. חַ נו, דער עִיקר פון דעם, וואָס
מיר זאָגן, איז אָט-דאָס: מיר האָבן אַזאַ כֹּהן-גָּדוֹל, וועלכער האָט זיך אַנידערגעזעצט לִימִין כִּסֵּא הַגֻּדֻלָּה בַּשָּׁמַיִם
[זען תהלים 110:1], 2 אַ מְשָׁרֵת בּקֹדֶשׁ פון דעם אֱמֶתן מִשכּן, וואָס אֲדֹנָי האָט אויפגעשטעלט, און נישט קיין בן
אדם. 3 מחמת יעדער כֹּהן-גָּדוֹל ווערט באַשטימט מַקריב צו זיין מִנחוֹת און זבָחים; דערפאַר איז סע נייטיק, אַז
אויך דער דאָזיקער כֹּהן-גָּדוֹל זאָל האָבן עפּעס מַקריב צו זיין. 4 דערפאַר, אויב ער וואָלט געווען אויף הָאָרֶץ,
וואָלט ער בִּכלַל נישט געווען קיין כֹּהן, ווייל עס זענען פאַראַנען יענע, וואָס זענען מַקריב קָרבָּנוֹת אַל-פּי הַתּוֹרה. 5
זיי דינען דאָס, וואָס איז אַן אָפּבילד און אַ שאָטן פון די הימלישע זאַכן, אַזוי ווי מֹשה [רבינו] איז באַפוילן געוואָרן
פון ה', ווען ער האָט געהאַלטן אין מאַכן דאָס מִשכּן. מחמת זאָגט ה', רְאֵה וַעֲשֵׂה הַכֹּל כְּתַבְנִית אֲשֶׁר־אַתָּה מָרְאֶה
בָּהָר [שמות 25:40,9]. 6 איצט אָבער האָט אונדזער כֹּהן-גָּדוֹל דערגרייכט אַ בעסערע עבוֹדת קודש שרוּת אויף
אַזויפיל, אויף וויפל אויך דער ברית, פון וועלכן ער איז דער מֵליץ [מְתַוֵּךְ], איז גרעסער, וועלכער איז פעסטגעזעצט
אויף גרעסערע הַבטָחוֹת. 7 ווייל אויב יענער ערשטער בְּרִית וואָלט געווען אָן אַ חֲסָרוֹן, יעמאָלט וואָלט מען נישט
געזוכט קיין סִיבּה פאַר אַ ברית שנייה [ברית חדשה, צווייטן ברית, זען ירמיהו (31-34)30-33:31]. 8 ווייל ווען ה'
מוּסרט זיי, זאָגט ה' : הִנֵּה יָמִים בָּאִים, נְאֻם־ה', וְכָרַתִּי אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה; 9 לֹא כַבְּרִית
אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת־אֲבוֹתָם בְּיוֹם הֶחֱזִיקִי בְיָדָם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲשֶׁר־הֵמָּה הֵפֵרוּ אֶת־בְּרִיתִי וְאָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָם,
נְאֻם־ה'. 10 כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרֹת אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם, נְאֻם־ה': נָתַתִּי אֶת־תּוֹרָתִי בְּקִרְבָּם
וְעַל־לִבָּם אֶכְתָּבֶנָּה, וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹקִים וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעָם, 11 וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־אָחִיו לֵאמֹר,
דְּעוּ אֶת ה'; כִּי כוּלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד־גְּדוֹלָם. 12 כִּי אֶסְלַח לַעֲוֹנָם, וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר־עוֹד [זען ירמיהו
(31-34)30-33:31]. 13 און דערמיט, וואָס ה' זאָגט אַ "חֲדָשָׁה," האַט ה' יִשֵּׁן געמאַכט דעם ערשטן [ברית]; און דאָס,
וואָס ווערט אַלט איז קָרוֹב לַחֲלֹף [זען "נשא" ויקרא 16:22; ישעיהו 53:12 וואָס זאָגט אַז משיח האט גענומען דעם
אָרט פון שעיר לעזאזל אלס דֶּרֶך ישועת אלוקינו, נאָר גאָרנישט האט גענומען דעם אָרט פון דער תּוֹרה, זען טימ"ב
3:16-17; מה"ש 21:20-25]. חַ און אַפילו דער ערשטער בְּרִית האָט אויך געהאַט דִּינים פון עַבוֹדת קודש, און זיין
מִקדש איז געווען פון דער עוֹלם הַזֶּה. 2 ווייל עס איז געווען אָנגעברייט אַ מִשכּן, דאָס ערשטע, וואָס אין אים איז
געווען די מנוֹרה, און דער שולחן, און דאָס לֶחֶם-הַפָּנים; און גערופן האָט מען עס מָקום-קָדוש. 3 און הינטער דעם
צווייטן פָּרוֹכֶת דאָס מִשכּן, וואָס ווערט אָנגערופן קָדשי-קָדשים; 4 וואָס האָט געהאַט אַ גאָלדענעם מִזבֵּחַ פון
קטוֹרֶת און דעם אָרוֹן-הַברית, וואָס איז אינגאַנצן געווען באַדעקט מיט זָהָב, אין וועלכן [עס איז געווען] אַ
גאָלדענער קרוג מיט דעם מָן דערינען, און מַטֵּה אַהֲרֹן, וואָס האָט געבליט, און די לוּחוֹת-הַברית; 5 און איבער אים
די כּרוּבֵי-הַכָּבוֹד, וואָס האָבן באַשאָטנט דאָס כַּפּוֹרֶת; וועגן וועלכן עס איז איצט נישט צו רעדן באַזונדער. 6 און
אַזוי, ווי די דאָזיקע זאַכן זענען געווען אַזוי אָנגעברייט, גייען די כֹּהֲנִים כּסֵדר אַריין אין דעם ערשטן מִשכּן צו טאָן
די עבודת קודש שרוּת; 7 אין דעם צווייטן אָבער, דער כֹּהן-גָּדוֹל אַליין, איינמאָל אין דעם יאָר, נישט אָן דָּם, וואָס
ער איז מַקריב פאַר זיך, און פאַר די שגָגוֹת פון הָעָם. 8 דערמיט ווייזט דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ אויף, אַז דער דֶּרֶךְ צום
קָדשי-קָדשים איז נאָך נישט געווען אַנטפּלעקט, כּשעת דער ערשטער מִשכּן איז נאָך געשטאַנען [זען יוחנן 14:6]. 9

דאָס איז אַ מָשל פאַר דער היַינטיקער צייט; לויט אים איז מען מַקריב מִנחוֹת און זבָחים, וועלכע קענען נישט לויט דעם געוויסן שלימותדיק מאַכן דעם, וואָס טוט די מְשָׁרֵת הַקּוֹדֶשׁ, 10 ווייל זיי זענען בלויז חוּקים פונוועגן שפּייזן און געטראַנקען און פאַרשידענע טבִילות פון דעם פלייש, אַרויפגעלייגט ביז צו אַ צייט פון תִּקוּן העוֹלָם [זען יהודים אין משיח 7:11-12]. 11 אָבער ווען בא רבי מֶלֶך המָשיחַ, אַ כֹּהן-גָדוֹל פון די גוטע קומענדיקע זאַכן [פון הברית החדשה], ער איז אַרײַנגעגאַנגען דורך דעם גרעסערן און מער שלֵימותדיקן מִשכּן אין שמים, וואָס איז נישט געמאַכט געוואָרן מיט קיין הענט, דאָס הייסט, נישט פון דעם דאָזיקן באַשאַף, 12 אויך נישט אַפילו דורך דעם דָם פון שעירים און עגלים, נייערט דורך זיין אייגענעם דָם [זען ישעיהו 52:15], איז אַרײַנגעגאַנגען איין מאָל פאַר אַלעמאָל אין דעם קוֹדֶשׁ הַקֳדָשִׁים אַריין, און געפונען גאולת עוֹלָם. 13 ווייל אויב דאָס דָם פון שעירים און עגלים, און דאָס אֵפֶר הַפָּרָה, וואָס איז געשפּרענגט געוואָרן אויף די, וואָס זענען געווען טָמא, האָט געהייליקט צו דער רייניקייט פון דעם פלייש, 14 אויף וויפל מער וועט דאָס דָם פון מָשיחַ, וואָס האָט דורך דעם רוּחַ עוֹלָמים זיך מַקריב געווען אָן אַ מום צו ה', רייניקן אייער געוויסן פון טויטע מעשׂים, צו דינען אלוקים חיים? 15 און צוליב דער דאָזיקער סִיבּה איז משיח דער מְתַוֵּךְ [מֵליץ] פון אַ בְּרית חֲדָשָׁה, כּדי אַ מָוֶת, וואָס איז געשען פונוועגן דער גְאוּלָה פְּדוּת פון די עַבֵּירוֹת, וואָס זענען געווען אונטער דעם בְּרית הָרִאשׁוֹנָה, זאָלן די, וואָס זענען באַרופן געוואָרן, מקַבּל זיין די הַבטָחה פון דער נַחֲלַת עוֹלם. 16 ווייל וואו עס איז פאַראַן אַ צַוָּאה [בְּרית], דאָרט מוז זיין נייטיק דער מָוֶת פון דעם, וואָס האָט זי געמאַכט. 17 ווייל אַ צַוָּאה איז אין קראַפט, ווען אַ בן אדם איז שוין געשטאָרבן; מחמת זי האָט נישט קיין האַפט ווען דער, וואָס האָט געמאַכט די צַוָּאה, לעבּט. 18 דעריבּער איז אויך דער בְּרית הָרִאשׁוֹנָה נישט געהייליקט געוואָרן אָן דָם. 19 ווייל אַזוי ווי יעדע מִצוָה איז דורך מֹשה [רבינו] גערעדט געוואָרן עַל-פּי התּוֹרה צום כל הָעָם, האָט ער גענומען דאָס דָם פון עגלים און שעירים, מיט מַיִם און פורפּורוואָל און אֵזוֹב, און האָט באַשפּרענגט סיי דאָס סֵפר און סיי דאָס כל הָעָם, 20 אַזוי צו זאָגן : הִנֵּה דַם-הַבְּרִית [זען שמות 24:8], וואָס ה' האָט אייך געבאָטן. 21 הוצדעם האָט ער דאָס מִשכּן און די אַלע כֵּלים פון דער עבודת קודש שרוּת געשפּרענגט מיט דעם דָם אויף אַן ענלעכן אופן. 22 און לויט דער תּוֹרה, ווערט כּמעט אַלץ מְטוֹהָרים מיט דָם, און אָן שפיכת דָם איז נישטאָ קיין מְחִילָה [זען ויקרא 17:11]. 23 דעריבּער איז עס טאַקע נייטיק געווען, אַז די תַּבְנִית [זען שמות 25:40] פון די הימלישע זאַכן זאָלן אַזוי מְטוֹהָרים ווערן, אָבער די הימלישע זאַכן גופא מיט בעסערע קָרבָּנות, איידער די דאָזיקע. 24 ווייל רבי מֶלֶך המָשיחַ איז נישט אַרײַנגעגאַנגען אין אַ קוֹדֶשׁ הַקֳדָשִׁים, וואָס איז געמאַכט געווארן מיט הענט, אַ תַּבְנִית [שמות 25:40] געגליכן אין געשטאַלט צו דעם אֲמִתּוֹ, נייערט אין שָׁמַיִם אַריין גופא, צו ווייזן זיך איצט פון אונדזערטוועגן פאַר ה'; 25 נישט כּדי מערערע מאָל זיך אַליין מַקריב צו זיין, ווי דער כֹּהן-גָדוֹל גייט אַרײַן פון יאָר צו יאָר אין דעם קוֹדֶשׁ הַקֳדָשִׁים מיט דָם, נישט זיין אייגנס; 26 ווייל אויב אַזוי, וואָלט ער אָפט געמוזט ליידן זינט ששת-ימי-בראשית, איצט אָבער איז ער אויפן קץ העוֹלָמים איין מאָל אַנטפּלעקט געוואָרן, צו בטל מאַכן די עבירה דורך דעם קָרבָּן פון זיך אַליין [זען ישעיהו 53:10]. 27 און ווי עס איז באַשטימט פאַר די בני-אדם איין מאָל צו שטאַרבן, און נאָכדעם דער יום-הדין, 28 אַזוי וועט אויך רֶבּי מלך המָשיחַ, נאָכדעם ווי ער איז איין מאָל מַקריב געוואָרן צו חֵטְא רַבִּים נָשָׂא [ישעיהו 53:12], באַווייזן זיך אַ צווייט מאָל אָן זינד [זען יהודים אין משיח 4:15], פאַר דער ישועת אלוקינו פון די, וואָס וואַרטן אויף אים. 9 וואָרעם די תּוֹרה, האָבּנדיק נאָר אַ שאָטן פון די קומענדיקע גוטע זאַכן, און נישט דאָס אָפּבּילד פון די זאַכן גופא, איז קיינמאָל נישט בִּיכוֹלת מיט די זעלבע קָרבָּנות, וואָס זיי זענען כּסֵדר מַקריב יאָר נאָך יאָר, שלֵמותדיק צו מאַכן די, וואָס געגעענען. 2 ווייל אין

קעגנפאַל וואָלט מען דען נישט אויפגעהערט זיי צו ברענגען? צוליב דעם וואָס די, וועלכע ריכטן אָפּ די עבודת
קודש, נאָכדעם ווי זיי זענען איין מאָל מְטֹהָרִים געוואָרן, וואָלטן מער נישט געהאַט דאָס באַוואוסטזיין פון חֵטְא.
3 אין יענע קָרבָּנוֹת אָבער איז אַלע יאָר פאַראַן אַ זִכָּרוֹן חֲטָאִים. 4 מחמת עס איז נישט מעגלעך, אַז דאָס דָּם פון
פָּרִים און שעירים זאָל אַוועקנעמען חֲטָאִים. 5 על-כֵּן, ווען ער קומט אין דער עוֹלם הַזֶּה אַריין, זאָגט ער ׃ זֶבַח
וּמִנְחָה לֹא־חָפַצְתָּ [תהלים (6)40:7], גוף כּוֹנַנְתָּ לִּי; 6 עוֹלָה וַחֲטָאָה לֹא שָׁאָלְתָּ. 7 אָז אָמַרְתִּי׃ הִנֵּה־בָאתִי - בִּמְגִלַּת־סֵפֶר
כָּתוּב עָלַי - לַעֲשׂוֹת־רְצוֹנְךָ, אֱ-לֹהַי. 8 בּעת ער זאָגט אויבן ׃ זבח און מִנחָה, עוֹלָה און חַטָאָה האסטו נישט געוואָלט,
אויך האָסטו דערין נישט געהאַט קיין וואוילגעפעלן -- וואָס מען איז זיי מַקריב עַל-פּי הַתּוֹרה -- 9 יעמאָלט האָט
ער געזאָגט׃ הִנֵּה בָאתִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ. ער שאַפט אָפּ דאָס ערשטע, כּדי ער זאָל באַפעסטיקן דאָס צווייטע. 10 דורך
דעם דאָזיקן רָצון זענען מיר געהייליקט געוואָרן דורך דעם מַקריב זיין פון דעם גוף פון רֶבּי מלך המָשיחַ
יהושע/ישוע איין מאָל פאַר אַלעמאָל. 11 און יעדער כֹּהן שטייט יום יום צו טאָן די עַבוֹדת קודש און מַקריב צו זיין
די זעלביקע קָרבָּנוֹת, וואָס קאָנען קיינמאָל נישט אַוועקנעמען די חֲטָאִים; 12 רבי מלך המשיח אָבער, נאָכדעם ווי
ער האָט מַקריב געווען איין קָרבָּן פאַר חֲטָאִים לעוֹלם, האָט יָשַׁב לִימִין ה' [זען תהלים 110:1], 13 וואַרטנדיק פון
יעמאָלט אַן, ביז זיינע שׂוֹנאים וועלן געאַמַכט ווערן דאָס פוסבענקל פון זיינע רגלים. 14 מחמת דורך איין קָרבָּן
האָט ער לעוֹלם שלֵמוּתדיק געמאַכט די, וואָס זענען געהייליקט געוואָרן. 15 און דער רוּחַ הַקוֹדֶש זאָגט אונדז אויך
עֵדוּת; מחמת נאָכדעם ווי ער האָט געזאָגט׃ 16 זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרֹת אִתָּם אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם, נְאֻם־ה׳׃ נָתַתִּי
אֶת־תּוֹרֹתַי בְּקִרְבָּם וְעַל־לִבָּם אֶכְתָּבֵנָה, 17 וְלַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר־עוֹד [זען ירמיה 33-31:32]. 18 און אוואו עס
איז פאַראַן אַ פאַרגעבונג פון די דאָזיקע דאָרט גיבט מער נישט קיין קרבן פאַר חֲטָאִים. 19 דערפאַר, אַחִים במשיח,
ווייל מיר האָבן בּטָחון אריינצוגיין אין קֹדֶש הַקָּדָשִׁים דורך דעם דָּם פון יהושע/ישוע, 20 דורך דעם דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה און
חַיָּה, וואָס ער האָט געהייליקט פאַר אונדז דורך דעם פָּרוֹכֶת, דאָס הייסט, דורך בָּשָׂר פון משיח; 21 און ווייל מיר
האָבן אַ כֹּהן-גָּדוֹל איבער דעם בֵּית ה', 22 לאָמיר גענעענען מיט אַ לֵבָב שָׁלֵם אין דער גאַנצקייט פון
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, כּדי אונדזערע לְבָבוֹת זאָלן זיין באַשפּרענגט און פריי פון אַ בייז געוויסן, און
אונדזערע לײַבער זאָלן געוואַשן ווערן מיט מַיִם טְהוֹרִים; 23 לאָמיר זיך האַלטן פעסט אין דער אָפענער באַקענונג
פון אונדזער תִּקְוָה, כּדי זי זאָל זיך נישט טרייסלען, וואָרעם געטריי איז דער, וואָס האָט מַבטִיחַ געווען; 24 און
לאָמיר טראַכטן צו דערוועקן איינער דעם אַנדערן צו אַהֲבָה און מצוות, 25 און נישט פאַרלאָזן אונדזער אייגן
משיחיסט מִנְיָן אײַנזאַמלען זיך אינאיינעם, ווי עס איז בּיי עטלעכע דער מִנהג, נייערט לאָמיר מַזהיר זיין איינער
דעם אַנדערן, און אַ סַך מער צוליב דעם, ווייל איר זעט, אַז דער יום [הדין] זיך דערנענטערט. 26 מחמת אויב מיר
זינדיקן בּכַּיוון, נאָכדעם ווי מיר האָבן מקַבּל געווען דאָס דַּעַת פון דעם אֱמת, יעמאָלט פאַרבלײַבט נישט מער קיין
קָרבָּן פאַר חֲטָאִים, 27 נייערט אַ מוֹרֶאדיק דערוואַרטן פון מִשפּט, און אַ געפערלעך אֵש, וואָס וועט פאַרצערן די
ווידערשפּעניקע. 28 דער, וואָס איז עוֹבר תּוֹרַת-מֹשה [רבינו], ווערט אָן דערבאַרעמונג געטייט אויף דעם דָּבָר פון 2
אָדער 3 עֵדוּת [זען דברים 19:15]; 29 היינט, וואָסער האַרבּערע עֹנֶשׁ, מיינט איר, איז ווערט דער, וואָס האָט
געטרעטן מיט די רגלים דעם זון פון דער אויבערשטער, און האָט מחַלֵּל געווען דאָס דָּם פון דעם בְּרִית, מיט וואָס
ער איז געהייליקט געוואָרן, און געלעסטערט דעם גייסט פון חֶסֶד? 30 מחמת מיר קענען אים, וואָס האָט געזאָגט׃
לִי נָקָם וְשִׁלֵּם [זען דברים 32:35]. און ווידער אַמאָל ׃ יָדִין ה' עַמּוֹ [דברים 32:36]. 31 עס איז אַ מוֹרֶאדיקע זאַך
אַרײַנצופאַלן אין די הענט פון דעם אלוקים חיים. 32 דערמאָנט אייך אָבער די פריערדיקע טעג, אין וועלכע איר

זענט באַלויכטן געוואָרן, און איר האָט דערטראָגן אַ שווערן מַאֲבָק פון עֲנוּיִים, 33 טיילווײַז, ווײַל איר זענט
געוואָרן אַ שוישפּיל דורך חַרפּות און צָרות, און טיילווײַז, ווײַל איר זענט געוואָרן טיילנעמער מיט די, וואָס זענען
אַזוי באַהאַנדלט געוואָרן. 34 מחמת איר האָט געהאַט גמילות חסדים אויף די, וואָס זענען געווען אין קייטן, און
האָט אָנגענומען מיט שִׂמְחָה די באַרויבונג פון אייער האָב און גוטס, ווײַל איר ווייסט, אַז איר האָט אַ גרעסער
פאַרמעגן, און אַ באַשטענדיקס. 35 פאַרוואַרפט דעריבער נישט אייער בִּטָחוֹן, וואָס האָט אַ שכר רב. 36 מחמת
איר נייטיקט זיך אין געדולד, כּדי נאָכדעם ווי איר וועט האָבן געטאָן דעם רָצוֹן ה', זאָלט איר מקַבּל זיין די
הַבטָחה. 37 מחמת עוֹד מְעַט קָט וְהַבָּא יָבוֹא, וְלֹא יְאַחֵר. 38 צַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה ; וְאִם יִסּוֹג לֹא רָצְתָה נַפְשִׁי בּוֹ.
[חבקוק 2:3-4]. 39 מיר זענען אָבער נישט פון די, וואָס ציען זיך צוריק צו פאַרדאַרבונג, נייערט פון די, וואָס האָבן
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה אין ישועת אלוקינו ראַטעווען זייער נפש. יאַ [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה אָבער
איז דער בטחון פון די זאַכן, אויף וועלכע מען האָט תִּקְוָה, אַן איבערצייגונג פון זאַכן, וואָס מען זעט נישט. 2
מחמת דורך דער דאָזיקער האָבן די זקֵנים באַקומען אַן עֵדות. 3 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה פאַרשטייען
מיר, אַז די וועלטן זענען באַשאַפן געוואָרן דורך דעם דָּבָר ה', אַזוי, אַז וואָס סע ווערט געזען, איז נישט געמאַכט
געוואָרן פון זאַכן, וואָס שיינען צו זיין [זען תהלים 33:6; משלי 30:4; 8:30]. 4 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה
האָט הֶבֶל מַקריב געווען צו ה' אַ סַך אַ בעסערן קָרבּן ווי קַיִן, דורך וועלכן ער האָט באַקומען אַן עֵדות, אַז ער איז
אַ צַדיק, ווען ה' האָט עֵדות געזאָגט אין שיַיכות מיט זיינע מתנות; און דורך אים, הַגַם ער איז נִפְטָר, רעדט ער דאָך
נאָך אַלץ. 5 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה איז חַנוֹך אַוועקגענומען געוואָרן, אַז ער זאָל נישט זען דעם מָוֶת;
וְאֵינֶנּוּ כִּי־לָקַח אֹתוֹ אֱלֹקִים [זען בראשית 5:24]; וואָרעם איידער ער איז אַוועקגענומען געוואָרן, האָט ער באַקומען
דאָס עֵדות, אַז ער איז געווען וואוילגעפעלן געוואָרן צו ה'. 6 און אָן [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה איז נישט
מעגלעך וואוילגעפעלן צו ווערן פאַר ה'; וואָרעם דער, וואָס גענעענט פאַר ה', מוז גלויבן, אַז ה' עקסיסטירט, און
אַז ער וועט זיין אַ גומל-שכר צו די, וואָס זוכן אים. 7 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה האָט נֹחַ, ווען ער איז
געוואָרנט געוואָרן פון ה' בנוֹגֵע זאַכן, וואָס מע האָט נאָך נישט געזען, מיט יִראַת-הכבוד געבויט אַ תֵּבָה, פאָר
ישועת אלוקינו פון זיין בַּיִת; דורך וועלכער ער האָט פאַרמִשפּט די עוֹלם הַזֶּה, און איז געוואָרן אַ יוֹרֵש פון דער
צדקות, וואָס איז פון אֱמוּנה [זען בראשית 15:6; חבק' 2:4]. 8 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה האָט אַבְרָהם
געהאָרכט, ווען ער איז גערופן געוואָרן, אַרויסצוגיין צו אַ מָקוֹם, וואָס ער האָט געזאָלט באַקומען פאַר אַ ירושה;
און ער איז אַרויסגעגאַנגען, נישט וויסנדיק וואוהין ער איז געגאַנגען. 9 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה איז ער
געוואָרן אַ גֵר אין דעם לאַנד פון דער הַבטָחה, ווי אין אַן אֶרֶץ זָרָה, און האָט געוואוינט אין אֹהָלִים מיט יִצחָק און
יַעקֹב, די יוֹרשים מיט אים פון דער זעלבער הַבטָחה; 10 ווײַל ער האָט געוואַרט אויף דער שטעטל, וואָס האָט
יסוֹד עולם, וואָס איר מְתַכְנֵן און בוימײַנסטער איז ה'. 11 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה האָט אַפילו שָׂרָה
אַליין געקריגן כֹּחַ טראָגעדיק צו ווערן, הַגַם זי איז שוֹין געווען אַריבער דער צייט, ווײַל זי האָט געהאַלטן פאַר
געטריי דעם, וואָס האָט מַבטִיחַ געווען. 12 דערפאַר איז אויך אַרויסגעקומען פון איינעם, און דער, אַזוי גוט ווי
נִפְטָר, אַזויפיל ווי די שטערן פון שָׁמַיִם, און ווי דאָס זאַמד ביים בּרעג יַם, נישט צום ציילן [זען בראשית 15:5;
22:17]. 13 די אַלע זענען נִפְטָרים אין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, הַגַם זיי האָבן נישט מקַבּל געווען די הַבטָחות,
נאָר האָבן זיי געזען און זיי באַגריסט פון דערווײַטנס, און האָבן מוֹדה געווען, אַז זיי זענען זָרִים און גוֹלים אין גָּלוּת
פון עולם הזה. 14 מחמת די, וואָס רעדן אויף אַזאַ אופן, מאַכן קלאָר, אַז זיי זוכן אַן אֶרֶץ מוֹשָׁב היימלאַנד. 15 און

וואָלטן זיי געווען געטראַכט פון יענעם לאַנד, פון וועלכן זיי זענען אַרויסגעגאַנגען, וואָלטן זיי געהאַט אַ
געלעגנהייט זיך אומצוקערן. 16 איצט אָבער באַגערן זיי אַ בעסער לאַנד, דאָס הייסט, אַ הימליש לאַנד. דערפאַר
שעמט זיך נישט ה' מיט זיי, גערופן צו ווערן זייער אלוקים; ווייל ער האָט פאַר זיי אָנגעבערייט אַן עיר קודש. 17
דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה האָט אַברָהם, ווען ער איז געפּרוּאווט געוואָרן, געבראַכט יצחָקן צו דער
עַקֵדָה; און ער, וואָס האָט מקַבּל געווען די הַבטָחות, איז געווען גרייט מַקריב צו זיין זיין בֶּן-יָחִיד; 18 צו וועמען סע
איז געזאָגט געוואָרן: כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע [בראשית 21:12], 19 רעכענענדיק, אַז ה' איז בְּיכוֹלת יִצְחָק
אויפצוּאוועקן אַפילו פון די טויטע, פונוואַנען ער האָט אים אויך בּדֶרֶך מָשל (טִיפּוּס) צוריק באַקומען. 20 דורך
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה האָט יִצחָק געבענטשט יעקֹב און עֵשָׂו, אַפילו וועגן זאַכן, וואָס האַבן געדאַרפט
געשען. 21 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה האָט יַעקֹב, ביים שטאַרבן געבענטשט יעדן פון בְּנֵי יוֹסף, וְקַד מֵעַל
רֹאש הַמַּטֶּה [זען אויך בראשית 47:31]. 22 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה האָט יוֹסף, ווען זיין סוֹף איז געווען
נאָענט, דערמאָנט פונוועגן דעם יְצִיאַת-מִצרַיִם פון די בְּנֵי-יִשׂרָאל, און האָט באַפוילן בנוֹגֵע זיינע ביינער [זען
בראשית 50:25]. 23 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה איז מֹשה [רבינו], נאָכדעם ווי ער איז געבוירן געוואָרן,
געווען פאַרבאָרגן פון זיינע הוֹרים 3 חֳדָשים [זען שמות 2:2], מחמת זיי האָבן געזען, אַז ער איז אַ שיין יֶלֶד; און זיי
האָבן נישט מוֹרא געהאַט פאַר דעם באַפעל הַמֶּלֶךְ. 24 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה האָט מֹשה [רבינו], ווען
ער איז אויסגעוואַקסן, זיך אָפּגעזאָגט געווען צו ווערן דער בֵּן צו בַּת פַּרעֹה, 25 אויסווייילנדיק צו ליידן מיט הָעָם
ה', איידער הַנָאה צו האַבן אויף אַ צייט פון תַּענוּגים פון חֵטְא, 26 האַלטנדיק די חרפּה פון רבי מֶלֶך המָשיחַ פאַר אַ
גרעסער עַשִירות ווי די אוֹצרות פון אֶרֶץ מִצרַיִם; ווייל ער האָט פאַראויסגעזען דעם שׂכַר. 27 דורך [ארטאדאקסיש
יידיש] אֱמונה האָט ער פאַרלאָזן אֶרֶץ מִצרַיִם, און נישט מוֹרא געהאַט פאַר דעם גרימצאָרן פון דעם מֶלֶך; מחמת
ער האָט דערטראָגן, ווי ער וואַלט געזען אים, וועמעס פָּנים מע קען נישט זען. 28 דורך [ארטאדאקסיש יידיש]
אֱמונה האָט ער געהאַלטן פֶּסח, און דאָס שפּרענגען פון דעם דָם [זען מזוּזוֹת, שמות 12:22], כּדי דער מַשחִית פון די
בכוֹרים זאָל זיי נישט אָנרירן. 29 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה זענען זיי דורכגעגאַנגען דעם יַם-סוּף ווי דורך
יַבָּשָׁה; וואָס די מִצרים, ווען זיי האַבן דאָס געפּרוּאווט צו טאָן, זענען זיי דערטרונקען געוואָרן [זען מיכה 7:19; רומ'
6:3]. 30 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה זענען די מויערן פון יְרִיחוֹ איינגעפאַלן, נאָכדעם ווי זיי זענען
אַרומגערינגלט געוואָרן 7 טעג. 31 דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה איז רָחָב-הַזוֹנה נישט אומגעקומען מיט די,
וואָס זענען געווען ווידערשפּעניק, ווייל זי האָט אויפגענומען די מַרגלִים בּשָׁלוֹם. 32 און וואָס נאָך זאָל איך זאָגן?
מחמת סע וועט מיר פעלן צייט צו דערציילן וועגן גִדעוֹנען, בָּרָקן, שִׁמשוֹנען, יִפתָּחן, דָוִדן און שמוּאֵלן און די
נביאים -- 33 וועלכע האַבן דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה איינגענומען מלוּכות, האַבן געטאָן צדקות, האָבן
מקַבּל געווען הַבטָחות, האָבן פאַרשטאָפּט די מיילער פון אֲרָיוֹת, 34 האָבן פאַרלאָשן די קראַפט פון אֵש,
אַנטלאָפן פון דער שאַרף פון דער חֶרֶב, פון שוואַכקייט זענען זיי געמאַכט געוואָרן שטאַרק, זענען געוואָרן גיבּוֹרים
אין מִלחָמה, האָבן פאַריאָגט צִבְאוֹת זָרים. 35 נָשים האַבן באַקומען זייערע טויטע דורך הֲקִים לִתְחִיָּה; און אַנדערע
זענען געפּייניקט געוואָרן און געשטאַרבן על קידוש ה', נישט אָנגענומענדיק קיין באַפרייאונג, כּדי זיי זאָלן זוֹכה זיין
אַ בעסער תּחִיַת-מֵתים. 36 אַנדערע זענען אויסגעפּרוּאווט געוואָרן דורך שפּאָט און שלעק און אויך דורך קייטן און
בֵּית הַסֹּהַר. 37 זיי זענען פאַרשטיינט געוואָרן, זיי האָבן אויסגעשטאַנען נִסיוֹנות, זיי זענען פונאַנדער-געזעגט
געוואָרן, זיי זענען געטייט געוואָרן מיט דער חֶרֶב; זיי זענען ארומגעגאַנגען אין שאָפנפעלן און ציגנפעלן, זיי זענען

געווען פאַרלאָזן, געפּײַניקט, בְּסָבְלָם מַחסוֹר, צָרוֹת וְהִתעַלְלוּת -- 38 וואָס די עוֹלם הַזֶּה איז זײ נישט ווערט
געווען -- זײ האָבן געוואָגלט אין מִדבָּריוֹת און בּערג, און אין הײלן און לעכער פון דער ערד. 39 און די אַלע,
הַגַּם זײ האָבן געהאַט דאָס עֵדות פון ה', וואָס איז זײ געגעבן געוואָרן דורך [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, האָבן
נישט מקַבּל געווען די הַבטָחה, 40 ווײל ה' האָט אָנגעבּרײט עפּעס אַ בּעסערע זאַך פון אונדזערטוועגן, כּדי אָן
אונדז זאָלן זײ נישט ווערן שלֵימוּתדיק. יב דערפאַר, ווײל מיר זענען אַרומגערינגלט מיט אַזאַ גרויסן עָנָן עֵדות,
לאָמיר אַוועקלײגן יעדע מַשׂא, און די עבירה, וואָס בּאַהעפט זיך צו אונדז, און לאָמיר לויפן מיט סבלנות דעם
וועטלויף, וואָס ליגט פאַר אונדז, 2 און קוקן אויף יהושע/ישוע, דעם מְכוֹנֵן פון אונדזער [ארטאדאקסיש יידיש]
אֱמוּנה און מַשְׁלִימָהּ, וואָס צוליב דער שִׂמְחָה, וואָס איז געווען אָנגעבּרײט פאַר אים, האָט ער דערטראָגן דעם
בּוים, האָט פאַראָפּשײַט די חַרפּה פון דעם בּוים, און האָט זיך יָשַׁב לִימִין פון דעם כִּסֵּא-ה'. 3 ווײל בּאַטראַכט אים,
וואָס איז אויסגעשטאַנען אַזאַ ווידערשפּרוך פון חוטאים קעגן אים (משיח), כּדי איר זאָלט נישט ווערן מיד און
אָפּגעשוואַכט אין אײערע נשָׁמות. 4 איר האָט זיך נאָך נישט אַנטקײגנגעשטעלט ביז דָּם על קידוש ה' אין דעם
מַאֲבָק קעגן חֵטְא, 5 און איר האָט פאַרגעסן די וואָרנונג, וועלכע רעדט צו אײך ווי צו בָּנִים: מוסַר ה', בְּנִי,
אַל־תִּמְאָס, וְאַל־תָּקֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ; 6 כִּי אֶת אֲשֶׁר יָאֱהַב ה' יוֹכִיחַ, יַכְאִיב אֶת־בֵּן יִרְצֶה [משלי 3:11-12; איוב 5:17]. 7 אויב
איר האַלט אויס מוסר, בּאַציט זיך ה' צו אײך ווי צו בָּנִים; ווײל וואָסער זון איז עס, וועמען זײן אָב טוט נישט
מוסרן? 8 אויב אָבּער איר ווערט נישט געמוסרט, וואָס אין דעם זענען אַלע טײלנעמער, יעמאָלט זענט איר
מַמזֵרים, און נישט קײן בָּנִים. 9 מיר האָבן דאָך אויך געהאַט לײַבּלעכע אבות וואָס האָבן אונדז צו מוסרן, און מיר
האָבן זײ אָפּגעגעבן כָּבוד; צי זאָלן מיר דען נישט פיל מער זיך אונטערטעניק צו דעם אֲבִי הָרוּחוֹת, און לעבן? 10
ווײל זײ האָבן אונדז געמוסרט אויף אַ קורצער צײט, לויט ווי זײ האָבן עס געהאַלטן פאַר נײטיק, ה' אָבּער טוט
עס פאַר אונדזער נוצן-וועגן, כּדי מיר זאָלן האָבן אַ חלק אין זײן קדושה. 11 אַלע זעט אויס, בּעת מוסר קומט אויף
אונדז, צו זײן נישט קײן שמחה, נײערט טרויעריק; דאָך שפּעטער טראָגט זי פרידלעכע פֵּירות פון שלום און צדקות
פאַר די, וואָס לערנען זיך עפּעס דערפון אָפּ. 12 על-כּן, חַזְקוּ אויף די יָדַיִם, די שלאַפע, און שטאַרקט די מידע קני
[זען ישעיהו 35:3], 13 און מאַכט נְתִיבוֹת יְשָׁרוֹת פאַר אײערע רגלים, כּדי דער לאָמער זאָל נישט אָפּקערן פון וועג,
נאָר זאָל ליבּער געהײלט ווערן. 14 יאָגט זיך נאָך שָׁלוֹם מיט כל בני אדם, און דער קדוּשָׁה, אָן וועלכער קײנער וועט
נישט זען ה'. 15 און היזהרו, אַז קײנער זאָל נישט אָפּפאַלן פון דעם חֶסֶד ה', אַז סע זאָל נישט אויפשפּראָצן אַ שֹׁרֶשׁ
פון בּיטערקײט און אײך בּאַשווערן, און דורכדעם מטַמא מאַכן דעם רבּים; 16 אַז קײנער זאָל נישט זײן קײן אִיש
פון גילוי עריות, אָדער אַ חָנֵף ווי עֵשָׂו, וואָס האָט פאַר אַ געקעכץ פאַרקויפט זײן בּכוֹרה. 17 וואָרעם איר ווײסט, אַז
אפילו שפּעטער, ווען ער האָט געוואָלט ירשענען די בְּרָכה, איז ער פאַרוואָרפן געוואָרן; וואָרעם ער האָט נישט
געפונען קײן מעגלעכקײט פון תּשובה, הַגַּם ער האָט זי געזוכט מיט טרערן. 18 וואָרעם איר זענט נישט געקומען
צו קײן הָר, וואָס מען קען אָנרירן, און וואָס בּרענט מיט אֵש, און צו שוואַרצקײט, און חֹשֶׁךְ און שטורעמווינט, 19
און דעם קול פון אַ שופר, געקענט דערטראָגן דאָס, וואָס איז געבאָטן געוואָרן : אויב אַפילו אַ בְּהֵמה [זען שמות
19:13] רירט אָן דעם הָר, זאָל מען זי פאַרשטײנען. 21 און די דערשײנונג איז געווען אַזוי מוֹרָאדיק, אַז משה [רבינו]
האָט געזאָגט: איך בין פול מיט מורא און ציטער; 22 נאָר איר זענט געקומען צום הָר צִיון, און צו דער שטאָט פון
דעם אלוקים חיים, דעם ירושָׁלַיִם שֶׁבַּשָּׁמָיִם, און צו אומצײליקע מַלאָכים בּעצרת, 23 צו דער כְּנֶסֶת-הַגדוֹלה און
משיחס ברית חדשה קְהִלָּה פון די בּכוֹרים, וואָס זענען אײנגעשריבן אין שָׁמַיִם, און צו ה', דעם שופט הַכֹּל, און צו

די רוּחוֹת הַצַּדִּיקִים מוּשְׁלָמִים, 24 אוּן צוּ יֵהוֹשֻׁע/יֵשׁוּעַ, דעם מֵלִיץ [מְתַוֵּךְ] פוּן אַ בְּרִית חֲדָשָׁה, אוּן צוּ דעם דָּם פוּן שפּרענגען [זעה ישעיהו 52:15], וואָס רעדט בּעסערס, ווי דאָס דָּם פוּן הֶבֶל. 25 היט זשע זיך, נישט צו פאַראַכטן דעם, וואָס רעדט. וואָרעם אויב יענע זענען נישט אַנטרונען, ווען זיי האָבן זיך אָפּגעזאָגט פוּן דעם, וואָס האָט זיי מַזהיר געווען אויף הָאָרֶץ, אַ סַך מער וועלן מיר נישט אַנטרונען, אויב מיר קערן אָפּ פוּן דעם, וואָס טוט מַזהיר זיין פוּן הימל, 26 וועמעס קוֹל האָט אַמאָל געמאַכט ציטערן הָאָרֶץ. אוּן איצט אָבּער האָט ה' מַבטִיחַ געווען, אַזוי צוּ זאָגן: איך וועל נאָכאַמאָל מאַכן ציטערן נישט נאָר הָאָרֶץ, נאָר אויך דעם שָׁמַיִם [חגי 2:6]. 27 אוּן דאָס דאָזיקע דָּבָר: "נאָכאַמאָל," בּאַצייכנט דאָס איבּערשטעלן פוּן יענע זאַכן, וואָס טרייסלען זיך, ווי זאַכן, וואָס זענען געמאַכט געוואָרן, כּדי דאָס, וואָס טרייסלט זיך נישט, זאָל פאַרבּלייבּן. 28 על-כּן, ווייל מיר זענען מקַבּל אַ מַלכוּת, וואָס קען זיך נישט טרייסלען, לאָמיר נבוא לפני ה' אסירי תודה, אוּן דינען מיט וואוילגעפעלן פאַר ה', מיט יראת שמים אוּן פרומקייט; מחמת אלוקינו איז אן אֵשׁ אֹכְלָה [פאַרצערנדיק פייער, זעה דברים 4:24; 9:3; ישעיהו 33:14]. יַגַּ זאָל די אַהֲבָת אַחִים בּמשיח בּלייבּן. 2 פאַרגעסט נישט די הַכנָסת-אוֹרחים; ווייל דוּרך דעם האָבּן עטלעכע, נישט וויסנדיק, מַכניס-אוֹרַח געווען מַלאָכִים. 3 זכרו די, וואָס זענען אין קייטן, ווי געבּונדן מיט זיי; אוּן די, ליידנדיקע, אַזוי‌ווי איר זענט אויך נאָך אין דעם גוּף. 4 זאָל דאָס חַתוּנה חוּפָּה האָבּן געהאַלטן ווערן בּכָבוֹד צווישן אַלע, אוּן זאָל דאָס חַתוּנה בּעט נישט מטַמא ווערן; ווייל די זונים אוּן נוֹאפים וועט ה' מִשפּטן. 5 זייט פריי פוּן דער אַהֲבָה צוּ געלט, אוּן זייט צופרידן מיט דעם, וואָס איר האָט; ווייל ער אַליין האָט געזאָגט: לֹא אַרְפְּךָ וְלֹא אֶעֱזָבֶךָּ [דברים 31:6,8]. 6 אַזוי, אַז מיט פריילעכן בּטָחוּן זאָגן מיר: ה' - לִי בְּעֹזְרָי, לֹא אִירָא מַה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם [זעה תהלים 118:6]? 7 זיכרו אייערע מַנהִיגים, וועלכע האָבּן צוּ אייך גערעדט דאָס דָּבָר ה'; בּאַטראַכט דעם תַּכלִית פוּן זייער לעבּן, אוּן מאַכט נאָך זייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה. 8 רֶבִּי מלך המָשיחַ הושע/ישוע איז דער זעלבּיקער נעכטן, אוּן היינט, וּלעולמים! 9 לאָזט זיך נישט ארומטרייבּן פוּן פאַרשידענע אוּן פרעמדע תורות; ווייל עס איז טוֹב, אַז דאָס לֵב זאָל בּאַפעסטיקט ווערן דוּרך חֶסֶד, נישט דוּרך "מַאכָלים חזקים!" פוּן וואָס די, וואָס האָבּן זיך פאַרנומען מיט דעם, האָבּן נישט געהאַט קיין געווינס. 10 מיר האָבּן אַ מִזבֵּחַ, פוּן וואָס די, וואָס בּאַדינען דעם מִשכּן, האָבּן נישט קיין רְשׁוּת צוּ עסן. 11 וואָרעם די קערפּערס פוּן יענע בּהֵמות, וועמעס דָּם סע ווערט געבּראַכט אין מָקוֹם-קָדוֹש אַריין דוּרך דעם כֹּהן-גָּדוֹל ווי אַ קָרבּן פאַר עבירה, ווערן פאַרבּרענט מחוּץ-למַחנה. 12 דערפאַר האָט אויך יֵהוֹשֻׁע/יֵשׁוּעַ געליטן מחוּץ למַחנה, כּדי לְקַדֵּשׁ הָעָם הברית דוּרך זיין אייגן דָּם [זעה ישעיהו 53:4-12]. 13 לאָמיר דערפאַר אַרויסגיין צוּ אים מחוּץ-למַחנה צוּ טראָגן משיחס חַרפּה. 14 מחמת דאָ אין העולם הזה האָבּן מיר נישט קיין פאַרבּלייבּנדיקע שטעטל, נייערט די שטעטל הָעֲתִידָה מיר זוּכן. 15 על-כּן, לאָמיר דוּרך משיח תָּמִיד מַקריב זיין אַ קָרבּן פוּן לויב צוּ ה', דאָס הייסט, די פּירות פוּן לעפּצן, וואָס זענען הַמוֹדוֹת צוּ שמוֹ [זעה זכריה 6:11-12; עזרא 3:8], 16 נישט דרייפנדיק אוועק פוּן גמֹל חֶסֶד אוּן מעשים טובים שתּף לכל, מחמת אַזעלכע זְבָחִים ווערן וואוילגעפעלן פאַר ה'.

17 געהאָרכט אייערע משגיחים [זעה טימ"א 3:1], אוּן זייט זיי אונטערטעניק, מחמת זיי וואַכן איבּער אייערע נשָׁמוֹת, ווי די, וואָס וועלן דאַרפן אָפּגעבּן חֶשבּוֹן, כּדי זיי זאָלן דאָס טאָן מיט שִׂמְחָה, אוּן נישט מיט צַער; ווייל דאָס וואָלט געווען פאַר אייך תּוֹלדת אָן נוּצן. 18 דאוונען [זעה לוקס 11:1-4] פאַר אוּנדז; ווייל מיר זענען איבּערצייגט, אַז מיר האָבּן אַ גוּט געוויסן, ווייל מיר בּאַגערן צוּ לעבּן ערלעך אין אַלצדינג. 19 אוּן איך בּעט אייך נאָך אַ סַך מערער דאָס צוּ טאָן, כּדי איך [ר' אַפּוֹלוֹס? זעה קור"א 1:12; 3:4-6; 3:22; 4:6; 16:12; מה"ש 18:24-28; 19:1; טיט' 3:13] זאָל צוּ אייך וואָס גיכער צוּריקגעגעבּן ווערן. 20 אוּן דער אלוקי הַשָּׁלוֹם, וואָס האָט צוּריקגעבּראַכט פוּן די טויטע אֲדוֹנֵינוּ

יהושע/ישוע, דעם רוֹעֵה הַצֹּאן הַגָּדוֹל, דורך דעם דָּם פון דעם בְּרִית עלום [זען יחזקאל 16:60], 21 זאָל אייך מאַכן תָּמִים אין כל זאַך טוב צו טאָן רָצון ה', בעת ער ווירקט אין אייך דאָס, וואָס איז וואוילגעפעליק פאַר אים דורך רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, צו וועמען סע זאָל זיין דער כָּבוד לעולמי עולמים. אָמֵן. 22 און איך בעט אייך, אַחִים במשיח, אַז איר זאָלט אָננעמען דאָס דאָזיקע דבר-מוסר הטפה; מחמת איך האָב אייך געשריבן בקִיצור. 23 זייט וויסן, אַז אונדזער אָח במשיח טִימוֹתֵיאוֹס איז באַפרייט געוואָרן [אֶפֶסוֹס? זען טימ"א 1:3]; מיט אים, אויב ער וועט בקָרוב קומען, וועל איך אייך זען. 24 דרישת שלום צו כל אייערע מַנהִיגים, און כל קדוֹשִים. די פון אִיטַלְיָה גריסן אייך [פּריסקילה און עקילס? זען מה"ש 18:1,19]. 25 דער חֶסֶד ה' זאָל זיין מיט אייך אַלע. אָמֵן.

יעקב

אַ יַעקֹב [זען מתי 13:55; מה"ש 1:14; 12:17; 21-15:13; 21:21; גלט' 2:12; מה"ש 15:24; גלט' 10-2:9; יוחנן 7:5; קור"א 9:7; 7-15:5; יהודה 1:1], אַן עֶבֶד פון ה' און פון הָאָדוֹן רֶבִּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע: צו די 12 שבָטים, וואָס זענען אין גָלות : שָלום! 2 פאַררעכנט עס פאַר שִׂמְחָה גְדוֹלָה, מיינע אַחִים במשיח, ווען איר פאַלט אַריין אין כָּלערליי נִסיוֹנות, 3 ווייל איר ווייסט, אַז דאָס אויספּרוּאוון פון אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה פירט צו סבלנות. 4 זאָל אַבער סבלנות האָבן איר שלֵימוּתדיקע פועֵל, כּדי איר זאָלט זיין שלֵימוּתדיק און תָּמִים, און סע זאָל אייך גאָרנישט פעלן. 5 אויב אָבער עמיצן פון אייך פעלט חָכמה, זאָל ער בעטן דאוועננדיק ביי ה', וועלכער גיט אַלעמען מיט אַ פולער האַנט, און מאַכט נישט צו שאַנד, און חָכמה וועט אים געגעבן ווערן. 6 נאָר זאָל ער בעטן דאוועננדיק מיט בטחון אין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, גאָרנישט צווייפלענדיק; ווייל דער מענטש פון צווייפל איז ווי די כוואַליע פון יַם, געטריבן פון דעם ווינט און געשלַיִדערט. 7 ער, דער אִיש פון צווייפל, זאָל נישט מיינען, אַז ער וועט עפּעס באַקומען פון ה'; 8 ער איז אַן אִיש פון לֵב וָלֵב סַעֲפִים [זען תהלים 119:113] און נישט פעסט בכל דרכו. 9 זאָל אָבער דער שפלדיקער אָח במשיח פרייען אין די דַעַת אַז ה' וועט יגזאָלט אים; 10 און דער עוֹשר מיט דעם, וואָס ער ווערט שָפל; מחמת ווי "יָבֵשׁ הָצִיר" [ישעיהו 7-40:6] וועט ער פאַרגיין. 11 ווייל די שֶׁמֶש שיינט אויף מיט איר היץ, און פאַרוועלקט דאָס גראָז, און די בלוּם דערפון פאלט אַראָפּ, און דער חֵן פון איר געשטאַלט גייט פאַרלוירן; אַזיי וועט אויך דער עוֹשר פאַרוועלקן אין זיינע וועגן. 12 אַשְׁרֵי הָאִיש, וועלכער טראָגט איבער אַ נסָיון; ווייל ווען ער איז אויסגעפּרוּאווט, וועט ער באַקומען די כֶּתֶר הַחַיים, אַז הבטיח ה' לכל האוהבים אים. 13 זאָל קיינער נישט זאָגן, ווען עס איז צייט לְהִתְנַסוֹת, ה' מְנַסֶּה מיר; ווייל ה' קען נישט יְנֻסֶּה מיט רַע, און ער אַליין איז קיינעם נישט מנַסֶּה. 14 נייערט יעדער איינער מִתְנַסֶּה, ווען ער ווערט געריצט און פאַרפירט דורך זיין אייגענער תַּאווה [זען רומ' 7:18]. 15 יעמאָלט טוט די תַּאווה, ווען זי ווערט מעוּבֶּרֶת, געבערן חֵטְא; און די חֵטְא, ווען זי וואַקסט אויס, געבערן דעם מָוֶת. 16 זייט נישט פארפירט, מיינע אַחִים במשיח אֲהוּבַי. 17 יעדע מַתָּנה טוֹבָה, און יעדע מַתָּנה שְלֵמָה, איז פון אויבן, און קומט אַראָפּ פון דעם אלוקים אֲבִי הָאוֹרוֹת, ביי וועמען עס איז נישטאָ קיין שום פאַרענדערונג, אָדער אַ שאָטן חִלּוּף. 18 ברצון ה' האָט ער אונדז געבוירן דורך דעם דָּבָר הַאֱמת [זען יוחנן 3:3; רומ' 10:17], כּדי מיר זאָלן זיין אַ מִין בִּיכּוּרים פון זיינע באַשעפענישן [זען קור"ב 5:17]. 19 דאָס ווייסט איר, מיינע אַחִים במשיח אֲהוּבַי: זאָל יעדער מענטש זיין גיך צו הערן, פאַמעלעך צום רעדן, און פאַמעלעך צום ווערן אין כעס; 20 ווייל דער כַּעַס פון בני אדם ווירקט נישט די צִדְקַת ה'. 21 על-כּן, טוט אָפּ פון זיך יעדע שמוּציקייט און איבערבלַיִב פון רֶשַׁע, און זייט מקַבּל מיט עַנָוות דאָס איינגעפלאַנצטע דָּבָר ה', וואָס איז בכּוֹח אין ישועת אלוקינו

צו ראַטעווען אייערע נשָׁמות [זען התג' 3:20]. 22 אָבּער זייט שומרים פון דעם דָּבָר ה', און נישט בּלויז שומעים,
וואָס פאַרפירן זיך אַליין. 23 ווייל אויבּ עמיצער איז אַ הערער פון דעם דָּבָר ה', און נישט קיין טוּער, איז ער
געגליכן צו אַ מענטשן, וואָס זעט זיין לײַבּלעך פָּנים אין אַ שפּיגל; 24 ווייל ער זעט זיך אַליין [ווי, אין כתבי הקודש,
ער זאָל זיין], און גייט אַוועק, און פאַרגעסט תֵּיכּף וואָסער מִין מענטש ער האָט אויסגעזען. 25 אָבּער דער, וואָס
קוּקט אַריין אין דער תּוֹרה הַשְׁלֵמָה, די תּוֹרה הַחֵרוּת [זען יוחנן 8:36; רומ' 5:1; 8:1, זען דבר ה' מתגשם, פריי פון
הַרְשָׁעָה, רומ' 5:16, פריי פון פאַרמִשפּֿטונג], און בּלייבּט דערין, און וואָס איז נישט קיין הערער, וואָס פאַרגעסט,
נייערט אַ טוּער, וואָס ווירקט [גמילות חסדים], וועט אים זיין וואויל אין זיין טוּאונג. 26 אויבּ עמיצער מיינט, אַז ער
איז חרדי פרום, נאָך האט לָשׁוֹן הָרָע, נאַרט ער זיין לֵב, און זיין פרומקייט איז פּוּסט. 27 דאָס איז המאמין המשיחי
וואָס איז טהור און רצוי פאַר אלוקינו, דאָס איז עבודת קודש פרומקייט פאַר אלוקים הָאָב: ביקור יתוֹמים און
אַלְמָנוֹת אין זייערע צָרות, און צו האַלטן זיך אומבּאַפלעקט פון דער עוֹלם הַזֶּה. בַּ מיינע אַחִים במשיח, האַלט
נישט די [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, הָאָדוֹן הַכָּבוֹד, מיט משוא פנים. 2
ווייל אויבּ סע קומט אַריין אין אייער שוּל אַ מענטש מיט זָהָב רינגען, און שיינע מַלבּושים פון בעקעטשע און
שטריימל, און סע קומט אויך אַריין אַן אָרעמאַן אין שמאַטעס, 3 און איר קוּקט מיט חֵן אויף דעם, וועלכער
טראָגט די שטריימל, און זאָגט: דו זיץ דאָ, אויף דעם בּכָבוֹדיקן זיצפּלאַץ; און צו דעם אָרעמאַן זאָגט איר: דו שטיי
דאָרט, אָדער זיץ דיך אויף מושב השפל, 4 צי מאַכט איר דען נישט קיין משוא פנים חִילוק צווישן אייך אַליין, און
ווערט שוֹפטים מיט מַחשָׁבות רֶשַׁע? 5 הנה! מיינע אַחִים במשיח אֲהוּבַי: צי האָט דער אויבערשטער נישט
אויסדערוויילט די עֲנִיִּים פון דער עוֹלם הַזֶּה, צו זיין רייך אין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה און יוֹרשים פון דעם
מַלכות ה', וואָס אֲדוֹשֶׁם האָט מַבטִיחַ געווען פאַר די, וואָס האָבּן אים ליבּ? 6 איר אָבּער האָט מבַזה געווען דעם עָנִי.
צי בּאַדריקן אייך נישט די עַשִׁירים, און שלעפּן זיי אייך נישט פאַר דעם בֵּית-דִּין? 7 צי טוּען זיי נישט לעסטערן
דעם שם טוב פון רבי מלך המשיח, וואָס איז גערופן געוואָרן איבּער אייך? 8 אויבּ איר זענט טאַקע מקַיים דאָס
תּוֹרַת הַמַּלְכוּת, כַּכָּתוּב : ואהבת לרעך עמוך [ויקרא 19:18], טוּט איר גוּט; 9 אויבּ אָבּער איר זענט משוא פנים,
בּאַגייט איר עבירות, און ווערט פאַרמִשפּט דורך דער תּוֹרה ווי בַּעלי-עַבֵּירה. 10 ווייל ווער סע וועט שומר מצוות
איבּער די גאַנצע תּוֹרה, נאָר הֲפָרָה מצווה אחד, ער איז אָשֵׁם בַּכֹּל מִצוות [זען דברים 27:26 אויף כל חומר הדין און
הֲפָרָה מצווה אחד פון ויקרא 19:18 תּוֹרַת הַמַּלְכוּת]. 11 ווייל דער, וואָס האָט געזאָגט: לא תנאף, האָט אויך
געזאָגט: לא תרצח [זען שמות (14)20:13; דברים (18)5:17]. היינט, אויבּ דו בּיסט נישט מזַנה, נייערט טייטסט,
האָסטו עוֹבר געווען על מצוות התורה. 12 אַזוי רעדט און אַזוי טוּט, ווי מענטשן, וואָס דאַרפן געמִשפּט ווערן דורך
דער די תּוֹרה הַחֵרוּת [זען יוחנן 8:36; רומ' 5:1; 8:1, זען דבר ה' מתגשם, פריי פון הַרְשָׁעָה, רומ' 5:16, פריי פון
פאַרמִשפּֿטונג]. 13 ווייל דער מִשפּט איז אָן רחמים פאַר דעם, וועלכער האָט נישט אַרויסגעוויזן קיין רחמים;
רַחמים טריאומפירט איבּער דעם משפּט. 14 וואָס נוּצט עס, מיינע אַחִים במשיח, אויבּ אַ מענטש זאָגט, ער האָט
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, נאָר ער האָט נישט קיין גמילות חסדים? צי קען אים זיין [ארטאדאקסיש יידיש]
אֱמוּנה העלפן? 15 אויבּ אַן אָח במשיח, אָדער אָחוֹת במשיח איז אין שמאַטעס, און עס פעלט זיי אין "לֶחֶם חֲקֵנוּ"
[זען מתי 6:11], 16 און איינער פון אייך זאָגט צו זיי : גייט בּשָׁלוֹם; זייט אָנגעוואַרעמט און געזעטיקט; און איר גיט
זיי נישט די זאַכן, וואָס זענען נייטיק פאַר דעם בָּשָׂר, וואָס טוּט עס נוּצן? 17 אויך אַזוי איז [ארטאדאקסיש יידיש]
אֱמוּנה, אויבּ זי האָט נישט קיין גמילות חסדים, זי איז פון זיך אַליין נִפְטָר. 18 עמיצער וועט אָבּער זאָגן : דו האָסט

אֱמוּנה, און איך האָב גמילות חסדים! נו? ווייז מיר דיין אֱמוּנה אָן דיינע גמילות חסדים, און איך, דורך מייען גמילות חסדים, וועל דיר ווייזן מיין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה. 19 דו גלויבסט, אַז ה' איז אֶחָד; דו טוסט וואויל. די טײַוולאָנים גלויבן אויך, און ציטערן. 20 ווילסטו אָבער וויסן, אָ פּוסטער מענטש, אַז אֱמוּנה אָן גמילות חסדים איז עקרה? 21 צי איז אַבְרָהם-אָבינו נישט יִצְדַּק עִם ה' [זען איוב 25:4] דורך "עקידה" אֱמוּנה, אֱמוּנה וואס טוט ווירקן דורך עקידה [זען גלט' 5:6], ווען ער האָט מַקריב געווען זיין זון יִצְחָק אין דער עקידה? 22 דו זעסט, אַז אֱמוּנה האָט געווירקט מיט זיינע פְּעֻלָּה, און דורך פְּעֻלָּה איז די [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה געוואָרן שלימותדיק. 23 און דערפילט געוואָרן איז דער פָּסוק [זען בראשית 15:6], וואָס זאָגט: און אַבְרָהם האָט געגלויבט ה', און עס איז אים פאַררעכנט געוואָרן פאַר מַה-יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִם ה' [איוב 25:4], און ער איז גערופן געוואָרן דער אוֹהֵב פון ה' [בראשית 15:6; ישעיהו 41:8; דברי הימים ב' 20:7]. 24 איר זעט, אַז דורך פְּעֻלָּה [פון אֱמוּנה] ווערט אַ מענטש גערעכטפאַרטיקט [זען גלט' 5:6], און נישט דורך אֱמוּנה לְבַדָּהּ. 25 איז דען נישט רָחָב-הַזּוֹנָה אויף אַזאַ אופן גערעכטפאַרטיקט געוואָרן דורך פְּעֻלָּה [פון אֱמוּנה], ווען זי האָט אויפגענומען די מַרגלִים, און האָט זיי אַרויסגעשיקט מיט אַן אַנדערן דֶּרֶךְ [יהושע 2:1-21]? 26 ווייל אַזוי ווי דער גוף אָן דער נשָׁמה איז נֵבֶלָה, אַזוי אויך איז אֱמוּנה אָן פְּעֻלָּה טויט. גַ זאָלן קיין סַך פון אייך נישט ווערן א רַבָּנִי מוֹרֶה, מיינע אַחִים במשיח, ווייל איר ווייסט, אַז מיר [אני אויך אַלס רַבָּנִי מוֹרֶה] וועלן קריגן אַ "חומר הדין" שווערערן מִשפּט. 2 ווייל אין אַ סַך זאָכן ווערן מיר אַלע נִיכשל. אויב עמיצער ווערט נישט נִיכשל אין זיינע רייד, דער איז אַן אִישׁ מֻשְׁלָם, און איז בּכוֹח צו האַלטן אַפילו זיין גאַנצן גוף אין דער צוים. 3 און אויב מיר לייגן אַריין צײַמלעך אין די מיילער פון פערד, כּדי זיי צו מאַכן געהאָרכזאַם צו אונדז, פירן מיר אויך זייער גאַנצן לייב. 4 זע, אויך די שיפן, הַגַּם זיי זענען אַזוי גָּדוֹל און ווערן געטריבן פון שטאַרקע ווינטן, ווערן דאָך געלענקט פון דעם קליינעם רודער, וואוהין דער שטײַערמאַן וויל. 5 אַזוי איז אויך די צונג אַ קליינער אֵבר, און טוט זיך רימען מיט גרויסע זאַכן. זע, וואָס פאַר אַ גרויסן וואַלד אַ קליין פייערל קען אָנצינדן! 6 און די צונג איז אַ פייער; אַן עוֹלָם פון עַוְלָה שטייט זי צווישן אונדזערע אֵברים, איז די צונג, וואָס באַפלעקט דעם גאַנצן לייב, און צינדט אונטער דאָס גַּלְגַּל הַוָּיָתֵנוּ, און ווערט אונטערגעצונדן פון גֵיהֶנוֹם. 7 ווייל יעדער מִין פון בּהֵמות און עוֹפות, פון שרצים און חַיות פון דעם יַם, ווערט געצאַמט און איז געצאַמט געוואָרן דורך דעם מענטשלעכן מִין. 8 אָבער די צונג קען קיין בֶּן אדם נישט צאַמען -- זי איז אַן אומרואיק רָעָה, פול מיט סם-המות. 9 מיט איר בענטשן מיר ה', אלוקים הָאָב, און מיט איר שעלטן מיר בני אדם, וועלכע זענען באַשאַפן געוואָרן אין דעם געשטאַלט-אלוקים. 10 פון דעם זעלבן מויל קומט אַרויס בְּרָכה און קְלָלה. מיינע אַחִים במשיח, אַזוי דאַרף עס נישט זיין. 11 צי טוט דער קוואַל אַרויסשפּרודלען פון דער זעלבער עפענונג מַיִם מְתוּקִים און מַיִם מָרִים? 12 צי קען אַ פײַגנבוים, מיינע אַחִים במשיח, טראָגן אײַלבערטן, אָדער אַ ווײַנשטאָק פייגן? אויך קען אַ מְקוֹר מַיִם מְלוּחִים נישט אַרויסגעבן קיין זיס וואסער. 13 ווער צווישן אייך איז האָט חכמה און בינה? זאָל ער ווייזן מיט זיין התנהגות הטובה זיינע גמילות חסדים אין עַניוות פון חָכמה. 14 אויב אָבער איר טראָגט ביטערע קִנאה און שִׂנאה בְּלִבְבְכֶם, טאָ רימט אייך נישט און זייט נישט פאַלש צום אֱמת. 15 די דאָזיקע חָכמה קומט נישט אַראָפּ פון אויבן, נייערט איז פון די עולם הזה, פון היצר הרע און שדים. 16 מחמת וואו עס איז קִנאה און שִׂנאה, דאָרט איז תֹּהוּ וָבֹהוּ און כל מעשה רע. 17 די חָכמה אָבער, וואָס איז פון אויבן, איז קוֹדם-כָּל טְהוֹרָה, דאַן אוֹהֶבֶת שָׁלוֹם, דאַן איידעל, גרינג צום איבערבעטן, פול מיט רחמים און פְּרִי טוֹב, אָן משוא פנים, אָן צביעות. 18 און די פְּרִי הַצְּדָקָה ווערט געזייט אין שָׁלוֹם פון די, וואָס מאַכן שָׁלוֹם [זען רומ' 5:1; ישעיהו 53:5]. דַ פונוואַנען קומען מִלְחָמות,

און פונוואַנען זענען קריגערייען ביי אייך? צי קומען זיי נישט פון אייערע תַּאוות [רומ' 7:18], וואָס פירן מִלחָמה אין
אייערע אֵברים [זען קור"א 9:27; רומ' 8:13]? 2 איר גלוסט, און האָט נישט; איר הַרגעט, און זענט מקַנא, און קאָנט
עס נישט דערגרייכן; איר קריגט זיך אַרום און האַלט מלחמה; איר האָט נישט צוליב דעם, וואָס איר, דאַווענענדיק,
בעט נישט. 3 איר בעט יאָ, און באַקומט נישט, ווייל איר בעט שלעכט, כּדי איר זאָלט עס פאַרצערן אין אייערע
תאוות. 4 איר נואפות! צי ווייסט איר נישט, אַז די שייכות מיט דער עוֹלם הַזֶּה איז אֵיבָּה קעגן ה'? על-כּן, ווער סע
וועט זיין אַן אוהב פון עוֹלם הַזֶּה, מאַכט זיך פאַר אַן אויב פון ה'. 5 אָדער מיינט איר, אַז דער פָּסוק זאָגט אומזיסט:
מיט קִנאה גלוסט דער רוח הקודש, וועלכן ער האָט געמאַכט רוען אין אונדז? 6 ער אָבער גיט מער חֶסֶד.
איבערדעם זאָגט דער פָּסוק: ה' ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן [זען משלי 3:34]. 7 אונטערטעניקט זשע זיך צו ה';
און שטעלט זיך אַקייגן השָׂטן, און ער וועט אַנטלויפן פון אייך. 8 גענעענט צו ה', און ה' וועט גענעענען צו אייך.
רייניקט אייערע הענט, איר בעלי עבֵירה, און מאַכט טהור אייערע לְבָבוֹת, איר לֵב וָלֵב. 9 פילט אייער עלנט, און
קלאָגט, און וויינט; זאָל אייער געלעכטער פאַרקערט ווערן צו געוויין, און אייער שִׂמְחָה צו טרויעריקייט. 10
דערנידעריקט אייך פאַר ה', און ער וועט אייך דערהייכן. 11 רעדט נישט לָשׁוֹן הָרָע איינער קעגן דעם אַנדערן,
אַחִים במשיח. דער, וואָס רעדט קעגן אַן אָח במשיח, אָדער מִשפּט זיין אָח במשיח, רעדט קעגן דער תּוֹרה, און
מִשפּט די תּוֹרה. היינט, אויב דו מִשפּטסט די תּוֹרה, ביסטו נישט איינער, וואָס איז מקַיים [זען דברים 27:26
"יקים"; זען ארטאדאקסיש יידיש אֱמונה, גלט' 2:9; מה"ש 21:20-25] די תּוֹרה, נייערט שופט פון תּוֹרה. 12 איינער
נאָר איז דער מְחוֹקֵק און שופט, דאָס איז דער, וועלכער איז בִּיכוֹלת צו ראַטעווען אין ישועת אלוקינו און אויך צו
פאַרדאַרבן [זען מתי 7:21-23 אויף מֵפקרים מאמינים שקר]; ווער אָבער ביסטו, וואָס טוסט מִשפּטן דיין חַבר? 13
קומט דאָך, איר, וואָס זאָגט: היינט, אָדער מָחָר וועלן מיר גיין אין דער און דער שטעטל אַריין, און פאַרבערענגען
דאָרט אַ יאָר, און האַנדלען, און פאַרדינען, 14 הַגַּם איר האט דַּעַת נישט וואָס מָחָר וועט זיין. וואָס איז אייער
לעבן? ווייל איר זענט אַ נעפּל, וואָס דויערט אַ ווײַלע, און פאַרשווינדט דערנאָך. 15 אָנשטאָט דעם באַדאַרפט איר
זאָגן: אִם-יִרצֶה-ה', אַז מיר וועלן לעבן, וועלן מיר דאָס, אָדער דאָס טאָן. 16 איצט אָבער רימט איר אייך אין
אייערע באַרימערײַען; אַזאַ מין גַּאֲוָה איז רָעָה. 17 על-כּן, פאַר דעם, וואָס פאַרשטייט צו טאָן טוֹב, און טוט עס
נישט, פאַר דעם איז עס חטא. הַ הוֹי העשירים, וויינט און קלאָגט אויף אייערע צָרות, וואָס קומען איבער אייך. 2
אייער רייכקייט איז פאַרפוילט, און אייערע שטריימל זענען צעפרעסן פון מאָיל. 3 אייער זָהָב און זילבער איז
פאַרזשאַווערט, און זייער זשאַווער וועט זיין אַן עֵדות קעגן אייך, און וועט פאַרצערן אייער פלייש ווי אֵש. איר
האָט צונויפגעזאַמלט אייער אוֹצר אין די אחרית הימים! 4 זע, דער שׂכַר פון די פּוֹעֲלִים, וואָס האָבן געשניטן
אייערע שָׂדוֹת, און וואָס איז פון אייך פאַרהאַלטן געוואָרן, שרייט אויס קערן איר; און די געשרייען פון די, וואָס
האָבן געשניטן, זענען אַריין אין די אויערן פון ה' צבָאוֹת. 5 איר האָט געלעבט אין תענוגים אויף הארץ, און געהאַט
אייערע תַּענוגים; איר האָט פעט געמאַכט אייערע לְבָבוֹת ווי אין אַ יום פון שחיטה [זען ישעיהו 53:7]. 6 איר האָט
פאַרמִשפּט, איר האָט געטייט דעם צַדיק; ער טוט זיך נישט שטעלן קעגן אייך. 7 זייט דערפאַר געדולדיק, אַחִים
במשיח, ביז דעם ביאת המשיח הָאָדוֹן [זען תהלים 110:1; מלאכי 3:1, האדון אשר אתם מבקשים]. זע, דער אַקערער
וואַרט אויף דער טייערער פרי האדמה, און איז געדולדיק מיט איר, ביז זי באַקומט דעם יורה און מלקוש. 8 זייט
איר אויך געדולדיק, שטאַרקט אייערע לְבָבוֹת; מחמת דאָס ביאת המשיח הָאָדוֹן האָט גענעענט. 9 מורמלט נישט,
אַחִים במשיח, איינער קעגן דעם אַנדערן, כּדי איר זאָלט נישט געמִשפּט ווערן; הנה! שטייט דער שופט פאַר דער

פֶּתַח. 10 נעמט אייך, אַחִים במשיח, פאַר אַ בײַשפּיל פון ליידן און יסורים די נבִיאים, וואָס האָבן גערעדט אין דעם נאָמען פון ה'. 11 הנה! מיר האַלטן פאַר מאֲשָׁרים די, וואָס האָבן אויסגעהאַלטן. איר האָט געהערט פון דער סבלנות פון אִיוֹבן, און איר האָט געזען, וואָס ה' האָט צום סוֹף געטאָן, ווייל ה' איז פול מיט רחמים און לײַטזעליקייט [איוב 22-1:21]. 12 דער עִיקר פון אַלץ אָבער, מיינע אַחִים במשיח, שווערט נישט, נישט בײַם שָׁמַיִם, נישט בײַ הארץ, אויך נישט בײַ קיין שום אַנדער שבוּעה; נאָר זאָל אייער כֵּן, זיין כֵּן, און אייער לא, לא, כּדי איר זאָלט נישט פאַלן אונטער דעם מִשפּט. 13 ליידט עמיצער צווישן אייך? לאָז ער דאַווענען [זען לוקס 4-11:1]. איז עמיצער פריילעך? לאָז ער זינגען ניגונים. 14 איז עמיצער חוֹלֶה צווישן אייך? לאָז ער רופן די בֵּית כְּנֶסֶת זקֵנים [זְקֵנֵי הַקְּהִלָּה, זען יעקב 2:2], און זאָלן זיי דאַווענען [זען לוקס 4-11:1] פאַר אים, און אים בְּמָשְׁחָם מיט שֶׁמֶן בשם ה'; 15 און די דאַווענענדיק [זען לוקס 4-11:1] פון [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה וועט ראַטעווען דעם הולֶה, און ה' וועט אים אויפריכטן; און אויב ער האָט באַגאַנגען עבירות [קור"א 32-11:27], יִסָּלַח לוֹ. 16 על-כּן, זייט מִתוַדֶּה אייערע עבירות [הִתְוַדּוּ עַל חֲטָאֵיכֶם] איש לפני רעהו, און זייט דאַווענען [זען לוקס 4-11:1] איינער פאַר דעם אַנדערן, כּדי איר זאָלט געהיילט ווערן. די דאַווענענדיק [זען לוקס 4-11:1] פון דעם צַדיק האָט אַ גרויסע און שטאַרקע פּעוּלה. 17 אלִיָהוּ הַנָּבִיא איז געווען אַ מענטש גלייך צו אונדז, און ער האָט געדאַוונט [זען לוקס 4-11:1] מיט כַּוָּנה, אַז ס'זאָל נישט רעגענען; און סע האָט נישט גערעגנט אויף הָאָרֶץ 3 יאָר מיט 6 חֳדָשׁוּם. 18 און ער האָט ווידער אַמאָל געדאַוונט [זען לוקס 4-11:1], און דער שָׁמַיִם האָט געגעבן גֶּשֶׁם, און הָאָרֶץ האָט אַרויסגעבראַכט איר פּרוּכט. 19 מיינע אַחִים במשיח, אויב עמיצער פון אייך ווערט פאַרבלאָנדזשען פון הַדֶּרֶך האֱמת, און איינער קערט אַ חוֹטֵא צו בעל תשובה, 20 זאָל ער וויסן, אַז דער, וואָס קערט חוֹטֵא צו בעל תשובה, אַז ווער עס קערט אים פון טעות פון זיין דֶּרֶך און פון סטִיתַת דֶּרֶךְ ה', וועט ער יוֹשִׁיעַ אַ נֶפֶשׁ פון מָוֶת, און וועט פאַרדעקן אַ סַך עבירות.

כיפא א

אַ כֵּיפָא, אַ שליח פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, צו די אויסדערוויילטע, די בחירים, צו די גָּלוּת גֵּרים פון פאָנטוס, גָּלַטְיָה, קַפָּדוֹקְיָה, אַסְיָה קליין, און בִּיתִינְיָה, 2 לויט דעם יְדִיעָה מִקֶּדֶם פון ה' אלוקים הָאָב, בְּקִדּוּשׁ הָרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, צו געהאָרכזאַמקייט און באַשפּריצונג ["יֶהָ", זען ישעיהו 52:15; שמות 24:8, שפּרענגונג] פון דעם דָּם פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע: חֵן וחֶסֶד ה' צו אייך און שָׁלום ה' זאָלן זיך פיל פאַרמערן. 3 ברוך ה' האלוקים הָאָב פון אֲדוֹנֵנוּ רבי מֶלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וועלכער האָט לויט זיין רַחמים הרבים אונדז ווידערגעבוירן צו אַ תִּקְוָה חַיָּה [זען יוחנן 1:13], דורך דעם תּחִיַּת-הַמֵּתים פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע [זען קור"א 15:5], 4 פאַר אַ ירושה וואָס איז אומפאַרדאַרבליך, אומבאַפלעקט, וואָס ווערט נישט פאַרוועלקט, און וועלכע איז באַהאַלטן אין הימל פאַר אייערטוועגן; 5 איר, וואָס ווערט פון דער מאַכט פון ה' אָפּגעהיטן דורך בטחון פאַר ישועת אלוקינו, וואָס איז אָנגעבערייט אַנטפּלעקט צו ווערן אין דער צייט פון קֵץ הַיָּמִים. 6 מיט דעם זאָלט איר זיך פרייען אייך, הַגַּם איר זענט איצט אויף אַ קליינער ווײַלע, אויב נייטיק, טרויעריק געוואָרן דורך פאַרשידענע נִסיוֹנות, 7 כּדי דער עכט באַווייז פון אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, וואָס איז פיל מער ווערט ווי זָהָב -- זָהָב וואָס פאַרגייט -- הַגַּם סע ווערט אויסגעפּרוּאווט דורך אֵש, זאָל אייך זיין צום תהִלָּה און כָּבוד און תִּפְאֶרֶת בײַ דער הִתְגַּלּוּת פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע; 8 וועמען איר האָט נישט געזען און האָט דאָך ליב; און הַגַּם איר טוט אים איצט נישט זען,

דאָך טוט איר אין אים גלויבן, און פרייען אייך זיך מיט אַ שמחה, וואָס איז אומאויסשפּרעכלעך און הערלעך; 9
באַקומענדיק דעם תַּכלית פון אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, די ישועת אלוקינו פון אייערע נשָׁמות. 10
פונוועגן דער דאָזיקער ישועת אלוקינו האָבן חוֹקר-ודוֹרֵש געווען די נביאים, וואָס האָבן נבואות געזאָגט [זען
ישעיהו 52:13-53:12; זכריה 6:11-12] וועגן דעם חֵן וחֶסֶד ה', וואָס דאַרף קומען אויף אייך. 11 זיי האָבן געפאָרשט
וואָסערע אופן, אָדער וואָסער צייט [זען דניאל 9:24-27] דער רוּחַ פון מָשִׁיחַן [זען מה"ש 16:7], וואָס איז געווען אין
זיי, האָט אָנגעוויזן, בשעת ער האָט פאָרויס עֵדות געזאָגט פון די חֲבלֵי מָשִׁיחַ [זען תהלים 22:1-21], און די כּבוֹד
[זען תהלים 22:22-31], וואָס וועלן קומען נאָך זיי. 12 צו זיי איז דאָס אַנטפּלעקט געוואָרן, אַז זיי האבן נישט
געדינט זיך אַליין, נאָר איר ווען זיי גערעדט פון די זאַכן וואָס זענען איצט אָנגעזאָגט געוואָרן דורך די מבשׂרים [זען
ישעיהו 40:9, משיחיסט דַרשָׁנִים, מַגִּידִים] פון די בּשׂורת הגאולָה פון ה' דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, וואָס איז געשיקט
געוואָרן פון הימל [זען מה"ש 1:2-39]; זאַכן, אין וועלכע מַלאָכים גאַרן אַריינצוקוקן. 13 על-כּן, גורט אָן די
"גרייטקייט גארטל" פון אייער רוחניותדיק שכל, זייט ניכטער, און לייגט אייער גאַנצע תִּקְוָה אויף דעם חֶסֶד, וואָס
דאַרף פאַר אייך געבראַכט ווערן ביי דער הִתְגַּלוּת פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 14 ווי געהאָרכזאַמע בנים,
זאָלט איר נישט געשטאַלטן אָדער צופּאַסן אייער לעבן לויט די תַּאוות פון די פריערדיק צייטן פון אייער פעלנדיק
[ישועת אלוקינו] דַּעַת [זען אפס' 4:17-18, זיין אַ נונקונפורמיסט וועגן תאוות]; 15 נאָר ווי דער [ה'], וועלכער האָט
אייך גערופן, איז הייליק, אזוי זאָלט איר אַליין אויך ווערן הייליק אין אַלע אייערע דרכים, 16 ווייל סע שטייט
געשריבן אין תּורה: קדושים תהיו כי קדוש אני [ויקרא 11:44; 19:2]. 17 און אויב איר רופט אָן [אלוקים] הָאָב, וואָס
טוט מִשפּטן מיט לא משוא פנים, לויט לאיש כמעשׂהו [זען תהלים (12)62:13], זאָלט איר אַז גֵּרים התהלך מיט
יִראַת-הכבוד אין די צייט פון אייער גָלוּת. 18 ווייל איר ווייסט, אַז נישט מיט פאַרדאַרבלעכע זאַכן, מיט זילבער
אָדער זָהָב, זענט איר אויסגעלייזט געוואָרן פון אייער דֶּרֶך הַבֶּל, וואָס איז איבערגעגעבן פון אייערע אָבות [זען רומ'
5:12-19, חטא קדמון], 19 נייערט מיט דעם טייערן דָּם פון רֶבּי מלך המָשיחַ, ווי פון אַ שֶׂה [זען ישעיהו 53:7; שמות
12:3], אָן אַ מום און אָן אַ פלעק. 20 ער, וואָס איז געווען פאָרויסבאַשטימט איידער דער הִוָּסֵד תֵּבֵל, נאָר איז
אַנטפּלעקט געוואָרן ביים דעם אַחֲרִית הַיָּמִים פאַר אייַערטוועגן, 21 וואָס גלויבן דורך אים אין ה', וואָס האָט אים
מחַיה-מֵתים געווען, און האָט אים געגעבן כָּבוד, אַזוי, אַז אייער אֱמונה און תִּקְוָה זאָל זיין אין ה'. 22 און האָבנדיק
געלייַטערט אייערע נפשות אין דער געהאָרכזאַמקייט צו דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת מיט דער פּועל-יוצא
פון אַהֲבָה שֶׁל אַחֲוָה אָן זְבִיעוּת, אַזוי זאָלט איר ערנסט ליב האָבן איינער דעם אַנדערן פון האַרצן; 23 ווי
ווידערגעבוירענע, נישט פון קיין פאַרדאַרבלעכער זאָמען, נייערט פון אומפאַרדאַרבלעכער, דורך דעם דָּבָר ה'
לעבעדיק און בלייבנדיק, ווייל: 24 כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה. יבש חציר נבל ציץ, 25 ודבר אלוקינו יקום
לעולם [ישעיהו 40:6-8]. און דאָס דאָזיקע איז דאָס דָּבָר ה' פון דער בּשׂורת הגאולָה, וואָס איז אייך אָנגעזאָגט
געוואָרן. בַּ על-כּן, טוט אָפּ פון זיך יעדע רשעות, און יעדע פאלשקייט, און צביעות, און קנאה, און יעדע לשון הרע,
2 ווי ניַי-געבוירענע עוֹפעלעך, באַגערט די נישט-געפעלשטע גייַסטיקע חָלָב, כּדי איר זאָלט אויפוואַקסן דורך דער
זעלביקער צו ישועת אלוקינו, 3 אויב איר האָט טוֹעם געווען, אַז הָאָדוֹן איז טוֹב [זען תהלים (8)34:9]. 4 גענעענט צו
אים, ווי צו אַן אֶבֶן חַיָּה, וואָס איז פאַרוואָרפן פון בני אדם, ביי ה' אָבער אויסדערוויילט און טייער, 5 און ווי
לעבעדיקע שטיינער זאָלט איר אַליין אויפגעבויט ווערן צו אַ גייסטיק בֵּית, צו זיין אַ כּהֲנַת קוֹדֶש, כּדי מַקריב צו זיין
גייַסטיקע קָרבָּנות, וואָס זענען באַוויליקט צו ה' דורך רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 6 מחמת סע שטייט אין פּסוּק:

הנני יסד בציון אבן אבן פנה, אבן אויסדערוויילטן, א קאסטבאַרן; און דער, וואָס גלויבט אין אים, וועט נישט ווערן
צו שאַנדן [ישעיהו 28:16]. 7 על-כן, פאַר אייך, וואָס גלויבן, איז ער טייער, פאַר די אפיקורוס אָבער: אבן מאסו
הבונים היתה לראש פנה [תהלים 118:22], 8 און אבן נגף וצור מכשול [ישעיהו 8:14]. זיי שטרויכלען, ווייל זיי גלויבן
נישט אין דעם דבר ה', וואָס צו דעם זענען זיי אויך באַשטימט געוואָרן. 9 איר אָבער זענט אַן אויסדערוויילטער
דור, אַ מלוכה פון כהנים, אַן אומה קדוש, אַן עם-סגולה, כדי באַקאַנט צו מאַכן די מידות פון אים, וואָס האָט
אייך אַרויסגערופן פון חשך צו זיין וואונדערלעך אור; 10 איר, וואָס זענט אַמאָל נישט געווען קיין עם, אָבער איצט
זענט איר עם אלוקים; אַמאָל זענט איר געווען אָן רחמים, אָבער איצט האָט איר מקבל געווען רחמים [הושע 2:23].
11 באליבטע, איך בעט אייך ווי גרים און תושבים, זיך צוריקצוהאַלטן פון פליישלעכע תאוות, וואָס קריגן קעגן
אייער נשמה. 12 פירט אייך אויף רעכט צווישן די גויים, כדי, ווען זיי רעדן קעגן אייך ווי רשעים, זאָלן זיי דורך
אייערע מעשים-טובים, וואָס זיי זעען, זאָגן ברוך ה' אין דעם יום פקדה. 13 זייט אונטערטעניק אונטער יעדער
מענטשלעכער פאַראָרדענונג לְמַעַן הָאָדוֹן, סיי דעם מֶלֶך, ווי הָרֹאש; 14 אָדער די פּראָקוראַטאָרן, וואָס זענען פון
אים געשיקט געוואָרן צו שטראָפן פאַרבּרעכער, און צו לויבן די, וועלכע טוען הַטּוֹב. 15 ווייל אַזוי איז דער רָצון ה',
אַז מיט אייער טאָן גוטס זאָלט איר ברענגען צום שווייגן דאָס אומוויסן פון נאַרישע מענטשן; 16 אַלס בני חורין
[זען הא לחמא עניא, הַגָּדָה], און נישט נוצנדיק אייער פרייהייט ווי אַ צודעק פאַר שלעכטס, נאָר ווי עבדים פון ה'.
17 גיט אלעמען אָפּ כָּבוד. האָט ליב די משיחיסט אַגֻדָּה. האָט מורא פאַר ה'. גיט אָפּ כָּבוד דעם מֶלֶך. 18 איר
עבדים, זייט אונטערטעניק צו אייערע אדונים מיט יעדער פאָרכטיקייט; נישט בלויז צו די גוטע און איידעלע, נאָר
אויך צו די "שרי מסים" [זען שמות 1:11]. 19 ווייל דאָס דאָזיקע איז בִּרכַּת חֶסֶד, ווען צוליב דעם וויסקייט לגבי ה',
מען דערטראָגט צער, ליידנדיק יסורים אומיושרדיק. 20 מחמת וואָסער כָּבוד איז עס, אויב איר פאַרזינדיקט זיך,
און ווערט געשלאָגן דערפאַר, און איר זענט געדולדיק? נאָר אויב איר טוט גוטס, און ליידט, און דאָך זענט
געדולדיק, איז עס בִּרכַּת חֶסֶד ביי ה'. 21 וואָרעם צו דעם זענט איר באַרופן געוואָרן; ווייל רבי מֶלֶך המָשיחַ האָט
אויך געליטן פאַר אייערטוועגן, און געלאָזן אייך אַ ביישפּיל, כדי איר זאָלט גיין בְּעִקְּבוֹת מָשִׁיחַ; 22 וועלכער איז
געווען בְּלִי חֵטְא [זען ישעיהו 7:14]; וְלֹא מִרְמָה בְּפִיו [זען ישעיהו 53:9]; 23 וועלכער, ווערנדיק געזידלט, האָט ער
נישט צוריקגעזידלט; ליידנדיק, האָט ער נישט געסטראַשעט; נאָר זיך איבערגעגעבן צו דעם שופט צדק; 24
וועלכער האָט אליין אַוועקגעטראָגן חֲטָאֵינוּ אין זיין בָּשָׂר [שמות 12:8; ישעיהו 53:7; תהלים 16:9] אויף דעם בוים
[זען שמ"ב 15-18:9; זכריה 12:10; ישעיהו 53:5; תהלים 22:17], כדי מיר, אָפּשטאַרבנדיק וואָס שייך הַחֵטְא [זען רומ'
8:13], זאָלן לעבן צו צדקות; וּבַחֲבֻרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ [ישעיהו 53:5]; 25 וואָרעם איר זענט געווען ווי פאַרבלאָנדזשעטע
שאָף [זען ישעיהו 53:6], נאָר איצט האָט איר זיך אומגעקערט אין תשובה צום רוֹעֶה [יחז' 34:1-16] און משגיח [איוב
10:12] פון אייערע נשָמות [זען ישעיהו 53:5-9]. גַ אויף דעם זעלבן שטייגער, איר נָשים, זייט אונטערטעניק צו
אייערע אייגענע בעלים, כדי, אַפילו אויב אייניקע געהאָרכן נישט דאָס דָּבָר ה', זאָלן זיי געוואונען ווערן אָן אַ דָּבָר
דורך דער אויפפירונג פון זייערע נָשים, 2 ווען זיי וועלן זען אייער צניעותדיקע און פרומע אויפפירונג. 3 זאָל אייער
צירונג זיין נישט דאָס אויסערלעכע באַשיינונג פון פלעכטן די האָר, און פון טראָגן צירונג פון זָהָב, אָדער מיט
אָנקליידן טייערע מלבושים, 4 נייערט זאָל דאָס זיין דער אָדָם פְּנִימִי פון דעם לֵב און דער אומפאַרדאַרבלעכער
צירונג פון אַן עַניוּתדיקן און שטילן גייסט, וואָס איז זער טייער פאַר ה'. 5 וואָרעם אַזוי אָ האָבן זיך אויך אַמאָל
געצירט די נָשים הַקְּדוֹשׁוֹת, וועלכע האָבן געהאָפט אין ה', און זענען געווען אונטערטעניק צו זייערע אייגענע

בּעלים, 6 ווי שָׂרָה האָט געהאָרכט אַבְרָהם אבינו, און האָט אים אָנגערופן אָדֹנָי [בראשית 18:12, זען דודס אדֹנָי
משיח בן דוד, אדון כל הארֶץ, זען תהלים 110:1; מלאכי 3:1; דניאל 7:13-14, אדון כל הארֶץ בַּר אֱנָשׁ משיח וְלֵהּ יְהִיב
שָׁלְטָן וִיקָר וּמַלְכוּ וְכֹל עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשָּׁנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן שָׁלְטָנֵהּ שָׁלְטָן עָלַם דִּי-לָא יֶעְדֵּה וּמַלְכוּתֵהּ דִּי-לָא תִתְחַבַּל].
און איר זענט געוואָרן שרהס בָּנוֹת, אויב איר טוט רעכט, און שרעקט זיך נישט אָפּ פון קיין שום פּחד. 7 אויך אַזוי,
איר בּעלים, וואוינט מיט אייערע נָשים מיט פאַרשטענדעניש, און גיט אָפּ כָּבוד דער אִשָּׁה, ווי די כֵּלי רַךְ, ווייל זיי
זענען אויך מיט-יוֹרשים אין דעם חֶסֶד הַחַיִּים, כּדי אַז אייערע דאַווענענדיק תּפִילות זאָלן נישט געשטערט ווערן. 8
און צום סוֹף, זייט אַלע פון איין מַחשָׁבה, האָט מיטלייד, האָט משיחיסט אֲגַדָּה אהבת אחים, זייט באַרמהערציק,
עַנְיוֻתדיק. 9 פאַרגעלט נישט קיין רָעָה פאַר רָעָה, אָדער לעסטערונג פאַר לעסטערונג, נייערט פאַרקערט,
בּענטשט; ווייל צו דעם זענט איר באַרופן געוואָרן, כּדי איר זאָלט יַרשענען אַ בְּרָכָה. 10 וואָרעם הָאִיש הֶחָפֵץ חַיִּים
אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב, יִנְצֹר לְשׁוֹנוֹ מֵרָע, וּשְׂפָתָיו מִדַּבֵּר מִרְמָה. 11 יָסוּר מֵרָע וְיַעֲשֶׂה־טוֹב, יְבַקֵּשׁ שָׁלוֹם וְיִרְדְּפֵהוּ, 12 כִּי
עֵינֵי ה' אֶל־צַדִּיקִים, וְאָזְנָיו אֶל־שַׁוְעָתָם; וּפְנֵי ה' בְּעֹשֵׂי רָע [תהלים 34:13-17]. 13 און ווער איז דער, וואָס וועט אייך
טאָן שאָדן, ווען איר וועט אייפערן פאַר דעם גוטן? 14 און אויב אַפילו איר זאָלט ליידן צוליב צדקת ה', אַשְׁרֵיכֶם.
און פאַר זייער מוֹרא זאָלט איר זיך נישט פאָרכטן, נישט זאָלט איר זיך דערשרעקן; 15 האדון רבי מלך המשיח
אָבּער זאָלט איר הייליקן אין אייערע לְבָבוֹת; זייט גרייט תָּמִיד צו געבן אַן ענטפער צו יעדן איינעם, וועלכער פרעגט
אייך וועגן דער סבּה פון דער תִּקְוָה, וואָס איז אין אייך, דאָך מיט עַנְיוותדיקייט און מיט יראה שמים; 16 האָט אַ
גוט געוויסן, כּדי אין וואָס מען רעדט אָפּ פון אייך, זאָלן צושאַנד ווערן די, וואָס באַליידיקן אייער גוטע פירונג פון
לעבן אין רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ. 17 וואָרעם עס איז בּעסער, אויב דאָס איז רצון ה', צו ליידן פאַר טאָן גוטס, ווי פאַר
טאָן רַע. 18 ווייל אַפילו רבי מֶלֶך המָשִׁיחַ איז איין מאָל מֵת לְכַפָּרַת חֲטָאִים, דער צַדִּיק פאַר די רשָׁעים, כּדי ער זאָל
אונדז בּרענגען צו ה'; און ער איז געטייט געוואָרן אין דעם פלייש, אָבּער געמאַכט געוואָרן לעבּעדיק אין דעם רוּחַ.
19 אין וועלכן ער [ער, דאָס הייסט, דבר ה' משיח אין רוּחַ אין הטפה פון נֹחַ, זען תהלים 107:20; יוחנן 1:14; משלי
30:4; 8:30; תהלים 33:6; שמ"א 3:7] האָט אויך געגאַנגען און האָט אויסגערופן צו די רוחות [זען כיפא א 3:22] אין
געפענקעניש, 20 וואָס זענען אַמאָל געווען ווידערשפּעניק, ווען סבלנות פון ה' האָט געוואַרט אין די טעג פון נֹחַן,
בּשַׁעת עס איז צוגערייט געוואָרן די תֵּבָה, אין וועלכער ווייניקע, דאָס הייסט 8 נפָשות, זענען געראַטעוועט געוואָרן
דורך דעם מַיִם. 21 פון וואָס אין אַן אַב-טִפּוּס, די ארטאדאקסיש יידיש מקוה מים טבילה טוט אייך איצט אויך
מַציל זיין [זען מרק' 16:16], נישט דאָס אָפּטאָן דעם שמוץ פון דעם לייב, נאָר דאָס וויסיקייט פון הִתְחַיְּבוּת און
אַפּעלירן פון אַ מַצְפּוּן טָהוֹר לגַבי ה', דורך דעם תּחִיַּת-הַמֵּתִים פון רֶבּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע [זען רומ' 6:3-4,
מקוה מים פון ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנה און תשובה ביז התחדשות חיים], 22 וועלכער איז ביי דער רעכטער
האַנט פון ה' [זען תהלים 110:1], נאָכדעם ווי ער איז אַרויפגעגאַנגען אין שָׁמַיִם אַריין; און מַלאָכים און רשֻׁיּוֹת און
גְּבוּרוֹת זענען געמאַכט געוואָרן אים אונטערטעניק. דַ דערפאַר, ווי רבי מֶלֶך המָשִׁיח האָט געליטן אין דעם פלייש,
אַזוי זאָלט איר זיך אויך באַוואָפענען מיט דעם זעלבן מחשבה; ווייל דער, וואָס האָט געליטן אין דעם גוף, האָט
ענדיקן מיט חטא [גלט' 5:24; קור"א 9:27]; 2 כּדי נישט מער צו לעבן לויט די תּאוות פון בני אדם, נאָר לויט דעם
רָצון ה' די נאָך איבּערגעבליבענע צייט אינם גוף. 3 וואָרעם עס איז שוין גענוג, אַז אין דער פאַרגאַנגענער צייט, האָבן
מיר האָט געטאָן דעם באַגער פון די אומוֹת [נישט ארטאדאקסיש יידיש אֱמוּנה], און האָט געלעבּט אין דרכי זמה
און תַּאוות און שכרות און הוֹללות און נִשְׁפֵּי שְׁתִיָּה און עבודה זרה. 4 איבּערדעם וואונדערן זיי זיך, וואָס איר לויפט

נישט מיט זיי [די אומות] אין דעם זעלבן שלײַם פון פאַרדאָרבנקייט, ווען זיי רעדן לָשון-הָרע פונוועגן אייך [און אייער ארטאדאקסיש יידיש אֱמונה, הַדֶּרֶך ה', זען מה"ש 9:2; 19:25-29]; 5 זיי וועלן אָבער אָפּגעבן דִּין-וחֶשבון דעם, וועלכער איז אָנגעברייט צו מִשפּטן די חַיִּים און די מֵתִים. 6 ווייל צוליב דעם איז די בשׂורת הגאולָה אָנגעזאָגט געוואָרן אַפילו צו די מֵתים [זען תסל"א 4:13-18], כּדי זיי זאָלן געמִשפּט ווערן אין דעם פלייש ווי בני אדם, אָבער לעבן לויט ווי ה' אין דעם רוּחַ. 7 דער קץ אָבער פון אַלעם האָט גענעענט; זייט דערפאר פון צְלִילוּת דַּעַת און כּבוּש היצר למען אייער דאַוועגנדיק [זען לוקס 11:1-4]. 8 קודם כל זאָלט איר האָבן אַ שטאַרקע אַהֲבָה איינער פאַר דעם אַנדערן; ועל כל פִּשָׁעִים תכסה אַהֲבָה [זען משלי 10:12]. 9 זייט גאסטפריינטלעך מיט הכנסת אורחים איינער דעם אַנדערן אָן געמורמל; 10 דינט איינער דעם אַנדערן, לויט דער מַתָּנה, וואָס יעדער האָט באַקומען, ווי גוטע מְנַהֵל-מֶשֶׁק-בַּיִת פון דעם פילפאַכן חֵן וחֶסֶד ה'. 11 אויב עמיצער טוט רעדן, זאָל ער רעדן ווי סע וואָלט געווען אַ נבואה פון ה'; אויב עמיצער טוט דינען, זאָל ער דינען ווי פון דעם חֹזֶק, וואָס ה' גיט, כּדי אין אַלצדינג זאָל ה' פאַרהערלעכט ווערן דורך רַבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, לו הכבוד והעֹז לעולמי עולמים. אמן. 12 חברים, גלייך ווי סע וואָלט אייך געטראָפן עפּעס אַ פרעמדע זאַך, וואונדערט אייך נישט בנוֹגֵע דעם פײַעריקן נסָיון וואָס קומט אויף אייך, כּדי אייך צו פּרוּאוון ווי א נסיון. 13 נייערט פרייט אייך, אויף וויפל איר האָט אַ חֵלֶק אין יסורים פון רבי מֶלך המָשיחַ, כּדי איר זאָלט אייך אויך פרייען ביי דער הִתְגַּלוּת פון זיין כבוד מיט אַ גרויסער שִׂמְחָה. 14 אויב איר ווערט געזידלט צוליב דעם נאָמען פון רבי מֶלך המָשיחַ [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8], איז וואויל אייך; ווייל דער גייסט פון כבוד און דער גייסט פון ה' רוט אויף אייך. 15 נאָר זאָל קיינער פון אייך נישט ליידן ווי אַ רוֹצֵחַ, אָדער אַ גַנב, אָדער אַ רָשע, אָדער ווי איינער וואָס איז מִתְעָרֵב. 16 נאָר אויב איינער ליידט ווי אַ משיחיסט, זאָל ער זיך נישט שעמען, נאָר זאָל ער אין דעם דאָזיקן נאָמען פאַרהערלעכן ה'. 17 ווייל סע איז שוין צייט, אַז דאָס משפּט זאָל זיך אָנהויבן פון בֵּית ה'; און אויב פון אונדז קודם כל, וואָס וועט זיין דער סוֹף פון די, וואָס געהאָרכן נישט די בשׂורת הגאולָה פון ה'? 18 און אויב דער צַדיק ווערט קוים געראַטעוועט, וואו וועט אַהינקומען דער רָשע און חוטא? 19 על-כּן, זאָלן אויך די, וועלכע ליידן יסורים לויט דעם רָצון ה', איבערענטפערן זייערע נשָמות צו אַ געטרייען יוֹצֵר, ווען זיי טוען גוטס. הַ על-כּן, די בֵּית כְּנֶסֶת זקֵנים צווישן אייך בין איך מַזהיר, איך, וואָס בין אויך אַ זָקן און אַן עֵד-רְאִיָּה פון די יסורים פון רבי מֶלך המָשיחַ, ווי אויך אַ טיילנעמער אין דער כבוד, וואָס וועט אַנטפּלעקט ווערן: 2 איר האבן די עבודת קודש שרות פון רועה און משגיח רוחני; דעריבער, פיטערט די עֵדֶר ה' [ירמיהו 13:17] וואָס איז ביי אייך, געבנדיק הַשגָחה איבער די שול, נישט דורך צוואַנג, נאָר אויס גוטן ווילן, ברצון ה'; און נישט צוליב שענדלעכן פאַרדינסט, נייערט מיט חֵשֶׁק [פון רועה טובה]; 3 אויך נישט ווי השתלטות פון רכוש רב, ווייל ה' יש לו נחלה; נייערט מאַכט אייך פאַר בײַשפּילן פון דער צאַן ה'. 4 און ווען דער שׂר הרועים וועט אַנטפּלעקט ווערן, וועט איר מקַבּל זיין די עֲטָרֶת כבוד, וואָס פאַרוועלקט נישט. 5 פּונקט אַזוי, איר [ישיבה] בחורים, זייט אונטערטעניק די צו די בֵּית כְּנֶסֶת זקֵנים. זיך אָנקליידן מיט אַ קַפָּטָן פון עניוותדיקייט צו דינען איינער דעם אַנדערן; וואָרעם ה' לַלֵּצִים הוא־יָלִיץ וְלַעֲנָוִים יִתֵּן־חֵן [משלי 3:34]. 6 על-כּן, דערנידעריקט זיך אונטער דער מעכטיקער האַנט פון ה', כּדי ער זאָל אייך דערהייבן אין דער געהעריקער צייט. 7 וואַרפט אַלע אייערע דַאגות אויף אים, ווייל ער זאָרגט פאַר אייך [זען תהלים (23)55:22]. 8 זייט ניכטער, זייט וואַך, אייער שׂונא, הָשָׂטן, גייט אַרום ווי אַ ברומענדיקער אַרְיֵה, זוכנדיק וועמען איינצושלינגען. 9 שטעלט זיך אים אַנטקייגן, פעסט אין אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, ווייל איר ווייסט, אַז די זעלבע יסורים [פון חבלי משיח] ווערן דערפילט אין אייערע אַחִים במשיח אין דער עולם

הַזֶּה. 10 און דער אלוקי כּל חן וחסד, וועלכער האָט אייך בּאַרופן צו כּבודו לעולמים אין רֶבּי מלך המָשיחַ, וועט אייך אַליין, נאָכדעם ווי איר האָט געליטן אַביסל, מאַכן שלֵימוּתדיק, ויחזק און אייך באַפעסטיקן. 11 לו הכּבוד והגבורה לעולמי עולמים. אמן. 12 דורך סילוואַנוּסן [סילא, זען מה"ש 41-15:27; 29-16:19; 18:5-17:4; תסל"א 1:1; תסל"ב 1:1; קור"ב 1:19], אונדזער געטרייען אָח במשיח, ווי איך רעכן אים, האָב איך אייך בּקִיצור געשריבן, און מַזהיר געווען און עֵדות געזאָגט, אַז דאָס דאָזיקע איז דער חֶסֶד ה', הַחֶסֶד הָאֲמִתִּי, אין וועלכן איר שטייט. 13 פון די משיחס ברית חדשה קהִלָּה אין בָּבֶל [רומא], וואָס איז אויסדערוויילט אינאיינעם מיט אייך: דרישת שלום צו אייך; און דרישת שלום פון מַרְקוֹס [זען מה"ש 12:12,25; קול' 4:10; פילמ' 1:24; טימ"ב 4:11; מרק' 16:20-1:1], בְּנִי. 14 גריסט איינער דעם אַנדערן מיט אַ קוּש פון אַהֲבָה. שָׁלוֹם צו אייך אַלע, וואָס זענט אין רֶבּי מלך המָשיחַ.

כּיפּא ב

אַ שִׁמעוֹן כֵּיפָא, אַן עֶבֶד און שלִיח פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, צו די, וועלכע האָבן מקַבּל געווען די זעלביקע טייערע [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה ווי מיר [שליחים], אין דער צדקות פון אלוקינו און גואֲלֵנו רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 2 חֶסֶד ה' צו אייך און שָׁלוֹם ה' זאָל זיך פיל פאַרמערן אין דער [אמונה ראַטעווען די נפש] דַּעַת פון ה' און פון יהושע/ישוע אֲדוֹנֵנוּ. 3 ווייל גבורת ה' פון אים האָט אונדז געשאָנקען אַלץ וואָס האָט אָ שיַיכות צום חיים ה' און צו חֲסִידוּת, דורך דער [אמונה ראַטעווען די נפש] דַּעַת פון אים וועלכער האָט אונדז באַרופן [מיט קריאה ה', זען כּיפּא א 2:9; 5:10] דורך זיין אייגענער כּבוד און גוטע מִידות [צדקות, זען כּיפּא ב 7-1:5; 2:5,21; 3:13], 4 דורך וועלכע ה' האָט אונדז געשענקט זיינע טייערע און זייער גרויסע הַבטָחות [זען כּיפּא ב 3:4,9,13], כּדי דורך די דאָזיקע זאָלט איר דבקות טיילנעמערער ווערן בְּחַיֵּי ה' פון געטלעכע טֶבע [זען יוחנן 1:13; 3:6; יוח"א 3:9], אַנטרונענדיק פון דער התַּאווה הולידה פאַרדאַרבּונג פון די עוֹלם הַזֶּה [זען כּיפּא א 1:14]. 5 און צוליב דעם דאָזיקער סִיבּה, גיט צו פון אייער צַד די גאַנצע פלייסיקייט, און צו אייער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, גיט הַמַּעֲלָה הַמוּסָרִית, און צו אייערע הַמַּעֲלָה הַמוּסָרִית, גיט דַּעַת [זען רומ' 16:19], 6 און אין אייער דַּעַת [זען רומ' 16:19], גיט כּבוּש היִצר, און צו אייער כּבוּש היִצר, גיט סַבלָנוּת, און צו אייער סַבלָנוּת, גיט חֲסִידוּת, 7 און צו אייער חֲסִידוּת, גיט משיחיסט אַחֲוָה, און צו אייער משיחיסט אַחֲוָה, גיט אַהֲבָה. 8 וואָרעם ווען די דאָזיקע זאַכן זענען פאַראַן ביי אייך און פאַרמערן זיך, מאַכן זיי אייך איר זאָלט נישט ווערן בָּטל, אויך נישט אומפרוכטפערדיק אין דער [אמונה ראַטעווען די נפש] דַּעַת פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 9 וואָרעם דעם, וועמען סע פעלן די דאָזיקע מידות טובות, איז בּלינד, קורצזיכטיק, און האָט פאַרגעסן די רייניקונג פון זיינע אלטע חטאִים. 10 דערפאַר, אחים במשיח, פלייסיקט זיך נאָך מער פעסט צו מאַכן אייער קריאה ה' (באַרופונג) און בּחירה ה' (אויסדערוויילונג); וואָרעם אויב איר וועט דאָס טאָן, וועט איר קיינמאָל נישט שטרויכלען. 11 וואָרעם אַזוי וועט אייך רייכלעך געגעבּן ווערן דער אַריַינגאַנג אין דער מַלכוּת עוֹלָמִים פון אֲדוֹנֵנוּ און גואֲלֵנו רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 12 דערפאַר וועל איך תָּמיד זיין גרייט אייך צו דערמאָנען וועגן די דאָזיקע זאַכן, הַגַּם איר קענט זיי און זענט באַפעסטיקט אין דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת, וועלכער איז ביי אייך. 13 און איך האַלט עס פאַר רעכט, כָּל-זמַן איך בין אין דעם דאָזיקן מִשְׁכָּן, אייך צו דערוועקן מיט אַ דערינערונג; 14 ווייל איך ווייס, אַז אין גיכן וועל איך אָפּלייגן מיין מִשְׁכָּן, ווי אויך אֲדוֹנֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע האָט עס מיר קלאָר געמאַכט. 15

און איך וועל מיך פלייסיק באַמיען, אַז נאָך מיין יְצִיאָה זאָלט איר זיין בּכּוֹח זיך צו דערמאָנען די דאָזיקע זאַכן. 16
וואָרעם מיר האָבן נישט נאָכגעפאָלגט קיין אויסגעקליגלטע לעגענדעס [זען גולם, סנהדרין 65ב] ווען מיר האָבן
אייך באַקאַנט געמאַכט די גבורה פון אֲדוֹנֵנוּ רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ יהושע/ישוע און זיין קומען [בּיאַת הַמָּשִׁיחַ], נאָר מיר
זענען געווען עֵדוּת, וואָס האָבן געזען מיט די אייגענע אויגן משיחס כבוד. 17 וואָרעם ער האָט באַקומען פון ה'
האלוקים הָאָב כָּבוֹד און הערלעכקייט, ווען אַזאַ בּת קוֹל איז אַראָפּגעקומען צו משיח פון דער דערהויבענער
הערלעכקייט : זה בני אהובי אשר בו חפצתי [דער זון פון דער אויבערשטער אין וועמען איך האב אַ וואוילגעפעלן,
תהלים 2:7; בראשית 22:2; ישעיהו 42:1]. 18 און דאָס דאָזיקע בּת קוֹל האָבן מיר געהערט קומען פון הימל, בּשעת
מיר זענען געווען מיט משיח אויף הָהָר הקודש [זען מתי 17:1-9; מרק' 9:2-10; לוקס 9:28-36]. 19 און מיר האָבן
דאָס דָּבָר ה' פון נבואה נאָך זיכערער, און איר טוט רעכט, האַלטנדיק זיך דערצו, ווי צו אַ מנורה, וואָס שיינט אויף
אַ טונקל אָרט, ביז דער טאָג ברעכט אַריין, און דער כּוֹכָב [זען במדבר 24:17] וועט אויפגיין אין אייערע לְבָבוֹת; 20
וויסנדיק דאָס דאָזיקע קודם כל, אַז קיין נבואה פון די כִּתְבֵי-הַקּוֹדֶשׁ קען נישט האבן קיין "מיין אייגענער"
פּריוואַטן פֵּרוּשׁ [זען קור"א 2:13; משיח און אנשי אמת קען אויפעפענען פֵּרוּשׁ פון כִּתְבֵי-הַקּוֹדֶשׁ, זען התג' 5:1-14;
לוקס 24:45; כיפא ב 3:16]; 21 וואָרעם נבואה איז נישט פון דעם רָצוֹן פון לויטער בני אדם פעלנדיק דעם רוּחַ
הַקּוֹדֶשׁ [זען טימ"ב 3:16 כיפא ב 3:16]; נבואה איז פון הרוח הקודש טראָגנדיק נביאים וועלכע גערעדט פון ה' [זען
טימ"ב 3:16]. בַּ עס זענען אָבער אויך אויפגעשטאַנען נבִיאֵי שֶׁקֶר צווישן הָעָם ישראל, ווי סע וועלן אויך זיין צווישן
אייך מוֹרֵי שֶׁקֶר, וועלכע וועלן בּשתיקה אַרײַנפירן פאַרדאַרבּלעכע כתות [כופרים בעיקרים פעלנדיק
ארטאדאקסיש יידיש אמונה], און וועלן אַפילו פאַרלייקענען רבונו של עולם, וואָס האָט זיי אָפּגעקויפט, און וועלן
ברענגען אויף זיך אַ גיכע חוּרְבָּן. 2 און אַ סַך וועלן נאָכגיין נאָך זייערע תועבות, און צוליב זיי וועט דער
ארטאדאקסיש יידיש דֶּרֶךְ הָאֱמֶת געלעסטערט ווערן. 3 און אין גִּירִיקייט וועלן זיי מיט בּאַטריגערישע רייד מאַכן
מִסחָר מיט אייך; דאָס משפט אויף זיי פון לאַנג אָן זוימט זיך נישט און זייער חוּרְבָּן דרימלט נישט. 4 וואָרעם אויב
ה' האָט נישט געשוינט די מַלאָכים החוטים, נאָר האָט זיי אַרײַנגעוואָרפן אין גיהנום, און אפּגעהיטן אין מערות
אפלות פאַר דעם יום הדין; 5 און ה' האָט נישט געשוינט די עוֹלם הַזֶּה פון אַלט, נאָר האָט מַציל געווען נֹחַן מיט 7
אַנדערע, נוחן אַ מַגִּיד הַצֶּדֶק, ווען ה' האָט געבּראַכט אַ מַבּוּל אויף דער עוֹלם הַזֶּה פון די רשָׁעִים [זען כיפא א 3:20];
6 און אויב ה' האָט איבּערגעקערט די שטעט פון סדוֹם און עַמוֹרָה אין אַש, האָט ער זיי פאַרמִשפּט חָרוּב צו ווערן,
און האָט זיי געמאַכט פאַר אַ ביישפּיל פאַר יענע, וואָס וועלן לעבּן רְשעוּתדיק; 7 און אויב ה' האָט מַציל געווען
דעם צַדִּיק לוֹט, וואָס איז געווען שווער געפּלאָגט דורך דעם פאַרשײַטן לעבּן פון די רשָׁעִים 8 -- ווייל לוֹט, דער
צַדִּיק, ווען ער האָט געוואוינט צווישן זיי, האָט זיך יוֹם יוֹם געקוועלט זיין נפש ישרה, ווען ער האָט געזען און
געהערט זייערע מַעשִׂים רעים -- 9 דאַן ה' ווייסט וויאַזוי מַציל צו זיין די פרומע פון אַ נסָיוֹן, און צו האַלטן צו
בּאַשטראָפונג די רשָׁעִים ביז דעם יוֹם-הַדִּין, 10 און בִּפרַט די, וועלכע גייען נאָך שמוציקע תאוות פון דעם פלייש
און פאַראַכטן כָּל סַמְכוּת [זען מתי 28:18]. עזות פנימער, פרעכע, זיי צימערן נישט צו לעסטערן שׂרָרוּת, 11 בּשעת
מַלאָכים, הַגַּם גרעסער אין כח און גבורה, ברענגען נישט קעגן זיי קיין לעסטערנדיקן מִשפּט לִפְנֵי ה'. 12 זיי אָבער,
ווי אומפאַרשטאַנדיקע חיות, בּטבע געבּוירן דערצו, כדי לְהִלָּכֵד וּלְהִשָּׁמֵד, לעסטערן דאָס, וואָס זיי פאַרשטייען
נישט, זיי וועלן אומקומען אין זייער פאַרדאָרבּנקייט, 13 ליידנדיק דער שׂכַר פון אומגערעכטיקייט. זיי האַלטן עס
פאַר אַ תַּענוּג צו פרעסן דורכן טאָג, זענען פלעקן און פעלערן, און הוליען אין זייערע שקָרים, בּשַׁעת זיי מאַכן

סעודות מיט אייך. 14 זיי האָבן אויגן, וואָס זענען פול מיט נְאוּפִים, און וואָס קענען זיך נישט צוריקהאַלטן פון
הַחֵטְא; זיי פאַרכִּישופן נשָׁמות פעלנדיק יציבות; זיי האָבן אַ לֵב אויסגעאיבט צו געלטגייציקייט; זענען קינדער פון אַ
קללה. 15 ווייל זיי האָבן פאַרלאָזן דעם דֶּרֶך-הַיָּשָׁר, זענען זיי פאַרבלאָנדזשעט געוואָרן, און זענען געגאַנגען דעם
דֶּרֶךְ פון בִּלְעָם בֶּן-בְּעוֹר, וואָס האָט ליב געהאַט דעם שׂכַר הֶרֶשַׁע; 16 ער איז אָבער געשטראָפט געוואָרן פאַר זיין
אייגענער עֲבֵירה ׃ אַ שטום אייזל האָט גערעדט מיט אַ קול אָדָם, און האָט פאַרמיטן דעם שִׁגָּעון פון דעם נָביא
[במדבר 22:28]. 17 דאָס זענען בְּאֵרות אָן מַיִם, און נעפּלען געטריבן פון אַ שטורעם; פאַר זיי איז אָנגעגרייט
געוואָרן די שטאָק-חֹשֶׁךְ. 18 וואָרעם ווען זיי רעדן אַרויס גרויסע אויפגעשוואָלענע רייד פון הֶבֶל, פאַרכִּישופן זיי
דורך גלוסטיקייטן און די תַּאוות בְּשָׂרִים יענע, וואָס זענען גראָד אַנטרונען פון די, וועלכע לעבן אין טָעות. 19
בשעת זיי זענען זיי מבטיח פרײַהייט, זענען זיי אליין קנעכט פון פאַרדאָרבנקייט; וואָרעם פון וועמען אַ בן אדם
ווערט בײַגעקומען, פון דעם ווערט ער אויך געבראַכט אין עֲבֻדּות. 20 וואָרעם אויב נאָכדעם, ווי זיי זענען אַנטרונען
פון די טומאות פון דער עולם הַזֶּה דורך דער דַּעַת פון אֲדוֹנֵנוּ און גואֲלֵנו רֶבִּי מלך המָשיח יהושע/ישוע, ווערן זיי
ווידער אַמאָל פאַרוויקלט אין די דאָזיקע און בײַגעקומען, איז זייער סוף ערגער ווי דער אָנהויב. 21 וואָרעם סע
וואָלט געווען בעסער פאַר זיי נישט צו האָבן האָט דַּעַת דעם דֶּרֶךְ צֶדֶק [זען דניאל 9:24], איידער, נאָכן דערקענען,
זיך אומצוקערן פון המצוה הקדושה, וואָס איז איבערגעגעבן געוואָרן צו זיי. 22 סע האָט געטראָפן מיט זיי לויט
דעם אֱמֶתן מָשל ׃ הכֶּלב שב על-קאו, און דער חַזיר, וואָס האָט זיך געוואַשן, ווידער צו וואַלגערן זיך אין דער
בלאָטע [זען משלי 26:11]. גַ דאָס איז שוין דער 2טער אגרת [הקודש, זען כיפא א 14:5-1:1], אֲהוּבַי, וואָס איך
שרייב צו אייך; און אין ביידע פון זיי איך דערוועק דורך אַ תזכורת אייער לויטערן פארשטאַנד; 2 כּדי איר זאָלט
געדענקען די דברי תּוֹרה, וואָס זענען פריער גערעדט געוואָרן דורך די נביאים הקדוֹשִׁים, און דאָס מצוה פון [רבי
מלך המשיח] הָאָדוֹן וְהַגוֹאֵל דורך אייערע שלִחים. 3 קודם כל, זאָלט איר האבן דַּעַת פון דאָס דאָזיקע, אַז אין די
אחרית הימים וועלן קומען לֵצים מיט זייער ליצָנות, וואָס גייען נאָך זייערע אייגענע תַּאוות, 4 און וועלן זאָגן ׃ וואו
איז די הַבטָחה פון זיין קומען [בִּיאַת הַמָשִׁיחַ]? וואָרעם זינט די אָבות [זען מה"ש 3:13] זענען אַנטשלאָפן געוואָרן,
איז אַלץ געבליבן ווי ביים אָנהייב אָן פון ששת-ימי-בראשית. 5 וואָרעם בכיוון פאַרגעסן זיי דאָס דאָזיקע, אַז די
הימלען זענען געווען פון פאַרצייטן, און אַן ערד, וואָס האָט זיך דורך דעם דָּבָר ה' געפורעמט פון דעם מַיִם און
דורך דעם מַיִם; 6 וואָס דורך זיי איז די תֵּבֵל, וואָס איז דעמאָלט געווען, איז אונטערגעגאַנגען אין אַ מַיִם פון מבול.
7 די הימלען אָבער, וואָס זענען איצט, און די ערד, זענען דורך דעם זעלבן דָּבָר ה' אויפגעהיט געוואָרן פאַר דעם
אֵש, וואָס איז באַהאַלטן געוואָרן אויף דעם יום-הַדין און דער פאַרדאַרבונג פון די רשָׁעים. 8 פאַרגעסט אָבער
נישט דאָס איינע, אֲהוּבַי, אַז איין יום איז ביי ה' ווי 1,000 יאָר, און 1,000 יאָר ווי איין יום [תהלים 90:4]. 9 ה' זוימט
זיך נישט מיט זיין הַבטָחה, ווי עטלעכע רעכענען פאַרזאַמונג; נייערט איז געדולדיק קעגן אייך, ווייל ער וויל נישט,
אַז עמיצער זאָל פאַרלוירן ווערן, נייערט, אַז אַלע זאָלן קומען צו תּשובה. 10 אָבער דער יום ה' וועט קומען ווי אַ
גַנב; און וועלן די הימלען פאַרגיין מיט אַ גרויס רַעש, און די יסוֹדות וועלן זיך צעשמעלצן פון היץ, און די ערד און
די מעשים, וואָס זענען אויף איר, וועלן פאַרברענט ווערן. 11 היות ווי אַלע די דאָזיקע זאַכן וועלן אַזוי אויפגעלייזט
ווערן, וואָסערע מִינים מענטשן דאַרפט איר זיין אין אַ לעבן פון קדושה און חֲסִידות, 12 ווען איר דערוואַרט און
באַגערט שטאַרק דאָס קומען פון דער יום ה', וואָס דורך אים וועלן אויפגעלייזט ווערן די הימלען אין אֵש, און די
יסוֹדות צעשמאָלצן ווערן אין ברענענדיקער היץ? 13 מיר אָבער וואַרטן, לויט זיין הַבטָחה, אויף שמים חדשים און

אויף האָרץ חֲדָשָׁה, וואו סע וואוינט צֶדֶק [זען דניאל 9:24; ישעיהו 65:17]. 14 על-כֵּן, אֲהוּבַי, היות איר דערוואַרט די דאָזיקע זאַכן, זאָלט איר זיך פלייסן געפונען ווערן אין שלום אָן אַ פלעק און אָן אַ מום פאַר אים [זען שמות 12:5; ויקרא 22:20; ישיעה 53:7,9]. 15 און רעכנט די געדולדיקייט פון אֲדוֹנֵנוּ ווי ישועת אלוקינו, אַזוי ווי אויך אונדזער באַליבטער אָח במשיח רַב שָׁאוּל [זען מה"ש 9:1; זען רומ', קור"א, קור"ב, גלט', אפס', פיל', קול', תסל"א, תסל"ב, טימ"א, טימ"ב, טיט', פילמ'] האָט אייך געשריבן, לויט דער חָכמה, וואָס איז אים געגעבן געוואָרן, 16 ווי אויך אין אלע זיינע אגרת [הקודש], ווען ער רעדט אין זיי פונוועגן די דאָזיקע זאַכן. פאַראַן אין זיי עטלעכע זאַכן וואָס זענען שווער צו פאַרשטיין, וואָס די נבערים און נישט יציבים פאַרדרייען, ווי זיי טוען אויך די איבריקע כתבי הקדש, צו זייער אייגענער פאַרדאַרבונג. 17 איר אָבער, אֲהוּבַי, וויסנדיק דאָס פון פריער, זאָלט זיך אָפּהיטן, טאָמער וועט איר, ווען איר ווערט אַוועקגעטראָגן מיט דעם טָעות פון די רשָׁעים, פאַלן פון אייער אייגענער יציבות. 18 נייערט וואַקסט אין דעם חֶסֶד און דער [אמונה ראטעווען די נפש] דַעַת פון אֲדוֹנֵנוּ און גוֹאֲלֵנוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. לו הכבוד גם עכשו גם ליום עולם. אָמֵן.

יוח"א

אַ דאָס, וואָס איז געווען פון אַנהייב אָן, וואָס מיר [משיחס שליחים, זען מה"ש 1:21-26] האָבן געהערט, וואָס מיר האָבן געזען מיט אונדזערע אויגן, וואָס מיר האָבן באַטראַכט און אונדזערע הענט האָבן באַרירט, פונוועגן דעם מימרא [מימרא דיה', דְּבָר ה'] פון חַיים -- 2 און דאָס חַיים איז אַנטפּלעקט געוואָרן, און מיר האָבן געזען, און זאָגן עֵדות, און זאָגן אייך אָן דאָס חַיֵּי הָעוֹלָמִים, וואָס איז געווען ביי דעם אלוקים הָאָב, און איז צו אונדז אַנטפּלעקט געוואָרן -- 3 וואָס מיר האָבן געזען און געהערט, דאָס זאָגן מיר אייך אָן, כּדי איר אויך זאָלט האָבן חברותאשאַפט מיט אונדז [משיחס שליחים, זען מה"ש 1:21-26], און אונדזער חברותאשאַפט איז [דְּבֵקוּת] מיט דעם אלוקים הָאָב און מיט זיין זון פון דער אויבערשטער רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע; 4 און דאָס שרייבן מיר, כּדי אונדזער שִׂמְחָה זאָל ווערן פול. 5 און דאָס דאָזיקע איז שמעתנו [זען "שמעתנו" ישעיהו 53:1], וואָס מיר האָבן געהערט פון אים און זאָגן אייך אָן, אַז ה' איז אוֹר, און קיין שום חֹשֶׁךְ איז אין אים בְּכלַל נישטאָ. 6 אויב מיר זאָגן, אַז מיר האָבן חברותאשאַפט מיט אים, און גייען אין דער חֹשֶׁךְ, זאָגן מיר ליגן, און גייען נישט אין דער דֶּרֶךְ אֱמת [ארטאדאקסיש יידיש אֱמת ה']. 7 אויב אָבער מיר גייען אין דעם אוֹר, ווי ער איז אין דעם אוֹר, האָבן מיר חברותאשאַפט איינער מיט דעם אַנדערן, און דאָס קרבן כַּפָּרָה בלוט פון יהושע/ישוע דעם זון פון דער אויבערשטער מְטַהֵר אונדז פון כל חֵטְא. 8 אויב מיר זאָגן, אַז מיר האָבן נישט קיין חטא, באַטריגן מיר זיך אַליין, און דער אֱמת ה' איז נישט אין אונדז. 9 אויב מיר זענען זיך מִתוַדה אויף אונדזערע עֲבֵרוֹת, איז ער נֶאֱמָן און צַדִּיק לִסְלֹחַ לָנוּ עַל חֲטָאֵינוּ וּלְטַהֵר אונדז פון כל עַוְלָה [זען משלי 28:13]. 10 אויב מיר זאָגן, אַז מיר האָבן נישט געזינדיקט, מאַכן מיר אים פאַר אַ ליגנער, און דְּבָר ה' איז נישט אין אונדז. בַּ קינדערלעך מיינע, דאָס שרייב איך אייך, כּדי איר זאָלט נישט זינדיקן. און אויב עמיצער זינדיקט יאָ, האָבן מיר אַ מֵליץ יושר ביי דעם אלוקים הָאָב, רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, דעם צַדיק [זען ישעיהו 53:11]; 2 און ער איז די קרבן כַּפָּרָה פאַר אונדזערע עֲבֵרוֹת, און נישט נאָר פאַר אונדזערע אַליין, נאָר אויך פאַר דער כל עוֹלם הַזֶּה [זען ויקרא 5:15; ישעיהו 53:10]. 3 און דורך דעם ווייסן מיר, אַז מיר קענען אים, אויב מיר זענען שומר איבער זיינע [משיחס] מִצוות. 4 דער, וואָס זאָגט : איך

קען אים, און איז נישט שומר איבער זיינע מִצוות, איז אַ ליגנער, און דער אֱמת ה' איז נישט אין אים. 5 ווער אָבער
איז שומר איבער זיין דָּבָר, אין אים איז באמת די אַהֲבָת ה' דערפילט געוואָרן. דורך דעם ווייסן מיר, אַז מיר זענען
אין אים: 6 דער, וואָס זאָגט, אַז ער בלייבט אין אים, דאַרף אויך אַליין לעבן אַזוי ווי ער [משיח] האָט געלעבט. 7
אֲהוּבַי, נישט קיין מצוה חֲדָשָׁה שרייב איך אייך, נאָר אַ מצוה יְשָׁנָה, וואָס איר האָט געהאַט פון אָנהייב אָן; דאָס
מצוה הַיְשָׁנָה איז דאָס דָּבָר ה', וואָס איר האָט געהערט. 8 ווידער שרייב איך אייך אָ מצוה חֲדָשָׁה, וואָס איז אֱמת
אין אים און אין אייך; ווייל די חֹשֶׁךְ פאַרגייט, און דאָס אוֹר הָאֲמִתִּי טוט שוין שיינען. 9 דער, וואָס זאָגט, ער איז
אין דעם אוֹר, און האָט פיינט זיין אָח במשיח, איז נאָך אין דער חֹשֶׁךְ. 10 דער, וואָס האָט ליב זיין אָח במשיח,
בלייבט אין דעם אוֹר, און קיין מכשול איז אין אים נישט פאַראַן. 11 דער אָבער, וואָס האָט פיינט זיין אָח במשיח,
איז אין דער חֹשֶׁךְ און גייט אין דער חֹשֶׁךְ, און ווייסט נישט וואוהין ער גייט, ווייל די חֹשֶׁךְ האָט אים פאַרבלענדט
די אויגן. 12 איך שרייב צו אייך, קינדערלעך מיינע, ווייל אייערע עֲבֵרוֹת זענען אייך פאַרגעבן געוואָרן צוליב זיין
נאָמען [זען זיין נאָמען, זכריה 12-6:11; עזרא 3:8]. 13 איך שרייב צו אייך, אבות, ווייל איר קענט אים, וואָס איז פון
אָנהייב אָן. איך שרייב צו אייך, בחורים, ווייל איר האָט מנצח געווען דעם בייזן (השטן). איך האָב געשריבן צו אייך,
יְלָדִים, ווייל איר קענט דעם אלוקים הָאָב. 14 איך האָב געשריבן צו אייך, אבות, ווייל איר קענט אים, וואָס איז פון
אָנהייב אָן. איך האָב געשריבן צו אייך, בחורים, ווייל איר זענט חֲזָקִים, און דאָס דָּבָר ה' בלייבט אין אייך, און איר
האָט מנצח געווען דעם בייזן (השטן). 15 האָט נישט ליב די עוֹלם הַזֶּה, אויך נישט די זאַכן, וואָס זענען אין דער
עוֹלם הַזֶּה. אויב עמיצער האָט ליב די עוֹלם הַזֶּה, איז די אַהֲבָת אלוקים הָאָב נישט אין אים. 16 ווייל אלץ, וואָס איז
אין דער עוֹלם הַזֶּה, די תַּאווה פון דעם פלייש, און די תַּאווה פון די אויגן, און די "חשוב" גַאווה פון "גדולים אין
שול" לעבן, איז נישט פון דעם אלוקים הָאָב, נאָר פון דער עוֹלם הַזֶּה. 17 און די עוֹלם הַזֶּה פאַרגייט, און די תַּאווה
דערפון; ווער אָבער עס טוט דעם רָצרן ה', דער האָט אַ קיום לעוֹלם. 18 יְלָדִים, עס איז די לעצטע שָׁעה; און ווי איר
האָט געהערט, אַז דער צֹרֵר [אנטי-משיח] קומט, אַזוי זענען איצט פאַראַן אַ סך אנטי-משיחס [זען יוח"א 4:1, אַ סך
קעגנער פונם משיח, אַ סך מוֹרֵי שֶׁקֶר]. פון דעם ווייסן מיר, אַז ס'איז די לעצטע שָׁעה. 19 זיי [זען יוח"א 4:1, "זיי" דאָ
איז אנטי-משיחס, קעגנער פונם משיח, מוֹרֵי שֶׁקֶר] זענען אַרויסגעגאַנגען פון אונדז, נאָר זיי זענען נישט געווען פון
אונדז. ווייל אויב זיי וואָלטן געווען פון אונדז, וואָלטן זיי פאַרבלייבן מיט אונדז; נאָר זיי זענען אַרויסגעגאַנגען [פון
משיחיסט בֵּית כְּנֶסֶת, זען יוחנן 13:30], כדי זיי זאָלן ווערן אַנטפּלעקט, אַז זיי אַלע זענען נישט פון אונדז
[ארטאדאקסיש יידיש חברותאשאַפט פון ישועת אלוקינו, זען יוח"א 4-1:1]. 20 און איר האָט [פון הרוח הקודש]
הַמְשִׁיחָה זאַלבונג פון הקָדוֹש-בָּרוּךְ-הוּא, און איר האבן דַּעַת פון אַלע [איך שרייב]. 21 און איך האָב אייך געשריבן,
נישט מחמת איר קענט נישט דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת, נאָר מחמת איר קענט דעם [ארטאדאקסיש
יידיש] אֱמת, און מחמת איר ווייסט אַז קיין שקר איז נישט פון דעם אֱמת. 22 ווער איז דער ליגנער, אויב נישט דער,
וועלכער פאַרלייקנט [איז כופר בעיקר פון משיח], און פאַרלייקנט אַז יהושע/ישוע [זען זכריה 12-6:11; עזרא 3:8]
איז דער רֶבִּי מלך המָשִׁיחַ? דער דאָזיקער איז דער אנטי-משיח, וועלכער פאַרלייקנט דעם אלוקים הָאָב און דעם זון
פון דער אויבערשטער. 23 כֹּל הַכּוֹפֵר אין דעם זון פון דער אויבערשטער, אויך האלוקים הָאָב אֵין לוֹ [זען דניאל
14-7:13; ישעיהו 7:14]; דער, וואָס איז מוֹדה [מאכן הודאה] אין דעם זון פון דער אויבערשטער, האָט אויך דעם
אלוקים הָאָב [זען דניאל 14-7:13; ישעיהו 7:14]. 24 זאָל דאָס, וואָס איר האָט געהערט פון אָנהייב אָן, פאַרבלײַבן
אין אייך. אויב דאָס, וואָס איר האָט געהערט פון אָנהייב אָן, פאַרבלײַבט אין אייך, וועט איר אויך פאַרבלײַבן אין

דעם זון פון דער אויבערשטער און אין דעם אלוקים הָאָב. 25 און דאָס דאַזיקע איז די הַבטָחה, וועלכע ער האָט
אונדז מַבטִיחַ געווען, דאָס חַיֵי עוֹלָם. 26 דאָס האַב איך אייך געשריבן וועגן די, וואָס פאַרפירן אייך. 27 אָבער די
[פון הרוח הקודש] הַמְשִׁיחָה זאַלבונג, וואָס איר האָט מקַבל געווען פון אים [ה'], פאַרבלײַבט אין אייך, און איר
דאַרפט נישט, אַז עמיצער [פון מוֹרֵי שֶׁקֶר, זען יוח"א 2:18] זאָל אייך לערנען; נייערט אַזוֹיווי זיין [פון הרוח הקודש]
הַמְשִׁיחָה זאַלבונג לערנט אייך פונוועגן אַלעם, און איז וואָרהאַפטיק און נישט קיין שקר, און אַזוֹיווי זי האָט אייך
געלערנט, אַזוי זאָלט איר פאַרבלײַבט אין אים [זען ירמיהו (34)31:33]. 28 און איצט, קינדערלעך, פאַרבלײַבט אין
אים, כּדי, ווען ער יִתְגַּלֶּה, זאַלן מיר האַבן בּטָחון, און נישט פאַרשעמט ווערן פאַר אים ביי זיין קומען [בִּיאַת
הַמָשִׁיחַ]. 29 אויב איר ווייסט, אַז ער איז צַדִּיק, זאָלט איר וויסן, אַז אויך יעדער איינער, וואָס טוט עוסק זיין אין
צדקות איז געבוירן פון אים. גַ זעט מיט וואָס פאַר אַ מִין אַהֲבָה דער אלוקים הָאָב האָט אונדז מזַכּה געווענען, אַז
מיר זאַלן גערופן ווערן יְלָדִים פון ה' [זען "זֶרַע" ישעיהו 53:10]; און אַזוינע זענען מיר טאַקע. פונוועגן דער דאָזיקער
סִיבּה קענט אונדז די עוֹלם הַזֶּה נישט, ווייל די עוֹלם הַזֶּה האָט אים נישט געקענט [זען יוחנן 18:38]. 2 אֲהוּבַי, איצט
זענען מיר יְלָדִים פון ה' [זען "זֶרַע" ישעיהו 53:10]; און עס איז נאָך נישט אַנטפּלעקט געוואָרן וואָס מיר וועלן זיין.
מיר ווייסן, אַז ווען ער יִתְגַּלֶּה, וועלן מיר זיין גלייך ווי ער; ווייל מיר וועלן אים זען אַזוֹיווי ער איז. 3 און יעדער
איינער, וועלכער האָט די דאָזיקע [ארטאדאקסיש יידיש] תִּקְוָה אויף אים, מְטַהֵר זיך אַליין, ווי ער [דער זון פון דער
אויבערשטער] איז טָהוֹר [זען מתי 5:8]. 4 יעדער איינער, וועלכער טוט זינדיקן, איז עוֹבר די תּוֹרה; און הַחֵטְא איז
דאָס עוֹבר זיין אויף דער תּוֹרה. 5 און איר ווייסט, אַז יהושע/ישוע איז אָנטפּלעקט געוואָרן, כּדי ער זאָל
אַוועקצונעמען חֲטָאֵינוּ [זען "נָשָׂא" ויקרא 16:22; ישעיהו 53:12]; און אין אים איז נישטאַ קיין חֵטְא [זען ישעיהו
53:9]. 6 יעדער איינער, וועלכער פאַרבלײַבט אין אים, זינדיקט נישט; ווער סע זינדיקט, דער האָט אים נישט געזען,
און אים נישט געקענט. 7 קינדערלעך, לאַז אייך קיינער נישט פאַרפירן; דער, וואָס טוט צֶדֶק [זען דניאל 9:24], איז
צַדִּיק, ווי ער איז צַדִּיק. 8 דער, וואָס באַגייט חֵטְא, איז פון הָשָׂטן; ווייל הָשָׂטן זינדיקט פון אָנהייב אָן. צוליב דעם
איז דער זון פון דער אויבערשטער אַנטפּלעקט געוואָרן, כּדי ער זאָל צעשטערן די מַעשִׂים פון הָשָׂטן. 9 כָּל הַנּוֹלָד
ה' [זען יוח"א 2:29; 4:7; 5:1,4] באַגייט נישט קיין חֵטְא [זען תהלים 119:3], ווייל זיין זֶרַע [זֶרַע ה', זען מרק' 4:20]
פאַרבלײַבט אין אים; און ער קען נישט זינדיקן ווייל ער איז געבוירן געוואָרן פון ה'. 10 אין דעם דאָזיקן ווערן
אַנטפּלעקט די יְלָדִים פון ה' און די יְלָדִים פון הָשָׂטן: יעדער איינער, וועלכער טוט נישט עוסק זיין אין צדקות, איז
נישט פון ה', און אויך דער, וואָס האָט נישט ליבּט זיין אָח במשיח. 11 ווייל דאָס דאָזיקע איז שמעתנו [זען
"שמעתנו", ישעיהו 53:1], וועלכע איר האָט געהערט פון אָנהייב אָן: אַז מיר זאַלן ליבּ האַבן איינער דעם אַנדערן; 12
נישט ווי קַיִן, וועלכער איז געווען פון דעם בייזן [הַשָׂטָן], און האָט געהַרגעט זיין אָח [זען בּראשית 4:8]. און
פאַרוואָס האָט ער אים געהרגעט? ווייל זיינע מַעשִׂים זענען געווען רָעִים, נאָר מַעֲשֵׂי אָחִיו זענען געווען מַעֲשֵׂי צֶדֶק
[זען דניאל 9:24]. 13 וואונדערט אייך נישט, אַחִים במשיח, אויב די עוֹלם הַזֶּה האָט אייך פיינט. 14 מיר ווייסן, אַז
מיר זענען אַריבערגעגאַנגען פון מָוֶת צום חַיִים, מחמת מיר האַבן ליבּ די אַחִים במשיח. דער, וואָס ליבּט נישט,
פאַרבלײַבט אין מָוֶת. 15 יעדער איינער, וועלכער האָט פיינט זיין אָח במשיח, איז אַ רוֹצֵחַ; און איר ווייסט, אַז אַ
רוֹצֵחַ האָט נישט קיין חֶלֶק אין חַיֵי עוֹלָם [פון העוֹלָם הבָּא]. 16 אין דעם דאָזיקן האָבן מיר דערקענט די אַהֲבָה:
ווייל ער האָט אַנידערגעלייגט זיין נפש [זען "נפש" ישעיהו 53:10] פאַר אונדזערטוועגן; און מיר זענען אויך מחויב
אַנידערצולייגן אונדזער נפש פאַר די אַחִים במשיח. 17 ווער אָבער סע האָט די גִיטער פון דער עוֹלם הַזֶּה, און זעט

זיין אָח במשיח אין נויט, און פאַרשליסט זיין לֵב קעגן אים, וויאַזוי זשע פאַרבלייבן אַהֲבַת ה' אין אים? 18
קינדערלעך, לאָמיר נישט ליב האַבן אין דָבָר, אויך נישט מיט דער צונג, נאָר אין מַעשִׂים און אין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת. 19 דורך דעם דאָזיקן וועלן מיר דערקענען, אַז מיר זענען פון דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת, און
וועלן לפני ה' פאַרזיכערן לְבָבֵנוּ, 20 אַז אויב לְבָבֵנוּ פאַרשולדיקט אונדז, איז ה' גרעסער ווי לְבָבֵנוּ און ווייסט אַלץ.
21 אֲהוּבַי, אויב לְבָבֵנוּ פאַרמִשפּט אונדז נישט, האָבן מיר בּטָחון פאַר ה' [זען טימ"א 1:19]; 22 און וואָס מיר בּעטן
[דאוועננדיק], דאָס באַקומען מיר פון אים, ווייל מיר זענען שומר איבער זיינע מִצוות און טוען דאָס, וואָס איז
וואוילגעפעליק לפני ה'. 23 און דאָס איז זיינע מצוה, אַז מיר זאָלן גלויבן אין דעם נאָמען [זען זכריה 6:11-12; עזרא
3:8] פון זיין זון [דער זון פון דער אויבערשטער] רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, און ליב האָבן איינער דעם אַנדערן,
ווי ער האָט אונדז געבאָטן אַ מִצווה. 24 און דער וואָס איז שומר איבער זיינע מִצוות, טוט פאַרבלײַבן אין אים, און
ער אין אים. און אין דעם דאָזיקן דערקענען מיר, אַז ער פאַרבלײַבט אין אונדז, דורך דעם רוּחַ הַקוֹדֶש, וועלכן ער
האָט אונדז געגעבן. דַ אֲהוּבַי, גלויבט נישט יעדן גייסט [זען מל"א 22:21], נאָר פּרובירט אויס די גייסטער, צי זיי
זענען פון ה'; ווייל אַ סך נביאֵי שֶׁקֶר זענען אַרויסגעגאַנגען אין דער עוֹלם הַזֶּה אַריין. 2 אין דעם דאָזיקן דערקענט
איר דעם רוּחַ הַקוֹדֶש פון ה': יעדער גייסט, וואָס איז מוֹדה, אַז רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע איז געקומען אין דעם
פלייש [זען ישעיהו 7:14; זכריה 6:11-12; עזרא 3:8], איז פון ה'; 3 און יעדער גייסט, וואָס איז נישט מוֹדה אין
יהושע/ישוע, איז נישט פון ה'. און דאָס איז דער גייסט פון דעם אנטי-משיח, וואָס איר האָט געהערט, אַז ער
קומט; און איצט איז ער שוין אין דער עוֹלם הַזֶּה. 4 איר זענט פון ה', קינדערלעך מיינע, און איר האָט זיי
בײַגעקומען; ווייל דער [ה'], וואָס איז אין אייך, איז גרעסער ווי דער [הַשָּׂטָן], וועלכער איז אין דער עוֹלם הַזֶּה. 5 זיי
[זען יוח"א 2:9] זענען פון דער עוֹלם הַזֶּה; דערפאַר רעדן זיי פון דער עוֹלם הַזֶּה, און די עוֹלם הַזֶּה הערט זיי. 6 מיר
[זען יוח"א 1:1-4] זענען פון ה'; דער, וואָס קען ה', הערט אונדז [זען יוח"א 1:1-4]; דער, וואָס איז נישט פון ה',
הערט אונדז [זען יוח"א 1:1-4] נישט. אין דעם דאָזיקן דערקענען מיר דעם רוּחַ הַקוֹדֶש פון [ארטאדאקסיש יידיש]
אֱמת און דעם גייסט פון טָעות. 7 אֲהוּבַי, לאָמיר ליב האָבן איינער דעם אַנדערן; ווייל אַהֲבָה איז פון ה', און יעדער
איינער, וועלכער האָט ליב, איז געבוירן געוואָרן פון ה', און קען ה'. 8 דער, וואָס האָט נישט ליב, קען נישט ה'; ווייל
ה' איז אַהֲבָה. 9 אין דעם דאָזיקן איז די אַהֲבָה פון ה' אַנטפּלעקט געוואָרן צו אונדז: אַז ה' האָט געשיקט זיין
בֶּן-יָחִיד אין דער עוֹלם הַזֶּה אַריין, כּדי מיר זאָלן דורך אים האָבן חַיים [זען יוחנן 3:16]. 10 אין דעם דאָזיקן
באַשטייט די אַהֲבָה : נישט אַז מיר האָבן ליב געהאַט ה', נאָר אַז ה' האָט אונדז ליב געהאַט, און האָט געשיקט זיין
זון פון דער אויבערשטער אַלס אַ קרבּן כַּפָּרָה [זען ישעיהו 53:10] פאַר אונדזערע עבירות. 11 אֲהוּבַי, אויב ה' האָט
אונדז אַזוי ליב געהאַט, זענען מיר אויך מחויב ליב צו האָבן איינער דעם אַנדערן. 12 קיינער האָט קיינמאָל נישט
געזען ה'; אויב מיר האָבן ליב איינער דעם אַנדערן, פאַרבלײַבט ה' אין אונדז, און זיין אַהֲבָה ווערט שלֵימוּתדיק אין
אונדז. 13 אין דעם דאָזיקן ווייסן מיר, אַז מיר בלייבן אין ה', און ה' אין אונדז, ווייל ער האָט אונדז געגעבן פון זיין
רוּחַ הַקוֹדֶש. 14 און מיר האָבן געזען און זאָגן עֵידות, אַז דער אלוקים הָאָב האָט געשיקט דעם זון פון דער
אויבערשטער צו זיין דער גוֹאֵל הַעוֹלָם [זען יוח"א 1:1-4; רות 4:7]. 15 דער, וואָס וועט מוֹדה זיין, אַז יהושע/ישוע
[זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8] איז דער זון פון דער אויבערשטער, ה' פאַרבלײַבט אין אים, און ער אין ה'. 16 און
מיר האָבן דערקענט און געגלויבט אין דער אַהֲבָה, וואָס ה' האָט פאַר אונדז. ה' איז אַהֲבָה. און דער, וואָס בלײַבט
אין דער אַהֲבָה, פאַרבלײַבט אין ה'; און ה' פאַרבלײַט אין אים. 17 אין דעם דאָזיקן איז די אַהֲבָה אין אונדז

געמאַכט געוואָרן שלֵימוּתדיק, כּדי מיר זאָלן האָבן בּטָחון אין דעם יום-הַדין; ווייל ווי ער [רבי מלך המשיח] איז,
אַזוי זענען מיר אין דער עוֹלם הַזֶּה. 18 עס איז נישטאָ קיין פַּחד אין דער אַהֲבַה; נאָר שלֵימוּתדיקע אַהֲבַה טרײַבט
אַרויס דעם פַּחד; ווייל פַּחד האָט צו טאָן מיט עונש; און דער, וועלכער האָט פחד, איז נישט געוואָרן שלֵימוּתדיק
אין דער אַהֲבַה. 19 מיר האָבן ליבּ, מחמת ער האָט אונדז קוֹדם ליבּ געהאַט. 20 אויבּ עמיצער זאָגט ׃ איך האָבּ ליבּ
ה׳, און האָט פיינט זיין אָח במשיח, איז ער אַ ליגנען; וואָרעם דער, וואָס האָט נישט ליבּ זיין אָח במשיח, וועמען ער
האָט געזען, קען נישט ליבּ האָבן ה׳, וועמען ער האָט נישט געזען. 21 און די דאָזיקע מִצְוָה האָבן מיר פון אים, אַז
דער, וואָס האָט ליבּ ה׳, זאָל אויך ליבּ האָבן זיין אָח במשיח. הַ יעדער איינער, וועלכער גלייבּט, אַז יהושע/ישוע איז
דער רֶבּי מלך המָשיחַ, איז געבּוירן געוואָרן פון ה׳; און יעדער איינער וועלכער האָט ליבּ אלוקים הָאָב האָט אויך
ליבּ דעם, וואָס איז פון אים געבּוירן געוואָרן. 2 אין דעם דאָזיקן דערקענען מיר, אַז מיר האָבן ליבּ די יְלָדִים פון ה׳
׃ ווען מיר האָבן ליבּ ה׳ און זענען מקַיים זיינע מצוֹות. 3 וואָרעם דאָס איז די אַהֲבַה צו ה׳׃ אַז מיר זאָלט זיין שומר
מצוֹות; און זיינע מצוֹות זענען נישט שווער. 4 ווייל אַלץ, וואָס איז געבּוירן געוואָרן פון ה׳, איז מנַצֵּחַ די עוֹלם הַזֶּה;
און דאָס דאָזיקע איז דער נצָחון, וואָס האָט מנַצֵּחַ די עוֹלם הַזֶּה ׃ אונדזער [ארטאדאקסיש יידיש] אֶמונה. 5 און
ווער איז דער, וועלכער איז מנַצֵּחַ די עוֹלם הַזֶּה, אויבּ נישט דער, וואָס גלויבּט, אַז יהושע/ישוע איז דער זון פון דער
אויבּערשטער? 6 דאָס איז דער, וועלכער איז געקומען דורך מַיִם און דָּם, רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע; נישט מיט
דעם מַיִם אַליין, נאָר מיט דעם מַיִם און מיט דעם דָּם [זען יוח"א 2:2; 2:4; 7:1]. 7 און סע איז דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, וואָס
זאָגט עֵדות, ווייל דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ איז דער אֱמת. 8 ווייל עס זענען 3, וועלכע זאָגן עֵדות׃ דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, און
דאָס מַיִם, און דאָס דָּם [יוח׳ 19:34]; און די 3 זענען אחד. 9 אויבּ מיר זענען מקַבּל דאָס עֵדות פון בּני אדם, איז
דאָס עֵדות פון ה׳ גרעסער; ווייל דאָס דאָזיקע איז דאָס עֵדות-זאָגן פון ה׳, אַז ער האָט עֵדות געזאָגט פונוועגן זיין
זון פון דער אויבּערשטער. 10 דער, וואָס גלויבּט אין דעם זון פון דער אויבּערשטער, האָט דאָס עֵדות אין זיך אליין;
דער, וואָס גלריבּט נישט ה׳, האָט אים געמאַכט פאַר אַ ליגנען, ווייל ער האָט נישט געגלויבּט אין דעם עֵדות, וואָס
ה׳ האָט עדות-געזאָגט פונוועגן זיין זון [דער זון פון דער אויבּערשטער]. 11 און דאָס דאָזיקע איז דאָס עֵדות׃ אַז ה׳
האָט אונדז געגעבן חיי עוֹלם, און דאָס דאָזיקע חַיים [היי עולם] איז אין זיין זון [זון פון דער אויבּערשטער]; דער,
וואָס האָט דעם זון [דעם זון פון דער אויבּערשטער], האָט דאָס חַיים [חיי עולם]; 12 דער, וואָס האָט נישט דעם זון
פון דער אויבּערשטער, האָט נישט דאָס חַיים [חיי עולם]. 13 די דאָזיקע האָבּ איך אייך געשריבּן, כּדי איר זאָלט
וויסן, אַז איר האָט חיי עולם; איר, וועלכע גלויבּט אין דעם נאָמען [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8] פון דעם זון פון
דער אויבּערשטער. 14 און דאָס איז דער בּטָחון, וואָס מיר האָבן צו אים׃ אַז אויבּ מיר בּעטן דאַווענענדיק עפּעס
לויט זיין רָצון, הערט ער אונדז. 15 און אויבּ מיר ווייסן, אַז ער הערט אונדז, וועגן וואָס מיר בּעטן, ווייסן מיר, אַז
מיר האָבן די בַּקָשות, וועלכע מיר האָבן געבּעטן פון אים. 16 אויבּ עמיצער זעט זיין אָח במשיח זינדיקן אַ חטא,
וואָס איז נישט צום מָוֶת, זאָל ער בּעטן פאַר זיינעטוועגן, און ה׳ וועט אים געבּן חַיים פאַר די, וועלכע זינדיקן נישט
צום מָוֶת. עס איז פאַראַן אַ זינד, וואָס איז צום מָוֶת; נישט פאַר יענער זאָג איך, אַז ער זאָל בּעטן. 17 יעדע עוולה
איז א חטא; און עס איז פאַראַן אַ זינד נישט צום מָוֶת. 18 מיר ווייסן, אַז יעדער איינער וועלכער איז געבּוירן
געוואָרן פון ה׳, זינדיקט נישט; נאָר דער, וואָס איז געבּוירן געוואָרן פון ה׳, היט זיך אָפּ, און הַשָּׂטָן רירט אים נישט
אָן. 19 מיר ווייסן, אַז מיר זענען פון ה׳, און די גאַנצע וועלט ליגט אין דער מאַכט פון הַשָּׂטָן. 20 און מיר ווייסן, אַז
דער זון פון דער אויבּערשטער איז געקומען, און האָט אונדז געגעבן בִּינָה, אַז מיר זאָלן קענען אים, וואָס איז

הָאֲמִתִּי; און מיר זענען אין אים, וואָס איז הָאֲמִתִּי, אין זיין זון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. דער דאָזיקער איז דער אלוקים הָאֲמִתִּי, און דאָס חַיי עוֹלם. 21 קינדערלעך, היט אייך פון אֱלִילִים.

יוח"ב

אַ דער זָקן [זען שמות 3:16] צו הגבירה הבחירה און אירע יְלָדִים, וועלכע איך האָב באמת ליב; און נישט בלויז איך אליין, נאָר אויך אַלע, וואָס האָבן דערקענט דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת; 2 צוליב דעם אֱמת, וואָס פאַרבלײַבט אין אונדז, און וועט זיין מיט אונדז לעוֹלם: 3 חֶסֶד ה', רַחמים ה', און שָׁלוֹם ה' זאָלן זיין מיט אונדז פון אלוקים האב, און פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, דעם [זון פון דער אויבערשטער] זון פון אלוקים הָאָב, אין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמֶת און אין [ארטאדאקסיש יידיש] אַהֲבַת. 4 איך האָב שמחה הגדולה, אַז איך האָב געפונען אייניקע פון דיינע יְלָדִים אין דעם הליכה בדרך אֱמת, לויט ווי מיר האָבן מקַבּל געווען אַ מצוה פון אלוקים הָאָב. 5 און איצט בעט איך דיך, הגבירה, נישט ווי איך וואָלט דיר געשריבן אַ מצוה חדשה, נייערט דאָס, וואָס מיר האָבן געהאַט פון אָנהייב אָן, אַז מיר זאָלן ליב האָבן איינער דעם אַנדערן. 6 און דאָס דאָזיקע איז [ארטאדאקסיש יידיש] אַהֲבַה, אַז מיר זאָלן לעבן לויט זיינע מצוֹות. דאָס דאָזיקע איז די מצוה, ווי איר האָט געהערט פון אָנהייב אָן, אַז איר זאָלט גיין דעם הליכה בדרך דערין. 7 ווייל אַ סך פאַרפירערס זענען אַרויסגעגאַנגען אין דער עוֹלם הַזֶּה אַריין, וועלכע זענען נישט מוֹדה, אַז רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע איז געקומען אין דעם פלייש [זען ישעיהו 7:14]. דאָס איז דער פאַרפירער און דער אנטי-משיח. 8 זיין שומר איבער זיך אליין, כּדי איר זאָלט נישט פאַרלירן דאָס, אויף וואָס מיר האָבן זיך געמיִט, נאָר אַז איר נעמט אָפּ אַ פולן שׂכַר. 9 יעדער איינער, וועלכער איז עובר און פאַרבלײַבט נישט אין דער תּוֹרַת-המשיח, האָט נישט ה'; ווער סע פאַרבלייבט אין דער תּוֹרת-המשיח, דער דאָזיקער האָט סיי אלוקים הָאָב און סיי [דעם זון פון דער אויבערשטער] דאם אלוקים הַבֵּן. 10 אויב עמיצער קומט צו אייך און ברענגט נישט די דאָזיקע [ארטאדאקסיש יידיש] תּוֹרה, זאָלט איר אים נישט אויפנעמען אין אייער שטיבל, און אים נישט אָפּגעבן קיין שָׁלוֹם; 11 וואָרעם ווער עס גיט אים אָפּ שלום, דער האָט אַ חֵלֶק אין זיינע מַעשׂים רָעִים. 12 האָבנדיק אַ סך צו שרייבן צו אייך, האָב איך עס אָבער נישט געוואָלט טאָן מיט קְלָף און טינט; נאָר איך האָף צו קומען צו אייך, און צו רעדן פָּנים-אֶל-פָּנים, כּדי אונדזער שִׂמְחָה זאָל זיין פול. 13 די יְלָדִים פון דיין אָחוֹת הבחירה זאָגן דיר שלום-עליכם.

יוח"ג

אַ דער זָקן צו גָּיוֹס, דעם באַליבטן, וועמען איך האָב באֱמֶת ליב. 2 חברים, איך בין דאוועגען [זען לוקס 11:1-4], אַז דו זאָלסט אין אַלצדינג מַצלִיחַ זיין און זיין געזונט, אַזוֹיווי דיין נשָׁמה טוט מַצלִיחַ זיין. 3 מחמת איך האָב מיך זייער געפרייט, ווען סע זענען געקומען אַחִים במשיח און האָבן עֵדות געזאָגט אויף דיין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמֶת, אַזוֹיווי דו לעבסט אין דעם אֱמת. 4 קיין גרעסערע שִׂמְחָה ווי די דאָזיקע האָב איך נישט, צו הערן פון מיינע קינדערלעך, אַז זיי לעבן אין דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת. 5 חברים, דו טוסט אַ געטרייע ארבעט מיט דעם, וואָס דו טוסט פאַר די אַחִים במשיח, און בְּכלַל פאַר פרעמדע, 6 וואָס זאָגן עֵדות אויף דיין אַהֲבַה פאַר דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה. דו וועסט טאָן רעכט, זיי וויטער צו שיקן אויף זייער נסִיעה, ווי עס איז רָאוּי פאַר ה'. 7

מחמת פון זיין נאָמען וועגן זענען זיי אַרויסגעגאַנגען, און האָבן גאָרנישט גענומען פון די שייגעץ. 8 מיר דאַרפן
דערפאַר מקַבּל זיין אַזוינע, כּדי מיר זאָלן זיין מיטאַרבעטער פאַר דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת. 9 איך האָב
עפּעס געשריבן צו דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה; דיאָטרעפעס אָבער, וואָס האָט ליב צו זיין אַ רֹאש צווישן זיי,
נעמט אונדז נישט אויף. 10 על-כּן, אויב איך וועל קומען, וועל איך דערמאָנען זיינע מַעשׂים, וואָס ער טוט, ווען ער
רייסט אונדז אַראָפּ מיט לָשׁון הָרָע. און ווי דאָס וואָלט נישט געווען גענוג, נעמט ער אויך נישט אויף די אַחִים
במשיח, און יענע, וואָס ווילן עס טאָן, טוט ער פאַרווערן און זיי אַרויסוואַרפן פון דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה.
11 חברים, טו נישט נאָך דאָס שלעכטע, נייערט דאָס גוטע. דער, וואָס טוט גוטס, איז פון ה' ; דער, וואָס טוט רַע,
האָט נישט געזען ה'. 12 דֶּמֶטְרִיוֹס האָט דאָס עֵדות פון אַלעמען, און פון דעם [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמת אַליין;
און אויך מיר זאָגן אֵדות, און דו ווייסט, אַז אונדזער עֵדות איז אֱמת. 13 איך האָב געהאַט אַ סך זאַכן דיר צו
שרייבן, נאָר איך וויל זיי נישט שרייבן מיט טינט און פעדער; 14 איך האָף אָבער באַלד דיך צו זען, און מיר וועלן
רעדן פָּנים-אֶל-פָּנים. 15 שָׁלום-עליכם. די חברים גריסן דיך. גריס די חברים ביים נאָמען.

יהודה

<u>א</u> יהוּדה, אַן עֶבֶד פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, און אַן אָח יַעקֹב [זען מתי 13:55; מה"ש 1:14; 12:17; 15:13-21;
21:21; גלט' 2:12; מה"ש 15:24; גלט' 2:9-10; יוחנן 7:5; קור"א 9:7; 15:5-7], צו די קרואים, באליבטע אין ה' דעם
אלוקים הָאָב, און שמורים פאַר רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 2 רַחמים ה' צו אייך און שָׁלום ה' און אַהֲבַה ה' זאָלן
זיין געמערט. 3 טייער חברים, בשַׁעת איך האָב מיר פירגענומען מיט גאַנצער פלייסיקייט אייך צו שרייבן פון
אונדזער געמיינזאַמער ישועת [אלוקינו], האָב איך עס געהאַלטן פאַר נייטיק אייך צו שרייבן און אייך דערמאָנען,
אַז איר זאָלט נֶאֱבַק פאַר דער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, וואָס איז איין מאָל פאַר אַלעמאָל איבערגעענטפערט
געוואָרן צו די קדוֹשים [מסוֹרֶת הזקנים פון עדת בני ישראל פון דֶּרֶך ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אֱמונָה, זען מה"ש
21:20-25]. 4 מחמת סע האָבן זיך צו אייך אַרײַנגעשאַרט עטלעכע מענשטן, וואָס זענען פון לאַנג פאַרויס
פאַרשריבן געוואָרן צו דעם דאָזיקן משפּט פּסַק: רשָׁעים, וואָס פאַרבײַטן דעם חֶסֶד פון אלוקינו אין
פאַרשײַטקייט, און פאַרלייקענען אונדזער איינציקן מוֹשל און אָדוֹן, רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 5 איצט וויל איך
אייך אָבער דערמאָנען, הַגַּם איר ווייסט אַלצדינג שוֹין פון פריער, אַז ה', ווען ער האָט מַציל געווען הָעָם פון דעם
אֶרֶץ מִצרַיִם, האָט ער דאַן פאַרטיליקט די, וואָס האָבן נישט געגלויבט. 6 און מַלאָכים, וואָס האָבן נישט געהיט
זייער אייגענע מֶמשָׁלה, נייערט האָבן פאַרלאָזט זייער אייגן וואוינאָרט, האָט ער געהאַלטן אונטער חֹשֶׁךְ אין
אייביקע קייטן פאַר דעם מִשפּט פון דעם גרויסן יום. 7 ווי סדוֹם און עַמוֹרה און די שטעט אַרום זיי, וואָס האָבן
אויף אַן ענלעכן אופן ווי די דאָזיקע זיך איבערגעגעבן צו זנות און זענען געגאַנגען נאָך פרעמדן פלייש [זען בראשית
19:4-9; ויקרא 18:22; 20:13; רומ' 1:24-27; קור"א 6:9-10], זענען אַרויסגעשטעלט געוואָרן ווי אַ ביישפּיל, ווען זיי
ליידן שטראָף פון אֵש עוֹלָם. 8 אויף אַן ענלעכן אופן זענען אויך די דאָזיקע בַּעלי-חַלוֹמות מטַמא דאָס פלייש, און
זענען מבַטל הערשאַפטן און לעסטערן שׂרָרות. 9 דער שר-הַמַלאָך מִיכָאֵל אָבער, ווען ער האָט זיך געקריגט מיט
הָשָׂטן, און זיך מִתוַכֵּחַ געווען פונוועגן דעם גופָה פון מֹשה [רבינו], האָט ער זיך נישט דערוועגט אַרויסצובערענגען
קעגן אים אַ לעסטערנדיקן מִשפּט, נייערט האָט געזאָגט: יִגְעַר ה' בְּךָ. 10 די דאָזיקע אָבער לעסטערן דאָס, וואָס

זיי קענען נישט, און וואָס זיי פאַרשטייען בּטֶבע ווי נאַרישע בּהֵמות, מיט דעם פאַרדאַרבּן זיי זיך. 11 אוֹי צוּ זיי!
מחמת זיי זענען געגאַנגען אין דעם דֶּרֶךְ קַיִנען, און זענען געלאָפן פאַרשיַיט צוּליבּ געצאָלטס אין דעם טָעות
בּלעָמען, און זענען אומגעקומען אין דער ווידערשפּעניקייט פון קוֹרַחן. 12 דאָס זענען די, וואָס זענען פאַרבּאָרגענע
פעלזן אויף אייערע סעוּדות הָאַהֲבָה, ווען זיי עסן מיט אייך, וואָס פיטערן זיך אַליין אָן יראת-הכבוד; וואָלקנס אָן
מים, אַרומגעטריבּן פון ווינטן; האַרבּסט-בּיימער אָן פֵּירות, 2 מאָל געשטאָרבּענע, אויסגעריסענע מיט די
וואָרצלען; 13 ווילדע יַם-כוואַליעס, וואָס שוימען אויס זייער אייגענע חַרפּה; וואַנדערנדיקע שטערן, פאַר וועמען די
שטאָק-חֹשֶׁךְ איז אוֹיפבּאַוואַרט געוואָרן לעוֹלם. 14 און אויף די דאָזיקע האָט אויך חַנוֹך, דער 7טער פון אָדָם,
נבִיאות געזאָגט, אַזוי צוּ זאָגן: הנה, ה' בָּא בּרבבוֹת קדוֹשָׁיו, 15 אויסצוּפירן אַ מִשפּט איבּער אַלע, און צוּ
בּאַשטראָפן אַלע רשָׁעים פונוועגן אַלע זייערע מַעשִׂים פון רִשעות, וואָס זיי האָבּן רִשעוּתדיק געטאָן, און פונוועגן
אַלע האַרטע רייד, וואָס חוֹטְאִים רשָׁעים האָבּן גערעדט קעגן אים. 16 דאָס זענען מורמלערס, וואָס בּאַקלאָגן זיך,
וואָס גייען נאָך זייערע תּאוות, און זייער מויל רעדט אויפגעבּלאָזענע רייד, און זענען נוֹשֵׂא-פָּנים פון געווינס וועגן.
17 איר אָבּער, טיַיער חברים, געדענקט די רייד, וואָס זענען פריער גערעדט געוואָרן דורך די שלִיחים פון אֲדוֹנֵינוּ
רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע. 18 מחמת זיי האָבּן אייך געזאָגט : בּאחרית הימים יבואוּ לצים ההולכים אחר
תּאוותיהם המרושעות. 19 דאָס זענען די, וואָס מאַכן אָפּשייֵדונגען, גַשמִיותדיקע, וואָס האָבּן נישט דעם רוּחַ
הַקוֹדֶש. 20 איר אָבּער, טיַיער חברים, בּויט אייך אויף אין אייער הייליקסטער [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה, זייט
דאוועגען [זען לוקס 4-11:1] אין דעם רוּחַ הַקוֹדֶש [זען מה"ש 2:4; 46-10:44]; האַלט אייך אין דער אַהֲבַת ה', און
וואַרט אויף דער רחמָנות פון אֲדוֹנֵינוּ רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע פאַר חיי עוֹלם. 22 און אויף עטלעכע, וואָס זענען
אין סָפק, האָט רחמָנות; 23 און עטלעכע זייט מַציל, רייסט זיי אַרויס פון דעם אֵש; און אויף עטלעכע האָט
רחמָנות מיט מוֹרא, און מִיאוסט אייך אויך פאַר דעם געוואַנט, וואָס איז בּאַפלעקט פון דעם פלייש. 24 און צוּ
דעם, וואָס איז בּיכוֹלת אייך אָפּצוּהיטן פון מכשול, און אייך צוּ שטעלן אָן אַ מום פאַר דעם פָּנים פון זיין כבוד
מיט שָׂשׂוֹן רָב, 25 צוּ דעם איינציקן אלוקים אחד, גוֹאֲלֵנוּ, דורך רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, אֲדוֹנֵינוּ, זאָל זיין כָּבוד,
גדוּלה, מֶמשָׁלה און גבוּרה פאַר אַלע צייטן, איצט און לעוֹלם וָעד. אָמֵן.

התגּ'

אַ די הִתגַּלות פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, וואָס ה' האָט אים געגעבּן צוּ ווייזן זיינע עבדים, זאַכן וואָס דאַרפן
בּקָרוב געשען; און ער האָט געשיקט און זיי מוֹדִיע געווען דורך זיין מַלאך צוּ זיין עֶבֶד יוֹחָנָן [זען יוחנן 25:21-1:1;
יוח"א 21:5-1:1; יוח"ב 13-1:1; יוח"ג 15-1:1], 2 וואָס האָט עֵדות געזאָגט פונוועגן דעם דָּבָר ה', און פונוועגן דעם
עֵדות פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, און פונוועגן אַלצדינג, וואָס ער האָט געזען. 3 אַשְׁרֵי איז דעם, וואָס לייענט,
און די, וואָס הערן די רייד פון דער נבוּאה, און איז שומר איבּער, וואָס איז דערין געשריבּן; מחמת די צייט האָט
גענעענט. 4 יוֹחָנָן צוּ די 7 [משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה] קהִילות, וואָס זענען אין אַסְיָה קליין : חֶסֶד ה' צוּ אייך און שָׁלום ה'
פון אים, וואָס איז, און וואָס איז געווען, און וואָס דראַף קומען; און פון די 7 גייסטער [זען ישעיהו 11:2; זכריה 3:9;
4:10], וואָס זענען פאַר זיין כִּיסא-הַכָּבוֹד, 5 און פון רֶבּי מלך המָשיחַ יהושע/ישוע, דעם עֵד הַנֶּאֱמָן, דעם בּכוֹר פון
די מֵתים, און דעם עֶלְיוֹן למלכי הארץ. צוּ אים, וואָס האָט אונדז ליבּ און האָט אונדז אויסגעלייזט פון אונדזערע

עבירות דורך זיין דָם, 6 און האָט אונדז געמאַכט פאַר אַ מלוכה, פאַר כֹּהֲנים צו זיין אלוקים און אלוקים הָאָב. צו
אים זאל זיין דער כבוד און די מאַכט לעוֹלמי עוֹלמים. אמן. 7 זע, ער קומט מיט די וואָלקנס [זען דניאל 7:13]. און
יעטוועדעס אויג וועט אים זען, און די, וואָס האָבן אים דורכגעשאָכן [זען זכריה 12:10]; און אַלע מִשפָּחות פון
דער ערד וועלן קלאָגן איבער אים. אָמֵן וְאָמֵן. 8 איך בין די אַלֶף און די תָּו, זאָגט ה' אֱדֹנָי, וואָס איז און וואָס איז
געווען און וואָס דאָרף קומען, א-ל שַׁדַּי. 9 איך, יוֹחָנָן [זען יוחנן 1:1-21:25; יוח"א 1:1-5:21; יוח"ב 1:1-13; יוח"ג
1:1-15], אייער אָח במשיח און חַבר מיט אייך אין דעם קומער און מַלכות און געדולד אין יהושע/ישוע, בין געווען
אויף דעם אינזל, וואָס ווערט אָנגערופן פַּטְמוֹס, צוליב דעם דָּבָר ה' און דעם עֵדות פון יהושע/ישוע. 10 איך בין
געווען אין דעם רוּחַ הקודש אין דעם יום הָאָדוֹן, און איך האָב געהערט הינטער מיר אַ הויך קוֹל ווי פון אַ שופר,
11 אַזוי צו זאָגן : וואָס דו זעסט, פאַרשרייב אין אַ סֵפר, און שיק עס צו די 7 [בְּרִית חֲדָשָׁה] קהִילות : קיין אֶפֶסוֹס,
און קיין זְמִירְנָה, און קיין פֶּרְגָּמוֹס, און קיין תִּיאָטִירָה, און קיין סַרְדִּיס, און קיין פילָדֶלְפִיָה, און קיין לָאוֹדִיקֵיָה. 12
און איך האָב מיך אויסגעדרייט צו זען דאָס קוֹל, וואָס האָט מיט מיר גערעדט. און ווי איך האָב מיך אויסגעדרייט,
האָב איך געזען 7 מנוֹרות זָהָב, 13 און אין דער מיט פון די מנוֹרות – איינעם גלייך ווי אָ בַּר–אֱנָש [דניאל 7:13],
באַקליידט מיט אַ מַלבוש אַראָפּצו ביז די רגלים, און אַרומגעגאַרטלט ביי דער חֲזֵה מיט אַ גאַרטל זָהָב. 14 און זיין
קאָפּ און זיינע האָר זענען געווען ווייס ווי ווייסע וואָל, ווי שניי, און זיינע אויגן זענען געווען ווי אַ פלאַם פון אֵש, 15
און זיינע רגלים גלייך ווי פּאָלירט מעש, ווען סע גליט אין אויוון, און זיין קוֹל ווי דאָס קוֹל פון אַ סַך וואַסערן. 16
און ער האָט געהאַט אין זיין רעכטער האַנט 7 שטערן; און פון זיין מויל איז אַרויסגעגאַנגען אַ שאַרפע
צוויי-שנַיידיקע חֶרֶב; און זיין פָּנים איז געווען ווי די שֶׁמֶש, ווען זי שיינט אין איר מאַכט. 17 און ווען איך האָב אים
געזען, בין איך געפאַלן צו זיינע רגלים ווי אַ מת. און ער האָט אַרויפגעלייגט אויף מיר זיין רעכטע האַנט, און
געזאָגט: האָב נישט קיין מוֹרא; אני הִראשון והאחרון והחי. 18 און דער לעבעריקער; איך בין געווען טויט, און זע,
איך בין לעבעדיק לעוֹלמי-עוֹלמים, און האָב די מַפְתֵּחות פון מָוֶת און פון שאוֹל-תַּחתִּיה. 19 שרייב דערפאַר וואָס
דו האָסט געזען, און וואָס איז פאַראַן, און וואָס סע וועט שפּעטער געשען. 20 דעם סוֹד פון די 7 שטערן, וואָס דו
האָסט געזען אין מיין רעכטער האַנט, און די 7 מנוֹרות זָהָב: די 7 שטערן זענען די מַלאָכים פון די 7 [בְּרִית חֲדָשָׁה]
קהִילות, און די 7 מנוֹרות זענען די 7 [בְּרִית חֲדָשָׁה] קהִילות. בַ צו דעם מַלאך פון דער משיחס [ברית חדשה] קהִילָה
אין אֶפֶסוֹס שרייב: דאָס דאָזיקע זאָגט דער, וואָס האַלט די 7 שטערן אין זיין רעכטער האַנט, וואָס גייט אין דער
מיט פון די 7 מנוֹרות זָהָב: 2 איך קען דיינע מַעשִׂים און דיין מִי און דיין סבלנות, און אַז דו קענסט נישט
פאַרטראָגן קיין רשָׁעים, און האָסט אויסגעפּרוּאווט די, וואָס רופן זיך שלִיחים, און זענען עס נישט, און האָסט זיי
אויסגעפונען פאַר כּוֹבִים; 3 און דו האָסט געדולד, און האָסט פאַרטראָגן פון מיין נאָמענוועגן, און ביסט נישט
געוואָרן מיד. 4 איך האָב אָבער קעגן דיר דאָס, וואָס דו האָסט פאַרלאָזן דיין אַהֲבָה הראשונה. 5 געדענק דערפאַר
פונוואַנען דו ביסט געפאַלן, און טו תּשוּבה, און טו די מַעשִׂים הִראשונים. אויב נישט, וועל איך קומען צו דיר, און
וועל אַוועקרוקן דיין מנוֹרה פון איר אָרט, אויב דו וועסט נישט תּשוּבה טאָן. 6 דאָס אָבער האָסטו, וואָס דו
האָסט פיינט די מַעשִׂים פון די נִיקוֹלָסִים, וועמען אויך איך האָב פיינט. 7 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן,
וואָס דער רוּחַ הַקוֹדֶש זאָגט צו די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות: דער, וואָס איז מנַצֵחַ, דעם וועל איך געבן צו עסן פון דעם
עֵץ-הַחַיִים, וואָס איז אין גַן-עֵדן פון ה'. 8 און צו דעם מַלאך פון דער משיחס ברית חדשה קהִלָה אין זְמִירְנָה שרייב:
דאָס דאָזיקע זאָגט הראשון און האחרון, וואָס איז געווען מֵת און איז ווידער לעבעדיק געוואָרן: 9 איך ווייס פון

דיין טרויער און דיין אָרעמקייט -- דו ביסט אָבער רייך -- און די לעסטערונג פון די, וואָס זאָגן, אַז זיי זענען
[ארטאדאקסיש] יידן, און זענען עס נישט, נאָר זענען אַ שול [פעלנדיק ארטאדאקסיש יידיש אמונה] אונטער
פארפירונג פון הַשָּׂטָן. 10 האָב נישט קיין מורא פאַר דעם, וואָס דו וועסט דאַרפן ליידן. זע, הַשָּׂטָן איז גרייט
עטלעכע פון אייך אַריַינצוואוואַרפן אין דער בֵּית הַסֹּהַר, כּדי איר זאָלט געפּרוּאווט ווערן, און איר וועט האָבן צָרות
10 טעג. זיי געטריי ביז צום מָוֶת, און איך וועל דיר געבן די עֲטֶרֶת הַחַיִּים. 11 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן,
וואָס דער רוּחַ הַקֹּדֶשׁ זאָגט צו די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות: דער, וואָס איז מנַצֵּחַ, וועט נישט ליידן פון דעם 2ער מָוֶת
[זען צווייטן געבורט און צווייטן מָוֶת, יוחנן 3:3; התג' 20:6,11-15]. 12 און צו דעם מַלאך פון דער משיחס ברית
חדשה קהִלָּה אין פֶּרְגָּמוֹס שרייב: דאָס דאָזיקע זאָגט דער, וואָס האָט די שאַרפע חֶרֶב מיט 2ער שניַידיקע: 13 איך
ווייס, וואו דו וואוינסט, דאָרט, וואו ס'איז דעם כִּסֵּא פון הַשָּׂטָן; און דו האַלטסט פעסט מיין נאָמען, און האָסט
נישט פאַרלייקענט מיין [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה, אַפילו נישט אין די טעג פון אַנְטִפַּסן, מיין עֵדות הַנֶּאֱמָן,
וואָס איז געהַרגעט געוואָרן צווישן אייך, וואו הַשָּׂטָן וואוינט. 14 איך האָב אָבער עטלעכע זאַכן קעגן דיר, מחמת
דו האָסט דאָרטן עטלעכע, וואָס האַלטן די לערנונג פון בִּלעָמען, וואָס האָט געלערנט בָּלָק צו וואַרפן אַ מכשול
פאַר די בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, צו עסן דאָס, וואָס מען האָט מַקריב געווען צו אֱלִילִים און צו באַגיין זנות [זען מה"ש
15:20,29]. 15 אַזוי אויך האָסטו עטלעכע, וואָס האַלטן פון דער לערנונג פון די נִיקוֹלָסִים. 16 טו דערפאַר תּשובה.
אויב נישט, קום איך צו דיר אינגיכן, און וועל מִלחָמה האַלטן קעגן זיי מיט דער חֶרֶב פון מיין מויל. 17 דער, וואָס
האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער רוּחַ הַקֹּדֶשׁ זאָגט צו די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות: דער, וואָס איז מנַצֵּחַ, דעם וועל
איך געבן פון דעם פאַרבאָרגענעם מָן, און איך וועל אים געבן אַ ווייסן שטיין, און אויף דעם שטיין אָנגעשריבן אַ
שֵׁם חָדָשׁ, וואָס קיינער ווייסט נישט, אַחוּץ דער, וואָס איז אים מקַבּל. 18 און צו דעם מַלאך פון דער משיחס ברית
חדשה קהִלָּה אין תְּיאָטִירָה שרייב: דאָס דאָזיקע זאָגט דער זון פון דער אויבערשטער, וואָס האָט אויגן ווי אַ
פלאַם פון אֵש, און זיינע רגלים זענען געגליכן צו פּאָלירט מעש: 19 איך קען דיינע מַעשִׂים און דיין אַהֲבָה און
[ארטאדאקסיש יידיש] אֱמוּנה און עבודת קֹדֶשׁ שרות און סַבְלָנוּת, און אַז דיינע לעצטע מַעשִׂים זענען מער, ווי די
ערשטע. 20 איך האָב אָבער עפּעס קעגן דיר, מחמת דו דולדסט דאָס אִשָּׁה אִיזֶבֶל, וועלכע רופט זיך "נְבִיאָה", און
זי לערנט און פאַרפירט מיינע עבדים צו באַגיין זנות, און צו עסן דאָס, וואָס מען האָט מַקריב געווען צו אֱלִילִים.
21 און איך האָב איר געגעבן צייט, אַז זי זאָל תּשובה טאָן; און זי וויל נישט תּשובה טאָן אויף איר זנות. 22 זע, איך
וואַרף זי אויף אַ מִטָּה חוֹלֶה, און די, וואָס זענען מזַנה מיט איר, אין אַ צָרה גְּדוֹלָה, אויב זיי וועלן נישט תּשובה טאָן
אויף זייערע מַעשִׂים. 23 און איך וועל שלאָגן אירע יְלָדִים מיט דעם מָוֶת. און אַלע בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות וועלן וויסן,
אַז איך בין דער, וואָס פאָרשט כליות ולב; און איך וועל געבן יעדן איינעם פון אייך לויט אייערע מַעשִׂים. 24 איך
אָבער זאָג אייך, די איבעריקע אין תְּיאָטִירָה, צו יענע, וואָס האָבן נישט די דאָזיקע לערנונג, וואָס קענען נישט די
טיפקייטן פון הָשָׂטָן -- ווי זיי זאָגן -- איך לייג אויף אייך נישט אַרויף קיין שום אַנדערע מַשׂא. 25 דאָך דאָס, וואָס
איר האָט, האַלט פעסט ביז איך קום. 26 און דער, וואָס איז מנַצֵּחַ און דער, וואָס איז שומר איבער מיינע מעשים
ביז צום סוֹף, אים וועל איך געבן שלִיטה איבער די גוֹיִים. 27 און ער וועט הערשן איבער זיי מיט אַ רוט פון אייזן,
ווי די כֵּלים פון דעם טעפּער ווערן צעבראָכן אויף פּיצלעך, אַזוי ווי איך האָב אויך מקַבּל געווען פון מיין אלוקים
הָאָב [זען תהלים 2:9]; 28 און איך וועל אים געבן דעם מאָרגנשטערן. דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס
דער רוּחַ הַקֹּדֶשׁ טוט זאָגן צו די משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות. גַ און צו דעם מַלאך פון דער משיחס ברית חדשה

קהִלָּה אין סַרדִּיס שרייבּ: דאָס דאָזיקע זאָגט דער, וואָס האָט די 7 גייסטער פון ה' און די 7 שטערן: איך קען דיינע
מַעשִׂים; דו האָסט אַ נאָמען, אַז דו לעבּסט, און ביסט טויט. 2 וואך און באַפעסטיק דאָס איבּעריקע, וואָס איז
געווען גרייט צו שטאַרבּן; מחמת איך האָבּ נישט געפונען דיינע מַעשִׂים גאַנץ פאַר מיין אלוקים. 3 געדענק דערפאר
וויאַזוי דו האָסט מקַבּל געווען און געהערט, און זיין שומר איבּער עס און טו תּשובה. אויבּ אָבּער דו וועסט נישט
זיין שוֹמֵר, וועל איך קומען ווי אַ גַנב, און דו וועסט נישט וויסן אין וואָסער שָׁעה איך וועל קומען איבּער דיר. 4 דו
האָסט אָבּער אין סַרְדִּיס עטלעכע נעמען, וואָס האָבּן נישט באַפלעקט זייערע קפטנס; און זיי וועלן גיין מיט מיר
אין ווײַסן, מחמת זיי זענען ראוי. 5 דער, וואָס איז מנַצֵחַ, וועט אַזוי אָנגעטאָן ווערן אין ווײַסע קפטנס, און איך
וועל באַיין-אוֹפן נישט אויסמעקן זיין נאָמען פון דעם סֵפֶר-הַחַיִּים, און איך וועל מוֹדה זיין זיין נאָמען פאַר מיין
אלוקים הָאָב און פאַר זייען מַלאָכים. 6 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער רוּחַ הַקוֹדֶש זאָגט צו די
משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות. 7 און צו דעם מַלאך פון דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה פון פִילָדֶלְפִיָה שרייבּ: דאָס
דאָזיקע זאָגט דער, וואָס איז קָדוֹש, דער, וואָס איז וואָרהאַפטיק, דער, וואָס האָט דעם מַפְתֵּחַ פון דָוִדן, דער, וואָס
עפענט, און קיינער וועט נישט פאַרשליסן, און וואָס פאַרשליסט, און קיינער עפענט נישט: 8 איך קען דיינע
מַעשִׂים – זע, איך האָבּ געשטעלט פאַר דיר אַ געעפנטע דֶלֶת, וואָס קיינער וועט זי נישט קענען פאַרשליסן --
מחמת דו האָסט אַ קליינעם כּוֹח, און האָסט געהאַלטען מיין דָבָר, און נישט פאַרלייקענט מיין נאָמען. 9 זע, איך
וועל געבּן פון דעם שול [פעלנדיק ארטאדאקסיש יידיש אמונה] אונטער פארפירונג פון הַשָׂטָן, פון יענע, וואָס
זאָגן, אַז זיי זענען בּני בּרית, און זענען עס נישט [פון די ברית חדשה, זען ירמיה (31:30-33(31-34], נייערט זאָגן
שקָרים -- זע, איך וועל מאַכן, אַז זיי זאָלן קומען און זיך בּוקן פאַר דיינע רגלים, און זאָלן וויסן, אַז איך האָבּ דיך
ליבּ. 10 מחמת דו האָסט געהאַלטן דאָס דָבָר פון מיין סבלנות, וועל איך אויך דיך היטן פון דער שָׁעה פון נסָיון,
וואָס וועט קומען איבּער דער גאַנצער וועלט צו פּרוּאוון די, וואָס וואוינען אויף דער ערד. 11 איך קום באַלד;
האַלט שטאַרק דאָס, וואָס דו האָסט, כּדי קיינער זאָל נישט צונעמען דיין עֲטָרָת [זען טימ"ב 4:8]. 12 דער, וואָס
איז מנַצֵחַ, דעם וועל איך מאַכן פאַר אַ זײַל אין דעם הֵיכל פון מיין אלוקים, און ער וועט מער נישט אַרויסגיין פון
דאָרטן; און איך וועל אויף אים אויפשרײַבּן דעם נאָמען פון מיין אלוקים, און דעם נאָמען פון דער שטעטל פון
מיין אלוקים, דאָס ירוּשָׁלַיִם החדשה, וואָס נידערט אַראָפּ פון הימל, פון מיין אלוקים, און מיין אייגענעם שם
החדש. 13 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער רוּחַ הַקוֹדֶש זאָגט צו די משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות.
14 און צו דעם מַלאך פון דער משיחס ברית חדשה קהִלָּה אין לָאוֹדִיקֵיָה שרייבּ: דאָס דאָזיקע זאָגט דער אָמֵן,
דער געטרײַער און וואָרהאַפטיקער עֵדות, דער אָנהייבּ פון דער באַשאַפונג פון ה'. 15 איך קען דיינע מַעשִׂים, אַז דו
ביסט נישט קאַלט, אויך נישט הייס; הַלוואַי וואָלטסטו געווען קאַלטן, אָדער הייס! 16 על-כּן, ווייל דו ביסט
לעבּלעך, נישט הייס, אויך נישט קאַלט, וועל איך דיך אויסשפּײַען פון מיין מויל. 17 ווייל דו זאַגסט: איך בּין רייך,
און האָבּ דערוואָרבּן עַשִׁירות, און נייטיק מיך אין גאָרנישט, און ווייסט נישט, אַז דו ביסט גראָד עלנט, און
אומגליקלעך און אָרעם, און בּלינד, און נאַקעט. 18 על-כּן, ראָט איך דיר, צו קויפן בּיי מיר זָהָב, געלײַטערט דורך
אֵש, כּדי דו זאָלסט ווערן רייך; און ווײַסע מַלבּושים, כּדי דו זאָלסט דיך באַקליידן, און כּדי די בּושה פון דיין
נאַקעטקייט זאָל נישט אָנטפּלעקט ווערן; און אויגנזאַלבּ צו זאַלבּן דיינע אויגן, כּדי דו זאָלסט קענען זען. 19 אַלע,
וואָס איך האָבּ ליבּ, מוּסר איך און שטראָף; זיי דערפאַר אייפעריק און טו תּשובה. 20 זע, איך שטיי בּיי דער פֶּתַח
און קלאַפּ אָן; אויבּ עמיצער הערט מיין קוֹל און טוט עפענען די דֶלֶת, וועל איך אַרײַנקומען צו אים, און וועל עסן

מיט אים, און ער מיט מיר. 21 דער, וואָס איז מנַצֵּחַ, דעם וועל איך געבן, אַז ער זאָל זיך אַנידערזעצן מיט מיר אויף
מיין כּיסא-הכבוד, אַזוי‌ווי איך האָב מנַצֵּחַ געווען און האָב מיך אַנידערגעזעצט מיט אלוקים אָבי אויף זיין
כּיסא-הכבוד. 22 דער, וואָס האָט אַן אויער, זאָל הערן, וואָס דער רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ זאָגט צו די משיחס בְּרִית חֲדָשָׁה
קהִילות. דַ נאָכדעם האָב איך געזען, ערשט אַ דֶּלֶת איז געשטאַנען אָפן אין הימל, און דאָס ערשטע קוֹל, וואָס איך
האָב געהערט, ווי פון אַ שופר, האָט גערעדט מיט מיר, און געזאָגט: קום אַרויף אַהער, און איך וועל דיר ווייזן
דאָס, וואָס מוז שפּעטער געשען. 2 און גלייך בין איך געווען אין דעם רוּחַ הקודש, און הִנֵּה, עס איז געווען
אַוועקגעשטעלט אַ כּיסא-הכבוד אין שָׁמַיִם, און איינער איז געזעסן אויף דעם כּיסא-הכבוד; 3 און דער, וואָס איז
געזעסן, האָט געהאַט אויף זיך דאָס אויסזען ווי פון אַ יאַספּיס און אַ סאַרדיסשטיין; און אַ רעגבויגן איז געווען
אַרום דעם כּיסא-הכבוד, ווי דאָס אויסזען פון אַ סמאַראַגד. 4 און אַרום און אַרום דעם כּיסא-הכבוד זענען געווען
24 טראָנען; און אויף די טראָנען האָב איך געזען זיצן 24 זקֵנים, אָנגעטאָן אין ווייסע קיטלען, און אויף זייערע קעפּ
עַטְרוֹת פון זָהָב. 5 און פון דעם כּיסא-הכבוד אַרויס גייען בליצן און קוֹלות און דונערן. און 7 אֵש-פאַקלען האָבן
געבראַכט פאַר דעם כּיסא-הכבוד, וואָס זענען די 7 גייסטער פון ה'; 6 און פאַר דעם כּיסא-הכבוד ווי סע וואָלט
געווען אַ יַם פון גלאַז, גלייך ווי קריסטאַל. און אין דער מיט פון דעם כּיסא-הכבוד, און אַרום און אַרום דעם
כּיסא-הכבוד, 4 חַיות פול מיט אויגן פון פאָרנט און פון הינטן. 7 און די 1ער חַיה איז געווען ווי אַן אַרְיֵה, און די
2ער חַיה ווי אַן אָקס, און די 3ער חַיה האָט געהאַט אַ פָּנים פון אַ בן-אדם, און די 4ער חַיה איז געווען ווי אַ
פליענדיקער אָדלער. 8 און די 4 חַיות, וואָס יעדע איינע פון זיי האָט געהאַט 6 פליגל, זענען פול מיט אויגן אַרום
און אַרום און אינעווייניק. און זיי האָבן יומם ולַיְלָה נישט קיין רו, און זאָגן: קָדוש, קָדוש, קָדוש איז ה' צבאות, דער
א-ל שדַי, וואָס איז געווען און וואָס איז און וואָס וועט קומען. 9 און ווען די חַיות האָבן אָפּגעגעבן הערלעכקייט,
און כָּבוד, און דאַנקלובּ, צו אים וואָס זיצט אויף דעם כּיסא-הכבוד, וואָס לעבט לעולמי עולמים, 10 פאַלן אַנידער
די 24 זקֵנים פאַר אים, וואָס זיצט אויף דעם כּיסא-הכבוד, און בוקן זיך צו אים, וואָס חַי לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, און
ווארפן אַנידער זייערע עַטְרוֹת פאַר דעם כּיסא-הכבוד, און זאָגן: 11 רָאוּי ביסטו, אֲדוֹנֵנוּ און אלוקינו, מקַבּל צו זיין
די הערלעכקייט און דעם כָּבוד און די שטאַרקייט; מחמת דו האָסט באַשאַפן אַלצדינג, און דורך דיין רָצון זענען
זיי געווען און זענען באַשאַפן געוואָרן. הַ און איך האָב געזען אין דער רעכטער האַנט פון דעם, וואָס איז געזעסן
אויף דעם כּיסא-הכבוד, אַ סֵפר, באַשריבן אינעווייניק און פון הינטן, און פאַרחַתמעט מיט 7 חַתִימות. 2 און איך
האָב געזען אַ מַלאך רב-כֹּחַ, וואָס האָט אויסגערופן מיט אַ הויך קוֹל: ווער איז רָאוּי צו עפענען דאָס סֵפר און
אָפּצוטאָן פון אים די חַתִימות? 3 און קיינער נישט אין הימל, אָדער אויף דער ערד, אָדער אונטער דער ערד, איז
בכּוֹחַ געווען צו עפענען דאָס סֵפר, אָדער צו קוקן אויף אים. 4 און איך האָב זייער געוויינט, מחמת סע האָט זיך
נישט געפונען קיינער, וואָס זאָל רָאוּי זיין צו עפענען דאָס סֵפר, אָדער צו קוקן אויף אים. 5 און איינער פון די
זקֵנים האָט געזאָגט צו מיר: וויין נישט, זע, דער אַרְיֵה, וואָס איז פון דעם שֵׁבֶט יהוּדה, דער שוֹרֶשׁ פון דָוִדן, האָט
מנַצֵּחַ געווען צו עפענען דאָס סֵפר און זיינע 7 חַתִימות. 6 און איך האָב געזען אין דער מיט פון דעם כּיסא-הכבוד
און די 4 חַיות, און אין דער מיט פון די זקֵנים, אַ שֶׂה [זען שמות 12:3; ישעיהו 53:7] שטיין גלייך ווי סע וואָלט
געווען געשאָכטן, און סע האָט 7 הערנער און 7 אויגן, וואָס זענען די 7 גייסטער פון ה', אַרויסגעשיקט אויף דער
גאַנצער ערד. 7 און סע איז געקומען און האָט אַרויסגענומען דאָס סֵפר פון דער רעכטער האַנט ביי דעם, וואָס
איז געזעסן אויף דעם כּיסא-הכבוד. 8 און ווען סע האָט גענומען דאָס סֵפר, זענען די 4 חַיות און די 24 זקֵנים

אַנידערגעפאַלן פאַר דעם שֶׁה [זען שמות 12:3; ישעיהו 53:7], און יעדער איינער האָט געהאַט אַ האַרף און זָהָב
בעקנס פול מיט קטורֶת, וואָס זענען די תּפִילות פון די קדוֹשִים. 9 און זיי האָבן געזונגען אַ שִיר חָדָש, אַזוי צו זאָגן:
רָאוי ביסטו צו נעמען דאָס סֵפר און צו עפענען זיינע חַתִימות, מחמת דו ביסט געשאָכטן געוואָרן, און מיט דיין
[גאולה פדות] דָם האָסטו אוסגעקויפט פאַר ה' פון יעדן שֵבָט, און לָשון, און אומה, און עם, 10 און האָסט זיי
געמאַכט פאַר אלוקינו אַ מלוכה און כֹהַנים, און זיי וועלן קעניגן אויף דער ערד. 11 און איך האָב געזען, און איך
האָב געהערט אַ קוֹל פון אַ סַך מַלאָכים אַרום און אַרום דעם כִיסא-הכבוד און די חַיוֹת און די זקֵנים; און זייער
צאָל איז געווען 10,000 מאָל 10,000, און טויזנטער פון טויזנטער, 12 און זיי האָבן געזאָגט מיט אַ הויך קוֹל: רָאוי
איז דאָס שֶׁה [זען שמות 12:3; ישעיהו 53:7], וואָס איז געשאָכטן געוואָרן, מקַבֵל צו זיין די מאַכט, און עַשִירות, און
חָכמה, און גבורה, און כָבוד, און הערלעכקייט, און בענטשונג. 13 און יעדע בְרִיאה, וואָס איז אין שָמַיִם, און אויף
דער ערד, און אונטער דער ערד, און אויף דעם יַם, און אַלצדינג, וואָס איז אין זיי, האָב איך געהערט זאָגן: צו אים,
וואָס זיצט אויף דעם כִיסא-הכבוד, און צו דעם שֶׁה [זען שמות 12:3; ישעיהו 53:7], איז די בענטשונג, און דער
כָבוד, און די הערלעכקייט, און די מאַכט לעוֹלמֵי עוֹלמים. 14 און די 4 חַיות האָבן נאָכגעזאָגט: אָמֵן. און די זקֵנים
זענען אַנידערגעפאַלן און האָבן זיך געבוקט. אַ און איך האָב געזען, ווען דאָס שֶׁה [זען שמות 12:3; ישעיהו 53:7]
האָט געעפנט 1ער פון די 7 חַתִימות; און איך האָב געהערט איינע פון די 4 חַיות זאָגן, ווי מיט אַ קוֹל פון אַ דונער:
קום! 2 און איך האָב געזען, ערשט אַ ווייס פערד, און דער, וואָס איז אויף אים געזעסן, האָט געהאַט אַ בויגן. און
עס איז אים געגעבן געוואָרן אַן עֲטָרָת; און ער איז אַרויסגעגאַנגען ווי אַ גיבור, און כדי מנַצֵחַ צו זיין. 3 און אַז דאָס
שֶׁה האָט געעפנט די 2ער חַתִימה, האָב איך געהערט די 2ער חַיה זאָגן: קום! 4 און אַן אַנדער פערד איז
אַרויסגעקומען, אַ רויט פערד; און דעם, וואָס איז אויף אים געזעסן, איז געגעבן געוואָרן צו נעמען דעם שָלום פון
דער ערד, און כדי זיי זאָלן הַרגענען איינער דעם אַנדערן; און עס איז אים געגעבן געוואָרן אַ גרויסע חֶרֶב. 5 און אַז
דאָס שֶׁה האָט געעפנט די 3ער חַתִימה, האָב איך געהערט די 3ער חַיה זאָגן: קום! און איך האָב געזען, ערשט אַ
שוואַרץ פערד; און דער, וואָס איז אויף אים געזעסן, האָט געהאַט אַ וואָגשאָל אין זיין האַנט. 6 און איך האָב
געהערט, ווי סע וואָלט געווען אַ קוֹל אין דער מיט פון די 4 חַיות זאָגן: אַ מאָס חִטָה פאַר אַ דינָר, און 3 מאָס
גערשטן פאַר אַ דינָר, און דעם שֶמֶן און דעם וויין פאַרדאַרבּ נישט. 7 און אַז דאָס שֶׁה האָט געעפנט די 4ער
חַתִימה, האָב איך געהערט דאָס קוֹל פון דער 4ער חַיה זאָגן: קום! 8 און איך האָב געזען, ערשט אַ געלבלעך פערד,
און דער, וואָס איז אויף אים געזעסן, זיין נאָמען איז געווען מָוֶת; און דער שאוֹל-תַחתִיה איז אים נאָכגעגאַנגען. און
עס איז זיי געגעבן געוואָרן שלִיטה איבער דעם 1/4 טייל פון דער ערד, צו טייטן מיט חֶרֶב, און מיט הונגער, און
מיט מָוֶת, און דורך די ווילדע חַיות פון דער ערד. 9 און אַז דאָס שֶׁה האָט געעפנט די 5ער חַתִימה, האָב איך געזען
אונטער דעם מִזבֵחַ די נשָמות פון די, וואָס זענען געהַרגעט געוואָרן פונוועגן דעם דָבָר ה', און פונוועגן דעם עֵדות,
וואָס זיי האָבן אָפּגעלייגט. 10 און זיי האָבן געשריגן מיט אַ הויך קוֹל, אַזוי צו זאָגן: עַד מָתַי, אָ אֲדֹנָי, דו הייליקער
און וואַרהאַפטיקער, וועסטו נישט מִשפּטן און זיך נוֹקם זיין פאַר אונדזער דָם אָן די, וואָס וואוינען אויף דער ערד?
11 און עס איז געגעבן געוואָרן יעדן פון זיי אַ ווייס קיטל, און עס איז זיי געזאָגט געוואָרן, אַז זיי זאָלן נאָך רוען אַ
קורצע צייט, ביז אויך זייערע מיטקנעכט און זייערע אַחים במשיח, וואָס דאַרפן געטייט ווערן אַזוי ווי זיי, וועלן
דערפילן זייער גאַנג. 12 און איך האַב געזען, ווען דאָס שֶׁה האָט געעפנט די 6ער חַתִימה, און עס איז געווען אַ
גריסע ערדציטערניש; און די שֶמֶש איז געוואָרן שוואַרץ ווי אַ זאַק פון האָר, און די גאַנצע לבָנה איז געוואָרן ווי דָם;

13 און די שטערן פון דעם שָׁמַיִם זענען געפאַלן אויף דער ערד, ווי אַ פײַגנבּוים וואַרפט אַראָפּ זיינע נישט-צייטיקע
פייגן, ווען ער ווערט געטרייסלט פון אַ שטאַרקן ווינט. 14 און דער שָׁמַיִם איז פאַרשוואונדן געוואָרן ווי אַ מגִילה,
ווען זי ווערט צונויפגעוויקלט; און אַלע בּערג און אינזל זענען אַרויסגערוקט געוואָרן פון זייערע ערטער. 15 און די
מלָכים פון דער ערד, און די שָׂרים, און די הויפּטלײַט, און די נגִידים און די תַּקִיפים, און כָּל עֶבֶד און כָּל בֶּן-חוֹרִין,
האָבן זיך פאַרבאָרגן אין די היילן און אין די פעלזן פון די בּערג; 16 און זיי האָבן געזאָגט צו די בּערג און צו די
פעלזן: פאַלט אויף אונדז און פאַרבאַרגט אונדז פון דעם פָּנים פון דעם, וואָס זיצט אויף דעם כּיסא-הכּבוד, און
פון דעם זַעַם פון דעם שֶׂה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7]! 17 מחמת דער יום הגדול פון זייער זַעַם האָט גענעענט, און
ווער קען בּאַשטיין? זַ און נאָכדעם האָבּ איך געזען 4 מַלאָכים שטיין בּיי די 4 עקן פון דער ערד, און האַלטן די 4
ווינטן פון דער ערד, אַז קיין ווינט זאָל נישט בּלאָזן אויף דער ערד, אָדער אויף דעם יַם, אָדער אויף קיין שום בּוים.
2 און איך האָבּ געזען אַן אַנדערן מַלאך אויפגיין פון דעם מזרח שֶׁמֶש, וואָס האָט דעם חוֹתם פון דעם אלוקים
חיים; און ער האָט געשריגן מיט אַ קוֹל גדול צו די 4 מַלאָכים, וועמען עס איז געגעבּן געוואָרן צו בּאַשעדיקן די
ערד און דעם יַם, 3 אַזוי צו זאָגן: בּאַשעדיקט נישט די ערד, אויך נישט דעם יַם, אויך נישט די בּיימער, בּיז מיר
וועלן האָבּן געחַמתמעט די עבדים פון אלוקינו אויף זייערע שטערנס. 4 און איך האָבּ געהערט די צאָל פון די,
וואָס זענען געווען פאַרחַתמעט: 144,000, פאַרחַתמעט פון שבטים פון די בּנֵי-יִשׂרָאל [כל, כל ישראל, זען רוימער
11:26]: 5 פון דעם שֵׁבֶט יהוּדה זענען געווען פאַרחַתמעט 12,000, פון דעם שֵׁבֶט ראובן 12,000, פון דעם שֵׁבֶט גָּד
12,000, 6 פון דעם שֵׁבֶט אָשֵׁר 12,000, פון דעם שֵׁבֶט נפתָּלי 12,000, פון דעם שֵׁבֶט מנַשֶׁה 12,000, 7 פון דעם שֵׁבֶט
שִׁמעוֹן 12,000, פון דעם שֵׁבֶט לֵוִי 12,000, פון דעם שֵׁבֶט יִשָּׂשכָר 12,000, 8 פון דעם שֵׁבֶט זבוּלוּן 12,000, פון דעם
שֵׁבֶט יוסף 12,000, פון דעם שֵׁבֶט בִּנְיָמִין זענען געווען פאַרחַתמעט 12,000. 9 נאָכדעם האָבּ איך געזען, ערשט אַ
גרויסער הַמוֹן, וואָס קיינער האָט אים נישט געקענט איבּערציילן, פון יעדער אומה און פון אַלע שבָטים, און
פעלקער, און לשוֹנות, שטיין פאַר דעם כּיסא-הכּבוד און פאַר דעם שֶׂה [זען שמות 12:3; ישעיהו 53:7], אָנגעטאָן
אין ווייסע קיטלען און פּאַלמען אין זייערע הענט; 10 און זיי שרייען מיט אַ קוֹל גדול, אַזוי צו זאָגן: ישוּעת אלוקינו
געהערט צו ה' אלוקינו, וואָס זיצט אויף דעם כּיסא-הכּבוד, און צו דעם שֶׂה [זען שמות 12:3; ישעיהו 53:7]! 11 און
אַלע מַלאָכים זענען געשטאַנען אַרום און אַרום דעם כּיסא-הכּבוד און אַרום די זקֵנים און די 4 חַיות; און זיי זענען
אנידערגעפאַלן פאַר דעם כּיסא-הכּבוד אויף זייערע פָּנימער, און האָבּן זיך געבּוקט צו ה', 12 און געזאָגט: אָמֵן!
בּענטשונג, און כבוד, און חָכמה, און דאַנקלויבּ, און כָּבוד, און גבוּרה, און מאַכט, געהערן צו אלוקינו לעולמי
עולמים! אָמֵן. 13 און איינער פון די זקֵנים האָט געענטפערט און צו מיר געזאָגט: די דאָזיקע, וואָס זענען אָנגעטאָן
אין די ווייסע קיטלען, ווער זענען זיי און פונוואַנען קומען זיי? 14 און איך חאָבּ געזאָגט צו אים: אֲדוֹנִי, דו ווייסט.
און ער האָט צו מיר געזאָגט: דאָס זענען די, וואָס קומען אַרויס פון הצרה הגדולה, און זיי האָבּן געוואַשן זייערע
קיטלען, און האָבּן זיי געמאַכט ווייס אין דעם דָּם פון דעם שֶׂה [זען שמות 12:3; ישעיהו 53:7]. 15 דערפאַר זענען
זיי פאַר דעם כּיסא-הכּבוד פון ה', און זיי דינען אים יוֹמָם וָלַיְלָה אין זיין הֵיכל; און דער, וואָס זיצט אויף דעם
כּיסא-הכּבוד, וועט אויסשפּרייטן זיין געצעלט איבּער זיי. 16 זיי וועלן מער נישט הונגערן, און אויך מער נישט
דאָרשטן; אויך וועט די שֶׁמֶש נישט פאַלן איבּער זיי, אויך נישט קיין שום היץ; 17 מחמת דאָס שֶׂה [זען שמות 12:3;
ישעיהו 53:7], וואָס איז אין דער מיט פון דעם כּיסא-הכּבוד, וועט זיין זייער רוֹעֶה און וועט זיי פירן צו קוואַלן פון
מַיִם חַיִּים; און ה' וועט אָפּווישן יעדע טרער פון זייערע אויגן. חַ און ווען דאָס שֶׂה האָט געעפנט די 7ער חַתִּימה,

איז געקומען אַ שטילקייט אין שָׁמַיִם אַרום דעם מֶשֶׁך פון אַ 1/2 שָׁעה. 2 און איך האָב געזען די 7 מַלאָכים, וואָס
שטייען פאַר ה׳; און עס איז זיי געגעבן געוואָרן 7 שופרות. 3 און אַן אַנדערער מַלאך איז געקומען און איז
געשטאַנען ביי דעם מִזבֵּחַ, און ער האָט געהאַט אַ פײַערפאַן פון זָהָב; און עס איז אים געגעבן געוואָרן אַ סַך
קטוֹרֶת, כּדי ער זאָל עס צוגעבן צו די תּפִילות פון אַלע קדוֹשִׁים אויף דעם מִזבֵּחַ פון זָהָב, וואָס איז געווען פאַר
דעם כּיסא-הכּבוד; 4 און דער רויך פון דעם קטוֹרֶת מיט די תּפִילות פון די קדוֹשִׁים זענען אַרויפגעגאַנגען פאַר
אלוקים פון דעם האַנט פון המַלאָך. 5 און דער מַלאך האָט גענומען די פײַערפאַן, און ער האָט זי אָנגעפילט מיט
דעם אֵש פון דעם מִזבֵּחַ, און זי אַ וואָרף געטאַן אויף דער ערד; און סע זענען געקומען דונערן, און קוֹלות, און
בליצן, און אַן ערדציטערניש. 6 און די 7 מַלאָכים, וואָס האָבן געהאַט די 7 שופרות, האָבן זיך מֵכין געווען צו
בלאָזן. 7 און דער 1ער מַלאך האָט געבלאָזן: און עס איז געקומען האָגל און אֵש, אויסגעמישט מיט דָּם, און זיי
זענען געוואָרפן געוואָרן אויף דער ערד, און 1/3 פון דער ערד איז פאַרברענט געוואָרן, און 1/3 פון די ביימער איז
פאַרברענט געוואָרן, און דאָס גאַנצע גרינע גראָז איז פאַרברענט געוואָרן. 8 און דער 2ער מַלאך האָט געבלאָזן: און
עס איז געווען ווי אַ גרויסער הָר, וואָס ברענט מיט אֵש, וואָלט אַרײַנגעוואַרפן געוואָרן אין יַם אַריין; און 1/3 פון
דעם יַם איז געוואָרן דָּם. 9 און עס איז נִפְטָר 1/3 פון די לעבעדיקע באַשעפענישן אין יַם, און 1/3 פון די שיפן איז
צעשטערט געוואָרן. 10 און דער 3ער מַלאך האָט געבלאָזן: און אַ כּוֹכָב גדול איז געפאַלן פון שָׁמַיִם, וואָס האָט
געברענט ווי אַ פאַקל, און ער איז געפאַלן אויף 1/3 פון די טייכן און אויף די קוואַלן וואַסער. 11 און דער נאָמען
פון דעם כּוֹכָב ווערט אָנגערופן ווערמוט; און 1/3 פון די וואַסערן איז געוואָרן ווערמוט; און אַ סַך מענטשן זענען
נִפְטָר פון די וואַסערן, מחמת זיי זענען געמאַכט געוואָרן ביטער. 12 און דער 4ער מַלאך האָט געבלאָזן: און 1/3
פון דער שֶׁמֶש האָט געקריגט אַ זעץ, און 1/3 פון דער לבָנה, און 1/3 פון די כּוֹכָבִים, כּדי 1/3 פון זיי זאָל
פאַרפינצטערט ווערן, און דער יום זאָל נישט שיינען אין זיין 1/3 טאָג, און 1/3 פון די לַיְלָה. 13 און איך האָב געזען,
און איך האָב געהערט אַן אָדלער פליגן אין מיטן הימל, און זאָגן מיט אָ קוֹל גדול: ווײַ, ווײַ, ווײַ צו די, וואָס
וואוינען אויף דער ערד, פונוועגן די אַנדערע קוֹלות פון דעם שופר פון די 3 מַלאָכים, וואָס דאַרפן נאָך בלאָזן. ט
און דער 5ער מַלאך האָט געבלאָזן: און איך האָב געזען פאַלן אַ כּוֹכב פון הימל צו דער ערד; און עס איז אים
געגעבן געוואָרן דער מַפְתֵּחַ פון דער שאַכטע פון דעם תּהוֹם. 2 און ער האָט געעפנט די שאַכטע פון דעם תּהוֹם:
און עס איז אַרויפגעגאַנגען אַ רויך פון דער שאַכטע, ווי דער רויך פון אַ גרויסן אויוון; און די שֶׁמֶש און די לופט
זענען פאַרפינצטערט געוואָרן דורך דעם רויך פון דער שאַכטע. 3 און פון דעם רויך זענען אַרויסגעקומען
הײַשעריקן אויף דער ערד, און זיי איז געגעבן געוואָרן כֹּחַ, ווי סע האָבן כֹּחַ די עקדישן פון דער ערד. 4 און עס איז
זיי אָנגעזאָגט געוואָרן, אַז זיי זאָלן נישט שעדיקן דאָס גראָז פון דער ערד, אויך נישט קיין שום גרינס, אויך נישט
קיין שום עֵץ, נײַערט נאָר אַזוינע בני אדם, וואָס האָבן נישט דעם חוֹתם פון ה׳ אויף זייערע שטערנס. 5 און עס איז
זיי געגעבן געוואָרן, אַז זיי זאָלן זיי נישט טייטן, נײַערט אַז זיי זאָלן געפּײַניקט ווערן 5 חֳדָשִׁים; און זייער פּײַניקונג
איז געווען ווי די פּײַניקונג פון אַן עקדיש, ווען ער שטעכט אַ מענטשן. 6 און אין יענע טעג וועלן די בני אדם זוכן
דעם מָוֶת, און וועלן אים באַײַן-אופן נישט געפינען; און זיי וועלן פאַגערן צו שטאַרבן, און דער מָוֶת וועט פון זיי
אַנטרינען. 7 און דאָס אויסזען פון די הײַשעריקן איז געווען ענלעך צו פערד אָנגעבערייט צו מִלחָמה; און אויף
זייערע קעפּ, ווי סע וואָלטן געווען עַטָרוֹת ענלעך צו זָהָב, און זייערע פָּנימער זענען געווען ווי פָּנימער פון בני אדם.
8 און זיי האָבן געהאַט האָר ווי די האָר פון נָשים, און זייערע ציין זענען געווען ווי די ציין פון אַרְיֵה. 9 און זיי האָבן

געהאַט שְׂרִיוֹן בַּרְזֶל ווי דאָס וואָלטן געווען שְׂרִיוֹן בַּרְזֶל פון אייזן, און דער רויש פון זייערע פליגל איז געווען ווי
דער רויש פון רײַטוועגן מיט אַ סַך פערד, וואָס יאָגן אין מִלחָמה. 10 און זיי האָבן ווײדלען ענלעך צו עקדעשן, און
שטעכערס; און אין זייערע ווײדלען איז זייער כֹּחַ צו שעדיקן בני אדם 5 חֳדָשִׁים. 11 זיי האָבן געהאַט איבער זיך
פאַר אַ מֶלך דעם מַלאך פון דעם תְּהוֹם; זיין נאָמען אויף לָשון-קוֹדֶש איז אַבַדוֹן, און אין דעם גריכישן לָשון האָט
ער געהאַט דעם נאָמען אַפּוֹלְיוֹן. 12 דער 1ער ווייטיק איז אַריבער; זע, סע קומען נאָך 2 ווייטיקן נאָכדעם. 13 און
דער 6ער מַלאך האָט געבלאָזן, און איך האָב געהערט אַ קוֹל פון צווישן די 4 הערנער פון דעם מִזבֵּחַ פון זָהָב,
וואָס איז פאַר ה׳, 14 זאָגן צו דעם 6ער מַלאך, וואָס האָט געהאַט דעם שופר: בינד אויף די 4 מַלאָכים, וואָס זענען
געבונדן ביי דעם גרויסן טייך פְּרָת. 15 און די 4 מַלאָכים זענען אויפגעבונדן געוואָרן, וואָס זענען אָנגעברייט
געוואָרן אויף דער שָׁעה און יום און חוֹדש און יאָר, כּדי זיי זאָלן טייטן דעם 1/3 בני אדם. 16 און די צאָל פון די
צבאות הפרשים איז געווען 200,000,000; איך האָב געהערט זייער צָל. 17 און אַזוי האָב איך געזען די פערד אין
דער חָזוֹן, און די, וואָס זענען אויף זיי געזעסן: זיי האָבן געהאַט שְׂרִיוֹן בַּרְזֶל ווי פון אֵש און פון תְּכֵלֶת און פון
שוועבל: און די קעפּ פון די פערד זענען ווי די קעפּ פון אַרְיֵה, און פון זייערע מיילער גייט אַרויס אֵש און רויך און
שוועבל. 18 דורך די דאָזיקע 3 מַכּות איז 1/3 בני אדם געטייט געוואָרן, דורך דעם אֵש און דעם רויך און דעם
שוועבל, וואָס זענען אַרויסגעקומען פון זייערע מיילער. 19 מחמת דער כֹּוח פון די פערד איז אין זייער מויל און אין
זייערע ווײדל; מחמת זייערע ווײדל זענען ענלעך צו שלאַנגען, און האָבן קעפּ, און מיט זיי באַשעדיקן זיי. 20 און די
איבעריקע בני אדם, וואָס זענען נישט געטייט געוואָרן דורך די דאָזיקע מַכּות, האָבן נישט קיין תְּשׁוּבה געטאָן
אויף די מַעשִׂים פון זייערע הענט, אַז זיי זאָלן זיך נישט בוקן צו שֵׁדִים און צו אֱלִילִים פון זָהָב, און פון זילבער, און
פון קופּער, און פון שטיין, און פון האָלץ, וואָס קענען נישט זען, נישט הערן, נישט גיין; 21 און זיי האָבן נישט קיין
תְּשׁוּבה געטאָן אויף זייערע רצִחות, נישט אויף זייער כשופים, נישט אויף זייער זנות, נישט אויף זייערע גנבות. י״ און
איך האָב געזען אַן אַנדערן מַלאך רַב-כֹּחַ אַראָפּנידערן פון הימל, אָנגעטאָן מיט אַן עָנָן; און דער רעגנבויגן איז
געווען אויף זיין קאָפּ, און זיין פָּנים איז געווען ווי די שֶׁמֶש, און זיינע רגלים ווי זײַלן פון אֵש; 2 און ער האָט געהאַט
אין זיין האַנט אַ קליין אָפן סֵפר. און ער האָט געשטעלט זיין רעכטן פוס אויף דעם יַם, און זיין לינקן אויף דער
ערד, 3 און ער האָט געשריגן מיט אַ קוֹל גדול, ווי סע ברילט אַן אַרְיֵה. און ווען ער האָט געשריגן, האָבן די 7
דונערן אַרויסגעלאָזן זייערע קוֹלות. 4 און ווען די 7 דונערן האָבן אַרויסגעלאָזן זייערע קוֹלות, בין איך געווען
אָנגעברייט צו שרייבן; און איך האָב געהערט אַ קוֹל פון הימל זאָגן: פאַרחַתמע די זאַכן, וואָס די 7 דונערן האָבן
אַרויסגערעדט, און פאַרשרייב זיי נישט. 5 און דער מַלאך, וואָס איך האָב געזען שטיין אויף דעם יַם און אויף דער
ערד, האָט אויפגעהויבן זיין רעכטע האַנט צום הימל, 6 און האָט געשוואורן ביי דעם, וואָס לעבט לעולמי
עולמים, וואָס האָט בָּרָא דעם שָׁמַיִם און די זאַכן, וואָס זענען דרינען, און די ערד און די זאַכן, וואָס זענען דרינען,
און דעם יַם און די זאַכן, וואָס זענען דרינען, אַז סע וועט מער נישט זיין קיין צייט, 7 נייערט אין די טעג פון דעם
קוֹל פון דעם 7ער מַלאך, ווען ער וועט זיין אָנגעברייט צו בלאָזן, יעמאָלט וועט פאַרענדיקט ווערן דער סוֹד פון ה׳,
לויט ווי ער האָט אָנגעזאָגט צו זיינע עבדים, די נביאים. 8 און דאָס קוֹל, וואָס איך האַב געהערט פון שָׁמַיִם, האָט
ווידער גערעדט מיט מיר, און געזאָגט: גיי, נעם דאָס סֵפר, וואָס איז אָפן אין דער האַנט פון דעם מַלאך, וואָס
שטייט אויף דעם יַם און אויף דער ערד. 9 און איך בין געגאַנגען צום מַלאך, און האָב אים געזאָט, אַז ער זאָל מיר
געבן דאָס ספר קטן. האָט ער צו מיר געזאָגט: נעם עס און עס עס אויף, און סע וועט מאַכן ביטער דיין בויך, נאָר

אין דיין מויל וועט עס זיין זיס ווי האָניק. 10 און איך האָב גענומען דאָס ספר קטן פון דעם מַלאָכס האַנט און
האַב עס אויפגעגעסן, און עס איז געווען אין מיין מויל זיס ווי האָניק; און אַז איך האָב עס אויפגעגעסן, איז מיין
בויך געוואָרן ביטער. 11 און מע האָט צו מיר געזאָגט: דו מוזט ווידער אַמאָל נבִיאות זאָגן איבער אַ סַך אומות, און
פעלקער, און לשונות, און מלָכים. יא און מע האָט מיר געגעבן אַ רוירשטעקל, ענלעך צו אַ רוט, און געזאָגט: שטיי
אויף, און מעסט דעם הֵיכל ה', און דעם מִזבֵּחַ, און די, וואָס דינען דערין. 2 און דעם פאָרהויף, וואָס איז אין
דרויסן פון דעם הֵיכל, לאָז אויס און מעסט אים נישט, מחמת ער איז געגעבן געוואָרן פאַר די גויים, און זיי וועלן
צעטרעטן די עיר הקודש 42 חֳדָשים. 3 און איך וועל מאַכן מיינע 2 עֵדות, אַז זיי זאָלן נבִיאות זאָגן 1,260 טעג,
אָנגעטאָן אין זעק. 4 די דאָזיקע זענען די 2 איֶלבערטביימער און די 2 מנוֹרות, וואָס שטייען פאַר דעם
רִבּוֹנו-של-עוֹלם. 5 און אויב עמיצער באַגערט זיי צו שעדיקן, גייט אַ אֵש אַרויס פון זייער מויל און פאַרצערט
זייערע פיינט; און אויב עמיצער וועט באַגערן זיי צו שעדיקן, מוז ער אויף דעם דאָזיקן אופן געטייט ווערן. 6 די
דאָזיקע האַבן די מאַכט צו פאַרשליסן דעם שָׁמַיִם, אַז סע זאָל נישט רעגענען אין די טעג פון זייער נבִיארת זאָגן;
און זיי האַבן מאַכט איבער די וואַסערן, זיי צו פאַרקערן אין דָם, און צו שלאָגן די ערד מיט יעדער מַכּה, אַזוי אָפט
ווי זיי ווילן נאָר. 7 און אַז זיי וועלן האַבן פאַרענדיקט זייער עֵדות זאָגן, וועט די חַיה, וואָס קומט אַרויף פון דעם
תְּהוֹם, פאַרפירן מיט זיי מִלחָמה, און זיי מנַצֵחַ זיין און זיי טייטן. 8 און זייערע טויטע לײַבער וועלן ליגן אין די
גאַסן פון דער גרויסער שטאָט, וואָס ווערט גייסטיק אָנגערופן סדוֹם און מִצרַיִם, וואו אויך זייער אָדוֹן איז
אויפהענגע על-דער בוֹים [זען דברים 21:23, שמואל ב 18:14, זכריה 12:10, דברים 27:26, ישעיהו 53:4, הִסתַּלְקוּת
שֶׁל מָשִׁיחַ] געוואָרן. 9 און פון צווישן די אומות, און שבָטים, און לשונות, און פעלקער, קוקט מען אויף זייערע
טויטע לײַבער 3 און 1/2 טעג, און זיי לאַזן נישט, אַז זייערע טויטע לײַבער זאָלן אַרײַנגעלייגט ווערן אין אַ קֶבר. 10
און די, וואָס וואוינען אייף דער ערד, זענען זיך משַׂמֵחַ איבער זיי און מאַכן זיך לוסטיק, און זיי וועלן שיקן איינער
דעם אַנדערן מַתָּנות, מחמת די דאָזיקע 2 נבִיאים האָבן געפייניקט די, וואָס וואוינען אויף דער ערד. 11 און נאָך די
3 און 1/2 טעג איז דער רוח חיים פון ה' אַרײַנגעגאַנגען אין זיי, און זיי זענען געשטאַנען אויף זייערע רגלים, און
פחד גָדוֹל איז געפאַלן אויף די, וואָס האָבן זיי אָנגעקוקט. 12 און זיי האָבן געהערט אַ קוֹל גדול פון שָׁמַיִם זאָגן צו
זיי: קומט אַרויף אַהער! און זיי זענען אַרויף אויף דעם עָנָן אין שָׁמַיִם אַריין, און זייערע שׂוֹנאים האָבן זיי
אָנגעקוקט. 13 און אין יענער שָׁעה איז געווען אַ גרויסע ערד-ציטערניש, און 1/10 פון דער עִיר איז אײַנגעפאַלן,
און סע זענען געהַרגעט געוואָרן אין דער ערדציטערניש 7,000 פאַרשוינען: און די איבעריקע זענען דערשראָקן
געוואָרן און האָבן אָפּגעגעבן כָּבוד צו דעם אלוקים פון שָׁמַיִם. 14 דער 2ער ווייטיק איז אַריבער; זע, דער 3ער
ווייטיק קומט באַלד אָן. 15 און דער 7ער מַלאך האָט געבלאָזן, און עס זענען געקומען הויכע קוֹלות אין שָׁמַיִם,
אַזוי צו זאָגן: דאָס מַלכות פון דער עוֹלם הַזֶה איז געוואָרן דאָס מַלכות פון אֲדוֹנֵנו און פון זיין רֶבּי מלך המָשִׁיחַ; און
ער וועט קעניגן לעולמי עולמים. 16 און די 24 זקֵנים, וואָס זיצן פאַר ה' אויף זייערע טראָנען, זענען געפאַלן אויף
זייערע פֶּנימער און האָבן אנידערגעפאַלן צו ה', 17 און געזאָגט: מִר דאַנקען דיר, אָ, ה' אלוקים, דו א-ל שדַּי, וואָס
ביסט און וואָס ביסט געווען, מחמת דו האַסט גענומען דיין גרויסע מאַכט און האַסט געטאָן קעניגן. 18 און די
גויים האָבן געצערנט, און געקומען איז דיין זַעַם, און די צייט פון די מֵתים, געמִשפּט צו ווערן, און צו געבן דעם
שׂכַר צו דיינע עבדים, די נבִיאים, און צו די קדוֹשִׁים, און צו די, וואָס האָבן מורא פאַר דיין נאַמען, די קליינע און די
גרויסע, און צו פאַרדאַרבן די, וואָס פאַרדאַרבן די ערד. 19 און עס איז געעפנט געוואָרן דער הֵיכל ה' אין שָׁמַיִם,

און עס איז געזען געוואָרן אין זיין הֵיכל דער אֲרוֹן-הַבּרית; און סע זענען געקומען בּליצן, און קוֹלות, און דונערן,
און אַן ערדציטערניש, און אַ גרויסער האָגל. יב און אַן אות [מופת] גדול איז געזען געוואָרן אין שָׁמַיִם: אַן אִשָׁה,
אָנגעטאָן מיט דער שֶׁמֶש, און די לבָנה אונטער אירע רגלים, און אויף איר קאָפּ אַן עֲטָרָת פון 12 שטערן. 2 און זי
איז מעובּרת, און זי האָט געשריגן אין ווייען, און אין פּיין פון חֶבלֵי פון אַ יֶלֶד [זען ישעיהו 9:5]. 3 און עס איז געזען
געוואָרן אַן אַנדער אות אין שָׁמַיִם: זע, אַ גרויסער שלאַנג, פייער-רויט, מיט 7 קעפּ און 10 הערנער, און אויף 7 קאָפּ
7 כְּתָרִים. 4 און ווידל ציט דעם 1/3 פון די שטערן פון שָׁמַיִם און וואַרפט זיי צו דער ערד; און די שלאַנג שטייט
פאַר דעם אִשָׁה [זען בראשית 3:15], וואָס דאַרף געווינען, כּדי זי זאָל פאַרשלינגען איר יֶלֶד, ווען זי וועט געווינען. 5
און זי האָט געוואונען אַ בֶּן-זָכר, וואָס וועט הערשן איבּער אַלע גויים מיט אַ רוּט פון אייזן; און איר יֶלֶד איז
אַרויפגענומען געוואָרן צו ה' און צו זיין כּיסא-הכּבוד [זען דניאל 7:13-14]. 6 און דאָס אִשָׁה איז אַנטרונען אין דער
מִדבּר אַריין, וואו זי האָט געהאַט אַן אָרט, אָנגעבּרייט פון ה', כּדי מע זאָל זי דאָרט דערנערן 1,260 טעג. 7 און אין
שָׁמַיִם איז געווען מִלחָמה: מִיכָאֵל און זיינע מַלאָכים האָבן מִלחָמה געהאַלטן מיט דעם שלאַנג; און דער שלאַנג און
זיינע מַלאָכים האָבן מִלחָמה געהאַלטן, 8 און זיי האָבן נישט גוֹבר געווען, און זייער אָרט איז אויך מער נישט
געווען צו געפונען אין שָׁמַיִם. 9 און דער גרוסער שלאַנג איז אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן, דער נָחָש-הַקַדמוֹני, וואָס
הייסט טייוול און השָׂטן, וועלכער פאַרפירט די כל עוֹלם הַזֶּה; ער איז אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן צו דער ערד, און
זיינע מַלאָכים זענען אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן מיט אים. 10 און איך האָב געהערט אַ קוֹל גדול אין שָׁמַיִם זאָגן:
איצט איז געקומען די ישועת אלוקינו, און די מאַכט, און דאָס מַלכות פון אלוקינו, און די מֶמשָׁלה פון זיין רֶבּי מלך
המָשיח; ווייל דער באַשולדיקער פון אונדערע אַחים במשיח, וואָס באַשולדיקט זיי פאַר אלוקינו יוֹמָם ולַיְלָה, איז
אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן; 11 און זיי האָבן אים מנַצֵחַ געווען, דורך דעם דָּם פון דעם שֶׂה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7],
און דורך דעם דְּבַר פון זייער עֵדות זאָגן, און זיי האָבן נישט ליב געהאַט זייער לעבן ביז צום מָוֶת. 12 דערפאַר
פרייט אייך, אָ הימלען, און איר וואָס וואוינט אין זיי! ווי צו דער ערד און צו דעם יַם, מחמת דער טייוול האָט
אַראָפּגענידערט צו אייך מיט זַעַם גָּדוֹל, ווייל ער ווייסט, אָז ער האָט נאָר אַ קורצע צייט! 13 און ווען דער שלאַנג
האָט געזען, אַז ער איז אַראָפּגעוואָרפן געוואָרן צו דער ערד, האָט ער נאָכגעיאָגט דאָס אִשָׁה, וואָס האָט געבּוירן
דעם בֶּן-זָכר. 14 און עס איז געגעבּן געוואָרן דעם אִשָׁה די 2 פליגל פון דעם גרויסן אָדלער, כּדי זי זאָל קענען
פליען צו איר אָרט אין דער מִדבּר אַריין, וואו זי ווערט גענערט אויף אַ 3 און 1/2 צייטן, ווייט פון דעם פָּנים פון
דער שלאַנג. 15 און די שלאַנג האָט אַרויסגעלאָזט פון איר מויל וואָסער נאָך דעם אִשָׁה ווי אַ שטראָם, כּדי זי זאָל
אַוועקגעטראָגן ווערן פון דעם שטראָם. 16 און די ערד האָט געהאָלפן דעם אִשָׁה, און די ערד האָט געעפנט איר
מויל און האָט פאַרשלונגען דעם שטראָם, וואָס דער שלאַנג האָט אַרויסגעלאָזט פון איר מויל. 17 און דער שלאַנג
האָט געצערנט אויף דעם אִשָׁה, און איז אַוועקגעגאַנגען מִלחָמה צו האַלטן מיט די איבּעריקע פון איר זֶרַע, וואָס
היטן אָפּ די מִצוות פון ה' און האַלטן דאָס עֵדות פון יהושע/ישוע [זען יוח"א 2:3; 3:9]. יג און איך בּין געשטאַנען
אויף דעם זאַמד פון דעם יַם. און איך האָב געזען אַ חַיה אַרויפקומען פון דעם יַם, וואָס האָט געהאַט 10 הערנער
און 7 קעפּ, און אויף אירע הערנער 10 דיאַדעמס, און אויף אירע קעפּ נעמען פון חילול-השם. 2 און די חַיה, וואָס
איך האָב געזען, איז געווען ענלעך צו אַ לעמפּערט, און אירע רגלים זענען געווען ווי פון אַ בּער, און איר מויל, ווי
דאָס מויל פון אַן אַרְיֵה. און די שלאַנג האָט איר געגעבּן אירע גבורה און איר כִּסֵא און סמכות רבּה. 3 און איך
האָב געזען איינעם פון אירע קעפּ, ווי ער וואָלט דערשלאָגן געוואָרן צום טויט, און זיין טויטקלאַפּ איז געהיילט

געוואָרן. און די גאַנצע ערד איז נְשתּוֹמם געוואָרן איבּער דער חַיה, 4 און זיי האַבּן אנידערגעפאלן צוּ דעם שלאַנג,
ווייל ער האָט געגעבּן זיין שלטון צוּ דער חַיה; און זיי האַבּן אנידערגעפאלן צוּ דער חיה, אַזוי צוּ זאָגן: ווער איז
גלייך צוּ דער חַיה? און ווער איז בּיכוֹלת מיט איר מִלחָמה צוּ האַלטן? 5 און עס איז איר געגעבּן געוואָרן אַ מויל צוּ
רעדן גרויס זאַכן און חִילוּלֵי-השם; און עס איז איר געגעבּן געוואָון שלִיטה צוּ געווערן 42 חֳדָשים. 6 און זי האָט
געעפנט איר מויל מיט חִילוּלֵי-השם, צוּ לעסטערן זיין נאָמען און זיין מִשכּן, און די, וואָס וואוינען אין הימל. 7 און
עס איז איר געגעבּן געוואָרן צוּ פאַרפירן מִלחָמה מיט די קדוֹשִים, און זיי מנַצֵחַ צוּ זיין; און עס איז איר געגעבּן
געוואָרן רשוּת איבּער יעדן שֵבָט און עם און לָשון און אוּמה. 8 און אַלע, וואָס וואוינען אויף דער ערד, וועלן איר
דינען, יעדער איינער, וואָס זיין נאָמען איז נישט פאַרשריבּן אין דעם סֵפֶר-הַחַיִים פוּן דעם שֶה [שמות 12:3; ישעיהו
53:7], וואָס איז געשאָכטן געוואָרן זינט די ששת-ימי-בּראשית. 9 אויבּ עמיצער האָט אַן אויער, זאָל ער הערן; 10
אויבּ עמיצער איז פאַר געפאַנגענשאַפט, אין געפאַנגענשאַפט גייט ער; אויבּ עמיצער וועט הַרגענען מיט דער חֶרֶב,
מוּז ער מיט דער חֶרֶב געהַרגעט ווערן [זען ירמיהו 15:2]. אָט דאָ איז די סבלנות און די [ארטאדאקסיש יידיש]
אֱמוּנה פוּן די קדוֹשִים [זען מה"ש 25-21:20]. 11 און איך האַבּ געזען אַן אַנדערע חַיה אַרויפקוּמען פוּן דער ערד;
און זי האָט געהאַט 2 הערנער, ענלעך צוּ אַ שֶה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7], און זי האָט גערעדט ווי אַ שלאַנג. 12
און זי האָט אויסגענוּצט די גאַנצע געוועלטיקוּנג פוּן דער 1ער חַיה [אַנטי-משיח] אין איר אָנגעזיכט. און זי מאַכט
די ערד און די, וואָס וואוינען דערין, צוּ דינען דער 1ער חַיה [אנטי-משיח], וואָס איר טויט-קלאַפּ איז געהיילט
געוואָרן; 13 און 2ער חַיה טוּט גרויסע נִסים, און מאַכט אַפילו אֵש אַראָפּנידערן פוּן הימל אויף דער ערד פאַר די
בני אדם. 14 און זי פאַרפירט די, וואָס וואוינען אויף דער ערד, דוּרך די נִסים, וואָס זענען איר געגעבּן געוואָרן צוּ
טאָן פאַר דער חיה, ווען זי זאָגט צוּ די, וואָס וואוינען אויף דער ערד, אַז זיי זאָלן מאַכן אַן עָצֶב דער חַיה, וואָס
האָט די שלאָג פוּן דער חֶרֶב און האָט געלעבּט. 15 און עס איז איר געגעבּן געוואָרן צוּ געבּן אָטעם דער עָצֶב פוּן
דער חַיה, כּדי די עָצֶב פוּן דער חַיה זאָל רעדן, און זאָל מאַכן, אַז וויפל סע וועלן נישט דינען דער עָצֶב פוּן דער
חַיה, זאָלן געטייט ווערן. 16 און זי מאַכט אַלע, סיי די קליינע און די גרויסע, סיי די רייכע און די עֲנִיִים, סיי די בּני
חורין און די עבדים, אַז סע זאָל זיי געגעבּן ווערן אַ צייכן [אוֹת] אויף זייער רעכטער האַנט, אָדער אויף זייער
שטערן, 17 און אַז קיינער זאָל נישט קענען קויפן אָדער פאַרקויפן, הוּץ דער, וואָס האָט דעם צייכן [אוֹת], דאָס
הייסט, דעם נאָמען פוּן דער חַיה, אָדער די צאָל פוּן איר נאָמען. 18 דאָ איז חָכמה : דער, וואָס האָט
פאַרשטענדעניש, זאָל באַרעכענען די צאָל פוּן דער חַיה : מחמת עס איז די צאָל פוּן אַ מענטשן : און איר צאָל איז
666 [זען פיל' 1:13]. יד און איך האָבּ געזען, ערשט דאָס שֶה [זען שמות 12:3; ישעיהו 53:7] שטייט אויף דעם הָר
צִיוֹן, און מיט אים 144,000, וואָס האָבּן זיין נאָמען און דעם נאָמען פוּן זיין הָאָב אָנגעשריבּן אויף זייערע שטערנס.
2 און איך האָבּ געהערט אַ קוֹל פוּן הימל, ווי דאָס קוֹל פוּן אַ סַך וואַסערן, און ווי דאָס קוֹל פוּן אַ שטאַרקן דוּנער;
און דאָס קוֹל, וואָס איך האָבּ געהערט, איז געווען ווי דאָס קוֹל פוּן האַרפנשפּילער, וואָס שפּילן אויף זייערע
האַרפן. 3 און זיי זינגען אַ שיר חדש פאַר דעם כִּסא-הכבוד און פאַר די 4 חַיות און די זקֵנים. און קיינער האָט זיך
נישט געקענט אויסלערנען דעם שיר, אַחוּץ די 144,000, וואָס זענען אויסגעקויפט געוואָרן פוּן דער ערד. 4 די
דאָזיקע זענען עס, וואָס זענען נישט פאַראוּמרייניקט געוואָרן מיט נָשים, מחמת זיי זענען אַזוֹי ווי בּחורים. די
דאָזיקע חסידים זענען עס, וואָס גייען נאָך דעם שֶה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7], וואוּהין נאָר סע גייט. די דאָזיקע
זענען אויסגעקויפט געוואָרן פוּן צווישן בני אדם, ווי בִּכּוּרים פאַר ה' און פאַר דעם שֶה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7].

5 און אין זייער מויל איז נישט געפונען געוואָרן קיין מִרְמָה, ווייל זיי זענען אָן אַ מום. 6 און איך האָב געזען אַן
אַנדערן מַלאך פליען אין מיטן הימל, וואָס האָט געהאַט בשׂורת עולם אָנצוזאָגן פאַר די, וואָס וואוינען אויף דער
ערד, און פאַר יעדער אומה, און שֵׁבָט, און לָשון, און עם. 7 און ער האָט געזאָגט מיט אַ הויך קול: האָט מורא פאַר
ה', און גיט אים אָפּ כָּבוד, מחמת די שָׁעה פון זיין מִשפט האָט גענעענט; און דינט דעם בּורא פון שָׁמַיִם און ערד,
דעם יַם און די קוואַלן וואַסער. 8 און אַן אַנדערער, אַ 2ער מַלאך איז נאָכגעקומען, וואָס האָט געזאָגט: געפאַלן,
געפאַלן איז בָּבֶל [זען כיפא א 5:13] די גרויסע, וואָס האָט געמאַכט אַלע אומות אָנטרינקען מיט דעם ווין פון דעם
צאָרנווין פון איר זנות. 9 און אַן אַנדערער, אַ 3ער מַלאך, איז נאָכגעקומען נאָך זיי, וואָס האָט געזאָגט מיט אַ קול
גדול: אויב עמיצער דינט דער חַיה און איר עָצֶב, און באַקומט אַ צייכן [אות] אויף זיין שטערן, אָדער אויף זיין
האַנט, 10 וועט ער אויך טרינקען פון דעם צאָרנווין פון ה', וואָס איז אויסגעגאָסן, נישט געמישט אין דעם כּוס
פון זיין צאָרן; און ער וועט געפייניקט ווערן מיט אֵש און שוועבל אין דעם אָנגעזיכט פון די מַלאָכים קדושים, און
אין דעם אַנגעזיכט פון דעם שֶׁה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7]. 11 און דער רויך פון זייער פייניקונג גייט אַרויף
לעולמי-עולמים; און די, וואָס דינען דער חַיה און איר עָצֶב, האָבן נישט קיין רו יוֹמָם ולַיְלָה, און ווער סע נעמט אָן
דעם צייכן [אות] פון איר נאָמען. 12 דאָ איז די סבלנות פון די קדוֹשִׁים, די, וואָס זענען שומר איבער מִצוות פון ה'
און די [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמונה פון יהושע/ישוע. 13 און איך האָב געהערט אַ קול פון הימל, אַזוי צו זאָגן:
שרייב: אַשְׁרֵי איז די טויטע, וואָס שטאַרבן אין הָאָדוֹן פון איצטמאָל אָן. כֵּן, זאָגט דער רוּחַ הַקוֹדֶשׁ, כּדי זיי זאָלן
רוען פון זייערע מיאונגען; ווייל זייערע מַעשׂים גייען נאָך מיט זיי. 14 און איך האָב געזען, ערשט אַ ווייסער וואָלקן,
און אויף דעם וואָלקן האָב איך געזען זיצן איינעם, ענלעך צו אַ בַּר אֱנָשׁ [דניאל 7:13], וואָס האָט געהאַט אויף זיין
קאָפּ אַ עֲטָרָת פון זָהָב, און אין זיין האַנט אַ שאַרף שניידמעסער. 15 און אַן אַנדערער מַלאך איז אַרויסגעקומען
פון דעם הֵיכל, און האָט געשריגן מיט אַ קול גדול צו דעם, וואָס איז געזעסן אויף דעם וואָלקן: שיק אַרויס דיין
שניידמעסער און שנייד; וואָרעם די שָׁעה פון קָצִיר האָט גענעענט, ווייל דער קָצִיר פון דער ערד איז צייטיק [יואל
4:13]. 16 און דער, וואָס איז געזעסן אויף דעם וואָלקן, האָט אַ וואָרף געטאָן זיין שניידמעסער אויף דער ערד, און
די ערד איז געשניטן געוואָרן. 17 און אַן אַנדערער מַלאך איז אַרויסגעקומען פון דעם הֵיכל אין הימל, און אויך ער
האָט געהאַט אַ שאַרף שניידמעסער. 18 און אַן אַנדערער מַלאך איז אַרויסגעקומען פון דעם מִזבֵּחַ, דער, וואָס
האָט געהאַט שלִיטה איבער אֵש; און ער האָט גערופן מיט אַ קול גדול צו דעם, וואָס האָט געהאַט דאָס שאַרפע
שניידמעסער, אַזוי צו זאָגן: שיק אַרויס דיין שאַרף שניידמעסער און זאַמל צונויף די הענגלעך פון די ווינשטאָקן
אויף דער ערד, וואָרעם אירע ווינטרויבן זענען אינגאַנצן צייטיק. 19 און דער מַלאך האָט אַ וואָרף געטאָן זיין
שניידמעסער צו דער ערד און האָט איינגעזאַמלט דעם ווינשטאָק פון דער ערד, און האָט אים אַריינגעוואָרפן אין
דעם גרויסן ווינקעלטער פון זַעַם פון ה'. 20 און דער ווינקעלטער איז געטרעטן געוואָרן אויסער דער עִיר, און עס
איז אַרויסגעקומען דָּם פון דעם ווינקעלטער, ביז צו די צוימען פון די פערד, אַזוי ווייט ווי 200 מיילן. טו און איך
האָב געזען אַן אַנדערן צייכן [אות] אין הימל, גָּדוֹל און וואונדערלעך: 7 מַלאָכים, וואָס האָבן געהאַט די 7 לעצטע
מַכּות, וואָרעם מיט זיי ווערט פאַרענדיקט דער זַעַם פון ה'. 2 און איך האָב געזען ווי סע וואָלט געווען אַ יַם פון
גלאָז, אויסגעמישט מיט אֵש; און די, וואָס האָבן גוֹבר געווען די חַיה, און איר עָצֶב, און די צאָל פון איר נאָמען,
שטייען ביי דעם יַם פון גלאָז און האָבן האַרפן פון ה'. 3 און זיי זינגען דאָס געזאַנג פון מֹשה [רבינו], דעם עֶבֶד פון
ה', און דאָס געזאַנג פון דעם שֶׁה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7], אַזוי צו זאָגן: גָּדוֹל און וואונדערלעך זענען דיינע

מַעשׂים, אָ, ה' אלקים, דו א-ל שדַי; צַדִּיק און אֱמת זענען דיינע וועגן, דו מֶלך פון די אומות. 4 ווער זאָל נישט מורא
האָבן, ה', און רימען דיין נאָמען? ווארעם נאָר דו אַליין ביסט קדֶש! ווייל אַלע אומות וועלן קומען און
אנידערגעפאלן פאַר דיר; ווייל דיינע גערעכטע מִשפָּטים זענען אַנטפּלעקט געוואָרן. 5 און נאָכדעם האָב איך
געזען, און עס איז געעפנט געוואָרן דער הֵיכל פון דעם מִשכּן-הָעֵדות אין הימל; 6 און סע זענען אַרויסגעקומען
פון דעם הֵיכל די 7 מַלאָכים, וואָס האָבן געהאַט די 7 מַכּות, אָנגעטאָן אין ריינער גלאַנצנדיקער ליַיוונט, און זייערע
ברוסטן אַרומגעגורט מיט גאַרטלען פון זָהָב. 7 און 1 פון די 4 חַיות האָט געגעבן די 7 מַלאָכים 7 קַעֲרוֹת פון זָהָב,
פול מיט דעם זַעַם פון ה', וואָס לעבט לעולמי-עולמים. 8 און דער הֵיכל איז געוואָרן אָנגעפילט מיט רויך פון דער
כבוד פון ה' און פון זיין מאַכט; און קיינער איז נישט געווען בִּיכוֹלֶת אַרײַנצוגיין אין דעם הֵיכל, ביז סע וועלן זיין
אויסגעלאָזט די 7 מַכּות פון די 7 מַלאָכים. טז און איך האָב געהערט אַ קול גדול פון דעם הֵיכל אַרויס זאָגן צו די
7 מַלאָכים: גייט און גיסט אויס די 7 קַעֲרוֹת זַעַם ה' אויף דער ערד. 2 און דער 1ער מַלאך איז געגאַנגען און האָט
אויסגעגאָסן זיין בעקן אויף דער ערד: און עס איז געוואָרן אַ פאַרפעסטיקט און בייז געשוויר אויף די בני אדם,
וואָס האָבן געהאַט דעם צייכן [אוֹת] פון דער חַיה און וואָס האָבן אנידערגעפאלן צו איר עָצָב. 3 און דער 2טער
מַלאך האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אין דעם יַם אַריין: און עס איז געוואָרן ווי דאָס דָם פון אַ מֵת, און יעדעס
לעבעדיקע באַשעפעניש, וואָס איז געווען אין יַם, איז נִפְטָר. 4 און דער 3ער מַלאך האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אין
די טייכן און אין די קוואַלן וואַסער: און עס איז געוואָרן דָם. 5 און איך האָב געהערט דעם מַלאך פון די וואַסערן
זאָגן: צַדִּיק ביסטו, וואָס ביסט און ביסט געווען, דו הייליקער, מחמת דו האָסט אַזוי געמשפט; 6 מחמת זיי [פון
אנטי-משיח] האָבן פאַרגאָסן דאָס דָם פון קדוֹשִים און נביאים, און דָם האָסטו זיי געגעבן צו טרינקען; זיי זענען
עס ווערט. 7 און איך האָב געהערט דעם מִזבֵּחַ זאָגן: כֵּן, ה' אלקי צְבָאוֹת, אֱמת און צֶדֶק זענען דיינע מִשפָּטים! 8
און דער 4ער מַלאך האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אויף דער שֶׁמֶש: און עס איז איר געגעבן געוואָרן צו ברענען בני
אדם מיט אֵש. 9 און בני אדם זענען געברענט געוואָרן מיט חֹם גָּדוֹל; און זיי האָבן געלעסטערט דעם נאָמען פון
ה', וואָס האָט די מאַכט איבער די מַכּות, און זיי האָבן נישט קיין תּשובה געטאָן, אים אָפּצוגעבן כָּבוד. 10 און דער
5ער מַלאך האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אויף דעם כִּסֵא פון דער חַיה: און איר מלוכה איז פאַרפינצטערט געוואָרן:
און זיין האָבן צעביסן זייערע צונגען פון ווייטיק, 11 און זיי האָבן געלעסטערט דעם אלוקים פון שָׁמַיִם, צוליב
זייערע וויטיקן און זייערע געשווירן, און זיי האָבן נישט קיין תּשובה געטאָן אויף זייערע מַעשׂים. 12 און דער 6ער
מלאך האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אויף דעם גרויסן טייך פְּרָת: און זיין וואַסער איז אויסגעטרוקנט געוואָרן, כּדי
אָנצובערייטן דעם דֶּרֶךְ פאַר די מלָכים פון דעם זונאויפגאַנג. 13 און איך האָב געזען אַרויסקומען פון דעם מויל פון
דעם שלאַנג, און פון דעם מויל פון דער חַיה, און פון דעם מויל פון דעם נָביא השֶׁקֶר, 3 שדים [אומריינע גייסטער],
ווי דאָס וואָלטן געווען פרעש. 14 מחמת זיי זענען גייסטער פון רוחות, וואָס טוען צייכנס, און וואָס גייען אַרויס צו
די מלָכים פון דער גאַנצער וועלט, כּדי זיי אײַנצוזאַמלען צו דער מִלחָמה פון דעם יום הגדול פון ה' אֵדֹנָי צְבָאוֹת --
זע, איך קום ווי אַ גַנב; אַשְׁרֵי איז דעם, וואָס וואַכט, און וואָס היט זיינע מַלבושים, כּדי ער זאָל נישט גיין נאַקעט
און מען זאָל נישט זען זיין שאַנד! -- 16 און זיי האָבן זיי פאַרזאַמלט אינאיינעם אין דעם אָרט, וואָס ווערט
אָנגערופן אויף לָשון-קוֹדֶש הַר-מגִדוֹ. 17 און דער 7ער מַלאך האָט אויסגעגאָסן זיין בעקן אין דער לופט: און עס
איז אַרויסגעקומען אַ קול גדול פון הֵיכל פון דעם כִּסא-הכבוד, אַזוי צו זאָגן; עס איז געשען! 18 און סע זענען
געווען בליצן און קילות און דונערן, און עס איז געווען אַ גרויסע ערדציטערניש, אַזאַ ווי ס'איז נאָך נישט געווען,

זינט סע זענען בני אדם אויף דער ערד, אַזאַ גרויסע ערדציטערניש, אַזאַ געוואַלטיקע. 19 און די עיר הגדולה איז
צעטיילט געוואָרן אין 3 חֲלָקִים, און די ערי הגויים זענען געפאַלן; און בָּבֶל [זען כיפא א 5:13], די גרויסע, איז
געדענקט געוואָרן פאַר ה', איר צו געבן דעם כּוֹס וויין פון דעם גרים פון זיין צאָרן. 20 און יעדע אינזל איז
אַנטרונען געוואָרן, און די הָרִים זענען נישט געפונען געוואָרן. 21 און אַ גרויסער האָגל, יעדער שטיין אַרום דער
וואָג פון אַ צענטנער, איז געפאַלן פון הימל אויף די בני אדם. און בני אדם האַבן געלעסטערט אלוקים, צוליב דער
מכה פון דעם האָגל; ווייל די דאָזיקע מכה איז געווען זייער גָּדוֹל. יַז און עס איז געקומען איינער פון די 7 מַלאָכים,
וואָס האַבן געהאַט די 7 בעקנס, און האָט גערעדט מיט מיר, אַזוי צו זאָגן; קום אַהער, איך וויל דיר וויזן דעם
מִשפּט פון דער זונה הגדולה, וואָס זיצט אויף אַ סַך וואַסערן, 2 מיט וועטען די מלָכים פון דער ערד האַבן מזַנה
געווען, און די, וואָס באַוואוינען די ערד, זענען געוואָרן שִיכּוֹר מיר דעם וויין פון איר זנות. 3 און ער האָט מיך אין
דעם גייסט אַוועקגעפירט אין אַ מִדבּר אַריין, און איך האָב געזען זיצן אַן אִשָּה אויף אַ שאַרלעך-רויטער חַיה, פול
טיט נעמען פון לעסטערונג, און זי האָט געהאַט 7 קעפּ און 10 הערנער. 4 און דאָס אִשָּה איז געווען אָנגעטאָן אין
פּורפּור און שאַרלעך, און באַדעקט מיט זָהָב און איֶדלשטיינער און פּערל, און האָט געהאַט אין איר האַנט אַ כּוֹס
פון זהב, פול מיט אומווערדיקייטן און אומריניקייט פון איר זנות; 5 און אויף איר שטערן איז געווען אָנגעשריבן אַ
נאָמען אַ סוֹד, אַ רָז: "בבל הגדולה, אֵם הזונות וכל מעשי התועבה בעולם!" 6 און איך האָב געזען דאָס אִשָּה שִיכּוֹר
מיט דעם דָּם פון די [ארטאדאקסיש יידיש] קדוֹשִים און מיט דעם דָּם פון די עֵדֵי יהושע/ישוע. און ווען איך האַב
זי געזען, האָב איך מיך געוואונדערט מיט אַ פְּלִיאָה גדולה. 7 און דער מַלאך האָט צו מיר געזאָגט: פאַרוואָס
האָסטו דיך געוואונדערט? איך וועל דיר זאָגן דעם סוֹד פון דעם אִשָּה, און פון דער חַיה, וואָס טראָגט זי, וואָס
האָט די 7 קעפּ און די 10 הערנער. 8 די חַיה, וואָס דו האָסט געזען, איז געווען, און איז נישט, און איז גרייט
אַרויפצוקומען פון דעם תְּהוֹם און גיין צו פאַרדאַרבונג; און די, וואָס וואוינען אויף דער ערד, וועמעס נעמען זענען
נישט פאַרשריבן געוואָרן אין דעם סֵפֶר-הַחַיִים פון בריאת העולם אָן, וועלן זיך וואונדערן, ווען זיי וועלן זען די
חַיה, שהיתה ואיננה ועתידה לבוא. 9 דאָ איז דער זִין, וואָס האָט חָכמה: די 7 קעפּ זענען 7 בערג, אויף וועלכע דאָס
אִשָּה טוט זיצן; 10 און זיי זענען 7 מלָכים: 5 זענען געפאַלן, 1 איז, דער אַנדערער איז נאָך נישט געקומען; און ווען
ער וועט קומען, וועט ער פאַרבלײַבן אַ קורצע צייט. 11 און די חַיה, וואָס איז געווען, און איז נישט, איז אַליין אויך
אַן 8ער מלך, און איז פון די 7, און זי גייט אין פאַרדאַרבונג. 12 און די 10 הערנער, וואָס דו האָסט געזען, זענען 10
מלָכים, וועלכע האַבן נאָך נישט באַקומען קיין מלוכה; זיי קריגן אָבער געוועלטיקונג ווי מלָכים אויף איין שָעה,
אינאיינעם מיט דער חַיה. 13 די דאָזיקע האָבן איין מַחשָבה, און זיי גיבן זייער מאַכט און אויטאָריטעט דער חַיה;
14 זיי וועלן מִלחָמה האַלטן מיט דעם שֶה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7], און דאָס שֶה וועט זיי מנַצֵחַ זיין, מחמת עס
איז אָדוֹן פון אדונים און מֶלך פון מלָכים; און אויך זיי, וואָס זענען מיט אים, וואָס זענען הקרואים און נבחרים און
נאמנים, וועלן מנַצֵחַ זיין. 15 און ער האָט צו מיר געזאָגט: די וואָסערן, וואָס דו האָסט געזען, וואו די זונה זיצט,
זענען פעלקער און הַמונים מענטשן און אומות, און לשוֹנות. 16 און די 10 הערנער, וואָס דו האָסט געזען, און די
חַיה, די דאָזיקע וועלן פיינט האָבן די זונה און וועלן זי מאַכן וויסט און נאַקעט, און זיי וועלן פאַרצערן איר פלייש
און זי פאַרברענען מיט אֵש. 17 מחמת ה' האָט אַרײַנגעגעבן אין זייער לֵב צו טאָן זיין עֵצה, און צו קומען צו איין
באַראָט, און צו געבן זייער מלוכה דער חַיה, ביז די רייד פון ה' וועלן דערפילט ווערן. 18 און דאָס אִשָּה, וואָס דו
האסט געזען, איז די עִיר הגדולה, וואָס רעגירט איבער די מלָכים פון דער ערד. יח און נאָכדעם האָב איך געזען אַן

אַנדערן מַלאך אַראָפּנידערן פון הימל, וואָס האָט געהאַט רבה סמכות; און די ערד איז באַלויכטן געוואָרן מיט זיין
כבוד. 2 און ער האָט געשריגן מיט אַ שטאַרק קול, אַזוי צו זאָגן: געפאַלן, געפאַלן איז בָּבֶל [זען כיפא א 5:13], די
גרויסע, און איז געוואָרן אַ וואוינאָרט פון טײַוולאָנים און אַן אויפהאַלט פון יעדן טָמא גייסט, און אַן אויפהאַלט
פון יעדן אומריינעם און מִיאוסן פויגל. 3 מחמת דורך דעם צאָרנווײַן פון איר זנות זענען אַלע אומות געפאַלן; און
די מלָכים פון דער ערד האָבן מיט איר מזַנה געווען, און די סוֹחרים פון דער ערד זענען געוואָרן רייך דורך דער
מאַכט פון אירע תַּענוגים. 4 און איך האָב געהערט אַן אַנדער קול פון הימל זאָגן: קומט אַרויס פון איר, עַמִּי, כּדי
איר זאָלט נישט האָבן קיין שום חֶלֶק אין אירע חטֹאת, און כּדי איר זאָלט נישט קריגן פון אירע מַכּות; 5 מחמת
אירע זינד האָבן אויך דערגרייכט ביז צום הימל, און ה' האָט געדענקט אירע אומגערעכטיקייטן. 6 פאַרגעלט איר
אַזוי־ווי זי האָט פאַרגעלט, און כֶּפֶל־כֶּפלִים לויט נאָך אירע מַעשִׂים. אין דעם כּוֹס, וואָס זי האָט געמישט, מישט
פאַר איר טאָפּלט. 7 אויף אַזויפיל וויפל זי האָט זיך אַליין פאַרהערלעכט און געהאַט תַּענוג, אויף אַזויפיל גיט איר
יסורים און טרויער. מחמת זי זאָגט אין איר לֵב: איך זיץ אַ מַלכּה, און איך בין נישט קיין אַלמָנה, און וועל
באַיין־אופן נישט זען קיין טרויער. 8 דערפאַר וועלן אירע מַכּות קומען אין יום אחד: מָוֶת און פּיין און הונגער, און
זי וועט אין גאַנצן פאַרבּרענט ווערן אין אֵש; ווייל שטאַרק איז אֲדֹנָי ה', וועלכער משפּט זי. 9 און וויינען און קלאָגן
וועלן איבער איר די מלָכים פון דער ערד, וועלכע האַבן מיט איר מזַנה געווען און זיך געלאָזט וואוילגיין, ווען זיי
וועלן קוקן אויף דעם רויך פון איר ברענען; 10 און שטיין פון דער ווייט פאַר מוֹרא פון איר פּיין, און זאָגן: ווֵי, ווֵי,
די גרויסע שטאָט בָּבֶל [זען כיפא א 5:13], די שטאַרקע שטאָט! מחמת אין איין שָׁעה האָט גענעענט דיין מִשפּט. 11
און די סוֹחרים פון דער ערד וויינען און קלאָגן איבער איר, מחמת קיינער קויפט נישט מער זייער סחוֹרה, 12
סחוֹרה פון זָהָב, און זילבער, איֶדלשטיינער און פערל, פיינע לײַוונט, און פּורפּור זייד און שאַרלעך, און אַלערליי
דופטיקע געהילצן, און אַלערליי כֶּלים פון עלפאַנטביין, און אַלערליי כֶּלים, געמאַכט פון טייערן געהילץ, און פון
קופּער, און אייזן, און מאַרמאָר; 13 און צימערינג, און געווירץ, און ווײַרעך, און זאַלבאייל, און קטוֹרֶת, און וויין,
און שֶׁמֶן, און זעמל־מעל, און חִטָּה, און רינדער און שאָף, און פערד, און רײַטוועגן, און עבדים און מענטשלעכע
נפָשות. 14 און די פֵּירות, וואָס דיין נשָׁמה האָט נאָך זיי געגלוסט, זענען פאַרשוואונדן פון דיר, און אַלצדינג, וואָס
איז געווען זיס און פּרעכטיק, איז פאַרלוירן געוואָרן פון דיר, און מע וועט זיי בְּכלַל מער נישט געפינען. 15 די
סוֹחרים פון די דאָזיקע זאַכן, וואָס זענען דורך איר רייך געוואָרן, וועלן שטיין פון דער ווייט פאַר מוֹרא פון איר
פּיין און וויינען און קלאָגן, 16 און זאָגן: ווֵי, ווֵי דער גרויסער שטאָט, וואָס איז געווען אָנגעטאָן אין פיינער
לײַוונט, אין פּורפּור און שאַרלעך, און באַדעקט מיט זָהָב און איֶדלשטיינער און פערל! 17 מחמת אין איין שָׁעה
איז אַזאַ עֹשֶׁר גָּדוֹל חָרוב געוואָרן. און יעדער שיפקאַפּיטאַן, און יעדער איינער, וואָס פאָרט ערגעצוואוהין, און
רודערער, און אַלע, וואָס פאַרדינען זייער חַיּונה פון יַם, זענען געשטאַנען פון דער ווייט, 18 און זיי האָבן געשריגן,
ווען זיי האָבן געקוקט אויף דעם רויך פון איר ברענען, אַזוי צו זאָגן: וואָסער שטאָט איז ווי די עִיר הגדולה? 19 און
זיי האָבן געוואָרפן שטויב אויף זייערע קעפּ, און געשריגן, ווען זיי האָבן געוויינט און געקלאָגט, אַזוי צו זאָגן: ווֵי,
ווֵי, דער עִיר הגדולה, וואָס אין איר זענען אַלע, וואָס האָבן געהאַט שיפן אויף דעם יַם, געוואָרן רייך דורך איר
עֲשִׁירות, מחמת אין איין שָׁעה איז זי חָרוב געוואָרן. 20 פריי דיך איבער איר, דו הימל, און איר קדוֹשִׁים, און
שלִיחים און נבִיאים! ווייל ה' האָט געמִשפּט אייער מִשפּט אין איר. 21 און אַ מַלאך חָזָק האָט אויפגעהויבן אַ
שטיין, ווי דאָס וואָלט געווען אַ גרויסער מִילשטיין, און האָט אים אַרײַנגעוואָרפן אין יַם אַריין, און געזאָגט: אַזוי

וועט מיט אַ שטאַרקן כּוֹח אַנידערגעוואַרפן ווערן בָּבֶל [זען כיפא א 5:13], די עִיר הגדלה, און זי וועט מער נישט
געפונען ווערן. 22 און דאָס קוֹל פון האַרפנשפּילער, און זינגער, און פלייטנשפּילער, און טרומייטערער, וועט אין
דיר מער נישט געהערט ווערן; און קיין מײַנסטער פון קיין שום האַנטווערק וועט מען אין דיר מער נישט געפינען;
און דאָס קוֹל פון אַ מִיל וועט אין דיר מער נישט געהערט ווערן; 23 און דאָס אוֹר פון אַ לייכטער וועט אין דיר
מער נישט שיינען; און דאָס קוֹל פון חָתן און כַּלה וועט אין דיר מער נישט געהערט ווערן; מחמת דיינע סוֹחרים
זענען געווען די פירשטן פון דער ערד, און מיט דיין כִּישוף זענען אַלע אומות פאַרפירט געוואָרן. 24 און אין איר
איז געפונען געוואָרן דאָס דָּם פון נבִיאים און פון קדוֹשִים, און פון אַלע די, וואָס זענען געהַרגעט געוואָרן אויף
דער ערד. יט נאָכדעם האָב איך געהערט ווי סע וואָלט געווען אַ קוֹל גדול פון אַ גרויסן הַמוֹן אין הימל, אַזוי צו
זאָגן: הַלְלוּיָה! די ישועת אלוקינו און כבוד און גבורה געהערן צו אלוקינו. 2 ווייל אֱמת און צֶדֶק זענען זיינע
מִשפָּטים; ווייל ער האָט געמִשפּט די זוֹנה הגדולה, וואָס האָט פאַרדאָרבן די ערד מיט איר זנות, און ער האָט זיך
נוֹקם געווען אין איר פאַר דעם דָּם פון זיינע עבדים. 3 און אַ צווייט מאָל האָבן זיי געזאָגט: הַלְלוּיָה! און איר רויך
גייט אַרויף לעולמי-עולמים 4 און די 24 זקֵנים און די 4 חַיות זענען אַנידערגעפאַלן און האָבן אַנידערגעפאַלן פאַר
ה', וואָס זיצט אויף דעם כִּסא-הכבוד, און האָבן געזאָגט: אָמֵן. הַלְלוּיָה! 5 און אַ קוֹל איז אַרויסגעקומען פון דעם
כִּסא-הכבוד, אַזוי צו זאָגן: ברוך ה' אלוקינו, אַלע זיינע עבדים, איר וואָס האָט מוֹרא פאַר אים, די קטנים און די
גדולים. 6 און איך האָב געהערט ווי סע וואָלט געווען דאָס קוֹל פון אַ גרויסן הַמוֹן און ווי דאָס קוֹל פון אַ סַך
וואַסערן, און ווי דאָס קוֹל פון שטאַרקע דונערן, אַזוי צו זאָגן: הַלְלוּיָה! ווייל ה' אלקינו, דער א-ל שדַּי, קיניגט! 7
לאָמיר זיך פרייען און פריילעך זיין, און אים אָפּגעבן כָּבוד, מחמת גענעענט האָט די חַתונה פון דעם שֶׂה [זען
שמות 12:3; ישעיהו 53:7], און זיין כַּלה האָט זיך אָנגעבּרייט. 8 און עס איז איר געגעבן געוואָרן, אַז זי זאָל זיך
אָנטאָן אין פיינער לײַוונט, ליכטיק און לויטער; ווייל די פיינע לײַוונט זענען די צדקות פון די קדוֹשִים. 9 און ער
האָט צו מיר געזאָגט: שרייב: אַשְׁרֵי איז די, וואָס זענען געבעטן געוואָרן צו דעם סְעוּדַת נשואין השֶׂה [שמות 12:3;
ישעיהו 53:7; שיר השירים 2:4; ישעיהו 25:6-9]. און איך בין אַנידערגעפאַלן פאַר זיינע רגלים, להשתחוות פאַר אים.
10 און ער האָט צו מיר געזאָגט: דאָס זענען אֱמֶתע רייד פון ה'. און ער האָט צו מיר געזאָגט: זע, דו טאַרסט עס
נישט טאָן! איך בין אַ מיטקנעכט מיט דיר און דיינע אַחִים במשיח, וואָס האָבן דאָס עֵדות פון יהושע/ישוע. בּוּק
דיך פאַר ה', ווייל דאָס עֵדות יהושע/ישוע [זכריה 6:11-12; עזרא 3:8, זען "עבד" אין זכריה 3:8 און ישעיהו 53:11 און
ירמיהו 23:5!] איז דער גייסט פון נבוּאה. 11 און איך האָב געזען דעם הימל אויפגעעפנט, ערשט אַ ווייס פערד. און
דער, וואָס איז אויף אים געזעסן, איז גערופן געוואָרן "נאמן ואמתי", און אין צֶדֶק טוט ער מִשפּטן און מִלחָמה
האַלטן. 12 און זיינע אויגן זענען ווי אַ פלאַם פון אֵש, וְעַטָרוֹת רבּוֹת אויף זיין קאָפּ זענען; און ער האָט
אויפגעשריבן אַ נאָמען, וואָס קיינער קען נישט, אַחוּץ ער אַליין. 13 און ער איז אָנגעטאָן אין אַ קיטל, באַשפּריצט
מיט דָּם, און זיין נאָמען ווערט אָנגערופן: דאָס מימרא ה' [זען יוחנן 1:1,14; תהלים 33:6; 107:20; משלי 30:4; 8:30;
ישעיהו 7:14; דניאל 7:13-14]. 14 און די צבאות השמים, די צבאות ה' זענען אים נאָכגעגאַנגען אויף ווייסע פערד,
באַקליידט אין פיינער לײַוונט, ווייס און טהור. 15 און פון זיין מויל גייט אַרויס אַ שאַרפע חֶרֶב, כּדי מיט איר צו
שלאָגן די גוֹיים; און ער וועט הערשן איבער זיי מיט אַ רוט פון אייזן [תהלים 2:8]; און ער טרעט דעם ווײַנקעלטער
פון דעם זַעַם ה' [זען רומ' 1:18], דעם אלוקי צבאות. 16 און אויף זיין קיטל און אויף זיין ירך [זען בראשית 24:2]
איז געווען ביי אים אָנגעשריבן אָ נאָמען: "מלך המלכים ואדון האדונים". 17 און איך האָב געזען אַ מַלאך שטיין

אין דער שָׁמֶש, און ער האָט געשריגן מיט אַ קוֹל גדול און געזאָגט צוּ אַלע פייגל, וואָס פליען אין מיטן שָׁמַיִם:
קומט, און זאַמלט אייך צוּנויף צוּ דעם גרויסן מאָלצייט פון ה', 18 כּדי איר זאָלט עסן דאָס פלייש פון מלָכים, און
דאָס פלייש פון הויפּטלײַט, און דאָס פלייש פון גיבּוֹרים, און דאָס פלייש פון פערד און פון די, וואָס זיצן אויף זיי,
און דאָס פלייש פון אַלע בני אדם, סיי בני חורין און סיי עבדים, סיי קטנים און גדולים. 19 און איך האָב געזען די
חַיה און די מלְכֵי הָאָרֶץ און זייערע צבאות פאַרזאַמלט אינאיינעם, מִלחָמה צוּ האַלטן קעגן אים, וואָס איז געזעסן
אויף דעם פערד, און קעגן זיין צבא. 20 און די חַיה איז גענומען געוואָרן, און מיט איר דער נָביא השֶׁקֶר, וואָס האָט
געמאַכט די צייכנס פאַר איר, מיט וועלכער ער האָט אָפּגענאַרט די, וואָס האָבן אָנגענומען דעם צייכן [אוֹת] פון
דער חַיה און די, וואָס האָבן אנידערגעפאלן צוּ איר עָצֶב; זיי ביידע זענען אַרײַנגעוואָרפן געוואָרן לעבעדיקערהייט
אין דעם אֲגַם פון אֵש [זען דניאל 12:2; ישעיהו 66:24], וואָס ברענט מיט שוועבל. 21 און די איבעריקע זענען
געטייט געוואָרן מיט דער חֶרֶב פון דעם, וואָס איז געזעסן אויף דעם פערד, די חֶרֶב וואָס איז אַרויסגעקומען פון
זיין מויל; און אַלע פייגל זענען געוואָרן זאַט מיט זייער פלייש. כַּ און איך האָב געזען אַ מַלאך אַראָפּנידערן פון
הימל, וואָס האָט געהאַט דעם מַפְתֵּחַ פון דעם תּהוֹם און אַ גרויסע קייט אין זיין האַנט. 2 און ער האָט אָנגעכאַפּט
דעם שלאַנג, דעם נָחָש-הַקַדמוֹני, וואָס איז דער טייוול און הַשָׂטָן, און האָט אים געבונדן אויף 1,000 יאָר, 3 און
אים אַרײַנגעוואָרפן אין תּהוֹם אַריין און אים פאַרשלאָסן און פאַרחַתמעט איבער אים, אַז ער זאָל די אומות מער
נישט פאַרפירן, ביז די 1,000 יאָר וועלן געענדיקט ווערן; דערנאָך מוז ער באַפרייט ווערן אויף אַ קורצער צייט. 4
און איך האָב געזען טראָנען, און זיי זענען געזעסן אויף זיי, און מִשפּט איז זיי געגעבן געוואָרן; און איך האָב געזען
די נשָׁמות פון די, וואָס זענען געקעפּט געוואָרן פונוועגן דעם עֵדות יהושע/ישוע [זכריה 6:11-12; עזרא 3:8, זען
"עבד" אין זכריה 3:8 און ישעיהו 53:11 און ירמיהו 23:5!] און פונוועגן דעם דָּבָר ה', און אַזוינע, וואָס האָבן נישט
אנידערגעפאלן צוּ דער חַיה, אויך נישט צוּ איר עָצֶב, און האָבן נישט געקראָגן דעם צייכן [אוֹת] אויף זייער שטערן
און אויף זייער האַנט; און זיי זענען לעבעדיק געוואָרן, און האָבן געקיניגט מיט רבי מֶלך המָשיחַ 1,000 יאָר. 5 די
איבעריקע פון די טויטע זענען נישט לעבעדיק געוואָרן, ביז די 1,000 יאָר וועלן נישט זיין געענדיקט. דאָס איז דער
1ער תּחִיַת-המֵתים. 6 געבענטשט און קָדוש איז דער, וואָס האָט אַ חֶלֶק אין דעם 1ער תּחִיַת-המֵתים. איבער די
דאָזיקע האָט דער 2ער מָוֶת נישט קיין שלִיטה; נייערט זיי וועלן זיין כֹּהַנים פון ה' און פון רבי מֶלך המָשיחַ, און
וועלן קיניגן מיט אים 1,000 יאָר. 7 און אַז די 1,000 יאָר ווערן געענדיקט, וועט הַשָׂטָן באַפרייט ווערן פון זיין בֵּית
הַסֹּהַר, 8 און וועט אַרויסקומען אָפּצונאַרן די גוֹיים, וואָס זענען אין די 4 עקן פון דער ערד, גוֹג און מָגוֹג, כּדי זיי
צוּנויפצוזאַמלען אינאיינעם צוּ דער מִלחָמה; זייער צאָל איז ווי דאָס זאַמד פון דעם יַם. 9 און זיי זענען
אַרויפגעגאַנגען איבער דער ברייט פון דער ערד און האָבן אַרומגערינגלט דעם לאַגער פון די קדוֹשִים און די עִיר
האהובה; און אַ אֵש האָט אַראָפּגענידערט פון הימל און האָט זיי פאַרצערט. 10 און הַשָׂטָן, וואָס האָט זיי
פאַרפירט, איז אַרײַנגעוואָרפן געוואָרן אין דעם אֲגַם פון אֵש [דניאל 12:2; ישעיהו 66:24] און שוועבל, וואו אויך די
חַיה און דער נָביא הַשֶׁקֶר זענען געווען; און זיי וועלן געפייניקט ווערן יומם ולַיְלָה לעולמי-עולמים. 11 און איך האָב
געזען אַ גרויסן ווייסן כִּסא-הכבוד, און דעם, וואָס איז אויף אים געזעסן, פון וועמעס פָּנים די ערד און דער שָׁמַיִם
זענען אַנטרונען געוואָרן; און עס איז פאַר זיי נישט געפונען געוואָרן קיין פּלאַץ. 12 און איך האָב געזען די טויטע,
די קטנים און די גדולים, שטיין פאַר דעם כִּסא-הכבוד; און ספָרים זענען געעפנט געוואָרן. און אַן אַנדער סֵפר איז
געעפנט געוואָרן, וואָס איז דאָס סֵפֶר-הַחַיִים. און די טויטע זענען געמִשפּט געוואָרן אויף דעם סמַך פון דעם, וואָס

איז געווען געשריבן אין די ספָרים, לויט זייערע מַעשׂים. 13 און דער יַם האָט אַרויסגעגעבן די טויטע, וואָס זענען
געווען אין אים; און דער טויט און דער שאוֹל-תַּחתִּיה האָבן אַרויסגעגעבן די טויטע, וואָס זענען געווען אין זיי. און
יעדער איז געמִשפּט געוואָרן לויט זיינע מַעשׂים. 14 און דער טויט און דער שאוֹל-תַּחתִּיח זענען אַריינגעוואָרפן
געוואָרן אין דעם אֲגָם פון אֵש [דניאל 12:2; ישעיהו 66:24]. דאָס איז המָוֶת השני, דער אֲגָם פון אֵש [דניאל 12:2;
ישעיהו 66:24]. 15 און אויב עמיצער איז נישט געפונען געוואָרן פאַרשריבן אין דעם סֶפֶר-הַחַיִּים, איז ער
אַריַינגעוואָרפן געוואָרן אין דעם אֲגָם פון אֵש [דניאל 12:2; ישעיהו 66:24]. כאַ און איך האָב געזען אַ שָׁמַיִם
חֲדָשִׁים און אַן אֶרֶץ חֲדָשָׁה; מחמת דער ערשטער שָׁמַיִם און די ערשטע ערד זענען פאַרגאַנגען, און דער יַם איז
מער נישטאָ. 2 און איך האָב געזען די עִיר הקודֶש, אַ נַיי ירוּשָׁלַיִם, אַראָפּנידערן פון דעם הימל ה', אָנגעבּרייט ווי אַ
כַּלה, וואָס איז אויסגעפּוצט פאַר איר מאַן [זען הושע (18)20,(17)19,(14)16:2]. 3 און איך האָב געהערט אַ קוֹל
גדול פון דעם כִּסא-הכבוד אַרויס, אַזוי צו זאָגן: הִנֵּה, דאָס מִשכּן פון ה' איז מיט בני אדם, און ער וועט וואוינען
מיט זיי, און זיי וועלן זיין זיין עם, און ה' אַליין וועט זיין מיט זיי. 4 און ער וועט אָפּווישן יעדע טרער פון זייערע
אויגן; און קיין מָוֶת וועט מער נישט זיין, סע וועט אויך נישט זיין קיין טרויער, קיין געוויין, קיין פּיין, מחמת די
ערשטע זאַכן זענען פאַרגאַנגען. 5 און דער, וואָס איז געזעסן אויף דעם כִּסא-הכבוד, האָט געזאָגט: הִנֵּה, איך מאַך
אַלצדינג נַיי. און ער האָט געזאָגט: שרייב, מחמת די דאָזיקע רייד זענען נֶאֱמָנִים און [ארטאדאקסיש יידיש]
אֱמִתִּיִים. 6 און ער האָט צו מיר געזאָגט: עס איז געשען! איך בין די אַלֶף און די תָּו, דער אָנהייב און דער סוֹף. איך
וועל געבן דעם, וואָס איז דאָרשטיק, פריי פון דעם קוואַל פון מַיִם חַיִּים. 7 דער, וואָס איז מנַצֵחַ, וועט יַרשענען די
דאָזיקע זאַכן; און איך וועל זיין זיין אלוקים, און ער וועט זיין מיין זון. 8 אָבּער פאַר די פַּחדָנים, און אומגלויבּיקע,
און אומווערדיקע, און רוֹצחים, און נוֹאפים, און מכַשפים, און געצנדינערס, און אַלע ליגנער -- זייער חֶלֶק וועט זיין
אין דעם אֲגָם, וואָס בּרענט מיט אֵש און שוועבּל. דאָס איז דער 2ער מָוֶת. 9 און עס איז געקומען 1 פון די 7
מַלאָכים, וואָס האָבן געהאַט די 7 בּעקנס, וואָס זענען געווען באַלאָדן מיט די 7 לעצטע מַכּות, 10 און ער האָט
גערעדט מיט מיר, אַזוי צו זאָגן: קום אַהער, איך וויל דיר ווייזן די כַּלה, דאָס אִשָׁה פון דעם שֶׁה [שמות 12:3;
ישעיהו 53:7]. און ער האָט אין דעם גייסט מיך אַוועקגעפירט צו אַ גרויסן און הויכן הָר, און האָט מיר געוויזן די
עִיר הַקּדֶש ירוּשָׁלַיִם אַראָפּנידערן פון דעם הימל פון ה' 11 מיט דער כבוד פון ה'; איר ליכטיקייט איז געווען ענלעך
צו זייער אַ טייערן שטיין, ווי דאָס וואָלט געווען אַ יאַספּיס, קלאָר ווי קריסטאָל. 12 און זי האָט געהאַט אַ גרויסע
און הויכע מויער מיט 12 טויערן, און בּיי די טויערן 12 מַלאָכים, און דערויף זענען געווען אָנגעשריבן נעמען, וואָס
זענען די נעמען פון די 12 שבָטים פון די בּנֵי-יִשׂרָאל. 13 אין מִזרח זענען געווען 3 טויערן, און אין צָפון 3 טויערן,
און אין דָרום 3 טויערן, און אין מַערב 3 טויערן. 14 און די מויער פון דער עִיר האָט געהאַט 12 יסוֹדות, און אויף
זיי 12 נעמען פון די 12 שליִחים פון דעם שֶׁה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7]. 15 און דער, וואָס האָט גערעדט מיט מיר,
האָט געהאַט פאַר אַ מאָס אַ זָהָב רוט, צו מעסטן די עִיר און די טויערן פון איר און איר מויער. 16 און די עִיר ליגט
4-עקיג, און די לענג פון איר איז אַזוי גָדוֹל ווי די בּרייט. און ער האָט געמאָסטן די עִיר מיט דער רוט, 12,000
סטאדיען; די לענג און די בּרייט און די הייך פון איר זענען גלייך. 17 און ער האָט געמאָסטן איר מויער, 440 איֶלן,
לויט דער מאָס פון אַ בן אדם, דאָס איז, פון אַ מַלאך. 18 און דאָס געבּיי פון איר מויער איז געווען יאַספּיס, און די
עִיר איז געווען זָהָב טָהוֹר, ענלעך צו לויטערן גלאָז. 19 די יסוֹדות פון דער עִיר-מויער זענען געווען באַצירט מיט
אַלערליי מִינים טייערע שטיינער: דער 1ער יסוֹד איז יאַספּיס, דער 2ער סאַפּיר, דער 3ער אַגאַט, דער 4ער

סמאַראַגד, 20 דער 5ער סאַרדאָניקס, דער 6ער רובין, דער 7ער כריסאָליט, דער 8ער בערִיל, דער 9ער טאָפּאַז, דער 10ער כריזאָפּראַס, דער 11ער היאַצינט, דער 12ער אַמעטיסט. 21 און די 12 טויערן זענען געווען 12 פּערל; יעדער איינער פון די פאַרשידענע טויערן איז געווען פון איין פּערל; און די גאַס פון דער עִיר איז געווען זָהָב טָהוֹר, ווי דורכזיכטיק גלאָז. 22 און איך האָב אין איר נישט געזען קיין הֵיכל; מחמת ה' אלקים, דער א-ל שדַי, און דאָס שֶׂה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7], זענען איר הֵיכל. 23 און די עִיר האָט נישט נייטיק געהאַט, נישט די שֶׁמֶש, נישט די לבָנה, צו שיינען אויף איר; ווייל די כבוד פון ה' האָט זי באַלויכטן, און איר אוֹר איז דאָס שֶׂה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7]. 24 און די אומות וועלן גיין אין איר אוֹר, און די מַלְכֵי הָאָרֶץ וועלן אין איר אַרײַנבּרענגען זייער כבוד. 25 און אירע טויערן וועלן מער קיינמאָל נישט פאַרשלאָסן ווערן בייטאָג -- ווייל דאָרט וועט מער נישט זיין קיין לַיְלָה; 26 און זיי וועלן אַרײַנבּרענגען אין איר די הערלעכקייט און דעם כָּבוד פון די אומות; 27 און סע וועט אין איר מער קיינמאָל נישט אַרײַנגיין קיין טָמא זאַך, אָדער דער, וואָס טוט אומווערדיקייט און שֶׁקר, נייערט נאָר די, וואָס זענען פאַרשריבן אין דעם סֶפֶר-הַחַיִּים פון דעם שֶׂה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7]. כב און ער האָט מיר געוויזן אַ שטראָם פון מים חַיים, לויטער ווי קריסטאַל, וואָס איז אַרויס פון דעם כִּסא-הכבוד פון ה' און פון דעם שֶׂה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7], 2 אין דער מיט פון איר גאַס. און אויף דער זייט און אויף יענער זייט פון דעם שטראָם איז געווען דער עֵץ-הַחַיִּים [זען בראשית 2:9,17; 3:22-24], וואָס האָט געטראָגן 12 מִינים פֵּירות, און ברענגט זיין פרוכט יעדן חוֹדש; און די בלעטער פון דעם בוים זענען געווען פאַר דער היילונג פון די אומות. 3 און סע וועט מער נישט זיין קיין קלָלה [זען בראשית 3:10-19]. און דער כִּסא-הכבוד פון ה' און פון דעם שֶׂה [שמות 12:3; ישעיהו 53:7] וועט זיין דרינען, און זיינע עבדים וועלן אים דינען; 4 און זיי וועלן זען זיין פָּנים, און זיין נאָמען וועט זיין אויף זייערע שטערנס. 5 און סע וועט מער נישט זיין קיין לַיְלָה, און זיי באַדאַרפן נישט קיין אוֹר פון קיין לייכטער אָדער פון דער שֶׁמֶש; ווייל ה' אלוקים, וועט זיין זייער אוֹר; און זיי וועלן קיניגן לעולמי עולמים. 6 און ער האָט צו מיר געזאָגט: די דאָזיקע רייד זענען נֶאֱמָנִים און [ארטאדאקסיש יידיש] אֱמִתִּיִּים. און ה' אלוקים פון די גייסטער פון די נבִיאים, האָט געשיקט זיין מַלאך צו ווייזן זיינע עֲבָדָיו דאָס, וואָס מוז בקָרוב געשען. 7 און הִנֵּה, איך קום באַלד. אַשְׁרֵי איז דעם, וואָס איז שומר איבער די רייד פון דער נבואה פון דעם דאָזיקן סֵפר. 8 און איך, יוֹחָנָן [זען יוחנן 21:1-25; יוח"א 1:1-5:21; יוח"ב 1:1-13; יוח"ג 1:1-15], בין דער, וואָס האָט געהערט און געזען די דאָזיקע זאַכן. און ווען איך האָב געהערט און געזען, בין איך אנידערגעפאַלן זיך פאַר די רגלים פון דעם מַלאך, וואָס האָט מיר דאָס געוויזן. 9 און ער האָט צו מיר געזאָגט: דו זאָלסט עס נישט טאָן! איך בין אַ מיטקנעכט מיט דיר און מיט דיינע אַחִים די נבִיאים, און מיט די, וואָס זענען שומר איבער די רייד פון דעם דאָזיקן סֵפר. צו ה' שחה! 10 און ער האָט צו מיר געזאָגט: פאַרחַתמע נישט די רייד פון דער נבואה פון דעם דאָזיקן סֵפר; ווייל די צייט איז נאָענט. 11 דער, וואָס איז אומגערעכט, זאָל ער ווייטער טאָן אומגערעכטיקייט; און דער, וואָס איז טָמא, לאָז ער ווייטער זיך מטַמא זיין; און דער, וואָס איז אַ צַדיק, לאָז ער טאָן צדקות; און דער, וואָס איז הקָדוֹש, שֶׁיִּתְקַדֵּש עוֹד. 12 הִנֵּה, איך קום באַלד, און מיין שׂכַר איז מיט מיר, צו פאַרגעלטן יעדן איינעם לויט זיינע מַעשִׂים. 13 איך בין די אַלֶף און די תָּו, דער ערשטער און דער לעצטער, דער אָנהייב און דער סוֹף. 14 אַשְׁרֵי איז די, וואָס וואַשן זייערע קיטלען, כּדי זיי זאָלן האָבן רשות צו דעם עֵץ-הַחַיִּים, און זאָלן אַרײַנגיין דורך די טויערן אין דער עִיר אַריין. 15 דרויסן זענען די כּלָבים, און די מכַשפים, און די נוֹאפים, און די רוֹצחים, און די געצנדינער, און יעדער איינער, וואָס דאָט ליב און גיט זיך אָפּ מיט שֶׁקֶר. 16 איך, יהושע/ישוע [זען זכריה 6:11-12; עזרא 3:8], האָב

געשיקט מיין מַלאך צו אייך מיט דעם דאָזיקן עֵדות פאַר די בְּרִית חֲדָשָׁה קהִילות. איך בין דער שוֹרֶש [ישעיהו 53:2; סנהדרין ב93] און דער צמח [זען זכריה 6:11-12; 3:8; עזרא 3:8; ישעיהו 11:1; ירמיהו 23:5-6] פון דוִדן [ישעיהו 11:1; לוקס 3:31; זען מתי 1:6!], דער גלאַנצנדיקער מאָרגנשטערן. 17 און דער גייסט און די כַּלה זאָגן: קום. און דער, וואָס הערט, לאָז ער זאָגן: קום. און דער, וואָס איז דאָרשטיק, לאָז ער קומען; דער, וואָס וויל, לאָז ער נעמען פריי דאָס מים חַיים. 18 איך זאָג עֵדות יעדן איינעם, וואָס הערט די רייד פון דער נבוּאה פון דעם דאָזיקן סֵפר: אויב עמיצער וועט מערן צו זיי, דעם וועט ה' מערן די מַכּות, וואָס זענען פאַרשויבן אין דעם דאָזיקן סֵפר; 19 און אויב עמיצער וועט מינערן פון די רייד פון דעם סֵפר פון דער דאָזיקער נבוּאה, דעם וועט ה' מינערן זיין חֶלֶק פון דעם עֵץ-הַחַיִים און פון דער עִיר הַקֹּדֶש, וואָס זענען פאַרשריבן אין דעם דאָזיקן סֵפר. 20 דער, וואָס זאָגט עדות אויף די דאָזיקע זאַכן, זאָגט: כֵּן, איך קום בּאַלד. אָמֵן, קום הָאָדוֹן יהושע/ישוע! 21 דער חֶסֶד הָאָדוֹן [זען תהלים 110:1; מלאכי 3:1; ישעיהו 7:14; דניאל 7:13-14; משלי 30:4; תהלים 33:6; 107:20; ישעיהו 52:13-53:12] יהושע/ישוע [זכריה 6:11-12; עזרא 3:8] זאָל זיין מיט אייך אַלע. אָמֵן.

בס"ד

https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U

די בשורת הגאולה איז ניט פאַרשטאַנען. אנשי אמת טאָן פאַרשטיין: די עשׂרת הדיברות וועט אַרעסטירן איר און נעמען איר אין קאַסטאַדי. "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" וועט זיין דיין פּסק-דין. די עשׂרת הדיברות איז אַן אַרעסט-באַפעל פאַר דיין אַרעסט און טויט. למשל, עשׂרת הדיברות ב "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (שמות לב, כח). עשׂרת הדיברות ג "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (ויקרא כד, י-טז). עשׂרת הדיברות ד "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (דברים כא, יח-כא). עשׂרת הדיברות ה "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (במדבר טו, לב-לו). עשׂרת הדיברות ו "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (בראשית ט,ו). עשׂרת הדיברות ז "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (דברים כב, יג-כב; ויקרא כ,יג; דברים כב, כג-כד; ויקרא כ,י). עשׂרת הדיברות ח "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (יהושע ז,א-כו). געדענק עָכָן דער גנב? עשׂרת הדיברות ט "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (במדבר יג,א; יד,לו-לז). געדענק די צען שקרנים וואס ברענגען אַ דִּבַּת הָאָרֶץ וועגן די טוֹבָה הָאָרֶץ? עשׂרת הדיברות י "מִשְׁפַּט-מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה" (במדבר טז,א-לג). געדענק קורח ווער האט לחמוד את הכּהונה? די עשׂרת הדיברות איז אַן אַרעסט-באַפעל פאַר דיין אַרעסט און טויט, מַחמת אַלע האָבן געזינדיקט און זענען בְּנֵי-מָוֶת פארמשפט. פאַר מיר אַלע, ווי דוד המלך, האָבן חטא קדמון יצר הרע זינד פון אונדזער אָנהייב (תהלים נא,ז). אַז איז וואָס מיר האָבן די נייטיקייט: אַ נֵי אָנהייב, תשובה און הִתְחַדְּשׁוּת נֵי געבורט. און אונדזער תמורה, משיח, רבונו של עולם וועט זען, און "מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה, יִשְׂבָּע, בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי (יהושע/ישוע, זכריה ג,ח; ו,יא-יב) לָרַבִּים וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל (ישעיהו נג,יא).